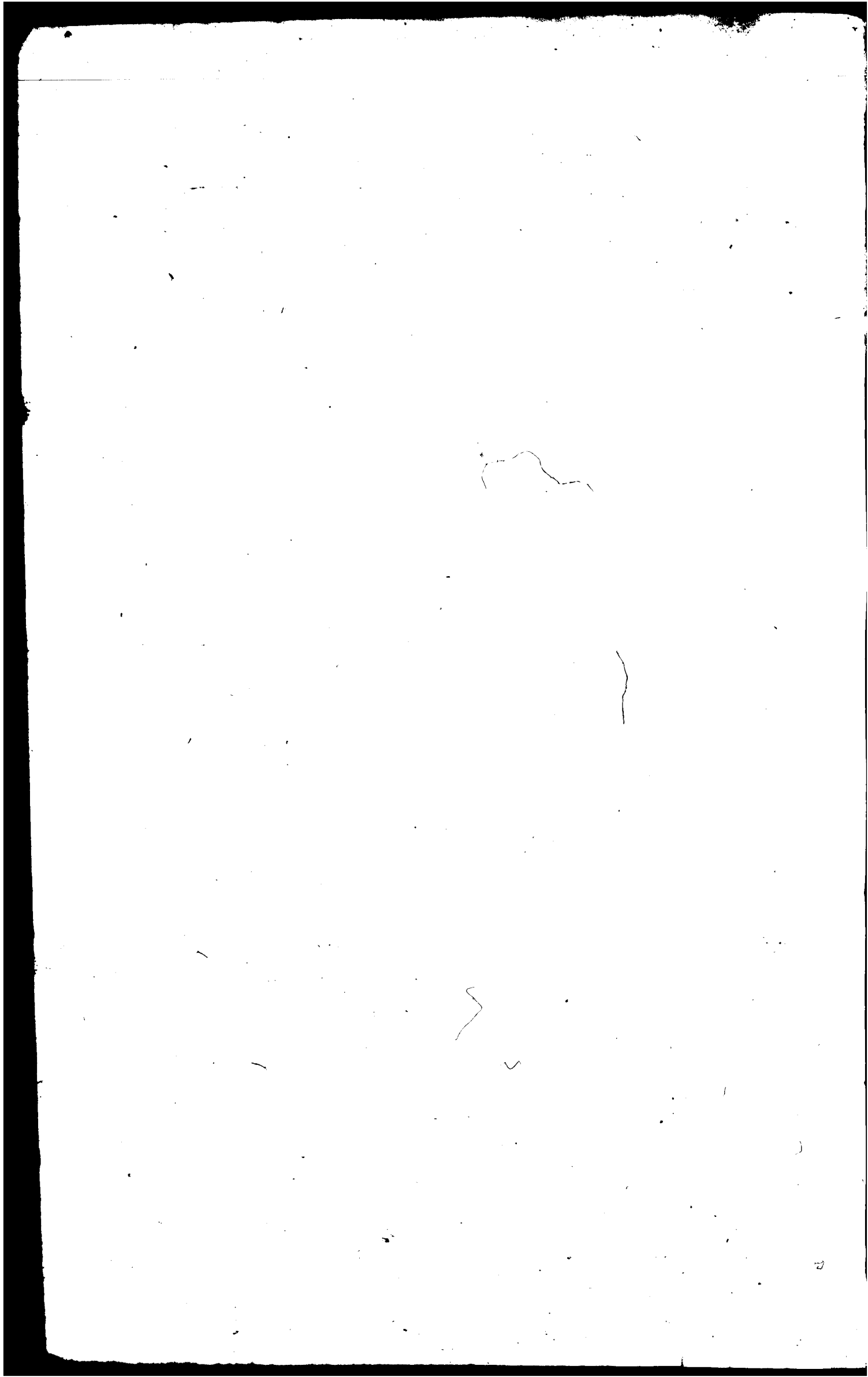
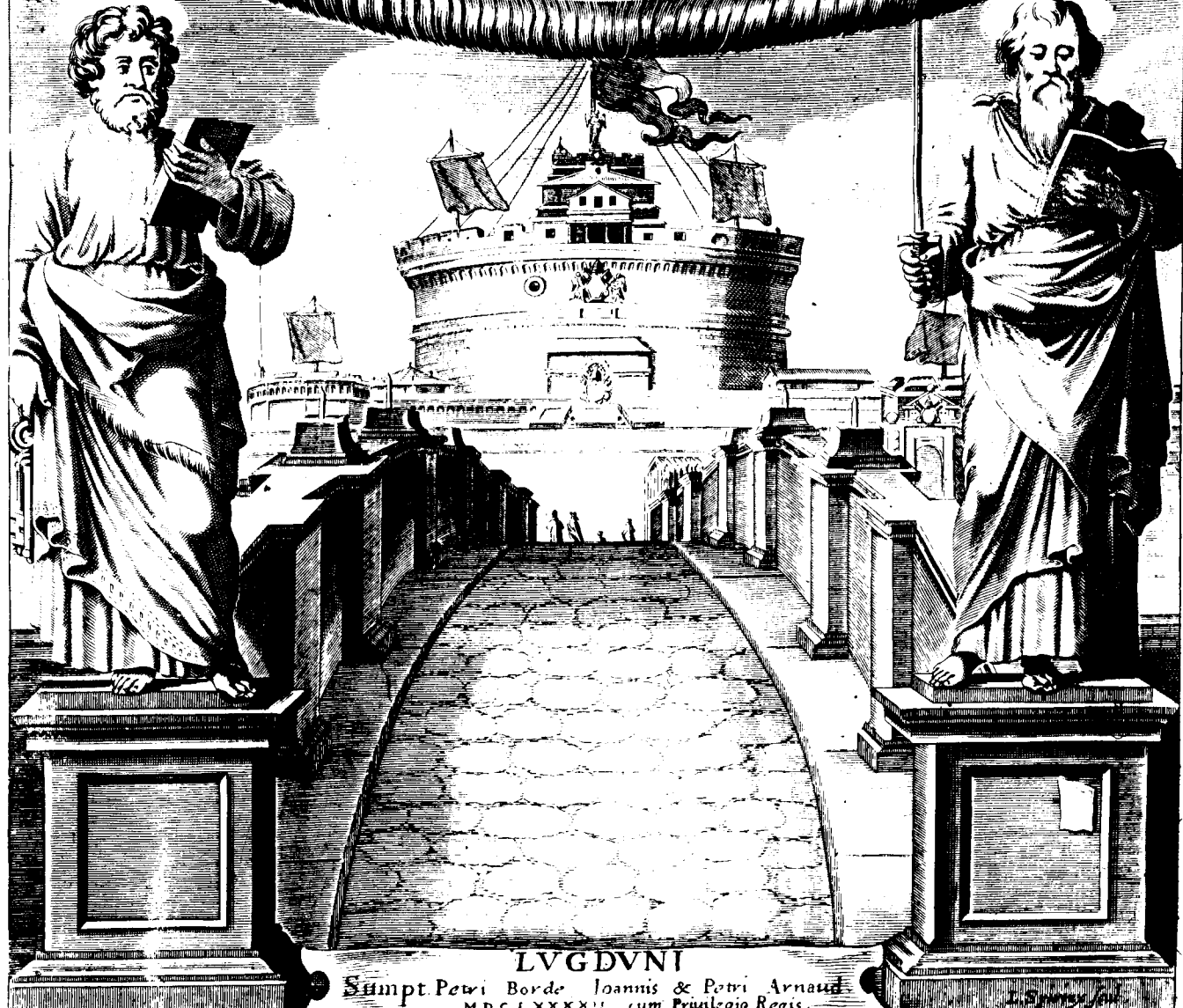
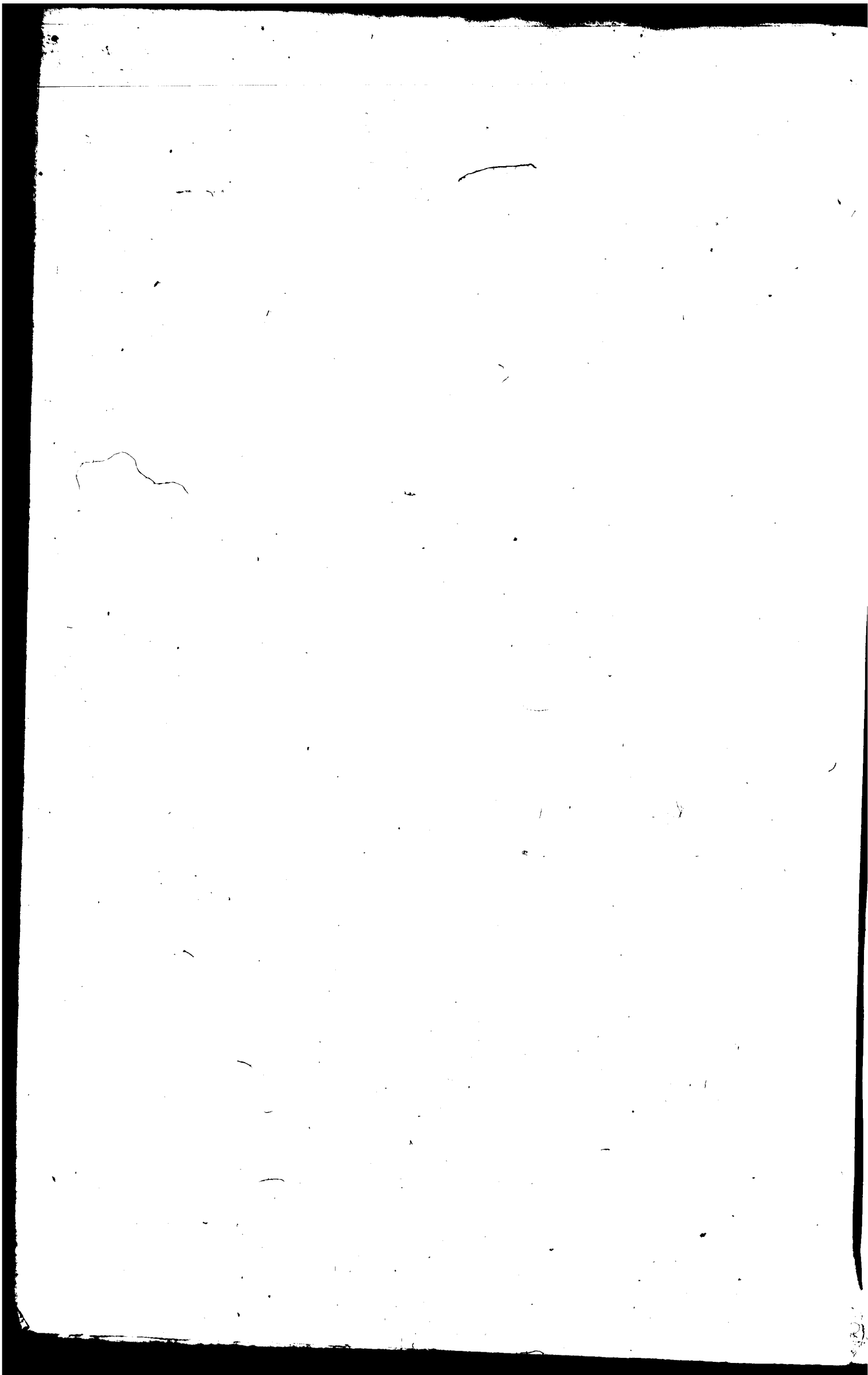

MAGNUM
BULLARIUM
ROMANUM.

LVGDVNI
Sumpt. Petri Borde Joannis & Petri Arnaud.
MDC LXXXIII. cum Privilegio Regis.

MAGNUM
BULLARIUM
ROMANUM,
A B. LEONE MAGNO USQUE
AD S. D. N. CLEMENTEM X.

OPUS ABSOLUTISSIMUM LAERTII CHERUBINI,
præstantissimi Jurisconsulti Romani; & à D. Angelo Cherubino, Monacho
Cassinensi, novissimè verò à RR. PP. Angelo à Lantusca, & Joanne Paulo à
Roma, Ordinis Minorum S. Francisci Strictioris Observantiæ, quinti Tomi
editione illustratum, & auctum.

EDITIO NOVISSIMA,

*Quinque Tomis distributa, Vitis & Iconibus æneis omnium Pontificum decorata:
in qua non solum Constitutiones omnes S. D. N. URBANI VIII. quotquot
reperiri potuerunt, ordine temporis inserta, Appendicesque dua suis restituta
locis; verùm & S. D. N. INNOCENTII X. ALEXANDRI VII. CLEMENTIS IX.
& CLEMENTIS X. Constitutiones usque ad hanc diem emanata, superaddita
sunt, Rubricis suis, & Scholiis convenientibus, Summarisque marginalibus
exornata, ac tandem uberioribus quàm antea Indicibus locupletata.*

TOMUS PRIMUS.

LUGDUNI,

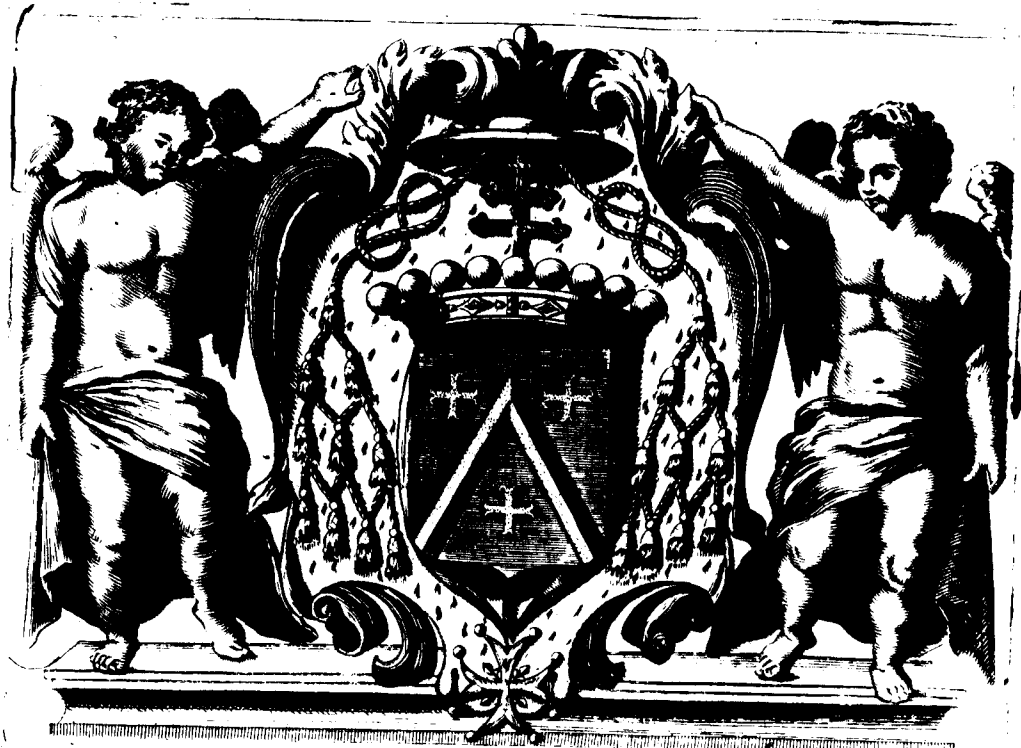
Sumptibus PETRI BORDE, JOANNIS & PETRI ARNAUD.

M. DC. LXXXVII.

CUM PRIVILEGIO REGIS.

Law
Canon Law
BULL...
1692

56648
By 1906
Law ref

Illustrissimo Reverendissimoque Dom.

D. C A M I L L O
DE NEUFVILLE,
ARCHIEPISCOPO,

*Et Comiti Lugdunensi, Galliarum Primati, & in Provincia
Lugdunensi Legato Regio.*

NOVAM lucem appetunt Bullæ Pontificum, ARCHIEPISCOPE, ET PRIMAS ILLUSTRISIME; Quid enim illustrius, quàm utrumque hominem, Politicum & Christianum sic implere meritis, ut in utroque sis cumulatissimus, desideres nihil. Sanè Politicum Te non modò civitas hæc nostra amplissima, sed univèrsa quanta est Gallia demiratur. Tibi jam ab annis plusculis incumbit munus regendæ Provinciæ, quo ita fungeris, ut Vigilantia multiplicibus curis sufficiat, cunctis & singulis par sit Humanitas, impeditissimis rebus Prudentia, difficillimis Fortitudo, obscuris Justitia; nec te ullæ illecebræ

à

à Temperantiæ cursu dimoveant. Inde ille Lugdunensium in Te amor summus, ut patrem patriæ in Prorege agnoscant, & vota pro felicitate publica in eum conferant, gnari Te sospite, integram fore publicam rem atque incolumem. Jam ad Christianum quod spectat, patet quod pietatem eximiam colebas privatim, & in Abbate Pontificiæ dotes recondebas; sed Deus tantæ virtuti scenam aperuit; amplissimis Infulis Te ornavit, ut illas ornares, & quæ latebant in postscenio virtutes palàm produceres. Inde admirabilis illa & nova diligentia in Dicecesi lustranda, ut inter susceptum & lustratum gregem nihil intersit, Téque oves Pastorem alimentis citiùs quàm famâ noverint. Inde Politicæ illæ ad Christi cultum dotes adhibitæ, ut Tibi idem in Regia dignitate & Pontificia constes, eandemque fidem Deo præstes & Regi, nec diversa munera in Te opponantur, qui Regi incumbis ardentius, quia Deus es. Sed & aliud est, quod Pontificium opus vindicet Tibi; nempe quòd Romæ Pontificia urbe natus es, quòd à Summo Pontifice & nomen habes, & inaugurationē ad Fidem, quòd in sanctissima Martyrum terra primum cælum transferis, ut jam ortus in Te Pontificius sit; nec mirum, adlevisse virtutes in Te tantoperè, quæ ab cunis in mentem insitæ, continuo annorum cursu magnitudinem suam impleverint. Nec, si qua fides auguriis, hac spe dejicimur, fore ut aliquando in libri calcem conjiciaris, cujus frontem ornas; & Imago tua cæteras augeat, quæ jam Tuorum animis meritorum cælo insculpta est. Sanè id Francorum & Lugdunensium votum, non tam sibi quàm Ecclesiæ studentium, & in tua Dignitate publicum omnium bonum spectantium cumulet votum Deus optimus maximus; beatósque faciat, qui sunt maximè omnium

Tibi addictissimi & obsequentissimi,

PETRUS BORDE, JOANNES ET PETRUS ARNAUD.

Benevolo, & Amico Lectori

D. ANGELUS MARIA

Cherubinus Monachus Cassinensis.

RODIT jam nunc tertio, Benigne Lector, opus Magni Bullarii Romani. Laertius Cherubinus Genitor incepit olim, non publico, sed privato usui: sed postea Sixto Quinto duce, & auspice ferè coactus in lucem emisit. Studiosè adauxit post primam impressionem opus suum jam acclamatum Pater meus, proindeque secundis curis, vigilisque innumeris penè sanctionibus locupletatum Paulo V. demùm obtulit. Effluxerunt post secundam impressionem postrema Pauli, necnon Gregorii XV. ac sanctissima URBANI VIII. diplomata, quæ dum sedulo recolligeret, à Deo Opt. Max. è vivis evocatus, opus perficere, & diligentia suæ fructus percipere minimè potuit. Ego qui & origine filius, & institutione discipulus, defuncti desideria prosequens, collecta digessi, plura cumulaui, typis commisi. Nunç verò, quando totum opus paternum insimul, & meum, novis typis evulgandum erat, præstiti quod potui, Lector, quod debui. Appendicem suis sedibus collocavi, rubricas adauxi, indices in meliorem ordinem, ampliorèmq; redegì, ut facillimè quidquid compertum velis, promptum habeas. Vitas omnium Pontificum, & Icones, ut nonnullorum votis satisfacèrem, apposui. Æqui bonique consule, Benevole Lector, & labores meos quale, quales hilari excipe animo: nam si ex labore isto fructus laudationum tuarum recolligere animadvertam, lucubrationes non absimiles brevè expecta, quas forsan propter utilitatem & studiorum compendium, grato animo excipies. Vale.

Bibliopolæ hujus ultimæ Editionis, AD LECTOREM.

VA certè interest, Lector Benevole, novissima hæc Bullarii Magni Editio, utpotè qui antea parcens nimis sumptibus, quos Editiones extraneæ, præsertimque Romana, secum intulerant, nunc demùm possis æquiori pretio hoc opus Lugdunensis Impressionis comparare. Et quidem per omnem modum hæc tibi datur optio; nam & nostri typi longè venustiores, quàm exterorum Bibliopolarum, qui præ vetustate nedum legi non possunt, sed multis in locis, in marginibus scilicet, & rubricis, nec apparere quidem videntur: præterea accuratissimè emendari curavimus innumera, quæ prius irrepserant, errata; unde tu, qui antehac non nisi ad singulas periodos habere poteras, jam possis inoffenso totum hoc Volumen percurrere vestigio: Et quod acceptius fore speravimus, permultas SS. D. N. Urbani VIII. Constitutiones adjunximus, Appendicèsq; duas suis locis juxta seriem temporum inserimus, necnon & SS. D. N. Innocentii X. Constitutiones omnes usque nunc promulgatas apposuimus. Quid ultra? novam addidimus appendicem Pontificiarum Constitutionum, mirabili solertia Illustriss. & Reverendiss. D. Episcopi Viganensis repertarum, & pro singulari ejusdem benevolentia ad nos transmissarum; quas quidem ad quarti Tomi calcem adjecimus. Tu tantum nostris congaude curis, perfruere laboribus, & enixis apud Deum votis instanter incolumitatem nostram exopta, quatenus nos in dies tuis in hæc re commodis propensius incumbamus. Vale.

INDEX NOMINUM

Bis centum & quadraginta
ROMANORUM PONTIFICUM,
Quorum Imagines in toto hoc Opere habentur,
ordine alphabetico unà cum numero
digestus.

T.	BUNDIUS Neapolitanus	pag. 1	1 Bonifacius VII.	non habet const.	43	
1	Adeodatus Romanus	5	1 Bonifacius VIII. Avenion.	habet const.	10. 198	
1	Agapetus I. Romanus	28	1 Bonifacius IX. Neapolitan.	habet const.	5. 293	
1	Agapetus II. Romanus	29	1 Caius Dalmata	non habet const.	8	
1	Agatho I. Siculus	42	1 Callistus I. Gallus	habet const.	1. 58	
1	Alexander I. Romanus	92	1 Callistus III. Hispanus	habet const.	4. 379	
1	Alexander II. Mediolanensis	3	1 Calphurnius Pontianus Romanus	non habet const.	6	
1	Alexander III. Tuscus	1. 50	1 Christophorus I. Romanus	non habet const.	39	
1	Alexander IV. Anagninus	9. 67	1 Clemens I. Romanus	non habet const.	2	
1	Alexander V. Bononiensis	23. 131	1 Clemens II. Germanus	non habet const.	48	
1	Alexander VI. Hispanus	308	1 Clemens III. Romanus	non habet const.	76	
1	Anacletus I. Atheniensis	308	1 Clemens IV. Gallus	habet const.	14. 158	
1	Anastasius I. Romanus	12. 465	1 Clemens V. Gallus	habet const.	4. 209	
1	Anastasius II. Romanus	2	1 Clemens VI. Gallus	habet const.	5. 275	
1	Anastasius III. Romanus	non habet const.	11	1 Clemens VII. Florentin.	habet const.	41. 635
1	Anastasius IV. Romanus	non habet const.	20	1 Clemens VIII. Florentinus	habet const.	123. 1
1	Anastasius V. Romanus	40	1 Cletus Romanus	non habet const.	2	
1	Anterus Græcus	2. 64	1 Cælestinus I. Romanus	non habet const.	12	
1	Anicetus Syrus	non habet const.	6	1 Cælestinus II. Tuscus	non habet const.	60
1	Benedictus I. Romanus	non habet const.	4	1 Cælestinus III. Romanus	habet const.	3. 77
1	Benedictus II. Romanus	non habet const.	23	1 Cælestinus IV. Mediolan.	non habet const.	109
1	Benedictus III. Romanus	non habet const.	29	1 Cælestinus V. Samnis	habet const.	1. 194
1	Benedictus IV. Romanus	non habet const.	35	1 Cælius Symmachus Sarduſ	non habet const.	20
1	Benedictus V. Romanus	non habet const.	39	1 Cælius Hormifda Campanus	non habet const.	20
1	Benedictus VI. Romanus	non habet const.	42	1 Cælius Sylverius Campanus	non habet const.	22
1	Benedictus VII. aliàs VIII. Romanus	non habet const.	43	1 Concordius Campanus	non habet const.	4
1	Benedictus VIII. aliàs IX. Romanus	non habet const.	44	1 Conon Thrax	non habet const.	30
1	Benedictus X. aliàs XI. Venetus	habet const.	47	1 Constantinus Syrus	non habet const.	31
1	Benedictus XI. aliàs XII. Gallus	2. 207	1 Constantinus Marinus I.	non habet const.	36	
1	Bonifacius I. Romanus	habet const.	7. 232	1 Cornelius Romanus	non habet const.	7
1	Bonifacius II. Romanus	non habet const.	12	1 Damasus Hispanus	non habet const.	11
1	Bonifacius III. Romanus	non habet const.	21	1 Damasus II. Germanus	non habet const.	48
1	Bonifacius IV. Marſus	non habet const.	26	1 Deusdedit Romanus	non habet const.	26
1	Bonifacius V. Campanus.	non habet const.	26	1 Dionyſius Græcus	non habet const.	8
1	Bonifacius VI. Romanus	non habet const.	37	1 Domitius Calliſtus I. Romanus	non habet const.	5
				1 Donus, vel Domnus Romanus	non habet const.	29
				1 Donus		

Tom.

Index Nominum Romanorum Pontificum

1	Domus vel Dominus II. Romanus	non habet const.	143	1	Ioannes VII. Claudiensis	non habet const.	131
1	Evaristus Syrus	non habet const.	3	1	Ioannes VIII. Romanus	non habet const.	132
1	Eugenius I. Romanus	non habet const.	28	1	Ioannes IX. Tiburtinus	non habet const.	133
1	Eugenius II. Romanus	non habet const.	34	1	Ioannes X. Romanus	non habet const.	140
1	Eugenius III. Italus	habet const. 3.	61	1	Ioannes XI. Romanus	non habet const.	141
1	Eugenius IV. Venetus	habet const. 29.	338	1	Ioannes XII. Romanus	non habet const.	142
1	Eusebius Græcus	non habet const.	9	1	Ioannes XIII. Romanus	non habet const.	143
1	Eutychianus Etruscus	non habet const.	8	1	Ioannes XIV. Papiensis	non habet const.	144
1	Fabianus Romanus	non habet const.	6	1	Ioannes XV. Romanus	habet const. 2.	144
1	Felix I. Romanus	non habet const.	8	1	Ioannes XVI. Romanus	non habet const.	145
1	Felix II. aliàs III. Romanus	non habet const.	14	1	Ioannes XVII. Romanus	non habet const.	146
1	Felix III. aliàs IV. Benaventanus	non habet const.	21	1	Ioannes XVIII. Romanus	non habet const.	146
1	Formosus III.	non habet const.	37	1	Ioannes XIX. Romanus	non habet const.	147
1	Gelasius I. Africanus	habet const. 1.	14	1	Ioannes XX. aliàs XXI. Hispanus	non habet const.	180
1	Gelasius II.	non habet const.	58	1	Ioannes XXI. aliàs XXII. Gallus	habet const. 5.	116
1	Gregorius I. Romanus	non habet const.	25	1	Ioannes XXII. aliàs XXIII.	habet const. 1.	308
1	Gregorius II. Romanus	non habet const.	31	1	Julius I. Romanus	non habet const.	10
1	Gregorius III. Syrus	non habet const.	32	1	Julius II. Savonensis	habet const. 31.	476
1	Gregorius IV. Romanus	non habet const.	35	1	Julius III. Arctinus	habet const. 25.	778
2	Gregorius V. Germanus	non habet const.	45	1	Landus Sabinus	non habet const.	40
1	Gregorius VI. Romanus	non habet const.	47	1	Leo I. Tuscus	habet const. 1.	13
1	Gregorius VII. Etruscus	habet const. 1.	52	1	Leo II. Siculus	non habet const.	29
1	Gregorius VIII. Benaventanus	habet const. 1.	75	1	Leo III. Romanus	non habet const.	33
1	Gregorius IX. Campanus	habet const. 14.	98	1	Leo IV. Romanus	non habet const.	35
1	Gregorius X. Placentinus	habet const. 3.	176	1	Leo V. Latinus	non habet const.	39
1	Gregorius XI. Gallus	habet const. 10.	283	1	Leo VI. Romanus	non habet const.	40
1	Gregorius XII. Venetus	habet const. 3.	303	1	Leo VII. Romanus	non habet const.	41
2	Gregorius XIII. Italus	habet const. 102.	361	1	Leo IX. Gallus	habet const. 2.	48
2	Gregorius XIV. Mediolanensis	habet const. 19.	699	1	Leo X. Florentinus	habet const. 46.	534
3	Gregorius XV. Bonon.	habet const. 50.	372	1	Leo XI. Florentinus	non habet const.	171
1	Hadrianus I. Romanus	non habet const.	33	1	Liberius Romanus	non habet const.	10
1	Hadrianus II. Romanus	non habet const.	36	1	Linus Italus	non habet const.	2
1	Hadrianus III. Romanus	non habet const.	37	1	Lucius I. Romanus	non habet const.	7
1	Hadrianus IV. Anglicus	non habet const.	67	1	Lucius II. Bononiensis	non habet const.	60
1	Hadrianus V. Ligur	non habet const.	180	1	Lucius III. Etruscus	non habet const.	73
1	Hadrianus VI. Belga	habet const. 5.	626	1	Marcellus I. Romanus	non habet const.	9
1	Hilarius I. Sardus	non habet const.	14	1	Marcellus II. Picenus	non habet const.	806
1	Honorius I. Campanus	non habet const.	27	1	Marcollinus Romanus	non habet const.	9
1	Honorius II. Bononiensis	habet const. 1.	59	1	Marcus Romanus	non habet const.	10
1	Honorius III. Romanus	habet const. 8.	90	1	Martinus II. Romanus	non habet const.	42
1	Honorius IV. Romanus	habet const. 2.	183	1	Martinus I. Tuscus	non habet const.	28
1	Hyginus Græcus	non habet const.	4	1	Martin. I. aliàs IV. Gallus	habet const. 1.	182
1	Innocentius I. Albanus	non habet const.	11	1	Martinus III. aliàs V. Romanus	habet const. 16.	309
1	Innocentius II. Romanus	habet const. 2.	60	1	Miltiades vel Melchiades Afer	non habet const.	9
1	Innocentius III. Italus	habet const. 12.	79	1	Nicolaus I. Romanus	non habet const.	36
1	Innoc. IV. Januensis	habet const. 21.	109	1	Nicolaus II. Allobrox	non habet const.	50
1	Innocentius V. Gallus	non habet const.	180	1	Nicolaus III. Romanus	habet const. 2.	180
1	Innocentius VI. Gallus	habet const. 2.	179	1	Nicolaus IV. Asculanus	habet const. 6.	183
1	Innocentius VII. Sulmonensis	habet const. 1.	300	1	Nicolaus V. Sarzanensis	habet const. 4.	374
1	Innocent. VIII. Januensis	habet const. 19.	443	1	Paschalis I. Romanus	non habet const.	34
2	Innocentius IX. Bononiensis	habet const. 1.	60	1	Paschalis II. Italus	habet const. 3.	54
4	Innocentius X. Romanus	habet const. 32.	237	1	Paulus I. Romanus	non habet const.	33
1	Ioannes I. Tuscus	non habet const.	20	1	Paulus II. Venetus	habet const. 7.	396
1	Ioannes II. Romanus	non habet const.	21	1	Paulus III. Romanus	habet const. 49.	694
1	Ioannes III. Romanus	non habet const.	22	1	Paulus IV. Neapolitanus	habet const. 21.	806
1	Ioannes IV. Dalmata	non habet const.	27	1	Paulus V. Romanus	habet const. 121.	172
1	Ioannes V. Antiochenus	non habet const.	30	1	Pelagius I. Romanus	non habet const.	22
1	Ioannes VI. Græcus	non habet const.	30	1	Pelagius II. Romanus	habet const. 1.	23
				1	Pius I. Aquileiensis	non habet const.	4
				1	Pius II. Senensis	habet const. 11.	382
				1	Pius III. Senensis	non habet const.	476

Index Romanorum Pontificum

39	Sixtus Romanus	non habet const.	11	100	Paschalis I.	non habet const.	34
40	Anastasius I. Romanus	non habet const.	11	101	Eugenius II. Romanus	non habet const.	34
41	Innocentius I. Albanus	non habet const.	11	102	Valentinus I. Romanus	non habet const.	34
42	Zozimus Græcus	non habet const.	12	103	Gregorius I V. Romanus	non habet const.	35
43	Bonifacius I. Romanus	non habet const.	12	104	Sergius II. Romanus	non habet const.	35
44	Celestinus I. Romanus	non habet const.	12	105	Leo IV. Romanus	non habet const.	35
45	Sixtus III. Romanus	non habet const.	13	106	Benedictus III. Romanus	non habet const.	35
46	Leo I. Tuscus	habet const. 1.	13	107	Nicolaus I. Romanus	non habet const.	36
47	Hilarius I. Sardus	non habet const.	14	108	Hadrianus II. Romanus	non habet const.	36
48	Simplicius I. Tiburtinus	non habet const.	14	109	Ioannes VIII. Romanus	non habet const.	36
49	Felix II. aliâs III. Romanus	non habet const.	14	110	Constantinus Marinus I.	non habet const.	36
50	Gelasius I. Africanus	habet const. 1.	14	111	Hadrianus III. Romanus	non habet const.	37
51	Anastasius II. Romanus	non habet const.	20	112	Stephanus VI. aliâs V. Rom.	non habet const.	37
52	Cœlius Symmachus Sard.	non habet const.	20	113	Formosus III.	non habet const.	37
53	Cœlius Hormisdas Campanus	non habet const.	20	114	Bonifacius VI. Romanus	non habet const.	37
54	Ioannes I. Tuscus	non habet const.	20	115	Stephanus VII. aliâs VI.	non habet const.	38
55	Fœlix III. aliâs I V. Beneventanus	non habet const.	21	116	Romanus Galestinus	non habet const.	38
56	Bonifacius II. Romanus	non habet const.	21	117	Theodorus II. Romanus	non habet const.	38
57	Ioannes II. Romanus	non habet const.	21	118	Ioannes IX. Tiburtinus	non habet const.	38
58	Agapetus I. Romanus	non habet const.	21	119	Benedictus IV. Romanus	non habet const.	39
59	Cœlius Silverius Campan.	non habet const.	22	120	Lep V. Latinus	non habet const.	39
60	Vigilius	non habet const.	22	121	Christophorus I. Romanus	non habet const.	39
61	Pelagius I. Romanus	non habet const.	22	122	Sergius III. Romanus	non habet const.	39
62	Ioannes III.	non habet const.	22	123	Anastasius III. Romanus	non habet const.	40
63	Benedictus I. Romanus	non habet const.	23	124	Landus Sabinus	non habet const.	40
64	Pelagius II. Romanus	habet const. 1.	23	125	Ioannes X. Romanus	non habet const.	40
65	Gregorius I. Romanus	non habet const.	25	126	Leo VI. Romanus	non habet const.	40
66	Sabinianus I. Tuscus	non habet const.	25	127	Stephanus VIII. aliâs VII. Romanus	non habet const.	41
67	Bonifacius III. Romanus	non habet const.	26	128	Ioannes XI. Romanus	non habet const.	41
68	Bonifacius I V. Marfus	non habet const.	26	129	Leo VII. Romanus	non habet const.	41
69	Deusdedit Romanus	non habet const.	26	130	Stephanus IX. aliâs VIII.	non habet const.	41
70	Bonifacius V. Campanus	non habet const.	26	131	Marinus II. Romanus	non habet const.	42
71	Honorius I. Campanus	non habet const.	27	132	Agapetus II. Romanus	non habet const.	42
72	Severinus I. Romanus	non habet const.	27	133	Ioannes XII. Romanus	non habet const.	42
73	Ioannes I V. Dalmata	non habet const.	27	134	Benedictus V.	non habet const.	42
74	Theodorus I. Græcus	non habet const.	27	135	Ioannes XIII. Romanus	non habet const.	43
75	Martinus I. Tuscus	non habet const.	28	136	Donus vel Dominus II. Romanus	non habet const.	43
76	Eugenius I. Romanus	non habet const.	28	137	Benedictus VI. Romanus	non habet const.	43
77	Vitalianus I. Italus	non habet const.	28	138	Bonifacius VII.	non habet const.	43
78	Adeodatus Romanus	non habet const.	28	139	Benedictus VII. Romanus	non habet const.	44
79	Donus, vel Dominus Rom.	non habet const.	29	140	Ioannes XIV. Papiensis	non habet const.	44
80	Agarho I. Siculus	non habet const.	29	141	Ioannes XV. Romanus	habet const. 1.	44
81	Leo II. Siculus	non habet const.	29	142	Ioannes XVI. Romanus	non habet const.	45
82	Benedictus II. Romanus	non habet const.	29	143	Gregorius V. Germanus	non habet const.	45
83	Ioannes V. Antiochenus	non habet const.	30	144	Sylvester II. Gallus	non habet const.	46
84	Conon Thrax	non habet const.	30	145	Ioannes XVII. Romanus	non habet const.	46
85	Sergius I. Antiochenus	non habet const.	30	146	Ioannes XVIII. Romanus	non habet const.	46
86	Ioannes VI. Græcus	non habet const.	30	147	Sergius IV. Romanus	non habet const.	46
87	Ioannes VII. Calaber	non habet const.	31	148	Benedictus VII. aliâs VIII. Romanus	non habet const.	47
88	Sisinnius I. Syrus	non habet const.	31	149	Ioannes XIX. Romanus	non habet const.	47
89	Constantinus Syrus	non habet const.	31	150	Benedictus VIII. aliâs IX. Romanus	non habet const.	47
90	Gregorius II. Romanus	non habet const.	32	151	Gregorius VI. Romanus	non habet const.	47
91	Gregorius III. Syrus	non habet const.	32	152	Clemens II. Germanus	non habet const.	48
92	Zacharias Calaber	non habet const.	32	153	Damasus II. Germanus	non habet const.	48
93	Stephanus II. Romanus	non habet const.	32	154	Leo IX. Gallus	habet const. 2.	48
94	Stephanus III. aliâs II. Romanus	non habet const.	32	155	Victor II. Germanus	non habet const.	50
95	Paulus I. Romanus	non habet const.	33	156	Stephanus X. aliâs IX. Lotharingus	non habet const.	50
96	Stephanus IV. aliâs III. Siculus	non habet const.	33	157	Nicolaus II. Allobrox	non habet const.	50
97	Hadrianus I. Romanus	non habet const.	33	158	Alexander II. Mediolanensis	non habet const.	50
98	Leo III. Romanus	non habet const.	33				
99	Stephanus V. aliâs IV. Rom.	non habet const.	34				

I N D E X
 SEXAGINTA UNIUS
 ROMANORUM PONTIFICUM
 Quorum Constitutiones juxta Temporum suc-
 cessiones continentur in hoc primo Tomo.

E o I. Tuscus habet	const. 2.	pag. 13	Bonifacius VIII. Anagninus	const. 10.	198
Gelasius I. Africanus	const. 1.	14	Benedictus X. aliàs X I. Venetus	const. 2.	207
Pelagius II. Roma- nus	const. 1.	23	Clemens V. Gallus	const. 4.	209
Joannes XV. Romanus	const. 1.	44	Joannes XX I. aliàs XX I I.	const. 15.	216
Leo I X. Gallus	const. 2.	48	Gallus		
Alexander I I. Mediolanensis	const. 1.	50	Benedictus XI. aliàs XII.		
Gregorius VII. Etruscus	const. 1.	52	* Gallus	const. 7.	232
Urbanus II. Gallus	const. 1.	55	Clemens V I. Gallus	const. 5.	275
Paschalis I I. Italus	const. 3.	56	Innocentius V I. Gallus	const. 2.	279
Callistus II. Gallus	const. 1.	58	Urbanus V. Gallus	const. 2.	281
Honorius II. Bononiensis	const. 1.	59	Gregorius XI. Gallus	const. 10.	283
Innocentius II. Romanus	const. 2.	60	Urbanus VI. Neapolitanus	const. 3.	291
Eugenius III. Italus	const. 3.	61	Bonifacius IX. Neapolitanus.	const. 5.	293
Anastafius I V. Romanus	const. 2.	64	Innocentius VII. Sulmonensis	const. 1.	300
Alexander III. Tuscus	const. 9.	67	Gregorius XII. Venetus	const. 3.	303
Urbanus III. Mediolanensis	const. 1.	74	Ioan. XX II. aliàs XX III. Neap.	const. 1.	308
Gregorius VIII. Beneventanus	const. 1.	75	Martinus III. aliàs V. Romanus	const. 16.	309
Cælestinus III. Romanus	const. 3.	77	Eugenius IV. Venetus	const. 29.	338
Innocentius III. Italus	const. 12.	79	Nicolaus V. Sarzanensis	const. 4.	374
Honorius III. Romanus	const. 8.	90	Callistus III. Hispanus	const. 4.	379
Gregorius IX. Campanus	const. 14.	98	Pius II. Senensis	const. 11.	382
Innocentius IV. Januensis	const. 21.	109	Paulus II. Venetus	const. 7.	396
Alexander IV. Anagninus	const. 23.	131	Sixtus IV. Savonensis	const. 24.	402
Urbanus IV. Gallus	const. 8.	146	Innocent. VIII. Januensis	const. 19.	443
Clemens IV. Gallus	const. 14.	158	Alexander V I. Hispanus	const. 12.	465
Gregorius X. Placentinus	const. 3.	176	Julius II. Savonensis	const. 31.	476
Nicolaus III. Romanus	const. 2.	180	Leo X. Florentinus	const. 46.	534
Martinus II. aliàs IV. Gallus	const. 1.	182	Hadrianus VI. Belga	const. 5.	626
Honorius IV. Romanus	const. 2.	183	Clemens VII. Florentinus	const. 41.	635
Nicolaus IV. Asculanus	const. 6.	183	Paulus III. Romanus	const. 99.	694
Cælestinus V. Samnis	const. 1.	194	Julius III. Aretinus	const. 25.	778
			Paulus IV. Neapolitanus	const. 21.	806

SUMMA

SUMMA PRIVILEGII

Regis Christianissimi.

UDOVICI XIV. Galliae & Navarræ Regis
Diplomate sancitum est, ne quis in regno suo,
aliisve locis ditioni suæ subiectis, intra proximos
annos decem, à die impressionis novæ inchoandos,
ac numerandos, excudat, vendat, excudendum,
vendendumque quovis modo & ratione conetur librum,
qui inscribitur, (**MAGNUM BULLARIUM
ROMANUM** noviter editum, multis Constitutionibus
adauctum, & Iconibus æneis omnium Pontificum
exornatum) præter **PHILIPPUM BORDE**, Bibliopolam
Lugdunensem, aut illos quibus ipsemet concesserit.
Prohibetur insuper eadem auctoritate Regia omnibus
suis subditis, eundem librum extra regni sui limites
imprimendum curare, vel quempiam, ubicumque fuerit,
ad id agendum impellere, ac instigare, sine consensu
dicti **BORDE**. Idque omne sub confiscatione librorum,
aliisque pœnis originali Diplomate contra delinquentes
expressis. Datum Parisiis die 15. Novembris 1666.

De mandato Regis,

Signatum,

BOCTOIS.

Hæc ultima Editio Lugdunensis desit excudi
die 28. Novembris 1691.

S. SIMON PETRVS PRIMVS PONTIFEX MAXIMVS.

ANNO DOMINI XXXIII.

SIMON PETRUS JONÆ filius, Andreæ Apostoli frater, natione Galilæus, Patria Bethsaida, Piscator, dum ad mare Tiberiadis retia reficeret, à Christo Domino vocatus, ac inter discipulos adscriptus, hominum Piscator factus est. Uxorem habebat, ex qua creditum est filiam Petronillam suscepisse, cujus memoriam Catholica celebrat Ecclesia: Sed Christi obsequio addictus, perpetuò conjugali copulâ, donec vixit, abstinuit. Ita autem Fidei constantiâ viguit, ita ferventiâ erga Dominum dilectionis exarsit affectu, ut facile discipulos omnes superaret. Ipse præ cæteris Christum Dominum Unicum Dei verum Filium audacter confessus est, ipse ut ad Magistrum suum perveniret, turbulentiſſimo pelago se pedibus committere non dubitavit; atque à Phariseorum manibus eriperet, aliis præ timore fugientibus, gladium emit, militemque percussit. Quapropter dignus habitus est, cui Pastor æternus vices suas committeret in terris, oves crederet, Cælorum traderet claves, ligandi, atque solvendi concederet potestatem; ut non immeritò Cephas, quod est Caput, & Petra, firmissimum videlicet, ac post Christum solidissimum Ecclesiæ fundamentum, fuerit appellatus. Hinc Christus Dominus pedes Apostolis locutus, ad Petrum primò, uti eorum Principem accessit, ac post carnis resurrectionem mulieribus appatens injunxit, ut id discipulis nunciarent, subdèns, *Et Petro*, ut eum à cæteris ob dignitatis excellentiam quodammodo segregatum intellexerent. Accepta autem ab Apostolis per Spiritum Sanctum omnium loquutione linguarum, Petrus injuncti sibi muneris haud immemor, ad imbuedum Evangelio Mundum, eos per varias orbis partes distulit, ipseque populis, qui ex circumcissione crediderant, eruditus, Antiochenaque Ecclesiâ fundatâ, Ponto, Galatiâ, Cappadociâ, Asiâ, Bithyniâ peragrata, Urbem Romam omnium Gentium Caput, & Domi-

nam, Apostolorum Princeps, sibi perpetuam sibi, ac successoribus Sedem fundaturus, legibus Evangelicæ prædicationis aggreditur, quintodecimo Kalendas Februarii, Anno Domini quadagesimo quarto, Claudii verò Imperatoris anno tertio, ubi cum plurima ob Christi prædicationem à Gentibus perculisset, latèque fidem per Occidentalem plagam propagasset, tandem unâ cum Paulo carceri mancipatus, virgisque cæsus, Paulus quidem capite truncatur ad aquas Salvias extra portam Trigemina, tertio ab Urbe milliario; Petrus autem in summitate Ianiculi montis, qui Vaticanus appellatur, cruci affixus, Magistri sui mortem imitatus, tertio Kal. Julii, Anno Christi sexagesimo octavo, Neronis verò Imperatoris anno terdecimo, vitam finivit, cum sedisset Jerosolymis annos quinque, Antiochiæ annos septem, in Romano verò Pontificatu annos viginti quatuor, menses tres, dies duodecim. Ejus corporis formam Nicephorus, ex antiquis monumentis descriptam, ac hinc delineatam reliquit: Non crassa ovis fatur à corporis fuisse, sed quæ aliquanto esset erectior, facie subpellida, & alba admodum, capilli capitis, & barbæ crispæ, & densi erant, sed non admodum prominentes, oculi quasi foveis resperti, & nigri, supercilia propè evulsa: Nasus autem longior ille quidem, non tamen in acumen desinens, sed pressus, simusque magis. Clemens verò ab Hieronymo talatus, addit eum fuisse calvum. Ordinavit Episcopos 53. Presbyteros in Urbe decem, Diaconos septem. Non vacavit per ejus obitum Romana Sedes.

SANCTUS LINUS PAPA II.
ANNO DOMINI LXV.

Sanctus Linus, natione Italus, provincia Tiberis, patri Volaterranus, patre Herculano, primus Beato Petro in Romano Pontificatu successit. Creatus pridie Kalendas Julii, Anno Domini 68. Sedit annos undecim, menses duos, dies 23. Creavit Episcopos quindecim, Presbyteros decem & octo. Martyrio affectus est nono Kalend. Octobris, Anno Domini 79. Ejus corpus in Vaticano, juxta Beatum Petrum sepultum fuit. Non vacavit Sedes.

SANCTUS CLEMENS I. PAPA III.
ANNO DOMINI 91.

Sanctus Clemens Primus, Romanus, Faustini filius, à Beato Petro Apostolo baptizatus, & Diaconus sibi assistens, deinde Presbyter, mox Episcopus ordinatus, Creatus die 21. Maii, Anno Domini 91. Sedit annos novem, menses sex, dies quatuor. Creavit Episcopos quindecim, Presbyteros decem, Diaconos duos. Trajani jussu anchorà ad collum ligatà prope Civitatem Chersonesum in mare submersus est, nono Kalendas Decembris, Anno Domini 100. postea translatus fuit Romam, in Ecclesiam sui nominis ad Caelium Montem. Vacavit Sedes dies viginti duo.

SANCTUS CLETUS PAPA III.
ANNO DOMINI LXXIX.

Sanctus Cletus, patria Romanus, ex vico Patricii, Patre Amiliano, à Beato Petro Apostolo ad fidem Christi conversus, deinde Presbyter, mox Episcopus, cum Lino ab eodem Petro ordinatus. Creatus nono Kalendas Octobris, Anno Domini 77. Sedit annos undecim, menses septem, dies duos. Ordinavit Presbyteros vigintiquinque. Obiit sexto Kalendas Maii. Corpus in Vaticano juxta memorias sanctorum Petri, & Lini sepultum fuit. Vacavit Sedes dies viginti.

SANCTUS ANACLETUS I. PONT. V.
ANNO DOMINI 110.

Sanctus Anacletus Primus, Anacleti filius, Atheniensis, cretus, S.R.E. primam Diaconum, deinde Presbyter, & tandem Summus Pontifex creatus 18. Kal. Julii, Anno Domini 100. Vixit annos novem, menses duos, dies viginti octo. Creavit Episcopos sex, Presbyteros quinque, Diaconos tres. Trajani jussu capite casus, Romae martyrio coronatur, tertio Idus Julii, Anno Domini 110. Juxta Beati Petri corpus, in Vaticano sepultus est. Vacavit Sedes dies tredecim.

S. EVARISTUS PONTIF. VII.
ANNO DOMINI CX.

S. Sanctus Evaristus, Juda Judaei filius, Berthehemites, Syrus, Creatus 6. Kalendas Augusti, anno 110. Sedit annos 8. mens. 7. dies 28. Creavit Episcopos quinque, Presbyteros sex, Diaconos duos. Sub Hadriano Imperatore capitis abscissione occubuit, septimo Kalendas Novembris, Anno Domini 118. Sepultus fuit juxta Beati Petri Apostoli corpus, in Vaticano. Vacavit Sedes dies 19.

S. SIXTUS I. MART. PONTIF. VIII.
ANNO DOMINI CXXIX.

S. Sanctus Sixtus, Romanus, de Regione septima, via Lata, Pastoris filius, Creatus septimo Idus Junii, Anno Domini 129. Sedit annos novem, menses decem. Creavit Episcopos quatuor, Presbyteros undecim, Diaconos tres. Martyr occubuit octavo Idus Aprilis, Anno Domini 139. Ejus corpus in Vaticano sepultum est. Vacavit Sedes dies duos.

S. ALEXANDER I. MART. PONT. VII.
ANNO DOMINI CXVIII.

S. Sanctus Alexander Primus, Romanus, Alexandri filius, Scythicus pridie Idus Novembris, Anno Domini 118. Sedit annos decem, menses quatuor, dies viginti unum. Creavit Episcopos quinque, Presbyteros sex, Diaconos duos. Adriani jussu, septimo ab Urbe lapide martyrio coronatur, ibique sepelitur, tertia die Mensis Maii, Anno Domini 129. Vacavit Sedes dies quinque.

Bullar. Mag. Tom. I.

S. TELESOPHUS MART. PONTIF. IX.
ANNO DOMINI CXXXIX.

S. Sanctus Telesphorus, patria Thuricensis, hodie Terra nova, in Calabria, Anachoretæ filius, Creatus quinto Idus Aprilis, Anno Domini 139. Sedit annos decem, menses octo, dies 27. Creavit Episcopos tredecim, Presbyteros duodecim, Diaconos octo. Martyrium subiit Nonis Januari, Anno Domini 150. Corpus ejus in Vaticano sepultum est juxta corpus Sancti Petri. Vacavit Sedes dies septem.

A 2 S. HY

S. HYGINUS MART. PONTIF. X.
ANNO DOMINI CL.

Sanctus Hyginus, natus in Graecia, Philosophi filius, Atheniensis, Creatus idibus Januarii, Anno Domini 150. Sedit annos tres, menses undecim, dies viginti octo. Creavit Episcopos sex, Presbyteros quindecim, Diaconos quinque. Sub Antonino martyrium consummavit, tertio idus Januarii anno 154. Sepultus fuit in Basilica Vaticana juxta corpus Beati Petri. Vacavit Sedes diem unum.

S. ANICETUS PAPA, ET MART. PONT. XII.
ANNO DOMINI CXXV.

Sanctus Anicetus, natione Syrus, de vico Humilis, Joannis filius, Creatus octavo Kalendas Augusti, Anno Domini 165. Sedit annos novem, menses octo, dies 24. Creavit Episcopos novem, Presbyteros 17. Diaconos quatuor. Martyrium subiit quintodecimo Kalendas Maii. Corpus ejus via Appia in cœmeterio, quod postea Callisti appellatum est, ad Catacumbas, secundo ab Urbe milliario, sepultum est. Vacavit Sedes dies decem & septem.

SANCTUS PIUS PAPA PONTIF. XI.

Sanctus Pius Primus, Aquileiensis, Creatus 18. Kalendas Februarii, Anno Domini 154. Sedit annos undecim, menses quinque, dies 27. Creavit Episcopos duodecim, Presbyteros decem & octo, Diaconos viginti unum. Obiit Romæ quinto idus Julii, Anno Domini 165. Corpus ejus in Vaticano sepultum. Vacavit Sedes dies tredecim.

SANCTUS CONCORDIUS PONT. XIII.
ANNO DOMINI CXXV.

Sanctus Cornelius Soter, Concordii filius, Fundis in Campania ortus, ex Presbytero Sanctæ Romanæ Ecclesiæ à Pio Papa factus, Creatus tertio nonas Maij, Anno Domini 175. Vixit annos septem, menses undecim, dies decem & septem. Creavit Episcopos undecim, Presbyteros decem & octo, Diaconos novem. Obiit Romæ decimo Kalendas Maij, Anno Domini 182. Sepultus fuit via Appia in cœmeterio Callisti, postea translatus fuit in Ecclesiam S. Sylvestri & Martini in Fontibus, titulo Equitii. Vacavit Sedes dies 21.

S. ABUN

S. ABUNDIUS ELEUTHERIUS PONT. XIV.
ANNO DOMINI, CLXXXIIII.

Sanctus Abundius, Neapolitanus, ex Sanctæ Romanæ Ecclesiæ sub Pio Papa Presbytero Cardinali, Creatus pridie Idus Maij, Anno Domini 182. Sedit annos 13, dies 13. Creavit Episcopos quindecim, Presbyteros duodecim, Diaconos octo. Obiit septimo Kalendas Junii 195. In Vaticano sepultus. Vacavit Sedes dies quinque.

ZEPHYRINUS PONTIF. XVI.
ANNO DOMINI CCIII.

Abundius Zephyrinus, Romanus, Abundii filius, Creatus septimo Idus Augusti, Anno Domini 203. Sedit annos decem & octo, dies totidem. Creavit Episcopos tredécim, Presbyteros totidem, Diaconos septem. Obiit septimo Kalendas Septembris, Anno Domini 221. Sepultus fuit viâ Appia in cœmeterio à se constructo, juxta Catacumbas. Vacavit Sedes dies sex.

VICTOR I. PONTIF. XV.
ANNO DOMINI CXC.

Victor, Felicis filius, Afer, Creatus 2. Kalend. Junij, Anno Domini 195. Sedit annos novem, mensem unum, dies viginti sex. Creavit Episcopos duodecim, Presbyteros quatuor, Diaconos septem. Martyrium subiit sub Severo Imperatore, quinto Kalendas Augusti, Anno Domini 203. Sepultus fuit juxta sanctum Petrum in Vaticano. Vacavit Sedes dies undecim.

Bullar. Mag. Tom. I.

DOMITIUS CALLISTUS I. PONT. XVII.
ANNO DOMINI CCXXI.

Domitius Callistus, Domitii filius, Romanus, de vico Castrorum Ravennarum, Creatus quarto Nonas Septembris, Anno Domini 221. Sedit annos quinque, mensem unum, dies duodecim. Creavit Episcopos octo, Presbyteros decem & octo, Diaconos quatuor. Martyrium consumnavit sexto Kalendas Octobris, Anno Domini 227. Sepultus viâ Aurelia, in cœmeterio Callipodii, tertio ab Urbe milliario. Vacavit Sedes dies sex.

A 3 UR

URBANUS I. PONT. XVIII.
ANNO DOMINI CCXXVII.

Urbanus Primus, Romanus, Pontiani filius, Creatus Kalendis Octobris, Anno Domini 227. Sedit annos sex, menses septem, dies quatuor. Creavit Episcopos octo, Presbyteros novem, Diaconos quinque: pro Ecclesia Dei multa passus, tandem captus, & cervicibus via Nomentana abscissis, Martyrii Lauream adeptus est, die 25. Maii, Anno Domini 233. Sepultus in via Appia, in cœmeterio Callisti, cum B. Cæcilia, Tiburtio, & Valeriano, & Maximo, quos vivens Christo lucrificerat. Vacavit Sedes dies triginta.

CALPURNIUS PONTIANUS PONT. XIX.
ANNO DOMINI CCXXXIII.

Calpurnius Pontianus, Romanus, Calpurnii filius, Creatus octavo Kalendas Julii, Anno Domini 233. Sedit annos quinque, dies duos. Creavit Episcopos sex, Presbyteros totidem, Diaconos quinque, & post multas calamitates, & gravia tormenta, pro fide Christi in Sardinia passa, fustibus inactatus Martyrium consumnavit, tertio decimo Kalendas Decembris, Anno Domini 237. Corpus à Sardis Christianis decenter conditum, triennio ferme insulam decoravit, quod sanctus Fabianus Papa, ex Sardinia Romam advectum, in cœmeterio Callisti, via Appia, sepelivit. Vacavit Sedes diem 1.

ANTERUS PONTIF. XX.
ANNO DOMINI CCXXXVII.

Anterus natione Græcus, patria Romanus, ex Petilia Urbe quondam Magnæ Græciæ, in Calabria dictæ, patre Romulo, Creatus in Urbe vitam Monasticam ducebat, undecimo Kal. Decembris, Anno Domini 237. Episcopum unum creavit, tertio Nonas Januarii 238. capite cæsus martyrio coronatur, & via Appia lapide ab Urbe tertio sepelitur, deinde in templum sancti Sylvætri in Campo Martio translatus fuit. Vacavit Sedes dies tredecim.

FABIANUS PONTIF. XXI.
ANNO DOMINI CCXXXVIII.

Fabius Fabianus, Romanus, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyter Cardinalis, Fabii filius, Creatus die 17. Januarii, Anno Domini 238. Sedit annos quindecim, dies quatuor. Creavit Episcopos undecim, Presbyteros vigintiduos, Diaconos octo. Martyrio coronatur tertio decimo Kalend. Februarii, anno Domini 253. in cœmeterio Callisti, via Appia sepultus, & tandem in sanctorum Sylvestri, & Martini in Montibus translatus. Vacavit Sedes annum unum, dies quatuor.

CORNELIUS PONTIF. XXII.
ANNO DOMINI CCLIV.

Cornelius Rom. Callini filius, ex S.R. Ecclesie P. Card. Creatus pridie Kal. Maij, Anno Domini 254. Sedit an. 2. mens. 4. dies 8. Creavit Episc. 8. Diac. 4. Plumbatis casus, capite truncatur 18. Kal. Octob. an. 256. Sepultus fuit à B. Lucina in quadam Crypta arenaria, in pradio suo, prope Coemeterium Callisti, via Appia. Vacavit Sedes mensem 1. dies 5. Schisma primum in Romana Ecclesia, inter S. Cornelium Papam, & Novatianum Antipapam. Novatianus Romanus S.R.E. Presb. Card. Pseudopontifex. Sedit contra Cornelium, aliòsque post eum Rom. Pont. annos circiter sex, à quo secta Novatianorum exorta est.

STEPHANUS I. PONTIF. XXIV.
ANNO DOMINI CCLVIII.

Julius Stephanus, Romanus, Julii filius, ex S. Romana Ecclesie Archidiacono, Creatus octavo idus April. Anno Domini 258. Sedit annos tres, menses tres, dies 26. Creavit Episcopos tres, Presbyteros sex, Diaconos quinque. Valeriani iussu decollatus, martyrium complevit quarto Nonas Augusti anno Domini 260. Corpus, cum Sede sanguine ejus conspersa, in crypta, quae est in coemeterio Callisti, via Appia, tertio ab Urbe milliario sepelitur. Vacavit Sedes dies vigintiduos.

LUCIUS I. PONTIF. XXIII.
ANNO DOMINI CCLVI.

Lucius Romanus, Porphirii filius, Creatus duodecimo Kal. Decembris, Anno Domini 256. Sedit annos duos, menses tres, dies tredecim. Creavit Episcopos septem, Presbyteros quatuor, Diaconos totidem. Martyrio coronatus quarto Nonas Martii 258. in coemeterio Callisti, via Appia sepelitur. Vacavit Sedes mensem unum, dies quinque.

SIXTUS II. PONTIF. XXV.
ANNO DOMINI CCLXI.

Sixtus Secundus, junior, natione Graecus, patria Atheniensis, Philosophi filius, Creatus nono Kalendas Septembris, Anno Domini 260. Sedit menses undecim, dies decem & octo. Creavit Episcopos duos, Diaconos septem. Martyrio coronatur die sexta Augusti, anno 261. Vacavit Sedes mensem unum, dies quinque.

DIONYSIUS PONTIF. XXVI.
ANNO DOMINI CCLXI.

Dionysius ex Turia, Calabriae urbe, Monachus Graecus, seu potius Anachoreta, Presbyter Cardinalis Ecclesiae Romanae, Creatus quarto Idus Septemb. Anno Domini 261. Sedit annos undecim, menses tres, dies quatuordecim, Creavit Episcopos septem, Presbyteros duodecim, Diaconos sex. Obiit Septimo Kalendas Januarii, Anno Domini 272. Sepultus est in caemeterio Callisti, via Appia, tertio ab Urbe milliario. Vacavit Sedes dies quinque.

EUTYCHIANUS PONTIF. XXVIII.
ANNO DOMINI CCLXXV.

Eutychianus Etruscus, patriam Lunensis, Marini filius, Creatus pridie Nonas Junii, Anno Domini 275. Sedit annos octo, menses sex, dies quatuor. Creavit Episcopos novem, Presbyteros quatuordecim, Diaconos quinque. Martyr occubuit septimo Kalendas Augusti, Anno 283. Corpus ejus sepultum est in caemeterio Callisti, via Appia, tertio ab Urbe milliario. Vacavit Sedes dies novem.

FELIX I. PONTIF. XXVII.
ANNO DOMINI CCLXXII.

Felix Primus, Romanus, Constantii filius. Creatus Romae pridie Kalendas Januarii, Anno Domini 272. Sedit annos duos, menses quatuor, dies 29. Creavit Episcopos quinque, Presbyteros novem, Diaconos quinque. Martyrio coronatur tertio Kalendas Junii, Anno Domini 275. Corpus ejus via Aurelia, milliario ab Urbe secundo, sepultum in Basilica, quam antea in honorem Dei ipse condiderat. Vacavit Sedes dies quinque.

CAIUS PONTIF. XXIX.
ANNO DOMINI CCLXXXIII.

Caius, Caii Maximi filius, Dalmata, patriam Salonitanus, Creatus Romae 16. Kalendas Januarii, Anno Domini 283. Sedit annos duodecim, menses quatuor, dies sex. Creavit Episc. quinque, Presbyteros viginti quinque, Diaconos octo. Martyrium consummavit decimo Kalendas Maii, Anno Domini 296. Sepultus in caemeterio Callisti, via Appia, tertio ab Urbe milliario. Vacavit Sedes dies 25.

MAR

MARCELEINUS PONTIF. XXX.
ANNO DOMINI CCXCV.

Marcellinus, Projei filius, Romanus, Creatus Kalendis Julii, Anno Domini 296. Sedit annos septem, menses novem, dies 27. Creavit Episcopos quinque, Presbyteros quatuor, Diaconos duos. Sub Maximiano Imperatore Martyrio coronatur sexto Kalendas Maii, Anno Domini 304. Vacavit Sedes menses sex, dies 25.

EUSEBIUS PONTIF. XXXII.
ANNO DOMINI CCCX.

Eusebius, natione Græcus, patre Medico, Creatus Nonis Februarii, Anno Domini 310. Sedit annum unum, menses septem, dies viginti unum. Creavit Episcopos quatuordecim, Presbyteros tredecim, Diaconos tres. Obiit Kalendis Octobris, Anno Domini 312. Vacavit Sedes Pontificia dies septem.

MARCELLUS I. PONTIF. XXXI.
ANNO DOMINI CCCIV.

Marcellus Primus, Benedicti filius, Romanus de regione Septima, via Lata, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyter Cardinalis, Creatus die vigesimo primo Novembris, Anno Domini 304. Sedit annos quinque, mens. sex, diem unum & viginti. Creavit Episc. viginti unum, Presbyteros viginti quinque, Diaconos duos. Martyr occubuit 17. Kalendas Februarii, Anno Domini 310. Cujus corpus B. Lucina sepelivit in cœmeterio Priscillæ, via Salaria. Vacavit Sedes dies viginti.

MILTIADES PONTIF. XXXIII.
ANNO DOMINI CCCXII.

Miltiades, vel Melchiades, natione Afer, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyter Cardinalis, Creatus quarto Idus Octobris, Anno Domini 312. Sedit annos tres, menses duos, dies viginti unum. Creavit Episcopos duodecim, Presbyteros quatuordecim, Diaconos quinque. Obiit quarto Idus Decembris, Anno Domini 315. Corpus ejus via Appia in Calisti cœmeterio sepultum est. Vacavit Sedes dies 17.

S. SYLVESTER I. PONTIF. XXXIV.
ANNO DOMINI CCCXV.

JULIUS I. PONTIF. XXXVI.
ANNO DOMINI CCCXXVI.

Sylvester Primus, Romanus, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyter Cardinalis, Creatus quinto Kalend. Decbris, Anno Domini 315. Sedit annos 21. dies quatuor. Creavit Episcopos 65. Presbyteros 42. Diaconos 26. Constantinum in Magnū Imperatorē baptizavit, ab eoque Italiz dominio donatus fuit. Obiit pridie Kalendas Januarii, anno 335. Ejus corpus sepultum in cœmeterio Priscillæ, via Salaria, tertio ab Urbe milliario, postea trāslatū fuit ad Ecclesiā ab ipso Sylvestro fundatā, sub titulo Equitii, nūc S. Sylvestri in Montibus, & sub altare majus reconditum. Vacavit Sedes dies 15.

Julius Primus, Romanus, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconus Cardinalis à sancto Sylvestro factus, Creatus die 26. mensis Octobris, Anno Domini 336. Sedit annos quindecim, menses quinque, dies decem & septem. Creavit Episcopos novem, Presbyteros decem & octo, Diaconos tres. Obiit Romæ pridie idus Aprilis, Anno Domini 352. in cœmeterio Calepodii, tertio ab urbe lapide sepultus. Vacavit Sedes dies viginti quinque.

MARCUS PONTIF. XXXV.

LIBERIUS PONTIF. XXXVII.
ANNO DOMINI CCCLII.

Marcus Romanus, Prisci Illius, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconus Cardinalis, Creatus 17. Kalendas Februarii, Anno Domini 336. Vixit menses octo, dies viginti duos. Creavit Episcopos quinque, Presbyteros septem, Diaconos quinque. Obiit eodem anno, nonis Octobris. Sepultus est in cœmeterio Balbinæ, viâ Ardeatinâ, quod ipse construxerat. Vacavit Sedes dies viginti.

Liberius Romanus, Augusti Illius, S.R.E. Diac. Card. à beato Sylvestro Papa ordinatus, Creatus 8. Idus Maii, anno 352. Sedit annos 15. menses 4. dies 17. Creavit Episc. 19. Presb. 18. Diac. 5. Obiit Romæ 8. Kal. Octob. anno 367. Sepultus viâ Salaria, in cœmeterio Priscillæ. Vacavit Sedes menses 4. dies 17. Schisma secundum in Romana Ecclesia inter Liberium Papam, & Felicem Antipapam. Felix, Romanus, Pseudopontifex, Patre Anastasio, Diac. Card. Sedit contra Liberium, in exilium jussu Constantii Imperatoris ejectione, annum 1. mens. 3. dies 2. Eodem jubente Constantio, quem excommunicaverat, cervicē abscissa, à falsis vixit Pontifex, verus Martyr occubuit.

DAMASUS PONTIF. XXXVIII.
ANNO DOMINI CCCLXXVII.

Damasus Hispanicus, ex Oppido Lusitania Vimarés, Dicesis Braccarés, Antonii filius, Presb. Card. Creatus, & consecratus Romæ 18. Kalend. Octobris, Anno Domini 367. Vixit An. 17. mēf. 2. dies 27. Creavit Episc. 62. Presb. 31. Diac. 11. Obiit 4. Idus Decembris, anno 384. Sepultus est viâ Ardeatinâ: translatus postea fuit in Ecclesiam S. Laurentii, quam ipse condiderat ad Theattū Pompeii. Vacavit Sedes dies 31. Schisma tertium in Romana Ecclesia inter Damasum legitimum Pontificem, & Ursicinum Antipapam. Ursinus S. R. E. Diac. agrè ferens Damasii electionem, collecta seditionis hominum manu Romanum Episcopum se fieri extorquet, & tandem eadibus utrinque perpetratis, Ursinus ab urbe eicitur, Roma Damaso pacifico Pont. remanente.

ANASTASIVS I. PONTIF. XL.
ANNO DOMINI CCCLXXVII.

Anastasius Primus, Romanus, Maximi filius, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyter Cardinalis, creatus, & consecratus pridie Idus Martii, Anno Domini 398. Sedit annos quatuor, mensem unum, dies tredecim. Creavit Presbyteros octo, Diaconos quinque, Episcopos decem. Obiit quinto Kalendas Maii, Anno Domini 402. Sepultus est in cæmeterio suo, ad Ursum Pileatum, viâ Portuensi: postea à Sergio, juniore translatus est in titulum Equitii. Vacavit Sedes dies viginti unum.

SIRICIUS PONTIF. XXXIX.
ANNO DOMINI CCCLXXXV.

Siricius Romanus, ex patre Tiburtio, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyter Cardinalis Sanctæ Pudentiæ, titulo Pastoris creatus, & consecratus pridie Idus Januarii, Anno Domini 385. Vixit annos tredecim, mensem unum, dies quatuordecim. Creavit Episcopos triginta duos, Presbyteros unum & triginta, Diaconos decem & novem. Obiit Anno Domini 398. Sepultus est in cæmeterio Priscillæ, viâ Salaria, Vacavit Sedes dies viginti.

INNOCENTIUS I. PONTIF. XLI.
ANNO DOMINI CCCCII.

Innocentius Primus, patriâ Albanus, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconus Cardinalis creatus, & consecratus octavo Idus Maii, Anno Domini 402. Vixit annos quindecim, menses duos, dies decem. Creavit Episcopos 54. Presbyteros triginta, Diaconos quindecim. Obiit sexto Kalendas Augusti, Anno Domini 417. Corpus ejus sepultum in cæmeterio ad Ursum Pileatum, ad S. Vibianam, postea translatus fuit ad titulum Equitii. Vacavit Sedes dies 22.

ZOSIMUS PONTIF. XLIII.
ANNO DOMINI CCCCLVII.

Zosimus, natione Græcus, Sæcæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis ab Innocentio Papa factus, quintus Papa Regnicola, Creatus, & Consecratus tertio decimo Kalendas Septembris, Anno Domini 417. Vixit annum unum, menses quatuor, dies sex. Creavit Episcopos octo, Presbyteros decem, Diaconos tres. Obiit septimo Kalendas Januarii, Anno Domini 418. Corpus ejus sepultum fuit viâ Tiburtina, in Basilica sanctorum Martyrum Laurentii, & Stephani extra muros, juxta cryptam, prope corpus sancti Laurentii Martyris. Vacavit Sedes diem unum.

CÆLESTINUS I. PONTIF. XLIV.
ANNO DOMINI CCCCLVIII.

Celestinus Primus, Romanus, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconus Cardinalis, Prisci Filius, Creatus, & Consecratus nonis Novembris, Anno Domini 423. Sedit annos octo, menses quinque, dies tres. Creavit Episcopos sexaginta duos, Presbyteros triginta duos, Diaconos duodecim. Obiit octavo Idus Aprilis, Anno Domini 432. Sepultus via Salaria. Vacavit Sedes dies viginti unum.

BONIFACIUS I. PONTIF. XLIII.
ANNO DOMINI CCCCLVIII.

Bonifacius I. Romanus, S.R. E. Card. Secundi Presb. filius, Creatus, & Consecratus 5. Kal. Janu. Anno Domini 418. Sedit annos 4, menses 9, dies 24. Creavit Presbyter. 13. Diac. 2. Episc. 36. Obiit octavo Kal. Nov. anno 423. Sepultus est via Salaria, in cœmeterio S. Felicitatis M. Vacavit Sedes dies 9.

Schisma quæ tunc in Ecclesia Romana contigit anno 410. Eulalius enim Romanæ Ecclesiæ Archidiaconus post electum Bonifacium, in Basilica Lateranensî eligitur. Synodus autem Ravennæ, jussu Honorii Imperatoris coacta Eulaliûm deposuit, qui post tres menses, dies quindecim, Nonis Aprilis in eadem dignitate ita coactus abdicavit, & Bonifacius Post. romanus sit.

SIXTUS III. PONTIF. XLV.
ANNO DOMINI CCCCLXXXII.

Sixtus Tertius, Romanus, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyter Cardinalis, Sixti filius, Creatus, & Consecratus quarto Kalendas Maii, Anno Domini 432. Sedit annos septem, mensem unum. Creavit Episcopos 52. Presbyteros viginti duos, Diaconos duodecim. Obiit quinto Kalendas Aprilis, Sepultus via Tiburtina, ad S. Laurentium extra muros, in crypta juxta corpus ejus. Vacavit Sedes mensem unum, dies sexdecim.

LEO PRIMUS PONTIF. XLVI.
ANNO DOMINI CCCCXL.

Sanctus Leo Mag. Quintiani filius, Natione Tuscus, S. R. E. Archidiaconus. Creatus, & consecratus 4. Idus Maii, die Domini, vixit an. 20. mens. 10. dies 28. Creavit Presbyteros 81. Diaconos 31. Episcopus, per diversa loca 18. Obiit die 11. Aprilis 461. & primus omnium Pontificum sepultus fuit in Basilica S. Petri Principis Apostolorum. Vacavit Sedes dies 18.

I. De rebus Ecclesiarum non alienandis.

Hanc prohibitionem lausius edixit hic idem Pontifex in eius rescripto ad Gallia Metropolitanos, die 11. Decembris, & Agapitus Primus ad Cesarium Episcopum Arelatensem. Necnon plerique alii Pontifices in Decretis, & Sexto, atque Clem. Et notabo etiam infra in Const. 5. Pauli II. Ambrosiose. Iste autem Pontifex inter Sanctos relatus fuit, ejusque festum agitur die 11. mensis Aprilis.

Constitutionem de non infeudandis Civitatibus, Terris, & locis S. R. E. edidit Pius V. quam habes infr. tom. 2. n. 35. Admonet: eam confirmavit S. D. N. Urb. VIII. Const. 4. Sacro-sancti, infr. tom. 4. Bona verò Jurisdictionalia ad Ecclesias, & loca pia spectantia, in feudum, aut emphyteusim dare, vel ultra triennium locare, seu hujusmodi concessionem renovare, aut prorogare prohibuit idem S. D. N. Urb. VIII. Const. 52. Humanæ, infr. d. tom. 4.

Edita An. D. 447. LEO PAPA, VNIVERSIS EPISCOPIS per Siciliam constitutis, in Domino salutem.

Exordium.

CASIO specialium querelarum curam nobis providentia generalis indicit, ut quod in duabus Provinciis vestra Ecclesia improbe gestu, injusteque presumptum est, id constitutione perpetua ab omni Episcoporum usurpatione recedemus.

Causa hujus Constitut. alias Taurominensis.

§. 1. Taurominensis, quod Clericis Ecclesiarum deplorantibus nuditatem, eo quod omnia ejus prædia vendendo, donando, & diversis modis alienando, Episcopus dissiparet; etiam Panormitati Clerici, quibus nuper est ordinatus Antistes, similem questionem in sancta Synodo, cui præsidebamus, de usurpatione prioris Episcopi, causam detulerunt.

Prohibitio alien. bona Ecclesia.

§. 2. Quamvis ergo ordinatum à nobis sit, quemadmodum utriusque Ecclesiarum utilitatibus consulatur; ne tamē hoc perniciosum nequissimæ deprædationis exemplum cuiquam posthac fiat imitabile, hanc præcepti nostri formam apud dilectionem vestram volumus esse perpetuam, quâ sine exceptione decernimus, ut ne quis Episcopus de Ecclesiarum rebus audeat quidquam vel donare, vel commutare, vel vendere: nisi forte ita aliquid horum faciat, ut Bullar. Mag. Tom. I.

meliora prospiciat, & cum totius Cleri tractatu, atque consensu id eligat, quod non sit dubium Ecclesiarum profuturum. §. 3. Nam Presbyteri, vel Diaconi, aut cujuscumque ordinis Clerici, qui conventionem in Ecclesia damna miscuerint, sciant se & ordinem suum, & communitatem privandos: quia plenum justitiæ est, fratres carissimi, ut non solum Episcopi, sed etiam totius Cleri studio, Ecclesiasticæ utilitatis incrementa serventur, & eorum munera illustrata permanent, quæ pro animarum suarum salute Fideles de propria substantia Ecclesiis contulerunt.

13
Pana con-
travenien-
tiam.

Dat. P. An.
11. 22. 447.

Confirmatio Sacri, & quarti Oecumenici Concilii Chalcedonensis, in his dumtaxat quæ ad Fidei causam spectant. Et comprobatio actorum in Sacro primo & Oecumenico Concilio Nicæno.

Ista Synodus Chalcedonensis congregata fuit auctoritate hujusmodi Pontificis, qui de hoc egit cum Theodosio Imperatore in epist. datâ die 13. Octob. anni 451. me hic sedulo prætermissa.

Hanc eandem Synodum 4. loco S. R. E. veniuntur, Nicænam verò primo loco, ut in cap. 2. & seq. dicitur. 15. & 16. & plene de eo agit Gelasius, I. in constit. seq. & Eug. IV. infr. in ejus constit. 23. Cantate, §. 20.

LEO EPISCOPUS, SANCTE Synodo apud Chalcedonem habita.

Edita An. D.
451.

Omnem quidem Fratritatem vestram nosse non ambigo, definitiones sanctæ Synodi, quæ ob confirmationem Fidei in Chalcedonensi civitate celebrata est, toto corde me fuisse complexum: quia nulla sinebat ratio, ut qui unitatem Catholicæ Fidei dolebam ab hæreticis fuisse turbatam, non exultanter in integrum rediisse gauderem.

Exultatio de
peractio Con-
cilio Chalcedo-

§. 1. Hoc autem non solum ex ipso beatissimæ confessionis affectu, sed etiam in epistolis meis, quas post reditum meum ad Constantinopolitanæ urbis Antistitem dedi, potuisset agnoscere, si vobis responsionem Sedis Apostolicæ manifestare voluisset. Ne ergo per malignos interpretes dubitabile videatur, utrum quæ in Synodo Chalcedonensi per unanimitatem vestram de fide statuta sunt, approbem; hæc ad omnes fratres, & Coepiscopos nostros, qui prædicto Concilio interfuerunt, scripta dixi: gloriosissimus & clementissimus Princeps, sicut poposci, in notitiam vestram mittere pro Catholicæ fidei amore dignabitur, ut & fraternam universitatem, & omnium fidelium corda cognoscant, me non solum per fratres, qui vicem meam executi sunt, sed etiam per approbationem gestorum Synodaliū, propriam vobiscum iniisse sententiam, in sola videlicet fidei causa (quod sæpè dicendum est) propter quam generale Concilium, & ex præcepto Christianorum Principum, & ex consensu Apostolicæ Sedis placuit congregari; damnatis hæreticis, qui si corrigi voluissent, nulla penitus resideret de vera Domini nostri JESU CHRISTI incarnatione dubitatio.

Approbatio
d. Concilii

§. 2. Unde si quis unquam ausus fuerit, vel Nestorii perfidiam tueri, vel Eutychetis ac Dioscori impium dogma defendere, à Catholicorum communione rescetur, nec habeat ejus corporis participationem, cujus abnegat veritatem, fratres carissimi.

Damnatio
silla orum
Nestorii &
Eutychetis
Dioscori

§. 3. De custodiendis quoque Sanctorum Patrum statutis, quæ in Synodo Nicæna inviolabilibus sunt fixa decretis, observantiam vestrae sanctitatis admoneo, ut jura Ecclesiarum, sicut ab illis trecentis decem & octo Patribus divinitus inspirata sunt, ordinata permanent. Nihil alienum improbus ambitus concupiscat, nec per alterius imminutionem suam aliquis querat augmentum. Quantumlibet enim extortis assentationibus se id instruat vanitatis elatio, & appetitus suos Conciliorum æstimet nomine roborandos, infirmum atque irritum erit quidquid à prædictorum Patrum Canonibus discreparit. Quorum regulis Apostolica Sedes quam reverenter itaque, scriptorum meorum, quibus Constantinopolitanæ Antistitis conatus repuli, poterit sanctitas vestra electione cognoscere, me auxiliante Domino nostro, & Catholicæ fidei, & paternarum traditionum esse custodem.

Comprobatio
actorum in
Synodo Nicæna.

Dat. P. An.
13. die 22.
Martii.

Dat. 12. Kal. Aprilis, Opilione viro clariss. Conf. B. A.

14
 HILARIUS PRIMUS PONT. XLVII. FELIX II. DICTUS III. PONT. XLIX.
 ANNO DOMINI CCCCLXII. ANNO DOMINI CCCCLXXXII.

Hilarius Sardus, Calaritanus, Crispini filius, S.R.E. Diaconus Cardinalis. Creatus, & consecratus fuit 3. Kal. Maii. Sedit ann. 6. menses tres, dies 10. Creavit Episcopos passim 22. Presbyteros 25. Diaconosque 6. Obiit die 6. Kalend. Augusti anno 467. sepultus est ad S. Laurentium in Crypta. Vacavit Sedes dies 10.

Felix II. dictus III. Romanus, ex Patre Felice itidem genitus, Presbyter Cardinalis de domo Anicia, vixit annos 8. menses 11. dies 18. Creavit Presbyteros 28. Diaconos... Episcopos per diversa loca 31. Obiit Anno Domini 492. 5. Kalend. Martii. Vacavit Sedes dies quinque.

SIMPLICIUS PRIMUS PONT. XLVIII.
 ANNO DOMINI CCCCLXVII.

Simplicius Castini, aliis Castoris filius, Tiburtinus. Creatus anno 467. Sedit in Pontificatu annos 15. menses 7. & dies 7. Creavit Presbyteros 58. Diaconos 21. Episcopos per diversa loca 36. Obiit 6. Non. Martii, Anno Domini 483. Vacavit Sedes dies 6.

GELASIUS PRIMUS PONTIF. L.
 ANNO DOMINI CCCCLXXII.

Gelasius Primus, ex Patre Valerio Episcopo Africano. Creatus, & consecratus v. Nonas Martii, Anno Domini 492. Sedit in Pontificia Sede annos 4. menses 8. dies 19. Creavit Presbyteros 22. Diaconos 2. Episcopos 67. Obiit 18. Kalend. Decembris 496. Sepultus ad S. Petrum Apostolum. Vacavit Sedes dies v.

De autoritate Summi Romani Pontificis, in damnandis à fide Catholica deviantibus: Retractandisque malè actis Conciliis, & benè gestis approbandis.

Consensu Leonis IX. infra Const. 2. incipiens Cum ex, ubi notabo.

Hic autem Pont. inter Sapctos relatus est, ejusque festivitas agitur die 21. mensis Novembris.

GELASIVS EPISCOPVS VRBIS ROMA AD DARDANOS.

Edita An. Dom. 495.

Eutyriana heresi sanctorum à sancta R. E. traditionibus deviant.

Alia mirati sumus, quod vestra dilectio, quibus novam veluti distictam quod non... Hic autem Pont. inter Sapctos relatus est, ejusque festivitas agitur die 21. mensis Novembris.

Cujus auctoritate Eutyrio semel jam damnato, in Conc. Chalced. omnes ejus sequaces damnati censentur, nec de damnationis retractatione agi unquam potest.

§. 1. Quapropter stultitiam respicientes inanium querelarum, perquirere vos oportet ab ipsis Beatis Apostolis, & considerare prudenter, quoniam Patres nostri Catholici, doctique Pontifices, in unaquaque heresi quolibet tempore suscitata, quicquid pro fide, pro veritate, pro communiione Catholica, atque Apostolica, secundum scripturarum tramitem, prædicationemque majorum facta semel congregatione sanxerunt, inconvulsam voluerunt, deinceps firmamque constare, nec in eadem causa denuò quæ præfixa fuerant, retractari, qualibet recenti præsumptione permisissent, sapientissime prævidentes, quoniam si decreta salubriter cuiquam liceret iterare, nullum contra singulos quosque prorsus errores itabile persisteret Ecclesie constitutum, ac semper iisdem futuris recidivis, omnis integra definitio turbaretur. Nam si limitibus etiã præfixis positarum semel synodali regularum, non cessant elisæ pestes resumptis certaminibus contra fundamentum sese veritatis attollere, & simplicia quæque corda percutere; quid fieret si subinde fas esset perfidis inire Concilium? cum, quantumlibet illa manifesta sit veritas, nunquam desit quod perniciofa depromat & falsitas, tametsi ratione vel auctoritate deficiens, sola tamen contentione non cedens. Quæ majores nostri divina inspiratione cœnentes, necessariorum præcaverunt, ut contra unquamque heresim coacta Synodus, pro fide, communiione & veritate Catholica atque Apostolica promulgasset, non sinerent post hæc novis retractationibus mutari, ne pravis occasio præberetur, quæ medicinaliter fuerant statuta pulsandi, sed auctore cujuslibet solant, ac pariter errore damnato sufficere judicaverunt, ut, quilibet aliquando hujus erroris communicator existeret, principali sententia damnationis ejus esset obstrictus, quoniam manifestè quilibet vel professione sua, vel communiione posset agnosci.

Ideoquo à Damato Sabellio, ejus sequaces pro damnatis habiti sunt.

§. 2. Et ut plura taceamus, quæ diligens inquisitor facile poterit vestigare, Sabellium damnavit Synodus, nec ut scctatores ejus postea damnarentur, necesse fuit, in singulos viritum Synodos celebrari, sed pro tenore constitutionis antiquæ, cunctos qui vel pravitate illius, vel communiione extiteret participes, universalis Ecclesia duxit esse refutandos.

Idem de Ario.

§. 3. Sic propter blasphemias Arii forma fidei communiõnisque Catholice, Nicæno prolata conventu, Arianos omnes, vel quisquis in hanc pestem, sive consensu, sive communiione deciderit, sine retractatione conclusit.

Bullar. Magn. Tom. I.

Sic Eunomium, Macedonium, Nestorium Synodus semel gesta condemnans, iterum ad nova Concilia venire non sivit, sed univ... Sic Eunomium, Macedonium, Nestorium Synodus semel gesta condemnans, iterum ad nova Concilia venire non sivit, sed univ... Sic Eunomium, Macedonium, Nestorium Synodus semel gesta condemnans, iterum ad nova Concilia venire non sivit, sed univ...

Idem de Eunomio, Macedonio, Nestorio.

Respicentes ab Ario discordantes à S. R. E. recepti sunt.

Sedis Apostolicæ auctoritas est Concilia agere probare.

Quæ Sedes Acacium ad se reducere multum tentavit.

Acacius auctoritate Sedis Apostolicæ despectis, & pejora commisit.

§. 6. Quod conveniente, ut dictum est, ex paterna traditione perpenis, considerandum, quod nullus jam valet Chamanis ignorer univ... §. 6. Quod conveniente, ut dictum est, ex paterna traditione perpenis, considerandum, quod nullus jam valet Chamanis ignorer univ...

§. 7. Hæc dum Acacium certis comperisset, indignis à communiione Catholica deviasse, hinc ista non credens, quippe quem novis exequutores sepe necessaria dispositionis suæ contra hereticos, uti se, per triennium ferè literis destinatis, eundem monere non desistit, sicut per diversos missa frequentè scripta testantur. Quibus ille cum debito silentio dñi non respondere proponeret, Episcopalis quoque directi legatio est, ac nihilominus pagina destinata, quæ præmoneret, cum suorum ante meminisset gestorum, & quæ datus pro fide Catholica desudasset, oportere respicere. Contestans & blandiendo pariter & minando, ne se à corpore Catholice unitatis abscederet, simulque quoniam hunc Joannes, secundæ Sedis Antistes, gravibus pulsatus objectis, ad primæ Sedis audientiam cohortatus est, vel venire debere, vel mittere. Licet enim Synodus iteranda non esset, tamen congrueret, ut cujuslibet Civitatis Episcopus primæ Sedis judicium non vitaret, ad quod convenerat secundæ Sedis Antistes, qui nisi à prima Sede non posset audiri, præcipue qui præjudicatis animis nulla Synodo à Græcis fuisset exclusus, etiam apud eos causam suam nec posset omnino dicere, nec deberet, quia ab inferioribus Episcopis potior nisi à prima Sede (sicut dictum est) vel discuti potuisset, vel si ita ratio postulasset, addici etiam, cunctis Orientalibus Episcopis cum ipso Acacio in Petri communiione recedentibus, cum secundæ Sedis Episcopus Catholicus ab externæ communiõnis hominibus esset nullatenus judicandus.

§. 8. Sed Acacius non solum despexit satisfacere potularis, verum etiam ipsam legationem Sedis Apostolicæ, blandimentis, præmiis, perjuriisque deceptam, quibus et cum Imperatore promissis, integram Præfulis Apostolice causam de omnibus esse servandam, Petri communiõnis pollutam redire perfectè, in statum Sedis Apostolicæ despicens potestatem, ut non solum ejus auctoritati non cederet, sed etiam potius in consortium communiõnis externæ, per legatos suos niteretur adducere, heretique Apostolicæ Sedi necessitas eos ipsos, quos direxerat Sacerdotes, honore pariter & communiõne privare, ne tali contagione videretur infecta, satisque monstraret, non se Acacii specialiter audisse personam, sed respicere fœdera perditorum, quæ etiam in suis Pontificibus detestata convenienter horreret; nihilominus autem literis suis Acacius indicat, & in Alexandrini Petri se communiõnem, quem ex petita Sedis Apostolicæ auctoritate, executor ipse quoque damnaverat, sine ejusdem Apostolicæ Sedis consultatione, promptissime recidisse, & accusationem Joannis, laudisque Petri proprio sermone desegre, de quibus, si utique confidebat, magis vel venire, vel mittere debuisset, ut & præsentem de mendaciis quæ dicebat, posset confutare Joannem,

& præconia Petri quæ digesserat, rationabiliter allegaret. Quod cum minime fecerit, satis evidentiter ostendit, nec Joannem se posse convincere, nec legitime receptum Petrum habere fiduciam perdocendi, solumque tibi monstravit inesse propositum læcrandi Catholicos, hæreticosque laudandi, seque eorum potius, quos laudabat, docuit esse participem, quam Catholicorum quos nitebatur decolorare, consortem, tulitque de se ipse iudicium, cum damnati hominis communione pollutus, damnationis ejus factus est particeps. Ita & Sedes Apostolica, quod ad necessariam diligentiam respiceret, nil omisit, & Acacius secundum formam Synodi Chalcedonensis, quæ error, cui communicavit, elisus est, sicut de hæretico homine scriptum est, suo iudicio condemnatus apparuit, iureque Sedes Apostolica utique se Alexandrinum Petrum damnasse, non etiam solvisse memorat, ne per Acacii pristinam communionem, Petri quoque Collegium, cui Acacius communicaverat, incideret, ipsum competentem Acacium à sua communione submovit. Quapropter utrum error, vel prævaricationi communicaverit Acacius, quid opus erat nova discussione cognoscere? cum jam literis suis esset ipse confessus, ac sicut scriptum est, Ore tuo justificaberis, & ore tuo condemnaberis, verborum suorum vinculis & reus tenebatur, & jure pleandus.

Ad ista
iudicium
viva contem-
pserit, sed
Anatolius
legatos misit.

§. 9. Cur ipse in nova causa, quam Synodus nulla præcellerat, Joannem, quem suis literis impetebat, qualemcumque secundæ Sedis Episcopum, in primæ Sedis B. Petri Apostoli iudicio confutare desperit, & ut causam diceret, seu per se, seu per alium, vel venire vel destinare contempserit? indignum habens cuiuslibet Civitatis Antistites ad primæ Sedis venire iudicium, ad quod secundæ Sedis cerneret venisse Pontificem, quod Anatolius Constantinopolitanæ Urbis Episcopus missis legationibus pro sua persona fecisse monstratur. Ecce etiam in hac parte vocem non habent, conquerentes. Ecce inquam ad legitimum est vocatus examen, ubi vel suas partes iustis allegationibus defenderet. Si ille Apostolicæ Sedis refugit examen in Joannis Catholici Pontificis negotio veltigando, quemadmodum Sedes Apostolica de receptione Petri hæretici sua auctoritate resoluti, Acacii fuerat securura iudicium? An Sedem Apostolicam congruebat, Paræciæ Heraclinentis Ecclesiæ, id est Constantinopolitani Pontificis, vel quorumlibet aliorum, qui cum eodem, vel propter eum fuerant congregandi, iudicium prætolari? cum Apostolicam ejusdem primæ Sedis audientiam Constantinopolitanus Episcopus declinaret, qui sitique etiam si Metropolitanus esset iure suffultus, etiam si inter Sedes haberet locum, primæ tamen Sedis cognitionem fas non habuit refusandi, ad quam secundum Canones, appellante secundæ Sedis Antistite, vocabatur ad nostrorum causam.

Acacium ita
que se reum
fuisse, &
non iure ad
legitimam re-
cusavit com-
parere Sedis
Apost. iudic-
ium, & etiam
literis suis
communicator
erroris in
Concilio
Chalcedonensi
damnatus.

§. 10. Hoc ipso satis ostendit, reum se esse confessum, qui ad legitimum iudicium postulatus, adesse contempserit, nec poterat ultra differri, ne sicut dictum est, antiqua illius communione durante, cum sese jam sociasset externæ, Sedes quoque Apostolica per eum pollueretur contagio perfidiorum; dignumque esset, vel prævaricatorem, vel contemptorem iudicii competētis, manifestissimè scilicet de suo negotio desperantem, à Catholica atque Apostolica integritate & communione secludi. Hic si examinatio queritur, iam iudicio non erat opus postquam & literis suis ipse confessus est, & ad legitimum iudicium vocatus adire pertimuit. Si auctoritatis pondus inquiratur, Chalcedonensis Synodi tenor cum Apostolica Sede consentiens, & illius definitionis exequutio, reperitur condemnati illic erroris communicator effectus; præfixa nihilominus ibidem particeps damnationis apparuit. Quoniam idem ipse error, qui semel est cum suo auctore damnatus, particeps quolibet prævaricationis effectus, & execrationem sui gestat, & poenam. Hoc tenore etiam Timotheus Hillurus, atque ipse Alexandrinus Petrus, qui secundam certè Sedem quoquo modo tacuisse videbantur, non repetita Synodo; sed auctoritate tantummodo Sedis Apostolicæ, ipso quoque Acacicio postulante, vel exequente, probatur esse damnatus. Nunc autem ipsi doceant legitime fuisse Petrum purgatum, & ab omni hæreticorum contagione ritè discretum,

cum ei communicavit Acacius, si ejus communicatorem putant Acacium aliquatenus excusandum, aut si, quod magis est verum, convenienter atque legitime Petrum probare non poterunt expiatum, propter quod etiam ad Apostolicæ Sedis iudicium Acacius vel venire, vel destinare non ausus est, restat ut in ejus communicatione fuerit, & qui ei communicavit, infectus.

§. 11. Non reticemus autem, quod cuncta per mundum novit Ecclesia, quoniam quorumlibet sententiis ligata Pontificum Sedes B. Petri Apostoli jus habeat resolvendi, utpotè quod de omni Ecclesia fas habeat iudicandi, neque cuiquam de ejus liceat iudicare iudicio. Siquidem ad illam de qualibet mundi parte Canones appellari voluerint, ab illa autem nemo sit appellare permittitur. Quapropter cum satis constet, Acacium nullum habuisse pontificium, sententia Sedis Apostolicæ damnatum, sine ulla ejus notione solvendi, dicant certè qua Synodus hoc ille præsumpsit, quod nec sic quidem absque Apostolica Sede fas haberet efficere? Cujus Sedis Episcopus, cujus Metropolitanæ Civitatis Antistes? nonne Paræciæ Heraclinentis Ecclesiæ? Si illi certè licuit sine Synodo sententiam Apostolicæ Sedis abrumpere, nulla ejus consultatione qua sita, itane verò non licuit primæ Sedi Chalcedonensis Synodi constituta, sicut decuit exequenti, hujusmodi prævaricatorem sua auctoritate detrudere?

Sedes Apo-
stolica omnes
iudicat, & à
nemine iudi-
catur, nec ul-
lo modo ab ea
appellatur.

§. 12. Sed nec illa præterimus, quod Apostolica Sedes frequenter, ut dictum est, more majorum, etiam sine ulla Synodo præcedente, & absolvendi quos Synodus iniquè damnaverat, & damnandi nulla existente Synodo, quos oportuit, habuerit facultatem.

Damnatus
& absolutus
omnes sine
præcesserit
Synodus qua
malè iudica-
verit, si ve-
non.

§. 13. Sanctæ memoriæ quippe Athanasium Synodus Orientalis addixerat, quem tamen exceptum Sedes Apostolica, quia damnationi Græcorum non consentit, absolvit.

Athanasium
in Synodo
damnatum
absolvit.

§. 14. Sanctæ memoriæ nihilominus Joannem Constantinopolitanum, Synodus etiam Catholicorum Præfultum certè damnaret, quem simili modo Sedes Apostolica etiam sola, quia non consentit, absolvit.

Joannem Co-
stantinopoli-
tanum iudi-
cavit, &
Flavianum
quoque lice-
ravit, &
Dioscorum
condemna-
vit, ac Ephe-
sinam Syno-
dum malè se-
cundo loco
improbavit.

§. 15. Itemque sanctæ memoriæ Flavianum, Pontificum Congregatione damnatum, pari tenore, quoniam sola Sedes Apostolica non consentit, absolvit, potiusque qui illic receptus fuerat Dioscorum secundæ Sedis Præfultem sua auctoritate damnavit, & impiam Synodum non consentiendo submovit, ac pro veritate, ut Synodus Chalcedonensis fieret, sola decrevit, in qua Pontificibus innumeris qui latrocinio corruerant Ephesino, veniam postcibus, sola concessit, & in sua perfidia permanentes nihilominus sua auctoritate prostravit, quam Congregatio quæ illic pro veritate reparanda collecta fuerat, est sequuta. Quoniam sicut id quod prima Sedes non probaverat, conitare non potuit, sic quod illa censuit iudicandum, Ecclesia tota suscepit.

§. 16. Ubi etiam consequenter ostenditur, quia malè gesta Synodus, id est, contra scripturas sanctas; contra doctrinam Patrum, contra Ecclesiasticas regulas, quam tota meritò Ecclesia non recepit, & præcipue Sedes Apostolica non probavit, per bene gestam Synodum, id est, secundum scripturas, secundum traditionem Patrum, secundum Ecclesiasticas regulas, pro fide Catholica, & communione prolata, quam cuncta recepit, Ecclesia, quam maximè Sedes Apostolica comprobavit, ut debuerit, & potuerit immutari. Bene verò gestam Synodum juxta supradictum modum, nova Synodo nullatenus immutandam. Proinde si Eutychem fatentur hæreticum, malè gestam apud Ephesum Synodum, qua est receptus, pariter fatebuntur, & per bene gestam Synodum Chalcedonensem, quod Eutyches, vel cum eo sentientes talia, sunt rejecti, velint, nolintque consentiant, atque idè bene gestam Synodum novis exagitationibus refricari non licuisse cognoscant. Qui si forsitan dixerint, eo tenore Ephesinam quoque Synodum non licuisse mutari, rursus hæc eadem quæ supra deprompsimus, planius repetita perpendantur, id est, quia contra fidem, contra veritatem, communionemque Catholicam, verèque Christianam, non rectè gesta Synodus, legitima Synodo pro fide, veritate, communionemque Catholica, verèque Christiana modis omnibus secludenda est, & injusta Synodus iusta Synodo submovenda.

Synodus
Chalcedonensis
iustè dicitur
Ephesinam
iure damna-
vit, quia uni-
versalis Ec-
clesia ratio-
nabiliter
approbavit.

Synodus se- mel bene acta nullam retractatur. & ab ea deviantes damnati censentur.

Eutyche negantes fuisse hereticum, Eutycheiani sunt & damnati cum ipso Eutyche.

Eandem hereticum esse fatentes, d. Synodum Ephes. illum recipientem, improbam fuisse admittunt. ac Synodum Chalcedonensem, si de eum Diocoro damnantem, ipsam fuisse supponunt, ideoque iure a Sede Apost. comprobata fatentur.

Et ideo deviantes a d. Synod. Chalcedonensis, vel eius communione damnati sunt.

Et sectatores Eutychei eandem damnationem ligantur.

Illum vero execrantes, Synod. Chalcedonensem non iterandam, sed exequendam esse cognoscunt.

Acacius itaque improbi Chalcedon. Synodi retractationem sentavit.

§. 17. Pro fide autem & veritate & communione Catholica, bona Synodus, verèque Christiana, semel acta, nulla nec potest, nec debet novæ Synodi iteratione convelli; sed secundum bene gestam Synodum, rectèque præfixam, si quis ab ejus tramite deviarit, consequenter ac sufficienter ejus definitione plectendus, meritoque illius subjacet constitutis. Nec opus est per singulos quosque deviantes, jureque plectendos, novas rursus Synodos introduci, cum ex illius tramite, quæ auctorem cum errore damnavit, quisquis quolibet modo, quolibet titulo complex ejusdem fuerit factus erroris, ut qui ejus se contagione polluerit, competenter & particeps ejusdem damnationis existat, ejusque pœna puniatur obstrictus, cuius maluit inire consortium.

§. 18. Quæro ergo ab his, quid de Eutyche sentiant? fuisse hæreticum, an asserunt non fuisse? si non fuisse contendunt, quid ambagibus agunt? quid circuitionibus præstigiisque se contegunt? palam se Eutycheianos esse pronunciet, ut in ejus sacrilego furore convicti, veritatis molibus obruantur, apertèque cognoscant, non solum hæc ipsa pestis Eutycheiana, quantum Christiano dogmati probetur inimica, sed quantas alias hæreses, eaque gravissimas, in sua pravitate contineat, ut in quibus foveis volutentur, & in quod præcipitium baratrumque mergantur, intelligant. Simul autem si Eutyche hæreticum negant, & omnimodis publicatur, quod idè de omnibus Eutycheianæ pesti communicantibus, suppresso veluti hoc ipso errore contendunt, ut nos per talium hominum, quod absit, insidias captiosasque tendiculas, in Eutychei infamiam nitantur inducere; quod quidem etiam si non negent, sive scientes, sive nescientes, facere consulantur.

§. 19. Sin verò & Eutyche hæreticum negare non audent, restat ut contra Catholicam fidem, non Synodum nuncupandam, sed conspirationem potius perdituram, fuisse consentiant, quæ apud Ephesum, Eutyche reducto, percussit Sanctæ memoriæ Flavianum, cunctosque qui illic aderant Sacerdotes, militari terrore compulerit tanto scelere præbere consensum. Atque idè nobis necesse est, pravam pervertamque conspirationis illius, & atrocitatem fuisse perhibeant actionem, eamque debuisse in his omnibus aboleri, & idè justam, bonam, veraciter Christianam Chalcedonensem Synodum processisse definiant, in his quibus Eutyche depulso, cum suo fautore Diocoro, hæresim eorum erroremque damnavit. Hanc ergo Synodum (ut dictum est,) bonam, veram, justam, Christianamque esse non dubitant, per quam illa noxia sunt remota.

§. 20. Perspiciant ergo, tandemque concedant, quod quisquis ab ejus justæ, Christianæ, veræque Synodi fide, communione & veritate deviarit, vel ab ea deviantibus communionem miscerit, sufficienter atque competenter secundum ipsius definitam, teneatur obstrictus, quonia mala Synodus bona debuit submoveri. Bona verò Synodus, nulla causa est, cur alia debeat Synodo retractari, ne ipsa retractatio ejus constitutis deroget firmitatem.

§. 21. Proinde quicumque Congregationis Ephesinæ tenentur affectu, quid adhuc Acacii tantummodo nomen obtrendunt, & non palam se sectatores Eutychei, qui illic receptus fuerat, profitentur?

§. 22. Qui si refugiunt, atque Eutyche se perhibent execrari, simul ergo & Ephesinam qua malè receptus est, conspirationem jure callatam, & Chalcedonensem Synodum, qua rejecta est, merito consentient institutam, atque ita Synodum, quæ pro fide Catholica sit præfixa secundum, veltram formam, sicut dictum est, perspiciant, novellis non potuisse questionibus ventilari, sed juxta ejus tenorem semel legitime, justèque depromptum, & jure probari recta sedentes, & sentientes contraria refutari, quod Sedes Apostolica, sicut decuit antiqua traditione custodiens, non Synodum duxit iterandam, sed in ejus prævaricatore pellendo, hanc eandem Synodum potius exequendam.

§. 23. Quapropter si quis adhuc secundum Chalcedonensem Synodum hæc ab Apostolica Sede gesta reprehendit, præterquam quod & hæc qua superius astruimus, & multiplici potest ratione convinci, multo magis

tamen Acacio non licuisse fatebitur ista tentare.

§. 24. Dicat ergo qua ipse Synodo Joannem secundæ Sedis Antistitem qualemcumque, certè Catholicum, & Catholicis ordinatum, nec de Catholica fide & communione aliquatenus impetum duxerit excludendū & hæreticum manifestum Petrum, sua quoque executione damnatum, Põtifici Catholico permiserit subrogandum: Cum etiam si reus manifestus esset Joannes, post eum saltè Catholicum convenisset præfici Sacerdotem, sicut ipse quoque suis sacris sanctæ memoriæ Timotheo Catholico in Alexandria faciendum promississe legitur Imperator. Quæ Synodo tertiæ Sedis Episcopum Calendonem idem expelli fecit Acacius; nihilominus eundem Petrum tam hæreticum manifestum, ut eidem palam necesse communicare prætenderet, sua passus est dispositione sublitui? Qua denique per totum Orientem Synodo ejectis Orthodoxis nullo crimine maculatis, pravos quosque, & criminibus involutos, sua provisione suppeditavit? Quæ Synodo tot aliena privilegia nefandus populator invaluit?

§. 25. Sed libri non sufficient, si tragædias ejus, quas per Ecclesias totius Orientis exercuit, sigillatim scribere moliamur. An illud ipsius argumentum nobis æstimandum opponendum, quo facinora sua in imperialem misit est factare personam? Cur igitur, quando voluit obstitit Basilisco tyrano certè & hæretico vehementer infesto? Cur ipsi Imperatori Zenoni, quia palam Antiocheno Petro noluit communicare, suam non subdidit voluntatem? Ecce potuit & in aliis resultare, si vellet. Sed ut ea quæ latius explicanda sunt, omittamus, quidquid ipse Zenon Imperator suis literis profitetur cuncta se ex Acacii gessisse consilio, nec hoc eum fallere litteris suis, ipse pariter testatur Acacius, qui & eum nihilominus universa rectè gessisse conscripsit, & suo consilio hæc eadem gesta non tacuit. Quali verò tantum in Alexandrini Petri communionem Acacius prævaricator extiterit, & non in omnibus vel fecit, depulsi Catholicis Pontificibus tanquam Tyrannus, Ecclesiis quibusque præponi, vel taliter præpotitis perversa communione permixtus est, qui hoc ipso secundum Canones fuerant ab Ecclesiastica communione pellendi, quod se passi sunt successores vivis Sacerdotibus adhiberi. Quis autem non perspiciat Christianus, quod Catholicis Pontificibus propria Sede dejectis, non his hæretici potuerint introduci; quibus tamen cunctis vel auctor fuit Acacius subrogandis, vel subrogatis communicator accessit. His utique qui a communione hæreticorum nullatenus discrepabant. Cur ergo vel cum hæc fieri videret Acacius, non, sicut sub Basilisco jam fecerat, ad Apostolicam Sedem referre curavit? ut si solus ipse non poterat, junctis cum eadem consiliis, atque tractatibus, apud Imperatorem possent quæ Religionis competerent allegari. Nam si Basiliscus, ut dictum est, tyrannus & hæreticus, scriptis Apostolicæ Sedis vehementer infractus est, & a plurimis revocatus excessibus, quanto magis legitimus Imperator, qui se Catholicum videri volebat, potuit cum Apostolica Sede cunctorum quoque Pontificum moderata suggestionem mitigari? præcipue eum ejusdem Acacii esset specialis fautor & amator, & qui literis suis tam ipsum Acacium, quam sanctæ memoriæ Papatam Simplicium magnis laudibus extulisset doceretur quod hæreticis constantissimè restitisset. Cur tanto tempore Acacius inter ista conticuit, nisi quia præpediti nolebat ullatenus, quæ pro hæreticis desiderabat impleri. Ponamus tamen, etiam si nulla Synodus præcessisset, cujus Apostolica Sedes rectè fieret executrix, cum quibus erat de Acacio Synodus ineunda? nunquid cum his, qui jam participes tenebantur Acacio, & per Orientem Catholicis Sacerdotibus violenter exclusis, perque exilia diversa relegatis, loci evidentè existerent communio externa, prius se ad hæc confortia transferentes, quam Sedes Apostolicæ scita consulerent? Cum quibus ergo erat Synodus ineunda? Catholicis Pontifices fuerant undique jam depulsi, solique remanserant socii perdidit, cum quibus jam nec licebat habere conventum, quia moris Ecclesiastici omnino non esset cum his qui pollutam communionem teneret, permixtamque cum pestidis, ullum miscere consilium. Propheta quoque dicente, Non sedi in concilio vanitatis, & cum iniqua gerentibus non

Joannemque Antistitem Catholicum impediturum hæreticum subrogari permisi.

Aliquo enormis præstitit.

introibo. Odiui Congregationem malignorum, & cum impijs non sedebo. Redde igitur per Chalcedonensis Synodi formam huiusmodi pravaricatio repulsa est potius quam ad Concilium, quod nec opus erat post primam Synodum, nec cum talibus habere licebat, adducta est. Na & quid ageretur de fide Catholica, si intelligere voluissent, ignorare non poterant, cum viderant Catholicos Pontifices nulla Synodi discussione, nullo Concilio, precipue cum novas causas esse perpenderent, toto Oriente depelli, & ceteri quid caverent, ex illorum discere qualitate potuissent. Restat igitur ut illius partis eos fuisse sit clarum, cui se post tot experimenta dodiderunt, meritoque ab Apostolica Sede, ceterisque Catholicis non iam consulendi erant potius, sed notandi.

Constantinopolitana Ecclesiam praeferat alijs esse maiorem ob imperatoris praesentiam.

§. 26. Rursus autem quod prerogativam volunt Acacii comparari, quia Episcopus fuerit regiae Civitatis. Nunquid apud Ravennam, apud Mediolanum, Syrmium, apud Treviros, multis temporibus non constitit Imperator? Nunquid harum Urbium Sacerdotes ultra mensuram sibi antequam deponerent, deputatam, quippeam suis dignitatibus usurparunt? Nunquid Acacius, ut Joannem qualemlibet hominem, Catholicum tamen, a Catholicis ordinatum de Alexandria excluderet, Petrumque in haeresi jam detectum atque damnatum, absque Sedis Apostolicae consultatione reciperet, aliqua Synodo saltem illic habita, hoc audacter arripuit, ut Calendionem de Antiochia pelleret, haereticumque Petrum, quem ipse quoque damnaverat, absque notitia Sedis Apostolicae rursus admitteret, aliqua Synodo id fecisse monstratur? Si certe de dignitate agitur Civitatum, secundae Sedis & tertiae, major est dignitas Sacerdotum, quam ejus Civitatis, quae non solum inter Sedes minime numeratur, sed nec inter Metropolitanorum iura censetur. Nam quod dicitis regiae Civitatis, alia potestas est Regni saecularis, alia Ecclesiasticarum distributio dignitatum. Sicut enim quamvis parva Civitas prerogativam praesentis Regni non minuit, sic Imperialis praesentia mensuram dispensationis religiosae non mutat. Sit clara Urbs illa potestate praesentis Imperii, Religio tunc sub eadem firma, tunc libera, tunc provecta consistit, si potius hoc praesente propria teneat sine ulla perturbatione mensuram. Postremo, si sibi de Imperatoris praesentia blandiuntur, & indignant Constantinopolitanam Civitatis Episcopi potiores fieri posse personam; audiant Martianum ejusdem Principem Civitatis, posteaquam pro augmento Urbis ipsius Sacerdotis intercessor accedens, contra regulas obtinere nihil potuit, Sanctae memoriae Papam Leonem summis laudibus profecutum, quod canonum regulas violari nulla fuerit ratione permissus. Audiant Anathematum ejusdem Sedis antistitem, clericum potius Constantinopolitanum, quam se tentasse talia consistentem, atque in Apostolici Praesulis totum dicentem positum potestate. Ipsum B. Papam Leonem Sedis Apostolicae praesulem, cujus Synodus Chalcedonenis auctoritate firmata est, quicquid ultra quam ab eodem pro fide & communione Catholica, atque Apostolica illic agendum, constaret esse delegatum, per occasionem Congregationis illius praeter Nicenos Canones nova videretur actione tentatum, competenti refutatione vacuasse. Eaque nihilominus etiam sub sanctae memoriae Papa Simplicio, Legatum Sedis Apostolicae Sanctae memoriae probum, Canonicum Urbis Episcopum, Leone Principe tunc petente praesente, docuisse nullatenus posse tentari, neque hic profus praebuisse consentium. Atque ideo non ad Civitatis cuiuslibet respiciant qualitate, sed modum dispensationis Ecclesiasticae, paterna traditione firmatum convenienter observent.

Isa. 47. tu pro religione Constantinica apud Imperatorem nihil egisse demonstrat.

§. 27. Dicatur autem de Alexandrino, & Antiocheno Episcopis certis ex causis Principem magis illa quae gesta sunt, non Acacium percepisse, sed Principi Christiano decurrat suggerere Sacerdotem maxime ejus familiaritate & favore fruebatur, salvam fore de ejusdem injuria contumeliaque vindictam, tantum ut Ecclesiae tineret Christianus Princeps regulas custodiri, quia & nova in utroque Pontifice causa esset exorta, & novam discussionem consequenter inquireret, & sicut semper esset effectum, ac divinae pariter leges, humanaeque censerent, ut

Sacerdotali Concilio de Sacerdotibus judicia provenirent, non a saeculari videretur qualescumque Pontifices, etsi errore humanitus accedente, non tamen religionem nullatenus excedentes potestate percelli. Adhuc iusta ratione Principi suggerenda non erat Regiae Civitatis honore sublimis factus erat in regia Civitate sublimior, tanto magis in his suggerendis debuit esse constantior. Si autem in his quae pro religione fuerant exercenda, extitit contemptibilis, & aut legnis, aut fiduciam non habens intimandi, in quo per regiam Civitatem major effectus esset ut per ea lux pravaricationis exerceret potius tyrannidem, quam causas religionis legitime procuraret?

§. 28. Nathan Propheta, palam publicè quae in facie Regi David, & commissum pronuntiavit errorem, & ipsum commississe non tacuit, & confessione correctum consequenter absolvit.

Nathan Propheta exemplum contra ipsum Acacium adducit. Et S. Ambrosii aliud exemplum.

§. 29. Beatae memoriae Ambrosii Mediolanensis Sacerdos Ecclesiae, majori Theodosio Imperatori communionem publicè palamque suspendit, atque ad poenitentiam redegit regiam potestatem.

Leonis quoque pp.

§. 30. Beatae memoriae Papa Leo, sicut legitur, Imperatorem Theodosium juniorem, Ephesino latrocinio liberè coarguit, excedentem.

Hilarii etiam Papa.

§. 31. Sanctae memoriae quoque Papa Hilarius Anthemium Imperatorem, cum Philotheus Macedonianus ejus familiaritate suffultus, diversarum conciliabula nova seclatam in urbem vellet inducere, apud Beatum Petrum Apostolum palam ne id fieret, clara voce constrinxit, in tantum ut non ea faciendae cum interpositione Sacramenti idem promitteret Imperator.

Simplicii quoque & Felicis Pontificum. * alios potius existit.

§. 32. Sanctae memoriae nihilominus Papa Simplicius, & post eum Sanctae memoriae Papa Felix, non solum Basiliscum Tyrannum, sed etiam Imperatorem Zenonem, pro iisdem ipsis excessibus, auctoritate libera saepius increpasse noscuntur, haecque potuissent, nisi Constantinopolitani Praesulis accenderetur instinctu, qui particeps externae communionis effectus, necessario in quod incidere, jam fovebat; malens in sua pravaricationis obstinatione persistere, quam curandus ad salubria remeare, sicut ipse rerum probavit eventus.

Eugenii Episcopi Carthaginiensis.

§. 33. Ecce nuper Honorico Regi Vandalicæ nationis vir magnus & egregius, Sacerdos Eugenius Carthaginiensis Episcopus, multique cum eodem Catholici Sacerdotes, constanter resistentes saevienti, cunctaque extrema tolerantibus, hodieque persecutoribus resistere non omittunt.

Isidorus Praesulis alia exempla adducit.

§. 34. Nos quoque Odoacri barbaro haeretico Regnum Italiae tunc tenenti, cum aliqua non faciendae praeciperet, Deo praestante, nullatenus paruisse manifestum est.

§. 35. Hic autem vir bonus Acacius, & Sacerdos eximius, in tantum se & suggerere potuisse monstravit, & noluisse deprompsit, imò fuisse patefecit, ut & Imperator cuncta se ex ejus gessisse consilio non taceret, & ipse Imperatorem magnis praeconiis elevarer illa facerem, seseque prodidit his agendis rebus fuisse participem.

Acacium vero non Imperatori resistisse, sed potius fuisse obsequat.

§. 36. Sed esto, Calendion Imperatoris nomen abstulerit, Joannes Principi mentitus fuisse jactetur, quae tamen cum novae essent causae, nova debuit Ecclesiastica praevenerit discussio? an qui in hominem Imperatorem peccasse dicebantur, nulla interveniente Synodo de jecti debuerunt?

Imperator injure dejecti Antistites absque aliqua Synodo.

§. 37. Et in Deum qui summus & verus est Imperator, Acacium delinquentem, sinceramque communionem divini Sacramenti studentem miscere cum perfidis, secundum Synodum, quae haec est damnata perfidia, non oportebat expelli?

Acacium autem postquam Synodo a Papa damnatum.

§. 38. Quid de innumeris per totum Orientem Catholicis Sacerdotibus propria Sede depulsis, & indubitanter haereticis intromissis? Novae certe erant causae, & his consequenter nova Synodus debebatur. Cur tunc non venit in mentem ut in talibus causis peteretur a Principe, saltem qualiscumque Synodus celebranda? ut quocumque vel colorato judicio traditionis Ecclesiasticae, palam Pontifices viderentur excludi non solum quorumcumque Urbium Sacerdotes, sed Metropolitanorum

Qui Acacium Sacerdotem deprecantem Synodi celebrationem proponere dicitur. In quo tamen, consensu auctoritate.

incunctanter Antistites ? His omnibus cum non restitit suggestione qua potuit, consensit Acacius communicando cunctis, qui in Catholicorum locum, heretici fuerant subrogati. Apostolus autem dicit : Non solum qui faciunt, sed & qui consentiunt facientibus, reos indubitanter adscribi.

Et propterea Acacius in Synodo Chalcedonensi pro eius communiione cum inimicis Synodi a Papa damnatus est.

§. 39. An hæc licuit sæculari potestati, & actis talibus Acacio consentiente absque ulla Synodo, quam ipsa rerum novitas exigebat, absque Sedis Apost. consultatione perficere, & Sedi Apostolicæ non licuit secundum tenorem Synodi Chalcedonensis, in veteri utique causa, & veteri constituto juxta diffinitionem damnata, inimicis Synodi Chalcedonensis Acacium communicantem à sua communione depellere ?

§. 40. Sed inquit, Acacius Principi obviare non potuit : cur Basilisco, quia voluit, obviavit ? Cur ipse Zenoni, ne palam Petto Antiocheno (quamvis latenter hoc fuerit) communicare videretur, non commodavit assensum ? Ecce resultanti non insitit Imperator, ecce vni nolenti non intulit, ecce refugienti contagia manifesta concessit. Postremo, cur tanto tempore, cum illa gererentur, vel gerenda cognosceret, non ad Sedem Apostolicam, à qua tibi curam illarum regionum novèrat delegatam, referre maturavit, sed prius laudator factus est ipse gestorum, quam vel præmoneret talia esse tentanda, vel ne tentarentur obstitit, sicut sub Basilisco jam fecerat ? Cur illis cæteris communicare consensit, qui depulsis Catholicis Sacerdotibus, indubitanter heretici singulis Urbibus fuerant substituti ? Postremo, ille defuit suis partibus, & quæ Sacerdoti Catholico competere, agere fastidivit : idè Sedes Apostolica, quod ad eandem pertinebat, vel potuit vel debuit præterire. Quilibet igitur modo hereticorum complicei refutavit, & consortem communionis externæ à sua communione dimovit.

Nec Papa damnatione Acacii debuit intima. ve Episcopis Orientis, quia communicaverant Acacio, & idè ut eis scilicet damnati quoque sunt.

§. 41. Nec opus fuit nova Synodo, cum veteris constituti sufficienter hæc forma præferberet : nec opus fuit, ut hæc scienda Orientis Episcopis intimaret, quos expulsionem Catholicorum, quæ agebantur in causa fidei, non ignorasse manifestum est, & communicando hereticis subrogatis, facto tali consensisse non dubium est, etiam cum externæ communionis effectis, nec potuisse, nec debuisse Sedis Apostolicæ scita tractari. Ecce agnoverunt in eorum professione, qui constantissime perdurant, quod fidei communionique Catholice deberetur. Ecce agnoverunt quemadmodum à talibus recedendo, imo talibus contra moliendo, à fide & communione Catholica deviarit Acacius, seque pariter cum eodem, errori subdiderint. Ecce agnoverunt quam justis ex causis, pro fide & communione Catholica atque Apostolica (cui & illi qui in ea persisterant, congruebant ; & hi, qui prostantibus obviabant, ab eadem debebantur alieni) Sedis Apostolicæ auctoritate sit renotus Acacius, ad cuius præcipuè vocatus examen, vel venite, vel mittere non curavit, ut se de his omnibus, ut confidebat, absolveret, ejusque pariter quicumque complices extiterunt, atque ab illa merito cum his communione discretus, à qua se ipse primum cum suis consortibus Catholicis Pontificibus discrepando, cognoscere separatæ. Iuræque sententiam ille damnationis excepit, cæterique consortes cum suis consortibus promulgandam, qui solus pro omnibus suis consortibus in communionem se recidisse perfidix, ad Apostolicam Sedem missis literis est professus. Cui Acacio, si communicaverant Orientales Episcopi, antequam huc referret, pariter utique reatu, sine dubio probantur involui, jureque per illum transgressionis sententiam susceperunt, tanquam facti cum eodem communionis externæ, qui utique non consuli, tanquam nostræ communionis homines, jam deberent, sed tanquam in contrario positi, in consortio resistari. Si verò non communicaverant antequam Acacius huc referret, & communicantem notare debuerant, & ipsi de eodem potius huc referre, atque Apostolicæ Sedis vigore percussum merito comprobaret, cumque ea Sede Apostolica, tantisque illis Catholicis Pontificibus magis tenere concordiam. Sed quia ab illorum societate deiecerant, & eorum successoribus communica-

re delegerant, idè cum Sede Apostolica mirum congruebant, quia in sortem reciderant prævaricationis Acacii, & illius se sine dubio prævidebant sententia consequenter astringi ; ob hoc eum videri volebant esse damnatum, quia se cognoscebant in eadem prævaricatione damnatos, in qua hodie quoque manere persistunt. Sed sicut ij simili conditione constricti, complicei suum non possunt judicare non jure damnatum, neque reum possent competenter absolvere ; sic illo justè prævaricator damnato, ipsi quoque pari jacent damnatione prostrati, neque ipsi respicientes poterunt prorsus absolvi. Quia sicut per unum scribentem, eorum omnium vulgata transgressione, qui in eandem perfidix reciderant actionem : sic in uno eodemque qui pro omnibus scriberat, vel scribendo omnium prodiderat voluntates, transgressione punita, pariter quoque, cum eodem, vel in eodem, est complicei transgressio punita cunctorum.

Solum ergo Pontifex à damnationis sententiam tulit in Acacium.

§. 42. Quæ tamen sententia in Acacium destinata, etli nomine tantummodo Præfulis Apostolici, cujus erat utique potestatis legitime, probatur esse deprompta, præcipuè cum secretò dirigenda videretur, ne custodiis ubique præsentis, dispositio salutaris, quibuslibet difficultatibus impedita, necessarium habere non posset effectum.

Quæ plurimorum Italia Sacrorum congregatio probata fuit.

§. 43. Tamen, quia Orthodoxis ubique dejectis, & hereticis tantummodo, eorumque consortibus jam relictis in Oriente, Catholici Pontifices, aut residui omnino non essent, aut nullam gererent libertatem, plurimorum in Italia Catholicorum congregatio Sacerdotum rationabiliter in Acacium sententiam cognovit fuisse prolatam. Quæ congregatio, facta Pontificum, non contra Chalcedonensem, non tanquam nova Synodus contra veterem primamque cognovit, sed potius secundum tenorem veteris constituti, particeps Apostolicæ executionis effecta est. Ut satis appareat Ecclesiam Catholicam, Sedemque Apostolicam, quia alibi jam omnino non posset, ubi potuit, & cum quibus potuit, nihil penitus omisisse, quod ad fratrum pertineret, pro intererata, & sincera communione tractatum.

Quæ omnia Orientalis cognoscens & laudat præsentem à se non aberrant.

§. 44. Quæ cum universa noverint, qui videntur Ecclesiis orientalibus nunc præesse, propterea Christianam reparari legitima curatione refugium unitatem, quia occasionem dissensionis hujus, suis ambitonibus suffragantem, deponere jam recusant, quia sine auctoritate Sedis Apostolicæ omnium Ecclesiarum passim peragere nudent, magis eligentes in errore persistere, quam præsumptionum suarum perdere facultatem, plus usurpationum suarum licentiam diligentes, quam divini iudicii tenentes corde respectum. In quo necesse est, velint nolint, tam de fidei communionisque Catholice sinceritate neglecta, quam de paternis Canonibus evidenter irritis, recipiant quod merentur, nisi dum hic tempus admittit, hæc damnationis æternæ pericula, correctis mentibus studeant declinare, ut possint non tales permanere, quibus insolubilis est lata sententia, sed a talibus recedentes, ab eadem sententia non teneri. Quæ sicut in errore durantibus nunquam solvenda præfixa est, sic ab his extranea qui extiterint puniendæ pravitatis immunes.

Hæc Pont. D. n. n. omnia & satisfaciunt.

§. 45. Hæc verò ad institutionem vestre dilectionis, satis abundeque sufficere judicamus, quamvis eadem latius, si Dominus concesserit facultatem, studeamus exponere, quatenus & fidelium quisque cognoscat, nihil Apostolicam Sedem (quod absit) præproperè censuisse, & non habere quod juste possit opponere, perversa doceatur improbitas. Recte autem fuerit vestra mediatio, si illa quæ scribimus, pariter Catholicis, & contraria sapientibus innotescant, quo & satis necesse facta firmitas, & male sanis competens medicina præbeatur.

D. n. P. n. l. die 1. Feb.

Dat. Kalendis Februarii, Victore viro clarissimo Consule.

ANASTASIUS II. JUNIOR PONT. LI. COELIUS HORMISDA PONT. LIII.
ANNO DOMINI CCCCXCVII. ANNO DOMINI DXIV. I

A Anastasius Secundus, Junior, Petri filius, Roman. de Regione Exquilina, de vico, in quo eodem Papa Alexander I. est natus, Caput Tauri cognominato. Creatus, & consecratus 5. Kal. Decembris, Anno Domini quadringentesimo nonagesimo septimo, sedit annum unum, mens. undecim, dies undecim. Creavit Presbyteros duodecim, Episcopos per diversa loca sexdecim. Obiit 13. Kal. Decemb. anno quadringentesimo nonagesimo nono. Sepultus ad Sanct. Petrum. Vacavit Sedes tres dies.

C Coelius Hormisda, natione Campanus, patriâ Venetranus, filius Justi de Frusinone, ex Diacono Cardinale creatus septimo Kalendas Augusti, Anno Domini 514. Sedit in Petri Cathedra annos novem, dies 21. Creavit Presbyteros 21. Diaconos 10. Episcopos per diversa loca 55. Obiit Anno Domini 523. Corpus ejus in Basilica Beati Petri Apostoli ad Vaticanum sepultum est. Vacavit Sedes Romana dies 6.

COELIUS SYMMACHUS PONT. LIV. JOANNES PRIMVS PONTIF. LIV.

C Coelius Symmachus, Fortunati filius, Natione Sardinus, patriâ Simagenis, hodie Syragis dicta, oppidulo nunc 40. sedium Diocesis Arborensis. Creatus, & consecratus x. Kal. Decemb. ex Diacono Cardinale S. R. E. An. 499. in Basilica Constantiniana. Sedit annos 15. mens. 7. dies 28. Creavit Presbyt. 92. Diac. 16. Episcopos per diversa loca 117. Obiit 14. Kal. Augusti Ann. 514. & sepultus fuit in Basilica S. Petri. Vacavit sedes dies 7.

Scisma quintum in Romana Ecclesia inter Symmachum legitimum Papam & Coelium Laurentium spurium.

S Sanctus Joannes I. Constantii filius, Tusceus, S. R. E. Presbyter Cardinalis SS. Joannis, & Pauli, Titulo Pammachii, à Gelasio Papa factus. Creatus, & consecratus pridie Idus Augusti, Anno Christi 523. Sedit annos 2. mens. 9. dies 16. Creavit Episcopos 15. Obiit Anno Domini 526. 6. Kal. Junii. Corpus ejus ad Urbem Ravenna delatum. Vacavit Sedes mens. 1. dies 28.

FELIX

FELIX III. DICTUS IV. PONT. LV. : JOANNES SECUNDUS PONT. LVII. 21
 ANNO DOMINI DXXVI. ANNO DOMINI DXXII.

Felix III. Dicitur IV. Calorii Fimbrii Samnis, Beneventanus, S.R.E. Presbyter Cardinalis S. Sylvestri in Esquilii tit. Equitii ab Hormisda Papa factus. Creatus, & consecratus 8. Kal. Augusti, Anno Christi 526. Sedit annos 4. menses duos, dies 18. Creavit Presbyteros 55. Diaconos 4. Episcopos per diversa loca 29. Obiit Romæ 4. Idus Octobris 530. Corpus ejus in Basilica Principis Apostolorum sepultum est. Vacavit sedes dies tres.

Joannes II. Junior, cognomento Mercurius, Profecti filius, Romanus de Regione Calii Montis, S.R.E. Presbyter Cardinalis tit. S. Clementis. Creatus, & consecratus Romæ 11. Kalend. Febr. Anno Christi 531. Sedit ann. 2. menses 4. dies 6. Creavit Episcopos 21, Presbyteros 25. Diaconos... Obiit Romæ 11. Kal. Junii Anno Christi 534. Sepultus in Basilica Principis Apostolorum ad Vaticanum. Vacavit Sedes dies 6.

BONIFACIUS II. PONTIF. LVI.
 ANNO DOMINI DXXX.

Bonifacius II. Junior Sigisvulti, vel aliàs Sigisbundi filius, Romanus, S.R.E. Presbyter Cardinalis, tit. S. Cæciliæ licet natus Romæ, genere tamen fuit Gothus. Creatus, & consecratus Romæ 17. Kal. Novembris anni 530. non sine contentione, sedit annum unum, dies duos. Obiit 16. Novembris 531. Sepultum Corpus ejus in Basilica Principis Apostolorum. Vacavit Sedes menses 3, dies 5.

☞ Schisma sextum in Romana Ecclesia inter Bonifacium secundum Papam & Dioscorum Antipapam.

AGAPETUS PRIMUS PONTIF. LVIII.
 ANNO DOMINI DXXXIV.

Sanctus Rusticus Agapetus, Gordiani Presbyteri Cardinalis SS. Joan. & Pauli, tit. Pammachii, ex legitimo matrimonio filius Romanus, S.R.E. Archidiaconus Presbyter Cardinalis in Basilica SS. Duodecim Apostolorum. Creatus, & consecratus Romæ prid. nonas Junii, Anno Christi 534. Sedit menses 11. dies 19. Creavit Diaconos quatuor, Episcopos per diversa loca undecim, defunctus est Constantinopoli 11. Kal. Junii anno 536. cujus Corpus in loculo plebeo translatus est Romam, usque ad Basilicam S. Petri, ubi sepultum est 12. Kal. Octobris.

COELIUS SILVERIUS PONT. LIX.
ANNO DOMINI DXXXVI.

Coelius Silverius Romanus de Frunone Papae, ex legitimo toro natus, Abella, seu Avella Civitate Campaniae felicitis, vulgo Troia editus, S.R.E. Subdiac. regionarius. Creatus 13. Kal. Augusti, consecratus vero die Dominico 17. Kal. Jan. Anno Domini 536. Sedit ann. tres, & dies 21. Creavit Presbyteros 13. Diac. 5. Episcopos per diversa loca 19. Silverius exagitatus adversariorum calumniis, & relegatus in Insulam Palmariam, juxta Pontiam suam, consumptus ætumnis, atque inedia, diem tandem clausit extremum 12. Kal. Jul.

VIGILIUS PONTIF. LX.
ANNO DOMINI DXXXVII.

Vigilius ex nobilissimo genere ortus, Jo. Consularis viti filius, S.R.E. Archid. Creatus 6. Kal. Maii, & consecratus die Domin. 18. Kal. Junii, vivente prædecessore suo Silverio. Hujus Vigilius ingressus parum legitimus fuit. Sedit à creatione annos 18. mens. 7. dies 15. à consecrat. annos 16. menses 6. dies 28. & cum duas Ordinationes fecisset, creavit Episc. 81. & Presbyteros 16. & Diac. 16. Siraculis, Constantinopoli rediit Romam, 4. Idus Januarii ex calculi dolore moritur, Anno Dom. 556. Corpus ejus Romam relatum, sepultum est in via Salaria, in Sacello S. Marcelli, Vacavit Sedes mens. 3. dies 5. & schisma septimum in Romana Ecclesia inter Silverium Papam, & Vigilium Antipapam.

PELAGIUS PRIMUS PONT. LXI.
ANNO DOMINI DLV.

Pelagius, Romanus, S.R.E. Archidiaconus. Consecratus 16. Maii, die Dominico Paschae, sedit annos quatuor, menses 10. dies 18. Hic fecit Ordinationes duas per mensem Decembrem Presbyterorum 25. Diaconorum 9. Episcoporum per diversa loca 49. Qui etiam obiit 1. mensis Martii, & cessavit Episcopatus ejus menses tres, dies 15.

JOANNES TERTIUS PONT. LXII.
ANNO DOMINI DLIX.

Joannes III. Catellinus cognomento, ex Patre Anastasio vito illustri. Creatus 4. Kal. Junii, consecratus die Dominico 16. Kal. Augusti, Anno Dom. 559. Sedit annos 13. dies 16. Hic fecit Ordinationes duas per mensem Decem. Presbyterorum 38. Diaconorum 12. Episcoporum per diversa loca 16. Moritur 3. Idus Julii, Anno Christi 574. Sepultus in Basilica S. Petri Apostoli, cessavit Episcopatus ejus menses 10. & dies 3.

BENEDICTVS PRIMVS PONT. LXIII.
ANNO DOMINI DLXXIV.

Benedictus I. cognomento Bonofus, natione Italicus, patriâ Rom. ex patre Bonifacio. Creatus 16. Kal. Jun. consecratus die Diminico 4. Nonas Junii. Sedit in Petri Cathedra ann. 5. mens. 2. & dies 15. Hic fecit ordinationem unam per mensem Decemb. Presbyterorum 15. Diaconorum 3. Episcoporum per diversa loca 21. Mortuus est pridie Kal. Augusti, an. Dom. 579. & sepultus in Basilica B. Petri Apostoli. Vacavit Sedes Romana menses 3. dies 10.

PELAGIVS SECVNDVS PONT. LXIV.
ANNO DOMINI DLXXXIX.

Sanctus Pelagius II. Junior, Vvinigildi filius, Romanus, quamquam, ex nomine Parentis, eum potius genere Gothum, quam Romanum conijcimus. Creatus 3. Idus Novêbris, quæ incidit in diem 11. ejusdem mensis, Anno Domini 579. consecratus die S. Andreae Apostoli, pridie Kal. Decembris. Sedit annos 10. menses 2. dies 29. Ordinationes duas mense Decembri fecit Episcoporum 48. Presbyterorum 82. & Diaconorum 8. Defunctus 6. Idus Februarii ex peste, anno 590. Sepultus ad S. Petrum. Vacavit Sedes menses 6. dies 25.

Damnatio conciliabuli Constantinopolitani 3. non jure convocati à Joanne Episcopo Constantinopolitano, Universalis Ecclesiæ Episcopi nomen sibi perperam vindicante.

PELAGIVS PAPA SECVNDVS,
Dilectissimis Fratribus, universis Episcopis, qui illicita Edita A. D. vocatione Joannis Constantinopolitani Episcopi, ad Synodum Constantinopolim convenerunt.

MANIFESTO, sicut optavimus gratiam Dei, lumine Evangelicæ veritatis ab universali Ecclesiâ perniciosissimi erroris nocte depulsa, ineffabiliter gaudemus in Domino. Sed non modico contristamur mœre, quia ea, quæ olim calcata fuerant, & funditus damnata, nec unquam fieri debuerant, rediivis radicibus germinant, atque pullulant. Et quoniam multa, quæ penitentiam possunt generare, proveniunt, necesse est ea cassare, quæ contra ordinem, & omnem auctoritatem facta esse noscuntur.

§. 1. Unde fratres rejecta penitus audacia, quæ contra Apostolicam Sedem, & contra ipsam Domini Salvatoris vocem, qua dictum est, Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, sumpta est disputandi contra Domini præcepta, vana errantium corda conquiescant, nec liceat defendi quod non licuit agere. Relatum est ergo ad Apostolicam Sedem, Joannem Constantinopolitanum Episcopum; Universalem se scribere, volque ex sua præsumptione ad Synodum vocare generalem, cum generalem Synodum convocandi auctoritas Apostolicæ Sedi B. Petri singulari privilegio sit tradita, & nulla unquam Synodus rata legatur, quæ Apostolica auctoritate non fuerit fulta.

§. 2. Quapropter quicquid in prædicto vestro conventiculo, (quia Synodus taliter præsumpta esse non potuit) statuitis, ex auctoritate Sancti Petri Apostolorum Principis, & Domini Salvatoris voce, qua B. Petrus potestatem ligandi atque solvendi ipse Salvator dedit, quæ etiam potestas in Successoribus ejus indubitanter transit, præcipio omnia quæ ibi statuitis, & vana & cassata esse, ita ut deinceps nunquam appareant, nec ventilentur. Etenim ipse Salvator Beato Apostolo Petro, tanquam ipsa per se veritas loquitur, dicens: Quæcumque ligaveris super terram, erunt ligata & in cælo, & quæcumque solveris super terram, erunt soluta & in cælis, multis denud Apostolicis, & Canonicis atque Ecclesiasticis instrumitur regulis, non debere absque sententia Romani Pontificis Concilia celebrari. Quapropter, ut jam dictum est, rectè non Concilium, sed vestrum Conventiculum, vel Conciliabulum cassatur: & quicquid in eo actum est, irritum habetur & vacuum.

§. 3. Vos quoque deinceps, ut nullius hortatu talia præsumatis, si Apostolicæ Sedis communionem carere non vultis. Modò verò ideo suspenditur ultio, ut locum possit habere correctio.

§. 4. Prædecessores verò Joannis, & ipse Joannes, non semel, sed sæpius, epistolas atque libellos, propria manu subscriptos, Sanctis antecessoribus nostris miserunt, quibus coram Deo protestati sunt, nihil unquam protervè contra Apostolicam Sedem agere, nec de illis aut aliorum privilegiis, quicquam usurpare. Quæ hæcenus in Archivio Sanctæ Romanæ Ecclesiæ sub sigillis ac chirographis eorum roborati, habentur integri. In ipsis enim epistolis, vel libellis, anathematis vinculo se, & successores constrinxerunt, si unquam aliquid contra eos præsumpsissent, aut contra Apostolicam, vel ullius alterius Episcopi Sedem, quicquam adversi quoquo modo essent moliti. Idcirco eos non est necesse excommunicare, aut anathematizare, quia ipsi anathematis vinculo, propriis manibus professiones suas, suæque scripta roborando, constrinxerunt. Sciat se tamen, & ipse Joannes, nisi errorem suum citò correxerit, à nobis excom

Exordium

Concilium Constantinopolitanum abfque Papa a nra acta fuit.

Illud ergo iste Pont. irritum & damnatum.

Et præter à similibus abstinere monent.

Joan. Epis. Coacta enim ex. 6. non a tum est. off. d. 2. & se etiam, nisi se excommunicat. excom. nisi iniquum.

excommunicandum fore, & Apostolicæ Sedis, atque omnium Sanctorum Episcoporum communione carere.

*Universalis
Episcopi no-
men, soli Pa-
pa convenit.
Hæc pars
Bulle: un-
icum est in
capit. un-
ius, d. q. in 2.
97.*

§. 5. Universalis quoque nomen quod sibi illicitè usurpavit, nolite attendere, nec vocatione ejus ad Synodum, absque auctoritate Sedis Apostolicæ unquam venire, si Apostolicæ Sedis, & cæterorum Episcoporum communione vulgari frui. Nullus enim Patriarcharum hoc tam profano vocabulo unquam utatur: quia si Summus Patriarcha universalis dicitur, Patriarcharum nomen cæteris derogatur. Sed absit hoc, absit à fidelis cujusquam mente, hoc sibi vel velle quempiam aridere, unde honorem fratrum suorum imminuere, ex quantalacumque parte videatur. Quapropter charitas vestra neminem unquam suis in epistolis universalem nominet, ne sibi debitum subtrahat, cum alteri honorem offert indebitum. Adversarius namque noster diabolus, qui contra humiles favens, sicut leo rugiens circuit, querens quem devoret, non jam, ut cernimus, caulas circuit, sed ita validè in quibusdam Ecclesiæ necessariis membris dentem figit, ut nulli sit dubium, quin, nisi unanimiter, favente Domino, cunctorum provida pastorum turba concurrat, omne (quod absit) citius ovile dilaniet.

*Joannes præ-
fatus: aver-
sionem à do-
no, per-
versionem
ad malum
dilatet
charitat.*

§. 6. Perpenditis fratres charissimi, quid & vicino subsequatur, cum & in Sacerdotibus erumpunt tam perverfa primordia: Quia enim juxta est ille de quo scriptum est: Ipse est Rex super universos filios superbiæ (quod non sine gravi dolore dicere compellor, dum frater & Copiscopus noster Joannes, mandata dominica, & Apostolica præcepta, regulasque despiciens, eum præ elatione præcurrere conatur in nomine,) vestra beatit. indicet omnipotens Deus, quam gravi, considerationis hujus, gemitu torqueor; quod ille quondam mihi notissimus, ille omnibus dilectus, ille qui elemosynis, orationibus atque jejuniis videbatur occupatus, & ex eo quo ferebat cinere, ex ea quam prætebat humilitate jactantiam tantam sumpsit, ita ut universa sibi tentet ascribere, & omnia, quæ uni soli capiti coherent, videlicet Christo, per electionem pompatici sermonis, ejusdem Christi sibi studeat, membra subjugare. Nec mirum quod ille tentator, qui initium omnis peccati scit esse superbiæ, & nunc ea in primo homine ante omnia usus est, & nunc eam, in quibusdam hominibus ponit in fine virtutum, & qui aliquatenus, bonis vitæ studiis, videbantur crudeliter, manus ejus effugere, eis in ipsis metis boni operis, & in ipsa quodammodo apponat perfectionis conclusionem tendiculum.

*Monita-
que omnes, ut
illius aver-
sionem & re-
ducant ad
viam veri-
tatis, eam-
que ipsi quo-
que scien-
tur.*

§. 7. Unde magnopere orandum est, & omnipotens Deus assiduis precibus implorandus, ut hunc à mente illius avertat errorem, hoc ab unitate atque humilit. Eccl. malum superbiæ & confationis amoveat, & favente Deo, omnibus viribus concurrendum, atque providendum, ne unius veneno sermonis, viventia in Christi corpore membra moriantur. Si enim dici hoc licenter permittitur, honor Patriarcharum omnium negatur, & fortasse is in errore perit, qui universalis dicitur, & nullus jam Episcopus remansisse in statu veritatis invenitur. Oportet ergo, ut constanter ac sine præjudicio servetis, sicut accepistis Ecclesias, & nihil sibi in vobis hæc têtatio diabolica usurpationis ascribat. State fortes, state securi: scripta quæ universalis nominis falsitate condemnata sunt, nec dare unquam, nec accipere præsumatis. Omnes Episc. curæ vestre subjectos ab hujus adulationis inquinacione prohibete, ut universa vos Ecclesia, Patriarchas non solum in bonis operibus, sed etiam in veritatis auctoritate cognoscat. Si qua autem forsitan adversa subsequantur, unanimiter persistentes, etiam moriendo debemus ostendere, quia in dño generalitatis nostrum specialiter aliquod non amamus. Dicamus cum Paulo: Mihi vivere Christus est, & mori lucrum. Audiamus quod primus omnium Apostolorum dicit. Si quid patimini: propter justitiam, beati eritis. Mihi enim credite, quia honorem, quem pro prædicanda suscepimus veritate, si necessitatis causa exigat, securius pro eadem veritate relinquimus, quam tenemus. Orate fratres, ut honor Ecclesiasticus nostris diebus non evacuetur: nec unquam Rom. Sedes, quæ inrituente Domino caput est omnium Ecclesiæ,

privilegiis suis usquam careat, aut expolletur. Confidimus autem de vobis carissimi, meliora atque viciniora salutis, quia neque mors, neque vita, neque Angeli, neque Principatus, neque instantia, neque fortitudo, neque profundum, neque creatura alia, (magistro gentium docente) poterit nos separare à caritate D. N. Jesu Christi, & quæ in ipso est, recta fide. Nolite itaque amittere confidentiam vestram, quæ magnam habet remunerationem. Patientia enim nobis necessaria est ad colluctationes adversariorum, quatenus in intemperatam usque in finem conservantes, septem annis percipiamus, quam reprobitis his qui legitime depreperant. Adhuc enim modicum aliquantulum, qui venturus est veniet, & non tardabit. Ecce enim Judæus ante januam assistit, coronam hilariter promittens his, qui pro eo passionibus submituntur. Quod si quis se subtraxerit, non placebit animæ, sed cadet de promissione, propter negationem. Nos autem non sumus subra. honis filii in perditionem animæ. Propter quod anima Dei, ut possitis resistere in die malo, ad omnes inimicos sanctæ Dei Eccles. & vestras, & in omni lorica justitiæ, calceati pedes in præparationem evangelii pacis, in omnibus allumentes, in fidei, in quo possitis omnia jacula nequissimi ignis extinguere, & galeam salutis accipite, & gladium spiritus, quod est verbum Dei, per omnem orationem & obsecrationem, radicati & fundati in solatio fratrum pro Christo Jesu D. N. Sed & nunc fratres commendamus vos omnes Domino, & verbo gratiæ ejus qui potest perficere, & dare hæreditatem vobis cum omnibus sanctis. Ipse autem Deus pacis & consolationis, det vobis id ipsum sapere in alterutrum, ut vobis invicem succurratis, & non sitis divisi, ut unanimes, uno ore, & uno corde honorificemus eum in concordiam & consolationem fratrum, qui potens est confirmare vos secundum Evangelium ejus, & juxta revelationem mysterii æternis temporibus taciti, quibus vobis futurorum gaudiorum largienda sunt munera. Summopere etiam considerare debetis, quod hi, qui fratribus invident, eosque damnare aut perdere cupiunt, per se & sua dogmata destruantur. Dicit enim Dominus, Omne regnum in se divisum non stabit, & omnis scientia, & lex adversum se divisum stabit. Ideoque necesse est, ut concorditer salubres suscipiatis hortatus, & nihil per contentionem agentes, sed ad omne studium devotionis unanimes, divinis & Apostolicis constitutionibus pareatis, & in nullo patiamini providentissima canonum decreta violari, quatenus & Nicen. canonum constituta, & quæ à nobis, vel à prædecessoribus nostris sunt providè & salubriter decreta, intemerata permaneant in futuro. Et in Apocalypsi Dominus per Joannem loquitur, dicens: Nolite timere, Ego sum primus & novissimus, & vivus, & fui mortuus, & ecce sum vivens in sæcula sæculorum, & habeo claves mortis & inferni. Et paulò post: Vincenti dabo edere de ligno vitæ, quod est in paradiso Dei mei. Item idem. Ego fidelis usque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ. Et iterum. Qui vicerit, & custodierit usque in finem opera mea, dabo ei potestatem super gentes, & reget illas in virga ferrea, & tanquam vas figuli confringentur. Item idem: Ecce sto ad ostium, & pulso, si quis audierit vocem meam, & aperuerit mihi januam, introibo ad illum, & cœnabo cum illo, & ipse mecum. Qui vicerit, dabo ei sedere mecum in throno meo, sicut & ego vici, & cœnabam cum Patre meo in throno ejus. Vos fratres, si non vultis cum eo damnari (quia non solum qui faciunt, sed qui consentiunt facientibus, rei sunt) hortamini eum, & moneto recedere à præfatis illicitis; & memor sit unde exciderit, & agat penitentiam, & prima opera faciat. Si minus, non mea loquar verba, sed ipsa D. Salvatoris, quæ per prædictum Joannem in jam dicto lib. locutus est, replicans ait: Veniam, & movebo candelabrum tuum de loco suo, nisi penitentiam egeris. Ipse enim magis tenet doctrinam Balaam, qui docebat, Balach mittere scandâ coram filiis Israël, sicut iste docet vos scandalizare Sanctam matrem Ecclesiam, & universum cœtum, tam sacerdotum, quam religiosorum Christianorum atque Fidelium. Unde & in supradicto libro continetur ita: Semper enim potius vos verbis Domini Salvatoris ferire

GELASIVS PRIMVS.

23

& instrui cupio, quam meis, licet & ipsa Apostolica auctoritas sint ponderibus plena.) Novi opera tua novissima plura prioribus, sed habeo adversus te, quia permittis mulierem Jezabel, quae se dicit prophetam, docere, & seducere servos meos, fornicari, & manducare de idolothyis: & dedi illi tempus, ut poenitentiam ageret, non vult poenitere a fornicatione sua. Ecce ego mitto eam in lectum, & qui moechantur cum ea in tribulationem maxime, nisi poenitentiam egerint ab operibus suis: & filios ejus interficiam in morte, & scient omnes Ecclesiae, quia ego sum scrutans corda & renes, & dabo unicuique vestrum secundum opera vestra. Haec fratres valde cavenda sunt, & praeccepta Domini, atque sanctae Sedis Apostolicae, quae vice Domini Salvatoris legatione fungitur, monita fideliter amplectenda & peragenda.

§. 8. De caetero fratres super Provinciae causa, unde Sedem Apostolicam dudum consulere voluistis, videtur nobis sufficienter tractatum a sanctis praedecessoribus nostris. Sed quia denique nostram mediocritatem de eadem re interrogare dignum duxistis, scitote certam Provinciam esse, quae habet decem vel undecim Civitates, & unum Regem, & totidem minores Potestates sub se, & unum Episcopum, aliosque suffraganeos decem vel undecim Episcopos Judices, ad quorum iudicium omnes causae Episcoporum, & reliquorum Sacerdotum ac Civitatum causae referantur, ut ab his omnibus iuste consona voce discernantur, nisi ad majorem auctoritatem fuerit ab his, qui iudicandi sunt, appellatum. Unde non oportet ut degradetur, vel dehonoretur unaquaeque Provincia, sed apud semetipsam habeat Judices, Sacerdotes & Episcopos, singulos videlicet juxta ordines suos. Et quicumque causam habuerit, a suis Judicibus iudicetur, & non ab alienis, id est a saecularibus Judicibus Provinciae, & non ab externis, nisi ut jam praebatum est, a iudicatis fuerit appellatum. Si vero in qualibet Provincia ortae fuerint quaestiones, & inter ipsius Provinciae Episcopos discrepare coeperit ratio, atque inter ipsius dissidentes non convenit; ad majorem tunc Sedem referantur. Et si illae facile & iuste non discernuntur, ubi fuerit Synodus regulariter congregata, canonicè & iuste iudicentur. Majores vero, & difficiles quaestiones, ut sancta Synodus statuit, & beata consuetudo exigit, ad Sedem Apostolicam semper referantur.

sera-
que
mon-
nem
suavit.

§. 9. Caeterum Sanctorum Patrum statuta sequentes, Synodali auctoritate omnes qui adversus patres armantur, ut patrum invalores & mactatores, infames esse censemus, quoniam ea vulnera, quae fomentis non sanantur, ferro abscondi, vel curare necesse est. Unde fratres cessent injustae amulationes, cessent insidiae, cessent falsa criminationes, ne infirmus quisquam, propter quem Christus mortuus est, talibus laceretur insidiis, ne ovis pretio Christi redempta, lupinis a fratre saucietur moribus. Merito ergo causa nos respicit, si talibus favere coeperimus. Corripiantur semper talia, nec illis, qui haec exercere conantur, aut patribus vel fratribus insidiantur, liberè loqui concedatur, aut pro voluntate sermo proferri permittatur. Liqueat omnino, quod conveniant illis, quia talia eos loqui permittunt, quoniam occurreret veritas, si falsitas & calumnia displiceret vel odium. Desinat igitur falsitas, incessere veritatem, desinat suspicio, quae iuste repellitur, insidiari, desinat odium & inimicitia prosequi patres vel fratres; desinat conspiratio, quae ab omnibus est repudianda, infestare magistros. Horum igitur vitiorum accusatores vel patratores, non sunt in accusatores Pontificum recipiendi, sed penitus repellendi, quoniam jubent Canonica decreta Patrum, ut accusatio, vel testimonium eorum, qui odio quolibet insequuntur, vel qui inimici, aut suspecti habentur, nullo modo recipiantur. Quorum statuta & nos firmantes, eadem omnibus inviolabiliter futuris temporibus tenere censemus. Quicquid autem super hac causa Patres nostri decernendum duxere dignum, ut concedet, necesse est, cum labefactari vel infirmari coeperit, Apostolica denuo auctoritate firmari ac renovari, fratribusque dari.

p. An.
o. 1.
Martii.

Dat. Kalendis Martii, indictione quinta.

Bullar. Mag. Tom. I.

GREGORIUS PRIMUS MACNUS PONTIF. LXV.
ANNO DOMINI DLXXXV.

Sanctus Gregorius Magnus Ecclesiae Doctor, Gordiani Salvatoris, & Silviae sanctissimae Matronae filius, Romanus, nobilissima, & antiquissima Aniciorum familia Monachus, S. R. E. Archidiaconus, & Apocrifarius Constantinopoli apud Imperatorem. Creatus Christianorum Pontifex, Anno Domini 590. Ordinatus die Dominico 3. Non. Septemb. sedit ann. 13. mens. 6. dies 8. Fecit Episcopos 62. Praeb. 39. Diaconos 15. Migravit 3. Idus Martias. Sepultus fuit in extrema porticu, ante Basilicam S. Petri Apostoli, in loco quod nunc dicitur S. Mariae de Febre, cujus Corpus postea Gregorius 4. intra Basilicam transtulit, & sub Andreae Apostoli Altare collocavit.

SABINIANUS PRIMUS PONT. LXVI.
ANNO DOMINI DCIV.

Sabinianus, Boni filius, Bleranus, Tuschus, Diac. Card. & Apocrifarius Apostolicae Sedis Constantinopoli apud Imperat. a S. Papa Gregorio missus. Creatus Kalend. Septemb. consecr. die Dominico, Idibus Septemb. Sedit. mens. 5. dies 19. cum ordinationem unam mense Septembri 26. Epif. op. fecisset. Obiit 2. Kal. Martias, funusque ejus a palatio Lateranensi ad Basilicam D. Petri defertur. Vacavit Sedes die 1. C. BONI

BONIFACIUS TERTIUS PONT. LXVII.
ANNO DOMINI DCVI.

Bonifacius III. Joannis Catadiocis filius, Romanus, S.R. E. Presbyter Cardinalis, Creatus, & ordinat. 9. Kal. Martias, d' e Dominico, sedit menses 8. dies 23. Creavit Episcopos 21. alijs 11. Obiit prid. Idus Novembris, Anno Christi 606. sepultus ad S. Petrum in Vaticano. Vacavit Sedes menses sex, dies quindecim.

DEUSDEDIT PONTIF. LXIX.
ANNO DOMINI DCXIII.

Deusdedit, Stephani Subdiaconi filius, Romanus, S.R. E. Presbyter Cardinalis SS. Joannis, & Pauli, tit. Pamphacii, à S. Gregorio Papa factus, Pontificatum omnium suffragiis adeptus, consecratus die Dominico 12. Kal. Novembris, Anno Domini 613. sedit an. 3. dies 29. Ordinationibus tribus Episcoporum 29. Presbyterorum 13. & Diacon. 5. factis, obiit Romæ 6. Idus Novembris, Anno Christi 616. & ejus Corpus in Basilica Principis Apostolorum digno cum honore sepultum est. Vacavit Sedes usque ad Consecrationem mensem unum, & dies 16.

BONIFACIUS QUARTUS PONT. LXVIII.
ANNO DOMINI DCVI.

Bonifacius IV. Joannis Medici filius, Valerientis, Marfus, ex Monacho S. Sebastiani extra Urbem, & Presbytero Cardinali consecratus die Dominico 5. Kal. Septembris, Anno Domini 606. sedit annos sex, menses 8. dies 12. Duabus ordinationibus Episcopos 36. Presbyteros aliquot, & Diaconos 9. creavit. Romæ moritur, sepultus ad S. Petrum. Vacavit Sedes menses 5. dies 12.

BONIFACIUS QUINTUS PONT. LXX.
ANNO DOMINI DCXVII.

Bonifacius V. natione Campanus, patriâ Neapolitanus, ex Patre Joanne Fummino, 9. Papa Regnicola, consecr. 8. Kal. Januarii, Anno Domini 617. sedit ann. 5. mens. 10. Ordinationes duas fecit, quibus creavit Episcopos per diversa loca 29. Presbyteros in Romana Urbe 26. Diaconosque quatuor. Obiit 8. Kal. Novemb. anno 622. sepultus ad S. Petrum. Vacavit Sedes dies 12.

HONO

HONORIUS PRIMUS PONTIF. LXXI. JOANNES QVARTUS PONT. LXXIII. ²⁷
 ANNO DOMINI DCXXII. ANNO DOMINI DCXXXIX.

Honorius, Campanus, Decimus Papa Regnicola, VIII. Consularis filius, consecratus die Dominico, 7. Idus Novembris, Anno Domini 622. sedit in Petri Cathedra annos 12. menses 11. dies 7. cum ordinationes tres Episcoporum 81. Presbyterorum in Rom. Urbe 13. & Diaconorum 11. fecisset. Obiit Idus Octobris, anno 635. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes usque ad Consecrationem annum unum, menses 7. dies 18.

Joannes, Venantij Scholastici filius, Dalmata, Jaderensis, S. R. E. Diaconus Cardin. consecratus 8. Kal. Januarij, die Natalis Domini, ineunte anno Christi 639. sedit annum unum, menses 9. dies 18.

SEVERINUS PRIMUS PONT. LXXII.
 ANNO DOMINI DCXXXVII.

Severinus, Labieni filius, Romanus. Creatus, & Consecratus Kal. Junij, die Dominico anni 637. Sedit annum unum, menses duos, dies tres. Creavit Episcopos 9. Obiit 4. Nonas Augusti, sepultus ad S. Petrum, Anno Domini 638. Vacavit Romana Sedes usque ad novam consecrationem, menses 4. dies 22. Pontificatu Sevefimi obiit Mahometus impostor, & falsus Propheta, cui successit Calipha, & post Hali.
Bullar. Mag. Tom. I.

THEODORUS PRIMUS PONTIF. LXXIV.
 ANNO DOMINI DCXLI.

Theodorus, Theodori Episcopi filius, Hierosolymis oriundus, Græcus. Consecratus 6. Kalen. Decembris, die Dominico. Sedit annos sex, menses 5. dies 19. Ordinationem unam mense Decembri Episcoporum 46. Presbyterorum 21. Diaconorum 4. fecit. Obiit Romæ pridie Idus Maij, Anno Domini 647. & ad S. Petrum sepelitur. Vacavit Sedes mensem unum, dies 21.

28
MARTINUS I. PONTIF. LXXV. VITALIANUS I. PONTIF. LXXVII.
 ANNO DOMINI DCLXVII.

Martinus I. Fabricii filius, Tuderto Civitate, quae nunc vulgò Todi in Tuscia appellatur. Creatus pridie Nonas Julii. Consecratus 16. Kalend. Octobris. Sedit in Pontificatu annos sex, menses 4. dies 17. Creavit Episcopos 33. Presbyteros undecim, & Diaconos 5. Obiit pridie Idus Novembris, Anno Domini 653. Chersonaeque sepultus, ubi exul decesserat.

Vitalianus I. natione Italus, natus in Suernia, Castro Aprutii, filius Anastasii Pontratii, 11. Papa Regnicola. Sedit in Pontificatu annos 14. menses quinque, dies viginti-novem. Ordinationes quatuor, Episcoporum nonaginta septem, Presbyterorum 22. Diaconorum 10. fecit. Obiit Romae 6. Kal. Febr. Anno Domini 672. Sepultus ad S. Petrum. Vacavit Sedes menses 2. dies 14.

EUGENIUS I. PONTIF. LXXVI.
 ANNO DOMINI DCLIV.

Eugenius, Rufiniani filius, Romanus, de regione prima Aventina. Creatus, & consecratus die Dominico 4. Idus Augusti, Anno Domini 654. Sedit in Pontificia sede annos duos, menses 9. dies 14. fecit Episcopos 22. Obiit Romae 4. Non. Junii. Sepultus ad S. Petrum, Anno Domini 657. Vacavit Sedes Rom. mensem 1. dies 27.

ADEODATUS I. PONTIF. LXXVIII.
 ANNO DOMINI DCLXXII.

Adeodatus, natione Italus, Joviani filius, patriâ Romanus, ex Monacho S. Erasmi in Caelio Monte, Ordinis S. Benedicti. Creatus, & consecratus 3. Idus Aprilis, die Dominico. Sedit annos 4. mens. 5. dies 16. Fecit Episcopos 46. Presb. quatuordecim, & Diaconos 2. Obiit 6. Kalend. Julii, Anno Christi 676. Sepultus ad S. Petrum. Vacavit Sedes menses 4. dies 6.

DONUS

DONUS, VEL DOMNUS PONT. LXXIX.
ANNO DOMINI DCLXXVI.

Donus, vel Domnus, Mauriti filius, Romanus. Consecratus die Dominico 4. Nonas Novembris, Anni 676. Sedit annos 2. menses quinque, dies 10. Fecit Episcopos 6. Presbyteros 10. Diaconos 5. Obiit Romae 3. Idus Aprilis, anno 679. Sepultus ad S. Petrum. Vacavit Sedes menses 2. dies 28.

LEO SECUNDUS PONTIF. LXXXI.
ANNO DOMINI DCLXXXII.

Leo II. junior dictus, ex Cedella territorio vallis Siciliae, in Provincia ulterioris Aprutii, Patre Paulo Mencia Medico, ex Canonico regulari, S.R.E. Presbyter Cardinalis, 13. Papa Regnicola. Creatus 3. Idus Augusti, anni 682. Sedit in Pontificatu menses 10. dies 19. Obiit 14. Kalen. Julii Romae, Anno Christi 683. Corpus ejus in Basilica Principis Apostolorum sepultum est collacrymantibus omnibus. Vacavit Sedes menses 11. dies 21.

AGATHO I. PONTIF. LXXX.
ANNO DOMINI DCLXXV.

Agatho Pannonii Amonis filius, Aquilani Castro vallis Siciliae, in provincia ulterioris Aprutii, Monachus Ordinis S. Equitii S.R.E. Presbyter Cardinalis. Consecratus 7. Idus Junii, die Dominico, Anno Christi 679. Sedit annos duos, menses 6. Fecit Episcopos 18. Presbyteros decem, & Diaconos quinque. Obiit 4. Idus Januarii, Anno Christi 682. Sepultus ad S. Petrum. Vacavit Sedes menses 7.

Bullar. Mag. Tom. I.

BENEDICTUS II. PONTIF. LXXXII.
ANNO DOMINI DCLXXXIV.

Benedictus II. junior dictus, Joannis filius, Romanus, ex Canonico regulari Lateranensi, S.R.E. Presbyter Cardinalis. Consecratus 13. Kal. Julii, die Dominico, Anno Christi 684. Sedit menses 10. dies 27. Obiit Idibus Maij, Anno Domini 685. Vacavit sedes menses 2. dies 9.

C 3 JOAN

JOANNES QUINTUS PONT. LXIXXIIISERGIUS PRIMUS PONTIF. LXXXV. ANNO DOMINI DCLXXXI. ANNO DOMINI DCLXXXVII.

Joannes V. Cyriaci filius, Antiochenus, Syrus, S.R.E. Archidiaconus, Creatus 8. Kal. Augusti, & consecratus 3. Kal. ejusdem mensis. Sedit in Petri Cathedra annum 1. dies 9. Fecit Episcopos 13. Obiit 4. Nonas Augusti, anno 686. sepultus ad S. Petrum. Vacavit Sedes menses 2. dies 18.

Sergius I. Tiberij Mercatoris filius, patriâ Antiochenus, Presbyter Cardinalis, tit. S. Sufannæ, Theodoro, S.R.E. Presbytero Cardinali, & Paschali, S.R.E. Archidiacono in schismate quod nonum fuit, de Pontificatu vi, & armis contententibus, Creatus 12. Kal. consecratus 8. Kal. Januarii, die Natalis Domini, ineunte anno 787. Sedit annos 13. menses 8. dies 23. Creavit Episcopos 96. Presbyteros 18. Diaconos 4. Obiit 6. Idus Septembris, anno 701. in Basilica S. Petri sepultus fuit. Vacavit Sedes mensem 1. dies 20.

CONON PONTIF. LXXXIV. ANNO DOMINI DCLXXXVI.

Conon Trax, Benedicti filius, patriâ Tomitanus, S.R.E. Presbyter Cardinalis, depulsis Petro, & Theodoro, per schisma, quod octavum fuit, electis, Creatus, & consecratus 12. Kal. Novembris, die Dominico, Anno Christi 686. Sedit menses undecim, Episcopos per diversa loca num. 16. creavit. Moritur 11. Kalend. Octobris, anno 687. Sepultus ad S. Petrum. Vacavit Sedes menses.... dies 25.

JOANNES SEXTUS PONT. LXXXVI. ANNO DOMINI DCCI.

Joannes VI. Græcus patriâ, & genere fuit, Paterni, aliâs Petronii filius, Creatus 4. Kalend. consecratus 3. Kalendas Novembris. Sedit in Pontificatu annos 3. menses duos, dies duodecim, cum ordinationem suam Episcoporum quindecim, Presbyterorum novem, & Diaconorum duorum fecisset. Obiit Romæ septimo Idus Januarii, Anno Christi 705. indictione tertia, sepultus ad sanctum Petrum. Vacavit Sedes mensem unum, dies decem & octo.

JOAN.

JOANNES SEPTIMUS PONT. LXXXVII.
ANNO DOMINI DCCI.

Joannes Septimus, Platone Jamdega patre natus, Romani Magnae Graeciae, Calabriae dicitur, ortus, 14. Papa Regnicola, Diaconus Cardinalis sanctae Mariae. Creatus, & consecratus die Dominico Kalendis Martii. Sedit annos duos, menses 7. dies 17. Ordinationem unam Episcoporum 15. Presbyterorum 9. Diaconorum 2. fecit. Obiit 16. Kal. Novembris Anno Christi 707. indictione septima, sepultus ad S. Petrum, ante Altare S. Dei Genitricis Virginis Mariae, quod nunc Sudarii dicitur, quod ipse struxerat. Non vacavit Sedes.

CONSTANTINUS PONT. LXXXIX.
ANNO DOMINI DCCVII.

Constantinus, Joannis Filius, Syrus, Creatus 10. Kal. Januarii, consecratus octavo Kalend. dies Natalis Domini, ineunte Anno 708. Sedit annos 8. mensem 1. dies 20. Ordinavit Episcopos 64. Presbyteros 10. Diaconos 2. Obiit Romae tertio Idus Februarii, anno 716. indictione quartadecima, sepultus ad sanctum Petrum Principem Apostolorum. Vacavit Sedes mensem unum, dies decem.

SISINNIUS PRIMUS PONTIF. LXXXVIII.
ANNO DOMINI DCCVII.

Sisinnius, Joannis filius, Syrus, Creatus 15. Kal. consecratus 19. Kal. Novembris, Episcopum unum in Corsica creavit. Verum dum magna, & ingentia molitur, subita morte correptus, Pontificatus sui die 20. perficere, quae cogitaverat, non potuit. Moritur octavo Idus Novembris, anni 707. sepultus ad sanctum Petrum. Vacavit Sedes mensem unum, dies sexdecim.

GREGORIUS II. PONTIF. XC.
ANNO DOMINI DCCXVI.

Gregorius II. junior, Romanus, Marcelli filius, ex Monacho S. Benedicti S.R.E. Diaconus Cardinalis, Creatus 12. Kal. consecratus 11. Kal. Aprilis Sedit annos 14. menses 10. dies 21. Ordinationes 9. mense Septembris fecit, & unam mense Junio, quibus Episcopos 149. Presbyteros 35. & Diaconos 14. creavit. 3. Idus Februarii, anno 731. supremum vitae diem explevit. Sepultus ad Sanctum Petrum. Vacavit Sedes dies 21.

32
GREGORIUS TERTIUS PONTIF. XCI.
 ANNO DOMINI DCCXXXI.

Gregorius Tertius, Joannis filius, Syrus, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyter Cardinalis, creatus tertio Nonas Martii, consecratus quintodecimo Kalendas Aprilis, Anno Domini 731. omnium consensu pontificatum iniit. Sedit annos decem, menses octo, dies vigintiquatuor. Obiit quarto Kalendas Decembris 741. Sepultus ad sanctum Petrum Principem Apostolorum. Vacavit sedes dies octo.

STEPHANUS II. PONTIF. XCIII.
 ANNO DOMINI DCCLII.

Stephanus Secundus, natione Italus, patriâ Romanus, S. R. E. Presbyter Cardinalis. Creatus octavo Kalend. Aprilis, qui quarta die creationis suæ, gravi somnolentia oppressus, est, postridie cum experrectus res familiæ componere aliquando instituisset, subito mente alienatus, vocem amisit, & postridie ejus diei apoplexia correptus, expiravit ante adeptam consecrationem, quinto Kalendas Aprilis. Vacavit Sedes diem unum.

ZACHARIAS PONTIF. XCII.
 ANNO DOMINI DCCXLI.

Zacharias, Polictonii Pontinii filius, Sibirienæ magnæ Græciæ, nunc Calabria dictæ, urbe natus, Canonicus regularis, deinde Monachus sancti Benedicti, mox S. R. E. Presbyter Cardinalis, quintusdecimus Papa Regnicola, creatus Kalend. Decemb. Consecratus tertio nonas ejusdem mensis, Anno Domini 741. sedit annos decem, menses tres, dies 16. Fecit Episcopos 85. Presbyteros 30. Diaconos quinque. Obiit idibus Martii Romæ, anno 752. Sepultus ad sanctum Petrum. Vacavit Sedes dies octo.

STEPHANUS III. DICTUS II. PONTIF. XCIV.
 ANNO DOMINI DCCLII.

Stephanus Tertius, dictus Secundus, junior, Constantini filius, Romanus, ex Canonico Regulari Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis à Zacharia Papa factus. Creatus quarto Kalendas Aprilis, consecratus quarto nonas Aprilis, sedit annos quinque, dies 29. Ordinatione una facta mense Martio Episcoporum quatuor, Presbyterorum duorum, & Diaconorum duorum. Obiit sexto Kalendas Maii, Anno Domini 757. Vacavit Sedes mensem unum, dies duos.

PAULUS I. PONTIF. XCV.
ANNO DOMINI DCCLVII.

Paulus, Constantini filius, Romanus, Stephani junioris Papae frater Germanus, Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis, creatus, & consecratus quarto Kalendas Junii, Anno 757. Sedit annos decem, mensem unum. Ille autem Pontifex ordinatione una mense Decembri facta, Episcoporum trium, Presbyterorum duodecim, & Diaconorum duorum, obiit in Monasterio sancti Pauli, via Ostiensi, quarto Kalend. Junii, anno 767. sepultus ad sanctum Petrum. Vacavit sedes annum unum, mensem unum, dies septem.

ADRIANUS I. PONT. XCVII.
ANNO DOMINI DCCLXXII.

Adrianus I. Theodori filius, Romanus, de regione via Lata, prope S. Marcum, nobilissimo genere ortus, Clericus, Notarius Regionarius, & Subdiaconus à Paulo I. factus, post S.R.E. Diaconus Cardinalis, creatus, & consecratus quinto Idus Februarii, die Dominico, Anno 772. Sedit Annos 23. menses 10. dies 17. Ordinationes duas mense Martio fecit Episcoporum 185. Presbyterorum 24. & Diaconorum septem. Obiit septimo Kalen. Januarii, anno 795. finiente. Sepultus ad sanctum Petrum. Non vacavit Sedes.

STEPHANUS IV. DICTUS III. PONTIF. XCVI.
ANNO DOMINI DCCLXVII.

Stephanus IV. Dicitur III. de Tossinae Castro vallis Siciliae, in ulteriori Aprutii provincia, Patre Olibrio Rosamirano natus, sextus decimus Papa Regnicola, ex Canon. Regulari, postea monachus Benedictinus monast. S. Chrysoconi, S. Romanae Eccl. Presb. Card. tituli S. Caeciliae à Zacharia Papa factus. Creatus nonis Aug. consecr. 7. Idus Aug. ann. Christi 768. Sedit in Pontificatu annos tres, mens. 5. dies 27. Ordinavit Episc. aliquot, Presb. quinque, Diac. 4. Obiit Romae pridie Kal. Feb. ann. 772. Sepult. ad S. Petrum. Vacavit Sedes dies 8. Terminavit schisma XI. in Ecclesia, & maxime turbulentum, anno 768.

LEO TERTIUS PONTIF. XCVIII.
ANNO DOMINI DCCXCVI.

Leo III. Azzupii filius, Romanus, ex Canonico regulari Monachus Ordinis S. Benedicti, S.R.E. Presbyter Cardinalis, tit. S. Susannae ad duas domos, creatus 7. Kal. Januarii. Consecratus Anno Christi 796. Sedit Annos 20. mens. 3. dies 18. Ordinationes 3. fecit Episcoporum 126. Presbyterorum 30. & Diaconorum 10. Obiit Romae pridie Idus Junii, Anno Christi 816. Sepultus ad S. Petrum. Vacavit Sedes dies 27.

A dextris sunt insignia, quibus utitur Leo III. ex Patriarcho Lateranensi in aula, qua dicitur Caroli Magni.
A sinistris sunt insignia gentilitia à Leonis in Patriarchio Lateranensi in aula Caroli Magni.

STEPHANUS V. DICTUS IV. PONTIF. XCIX. ANNO DOMINI DCCCXVI.

Stephanus V. dictus IV. Julii Marini filius, nobili genere sortus, Romanus, S. R. E. Diaconus Cardinalis, Creatus v. Nonas Julii. Sedit menses 6. dies 23. Fecit Episcopos 5. Presbyteros 9. & Diaconos 4. Obiit 8. Kal. Februarii, tertio quam Romam redierat, nondum transacto mense. Sepultus in Basilica S. Petri. Vacavit Sedes dies duos.

EUGENIUS SECUNDUS PONTIF. CI. ANNO DOMINI DCCCXXIV.

Eugenius II. Junior, Boemundi filius, Romanus, S. R. E. Archipresbyter Cardinalis tit. S. Sabinae. Creatus 18. Kal. & consecratus 12. Kal. Junij. Sedit annos 3. menses 6. dies 24. Obiit pridie Idus Decembris, Anno 827. collacrymantibus omnibus: sepelitur autem in Basilica S. Petri Apostolorum Principis. Vacavit Sedes diem unum.

PASCHALIS I. PONTIF. C. ANNO DOMINI DCCCXVII.

Paschalis I. Maximi Bonosi filius, Monachus Benedictinus, Abbas S. Stephani propè S. Petrum, S. R. E. Presb. Cardinalis tit. S. Praxedis. Creatus 5. Kalend. Februar. Sedit ann. 7. menses tres, dies 17. Ordinationes duas fecit Episcoporum 15. Presbyterorum 7. & Diaconorum 7. Obiit pridie Idus Maii, Anno Domini 824. in Basilica S. Petri sepult. Vacavit Sedes dies 4. *A dextris sunt insign. pia Paschalis PP. I. ex Eccles. S. Praxedis, & S. Cecilia trans Tiberim, & ex S. Maria in Dominica. A sinistris sunt Insignia gentilitia ejusdem Paschalis, ex Codice Casareo.*

VALENTINUS PRIMUS PONTIF. CII. ANNO DOMINI DCCCXXIII.

Valentinus I. Leontij filius, Romanus, S. R. E. Archidiaconus Cardinalis. Creatus 19. Kal. Januarij, consecratus postridie. Sedit mensem unum, dies decem, expiravit 10. Kal. Februarij, Anno Christi 828. Sepultus in Basilica S. Petri, conquerentibus omnibus. Vacavit post ejus mortem Romana Sedes dies tres.

GREGORIUS QUARTUS PONT. CIII.
ANNO DOMINI DCCCXXVIII.

Gregorius IV. Joannis filius, Romanus, ex Monacho Monasterii Fossæ novæ, Ordinis S. Benedicti, S. R. E. Card. tit. S. Marci. Creatus 17. Kal. Februarii, Anno Domini 828. sedit annos 16. & cum fecisset per quinque Ordinationes Episcopos, Presbyteros, & Diaconos 185. obiit Romæ 8. Kal. Februarii, Anno Domini 844. sepultus ad Sanctum Petrum. Vacavit Sedes dies tres.

LEO QUARTUS PONTIF. CV.
ANNO DOMINI DCCCLVIII.

Leo IV. Rodulphi filius, Romanus, fuit vir insignis, ex Canonico regulari, Monachus Monasterii SS. Sylvestri, & Martini in Montibus. Congregationis primæ Benedictinæ, S. R. E. Presbyter Card. tit. SS. Quatuor Coronatorum. Creatus prid. Idus April. consecratus 6. Kal. Junii, die Dominico, sedit an. 8. mens. 6. dies 6. Creavit Episc. 63. Presbyt. 19. & Diac. 8. Obiit 6. Kal. Augusti, Ann. 855. sepultus ad S. Petrum. Vacavit Sedes dies sex, & usque ad consecrationem mens. 2. & dies 11.
A dextris sunt insignia pia Leonis PP. IV. Rom. in Ecclesia sanctorum Martyrum Nerei, & Archillei, in apside. A sinistris sunt insignia gentilitia ejusdem Leon. PP. IV. Rodulphorum.

SERGIVS SECUNDUS PONTIF. CIV.
ANNO DOMINI DCCCXXXIV.

Sergius II. Junior, Sergii filius, Romanus, de Regione quarta, ex Illustri Familia ortus, nequaquam à majoribus degeneravit, ex Canonico regulari, S. R. E. Archipresbyter Card. SS. Sylvestri, & Martini in Montibus, tit. Equitii. Creatus, & consecr. 4. Idus Februarii, Anno Domini 844. sedit annos tres, menses duos & dies tres. Creavit Episc. 23. Presbyter. 8. & Diaconos tres. Obiit pridie Idus Aprilis, anno 848. Sepultus fuit in Basilica S. Petri. Vacavit Sedes dies quindecim.
Insignia pia Sergii Papa II. Rom. in Ecclesia SS. Sylvestri & Martini in Montibus.

BENEDICTUS TERTIVS PONT. CVI.
ANNO DOMINI DCCCLV.

Benedictus III. Petri filius, Romanus, ex Canonico regulari, S. R. E. Presbyter Card. S. Mariæ Transiberim, tit. Callisti, à Leone IV. Papa factus. Electus in schismate 9. Kal. Aug. Res turbatae fuerunt usque ad 3. Kal. Oct. quo sedato schismate consecratus est. Sedit ab electione annos duos, menses octo, dies 16. à consecr. annos duos, menses sex, dies decem. Creavit Episc. 10. Presb. 6. & Diac. 1. Obiit Romæ 6. Idus April. Anno 858. sepultus ad S. Petrum. Vacavit Sedes dies 15.
Insignia Benedicti Papa III. ad Ecclesiam sancti Martini in Montibus in subterraneis.

NICOLAUS MAGNUS PONT. CVII. JOANNES OCTAVUS PONTIF. CIX.
ANNO DOMINI DCCCLVIII. ANNO DOMINI DCCCLXXII.

Nicolaus I. cognomento Magnus, Theodori filius, Romanus, S. R. E. Diaconus Cardinalis. Creatus, & consecratus 8. Kal. Maii, anno 858. sedit annos 9. menses sex, dies 20. Creavit Episcopos 65. Presbyteros septem, & Diaconos quatuor. Obiit Romæ Idibus Novembris, Anno Christi 867. sepultus ante fores Basilicæ S. Petri. Vacavit Sedes dies septem.

Joannes VIII. Gundi filius, Romanus, S. R. E. Diaconus Card. Creatus, & consecratus 19. Kal. Januarii, anno 872. sedit annos 10. dies 2. Obiit 18. Kal. Januarii 882. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 3.

HADRIANUS SECUNDUS PONT. CVIII.
ANNO DOMINI DCCCLXVII.

Hadrianus II. Junius, Romanus, Talarum Episcopi, ex legitimo nuptiis filius, S. R. E. Archipresbyter Cardinalis Sancti Marci. Creatus 11. Kal. Decembris, & consecratus 9. Kal. Decembris, Anno 867. sedit annos quatuor, menses 11, dies 12. Obiit Romæ Kal. Novembris, Anno 872. sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes mensem unum, dies 12.

CONSTANTINUS MARINUS I. PONT. CX.
ANNO DOMINI DCCCLXXXII.

Constantinus Marinus I. Palumbi Presbyteri, ex legitimo matrimonio filius, Galesinus Faliscus, S. R. E. Diaconus Cardinalis. Creatus 14. Kal. Januarii anni 882. consecratus die Natalis Domini, sedit annum unum, mensem unum. Obiit 15. Kal. Februarii anno 884. sepultus ad S. Petrum. Vacavit Sedes dies duos.

HADRIA

HADRIANUS III. PONTIF. CXI.
ANNO DOMINI DCCCLXXXIV.

Hadrianus III. Patria Romanus, Agapitus antea vocatus, Benedicti filius, de Regione Viæ Latæ. Creatus 12. Kal. Februarii, Anno Domini 884. consecratus 7. Kalend. Februarii. Sedit annum unum, menses 3. dies 19. Decessit 7. Idus Maii, anno 885. Sepultus fuit in Basilica S. Petri, collacrymantibus omnibus.

FORMOSUS, TERTIUS PONT. CXII.
ANNO DOMINI DCCCXCI.

Formosus, Leonis filius, Civis, & Episcopus Portuen-
sis, ex Canonico Regulari, à Nicolao Papa factus.
Creatus 6. Kalendas Junii. Sedit annos 4. menses 6. dies
18. Obiit 19. Kalend. Januarii, anno 895. Sepultus ad
Sanctum Petrum. Vacavit Sedes dies duos. Iste Pont. ex
Pulchritudine, Scientia, atque Sanctitate laudatissimus.

STEPHANUS VI. DICTUS V. PONT. CXII.
ANNO DOMINI DCCCLXXXV.

Stephanus VI. dictus V. Romanus, Basilus antea
vocatus, Hadriani filius, de Regione Viæ Latæ. Crea-
tus 3. Idus Maii, Anno Domini 885. Sedit annos 6. dies
9. Obiit 12. Kalend. Junii anno 891. Sepultus ad San-
ctum Petrum. Vacavit Sedes dies 5.

BONIFACIUS SEXTUS PONT. CXIV.
ANNO DOMINI DCCCXCV.

Bonifacius VI. Hadriani Episcopi ex legitimo matr-
monio filius, Romanus, ex Tuscia oriundus. Crea-
tus 16. Kalend. Januarii, Anno Domini 895. Sedit dies
quindecim. Obiit Romæ pridie kalend. Januarii, ineun-
te anno 896. Sepultus ad S. Petrum. Vacavit Sedes
dies 5.

STEPHANUS VII. DICTUS VI. PONT. CXV. THEODORUS SECUNDUS PONT. CXVII.
ANNO DOMINI DCCCXCVI.

Stephanus VII. dictus VI. Joannis Presbyteri, ex legitimo matrimonio filius, Romanus, Episcopus Anagninus. Creatus 8. Idus Januarii, anno 896. Sedit annum unum, menses duos, dies 19. Obiit 9. Kalendas Aprilis, anno 897. Sepultus ad Sanctum Petrum, Vacavit Sedes dies tres, si Panuino credas.

Theodorus II. Junior, Photii filius, Romanus. Creatus 13. Kalendas Septembris. Sedit dies 20. Obiit Romæ 6. Idus Septembris. Sepultus ad sanctum Petrum. Vacavit Sedes diem unum.

ROMANUS PONTIF. CXVI.
ANNO DOMINI DCCCXCVII.

Romanus, Constantini Marini Papæ fratris filius, Gallesinus, Faliscus, ex Urbe, quæ hodie Montefiascon appellatur. Creatus 5. Kalendas Aprilis. Sedit menses 4. dies 23. Obiit 14. Kalendas Septembris, anno 897. Sepultus ad Sanctum Petrum. Vacavit Sedes diem unum: ita Panuinus in Chron.

JOANNES IX. PONTIF. CXVIII.
ANNO DOMINI DCCCXCVII.

Joannes IX. Ranpoaldi filius, Provincia Latio, Patria Tiburtinus, Monachus Ordinis Sancti Benedicti. Creatus quinto Idus Septembris, anno 897. Sedit annos duos, dies 4. Obiit 9. Kalend. Octobris, Anno Christi 899. Sepultus ad S. Petrum. Vacavit Sedes diem unum. Sergius III. Benedicti filius, Romanus, ex Comitibus Tusculanis, Presbyter Cardinalis in schismate, contra Joannem IX. Sedit dies aliquot.

BENE

BENEDICTUS QUARTUS PONT. CXXIX.
ANNO DOMINI DCCCXCIX.

Benedictus IV. Mamoli filius, Romanus, ex Canonico Regulari Lateranensi. Creatus 8. Kalend. Octobris. Sedit annos 3. menses 6. dies 15. Obiit Romæ 6. Idus Aprilis, anno 903. Sepultus ad S. Petrum. Vacavit Sedes dies 6.

CHRISTOPHORUS PRIMUS PONT. CXXXI.
ANNO DOMINI DCCCCIII.

Christophorus I. Patris Romanus, ex patre Etone, S.R.E. Presbyter Cardinalis, comprehenso Leone, Pontificem se fecit 9. Kalend. Junii, anno 903. Sedit in Petri Cathedra menses 8. E Sede dejicitur 9. Kalendas Januarii, anno 903. & tandem vinculis mancipatus, vitam finivit. Sepultus ad S. Petrum.

Schisma in Romana Ecclesia 15. inter Leonem 5. & Christophorum, & Sergium 3. anno 903.

LEO QUINTUS PONTIF. CXX.
ANNO DOMINI DCCCCIII.

Leo V. de villa Priapi, agri Ardeatini, in Latio, ex Monacho Benedictino Cardinalis. Creatus 17. Kalend. Maii. Sedit mensem unum, dies decem. Coactus abdicavit 9. Kalend. Junii, & vitam monasticam repetiit, & non multo post interiit. Laterani in Basilica Constantiniana sepultus. Non vacavit Sedes.

Bullar. Mag. Tom. I.

SERGIVS TERTIVS PONT. CXXXII.
ANNO DOMINI CMIV.

Sergius III. Benedicti filius, Romanus, ex Comitibus Tusculanis, S.R.E. Presbyter Cardinalis. Creatus 8. Kalendas Januarii, die Natalis Domini, incunte anno 904. Sedit annos 7. menses 6. moritur v. Idus Aprilis anno 911. ad S. Petrum sepultus. Vacavit Sedes dies 4.

D 2 ANAS

ANASTASIUS III. PONT. CXXII.
ANNO DOMINI CMXI.

Anastasius III. Luciani filius, Romanus. Creatus 17. Kalendas Maii, anno 911. Sedit ann. duos, mensem unum, dies 22. Obiit pridie Nonas Junii, Anno Domini 913. Sepultus ad S. Petrum. Vacavit sedes dies 11.

JOANNES DECIMVS PONT. CXXV.
ANNO DOMINI CMXIV.

Joannes X. Joannis filius, ex Episcopo Bononiensi Archiepiscopus Ravennas, de familia Cynthia, quæ hodie vocatur Cincia, Romanus. Creatus 9. Kalendas Februarii. Sedit annos 14. menses duos, dies 16. Vidonis Tusciae Comitis dolo captus, cervicali super os imposito, suffocatur 8. Idus Aprilis 928, Laterani sepultus. Vacavit Sedes dies duos.

LANDUS, VEL LANDO PONT. CXXIV.
ANNO DOMINI CMXIII.

Landus, Tami filius, Sabinus, Patria Herebo, ex Canonico Regulari Lateranensi, creatus 7. Idus Junii, Anno Domini 913. Sedit menses 6. dies 22. Obiit Romæ v. Kalend. Januarii, ineunte anno 914. sepultus ad S. Petrum. Vacavit Sedes dies 26.

LEO SEXTUS PONTIF. CXXVI.
ANNO DOMINI CMXXVIII.

Leo VI. Christophori Primicerii S.R.E. filius Romanus, ex familia Gemina, quæ postea Sanguinea dicta est. Creatus 5. Idus Aprilis. Sedit menses sex, dies quindecim. Obiit 20. Kalendas Novembris anno 928. Sepultus ad S. Petrum. Vacavit Sedes diem unum.

STEPHANUS VIII. DICTUS VII. PONT. CXXVII.
ANNO DOMINI CMXXVIII.

Stephanus Octavus, dictus Septimus, Tendemundi filius, Romanus. Creatus 9. Kal. Novemb. Sedit annos 2. mens. 1. dies 15. Obiit sexto Idus Decembris, anno 930. Sepultus ad S. Petrum. Vacavit Sedes dies 2.

LEO SEPTIMUS. PONTIF. CXXIX.
ANNO DOMINI CMXXXV.

Leo Septimus, Romanus. Creatus 6. Kal. Novembris. Sedit annos 3. menses sex, dies 10. Obiit Romæ pridie Nonas Maii, anno 939. Sepultus in Basilica Sancti Petri principis Apostolorum. Vacavit Sedes mensem unum.

JOANNES XI. PONTIF. CXXVIII.
ANNO DOMINI CMXXX.

Joannes XI. Sergii Pont. (ut aiunt) filius, Romanus, ex Comitibus Tusculanis, qui iidem sunt cum Comitibus Signæ, de Comitibus postea dicti. Creatus 3. Idus Decembris. Sedit annos 4. menses 10. dies 15. Obiit 8. kalend. Novembris anno 935. Laterani sepultus. Vacavit Sedes diem unum.

STEPHANUS IX. DICTUS VIII. PONT. CXXX.
ANNO DOMINI CMXXXIX.

Stephanus Nonus, dictus Octavus, Romanus. Creatus septimo Idus Junii. Sedit annos tres, menses quatuor, dies quindecim. Creavit Cardinalem unum. Obiit Romæ 2. Kalendas Novembris, anno 942. Corpus ejus in Basilica Principis Apostolorum sepultum est. Vacavit Romana Sedes dies decem.

MARINUS II. PONTIF. CXXXI.
ANNO DOMINI CMLXII.

Marinus II. Junior, Romanus. Creatus Kalendis Novembris, anno 942. Sedit annos tres, menses sex, dies quatuordecim. Obiit anno Domini 946. & in Basilica S. Petri sepultus est. Ejus morte tres dies Sedes Romana vacavit.

JOANNES XII. PONTIF. CXXXIII.
ANNO DOMINI CMLVI.

Joannes XII. Romanus, Octavianus ante Pontificatum vocatus, ex Comitibus Tusculanis, Alberici Rom. Principis filius, de regione Via Lata, S.R.E. Diaconus Cardinalis. Creatus v. Idus Januarii. Sedit annos 8. menses 4. dies 6. Obiit pridie Idus Maii, & in Lateranensi Basilica sepultus est. Non vacavit Sedes.

AGAPETUS SECUNDUS PONT. CXXXII.
ANNO DOMINI CMLVI.

Agapetus Secundus, Junior, Romanus. Creatus quinto decimo Kalendas Junii, Anno Domini 946. Sedit annos novem, menses sex, dies decem. Obiit Romae sexto Kalendas Januarii, incunte anno Domini 956. Corpus ejus sepultum est in Basilica Lateranensi. Vacavit Sedes Apostolica dies duodecim.

BENEDICTUS QUINTUS PONT. CXXXIV.
ANNO DOMINI CMLXIV.

Benedictus V. Diaconus Cardinalis, defuncto Joanne statim in loco ejus Pontifex à Populo, & à Clero Romano eligitur. Sedit mensem unum, dies aliquot. Per vim remotus, & ad Hamburg relegatus, ibid. moritur, v. Nonas Julii 965.

Leo Antipapa dictus 8. Joannis Protoferinarii filius, consecratus 6. Idus Decemb. Anno Christi 963. Sedit contra dictum Joannem, & Benedictum, annum 1. menses 3. dies 12.

JOAN

JOANNES XIII. PONT. CXXXV.
ANNO DOMINI CMLV.

Joannes XIII. Romanus, Joannis Episcopi filius ex legitimo matrimonio procreatus, Episcopus Narniensis. Creatus 6. Octobris, Anno Domini 965. Sedit annos sex, menses 2. dies quinque. Obiit octavo Idus Septembris, anno 972. sepultus in Basilica B. Pauli Apostoli extra Urbem, via Ostiensis. Vacavit Sedes dies 13.

BENEDICTUS SEXTUS PONTIF. CXXXVII.
ANNO DOMINI CMLXXII.

Benedictus VI. Hildebrandi filius, Romanus, creatus 13. Kalendas Januarii. Sedit in Petri Cathedra annum unum, menses tres. Coactus abdicavit 14. Kalend. Aprilis, & non multo post in Adriani mole strangulatur.

DONUS, ALIAS DOMNUS,
alias Domnio II. PONT. CXXXVI.
ANNO DOMINI CMLXXII.

Donus, alias Domnus, alias Domnio II. Junior, Romanus. Creatus 12. Kalendas Octobris, sedit menses 3. obiit 14. Kalend. Januarii, Anno Domini 972. Non vacavit Sedes.

BONIFACIUS VII. PONT. CXXXVIII.
ANNO DOMINI CMLXXIV.

Bonifacius Septimus, Franco antea dictus, Ferrutii filius, Sanctæ Roman. Eccles. Diaconus Cardinalis. Creatus tertio Kalendas Aprilis. Sedit annum unum, mensem unum, dies duodecim. Coactus abdicavit, ex Urbe pulsus, quinto Idus Maii, Anno Domini 975. Deinde reversus Benedicto mortuo, Pontificatum iterum tenuit menses 4. dies 6. Obiit 12. Kalend. Augusti, Anno 985. Sedes vacavit dies 20.

D 4 BENE

Benedictus VII. ex Comitibus Tusculanis, Romanus, Deusdedit filius, Episcopus Sutrinus. Creatus 4. Kalend. Junii, fugato Bonifacio Septimo. Sedit annos novem, mensum 1. dies 10. Romæ obiit sexto Idus Julii, Anno Domini 984. Sepultus ad S. Crucem in Hierusalem, Vacavit Sedes dies 5.

Joannes XV. Romanus, Leonis Presbyteri ex legitimo matrimonio filius, de vico Gallinæ albæ. Creatus Kal. Augusti, anno Domini 985. Sedit annos 9, menses 6, dies 10. Obiit Romæ v. Idus Februarii, anno 995. Sepultus ad S. Petrum principem Apostolorum. Vacavit Sedes diem 1.

JOANNES XIV. PONT. CXL.
ANNO DOMINI CMXXXIV.

Joannes XIV. Papiensis, Petrus antea vocatus, à Caneva nova dictus, Episcopus Papiensis. Creatus 17. Kal. Aug. Sedit menses 8. Pontificatu exactus à Bonifacio VII. in Urbem reverso 17. Kalendas Aprilis. Obiit 17. Kalendas Aprilis. Corpus ejus in Basilica S. Petri sepultum, anno Domini 985. Vacavit Sedes...

§. 1. Schisma 17. inter Bonifacium VII. & Benedictum VII. dictum VI. & Joannem XIV.

Canonizatio S. Udalrici, Episcopi Civitatis Augustanæ.

Hujus Sancti Festivitas hic non designata, celebratur in ea Civitate die 4. Julii.

JOANNES EPISCOPVS, SERVVS Edita A.D. Servorum Dei. Omnibus Archiepiscopis, Episcopis, & 993. Abbasibus in Gallia, & Germania commorantibus, salutem in Domino, & Apostolicam Benedictionem.

Um Conventus esset factus in Palatio Lateranensi pridie Kalendas Februarias, residente Joanne Sanctissimo Papa, cum Episcopis, & Presbyteris, astantibus Diaconibus, & cuncto Clero, surgens Reverendiss. Luitholphus, Augustæ Episcopus, inquit: Domine Sanctissime Præsul, si vobis placet, & omnibus Episcopis, & Presbyteris hic residentibus, libellus quem præ manibus habeo coram vobis legatur, de vita & miraculis Venerabilis Udalrici sanctæ Augustanæ Ecclesiæ dudum Episcopi, & quid libitum vobis fuerit, decernatur. Quia Spiritus sancti testatur præsentia, & Congregatio Sacerdotum certum esse, quod legimus, quia nec potest veritas nostra mentiri, cujus in Evangelio ista est sententia: Ubi duo, vel tres congregati fuerint in nomine meo, ibi & ego sum in medio eorum. Quod cum ita sit, nec huic tam brevi numero Spiritus sanctus deest; quanto magis eum nunc interesse credamus, quando in unum convenit turba Sanctorum. Sanctum namque est pro debita veneratione Collegium.

§. 1. Cùmque perfecta esset vita prædicti sanctissimi Episcopi, ventum est ad miracula, quæ sive in corpore, sive extra corpus gesta sunt, videlicet cæcos illuminasse, & dæmo

Letus fuit liber vita Udalrici, coram Papa, & aliis.

Et etiam miraculorum.

IOANNES DECIMVS QVINTVS ET SEXTVS. 45

dæmones ab obsessis corporibus effugasse, paralyticos curasse, & quamplurima alia signa gessisse, quæ nequam calamo, & atramento illustrata sunt.

§. 2. Quæ omnia lepida satis urbanitate exposita recepimus, & communi consilio decrevimus memoriam illius, idest Uldalrici Episcopi affectu piissimo, & devotione fidelissima veneranda. Quoniam sic adoramus, & colimus reliquias Martyrum, & Confessorum, ut eum cuius Martyres, & Confessores sunt, adoremus. Honoramus servos, ut honor redundet in Dominum, qui dixit, Qui vos recipit, me recipit. Ac proinde nos, qui fiduciam nostræ justitiæ non habemus, illorum precibus & meritis apud clementissimum Deum jugiter adjuvemur; quia divina saluberrima præcepta, & Sanctorum Canonum, ac Venerabilium Patrum instabant efficaciter documenta, omnium Ecclesiarum pio considerationis intuitu, imò Apostolici moderaminis annisu, utilitatem communitatem atque firmitatis perficere integritatem, quatenus memoria Uldalrici jam præfati Venerabilis Episcopi divino cultui dicata existat, & in laudibus Dei devotissimè persolvendis semper valeat proficere.

§. 3. Si quis interea (quod non credimus) temerario ausu contra ea, quæ hac nostra auctoritate piè, ac firmiter per hoc privilegium constituta sunt contraire tentaverit, vel hæc quæ à nobis in laudem Dei, & pro reverentia dicti Episcopi statuta sunt, refragari, aut in quocumque transgredi, sciat se auctoritate B. Petri Principis Apostolorum, cuius immeriti vices agimus, anathematis vinculo innodatum.

§. 4. At verò qui pio intuitu observator extiterit, benedictionis gratiam à misericordissimo Domino Deo nostro multipliciter consequatur, & æternæ vitæ participes efficiatur.

§. 5. Scriptum est per manum Stephani Notarii Regionarj, & Scribarj Sanctæ Romanæ Ecclesiæ in mense Februario, indictione sexta, anno nongentesimo nonagesimo tertio.

Papa decretum de Canonisatione

Contravenientium pena.

Observatorum benedictio.

Regis d. Decreti.

Papa subscrip. tio.

Episcoporum & Cardinalium subscrip. tio.

Dat. P. An. 8. die 3. Febr.

Ego Ioannes S. Roman. Cathol. & Apostol. Ecclesiæ Episcop. huic decreto à nobis promulgato consensu, & subscripsi.

Joannes Episcopus S. Anagninæ Ecclesiæ consensu, Benedictus Episcopus S. Pipernensis Ecclesiæ consensu, Dominicus Episcop. S. Ferentinæ Ecclesiæ consensu, Crescentinus Episcop. S. Silvæ candidæ Ecclesiæ consensu.

Anniso Episc. S. Cerensis Ecclesiæ consensu, Bonizo Archipresb. & Cardinalis S. Lucie consensu, Benedictus Presbyter & Card. S. Stephani consensu, Leo Presbyter & Cardinalis S. Nerei consensu, Joannes Presbyter, & Cardinalis S. Damasi consensu, Leo Presbyter, & Cardinalis S. Sixti consensu, Joannes Presbyt. & Card. SS. Apostolorum consensu, Joannes Presbyter & Cardinalis SS. Quatuor Coronatorum consensu, Joannes Presbyter, & Card. S. Clementis consensu, Crescentius Presbyter, & Card. S. Callisti consensu, Benedictus Archidiaconus, Joannes Diaconus, & Oblationarius, Benedictus Diaconus.

Joannes Diaconus. Hi omnes consenserunt, & subscriperunt.

Dat. 3. Kalendas, alias Nonas Februarii per manum Joannis Episcopi S. Nepesinæ Ecclesiæ, & Bibliothecarii sanctæ Sedis Apostolicæ, Anno Pontificatus Domini nostri Joannis Sanctissimi XV. Papæ Octavo, Mense dicto, & Indictione sexta.

IOANNES XVI. PONTIF. CXLII. ANNO DOMINI CMLXXXV.

Ioannes XVI. Roberti filius, Romanus. Creatus 3. Idus Februarii. Sedit menses 4. Moritur quinto Idus Junii, Anno Domini 995. Sepultus ad sanctum Petrum Principem Apostolorum. Vacavit Sedes dies 6.

GREGORIUS QUINTUS PONT. CXLIII. ANNO DOMINI CMLXXXV.

Gregorius V. Saxo Germanus, Bruno antea dictus, Gothonis Saxonie, & Suevix Ducis filius, Matre Juditha, ex Urbe Vangia, Presbyter, & Capellanus Imperatoris, Verdenfis creatus Antistes, Pontifex declaratur XVI. Kalend. Julii, die Dominico, Anno Domini 995. Sedit in Petri Cathedra annos 2. menses 7. dies 18. Obiit Romæ 12. Kal. Martii, anno 998. Sepultus ad S. Petrum, juxta sepulchrum Beati Gregorii. Vacavit Sedes dies 15.

Schisma in Ecclesia Romana XVII. inter Joannem Antipapam, dictum XVII. & Gregorium V.

SYLVESTER SECUNDUS PONT. CXLIV. ANNO DOMINI CMXCVIII.

JOANNES XVIII. PONT. CXLV. ANNO DOMINI MIII.

Sylvester II. Junior, Aquitanus, Gallus, Gerebertus antea vocatus, Floriacensis Monachus, Abbas Bobien-
sis, ex Archiepiscopo Rheimensi, Ravennas etiam factus.
Creatus Kal. Novembris, Anno Domini 998. Sedit in
Pontificatu annos 4. menses 6. dies 12. Obiit quarto
Idus Maii 1003. Sepultus Laterani. Vacavit Sedes dies
25.

Joannes XVIII. Fafanus, vel Fanassus, Romanus, de vi-
co portæ Methodii. Creatus 12. Kalend. Decembris. Se-
dit annos 5. menses 7. dies 29. Obiit Romæ 15. Kalend.
Augusti, Anno Domini 1009. Sepultus ad S. Joannem in
Laterano. Vacavit Sedes dies 30.

JOANNES XVII. PONT. CXLV. ANNO DOMINI MIII.

SERGIUS IV. PONTIF. CXLVII. ANNO DOMINI MIX.

Joannes XVII. Sicco nominatus, Romanus, de Vico
Biberatica. Creatus 7. Idus Junii (nam ejus Joannis,
qui in schismate cum Gregorio V. creatus fuit, ratio
habita non est in nominis numero.) Sedit menses qua-
tuor, dies 25. Obiit Romæ pridie Kalendas Novembris,
Anno Domini 1003. Sepultus in Ecclesia Monasterii
Sancti Sabbæ in Cella Nova. Vacavit Sedes dies 15.

Sergius IV. Petri Martini filius, Romanus, ex Castro
Lunæ, Monachus antea Benedictinus. Creatus 15. Kal.
Septembris, Anno Domini 1009. Sedit annos 2. menses
9. dies 12. Obiit 4. Kalendas Junii, 1012. Sepultus Late-
rani. Vacavit Sedes dies 8.

BENE

47

BENEDICTUS VII. DICT. VIII. PONT. CXLVIII. ANNO DOMINI MXXII. BENEDICTUS VIII. DICTUS IX. PONT. CLI. ANNO DOMINI MXXXII.

Benedictus VII. dictus VIII. Romanus, ex Comitibus Tusculanis, Gregorii filius. Creatus die 20. Maii 1012. Sedit annos 11. menses 8. dies 21. Obiit Romæ 3. Kal. Martii 1024. Sepultus ad S. Petrum. Vacavit Sedes diem 1.

Schisma in Ecclesia Romana XIX. inter Benedictum VIII. & alium quendam Antipapam, cuius nomen ignoratur.

Benedictus VIII. dictus IX. Romanus, ex Comitibus Tusculanis, Theophylactus antea vocatus, Alberici filius, Diaconus Cardinalis. Creatus 3. Idus Novembris. Sedit annos 12. menses 4. dies 20.

Sylvester III. Romanus, Joannis Laurentii filius, Episcopus Sabinus, in schismate contra Benedictum Pontifex creatus. Sedit mensem 1. dies 29. Creatus 11. Kalend. Feb. Pontificatu à Benedicto exactus est v. Idus Martii ann. 1045. quo pulso Benedictus iterum sedit mensem 1. dies 21. ex ante diem 6. Idus Mart. usque ad Kalendas Maii ejus anni, quo die sponte abdicavit.

JOANNES XIX. PONT. CXLIX. ANNO DOMINI MXXIV.

Joannes XIX. Romanus, ex Comitibus Tusculanis, qui & Signæ, & de Comitibus dicti sunt, Gregorii filius, Benedicti VIII. Prædecessoris sui frater Germanus. Episcopus Portuensis. Creatus pridie Kal. Martii, sedit annos 8. menses 9. dies 9. Obiit 6. Idus Novembris, anno 1032. Sepultus ad Sanctum Petrum. Vacavit Sedes dies 2.

REGORIUS SEXTUS PONTIF. CLI. ANNO DOMINI MXXV.

Gregorius VI. Romanus, S. R. F. Archypresbyter Cardinalis S. Joannis ante Portam Latinam. Creatus Kalend. Maii. Sedit annum 1. mensem 7. dies 20. contactus in Concilio Sutrii, pro tollendo schismate in Sancta Romana Ecclesia exorto, abdicavit 13. Kalend. Januarii, anno 1046. & ad Monasterium Cluniacense relegatur. Vacavit Sedes dies 4.

CLEMENS SECUNDUS PONTIF. CLII.
ANNO DOMINI MCLVII.

Clemens II. Junior, Germanus, Saxo, Suidgerus antea vocatus, Bambergenſis Episcopus. Creatus 12. Kalend. Januarii, vixit menſes 9. dies 15. Obiit anno Domini 1047. Idibus Octobris, ſepultus in Ecclesia Bambergenſi.

LEO NONUS PONTIF. CLIV.
ANNO DOMINI MCLIX.

Leo IX. Francus, Gallus, Bruno antea vocatus, Comes Daſprug, alias Egghifein, Hugonis filius, Tullensis in Leucis Episcopus. Creatus, & consecratus pridie Idus Febr. 1049. Sedit annos 5. menſes 2. dies 8. Creavit Cardinales 20. Episcopos sex, Presbyteros 9. Diaconos 5. Obiit 16. Kalend. Maii, anno 1054. Sepultus ad S. Petrum propè Aram S. Andreae, & Gregorii. Vacavit Sedes menſes 11. dies 24.

DAMASUS SECUNDUS PONT. CLIII.
ANNO DOMINI MCLVIII.

Damasus II. Junior, Germanus, Bavarus, Popo Bavaricus antea vocatus, Episcopus Brixinentis, & Patriarcha Aquileienſis. Consecratus, & coronatus Romæ 16. Kalend. Augusti, die Dominico, anno 1048. Sedit dies 23. Obiit 6. Idus Augusti, Sepultus in Ecclesia S. Laurentii extra muros. Vacavit Sancta Romana Sedes menſes 6. & dies 15.

Contra invadentes domos Episcoporum defunctorum, bonaque diripientes eorum.

Habes contra offendentes eorum personas constitut. Alexand. ij. in cap. si quis deinceps, 17. q. 4. & Alex. 3. in cap. Ad aures, de Pen. Necnon anathematizationem quotannis à Rom. Pont. in die Cœnæ Domini pronuntiari solitam, cujus ultimum exemplar vide inf. tom. 3. in Pauli V. constit. 63. Pastoralis.

Novissimam verò Bullam in die Cœnæ Domini legi solitam vide in S. D. N. Urb. III. Const. 62. Pastor. inf. tom. 4.

LEO EPISCOPVS, SERVVS Elita An. D. 1051.
Servorum Dei: Dilectis in Christo filiis omnibus Austriacis, Clero, & Populo salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Quia Auctore Deo sic nobis unius Ecclesie cura specialiter est commissa, ut per dignitatem Apostolicæ Sedis etiam ceterarum Ecclesiarum generalis sit provisio delegata, nostro competere videtur officio, non solum quæ hæcenus adversus easdem Ecclesias temerariis ausibus sunt usurpata, corrigere; sed etiam ne rursus eadem præsumantur in posterum, providere.

§. 1. Perversam autem, & prorsus execrabilem quarundam plebium consuetudinem fama vulgante cognovimus, ut videlicet suo defuncto Episcopo, domum Episcopi hostiliter irruptes invadant, facultates ejus prædonum more diripiant, prædiorum domos incendant, vites insuper, & arbusa bestiali immaniores feritate succidant.

§. 2. Quod nimirum, nisi Ecclesiastici vigoris fuerit censura correctum, haud dubium quin regionibus illis repentinus futurus imminet gladius. Si enim honorare parentes primùm dicitur in repromissione mandatum, si male

Abusus invadendi domos defunctorum Episcoporum, & diripiendi bona eorum. Qui sui admodum perniciosus prohibendus est.

maledicens patri, vel matri multati morte precipitur; cujus animadversionis sententia digni sunt, qui non carnales ganitares persequi gestiunt, sed ipsam Matrem suam Ecclesiam, in qua ex aqua & Spiritu Sancto regenerati sunt, ut viperinum genus dissipare contendunt? Etsi enim Sacerdos quilibet ex defectu humane conditionis obit, sed Christus qui animarum nostrarum Episcopus est, ex virtute divinitatis in æternum vivit. Sicut enim Paulus dicit, Plures facti sunt Sacerdotes secundum legem, eo quod morte prohiberentur permanere. Jesus autem eo quod inaneat in æternum, sempiternum habet Sacerdotium. Deum ergo inhonorare convincitur, qui mortali Episcopo vivente, terrena pressus formidat, ab Ecclesia se lesione cohibuit. Defuncto autem eo, ad injuriam Christi, qui immortalis Ecclesie Sponsus est, fel odii, & virus malicie quod catenus occultabat, effundit. Et fortasse Episcopus in vita sua aliquem læsit, sed Christus, qui Ecclesie Custos relictus est, quid peccavit? Si ergo illi, qui non vit, malum pro malo non redditur, cur æterno Pontifici qui nobis bono pro malo reddidit, reverentia non habenda? Venum tamen si Ecclesie prædo, Deum illum inæqualem proculdubio Pontificem videret, si eum ubique præsentem omnia nosse, ac posse consideraret, coram eius oculis admittere tam impium, tam sacrilegum factum non auderet. Sed verò in illo completur quod per Psalmistam dicitur. Dixit insipiens in corde suo, Non est Deus. Porro si illi qui bona sua Ecclesie conferunt, proprii reatus absolutionem felici commercio promerentur, subsequenter autem illi, qui Ecclesiasticas facultates barbarica feritate diripiunt, in æternæque damnationis voragine cadunt: qui nimirum novo, & incomparabili criminis genere sic Judaicam perfidiam superant, ut non modò gentilium errorem, sed & hæreticorum pravitatem detestabiliores excedant, à quibus videlicet Christus iterum crucifigitur, & corpus ejus, quod est Ecclesia crudeliter laceratur.

Prohibetur
itaque d. in-
vasio & di-
ceptio.

Sub excom-
municationis
& anathe-
matis poena.

Observatori-
bus gloria
inducitur.

§. 3. Deprimatur ergo ausus illicitus, & nefarius diabolice instigationis cohibeatur excessus, & abstineat manus audax ab Ecclesiastico Patrimonio, ne vitæ pauperum pereat, ne quod ex oblatione fidelium jam Deo factum est sacrificium, præda raptorum fiat.

§. 4. Quisquis autem hujus nostri decreti improbus temerator extiterit, ex parte Dei Omnipotentis, & auctoritate Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli anathematizandum esse decernimus, & ut revera putridum membrum excommunicationis ferro à Sanctæ Ecclesie corpore detrunceamus. Sit igitur, nisi resipiscat, Anathema, Maranatha, omnique maledictiones Hebræ super caput suum descendisse cognoscat.

§. 5. Observatoribus autem gloriam, & honorem, & incorruptionem quærentibus vitam æternam. Amen.

II. Quod convocatio Conciliorum generalium, & depositio Episcoporum, solius est Romani Pontificis.

Hoc idem de ejusmodi Conciliis convocandis, & de clauandis, censuit Concilium Tridentinum sess. 25. ad fin. Et dudum habetur in cap. 1. & seq. distinct. 17. Quinimò, & de eis retractandis idem tradit Gelas. I. in ejus consuet. 1. Valde, fol. Et super interpretatione dicti Concilii Trident. Sixtus V. constituit Congregationem Cardinalium infr. ejus constitut. 74. Im- mensa.

Contra appellantes à Mandatis Roman. Pont. ad futurum Concilium extat excommunicatio in Bulla Cænz Domini, de qua vide præcedent. Rubricam.

Bullar. Mag. Tom. I.

LEO EPISCOPVS, SERVVS
Servorum Dei: Thomæ Confratri charissimo, & Cœf-
piscopo salutem.

Edita An. D.
1033.

§. 1. Cum ex Venerabilium Canonum auctoritate te-
colimus CCV. Episcopos Concilio interfuisse
Carthaginensi, & nunc à tua fraternitate audivimus
quinque vix Episcopos superesse in tota Africa, utique
tertia hujus corruptibilis mundi parte, compatimur tan-
te vestre imaginationi totis viribus animi. Cum autem
ipsas Christianitatis reliquias ediscimus intacta, & mu-
tua dissensione discindi, & dispergi, & adversus se in-
cem zelo, & contentione Principatus instari, nil aliud
nobis primò dicendum occurrit, quam illud S. Amos
vatis: Parce Domine, parce obsecro, quis suscitabit Ja-
cob, quia parvulus est.

Diferditia in-
ter Christianos
nos pessima.

§. 2. Sed quævis in tali tantoque defectu religionis
plurimum debeat, multum tamen gaudemus quia
Sanctæ Romanæ Ecclesie Matris vestre sententiam re-
quiritis, & expectatis super quæstionibus vestris, &
quali riuus ab uno fonte erumpentibus, & in suo se-
cursu per diversa spargentibus, ad ipsius fontis primam
scaturiginem reverti debet optimum potatis, ut inde
resumptis directionis vestigium, unde sumpsistis totius
Christiane Religionis exordium.

Pro ea igitur
tollenda ad
Sedem Apo-
stolicam jura
recurremus.

§. 3. Noveris ergo proculdubio, quia post Romanum
Pontificem, primus Archiepiscopus, & totius Africæ
maximus Metropolitanus est Carthaginensis Episcopus:
nec quicumque sit ille Gummitanus Episcopus, ali-
quam licentiam consecrandi Episcopos vel deponendi,
seu Provinciale Concilium convocandi habet sine con-
sensu Carthaginensis Archiepiscopi, cujuslibet dignita-
tis aut Potestatis sit, exceptis his, qui ad propriam Paro-
chiam pertinent; cætera autem, sicut & alii Africani
Episcopi, consilio Carthaginensis Archiepiscopi ager.
Unde charissimi Confratres nostri, & Cœpiscopi Pe-
trus & Joannes rectè sentiunt de Carthaginensis Eccle-
sie dignitate, nec consentiunt errori Gummitani Ec-
clesie.

Et licet Epis-
copus Car-
thaginensis
sit major in
tota Africa.

§. 4. Hoc autem nolo vos lateat, non debere præter
sententiam Romani Pontificis universale Concilium
celebrari, aut Episcopos damnari, vel deponi; etsi quia
licet vobis aliquos examinare, diffinitivam tamen sen-
tentiam absque consulto Romani Pontificis, ut dictum
est, non licet dare, quod in Sanctis Canonibus statu-
tum, si quæritis, potestis invenite. Quamvis enim om-
nibus generaliter Apostolis dictum sit à Domino: Quæ-
cunque ligaveritis in Terra, ligata erunt & in Cælo, &
quæcunque solveritis in Terra soluta erunt & in Cælo.
Tamen non sine causa specialiter, & nominatim dictum
est Beato Apostolorum Principi: Tu es Petrus, & super
hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & tibi dabo
Claves Regni Cælorum. Et in alio loco, Confirma fra-
tres tuos, scilicet quia omnium Ecclesiarum majores &
difficiliores causæ per sanctam & principalem B. Petri
Sedem à successoribus ejus sunt definiendæ, Jam verò
quia ad interrogata etiam Confratrum nostrorum Petri
& Joannis Episcoporum decrevimus respondere, opta-
mus ut sanctam tuam fraternitatem jugiter invigilan-
tem utilitatibus Sanctæ Catholicæ Ecclesie, atque de-
votè pro nobis orantem, sancta, & individua Trinitas
semper conservet, charissime Frater.

Papa tamen
solius aucto-
ritas ubi Con-
cilia genera-
lia convocan-
di, & Episco-
pos deponen-
di.

Dat. xvj. Kalendas Januarii. Anno Domini Papæ
Leonis Noni quinto, indictione septima.

Dat. Pont. A.
5. die 17. De-
cembris.

50
VICTOR SECUNDUS PONT. CLV.
ANNO DOMINI MLV.

Victor II. Natione Germanus, Provincia Suevia, ex Comitibus Calbensibus, Castello Hinsprug ortus, Patrem habuit Arduigum, Matrem Vitzelam. Creatus feria 5. in Cœna Domini, Idib. Apr. 1055. Vixit annos 2. menses 3. dies 16. Creavit Episcopos 2. & Presb. 1. Obiit Florentiæ 5. Kal. Aug. 1057. Ejus corpus in Ecclesia Cathedrali S. Reparata sepultum est. Vacavit Sedes dies 4.

NICOLAUS II. PONTIF. CLVII.
ANNO DOMINI MLIX.

Nicolaus II. Gerardus Allobrox, cognomento Burgundio, Episcopus Florentinus. Creatus 3. Nonas Januarii, anno Domini 1059. Sedit annos 2. menses 6. diem 1. multos Cardinales, ex Monachis præfertim, creavit, Episcopos 2. Presbyteros 4. Diaconos 2. Obiit Florentiæ 5. Nonas Julii, anno Domini 1061. & in Cathedrali Ecclesia sepultus fuit. Vacavit Sedes, propter subsecutum schisma menses 2. dies 26.

STEPHANUS X. DICTUS PONT. CLVI.
ANNO DOMINI MLVII.

Stephanus IX. Lotharingus, Fridericus antea vocatus, Gozzelonis Ducis filius, & Gothifredi I V. Magni Ducis frater, Abbas Cassinensis, Card. tit. S. Chrylogoni. Creatus 4. Non. Aug. 1057. Sedit menses 7. dies 28. Creavit Episc. 2. Presb. 2. & Diac. 2. Obiit Florentinæ an. Dom. 1058. 4. Kal. Apr. cujus corpus ibidem in Ecclesia Cathedrali S. Reparata sepultum est, prope aram S. Zenobii. Vacavit Sedes dies 28.

Benedictus IX. dictus X. Antipapa, ex Comitib. Tuscanis, Mancius antea vocatus. Creat. Nouis Apr. an. 1058.

ALEXANDER SECUNDUS PONTIF. CLVIII.
ANNO DOMINI MLXI.

Alexander II. Anselmus de Bedagio antea vocatus, Mediolanensis, Canonicus Regularis, Episcopus Lucensis. Creatus pridie Kal. Octobris die Dominico anno 1061. Sedit annos 11. menses 6. dies 22. Card. 30. ab hoc Pont. creati sunt, id est, Episcopi 8. Presbyteri 16. Diaconi 6. Obiit Romæ in Palatio Lateranensi, die Dominico, x. Kal. Maii, anno 1073. Sepultus est in Basilica Constantiniana. Non vacavit Sedes.

Honorius II. Antipapa, Episcopus Parmensis, Cadao-
lus Pallavicinus antea vocatus, contra Alexandrum II.

Appro

ALEXANDER SECVNDVS.

1. Approbatio Congregationis Monachorum Eremitarum Cathaldulensium; alias Campi Amabilis, Ordinis Sancti Benedicti.

Istam Congregationem fortius audivit Alexander IV. in sua constit. 11. Officii. Omnesque alios recipere posse, concessit Greg. IX. in const. 1. Ferrv. Et addidit aliam Congregationem Leo X. in const. 2. Etsi a. Electionem Pralatorum, eorumque manus disposuit idem Leo ibid. At Paul. III. in const. 47. Exponi. Et Gregorius XIII. in const. 86. Cum interna. Ambitum prohibuit Clemeus VIII. in Const. 43. Ambitiosam. Privilegia autem vide in const. 18. Gregor. XIV. Ex injuncto.

ALEXANDER EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Rustico Priori, & cunctis ejus Congregationi, de loco qui dicitur Campus Amabilis, in perpetuum.

NULLI fidelium venit in dubium, quin Sedes Apostolica, eo quod Princeps existat omnium Ecclesiarum, omnibus hoc jure, & debita sollicitudine Ecclesiis praeesse debeat, ut non solum eas Catholicae Religionis unitate concludat, sed generaliter ab his, quae extrinsecus promoventur, sua auctoritate salvet, & muniat. Inter quas tamen complures inveniuntur, quae speciali & propria commendatione in tutelam ejusdem Sedis Apostolicae se contulerunt, ut speciali charitate & studio suae matris amplexae, securiores & liberiores ab omni infestatione consistenter. Quas ut dignum erat, ita in suo sinu Romana suscepit Ecclesia, tantaque protegit undique diligentia, ut omnibus ornamenta, praesidia, nonnullis quoque & gratiam consecret & amplificationis. Cujus rei nobis plurima exempla Sanctissimi Viri praedecessores nostri reliquerunt, qui ante nos in ea, quam diximus, Apostolica Sede fulgentes, pro honore Ecclesiarum Dei, & earum exaltatione, magis quam pro vita aut salute sua, solliciti fuerunt. Novimus Monasteria plurima, & caetera Ecclesiastica bona, quae a religiosis Viris ad patrocinium & defensionem Apostolicae Sedis sunt delata, cum summa charitate ab illis suscepta, & Privilegio Apostolicae defensionis quasi muro munita firmissimo. In qua re quam sancte fecerint, & illorum nobis ostendit gloria, & ipsius rei tam fructuosa gratia. Nam cum Oratoria in pace & tranquillitate consistunt, Ecclesiastica beneficia pauperes Christi nutriunt, laus Deo condigna depromitur, & remedia peccatorum tam vivis, quam defunctis pie impenduntur.

§. 1. Unde nos in eadem Apostolica Sede, non nostris meritis, sed divina locati gratia, Oratorium Sancti Salvatoris in Campo Amabili constructum, & omnes Cellas ipsi adhaerentes, & circumcirca adjacentes, & omnia ad ipsum pertinentia, communi rogatione Fratrum, in tutelam Apostolicae auctoritatis, & nostram, successorumque nostrorum, suscipimus defensionem, salva quidem suae matricis Ecclesiae debita & canonica reverentia. Volentes ut tam pia fidelium animarum devotio, a quibus idem Oratorium fuit inceptum, & adhuc usque productum, Deo crescat, & illis eorumque posteris & successoribus, ad salutem corporis & animae proficiat. Sic denique ipsum Oratorium & praedictum locum, cum omnibus Cellulis & hospitibus suis, seu universis rebus ad eum pertinentibus, in nostram defensionem suscipimus, ut tam illa quae modo habere, & tenere videtur, quam quae in antea Deo largiente justè acquirere poterit, ubicumque posita fuerint, sub Apostolicae Sedis custodia, & tuitione consistant.

§. 2. Primo itaque loco ponimus Eremum & Oratorium situm in loco, qui dicitur Campus Amabilis. Secundo, Hospitium ejus, quod dicitur Fons Bonus. Tertio, Cœnobium quod est constructum in loco qui dicitur Cerreto, qui est infra Comitatum Vulturnensem. Quarto in loco qui dicitur Agna. Quinto, in loco, qui dicitur Monte, & Soci. Sexto in loco, qui dicitur Arcina. Septimo, in loco, qui dicitur Chalis. Octavo, in loco, qui dicitur in Chio, & Ecclesia S. Savini. Nono, in loco, qui dicitur Fogiano.

§. 3. Sancimus, ut hoc nostro privilegio, ut neque Rex, Imperator, Dux, Comes, aut Pontifex, aut aliqua persona, idem Oratorium, aut Fratres ibi Deo servientes, ejusque Territoria, aut aliqua sibi justè, modo aut antea pertinentia, invadere aut molestare, vel aliquo modo inquietare praesumat. Libertatem vel licentiam Ecclesiastici juris, quam hucusque habere visi sunt, seu quam justè in antea habere poterunt, in hac eadem serie confirmamus, & perpetuam fore statuimus. Ne quis etiam malas consuetudines superinducat, quibus idem Oratorium à sua Religione turbetur, Apostolica auctoritate prohibemus.

§. 4. Ita tamen volumus & constituimus, ut jam dictum Oratorium cum Cellis suis, omni tempore, eo modo acque tenore, quo prius inchoatum est, & ad nostra usque tempora productum, maneat in suo vigore atque stabilitate, scilicet ut semper Eremitico tramite, & contemplativa vitae celsitudine perseveret. Nec liceat cuiquam unquam, aut Abbatem ibi ponere, aut Cœnobium facere, sed semper solitariae vitae locus ipse sit deditus, & firmitate continua dedicatus.

§. 5. Hoc quoque vestra charitate rogante, & hujus Apostolicae Sedis Privilegio annectimus, ut si quando opportunum fuerit, aliquem ex vestra Congregatione in Ecclesiasticos gradus ordinari, & Episcopus, ad cuius Parochiam jam pertinet praedictum Oratorium S. Salvatoris, seu aliqua ex Ecclesiis, vel Cellulis vestris in antea pertinebit, Simoniacae haerese fuerit depravatus, ut rite, & Canonice Episcopale non possit implere officium; tunc libera facultas, & licentia pateat vobis, adire Catholicum & benè viventem Episcopum, ubicumque in vestra, vel proxima Provincia inventi poterit, ut ab ipso Ecclesiasticis gradibus, & officiis ordinari ex vestra Congregatione dignus esse possit. Sacris enim Canonibus, & bonis congruit moribus, ut sicut qui ordinandi sunt, bonae vitae, rectaeque scientiae existere debent, sic juxta Apostoli sententiam, illi qui manus ordinandis imponunt, irreprehensibiles, & absque crimine inveniantur.

§. 6. Si quis autem temerario ausu, quod fieri non credimus, contra hujus nostrae Apostolicae auctoritatis confirmationis seriem, agere tentaverit, sciat se esse excommunicatum à B. Petro Apostolorum Principe, & nostra Apostolica auctoritate.

§. 7. Qui verò custos, & observator hujus nostri privilegii extiterit, benedictionis gratiam, & vitam aeternam à Domino Deo consequi mereatur.

Dat. Lucæ iv. Kalend. Novembris, per manus Petri Sanctae Romanae Ecclesiae Presbyteri Cardin. ac Bibliothecarii, anno duodecimo Pontificatus ipsius Domini Alexandri Papae.

Enumeratio locorum Eremitarum.

Justo quod a nemine perturbetur.

Et in celsitudine contemplationis perseveret.

Licentia recipiendi ordinari à viciniori Episcopo, si ordinarius sit canonicè impeditus.

Excommunicatio in perturbatores hujus indult.

Gratia illud observantibus.

Dat. P. A. 2. die 29. Oct.

ita A.D.

animum.

reservet.

Suscipio remi sub velo Sedis Apostolicae.

52 GREGORIUS SEPTIMVS.

GREGORIUS SEPTIMVS PONT. CLIX. ANNO DOMINI MLXXIII.

Gregorius VII. Hildebrandus antea vocatus, natione Etruscus, patria Soanenſis, patre Bonicio. Creatus decimo Kalend. Maii 1073. vixit annos 13. multos Cardinales creavit, sed 21. tantum nomina ſupervenerunt; Episcopos 3. Presbyteros 11. & Diaconos 7. Obiit Salerni 8. Kalend. Junii 1085. & ſepultus fuit in Eccleſia Cathedrali S. Matthæi, ejuſdem Civitatis. Vacavit Sedes annu 1. menſes 4. & dies 27.

Clemens III. Parmenſis, Gilbertus de Corrigia antea vocatus, Archiepiſcopus Ravennas ab Alexandro II. factus, Antipapa contra Gregorium VII. Victorem III. Urbanum II. & Paſch. II. Sedit annos 21. dies aliquot. Obiit Romæ in arce S. Angeli poſt Kal. Septemb. 1101. Sepultus Ravennæ.

I. Deposito, iterataque excommunicatio Henrici Quarti Imperatoris, Abſolutioque Vaſſalorum à juramento fidelitatis, & confirmatio electionis Ducis Rodulphi in Regem Theutonicoꝝ.

GREGORIUS PAPA VII. &c.

BEATE Petre Apoſtolorum Princeps, inclina quæſumus pijs aures tuas nobis, & audi me ſervum tuum, quem ab infantia nutriſti, & uſque ad hunc diem de manu iniquorum liberaſti, qui me pro tua fidelitate oderunt, & odiunt. Tu mihi teſtis es, & Domina mea Mater Dei, & Beatus Paulus frater tuus inter omnes Sanctos, quod tua Sancta Romana Eccleſia me invitum ad ſua gubernacula traxit, & ego non rapinam arbitratus ſum ad Sedem tuam aſcendere, potiusque volui vitam meam in peregrinatione finire, quam locum tutum pro gloria Mundi, ſæculari ingenio arripere. Et ideo ex tua gratia, non ex meis operibus credo, quod tibi placuit, & placet, ut populus Chriſtianus tibi ſpecialiter commiſſus, mihi obediat, ſpecialiter pro vita tua mihi commiſſa, & mihi, tua gratia, eſt poſtas à Deo data ligandi, atque ſolvendi in Cælo, & in Terra.

§. 1. Hac itaque fiducia fretus, pro Eccleſiæ tuæ honore, & defenſione, ex parte Omnipotentis Dei, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, per tuam poſtatem, & auctoritatem, Henrico regi, & filio Henrici Imperatoris, qui contra tuam Eccleſiam inaudita ſuperbia inſurrexit,

totius Regni Theutonicoꝝ, & Italiæ gubernacula contradico.

§. 2. Et omnes Chriſtianos à vinculo juramenti, quod ſibi faciunt, & faciunt, abſolvo, & ut nullus ei, licet Regi ſerviat, interdico. Dignum eſt enim, ut qui ſtudet honorem Eccleſiæ tuæ imminuere, ipſe honorem amittat, quem videtur habere.

§. 3. Et quia ſicut Chriſtianus contempſit obedire, nec ad Dominum rediit, quem dimiſit, participando excommunicatis, meaſque monita, quæ pro ſua ſalute ſibi miſi (te teſte) ſpernendo, ſequi ab Eccleſia tua, tentans eam ſcindere, ſeparando, vinculo eum anathematis vice tua alligo, & ſic eum ex fiducia tua alligo, ut ſciant gentes, & comprobent, quia Tu es Petrus, & ſuper tuam petram, Filius Dei vivi ædificavit Eccleſiam ſuam, & portæ inferi non prævalebunt adverſus eam, &c.

A&um Anno ab Incarnatione Domini 1075. Indictione decimaquarta.

Sequitur Monitio ad Episcopos de curanda converſione dicti Regis Henrici.

GREGORIUS EPISCOPVS, SERVVS SERVORVM DEI: Omnibus dilectis in Chriſto fratribus, & Coepiſcopis, Ducibus, Comitibus, univerſiſque quoque Fidem Chriſtianam defendentibus, in Regno videlicet Theutonico habitantibus, ſalutem, & omnium peccatorum abſolutionem per Apoſtolicam benedictionem.

SI litteras quibus Henricus dictus Rex in Sancta Synodo judicio Sancti Spiritus excommunicatus eſt, diligenter perpenditis, quid de eo debeat fieri, indubitanter cognoſcetis. Ex illis enim intelligitur cur ſit anathematis vinculo alligatus, & à Regia dignitate depoſitus, & quod omnis populus quondam ſibi ſubjectus, à vinculo juramenti eidem promiſſi, ſit abſolutus. Sed quia nos contra eum non movit (Deo teſte) ſæcularis ſuperbia, nec vana mundi cupiditas, ſed Sanctæ Sedis, & univerſalis Matris Eccleſiæ ſolicitudo, & diſciplina; monemus vos in Domino Jeſu, & rogamus ſicut chariſſimos fratres, ut eum benigne, ſi ex toto corde ad Deum converſus fuerit, ſuſcipiatis, & circa eum non tantum juſtitiam, quæ illum regnare prohibet, ſed miſericordiam, quæ multa delet ſcelera, oſtendatis. Eſtote quæſo memores humanæ conditionis, & communis fragilitatis, nec vos prætereat pia, & nobilis memoria patris ejus, & matris, quibus non poſſunt noſtra ætate ad Imperii gubernacula inveniri æquales. Sic tamen adhibete vulneribus ejus oleum pietatis, ne vino diſciplinæ neglecto, cicatrices ejus in pejus (quod abſit) putrefcant, & honor Sanctæ Eccleſiæ, Romanique Imperii noſtra negligentia magnæ ruinæ fatiſcat. Procul ab eo pravi removeantur Conſiliarii, qui pro ſimoniaca hæreſi excommunicati, non erubuerunt Dominum ſuum propria lepra contaminare, & per diverſa crimina eum ſeducendo, ad ſcindendam Sanctam Eccleſiam provocare, & in viam Dei, & Sancti Petri impellere. Adhibeantur illi Conſiliarii, qui non ſua tantum, ſed eum diligant, & ſæculari lucro per omnia Deum præponant. Non ultra putet Sanctam Eccleſiam ſibi ſubjectam ut ancillam, ſed prælatam ut dominam. Non inflatus ſpiritu elationis, conſuetudines ſuperbiæ contra libertatem Sanctæ Eccleſiæ inventas, defendat; ſed obſervet Sanctorum Patrum doctrinam, quam pro ſalute noſtra eos docuit poſtas divina. Quod ſi de hijs, & alijs jure ab eo exigendis, nos ſecuros, modis quibus oportet reddiderit; ſtatim volumus per veſtros idoneos Legatos, de omnibus informari, ut quid debeat fieri communi conſilio, Deo aſpirante, valeat inveniri.

§. 1. Illud autem inter omnia ex parte B. Petri interdiximus, ut nullus veſtrum eum præſumat ab excommunicatione abſolvere, quouſque eis quæ prædiximus, nobis indicatis, Apoſtolicæ Sedis conſenſum, & iteratum reſponſum recipiatis. De diverſorum quidem diverſis conſilijs dubitamus, & humanam gratiam, vel timorem ſuſpicari habemus.

§. 2. Quod

alijs Regis Imperatoris nunciari.

Edita A. D. 1076. & 1080.

Imploratio divini auxilii.

alijs vice tua.

Deposito Henrici Regis.

Ad ſolam Vaſſalorum à juramento fidelitatis.

Excommunicatio ejuſdem Henrici Regis.

Dat. P. A.

Edita A. D. 1077.

Monitio ad Episcopos & alios, ut ſuam conſcientiam conſervent Regis Henrici.

Et interim ab eis abſolutione abſtineant.

Equus ad ecclesiam in relictum, aliter Rex ionens dicitur.

Quem se confirmatum habita infirmitate affert.

De iuramento imperatoris, quod agendum non fuit.

De excommunicatione absoluti licentiam datam confirmat. Dat. die 3. Septemb.

*Henric. tandem ad obedientiam. R.E. rediens humiliter publicam penitentiam egit. * constitutum.*

§. 2. Quod si ex ingentibus multorum peccatis (quod non optamus) ex corde non fuerit ad Deum conversus, talis ad Regni gubernacula (Deo favente) inveniatur, qui ea quae praediximus, & caetera quae videntur Christianae Religioni, & totius imperii salutis necessaria, certa ac indubitabili promissione se observaturum promittat.

§. 3. Ut autem vestram electionem, si valde oportet, ut fiat, Apostolica auctoritate firmemus, & novam ordinationem nostris temporibus corroboremus, sicut à Sanctis nostris Patribus sacrum esse cognoscimus negotium, personam, & mores eius quantocius potestis nobis indicate, ut sancta, & utili intentione incedentes, mereamini Apostolicae Sedis favorem per divinam gratiam, & Beati Petri Apostolorum Principis per omnia benedictionem.

§. 4. De iuramento autem quod factum est charissimae filiae nostrae Agneti Imperatrici Augustae, si filius ex hac vita ante ipsam migraret, non est opus adhuc dubitare; quia si nimia pietate circa filium ducta, iustitiae favens, ut abiciatur à Regno consenserit, quid restet vos ipsi comprehendite. Hoc tamen videtur laudabile, postquam certum fuerit apud vos, & omnino firmatum, quod filius ejus à Regno removeatur, consilium ab ea, & à nobis requiratur de inventa persona ad regni gubernacula. Tunc aut nostro communi consilio assensum praebit, aut Apost. Sedis Auctoritas omnia vincula, quae videntur iustitiae contradicere, removebit.

§. 5. De excommunicatis autem, jam me vobis dedisse licentiam, qui Fidem Christianam (ut decet Episcopos) defenditis, ut absolvatis recorder, & adhuc hoc idem confirmo, si revera respuerint, & humiliter penitentiam egerint.

Dat. Laurentii iij. Non. Septemb. indict. incipiente xv.

Sequitur absolutio dicti Regis.

GREGORIVS EPISCOPVS, SERVVS SERVORVM DEI: Omnibus Archiepiscopis, Episcopis, Ducibus, Comitibus, caeterisque Principibus Regni Theutonicorum Christianam fidem defendentibus, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Quoniam pro amore iustitiae communem nobiscum, in agone Christianae militiae, causam & periculum suscepistis, qualiter Rex humiliatus ad penitentiam, absolutionis veniam impetraverit, & quomodo tota causa post introitum ejus in Italiam hucusque deducta sit, vestrae dilectioni sincera charitate indicare curavimus, sicut constitutum * fuit cum Legatis, qui ad nos de vestris partibus missi sunt. In Longobardiam venimus circiter viginti dies ante terminum, in quo aliquis Ducum ad Clusas nobis occurrere debuit, expectantes adventum illorum, quatenus ad partes illas transire possemus. Verum cum jam decurso termino, hoc nobis nunciaretur, his temporibus, quae multis (quod nos quidem credimus) difficultatibus, ducatum nobis obviam mitti non posse, nec aliunde copiam ad vos transeundi haberemus, non parva sollicitudine, quid potissimum nobis agendum foret circumventi sumus. Interim vero Regem adventare certe cognovimus, qui etiam prius quam intrasset Italiam, supplices ad nos Legatos praemittens, per omnia se satisfacturum Deo, & S. Petro, ac nobis obtulit, & ad emendationem vitae suae, omnem se servaturum obedientiam repromisit, dummodo apud nos absolutionis, & Apost. benedictionis gratiam impetrare mereretur. Quod cum diu multis consultationibus differentes, acriter eum de suis excessibus, per omnes qui intercurrerant nuncios redarguerimus, tandem per semetipsum, nihil hostile aut temerarium ostentans, ad oppidum Canusii, in quo morati sumus, cum paucis advenit. Ibi que per triduum ante portam Caltri, deposito omni Regio cultu, miserabiliter, utpote discalceatus & lanceis persistens, non prius cum multo fletu Apostolicae miserationis auxilium, & consolationem implorare destitit, quam omnes qui ibi aderant, & ad quos rumor ille pervenit, ad tantam pietatem, & compassionis misericordiam

movit, ut pro eo multis precibus, & lacrymis intercedentes, omnes quidem insolitam nostrae mentis duritiam mirarentur, nonnulli vero in nobis, non Apostolicae severitatis gravitatem, sed quasi tyrannicae feritatis crudelitatem esse clamarent.

§. 1. Denique instantia compunctionis ejus, & tanta omnium qui ibi aderant supplicatione devicti, tandem eum relaxato anathematis vinculo, in communione gratiam, & sinum Sanctae Matris Ecclesiae recepimus, acceptis ab eo securitatibus, quae inferius scriptae sunt. Quarum etiam confirmationem per manus Abbatum Cluniacensis, & filiarum nostrarum Mathildis, & Comitissae Adelae, & aliorum Principum, Episcoporum, & laicorum, qui nobis ad hoc utiles visi sunt, recepimus.

§. 2. His itaque sic peractis, ut ad pacem Ecclesiae, & concordiam Regni (sicut diu desideravimus) omnia plenius, Deo adjuvante, cooptare possimus; ad partes vestras data primum opportunitate, transire cupimus. Hoc enim dilectionem vestram indubitanter scire volumus, quoniam (sicut in descriptis securitatibus cognoscere potestis) ita adhuc totius negotii causa suspensa est, ut & adventus noster, & consiliorum vestrorum unanimitas permaxime necessaria esse videantur.

§. 3. Quapropter in ea fide, quam cepistis, & amore iustitiae, omnes permanere studete; scientes nos non aliter Regi oblatos esse, nisi quod puro sermone (sicut mihi mos est) in his eum de nobis sperare dixerimus, in quibus eum ad salutem, & honorem suum, aut cum iustitia, aut cum misericordia, sine nostrae & illius animae periculo adjuvare possimus.

Sequitur promissio ejusdem Regis.

§. 4. Ego Henricus Rex de murmuratione, & dissensione, quam nunc habent contra me Archiepiscopi, & Episcopi, Duces, Comites, caeterique Principes Regni Theutonicorum, & alii qui eos in eadem dissensionis causa sequuntur, infra terminum, quem Dominus Papa Gregorius constituerit, aut iustitiam secundum iustitiam ejus, aut concordiam secundum consilium ejus faciam, nisi certum impedimentum mihi vel sibi obstitit, quo transacto ad peragendum idem paratus ero. Item si idem Dominus Papa Gregorius ultra montes seu ad alias partes terrarum ire voluerit, securus erit ex mei parte, & eorum quos constringere poterit, ab laesione vitae, & membrorum ejus, seu captione, tam ipse, quam qui in ejus conductu, & comitatu fuerint, seu qui ab illo mittuntur, vel adeum de quibuscumque terrarum partibus venerint, in eundo, & ibi morando, seu in redeundo. Neque aliud aliquod impedimentum habebit ex meo consensu, quod contra honorem suum sit. Et si quis ei fecerit, cum bona fide, secundum posse meum, illum adjuvabo. Actum Canusiae, 5. Kal. Februarii, Indictione decimaquinta.

Sequitur iterata excommunicatio ejusdem Regis.

Beate Petre Princeps Apostolorum, & tu B. Paule Doctor gentium dignamini quae aures vestras ad me inclinare, meque clementer exaudire.

§. 1. Quia veritatis estis discipuli & amatores, adjuvate ut veritatem vobis dicam, omni remota falsitate, quam omnino detestamini, ut fratres mei melius mihi acquiescant, & sciant & intelligant, quia ex vestra fiducia post Dominum, & Matrem ejus semper Virginem Mariam, pravis, & iniquis resisto, vestris autem fidelibus auxilium praesto. Vos enim scitis, quia non libenter ad sacrum ordinem accessi, & invitatus ultra montes cum D. Papa Gregorio abii, sed magis invitatus cum D. meo Papa Leone ad vestram specialem Ecclesiam redii, in qua utcumque vobis deservivi. Deinde valde invitatus, cum multo dolore & gemitu, ac planctu, in throno vestro valde indignus sum collocatus. Haec ideo dico, quia non ego vos, sed vos elegistis me, & gravissimum pondus vestrae Ecclesiae supra me posuistis. Et quia super montem excelsum me iussistis ascendere, & clamare,

Quasi deo Pont. ipse ab excommunicatione absolutus.

Et pro firmata pace Regni, se Germaniam iterum pollicetur.

Hortaturque Episcopos, & alios ut in sede & amore iustitiae perseverent.

Promissio eiusdem Henrici Regis.

Edita A. D. 1080.

Hic idem Pontifex clamationes profert adversus eundem Henricum.

atque annunciare populo Dei scelera eorum, & filiis Ecclesie peccata eorum, membra Diaboli contra me ceperunt insurgere, & usque ad sanguinem presumpserunt in me manus suas injicere. Attiterunt enim Reges terrarum, & Principes seculares, & Ecclesiastici, aulici, & vulgares convenerunt in unum adversus Dominum, & adversus vos Christos ejus, dicentes. Dirumpamus vincula eorum, & projiciamus a nobis jugum ipsorum. Et ut me omnino morte, vel exilio confunderent, multis modis conati sunt in me insurgere. Inter quos specialiter Henricus, quem dicunt Regem, Henrici Imperatoris filium, contra vestram calcancum erexit Ecclesiam, facta cum multis Episcopis ultramontanis, & Italicis conspiratione, annitens, me dejiciendo, eam sibi subjugare. Cujus superbia vestra resistit auctoritas, eamque nostra destruxit potestas, qui confusus & humiliatus ad me in Longobardiam veniens absolutionem ab excommunicatione quaesivit.

Quem aliis humiliatum ipse Pontif. absolvit, ut supra, sed ad Regnum non reintegravit, ut inter eum, & Episcopos, & Principes pax componeretur.

Sed Henrico promissa non observante, fuit ab illis in scio Papa electus in Regem, Dux Rodolphus, qui Papa fidelitatem vovit.

Henricus Rodolphum causa ad Papam devoluta est, ut in Synodo inuicarentur.

Papa de hoc in Germania colloquium fieri statuit. Illudque impediens excommunicavit.

Henricus autem illud impediens, excommunicationem incurrit, & Regni desolationi se dedit.

Ille igitur Pontificatus Henricum, ejusque secutores excommunicavit. Deponitque a Regno, &

ei, omnem potestatem & dignitatem illi Regiam tollo, & ut nullus Christianorum ei sicut Regi obediat, interdicto, omnesque qui ei juraverunt, vel jurabunt de Regni dominatione, a juramenti promissione absolvo. Ipse autem Henricus cum suis fautoribus in omni congressione belli, nullas vires, nullamque in vita sua victoriam obtineat.

Vassallos à juramento fidelitatis absolvi.

§. 9. Ut autem Rodolphus Regnum Theutonicorum regat, & defendat, quem Theutonici elegerunt sibi in Regem, ad vestram fidelitatem, ex parte vestra, dono, largior, & concedo omnibus sibi fideliter adherentibus absolutionem omnium peccatorum, vestramque benedictionem in hac vita, & in futura, vestra fretus fiducia largior. Sicut enim Henricus pro sua superbia, inobedientia, & falsitate, à Regni dignitate justè abjicitur, ita Rodolpho pro sua humilitate, obedientia, & veritate potestas & dignitas Regni conceditur.

Rodolphus an eorum electioni confirmat.

§. 10. Agite nunc quæso Patres & Principes Sanctissimi, ut omnis Mundus intelligat & cognoscat, quia si potestis in cælo ligare, & solvere, potestis in terra imperia, Regna, Principatus, Marchionatus, Ducatus, Comitatus, & omnium hominum possessiones pro meritis tollerere unicuique & concedere. Vos enim Patriarchatus, Primatus, Archiepiscopatus, Episcopatus frequenter tullistis pravis & indignis, & religiosis viris dedistis. Si enim spiritualia judicatis, quid de secularibus non posse credendum est? & si Angelos dominantes omnibus superbis principibus judicabitis, quid de illorum servis facere potestis? Addiscant nunc Reges, & omnes sæculi Principes, quanti vos estis, quid potestis, & timeant parvipendere justionem Ecclesie vestre; & in prædicto Henrico tam cito judicium vestrum exercere, ut omnes sciant, quia non fortuito, sed vestra potestate cadet. Confundetur utinam ad penitentiam, ut spiritus sit salvus in diem Domini.

BB. Petri, & Pauli auxilium implorat.

D. P. An. 7. die 7. Martii

Acta Romæ, nonis Martii, Indiçtione tertia.

VICTOR TERTIVS PONT. CLX.
ANNO DOMINI MLXXXVI.

VICTOR III. ante Pontificatum Desiderius, in sæculo Dauserius vocabatur Beneventi in Samnio, patre ejus Civitatis principe, natus est. Abbas Cassinensis, & Cardinalis tituli S. Cecilie. Creatus anno Domini 1086. Sedit ab electionis exordio annum unum, à consecratione menses 4. dies 7. Nullos creavit Cardinales. Obiit 16. Kal. Octobris, anno 1087. Corpus ejus ex Capitulo Cassinense ad Sacellum S. Berrarii Martyris, translatum est. Vacavit Sedes menses quinque, dies 22.

URBA

VRBANVS SECVNDVS.
URBANVS SECUNDVS PONT. CLXI. ANNO DOMINI MLXXXVIII.

Urbanus II. Gallus, ex oppido Castellionis diocesis Rheimensis, Otho antea dictus, Milonis filius, Canonicus Regularis Lateranensis, Monachus postea Cluniacensis, & S.R.E. Cardinalis Episcopus Ostiensis. Creatus Terracinae die 12. Martii 1088. Sedit annos 11. mens. 7. & dies decem & octo. Creavit Card. Episc. 7. Presbyteros 16. & Diac. 13. Obiit quarto Kal. Augusti anno 1099. Sepult. ad S. Petrum, Vacavit Sedes dies 14.

I. Approbatio Congregationis Monachorum Vallis Umbrosae, Ord. S. Benedicti, ejusque susceptio sub protectione Sedis Apost.

Istam Congregationem instituit Ioannes Gualbertus, quem in Sanctorum numerum cooptavit Caes. III. ut inf. in ejus constitut. 2. Gloriosus. Eadem sub anno Abbate stabilivit Innocent. VIII. & ordinationes ei constituit in ejus Bulla 2. Alto. Privilegia confirmarunt, aliaque tribuerunt Iul. II. in const. 13. Militantis, ac Pius V. in const. 41. Et si mendicantium.

Edita An. D. 1090. VRBANVS EPISCOPVS, SERVVS SERVORVM DEI: Dilectissimis filiis Universe Vallis Umbrosanae Congregationis, Salutem & Apostolicam Benedictionem.

Exordium. **C**UM Univerfis Sanctae Ecclesiae filiis ex Apostolicae Sedis Auctoritate, ac benevolentia debitores existamus, illis praecipue locis atque personis quae specialius, ac familiarius Romanae adhaerent Ecclesiae, quae ampliori religionis gratia eminent, propensiori nos convenit charitatis studio imminere.

Susceptio. **§. 1.** Quia igitur divina propositum vestrum praeviente ac subsequente clementia, Religionis vestrae simplicitas, bonae opinionis odorem in locis, & prope, & longè positis aspiravit; Nos vestro proventui, annuente Domino, proventus adjungere cupientes, Cœnobium vestrum pro B. Mariae semper Virginis reverentia, cui dicatum est, in Romanae Ecclesiae proprietatem, & tutelam, atque protectionem Apostolicae Sedis accipimus; & Apost. illud auctoritatis privilegio munientes, ab omnium personarum jugo liberum permanere decernimus.

Indultum d. **§. 2.** Per praesentem igitur nostri privilegii paginam, Apostolica auctoritate statuimus, ut quaecumque hodie vestrum Cœnobium jure possidet, sive in crastinum, concessione Pontificum, liberalitate Principum, vel

oblatione fidelium justè atque canonicè poterit adipisci, firmata vobis vestrisque successoribus, & illibata permaneant. Illis successoribus dico qui eundem Religionis ritum, & fidei constantiam conservare, & strenuè omnipotenti Domino in eodem proposito deservire satagerint.

§. 3. Chrisma, oleum sanctum, consecrationes altarium, sive Basilicarum, ordinationem Clericorum, liceat vobis à quocumque volueritis Catholico Episcopo Romanae Ecclesiae gratiam atque communionem obtinente percipere, qui nostra fultus auctoritate quae postulant, indulgeat.

§. 4. Ad hæc, censemus atque statuimus, ne ulli omnino hominum liceat idem Cœnobium temerè perturbare, aut eis subditas possessiones auferre, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum sustentatione, & gubernatione concessa sunt, utilis profutura.

§. 5. Nec ulli Episcopo potestas sit excommunicationem, aut interdictionem vobis ingerere, ut qui in specialibus filii Apostolicae Sedis assumpti, nullius ulterius judicio temerè exponamini.

§. 6. Quia verò plura jam Monasteria, Congregatio videlicet Sancti Salvi, juxta Florentiam, Sancti Fidelis de Serumis, Sancti Salvatoris de Sophena, Sanctae Mariae de Nerana, Sancti Cassiani de Monte Stalario, Sancti Angeli de Passiano, Sancti Salvatoris de Siculis, Sancti Angeli juxta Pistoriam, Sancti Salvatoris de Vagiano, Sancti Petri de Mustiata, Sancti Pauli de Reguolo, Sanctae Reparatae de Faventina Diocesi, & Congregatio de Rivis Casaris, & Congregatio de Fontana Tarnis, & Congregatio de Monte armato in Bononiensi Diocesi, inspirante Domino in eandem vobiscum formam consenserunt Religionis: Nos & ipsi, & omnibus qui se in crastinum eidem Religionis usui, ex integro sociare voluerint, praesentis privilegii libertatem Apostolica auctoritate concedimus, quamdiu in eadem Religionis, & consuetudinis unitate persistere procuraverint.

§. 7. Constituimus autem, ut eorum omnium caput, vestrum, quod in Valle Umbrosana situm est Monasterium, habeatur.

§. 8. Sanè cum terminus vitae Pastori vestro divina dispositione contigerit, qui ejus loco substituendus fuerit, quia & vobis, & aliis omnibus praesse debet, omnium qui ceteris praestit Monasteriis consensu, & judicio eligatur. Quod si fortè ex ipsis Abbatibus quilibet, Domino disponente, ad hoc generale regimen electus fuerit, ad vestrum principale Cœnobium principaliter transeat. Et ejus mox judicio, sicut in diebus Venerandae mem. Joannis primi Abbatis vestri factum constat, cetera omnia unita vobis Monasteria disponantur.

§. 9. Vos igitur filii in Christo dilectissimi, nolite negligere, gratiam quae in vobis est, quae data est vobis per unitatem sanctae conversationis & religionis. Hæc meditamini, in his estote, ut profectus vester manifestus sit omnibus. Participes enim Christi effecti estis, si tamen initium substantiae ejus usque ad finem firmum retineatis. Mementote quod Dominus ait: Qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit. Itaque sic luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, & glorificent patrem vestrum qui in Caelis est: Ad indicium autem perceptae hujus à Romana Ecclesia libertatis per annos singulos duodecim fagi: : : Laterano Palatio persolvete.

§. 10. Sanè si quis in crastinum Archiepiscopus, aut Episcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, aut Vicecomes, aut Judex, aut persona quaelibet magna, vel parva, potens, aut impotens, hujus nostri privilegii paginam sciens contra eam venire temere tentaverit, secundò, tertiove commonitus, si non satisfactione congrua emendaverit, à Christi & Ecclesiae corpore cum auctoritate potestatis Apostolicae segregamus.

§. 11. Conservantibus autem, pax à Deo, & misericordia praesentibus, ac futuris saeculis conserventur. Amen.

Dat. Romae per manus Joannis S.R.E. Diac. Cardinalis, Anno Dominicae Incarnationis 1090. Indictione 13. viii. Idus Aprilis, Pont. Domini Urbani P. Secundi Tertio.

Ordinationes à quocumque Antistite recipienda. Vide Concil. Trid. sess. 23. c. 12.

Nemo Cœnobium, ejusque personas perturbet.

Episcopi non possunt excommunicare. Vide Concil. Trid. sess. 5. c. 12. Hac privilegia aliis locis d. Congregationis communicantur.

Caput constituitur Monasterii Vallis Umbrosae. Abbas ad regimen Congregationis esse eligendus. Intelligi juxta Concil. Trid. sess. 25. c. 6.

Horatio Pastoralis ad Congregationem.

Pax in perturbatores.

Pax pro eorum pacis conservatoribus.

D. P. An. 3. die 6. Apr.

PASCHALIS SECUNDUS PONTIF. CLXII.
ANNO DOMINI MXCIX.

PASCHALIS EPISCOPVS, SERVVS Edita A.D.
SERVORVM DEI, Venerabili filio Alberico novi Monasterii Abbati, quod in Cabilonen. Parochia situm est, ejusque successoribus regularibus substituendis in perpetuum.

Paschalis Secundus, Italus, ex oppido Bleda, in Provincia Hetruria, Rainerius antea dictus, Crescentii filius, Canonicus Regularis Lateranen. deinde Monachus Cluniacensis, post Abbas Vrspergensis. Creatus Idibus Augusti 1099. vixit annos 18. menses 5. dies 9. Creavit Cardinales 93. Moritur Romæ apud S. Mariam Transpontinam, 12. Kalen. Februarii, & sepultus fuit in Basilica S. Joannis in Laterano.

Sub hoc Pontificatu fuerunt tres Pseudopontifices, id est, Albertus Atellis, anno 1101. Alberto Atellano 1102. & Aginulfus Monachus Abbas Farenfis.

Monasterium Cistercii Monachorum S. Benedicti, in diocesi Cabilonen. nuper institutum, sub Sedis Apostolicæ protectione suscipitur.

Hinc emanavit Ordo Cisterciensis, de cujus laudibus agit Clem. 4. infra in constit. 3. Parvus, & Bened. 12. in constit. 3. Fulgens. Et pro bono ejus regimine, multa decrevit Eugen. 3. infra in constitut. 2. Sacrosancta, ac Clem. 4. & Bened. 12. mox citati, & ceteri quos indicabo in Gregorio 13. constit. 18. Superna.

Privilegia eidem Ordini concesserunt Gregor. IX. infra in constit. 7. Quia. Innoc. IV. in constit. 4. Devotionis. Eugen. IV. in constit. 16. Regularem, & constit. 14. An universalis, & Innoc. VIII. in constit. 9. Ad Romanam. Et illa confirmavit Sixtus V. & alii indicati in ejus constit. 34. Pontifex Habitum præfinit Sixtus IV. in constit. 9. Etsi cunctis, post Bened. XII. ibi allegatum. Et circa Spolia Monachorum specialem decisionem stavit Pius V. infra in ejus constit. 46. Decet. Adde etiam quod hujus Ordinis particularis est Congregatio in Italia, que S. Bernardi nuncupatur, ut infra in Alexand. VI. constit. 7. Planatus.

In Regnis Aragoniæ, Valentia, Majoricarum, ac Navarra, & Catalonia principatu, hujus Ordinis Congregationem sub perpetua obedientia Abbatis, & Capituli generis Cistercii instituit Paul. V. constit. 95. Pastoralis, inf. tom. 3.

DESIDERIUM, quod ad religiosum propositum, & animarum salutem pertinere monstratur, auctore Deo, sine aliqua est dilatione complendum.

Unde nos, ô filii in Domino dilectissimi, citra difficultatem, omnem vestrarum precum petitionem admittimus, quia Religioni vestrae paterno congratulamur affectu.

§. 1. Locum igitur illum quem inhabitandum pro quiete monastica elegistis, ab omnium mortalium molestiis tutum, ac liberum fore sancimus, & Abbatiam illic perpetuo haberi, ac sub Apostolicæ Sedis tutela specialiter protegi, quamdiu vos & successores vestri ea, quam hodie observatis disciplinæ, ac frugalitatis observantia permanferitis, salva Cabilonen. Ecclesiæ canonica reverentia.

§. 2. Præsentis itaque decreti pagina interdicimus, ne cuiquam omnino personæ liceat statum vestrae conversationis immutare, neque vestri, quod novum dicitur, Canobii Monachos, sine regulari commendatione suscipere, neque Congregationem vestram astutiis quibilibet, aut violentiis perturbare.

§. 3. Eam sanè controversæ decisionem, quam inter vos, & Molisimensis Claustrum Monachos frater noster Lugdun. Episcopus, tunc Apostolicæ Sedis Vicarius cum Provincia sua Episcopis, aliisque religiosi viris, ex præcepto prædecessoris nostri Apostolicæ memoriæ Urbani II. impetravit, nos tanquam rationabilem, ac laudabilem confirmamus.

§. 4. Vos igitur filii in Christo dilectissimi, ac desideratissimi, meminisse debetis, quia pars vestri, sæculares latitudines, pars ipsas etiam Monasterii laxioris minus austeras angustias reliquisti. Ut ergo hac sepe gratia digniores censeamus, Dei semper timorem, & amorem in vestris cordibus habere satagite, ut quanto à sæcularibus tumultibus, & deliciis liberiores estis, tanto amplius placere Deo totius mentis, & animæ virtutibus anheletis.

§. 5. Sanè si quis in crastinum Archiepiscopus, aut Episcopus, Imperator aut Rex, Princeps aut Dux, Comes aut Vicecomes, Judex aut Ecclesiastica quælibet, sæcularisve persona, hanc nostræ constitutionis paginam, sciens contra eam temerè venire tentaverit, secundo tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis, honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & à sacratissimo corpore, & sanguine Dei, & Domini nostri Jesu-CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subiaceat.

§. 6. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax D.N. JESU CHRISTI, quatenus & hic fructus bonæ actionis percipiant, & apud districtum judicem præmia æternæ pacis invenient.

Ego Paschalis Catholica Ecclesia Episcopus subscripsi. Dat. Troie per manum Joannis S.R.E. Diaconi Cardinalis, Kalendis Maii, indictione octava, Incarnationis Dominicæ anno 1100. Pontificatus autem Domini Paschalis Secundi anno primo.

Sacrosancta Lateranensis Ecclesia Canonicis Regularibus Ordinis sancti Augustini perpetuo conceditur, cum privilegiorum largitione.

Ista Ecclesia est ceteris Urbis & Orbis Ecclesiis major, ex diffinitione Greg. XI. & aliorum Pont. ut videre est infra in ipsius constit. 1. Super. Et in ea hoc

Exordium. Monast. Cistercii sub protectione Sedis Apost. suscipitur.

Perturbari prohibetur.

Concordia et Mon. Molisimensis confirmatur.

Horatio Paderatissimi.

Pœna contravenientium.

Benedictio pax D.N. JESU CHRISTI, quatenus & hic fructus bonæ actionis percipiant, & apud districtum judicem præmia æternæ pacis invenient.

Papa subscripsit. Dat. P. An. 1. die 18. Apr.

II.

PASCALIS SECVNDVS.

In hoc tempore residebant Canonici regulares, ut infr. liquet ex constis. 1. Anastas. IV. Poesbatem, qui eos ibidem confirmavit post Alexand. III. & de his loquitur Clem. III. in cap. 4. de statu Monach. & Can. regul. & Innoc. III. in cap. subseq. & Clem. I. eod. tit. Quorum constit. uti inferas in corpore juris, hic de more pratermissi. Sed tandem ij de hac Ecclesia abierunt tempore Sixti IV. qui pro eis in Vrbe templum B. Mariae de Pace denominatum transfrastris.

Istorum Canonicoꝝ statum præfiniuit Bened. XII. in sua constit. 6. Ad decorem. Sed eos sparsim degentes uniuersis Mart. V. in eius constit. 7. Solitudinis. Eorumque sic unitorum unam Congregationem Lateranensem denominatam constituit, & privilegia concessit Sixti V. in eius constit. 10. Dum ad eorundem habitum si promoventur ad Episcopatum, præfiniuit Leo X. in constit. 34. Dudum. Præcedenti quoque cum aliis regularibus declaravit Pius IV. & Pius V. ut in ipsius Pii V. constit. 116. Cum ex, ubi notabo.

Huic Congregationi Lateranensi privilegia confirmavit, & illa concessa Congregationi Cassinensi Ordin. Benedicti, à Congregatione Canonicoꝝ Regularium S. Salvatoris Bononiensis, communicavit Greg. XV. constit. 33. in iunctis, infra tom. 4.

Edita A.D. 1506.

PASCALIS EPISCOPVS, SERVVS SERVORVM DEI. Dilectis filiis Rocio Priori Venerabilis Basilicæ S. Petri, eiusque fratribus, tam presentibus, quam futuris, Regularem vitam professis in perpetuum.

Latere quæsi Ecclesiasticus venerabilis.

Quantò Lateranensis Ecclesia amplioris dignitatis, quæ antiqua institutione esse cognoscitur, tantò magis eundem Venerabilem locum, in majori reverentia debet haberi, & ad ejus incrementum, tam spiritualiter, quam temporaliter, à nobis, & aliis Dei fidelibus operam dari. Nec dubium, quod si Religiosorum virorum petitionibus paterna benignitate annuimus, nostris opportunitatibus elementem Dominum reperimus.

Cujus fines designantur, & pro his Canonici approbatur.

§. 1. Ea propter dilecti in Domino filii, ob reverentiam Salvatoris, beatique Joannis Baptistæ, concedimus & confirmamus vobis, vestrisque successoribus in perpetuum, totam, & integram Parochiam, ut in vita nostra, & post obitum, specialis oratio jugiter fiat pro nobis ad Dominum, videlicet ab Ecclesia S. Nicolai de Forma per viam, quæ venit à S. Stephano in Cælio Monte, & usque ad supradictam nostram Basilicam Salvatoris, & à porta Monasterii Sanctotum Quatuor Coronatorum descendente per clivum in via majori, & exinde per stratam ex utraque parte, usque ad Campum Lateranensem. Et revolvente supra Ecclesiam SS. Marcellini, & Petri, usque ad Ecclesiam S. Bartholomæi de Capite Merulanei, & deinde ad S. Danielem, & exinde descendente ad portam Urbis, & vertente ante Ecclesiam S. Nicolai de Hospitali ad supradictam Basilicam Salvatoris.

Eximiturque ab omni jurisdictione.

§. 2. Statuimusque atque etiam auctoritate Sedis Apostolicæ stabilimus, ut Parochia ipsa deinceps nulli alii Ecclesiæ, vel Monasterio, aut piis locis, de spiritualibus, atque divinis rebus teneatur penitus respondere, sed quietè ac liberè sub præfata basilicæ Salvatoris jure, nomine Parochiali in perpetuum maneat. Salvo tamen jure hereditario, quod infra supradictos fines ad præfatas Ecclesias, vel Monasteria, aut pia loca pertinere dignoscitur.

Et inibi alia pia loca construuntur.

§. 3. Præcipimus itaque ut nulli personæ fas sit, in supradicta Parochia Ecclesias ædificare, aut altare erigere, vel aliquam religionem ibidem instituire, præter supradictam Salvatoris Basilicam.

Sanctio in perturbato.

§. 4. Statuentes Apostolica censura, sub divini iudicii obsecratione, & anathematis interdicto, ut nullus unquam nostrorum Successorum, vel alia quælibet magna, parvaque persona hujus nostri privilegii donum

infringere, aut inquietare præsumat. Si quis præterea, quod non credimus, contra hoc nostrum Apostolicum præceptum venire, aut agere tentaverit, anathematis vinculo sit innodatus, & à Regno Dei, Domini nostri Jesu CHRISTI sit alienus.

Benedictio erga observatores.

§. 5. Qui verò pio intuitu custos, & observator hujus nostri privilegii extiterit, benedictionis gratiam à misericordissimo Domino Deo nostro consequi mereatur, in sæcula sæculorum. Amen, Amen, Amen.

Papa subscripsit. Card. subscripsit.

- Ego Pashalis Catholica Ecclesia Episcopus, interfui, & subscripsi.
Ego Lambertus Ostien. Episcopus, interfui, & subscripsi.
Ego Vincentius Portus. Episcopus, interfui, & subscripsi.
Ego Cinthius Sabinen. Episcopus, interfui, & subscripsi.
Ego Denigo Tusculanus Episcopus, interfui, & subscripsi.
Ego Conradus Prænestin. Episcopus, interfui, & subscripsi.
Ego Leo Albanen. Episcopus, interfui, & subscripsi.
Ego Benedictus Presbyter Cardinalis tit. S. Eusebii, interfui, & subscripsi.
Ego Theobaldus Presbyter Card. tit. S. Petri, interfui, & subscripsi.
Ego Raynerius Presb. Card. tit. S. Eusebii, interfui, & subscripsi.
Ego Arnaldus Presb. Card. tit. S. Clementis, interfui, & subscripsi.
Ego Raynerius Presbyter Cardinalis tit. SS. Petri & Pauli, interfui, & subscripsi.
Ego Orho Presb. Card. tit. Pastoris, interfui, & subscripsi.
Ego Petrus Presb. Card. tit. Equitum, interfui, & subscripsi.
Ego Amicus Presb. Card. tit. S. Eusebii, interfui, & subscripsi.
Ego Paulus Presb. Card. S. Sixti, interfui, & subscripsi.
Ego Jonatas Diac. Card. SS. Cosmæ & Damiani, interfui, & subscripsi.
Ego Theodinus Diaconus Card. S. Mariæ in Porticu, interfui, & subscripsi.
Ego Gregorius Card. Diac. S. Angeli, interfui, & subscripsi.
Ego Joannes Diac. Card. S. Adriani, interfui, & subscripsi.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis Sanctæ Lucię, interfui, & subscripsi.

Dat. P. A. 7. die 27. Decembris.

Dat. Lateran. per manus Joannis S. R. E. Card. ac Bibliothecarii 6. Kal. Januarii, Indictione xv. Incarnationis Dominicæ 1106. Pontificatus autem D. Pashalis ij. Papæ anno 7.

Canonizatio S. Petri Episcopi Civitatis Anagninæ, in Provincia Campaniæ, ejusque ascryptio in numerum SS. Confess.

III.

Hujus Sancti Festum agitur die 3. Mensis Augusti.

PASCALIS EPISCOPVS, SERVVS SERVORVM DEI. Venerabilibus fratribus, Episcopis Anagnino, & aliis per Campaniam constitutis, salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita A.D. 1106.

Dominum excelsum habentes præ oculis, qui in Sanctis suis laudatur, & benedicitur, & confiderantes propterea strenuè, probatæque vitæ merita, quibus vir sanctus Petrus, quondam Anagninus Episcopus, & Regula Monachorum assumptus in pastoralis officio, purè, simpliciter, solerti vigilantia & exemplo, Deo deservivit. Admirantes etiam miraculorum insignia quibus Sanctum suum ante, & post obitum divina gratia decoravit, prout per Brunorum Signensem Episcopum fideliter adnotatur, & usque ad nostra tempora decorare non desinit, auctoritate præsentium, vobis licere volumus & mandamus, quatenus iij. Nonas Augusti diem natalis ejusdem Confessoris & Præfatis numerandi Sanctorum Catalogo congruè celebrem recolatis, quatenus in præfata gratiam, & in futuro opulante divina clementia, piis ejus intercessionibus mereamur gloriam sempiternam.

Petrus miraculi clarus, SS. Confessorum numero ascribitur.

Dat. Signiz secundo Nonas Junii, Pontificatus nostri anno 10.

Dat. P. A. 10. die 4. Junii.

Gelasius II. Joannes Caetanus antea vocatus, Monachus Cassin. Creatus Romae 3. Kalen. Februarii: consecratus, & coronatus Kalendis Martii. Vixit annum unum, & dies quinque. Creavit Cardinalem unum. Obiit Cluniaci, anno Domini 1119. quarto Kalen. Februarii. Vacavit Sedes biduo.

CALLISTVS SECUNDVS PONT. CLXIV.
 ANNO DOMINI MCVIX.

Callistus II. Gallus, Guido antea vocatus, Guilelmi Burgundiae Comitis filius, Archiepiscopus Viennensis. Creatus die 1. Feb. 1119. in Monasterio Cluniac. in Galliis: consecratus, & coronatus pridie Idus Octobris eodem anno. Sedit annos quinque, menses decem, dies 13. Creavit Cardinales 23. Obiit Romae in Patriarchio Lateranensi, Anno Domini 1124. Idibus Decembris. Corpus ejus in Basilica Constantiniana sepultum. Vacavit Sedes diem r.

Gregorius VIII. Antipapa Anno Domini 1118.

Reconciliatio Henrici V. Imperatoris, cum Sancta, & Catholica Ecclesia Romana.

CALLISTVS EPISCOPVS, SERVVS
 Servorum Dei, Charissimo in Christo filio Henrico gloriose Romanorum Imperatori Augusto, salutem & Apostolicam Benedictionem.

Edita An. D. 1122.

Omnipotenti Domino Deo nostro auctori omnium bonorum laudes, & gratias agimus, qui per immensam bonitatis suae clementiam, & cor tuum aspersione sui spiritus illustravit, & te jam dudum nimium reluctantem, nunc tandem ad Ecclesiae gremium revocavit. Siquidem prout dilecti filii nostri, & Diaconi Cardinalis, & fidelium nuntiorum tuorum relatione, ac litterarum lectione percepimus, sano usus consilio, nostris, & Ecclesiae Catholicae salutaribus modis humiliter obedisti: & nos ergo in Beati Petri filium paternae affectionis brachiis te suscipimus, & personam tuam, & Imperium tanto deinceps amplius, & benignius colligere, ac divina praesente gratia honorare optamus, quanto devotius praeter tuis modernis praedecessoribus Romanae Ecclesiae obedisti, & quanto specialius carnis tuae nobis consanguinitate conjunctus. Age ergo fili charissime, ut & tu nobis, & nos te fruamur in Domino. Perpendat Imperialis excellentia tua, quantum diuturnae Ecclesiae, Imperiique discordia, Europae fidelibus intulit detrimentum, & quantum nostra pax afferre poterit boni fructus, Domino cooperante, incrementum. Sane de statu nostro noverit tua dilectio, quia licet nos graviter quandoque infirmi fuerimus, nunc tamen per Dei gratiam incolumes sumus, & tuam tam animam quam corporis sanitatem per omnia desideramus. In his autem quae viva voce referenda praedictis fidelibus tuis Nunciis commisisti, per eosdem quid nobis, & nostris videatur fratribus, respondemus. Legatos itaque nostros qui apud vos sunt, benevolentiae vestrae attentius committentes rogamus, ut quia Concilium indictum a nobis accelerat, cito eos ad nos Domino largiente remittas. Tuos vero Legatos ita instructos dirige, ut juxta promissum tuum regalia in integrum Ecclesiae Romanae restituant. Ad haec, pro nepote nostro Metensi Episcopo, & fratribus ejus gratias tuae benignitati referimus, quoniam in iis primitiis bonitatis tuae cognovimus. Illa enim bonae voluntatis pax esse conspicitur, ex qua bonae voluntatis opera demonstrantur. Fratres enim Episcopi, Cardinales, & totus Romanus Clerus una nobiscum te, & Principes, & Barones tuos salutant, divinae majestatis misericordiam deprecantes, ut vos ad honorem suum, & Ecclesiae suae in longum custodiat.

Data Laterani, Idibus Decembris.

Sequitur restitutio investiturarum ab Henrico Imperat. facta.

Data die 13. Decembr.

In nomine Sanctae, & Individuae Trinitatis. Ego Henricus Dei gratia Romanorum Imperator Augustus, pro amore Dei, & Sanctae Romanae Ecclesiae, & Domini Papae Callisti, & pro remedio animae meae, dimitto Deo, & Sanctis ejus Apostolis Petro, & Paulo, & Sanctae Catholicae Ecclesiae omnem investituram per anulum, & baculum, & concedo in omnibus Ecclesiis fieri electionem, & liberam consecrationem: possessiones, & regalia Beati Petri, quae a principio hujus discordiae usque ad hodiernam diem, sive tempore patris mei, sive etiam meo, ablata sunt, quae habeo, eidem Sanctae Romanae Ecclesiae restituo; quae autem non habeo, ut restituantur fideliter adjuvabo. Possessiones etiam omnium aliarum Ecclesiarum, & Principum, & aliorum tam Clericorum, quam laicorum, consilio Principum & iustitia, quas habeo, ut reddantur fideliter juvabo. Et do veram pacem D. Papae Callisto, S. R. Ecclesiae, & omnibus qui in parte ipsius sunt, vel fuerunt. Et in quibus sancta Romana Ecclesia auxilium postulaverit, fideliter juvabo, & in quibus mihi querimoniam fecerit, debitam sibi iustitiam faciam.

Henrici Imperatoris restitutio investiturarum omnium.

HONORIVS SECVNDVS.

Subscriptio-
nes Præsi-
pum.

Adalbertus Moguntinus Archiepiscopus.
Fridericus Colonienfis Archiepiscopus.
Ratisponensis Episcopus.
Otho Bambergensis Episcopus.
Bruno Spirensis Episcopus.
A. Augustensis Episcopus.
G. Trajectensis Episcopus.
V. Constantiensis Episcopus.
E. Abbas Fuldenfis.
Northmannus Dux.
Fridericus Dux.
Bonifacius Marchio.
Theobaldus Marchio.
Cynulphus Comes Palatinus.
Obertus Comes Palatinus.
A. Berengarius Comes.
Godefridus Comes.
Ego Fridericus Colonienfis Episc. & Cancellarius re-
cognovi.

Subsequitur Calisti Papa II. restitutio regaliorum
Henrico Imperatori facta.

Calisti Papa
II. restitutio
regaliorum.

Ego Calistus Servus Servorum Dei, dilecto filio suo
Henrico Dei gratia Romanorum Imperatori Augu-
sto, concedo electiones Episcoporum, & Abbatum Theu-
tonici Regni, qui ad regnum pertinent, in præsentia tua
fieri, absque simonia, & aliqua violentia, ut si qua inter
partes discordia emerferit, Metropolitanis, & Provincia-
lium consilio, vel iudicio, saniori parti assensum, & auxi-
lium præbeas. Electus autem regalia per sceptrum à te
recipiat, exceptis omnibus, quæ ad Romanam Ecclesiam
pertinere noscuntur, & quæ ex his iure tibi debet, faciat.
Ex aliis vero partibus Imperii consecratus, infra sex
menses regalia per sceptrum à te recipiat. De quibus vero
mihî querimoniam feceris, & auxilium postulaveris, se-
cundum officii mei debitum, auxilium meum præstabo.
Do tibi veram pacem, & omnibus qui in parte tua sunt,
vel fuerunt tempore hujus discordiæ.

Dat. P. A. 4.
die 23. Sept.

Data Anno 1122. nono Kalendas Octobris.

HONORIUS SECUNDUS PONT. CLXV.
ANNO DOMINI MCXXIV.

Honorius II. patria Bononiensis. Labertus de Fagna-
nis antea dictus, Archidiaconus Ecclesiæ Bono-
niensis, deinde Episcopus, Cardinalis Ostiensis. Creatus
21. Decembris 1124. Consecratus, & coronatus apud
Sanctum Petrum duodecimo Kal. Januarii, Anno Domini
1124. Vixit annos... Creavit Cardinales 29. Obiit ann.

Domini 1130. 14. Kal. Martii, & in Basilica Lateranensi
sepultus fuit. Vacavit Sedes diem 1.

Eodem die creatus fuit Theobaldus Buccapeus, Pres-
byter Card. tit. S. Anastasiæ, qui appellatus est Cælesti-
nus II. Eodem die, quo creatus fuit, abdicavit.

Damnatio pravarum consuetudinum Regni Bri-
tanniæ, circa direptionem bonorum naufrag-
antium, ac rerum mobilium à maritis, & uxori-
bus decedentibus relictorum.

Quoad bona naufragantium Christianorum, publi-
catur annis singulis Bulla Cælesti, ut notabo
ad Bullam 53. Pauli P. Pastorale, inf. tom. 3.

HONORIUS EPISCOPVS, SERVVS
Servorum Dei. Venerabilibus fratribus Turonensis Me-
tropolis suffraganeis Episcopis, Salutem & Apostolicam
benedictionem.

Edita An. D
1130.

HARISIMUS frater noster Hilde-
bertus Turonensis Episcopus, sicut
bonus Pastor pro grege suo vigilans,
evocatis fratribus sapientibus & aliis
religiosis viris, quemadmodum ex
suarum litterarum inspectione co-
gnovimus, in Nanne Vtensi Civitate,
de more Metropolitico, Concilium
celebravit. Ibiq; de incestis nuptiis, & de spuris Sa-
cerdotum filiis, & de his qui quasi hæreditaria succe-
ssione Ecclesiastica petebant beneficia, & de aliis dili-
genter pertractans, corrigenda correxit, & statuenda
constituit. Universitati ergo vestræ mandamus, quatenus
ea quæ ab ipso, juxta Sanctorum Patrum decreta, ibi ad
honorem Domini, & salutem populi statuta esse nos-
cuntur, irrefragabiliter observetis. Sicut enim in hu-
mani compage corporis, membra famulantur, & obe-
diunt capiti tanquam supremo & provisorio, ut sic per-
sona servetur incolumis; ita fidelium mentes unius ef-
fectæ voluntatis, pro custodienda unitate Fidei, & Statu
Ecclesiæ, suis debent humiliter parere Prælati.

Episcopus
Turonensis
provinciale
Concilium
egit, quod ipse
Pentis. obser-
vari man-
dat.

§. 1. Ad hæc, pravas illas consuetudines à Comite
Britanniæ charissimo, in manu præfati Archiepiscopi in
conspetu Synodi refutatas, quarum una fuit quod ma-
ritis vel uxoribus decedentibus, bona eorum mobilia à
potestate sæculari diripiebantur. Altera qua illis, qui
naufragium evaserant, etiam quæ in portu postmodum
inventæ erant, auferantur, damnamus, & nequis eas
futuris temporibus renovare præsumat, auctoritate Apo-
stolica interdicens. Iniquum enim censemus esse, ut
quem divinæ clementiæ magnitudo à sævientis pelagi
voracitate exemit, hominum læva rapacitas audeat spo-
liare.

Damnata etiam
prava Bri-
tanniæ con-
suetudines
de quibus in
rubr.

§. 2. Piorum namque Imperatorum emanavit auctori-
tas, ut etiam rerum, quæ in tempestate maris, levandæ
navis causa ejiciuntur, non amittatur dominium. Non
enim eas aliquis eo animo abjicit, quod habere nolit,
sed quod periculum effugere possit. Et qui res ipsas lu-
crandi animo abstulerit, furtum committit.

Approbatque
leges Imper-
atorias, cir-
ca bona
naufr.
Has leges ef-
fecto l. i. &
l. qui levad.
ff. ad l. Rhod.
de Inc. & l.
i. & l. ne
quid. ff. de
incend.
D. An. 5.
die 20. Maii.

Dat. Lateran. 13. Kalendas Junii.

INNO

60
INNOCENTIUS SECUNDUS PONT. CLXVI.
ANNO DOMINI MCXXX.

Innoentius II. Romanus, Gregorius antea dictus, Joannis de Papareschis filius, S.R.E. Diaconus Cardinalis, tit. S. Angeli. Creatus 13. Kalend. & coronatus 10. Kalend. Martii 1130. Sedit annos 13. menses 7. dies 8. Creavit in sex Ordinationibus Card. 53. Episc. 9. Presb. 24. & Diac. 20. Obiit anno 1143. 8. Kal. Octob. in Patriarchio Lateranensi, corpus ejus in eadem Basilica Lateranensi positum. Vacavit Sedes diem 1.

Anacletus II. Antipapa, Petri Leonis filius. Creatus anno 1130. Sedit contra Innocentium annos 7. menses 9. dies aliquot. Obiit anno 1138. & in ejus locum Victor IV. creatus post mortem Anacleti contra Innocentium, sedit menses 5. dies aliquot.

I. Enunciatio Canonizationis Sancti Hugonis Episcopi Gratianopolitani.

Hujus S. Festum agitur die prima mensis Aprilis.

INNOCENTIUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI: Dilecto filio Guidoni Priori Carthusien. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Hugo Episc. Gratianopolitani velatus jam fuit ab isto Pont. inter Sanctos.

DIVINIS respondentes beneficiis, cognita vita, & auditis, quæ per B. Hugonis merita sunt miraculis, supernæ majestatis elementiam collaudavimus, & Archiepiscoporum, Episcoporum, & Cardinalium atque aliorum, qui nobiscum aderant, communicato consilio, ipsum inter Sanctos & electos honorari præcepimus, & diem ejus assumptionis cum gaudio solemniter celebrari.

Et merito istam & miracula describi mandavit.

§. 1. Quia igitur ipsius vita, quam piè duxit in corpore, & miraculorum coruscatio, quæ Deus eum facit apud homines præfulgere, tuæ maxime dilectioni non extant in cognita auctoritate B. Petri & nostra tibi mandamus, quatenus ea, quæ tibi super hoc nota fuerint, diligenter describendo posterorum memoriz tradas, ut & Deus honoretur in Sancto, & Clerus legens, & populus audiens, gratias agant Domino, atque ipsius intercessionem peccatorum veniam percipere mereantur. Orantes pro nobis dilectos filios nostros Carthusienses fratres, per te in Domino salutamus, ac benedicimus.

Dat. P. An. r. die 21. Apr. 1134.

Dat. Pisis x. Kalendas Maii.

II.

Contra Petrum Abaelardum, & Arnaldum de Brixia, novarum hæresum sectatores.

Edita A. D. 1139.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, SERVUS SERVORUM DEI: Venerabil. fratribus Samsoni Rhemensis, Henrico Senonensi Archiepiscopis, & charissimo in Christi-

No filio Bernardo Clarevallis Abbati, Salutem & Apostolicam benedictionem.

§. 1. **P**er præsentia scripta fraternitati vestræ mandamus, quatenus Petrum Abaelardum, & Arnaldum de Brixia perverfi dogmatis fabricatores, & Catholicæ fidei impugnatores, in Religiosis locis, ubi vobis melius visum fuerit, separatim faciatis includi, & libros erroris eorum, ubicumque reperti fuerint, igne comburi.

Dat. Laterani 17. Kal. Augusti.

Damnatis supradictorum hæreticorum.

Edita P. A. 10. die 16. Julii.

CELESTINUS II. PONT. CLXVII.
ANNO DOMINI MCCLIII.

Celestinus II. natione Tuscus, de Castro S. Felicitatis propè Typhernum, Magister Guido de Castello antea vocatus. Creat. 8. Kal. Oct. an. Dom. 1143. Vixit mens. 5. dies 13. Creavit Card. 14. Obiit an. 1144. 7. Idus Martii. Sepultus est in Basilica Lateranensi. Vacavit Sedes dies 2.

LUCIUS SECUNDUS PONT. CLXVIII.
ANNO DOMINI MCXLIV.

Lucius II. Bononiensis, Gerardus antea dictus, de familia Caccianimicorum, patre Alberto, ex Canonico Regulari Monasterii S. Crucis in Hierusalem Congregationis

EUGENIUS TERTIVS.

tionis S. Fridiani Lucensis, creatus... Martii, An. Dom. 1154. coronatus eodem anno die Dominico 8. Kal. Aprilis. Sedit in Petri Cathedra menses 11. dies 14. Creavit Cardinales 9. Obiit Romæ in Monasterio S. Andreae, & Gregorii in Clivo Scauri, 3. Kalend. Martii, anno 1154. & Laterani sepultus. Vacavit sedes diem 1.

EUGENIUS TERTIVS PONT. CLXIX.
ANNO DOMINI MCLXIX.

Eugenius III. Italus, ex oppido Montis Magni, Diocesis Pisanae, in provincia Hetruriae, Petrus Bernardus antea vocatus, Abbas Sanctorum Vincentii, & Anastasii ad Aquas Salvias. Creatus 6. Kal. Aprilis, anno 1145. Vixit annos 8. menses 4. dies duodecim. In tribus ordinationibus mense Decembri factis, creavit Cardinales 27. Obiit 7. Idus Julii, anno salutis 1153. Corpus ejus ante aram maximam in Basilica Vaticana conditum est. Vacavit Sedes dies 21.

I. Canonizatio S. Henrici primi Romanorum Imperatoris.

Hujus Sancti Festum agitur die 14. Julii.

Edita A. D. 1152. EUGENIUS EPISCOPUS, SERVUS SERVORUM DEI: Venerabili fratri Egelberto Episcopo, & dilectis filiis Canonicis Bambergensis Ecclesiae, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Inssio Pontificis de inquirenda vita S. Henrici per Legatos Apostolicos.

Icut per literas, & Nuncios vestros vobis mandasse meminimus, venerabiles fratres nostros, N. Sanctae Rupinae Episcopum, & N. Presbyterum Cardinalem, pro diversis negotiis ad partes illas de nostro latere delegavimus, eisque viva voce injunximus, ut ad Ecclesiam vestram accederent, atque de vita, & miraculis Henrici Regis, rei veritatem diligenter inquirerent, & literis suis nobis significarent.

Legatorum relatio, & aliorum attestatio, de meritis ipsius Henrici.

§. 1. Nunc autem eorumdem fratrum nostrorum, & multorum religiosorum, & discretorum virorum attestatione, de castitate ipsius, de fundatione Bambergensis Ecclesiae, & multarum aliarum, quarumdam quoque Episcopatum sedium reparatione, & multiplici elemosynarum largitione, de conservatione Regis Stephani, & totius Hungariae, Domino cooperante, per eum facta; de glorioso etiam ipsius obitu, pluribusque miraculis post ejus obitum, ad ipsius corporis praesentiam divinitus ostensis, multa cognovimus. Inter quae illud

Bullar. Mag. Tom. I.

praecipuum & memorabile plurimum attendentes, quod cum diadema, sceptrumque Imperii suscepisset, non Imperialiter vixit. In thoro etiam legitimo positus (quod paucorum fuisse legitur) integritatem callimoniae usque in finem vitae conservavit.

§. 2. Quae quidem nos omnia simul perpendentes, atque devotionem vestram, & Ecclesiae Bambergensis, quae S. R. E. soli subesse dignoscitur, diligenter considerantes, tamen hujusmodi petitio nisi in generalibus Conciliis admitti non solet, auctoritate tamen S. R. E. quae omnium Conciliorum firmamentum est, petitionibus vestris acquiescimus. Atque ejusdem memorabilis viri, cujus exaltationem requiritis, fratrum nostrorum Archiepiscoporum, & Episcoporum, qui praesentes aderant, communicato consilio, memoriam inter Sanctos de cetero fieri censemus, & anniversarium ipsius diem solemniter celebrari constituimus. Vestra itaque interest, sic in S. R. E. obedientia, & fidelitate persistere, & ei digne devotionis obsequiis respondere, ut ampliori Beati Petri & nostra gratia digni inveniamini.

Datum Trans Tyberim 2. Idus Martii.

Canonizatio ejusdem Henrici ab ipso Pontifice promulgatur.

Dat. P. An. 8. die 3. Martii.

Confirmatio Constitutionum (quae Charta Charitatis appellantur) ab Ordine Cisterciensi Monachorum S. Benedicti, pro suo bono regimine editarum.

II.

Alias ordinationes similes statuerunt alii Pontifices, quae tibi indicaverunt infra in Greg. XII. const. 18. Superflua.

Institutionem vero hujus Ordinis, & alia, attende super in Const. 1. Paschal. II. Desiderium.

EUGENIUS EPISCOPUS, SERVUS SERVORUM DEI: Dilectis filiis Gothonio Cisterciensi, ac ceteris fratribus ac Monachis, tam praesentibus, quam futuris, regularem vitam, & Cisterciensi Ordinis statuta professis in perpetuum.

Edita A. D. 1152.

Scrofancta Romana Ecclesia sic in Beato Petro Apostolorum Principe à Domino promissionem obtinuit, quod Universalis Ecclesiae fundamentum existeret, & praecipuum accepit, ut Christianae fidei professor, in fide, religione, omnique sanctimonia confirmaret. Itaque universarum Ecclesiarum profectibus sollicitam se semper exhibuit, & de instituendo, conservando, & provehendo in omnibus Ecclesiis cultu Sacrae Religionis, fuit omni tempore studiosa, ut & ab ea, sicut à fonte, ad universos Ecclesiae filios sit religio derivata; & quod ab aliis, qui spiritus primitias acceperunt, religiosè ac salubriter institutum est, per eandem immutabilem acceperit firmitatem.

Exordium.

§. 1. Inde est dilecti in Domino filii, quod sacrae Religionis vestrae opinione, tanquam odore agri pleni, cui benedixit Dominus, provocati, religiosi postulationibus vestris benignum impertimur assensum, & regulares institutiones vestras auctoritate Apostolica confirmamus. In quibus sub certis capitulis quae inferius annexa sunt, decrevimus exprimenda.

Confirmatio Statutorum Ordinis Cisterciensis, inter quae continetur quod Abbatia non erigatur absque Episcopi confirmatione.

§. 2. Statuistis equidem inter vos, ne in alicujus Antistitis diocesi Ordinis vestri Abbatia fundetur, donec ipse Antistes decretum, quod inter Ecclesias Ordinis vestri ad custodiam disciplinae firmatum est, ratum se habere promittat.

Regula S. Benedicti in omnibus Monasteriis uniformiter observetur, & etiam canonicus, & alia Ordinis instituta.

§. 3. Et ut in omnibus Monasteriis de Ordine vestro, sicut in Cisterciensi Ecclesia, B. Benedicti Regula perpetuis temporibus observetur, & in lectionem ipsius nullus Ordinis vestri professor, praeter simplicem & communem intelligentiam, quemlibet alium sensum inducat, sed uniformiter, & sicut quaeque distincta noscuntur, intelligatur ab omnibus, & inviolabiliter observetur. Easdemque penitus observantias, eundem cantum, & eosdem libros, qui ad officium Ecclesiasticum pertinent, per

Nullumque contrarium premissum permissum.

Capitulum generale Cistercii singulis annis celebratur, & in eo conveniunt Abbates hic non excepti.

Abbatum culpa vel controversia in Capitulo diffiniatur.

Abbas non eligatur de alio Ordine.

Omnia alia statuta ordinis, & signa contenta in Charta Charitatis confirmantur.

Lata Ordinis non perituram, si jubetur.

Communia interdicta non impediunt celebrationem divinorum.

Monachi non trahantur ad iudicium seculari.

Sanctio penalit in contraveniens.

Invocatio pro observantibus.

Papa subscripsit.

Cardinalium subscripsit.

per universas Ecclesias vestri Ordinis teneatis. Nec aliqua omnino Ecclesia, vel persona Ordinis vestri adversus communia ipsius Ordinis instituta privilegium a quolibet postulare audeat, vel obtentum quomodolibet retinere. §. 4. Ordinatum est etiam inter vos, ut omnes Abbates de Ordine vestro, singulis annis ad generale Capitulum Cisterciense, omni postposita occasione conveniant, illis solis exceptis, quos a labore vite, infirmitas corporis retardaverit. Qui tamen idoneum nuncium delegare debebunt, per quem necessitas remotionis illorum valeat Capitulo nunciari. Et illis item exceptis, qui in remotioribus partibus habitantes, sine grandi, & evidenti difficultate se nequiverint Capitulo presentare. Qui nimirum eo termino venient, qui eis in ipso fuerit Capitulo constitutus.

§. 5. Præterea si aliqua controversia inter quoslibet Abbates de Ordine vestro emerferit, vel de aliquo illorum tam gravis culpa fuerit propalata, ut suspensionem, aut depositionem etiam mereatur, quicquid inde a Capitulo fuerit canonicè definitum, sine retractatione aliqua observetur.

§. 6. Personam autem de aliquo Ordine nulla Ecclesiarum vestrarum sibi eligat in Pastorem, prout nec vestri Ordinis aliquam Monasterii aliis statutis ordinari posse Abbatem.

§. 7. Hæc nimirum dilectissimi filii de multis institutionibus Ordinis vestri excerptimus, & propriis curavimus Capitulis designare. Quia verò singula, quæ ad Religionis profectum, & animarum salutem regulariter ordinastis, præsentis abbreviationi nequiverunt annecti, nos cum his quæ præscripta sunt, omnia quæ continentur in Charta vestra, quæ appellatur Charitatis, & quæcumque inter vos Religionis intuitu regulariter statutis, auctoritate Apostolica roboramus, & vobis, vestrisque successoribus, & omnibus qui ordinem vestrum professi fuerint, inviolabiliter perpetuis temporibus decernimus observanda.

§. 8. De cætero quia propositum firmum habetis, habitationis vestre loca extra conversationem secularium eligendi, grangias vestras, sicut & atria Ecclesiarum, a pravorum incurfu ac violentia, liberat & quietas fore statuimus, & ut nullus ibi hominem capere, spoliare, verberare, aut rapinam exercere præsumat, in virtute Sancti Spiritus inhibemus.

§. 9. Sancientes etiam, ut propter communia interdicta Terrarum, nulla Ecclesiarum vestrarum a divinis compellatur officii abstinere. Sed liceat omnibus de ordine vestro, excommunicatis & interdictis eisdem, clausis januis, submissa voce fratribus suis divina celebrare solemnia.

§. 10. Interdicimus item ne aliqua omnino persona Fratres Ordinis vestri audeat ad secularia iudicia provocare; sed si quisquam sibi adversus eos aliquid crediderit de jure competere, sub Ecclesiastico Iudicis examine experiendi habeat facultatem.

§. 11. Decernimus ergo, ut nulli aliquando liceat his quæ in hac pagina ex auctoritate Apostolicæ Principis a nobis confirmata, & constituta sunt, ausu temerario contraire, ac nostræ hujus sanctionis vigorem aliqua præsumptione infringere. Si quis autem hoc attentare præsumperit, & culpam suam satisfactione congrua contempserit emendare, divino animadversionis iudicio se noverit subiacere.

§. 12. Cuncta autem ista servantibus, sit gratia, & pax à Deo, ac Domino nostro JESU CHRISTO, quatenus, & fructum pie devotionis, & actionis bonæ percipiant, & apud supremum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Ego Eugenius Catholica Ecclesia Episcopus subscripsit. Ego Ivarus Tusculanus Episcopus subscripsit. Ego Hugo Hostien. Episcopus subscripsit. Ego Ubaldus Presbyter Card. tit. S. Praxedis subscripsit. Ego Aribertus Presbyter Cardinalis tit. S. Anastasie subscripsit. Ego Rolandus Presbyter Card. tit. S. Marci subscripsit. Ego Gerardus Presbyter Cardinalis tit. S. Stephani in Cælio monte subscripsit.

Ego Joannes Presbyter Cardinalis tit. SS. Joannis, & Pauli subscripsit.

Ego Henricus Presbyter Cardinalis tit. SS. Nerei, & Achillei subscripsit.

Ego Joah. Presbyter Card. tit. S. Equitii subscripsit.

Ego Otho Diaconus Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum subscripsit.

Ego Guido Diaconus Cardinalis Sanctæ Marie in Porticu subscripsit.

Ego Joannes Diaconus Card. SS. Sergii, & Bacchi subscripsit.

Ego Ildebrandus S. R. E. Diaconus Card. subscripsit.

Ego Gerardus S. R. E. Diaconus Card. subscripsit.

Ego Odo Diaconus Card. S. R. E. subscripsit.

Ego Bernardus S. R. E. Diaconus Card. subscripsit.

Datum Signæ, per manum Bosonis S. R. E. Scrip-
toris Kalen. Augusti, Indictione decimaquinta, Incarnati-
onis Dominicæ Anno 1152. Pontificatus verò D. Eug-
genii Papæ III. Anno 8.

Subsequitur Charta Charitatis superius confirmata.

Quia unius veri Regis & Domini & Magistri nos omnes serios, licet inutiles, esse cognoscimus, idcirco Abbatibus & Cofratribus nostris Monachis, quos per diversa loca Dei pietas per nos miserimos hominum, sub regulari disciplina ordinaverit, nullam terrenæ commutationis, seu rerum temporalium exactionem imponimus. Prodesse enim illis, omnibusque S. E. filiis cupientes; nihil quod eos gravet, nihil quod eorum substantiam minuat, erga eos agere disponimus. Ne dum nos abundantes de eorum paupertate esse cupimus, avaritiæ malum, quod secundum Apostolum idolorum servitus comprobatur, evitare non possimus.

§. 1. Curam tamen animarum illorum, gratia charitatis retinere volumus, ut si quando à sancto proposito & observantia Sanctæ Regulæ declinare, quod ablitentaverint, per nostram sollicitudinem ad rectitudinem vite redire possint.

§. 2. Nunc ergo volumus, & illis quoque præcipimus, ut Regulam Sancti Benedicti per omnia observent, sicut in novo Monasterio observatur. Non alium inducant sensum in lectione Sanctæ Regulæ, sed sicut antecessores nostri Sancti Patres, Monachi videlicet novi Monasterii intellexerunt & tenuerunt, & nos hodie intelligimus & tenemus; ita & isti intelligant & teneant.

§. 3. Et quia omnes Monachos ipsorum ad nos venientes, in claustrum nostrum recipimus, & ipsi similiter nostros in claustris, idcirco opportunum nobis videtur, & hoc volumus etiam, ut mores & cantum & omnes libros ad horas diurnas & nocturnas, & ad Missam necessarios, secundum formam morum & librorum novi Monasterii possideant, quatenus in actibus nostris nulla sit discordia, sed una charitate, una regula, similibusque vivamus moribus.

§. 4. Nec aliqua Ecclesia, vel persona Ordinis nostri, adversus communia ipsius Ordinis instituta, privilegium a quolibet postulare audeat, vel obtentum quolibet modo retinere.

§. 5. Cum verò Abbas novi Monasterii ad aliquod bonum Cœnobium visitandi venerit gratia, illius loci Abbas Ecclesiam novi Monasterii suæ esse Ecclesiæ Matrem recognoscat, & cedat ei in omnibus locis Monasterii. Et ipse Abbas adveniens, locum illius loci Abbatis, quandiu ibi manserit teneat, excepto quòd non in Hospitio, sed in Refectorio cum fratribus propter disciplinam servandam comedet, nisi Abbas loci illius defuerit. Similiter & omnes supervenientes nostri Ordinis Abbates faciant. Quod si plures supervenerint, & Abbas loci defuerit, Prior illorum in Hospitio comedat. Ex hoc excipitur, quòd Abbas loci illius, & in præsentia majoris Abbatis, Novitios suos post regulare probationem benedicat.

§. 6. Abbas quoque novi Monasterii caveat, ne quidquam præsumat tractare, aut ordinare, aut contingere de rebus illius loci ad quem venerit, contra Abbatis vel fratrum voluntatem. Si autem præcepta Regulæ, vel Ordinis nostri intellexerit in eodè loco prævaricari, cù consilio

Dat. P. An. 8. Sic. 1. Aug.

Exaltatione la Abbati. imponatur per Abbatem Cisterci.

Si illi ab observantia regula declinant, per eundem ad eam redueantur.

Regula S. Benedicti ab omnibus observetur. Hoc specialiter continetur in præserta cons. Eug. 3.

Idem cautus, mores & instituta ubique teneantur. Hoc quoque est in eadem cons.

Nullum privilegium contrarium possit.

Hoc etiam est in d. cons. Abbas Cistercii visitet omnia Ordinis Monasteria.

Personas corrigat, sed bonis nihil adimat absque consensu Fratrum, & Abbatis loci.

consilio presentis Abbatis charitative studeat fratres corrigere. Si vero Abbas loci illius non affuerit, nihilominus quod sinistrum invenerit, corrigat.

Visitatione singulis annis.

§. 7. Quemlibet per annum visitet Abbas Majoris Ecclesie, vel per se, vel per aliquos de Coabbatibus suis, omnia Monasteria, quae ipse fundaverit. Et si fratres amplius visitaverit, inde gaudeant magis.

Monasterium Cisterciense visitatur a quatuor primis Abbatibus.

§. 8. Domum autem Cisterciensem simul per seipso visitent quatuor primi Abbates de Firmitate, de Pontiniaco, de Claravalle, & de Morimundo, die qua inter se constituerint, praeter annum Capitulum, nisi forte aliquem eorum gravis aegritudo detineat.

Abbatibus venientibus ad Monasterium Cisterciense, quid agant.

§. 9. Cum autem aliquis nostri Ordinis Abbas ad novum Monasterium venerit, reverentia Abbati exhibeat congrua, stallum Abbatis illius teneat, in Hospitio comedat, si tamen Abbas defuerit. Si vero praesens fuerit, nihil horum agat, sed in Refectorio comedat. Prior autem loci negotia Cœnobii disponat.

Abbatibus ubi conveniunt, quid servent inter eos.

§. 10. Inter Abbatis illas quae se non genuerunt alterutras, ista erit lex: Omnis Abbas in omnibus locis sui Monasterii Coabbati suo cedet adveniendi, ut impleatur, Honore invicem praevinentes. Si duos, aut eo amplius convenerint, qui prior adveniendibus erit locum superiorem tenebit. Omnes tamen praeter Abbatem praesentis loci, in Refectorio comedent, ut supra diximus. Alias autem ubicumque convenerint, secundum tempus Abbatiarum ordinem suum tenebunt, ut cujus Ecclesia fuerit antiquior, ille sit prior. Ubicumque vero confederint, humiliet sibi mutuo.

Ecclesia si Cœnobium de novo construxerit, quid faciendum.

§. 11. Cum vero aliqua Ecclesiarum nostrarum, Dei gratia aded creverit, ut aliud Cœnobium construere possit, illam diffinitionem quam nos inter nostros Confratres tenemus, & ipsi inter se teneant, excepto quod annum inter se Capitulum non habebunt.

Capitulum Cisterciense, quotannis celebratur.

§. 12. Sed omnes Abbates de Ordine nostro singulis annis ad generale Capitulum Cisterciense, omni postposita occasione convenient, illis solis exceptis, quos corporis infirmitas retinuerit; qui tamen idoneum nunciium delegare debent, per quem necessitas remotionis eorum valeat Capitulo nunciari. Et illis item exceptis, qui in remotioribus partibus habitantes, eo termino venient, qui eis fuerit in Capitulo constitutus. Quod si quis alia quacumque occasione quandoque remanere a nostro generali Capitulo praesumpserit, sequentis anni Capitulo pro culpa veniam petat, nec sine gravi animadversione transeat.

De salute animarum, observantiaque reg. Cisterciensis ibi tractatur.

§. 13. In quo Capitulo de salute suarum animarum tractent. In observatione Sanctae Regulae, vel Ordinis, si quid est emendandum vel corrigendum, ordinem. Bonum pacis & charitatis inter se confirmet.

De de Abbatum vitioforum correctione agatur.

§. 14. Si quis vero Abbas minus in regula studiosus, vel saecularibus nimis intentus, vel in aliquibus vitiosis repertus fuerit, ibi charitative clametur, Veniam petat, poenitentiam pro culpa sibi indictam adimpleat. Hanc vero clamorem non nisi Abbates faciant.

Omniunusque culpa corrigantur ibid.

§. 15. Si forte aliqua controversia inter quoslibet Abbates fuerit, vel aliquorum illorum tam gravis culpa proposita fuerit, ut suspensionem, aut etiam depositionem mereatur, quicquid inde a Capitulo fuerit diffinitum, sine retractatione observetur. Si vero pro diversitate sententiarum in discordiam causa devenit, illud inde irrefragabiliter teneatur, quod Abbas Cisterciensis, & hi qui sanioris consilii, & magis idonei apparuerint, iudicabunt. Hoc observato, ut nemo eorum ad quos specialiter causa respexerit, diffinitioni debeat interesse.

Monasterium pauperum subveniatur, ibid.

§. 16. Quod si aliqua Ecclesia pauperum intolerabilem incurrerit, Abbas illius Cœnobii coram omni Capitulo causam nunciare studeat. Tunc singuli Abbates maximo charitatis igne incensi, illius Ecclesiae penuriam rebus a Deo sibi collatis, prout abundaverint, sustentare festinent.

Electio Abbatis cuiusque Monasterii quomodo agenda.

§. 17. Si qua domus Ordinis nostri Abbate proprio fuerit destituta, Major Abbas, de cujus domo illa exivit, omnem curam habeat ordinationis illius, donec in ea Abbas alius eligatur. Et praefixa die electionis, etiam ex Abbatibus, si quos domus illa genuit, advocentur, & consilio ac voluntate Patris Abbatis, Abbates & Monachi domus illius Abbatem eligant.

Bullar. Mag. Tom. I.

§. 18. Domui autem Cisterciensi quae Mater est omnium nostrum, dum proprio caruerit Abbate, quatuor primi Abbates, scilicet de Firmitate, & de Pontiniaco, de Claravalle, & de Morimundo provideant, & super eos sit cura domus illius, donec Abbas in ea electus fuerit & statutus. Ad electionem autem Cisterciensis Abbatis, praefixa, & praenominata die ad minus per quindecim dies convocentur ex Abbatibus, qui ex domo de Cistercio exierunt, & ex aliis quos praedicti Abbates, & fratres Cistercienses idoneos noverunt, & congregati in nomine Domini, Abbates & Monachi Cistercienses eligant Abbatem.

Electio Abbatis Cisterciensis quomodo agenda.

§. 19. Liceat autem cuique Matri Ecclesiae nostri Ordinis, non solum in Monachis filiarum suarum Ecclesiarum, sed de ipsis quoque Abbatibus earum liberè sibi, si necesse fuerit, assumere Abbatem. Personam vero de alio Ordine nulla de Ecclesiis nostris sibi eligat in Abbatem, sicut nec nostrum aliquem licet aliis Monasteriis, quae non sunt de Ordine nostro, dari.

Persona Abbatis non eligatur de alio Ordine, nec alteri Ordini datur.

§. 20. Si quis Abbas pro inutilitate, seu pusillanimitate sua, a Patre suo Abbate domus illius, unde sua exivit, postlaverit ut ab onere Abbatiae suae relaxetur, caveat ille, ne facile & sine rationabili causa, & multum necessaria acquiescat. Sed & si qua tanta fuerit necessitas, nihil per se inde faciat, sed convocatis aliquibus Abbatibus aliis nostri Ordinis, eorum consilio agat quod pariter noverint oportere.

Hoc idem habetur in praesertim c. 11. Eugenii. Quando Abbas sit ad sui instantiam ab onere Abbatiae relaxandus.

§. 21. Si quis vero Abbatum, contemptor Sanctae Regulae, aut Ordinis esse praevicator, vel commissorum sibi fratrum vitiis consentiens innotuerit, Abbas Matris Ecclesiae per se ipsum vel Priorem suum, aut quomodo opportunus poterit, de emendatione eum admoneat usque quater. Quod si nec ita correctus fuerit, nec sponte cedere voluerit, congregato aliquanto numero Abbatum nostrae Congregationis, transgressorem Sanctae Regulae ab officio suo amoveant, ac deinceps alter qui dignus sit, consilio & voluntate majoris Abbatis, ex Monachis illius Ecclesiae simul & Abbatibus, si qui ad eam pertineant, sicut supra dictum est, eligatur.

Vel nisi praevicator Ordinis, remouendus & deponendus.

§. 22. Si autem ille qui deponitur, aut Monachi ejus (quod Deus avertat) contumaces & rebelles esse voluerint, vel sententiam minimè acquiescant, ab ipso Abbate Matris Ecclesiae, & a ceteris Coabbatibus ejus, excommunicationi subdantur, ac deinceps ab eo coarceantur, prout fieri poterit, & cognoverint expedire. Ex hoc sane si quis illorum ad se reversus de morte animae suae resurgere, & ad matrem suam redire voluerit, tanquam filius poenitens recipiatur. Nam sine hac causa multo semper studio devitanda, nullus Abbas Monachum alterius cujuscumque Abbatiae Ordinis nostri, sine ejus voluntate inter suos ad habitandum Monachos introducat.

Si deponitur vel ejus Monachi sint rebelles, coarceantur.

§. 23. Eodem etiam modo, si forte (quod absit) Abbates nostri Ordinis, Matrem nostram Cisterciensem Ecclesiam in sancto proposito languescere, & ab observatione Regulae, vel Ordinis nostri exorbitare cognoverint, Abbatem ejusdem loci per quatuor primos Abbates, scilicet de Firmitate, de Pontiniaco, de Claravalle, & de Morimundo, sub ceterorum Abbatum nomine, usque quater, ut corrigatur ipse, & alios curet corrigere, admonent. Et cetera quae de aliis dicta sunt Abbatibus, si incorrigibiles apparuerint, circa eum studiosè adimpleant. Excepto quod si sponte cedere noluerit, nec deponere, nec contumaci dicere anathema poterunt, donec aut in generali Capitulo, aut si illud forte jam visum fuerit expectari non posse, in Conventibus aliis convocatis Abbatibus, qui de Cistercio exierunt, & aliquibus aliorum, virum inutilem ab officio suo deponant, & tamen ipsi, quam Monachi Cistercienses idoneum Abbatem eligere studeant. Quod si Abbas ille & Monachi Cistercienses contumaciter recalcitrare voluerint, gladio excommunicationis eos ferire minimè vereantur. Postea vero, si quis horum praevicatorum tandem respiscere, & animam suam salvare cupiens, ad quamlibet quatuor nostrarum Ecclesiarum, sive ad Firmitatem, sive ad Pontiniacum, sive ad Claravalle, sive ad Morimundum confugerit, sicut domesticus, & cohaeres Ecclesiae cum regulari satisfactione recipiatur, quoad usque propriae Ecclesiae,

Abbas Cisterciensis quomodo sit corrigendus, & quid agenda sit si ipse & Monachi Cistercienses recalcitraverint.

EVGENIVS TERTIVS.

Ecclesie, sicut iustum fuerit, reconciliata, quandoque reddatur. Interim autem, annum Abbatum Capitulum, non apud Cistercium, sed ubi à quatuor supra notatis Abbatibus provifum fuerit, celebrabitur.

III. Indictio belli, & Cruciatæ contra Paganos pro defensione Terræ Sanctæ Hierusalem, cum Indulgentiarum, & Privilegiorum concessione pro Cruce signatis.

Ad hæc vide notata infra ad Const. I. Gregorii VIII. Audita tremendi.

Edita A. D. 1143. EVGENIVS EPISCOPUS SERVVS SERVORVM DEI: Charissimo filio Ludovico Illustri, & glorioso Francorum Regi, & dilectis filiis Principibus, & universis Dei fidelibus per Galliam constitutis, salutem & Apostolicam benedictionem.

Pont. multum laborum pro liberatione Orientalis Ecclesie. Urbanus II. magnæ pro motu exercitu Hierusalem, ac alias Civitates expugnatis, Francorum præsertim fratris auxilio.

Sed postea eam aliquas pagani occupaverunt.

Quod Christianorum maxime cordi detestabile.

Nicæo Pbt. auxilium Regis ac Principum Regni Francia impiorum pro subventionem Occidentalis Ecclesie.

Quantum prædecessores nostri Romani Pontifices pro liberatione Orientalis Ecclesie laboraverint, & antiquorum relatione didicimus, & gestis eorum scriptum reperimus.

Prædecessor etenim noster fel. mem. Papa Urbanus, tanquam tuba intonuit, & ad ipsius liberationem S. R. E. filios de diversis mundi partibus sollicitate curavit. Ad ipsius siquidem vocem Ultramontani, & præcipue Francorum Regni fortissimi, & strenui bellatores, & illi etiã de Italia, charitatis ardore succensu convenerunt, ut maximo congregato exercitu, non sine magna proprii sanguinis effusione, divino eos auxilio comitate, Civitatem illã, in qua Salvator noster pro nobis pati voluit, & gloriosum ipsius sepulchrum passionis suæ nobis memoriale dimitit, & quamplures alias, quas prolixitate vitantes, memorare super sedimus, à Paganorum spurcicia liberarent. Quæ per gratiam Dei, & patrum vestrorum studium, qui per intervalla temporum eas defendere, & Christianum nomen in partibus illis dilatare pro viribus studuerunt, usque ad nostra tempora à Christianis detentæ sunt, & alie Urbes infidelium ab ipsis viriliter expugnatae.

Nunc autem nostris, & ipsius populi peccatis exigentibus (quod sine magno dolore, & gemitu nos proferre non possumus) Edessa Civitas, quæ nostra lingua Rohais dicitur, quæ etiam ut fertur, cum quondam in Oriente tota terra à Paganis detineretur, ipsa sola sub Christianorum potestate Domino serviebat, ab inimicis Crucis Christi capta est, & multa Christianorum Castellula ab ipsis occupata, ipsius quoque Civitatis Archiepiscopus cum Clericis suis, & multi alii Christiani ibidem interfecti sunt, & Sanctorum reliquie infidelium conculcationi datæ sunt, & dispersæ.

In quo quantum Ecclesie Dei, & toti Christianitati periculum imminet, & nos cognoscimus, & prudentiam vestram latere non credimus. Maximè namque nobilitatis, & probitatis indicium fore cognoscitur, si ea, quæ patrum strenuitas acquisivit, à vobis filiis strenuè defendantur; verumtamen si (quod absit) secus contigerit, patrum fortitudo in filiis imminuta probatur.

Universitatem itaque vestram in Domino commonemus, rogamus, atque præcipimus, & in peccatorum remissionem injungimus, ut qui Dei sunt, eo maxime potentiores & nobiles, viriliter accingantur, & infidelium multitudinè, quæ se tempus victoriæ super nos adeptam lætatur, sic occurrere, & Ecclesiam Orientalem tantam patrum vestrorum (ut prædiximus) sanguinis effusione ab eorum tyrannide liberam, ita defendere, & multa captivorum millia confratrum nostrorum de ipsorum manibus eripere studeatis, ut Christiani nominis dignitas vestro tempore augeatur, & vestra fortitudo, quæ per universum mundum laudatur, integra, & illibata servetur. Sit vobis etiam in exemplum bonus ille Matathias, qui pro paternis legibus conservandis seipsum cum filiis & parentibus suis morti exponere, & quicquid in mundo possidebat relinquere nullatenus dubitavit, atque tandem divino cooperante auxilio, per multos tamen labores, tam ipse, quam sua progenies de inimicis viriliter triumphavit.

Nos autem vestrorum quieti, & ejusdem Ecclesie destitutioni paternæ sollicitudine providentes, illis, qui tam sanctum, tamque pernecessarium opus, & laborem devotionis intuitu suscipere, & perficere decreverint, illam peccatorum remissionem, quam præfatus prædecessor noster Papa Urbanus instituit, auctoritate nobis à Deo concessa, concedimus, & confirmamus.

Atque uxores, & filios eorum, bona quoque, & possessiones sub S. Ecclesie, nostra etiam, & Archiepiscoporum, & Episcoporum, & aliorum Prælatorum Ecclesie Dei protectione manere decernimus.

Auctoritate etiam Apostolica prohibemus, ut de omnibus, quæ cum Cruce accepertint, quietè possederint, nulla desineps quæstio moveatur, donec de ipsorum reditu, vel obitu certissime cognoscatur.

Præterea quoniam illi, qui Domino militant, nequaquam in vestibus pretiosis, nec cultu formæ, nec canibus, vel accipitribus, vel aliis, quæ portant lasciviam, debent intendere, prudentiam vestram in Domino commonemus, ut qui tam sanctum opus incipere decreverint, ad hæc non intendant, sed in armis, equis, & cæteris quibus infideles expugnent, totis viribus studium, & diligentiam adhibeant.

Quicumque vero are premuntur alieno, & tam sanctum iter puro corde conceperint, de præterito usuras non solvant, & si ipsi, vel alii pro eis occasione usurarum adstricti sunt Sacramento, vel fide, Apostolica eos auctoritate absolvimus.

Liceat eis terras, sive cæteras possessiones suas, postquam commoniti propinqui, sive Domini, ad quorum feudum pertinent, pecuniam commodare aut noluerint, aut non valuerint, Ecclesiasticis, vel aliis quoque fidelibus, liberè sine ulla reclamazione impignorare.

Peccatorum remissionem, & absolutionem juxta præfati prædecessoris nostri institutionem, Omnipotentis Dei, & beati Petri Apostolorum Principis auctoritate, nobis à Deo concessa talem concedimus, ut qui tam sanctum iter devotè inceperit & perfecit, sive ibidem mortuus fuerit, de omnibus peccatis suis, de quibus corde contrito & humiliato confessionem susceperit, absolutionem obtineat, & sempiternæ retributionis fructum ab omnium remuneratore percipiat.

Dat. Verrallæ, Kal. Decembris.

ANASTASIVS QUARTVS PONT. CLXX. ANNO DOMINI MCLIII.

Anastasius IV. Romanus, Conradus de Subura antea vocatus, Benedicti filius. Canonicus Regularis, Episcopus Cardinalis Sabinus, ab Honorio II. Papa factus. Creatus, & consecratus 6. Idus Julii Anno 1153. Vixit an. 1. mens. 4. dies 2. Creatus Episc. 2. Presb. toridem. Obiit Romæ in Patriarchio Lateran. 3. Nonas Dec. 1154. Corpus ejus in Basilica Costantiniana cõditum est. Vacavit sedes die 1. Confirmatio

Indulgentia ab Urbano PP. instituta largitur in opus perficientibus.

Eos filios, & uxores, & bona sub protectione Sancti Apostoli recipi. Lasciviam accipitrum, cum uxari prohibet.

Luxum, & lasciviam vitari.

Usurarium are eosdem liberari.

Feudalia bona certo modo pignorate permitti.

Peccatorum remissionem hoc opus perficientibus, vel in eo morientibus, si prævia contritione confessi fuerint, largitur. Dat. P. An. 1. Decembr.

ANASTASIUS QUARTUS.

I. Confirmatio Canoniorum Regularium Ordinis S. Augustini, in Sacrosancta Lateran. Ecclesia, cum gratiarum elargitione.

Ad hac videnda omnino est const. 2. Paschal. supra fol. 53. Quanto, cum ibi notatis in rub.

ANASTASIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Joanni, Priori Sacrosanctae Patriarchii Basilicae Salvatoris Domini, quae Constantiniana vocatur: pariterque Ioan. Baptista, ac Joannis Evangelista; ejusque fratribus Canonicis, tam praesentibus, quam futuris, regularem vitam professis in perpetuum.

Pontificia potestatis emanatio.

ROTESTATEM ligandi, atque solvendi tam in caelis, quam in terra, Beato Petro, ejusque Successoribus auctore Deo principaliter traditam, illis Ecclesia verbis agnoscit, quibus Petrus est idem Dominus alloquutus: Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in caelis: & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in caelis. Ipsi quoque & propriae firmitas, & alienae fidei confirmatio, eodem Deo auctore praestatur, cum ad eum dicitur: Rogavi pro te, ut non deficiat fides tua, & tu conversus aliquando confirma fratres tuos. Oportet igitur nos, qui (licet indigni) Beati Petri residemus in loco, prout divina nobis clementia, & scire, & posse donaverit, prava corrigere, recta firmare, & in ejus Ecclesia sic ad arbitrium iudicii disponenda disponere, ut de vultu ejus iudicium nostrum prodeat, & oculi nostri videant aequitatem. Aequum est ergo, ac rationabile, ut suis unicuique honor Ecclesiae, ac dignitas conservetur. Et sicut in humani corporis compage naturalis ratio singulis quibuscumque membris ad salutem providens, speciales & proprios actus edocet; nobilioribus vero suam dignitatem conservat; ita in corpore Ecclesiae, Apostolica providentia secundum sacrorum institutiones canonum, universas regit Ecclesias, digniores autem & famosiores in sui status prerogativa custodit.

Confirmatio de qua in rub.

§. 1. Hujus itaque rationis debito provocari; licet omnium Ecclesiarum nobis sollicitudo & cura immaneat, praedictae tamen sanctae Lateran. Ecclesiae, per quam datur ut invigilare caeteris omnibus debeamus, quae specialius, ac familiarius ad Romani Pontificis ordinationem spectare dignoscitur, ampliori, & attentiori nos convenit studio providere. Ea propter vobis in Domino filiis Ecclesiam ipsam, in qua divino mancipati estis obsequio, ad exemplar praedecessoris nostri beatae memoriae Alexandri Papae Secundi, Apostolicae Sedis Privilegio communimus. Imprimis siquidem statuentes, ut ordo Canoniorum, qui secundum Deum, & B. Augustini regulam ibi noscitur institutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter conservetur.

Licitia quaecumque bona acquirandi.

§. 2. Praeterea quaecumque possessiones, quaecumque bona eadem Ecclesia in praesentiarum, iuste, & canonicè possidet, aut in posterum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis iustis modis, Deo propitio poterit adipisci, firma vobis, vestrisque successoribus, & illibata permanent, in quibus haec propriis duximus exprimenda vocabulis, Medietatem omnium oblationum principalis altaris, in integrum sine dispendio aliquo, Dationem, seu redditum qui Glandaticum dicitur, vel Herbaticum ex nostris porcis, & pecoribus; seu omnem fructuonem ab eodem praedecessore nostro ipsi Ecclesiae collatam.

Forma eligendi futurum Priorem. Ad quod vide etiam const. 7. Mar. V. sollicitudinis.

§. 3. Obeunte vero te nunc ejusdem loci Priore, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet surreptionis astutia, seu violentia praeponat; sed fratres in aliqua persona de vestro collegio, si idonea reperta fuerit, vel de alio religioso conventu, prius conveniant: & postmodum cum consilio, deliberatione, & iudicio Romani Pontificis eligant. Electus autem nulli, nisi tantum ipsi Romano Pontifici, de obedientia, vel subjectione aliqua teneatur.

Licitia alios in religione

§. 4. Licitat vobis praeterea Clericos à saeculo fugientes, vel laicos liberos undecumque sint, nisi excom-

Bullar. Mag. Tom. I.

municati vel interdicti sint, abque quocumque obediunt ad conversionem suscipere. Et qui suscepti fuerint, cum communi consilio Prioris & fratrum, nulli de obedientia teneantur, nisi Romano Pontifici, & Priori ejusdem Ecclesiae. Et si quid scriptum contra hoc nostra privilegium aliquo tempore apparuerit, id irritum ducimus.

capituli in intelligi jux. Willam. Six. V. Cum de. n. 70.

§. 5. Prohibemus autem, ut nulli statim post factum in eodem loco professionem, sine Prioris sui licentia fiat de claustris discedere; discedentem vero absque hujusmodi licentia, nullus audeat retinere.

Fratres in discedent de claustris absque licentia Prioris. Ecclesia Lateran. exemptio ab omni superioritate.

§. 6. Adhibentes suggestionem, & voluntate fratrum nostrorum Cardinalium Episcoporum sanximus, ut eadem Ecclesia tanquam Principalis, Mater, & Domina omnino libera sit, & nulli penitus, nisi soli Romano Pontifici sit subiecta, atque iidem Episcopi salubri providentia, veluti cooperatores & Vicarii nostri, ipsius Venerabilis Basilicae utilitatem, & honestatem provideant.

Sicut à quibus tangi possunt.

§. 7. Illud vero quod à memorato praedecessore nostro Alexandro statutum est, maxime observare praecipimus, videlicet ut vasa, seu vestes altaris, & cuncta sacri mysterii ornamenta, non tangantur, vel proferantur, seu reponantur, aut etiam quaecumque oblationes, defuper altari, à non sacris Deo ministris tollantur.

Episcopi in lebrantibus quid agendum.

§. 8. Porro celebrantibus ibidem Episcopis sacra Missarum solennia, in Clericalibus tunicis praesentes sitis, tantum imponatis, & ex vobis Presbyterum, Diaconum, Subdiaconum, atque Acolytum semper providere curetis.

Missarum celebratio quomodo.

§. 9. Praeterea minus quatuor fratribus assistent. Missa in eadem Ecclesia, etiam diebus privatis minime celebretur. Diebus vero Dominicis, & in Sanctorum festivitatibus, quantumcumque fuerit plenarius vester adfit conventus.

Capitulum quolibet hebdomada celebrandum.

§. 10. Ut autem in Ecclesia ipsa regularis ordinis & disciplinae vigor inviolabiliter auxiliante Deo custodiatur & servetur: unumquemque praedictorum Cardinalium Episcoporum, qui sunt ad principalis altaris servitium deputati, semel in hebdomada de observantia Regulae cum fratribus ipsius loci, Capitulum tenere, & si quid grave corrigendum fuerit, cum communi consilio Prioris, & fratrum, per ipsos vice nostra emendari statuimus.

Sanctio penalis.

§. 11. Si qua igitur in posterum Ecclesiastica, secularisve persona hanc nostrae constitutionis, & confirmationis paginam sciens, contra eam ausu temerario venire tentaverit, secundo, tertiove commonita, si non satisfactione congrua emendaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & à Sacratissimo corpore, & sanguine Dei, & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtae ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco iura servantibus sit pax Domini Jesu Christi; quatenus & hic fructum bonae actionis percipiant, & apud districtum iudicem praemia aeternae pacis inveniant.

Dat. Pontificatus anno secundo 1154.

Hospitalis, & Religionis Sancti Joannis Hierosolymitani, sub Sedis Apostolicae protectione susceptio, cum privilegiorum elargitione.

Alia & maxima quidem alii Pont. privilegia concesserunt, ut videre est inf. in Ioan. 22. const. 5. Exhibita, & latius in Pii 4. const. 9. Circumspecta, & in alia n. 29. Romani.

Ad hujusmodi privilegiorum intelligentiam moderatoremque & respectivè extensionem, attende infra Pii V. const. 77. Et si cuncta, & aliam n. 136. Expolcit. Nec non & const. 60. Greg. XIII. Quo magis, & alia n. 67. Circumspecta, ac aliam n. 82. Controversia. Et pariter in const. 43. Sixt. V. Aequum, & const. 5. Greg. XIV. Quanta, & Clem. VIII. const. 37. Aequa.

Demum omnia haec privilegia, & alia quomodolibet concessa hujusmodi Hospitali, ac Religioni confirmavit, & approbavit S. D. N. Urban. VIII. in sua const. 15. Universalis, inf. tom. 4. Attende etiam quod emanavit Decretum à Sacra Tridentini Concil. Interpretum

Congregatione, quo cavetur Constitutionem Greg. XV. de Judicibus Conservatoribus editam, quæ est in dicto tom. 4. inter dicti Greg. Const. num. 9. non afficere hanc Religionem, & illud confirmavit idem S. D. N. Urb. VII. in const. 78. Exponi, inf. dicto tom. 4. Et alia statuit de electione Magni Magist. const. 86. in specula, d. tom. 4.

ANASTASIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei, Dilecto filio Raymundo Magistro Xenodochii Civitatis Hierosolymitane, &c.

Edita A. D. 1154.

Hospitalitatis commensalio.

Christianæ fidei religio hoc piè credit, & veraciter confitetur, quod Dominus & Salvator noster Jesus-CHRISTUS, cum omnium dives esset, pro nobis est pauper effectus. Undè etiam ipse suis imitatoribus opportuna consolationis præmia repromittens: Beati (inquit) pauperes, quoniam vestrum est Regnum Cælorum. Idemque pater orphanorum, refugium pauperum, ad hospitalitatem, & beneficentiam nos hortans in Evangelio ait: Quod uni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis. Quique ad comprobendam tantæ bonitatis excellentiam, etiam pro calice aquæ frigidæ se mercedem redditurum asseruit.

Hospitali Hierosolymitani, sub protectione Sedis Apostolicæ susceptio.

§. 1. Nos igitur, quibus ex injuncto officio imminet, his qui longè, & his qui propè sunt, paterna sollicitudine providere, devotionem vestram debita benignitate complectimur, & quemadmodum postulatur, ad exemplar prædecessorum nostrorum scilicet mem. Innoc. I. Celestini, Lucii, Eugenii, Romanorum Pontificum, Hospitali, & Domum Sanctæ Civitatis Hierosolym, sub B. Petri tutela suscipimus, atque personas, sive res ad eum pertinentes Apostolicæ Sedis privilegio communimus.

Donorū etiam stabilitatis acquisitionis promissio.

§. 2. Statuentes ut quascumque possessiones, quæcumque bona, ad sustentandum peregrinorum & pauperum necessitatem, & Hierosolymitanæ Ecclesiæ, vel aliarum Ecclesiarum Parochiis & Civitatum Territoriis, per tuæ providentiæ vigilantiam eidem Xenodochio rationabiliter acquisita, seu à quibuslibet viris oblata, aut in futurum, concessione Regum, vel Principum, largiente Domino, offerri, vel aliis iustis modis acquiri contigerit; quæque à Venerabilibus fratribus Hierosolymitanæ Sedis Patriarchis legitime concessa sunt, tam tibi, quam successoribus tuis, & fratribus peregrinorum curam gerentibus, quæta semper, & integra conservari præcipimus.

Hospitalia quoque & cat. construendi. Tu ad hoc vide formam noviter præscriptam à Clem. VIII. in const. 99. Quoniam.

§. 3. Si quæ verò loca fuerint eidem Venabili Domui ab aliquo devotione collata, liceat vobis ibidem villas ædificare, Ecclesias & Cæmeteria ad opus hominum ibi morantium fabricare. Ita tamen ut vicina Abbatia, vel religiosorum virorum Collegium, non existat, quæ ad hoc valeant perturbari. Cum autem terræ data vobis quolibet iusto titulo conferentur, facultatem, & licentiam habeatis ibidem Oratoria constituendi, & Cæmeteria faciendi ad opus peregrinorum, & tantummodo fratrum qui de nostra fuerint mensa.

Receptores non impediantur.

§. 4. Decernimus ergo ut receptores vestrarum fraternitatum, sive Collectarum, salvo jure Dominorum suorum, in B. Petri, & nostra protectione consistant, & per tertas in quibus fuerint pacem habeant.

Receptis Ecclesiastica sepultura non negetur.

§. 5. Simili modo sancimus, ut quicumque in vestra fraternitate fuerit receptus, si fortè Ecclesiæ ad quam pertinet, à divinis officiis fuerit prohibita, eumque mori contigerit, eidem sepultura ecclesiastica non negetur, nisi excommunicatus vel nominatim fuerit interdictus.

Collectarum & receptorum adventus promittitur etiam tempore interdicti.

§. 6. Præterea si qui fratrum vestrorum ad recipiendum easdem fraternitates, & collectas, à vobis fuerint missi, ad aliquam Civitatem, Castellum, vel vicum advenierint, si fortè locus ille à divinis officiis sit interdictus, pro omnipotentis Dei reverentia, in eorum jucundo adventu, semel in anno aperiantur Ecclesiæ, & exclusis excommunicatis, divina ibi officia celebrentur.

Exemptio à divinis officiis.

§. 7. Quia verò omnia vestra sustentationibus peregrinorum, & pauperum debent cedere, ac per hoc nullatenus aliis usibus ea convenit applicari, constituimus,

de laboribus, quos vestris sumptibus colitis, nullus omnino clericus, vel laicus decimas à vobis exigere præsumat.

Ad hoc vid. const. hic in Rub. indicat. Indultum est laicis in tempore generalis interdicti intelligi jura Concilii Tridentini cap. 11. Facultas recitandi in Ecclesiis clericos & sacerdotes & Ordinatibus obnoxios.

§. 8. Statuimus ut nulli Episcopo, in Ecclesiis à vobis subditis, interdicti suspensionis, vel excommunicationis sententiam liceat promulgare. Verumtamen si generale Interdictum fuerit in locis illis prolatum, exclusis excommunicatis, & nominatim interdictis, clausis januis, absque campanarum pulsatione, planè divina officia celebrentur.

§. 9. Ut autem ad plenitudinem salutis, & coram animarum vestrarum nihil vobis desit, atque Ecclesiastica Sacramenta, & divina officia vobis & Christi pauperibus commodius exhibeantur, sancimus, ut liceat vobis Clericos, & Sacerdotes, habito prius tamen de eorum honestate, & ordinatione, quantum ad veram scientiam pertinet, per literas sive testes convenientes, & testimonia, undecumque ad vos venientes suscipere, & tam in principali domo vestra, quam etiam in obedientis sibi subditis, vobiscum habere, dummodo, si è vicino sunt, eos à propriis Episcopis, iidemque nulli alii professioni vel Ordini teneantur obnoxii. Quod si Episcopi eisdem vobis concedere fortè noluerint, nihilominus tamen auctoritate S. R. E. eos suscipiendi, & retinendi licentiam habeatis. Iidem verò Clerici nulli personæ extra vestrum Capitulum, nisi Romano Pontifici sint subiecti.

Et recipiendi etiam quicumque laici.

§. 10. Laicos verò liberos ad conversationem & pauperum Christi servitium, absque alicujus contradictione suscipiendi nihilominus vobis concedimus facultatem.

Professio non liceat ab ista ad aliam transire Religionem.

§. 11. Fratribus verò vestris semel in atque in sacro vestro Collegio receptis, post factam professionem, & habitum Religionis assumptum, revertendi ad Sæculum interdiciamus facultatem. Nec alicui eorum fas sit, post factam professionem semel assumptam Crucem Dominicam, & habitum vestræ professionis abijcere, vel ad alium locum, seu etiam Monasterium majoris seu minoris Religionis, obtenta, invitis sive inconsultis fratribus, aut eo qui Magister extiterit, licentia transmigra. Nullique Ecclesiasticæ sæcularique personæ ipsos suscipiendi aut retinendi licentia pateat.

Licentia sacerdotum ordinis quocumque Antistite recipiendi recedente die casano.

§. 12. Consecrationes verò altarium, seu basilicarum ordinationes Clericorum, qui ad sacros ordines fuerint promovendi, & cetera Ecclesiastica sacramenta à dicecesano suscipiantur Episcopo, si quidem catholicus fuerit, & gratiam sive communionem Apostolicæ Sedis habuerit, & ea gratis absque aliqua pravitate vobis voluerit exhibere. Alioquin liceat vobis catholicum quicumque malueritis adire Antistitem, qui nimirum nostra suffultus auctoritate, quæ postulantur indulgeat.

Provisores Hospitalis electio spectat ad Fratres.

§. 13. Obeunte verò te nunc ejusdem loci Provifore, atque Præposito, nullus ibi qualibet subreptione, astutia, seu violentia præponatur, nisi quem fratres ibidem, secundum Deum elegerint.

Comprobatio acquisitionum omnium pro Hospitali.

§. 14. Præterea honores omnes, sive possessiones, quas idem, Xenodochium ultra seu citra mare, in Asia, vel in Europa, aut in presenti iuste habet, vel in futurum rationabilibus modis Deo propitio poterit adipisci, vobis pro hospitalitatis studio erentibus, & per vos jam dicto Xenodochio confirmamus. Nulli ergo, &c.

D. P. An. 2. die 21. O. 3.

Dat. Lateran. per manum Rolandi S. R. E. Presbyteri Cardinalis, & Cancellarii, 12. Kalend. Novembris, indictione quarta, Incarnationis Dominicæ 1154. Pontificatus Domini Anastasii Quarti, Anno Secundo.

Hadrianus IV. Natione Anglicus, antea didictus, Roberti filius, ex villa Malvesbitia, oppidi Vitulamii, aliàs S. Albani, Batoniensis diocesis, Episcopus Albanensis, creatus Romæ Nonis Decembris 1154. Vixit annos 4. menses 8. dies 28. creavit Cardinales 16. Obiit Anagninæ, Anno Domini 1159. Kalend. Septemb. cujus Corpus Romam devictum, in Ecclesia S. Petri conditum est. Vacavit sedes Romana dies tres.

Alexander III. fuit natione Tuscanus, patria Senensis, familia nobili Bardinella, quæ postea Paporona dicta est, Rolandus antea vocatus, Raynerii filius, Canon. Regul. presbyter Card. tit. S. Marci, & Apost. Sedis Cancell. Creatus quinto Nonas Septemb. 1159. Coron. die Dominico 12. Kal. Octob. Vixit an. 21. menses 11. dies 23. Creavit Card. 44. Obiit 6. Kal. Septemb. Anno Dñi 1181. Sepultus in Basil. S. Joan. Lateran. Vacavit sedes dies 2. Victor IV. Antipapa sedet contra Alex. annos 4. menses octo, ante ejus obitum Paschalis III. Pseudopontifex designatur, sedit annos circiter quinque, in ejus locum Callistus III. creatus cum sedisset an. Octo, tandem Alex. III. ut verum Pont. veneratur anno 1178.

Canonizatio S. Eduardi Regis Angliæ, ejusque ascriptio in numerum Sanctorum Confessorum.

Hujus Sancti Festum agitur die 5. Januarii.

ALEXANDER EPISCOPUS, Edita A.D. 1161.
Servus Servorum Dei: Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, Episcopis, ac Dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, aliisque Ecclesiarum Prælatibus per Angliam constitutis, salutem & Apostolicam benedictionem.

Lius devotionis constantiam, & fidei firmitatem, quam circa Matrem vestram, Sacrosanctam Romanam Ecclesiam exhibetis, diligentius attendentes, in id propositum voluntatis adducimur, ut vos sicut charissimos fratres, & speciales Ecclesie filios sincera charitate in Dño diligamus, propensius honoremus, & postulationes vestras quantum cum Deo possumus, libenti animo admittamus.

§. 1. Inde utique fuit, quod super petitione, quam de Eduardo glorioso quondam Rege Anglorum, canonizando, & in Sanctorum Catalogo ascribendo, tam carissimus in Christo filius noster Henricus, Illustris Anglorum Rex, quàm vos ipsi, nobis instantius porrexistis, sollicitam cum fratribus nostris deliberationem habentes, libro miraculorum inspecto, quæ dum in carne mortali viveret, & postquam de presenti sæculo est assumptus, omnipotens Dñs per suam misericordiam declaravit. Vitis etiam literis antecessoris nostri piæ record. Innoc. Papæ, vestris quoque testimoniis inde receptis; quæ vis negotium tam arduum & sublime, non frequenter soleat nisi in solemnibus Conciliis de more concedi.

§. 2. De communi tamen fratrum nostrorum consilio, juxta votum & desiderium prædicti filii nostri Regis, ac vestrum, corpus ipsius Confessoris ita glorificandum censuimus, & debitis præconiis adorandum in terris, sicut eundem Confessorem Dominus per suam gratiam glorificavit in cælis. Vnde videlicet inter sanctos Confessores decreto numeretur, qui hoc ipsum apud Deum signis meruit, ac virtutibus obtinere.

§. 3. Quia igitur decet honestatis vestræ prudentiam, eum piè colere, & toto studio venerari, quem auctoritate Apostolica venerandum vestra postulavit devotio, & colendum; universitatem vestram per Apostolica scripta monemus, & exhortamur in Domino, quatenus eum ita deinceps studeatis debitis obsequiis honorare, ut ipsius intercessionibus apud districtum Judicem mereamini veniam obtinere, & gloriosum in æterna beatitudine præmium invenire.

Dat. Anagninæ 7. Idus Februarii.

Henricus Rex Angliæ, & prælati illius Regni illustris apud hunc Pontificem pro Canonizatione S. Eduardi

Hic ergo Pontifex attentis ejus meritis & miraculis, Confessorium ascribit numero.

Horaturque Prælatos ad ejusdem venerationem.

D.P. An. 1161. die 7. Feb.

Canonizatio S. Bernardi, primi Abbatis Clarevallensis, & institutoris Ordinis Monachorum Cisterciensium S. Benedicti, ejusque relatio in numerum Sanctorum Confessorum, cum institutione suæ festivitatis.

Alias similes literas ad Regem Francia, alias ad Abbates Ordinis Cisterciensium, alias quoque ad Abbates Clarevallenses, sub hac eadem die, hic Pont. dedit, quas tamen uti minus necessarias hic inserere prætermisi.

Hujus Sancti Festivitas celebratur die 20. Mensis Augusti. Et hujus Ordinis materia est tibi indicata sup. in Pasch. II. const. 1. Desiderium.

ALEXANDER EPISCOPUS, Edita A.D. 1149.
Servus Servorum Dei: Venerabilibus fratribus Archiepiscopis, Episcopis, & Dilectis filiis Abbatibus, aliisque Ecclesiarum Prælatibus, in Regno Francia constitutis, salutem & Apostolicam benedictionem.

Contigit olim dum essemus Parisiis constituti, ut Cimagini quidam, ac Venerabiles Viri, de canonizando

ALEXANDER TERTIUS.

Maximum... infamia pro... Communi... nona die... mendi Abb... Clarevallii.

Cuius virtutis & merita hic indicantur.

Hic idem Pontifex SS. Confessionum catalogo illum ascripsit ejusque festum agi iubet.

Restatur Prælati ad generationem huius Sancti.

D.P.A. 5. die 13 Ian.

Elia A.D. 1168.

Advertens hic Pontifex... la eversione... ex disensione... inter Regem Francorum & Regem Angliæ.

Mandata Car. Sedis Apof. Legatis, ut eam aqua lance vadant curant.

sanctæ record. Bernardo, quondam Clarevallensi Abbate... facerent mentionem; optantes utique, & piis nobis precibus suggerentes, ut in Concilio quod de proximo erat... celebrandum, digno huic, & laudabili voto... daremus effectum. Cumque nos eidem negotio, favoreabili satis intenderemus affectu, supervenit multitudo & frequentia peritorum, qui in diversis Provinciis rem similem postulabant. Unde cum videremus non posse congruenter omnibus satisfacere, statutum fuit pro scandalo devitando, etiam in hoc differri.

§. 1. Nuper autem ex instantia & devotione Clarevallensium fratrum, & aliarum sublimium personarum eisdem apud nos precibus innovatis, rediimus ad memoriam nostram, eisdem B. Viri sanctam & venerabilem vitam, qualiter ipse singularis gratie prerogativa suffusus, non solum in se ipso sanctitate, ac Religione præfulserit, sed etiam in universa Ecclesia Dei fidei & doctrinæ lumine radiare. Fructum verò quem in domo Domini, & verbo operatus est & exemplo, nullus fere terminus sanctæ Christianitatis ignorat, cum usque ad exteras quoque & barbaras nationes, sanctæ Religionis instituta transierit, atque Monasteriorum fundamentum extenderit, & infinitam multitudinē peccatorum per viæ secularis latitudinem incedentem, ad spiritualis vitæ rectitudinem revocavit. Specialiter autem Sacrosanctam Romanam Ecclesiam, cui auctore Deo præsidemus, ita quondam sub gravis persecutionis turbine laborantem, tam vitæ merito, quam datæ sibi cœlitum sapientiæ studio sustentavit, ut dignè quidem, & nobis omnibus ejusdem Ecclesiæ filiis in memoria habendus, & devotione perpetua venerandus. In afflictione verò corpori sui usque ad cœli sibi Mundum seque Mundo reddidit crucifixum, ut confidamus Martyrum quoque cum merita obtinere sanctorum, quem confessionis ordine, & præmia vitæ tam longum constat duxisse martyrium.

§. 2. Quibus omnibus pia consideratione pensatis, & in Concilio Fratrum nostrorum expositis, consili de misericordia Dei, cui perseveranter & fideliter militavimus, necnon & de Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, & ejusdem Beatissimi Confessoris meritis præsumentes, cum Apostolicæ Sedis auctoritate Catalogo Sanctorum ad scribi mandavimus, & commemorationis suæ Festum decrevimus modo publicè celebrandum.

§. 3. Vos etgo qui & ejusdem Sedis Apostolicæ instituta suscipere, & Deum in Sanctis suis consecutis gloriosius honorare, sic memoriam Sancti hujus celebretis in terris, ut precibus ejus & meritis, digna præmia recipiatis in cœlis.

Dat. Anagninæ 15. Kalendas Februarii 1164.

III, De Reconciliatione Regum Franciæ, & Angliæ à Sedis Apostolicæ Legatis de latere ad hoc destinatis, omni studio & æqua lance curanda, unà cum reconciliatione Thomæ Archiepiscopi Cantuariensis cum eodem Regi Angliæ.

ALEXANDER EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Willelmo Sancti Petri ad Vincula Presbytero & Oddoni S. Nicolai in Carcere Tulliano Diacono Cardinali, & Apostolicæ Sedis Legatis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Quanta universæ Dei Ecclesiæ, & præsertim Romanæ & Orientali detrimenta & incommoda ex discordia & disensione, quæ inter charissimos in Christo filios nostros Illustres Francorum, & Anglorum Reges humani generis contigit inimicum, poterunt evenire, nostram decet discretionem advertere, & tantò diligentius ad ea extinguenda intendere, quanto exinde majora (quod Deus avertat) pericula formidamus.

§. 1. Quocirca discretionem vestram per Apostolica scripta monemus, mandamus atque præcipimus, quatenus ad pacem inter eos & concordiam reformandam modis omnibus per vos & per alios Religiosos discretos viros utriusque Regni intercedere studeatis, & ad hoc tota diligentia & totis viribus laboretis. Modis omnimodis

procurantes, ne ad petitionem vel favorem unius aliquid statuat, unde alter scandalizati debeat, aut quolibet turbati.

Ad hæc, vobis districtè prohibemus, ne inter vos, vel alter Regnum Anglorum intrare, vel de ne possit illud Regni tractare, & præsertim de consecratione, & aliorum aliquid unquam efficere, vel ordinare, nisi prius venerabilis Frater noster Thomas Cantuariensis Archiepiscopus jam dicto Anglorum Regi ex parte reconcilietur. Quod per studium, & operam vestram, & merita Domini, ad effectum posse perducere, & ad pacem inter eos, & concordiam, sicut enim ex literis nostris, & aliis, & aliis accepimus, nihil est, unde præsertim, & nota terra ipsius amplius commoveretur, quam ex his quæ Ioannes Saresberienensis nobis rediens, in partibus illis dicitur.

Dat. Beneventi 12. Idus Septembris.

Canonizatio Thomæ Cantuariensis Archiepiscopi, & adscriptio ad Catalogo SS. Martiris.

Celebratio Romani Ecclesiæ Festivitatis huius Sancti die 29. Decembris.

ALEXANDER EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Venerabilibus fratribus Archiepiscopi, Episcopi & dilectis filiis aliis Ecclesiasticis Prelatis, & universo Clero, & populo per Angliam constituis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Redolee Anglia fragantia, & virtute signorum, quæ per merita illius sancti & venerabilis viri Thomæ quondam Cantuariensis Archiepiscopi, Omnipotens Dominus operatur. Et universa lætatur ubique fidelium Christiana Religio pro eo quod ille, qui est mirabilis & gloriosus in Sanctis, Sanctum suum post mortem clarificavit, & cuius vita laudabilis multa fuisse gloria meritorum, & tandem martyrio consummata est certaminis gloriosi. Quamvis autem de Sanctitate ipsius dubitari non possit, qui ejus vitam, & laudabilem conversationem attendit, & gloriosam considerat passionem, voluit tamen Salvator, & Redemptor noster, ejus sanctitatis insignia magnificis irradiare miraculis. Ut qui pro Christo insuperabilis virtutis constantia, necessitates & pericula pertulit, sui laboris & certaminis in æterna Beatitudine cognoscatur ab omnibus percepisse triumphum.

§. 1. Nos verò, auditis innumeris & magnis miraculis quæ jugiter per illum Sancti viri merita fieri Universitas narrat, & super his non sine magno gaudio per dilectos filios, & alios Albertum tit. S. Laurentii in Lucina, & Thomam tit. S. Vitalis Presbyteros Cardinales, atque Apostolicæ Sedis Legatos (qui eadem miracula tantò peritius, didicerunt quanto amplius sunt loco vicini) & aliis certiores effecti, & plurium aliarum personarum testimonio, fidem sicut debuimus adhibentes, eisdem Archiepiscopum solemniter in Ecclesia magna Collegio ibidem Clericorum, & Laicorum presentem in capite jejunii deliberato fratrum nostrorum consilio, canonizavimus, ipsūque decrevimus Sanctorum Catalogo adscribendum.

§. 2. Universitatem itaque vestram monemus, & auctoritate qua fungimur districtè præcipimus, ut natalem prædicti gloriosi Martyris diem passionis suæ solempniter singulis annis celebretis, & apud ipsam votivis orationibus satagatis veniam promereri. Ut qui pro Christo, in vita exilium, & in morte virtute contantia, passionis martyrium pertulit, fidelium jugi supplicatione pulsatus, pro nobis apud Dominum intercedat.

Datum Signiæ 4. Idus Martii.

Approbatio Ordinis, seu militiæ S. Jacobi de Spatha, in Regnis Hispaniarum nuper instituta, cum gratiarum & privilegiorum largitione.

Prohibet que ne intrare... Angliam... Thomas Archiepiscopus Cantuariensis cum Rege Angliæ.

D.P.A. 9. die 12. Aug.

IV.

Elia A.D. 1174.

S. Thomas Cantuariensis merito & miracula. Scias quod Hieronymus Rex Angliæ favore non erubuit in ossa huius Sancti, ut inscripsit Paulus iii. conf. 7. Eius qui.

Canonizatio eiusdem.

Iusto celebrandi natalis ipsius. D.P. An. 14. die 16. Mar.

V.

Admini-

ALEXANDER TERTIUS

Administrationem hujus Militie Regi Hispaniarum perpetuo concessit Adrian. VI. inf. in ejus const. 1. Dum intra. Et eorum privilegia vide in const. 32. Clem. VII. Ex Apostolica.

ALEXANDER EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Petro Ferdinando, Magistro S. Jacobi, ejusque fratribus clericis, & laicis, tam presentibus quam futuris, commanem vitam professis, in perpetuam rei memoriam.

Act. A. D. 1775

procurium.

Benedictus Deus in donis suis, & sanctus in omnibus operibus suis, qui Ecclesiam suam nova semper prole fecundat. Et sicut pro patribus filios in ea facit exurgere, sic a generatione in generationem notitiam nominis sui, & lucem fidei Christianae diffundit. Ut sicut ante ortum solis stellae sese ad occasum in firmamento sequuntur, ita in Ecclesiasticis gradibus generationes justorum (antequam veniat dies Domini magnus & horribilis, & tenebras nostras veri solis splendor illuminet) per tempora sibi succedant. Et sicut multi saepe per caudam Draconis dejiciuntur in terram, ita per adoptionem spiritus, quotidiana fiat reparatio perditorum, & de profundo inferni ad quaerenda multi caelestia erigantur. Et ita corpora teneantur in terra, ut tanquam cives sanctorum, & domestici Dei cogitatione, ac desiderio conserventur in caelis.

Quidam nobiles viri in Hispaniis Dno militave volentes, ut a militia sub uno eorum Magistro injungantur.

§. 1. Hoc sane temporibus nostris in partibus Hispaniarum de divino factum munere gratulamur, ubi nobiles quidam viri peccatorum vinculis irretiti, & miseratione illius qui vocat ea quae non sunt, tanquam ea quae sunt, superna gratia afflati, & tacti super multis transgressionibus suis dolore cordis intrinsecus, & praeteritorum agentes poenitentiam peccatorum, non solum possessiones terrenas, sed & corpora sua stare in extrema quaeque pericula pro Domino decreverunt. Et ad exemplum Domini nostri Jesu-CHRISTI, qui ait: Non veni facere voluntatem meam, sed ejus qui misit me patris, in habitu, & conversatione Religionis, sub unius Magistri stauerunt obedientia commotari. Eo utique moderamine propositum suum & ordinem temperantes, ut quia universa turba fidelium in conjugatos, & continentes distinguitur, & Dominus Jesus-CHRISTUS non solum pro viris, sed & pro feminis quoque, de femina nasci voluit, & cu hominibus conversari, habeatur in ipso ordine, qui caelitem ducant vitam, & consilium Beati Pauli sequantur, qui dicit: De virginibus autem praecceptum Domini non habeo, consilium autem do. Sint etiam qui juxta institutionem Dominicam, ad procreandam sobolem, & in continentia praecipitium evitandum, conjugibus suis utantur, & una cum eis ad incolatum superne patriae de convalle lacrymarum, & terrena transire peregrinatione nitantur, & lacrymis diluant, & operibus pietatis reatus. Quibus supra fundamentum suum (quod CHRISTUS est) pro cura carnis & affectibus liberorum, ligna, faenum, stipulam aedificare contingit, cum alii expeditores & continentes, aedificent aurum, argenteum, & lapides pretiosos. Et isti tamen & illi militent uni Regi, & super unum fundamentum caelestem unam aedificent mansionem, promissione Psalmistae in Domino roborati, qui minora quoque membra Ecclesiae confortat, & dicit: Imperfectum meum viderunt oculi mei, & in libro tuo omnes scribebuntur.

Qui Magister & milites Papa supplicarunt, ut sub sua protectione suscipiantur.

§. 2. In horum autem fidelium Christi collegio, tu dilecte in Domino fili Petre Ferdinando per voluntatem Dei magisterium super alios, & providentiam suscepisti. Qui cum quibusdam fratrum tuorum ad praesentiam nostram accedens, cum humilitate qua decuit, a Sede Apostolica requisisti, ut vos, tanquam peculiare filios in defensionem nostram, & locum in quo caput ordinis factum fuerit, in jus & proprietatem sacrosanctae Romanae Ecclesiae recipere deberemus.

Papa ergo sic recipere eorum ad rem comm.

§. 3. Unde nos devotionem vestram & bonum in Domino desiderium attendentes, de communi fratrum nostrorum consilio in speciales & proprios sacrosanctae Romanae Ecclesiae filios vos recipimus. Ordinem vestrum auctoritate Apostolica confirmantes praesentis scripti privilegio communimus.

§. 4. Statuentes, ut quascumque possessiones, quaeque bona in praesentiarum iuste & legitime possidetis, aut in posterum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum oblatione fidelium, seu aliis iustis modis partrate Domino poteritis adipisci, firma & vobis & vestris successoribus, & illibata permaneant. In quibus haec propriis duximus exprimenda vocabulis. Lodium & monasterium, cum cauto & pertinentiis suis. Burgum de ponte Nunii contra Lodium, cum suis pertinentiis. Crescente cum cauto & suis pertinentiis. Quintanilla de Petro Fernandez, cum cauto & suis pertinentiis. Batria cum cauto & suis pertinentiis. Lentamo cum suis pertinentiis. Sanctum Salvatorem del Estriana, cum cauto & suis pertinentiis. Moncont, cum cauto & suis pertinentiis. Penagosan cum suis pertinentiis. Santa Maria de Pinel, cum suis pertinentiis. Veles, cum suis pertinentiis. Alfarella, cum suis pertinentiis. Orella cum suis pertinentiis. Mora, cum suis pertinentiis. Moraveia, cum suis pertinentiis. Decima de Valera, & Portadgo, cum suis pertinentiis. Estremera, cum suis pertinentiis. Alazar, cum suis pertinentiis. Almodova, cum suis pertinentiis. Latunda, cum suis pertinentiis. Lazarza, cum suis pertinentiis. Sancimus praeter ea ne occasione antiquae detentionis, live scripturae, quiscquam vobis possit auferre, quae ultra memoriam hominum, sub Sarracenorum detenta sunt potestate, & de munificentia Principum, seu vestro studio & labore, aut jam obtenta sunt, aut in futurum, auxiliante Domino, poteritis obtinere. Cum enim unica sit nobis intentio, & singularis cura semper emineat pro defensione Christiani nominis decertate, non solum res, sed personas ipsas protectione fratrum incunctate exponere, plurimum profuerit hoc pium opus & laudabile studium impedire, si labores, & stipendia vestra, quae in communi proficiunt, praeripiantur ab aliis, & otiosi, ac desidiosi, atque in laboribus suis, non quae Jesu CHRISTI, sed quae sua sunt requirerent emolumenta, illa perciperent quae pro tantis laboribus vobis & pauperum CHRISTI vobis sunt provisiva, dicente Apostolo, Qui non laborat, non manducet.

Bonorum acquisitione & retentione concedit.

Proprietatem eorum vobis.

§. 5. Inter ea sane, quae professionis vestrae in ordine statutum est observari, primum est, ut sub unius Magistri obedientia in omni humilitate atque concordia, sine proprio vivere debeatis, illorum fidelium exemplum habentes, qui ad fidem Christianam Apostolorum praedicatione conversi, vendebant omnia, & ponebant pretium ad pedes illorum, dividebaturque singulis, prout cuique opus erat, neque aliquis illorum qui possederat, suum esse dicebat, sed erant eis omnia communia.

Marimonis permittit.

§. 6. Ad suscipiendam quoque prolem, quae in timore Domini nutretur, & infirmitatis humanae remedium juxta institutionem Domini, & indulgentiam Apostoli, qui ait: Bonum est homini mulierem non tangere, propter fornicationem autem unusquisque uxorem suam habeat, & similiter mulier vitum suum: qui continere nequiverit, conjugium fortietur, & servet in violatam fidem uxori, & uxor viro, ne thori conjugalis continentia violetur. Si autem viri praemortui fuerint, & relictae uxores quae ordinem susceperunt, nubere voluerint, denuncietur hoc Magistro, sive Commendatori, ut cum illius licentia cui mulier ipsa vult nubat, secundum verbum Apostoli dicentis; Mortuo viro soluta esse intelligitur mulier a lege viri, cui vult nubat, tantum in Domino. Quod etiam de viris intelligitur observandum, una etenim utriusque lege tenentur.

Defensa a Religione prohibet.

§. 7. Statuimus quoque ut nullus fratrum, sive sororum post susceptionem ordinis vestri, & promissam obedientiam, vel redire ad saeculum, vel ad alium Ordinem, sine magistri licentia, audeat se transferre, cum sint in Ordine vestro loca statuta, ut quisque districtus valeat conversari. Discendentem vero nullus audeat retinere, sed ad Ordinem suum per censuram Ecclesiasticam, qui discesserit cogatur.

Capituli non nisi in sollemnitate omnium Sanctorum generale Capitulum teneatur, & sit ibi clericorum conventus & Prior, qui illorum, & aliorum clericorum qui de Ordine vestro fuerint, curant.

§. 8. Ut autem in Ordine vestro, cum majori omnia deliberatione tractentur, statutum est inter vos, ut locus aliquis ordinetur, in quo per singulos annos in sollemnitate omnium Sanctorum generale Capitulum teneatur, & sit ibi clericorum conventus & Prior, qui illorum, & aliorum clericorum qui de Ordine vestro fuerint, curant.

ram possit habere, ac fratrum, cum necesse fuerit, provideat animabus. Sint autem tredecim in Ordine fratres, qui Magistro, cum opus fuerit, in consilio, & dispositione domus assistant, & eligendi Magistri curam habeat competentem. Prior siquidem clericorum, cum Magister migraverit de hac luce, de Domo, & Ordine sollicitudinem gerat. Cui sicut Magistro Ordinis obedientes existant, donec per providentiam tredecim prædictorum fratrum magistri electio celebretur. Is (cum transitus Magistri fuerit auditus & cognitus) tredecim illos fratres, sine dilatione aliqua convocabit, & si quisquam eorum infirmitate vel alia ex causa, infra quinquaginta dies adesse nequiverit, cum aliorum consilio, qui præsentibus fuerint, alium absentis loco constituet, ut Magistri electio ex aliquorum absentia minime differatur. Illi verò tredecim fratres (si magister, qui pro tempore fuerit, perniciosus aut inutilis apparuerit) cum consilio Prioris clericorum, sanioris partis Capituli, & Majoribus domus corrigendi, aut etiam amovendi eum, habeant potestatem. Et si inter eum & Capitulum emerferint quæstiones, debitum eis finem imponant, ne per aliena iudicia, vel dilabatur Ordo, vel temporalis substantia dissipetur. In nullam autem ex hoc fratres illi superbiam eleventur, sed Magistro suo devoti & obedientes existant. Et si quis eorum ex hac vita transferit, vel pro culpa, seu alia quacumque fuerit occasione mutandus, Magister cum consilio reliquorum majoris partis alium loco ejus substituatur. In Capitulo autem quod diximus annis singulis celebrandum, tredecim isti fratres & Commendatores domorum, nisi evidens & magna eos necessitas detinuerit, ad statutum locum incunctanter accurrant, & communiter tractent quæ ad profectum Ordinis, animarumque salutem, & sustentationem corporum fuerint statuenda. Vbi præcipue ad defensionem Christianorum intendere moneantur, & districtè præcipiatur, ut in Saracenos, non mundanae laudis amore, non desiderio sanguinis effundendi, non terrenarum rerum cupiditate bellum tractent, sed id tantum in pugna sua intendant, ut vel Christianos ab eorum tueantur incursum, vel ipsos ad culturam possint Christianæ fidei provocare.

*Visitatorum
electio: in
manus indi-
cat.*

*Clerici orum
& Prioris
viam &
volumen de-
signat.*

*Commenda-
toris manus
Præfatis.*

*Hospitum &
viam tam
curam com-
mittit.*

*Prælatum
revertitur,
& præcipi.*

§. 9. Eligantur & tunc Visitatores idonei, qui domos fratrum per anni circulum fideliter visitent, & quæ ibi digna correctione invenerint, aut ipsi corrigant, aut ad generale Capitulum ipsi deferant corrigenda.

§. 10. Clerici præterea vestri Ordinis, per villas & oppida simul maneat, & Priori, qui super eos fuerit ordinatus, obedientes existant. Et filios fratrum qui eis à Magistro fuerint commissi, instruant scientia litterarum. Et fratribus, tam in vita quam in morte spiritualia subministrant. Induuntur autem superpellicis, & conventum, & claustrum sub Priore suo tenebunt, & humiliter facient, quod ab ipso illis, secundum Deum fuerit imperatum. Vbi fratres quoque, de quibus Magistro visum fuerit, conversentur, & non sint otiosi, sed vacent orationi, & aliis operibus pietatis, Clericis verò de laboribus, & aliis bonis à Deo præstitis decimæ reddantur à fratribus, unde libros & congrua faciant Ecclesiarum ornamenta, & in necessitatibus corporum convenienter sibi provideant. Et si aliquid super fuerit, secundum providentiam magistri, in usus pauperum erogetur.

§. 11. Ut autem concordia charitasque inter vos servetur, & à peccato detractionis & murmurationis cuncti debeant abstinere, qui commendator in quolibet loco fuerit constitutus, pro facultate domus, in sanitate, & ægritudine, quodcumque opus fuerit, cum ea sollicitudine ac benevolentia subministrat, ut neque in substantia paritatem, neque in verbo amaritudinem gerere videatur.

§. 12. Sit vobis præcipua cura hospitum & indigentium, & necessaria illis pro facultate domus liberaliter confertantur.

§. 13. Exhibeatur Prælati Ecclesiarum honor & reverentia. Subministrat Christi fidelibus Canonicis, Monachis, Templariis, Hospitalariis aliisque in sanctæ Religionis observantia positis, consilium & auxilium, quorumlibet & indigentia, si facultas fuerit, subleventur, ut Deus in vestris glorificetur operibus, & alii qui viderint humilitatis, & charitatis vestre provocentur odore.

§. 14. Ad hæc adjiciendum decernimus, ut si, locus aliquis, in quo Episcopus esse debeat, in vestram venerit potestatem, sit ibi Episcopus, qui cum Ecclesiis & clero suo designatos sibi redditus & possessiones, & spiritualia jura percipiant. Reliqua verò cedant in usus vestros, & in vestra dispositione, sine cujusdam contradictione, persistent. Profectò in Parochialibus Ecclesiis, quas habetis, noluit Episcopus suo jure fraudari. Si autem in locis desertis, aut in ipsis terris Saracenorum de novo Ecclesias construxeritis, Ecclesiæ illæ plena gaudeat libertate, ne aliqua per Episcopos decimarum, aut alterius rei exactio graventur. Liceatque vobis per clericos vestros idoneos easdem Ecclesias cum suis plebibus gubernare, neque interdicto per Episcopos, vel excommunicationi subdantur, sed fas sit vobis, tam in majori Ecclesia, quæ caput fuerit Ordinis, quam in aliis, excommunicatis & interdictis exclusis, divina semper officia celebrare.

*Bonorum
quædam
pacifica
possessionem
mittit, sine
prejudicio
Episcoporum
præterquam
in Terris
Saracenorum.*

§. 15. Præterea, ne humanis vexationibus & calumniis à defensione Christianorum retrahi valeatis, Apostolica auctoritate decernimus, ne personas vestras, præter Legatum Apostolicæ Sedis à Latere Romani Pontificis destinatum, interdicere quisquam, & excommunicare præsumat. Quod etiam de familiis, & servientibus vestris statuimus, qui stipendia vestra percipiunt, donec justitiam parati sint exhibere. Nisi fortè talis fuerit culpa, ex qua ipso facto Ecclesiasticam censuram incurrant.

*Personas
rum interd-
ci vobis.
Tu attende
Conc. Trid.
sess. 2, c. 11.*

§. 16. Christum verò, & oleum sanctum, consecrationes Altarium, seu Basilicarum, ordinationes Clericorum vestrorum, qui ad sacros ordines fuerint promovendi, à diocesano suscipietis Episcopo, si quidem Catholicus fuerit, & gratiam atque communionem Apostolicæ Sedis habuerit, & ea gratis, & absque ulla pravitate vobis debeat exhibere. Alioquin liceat vobis quem malueritis Antistitem adire, qui nostra fultus auctoritate, quod postulat indulgeat.

*Ordinatio-
nes ab Epi-
scopis denegari
prohibetur.*

§. 17. Liceat præterea vobis in locis vestris, ubi quatuor fratres, vel plures fuerint, Oratoria construere, in quibus fratres, & familiæ vestre tantum, & divinum audire officium, & Christianam possint habere sepulturam. Ita enim volumus necessitati vestre consulere, ut non debeant ex hoc adjacentes Ecclesiæ injuriam sustinere.

*Oratoria
struendi
facultatem
cedit.
Tu vide
sess. 9, c. 11.
VIII.*

§. 18. Cum autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clausis januis, exclusis excommunicatis, & interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce, divina officia celebrare.

*Celebrandi-
que tempore
interdicti.*

§. 19. Nihilominus presenti decreto sancimus, ut si quis in aliquem vestrum, fratrem videlicet, vel sororem, violentas manus iniecerit, excommunicationis sententiæ sit adstrictus. Et illud idem pro tutela vestra, tam in sententia quam in pœna fervetur, quod sub felicis memoriæ Papa Innocentio prædecessore nostro, de tuitione clericorum generali Concilio noscitur institutum.

*Violentas
manus in
injunctas
excommuni-
cationis sus-
ponit.*

§. 20. Decernimus ergo ut nulli hominum liceat jura vel possessiones vestras temerè perturbare, aut bona vestra auferre, vel ablata retinere, minuire, seu quibilibet vexationibus fatigare, sed illibata omnia & integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione, & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura, salva Sedis Apostolicæ auctoritate.

*Perturbari
quocumque
prohibetur.*

§. 21. Ad indicium autem hujus à Sede Apostolica perceptæ liberalitatis, decem Malachinos nobis nostrisque successoribus annis singulis persolvatis.

*Annua
dis Apst.
cognitionem
dari jubet.
Contraveni-
entibus penas
imponit.*

§. 22. Si qua igitur secularis, Ecclesiasticave persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens contravenire tentaverit, secundo, tertiove monita, nisi præsumptionem suam digna satisfactione revocaverit, potestatis, honorisque sui dignitate careat, reamque se Divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & à sacratissimo corpore, ac sanguine Dei, & Domini nostri Redemptoris JESU CHRISTI aliena sit, atque in extremo examine districtæ ultioni subiaceat.

§. 23. Cunctis autem vobis vestra jura servantibus sit pax Domini nostri JESU CHRISTI, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

*Brefe ad
bus pacem
indicti.*

Vias tuas Domine demonstra mihi.
Ego Alexander Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

*Papa subscr-
psit.*

Originalis scriptio
 Ego Gualterus Galuam Episcopus.
 Ego Joannes Presbyter Cardinalis SS. Joannis & Pauli tituli Pammachii.
 Ego Joannes Presbyter Cardinalis tit. S. Anastasie.
 Ego Albertus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina.
 Ego Basso Presb. Card. S. Pudentianæ tit. Pastoris.
 Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Cæcilie.
 Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Sabinæ.
 Ego Jacinthus Diaconus Card. S. Mariæ in Cosmedin.
 Ego Corditio Diaconus Card. S. Theodoti.
 Ego Cynthius Diaconus Card. S. Adriani.
 Ego Vitellus Diac. SS. Sergii, & Bachi.
 Ego Laborans Diac. Card. S. Mariæ in porticu.
 Ego Ramerius Diac. Card. S. Georgii ad Velabrum.
 Ego Vivianus Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano.
 Dat. Ferentin. per manum Gratiani S. R. E. Subdiaconi, & Notarii, tertio Nonas Julii, Indictione octava, Incarnationis Dominicæ anno 1175. Pontificatus verò D. Alexandri Papæ III. Anno sextodecimo.

VI. Approbatio Ordinis Monachorum S. Basilii magni, in Monasterio S. Salvatoris Messanensis, in Provincia Siciliæ, omniumque largitionum Regis Rugerii.

Hujus Ordinis statuta quadam vide infra const. 26.
 Eug. iv. Inter curas: Exemptiones & gratias vide const. 4. Calix. iij. Præter, & Gregor. xij. const. 58. Benedictus. Hunc ordinem sub unius Abbatis generalis regimine reduxit Greg. prædictus ibidem. Ac de eorum habitu in d. const. Greg. Et de erectione Novitiatuum in Italia, inf. pice Clem. 8. const. 50. Cum ad.

Congregatio autem reformatorem Monachorum fuit instituta, cujus ordinationes vide in Clem. 8. const. 103.

ALEXANDER EPISCOPVS, Onuphrio Archimandrita S. Salvatoris Messanensis, ejusque fratribus, tam presentibus, quam futuris Regularem vitam professis in perpetuum.

Ordinum.

Apostolica Sedes, cui, quanquam immeriti, providente Domino præsidemus, auctoritate debitoque nostri officii cõpellimur, viros Religiosos sincera charitate diligere, & ne cujuslibet temeritatis incursum, aut eos à suo proposito revocet, aut robur, quod ablit, sacre Religionis infringat, Apostolico ipsos præsidio cõmunire.

Sufceptio Monast. vii S. Salvatoris Messanensis sub protectione Sedis Apost.

§. 1. Ea propter precibus charissimi in Christo filii nostri GG. Illustris Siciliæ Regis, benigni inclinati, & vestris postulationibus favore gratuito annuentes, præfatum Monasterium, in quo divino estis obsequio mancipati, sub B. Petri & nostrâ protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio cõmunimus.

Approbatio Ord. & Regula S. Basilii.

§. 2. In primis siquidem statuentes, ut Ordo Monasticus, qui secudum Deum & B. Basilii Regulam, quæ in eodem Monasterio antiquitus instituta esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur.

Approbatio largitionum Regis Rugerii.

§. 3. Præterea quascumque possessiones, quascumque bona, quascumque obedientias & Abbatias, Rex Rugerius recol. mem. eidem Monasterio per privilegium suum, Bulla aurea cõmunitum, concessit, omnem quoque honorem, dignitatem, consuetudines, & quidquid aliud vobis, vestrisque Successoribus contulit, sicut in privilegio suo plenius continetur, firma vobis, vestrisque successoribus & illibata permancant.

Enumeratio aliquorum locorum in Sicilia, & Calabria.

§. 4. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipsum, in quo præfatum Monasterium situm est, cum omnibus pertinentiis suis. In Sicilia quidem obedientias has. Ecclesiam S. Leonis de Messana; Ecclesiam S. Stephani de Messana; Ecclesiam S. Nicolai de Yse; Ecclesiam S. Joannis de Pichro; Ecclesiam S. Nicolai de Pelleræ; Ecclesiam S. Mercurii de Trama; Ecclesiam S. Nicolai de Canneto; Ecclesiam S. Nicædri de S. Neio; Ec-

clesiam S. Barbari de Menna; Ecclesiam S. Jacobi de Calo; Ecclesiam S. Marthæ de Mallimacho; Ecclesiam S. Petri de Largo Flumine; Ecclesiam S. Veneris de Venillis; Ecclesiam S. Theodori de insula Milasii; Ecclesia SS. Anne & Nicolai de monte Fori; Ecclesiam S. Georgii de Troilo; Obedientiam de Agro; Obedientiam de Salice. In Calabria autem obedientias has; Ecclesiam S. Pancratii de Ebriatico; Ecclesiam S. Theodori de Nicotera; Ecclesiam SS. Cofinæ & Damiani; Ecclesiam S. Nicolai de Drofo; Ecclesiam S. Viti cum tenimentis de Buzauos; Ecclesiam S. Jerusalem; Ecclesiam S. Canonis; Ecclesiam S. Joannis de Frulluzano; Obedientiam de Catuna; Obedientiam de Kecusilli cum tertia Argilli; Obedientiam de Tuchi cum omnibus pertinentiis & tenimentis eorum. Monasteria autem in Sicilia hæc; Monasterium S. Richardi de Messana; Monasterium S. Salvatoris de Presbytero Scolatio; Monasterium S. Mariæ de Mallæ; Monasterium S. Philippi de Messana; Monasterium S. Petri de Gicula; Monasterium S. Petri de Agro; Monasterium S. Salvatoris de Placa; Monasterium S. Eliæ de Embola; Monasterium S. Basilii de Traina; Monasterium S. Philippi de Demanna; Monasterium S. Pancratii; Monasterium S. Angeli de Brolo; Monasterium S. Mariæ de Gala; Monasterium S. Georgii de Gipro. In Calabria verò Monasterium S. Eliæ novi; Monasterium S. Joannis de Laureæ; Monasterium S. Fantini; Monasterium S. Pancratii de Salla, cum omnibus obedientiis eorum.

Autoritas Archimandrita instituti Abbatibus in di-ctis locis.

§. 5. In supradictis siquidem Monasteriis omnibus, debes tu fili Archimandrita, ac tui post te Successores, Abbates instituire, consilio & consensu qui in eis fuerint Monachorum. Et si quis Abbatum indignus fuerit Abbatia cui præest, tu illum & tui Successores justè & canonicè amovere debetis, & alium substituere in loco ejus, quem dignum prævideritis, juxta Dei timorem & Regulam Monasterii vestri.

Judicandi-que de Monachis & Laicis, tam in temporalibus, quam in spiritualibus.

§. 6. Liceat quoque vobis in supradictis omnibus monasteriis, & obedientiis examinare & judicare Abbates, Monachos, & Laicos eorum, tam de spiritualibus, quam temporalibus, & causas eorum justè, & canonicè definire. Ipsi verò tibi tuisque Successoribus debent obedientiam, & reverentiam debitam exhibere, tanquam Patri & Archimandritæ eorum, & justitias vobis solvere constitutas.

Licentiam acquirendi quascumque bona, de quibus census hic enunciat-ur Archiepisc. Messanensi est per- solvendum.

§. 7. Ad hæc, quascumque possessiones, quascumque bona, tam de piscationibus, olivetis, nemoribus, molendinis, terris, vineis, cænētis, & pomariis, quam de hominibus, & quibuscumque aliis, idem Monasterium in præsentiarum ubique justè & canonicè possidet, aut in futurum concessione Põstificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis præstante Domino poterit adipisci, ipsa vobis, & ipsi Monasterio auctoritate Apostolica confirmamus. Eo tenore quod Messanensi Archiepiscopo & Successoribus ejus, tam tu fili Archimandrita, quam Successores tui, viginti solidos, centum libras cereæ, viginti incensii, & totidem cadofæ, & olei, pro censu annuatim solvere debeatis.

Exemptio & Decimis. Vide qua notantur in const. 4. Calix. iij. v. g.

§. 8. Sanè novalium vestrorum quæ propriis manibus aut sumptibus colitis, sive de quibuscumque aliis proventibus vestris, vel de nutrimentis animalium vestrorum, nullus à vobis vel ab hominibus vestris, decimas exigere, vel extorquere præsumat.

Licentia alio recipiendi.

§. 9. Liceat quoque vobis Clericos, vel Laicos, liberos & absolutos è sæculo fugientes, ad Monasterium vestrum recipere, & eos absque contradictione aliqua retinere.

§. 10. Prohibemus insuper ut nulli fratrum vestrorum post factam in Monasterio vestro professionem, fas sit de eodem loco, nisi arctioris Religionis obtentu, absque Archimandritæ sui licentia discedere. Discedentem verò absque cõmunium literarum cautione nullus audeat retinere.

Prohibitio de hæc-teris membra in-terdicendi.

§. 11. Prohibemus etiam, ut nullus ipsum Monasterium interdiceret audeat, vel monasteria, aut obedientias ejus, seu homines eorum.

Constitutio antiquarum immunitatum.

§. 12. Libertates quoque & immunitates antiquas, & rationabiles consuetudines Monasterii vestri concessas & hæcenus observatas, ratas habemus, & eas perpetuis temporibus illibatas permancere cõtemus.

§. 13. Ob

Electio Archimandrita ad fratres & Monasterii spectat.

Prohibitio perturbandi d. Monast.

Sanctio penalis in perturbatores.

Benedictio pro sanioribus.

D.P. An. 17. die 21. Oct.

VII.

Approbatio Ordinis Fratrum Carthusianorum, cum elargitione gratiarum.

Aliis hic Ordo privilegii donatus fuit, quorum aliqua vide infra in const. 3. Honor. III. cum dilecti Greg. IX. const. 3. Quoties. Vrb. V. const. 2. Sincera. Et signanter exemptionem à jurisdictione Ordinariorum & aliorum concessit Bonif. IX. in const. 3. Sacrosancta. Et exemptionem à decimis dedit Mart. V. in const. 4. Fons.

Hujus Ordinis obedientia perpetuo esse debet sub Priore Majoris domus Carthuse, & Definitorum Capituli generalis, ex const. 17. Julii II. Dum ad fructus. Privilegia omnia, indulta, exemptiones, & gratia, tam in spiritualibus, quam in temporalibus concessa, & concedenda, quibusvis Mendicantium, & non Mendicantium Ordinibus communicavit huic Ordini Greg. XV. in const. Ad uberes 42. inf. tom. 4. Et S. Brunonis Confessoris dicti Ordinis fundatoris Festivitatem sub ritu semiduplici die 6. Octob. ubique terrarum celebrandam instituit idem Greg. dicto tom. 4. constit. 44. Domini nostri.

Edita A. D. 1176.

ALEXANDER EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Guidoni Priori Carthusien. ejusque Fratribus, tam presentibus, quam futuris in perpetuum Salutem & Apostolicam Benedictionem.

Exordium.

Cum vos per Dei gratiam multa promereatis gloria meritorum, & vitam solitariam eligentes, divinæ contemplationi arctius intendatis, bonus odor Religionis vestrae id ad nos inducit, ut communi, & speciali debito quieti vestrae debeamus intendere, & jura vestra summo opere conservare.

Confirmatio Ordinis.

§. 1. Ea propter dilecti in Domino Filii, vestris justis postulationibus clementer annuimus, vestramque & alias domos Ordinis vestri, cum omnibus bonis, pascuis, & possessionibus, quas impræsentiarum justè, & canonicè possidetis, aut in futurum justis modis, præstante Domino poteritis adipisci, sub B. Petri, & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus, & terminos quos rationabiliter statuistis, vobis, & domibus vestris auctoritate Apostolica confirmamus.

§. 2. Ad hæc, auctoritate Apostolica arctius interdiciamus, & sub interminatione anathematis prohibemus, ne quis infra terminos vestros, vel domorum vestrarum, hominem capere, furtum, seu rapinam committere, vel homicidium facere audeat, aut homines ad domos vestras venientes, vel ab eis redeuntes, quomodolibet perturbare, ut ob reverentiam Dei & locorum vestrorum infra hos terminos, non solum vos, & fratres vestri, sed etiam alii plenam pacem habeant, & quietem.

Prohibitio Ordinis perturbatio.

§. 3. Adjicientes quoque statuimus, ut infra dimidiam leucam, à terminis possessionum, quas habetis, nulli Religioso liceat quodlibet ædificium constituere, vel possessiones acquirere.

Alii Religiosi minit per loca d. Ordinis a. quæ sunt.

§. 4. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat vos super possessionibus, vel pascuis vestris, temerè perturbare, aut super his vobis molestiam, vel gravamen inferre, vel eas ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare. Sed illibata omnia, & integra conserventur, eorum, pro quorum gubernatione & sustentatione concessa sunt, utibus omnimodis profutura, salva Sedis Apostolicæ auctoritate.

Nemo Ordinarius infra m. s.iam.

§. 5. Si quæ igitur in futurum, Ecclesiastica, Sæcularive persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temerè venire tentaverit, secundò, tertiove commonita, nisi præsumptionem suam digna satisfactione correxerit, potestatis, honorisque sui dignitate careat, reamque se divino judicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & à sacratissimo corpore, & sanguine Dei, & Domini Redemptoris nostri JESU-CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat.

Alioquin panis dicitur succineat.

§. 6. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri JESU-CHRISTI, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Pax auctoritatis Ordinis dicitur.

- Ego Alexander Catholica Ecclesia Episcopus subscripsi.
- Ego Hubaldus Hostientis Episcopus subscripsi.
- Ego Joannes SS. Joannis, & Pauli Presb. Card. subser.
- Ego Albertus Presbyter Cardinalis tit. S. Laurentii in Lucina subscripsi.
- Ego Ruer. Presb. Card. S. Petri ad vincula subscripsi.
- Ego Boso Presb. Card. S. Pudentianæ subscripsi.
- Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Marci subscripsi.
- Ego Theodinus Presb. Card. tit. S. Vitalis subscripsi.
- Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Cæcilie subscripsi.
- Ego Pettus Presb. Card. tit. S. Sufannæ subscripsi.
- Ego Hyacinthus S. Mariæ in Colinedin Diaconus Cardinalis subscripsi.
- Ego Cinthius Diac. S. Adriani subscripsi.
- Ego Hugo Cardinalis Diac. S. Eustachii juxta templum Agrippæ subscripsi.
- Ego Laborans Diac. Card. S. Mariæ in Porticu subscripsi.
- Ego Raynerius Diaconus Card. S. Georgii ad Velum aureum subscripsi.

Papa subscripsi. Curia subscripsi.

Dat. Anagninæ per manum Gratiani S.R.E. Subdiaconi, & Notarii, quarto Non. Septembris, Indictione nona, Incarnationis Dominicæ Anno 1176. Pontificatus vero D. Alexandri Papæ III. Anno 17.

Dat. P. A. die 2. Sep.

De pace cum Friderico Imperatore Venetiis inita, ejusque absolutione.

VIII.

Eisdem ferè literas hic idem Pontifex ad Petrum Abbatem Cassinensem, & Capuanum Archiepiscopum sub die 24. hujus mensis Julii conscripsit. Et alias ejusdem exempli ad Richardum Cantuariensem Episcopum, ejusque suffraganeos direxit. Sed eas uss huic similes prætermisit.

ALEXANDER EPISCOPVS, SERVVS Servorum Dei: Venerabilibus Fratribus Rogero Eboracensi Archiepiscopo, Apostolica Sedis Legato, & Hugoni Dunelmensi Episcopo; Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita An. 1177.

Exigunt gratissimæ devotionis obsequia, quæ nobis & Ecclesiæ tam devotè, quam laudabiliter exhibuisse noscimus.

Corroboratio felicitatis successus Pa...

noſcimini, ut felices & ſuccellus Eccleſiæ vobis, ſicut ſpecialibus & devotis Eccleſiæ filiis ſpiritualibus deſcribamus, cum dignum ſit & cõveniens, & honeſtum, ut quos ita habuimus in noſtra devotione firmos, & ſtabiles, de proſperitate noſtra, & ipſius Eccleſiæ reddamus hilares & gaudentes. Agite itaque unã nobiſcum gratias Omnipotenti Deo, qui habitat in altiffimis, & humilia reſpicit de ſupernis, de cujus munere venit, ut ſponſa ſua Sacroſancta Eccleſia diu & graviter procellis fluctibus, & validiffima tempeſtate quaſata, nunc tandem portum ſalutis attigerit, & pacatis ſævientibus procellis, debita & deſiderata tranquillitate lætetur.

§. 1. Sanè duodecimo Kalendas inſtantis menſis Auguſti, de mandato chariſſimi in Chriſto filii noſtri Friderici Illuſtris Romanorum Imperatoris, præſentibus Principibus Eccleſiaſticis, & etiam ſæcularibus Pheutonicæ Regni, publicè in anima ejus, in præſentia noſtra, coram innumeroſa hominum multitudine præſtiterunt, taçtis Sacroſanctis Evangeliiſ, juramentum, quod poſtquam idem Imperator veniret Venetias, omni quaſitione, & contradictione ſopita, pacem Eccleſiæ, ſicut per fratres noſtros & Principes ſuos diſpoſita eſt & tractata, & pacem chariſſimi in Chriſto filii noſtri Vuillelmi Illuſtris Siciliæ Regis, uſque ad quindecim annos, & treguam Longobardorum uſque ad ſex annos, in anima ſua, & etiam à Principibus ſuis faceret, ſicut in ſcripto pacis, & treguæ continetur, juramento firmari. Et Principes Teutonicæ Regni, ſcilicet Venerabiles fratres noſtri Magdeburgenſis, Colonienſis, & Chriſtianus dictus Moguntinus Archiepiſcopi, & quidam alii in anima ſua proſe jurare fecerunt.

§. 2. Nono verò Kal. Auguſti præſatus Imperator, ſicut tractatum fuerat & diſpoſitum, venit ad Eccleſiam B. Nicolai, quæ per unũ milliare diſtat à Venetiis, & ibi tã ipſe, quã Archiepiſcopi, Epifcopi, & alii Principes Teutonicæ Regni abrenuntiantes Schiſmati, per fratres noſtros Epifcopos & Cardinales, de mãdato noſtro, præſentibus quibuſdam aliis, abſolutionis beneficium meruerunt.

§. 3. Deinde venerunt Venetias, & ibi ante Eccleſiam B. Marci prædictus Imperator innumera multitudine virorum, & mulierum præſente, & alta voce reddente gratias & laudes Altiffimo, nobis ſicut Summo Pontifici obedientiam, & reverentiam humiliter & reverenter exhibuit, & recepto à nobis pacis oſculo, nos devotè dextravit, & cum reverentia qua decuit, & devotione, uſque ad altare in Eccleſiam introduxit.

§. 4. Sequenti verò die in feſto B. Jacobi, ab eodem Imperatore rogati, ad prædictam Eccleſiam S. Marci ſolemnia celebraturi Miſſarum acceſſimus. Et nobis illuc venientibus præſatus Imperator extra Eccleſiam obviam venit, & dextro latere noſtro devotè ſuſcepto, nos in Eccleſiam introduxit. Et peractis Miſſarum ſolemniis, nos uſque ad ipſius Eccleſiæ portam dextravit. Et cum aſcenderemus paleſtredum noſtrum ibi paratum, ſtapham tenuit, & omnem honorem & reverentiam nobis exhibuit, quam prædeceſſores ejus noſtris conſueverunt anteceſſoribus.

§. 5. Erit itaque ſolicitudinis veſtræ, nobis & Eccleſiæ in proſperis ſucceſſibus congaudere, & effectum pacis aliis devotis Eccleſiæ filiis aperire, ut hi quos zelus Domini tangit, de pacis munere divinitus dato in Domino gaudeant, & exultent.

Dat. Venetiis in Rivo alto, 7. Kalend. Auguſti.

qua die 21. illi firmati cum principibus videlicet imperatoris.

Et die 24. ſolem Imp. ſchismati renuntiavit, & abſolutus fuit.

Obedientiam que huic Summo Pontifici exhibuit.

Ac ſubſeq. die 25. idem Pontifex ſolemniſſimè celebravit, & Imperator ipſius & reverentiam præſtavit.

De ea ergo reſtores Domini congaudere, Deo quo gratias agere debent. Dat. P. A. 18. die 26. Julii.

IX. Indiçtio XI. Sacri, & generalis Concilii Lateranenſis III. pro anno 1179.

ALEXANDER EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Venerabilibus Fratribus Piſano Archiepiſcopo, & univerſis Epifcopis, & dilectis filiis Abbatibus per Tuſciam conſtitutis, Salutem & Apoſtolicam Benediçtionem.

Quoniam in agro Domini, qui eſt Eccleſia, tanquam ſpinæ & tribuli naſcuntur quotidie, & pullulãt germina vitiatorum, cum videlicet, quia proni ſunt ſenſus ho-

Hic Pontifex ob cauſas hic annuatiat.

Bullar. Mag. Tom. I.

minis ad malum, ab adoleſcentiã ſua, tãm quia inimicus homo de malicia ſua zizania ſuperſeminare non ceſſat & germen bonum nititur ſuffocare, necèſſe eſt diligentiam; ad eſſe cultorum, & nunc evellere & amputare jam nata, nunc etiam naſcituris nocivis gravaminibus proſcindi aditum obſerare; ſubſequenter autem & inferere fructiferum germen, & ſeminare ſemen bonum, quod trigefimum, ſexageſimum, & centefimum ſecundum ſecundante Deo poſſit afferre. Nam & hæc verba illa dominica ſonare videntur, quibus Hieremiam Prophetam & in eo Evangelicum Sacerdotem inſtruxit, dicens: Dedi verba mea in ore tuo. Ecce conſtitui te ſuper gentes, & regna, ut evellas, & deſtruas, & diſperdas, & diſſipes, & ædifices, & plantes. Id autem licet univerſis Eccleſiarum Rectoribus incumbat, multo tamen fortius imminet Romanæ Urbis Antiftiti, qui à Domino Jeſu Chriſto, ut caput eſſet Eccleſiæ, in B. Petro accepit, & de paſcendis Dominicis ovibus, & fratribus confirmandi, expreſſum & ſpeciale noſcitur habuiſſe mandatum.

§. 1. Inde ſiquidem eſt, quod nos, licet inſufficientes meritis, ad providentiam Apoſtolicæ Sedis, & Miniſterium univerſalis Eccleſiæ à Deo, (ut ipſi placuit) diſponente vocati, quia in Eccleſia Dei correptione videmus quamplurima indigere, tam ad emendanda quæ diſigna emendatione videntur, quã ad promulganda, que ſaluti fidelium viſa fuerint expedire, de diverſis partibus perſonas Eccleſiaſticas decrevimus evocandas. Quarum præſentia & conſilio, quæ fuerint ſalubria ſtatuantur, & quod bonum ſecundum conſuetudinem antiquorum Patrum provideatur, & firmetur à multis. Quod ſi particulariter fieret, non facile poſſet plenum robur habere.

§. 2. Quocirca per Apoſt. vobis ſcripta mandamus, qualiter huic noſtræ diſpoſitioni plenè deſideriis cooperari curetis, & prima Dominica advenientis Quadrageſi ad Urbem Romam, ducete Domino veniat, ut cooperante S. Spiritu gratia, tum in corrigendis enormitatibus, tum in ſtatuendis, quæ Deo grata fuerint, cõmunè ſtudio, quod fuerit agendum agatur, & uno humero ſublevemus; Arcam Domini, at que uno ore honorificemus Deum, & Patrem Domini noſtri Jeſu-Chriſti.

Dat. Tuſculi, undecimo Kalend. Octob.

terminatus

Ad emendationem, & reſtitutionem proſtitum Chriſti fidelium.

Indicte Concilium Lateranenſe generale, in futura Quadrageſima celebrandum.

D. P. An. 1179 die 21. Oct.

LUCIUS TERTIUS PONT. CLXXIII. ANNO DOMINI MCCLXXIII.

Lucius III. Lucenſis, Hetruſcus, Vbaldus Alucingolus, Bonagiunni Mordii filius. ex Canonico Lucenſi, Preſbyter Cardinalis tunc Præſedis ab Innoc. II. & Epifcopus Oſtienſis & Veliternus ab Hadriano IV. factus. Creatus Romæ quart. Kalend. Septembris, & coronatus 3. Kalend. anno 1181. Sedit annos quatuor, menſes duos, dies 28. Creavit Cardinales 5. Obiit Veronæ 7. Kalend. Decembris 1185. Corpus ejus in Cathedrali Eccleſia ſepultum. Non vacavit ſedes.

URBA

VRbanus III. Mediolanensis, Lambertus Cribellus antea vocatus, Joannis Cribelli filius, Ecclesie Mediolanensis Archidiaconus, mox Presbyter Cardinalis ab Alexandro III. factus. Creatus Verona 7. Kalend. Decemb. & coronatus 8. Kalendas Januarii 1185. Sedit annum 1. menses 10. dies 25. Creavit Cardinales duos. Obiit Ferraria 14. Kalendas Novembris, anno 1187. cuius corpus in Cathedrali Ecclesia Ferrariensi sepultum est. Vacavit sedes diem unum.

I. **Approbatio Ordinis Fratrum Cruciferorum, in Hospitali Civitatis Bononiæ.**

Hunc Ordinem à B. Cleto institutum, & ab Alex. III. dudum fuisse reformatum, inquit Greg. XIV. infr. in ejus const. 13. Romanus, ubi ipsius privilegia confirmavit, & gratias Ordinem Mendicantium concessit. Sed nec d. Alex. III. nec Pius II. qui habitum coloris carulei eidem Ordini dedit, constitutiones pacto aliquo invenire potuit. Reformavit Ordines Pius V. multis de antiquo ejus statu relatis, ut infr. in ejus const. 59. Nihil. Et ambitum interdixit Clem. VII. const. 109. Quoniam.

VRBANUS EPISCOPUS, &c.
Dilectis Ben. Magistro & Fratribus Cruciferis, Hospitalis Domus Bononiensis, tam presentibus, quam futuris, communem vitam ducentibus in perpetuum.

Approbatio
Ordinis Cruciferorum, in
Ecclesia Hospitalis Bononiæ.

UM Antecessor tuus fili Prior à prædecessore nostro fel. mem. Alexandro Papa lapidem primarium ad Ecclesiam construendam accepit in territorio Bononiensi ubi domus vestra nunc constructa dignoscitur, nos vestris postulationibus induciti, eandem Ecclesiam in qua divino estis & pauperum obsequio mancipati, in jus & proprietatem B. Petri, & nostra protectione suscepimus, & presentis scripti privilegio communimus. Statuentes, ut quascunque possessiones, quacunque bona, eadem Ecclesia vestra cum hospitali in presentiarum iuste & canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis iustis modis præstante Domino poterit adipisci, fir-

ma vobis vestrisque successoribus, & illibata permanent. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipsum in quo præfatum hospitale, & Ecclesia sita est, cum omnibus pertinentiis suis.

§. 1. Sane novorum vestrorum, quæ propriis manibus, vel sumptibus colitis, sive de vestrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præsumat.

§. 2. Liceat quoque vobis personas liberas, & absolutas, à sæculo fugientes, ad conversionem & pauperum Christi servitium recipere, & eas absque contradictione aliqua retinere.

§. 3. Inhibemus autem ne aliqua Ecclesiastica, secularive persona, in domum vestram quemquam intrudere, aut aliquem fratrum vestrorum de ipsa domo audeat eicere violenter. Clerici etiam, qui ad domos vestras ordinati fuerint, & assumpti, nulli alii, quam tibi, fili Prior, præstare obedientiam compellantur. Prohibemus insuper ne cui liceat vos, aut domos vestras interdicto, vel excommunicatione, sine manifesta & rationabili causa, & legitima citatione subicere. Præfenti pagina decernentes, ut nullus Ecclesiarum Prælati à domibus vestris quicquam exigere, præter libram cere, audeat, vel etiam extorquere. Salvis censibus illis, qui nunc in quibusdam domibus vestris constituti sunt de consensu Episcoporum annuatim percipiendi.

§. 4. Nihilominus etiam vobis duximus indulgendum, ut in domibus vestris, ubi tot fratres assidue commorantur, quibus sit Ecclesia necessaria, liceat vobis Oratoria erigere, & Coemeteria fabricare. Quorum sepulturam liberam esse decernimus ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illis sepeliri deliberaverint, nisi forte excommunicati vel interdicti sint, nullus obstat. Salva tamen iustitia illarum Ecclesiarum à quibus mortuorum corpora assumuntur.

§. 5. Christina quoque, Oleum sanctum, Dedicaciones Ecclesiarum, Ordinationes Clericorum, qui ad sacros fuerint ordines promovendi, & cætera Ecclesiastica Sacramenta à quocumque malueritis Catholico recipiatis Episcopo, qui nostra fultus auctoritate, quod postulat impendat.

§. 6. Ad indicium autem quod eadem domus vestra, specialiter B. Petri existat, duodecim imperiales nobis nostrisque successoribus annis singulis persolvatis.

§. 7. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat præfatum Ecclesiam, & hospitale temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuire, seu quibuslibet vexationibus fatigare. Sed omnia integre conserventur, eorum pro quorum gubernatione, ac sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Salva Sedis Apostolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica, secularive persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo, tertiove commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis, honorisque sui careat dignitate, reumque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & à sacratissimo corpore, ac sanguine Dei, & Domini Redemptoris nostri JESU-CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subiacet.

§. 8. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus pax Domini nostri JESU-CHRISTI, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum iudicem præmia pacis inveniant. Amen.

Ad te Domine levavi animam meam.

Ego Urbanus Catholica Ecclesia Episcopus.

Ego Henricus Albanen. Episcopus.

Ego Paulus Prænestinus Episcopus.

Ego Theobaldus Hostien. & Velletr. Episcopus.

Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Susannæ.

Ego Laborans Presbyter Cardinalis S. Mariæ Trans Tiberim tit. S. Callisti.

Ego Pandolphus Presb. Card. tit. XII. Apostolorum.

Ego Melior Presb. Card. SS. Io. & Pauli, tit. Pamachii.

Ego Adelardus tit. S. Marcelli Presb. Card.

Ego Jac. Diac. Card. S. Mariæ in Cosmedin.

Ego Gratianus SS. Cosimæ & Damiani Diac. Card.

Ego

Exemptio
soluzione
cimatum.

Licentia
cipiendi
Relig.

Attende
constit.
Six. V. Can.
de.
Prohibitio
molestandi
Fratres Cr.
ciferos.

Licentia
fabricandi
Coemeteria.
Al hoc
sente const.
90. Clem.
VII. Quo-
niam.

Christina
alia Sacra-
menta ab
Episcopis
recipiendi.

Annua
pensionis
de
signatio
sede Apol.
sanctio
nalisi in
turbatore.

Benedictio
benefactorum.

PP. subscr.
ptio.

Card. sub-
scriptions.

Ego Roland, S. Mariæ in Porticu Diac. Card.
Ego Petrus S. Nicolai in Carcere Tullian. Diac. Card.
Ego Rad. S. Georgii ad velum aureum Diac. Card.
Dat. Veronæ per manum Moyfi Lateranen. Canonici,
Viceagentis Cancellariæ, 7. Kalendas Aprilis, Indi-
cione quinta, Incarnationis Dominicæ Anno 1187. Pontifi-
catus verò D. Urbani Papæ III. Anno Secundo.

GREGORIVS OCTAVVS PONT. CLXXV.
ANNO DOMINI MCLXXXVII.

Gregorius VIII. beneventanus, Albertus antea di-
ctus, Sertorii à Mora, alias Spanadronis filius, Mo-
nachus Ordinis S. Benedicti, Vigésimus Papa Regnicola,
Presbyter Cardinalis tit. S. Laurentii in Lucina, Creatus
Ferrariæ 13. Kalend. & coronatus 8. Kalend. Novembris
1187. Sedit mensem unum, dies 17. non creavit Cardi-
nales. Obiit Pisis 18. Kalend. Januarii 1187. & in Cathedra
Ecclesiæ Pisana sepultus est. Vacavit sedes dies 20.

I. Indiçtio belli, & Cruciatæ pro recuperatione
Terræ Sanctæ Hierusalem, cum indultis, &
Indulgentiis pro Cruce signatis ad illud pro-
ficiscentibus. Et cum præcepto jejunii hac de
causa servandi.

*Simile Bellum indixit Urban. II. & seq. anno sub
Celestino I. liberata fuit Hierusalem Anno 1099.
Et cum Saladinus Paganorum Dux hoc anno 1187.
eam expugnasset, sapius tentata fuit postea eius
recuperatio, ut hic legitur, & in const. 12. Innoc. 3.
Ad liberandam.*

Prout antea de ejus defensione egerat Eugenius 3. hic
sup. in ejus const. 3. Quantum, pag. 58. Et tandem pro
ejus recuperatione generale Concilium Viennense
convocavit Clemens V. inf. in ejus const. 1. Regnans.

GREGORIVS EPISCOPVS,
Servus Servorum Dei. Universis Christi fidelibus ad quas
litera ista pervenerint, Salutem & Apostolicam benedi-
ctionem.

§. 1. Uditæ tremendi severitate Judicii quod
super terram Hierusalem divina manus
exercuit, tanto sumus Nos & fratres
nostrî horrore cõfusi, tantisque afflicti
doloribus, ut non facile nobis occurreret, quid agere,
aut quid facere deberemus, nisi quod Psalmista deplorat,
Bullar. Mag. Tom. I.

Edita A. D.
1187.

Exordium
Hierusalem
lacrymosa
reconset.

& dicit: Deus venerunt gentes in hæreditatem tuam,
inquinaverunt templum sanctum tuum, posuerunt
Hierusalem in pomorum custodiam, catnes Sanctorum
tuorû bestiis terræ, & escas volatilibus cæli, &c. Ex oc-
casionem quippe dissensionis, quæ malitia hominum ex
suggestione diaboli facta est nuper in terra, accessit Sa-
ladinus cum multitudine armatorum ad partes illas, &
occurrētibus eis Rege, & Episcopis, Templariis, & Hof-
pitalariis, Baronibus ac multis cum populo terræ, & Cru-
ce Dominica (per quam ex memoria & fide passionis
Christi qui pependit, & genus humanum redemit, cer-
tum solebat esse tutamen, & contra Paganorum incur-
sus desiderata defensio) facta congressione inter eos, &
superata parte nostrorum, capta est Crux Dominica, tru-
cidati Episcopi, captus est Rex, & universi ferè aut occisi
gladio, aut hostilibus manibus deprehensi, ita ut paucissi-
mi per fugam dicantur elapsi, ipsi quoque Tēplarii, & Hof-
pitalarii in ejus oculis decollati. Superato autē exerci-
tu, qualiter subsequenter invaserint & rapuerint univer-
sa, ita ut non nisi pauca loca remansisse dicantur quæ in
eorum non advenerint potestatem, non credimus nostris
litteris explicandū. Nos autem licet cum Propheta dicere
habeamus: Quis det capiti meo aquam, & oculis meis
fontem lachrymarum, & plorabo nocte ac die interfes-
tos populi mei; non tamen aded nos deicere debemus,
ut in dissensionem decidamus, & credamus Deum ita po-
pulo suo iratum, ut quod communium faciente multitu-
dine peccatorum fieri permisit iratus, non citò per mise-
ricordiam pœnitentia placatus alleviet, & post lacryma-
tionem & fletum, exultationem inducat. Quisquis sanè
in tanta lugendi materia si non corpore, saltem corde nõ
lugeat, non tantum fidei Christianæ (quæ cum omnibus
dolentibus docet esse dolendum) sed ipsius & humani-
tatis nostræ oblitus, cum ex ipsa periculi magnitudine,
ac feritate barbarica, Christianorum sanguinem sitiente,
ac totam suam in hoc apponente virtutem, ut prophana-
re sancta, & titulum Dei valeant auferre de terra, quod
nos tacemus, discretus quisque valeat æstimare. Sanè cū
Prophetæ toto prius studio laboraverint, postmodum
Apostoli & sequaces eorum, ut divinus cultus esset in
terra illa, & ad omnia climata Mundi ex ea deflueret,
imò quod maximum & ineffabile est, Deus qui voluit in-
carnari, per quem facta sunt universa, per ineffabilem sap-
ientiam, & incõprehensibilem misericordiam suam, per in-
firmam carnem, esuriam, sitim, crucem, & mortem, &
resurrectionem, salutem nostram ibi voluit operari, juxta
quod dicitur: Qui operatus est salutem in medio terræ;
per seipsum ad hoc dignatus est laborare, nec lingua di-
cere, nec sensus cogitare potest, quantum nobis, & univer-
so dolendum sit populo Christiano, quod id nunc per-
pessa est terra illa, quod sub veteri populo legitur petu-
luisse. Nos autem credere non debemus, quod ex injusti-
tia Judicis ferietis, sed ex iniquitate potius populi delin-
quentis, ista promoverent, cum legamus, quod quando
populus cõvertebatur ad Dominum, persequeretur unus
mille, & duo fugabant decem millia; imò ipso populo
quiescente, exercitum Sennacherib Angelica manu
consumptum. Sed terra illa devoravit habitatores suos,
nec diu habere quietum statum, nec transgressores legis
divinæ potuit retinere, doctrinam & exemplum tribuens
illis, qui ad cælestem Hierusalem intenderent, quod non
possunt ad eam nisi per exercitium boni operis, & per
tentationes pluriimas pervenire. Potuerunt aut ista teneri
jampridem, quando Arroasia & alia terra in potestatem
transiit Paganorum, & fuisset benè provisum, si populus
qui remansit ad pœnitentiam rediisset, & Deum quem
prævaricatione offenderat, conversione placasset. Nec
enim subito venit ira ejus, sed & ultionem differt, &
tempus tribuit pœnitenti: tandem verò qui in miseri-
cordia judicium non amittit, vindictam suam ad pœnam
transgredientium & cautelam salvandorum exercet.

§. 2. Porro nos, qui in tanta terræ illius contritione,
non solum peccatum habitatorum illius, sed & nostrum,
& totius populi Christiani debemus attendere, ac veteri,
ne quod reliquum est illius terræ depereat, & in alias
etiam potestas eorum desæviat regiones, cum ex omni-
bus partibus inter Reges, & Principes, Civitates
&

Horiatur
Christi fide-
les ad pœnia
rem vitam
& ad recu-
perationem
Terræ Sanctæ
Ha.

& Civitates dissensiones audiamus & scandala, & lugere cum Propheta, & dicere valeamus: Non est veritas, non est scientia Dei in terra, mendacium, homicidium, & adulterium inundarunt, & sanguis sanguinem tetigit. Unde hoc universis & cogitandum imminet & agendum, ut peccata nostra castigatiōe voluntaria emendantes, per poenitentiam & opera pietatis convertamur ad Dominum Deum nostrā, & in nobis primò quod male gessimus emendemus; deinde feritatem & malitiam hostium attendamus, & quod illi contra Deum attentare non timeant, nos pro Deo agere nullatenus hēsitemus. Cogitate itaque filii, qualiter in hunc mundum venistis, & qualiter exituri estis, & qualiter transeant universa, & patiter transeatis & vos, ac poenitendi, ac benedigendi tempus quantum spectat ad vos, cum gratiarum actione recipite, & date vestra, date post vos ipsos, quia non estis ex vobis, nec quicquam à vobis habetis, qui nec pulicem unum potestis facere super terram. Nec dicimus dimitte, sed prēmittite in caeleste horreum quæ habetis, & deponite apud eum, apud quem ærugo ea nō demolitur, aut timea, nec fures effodiunt, & furantur, laborantes ad recuperationē Terræ illius in qua pro salute nostra veritas de terra orta est, & sustinere pro nobis Crucis paribulum non desepit, & nolite ad lucrum, vel gloriam temporale attendere, sed voluntatem Dei, qui pro fratribus animas in se ipso docuit esse ponendas, & ei vestras commendate divitias, quas sive volentes, sive nolentes, nescitis tandem quibus hæredibus sitis relinqui. Non est equidem novum, quod terra illa iudicio divino percutitur, sed nec insolitum ut flagellata, & castigata, misericordiam consequatur. Poterat Dominus quidem sola eam voluntate servare, sed non habemus ei dicere cur ita fecerit, voluit enim forsitan experiri, & in notitiam ducere aliorum, si quis sit intelligens, aut requirens Deum, qui oblatum sibi poenitentiae tempus hilariter amplectatur, & animā ponendo pro fratribus, consumetur in brevi, & compleat tempora multa. Attendite qualiter Machabæi zelo divinæ legis accensi pro fratribus liberandis extrema quæque pericula sunt experti, & non solum subtantias, sed & personas pro fratre docuerint salute ponendas, & hortantes se ipsos, atque dicentes: Accingimini, & estote filii potētis, quoniā melius est nobis mori in bello, quā videre mala gentis nostræ, & sanctorum. Et quidem illi sub una constituti lege fuerunt, vos per incarnationem Domini nostri JESU-CHRISTI ad lucem veritatis adducti, & multis exemplis instructi Sanctorum, sine trepidatione aliqua faciatis, & non timeatis dare terrena, & pauca, & breviter duratura, quibus illa bona promissa sunt, & reposita, quæ nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendunt, & de quibus dicit Apostolus, quod non sunt condignæ passionibus hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis.

§. 3. Eis autem, qui corde contrito, & humiliato spiritu, itineris hujus laborem assumpserint, & in poenitentia peccatorum, & fide recta decesserint, plenam suorum criminum indulgentiam, & vitam pollicemur æternam. Sive supervixerint, sive mortui fuerint, de omnibus peccatis suis, de quibus rectam confessionem fecerint, impositæ satisfactionis relaxationem, de Omnipotentis Dei misericordia, & Apostolorum Petri, & Pauli auctoritate & nostra, se noverint habituros.

§. 4. Bona quoque ipsorum, ex quo Crucem acceperint, cum suis familiis, sub S.R.E. necnon & Archiepiscoporum, & Episcoporum, & aliorum Prælatorum Ecclesie Dei, protectione consistant.

§. 5. Et nullam de his, quæ in susceptione Crucis quiete possederunt, donec de ipsorum reditu, vel obitu certissime cognoscatur, sustineant quæstionem, sed bonæ eorum integra interitū maneat, & quieta.

§. 6. Ad dandas quoque usuras, si tenentur alicui, non cogantur.

§. 7. Nec cant in vestibus pretiosis, & cum canibus, sive avibus, aut aliis, quæ ostentationi potius, & lascivie, quā necessariis videantur usibus deservire, sed in modesto apparatu, & habitu, in quo poenitentiam potius agere, quā inanem affectare gloriam videantur.

Dat. Ferrariæ 4. Kal. Novemb. Indictione 6.

Indulgentias illis largiuntur.

Enimque bona, & familias sub protectione Sedis Apostolicæ accipiunt. Litibus receptis Cruce vexari prohibet.

Vestibus ostentationem, & lasciviam vestiant. Dat. P. An. 1187. die 28. Octob.

Sequitur indictio jejuniis servandi ad placandam Dei iram, pro recuperatione Hierusalem.

GREGORIUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI: UNIVERSIS CHRISTI FIDELIBUS AD QUOS LITTE RÆ PERVENIERINT, SALUTEM, & APOSTOLICAM BENEDICTIONEM.

Nunciam melius superni Judicis ira placatur, quā neum ex mandato ipsius carnalia in vobis desideria extinguuntur.

§. 1. Proinde quia Hierosolymitana terre discrimen, quod fructibus Saracenis nuper evenit, & peccato maxime habitatorum terre, & totius populi Christiani accidisse non dubitamus. Nos de fratrum nostrorum communi consilio, multis Episcopis approbantibus, statuimus, ut omnes usque ad quinquennium, saltim per omnes sextas ferias in Quadragesimali jejurent.

§. 2. Et Missæ cantanda fuerit, ad Nonam cantetur, quod ab Adventu Domini usque ad Natale Domini statuimus observandum.

§. 3. Fetiæ verò quæ in Sabbato, omnes indifferentes, qui bene valent, abstineant.

§. 4. Nos autem fratres nostri, in secunda quoque Fetiâ, nobis & fratribus nostris usum carnis interdicimus, nisi forte aut in diebus, aut magna solemnitas, vel alia evidens causa impeditur.

§. 5. Spectet quod sic vobis ignoscet Dominus, & relinquet peccata benedictionem.

§. 6. Hoc igitur adeo statuimus observandum, ut quicumque transgressor extiterit, quasi prævaricator Quadragesimalis jejunii habeatur.

Dat. Ferrariæ, 4. Kal. Novemb.

CLEMENS TERTIUS PONT. CLXXVI. ANNO DOMINI MCLXXXVIII.

Clemens III. Romanus, de Familia Regionis Pineæ, quæ Scholasticus vocabatur, Patre Joanne, Paulus antea vocatus, Episcopus Cardinalis Prænæstinus. Creatus Papis in Cathedrali Ecclesia 8. Idus Januarii, die Epiphaniæ, & sequenti die coronatus, anno 1188. Sedit annos 3. menses 2. dies 20. Creavit Cardinales 22. Obiit Romæ 8. Kalendas Aprilis 1191. Sepultus in Basilica Constantiniana ante Chorum antiquum Canonicorum. Vacavit Sedes dies tres.

COELE

Exordium.

Indictio jejuniis qualibus sexta feria ad quinquennium.

Missæ decantanda ad Nonam ab Adventu usque ad Natale Domini.

Abstinentia à carnibus Feria 4. & Sabbato.

Et etiam Feria 4. pro ipso Papa, & Cardinalibus.

Ad placandam Dei iram. Transgressor d. jejunii dicitur prævaricator jejunii quadragesimalis.

Dat. P. A. 1187. die 28. Octob.

COELESTINUS TERTIUS.

COELESTINUS TERTIUS PONT. GLXXVII. ANNO DOMINI MXXCI.

Coelestinus III. Romanus, Hyacinthus antea vocatus, Petri de Bubonibus filius, S.R.E. Diaconus Cardinalis tit. S. Mariae in Cosmedin. Creatus, & consecratus Romae 4. Kal. Aprilis, anno 1191. Sedit annos sex, menses novem, dies 11. Creavit Cardinales 11. Obiit Romae 6. Idus Januarii 1198. Corpus ejus in Basilica S. Salvatoris juxta aram S. Salonini sepultum est. Non vacavit Sedes.

I. Canonizatio S. Vbaldis Episcopi Eugubini, e jusque relatio in numerum SS. Confessorum, cum institutione suae festivitatis pro die 16. mensis Maii.

Hujus Sancti festivitatem renovavit Paul. V. in ejus Const. 7. Ex injuncto. tom. 3.

Edita A. D. 1192.

COELESTINVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Venerabili fratri B. Episcopo, & dilectis filiis B. Priori, Clero, & populo Eugubino, Salutem & Apostolicam Benedictionem.

Vbaldis Religiosam vitam duxit, miraculis claruit.

BENEDICTUS Deus in donis suis, & sanctus in omnibus operibus suis, qui secundum multitudinem miserationum suarum, illis qui natura fuerunt filii irae, spiritum adoptionis, in quo clamamus Abba Pater, indulget. Et homines ex lutea materia constitutos, in consortium Angelorum & gloriam, sua pietate assumit. Sicur factum est temporibus nostris de sanctae recordat. Vbaldo Pontifice vestro. Qui cum pius & justus dum in carne viveret haberetur, post transitum a vicinis & longè positus, propter miracula quae per merita ejus operatus est Deus, Sanctus meruit existimari. Impletum est in ipso, quod propheta dixit in Psalmo: Pro patribus tuis nati sunt tibi filii, constitues eos Principes super omnem terram. Memores erunt nominis tui, Domine. Tu autem frater Episcopo, apud Sedem Apostolicam constitutus, opportune, & importune in humilitate qua decuit, institisti, ut memoriam praedicti Pontificis canonizare, & ipsum adscribere Sanctorum Catalogo auctoritate Apostolica deberemus, consideratione habita ad religiosam vitam ipsius, & ad multa miracula, quae per eum, postquam migravit à saeculo, Omnipotens dignatus est operari.

Bullar. Mag. Tom. I.

§. 1. Nos verò opus istud intuentes sensum, & intelligentias nostras excedere, quia potius est divini iudicii, quam humani, cum ipse solus plene noverit, qui sunt ejus, suspendimus desiderium tuum aliquandiu, ut nobis & fratribus nostris, quid potius agendum esset Spiritus Sancti gratia revelaret. Tua igitur tandem pia supplicatione inducti, & multorum Episcoporum, & aliorum testimonii inclinati, non de propriis meritis, sed de misericordia Creatoris potissimum confidentes, de communi Fratrum consilio acquievimus votis vestris. Et canonizantes praedictum Sanctum, auctoritate BB. Apostolorum Petri & Pauli, qua fungimur, licet immeriti, decrevimus ut festum transitus ipsius, sicut beatissimi Confessoris, apud vos perpetuò habeatur.

Et idem apud SS. Confessorum Catalogo adscribitur.

§. 2. Quapropter Universitatem vestram monemus & exhortamur in Domino, quatenus non in vacuum gratiam istam recipiatis, sed exemplo B. Viri, renovemini spiritu mentis vestrae, & in reverentia Dei, & praedicti Sancti, & omnium aliorum, ferventiores solito existatis. Et festum ejus xvij. Kalend. Junii hilariter annis singulis celebrantes, sollicitè operemini, quod vestra circa divinum cultum devotio profecisse merito videatur. Et alii de facto vestro exemplum profectus assumant, & ipse vestris motus precibus, pro totius Ecclesiae statu apud omnipotentem Dominum intercedat.

Festumque pro die 16. Maii celebrari praecipitur.

Dat. Laterani IV. Nonas Martii 1192. Pontificatus nostri Anno primo.

D. P. A. I. die 4. Martii.

Canonizatio S. Joannis Gualberti Abbatis & Institutoris Congregationis Vallis Umbrosae Monachorum Ordinis S. Benedicti, e jusque relatio in numero Sanctorum Confessorum.

II.

Commemorat S. R. E. hunc Sanctum Confessorem die 12. mensis Julii.

De Congregatione autem Monachorum Vallis Umbrosae, notavi sup. in Const. 1. Urb. II. Cum universis.

COELESTINVS EPISCOPVS, Edita A. D. Servus Servorum Dei. Dilectis filiis, Abbati & Conventui Vallis Umbrosae, salutem, & Apostolicam benedictionem.

GLoriosus Deus in sanctis suis, & in majestate mirabilis, ministros suos, qui sibi veraciter & sincerè ministrant, non solum immarcescibili bravio, & aeterno remunerat, verum etiam in praesenti vita per exhibitionem plurium miraculorum, commendabiles reddit, & secundum propheticum verbum, eos facit in aeterna esse memoria, & ab omnibus celebriter venerari. Nec enim quisquam Catholicus ambigit, cum & hoc Scriptura Sacra testetur, quod in Sanctis suis laudatur Dominus, & qui honorat eos, ipsum Dominum profus honorat; ipso attestante, Qui dicit, qui vos honorat, me honorat; & qui vos recipit, me recipit. Et idem, Quod uni ex meis minimis fecistis, mihi fecistis. Et quidem rationi consentaneum probatur, ut quandoquidem Omnipotens Pater, Filii sui cohaeredes, eo quo ipsum, honore voluit insigniri, ipso orante, & dicente: Volo Pater, ut ubi ego sum, illic sit & minister meus. Et rursus, Si quis mihi ministraverit, honorificabit eum pater meus, qui in caelis est. Homines qui ex lutea materia sunt ipsius memoriam celebrent & venerentur in terris, cujus nomen creditur scriptum esse in caelis.

Proemium.

§. 1. Hac nimirum consideratione inducti, cum prece dilectorum filiorum nostrorum Georgii Abbatis, & Conventus Passinianensis Monasterii, vestrumque testimonium recepissimus & literas, & inclitae recordationis Joannem quondam Abbatem Vallis Umbrosanae Congregationis institutorem, qui creatoris sui servus prudens extitit, & fidelis, & familiae sibi commissae in tempore tritici mensuram impendit; & quem quia fuit super pauca fidelis, post obitum suum super multa Dominus ipse constituit, & multis miraculorum privilegiis insignivit, istis etiam temporibus,

Supplicatio Congregationis Vallis Umbrosae pro Canonizatione Joannis Gualberti eius primi Abbatis.

ribus, ut dicitur incessanter illustrat, sanctorum Catalogo annumerare, & consociare vellemus.

Canonizatio ejusdem prae-
viti huius
Pontificis &
Sanctitate
& miraculis
fuit.

§. 2. Visum itaque est nobis, & communi consilio fratrum in sedis, & vicinorum Episcoporum, & aliorum Prae-
latorum Ecclesiae, ut deberemus de conversatione ejusdem
boni viri, & miraculis testimonium praestolari. Demum ve-
ro cum Episcoporum, Abbatum, Priorum, Archidiaconorum,
Mebanorum, Praepositorum Ecclesiasticorum, &
Monasticorum Conventuum, atque aliorum, super ejus-
dem ministri JESU-CHRISTI vita & conversatione,
atque miraculis recepissimus testimonia & preces, super
canonizando eodem, fratrum nostrorum convenientia
requisita & habita, referentes gratias Creatori, qui Ec-
clesiam suam semper nova prole multiplicat, & tam
rosarum, quam liberorum flore decorat, praenominatum
B. Joannem canonizavimus, & numero Confessorum
CHRISTI decrevimus adjungendum. Confessorum
omnium Regem prece humili deposcentes, ut ejusdem
Confessoris, qui sibi propter lucidas & conspicuas pla-
cuit actiones, precibus & meritis recolendis ab instanti-
bus periculis eruanur, & in nostris necessitatibus ipsius
patrocinium sentiamus.

In festo cele-
brantur ejus
festivitate
die 1. Oct.
Scias Cl. 8.
jussisse eum
fieri die 11.
Julii, ut in
rubricis.

§. 3. Vestrae itaque devotioni per Apostolica scripta
mandamus atque praecipimus, quatenus de tanti Patroni
suffragio, quem genuit & nutrit ipsa Italia, spiritualiter
gratulemini, & ejus memoriam certo die inter alios Con-
fessores veneratione celebri recolatis, ipsius festivitatem
colere studeatis, in eo divinam omnipotentiam exaltan-
tes. Si enim attestante voce Dominica, Deum diligere
comprobat, qui mandata ejus observat, à fructibus
praenominati Sancti viri cognoscitur, quod apud Deum
possit & debeat pro peccatoribus efficaciter exaudiri.
Qui Evangelicae praedicationis non surdus auditor, mun-
di gaudia, tanquam stercore reputans dereliquit, & se-
quens CHRISTI vestigia, non solum in vestro Monaste-
rio monasticam Religionem instituit, verum etiam
septem Monasteria fabricavit, & ad ultimum Passinia-
nense Monasterium reparans, in eo praesentem vitam
laudabili decessu finivit.

Relatio mi-
raculi de in-
clinatione
Crucifixi.

§. 4. Illud tamen inter ejus miracula primum & praecipuum
invenitur, quod pro quondam opere misericordiae
cuiusdam in se delinquentis, ante ipsum in modum
Crucis prostrato, providè & clementer exhibito, imago
Crucifixi, ei adhuc in saeculari militia existenti, caput
dicitur inclinasse.

D. P. A. 3. die
6. Octob.

Dat. Laterani secundo Non. Octobris, Pontificatus
nostri anno tertio.

III. Approbatio Congregationis Monachorum
Montis Virginis, Ordinis S. Benedicti.

Exemptiones & privilegia hujus Congregationis vide
infra in Const. 6. Urb. 17. Ecclesia, & Six. 7.
Const. 85. Dudum.

Edict. A. D. C.
1197.

COELESTINUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Gabrielis, Abbatis
Monasterii S. Mariae Montis Virginis, ejusque Mona-
chis, tam praesentibus, quam futuris, regularem vitam pro-
fessi in perpetuum.

Exordium.

Religiosam vitam eligentibus Apostolicum convenit
Radesse praesidium, ne forte cujuslibet temeritatis in-
cursum, aut eos à proposito revocet, aut robur (quod ab-
sit) sacrae religionis infringat.

Susceptio
Monasterii
sub protectione
Sedis
Apost.

§. 1. Ea propter dilecti in Domino filii, vestris justis
postulationibus clementer annuentes, praefatum Mona-
sterium Sanctae DEI Genitricis, & Virginis MARIAE
de Monte Virginis, in quo divino estis mancipati obse-
quio, ad exemplar Praedecessorum nostrorum scilicet, rec.
Alexandri III. & Lucii III. Romanorum Pontificum, sub
B. Petri & nostra protectione suscipimus, & praesentis
scripti privilegii communimus.

In festo et
die 11. Julii
S. Benedicti.

§. 2. Imprimis siquidem statuente, ut ordo Monasti-
cus, qui secundum Dominum, & B. Benedicti regulam in
eodem Monasterio esse dignoscitur, perpetuis ibidem
temporibus inviolabiliter observetur.

§. 3. Propterea quascunque possessiones, quaecumque
bona idem Monasterium impendentium iuste, & cano-
nicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum,
lascione Regum, vel Principum, oblatione fidelium,
seu aliis iustis modis praestante Domino poterit adipisci,
firma vobis vestrisque successoribus, & illibata perma-
neant. In quibus haec propriis duximus exprimenda vo-
cabulis.

Licentia
sinendi,
reservandi
bona.

§. 4. Locum ipsum, in quo praefatum Monasterium si-
tum est, cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam S. Ju-
liani, cum Hospitali in Territorio Avellinae, & in eodem
Territorio terras, vineas, castaneta, & hortos. In Terri-
torio Cafri Submontis, terras, vineas, & castaneta. Ca-
strum Mercuriani cum omnibus pertinentiis suis, Eccle-
sias S. Nicolai, & S. Basilii, Ecclesiam Sanctae Margaritae,
tam in oblationibus quam in possessionibus. In teni-
mento Avellinae Ecclesias Sancti Marci, & S. Damiani.
Quicquid juris habetis in Ecclesia S. Nicolai, & homi-
nes, & possessiones quas ibi habetis in eodem tenimen-
to. Possessiones, quas habetis in Monte Paganis. In teni-
mento Attripaldae Ecclesiam Sanctae Mariae de Agello,
& alias possessiones, quas ibidem habetis. Homines, &
alias possessiones, quas habetis in Candida, & possessio-
nes quas habetis in Crypta. In territorio Cicale Eccle-
siam S. Mariae de Pleseo, & homines, & possessiones,
quas ibi habetis. Homines, & possessiones quas habetis
in casali Baiani. In tenimento palmarum Ecclesiam San-
ctae Crucis, & homines, molendinum, & alias possessio-
nes quas ibi habetis. In tenimento Sancti Severini, Ec-
clesiam S. Andreae, homines, molendinum, & alias posses-
siones quas ibidem habetis. Homines, & possessiones,
quas habetis in tenimento Monitorii. Domos & posses-
siones, quas habetis in Salerno. Possessiones, quas habetis
in tenimento Averfae, & in Casali Cascemiani, Posses-
siones, quas habetis in tenimento Theani. Possessiones
quas habetis in tenimento Capuae. Possessiones quas habe-
tis in tenimento Motis Fusculi, Ecclesiam S. Joannis, Eccle-
siam Sanctae Mariae, & Ecclesiam S. Bartholomaei, cum homi-
nibus & possessionibus quas ibidem habetis. Homines,
molendinum, & alias possessiones quas habetis in teni-
mento Tuphi. Possessiones quas habetis in tenimento
Argentii. Possessiones quas habetis in Limatula. Homi-
nes, & possessiones quas habetis in tenimento Parolii.
Homines, domos, & possessiones quas habetis in Castro
Cervinariae. In Beneventana Civitate Ecclesiam Beato-
rum Apostolorum Philippi, & Jacobi, domos, vineas, &
alia tenimenta quae ibidem habetis, Ecclesiam S. Mariae de
Petra Pollicina cum hominibus, & possessionibus & per-
tinentiis suis, & alia tenimenta, quae ibidem habetis. Ec-
clesiam S. Petri à Palmaria, cum pertinentiis suis, & alia teni-
menta, quae ibidem habetis. In tenimento Lapilli Eccle-
siam S. Marthae, & homines, & possessiones quas ibidem
habetis. In tenimento Tautasis molendinum & alias pos-
sessiones. In tenimento Frequenti, Ecclesiam S. Nicolai, &
homines, & possessiones, quas ibidem habetis. In tenime-
to Vici, Ecclesiam S. Joannis: homines, molendinum, &
balconia, & alias possessiones. In tenimento Bisacciae Ec-
clesiam S. Petri, & alias possessiones. In tenimento As-
culano, Ecclesiam S. Petri, & alias possessiones. In teni-
mento Amandi, Ecclesiam S. Marci, & alias possessiones,
domos videlicet & vineas. In Maula datericii, Ecclesiam
S. Mariae, & alias possessiones. In Castello magno Eccle-
siam S. Christophori, & alias possessiones. Homines, mo-
lendinum, & alias possessiones, quas habetis in tenimen-
to Montellae, & in civitate Trojana. Domum, vineas, &
terras in loco, qui dicitur Sclavi. Ecclesiam Sancti Mauri
cum possessionibus, quas ibidem habetis. In tenimento
Celentiae, Ecclesiam Sancti Spiritus, cum omnibus perti-
nentiis suis. In tenimento Massae Ecclesiam S. Honu-
phrii, cum molendinis, vineis, & aliis possessionibus,
& cum omnibus pertinentiis. In tenimento Corneti Ec-
clesiam Sancti Heliae, domos, vineas & alias possessiones,
quas ibidem habetis. Possessiones, quas habetis in teni-
mento Dianae. In tenimento Turbiae Ecclesias S. Margari-
tae, & S. Mariae de Olivis, & alias possessiones, quas ibi
habetis. In tenimento Sancti Cle-
rici Ecclesiam Sanctae Mariae de Angelis, homines, vineas,
&

Exemptiones
bonorum
nunc possidet
Alias vici
similes ap-
probationes
& honores
specificatio-
nes, hanc la-
men Bullam
ut antiquis
rem ponere
concessum
fuit.

INNOCENTIUS. TERTIVS.

& alias possessiones. Ecclesiam S. Mariæ de Fontibus, vineas & alias possessiones, quas ibi habetis. In tenimento Albani, & Tricarici, Ecclesiam S. Leonis, Christophori, atque Iconii, domos, vineas, & possessiones. Ecclesiam S. Helenæ, cum vineis, & aliis possessionibus: Ecclesiam S. Martini cum possessionibus suis. In Castro S. Agathæ de Apulia domos, molendinam, olivetum, vineas, & alias possessiones quas ibidem habetis. In Castro Cypreæ domos, & alias possessiones. In Civitate Ariani domos, vineas, & alias possessiones. Ecclesiam S. Sylvestri, in tenimento frequenti. In tenimento Rochæ Sancti Felicis, Ecclesiam S. Cæsarii, & Ecclesiam Sancti Nicolai, & homines, & possessiones, quas ibidem habetis.

§. 5. Sane novalium vestrorum quæ propriis manibus, aut samptibus colitis, sive de nutrimentis animalium vestrorum, nullus à vobis decimas exigere, aut extorquere præsumat.

§. 6. Liceat quoque vobis clericos vel laicos, liberos & absolutos è seculo fugientes, ad conversionem recipere, & eos absque contradictione aliqua retinere.

§. 7. Prohibemus insuper, ut nulli fratrum vestrorum post factam in Monasterio vestro professionem, fas sit absque sui Abbatis licentia de eodem loco discedere, discedentem verò absque communium literarum vestrarum cautione nullus audeat retinere.

§. 8. Cum autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis clausis januis, exclusis excommunicatis, & interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce, divina officia celebrare.

§. 9. Chrisma verò, oleum sanctum, consecrationes altarium, seu Basilicarum, ordinationes Clericorum qui ad sacros ordines fuerint promovendi, & alia Ecclesiastica Sacramenta à Diocesano suscipietis, si quidem Catholicus fuerit, & gratiam atque communionem Apostolicæ Sedis habuerit, & ea vobis voluerit sine pravitate qualibet exhibere. Alioquin liceat vobis quemcumque malueritis Catholicum adire Antistitem, gratiam & communionem Apostolicæ Sedis habentem, qui nostra fretus auctoritate vobis quod postulatis impendat.

§. 10. Libertatem quoque quam in donatione Ecclesiarum vestrarum, & receptionem mortuorum ad sepulturam bonæ memoriæ Joannes Avellinensis Episcopus, cum suorum Clericorum assensu rationabili dispositione concessit, nos etiam auctoritate Apostolica confirmamus, & firmam in posterum decernimus permanere. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint, nisi forte excommunicati, vel interdicti sint, nullus obstat, salva videlicet iustitia illarum Ecclesiarum, à quibus mortuorum corpora assumuntur.

§. 11. Obeunte verò te nunc ejusdem loci Abbate, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia, seu violentia ponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars, majoris & sanioris consilii, secundum Dei timorem, & B. Benedicti Regulam providerint eligendum.

§. 12. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat præfatum Monasterium temerè perturbare, vel possessiones auferre, vel ablata retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare, sed omnia integra cõserventur eorum pro quorum gubernatione ac sustentatione concessa sunt, utibus omnimodis profutura, salva Sedis Apostolicæ auctoritate, & diocesani ejus, in quo fueritis, iustitia. Si qua ergo in futurum Ecclesiastica, secularisve persona hanc temerè constitutionis paginam sciens, contra eam venire tentaverit, secundò, tertiove commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis, honorisque sui omni tempore careat; reumque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate agnoscat, & à sacratissimo corpore, ac sanguine Dei, & Domini Redemptoris nostri Jesu CHRISTI, aliena fiat, atque in extremo examine districtæ ultioni subjaceat. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu CHRISTI, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud districtum iudicè præmia æternæ pacis inveniant. Amen, Amen, Amen. Petrice gressus meos in semitis tuis.

Ego Cælestinus Cæbol. Ecclesie Episc. Ego Octavianus Hostien. & Velletren. Episcopus. Ego Petrus Portuen. & S. Rufinæ Episcopus. Ego Petrus S. Cæcilie Presb. Card. Ego Joan. tit. S. Clementis Card. Viterbien. & Tusc. Episc. Ego Guido Sanctæ Mariæ Trans Tyberim tit. S. Callisti Presbyter Cardinalis. Ego Chrana, tit. S. Laurentii in Lucina Presb. Card. Ego Joan. tit. S. Priscæ Presb. Card. Ego Gratianus Presb. Card. Ego Gregorius Presb. Card. Ego Nicolaus Presb. Card. Ego Berardinus Presb. Card. Ego Lotharius Presb. Card. Ego Gregorius Presb. Card.

Datum Lateran. per manum Centii S. Lucæ in Orthea Diac. Card. Domini Papæ Cameratii, II. Non. Novemb. Indictione tertia, Incarnationis Dominicæ anno 1197. Pontificatus Domini Cælestini anno 7.

Papa sub scriptio.

Card. sub scriptio.

Dat. P. An. 7. die 4. Nov.

INNOCENTIUS TERTIVS. ANNO DOMINI MCCCXVIII.

Innocentius III. ex Civitate Anagninæ, in Provincia Campaniæ, Joan. Lotharius antea dictus, Transimundi de Comitibus Signinæ filius, Canonicus Regularis Lateranensis, & S. R. E. Diaconus Cardinalis SS. Sergii, & Bacchi. Creatus Romæ sexto Idus Januarii, anno 1198. 8. Kal. Martii consecratus, & coronatus est. Vixit annos 18. menses 6. dies 9. Creavit Cardinal. 39. Obiit Petusæ 13. Kal. Augusti, Anno Domini 1216. Corpus ejus in Cathedrali S. Laurentii sepultum est. Vacavit Sedes diem 1.

Constitutio Regulæ Fratrum Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis captivorum.

Hanc regulam mox observare ceperunt Fratres dicti Ordinis Reformati, seu Discalceati in Hispania, ut videre est inf. in Clem. VIII. Const. 62. Ad militantis. Cateri verò Fratres observant istam Regulam, non simpliciter ut jacet, sed mitigatam & declaratam inf. à Clem. 4. in sua Const. 9. in ordine.

Hunc Ordinem approbavit hic idem Pont. in Const. 9. Operante. Privilegium querendi elemosynas confirmavit Clem. VIII. in Const. 7. Gratū. Exemptiones & gratias locorū Ordinis in Provincia Castellæ, Legionis, Bæticæ, & Portugalliæ communicavit Paul. III.

Exemptio à decimis.

Licentia veniendi venientes ad Ordinem.

Prohibitio discedendi ab eo.

Indultum per tempora interdicti.

Vide Concil. Trid. sess. 25. cap. 6.

Ecclesiastica sacramenta ab Episcopo recipiendi.

Mortuus sepeliendi.

Vide etiam Bull. 22. Leo. 1. Dum intra.

Abbatemque eligendi.

Vide Concil. Trid. sess. 25. cap. 6.

Sanctio penalit.

INNOCENTIUS TERTIUS

inf. in Con. anter. v. l. Omnis benedictio...

in Capitulo deliberetur. Si tamen predicta, ut panni...

CAP. II.

Omnes Ecclesie istius Ordinis, intulerunt sancta...

De Titulis Monasteriorum...

INNOCENTIUS EPISCOPUS

Servus servorum Dei dilectis filiis Joanni Ministro...

Edict. An. D. 1298.

Exordium.

Operante Divina dispositionis clementia, in Sedis...

P. Joannes Minister in...

Sancti cum tu dilecte in Christo fili, Frater Joannes...

Nos, ut desiderium tuum in Christo fundatum...

De tribus vobis...

In nomine sancte & individue Trinitatis, Fratres domus...

Circa hoc aliquid...

Talis sit charitas inter fratres, clericos, & laicos...

CAP. III.

Vinum sumendum a fratribus taliter temperetur, ut...

De abstinentia...

CAP. IV.

Talis sit charitas inter fratres, clericos, & laicos...

De Charitate Fratrum...

INNOCENTIVS TERTIVS.

pitandum advenit, benignè suscipiatur, & charitative juxta posse domus, illi subministratur. Avena tamen, vel aliud in loco avenæ, hospitibus non datur, si fuerint in civitate, vel oppido, vel ubi venalis invenitur, nisi forte Religiosi sint hospites, vel tales, qui ad manus non habeant, & non emere possint. Si autem hospites venerint, & in domo qua suscepti fuerint inveniantur, congruentè eis præbeatur. Nullus Frater laicus vel clericus sit (si fieri potest) sine proprio officio. Si quis vero laborare noluert, & potuerit, locum ipsū deserere compellatur, cū Apostolus dicat: Qui non laborat, non manducet.

Circa hoc quid ad- dit Clem. in rub.

De silentio in refectorio, & semper in dormitorio. De necessariis tamen liceat loqui in aliis locis, temporibus aptis & remissa voce, humiliter & honestè, & extra prædicta loca ubique sermo eorum & honestus, & sine scandalo: similiter & eorum omnis sermo, gestus, vita, actio, & omnia alia honesta in eis repetantur.

CAP. VI.

Capitulum, si fieri potest, singulis Dominicis diebus in singulis domibus Minister cum Fratribus suis teneat: & de negotiis domus, & domui, sive fratribus datis, ut ad redemptionem captivorum tertia pars deputetur, Fratres Ministro, & Minister fratribus rationè fideliter reddant, non solum Fratribus, sed & familiæ pro capacitate sua. Similiter singulis Dominicis diebus, si fieri potest, exhortatio fiat, ut quid credere, aut agere debeant simpliciter moneantur. De omnibus rebus, & clamoribus fratres in Capitulo judicentur. Nullus Frater fratrem suum in publico accuset, nisi bene possit probare. Qui autem hoc fecerit, pœnam subeat, quam reus subiret, si convicti potuisset, nisi Minister ex causa eum eo dispensare voluerit. Si quis scandalum, vel aliquid hujusmodi fecerit, vel (quod ablit) se invicem percussent, juxta arbitrium Ministri majori vel minori vindictæ subiaceat. Si quis frater in fratrem peccaverit, scilicet idem eo solo sciente, qui injuriam passus est, sustineat patienter, licet sit innocens. Et cum quieverit commotio animorum, benignè ac fraternè commoneat eum, usque ter, inter se & ipsum solum, pœnitentiam agere de commisso, & à similibus in posterum abstinere. Quod si non audierit, dicat Ministro, & ille corripat eum secretò, secundum quod viderit saluti ejus expedire. Qui vero scandalum movit, si per se emendare voluerit, totum ante pedes scandalizati, petens veniam, se extendat. Et si semel non sufficit, usque ter illud idem faciat. Si vero hoc in publicum venerit, quæcumque secutura fuerit pœnitentia, hæc sit prior, scilicet ante pedes Ministri petendo veniam totius corporis extensione, & postea secundum ejus arbitrium emendetur. Generale Capitulum semel in anno celebratur, quod fieri debet in octavis Pentecostes. Si pro necessitate domus debitum aliquod fuerit contrahendum, prius in Capitulo Fratribus proponatur, & eorum fiat consilio & assensu, ut sic suspiciones & mutationes evitentur. Si quisque de substantia domus violentiam fecerit, & ad Judicem oportuerit referri, non ante hoc fiat, quam charitative ille à fratribus primo, post ab aliis vicinis similiter moneatur.

Si nonnulla supplet idem Clem. IV. cit. in rub.

Electio Ministri, ejusque munera & qualitates, ac de possessione.

Addit quædam idem Clem. IV. cit. in rub.

Silentium observent semper in Ecclesia sua, semper in refectorio, & semper in dormitorio. De necessariis tamen liceat loqui in aliis locis, temporibus aptis & remissa voce, humiliter & honestè, & extra prædicta loca ubique sermo eorum & honestus, & sine scandalo: similiter & eorum omnis sermo, gestus, vita, actio, & omnia alia honesta in eis repetantur.

Capitulum, si fieri potest, singulis Dominicis diebus in singulis domibus Minister cum Fratribus suis teneat: & de negotiis domus, & domui, sive fratribus datis, ut ad redemptionem captivorum tertia pars deputetur, Fratres Ministro, & Minister fratribus rationè fideliter reddant, non solum Fratribus, sed & familiæ pro capacitate sua. Similiter singulis Dominicis diebus, si fieri potest, exhortatio fiat, ut quid credere, aut agere debeant simpliciter moneantur. De omnibus rebus, & clamoribus fratres in Capitulo judicentur. Nullus Frater fratrem suum in publico accuset, nisi bene possit probare. Qui autem hoc fecerit, pœnam subeat, quam reus subiret, si convicti potuisset, nisi Minister ex causa eum eo dispensare voluerit. Si quis scandalum, vel aliquid hujusmodi fecerit, vel (quod ablit) se invicem percussent, juxta arbitrium Ministri majori vel minori vindictæ subiaceat. Si quis frater in fratrem peccaverit, scilicet idem eo solo sciente, qui injuriam passus est, sustineat patienter, licet sit innocens. Et cum quieverit commotio animorum, benignè ac fraternè commoneat eum, usque ter, inter se & ipsum solum, pœnitentiam agere de commisso, & à similibus in posterum abstinere. Quod si non audierit, dicat Ministro, & ille corripat eum secretò, secundum quod viderit saluti ejus expedire. Qui vero scandalum movit, si per se emendare voluerit, totum ante pedes scandalizati, petens veniam, se extendat. Et si semel non sufficit, usque ter illud idem faciat. Si vero hoc in publicum venerit, quæcumque secutura fuerit pœnitentia, hæc sit prior, scilicet ante pedes Ministri petendo veniam totius corporis extensione, & postea secundum ejus arbitrium emendetur. Generale Capitulum semel in anno celebratur, quod fieri debet in octavis Pentecostes. Si pro necessitate domus debitum aliquod fuerit contrahendum, prius in Capitulo Fratribus proponatur, & eorum fiat consilio & assensu, ut sic suspiciones & mutationes evitentur. Si quisque de substantia domus violentiam fecerit, & ad Judicem oportuerit referri, non ante hoc fiat, quam charitative ille à fratribus primo, post ab aliis vicinis similiter moneatur.

Electio Ministri per commune Fratrum consilium fiat: nec eligatur secundum dignitatem generis, sed secundum vitæ meritum, & sapientiam doctrinæ. Ille vero, qui eligitur, Sacerdos sit, vel clericus ordinibus aptus. Minister vero, sive major, Sacerdos sit. Major Minister concessionem Fratrum omnium Congregationum ejusdem Ordinis audire potest; Minister vero minor, omnium fratrum suæ domus audiat confessiones, dummodo verecundia repetiti excessus occasione minimè præbeat tardius Prælati suis, vel minus purè quàm deceat consistendi. Sollicitè vero Minister provideat, ut præcepta Regulæ, sicut ceteri Fratres, per omnia teneat. Postquam vero electus fuerit, si ex culpa deponi meruerit, per majorem Ministrum, convocatis tribus vel quatuor Ministris minoribus, deponatur, & alius qui dignus sit, loco ejus subrogetur. Si vero pro remotione terratum, vel alia causa rationabili, major Minister hoc facere non poterit, Ministris

Electio Ministri per commune Fratrum consilium fiat: nec eligatur secundum dignitatem generis, sed secundum vitæ meritum, & sapientiam doctrinæ. Ille vero, qui eligitur, Sacerdos sit, vel clericus ordinibus aptus. Minister vero, sive major, Sacerdos sit. Major Minister concessionem Fratrum omnium Congregationum ejusdem Ordinis audire potest; Minister vero minor, omnium fratrum suæ domus audiat confessiones, dummodo verecundia repetiti excessus occasione minimè præbeat tardius Prælati suis, vel minus purè quàm deceat consistendi. Sollicitè vero Minister provideat, ut præcepta Regulæ, sicut ceteri Fratres, per omnia teneat. Postquam vero electus fuerit, si ex culpa deponi meruerit, per majorem Ministrum, convocatis tribus vel quatuor Ministris minoribus, deponatur, & alius qui dignus sit, loco ejus subrogetur. Si vero pro remotione terratum, vel alia causa rationabili, major Minister hoc facere non poterit, Ministris

magistris, magisque religiosis committat, & quod illi fuerint, auctoritate Majoris sacri præbeatur. Major vero Minister, si pro excessibus commiserit, vel deponendus sit, per quatuor, vel quinque fratres, quos iudex Ordinis magis religiosos hoc faciat, qui tamen auctoritate Capituli generalis eligi ad hoc debent.

CAP. VII.

Si quis hujus Ordinis frater esse voluerit, primo per annum cum expensis suis, præter victus, habeat suorum omnibus suis retentis in Ordine pro Deo servare. Et post annum, si bonum & conveniens videatur Ministro domus, & Fratribus, & illi, & locus vacaverit, recipiatur. Nihil tamen pro receptione sua exigatur, & quid tamen gratis dederit, recipiatur, dum tamen tale sit, de quo non videatur Ecclesiæ litigium imminere. Si vero de cuiusdam moribus visum fuerit dubitandum, prolixior de eo probatio habeatur. Si ante receptionem aliquis se intemperanter habuerit, & impatiens disciplinæ, ad arbitrium Ministri non emendaverit mores suos, tribuatur ei modestè licentia, cum omnibus quæ attulit, recedendum. In Ordine vero aliquid non recipiatur, antequam annum videatur viginti annis complevisse. Professio vero ad arbitrium Ministri relinquatur.

CAP. IX.

Pignora non accipiant, nisi decimas, cum licentia sui Episcopi, de manu laici. Juramenta non faciant, nisi in magna necessitate, & cum licentia Ministri, vel iusti ab Episcopo suo, vel ab alio vices Apostolicas gerente, & hoc pro honesta & justa causa. Si quod vitium in re, quæ venditur, notum fuerit, indicetur emptori. Depositum auri, vel argenti, vel pecuniæ, non liceat eis suscipere. Ipsa de qua inhiatus venerit, vel asportatus fuerit, de peccatis suis confiteatur, & communiceat. Omnia secunda feria, præterquam in octavis Paschæ, & Pentecostes, & Nativitatis Domini, & Circumcisionis, & Epiphaniæ, & præterquam in festivitibus, quæ ad colendum pronunciantur, finita Missa pro fidelibus, fiat absolutio fidelium defunctorum in cæmeterio. Singulis quoque noctibus, ad minus in hospitali, coram pauperibus, pro statu & pace Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & totius Christianitatis, & pro benefactoribus, & pro his pro quibus generalis Ecclesia consuevit orare, communis fiat oratio.

CAP. X.

In regularibus horis, morem B. Victoris observent, nisi forte pausationes, vel aliz prolixitates, & vigilia, occasione laboris, & paucitatis ferventium, de consilio priorum & religiosorum virorum fuerint remittende. Propter paucitatem etenim suam tantas pausationes in prædicando facere non tenebuntur, nec ita tepèstivè surgere. In rasura similiter ordinis S. Victoris sequantur clerici: laici vero barbas non radant, sed eas crescere modestè permittant. Nulli ergo hominum liceat hæc paginam nostræ constitutionis & constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datis Lateranæ, decimosexto Calendis Januarii, anno Incarnationis Dominicæ millesimo centesimo nonagesimo octavo, Pontificatus nostri anno primo.

Canonizatio S. Homoboni Cremonensis, ejusque adscriptio in Catalogo Sanctorum Confessorum, cum institutione suæ festivitatis.

Dies festivitatis hic non designatus, est 13. in mense Novembris.

INNOCENTIVS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis, universo Clero & Populo Cremon. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Quia pietas promissionem habet vitæ, quæ non est, & futuræ, justus & misericors Dominus fideles suos, quos prædestinavit ad vitam, frequenter in hac vita glorificat, & semper in futuro coronat. Quibus & per Prophetam promittit: Dabo vos in laudem & gloriam & honorem in cunctis populis; & per se pollicetur: Fulgebunt

De Nativitate S. Victoris, & eorum ad prædicandum. Haec aliqua- liter mutavit Clem. IV. cit. in rub. c. 9.

De Nativitate S. Victoris, & eorum ad prædicandum. Haec aliqua- liter mutavit Clem. IV. cit. in rub. c. 9.

Horis tamen nichil & rasura.

Sanctio pœnalis.

Dat. P. An. die 17. Decembris.

II.

Edicta A. D. 1198.

Proimium.

INNOCENTIVS TERTIVS.

bunt iusti sicut Sol, in Regno Patris eorum. Mirabilis enim in se ipso Dominus, mirabilis in sanctis, mirabilis in cunctis operibus suis, verum nobis exhibet suae virtutis iudicium, & frigiditate in pluribus charitatis igniculis, mirabilium suorum signis accendit, assumptis his in gloriam suam, qui certaverunt legitime in hoc mundo, ad memorias eorum innovat signa, & mirabilia, juxta Prophetam immutat, ut qui sanctus est apud ipsum, sanctus etiam ab hominibus habeatur; & in hoc praesertim haereticorum confundatur perversitas, cum ad Catholicorum tumulos divina viderint prodigia pulsulare.

Opera pietatis in vita, & miracula, & signa post mortem, ad reputandum aliquem Sanctum in Ecclesia militante requiruntur.

§. 1. Licet autem juxta testimonium veritatis, sola finalis perseverantia exigatur ad sanctitatem animae in Ecclesia Triumphante, quoniam qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit; duo tamen, virtus videlicet in vita, & virtus signorum, opera scilicet pietatis in vita, & miraculorum signa post mortem, ut quis reputetur Sanctus, in Militante Ecclesia requiruntur. Nam quia frequenter Angelus Sathanæ se in lucis Angelum transfiguratur, & quidam faciunt opera sua bona, ut videantur ab hominibus, quidam etiam confulcant miraculis, quorum tamen vita merito reprobatur, sicut de Magis legitur Maronis, & etiam Antichristo, qui electos etiam fieri potest, inducet suis miraculis in errorem, ob id nec opera sufficiunt sola, nec signa. Sed cum illis praecedentibus ista succedunt, verum nobis praebent indicium sanctitatis, nec immerito nos ad illius venerationem inducunt, quem Dominus suis ostendit miraculis venerandum. Haec autem duo ex verbis Evangelistae plenius leguntur, ubi de Apostolis loquens ait: Illi autem profecti praedicaverunt, ubique Domino cooperante, & sermone confirmante sequentibus signis. In eo namque quod ait, cooperante, eos operatos esse demonstrans, & in eo quod sequitur, sequentibus signis, eos exponens, imò Dominum in eorum miraculis claruisse. Hoc etiam Dominus usque hodie operatur in Sanctis, & potentiam suam signis evidentibus manifestat, dum vivorum curat aegritudines ad memoriam mortuorum, & eos plus posse post mortem, & feliciter vivere mortuos, qui in Domino moriuntur, quam qui vivunt in mundo, demonstrat.

Homobonus re & nomine, & virtutibus & miraculis claruit.

§. 2. Sanè veniens ad praesentiam nostram Venerabilis frater noster Sicardus Episcopus vester, multis viris Religiosis, & aliis honestis personis de sua Diocesi comitatus, cuiusdam B. Viri & re & nomine Homoboni, vita & actus, necnon & modum transitus ejus humiliter nobis aperuit, in quibus & sanctae ipsius degustavimus conversationis odorem, Deumque mirabilem, & omnia opera ejus in fide cognovimus, & praedicavimus gloriosa. Idem etenim Sanctus tanquam lignum quod plantatum est secus decursus aetharum, quod fructum suum dat in tempore suo, prout eorundem nobis assertio facta, tam viva voce, quam aliorum plurium honestorum literis patefecit, adeo in lege Domini meditabatur die, ac nocte, ut ei serviens in timore & secundum Prophetam; media nocte surgens ad confrendum ei, matutinis semper laudibus interesset. Missae quoque officium, & alias horas cum summa devotione frequentans, ita assiduis orationibus insistebat, ut in certis horis aut incessanter oraret, aut horas ipsas aliquando praeveneret: nisi forte ipsum sollicitudo quae super pace reformanda per Civitatem tanquam pacificus vir gerebat, aut occasio elemosynae pro pauperibus acquirendae, seu alia justa causa in aliis operibus misericordiae detineret. Qui nimirum ante Crucem Dominicam ex assuetudine se prosternens, opus quodlibet faciendo, stando, sedendo, jacendo, ad orationem labia movere continuè videbatur. Inter alia verò pietatis opera, quae tam circa pauperes, quos secum in propria domo tenebat, curabat, & pariter procurabat, quam circa alios indigentes, quibus viventibus humanitatis officium, & mortuis sepulturae beneficium consueverat devotus impendere, diligentius exercebat, ipse à saecularium hominum consortio segregatus, inter quos vivebat quasi liliolum inter spinas, haereticorum quorum pernicies nimium partes illas infecit, austerius extitit aspernator. Ducto autem sic vitae sanctae curriculo, cum ad matutinale officium prout dictum est, in festivitate S. Brictii surrexisset, circa Missae primordia idem se ante Crucem Domi-

nica more solito in oratione prosternens, dum cantaretur hymnus Angelicus, beato sine quievit. Quae verò, quot, & quanta miracula fuerint consecuta, & quot advenientibus ad sepulchrum ejus, sanitatis beneficia sunt impensa, cum longum sit enumerare per singula, unum inter caetera ad assertionem Catholicae fidei duximus expressius adnotandum. Cum enim quaedam daemoniaca mulier ad sepulchrum ejus deducta fuisset, ne aliqua fraus lateret, eadem primo fuit aqua benedicta respersta: quae se patienter aspergi permittens, aquam secundo respuit benedictam. Et ut res evidentiori experimento pateret, oblatam non consecratam absque aliqua praescientia sibi recipiens praesentem Eucharistiam, consecratam consequenter abhorruit nec recepit, quae & meritis ejusdem Sancti liberata recessit. Ut autem virtus morum, prout & superius praedictum, licet omnis dubitatio amoveri ex subsecutione signorum per divinum iudicium videretur, fide apud nos claresceret plenior, ne miraculorum etiam virtus aliqua fraude poller, vel figmento juvare, veritatem rei sollicitius duximus inquirendam. Fide namque quam super conversationem ipsius absque figmento hypocrisis fraudulento, divinum iudicium, prout dictum est, manifestè ostendere videbatur, per testimonium dilecti filii Oberti Presbyteri S. Agidii Cremonensis, praesentis cum Episcopo memorato, recepto ab eo firmavimus juramento. Sed cujus obtestatione, videlicet juramenti, ipse qui pateris ejus existens per viginti annos & amplius, confessionem ejus saepe receperat, quae de illius sancti conversatione praesertim, cum ipso Episcopo, & aliis supradictis juratis similiter asseruit esse vera. Et de obedientia, quam in orationibus, vigiliis, & aliis poenitentiae fructibus, in qua sibi ab eo imposita erat, plus adjuncto satisfaciens exhibebat, nos reddidit certiores. Ea etiam quae de miraculis ipsis fuerant nobis exposita, per juramentum omnium praedictorum, qui propter hoc venerant, fide suscepimus; pleniori assertionem ipsius Episcopi sub firmo verbo sacerdotis requisito in virtute obedientiae concurrente, ut sic divinum & humanum secuti iudicium, cum majori procedere securitate possemus.

Hic idem Praedictorum verifications habita, & Catalogo illustrabit.

§. 3. Cum igitur haec omnia tam de probitate morum, quam virtute signorum, ad favorem petitionis, pro qua Episcopus memoratus, & alii supradicti ex parte vestra vehementer instabant, concurrere videremus, de Fratrum nostrorum consilio post multam deliberationem habitam, cum eisdem Archiepiscopis, & Episcopis, quos super hoc ad consilium nostrum admisimus, de divina misericordia, & ejusdem Sancti meritis confidentes, ipsum Sanctorum Catalogo conscribendum duximus.

Ejusque firmitate celebrari statuit.

§. 4. Statuentes ut in die depositionis ipsius, ejusdem festivitatis devotè à vobis, & aliis Christi fidelibus annis singulis de caetero celebretur.

§. 5. Inde est, quod Universitatem vestram rogamus in Domino, & monemus per Apostolica scripta praecipiendo mandantes, quatenus ejusdem Sancti memoria, prout dictum est, cum celebritate debita venerantes, ejus apud Deum suffragia humiliter imploretis, per cuius merita ad gaudia aeterna pertingere valeatis.

Ad A. Sancti venerationem hortatur.

Dat. Laterani, 11. Kal. Janu. Pont. nostri anno 1.

Dat. P. An. die 22. Decembris. III.

Hortatur Gregorium Catholicum Armenorum, ad perseverantiam in fide Christiana, & devotione Sedis Apostolicae, subventionemque terrae sanctae Hierusalem.

INNOCENTIVS PAPA III. Gregorio Catholico Armenorum.

Edita An. 1259.

§. 1. EX eo radicatum in fide Catholica, & esse Catholicum non tam nomine, quam merito experimur, quod Apostolicae Sedis magisterium recognoscis, eam Ecclesiam omnium matrem, & nos caput universorum fidelium confiteris, sicut ex tuarum nobis innotuit serie literarum. Notti etenim privilegium Petri, quod sibi Dominus universas oves suas pascendas vocabulo tertio repetito commisit: Pasce (inquens) oves meas, & super universas ei ligandi, & solvendi contulit potestatem, dicens ad eum: Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum

Gregorius Catholicus Armenorum B. Petri primatum agnovit.

INNOCENTIUS TERTIUS.

ligatum & in Caelis, & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in Caelis. Nosti etiam prerogativam Apostolicæ Sedis, quæ per merita B. Petri, et si non tempore, auctoritate tamen inter Apostolicos primi, ad constitutionem Synodica, sed Divina, inter omnes Ecclesias magisterium obtinuit, & primatus fundamenta super immobili fundamento, de quo Paulus inquit Apostolus: Fundamentum positum est, præter quod aliud poni non potest, quod est Christus Jesus, & de quo Veritas in Evangelio inquit ad Petram: Super hanc petram edificabo Ecclesiam meam, & portæ inferni non prævalebunt adversus eam. Petrus siquidem post Christum potest intelligi Pastor unus, & Ecclesia universalis Ovile unum, de quibus Dominus in Evangelio profertur: Alias, dicens, oves habeo, quæ non sunt ex hoc ovili, & illas oportet me adducere, & vocem meam audient, & fiet unum Ovile, & unus Pastor. Sanè lapis ille angularis, quem reproba verunt ædificantes, factus postmodum in caput anguli, faciens utraque unum, Judæorum populos, & gentium nationes in unitate Christianæ fidei conjunxit, Ecclesiam ex utrisque constituens, non habentem maculam, neque rugam; quæ ne post Ascensionem ejus secaretur in partes, & ne unitum in ejus fide divideretur ovile, uni commisit Apostolorum Principi gubernandam, quem solum sibi Dominus & in officio Vicarium, & in magisterio constituit successorem.

§. 2. Hoc autem tua fraternitas diligenter attendens, ac sciens, quod secundum Apostolum omnes unum corpus sumus in Christo, singuli autem alter alterius membra, nos quos Dominus, licet immeritos, Vicarios suos esse voluit, & Apostolorum Principis successores, caput Ecclesiæ confiteris, & te ac fratres, & Coepiscopos tuos, partem nostri corporis recognoscis, sciens quod sicut palmes non potest fructum facere à semetipso, nisi manserit in vite, sic & membrum & sensu caret, & actu, si non in corporis permanserit unitate.

§. 3. Gaudemus ergo non modicum, quod in fide catholica perseverans, circa nos piæ geris devotionis affectum, & filium te esse Apostolicæ Sedis innuis, dum eam esse Matrem omnium protestaris, recognoscens à nobis magisterium Ecclesiasticæ disciplinæ, quæ et si receptam longo tempore prius, ex parte tamen per Ven. fratrem nostrum Maguntinum Archiepiscopum, Episcopum Sabinensem, unum ex septem Episcopis, qui nobis in Ecclesia Romana collaterales exsunt, suscepisse te gaudes, & desideras observare. Fuit autem, & est magnum tuæ devotionis indicium, quod eundem Archiepiscopum magnificè recepisti, & curasti non modicum honorare, sicut & tuæ literæ continebant, & ipsius nobis relatio patefecit.

§. 4. Moneamus igitur fraternitatem tuam, & exhortamur in Domino, ac per Apostolica tibi scripta mandamus, quatenus in devotione Sedis Apostolicæ firmiter perseveres, & in lege Domini die mediteris, & nocte, quæ sanæ doctrinæ congruunt prædicans, & quæ prædicaveris, quantum Dominus permittit adimplens, ut in te, nec opera verbis, nec verba operibus contradicant. Esto circa subditos Magister, ut doceas; ut corrigas, Pater; Mater ut foveas; doceas minus doctos; superbos corrigas; humiles foveas & devotos, justitiam misericordia temperans, & æquitatem in judicio non relinquens.

§. 5. Super subventionem verò Hierosolymitanæ Provinciæ nosse te volumus, quod jam per Dei gratiam ad comunionem nostram multi Crucis signaculum receperunt, & plures Domino dante recipient, in defensionem orientalis Provinciæ opportuno tempore transaturi. Jam etiam duo ex fratribus nostris, de manibus nostris vivificæ Crucis assumpserunt vexillum, exercitum Domini præcessuri. Confide igitur, & esto robustus, quia citius forsitan, quam credatur, Orientalis Provincia subsidium sentiet expectatum.

Datum Laterani, nono Kal. Decembris, Anno secundo.

Et Papam Catholicam Ecclesia unum confitemur, & Episcopos eius esse membra recognoscimus.

De his ergo scriptum Laterani Pontificis.

Moneamus eundem ad perseverantiam.

Intanturque ad subventionem Terræ Sanctæ Hierosolym.

Dat. P. An. 2. die 23. Novembris.

IV. Approbatio Coronationis Leonis Regis Armenorum, cum adhortatione ad recuperationem Terræ Sanctæ.

Pro hac recuperatione hinc inde Pont. bellum indixit, ut hic inf. in conf. 12. Ad liberandam.

Armenorum verò discordantiam ab Ecclesia Romana, & unionem vide infra in Eugen. IV. constit. 19. Exultate.

INNOCENTIUS PAPA III. &c. Illustri Regi Armenorum.

IS Ecclesiam suam congregatam ex gentibus, non habentem maculam, neque rugam, super gentes, & regna constituit, is extendit palmites ejus usque ad mare, & usque ad terminos terræ ipsius propaggines dilatavit, cujus est Terra, & plenitudo ejus, Orbis terrarum, & universi qui habitant in ea. Ipse etiam Romanam Ecclesiam non solum universis fidelibus prætulit, sed super cæteras etiam Ecclesias exaltavit, ut cæteræ ab ea non tã vivendi normam, & morum sumerent disciplinam, sed & fidei etiam Catholicæ documenta reciperent, & ejus servarent humiliter instituta. In Petro enim Apostolorum Principe, cui excellentius aliis Dominus ligandi & solvendi contulit potestatem, dicens ad eum: Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cælis; & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in cælis, Ecclesia Romana Sedes ejus, & seniores ipsius Romani Pontifices Successores Petri, & Vicarii JESU CHRISTI, sibi invicem per successivas varietates temporum singulariter succedentes, super Ecclesiis omnibus, & cunctis Ecclesiarum Prælati, imò etiam fidelibus universis, à Domino primatum, & magisterium acceperunt; vocatis sic cæteris in partem sollicitudinis, ut apud eos plenitudo residere potestatis. Non enim in Petro, & cum Petro singulare illud privilegium expiravit, quod Successoribus ejus futuris, usque in finem mundi Dominus in ipso concessit; sed præter vitæ sanctitatem, & miraculorum virtutes, pars sit in omnibus jurisdictionis successorum, quos et si diversis temporibus, eidem tamen Sedi, & eadem auctoritate Dominus voluit præsidere.

§. 1. Gaudemus autem, quod tu, sicut Princeps Catholicus, Apostolicæ Sedis privilegium recognoscens, venerabilem fratrem nostrum Maguntinum Archiepiscopum, Episcopum Sabinensem, unum ex septem Episcopis, qui nobis in Ecclesia Romana collaterales existunt, benignè, ac hilariter recepisti. Et non solum per eum institutis salutaribus es instructus, quibus juxta continentiam literarum tuarum, totum Regnum tuum, licet amplissimum, desideres informari, & universos Armenos ad Ecclesiæ Romanæ gremium revocare; sed ad honorem, & gloriam Apostolicæ Sedis, quam constitutam esse novisti super gentes, & regna, diadema Regni recepisti de manibus ejus, & cum cutasti devotè, ac humiliter honorare, & nos per ipsum, & literas tuas, ad Orientalis terræ subsidium invitasti.

§. 2. Ei ergo, à quo dicitur omne datum optimum, & omne donum perfectum, qui habet corda Principum in manu sua, quas possumus gratias referentes, qui tantæ humilitatis animum inspiravit, rogamus Seren. Regiam, & exhortamur in Domino, ac per Apostolica tibi scripta mandamus, quatenus in timore Domini, & Apostolicæ Sedis devotione persistens, ad expugnandam barbariem paganorum, & vindicandam injuriam Crucifixi, tanto potentius, & efficacius studeas imminere, quanto fraudes, & versutias hostium viciniùs positus melius agnovisti. Non in exercitus multitudine aut virtute, sed de ipsius potius miseratione confidens, qui docet manus ad prælium, & digitos movet ad bellum, qui arcus fortium superat, & robore accingit infirmos.

§. 3. Jam enim per Dei gratiam ad comunionem nostram multi Crucis signaculum receperunt, & plures Domino dante recipient in defensionem orientalis Provinciæ, opportuno tempore transaturi. Jam etiam duo ex fratribus nostris, de manibus nostris vivificæ Crucis assumpserunt vexillum, exercitum Domini præcessuri. Confide igitur, & esto robustus, quia citius forsitan, quam credatur, Orientalis Provincia subsidium sentiet expectatum.

Datum Lateran. 7. Kalendas Decembris, anno secundo.

Sancta Romana Ecclesia, & Summorum Pontificum.

Coronatio Regis Armenorum auctoritate Archiepiscopi Sabinensis Maguntini.

Confirmatio huius Pontificis.

Adhortatio ad bellum contra Saracenos.

Dat. P. An. 2. die 23. Jan.

Creatio

V. Creatio Colojoanis in Regem Bulgarorum & Blachorum, cum donatione insignium regalium, & potestate cudendi monetam. Et facultas Archiepiscopi Innovitan. Ipsi Regis pro tempore Successores Apostolica auctoritate coronandi.

Edita A. D. 1204.

INNOCENTIUS PAPA III. Colojoanni III. Bulgarorum & Blachorum Regi, ejusque posteris, ei tam in Regno, quam in devotione Sedis Apostolicae successuris in perpetuum.

In nomine sublimitatis Summi Apostoli & Romanorum Pontificum Successorum.

REX Regum, & Dominus dominantium JESUS CHRISTUS Sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech, cui dedit omnia Pater in manu, pedibus ejus subiciens universa, cujus est terra & plenitudo ejus, Orbis terrarum & omnes habitantes in eo, imo cui spectatur omne genu, caelestium, terrestrium, & infernorum, Summum Apostolicae Sedis, & Romanae Ecclesiae Pontificem, quem in B. Petro sibi Vicarium ordinavit, super gentes & regna constituit, evellendi, destruendi, disperdendi, & dissipandi, & aedificandi, & plantandi ei conferens potestatem, loquens ad eum in Propheta qui fuit de Sacerdotibus Anathor: Ecce constitui te super gentes & regna, ut evellas, & destruas, & disperdas, & dissipes, & aedifices, & plates. Ut autem id expressius demonstraret, non per alium, sed per se ipsum, cum pro hominibus carnem assumpisset humanam, & calceamentum suum extendisset in Idumaeam, ut ei Allophyli subderentur, & oves suas, quae de hoc ovili non erant, adduceret, & fieret unum Ovile, & unus Pastor, in se qui est super omnia Deus benedictus in saecula, univofali Ecclesiae posuit fundamentum, ejusque Apostolorum Principi Petro magisterium contulit & primatum, dicens ad eum: Tu es Petrus, & super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam, & portae inferi non prevalebunt adversus eam, & tibi dabo claves Regni Caelorum. Ubi etiam consequenter adjecit: Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in caelis, & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in caelis. Post passionem quoque suam ascensus in caelum, Ovile suum, videlicet Ecclesiam, ei committens, & commendans in ovibus, dixit ei: Pasce oves meas, vocabulo tertio repetito, per hoc patenter ostendens, quod ad ejus Ovile non pertinent oves illae, quae se commisit & subiectas esse B. Petro contumaciter denegarint, & ejus noluerint erudiri doctrina, & magisterio subiacere. Siquidem Ecclesia est Arca illa, in qua paucae animae, pereuntibus caeteris in diluvio, sunt salvatae. Unde sicut omnes quos Arca non cepit, in diluvio perierunt, sic omnes qui extra Ecclesiam inventi fuerint, in judicio damnabuntur. Arca enim Ecclesiam, cataclysmus judicium, & Pastorem Ecclesiae Petrum, Noe Rectorem Arcae figurat. Ille cum Domino legitur ambulasse, hic autem super undas maris, quod hunc Mundum significat, ad Dominum scribitur pervenisse. In quo etiam expresse notatur, quod Petro non specialiter aliqua specialis Ecclesia, sed totus mundus commissus fuerit, & Ecclesia generalis. Na sicut aquae multae sunt populi multi, sic mare magnum & spatiosum, Mundum significat universum. Unde vocatis caeteris in partem sollicitudinis, hunc assumpsit Dominus in plenitudine potestatis, cum inquit ad eum: Tu vocaberis Cephas, quod Petrus interpretatur, & caput, ut Petrum caput Ecclesiae demonstraret. Qui sicut unguentum quod a capite Aaron descendit in barbam, in membra diffunderet, ut nihil sibi penitus deperiret, quoniam in capite viget sensuum plenitudo, ad membra vero pars eorum aliqua derivatur. Insuper quarenti Petro si quoties peccaret in eum frater ejus, dimitteret ei usque septies, Dominus legitur respondisse: Non dico tibi usque septies, sed usque septuagies septies. Sanè cum omne tempus septena dierum numero concludatur, multiplicatus in se septenarius, in hoc loco notat universorum universa peccata, cum solus Petrus, non solum omnia, sed omnium possit crimina relaxare. Ipsi enim & non alii dictum a Domino reperitur: Tu me sequere, id est in veri Pastoris officio, & potestatis

Ecclesiastica plenitudine imitare. Quia eum in officio Vicarium sibi substituit Dominus, & in magisterio successorem, sic hereditatem, in cujus Praelatis fides ejus ceciderant, transferens in eundem, ut aliis post eum, & sub eo quasi partialia faceret de hereditate legata.

§. 1. Cum igitur licet immeriti ejus vices geramus in terris, qui dominatur in Regno hominum, & cui voluerit dabit illud, utpote per quem Reges regnant, & Principes dominantur, cum Petro, & Successoribus ejus, & nobis in eo, noverimus esse dictum: Ego pro te rogavi Petre, ut non deficiat fides tua, sed tu aliquando conversus, confirma fratres tuos, cum ex praecepto Domini oves ejus pascere teneamur, Populis Bulgarorum, & Blachorum, qui multo jam tempore ab uberibus matris suae alienati fuerant, in spiritualibus & temporalibus paternae sollicitudine providere volentes, ejus auctoritate confisi, per quem Samuel David in Regem inunxit, Regem te statumus super eos, & per dilectum filium L. tituli S. Crucis Presbyterum Cardinalem apud Sedem Legatum, vitum providum, & honestum, nobis inter caeteros fratres nostros acceptum, sceptrum Regni ac Regium tibi mittimus diadema, ejus quasi nostris tibi manibus imponendum, recipiendo a te juratoriam cautionem, quod nobis & Successoribus nostris, & Ecclesiae Rom. devotus & obediens permanebis, & cunctas Terras & gentes tuo subiectas imperio, in devotione, & obedientia Sedis Apostolicae conservabis.

Creatio Colojoanni Regem.

§. 2. Ad petitionem insuper Venerabilis fratris nostri Blasii Brandi, Ziberen. Episcopi, quem ad Sedem Apostolicam destinasti, publicam in Regno tuo cudendi monetam tuo charactere insignitam, liberam tibi concedimus facultatem.

Concessio Blasi Brandi Episcopi.

§. 3. Venerabili etiam Fratri nostro Archiepiscopo Innovitan. in terris quibus imperas universis, privilegium concedimus primatus: qui, & successores ipsius, tuos in posterum successores, simili ab eis juramento recepto, Apostolicae Sedis auctoritate coronent, & in terra tua primatus obtineant dignitatem, eisque Metropolitanis tam Bulgariae, quam Blachiae Provinciae constituti subiaceant, & juxta formam canonicam, reverentiam Primati debitam exhibeant, & honorem.

Concessio Archiepiscopo Innovitan.

§. 4. Si ergo fili charissime, gratiam, quam Apostolica Sedes mater tua tibi facit agnoscas, sic retribuas nobis pro omnibus quae tribuimus ipsi tibi, sic regnum tuum in Apostolicae Sedis subiectione ac devotione confirmes, ut cum sub Petro in illius petra fuerit firmitate fundatum, de qua inquit Apostolus, Petra autem erat Christus, nec pluviarum imbres, nec impulsus ventorum, nec fluminum formidet incursus. Tu quoque praeter auxilium Apostolicae Sedis, quod juxta devotionem tuam senties in praesenti, de temporali regno ad regnum pervenias sempiternum.

Horatio perseverandum in obedientia Sedis Apostolicae.

§. 5. Decernimus ergo ut nulli omnino, &c. hoc privilegium nostrae constitutionis, & concessionis infringere, vel ei, &c. Si quis autem, &c.

Sanctio penalis.

Datum Anagninae per manus Joannis S. R. E. Subdiaconi, & Not. 6. Calend. Martii, Indictione 7. Incarnationis Dominicae anno 1204. Pont. vero Domini Innocentii Papae III. Anno septimo.

Dat. P. An. die 24. Feb.

Quod Rex Bohemiae a Sede Apostolica Rex de caetero nominetur.

VI.

INNOCENTIUS PAPA III. &c. N. Regi Bohemorum Illustri.

Edita A. D. 1204.

LIcet ante tuae promotionis tempora multi fuerint in Bohemia regio diademate insigniti, nunquam tamen potuerunt a praedecessoribus nostris Romanis Pontificibus obtinere, ut Reges eos in suis literis nominarent.

Romani Pontifices hucusque recusarunt Reges Bohemiae nominare. Et iste Pontifex ex causis inenunciatis idem fecit. Nunc vero titulo de Christo

§. 1. Nos quoque tu praedecessorum nostrorum vestigiis inhaerentes, tum considerantes sollicitè, quod a Nob. Vi. Ph. Duce Sueviae te feceras coronari, qui cum coronatus legitime non fuisset, nec te, nec alium poterat legitime coronare, Regem te haecenus non duximus nominandum.

§. 2. Verum cum ad eorum monitionem Apostolicae Sedis, & nostram, relicto Duce Sueviae, ad charissimum in Christo

INNOCENTIUS TERTIUS.

Christo filium nostrum Illustriss. Regem Othonem in Romanum Imperatorem electum, te converteris, usus consilio famulatus, & ipse habeat pro Rege tam intuitu precantem esse, quam tunc devotionis obtentu Regem te de cetero reputare volumus, & vocare.

§. 3. Tu igitur taliter gratiam tibi factam agnoscas, & sic ingratitude vitium studeas evitare, ut tua devotio mereatur, quod & gratia tibi detur ex gratia, & data gratis perpetuo conservetur, provisorius attentius, ut quamcunque poteris, ab eodem Rege Othone te facias solemniter coronari.

Dat. Lateran. 13. Kal. Maii, Anno septimo.

VII. Erectio Hospitalis apud S. Mariam in Saxia de Urbe ad egenos infirmos pie recipiendos & curandos, S. R. E. elemosynis constructi. Et institutio Fratrum Ordinis S. Spiritus, regularem vitam ibi degentium. Præfinitioque muneris ipsorum Fratrum, ac auctoritatis eorum Magistri, cum exemptionum, ac privilegiorum concessione.

Hoc Hospitale denominatur Sancti Spiritus, ut in Six. IV. Const. 14. Illius, & appellatur Archihospitale in Greg. XIII. Const. 24. Si inter, & alibi supra. Caputque omnium aliorum locorum Sancti Spiritus constitutum fuit, ut in Six. IV. Const. 12. Et si universi. Eiusque Magister, seu Commendator generalis est omnium Magister, & beneficiorum d. Ordinis collator, ut ibid. In eoque recipiuntur etiam infantes ob paupertatem expositi, ut habetur in eiusdem Six. Const. 22. Religionis.

Eiusdem Archihospitalis membra enuntiat Nicol. IV. in Const. 4. Inter. Et in eo instituta etiam fuit Confraternitas piotum virorum, ut in d. Six. IV. Const. 12. Multaque sibi a Sede Apost. data sunt privilegia, ut videre est in eiusdem Six. Const. 22. Religionis, tum ibi not. Et ad cognitionem suarum causarum specialem iudicem delegit Clem. VIII. in eius Const. 118. Cum sicut, ubi notabo.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Guidoni Ministro Hospitalium S. Mariae in Saxia, & Sancti Spiritus in Monte Pessulano, eiusque fratribus, tam presentibus, quam futuris, regularem vitam professis in perpetuum.

Inter opera pietatis, quæ secundum Apostolum promissionem habet vitæ, quæ nunc est pariter & futura, hospitalitatem nobis specialiter & frequenter divina scriptura commendat, ut potè quæ illa omnia comprehendit propter quæ Dominus in ultimæ discussionis examine remuneraturum se bonos, & malos asserit puniturum. Hæc enim pascit esurientes, sitientes potat, colligit hospites, nudos vestit, & non solum infirmos visitat, sed eorum in se infirmitates assumens, infirmantium curam agit, in carcere positos subvenit, & quibus vivis in infirmitate communicat, participat in sepultura defunctis. Per hanc quidam Angelis receptis hospitio placere, cum Abraham & Loth hospitalitati vacantes, Angelos meruerint hospitari, per quos Abraham jam senex futuræ sobolis promissionem accepit, & Loth fuit de incendio Sodomæ liberatus. Duo quoque Discipuli qui Iesus in hospitio coegerunt, quem in expositione scripturæ non noverant, in panis fractione noverunt: per hanc superflua divitum, quæ congregata forte servarentur ad mortem, in necessitates pauperum erogantur ad vitam. Per hanc terrena in cælestia, & transitoria in æterna felici commercio commutantur, dum per manus pauperum thesaurizamus in cælis, ubi nec ærugo, nec tinea demolitur, & ubi fures non effodiunt, nec furantur, & facimus nobis de mammona iniquitatis amicos, qui cum defecerimus in æterna tabernacula nos admittant.

Bullar. Mag. Tom. I.

§. 1. Hæc igitur attendentes, non solum pro nostra, sed prædecessorum, & Successorum, & fratrum nostrorum Episcoporum, Presbyterorum, atque Diaconorum Rom. Ecclesiæ Cardinalium, tam vivorum, quam etiam defunctorum salute, apud S. Mariam in Saxia, locum utique satis idoneum ad hospitalitatis officium exercendum, elemosynis Ecclesiæ Rom. venerabile construximus Hospitale, in quo futuris temporibus, dante Domino, recipiantur, & reficiantur pauperes & infirmi, & exhibeantur alia opera pietatis.

§. 2. Statuentes ut regularis Ordo, qui secundum Deum & institutionem fratrum Hospitalis Sancti Spiritus in eodem loco per nos institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur.

§. 3. Hoc tamen adjecto, ut in eadem Ecclesia quatuor semper ad minus sint Clerici regulam ejusdem Hospitalis professi, qui pro nobis & Prædecessoribus, ac Successoribus, & fratribus nostris, vivis pariter & defunctis specialiter orantes, omnia spiritualia liberè administrent, & super iis nullius nisi Romani Pontificis correctioni subjaceant. Ad quem quoties expedierit, in oratione præmissa, charitativa fiat à fratribus proclamatio propter Deum, ut ipse cognita veritate, decernat quod suo prudenti consilio duxerit providendum.

§. 4. Ipsi autem victu, & vestitu contenti, quem eis secundum eandem regulam præcipimus exhiberi, divinis vacent officiis, & intendant Ecclesiasticis Sacramentis, ita quod de aliis Hospitalis negotiis, præter concessionem Magistris, se nullatenus intromittant, sed omnia dispositioni suæ filii Magister & Successorum tuorum, vel eorum qui per te, vel eos ad hoc fuerint deputati, sine contradictione, ac murmuratione relinquunt.

§. 5. Cæterum quoniam in Hospitali Sancti Spiritus diebus nostris per Dei gratiam hospitalitas valde viget, illud isti, & istud illi, de consilio fratrum nostrorum unimus, ut & istud illi tantò utilius munimenti impendat, quantò vicinior nobis existens, defensionem nostram illi facilius poterit implorare. Illudque isti tantò commodius subveniat in ministris, quantò personæ conversantes in illo ad hospitalitatis sunt officium aptiores. Ita tamen per, hanc unionem prædictum Sancti Spiritus Hospitale à jurisdictione Magalonen. Ecclesiæ minime subtrahatur, illa dumtaxat constitutione servata, quam inter eandem Magalonen. Ecclesiam, & prædictum Sancti Spiritus Hospitale decrevimus observandam.

§. 6. Statuimus insuper, ut unus tantum Magister Hospitalibus præficiatur ambobus, qui utrumque visitet annuatim, & quæ statuenda, vel emendanda viderit, statuat & emendet, & transferendi fratres ubicumque fuerint, prout melius viderit expedire, liberam habeat facultatem. Qui si forsan apud Urbem, vel ubilibet citra Montes, viam fuerit universæ carnis ingressus, fratres Hospitalis Sanctæ Mariæ in Saxia, fratribus Sancti Spiritus ejus non differant obitum nuntiare. Illique Romanos duos, vel tres de fratribus suis mittant, qui cum fratribus Hospitalis S. Mariæ in Saxia electionem celebrent regularem. Quod si forsan apud Montem Pessulanum obierit, vel ubilibet ultra Motes, per fratres Sancti Spiritus fratribus S. Mariæ ipsius obitus nuntietur, qui ut prædicimus, duos vel tres de fratribus suis Montem Pessulan. transmittant, ad electionem regulariter celebrandam.

§. 7. Cæterum cum Ecclesia S. Mariæ in Saxia, & Hospitale constructum ibidem, ad nos nullo pertineant medio (salvo quod Clerici ejusdem Ecclesiæ debent ex nostro mandato Basilicæ Principis Apostolorum in Scrutinio, Baptismo, & Lætania) ne disparis conditionis homo præferatur eidem; & servus, qui alii Domino stet, aut cadat, præponatur Hospitali prædicto, quod nostræ tantum est jurisdictioni subiectum; personam tuam filii Magister & Successorum tuorum à quorumlibet Prælatorum eximimus potestate. Ut nullus in te, vel eos interdici vel excommunicationis sententiam, sine mandato Apostolicæ Sedis audeat promulgare. Quam si aliter prolata fuerit, decernimus non tenere.

§. 8. Licet autem prædicta Hospitalia uniamus, ne tamen hujusmodi unio confusionem inducat, cum etiam unio Deo sit placita, discretio tamen ei nihilominus sit accepta,

Construximus Hospitalis apud S. Mariam in Saxia de Urbe, pro fratribus S. Spiritus enunciatum.

Quorum ordo ibidem institutus fuit.

Et qui specialiter pro vivis & defunctis orant, & spiritualia liberè administrent, &c.

Victumque habeant & vestitum, regimine Hospitalis specialiter remanente apud Magistrum. Hodie non Magister, sed Commendator appellatur.

Hospitale S. Mariæ in Saxia de Urbe, & Hospitalis S. Spiritus in Monte Pessulano uniamur. Vide notam hic in rub. & etiam in Const. 4. Nicol. IV.

Magister generalis utriusque Hospitalis, & quælibet electione facta juxta seriem hic positam. Hodie Magister eligitur à Summo Pontifice.

Exemptio à potestate quorumcumque Prælatorum.

Elemosynarum quarandarum à prædictis.

Hospitalib. distribuis. Scias postea...

Forma qua- rati eleemo- synas etiam...

Colloquia- eorum sub protectione...

Fratribus se- pulchra non demeretur...

Exemptio a decimis. Videtur privi-...

Oratorii, & Cameterii permissio in locis Ord.

Pravus ab Episcopis ordi- nes, &c. recipiant.

Celebratio- que postea...

Recepti au- tem post pro- fessionem in- de non recu- dant.

Magistri au- ctentat eji- cendi fratres turbatores...

Exemptio Hospitalium ab bo- gis, &c.

accepta, privilegio presentis statuimus, ut fratres qui colligendis elemosynis pro pauperibus Hospitalis S. Marie in Saxia fuerint deputati...

§. 9. Si qui vero fratrum vestrorum, qui destinati fuerint ad elemosynas colligendas, in quamlibet Civitatem, Castellum, vel Vicum advenerint...

§. 10. Decernimus insuper, ut receptores fraternitatum, sive collectarum vestrarum, salvo jure Dominorum suorum...

§. 11. Simili etiam modo sancimus, ut quicumque in vestra fuerit fraternitate receptus, si forsan Parochialis Ecclesia, cujus tempore Parochianus extiterit...

§. 12. Decimas autem de terris & vineis, quas ad opus infirmorum & pauperum propriis manibus...

§. 13. Liceat autem vobis in domibus vestris, quas impræsentiarum habetis, vel in futurum eritis habituri...

§. 14. Chrisma vero, Oleum Sanctum, consecrationes Altarium, seu Basilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad ordines fuerint promovendi...

§. 15. Cum autem generale interdictum terræ fuerit, liceat in Ecclesiis vestris, clausis januis, exclusis excommunicatis & interdictis...

§. 16. Liceat quoque vobis liberas & absolutas personas à seculo fugientes ad conversionem recipere...

§. 17. Prohibemus insuper, ut nulli fratrum vestrorum, post factam in locis vestris professionem, fas sit absque Magistri sui licentia, inde discedere...

§. 18. Si qui vero fratrum, post factam professionem turbatores religionis vestræ, vel inutiles fuerint fortassis inventi, liceat tibi fili Magister, & successoribus tuis, eos cum assensu & consilio sanioris partis Capituli amovere...

§. 19. Ad hæc, districtius inhibemus ne à te fili Magister, vel successoribus tuis, & fratribus Hospitalium eorundem, exigat ulla Ecclesiastica secularive persona...

fidelitates, homagia, juramenta, vel securitates reli- quas, que in locis frequentantur.

§. 20. Postremo, decimas quas consilio & assensu Episcoporum & Clericis, vel Laicis potuerit obtinere, illasque quas consentientibus diocesani Episcopis, & Clericis ad quos pertinent, acquiratis, auctoritate Apostolica vobis confirmamus.

§. 21. De cætero successores nostros, oblectamus & obtestamur in CHRISTO JESU, qui venturus est judicare vivos & mortuos, ut loca vestra cum personis & rebus ad hospitalitatis officium deputatis, tanquam speciales patroni, specialiter foveant, & defendant.

Datum Lateran. per manum Joannis S. R. E. Subdiaconi & Notarii, XIII. Kal. Julii, Indictione VII. Incarnationis Dominicæ Anno 1204. Pontificatus vero Domini Innocentii Papæ III. Anno VII.

Coronatio Regis Aragonum Romæ in Monasterio S. Pancratii, cum insignium regalium concessione, ac licentia, quod ejus Successores de cætero per Archiepiscopum Tarraconen. auctoritate Apostolica coronari possint.

INNOCENTIUS PAPA III. Servus Servorum Dei: Petro Illustri Regi Aragonum.

Cum quanta gloria & honore, impendiis & applausu, Regium Romæ de manu nostra in Monasterio B. Pancratii suscepit Diadema, postquam per Venerabilem fratrem nostrum Petrum Portuen. Episcopum in Regem te fecimus coronari, tua sublimitas non ignorat.

§. 1. Ut autem dilectionis affectum, quem ad tuam habemus personam, per exhibitionem operis evidentius monstrarem, regalia insignia universa, Mantum videlicet, Colobium, Sceptum, & Pomum, Coronam, & Mitram ad opus, dum non minus pretiosa quam speciosa fecimus preparari, & ea liberaliter tibi donavimus, in signum gratiæ specialis.

§. 2. Tu vero tanquam Princeps, & Catholicus Rex, super altare B. Petri Apostolorum Principis, Regnum tuum nobis; & per nos Apostolicæ Sedi cum multo devotionis affectu, per privilegii paginam obtulisti, illud ei constituens in perpetuum censuale, firmiter promittendo, quod juramentum fidelitatis & obedientiæ, in coronatione tua nobis exhibitum, inviolabiliter observabis, & ad illud exhibendum, & conservandum Successores tuos obligari volebas.

§. 3. Nos igitur gratiam tibi à nobis exhibitam, ad Successores tuos derivari volentes, presentium auctoritate concedimus, ut eum ipsi decreverint coronari, coronam à Sede Apostolica requirentes, de speciali mandato per Tarraconensem Archiepiscopum apud Casaragustam solemniter coronentur, præstita super prædictis idonea cautione. Et quoniam jure civili statutum est, ut mulieres maritorum honoribus decorentur, presentium auctoritate concedimus, ut per manus ejusdem Archiepiscopi eas liceat coronari.

§. 4. Nulli ergo, &c. nostræ concessionis, &c. Si quis autem, &c. Dat. Ferentin. 15. Kal. Julii, Pont. nostri an. 9.

Confirmatio Ordinis Fratrum Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum.

Hic idem Pontifex Regulam huic Ordini constituit, ut supra in ejus cons. 1. Operante, fol. 71. ubi plenè notari de materia.

Confirmavit postea privilegia, gratias, & indulgè huic Ordini concessa, tam spiritualia, quam temporalia Greg. XV. in Const. 22. Injuncti, inf. tom. 4.

Licentia...

Horatio...

Dat. P. An....

VIII.

Edita A. D. 1206.

Coronatio...

Insignium...

Promissa...

Indultum...

Sanctis...

Dat. P. An....

IX.

INNO

INNOCENTIVS TERTIVS.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis, locum admissis, & fratribus Ordinis Sanctae Trinitatis, salutem in Christo sempiternam, regulari vitam professis in perpetuum.

Operante luce luminum (a quo omne datum optimum, & omne donum perfectum, qui Solem suum oriri facit super bonos & malos, etiam diebus nostris, in quibus peccatis exigentibus, abundat iniquitas, & multorum charitas refrigerat) nonnulli faciente cum eis Domino signum in bonum (unde inter alia beneficia quae nobis misericorditer impertitur, ad gratiarum actiones propensius invitamur) posteriorum oblii, ad anteriora cum Apostolo se extendunt. Et exuentes veterem hominem cum actibus suis, & novum, qui secundum Deum creatus est induentes, in vita transeunt novitate, cum relictis pro Deo, quae possident, & non quae sua sunt, sed quae Jesu Christi, quarentes, voluntariam eligunt paupertatem, & divinae se subiciunt servituti. Quorum desiderii tanto est propensius annuendum, quanto per opera pietatis gratiorem praestant Altissimo famulatum.

§. 1. Licet autem, secundum Apostolum, nec qui plantat, nec qui rigat sit aliquid, sed qui incrementum dat Deus; plantationem tamen vestra novellam, Apostolicae protectionis praesidio disposuimus irrigare, quatenus Deo praestante misericorditer incrementum, fructum proferat exoptatum. Ea propter, dilecti in Domino filii, vestris iustis postulationibus clementer annuimus, & praefatum Ordinem Sanctae Trinitatis sub B. Petri, & nostra protectione suscipimus, & praesentis scripti privilegio communimus. Statuentes, ut quascumque possessiones, quae cumque bona idem Ordo in praesentiarum iuste ac canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, sive aliis iustis modis, praestante Domino, poterit adipisci, firma vobis vestrisque Successoribus, & illibata permaneant.

§. 2. Si quando verò loca deserta fuerint, eidem venerabili Ordini ab aliquo pia devotione collata, liceat vobis edificare Villas, Ecclesias, Coemeteria ad opus hominum ibidem morantium fabricare. Ita tamen ut illic vicinia, Abbatia, vel Religiosorum Collegia non existant, quae hoc valeat perturbare.

§. 3. Sanè novalium vestrorum quae proptis manibus, aut sumptibus colitis, sive de nutrimentis animalium vestrorum, hortorum, vel pomorum fructibus, nullus à vobis decimas exigere vel extorquere praesumat.

§. 4. Liceat quoque vobis clericos vel laicos, liberos & absolutos à saeculo fugientes, ad conversionem recipere, & eos sine contradictione aliqua retinere.

§. 5. Prohibemus insuper, ut nulli fratrum vestrorum post factam in Ordine vestro professionem, fas sit, absque Ministri sui licentia, nisi auctoritate Religionis obtenta, de eodem Ordine discedere. Discedentem verò absque communione literarum cautione nullus audeat retinere.

§. 6. Chrisma verò, Oleum sanctum, consecrationes Altarium, seu Basilicarum vestrarum, ordinationes Clericorum vestrorum, qui ad sacros ordines fuerint promovendi, & caetera Ecclesiastica Sacramenta à Diocesano suscipietis Episcopo, si quidem Catholicus fuerit, & gratiam & communionem Sacrosanctae Romanae Sedis habuerit, & ea vobis voluerit sine pravitate qualibet exhibere. Alioquin liceat vobis quemcumque malueritis catholicum adire Antistitem, gratiam & communionem Apostolicae Sedis habentem, qui nostra fretus auctoritate, vobis quod postulatis, impendat.

§. 7. Cum autem generale interdictum terrae fuerit, liceat vobis, clausis januis, exclusis excommunicatis & interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce, divina officia celebrare.

§. 8. Sepulturam praeterea locorum vestrorum liberam esse decernimus, ut eorum devotioni & extremae voluntati, qui se illic sepelire deliberaverint, nisi forte excommunicati vel interdicti sint, nullus obstet. Salva tamen iustitia illarum Ecclesiarum, à quibus mortuorum corpora assumuntur.

§. 9. Obeunte verò te nunc ejusdem Ordinis Ministro, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia, seu violentia praeponat, nisi quem

Bullar. Mag. Tom. I.

fratres communi consensu, vel fratrum pars cõsili sanioris, secundum Dei timorem, canonicè providerit eligendum.

§. 10. Paci & tranquillitati vestrae pacerna in posterum sollicitudine providere volentes, auctoritate Apostolica districtius inhibemus, ut infra clausuram locorum vestrorum nullus rapinam, seu furtum facere, ignem apponere, sanguinem fundere, hominem temerè capere, vel inperficere, seu violentiam audeat exercere.

§. 11. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat praefatum Ordinem temerè perturbare, vel ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare, omnia integra cõserventur, eorum pro quorù gubernatione ac sustentatione cõcessa sunt, usibus omnimodis profutura. Salva Sedis Apostolicae auctoritate, & diocesani Episcopi canonica iustitia.

§. 12. Si igitur in futurum, Ecclesiastica saeculari sive persona hanc nostrae constitutionis paginam sciens, contra eam temerè uti tentaverit, secundo, tertiove communita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis suae careat dignitate, reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & à sacratissimo corpore & sanguine Dei, & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena sit, atque in extremo examine districtae ultioni subiaceat.

§. 13. Cunctis autem eidem loco suo iure ferventibus, sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructu bonae actionis percipiat, & apud districtum Iudicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen, Amen, Amen.

Dat. Viterbii per manum Joannis S. Mariae Cosmedin Diaconi Card. S. R. E. Cancellarii, 14. Kal. Julii, Indictione 2. Incarnationis Dominicae Anno 1209. Pontificatus verò Domini Innocentii Papae Tertii, anno 12.

Damnatio Constitutionis Henrici Constantinopolitani Imperatoris, contra libertatem Ecclesiasticam editae, & largitionesque erga Ecclesiam impediens.

INNOCENTIUS PAPA III. Servus Servorum Dei: Cardicem. & Sidoniam Episcopis, & Archidiacono Davaliam.

Ad nostram noveritis audientiam pervenisse, quod acharissimus in Christo filius noster, Henricus Constantinopolitanus Imperator Illustris, Constitutionem cum suis Baronibus edidit, quae vergit in periculum animarum, & est contraria prorsus Ecclesiasticae libertati, videlicet, ut nullus possit de suis possessionibus in vita, vel ultimo testamento aliquid Ecclesiae largiri.

§. 1. Cui igitur Constitutio hujusmodi, à divinis, quam humanis sit legibus inimica, discretioni vestrae per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsa auctoritate nostra decernatis frivola, & inanem, & nullo modo servandam. Dat. Laterani 10. Kal. Junii, anno 15.

Indictio XIII. Sacri & Oecumenici Concilii Lateranensis, pro prima die Novembris 1215.

INNOCENTIUS PAPA III. Venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis Abbatibus, & Prioribus, Decanis, & Archidiaconis per Teutonicas Provincias constitutis.

Vineam domini Sabaoth multiformes saragut bestiae demoliri, quarum incurfus adeo invaluit contra ipsam, ut ex parte non modica, pro vitibus spinæ succreverint, & quod gemetes referimus, ipsæ jam vites proferebant pro uva labruscæ, infectæ multipliciter, & corruptæ.

§. 1. Illius ergo testimonium invocamus, qui testis est in Caelo fidelis, quod inter omnia desiderabilia cordis nostri duo in hoc saeculo principaliter affectamus, ut ad recuperationem videlicet Terræ Sanctæ, ac reformationem universalis Ecclesiae valeamus intendere cum effectu. Quorum utrumque tantam requirit provisionis instantiam, ut absque gravi & grandi periculo ultra dissimulari nequeat, vel differri.

§. 2. Unde supplicationes, & lacrymas effundimus coram Deo, humiliter obsecramus, quatenus super his suis nobis beneplacitum revelaret, inspiraret affectum, accē-

H 1 detet

Facultas edificandi monasteria. Tu ad hoc vide const. 112. Clem. VIII. Quoniam. Exemptio à decimis. Facultas recipiendi fratres. Tu vide Bul. 71. Six. V. Prohibito discedem. ab Ordine. Licentia recipiendi sacros Ordines, & Sacramenta ab Ordinariis & aliis. Tu intellige hoc iux. Conc. Trid. sess. 23. c. 12. Tempora interdicti celebrandi. Tu vide Conc. Trid. sess. 23. cap. 12. Minister generalis à Fratribus Ordinis eligatur.

Nemo locum Ordinis perturbet. Vel eius bona. Congruenter puniatur. Obedientes vero benedictum. Dat. P. A. 10. Mo 12. Jan. X. Edita An. D. 1212. Henricus Imperator edidit constitutionem libertati Episcopos contrariam. Sic ideo P. B. sicut eam damnat. Dat. P. A. 15. die 23. Maii. XI. Edita A. D. 1213. Exordium. Affectus Pontificis ad reoperationem Terrae Sanctae & reformationem universalis Ecclesiae. Eiusdem ad Deum supplicatio pro operum reformatione.

INNOCENTIUS TERTIUS.

deret desiderium, & propositum confirmaret facultatem & opportunitatem prestando ad ea salubriter exequenda.

Constitutio convocandi Concilium generale.

§. 3. Quapropter habito super his cum fratribus nostris, & aliis viciis prudentibus, frequenti & diligenti tractatu, prout tanta sollicitudo exigebat, hoc tandem ad exequenda predicta de ipsorum consilio providimus faciendum. Ut quia haec Universorum fidelium communem statum respiciunt, Concilium juxta priscam consuetudinem Sanctorum Patrum convocemus, propter lucra solam animarum opportuno tempore celebrandum. In quo ad extirpandum vitia, & plantandas virtutes, corrigendos excessus, & reformandos mores, eliminandas haereses, & roborandam fidem, sopiendas discordias, & stabilendam pacem, comprimendas oppressiones, libertatem fovendam, inducendos Principes & populos Christianos ad succursum & subsidium Sanctae Terrae, tam a Clericis, quam a laicis impendendum, cum caeteris quae per longum esset per singula enumerare, providere statuatur inviolabiliter observanda circa Praelatos, & subditos regulares, quaecumque de ipsius approbatione Concilii visa fuerint expedire, ad laudem & gloriam nominis ejus, ad remedium & salutem animarum vestrarum, ac profectum & utilitatem populi Christiani.

Destinatio pro bono viros ad explorandum interiorum negotium recuperationis Terrae Sanctae.

§. 4. Quia vero ante biennium universale non potest Concilium commode celebrari, disposuimus interim per viros prudentes in singulis Provinciis plenius explorare, quae Apostolicae provisionis limam expossant, & praemittere viros idoneos ad Terrae Sanctae negotium procurandum, ut si exigente necessitate sacrum Concilium approbaverit, nos ipsum negotium personaliter assumamus efficacius promovendum.

Indictio Concilii ad primam diem Nov. 1215.

§. 5. Credentes igitur hoc salutare propositum ab illo descendere, a quo est omne datum optimum, & omne donum perfectum, universitati vestrae per Apostolica scripta praecipimus, quo vos taliter praeparatis, quod a praesenti Dominicae Incarnationis MCCIII. anno, usque ad duos annos, & dimidium, praefixos vobis pro termino Kal. Novemb. ad Sedem Apostolicam accedatis cum modestia & cautela, ita quod in vestra Provincia, si necessitas postulerit, duo vel tres de suffraganeis Episcopis valeant remanere, pro Christianitatis ministeriis exequendis, & caetera illi, quam alii, qui canonica praedicatione detenti venire nequeunt, idoneos pro se dirigant responsales. Personarum, & eveditionum mediocritate servata, quam Lateranense Concilium definit, ut nullus omnino plures, aut pauciores secum adducere possit. Nec quisquam faciat superfluas & pomposas, sed necessarias tantum, & moderatas expensas, ostendendo se actu & habitu verum Christi cultorem, cum non saecularis applausus, sed spiritualis profectus in hoc negotio sit requirendus.

Insuper ut interim quibus diligenter inquiras de praegravatis gnis d. Concilii.

§. 6. Interim autem per vos ipsos, & per alios viros prudentes, universa subtiliter inquiratis, quae studio correctionis, aut reformationis indigere videntur, & ea fideliter conscribentes, ad Sacri Concilii praefati examen, erga subventionem Terrae Sanctae necessaria, ubi Deus noster Rex ante saecula salutem in medio terrae operari dignatus est, operam efficaciter impensuri, assistendo fideliter & prudenter his quos ad hoc negotium duxerimus specialiter procurandum destinare.

Prohibitio excusationum proponenda.

§. 7. Nullus itaque fallaciter se excusando ab executione tam sancti operis subtrahat, si canonicam vult effugere ultionem. Nemo dissensionum obstacula, vel itinerum impedimenta causetur, quae Domino faciente signum in bonum ex magna jam parte cessare ceperunt. Nam & quando majora imminet pericula, tanto potentiora remedia convenit adhiberi. Nunquam enim navigabit per aequora, qui semper expectat, ut mare non excitet in se fluctus. Propter haec autem ad vos dilectum filium N. cum jussione Apostolica destinamus, quem habeatis pro reverentia commendatum.

XII. Indictio belli & Cruciatz contra Saracenos, pro recuperatione Terrae Sanctae Hierusalem, cum Indulgentiarum & privilegiorum concessione pro Crucesignatis ad illud proficiscentibus, aut aliter subsidium praestantibus.

Parti hujus Bullae in §. 13. est in cap. 17. de Ind. & Saraceni. Et de Crucesignatis habes etiam inf. Innoc. IV. cap. 19. Malitia, & Nicol. IV. const. 5. Illuminet, ubi agitur etiam de simili expeditione pro recuperatione Terrae Sanctae.

Aliam edidit Bullam Eug. III. quae est hic sup. num. 3. incipiens quantum, pag. ... Et altera Greg. VIII. quae etiam est hic sup. n. 1. incipiens audita tremendi, pag. ... Recordare autem quod hic idem P. ad hoc bellum adhortatus est Regem Armenorum, ut supra in const. 4. Is Ecclesiam, fol. 1. & Clem. V. ob id indixit Concilium Viennense generale, ut inf. in ejus const. 1. Regnans.

INNOCENTIUS PAPA III. C.

AD liberandam Terram Sanctam de manibus impiorum ardenti desiderio aspirantes, de prudentum virorum consilio, qui plenè noverunt circumstantias temporum & locorum, sacro approbante Concilio definitum, ut ita Crucesignati se praepararent, quod in Kal. Junii sequentis post proximum, omnes qui disposuerunt transire per mare convenient in Regnum Siciliae, alii sicut oportuerit & decuerit apud Brudulum, & alii apud Messaniam, & partes utrobique vicinas, ubi & nos personaliter, Dño annuente, disposuimus tunc adesse, quatenus nostro consilio & auxilio Exercitus Christianus salubriter ordinetur, cum benedictione divina & Apostolica profecturus.

Edita Anno 1215. Indictio praedictionis Lateran. Concilii. Et de praedicatione loci paranda classe, cum qua hic Praefecturus est.

§. 1. Ad eundem quoque terminum se studeant praeparare, qui proposuerunt per terram proficisci, significaturi hoc interim nobis, ut eis ad consilium & auxilium Legatum idoneum de nostro Latere concedamus.

Exercitus praeparatus in quo Legatus de Latere destinabitur. Clericorum munus in exercitu praescribit.

§. 2. Sacerdotes autem, & alii Clerici, qui fuerint in exercitu Christiano, tam subditi quam Praelati, orationi & exhortationi diligenter insistant, docentes eos verbo pariter & exemplo, ut timorem & amorem semper habeant divinum ante oculos, ne quid dicant aut faciant, quod divinam majestatem offendat. Et si aliquando lapsi fuerint in peccatum, per veram poenitentiam mox resurgant, gerentes humilitatem cordis & corporis, & tam in victu, quam in vestitu mediocritatem servantes, dissensiones & emulationes omnino vitando, rancore ac livore a se penitus relegatis. Ut sic spiritualibus & materialibus armis muniti, adversus hostes fidei securius praelientur, non de sua praesumetes potentia, sed de divina virtute sperantes.

Eisdem fructuum praedictionem de beneficiis permittit. Praelatorum officium esse jubet intendendi Crucesignatos ad hanc expeditionem.

§. 3. Ipsi autem Clericis indulgemus, ut beneficia sua integra percipiant per triennium, ac si essent in Ecclesiis residentes, & si necesse fuerit, ea per id tempus pignori valeant obligare.

§. 4. Ne igitur hoc sanctum propositum impediri vel retardari contingat, Universis Ecclesiarum Praelatis districtè praecipimus, ut singuli per loca sua illos, qui signum Crucis disposuerunt resumere, ac tam ipsos quam alios Crucesignatos, & quos adhuc signare contigerit, ad reddendum vota sua Domino diligenter moveant & inducant, & si necesse fuerit, per excommunicationis in personas, & interdicti sententias in Terras eorum, omnitergiversatione cessante, compellant, illis dumtaxat exceptis, quibus tale impedimentum occurrerit, propter quod secundum Sedem Apostolicam providentiam, votum eorum commutari debeat merito, vel differri.

Aliisque personaliter nos accedentes inducendos ad conferendum certum numerum militum ad triennium.

§. 5. Ad haec, ne quid in negotio Jesu Christi de contingentibus omittatur, volumus & mandamus, ut Patriarchae, Archiepiscopi, Episcopi, Abbates, & alii, qui curam obtinent animarum, studiosè proponant sibi commissis verbum Crucis, obsecrantes per Patrem & Filium, & Spiritum sanctum, unum solum verum aeternum Deum, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & Barones, alioque Magnates, necnon Communitates Civitatum, Villarum, Oppidorum, ut qui personaliter non accesserint in obsidium Terrae Sanctae, competentem conferant numerum bellatorum, cum expensis ad triennium necessariis, secundum proprias facultates, in remissionem peccatorum suorum, prout in generalibus literis est expressum, & ad majorem cautelam etiam inferius exprimemus. Hujus remissionis volumus esse participes, non solum eos, qui naves proprias exhibent, sed etiam illos, qui propter hoc opus naves studuerint fabricate.

§. 6. Renuca

Remittit- que com- mandi ex- munum Dei diuini.

§. 6. Remittimus autem, si qui forte non ingrati fuerint Domino Deo nostro, ex parte Apostolica firmiter...

Contributio Clericorum ad vicinum de 10. parte...

§. 7. Ne vero in humeros hominum onera gravia & importabilia imponere videamur, quæ digito nostro...

Contributio Clericorum ad vicinum de 10. parte...

§. 8. Cupientes autem alios Ecclesiarum Prælatos, necnon Clericos Univerfos, & in merito, & in præmio...

Contributio S.R.E. Cardinalium de 10. parte...

§. 9. Nos autem & fratres nostri S.R.E. Cardinales plenarie decimam persolvimus, scientesque se omnes ad hoc...

Crucesignatorum exemptione...

§. 10. Sanè quia iusto iudicio cœlestis Imperatoris obsequiis inhaerentes, speciali deest prærogativa gaudentes...

Relatio usurarum pro eisdem Crucisignatis, eum dilacione...

§. 11. Si qui verò proficiscientium illuc ad præstandas usuras juramento tenentur adstricti, creditores eorum...

Damnatio Piratarum impedicionum

§. 12. Cæterum quia Curarii, & Piratæ nimium impediunt subsidium Terræ sanctæ, capiendo & expoliando...

ad iuratos & fautores ipsorum excommunicationis vinculo innodamus. Sub interminatione anathematis inhi-

§. 13. Excommunicamus & anathematizamus illos, qui contra ipsam Christum & populum sanctam Saracenis arma, fer-

§. 14. Prohibemus insuper omnibus Christianis, & sub anathemate interdiciamus, ne in Terras Saracenorum...

§. 15. Licet autem torneamenta sint in diversis Conciliis sub pœna generaliter interdicta, quia tamen hoc...

§. 16. Quia verò ad hoc negotium exequendum est per maxime necessarium, ut Principes & Populi Christiani...

§. 17. Nos igitur de omnipotentis Dei misericordia & Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli auctoritate confisi, ex illa quem nobis (licet indignè) Deus ligandi atque...

d. subsidium eorumque fauorum.

Excommunicatio Christianorum ad Saracenos. Hoc latius vide, dispositum in Bullis...

Prohibitio transmittendi naves in Terras Saracenorum.

Interdictio torneamentorum.

Ad hoc habes prohibitionem Concilii Tridentini & Bullam Greg. XIII. n. 38. Indictio pacis uniuersalis inter Principes Christianos ad quadriennium.

Indulgentia proficiscenti ad subsidium Terræ sanctæ aut aliter quoquomodo subuenientium, vel auxilium præstantium.

Dat. P. A. 18. lxx. 14. D...

H ; HONO

HONORIUS TERTIVS

HONORIUS TERTIVS PONTIF. GENIIX. ANNO DOMINI MCCXVII.

Honorius III. Romanus, Centius antea vocatus, SS. Joannis, & Pauli tituli Pamphili. Creatus Pontifex die 1. Augusti, & coronatus die Dominico 9. ejusdem mensis Anno Domini 1216. Vixit annos 10. menses 8. Creavit Cardinales 13. Obiit Romae 15. Kalen. Aprilis 1227. Sepultus ante aram Presepii in Basilica S. Marce Majoris. Vacavit Sedes diem unum.

Confirmatio legum pro immunitate, libertate, & jurisdictione Ecclesiastica editarum, à Federico II. Romanorum Imperatore.

Eisdem leges approbavit Bonif. VIII. in cap. V. inquisitionis 18. de Hæretic. in 6. cum clausula. Quatenus Dei & Ecclesia sancta sua honorem promoveant, & hæreticorum exterminium prosequantur, & statuta canonicis non obstant. At ipsum Federicum Imperatorem Pontif. iste coronavit, ut hic habetur in 3. §. Et leges idem Imp. promulgavit contra Hæreticos, que habentur inf. in const. 1. Innocent. IV. Sed postmodum à Pontificis & S. E. R. obedientia discessit, proptereaque excommunicatus fuit à Gregor. IX. & Innocent. IV. ut dicam inf. in ipsius Gregor. IX. const. 13. Rationabilis.

Alia de hac materia vide inf. in const. 4. Bonif. IX. Juris.

Elia A.D. 1120.

HONORIUS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei.

Confirmatio de qua in rub.

Has leges à Federico Romanorum Imperatore nostro charissimo pro utilitate omnium Christianorum editas, laudamus, & approbamus tanquam in æternam validitas.

Sanctio contra inobedientes.

§. 1. Et si quis ausu temerario, invidio humani generis suadente, quocumque modo has infringere tentaverit, indignationem Dei omnipotentis, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum, se noverit incursum, &c.

Sequitur tenor dictarum legum Federici II.

Has leges debet in sic. de Sen. & consuetud. post. Codic. & in quibusdam specialiter confirmatis lib. IV. & Clem. IV. ut habetur inf. in d. Jure. const. 9. ad extirpanda.

§. 2. Federicus Dei gratia Romanorum Imperator & semper Augustus, Marchionibus, Comitibus, quilibetque populo, quos clementie nostre regis Imperium, Salutem & gratiam.

§. 3. In die qua de manu facta esset tibi, nostri Summi Pontificis accepimus Imperii diademata, curamque ad Dei & Ecclesie sue honorem, quodam leges quas in presentia pagine jussimus renovari, per nos tuum nostrum Imperium publicandis de post. Imperialibusque his scriptis precipiendum mandamus, quatenus eas quicunque litteras in sup. districtis a confregabiliter, & inconculsè servet, & sanctas habeat.

Ad decus & honorem Imperii, & ipsam Romanam Principis, nihil omnino magis videtur accedere, quam ut expurgatis quibusdam erroribus, & iniquis quorundam Senatus peccatis delictis, de cetero Ecclesia Dei plena quiete vigeat, & secura gaudeat libertate. Sane adeo infidelium quorundam & injurorum iniquitas abundavit, ut non dubitent contra Apostolicam disciplinam, & factos Canones statuta sua infringere contra Ecclesiasticas personas, & Ecclesie libertatem. Cum ergo, dispositione divina favente, nihil velit Ecclesia, que nihil debet præter bonum appetere, quod nobis eodem consensu, & eadem non placet voluntate Nos Federicus Romanorum Imperator & semper Augustus, has editas leges irritamus & irrita nuntiamus omnia statuta & consuetudines, que Civitates, vel loca, Castellates, Consules, vel quæcumque alia persone, contra libertatem Ecclesie, vel Ecclesiasticas personas edere, vel servare, adversus Canonicas, vel Imperiales sanctiones præsumpserint. Et ea de capitularibus suis mandamus infra duos menses post hujus publicationem editi, penitus aboleri. Et si de cetero similia attentaverint, ipso jure decernimus esse nulla, & eos sua jurisdictione privatos, superiori protinus applicanda. Necnon locum ubi deinceps talia præsumpta fuerint, banno mille marcarum præcipimus subjacere. Potestates vero, Consules, Rectores, Statutarii, & scriptores dictorum Statutorum, necnon & Consilium locorum ipsorum, qui secundum statuta, vel consuetudines memoratas judicaverint, sunt ex tunc ipso jure infames. Quorum sententias & actus alios illegitimos præcipimus aliquatenus non tenere. Quod si per annum hujus nostre constitutionis inventi fuerint contemptores, bona eorum per totum nostrum Imperium mandamus impunè ab omnibus occupari. Salvis nihilominus aliis poenis contra tales in generali Concilio promulgatis.

Item nulla potestas, vel persona, publica vel privata, collectas sive exactiones, angarias, Ecclesiis vel aliis piis locis, aut Ecclesiasticis personis imponere, aut invadere bona Ecclesiastica presumat. Quod si fecerint, & requisiti ab Ecclesia, vel ab Imperio, emendare contempserint, tripliciter refundant, & nihilominus banno Imperiali subjaceant, quod absque satisfactione debita nullatenus remittatur. Item quæcumque communitas, vel persona per annum in excommunicatione facta propter libertatem Ecclesie persistere, ipso jure Imperiali banno subjaceat, à quo nullatenus extirahatur, nisi prius ab Ecclesia absolutus fuerit.

Item statuimus ut nullus Ecclesiasticam personam in criminali questione vel civili, trahere ad iudicium seculari presumat, contra constitutiones Imperiales & canonicas sanctiones. Quod si fecerit actor à jure suo cadat, & iudicatum non teneat, & Juxta sit ex tunc iudicandi potestate privatus. Statuimus etiam, ut si quis Clericis vel personis Ecclesiasticis justitiam denegare præsumpserit, terribi requisiti jurisdictionem amittat.

Gazaros, Paratenos, Leonistas, Spononitas, Aenaldistas, Circucifos, & omnes hæreticos utriusque sexus quocumque nomine censeatur, perpetua damnatione infamie, diffidamps atque bannimus. Præcipientes ut bona talium confi

Exordium

Promulgatio legum

Lex 1.

Damnatio omnium factorum contra libertatem Ecclesiasticam & personarum Ecclesiasticas editarum & edentium

Aliam damnationem fecit Carolus IV. Imperator in B. n. IX. const. in rub. ubi notab.

Lex 2.

Impositionem collectarum contra personas, & libertatem prædictas.

Lex 3.

Et Ecclesiasticarum personarum molestationis in foro seculari.

Lex 4.

Damnatio Hæreticorum cum confiscatione

Lex 5.
 Praepositi
 Terrarum
 Rectorum
 hareticorum
 exterminandi
 iuramentum.

confiteatur, nec ad eius blasphemiam, neque ad illius quod s.
 lli corum ad successiones pervenire non possit, cum
 longe gravius sit eternam quam temporalem offendere
 majestatem. Qui autem inventi fuerint sola suspitione
 notabiles, nisi ad mandatum Ecclesie iuxta considera-
 tionem suspitionis, ac qualiter personae propriam in-
 nocentiam congrua purgatione monstraverint, tamquam
 infames & banniti ab omnibus habeantur. Ita quod si
 sic per annum manserint, ex tunc eos sicut haereticos
 condemnantur.

Si vero dominus temporalis, requisitus & admonitus
 ab Ecclesia, terram suam purgare neglexerit ab haeretica
 pravitate, post annum a tempore admonitionis elapsum,
 Terram illius ipsi exponimus Catholicis occupandam,
 qui eam exterminatis haeticis, absque ulla contradi-
 ctione possideant, & in fidei pietate conservent. Salvo
 jure domini principalis, dummodo super hoc nullum
 praestet obstaculum, nec aliquod aliud impedimentum
 apponat. Eadem nihilominus lege servata contra eos,
 qui non habent dominos principales.

Si vero dominus temporalis, requisitus & admonitus
 ab Ecclesia, terram suam purgare neglexerit ab haeretica
 pravitate, post annum a tempore admonitionis elapsum,
 Terram illius ipsi exponimus Catholicis occupandam,
 qui eam exterminatis haeticis, absque ulla contradi-
 ctione possideant, & in fidei pietate conservent. Salvo
 jure domini principalis, dummodo super hoc nullum
 praestet obstaculum, nec aliquod aliud impedimentum
 apponat. Eadem nihilominus lege servata contra eos,
 qui non habent dominos principales.

Crederes praeterea, receptatores, defensores, & fauto-
 res hareticorum bannimus, firmiter statuentes, ut si post-
 quam quilibet talium fuerit ab Ecclesia excommunica-
 tione notatus, satisfacere contempserit infra annum, ex
 tunc ipso jure sit factus infamis, nec ad publica officia
 seu consilia, vel ad eligendum aliquos ad huiusmodi, ne-
 que ad testimonium admittatur. Sit etiam infestabilis, ut
 nec testandi liberam habeat facultatem, nec ad haeredita-
 tis successione accedat. Nullus praeterea ei super, quo-
 cumque negotio, nec id ipse aliis respondere cogatur. Quod
 si forte iudex extiterit, ejus sententia nullam habeat fir-
 mitatem, nec cause aliqua ad ejus audientiam perferantur.
 Si fuerit advocatus, ejus patrocinium nullatenus ad-
 mittatur. Si tabellio, instrumenta per eum confecta nulli-
 us penitus sint momenti. Navigia quocumque locorum
 pervenerint, si quo casu contingenti rupta fuerint, vel
 aliter ad terram pervenerint, tam navigia, quam navi-
 gantium bona illis integre reserventur, ad quos specta-
 bant antequam navigium illud periculum incurrisset.
 Sublata omnium locorum penitus consuetudine, quae
 huic adversatur sanctioni, nisi talia sint navigia quae pi-
 raticam exercent pravitate, aut sint nobis, vel Chri-
 stiano nomini inimica.

Lex 8.
 Transgressores
 huiusmodi
 iuramentum
 infringit.

Transgressores vero huius nostrae constitutionis bo-
 norum suorum publicatione muldentur. Et si res exegerit,
 eorum audacia iuxta mandatum nostrum modis aliis
 compescatur.

Lex 9.
 Praepositi
 Terrarum
 Rectorum
 hareticorum
 exterminandi
 iuramentum.

Omnes peregrini & advenae liberè hospitentur ubi
 velint, & hospitati, si testari voluerint, de rebus suis ordi-
 nandi liberam habeant facultatem, quorum ordinatio in-
 cuncta servetur. Si qui vero intestati decesserint, ad hos-
 pitem nihil perveniat, sed bona ipsorum per manus Episcopi
 loci tradantur haeredibus (si fieri potest) vel in pias
 causas erogentur. Hospes vero si aliquid de bonis talium,
 contra hanc constitutionem nostram habuerit, triplum
 Episcopo restituat, cui visum fuerit assignandum, non
 obstante statuto aliquo, seu consuetudine, seu privile-
 giis, quae hactenus contrarium inducebant. Si qui autem
 contra praesumpserint, eis de rebus suis testandi interdici-
 mus facultatem, ut in eo puniantur, in quo deliquerint,
 alias prout culpe qualitas exegerit puniendi.

Lex 10.
 Agriculorum
 iuramentum.

Agricultores, & circa rusticationem occupati, dum vil-
 lis insident, dum agros colunt, securi sint quacumque
 parte Terrarum, sicut nullus inveniatur tam audax, qui
 personas, vel boves, agrorum instrumenta, aut si quid
 aliud sit, quod ad operam rusticalem pertinet, invadere,

capere, aut violentur ab eis, praesumptis, si quis autem hu-
 iusmodi statum ausu temerario, violente praesumpserit,
 in quadruplum ablata restituet, si in eadem ipse iure in-
 nocerit, imperiali animadvertentur, si non quidvis.

Approbatio Ordinis S. Dominici in regula
 S. Augustini

Ille Dominicus Sanctissimus Confessorum Ceterum ad-
 scriptus & Constitutus fuit a Greg. IX. in huius in
 sua const. 8. Pius: B. huius Ordo a Sede Apost. unice
 alios Ordines Mendicantium approbatus fuit, illis
 que praedixit, ut in Pij 7. const. 71. Divina, ubi
 notabo. Adulsi que gratis donatus fuit, ut inf. in
 const. 11. & 12. Clem. IV. Providentia & Ordinis, &
 const. 4. Bonif. VIII. Ad augmentum, & huius in
 const. 7. Greg. XI. Virtute, & const. 7. Sixt. IV. Re-
 gimini, & alia Const. 19. Sacri, & Pii 7. const. 11. Dum
 ad uberes, cum ibi nos.

Idem Ordo verè de Mendicantibus declatur a Pio V.
 inf. in sua const. 44. Romanus. Eiusque Praelati late
 dispensant cum suis Fratribus, ut in alia eius const.
 132. Romani. Clemens VIII. habitum Ordinis praefi-
 nit in const. 104. Ex injuncto. Et ambitum prohibuit
 in const. 7. Religiosos. Habet idem Ordo Sorores
 & Fratres Tertii Ordinis, de quibus vide in const. 1.
 Innocent. VII. Sedis, ubi notabo.

Contra extrahentes, seu permittentes ut extrahantur li-
 bri, aut quaterina, vel folia manuscripta à Bibliothecis
 Fratrum dicti Ordinis excommunicationem, & alias
 poenas statuit S. D. N. Urb. VIII. ut in const. 54. Cum
 sicut, inf. tom. 4. Et quomodo valeant dicti Fratres pri-
 vatim tractare de Conceptione B. Virginis Mariae, vide
 ad Greg. XV. Const. 29. Sanctissimus, d. tom. 4.

HONORIVS EPISCOPIVS, Edita A. D.

Servus Servorum Dei; Dilectis filiis Dominico Priori
 Sancti Romani Tolosensis, eiusque fratribus tam praesentibus
 quam futuris regularem vitam professis. Salutem, &
 Apostolicam benedictionem.

Religiosam vitam eligentibus Apostolicum convenit
 adesse praesidium, ne forte cujlibet temeritatis in-
 cursus aut eos à proposito revocet, aut robur (quod ab-
 sit) facta Religionis infringat.

§. 1. Ea propter dilecti in Domino filii, vestris iustis
 postulationibus elementer annuimus, & Ecclesiam S.
 Romani Tolosensis, in qua divino mancipati estis ob-
 sequio, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, &
 praesentis scripti privilegio communimus. In primis si-
 quidem statuente, ut Ordo Canonicus, qui secundum
 Deum & B. Augustini regulam in eadem Ecclesia institu-
 tus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus invio-
 labiliter observetur.

§. 2. Praeterea quascumque possessiones, quacumque
 bona eadem Ecclesia impraesentiarum iuste & canonicè
 possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largi-
 tione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis
 iustis modis praestante domino poterit adipisci, firma vo-
 bis vestrisque Successoribus, & illibata permaneat.

§. 3. In quibus haec propriis duximus exprimenda
 vocabulis, scilicet locum ipsum in quo praefata Ecclesia
 sita est, cum omnibus pertinentiis suis. Ecclesiam de
 Prulliano, cum omnibus pertinentiis suis. Villam de Cas-
 senolio, cum omnibus pertinentiis suis. Ecclesiam S. Ma-
 riae de Lescuta, cum omnibus pertinentiis suis. Hospitale
 Tolosanen. quod dicitur Arnaldi Berardi, cum omnibus
 pertinentiis suis. Ecclesiam S. Trinitatis de Lobens, cum
 omnibus pertinentiis suis. Decimas à Venerabili fratre
 nostro Fulcone Tolosanseni Episcopo, de assensu Capi-
 tuli sui vobis pia & provida liberalitate concessas, prout
 in eorumdem litteris plenè continetur.

§. 4. Sanè novalium vestrorum, quae propriis mani-
 bus vel sumptibus colitis, sive de vestrorum animalium
 nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extor-
 quere praesumat.

11.

Approbatio
 Ordinis S.
 Dominici

Facultas
 quacumque
 bona possi-
 dendis.

Specificatio
 quorundam
 locorum etc.
 dicitur.

Exempti.
 Decimis.

HONORIVS TERTIVS.

Parulas recipiendi ad Ordinem.

Prohibitio indo discendi.

Parochiales Ecclesias tenendi.

Prohibitio imponendi Ordini novae exactiones.

Licentia petendi Christum, &c. ab Ordinariis, & deinde ab aliis.

Mortuosque in Ec. lesis Ordinis sepeliendi.

Declarationis vnde infra. in conf. 7. Sixti. IV. Regimini.

Licentia credendi alium Priorem obvenisse B. Domini.

Approbatio immunitatis Ecclesie Telesanae. Sanctis personis in Ordine perturbatoribus.

Benedictio pro opus conservatoribus.

Papa subscriptio. Cardinalium subscriptio.

§. 5. Liceat quoque vobis, Clericos vel Laicos, liberos & absolutos, de saeculo fugientes, ad conversionem recipere, & eos absque conditione aliqua retinere.

§. 6. Prohibemus in super, ut nulli fratrum vestrorum, post factam in Ecclesia vestra professionem, fas sit sine Prioris sui licentia, de eodem loco, nisi auctoritate Religio- nis obtentu discedere. Illi tamen verò absque communi litterarum vestrarum cautione, nullus audeat retinere.

§. 7. In parochialibus verò Ecclesiis quas habetis, liceat vobis Sacerdotes eligere, & Diocesano Episcopo presentare, quibus, si idonei fuerint, Episcopus curam animarum committat, & ei de spiritualibus, vobis verò de temporalibus, debeant respondere.

§. 8. Statuimus praeterea ut nulli liceat Ecclesiae vestrae novas & indebitas exactiones imponere, aut in vos vel praedictam Ecclesiam vestram, sine manifesta & rationabili causa, excommunicationis vel interdicti sententias promulgare. Cum autem generale interdictum terrae fuerit, liceat vobis clausis janis, exclusis excommunicatis & interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce, divina officia celebrare.

§. 9. Christum vero & Oleum sanctum, consecrationes Altarium, seu Basilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad sacros ordines facti, & promovendi, a Diocesano suscipiatis Episcopo, si quisdem Catholicus fuerit, & gratiam & communionem Sacrosanctae Romanae Sedis habuerit, & ea vobis voluerit sine pravitate aliqua exhibere. Alioquin liceat vobis quemcumque malueritis Catholicum adire Antistitem, gratiam, & communionem Apostolicae Sedis habentem, qui nostram praeterea auctoritate vobis quod postulatis, impendat.

§. 10. Sepulturam quoque in loci liberam esse decernimus, ut eorum devotioni & extremae voluntati, qui se illic sepeliri delibetaverint (nisi forte excommunicati, vel interdicti sint) nullus obstat. Salva tamen iustitia illarum Ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur.

§. 11. Obeunte verò te nunc ejusdem loci Priore, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi qualibet subreptionis astutia seu violentia praeponat, nisi quem fratres communi consensu, vel fratrum pars majoris & sanioris consilii, secundum Deum, & B. Augustini regulam proponant eligendum.

§. 12. Libertates quoque & Immunitates antiquas, & rationabiles consuetudines, Ecclesiae vestrae concessas, & haecenus observatas, ratas habemus, & eas perpetuis temporibus illibatas permanere sancimus.

§. 13. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat praefatam Ecclesiam temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuire, seu quibuscumque vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur, eorum pro quorum gubernatione, & sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura, salva Sedis Apostolicae auctoritate, & Diocesani Episcopi canonica iustitia. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica secularive persona hanc nostrae constitutionis paginam sciens contra eam temere venire tentaverit, secundò tertiove commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis, honorisque sui careat dignitate, reamque se divino iudicio existere de perpetua iniquitate cognoscat, & a sacratissimo corpore, ac sanguine Dei & Domini Redemptoris nostri Jesu Christi aliena fiat, atque in extremo examine districtae ultioni subjaceat.

§. 14. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri Jesu Christi, quatenus & hic fructum bonae actionis percipiant, & apud districtum iudicem praemia aeternae pacis inveniant. Amen, Amen. Ego Honorius Catholicae Ecclesiae Episcopus subscripsi. Ego Nicolaus Tusculanensis Episcopus. Ego Guido Prænestin. Episcopus. Ego Ugolinus Hostiensis & Velletrensis Episcopus. Ego Pelagius Albanensis Episcopus. Ego Cinthus tit. S. Laurentii in Lucina Presb. Card. Ego Leo tit. S. Crucis in Hierusalem Presb. Card. Ego Robertus tit. S. Sixti in monte Caelio Presb. Card. Ego Stephanus Basilicæ xii. Apostolorum Presb. Card. Ego Gregorius tit. S. Anastasii Presb. Card.

Ego Petrus tit. S. Laurentii in Damaso Presb. Card. Ego Thomas tit. S. Sabinae Presb. Card. Ego Guido & Nicolai in Carcere Tulliano Diac. Card. Ego Octavianus SS. Sergii & Bacchi Diac. Card. Ego Joannes SS. Cosmae & Damiani Diac. Card. Ego Gregorius S. Theodori Diac. Card. Ego Raynerius S. Mariae in Colinedin Diac. Card. Ego Romanus S. Angeli Diac. Card. Ego Stephanus S. Adriani Diac. Card.

Datum Romae, apud S. Sabinam, per manum Raynerii Prioris S. Fridiani Lucanæ Diocesis, S. R. E. Vicecancellarii, xi. Kal. Januarii, Indictione 5. Incarnationis Dominicae Anno 1216. Pontific. verò D. Honorii Papae III. A. P.

Dat. P. An. die 23. Nov. 1216.

Quod Fratres Ordinis Carthusiensis ab eorum solitudine per neminem distrahantur, vel testimonium ferre, juramentumve calumniae subire compellantur.

III.

Hunc ordinem approbatum vide supra. in consuet. 7. Alex. III. Cum vos. fol. 64. ubi alia notant.

HONORIVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Venerabilibus fratribus, Archiepiscopis, & Episcopis, in quorum Diocesis sunt domus Carthusien. Ordinis constituta, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Edita A. D. 1218.

Cum dilecti filii Fratres Carthusiensis Ordinis, accipitis pennis columbae in mentis solitudinem evolarint, illicque pro suis, & aliorum peccatis gemendis in ara cordis, maculis carnalibus desideriis, holocaustum offerentes Domino semetipsos, ne pedes quos laverant cogantur iterum inquinare, fraternitati vestrae per Apostolica scripta mandamus, quatenus quilibet vestrum Patrochianos suos, qui eos praesumpserint temere molestare, ut super hoc eis debitam satisfactionem impendant, monitione praemissa, per censuram Ecclesiasticam, appellatione remota compellat.

Nemo Carthusianus ad impediend.

§. 1. Et quoniam iidem, ut credimus, ad calumniam projecterunt, auctoritate praesentium inhibemus, ne quis Priores, seu fratres Ordinis memorati subire compellat calumniae juramentum, nec iidem ad ferendum testimonium cogantur inviti.

Vt ad resistend. calumniae juramentum subendum compellat. Dat. P. An. die 9. Feb.

Datum Lateran. Quinto Idus Februarii, Pontificatus nostri Anno Secundo.

Quod Ecclesia S. Joannis in Laterano de Urbe, centenaria gaudeat praescriptione, sicut Ecclesia Romana.

IV.

Eandem sanctionem edidit Greg. IX. die 23. Aprilis 1227: quam praeterii, tanquam idem ferè ad verbum continentem.

Hanc Ecclesiam super omnes Urbis, & Orbis Ecclesias praestare, aliaque indulta habere, notabo infra. in cons. I. Greg. XI. Super.

HONORIVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Priori, & Conventui Lateran. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Edita A. D. 1221.

Sedis Apostolicae circumspectio, quae circa omnes Ecclesias suae providentiae consuevit adhibere cautelam, illarum indemnitate propensiori debet studio praecavere, quae ipsi tanquam membra capiti cohaerentes, specialis sibi necessitudinis vinculo sunt astrictae.

Exordium.

§. 1. Inde est, quod cum Lateranensis Ecclesia speciale membrum Apostolicae Sedis existat, statuimus, & sancimus, ut sicuti contra Romanam Ecclesiam, non nisi centenaria currit praescriptio, secundum Constitutiones Canonicas, & legitimas sanctiones, ita quoque ipsi Ecclesiae minoris temporis praescriptio non obstat. Nulli ergo omnino, &c. Si quis autem, &c.

Privilegium centenariae praescriptionis.

Dat. Lat. Nono Kal. Maii, Pontific. nostri Anno Quinto. Approbatio

Dat. P. An. die 23. Apr.

V. Approbatio Regule & Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci.

Iste Franciscus Sanctorum Confessorum numero adscriptus fuit a Greg. IX. ut inf. in eius const. 2. Mira. Et tres Ordines instituit, & unicuique suam regulam constituit. Quorum primus Ordo est horum Fratrum Minorum, qui huius Regule strictam observantiam omisit, vixerunt iuxta privilegia absentia a Sede Apostolica, & nomen Conventualium sortiti sunt tempore Innoc. I. ut inf. in eius const. 7. Cum tanquam. Et multas d. Regule declarationes habuerunt, quas pratermissis, cum aliqua sint inter Extravagantes, & sunt comprehensa inf. in const. 13. Mar. V. cum generale, & in const. 103. Pii IV. Sedis. Prout & alia etiam sunt eorum reformationes ultra predictas Marini & Pii, nempe Pii V. in const. 61. Ad extirpandos, & const. 66. Illa nos. Et ex istis Conventualibus aliqui Eremita effecti sunt, qui Capuccini nuncupantur, ut inf. in const. 21. Clem. VII. Religionis. Nonnulli autem sunt reformati, de quibus vide in const. 68. Six. V. Apostolici. Multi vero redierunt ad observantiam d. prima Regule, & seorsum stant a Conventualibus, & dicuntur de Observantia, ut inf. in const. 6. Leon. X. Merentur, cum ibi not. Et ex istis etiam sunt plures, qui de strictiori Observantia dicuntur, licet predictorum de Observantia Pralatis subsint, ut inf. in const. 35. Clem. VII. In suprema, & in aliis Bullis ibi indicandis.

Alium & secundum Ordinem, Regulamque Sororum, seu Monialium instituit, de quibus vide infra in const. 12. Innoc. IV. Solet, & ibi notabo. Tertium vero Ordinem pro secularibus instituit, qui Tertiarii nuncupantur, de quibus vide infra in const. 2. Nicol. IV. Supra Montem, ubi pariter notabo. Sed ex his Tertiariis, Congregatio Regularium emanavit, ut infra in Leo. X. const. 42. Inter cetera, ubi videas.

Adde, quod istis Conventualibus, ut scilicet in mense, prima die non impedita festo novem lectionum, officium de ipso S. Francisco, prout in die festo ejusdem recitatur, recitare possint, indulget Paul. V. in Const. 102. Domini nostri, inf. tom. 3. Et eisdem ambitum interdixit idem Paul. in Const. 116. Admonemur, d. tom. 3. Et Collegium pro studentibus d. Conventualium in Insula Melivitana sub invocatione S. Antonii de Padua instituit idem Paul. in const. 121. In supereminenti, & aliud in Civitate Pragæ sub titulo S. Bonaventuræ instituit Greg. XV. in const. 21. In supereminenti, inf. tom. 4. Demum dicti Conventuales in eorum Capitulo generali celebrato Anno 1625. multas ediderunt Constitutiones, quas Urbanas appellatas confirmavit S. D. N. Urb. VIII. Const. 88. Militantis, inf. tom. 4. De Capuccinis vero, & aliis tam de familia quam de Observantia, quam strictioris Observantia, addam ad proprias utriusque Bullas.

Edita A. D. HONORIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei; Dilectis filiis, Fratri Francisco, & aliis fratribus de Ordine Fratrum Minorum, Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Solet annuere Sedes Apostolica piis votis, & honestis spectentium desideriis favorem benevolum impartiri. Ea propter dilecti in Domino filii, vestris piis precibus inclinati, Ordinis vestri regulam a bonæ memoriæ Innocentio Papa prædecessore nostro approbatam, annotatam præsentibus, auctoritate vobis Apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communitus. Quæ talis est.

In Nomine Domini.

Incepti Regula, & Vita Fratrum Minorum.

CAP. I.

Regula & Vita Fratrum Minorum hæc est, scilicet Domini nostri Jesu-CHRISTI sanctum Evangelium observare vivendo in obedientia, sine proprio, & in castitate. Frater Franciscus promittit obedientiam, & reverentiam Domino Papæ Honorio, ac Successoribus ejus, & intransibus, & Ecclesie Romanæ. Et alii fratres teneantur fratri Francisco, & ejus successoribus obedire.

CAP. II.

Si qui voluerint hanc vitam accipere, & venerint ad fratres nostros, mittant eos ad suos Ministros provinciales, quibus solummodo, & non aliis, fratres recipiendi licentia concedatur. Ministri vero diligenter examinent eos de fide Catholica, & Ecclesiasticis Sacramentis. Et si hæc omnia credant, & velint ea fideliter confiteri, & usque in finem firmiter observare, & uxores non habeant, vel si habent, & Monasteria jam intraverint uxores, vel licentiam eis dederint, ab Episcopo Diocesani Episcopi voto continentia jam emisso, illius sint ætatis uxores, quod non possit de eis oriri, & dicant illis verbum sancti Evangelii, quod vadant, & vendant omnia sua bona, & ea studeant pauperibus erogare. Quod si facere non poterint, sufficit eis bona voluntas. Et caveant fratres, & eorum Ministri ne solliciti sint de rebus suis temporalibus, ut liberè faciant de rebus suis quicquid Dominus inspiraverit eis. Si tamen consilium requiratur, licentiam habeant Ministri mittendi eos ad aliquos Deum timentes, quorum consilio bona sua pauperibus erogentur. Postea concedant eis pannos probationis, videlicet duas tunicas sine capucio, & cingulum, & brachas, & caparonè usque ad cingulum, nisi eisdem Ministris aliud secundum Deum aliquando videatur. Finito vero anno probationis, recipiantur ad obedientiam, promittentes vitam istam, & Regulam semper observare. Et nullo modo licebit eis de ista Religione exire juxta mandatum Domini Papæ. Quia secundum sanctum evangelium nemo mittens manum ad aratrum, & aspiciens retro, aptus est regno Dei. Et qui jam promiserunt obedientiam, habeant unam tunicam cum capucio, & aliam sine capucio, qui voluerint habere. Et qui necessitate coguntur, possint portare calcamenta. Et fratres omnes vestimentis vilibus induantur, & possint ea repeti de saccis, & aliis petis cum benedictione Dei. Quos moneo, & exhortor, ne despiciant, neque judicent homines, quos mollibus viderint vestimentis, & coloratis indutos, uti cibis, & potibus delicatis, sed magis uniusquisque judicet, & despiciat semetipsum.

CAP. III.

Clerici faciant divinum officium secundum ordinem Sanctæ Romanæ Ecclesie, excepto psalterio, ex quo habere poterunt breviaria. Laici vero dicant vigintiquatuor Pater noster pro Matutino; pro Laudibus quinque. Pro Prima, Tertia, Sexta, Nona, pro qualibet illarum septem. Pro Vesperis autem duodecim; pro Completorio septem, & orent pro defunctis. Et jejunent à festo omnium Sanctorum usque ad Nativitatem Domini. Sanctam vero Quadragesimam, quæ incipit ab Epiphania Domini usque ad continuos quadraginta dies, quam Dominus suo sancto Jejunio consecravit, qui voluntariè eam jejunat, benedicti sint à Domino, & qui nolunt, non sunt adstricti, sed aliam usque ad Resurrectionem Domini jejunent. Aliis autem temporibus non teneantur fratres nisi feria sexta jejunare: tempore vero manifestæ necessitatis non teneantur fratres jejunio corporali. Consulo vero, moneo, & exhortor fratres meos in Domino Jesu-CHRISTO, ut quando vadunt per mundum, non litigent, neque contendant verbis, nec alios judicent. Sed sint mites, pacifici, & modesti, mansueti, & humiles, honestè loquentes omnibus sicut decet. Et non debeant equitare, nisi manifesta necessitate cogantur. In quamcumque domum intraverint, primum dicant, Pax huic domui. Et secundum S. Evangelium de omnibus cibis, qui apponuntur eis liceat manducare.

CAP. IV.

Præcipio firmiter fratribus universis, ut nullo modo

Observantia Regule

De illi qui volunt vitam istam accipere, & qualiter recipi debeant. Quatuor declarationes vide in Martini. v. cit. in rub. Et alia 17. De declarationibus sunt in d. Bulla Pii I. v. ibid. cit.

De Divino Officio, & jejunio, & quomodo fratres debeant ire per mundum. Tres declarationes sunt in d. Bulla Mart. V. Et alia 17. sunt in d. Bulla Pii IV.

Quod fratres denarios

Tres non recipiant pecuniam. Tres declarationes sunt in eodem Bulla Martini V. & alia in d. Bulla Pii IV.

Modo laborandi. Una est declaratio in eodem Bulla Martini V. & alia in d. Bulla Pii IV.

Quod nihil approprient sibi fratres. Quae est declaratio in eodem Bulla Martini V. & alia in d. Bulla Pii IV.

De Penitentia. Quae est declaratio in eodem Bulla Martini V. & alia in d. Bulla Pii IV.

Electio generalis Ministerii. Quae est declaratio in eodem Bulla Martini V. & alia in d. Bulla Pii IV.

Prædicatoribus. Quae est declaratio in eodem Bulla Martini V. & alia in d. Bulla Pii IV.

A ministerio.

denarios, vel pecuniam recipiant, per se vel per interpositam personam. Tamen pro necessitatibus infirmorum, & aliis fratribus induendis per amicos spirituales, Ministri tantum, & Custodes sollicitam curam gerant secundum loca, & tempora, & frigidas regiones, sicut necessitati viderint expedire. Eo semper salvo, ut, sicut dictum est, denarios vel pecuniam non recipiant.

CAP. V.

Fratres illi, quibus gratia dedit Dominus laborandi, laborent fideliter & devotè, ita quod excluso otio animæ inimico, sanctæ orationis & devotionis spiritum non extinguant, cui debent cetera temporalia deservire. De mercede verò laboris pro se & suis fratribus necessaria corporis recipiant, præter denarios, vel pecuniam, & hoc humiliter, sicut decet servos Dei, & paupertatis sanctissimæ sectatores.

CAP. VI.

Fratres nihil sibi approprient, nec domum, nec locum, nec aliquam rem, sed tanquam peregrini, & advenæ in hoc sæculo, in paupertate & humilitate domino famulantes, vadant pro elemosyna confidenter. Nec oportet eos verecundari, quia Dominus pro nobis se fecit pauperem in hoc mundo. Hæc est illa altissimæ paupertatis, quæ vos charissimos fratres vestros, hæredes & Reges Regni Cælorum instituit, pauperes rebus fecit, virtutibus sublimavit. Hæc sit portio vera quæ perducit in terram viventium, cui dilectissimi fratres totaliter inhærentes, nihil aliud pro nomine Domini nostri in perpetuum sub cælo habere velitis. Et ubicumque sunt, & se invenerint Fratres, ostendant se domesticos invicem inter se, & securè manifestet unus alteri necessitatem suam. Quia si mater diligit & nutrit filium suum carnalem, quanto diligentius quis debet diligere, & nutrire fratrem suum spirituale? Et si quis eorum in infirmitate ceciderit, alii fratres debent ei servire, sicut velent sibi servirii.

CAP. VII.

Si qui fratrum instigante inimico mortaliter peccaverint, pro illis peccatis, de quibus ordinatum fuerit inter fratres, ut recurratur ad Ministros Provinciales, teneantur prædicti fratres ad eos recurrere quam citius poterunt sine mora. Ipsi verò ministri si Presbyteri sunt, cum misericordia injungant illis penitentiam. Si verò Presbyteri non sunt, injungi faciant per alios Sacerdotes Ordinis, sicut eis secundum Deum melius videbitur expedire. Et cavere debent, ne irascantur, & conturbentur propter peccatum alicujus, quia ira, & conturbatio in se & in aliis impediunt charitatem.

CAP. VIII.

Universi fratres unum de fratribus istius Religionis teneantur semper habere generalem Ministrum, & servum totius fraternitatis, & ei teneantur firmiter obedire. Quo decedente electio successoris fiat à Ministris provincialibus, & Custodibus in capitulo Pentecostes, in quo provinciales Ministri teneantur semper in simul convenire, ubicumque à generali Ministro fuerit constitutum. Et hoc semel in tribus annis, vel ad alium terminum majorem vel minorem, sicut à prædicto Ministro fuerit ordinatum. Et si aliquo tempore appareret universitati Ministrorum provincialium, & Custodum, prædictum Ministrum non esse sufficientem ad servitium, & communem utilitatem fratrum, teneantur prædicti fratres, quibus electio data est, in nomine Domini alium sibi eligere in Custodè. Post Capitulum verò Pentecostes possint, si voluerint & eis expedire videbitur, eodè anno in suis Custodiis semel fratres suos ad Capitulum convocare.

CAP. IX.

Fratres non prædicent in Episcopatu alicujus Episcopi, cum ab eo illis fuerit contraditum. Et nullus fratrum populo penitus audeat prædicare, nisi à Ministro generali hujus fraternitatis fuerit examinatus, & approbatus, & ab eo officium prædicationis sibi concessum. Monco quoque, & exhortor fratres, ut in prædicatione quam faciunt, sint examinata, & casta eorum eloquia, ad utilitatem & edificationem populi, annuntiando eis vitia, & virtutes, poenam, & gloriã, cum brevitate sermonis, quia verbum abbreviatum fecit Dominus super terram.

CAP. X.

Fratres, qui sunt Ministri & servi aliorum fratrum, visi-

tent, & moneant fratres suos, & humiliter & charitative corrigant eos, non præcipientes eis aliquid, quod sit contra animam suam, & regulam nostram. Fratres verò, qui sunt subditi, recordentur, quod propter Deum abnegaverunt proprias voluntates. Unde firmiter præcipio eis, ut obediant suis Ministris in omnibus quæ promiserunt Domino observare, & non sint contraria animæ, & regulæ nostræ. Et ubicumque sunt fratres, qui scirent & cognoscerent se non posse regulam spiritualiter observare, ad suos Ministros debeant, & possint recurrere. Ministri verò charitative, & benigne eos recipiant, & tantam familiaritatem habeant circa ipsos, ut dicere possint eis, & facere sicut domini servis suis; nam ita debet esse, quod Ministri sint servi omnium fratrum. Moneo quoque, & exhortor in Domino Jesu CHRISTO, ut caveant fratres ab omni superbia, vana gloria, invidia, avaritia, cura, & sollicitudine hujus sæculi, detractione, & murmuratione. Et non curent nescientes literas dilcere, sed attendant quod super omnia desiderare debent habere spiritum Domini & sanctam ejus operationem, orare semper ad Deum puro corde, & habere humilitatem, patientiam in persecutione, & infirmitate, & diligere eos, qui nos persequuntur, reprehendunt, & arguunt, quia dicit Dominus: Diligite inimicos vestros, & orate pro persecutoribus, & calumniatoribus vos. Beati qui persecutionem patiuntur propter justitiam, quoniam ipsorum est Regnum Cælorum: qui autem perseveraverit usque in finem, hic salvus erit.

CAP. XI.

Præcipio firmiter fratribus universis ne habeant suspecta consortia, vel consilia mulierum. Et ne ingrediantur Monasteria Monachorum, præter illos quibus à Sede Apostolica concessa est licentia specialis. Nec fiant compadres virorum, vel mulierum, ne hac occasione, inter fratres, vel de fratribus scandalum oriatur.

CAP. XII.

Quicumque fratrum divina inspiratione voluerint ire inter Saracenos, & alios infideles, petant inde licentiam à suis Ministris provincialibus. Ministri verò nullis eundi licentiam tribuant, nisi eis quos viderint idoneos admittendum.

Ad hæc per obedientiam injungo ministris, ut petant à Domino Papa unum de Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, qui sit gubernator, & protector, & corrector istius fraternitatis, ut semper subditi, & subiecti pedibus ejusdem Sanctæ Ecclesiæ, stabiles in fide Catholica paupertatem, & humilitatem, & S. Evangelium Domini nostri Jesu CHRISTI, quod firmiter promissimus, observemus.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem, &c.
Dat. Laterani 3. Kal. Decemb. Pontif. nostri Anno 8.

Sequitur hic testamentum B. Francisci.

§. 1. Dominus dedit mihi fratri Francisco ita incipere facere penitentiam, quia cum essem in peccatis, nimis mihi videbatur amarum videre leprosum, sed ipse Dominus conduxit me inter ipsos, & fecit misericordiam cum ipsis: & recedente me ab ipsis, id quod videbatur mihi amarum, conversum fuit mihi in dulcedinem animæ & corporis. Et postea parum steti, & exivi de sæculo.

§. 2. Et Dominus dedit mihi talem fidem in Ecclesiis, ut ita simpliciter adorarem & dicerem: Adoramus te sanctissime Domine Jesu CHRISTE, & omnes Ecclesias tuas, quæ sunt in toto mundo, & benedicimus tibi, quia per sanctam crucem tuam redemisti mundum.

§. 3. Postea dedit mihi Dominus & dat tantam fidem in Sacerdotibus, qui vivunt secundum formam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, propter ordinem ipsorum, quod si facerent mihi persecutionem, volo recurrere ad ipsos. Et si haberem tantam sapientiam quantum Salomon habuit, & invenire pauperulos Sacerdotes hujus sæculi in Ecclesiis in quibus inorantur, nolo prædicare ultra voluntatem ipsorum. Et ipsos & omnes alios volo timere, amare

me, & hunc. Hinc in Novembris declarationibus d. Martini V. & aliam quatuordecim Pii IV.

Fratres non ingrediantur Monasteria Monachorum. Tres, sunt declarationes apud d. Martini V. & alia 7. apud d. Pii IV. Eundem inter infideles. Quamvis sit de d. Martini V. & alia duo Pii IV. Profectore Ordinis. De hoc vide infra Bullam 4. Greg. XI.

Sanctio personalis. D. P. A. S. de 29. Novemb.

Accessus ad Religionem

Oratoria Ecclesiæ.

Generatio sacerdotum.

& honorare sicut meos Dominos, & nolo in ipsos con-

§. 4. Et hæc sanctissima Myseria super omnia volo

§. 5. Sanctissima nomina & verba ipsius, ubicumque

§. 6. Necnon omnes Theologos, qui ministrant nobis

§. 7. Et postquam dedit mihi Dominus de fratribus,

§. 8. Et Dominus Papa confirmavit mihi. Et illi qui

§. 9. Officiam dicebamus nos Clerici secundum alios

§. 10. Et ego manibus meis laborabam, & volo laborare,

§. 11. Et quando non daretur nobis pretium laboris,

§. 12. Salutationem mihi Dominus revelavit ut dice-

§. 13. Caveant sibi fratres, ut Ecclesias & habitacula,

§. 14. Præcipio firmiter per obedientiam fratribus

§. 15. Et firmiter volo obedire Ministro generali

§. 16. Et quamvis sim simplex & infirmus, tamen volo

§. 17. Et qui inventi essent, quod non facerent officium

§. 18. Et non dicant fratres, hæc est alia regula, quia

statuimus, quod ego frater Franciscus parvulus vester

§. 19. Et Generalis Minister, & omnes alii Ministri, &

§. 20. Et quicumque hæc observaverit, in cælo

Et ego frater Franciscus parvulus vester, & servus quantum

Exemptio Ordinis Cisterciensis, Monachorum

Approbatum hoc indultum a Mart. V. inf. in ejus

Alia hujus Ordinis privilegia attende in Constitutionibus

HONORIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei

Um Abbates Cisterciensis Ordinis tempore Concilii

§. 1. Sed quod dolentes referimus in contrarium res

§. 2. Nos igitur eorum quieti paternæ sollicitudine

non est nisi regula.

Hæc etiam Joannis Mar. P. Ita in rub. Prohibito glossandi hæc regula.

Benedictio eam observantibus.

Subscriptio B. Francisci.

Vh

Edita A. D. 1224.

Ordo Cisterciensis sicut ab exemptionem Innoc. III. de crevit solvere decimas de terris acquirendis, iis Ecclesiis quibus antea solvebantur. Ista communitio, & ordinis statuta, referuntur ab Innoc. III. in c. prout de Decim. Prælati autem Ecclesiarum, diversimoda ordinem molestiarum super solutio decimarum.

Hæc idem P. sicut exemptionem a decimis ordinis concedit.

Confirmatio

ominis & primum quini.

Theologum.

revelatio quia.

Confirmatio papa.

revelatio officii.

exercitium laborandi.

revelatio elemosinarum.

Salutatio pacis.

Humilitas mansuetudo.

Prohibito mendandi in alia sede.

Obsequium Ministro & Guardianis.

revelatio divinum officium secundum regulam.

Corruptio fratrum vagantium.

revelatio divinum officium secundum regulam.

Corruptio fratrum vagantium.

revelatio divinum officium secundum regulam.

Corruptio fratrum vagantium.

revelatio divinum officium secundum regulam.

Corruptio fratrum vagantium.

revelatio divinum officium secundum regulam.

Amplavit
Mar. V. cit.
in rub.

D. P. A. die
9. Novemb.

sive ante, sive post idem Concilium acquisitis, quæ propriis manibus, ac sumptibus excolunt, quàm de hortis, virgultis, piscationibus suis, ac de suorum animalium nutrimentis, singulis vestrum omnino serventur immunes.
Datum Lateran. 5. Idus Novembris, Pontificatus nostri Anno nono.

Sequitur aliam similes exemptionis concessio.

Edita A. D.
1227.

HONORIVS EPISCOPOS,
Servus Servorum Dei; Dilectis filiis Abbatibus & fratribus Cisterciensis Ordinis, Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Exemptio à
solutione Decimarum.

Um aliquando cogente necessitate, vel utilitate propria requirente, terras vestras ante generale Concilium acquiritas, concesseritis aliis excolendas, ne pro eo quod de possessionibus post idem Concilium acquisitis, decimas solvitis, si ad manus vestras taliter concessæ redierint, à quoquam vexari possitis, ut nullus à vobis de hujusmodi terris, quæ ad vos taliter redierint, si eas manibus propriis, aut sumptibus colitis, occasione Concilii memorati, decimas exigere, vel extorquere præsumat, auctoritate præsentium inhibemus. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

D. P. A. die
25. Decemb.

Datum Lateran. Septimo Kalend. Decembris Pontificatus nostri Anno nono.

VII. Canonizatio S. Laurentii Archiepiscopi Dublinensis, Regis ac Reginae Hiberniæ filii, ejusque relatio in numerum Sanctorum Confessorum, & festivitatis ejusdem præfinitio pro die 14. mensis Novembris quotannis celebrandæ.

HONORIVS EPISCOPOS,
Universis Christi fidelibus in Rothomagen. Provincia consiliatis, Salutem & Apostolicam Benedictionem.

Omnipotens
Deus Ecclesiam suam à
principio miraculis illustravit, & virtutum fructus facit, darent.

Ineffabilis providentia Dei, congruentia singulis quibusque temporibus ordinate dispensans, in splendoribus Sanctorum Ecclesiam suam quasi ex utero genuit, dum eos in exordio ipsius nascentis Ecclesiæ crebra miraculorum coruscatione mirificans, & ipsorum miraculorum fulgore obtupefaciens gentes, ac prædestinatos in fide generans JESU-CHRISTI, in cujus hæc fieri nomine ac virtute videbant, ipsos filiorum adoptionis numero aggregavit.

Postea intermissis miraculis, suscitavit Doctores, qui fideles, & virtutum fructus facerent.

§. 1. Deinde crescente fidelium numero, & multitudine, populi vocati de tenebris, ambulantes juxta ipsius vaticinium in lumine Domini Dei sui, mirabilis dispensator in pluviam fulgura sua fecit, dum signis sive miraculis, quæ non erant jam fidelibus necessaria, intermissis, super novos populos Pastores qui eos pascere scientia, & doctrina, sicut per os Hieremiæ promiserat, suscitavit, Doctores Ecclesiæ scilicet, qui terram cordis fidelium in breve doctrinæ compleverant, & extirpatis sentibus vitiorum, eam ad proferendum virtutum getmen, & fructum hujusmodi operis fecundarent.

Deinde ex causis hinc inde, & iniquis iniquis, qui glorificati sunt in carnis.

§. 2. Cæterum quia charitate frigescente ab exercitio hujusmodi boni operis torpesceret Catholicus, errore devio abducente delirat hæreticus, cæcutit velamine adhuc per cor permanente Iudæus, & in tenebris ambulat fidei lucis nondum sibi oriente paganus, misericors Dominus qui neminem vult perire, signa interdum innovat, & mirabilia miseratus immutat, ex numero illorum, quos in Ecclesia triumphante glorificat, aliquorum fidem & meritam in militante miraculis declarando. Ut per ea Catholici, mentis torpore discusso, ad boni operis excitentur justitiam, hæretici errore dimisso, ab invio reducantur ad viam, Iudæi atque Pagani, vero lumine cognito, de tenebris & umbra mortis currant ad Christum, lucem, viam, veritatem, & vitam.

Quorum unus est Laurentius Dublinensis Archiepiscopus, qui in Christi multis

§. 3. Sanctæ igitur mem. Laurentii Dublinensis Archiepiscopo apud Ecclesiâ S. Mariæ de Augo Rothomagensis Diocesis, ubi corpus ejus feliciter requiescit, charis divino numine coruscante miraculis, venerabilis frater noster Archiepiscopus, & Dilecti filii Capitulum Ro-

thomagensis, unâ cum Abbate & Conventu Ecclesiæ supradictæ, multisque Archiepiscopis, & Episcopis, Abbatibus & Religiosis viris ejus venerabilis vitæ insignia, & coruscantia miracula suis nobis litteris intimantes humiliter supplicarunt, ut ipsi Sanctorum Catalogo adscribere curarem, quatenus auctoritate Apostolica dignus honor illi exhiberetur in terris, qui sic claris signis evidentibus argumentis apparet honoratus in Cælis.

§. 4. Licet igitur quos divina honorat dignatio, humana devoto promptiori affectu debeat honorare, volentes tamen in hujusmodi negotio, secundum consuetudinem Apostolicæ Sedis cum digna maturitate procedere, præfati Archiepiscopo, & N. Decano, & N. Thesaurario Rothomagensi dedimus in mandatis, ut super dicti viri vita & miraculis inquirere diligentissimè veritatem, & eam nobis fideliter intimarent, ut ea plenè comperta, pio supplicantium desiderio securius annuere valeamus.

§. 5. Ipsi autem mandatum nostrum cum diligentia exequentes, quia de præfati viri conversatione ac vita per homines de partibus illis certificari nequibant, eo quod per partes illas transitum faciens in Ecclesia prædicta correptus infirmitate decubuit, & infra octavum diem ab hac luce migravit, scripsere Venerabili Fratri nostro Archiepiscopo Dublinensi, ut veritatem super hoc inquisitam, eis per suas literas intimaret. Qui citra mare Hibernicum Illustris Regis Anglorum negotiis occupatus, non valens inquirere id per se ipsum, Venerabilibus Fratribus nostris Parenthepiscopo, suffraganeo suo, ac Priori Sanctæ Trinitatis Dublinensi commisit in hujusmodi negotio vices suas. Ac demum eorum literas sanctitatem vitæ, & conversationis prædicti viri plenius continentes, suo & ipsorum sigillis munitas destinavit eisdem. Quas unâ cum depositionibus testium super miraculis receptorum nobis, sub sigillis propriis transmisere.

§. 6. Collegimus autem ex ipsarum serie literarum, quod prædictus vir, Regis & Reginae Hiberniæ filius extitit, & ab infantia factis literis eruditus, senilem gestit in juventute gravitatem, & mundanarum illecebras vanitatum à se ultra quam ætas illa solebat, abdicavit.

§. 7. Deinde in Archiepiscopum Dublinensem assumptus sic in virtutem de virtute profecit, ut in oratione assiduus, austerus in maceratione proprii corporis, ac in elemosynarum largitione profusus, se totaliter Domino dedicavit.

§. 8. Per depositionem verò testium prædictorum constat evidenter, sanctam vitam ejusdem esse tot sequentibus miraculis comprobata, quot non parvam textet historiam qui volet ea singula scribere seriatim. Sed ut prætereamus quod claudi gressum, cæci visum, surdi auditum, muti loquelam, leprosi mundationem, & variis afflicti languoribus, sanitatem ad invocationem ejus nominis receperunt, hæc sola quæ inter cætera emicuerunt miracula referemus.

§. 9. Idem Sanctus, imo Dominus ob ipsius merita gloriosa septem mortuos, quorum unus triduanus erat, mirifice suscitavit.

§. 10. De ipsius igitur sanctitate tantis certificati miraculis, divinumque secuti iudicium, per quod ejus glorificatio nobis tam evidentibus innotuit argumentis, eundem beatum Virum Catalogo Sanctorum adseripsumus, & annuerandum decrevimus Sanctorum Collegio Confessorum, ac inter eos à Christi fidelibus venerandum.

§. 11. Statuentes ut ejus veneranda festivitas de cætero annis singulis Octavo decimo Kalendas Decembris solemniter celebretur. Monemus autem Universitatē vestram & hortamur in Domino, quatenus Deum devotis mentibus collaudantes, & studentes proficere, tantæ virtutis exemplo ejusdem gloriosissimi Confessoris apud Dominum suffragia humiliter imploretis.

§. 12. Nos autem de Omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri & Pauli auctoritate confisi, omnibus verè penitentibus & confessis, qui ad præfatam Ecclesiam in die solemnitatis ejusdem gloriosissimi Confessoris, vel infra octavas cum devotione accesserint ejus orationum suffragia petitori, viginti dies de injunctis sibi penitentis misericorditer relaxamus.

Dat. Reate, 3. Idus Decembris, Anno decimo.

miraculis clarissimis, que ejus sunt cano- rario.

Hic ergo & super illius vita & miraculis diligenter inquiri præcipi præfatis hinc nominatis.

Qui alii processum commissum & illi hinc Pontificatus transmissi sunt.

Qui Pontificatus corior factus quod virtutibus clarus.

Et Archiepiscopus orationi, macerationi, & elemosynis incubuit. Mortuusque multis miraculis clarus.

Mortuus septem suscitavit.

Hic ideo Pontifex ipsum Laurentium S. Confessorum Catalogo adseripsumus.

Ejusque festum die 14. mensis Novembris celebrari decernit.

Indulgentiam etiam ejus Ecclesiam visitantibus largitur.

Dat. P. A. 10. die 11. Dec.

Appro

III. Approbatio Regule Fratrum Eremitarum de Monte Carmelo.

Hanc regulam prius mitigavit in quibusdam partibus...

Eandem Regulam mitigavit iterum Eugen. IV. infra in sua const. 3. Romani, ubi notabo. Necnon & Pius II. ac Sixt. IV. ut habetur infra in eisdem Sixt. II. Dum attenditur...

HONORIVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Priori, & Fratribus Eremitis de Monte Carmelo, Saluam, & Apostolicam benedictionem.

Uc vivendi normam, regulariter a bono mem. Hieronimo in Concilio generali Constantiensi, quam ante generale Concilium vos dicitis humiliter suscepisse, in posterum vos & Successores vestri, quantum cum Dei adiutorio poteritis, observetis, in remissionem vobis injungimus peccatorum.

Dat. Reate 3. Kal. Februarii Pontificatus nostri anno 10.

Regula predicta tenor subsequitur.

Albertus Dei gratia Hierosolymitane Ecclesie vocatus Patriarcha, dilectis in CHRISTO filiis, Brocardo & ceteris Eremitis, qui sub eius obedientia juxta fontem, in Monte Carmeli morantur, salutem in Domino, & S. Spiritus benedictionem. Multifarie, multisque modis SS. Patres instituerunt, qualiter quisque in quocunque Ordine fuerit, vel quocumque modo religiose vite elegerit in obsequio JESU CHRISTI vivere debeat, & eadem fideliter de corde puro, & bona conscientia deservire. Verum quia requiritis a nobis, ut juxta propositum vestrum, tradamus vobis vite formulam, quam tenere in posterum debeatis.

CAP. I.

Illud in primis statuimus, ut unum ex vobis habeatis Priorem: qui ex unanimi omnium assensu, vel majoris & sanioris partis, ad hoc officium eligatur: cui obedientiam promittat quilibet aliorum, & promissam studeat operis veritate servare.

CAP. II.

Præterea juxta situm loci, quem inhabitare proposueritis, singuli vestrum singulas habeant cellulas separatas, sicut per dispositionem Prioris ipsius, & de assensu aliorum Fratrum, vel sanioris partis, eadem cellulae cuique fuerint assignatae.

CAP. III.

Nec liceat alicui Fratrum, nisi de licentia Prioris qui pro tempore fuerit, deputatum sibi locum mutare, vel cum alio permutare.

CAP. IV.

Cellula Prioris sit juxta introitum loci, ut venientibus ad eundem locum primus occurrat: & de arbitrio, & dispositione ipsius, postmodum quæ agenda sunt, cuncta procedant.

CAP. V.

Maneant singuli in cellulis suis, vel juxta eas, die ac nocte in lege Domini meditantes, & orationibus suis vigilantes, nisi aliis justis occasionibus occupentur.

CAP. VI.

Hi, qui literas noverunt, & legere Psalmos, per singulas Horas eos dicant, qui ex institutione Sanctorum Patrum, & Ecclesie approbata consuetudine ad Horas singulas sunt deputati. Qui vero literas non noverunt, vi-

Bullar. Mag. Tom. I.

plurimum vicibus dicant Pater noster, in nocturnis Vigiliis, Exceptis Dominicis, & solemnibus diebus, in quorundam Vigiliis prædicta numerum vicibus duplicent, ut dicatur Pater noster vicibus quinquaginta. Septies autem eadem dicatur Oratio in laudibus matutinis, in aliis quoque Horis septies similiter dicatur. Illam dicatur Oratio præter Officia vespertina, in quibus ipsam quindecies dicere debeatis.

CAP. VII.

Nullus Fratrum sibi dicat aliquid esse proprium: sed sint vobis omnia communia. Et ex his, quæ vobis Dominus dederit, distribuatur unicuique per manum Prioris, id est, per hominem ab eo ad idem officium deputatum, prout unicuique opus fuerit, in spectis ætatibus, & necessitatibus singulorum. Ita tamen, ut sicut præmissum est, in deputatis cellulis singuli maneat, & ex his, quæ sibi distributa fuerint, singulariter vivat.

CAP. VIII.

Oratorium, prout commodus fieri poterit, construatur in medio cellularum, ubi mane per singulos dies audienda Missarum solemnia convenire debeatis, ubi hoc commodè fieri poterit.

CAP. IX.

Dominicis quoque diebus, vel aliis, ubi opus fuerit, de custodia Ordinis tractetis. Ubi etiam excessus, & culpæ Fratrum, si qui de aliquo deprehensi fuerint charitate media corrigantur.

CAP. X.

Jejunium singulis diebus, exceptis Dominicis, observatis, à festo Exaltationis S. Crucis usque ad diem Dominicæ Resurrectionis: nisi infirmitas, vel debilitas corporis, aut alia justa causa jejunium solvi suadeat, quia necessitas non habet legem.

CAP. XI.

Ab esu carniùm semper abstineteis, nisi pro infirmitatis, aut nimie debilitatis remedio sint sumendæ.

CAP. XII.

Quia verò militia est vita hominis; & omnes, qui pie volunt vivere in Christo, persecutionem patiuntur; Adversarius quoque vester diabolus tanquam leo rugiens circuit, quærens quem devoret, omni sollicitudine studeatis indui armatura Dei, ut possitis stare adversus insidias inimici.

Accingendi sunt lumbi vestri cingulo castitatis. Munientium est pectus cogitationibus sanctis. Scriptum est enim: Cogitatio sancta salvabit te.

Inveniendum est Lorica justitiæ: ut Dominum Deum vestrum ex toto corde, & ex tota anima, & ex tota virtute diligatis, & proximum vestrum tanquam vosmetipsos.

Sumendum est in omnibus scutum fidei, in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere. Sine fide enim impossibile est placere Deo. Et hæc est victoria, quæ vincit mundum, fides vestra.

Galea quoque salutis imponenda est capiti, ut de solo Salvatore speretis salutem qui salvum facit populum suum à peccatis eorum.

Gladius autem spiritus, quod est verbum Dei, abundanter habet in ore, & in cordibus vestris. Et quæcumque vobis agenda sunt, in verbo Domini fiant.

CAP. XIII.

Faciendum est vobis aliquid operis, ut semper vos diabolus inveniat occupatos, ne ex otiositate vestra aliquem intrandi aditum ad animas vestras valeat invenire. Habetis ad hoc B. Pauli Apostoli magisterium pariter & exemplum, in cujus ore CHRISTUS loquebatur. Qui positus est, & datus à Deo prædicator, & doctor gentium in fide & veritate: quem si secuti fueritis, non poteritis aberrare. In labore (inquit) & fatigatione fuimus inter vos nocte ac die operantes, ne quem vestrum gravaremus. Non quasi nos non habeamus potestatem: sed ut nosmetipsos formam daremus vobis ad imitandum nos. Nam cum essemus apud vos hæc denuntiabamus vobis: quoniam si quis non vult operari, non manducet. Audivimus enim inter vos quosdam ambulantes inquiete, nihil operantes. His autem, qui ejusmodi sunt, denuntiamus, & obsecramus in Dño JESU CHRISTO, ut cum silentio operantes, suum panem manducent. Hæc via sancta, & bona: ambulat in ea.

CAP.

ita A.D. 1166. approbatio regula fr-...

logus Al-...

De prior...

cellula...

detatione...

cellula...

manusom...

is Cano...

Proprietate, Innoc. addit. cap. 9.

Oratorio & Missa.

Capitulo & Correctione.

Jejunio. Mir-...

Esu carni-...

Arms spiri-...

Cingulo ca-...

Munitio cogit....

Galea spiri-...

Gladio spiri-...

Affiduitate...

coloribus adornata, sed tamen Dei virtute potenti, qui insinua mundi eligit, ut fortia quaecumque confundas, non tantum mille, sed multa Philistinorum, eo qui tangit montes, & fumigant, faciente, prostravit, & in spiritus servitute cecidit, carnis illecebris antea servientes. Quibus vitis moriens, & Deo viventibus, jam non ipsis, quod pars pessima perit, ex mandibula ipsa egressa copiosa est aqua, reficiens, abluens, & fecundans lappos, sordidos, & atentes, quae in vitam aeternam saliens absque argento, & commutatione aliqua potest emi, cuius rivuli longe lateque diffusi, vineam irrigant usque ad mare palmites, & usque ad flumen propagine extendentem.

§. 3. Hic denique Patris nostri Abrabae imitatus vestigia, mente de terra & cognatione sua, necnon domo patris ejus egrediens, iturus in terram quam sibi Dominus divina inspiratione monstravit, ut expeditus curret ad bravium vocationis caelestis, & per angustam portam posset facilius introire, sarcinam terrenae substantiae deposuit, se illi conformans, qui cum dives esset, pro nobis factus est pauper, eamque dispersit, dedit pauperibus, ut sic ejus justitia in saeculum saeculi permaneret. Et in terram visionis accedens, super unum sibi montium demonstratum, videlicet excellentiam fidei, carnem suam, quia filiam unigenitam, quae ipsum interdum deceperat, cum Jephthe Domino in holocaustum obtulit, igne supposito charitatis, illam fame, siti, frigore, ac nuditate, vigiliis multis, & jejuniis macerando, qua cum vitis, & concupiscentiis crucifixa, dicere poterat cum Apostolo: Vivo ego, jam non ego, vivit autem in me Christus: quoniam jam non sibi vixerat, sed Christo potius, qui pro peccatis nostris mortuus est, & resurrexit propter justificationem nostram, ut nullatenus peccato ulterius serviamus. Vitia quoque supplantans, & contra mundum, carnem, & potestates aeras luctamen assumens viriliter, uxore, villa, bobus, a cena magna retrahentibus invitatos, penitus abdicatis, cum Jacob Domino jubete surrexit, & gratia spiritus septiformis accepta, octoque sibi assistentibus Beatitudinibus Evangelicis, Bethel domum Dei, quam seipsum preparavit eidem per quindecim gradus virtutum, qui mystice in psalterio continentur, ascendit. Et ibidem altare cordis Domino construens, aromata devotarum orationum obtulit super eo, per manus Angelicas in conspectu Domini deferenda, concivis Angelicus mox futurus.

§. 4. Ne vero sibi soli proficeret in monte, tantummodo Rachel amplexibus inhaerendo, contemplationi pulchrae quidem, sed sterili, ad Lix interdium descendit cubiculum, minaturus gregem gemellis foetibus fecundatum ad interiora deserti, pro vitae pascuis perquirendis, ut illic ubi manna caelestis dulcedinis reficit a saecularium strepitu segregatos, cum lacrymarum effusione femina sua mittens, cum exultatione manipulos ad aeternitatis horrea reportaret, cum populi sui principibus collocandus, corona justitiae coronatus. Qui nimirum non quae sua sunt quaerens, sed potius quae sunt Christi, & eisdem velut apis argumentosa deserviens, necnon quasi stella matutina in medio nebulae, ac quasi Luna plena in diebus suis, & sicut Sol in Ecclesia Dei fulgens, lampadem, & tubam in magis assumpsit, ut lucentium operum documentis humiles attraheret ad gratiam, & protervos a noxiis retraheret excessibus, dura increpatione terrendo. Ac sic virtute charitatis afflatus, in castra Madianitarum, Ecclesiae judicium declinantium, per contemptum, eo juvante, qui dum virginali utero clauderetur, mundum suo circuibat imperio universum, intrepidus irruit, & abstulit arma in quibus confidebat fortis armatus, atrium suum custodiens, & distribuit spolia quae tenebat, ejusque captivitatem captivam reduxit in obsequium Jesu Christi.

§. 5. Hoste itaque triplici in terra positus superato, Regno caelorum vna intulit, & illud rapuit violenter, & post hujus vitae quamplura gloriosa certamina, mundum triumphans, feliciter migravit ad Dominum, multos praeveniens scientia praeditos scienter nescius, & sapienter indoctus.

§. 6. Sane licet ejus vita tam sancta, tam strenua, & praecleara sibi sufficeret ad obtinendum consortium Ecclesiae triumphantis, quia tamen militans, quae solummodo videt in facie, non praesumit de his, qui de suo foro non

sunt, auctoritate propria iudicare, ut illos pro vita tantum venerando assumat, praesertim quae nonnunquam Angelus Saranae in lucis Angelum se transformat, omnipotens & misericors Deus, de cujus munere venit, quod praedictus famulus Christi, digne sibi & laudabiliter deservivit, tantam lucernam, absconsam sub modio remanere non patiens, sed eam volens super candelabrum collocari, his qui sunt in domo luminis, solatium praebituram, vitam ejus sibi fuisse acceptam, & ipsius memoriam esse a militanti Ecclesia venerandam, multis & praeclaris miraculis declaravit.

§. 7. Cum igitur gloriose vitae ipsius insignia ex multa familiaritate, quam nobiscum habuit in minori officio constitutus, plene cognita nobis essent, & de miraculorum coruscatione multiplici per testes idoneos nobis facta fuerit plena fides, confidentes per Dei misericordiam, nos & gregem nobis commissum ejus suffragiis adjuvari, & quem familiarem habuimus in terris, habere patronum in caelis, habito fratrum nostrorum consilio & assensu, ipsum adscribi decrevimus sanctorum Catalogo venerandum.

§. 8. Statuentes ut, IV. Nonas Octobris, die videlicet quo a carnis ergastulo absolutus, ad aetherea Regna pervenit, ab universali Ecclesia natalitia ejus devotè ac solemniter celebrentur.

§. 9. Quocirca universitatem vestram rogamus, monentis, & exhortamur in Domino, per Apostolica vobis scripta mandantes, quatenus die praedicto in commemoratione ipsius divinis laudibus alacriter insistentes, ejusdem patrocinia humiliter imploretis, ut ipsius intercedentibus meritis, ad ejus mereamini consortium pervenire: illo praesente, qui est benedictus in saecula saeculorum. Amen. D. Perusii. XIV. Kal. Augusti, Pont. nostri Anno secundo.

Hic ideo Pontificis illum catalogo sanctorum Confessorum adscribitur.

Ex quo die 4. Octobris agi jubet.

Omnes ad illius venerationem hortantur.

D. P. A. 2. die 29. Julii

Oblati Ordinis Carthusiensis gaudent omnibus ejusdem Ordinis praerogativis & indultis.

Hujus Ordinis institutionem, & alia attende sup. in const. 7. Alex. III. Cum vos, fol. 64.

GREGORIVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Priori, & Capitulo Carthusien. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Quoties a nobis petitur, quod Religioni & honestati convenire dignoscitur, animo nos decet libenti concedere, & justis perentium desideriis favorem benevoluntatis impertiri.

§. 1. Cum igitur, sicut vestra petitio nobis exhibita continebat septem oblatos, qui redditi vulgariter appellantur, in qualibet domo vestri Ordinis habeatis agriculturam vestrae operi deputatos, & ipsi relicto saeculo continentiae voto adstricti, promissa loci stabilitate sub obedientia, sine proprio vivere teneantur. Nos vestris precibus inclinatis, eisdem sub B. Petri, & nostra protectione suscipimus, auctoritate vobis praesentium indulgentes, ut ipsi eisdem libertatibus, & immunitatibus gaudeant, quibus gaudent fratres Ordinis antedicti.

§. 2. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae protectionis, & concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dat. Reate, III. Nonas Februarii, Pontificatus nostri Anno quinto.

Exordium.

Oblati gaudent indultibus Ordinis.

Sanctio finalis.

D. P. A. 5. die 3. Febr.

Canonizatio S. Antonii Lusitani, de Padua nuncupati, professoris Ordinis Fratrum Minorum Conventualium S. Francisci, ejusque relatio in numerum SS. Confessorum, cum institutione ejus festivitatis pro die 13. mensis Junii.

Hanc Festivitatem duplici officio celebrari jussit Six. V. in ejus const. 18. Immensa.

IV;

Pentecostem vitam eligis, jejuniis, vigiliis, & nuditate carnis maceravit, nullisque vitis in vicinis.

Religionemque Fratrum Minorum, Monachaliumque ac Tertiariorum instituit, ut in rubr.

Et tandem videmus in Domino.

Miraculisque pluribus claruit.

1233. GREGORIVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Patriarchis, Archiepiscopis, Abbatibus, & aliis Ecclesiarum Prælatibus, præsentem pogram inspelluris.

Sanctos quos Deus honorat in caelis, multis mirabilibus clarere facit in terris.

Inter quos est Antonius de Padua plurimis virtutibus & miraculis clarus.

Paduanus homo infiterunt apud hunc Pont. pro illius Canonizatione.

Et quia duo sunt necessaria, ut quis sanctus habeatur apud homines, virtus scilicet morum, & veritas signorum.

Hic ideo Pövizæ processum desuper fieri commisit, unde de prædictis certior reddimus est, & modo SS. Catalogo eorum adscribit.

Cum dicat Dominus per Prophetam, Dabo vos cunctis populis in laudem & gloriam & honorem; & per se polliceatur, quod iusti sicut sol in conspectu Dei fulgebunt; pius & iustus est, ut quos Dominus merito sanctitatis coronat, & honorat in caelis, nos venerationis officio laudemus & glorificemus in terris; cum ipse potius laudetur & glorificetur in illis, qui est laudabilis & gloriosus in saecula, & in sanctis. Ut enim suae virtutis potentiam mirabiliter manifestet, & nostrae salutis causam misericorditer operetur, fideles suos, quos semper coronat in caelo, frequenter & honorat in saeculo, ad eorum memórias signa faciens & prodigia, per quae pravitas confundatur hæretica, & fides Catholica confirmetur, fideles mentis torpore discusso, ad boni operis excitentur instantiam, hæretici depulsa in qua jacent cæcitate caligine, ab invio reducantur ad viam, & Judæi atque Pagani vero lumine cognito currant ad Christum, lucem, viam, veritatem, & vitam.

§. 1. Unde nos charissimi, etsi non quantas debemus, quantas tamen possumus gratias agimus gratiarum omnium largitori, quod diebus nostris ad confirmationem Catholice fidei, & ad confutionem hæreticæ pravitatis evidenter innovat signa, & mirabilia potenter immutat, faciens illos coruscare miraculis, qui fidem Catholicam tam corde, quam ore, necnon & opere corroborant. De quorum numero est sanctæ memoriæ Beatus Antonius de Ordine Fratrum Minorum, qui olim degens in saeculo magis polebat meritis, nunc vivens in caelo multis coruscatur miraculis, ut ejus sanctitas certis indicis comprobetur.

§. 2. Cum enim dudum venerabilis frater noster Episcopus, & dilectus filius N. Potestas, & communitas Paduana nobis per nuntios suos, & literas humiliter supplicassent, ut cum Dominus eidem Sancto tantam contulit gloriam, ut ad dandam scientiam primæ stolæ immortalitatis ipsius, & experimentum evidens de secunda, sepulchrum ejus tot & tantis daret coruscare miraculis, quod ejus inter alios Sanctos non invocari suffragia est indignum, de ipsius miraculis testes recipi mandarem.

§. 3. Nos attendentes, quod licet ad hoc ut aliquis sanctus sit apud Dominum in Ecclesia triumphante, sola sufficiat finalis perseverantia, juxta illud: Esto fidelis usque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ; ad hoc tamen ut sanctus habeatur apud homines in Ecclesia militante, duo sunt necessaria, virtus morum, & veritas signorum, merita videlicet, & miracula, ut hæc & illa sibi ad invicem attestentur, cum nec merita sine miraculis, nec miracula sine meritis plene sufficiant ad perhibendum inter homines testimonium sanctitatis. Sed cum merita sana præcedunt, & clara succedunt miracula, certum præbent indicium sanctitatis, ut nos ad ipsius venerationem inducant, quæ Deus ex meritis præcedentibus, & signis subsequentibus exhibet venerandam. Quæ duo ex verbis Evangelicæ plenius colliguntur. Illi autem profecti prædicaverunt ubique, Domino cooperante, & sermonem confirmante sequentibus signis; eidem Episcopo & dilect. fil. Fratri Jordano S. Benedicti, & L. S. Augustini, Prioribus Ordinis Fratrum Prædicatorum Paduan. receptionem testium de miraculis ejusdem Sancti duximus committendam.

§. 4. Nuper autem tam per relationem prædictorum Episcopi & Priorum, quam per depositiones testium super hoc receptorum, de ipsius virtutibus & miraculorum insigniis certiores effecti, & experti aliquando per nos ipsos sanctitatem vitæ, & admirabilem conversationem ipsius, utpote qui apud nos fuit aliquod diu laudabiliter conversatus, eisdem Episcopo & potestate & Communitate prædictis, per solemnes nuntios suos, & literas, nobis cum instantia denuo supplicantibus, quod eundem Fratrem Sanctorum Catalogo adscribere curarem, ut auctoritate sicut convenit Apostolica, dignus honore illi exhiberetur in terris, qui sicut clavis signis & evidentibus argumentis apparet, honoratur in caelis. Ipsum, qui corporaliter dissolutus, cum Christo esse meruit in caelestibus, ne illius honori debito & gloriæ detrudere quodammodo vi-

deremus, & glorificatum a Domino permitteremus ulterrius humana devotione privari; de Fratrum nostrorum consilio, & Prælatorum omnium tunc apud Sedem Apostolicam existentium, Catalogo Sanctorum duximus adscribendum.

§. 5. Cum igitur secundum Evangelicam veritatem, nemo accendat lucernam, & ponat eam sub modio, sed super candelabrum, ut omnes qui in domo sunt, lumen videant, & prædicti Sancti lucerna sic arserit hætenus in hoc mundo, quod per Dei gratiam jam non sub modio, sed super candelabrum invenit collocari. Univerſitatem vestram rogamus, monemus, atque hortamur, per Apostolica vobis scripta mandantes, quatenus devotionem fidelium ad venerationem ejus salubriter excitantes, festivitatem ipsius Idibus Julii annis, singulis celebratis, & faciatis eadem die solemniter celebrari: ut ejusdem precibus Dominus exoratus, gratiam in presentibus, & gloriam nobis tribuat in futuro.

§. 6. Nos autem cupientes sepulchrum tanti Confessoris, qui miraculorum fulgoribus illustrat Ecclesiam generalem, congruis honoribus frequentari, omnibus verè poenitentibus & confessis, illud in festivitate ipsius usque ad octavam diem, annis singulis cum reverentia debita visitantibus, de Omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, annum unum de injuncta sibi poenitentia misericorditer relaxamus.

Dat. Spoleti, Kalend. Junii, anno sexto.

Reformatio Monachorum Cluniacensium Ordinis S. Benedicti

Hic reformationi multa detraxit & addidit Nicol. IV. inf. in eius const. 3. Regis, ibi videat. Ultra ea, qua sunt in Decr. & Clem. de Stat. Monach. & Conc. Trid. sess. 25. cap. 11.

GREGORIVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Abbatibus, & Conventui Cluniacensi, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Bethemoth non contentus quasi bos comedere paleas, sed escas electas avidè concupiscens, venatur instantè animas delicatas; non solum simpliciter gradientibus ponendo pedicas, & laqueos in capturam, sed etiam contemplationis gratiâ in solitudinem advolantibus præ tendendo decipulas, & retia extendendo. Sapè dolore confodimur in occulto, & rubore perfundimur in aperto, quia cum Ordo Cluniacensis in Ecclesiæ Paradiso dextera divina plantatus, à mari usque ad mare protectis palmitibus, gratos flores & uberes fructus producere solumer honestatis, nunc in amaritudinem alienæ vitis aversus, producit labruscas stuporem dentibus facientes, factus in laqueum & ruinam, in lapidem offensionis, & petram scandali duabus domibus Israël, contemplativis videlicet, & activis. Domus quoque vestre in multis locis desolata sunt, sicut in vastitate hostili, & multæ derelictæ sunt sicut umbraculum in vinea, & sicut tugurium in cucumerario, & velut civitas quæ vastatur.

§. 1. Quare cupientes deformatum ordinem reformare, & instaurare collapsum, in primis statuimus, ut generale Capitulum Abbatum & Priorum, tam conventuatum, quam minorum Cluniacensis Ordinis, sive immediate sive aliquo medio sint subiecti, apud Cluniacum annis singulis celebretur. Vbi sine personarum acceptatione, secundum Deum & B. Benedicti Regulam, & Cluniacensis Ordinis instituta, delinquentium corrigantur excessus, & de salute animarum, & de consecratione Ordinis Cluniacensis, & domorum indemnitate tractetur, & statuatur quod fuerit regulariter statuendum. Nec in hoc Priores vel Camerarii invicè sibi parcant, sed unusquisque quod viderit in alio corrigendum, timorem Dei habens præ oculis, in capitulo publicè vel privatim (prout melius viderit expedire) in charitate proponat. Et correctus hoc molestè non ferat, sed correctionem fratris accipiat patienter. In hoc autem Capitulo nullæ fiant exactiones ab aliquo, nulla dentur munera, vel accipiantur, seu etiam promittantur, sed omnia in sinceritate procedant, & ad instar Cisterciensis Ordinis celebrentur.

§. 2. Et

Hic quoque visitationem sinit pro 13. Junii.

Indult. in sepulchrum visitantibus elargitur.

D. P. A. 6. 1. Junii.

V.

Edita A. D. 1233.

Causa hinc reformationis.

Capitulum Generale quovis anni sit apud Cluniacum iuxta formam hic traditam.

§. 2. Et in omnibus... Cluniacensis Ordinis... visitationis forma...

§. 3. Omnes causae quae inter personas Ordinis Cluniacensis emergerint...

§. 4. Et constituantur, quae proveniunt ad conservationem & restrictionem...

§. 5. Omnes vero Abbates & Priores annis singulis ad Capitulum venientes...

§. 6. Visitatores etiam a personis, & locis quae visitant, praeter moderatas expensas...

§. 7. Prima enim vice omnes Abbates & Priores conveniant ad Capitulum...

§. 8. Statuimus insuper, ut quolibet anno in Capitulo per Definitores quatuor personae discretae...

§. 9. Ceterum quia ex mala ordinatione Prioratum & obediuntiarum, & frequenti mutatione Priorum...

§. 10. Conventuales quoque Priores quandiu in spiritualibus & temporalibus bene administraverint...

Abbas, quod de suo Prioratu vel obediuntia non debeat amoveri.

§. 11. In institutione vero Abbatum, vel Priorum Conventualium, videlicet deo Monachorum & supra...

§. 12. Ad institutionem namque Priorum Conventualium absque duorum Priorum Conventualium consilio...

§. 13. Adhuc districtius inhibemus, ut nullus plures Prioratus, seu Prioratum cum Abbacia ejusdem Ordinis...

§. 14. Nec aliquis qui Ordinem Cluniacensem non fuerit professus...

§. 15. Nec in aliquo Prioratu unus solus Monachus commoretur...

§. 16. Circa qualitatem vero ciborum & potus servare praecipimus, ut omnes Monachi in uno refectuario...

§. 17. Praecipimus etiam (juxta quod in B. Benedicti regula continetur) ut nullus Monachus in quovis loco...

§. 18. Illud quoque observari praecipimus, ut Monachi sicut in claustris, ita & foris honeste se habeant...

Visitatores provinciarum in eo...

Causa per personam ad Capitulum...

Abbas...

Capitulum...

Beneficia...

Priores...

Abbas...

Institio...

Prioratus...

Externis...

Cibus...

Carnibus...

Habitus...

gladii utatur. In quibusdam in quibus loco tantum, vel coopertoris de bruneto, aut pellibus in variis, seu amissis, vel lineamentis lineis, uti presunt, nec deturac vestes sicillas ante vel cetero, nec aliqui claustralia habere propriam cappam pluviam vel quatuor, sibi deputatam attenter.

§. 19. Circa equitatem namque & familiam omnem superfluitatem amputare volentes, mandamus ut Abbas Cluniacensis equitatis servitium contentus existat; & alii Abbates ejusdem Ordinis, ac Prior de Chagnate, Prior S. Martini, & Priores alii Conventuales quibus vel quatuor, & ceteri Priores minores duabus eveditionibus sint contenti. Abbas vel Priores, servientes non pueros, non nobiles, non vestibus sumptuosus, sive diversi coloris, sed maturos habeant & honestos.

Contrahendi & rationis reddenda norma prescribitur.

§. 20. Quia vero ad defolationem domorum plurimum operatur laxa debita potestas contrahendi, & quod ratio non reddatur de debitis vel receptis, precipimus, ut singuli Abbates & Priores de consilio fratrum & familiarum quibus presunt, cum testimonio bonorum virorum, qui ad locum pertinent, cum contrahendum, vel innovandum est mutuum, ita id faciant diligenter, quod omnibus liqueat quanta summa, quibus personis, quibus conditionibus, quibus terminis debeatur, & in quos usus contractum mutuum sit conversum. Et ut domorum status certior habeatur, singulis duobus mensibus coram Abbate, vel Priore (si non est ibi Abbas) & senioribus, reddant singuli officiales de suis officiis rationem, de omnibus receptis & expensis computationem fideliter facientes. Abbas quoque Cluniacensis, & ceteri Abbates & Priores, quater in anno statum sue domus in suo Capitulo, & etiam coram Visitatoribus, cum venerint, plene declarent. Nec aliquis Abbas, vel Prior Prioratum, vel grangiam aliquam, venditionis, aut donationis, seu alio quo alio titulo alienare, absque Abbatis Patris, vel Patris Prioris & Conventus sui verbo, & consensu presumat.

Proprietarii panis subiciantur.

§. 21. Monachis proprietarii etiam poena, juxta morem Cisterciensis Ordinis infligatur, & in proprietarios excommunicationis sententia promulgetur, nisi Monachus proprietarius deposita restituerit que suis fuerint Monasteriis resignanda.

Prælati exa. ditiones, & extorsiones interdiciuntur.

§. 22. Ad hæc, quoniam Abbas Cluniacensis, nec non Abbates, & Priores ejusdem Ordinis, Prioratus sibi subiectos exactionibus & extorsionibus consueverunt adeo aggravare, quod in eisdem Prioratibus antiquus & consuetus Monachorum numerus est nimium diminutus, nos id de cetero fieri sub attestatione divini iudicii prohibemus, cum liqueat prioratus ipsos non ad destructionem, sed ad conservationem Ordinis & correctionem sibi esse subiectos, & eisdem Prioratibus pro sustentatione Monachorum inibi Domino famulantium, possessiones pia devotione fidelium fuisse concessas.

Minores annis 15. ad religionem non recipiantur. 2mo anno 16. Concil. Trid. sess. 25. c. 15.

§. 23. Ceterum quia non est in primogenito bovis arandum, districtius inhibemus, ne pueri ante quintumdecimum annum completer in Monachos admittantur, illis dumtaxat exceptis, quibus in Cluniacensi Monasterio ex antiqua consuetudine certum est officium deputatum.

Mulieribus claustris, & Chori ingressus prohibentur.

§. 24. Mulieribus ingressu claustris, vel chori penitus interdicto.

§. 25. Et cum secundum Evangelicam veritatem, qui mandata Dei propter traditiones transgrediuntur humanas, à Domino arguantur, strictissime interdiciamus, ne propter traditiones vel constitutiones nostras, regularia statuta B. Benedicti aliquatenus omittantur.

Regula S. Benedicti non prorsum dicitur. Monacho ad observantiam hujus referuntur.

§. 26. Ut ergo mandatum lucerna sit vobis, & lex, lux, & via vite increpatio disciplinæ, universitatem vestram monemus attentè per Apostolica vobis scripta, & in virtute obedientiæ districtè precipiendo mandamus, quatenus quodcumque necesse est providè cupientes, prescripta statuta studeatis inviolabiliter observare, ut ad frugem melioris vite conversi, ascensionibus in corde dispositis, de gratia in gratiam, & de virtute proficientes salubriter in virtutem, bonus in omni loco efficiamini odor Christi. Nosque in vestris meritis delectari, ac profectus vestros merito intendere debeamus.

Dat. P. An. 6. die 16. Jan.

Dat. Avenione, Idibus Janu. Pontificatus nostri ann. 6.

Prohibitio alienandi Terras de Campo, & illa loca Sedis Apostolica, & sine consensu Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium.

VI.

Hæc prohibitio est admodum extensa à Pio 7. inf. in consilio. 25. Admonet, ubi etiam notabo alias similes materias alienationum. Et ante eum, hujusmodi alienationes usque tunc factas revocavit Pius 17. us inf. in ejus consilio. 104. Apostolica.

Dictam const. Pij V. & alias successorum confirmavit S. D.N. Urb. VIII. ut in const. Sacrosancti inf. tom. 4.

GREGORIVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Universi scripta presens in presens, &c.

Edita A.D. 1234.

REx excelsus Summi Regis, Deus & homo Christus Jesus, quem legi necessitas non subiecit, factus est voluntate sub lege, formam relinquens Vicario, ut licet præ ceteris libertatem in excellentia dignitatis acceperit, recognoscat tamen cum ceteris quandam in officii debito servitutem, sacrarum observantiæ sanctionum gratuito alligans utrumque, necessitatem voluntariam & necessariam voluntatem; ut dum prælatum sic subiecit, major appareat ex hujusmodi subiectione prælati. Auctoritatis est quoque posse statuere, sed virtutis, ut quis se subiciat suo statuto, per alterum potens in subditis, per reliquum potentior in se ipso, præsertim cum efficacius statuat, dum exponit apertius sue prosecutioni statutum, eo quod linguæ manus interpres quasi præco seminat verbo parat.

Exordium.

§. 1. Sanè scilicet. Symmachus Papa volens quodammodo legi subicere potestatem, in Ecclesiæ prædiis alienandi licentiam interdixit, ut quod licere non expedit, licitum non putetur.

Symmach. P. alienas. res. Eccl. prohibuit in c. 6. hoc simili tit. Hic Pont. prohibet quod in rubr.

§. 2. Nos autem super hoc illius vestigiis inhærentes, unanimi Fratrum desiderio, & petitione concordati, hac in perpetuum valitura constitutione sancimus, ut de patrimonialibus sine communi Fratrum consilio & assensu, alienatio nulla fiat, sitque uni facultas, quod ex causa legitima obstaculum liberæ contradictionis opponat. Quod si forte fuerit in alienatione processum, ipsum ipso jure non teneat, per Successorem, quatenus Prædecessor de facto processerit, & eo ipso quod processum sic fuerit, revocandum, de alienantis vita, consentientium numero & solemnitate scripturæ, nullum admodum tali suscipiente contractu.

§. 3. Ceterum ad cautelam quædam loca specialioris inhibitionis vinculo adstringenda speciali expressione nominum præsentis paginæ fecimus annotari, videlicet. In Campania Castrum Fumon. Palian. Serron. & Lagan. In Maritima Aquam Putridam, Ostiam, quam Episcopus Ostien. tenet à Romana Ecclesia, in omnibus ipsius Episcopi jure salvo. Ariciam, Nympham Tolan. Coram, Cisternam, & Terracin. In Tuscia, Montem Flacon. Orselle, Montem Altum, Radicophanum, Pien. Aquam Pendentem, & Bullen. cum tota Valle Laci. In Ducatu Spoletan. Roccam de Cesis, & Roccam de Gualdo. In Episcopatu Spoletan. Roccam Sacrat, Brusin. Lorin. & Roccam de Saxo. In Episcopatu Natun. Castrum Sancti Gemini, Castrum Stronconis, Mirandan. & Castrum Oriculi. In Sabinia, Roccam Antiquam, & totam Sabiniam cum omnibus Castris, & Villis. In Marchia Anconitana, Rocca de Plorago, Serravalle, & Turtim de Parma, Nulli ergo, &c. nostræ constitutionis, &c. Si quis autem, &c. Dat. Lateran. 17. Kalend. Februarii, anno septimo.

Et quædam loca specialior designat.

D. P. An. die 16. Jan.

Quod Principes, aut Nobiles, seu Ecclesiarum Prælati, occasione Iurisdictionis, Advocatiz, Custodiæ, aut aliter, à Monasteriis Ordinis Cisterciensis quicquam exigere, vel talliis gravare non possint.

VII.

Ad

GREGORIVS NONVS

Ad hoc vide in f. 1. anno VII. Ad Romanam...

Alia de hoc Ordine, require supra in Constit. 1. f. 1. fol... Desiderium.

GREGORIVS EPISCOPVS,
Servus Servorum Dei : Dilectis filiis Abbati Cisterciensis,
& Universis Coenobitis Cisterciensis Ordinis, Salutem &
Apostolicam benedictionem.

Quia refrigerante charitate multorum adeo iniquitas abundavit, ut quorundam successa velut ignis impietas, contra Ecclesias, & personas Ecclesiasticas tanquam validius inflammaretur, quanto rariores, qui eas tueantur contra pravorum incursum, invenit objectores; nos, quibus ipsarum cura & sollicitudo incumbit, ibi fortius insurgere cogimur, ubi persecutorum immanitas periculosius exardescit.

§. 1. Sicut enim nobis ex parte vestra gravis est oblata querela, nonnulli Principes, ac Nobiles, occasione Jurispatronatus, Advocatiae, live Custodiae, quam in Monasteriis, Grangiis, Cellariis, vel domibus vestris, se habere proponunt, interdum etiam pro sua libito voluntatis, & quidam Ecclesiarum Praelati, a quibus deberetis non gravamen, sed solamen potius expectare, bladum, vinum, refectiones, animalia, & res alias, pro aedificatione, ac munitione castrorum & villarum, necnon pro tyrociniiis, torneamentis, expeditionibus, & aliis usibus eorundem, a vobis exigunt, & extorquent, aliis vos talliis, & exactionibus indebitis multipliciter aggravando: Praeterea quidam ex ipsis, & alii carnes comedere in vestris domibus, ac mulieres etiam eadem domos ingredi, contra instituta vestri Ordinis non verentur, propter quod & quies Monastici Ordinis perturbatur, & grave commissis vobis Monasteriis imminet detrimentum. Quare nobis humiliter supplicastis, ut super his paterna providere sollicitudine dignaremur.

§. 2. Nos igitur & vestrae providere quieti, & molestantium malitiis obviare volentes, auctoritate presentium districtius inhibemus, ne quis a vobis praemissa exigere, vel extorquere, aut in vestris domibus uti carnibus seu mulierem aliquam eas intrare praesumat, contra Ordinis instituta. Nulli ergo, &c.

Dat. Lateran. x. Kal. Febr. Pontificatus nostri anno septimo.

VIII. Canonizatio S. Dominici institutoris Ordinis Fratrum Praedicatorum, sub Regula S. Augustini, ejusque adscriptio in Catalogum Sanctorum Confessorum, cum suae festivitatis institutione pro die 5. mensis Augusti.

Hoc festum ex urgenti causa, die 4. d. mens. celebrari iussit Paul. IV. inf. in ejus Const. 1. §. Gloriosus.

De d. vero Ordine, vide sup. in Constit. 2. Honor. III. Religiosam, fol...

GREGORIVS EPISCOPVS,
Servus Servorum Dei : Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Prioribus, Archidiaconis, Archipresbyteris, Decanis, & aliis Ecclesiarum Praelatis, ad quos littera ista pervenerint.

Fons sapientiae verbum Patris Dominus JESUS CHRISTUS, cujus natura bonitas, opus misericordiae, redimens, & renovans quos creavit: qui vineam, quam de Aegypto transtulit, usque ad consummationem saeculi non relinquit, sapienter signa propter instabiles mentes innovat, & mirabilia contra diffidentiam incredulitatis immutat. Dum in Ecclesia nascentis exordio post obitum Moysis, videlicet finem legis, ascensus equos, & in Evangeliorum quadrigis, quae vere sunt sanitas, arcu sacri eloquii, quem donec Judaeus infirmetur, intenderat;

et iudicantis, qui per nos non nisi posuisset, scilicet, cordentiam, in qua electionem mundi, quae praedicationis firmitate, & in quibus videntur, & in Raab, & in latitudinis gentium signo coccineo signaret, in prima quadrigarum quatuor egredientium in Zacharia de medio duorum montium aereorum protulit equos rufos populosum Principes, fontes terrae. Qui petros, & gentiam fidei Deo Abraham, patris credentium, in fundamentum novi foederis adherentes, ad Ducis instar tinctis de hostia, id est, tribulationis angustia, vestibus, cum de sua signa militiae rubricarunt. Ut pro futurae gloriae gaudiis praesentem gladium non timentes, effecti martyres, id est, testes novae legis, libro confessionis voce subsciberent. Et foris fecis miraculorum signis ad stipulationum robur appositis, librum, & tabernaculum, quod Deus, & non homo fixit, ac Evangelici vasa ministerii, non brutorum, sed rationabilium hostiarum sanguine tingerent. Et in universam spatiosi maris faciem sagena praedicationis expansa, multiplicatam super numerum, de cunctis, quae sub caelo sunt nationibus, Ecclesiam congregarent.

§. 1. Sed quia praesumptio multitudinem, & malitia subsecuta est libertatem, in quadriga secunda sub colore, qui lugentibus & poenitentibus congruit, equestrem curulem deputavit, qui ad claustrale desertum ductus per spiritum sub novi Israelis auriga Sanctissimo Benedicto, velut sub altero Heliseo, filii prophetarum communis vitae bonum, occasione multitudinis perditum, in jucunda cohabitationis grata societate restituit. Et sic unitatis scissurae reficiens, ac per opera pietatis ad terram Aquilonis, unde omne malum panditur, proficiscens, cum fecit in ingressis thesauros nivis, & contritis corde quiescere, qui dedignatur in corpore peccatis subdito habitare. Post quos quasi lassum renovaturus exercitum, & redditurum jubulum post lamentum, applicitis ad quadrigam tertiam equis albis, fratribus Cisterciensis Ordinis, & Floren. velut tonstrum greges geminae charitatis foetibus uberes de poenitentiae lavacro fecit ascendere, S. Bernardo ariete ovium in virtute spiritus, qua ex alto indutus extitit, & in abundantia frumenti vallium praecunte, ut transeuntes liberati per eum in fortitudine clament ad Dominum, dicant JESUM, & ponant castra Dei exercituum super mare.

§. 2. Novo igitur Israele his tribus agminibus, turmis totidem, quas Philistim fecerant, occurrente hora undecima, cum dies jam declinasset ad vespere, & propter iniquitatis abundantiam, charitate plurimum frigiditate, vergeret iustitiae radius ad occasum: quia vineam ad quam paterfamilias operarios diversis temporibus denarii conductos conventionem praemiserat, & quam sua dextera plantaverat, non solum vitiorum vepres & spinas pervaserant, sed jam propemodum vulpeculae demolientes, convertere in alienae vitis amaritudine intendebant adversus infestissimam multitudinem, malitiam adunare voluit promptiorem. Et sicut impraesentiarum vernimus post trium signis differentium tyrocinia quadrigarum, in quadriga quarta equos varios, & robustos, Praedicatorum & Minorum fratrum agmina cum electis ducibus simul, in praedium directurus, spiritum sancti Domini suscitavit. Et ei velut equo suae gloriae praebens fidei fortitudinem & fervorem, divinae praedicationis ignitum circumdedit collo ejus. Qui gerens a pueritia cetera senile, ac in mortificatione carnis eligens vivere, vitae requisivit actorem, & Deo deditus, ac in Nazarethum sub B. Augusti regula consecratus, sedulum circa sancta, Samuelis imitatus obsequium in castigatione desiderii, piissimum Danielis continuavit affectum, iustitiae semitas & Sanctorum vias strenuus athleta custodiens, & velut ad monumentum de tabernaculo Domini, de militantis Ecclesiae magisterio ac ministerio non discedens, carnem spiritui, & sensualitatem subjiciens rationi. Et factus unus cum Deo spiritus, totus in eum per excessum mentis pergere studuit, & sobriae cognitionis studiis a charitate proximi non recessit. Quo sagittante delicias carnis, & fulgurante mentes lapideas impiorum; omnis haereticorum secta contremuit, omnis Ecclesia fidelium exultavit. Aetate crescente crevit & gratia, quandoquidem inexplicabile gaudium de caelo concipiens animarum, ad eloquia Dei

Deus pro Christi malum salubri diversis temporibus plurimas sanctas permisit.

Et his temporibus B. Franciscum & B. Dominicum permisit. Qui B. Dominicus sub reg. S. Augustini Ordine Praedicatorum instituit. De hoc Ordine vide sup. in const. 2. Honor. III. Religiosam fol. 44.

Uta A.D. 1334.

curiam.

causa huius confutatio.

Prohibitio de qua in sub.

Dat. P. An. 7. die 23. Janu.

curiam.

GREGORIVS NONVS

dedicatum, & per Evangelium Christi multos gene- rans in conversione tam...

Vitaque san- ctitate & miraculis claruit.

§. 3. Nam præter opera sanctitatis & signa virtutis, quibus in carne positus claruit...

Hic idem P- tificæ Cata- logo SS. eum adscribit.

§. 4. Nos cum commisso nobis grege Domini confi- dentes ejus posse suffragiis per Dei misericordiam adju- vari...

Vitaque san- ctitate & miraculis claruit.

§. 5. Statuentes firmiter, ac Universitati vestre præ- sentibus injungentes, ut Non. Augusti, ante diem quo posita carnis farcinia dives...

Indulgentiam eius Sepul- chrum visi- tantibus, concedit.

§. 6. Nos vero tanti Confessoris venerabilem sepulta- ram, quæ miraculorum fulgoribus generalem illustrat Ecclesiam...

Dat. P. An. 8. die 3. Julii.

IX. Approbatio Ordinis Fratrum Beatæ MARIÆ de Mercede, Redemptionis Captivorum, sub Regula S. Augustini.

Huic Ordini privilegium circa exhibitionem pio- rum Legatorum pro hac redemptione dedit Ni- col. IV. infr. in constit. 6. Ex parte. Exemptionem a Decimis per Sedem Apost. Regibus, vel aliis con- cedendis, indulget Gregor. XI. constit. 3. Dum salu- bris. De eorum transiit ad Mendicantes, vide constit. 3. Calisti III. Super, & constit. 46. Clem. VIII. Nuper. De eisdem Ordine facultate, statis diebus faciendæ generalem benedictionem, habetur in eisdem Clement. constit. 4. Infirmis. Forma quoque eam faciendæ, est in alia eisdem constit. 79. Cum nos. Ordinis vero reformationes sunt in prædicti Clem. constit. 30. l. 1. qua, & in alia constit. 98. Ex pastoralis, &c. ubi notabo. Scias præterea huic redemptioni operam dare etiam Fratres Sanctissimæ Trinitatis redemptionis Captivorum, ut plene notavi sup. in constit. 1. l. III. Operante fol. 71. Et in Italia idem opus curat Archiconfraternitas B. Mariæ Consolati- nis de Vrbe, ut infr. in constit. 96. Greg. XIII. Chri- stiana.

Istis Fratribus recipere Fratres Reformatos ejusdem Or- dinis absque Sedis Apostolicæ licentia prohibuit S. D. N. Urb. VIII. constit. 77. Injuncti, inf. tom. 4. Et privilegia confirmavit idem S. D. N. d. 10. 4. constit. 94. Ex clem. ti.

GREGORIVS EPISCOPVS Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magistro, & fra- tribus domus S. Eusebii Sabinorum, salutem, & Apo- stolicam benedictionem.

Devotionis vestre precibus inclinatus, presentium vobis auctoritate concedimus, ut cum nonnulla ali- qua sit à vobis ex Religionibus approbati assumpta, B. Augustini pollitis Ordinem proficere. Dat. Perusii, xvi. Kal. Febr. Pontificatus nostri anno octavo.

X. Prohibitio ædificandi ac reedificandi Castra in terra Sabinæ, Status Ecclesiastici, absque licentia Sedis Apostolicæ.

GREGORIVS EPISCOPVS Servus Servorum Dei: Universis fidelibus nostris per Sa- biniam constitutis.

Cum tota terra Sabinæ, juris & proprietatis B. Petri existat, de Fratrum nostrorum consilio presenti con- stitutionse sancimus, ut in ea nullum Castrum ædificari, vel reedificari de cætero valeat absque Sedis Apostoli- cæ licentia speciali, sub interminatione anathematis, & pœna mille librarum ædificantibus, ac viginti singulis operariis. Districtius inhibentes, ne quis contra statu- tum hujusmodi venire præsumat.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis, & inhibitionis, &c. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipoten- tis Dei, &c. Dat. Perusii, xv. Kal. Aprilis, anno octavo.

XI. Canonizatio S. Elisabeth viduæ, Andreæ Regis Hungarorum filiz, cum institutione suæ festi- vitaris pro die 19. mensis Novembris.

GREGORIVS EPISCOPVS Servus Servorum Dei: Archiepiscopis, Episcopis, Ab- batibus, Prioribus, Archidiaconis, Archipresbyteris, De- canis, & aliis Ecclesiarum Prelatis, ad quos littera ista pervenerint.

Gloriosus in majestate sua Patris æterni Filius Re- demptor noster Dominus JESUS CHRISTUS, de cœlorum summitate prospiciens conditionis humanæ gloriam, multo concursu miseriz, cui primi parentis culpa dedit initium, deformatam, ineffabili dispositione providit, ut & virtutem suam sedentibus in umbra mortis exponeret, & in exilio positos ad libertatis patriam revocaret. Igitur quia nulli potius quam sibi suæ facturæ redemptio competebat (eo quod artificii sit & decens, & debitum, ut quocumque casu deperat quod pulchrius finxisse dignoscitur, in statum pristinum suæ virtutis studio restauretur) in exile vasculum, si tamen sit exiguum quod recipit hospitem super omnia spatiosum, scilicet in aulam Virginis referam omni plenitudine sanctitatis, de regali throno se conferens, opus inde cunctis visibile protulit, per quod propulso tenebrarum Principe de sui redemptione plasmatis triumphavit; certa relinquens instituta fidelibus, per quæ ipsis ad patriam redderetur transitus expeditus.

§. 1. Hujusmodi quidem pietatis seriem Beata Elisa- beth ex regali orta progenie, & Thuringiæ Langravia gratiosa, solerti meditatione cõsiderans, & jam dicta eli- gens instituta continuis observare studiis, ut dignam per- ceptione se redderet perpetuæ claritatis, quasi ab ortu vi- tæ usque ad occasum, virtutum vacando cultui, nunquam desit in charitatis amplexibus delectari. Nam in confes- sione veræ fidei, vitæque dedita sanctitati, cœlestis Regi- næ diligendo filium, per quem dulcedinem consequi posset cœlestium nuptiarum, ita dilexit & proximum, quod amœnum sibi constituens illorum familiarem habere præsentiam, quam eorum inimica corruptio cunctis fug- gerit

perit illi peregrinam se in multis sibi reddidit inopem, sollicitam fore pauperibus, multipliciter affluentem. Quorum ab ætate tenera tutrix esse desiderans & amatrix, eo quod sciret perennis vitæ præmium dilectorum Deo acquiri meritis genitorum, ad eam conditionem ipsorum gratiam sibi contulit, quam naturaliter secularis elatio vilipendit, quod etiam licitis sibi deliciis quas offererat status excellentia conjugalis, deductis pluries in contemptum, corpus delectatum & tenerum redderet assidue pascimonie studio maceratum, tantò sibi meriti quantitate proficiens, quàm quod sponte geritur, majoris gratiæ præmio muneratur. Quid ultra? Quæque jura sanguinis in superne desiderium transferens voluptatis, & imperfectum quid æstimans, si jam viri destituta præsidio, sic residuum vitæ decurreret, quod se ad jugum obedientiæ (cujus sub lege posita maritali absque ipsius præjudicio amplexatrix extiterat) non arctaret, religionis habitum induit, sub quo Dominicæ passionis in se celebrare mysterium usque in diem ultimum non omisit. O felix mulier. O matrona mirabilis. O dulcis Elisabeth dicta Dei satoritas, quæ pro refectioe pauperum, panem meruerit Angelorum. O inelyta vidua virtutum fecunda sobole, quæ studens ex gratia consequi, quod à natura non poterat indulgere, diris animæ hostibus per scutum fidei, lorica justitiæ, gladium spiritus, salutis galeam, & hastam perseverantiæ debellatis: sic amabilem immortalis spòse se præbuit, sic Regiæ virginis se dilectione continua colligavit, suam deprimendo dominium in ancillæ humilis famulatum, sic sanctis Elisabeth antiquis processibus conformem se reddidit, dum in mandatis & justificationibus Domini sine querela simpliciter ambulavit, Dei gratiam secreto mentis per affectum concipiens, & eandem per effectum pariens, ac nutriens assidue per profectum, quod salus omnium in se sperantium, & exaltatio in se quorumlibet in humilitatis & innocentie valibus positorum, in promissis suis præmia retributionis exurgens, ipsam mortis nexibus expeditam provexit ad solium luce inaccessibili luminosum.

Miraculum in-ventum.

§. 2. De cujus stupenda & inexplicabili claritate præcedit, quod illius Spiritus & in superni fulgoris abyssorutilat, & in hujus profundo caliginis, multis coruscant miraculis gloriosis, quorum virtute catholicis fidei, spei & charitatis augmenta proveniunt, per hanc via veritatis exponitur, & hæreticis confusionis multæ materia cumulat, dum stuporis turbine obvoluit, quod dictæ Sanctæ meritis, quæ dum carnis clausa carcere teneretur, pauper spiritu, mitis mente, propria, vel potius aliena peccata deplorans, justitiam sitiens, misericordiæ dedita, munda corde, verè pacifica, attrita persecutionibus, & opprobriis extitit læcessita; vita mortuis, lumen cæcis, auditus surdis, verbum mutis, & gressus claudis, cœlesti dextera conferuntur: partes Theutoniæ spatiosas, quas mortis dogmate gestiebant inficere, in doctrinæ cœlestis amplexibus cernunt multipliciter exultare.

Verificatio hujus habitus.

§. 3. De hujusmodi quidem & aliis ejusdem Sanctæ miraculis, quæ mentis inspecta oculis uberiorem lætitiæ profertur, quasi diffusis distincta literis viderentur, facta nobis per testes idoneos tanta plenitudine fidei, sicut debetur, & competit cõlendæ per omnia veritati.

Relatio in numerum sanctorum subsequitur.

§. 4. Nos quorum deposcit officium his continuè desudare studiis, per quæ augeatur gloria Redemptoris, d. Sanctam, quam sibi ad intuitum placuit suæ majestatis assumere, de Fratrum nostrorum consilio & assensu, ac Venerabilium fratrum nostrorum, Patriarchatum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & Prælatorum omnium, qui tunc apud Sedem Apostolicam existebant, Sanctorum Catalogo duximus adscribendam.

Institutio qua hujus festivitatis pro die 19. Novembris.

§. 5. Universitati vestræ per Apostolica scripta distri-ctè præcipiendo mandantes, quatenus 13. Kal. Decembris, die videlicet, quo eadem mortis absoluta vinculis, victura perenniter ad fontem supernæ prodiit voluptatis, Festum ejusdem prout miranda ipsius meritorum magnitudo exigit, celebretis, & faciatis solemniter celebrari, ut id nobis de thesauris cœlestibus ejus pia intercessione proveniat, quod ipsa præstante CHRISTO percepisse dignoscitur, & possidere perpetuò glorietur.

Et indulgentia.

§. 6. Cæterum, ut universitati fidelium invisibilis

Aute consequendi delicias ex concessa nobis potestate de super propitiante Domino sit facultas; quinimo & ut nomen exalteretur Altissimi, si sponsa, sive venerabilem sepul- turam fidelium procuremus accessibus honorari, omnibus verè poenitentibus & confessis, qui se illuc annis singulis devotionis aromata, & sinceritatis insignia deferentes in memorato festo, & usque ad Octavas ipsius contulerint, de Omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate concessi, unum annum & quadraginta dies, de injuncta sibi poenitentia misericorditer relaxamus.

Dat. Perusii, Kalend. Junii, anno nono.

D. P. A. S. de 1. Junii.

Approbatio veritatis Sacrorum Stigmatum Sancti FRANCISCI de Assisio.

XII.

Comprobavit hoc idem Alexand. IV. in const. 4. Benignus, & etiam Sixt. IV. ut ibidem notabo. Et sub invocatione horum Stigmatum, Roma instituta nuper est Archiconfraternitas, ad diversa charitatis opera exercenda, de licentia Clement. VIII. habita die 2. Augusti 1602.

Canonizationem autem S. FRANCISCI, habes hic sup. in constit. 2. Mira, fol. 84.

GREGORIUS EPISCOPVS, &c. Editio A. D. 1237.

Confessor Domini gloriosus Beatus FRANCISCUS qualis vitæ meritis processerit ad Patriam perpetuè claritatis, explicare literis arbitramur fore superfluum, cum id ferè pervenerit ad fidelium notitiam singulorum.

§. 1. Verumtamen grande ac singulare miraculum, quo ipsum sanctorum splendore & gloria Dominus JESUS CHRISTUS mirabiliter decoravit, Universitati vestræ tenore præsentium non indignè duximus exprimendum. Videlicet, quod idem Sanctus cum adhuc spatium præsentis vitæ percurreret, & postquam illud feliciter consummavit, manibus, lateribus, ac pedibus, specie Stigmatum divinitus extitit insignitus. Quo ad nostram & fratrum nostrorum deducto notitiam, & cum cæteris ejusdem miraculis per testes fide dignissimos probato, solemniter ex ipso speciale causam habuimus, quod Confessorem eundem, de dictorum fratrum, & omnium Prælatorum consilio, qui tunc apud Sedem Apostolicam existebant, Sanctorum Catalogo duximus adscribendum.

Approbatio veritatis Stigmatum S. Francis.

§. 2. Igitur cum ab universis fidelibus, & vobis præcipuè credi firmiter cupimus, devotiones vestras rogamus, & hortamur in Domino JESU CHRISTO, in remissionem vestrorum peccatorum injungendo, quatenus ab assertione contrarii aures de cætero penitus avertentes, Confessorem eundem apud Dominum pia vobis reddatis veneratione propitium; ut ejus precibus ac meritis, in præsentia à Domino prosperitatis gaudium, & in futuro felicitatis æternæ percepisse solatium exultetis.

Prohibito aliter credendi. Imò panas apposuit Alex. III. in rub. 1.

Dat. Viterbii 11. Kalendas Aprilis, Anno undecimo Pontificatus nostri.

Dat. P. A. S. die 11. Maii.

Enuntiatio excommunicationis in Friderici II. Imperatorem, ejusque fautores promulgata, & liberatio subditorum ab ejus Vassallagio.

XIII.

Hic Fridericus antea Catholicus, leges pro libertate Ecclesiastica ediderat, ut videre est sup. in 1. const. Honorii III. Has leges, fol. 78. & inf. in const. 1. Inn. IV. Cum adversus. At ipse aberravit postea à Fide, & in sua perfidia permanens, ab isto Pont. excommunicatus fuit, Imperioque & Regni privatus à d. Innoc. IV. ut inf. in ejus constit. 3. Ad Apostolica. Ideoque ejus filium Conradum in Imperatore meligi prohibuit idem Alex. inf. in const. 7. Firma.

GREGO

Edita A.D. 1239. GREGORIUS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Magistris Alberto Archidiacono, & Philippo de Assisio Nuntio nostro in Alemania commoranti: Salutem & Apostolicam benedictionem.

Sequitur alia. comp. super eisdem. GREGORIUS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Magistris Alberto Archidiacono Patavienfi, & Philippo de Assisio, Nuntio nostro in Alemania commoranti, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Præsumptum. Rationalis spiritus exulanti extra suos terminos naturæ comparitur, & à naturali potentia, frequenter rationis excidium deploratur. Sed cum hæc duo deformationis vulnera sentiunt, de illatis sibi passionibus ad invicem conqueruntur; non quod rationi, vel naturæ possit inesse deformitas, à qua Creator creaturam suam in creando facit penitus alienam, sed quod actiones proprias toties intentio prava deformat, quod jam corruptelæ vitium videatur naturæ privilegii insignitum. Unde turbatur ratio, merito natura conqueritur, nisi jus ab injuria provocet, ab injustitia vox innocentis appellet, ad tribunal recuratur supremi Judicis, ubi affectus noxii justitiæ limitibus coercentur.

Friderici II. Imperatoris. Quare Apostolica Sedes justitiæ languenti succurrere, & iniquitatis occurrere obviam. rigore Ecclesiasticæ reprimere disciplinæ. Hinc est quod dolentes audivimus, quod quidam Friderico, dicto Imperatori (qui sicut Herodes Christianam Religionem, & in peccatis fidelium, Jesum Christum conatur extinguere, & Fidem Catholicam, & Ecclesiasticam libertatem totis molitur viribus conculcare) contra Deum, & Romanam Ecclesiam; consilium & auxilium, atque favorem impendant. Isque (quod dolentes referimus,) prava mente, Imperio, cujus jura & honores ac Principum conservari volumus & optamus illæsa, perniciosè incumbat, & incumbit, decorem ipsius Imperii, & honorem Principum, Imperii lege contempta, & Principum privilegio cancellato, quosdam de ipsorum majoribus, quod actibus suis illicitis consentire renuunt, incarceratione, & proditoria necis gladio feriendos, ac paganorum, qui Assassini vocantur (quod inauditum est, de quolibet Principe Christiano) gladiis exponendo deturpat. Nonnullos Episcopos, præcones Christi, rectores fidei, pastores ovium, medicos languentium animarum, spoliatos bonis Ecclesiasticis & mundanis, de Regno quod est B. Petri patrimonium Episcopale, aliisque Terris Imperio Romano subiectis, proscriptione damnabili exulare compellit, sacrosanctas Ecclesias sacrilega temeritate profanans, religiosos (quorum unum de Ordine Fratrum Minorum, absque juris ordine, & debita causæ cognitione horribili crudelitate combussit) pupillos, orphanos, pauperes, & viduas, tegmine vili nudatos, quasi sublatis desuper carnibus exollavit.

Despectio excommunicationis Summi Pontificis. Excommunicationis quoque ac anathematis latam contra se à nobis sententiam, contemptis Eccl. clavibus vilipendit, solemniter publicè sibi faciens celebrari, vel potius profanari divina, necnon laqueo damnatæ hæresis se suspendens, eandem sententiam prædicat non servandam.

Prohibitio Papæ, de muliere Friderici auxilium præstando. Verum, cum ex hoc subsidio consilii, & favore fidelium populorum dictus Fridericus reddidit se indignum, Venerabiles fratres nostros Archiepiscopos, Episcopos, ac dilectos filios Abbates, Priores, Præpositos, & alios Ecclesiarum Prælatos, necnon nobiles viros, Duces, Marchiones, Comites, Barones, & universos alios Christi fideles per Alemaniam constitutos, rogandos duximus attentius & monendos, sub debito fidei Christianæ quo tenentur D. Jesu Christo, districtè præcipiendo mandantes, ut præfate Friderico consilium vel juvamen operæ, vel operam aliquatenus non impendant.

Iussa excommunicationis non parentes d. prohibitionem. Quocirca discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus eos, qui contra præscriptum mandatum nostrum venire præsumperint, per excommunicationis sententiam, sublato appellationis obstaculo, à præsumptione hujusmodi compescatis. Constitutione de duabus diebus in generali Concilio edita non obstante. Quod si non ambo his exequendis poteritis interesse, alter vestrum ea nihilominus exequatur.

Dat. P. A. 13. die 24. Sept. Datum Laterani 8. Kalendas Octobris, Pontificatus nostri anno decimotertio.

Quia Fridericus dictus Imperator, de multis & gravibus excessibus suis à nobis diligenter & frequenter admonitus, non solum satisfacere non curavit, sed corde nequiter indurato, jugiter etiam deteriora committit, nos de fratrum nostrorum consilio, in eum, & in omnes illos, qui in hujusmodi excessibus, vel alias contra Rom. Ecclesiam sibi præstiterunt auxilium, consilium, vel favorem, excommunicationis & anathematis sententiam ducimus promulgandam.

§. 1. Omnes qui eis fidelitatis juramento tenentur, decernendo ab observatione juramenti hujusmodi absolutos, & firmiter prohibendo, ne sibi fidelitatem observent, juxta canonicas sanctiones.

§. 2. Ad hæc, Civitates, Castra, Villas, & alia loca, ad quæ ipse pervenerit, quandiu ibi fuerit, Ecclesiastico suppositum interdicto, ita quod publicè, vel secreto, nullum ibi officium divinum celebretur, indulgentia vel privilegio quomodolibet non obstante, omnesque qui eidem præsumperint celebrare, vel potius profanare divina, pœnæ depositionis decrevimus perpetuè subjacere.

§. 3. Universis Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis per Alemaniam constitutis, nostris damus literis in præceptis, ut prædictam excommunicationis & anathematis sententiam, pulsatis campanis, accensis candelis, necnon alia, quæ continentur in ipsis, in singulis Civitatibus, Castris, ac Villis, & locis suarum diocesium, absque dilatione aliqua publicari solemniter, ac etiam nuntiari singuli faciant eorundem.

§. 4. Et nihilominus omnes, tam Clericos, quam Laicos, qui ei adversus fidem Catholicam, & libertatem Ecclesiasticam, ac sponfam Christi sacrosanctam Ecclesiam machinanti, cum armis, vel sine armis, auxilium præstiterint vel favorem, excommunicationis vinculo innodati.

§. 5. Quocirca discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus si dicti Archiepiscopi præceptum nostrum neglexerint adimplere, vos eos ad id per excommunicationis sententiam, appellatione remota, cogatis, constitutione de duabus diebus in generali Concilio edita non obstante. Quod si non ambo his exequendis poteritis interesse, alter vestrum ea nihilominus exequatur.

Datum Laterani, nono Kalendas Decembris, Pontificatus nostri anno terdecimo.

Destinatio Religiosorum virorum ad Germanum Patriarcham Constantinopolitanum, cum explicatione Primatus S. R. Ecclesiæ, & cum pastoralis adhortatione, ut ad Ecclesiæ gremium, & unitatem revertatur.

Dedit postea Dominus unionem Ecclesiæ Græcæ, & Latine in Concilio Florentino, ut videre est in Eugen. 4. Constit. 17. Latentur, hic inf. Cetera autem de Græcis indicata reperies inf. ad Const. 14. Innocens. 4. Sub Catholica, &c.

GREGORIUS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Venerabili Fratri Archiepiscopo Græcorum, Salutem & Apostolicam benedictionem.

§. 1. Fraternalitatis tuæ literis, nobis & fratribus nostris per tuum Nuntium præsentatis, qua decuit benignitate receptis, earumque tenore plenius intellecto, dispoſuimus viros Religiosos vitæ laudabilis, & probatæ

* quædam.

Friderici II. Imperatoris. Jura facinorosa.

Despectio excommunicationis Summi Pontificis.

Prohibitio Papæ, de muliere Friderici auxilium præstando.

Iussa excommunicationis non parentes d. prohibitionem.

Dat. P. A. 13. die 24. Sept.

Excommunicationis & anathematis.

Abſolutio & juramentum fidelitatis.

Interdictum locorum ad quæ ipse pervenerit.

Iussa pœnæ & excommunicationis per Episcopos &c.

Ejusque factores excommunicationis.

Præceptum quod Nuntius Sedis Apostolicæ cogant Archiepiscopos &c. ad prædicta exequenda.

D. P. An. 13. die 23. Nov.

XIV.

Hic Pontificatus litteræ à Nuntio presentatis, &c.

...trans- ...vita ...

...quibus ...

...Secunda ...

...Inter quos ...

...Nec obstat ...

...Licet enim ...

...Fuit enim ...

...Quod iterum ...

...Septies ...

...Revertur ...

...Sed quod ...

...Quod Samaria ...

...Quod si Paulum ...

...Si vero ex ...

...Cuius Pri- ...

...Vnaque ...

...Paulus ip- ...

...Cuius Pri- ...

...Septies ...

...Sed quod ...

...Quod Samaria ...

...Quod si Paulum ...

...Si vero ex ...

INNOCENTIUS IV. PONT. CLXXXI.

Celestinus IV. Provincia Insuber, patria Mediolanensis, de familia Castellionea, Gaufridus Castellioneus antea vocatus. Creatus Romae nono Kal. Octobris 1241. Vixit dies 12. Obiit octavo Idus Octobris eodem anno. Sepultus est in Basilica Principis Apostolorum. Vacavit Romana Sedes annum 1. menses 8. dies 15.

INNOCENTIUS QUARTUS PONT. CLXXXII. ANNO DOMINI MCCXXXIII.

Innocentius IV. Iannensis, Sinibaldus Flicus antea vocatus, Vgonis filius, Presbyter Cardinalis S. Laurentii in Lucina. Creatus Anagninae 8. Kalend. Julii, Anno Domini 1243. Vixit annos 11. menses 5. dies 14. Creavit Cardinales 21. Obiit Neapoli Idibus Decembris 1254. Corpus eius in Ecclesia Cathedrali ibidem sepultum. Vacavit Sedes dies tredecim.

Bullar. Mag. Tom. I.

Approbatio legum à Friderico Imperatore, contentus in obedientia S.R.E. promulgatis, contra hereticos, eorumque complicatos & fautores editarum.

Eandem approbationem fecit Alex. IV. Pontifex, 1258. & Clem. IV. die 22. Octobris 1265, sed tanquam ejusdem argumenti, consilio prætermissi.

Alias contra eosdem promulgavit eisdem Pontifex, ut inf. in const. 9. Ad extirpationem prædictus Fridericus alias eisdem leges editas pro immunitate Ecclesiastica, quæ habentur sup. in hinc const. 1. Honor. III. Has leges.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Possessoribus, Conciliis & Communitatibus Civitatum, aliorumque locorum Lombardia, Marchia Tervisina, ac Romaniola: Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita A. D. 1249

Ux adversus hereticam pravitatem quondam Fridericus Romanorum Imperator promulgaverit quasdam leges, per quas ne pervagetur, compesci poterit pestis illa: nos illas volentes ad robur fidei, ac salutem fidelium observari, universitati vestre per Apostolica scripta mandamus quatenus eas, quarum tenores vobis mittimus infectos præsentibus, faciatis singuli in vestris capitularibus annotari, contra hereticos lectæ, cujuslibet secundum eas exacta diligentia processuri. Alioquin dilectis filiis Priori Provinciali & Fratibus Inquisitoribus hereticæ pravitatis Ordinis Prædicatorum in Lombardia, Marchia Tervisina, & Romaniola literis nostris injungimus, ut vos ad id per excommunicationem in personas, & interdictum in terram appellatione remota compellant.

Approbatio legum à Friderico Imperatore editarum contra hereticos & complicatos.

Sequuntur leges d. Friderici Imperatoris.

Fridericus Imperator.

Fridericus Dei gratiâ Romanorum Imperator, & semper Augustus, Hierusalem & Sicilia Rex, dilectis Principibus suis, Venerabilibus Archiepiscopis, aliisque Prelatis Ecclesiasticis, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Potestatibus, Scultetis, Burgaviis, Advocatis, Judicibus, Ministerialibus, Officialibus, & omnibus per totum Imperium constitutis, præsentis literas inspecturis fidelibus suis, Gratiam suam & omne bonum.

Leges editæ contra hereticos, & eorum complicatos, inbens quod

§. 1. Commisisti nobis coelitus cura & sollicitudine Imperiali, cui dante Domino præsentibus fastidium dignitatis, materialem quo divinum à Sacerdotio fungimur gladium adversus hostes fidei & in exterminium hereticæ pravitatis exigunt exercendum, ut perditis vipercois filios contra Deum & Ecclesiam insistentes, tanquam materni uteri corrosores, in judicio & iustitia persequamur, maleficos vivere non passuri, per quorum scientiam seducentem mundus inicitur, & in regem fidelium per oves has morbidas gravior infigitur corruptela.

Damnati ab Ecclesia, Curia seculari dentur.

§. 2. Statuimus itaque sanctentes, ut heretici quocumque nomine censeantur, ubicumque per Imperium damnati fuerint ab Ecclesia, & seculari judicio assignari, an inadversione debita puniantur.

Conversus carceri mitterentur.

§. 3. Si qui verò de prædictis, postquam fuerint deprehensi, terrore metu mortis, redire voluerint ad fidei unitatem, juxta canonicas sanctiones ad agendum poenitentiam in perpetuum carcerem detrudantur.

Vbiq; reperi, Inquisitoribus committentur.

§. 4. Præterea, quicumque heretici reperti fuerint in Civitatibus, Oppidis, seu aliis locis Imperii per inquisitores ab Apost. Sede datos, & alios orthodoxæ fidei zelatores, hi qui jurisdictionem ibidem habuerint, ad inquisitorum & aliorum Catholicorum vitiorum insinuationem eos capere teneantur, & eos captos atq; custodire, donec per censuram Ecclesiasticam damnatos, damnabili morte perimant, qui fidei sacramenta & vitæ damnabât.

Fautores puniuntur.

§. 5. Simili quoque poena plecti censemus omnes quos ad fovendum hereticorum errorem callidus hostis

K suscitavit

suscitat advocatos, vel parat illicitos defensores; maxime cum facinus quos inquinat, æquat: nisi monitione premissa desisterint, & eorum vitæ duxerint consulendum.

§. 6. Eos præterea qui convicti in uno loco de heresi, ad alia loca se transferunt, ut cautius possint effundere virus hereticæ pravitatis, debitam censemus subire vindictam: ut super hoc per viros ab eodem errore conversos ad fidem, necnon & per alios, qui eos de heresi convincerunt (quod in hoc casu concedimus licitè faciendum) evidenter innotescant habeatur.

§. 7. Item, qui sententiæ ducimus additendos, si quos hereticorum ad iudicium tractos, in extremæ vitæ periculo heresim abjurantes, postmodum de falso juramento constiterit, & fide mentita convincatur, ac eos contigerit ejusdem morbi spontaneam incurere recidivam, ut sibi damnabilis iniquitas sit mentita, & pœnam debitam mendacium non evadat.

§. 8. Omne insuper proclamationis & appellationis beneficium, ab hereticis, receptoribus, & fautoribus eorundem penitus amovemus: volentes ut de finibus imperii, in quibus semper debet existere fida fides, hereticæ labis germina modis omnibus deleantur.

§. 9. Cæterum quanto majora divinæ nutu misericordie accepimus, & altiore locum præ filiis hominum obtinemus, tanto devotiora debemus obsequia gratitudinis conferenti, si quando in nostri nominis contemptores nostri culminis excandescit auctoritas, si eos læsæ majestatis, in personis eorum & liberorum suorum exheredatione damnamus, multò fortius, justiusque contra Dei blasphematores nominis, & Catholicæ fidei detractores provocamus, eorundem hereticorum, receptorum, fautorum, & advocatorum suorum hæredes & posteros, usque ad secundam progeniem, beneficiis cunctis temporalibus, publicis officiis & honoribus, Imperiali auctoritate privantes, ut in paterni memoria criminis continuo mœrore tabescant: verè scientes, quod Deus zelotes est, peccata patrum in filios potenter ulciscens.

§. 10. Nec quidem à misericordie finibus duximus excludendum, ut si qui paternæ heresis non sequaces latentem patrum perfidiam revelaverint, quacumque reatus illorum animadversione plectantur, prædictæ punitioni non subiaceant innocentie filiorum.

§. 11. Ad hæc notum fieri volumus fratres Prædicatores de Ordine Prædicatorum, pro fidei negotio in partibus Imperii nostri contra hereticos deputatos, cæteros quoque qui ad hereticos indicandos accesserint, nisi aliqui eorum ab imperio fuerint proscripsi, eundo, morando, & redeundo, sub nostri Imperii speciali defensione receptos, & quod ad omnes, sub ope ac recommendatione fidelium ipsorum esse volumus inoffensos. Univerſitati vestræ mandantes, quatenus quoscumque, & apud quemcumque vestrum venerint, benigne recipiatis eisdem; & personas ab incurſu hereticorum eis insidiantium complerantes, omne consilium, ducatum, & auxilium impendatis, pro tam acceptis coram Deo negotiis excelsè.

§. 12. Hereticos vero, quos & ostenderit ipsi vobis in iudicio, & singuli capientes, diligenti custodia detinentes, nec post Ecclesiasticæ damnationis iudicium pœnam subeant, quam merentur. Scituri quod in ostensione ipsius negotii, gratum Deo, & laudabile nobis obsequium conferetis, si ad expellendam de partibus nostri Imperii novam & insolitam hereticæ pravitatis, insidiantem, opem, & operam, unà cum eisdem fratribus prædicatis efficacem, & si quis foret exinde negligens & remissus, ac etiam inutilis, coram Domino, & in conspectu nostro poterit merito culpabilis apparere.

Dat. Paduæ 22. Februarii, xij. indictione.

FRIDERICVS DEI GRATIA, &c.

Hi Imperator adversus hereticos, & profectum Patrem in vobis. Inconsutilem tunicam Dei nostri dissuere conatur heretici, & vocabuli vitio servientes, quod significationem divisionis enuntiat, in ipsius indivisibilis fidei unitate nituntur inducere sectionem: & oves à Petri custodia, cui pascendæ à pastore bono sunt creditæ, segregare.

Hi sunt lupi rapaces intrinsecus, eosque mansuetudinam prætendentes ovium, quousque ovile possint subintrare dominicum. Hi sunt Angeli pessimi. Hi sunt filii pravitatum, à patre nequitie, & fraudis auctore, ad animas simplices destinati. Hi colubæ, qui columbas decipiunt. Hi serpentes, qui latenter videntur inserpere, & sub mellis dulcedine, vitæ evomere. Ut vitæ cibum ministrare se simulent, à cauda fetiunt, & mortis poculum velut quoddam durissimum venenum immiscet. Horum sectæ vesperibus, vel ne in publicum prodeant, non sunt notatæ nominibus, vel (quod est forte nefandius) non contentæ, ut vel ab Artio Artiani, vel à Nestore Nestoriani, aut à similibus similes nuncupentur: sed in exemplum martyrum, qui pro fide Catholica martyria subierunt, Patrenos se nominant, velut expositos passioni. Hujusmodi miserè Patreni, à quibus abest sancta credulitas divinitatis æternæ, sub unius contextu nequitie insimul tres offendunt; Deum videlicet, proximos, & seipos. Deum, dum Dei fidem, & Filium non agnoscunt. Decipiunt proximos, dum ipsis sub spe spiritualis alimonie, hereticæ pravitatis oblectamenta ministrant. Crudelius etiam sæviunt in se ipsos, dum post animarum dispendium, corpora denique severè mortis illecebris, quam per agnitionem veram & veræ fidei possent evadere, vitæ prodigi, & necis improvidi sectatores, involvunt: & (quod est ipso dictu durissimum) superstites etiam non terrentur exemplo.

§. 1. Contra tales tibi, Deo, & hominibus sic infestis continere non possumus motus nostros, quin debite ultionis in eo gladium exeramus: tantò ipsos instantius persequentes, quanto in evidentiorum delusionem fidei Christianæ, propè Romanam Ecclesiam, quæ caput Ecclesiarum omnium judicatur, superstitionis suæ sceleratius exercere noscitur. Aded quod ab Italiæ finibus, præsertim à partibus Lombardiæ, in quibus pro certo perpendimus ipsorum nequitiam latius abundare, jamque usque ad Regnum nostrum Sicilia, suæ perfidiæ rivulos derivarunt. Quod acerbissimum reputantes, Statuimus in primis, ut crimen hereseos, & damnatæ sectæ cuiuslibet, quocumque nomine censeatur sectatores, prout veteribus legibus est indictum, inter publica crimina numerentur. Imò crimine læsæ majestatis nostræ debet ab omnibus horribilius judicari, quod in divinæ majestatis injuriam noscitur attentatum, quamvis iudicii potestatem alterum alteri non excellat. Nam sicuti perduellionis crimine personas admittit damnatorum, & bona, & damnat post obitum memoriam defunctorum: sic & in prædicto crimine, quo Patreni notantur, per omnia volumus observari.

§. 2. Et ut ipsorum nequitia, qui (quia Dominum non sequuntur) in tenebris ambulant, detegatur, nemine etiã deferente, investigari volumus diligenter hujusmodi scelerum patratores, & per officiales nostros, sicut & alios malefactores inquiri. Ac inquisitione notatos, etsi levis superstitionis argumento tangantur, à viris Ecclesiasticis, & Prælati examinari jubemus. Per quos si inventi fuerint à fide Catholica saltem in articulo deviare, ac per ipsos pastoralis more cõmoniti, tenebrosi diaboli relicti insidiis, noluerint agnoscere Deum lucis, sed in erroris concepta insantia perseverent, presentis nostræ legis edicto damnatæ mortem pati Patrenos, aliosque hereticos, quosque nomine censeantur, decernimus, quam affectu non vivi in conspectu hominum combatantur, flammis commissi iudicio. Nec dolemus, quod in hoc volumus satisfacimus voluntati, ex quo pœnam solummodo, nec fructum alium consequuntur erroris.

§. 3. Apud nos talibus nemo intervenire præsumat, quod qui fecerit, in ipsum nostræ indignationis aculeos non immeritò convertemus.

Dat. Paduæ 22. Februarii, xij. Indictione.

Imperator Fridericus semper Augustus, &c.

Patrenorum receptatores, & complices, & quocumque modo fautores, qui ut à pœna alios possint eximere, de se velut improvidi non formidant, publicatis bonis omnibus relegandos in perpetuum esse censemus.

§. 1. Et

Transfuga rapiantur.

Relapsi merito plectantur.

Appellatio denegatur.

Posteri officii, & beneficii privantur.

Revelantes autem indicantur servandis.

Inquisitoribus ubique servandum.

Hereticis ubique capiatur & custodiantur. Et captivitate in heredes, ad infamiam in conspectu. Mon. 22.

Dat. Paduæ.

Hi Imperator adversus hereticos, & profectum Patrem in vobis.

Crimen hereseos est horribilius.

Indurati igne comburantur.

Patreni damnantur.

Patreni in vobis legantur.

§. 1. Et ipsorum filii ad honores aliquos nullatenus admittantur. Si tamen aliquis fautorum huiusmodi detexerit aliquem Patrenum, de cuius perfidia manifeste probatur, in fidei premium quam agnovit, fame pristinae de Imperiali clementia restitutionis beneficium integrum consequatur.

Incipiunt Capitula constitutionis contra Patrenos edita per eundem Fridericum illustrem virum, Romanorum Imperatorem, semper Augustum, Hierusalem, & Sicilia Regem.

Catharos, Patrenos, Speironistas, Leonistas, Arnaldistas, Circumcisos, Passaginos, Josephinos, Garatfes, Albanenses, Franciscos, Bagnarolos, Commixtos, Vvaldenses, Roncarolos, Communellos, Vvarinos, & Ortolenos, cum illis de Aquanigra, & omnes hereticos utriusque sexus, quocumque nomine constantur, perpetua damnata infamia, diffidamus atque banimus. Censentes ut bona talium confiscentur, nec ad eos ulterius revertantur: ita quod filii eorum ad successionem pervenire non possint, cum longe sit gravius eternam, quam temporalem offendere maiestatem.

§. Qui autem inventi fuerint sola suspitione notabiles, nisi ad mandatum Ecclesie iuxta considerationem suspitionis, qualitatemque personae, propriam innocentiam congrua purgatione monstraverint, tanquam infames & baniti ab omnibus habeantur, ita quod si per annum permanserint, ex tunc eos sicut hereticos condemnamus.

§. 2. Statuimus etiam hoc edicto in perpetuum valituro, ut Potestates, & Consules, seu Rectores, quibuscumque fungantur officiis, pro defensione fidei present publicum iuramentum, quod de terris suae ditioni subiectis universos hereticos ab Ecclesia denotatos, bona fide pro vitibus exterminare studebunt. Ita quod amodo quoadocumque quis fuerit in perpetuam honestatem vel temporalem assumptus, hoc teneatur Capitulum iuramento firmare. Alioquin neque pro potestatibus, neque pro consilibus, seu consimilibus habeantur: eorumque sententias ex tunc decernimus inutiles & inanes. Si vero dominus temporalis, requisitus & monitus ab Ecclesia terram suam purgare neglexerit ab haeretica pravitate, post annum a tempore monitionis elapsum, terram ipsius exponimus Catholicis occupandam, quae eam, exterminatis haereticis, absque ulla contradictione possideant, & in fidei puritate conservent, salvo iure domini temporalis, dummodo super hoc nullum praestet obstaculum, nec aliquod impedimentum opponat. Eadem nihilominus lege servata contra eos qui non habent dominos principales.

§. 3. Credentes praeterea, receptatores, defensores, & fautores hereticorum banimus. Statuentes, ut si postquam quilibet talium fuerit excommunicatione notatus satisfacere contempserit infra annum, ex tunc ipso iure sit factus infamis, & ad publica officia, seu consilia, vel ad aliquos eligendos huiusmodi, nec ad testimonium admittatur. Sit etiam intestabilis, ut nec testamenti libera habeat factionem, nec ad hereditatis successionem accedat. Nullus ei praeterea super quocumque negotio, sed ipse aliis responderere cogatur. Quod si iudex extiterit, eius sententia nullam obtineat firmitatem, nec causa aliqua ad eius audientiam perferantur. Si fuerit advocatus, eius patrocinium nullatenus admittatur. Si Tabellio eius instrumenta confecta per manum ipsius nullius penitus sint momenti. Adicimus insuper quod haeretici per haereticum convinci possint, & quod domus Patrenorum, receptatorum, & defensorum, & fautorum, sive ubi docuerint, sive ubi alii manus imposuerint, destruantur, nullo tempore restituenda. Dat. Paduae 22. Februarii, xij. Indictione.

§. 4. Rex Regum apostatantes a fide Catholica penitus execramur, insequimur ultionibus, bonis suis omnibus spoliamus. Et ut a professione vel vita naufragantes legibus coarctamus, successiones tollimus, ab eis omne jus legitimum abdicamus.

Dat. Perusii, 2. Kal. Novemb. Pontif. nostri Anno primo. Bullar. Mag. Tom. I.

Horatio ad Regem Francie, ut in Regia concione faceret librum Iudaeorum, quod prout iudaei, cuius prohibere videtur, & acervientia habeat Christianos.

Ampliatam prohibitionem circa librum Iudaeorum, & alios Iudaeorum libros vide. inf. in l. 111. quib. 23. C. in fidei, & Clem. VII. cap. 20. de hereticis, & quoad alias nuntios & servientes, idem prohibere. Clem. III. in cap. 9. & 13. de iud. & postmodum edicta est cons. 3. Pauli III. Communis, ubi notabo caetera de Iudaeis.

INNOCENTIVS PAPA IV. Illustri Regi Francie.

111. Edita A. D. 1244.

Impia Iudaeorum praesentia, de quorum cordibus propter impenitentiam suorum scelerum Redemptor noster veramen non abstulit, sed in caecitate, quae contingit ex parte in Israel, adhuc manere permittit, prout convenit, non attendens, quod ex sola misericordia, praesens ipsos Christiana receperit, & cohabitationem suam sustineat patienter, illa committit enormia, quae stupori audientibus, & referentibus sunt horrore. Ipsi enim ingrati Domino Jesu Christo, qui conversionem eorum ex sua longanimitatis alluentia patienter expectat, nullam praetendentes verecundiam culpe suae, nec reverentes honorem fidei Christianae, omnia seu contemptis Tege Moesica & Prophetis, quaedam traditiones suorum seniorum sequuntur. Super quibus eos in Evangelio Dominus obijurat dicens: Quare vos transgredimini mandatum Dei, & irritum fecistis propter traditiones vestras, hominum doctrinas & mandata docentes.

Iudaeorum multo sunt iniquiores

§. 1. In huiusmodi namque traditionibus, (quae Talmud Hebraice nuncupantur, & magnus liber est apud eos, excedens textum Biblicae in immensum, in quo sunt blasphemiae in Deum & Christum ejus, ac beatam Virginem manifestae, intricabiles fabulae, abusiones erroneae, ac stultitiae inaudita) filios suos docent, ac nutriunt, & a legis & Prophetarum doctrina recedunt ipsos penitus alienos. Verentes, ne veritate, quae in eisdem Lege ac Prophetis est, intellecta, aperire de unigenito Dei filio venturo in carnem testimonium perhibente, convertantur ad fidem, & ad Redemptorem suum humiliter revertantur.

Et signantur in lib. T. d. mnd.

§. 2. Et his non contenti, faciunt Christianas filiorum suorum nutrices in contumeliam fidei Christianae, cum quibus turpia multa committunt. Propter quae fidelibus est reverendum, ne divinam indignationem incurrant, dum eos perpetrare patiuntur indignae, quae fidei nostrae confusionem inducunt.

Habentibus nutrices Christianas

§. 3. Et licet dilectus filius Cancellarius Parisiensis, & Doctores regentes Parisiis in sacra pagina, de mandato felicis recordationis G. Papae praedecessoris nostri, tam praedictum abusionis librum, quam alios quosdam cum omnibus glossis suis perlectis in potestate, ac examinatos ad confusionem perfidiae Iudaeorum, publice, coram Cleto, & populo, incendio concremarint, prout in litteris eorum perspeximus contineri, quibus tu tanquam Catholicus Rex & Princeps Christianissimus impendisti super hoc auxilium congruum & favorem, pro quo regalem excellentiam dignis in Domino laudibus commendamus, ac prosequimur actionibus gratiarum.

Cancellarius Parisien. lib. comburi facit Regi Francie favente. Quem hic Pontif. rogat ut idem faciat in toto Regno

§. 4. Quia tamen nondum Iudaeorum ipsorum abusio profana quae vit, nec adhuc dedit eis vexatio intellectum, celsitudinem regiam rogamus & obsecramus in Domino Jesu Christo, ut qui excessus huiusmodi detestabiles & enormes, commissos in contumeliam Creatoris, & injuriam nominis Christiani, pie incepisti, laudabiliter prosequendo, facias debita severitate percelli. Et tam praedictos abusionis libros reprobatos per Doctores eosdem, quam generaliter omnes cum glossis suis, qui per ipsos examinati, & reprobati fuerint, mandes per totum Regnum tuum, ubicumque reperiri poterunt, igne cremari.

R 2 §. J. Fit.

INNOCENTIUS QUARTUS

Nuntiosque servientes Christianos non habeant.

Dat. P. An. 1. die 9. Maii.

III. Damnatio de Friderico II. Imperatoris, anathematis vinculo a Greg. IX. factus innodati.

Hanc posui constitutionem, quia eam non integram habemus in cap. 2. de sententia & re iudic. in sexto. Gregorius quorum amorem in illam promulgavit, unde supra in eius cons. 13. Rationalis.

Edita A. D. 1245.

INNOCENTIUS QUARTUS PROCEMIUM.

Prohemium.

Pro habenda reconciliatione Frider. II. Imp. cum S. R. E. de nuntio ad eum Pontif. isto Nuntio specialis.

H. vel VII.

AD Apostolica dignitatis apicem, licet indigni dignatione divina majestatis assumpti, quoniam Christianorum curam vigili, sedulaque solertia gerere, ac intima episcopalis oculis singulorum discernere merita, & providae deliberationis statuta librare debemus, ut quos iusti vigor examinis dignos ostenderit, congruis atollamus favoribus, quos autem reos, poenis debitis deprimamus: appendentes semper meritum, & praestitum qua lance, retribuendo cuique iuxta qualitatem operis poenae vel gratiae quantitatem. §. 1. Sane cum dira guerrarum commotio nonnullas professionis Christianae provincias diutius afflixisset, nos toto cupientes affectu mentis tranquillitatem, & pacem Ecclesiae sanctae Dei, ac generaliter cuncto populo Christiano restituere, ac reducere ad praecipuum Principem saecularem huius dissensionis & tribulationis auctorem, à fel. record. Gregorio Papa praedecessore nostro pro suis excessibus anathematis vinculo innodatum, speciales nuntios magis auctoritatis viros, videlicet Venerabilem fratrem nostrum P. Albanen. tunc Rothomagensem Archiepiscopum, & C. Sabinen. tunc quondam Mutin. Episcopum, ac dilectum filium nostrum Guill. Basilicam duodecim Apostolorum Presbyterum Cardinalem, tunc Abbatem S. Facundi, qui salutem zelabatur ipsius, duximus designandos, facientes sibi proponi per ipsos, quod nos, & fratres nostri, quantum in nobis erat pacem per omnia seque habere, nec non cum omnibus hominibus optabamus, parati sibi pacem, & tranquillitatem dare, ac mundo etiam universo, & quia Praetorū, Clericorum, omniumque aliorum, quos detinebat captivos, & omnium tam Clericorum, quam Laicorum, quos ceperat in Galiis, restitutio poterat esse pacis plurimum inductiva, tum ut illos restitueret, cum hoc idem tam ipse, quam sui nuntii antequam ad Apostolatus vocati essent officium, promississent, rogari, & peti ab ipso fecimus per eosdem, ac proponi insuper, quod iidem parati erant pro nobis audire, & tractare pacem, ac etiam audire satisfactionem quam facere vellet Princeps de omnibus, pro quibus vinculo erat excommunicationis adstrictus, & offerri praeterea, quod si Ecclesia eum in aliquo contra debitum laeserat, (quod non credebatur) parata erat corrigere, ac in statum debitum reformare: & si diceret ipse quod in nullo contra iustitiam laeserat Ecclesiam, vel quod nos eum contra iustitiam laesivimus, parati eramus vocare Reges, Praelatos, & Principes tam Ecclesiasticos, quam Saeculares ad aliquem tutum locum, ubi per se, vel solennes Nuntios convenirent, eratque parata Ecclesia de consilio Consilii sibi satisfacere, si eum laesisset in aliquo, ac revocare sententiam, si quam contra ipsum iniuste tulisset, & cum omni mansuetudine, ac misericordia, quantum cum Deo & honore suo fieri poterat, recipere de iniuriis, & offensis ipsi Ecclesiae, suisque per eum interrogatis satisfactionem ab ipso, Volebat etiam Ecclesia omnes amicos

libique adherentes in pace tenere, plenaque securitate gaudere, ut nunquam hac occasione posset aliquod subire discrimen.

§. 2. Sed licet sic apud eum pro pace, paternis monitis, & precibus insistere curaverimus lenitate, idem tamen Pharaonis imitatus duritiam, & obrutis more aspidis aureas, huiusmodi preces, & monita, data obstinatione, ac obstinata elatione despectit.

§. 3. Et licet processu temporis in die Coenae Domini proxima nuper praeterita, praecedente coram nobis, & fratribus nostris Cardinalibus praesentibus charissimo in Christo filio nostro Constantinopolitano Impex. Illust. coetu quoque non modico Praetorū, Senatoribus Populi Romani, & maxima multitudine aliorum qui eodem die propter solemnitatem ipsius de diversis Mundi partibus ad Apostolicam Sedem convenerant, quod staret nostris, & Ecclesiae mandatis per nobilem Virum Comitem Tolosanum, ac Magistros P. de Vineis, & T. de Tuessa Curiae iudices, & Nuntios, & procuratores suos, specialiter super hoc ab ipso mandatum habentes, praestiterit iuramentum, postmodum tamen, quod iuraverat, non implevit, quinimo ea intentione ipsum praestitisse iuramentum probabiliter creditur, sicut ex factis sequentibus colligitur evidenter, ut eidem Ecclesiae, ac nobis illuderet potius, quam pateret, cum anno & amplius jam clauso nec ad ipsius Ecclesiae gremium revocari potuerit, nec sibi de illatis ei damnis, & iniuriis curaverit satisfacere, licet super hoc extiterit requisitus.

§. 4. Propter quod non valentes absque gravi Christi offensae eius iniquitates amplius tolerare, cogimur urgente nos conscientia, iuste animadvertere in eundem, & ut ad praesens de ceteris eius sceleribus taceamus, quatuor gravissima, quae nulla possunt celari tergiversatione, commisit; dejeravit enim multoties, pacem quondam inter Ecclesiam, & Imperium reformatam temere violavit, perpetravit etiam sacrilegium, capi faciens Cardinales S. R. Ecclesiae, ac aliarum Ecclesiarum Praelatos, & Clericos, Religiosos, & saeculares venientes ad Concilium, quod idem praedecessor noster duxerat convocandum. De haereticis quoque non dubiis, & levibus, sed difficilibus, & evidenter argumentis suspectus habetur; plura siquidem eum commississe perjuria satis patet. Nam olim cum in Sicilia partibus morabatur, priusquam esset ad Imperii dignitatem electus, coram hominibus, C. S. Theodoro Diacono Cardinali, Apostolicae Sedis Legato, saeculis record. Innocentio Papae praedecessori nostro, & successoribus eius, Ecclesiaeque Romanae pro concessione Regni Siciliae ab eadem Ecclesia sibi facta, fidelitatis praestitit iuramentum, & sicut dicitur, illud idem postquam ad eandem dignitatem electus extitit, & venit ad Urbem, coram eodem Innocentio, suisque fratribus Cardinalibus, aliis multis praesentibus, ligium hominum in eius facies manibus innovavit. Deinde cum in Alemannia esset, eidem I. & ipso defuncto, bon. me. Honorio Papae praedecessori nostro, & eius successoribus, ac ipsi Ecclesiae Romanae, praesentibus Imperii Principibus, atque nobilibus iuravit honores, iura & possessiones Romanae Ecclesiae pro posse suo servare, ac protegere bona fide, & quod quaecumque ad manus suas devenerint, sine difficultate restituere procuraret, nominatis expressè dictis possessionibus in huiusmodi iuramentum: quod postmodum confirmavit, Coronam Imperii iam adeptus: sed horum trium iuramentorum temerarius extitit violator, non sine prodicionis nota, & laese crimine majestatis. Nam contra praefatum praedecessorem G. & fratres suos comminatorias literas eidem fratribus destinare ad Didum G. apud fratres ipsos: sicut apparet per literas ab eo tunc directas eis, & etiam prout fertur per universum fere orbem terrarum, multipliciter diffamare praesumpsit, ac venerabilem fratrem nostrum O. Portuen. tunc S. Nicolai in carcere Tulliano Diaconum Cardinale, & bo. me. J. Prænest. Episcopos, Apostolicae Sedis Legatos, nobilia, & magna Ecclesiae Romanae membra, personaliter capi fecit, & bonis omnibus spoliatos, ac per diversa loca non semel ignominiose deductos, carceribus mancipari. Privilegium insuper, quod B. Petro, & successoribus eius in ipso tradidit Dns Jesus-CHRISTUS, videlicet, Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum

At ille...

Et quam...

Gravissima...

homagium

IN NOCENTIVS QVARTVS

& in oculis & quodcumque solent super terram, erit solutum & in Caelis, in qua utique auctoritas, & potestas Ecclesie Romanæ consistit, pro vitiis diminuere, vel ipsi Ecclesie auferre seegit, scribens se præfati G. sententias non vereri, laqueum ab eo excommunicationis in ipsum non solum contemptis Ecclesie clavibus, non servando, verum etiam per se, ac officiales suos, & illam, & alias excommunicationis, vel interdicti sententias, quas idem omnino contempserit, cogendo alios non servare. Possessiones quoque præfate Romanæ Ecclesie, videlicet Marchiam, Ducatum, Beneventum, cujus muros, & turres ditui fecit, ac alias, quas in Thuscis, & Lombardis partibus & quibusdam aliis obtinebat locis, paucis exceptis, occupare non metuens, eas adhuc detinet occupatas: & tanquam ei non sufficeret, quod manifestè contra juramenta præmissa præsumèdo talia veniebat per se, vel suos officiales, earundem possessionum homines dejecere compulsi, ipsos à juramento fidelitatis, quibus Romanæ tenebantur Ecclesie, de facto, cum de jure non posset, absolvens, & faciens eosdem fidelitatem nihilominus abjurare prædictam, sibi que fidelitatis hujusmodi juramenta præstare. Pacis verò ipsum violatorem exitere, planè constat, quia cum olim tempore pacis inter ipsum, & Ecclesiam reformatam jurasset corà bon. mem. I. de Abbarivilla Episcopo Sabinese, & Magistro Th. tituli S. Sabine Presbytero Cardinali, præsentibus multis Prælatibus, Principibus, & Baronibus, quod staret, & pareret præcise, absque ulla conditione omnibus mandatis Ecclesie, super iis, pro quibus erat vinculo excommunicationis adstrictus, causis excommunicationis ejusdem expressis, per ordinem coram eo, tum omnibus Theutonicis hominibus Regni Siciliae, ac quibuslibet aliis qui Ecclesie contra ipsum adhaererant, omnem remittens offensam, & penam, & quod nullo tempore offenderet, vel offendi faceret ipsos, pro eo quod Ecclesie adstiterant, præstati in anima sua per Comitem Acerarum faciens juramentum. Postmodum pacem, & juramentum hujusmodi nequaquam erubescens irretire perjuriis, non servavit. Nō nullos enim ex ipsis hominibus, tam nobiles, quam alios, postea capi, & incarcerari fecit, & eis bonis suis omnibus spoliatis, uxores eorum, & filios captivari, ac insuper terras Ecclesie contra promissionem, quam eidem I. Sabinese Episcopo, & Thomar Cardinali fecerat, irreverenter invalu, licet ipsi ex tunc in eum præstetum, si ullo modo prædictis articulis, aut conditionibus contraveniret, excommunicationis sententiam promulgarent, & cum iidem Apostolica ei auctoritate mandassent, ut nec per se, nec per alium impediret, quin postulationes, electiones, & confirmationes Ecclesiarum, & Monasteriorum in Regno præfato liberè de cætero fierent, secundum statutum Concilii generalis, & quod nullas deinceps in eodem Regno vitis Ecclesiasticis, ac rebus eorū imponeret tallias, vel collectas, quodque nullus ibidè Clericus, vel persona Ecclesiastica de cætero in civili, vel criminali causa conveniret corà judice seculari, nisi super feudis quaestio civiliter haberetur, ac Templariis, Hospitalariis, & aliis personis Ecclesiasticis de dānis & injuriis irrogatis eisdem satisfaceret competenter, ipse mandatum hujusmodi adimplere contempserit. Liqueat namque undecim, aut plures Archiepiscopales, & multas Episcopales sedes, Abbatis quoque, ac alias Ecclesiasticas ad præsens vacare in Regno prædicto, easque procurante ipso, sicut aperte patet, fuisse diutius Prælatorū regimine destitutas in grave ipsarum præjudiciū, & periculum animarum. Et licet forte in aliquibus ejusdem Regni Ecclesiis electiones sint à Capitulis celebratae, quia tamen per illa ejusdem familiares Clerici sunt electi, probabili potest argumento concludi, quod facultatem nō haberunt liberam eligendi. Ecclesiarum autem ipsius Regni non solum facultates & bona fecit, prout voluit occupari, sed etiam Cruces, Thuribula, Calices, & alios sacrosacrum Thesaurus, & pannos sericos, velut cultus divini cōceptor auferri, licet, ut dicitur, ipsis Ecclesiis, exacto tamen prius pro eis certo pretio, in parte fuerint restituti. Clerici quippe collectis, & tallis multipliciter affliguntur, non solum trahuntur ad judicium seculare, sed, ut affertur, coguntur subire duella, incarcerantur, occiduntur,

& populis cruciantur, in confusionem, & opprobrium ordinis clericali: præfatis autem Templariis, Hospitalariis, & personis Ecclesiasticis nō est de dānis illatis eisdem, & injuriis satisfactum. Eum quoque certū est, fore sacrilegii patratorem; nam cum præfati Portuensis, & Prænestin. Episcopi, & complures Ecclesiarum Prælati & Clerici, tam Religiosi, quam seculares ad Apostolicam Sedem pro celebrando Concilio, quod prius ipse petiverat, convocati per mare venissent, viis terræ ipsi de mandato ejus, omnino præclusi, idem destinato Episcopo filio suo cum multitudine Galearum, & per alios complures longè ante serie præparatos in partibus Thuscis maritimis insidiis positos contra eos, ut gravius posset vitis vomere præconceptum, ipsos ausu sacrilego capi fecit, quibusdam Prælatorum ipsorum, & aliis in hujusmodi captione submersis, nonnullis etiam interemptis, & aliquibus hostili insecutione fugatis, reliquis autem bonis spoliatis omnibus, & de loco ad locum in Regnum Siciliae opprobrosè deductis, ac ibidem diris carceribus mancipatis, quorum aliqui in carceri squaloribus, & inedia pressi miserabiliter defecerunt.

5. Meritò insuper contra eum de hæretica pravitate suspicio est exorta: cum postquam excommunicationis sententiam à Præfatis I. Episcopo Sabinese, & T. Cardinalibus prolatam incurrit, & dictus G. Papa ipsum anathematis vinculo inmodaverit, ac post Ecclesie Romanæ Cardinalium, Prælatorum, Clericorum, ac aliorum etiam diversis temporibus ad Sedem Apostolicam venientium captione, Claves Ecclesie contempserit & contemnat sibi faciens celebrari, vel potius, quantum in eo profanari divina, & constanter asseruit, ut superius est narratum, se præfati G. Papæ sententias excommunicationis non vereri. Præterea conjunctus amicitia detestabili Saracenis, nuncios & munera pluries destinaverit eisdem, & ab eis vicissim cū honorificentia, & hilaritate receperit; ipsorumque ritus amplectitur, illos in quotidianis ejus obsequiis notabiliter secum tenens. Eorundem etiam more uxoris, quas habuit de stirpe regia descendentes, Eunuchos Capuz, quos ut dicitur, serò castrari fecerat, nō erubuit deputare custodes, & quod execrabilis est, olim existens in partibus transmarinis, facta compositione quadam, imo collusionem verius cum Soldano, Mahometi nomen in templo Domini diebus, ac noctibus publicè proclamari permisit, & nuper Nuncios Soldani Babylonie, postquam idem Soldanus Terræ sanctæ, ac Christianis habitatoribus ejus, per se, ac suos damna gravissima, & insustinabiles injurias irrogarat, fecit per Regnū Siciliae cum laudibus ad ejusdem Soldani extollentiam, & sicut fertur, honorifice suscipi, & magnificè procurari. Aliorum quoque infidelium perniciosus, & horrendis obsequiis contra fideles abutens, & illi, qui damnabiliter vilipendentes Apostolicam Sedem ab unitate Ecclesie discesserunt, procurans affinitate, ac amicitia copulari, clarè mem. Ducè Bavariæ specialè Ecclesie Romanæ devotum, fecit, sicut pro certo asseritur, Christiana Religione despecta per assassinos occidi, & Batatio Dei & Ecclesie inimico à comunione fidelium per excommunicationis sententiam cum adiutoribus, consiliatoribus, & fautoribus suis, solemiter separato, filiam suam tradidit in uxorem Catholicorum verò Principum actus, & mores respuens, neglector salutis, & famæ, pietatis operibus non intendit, quinimò, ut de suis nefariis dissolutionibus sileamus, cū didiceret tantum opprimere, non curat oppressos misericorditer relevare, manu ejus, ut decet Principem Christianum, ad eleemosynas inexcessa, cū destructioni Ecclesiarum insisteret, Religiosas, ac alias Ecclesiasticas jugi attriverit afflictione, & persecutione personas, nec Ecclesias, nec Monasteria, nec alia pia loca cernitur construxisse. Nonne igitur hæc non levia, sed efficacia sunt argumenta de suspitione hæresis contra eum, cum tamen hæreticorum vocabulo illos jus civile contineri asserat, & latis adversus eos sententiis debere succumbere, qui vel levi argumento à judicio Catholicæ Religionis, & tramite detecti fuerint deviare. Præter hæc, Regnum Siciliae, quod est speciale patrimonium B. Petri, & idem Princeps ab Apostolica Sede tenebat in feudum, jam ad tantam in Clericis & laicis

Præinde hæc communicationis horren- da crimina commisit.

Partibus.

exinanitionem, servituteque redegit, quod eis p[er] p[er]nitus nihil habentibus, & omnibus exinde probis fecerit eiectionis, illos qui remanserunt ibidem, sed servuli quasi conditione vivere, ac Romanam Ecclesiam, cujus principaliter sunt homines, & Vassalli, offendere multipliciter, & hostiliter impugnare compellit. Possit etiam merito reprehendi, quod mille * squifatorum annuam pensionem, in qua pro eodem Regno ipsi Ecclesie Romanæ tenebantur, per novè annos, & amplius solvere prætermisit.

* futorum

Illum ergo Pontifex ipse modo dep[re]nit.

Vassallos ab eius obediencia liberat.

Aliumque Imperatorem eligi permittit.

D. P. A. 3. die 17. Julii.

§. 6. Nos itaque super præmissis, & compluribus aliis ejus nefandis excessibus cum fratribus nostris, & sacro Concilio deliberatione præhabita diligenti, cum Jesu Christi vices, licet immeriti, teneamus in terris, nobisque in B. Petri Apostoli persona sit dictum: Quodcumque ligaveris super terram, &c. memoratum Principem, qui se Imperio, & Regnis, omnique honore, ac dignitate reddidit tam indignum, quique propter suas iniquitates à Deo ne regnet, vel imperet, est abjectus, suis ligatum peccatis, & abjectum, omnique honore, & dignitate privatum à Domino ostendimus, denuntiamus, ac nihilominus sententiando privamus.

§. 7. Omnes, qui ei juramento fidelitatis tenentur adstricti, à juramento hujusmodi perpetuo absolventes, auctoritate Apostolica firmiter inhibendo, ne quisquam de cætero sibi tanquam Imperatori, vel Regi pareat, vel intendat, & decernendo quoslibet, qui deinceps ei velut Imperatori, ac Regi consilium, vel auxilium præstiterint, seu favorem, ipso facto excommunicationis vinculo subjacere.

§. 8. Illi autem, ad quos in eodem Imperio Imperatoris spectat electio, eligant liberè successorem. De præfato vero Siciliæ Regno providere curabimus cum eorundem fratrum nostrorum consilio, sicut viderimus expedire.

Dat. Lugdun. 16. Kal. Augusti, Anno tertio.

IV. Privilegium Abbatis Monasterii Cisterciensis, & aliorum Coabbatum Ordinis Cisterciensis, succedendi in bonis Monachorum, in quibus ipsi successissent, si in sæculo remansissent.

Hoc Privilegium in specie confirmavit Pius II. die 26. Julii 1459. sed uti simpliciter confirmatum prætermisit.

Alia de hoc Ordine indicavi supra in Pasch. II. const. 2. Desiderium, fol...

Edita A. D. INNOCENTIVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Abbati Cisterciensis, eiusque Coabbatibus & conventibus Universis Cisterciensis Ordinis: Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Privilegium de quo in rubrica.

Devotionis vestre precibus inclinati, auctoritate vobis presentium indulgemus, ut possessiones & alia bona mobilia & immobilia (exceptis feudalibus) quæ personas fratrum, ad Monasteria vestra à sæculo fugientium, & professionem facientium in eisdem, si remansissent in sæculo, ratione successionis, vel quocumque alio justo titulo contigissent, petere, ac retinere liberè valeatis, contraria consuetudine non obstante. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

D. P. A. 4. die 22. Octob.

Datum Lugdani 11. Kalendas Novembris, Pontificatus nostri Anno quarto.

V. Confirmatio Congregationis Monachorum Sylvestrinorum in Eremo S. Benedicti de Monte Fano mox institutæ sub Regula S. Benedicti; & concessio gratiarum & exemptionum.

Ad hoc vide infra constis. 38. Pauli III. Exposcit, cum ibi notandis.

Privilegia Mendicantibus, & non Mendicantibus concessa. Communicavit Paul. V. huic Congregationi, sub die 23. Novembr. 1606. quam habes sub d. Pauli Const. 100. inf. tom. 3. incipit Sanctorum, quæ concedit Monasterium in Civitate Auximana præ ista Congregatione.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Priori Eremi de Monte Fano, eiusque Fratribus, tam presentibus, quam futuris, regularem vitam professis in perpetuum.

Edita A. 1247.

Religiosam vitam eligentibus Apostolicum convenit adhibere præsidium, ne forte cujuslibet temeritatis incurfus, aut eos à proposito revocet, aut robur, quod ab sit, sacre Religionis infringat.

Exordium

§. 1. Ea propter dilecti in Domino filii vestris iustis postulationibus clementer annuimus, & Eremum S. Benedicti de Monte Fano Camerinenfis Diocesis, in qua divino estis obsequio mancipati, sub B. Petri, & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus.

Suscipio dicitur sub protectione Apostolica.

§. 2. In primis siquidem statuentes, ut Ordo Monasticus, qui secundum Deum, & Benedicti Regulam in eadem Eremo institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur.

Et regula Benedicti.

§. 3. Præterea quascumque possessiones, quæcumque bona eadem Eremus in præsentiarum iuste ac canonicè possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis iustis modis præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis, vestrisque Successoribus, & illibata permanent. In quibus hæc duximus propriis exprimenda vocabulis. Locum ipsum in quo præfata Eremus sita est, cum omnibus pertinentiis suis. Ecclesiam Cryptæ Focilis, cum pertinentiis suis. Ecclesiam de Ripa alta, cum pertinentiis suis. Cum terris, pratis, vineis, nemoribus, usugiis, & pascuis, in boscho & plano, in aquis, & molendinis, viis, & semitis, & omnibus aliis libertatibus, & immunitatibus.

Licentia sequendi retinendi bona.

§. 4. Sane novalium vestrorum, quæ propriis manibus aut sumptibus colitis, de quibus aliquis hæctenus non percepit, five de vestrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præsumat.

Exemptio à decimis.

§. 5. Liceat quoque vobis Clericos vel Laicos, liberos & absolutos, à sæculo fugientes, ad conversionem recipere, & eos absque contradictione aliqua retinere.

Facultas recipiendi conversiones ad Ord. Intelligitur juxta cõ. 71. Sixti.

§. 6. Prohibemus insuper ut nulli fratrum vestrorum, post factam in eremo vestra professionem fas sit, sine Prioris sui licentia, de eodem loco discedere, nisi auctoritate Religionis obtentu. Discedentem vero absque communium litterarum vestrarum cautione nullus audeat retinere.

Prohibitio transgrediendi ad Oratorium non strictiorum.

§. 7. Cum autem generale Interdictum Terræ fuerit, liceat vobis, clausis januis, exclusis excommunicatis & interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce, divina officia celebrare, dummodo causam non dederitis Interdicti.

Indultum celebrandi tempore interdicti. Vide Concil. Trid. sess. 5. cap. 12.

§. 8. Christina vero, Oleum sanctum, consecrationes Altarium, seu Basilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad ordines fuerint promovendi, à Diocesano suscipietis Episcopo, si quidem Catholicus fuerit, & gratiam & communionem Sacrosanctæ Romanæ Sedis habuerit, & ea vobis voluerit sine pravitate aliqua exhibere.

Sacramenta que & Ordines à Diocesano Episcopo suscipiendi.

§. 9. Prohibemus insuper, ut infra fines Parochiæ vestre nullus sine assensu Diocesani Episcopi, & vestro Capellani, seu Oratorii de novo construere audeat, salvis privilegiis Pontificum Romanorum.

Prohibitio per alios construere novam Ecclesiam infra, &c. Vide Bullam Clem. VIII. n. 99. Prohibitio novarum exactionum.

§. 10. Ad hæc, novas & indebitas exactiones ab Archiepiscopis & Episcopis, Archidiaconis, seu Decanis, aliisque omnibus Ecclesiasticis, sæcularibusve personis, à vobis omnibus fieri prohibemus.

Prohibitio novarum exactionum.

§. 11. Sepulturam quoque ipsius loci liberam esse decet

decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntarij, qui se in illis sepeliri desideraverint, nisi forte excommunicati, vel interdicti sint, aut etiam publicè usurarii, nullus obstet. Salva tamen Justitia aliarum Ecclesiarum, à quibus mortuorum corpora assumuntur.

§. 12. Decimas præterea, & possessiones ad jus Ecclesiarum vestrarum spectantes, quæ à Laicis detinentur, redimendi, & legitime liberandi de manibus eorum, & ad Ecclesias, ad quas pertinent revocandi, libera sit vobis de nostra auctoritate facultas.

§. 13. Obeunte verò te nunc ejusdem loci Priore, vel tuorum quolibet successorum, nullus ibi, qualibet subreptionis astutia, seu violentia, præponatur, nisi quem fratres communi consensu, vel Fratrum major pars consilii sanioris, secundum Deum, & B. Benedicti Regulam providerint eligendum.

§. 14. Paci quoque, & tranquillitati vestre paterna in posterum sollicitudine providere volentes, auctoritate Apostolica prohibemus, ut intra clausuras locorum, seu grangiarum vestrarum, nullus rapinam, seu furtum facere, signem apponere, sanguinem fundere, hominem temere capere, vel interficere, seu violentiâ audeat exercere.

§. 15. Præterea omnes libertates, & immunitates à prædecessoribus nostris Rom. Pont. Eremorum vestre cœclias, nec non libertates, & exemptiones sæcularium exactionum à Regibus, & Principibus, vel aliis fidelibus rationabiliter vobis indultas, auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti privilegio communimus.

§. 16. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat præfatam Eremum temere perturbare, aut ejus possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare, sed omnia integra conserventur eorum, pro quorum gubernatione, ac sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura. Salva Sedis Apostolicæ auctoritate, & Diocæsani Episcopi canonica justitia.

§. 17. Si qua igitur in futurum, Ecclesiastica, sæcularive persona, hanc nostræ Constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundò, tertiove commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis, honorisque sui careat dignitate, reamque se divino judicio existere; de perpetrata iniquitate cognoscat, & à sacratissimo Corpore, & Sanguine Dei, & Domini Redemptoris nostri JESU CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine districtæ subjaceat ultioni.

§. 18. Cunctis autem eidem loco sua jura servantibus sit pax Domini nostri JESU CHRISTI, quatenus & hic fructus bonæ actionis percipiant, & apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, Amen, Amen.

- Notas mihi fac Domine vias Vitæ. Ego Innocentius Catholica Ecclesia Episcopus subscripsi. † Ego Petrus Albanensis Episcopus subscripsi. † Ego Petrus tit. S. Marcelli Presb. Card. subscripsi. † Ego Vuiclelmus Basilicæ Duodecim Apostolorum Presb. Cardin. subscripsi. † Ego Frater Joannes tit. S. Laurentii in Lucina, Presb. Card. subscripsi. † Ego Joannes tit. S. Nicolai in Carcere Tulliano, Diac. Cardinalis subscripsi. † Ego Vuiclelmus tit. S. Eustachii, Diac. Card. subscripsi. Dat. Lugduni, per manum magistri Martini S. R. E. Vicecancellarii, 5. Kal. Julii, indictione 6. Incarnationis Dominicæ 1247. Pontificatus verò D. Innocentii Papæ IV. Anno quinto.

ultas fe- tiendi mor- no. lligo jux- Balam. Lomus X. oimafqua piffi, ro- pias à Cæ- gatione gatur. At- de etiam ne. Trid. 25 cap- Prohibitio fra clau- ras san- tium of- fidiis etc. Approbatio omni-um Congre- gationis. Prohibitio urbandi- gregation- um. Penam per- tiantium. Notia fan- tum. Ego subscri- psi. Cardinali- um subscrip- ti. Dat. P. An. 5. 7. lun.

Hispaniæ primam sortiti sunt, ad habetur inf. in const. 64. Greg. XIII. Pio, & deinde in Italia, ad in const. 71. Clem. VIII. in Apostolica. Et tam pri- ma Congregatio Hispanica, quam altera Italica, sunt penitus separata ab aliis Carmelitis proficendis a. Regulam, iterum mitigatam ab Eng. IV. in ejus const. 3. Romani. Quæ quidem separatio ha- betur inf. in const. 25. Clem. VII. Pastoralis. Inter se quoque junctæ sunt Congregationes, Hispanica scilicet, & Italica, ex d. Clem. const. 71. Qui Clemens hoc Dissolventes verè esse unum de quatuor Ordinibus Mendicantium declaravit in alia ejus const. 101. Romanum. Nova loca erigere posse concessit Paul. V. in const. 10. Ad Ecclesiam. Et pro eis erectum est in Vrbe Seminarium ad fidei propagationem, ut in alia ejusdem Pauli const. 78. Romani.

Hujus Ordinis Discalceatorum fundatrix fuit B. Theresia, quam SS. Catalogo adscripsit Greg. XV. in const. 20. Omnipotens, inf. tom. 4.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Priori, & Fratribus Eremitis Ordinis B. Mariæ de Monte Carmeli: Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Edita An. 1247.

Quæ honorem Conditoris omnium, & profectum continent animarum, robotis præsidio sunt fulcienda perpetui: sed illa præcipue, super quæ Apostolicæ Sedis auctoritas salubris providentiæ studium nescitur habuisse.

Exordium

§. 1. Cum itaque nos ad vestre supplicationis instantiam, per dilectum filium Hugonem tituli sanctæ Sabinae Presbyterum Cardinalem, & Venerabilem Fratrem nostrum Guillelmum Anteradensem Episcopum, quædam Regulæ vestre dubia declarari, & corrigi, ac etiam quædam ipsius gravia misericorditer fecerimus mitigari, prout in literis inde confectis plenius continetur: Nos vestris pijs desideriis annuente, declarationem, & correctionem, ac mitigationem hujusmodi auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus.

Hic Pont. requisitus de declaratione & approbatione Regulæ illam commisit Cardinali Hugoni & Episcopo Anteradensi qui eam stabiliturunt, & ipse modò approbat. Eorumque literas hic inseris. Qui Cardin. Episcopus d. Regulam declararam & mitigatam Priori & Fratribus observandam transmittunt.

§. 2. Tenorem verò literarum ipsarum, de verbo ad verbum fecimus præsentibus annotari, qui talis est.

§. 3. Frater Hugo miseratione Divina tituli S. Sabinae Presbyter Cardinalis, & Frater Guillelmus eadem miseratione Anteradensis Episcopus, charissimis in Christo filiis Religiosis viris, Priori Generali, & Definitoribus Capituli Generalis Ordinis Fratrum Gloriosissimæ Dei Genitricis, semperque Virginis Mariæ de Monte Carmeli, Salutem in omni salutari. Accedentes ad Apostolicam Sedem Fratres Clerici, Raynaldus, & Petrus Ordinis vestri, ex parte vestra à Domino Papa humiliter postularunt, ut quædam, quæ in vestro Privilegio, & Regula olim vobis à felicis memoriæ Alberto Patriarcha Hierosolymitano tradita continentur dubia, declarare; corrigere; & quædam gravia misericorditer mitigare dignaretur. Cùm igitur Dominus Papa, eorum devotis supplicationibus annuendo; nobis commiserit, ut declarationem; correctionem, ac mitigationem hujusmodi faceremus vice ipsius, secundum quod bono statui Ordinis, & Fratrum salutari expedire videremus: Religioni vestre, qua fungimur auctoritate, mandamus; quatenus Regulam à nobis correctam, declararam, & mitigatam, prout expedire vidimus, devotè recipientes; eam firmiter observetis, & ad instar ejusdem alias vestras Regulæ corrigatis, quam vobis per eundem Fratres sub sigillis nostris mittimus in hac forma.

Prologus Regulae. Albertus Dei gratia Hierosolymitanæ Ecclesiæ vocatus Patriarcha, dilectis in Christo filiis, Brocardo, & cæteris Eremitis, qui sub ejus obedientia juxta fontem Eliæ in Monte Carmeli morantur, in Domino salutem, & san-

Albertus Dei gratia Hierosolymitanæ Ecclesiæ vocatus Patriarcha, dilectis in Christo filiis, Brocardo, & cæteris Eremitis, qui sub ejus obedientia juxta fontem Eliæ in Monte Carmeli morantur, in Domino salutem, & san-

Prologus Regulae ab Alberto Patriarcha Hierosol. suscitatus.

VI. Declaratio & mitigatio Regulæ Fratrum Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo, ab Honor. III. hæcenus approbatæ.

Hanc Regulam ab Honor. III. approbatam supra in const. 8. Ve vivendi, fol... & ab isto Pont. in paucis mitigatam, (ut hic, & ibi in singulis Regulæ capit. adnotavi in margine) profitentur & observant multi Carmelita, qui nomen Fratrum Discalceatorum in

INNOCENTIUS QUARTUS.

III. firmata & ad. Car. dinali & Episcopo... Si Spiritus benedictionem. Multifarie, multisque...

De Priori & oribus ei promittendi. Huius cap. addita sunt illa verba, cum ca. sitate, &c. Illud in primis statuimus, ut unum ex vobis...

Receptione locorum. Hoc cap. totum additum est. Loca autem habere poteritis in Eremitis, vel ubi vobis...

Cellula. Nil additum. Præterea juxta situm loci, quem inhabitare propofueritis...

Refectorio, totum additum. Ita tamen, ut in communi refectorio, ea quæ vobis...

Mutatione Cellula. Nil additum. Nec liceat alicui Fratrum, nisi de licentia Prioris...

Cellula Prioris. Nil additum. Cellula Prioris sit juxta introitum loci, ut venientibus...

Mansiones in Cellulis. Minusviti Eug. IV. cit. in rub. Manent singuli in cellulis suis, vel juxta eas, die ac...

Horis Canonice. Hoc est in aliquo diversum à c. 6. reg. Hon. III. de qua in rub. Hi qui Horas Canonicas cum Clericis dicere norunt...

Propria. Hoc differt aliquo à cap. 7. d. 2. r. Nullus Fratrum aliquid esse sibi proprium dicat, sed...

Oratione ad Missa. Nil innovatum. Oratorium, prout commodius fieri poterit, construat...

Cap. & Correctione. Nil innovatum. Dominicis quoque diebus, vel aliis, ubi opus fuerit...

Jejunio. Minusviti Eug. & Six. cit. in rub. Jejunium singulis diebus, exceptis Dominicis, ob-

CAP. XIII. Ab esu carnum abstinere, nisi pro infirmitatis, vel debilitatis remedio sumantur. Et qui vos oportet frequenter...

CAP. XIV. Quo verò tentatio est vita hominis super terram, &c. Omititur residuum, quia est in d. Bulla Honor. III. cit. hic in rub. cap. 12. supra, fol...

CAP. XV. Faciendū est vobis aliquod operis, ut semper vos, &c. Omititur residuum eadem mox dicta ratione.

CAP. XVI. Commendans autem Apostolus silentium cum in eo præcipit operandum, & quemadmodum Propheta testatur, Cultus justitiæ silentium est. Et rursum: In silentio, & spe erit fortitudo vestra...

CAP. XVII. Tu autem frater Brocarde, & quicumque post te institutus, &c. Omititur, quia est idem capitulum cum cap. 13. d. Regula Honor. III. supra, fol...

CAP. XVIII. Vos quoque ceteri Fratres, Priorem vestrum honorate humiliter, &c. Omititur, quia est ubi mox dixi. Ex Achon. Idibus Januarii, Anno Domini 1171. Nulli ergo, &c. Si quis, &c. Dat. Lugduni, Kal. Septemb. Anno Domini 1248.

Quod Fratres Minores Ordinis S. Francisci, Conventuales denominentur. Hoc intellige de Fratribus qui Regulam S. Francisci observant cum privilegiis & dispensationibus à Sede Apost. impetratis. Alii autem aliis modis denominantur, ut dixi sup. in const. 5. Honor. III. Solet, fol... Conventuales autem dicti sunt, quia hoc tempore in Convent. & Monasteriis insimul convenire degereque ceperunt. De toto autem Ord. Francisc. plene notavi sup. in const. pract. Hon. III.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Fratibus Ordinis Minorum: Salutem & Apostolicam benedictionem. Cum tanquam veri & fideles CHRISTI Ministri elegeritis vobis in domo domini mansiones, dignum esse credimus, ut habitacula vestra inter alias honorabiles congregationes fidelium statuamus.

§. 1. Hinc est igitur, quod vestris supplicationibus inclinatis, presentium auctoritate decernimus, ut Ecclesie vestre omnes, ubi Conventus existunt, Conventuales vocentur.

§. 2. Vobis nihilominus licentiam concedentes, ut in ipsis Ecclesiis, ad opus Fratrum & familie vestre, habere liberè cæmeteria valeatis. Nulli ergo, &c. Dat. Lugduni, Nonis Aprilis, Pont. nostri Anno 7.

Hæretici eorumque fautores & complices banno exponantur, & eorum bona publicentur.

Esu carum. Hic additum sunt ea verba, Et qui cum sepe mitigari. Eug. & Six. cit. in rub. Armi. p. 12. finalibus.

Affidendum operandi.

Silentium est aliq. immunitas in resp. quo à h. la confirmata à d. Ho. III. cap. 12.

Humilitas Prioris.

Veneratione Prioris.

Finis d. Regula. Dat. P. An. die 1. Sept.

VII.

Edita A.D. 1250.

Causa concessio.

Concessio d. qua in rub.

Et cæmeteriorum.

Dat. P. A. die 5. Aprilis.

VIII.

De

INNOCENTIUS QUARTUS.

De his vide *infra* in *const. seq. & in Alex. IV. const. 21. Discretioni.*

Contra Hæreticos in locis Italiae, Insularumque ei adjacentibus quibus præsertim commorantes, eorumque fautores Constitutionem editam Gregor. X. ut *infra* tom. 4. *const. 28. Romani.*

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Nobilibus viris universis Marchionibus, Comitibus, Baronibus, ac Potestatibus, Rectoribus, Consulibus, & Communibus Civitatum, & aliorum locorum per Lombardiam, Marchiam Tervisina, & Romaniolam constituis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Cum fratres Prædicatores generaliter in Lombardia, Marchia Tervisina, & Romaniola, contra hæreticos, & omnes sectas eorum, quocumque nomine censeantur, ad extirpandam inde tam gravis cõtagiositas, & malum tantæ pravitatis in Ecclesia Dei nimium patiens, duxerimus deputandam Universitatem vestram, rogandam & hortandam duximus attentè, & monendam, per Apostolica vobis scripta districtè præcipiendo mandantes, ut quatenus omnes illos, qui per Inquisitores eisdem, vel per alios de ipsorum mandato de hæresis crimine, vel pro defensione, seu receptione aut favore hæreticorum, excommunicationis innodati vinculo vel denunciati, excommunicati publicè fuerint, bonis confiscatis ipsorum, banno publico exponatis, alias contra eos temporaliter, prout expedite videritis in falcimentum Catholicæ fidei, potestate vobis tradita processuri. Alioquin noveritis nos eisdem Inquisitoribus nostris literis injunxisse, ut vos ad id per censuram Ecclesiasticam appellatione remota compellant.

Dat. Petri 5. Idus Martii, Pont. nostri Anno nono.

IX. Promulgatio legum & constitutionum, contra Hæreticos eorumque complices & fautores, & Magistratibus & Officialibus sæcularibus observandarum.

Has leges approbavit, mitigavit, & amplavit Alex. IV. & latius Clemens IV. in ipsius const. 13. Ad extirpanda. Declaravit etiam §. 4. 9. & 21. 27. & 36. hujus const. & sequentis ei annexa, idem Alex. inf. const. 2. Cum secundum.

Pœnæ autem Hæreticorum videri possunt in Bullis à me indicandis, *infra* in *const. 19. Pauli IV. Cum ex Apostolatus, & sup. in const. 1. Honor. III. fol. ... Et pro declaratione hujus Bullæ, vide Alex. IV. const. 2. Cum secundum.*

Contra Hæreticos etiam agunt Bullæ in die Cœnæ Domini legi solitæ, cujus ultimum exemplar est S. D. N. Urb. VIII. *const. 62. Pastoralis, infra* tom. 4.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Potestatibus, sive Rectoribus, Consulibus, & Communitatibus Civitatum aliorumque locorum per Lombardiam, Romaniolam, & Marchiam Tervisina constituis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Ad extirpanda de medio populi Christiani hæreticæ pravitatis zizania, quæ abundantius solito succreverunt, supereminante illa licentius his diebus hominis inimico, tantò studiosius, juxta commissam nobis sollicitudinem insudare proponimus, quantò perniciosius negligenter eadem in necem Catholici seminis pervagari. Volentes autem ut adversus hujusmodi nequitie operarios confurgant stentque nobiscum Ecclesiæ filii, ac orthodoxæ fidei zelatores, constitutiones quasdam ad extirpationem hæreticæ pestis edidimus à vobis ut fidelibus ejusdem fidei defensoribus exacta diligentia observandas, quæ seriatim inferius continentur.

§. 1. Quocirca universitati vestre per Apostolica scripta mandamus, quatenus singuli constitutiones easdem conscribit vestris capitulatis, & in illis, nullis temporibus abolendas, secundum eorum tenorem hæresim, se adversus hanc factam Ecclesiæ injuriam, sine omissione aliqua procedatis, alioquin, si electis filiis Priori, Provincialibus & Præfatis Inquisitoribus hæreticæ pravitatis Ordinis Prædicatorum in Lombardia, Marchia Tervisina, & Romaniola, damus nostris literis in mandatis, ut singulos vestram ad id per communicationem in personas, & interdictum in veram appellatione remota compellant.

Leges & constitutiones autem sunt hæc.

L X X I.

§. 2. **S**tatuimus, ut Potestas, seu Rector, qui Civitati præest, vel loco ad id potestas, in Lombardia, Marchia Tervisina, & Romaniola, vel in locis aliis, attendere inviolabiliter, & servare, & fecerit observari toto tempore sui regiminis, tam in civitate, vel loco sui regiminis, quam in Terris suis directè subjectis, omnes & singulas tam infra scriptas, quam alias constitutiones & leges, tam canonicas, quam civiles, contra hæreticam pravitatem. Et super his prædictis observandis recipiant à quibuslibet sibi in potestate vel regimine succedentibus juramenta. Que qui præstare noluerint, pro Potestatibus vel Rectoribus nullatenus habeantur, & quæ Potestates vel Rectores fecerint, nullam penitus habeant firmitatem. Nec ullus teneatur aut debeat sequi eos, etiamsi de sequela præstanda eis exhibuerint juramentum. Quod si Potestas vel Rector aliquis hæc omnia & singula servare noluerit, vel neglexerit, præter notam perjurii & perpetuæ jaçturam infamie, decentiarum marcharum pœnam incurrat, quæ irremissibiliter exigantur ab eo, & in utilitatem communis intergra convertantur: & nihilominus ut perjurus & infamis, & tanquam hæreticorum fautor, de fide suspectus, officio & honore sui regiminis spoliatur: nec ulterius Potestas seu Rector in aliquo habeatur, & de cetero ad aliquam dignitatem vel officium publicum nullatenus assumatur.

L X X II.

§. 3. Idem quoque Potestas, seu Rector cujuslibet Civitatis vel loci, in principio sui regiminis, in publica cõcione more solito cõgregata, banno civitatis vel loci supponat tanquam pro maleficio, omnes hæreticos utriusque sexus, quocumque nomine censeantur. Et teneatur bannum hujusmodi à suis prædecessoribus positum confirmare. Præcipue autem quod nullus hæreticus vel hæretica de cetero habitet vel moretur, aut subsistat in Civitate, seu aliquo loco jurisdictionis, aut districtus ejusdem, & quicumque ipsum vel ipsam invenerit, liberè capiat & capere possit impune, & omnes res ipsius vel ipsorum eis licenter auferre, quæ sint auferenti pleno jure, nisi auferentes hujusmodi sint in officio constituti.

L X X III.

§. 4. Idem quoque Potestas, seu Rector infra tertium diem post introitum regiminis sui, duodecim viros probos & Catholicos, & duos Notarios, & duos Servitores, vel quotquot fuerint necessarii instituire teneatur, quos Diocœsanus, si præsens extiterit, & interesse voluerit, & duo fratres Prædicatores, & duo Minores ad hoc à suis Prioribus, si Conventus ibi fuerint eorundem Ordinum, deputati duxerint eligendos.

L X X IV.

§. 5. Instituti autem hujusmodi, & electi, possint & debeant hæreticos & hæreticas capere, & eorum bona illis auferre, & facere auferri per alios, & procurare hæreticam in civitate, quàm in tota ejus jurisdictione atque districtu, plenarie adimpleri, & eos ducere, & duci facere in potestatem Diocœsani, vel Vicariorum ejusdem.

L X X V.

§. 6. Teneatur autem Potestas, seu Rector quilibet in expensis Communis, cui præest, facere duci eosdem hæreticos ita captos, quocumque Diocœsanus, vel ejus Vicarii in jurisdictione, vel districtu diocœsani Episcopi, seu civitatis vel loci voluerit illos duci.

L X X VI.

Qui hæreticorum captos, & eorum bona illis auferre, & facere auferri per alios, & procurare hæreticam in civitate, quàm in tota ejus jurisdictione atque districtu, plenarie adimpleri, & eos ducere, & duci facere in potestatem Diocœsani, vel Vicariorum ejusdem.

Interd. Constitutio. Larent. Magistratus servitus leges in unum banno in pœnam de amolant. Alia leges habet sup. in const. 1. Pont. III. Has leges sol. & const. 1. hujus Pont.

Hæreticos banno supponant & capere studeant.

Post verbum res addit mobilis Clemens IV. in rub.

Ministros probos & Catholicos inquisitione instituant. Alex. cit. in rub. declarat.

Qui hæreticorum captos, & eorum bona illis auferre, & facere auferri per alios, & procurare hæreticam in civitate, quàm in tota ejus jurisdictione atque districtu, plenarie adimpleri, & eos ducere, & duci facere in potestatem Diocœsani, vel Vicariorum ejusdem.

Eosque duci faciant ad Magistratus sumptibus Communis.

INNOCENTIUS QUARTUS.

LEX VI.

Officialibus vero predictis plena fides de his...

LEX VII.

Porro cum Officialibus huiusmodi eliguntur, ju-

LEX VIII.

Et tunc dicti duodecim, quam Servitores & No-

LEX IX.

Et si dicti Officialibus aliquo tempore ali-

LEX X.

Nec ipsi Officiales vel eorum heredes possint

LEX XI.

Ipsorum autem officium duret tantummodo

LEX XII.

Sanè ipsi Officialibus dentur de Camera Com-

LEX XIII.

Et insuper habeant tertiam partem bonorum

LEX XIV.

Sed ad nullum aliud, quod istud officium impe-

LEX XV.

Nullum etiam statutum conditum vel conden-

LEX XVI.

Et si quis horum Officialium propter inepti-

LEX XVII.

Quod si quis eorum contra fidem & sinceri-

LEX XVIII.

Domus autem in qua repertus fuerit aliquis

LEX XIX.

Potestas præterea militem suum vel alium affe-

ipsis Officialibus vel eorum locis, & iuramen-

LEX XX.

Quicumque autem hæreticum vel hæreticam,

LEX XXI.

Teneatur insuper Potestas seu Rector quilibet

LEX XXII.

Si quandoque aliqui vel aliqua non hæretici

LEX XXIII.

Teneatur insuper Potestas, & Rector quilibet

LEX XXIV.

Damnatos vero de hæresi per Diocesanos, vel

LEX XXV.

Teneatur præterea Potestas seu Rector omnes

LEX XXVI.

Domus autem in qua repertus fuerit aliquis

Officialibus...

Et tunc...

Et si...

Nec ipsi...

Ipsorum...

Sanè ipsi...

Et insuper...

Sed ad nullum...

Nullum etiam...

Et si quis...

Quod si...

Potestas...

Clem. in...

Impedire...

Hanc dip...

Hæretici...

Assignati...

Hæretici...

Damnati...

Cognovimus...

Domus...

Clemens ad...

INNOCENTIVS QVARTVS.

vel loci quinquaginta libras Imperiales in pecunia numerata, quam si non solverit, in perpetuo carcere deturatur. Burgus autem ille, in quo heretici capti fuerint vel inventi, componat Comuni Civitatis libras centum: & Villa libras quinquaginta, & vicinia tamen Burgi, quam Civitatis libras quinquaginta Imperiales in pecunia numerata.

LXX XXVII.

§. 28. Quicumque vero fuerit deprehensus dare alicui heretico, vel heretice, consilium, vel auxilium, seu favorem, prater aliam penam superius & inferius prataxatam, ex tunc ipso jure perpetuo sit factus infamis, nec in publica officia, seu consilia, vel ad eligendos aliquos ad hujusmodi, nec ad testimonium admittatur, sit etiam inhabilis, ut nec testamenti liberam habeat factionem, nec ad hereditatis successionem accedat. Nullus praterea super quocumque negotio, sed ipse alii respondere cogatur. Quod si forte iudex extiterit, ejus sententia nullam obtineat firmitatem, nec cause alique ad ejus audientiam perferantur. Si fuerit advocatus, ejus patrocinium nullatenus admittatur. Si tabellio, instrumenta confecta per ipsum, nullius penitus sint momenti. Credentes quoque erroribus hereticorum tanquam heretici puniantur.

LXX XXVIII.

§. 29. Teneatur insuper Potestas seu Rector, nomina virorum omnium, qui de heresi fuerint infamati vel banniti, in quatuor libellis unius tenoris facere annotari: quorum unum Comune Civitatis vel loci habeat, & alium Diocesano, & tertium fratres Predicatores, & quartum fratres Minores, & ipsorum nomina ter in anno, & in concione publica solemniter faciat recitari.

LXX XXIX.

§. 30. Teneatur quoque Potestas seu Rector, filios & nepotes hereticorum & receptatorum, defensorum, & fautorum diligenter investigare, eosque ad aliquod officium publicum, seu consilium nullatenus admittere futurum.

LXX XXX.

§. 31. Teneantur praterea Potestas seu Rector, unum de assessoribus suis, quem elegerit Diocesano, si fuerit presentis, & Inquisitores predicti ab Apostolica Sede dimittere cum eis quocumque voluerint, & in jurisdictione Civitatis atque districtu. Qui assessor, secundum quod predictis Inquisitoribus visum fuerit, ibi tres aut plures boni testimonii viros, vel totam viciniam, si eis videbitur, jurare compellat: quod si quos ibidem hereticos sciverint, vel bona eorum, quod si quos occulta conventicula celebrantes, seu a communi conversatione fidelium vita & moribus dissidentes, vel credentes, aut defensores, seu receptatores, vel fautores hereticorum, eos dictis Inquisitoribus studeant indicare. Ipsa autem Potestas contra accusatos procedat secundum leges quondam Friderici tunc Imperatoris Padue promulgatas.

LXX XXXI.

§. 32. Teneatur insuper Potestas seu Rector in destructionem domorum, & condemnationibus faciendis, & in rebus inventis vel occupatis consignandis & dividendis, de quibus superius dicitur, infra decem dies, postquam accusatio facta fuerit, hanc omnia exequi cum effectu: & condemnationes omnes in pecunia numerata infra tres menses exigere, & dividere illas sicut inferius continetur, & eos qui solvere non poterint, banno maleficii supponere, & donec solvant, in carcere detinere: alioquin pro his omnibus singulis syndicetur sicut inferius continetur, & insuper teneatur unum de assessoribus, quemcumque Diocesano vel ejus Vicarius, & dicti Inquisitores hereticorum voluerint, ad hanc peragenda fideliter assignare, & mutare pro tempore, si eis visum fuerit opportunum.

LXX XXXII.

§. 33. Omnes autem condemnationes, vel pene, quae occasione heresis factae fuerint, neque per concionem, neque per consilium, neque ad vocem populi ullo modo aut ingenio, aliquo tempore valeant relaxari.

LXX XXXIII.

§. 34. Teneatur insuper Potestas, seu Rector omnia bona hereticorum, quae per dictos Officiales fuerint occupata seu inventa, & condemnationes pro his excommunicati vel loci. Secunda in favore & expensionem Officialibus, qui tunc negotia ipsa peragunt. Tertia ponatur in aliquo tuto loco, secundum quod dictis Diocesano, & Inquisitoribus videbitur retinenda, & expendenda per consilium eorumdem in favore fidei, & ad hereticos extirpandos, non obstante hujusmodi divisionis statuto aliquo, condito aut condendo.

LXX XXXIV.

§. 35. Si quis autem de cetero aliquos istorum statutorum, aut constitutionum attentaverit delere, diminuire, vel mutare, sine auctoritate Sedis Apostolicae speciali, Potestas, seu Rector, qui pro tempore fuerit in illa Civitate vel loco, teneatur eum tanquam defensorem hereticorum publicum & factorem, secundum formam praescriptam perpetuo publice infamare, atque punire in libris quinquaginta Imperialibus in pecunia numerata, quam si exigere non poterit, eum maleficii banno supponat, de quo eximi non valeat, nisi solverit duplam dictae pecuniae quantitatem.

LXX XXXV.

§. 36. Teneatur sane Potestas seu Rector infra decem dies sui regiminis syndicare praecedentem proximam Potestatem, vel Rectorem, & ejus etiam assessores, per tres viros Catholicos, & fideles, electos ad hoc per Diocesano, si fuerit praesens, & per fratres Predicatores, & Minores de omnibus his, quae in statutis istis, seu constitutionibus & legibus contra hereticos, & eorum complices editis continentur, & punire ipsos, si excesserint, in omnibus & singulis quae omiserint, & cogere restituere de propria facultate, non obstante si per aliquam licentiam consilii vel alterius cujuslibet a syndicatione fuerint absoluti.

LXX XXXVI.

§. 37. Jurabunt autem praedicti tres viri bona fide syndicare praefatos de omnibus supradictis.

LXX XXXVII.

§. 38. Ceterum teneatur Potestas seu Rector cujuslibet Civitatis vel loci, delere, seu abradere penitus de statutis vel capitularibus communis, quocumque statutum, conditum vel condendum, inveniatur contradicere istis constitutionibus, seu statutis & legibus quomodolibet obviare: & in principio, & in medio sui regiminis, haec statuta, seu constitutiones, & leges in publica concione solemniter facere recitari: & etiam in aliis locis extra Civitatem suam vel locum, sicut Diocesano seu Inquisitoribus & fratribus supradictis visum fuerit expedire.

LXX XXXVIII.

§. 39. Potro haec omnia statuta, seu constitutiones & leges, & si quae aliae contra hereticos, & eorum complices, tempore aliquo auctoritate Sedis Apostolicae condentur, in quatuor voluminibus unius tenoris debeant contineri: quorum unum sit in Statutario communis cujuslibet Civitatis, secundum apud Diocesano, tertium apud Fratres Predicatores, quartum apud Fratres Minores cum omni sinceritate serventur, & possint per falsarios in aliquo violari.

Dat. Perusii Idibus Maii, Pont. nostri Anno nono.

Sequitur declaratio d. Constitutionis.

INNOCENTIVS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis fratribus Ordinibus Predicatorum, Inquisitoribus hereticae pravitatis in Provincia Lombardia: Salutem, &c.

Um in constitutionibus nuper a nobis contra hereticos promulgatis, inter alia contineri dicitur expresse, ut domus, in qua hereticus vel heretica inventus fuerit, ac ei contigua, si fuerint ejusdem domini, sine spereparationis funditus destruantur, nostro petistis certificari responso, quid sit de turribus in casu hujusmodi observandum.

§. 2. Ad quod breviter respondemus, quod nostrae intentionis extitit & existit, ut in eo casu idem in turribus, & in domibus judicium observetur.

§. 3. Lignamina vero, lapides, & tegulas domorum & turrium, quae taliter destruantur, eo modo distribui debeat:

causatum... §. 28.

§. 29.

§. 30.

§. 31.

§. 32.

§. 33.

§. 34.

causatum... §. 28.

§. 35.

§. 36.

§. 37.

§. 38.

§. 39.

Dat. P. A. g. die 15. Maii.

§. 2.

§. 3.

*Declarans
Alex. & Ch.
cit. in rub.
Dat. P. A. 12.
die 29. Julii.
X.*

decernimus, quo res alias ibidem inventas dividi mandamus in constitutionibus antedictis.

Dat. Anagninæ, 4. Kal. Augusti, Pont. nostri Anno 12.

De cautione præstanda à fautoribus hæreticorum, ad fidem redeuntibus, & de applicatione poenarum, in casu contraventionis.

Hoc idem cavetur inf. in const. 14. Alex. IV. Super.

*Edita A.D.
1253.*

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Priori Provinciali Ordinis Prædicatorum, & Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in Lombardia, Romaniola, Marchia Anconitana, & Tervisina, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Fautores hæreticorum cavent, &c.

Cum Venerabilis frater noster Albanensis Episcopus auctoritate nostra super excerpatione pravitatis hæreticæ inter alia duxerit statuendum, ut Inquisitores hæreticorum in Provincia Lombardia, à credentibus, fautoribus, receptoribus, & defensoribus hæreticorum ad obedientiam Ecclesiæ redeuntibus, sub poena pecuniaria cautionem exigent, quod fidem Catholicam firmiter teneant, & ulterius favorem aliquem hæreticis non impendant: & nos statutum hujusmodi approbaverimus ex abundantia, ut firmior vester maneat in hac parte processus, prædicta vobis, & his quos in hujusmodi contigerit ministerio subrogari, auctoritate presentium duximus committenda.

*Dat. P. A. 10.
die 29. Jan.*

Dat. Perusii, 4. Kal. Februar. Pont. nostri Anno 10.

Sequitur declaratio circa poenas contravenientium.

*Edita A.D.
1253.*

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Venerabilibus fratribus Archiepiscopis, & Episcopis per Lombardia Provinciam constitutis, presentes literas inspecturis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Iussio quoad poenas contravenientium executionem & applicationem. Consonat cōstit. Alex. IV. sup. in rub. citata.

Cum per nostras vobis mandemus literas, ut hæreticorum credentes, fautores, receptatores, & defensores, qui post præstitam cautionem, quod fidem Catholicam firmiter teneant, & ulterius hæreticis favorem aliquem non impendant, in id quod abjuraverant, sunt relapsi: & quos in posterum relabi forte contigerit, ad solvendam poenam ab ipsis promissam, juxta ordinationem venerabilis fratris nostri Albanensis Episcopi auctoritate Apostolica factam, per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita cōpellatis: fraternitati vestræ per scripta Apostolica mandamus, quatenus de his quæ taliter recipere vos contingeret, dilectis filiis Priori Provinciali Ordinis Prædicatorum, & Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in Lombardia, Romaniola, Marchia Anconitana, & Tervisina, & substituendis eisdem, in expensis providere curetis ad Inquisitionis hujusmodi officium opportunis.

*Dat. P. A. 10.
die 30. Jan.*

Dat. Perusii, Kal. Februar. Pont. nostri Anno 10.

XI.

Canonizatio S. Petri Martyris Veronensis, professoris Ordinis Fratrum Prædicatorum, & institutio suæ Festivitatis pro die 29. mensis Aprilis.

Hanc festivitatem duplici officio celebrari iussit Six. V. ut infra in ejus const. 30. InviCTORUM.

*Edita A.D.
1253.*

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Venerabilibus fratribus Universis Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Archidiaconis, Decanis, Archipresbyteris, & aliis Ecclesiarum Prelatis, ad quos littera ista pervenerim, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Præclara S. Petri auct. & Sancta Redemptio jubilæ consecratur.

Magnis & crebris declarata prodigiis Christianæ fidei relictio, jam novo, Sancti novi decorata martyrio, signorum recentium fulgore cotuscat: Et multis hætenus roborata portentis, nunc singularium miraculorum signis confirmatur. Ecce de instanti, & moderno fidei pugile, nova gaudia procedunt, triumphalia si-

gna notescunt, vox fusi sanguinis intonat, inclyti Martyris tuba clangit, terra non silet sudans asperione cruentis: resonat regio nobili prædita bellatore; ipsemetque gladius parricida proclamatur. Hæc sunt cetera certa Fidei lætæ indicia, hæc ipsius idonea testimonia, hæc ejus dignissima munimenta, propter quod lætati sunt cæli, & terra in tanti perceptione gaudii pariter exultavit. Grandis adest matri Ecclesiæ causa lætitiæ, multa ei materia jucunditatis advenit. Habet unde Domino canticum novum canter: unde immensæ laudis hymnum referat Deo suo. Habet plebs Catholica unde plaudat, levatis Altissimo manibus; sonoris jubilet vocibus, & lætis animis jucundetur. Habet Christiana concio, unde devotas Conditori concinat cantiones. De horto siquidem Fidei nuper in mensam Regi æterno dulcis allatus est fructus. De vinea Ecclesiæ in regium calicem affluens noviter liquor influxit. Quoniam fecundus palmes hostili mucrone concisus, habuit plus humoris, quia coheret præfilius vitæ viti. De Prædicatorum Ordine florido prodiit rosa rubens, quæ regalibus oblata conspectibus, intulit suavitatem odoris. De hujus Ecclesiæ fabrica electus est lapis, qui pressura, & contusione politus, decenter supernis ædibus est insertus. In cœlesti quoque rosario flos amœnus, rubro colore rutilans, nunc est natus in mundo, & candido Sanctorum Collegio novum munditiæ lilium est exortum. Unde factum est magnum in cælo gaudium, exultantibus Sanctis omnibus, & solemnitatem agentibus tanti festi.

§. 1. Sanæ B. Petrus de Ordine Fratrum Prædicatorum Lombardus origine, prudenter attendens dolosi Mundi fallacias, & devia sæculi defluentis (cujus blanditiis quis læditur, cum lenitur) cum ab his in adolescentiæ annis providè declinasset, vitæ semitam eligens tutiorem, ut à lubricis cautè pede retracto, firmis posset incedere gressibus, ad divina obsequia se totaliter transtulit, in Evangelicæ institutionis observantiam cuncta sua convertens studia, & universas dirigens actiones, rectum & lucidum callem sequens, salubrem videlicet ipsius Ordinis regulam, per quam regi valeret & dirigi, ducitiam & induci ad speratam requiem post laborem.

§. 2. In qua utique triginta ferè annorum spatio, fultus caterva virtutum, Fide præambula, Spe altante, comite Charitate, sic prævaluit & profecit, circa ipsius maxime defensionem Fidei (pro qua totus ardebat) quod contra illius diros hostes, mente intrepida, ferventique spiritu, continuum certamen exercens, suum tandem agonem diutinum (victorici superante martyrio) feliciter consummavit. Et sic ipse Petrus, firmus in petra fidei, petra demum passionis allisus, ad Petram CHRISTUM dignè laureandus ascendit. Porrò ne sacra suorum actuum vos exempla prætereant, aliqua de vita ejus ad instructionem & profectum audientium, referamus.

§. 3. Ipse namque veritatis filius, & bonitatis alumnus, conversatione conspicuus, spectabilis fama, & opinione mirabilis, miro præfulsisse nitore munditiæ, virginitatem integre custodisse, nec mentis habuisse, nec corporis corruptelam, & nullius mortalis criminis sensisse contractum, firma suorum Confessorum assertionem monstratur. Et quia servus delicatè nutritus protervit in Dominum, carnem suam assidua cibi & potus parvitate restrinxit. Ne verò per otii desidiam hostilibus pateret insidiis, in justificationibus Domini exercebatur assidue, ut eo circa licita totaliter occupato, locum in ipso illicita non haberent, & à spiritualibus nequitiiis tutus esset. Nocturna quidem silentia humanæ deputata quieti, post dormitionem brevem, decurrebat in studiis lectionum, & somni tempus vigiliis occupabat. Dies autem impendebat commodis animatum, vel sedulis imminendo prædicationibus, vel confessionum audientiæ insistendo, aut hæreticum dogma pestiferum validis rationibus confutando, in quibus specialis dono gratiæ noscitur clausisse. Devotione insuper gratus, humilitate lenis, obedientia placidus, benignitate suavis, pietate compatiens, patientia constans, charitate præstabilis, & in cunctis morum maturitate compositus, alios profusis virtutum aromatibus attrahebat. Fervens quoque amator fidei, cultor præcipuus, propugnator ardentior, sic animo suo

*S. Petrus
Ordinis
Fratrum
Prædicatorum
fesset juv.*

*Multum
in eo præ-*

*Virtutibus
quampluribus
claris.*

illam impresserat, sic se totum in illius mancipat obsequium, quod quæque ipsius verba & opera virtutem fidei redolebant. Cujus dulcedinem lingua ejus, velut redundans fons, copiosè distillans, semper illius documenta sua via propinabat.

*miraculum
in Clert.
na apud
Mediolanum
si est.*

§. 4. Pro hac inquam morte subire cupiens, hoc principaliter à Domino, assentis & crebris supplicationibus postulasse probatur, quod non sineret eum ex hac luce migrare, nisi sumpto pro illa calice passionis. Unde, quia memit tantus athleta specialem palmam de pugna tam strenua reportare, ac in caelestem patriam, fertis præsignitus roseis, introire, cum de Civitate Cumana, ubi Fratrum sui Ordinis ibi morantium Prior erat, Mediolanum pergeret, pro exequenda inquisitione contra Hæreticos sibi ab Apostolica Sede commissa, (sicut in publica prædicatione prædixerat) quidam de ipsorum hæreticorum creditibus, præce illorum inductus & pretio, in eum iter salutari propositi prosequente, funestus insiluit. In agnum utique lupus, ferus in mitem, in pium impius, furibundus in mansuetum, & in modestum effrænis, profanus in Sanctum præsumit insultum, exercet conatum, mortem intentat. Sacrum autem illius caput gladio crudeliter impetens, diris in ipso impressis vulneribus, & lacerato sanguine justis ense, venerandum illum non divergentem ab hoste, sed exhibentem se protinus hostiam & exorsis sustinente in patientia truces ictus, dimisit (spiritu petere superna) in ipso loco passionis occisum. Ipso quoque sacrilego, percussuras in CHRISTI ministrum geminas inculcans, ille non querulosa voce murmurans, sed sufferens omnia patienter, suum Domino spiritum commendabat, dicens: In manus tuas Domine commendo spiritum meum. Symbolum etiam cepit dicere Fidei, cujus nec in hoc articulo desit esse præco, prout ipse nefandus, qui à fidelibus captus fuit, & quondam frater Dominicus, qui comes illius erat, & ab ipso licetore percussus, diebus aliquibus supervixit, postea reterunt. Sic granum frumenti cadens in terram, postea infidelium manibus compressum & mortuum, uberem consurgit in spicam. Sic botrus in torculari calcatus, liquoris redundat in copiam. Sic triticum attritum in seca, in dominicum horreum, excussa palea, deportatur. Sic aromata pilo contrita, odorem plenius circumfundunt. Sic, inquam, Regnum Cælorum à violentis percipitur. Sic per fidem à Sæctis regna sublimia devincuntur. O quam insigne martyrium, quod titulus tam gloriosus illustrat. Pro defensione namque ac exaltatione Catholice Fidei, & assertionem obedientie Romanæ Ecclesie, vir ille venerabilis acerrimam mortem tulit. Hic in Ecclesia tanquam sidus radians, & lumen fidei, & gratia prædicationis emicuit. Hic jam in Cælo, quasi luminare conspicuum, & splendore glorie, & multorum coruscatione signorum effulget. Quia non vult Dominus ipsius abscondere sanctitatem, nec meritorum suorum virtutem suppressere in occulto; sed inter lucentia Sanctorum candelabra manifestius exaltare, ut omnibus qui in Ecclesie domo habitant, proferat clarum lumen.

*Miraculis
vix emi-*

§. 5. Nam nec in vita latere sic potuit, quin miraculorum claritate pateret. Cujusdam etenim nobilis filium, præ nimio & horribili totius gulæ tumore, nec loqui, nec spirare valentem, levatis ad Deum manibus, & Crucis in eum facto signaculo, illoque accipiente ipsius cappam, & infirmo supponente loco, sanavit. Idem quoque nobilis, vehementi postmodum corporis torsione gravatus, credens & metuens exinde sibi mortis imminere discrimen, cappam ipsam, quam ex tunc conservaverat, reverenter fecit asserre. Qua suo apposita pectori, mox vermem quendam duo habentem capita, & pilorum densitate villosum, evomuit, plena liberatione secuta. Cuidam etiam juveni muto, immisso digito in os ejus, suæque linguæ soluto ligamine, beneficium loquelæ concessit. Hæc & alia plura dum viveret dignatus est per eum Dominus operari.

*etiam post
vixit.*

§. 6. Post mortem verò ipsius, lampades ad sepulchrum ejus venerabile dependentes, plures per se ipsas absque omni humano studio & ministerio, divinitus sunt accensæ. Quia conveniens nimis erat, ut quoniam igne ac lumine Fidei excellenter claruerat, singulare de ipso

Bullar. Mag. Tom. I.

ignis & luminis miraculum appareret. Quidam autem dum vesceretur cum aliis, & illius sanctitatem & miracula depravaret, sumpto quodam sub hac attestazione morsello, quod cum non posset, si circa hæc delinqueret, transglutire, sentit mox ipsum gutturi suo sic hærentem, ut illum educere vel inducere non valeret. Quare illico penitens, & jam vultus mutato colore, quasi sentiens viciniam mortis eventum, facto intra se voto, quod linguam de cætero ad talia non laxaret, fuit protinus illo evomito, liberatus. Hydropica quædam ad locum passionis ipsius, auxilio viri perveniens, fusa ibi oratione, sanitatem integram mox accepit. Obsessas à demonibus longo tempore mulieres, Martyr ipse, dejectis illis cum multo sanguinis vomitu de corporibus, liberavit. Febres expulit, languores curavit plurimos & diversos. Cujusdam sinistra manus digitum, ex morbo fistulæ plurimum foraminum concavitate defossum, mira consolidatione sanavit. Quidam insuper puer ex casu gravissimo sic oppressus, ut motu & sensibus penitus destitutus, tanquam mortuus desereretur, mox apposita de terra suo pectori sacro ejusdem Martyris criore contacta, incolumis exortexit. Quædam cujus carnem cancer edax sedula corrosione vorabat, linitis hujusmodi terra vulneribus, est curata. Alii etiam diversis infirmitatibus occupati, qui sepulchrum ejus in vehiculis & aliis sustentaculis adierunt, exinde postmodum plena incolumitate recepta, sine aliquibus subsidiis rediere. Ad hæc, magna hæreticorum, & ipsorum credentium multitudo, cum tantam Fidei adverterent efficaciam, & ad eam tot certis & apertis signorum indicis, tanquam quibusdam clamantibus præconibus vocarentur, nec possent quasi tam validæ illorum instantiæ non parere, ad ipsius lucem Fidei de sui erroris nubilo est conversa. Quid plura? his & quam multis aliis miraculis gloriosis magnificavit Dominus Sanctum suum, & colendum exhibuit universis.

** Alii de-
serunt.*

§. 7. lætetur itaque totus fidelium cœtus, & laudum carmina Deo concinat alta voce, quod à suis tanquam Christi coheredibus mansiones cœlicæ possidentur. Exultat mater Ecclesia, quod palmes suos, quem in agro fidei plantavit & coluit, in cœleste plantarium est translatus. Gaudeat & insignis Fratrum Prædicatorum Ordo, quod ex eo profiliit stella micans, cujus fulgentes radii in lumen hic peregrinantium diffunduntur.

*Hinc uni-
versalis præ-
dit fidelium
latitia.*

§. 8. Erubescant fallaces hæretici, Evægelicæ quidem falsarii veritatis, quod sua mendacia cœmentia vilescunt, & evalescunt Catholica & Apostolica documenta. Obmutescant dolosa ipsorum labia, & impudentes frontes decidat jam confusa, cum ille cujus veracem instructionem, & salutaria monita renuebant, cuique mortis intulere supplicium, in Cælo jam regnet inter agmina Beatorum. Et mirum, cum aperte conspiciant Dei Ecclesiam talibus fulciri columnis, talibus parietibus circumcingi, talibus celsurgere incrementis, talibus propugnaculis communiti, talibus defensari patronis, talibus miraculis illustrari, quod nihilominus in noctis tenebris, & mortis caligine gradiuntur, quodque à suis oculis squamas non abiciunt cæcitatibus, ut verum lumen videant & sequantur.

*Et hæreticorum
desertur fallaciam*

§. 9. Cæterum quia convenit, ut quem Dominus in Cælo magnificat, Mundus colat, Nos de sanctitate vitæ, ac veritate miraculorum ipsius Martyris inquiri fecimus diligenter. Et quia post inquisitionem solemnem, studiosam examinationem, & discussionem solemnem, plura & majora de ipso comperimus, quæ insinuata fuissent, eum de cœmuni Fratrum nostrorum, & Prælatorum omnium, tunc apud Sedem Apostolicam existentium consilio & assensu, consensu de omnipotentis Dei virtute, auctoritate quoque Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, ac nostra, Sanctorum Martyrum catalogo duximus adscribendum.

*Ipsam igitur
hic Pontif.
Martyrum
Catalogo as-
cribit.*

§. 10. Ideoque Universitatem vestram monemus & hortamur attentè, per Apostolica scripta vobis præcipiendo mandantes, quatenus tertio Kal. Maii Festum ejusdem devotè ac solemniter celebretis, & faciatis à vestris subditis veneratione congrua celebrari. Ut pia ejus intercessione, & hic à noxiis protegi, & in futuro sempiterna consequi gaudia valeatis.

*Hujusque Fe-
stum die 20.
Apr. celebra-
ri jubet.*

§. 11. Et ut ad venerabile ipsius Sepulchrum ædentiis & affluentius Christiani populi confluat multitudo, ac celebrius

*Indulgentiæ
suis sepul-
chrum vobis
concedit.*

celebrius ejus Martyris colatur festiuitas, omnibus verè poenitentibus & confessis, qui cum reuerentia illuc in eodem Festo annuatim accesserint, ipsius suffragia petitori, de omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate confisi, annum unum, & quadraginta dies, accedentibus verò annis singulis ad prædictum Sepulchrum infra ejusdem Festi quindenam, quadraginta dies, de injuncta sibi poenitentia misericorditer relaxamus.

Dat. P. A. 10. die 24. Maii.

Dat. Perusii, nono Kal. Apr. Pontificatus nostri ann. 10.

XII. Approbatio Regule à B. Francisco tradite S. Claræ, & aliis Sororibus.

Hanc regulam mitigauit Urb. IV. ut inf. in ejus const. 7. Beata ubi homo secundum Ordinem Sororum, à B. Francisco institutum Ordinem Sanctæ Clarae nuncupari iussit. Aliqua dubia dictæ Regule declarauit Eug. IV. inf. in const. 28. Ordinis. Nonnulla etiam declarauit Leo X. in const. 9. Cum sciat. Ac alia Pius IV. in const. 103. Sedis & huic Ordini priuilegium exemptionis à jurisdictione Ordinariorum, solutionisque contributionum, specialiter concessit Eugen. IV. inf. in sua const. 18. Licet. Et aliud de non edificandis moris Monasteriis prope eas, dedit Iul. II. inf. in const. 21. Exponit. Omnisque celebrandi Missas ex piis testatorum dispositionibus eis injunctum, certo modo relaxauit Clem. VIII. in ejus const. 105. Ex debito.

Hanc Virgine canonizauit Alex. IV. ut inf. in ejus const. 3. Clara. Materiamque de toto Ordine Franciscano, posui supra in const. 5. Honor. III. Solet. fol. ...

Edita An. D. 1453.

INNOCENTIUS EPISCOPUS S. Seruus Seruorum Dei: Dilectis in Christo filiabus S. Claræ, Abbatissæ, aliisque Sororibus, Monasterii Sancti Damiani, Assisinas, Saluem, & Apostolicam benedictionem.

B. Clara, & alia Sorores approbatione Regule à B. Francisco eis traditam petierunt ab isto Pont.

Solet annuere Sedes Apostolica piis votis, & honestis Spetentium precibus favorem beneuolum impartiri. Ex parte siquidem vestra nobis extitit humiliter supplicatum, ut vitæ formulam, juxta quam, communiter in spirituum unitate, ac voto altissimæ paupertatis, vivere deberetis, vobis à Beato Francisco traditam, à vobis sponte susceptam, Ven. Frater noster Ostiensis & Velletrensis Episcopus duxerit approbandam, secundum quod in ipsius Episcopi literis plenius continetur. Nos cutaremus Apostolico munere robore.

Quædam approbat juxta approbatione de ea factam ab Episcopo Ostien. & Velletr. Cujus Episcopi approbatio hic ponitur.

§. 1. Deuotionis igitur vestræ precibus inclinati, quod ab eodem Episcopo super hoc factum est, & ratum habentes, & gratum, illud auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus, tenorem literarum ipsarum de verbo ad verbum præsentibus inferi facientes, qui talis est.

§. 2. Raynaldus miseratione diuina Ostiensis & Velletrensis Episcopus, charissimæ sibi in CHRISTO Matri & filie Domine Claræ, Abbatissæ S. Damiani Assisinas, ejusque Sororibus, tam præsentibus, quam futuris, salutem, & benedictionem paternam. Quia vos, dilectæ in CHRISTO filie, mundi pompas, & delicias contempseritis, & ipsius CHRISTI ejusque Sanctissimæ Matris sequentes vestigia, elegistis habitare incluse corpore & in paupertate summa deservire, ut mente libera possitis Domino famulari: Nos vestrum sanctum propositum in Domino commendantes, votis vestris, & sanctis desideriis libenter volumus affectu paterno favorem beneuolum impartiri, ea propter vestris piis precibus inclinati, formam vivendi, ac modum sanctæ unitatis ac altissimæ paupertatis, quam vobis B. Pater Franciscus, verbo & scripto tradidit observandam, præsentibus annotatam auctoritate Domini Papæ, & mea, vobis & omnibus in vestro Monasterio succedentibus, in perpetuum confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus, quæ talis est.

CAP. I.

Incipit Regula, & forma vitæ Ordinis Sororum pau-

perum, quam B. Franciscus instituit. Quæ quidem est, sanctum Evangelium Dni nostri JESU CHRISTI observare, vivendo in obedientia, sine proprio & in castitate. Clara indigna ancilla CHRISTI, & plantula Beatissimi Patris Francisci, promittit observantiam & reuerentiam Dno Papæ Innocentio, & Successoribus ejus canonicè intrantibus, & Ecclesie Romanæ. Et sicut in principio conversionis suæ, unâ cû Sororibus suis promisit obedientiam Beato Francisco, ita eandem promittit inuolabiliter observare Successoribus suis. Et aliæ Sorores teneantur semper Successoribus Beati Francisci, & Sorori Claræ, & aliis Abbatissis canonicè electis, ei succedentibus obedire.

CAP. II.

Si qua diuina inspiratione venerit ad vos volens vitam istam accipere, Abbatissa Sororum omnium consensum requirere teneatur. Et si major pars consenserit, habita licentia Domini Cardinalis Protectoris vestri, possit, eam recipere. Et si recipendam viderit, diligenter examinet eam, vel examinari faciat de Fide Catholica, & Ecclesiasticis Sacramentis. Et si hæc omnia credat, & velit ea fideliter cõfiteri, & usque in finem firmiter observare, & virum non habeat, vel si habet, & jam Religionem intravit auctoritate Diocesani Episcopi, voto continentie jam emisso, ætate etiam longæva, vel infirmitate aliqua, seu fatuitate, ab hujusmodi vitæ observantia non impediende, diligenter, exponatur ei tenor vitæ vestræ. Et si idonea fuerit, dicatur ei verbum S. Evangelii. Quod vadat, & vendat omnia sua, & ea studeat pauperibus erogare. Quod si facere non potuerit, sufficit ei bona voluntas. Et caveant Abbatissa, & ejus Sorores, ne sollicitæ sint de rebus suis temporalibus, ut liberè faciat de rebus suis quicquid Dominus inspiraverit ei. Si tamen consiliu requiratur, mittat eam ad aliquos discretos, & Deum timentes, quorum consilio bona sua pauperibus erogentur. Postea capillis tonsis in rotundum, & deposito habitu seculari, concedant ei tres tunicas & mantellum. Deinceps extra Monasterium, sine utili, manifesta, & probabili causa, eidem exire nõ liceat. Finito verò anno probationis, recipiatur ad obedientiam, promittens vitam & formam paupertatis vestræ in perpetuum observare. Nulla infra tempus probationis veletur. Mantellum etiam possint Sorores habere pro alleviatione, & honestate servitii, & laboris. Abbatissa verò de vestimentis discretè eis provideat, secundum qualitates personarum, & loca, & tempora, & frigidas regiones sicut necessitati viderit expedire. Juvencule in Monasterio receptæ, infra tempus ætatis legitimæ tondeantur in rotundum. Et deposito habitu seculari, induantur panno religioso, sicut visum fuerit Abbatissæ. Cum verò ad ætatem legitimam venerint, induatæ juxta formam aliarum, faciant professionem suam. Et tam ipsi quàm alii Novitii, Abbatissa sollicitè Magistræ provideat de discretioribus totius Monasterii, quæ in sancta conversatione & honestis moribus juxta formam professionis vestræ, eas diligenter informet, in examinatione, & receptione Sororum servientium extra Monasterium, servetur forma prædicta, quæ possint portare calceamenta. Nulla vobiscum residentiam faciat in Monasterio, nisi recepta fuerit secundum formam vestræ professionis. Et amore sanctissimi & dilectissimi pueri, pauperulis panniculis involuti, in præsepio reclinati, & Sanctissimæ Matris ejus moneo, deprecor, & exhortor Sorores meas, ut vestimentis semper vilibus induantur.

CAP. III.

Sorores literatæ faciant divinum Officium secundum consuetudinem Fratrum Minorum, ex quo potuerint habere breviaria, legendo sine cantu. Et quæ occasione rationabili, nõ possint aliquando legendo dicere horas suas, liceat eis, sicut aliæ Sorores, dicere Pater noster. Quæ verò literas nesciunt, dicant viginti quatuor Pater noster pro Matutino, pro Laudibus quinque, pro Prima verò Tertia, Sexta, & Nona, pro qualibet istarum septem, pro Defunctis dicant etiam in Vesperis septem Pater noster, & Requiem æternâ, pro Matutino duodecim. Sorores literatæ teneantur dicere Officiu mortuorû. Quando verò Soror Monasterii vestri migraverit, dicant quinquaginta P. noster. Omni tempore Sorores jejunent. In Nativitate Dni, quacumq; die veneris, bis refici possint. Cû adolesecerint debili

De i...

Examin...

Divino...

debilibus, & seruiantibus extra Monasterium, sicut videbitur Abbatisse, misericorditer dispensetur. Tempore vero manifeste necessitatis, non teneantur Sorores jejuniu corporali. Duodecim vicibus ad minus, de Abbatisse licentia, consiteantur in anno. Et cavere debent, ne alia verba tunc inserant, nisi quae ad confessionem & salutem pertinent animarum. Septem vicibus communicent, videlicet in Nativitate Domini. In quinta feria majoris Hebdomadae. In Resurrectione Domini. In Pentecoste. In Assumptione B. Virginis. In Festo S. Francisci. Et in festo omnium Sanctorum. Pro communicandis infirmis Sororibus, Capellanus intus liceat celebrare.

CAP. IV.

In electione Abbatisse teneantur formam canonicam observare. Procurent ipsae habere Generalem Ministrum vel Provinciale Ordinis Fratrum Minorum, qui verbo Dei eas informet ad omnimodam concordiam, & communem utilitatem in electione faciendam. Et nulla eligatur nisi professa. Et si non professa eligeretur, vel aliter daretur, ei non obediatur, nisi prius profiteatur formam paupertatis vestrae. Quae decedente electio alterius fiat Abbatisse. Et si aliquo tempore apparet universitati Sororum, praedictam non esse sufficientem ad servitium & communem utilitatem ipsarum, teneantur praedictae Sorores, iuxta formam praedictam, quam citius poterunt aliam sibi in Abbatisam & Matrem eligere: electa vero cogitet quale onus in se suscepit, & cui redditura est rationem de grege sibi commisso. Studeat etiam aliis magis praesse virtutibus & sanctis moribus, quam ex officio, ut ejus exemplo provocatae Sorores, potius ex amore obediunt, quam timore. Privatis amoribus careat, ne dum in parte plus diligit, in totum scandalum generet. Consoletur afflictae. Sit etiam ultimum refugium tribulatis, ne si apud eam remedia defuerint sanitarum, desperationis moribus praevaleat infirmis. Communitatem servet in omnibus, praecipue autem in Ecclesia, dormitorio, refectorio, infirmaria, & vestimentis. Quod simili modo servare ejus Vicaria teneatur. Semel in hebdomada ad minus Abbatisa Sorores suas teneatur ad capitulum convocare. Ubi tam ipsa, quam Sorores, de omnibus & publicis offensis & negligentis debeant humiliter confiteri. Et quae tractanda sunt pro utilitate & honestate Monasterii, ibidem conferat cum omnibus Sororibus. Saepem enim Dominus, quod melius est, minori revelat. Nullum debitum grave fiat, nisi de communi consensu Sororum, & manifesta necessitate, & hoc per procuratorem. Caveat autem Abbatisa cum Sororibus suis, ne depositum aliquod recipiat in Monasterio. Saepem enim de iis turbationes & scandala oriuntur. Ad conservandam autem unitatem mutuae dilectionis & pacis, de communi consensu omnium Sororum omnes officiales Monasterii eligantur. Et eodem modo ordo ad minus Sorores de discretioribus eligantur, quarum in iis quae forma vitae vestrae requirit, Abbatisa semper uti consilio teneatur. Possint etiam Sorores, & debeant, si eis utile & expediens videatur, Officiales, & Discretas aliquando remove, & alias loco ipsarum eligere.

CAP. V.

Ab hora Completorii usque ad Tertiam, Sorores silentium teneant, exceptis seruiantibus extra Monasterium. Sileant etiam continuè in Ecclesia, Dormitorio, & in Refectorio tantum dum comedunt, praeterquam in infirmaria, in qua pro recreatione & servitio infirmarum, loqui discretè semper Sororibus liceat. Possint etiam semper & ubique breviter submissa voce, quod necesse fuerit innuere. Non liceat Sororibus loqui ad locutorium, vel ad cratem, sine licentia Abbatisse, vel ejus Vicariae. Et licentiae ad locutorium, loqui non audeant, nisi praesentibus & audientibus duabus Sororibus. Ad cratem vero non praesumant accedere, nisi praesentibus ad minus tribus per Abbatisam, vel ejus Vicariam assignatis, de illis discretis, quae sunt electae ab omnibus Sororibus pro consilio Abbatisse, & ejus Vicariae observare, & hoc de crate rarissime. Ad portam vero nullatenus fiat. Ad cratem vero pannus interius apponatur, qui non removeatur nisi cum proponitur verbu Dei, vel aliquid alicui loqueretur. Habeant etiam ostium ligneum diversis vel duabus scris ferreis,

Bullar. Mag. Tom. I.

valvis, & vectibus optime conjunctum, ut nocte maxime duabus clavibus obleretur, quarum unam habeat Abbatisa, aliam vero Sacrista. Et maneat semper obleratum, nisi cum auditur divinum Officium, & pro causis superius memoratis. Nulla ante solis ortum, vel post solis occasum, loqui ad cratem alicui ullatenus debeat. Ad locutorium vero semper pannus qui non removeatur, interius maneat. In Quadragesima Sancti Martini, & Quadragesima majori, nulla loquatur ad locutorium, nisi Sacerdoti, causa confessionis, vel alterius manifestae necessitatis, quod reserretur in prudentia Abbatisse, vel ejus Vicariae.

CAP. VI.

Postquam altissimus Pater coelestis per gratiam suam cor meum dignatus est illustrare, ut exemplo & doctrina beatissimi Patris nostri Francisci poenitentiam facerem, paulo post conversionem ipsius, una cum Sororibus meis obedientiam sibi voluntarie promisi. Attendens beatus pauper, quod nullam paupertatem, laborem, tribulationem, & contemptum saeculi timeremus, imò quod pro magnis deliciis haberemus, pietate motus, scripsit nobis formam vivendi in hunc modum. Quia Domini inspiratione fecistis vos filias & ancillas altissimi summi Regis Patris coelestis, & Spiritui sancto vos despólastis vivere secundum perfectionem sancti Evangelii, volo & promitto per me & fratres meos, semper habere de vobis tanquam de ipsis cura diligentem, & sollicitudinem specialem, quod dum vixit diligenter implevit, & a fratribus voluit semper impleri. Et ut nusquam declinarem a sanctissima paupertate, quam cepimus, nec etiam eis qui post venissent lateret, paulo ante obitu suum iterum scripsit nobis ultimam voluntatem suam dicens: Ego frater Franciscus pauperulus, volo sequi vitam, & paupertatem altissimi Domini nostri JESU CHRISTI, & ejus sanctissimae Matris, & perseverare in ea usque ad finem. Et rogo vos omnes Dominas meas, & consilium do vobis, ut in ista sanctissima vita, & paupertate semper vivatis. Et custodite vos multum, ne doctrina, vel consilio alicujus, ab ipsa in perpetuum ullatenus recedatis. Et sicut semper sollicita sui, unam cum Sororibus meis, sanctam paupertatem, quam Domino Deo & B. Francisco promissimus custodire, sic teneantur Abbatisse, quae in officio mihi succedent, & omnes sorores, usque in finem inviolabiliter observare. Videlicet in non recipiendo, seu habendo possessionem, vel proprietatem, per se, nec per interpositam personam, seu etiam aliquid quod rationabiliter proprietatis dici potest, nisi quantum tetra pro honestate, & renovatione Monasterii necessitas requirit. Et illa terra non laboretur nisi pro horto ad necessitatem ipsarum.

CAP. VII.

Sorores, quibus dedit Dominus gratiam laborandi post horam Tertiam, laborent de laboritio, quod pertinet ad honestatem & communem utilitatem, fideliter & devotè, ita quod excluso otio aninae inimico, sanctae orationis ac devotionis spiritum non extinguant, cui debent cetera temporalia deservire. Et id quod manibus operatur, assignare in Capitulo Abbatisse, vel ejus Vicariae coram omnibus teneantur. Idem fiat de elemosyna aliqua missa pro Sororum necessitatibus ab aliquibus, ut in communi pro eisdem recommendatio fiat. Et haec omnia pro communi utilitate distribuantur per Abbatisam, vel ejus Vicariam de consilio Discretarum.

CAP. VIII.

Sorores nihil approprient sibi, nec domum, nec locum, nec aliquam rem, sed tanquam peregrinae & advenae in hoc saeculo, in paupertate & humilitate Domino famulantes, mittant pro elemosyna confidenter. Nec oportet eas verecundari, quia Dominus se fecit pro nobis pauperem in hoc mundo. Haec est illa celsitudo altissimae paupertatis, quae vos charissimas sorores meas, haeredes & Reginas Regni caelorum instituit, pauperes rebus fecit, virtutibus sublimavit. Haec sit portio vestra, quae perducit in terram viventium. Cui dilectissimae Sorores totaliter inhærentes, nihil aliud pro nomine Domini JESU CHRISTI, in perpetuum sub caelo habere velitis. Nec liceat alicui literas mittere, vel aliquid recipere, aut extra Monasterium dare, sine licentia Abbatisse. Nec quicquam liceat habere, quod Abbatisa non dederit, aut permisit. Et si a parentibus suis, vel ab aliis aliquid mitteretur, Abbatisa faciat illi dare. Ipsa autem si indigeat, uti possit, sin autem, Sorori

c. 9. & 10. & inf. in const. 28. Reg. IV. Ordinis.

Paupertate & stabilitate boni non habentur.

Modo laborandi, ac laboritio & elemosynis Abbatisse consignandis. De his agitur etiam in d. 2. reg. c. 8.

Proprio non habetis Muneribus non dandis. Infirmisque curandis. Circa munus largitionem attende const. 28. Clem. VII. Religioso. Quo vero ad infirmos agitur etiam in d. 2. reg. c. 12.

Admonitio de electione, m. & quibusdam Abbatisse de capituli consuetudinibus, & Abbatisse de hac videat Trid. Sess. c. 6. Et ad servitium d. claustrum Eup. in const. Ordinis.

Silentii observantia, & recreationem, vel locutorio, & ubique quae clausurae. Quae clausuram attende const. c. lullii V. circa, & ubi ibi in dandis. Quod locutorium agitur etiam in reg. c. 16. c. 17. Quo vero ad silentium habet ibid.

indigenti charitative communicet. Si vero aliqua pecunia transfusa fuerit, Abbatisa de consilio Discretarum de aliis quorum indiget, illis faciat providere. De infirmis Sororibus, tam in utensilibus, quam in cibariis, & aliis necessariis, quae earum requirit infirmitas teneatur firmiter Abbatisa sollicitè per se, vel alias inquirere, & juxta possibilitatem loci charitative, & misericorditer providere. Quia omnes tenentur providere, & servite Sororibus suis infirmis, sicut vellent sibi serviri, si ab aliqua infirmitate teneretur. Et securè manifestet una alteri necessitatem suam. Et si vera mater diligit & nutrit filiam suam carnalem, quantum diligentius debet soror diligere & nutrire sororem suam spirituales? Quae infirmæ in facie & paleis jaceant, & habeant ad caput capitalia cum pluma. Et quae indigent pediculis laneis, & culticis, uti possint. Infirmæ vero prædictæ cum ab introitibus Monasterium visitantur, possint singulæ aliqua bona verba sibi loquentibus breviter respondere. Aliæ vero sorores licentiæ, Monasterium intrantibus, loqui non audeant, nisi presentibus & audientibus duabus discretis Sororibus per Abbatisam & ejus Vicariis assignatis. Hanc formam loquendi teneantur, pro se Abbatisa & ejus Vicaria observare.

C A P. I X.

*Pœnitentiis
per Abbatisam
Sororibus
injunguntur.*

Si qua Sororum, contra, formam professionis nostræ mortaliter inimico instigatè peccaverit, per Abbatisam, vel alias Sorores, bis vel ter admonita, si non se emendaverit, quot diebus contumax fuerit, in terra panem, & aquam coram Sororibus omnibus in refectorio comedat, & graviori poenæ subiaceat, si visum fuerit Abbatisæ. Interim dum contumax fuerit, ore tur, ut Dominus ad poenitentiam cor illius illuminet. Abbatisa vero & ejus Sorores, cavere debent, ne irascantur, vel conturbentur propter peccatum alicujus. Quia ita, & conturbatio in se, & in aliis impediunt charitatem. Si contigerit (quod absit) inter Sororem & Sororem, verbo vel signo occasionem turbationis, vel scandali aliquando suboriri, quæ turbationis causam dederit, statim antequam offerat munus Orationis suæ coram Deo, non solum humiliter prosterneret se ad pedes alterius, veniam petens, verum etiâ suppliciter roget, ut pro se intercedat ad Dominum, quod sibi indulgeat. Illa vero memor illius verbi Domini: Nisi ex corde dimiseritis, nec Pater vester cœlestis dimittet vobis, liberaliter Sorori suæ omnem injuriam sibi illatam dimittat. Sorores servientes extra Monasterium longam moram non faciant, nisi causa manifestè necessitatis requiratur. Et honestè debeant ambulare, & parum loqui, ut edificari valeant semper intuentes. Et firmiter caveant ne habeant suspecta consortia, vel consilia aliquorum. Nec sint commatres virorum, vel mulierum, ne hac occasione, murmuratio, vel turbatio oriatur. Nec præsumant rumores de saeculo referre in Monasterio. Et firmiter teneantur, de iis quæ intus dicuntur, vel aguntur, extra Monasterium aliquid non referre, quod possit aliquod scandalum generare. Et si aliqua simpliciter in his duobus offenderit, sit in providentia Abbatisæ misericorditer sibi poenitentiam injungere. Si autem ex consuetudine, vitiosa haberetur, juxta qualitatem culpæ, Abbatisa de consilio Discretarum, illi poenitentiam injungat.

C A P. X.

*Obedientia
Sororum erga
Abbatisam
& eius potestate
in illis
visuandis &
corrigendis
Dilectione
que inter Sorores.
De prohibi-
tione Invidia,
Avaritia,
&
De manere
Abbatisæ
habetur etiam
in d. 2. reg.
c. 12.*

Abbatisa moneat, & visitet Sorores suas, & humiliter & charitative corrigat eas, non præcipiens eis aliquid quod si contra animam suam, & vestræ professionis formam. Sorores vero subditæ recordentur, quod propter Deum abnegaverunt proprias voluntates. Unde firmiter suis Abbatisis obedire teneantur in omnibus his, quæ observare promiserunt, & non animæ contraria, & nostræ professioni. Abbatisæ vero tantam familiaritatem habeant circa ipsas, ut dicere possint eis, & facere, sicut Dominæ Ancillis suis. Nam ita debet esse, quod Abbatisa sit omnium sororum ancilla. Moneo vero, & exhortor in Domino Jesu Christo, ut caveant sorores ab omni superbia, vana gloria, invidia, avaritia, cura & sollicitudine hujus sæculi, detractione & murmuratione, dissensione & divisione. Sint vero sollicitæ semper ad invicem servare mutua dilectionis unitatem, quæ est vinculum perfectionis. Et nescientes literas, non curent literas addiscere, sed attendant (quod super omnia desiderare debent) ha-

bere Spiritum Domini, & sanctam ejus operationem, orare semper ad Deum puro corde, & habere humilitatem & patientiam in tribulatione, & infirmitate, & diligere eos qui nos reprehendunt, & arguunt. Quia dicit Dominus, Beati qui persecutionem patiuntur propter justitiam, quoniam ipsorum est regnum cœlorum, qui autem perseveraverit usque in finem, hic, salvus erit.

C A P. X I.

Ostia sit matura moribus & discreta, sitque convenientis ætatis, quæ ibidem in cella aperta, sine ostio in die resideat. Sit ei, & aliqua societas idonea assignata, quæ cum necesse fuerit, vicem ejus in omnibus exequatur. Sit autem ostium duabus seris, & diversis ferreis valvis, & vinctibus optime conjunctum. Et in nocte maxime, duabus clavibus obseretur. Quarum unam habeat Portaria, aliamque Abbatisa. In die sine custodia minime dimittatur, & una clave firmiter obseretur. Caveant autem studiosissime, & procurent, ne unquam ostium stet apertum ubi minus fieri poterit congruenter. Nec omnino aperiatur alicui intrare volenti, nisi concessum fuerit à Summo Pontifice, vel à Domino Cardinale. Nec ante Solis ortum Monasterium ingredi liceat, nec post Solis occasum sorores intus aliquæ remanere permittant, nisi exigente manifesta rationabili, & inevitabili causa. Si pro benedictione Abbatisæ vel pro aliqua in Monialè consecranda, vel alio etiam modo, concessum fuerit Episcopo alicui Missam intus celebrare, quam paucioribus, & honestioribus poterit, sit contentus sociis & Ministris. Cum autem intrat Monasterium ad opus faciendum necesse fuerit aliquos introire, statuat tunc Abbatisa sollicitè personam convenientem ad portam, quatenus illis, non aliis ad opus deputatis aperiatur. Caveant studiosè omnes sorores, ne tunc ab ingreditibus videantur.

C A P. X I I.

Visitator vester semper sit de Ordine Fratrum Minorum secundum voluntatem & mandatum nostri Cardinalis, & si talis, de cujus honestate & moribus plena notitia habeatur. Cujus officium erit, tam in capite, quam in membris corrigere excessus commissos contra formam professionis vestræ. Qui stans in publico loco, ut videri ab aliis possit, cum pluribus & singulis loqui liceat, quæ ad Officium visitationis pertinent, secundum quod melius videbitur expedire. Capellanum etiâ cum uno socio Clerico bonæ famæ, discretionis providæ, & duos fratres laicos sanctæ conversationis, & honestatis amatores, in subsidium paupertatis vestræ, sicut misericorditer à prædicto Ordine fratrum Minorum semper habuimus, & intuitu pietatis Dei, & Beati Francisci, ab eodem Ordine de gratia postulamus. Nec liceat Capellano, sine socio Monasterium ingredi. Et intrantes in loco sint publico, ut se possint alterutrum, & ab aliis intueri. Pro confessione infirmarum quæ ad locutorium ire non possunt, pro communicandis eisdem, & pro Extrema Unctione, & pro animæ recommendatione, liceat eisdem introire. Pro exequiis vero, & Missarum solemnibus defunctorum, vel ad fodendam, vel aperiendam sepulturam, seu etiâ coaptandam, possint sufficiens idoneæ personæ, de Abbatisæ providentia introire. Ad hæc, sorores teneantur semper habere illum de Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus pro vestro Governatore, Protectore, & Correctore, qui fuerit à Domino Papa fratribus Minoribus deputatus. Ut semper subditæ & subjactæ pedibus ejusdem S. R. E. stabiles in fide Catholica, paupertatem, & humilitatem Domini nostri Jesu Christi, & ejus Sanctissimæ Matris in perpetuum observemus.

Ostia sit matura moribus & discreta, sitque convenientis ætatis, quæ ibidem in cella aperta, sine ostio in die resideat.

Visitator vester semper sit de Ordine Fratrum Minorum secundum voluntatem & mandatum nostri Cardinalis.

Dat. Perusii Kal. Octob. Pontificatus vero Domini Innocentii Tertii, Anno decimo. Nulli ergo, &c.
Dat. Assisii 5. Idus Aug. Pont. nostri anno undecimo.

Dat. P. A. 10 die 9. Aug.

Canonizatio S. Stanislai Episcopi Cracoviensis in Polonia, ejusque adscriptio in numerum Sanctorum, cum ejusdem Festivitatibus institutione, pro die 8. Maii.

X I I I.

Hanc festivitatem Clem. VIII. die 7. mensis, duplici officio unius Pontificis Martyris celebrandam esse statuit, eò quod die 8. solemnitate Apparitionis S. Michaelis Archangeli sit dicimus, ut inf. in ejus const. 31. Qua ad.

INNOCENTIUS PAPA IV.

Venerabilibus fratribus, Patriarchis, Archiepiscopis & Episcopis, ab Electis, Abbatibus, Prioribus, Archidiaconis, Decanis, & ceteris Ecclesiarum Prælatibus, ad quos litterarum pervenerint. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Quia à gentiliùm oculis tenebrarum deterfa caligine, & ab eorum cordibus infidelitatis gelida hyeme secedente, vernas ex eo successit amenitas redolentium florum venustate decora, quod Ecclesie prius desertæ ac sterili, filii devotione præcipui, valloque constanti præmuniti, nascuntur, qui ut flores primævi, & diffusam spirant suavitatem odoris, & uberioris per Dei gratiam fructum sibi proferunt honestatis. Sicque filiorum sibi multitudine proveniente innumera, sui que loco à mari usque ad mare tentorii dilatatio infra ipsius invaluit terminos, vox turturis gemitus ac doloris, dum se va mitescens tyrannorum crudelitas, idolis exterminio traditis ad lamenta pœnitentiæ, suffragante illo, cuius stupenda sunt opera, mirificè se convertit. Gaudeat itaque ob hoc ipsa Ecclesia, quæ probrosæ detrimenta sterilitatis abiciens, salubris incrementa fertilitatis suscepit, ac nuptiali fœdere nunc illi gratiosa coniungitur, à quo priusquam esset assumpta de gentibus, invenerat se desertam. Lætetur igitur, æmulæque suæ de testeltri etiam ejectione Hierusalem, Synagogæ videlicet, dudum sibi in iusmodi sterilitatis incommoda impingenti, secura resppondeat, quod jam suæ prolis fecunditate, cœlestis murti Hierusalem cicatrix obducitur, & quæ antiqui habitatores vacua domicilia reliquerunt, ipsa suæ universitatis illustrat præsentia felici,

§. 1. Porro ne huiusmodi exuberante lætitia, quispam in valle miseræ morientium terra, requiem possit sibi polliceri continuam, cuius vita est adversus inimicorum ingruentia bella exterorum castra, militia super terram, ac ne prædicta Ecclesia, quæ Mater est cunctorum fidelium, maternæ conditionis expertis existeret, si solitas, præsertim in partu quorundam filiorum suorum, matrum parientium molestias non subiret, interdum instauratur quodammodo sibi adversitas opportuna, sicut in passione piæ memoriæ B. Stanislai Cracoviensis Episcopi, cuius meritis præfata resurgit Ecclesia, patuit evidenter. Cùm enim idem, in sortem Pontificalis ministerii dignè vocatus à Domino, super gregis sibi commissi prudenter custodiam vigilaret, hostium sagaciter exploravit insidias, malignantium anticipavit consilia, æmulique nostri deprehendens laqueos, ipsius cautè retiacula * dissolvere. Hic nempe pro suis ovis corpus suum tradiderat ad vigilandum diluculo, ut si quem gravi fortè deprehenderet tentatione concussum, mox ubere consolationis adhibito, eum erigeret desolatam: & quem in bono proficientem adverteret, eum gratulationis de ubere protinus confortaret, ut non minus per hoc deficientibus quam proficientibus subditis, se claris iudiciis ostenderet esse matrem. Verùm cum non sine internæ mentis angustia, Regem Polonorum nomine Boleslaum, in tantum horrendis voluptatibus subijci, carnisque nefandis illecebris cerneret enervari, ut in passionibus ignominia traditus, & inhumanis contumeliis afficiens, corpus mulierum mamillis, avulsis propriis exinde liberis, catulos apponeret miserabiliter educandos, ne execrandam fovete malitiam, & iniquitati ejusdem Regis videretur præfatus Pontifex per dissimulationem favere, postquam ipsum à præmissis flagitiis, sedula & paterna correctione evocare non potuit, in ipsum consultè medicinalem Petri gladium exercuit in spiritu lenitatis, sperans ut percussus dolens, ad percipientem se in humilitate rediret, Dominum exercituum suppliciter requirendo.

§. 2. Sed ipse indurato corde medicinam exhorrens, & increpationem abominans disciplinæ, imò malleum velut stipulam reputans, non solum nulla pœnitentia se correxit, verumetiam ad pejora in suæ damnationis cumulum provocatus, juxta aram, non ordini, non loco, nec tempori deferens, iussit Pontificalibus indutum Antistitè per suos satellites ditis corporis cruciatibus deputari.

§. 3. Sed ipsi quoties in eum irruere tentant, toties Bullar. Mag. Tom. I.

compuncti, toties mansueti sunt prostrati.

§. 4. Et tunc idem Rex, suæ inserviens impetuosis tyrannidi, manus in eum convertit sacrilegas, sponsum è gremio sponsæ, pastorem abstrahit ab ovibus, matrem inter hliæ amplexus, & filium in visceribus penè obtuncavit maternis: faciens irritatus atrocitate ferallius (proh dolor) corpus inhumaniter in frustra concidi, velut singulis membrorum partibus pœnæ inflatio deberetur. Sed ille, apud quem patientia pauperum non posibit in finem, non solum rutilantibus huius Sanctissimi Corporis partes splendoribus illustravit, verumetiam ipsum nullo in eo cicatricis apparente vestigio, integritati restituit, aquilam suarum præsidio miraculosè à ferarum moribus præservavit. Gustato denique acerrimo, ob zelum Justitiæ, calice Passionis, cum ab eodem Tyranno toraliter putaretur consumptus, ecce ut lucifer oritur, & quasi meridianus fulgor in firmamento cõsurgit, propter quod ejus faciem nonnulli in suis necessitatibus devotissimè deprecantur. Ipse quidem defossus securus dormit, requiescit, & non est qui jam ipsum extereat. Nec mirum, quia Civitatem illam honoris & gloriæ corona insignitus inhabitat, ubi est mansio secura, populus sine murmure, ac patria totum id continens quod delectat.

§. 5. Verùm ne militans Ecclesia, de tali, ac tanto Patrono sic atrociter sibi subtrahito, inconsolabiliter quasi gemitus singultuosos emitteret, si beneficiorum ipsius affluentiam non contingeret sæpius delectabiliter irrigari, ecce gloriosus in Sanctis suis Dominus, volens ejusdem Patris plenitudinè gloriôsè iudiciis exprimere manifestis, & præstolanti Ecclesiæ grata conferre super hoc recreationis remedia, tot & tãtis fecit ipsum famosis miraculis coruscare (de quibus facta nobis & fratribus nostris prout debuit per testes idoneos plena fides extitit) quod ejus inter sanctos ceteros implorare f. bñdium, reputavimus merito non indignum. Nam mortuis vita, lumen cæcis, auditus sordis, verbum mutis, claudis gressus, epilepticis cerebri robur, & dæmoniacis, immundis ab eis ejectionis spiritibus, corporum requies, ad ejus invocationem nominis, cœlesti dextera subito conferuntur.

§. 6. Propter quod, ne huius rutilantem lucernam sub medio periculosè abscondi contingeret, quam idem Dominus tot mirificis signis rectè disposuit super Ecclesiæ candelabrum honorificè collocari, præsertim cum ex hoc ignorantium Deum propellantur tenebræ, confundatur per versum hæreticorum dogma, & fidelium beata credulitas augeatur: Nostrorum fratrum, necnon & Prælatorum tunc apud Sedem Apostolicam existentium communicato consilio, prædictum S. Stanislavum Episcopum, dignè Sanctorum Catalogo duximus adscribendum.

§. 7. Quocirca Universitati vestræ per Apostolica scripta districtè præcipiendo mandamus, quatenus vii. Idus Maii (die videlicet quo mortis absolutus vinculo, victurus perenniter, ad fontem supernæ prodit voluptatis) Festum ejusdem, prout miranda ipsius meritorum magnitudo exigit, celebretis, & faciatis solemniter celebrari. Ut id vobis de thesauris cœlestibus ejus pia intercessione proveniat, quod ipse, præstante CHRISTO, percipisse dignoscitur, & possidere perpetuò gloriatur.

§. 8. Cæterum ut Universitati fidelium invisibilis aula consequendi delicias ex cõcessa nobis potestate desuper propitiantè Domino sit facultas, quinimò & ut nomen exaltetur Altissimi, si spontè suam Venerabilem sepulchram fidelium procuremus accessibus frequentari, omnibus verè pœnitentibus & confessis, qui ad dictam sepulchram in memorato Festo, & usque ad octavã ipsius causa devotionis accesserint, annuatim ipsius suffragia petitura, de Omnipotētis Dei, &c. unum annum & quadraginta dies, accedentibus verò annis singulis ad prædictam sepulchram infra ejusdem Festi quindenam, quadraginta dies de injuncta sibi pœnitentiâ misericorditer relaxamus.

Dat. Assisii xv. Kal. Oct. Pontificatus nostri anno 12.

Definitio quorundam articulorum, circa titus Græcorum.

Aliam ejusmodi rituum definitionem, vide infra in const. 34. Clem. VIII. Sanctissimus.

Qui tamen semper compuncti remanent. R. x. versos in eum manus apposuit. & illius corpus in frustra concidi fecit.

Miraculis que multis coruscavit

Hic propterea Pont. Catalogo Sanctorum adscribit.

Ejusque Festum die vii. Idus Maii quoque dicitur celebrari juret.

T. fias quod Cl. m. VIII. die 7. horfessum duplici officio unius M. v. r. r. r. celebrari voluit, ut dixi in sub Indulgentiar etiam eius sepulchrum visitantibus largiatur.

Dat. P. A. 111 die 17. Sept.

XI

Græcorum verò unionem cum Sancta Romana Ecclesia, vide infra in constit. 17. Eugen. IV. Latentur. Eorumque subjectionem jurisdictioni Ordinariorum circa Divinum cultum, & Sacramentorum administrationem, habes in constit. 74. Pii IV. Romanus. Eorumque licentias celebrandi Latino more revocavit Pius V. in constit. 12. Providentia. Collegium pro eisdem in urbe instituit Gregor. XIII. ut in ejus constit. 42. In Apostolica Professione inque fidei ab eis emittendam præfinit idem Greg. in constit. 33. Ego.

Edita A.D. 1254. INNOCENTIUS, etc. EPISCOPO Tusculano Apostolica Sedis Legato.

Pia Pontificis voluntas circa animarum salutem.

Sub Catholice professione Fidei atque cultu consistere ac proficere universos, ceteris nostræ mentis desiderabilibus præferetes, illud tanquam acceptabilius pleniori desiderio cupimus, & ad hoc velut operativum salutis præcipuum, intimis affectibus anxius aspiramus. Hæc inquam unio, sive connexio cordi inextimabilis gaudii rorem infunderet, si varias gentium nationes ejusdem observantia fidei in unum acceptabilem CHRISTO populum adunaret. Id utique anxie nostræ mentis ardorem affluentis lætitiæ refrigeraret iriguo, si omnes, quos olim in unum catholicum gregem ovile collegit Domini, cum multi ab eo discesserint, in idem individuum Collegium unius Pastoris solidaret magisterium, & custodia communiret. O si Orientalibus Oriens ex alto luceret, & sui luminis illustratione ipsos ad Catholicam reduceret unitatem, ut cum reliquis orthodoxis in unius aulae collecti gremio, de matris Ecclesiæ ubere fluentia doctrinæ salutatis haurirent. Tunc ipsi Ecclesiæ proveniret magnum & desiderabile salutare, tunc ejus uterus sobole geminata concreveret, tunc Orientalibus oriretur supernæ illuminationis Aurora, tunc eis claresceret Lucifer veritatis, tunc per universam Ecclesiam inundantis gaudii erumperet plenitudo, tunc exultatione nimia claresceret totus orbis, quia valde bonum & jucundum existeret, fratres simul in domo Domini habitare: tunc eadem Ecclesia, multiplicata lætitiâ, novæ jucunditatis canticum personaret. Verum quia nonnulli Græcorum jam dudum ad devotionem Sedis Apostolicæ redeuntes, ei reverenter obediunt & intendunt, licet ut expedit, & mores ac ritus eorum, quantum cum Deo possumus, tolerant, ipsos in Ecclesiæ Romanæ obedientia præservemus. Quamquam in his, quæ animarum periculum parerent, vel honestati Ecclesiasticæ derogarent, nec debeamus illis deferre aliquatenus, nec velimus.

Dissentio inter Episcopos Latinos & Græcos super ritibus.

§. 1. Sanè inter Venerabilem Fratrem nostrum Archiepiscopum Nicosiensem & ejus suffraganeos Latinos ex parte una, & Episcopos Græcos Regni Cypri ex altera, de quibusdam certis articulis discordiam & turbationem fore subortam, & eorundem tenorem articulorum, ac responsiones ipsorum Græcorum ad illos, nobis, ut melius possemus instrui super eis, plenè, ac provide per tuas literas intimasti, sollicitè requirendo, ut providere super hoc Apostolica diligentia curarem.

Papa constit. sup.

§. 2. Nos autem literis ipsis affectuosè receptis, eorum seriem & ipsos articulos, ac responsiones easdem, & cetera, quæ continebantur in illis, una cum Fratribus nostris perlegimus, & intelleximus diligenter, prudentiam tuam multipliciter in Domino commendantes, & meditantes, ac deliberantes super his, prout rei qualitas exigebat.

1. Baptismo.

§. 3. Circa hæc itaque sic deliberatio nostra refedit, ut Græci ejusdem Regni in unctionibus, quæ circa baptismum fiunt, morem Ecclesiæ Romanæ teneant & observent. Ritus verò seu consuetudo, quæ habere dicuntur ungenti per totum baptizandum corpora, si tolli sine scandalo, vel removeri non potest, cum, sive fiat, sive non, quantum ad baptismi efficaciam vel effectum, non multum referat, toleretur. Nec refert etiam utrum in frigida, vel calida aqua baptizent, cum parem vim & effectum in utraque baptismum habere, asseverare dicantur.

4. Cōfirmati.

Soli autem Episcopi consignent Chrismate in frontibus baptizatos, quia hujus unctio non debet, nisi per Episcopos exhiberi. Quoniam soli Apostoli, quorum

vices gerunt Episcopi, per manus impositionem, quam confirmatio, vel frontis chrisinatio representat, Spiritum sanctum tribuisse leguntur. Singuli quoque Episcopi in suis Ecclesiis in die Cœnæ Domini possunt, secundum formam Ecclesiæ, Chrisma conficere, ex balsamo quidem, & oleo olivarum. Nam Spiritus sancti donum in Chrismatis unctione confertur. Et Columba trique, quæ ipsum designat Spiritum, olivæ ramum ad arcam legitur reculisse. Sed si suum antiquum ritum in hoc Græci potius servare voluerint, videlicet quod Patriarcha una cum Archiepiscopis & Episcopis ejus suffraganeis, & Archiepiscopi cum suffraganeis suis, simul Chrisma conficiant, in tali eorum consuetudine tolerentur.

Nullus autem per Sacerdotes, vel Confessores pro satisfactione penitentiarum, unctione aliqua solummodo inungatur. Infirmis verò juxta verbum Jacobi Apostoli, unctio exhibeatur extrema. Porro in appositione aquæ, sive frigidæ, sive calidæ, vel tepidæ, in altaris sacrificio, suam si velint consuetudinem Græci sequantur, dummodo credant, & asserant, quod servata Canonis forma, conficiatur pariter de utraque.

Sed Eucharistiam in die Cœnæ Domini consecratam, usque ad annum, prætextu infirmorum, ut de illa videret ipsos communicent, non reservent. Liceat tamen eis, pro infirmis ipsis, Corpus Christi conficere, ac per quindecim dies, & non longiori temporis spatio, conservare: ne per diutinam ipsius reservationem, alteratis forsitan speciebus, reddatur minus habile ad sumendum: licet veritas & efficacia semper eadem omnino remaneat, nec ulla unquam diuturnitate, seu volubilitate temporis evanescat.

In celebratione verò solemnium, & aliarum Missarum, & de hora celebrandi eas, dummodo in consecratione, vel consecratione formam verborum à Domino expressam, & traditè observent, & celebrando non transgrediantur horam nonam, suam sequi consuetudinem permittantur.

Sacerdotes autem dicant horas canonicas more suo; sed Missam celebrare, priusquam officium matutinale compleverint, non præsumant.

Promovendi verò ad Sacerdotium, & Presbyteri, qui præficiendi fuerint Ecclesiarum regimini, examinentur antea diligenter, si præcipue de horis canonicis & Missarum officiis, secundum distinctionem temporum exequendis, sint sufficienter instructi, ut ad hæc non nisi digni & idonei admittantur.

Ceterum unusquisque Sacerdos in aureo, vel argenteo solùm, aut saltem stanneo calice sacrificet, habens corporale de lino candidum & nitidum, & altare mundis vestimentis opertum, vel decentibus paramentis.

Mulieres autem servire ad altare non audeant, sed ab illius ministerio repellantur omnino.

De jejunio verò diei Sabbati Quadragesimali tempore, (quamquam honestius & salubrius Græci agerent, si sic toto illo tempore abstinerent, ut nec unico die institutum jejunium violarent) teneant & servent pro libito morem suum.

Sacerdotes quoque conjugati, & alii, quibus Parochiarum cura, vel Ecclesiarum Parochialium regimen per Episcopos suos committitur, licet ac liberè possint Parochianorum suorum confessiones audire, ipsique penitentiam injungere pro peccatis. Quia cui licet, vel conceditur quod est majus, competit nimirum, nec negari convenit, quod est minus. Liberum tamen sit ipsis Episcopis viros alios idoneos coadjutores & cooperatores habere, in audiendis confessionibus, & penitentiam injungendis, ac ceteris quæ ad salutem pertinent animarum. Ipsique in his per eorum diœceses, absque Sacerdotum ipsorum præjudicio, & gravamine, committere vices suas, cum propter occupationes multiplices, & occasiones varias possit contingere, quod nequeant per eandem diœceses officium suum exequi per se ipsos.

De fornicatione autem, quam solutus cum soluta committit, quin sit mortale peccatum, non est aliquatenus ambigendum, cum tam fornicarios, quam adulteros à Regno Dei Apostolus asserat alienos.

Ad hæc, volumus & expressè præcipimus, quod Episcopi Græci septem ordines secundum morem Ecclesiæ Romanæ

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

16.

17.

18.

19.

manz de cetero conferant, cum hucusque pres de minoribus circa ordinandos neglexisse, vel pretermisisse dicantur. Illi tamen qui iam sunt taliter ordinati per eos, propter nimiam ipsorum multitudinem, in his susceptis ordinibus tolerantur.

Quia vero secundum Apostolum, mulier mortuo viro ab ipso est lege soluta, ut nubendi cui vult in Domino liberam habeat facultatem, secundas, & tertias, ac ulteriores etiam nuptias Græci non reprehendant aliquatenus, nec condemnent, sed potius illas approbent inter personas, quæ alias licite ad invicem matrimonio jungi possunt. Secundò tamen nubentes Presbyteri nullatenus benedicant.

Et quoniam apud eos consueverunt contrahi matrimonia inter personas contingentes se, juxta eorum computationem, octavo gradu, qui secundum computationem & distinctionem graduum, quam nos facimus, apud nos quartus habetur, ne id presumatur deinceps, firmiter prohibemus. Districte præcipientes, ut cum in ulterioribus gradibus licite matrimonia contrahantur, in prædicto quarto consanguinitatis vel affinitatis gradu copulari ulterius non præsumant, statutum in hoc generalis Concilii observantes. Illos tamen qui iam in gradu hujusmodi contraxerunt, dispensative permittimus in sic contracto matrimonio remanere.

Denique cum veritas in Evangelio asserat, quod si quis in Spiritum sanctum blasphemiam dixerit, neque in hoc sæculo, neque in futuro dimittetur ei: per quod datur intelligi, quasdam culpas in præfenti, quasdam vero in futuro sæculo relaxari, & Apostolus dicat, quod uniuscujusque opus, quale sit, ignis probabit, & cuius opus arserit, detrimentum patietur, ipse autem salvus erit, sic tamen quasi per ignem, & ipsi Græci verè, ac indubitanter credere, ac affirmate dicantur animas illorum, qui suscepta pœnitentiæ, ea non peracta, vel qui sine mortali peccato, cum venialibus tamen & minutis decedunt, purgari post mortem, & posse suffragiis Ecclesiæ adjuvari. Nos, quia locum purgationis hujusmodi, dicunt non fuisse sibi ab eorum doctoribus certo, & proprio nomine indicatum, illum quidem juxta traditiones & auctoritates Sanctorum Patrum, Purgatorium nominantes, volumus quod de cetero apud ipsos isto nomine appelletur. Illo enim transitorio igne peccata utique, non tamen criminalia, seu capitalia, quæ prius per pœnitentiæ non fuerunt remissa, sed parva & minuta purgantur, quæ post mortem etiam gravant, si in vita fuerunt relaxata.

Si quis autem absque pœnitentiæ in peccato mortali decedit, hic proculdubio æternæ gehennæ ardoribus perpetuo cruciatur.

Animæ verò parvulorum, post Baptismi lavacrum, & adultorum etiam in charitate decedentium, qui nec peccato, nec ad satisfactionem aliquam pro ipso tenentur, ad patriam protinus transvolant sempiternam.

Ordinationes demùm, & instituta regularia Sanctorum Patrum de vita & statu Monachorum, præcipimus ab Abbatibus, & Monachis Græcis inviolabiliter observari.

Fraternitatem itaque tuam hortamur attentè per Apostolica tibi scripta mandantes, quatenus præmissa omnia Episcopis Græcis præfati Regni, seriatim, & diligenter exponi facias, districte ipsis injungens, ut ea sollicitè attendere, studiosè tenere, ac efficaciter observare procurent, & à suis faciant subditis observari. Memoratis autem Archiepiscopo Nicolensi, & ejus suffraganeis Latinis, firmiter auctoritate nostra præcipias, ut eosdem Græcos super præmissis contra hujusmodi provisionem & deliberationem nostram, non inquietent aliquatenus, nec molestent. Contradictores eadem auctoritate appellatione postposita, compescendo.

Non obstantibus si prædictis Archiepiscopo & suffraganeis, vel quibuscumque à Sede Apostolica sit indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas plenam & expressam, ac de verbo ad verbum non facientes de indulto hujusmodi mentionem.

Dat Lateran. 2. Non. Martii, Anno undecimo;

Quod Inquisitores hæreticæ pravitatis possint interpretari statuta Ecclesiastica, & secularia contra hæreticos edita. Eosque filios, ac nepotes, & adherentes, aut ipsorum opera, beneficia & officia assequentes, illis privare. Quodque accusatorum & testium nomina publicare non debeant.

Solicites verò in confessionibus sacramentalibus denunciandos locorum Ordinarios, seu Inquisitores, voluit Greg. XV. in const. 34. Universi, in festo tom. 4.

INNOCENTIUS EPISCOPVS, Edita An. D. Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Fratribus Ordinis Prædicatorum, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis: Salutem & Apostolicam Benedictionem.

Cum negotium fidei Catholicæ adversus hæreticæ pravitatis errores, vobis, ut vestra prudentia deprehendat vulpeculas demolientes vineam Domini, sub certa forma per alias literas duxerimus committendum, ut commissum vobis ab Apostolica Sede tam salubre, ac utile ministerium exequi liberius, ac exercere possitis efficacius in hac parte, interpretandi statuta Ecclesiastica & secularia, contra hæreticos edita.

§. 1. Et hæreticorum filios, & nepotes, credentium quoque, fautorum, defensorum, & receptatorum ipsorum dignitatibus, personalitatibus, & honoribus quibuscumque ac beneficiis Ecclesiasticis, & publicis officiis.

§. 2. Illos etiam qui hæreticorum, vel aliorum prædictorum interventu, intuitu, vel gratia, talia sunt adepti, vel in posterum assequuntur, privandi hujusmodi dignitatibus, personalitatibus, honoribus, beneficiis, & officiis liberam vobis auctoritate præsentium concedimus potestatem.

§. 3. Sanè volumus, ut nomina, tam accusantium pravitatem hæreticam, quam testificantium super ea, nullatenus publicentur, propter scandalum, vel periculum quod ex publicatione hujusmodi sequi posset. Et adhibeatur dictis hujusmodi testium nihilominus plena fides. Quod si simul his non interfuerit exequendis, unus vestrum ea nihilominus exequatur.

Datum Lateran. 7. Idus Martii, Pontificatus nostri anno undecimo.

Inquisitorum hæreticæ pravitatis facultas procedendi contra hæreticos, eorumque fautores, & negotio Inquisitionis se opposentes, ac Prædicatores quaestuarios: Ac indulgentiæ pro audientibus prædicationem Inquisitorum, vel eorum auxilium præstantibus.

INNOCENTIUS EPISCOPVS, Edita An. D. Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Ministro, Custodibus, Guardianis, Conventualibus, vel eorum Vicariis, administrationis Sancti Francisci, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Quia tunc potissimè acceptabile JESU-CHRISTO exhibetur obsequium, cum ei pro Catholicæ fidei conservatione, cuius est ipse stabile, & perpetuum fundamentum, pura intentione servitur; providimus specialiter in hoc ipsi studiosum & placidum, eo cooperante, impendere famulatum, & præcipuè in Vrbe, in Patrimonio B. Petri, & aliis Terris Ecclesiæ, Regno Apuliæ, Lombardiæ, Romaniolæ, Marchiæ Tervisina, & Sclavonia, ac in Thuscia, circa quas debemus sollicitudinis vigilare, instantius, & validius satagere, contra ejusdem fidei ditos hostes, ut cultura salubris per nos agris dominicis impensa vicinis, utilis sit longinquis, & verbi divini semen fusum in proximis, fructificet etiam in remotis. Licet Sedes Apostolica tales hostes undique indefessa sollicitudine persequatur, nec unquam ab hujusmodi exercitio

20. Quia vero secundum Apostolum, mulier mortuo viro ab ipso est lege soluta, ut nubendi cui vult in Domino liberam habeat facultatem, secundas, & tertias, ac ulteriores etiam nuptias Græci non reprehendant aliquatenus, nec condemnent, sed potius illas approbent inter personas, quæ alias licite ad invicem matrimonio jungi possunt. Secundò tamen nubentes Presbyteri nullatenus benedicant.

21. Et quoniam apud eos consueverunt contrahi matrimonia inter personas contingentes se, juxta eorum computationem, octavo gradu, qui secundum computationem & distinctionem graduum, quam nos facimus, apud nos quartus habetur, ne id presumatur deinceps, firmiter prohibemus. Districte præcipientes, ut cum in ulterioribus gradibus licite matrimonia contrahantur, in prædicto quarto consanguinitatis vel affinitatis gradu copulari ulterius non præsumant, statutum in hoc generalis Concilii observantes. Illos tamen qui iam in gradu hujusmodi contraxerunt, dispensative permittimus in sic contracto matrimonio remanere.

22. Denique cum veritas in Evangelio asserat, quod si quis in Spiritum sanctum blasphemiam dixerit, neque in hoc sæculo, neque in futuro dimittetur ei: per quod datur intelligi, quasdam culpas in præfenti, quasdam vero in futuro sæculo relaxari, & Apostolus dicat, quod uniuscujusque opus, quale sit, ignis probabit, & cuius opus arserit, detrimentum patietur, ipse autem salvus erit, sic tamen quasi per ignem, & ipsi Græci verè, ac indubitanter credere, ac affirmate dicantur animas illorum, qui suscepta pœnitentiæ, ea non peracta, vel qui sine mortali peccato, cum venialibus tamen & minutis decedunt, purgari post mortem, & posse suffragiis Ecclesiæ adjuvari. Nos, quia locum purgationis hujusmodi, dicunt non fuisse sibi ab eorum doctoribus certo, & proprio nomine indicatum, illum quidem juxta traditiones & auctoritates Sanctorum Patrum, Purgatorium nominantes, volumus quod de cetero apud ipsos isto nomine appelletur. Illo enim transitorio igne peccata utique, non tamen criminalia, seu capitalia, quæ prius per pœnitentiæ non fuerunt remissa, sed parva & minuta purgantur, quæ post mortem etiam gravant, si in vita fuerunt relaxata.

23. Si quis autem absque pœnitentiæ in peccato mortali decedit, hic proculdubio æternæ gehennæ ardoribus perpetuo cruciatur.

24. Animæ verò parvulorum, post Baptismi lavacrum, & adultorum etiam in charitate decedentium, qui nec peccato, nec ad satisfactionem aliquam pro ipso tenentur, ad patriam protinus transvolant sempiternam.

25. Ordinationes demùm, & instituta regularia Sanctorum Patrum de vita & statu Monachorum, præcipimus ab Abbatibus, & Monachis Græcis inviolabiliter observari.

26. Fraternitatem itaque tuam hortamur attentè per Apostolica tibi scripta mandantes, quatenus præmissa omnia Episcopis Græcis præfati Regni, seriatim, & diligenter exponi facias, districte ipsis injungens, ut ea sollicitè attendere, studiosè tenere, ac efficaciter observare procurent, & à suis faciant subditis observari. Memoratis autem Archiepiscopo Nicolensi, & ejus suffraganeis Latinis, firmiter auctoritate nostra præcipias, ut eosdem Græcos super præmissis contra hujusmodi provisionem & deliberationem nostram, non inquietent aliquatenus, nec molestent. Contradictores eadem auctoritate appellatione postposita, compescendo.

27. Non obstantibus si prædictis Archiepiscopo & suffraganeis, vel quibuscumque à Sede Apostolica sit indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas plenam & expressam, ac de verbo ad verbum non facientes de indulto hujusmodi mentionem.

Dat. P. A. 11. Idus Martii.

eorumque filios, nepotes, adherentes, aut ipsorum opera, beneficia & officia assequentes, illis privare. Quodque accusatorum & testium nomina publicare non debeant.

Prohibitio publicam nomina accusatorum & testium.

Stadium pœnitentiæ in exquirendis hæreticis.

D. P. A. 11. 9. Martii.

XVI.

Edita An. D. 1254.

Edita An. D. 1254.

L 4 cessa

cessaverit cura ejus. Convenit namque, ut quia Inquisito- res contra pestem hæreticam roborate, ac renovare per diversas sæculi volumus regiones, id agere in Vrbe, ac Terris aliis supradictis, majori opportunitate nunc habita nullatenus omittamus. Cùm quantò propius nostris adsunt aspectibus, tantò justius, nisi attentè salutè prospiceremus ipsorum, possemus argui de neglectu.

Facultas da- ta inquisito- ribus contra eos & eorum fautores.

§. 1. Ideoque discretioni vestræ per Apostolica scrip- ta districtè præcipiendo mandamus, in remissionem vo- bis peccaminum injungentes, quatenus tam per vos, quàm per alios idoneos Frâtes vestræ curæ commissos, quibus negotium hujusmodi, quod principaliter residet cordi nostro, auctoritate nostra duxeritis committen- dum, totis assumentes affectibus, & ferventibus animis prosequentes, ad extirpandam de Provincia tuæ fili Mi- nister curæ commissa, pravitate hæreticam sollicitè, ac efficaciter laborantes, si quos ibi de pravitate ipsa culpa- biles inveneritis, vel infectos, seu etiam infamatos, nisi examinati velint absolutè mandatis Ecclesiæ obedire, contra ipsos, & receptatores, defensores, ac fautores eo- rum, humano timore postposito, juxta sanctiones Cano- nicas, auctoritate Apostolica procedatis: Invocato cõtra eos ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Con- tradictores per censuram Ecclesiasticam compescendo.

Facultas co- rruendi In- quisitorum absolventi redeuntis ad Eadem.

§. 2. Si verò aliqui, hæretica labe penitus abjurata, re- dire voluerint ad Ecclesiasticam unitatem, eis juxta for- mam Ecclesiæ, absolutionis beneficium impendentes, injungatis eisdem, quo injungi talibus consuevit. Pro- viso solerter ne simulata conversione redeant fraudu- lenter, & vos, imò potius se fallentes, sub agni specie gerant lupum.

Facultas co- rruendi fa- ventes officio Inquisitionis.

§. 3. Quod si fortè, quod non credimus, aliqui cujus- cumque conditionis, huic negotio se opponere, seu il- lud præsumperint aliquatenus impedire, ut non possit per vos procedi libere in eodem, imò nisi cùm requisiti fuerint, illud etiam invenerint studiosè, contra eos se- cundùm sanctiones Canonicas, eadem auctoritate libere procedatis.

Indulgen- tiæque con- cedendi au- dientibus Inquisitorum Prædicationem.

§. 4. Ut autem prædicta possitis utilius, & liberius exercere, vobis largiendi, viginti, vel quadraginta die- rum indulgentiam, quoties opportunum videritis, om- nibus verè pœnitentibus, & confessis, qui ad vestram prædicationem propter hoc faciendam accesserint, plenam tenore præsentium concedimus potestatem.

Indulgentia pro auxilium dantibus contra hæreticos, &c.

§. 5. Illis verò qui ad impugnandum hæreticos, fauto- res, receptatores, & defensores eorum, vobis ex animo auxilium, consilium præstiterint, vel favorem, de omni- potentis Dei misericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate consili, tres annos de in- juncta sibi pœnitentia relaxamus. Et si qui ex iis ad pro- secutionem hujusmodi negotii, contra prædictos hære- ticos, fautores, receptatores, vel etiam defensores, per- sonaliter iverint, eis omnium peccatorum, de quibus corde contriti, & ore confessi fuerint, plenam veniam indulgemus.

Facultas in- quisitorum cõtra prædi- catores qua- stuosos.

§. 6. Compescendi quoque monitione præmissa per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, prædi- catores quaestuosos, quorum interest tantum charitativa subsidia simpliciter petere, ac indulgentiam, si quam for- tè habent exponere, a prædicationis officio, quod ad ip- sos nullatenus pertinet, liberam vobis tribuimus facul- tatem. Quod si simul iis non interfueritis, unus vestrum ea nihilominus exequatur.

D. P. A. 11. die 18. Mart.

Dat. Later. xv. Kal. Aprilis, Pontificatus nostri anno 11.

XVII.

Inquisitorum hæreticæ pravitate facultas absol- vendi à Censuris Ecclesiasticis confratres So- cietatis Crucesignatorum, pro sanctæ Inquisi- tionis præsidio institutæ: & nonnulla eis in- dulta concedendi.

Consimilem & pleniorè hujus Pont. concessionem, vide infr. in const. 19. Malissa, ubi notabo. Et quoad privilegia Crucesignatorum, vide sup. const. 12. In- noc. III. Ad liberandam.

INNOCENTIVS EPISCOPVS

Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Fratribus de Ordine Minorum Inquisitoribus Prædicatoribus Crmois, super hæreticæ pravitate à Sede Apostolica deputatis. Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Edita A. 1254.

VT nihil nobis desit, quod ad prosecutionem nego- tii vestræ circumspectioni commissi pertineat, sed illud in vestris manibus, auctore Domino, prospere diri- gatur, absolventi, juxta formam Ecclesiæ, omnes qui contra pravitate hæreticam assumpserint signa Cru- cis, ab interdicti, suspensionis & excommunicationis sen- tentiis canonicis. Et dispensandi cum clericis, super irre- gularitatibus, si quas sic ligati, celebrando divina officia contraxerint. Et commutandi vota eorundem Crucesi- gnatorum. Terræ Sanctæ voto excepto. Necnon & con- cedendi præfatis Crucesignatis, illis gaudeant indul- gentiis & privilegiis, quæ Crucesignatis in ipsius Terræ Sanctæ subsidium sunt concessa. Et quod tempore ge- neralis interdicti possint interesse divinis officiis, & reci- pere Sacramenta Ecclesiastica in locis, in quibus divina eadem ex indulto Sedis Apostolicæ celebrantur. Quod- que ipsi non teneantur ad restitutionem acquisitorum illicitè, si hoc publicè proposito per diocesanos, vel sal- tem Presbyteros Parochiales locorum, in quibus videri- tis expedire, non apparuerint aliqui, quibus eorum resti- tutio debeatur, dummodo ipsi, totum quod de taliter habi- titis restituere debent, vel quod possunt, secundum ves- træ discretionis arbitrium, ut fidei negotii prosecutio- nem convertant, auctoritate vobis præsentium concedi- mus facultatem.

Inquisito- rum facultas, quæ in res.

Dat. Lateran. x. Kalend. Aprilis, Pontificatus nostri anno 11.

Dat. P. A. die 23. Mar.

Excommunicatio hæreticorum, & eorum com- plicum, & fautorum.

Vide que addidi sup. ad const. 8. Innocent. 4. Cum Fratres, pag...

INNOCENTIVS EPISCOPVS

&c. Universis Christi fidelibus.

Edita An. 1254.

NOverit universitas vestra, quod nos ad instar fel. re- cor. Greg. Papæ prædecessoris nostri excommunica- mus, & anathematizamus universos hæreticos, Catharos, Paratenos, Pauperes de Lugduno, Passaginos, Josephi- nos, Arnaldistas, Speronistas, & alios quibuscumque, no- minibus censeantur, facies quidem habentes diversas, sed caudas ad invicem colligatas, quia de vanitate conveniunt in idipsam. Damnati verò per Ecclesiam sæculari judicio relinquuntur animadversione debita puniendi, clericis prius à suis ordinibus degradatis.

Excommuni- catio hære- ticorum.

§. 1. Si qui autem de prædictis, postquam fuerint de- prehensi, redire voluerint ad agendum condignam pœnitentiam, in perpetuo carcere detrudantur.

Pœnitentia- rum carceratis.

§. 2. Credentes autem eorum erroribus, similiter hæ- reticos judicamus.

Credentium pœna.

§. 3. Item receptatores, defensores, & fautores hæreti- corum excommunicationis sententiæ decernimus subja- cere. Firmiter statuentes, ut si postquam quilibet talium fuerit excommunicatione notatus, à sua super hoc non curaverit præsumptione cessare, ipso jure sit factus infam- is, nec ad publica officia, seu consilia, nec ad testimo- nium admittatur. Sit etiam intestabilis, ut nec testamenti habeat factionem, nec ad hæreditatis successionem acce- dat. Nullus præterea ipsi super quocumque negotio, sed ipse aliis respondere cogatur. Quod si fortè judex ex- titerit, ejus sententia nullam obrineat firmitatem, nec causæ aliquæ ad ejus audientiam perferantur. Si fuerit advocatus, ejus patrocinium nullatenus admittatur. Si tabellio, instrumenta confecta per ipsum nullius penitus sint momenti, sed cum auctore damnato damnentur: & in similibus idem præcipimus observari. Si verò clericus fuerit, ab omni officio & beneficio deponatur. Si qui au- tem tales, postquam ab Ecclesia fuerint denotati, evitare

Fautorum pœna.

contem

contemplerint, excommunicationis sententia percillantur, alias animadversione debita puniendi. Qui autem iuveni fuerint sola suspitione notabiles: nisi iuxta considerationem suspitionis, qualitatemque personarum propria innocenciam congrua purgatione monstraverint; anathematis gladio foriantur, & usque ad satisfactionem condignam ab omnibus evitentur: ita quod si per annum in excommunicatione perstiterint, ex nunc vel heretici condemnentur. Item proclamationes, aut appellationes huiusmodi personarum minime audiantur. Item Iudices, Advocati, & Notarii nulli eorum officium suum impendant alioquin eodem officio perpetuo sint privati. Item Clerici non exhibeant huiusmodi pestilentibus Ecclesiastica Sacramenta, nec eleemosynas, aut oblationes eorum recipiant. Similiter hospitalarii, aut templarii, ac quilibet regulares alioquin suo priventur officio, ad quod nunquam restituantur absque indulto Sedis Apostolicæ specialis. Item quicumque tales præsumperint Ecclesiasticæ tradere sepultura, usque ad satisfactionem idoneam, excommunicationis sententiæ se noverint subiacere, nec absolutionis beneficium mereantur; nisi propriis manibus publicè extumulent, & projiciant huiusmodi corpora damnatorum, & locus ille perpetua careat sepultura. Item firmiter inhibemus, ne cuiquam laicæ personæ liceat publicè vel privatim de Fide Catholica disputare. Qui verò contrafecerit, excommunicationis laqueo innotetur. Item si quis hereticos sciverit, vel aliquos occulta conventicula celebrantes, seu à communi conversatione fidelium, vita & moribus dissidentes, eos studeat indicare confessori suo, vel alii, per quem credat ad Prælati sui, & Inquisitorum heretici pravitatis notitiam pervenire alioquin excommunicationis sententia percussatur. Heretici autem & receptatores, defensores, & fautores eorum, ipsorumque filii usque ad secundam generationem, ad nullum Ecclesiasticum beneficium, seu officium admittantur. Quod si secus actum fuerit, decernimus irritum & inane. Nos enim prædictos & quoscumque viros Ecclesiasticos, qui ad preces huiusmodi pestilentium personarum dignitates, personatus, & quæcumque alia Ecclesiastica beneficia sunt adepti, ex nunc privamus taliter acquisitis: volentes ut tales, & habitis perpetuo careant, & ad alia vel similia nequaquam in posterum admittantur. Illorum autem filiorum emancipationem nullius esse momenti volumus, quorum parentes post emancipationem huiusmodi ad invicem superstitionis hereticæ, à via declinasse constiterit veritatis.

Datum Anagninæ, xvij. Kal. Julii, Anno 11.

De P. A. 11. c. 15. Julii.

XIX. Inquisitores hereticæ pravitatis, prædicent contra hereticos. Et voventes se auxilio ipsorum Inquisitorum, recipiant in societatem Crucesignatorum pro Sanctæ Inquisitionis præsidio institutam, cum indulgentiarum, & privilegiorum concessione.

Non absimile rescriptum ejusdem Pontificis, est supra constit. 17. Vt nihil præced. Et vide etiam infra constit. 16. Alex. IV. Firmissime, & Urbani IV. constit. 1. Licet.

Huiusmodi Crucesignatorum privilegia, quatenus Concilio Tridentino non adversentur, Pius V. confirmavit in ejus constit. 116. Sacrosanctæ.

Alia A. D. 1574.

I N N O C E N T I V S E P I S C O P V S,
Servus Servorum Dei: Dilectis filiis, fratribus Ordinibus Predicatorum Inquisitoribus hereticæ pravitatis, presentibus & futuris in Lombardia, & Marchia Iannensi, Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Exordium.

Malitia huius temporis in diversis Mundi partibus & maxime in Provincia Lombardia, perverforum morum peperit corruptelam, ex quibus lethifera pestis hereticæ pravitatis abundantius solito noscitur pullulasse. Ad extirpationem igitur ejusdem pestis, iuxta officii nostri debitum ex animo intendentes, volumus adversus

hujusmodi iniquitatis operarios, qui massam catholicam puritatis fermento propriæ contagionis inficiunt, fideles confundant, stentque nobiscum pro Evangelicis, quas professi sunt, legibus defendendis, salubribus adhortationibus incitari.

Statutus Inquisitionis de quo in rub.

§. 1. Quocirca discretioni vestræ per Apostolica scripta districtè præcipiendo mandamus, in remissionem vobis peccaminum injungentes, quatenus in locis ubi contra hereticos vobis Inquisitionis officium est commissum, curetis singuli opportuna instantiâ, contra eosdem hereticos, eorumque fautores, proponere populis publicè verbum Crucis: & eos qui tacti zelo fidei ad extirpandam pravitatem eandem votum assumpserint, crucis caractere consignare.

Indulgentia pro eis, & audientibus eorum prædicationem.

§. 2. Vt autem vobis de prædicatione huiusmodi, & fidelibus, qui ejusdem Crucis ob hoc votum assumpserint, copiosæ mercedis præmium fidelibus, illam indulgentiâ; illudque privilegium elargimur, quæ transeuntibus in Terræ Sanctæ subsidium, in generali Concilio conceduntur. Cum autem huiusmodi Crucis verbum per vos proponi contigerit, relaxandi omnibus verè penitentibus & confessis, qui ad audiendum verbum ipsum devotè affuerint, quadraginta vel viginti dies de injunctis penitentibus, libera sit vobis & singulis vestrum de nostra concessione facultas, Quod si forte, quod non credimus aliqua Civitas, Communitas, vel persona, cujuscumque conditionis, vel gradus, huic tam salubri negotio se opponere, seu illud præsumperit aliquatenus impedire, ut per vos, vel per alios auctoritate nostra ad hoc deputatos, vel in posterum deputandos, libere procedi non valeat in eodem: imò si quicumque requisiti illud fovere neglexerint, & juxta officium & posse suum studiosè juvare; contra eos tanquam defensores & fautores hereticorum sublato appellationis obstaculo, vos vel vestrum singuli auctoritate nostra intrepidè procedatis. Contra quos, prout audacia ipsorum exegerit, Reges & Principes Christianos, necnon Crucesignatos pro Terræ sanctæ successu, curabimus invocare: cum non minus expediat, imò magis, fidem in locis propè politis, quam procul distantibus defendere.

Facultas Inquisitionis absolventis Crucesignatos.

§. 3. Porro non solum Inquisitionis vobis super hereticæ pravitatis commissæ, sed & huiusmodi prædicationis crucis officium in manibus vestris, congruis fautoribus adjuverit, absolventi juxta formam Ecclesiæ, omnes qui contra pravitatem hereticam assumpserint signum Crucis, ab interdicti, suspensionis, & excommunicationis sententiis canonis, & præsertim ab aliis, quas pro incendiis, vel effractionibus Ecclesiarum, seu injectione manuum violenta in personas Ecclesiasticas incurrerunt, & aliis quoque sententiis à nobis, vel auctoritate nostra generaliter promulgatis, nisi adeò gravis & enormis excessus fuerit personarum, quod ab his oporteat absolutionis beneficium per Sedem Apostolicam obtineri. Necnon & ab illis sententiis, quas adherendo & favendo contra Ecclesiam quondam Friderico, se tum pro Imperatore gerenti, seu Conrado nato ejus, vel ipsorum fautoribus incurrerunt. Egilino de Romanis, Vberto Marchioni Palavicino, Marchionibus, Comitibus, & Baronibus, Capitaneis, Potestatibus, rectoribusque Civitatum atque locorum, similibusque personis, qui in Ecclesias, & personas Ecclesiasticas sæva exercuisse noscuntur, aut eorum bona nequiter occupasse, dumtaxat exceptis: Dummodo assumpto crucis signaculo, votum huiusmodi, qui absoluti fuerint, efficaciter prosequantur; & ipsi cavéant, quod de cætero contra Ecclesiam nunquam erunt. Et tam ab ipsis, quam ab aliis præmissis, plena de damnis & injuriis, propter quæ excommunicati noscuntur, satisfactio, vel satisfaciendi sufficiens securitas impendatur. Necnon & dispensandi cū Clericis, super irregularitatibus, quas celebrando divina ligati sententiis canonis contraxerunt. Commutandi quoque vota eorumdem Crucesignatorum voventium, & votorum qualitate pensata: Terræ sanctæ votis, aliisque perpetuis quæ commutationis non admittunt remedium, dumtaxat exceptis. Concedendi quoque Crucesignatis eisdem, quod tempore generalis interdicti possint interesse divinis officii, & Ecclesiastica Sacramenta recipere in locis quibus

quibus eadem ex indulto Sedis Apostolicæ celebrantur. Dummodo in præmissis casibus, si Ecclesiasticis tenentur ligati sententiis, prius absolutionis beneficium assequantur, vobis & singulis vestrum auctoritate præsentium, concedimus facultatem.

Dat. P. A. 11. die 10. Iulii. Datum Anagninæ, 13. Kalendas Iulii, Pontificatus nostri Anno undecimo.

XX. Convocatio Abbatum & Priorum Angliæ ad generale Concilium Lugdunense primum, pro die 24. Junii 1243

Generalis interdictio Bulla, usque modo à me diligenter perquisita, adhuc desicit.

Edita A. D. 1243.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Abbatibus, & Prioribus per Angliam constitutis, Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Exordium.

DEI virtus, & Dei sapientia, ejus ineffabili subiecta sunt omnia Majestati, à foundationis initio splendore virtutum suam illustravit Ecclesiam. Et sic insignem reddidit singularis privilegio potestatis, ut per sejus & ministerium suum iustitia consequatur effectum, & sedato bellorum turbine, mundo possit tranquillitas provenire.

Causa huius interdictiois Concilii generalis, ad quod Reges, & Prælatos convocavit. Id prout per alias f. c. 11. l. 1. etas. quas nup. invenit.

§. 1. Hujusmodi enim præminentiam dignitatis dum nos reverenter attēdimus, qui regimini generalis Ecclesiæ, licet immeriti, divina providentia præsidemus, reddimur corde solliciti, quod tēpestatis horror, qua ipsa turbatur Ecclesiæ, & Religio Christiana concutitur, per nostræ provisionis auxilium cælesti pietate propria propulsatur. Hinc est quod nos, ut ipsa Ecclesiæ per fidelium salubre consilium & auxilium fructuosum, status debiti possit habere decorem, ac deplorando Terræ sanctæ discrimini, & afflictio Romano Impetio propter valeat subvenire, ac invenire remediū contra Tartaros, & alios contempores fidei, ac persecutores populi Christiani, necnon pro negotio quod inter Ecclesiam & Principem vertitur, Reges Terræ, Prælatos Ecclesiarum, & alios Mundi Principes duximus advocandos.

Convocatio Abbatum & Priorum Angliæ ad idem Concilium pro die 24. Junii.

§. 2. Rogamus etiam devotionem vestram, & hortamur attentè, per Apostolica vobis scripta præcipiendo mandantes, quatenus ad præsentiam nostram omni profusus occasione postposita, usque ad proximum festum S. Joannis Baptistæ, personaliter venite curetis. Ut ipsa Ecclesiæ ex vestræ visitationis honore spirituale gaudium, & ex nostra industria consilium percipiat profuturum.

Indicatio quod Principem dissidentem ab Ecclesiæ ad istud Concilium citavit, intelligit de Friderico Imperat.

§. 3. Scituri quod nos dictum Principem in prædicatione nostra citavimus, ut per se vel per suos Nuntios in Concilio celebrando compareat, responsurus nobis, & aliis qui aliquid contra ipsum duxerint proponendum, & satisfactionem idoneam præstaturus.

Medicitas personarum & electionū præcipitur.

§. 4. De personarum autem, & electionum moderato numero, illam cum veneritis providentiam habeatis, quod vestris Ecclesiis nimis non sitis onerosi.

Dat. P. A. 2. die 30. Ian. * alius Edm. mundi aut Edmundi.

Datum Lugduni 3. Kalendas Februarii, Pontificatus nostri Anno 2. Canonizatio S. Edmundi * Cantuariensis Archiepiscopi, cum institutione suæ Festivitatibus pro die 16. Novembris.

Fuit etiam canonizatus postea Ricardus, qui Edmundi Vicarius fuit, ab Urbano IV. in eius const. 3. Exulcet, hic sup. pag.

Edita A. D. 1247.

INNOCENTIVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis fratribus, Archiepiscopis & Episcopis, & dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Præpositis, Archiepiscopis, & aliis Ecclesiarum Prælati, ad quos

littera ista pervenerint: Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

§. 1. NOVUM Matri Ecclesiæ gaudium, novi Sancti celebritate, jocunde læti referimus. Grande à cælesti Collegio, de Collegæ novi consortio agi festum exultanti animo nuntiamus. Gaudet quidem Ecclesiæ se talem ac tantum produxisse filium, qui alios factæ conversationis exemplo dirigat, & percepto jam beatitudinis præmio firmam spem eis tribuat de salute. Lætatur nimirum se tam clara sobole illustrata, quæ digno ab omnibus attollenda præconio, & devota veneratione colenda, manifestè declarat, ad hæreditatis æternæ participiū admittendos, qui ipsam Matrem Ecclesiam fide ac opere profitentur, & nullos in supernam posse gloriam, nisi per eam, tanquam Regni cælorum clavigeram, introire. Gaudet cælestis Patria nobilis habitatoris adventu, expectumque colonum fidei suis incolis noverit adunari. Exultant cives cælestes de celebris aggregatione concivis, de condigno cæli consorte nuper ipsis habito psallat Sancti. Exurgite igitur & vos fidei zelatores, & unà cum Ecclesiæ Matre nostra lætamini de magnificentia & exultatione confratris. Affluite gaudio, & spem tutam affumite de condigena terrenorum, facta compatriota cælestium. Exultate ingenti lætitia, quod novellus vobis apud Deum patronus accrevit, qui adest coram ipso pro salute nostra placidus intercessor.

Exultatio de sancto B. Edmundi.

§. 2. En liquidem B. Edmundus Archiepiscopus Cantuariensis salubriter pensans, ad factorem suum facturam affectu dirigi naturali, naturamque collapsam reparatorem debere recognoscere proprium Creatorem, & Redemptorem suum affectuose, ac studiosè quæsit. Rectæ namque intentionis lumen bajulans, ad ipsum perfectorum operum processit gressibus salutis, semitam aliis & splendore vitæ, ac doctrinæ claritate demonstrans. Unde horum trium, intentionis puræ, perfecti operis, & recti sermonis dulci concordia, velut delectabili psallens tripudio, tribus hostibus, Carne, Mundo, Dæmone, virtute perseverantiæ superatis, digne meruit veræ fidei, securæ spei & fervidæ charitatis ternario insignitus, summæ Trinitatis arce, trino electorum, Virginum scilicet, continentium, & conjugatorum ordine præparata palma victoriæ honorari.

Qui, pro ditionis, usque ju opus suæ se curat.

§. 3. Et nunc de suis actibus aliquid dicamus, licet ipsius vita, quo plenius exponitur, eo relatoris gustu plus dulcescat, magisque delectet animos auditorum. Ab annis teneris filii Dei tenerè diligens, eum postmodum tenere corde non desit, quia ipsum tenellæ mentis tabulæ stylo rectæ considerationis inscripsit. Quinimò quantum majori profecit ætate, tanto pleniori cognitione in amorem ejus exarsit. Et ne fervor spiritus suæ carnis extingueretur ardore, sed mortificatione potius accederetur, ipsius assidui eam asperitate cilicii edomans, ejus libidini arctæ abstinentiæ nexibus alligavit, ut non suo ducta voto, sed spiritus volūtate, ad licita tute pergeret, & providè ab illicitis declinaret. Nā districtis corpus maceravit jejuniis, antiquorum observantiæ novorū austeritatē, quæ sibi metipsum indixerat, superaddens, dum delicioforum ciborum oblectatione despecta, refectioe contentus humilium communium, jejuniorum temporibus à permissis etiam elegit jejunare cibariis, & certis insuper in hebdomada diebus amplius abstinere. Sōni quoque prolixitatem odiens, diuturnis vacabat, vigiliis, excussioque torpore, orationi sedulo insistebat. Cubiliis enim sprete molliæ, ne requie delicata lentesceret, illā membris indulgebat jacēdo quiete, ut brevi sopore refectus, protinus surgeret, seque genuflexionibus, & orationibus diutius deputaret. Ab initio autem viarum suarum sic mundè usque in finem incedere studuit, quod mundo vitato lubrico, in lutum non defluens volūtatis, munditiæ nitore præfulsit. Quid amplius? contrivit fragile carnis vasculum, ut in eo thesaurum animæ sibi creditum cautius conservaret. Doctor verò præclarus, ac prædicator eximius & auditorum mentibus scientiæ lumen infudit, & peccatoribus fidelium (avulsis vitiorum tribulis) semina virtutum injecit. Humilitate quippe sublimis, mansuetudine placidus, patientia fortis, benignitate affabilis, pietate

Vi. ead. pluribus tuis in mit.

pietate condolens, misericordia ignoscens & multiplici elemosynarum irriguo in subventionem affluens egenorum. Et ut gestorum suorum multitudinem succincta relatione teximus, sic Jesum firma credulitate cognovit, & agnitum sincero corde dilexit, ac dilectum totis votis ambivit, quod mundo, & eis quæ in mundo sunt, penitus vilipensis, ad cælestia cunctis studiis inhiavit. Sategens se suo nomini actibus coopere, ut sicut vocabatur Eadmundus, sic ei vel criminum labe mundum, vel è mundo abductum, seu extra mundi amplexus positum operum testificatione probaret. Vnde tanquam spiritualis homo Eadmundus à carnis cõtagnis in extremis agens, & corpus Christi sibi delatum reverenter adorans, hæc verba omni attentione notanda, mira protulisse compunctione aperte monstratur. Tu es in quem credidi, quem prædicavi, quem docui. Et tu testis es mihi, quod nihil aliud, nisi te Domine, in terra quæsi. Sicut tu scis quod nihil volo, nisi quod tu vis, fiat voluntas tua.

§. 4. Verùm cum vivens Dei Ecclesiam præclaris illuminasset meritis, mortuus suæ claritatis radios non subtraxit, sed quum functus hac vita, veriùs viveret quam vixisset, eam postmodum illustravit fulgore luminis plenioris. Non enim voluit Dominus sanctitatem mudo supremi tanti viri, quin sicut pluralitate innotuerat meritorum, sic miraculorum diversitate pateret, ut qui tota ipsi devotione coluerat, jam secum regnans, venerabiliter coleretur. Nam cæcis lumen restituit. Et quod est gloriosius, de cuiusdam oculis innata cæcitatibus tenebras infusi visus perspicuitate fugavit. Alii cujus linguam natura diutina taciturnitate ligaverat, liberam loquendi tribuit, solvitque silentio facultatem. Leprosam, quandam squamis lepræ mox decidentibus subita, & mirabili absterione mundavit; tremula paracleti membra firmavit consolidatione nervorum, contractis, artuum extensione subvenit, tumorem hydropisum, corporis extensione curavit, & quandam senilis ætatis veteri gibbositas inflexam, restituit, recta sursum ejus facie, sanitati. His & aliis quamplurimis coruscavit miraculis manifestis, quorum seriem non duximus præsentibus inferendam. Convalescit ex ipsis fides Catholica, Judæorum pertinacia erubescit, confunditur Hæreticorum fallacia, obstupescit ignorantia Paganorum.

§. 5. Canter itaque Cantuariensis Ecclesia laudis divina canticum, quod inter alias modernis temporibus venerabilibus est decorata Patronis, unius quidem rubricata martyrio, & cõfessione alterius candidata. Exulter pleno gaudio fertilis Cantuaria, quod ab Ecclesiæ suæ arca, tam purum granum transmittit ad horrea summi Regis, Lateran. & Pontiniacense Monasterium, quod & talium & tantorum Patrum metuit honorari præsentia, dum unus ibidem diu degens illud suæ vitæ moribus nobilitavit, & alter illoc accedens, ipsum reddita cælo anima, suis corporis thesauro ditavit, ut quasi adimpleretur quod ipse gloriosus Martyr Thomas videlicet post longam moram, quam exilii sui tempore in eodem continuavit Monasterio, cum ipsis Monachis de multa honorificetia, charitative sibi ab eis exhibita, respondere juxta voti sui plenitudinem non valeret, dixisse asseritur, quod esset sibi alius succellurus, qui condignam ipsis retributionem rependeret pro eadem. Porro quia quos Omnipotens Deus perpetuæ corona gloriæ in cælis magnificat summæ devotionis studio ab hominibus in terris convenit venerari (ut quò solemnibus fideles Sanctorum colunt memoriâ, eo dignius eorum patrocinium promerentur.)

§. 6. Nos de sanctitate vitæ, ac veritate miraculorum ejusdem Sancti Eadmundi, curiosæ inquisitionis solentitate, ac districti examinis discussione præmissis, plenariâ certitudinem obtinentes, ipsum de communi Fratrum nostrorum, & prælatorum omnium tunc apud Apostolicam Sedem existentium consilio, & assensu, in dominica de Adventu qua cantatur, Gaudete in Domino semper. Sanctorum Catalogo adscribendum, vel jam adscriptum duximus nuntiandum.

§. 7. Ideoque universitatem vestram monemus, & exhortamur attente per Apostolica scripta mandantes quatenus xvj. Kal. Decembris (cum tunc felix ipsius anima de carnis liberata carcere, ad ultra conscendens, aulâ ce-

lestem adiverit, paradisi deliciis fruitura) festum ejusdem devotè, ac solemniter celebretis, faciatisque vos Praeres Archiepiscopi, & Episcopi per vestras Civitates, & Dioceses à Christi fidelibus veneratione congrua celebrari, ut pro ejus interventu, & hinc ab imminetibus possitis periculis erui, & in futuro salutis præmium consequi sempiternæ.

§. 8. Cæterum ut ad venerabile ejus sepulchrum ferventiùs, & copiosius Christiani populi confluat multitudo, ac celebriùs ejusdem Sancti agatur solemnitas, omnibus verè poenitentibus, & confessis, qui cum reverentia illuc in eodem festo, annuarim accesserint ipsius suffragia peturi, de omnipotentis Dei misericordiâ, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, unum annum, & xl. dies, accedentibus verò annis singulis ad prædictum sepulchrum infra ejusdem Festi octavas xl. dies de injuncta sibi poenitentia relaxamus.

Datum Lugduni 3. Idus Januarii Pontificatus nostri, Anno 4.

ALEXANDER V. PONT. CLXXXIII. ANNO DOMINI MCCLIV.

Alexander Quartus, ex Civitate Anagninæ, Raynaldus antea vocatus, Philippi ex Comitibus Signinæ filius, Episcopus Cardinalis Ostiensis, & Veliternus. Creatus Neapoli, 8. Kalend. Januarii, anno Domini 1254. Vixit annos sex, menses quinque, dies 5. Creavit Cardinalem unum. Obiit Viterbii, anno 1261. 8. Kal. Junii; & in Ecclesia Cathedrali S. Laurentii sepultus fuit. Vacavit Romana Sedes menses tres, dies tres.

Confirmatio Ordinis Fratrum & Militum Hospitalis Leproforum S. Lazari Hierosolymitani, sub Regula S. Augustini.

Quod statum huius Militiæ plenè dicam infra in consuet. 28. Pii V. Sicuti

ALEXANDER EPISCOPVS, Servus Servorum Dei, Magistro, & Fratribus Hospitalis Leproforum Sancti Lazari Hierosolymitani Ordinis Sancti Augustini.

U m à nobis petitur, &c. Ea propter dilecti in Domino filii vestris justis postulationibus grato concurrentes assensu, Regulam B. Augustini, quam vos asseritis esse professos, sicut eam hæcenus servastis, vobis auctoritate Apostolica confirmamus atque communimus, eadem auctoritate nihilominus statuantes, ut regula ipsa à vobis & successoribus

Visitantibus eius sepulchrum indulgentias largitur.

D.P. A. 4. die 11. Januarii.

Approbat.

post obitum

inque Cælestis

Et hic Pontifex

Et inque festum die 10. Novembris obiit.

foribus vestris, perpetuis futuris temporibus observetur. Nulli, &c. Datum Neapoli 11. Aprilis, anno primo.

II. Declaratio quorundam articulorum contentorum in const. 9. Innoc. I V. contra Hæreticos, quæ est sup. Ad extirpanda.

Edita An. D. 1255. & 1257. ALEXANDER EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Fratribus Ordinibus Prædicatorum, Inquisitoribus Hæreticorum in Provincia Lombardia. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Dubium sup. §. Idem quæ quæ & §. Teneatur fuit

Cum secundum tenorem constitutionum vel record. Innocentii Papæ prædecessoris nostri, quas in capitularibus Civitatum & locorum Italiae annotari mandavit, contineatur quod quilibet Potestas seu Rector cuiuslibet civitatis seu loci, infra tertium diem post introitum regiminis sui, duodecim viros probos & Catholicos, & duos Notarios, & duos servitores, vel quotquot fuerint necessarii, instituere teneatur, quos Diccæsanus si præsens extiterit, & interesse voluerit, & duo Fratres Prædicatores & duo Minores (ad hoc à suis Superioribus, si conventus ibi fuerint eorundem Ordinis deputati) duxerint eligendos, per quos inquirantur Hæretici, & etiam capiantur. Teneatur insuper idem Potestas, vel Rector infra decem dies sui regiminis, syndicare præcedentem proximè Potestatem, vel Rectorem, & etiam ejus Assessores per tres viros Catholicos & fideles, electos ad hoc per Diccæsanum, si fuerit præsens, & per Prædicatores & minores de omnibus quæ in const. præfatis & legibus quæ contra Hæreticos & eorum complices editis continentur. Et sicut ad audientiam ipsius nostri Prædecessoris pervenit, earundem constitutionum super his plerumque impeditur effectus, pro eo scilicet quod interdum illi, qui prædictos viros debent eligere, electioni hujusmodi non possunt interesse, vel nolunt.

Declaratio dictorum dubiorum.

§. 1. Nos ad instar Prædecessoris ejusdem, super his sicut convenit providere volentes, statim, ut si Diccæsanus, & Fratres Minores, prædictæ electioni prædictorum virorum noluerint, vel non potuerint interesse per aliquem vestrum, seu illos quibus id duxeritis committendum in locis, in quibus Inquisitionis officium exercetis, eligere personas, seu viros hujusmodi liberè valeatis, vobis & vestrum singulis auctoritate præsentium indulgemus. Non obstante juramento, quod prædicti Potestates & Rectores de observandis præfatis constitutionibus exhibere tenentur, à quo ipsos, quantum ad hos articulos sive casus, duximus absolvendos. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis, &c. Si quis autem hoc attentare præsumperit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, &c.

D. P. A. I. die 30. Apr.

Dat. Neapoli, 2. Kalend. Maii, Pontificatus nostri anno primo.

Sequuntur alie declarationes d. Bulla Innoc. IV.

Edita An. D. 1257.

ALEXANDER EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Fratribus Prædicatoribus, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, in Lombardia & Marchia Iannensi: Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Policis recordationis Innocentius Papa prædecessor noster, dudum constitutiones quasdam edidit, secundum quas rigor debet exerceri canonicus, in extirpandis ex agro fidelium zizaniis hæreticæ pravitatis; quarum aliquæ videntur ambigæ, super quibus nostræ responsionis oraculum implorastis. Ne igitur ipsarum constitutionum obscuritas, commissæ vobis sollicitudini perniciosas, vineæ Domini piè persequendi capiendique vulpeculas, obstaculum objiciat tarditatis, quinque ipsarum constitutionum capitula, quæ vobis dubia videban-

tur, auctoritate præsentium, de fratrum nostrorum consilio, duximus declaranda.

§. 1. Primum sanè dubitationis vestræ capitulum continet, quod tam duodecim viri, quam notarii & servitores eorundem, ad capiendum hæreticos deputati simul & divisim plenariam præcipiendi, sub pœna & banno, quæ ad officium suum pertinent, habeant potestatem. Potestas verò talis loci, vel Rector, teneatur habere firma & rata omnia præcepta, quæ occasione officii sui fecerint duo ex ipsis officialibus, sive plures, & pœnas exigere non servantium.

Dubium §. Officiis.

§. 2. Hoc itaque quod de pœna & banno dictum est, de illis dumtaxat interpretamur intelligi, quæ consequenter in eisdem constitutionibus sunt expressæ. Possunt autem prædicti Officiales, Communitati, Burgo, & Villæ præcipere sub pœna & banno, usque ad duascentas marchas argenti, & ultra ad arbitrii Potestatis loci ejusdem, quod Potestati, vel Diccæsanò, aut ejus Vicario, seu Inquisitoribus hæreticorum, præsentabunt infra præfigendum eis terminum competentem, omnes hæreticos & hæreticas, quos dicti officiales duxerint assignandos. Et potestas loci à non servantibus, pœnam hujusmodi exigere teneatur.

Declaratio

§. 3. Secundum vero est, quod domus, in qua prohibiti fuerint hæreticorum captores, sine spe reedificandi, funditus destruat, & bona quæ ibi reperta fuerint, sicut capientium, ac si hæretici fuissent ibidem inventi.

Dubium §. Et Dicitur

§. 4. Quodque habet, quod domus in qua repertus fuerit aliquis hæreticus seu hæretica, sine ulla reedificandi spe, funditus destruat, nisi dominus domus ibidem procuraverit reperiri, & si dominus domus illius alias domos habuerit contiguas illi domui, omnes illæ domus similiter destruantur, & bona quæ fuerint inventa in domo illa, & in domibus illi adhaerentibus publicentur, & sicut auferentium, nisi auferentes fuerint in officio constituti.

Et sup. §. Dicitur

§. 5. Hæc autem duo capitula uno declarationis Sedis Apostolicæ radio lucidantes, volumus absolvere, ut pœna taxata per constitutiones easdem in præfatis casibus infligatur, nisi Diccæsanus, vel in eorum absentia, Vicariis ipsorum, unà cum Inquisitoribus Inquisitorum vel solis ipsis Diccæsanis: (cum ipsorum Inquisitorum præsentia de facili haberi non poterit) legitime constitit præfatarum domorum dominos in his casibus penitus innocentes, & prorsus inculpabiles extitisse: ac etiam eos non esse credentes, vel receptatores, aut defensores, sive fautores hæreticorum, seu de hæretica labe suspectos. Bona verò quæ inventa fuerint in domibus supradictis, debent in his casibus similiter publicari, nisi legitime constitit per testes fide dignos, & omni exceptione majores, ipsa bona esse aliarum personarum, quam dominorum domorum earundem.

Declaratio

§. 6. Quartum verò vestræ dubitationis capitulum enodamus, quod videlicet, si dominus domus, pro eo, quod in ipsa repertus fuerit hæreticus, vel hæretica, sine spe reedificationis funditus destruendæ, habeat alias domos illi domui demoliendæ contiguas, omnes illæ similiter destruantur.

Dub. sup. §. Dicitur

§. 7. Illud de appendiciis domus illius debere intelligi declaramus, ut scilicet domus illa cum aliis ejusdem domui ipsi contiguas, hoc est ipsa, & ipsius etiam appendicia, cum eadem sive in domo, sive in appendiciis ejus, hæreticus vel hæretica repertus fuerit, destruantur, & domus, quamvis diversis mansionibus distinguatur, una nihilominus sit censenda.

Declaratio

§. 8. In quinto autem dubitationis capitulo legitur, quod teneatur potestas, seu Rector, infra decem dies sui regiminis syndicare præcedentem proximè potestatem vel Rectorem, & ejus etiam Assessores, per tres viros Catholicos & fideles, electos ad hoc per Diccæsanum, & per fratres Prædicatores & Minores, de omnibus his, quæ in statutis ipsis, sive constitutionibus & legibus contra hæreticos, & eorum complices editis continentur.

Dubium §. Teneatur

§. 9. Hunc itaque dubitationis articulum declarantes respondemus, quod unà cum Diccæsanò loci, fratres prædictorum Ordinum à Priore & Guardiano suis, vel ab eorum

Declaratio

eorum altero, si ibidem alterius duntaxat eorundem Ordinum conventus extiterit, assumendi, viros eligant supradictos. Si vero neutrius Ordinis conventus ibi forsitan habeatur, ad solum Diocesanaum eorundem virorum electio pertinebit.

§. 10. Quocirca discretioni vestrae per Apostolica scripta mandamus, quatenus eadem capitula constitutionum praedictarum accipientes, juxta declarationis Apostolicae intellectum, tenorem praesentium, simul cum eisdem constitutionibus, faciatis de verbo ad verbum in capitularibus civitatum ad tollendas de aliorum cordibus ambiguitates hujusmodi, annotari.

Dat. Lateran. 2. Non. Martii, Pontific. nostri anno 3.

II. Canonizatio S. Clarae de Civitate Assisi, Ordinis Monialium S. Francisci, ejusque adscriptio in Catalogo Sanctarum Virginum, cum ipsius Festivitatis institutione pro die 12. mensis Augusti.

De Regula Monialium, & Fratrum S. Francisci, ejusque aliis regulis, plenè notavi sup. in const. 5. Honor. III. Solet, fol...

ALEXANDER EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Venerabilibus Fratribus universis Archiepiscopis & Episcopis per Regnum Francia constitutis: Salutem & Apostolicam benedictionem.

CLARA claris praecleara meritis, magnae in caelo claritate gloriae, ac in terra splendore miraculorum sublimium clarè claret. Clarae hujus arcta & alta religio, hic coruscet, hujus fursu aeterni praemii radiat magnitudo, hujus virtus signis magnificis, mortalibus illucescit. Huic Clarae intinlatum fuit summæ privilegium paupertatis. Huic in excelso penditur inestimabilis copia thesaurorum, huic à Catholicis plena devotio, & honoris cumulus exhibetur, hanc Claram in alto divinae lucis clarificat plenitudo. Hanc Christianis populis prodigiorum ejus insignia stupenda declarant. O Clara multimodè titulis praedita claritatis. Ante conversionem tuam utique clara, in conversione clarior, in claustrali conversatione praecleara, & post decursum vitae praesentis spatium, clarissima illuxisti. Ab hac inter amoenitates caelestes suave lilium virginittatis offertur. Ab hac Clara clarum ætatis exemplum speculum huic saeculo prodit. Ab hac in terris manifesta subventionum remedia sentiuntur. O admiranda Clarae beata claritas, quae quanto studiosius per singula quaeritur, tanto splendidiore in singulis invenitur. Emicuit hac inquam in hoc saeculo, in religione praefulsi, in domo illuxit ut radius, in claustris coruscavit ut fulgor, emicuit in vita, post mortem irradiat, claruit in terra, in caelo reletet. O quanta hujus vehementia luminis, & quàm vehemens istius illuminatio claritatis. Manebat quidem hac lux secretis inclusa claustralibus, & foras micantes radios emittebat. Colligebatur in arcto cœnobio, & in amplo saeculo spargebatur. Servabatur intra, & extra manebat. Latebat namque Clara, sed ejus vita patebat. Silebat Clara, sed sua fama clamabat. Celabatur in cella, & in Urbibus docebatur. Nec mirum, quia lucerna tam accensa, tam lucens, abscondi non poterat, quin splenderet, & clarum in domo Domini daret lumen. Nec recondi poterat vas tot aromatum, quin fragraret, & suavi odore dominicam respergeret mansiorem. Imò cum in angusto solitudinis reclusorio alabastrum sui corporis hac durè contereret, tota omnino Ecclesiae aula sanctitatis ejus odoribus replebatur.

§. 1. Sanè cum ipsa dum adhuc puella esset in saeculo, hunc Mundum fragilem & immundum, mundo calle ab ætate tenera transilire studeret, & pretiosum suae virginittatis thesaurum, illibato semper pudore custodiens, claritatis & pietatis operibus vigilanter intenderet, ita quod & ex ea grata & laudabilis ad vicinos & alios fama prodiret, Beatus Franciscus audito hujus famae praeconio, cepit confestim hortari eam, & ad Christi perfectam inducere servitute. Quae sacris illius monitis mox adherens, & mundum cum terrenis omnibus penitus abdicare, ac soli Domino in paupertate voluntaria famulari desiderans, hoc suum fervens desiderium, quàm cito potuit adimplevit.

Quam inducere servitute. Quae sacris illius monitis mox adherens, & mundum cum terrenis omnibus penitus abdicare, ac soli Domino in paupertate voluntaria famulari desiderans, hoc suum fervens desiderium, quàm cito potuit adimplevit.

§. 2. Quae tandem cuncta sua bona, ut una secum quicquid etiam habebat, Christi obsequio deputaret, in elemosinas, & pauperum subsidia distribuit & convertit.

§. 3. Cumque de saeculi strepitu fugiens, ad quandam campestem declinasset Ecclesiam, & ab ipso B. Francisco sacra ibi recepta tonsura, processisset ad aliam, consanguineis ejus ipsam exinde reducere molientibus, illa protinus amplectens altare, pannosque apprehendens ipsius, crinium sui capitis incisura detecta, eisdem consanguineis in hoc fortiter restitit & constanter, quia cum jam esset mente integra juncta Deo, pati non poterat ab ejus servitio se divelli. Denique cum ad Ecclesiam S. Damiani extra Civitatem Assisinatam unde traxit originem, per eundem B. Franciscum adducta fuisset, ibi ei Dominus ad amorem & cultum assiduum sui nominis, plures socias aggregavit. Ab hac siquidem insignis & Sacer Ordo S. Damiani per Orbem jam longè diffusus, salutare sumpsit exordium. Hæc, adhortante ipso B. Francisco, huic novae sanctaeque observantiae sequendum dedit initium. Hæc hujus magnae religionis fuit primatum & stabile fundamentum. Hæc hujus alti operis lapis extitit primitivus. Hæc genere nobilis, sed conversatione nobilior, virginittatem quam prius etiam custodiverat, sub hac sanctimoniae regula praecipue conservavit.

§. 4. Hanc postmodum religionem, mater ejus Hortulana nomine, piis intenta operibus, ipsius natae sequendo vestigia, devotè suscepit, in qua demum hæc optima hortulana, quae in horto dominico protulit talem plantam, conclusit feliciter dies suos. Post aliquos vero annos, ipsa B. Clara, Monasterii & Sororum regimen, nimia ejusdem S. Francisci devicta importunitate, recepit.

§. 5. Hæc utique fuit atbor proceræ, & eminens, longius distensa ramis, quae in agro Ecclesiae dulcem fructum religionis attulit, & ad cujus delectabilem umbram, sub illius amoenitate fructum hujusmodi libaturae concurrerunt undique multae alumnae fidei, & concurrunt. Hæc fuit nova mulier Vallis Spoletanae, novum aquae vitalis fontem ad refectorem animarum & commodum propinavit, qui jam per diversos rivulos in territorium Ecclesiae derivatus, plataria religionis infudit. Hæc fuit altum sanctitatis caudalabrum, vehementer in habitaculo Domini rutilans, ad cujus ingentem splendorem plurimae properaverunt, & properant, suas in illius lumine lampades accendentes. Hæc profecto in agro fidei plantavit & coluit vineam paupertatis, de qua fructus salutis pingues & divites colliguntur. Hæc in praedio Ecclesiae humilitatis hortum constituit, multiplici rerum confectum inopia, in quo magna virtutum copia reperitur. Hæc in religionis districtu, arcè arctae abstinentiae fabricavit, in qua larga spiritalis alimoniae refectio ministratur. Hæc fuit pauperum primiceria, Ducilla humilium, magistra continentium, & poenitentium Abbatilla. Hæc suum Monasterium, creditamque in illo sibi familiam sollicitè ac prudenter in timore, ac servitio Domini, & plena ordinis observantia gubernavit, vigil in cura, in ministerio studiosa, in exhortatione attenta, diligens in admonitione, in correctione moderata, temperata in praecceptis, in compassione praestabilis, discreta in silentio, in sermone matura, & consulta in cunctis ad perfectum regimen opportunis, volens magis famulari, quàm dominari, & honorare potius, quàm honore sustolli. Hujus vita erat aliis eruditio & doctrina. In hoc libro vitae, ceterae vivendi regulae didicerunt. In hoc vitae speculo, reliquae vitae semitas inspexere. Corpore naque hiebat in terra, sed animo versabatur in Caelo, humilitatis vasculum, armatum castitatis, charitatis ardor, dulcor benignitatis, patientiae robur, nexus pacis, & familiaritatis communio, mitis in verbo, lenis in facto, & in omnibus amabilis, & accepta. Et ut, carne depresso, convalesceret spiritu, quo quisque hoste suo debilitato, fit fortior, nudum solū, & interdum sarmenta pro lecto habebat, & pro pulvinari sub capite durum.

Bona sua pauperibus distribuit.

Tonsa à S. Francisco, & ad Ecclesiam S. Damiani perducta fuit, ubi quaedam plures socias assumpsit.

Et inter eas se posuit etiam Hortulana ipsius B. Clarae mater.

Eadem B. Clara vivendi multum in religione praefecit.

durū lignū, unaque tunica cum mātello de vili, despecto & hūspido panno contextā. His humilibus indumētis ad operimentū sui corporis utebatur, aspero cilicio de cordulis crinium equorum contexto, nonnunquam adhibito juxta carnem. Acta quoque in cibo, & in potu districta, tanta se in his frēuabat abstinentia, quod lōgo tempore, tribus diebus in hebdomada, videlicet secunda, quarta, & sexta feria, nihil penitus pro sui corporis alimēto gustavit, reliquis nihilominus diebus adeo se cibatorum parvitate restringens, quod aliæ de ipsa quomodo sub tam forti districtione subsistere poterat mirabatur. Vigiliis, insuper & orationibus assidue dedita, in his præcipue diurna & nocturna tempora expendebat. Diutinis tandem perplexa languoribus, cum ad exercitium corporale non posset surgere per se ipsam, sororum suarum suffragio levabatur; & ad tergen ejus fulcimentis appositis, propriis manibus laborabat, ne in suis etiam esset infirmitatibus otiosa. Vnde de panno lineo hujus sui studij & laboris, plura pro altaris sacrificio corporalia fieri fecit, & per plana & mōtana Assisii diversis Ecclesiis exhiberi. Amatrix vero præcipua, & colona sedula pauperatis, sic illā suo affixit animo, sic eam in suis desideriis aligavit, quod semper in ipsius dilectione firmior, & ardentior in amplexu, à districta & delectabili ejus copula, pro nulla unquam necessitate discessit; nec aliquibus proflus poruit induci suatibus ad consentiendum, quod suum Monasterium proprias possessiones haberet, quamquam fel. record. Gregorius Papa prædecessor noster, de multa indigentia ipsius Monasterij piè cogitans, libenter illi voluerit pro Sororum ejus sustentatione possessiones sufficientes & congruas deputare.

Mirantisque
eadem vivis
omnino.

§. 6. Verū quia magnum & splendidum luminare supprimi non potest, quin suos radios præferat claritatis, in ipsius etiam vita multis & variis miraculis virtus suæ sanctitatis effulsit. Nam cuidam de Sororibus ipsius Monasterij vocem quam longo tempore quasi omnino perdidit, restauravit. Alii officio linguæ penitus destituta loquelam restituit expeditam. Alteri aurem surdam aperuit ad auditum. Laborantem febre, & tumentem hydro-pis, plagatam fistula, & aliis oppressas lāguoribus liberavit factō Crucis signaculo super eas. Quendam Fratrum de Ordine, Minorum sanavit ab infaniz passione. Cum autem quadam vice oleum in Monasterio totaliter defecisset, ipsa vocato fratre, qui erat eidem Monasterio pro colligendis elemosynis deputatus, accepit urceum, atque lavit, vacuumque juxta fores ipsius Monasterij posuit, ut illum idem frater pro oleo acquirendo deferreret, quem cum vellet ipse apprehendere, invenit cum oleo, beneficio divinæ largitatis, impletum. Rursum cum uno die nonnisi unius panis medietas pro refectione Sororum in eodem Monasterio haberetur, ipsa medietatem eandem jussit in frusta dividi & sororibus dispensari, quam inter manus frangentis ille qui vivus est panis, & dat escam esurientibus, multiplicavit in tantum, quod quinquaginta sufficientes factæ fuerunt exinde portiones, & Sororibus discumbentibus distributæ. Per hæc & alia signa conspicua, suorum dum adhuc viveret innouit præminentia meritorum. Nam & cum in extremis ageret, candidus Beatarum Virginum cœtus, micantibus coronis ornatus, in qua una ex ipsis eminentior & fulgidior apparebat, visus est domum intrare, ubi eadem Christi famula decumbebat, & usque ad lectulum ejus procedere, ac circa eam quasi visitationis officium, ac confortationis solamen quodam humanitatis studio exhibere.

Et post obitū
aliis mira-
culis proful-
sit.

§. 7. Post obitum verò ejus, quidam qui morbo caduco ruebat, & propter crus contractum gradi non poterat, ad sepulchrum delatus ipsius fuit, ibi crure ipso quasi fragoris sonitum faciente; ab utraque infirmitate curatus. Curvi renibus, membris contracti, præcipites furæ, & dementi furore ferales, receperunt ibidem integram sospitatem. Cuidam sua dextera manus, cujus ipse utum ex illata sibi vehementi percussione ita perdidit, quod nihil omnino per eam veluti proflus inutilis poterat operari, fuit ad actum suum pristinum, ipsius Sanctæ meritis plenariè reformata. Alius qui diutina cæcitate lumen amiserat oculorum, cum ad idem sepulchrum sub ducatu alterius accessisset, recuperato ini-

bi visu, rediit exinde sine duce. His & quamplurimis aliis operibus & miraculis, hæc venerabilis Virgo resplenduit gloriosis, ut evidenter appareat adimpletum id quod de ipsa mater ejus, dum esset ex ea gravida, & oraret, dicitur audivisse: videlicet quod partura erat quoddam lumen, quod orbem plurimum illustraret.

§. 8. Gaudeat itaque Mater Ecclesia, quod talem genuit & educavit filiam, quæ tanquam virtutum fecunda parens, multas religionis alumnas suis produxit exemplis, & ad perfectum CHRISTI servitiū pleno magisterio informavit. Lætetur & devota turba fidelium, quod Rex Cœlorum & Dominus, sororem ipsorum & sociam, quam in sponsam sibi elegerat, ad suum præcellum & præclarum palatium, cum gloria introduxit. Nam & Sanctorum congaudent agmina, quod in superna eorum patria novellæ regalis sponse nuptiæ celebrantur.

Vnde S.
per Ex.
admod.
latari.

§. 9. Cæterum, quia congruit, ut quam Dominus exaltavit in Cœlo, Catholica Ecclesia veneraretur in terra, quia de sanctitate vitæ, ac miraculis ejus diligenti & attentâ inquisitione ac examinatione districta, & solemnâ discussione præmissis, liquido constitit, licet aliis etiam & in propinquis & remotis partibus satis essent præcognita lucida ejus acta. Nos de communi fratrum nostrorum & Prælatorum omnium tunc apud Sedem Apostolicam existentium consilio & assensu, de omnipotentia divina consili, auctoritate Beatorum Petri & Pauli Apostolorum, ac nostra, ipsam Catalogo Sanctarum Virginum duximus adscribendam.

Ficid.
tix &
ram S.
ram S.
Catalog.
scribit.

§. 10. Ideoque universitatem vestram monemus, & hortamur attentè per Apostolica vobis scripta mandantes, quatenus pridie Idus Augusti festum ejusdem Virginis devotè & solemniter celebretis, & faciatis à vestris subditis venerabiliter celebrari, ut ipsam habere mereamini apud Deum piam, & sedulam adjutricem.

Et usque
Aug. die
brarum.

§. 11. Et ut ad venerandum ejus sepulchrum avidius, & copiosius Christiani populi confluat multitudo, ac celebrius ipsius festivitas recolatur, omnibus verè penitentibus & confessis, qui ad illud cum reverentia, in ejusdem Virginis festo, vel etiam infra ipsius festi octavas, annuatim accesserint, ipsius suffragia humiliter petitori, de Omnipotentis Dei misericordia ac Beatorem Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate consili unum annum & quadraginta dies de injunctis sibi penitentis misericorditer relaxamus.

Vistam.
sepulchri
indu.
cedit.

Dat. Anagniz, 6. Kal. Octobris, Pontificatus nostri anno 1.

Dat. P. A.
die 20. 15.

Comprobatio veritatis Stigmatum S. Francisci de Assisio, cum pœnarum impositione adversus aliter affirmantes.

IV.

Idem primò confirmavit Greg. IX. ut sup. in ejus const. 12. Confessor. fol. Et deinde Sixt. IV. Sed ejus constitutio uti ejusdeq; argumenti, consilio fuit à me prætermissa. De ordinibus autem à S. Francisco institutis, notavi sup. const. 5. Honor. III. Soles, fol...

ALEXANDER EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam. Venerabilibus fratribus Archiepiscopis, & Episcopis, & aliis Ecclesiarum Prelatis, presentes litteras inspecturis & audituris: Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Edita A.
1255.

Benigna operatio divinæ voluntatis in cœlo potens, & innovans singula sapienter, & immutans mirabilia super terram, postquam Dei Filius victor mortis ad patrem unde descenderat, vehiculo propriæ majestatis ascendit, mirificæ fortitudinis viros ad consummationem sanctorum diversis temporibus suscitavit, à quibus testimonium spei gloriæ cum Christo in Deo reconditæ firmaretur, & Ecclesiæ sanctæ ad promissam requiem festinandi in hoc peregrinationis exilio, quod radiosa desiderii ejus dilatione protrahitur, per ipsos consolationis solatium perveniret.

Præmissis

§. 1. Inter

§. 1. Inter alios autem diebus nostris B. Franciscus alumnus Christi Confessor apparuit signis & virtutibus gloriosus. Qui charissimus pie vivendi meritis, & exemplis, sanctam fecundavit Ecclesiam, & caligantia presentis ætatis tempora fulgoris sui lampade illustrans, justitiæ perfectè præparans, in eremo altissimæ paupertatis, quam ipse currens, & alacriter exultans, contra Carnem, Mundum, & Dæmonem, velut gigas traxit post se de inferi faucibus, & traduxit ad Dominum Populum humilem, bonorum operum sectatorem, sicut effusa super faciem Orbis terræ copiosa professionis ejus religiosa generatio patefacit.

§. 2. Ut autem ad illuminationem gentium, celebris ejus memoria, tanquam rutilum sydus in corusco firmamenti mysticæ there servaretur, multis cum divina potentia adhuc militantem inter homines, & demum in sanctorum agmine triumphantem, dignata est clarificare miraculis, quæ fel. rec. Gregorius Papa prædecessor noster, ne illa vel perverteret æmula sanctitatis iniquitas, vel oblivionis digitus, qui rebus gestis citò superducitur, abotesceret, solemnissimis inquisitionibus indagata & comperta, fidelissimis documentis fecit ad laudem Dei & augmentum fidei, & instructionem salubrem, tam presentium quam etiam futurorum, munimentis perpetuis commendari, eundem Confessorum Sanctorum catalogo adscribendo, sicut in plurimis locis liquidò per ipsius prædictas literas apparet, horum seriè explicitè continètes.

§. 3. Porro quia longum esset nedum exarare per singula, verumetiam fuscinda relatione perstringere clara virtutis divinæ prodigia, quæ tam in operationibus sanctitatis, quam etiam in aliis mirabilibus argumentis probaverunt, eundem Confessorem tenere cum sanctis solium gloriæ in excelis, signanter vobis ante oculos proponere volumus, recolenda frequentius, & vehementius admiranda illa satis jocunda dominicæ passionis insignia, quæ in ejusdem Sancti corpore, dum adhuc virali spiritu foveretur, manus cælestis operationis impressit. Videntur namque oculi fideliter intuentes, & certissimi contrectantium digiti palpaverunt, quod in manibus ejus & pedibus, expressa undique similitudine clavorum, de subiecto propriæ carnis excrevit, vel de materia novæ creationis accrevit, quæ equidem idem Sanctus studiosè ab oculis hominum, quorum refugiebat gloriam, dum viveret, abscondebat. Inventa est patentius in ipsius defuncti corpore non inflata humanitus, nec facta plaga vulneris lateralis, quasi aliquod instar lateris Salvatoris, quod redemptionis, & regenerationis humanæ in Redemptore nostro protulit Sacramentum: quæ quidem plaga sicut quosdam ex fratribus sibi familiariter adherentibus latere non potuit, propter defluxum humoris, diu antea viruerat in vivente.

§. 4. Hæc igitur mira & decora novæ demonstrationis indicia, magnæ dicuntur esse devotionis divitiæ Christianis, & inæstimabiles religionis deliciae in spiritualibus communis Ecclesiæ orthodoxæ thesauris. Cum ex his sincera fides accipiat, quod etiam illi fuerint passionis Christi sine extrinseco persecutore consortes, qui pro ejus amore carnem suam cum vitiis, & concupiscentiis voluntariè crucifigunt. Sanè de præfato Sancto hæc certius asserentes, indoctas fabulas, seu vanæ adventionis deliramenta non sequimur, quando videlicet nos in minoribus constituti, Confessoris ejusdem familiarem ex munere divino meruimus habere notitiam, præfati prædecessoris nostri domesticis obsequiis, tunc temporis insistendo.

§. 5. Cum igitur oporteat cavere prudenter, ne tanta patrocini gratia humano generi cælitus in memorato Confessore collata, in vacuum assumatur, universalitatem vestram rogamus, monemus, hortamur attentè per Apostolica vobis scripta mandantes, quatenus ejusdem Confessoris pretiosa merita & miraculorum magnalia & salutarem memoriam celebritate annua, prædicatione frequenti, & veneratione recensentes, ad ipsius devotionem & gratiæ divinæ memoriam subditos vestros celebribus monitis excitetis, ut eo pro universo fidelium Populo, ac præsertim pro his qui se invocaverint, di-

Bullar. Mag. Tom. I.

vinam misericordiam implorante, mereantur supplices, quod operum possibilitas obtinere non potest, ejus intercessionibus impetrare.

§. 6. Nemo inique eidem Sancto audeat de cætero esse molestus in corpore suo Christi triumphalia Stigmata præferenti. Si quis igitur spiritum temerariè præsumptionis insanens divini muneris invidus Apostolica judicium, sacrilegus impugnat, præmissa vel alia prodigiorum signa quibus in Ecclesia Dei sanctitas prædicti Confessoris eluxit, improbrè contradictionis moribus obtruncanda crediderit, volumus, & mandamus, ut eum sanæ mentis restituat judicialis severitas disciplinæ: ita quod districta proprii Prælati castigatione correctus, Dei opera blasphemare desinat, & fidei Catholicæ fructus de pia mirabilium Domini credulitate pullulans, non arefcat. Nulli ergo, &c.

Dat. Anagninæ 4. Kal. Novemb. Pont. nostri Anno 1.

Et dicta miracula impugnantibus coerceri mandavit.

D. P. An. 1. die 29 Octob.

Quod Fratres Minores Conventuales Ordinis B. Francisci, ad Episcopatus & alias dignitates promoti, libros, & alia eorum bona Ordini resignare teneantur.

Alia de toto Ordine Franciscano mentis sumo sup. ad const. 5. Honor. III. Soles.

ALEXANDER EPISCOPUS, Servus Servorum Dei, Generali & Provincialibus Minoribus Ordinis Fratrum Minorum.

V.

edita A. D. 1255.

EX parte vestra nobis fuit intimatum, quod cum contingat interdum ad Episcopalem, & alias superiores seu inferiores dignitates aliquos de Fratribus vestri Ordinis promoveri, ipsi libros & alia, quæ tempore suæ promotionis habent, licet non ad eos, cum proprium eis habere non liceat, sed ad Ordinem pertineant memoratum, propriis usibus applicare præsumant, in suarum perniciem animarum. Quare suppliciter postulastis à nobis, ut providere super hoc salubriter curaremus.

Causa huius prohibitionis.

§. 7. Nos igitur eorundem Fratrum salutem, & indemnitati vestri Ord. paterna volentes sollicitudine providere, ut libros & alia, quæ ipsos promotionis suæ tempore habuisse, seu habere constitit, tibi fili Generalis Minister, vel tuis Provincialibus Ministris, submotâ quilibet dilatione resignent; ipsi Fratribus jam promotis in virtute obedientiæ, illis autem quos promoveri contigerit, ne resignare differant, auctoritate presentium duximus injungendum, nisi forsân vos ipsorum usus eis ad tempus concesseritis de gratia speciali.

Prohibitio de qua in rubrica.

Dat. Laterani, Nonis Decembris, Anno primo.

Dat. P. An. 1. die 5. Decem.

Vnio diversarum Congregationum Eremitarum, sub denominatione Fratrum Eremitarum S. Augustini, eiusque regula, ac uniformis habitus delatione.

V I.

Huic ordini plures Pont. diversa privilegia concesserunt, quæ videri possunt infra in const. 1. Bonif. VIII. Ad consequendam, & const. 18. Iulii II. Etsi ad, cum ibi not. Appellationem ad sacularia Tribunalia ei prohibuit Clem. VII. in const. 113. Quoniam. Et ambitum vetuit in alia const. 114. Quoniam, & Paul. V. in const. 30. Admonemur. Et antea Alex. VI. Sacraris Pontificii administrationem perpetuò concesserat in sua const. 5. Ad sacram. Et Greg. XIII. facultatem circa alienationes bonorum Ordinis dedit in const. 5. Dum ad uberes. Ac formam electionis Magistr. Theol. in Italia præscripsit in alia const. 83. Dominicum.

Horum Fratrum Congregatione Siciliæ unitâ cum toto Ordine, & ejusdem Ordinationes approbavit Paul. V. const. 99. Exponi, infra to. 3. circa examen promovendorum ad gradus Doctoratus, & Magisteria in Indiis, & Hispania, necnò vora ex gratia cœcella in Capitulis

M 2 Provincia

Franciscus

IX. de

hic modo

Inimique

Hortatur

Provincialibus, statuit S.D.N. Urban. VIII. const. 40. Romanus, inf. tom. 4. Qui etiam postea privilegia quomodolibet concessa Altitibus Ultramontanis Prioris-Generales hujus Ordinis, qui ab officio absoluti, ad suas Provincias redire tenentur, revocavit in const. 41. Romanus, 4. tom. 4. Quodque iidem Priores Generales uentes facultate à Sede Apostolica per literas obrenta in ejus expeditione, eas de verbo ad verbum transferant, & ut nullo modo clausulis Oraculum sapientibus uentur, iussit idem S.D.N. Urb. VIII. const. 98. Commissi. Et exceptiones Officiorum Provincialium, Definitorum, Viscitatorum, &c. Ordinis, concedere Fratribus, quia ea non exercuerunt, absque Sedis Apostolicæ expressa licentia, prohibuit idem S.D. Urban. const. 99. Inter ceteras, inf. d. tom. 4.

Horum Eremitarum aliqui dicuntur de Observantia, & eorum Congregatio Illicitana & Lombardiz vocatur, de qua vide infra in const. 25. Eugen. IV. Regimini, & const. 117. Clem. VIII. Ex inuncto. Et nuper in Urbe instituta fuit Congregatio Reformatorum Discalceatorum, ut infra in const. 63. Clem. VIII. Decet. Ubi notabo.

Edita A.D. ALEXANDER EPISCOPVS
1256.
Seruus Seruorum Dei: Dilectis filiis Lanfranco Generali, Provincialibus, & Prioribus, ac universis Fratribus Ordinis Eremitarum S. Augustini, tam presentibus quam futuris. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Proemium.

Licet Ecclesie Catholice integritatem corporis sui sincera membrorum diversitas subministrat, & circumamictus species multiplicibus in ea varietatibus decoretur, nihil tamen in ipsa exprimit contrarietatis in continuum, in qua consentum nutrit inestimabilis concordia charitatis, & individua fovet unitatis conformitas, fideique simplicitas unitatem. Verum circa edificationis fabricam, quæ in templum sanctum in Domino operatorum, ejus studio moliente succrescit, credimus assidue providendum, ut in varietatibus partium, quæ ad decorem structuræ Dominicæ adhibentur, sic appareat distincta diversitas, ut non sit confusio indiscreta, nec alterius forma importuna consimilitudine speciem præterdat alterius, sed singula quæque certum proprii modi ordinem sortiantur.

Eremitarum varia erant species.

§. 1. Hac sanè consideratione commoiti, cum consona in vobis Eremitarum appellatio, & parum diversa professio, disparibus titulis, & in aliquibus dissimili habituum schemate discreparet, cogitamus sponsæ Christi, in cujus veste pia factæ religionis depinxit institutio, cæterus vestros convenite decori, si religiosæ militiæ vestræ castra, quæ sub uno vocabulo non magna disciplinæ distantia secernebat, sub communi capite differentia, incorporationis societate jungerentur, & ex pluribus cuneis acies una confurgeret fortior, ad hostiles spiritualis nequitiz impetus conterendos.

Pro quorum unione hic Pont. eorum aliquot ad se accersiri iussit.

§. 2. Propterea dudum à nobis mandatum Apostolicum emanavit, ut de singulis domibus vestris, quarum quædam S. Guillelmi, quædam S. Augustini Ordinum, nonnullæ autem Fratris Joannis Doni, aliquæ verò de Fabali, aliæ verò de Britinis censebantur, & apud homines ambiguis interdum nuncupationibus vacillabant, duo fratres cum pleno mandato ad nostram mitterentur præsentiam, quod nostra circa vos salubriter ordinaret dispositio, recepturi.

Capitulum quæ in Urbe ab Eremitis congregatum, quatenus heri decrevit eorum Cardinale ad hoc Pont. deputato.

§. 3. Cùmque fratres hujusmodi ad Sedem Apostolicam accessissent, coram dilecto filio nostro R. S. Angeli Diacono Cardinale, quem negotio unionis vestræ perficiendo deputavimus vice nostra, sufficientia ad id exhibere madata: & in generali Capitulo vestro in Urbe celebriter congregato, nomine omnium, à quibus fuerant destinati, & de communi Capitulo ejusdem assensu, vos, & domos vestras in unam Ordinis observantiam, & vivendi formulam uniformem redigi, unumque ex eis ovile fieri, Generalis Prioris præsentia gubernandum, unanimiter consenserunt petentes, ut per gratiam unionis & conformitatis hujusmodi, eis juxta conceptum votum paupertatis spontaneæ, perpetua possessionum terrestriū

abdicatione remaneret, & ipsis baculos vel ferulas defendendi imposta necessitas tolleretur, collata in Cardinalem eundem providendi vobis ea vice de Generali Prioris totius Ordinis nihilominus potestate.

§. 14. Porro idem Cardinalis nostri auctoritate mandati, vivo ad eum sermone directi, necnon & concordiorundem fratrum, ac prædicti Capituli consensione suffultus, universas domos, & Congregationes vestras, in unam Ordinis Eremitarum S. Augustini professionem, & regularem observantiam perpetuo communit, sub Generalis cura Prioris canonicè instituendi pro tempore, præ aliis Provincialibus, necnon & Conventibus singularum domorum à Prioribus regulariter gubernandas.

§. 5. Et ut novam ovilis Domini unionem, universalis capitis unitas consummaret, te dilecte fili Frater Lanfrance, in Generalem Ordinis ejusdem Priorem & Patrem, Spiritus sancti gratia invocata præfecit, ac etiam prout à nobis specialiter in mandatis acceperat, confirmavit.

§. 6. Vos universos, & successores vestros à baculis vel ferulis deportandis, & quod non cogamini ad recipiendas possessiones aliquas, vel habendas, decernens perpetuo liberos, & exemptos.

§. 7. Nos igitur præfati Cardinalis processum convenientem cum voluntatis vestræ proposito approbantes, præmissa omnia grata habemus, & rata, ipsaque auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communitus.

§. 8. Insuper autem, personas & domos vestras sub Beatorum Petri, & Pauli protectione suscipientes, & nostra præsentium auctoritate statuimus, ut vos filii Prioris & fratres in professione prædicti Ord. in præfato generali Capitulo ordinata (quo quidem ordine vos perpetuo celsi volumus, vobiscum super diversarum professionum, aut observationum debito, quas antea feceratis, in prædictis, vel aliis Ordinibus dispensantes) sub devota Generalis Prioris, quem nunc vobis divina ordinatio prætulit ejusque successorum obedientia perpetuo virtutum Domino servientes, nigris dumtaxat, & nullis aliis alterius coloris cucullis, ut uniformis amictus normam ejusdem in vobis professionis ostendat, utamini de cætero universi.

§. 9. Et ut hæc sancta unio, quam perpetuæ pacis tranquillitate gaudere volumus, omnibus integritatis sue perfecta partibus stabilis perseveret, decernimus, ut omnes domus Ordinum superscriptorum, quorum fratres, juxta mandati nostri formam, ad nostram præsentiam non venerunt, ipsi unioni, tanquam corpori membra, absque diffugio ullius exceptionis inhaereant, & ad observationem prædictorum omnium teneantur. Alioquin sententiam, quam tu dilecte fili Prior Generalis, & successores tui ritè tuleritis in rebelles, ratâ habebimus, & faciemus, auctore Dño, usque ad satisfactionem condignam, appellatione remota in violabiliter observari. Nulli ergo, &c.
Datum Lateran. 4. Nonas Maii, Pontificatus nostri Anno 2.

Qui Cardinalis nostri auctoritate mandati, vivo ad eum sermone directi, necnon & concordiorundem fratrum, ac prædicti Capituli consensione suffultus, universas domos, & Congregationes vestras, in unam Ordinis Eremitarum S. Augustini professionem, & regularem observantiam perpetuo communit, sub Generalis cura Prioris canonicè instituendi pro tempore, præ aliis Provincialibus, necnon & Conventibus singularum domorum à Prioribus regulariter gubernandas.

Generalem Ordinis ejusdem Priorem & Patrem, Spiritus sancti gratia invocata præfecit, ac etiam prout à nobis specialiter in mandatis acceperat, confirmavit.

Eremitarum à baculis vel ferulis deportandis, & quod non cogamini ad recipiendas possessiones aliquas, vel habendas, decernens perpetuo liberos, & exemptos.

Nos igitur præfati Cardinalis processum convenientem cum voluntatis vestræ proposito approbantes, præmissa omnia grata habemus, & rata, ipsaque auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communitus.

Insuper autem, personas & domos vestras sub Beatorum Petri, & Pauli protectione suscipientes, & nostra præsentium auctoritate statuimus, ut vos filii Prioris & fratres in professione prædicti Ord. in præfato generali Capitulo ordinata (quo quidem ordine vos perpetuo celsi volumus, vobiscum super diversarum professionum, aut observationum debito, quas antea feceratis, in prædictis, vel aliis Ordinibus dispensantes) sub devota Generalis Prioris, quem nunc vobis divina ordinatio prætulit ejusque successorum obedientia perpetuo virtutum Domino servientes, nigris dumtaxat, & nullis aliis alterius coloris cucullis, ut uniformis amictus normam ejusdem in vobis professionis ostendat, utamini de cætero universi.

Et ut hæc sancta unio, quam perpetuæ pacis tranquillitate gaudere volumus, omnibus integritatis sue perfecta partibus stabilis perseveret, decernimus, ut omnes domus Ordinum superscriptorum, quorum fratres, juxta mandati nostri formam, ad nostram præsentiam non venerunt, ipsi unioni, tanquam corpori membra, absque diffugio ullius exceptionis inhaereant, & ad observationem prædictorum omnium teneantur. Alioquin sententiam, quam tu dilecte fili Prior Generalis, & successores tui ritè tuleritis in rebelles, ratâ habebimus, & faciemus, auctore Dño, usque ad satisfactionem condignam, appellatione remota in violabiliter observari. Nulli ergo, &c.

Dat. P. Anno 2.

Prohibitio eligendi, vel nominandi Conradum, natumque Conradi filii Friderici olim Imperatoris, in Regem Romanorum.

VII.

De hujus Friderici flagitiis, depositione, & excommunicatione notavi sup. in const. 13. Greg. IX. fol. Rationalis.

ALEXANDER EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei: Archiepiscopo Mogumino, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita A.D. 1256.

Firma profecto consistit domus, quæ solidis est fulcra columnis, & Ecclesia tunc multo stabilitur robore, cum Prælatorum virtute ac constantia communitur, inter quos, quia honore, ac potentia eminere dignoscitur, conveniens est & debitum, ut favorabilibus, & vehementius eidem assistas Ecclesie, ac à te ipsa in opportunitatibus præfidia sætiat potiora. Quia si ejus augetur status, & optatis proficit incrementis, unâ tu cum ea suorum profectuum participatione concrescis. Et si, quod absit, aliquibus molestaretur adversis, & sinistris pugeretur eventibus, suæ te molestiz

Proemium.

molestia minime praterirent, sed simul cum ipsa gustares suarum amaritudinem punitionum. Imo sicut locum in ea obtines magis conspicuum & excelsum, sic plus te laetificaret prosperitas, & tribulatio conturbaret, nec ipsa quae plurimum in tuis congaudet commodis, de tuis posset aduersitatibus graviter non dolere. Quanto autem affectu te ad alios Alemaniae Praelatos Romana semper persecuta fuerit Ecclesia, quantisque circa vos & ipsas Ecclesias studuerit assidue magnificare, ac praeservare favoribus, clarè liquet: cum nunquam in beneficiis & gratiis circa vos ipsas Ecclesias defecerit suae irrogum largitatis, nec usquam vobis in necessitatibus, ipsius defuerint auxilia, quae vestri tanquam proprii zelatrix honoris, indefessè curavit, quoties oportuit vestris adesse negotiis, sicut promotrix sollicita, & adiutrix per omnia studiosa. Nec immerito, cum & in suis agendis vos inter ceteros cooperatores promptos repererit, & praecipuos senserit adjuutores. Propter quod decet & expedit, ut attentè pro ipsius vigiletis honore, quae vestris diligenter intendere utilitatibus non desistit.

§. 1. Sanè intelleximus quod instat tempus electionis celebrandae de Rege in Imperatorem postmodum promovendo: super quo tantò propensior adhibenda est diligentia & cautela, quanto altius, & difficilius est negotium quod geritur in hac parte, quantoque res, si aliqua in ea interveniret negligentia, seu improvidentia, vel desidia, deteriorè posset habere effectum, & exitum noxiorem. Unde hic vehementer vigilandum est, hic perspicaciter intuendum, hic considerandum prudenter, hic maturè deliberandum, hic providè praecavendum. Hic aperiendi sunt oculi, hic habendae sunt aures intentae, hic mens debet esse non rudis & torpida, sed diligens, per vigil & consulta, ubi de advocato Ecclesiae agitur, de ipsius defensore tractatur, ne pro advocato impugnator, & pro defensore assumatur, vel eligatur offensor. Quare undique summæque cogitationis praefenda est acies, & circumquaque districta explorandum indagine, ut talis (cooperante Domino) reperiat & eligatur, qui fidelis & devotus existat, & de prosapia processerit devotorum, ac idoneus & sufficiens merito reputetur ad obtinendum tanti honoris culmen, & Imperii regimen exercendum.

§. 2. Qualiter autem quondam Fridericus olim Romanorum Imperator, & sui progenitores & posterit, erga matrem Ecclesiam se gesserint, & qualem ei retributionem pro beneficiis ab ipsa perceptis impenderint, patens est & cognitum toti Orbi. Quoniam hi aliorum persecutorum excedentes tyrannidem, gravioribus eam affecerunt injuriis, & oppressionibus durioribus assixerunt, & velut in eadem & exterminium ejus tendentes, furoris arcum, & feritatis gladium acuentes, diris illam ubilibet tribulavere flagellis, & usque ad interiora profundis illatis vulneribus sauciarunt. Nam in hoc pravo genere, patrum in filios cum sanguine derivata malitia, sicut carnis propagatione, sic imitatione operum nati genitoribus succederunt. Ex quo liquidò perpendi potest & conjici, si ex ipso aliqua posteritatis reliquiae remanserunt, quid sperandum sit in futurum de illis, quid in posterum expectandum. Vita namque ac gesta praedecessorum perverta, iniquitatem praenuntiant successoris. Nec horribilis & scelesti illorum memoria, quicquam boni de ipsorum posteritate credere, vel sperare permittit. De colubro quidem egreditur regulus, & arbor mala noxios fructus profert, pravumque principium nunquam bonum pollicetur effectum.

§. 3. Et ideo de Conrado puero nato quondam Conradi praedicti Friderici filii, est praecavendum omnino, nec ullo modo, intendatur, ad eum, nec nominetur ad hoc, nec aliquatenus eligatur: maxime cum propter infantiam, nimiumque defectum ætatis sit ad ista prorsus inhabilis, ac ineligibilis penitus puer ipse: nec jus, quod ex electione provenire vel conlurgere consuevit, sibi posset competere, nec in sua cadere, vel retineri persona, cum propter puerilem ætatem, quae discretionem caret, & legitimum consensum, vel dissentium non habet, electioni, si de ipso fieret, consentire non posset, nec ipsius consensus aliquam haberet efficaciam, vel vigorem. Et ex eo etiam

idem puer in Regem eligi vel nominari non debet, quia cum per electionem hujusmodi de Advocato vel defensore idoneo debeat Ecclesiae provideri, & ipse puer sit omnino ineptus & inutilis ad talis defensionis officium seu ministerium exequendum, oporteret eandem Ecclesiam, si contingeret eligi dictum puerum, manere diutius, non absque gravibus fortè dispendiis, defensionis commo destitutam. Nec per hoc etiam consuleretur amplo & spatiose regno Theutonico de Rege, vel Rectore condigno, cum malè possit alios regere, qui non novit gubernare seipsum, nec bene, vel dignè aliorum gubernaculo praeselle valeat, qui regimine ducitur alieno, & cui propter tot patentes defectus necessaria est alterius custodia & tutela. Propter quod Regnum ipsum longo tempore, non sine multo discrimine, sub opportuni regiminis expectatione langueret.

§. 4. Ideoque fraternitatem tuam monemus, rogamus, & hortamur attentè, ac per Apostolica tibi scripta in virtute sanctae obedientiae, sub debito fidelitatis, quo nobis & Ecclesiae Romanae teneris, ac sub poena excommunicationis, quam ex nunc in te proferimus, districtè praecipiendo mandamus, quatenus praefatum Conradum puerum nullatenus in Regem eligas, nec nomines, neque consentias in eundem. Ita quod excommunicatus existas, si contra mandatum nostrum facere, vel venire praesumpseris, & eundem Conradum nominaveris, vel elegeris, aut in ipsum consenseris, seu opem vel operam, consilium, auxilium, vel favorem, ut eligatur, impenderis, & etiam eius electionem non impediveris toto posse, ut si fortè ad ipsius electionem vel nominationem processeris, scias te prius excommunicatione ligatum. Aliis verò Coelectoribus tuis, tam Ecclesiasticis, quam secularibus, auctoritate nostra firmiter inhiibeas, ne ipsum ad hoc nominent vel eligant, nec in eum consentiant, promulgando eadem auctoritate, in eos excommunicationis sententiam, si contra hanc tuam inhibitionem venire tentaverint, imò nostram: Ita quod si eum nominare, vel eligere, aut in ipsum consentire praesumpserint, noscant se prius excommunicationis vinculo innodatos, ut ex hoc ipso (si de praedicto puero quicquam in hac parte attentatum fuerit) sit prorsus vacuum, irritum & inane.

§. 5. Mandatum itaque ac praecceptum super hoc Apostolicum sic fideliter, sapienter, & efficaciter adimplere studeas, omnem opem, & operam adhibeas, ut aliquis fide clarus, & devotione sincerus, cui ad id suffragentur merita, eligatur, quod ex iis Nos & Romanam Ecclesiam tibi, & Ecclesiae tuae arctius obliges, nosque laetari possimus id quod in hoc intendimus, tuo solerti studio salubriter provenisse. Ad hæc nihilominus in omnes Electores, qui memoratum puerum ad hoc nominare, vel eligere, seu in ipsum consentire, aut opem, vel operam, consilium, auxilium, vel favorem, ut eligatur, dare praesumpserint, excommunicationis sententiam promulgamus, quam per te, antequam ad nominationem, vel electionem aliquam procedatur, reliquis tuis Coelectoribus praecipimus nuntiari. Quod si non feceris, de ipso te noveris laqueo excommunicationis adstrictum.

Dat. Anagninae, 15. Kal. Augusti, Anno Pont. nostri 2.

Damnatio libri, de Periculis novissimorum temporum nuncupati, nonnulla impia, scandalosa, & execrabilia continentis.

ALEXANDER EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex de summi Apostolatus specula Urbis & Orbi debita servitute prospiciens, curis occupatur innumetis, & cogitationibus rapitur infinitis, quia eminentior cæteris Sedes ejus sollicitudines sibi vehementiores accumulat, & ipsius auctoritas potior, meditationes ei multiplicat ampliores. Quo enim altius praesidet, eo longius latiusque circumspicit, & quanto plus potest officio, tanto majoris vigilantiae sibi sarcina incumbere, plus pèsat, quoniam maximè dignitati potissima sollicitudo coheret, & altiorè honorè omnis gravior comitatur,

Prohibetur itaque de electionem

Poena inobedientibus imponitur.

D. P. A. 2. die 28. Julii.

VIII.

Elita A. D. 1256.

Romani Pontificis cura tanquam Ecclesiarum omnium Praesulis maxima est.

in ista... Regem...

Fridericus... Ecclesiam...

Conrado... eligi...

curaque profusior ardentioribus stimulis mentem urget. Unde cum aliis plebium fidelium pastoribus, quibus grex dominicus particulariter est commissus, imminet de suarum Ecclesiarum eminentia vigilanter ad suas oves attendere, incumbit utique Romano Præsuli, cui est grex ipse generaliter creditus, de sublimi Ecclesiarum vertice, Sede scilicet Apostolica, propensius ad illud, & instanter intueri, quia cum hi suis limitatis populis præsent, singuli quidem singulis, hic sine distinctione Prælatus est Pontifex universis dominicæ quidem vineæ custos generalis & cultor, & totius ovilis Catholici, Pastorumque omnium Summus Pastor; Incumbente namque sibi generali sollicitudine super omnes, cum ex hoc suæ mentis intuitum per cuncta diffundere, teneatur, super nimirum ipsius animus, & sub tam gravis & difficilis curæ pondere contremiscit, quod posse sufferre, ut convenit, jus naturæ occidit vix confidit.

Omniumque dubiorum ad ipsius definitionem præstantis definitio curam ægravit.

§. 1. Ad eum namque negotia undique confluent, perveniunt lites, dubia deferuntur, & delinantur implicita, & perplexa, nec unquam horam influens torrens cessat, nec hujus alti pelagi valida & infesta procella quiescunt, sed his, quæ nunc imminent expeditis, mox alia subsequuntur. Nec tot implexarum questionum nodi decisione Apostolica solvi possunt, quin & alia irrita & nodose superveniant, deliberatione matura, & consulta definitione solvendæ. Imo ex quo de instantibus difficultibus & obscuris, dubietatis caliginem verbo suæ declarationis amoverit, statim nova & recentia turbulenta ingruunt Apostolico dilucidanda oraculo, & ambiguis, ac incertis mentibus claræ dissertationis lumine referenda. Propterea inest Romano Antistiti sollicitudo sine otio, labor sine quiete, occupatio sine vacatione, exercitium sine tranquillo, ingens, & sedula meditatio, & vigilia sine somno, nec ad modicum etiam cura quotidiana intermissionem habet, instantia, quæ nec omittitur aliquo tempore, nec aliquod ipsa tempus omittit, urget continuè, quia cogitandi materia semper adest, nec successu temporis definit, sed cum illius diurnitate perdurat. Quia nec decursu temporum deficiunt negotia, sed assidue illis succedentibus renascuntur.

Demoniis que eo ardenti inter Christi fidelis rixantibus supereminet.

§. 2. Nam & hostis antiquus, argutus quidem insidiator, callidusque deceptor animarum, vehementis & ardentis sollicitudinis causam præbet, humanæ quippe pacis æmulus, fraternæ invidus charitatis, divinorum abductor, dissipator unionum, & tranquillæ status fidelium anxius persecutor, interserit odia, rancores ingerit, livores, accendit, movet lites, jurgia suscitatur, contentiones irritat, parat seditiones & dissensiones procurat, & illorum etiam qui perfectiores & firmitores esse creduntur, interdum corda subvertit, & ibi magis impietatis suæ machinas erigere, ac nequitie facies accendere nititur, ubi fore plus æstimat malignitatis suæ conamina obfutura. Jacit iniquus laqueos, pedicas objicit, ponit tendiculas, ut prudentiores etiam intercipiat, & captivet. Hinc turbationes oriuntur, surgunt inimicitie, dissidia prodeunt, & scandala generantur, unde sic jam sæculum declinavit ad malum, quod ex crescentibus & invalescentibus hinc ed notis, quasi vix locus in ipso salutari invenitur, & exclusa ferè inde concordia, quasi stabilem ibi habeat discordia mansionem. Quare oportet cura incessabili vigilare, ut detorta & corrupta per malitiam, bonitatis virtute ratificentur & reformentur; divulsa per odiû, charitate ligentur; & commota sistant & pausent; habeant turbata tranquillum, & status fidelium semper in melius roboretur.

Quidam igitur, da notis instigatione pernoti librum quæcupant, de periculis novissimorum temporum commiserunt.

§. 3. Sanè quidam scripturæ sacræ intelligentiam se habere fatentes, sed divertentes à tramite recti sensus, cogitaverunt nuper malitiam, & contra innocentes & rectos iniquitatem maximam sunt locuti: exarserunt in cordibus suis, & lingua eorum maliloqua, dolum & nequitiam concinnavit: surgentes adversus fratres detraxerunt, & contra dilectos matris Ecclesiæ filios, scandalum posuere.

Hic Pontifex d. librum examinari fecit.

§. 4. Prodiere, inquam, & in prava commenta ex nimio calore animi proruperunt, libellum quendam valde perniciosum & detestabilem temerè componentes. Libellum quidem non rationabilem, sed reprobabilem; non veritatis, sed mendacii, non eruditionis, sed derogationis,

non monentem, sed mordentem; non instruentem veraciter, sed fallentem. Quem Nos ad Sedem delatum Apostollam, Venerabili fratri Episcopo Tusculano, & dilectis filiis nostris Innoc. tit. S. Laurentii in Lucina, & Honor. tit. S. Sabinae Presbyteris, & Innoc. S. Nicolai in Carcere Tulliano, Diaconis Card. examinandum commisimus, ut plenè ipsum inspicerent, & universa contenta in eo perfectè attenderent, & discernerent diligenter.

§. 5. Quo studiosè perlecto, & maturè & districtè examinato, nobisque de hoc plenaria facta relatione ab eis, quod in ipso quædam perversa & reproba, contra potestatem & auctoritatem Romani Pont. & Coepiscoporum suorum, & nonnulla contra illos, qui propter Deum sub arctissima paupertate mendicant, mundum cum suis opibus voluntaria inopia superantes, alia verò contra eos, qui salutem animarum zelantes ardentè, & sacris studiis procurantes, multos in Ecclesia Dei operantur spirituales profectus, & magnum faciunt ibi fructum; quædam autem contra salutarem pauperum, seu mendicantium religiosorum statum, sicut sunt dilecti filii Fratres Predicatores, & Minores, qui vigore spiritus, sæculo cum suis divitiis derelictò, ad solam cælestem patriam tota intentione suspirant; necnon & alia plura inconvenientia, digna utique confutatione ac confusione perpetua, manifestè competimus contineri. Quodque etiam idem libellus magni scandali seminarius, & multæ turbationis materia existeret, & inducebat etiam dispendium animarum, cum retraheret à devotione solita, & consueta eleemosynarum largitione, ac à conversione, & religionis ingressu fideles.

Et innotuit per se multa auctoritas Papæ, Episcoporum, aliaque Fratrum decausata.

§. 6. Nos libellum eundem qui sic incipit. Ecce videntes clamabant foris, qui que secundum ipsius titulum, Tractatus brevis de periculis novissimorum temporum nuncupatur, tanquam iniquum, scelestum & execrabilem, & institutiones ac documenta in eo tradita, ut potè prava, falsa & nefaria, de Fratrum nostrorum consilio, auctoritate Apostolica duximus reprobanda, & in perpetuum condemnanda, districtè præcipientes, ut quicumque libellum ipsum habuerit, eum infra octo dies, ex quo hujusmodi nostram reprobationem & condemnationem sciverit, prorsus in toto, & in qualibet sui parte comburere & omnino abolere procurat.

Idem tractatus d. librum non est reprobatus, sed tenentis id comburendum innotuit.

§. 7. Et in illos, qui hujusmodi nostri præcepti fuerint contemptores, excommunicationis sententiam promulgamus, in virtute obedientiæ prohibendo, ne quicumque prædictum libellum ore Apostolico jam damnatum, approbare, vel quomodolibet defensare præsumat. Et si quis præsumpserit, tanquam contumax, inobediens & rebellis Romanæ Ecclesiæ ab omnibus fidelibus habeatur. Et nos nihilominus alias contra eum taliter procedemus, quod poena condigna temerarium feriet, & alia ea pertretiti, à similibus frænabuntur. Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis autem hoc attentare, &c.

Inobediens bus poenas infligit.

Datum Anagninæ, 3. Nonas Octobris, Pontificatus nostri Anno 2.

D. P. An. die 5. Oct.

Inquisitorum hæreticæ pravitatis facultas, procedendi etiam irrequisitis diocesanis, contra hæreticos judicialiter confessos & obstinatos.

IX.

ALEXANDER EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis fratribus Ordinarii Prædicatorum Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in Provincia Lombardia & Marchia Januensi, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita An. 1257.

Ad capiendum vulpeculas quæ vineam Domini fatagunt demoliri, totis affectibus intendentes, inquisitionis negotium contra resptos hæreticæ pravitatis in Provincia Lombardia & Marchia Januensi, vobis sub ea forma duximus committendum, ut cum aliqui de partibus illis fuerint hæretici judicandi, ad id de consilio Diocesanorum locorum, vel Vicariorum suorum, si forte iidem Vicarii, Diocesanis ipsis absentibus, præsentibus fuerint, procedatis.

Hic Pontifex arreperat Inquisitoribus hæreticis, ut venire de consilio Diocesanorum.

§. 1. Ut autem in commisso vobis Inquisitionis hujusmodi negotio liberius procedere valeatis, procedendi juxta

Et limitatus decretum.

juxta traditam vobis formam, Diocesanas etiam & Vicariis praedictis irrequisitis, contra illos, qui publice pravitatem hujusmodi confessi fuerint in iudicio coram vobis, & sua obstinata malitia ab errore non poterunt revocari, vobis & singulis vestrum, plenam & liberam concedimus auctoritate praesentium potestatem.

Dat. Lateran. tertio Idus Januarii, Pont. nostri Anno 3.

X. Quod Statuta Communitatis Mantuae, quoquo modo officium sanctae Inquisitionis impediencia, abrogentur.

Hoc generaliter deinde statuit Urban. 1 V. in cap. Statutum, de Haeret. in 6.

ALEXANDER EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Venerabili fratri Episcopo Mutinensi. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Implacida relatio nuper nostrum turbavit auditum, quod videlicet Commun. Mantuan. cum deberent dilectis filiis Fratribus Praedicatoribus, Inquisitoribus pravitatis haereticae, in illis partibus a Sede Apostolica deputatis, circa extirpationem pravitatis hujusmodi de suis finibus toto posse assistere tanquam fidei zelatores; ipsi agentes in contrarium, statuta damnabilia ediderunt, per quae negotium fidei, quod per fratres ipsos salubriter geritur, ut in eo procedi liberè nequeat, directe impeditur, vel etiam indirecte.

Quocirca fraternitati tuae per Apostolica scripta, sub excommunicationis poena firmiter praecipiendo mandamus, quatenus associatis tecum aliquibus discretis, & Deum timentibus viris, statim hujusmodi, quae a Mant. vel quibuslibet aliis hominibus, ordinata & facta dicuntur Mantuae, ac in toto ipsius districtu, per quae ipsi negotio possit obtaculum provenire, diligenter inquirere, ac etiam invenire, & quaesita ad tale reducere, ac reduci facere moderamen procuras, quo per ipsa dictorum Inquisitorum processus non impediatur in aliquo, vel quomodolibet retardentur, faciens nihilominus quod statuta quaelibet ipsi negotio contraria, & quibus possit impedimentum aliquod Inquisitoribus afferri eidem, quominus per eos, juxta formam sibi a praedicta Sede traditam, procedi liberè valeat in eodem, in civitate praefata, vel alibi in ipsius districtu nullatenus observentur. Potestatem, Antianos, & consilium Civitatis ejusdem, per excommunicationem in personas eorum, & commune praedictum, per interdictum in Civitatem ipsam sententias, ad id, appellatione postposita, compellendo.

Datum Viterbii, 15. Kalendas Januarii, Pontificatus nostri Anno tertio.

XI. Vnio locorum omnium Congregationis Camaldulensis, Ordinis S. Benedicti, sub regimine Prioris Eremi Camaldulensis; iurisdictioneque omnimoda ejusdem Prioris, in personas d. Congregationis. Ac plurimarum gratiarum concessio.

Approbavit Congregationem istam Alex. 11. us sup. in ejus const. 1. Nulli, ubi alia plenè notavi.

ALEXANDER EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Priori Camaldulensium, ac universis Abbatibus, Prioribus, & Abbatissis, eorumque Fratribus & Sororibus Camaldulen. Ordinis, tam praesentibus quam futuris regularem vitam professis in perpetuum.

Officii nostri cura nos admonet & invitat pro Ecclesiae statu satagere, ac ejus quieti & tranquillitati, auxiliante Domino, providere. Dignum namque, & honesti conveniens esse dignoscitur; ut qui ad animarum regimen Domino disponente assumpti sumus, eas & a pravorum hominum incursumus tucamur, & Bea-

ti Petri, atque Apostolicae Sedis Patrocinio muniamus.

§. 1. Ea propter, dilecti in Domino filii, vestris iustis postulationibus clementer annuimus, & Camald. Eremum, ac Monasteria, Prioratus, Hospitalia, & alia loca sibi subjecta, specialiter in jus & proprietatem B. Petri suscipimus, atque nostram, & praesentis scripti privilegio communimus, ac praecipimus, & praesentis Decreti auctoritate sancimus, ne cuiquam omnino personae, clerico vel monacho, cujuscumque Ordinis aut dignitatis, seu laico, praesentibus, aut futuris temporibus, liceat Congregationes illas, & loca illa quae praefata Eremi sive Coenobii disciplinam & ordinem susceperunt, aut sunt in posterum susceptura, quaeque hodie sub illius regimine continentur, ab ejus ullo modo subjectione, & unitate dividere.

§. 2. Quae videlicet loca & Congregationes, conservandae unitatis gratia propriis duximus vocabulis exprimenda. In Episcopatu Aretino, Ecclesiam sancti Donati, quae Fons bonus dicitur, cum hospitali & omnibus pertinentiis suis. In ipsa Civitate S. Petri in Piculo, & sancti Laurentini, Monasteria cum omnibus pertinentiis eorundem. Ecclesiam sancti Michaelis, cum omnibus pertinentiis suis, & omnibus, quae ab Episcopis Aretinis eidem Ecclesiae concessa esse noscuntur. Ecclesiam sancti Martini, quae est juxta Letarale, cum omnibus pertinentiis suis. Sylvae Mundae sanctae Mariae de Agnano, S. Petri de Rota, & S. Salvatoris, Berardingarum Monasteria cum omnibus pertinentiis eorundem. Sancti Savini in Celio, Sanctae Mariae de Praterea, S. Andreae de Castilione, & S. Quirici de Rosis Monasteria, cum omnibus pertinentiis eorundem. Ecclesiam S. Nicolai de Curte Luponis cum pertinentiis suis. Eremum & Monasterium S. Aegidii de Fleri cum pertinentiis eorundem. S. Viriani, & S. Bartholomaei Anglarii Monasteria cum Castellis, & aliis pertinentiis eorundem. Plebem S. Mariae de Miciano, cum Ecclesiis, & aliis pertinentiis suis. Ecclesiam S. Joannis sitam in Castello Anglarii cum pertinentiis suis. De Mote Aureo, de Viario, de Maione, & Castello Florentiani Ecclesias, cum pertinentiis earundem. Ecclesiam S. Mariae de Villa, quae dicitur Moncione, cum pertinentiis suis. Ecclesias S. Vitalis propè Lorentianum, cum pertinentiis suis. De Agna, de Soci, & de Condolese Ecclesias cum pertinentiis eorundem. Latanas Plebis de Miciano. Visitationes Plebium de Bujano, & Partinae, quemadmodum est ab Aretinis Episcopis ordinatum. Integras decimationes de Agna, Larniani, Pergentinae, Corfaniani, & Ananae, & quicquid habetis in Curte de Verazono. Item quisvis eidem Eremo Camaldulensi decimam suam dare voluerit, quae ab aliquo Aretino Episcopo rectè ordinata, vel donata non fuerit, inde habeat facultatem, sicut ab ipsis Aretinis Episcopis constitutum est. Castrum quod vocant Moriona, cum omnibus pertinentiis suis, quod emisit ab Henrico Praeposito, & ceteris Canonicis Aretinis. Villam de Moncione, quam emisit ab Abbate Sanctae Florae. Quicquid juris dicta Ecclesia sancti Donati in Villa de Moione, & in Villa de Moncione habet. Monasterium S. Mariae de Thoma, cum omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Castell. Monasterium S. Mariae Diciani cum pertinentiis suis, & Monasterium sancti Sepulchri, cum toto burgo sancti Sepulchri & omnibus pertinentiis suis. Ecclesiam sancti Petri de Planetulo cum Castello Planetuli, & omnibus pertinentiis suis. Plebem S. Mariae de Soara, & Ecclesiam de Valialla cum Castello de Valialla, & omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Fesul. Monasterium S. Mariae in Popena, & Ecclesiam S. Michaelis juxta Monasterium ipsum Ecclesiae S. Bartholomaei de Castro Petronii, S. Margaritae in Pomino, S. Aegidii in Gavilere, S. Nicolai de Monte Zano, & S. Miniatensis de Lonnano Ecclesias, cum omnibus pertinentiis earum. S. Joannis de Prato Veteri, & S. Petri de Monte Muro Monasteria cum omnibus pertinentiis eorundem. In Episcopatu Flor. sancti Petri de Luco, S. Salvatoris, S. Mariae Magdalenae de Podio Bonitio, & S. Andreae de Candiculis Monasteria cum omnibus pertinentiis eorundem. Eremum de Buldrone cum omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Lucano, Monasterium S. Jocundae

sup. epib. Eremi, us que locorum sub praesentis Decreti auctoritate.

Qua loca unitati, & se jungi prohibet a subjectione Eremi. Tu tamen videtis, quod Societas Eremitarum S. Romualdi nonnulli locis sitant, sicut ab ista Congreg. in const. 1. Part. III. Ratione.

quod... An. 3. 11. Jan.

An. D. 1177.

Hic modo... ut illa...

An. 3. die 15. Decemb.

An. D. 1178.

Ordinum.

Porcariz. Monasterium S. Petri in Puteolis, cum Capella Burgi Porcariz. Monasterium S. Salvatoris de Catiniano, & Monasterium S. Andreae de Sylva, cum omnibus pertinentiis eorumdem. Hospitale quod habetis juxta Burgum S. Genesii. In Episcopatu Volat. Monasterium sancti Iusti propè Civitatem eandem, S. Petri de Cerreto, S. Mariae de Puliciano, & S. Petri in Fontiano, Monasteria cum omnibus pertinentiis eorumdem. In Episcopatu Pylarum, S. Mariae de Morona, S. Stephani in Cintorio, & S. Savini in Moncione, Monasteria, cum omnibus pertinentiis eorumdem. In ipsa Civitate, S. Michaelis, S. Fridiani, & S. Zenonis Monasteria, cum omnibus pertinentiis eorumdem. Hospitale situm propè Monasterium S. Fridiani. In Episcopatu Clusinen. Eremum, & Monasterium S. Petri de Vino, cum omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Massanen. Monasterium S. Mamliani cum omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Perus. S. Trinitatis, S. Mariae de Monte Tetio, S. Agnetis, S. Severi, & S. Donati Ecclesias, cum omnibus pertinentiis earundem. In Episcopatu Assinat. Monasterium S. Angeli de Rosano, cum pertinentiis suis. In Episcopatu Tuder. Monasterium sancti Antonii cum omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Urbevetanen. Monasterium S. Mariae in Sylva, cum S. Felicis, & S. Crucis, Sanctique Severi Ecclesiis, & omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Aſin. Monasterium Eremitæ, & Ecclesiam S. Georgii, cum omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Auximan. Monasterium S. Mariae in Setra, cum omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Anthon. Ecclesiam S. Lucie. In Episcopatu Pifaur. Monasterium S. Decentii & Eremitæ Saioli. In Archiepiscopatu Raven. Monasterium S. Apollinaris in Classe, cum omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Montis Feretr. Monasterium S. Trinitatis de Monte Herculis. In Episcopatu Foropopulien. Monasterium de Ura- no, cum juribus & pertinentiis suis. Hospitale Aymerici, & Ecclesiam S. Paterniani de Ferraciano. In Episcopatu Ariminen. Eremum Montalis Salutis, cum omnibus pertinentiis suis. In Episcopatu Cæfen. Hospitale de Roberto, Ecclesiam S. Mariae, quam habetis in loco qui dicitur Casale, juxta Civitatem Foroliv. Monasterium S. Mariae de Insula, cum omnibus pertinentiis suis. Eremum de Faiola, Monasterium S. Mariae in Trivio. In Episc. Faven. Monasterium S. Hippolyti, cum omnibus pertinentiis suis, Ecclesiam S. Eustachii sitam propè Civitatem Imolesem. In Episc. Bononien. S. Archangeli juxta Castellum Brictonum, S. Christianæ, S. Damiani, & S. Mariae de Bethlehem Monasteria, cum omnibus pertinentiis eorumdem. Eremum Bononiensem, & Hospitale de Ravona, cum pertinentiis suis. In Episc. Veronen. Monasterium S. Mariae de Vangaticia, cum omnibus pertinentiis suis. Monasterium quod Camaldulinum dicitur, cum pertinentiis suis. Ecclesiam S. Viti propè Vicentiam, cum pertinentiis suis. In Episc. Taruif. Monasterium S. Christianæ cum pertinentiis suis. Ecclesiam S. Michaelis in Palude prope Venetias, cum omnibus pertinentiis suis, & Eremum S. Mathie de Murano. In Iſtria. * Monasterium S. Michaelis de Lemo, cum omnibus pertinentiis suis. In Episc. Senen. S. Georgii de Api, & S. Vigili Ecclesias, cum omnibus pertinentiis earundem. In Insula Sabinæ Monasterium S. Trinitatis de Saccaria, cum omnibus pertinentiis suis. S. Eugenie, S. Laurentii, S. Michaelis in Vanari, S. Mariae, S. Joannis in Altafar, S. Mariae in contra S. Joannis, S. Simeonis in Salvenero, S. Nicolai de Trulla, S. Petri in Scano, S. Pauli in Cortoniano, & S. Petri in Olim Ecclesias, cum omnibus pertinentiis earundem. In Episc. Spoletan. Monasterium S. Sylvestri de Monte Subaci, cum omnibus pertinentiis suis. In Episc. Camerinen. Monasterium S. Helene juxta flumen Aſinum, cum omnibus pertinentiis suis. Eremum Aquæ Perellis, & Eremum de Quadrigatia, cum terris, pratis, vineis, nemoribus, usuagiis, pascuis, in monte, & plano, in aquis, & molendinis, in viis & semitis, & omnibus aliis libertatibus, & immunitatibus suis.

* alius in
diaceſi Ter-
cellan.

Qua omnia
loca regimini
Priori Ere-
mi Camal-
dulen. ſuppo-
nit.

§. 3. Sanè statuiamus, Monasteria, Prioratus, Ecclesias, Hospitalia, Capellas, & loca prædicta, cum pertinentiis & membris eorum, tanquam corpus unum sub uno capite, sub Priore duntaxat Eremitæ prædictæ perpetuis

temporibus permanere, ac sub illius disciplinæ observatione perſistere, sub illo inquam Priore, qui ab ipsius Eremitis, & Congregationis Abbatibus, & Prioribus ipsius Ordinis, regulariter fuerit electus. Eremum quoque, Monasteria, Prioratus, Ecclesias, Hospitalia, Capellas, & loca præscripta, personarumque ipsius Ordinis ab omni jure jurisdictione, & lege Diœcesana Archiepiscoporum, Episcoporum, Archidiaconorum, & quorumlibet Ordinarium judicio penitus eximimus. Retento nobis, & Ecclesie Romanæ annuo censu unius uncie auri in signum perpetuæ libertatis, ut vos in speciales filios, & Apostolicæ Sedis assumpti, nullius alterius iudicium subeatis.

§. 4. Statuimus etiam ut Eremum, Monasteria, Prioratus, Ecclesias, Hospitalia, Capellæ, ac loca, & personæ dicti Ordinis, tantum Romano Pontifici sint subiecta. Districte inhibentes, ne quis Archiepiscopus, Archidiaconus, seu quilibet iudex ordinarius, in Eremum, Monasteria, Prioratus, Ecclesias, Hospitalia, Capellas, & loca, seu personas ejusdem Ordinis, excommunicationis, suspensionis, vel interdicti sententias promulgare, aut in eis correctionis, vel vifitationis officium, sive jurisdictionem aliquam exercere, aut personas ipsas ad Synodum evocare, seu ab eis exactiones, vel collectas aliquas exigere, vel extorquere præsumant. Non obstante si aliqui Archiepiscopi, & Episcopi contra personas, vel loca d. Ordinis, pro subiectione Eremitæ, Monasteriorum, Prioratum, Ecclesiarum, Hospit. seu locorum d. Ordinis, moverint quæſtionem, decernendo hujusmodi sententias si quas in personas Monast. Prioratus, Ecclesias, Hospit. & loca prædicta, per Archiepiscopos, Episcopos, Archidiaconos, & Judices ordinarios, contra inhibitionem hujusmodi promulgari contigerit, irritas, & inanes, & prædictas personas ad observationem prædictarum sententiarum aliquatenus non teneri.

§. 5. Præterea inhibemus ne aliqua persona ipsius Ordinis, vel alia, Monasterium aliquod, Ecclesiam, Hospitalia, Capellam, aut locum aliquem à dictæ Congregationis unitate removere præsumat. Statuentes ut Priori Eremitæ præfatæ, qui pro tempore fuerit, tanquam Pater dicti Ordinis, Abbates, Priores, Monachos, Conversos, Abbatiales, Moniales, Conversas, Hospitalarios, Monasteria, & loca ipsius Ordinis sine contradictione aliqua visitare, per se, vel alium, aut alios, quos duxerit ad hoc deputandos: Ac reformare Prælatos in Monasteriis, & locis prædictis instituire, ac destituere, & electiones eorum confirmare, prout secundum Deum & instituta præfati Ordinis viderit expedire: ac omnem jurisdictionem in eos liberè valeat exercere.

§. 6. Ad hæc, concedimus vobis, ut liceat vobis, parochianis vestris per Monachos, & oblatos vestros presbyteros divina officia celebrare, ac celebrari facere, inungere poenitentias, proponere verbû Dei, exhibere alia Ecclesiastica sacramenta, contradictione Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum Ecclesie Prælatorum aliquatenus non obstante,

§. 7. Christina verò, Oleum sanctum, consecrationes Altarium, seu Basilicarum, ordinationes Monachorum, & Clericorum, benedictiones Abbatum, Abbatissarum, Monialium, Vaforum, & Vestium recipendi à quocumque malueritis Catholico Episcopo gratiam, & communionem Apostolicæ Sedis habente, qui nostra fretus auctoritate, quod postulat, vobis impendat.

§. 8. Præterea cum Generale fuerit interdictum, liceat vobis in Monasteriis, & locis vestris, exclusis excommunicatis, & interdictis, januis clausis, non pulsatis campanis, & voce submissa, divina officia celebrare.

§. 9. Porro laborum vestrorum de possessionibus habitis ante Concilium Generale, ac etiam novalium, quæ propriis manibus aut sumptibus colitis, de quibus novalibus aliquis hæctenus non percepit, sive de hortis, virgultis, & piscationibus, vel de nutrimentis animalium vestrorum, nullus à vobis, decimas exigere, vel extorquere præsumat.

§. 10. Liceat quoque vobis personas liberas & absolutas, è sæculo fugientes, ad conversionem recipere, ac eas absque contradictione aliqua retinere.

§. 11. Pro

Alia
fuerit
dita
ſea que
principa
inſtituta
runt
alia
xas
tur inſi
Bull. x.
x. Eſſi.

Prior
to: a
ſonaz
tius
gatiis
teſtate
bet.

Divina
brave
dit.

Chriſma
à quocum
Aniſſi
cipi poſſunt
ordinis
in Bulla
Greg. xii
Celebrent
tempore
tylicis.

Vid. C.
Trid. ſeſſ.
cap. 11.
Exempti
decimis.

Licentia
cipiens
Eremum.

prohibito
cedendi
prohibito
cedendi
licet
communis
Ordinis
quando
licet
Tu attende
ad. 1. 2.
X. Dum
tra.
urbatio
linis
ormatio
alorum.
causio po-
lis in co-
uoniamus
ditiis.
distibio
uonibus
ditiis.

§. 11. Prohibemus insuper, ut nulli fratrum vel sororum vestrorum, post factam in dicta Eremita, seu Monasterio, aut locis ipsius Ordinis professionem, fas sit sine Prioris Eremita praedictae licentia, de Eremita, Monasterio, vel locis eiusdem discedere. Discedentem vero absque litteris dicti Prioris nullus audeat retinere. Quod si quis forte retinere praesumpserit, liceat dicto Priori in ipsos, tam Praelatos, quam subditos, Monachos, & Conuersos, Abbatissas, Moniales, Conuersas regularem sententiam promulgare.

§. 12. Illud districtius inhibentes, ne alicui Praelato, & Conuentui ipsius Ordinis, Terras, vel Beneficium aliquod Ecclesiis vestris collatum, liceat dare, vendere, obligare, alienare, sine Praedicti Prioris licentia speciali. Si quae vero donationes, vel alienationes aliter, quam ut dictum est facta fuerint, eas irritas esse censemus.

§. 13. Ad haec, prohibemus ne aliquis Monachus, vel Conuersus sub professione alicujus Domus Ordinis ejusdem astrictus, sine consensu & licentia sui Praelati, ac majoris partis Capituli ejusdem Domus, pro aliquo fidejubeat, vel ab aliquo pecuniam mutuo accipiat ultra summam a Capitulo vestro constitutam, nisi propter manifestam domus ipsius utilitatem. Quod si quis facere forte praesumpserit, non teneatur Conuentus pro his aliquatenus respondere.

§. 14. Caeterum si Archiepiscopi, vel Episcopi, aut aliarum Ecclesiarum Rectores, in mercenarios, vel familiam vestram, pro eo quod aliqua vobis obsequia ex charitate praestiterint, vel ad laborandum adjuverint, in illis diebus, in quibus vos laboratis, & alii feriantur, excommunicationis, suspensionis, vel interdicti sententiam promulgant, ipsam tanquam contra Apostolicam Sedem indulta prolata, decernimus penitus non tenere, nec litterae illae firmitatem habeant, quas tacito nomine Camaldulensis Ordinis, & contra indulta Privilegiorum Apostolicorum contigerit impetrari.

§. 15. Prohibemus insuper, ut intra fines Parochiarum vestrarum nullus sine assensu Diocesani Episcopi, & vestro, Capellam, vel oratorium de novo construere audeat.

§. 16. Sepulturam etiam locorum vestrorum liberam esse decernimus, ut eorum devotioni, & extremae voluntati, qui se illic sepeliri delibetaverint, nisi forte excommunicati, vel interdicti sint, aut etiam publice usurarii, nullus obstat. Salva tamen justitia illarum Ecclesiarum, a quibus mortuorum corpora assumuntur.

§. 17. Paci quoque & tranquillitati vestrae, paterna in posterum sollicitudine providentes, auctoritate Apostolica prohibemus, ut infra clausuras locorum, seu gangiarum vestrarum, nullus rapinam, seu furtum facere, ignem apponere, sanguinem fundere, hominem temere capere, vel interficere, seu violentiam audeat exercere.

§. 18. Praeterea omnes libertates, & immunitates a praedecessoribus nostris Romanis Pontificibus, & aliis Archiepiscopis, Monasteriis, & locis vestris concessas, necnon libertates & exemptiones saecularium actionum a Regibus, & Principibus, vel aliis CHRISTI fidelibus rationabiliter vobis indultas, ac etiam vestras antiquas & rationabiles consuetudines, auctoritate Apostolica confirmamus, & praesentis scripti Privilegii communimus.

§. 19. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat Eremitum, Monasteria, Ecclesias, & loca praedicta temere perturbare, aut eorum possessiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus fatigare. Sed omnia integra conserventur, eorum pro quorum gubernatione aut sustentatione concessa sunt, usibus omnimodis profutura, salva Sedis Apostolicae auctoritate. Si qua igitur in futurum Ecclesiastica saecularisve persona hanc nostrae Constitutionis paginam sciens, contra eam temere venire tentaverit, secundo tertioque commonita, nisi reatum suum congrua satisfactione correxerit, potestatis, honorisque sui careat dignitate: reamque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, & a sacratissimo Corpore, & Sanguine Dei, & Domini nostri Iesu CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine districtae subjaceat ultioni.

§. 20. Cunctis autem, qui eisdem locis sua jura servare voluerint, sit pax Domini nostri Iesu CHRISTI, qua-

tenus & hic fructum bonae actionis percipiant, & apud districtum Judicem praemia aeternae pacis inveniatur. Amen.
Dat. Viterbii per manum Magistri Jordani S.R.E. Vicecancell. & Not. 10. Kal. Augusti, Indictione prima, Incarnationis Dominicae Anno 1258. Pontificatus vero Domini Alexandri Papae Quarti Anno quarto.

D.P. A. 4 die
27. Julii

Declaratio quorundam dubiorum concernentium causam fidei Catholicae, & poenas haereticorum, eorumque complicum & fautorum.

XII.

Ex hac Bulla sumptum esse credo cap. accusatus, de Haeret. in 6. vel istud ex ista declaratur. Et eandem Bullam (quam uti non necessariam non ponendo) edidit P. b. 17. die 21. Aug. 1262.

ALEXANDER EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis fratribus Ordinis Minorum, Inquisitoribus haereticae pravitatis in administratione S. Francisci, praesentibus ac futuris, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Edita An. d. 1258.

Quod super nonnullis quaestionum articulis, in quibus causa fidei tangitur, nos consulere voluistis, sollicitudinis vestrae prudentiam in Domino commendamus.

Exordium.

§. 1. Primus igitur vestrae consultationis articulus continebat, utrum dici debeat relapsus in haeresim qui lapsus est in eam post abjuracionem ipsius, in qua non invenitur antea commississe; cum secundum proprietatem verborum non videatur relapsus, qui non fuerat ante lapsus. Ad quod taliter respondemus, quod talis, si tanquam accusatus, vel suspectus de haeresi, eum in iudicio abjuravit, & postea committat in ipsa, censeri debet quodam juris fictione relapsus, licet ante abjuracionem suam plenè probatum non fuerit crimè haeretis contra ipsum; dummodo hujusmodi prius orta suspicio, violenta fuerit, & certis ac veris indicis comprobata. Si vero levis & modica, quanquam ex hoc sit gravius puniendus, relapsorum tamen in haeresim non debet poena puniri, ex quo praesumi non potest verisimiliter ante lapsus in eam.

Relapsus in haeresim quid dicatur.

§. 2. Quaevisit etiam circa idem, si is qui haeresim abjuravit, & per solam inexcusabilem receptionem, vel receptionem, aut deductionem seu associationem, vel visitationem haereticorum, sive dationem, vel missionem munèrum, aut etiam alias in favorem eorum, qui excusari non possit, sine adoratione tamen (ut verbis vestris utamur) lapsus est postmodum, propter hoc debeat iudicari relapsus? Et quidem si legitime constitit, vel etiam nunc constaret, quod tales hujusmodi abjuracionem in haeresi commississent, non est dubium eos per hoc fuisse relapsos: quia tunc dubitari non debet, ex approbati à se prius etrois consequentia id fecisse.

Et an quis post abjuracionem favet haeretici.

§. 3. Praeterea nonnulli talium, ut proponitis, jurant coram Inquisitoribus tam de se, quam de aliis super facto haeresis veritatem dicere, sed perjurant, non odio tamen vel pretio, sed timore sui potius & suorum; corrigunt autem se postmodum super iis contra se, ac alios suos complices deponendo. Cum itaque perjurus secundum jura, etiam post poenitentiam in criminalibus à testimonio repellatur, hinc quaeritur utrum contra illos suos complices sit per testimonia talium procedendum? Super quo taliter respondemus, quod cum crimen hujusmodi sit exceptum, si ex manifestis indicis apparuerit, tales non animi levitate, aut odii fomite ductos, seu corruptos pecunia, sed zelo fidei tanquam poenitentes propriae culpa, asserere quod talia prius tacuerant, & velint in hoc errorem suum corrigere, ac alios nominare, stari debet in favorem fidei, nisi aliud obsteret, attestacionibus eorundem.

Testes perjurant in causis fidei an admittendi.

§. 4. Ad illud autem quod quaeritur, utrum ad Inquisitores haeresis pertineat de divinationibus, & sortilegiis, quae contra aliquos sibi denuntiantur cognoscere, ac punire talia exercentes; brevibus respondetur, quod cum negotium fidei, quod summè privilegiatum existit, per occupationes alias non debeat impediri, Inquisitores ipsi de his, nisi manifestè sapent haeresim, ratione hujusmodi

Inquisitores non cognoscunt de sortilegiis. Tu attende const. 4. Al. vi. D. d. 17.

modi officii sibi commissi se nullatenus intronitāt, sed eos relinquant suis iudicibus pœna debita castigandos.

Harēdes & honorum de- satorum co- guntur ad complendam pœnitentiam defuncti. Vide mox hic infra decla- rationem.

§. 5. Quidam insuper (ut adicitis) pro iis quæ com- miserunt in hæresi, astringunt se Inquisitoribus sub obli- gatione bonorum suorum, ad recipiendam ab eis pœni- tentiam & complendam: sed ea licet injuncta, non ta- men peracta, quin potius in toto, vel in parte neglecta decedunt. Quæritur ergo, utrum Inquisitores ipsi, vel qui in eorum locum succedunt, possint ad satisfaciend- um pro ipsis defunctis, hæredes, vel detentores bono- rum sic decedentium coarctare? Ad quod dicimus, quod si per hujusmodi pœnitentiam, aliquod onus ad salutem proficiens impositum fuerit in bonis temporali- bus exequendum, ad complementum ipsius per Inquisi- tores cogi debent hæredes, vel alii, ad quos bona tali- um cum suo onere deuenierunt.

De usurarij quæstionibus ut agitur co- ram Inquisi- toribus.

§. 6. Injungitur etiam aliquibus ad pœnam, in pœni- tentia pro hæresi, ab ipsis pœtis Inquisitoribus, ut usuras restituant, ad quod obligauerant in iudicio Ecclesie se, & sua. In quo quæritur, utrum Inquisitores ipsi, vel qui succedunt in locum eorum, ad respondendum coram se conquerentibus de usuris hujusmodi, & ad restitutio- nem earum, si de ipsis constiterit, possint compellere taliter pœnitentes, prout ab eis in aliis injunctis sibi pœnitentiis fieri consuevit? Ad quod respondemus, quæstionem super usuris motā contra tales judicialiter, non debere audiri ab Inquisitoribus hæresis, nec decidi. Nolentes, quod per causas hujusmodi, offendiculum negotio fidei præparetur: eos tamen ad restitutionem usurarum, de quibus constiterit, compellere poterunt, quibus in satisfactionem pro prædicto crimine, hujus- modi restitutionem in pœnitentia injunxerunt.

Harēdes non coguntur ad pœnitentiam defuncti non injunctam.

§. 7. Sunt & alii, qui confessi sunt in iudicio de hæresi coram Inquisitoribus hujusmodi prauitatis, sed ante- quam eis injungeretur pœnitentia, decellerunt. Super quo quæritur si heredes talium compelli possint ab In- quisitoribus, ut ad ipsorum arbitrium satisfaciant pro defunctis, præcipue cum iisdem dum viverent, ad faciendam pœnitentiam, quam Inquisitores eis vellent injungere, bona sua Inquisitoribus obligarint. Cui quæ- sitioni sic duximus respondendum, quod postquam tales non decellerunt hæretici, sed reincorporati potius Ec- clesie unitati, non videmus quod eis post mortem, vel eorum hæredibus, qui ad successionem talium admittuntur, sit satisfactio pro extincto jam crimine injun- genda. In eo verò casu, in quo hæredes hujusmodi ad successionem non deberent ob culpam sui auctoris ad- mitti, non obstante quod auctoribus ipsis viventibus hoc non fuerit intercedente ipsorum morte per senten- tiam declaratum, ad confiscationem bonorum post mor- tem nihilominus procedatur.

Facultas in- quirendi per se & per aliu- quomodo in- telligatur.

§. 8. Adjectis præterea, negotium seu Officium In- quisitionis contra hæreticos dilecto filio Priori fratrum Prædicatorum Parisien. à Sede Apostolica fuisse sub ea forma commissum, ut idem super hoc pollet inquirere, tam per se, quam per alios, quos ad hoc idoneos reputa- ret: in quo quæritur, utrum tales delegati existant, & quid possint etiam sic electi. Super quo taliter duxi- mus ordinandum, quod idem Prior possit tres, vel qua- tuor idoneos ad hoc opus assumere, qui parem cum ip- so habeant potestatem, & amovere illos, ac ipsorum loco alios substituere, quotiescumque viderit expedire: ipsi tamen Priori, & aliis sic assumptis committendi dumtaxat citationes, & examinationes testium, cum de hujusmodi crimine, ac circumstantiis ejus inquiratur, ac denunciations sententiarum, quas super iis contra quoslibet contigerit ferri, & iis similia faciendi conce- ditur ab eadem Sede facultas.

Clericus per- petuo immu- randus de- gradatur.

§. 9. Quæstioni verò, qua quæritur, utrum constitu- tus in sacris deprehensus in hæresi, & propter hoc im- murandus perpetuo, prius sit ab ordinibus à suo Episco- po degradandus, antequam tradatur hujusmodi pœni- tentiæ? Respondemus, quod talis, qui est perpetuo im- murandus, prius debet à suis ordinibus degradari.

Instruente- ci- ates ab In- quisitor. coar- cendi.

§. 10. Nonnulli quoque clerici, & quod est deterius, sacerdotes, prætextu pecunie, vel alicujus seruitii tem- poralis, inveniuntur aliquando Inquisitionis impedire

negotium, instruendo citatos hæreticorum credentes de- celanda veritate, falsitate dicenda, vel eos indebitè li- berando. De quibus quæritur utrum Inquisitores pos- sint tales capere, ac etiam retinere, aut quod sic accepta restituant, coarctate? Dubium itaque non videtur, quod ii, quos constat exercere præmissa, ea faciunt in favo- rem hæreticæ prauitatis. Quare possunt à talibus per Inquisitores compesci, & pœna debita castigari, tam per captionem personarum, quam etiam alias, prout culpa exegerit delinquentis.

Religiosi- rum sicut- ribus pœna- di.

§. 11. Quod autem postmodum quærebatur, quomo- do essent puniendi Religiosi qui inveniuntur in hære- sim deliquisse? cum sæculares peccantes in simili casu immurationis, vel alia pœna plectantur. Ejus solutio satis patet, cum certum sit, tales in hoc, & in consi- milibus delinquentes, grauius etiam sæcularibus puniendos.

Declara- tione pœ- natorum hæreticorum eorumdem- lorum.

§. 12. Frequenter etiam vobis ab Apostolica Sede committitur, ut tam hæreticos, credentes, receptores, fautores, & defensores eorum, quam ipsorum filios & nepotes, ac illos etiam, qui prædictorum interventu, vel gratia tale essent adepti, vel assequerentur in posterum, privandi personatibus, dignitatibus, & honoribus qui- buscumque, ac beneficiis Ecclesiasticis, & officiis publi- cis, de Diocesanorum, vel eis absentibus, Vicariorum suorum consilio, habeatis liberam facultatem: quod qualiter intelligi debeat, petiistis ejusdem Sedis ora- culo declarari. Hoc sanè de filiis & nepotibus illorum, credentium, & aliorum hujusmodi, qui modo tales esse probantur, intelligendum esse videtur, non autem il- lorum, quos emendatos constiterit, & pro culpa hujus- modi ad mandatum Ecclesie pœnitentiam recepisse, quam ipsi vel jam perfecerunt, vel humiliter profes- sione ejus insitunt, vel parati fuerunt dum viverent ad recipiendam eandem. Diocæsani quoque in privandis talibus sunt generaliter requirendi, nisi forsitan consta- ret legitime, quod iidem scienter eis beneficia contu- lissent; tunc enim eos in iis requirendos esse non credi- mus, sed potius à suo iudice puniendos.

Influo- rum exequ- di.

§. 13. Vos igitur hæc & alia contingente in hac par- te, commissum vobis Officium sic prudenter & fideliter exequi procuretis, sic ad ea purè propter Deum, cujus causam geritis, vestra feratur intentio, quod labor ves- ter vobis ad vitæ præmium, & aliis ad salutem, quæ solum in talibus quæritur, proficiat animarum.

Dat. P. A. die 27. Sept.

Datum Viterbii, 5. Kalendas Octobris, Pontific. no- stri Anno quarto.

Infirmi, qui sanæ mentis hæreticorum consola- mentum petunt, non excusantur eo quod tem- pore receptæ consolationis, sanæ mentis non essent.

XIII.

Ex hac Bulla proditum esse credo cap. 3. de Hæres. in 6. Et eandem Bullam edidit postea Urb. IV. die 21. Augusti 1262. quam usi minus necessariam præ- scripsit.

ALEXANDER EPISCOPUS, &c. Dilectis filiis Fratribus Ordinis fratrum Minorum Inqui- sitoribus hæreticæ prauitatis in administratione S. Fran- cisci, presentibus & futuris: Salutem & Apostolicam be- nedictionem.

Elita A. 1258.

EX parte vestra fuit propositum coram nobis, quod nonnulli de partibus, ubi vobis contra hæreticos In- quisitionis Officium est commissum, in mortis articulo constituti, salutis remedium abhorrentes, Consolutores hæreticos ad se introduci faciūt, & ab eis per impositio- nem manus, desolationis suæ consolationem accipiunt, secundum pessimam consuetudinem eorumdem. Sed filii & hæredes sic decedentium propter hoc exheredari ti- mentes, ac volentes ob id eorum malitiam excusari, pro- ponunt se velle probare per testes, quod iidem, quando recipiebant consolationem hujusmodi, loquelam amife- rant, & erant alienati à mente: cum moris sit apud eos

Quidam- firmi con- latorum hæreticorum patebant.

(ut

(ut dicitur) quod nullum taliter consolentur, qui non sit sanæ mentis, & memoriam habeat ordinatam. Quare nos consulere voluistis, utrum debeant tales probationes admitti.

§. 1. Nos igitur consultationi vestræ taliter respondimus, ut si legitime consiterentur, quod prædicti dum sanæ mentis essent, petierint hæreticos consolatores, sicque viam fuerint uniuersæ carnis ingressi, licet consolationem huiusmodi, imò verius desolationem, non sanæ mentis effecti, vel post perditam iam loquelam suscepisse dicantur, nulla super hoc probatio admittatur, cum in nullo sic decedentes debeant propterea releuari. In dubio verò admitti poterit, non tamen uxores, filii, seu familiares, aut de suis aliqui, ad hoc probandum recipiantur in testimonium, sed alii testes idonei, & specialiter fidei zelatores, cum contra tales sit non modicum præsumendum: sitque in talibus propter fidei privilegium, cum multa cautela summaque diligentia præ cæteris negotiis procedendum.

Dat. Anagninæ Idibus Nov. Pont. nostri Anno quarto.

XIV. De cautione recipienda ab Hæreticis conuersis, & eorum fautoribus, eaque in casu contraventionis exigenda, ac obedientia ab eis requirenda.

ALEXANDER EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis fratribus Ordinibus Minorum, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in administratione S. Francisci, tam presentibus, quam futuris. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Super extirpatione hæreticæ pravitatis hoc à vobis in locis in quibus contra hæreticos, vobis Inquisitionis officium est commissum, statuimus observandum, ut hæreticis, credentibus, fautoribus, receptoribus, & defensoribus hæreticorum ipsorum, ad mandatum Ecclesiæ redeuntibus, sub certa pœna pecuniaria inter cætera quæ injungenda fuerint, injungatis ditinctè, quod fidem Catholicam firmiter teneant, & ulterius hæreticis ipsis auxilium, consilium, & favorem aliquem non impendant, necnon Ecclesiæ mandatis obediant, & observent quæ eis feceritis, vel unus vestrum occasione ipsius hæreticæ pravitatis, & ab eisdem cautio exigatur. Nos autem vobis & singulis vestrum, cogendi per censuram Ecclesiasticam appellatione remota, tam redeutes ipsos, quam & defensores, si opportuerit, eorumdem, ad præstationem vel solutionem huiusmodi pœnæ, ad quam se obligaverint, si, quod absit, in dictam pœnam inciderint, plenam concedimus auctoritate præsentium facultatem.

§. 1. Pecunia verò quæ de huiusmodi pœnis, vel extertia parte multarum, vel condemnationum exigendarum à quibuslibet personis & locis, seu bonorum apprehendorum occasione hæreticis, vel hæreticorum secūdum tenorem constitutionum nostrarum (quas in eosdem hæreticos, fautores eorum, & alios promulgatas, in capitularibus civitatum & locorum aliorum conscribi mandavimus) fortè pervenerit, penes tres viros fide probatos à vobis & à Diocæsano, vel ejusdem Vicario, si idem præsens non fuerit, eligendos deponatur fideliter conservanda, & de illa vobis, & singulis vestrum necessariæ, ad prosecutionem negotii contra hæreticos expensæ sine difficultate aliqua de ipsius Diocæsani consilio ministrantur, & eidem Diocæsano de iis quæ expendi contigerit, rationis plenariæ fidelis computatio exponatur.

Dat. Anagninæ, Idibus Novemb. Pont. nostri Anno 4.

Sequitur alia const. in executionem præcedentis.

ALEXANDER EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Fratribus de Ordine Minorum, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in administratione B. Francisci: Salutem & Apostolicam benedictionem.

Ad audientiam nostram pervenit, quod nonnulli de administratione B. Francisci, notati & suspecti de

hæretica pravitare, ac fautores & receptatores hæreticorum, ad mandatum Ecclesiæ redeuntes, interdum se obligant sub certis pœnis ad parendum mandatis Ecclesiæ, & super hoc præstant vobis fidejussorias cautiones, quorum nonnulli mandatis quæ ipsis faciatis, parere reculant.

§. 1. Quia verò nostri decet appositione consilii super hoc salubriter provideri, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus tales, & fidejussorës eorum, quod mandatis faciatis eis per vos, & faciendis parent, monitione præmissa, per impositionem & executionem pœnarum, ad quæ se obligant, & etiam per censuram Ecclesiasticam appellatione remota cogatis: invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Datum Anagninæ, 10. Kalendas Februarii, Pontificatus nostri Anno sexto.

XV. Quod Prælati Ecclesiastici, Rectores sæculares, & alii, faveant & assistant Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, in negotio fidei exequendo.

Ampliozem in hoc dispositionem attende infr. in cons. 1. Pii V. Sanctissimus, & in alia cons. 71. Clem. VIII. Sanctissimus.

ALEXANDER EPISCOPVS, Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus... Episcopis & dilectis filiis... Electis Abbatibus, Prioribus, Ministris, Guardianis, & aliis Ecclesiarum Prælati, & Rectoribus, necnon & universo Clero, tam Religiosis cujuscumque professionis, & Ordinis, quam Sæcularibus, in ducatu Spoletano constitutis: Salutem & Apostolicam benedictionem.

Extortis in Agro Fidei Christianæ per partes Italiæ abundantijs solito hæreticæ zizaniis, seminante illa per temporis impacati malitiam homine inimico, Sedes Apostolica ejus caput Fidei & magistra, volens circa zizaniorum extirpationem huiusmodi, per aliquos de fratribus Ordinis Minorum, partes suæ sollicitudinis adimpleri, dilecto filio... Ministro Provinciali ejusdem Ordinis, in administratione S. Francisci mandavit, ut ipse duos ex fratribus suis viros zelum habentes Christianæ Fidei, & opere ac sermone potentes assumeret, eisque in partibus vestris Inquisitionis officium contra hæreticos, eorumque fautores, & complices injungere procuraret.

§. 1. Nos itaque CHRISTI nomen in populo exaltari gaudentes, ac fidei ejus massam ab omni, per quod infici valeat, emundari totis affectibus cupientes, universitatem vestram rogamus, monemus, & hortamur attentè, per Apostolica vobis scripta mandantes, quatenus attendentes prudenter, quod Inquisitores huiusmodi à prædicto deputati Ministro pro defensione ipsius Fidei, & cum salute fidelium laborantes, & periculis personas proprias salubriter exponentes, nequeunt ad omnia, quæ tanto expediunt negotio, sufficere per seipfos, eisdem, & aliis, si quos ad hoc ex ipsius fratribus contigerit deputari, in prædicto exequendo negotio efficaciter assistatis, opportunum sibi consilium, favorem & auxilium impendendo, ita quod exinde vestræ Fidei sinceritatis merito valeat commendari, nec contingat Dei opus periculose per vestram negligentiam vel incuriam intermitteri, quas proculdubio, præter id quod horrendis notaret maculis infamia negligentes, ultrix omnis inobedientiæ ac negligentia Apostolica severitas acri percelleret disciplina.

Datum Anagninæ 27. Kalendas Decembris, Pontificatus nostri Anno quarto.

XVI. Indulgentiæ pro Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, eorumque Notariis, fociis, & fautoribus: ac pro omnibus in prosecutione negotii Fidei decedentibus.

Alia

Pontif. An. 4.

P. A. 4. 11. Nov.

A. D. 1. 11.

Contes ad...

ca. ex...

An. 4. 11. Octob.

An. D. 11.

sa jussio.

Iussu exigendi pœnas.

D. P. An. 6. die 13. Jan.

Edita An. D. 1258.

Causa hujus constitutionis.

Iussu de quibus in rub.

D. P. A. 4. die 15. Novemb.

Alia seruientium Inquisitoribus privilegia, vide sup. in const. 2. Innoc. 1 V. Impia, & infra in Urb. 1 V. const. 2. Licet.

Ad propagandam fidem Catholicam Congregationem instituit Greg. XV. in constit. 26. Inscrutabili, inf. tom. 4.

Edita An. D. ALEXANDER EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Fratibus Ordinis fratrum Minorum Inquisitoribus heretica pravitate in administratione S. Francisci, presentibus & futuris Salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium. Firmissime teneat vestra prudentia, & nullatenus dubitet, quod Deus indulgentiarum & pater misericordiae considerans merita singulorum, contentus nostris Indulgentiis non existit, quin beneficientibus gratiam potiorum indulgeat, & gloria superaddat, ad quas per fructum boni operis promerendas, fideles CHRISTI frequenter & libenter nostris remissionibus invitamus. Cum itaque vos propter Deum in negotio Fidei laborantes, huiusmodi salutibus praemiis debeat recreari.

Indulgentiarum largitio.

§. 1. Nos vobis verè poenitentibus & confessis, de omnipotentis Dei misericordia, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate consili, plenam concedimus veniam peccatorum. Sociis autè Ordinis vestri fratribus & Notariis vestris, qui unà vobiscum in prosecutione huiusmodi negotii laborabunt, & aliis qui ad impugnandum hereticos, credentes, receptatores, fautores, & defensores eorum, vobis ex animo auxilium praestiterint vel favorem, tres annos de injuncta sibi poenitentia relaxamus. Et si qui ex eis in prosecutione huiusmodi negotii fortè decellerint, eis peccatorum omnium, de quibus corde contriti ac ore confessi fuerint, plenam veniam indulgemus.

D. P. A. §. Datum Anagninae 17. Kalendas Octobris, Pontificatus nostri Anno quinto.

XVII. Inquisitorum hereticae pravitate facultas cogendi quoscumque Magistratus & Officiales ad exequendum eorum sententias.

Hoc idem statuit Innoc. VIII. inf. in eius const. 10. Dilectus. Et adverte quod hanc executionem dare illi tenentur absque processuum revisione, ut ibid. & in const. 43. Leon. X. Honestis.

Edita An. D. ALEXANDER EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis fratribus de Ordine Minorum, Inquisitoribus heretica pravitate in Provincia B. Francisci, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Causa consuetudinaria.

Ad audientiam nostram pervenit, quod Potestates, Rectores, Iudices, Antiani, Officiales, Consilia, & Communitates quorundam Castorum, Locorum & Civitatum Provinciae B. Francisci, in qua inquisitio contra hereticos vobis à Sede Apostolica est commissa, circa executiones sententiarum, quas contra notatos, suspectos de heretica pravitate, credentes, fautores, & receptatores eorum profertis, à vobis super hoc requisiti, se interdum reddunt difficiles, & etiam negligentes. Nos itaque volentes quod negotium Inquisitionis huiusmodi salutarem consequatur effectum, circa ea intendimus animo vigilantissimi, per quae submotis quibilibet obstaculis, praedictum negotium, Deo propitio, & de bono in melius dirigatur.

Inquisitorum sententiarum de qua in rub.

§. 1. Quocirca universitati vestrae per Apostolica scripta mandamus, quatenus Potestates, Rectores, Iudices, Antianos, Officiales, quocumque nomine censeantur, Consilia, & Communitates praedictas, quod huiusmodi sententias à vobis latis & ferendas, etiam sublato cujuslibet dilationis & difficultatis obstaculo, executioni demandent, monitione praemissa per excommunicationis in personas Potestatum, Rectorum, Iudicum, Antianorum,

Officialium, & Consiliariorum, ac privationis ab officiis: & in civitates, Castra & Loca huiusmodi, interdicti sententias, appellatione remota cogatis.

§. 2. Non obstante aliqua indulgentia Sedis Apostolicae, de qua, cujusque tenore oporteat in nostris literis plenam & expressam mentionem fieri, & per quam effectus praesentium impediti valeat vel differri.

Datum Anagninae, 13. Kalendas Februarii, Pontificatus nostri Anno sexto.

Inquisitorum hereticae pravitate auctoritas compellendi quoscumque ad sibi exhibendum scripturas & instrumenta spectantia ad Officium sanctae Inquisitionis, & convocandi Clerum & populum adversus hereticos, & eorum fautores.

ALEXANDER EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis... Fratibus de Ordine Minorum, Inquisitoribus heretica pravitate in administratione B. Francisci: Salutem & Apostolicam benedictionem.

Cupientes ut Inquisitionis negotium contra hereticam pravitate sollicitudini vestrae commissum ad Dei gloriam & augmentum Fidei Catholicae, in nostris manibus feliciter prosperetur, compellendi appellatione remota per censuram Ecclesiasticam, per vos vel per alios quos ad hoc idoneos vos, vel alter vestrum duxeritis eligendos, omnes illos, qui scripta, vel instrumenta Inquisitionis, vel ad ejus officium pertinentia, per quoscumque haecenus facta, ac etiam facienda contra hereticos, credentes, receptatores, fautores, seu defensores eorum habent, vel habuerint, ut ea sine cujuslibet difficultatis seu dilationis dispendio, vobis vel alteri vestrum exhibeant.

§. 1. Necnon absolvendi à sententia excommunicationis omnes illos, qui dimissa hereticorum perfidia, ad unitatem Catholicae Fidei liberè, ac humiliter redire voluerint, & credentes, receptatores, fautores, ac defensores eorum, ac etiam reconciliandi eos Ecclesiae, à qua noscuntur diabolica suggestionem praecisi.

§. 2. Convocandique Clerum & populum Civitatum, Castorum, aliorumque locorum contra tales: ita ut in ferendis sententiis contra ipsos, possitis peritos & discretos, prout expedierit, advocare.

§. 3. Dandi quoque omnibus accedentibus ad vocationem huiusmodi, auctoritate nostra quadraginta dierum indulgentiam.

§. 4. Procedendi etiam contra illos, quos in dicta Provincia commisisse constiterit, licet ad alias partes fluxerint transferendos: necnon, & ut in eodem negotio summarè, absque judiciorum & advocatorum strepitu, procedere valeatis, auctoritate praesentium vobis & cuilibet vestrum concedimus facultatem. Contradictores per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo.

§. 5. Non obstantibus si aliquibus sit indultum ab eadem Sede, quod interdicti, suspendi, vel excommunicati non possint per literas Apostolicas, nisi plenam & expressam, vel de verbo ad verbum fecerint mentionem: & constitutione de duabus dietis edita in Concilio generali.

Datum Anagninae quarto Non. Maii, Pontificatus nostri Anno sexto.

Praelati Ecclesiastici, & alii omnes Clerici quomodolibet exempti, statim requisiti provideant Inquisitoribus, eorumque sociis, de salvo conductu.

Concordas subsequens consistitio, Magistratibus sacularibus directis.

ALEXAN

ALEXANDER EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Venerabilibus Fratribus, Episcopis, & dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Archidiaconis, Archipresbyteris, Praepositis, Plebanis, & aliis Ecclesiarum Praelatis & Clericis, Religiosis & Secularibus, tam exemptis, quam non exemptis per Provinciam Romanam, qua continet Urbem cum suo districtu, Patrimonium B. Petri in Tuscia, Sabiniam, Reate, cum sua Diocesi, Campaniam, & Maritimam constitutis, ad quos litera ista pervenerint. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Ad hac vide supr. consue. 8. Innoc. I V. Cum fratres, ubi notatur.

ALEXANDER EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis fratribus Andrea, Gentili, & Bartholomaeo Ordinis Minorum, & aliis Inquisitoribus haereticae pravitatis in Romana Provincia, & administratione B. Francisci, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Ad extirpandam de partibus vestris haeticam pravitate totis affectibus intendentes, inquisitionem faciendam in illis partibus contra resptos hujusmodi pravitate, dilecto filio fratri Andrea de Ordine minorum, duximus committendam.

Discretionem vestrae, de qua plenam in Domino fiduciam obtinemus, vendendi ac distrahendi liberè bona haeticorum, eorumque fautorum, credentium, receptatorum & defensorum, publicata jam, seu confiscata, & in posterum publicanda, & confiscanda, prout commissio vobis Fidei negotio expedire videritis, ita quod eorum pretium ad opus Romanae Ecclesiae conservetur, necnon contradictores super hoc, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendi, plenam & liberam concedimus auctoritate praesentium facultatem.

§. 1. Ut igitur idem frater vestro fultus praesidio, & commissio sibi negotio Inquisitionis, Deo propitio valeat prosperari: universitatem vestram rogamus & hortamur attentè, in virtute obedientiae, ac sub poena excommunicationis per Apostolica vobis scripta praecipiendo mandantes, quatenus vos universi & singuli, dicto fratri Andrea & sociis ejus, de securo conductu, quotiescumque vos super hoc duxerint requirendos, liberaliter, ac sine dilatione, de loco ad locum providere curetis: Praecepta nostras & praecipuum taliter impleturi, ut pateat per effectum operis, quod sitis orthodoxae Fidei zelatores. Nosque devotionem vestram possimus exinde merito commendare.

Dat. Genuae, 8. Kal. Octobris, Pont. nostri anno sexto.

Dat. Anagninae, Idibus Martii; Pontificatus nostri Anno sexto.

Inquisitores haereticae pravitatis procedere possint in causis Fidei contra quoscumque etiam exemptos, eligeretque Notarios etiam regulares, qui in saeculo Notarii fuerunt.

Barones, Magistratus, Communitates, & officiales omnes, tenentur statim requisiti, Inquisitoribus, eorumque sociis de securo salvo conductu providere.

ALEXANDER EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis Fratribus Ordinis Praedicatorum Inquisitoribus haereticae pravitatis in Lombardia, Marchia Iannensi, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Concordas cum praeced. constitutione directa Clericis & Praelatis Ecclesiasticis.

Ne commissio vobis contra haeticos Inquisitionis officium quocumque contingat obice praepediri, vobis & singulis vestrum praesentium auctoritate concedimus, ut non obstantibus aliquibus privilegiis vel indulgentiis, quibuscumque personis, cujusvis conditionis, dignitatis, vel gradus, Religionis aut ordinis, & praesertim Cisterciensis, Praedicatorum, Minorum, seu Eremitarum, sive communitatibus, vel universitatibus Civitatum, locorum, specialiter vel generaliter, sub quacumque verborum expressione vel forma ab Apostolica Sede concessis, vel amodo concedendis, etiam si dicatur in illis quod eis per aliquas literas, totum de verbo ad verbum tenorem non continentibus privilegiorum, vel indulgentiarum ipsarum, nequeat derogari, maxime quod illi excommunicati, vel ipsorum Terrae supponi non possint Ecclesiastico interdicto: aut quod praedictorum vel aliorum quorumlibet Ordinum fratres, ad executiones negotiorum, aut ad citationes quorumlibet, sive denuntiationes sententiarum, excommunicationis, suspensionis vel interdicti auctoritate literarum Apostolicarum minime cogi possint, nisi de ipsorum Ordinibus & privilegiis vel indulgentiis, eis super hoc à Sede Apostolica concessis, habeatur in eisdem literis mentio specialis: in eodem officio, & contra impediens illud, vel in eo vobis juxta officium & posse suum à vobis requisiti assistere non curantes, liberè juxta formam vobis per literas nostras traditam, procedatis: cum ex hujusmodi vel aliis privilegiis & indulgentiis, nullum vobis in tanta pietatis negotio velimus obstaculum generari.

ALEXANDER EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Nobilibus viris, Baronibus, Castellanis, Potestatibus, Capitaneis, Recloribus, Antianis, Prioribus & eorum Officialibus, necnon Communitatibus Civitatum, Castrorum, & Locorum Provincia Romana, qua continet Urbem cum suo districtu, Patrimonium B. Petri in Tuscia, Sabiniam, Reate cum sua Diocesi, Campaniam, & Maritimam, ad quos litera ista pervenerint. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Ad extirpandam de partibus vestris haeticam pravitate totis affectibus intendentes, Inquisitionem faciendam in illis partibus contra resptos hujusmodi pravitate, dilecto filio fratri Andrea de Ordine Minorum duximus committendam.

§. Ad haec, si super his quae circa idem officium, illudque contingentia in scriptis fuerint redigenda, tabellionum saecularium copia forte defuerit opportuna, personis regulatis cujuscumque Ordinis, qui tabellionatus officium in saeculo habuisse noscuntur, exercens illud in his, cum à vobis necessitate hujusmodi insidente fuerint requisiti, auctoritate nostra licentiam concedatis. Quos ad hoc constitutione canonica, vel regulari contraria nequaquam obitante, ex districto volumus jurisdictionis nostrae praepcepto teneri. Quod si nec tales haberi poteritis, alios duos viros idoneos, Clericos vel Laycos, quoties talis imminet necessitas, assumatis, qui non libeliter ea quae fuerint à vobis, vel eorum sociis expressè

§. 1. Ut igitur idem frater vestro fultus praesidio, in commissio sibi negotio Inquisitionis, Deo propitio valeat prosperari, universitatem vestram rogamus, & hortamur attentè, sub poena excommunicationis, ac mille marcharum argenti, per Apostolica vobis scripta praecipiendo mandantes, quatenus vos universi & singuli, dicto fratri Andrea & sociis ejus de securo conductu, quotiescumque vos super hoc duxerint requirendos, liberaliter ac sine dilatione, de loco ad locum providere curetis, Praecepta nostras & praecipuum taliter impleturi, ut pateat per effectum operis, quod sitis orthodoxae fidei zelatores. Nosque devotionem vestram possimus exinde merito commendare.

Dat. Anagninae, Idibus Martii, Pont. nostri anno sexto.

Quod Inquisitores haereticae pravitatis bona Haeticorum confiscata distrahant, & pretium ad opus S.R.E. conferent.

Bullar. Mag. Tom. I.

dicto officio generali gerenda conscribant, quorum scripta quantum ad hunc necessitatis articulum pertinet, ac si unius personæ publicæ manu confecta fuissent, inconcussam habere decernimus firmitatem. Contradictores per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo, non obstante constitutione de duabus diebus edita in Concilio generali.

D. P. An. 6. die 13. Oct.

Dat. Anagninæ, Idibus Octob. Pontific. nostri Anno sexto.

XXIII. Inquisitores hæreticæ pravitatis Ordinis Fratrum Prædicatorum vel Minorum non tenentur obedire Prælati suorum Ordinum, in concernentibus Officium sanctæ Inquisitionis.

Hoc idem statuit Urb. IV. in quadam eius const. incipien. Catholica, quam consulto, nisi minus necessariam prætermisi.

Edicta An. D. 1260.

ALEXANDER EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis, Universis fratribus Prædicatorum & Minorum Ordinum, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, per diversas Italia partes à Sede Apostolica deputatis, & in posterum deputandis, Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Causa con- iuncta.

Catholicæ fidei negotium, quod plurimum infidet cordi nostro, in vestris prosperari manibus, ac de bono in melius procedere cupientes, ac volentes omne ab eo impedimentum, omnèque obstaculum removeri: præsentium vobis auctoritate mandamus, quatenus in eodem negotio, de divino & Apostolico favore confisi, omni humano timore deposito, constanter ac intrepidè procedentes, circa extirpandam hæreticam pravitatem, tam de Lombardia & Thufcia, quam de omnibus aliis Italiae partibus, cum omni vigilantia omnique studio laboretis. Et si forsan Magister & Minister Generalis, alii- que Priores, & Ministri Provinciales, ac custodes seu Guardiani aliquorum locorum vestrorum Ordinum, prætextu quorumcumque privilegiorum, seu indulgentiarum ejusdem Sedis dictis Ordinibus concessorum, aut concedendorum in posterum, vobis vel vestrum alicui, seu aliquibus injunxerint, seu quoquo modo præceperint, ad tempus vel quoad certos articulos, certasve personas, negotio superledeatis eidem.

Inquisitores non tenentur &c. ut in tab. 1.

§. 1. Nos vobis universis & singulis auctoritate Apostolica districtè inhibemus, ne ipsi obedire in hac parte, vel intendere quomodolibet præsumatis, nos enim privilegia seu indulgentias hujusmodi, quantum ad hunc articulum tenore præsentium revocantes, omnes excommunicationis, interdicti, & suspensionis sententias, si quas in vos vel vestrum aliquos hac occasione ferri contigerit, irritas prorsus decernimus & inanes. Nam etiam prædicta sedes interdum Prælati aliquibus vestrorum Ordinum per suas sub certa forma committat litteras, ut ad exercendum Inquisitionis officium contra hæreticam pravitatem, aliquos suorum Ordinum fratres assumere valeant, ipsosque cum expedire viderint, amovere, ac alios subrogare; non tamen per hoc quod ipsis ea dumtaxat de causa in hac parte committitur, quia de Fratrum suorum Ordinum idoneitate plenior habere notitiam præsumantur, aliqua eis super hujusmodi Inquisitionis negotio, vobis immediate à prædicta Sede commisso, & committendo, facultas vel jurisdicção attribuitur, seu potestas.

D. P. An. die 11 Decembr.

Dat. Lateran. 3. Idus Decembris, Pontific. nostri anno sexto.

Urbanus Quartus Gallus, ex Civitate Trecenti, Jacobus Pantaleo antea vocatus, Patriarcha Hierosolymitanus. Creatus Viterbii, 4. Kalend. Septembris, anno 1261. Vixit annos tres, mensem unum, dies quatuor. Creavit Cardinales quatuordecim. Obiit Perusie anno Domini 1264. 6. Nonas Octobris, ibidem in Ecclesia Cathedrali S. Laurentii sepultus est. Vacavit sedes menses 4. dies 3.

Institutio Festivitatæ Sanctissimi Corporis CHRISTI, pro feria quinta post octavam Pentecostes quatuordecim annis solemniter celebrandæ.

Hanc institutionem comprobavit Clem. 5. ut in Clem. unica de Reliq. & Ven. Sanct. ubi istam Bullam integram recenset. Quam tamen in hoc opere non posui, quia super eadem celebratione per octavam, & indulgentiis, habes in hoc opere aliam const. Martini V. num. 12. Ineffabile, ac alteram Eugen. IV. num. 6. Excellentissimum.

Ad majorem tanti Sacramenti venerationem, institutæ sunt etiam Laicorum Confraternitates, ut in const. 20. Pauli III. Dominus. Et unicuique concessum est, infra octavam facere solemnem processionem à Greg. XIII. infr. in const. 10. Cum interdum.

VRBANVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Ecclesiarum Prælati, &c.

Edicta An. 1262.

TRANSITURUS de hoc mundo ad Patrem Salvator noster D. JESUS-CHRISTUS, cum tempus suæ Passionis instaret, sumpta Cæna in memoriam mortis suæ, instituit summum & magnificum sui Corporis & Sanguinis Sacramentum, Corpus in cibum, & Sanguinem in poculum tribuendo: Nam quoties hunc Panem manducamus, & Calicem bibimus, mortem Domini annunciamus. In institutione quidem hujus Sacramenti dixit ipse Apostolis: Hoc facite in meam commemorationem, ut præcipuum & insigne memo

Enarrat multorum beneficiorum receptorum Deo in hoc Sacramento pro nobis summo.

memoriale sui amoris eximii, quo nos dilexit, esset nobis hoc præcellsum, & Venerabile Sacramentum, memoriale inquam mirabile ac stupendum, delectabile, suave, rarissimum, ac super omnia pretiosum, in quo innovata sunt signa, & mirabilia immutata, in quo habetur omne delectamentum, & omnis superis suavis, ipsaque dulcedo, & in quo utique vitæ suffragium consequimur & saluti. Hoc est memoriale dulcissimum, memoria salviscunt, in quo gratam Redemptionis nostræ recensemur memoriam, in quo à malo retrahimur, & in bono confortamur, & ad virtutem & gratiarum proficimus incrementa, in quo profecto proficimus ipsius corporali præsentia Salvatoris. Alia namque quorundam memoria agimus, spiritu menteque complectimur: sed non propter hoc realem eorum præsentiam obtinemus. In hac verò Sacramentali CHRISTI cõmemoratione, Jesus CHRISTUS præfens sub alia quidem forma, in propria verò substantia est nobiscum. Ascensus enim in Cælum, dixit Apostolis & eorum sequacibus; Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi, benigna ipsos promissione confortans, quod remaneret & esset cum eis etiam præsentia corporali. O digna, & nunquam intermittenda memoria, in qua mortem nostram recolimus mortuam, nostrumque interitum interitile, ac lignum vivificum ligno Crucis affixum, fructum nobis attulisse salutis. Hac est commemoratio gloriosa, quæ fidelium animos replet gaudio salutari, & cõinfusione lætitiæ devotionis lacrymas subministrat. Exultamus nimirum nostram memorando liberationem, & recolendo Passionem dominicam, per quam liberati sumus, vix lacrymas continemus. In hac itaque sacratissima commemoracione adsum nobis, suavitate gaudium simul & lacrymarum, quia & in ea cõgaudemus lacrymantem, & lacrymantem devotè gaudentem, lætas habendo lacrymas & lætitiã lacrymantem, nam & cor ingenti perfusum gaudio dulces per oculos stillat guttas O divini amoris immensitas, divini pietatis superabundantia, divini affluentiæ largitatis. Dedit enim nobis Dominus omnia, quæ subiecit sub pedibus nostris, & super universas terræ creaturas, contulit nobis Domini principatum. Ex ministris etiam spirituum superiorum, nobilitat & sublimat hominis dignitatē. Administratores namque sunt omnes in ministerium, propter eos qui hereditatem salutis capiunt destinati. Et cum tam copiosa fuerit erga nos ejus munificentiã, volens adhuc ipse in nobis suam exuberantem charitatem præcipua liberalitate monstrare, semetipsum nobis exhibuit, & transcendens omnem plenitudinem largitatis, omnem modum dilectionis excedens attribuit se in cibum. O singularis & admiranda liberalitas, ubi donator venit in donam, & datum est idem penitus cum datore. Quam larga & prodiga largitas, cum tribuit quis se ipsam. Dedit igitur nobis se in pabulum; ut quia per mortem homo corruerat, & per cibum ipse relevaretur ad vitam. Cecidit homo per cibum ligni mortiferi, relevatus est homo per cibum ligni vitalis. In illo pendit esca mortis, in isto pendit vitæ alimentum. Illius esus meruit læsionem, illius gustus intulit sanitatem. Gustus faucivavit, & gustus sanavit. Vide, quia unde vulnus est ortum, prodiit & medela; & unde mors sibiit, exinde vita evenit. De illo siquidem gustu dicitur: Quacumque die comederis, morte morieris; de isto verò loquitur, Si quis comederit ex hoc pane, viveret in æternum. Hic est cibus qui plene reficit, verè nutrit, summeque impinguat, non corpus, sed cor, non carnem, sed escam, non ventrem, sed mentem. Homini ergo, qui spiritali alimonia indigebat, Salvator ipse misericors, de nobiliori & potentiori hujusmodi alimento pro animæ refectiõne pia dispositione providit, decens quoque liberalitas extitit, & conveniens operatio pietatis, & verbum Dei æternum, quod rationabilis creaturæ cibus est, & refectio, factam caro, se rationabili creaturæ carni & corpori, homo videlicet, in edulium largiretur, panem enim Angelorum manducavit homo, & idem Salvator ait, Caro mea verè est cibus. Hic panis sumitur, sed verè non consumitur; manducatur, sed non transmutatur, quia in edentem minimè transformatur; sed si digne recipitur, lib' recipiens conformatur. O excellentissimum

Sacramentum, ò adorandum, venerandum, colendum, glorificandum, præcipuis magnificandum laudibus, dignis præconiis exaltandum, cunctis honorandum studiis, devotis prosequendum obsequiis, & sinceris mentibus retinendum. O memoriale nobilissimum intus cõmendandum præcordiis, firmiter animo alligandum, diligenter reservandum in cordis utero & meditatione, ac celebritate sedula recensendum. Hujus memorialis copiam debemus celebrare memoriam, ut illius cuius ipsa sum fore memoriale cognoscimus, semper memores existamus, quia cuius donum vel munus frequentius aspicitur, hujus memoria strictius retinetur.

§. 1. Licet igitur hoc memoriale Sacramentum in quotidianis missarum solemnibus frequentetur, conveniens tamen arbitramur & dignum, ut de ipso semel saltem in anno, ad cõfundendam specialiter hæreticorum perfidiam & insaniam, memoria solemnior & celebrior habeatur. In die namque Cœnæ Dñi, quo die ipse CHRISTUS hoc instituit Sacramentum, Universalis Ecclesia pro penitentium reconciliatione, sacri confectiõne christinatis, adimpletione mandati circa lotionem pedum, & aliis quamplurimum occupata, plene vacare non potest celebrationi hujus maximi Sacramenti. Hoc enim circa Sanctos, quos per anni circulum veneramur, ipsa observat Ecclesia, ut quamvis in Litanis, & Missis, ac aliis etiam ipsorum memoriam sæpius renovemus, nihilominus tamen ipsorum natalitia certis diebus per annum solènius recolat, festa propter hoc eisdem diebus specialia celebrando. Et quia in his festis circa solemnitate debitum aliquid per negligentiam, aut rei familiaris occupationem, aut alias ex humana fragilitate omittitur, statuit ipsa mater Ecclesia certum diem, in qua generaliter omnium Sanctorum commemoratio fieret, ut in hac ipsorum celebratione communi, quicquid in propriis ipsorum festivitibus omisissum existeret, solveretur. Potissimè igitur exequendum est erga hoc vivificum Sacramentum Corporis & Sanguinis Jesu CHRISTI, qui est Sanctorum omnium gloria & corona, ut festivitate, ac celebritate præfulgeat speciali, quatenus in eo quod in aliis Missarum officiis circa solemnitate est forsitan prætermisissum, devota diligentia suppleatur, & fideles festivitate ipsa instante, intra se præterita memorantes, id quod in ipsis Missarum solemnibus secularibus forsitan agendis impliciti, aut alias ex negligentia, vel fragilitate humana minus plene gesserunt, tunc attentè in humilitate spiritus, & animi puritate restaurent. Intelleximus autem olim dum in minori essent officio constituti, quod fuerat quibusdam Catholicis divinitus revelatum, festum hujusmodi generaliter in Ecclesia celebrandum.

§. 2. Nos itaque ad corroborationem, & exaltationem Catholicæ fidei, digne ac rationabiliter duximus statuedum, ut de tanto Sacramento præter quotidianam memoriam, quam de ipso facit Ecclesia, solemnior, & specialior annuatim memoria celebretur, certum ad hoc designantes & describentes diem, videlicet feriam quintam proximam post Octavam Pentecostes, ut in ipsa quinta feria devotè turba fidelium propter hoc ad Ecclesias affectuosè concurrant, & tam Clerici, quam Populi gaudetes, in cantica laudum surgant. Tunc enim, omnium corda, & vota, ora, & labia hymnos persolvant lætitiæ salutatis, tunc plallat fides, spes tripudiet, exulter charitas, devotio plaudat, jubilet chorus, puritas jucundetur. Tunc singuli alacri animo, pronaque voluntate convenient sua studia laudabiliter exequendo tanti festi solemnitate celebrantes. Et utinam ad CHRISTI servitium sic ejus fideles ardor inflammet, ut per hæc, & alia proficientibus ipsis meritorum cumulapud eum, qui sese dedit pro eis in pretium, tribuitque se ipsis in pabulum, tandem post hujus vitæ decursum eis se in præmium largiatur.

§. 3. Ideoque universitatem vestram monemus & hortamur in Domino, & per Apostolica scripta in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipiendo mandamus, in remissionem peccatorum injungentes, quatenus tam excellentium, & tam gloriosum festum, prædicta quinta feria singulis annis devotè & solemniter celebretis, & faciatis studiose per universas Ecclesias Civitatum vestrarum, & Diocesium celebrari, subditos vestros in

Relatio eadem
sa ob quam
instituta fuit
solemnis festi-
vitas hujus
Sacramenti.

Institutio &
festivitas
singulis annis
feria quinta post
Octavam
Pentecostes
solemniter
celebranda

Hortatio ad
cel. fratres
d. festivitatis.

dominica, dictam quintam feriam proxime præcedente, salutaribus motibus sollicitate, per vos & per alios exhortantes, ut per veram & puram confessionem, elemosynarum largitionem, attentas & sedulas orationes, & alia devotionis & pietatis opera taliter se studeant præparare, quod hujus pretiosissimi Sacramenti mereantur fieri participes illa die, possintque ipsum suscipere reverenter, ac ejus virtute augmentum consequi gratiarum.

Indulgentia pro illam celebrantibus. Has indulgentias recitari oportet amplius in Bullis citatis in rub.

§. 4. Nos enim Christi fideles ad colendum tantum festum & celebrandum, donis volentes spiritualibus animare, omnibus vere poenitentibus & confessis, qui matutinali officio festi ejusdem, in Ecclesia qua idem celebrabitur interfuerint, ceterum, qui vero Missæ, totidem, qui autem in primis ipsius festi Vespertinis interfuerint, similiter centum, qui vero in secundis, totidem; Illis vero qui Primæ, Tertiæ, Sextæ, Nonæ, ac Completorii officii interfuerint, pro qualibet horarum ipsarum, quadraginta; Illis autem qui per octavas illius festi, Matutinalibus, Vespertinis, Missæ, ac prædictarum horarum officii interfuerint, centum dies, singulis octavarum ipsarum diebus, in omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Apostolorum ejus Petri & Pauli, auctoritate consili, de injunctis sibi poenitentibus relaxamus.
Datum, &c.

II. Inquisitorum hæreticæ pravitatis auctoritas, circa processum & examen testium, observantiamque legum editarum contra hæreticos, & punitionem prædicatorum, & aliorum ipsius Inquisitoribus inobedientium.

Conveniunt textus cap. Vi officium, & cap. Per hoc, de Hæret. in 6. & Clem. 1. cod. iii. Supradicta autem leges adversus hæreticos promulgata sunt sup. in cons. 1. Innoc. VI. Cum adversus, & cons. 9. Ad extirpanda.

Edita An. D. 1202.

VRBANVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Fratribus Ordinibus Prædicatorum, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in Lombardia, & Marchia lanuensi deputatis auctoritate Apostolica, & in posterum dupandis. Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Ad extirpationem hæreticæ pravitatis.

licet ex omnibus Mundi partibus, quæ Christiana religione censentur, teneamur ex officii nostri debito extirpare lethiferam pestem hæreticæ pravitatis: in Italia tamen imminet nobis hæc sollicitudo propensius, ubi eandem pestem propter malitiam temporis, quæ in detrimentum fidei Catholicæ perversa gemina germinavit, ex vicinitate perfensimus abundantius succrevisse.

Inquisitores attentè incumbant.

§. 1. Ut igitur Inquisitionis officium contra hæreticos in Provincia Lombardiæ, videlicet à Bononia & Ferraria inclusivè, usque ad ultimos fines superiorum partium ejusdem provincie, ac Marchia lanuensis, auctoritate Apostolica possit efficacius adimpleri: discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, in remissionem vobis peccaminum injungentes, quatenus in charitate Dei, hominum timore postposito, virtutem spiritus indentes, ex alto prædictam officium ubique infra præfatos limites, simul vel separatim, aut singulariter, prout negotii utilitas suadebit, sub mercedis æternæ, sic efficaciter proficere & exequi studeatis, ut per sollicitudinis vestræ prudentiam, de prædictis Lombardia, & Marchia, radix iniquitatis hæreticæ succidatur: & vinea Domini exterminatis vulpeculis, quæ perversis moribus demoliantur eandem, fructus afferat Catholicæ puritatis.

Exemplabiliter procedat.

§. 2. Si quos autem de pravitare prædicta culpabiles invenieritis, vel infectos, seu etiam infamatos, contra ipsos nisi examinati absolute velint mandatis Ecclesiæ obedire: necnon & contra receptatores, defensores, & factores eorum, juxta sanctiones canonicas, auctoritate Apostolica, hominum metu divino timori postposito procedat.

§. 3. Non obstantibus aliquibus literis, ad quoscunque alios de Lombardia & Marchia prædictis (exceptis locorum Diocesanis) super hujusmodi negotio ab Apostolica Sede directis, quarum deinceps ad inquisitiones hujusmodi faciendas nolumus auctoritate procedi, quinimo ne procedatur per illas, districtius inhibemus. Nec prætextu commissionis specialiter eisdem Diocesanis super hoc factæ, vestros processus in eorundem Diocesanorum civitatibus & diocesis, volumus impediri. Nec per hoc quod fidei negotium generaliter, in ipsis Lombardia & Marchia vobis committimus, commissiones à præfata Sede Diocesanis eisdem factas, si forsah illarum, seu etiam ordinaria velint auctoritate procedere, intendimus revocare. Verumtamen si auctoritate ordinaria, sive ex delegatione prædictæ Sedis, iidem Diocesanis in hujusmodi negotio processerint, nequaquam volumus per concursum processuum, vel alias quomodolibet, vestros impediri processus, quin diocesanorum ipsorum processibus non obstantibus, in eodem negotio procedere liberè valeatis.

Non tribus in enunciat.

§. 4. Si verò aliqui ex prædictis, hæretica labe penitus abjurata, redire voluerint ad Ecclesiasticam unitatem, eis juxta formam Ecclesiæ, absolutionis beneficium impendatis, & injungatis eisdem, quod injungi talibus consuevit, proviso solerter, ne simulata conversione redeant fraudulenter, & vos, imò potius se ipsos fallentes, sub agni specie gerant lupum.

Pœnitentiam.

§. 5. Quod si aliqui fuerint judicandi hæretici, vel incarcerationis pœna perpetuæ alicui pro hujusmodi crimine fuerit infligenda, ad id per vos de Diocesanorum, vel Vicariorum suorum, ipsis Diocesanis absentibus, si præfentes fuerint, consilio procedatur: ut in tantæ animadversionis judicio non postponenda Pontificum auctoritas intercedat.

Non damnare nisi in Diocesanorum.

§. 6. Verum quia in tam gravi crimine cum multa oportet cautela procedi, ut in reos, sine ullo proferatur errore duræ ac dignæ severitatis ultionis, volumus & mandamus, ut vos vel illi, quos adhuc duxeritis depurandos, in examinatione testium, quos recipi super crimine prædicto ipsamque contingentibus oportuerit, adhibeatis duas religiosas & discretas personas, in quarum præsentia, per publicam, si commodè potest haberi, personam, aut per duos viros idoneos, fideliter eorundem depositiones testium conscribantur.

Examine teste.

§. 7. Ad conscribendas quoque hujusmodi depositiones testium, & ad faciendum omnia quæ in commisso vobis officio, ad seriniarii seu tabellionis officium pertinent, teneri districtè præcipimus, cum per vos seu deputatos ad hoc à vobis requisiti fuerint, omnes & singulos vestri Ordinis Fratres, qui dū essent in sæculo, hujusmodi tabellionatus officium habuisse, & exercuisse noscuntur, & illos etiam, quibus idem tabellionatus officium, ratione præfati negotii fidei fuit à dicta Sede commissum, & in posterum committetur.

Et rum scribas per No. dum pr. no.

§. 8. Concedentes hujusmodi fratribus, necnon & aliis religiosis quibuslibet, qui similiter dum essent in sæculo, dictum tabellionatus officium habuerunt & exercuerunt, quibuscumque etiam Clericis sæcularibus, officium ipsum habentibus, etiam si iidem Fratres Religiosi, & Clerici sint in factis ordinibus constituti, exercendi liberè officium ipsum quoad præmissa, non obstantem aliquo contrario statuto Canonis vel ordinis, quocumque vallato unanimine, plenariam facultatem.

Notariis guntur etiam in factis.

§. 9. Quod si testibus, quos à vobis recipi, vel ab alio vice vestra super eodem crimine examinari cõtingerit, ex publicatione nominum eorundem, videritis periculum imminere, ipsorum nomina non publice, sed secreta, coram aliquibus personis providis & honestis, religiosis, & aliis ad hoc vocatis, de quorum consilio ad sententiam, vel condemnationem procedi volumus, exprimantur, & sic non obstante quod illis, contra quos hujusmodi testes deposuerint, eorum nomina non fuerint publicata, ad cognitionem judicis instruendam, adhibeatur plena fides testium depositionibus eorundem.

Nominum dals in no. publicat.

§. 10. Ut ergo commissi vobis officii debitum, utilius & liberius exequamini, committendi citationes, testium examinationes, cum hujusmodi crimine ac ipsius circumstantiis

Ad con. lendum que cog.

stantis duxeritis inquirendum, & denuntiationes sententiarum, quas in quolibet hac de causa tuleritis, accersendi quoque prout expedierit peritos quoslibet, ut vobis in ferendis huiusmodi sententiis praebeant consilium opportunum, ac vobis assistant. Convocandi etiam Clerum & populum Civitatum, Castrorum, aliorumque locorum, prout dicto negotio fidei videritis expedire.

§. 11. Insuper, in dicto negotio, de plano, & absque iudiciorum, & advocatorum strepitu, ac contra illos quos in praedictis Lombardia & Marchia Ianuensi in haeresi criminis commississe constiterit, licet ad alias partes se transferendos duxerint, procedendi.

§. 12. Necnon faciendi observari inviolabiliter omnes constitutiones Apostolicas, & leges Imperiales per quemdam Federicum olim Romanorum Imperatorem, tunc in devotione Romanae Ecclesiae persistentem Paduae promulgatas adversus huiusmodi pestem haeretice pravitatis. Necnon elargiendi viginti vel quadraginta dierum indulgentiam, quoties opportunum videritis, omnibus vere poenitentibus & confessis, qui ad vestram convocacionem propter hoc faciendam, accesserint, plena sit vobis & singulis vestrum praesentium tenore facultas.

§. 13. Vobis autem pro huiusmodi negotio laborantibus, illam peccatorum veniam indulgemus, quae succurrentibus Terrae sanctae, in generali Concilio est concessa, sociis vero vestri Ordinis, & notariis vestris, qui una vobiscum in prosecutione huiusmodi negotii laborabunt, & omnibus qui personaliter vobis alterint in eodem negotio, & qui ad impugnandum haereticos, fautores, receptatores, & defensores eorum, vobis ex animo praestiterint consilium, auxilium vel favorem, de omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate consili, tres annos de injunctis sibi poenitentibus relaxamus. Et si qui ex his in prosecutione huiusmodi negotii forte deciderint, eis peccatorum omnium, de quibus corde contriti, & ore confessi fuerint, plenam veniam indulgemus.

§. 14. Compescendi praeterea monitione praemissa, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, praedicatorum quatuordecim a praedicationis officio, quod ad ipsos nullatenus pertinet, quorum interest tantum charitativa subsidia simpliciter petere, ac indulgentiam, si quam forte habent, exponere, liberam vobis & singulis vestrum concedimus auctoritate praesentium facultatem.

§. 15. Caeterum si forte, quod non credimus, aliqui cujuscumque conditionis, huic negotio vobis commisso se opponere, seu illud praesumpserint aliquatenus impedire, ut non possit procedi in eodem: imo nisi requisiti, illud foverint, & juxta officium & posse suum, singuli joverint studioso, contra eos tanquam contra haereticorum fautores & defensores, secundum sanctiones canonicas, freti eadem auctoritate intrepidè procedatis. Nos enim nihilominus ad reprimendam tam superbam, & perniciosam audaciam, & omnino confundendam, in illos gladium Ecclesiasticae potestatis acriter exercemus, & Reges & Principes, aliosque CHRISTI fideles, sive pro Terrae sanctae succursu, sive alias pro CHRISTI servitio Crucis charactere insignitos, necnon & caeteros Catholicos, prout expedire viderimus, invocabimus contra eos: ut caelum & terra adversus detestabilem temeritatem ipsorum pariter moveatur. Denique ut circa praemissa plenè vobis & singulis vestrum coërcicionis expedita & inviolabilis adit auctoritas, volumus, ut ea omnia viriliter exequamini, invocato si opus fuerit auxilio brachii saecularis, contraditores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita, compescendo.

§. 16. Non obstantibus aliquibus privilegiis, vel indulgentiis, quibuscumque personis, cujusvis conditionis, dignitatis, vel gradus, Religionis, vel Ordinis, & praesertim Cisterciensium, Praedicatorum, Minorum, seu Eremitarum, sive Communitatibus, vel Universitatibus Civitatum & locorum, specialiter, vel generaliter, sub quacumque verborum expressione vel forma, à memorata Sede concessis, vel in posterum concedendis, etiam si dicatur in illis, quod eis per aliquas literas, totum de verbo ad verbum tenorem non continentes, privilegio-

Bullar. Mag. Tom. I.

rum, vel indulgentiarum ipsorum nequeat derogari, & illis maxime privilegiis & indulgentiis, quibus ab ipsa Sede concessum est aliquibus, seu conceditur deinceps, quod excommunicari, vel ipsorum terrae supponi non possint Ecclesiastico interdicto: aut quod Praedicatorum, vel aliorum quorumlibet Ordinum fratres ad executiones negotiorum, aut ad citationes quorumlibet, sive denuntiationes sententiarum excommunicationis, suspensionis, vel interdicti, auctoritate literarum Apostolicarum minime cogi possint, nisi de ipsorum Ordinibus & privilegiis, vel indulgentiis, eis super hoc à dicta Sede concessis, eadem habeatur in eisdem literis mentio specialis (cum ex huiusmodi, vel aliis privilegiis nullum vobis in tantae pietatis negotio velimus obstaculum interponi, & constitutione de duabus dietis edita in Concilio generali.

Dat. Viterbii 15. Kal. Aprilis, Pont. nostri Anno 1.

D. P. A. 1. die 20. Martii.

Canonizatio S. Richardi Episcopi Cicestrensis in Anglia, ejusque relatio in numerum SS. Confessorum, cum institutione suae festivitatis pro die 3. Mensis Aprilis.

III.

VRBANVS PAPA QVARTVS, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Praepositis, Archipresbyteris, & aliis Ecclesiarum Praelatis, ad quos litera ista pervenerint. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Primum.

Exultet Angelica turba Caelorum, exultent divina mysteria, summi namque Regis victoria, & salutaris suae passionis effectus in humani relucet generis creatura. Exultent in gloria Sancti, & in suis letentur cubilibus de novo Caeli concive, qui habitator dum domus luteae terrenum fundamentum habentis, post carnem cum vitiis, mundum cum deliciis superatum, post habitum de hoste antiquo triumphum, corporis ergastulo resolutus, factus compatriota caelestium, caelesti quiescit in patria, sydereas incolit mansiones. Exultet Mater Ecclesia novae prolis fecunditate jucunda, cujus meritis fidem Catholicam supra firmam petram stabili firmitate firmatam, claris inspicit elatere prodigiis, & signis insignibus insigniri, quibus fallaces haereticorum confutatur fallaciae, ludaeorum confunditur obstinata protervia, inexcusabilis ignorantia paganorum, omni prorsus excusationis velamento frangatur. * Anglia prorumpat in jubulum, & celebri memoria se virum produxisse meditetur angelicum, consortem gloriae Angelorum. Exultet & gaudeat Cicestrensis Ecclesia, quae tantum meruit habere Pastorem, qui eam vivus salutaribus instituit monitis, laudabilibus instruxit exemplis, moriens favore munit apud homines, intercessionibus protegit apud Deum. Gaudens igitur & exultans cum jucunditate, commemoret se illum in terris habuisse patronum, cujus in caelo patrocinio communitur. Plaudant & jubilent profusus cuncti Christicolae gaudiis, dum passionis hujus saeculi ad aeternam considerant gloriam profecisse, ut temporalibus poenitentiae affectu, aeternis gaudiis potiuntur, dum mundi, mundanorumque contemptum, ad aeternae hereditatis participium convalescere intuentur, ut terrena spernentes, superna participant, & fiant CHRISTI Domini coheredes. Plaudant itaque manibus, exultationis voce jubilent, plausus exultet operum, jubilet vox psalmodiarum, piis plaudant manus operibus, orationum devota tripudia voces sonent, resonent cymbala bene sonantia, labia cordi concinna, Cocors concetper harmonia, cor amet, lingua clamer, manus operetur intanter. Laeti diem agat laetitiae, plebs & clerus ex immensitate gratiae, mensuram laudis & laetitiae metiantur. Laudent igitur Dominum secundum multitudinem infinitae suae magnitudinis sine fine.

* instruat.

§. 1. Laudent eum in venerandae memoriae B. Richardo quondam Episcopo Cicestrensi mirabilem, quem ipse sua immensa bonitate, virtutum operatione mitificans, & gratia sanitarum, sic immensis illustravit miraculis, quod in diversitate graduum sui status, in gratia & gloria gradatim ascendit. In subjectionis namque statu

Exultatio universalis in B. Richardo Episcopo Cicestrensi virtutibus ornato, & miraculis clara.

quasi stella matutina promicuit in medio nebulae, dum in ipsa juvenilis aetatis ignorantia, innocentiae firmato vestigio, imitando vixit exemplo. In Praelationis gradu quasi luna in diebus suis plena resplenduit, potius de virtutum crescentibus meritis incrementa suscipiens, quam de auctae gloria dignitatis. Post felicem verò transitum de hac vita, quasi Sol resurgens, sic ipse in templo Dei resulsit, dum signis evidentibus, quasi radiantibus Solis radiis coruscavit. Felix principium feliciori continuatum medio, felicissimo meruit sine concludi, cujus vitalis exitus debebatur. Sic debuit ei largitor bonorum omnium praesentis curricula vitae decurrere, ut mundo moriens ipsi Deo feliciter vivere mereatur. Cujus vitam, per quam verae vitis palmes effectus, vivit aeterna plantatus in vita. Cujus processum, per quem sibi ad caeleste palatium misericordiarum Pater paravit accessum, cujus miranda miracula, quibus miraculose per ipsius merita dominantium Dominus suam mirificavit Ecclesiam, ad suae laudis praerogoniam, ad instruendum novis propugnaculis Christianae religionis aedificium, ad praesentium & futurorum instructionem & gaudium, grato compendio, gratia divina favente sermone, compendiosus sermo perstringet.

Continentia in cursu sua inventiis.

§. 2. Hic nempe à primæve juventutis suae primitiis, Ducis illius ducatu deductus, illius Regis rector & directus regimine, in cujus cellaria ipsum sequens, ipsi obsequens, semper optavit anxius, & tandem obtinuit, ut credimus firmiter, gloriosus introduci. Vacans studiose virtutibus, virtutum Domino votivè reddidit vota sua omnia, quae juvenilis aetas perniciose solet amplecti, velut in annota jam constitutus aetate, discretam maturitate devitans. Continentia studuit, adolescentiae ac juventutis vias incertas, adeo impolluto nixus calle transire, quod famam suam ab omni contagii carnalis infamia servavit illaefam.

Cessio oblato suo à fratre primogenito Regni ad conjugale consortium nobilis puellae eum invitante.

§. 3. Quin etiam à fratre primogenito per grati oblato qui ejus inducto gratiam, non seducto per alicujus caliditatis astutia, cum oblatione cedendi patrimonii, quod secundum morem patriae idem frater totaliter obtinebat, invitatus ad conjugale cujusdam nobilis puellae consortium, Mundi hujus corde immundis declinatis illecebris, ut in sortem Domini cederet, cessit hujusmodi cessione, & animam suam firmo proposito caelesti sponso desponsans, sponsae terrenae sponsalia sponte sprevit, ad castitatis aspirans privilegiū, non execrans carnalis matrimonii Sacramentum. O negotiatio provida, o utilis & ingeniosa mercatio, terrena pro caelestibus commutavit, transitoria pro mansuris, temporalia pro aeternis. Contempsit temporale patrimonium, ut particeps fieret hereditatis aeternae. Carnalis conjugii voluptates appetentibus anxias, satietatis pernitundine plenas, abortuivit, ut immaculati thori delicias, desiderantibus suaves & placidas, fruentibus gratas & avidas, obtineret.

Administratio Archiepiscopatus Cantuariensis, dum illum B. Edmundus obtinebat.

§. 4. Et ut eo plenius in incepta negotiatione proficeret, quo uberius scientia & virtutibus impleteretur, impendit studio sollicitas operas, virtutibus se virtuose devovit. Et quia vas novum, animum scilicet peccatorum maculis non infectum, vero attulit Elyseo, ipse sapientiae sal misit in illud, ipsumque virtutibus, ac famae nitentis oleo adeo fecundavit, quod proficiens praerogantia suis in literarum scientia, in tantum virtutibus profecit & fama, quod inter ceteros, imo cum ceteris, B. Edmundus tunc Cantuariensis Archiepiscopus, currens in scientiae suae praerogoniam, & laudabilis conversationis odore, ipsum in participem singularis familiaritatis, & ad officium Cancellariae Cantuariensis, assumpsit. Cumque datam illi à Domino gratiam, pleniorum exolveret familiaris experientia, quam vulgaris fama promiserat, circa totius Archiepiscopatus administratione ipsius ministerio utebatur. Ipsum suam dexteram reputabat, fidum sui pectus consilii, fidelem ministrum justitiae, ac eruditam linguam fructuosae doctrinae. In his autem, & aliis inferioribus administrationibus suae curae commissis, Vir Dei divina ipsium prosequente gratia, taliter ministravit, quod in veracitate sermonis, censura justitiae, mansuetudinis lenitate, humilitatis cultu, omnibus se amabilem exhibuit, omnibus uti compaspetes auxilio, divites, consilio refo-

aliis excipere.

vendo: In iis quasi stella matutina resplendens, suis crescentibus meritis in plenae lunae claritatem excrevit. Licet enim soleant interdum virtutes tepescere, & otio cedere desideratae dignitatis culmine accedente, dum student aliqui vivere quietius, & persistant in optata & obtenta dignitate diutius, in isto tamen cum altioris gradus incremento creverunt.

§. 6. Ipse namque vocatus ad regimen Ecclesiae Cantuariensis, factus est solito longè magis vigil ad curam, non segnis ad opus, suavis ad mores. Ex tunc fuit pauperum cura major, habitus abjectior, gestus & affatus humilior. Ex tunc ipse in persecutionem perpeffione fortior, in libertatis Ecclesiasticae defensione constantior, in Justitiae censura inflexibilior, in oratione ferventior, in eleemosynarum largitione profusior, in proprii corporis castigatione rigidior, distinctior in observantia disciplinae, in carnis & spiritus lucta prudetior. Horum colluctatione frequenter in ipsa luctatus, prudenter attendit, studuit lucrari prudenter, carnem coegit servire spiritui, abjecit ancillam & filium ejus, carnem & carnis incentiva prosternens vigiliis, quas spreto cubili pervigil observabat, refocillavit spiritum, pavit jejuniiis, multa orationum assiduitate nutritiv. O virum industrium, o circumspedi athletae prudentiam! Carni arma debilitationis imposuit, ut armis fortitudinis spiritus armaretur. Illi dedit arma terrestria, ut spiritus arma caelestia comodius toleraret. Ut enim carnis carie caute careret effectu verè Mardocheus effectus, ipsius & nomen & omen assumpsit, dum nominis interpretatione implevit, impudentis carnis factus amara contritio, & ipsam amare conterens impudentem. Posuit enim vestimentum ejus cilicium, & ipsius stimulos corrigiae ligneis & ferreis pungente stimulis, se nudum comprimendo repressit, loricaeque superinductus, arma macerationis adjecit. O pugnantis cauta sagacitas, sagaxque cautela; o dolo bone in hostem. Sic amavit adversarium, ut armis debilitaret armatum, cum debilitato secure confingeret, in conflictu quietius vinceret, de armato virtuosius obtineret. Haec miranda, haec laudanda belli victoria, non in exercitus multitudine, sed de caelo veniens fortitudo. Hoc opus illius, in cujus conspectu non est differentia in multis liberare vel paucis. Hoc opus illius, qui docuit lucernam accensam non poni sub modio, sed Candelabro superponi. Hoc illius opus, qui quod verbo docuit, opere in B. Richardo complevit. Ipse enim pater luminum, qui edidit per tenebras mundi hujus in suo lumine ambulare, in ipso meritorum lucernam accendit, ipse illam candelabro mirabilium operum superimposuit, ut per clara merita, quasi Luna resplendens, tandem per miraculorum evidentiam in Solis fulgorem proficeret, & quasi Sol in templo Christianae fidei resfulgeret, nec laterent in abditis tantae opera claritatis, quae idem summus opifex per eum non solum cum ipso regnantem, sed etiam adhuc, licet praeter carnem, tamen in carne viventem, dignatus est mirabiliter operari, patientibus ad beneficium, videntibus & audientibus ad mirandum imitationis exemplum, & proficiendi doctrinam. Quorum de multis aliqua, onerosae multitudinis vitandae gratia, brevis series referabit.

Elleu ad Episcopum Cantuariensis Ecclesiae Cantuariensis.

Multitudo panis refectio pauperum.

§. 7. Quodam liquidem edulitatis tempore ad ejsdem B. Viri eleemosynam inopinata concurrente inopum copia, panem qui ad nonaginta refectioem pauperum, distributione solita aestimatus, occurrentis multitudinis vix parti minime concurrebat in numero, vivus panis qui de caelo descendit, ad ipsius benedictionem abundare fecit in tantum, quod praeter aestimationem astantium, refectis abundè ferè tribus millibus pauperum, consuetas recipientium portiones de supernae abundantia pietatis superabundaverunt partes, quae secundum eandem distributionem, centum adhuc pauperes refecissent.

Prædictio sui obit.

§. 8. Hic resolutionis sui corporis tempore propinquante, per plures dies ante horam mortis certam, licet ipsa nihil incertius, facti subsecuta veritate dictu certificant, praedixit.

Nitor certis post obitum.

§. 9. Post cujus transitum, corpus ipsius antea gravatum vigiliis, terra duritia, in qua frequenter solebat decubare, contractum, jejuniiis maceratum, macerationibus multis afflictum, praeter humanum morem nitidissimum apparuit, ut probaretur praefectis talibus non oppressum, sed potius expolitum.

§. 10. Ad ipsius invocationem, contractus cujus membra naturaliter gressui ministrantia, ita totaliter plurimum annorum paralysis inveterata contraxerat, ut eisdem membris huius ministerio ineptis redditis, nulla omnino daretur gradiendi facultas, ille cujus mira sunt opera, subito membris ipsis in solitam virtutem erectis, in liberi gressus libertatem erexit.

§. 11. Aniquatas fistulas plurimum ossium extractione concavas, & sine spe sanitatis stillantes sanie, eisdem sancti meritis, ulceribus etiam repente sanatis, divinæ pietatis affluentia desiccavit.

§. 12. Tres mortuos, quorum unum currentis curtus per medium rota compresserat, reliquos verò febris extinxerat, ille qui mortem moriendo destruxit, precibus sub eisdem porrectis nomine inclinatus, suscitavit ad vitam.

§. 13. Et quod non est prætereundum silentio, sed solemnè vulgandum gaudio, in humanum corpusculum è vestigio inhumandum, utpote de corpore matris natum exanime, de utero transferendum ad tumulum, ejus invocato nomine, animam viventem, animarum creator infudit.

§. 14. Sanè iis & aliis miris operibus Sancti huius astruentibus sanctitatem, & Christianæ Fidei veritatem miraculorum lingua loquente, concurrunt undique populus, crevit devotio, laudatur Dominus de salutaribus gratiis, salutis auctori gratiæ referuntur. Invaluit super his fama communis & celebris in auribus felic. record. Alexandri Papæ prædecessoris nostri, de Anglorum tabernaculis vox exultationis & salutis intonuit. Ad ipsum charissimi in Christo filii nostri N. Regis Illustris, Prælatorum, & aliorum Magnatum Angliæ, supplicationis humilis instans clamor ascendit, prædecessoris ipsius auctoritate, inquisitionem fieri super prædictis obtinuit. Nos, & fratres nostros, per Prælatos, Religiosos, Comites, Barones, & alios fide dignos in inquisitione ipsa probata veritas, & auctoritate nostra, primo per Ven. fratrem nostrum N. Episcopum Tusculan. ac demum per Nos & eosdem fratres diligentè examinatione discullà, de Sancti ejusdem vita mirabili, miraculis & meritis gloriosis instruxit.

§. 15. Exulter itaque Cælum laudibus, resultat terra gaudiis, & huius Sancti solemnè læto concentu concinnat populus Christianus. Molliatur duritia Judæorum, paganorum ignorantia instruat, sileant hæreses, hæreticorum dolosa labia conticescant, nec moliantur amplius dolosæ vulpeculæ religionis Christianæ segetem caudis ignitis, & dolosis fraudibus demoliri. Virtutem vereantur Ecclesiæ tanti ac talis & similibus patronorum defensione munitæ, nec ipsorum præsumptuosa temeritas de cætero in ipsam præsumat insidias, evidentium operum, & signorum propugnaculis tantis instruatam: signis saltem evidentibus acquiescant, qui in veri dogmatis testimoniis non quiescunt. Operibus saltem credant, qui pertinaciter evangelicæ doctrinæ non credunt. Avertantur ab errorum inviis, veritatis convertantur ad viam, ut in Domini veritate directi, rectius huius B. Viri vias Fidei & operis vestigiis investigent, ipsumque sequi studeant, qui ambulans in via immaculata, Domino fideliter ministravit.

§. 16. Cæterum quia sicut de ipso pro certo tenet concepta ex his certa & indubitata credulitas, Rex cælestis sic eum honorari decrevit in cælis, ut æternæ claritatis lumine quasi regis vestimèntis amictus, & sempiternæ gloriæ diademate decoratus, sedi supernæ quietis insideat; decet ut nostro ministerio per omnem Christiani cultus ambitum vehiculo debite venerationis incedens, profusis per orbem gaudiis, & effusis undique laudibus honoretur in terris. Propter quod de fratrum eorundem, ac Prælatorum omnium, apud Sedem Apostolicam existentium, unanimi consilio, & concordæ consensu, in festo B. Vincentii XI. Kalendas Februarii eum hostis humani generis, carnis & mundi victorem, Sanctorum Catalogo cum celebri gaudio duximus adscribendum.

§. 17. Ideoque Universitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus 3. Non. Aprilis (quo utique die ipsius beatus spiritus de vitæ præsentis exilio transivit ad

patriam, & mundi huius egressus tenebras, ac luminis abyssum ingressus, ad inaccessible lucem accessit, ipsam fœlix habitans, & habetur fœliciter ab eadè) celebrèter ejus festa celebria, modulatis vocibus & cordibus, annis singulis celebretis, & à vestris faciatis subditis celebrari, ut eundem gloriosum Confessorem & inclytum venerantes in terris, sentiat intercessorem assiduam, & defenforem perpetuum in excelsis.

§. 18. Ut autem ad venerabile sepulchrum ipsius, eo affluentius quo utilius, confluat populi multitudo, & colatur solemnè ejusdem Confessoris veneranda solemnitas, omnibus verè pœnitentibus & confessis, qui cum devotione ad illud in die solemnitatis ipsius accesserint, ejus implorando suffragia, singulis annis quibus illuc venerint, de Omnipotentis Dei misericordiâ, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritatè confisi, unum annum, & quadraginta dies, accedentibus autem ad prædictum sepulchrum infra eisdem festi quindenam, quadraginta dies de injuncta eis pœnitentiâ, misericorditer relaxamus.

Dat. Viterbii, 10. Kal. Martii, Pont. nostri anno 1.

Inquisitores hæreticæ pravitatis, & eorum Notarii, à quocumque Officiali Sedis Apostolicæ delegato, non possunt excommunicari, suspendi vel interdici, absque eisdem Sedis licentiâ speciali.

Hoc idem rescript. edidit Alex. IV. die 26. Sept. 1260. quod tamen uti minus necessarium præsermissi.

Scias quod nec ipsi Papæ Officiales ab Inquisitoribus possunt excommunicari, &c. ut habetur in extravag. Joan. XXII. Cum Matthæus. Et vide etiam Pii IV. constit. 67. Romanus. Ibi etenim Inquisitoribus Sanctissimæ Inquisitionis Urbis datur amplissima facultas procedendi contra quoscumque.

VRBANVS EPISCOPVS, Editæ A.D. 1262. Seruum Servorum Dei: Dilectis filiis Fratribus Ordinis Prædicatorum Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, in Regno & dominio charissimi in Christo filii nostri Illustris Regis Aragonum, deputatis à Sede Apostolica, & in posterum deputandis: Salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1. NE Inquisitionis negotium, contra damnatam hæresim prudètiæ vestræ commissum, impediri (quod absit) propter aliquorum astutiâ, vel etiam retardari contingat, vobis auctoritatè præsentium indulgemus, ut nullus Sedis Apostolicæ delegatus, vel subdelegatus ab eo conservator, aut etiam executor à Sede Apostolica deputatus eadem, seu etiam deputandus, in vos, vel quatuor Notarios, sive scriptores vestros, super his vobis fideliter obsequentes, quandiu in prosecutione huiusmodi negotii vos & ipsi fueritis, possit excommunicationis, vel suspensionis, aut interdicti sententiâ promulgare, absque speciali mandato prædictæ Sedis, faciente plenam & expressam de hac indulgentiâ mentionem.

§. 2. Decernentes irritum & inane, si secus fuerit attentatum.

§. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis & constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Dat. apud Mont. Flaconè, ii. Nô. Aug. Pont. nostri an. 1.

Exemptiones & immunitates Congregationis Monachorum Montis Virginis, Ordinis S. Benedicti.

Hanc approbavit Congregationem Cælest. III. ut supra in ejus constit. Religiosam. Et privilegia concessit Pont. iste infra in const. seq. & Sixt. V. in const. 85. Dudum.

§. 10. para-
§. 11. significatio
§. 12. §. 13. §. 14. §. 15. §. 16. §. 17. inque fe-
die 3. vil. cele-
ri jubet.

* Habent.

Indulgentias
quædam eius
sepulchrum
visitantibus
largitur.

Dat. P. A. 1.
die 22. Apr.

IV.

1262.

Inquisitores
& eorum No-
tarii non ex-
communican-
tur sine li-
centiâ Sedis
Apostolicæ.

Decretum
irritans.

Sanctio pa-
nalis.

Dat. P. A. 2.
die 4. Aug.

URBANVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Abbati, & Conventui Monasterii Montis Virginis ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinentis, Ordinis S. Benedicti Avelanensis diocesis: Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium. Cum à nobis petitur quod iustum & honestum, tam vigor æquitatis, quam ordo exigit rationis, ut id per sollicitudinem officii ad debitum perducatur effectum.

Alex. iij. ex. prius à iurisdictione aliorum concessit. Et etiam hic Pont. concedit. Tu vide Bul. Leo. X. num. 11. Et Conc. Trid. sess. 25. c. 11. Clem. VIII. 1095. 39.

§. 1. Ea propter dilecti in Domino filii, vestris iustis postulationibus grato concurrentes assensu, Privilegium Alexandri Papæ fel. mem. antecessoris nostri, in quo liquiddo cognoscens quod dictum canobium cum omnibus Ecclesiis & locis suis subditis, nullo mediante ad Romanam Ecclesiam pertineret, & quod non licet alicui Archiepiscopo sive Episcopo, vel alii Ecclesiastica personæ eidem Monasterio & eius Ecclesiis excommunicationes, & suspensiones indicare, ut fratres illic Domino servientes ab omni potestate & iurisdictione, ac dominio Archiepiscoporum, & Episcoporum, sive aliarum personarum liberi, Ecclesiæ Romanæ libertatis gratia potirentur. Et licet non habeatur in eo mentio diocesis Episcopi, in cuius diocesi dictum Monasterium est fundatum, & de solutione canonis debiti ipsi diocessano Episcopo, sive alii cuicumque Ecclesiasticæ personæ ab ipso canobio, vel Ecclesiis & locis ipsi canobio subditis, eo non obstante, auctoritate Apostolica, & speciali privilegio, vos & Ecclesias, & loca ipsi canobio subdita ab onere præstationis, & exsolutionis cujuslibet canonis liberamus, & eximimus: volentes vos multa libertatis prærogativa gaudere, & soli Romanæ Ecclesiæ censuales existere, pro indicio perceptæ libertatis ab Apostolica Sede, prout contineri cognovimus tenore dicti privilegii, quod sine reprehensione Bullæ, chartæ vel literæ apparebat.

Alia quoque immunitates confirmat.

§. 2. Et omnes immunitates & libertates à Romanis Pont. prædecessoribus nostris, vobis vel Monasterio vestro concessas, Necnon libertates, & exemptiones secularium exactionum à Regibus, & Principibus vel aliis Christi fidelibus, rationabiliter vobis, aut Monasterio vestro indultas, sicut ea iuste & pacifice obtinetis, vobis, & per vos eidem Monasterio auctoritate Apostolica concedimus, & confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus.

Sanctio penultima.

§. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, concessionis, & indulgentiæ infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se noverit incursum.

Dat. apud Urbem Veterem, 5. Id. Januariæ, Pontificatus nostri anno secundo.

VI. Privilegium Abbatis Congregationis Monachorum Montis Virginis, Ordinis S. Benedicti, utendi mitra, baculo, benedictione solemnî, & aliis Pontificalibus.

Congregationem istam approbavit Celest. III. ut supra in eius const. 3. Religiosam, ubi notavit.

URBANVS EPISCOPVS, &c.

Exordium. Ecclesia Romana velut circumspècta mater & provinda, nonnullas Ecclesias tanquam filias prædilectas majoribus effert honoribus, munere prævenit gratiæ potioris, & gratioribus insignit titulis dignitatum, ut sicut venustatis & sapientiæ filie, in matris obedientiam & reverentiam semper promptæ habeantur, ferventes, & studiosæ ad ipsius servitium, beneplacita & mandata.

Causa huius privilegii.

§. 1. Cum igitur Monasterium vestrum, utpote, sicut à fide dignis accepimus, pia religione conspicuum, & à fidelibus populis illatum partium venerabiliter frequentatum, ac prospectum ipsius, ex prærogativa specialis di-

lectionis & gratiæ, sinceritatis brachiis amplexamur. Vestris propter hoc honoribus & utilitatibus libenter intendimus, sperantes vos haberi deinceps in Apostolicæ Sedis obsequiis, ex impensis vobis acceptioribus ab ea beneficiis, honoris & gratiæ promptiores.

§. 2. Nos itaque ob devotionem B. Mariæ Virginis gloriosæ, in cuius honore dictum Monasterium est fundatum, vestris supplicationibus inclinati, ipsum mitræ, baculi, annuli, sandaliorum, chirothecarum, tunicæ, dalmaticæ, benedictione solemnî ad populum, ordinatione minorum ordinum, indulgentiam quadraginta dierum, benedicere etiam calices, & omnia alia ornamenta Ecclesiastica, & cognoscere de matrimonio inter vassallos, in quibus habetis spiritalia, tibi fili Abbas, & successoribus tuis in perpetuum, (quos potioribus insigniis intendere cupimus, dummodo tibi, & eisdem successoribus sit, more ac modo debito, munus benedictionis impensum, & te ac eos constet existere Sacerdotes) auctoritate præsentium concedimus de gratia speciali.

Privilegium mitræ, baculi, annuli, sandaliorum, chirothecarum, tunicæ, dalmaticæ, benedictionis.

§. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum.

Sanctio penultima.

Dat. apud Urbem Veterem, 2. Id. Septemb. Pontificatus nostri anno tertio.

Dat. P. A. die 21. 1263.

Institutio secundæ Regulæ Ordinis Sororum S. Claræ nuncupatarum, sive mitigatio primæ Regulæ à B. Francisco pro eiusmodi Sororibus traditæ.

VI

Primam ejusdem B. Francisci Regulam pro istis Sororibus, approbavit Innocent. IV. ut supra in eius const. 12. Soles, ubi videas alia qua notavit. Unum addo, quod hisce temporibus Moniales frequenter hanc secundam quam primam regulam profitentur.

URBANVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis in Christo filiabus Universis Abbatissis & Sororibus inclusis, Ordinis S. Claræ: Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita An. D. 1263.

Beata Clara, virtute clarens & nomine, gratiæ divini inspiratione præventa, & almi Christi Confessoris B. Francisci exemplis laudabilibus informata, ac salutaribus instituta doctrinis, ut se mundam Domino conservaret, Mundi hujus contemptis opibus, operibusque vitatis, religiosè vivere sapienter elegit, & habitu Sacræ religionis assumpto, arctam viam mandatorum Domini, quæ gradientes in ipsa ducit ad vitam, dilatato corde cucurrit. Hanc petram Christus lapidem esse voluit, in vestri Ordinis structura primarium. In ipsa evidenter ostendit, quod in hujus structura sibi complacuit. Eam siquidem sanctitatis erexit in titulum, ut quæ munditiæ vitæ claruit, celebritate clareret, ac eundem vestrum Ordinem, qui sanctum & laudabile sumpsit in eius persona principium, ipsius quasi constituentis siq sapienter approbatæ patræ merita, in venerabilem venerandumque probarent.

B. Clara dinemur S. Franciscus ex regulis eo tractat firmavit.

§. 1. In hoc autem Ordine, vos & alias ipsum profitentes, sub nominationum varietate, interdum Sorores, quandoque Dominas, plerumque Moniales, nonnunquam pauperes inclusas Ordinis S. Damiani contigit hætenus nominari. Vobisque, sub horum & aliorum diversitate nominum, diversa privilegia, indulgentiæ, ac literæ à Sede Apostolica sunt concessa, & tam à sceleric. recordat. Gregorio Papa prædecessore nostro, tunc Ostiensi Episcopo, & vestri Ordinis curam gerente, quam aliis, variæ datæ sunt regulæ & formæ vivendi, quarum observantiis se vestrum aliquæ solemniter obligavere.

Quæ sunt diversimodè nominata fuerunt utique venditio nulla de

§. 2. Propter quod, dilectæ in Domino filie, fuit nobis humiliter supplicatum, ut eundem vestrum Ordinem curare

Supplicat itaque curare

curatemus, certi nominis titulo insignire, vosque ab h-

§. 3. Nos itaque decens arbitantes & congruum, ut idem Ordo vester, qui ut præmittitur, in B. Clara felicia suæ institutionis sumplis auspiciis, cujusque (ut firmiter credimus) apud Deum meritis & intercessione protegitur, & apud homines laudibus attollitur, & favoribus ampliatur, ejus insigniatur & nomine, ipsum de Fratrum nostrorum consilio de cætero decrevimus Ordinem S. Claræ uniformiter nominandum.

§. 4. Statuentes quod immunitates, libertates, privilegia, indulgentiæ, ac literæ quæcumque vobis, seu eidem Ordini à præfata Sede sub quacumque nominatione concessa, id robur obtineant firmitatis, & ita per omnia ipsis uti possitis, ac si à principio hujus nominis titulo, & sub hac nominatione fuissent.

§. 5. Ut autem bene & jucunde habitetis in unum, nec sub prædictarum observantiarum differentia ac modo vivendi, videamini differentes, sed ambuletis in domo Domini cum consensu. Nos inspectis omnibus regulis prædictis & formis, ac specialiter illam, quam præfatus prædecessor tunc Ostiensis Episcopus vobis dedisse cognoscitur, diligentius attendentes, regulam sive formam vivendi præsentibus annotatam, vobis & iis quæ vobis successerint, de eorundem Fratrum consilio, præsentium tenore concedimus, & etiam confirmamus, in singulis Monasteriis vestri Ordinis perpetuis temporibus observandam, illas ex vobis, quæ ipsam regulam sive formam per nos vobis concessam & confirmatam, professæ fuerint, ab omnibus aliis regulis, formis & votis præmissis, de Apostolicæ potestatis plenitudine absolventes.

Quæ Regula talis est.

C A P. I.

Omnes quæ sæculi vanitate relicta, religionem vestram assumere voluerint & tenere, hanc eas legem vitæ & disciplinæ oportet & convenit observare, vivendo in obedientia, sine proprio, & in castitate sub clausura.

C A P. II.

Omni namque tempore vitæ suæ hanc vitam profitentes, clausuram manere firmiter teneantur, infra murorum ambitum, ad intrinsecam clausuram Monasterii deputatum, nisi forsitan (quod absit) superveniret inevitabilis & periculosa necessitas, sicut exustionis ignis, vel incurfus hostilis, seu alicujus hujusmodi, quæ dilationem nullo caperet modo, ad egrediendi licentiam postulandi. In quibus casibus transferant se Sorores ad locum alium competentem, in quo quantum commode fieri poterit, clausuram morientur, quousque eis de Monasterio sit provisum, & propter hujusmodi necessitatis evidentiam, nulla eis conceditur licentia vel facultas, extra prædictam clausuram ulterius exeundi, nisi forte de mandato, vel auctoritate Cardinalis Romanæ Ecclesiæ, cui à Sede Apostolica generaliter fuerit iste Ordo commissus, ad aliquem locum aliquæ mitterentur, causa plantandi vel ædificandi eandem religionem, vel reformandi aliquod Monasterium ejusdem Ordinis, seu causa regiminis, aut correctionis, aut alicujus valde evidentis & gravis dispendii evitandi, vel nisi de ejusdem Cardinalis mandato aut auctoritate, Monasterio primo rationabili causa relicto, totus Conventus ad Monasterium aliud se transferret. Possint autem in singulis Monasteriis recipi aliquæ, licet pauca, sub servitium nomine, vel fororum, ad hujusmodi observantiam professionis adstringendæ, præterquam ad articulum de clausura, quæ de mandato vel licentia Abbatis, interdum poterunt egredi ad negotia Monasterii procuranda. Morientes vero, tam Sorores, quam Servitiales hujusmodi, infra Claustrum, prout convenit, tumulentur.

C A P. III.

Omnibus hanc religionem assumere cupientibus, quæ fuerint admittendæ, priusquam habitum mutent, & religionem assumant, dura eis & aspera proponantur, per quæ itur ad Deum, & quæ secundum hanc religionem necesse habuerint firmiter observare, ne de ignorantia

postea se excusent. Non recipiatur aliqua, quæ vel longiori ætate, vel infirmitate aliqua, vel fatua simplicitate ad hujusmodi vitæ observantiam insufficientis, & non idonea censeatur, nisi forte cum aliqua interdum causa rationabili exigente, de mandato, vel auctoritate d. Cardinalis aliquid fuerit dispensandum. Per tales enim status & vigor religionis sæpius & dissolvitur & turbatur: unde in personis recipiendis diligenti studio & cautela debet hujusmodi occasio devitari. Abbatis nullam propria auctoritate recipiat, sine consensu omnium Sororum suarum, vel ad minus duarum partium earundem. Omnes vero ex morte intra claustrum receptæ, tonsis crinibus, citius deponant habitum sæcularem. Quibus deputetur magistra, quæ eas informet regularibus disciplinis. Ad tractatus quoque Capituli infra annum nullatenus admittantur. Completo vero unius anni spatio, si ætatis legitime fuerint, professionem in manibus Abbatis coram Conventu faciant in hunc modum. Ego Soror N. promitto Deo & Beatissimæ MARIÆ semper Virgini, & B. FRANCISCO, & B. CLARÆ, & omnibus Sanctis, & tibi Domine Abbatis, vivere sub regula à D. Urbano Papa Quarto Ordini nostro concessa, toto tempore vitæ meæ, in obedientia, sine proprio, & in castitate, & etiam secundum quod per eandem regulam ordinatur sub clausura. Idem similiter profitendi modus in Servitiales, vel Sororibus, quæ de licentia Abbatis egredi possunt exterius, præter articulum de clausura, per omnia observetur.

C A P. IV.

Omnes Sorores communiter capillos suos usque ad aures certis temporibus tondent in rotundum. Et unaquæque soror præter cilicium, si voluerit, vel staminetum, duas tunicas, vel etiam plures, secundum quod visum fuerit Abbatis, habere valeat, ac mantellum post collum hinc inde connexum: & hæc indumenta sint de panno religioso, & vili, tam pretio, quam colore, juxta diversarum consuetudinem regionum, nimia brevitate vel longitudine non notanda, ut & in operiendis pedibus debita servetur honestas, & curiosæ longitudinis superfluitas penitus evitetur. Tunica quoque superior, sit tam in manicis, quam in busto, latitudinis & amplitudinis congruentis, & habitus exterioris honestas intrinsecè attestetur. Habeant & scapularia sine capitulo, de vili & religioso panno, vel staminea, amplitudinis & longitudinis condacentis, sicut uniuscujusque qualitas exigit, vel mensura: quibus induantur quando laborant, vel tale aliquid agunt, cum mantellos congruè gestare non possunt. Possint etiam sine ipsis esse aliquando, si visum fuerit Abbatis, cum forte per calorem nimium vel aliquid aliud, eis gravia multum fuerint ad portandum. Coram extraneis tamen hujusmodi utantur scapularibus cum mantellis. Tunica quoque superiores, scapularia, & mantelli, coloris omnino albi vel nigri aliquatenus non ferantur. Pro cingulo autem chordam postquam professæ fuerint, habeant minimè curiosam. Vittis aut velis de panno communi omnino albis, non tamen pretiosis, aut curiosis, capita sua cooperiant uniformiter & honestè, ita quod frons, genæ & collum & gula sint (ut earum honestati & religioni convenit) cooperta, nec aliter coram extraneis personis audeant apparere. Habeant & velum nigrum, nec pretiosum, nec curiosum, extensum super capita, ita amplum & longum, quod ex utraque parte descendat usque ad scapulas, & retro parum ultra tunicæ caputium protendatur. Sorores vero novitiæ album velum ejusdem mensuræ & qualitatis debeant deportare. Servitiales autem Sorores pannum album non pretiosum aut curiosum, ad modum veli super capita sua deferant, tantæ longitudinis & amplitudinis, quod scapulas & pectus præcipuè cum exeunt, valeant operire.

C A P. V.

Omnes Sorores sanæ, tam Abbatis quam aliarum, vestimenta & cinctæ jaceant in communi dormitorio, & quælibet per se lectum habeat ad invicem separatam. Lectus tamè Abbatis in tali loco dormitorii disponatur, quod tamè cæteros dormitorii lectos sine obstaculo, si commode fieri poterit, valeat intueri. A festo Resurrectionis Dominicæ usque ad festum Nativitatis B. Virginis, Sorores

De his agitur etiam in l. reg. cit. in rub. c. 2.

Habit. De hoc agitur in d. l. reg. c. 2.

Leclis & dormitorio.

tituli & nominatio- ac vivendi forma as- satione.

ergo P. O. Ordine, Clara de vocavi ppi.

privilegia firmat.

regularum et re- la sic in- panlam

la præ- tate sub- nunt. De nuntia, priate, sitate.

clausura in caris- tis cas- satione in hoc- tate con- P. V. Circa, unxit. 8. m. XIII. cum ibi

Admissionem ad religionem & pro- sione.

Sorores dormiant post prandium usque ad Nonam, quæ voluerint. Quæ verò noluerint, oratione, seu meditatione divina, seu aliis piis quietis laboribus occupentur. Liceat autem unicuique habere factorem de fœno vel de palea, & cervical de palea aut lana, si culcitra religioſas cum lana habere nequiverint congruenter. Lampas inſuper de nocte accenſa ſemper in medio dormitorii habeatur.

CAP. VI.

Divini officii recitatione. Circa Officium mortuorum vide declaracionem in conſ. 9. Leo. X. Cum ſicut. Et generaliter de divina. Officium agitur ſup. in d. 1. reg. 2.

De divino officio, tam in die, quam in nocte Domino perſolvendo, taliter obſervetur, quod hæc quæ legere & canere noverint, ſecundum conſuetudinem Ordinis Fratrum Minorum, cum gravitate tamen & modestia, divinum Officium debeant celebrare. Illiteratæ verò dicant vigintiquatuor Pater noſter pro Matutino, pro Laudibus quinque, pro Prima, Tertia, Sexta, & Nona, pro qualibet iſtarum horarum ſeptem, pro Veſperis autem duodecim, pro Completorio ſeptem. Qui modus in officio B. Virginis per omnia obſervetur. Pro defunctis dicant in Veſperis ſeptem Pater noſter cum Requiem æternam, pro Matutino duodecim, tempore quo Sorores literatæ faciunt Officium mortuorum. Quæ verò occasione rationabili non poſſent aliquando legendo dicere Horas ſuas, liceat eis ſicut illiteratis dicere Pater noſter.

CAP. VII.

Sacramentis recipiendis, tempore quo recipiunt, & perſonæ quibus recipi debent.

Ubi proprius fuerit Capellanus pro Miſſarum ſolemnibus & divinis officiis celebrandis, habitus & vita religioſa ſit, ac bonæ famæ, nec juvenilis, ſed maturæ & idoneæ ſit ætatis. Ubi autem non fuerit proprius Capellanus, à quolibet bonæ famæ & honeſtæ vitæ præbytero Sorores Miſſam audire poſſunt. Pœnitentiam verò & alia Sacramenta Eccleſiaſtica à Fratribus Ordinis Minorum dumtaxat recipiant, vel ab eis recipiant, qui de mandato ſeu auctoritate Cardinalis, cui generaliter fuerit iſte Ordo commiſſus, ea exhibendi poteſtatem habuerint, niſi forte in neceſſitatis articulo fuerit aliqua cõſtituta, & copiam habere ſtatutum nequiverit prædictorum. Cum aliqua Sacerdoti de cõfeſſione loqui voluerit, per locutorium ſola ſoli cõfeſſionem faciat Sacerdoti, & per illud eidem de his quæ ad cõfeſſionem pertinent, tunc loquatur. Cõfeſſionem autem regulæ omnes faciant ad minus ſingulis menſibus, & ſic cõfeſſione præmiſſa in ſequentibus ſolemnitatibus, videlicet in Nativitate Domini, Purificatione B. Mariæ, in initio Quadrageſimæ, Reſurrectionis Domini, Pentecoteſtes, in feſtis Sanctorum Petri & Pauli, S. Claræ, S. Franciſci, & omnium Sanctorum, recipiant Dominici corporis Sacramentum. Si tamen aliqua Soror tanta fuerit corporis infirmitate detenta, quod ad locutorium commodè venire non poſſit, & neceſſitatem habuerit cõfiteri, vel Dominici corporis, ſeu alia recipere Sacramenta, exhibiturus huiusmodi, alba & ſtola & manipulo, cum duobus idoneis & religioſis ſociis, vel uno ad minus, alba vel ſaltem ſuperpelliceo veſtitus, ingrediantur & morentur induti, & audita cõfeſſione, vel alio tradito Sacramento, ſicut ingreſſi fuerint, ſic egrediantur induti, nec morâ ibi faciant longiorem. Caveant etiam ut quandiu intra Monafterium fuerint, nullatenus ab invicem ſeparentur, quin ſemper mutuo poſſint liberè ſe videre. Sic quoque ſe habeant in animæ commendatione. Porrò ad exequias circa ſepulturam agendas, Sacerdos non ingrediat Clauſtrum, ſed exterius in Capella quod ad Officium pertinet, exequatur. Tamen ſi Abbatiffa & Conventui viſum fuerit quod ad exequias debeat introire, modo ſupradicto cum ſociis intret indutus, & ſepulta mortua, cum eis exeat ſine mora. Si autem neceſſe fuerit ut ingrediantur aliqui ad fodiendam vel ad aperiendam ſepulturam, ſeu poſtmodum coaprandam, & Abbatiffa & Conventui viſum fuerit hoc expediens, propter imbecillitatem Sororum, ſit Sacerdoti vel alicui alii ad hoc idoneo & honeſto, cum uno ſocio vel duobus, licitum introire.

CAP. VIII.

Ex officio apud Magiſtras, & in laboribus, & in manioneque rerum omnium inter eas.

Si aliquæ juveniles, vel grandiores, capaces ingenii fuerint, eas inſtrui faciat, ſi ſibi videbitur Abbatiffa, magiſtram eis deputans idoneam & diſcretam, per quam tam in divinis officiis inſtruantur. Sorores verò & Servitiales, horis & locis inſtitutis, prout ordinatum fuerit, utilibus & honeſtis laboribus occupentur, ſub illa provi-

dentia, quod excluſo otio animæ inimico, ſanctæ inimico, ſanctæ orationis & devotionis ſpiritum nõ extinguant, cui debent cætera temporalia deſervire. Verum quia multitudini ſub huius religionis obſervantia congruè omnia debent eſſe communia, nec cuiquam licet aliquid eſſe ſuum, caveant ſollicitè, ne occasione laborum huiusmodi, ſeu mercedis receptæ pro ipſis, cupiditatis vel proprietatis cujuſpiam, ſeu notabilis ſpecialitatis ſubrepat morbus.

CAP. IX.

Silentium continuum ſic continuè ab omnibus teneatur, ut nec ſibi invicem, nec alicui alii ſine licentia eis loqui liceat, exceptis iis quibus magiſterium aliquod, vel opus inunctum fuerit, quod non poſſit cum ſilentio exerceri, iis quidem ſimul loqui liceat de iis, quæ ad officium vel opus ſuum pertinent, ubi & quando, & qualiter viſum fuerit Abbatiffæ. Sorores tamè debiles & infirmæ, ac ſervientes eiſdem, pro recreatione, ac ipſarum ſervitio, in inſinuatoria loqui poſſint. In duplicibus quoque feſtis, ac Apoſtolorum ſolemnitatibus, & aliis quibuſdam diebus, quibus viſum fuerit Abbatiffæ, in certo loco ad hoc ſignato, ab hora Nona uſque ad veſperam, vel aliqua alia hora competenti, loqui poſſint de Domino Jeſu CHRISTO, ac ſolemnitate, ac piis Sanctorum exemplis, & de aliis licitis & honeſtis. Ab hora quoque Completorii uſque ad Tertiam, exceptis Servitiales, extra Monafterium Abbatiffa abſque cauſa rationabili loquendi licentiam non concedat. In aliis verò temporibus atque locis, ſic attēdat ſollicitè Abbatiffa de cauſa, ubi, & quādo, & qualiter Sorores licentiet ad loquendum, quod regularis obſervantia quæ non mediocriter à ſilentio, quod eſt cultus juſtitia, dignoſcitur, nullatenus relaxetur.

CAP. X.

Omnes autem ſtudeant uti ſignis religioſis pariter & honeſtis. Sanè quādo aliqua perſona religioſa ſeu ſecularis, vel cujuſlibet dignitatis, alicui de Sororibus loqui petierit, nuntietur primitus Abbatiffæ, & ſi ipſa conceſſerit, accedens ad locutorium, duas alias ad minus habeat ſecū ſemper, quibus juſſerit Abbatiffæ, quæ loquentem videant, & audire valeant quæ dicuntur. Ad cratep verò loqui aliquatenus non præſumant, niſi præſentibus duabus ad minus per Abbatiffam ad hoc ſpecialiter deputatis. Caveant tamen ſibi Sorores, quæ cum aliquo loqui habent, ne per verba inutilia inaniter ſe diſfundant, nec etiam trahant in locutionibus moram longam. Hoc namque ab omnibus ſtrictè obſervetur, ut quando de cõfeſſione Sacerdoti interius infirma fuerit aliqua locutura, ad minus non loquatur, niſi cum duabus non longè ſedentibus, quæ cõſitentem & cõfeſſorem videre poſſint, & ab eiſdem pariter videri. Hanc autem loquendi legem & ipſa Abbatiffa diligenter cuſtodiat, ut omnino materia detractioſis omnibus auferratur, excepto quod cum Sororibus ſuis, horis & locis competentibus loqui poteſt, ſicut ei ſecundum Deum viſum fuerit expedire.

CAP. XI.

Sorores autem omnes & Servitiales, infirmis exceptis, à feſto Nativitatis Glorioſæ Virginis MARIAE, uſque ad feſtum Reſurrectionis Dominicæ, niſi diebus Dominicis, & die Nativitatis Domini, continuum ſervent jejuniū: à Reſurrectione verò Dominica uſque ad feſtum Nativitatis B. Virginis, teneantur ſexta feria jejunare. Omni quoque tempore, præter infirmas infirmitatis ſuæ tempore, ab eſu carniū abſtineant. Cum debilibus autem diſpenſare valeat Abbatiffa, prout eorum debilitati viderit expedire. Ovis verò & caſeo, & lacticiis licitè poſſint uti, præterquam ab Adventu uſque ad Nativitatem Domini, & à Dominica Quinquageſimæ uſque ad Paſcha, necnon & ſexta feria, & jejunis ab Eccleſia generaliter inſtitutis. Cum Servitiales tamen Sororibus circa prædictum jejuniū, præterquam in Adventu, & ſexta feria, poſſit Abbatiffa miſericorditer diſpenſare. Diſpenſare etiā poſſit circa prædictū jejuniū cum adoleſcentibus, ac debilibus, & ſenili ætate cõfectis, prout earum debilitati ac imbecillitati viderit expedire. Sanè quoque Sorores jejunare non teneantur minutionis ſuæ tempore, quod in triduo terminetur, extra majorem quadra

De hiis etiam ſup. d. 1. reg. 2.

Silentium de ſervantia. De hoc in tur etiam d. 1. reg. 2.

Loquendi modo etiam supra.

Jejunio & abſtinentia ac Abbatiffæ facultati circa diſpenſationem.

quadragesimam, & sextam feriam, Adventum Domini, & jejunia ab Ecclesia generaliter instituta. Caveat autem Abbatissa, ne ultra quam ter in anno minutionem permittat communiter celebrari, nisi certa necessitas plus requirat, nec a persona extranea maxime minutionem recipiat, ubi commodè poterit evitare.

CAP. XII.

De infirmis verò cura & diligentia maxima habeatur, & secundum quod possibile fuerit & decuerit, in cibariis, quæ eorum requirit infirmitas, quàm in aliis necessariis, in fervore charitatis, benigne ac sollicitè eis per omnia serviat. Quæ infirmæ propriam habeant lectum, si unquam fieri potest, ubi à sanis maneant separatæ, ne illarum ordinem confundere valeant, vel turbare.

CAP. XIII.

In quolibet Monasterio unum tantum ostium habeant ad intrandum Claustrum & exeundum, cum opportunum fuerit, juxta legem de ingressu & egressu positam in hac forma. In quo ostio nullum sit ostiolum vel fenestra, & istud ostium in sublimi quanto magis fieri poterit congruenter, ita quod ad ipsum per scalam levatoriam exterius ascèdatur, quæ scala per catenam ferream ex parte Sororum studiosè ligata, à Completorio dicto usque ad Primam sequentis diei, continuè sit suspensa, & tempore diurnæ dormitionis & visitationis, nisi aliud interdum evidens requirat necessitas, vel utilitas manifesta. Ad prædictum autem ostium custodiendum, aliquatulis ex Sororibus deputetur, quæ Deum timeat, sit maturæ moribus, sit diligens ac discreta, sitque convenientis ætatis, quæ unam ipsius ostii clavem sic diligenter custodiat, ut nunquam ea, vel ejus focia ignorante, ostium aliquando valeat aperiri. Reliquam verò clavem diversam ab illa, custodiat Abbatissa. Sit & alia æque idonea ei focia deputata, quæ ejus vicem in omnibus exequatur, sicut ipsa aliqua rationabili causa vel occupatione necessaria occupata fuerit vel detenta. Caveat autem studiosissimè & procurent, ne unquam ostium stet apertum, nisi quantum minus fieri poterit congruenter. Sit autem ostium feris ferreis & vestibus optimè communitum, & sine custodia apertum, vel clausum minimè dimitatur, neque etiam ad momentum, nisi una clave in die, & in nocte duabus, sit firmiter obstratum. Nec omni pulsanti aperiat, nisi indubitanter cognoverit quod talis sit, quod sine dubitatione aliqua, secundum prædictum quod de ingressu in hac regula continetur, debeat aperiri. Et nulli liceat ibi loqui, nisi soli ostiariæ, de his quæ ad officium pertinebunt. Quod si aliquando intra Monasterium opus aliquod fuerit faciendum, ad quod agendum sæculares aliquos, vel quascumque personas alias, oporteat introire, provideat Abbatissa sollicitè, ut nunc, dum opus scilicet exercetur, alia persona conveniens ad custodiendum ostium statuatur, quæ sic personis ad opus deputatis aperiat, quod alias intrare penitus non permittat. Nam Sorores ipsæ, & nunc, & semper, quantumcunque rationabiliter prævalent, studiosissimè caveant, ne à secularibus vel extraneis personis videantur.

CAP. XIV.

Cæterum, cum præfatum ostium aliis aperiri nolumus, nisi pro illis tantum, quæ per rotam vel aliunde decenter nequeant expediri, mandamus quod in singulis Monasteriis in exteriori muro clausuræ intrinsecæ, in loco siquidem competenti, manifesto à parte exteriori, & omnino patenti, rota una fortis fieri debeat, latitudinis & altitudinis congruentis, ita quod per eam nulla persona ingredi valeat, vel exire, per quam necessaria, tam interiorius, quàm exteriorius ministratur, & taliter disponatur, quod per eam, nec intus, nec extra valeat aliquis intueri. Ex utraque etiam parte ostiolum fiat validum, quod de nocte & in æstate tempore dormitionis, feris ferreis & clavibus clausum & firmatum debeat permanere. Ad cujus custodiam pro expediendis necessariis per eandem, unam Sororem discretam, tam moribus, quàm ætate, quæ Monasterii diligit honestatem, constituat Abbatissa, cui soli tantum, vel deputatæ sibi focie, cum congruè non poterit interesse, loqui ibidem & respondere liceat super iis quæ ad suum officium pertinebunt. Ibi autem nulli loqui liceat, nisi esset locutorium

occupatum, vel ex alia rationabili causa, & necessaria aliquando: semper tamen de licentia Abbatissæ, quod tamen rarissimè fiat, secundum loquendi modum superius prætaxatum.

CAP. XV.

Propter necessitates quoque aliquando imminentes, quæ non possunt per prædictum ostium vel rotam commode expediri, permittimus quod aliud ostium in loco decenti in Monasterio fieri possit, per quod certis temporibus intromittantur, & emittantur, quæ fuerint opportuna. Quod quidem ostium continuè sit clavis, feris ferreis, & repagulis communitum. Sitque muro à parte exteriori muratum, ita quod non possit aliquatenus aperiri, vel persona aliqua inde loqui. Possit tamen necessitatum dictarum tempore ipsius ostii murus dirui, ostium aperiri, nec tunc apertum, nisi quantum minus fieri poterit, sub tamen fida custodia, dimitatur. Expeditis itaque necessitatibus ipsis, secundum prædictum modum remunitum, clavis, feris & repagulis extrinsecus remoretur.

CAP. XVI.

Locutorium autem commune in capella, vel potius in claustrum, ubi commodius & honestius fieri poterit, disponatur, ne si forte fieret in Capella, pacem orantium inquietet. Ipsum locutorium sit congruè quantitatatis, de lamina ferrea subtiliter perforata, & taliter clavis ferreis coaptata, quod nunquam valeat aperiri. Sit quoque ipsa lamina clavis ferreis in longum protensis, exterius fortiter communita. Cui pannus niger laneus interiorius taliter apponatur, quod nec Sorores videre extra valeant, nec videri. Ad istud autem locutorium à Completorio, quod dici debet tempore competentis, usque ad Primam diei sequentis, seu tempore comestionis, vel dormitionis in æstate, aut quando Officium celebratur, (nisi pro causa adeo rationabili & necessaria, quæ commodè differri non possit) nulli licitum erit loqui. Quandocumque verò in concessis temporibus aliqua vel aliqua habuerint ibi loqui, cum modestia & maturitate loquentes, breviter se expediant, prout decet. Ubi verò propter Sororum multitudinem videbitur opportunum, aliud simile locutorium esse possit.

CAP. XVII.

Volumus etiam ut in muro, qui Sotores dividit à Capella, congruentis formæ crates ferrea collocetur, quæ sit ex crebris & spissis contortis lineis ferreis, diligentibus & forti opere fabricata, & clavis ferreis in longum protensis exterius fortiter communita, vel ex lamina ferrea parvis & minutis foraminibus perforata, cum protensis clavis ferreis, ut dictum est, in cujus medium fiat unum ostiolum de lamina ferrea, per quod communionis tempore possit intromitti calix, & Sacerdos mittens manum, possit Dominici corporis tradere Sacramentum, quod quidem clavi ferrea sit semper firmatum, nec aperiat, nisi quando proponi Sororibus contigerit verbum Dei, vel Sacramentum Dominici corporis exhibetur, aut cum quis aliquam ex Sororibus suam propinquam consanguineam videre petierit, vel alia causa necessaria id exposcat, quod rarissimè fiat, & semper de licentia Abbatissæ. Quæ tamen in nullo casu (primis duobus dumtaxat exceptis) licentiam largiatur, nisi prius singulis vicibus de hoc consilium petierit à conventu. Cui crati pannus lineus niger interiorius taliter apponatur, ut nulla valeat inde aliquid intueri. Habeantur etiam ostia lignea ex parte Sororum, cum feris ferreis atque clave, ut maneant semper clausa pariter & firmata, & non aperiantur, nisi cum divinum celebratur Officium, & nisi quando ex dictis causis præfato modo dictum ostiolum contigerit aperiri, & nemo alius per dictam cratem loquatur, nisi aliquando, rationabili causa vel necessaria exigente, alicui de Abbatissæ licentia raro fuerit concedendum. Et tunc prædicta ostia lignea poterunt aperiri, & quandocumque aliquam personam extraneam ad eas ingredi, vel alias per crates eis loqui contigerit, tegant faciem cum modestia, & inclinent, prout religionis convenit honestati.

CAP. XVIII.

De ingressu personarum in Monasterium, firmiter ac directe præcipimus, ut nulla unquam Abbatissa, vel ejus Sorores,

Ostio exteriori.

Crata locutorii, cuiusmodi est ad a. & qualitate. De his agit etiam supr. in d. t. reg. c. 5.

Clausura Sororum, & ingressus illorum.

firmarum
De his
reg. t.
interio-
custodia
ostium
De his
reg. t.
in d. t.
ubi
Ad
quod
scalam
interiam
clausuram
inferior
quod hic
non
u. r.
VI.
Mati
de
sed
Nullam
præ-
aut
tantum
autem.

*casibus
permisso.
Imò ingressū
generaliter
esse prohibitiū
quibusdam
sanctummodo
casibus in
urgenti ne-
cessitate re-
servatis, li-
quet ex Bul-
la 20. Pii V.
Regularium,
& alia Bul-
la 8. Circa,
cum ibi not.
Ex vide etiā
const. 33.
Pauli V. Fa-
cultatum.*

Sorores, aliquam personam Religiosam seu secularem, aut cuiuslibet dignitatis, in Monasterii clausuram intinsecam intrare permittant, nec omnino liceat alicui, nisi quibus concessum à Sede Apostolica fuerit, vel à Cardinali, cui fuerit Sororum Ordo commissus. Excipiuntur autem à dicta ingrediendi lege, Medicus causa multum gravis infirmitatis, & Minutor cum necessitate exegerit, qui non absque duobus sociis de familia Monasterii introducantur, nec ab invicem infra Monasterium separantur, necnō & illi quos occasione incendii vel ruinae, seu alterius periculi vel dispendii, seu pro tuendis à violentiis quorumlibet Monasterio vel personis, aut pro aliquo opere exercendo quod commodè extra Monasterium fieri non potest, necessitate exegerit introire. Qui omnes expedito suo ministerio, vel imminenti necessitati satisfacto per ipsos, exeant sine mora. Nulli autem personarum extranearum intra Monasterii clausuram liceat comedere, vel dormire. Sed & si quis de S. Claræ Cardinalibus, ad aliquod Monasterium huiusmodi Religionis aliquando venerit, & intra claustrum voluerit ingredi, cū reverentia quidem & devotione suscipiatur, sed rogetur ut cum paucis sociis & honestis debeat introire. Liceat quoque Generali Ministro Ordinis Fratrum Minorum, quando ibidem celebrare voluerit, vel proponere Sororibus verbum DEI, cum quatuor vel quinque Fratribus ipsius Ordinis, intra clausuram ingredi Monasterii, si quando ei videbitur expedire. Alius autem Prælati, cui aliquando forrè de licentia Sedis Apostolicæ vel dicti Cardinalis, intrare licuerit, duobus vel tribus tantum Religiosis & honestis sociis sit contentus. Quod si forrè pro benedictione vel consecratione Sororum, vel alio modo concessum fuerit Episcopo alicui Missam interius celebrare aliquando, quàm paucioribus & honestioribus potuerit sociis sit contentus, & ministris. Et hoc quoque ipsum alicui rarius concedatur. Nulla tamen omnino loquatur cum aliqua persona de ingressis, nisi modo prædicto, siue infirma fuerit, siue sana. Illud sanè præcipue caveatur, ut ii quibus aliquando concessum fuerit solummodo, vel data licentia in Monasterium ingredi, non aliter admittantur, nisi Abbatissæ & Sororibus visum fuerit expedire, cum ex huiusmodi concessionibus vel licentiis, Abbatissa vel Sorores eos admittere non cogantur, & ut sint tales, de quorum verbis & moribus, necnon vita & habitu ædificari valeant intuentes, & materia iusti scandali exinde nequeat generari. Super concessione verò vel licentia ingressus huiusmodi, ad omne ambiguum removendum, Apostolici apices, vel Cardinalis patentes literæ ostendantur.

CAP. XIX.

*Sororum, &
Servitiorum
missionis ex-
tra.*

De Servitioribus & Sororibus, quæ semper manere clausæ, sicut alia non tenentur, districtius volumus observari, ut sine licentia, nulla claustrum egrediatur. Et quæ emittuntur, honestæ sint, & convenientis ætatis, ac Religiosi & maturi aspectus, & calcamentis honestis, tam ipsæ, quàm Sorores illæ, quas aliquando emittere contigerit pro casibus supradictis, calcateæ necedant. Ceteris verò intus manentibus liceat istud idem. Egre-dientibus verò assignetur certus terminus redeundi, nec alicui ipsarum concedatur extra Monasterium, sine licentia speciali, comedere, bibere, vel dormire, nec ab invicem separari, vel alicui in secretum, seu Capellani Monasterii, vel Conventorum domicilium introire, & si aliqua contrarium fecerit, graviter puniatur, & sollicitè caveant, ne ad loca suspecta divertant, vel cum personis malæ famæ familiaritatē habeant, nec in suo reditu se-cularia vel inutilia Sororibus referant, per quæ dissolvi valeant, vel turbari. Et quādiu extra fuerint, taliter studeant se habere, quod de conversatione honesta ipsarum ædificari valeant intuentes, & quicquid eis datum vel promissum fuerit, resignent, vel renuncient Abbatissæ, vel alij, cui in hoc commiserint vices suas.

CAP. XX.

*Capellani &
Conventorum
vita & mo-
ribus ac ve-
stibus.*

Capellanus si voluerit se Monasterio obligare, & aliqui qui Monasterii conversi esse voluerint, & Abbatissæ & Conventui visum fuerit eos recipere, anno probationis elapso, promittant obedientiam Abbatissæ, vovētes loci stabilitatem, & perpetuò vivere sine proprio, & in casti-

tate. Tunicas de religioso & vili panno, tam pretio quàm colore, juxta eorum indigentiam habere valeat sine caputio. Quarum manicæ breves sint, & strictæ tantummodo circa manus. Longitudo autem tunicarum sit talis, quod à clavilla pedum distet spatio quatuor digitorum. Capellanus tamē habere poterit longiorem. Pro cingulo verò corrigiam honestam habeat cum cultello. Caparone-m etiam cū caputio super tunicas portent, cujus longitudo genu aliquantulum transeat, & latitudo usque ad caputium protendatur. Minoris tamen latitudinis caparone-m si habere voluerit, poterit Capellanus. Qui etiam cappa honesta, vel mantello post collum, vel ante pectus hinc inde connexo, uti poterit. Superiores autem tuni-cæ, & longum caputium, necnon & Capellani cappa & mantellus, non sint de albo, vel penitus nigro panno. Vestiti etiam jaceant, & camisiis lineis non utantur. Calceamenta alta & ampla & antefixa cum caligis habeant, & fœmoralia portent. Capillos suos usque ad aures certis temporibus tondent in rotundum. Officium Divinum faciant ut Sorores, excepto quod Conversi ad Officium B. Virginis, & mortuorum, minimè teneantur. Jejunium servare debeant ut Sorores. Liceat tamen Abbatissæ super jejunij regulæ cum eis æstus, vel itineris, aut laboris alterius, seu alia quavis rationabili & honesta causa misericorditer dispensare. Informationi verò & correctioni Visitatoris, Capellanus & Conversi per omnia sint subjecti. Cui in iis, quæ ad visitationis Officium pertinent, teneantur firmiter obedire.

CAP. XXI.

Ad hæc, liceat vobis in communi redditus & possessiones recipere & habere, ac ea liberè retinere. Pro quibus possessionibus & redditibus Monasterii modo debito pertractandis, Procurator unus, prudens pariter & fidelis in singulis Monasteriis vestri Ordinis habeatur, qui per Abbatissam & Conventum constitui & amoveri debeat, sicut videbitur expedire. Hic verò taliter institutus de omnibus sibi commissis, receptis pariter & expensis, Abbatissæ & tribus Sororibus ad hoc per Conventum specialiter assignatis, & Visitatori cum voluerit, rationem reddere teneatur, & nihil omnino de rebus Monasterii vendere, commutare, obligare vel alienare quoquo modo valeat, nisi de licentia Abbatissæ pariter, & Conventus. Et quicquid contra hoc attentatum fuerit, irritum decernimus & inane. Possit tamen de mobilibus parum valentibus, aliqua parva, ex causa licita, de Abbatissæ licentia, interdum aliis elargiri. Possit etiam per Visitatorem, cum expedire videbitur.

CAP. XXII.

Electio Abbatissæ liberè pertineat ad Conventum. Confirmatio verò fiat per Cardinalem, cui fuerit iste Ordo commissus, vel auctoritate ipsius. Studeat autem Sorores talē eligere, quæ virtutibus polleat, & sanctis moribus aliis præsit potius, quàm officio, & quæ communitatem servet in omnibus, vel in moribus, ut ejus exemplo provocatæ Sorores, ex amore magis ei obediant, quàm timore. Quæque singularibus amoribus careat, ne dū in parte plus diligit, in toto scādalum generet. Consoletur afflictas, sit refugium tribulatis, ne si apud eam remedia defuerint sanitatum, desperationis morbus prævaleat in infirmis. Quæ humiliter & charitative visitet, & corrigat Sorores suas, nō præcipiendo eis aliquid quod sit contra animam suam, & vestræ professionis formā, non sit præceps in præcipiendo, ne ex indiscretionem præcepti, ponat peccati laqueum animabus. Cui postquam confirmatio-nem receperit, quādiu in officio permanserit, Sorores universæ, necnon & familia exterior Monasterii, pareant & obediant diligenter. Semel in hebdomada ad minus Abbatissa Sorores suas pro ipsarum monitione, ordinatione, & reformatione, teneatur ad Capitulum convocare, ubi secundum expressionem publicarum & communium negligentiarum atque culparum, pœnæ misericorditer imponantur. Conferat etiam cum omnibus Sororibus suis, de iis quæ occurrūt pro sui Monasterii utilitate ac honestate tractanda. Sæpè enim Dominus, quod melius est, juniori revelat. Nullum onerosum vel grave debitum contrahat, nisi per procuratorem de communi consensu Sororum, cū manifesta necessitas hoc requirat.

Reddat

Reddat etiā de receptis & expensis, semel ad minus, singulis tribus mensibus, coram Conventu, vel saltem quatuor Sororibus ab eodem ad hoc specialiter deputatis, debitam rationem. Officiales Monasterii insinuat de consilio & assensu Conventus, vel majoris partis ipsius. Sigillum verò Conventus custodiri faciat & servari secundum ordinationem Conventus, & omnem litteram dirigendam ex parte ejusdem Conventus, prius coram Conventu in Capitulo lectam, & approbatam à majori parte Sororum, ibidem coram omnibus faciat sigillari. Nulla etiā Soror aliquas litteras dirigat seu recipiat, nisi primo eas Abbatissa legat, vel ab alia ad hæc cõstitutã legatur. Studeat insuper Abbatissa Sorores reconciliare, si aliquas ad invicem ex aliqua causa vel occasione cõtigerit conturbari. Soror vero illa, quæ verbo vel signo occasionem turbationis vel scandali alteri dederit, statim antequam offerat munus orationis suæ Deo, veniam petens à Sorore quam offendit, corā ea humiliter se prosternat, rogans ut intercedat pro se ad Dominum, quatenus sibi culpam indulgeat quam commisit. Illa verò memor verbi Domini, nisi dimiseritis ex cordibus vestris, nec Pater vester cœlestis dimittet vobis, liberaliter injuriam remittat Sorori veniam postulanti. Monemus Sorores omnes, & hortamur in Domino JESU CHRISTO, ut caveant ab omni superbia, vana gloria, invidia, avaritia, cura, & sollicitudine hujus sæculi, detractione & murmuratione, dissensione & divisione, ac omni vitio pro quo possit displicere in oculis veri sponsi. Sed magis sollicitæ corā Deo servare exteriorē & interiorē in omnibus puritatem, ac semper invicem habere mutæ dilectionis unitatem, quæ est vinculum perfectionis, ut in ea radicate & fundate, possint agni Domini nostri JESU CHRISTI nuptias cum prudentibus virginibus introire.

C A P. XXIII.

Ad hæc, ut discursibus dispendiosis materia subtrahatur, in virtute obedientiæ, sub pœna excommunicationis, quam ipso facto transgressientes vel non parentes incurrant, districtè præcipimus, ut (exceptis dumtaxat servitilibus Monasteriorum illorum locorum, in quibus Romana fuerit Ecclesia constituta, quandiu ibi residentiam fecerit) nulla Abbatissa, Soror vel Servitialis pro ulla necessitatis causa, ad Sedem Apostolicam personaliter veniat, vel accedat, nisi super hoc per Apostolicos apices, vel dicti Cardinalis patentes litteras, alicui specialis licentia concedatur.

C A P. XXIV.

Monasteria hujus Religionis, per Visitatores (qui auctoritatem, formam, & modum à Cardinali, cui fuerit à Sede Apostolica vester Ordo commissus, recipiāt) semel ad minus annis singulis visitentur. Sanè circa visitationes hujusmodi, illud est sollicitè providendum, ut quicumque vel generalis, vel etiam alicubi aliquando specialis constituendus fuerit Visitator, talis debeat constitui, de cuius Religiosa vita & moribus noticia plena & securitas habeatur. Qui cū ad Monasterium aliquod veniens, fuerit introgressus, sic se per omnia exhibeat & ostendat, ut omnes de bono ad melius provocet, & ad Dei amorem, & intra se mutuam charitatem semper inflammet pariter & accendat. Et quando Monasterii clausurā ad visitandum intraverit, duos Religiosos & idoneos socios secum ducat, qui videlicet socii simul maneant, & dū fuerit intra claustrum, ab invicem nullatenus separentur. Visitator autē, regula prius lecta & exposita, ab Abbatissa sigillum recipiat, quod ipsa sibi assignare, & absolutionem & concessionem ab Abbatissæ ministerio petere absolute ac libere teneatur. Quæ si cõmunem vitam non poterit ducere vel noluerit, per eundem Visitatorem à suo regimine absolvatur, nisi sua mora in officio Monasterio dispendiosa nõ esset, sed necessaria, vel evidentè utilis appareret. Absolvatur etiam per eundem, si alias non idonea vel insufficientis ad Monasterii regimen videatur, & hoc fiat secundum formam & modum, quos à Cardinali supradicto receperit Visitator, qui tam de ipsius Abbatissæ, quam Sororum statu, & observatiã suæ Religionis, ab omnibus generaliter, & specialiter à singulis inquirat studiosius veritatem, & ubi aliquid reformandum, vel corrigendum invenerit, zelo charitatis, & amore jul-

Bullar. Mag. Tom. I.

tiæ, cum discretione corrigat & reformet, tam in capite, quam in membris, sicut melius viderit expedire. Excessus autem, qui fuerit sufficienter correctus à Visitatore, nullatenus iterum corrigatur. Quod si aliquid tale sibi decurrerit, quod per se nequeat emendare, ad Superiorem referat, ut corrigatur sicut expedit, ejus cõsilio ac præcepto. Caveat autem Abbatissa, ne à se vel ab aliis Sororibus, status sui Monasterii Visitatori aliquatenus abscondatur, quia malum esset indicium, & offensa graviter puniendi. Imò volumus & mandamus, ut ea quæ secundum vitæ suæ formam, & regularem observantiã instituenda vel emendanda fuerint, publicè ac privatim, sicut melius viderit faciendum, Visitatori suggerant, & proponant, cui teneantur in omnibus quæ ad Officiū suæ visitationis pertinent, firmiter obedire. Quæ autem aliter fecerint, à Visitatore, tam Abbatissa, quam alia, debite, prout convenit, puniantur. Omnes autem, tam Abbatissa quam Sorores, considerent & caveant diligenter, ut nihil aliud quàm amor divinus, & suarum Sororum correctio, ac Monasterii reformatio eas moveat ad loquendum. Modum autem loquendi Visitator custodiat supradictum, ut videlicet, aut cum omnibus, aut cum pluribus simul loquatur, vel secretè cum una, aliis tamen ad minus duabus in aspectu ejus non longè sedentibus, ut per omnia bonæ famæ integritas conservetur, nisi ad locutorium, cum una vel pluribus loqui voluerit de iis quæ ad Officiū suum pertinere noscantur. Idem etiam Visitator, tam Capellanum, quam Conversos, & ceteros de familia extrinseca Monasterii visitet, & in eis corrigat & reformet, quæ correctionis & reformationis officio noverit indigere. Pœnas tam amotionis perpetuæ à Monasterio, licentiando professo ad alia Monasteria, vel Ordines, sicut viderit expedire, quam alias, prout culpæ gravitas & qualitas exegerit, imponendo. Ut autem non graventur Monasteria in expensis, & Visitator omnem notam cujuspiam suspitionis evitet, volumus omnino quod Visitator de visitationis officio, quam citius commodè poterit, se studeat expedire, quanto rarius absque sui officii dispendio poterit, Monasterii clausuram intrinsecus ingressurus.

C A P. XXV.

Verum ne ab observantiã præsentis regulæ, sive formulæ suprascriptæ (quæ uniformiter ubique ab omnibus volumus & mandamus diligentius observari) pro defectu certi regiminis in posterum recedere vos contingat, aut sub diversorum magisterio, vivendi modus incurrare differentes, dilecto fratri nostro Anneto Sancti Nicolai in carcere Tulliano Diacono Cardinali, Gubernatori, Protectori & Correctori Ordinis Fratrum Minorum, curam & regimen vestri Ordinis, necnon & personarum in eis degentium, scilicet Capellanorum, & Conversorum, & familiarium plenè duximus committenda, statuentes ut sub ejus, & aliorum Cardinalium qui fuerint pro tempore gubernationi, protectioni, atque correctioni eorundem Fratrum Ordinis à Sede Apostolica deputati, obedientia, cura & regimine debeatis de cetero permanere, quibus teneamini firmiter obedire. Et ipsi animarum vestrarum sollicitudinem gerentes, & curam, eisdem Monasteriis, & personis degentibus in eis, Capellanis, Conversis, & familiæ, tam per se, quam per viros idoneos, quoties expedire viderint, visitationis Officiū impendere studeant, corrigendo & reformando ibidem, tam in capite, quam in membris, quæ correctionis & reformationis officio noverint indigere. Instituant nihilominus & destituant, ordinent, statuunt & disponant, prout secundum Deum viderint expedire.

C A P. XXVI.

Ut autem vos in hac regula sive formula, tanquam in speculo, possitis inspicere, nec per oblivionem aliquid negligatis, semel vobis in qualibet quindena legatur, & ubi vos inveneritis ea quæ scripta sunt, facere, agite gratias Deo bonorum omnium largitori. Ubi autem sibi quæcunque viderit aliquid deesse, doleat de præterito, & caveat de futuro, orans ut ei debitum dimittatur, & in tentationem deinceps non inducatur. Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis autem, &c.

Dat. apud Urbem Veterem, 15. Kal. Novemb. Pontificatus nostri Anno tertio.

Cardinalis
Pro. Urbis
Ordinis
Horitate.
Quoad eius-
modi aucto-
ritatem vide
Declarationē
Greg. XI. inf.
in eius cons.
4. Cunctos. &
in cons. 4.
Six. IV. San-
cti.

Regula ob-
servantia.

Dat. P. A. 3.
die 18. Octob.

O Quod

VIII. Quod Inquisitores hereticæ pravitatis, & eorum Socii Ordinis Fratrum Prædicatorum mutuo se possint ab excommunicatione absolvere, & in irregularitatibus dispensare, à quibus per Priores eorum Ordinis absolvi possent.

URBANVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Fratibus Ordinis Prædicatorum Inquisitoribus hereticæ pravitatis in Regno, & dominio charissimi in Christo filii nostri Illustriss. Regis Aragonum, deputatis à sancta Sede Apostolica, & in posterum deputandis: Salutem, & Apostolicam benedictionem.

§. 1. UT negotium fidei valeatis liberius promovere, vobis auctoritate præsentium indulgemus, ut si vos, & fratres vestri Ordinis Socios vestros excommunicationis sententiam, & irregularitatem incurrere aliquibus casibus ex humana fragilitate contingat, vel recolatis etiam incurrisse, quia propter injunctum vobis Officium ad Priores vestros de levi super hoc recurrere non potestis, mutuo vos super his absolvere, juxta formam Ecclesiæ, & vobiscum auctoritate nostra dispensare possitis, in casibus in quibus dictis prioribus, ut dicitur, est ab Apostolica Sede concessum. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Datum apud Montem Fiasconem, 11. Nonas Augusti, Pontificatus nostri anno primo.

Dat. P. A. 4. die 4. Aug.

CLEMENS QUARTUS PONT. CLXXXV. ANNO DOMINI MCLXV.

Clemens IV. Guido Grossus antea vocatus, Episcopus Sabinus, Patre Fulgodio, in Gallia Narbonensis vico S. Egidii ortus, ad Rhodani ripam. Creatus Perusii Nonis Februarii, anno salutis 1265. coronatus Viterbii, 8. Kal. Martii. Creavit Cardinalem unum. Sedit annos tres, menses novem, dies 25. Obiit Viterbii anno salutis 1268. 3. Kal. Decemb. & sepultus est in Ecclesia S. Mariæ ad Gradus. Vacavit sedes annos 2. menses 9. dies 3.

I. Quod Fratres Prædicatores Ordinis S. Dominici, ac Fratres Minores Conventuales Ordinis S. Francisci, in temporalibus succedere possint, prout si in sæculo permanerent.

Hoc privilegium confirmavit Paul. III. die 27. Octobris 1540. cujus Bullam non posui. Alia autem de

eisdem Minoribus plenè notata sunt ad const. 5. Hon. III. Solet, sup. Prout de Prædicatoribus notavi in ejusdem Honor. const. 2. Religiosam, sup.

CLEMENS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Ministris & Fratribus Ordinis Prædicatorum, necnon Ministro Generali Ordinis Fratrum Minorum: Salutem, & Apostolicam benedictionem.

BENTU divini numinis, cujus cultui sub sacre vestre Religionis observantia studetis mente devotissima deservite, votis vestris libenter annuimus, & petitiones vestras in his quæ digne deposcitis, favorabiliter exaudimus.

§. 1. Ex parte liquidem vestra fuit propositum coram nobis, quod nonnulli Prælati, Clerici, & Laici in diversis Mundi partibus constituti, afferentes vos Mundo fore mortuos, nec valentes proprim possidere, vos occasione hujusmodi à quibuslibet successioneibus excludere moliantur.

§. 2. Quare pro parte vestra fuit nobis humiliter supplicatum, ut ne contingat vos propter hujusmodi præsumptionem talium, aliquid incurrere nocuum, congruum remediū adhibere paterna diligentia curaremus.

§. 3. Nos itaque vestris petitionibus benignius attendentes, auctoritate Apostolica declaramus, quod vos in temporalibus bonis, in quibus succederetis in sæculo existentes, licite possitis succedere, & bonorum ipsorum possessionem apprehendere, ac vendere liberè bona ipsa, eorumque pretium in utilitatem vestram convertere, prout vobis melius videbitur expedire.

§. 4. Universas autem interdicti, suspensionis, & excommunicationis sententias, quas contra præsentis declarationis tenorem per quemcumque fieri contigerit, decernimus irritas & inanes.

§. 5. Nulli ergo, &c. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, &c.

Dat. Perusii, 2. Idus Februarii, Pont. nostri anno 1.

Privilegia fratrum Militum Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani.

Amplioribus decorata est indultis hac Militia, ut videre est infra in Pio IV. in const. 95. Inter assiduas, & Pii V. const. 28. Sicubi, ubi plenè notabo.

CLEMENS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Venerabilibus Fratribus, Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Decanis, Archipresbyteris, & aliarum Ecclesiarum Prælati, ad quos ista litera pervenerint: Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Um dilectis filiis, Magistro & Fratribus Militiæ Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani fuerit à sæcl. record. Innocentio Papa prædecessore nostro indultum, & à nobis postmodum confirmatum, ut semel in anno recipiantur in Eccles. ad eleemosynas colligendas: quidam autem vestrum avaritiæ ardore succenti, Confratrias suas Confraternitati illorum eadem die ipsorum adventus præponunt, ut sic Fratres ipsi confusi, aut nihil exinde, aut modicum consequantur.

§. 1. Quia igitur hoc est indecens, & in contemptum Dei Ecclesiæque Romanæ redundat, prædecessoris ipsius vestigiis inhærentes, universitati vestre per Apostolica scripta mandamus atque præcipimus, quatenus cum Fratres ipsi loca vestra pro eleemosynis colligendis accesserint, benignè recipiatis, & honestè tractetis, eodem ipsis Ecclesiis vestris admonere populum, & eleemosynas querere permittatis, Confratrias quas facere potestis quotidie, ipsorum Confratriis, quæ semel in anno fiunt, nullatenus præponentes, ne occasione illarum, eleemosynæ pauperum Christi depereant, & impediantur opera pietatis.

§. 2. De

CLEMENS QUARTVS.

§. 2. De parochianis autem viris, qui domos illorum invadunt per violentiam, vel infringunt, aut indebitis molestiis opprimunt fratres ipsos, & tam deposita, quam res decipiunt eorumdem, cum exinde querimoniam posterint coram vobis, tam districtam eis justitiam faciatis, & ita jura eorum defendere & manutenere curetis, quod ipsi ad vos pro defectu justitiae saepe recurrere non cogantur, & nos sollicitudinem, & obedientiam vestram debeamus merito commendare, vosque beneficiorum quae in sancta domo illa sunt, participes existatis.

§. 3. Praeterea, liberas & absolutas personas, quae domum eorum in sanitate vel infirmitate petent, liberè & sine molestia recipi permittatis ab eis, nec ipsos super hoc reciprocetis aliquatenus impedire.

§. 4. Illud etiam non mediocriter movet nos, nec modicum Ecclesiae derogat honestati, quod quidam vestrum contra institutiones sanctorum Patrum in Bodoniensi Concilio editas, Fratrum Militum, ac Donatorum ipsorum corpora quum decedunt, nolunt sine pretio sepeliri. Unde quia tam prava exactio, & iniqua non est aliquatenus toleranda, in obedientiae vobis virtute precipimus, ut nullo modo à Fratribus & personis praedictis vel aliis, pro sepultura quicquam exigere, vel accipere, nisi ipsa spontanea decedentium liberalitas, vel parentum devotio vobis contulerit, attentetis: sed absque illo pretio sepeliatis corpora mortuorum, ut si quis ulterius hoc attentaverit, taliter advertatis in eum, quod similia non praesumat.

§. 5. Ad haec, praesentium vobis auctoritate precipimus, ne ab eis contra tenorem privilegiorum Apostolicae Sedis, de omnibus fructibus terrarum, quibus propria industria, aut expensis colunt & laborant, ac etiam de nutrimentis animalium suorum, nec de ipsis animalibus decimas exigere praesumat.

§. 6. Cum autem Oratoria, vel Caemeteria, secundum quod eis est beneficium privilegiorum Ecclesiae Romanae concessum, duxerint construenda, vos Fratres Archiepiscopi & Episcopi eis, pro se, & familia sua tantum, Oratoria orantium dedicare, ac Caemeterium benedicere procuratis, nec aliquis vestrum contra tenorem privilegiorum ipsorum id impedire audeat aliquatenus, vel turbare.

§. 7. De caetero quoque, Fratres seu milites, ac Donatos militiae praefati Hospitalis in vestris Episcopatibus constitutos, qui Crucem & divinum habitum deponunt, & qui per illecebras simul & vitiorum abrupta vagantur, & illos etiam, qui prioribus suis contumaces & rebelles existunt, & bolinas detinent contra voluntatem ipsorum, moneatis instanter, & pro officii vestri debito compellatis, ut habitum depositum reassumentes, in obedientia Praelatorum suorum devotè & humiliter perseverent, & bolinas, sive alia officia per violentiam nullo modo detinere praesumant. Quicumque autem mandatorum vestrorum extiterint contemptores, excommunicationis sententia eos compellatis, quam faciatis usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari. Praeterea, quicumque beneficia persolverint annuatim eis, de Beatorum Petri & Pauli Apostolorum auctoritate confisi, septimam partem in junctam sibi poenitentiae relaxamus.

§. 8. Apostolica quoque auctoritate ob reverentiam ipsius venerabilis Hospitalis sancimus, ut his qui eorum Fratritatem asseruerint, si forsan Ecclesiae, ad quas pertinent, à divinis Officiis fuerint interdictae, ipsosque morti contigerit, sepulturam Ecclesiasticam non negetis, nisi excommunicati vel nominatim fuerint interdicti, aut etiam publici usurarii, tumultuosos deferre ad Ecclesias hujusmodi Hospitalis, & oblationes tam pro eis, quam pro aliis, qui in eorum Caemeteriis requiescunt exhibitas, sive alicujus judicis praesudicio retinere. Hoc etiam addito, ut receptiones Fratritatis ejusdem, seu etiam Collectarum, salvo jure dominorum suorum, sub B. Petri & nostra protectione consistant.

§. 9. Adjicimus insuper, ut hi eorumdem fratrum qui ad eandem fratritates missi fuerint, vel collectas, in quamlibet Civitatem, aut Castellum, vel vicum, aut alium locum devenerint, si forte locus ille fuerit divinis Officiis interdictus, in eorum jucundo adventu semel aperta Ecclesia annuatim, excommunicatis & nominatim interdi-

ctis exclusis, divina ibi Officia celebrentur, salva in omnibus supradictis declaratione Concilii generalis.

§. 10. Ad majorem quoque mercedis vestrae Injussu publ. nihilominus ut supra mandando precipimus, quatenus hanc nostram Constitutionem per parochias vestras nuntiatim propriis literis faciatis.

§. 11. Mandamus etiam ut si qui de Clericis Ecclesiarum vestrarum, praedicti Hospitalis Fratribus cum licentia Praelati & Capituli sui, sponte ac gratis per annum vel biennium decreverint deservire, nequaquam impediatur.

Dat. Perusiae, 5. Kal. Maii, Pont. nostri anno 1.

Dat. P. A. die 27. Apr.

Declarationes Statutorum (quae Charta Charitatis appellantur) Ordinis Cisterciensis Monachorum S. Benedicti, aliaque ordinationes pro ejus bono regimine.

III.

Nonnullas reformationes ejusdem Ordinis ediderunt etiam alii successores Pont. quas tibi indicavero in Greg. XIII. const. 18. Suprema.

CLEMENS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1264.

Parvus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solemque conversus, in aquas plurimas redundavit, Cisterciensis est Ordo praelucidus, qui à sui ortu exordio parvus & humilis abiectione habitus, tenuitate substantiae, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fontis metaphora non indignè describitur, cui diversarum ille proprietatum conformitate conformis non immeritò comparatur. Hic est enim fons hortorum irriguus, caeteras rigans Religiones & Ordines, ac in ipsos exëplis salutaribus scaturizans. Hic est fons amoenus, varietate virtutum praeclarus, munditie, puritate, pietate patens, indicans sanctitatem. Horum sic excreverit meruit, ut fontis nomen excedens, fluvius censeatur. Cujus processus laudabilis, de virtute in virtutem; ut Deum Deorum in Sion videat gradiendo, universalis Ecclesiae laetificat unitatem, in qua per meritorem evidentiam, clarae lucis splendorem adeptus, quasi stella matutina resplendens in medio nebulae Mundi hujus, & in ea splendoris emittens radios instar Solis, velut aqueductus de Paradiso progrediens, in aquas redudat plurimas, hortu plantationum suarum, caetus quidem claustralium quos produxit, aqua irrigas gratiarum, & vino spiritualis laetitiae fructus inebrians partus sui. Hujus siquidem Ordinis sacra Religio à suae institutionis auspiciis quasi deserta, & in via, utpote paucis adhuc initiata cultoribus, tandem honoris & honestatis fructus parturiens, ramos suos, ramos quidem honoris & gratiae, quasi terebinthus extendit, germinans generationes & progenies germinavit. Ea propter latatur & jubilat laetabunda, & laudans exultat jam in multitudine numerosa spectabilis, quae olim quasi despicabilis in solitudine delitebat. Dignè itaque hic Ordo dignissimus, dilectus & praelectus à Domino eidem psallit & alleluia cum Propheta, in terra deserta, & in via, sic in sancto tibi desiderio & solido proposito Religionis apparui, non ut me in habitu vel ambitu ostentationis, tibi qui omnia vides, ostenderem, sed ut in humilitatis abiectione tuam viderem, & te misericorditer donante, perciperem gloriam, & virtutem. Vidit enim & gavisus est, percepit ut praemitteretur multae fecunditatis gloriam, nihilominus in charitate fundatus. Primi namque ipsius Ordinis architecti, prima quasi ejusdem Ordinis fundamenta in charitate jecerunt, eundem Ordinem ad instar sponsi caelestis, qui in speciosissima sponsa sua charitate, ut ipsa fatetur, quod in ea perseveratior fieret ordinavit, charitativis praecipis & institutionibus ordinantes. Quibus Charitatis Charta nomen, nec immeritò imponentes, per ipsam ad charitatis conversationem straverunt, juxta Prophetæ promissum. Ipsius Ordinis lapides ordinantes in illa, quid majoribus, quidve minoribus debeat apponitur, ut secundum ejusdem Prophetæ vaticinium, ipsius Ordinis agni juxta suum ordinem pasceretur.

Ordo Cisterciensis in humilitate & charitate fundatus multos fecit profectus.

*Sathan id est
zizania se-
minare non
degit.*

§. 1. Licet autem Ordo prædictus ex charitatis ordi-
natione firmissimus, & ut castrorum acies ordinata terri-
bilis, continere in spiritualis pugnae procinctu desudans,
contra hostes spiritus pugnare didicerit, & ipsos etiam
expugnare, adhuc tamen Sathan cribrum suum movere
non desinit, sed ipsum movet & excutit, expectans &
expectans, ut excutiat filios excussorum. Adhuc hostis
antiquus peculiarem Domini populum (religiosos vi-
delicet) Dominum contemplationis speculatione viden-
tes, & specialiter in ejus partem assumptos non cessat
impetere, sed totis fatagit viribus, variis conatur insi-
diis, ut in illos conatibus insilit, ut ipse à participio
gaudii cœlestis exclusus, in eis jucunde habitantibus,
unius moris in domo charitatem vulneret, unitatem se-
paret, ipsosque separatos in ejusdem pugnae conflictu
debiliores efficiat, & ab eis jucunditatem unanimi-
tatis excludat, hoc ipsum insidiosè molitus in personas præ-
fati Ordinis his diebus, inter ipsas super diversis arti-
culis discordiarum excitata materia, litium satis semi-
nibus, & jactis feminariis jurgiorum.

*Hic autem
Pont. ad præ-
fati ordines
infra scriptas
declarat. 110
nes affert.*

§. 2. Nos autem ipsius Ordinis sanctitatem & cla-
ram famam, cujus odor sicut agri pleni suavitas, cui Do-
minus benedixit, totam replet Ecclesiam, singulari zela-
tes affectu, ne vel ipsius sanctitas talibus nutaret insulti-
bus, vel famæ claritas detractorum linguis exposita tur-
baretur, sed singula in eodem ordine locum ut præmitti-
tur, decenter sortita retineant, sicque contra prædicti Sa-
tharæ impetus dimicetur, & ipsum facillius juxta Deboræ
canticum, stellæ in suo cursu & ordine manentes expu-
gnent, principis putavimus obstitendum, exortam in eo-
dem Ordine super articulis prædictis dissensionis mate-
riam, vitatis litigiorum anfractibus, & exclusis Advoca-
torum tumultibus, salubris & celeris subscriptæ provi-
sionis nostræ compendio decedentes, nunc antiqua ip-
sius Ordinis statuta interpretationis juvando remedio,
nunc eadem Apostolica auctoritate firmâdo, nunc etiam
quædam nova de unanimi consensu Cisterciensis, &
quatuor infra scriptorum primorum, ac aliorum Abba-
tum, & quamplurimarum personarum ipsius Ordinis in
nostra constitutarum præsentia statuendo.

*Declaratio
ordinationis
Ordinis, sive
Charta Cha-
ritatis circa
electionem
Abbatum.*

§. 3. Licet igitur contineatur in Charta prædicta,
quod si qua domus ejusdem Ordinis Abbate proprio
fuerit destituta, major Abbas, de cujus domo domus illa
exivit, ordinationis ejus habeat omnem curam, donec
in ea Abbas alius eligatur: domui autem Cisterciensi,
quia mater est omnium, dum proprio Abbate caruerit,
quatuor primi Abbates, scilicet de Firmitate, de Ponti-
gniaco, de Claravalle, & de Morimundo, provideant, &
super eos sit cura domus illius, donec electus Abbas in
ea fuerit statutus: hoc tamen ex usu & consuetudine di-
cti Ordinis generali sic interpretandum duximus, ut vi-
delicet administratione vacantis Monasterii remanente
penes Conventum ejusdem, si qua forsitan emerferint dif-
ficultia, propter quæ vel Cisterciensis ad dictos primos
quatuor, vel aliorum Monasteriorum Conventus ad suos
Abbatum duxerint recurrendum, Abbates ipsi curam &
vigilantiam habeant in consilio & auxilio postulâtibz,
prout eorum requireret necessitas impendendis. Et licet
administrationem penes singulorum Monasteriorum vacan-
tium conventus dixerimus secundum morem serva-
tum hætenus remanere, sigillum tamen prædicto Mona-
sterio Cisterciensi, eo vacante, Prior ipsius custodiat con-
signatum & clausum, sicut hætenus fieri consuevit. In
aliis verò Monasteriis vacantibus, sigilla eorum Abbates
sigillis aliorum Abbatum signata teneant, & inclusa.

*Alia decla-
ratio circa
eandem ele-
ctionem.*

§. 4. In Charta etiam hujusmodi continetur, quod
domo qualibet ejusdem Ordinis Abbate proprio ut præ-
dictum destituta, electionis die præfixa, etiam ex Abbati-
bus, si quos domus illa genuerit, advocetur, & consilio ac
voluntate Abbatis, Abbatem eligant Abbates & Mona-
chi domus illius: Ad electionem autem Cisterciensis Ab-
batis præfixa & prænotata die ad minus per quindecim
dies, ex Abbatibus, quorum domus de Cistercio exierit,
& ex aliis quos noverint prædicti Abbates, & fratres Ci-
sterciensi, id meos, convocentur. Et congregati in nomine
Domini Abbates & Monachi Cisterciensi, Abbatem eli-
gant. Super quo contentione orta, quod id non servaba-

tur juxta ipsius Chartæ tenorem: Nos attendentes quod
quamvis ab antiquo per Abbates dicti Ordinis ita fuerit
ordinatum, id tamen in desuetudinem abiit, & jam de
communi consuetudine soli Monachi vacantis Monaste-
rii vocem in electione Abbatis habere noscuntur, hu-
jusmodi consuetudinem volumus & præcipimus obser-
vari, eam laudabilem & rationabilem judicantes, cum
ad jus commune reduxerit, quod fuerat contra juris cõ-
munis regulas constitutum. Ita quod ea quæ de vocan-
dis aliquibus Abbatibus, quorum domus de Cistercio
exierunt, quod quidem de Abbatibus hætenus est ser-
vatum, & cætera quæ de vocatione hujusmodi quoad
Cisterciensi, necnon quoad alia ejusdem Ordinis Mona-
steria in Charta, ut præmittitur, continentur, eadem tam
in ipso Cisterciensi, quam in aliis Monasteriis inviolabi-
liter observentur. Licet enim prædicti sic vocandi vo-
cem in electione non habeant, eorum tamen præsentia
posset esse multipliciter fructuosa.

§. 5. Cæterum quia circa electionem Abbatis prædicti
Monasterii Cisterciensis fuit ab aliquibus dubitatum, an
possit ex usu aliquo tolerari, quod circa Cisterciensi, ele-
ctionem retroactis temporibus est obtentum, videlicet ut
Cisterciensis electus, si ejus electio fuerit in concordia
celebrata, administrare valeat, etiam à nemine confirma-
ta, & sine cõfirmatione aliqua curam habeat animarum:
Nos ad hujusmodi dubitationem in perpetuum amoven-
dam, statuimus, ut in Monasterio Cisterciensi, celebrata
electione concordia secundum morem hætenus observa-
tum, electus prædicto modo concorditer eo ipso verus sit
Abbas Cisterciensis, & administrandi licentiâ, curaque anima-
rum habeat, ac in omnibus pro vero Abbate perinde habeat-
ur, ac si à Sede Apostolica confirmationis beneficiû ha-
buisset, à qua ipsum intelligi volumus & statuimus con-
firmatum. Licet autem idem Abbas Cisterciensis prædicto modo
auctoritate Apostolica cõfirmetur, nihil tamen deprecat
per hoc ejusdem Ordinis libertatis, quæ circa cessionem,
& amotionem Abbatis ipsius idem Ordo dignoscitur ha-
buisset, quamque ipsi Ordini manere volumus illibatam.

*Alia
claratio
quod
Cisterci-
que
dis
firmam
admini-
strationem
habeat.*

§. 6. Et quia præfatus Ordo in multa simplicitate
fundatus, profecit laudabiliter in eadem, nos circa ele-
ctiones in Monasteriis ejusdem Ordinis faciendas, sic
personas ipsius Ordinis præcedere toleramus, sicut hæ-
tenus processerunt, necessitatem servando, solemnita-
tis seu formas contentas in generali Concilio eis de
gratia remittentes.

*Præcedere
solita
dione
tur
flant
in gene-
rali
Concilio
dita.*

§. 7. Ordinamus autem quod in majoribus Abbatibus
generationem habentibus, cum vacaverint, quindecim
dierum ad minus ad eligendum terminus assignetur. Et
Prior, Superior, ac Cellarius vacantis Monasterii conven-
iant de electoribus, quos idem Prior, postquam de ipsis
convenierint, in Capitulo nominabit, Abbates verò, vel
Visitatores nullum nominent electorem, nec electoribus
prædicto modo creatis, simul vel sigillatim aliquod dent
præceptum, nisi quod in publico eis injungant arctius, ut
secundum suas conscientias provideant vacanti Monaste-
rio bona fide. Nec alicujus vacantis Monasterii Abbas
sibi nominari postulet electores, antequam in Capitulo
nominentur. Nec aliquem ex congregatis ad eligendum
electoribus ad se vocet, nec verbo, vel scripto, aut signo
eis, vel eorum alicui suam insinuet voluntatem, nec ele-
ctioni clam vel palam impedimentum aliquod inferat,
per quod electorum impediatur libertatem. Electam quo-
que personam, si sufficiens & idonea vacanti Monaste-
rio fuerit, non refuset. Et qui contra fecerit graviter
punjatur. Nec aliquam personam amoveat ab officio,
vel de Monasterio ejiciat, ipsius vacatione durante.

*Quid
dum
dione
tum
joribus
batiis
rationis
bentio-
Hoc
tur
X I.
ains
Fulgens.*

§. 8. Insuper statuimus & ordinamus, quod in Ordi-
ne prædicto juxta morem laudabilem hætenus observa-
tum, annis singulis generale Capitulum celebretur, in
quo vigintiquinque Definidores statuatur, hoc modo.
Abbas Cisterciensis tanquã Pater primus nominet qua-
tuor Definidores de generatione sua speciali, quos ido-
neos esse crediderit ad definitionis Officium exercendum.
Et exinde prædicti primi quatuor Abbates, scilicet qui-
libet eorum de generatione sua, quinque dicto Abbati
Cisterciensis, seorsum vel coram aliis nominabit. Ex quibus
quinque Abbas Cisterciensis, uno prætermisso, quatuor eli-

*Quod
solum
vale
nis
tur.
statuatur
viginti
que
teris.*

gat, quos sufficientes esse crediderit. Et sic viginti Definitores erunt suis quatuor cum ceteris numeratis. Quos & predictos quatuor primos Abbates idem Abbas Cistercii in Capitulo die secunda Capituli nominabit, & Definitores instituet, & ipse cum eis viginti quatuor erit. Si quis vero ex predictis quatuor primis Abbatibus tunc non fuerit in huiusmodi Capitulo, idem Abbas Cisterciensis, de generatione absentis assumet quatuor Definitores, quos idoneos estimabit. Ut autem predicti Cisterciensis, & quatuor primi Abbates Deum habentes prae oculis, odio & amore, ac personarum acceptione postpositis, bona fide procedant, eosque qui nunc sunt, & futuros in posterum ad haec fideliter observanda, sub attestatione divini iudicii, & in virtute obedientiae Apostolicae Sedi debite obligamus.

§. 9. Ordinantes & stantes quod litera missae Capituli Generali, personae infamiam continentis, legantur coram Definitoribus Ordinis supradicti.

§. 10. Et quod Iudices dati ab eodem Capitulo non subdelegant aliis vices suas.

§. 11. Definitores quoque Capituli non revocentur praeter voluntatem Definitorum in loco residentium consueto.

§. 12. Statuta de cetero facienda non obligent nisi in sequenti anni Capitulo confirmantur.

§. 13. Et per Definitores nihil definiatur prius in Capitulo non notatum. Stetur sententiae majoris partis eorum. Cumque ipsorum sententia in discordiam venerit, Abbas Cistercii reputabitur pro duobus.

§. 14. Definitores vero nominati protestabuntur in Capitulo stando per iuramentum in verbo Sacerdotis, quod in iunctum sibi ministerium ad honorem Dei, & utilitatem d. Ordinis fideliter exequentur.

§. 15. Hoc etiam ipse Abbas Cisterciensis sedendo facere teneatur.

§. 16. De notandis autem his, quae contra memoratum Abbatem Cistercii dicta fuerint in Capitulo, ita fiat sicut in casu consimili de alio notaretur.

§. 17. Eleemosynae vero quae mittuntur Capitulo generali, recipiantur per duos Abbates, quorum unus per eundem Abbatem Cistercii, & alius per predictos primos quatuor Abbates ponantur de cetero alternatim, ita quod quilibet de ipsis illum ponat secundum suum ordinem vice sua.

§. 18. Denique ne in Ordine predicto aliqua possint spinae subrescere vitiorum, praecipimus predictum Cisterciensem Monasterium ab eisdem primis quatuor Abbatibus annis singulis visitari. Et, nisi de alio die Abbas Cistercii cum eis convenierit, in festo B. Mariae Magdalenae fiat huiusmodi visitatio annualis. Nec dicto Abbati Cistercii diem mutare conditionem sine causa rationabili & urgente, quam si ei supervenerit, intimet eisdem primis quatuor Abbatibus in tempore opportuno, per se vel per nuntium, cum quo iidem Abbates de die subroganda tractare valeant, & etiam convenire. Qui si cum nuntio concordare nequiverint, ipsimet diem statuunt, sive terminum competentem, & eidem Abbati Cistercii per eundem nuntium vel alium intiment, prout viderint expedire. Quae omnia dicti primi quatuor Abbates bona fide & absque aliqua captione facere teneantur. Sanè cum predicti quatuor Abbates Cistercium visitabunt, Abbates & Monachi socii Visitorum ipsorum in proclamationibus faciendis, tam in Capitulo Monachorum, quam etiam Conventuum, vocem liberam habeant, licet aliquando prout feretur eis fuerit denegata.

§. 19. Si quid autem in persona Abbatis, vel in aliis in eodem Monasterio crediderint reformandum, id eidem Abbati suggerant, hoc est cum reverentia & honestate dicant, ac eum benigne moncant & hortentur, ut id emendet in se, vel in aliis faciat emendari. Quod si facere forte noluerit insolenter, vel distulerit negligenter, servetur quod in eadem Charitatis Charta continetur expressè. Videlicet, ut iidem quatuor primi Abbates, sub ceterorum Abbatum nomine usque quater, ut corrigatur ipse, & alios corrigere curet, admoncant: & cetera quae de aliis Abbatibus in eadem Charta dicuntur, si incorrigi-

biles apparuerint; circa eum studiosè adimpleant. Excepto quod si sponte cedere noluerit, nec deponere, nec contumaci dicere anathema poterunt, donec aut in generali Capitulo, aut si illud jam visum fuerit expediri non posse, in Conventu alio, convocatis Abbatibus qui de Cistercio exierunt, & aliquibus aliorum virum inuicem ab officio suo deponant. Conventum autem alium intelligimus eorundem Abbatum concordem redditum ad processum huiusmodi faciendum in aliqua ejusdem Ordinis Abbatia. Eo circa punitionem Cisterciensis Abbatis moderamine adhibendo, quod circa Abbates alios inferius est statutum.

§. 20. Ne vero Visitatores Monasterii ad quae causa visitationis accesserint, nimium onerosi existant, statuiamus & ordinamus, quod majores Abbates cum visitaverint, decem evictionibus sint contenti. Monachi vero qui ad visitandum mittuntur, cum Abbate sibi associato senarium evictionum numerum non excedant. Qui autem aliter ex aliqua causa fecerit, praedictum numerum excedendo, veniam inde petat in sequenti Capitulo generali. Abbatibus vero; vel Visitoribus cum ad aliquod Monasterium visitandum accesserint, in locis duntaxat tuis, & temporibus pacatis, nullus de Monasterio ipsi occurrere, vel post visitationem eos deducere teneatur. Nullus insuper Abbas, vel etiam Visitor, in Cellariis & Domibus, in Castris & Villis, non habitibus rura & vineas; ex quibus possit hospitalitas exhiberi, sibi provideri postulet vel occurrere. Ne aliquis teneatur ibidem transeuntibus occurrere, vel in aliquo providere. Visitoribus quoque, seu aliis personis praedicti Ordinis, nunquam plus quam duae pitantiae piscium ministrentur, nec de pluribus praesumat comedere, cui forte fuerit ministratum. Carnibus, nisi forsan in casu secundum regulam concessio, exclusis omnino, & ipsarum esu penitus interdicto, & tunc ille solummodo comedat, quem huiusmodi casus attinget.

§. 21. Abbates & Visitatores in visitationibus officiales amovere poterunt, quos ex certis causis noverint amovendos. Ita tamen quod causas depositionum vel amotionum Abbati proprio, vel Priori, aut Locum tenenti, si Abbas forte defuerit, prius ostendant. Quod si proprius Abbas, vel Prior accusatum apud Abbates, vel Visitatores sufficienter excusare poterit, de plano sine strepitu, & in ipsa visitatione Abbates & Visitatores benigne huiusmodi excusationes admittant.

§. 22. Nullus vero Monachus, vel conversus emittatur ad aliam domum, cuius culpa sine gravi damno, vel scandalo in domo propria poterit emendari, & qui emittendi fuerint, de quatuor aut quinque seniorum domus consilio emittantur. Quicumque vero aliquem aliter emisserint, omni sexta feria jejunent in pane & aqua, donec emissus fuerit revocatus, vel emittens fuerit in certo & firmo proposito revocandi eundem.

§. 23. Et licet Abbates seu Visitatores deputati ab eis, secundum formam praedicti Ordinis, audire possint statum domorum & personarum in visitationibus publicè, vel privatim, tamen super his, quae sibi privatim suggesta fuerint, non procedant ad punitionem personarum, nisi prius coram accusato in praesentia quatuor, aut quinque seniorum domus publicata fuerint in secreto. Et tunc de plano & sine strepitu videant si sint vera, & si super eis ad punitionem fuerit procedendum.

§. 24. Porro ut Visitatio in charitate procedat, nulla de cetero in Ordine praefato exactio, subventio, vel collecta (salvo statuto in eadem Charta Charitatis contento) peratur vel fiat, à quocumque Abbate, vel Visitor, sive sit Abbas, sive sit Monachus, nec aliquis recipere donum suspectum attenter. Illi tamen qui mittentur, vel ibunt ad Religionem remotas gratia visitandi, poterunt moderatè necessaria recipere ab illis, qui eis ex charitate ac mera liberalitate, & sine sui gravamine voluerint subvenire. Qui vero contra haec aliquid recipere praesumpserint, graviter puniantur.

§. 25. Sanè Visitatores visitationes suas ultra triduum continuum non proleant. Quod si ex justa & manifesta causa aliter facere compellantur, causam huiusmodi teneantur intimare sequenti Capitulo generali.

Visitoribus Monasteriorum, quod praestandum sit. Ad hoc vide declarationem Bened. XIII. infra in eius cons. 3. Eugen.

Quando Officiales removere possunt.

Qui ad aliam domum missi valeant.

Circa priuatum eis suggesta procedat ut hic.

Visitoribus nihil exigens & recipient, nisi in regionibus remotis, & tunc moderatè à sponte danti- bus.

Visitoribus persiciantur.

ita missa ino
et Ca- li quid.
nitorum reuocan-
ia quid-
nitorum diff-
nitorum
as Ci-
idem
is con-
um ne-
ficur
a nos
missa
uli a
re-
nien-
sterium
ur ab
quatuor
ab-
u.
mid re-
ndum
ab eis
forma-

Deponens
Abbatem si-
gnificat seq-
Capituloque
de deponen-
tis iustitia
iudicabunt.

§. 26. Ceterum ut circa depositiones Abbatum, via malitiis præcludatur, statuimus, ut quicumque Abbatem aliquem deposuerit, causam depositionis, & processum habitum circa ipsam, per literas suas, & Abbatum qui depositioni eidem interfuerunt, sigillis signatas, in sequenti Capitulo generali, nullo etiam requirente vel proclamante, insinuare, ac exponere teneatur. Dicitur etiam Abbatibus si præsentibus fuerint, processum depositionis ejusdem, & an de consilio eorum sic fuerit processum, exponant, & tunc generale Capitulum, utrum depositio iusta, vel iniusta fuerit iudicabit. Quod si prædicti Abbatibus præsentibus non fuerint, hoc ipsum per suas patentes literas generali Capitulo explicitè attestentur. Et omnes prædicti supra suas conscientias hoc facere teneantur.

Abbatibus ex
causis hic
expressis dicitur
deponi possunt.

§. 27. Et ut in Abbatibus prædicti Ordinis subtrahatur materia delinquendi, nec ipsi conuerti valeant, per eorum Abbatibus se indebitè fore gravatos, statuimus & ordinamus, quod Abbas subiectum sibi Abbatem deponere debeat pro causis dicitur inferius annotatis, videlicet pro hæresi: pro simonia manifesta: pro immunditia carnali: pro dilapidatione sui Monasterii, enormiter alienando, vel dissipando bona: pro furto, homicidio, gravi fortilegio, solemnibus perjurio, pro conspiratione, & si falsarius fuerit literarum Summi Pontificis, vel S. R. E. Cardinalium, Principum, Episcoporum, vel Abbatum Ordinis supradicti; & si contra communia instituta ipsius Ordinis privilegia impetraverit, vel retinuerit, aut uti præsumperit impetratis. In aliis autem casibus superius non expressis, in iungat eis Abbas, vel Visitator, ut veniam petat in sequenti Capitulo generali, ad arbitrium ipsius Capituli per depositionem, vel aliter puniendus.

Deponens in-
iuste Abbatem,
penam talionis in-
currat, &c.

§. 28. Depositus autem à regimine Abbatie, si sententia depositionis suæ apparuerit iniusta, ex ordine, & ex causa restituatur per generale Capitulum, & deponens ibidem recipiat talionem. Si verò circa huiusmodi depositionis sententias in modo tantum, vel in ordine sit erratum, causa depositionis legitima existente, tunc non restituatur depositus, & deponens circa depositionem ad arbitrium dicti generalis Capituli puniatur. In casibus quoque in quibus peracta pœnitentia infamia remanet, depositus ineligibilis sit omnino, sed in illis in quibus post peractam pœnitentiam nulla infamia remanet, postquam impositam pœnitentiam petegerit, eligibilis habeatur.

Nemo Ordinem obligare possit.

§. 29. Et quia per obligationes ipsius Ordinis multa posset idem Ordo incurere detrimenta, statuimus, & ordinamus, & providemus, quod nullus prædictum Ordinem valeat obligare.

Prædicta in-
violabiliter
observentur,
& singulis
annis in
Cap. gen. re-
dicentur.

§. 30. Præmissa igitur quæ pro utilitate, honore, ac statu prospero dicti Ordinis duximus statuenda, universa & singula in perpetuum ab universis personis ipsius Ordinis inviolabiliter observari præcipimus, & ne tradantur oblivioni, vel neglectui, habeantur in gener. Capit. annis singulis recitari. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Dat. P. A. I.
die 9. Iun.

Datum Perusii, 5. Idus Junii, Pontificatus nostri anno primo.

IV. De auctoritate & facultatibus Ministri Generalis, & aliorum Prælatorum Fratrum Minorum Conventualium Ordinis S. Francisci, nonnullisque gratis & privilegiis eiusdem Ordinis.

Aliam gratiarum concessionem dedit Sixtus IV. inf. in sua constit. 6. Regimini. Pro quarum omnium moderatione, attendenda est Bulla 22. Leonis X. Dum intra, & etiam Concilium Tridentinum in titulis de Regularibus. Sed postea alia privilegia largitus est Pius V. in sua constit. 11. Dum ad uberes, ubi notabo. De regula autem & aliis huius Ordinis plenè dictum est sup. ad const. 5. Honor. III. Soles, ubi addidit.

Et ita A. D. C. L E M E N S E P I S C O P U S,
1205. Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Generali & Provin-

cialibus Ministris, ac universis Fratribus Ordinis Minorum: Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Virtute conspicuos sacri vestri Ordinis professores, qui contemplationi Cœlestium ferventer invigilant, & piæ vitæ studio sine intermissione defudant, decet per Apostolicæ circumspectionis auxilium sic providè dirigi, & sollicitè confoveri, ut alicujus prætextu calumniæ nullum internæ pacis excidium, nullumque Religiosi status perferant detrimentum, sed in his robur & vigorem habeant, quæ per cultum divini nominis devotis & quietis mentibus invalescunt.

§. 1. Hinc est quod, quum sicut nobis exponere curastis, tu fili Generalis Minister & prædecessores tui, juxta ejusdem Ordinis consuetudinem observatam hætenus, & à Sede Apostolica toleratam, statim postquam electi secundum prædicti regulam & constitutiones Ordinis exististis, fratrum ipsius curam gesseritis, ministerii Officium plenè ac liberè in omnibus exercentes, iidemque fratres vobis devotè & humiliter obedierint, ac intenderint reverenter; & in eadem regula sit expressum, ut Generalis Minister qui pro tempore fuerit, à ministerii officio amoveri valeat à Provincialibus Ministris & Custodibus in generali Capitulo congregatis. Nos volentes ambiguitatis scrupulum in hac parte de vestris cordibus amputare, ac Ordinem ipsum à Sede approbatum eadem, honestate floridum, præclarum scientia, & virtute fecundum, privilegio Apostolicæ gratiæ atollere singulari, vestris supplicationibus inclinati, devotioni vestræ, ut successores tui, fili generalis Magister, qui erunt pro tempore statim postquam electi secundum regulam & constitutiones fuerint supradictas, eo ipso veri ejusdem Ordinis Generales Ministri effecti curam animarum fratrum ipsius Ordinis plenè habeant, & liberè gerant, ipsosque fratres auctoritate propria ligare ac solvere, necnon in eodem Ordine agere valeant, quæ ipsi Ministri & Definiores ad hæc electi juxta prædictas constitutiones eidem Ordini, & fratribus secundum Deum viderint expedire, aliasque possint Officium ministerii licitè in omnibus exercere, iidemque fratres tibi generali Ministro & successoribus ipsis, devotè ac humiliter obediant & intendant.

§. 2. Et ut præfati successores, & tu generalis Minister à Provincialibus Ministris & Custodibus secundum regulam & constitutiones ipsius Ordinis absolvi & amoveri possitis, auctoritate Apostolica indulgemus, ratum habentes & firmum quicquid super præmissis per te generalis Minister, dictosque prædecessores fratres & Definiores factum & observatum est hætenus, concessa tibi exequendi Officium ministerii, quoad præmissa omnia & alia, libera facultate.

§. 3. In electionibus quoque Generalis, & Provincialium Ministrorum ipsius Ordinis, fratribus, qui debent electionem huiusmodi celebrare, quum eos frequenter de remotis partibus oporteat convenire, tempus super hoc à jure statutum non currat, nec ipsi in hac parte juris huiusmodi regulis coarctentur.

§. 4. Custodes verò & Guardiani, qui secundum statuta ejusdem Ordinis aliter quam per electionem instituuntur, post ipsam institutionem, seu provisionem de ipsis factam, curam animarum fratrum sibi subditorum ipsius Ordinis habeant, ipsosque ligare ac solvere possint juxta ipsius Ordinis instituta.

§. 5. Fratres autem de Ordine vestro, quos secundum institutiones ipsius Ordinis conventibus vestris deputandos duxeritis in lectores, sine cujusquam alterius licentia liberè in domibus prædicti Ordinis legere, ac docere valeat in Theologica facultate (illis locis exceptis, in quibus viget studium generale) ac etiam quilibet in facultate ipsa docturus solemniter incipere consuevit.

§. 6. Et quia prohibente regula vestra nulli fratrum Minorum est licitum populo prædicare, nisi à generali Ministro vestri Ordinis examinatus, & approbatus fuerit, & sibi prædicationis Officiū ab ipso concessum: Nos prædictorum fratrum laboribus & periculosis discursibus evitandis, necnon ut animarum salus possit inde facilius provenire, super prohibitione huiusmodi opportuna

Præmissis

Ministri
neralis
rem dicitur
liberè agere
nem tunc
Tu de
eligendi
etiam
Trid. l. 1.
cap. 6.

Remotio
possi à
nitorum
Custodibus
Capituli

Vocalium
longè distans
tibus non
non currat

Custodes
rim in
administ

Lectoris
que est
di facultate
præterquam
in studiis
neralibus

Prædicatio
examinatus
Scias etiam
Ordinarius
ex Bulla
X. Super
num 21.

tunc provisionis remedium apponentes, ut singuli Provinciales Ministri in suis Provinciis cum definitores & Provinciales Capitulis congregatis, fratres in facta pagina eruditos examinare & approbare, & eis officium predicacionis, Deo habendo pre oculis committere valeat (sicut ex forma regulæ Minister poterat generalis) plenam auctoritate presentium concedimus facultatem.

Examine omnibus de promotione reuocari. Conc. Sess. 7. c. 11. & 13. c. 12.

Oratoria habentia. Conc. Sess. 7. c. 11. & 13. c. 12.

Oratoria recipiunt.

Legatorum iuris facti absolute. Extensio. Sess. 7. c. 11. & 13. c. 12.

Oratoria ablati. Conc. Sess. 7. c. 11. & 13. c. 12.

§. 7. Et quia ejusdem Ordinis fratres de locis ad loca ipsius Ordinis sæpius transmittuntur, propter quod stabilem & perpetuam in certis & determinatis ejusdem Ordinis domibus non faciunt mentionem, quia etiam bonos & idoneos ac approbatos à vobis fratres facitis ad ordines promoveti, liceat vobis ordinandos fratres ejusdem Ordinis quibuscumque malueritis Catholicis Pontificibus communionem & gratiam Apostolicæ Sedis habentibus præsentare; ipsisque Pontificibus præsentatos à vobis fratres sine qualibet examinatione per eorundem Pontifices facienda, & absque omni provisione vel obligatione ipsorum ordinandorum fratrum ad ordines promovere

§. 8. In locis quoque in quibus degitis, liceat vobis habere Oratoria, in quibus cum altari portatili possitis Missarum solemniam, & alia divina officia celebrare, ac etiam Ecclesiastica recipere sacramenta.

§. 9. Cum autem generale interdictum Terræ fuerit, in Ecclesiis & Oratoriis vestris ac aliis quibuscumque quum ad loca perveneritis Ecclesiastico supposita interdicto, clausis januis, interdictis & excommunicatis exclusis, non pulsatis campanis, submissa voce liceat vobis celebrare divina officia, & Ecclesiastica recipere sacramenta; dummodo causam non dederitis interdicti, nec contingat id vobis specialiter interdicti, neque Ecclesiæ & Oratoria eadem fuerint specialiter interdicta. His verò qui vestris immorantur obsequiis cuncta liberè ministrare possitis Ecclesiastica sacramenta, & ipsos quum decesserint, in vestris cæmeteriis sepelire. Si quando autem in Terras, in quibus residetis, vel earum personam excommunicationis seu interdicti sententias contigerit promulgari, vestris servitiis deputati, negotiorum quoque vestrorum procuratores, & operarii, qui in vestris locis eorum operibus personaliter continuè institerint, hujusmodi sententiæ obnoxii minimè habeantur, ibique possint audire divina, juxta formam quæ locis ipsis in eorum casu à Sede Apostolica est concessa: nisi iidem causam dederint, vel excommunicari specialiter seu interdicti eisdem contigerint.

§. 10. Et quia vos extremam patientes pro Christi nomine paupertatem, exhortationis pio studio, bonos ad potiora dirigitis, & errantes in rectitudinis semitam laudabiliter revocatis, concedimus ut in excommunicationum Terris liberè commorati, & ab eis tunc, & etiam quando per ipsas vos transire contigerit, necessaria vitæ deponere ac recipere valeatis.

§. 11. Generales quoque, & singuli Provinciales Ministri & eorum Vicarii, ac etiam Custodes in Provinciis & custodiis sibi commissis, prædictis fratribus constitutis ibidem, necnon & fratribus aliis ejusdem Ordinis interdum ad eos declinantibus, undecunque absolutione & dispensatione indigentibus, sive priusquam intraverint Ordinem, sive post, in casibus in quibus excesserint, pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut suspensionis incurterint sententiæ à jure, vel à iudice generaliter promulgatas, & hujusmodi sententiis innodatis aut in locis sic suppositis Ecclesiastico interdicto divina officia celebrantes, vel suscipientes ordines, sic ligati, notam irregularitatis incurrunt, absolutionis & dispensationis beneficium valeant impartiri, nisi adeo gravis fuerit & enormis excessus, quod sint ad eandem sedem merito destinandi.

§. 12. Fratres etiam vestri, quos pro tempore vos generalis & Provinciales Ministri, necnon & vices vestras gerentes, ac etiam custodes in proprios habueritis confessores, absolutionis & dispensationis beneficium vobis quum expedierit valeant impartiri, juxta formam concessionis super absolutione & dispensatione fratrum ejusdem Ordinis superius vobis factæ.

§. 13. Ad hæc, volentibus vestro aggregari Collegio,

qui suspensionis, aut interdicti, vel excommunicationis sententiæ à jure, vel à iudice promulgatis generaliter sunt ligati, absolutionis beneficium observata forma canonica impertiri, ipsosque in fratres recipere, ac eos, qui post assumptum habitum, vel professionem emissam recoluerint se talibus in sæculo fuisse sententiis innodatos, secundum formam ipsam vos Generalis & Provinciales Ministri, & præfati Custodes, ac vices vestras agentes, valeatis absolvere, & cum irregularibus dispensare, si forsan talibus innodati sententiis, vel in locis interdicto suppositis, divina præsumperint officia celebrare, vel Ordines receperint. Ita tamen, quod si aliqui ex hujusmodi eisdem sententiis propter debitum sunt astricti, satisfaciant ut tenentur. Volumus autem nihilominus quod postquam fuerint absoluti, hujusmodi volentes aggregari lupradictò Collegio, nisi mox Ordinem vestrum intraverint (etiã si super hoc eis induciæ à Prælati ejusdem Ordinis concedantur) eo ipso in pristinas sententias, à quibus eos taliter absolvit contigerit, relabatur. Cæterum vestra discretio cautè provideat, ut Apostolicæ Sedis, Legatorum ipsius, & Ordinariorum locorum, in absolutionibus hujusmodi scandalum evitetur.

nis absoluit. Fratres. Tu vide eam. Item const.

§. 14. Porro quieti vestræ providere volentes, quod per literas Apostolicas Sedis, aut Legatorum, seu Delegatorum ipsius, conveniri à quoquam minimè valeatis; & quod ad pecuniam colligendam cogi non possitis invitari per literas ipsius Sedis de cætero impetrandas; quodque nullus vestrum correctionis, seu visitationis, vel inquisitionis officium, Monasteriis, vel Ecclesiis, seu quibuscumque personis impendere, vel ad cognitiones causarum, citationes partium, & denuntiationes sententiarum interdicti & excommunicationum procedere, aut recipere curam monialium, seu religiosarum quarumlibet personarum teneatur per Apostolicas literas impetratas, & impetrandas in posterum, nisi hujusmodi Apostolicæ litteræ de hoc indulto, & ordine vestro expressam fecerint mentionem, auctoritate vobis Apostolica indulgemus. Concedimus etiam, ut ad visitandum aliqua Monasteria monialium cujuscumque Ordinis, vel ad audiendum confessiones earum compelli aliquatenus non possitis. Ad recipiendum commissiones causarum, seu sententiarum executiones, vel alia contingencia causas ipsas per literas præfate Sedis, in quibus non facta fuerit de indulgentia hujusmodi mentio specialis, sive per Legatos, vel Delegatos ipsius, vel etiam per quoscumque. Nullus insuper Archiepiscopus, vel Episcopus, nullusque alius prælatus Ecclesiasticus, nec eorum Vicarii, vel Officiales, ad portandum, seu deferendum literas, vel exequendum, aut denuntiandum sententias, contra Principes seculares, communitates, populos, seu quoscumque benefactores vestros, nullusque delegatus vel ordinarius iudex ad faciendum citationes, vel commissiones recipiendas, sive quod sitis in causis aliquibus assessores, seu ad alias lites seu controversias contingencia in causis quæ coram ipsis tractantur, quempiam vestrum compellere valeant, sine prædictæ Sedis mandato vel licentia speciali, expressam faciente de hac indulgentia mentionem. Nec quisquam vestrum parere, vel intendere teneatur super his monitionibus, mandatis aut jussionibus eorundem, aut facere vel implere quod in hac parte duxerint injungendum.

Fratres in multis hic expressi gravari non possunt ab Ordinariis. C. Tu scias aliter statuisset. Conc. Sess. 7. c. 11. & 13. c. 12.

§. 15. Cæterum Generales & Provinciales Ministri ac ipsorum Vicarii, illos ex fratribus, de quibus auctoritate literarum Sedis Apostolicæ, vel Legatorum ipsius, Archiepiscopis & Episcopis ac aliis quibuscumque provisorum extitit, vel in posterum contigerit provideri, corrigere, ac etiam non obstante contradictione aliqua, possint ad suum Ordinem revocare, nec per literas ejusdem Sedis, seu Legatorum ipsius jam obtetas, vel de cætero obtinendas, aliquos de Fratribus ipsius Ordinis præfatis Archiepiscopis & Episcopis, aut aliis teneatur in socios deputare, nisi dictæ litteræ Apostolicæ obtinendæ de indulto hujusmodi, & ordine ipso expressam fecerint mentionem, & alias id honestati Ordinis & illorum saluti viderint expedire. Nullus autem Legatus, nisi de latere nostro missus, auctoritate literarum Sedis Apostolicæ, specialem de hoc indulto, & Ordine vestro non facientium mentionem, nullusque Prælatus, nec aliqua persona,

Prælati Ordinis revo- cavit fratres apud Episcopos & alios commorantes. Hoc idem placuit Concilio. Sess. 7. c. 4.

religiosa vel secularia de fratribus eiusdem Ordinis, ad sua, seu Ecclesie negotia procuranda, vel secum manendum, aliquos assumere valeant, nisi quos Generalis & Provincialis Minister ipsorum, tanquam idoneos & discretos sibi duxerint assignandos, quos etiam subiacere volumus Ordinis disciplinae.

Missaque ad prae- dicitur adam Crucem, aut contra haresicos.

§. 16. Illos vero ipsius Ordinis fratres qui ad praedicandum crucem, vel inquirendum contra pravitatem haereticam, seu ad alia huiusmodi negotia, sunt vel fuerint ubicumque a Sede Apostolica deputati, tu sili Generalis Minister, tuque successores, removere seu revocare penitus, transferre, ipsisque quod superseant injungere, aliosque substituere quum expedire videritis, libere, & licite valeatis, & in eos si contravenierint, censuras ecclesiasticas exercere, ac quilibet minister Provincialis, vel ejus Vicarius ejusdem Ordinis, id ipsum in sua Provincia circa fratres ipsius Ordinis, quibus ab eadem Sede similia contigerit in illa committi, facere possit. Non obstantibus aliquibus literis vel indulgentiis Apostolicis impetratis, vel etiam in posterum impetrandis, quae de hoc non fecerint mentionem.

Frates ab Ordine recedentes prohibentur.

§. 17. Inhibemus quoque ne quis post professionem in Ordine vestro factam, sine Generalis, vel sui Provincialis licentia discedat ab ipso, discedentem vero absque cautione literarum alterius ipsorum, praetextu alicujus privilegii Apostolicae Sedis, nullus audeat retinere. Quod si forte retinere praesumpserint, vobis Generalis & Provinciales Ministri duntaxat licitum sit in ipsos discedentes fratres sententiam excommunicationis promulgare.

Licentiam ab Ordine, non transientes ad alium coercentur.

§. 18. Si vero aliqui de fratribus vestri Ordinis, post obtentam licentiam a Sede praedicta, aut a vobis, ad religionem aliam transeundi, infra duos vel tres menses se ad illam religionem suae salutis congruam non contulerit & ipsius non susceperit habitum regularem, licitum sit vobis Generalis & Provinciales Ministri, ac vices vestras gerentibus, contra ipsos, tanquam contra alios Ordinis vestri apostatas procedere secundum quod honestati ipsius Ordinis videritis expedire. Illud idem intelligi volumus de illis, qui post susceptionem habitus alterius religionis, infra tempus probationis nulla professione facta, inde praesumpserint resilire.

Apostatasque. Imo etiam ab Ordinaris exco- munitur, ex Concil. Trid. sess. 6. c. 3.

§. 19. Apostatas quoque vestri Ordinis excommunicare, capere, ligare, incarcerare, & alias subdere disciplinae rigori possitis per vos, ac etiam alios in quocumque habitu contigerit inveniri, invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis, Inhibemus etiam ne fratres, quos ab Ordine vestro pro suis culpis per Generalem seu Provinciales Ministros aut Custodes expelli contigerit, vel qui egressi fuerint, proprio suo motu praedicare, confessiones audire, seu docere praesumant, nisi ad alium Ordinem, in quo licite huiusmodi exercentur officia transierint, de vestra vel dictorum Ministrorum licentia speciali. Quod si forte ipsi contra huiusmodi inhibitionem nostram aliquid super praemissis temere attentare praesumpserint, Ministri ac Custodes, & eorum Vicarii in illos quos infra fines suarum provinciarum & custodia- rum, juxta consuetudinem Ordinis vestri districtos invenerint, talia praesumentes, monitione praemissa auctoritate nostra excommunicationis sententiam valeant promulgare. Ejectos autem de Ordine vestro, vel egressos, qui receptione in eodem Ordine suis culpis exigentibus reddiderint se indignos, & alios fratres ejusdem Ordinis ex rationabili causa ad quoscumque Ordines approbatos, praeterquam ad B. Augustini, Templariorum, Hospitaliariorum, & aliorum religiosorum arma portantium ad vitandam occasionem evagandi, Generalis & Provinciales Ministri cum suis testimonialibus literis auctoritate nostra licentiandi liberam habeant facultatem. Nos enim districtius inhibemus, ne tales ad alium Ordinem aliter transire, vel aliqui eos recipere seu retinere praesumant, absque licentia speciali Sedis Apostolicae, faciente de hoc plenariam mentionem.

Habitus con- simili: ceteris autem prohibentur.

§. 20. Inhibemus etiam, ut nulli, siue sit in religio- nis Ordine, siue extra Ordinem constitutus, habitum vestrum aut ita consimilem, quod propter eum Frater Minor credi possit, deferre liceat absque mandato Sedis Apostolicae speciali. Et ut dicta inhibito majorem con-

sequatur effectum, statimus, ut hi qui habitum vestrum, vel sibi praedicto modo consimilem deferre praesumpserint, ad deponendum ipsum per Dioecesanos locorum, quum a vobis requisiti fuerint, monitione praemissa, per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compellantur.

§. 21. Caeterum quum humilitas vestra sibi de latitudine orbis terrae nihil, praeter domos & hortos cum virgultis praemiorum obtentu caelestium, duxerit reservandum, Nos pie volentes, quod illorum fructus integre vestrae paupertatis usibus applicentur, ut de dictis hortis & virgultis nullam decimam teneamini exhibere, vobis auctoritate praesentium indulgemus, districtius inhibentes ne quis a vobis de praemissis aliquid exigere, vel extorquere praesumat.

§. 22. Quia vero nonnulli vestrae habitum religionis assumentes, diversis personis quae sciri & inveniri non possunt, interdum aliqua bona restituere tenentur; vobis Ministri & Custodes ac Vicariis praedictis concedimus, ut singuli vestrum in locis sibi commissis, bona ipsa in pios usus convertere valeant, prout secundum Deum viderint expedire.

§. 23. Sepulturam quoque in Ecclesiis vestris concedimus & eam liberam esse censemus, ut eorum devotio- ni, & extremae voluntati, qui se illic sepeliri desideraverint, nisi excommunicati & interdicti, aut etiam publici usurarii fuerint, nullus obstat. Salva tamen justitia illarum Ecclesiarum, a quibus corpora mortuorum assumuntur, districtius inhibentes, ut nulli religiosi saeculares vobis invitatis, aliquorum corpora defunctorum in vestris Coemeteriis sepelire, aut in Ecclesiis vestris missarum solemnia, vel pro animabus eorum qui ad loca vestra tumulandi feruntur, ibidem exequias celebrare, sine vestro assensu & voluntate praesumant.

§. 24. Inhibemus insuper universis Fratribus vestri Ordinis, ne aliquis eorum, nisi necessitatis urgente articulo, aliis quam Praelatis suis peccata sua coniteri praesumat, vel aliis ejusdem Ordinis Sacerdotibus secundum regulam & ipsius Ordinis instituta.

§. 25. Universis autem Ecclesiarum Praelatis & aliis inhibemus, ne confessiones vestras vobis invitatis audire, vel compellere vos ad Synodos, seu convocationes suas accedere, vel cum eis extra Civitates vel intra processionaliter exire, aut suis constitutionibus subjacere, vel capitula, scrutinia, & inquisitiones in locis vestris vel alibi de vobis facere, aut fidelitatem juramento firmatam, & manuales obedientiam a Ministris, Custodibus vel Guardianis vestris exigere, aut de ipsorum institutione vel destitutione, siue de statutis vestri Ordinis se aliquatenus intromittere, seu prohibere ne ad civitates vel villas, ubi religiosae ac honeste morari possitis, a populis evocati audeatis accedere, ibique pro vestris usibus construere aedificia, Ecclesias seu oratoria, aut in accedentes fratres seu construentes huiusmodi, vel receptatores ipsorum excommunicationis sententias ferre praesumant.

§. 26. Concedimus quoque vobis, ut de his quae in ornamentis, vel pro eis, aut libris, fabrica, luminaribus, Anniversario Septimo, Vigesimo, Trigesimo, ac aliis ad perpetuum cultum divinum, seu pro pitantiis, aut victu, ad sustentationem vestram, vel indumentis, necnon pro annuis censibus redimendis, ad quorum solutionem aliqua domus vestri Ordinis obligata noscuntur, vel de domibus, praediis & hortis, aliisque locis vobis secundum instituta vestri Ordinis opportunis, aut de his quae pro huiusmodi domibus, praediis, hortis, & locis emendis vobis legantur (dummodo praemissa non convertantur in usus alios, sed in illos duntaxat, pro quibus relinquantur, aut alio, etiam qui in hac concessione vel indulgentia continentur) nulli canonicam justitiam, aut portionem aliquam teneamini exhibere. Et ne quis a vobis, vel ultimarum executoribus voluntatum, seu decedentium haeredibus, de praemissis aliquid exigere vel extorquere praesumat, districtius inhibemus.

§. 27. Ad hoc ut liceat Fratribus vestri Ordinis quum de prioribus locis suis ad alia loca se transferunt, tam aedificia, seu omnem aedificiorum materiam locorum quae dimittunt (dedicatis Ecclesiis duntaxat exceptis) quam libros

Exemptio de hinc Amplius exco- munitur vide P. P. conf. vno.

Applicatio praesentium non quae res illas bene aliter restituere.

Sepulchra locis Ordinis omnes hinc T. vide de Bul. 7. Sa. 1 V. Regum ubi nota.

Frateri- tra Ordine non con- sur.

Ad Syn- processio- ne. non gan- tur. Monasterio alicuique impediam- tur.

Tu, qual- processio- attende- Trid. sess. 6. c. 13. Et ad ultimum vid. B. Clem. VII. Quoniam.

Exemptio canonica portione. T. vide conf. Sixti IV. giment. ubi de: am.

Frateri- mificis qua lo a an- sum- b- as dis- aut.

libros, calices & paramēta secum ad alia loca transferre, & ædificia ipsa cum solo & aliis ad eadem loca pertinentibus, præter Ecclesias per personas ad hoc à Sede Apostolica deputatas, vendere, ipsorumque pretium in aliorum locorum ad quæ dicti fratres se transferunt, ædificationem, seu alias in eorum utilitatem convertere, secundum quod eis melius videbitur expedire, quum ipsa pauciora & alia loca fratrum ad nos & Apostolicam Sedem specialiter & immediate pertinere noscuntur. Et ne aliqui Archiepiscopi vel Episcopi, aut alii Ecclesiarum Prælati, seu quævis alia persona Ecclesiastica vel secularis, prædicta loca seu bona, occupare, accipere vel usurpare, aut quoquomodo sibi vendicare præsumant, absque dictæ Sedis licētia speciali districtius inhibemus.

§. 28. Indulgentes vobis, ut ad præstationem procuratorum Legatorum prædictæ Sedis, vel Nuntiorum ipsius, seu Diocesanorum locorum, aut exactionum, vel collectarum, seu subsidiorum, vel provisionum quarumcumque minime teneamini, hæc ad ea solvenda per litteras dictæ Sedis, aut Legatorum vel Nuntiorum ejusdem, seu Rectorum Terrarum Ecclesiæ Romanæ impetratas, seu in posterum impetrandas, cujuscumque tenoris fuerint, in perpetuum compelli possitis, nisi dictæ Sedis litteræ impetrandæ plenam & expressam de indulto hujusmodi, & dicto Ordine fecerint mentionem.

§. 29. Cæterum quum scilicet record. Innoc. Papa olim duxerit statuendum, ut exempti quantumcumque gaudeant libertate, nihilominus tamen ratione delicti, seu contractus, aut rei, de qua contra ipsos agitur, ritè possint coram locorum ordinariis conveniri; & illi quoad hoc suam in ipsos jurisdictionem, prout jus exigit exercere: Nos vobis ut occasione constitutionis hujusmodi, nullam libertatibus & immunitatibus, vobis & Ordini vestro per privilegia & indulgentias ab Apost. Sede concessas, præjudicium generetur, auctoritate præsentium indulgemus.

§. 30. Decernimus ergo irritum & inane quicquid contra tenorem concessionum, constitutionum & inhibitionum hujusmodi per quoscumque fuerit attentatum, & interdicti, suspensionis, & excommunicationis sententias, si quas contra concessionem, constitutiones, & inhibitiones easdem in vos, vel vestrum aliquos, aut loca vestra, seu benefactores vestros, vel executores, aut hæredes prædictos, in posterum promulgari contigerit penitus non tenere.

Nulli ergo, &c.
Dat. Perusii 12. Kal. Augusti, Pont. nostri Anno 1.

V. Privilegium Fratrum Militum Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani, leprosos undique suscipiendi, & ad domum aliorum leproforum, cum eorum bonis transfundendi.

Hoc approbavit Pius IV. in const. 95. Inter, ubi videas plenè de huius Militiæ privilegiis. Plenus autem notabo in const. 28. Pii V. Sic ut omnia que eandem Militiam tangunt.

CLEMENS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis Ministro & Fratribus Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani: Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Venerabilibus Fratribus nostris Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis Universis Ecclesiarum Prælati, exemptis & non exemptis, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis pœna, quam ipso facto vos incurrisse volumus, nisi instanter hoc præsens mandatum curaveritis diligenter: & nihilominus sub pœna officii, & beneficii vestri tenore, tenore præsentium præcipiendo mandamus, quatenus cum aliqui de dilectis filiis Fratribus, & procuratoribus Domorum ordinis Leproforum S. Lazari Hierosolymitani, ad vos & loca vestra pervenerint pro capiendis infirmis leprosis, sicut Dominus præcipit in lege Moysi, quod omnes leprosi ejiciantur extra castra:

§. 1. Volumus itaque, sicut Deo complaceat, tam mares quam mulieres, clerici & laici, religiosi & seculares, morbo Lepre laborantes inventi, per eosdem fratres & procuratores eorum capiantur & ejiciantur extra, cum eorum omnibus bonis, tam mobilibus quam immobilibus, ad habitationem cum infirmis aliis domorum ejusdem Ordinis.

§. 2. Si verò Clerici vel Laici mandatum nostrum in aliquo neglexerint adimplere, volumus quod peremptorie citentur eosdem, ut coram nobis compareant, prædictis fratribus facturi justitiæ complementum.

Quod Magistratus seculares describi faciant in libris Statutorum Civitatis leges editas contra Hæreticos.

Hoc idem iste Pontifex præcepit Inquisitoribus hæretica pravitate, ut inf. in const. 8. Ad extirpanda. Leges autem contra hæreticos habes sup. in const. 1. Innoc. IV. Cum adversus, & const. 9. Ad extirpanda.

CLEMENS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Potestatibus, sive Rectoribus, Consulibus, Capitaneis, Ancianis, Consiliis, & Communitatibus Civitatum, aliorumque locorum per Italiam constitutis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Ad extirpanda de medio populi Christiani hæreticæ pravitate zizania, quæ abundantius solito succreverunt, superfluminante illa tibentius his diebus homine inimico, tanto studiosius juxta commissam nobis sollicitudinem insudare proponimus, quanto perniciosius negligetemus eadem in necē Catholici seminis pervagari. Ut autem adversus hujusmodi nequitia operarios consurgant stentque firmiter Ecclesiæ filii, ac orthodoxæ fidei zelatores, constitutiones quasdam scilicet recordationis Innoc. Papa IV. prædecessor noster ad extirpationem hæreticæ pestis edidit, & in capitularibus vestris, tam ipse, quam scilicet mem. Alexand. Papa prædecessor noster conscribi, ac à vobis exacta diligentia observari mandarunt: quæ seriatur inferius continentur.

Constitutionum tenorem non pono quia habes sup.

§. 1. Ideoque Universitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus singuli constitutiones easdem, cum quibusdam adjunctionibus, modificationibus, & declarationibus, per dictum Alexandrum prædecessorem, & etiam per nos factis, conscribi in vestris capitularibus facientes, nullis inde temporibus abolendas, secundum eas contra omnem hæresim, se adversus hanc sanctam Ecclesiam extollentem, sine omissione aliqua procedatis. Alioquin dilectis Prædicatorum & Minorum Ordinum fratribus Inquisitoribus hæreticæ pravitate, & eorum singulis per Italiam deputatis auctoritate Sedis Apostolicæ, & in posterum deputandis, damus nostris literis in mandatis, ut infra designatis eis limites, singulos vestrum ad id, per excommunicationem in personas, & interdictum in Terram, appellatione remota compellat.

§. 2. Potrò hæc omnia statuta seu constitutiones & leges præfatæ, & si quæ alia contra hæreticos & eorum complices tempore aliquo auctoritate Sedis Apostolicæ conderentur, in quatuor voluminibus unius tenoris debeant contineri, quorum unum in communis cujuslibet Civitatis vel loci, secundum apud Diocesanum, tertium apud fratres Prædicatores, quartum apud Fratres Minores cum omni sinceritate serventur, ne possint per falsarios in aliquo violari.

Dat. Perusii, 3. Non Novemb. Pont. nostri Anno 1.

Quod prope Ecclesias Fratrum Minorum Conventualium Ordinis S. Francisci, non possit novum Monasterium construi vel acquiri ab Ordinibus in paupertate fundatis, vel cujuscumque Ordinibus Monialibus, infra spatium tercentum canarum.

Facultas est ita invitio colligendi.

Contradictio citentur. D. P. A. 6. die. 5. Aug.

VI.

Edita An. D. 1265.

Innoc. IV. edita leges contra hæreticos in rub.

Eas adscribit hic Pont. in bet in statutis Civitatum.

Id est in quatuor voluminibus.

D. P. A. 6. die 3. Nov.

VII.

Hoc

Hoc privilegium declaravit, & innovavit l. II. inf. in eius const. 21. Exponi. Hodie autem servanda in hoc est forma tradita à Clem. VI. in cap. unico, de Excessib. Prælat. in 6. Casera autem de toto Ordine Franciscana. Indiv. tibi sup. in const. 5. Honor. III. Solet.

Edita An. D. CLEMENS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Generali, & Provincialibus Ministris, ac Universis Fratribus Ordinis Fratrum Minorum, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

AD consequendam gloriam cælestis patriæ, sic divina pietas humilitatem vestram per Yvam gratiâ cernitur allexisse, quod semper ad hoc intenti estis & vigilantes, ut illam vobis, & proximis per innocentis vitæ studium acquiratis. Hæc enim & alia sancta pauperum Religionis vestræ merita nos inducunt, quod sumus ex intimo cordis affectu solliciti, ut in omnibus quæ ad Dei laudem & tranquillum statum devotionis vestræ cupitis, habeamus providentiæ studium efficacius.

Privilegium de quibuslibet.

§. 1. Sanè, non sine quadam turbatione animi frequenter audivimus, quod inter vos, & Religiosos aliquos, illa de causa emulationis & dissensionis materia oriretur, quia ipsi domos & Ecclesias Regulares juxta loca vestra sine vestro gravi præjudicio, & dispèdio manifeste quandoque construere præsumebant. Cum itaque ad Apostolici spectet officii dignitatem, de regno militantis Ecclesiæ cujuslibet scandali materiam abolere, nos dignè volentes quod hujusmodi emulationis & dissensionis occasio per diligentem nostram studium amputetur, auctoritate præsentium ordinamus & distictè inhibemus, quod nulli liceat amodò de Prædicatorum Pœnitentiæ JESU CHRISTI, B. MARIE de Monte Carmelo, Eremitarum S. Augustini, S. Clare, aliisque Ordinibus in paupertate fundatis, nullique mulierum de prædictis, seu quibuscumque aliis Ordinibus, aliquod Monasterium, Ecclesiam vel Oratorium ædificare, seu construere, nulli quoque sæculari vel religioso cujuscumque professionis Ecclesiam, vel Monasterium, seu Oratorium jam ædificatum in aliquem transferre de Ordinibus memoratis infra spatium CCC. Cannarum à vestris Ecclesiis mensurandarum per ærem, etiam ubi alias rectè mensurari loci dispositio nõ permittit. Præterea statuimus, ut quicquid contra hujusmodi ordinationis & inhibitionis nostræ tenorem, ex tunc in antea ædificatū fuerit, diruatur.

Ordines in paupertate fundati qui sunt.

§. 2. Et ne de notitia Ordinum, & quantitate Cannarum hujusmodi aliqua possit dubitatio exoriri, illos Ordines intelligi volumus in paupertate fundatos, qui ex regula, vel constitutionibus suis extra septa Ecclesiarum Monasteriorum suorum, vel officinarum eorum & clausuram ipsarum, nullas debent possessiones habere, quod si aliquis de Ordinibus ipsis possessiones in aliquibus membris suis habere, in aliis verò non habere noceatur, cum quoad ordinationem, inhibitionem, & statum hujusmodi, prædictis Ordinibus in paupertate fundatis annumerari volumus.

Cannarum que longitudo qualis. Clausula derogatoria.

§. 3. Et quamlibet Cannarum ipsarum octo palmorum longitudinem continere.

§. 4. Non obstantibus varia locorum consuetudine, sive privilegiis, indulgentiis, seu literis quibuscumque, tam supradictis, quam mulieribus, vel eorum alicui ab Apostolica Sede sub quacumque forma concessis, seu etiam concedendis, quæ de presentibus specialem, & expressam non fecerint mentionem. Nulli ergo, &c.

D. P. A. 1. die 22. Nov. 1267.

Dat. Perusii, 3. Kal. Decembris, Pont. nostri Anno 1.

VIII. Quod Inquisitores hæreticæ pravitatis, describi faciant in Statutis Civitatum leges editas ab Innoc. IV. contra hæreticos, Magistratus sæculares ad id cogendo.

Hoc præceptum ab isto Pontifice editum hisce Magistratibus, habes hic sup. in const. 6. Ad extirpanda.

CLEMENS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Fratribus, Prædicatorum & Minorum Ordinum Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, per Italiam auctoritate Sedis Apostolicæ deputatis, & in posterum deputandis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

AD extirpanda de medio populi Christiani hæreticæ pravitatis zizania, quæ abundantius solito succreverunt, superfeminante illa licentius his diebus homine inimico, tanto studiosius juxta commillam nobis sollicitudinem insudare proponimus, quâto perniciosius negligere eadè in necè Catholici seminis pervagari.

§. 1. Ut autem adversus hujusmodi nequitie operarios, confurgant stentque firmiter Ecclesiæ filii, ac orthodoxæ fidei zelatores, Constitutiones quasdam fœlicis recordationis Innocentius Papa prædecessor noster ad extirpationem hæreticæ pestis edidit, & tam ipse, quam fœlicis memoriæ Alexander Papa prædecessor noster, Dilectis filiis Potestatibus, sive Rectoribus, Consulibus, Capitaneis, Antianis, Consiliis, & Communitatibus Civitatum, Castrorum, aliorumque locorum per Italiam constitutis mandarunt, ut constitutiones ipsas in suis conscribi Capitularibus facerent, & exacta diligentia observarent. Unde prædictis Potestatibus sive Rectoribus, Consulibus, Capitaneis, Antianis, Consiliis, & Communitatibus, damus nostris literis in mandatis, ut ipsi & singuli eorum, constitutiones easdem, cum quibusdam adjectionibus, modificationibus, & declarationibus per dictum Alexandrum prædecessorem nostrum, & etiam per nos factas conscribi in suis Capitularibus facientes, nullis inde temporibus abolendas, secundum eas contra omnem hæresim se adversus hanc Sanctam Ecclesiam extollentem, sine aliqua omissione procedant.

§. 2. Quocirca si dicti Potestates sive Rectores, Consules, Capitanei, Antiani, Consilia, & communitates, mandatum nostrum super hoc neglexerint adimplere, vos & singuli vestrum, illos & singulos eorum, infra designatos vobis limites, per excommunicationem in personas, & interdictum in terras eorum, monitione præmissa, appellatione remota cogatis.

§. 3. Non obstante si aliquibus à Sede Apostolica sit indultum, vel in posterum indulgeri contingat, quod personæ excommunicari, ac Civitates, Castra, Terræ, & loca ipsorum interdicti non possint, sive qualibet alia indulgentia Sedis ejusdem, per quam effectus presentium impediri valeat, vel differri: & de qua, cujusque toto tenore, de verbo ad verbum specialem & expressam in nostris literis oporteat fieri mentionem: & constitutione de duabus dictis edita in Concilio generali.

Dat. Perusii, 15. Kal. Februarii, Pontificatus nostri Anno primo.

Canonizatio S. Heduvigis Ducissæ Poloniæ, & præfinitio suæ festivitatis pro die 15. Octobris, cum indulgentiarum largitione pro eius sepulchrum visitantibus.

CLEMENS PAPA QVARTVS, Dilectis filiis Archiepiscopo Gneznen. & ejus suffraganeis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

§. 1. Exultat cunctorum fidelium pia mater Ecclesia novæ laudis, ex intimis jubulum productura, ex eo quod declinante mundo ad vesperam, tanquam inestimabilem margaritam invenisse fortè dignoscitur mulierem, cujus constantis animi munimenta, nec aries ex adversis impulsus eventibus quaterere potuit, nec ab illo ipsam avertere quod in mentis utero dignè conceperat proposito sanctitatis. Sed cum inventionè difficilem Sapiens asserat hujusmodi mulieris, quænam sit illa deducatur in lucem, & habeatur eius notitia, ne ab hominum ignorantie nebulis notione subducta, laudum defraudeatur præconiis, quibus per mundi climata est suis ubilibet meritis attollenda. Non enim quam tantæ virtutis titulus illustravit, decet amplius occultari sub modio, quodque

quodque teneatur in abditijs, quam divina meritorum
 humilo benignitas sic prorexit. Nec enim fortium mu-
 lierum voluerit antiquitas obliuisci, sed supra candela-
 brum virtutis, & gratiæ sic posuit, & erexit eisdem, quod
 ipsarum memoriam edax non potest abolere vetustas, &
 quæ aliorum bona graviter inficit fascinatō denigrare:
 Hinc Judith & Jahel, quæ Holofernem, & Sifaram virili
 dextera peremerunt, suorum claritate gestorum, ipsa de-
 putavit perpetuis antiquitas monumentis, ut quæ anti-
 quis utilitati fuerunt, esset deinceps ipsarum prorogata
 memoria posteris in exemplum. Propter quod ne ipsi anti-
 quitati, quæ sollicitudinis manum, ut posteris ipsis
 proficeret, à laboribus non subduxit, quæque ut nobis
 disciplinæ, ac morum relinqueret inilituta, noctis obser-
 uavit excubias, dissimiles judicemur, dignum duximus
 quæ sit mulier ipsa, & quid egerit expressius aperire, ut
 id eos minimè lateat, quos in sinceritatis proposito pia
 reddit devotio studiosos.

non in
 nobis
 sed in
 mitali
 gloriam
 ipsi.

§. 2. Et quidem ipsa est piæ memoriæ Sancta He-
 dudvigis, cujus per sanguinis derivationem natalium cla-
 ritas sic refultat, quod ab iis qui sceptrum gestarunt Regno-
 rum, quosque insignes efficit Imperii celsitudo, tanquam
 propago generosa processit, radiis nobilitatis plus splen-
 doris adiciens ex se ipsa, quam sibi unde originem traxe-
 rat, prorexit ex radice, pro quo si secundum carnem, &
 mundum gloriandum fuerat, merito potuit nullo blan-
 diente mendacio gloriari. Sed cum hujusmodi gloria
 plerumque virtutis prospectum evacuat, in elationis
 præcipit vitium, quos exaltat, ut in ejus pectore virtus
 Christi per gratiam redundaret uberius, non in ea quæ
 est carnis nobilitas, sed in suis duntaxat infirmitatibus
 gloriam allumebat, advertens fructibus divinæ dilectio-
 nis nequaquam destitui, nec munere supernæ benedictio-
 nis illos fraudari, quos salutariter infirmitatis acedine
 à patre contingit benevolo visitari.

quæ
 Duce
 sua con-
 ti, &
 prolem
 in timo-
 ratur.

§. 3. Porro dum puerula fuit, vix quicquam pueri-
 le gessit in opere, & provectioris ætatis tempore succe-
 dente, ne adversario ulla occasio maledicti suppeteret,
 cum claræ mem. Henrico Duce Poloniae matrimonium
 duxit legitime contrahendum, in quo tripartitum bonu-
 m conjugii salubriter conservando, sic prudenter se-
 gessit, quod thori fidem inviolatam custodiens, & pro-
 lem in Dei timore susceptam erudiens, ab ipso Duce, cui
 non præcipiti voluptatis affectu, sed discreto semper in-
 hæsitæ judicio creditur rationis, quousque est assumptus
 de medio, per separationis injuriam non divertit. Licet
 ut orationi, & contemplationi vacarent devotius, thorum
 ex pari voto, & consensu unanimi per multa annorum
 curricula habuerint sequestratum, cum Creatori suo mi-
 nus obsequi valeat ad plura distractus animus, & viro
 placere cupiens mulier, in his quæ Dei sunt, interdum
 segnior habeatur.

quæ
 no Me-
 Cister-
 Ord-
 citur.

§. 4. Ipso denique Duce christianissime, prout asse-
 ritur, spiritum exhalante, protinus ad illius, cujus pul-
 chritudinem Sol, & Luna mirantur, tanquam libera, &
 à lege viri terrestris soluta, familiare cōsortium amplius
 aspiravit. Sed cum non inveniatur in terra suaviter vi-
 ventium, cœtumque malignantium derelictur, ubi po-
 tuisset (cum totus mundus in maligno sit positus) reperire:
 ubi cum quæsit ubi illum invenit, cujus desiderio lan-
 guetur? Et quidem dum difficultatem inveniendi atten-
 deret, & non posset non querere quem amabat, fluctua-
 bat nimium ipsius animus, & inter perplexitatis scopu-
 los vehementius jactabatur. Urgebat namque amor quæ-
 rere, sed difficultas inveniendi querendum, interjectis
 obicibus sui finē propositi retardabat. Sicque dum in an-
 cipiti teneretur, lacte demum scripturæ relationibus est
 ejus auribus cœlitus instillatum, quod invenitur in cam-
 pis silvæ, & est cum simplicibus sermo ejus. Tunc sollici-
 ta discurrere cœpit indagine, & perquirere tota mente,
 ubi sunt isti campi, quos sua Deus præsentia sic illustrat,
 & in quibus illa viget simplicitas, quæ digna divinis af-
 fectibus perhibetur. Sed qui dat intelligentiam spiritus,
 ei nutanti confestim occurrit, & nodū cujuslibet dubie-
 tatis dissolvens, campos silvæ, loca religionis explicuit. In
 quibus tanquam in mundo non sint, quæ mundi sunt no-
 aguntur; sed tanto quod optabat, in eis reperitur facilis.

quanto à tumultibus sæculi amplius fecernantur. Hinc
 sancti Spiritus unctio (cujus est docere de omnibus)
 taliter erudita, casti amoris suffragante vehiculo ad Mo-
 nasterium Trebnicien. Cisterciensis Ordinis eò celerius
 trahitur, quò minus terrenis affectibus aggravatur, in cu-
 jus quidem Monialibus intentionis simplicitas, & mentis
 puritas sic placebant, quod cum eis esse divina clemētia
 credi poterat suas delicias deputasse. Et licet quæ regu-
 laris disciplinæ fuerant, quantum suo licebat itari, præ-
 cunctis monialibus observaret, votum tamen professio-
 nis emittere, & renuntiare proprio renuit, non ob aliud
 (prout fertur) nisi ut haberet unde palmam potrigeret
 inopi, & aperiret munificentia dexteram indigentem.

Demoni
 tentationes
 superavit

§. 5. Invento itaque ibi quem quæsierat anima sua,
 floridum in conscientia sibi protinus lectum parat, & ex
 suavi contemplatione, tanquam ad ejus amplexus admitti-
 si, haustu novæ capta dulcedinis, ex tunc amarum cen-
 suit, quicquid calix propinat aureus Babylonis. Dedita-
 batur enim tanquam ejus inebriata amore loqui, seu au-
 dire de alio quam de ipso: munera venerabatur ipsius, &
 diligens ejus amicos, & ad ipsius se nutum componens,
 non creditur quam adimplere prorsus studuerat, ejus
 scienter transgressa postmodum voluntate. Sed qui Evam
 omnium matrem seduxerat, similem matri filiam æstimās
 invenire, postquam mundum ab ea contemni, & concu-
 cari præsentit, fraudis ordiebatur cōmeta, virus iniqui-
 tatis fundebat, & acuens vitiorum sagittas, ipsam cona-
 batur pervertere, cui cœlestibus inhærenti, unde ipse
 corruerat invidebat. Quia tamen frustra rete ante oculos
 jacitur pennatorum, cum ipsa ejus novisset astutias, pa-
 rā illius insidias proculdubio formidabat. In sublimiori
 enim quam vallo virtutum munita, arce feliciter se te-
 nebat, ubi velut divino sulca præsidio, ipsum inimicum
 prostravit, castra subvertens ipsius, & ejus machinamenta
 despiciens, telum minimè timuit, quod inimicus ipse ad
 perendum hominem de pharetra sæpius impietatis edu-
 cit, in hoc apparens prædictis mulieribus eo fortior, at-
 que præstantior, quo magnificentius est spiritualem, quæ
 temporalem hostem prosternere, & triumphum gloriam de
 ipso finaliter reportasse, cum plures velut per eum sedu-
 ctorem legamus pectora deputasse delictis, qui terga vi-
 sibilibus hostibus non dederunt. Sed ubi peccati fomes?
 ubi carnis fragilitas, & domesticus inimicus? Numquid
 cessit certamini? pugnare renuit? & cum ipsius sanctæ
 mulieris cōgredi spiritu dubitavit? Nō enim in hoc mor-
 tali corpore prorsus potest extingui, sed latens in medul-
 lis, serpit in carne, furit in venis, & in vitiorum insaniam,
 nisi cohibeatur, erumpit. Quod utique ipsa prudenter at-
 tendens, vigiliis, & jejuniis quasi assiduis, & vestium as-
 peritate, velut temperantiæ vomere, sic corporis terrā
 excoluit, quod vitiorum spinas & tribulos, tanquam ipsi
 subacta spiritui, non produxit. Cumque corporis sui ager
 tanta sollicitudine cultus, & fructuum honestatis fuisset
 ubertate refertus, ipsum Deo Hostiā obtulit in suavita-
 tis odorem, concupiscentias ejus mortificans, & non car-
 nem, quia profecto non esset cum ratione obsequium, si
 quis ad interpretationem corporis niteretur, & de ipso
 fieret hostia quæ non viveret per naturam.

Prudentia in
 omnibus
 emicuit.

§. 6. Postremò in omnibus iis ei non defuit, quæ est
 lima & auriga virtutum prudentia, sed cuncta per eam
 sic promovit & direxit gerenda, quod nec excessus in
 modo, nec in ordine fuit error. Quid enim fuit prudē-
 tius, quæ gratis obsequiis cœlestis Regis thalamum pro-
 mereret? Quid seriōsius, quam momentaneis æterna, & tem-
 poralibus sibi mercari divina? Si enim Abigail pruden-
 tissimam scriptura commemorat, quia David, quem ser-
 mone disertio prius placaverat irritatum, est per intervē-
 tum connubium conjux effecta; quanto ista ea debet
 censeri solertior, quæ sponsa Christi meruit fieri, & ora-
 tionum fragrantia, quibus se dederat incessanter, ipsum
 pronum fecit ad gratiam, provocatum interdum delin-
 quentium excessibus ad vindictam?

§. 7. O virtutum forma, pudicitia titulus, naufragis
 portus, & in via morum errantibus semita veritatis. O vas
 admirabile, opus quidē excelsum, quod in terris Deus con-
 stituit, ut iis, qui recto sunt corde, foret sinceritatis spe-
 culum vita ejus. Nam illius fuit humilitatis dum viveret,
 quod

Pudicitia quo
 in paupe-
 res, leprosi-
 que pietate
 resulsit.

quod per illum modum pauperum se deputavit obsequiis, quod eis flexis interdum genibus, vita necessaria ministravit, & manum leprosis ex voto compassionis exhibens liberalem, erumpentia sanie ipsorum ulcera nequaquam abhorruit; non morbi contagiosi formidavit periculum, sed quo sedulitatis studio quoad Deum & proximum ipsam amplius vis urgebat amoris, eo dictorum leproforum subsidiis accuratius se inflexit, ita quod ubi producebantur huiusmodi ulcera, continuo viscera pietatis, tanquam ipsorum infirmitatem indueret, solvebantur.

Devotio & humilitate praestitit.

§. 8. Illius quoque in omni sinceritate devotianis permansit, quod ex aqua cum qua ejusdem Monasterii moniales laverant pedes suos, tanquam per ipsarum contactum aliquid ei sanctitatis inesset, faciem sibi & oculos saepissime aspergebat.

§. 9. Divinis officiis, & missarum praesertim sic atente vacans solemnibus, quod à solis ortu usque ad meridiem, ab Ecclesia dum huiusmodi dicerentur officia, non discessit, non tempore languida, nec accidia, quantum perpendi poterat, malo interim fatigata, nec tamen lessionis cum huiusmodi solemnibus cantarentur, quis eam aestimet se dedisse quieti, cum tunc vel staret erecta, vel curvato poplite oraret reflexa.

Divinis officiis assidue interfuit, & oravit.

§. 10. Cujus vero in obitu quondam Henrici Ducis Silesiae unici nati sui patientiae fuerit, non est praeterendum silentio, cum id Deum timentibus delectabile sit audire. Ingressus enim est ad ipsam doloris bajulus, veste lacera, vultuque demisso, & ejus singultu saepius interrupte sermonem, vix quomodo idem Dux vir utique gloriosus tartaricæ gladiis feritatis occubuit, exprimeret poruit, huiusmodi singultibus impeditus. Quo tandem auditos ipsa non contraxisse faciem, non emisisse suspiria dicitur, sed exultante spiritu protinus respondisse: Gratias tibi ago Domine Deus, quod talem mihi dare dignatus es filium, qui nullas unquam mihi molestias ingerens, me semper honore coluit, & filiali affectione dilexit, & licet ipsum dum vivo letarer habere praesentem, ei tamen in hoc congaudeo, quod per viam martyrii suo meruit redemptori conjungi: ipsius itaque animam tibi suppliciter recomendo. O verbum acceptione dignissimum, & monumentis perpetuis solemniter annehendum.

Patientia summa fuit in obitu Henrici Ducis Silesiani nati.

§. 11. Sed pro Deo quid fuit in casu tam flebili, ubi tota patria sua orbitatem dessebat, non eam moerore afflicti, & stertibus non perfundi, nisi quod ipsa praemissum noverat, non amissum, & ut in matribus in morte filiorum immoderate moerentibus, esset efficax medicina doloris, & consolationis exemplum.

Obiit tanquam multa subsequuntur miracula, quorum aliqua hic referuntur.

§. 12. Denique cum in spiritali certamine vincenti in praemium debeatur corona, volens ipsam eidem reddere iustus ludex, quam Mundum, Carnem, & Diabolum superans sibi debitam fecerat, tor triumphis ipsam suis stigmatibus insignitam, corporis mole deposita, vocavit ad patriam, illa sibi Regni corona concessa, quae non marcescit, non tollitur, nec arefcit, sed felicem perenniter efficit quem fulgoribus gloriosis insignit. Non enim temporari, quod corruptionis est causa, subjacet haec corona, cui semel conceditur, postmodum non auferitur, cum ea concessa non possit ingratitude committi, quae est causa sufficiens muneris revocandi: cumque semper inhareat fonti vitae, nunquam deponit vigorem, nec dispendiis ariditatis afficitur, cum sine intermissione irriguum participet talis fontis. Quis non ad hanc venire festinabit coronam? Quis labor, quod onus, quae tanti non leviget praemii magnitudo? aut quae ad praesens amariudo tam vehemens, tam molesta, quae tantae remunerationis non dulcescat stipendio? O felicem feminam, quae hanc coronam obtinuit, quam bonorum omnium exhibet retributor. Regali itaque diademate sic insignis, caelesti regnabat in patria, non immemor exulum suspirantium ad ipsam cum lacrymis, quos suis adeo beneficiis consolatur, quod suorum interdum reatum veniam, & languorum percipiunt ejus patrocinio medicinam legitime in hoc mundo debitam certantibus. Quod quidem subiecta declarant evidenter miracula, pauca ex multis ad praesens electa, tanquam validissimis, & indubitatis testimoniis proculdubio comprobata.

§. 13. Nam puer quidam fuerat casu fortuito delapsus in annem, quo per alveum ligneum sub rota molendini dum volueretur deducto, stetit ipsa rota, revolutionis officio propter hoc impedito, & dum ab iis, qui ipsius custodiae praerant molendini, cur istud accideret exquiritur diligenter, ipsorum de puero offertur aspectibus, quae super aquae verticem pedum extremitas ferebatur, & licet compassionis spiritu suggerente, ipsum de aqua, ubi per horam & amplius sic stetit immersus, deducere molantur, eis tamen rotæ magnitudine obstitente, perficere nequeunt, quod officio pietatis intentant. Sed ut ars virium suppleat ingeniosa defectum, rotam ipsam quibusdam artificiosè instrumentis adhibitis cum puero sursum trahunt, cuius corpus sic erat ob ipsius magnitudinem rotæ compressum, quod in ea parte, quae ventri dorso dignoscitur adherere, redactum id iudicent ad spissitudinem palmæ manus, cumque attritum, gelidum, & nimio esset rigore protensum, ita quod ipsum exanimem testes assererent proculdubio extitisse, ipsius Sanctæ nomine suppliciter invocato, vita sic redditur puero, quod suis mane diei sequentis, nullo in eo perdurante læsionis vestigio, pedibus ambulavit.

Pueri in anem...

§. 14. Fuit etiam quaedam nobilis mulier, quae propter vehementem, & diutinam cephalicam passionem, illam caliginem incurrerat oculorum, quod eorum intuitu defectivo, manus ejus non poterat comprehendere: & cum ope medicorum sibi succurri non posset, ad ipsius Sanctæ sepulchrum adducitur, ubi munere protinus sanitatis adepto, recidivæ passionis molestiam postmodum non incurrit.

Mulier oculorum caliginem...

§. 15. Alia quoque mulier fuit, quae nervis contractis, pedes per annum habuerat inhabiles ad progressum, cuius ita utrumque femur computruit, quod vermibus inde nascentibus erat expositum corrodendum. Cumque ad ipsum tumulum suffragio fuisset amicorum portata, inde sana sustentationis alicujus subsidio, in domum revertitur non adjuta.

Mulier pedes per annum...

§. 16. Insuper quidam fuit, qui tantam à puero gratilitatem habuerat tibiaram, quod vix cannae grossitiam excedebant, & idcirco nec ire poterat, nec standi etiam super eas habebat aliquam facultatem, & tamen se ad ejus sepulchrum appodians, ejusdem implorato subsidio reverenter, prius quidem non absque timore, sed procedente tempore tibiis solidatis, & ad debitam quantitatem perductis, omni trepidatione semota, libete atque secure petrexit.

Alterius tibiaram...

§. 17. Alia quoque mulier fuit, quae manuum, pedum, & linguæ erat prorsus imminente paralyti officio destituta, sed quam cito ad locum, in quo ipsa Sancta fuerat tumulata defertur, in integrum suscepit sanitatem, & ad illa restituitur evidenti miraculo, quibus eam praedicta privaverat aegritudo.

Paralyti officio destituta...

§. 18. Fuit etiam quidam nobilis, qui biennio & amplius à lecto aegritudinis non surrexit, eo quod paralyti in dextera corporis erat parte percussus, quæ regimine pellis amoto, plena remanserat foraminibus cancrorosis, & cū cefcētū cujuslibet medicinæ morbi excederet magnitudo, ad tumulū ipsū manibus amicorū portatur, ubi in lacrymas resolutus, sanitatē ad plenum stertibus impetrat, quæ ei medicina cōferre, etiā periti medici studio nō valebat.

Viri aegritudinis...

§. 19. Tam variis itaque morbis non dissimile, sed unum paratur antidotum, & remediū singulare, quod ex devotionis, & fidei puritate conficitur ad salutem, quod evangelica mulier, & rex ille, cujus oratione audivit, & lacrymam vidit Dominus, in suis infirmitatibus sunt experti, cum fides illam salvasset, & ad augmentum dierum sibi sanitate indulta, cū lacrymis oratio alterius sit admitta. Hinc regnat virtus, vitium exulat, & accrescente merito eliminatur impietas. Sed ubi Provincia Poloniz tantis decoratur muneribus, ejus pretiosi corporis ditata thesauro, quid apud Deum favoris & gratiæ sibi poscenti poterit denegari, ex quo apud ipsum talis advocata meruit praesidio confoveri? Quod enim Polonos ipsos suo susceperit patrocinio promovendos, hoc sit eis in signum, quod ipsis reliquit in pignus corpus ipsum, sui videlicet spiritus indumentum; nec tamen per hoc credatur sic eam Polonorum esse patronam, quod aliorum

Hac est Polonia...

aliorum vota fidelium non promoveat coram Deo, cum in patria nunc perfectius habeat, quam habuisset, dum viveret, & tunc tamen diffusam ad omnes obtinuit charitatem.

§. 20. Sed dum tot panduntur miracula, crebescunt signa, & beneficia conferuntur, non potuit non fervere populi fidelis devotio, non clamor arceti, quin in Mundi notitia expeditis adduceret labiis supradicta. Sicque vos & nobiles viri Duces ejusdem Provincie, ipsius Populi clamoribus vehementius excitati, ne Dei magnalia supprimendo, videremini dignè de ingratitude posse notari, una cum dilectis in Christo filiabus, Abbatissa, & Conventu ejusdem Monasterii, in quo cum illa qua de- cuit honorificentia est reconditum corpus ejus, scilicet Urbano Papæ prædecessori nostro rem in præmissis gestam, prout veritas postmodum est comperta, curavit exponere feriatim, devotione supplici, & instantia non remissa petentes, ut Sanctam ipsam, quam vita & miracula Beatorum Collegio pronuntiaverant aggregatam, inter Sanctos ceteros celebritate faceret congrua venerari.

§. 21. Et quidem licet vestra devotionis sinceritas in porrectione petitionis hujusmodi in eo quod sic porrectione commendabilem se præberet, oportuit tamen non præcipiti festinatione, sed decet adhibita procedere gravitate. Quod idem prædecessor diligenter advertens, per Venerabilem fratrem nostrum Uracilavien. Episcopum, & dilectum filium fratrem Simonem Priorem Provinciale fratrum Prædicatorum Polonia, Boemia primò, & hujusmodi ad eos negotio remisso secundò, de præmissis inquiri mandavit diligentius veritatem.

§. 22. Cum itaque per inquisitionem taliter factam, & ad Apostolicam per ipsos Episcopum, & Priorem postmodum Sedem remissam, & ex fidei relatione Venerabilis fratris nostri N. Tusculanensis Episcopi, cui per ipsam prædecessorem fuerat examinatio inquisitionis ejusdem commissa, de ipsius sanctæ vitæ sinceritate, & veritate signorum constiterit evidenter, nos post multam deliberationem cum fratribus nostris præhabitam, prout tanti negotii exegerat magnitudo, ipsam quæ contempto obsequii sui saltu, despecta magnificæ domus reverentia, & calcato fastigio potestatis, ad inopis claustrum pro Christo se inclinavit angustias, ut cunctis esset humilitatis exemplum, tam de ipsorum fratrum, quam Prælatorum, qui tunc apud sedem morabantur eandem, consilio SS. Catalogo decrevimus adscribendam, imò verius denuntiavimus jam adscriptam.

§. 23. Cæterum etiam ad omnia sufficiat Dei filius Jesus CHRISTUS, tamen voluit in opere pietatis plures homines habere confortes, quia licet solus obtineat quod alii non merentur, non tamen apud Patrem pro nobis solus est advocatus, imò cum CHRISTO, & per ipsum, iustorum omnium qui nos in Regno præcellere cohortes, juxta quod legitur multa ei data incensa, quæ sunt orationes Sanctorum, ut super altare aureum ea in conspectu Altissimi adoleret; sed cum ex assiduo lapsu mortalis infirmitas hujusmodi orationum suffragiis jurgiter indigeat adjuvari, ut subsidium ei magis acceleret, debet per imitationis exemplum, & obsequii servitutem, ipsos Sanctos devotius revereri. Unde ne agat istud quod ejus saluti expedit negligenter, fraternitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus festum ipsius Sanctæ Idib. Oct. die videlicet quo de via migravit ad patriam, & de mundanis transcendit finibus ad coronam, attenta devotione celebrare curetis, ac faciatis per vestras Civitates & Dioceses à Christi fidelibus solemniter celebrari.

§. 24. Cupientes itaque sepulturam ipsius, quæ tam evidentibus signis rutilare dignoscitur, congruis honoribus frequentari, & ad id fideles ipsos muneribus intellectivis induci, omnibus verè penitentibus, & confessis, qui cum reverentia illuc in eodem festo annuatim accesserint, ipsius suffragia petitori, de omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, unum annum & quadraginta dies; accedentibus verò ad prædictam sepulturam infra ejusdem festi octavas, centum dies de injuncta sibi penitentia misericorditer relaxamus.

Dat. Viterbii, 7. Kal. Aprilis, Pontific. nostri anno 3.

Mitigatio & declaratio Regule Fratrum Ordinis Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum.

X.

Hanc regulam constituit Innocent. III. supra in ejus Bulla Operante, ubi notavi. Quam declaraverunt Honor. III. & Urban. VI. ut ibidem dixi, sed eorum Bullas prætermisi, cum hac plenior mihi visa fuerit.

CLEMENS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI & DILECTIS FILIIS MINISTRO MAJORI & FRATRIBUS UNIVERSI ORDINIS SANCTE TRINITATIS & CAPTIVORUM, SALUTEM, & APOSTOLICAM BENEDICTIONEM.

Edita An. D. 1267.

In Ordine vestro, ejusque professoribus, quos sincerè diligimus, id semper haberi quærimus, ut assiduis, spiritualibus potissime, ac temporalibus etiam incrementis proficiant, & honestatis fructus delectabiles proferant & honoris: unde rectè agimus, si iis quæ ad hæc promovenda, & ex consulta deliberatione sunt providentia, ut inconcussa in posterum permanent, auctoritate robur Apost. adhibemus.

Exordium.

§. 1. Dudum sanè, ut accepimus, vobis feliciter Urbano Papæ prædecessori nostro exponentibus, quod præteritu observantia statutorum & Regule ipsius Ordinis, plerumque dubitationes oriebantur fratribus, ex quo ipsis habentibus conscientias scrupulosas, circa divinorum executionem, & utilitatem procuracionem temporalium Ordini præfato difficultatem damnosam frequenter ingeri contingebat, ac super hoc vobis per Apostolicam postulacionem providentiam subventi, dictus prædecessor Venerabili fratri nostro Episcopo, & dilectis filiis Sancti Victoris, & Sanctæ Genovefæ Abbatibus Parisiensibus, suis dedit literis in mandatis, ut ipsi facientes sibi prædicta Statuta & Regulam exhiberi, ac diligenter examinantes eadem, corrigerent & statuerent circa ipsa, prout secundum Deum ipsorum saluti, & utilitati memorati Ordinis cognoscerent expedire.

Vrb. IV. exa- minationem Regule tribus Prælati commissi.

§. 2. Verum Episcopus & Abbates prædicti, facientes sibi Statuta & Regulam hujusmodi exhiberi, ac ea examinantes, juxta formam sibi traditam diligenter illa correxerunt, & circa ipsa nonnulla etiam statuerunt, prout secundum Deum, prædictorum Ministrorum & Fratrum saluti, & utilitati ejusdem Ordinis, ipsis visum extitit expedire, sicut in literis consecis, sigillatis sigillis Episcopi & Abbatum prædictorum, plenius continetur.

Qui illam correxerunt.

§. 3. Nos itaque vestris supplicationibus inclinati, quod per eisdem Episcopum & Abbates proinde factum est in hac parte, ratum habentes & firmum, istud auctoritate Apostolica confirmamus, tenotes literarum ipsarum de verbo ad verbum facientes præsentibus annotati, qui talis est.

Et hic Pont. modo confirmati.

CAP. I.

IN Nomine Sanctæ, & individue Trinitatis. Fratres domus Ordinis Sanctæ Trinitatis, & Captivorum, sub obedientia Prælati domus sue, qui Minister vocabitur, in castitate, & sine proptio vivant. Qui fratres extra domos sue professionis mitti non valeant, nisi pro scandalis manifesta penitentia indigentibus, & pro allevatione domorum suarum, & pro nova domo ædificanda, & in hoc solo casu, provideatur eis tanquam illius domus professoris. Omnes res undecumque licite veniant, in tres partes dividantur æquales, & in quantum duæ partes sufficiunt; exequantur ex illis opera misericordie, cum sui ipsorum, & eis necessariò famulantium moderata sustentatione. Tertia verò pars reservetur ad redemptionem captivorum, qui sunt incarcerati pro fide CHRISTI à Paganis, vel dato pretio rationabili pro redemptione ipsorum, & pro redemptione Paganorum captivorum, ut postea rationabili commutatione, & bona fide redimatur Christianus pro Pagano, secundum merita & statum personarum. Cum verò pecunia data fuerit, vel aliquid aliud (licet specialiter & proprie ad certum usum)

De Tribus votis. Nomine Prælati. Divisione bonorum. & Redemptione captivorum.

P se. nper

semper de consensu illius qui dedit, si praesens fuerit, tertia pars separatur, nisi donator per se ipsum vel procuratorem idoneum, fratrem vel alium, idem usus domus expendat. Si vero donator praesens fuerit, ita quod commodè non possit ejus assensus haberi, vel alius de ejus voluntate consistat, ut in hoc casu via melior & rutilior teneatur, rei data tertia pars separatur, exceptis terris, pratis, vineis, nemoribus, edificiis, nutritiis, & hujusmodi. Fructus enim inde exventus, deductis expensis, secundum rationabiles examinationes Ministri & fratrum, in tres partes dividantur aequales: sed quae panicas, vel nullas recipiunt expensas, omnes dividantur. Cum vero panni, calceamenta, vel minuta hujusmodi quibus sit necesse uti, quae vendi vel conservari non expedit, data fuerint, vel à se ipsis habuerint, non dividantur, nisi Ministro domus & fratribus visum fuerit expedire. De quibus singulis Dominicis diebus, si fieri potest, in Capitulo deliberetur. Si tamen praedicta, ut panni, nutritura, seu minuta, venderentur, pretium inde proveniens in tres partes, ut supra dividatur. De nemoribus autem, foris pratorum, straminibus agriculturarum, & fructibus arborum, pecorum, & hortorum, ad usus necessarios liceat fratribus accipere. Si quid vero de praedictis vendi contigerit, vel de fructibus arborum potus fieri, tertia pars reddatur captivis, secundum formam superius annotatam. Si domus, vel quaecumque alia, à quovis licite sub quocumque nomine fratribus conferantur, donatoribus exponatur qualiter de bonis suis tres debeant facere portiones: & si donator voluerit res dividi, dividantur: & si non, non dividantur. Quae autem usque modo fratribus collata sunt, secundum quod de voluntate donatorum ea receperunt, liceat eis de ipsis disponere, & voluntatem donatorum pro posse suo adimplere. Fructus vero collectos de bonis postea acquisitis, deductis expensis, secundum quod de aliis supra dictum est, dividere tenebuntur. De illis quae in Ecclesia offeruntur, vel alio modo apportantur, ut vestimenta, panni serici, oblationes, & hujusmodi, ipsi Ecclesiae in suis necessariis, ut libris, cera, oleo, & aliis ejusdem ornamentis, provideatur: quod autem supererit, dividatur. Si domus, terrae, possessiones, vel alia unde redditus proveniunt, vel conservandis fructibus sunt necessaria, calamitate aliqua, vel casu destruantur, liceat fratribus de communibus bonis praedicta in statum debitum reformare: & hoc de consensu majoris Ministri, vel ejus Vicarii, seu Visitatorum illius Provinciae. Si tamen pro fratum congrua sustentatione necessitas exegerit hujusmodi divisio ex bonis indifferenter relicta, arbitrio Ministri Provincialis pro tempore existens, relinquatur: dummodo illa non ad alios usus, quam ad redemptionem & pauperum subventionem, ac hospitalium reparandam, seu constructionem, ac fratrum Ordinis sustentationem convertantur, & sic ultra tertiam partem hujusmodi, absque alicujus conscientiae scrupulo, percipere ipsi fratres, & levare valeant.

CAP. II.

Titulo Monasteriorum, Numero fratrum, Locis, quae ac Vestimentis & equitaturis.

Omnes Ecclesiae istius Ordinis (quas fratres sibi aedificaverint) intitulo nomine Sanctae Trinitatis, & sint plani operis. Tot fratres possint esse in una cohabitatione, tam Clerici, quam Laici, quot Ministro & fratribus uniuscujusque domus visum fuerit expedire, quorum unus Procurator sit, qui non Procurator, sed Minister, ut dictum est, nominetur: cui fratres repromittere, ac impedere obedientiam teneantur. Omnibus fratribus suis, sicuti sibi met, juxta posse domus, prout unicuique opus fuerit, Minister fideliter administret. Vestimenta sint lanae & albae, excepta cappa, quae honestatis causa, & uni coloris erit, quam etiam, dum ad partes infidelium pro redimendis captivis se contulerint, de suorum Superiorum licentia mutare possint. Et liceat eis habere pelliceas, prout uniuscujusque exposcit necessitas, & braccas, quas jacentes non deponant. Jaceant in laneis, ita quod plumea fulcra, vel culcitras in domibus propriis, id est, in quibus ad manendum fuerint deputati, nisi in aegritudine laborantes, & de foris venientes, & hoc extra dormitorium, minimè habeant. In aliis vero domibus sui Ordinis, & alibi ubi cumque, sive in itinere, sive in peregrinatione fuerint,

poterunt jacere fratres in talibus lectis, quales eis fuerint preparati, ita tamen quod tunicas non deponant. Cervical vero, cum colli ad sustentationem capitis, permittantur habere. In cappis, & caputis fratrum impendantur signa, videlicet crux in pectore, cujus brachium, quod vadit in longum, sit de panno rubeo, illud autem quod vadit in transversum, sit caerulei coloris. Calceamenta habeant clausa, & ordinata, ita tamen quod genua non excedant, nisi sint equitantes. Liceat fratribus equos ascendere, & equitaturas tales habere, quales poterint, & sibi viderint expedire, dum nimis notabiles non existant.

CAP. III.

Vinum sumendum à fratribus taliter temperetur, ut sibi sumi valeat. Jejunent à propinquiore Dominica festo beati Martini hyemalis, usque ad Nativitatem Domini, & Quinquagesima usque ad Pascha. Insuper & aliis temporibus anni, omni sexta feria, nisi festivitas novem lectionum intervenerit, vel octava, ita tamen quod à Quinquagesima usque ad Pascha in cibo Quadragesimali jejunent, alia jejunia quae consuevit Ecclesia celebrare. Potest tamen quandoque Minister jejunium cum discretione relaxare propter aetatem, vel viam, vel aliam justam causam: vel etiam facultate inspecta augmentare. Carnibus datis ab his, qui foris sunt, vel sumptis de propriis nutrituris, vel etiam emptis, vesei liceat tantum Dominicis diebus, à Pascha usque ad Dominicam propinquiorem festo B. Martini hyemalis, & à Natali usque ad Septuagesimam: & in Nativitate, & Epiphania Domini, & in Ascensione Domini, & in Assumptione, & Purificatione B. MARIE, & in festo omnium Sanctorum, & in minutionibus, & infirmitatibus. Possunt tamen Ministri, cum fratribus suis de carnibus edendis, extra refectorium, & in via, ex justa & rationabili causa dispensare. Liceatque fratribus sagimine vesci. Ac insuper, si qualitas temporis, & Monasteriorum necessitas id exegerint, etiam in ipso refectorio (Adventus tamen, & aliis à jure prohibitis temporibus exceptis) carnibus hujusmodi vesci possint. Liceat etiam nutrituras emere & nutrire. Cum vero in itinere, sive peregrinatione fuerint, si quid eis datum fuerit, inde vivant, & residuum in tres partes dividant. Tamen si fuerint in via, profecti ad redimendum captivos, quicquid eis datum fuerit, totum debent ponere in redemptione captivorum, praeter expensas. In Civitatibus, & Villis, sive Castellis, in quibus proprias domos habuerint, nihil omnino extra domos illas, nisi forte in domibus religiosis, etiam si à quovis rogentur, & Archiepiscopis, Episcopis, & Regibus, si invitati fuerint, comedant, vel bibant, nisi forte aquam in domibus honestis, nec petnoctare praesumant extra hujusmodi domos, nisi forte aliquorum fuerint Magnatum, vel Praetorum officii deputati. Nunquam in tabernis, vel in hujusmodi inhonestis locis habitent comedant, vel bibant. Qui autem hoc praesumpserit, juxta arbitrium Ministri, majori, vel minori vindictae subiacet.

CAP. IV.

Talis sit charitas inter fratres, Clericos, & laicos, ut eodem victu, vestitu, dormitorio, refectorio, & eadem mensa utantur. Infirmi seorsum dormiant, & comedant. Ad quorum curam habendam conversus aliquis Laicus sive Clericus deputetur, qui ea quae necessaria fuerint, inquirat & ministret, sicut fuerit ministrandum. Moneantur tamen infirmi, ut lauta, sive nimium sumptuosa cibaria non requirant, commoda potius & salubri moderatione contenti. Cura hospitum, & pauperum, & omnium eunantium, & redeuntium, uni de discretioribus & benignioribus fratribus injungatur, qui audiat eos, & ut expedire viderit, charitatis solatium administret. Requirit tamen ab illis quos crediderit admittendos, si iis quae fratribus apponantur, velint esse contenti. Ad lauta quidem, sive nimium sumptuosa cibaria, non oportet quenquam admitti: quae cumque tamen praestanda sunt, cum hilaritate praestentur, & nulli maledictum pro maledicto reddatur. Si quis tamen, & maxime Religiosus, ad hospitandum advenit, benignè suscipiatur, & charitative juxta posse avenae hospitibus dare non teneatur, si fuerint in civitate, vel oppido, ubi venalis invenitur: nisi forte Religiosus

Charitas fratrum, ut se, & ga in holi-

line

Sunt hospites, vel tales, qui ad manus non habeant, & emere non possint. Si autem hospitales venalem non invenerint, & in domo, qua suscepti fuerint, inveniatur, congruenter eis praebeatur. Nullus frater Clericus, aut Laicus sit (si fieri potest) sine proprio officio. Si quis vero laborare noluerit, & potuerit, juxta arbitrium Ministri canonice puniatur, cum Apostolus dicat: Qui non laborat, non manducet.

CAP. V.

Silentium semper observent in choro, nisi frater aliquis fratris, vel alterius forte confessionem in dicto loco audiat. Pauca etiam verba in choro sub silentio, & sine strepitu, propter aliquam justam causam, loqui poterunt. In refectorio, & in dormitorio silentium observabunt, nisi necessitas aliqua, vel justa causa eos ad loquendum compellat: in quo casu paucis verbis & submissa voce loquentur. Extra vero praedicta loca liceat eis loqui temporibus aptis submissa voce, humiliter, & honeste. Ubique sermo eorum sit honestus, & sine scandalo. Similiter & eorum omnis status, gestus, vita, actio, & omnia alia honesta in eis reperiantur.

CAP. VI.

Capitulum, si fieri potest, singulis diebus Dominicis in singulis domibus Minister cum fratribus suis teneat, & de negotiis domus, & domus suae, sive fratribus datis, & familiae, nomine Ordinis datis, ut ad redemptionem captivorum tertia pars deputetur, fratres Ministro, & Ministri fratribus rationem fideliter reddant. Similiter singulis Dominicis diebus, si fieri potest, exhortatio fiat: & quid credere, aut agere debeant, simpliciter moneantur. De omnibus rebus & clamoribus fratres in Capitulo judicentur. Nullus fratrum fratrem suum in publico accuset, nisi bene possit probare: qui autem hoc fecerit, poenam subeat quam reus subiret, si convinci potuisset: nisi Minister ex causa cum eo dispensare voluerit. Si quis scandalum, vel aliquod hujusmodi fecerit, vel (quod absit) se invicem percusserint, juxta arbitrium Ministri majori vel minori vindictae subiaceat. Si quis frater in fratrem peccaverit, scilicet contra fratrem, idem eo solo sciente, qui injuriam passus est, sustineat patienter, licet sit innocens; & cum quieverit commotio animorum, benigne & fraterne commoneat, & corripiat eum usque inter se & ipsum solum, & poenitentiam agere de commissis, & a similibus in posterum abstinere. Qui si non audierit, dicat Ministro, & ille corripiat eum secretim, secundum quod viderit saluti ejus expedire. Qui vero scandalum movit, si per se emendare voluerit, totum ante pedes scandalizati, petens veniam, se extendat: & si semel non sufficit, usque ter illud idem faciat. Si vero hoc in publicum venerit, quaecumque secuta fuerit poenitentia, haec sit prior, scilicet ante pedes Ministri, petendo veniam, totius corporis extensione, & postea secundum arbitrium Ministri emendetur. Generale Capitulum semel in anno celebretur, quod fieri debet Dominica quarta post Pascha. In quo Capitulo quolibet anno Correctores majoris Ministri eligantur, qui una cum majori Ministro, vel ejus Vicario, corrigendi & definiendi omnia, quae corrigenda & definienda sunt in generali Capitulo, tempore ipsius Capituli, & etiam Visitatores constituendi in diversis provinciis, & locum futuri generalis Capituli assignandi habeant potestatem. Nullus vero simplex frater ad generale Capitulum accedat, nisi vocatus a majore Ministro, vel missus a suo proprio Ministro, vel aliquam justam causam in Ministrum suum praetenderit, quam si in Capitulo generali non fuerit prosecutus, ad arbitrium majoris Ministri & Correctorum canonice puniatur. Si pro necessitate domus debitum aliquod fuerit contrahendum, prius in Capitulo fratribus proponatur, & eorum consilio fiat & assensu, ut sic suspiciones & murmura evitentur. Si quis de substantia domus violentiam fecerit, & ad judicem oportuerit referri, non ante hoc fiat, quam charitative ille a fratribus moneatur.

CAP. VII.

Electio Ministri per commune consilium fratrum Clericorum fiat. Nec eligatur secundum dignitatem generis, sed secundum vitam meritum, & sapientiae doctrinam. Ipse vero, qui eligitur, sive major, sive minor Minister, Sa-

Electio Ministri per commune consilium fratrum Clericorum fiat.

Bullar. Mag. Tom. I.

cerdos sit, & professus: Major vero Minister postquam electus fuerit, secundum formam in Regula hac annotatam, ipsius Ordinis curam plenè habeat, & liberè gerat, prout hactenus existit observatum, & consuetum, fratrumque omnium Congregationum confessiones audire, & absolvere ab omni transgressione Regulae, sua possit auctoritate. Minor vero Minister omnium fratrum domus suae audire confessiones, dummodò verecundia repetiti excessus occasione minimè praebeat tardius Praelatis suis, vel minus parè quam deceat, confitendi. Sollicitè vero Minister provideat, ut praecepta Regulae, sicut ceteri fratres, per omnia teneat. Postquam vero electus fuerit, si ex culpa deponi meruerit, per majorem Ministrum, convocatis tribus, vel quatuor Ministris minoribus, si commodè infra tres dietas a loco valeant inveniri, & si commodè haberi non possint, assumptis secum tribus, vel quatuor fratribus ejusdem Ordinis, viris religiosi, & honestis, de quorum consilio & assensu deponatur: & alius qui dignus sit, loco ejus subrogetur. Si vero pro remotio- ne terrarum, vel alia causa rationabili, major Minister hoc facere non potuerit, vices suas Ministris minoribus magis religiosi committat. Si vero duo vel tres, pro locorum distantia, haberi commodè non possint, per aliquem Ministrum vitum religiosum & honestum, cum tribus, vel quatuor fratribus religiosi hoc fiat, & quod illi fecerint, auctoritate majoris ratum habeatur. Major vero Minister si pro excessibus suis corrigendus vel deponendus fuerit, per quatuor vel quinque Ministros ejusdem Ordinis magis religiosi hoc fiat, qui tamen auctoritate generalis Capituli ad hoc eligi debent.

CAP. VIII.

Si quis hujus Ordinis frater esse voluerit: primo per annum in habitu fratrum cum expensis suis, praeter victum, omnibus suis retentis, in Ordine pro Deo deserviat. Et post annum, si bonum, & conveniens Ministro domus & fratribus videatur & illi, recipiatur, nil tamen pro receptione sua exigatur. Si quid tamen gratis dederit, recipiatur, dum tamen tale sit, de quo non videatur Ecclesiae periculum imminere. Si vero de cujusquam moribus visum fuerit dubitandum, prolixior de eo habeatur probatio. Si ante professionem aliquis se intemperater habuerit, & impatiens disciplinae, ad arbitrium Ministri non emendaverit mores suos, tribuatur ei modeste licentia, cum omnibus quae attulit, recedendi. In Ordine vero aliquis non recipiatur, antequam annum vigesimum videatur complevisse. Professio vero post annum in arbitrio Ministri relinquatur.

CAP. IX.

Pignora non accipiant, nisi decimas, cum licentia sui Episcopi, de manu Laici. Juramenta non faciant, nisi magna necessitate, cum licentia sui Ministri, vel jussi ab Episcopo suo, vel ab aliquo vices Apostolicas gerente, & hoc honesta, & justa causa. Si quod vitium in re quae venditur, notum fuerit, indicetur emptori. Ipsa die, qua infirmus apportatus fuerit, de peccatis suis confiteatur Ministro, vel ei cui Minister injunxerit, & communicet, & omnia alia Sacramenta Ecclesiastica percipere valeat ab eodem. Omni secunda feria, praeterquam in Octava Pascha, & Pentecostes, & Natalis Domini, & Circumcisionis Domini, & Epiphaniae, & praeterquam in festivitibus novem lectionum, & in octava Sanctorum, & aliarum festivitatum, finita Missa pro fidelibus, fiat absolutio fidelium defunctorum in coemeterio. Singulis quoque notibus ad minus in hospitali coram pauperibus pro statu & pace Sanctae Romanae Ecclesiae, & totius Christianitatis, & pro benefactoribus, & pro his pro quibus generalis Ecclesia consuevit orare, communis fiat oratio.

CAP. X.

In regularibus horis morem B. Victoris observent, exceptis fratribus servitiis Principum, & Praelatorum deputatis, & fratribus itinerantibus, exceptis etiam pausatibus, & prolixitatibus, & vigiliis, quae occasione laboris & paucitatis servientium poterunt eis remitti de consilio priorum & religiosorum virorum, ad hoc in suo generali Capitulo a suis Ministris, vel fratribus specialiter electorum. Propter paucitatem etenim suam tantas pausatibus & prolixitatibus facere non tenebuntur, nec ita tempestive surgere. In rasura similiter Ordinem S. Victoris sequantur

Novitium eorum receptione. Tu ad hoc vide Bullas indicatas in consilio. Innoc. 3. cit. in rubr. in cap. 8.

Oratione & missis & aliis praeceptis.

Horis canonicis, & rasura.

sequantur Clerici: Laici verò barbas non radant, sed eas ad modum Templariorum, vel Conventorum Cisterciensium crescere permittant.

Sancti pac-
nalis.

§.4. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis, constitutionis, & confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem, &c.

D. P. An. 3.
die 7. Decemb. Pontificatus nostri anno tertio.

XI. Quod Fratres Ordinis Prædicatorum S. Dominici, ad Prælaturas extra Ordinem assumpti, æquæ consecrationis munus recipiant, omnia quæ ab Ordine habent, Conventui resignent.

Alia de hoc Ordine notata sunt supr. ad constitut. 2.
Honor. III. Religiosam.

Edita An. D. C L E M E N S E P I S C O P V S,
1268.
Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Magistro, & universis Prioribus, & Fratribus Ordinis Prædicatorum, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Procurium.

Providentia laudabilis, & salubris in cunctis vestris haberi debet operibus, ut exinde claritas nominis in conspectu Dei, & hominum habeatis.

Causa hujus
prohibitionis.

§.1. Cum itaque (sicut asseritis) contingat interdum quod illi ex vobis qui de Ordine vestro ad Archiepiscopatus, & Episcopatus, & alias Prælaturas Ecclesiasticas assumuntur, non considerantes quod ex professione in ipso emissa Ordine, nihil habent proprium, quod sibi specialiter valeant retinere, libros, & alia quæ apud eos hujusmodi tempore promotionis habent, utibus propriis applicare, secumque portare præsumant, in propria salutis dispendium, & dicti Ordinis non modicum detrimentum.

Prohibitio de
qua in rub.

§.2. Nos præsumptioni hujusmodi volentes salubriter refragari, Universis Fratribus dicti Ordinis, ad hujusmodi Archiepiscopatus, Episcopatus, & Prælaturas de cætero assumendis, auctoritate præsentium districtius inhibemus, ne consecrationis munus quoquomodo recipiant, antequam libros, & bona contingentia Ordinem memoratum, quæ apud eos tempore suæ promotionis habere contigerit, Prioribus, & Conventibus, de quibus assumpti fuerunt, cum integritate resignent, nisi forsitan iidem Priores de consensu ipsorum Conventuum, usum illorum ad certum tempus eis duxerint concedendum. Alioquin eo ipso ab executione Pontificalis ministerii noverint se suspensos. Inter hujusmodi autem libros non intelligimus comprehendere quaternulos, & illas chartulas, vel membranas, in quibus dicti Fratres sibi certa notabilia cum aliquibus privatis sermonibus collegerunt. Nulli ergo, &c.

D. P. An. 4.
die 9. Junii.

Dat. Viterbii, 5. Idus Junii, Pontific. nostri anno 4.

XII. Archiepiscopi & alii Prælati, gratias, & privilegia Ordin. Frat. Prædic. S. Dominici, vel Frat. Minor. S. Francisci interpretari prohibentur.

De Ordine Dominicano vide multa notata supr. const. 2. Honor. III. Religiosam. Et de Ordine Franciscano vide eisdem supr. in ejusdem Hon. constitut. 5. Solet.

Edita An. D. C L E M E N S E P I S C O P V S, &c.
1268.
Magistro, & Fratribus Ordinis Prædicatorum, & Generali Ministro, & Fratribus Ordinis Minorum.

Exordium.

Ordinis vestri sacra religio, sub qua virtutum Domino in humilitate spiritus laudabiliter deservitis, promeretur, ut nos ipsum Ordinem sincera diligentes in Domino charitate, illa vobis libenti animo concedamus, per quæ materia submotæ gravaminis, status vestri tranquillitas procuretur.

§.1. Sanè, transmissa nobis conquestione monstratis, quod nonnulli Archiepiscopi, & Episcopi, & alii Ecclesiarum Prælati, vestris libertatibus derogantes, Indulgentias, seu Privilegia vobis Apostolica Sede concessa interpretari, & ad suum intellectum trahere moliuntur (quamquam intellectum ipsum verba Indulgentiarum, & Privilegiorum hujusmodi exprimere videantur) ac vos juxta ipsorum interpretationem Privilegia ipsa servare compellunt, in vestrum non modicum præjudicium & gravamen.

§.2. Quia verò super hoc Apostolicæ provisionis remedium implorastis: nos vestris supplicationibus annuentes, ne præfati Archiepiscopi, Episcopi, & Prælati alii prædicta Privilegia, & Indulgentias, sive clara, quæ interpretatione non indigent, sive dubia contingant, de cætero interpretari præsumant, auctoritate præsentium districtius inhibemus, volentes ut cum ejus sit interpretari, cujus est condere, interpretatio super hujusmodi dubiis, & obscuris, dictæ Sedis judicio requiratur. Nulli ergo hominum liceat, &c.

Dat. Viterbii, Nonis Julii, Pont. nostri anno 4.

Confirmatio, modificatio & extensio constitutionum & legum ab Innocentio IV. & Alexandro IV. editarum contra hæreticos, eorumque complices & fautores.

Hujusmodi Innoc. IV. constitutionem habes. sup. lib. 1. Ad extirpanda, ubi notavi: Alexandri verò Bullam prætermisi, hæc sola consensus, quæ omnia comprehendit, & postrema est.

C L E M E N S E P I S C O P V S, Edit. An. D. Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Potestatibus sive Rectoribus, Consulibus, Capitaneis, Antianis, Consulibus & Communitatibus Civitatum, aliorumque locorum per Italiam constitutis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

§.1. Ad extirpanda de medio populi Christiani hæreticæ pravitate zizania, quæ abundantius solito succreverunt, superseminante illa licentius his diebus hominis inimico, tanto studiosius, juxta commissam nobis sollicitudinem insudare proponimus, quanto perniciosius negligeremus eadem in necem Catholici seminis pervagari. Ut autem adversus hujusmodi nequitia operarios consurgant, stentque firmiter Ecclesiæ filii, ac orthodoxæ fidei zelatores, Constitutiones quasdam felicis recordationis Innocentius Papa IV. prædecessor noster ad extirpationem hæreticæ pestis edidit, & in capitularibus vestris, tam ipse, quam felicis memoriæ Alexander Papa prædecessor noster conscribi, ac vobis exacta diligentia observari mandarunt, quæ seriatim inferius continentur.

§.2. Ideoque universitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus singuli constitutiones easdem, cum quibusdam adjectionibus, modificationibus & declarationibus, per dictum Alexandrum prædecessorem, & etiam per nos factas, conscribi in vestris capitularibus facientes, nullis inde temporibus abolendas, secundum eas contra omnem hæresim, se adversus hanc sanctam Ecclesiam extollentem, sine omissione aliqua procedatis. Alioquin dilectis filiis Prædicatorum & Minorum Ordinum Fratribus Inquisitoribus hæreticæ pravitate, & eorum singulis per Italiã deputatis auctoritate Sedis Apostolicæ, & in posterum deputandis, damus nostris literis in mandatis, ut infra designatos eis limites, singulos vestrum ad id, per excommunicationem in personas, & interdictionem in terram, appellatione remota, compellant.

Leges autem & constitutiones sunt hæc.

L E X I.

§.3. Statuimus, ut Potestas, Capitaneus, seu Rector, seu Consules, seu quivis alii qui Civitati præsumt, vel loco alii ad præfens, aut pro tempore præfuerint in futurum in Italia, jurent præcisè, ac sine tenore aliquo attendere in via

inviolabiliter & servare, & facere ab omnibus observari toto tempore sui regiminis, tam in Civitate vel loco sui regiminis, quam in Terris suae ditioni subiectis, omnes & singulas infra scriptas constitutiones, & super his praecise servandis recipiet a quibuslibet sibi in potestata vel regimine succedentibus juramenta. Quae qui praestare noluerit, pro Potestate, Capitaneo seu Consule vel Rectore nullatenus habeatur, & quae ut Potestas, Capitaneus, Consul vel Rector fecerit, nullam penitus habeant firmitatem. Nec ullus teneatur aut debeat sequi eos, etiamsi de sequela praestanda eis exhibuerit juramentum. Quod si Potestas, Capitaneus vel aliquis praedictorum constitutiones ipsas, & singula in eis contenta servare noluerit vel neglexerit, praeter notam perjurii, & perpetuae jacturam infamiae, ducentarum marcarum poenam incurrat, quae irremissibiliter exigantur ab eo, & in utilitatem communis cui praest, integrè convertantur, & nihilominus ut perjurus & infamis, & tanquam hereticorum fautor, de fide suspectus, & officio, & honore sui regiminis spoliatur, nec ulterius Potestas, Capitaneus, Consul seu Rector habeatur in aliquo, aut de cetero ad aliquam dignitatem vel officium publicum ullatenus assumatur.

LEX II.

§. 4. Idem quoque Potestas, Capitaneus, Consules, Rector vel quivis alii ad regimen cujuslibet Civitatis vel loci assumpti, in principio sui regiminis in publica concione more solito congregata, banno Civitatis vel loci supponant, tanquam pro maleficio, omnes hereticos utriusque sexus, quocumque nomine celesantur, & teneantur bannum hujusmodi a suis praedecessoribus positum confirmare. Praecipiant autem, quod nullus hereticus vel haeretica de cetero habitet vel moretur, aut substat in Civitate seu aliquo loco jurisdictionis aut districtus ejusdem, & quicumque ipsum vel ipsam invenit, libere capiat & capere possit impunè, & omnes res mobiles ipsius vel ipsorum, penes eos inventas eis licenter auferre, quae sint auferentium pleno jure, nisi auferentes hujusmodi sint ad hoc officium specialiter deputati.

LEX III.

§. 5. Idem quoque Potestas, Capitaneus, Consules seu Rector, vel quivis alii hujusmodi, infra octo dies post introitum regiminis sui, duodecim viros probos & Catholicos, & duos Notarios, & duos Servitores, vel quotquot fuerint necessarii, instituire teneantur, quos Diocesanus, si praesens extiterit, & interesse voluerit, & duo Fratres Praedicatorum, & duo Minorum Ordinum, ad hoc a suis Prioribus & Guardianis, si Conventus ibi fuerint eorundem Ordinum deputati, seu Inquisitores vel Inquisitor pravitatis haereticae duxerint eligèdos. Instituti autem hujusmodi & electi, possint & debeant hereticos & haeticas capere, & eorum bona illis auferre, & facere auferri per alios, & procurare haec tam in Civitate vel alio loco, quam in tota ejus jurisdictione atque districtu plenarie adimpleri, & eos ducere & duci facere in potestatem Diocesani, vel ejus Vicarii, seu Inquisitorum vel Inquisitoris.

LEX IV.

§. 6. Teneantur autem Potestas, Capitaneus, Consules seu Rector, vel alii ad hujusmodi regimen deputati, quilibet in expensis Communis, cui praest, facere duci eosdem hereticos ita captos, quocumque Diocesanus, vel ejus Vicarius, seu Inquisitores vel Inquisitor praedicti in jurisdictione vel districtu Diocesani Episcopi, seu Civitatis vel loci voluerint illos duci.

LEX V.

§. 7. Officialibus verò praedictis plena fides de his omnibus adhibeatur, quae ad eorum officium pertinere noscuntur, sine aliquo specialiter praestito juramento, ubi duo vel tres, seu plures praesentes fuerint ex eisdem.

LEX VI.

§. 8. Porro cum Officiales hujusmodi eliguntur, jurent haec omnia exequi fideliter & pro posse, ac super his semper merà dicere veritatem, quibus ab omnibus in his quae ad officium eorum pertinent, plenius pateatur, & tam dicti duodecim, quam Servitores & Notarii pra-

taxati, simul vel divisim, plenariam recipiendi sub poenis, & bannis taxatis, & expressis in Constitutionibus infra scriptis, quae ad officium suum pertinent, habeant potestatem.

LEX VII.

§. 9. Possint autem Officiales praedicti, Communitatis, Castri, Burgi seu Villae praecipere sub poena & banno usque ad ducentas Marcas argenti, & ultra ad arbitrium Potestatis seu Rectoris Civitatis vel loci, in cujus districtu vel jurisdictione fuerint, quod potestati seu Rectori, vel Diocesano, aut ejus Vicario, seu Inquisitoribus aut Inquisitori haeticorum praesentent infra praefigendum eis terminum competentem, omnes haeticos & haeticas, quos & quas sibi dicti Officiales duxerint assignandos. Et Potestas, seu Rector a non servantibus praecipuum, poenam vel bannum hujusmodi exigere teneatur.

Carentque de assignatione haeticorum.

LEX VIII.

§. 10. Potestas autem vel Capitaneus, Consules seu Rector, vel alii hujusmodi, quocumque vocabulo celesantur, teneantur habere firma & rata omnia praecipua, quae occasione officii sui fecerint duo ex ipsis, seu plures, & poenas exigere non servantium.

Et praecipuum Inquisitoris executione.

LEX IX.

§. 11. Quod si dictis officialibus aliquo tempore aliquod damnum contigerit in personis vel rebus pro suis officiis exequendis, a communi Civitatis vel loci restitutionem plenariam servantur indemnes.

Officiales servantur indemnes.

LEX X.

§. 12. Nec ipsi Officiales vel haeredes eorum possint aliquo tempore conveniri de iis quae fecerint, vel pertinent ad eorum officium, nisi secundum quod eisdem Diocesano & Inquisitoribus vel Inquisitori videbitur expedire.

Nec syndictur de actis pro Inquisitione.

LEX XI.

§. 13. Ipsorum autem officium duret tantummodo per sex menses, quibus completis, Potestas, vel quicumque ipsius Civitatis vel loci regimini praefuerit, teneatur totidem subrogare Officiales secundum formam praescriptam, qui praedictum officium secundum formam eandem in aliis sex mensibus sequentibus exequantur.

Officiales quanto tempore durent.

LEX XII.

§. 14. Sanè ipsi Officialibus dentur de Camera communis praedicti, quando exiverint Civitatem aut locum, pro hoc officio exequendo, unicuique pro qualibet die duo solidi Provenien. Senatus vel Imperialium in pecunia numerata, quos Potestas, Capitaneus, Consules vel Rector, aut alius hujusmodi teneantur eis dare vel dari facere infra diem tertium postquam redierint ad eandem Civitatem vel locum.

Officialibus unde satisfieri debeat.

LEX XIII.

§. 15. Et insuper habeant tertiam partem bonorum haeticorum & receptorum eorum quae occupaverint, & multarum ad quas fuerint condemnati, secundum quod inferius continetur. Et hoc salario sint contenti.

Salarium eorum quod.

LEX XIV.

§. 16. Sed ad nullum aliud, quod istud officium impediatur vel impedire possit ullo modo officium vel exercitium compellantur.

Ad quod officium, non admittendi.

LEX XV.

§. 17. Nullum etiam statutum conditum vel condendum, eorum officium ullo modo valeat impedire.

Statuto aliquo non impediatur.

LEX XVI.

§. 18. Et si quis eorum Officialium propter ineptitudinem vel inertiam, seu occupationem aliquam vel excessum Diocesano & Fratribus supra dictis visus fuerit amovendus, ipsum ad mandatum vel dictum eorum teneatur amovere Potestas, Capitaneus vel quivis alius hujusmodi praedictorum, & alium secundum formam praescriptam substituere loco ejus.

Officialis quando, & per quos amovendi.

LEX XVII.

§. 19. Quod si quis eorum contra fidem & sinceritatem officii sui in favorem haeresis deprehensus fuerit excessisse, praeter notam infamiae perpetuae, quam tanquam fautor haeticorum incurrat, per Potestatem, Capitaneum, Consules vel Rectorem, seu alium similiem ad

Officialium in quorum poena.

Dicecesan. & dictorum Fratrum, vel Inquisitorum, seu Inquisitoris arbitrium puniatur.

L E X XVIII.

Omnes praesens auxiliā Officialibus.

§. 20. Potestas verò militem suum vel alium Assessorum, si Dicecesanus vel ejus Vicarius, aut Inquisitores, vel Inquisitor auctoritate Sedis Apostolicæ deputati, seu dicti Officiales petiverint, cum ipsis Officialibus mittere teneatur, & cum ipsis eorum officium fideliter exercere. Quilibet etiā, si praesens in Terra vel inquisitoribus fuerit, teneatur tam in Civitate, quam in jurisdictione & districtu quolibet dare ipsis Officialibus & eorum Sociis consilium & juuamen, quando haereticum vel haereticam capere vel spoliare, aut inquirere, seu domum vel locum, aut aditum aliquem intrare pro haereticis capiendis, sub librarum viginti quinque Provenien. vel Imperialium poena, vel banno, Vniversitas autem Castri, vel Burgi sub poena & banno librarum quinquaginta, villæ verò viginti quinque Provenien. vel Imperialium, pro qualibet vica soluenda in pecunia numerata.

L E X XIX.

Pena prohibentium ne haeretici capiatur.

§. 21. Quicumque autem haereticum vel haereticam captum vel captam auferre de manibus capientium, vel capientis ausus fuerit, vel defendere ne capiatur, seu prohibere aliquem intrare domum aliquam, vel Curtem, seu locum aliquem ne capiatur & inquiratur ibidem, juxta legem Paduæ promulgatam per quondam Fridericum olim Romanorum Imperatorem, publicatis bonis omnibus in perpetuum relegatur. Et domus illa, à qua prohibiti fuerint, sine spe reedificandi funditus destruat, nisi forte Dicecesano, vel in ejus absentia ipsius Vicario una cum Inquisitoribus seu Inquisitore haereticorum, vel soli ipsi Dicecesano, quando Inquisitor vel inquisitoris praesentia de facili haberi non poterit, legitime constiterit, praefata domus dominum in hoc casu penitus innocentem, & prorsus inculpabilem extitisse, ac etiam cum non esse credentem vel receptatorem, aut defensorem, sive factorem haereticorum, seu de haeretica labe suspectum. Et bona quæ ibi reperta fuerint fiant capientium vel inquirantium, ac si haeretici fuissent ibidem inuenti, nisi forte praedictis, ut dictum est, legitime constiterit per testes fide dignos, & omni exceptione majores, ipsa bona esse aliarum personarum, quam Domini domus ejusdem. Et tunc propter hanc prohibitionem vel impeditionem specialem Burgus vel Castrum componat communi in cuius districtu est, libras ducentas, & Villa libras centum, & Vicinia tam Burgi quæ Castri & Civitatis libras quinquaginta Provenien. sive Imperiales in pecunia numerata, nisi infra quintum diem ipsos defensores vel defensorem haereticorum Potestati vel Reçtori captos duxerint personaliter praesentandos, vel nisi forsitan per legitimas probationes Dicecesan. vel in ejus absentia ipsius Vicario, unâ cum Inquisitoribus seu Inquisitore haereticorum, vel soli ipsi Dicecesano, quando Inquisitorum aut Inquisitoris praesentia de facili haberi non poterit, plenè ac evidenter constiterit, quod ipsum vel ipsos capere nullatenus potuissent, & eos ad captionem & praesentationem hujusmodi faciendas sufficientem & congruam adhibuisse sollicitudinem & cautelam.

L E X XX.

Haeretici seorsum ab aliis in tuto carcere custodiantur.

§. 22. Teneantur insuper Potestas, Capitaneus, Consules seu Reçtor vel alii hujusmodi, omnes haereticos & haereticas, qui capti amodo fuerint, custodiri facere sub expensis communis Civitatis vel loci cui praesunt, per viros Catholicos ad hoc electos à Dicecesano, si praesens fuerit, & Fratribus supra dictis, vel Inquisitoribus seu Inquisitore in aliquo speciali carcere tuto & securo, in quo ipsi soli teneantur seorsum à latronibus & bannitis, donec de ipsis fuerit definitum.

L E X XXI.

Pena assignantium non haereticis pro haereticis.

§. 23. Si quando aliqui vel aliquæ non haeretici pro captis haereticis, ipsis non contradicentibus, fuerint assignati, vel se forsitan assignaverint, praedicti suppositi perpetuo carceri mancipentur, & haeretici nihilominus reddi & assignari cogantur, & qui hanc dolum fecerint juxta legem praedictâ bonis omnibus publicatis, in perpetuum relegentur.

L E X XXII.

§. 24. Teneantur insuper Potestas, Capitaneus, Consules vel Reçtor seu quisvis alii hujusmodi, cum bono & securo comitatu omnes haereticos quocumque nomine censeantur, infra dies quindecim postquam capti fuerint Dicecesano vel ejus speciali Vicario, seu haereticorum Inquisitoribus vel Inquisitori praesentare, pro examinatione de ipsis & eorum haeresi faciendam.

L E X XXIII.

§. 25. Damnatos verò de haeresi per Dicecesanum vel ejus Vicarium, seu Inquisitores, vel Inquisitorè praedictos, Potestas, Capitaneus, vel alii eorum supra dicti, vel ejus seu eorum nuntius specialis, eos animadvertione debita puniendos sibi relictos statim recipere teneantur.

L E X XXIV.

§. 26. Teneantur praeterea Potestas, Capitaneus, Consules aut Reçtor, vel alii hujusmodi omnes haereticos, quos captos habuerint, cogere citra membri diminutionem & mortis periculum, tanquam verè latrones & homicidas animarum & fures Sacramentorum Dei & fidei Christianæ, errores suos expressè fateri, & accusare alios haereticos quos sciunt, & bona eorum, & credentes & receptatores & defensores eorum, sicut coguntur fures & latrones rerum temporalium accusare suos complices, & fateri maleficia, quæ fecerunt.

L E X XXV.

§. 27. Domus autem in qua repertus fuerit haereticus vel haeretica, sine ulla spe reedificandi funditus destruat, nisi Dominus domus eos ibidem procuraverit reperiri, & si dominus illius domus habuerit cum ea domos alias appendices, cum una eademque domus interdum diversis & coherentibus mansionibus distinguatur, omnes illæ domus appendices, sive in domo illa, sive in ejus appendicibus haereticus vel haeretica deprehensus fuerit, similiter destruantur, & bona quæ fuerint inuenta in domo illa, ipsiusque appendicibus (nisi forte legitime per testes fide dignos, & omni exceptione majores, ipsa bona esse aliarum personarum quam domini domuum earundem constiterit) publicentur, & fiant auferentium, nisi auferentes fuerint in hujusmodi officio constituti. Et insuper dominus domus illius praeter notam infamiae perpetuæ, quam incurrat, componat communi Civitatis, vel loci quinquaginta libras Provenien. vel Imperiales, in pecunia numerata, quam si non solverit, in perpetuum carcerem detrudatur.

L E X XXVI.

§. 28. Quæ autem de domorum & appendicum destructione, bonorum publicatione, ac poenarum impositione faciendam, dominis domuum earundem praemissa sunt, volumus observari, nisi forte Dicecesano, vel ejus absentia ipsius Vicario, una cum Inquisitoribus seu Inquisitore haereticorum, vel soli ipsi Dicecesano, quando Inquisitorum vel Inquisitoris praesentia de facili haberi non poterit, legitime constiterit, praefatarum domorum dominos in hoc casu penitus innocentes, & prorsus inculpabiles extitisse, ac etiam eos non esse credentes, vel receptatores, aut defensores, sive factores haereticorum, seu de haeretica labe suspectos, quos nec in domibus vel appendicibus, nec in bonis eisdem, seu quovis modo puniri volumus, si, ut dictum est, apparuerint innocentes. Burgus autem ille, seu Castrum, in quo haeretici capti fuerint vel inuenti, componat communi Civitatis vel loci in cuius districtu est, centum libras, & villa libras quinquaginta, & vicinia tam Burgi quam Castri & Civitatis libras viginti quinque Provenien. vel Imperiales, in pecunia numerata, nisi infra quintum diem receptatores ipsorum captos praesentaverint Potestati, sive cuivis alii Praesidenti ejusdem regimini Civitatis, nisi forsitan per legitimas probationes Dicecesano, vel in ejus absentia ipsius Vicario, unâ cum Inquisitoribus, seu Inquisitore haereticorum, vel soli ipsi Dicecesano, quando Inquisitorum vel Inquisitoris praesentia de facili haberi non poterit, plenè ac evidenter constiterit, quod ipsos capere nullatenus potuissent, & eos ad captionem & praesentationem hujusmodi faciendas, sufficientem & congruam adhibuisse sollicitudinem & cautelam.

CLEMENS QVARTVS

LEX XXVII.

§. 29. Quicumque vero deprehensus fuerit dare alicui heretico consilium vel auxilium seu favorem, praeter aliam poenam superius & inferius praetaxatam, ex tunc ipso jure in perpetuum sit factus infamis, nec ad publica officia seu consilia, vel ad eligendos aliquos ad hujusmodi, nec ad testimonium admittatur. Sit etiam instabilis, ut nec testamenti liberam habeat factionem, nec ad hereditatis successionem accedat. Nullus praeterea ei super quocumque negotio, sed ipse aliis respondere cogatur. Quod si forte Judex extiterit, ejus sententia nullam obtineat firmitatem, nec causae aliqua ad ejus audientiam perferantur. Si fuerit Advocatus, ejus patrocinium nullatenus admittatur: si Tabellio, instrumenta confecta per ipsum nullius penitus sint momenti. Credentes quoque erroribus hereticorum, tanquam heretici puniantur, Testamenta eorum qui heretici decesserunt, nullius volumus esse momenti.

LEX XXVIII.

§. 30. Teneantur insuper Potestas sive Capitaneus, Consules seu Rector, vel quivis alius Praesidens regimini Civitatis vel loci, nomina vitorum omnium qui de haeresi fuerint infamati vel banniti, in quatuor libellis unius tenoris facere annotari, quorum unum commune Civitatis vel loci habeat, & alium Diocesanus, & tertium Fratres Praedicatores, & quartum Fratres Minores, & ipsorum nomina ter in Anno in concione publica solemniter faciat recitari.

LEX XXIX.

§. 31. Teneatur quoque Potestas seu Rector, vel quicumque regimini supra dicto praesuerit, filios & nepotes hereticorum, & receptorum, defensorum & fautorum eorum diligenter investigare, eosque ad aliquod officium publicum seu consilium nullatenus admittere in futurum.

LEX XXX.

§. 32. Teneatur praeterea Potestas seu Rector, vel quivis alius hujusmodi regimini Praesidens, unum de Assessoribus suis, quem elegerit Diocesanus, si fuerit praesens, & Inquisitores seu Inquisitor praedicti auctoritate Sedis Apostolicae deputati, mittere cum eis, quodcumque voluerint, in jurisdictione Civitatis vel loci, ac ejus districtu. Qui Assessor secundum quod praedictis Inquisitoribus seu Inquisitori visum fuerit, ibi tres aut plures boni testimonii viros, vel totam viciniam (si eis videbitur) jurate compellat, quod si quos ibidem hereticos sciverint, vel bona eorum, vel aliquos occulta conventicula celebrantes, seu a communi conversatione fidelium vita & moribus dissidentes, vel credentes, aut defensores seu receptatores vel fautores hereticorum, eos dictis Inquisitoribus, sive Inquisitori studeant indicare.

LEX XXXI.

§. 33. Ipsi autem Potestas, Consules sive Rector, seu quivis alii regimini Praesidentes, purgare teneantur ab haeretica foeditate Civitatem vel locum cui praesuerint, totamque terram vel districtum suae ditionis, secundum leges per quondam Fridericum, olim Romanorum Imperatorem, tunc in devotione Romanae Ecclesiae persistentem, Paduae promulgatas contra haeticam pravitatem, & earum tenores facere in suis annotare capitularibus, nullis inde temporibus abolendos.

LEX XXXII.

§. 34. Teneatur insuper Potestas seu quivis Rector Civitatis vel loci, quocumque vocabulo nuncupetur, in destructione domorum & condemnationibus faciendis, & in rebus inuentis, vel occupatis consignandis, dividendis, & de quibus superius dicitur, infra viginti dies postquam accusatio sive denuntiatio facta fuerit, haec omnia exqui cum effectu, & condemnationes omnes in pecunia numerata infra tres menses exigere & dividere illas sicut inferius continetur. Et eos qui solvere non poterint, banno maleficii supponere, & donec solvant, in carcere detinere. Alioquin pro his omnibus & singulis syndicaretur, sicut inferius continetur.

LEX XXXIII.

§. 35. Insuper teneatur unum de Assessoribus suis quicumque Diocesanus vel ejus Vicarius, & dicti Inquisitores seu Inquisitor hereticorum voluerint, ad haec

peragenda fideliter assignare, & mutare pro tempore, si eis visum fuerit opportunum.

LEX XXXIV.

§. 36. Omnes autem condemnationes vel poenae, quae occasione haeresis factae fuerint, neque per concionem, neque ad vocem populi ullo modo aut ingenio, aliquo tempore valeant relaxari.

LEX XXXV.

§. 37. Teneatur insuper Potestas, Capitaneus, Consul, seu quivis alius Rector, omnia bona hereticorum & receptorum eorum, quae per dictos Officiales fuerint occupata, seu inventa, & condemnationes pro his exactas, necnon & lignamina, lapides & tegulas domorum & turrium, quae occasione haeresis destruentur, & bona tam mobilia, quam immobilia, quae eadem occasione confiscabuntur, dividere tali modo. Una pars deveniat in commune Civitatis seu loci. Secunda in favorem & expeditionem officij detur Officialibus, qui tunc negotia ipsa peregerint. Tertia ponatur in aliquo tuto loco, secundum quod dictis Diocesano & Inquisitoribus vel Inquisitori videbitur, reservanda, & expendenda per consilium eorundem in favorem fidei, & ad hereticos extirpandos, non obstante hujusmodi divisionis statuto aliquo condito vel condendo.

LEX XXXVI.

§. 38. Teneatur praeterea Potestas vel Rector Civitatis seu loci alterius, vendere bona fide, cum consilio & assensu Inquisitorum vel Inquisitoris bona quae confiscantur occasione haereticae pravitatis, infra tres menses post confiscationem hujusmodi: quod si non fecerit, praemissas poenas eo ipso incurrat. Et nihilominus Inquisitores vel Inquisitor liberè vendere illa valeat, inquisito consilio Diocesani, vel ejus Vicarii, si praesens non fuerit, & duorum Fratrum Praedicatorum, & totidem Minorum Ordinum, quos Prior & Guardianus, si Conventus ibidem fuerint eorundem Ordinum, ad hoc duxerint eligendos. Et emptores bonorum hujusmodi illa liberè ac licite habeant & possideant, & verum ipsorum bonorum dominium, per emptorem hujusmodi transferatur ad ipsos.

LEX XXXVII.

§. 39. Si qui autem de cetero aliquod istorum statutorum seu constitutionum attentaverit delere, diminuire vel mutare, sine auctoritate Sedis Apostolicae specialis, Potestas, Capitaneus, seu Consul, vel alius quivis Rector, qui pro tempore fuerit in illa Civitate vel loco, teneatur eum tanquam defensorem hereticorum publicum & fauctorem, secundum formam praescriptam perpetuo publice infamare, atque punire in libris quinquaginta Provenientibus vel Imperialibus, in pecunia numerata. Quam si exigere non poterit, eum maleficii banno supponat, de quo eximi non valeat, nisi solverit duplam dictae pecuniae quantitatem.

LEX XXXVIII.

§. 40. Teneatur sane Potestas sive Capitaneus, Consul seu quivis Rector infra duodecim dies sui regimini syndicare praecedentem proximè Potestatem, Capitaneum, Consulem vel Rectorem, & ejus etiam Assessores per tres viros Catholicos & fideles, quos infra tres dies regimini supra dicti eligant unà cum Diocesano Fratres Praedicatores & Minores a suis Priore ac Guardiano pariter assignati, seu Inquisitores seu Inquisitor haereticae pravitatis de omnibus his quae in statutis istis, seu constitutionibus & legibus antedictis contra hereticos & eorum complices editis continentur, & punire ipsos, si excellent in omnibus & singulis quae omiserint, & cogere restituere de propria facultate, non obitante si per aliquam licentiam Consilii vel alterius cujuslibet a syndicatione fuerint absoluti. Jurabunt autem praedicti tres viri bona fide syndicare praefatos de omnibus supra dictis.

LEX XXXIX.

§. 41. Caeterum teneatur Potestas sive Capitaneus, Consul aut quivis Rector cujuslibet Civitatis vel loci, delere, seu abradere penitus de statutis & capitularibus communis, quodcumque statutum conditum, vel condendum inveniatur contradicere istis constitutionibus, seu statutis, & legibus memoratis, sive quomodolibet

una eorum si hereticis injungantur.

omina daturum de regim 4. annuuntur.

illi damnum ad illam officium vel beneficium ad.

omnino a eum, quibus ab Inquisitoribus de Inquisitoribus.

Infratres in x. et tunc purgati in iudicio.

demna- tum ex- cepti sicut in rebus in- ventis.

si forte ad Inquisitoribus de.

Pena nulla modo relaxantur.

Bona hereticorum qualiter dividantur.

Bona hereticorum confiscata vendantur, & per quos.

Pena non servantium has constitutiones.

Qui Magistratum inter praecedentem Potestatem syndicat.

Statuta his constitutionibus adversa deleantur.

obviare. Et in principio, & in medio sui regiminis hæc statuta, seu constitutiones & leges ipsas in p̄blica concione solemniter facere recitari, & etiam in alijs locis extra Civitatem suam seu locum, sicut Dicecesano, seu Inquisitoribus, sive Inquisitori videbitur expedire.

LEX XL.

Ha constitutiones publicè recitentur, & in quatuor libris scribantur. §. 42. Porrò hæc omnia statuta, seu constitutiones & leges præfatæ, & si quæ aliæ contra hæreticos, & eorum complices tempore aliquo auctoritate Sedis Apostolicæ conderentur, in quatuor voluminibus unius debeant tenoris contineri, quorum unum sit in statuto communis cujuscumque Civitatis seu loci, secundum apud Dicecesanum, tertium apud Fratres Prædicatores, quartum apud Fratres Minores cum omni sinceritate serventur, ne possint per falsarios in aliquo violari.

Datum Perusii, 3. Non. Novembr. Pontific. nostri anno primo.

XIV. Contra Christianos ad Judæorum ritum transcunt, ac Judæos conversos ad illum redeunt, aut Christianos ad eundem trahentes.

Hoc idem statuit postea Gregor. X. infr. in const. 3. Turbato corde, & Clem. IV. hinc sup. in const. 6. Ad extirpanda. Et Nicol. IV. const. 1. Turbato, hic infr. & notari aliam non absimilem const. edidisse Gregor. XI. contra similes Christianos & Saracenos.

Edita An. D. C. LEMENS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Fratribus Prædicatores, & Minorum Ordinum, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, auctoritate Sedis Apostolicæ deputatis, aut in posterum deputandis: Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Quidam Obviani ad ritum Judæorum, & quidam Iudæi conversi ad Iudaismum redeunt. §. 1. Turbato corde audivimus & narramus, quod quamplurimi reprobi Christiani, veritatem Catholicæ Fidei abnegantes, se ad ritum Judæorum damnabiliter transtulerunt. Quod tanto magis reprobum fore dignoscitur, quanto ex hoc Christi nomen sanctissimum, quadam familiari hostilitate securius blasphematur.

Contra eos Papa ab Inquisitoribus procedi, ut contra hæreticos jubet. §. 2. Cum autem huic pesti damnabili, quæ ut accipimus, non sine subversione prædictæ fidei, nimis exerceat, congruis, & felicijs debeat remedijs obviari, Universitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus terminos vobis ad inquirendum contra hæreticos auctoritate Sedis Apostolicæ designatos, super præmissis, tam per Christianos, quam etiam per Judæos, inquisita diligenter & fideliter veritate, contra Christianos, quos talia inveneritis committente, tanquam contra hæreticos procedatis.

Iudæos autem ad eorum ritum execrabilem hæcenus inducere, aut inveneritis de cætero inducentes, pœna debita puniatis. Contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compellendo. Invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis.

Datum Viterbii, 7. Kalendas Augusti. Pontific. nostri anno 3.

Gregorius X. ex Civitate Placentiæ, Theobaldus Vicedcomes antea vocatus, Archidiaconus Leodiensis. Creatus Viterbii Kalend. Septemb. anno 1271. Coronatus Romæ 1272. 6. Kal. Aprilis. Sedit in Petri Cathedra annos 4. menses 4. dies decem. Creavit Card. 7. Obiit 3. Idus Januarii, Anno Domini 1276. Vacavit Sedes dies 8.

Indictio Sacri, & Oecumenici 14. Concilii Lugdunensis secundi, pro die 1. Maii 1274.

GREGORIUS EPISCOPVS, &c. Venerabilibus fratribus Patriarcha Hierosolymitano, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus Decanis, Archidiaconis, Præpositis, & aliis Ecclesiarum Prælati per Hierosolymitan. Provinciam constituti: Salutem & Apostolicam benedictionem.

ALVATOR noster in cujus ditione cuncta sunt posita, Civitatem Hierusalem videns, & prævidens ruituram, flevisse describitur super eam. Et nos itaque qui Civitatis veri David, Religionis videlicet Christianæ, circa cujus regimen non in sufficientia nostræ debilitatis sicut nec debemus, inimitur, sed de sola superabundantia virtutis divinæ speramus, non solum scissuras, juxta Prophetæ vaticinium multiplicatas aperte vidimus, sed & ruinæ magnæ periculum in subtractione Populi Græcorum qui à Sedis Apostolicæ devotione ac obedientia se subtraxit, in occupatione maxima, & vastatione valida Terræ Sanctæ, in subversione morum, quæ universaliter in Clero graviter obrepisse videtur, & populo, jam non tam cernimus, quam palpamus, num possumus non lugere? num comprimere lachrymas, continere suspiria, vel cohibere singultus? Perfectè cum tanta subbit plangendi ratio, plangitum declinare non possumus; sed necesse est, jam foras exeat, ab olim dum etiam nos minor status haberet, tanto altius radicans introrsum, tantoque diuturnitate factus acerbior, quanto facultate vitante diutius non est efficaciter exire permissus. Exeat igitur, exeat ad fratres, & filios, ut scientes incommodum, ipsumque prudentius æstimantes, cooperationis remedio efficacius pro viribus relevent, & plangitum piæ compassionis officio dulcius conso-

Edita An. 1272.

Quæritur Pontifici Gratiæ ob ratione & obedientia Romana ecclesia se subtraxerunt. Quid in hoc exonerat. subseq.

consolentur. Quis ergo dabit capiti nostro aquam, aut oculis nostris fontem lacrymarum, ut sic populi nostrae humilitati commissi spiritualiter & temporaliter interfectos, diebus & noctibus lugeamus? quorū culpam fordes, quibus iram meruisse creditur, diluamus? Lugendum siquidem occurrit, quod per subtractionem praedictam à Sedis ejusdem upitate subtractos, & in devio positos grandis culpa mors afficit, quod sanctae universalis corporis Ecclesiae membra, tam nobile eadem gravis admodum, & dispendiosa subtractio, tanto tempore mutilavit. Lugendum, & iterum ac amarè dolendum, quod sicut in partibus transmarinis non tantum audivimus, sed & oculis nostris vidimus, & manus nostrae contractaverunt (proh dolor) detestabilis solito blasphematur in gentibus nomen Christi, cum jam non tam verbis quam rebus ipsis, & factis Christianus insultetur ab infidelibus, & dicatur ubi est Deus eorum? Dum funiculus haereditatis Domini eadem Terra Sancta per nefandissimos Saracenos sic audacter invaditur, sic secura occupatur audacia, sic vastatur intrepidè, sic eisdem partibus Christianus populus immaniter trucidatur, quasi non sit illius adiutor, nec sit qui misereri possit ipsorum. Lugendum est amplius pariter, & horrendum, quod cum ille Paterfamilias diligens, qui horis diei variis operarios suam misit in vineam, ille summus agricola fator bonorum omnium, & plantator, agrum mundi hujus diligenter excolens, in eo seminaverit semen bonum, inimicus homo tanta invenitur in ipso superseminasse vitiorum zizania & errorum, ut ea deslere magis liceat, quam narrare. Idemque ager quotidie potius arefcere videatur ad ignem, quam albescere invenitur ad messem. Haec dum ministerio considerationis debite mentis nostrae praesentantur obtutibus, ignis in nostris meditationibus exardescit, & ad tanta discrimina relevanda suspirat affectus, zelus accenditur, & spiritus anxiatur.

si pro-
Con-
genera-
lydion

§. 2. Ad quod cum nos sufficere non posse sciamus, levamus oculos nostros ad montem, motem quidem Dei, montem uberem, montem pinguem, unde opportunum nobis provenire auxilium, & humiliter petimus, & devotè speramus. Et quia salubre in his adhiberi remediū interest generaliter omnium, nos cum fratribus nostris, aliisque viris prudentibus, exacto & frequenti tractatu praehabito, prout tanta necessitatis instantia exigebat, de ipsorum consilio generale Concilium, sicut imitatione digna Sanctorum Patrum consuetudo laudabilis, longaque observationis exemplum nos instruit, opportuno tempore decrevimus congregandum, ut in eo tam circa praemissa, quam circa caetera, quae salutem respiciunt animarum, illa Deo auspice communi consilio inveniantur provisio, & ejusdem approbatione Concilii roboretur, per cuius salutiferam executionem virtus Altissimi, eliminatis erroribus, roborata fide, reductis errantibus, reintegrata ejusdem fidei unitate, sedatis discordiis, pace firmata, extirpatis vitiis, virtutibusque plantatis, cunctis excessibus, moribus reformatis, repressis oppressio- nibus, libertate solidis munimentis instructa, recuperatis deperditis, & ejusdem Terrae Sanctae statu prospero reparato, hujusmodi scissuras uniat, ruinas impleat, occupata restituat, vastata restauret, restituta, & restaurata conservet, nobisque viam aperiat idem ipse, qui novit, & facultatem tribuat ipse qui potest, ut vitiorum errorum- que zizaniis ad comburendum fasciculo alligatis, ad triticum in ejus horreum congregandum, sic in praemissis juxta intentum animi nostri desiderium sibi ministrare possimus utiliter, quod idem verus ejusdem universalis sponsus Ecclesiae ipsam dilectam suam, expeditam rugis, purgatam maculis, mundam virtutum monilibus, ac ornata, unam semper habeat, & formosam, ad sui nominis laudem, & gloriam, ad animarum profectum, robur fidei, pacem & exaltationem populi Christiani.

si pro-
luis

§. 3. Quia verò prosecutio tanti propositi tempore indiget, ut deductum maturius, ac feliciter, auctore Domino, effectum debitum sortiatur, biennium, numerandum ab initio instantis Maii, ad id duximus deputandum: deputaturi praeterea interim aliquos viros tanto ministerio competentes ad praedicandum in Terrae praefatae suffragium salutiferum verbum Crucis, per quod

corda Principum, Praelatorum, caeterorumque fidelium inducantur ad subsidium eidem Terrae, prout ipsius exposcit extrema necessitas, impendendum.

§. 4. Quocirca Universitati vestrae per Apostolica scripta praecipiendo mandamus, quatenus omni negligentia relegata, cunctis prout talis, & tanti negotii qualitas exigit, dispositis, & paratis, sic medio tempore vos accingatis ad iter, quod Kalendis Maii anni ab Incarnatione Domini, millesimi ducentissimi septuagesimi quarti, quas vobis, & aliis pro termino assignamus, in loco, quem licet ad praesens subriceamus ex causa, competenti tamen tempore vobis curabimus intimare, nostro vos conspectui praesentetis, ad subventionem necessariam Terrae praedictae, solers & operosum interim studium impensuri, prosequendo favorabiliter, & fideliter adjuvando illos, quos ad hujusmodi prosequendum negotium duxerimus deputandos. Volumus autem, quod in vestra Provincia ex vobis, fratres Episcopi, unus, vel duo remaneant ad ea, quae officium Episcopale requirunt inibi exercenda, & tam ille, vel illi, quos propterea contigerit remanere, quam alii, quos ad idem venire Concilium praepeditio forsan Canonica prohibebit, Capitula insuper Ecclesiarum omnium ejusdem Provinciae, tam Cathedralium, quam etiam aliarum, quibus per vos fratres Patriarcha, & praefati Episcopi ex parte nostra volumus id mandari, cum in eodem Concilio tractanda sint aliqua, quae pertinebunt ad ipsos, ad idem Concilium viros idoneos pro se mittant.

Prabatos ad illud convocati.

Quibuscumque non obstantibus eos venire praecipit.

§. 5. Non obstantibus quibuscumque privilegiis, seu indultis quibuscumque personis, ordini, vel dignitati, seu Collegio sub quacumque verborum forma, vel expressione, à praedicta Sede concessis, per quae possit effectus hujusmodi mandati nostri quomodolibet impediti, aut eidem in aliquo derogari, circa personarum, & electionum numerum moderamine, quod alias statuit Lateranen. Concilium, taliter observato, ut nemini liceat illud excedere, sed omnibus prout libet arctare. Nullus pomposus, aut inanis gloriae quaesitor, sed quilibet sic verè humilitatis cultor appareat, quod & Ecclesiae sibi commissa nequaquam onerosus existat.

Et interim qua reformationi necessaria videntur, eos praeparare iubet.

§. 6. Interim quoque per vos, & alios prudentes viros Deum timentes, & habentes pra oculis, omnia quae correctionis, & reformationis limam exposcunt, inquirentes subtiliter, & conscribentes fideliter, eadem ad ipsius Concilii notitiam deferatis. Et nos nihilominus variis modis, & viis solers studium, & efficacem operam dare proponimus, ut omnia talia in examen ejusdem deducta Concilii correctionem, & directionem recipiant opportunam.

Excusationum praetextum refellit.

§. 7. Nullus ergo inobedientiae notam, & canonicae ultionis acrimoniam vitare desiderans, fallacium excusationum velamento se muniat, vel ex impedimentis itinerum, quae Domino prava in directa, & aspera in vias planas sua omnipotentia convertente, cessaverunt, frivolarum allegationis munimenta confingat, ut à tam sancti prosecutione operis se subducat, sed occurrant singuli voluntarii ad id, quod & divinae congruit voluntati, & salutem animarum, ac utilitatem respicit singulorum.

D. P. A. S. die 1. April.

Dat. Laterani, Kal. Aprilis, Pontific. nostri anno 1.

De reditu Michaelis Palaeologi Graecorum Imperatoris ad obedientiam Romani Pontificis, & unione Ecclesiae Graecae cum Latina.

II.

At Imperator iste à fide non multò postea aberravit, idemque à Mart. IV. damnatus & excommunicatus fuit, ut inf. in ejus const. 1. Michaelem.

Ecclesia autem Graeca cum Latina iterum se univit, ut videre est infra in const. 17. Eugen. IV. Latentur.

G R E G O R I V S P A P A X.
Charissimo in Christo filio Michaeli Palaeologo Imperatori Graecorum Illustri, Salutem & Apostolicam bened.

Edita An. D. 1174.

§. 1. Exultat mater Ecclesia renascentis proles saecunditate jocunda. Exultat & jubilat gaudeter, attendens

Exultat hic Pont. c. 1010 dens

Concil. Lugd. de reditu Michaelis Palæologi Imperatoris ad unitatem S.R.E.

dens se drachmam deperditam invenisse, immense lætitiæ tore perfunditur, dum ruinas, quas in ea schisma multiplicarat antiquum, impleri per tuum, aliorumque reditum ad ipsius Ecclesiæ unitatem, sine stragis cujuscunque periculo, solo pacis auctore prævio intuetur. Exultamus & Nos pastoris prout Domino placuit, vices gerentes in ea. Exultamus proculdubio in illo vero Pastore, qui animam suam pro ovibus suis ponere non expavit. Ipsi vitulum labiorum exsolvimus, de cuius non est dubium munere processisse, ut ovis quæ perierat sit inventa; & revixerit filius, quem mors animæ, mors utique gravior occuparat. Occurrentes itaque tibi de regione dissimilitudinis redeunti, collo tuo brachiis paternæ affectionis accumbimus, & te solidæ charitatis osculo pressius osculamur. O utinam tibi filii pateret ad plenum cum quanto in his occurrit tripudio eadem Ecclesia nuper in Lugdunen. Concilio congregata. O si voces psallentium inibi, Deumque flexis genibus; & nudatis capitibus laudantium, præcipue Prælatorum in tuis sonuissent auribus, & revelata facie ipsorum oculos deducentes quasi aquarum exitus inspexisses; profecto prudenter adverteres, quod erant eorum lachrymæ, tam excussi doloris indices, quam adeptæ lætitiæ proditrices. Nec minus intelligeres, quam grati tui advenissent Nuntii, quam fuerint gratanter accepti, cum quanto etiam jubilo tua professio acceptata. Exulta igitur, & tu filii, exulta, & lætare in eo, qui est splendor lucis æternæ, divinæ quædam emanatio claritatis: qui tuum sic animam suo lumine illustravit, ut lumen veritatis intelligens, non solum redires ad illam, sed ad redeundum aliis dux, & prævio effici mereris. Exulta & gaude talem, ac tantum jam datum laboribus tuis effectum, ut & de tuo ad sinum unitatis Ecclesiasticæ reditu indubitatum expectare valeas præmium, & de aliis per te redeuntibus tibi plenioris debeatur retributionis augmentum.

Hortatur eundem Imperatorem ad totalem schismatis abolitionem.

D.P. An. 3. die 28. Julii.

§. 2. Persta ergo: & quod cœpisti, sollicite, cum omni diligentia, & sollicitudine prosequaris, efficacè pro posse daturus operam, ut nec in aliquibus ejusdem schismatis reliquiæ qualescunque super sint. Dei quidem perfectæ sunt opera, & tu creatura illius creatorem tuum in tam placiti consummatione operis, pro viribus imitare; ut spei conceptæ de præmio res succedat, & præmissum debitum exhibitio regalis exsoluat. Super his autem & aliis habitis circa præmissa processibus, præfati tuæ celsitudinis Nuntii, quorum tibi notior est virtus, & probitas, ad te plenius revertuntur instructi, quibus te non dubitamus fidem indubitatum adhibere.

Dat. Lugduni v. Kalen. Augusti, Anno tertio.

Sequitur alia Pontificis epistola ad Filium dicti Imperatoris.

Edita A. D. 1174. GREGORIVS PAPA X. Andronico Primogenito charissimi in Christo filii nostri Michaelis Palæologi Imperatoris Græcorum Illustris: Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Hortatur hic Pontif. filium d. Imperat. studens unitati Ecclesiæ Græcæ cum Latina.

§. 1. Habes fili, unde Domino Deo tuo in vocem exultationis, & confessionis erumpas. Exultes in eo & fatearis humiliter tibi de immenso ipsius dono concessum, veræ fidei agnoscere veritatem, illam amplecti piis affectibus, & devotis nobis missis affatibus confiteri. Hæc si corde contrito, & humiliato spiritu recognoscens, àceptorum prosecutione sollicita non desistas, plura tibi salutaribus inhzrenti studiis, proculdubio ipse bonorum omnium dator adjiciet, perfectæ tandem retributionis præmium largiturus. Ideoque magnitudinem tuam monemus, & hortamur in Domino JESU CHRISTO, quatenus in præmissis sic ut discrete scripsisti, tui genitoris inclyti laudabili proposito, nobis per ejus & tuas expresso litteras, constanter adherens, totis viribus satagas, ut antiquati schismatis omnino aboleantur reliquiæ, sitque Latinorum & Græcorum unitas perpetuis temporibus inconcussa.

D.P. A. 3. die 3. Julii.

Datum Lugduni v. Kalendas Augusti, Anno tertio.

Subsequitur tenor litterarum supradicti Michaelis Imperatoris ad istum Pontificem.

SANCTISSIMO, & BEATISSIMO, primo & Summo Pontifici Apostolicæ Sedis venerabili Pape, & communi Patri omnium Christianorum, & venerabili Patri Imperii nostri Domino Gregorio, Michael in Christo Deo, fideliter Imperator, & moderator Romæorum, Ducas, Angelus, Comnenus, Palæologus, & spiritualis filius magnæ Sanctitatis vestræ, convenientem honorem & reverentiam cum sincera, & pura affectione, & orationum postulatione.

Quoniam missi sunt à Magnitudine vestra ad Imperium meum Nuntii Deo placentes, Ordinis fratrum Minorum, Frater Hieronymus de Asculo, Frater Raymundus Berengarii, Frater Bonagratia de S. Joanne in Perliceto, & Frater Bonaventura de Mugello, & obtulerunt litteras magnæ Sanctitatis vestræ Imperio meo, in quibus inter alia de confessione fidei, quam docet, & prædicat, & confitetur Sancta Romana Ecclesia, continebatur, & oportebat in his magis responsum convenientem nos facere, ecce hoc facit Imperium meum. Habet autem confessio fidei in dictionibus taliter.

Credimus Sanctam Trinitatem, Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum, unum Deum omnipotentem, totamque in Trinitate Deitatem coessentialem, & consubstantialem, coæternam, & coomnipotentem, unius voluntatis, potestatis, & majestatis, Creatorem omnium creaturarum, à quo omnia, in quo omnia, per quem omnia, quæ sunt in cœlo, & in terra, visibilia, invisibilia, corporalia, & spiritualia. Credimus singulam quamque in Trinitate personam, unum verum Deum, plenum, & perfectum. Credimus ipsum Filium Dei Verbum Dei æternaliter natum de Patre, consubstantialem, coomnipotentem, & æqualem per omnia Patri in divinitate, temporaliter natum de Spiritu Sancto, & Maria semper Virgine, cum anima rationali, duas habentem nativitates, unam ex Patre nativitatem æternam, alteram ex Matre temporalem, Deum verum, & hominem verum, proprium in utraque natura, atque perfectum, non adoptivum, nec phantasticum, sed unum, & unicum Filium Dei, in duabus, & ex duabus naturis, divina scilicet & humana, in unius personæ singularitate, impassibilem & immortalem divinitate, sed in humanitate pro nobis, & salute nostra passum vera carnis passione, mortuum, & sepultum, & descendisse ad inferos, ac tertia die resurrexisset à mortuis vera carnis resurrectione: die quadagesimo post resurrectionem cum carne, qua resurrexit, & anima ascendisse in Cœlum, & sedere ad dexteram Dei Patris, inde venturum judicare vivos, & mortuos, & redditurum unicuique secundum opera sua, sive bona fuerint, sive mala. Credimus & Spiritum Sanctum plenum, & perfectum verum Deum, ex Patre Filioque procedentem, coæqualem, & consubstantialem, & coomnipotentem, & coæternum per omnia Patri, & Filio. Credimus hanc Sanctam Trinitatem, non tres Deos, sed unicum Deum, omnipotentem, æternum, & invisibilem, & incommutabilem. Credimus sanctam Catholicam, & Apostolicam unam esse veram Ecclesiam, in qua unum datur Sanctum baptismum, & vera omnium remissio peccatorum. Credimus etiam veram resurrectionem hujus carnis, quam nunc gestamus, & vitam æternam. Credimus etiam novi, & veteris testamenti, legis, ac Prophetarum, & Apostolorum unum esse auctorem Deum ac Dominum. Hæc est vera fides Catholica, & hanc supradictis articulis tenet, & prædicat Sacrosancta Romana Ecclesia, sed propter diversos errores, à quibusdam ex ignorantia, & ab aliis ex malitia introductos, dicit, & prædicat eos qui post Baptismum in peccata labuntur, non rebaptizandos, sed per veram poenitentiam suorum consequi veniam peccatorum. Quod si verè poenitentes in charitate decesserint, antequam dignis poenitentia fructibus de commissis satisfecerint, & omnis, eorum animas poenis purgatoriis, hoc est catarteriis, sicut nobis Frater Ioannes explanavit, post mortem purgari, & ad pœnas hujus

huiusmodi relevandas prodesse eis fidelium vivorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes, & elemosynas, & alia pietatis officia, quæ à fidelibus pro aliis fidelibus fieri consueverunt, secundum Ecclesiæ instituta. Illorum autem animas, qui post sacrum baptismum susceptum, nullam omnino peccati maculam intulerunt, illas etiam, quæ post contractam peccati maculam, vel in suis manentes corporibus, vel eisdem extitæ, prout superius dictum est, sunt purgatæ, mox in Cælum recipi. Illorum autem animas, qui in mortali peccato, vel cum solo originali decedunt, mox in infernum descendere, pœnis tamen æquaribus puniendas. Eadem Sacrosancta Ecclesia Romana firmiter credit, & firmiter asseverat, quod nihilominus in die Iudicii omnes homines ante tribunal Christi cum suis corporibus comparebunt, redditori de propriis factis rationem. Tenet etiam, & docet eadem Sancta Romana Ecclesia, septem esse Ecclesiastica Sacramenta, unum scilicet Baptisma, de quo dictum est supra: aliud est Sacramentum Confirmationis, quod per manuum impositionem Episcopi conferunt, christifando renatos: aliud est Pœnitentiæ, aliud Eucharistiæ, aliud Sacramentum Ordinis, aliud est Matrimonium, aliud Extrema-unctio, quæ secundum doctrinam B. Jacobi infirmantibus adhibetur. Sacramentum Eucharistiæ ex azymo conficit eadem Romana Ecclesia, tenens & docens, quod in ipso Sacramento panis verè transubstantiatur in Corpus, & vinum in Sanguinem Domini nostri JESU CHRISTI. De Matrimonio verò tenet, quod nec unus vir plures uxores simul, nec una mulier permittitur habere plures viros. Soluta verò legitimo matrimonio per mortem conjugum alterius, secundas & tertias deinde nuptias successivè licitas esse dicit, si impedimentum canonicum aliud ex causa alia non obstat. Ipsa quoque Sancta Romana Ecclesia summum, & plenum primum, & Principatum super universam Ecclesiam Catholicam obtinet, quem se ab ipso Domino in B. Petro Apostolorum Principe, sive vertice, cujus Romanus Pontifex est successor, cum potestatis plenitudine recepisse veraciter & humiliter cognoscit. Et sicut præceteris tenetur fidei veritatem defendere, sic & si quæ de fide subortæ fuerint quæstiones, suo debent iudicio definiri. Ad quam potestatem gravatus quilibet super negotiis ad Ecclesiasticum forum pertinentibus appellare, & in omnibus causis ad examen Ecclesiasticum spectantibus ad ipsius potestatem iudicium recurri, & eidem omnes Ecclesiæ sunt subiectæ. Ipsarum Prælati obedientiam, & reverentiâ sibi dant. Apud hanc autem sic potestatis plenitudo consistit, quod Ecclesiis cæteras ad sollicitudinis partem admittit, quarum multas, & Patriarchales præcipuè, diversis privilegiis eadem Romana Ecclesia honoravit, sua tamen observata prerogativa, tum in generalibus Conciliis, tum in aliquibus aliis semper salva. Suprascripta fidei veritate (prout plena lecta est, & fideliter exposita) veram, sanctam, Catholicam, & orthodoxam fidem cognoscimus, & acceptamus, & ore ac corde confitemur, quod verè tenet, & fideliter docet, & prædicat Sancta Romana Ecclesia: inviolabiliter observare eandem professionem, & in ea omni tempore perseverare, nec ullo unquam tempore ab ea discedere quoquo modo, aut deviare, vel discordare promittimus. Primum quoque ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, sicut in præmissa serie continetur, ad ipsius Sanctæ Ecclesiæ obedientiam spontaneam venientes, confitemur, & recognoscimus, acceptamus, & sponte suscipimus.

Consistentes verò hæc, & approbantes, & acceptantes, & promittentes observare, ut superius dictum est, rogamus magnitudinem vestram, ut Ecclesia nostra dicat sanctum Symbolum, prout dicebat hoc ante schisma, usque in hodiernum diem, & quod permaneamus in ritibus nostris, quibus utebatur ante schisma, qui scilicet ritus non sunt contra suprascriptam fidem, nec contra divina præcepta, nec contra veteris, & novum testamentum, nec contra doctrinam sanctorum generalium Conciliorum, & sanctorum receptorum per sancta Concilia quæ celebrata sunt à spiritali dominatione

Ecclesiæ Romanæ. Hoc igitur non grave est vestræ Sanctitati, nec iniuratum, & nobis tunc difficile propter infinitam multitudinem populi.

Commissimus autem super his præsentibus Nuntiis Imperii nostri, ut dicta per præsentem literas nostras constentur, & affirmant vice Imperii nostri coram magna Sanctitate vestra: Præsentem igitur scriptum de nostra recognitione, susceptione, acceptione, & professione, propria manu nostra Dei gratia Imperiali subscriptione signavimus, & sigillum nostræ potentis imperii appendi fecimus, &c.

Transmissio
Nuntiorum
ad Romanam
Pont. pro præ-
dictorum
confessione
firmanda.

Contra Christianos ad ritum Judæorum transcurrentes, & Judæos conversos rejudicantes, vel Christianos ad eorum ritum trahentes.

II k

Ejusdem argumenti est const. Clem. 4. Turbato corde, 14. hic sup.

GREGORIUS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Fratibus Prædicatorum, & Minorum Ordinum, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis, auctoritate Sedis Apostolicæ deputatis, & in posterum deputandis: Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita A.D. 1273.

§. 1. Turbato corde audivimus, & narramus, quod non solum quidam de Judaicæ cæcitate errore ad lumen fidei Christianæ conversi, ad priorem reverti esse perfidiam dignoscuntur, verumetiam quamplurimi Christiani veritatem Catholicæ fidei abnegantes, se damnabiliter ad ritum Judaicum transulerunt. Quod tanto magis teprobum fore cognoscitur, quanto ex hoc Christi nomen Sanctissimum quadam familiari hostilitate fecerunt blasphematur.

Quidam Christiani ad ritum Judæorum, & Judæi conversi ad illud revertuntur.

§. 2. Cum autem huic pesti damnabili congruis & festinis remediis deceat obviari, Universitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus infra terminos ad inquirendum contra hæreticos auctoritate Sedis Apostolicæ designatos, super præmissis, tam per Christianos, quam etiam per Judæos, inquisita diligenter, & sollicitè veritate, contra eos, quos talia invenietis hæcenus commisisse, ac committere etiam in futurum, tanquam contra hæreticos, contra fautores quoque, receptatores & defensores eorum, procedere studeatis.

Contra eos tanquam hæreticos hic Pont. ab Inquisitoribus prædicti judicari.

§. 3. Judæos autem, qui Christianos utriusque sexus ad eorum ritum execrabilem induxerint, aut inveneritis de cætero inducentes, pœna debita puniatis. Contra dictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compefcendo. Invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

Judæos quos Christianos ad eorum ritum inducentes, pœna debita puniatis. Contra dictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compefcendo.

Datum Lugduni, Kalendis Martii, Pontificatus nostri anno secundo.

Dat. P. A. 2. die 1. Martii.

Innoentius V. Gallus, Provincia Burgundus, Magister
 F. Petrus Tarentasiensis Ordinis Prædicatorum, Epif-
 copus Card. Ostiensis, & Veliternus, S. R. E. Major Pœni-
 tentiarius. Creatus Arretis, 13. Kal. Februarii, anno Do-
 mini 1276. Sedit in Sede Pontificia menses quinque, dies
 duos. Non creavit Cardinales. Obiit Romæ in Patriar-
 chio Lateranensi, anno Domini 1276. 10. Kal. Julii, & se-
 pulchus in Basilica Lateranensi. Vacavit Sedes dies 19.

Joannes XX. dictus XXI. Hispanus, Provincia Lusita-
 nus, Patria Olysiptensis, Juliani filius, M. Joannes Pe-
 trus antea dictus, Episcopus. Cardinalis Fufculanus. Creatus
 Viterbii, Idibus Septembr. anno Domini 1276. Coro-
 natus eodem anno 12. Kalend. Octobris Viterbii in Ca-
 thedrali S. Laurentii. Sedit menses octo, dies octo.
 Obiit Viterbii 13. Kal. Junii, anno 1277. & ibid. in Ca-
 thedrali S. Laurentii sepultus. Vacavit Sedes mēf. 6. dies 6.

HADRIANUS IV. PONT. CLXXXVIII.
 ANNO DOMINI MCCLXXVI.

NICOLAUS TERTIUS PONT. CXC.
 ANNO DOMINI MCCLXXVII.

Hadrianus IV. Provincia Ligur, Patria Genuensis,
 Orthobonus Flifcus antea vocatus, ex Lavaniæ Co-
 mitibus, Diaconus Cardinalis S. Hadriani. Romæ Ponti-
 fex renunciatus in Palatio Lateranensi 4. Idus Julii, an-
 no Domini 1276. Sedit in Petri Cathedra mensum
 unum, dies septem. Non creavit Cardinales. Obiit
 Viterbii 12. Kalend. Septembr. anno Domini 1276. Se-
 pulchus ibidem ad Minorum Ecclesiam S. Francisci. Va-
 cavit Sedes dies 24.

Nicolaus Tertius Ursinus, Romanus, Joannes Urfi-
 nus antea dictus, Diaconus Cardinalis S. Nicolai
 in Carcere Tulliano. Creatus Viterbii 7. Kal. Decembris,
 anno Domini 1277. Coronatus 7. Kal. Januarii, eodem
 anno in Basilica Vaticana. Sedit in Sede Pontificia an-
 nos 2. menses 8. dies 29. Creavit Cardinales 9. Obiit in
 Zuriaro Monte, anno 1280. 11. Kal. Septemb. Corpus
 Romam delatum, in Sacello S. Nicolai ædis Vatic. sepul-
 tum est. Vacavit Sedes menses 6.

De prædicatione verbi Dei, pro conversione Hebræorum.

Hanc prædicationem in Vrbe innovauit Greg. XIII. ut in eius const. 92. Sancta. Et de materia Hebræorum vide in s. inconstit. 3. Pauli IV. Cum nimis, ubi notabo.

NICOLAUS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei: Dilecto filio Priori provinciali Fratrum Predicatorum Ordinis in Lombardia, Salutem & Apostolicam benedictionem.

IN EAM Soteth velut electam plantavit dextera Dei Partis, & omne semen verum seminavit in ipsa, angelica custodia sepivit illam, lapides nocivos abiecit ex ea. Hanc de Aegypto in luto & latere sub iugo Pharaonis oppressam, in lignis & prodigijs transferens, duxit in terram promissionis adduxit. Vineam enim Domini exercituum domus Israël est, viri Iuda delectabile germen ejus. Hanc sic mirè translata, quasi adhuc rudem campum vomere legali profcindens, prophetali doctrina sulcavit, ut & ipsam ad maturam frugem, id est ad regenerationis gratiam præpararet.

§. 1. Sed, proh dolor! peccatorum spinis obstita, nullum imbrem gratiæ spiritualis excipiens, quæ sperabatur ut uvas educeret, labruscas eduxit: unde sperabatur iudicium, processit iniquitas: unde iustitia, inde clamor. Hæc est vinea in qua fici arbor, scilicet synagoga Iudæorum plantata, Evangelica veritate describitur, cuius plantator CHRISTUS cætus Apostolicus cultor existit. Hæc triplici tempore, quasi tribus annis, ut fructum produceret expectata, infructuosa reperta, cultori succidenda prædicitur. Nam nec tempore circumcissionis ad perfectum deducta est, quia circumcissionem animæ non quærebat: nec sanctificata per legem, quia per eam tantum carnalia sequebatur: nec tandem iustificata per Evangelii gratiam, quia gratiam recipere noluit, quin potius latorem gratiæ iustum in iustè peremit, & quodammodo indurationem Pharaonis excedens, omne cutantis & curæ refutavit antidotum, adeo ut nec verbis, nec signis, nec sacramentis, quinimò nec ipsius Christi, & Dei corporali præsentia molliretur. Multifarie enim multisque modis olim Deus loquens antiquis ipsius synagoga patribus in Prophetis, novissimè in fine temporum locutus est ipsis & nobis in Filio, quem constituit hæredem uniuersorum, per quem fecit & sæcula, sed omnem escam abominata est anima ejus: & idcirco iusto Dei iudicio reprobata, exterminavit eam aper de sylva, & singularis ferus depaltus est eam. Ablata est sepes ejus, prostrata maceries, & in direptionem posita ut deserta, nec inventus est in terris amplius locus eius. Verum quia miserationes Dei super omnia sua opera prædicantur, qui omnes salvos fieri, & neminem vult perire, qui seipsum pro nobis & ipsis hostiam salutis exhibuit Deo Patri, qui exaltatus à terra, expansis in cruce manibus, ad se cuncta trahere Evangelica voce prædixit.

§. 2. Nos, licet immeriti, vicem ejus tenentes in terris, qui etiam Judaicam perfidiam à sua misericordia non repellit, libenter pro illius populi obsecratione labores appetimus, ut affectum nostrum divina prosequente clementia, cognita veritatis luce, quæ CHRISTUS est, à suis tenebris eruantur. Porrò quia Iudæorum ipsorum quasi per uniuersum Mundum, divino iudicio prævisa dispersio, ipsos ad recipiendum sacramenta fidei, ac doctrinam commodè in unum convenire non patitur, necessitate nos voluntarios urgente compellimur, per diversas Mundi partes diversos seminarios eligere, per quos semen verbi Dei, prout possibile est, spargamus in singulos, quorum salutem uniuersaliter, & singulariter affectamus. Ad te igitur inter alios sub spe divinæ gratiæ mentis nostræ oculos convertentes, cum tui Ordinis claritate reliceas, & credaris ubilibet per opera uti-

Bullar. Mag. Tom. I.

lia & exempla laudabilia fructuosus, & ex data tibi diuinitus gratia scire te confidamus, & posse, fructus uberes in domo Domini germinare, discretionis tuae per Apostolica scripta mandamus, quatenus confidens in illo, cui proprium est spirituales gratias elargiri, tales umbrarum tenebris obsecatos, in commissa tibi provincia, per te ad alios fratres tui Ordinis, quos ad hoc honestate morum, experta scientia, probatis virtutibus, circumspicione prævida, & experientia comprobata idoneos esse cognoveris, & quorum industria atque doctrina diuinitus donis à Domino fecundata intrepidè pro Catholica fide reluceat, & sui claritate non titubet, sed tenebrosas mentes radiorum repercussione clarificet, & obstinatas cervices reprimat perverforum, Iudæos eisdem in terris & locis, in quibus habitant, generaliter & singulariter convocando, semel & pluries, ac toties repetitis instantiis, quoties proficere posse putaveris, prout melius fieri poterit, prædicationibus, salutaribus monitis, & discretis inductionibus, Evangelicis doctrinis informans, ipsos studeas juxta datam tibi à Domino gratiam, fugatis tenebrarum nubibus, ad viam reducere claritatis, ut renati fonte baptisimatis, reluceant in lumine vultus CHRISTI, & inde Chorus angelicus delectetur. Tu quoque ac alii, quos ad prosecutionem tanti negotii duxeris eligendos, perennis boni præmium, nostramque benedictionem & gratiam, vobis de bono in melius vendicetis.

§. 3. Et ut affectum, quem ad salutem status ipsorum gerit mater Ecclesia, percipiant per effectum, tu illos ex eis, quos ad susceptionem sacri baptismatis gratia divina perduxerit, Prælati ac Dominis locorum, in quibus tales habitare contigerit, ex parte nostra affectuosiè recommendes, ut Deo gratias in recuperata ove deperditi, & filio prodigoredeunti, vitulum exultationis & gaudii exhibentes, eos charitatiè foveant, favoribus muniant, benignè pertractent, nec ipsos in personis, aut rebus per Iudæos, vel alios indebite molestari permittant, quin potius in omnibus favorabiliter ipsis assistant auxiliis opportunis.

Conuersi Prælati & alii commendantur, ut humanissime tractentur.

§. 4. Sed si forte (quod absit) aliqui ex ipsis in eorum obliuata perfidia perdurantes, & velut aspis surdas suas aures incredulas obturantes, ne tui & illorum, quos ad hæc salutis opera deputabis, vocem audiant, ut de tenebris ad lucem exeant, incantantium sapienter tuas, & per te ad hæc deputandorum fratrum salutares conuocationes aspernantes refugerent, de istis (si tales inuenieris) qui sunt, in quibus locis, & sub quorum dominio commoretur, nobis rescribere non omittas, ut circa pertinaces hujusmodi, de salutari eorum remedio, sicut expedire videbimus, cogitemus. Ut autem de præmissis auidis nostris conceptibus juxta nostra desideria satisfiat frequenter nobis intimare studeas, qualiter commissum tibi negotium prosperetur, & qualem fructum seminata repromittant.

Conuersi nolentes Pa-pa nuntientur.

Dat. Viterbii, 2. Nonas Aug. Pont. nostri anno 1.

D. P. An. 1. die 4. Aug.

Excommunicationis, & aliarum pœnarum promulgatio in Catharos, Patrenos, aliosque hæreticos, ipsorumque filios, complices & fautores.

II.

Alias pœnas contra eosdem sancitas, vide in s. in Paul. IV. Const. 19. Cum ex, & in alijs Bullis in die Cœna Domini à Romanis Pont. editis solitis, quarum aliquas in hoc opere posui, quas tibi indicauero in Paul. V. Const. 63. Pastoralis. Unde intelligas, aliqua pro temporum condicione à Pontificibus immutata.

Ultimum exemplar Bullæ in die Cœna Domini vide in S. D. N. Vr. VIII. const. 62. Pastoralis, inf. tom. 4.

NICOLAUS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei: Vniuersis Christi fidelibus Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita An. D. 1280.

Noterit uniuersitas vestra, quod nos excommunicamus & anathematizamus uniuersos hæreticos, Catharos,

Excommunicatio hæreticorum.

ros, Patrenos, Pauperes de Lugduno, Passaginos, Josephinos, Arnaldistas, Spononistas, & alios quibuscumque nominibus censeantur, facies quidem habentes diversas, sed caudas ad invicem colligatas, quia de vanitate conveniunt in idipsum.

Ipsorum & aliorum facina.

§. 1. Damnati vero per Ecclesiam seculari iudicio relinquantur, animadversione debita puniendi. Clericis prius a suis ordinibus degradatis.

§. 2. Si qui autem de predictis, postquam fuerint deprehensi, redire voluerint ad agendum condignam poenitentiam, in perpetuo carcere detendantur.

§. 3. Credentes autem eorum erroribus, similiter hereticos iudicamus.

§. 4. Item receptatores, defensores, & fautores hereticorum excommunicationis sententia decernimus subjacere. Statuentes, ut si postquam quilibet talium fuerit excommunicatione notatus, satisfacere contempserit infra annum, ex tunc ipso jure sit factus infamis.

§. 5. Nec ad publica officia seu consilia, nec ad eligendos alios ad hujusmodi.

§. 6. Nec ad testimonium admittatur.

§. 7. Sit etiam intestabilis, nec testamenti habeat facultatem.

§. 8. Nec ad hereditatis successionem accedat.

§. 9. Nullus praeterea ipsi super quocumque negotio, sed ipse aliis respondere cogatur.

§. 10. Quod si forte iudex extiterit, ejus sententia nullam obtineat firmitatem: nec causa aliqua ad ejus audientiam perferantur.

§. 11. Si fuerit advocatus, ejus patrocinium nullatenus admittatur.

§. 12. Si tabellio, instrumenta confecta per ipsum nullius penitus sint momenti, sed cum auctore danato damnentur, & in similibus idem praecipimus observari.

§. 13. Si vero Clericus fuerit, ab omni officio & beneficio deponatur.

§. 14. Si qui autem tales postquam ab Ecclesia fuerint denotati, evitare contempserint, excommunicationis sententia percellantur, alias animadversione debita puniendi.

§. 15. Qui autem inventi fuerint sola suspitione notabiles, nisi juxta considerationem suspitionis, qualitateque personae, propriam innocentiam congrua purgatione monstraverint, anathematis gladio feriuntur, & usque ad satisfactionem condignam ab omnibus evitentur: ita quod si per annum in excommunicatione persisterint, tunc velut heretici condemnentur.

§. 16. Item proclamationes aut appellationes hujusmodi personarum minime audiantur.

§. 17. Item Iudices, Advocati, & Notarii, nulli eorum officium suum impendant, alioquin eodem officio perpetuo sint privati.

§. 18. Item Clerici non exhibeant hujusmodi pestilentibus Ecclesiastica sacramenta, nec elemosinas, aut oblationes eorum recipiant: similiter hospitalarii, aut Templarii, aut quilibet regulares, alioquin suo priventur officio, ad quod nunquam restituantur absque indulto Sedis Apostolicae speciali. Item quicumque tales praesumpserint Ecclesiastica tradere sepulturae, usque ad satisfactionem idoneam, excommunicationis sententiae se noverint subjacere, nec absolutionis beneficium mereantur; nisi propriis manibus publice extument, & projiciant hujusmodi corpora damnatorum, & locus ille perpetuo careat sepultura.

§. 19. Item firmiter inhibemus, ne cuiquam laicae personae liceat publice vel privatim de fide Catholica disputare: qui vero contra fecerit, excommunicationis laqueo innodetur.

§. 20. Item si quis hereticos sciverit, vel aliquos oeculta conventicula celebrantes, seu a communi conversatione fidelium vita & moribus dissidentes, eos studeat indicare confessori suo, vel alii per quem credat ad Praelati sui, & Inquisitorum haereticae pravitatis notitiam pervenire, alioquin excommunicationis sententia percellatur.

§. 21. Haeretici autem & receptatores, defensores, & fautores eorum, ipsorumque filii usque ad secundam generationem, ad nullum ecclesiasticum beneficium seu officium admittantur, quod si secus actum fuerit, decernimus irritum & inane. Nos enim praedictos ex nunc privamus beneficiis acquisitis, volentes ut tales & habitis perpetuo careant, & ad alia similia nequaquam in posterum admittantur. Illorum autem filiorum emancipationem nullius esse momenti volumus, quorum parentes post emancipationem hujusmodi, ad invium superstitionis haereticae a via declinasse confiterentur veritatis.

nerationem, ad nullum ecclesiasticum beneficium seu officium admittantur, quod si secus actum fuerit, decernimus irritum & inane. Nos enim praedictos ex nunc privamus beneficiis acquisitis, volentes ut tales & habitis perpetuo careant, & ad alia similia nequaquam in posterum admittantur. Illorum autem filiorum emancipationem nullius esse momenti volumus, quorum parentes post emancipationem hujusmodi, ad invium superstitionis haereticae a via declinasse confiterentur veritatis.

Dat. apud Vrbein Veterem 5. Non. Martii, Pont. nostri Anno 3.

MARTINUS II. DICTUS IV. PONT. CXCI. ANNO DOMINI 1285.

Martinus II, dictus IV, ex oppido Brixi, Campanus, Gallus Senonen. diocesis, Simon antea dictus, Presbyter Cardinalis S. Caeciliae. Creatus Viterbii, Anno Domini 1281. 8. Kal. Mar. Coronatus apud Vrbein Veterem, 10. Kal. Aprilis eodem anno. Sedit in Romana Sede annos 4. menses 1. dies 7. Creavit Cardinales septem. Obiit Perusii 4. Kal. Aprilis, anno 1285. in Cathedrali S. Laurentii Ecclesia sepultus. Vacavit Sedes dies 4.

Damnatio & excommunicatio Michaelis Palologi Graecorum Imperatoris, ab Ecclesia Romana dissidentis.

Dudum quoque hic idem Imperator dissidens, sed tempore Concilii Lugdunensis ad obedientiam Greg. X. redierat, ut sup. in illius const. 2. Exultans.

Ecclesia etiam Graeca & Latina dissidentens, concordata fuit tempore Eug. IV. in Concilio Florentino, ut in dicti Eug. const. 17. Latentibus.

MARTINVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad certitudinem praesentium, & memoriam futurorum.

CHARLES Palologum, qui Graecorum Imperator nominatur, tanquam eorundem Graecorum antiquorum schismaticorum, & in antiquo schismate constitutorum, & per hoc haeticorum, nec non & haereticorum, ac schismatis antiqui fautorem, de fratrum nostrorum consilio denuntiamus praesente fidelium multitudine copiosa excommunicationis sententiam latam a canone

§. 1. Haeretici autem & receptatores, defensores, & fautores eorum, ipsorumque filii usque ad secundam generationem, ad nullum ecclesiasticum beneficium seu officium admittantur, quod si secus actum fuerit, decernimus irritum & inane. Nos enim praedictos ex nunc privamus beneficiis acquisitis, volentes ut tales & habitis perpetuo careant, & ad alia similia nequaquam in posterum admittantur. Illorum autem filiorum emancipationem nullius esse momenti volumus, quorum parentes post emancipationem hujusmodi, ad invium superstitionis haereticae a via declinasse confiterentur veritatis.

canone incurrisse, ac ipsius fore sententia vinculo in nodatum.

§. 2. Ceterum universis, & singulis Regibus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, & ceteris omnibus, cuiuscumque sint preeminentie, conditionis aut status, necnon universitatibus civitatum, castrorum, & aliorum locorum, districtius inhihemus, ne cum eodem Michaele Palaeologo in huiusmodi excommunicatione manente, societatem vel confederationem aliquam contrahere, sub quovis ingenio, vel machinatione presumant, vel etiam ei alias in his pro quibus excommunicatus est denunciatus a nobis, prestare consilium, vel favorem, publicum vel occultum.

§. 3. Et si secus presumpsum fuerit, omnes singulares personas contrarium facientes, non obstante qualibet indulgentia, sub quacumque forma verborum, vel expressione ipsis ab Apostolica Sede concessa, vel in posterum concedenda, quam quoad hoc viribus volumus omnino carere, sententiam excommunicationis, quam ex nunc in ipsos ferimus, volumus incurrite ipso facto. Terras autem ipsorum, necnon universitates predictas, que secus attentare presumpserint, prout expedire viderimus, Ecclesiastico subijcere curabimus interdicto, ad privationem omnium bonorum, que a quibuslibet tenentur in Ecclesiis, & ad poenas alias spirituales & temporales, prout utile putabimus processuri, & nihilominus societates, confederationum ipsas, etiam si poenarum & juramenti adjectione, vel quacumque fuerint alia firmitate vallata, decernimus irritas, & inanes.

§. 4. Ut autem huiusmodi noster processus ad communem omnium notitiam deducatur, chartas sive membranas processum continentes eundem, in majoris Vrbe vana Ecclesie appendi, vel affigi olliis, seu superliminariis faciemus, que processum ipsum quasi sonoro preconiio, & patulo indicio publicabunt, ita quod idem Palaeologus, & alii contra quos processus ipse contigit, nullam possint postmodum excusationem pretendere quod ad eos talis processus non pervenerit, vel quod ignoraverint eundem, cum non sit verisimile remanere quoad ipsos incognitum vel occultum, quod tam patenter omnibus publicatur.

Actum apud Urbem Veterem, in platea dicta majoris Ecclesie, in festo Dedicacionis Basilice Principis Apostoli. Pont. nostri Anno primo.

HONORIUS QUARTUS PONT. CXCLII. ANNO DOMINI MCCLXXXV.

Honorius Quartus Romanus, Jacobus Sabellus antea dictus, Patre Luca, Diaconus Cardinalis Sancte Marie in Cosmedin, alias Schola Græca. Creatus Bullar. Mag. Tom. I.

Perusii 4. Non. Aprilis Anno Domini 1285. Coronatus Romæ die 2. Kal. Maii eodem anno. Sedit annos duos, dies duos. Creavit Cardinalem unum. Obiit Romæ anno 1287. 3. Nonas Aprilis. & ad S. Petrum sepultus est, postea ad Ecclesiam S. Mariae in Ara Cæli translatus, & in Sacello majorum suorum conditus. Vacavit sedes menses 10. dies 10.

Damnatio sectæ, sub nomine Ordinis Apostolorum, nulla habita Sedis Apostolicæ licentia, temerè introductæ.

Consimiles literas edidit Nicol. IV. Pont. sui anno 3. Sed his antiquioribus de more contentus, eas prætermisit.

HONORIVSEPISCOPVS, Seruus Servorum Dei: Venerabilibus Patribus, universis patribus Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis Cathedralium Ecclesiarum electis, & Vicariis earundem, ad quos litera ista pervenerint, Salutem & Apostolicam benedictionem.

L I M fecit. recor. Papa Gregorius X. prædecessor noster, in Concilio Lugdunensi omnes religiones & Ordines Mendicantium, ad inventos post generale Lateranense Concilium, qui nullam confirmationem Sedis Apostolicæ meruerunt, perpetuæ prohibitioni subiecit: & quatenus processerant, revocavit.

Gregorius X. vestit novam instituit religionem in c. l. de Relig. dom. in 6.

§. 1. Verum sicut ad nostri Apostolatus auditum, facta querula deferente pervenit, quidam qui post generale, & ante Lugdunense prædicta Concilia, sub nomine Ordinis Apostolorum, habitum novæ religionis assumpserunt, quanquam nullam aliquando confirmationem Sedis Apostolicæ meruissent, prohibitionis ac revocationis prædictæ temerarii presumptores, eundem habitum, seu ei consimilem sub eodem nomine usque hodie deferentes, quamplures etiam alii, assumpto post dictum Lugdunense Concilium, huiusmodi habitu, per diversas Mundi partes mendicando discurrere non verentur, facientes ea que non condecant, in animarum suarum periculum, & grave scandalum plurimorum: præsertim cum nonnulli, pravitate hæreticæ vitio laborantes, sub huiusmodi habitu sint inventi.

Quidam tam men religionem sub nomine Ordinis Apostolorum induxerunt multa mala parantes.

§. 2. Nos igitur volentes talium prævaricatorum insolentem audaciam refrænari, prædictam, non tam religionem, quam perniciosam sectam penitus aboleri, ne forte fidelium simplices falsa sanctitatis eorum imagine seducantur, universitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus quoscumque de prædictis in vestris civitatibus & diocesis invenire contigerit, eos ad deponendum huiusmodi habitum, monitione præmissa, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compellatis, monentes eosdem, ut si religiosam vitam ducere cupiunt, ad aliquam se transferant de Religionibus approbatis. Quod si aliqui eorum censuram prædictam contempserint, vos contra ipsos ad poenam carceris, seu aliam, prout expedire videbitis, procedatis, invocato adversus eos, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Hic ergo Poenam dñat.

§. 3. Ceterum ut prædicti eo facilius à sua insolentia compescantur, quo magis à CHRISTI fidelibus abjici se viderint & contemni: Volumus nihilominus, quod huiusmodi processum nostrum, in vestrarum civitatum & diocesium terminis, iteratis vicibus publicantes, ac facientes per aliquos publicari, eosdem populos auctoritate nostra moneatis, & inducatis attente, ne aliquem de prædictis præfatum habitum deferentibus, recipere præsumant in hospitio, vel eis aliquas elemosynas largiantur, nec ad deferendum habitum, seu ei consimilem, impendant consilium, auxilium, vel favorem.

Subventio nemque prohibet.

Dat. Romæ apud S. Sabinam, 5. Id. Martii, Pont. nostri Anno 1. sub anno Dominicæ incarnationis 1285.

Dat. P. A. S. die 1. Martii.

Quod

II. Quod filii & nepotes ejus qui de hæresi inquisitus & absolutus fuit, ad officia & beneficia admitti possint.

Concordas Const. 12. Alex. IV. Quod super, §. 12.

Edita An. D. 1286. HONORIVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilecto filio Fratri Galgano de Eugubio, Ordinis Fratrum Minorum Inquisitori hæretice pravitatis in Ducatu Spoletano, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Romani Pts. frequenter Inquisitoribus commissunt hæresicos & saniores eorumque filios & nepotes beneficiis & officiis privari. & Alex. IV. declaravit id intelligi de filiis & nepotibus non coarctatum. in eius bulla est. in rub.

Exhibita nobis dilecti filii Archionis militis nati quondam Philippi dicti Palmerii militis Spoletani petitio continebat, quod olim significantibus fel. rec. Alexandro Papæ prædecessori nostro Inquisitoribus pravitatis hæreticæ per Italiam deputatis, quod frequenter à Sede Apostolica committebatur eisdem, ut tam hæreticos, credentes, fautores, & receptatores hæreticorum, quam ipsorum filios & nepotes privandi dignitatibus, personatibus, & officiis publicis, & beneficiis ecclesiasticis, de diocæsanorum, vel eis absentibus vicariorum suorum consilio haberet liberam potestatem: & qualiter hoc deberet intelligi postulantis declarari, præfatus prædecessor eisdem Inquisitoribus per suas duxit literas respondendum, quod de filiis & nepotibus illorum hæreticorum, credentium, & aliorum hujusmodi, qui modo tales esse probantur, intelligendum esse videbatur, non autem illorum quos emendatos esse constaret, ac pro culpa hujusmodi ad mandatum Ecclesiæ penitentiam recepisse, quam ipsi vel jam perfecerant, vel humiliter prosecutioni ejus instarent, vel parati fuerant dum viverent, ad recipiendum eandem.

Quidam Philippus inquisitoribus commissum fuit, & tamen Communitas Spoletana nolens admittere ad officia Archionum eius filium, neque ipsius natos.

§. 2. Verum licet Inquisitor pravitatis hujusmodi, tunc in partibus illis per Sedem Apostolicam deputatus memoratum Philippum, qui sibi confessus extitit, quod cuidam hæretico reverentiam fecerat, quædam contra fidem proferendo Catholicam, privaverit bonis suis, ac idem Philippus injunctam sibi propter hoc ab eodẽ Inquisitore penitentiam perfererit reverenter, ac tandem sicut verè Catholicus, receptis ecclesiasticis sacramentis viam fuerit universæ carnis ingressus, & ab Inquisitore præfato etiam absolutus, tamen Potestas, Consilium & Commune Spoletanum dictum Archionum ejusque filios occasione præmissorum, ad officia civitatis Spoletanæ pro sua reculant admittere voluntate. Quare prælibatus Archionus nobis humiliter supplicavit, ut nos misericorditer attendentes, quod idem Philippus, sicut præmittitur, tanquam verè Catholicus & fidelis Ecclesiæ Romanæ decessit, eundem Archionum & filios ejus discernimus, juxta præmissum ejusdem prædecessoris responsum in aliquo puniri occasione hujusmodi non debere: sed eos ad omnia secularia officia, & beneficia ecclesiastica, & dignitates, ac ad omnes ordines, impedimento hujusmodi non obstant, potius admittendos.

Hic tamen Pont. jubet eos admitti, confiso esse fideles.

§. 3. Quia igitur de facto hujusmodi & ejus circumstantiis habere poteris notitiam pleniorẽ, Nos gerentes de circumspectione tua fiduciam in Domino specialem, præsentium tibi auctoritate committimus & mandamus, ut si diligenti inquisitione præmissa prædicta inveneris veritate fulciri, & tibi etiam constiterit, quod præfati Archionus & filii non sint de hæretica pravitatis suspecti & in fidelitate ac devotione Ecclesiæ supradictæ persistant (super quibus omnibus tuam intendimus conscientiam onerare) auctoritate nostra denunties, & declares, quod propter præmissa, vel eorum occasione nihil eis possit objici, vel opponi, quin ad omnia secularia officia, & beneficia ecclesiastica, etiam dignitates existant, illis non obstantibus assumi liberè valeant: & hi qui liberati esse noscuntur, ad omnes ordines promoveri, prout secundum Deum, & honorem Catholicæ fidei videris expedire. Quicquid autem super his inveneris, & duxeris faciendum, nobis per tuas patentes literas hanc seriem continentes fideliter studeas intimare.

D. F. A. 1. die 27. Novemb. 1286.

Dat. Romæ, apud S. Sabinam, 5. Kalendas Decembris, Pontificatus nostri Anno secundo.

Nicolaus IV. Afulanus, humili genere in Picentibus ortus, Fr. Hieronymus Afulanus antea dictus, Episcopus Prænestinus. Creatus 8. Kal. Martii, Anno domini 1288. Coronatus 6. Kal. Martii, eodem anno. Sedit annos 4. mensem unum, dies quatuordecim. Creavit Cardinales 8. Obiit Romæ pridie Nonas Aprilis 1292. & in Ecclesia S. Mariæ Majoris sepultus. Vacavit Romana Sedes annos duos, menses tres dies duos.

Quod Christiani ad Iudzorum ritum transeuntes, ipsique Iudæi ad Christianam fidem conversi, ad illum redeuntes, ab Inquisitoribus uti hæretici, eorumque auxiliares puniantur: Iudæi verò Christianos ad eorum ritum trahentes pœna debita compescantur.

Eiusdem argumenti constitutiones ediderunt Clemens IV. Const. 13. & Const. 14. Greg. X. hic sup. Const. 3. Turbato, quas declaravit Bonifac. VIII. in cap. Contra, de hæres. in 6. Prout aliam similem legem statuit contra hujusmodi Christianos, & Saracenos Gregorius X. in eius const. 2. Admodum.

NICOLAUS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Fratribus Predicatorum, & Minorum Ordinum, Inquisitoribus hæretice pravitatis, auctoritate Sedis Apostolicæ deputatis, & in posterum deputandis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita 1288.

URBATO corde audivimus, & narramus, quod non solum quidam de Judaicæ cæcitate errore ad lumen fidei Christianæ conversi, ad priorem reversi esse perfidiam dignoscuntur; verum etiam quamplurimi Christiani, veritatem Catholicæ fidei abnegantes, se damnabiliter ad ritum Iudaicum transtulerunt, quod tanto magis reprobum fore cognoscitur, quanto ex hoc CHRISTI nomen sanctissimum, quadam familiari hostilitate securius blasphematur.

Causa constituta.

§. 1. Cum autem huic pesti damnabili, congruis & feclitinis deceat, remediis obviare, universitati vestræ per Apostolica

Sanctis Christi.

NICOLAVS QVARTVS.

Apostolica scripta mandamus, quatenus infra terminos vobis ad inquirendum contra haereticos auctoritate...

De forma recipiendi volentes intrare Ordinem. Cap. I I.

Cum autem Fratritatem huiusmodi quis intrare voluerit, Ministri ad receptionem talium deputati...

Receptione ad probationem & professionem, ac stabilitate in Ordine.

§. 2. Judaeis autem, qui Christianos utriusque sexus ad eorum ritum execrabilem induxerint...

D. N. Romae * Nonis Septemb. Pontificatus nostri anno primo.

II. Approbatio Tertiae Regulae Fratrum & Sororum Tertii Ordinis a B. Francisco instituta...

Quoad istos Tertiarios, nonnullas vidi Pontificias constitutiones quas praetermissi, quia ea ascenditur...

Huic Regulae addixerunt se etiam alii, qui regularem vitam ducebant, ideo eam pro his Regularibus reformavit...

De forma habitus, & qualitate indumentorum. Cap. III.

Fratres insuper ipsius fraternitatis, de humili panno in pretio, & colore, non prorsus albo vel nigro...

Habitu & indumentis Fratrum & Sororum.

NICOLAVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Fratribus, & Aile...

Supra montem Catholicae fidei, quam populis gentium, qui ambulabant in tenebris, discipulorum Christi...

Quod non vadant ad inhonesta convivia, & Spectacula, & quod histrionibus non donent. Cap. IV.

Sit eis ad honesta convivia, vel Spectacula, sive curias, seu choreas, accessus penitus interdictus.

Spectaculis & conviviis vitandis.

De modo examinandi volentes intrare Ordinem. Cap. I.

Nos igitur Ordinem ipsum opportunis favoribus prosequentes, ad ejus augmentum benignius intendentes...

De abstinentia, & jejunio. Cap. V.

Ab esu carnum secunda, quarta, & sexta feria, dieque Sabbati abstineant universi, nisi aliud infirmitatis, vel debilitatis instantia suaderet.

Jejunio.

& infirmis. ¶ Sit sanis cibus moderatus, & potus, cum textus Evangelicus habeat, Attendite ne corda vestra crapula & ebrietate graventur. Prandium autem, vel cœna, nisi præmissa semel dominica oratione, non sumatur, post sumptionem cuiuslibet cum Deo gratias, iteranda, quod si omitti contigerit, dicatur tribus vicibus, Pater noster. Qualibet verò sexta feria totius anni jejunium celebretur, nisi forte infirmitatis vel alia causa legitima excusetur, nisi Festum Natalis Domini feria ipsa occurreret observandum. Sed à festo omnium Sanctorum usque ad Pascha, quarta, & sexta feria jejunabunt. Alia quæ ab Ecclesia sunt statuta, vel Ordinariis ex causa communiter indicta, jejunia nihilominus servaturi. In Quadragesima verò B. Martini, usque ad diem Nativitatis Domini, & à Dominica Quinquagesimæ usque ad Pascha, diebus singulis (exceptis Dominicis) jejunare procurent, nisi aliud fortasse infirmitas, vel necessitas alia suaderet. Sorores gravidæ usque ad suæ purificationis diem ab exercitatione qualibet corporali (orationibus duntaxat exceptis) poterunt, si voluerint, abstinere. ¶ Laborantes autem (propter fatigationis afficientis instantiam) à Dominicæ Resurrectionis festo usque ad festivitatem B. Francisci prædicti, ter in die qua exercitio laboris incumbunt, licitè sumere cibum possunt. Cum verò illos contigerit aliorum imminere laboribus, de cunctis appositis, die quolibet sumere licebit eisdem, nisi sexta feria, vel dies sit alia, in qua generaliter ab Ecclesia jejunium noscitur institutum.

Quoties debeat confiteri per annum, & sumere Corpus Christi. Cap. VI.

Confessione
& communione.

Singuli autem Fratrum, & Sororum ipsarum, ter in anno, videlicet in Natali Domini, in Resurrectione ipsius, & Pentecostes festivitibus peccata propria confiteri, & Eucharistiam devote suscipere non postponant, reconciliando se proximis, & restituendo etiam aliena.

Quod non ferant arma impugnationis. Cap. VII.

Armarum delatione.

Impugnationis arma secum Fratres non deferant, nisi pro defensione Romanæ Ecclesiæ, Christianæ Fidei, vel etiam terræ ipsorum, aut de ipsorum licentia Ministrorum.

De dicendis horis Canonicis. Cap. VIII.

Horarum recitatione, & aliis orationibus.

Dicant universi quotidie septem horas Canonicas, videlicet, Matutinum, Primam, Tertiam, Sextam, Nonam, Vesperas, & Completorium. Clerici, videlicet scientes psalterium, pro Prima, Deus in nomine tuo, Beati immaculati, usque ad Legem pone, ac alios Horarum Psalmos, juxta Clericorum ordinem, cum Gloria Patri, dicant. ¶ Cum verò ad Ecclesiam non accedent, pro Matutino Psalmos dicere studeant, quos dicunt Clerici, vel Ecclesia Cathedralis, vel saltem ut illiterati alii, pro Matutino duodecim, & pro alia qualibet hora septem vicibus Pater noster, cum Gloria Patri, dicere non omitant. In quibus, videlicet Primæ ac Completorii horis, minus symbolum, & Miserere mei Deus, adjiciant qui noverunt. Sed si Horis non dixerint constitutis, dicant tribus vicibus Pater noster. ¶ Infirmi autem Horas hujusmodi non teneantur dicere, nisi velint. ¶ In Quadragesima verò S. Martini, & etiam in majoribus Ecclesiis, in quarum parochiis habitant, matutinalibus Horis personaliter adire procurent, nisi causa rationabili excusetur.

Quod omnes qui de iure possunt, faciant testamentum. Cap. IX.

Testamentis.

Omnes præterea, quibus de jure facultas assuevit, condant, seu faciant testamentum, & de bonis suis infra tres menses post eorum ingressum immediatè sequentes, ordinent & disponant, ne quinquam illorum contingat decedere intestatum.

De pace reformanda inter Fratres, & alios extraneos. Cap. X.

De pace verò inter Fratres & Sorores, aut etiam exteros in discordia positos facienda, sicut Ministris videbitur ita fiat, adhibito (si facultas affuerit) Episcopi Diocesani consilio in hac parte.

Quando molestantur contra ius, aut eorum privilegia. Cap. XI.

Si verò Fratres, vel Sorores contra jus, vel eorum privilegia per Potestates, seu Rectores locorum, ubi domicilium obtinent, vexationibus impetantur, Ministri loci ad Episcopos, & alios locorum Ordinarios studeant habere recursum, juxta consilium & ordinationem ipsorum in talibus processuri.

Quod caveant, in quantum possunt, à iuramentis solemnibus. Cap. XII.

A iuramentis autem solemnibus omnes abstineant, nisi necessitate cogente in casibus per indulgentiâ Apostolicæ Sedis exceptis, videlicet pro pace, fide, calumnia, & testimonio perhibendo, ac etiam in contractu emptionis, venditionis, & donationis, ubi videbitur expedire. ¶ In communi quoque loquela vitent, prout poterunt, iuramenta. ¶ Et qui die aliqua, minus cautè juraverint lapsu linguæ (prout contingere in multiloquio convenit) die ipso in sero, cum debet recogitare quid fecerit, dicat tribus vicibus orationem Dominicam, propter incautè facta hujusmodi iuramenta. Memor autem sit quilibet, ut ad divina obsequia familiam propriam exhortetur.

De audienda Missa & Congregatione faciendâ. Cap. XIII.

Universi sani Fratres & Sorores cujuscumque Civitatis, aut loci, diebus singulis (si commodè poterunt) Missæ officium audiant, Et mense quolibet ad Ecclesiam, sive loca, ad quam, vel ad quæ Ministri curaverint intimare, conveniant, Missarum solemnia inibi audituri. ¶ Unusquisque autem usualis monetæ denarij Missario tribuat, qui pecuniam hujusmodi colligat, & eam de consilio Ministrorum inter Fratres, & Sorores paupertate gravatos, & præcipuè infirmos, ac eos, qui funeri carere dignoscuntur exequiis, & deinde inter pauperes alios dividant congruenter. ¶ Offerant insuper de ipsa pecunia, Ecclesiæ memoratæ. Tuncque (si commodè poterunt) viri religiosum, & in verbo Dei competenter instructum habere procurent, qui eos ad poenitentiam, & misericordiæ opera exercenda hortetur solite, moneat, & inducat. ¶ Studeat quilibet, dum Missæ celebratur officium, & prædicationis verbum proponitur, servare silentium: orationi, & officio sit intentus, nisi cum communis utilitas fraternitatis impediatur.

De fratribus infirmis, & defunctis. Cap. XIV.

Cum autem quemquam ex fratribus infirmari contigerit, Ministri, per se vel per alium, seu alios (si hoc eis infirmus fecerit intimari) semel in hebdomada visitare teneantur ægrotum, ipsum sollicitè ad recipiendum poenitentiam (prout melius, & efficacius expedire putaverint) inducentes, necessaria illi de bonis communibus ministrando. ¶ Et si præfatus infirmus de præsentis lucè migraverit, Fratribus & Sororibus tunc in Civitate, vel loco, ubi eum contigerit mori, præsentibus nuntietur, ut defuncti exequiis procurent personaliter interesse. A quibus donec Missarum fuerint celebrata solemnia, & corpus tumulo conditum, non recedant. ¶ Hoc quoque circa Sorores infirmas, & decedentes volumus observari. ¶ Præterea intra octo dies post ipsius sepulchrum immediate sequentes, quilibet Fratrum & Sororum ipsarum dicat pro anima ejus, Sacerdos videlicet, Missam unam; sciens Psalterium 90. Psalmos, & illiterati eorundem

totidem Pater noster, & in fine cuiuslibet Requiem æternam; adjiciant. Et post hæc, infra annum, pro Fratrum & Sororum, tam vivorum, quam defunctorum salute, tres Missas faciant celebrari. Qui verò psalterium sciverint, illud dicant, & cæteri orationem Dominicam centies dicere non omittant, Requiem æternam in fine cuiuslibet addituri.

De Ministris. Cap. XV.

Ministeria quoque, ac alia officia, quæ præsentis formulæ series exprimit, imposita sibi quisque devotè suscipiat, curetque fideliter exercere. Officium autem cuiuslibet certi temporis spatio limitetur. Nullus Minister instituetur ad vitam; sed ejus ministerium certum tempus comprehendat.

De visitatione, & correctione delinquentium. Cap. XVI.

Ad hæc, Ministri, & Fratres, ac Sorores Civitatis, & loci cuiuslibet, ad visitationem communem in aliquo loco Religioso, vel Ecclesia, ubi locum hujusmodi contigerit deesse, conveniant, & Visitatorem habeant Sacerdotem, qui alicujus approbatæ Religionis existat, quique illis de commissis excessibus, injungat pœnitentiam salutarem. Ne quisvis alius possit eis hujusmodi visitationis Officium exhibere. ¶ Quia verò præsens vivendi forma, institutionem à B. Francisco prælibato suscepit, consulimus ut Visitatores, & informatores, de Fratrum Minorum Ordine assumantur, quos Custodes, vel Guardiani ejusdem Ordinis, cum super hoc requisiti fuerint, duxerint assignandos. Nolumus tamen Congregationem hujusmodi à Laico visitari. Hujusmodi autem visitationis Officium semel exerceatur in anno, nisi necessitate aliqua suadente fuerit pluries faciendum. ¶ In corrigibiles verò, ac inobedientes, monitio trina præveniat. Qui si se corrigere non curaverint, de ipsius Congregationis consortio expellantur omnino, de consilio discretorum.

De vitandis litigiis inter se, & cum aliis. Cap. XVII.

Vitent insuper Fratres & Sorores (juxta posse) litigia inter se, illa (si suscitari contigerit) sollicitè dirimendo, alioquin de jure coram illo respondeant, apud quem potestas residet judicandi.

Qualiter, & per quos in abstinentiis possit dispensari. Cap. XVIII.

Ordinarii autem locorum, vel Visitator, cum Fratribus, & Sororibus universis, in abstinentiis, jejuniis, & austeritatibus aliis, ex causa legitima (cum expedire viderint) poterunt dispensare.

Quod Ministri eorum manifestas culpas denuntient Visitatori. Cap. XIX.

Ministri verò manifestas Fratrum & Sororum culpas Visitatori denuntient puniendas. ¶ Et si quisque incorrigibilis fuerit, post trinæ admonitionis instantiam, à Ministris (de discretorum Fratrum aliquorum consilio) Visitatori nuntietur eidem, de fraternitatis consortio abjiciendus ab ipso, & in Congregatione postmodum publicandus.

Qualiter in prædictis nemo obligatur ad culpam mortalem. Cap. XX.

Cæterum in præmissis omnibus, ad quæ Fratres vestri Ordinis non ex divinis præceptis vel statutis tenentur Ecclesiæ, nullum ipsorum ad mortalem culpam volumus obligari, sed impositam sibi pœnitentiam, pro transgressione excessu, prompta humilitate recipiat, & efficaciter studeat adimplere.

§.2. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostri statuti, & ordinationis infringere, vel ei ausu

temerario contraire. Si quis autè hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Reate, 16. Kalendas Septembris, Pontificatus nostri anno secundo.

Dat. P. A. L. die 17. Aug.

Declarationes Reformationis Greg. IX. Monachorum Congreg. Cluniacensis, ordinis S. Benedicti.

Hujus Greg. constit. est num. 5. sup. ubi notavi.

NICOLAUS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Abbati Cluniac. ejusque Coabbatibus, Prioribus, & Conventibus universis Cluniacensis Ordinis: Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Edita A.D. 1289.

Regis pacifici pacis opera diligentis gerentes (licet immeriti) vices in terris, pacis bonum & concordie stabilis unitatem cunctis fidei orthodoxæ cultoribus, sed potissimè regularis observantia vinculo alligatis, ferventibus votis appetimus, & sollicitis studiis procuramus; ut divinarum cultui, cui salubris illos dedicavit intentio, libèrius & commodius immorentur. Quamobrem vigiles reddimur, & propensius affectamus, ut inter vos divinis obsequiis regulariter deputatos, tranquilla pax vigeat, fraterna charitas ferveat, animorum identitas perseveret.

Exordium.

§.1. Sanè felicitis recordationis Gregorius Papa noster, prædecessor noster, ad vestrum & Monasterii vestri statum prosperum & tranquillum intendens, nonnulla pro reformatione Cluniacensis Ordinis duxit dum viveret, auctoritate Apostolica statuenda, quæ districtè ac inviolabiliter observari præcepit in Ordine supradicto.

Greg. IX. statuta ad reformationem Ordinis in sua constit. 5. Beati.

§.2. Nos autem diligentius attendentes, quod aliquotum ex statutis hujusmodi, quæ nobis non modicum difficultia videbantur, non poterat observatio efficax provenire, circa illa prout expedire cognovimus, duximus providendum. Et volentes ipsius prædecessoris vestigia imitari, auctoritate Apostolica duximus statuendum, ut statuta ipsa juxta moderationem nostram, prout notatur inferius, in eodem Ordine perpetuis futuris temporibus observentur.

Hic Pont. ad declaras, ut sequitur.

§.3. In primis itaque statuimus, ut omnes Abbates, & Priores Cluniac. Ordinis, immediatè Monasterio Cluniac. subjecti, in regno Franciæ constituti annis singulis, existentes autem in Anglia, Hispania, Alemania & Lombardia, de biennio in biennium conveniant ad Capitulum generale, ubi sine personarum acceptione, secundum Deum, & B. Benedicti regulam, & Cluniac. Ordinis instituta, delinquentium corrigantur excessus, & de salute animarum, & conservatione Ordinis ac domorum indemnitate tractetur, & statuatur quod fuerit regulariter statuendum. Nec in hoc Priores & Camerarii invicem sibi parcant, sed unusquisque quæ viderit in Ordine corrigenda, in personis vel rebus, quæ per Visitatores non fuerint correctæ, coram Definitoribus annis singulis in publico vel privatim in charitate proponat. Et hoc idem Visitatores coram Definitoribus facere teneantur, & correctus hoc molestè non ferat, sed correctionem accipiat patienter. Hoc autem Capitulum, in quo volumus ut nullæ fiant exactiones ab aliquo, nulla dentur munera vel recipiantur, seu etiam promittantur, sed omnia in sinceritate procedant, modò qui sequitur celebretur, & in eo Definidores de Abbatibus & Prioribus Cluniacensis Ordinis eligantur. Ad quod quidem Capitulum Abbates & Priores præfati, modò prædicto per obedientiam venire teneantur (causa duntaxat infirmitatis excepta) nisi casus inopinatus, & multum damnosus incurreret, Definitorum & Capituli judicio relinquendus, & eorum quibus proprium impedimentum seu casum Capitulo & Definitoribus denuntiet supradictis. Qui verò non venerit, & se secundum modum legitime non excusaverit memoratum, post sequens Capitulum ad quod venire similiter teneatur, in claustris Cluniacensis duorum mensium spatio

Capitulum generale quando, à quibus, & qualiter fieri debent.

assidue moram trahat. Mediatum autem Abbates & Priores, singulis annis semel ad Capitulum conveniant in principalibus Abbatibus & Prioratibus, quibus subsunt statuto tempore, prout visum fuerit expedire. Quod si non fecerint, in suis immediatis majoribus Abbatibus vel Prioratibus pœna simili puniantur.

Definitores quindecim Capituli generalis pro prima vice eligantur.

§. 4. Circa vero electionem Definitorum Capituli generalis Cluniacensis celebrandi, ordinamus ut dilectissimi nostri Marthæus tit. S. Laurentii in Damaso, & H. tit. S. Sabini presbyt. Card. ac Abbas Mauziacensis, & Magister Albertus Prior S. Lupi, de ipsius Ordinis Cluniacensis reformatione tractantes apud Sedem Apostolicam quindecim de Abbatibus, & Prioribus Cluniacensis Ordinis supradicti, eligant hac vice in Definitores primi Capituli reformationem hujusmodi subsequentes.

Forma eligendi Definitores in Capitulo generali.

§. 5. Qui quindecim sic ab ipsis electi, jurent in ipso primo futuro Capitulo generali, ad sancta Dei Evangelia corporaliter tacto libro, quod in definitionibus secundum Deum & B. Benedicti regulam & Apostolicæ Sedis statuta, sine omni personarum acceptione procedant, ac ipsi in principio sequentis Capituli, antequam tractatus Capituli aggrediantur ejusdem, jurent tactis sacrosanctis Evangelii, & bona fide, sine acceptione personarum eligere quindecim Definitores de Abbatibus, & Prioribus. Si Abbates defuerint, nihilominus de Prioribus præfati Cluniacensis Ordinis viros probos, ac Deum timentes, ac zelum communis utilitatis habentes, & præfatio ejus hujusmodi juramento, viros tales postmodum eligant. Volumus autem, quod si illi Definitores in uno Capitulo fuerint, Capitulo immediatè sequenti definitores esse non possint: & hæc forma eligendi Definitores in posterum observetur. Si autem aliqui de Definitoribus Capituli præcedentis, ad quos spectat electio Definitorum, abesse contigerit, reliqui qui præsentibus fuerint, nihilominus ad ipsorum electionem procedere non omitant. Et qui à majori parte ipsorum eligentium nominati fuerint & electi, sine aliqua exceptione pro Definitoribus habeantur. Et hoc etiam in Definitoribus & Definitorum sententiis observetur. Diligentiam autem vel negligentiam Ordinis supradicti, annis singulis Definitores per suas patentes literas, ad moderatas Cluniacensis Ordinis expensas, significare summo Pontifici teneantur, quomodo regula S. Benedicti & præsentia in Ordine ipso servantur statuta.

Causa per Abbatem non definita, in Capitulo terminetur.

§. 6. Omnes vero causæ, quæ inter ejusdem Ordinis personas emergerint, & per Abbatem non fuerint terminatæ, delatæ ad Capitulum per Definitores statutos in Capitulo terminentur, & ea statuatur, quæ provenire ad correctionem, conservationem & restrictionem, non ad relaxationem Ordinis vel regulæ videbuntur.

Constitutiones Capituli generalis in primis observanda, & non immutanda sunt.

§. 7. Nec aliquis definita seu acta per Definitores Capituli generalis, possit vel audeat immutare, nisi in casu magnæ necessitatis & evidentis utilitatis, in quo potestas Abbati intelligitur relinquenda de consilio & assensu peritorum & discretorum duorum ex illis qui Domini Ordinis appellantur. Nec dispensare præsumat in pœnis, nisi contra aliquem sententia excommunicationis, suspensionis, vel interdicti ferretur, qui si paruerit, poterit per Abbatem Cluniacensem, aut alium, vel Priorem suum immediatè superiorem absolutionis beneficium obtinere: ita tamen quod sic absoluti culpa & satisfactio referatur, & appareat Definitoribus in primo tunc sequenti Capitulo generali. In aliis vero pœnis impositis à Definitoribus nullus dispenset, nisi ex necessaria causa & rationabili, quam significari volumus sequenti Capitulo generali: & si Definitores non judicaverint eam esse legitimam, relaxantes seu dispensantes per ipsos Definitores pœna simili puniantur.

Ordinationes Capituli quando obligent ad mortalem censuram.

§. 8. Definitiones autem seu ordinationes Capituli generalis ad mortalem culpam non obligent, sed ad pœnam, nisi contra essentialia observantiarum regularis existant.

Et quoties per Prælatos tunc dicitur.

§. 9. Omnes vero Abbates & Priores annis singulis ad Capitulum venientes, definitiones, si quæ factæ fuerint, in suo reditu habere procurent, in vigiliis quinque festorum præcipuorum, & visitationis tempore nihilominus recitandas, ut nullus prætextu ignorantie se valeat

excusare. Statuta vero præsentia in prima die mensis cujuslibet legantur, ne per ignorantiam negligantur.

§. 10. Statuimus insuper ut in Capitulo generali Cluniacensi more solito per Definitores ordinentur Visitatores discreti, ac Deum timetes per singulas Provincias, qui jurent ad sancta Dei Evangelia, corporaliter tacto libro quod visitationis Officiu exercerebunt (prout eis fuerit possibile) secundum Deum, & B. Benedicti regulam, ac Sedis Apostolicæ, & Cluniacensis Ordinis instituta, & quæ per eos corrigi poterunt, corrigant secundum gratiam à Domino sibi datam. Ea vero quæ adeo gravia emerferint vel occurrerint, quæ per eos sufficienter non possint commodè corrigi, & quæ probata fuerint vel per famam deducta, in publicum referant corrigenda, & punienda per Definitores in Capitulo generali, cætera autem non nisi Abbati exponant, propter pericula vitanda. Statum quoque Abbatiarum & Prioratuum quantum ad spiritualia & temporalia, referre & exponere quoad Prælatos & subditos fideliter coram Definitoribus teneantur, sed caveat Visitatores, ne ea quæ invenerint in locis visitatis de Prælatibus vel subditis pandat quomodolibet seu revelat, nisi eo modo quo superius est expressum. Et Visitatores sic instituti, per Abbatem vel alium mutari non possunt, nisi ex causa rationabili & multum urgente & evidenti, & hoc de consilio & assensu dictorum Dominorum qui superius nominantur, sed causa ipsa in Visitatorum exprimat literis, & in sequenti Capitulo & coram Definitoribus exponatur. Quæ si non fuerint rationabilis judicata, mutans Definitorum arbitrio puniatur. Nec dicti Visitatores à personis & locis quæ visitant, recipere quicquam, præter moderatas expensas victui necessarias, quoquo modo præsumant, excutientes manus suas ab omni munere, & cum quatuor tantum ratione visitationis, aut alias equitatis incedant.

Visitatores Capituli generalis Cluniacensis viginti octo.

§. 11. Statuimus insuper ut quolibet anno in Capitulo per Definitores, quatuor discretæ personæ ac Deum timentes, videlicet duo Abbates, & totidem Priores Clun. Ordinis eligantur, si Abbates præsentibus fuerint, alioquin loco Abbatum eligantur Priores ad visitandum Monasterium Clun. personam Abbatis & loca circumadjacentia. Qui terminato generali Capitulo, & licentiatibus Abbatibus & Prioribus ac aliis qui ad Capitulum conveniant, prius præfatio corporali juramento, suæ visitationis Officiu infra sex dies post terminatum Capitulum incipiant exequi: ne visitationem hujusmodi (quæ nullo modo debet omitti) contingat quomodolibet impediri. Qui de statu dicti Monasterii & locorum circumadjacentium in temporalibus & spiritualibus, & de Abbatibus persona diligenter inquirent, & ea quæ corrigenda invenerint, corrigere non omitant. Et ea vero quæ majori consilio indigent, referantur annis singulis ad Capitulum generale, ut Ecclesia Cluniac. in bono statu per visitationem hujusmodi perseveret. Et si Abbatibus exegerint demerita, quod tolerari non debeat, per Visitatores moneatur, ut cedat, & liceat Visitatoribus & Conventui Clun. recipere hujusmodi cessionem. Quod si forte Abbas sibi de cessionis remedio providere noluerit, quæ de ipso Visitatorum inquisitio comprehendet, ad Sedem Apostolicam referant.

Visitatores quatuor Priores Clun. personam Abbatis & loca circumadjacentia.

§. 12. Adjicimus autem quod Abbas Cluniac. coram Visitatoribus de omnibus obligationibus per eundem, vel de ejus mandato factis, ac etiam de proventibus & expensis reddat explicitè rationem, & Visitatores prædicti hoc significare sequenti generali Capitulo, & deinde summo Pontifici annis singulis teneantur.

Abbas Clun. loca Ordinis visitat.

§. 13. Quia vero propter defectum Abbatis remotas Provincias minime visitantis, & domos Ordinis existentes in eis spiritualiter & temporaliter malè tractantur, & aliquæ à subjectione Ordinis se subtrahere moluntur, præcipimus ut Abbas Clun. studeat sicut ei possibile fuerit Ordinem visitare, ac domos à Cluniacensis Ordinis subjectione subtractas proget cum Apostolicæ Sedis auxilio ad subjectionem ipsius revocari Ordinis vel reduci. Quod si dictus Abbas in ejusdem Ordinis visitatione, quam per se vel per alium facere debet, negligens fuerit vel remissus, cum Definitores corrigere teneatur. Qui etiam dum sui Ordinis loca visitat, sit temperatus & sobrius

fobrius in expensis, ita quod omnibus computatis summam decem librarum Turon. parvorum, diebus singulis in sumptibus non excedat. Et visitationis tempore, tam ipse quam sui excutiant ab omni munere manus suas, prout de acceptione munerum in statutis scilicet. Greg. Papæ IX. prædecessoris nostri noscitur contineri. Infra dictam autem summam idem Abbas se temperet secundum locorum exigentiam & facultatem ipsorum, & Definitorum de mora seu spatio temporis ordinent, quo Abbas & Visitatores hujus sue visitationis Officium debeant terminare.

§. 14. Caterum quia ex mala ordinatione Prioratum & obedientiarum, vel frequenti mutatione Priorum, multa evenisse detrimenta noscuntur, districtè præcipimus ut Prioratus, Decanatus & omnes aliæ administrationes gratis conferantur, & absque venalitate & aliqua pactione. Nec Cluniacensis, aut alii Abbates, aut Priores Cluniac. Ordinis de prioratibus audeant aut possint facere Decanatus: nec de decanatibus in quibus Decanatus curam animarum habet, & Monachi sunt & esse consueverunt, possint facere grangias, ita quod nec à Monacho, nec à seculari persona pro aliquo pretio conducatur, & ubi factum est, vel acceptatum contrarium, per Definitorum in statum pristinum & antiquum reducat. Et Prioratus & Decanatus hujusmodi non nisi sacerdotibus dicti Ordinis Monachis committantur. Hæc autem nonolum ad illas grangias, seu administrationes extendi, quæ curam animarum non habent, & laicis consuevere committi. Si quis autem propter hæc aliquid dedisse vel recepisse convictus extiterit, nunquam in Ordine Cluniac. dignitatem habeat, vel honorem. Et si adversus aliquem super hoc apud Visitatores, vel Definitorum vehementer præsumptio, ipsum per eos à prioratu, vel administratione sic obtenta volumus amoveri. Et si quis humana consilii potentia, per interventum secularium personarum committi sibi obedientiam, vel prioratum poposcerit, nunquam illum obtineat, sed nec alium infra annum.

§. 15. Nec personis illegitimè natis prioratus & decanatus curam animarum habentes in Ordine ipso ullatenus conferantur: & si secus factum fuerit, id per Definitorum decrevimus revocandum.

§. 16. Conventuales quoque Priores quandiu in spiritualibus & temporalibus bene administraverint, non nisi ex certis causis debent amoveri, videlicet si dilapidatores, vel inobediètes, aut rebelles, seu infames, vel incontinentes extiterint, seu alio gravi crimine irretiti, sive ad majorem dignitatem fuerint promovendi, quod etiam de minoribus Prioribus volumus observari.

§. 17. In destitutione verò Abbatum & Priorum Conventualium, videlicet octo Monachorum, & supradicti modus & forma servantur. Videlicet quod si Visitatores Abbatem vel Priorem criminofum, aut infamè invenerint, Patri Abbati referre procurent, qui de consilio sex Abbatum vel Priorum propinquorum ejusdem Ordinis, talem admoneat, vel suspèdat, ipseque sic admonitus vel suspèsus inclinet humiliter, nec appellet. Nihilominus autem Visitatores, admonitiones & suspèssiones hujusmodi, & earum causas Capitulo referant generali. Et Definitorum super hoc ordinent & definiant secundum quod eis justè, ac secundum Deum videbitur expedire. Et quidem ut huic morbo plenum adhibeatur remedium, prout infra duximus providendum, videlicet quod singulis annis in generali Capitulo Definitorum scribant & retineant nomina singulorum Abbatum & Priorum, qui tunc in eodem fuerint congregati. In sequenti Capitulo lectis eorum nominibus, in quibus Ecclesiis sive Abbatibus vel Prioribus mutati sint, & mutationis causam diligenter attendant, & tunc excessus mutantium, si sine justa causa mutaverint, & mutatores hujusmodi puniant & emendent, secundum qualitatem excessuum eorumdem. Vetum quia Monachi nonnunquam Abbatum vel Priorum suorum delicta revelare formidant, ne ad ignotas & remotas Provincias quasi in exilium relegentur, huic morbo sic duximus providendum, quod videlicet Visitatores cù accesserint ad Monasteria visitanda, diligenter inquirent si quis Monasterio illo anno, cui Officium visitationis impendunt, & propter quam causam emissus

fuerit, Et si causa regularis extiterit, approbetur, alioquin revocetur Monachus, & qui cum emissit, Visitatorum arbitrio puniatur. Si quis autem fuerit ab Abbacia vel Prioratu sua culpa remotus, ad aliud Monasterium, in quo dignè deseat quod commisit, superioris providentia transmittatur. Et si fortè propter senectutis defectum aut aliam causam honestè spontaneus cesserit, revertatur ad claustrum, illo sibi quod eligere maluerit deputato, nullusque literas confirmationis habeat, quod à suo Prioratu, vel obedientia non debeat amoveri.

§. 18. Ad institutionem verò Prioris Conventualis abque duorum Priorum Conventualium consilio minime procedatur. Abbates autem & Priores circa temporalia & spiritualia negligentes, per Definitorum graviter puniantur, & tales præficiantur qui sciant & possint præesse pariter & prodesse, ac jura commissorum sibi Prioratum observare. Circa personarum verò dicti Ordinis promotionè, sic provida & æqua ordinatione censemus, quod Abbas Cluniac. in arduis & gravibus negotiis uti debeat consilio sapientum, & dicti Ordinis seniorum. Et in promovendo personas Ordinis, & conferendo beneficia, non sequatur carnalem affectum: sed habendo Deum præ oculis, imitetur in omnibus legem Dei. Et quod dictum est de Abbate Cluniac. idem per alios Abbates & Priores Ordinis decrevimus observandum. Et quia denuntiatum est nobis, quod rarè aut nunquam de Claustrum Cluniac. aliquis vel aliquid ad regimen Prioratum Cluniacensis Ordinis assumuntur: Statuimus quod non tam de claustralibus quam de aliis, sine personarum acceptione, personæ idoneæ ad ipsorum Prioratum regimen assumantur, cum per tales, qui sunt in Monasterio enutriti, magis in Religione Ordo possit & debeat informari.

§. 19. Adhuc districtius inhiemus, ne quis plures Prioratus, vel Prioratum cum Abbacia ejusdem Ordinis vel alterius habere præsumat. Nec Abbas Cluniacensis, vel aliquis alius Abbas vel Prior ejusdem Ordinis, aliquem de subiectis sibi Prioratibus ad manus suas retineat: sed singulis Prioratibus Priores singuli deputentur.

§. 20. Nec aliquis qui Cluniacensis Ordinis non fuerit professus, habeat ejusdem Ordinis Prioratum. Nec aliquis Prioratus vel Decanatus Cluniacensis Ordinis, cui annexa est cura animarum, vacet ultra sex menses, sed infra hujusmodi tempus Abbas Cluniacensis, cæterique Abbates & Priores qui habent Prioratus & hujusmodi decanatus subiectos eis, debeant providere. Aliter provisio Prioratum, & Decanatum eorumdem, Abbati Cluniacensi nullo medio subiectorum, intelligatur ad Sedem Apostolicam devoluta. Prioratum verò & decanatum aliorum provisio ad suos immediatè superiores devolvatur omnino, nec Prioratus vel decanatus cum cura personarum secularibus, Clericis vel Monachis alterius Ordinis, laicis, Prælati, seu subditis aliquatenus conferantur: & ubi contrarium attentatum esse dignoscitur, Definitorum arbitrio revocetur. Circa verò illius Prioratus, qui alienati, & permutati esse dicuntur absque Sedis memoratæ licentia, præcipimus ut quod per Abbatem super illis actum est, penitus revocetur, & Abbas ad revocationem hujusmodi faciendam quamprimum commodè poterit, exhibeat se vigilem, sollicitum & etiam studiosum: ita quod ad clerum divinum & solitum Monachorum numerum ac subjectionem dicti Ordinis reducantur.

§. 21. Nec in Prioratu aliquo unus solus Monachus commoretur, sed ei qui solus est, unus vel plures socii Monachi adjungantur, si loci suppetant facultates. Alioquin Monachus revocetur ad claustrum, proviso quod in eo divina celebrentur honestè.

§. 22. Circa qualitatem autem ciborum, & potus scrutari præcipimus, ut omnes Monachi in uno reficiantur refectorio, de eodem potu & pane, eademque coquina: nisi fortè aliquem ipsorum comedere cum Abbate vel Priore, seu in infirmaria contingat. Abbas autem cù fratribus in refectorio comedat, nisi propter hospites mutet locum. In infirmaria verò nullus comedat, nisi propter infirmitatem vel debilitatem illuc fuerit destinatus.

§. 23. Circa esum verò carniarum licentiam relinquimus dispensationi Abbatis, secundum indulgentiam Clementinæ. Caveat tamen Abbas ne super hoc

Institutio Priorum Conventualium qualiter fiat.

Pluralitas beneficiorum interdictum.

Nullus nisi Cluniac. Ordinis Religiosus in Cluniac. Ordine beneficium habere debet.

In uno Prioratu unus Monachus manere non debet.

Refectio Monachorum sit uniformis.

Esu carniarum relinquitur arbitrio Abbatis.

Visitatorum

Visitatorum

Legitimus

Visitatorum

Visitatorum

Visitatorum

Visitatorum

fit nimis ad dispensandum facilis, vel laxet nimium manus suas.

Habitus honestus profertur.

§. 24. Illud quoque precipitum observari, ut Monachi sicut in claustris, ita foris se habeant: nec incedant sine cuculla & flocco, vel sine cuculla & cappa regulari & honesta, nec nimium sumptuosa. Nec equitet Abbas aliquis vel Prior sine postella & sella regulari, quae tamen sumptuosa nimium non existat. Nec aliquis Monachus equitet sine corrigiatis calcibus, nisi in longo itinere constitutus: sed contra imbres & pluvias, frigus, & aestus, capellis filtreis possint uti. Nec quisquam in quovis loco, tunicis vel coopertoriis de bruveto, aut pellibus silvaticis, seu camisis, aut linteaminibus lineis uti praesumat: nec deferat vestes scillas ante & retro. Nec aliquis claustralis habere propriam cappam pluvialem, atque equitaturam sibi deputatam attentet.

Equitaturam superfluitas submovetur.

§. 25. Circa equitaturas enim & familiam, omnem superfluitatem amputare volentes, mandamus ut Abbas Cluniac. sexdecim equitaturis contentus existat: & alii Abbates ejusdem Ordinis, ac Prior de charitate octo: Prior S. Martini sex: Priores alii Conventuales tribus, vel quatuor: & ceteri minores duabus ejectionibus sint contenti. Abbates quoque & Priores dicti Ordinis servientes honestos habeant, nec nimis comptos: qui & vestes decentes deferant, non nimium curiosas.

Contrahendi & rationis redenda mandantur.

§. 26. Quia vero ad desolationem domorum plurimum operatur laxa potestas debita contrahendi, & quod ratio non redditur de debitis vel receptis, praecipimus ut singuli Abbates & Priores de consilio fratrum & familiae quibus praesunt, cum testimonio bonorum virorum qui ad locum pertinent, cum contrahendum vel innovandum est mutuum, ita faciant diligenter, ut omnibus liqueat quanta summa, quibus conditionibus, & quibus terminis debeat, & in quos usus contractum mutuum sit convertum. Et ut status domorum certior habeatur, statuimus ut in Monasterio Cluniac. & aliis Abbatibus & Prioratibus Clun. Ordini subiectos Prioratus habentibus, fiant registra, in quibus scribatur quot Monachi in qualibet domo, juxta ipsius domus facultates, possint & debeant commorari, & institutio Abbatum & Priorum scribatur in eisdem registris, & in quo statu institutus recipiet Abbatiam seu Prioratum. Et si eam in bono statu receperit, & ipse in malo posuit, bona ejus debitis obligando, vel ad vitam, vel perpetuo alienando, absque causa rationabili, per Definidores approbata post factum, vel ante, si per relationem fidelium Visitatorum convictus fuerit de praedictis, absque alia juris solemnitate per Definidores Abbatia sua vel Prioratu privetur. Dicta vero registra ponantur & conserventur in arca communi, ubi commune sigillum consuevit pro tempore custodiri. Adiciamus etiam, ut nulla litera sigilletur sigillo conventus Clun. vel alterius ejusdem Ordinis, nisi in Capitulo coram conventu in vulgari & Latino prius lecta fuerit: & tunc sigilletur. Et postquam sigillata fuerit, si patens fuerit, iterum modo praedicto in Capitulo coram omnibus relegatur. Quo facto ponatur tenor literae in registro, quod registrum servetur in arca eadem, in qua ut praemittitur, servatur commune sigillum. Et si litera data fuerit de debito contrahendo, cancelletur litera in registro: & a creditoribus repetatur: & habita vel recuperata in libro cancelletur. Singuli autem officiales coram Abbate vel Priore (si non est ibi Abbas) & coram senioribus duobus singulis mensibus de suis officiis rationem, & de omnibus receptis & expensis, computationem fideliter faciant. Abbas etiam Clun. & ceteri Abbates & Priores, quater in anno statum suae domus in suo Capitulo, & coram Visitatoribus cum venerint, plenè declarent. Nullus quoque Abbas, vel Prior, grangiam, pensionem, vel praebendam monachalem secularibus personis cedere, seu possessionem aliquam, venditionis, seu alio aliquo titulo alienare, absque Patris Abbatibus, aut Patris Prioris & Conventus sui consilio & consensu praesumat.

Pena Monachis propriariis infligenda.

§. 27. Pena insuper Monachis propriariis infligatur, videlicet ut per annum ad statum novum redigantur: & infra dictum annum assidue coram Conventu comedant in terra sedentes, & in depositarios, si Monachis propriariis deposita restituerint, quae sunt suis Mona-

stetis resignanda, monitione praemissa, excommunicationis sententia promulgetur.

§. 28. Ad haec, quoniam Abbas Clun. necnon Abbates & Priores ejusdem Ordinis, Prioratus sibi subiectos exactionibus & extorsionibus consueverunt adeo aggravare, quod in eisdem Prioratibus antiquus & conluctus Monachorum numerus est nimium diminutus, nos id de cetero fieri sub attestazione divini iudicii prohibemus, injungentes dicto Abbati Clun. & aliis Abbatibus & Prioribus ejusdem Ordinis in virtute sanctae obedientiae, ut deinceps novos census subiectis sibi Prioratibus vel Decanatibus non imponant absque licentia Sedis Apostolicae speciali: cum liqueat Prioratus ipsos non ad destructionem, sed ad conservationem Ordinis, & correctionem sibi esse subiectos, & eisdem Prioratibus pro sustentatione Monachorum inibi domino famulantium possessiones pia devotione fidelium fuisse concessas.

Exactionibus & extorsionibus

§. 29. Circa ordinationem vero bonorum Prioratum vacantium praecipimus, ut in Prioratibus dicti Ordinis per mortem aut per amotionem Priorum vacantibus, Abbas Clun. palefredum, cappam, & breviarium Prioris praemortui (secundum antiquam consuetudinem) habeat, & deductis debitis (si qua sint) ante omnia, & solutis Monachis etiam ibidem commorantibus, & Priori futuro, ac familiae domus pro se & necessitatibus suis, usque ad fructus novos prius congrua sustentatione dimissa, relictis etiam ad excolendum possessiones necessariis, ad refectionem domorum (si necesse fuerit) de residuis mobilibus possit recipere quartam partem. Praecipimus etiam dicto Abbati, ut nova vel falsa praefatis Prioratibus non imponat, nec Abbas pro Prioratum vel talium beneficiorum collatione aliquid recipere possit: cum hoc non careat vitio simoniae. Animalia etiam domus (praeter dictum palefredum) decernimus, quod nullatenus possit recipere vel habere. Insuper si aliquis prior nolens praeselle, sed magis in claustris Domino deservire, renuntiaverit Prioratu, hoc idem praecipimus observari. Si autem aliquis Prior ejusdem Ordinis mutatus fuerit, vel translatus alibi praeficiatur, ordinamus & decernimus quod tunc nihil possit dictus Abbas recipere, ne propter vacationem unius Prioratus, in fraudem plures vacare faciat, ut bona omnia secum portet. Quod autem de Abbate Cluniacensi statuimus, de aliis Abbatibus & Prioribus Cluniac. Ordinis, praecipimus & decernimus observari. In dictis vero Prioratibus vacantibus, nullus nisi prius institutus (cui committitur Prioratus) officiales, administrantes, vel ministratores amoveat, nisi de ipsorum administratione mala constaret, vel etiam apparet, vel non extiterit bonae vitae. Statuimus insuper ut nullus Abbas, vel Prior det, seu concedat literas suas alicui clerico, vel laico, super ipsius receptione futura in Monachum vel convertum, in aliqua Abbatia seu Prioratu sibi subiecto.

Bona vacantium Prioratum

§. 30. Ceterum quia Ordo videtur grave profitentium jugum imponere, districtius inhibemus, ne ante quintumdecimum annum aetatis completum ad Monachalem professionem puer aliquis admittatur, mulieribus ingressu claustris, vel chori interdicto.

Nonnulli ante

§. 31. Statuimus praeterea, quod Abbas Cluniacensis nullum ex causis legitimis pro utilitate Ordinis, vel Abbatiarum, vel Prioratum appellentem, excommunicare, vel incarcerare seu detinere praesumat. Quod si contrarium factum fuerit, excommunicans, incarcerans, vel detinens poenam suspensionis merito poterit formidare.

Insuper

§. 32. Inhibemus tamen, ne Monachi passim & pro causis levibus contra suos superiores appellent.

Levibus

§. 33. Et cum secundum Evangelicam veritatem, qui mandata Dei propter traditiones transgrediuntur humanas, a domino arguantur: arctissime interdicimus, ne propter nostras traditiones vel constitutiones, regularia B. Benedicti statuta aliquatenus omittantur.

Regulae Benedicti

§. 34. Ut igitur hujusmodi mandatum lucerna sit vobis, lex, lux, via vitae, increpatio disciplinae, universitatem vestram monemus, & hortamur attentè, per Apostolica vobis scripta in virtute sanctae obedientiae districtè praecipiendo mandantes, quatenus mentes vestras & animos, tanquam devotionis obedientiae filii, ad pacem & quietem

Hac

tem vestram sollicitè dirigentes, præscripta statuta studetis inuolabiliter obseruare: ut ad frugem melioris vite conuersi, ascensionibus in corde dispositis, de gratia in gratiam, & de virtute proficientes salubriter in virtutem, bonus in omni loco efficiamini odor Christi: Nosque in vestris meritis delectari, & ad profectus vestros meritò intendere valeamus.

Dat. Reata, 2. Idus Sept. Pont. nostri anno 2.

Hospitale Sancti Spiritus in Saxia de Urbe, cum omnibus eius membris & bonis atque personis, sub protectione Sedis Apostolicæ suscipitur, & subiectio Hospitalis S. Spiritus in Monte Pefulano, Hospitali prædicto approbatur.

Alia loca d. Hospitalis vide enantiata in const. edita (& à me nisi minus necessaria prætermissa) à Bonifacio VIII. sub die 28. Iulii 1295.

De institutione autem Hospitalis vide supra in const. 7. Innoc. III. ubi notavi.

NICOLAUS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei: Dilectis filiis Magistro Sancti Spiritus in Saxia de Urbe, ac illius fratribus, tam præsentibus, quam futuris regularem vitam professis.

Inter opera pietatis, &c. Omittitur restitutum huius proemii, quia est idem cum proemio bullæ Innoc. III. quæ est sup. Hæc igitur attendentes Hospitale nostrum apud S. Mariam in Saxia, locum satis idoneum ad Hospitalitatis officium exercendū, elemosynis Ecclesiæ Romanæ solemniter constructum, in quo reficiuntur & recipiuntur pauperes, & infirmi, & exhibentur alia opera pietatis, ad exemplar scilicet. rec. Innocentii III. Honorii, Gregorii, Alexandri, Clementis IV. Gregorii X. & Nicolai III. prædecessorum nostrorum Rom. Pontif. sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, & præsentis scripti privilegio communimus. Statuentes ut Regularis Ordo, qui secundum Deum in institutione Fratrum Hospitalis S. Spiritus ibidem institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inuolabiliter obseruetur.

§. 1. Propterea quæcumque possessiones, quæcumque bona quæ idem hospitale in præsentiarum iure & canonicè possidet, aut in futurū concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis iustis modis, præstante Domino, poterit adipisci, firma vobis & vestris successoribus, & illibata permaneant, in quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis.

§. 2. Locum ipsum in quo præfatum hospitale situm est, cum omnibus pertinentiis suis, domos, vineas, hortos, annuos redditus denariorum, & quicquid juris habetis in Urbe, & in territorio & districtu Urbis. Grangiam de Valleculla cum pertinentiis suis: de Brain, de Malliana, de Pecuritia: de Pauli, de Murasuri: de Campagnano, & de Cæsano grangias, cum domibus, terris, vineis, sylvis, pratis, pascuis, possessionibus cultis & incultis, aquarū decursibus, & omnibus pertinentiis suis, & Casale novum iuxta flumen, cum terris, pratis, possessionibus.

§. 3. In regno Sicilia, Ecclesiam de Diano, & Ecclesiam S. Laurentii extra Dianum: S. Mariæ de campo Diamese: S. Quirici, & S. Spiritus de Claromonte Ecclesias, cum pertinentiis earundem. Apud Castrum Corilionis, domum S. Spiritus cum pertinentiis suis. In diocesi Caputaquensium Ecclesiam SS. Apostolorum Philippi & Jacobi cum pertinentiis suis. In civitate Maritimi hospitale S. Spiritus, & hospitale S. Spiritus quod habetis in civitate Troiana, & hospitale S. Spiritus, quod habetis in civitate Alculi, domos, terras, anneta, jardinos, & quicquid juris habetis in territorio Genetan. Hospitale novum quod habetis in civitate Aquilæ, cum terris, possessionibus, & omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Adria, cum Ecclesia S. Claudii, cum domibus, terris, vineis, pratis, possessionibus, redditibus, & omnibus pertinentiis suis, in usum Brachie, & flumina Gomani. In civitate Theatin. hospitale S. Spiritus. Et hospitale S. Spiritus in Piscaria. Et hospi-

itale S. Spiritus, quod habetis in civitate Pennen. cum terris, domibus, possessionibus, redditibus, & omnibus pertinentiis suis, & quicquid juris in eodem regno hospitale nostrum obtinere noscitur.

§. 4. In Campania & maritima, in Civitate Anagnin. Hospitale S. Trinitatis, cum domibus, terris, possessionibus, ac omnibus pertinentiis suis. Casale Ursinum quod habetis in civitate Anagnin. cum pertinentiis suis, & Ecclesiam S. Agidii de Rapello, cum domibus, vineis, terris, sylvis, possessionibus, & omnibus pertinentiis earundem. De Monte Fortino, de Velletero, & Cora, Grangias, cum domibus, terris, vineis, & omnibus pertinentiis earundem, domos, terras, vineas, redditus, possessiones, & quicquid juris habetis in Felentin. ac Alatin. & Terracin. civitate & diocesi earundem, domos, terras, vineas, prata, pascua, nemora, molendina, cum aquarum decursibus, & quicquid juris habetis in castro & territorio Nymphæ in civitate Tiburtin. cum domibus, terris, vineis, pratis, possessionibus, ac omnibus pertinentiis suis. In diocesi Nepesin. Ecclesiam S. Tolomæi cum terris, possessionibus, cum omnibus pertinentiis suis, & etiam quicquid juris in civitate & diocesi Nepesina hospitale nostrum noscitur obtinere. In civitate & diocesi Sutrin. castrum sanctæ Pupæ, cum Ecclesia S. Mariæ ad portam in dicto castro, terris, possessionibus, molendinis, aquarum decursibus, ac omnibus aliis juribus & pertinentiis. & append. suis: necnon jurisdictionem temporalem, & quicquid juris habetis ibidem. Oratorium S. Mariæ de Flore cum omnibus pertinentiis suis. Medietatem Castellum in de Gemita, cum terris, sylvis, possessionibus, & aliis ad dictam medietatem spectant. necnon alias possessiones, terras, & redditus, & quicquid juris in Civitate, & diocesi Sutrin. hospitale nostrum noscitur obtinere.

§. 5. In Tuscia, hospitale S. Spiritus de Castro Casali, cum terris, possessionibus, & omnibus pertinentiis. Hospitale S. Spiritus quod habetis apud S. Quiricum, cum terris, vineis, possessionibus & omnibus juribus & pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Florentina, cum domibus, terris, vineis, possessionibus, & omnibus juribus & pertinentiis suis.

§. 6. In Civitate Viterbien. domos, terras, vineas, prata, hortos, & quicquid juris habetis ibidem. In castro Vitelle Placentin. cum turri sibi iuncta, & aliis domibus, terris, vineis, pratis, hortis, & omnibus pertinentiis earundem. Ecclesiam S. Leonardi de Ponte Grandinato cum pertinentiis suis, & molendinum cum aquarum decursibus, terras, vineas, possessiones. Et quicquid juris habetis apud Gallecium, & in ejus territorio obtinetis, terras, vineas, possessiones. Et quicquid juris habetis in civitate & diocesi Narnien. medietatem castri Tramise, & partem quam habetis in castro Turricole, cum domibus, terris, vineis, sylvis, possessionibus, homagiis, aquarum decursibus, & omnibus juribus & pertinentiis ad eandem partem & medietatem spectant. ad Ecclesiam S. Blasii Hortan. cum terris, domibus, possessionibus, & omnibus pertinentiis suis. Castrum Pontani, cum terris, vineis, sylvis, homagiis, aquarum decursibus, & omnibus pertinentiis suis. Ecclesiam S. Leonardi de Septemunis in stratu, cum domibus, terris, vineis, possessionibus, sylvis, & omnibus pertinentiis suis. S. Andreæ de Castro Porchani, cum terris, vineis, sylvis, homagiis, aquarum decursibus, & omnibus pertinentiis suis: domos, terras, possessiones, & quicquid juris apud Fulginaten. obtinetis.

§. 7. In Marchia Anconitan. Hospitale S. Spiritus de Alculo, cum domibus, terris, vineis, possessionibus, ac omnibus pertinentiis suis. Castrum Offidæ, Ecclesiam S. Jacobi, & Ecclesiam S. Martini, cum domibus, terris, vineis, possessionibus, & omnibus juribus & pertinentiis suis.

§. 8. In Patriarchatu Aquileien. Hospitale S. Spiritus, & Ecclesiam S. Mariæ de Collibus Clemonæ, cum domibus, terris, vineis, possessionibus & omnibus pertinentiis suis.

§. 9. In Burgundia, hospitale S. Spiritus de Divionæ cum pertinentiis suis, de Dola, de Tornodoro, de Barro, de S. Severa hospitalia, cum terris, possessionibus, & omnibus pertinentiis earundem, de Bisuntio, de Novosoro, de

In Campania.

In Tuscia.

In Patrimonio.

In Marchia Anconitana.

In Patriarchatu.

In Burgundia.

de Fovento de Calct , de Novocastro , & de Laufanna hospitalia, cum grangiis, terris, possessionibus, & omnibus terris eorundem.

In Lotharingia.

§. 10. In Lotharingia, hospitale S. Spiritus de Novocastro, cum grangiis Berthonevalte, terris, pratis, nemoribus, molendinis, aquarum decursibus, cum omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Tullo, cum pratis, vineis, aquarum decursibus, cum pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Vallicolore, cum capella, terris, pratis, possessionibus, & omnibus pertinentiis suis.

In Regno Alemania.

§. 11. In Regno Alemaniae de Grefelt, & de Vvinipina Ecclesias, cum terris, possessionibus, & omnibus pertinentiis earundem. Hospitale de Vienna, cum terris, possessionibus, & omnibus pertinentiis suis, de Comundia, de Manuch, & Cracovia hospitalia, cum terris, possessionibus, & omnibus pertinentiis eorundem. Hospitale S. Spiritus de Stetina, cum grangiis, villis, domibus, terris, vineis, sylvis, molendinis, aquarum decursibus, ac pratis, nemoribus, necnon & domibus eidem hospitali subiectis, & omnibus pertinentiis eorundem.

In Anglia.

§. 12. In Anglia, Ecclesiam de Vvritell, cum Capellis dependentibus ab eadem, terris, possessionibus, & omnibus pertinentiis, ac iuribus ad eandem Ecclesiam & Capellas spectantibus.

In Provincia Narbonen.

§. 13. In Provincia Narbonen. hospitale S. Spiritus de Montepessulano Magalonen. diocesis, cum capella, grangiis, domibus, terris, vineis, pratis, pascuis, possessionibus, & omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Clapomalavelba, cum capella, & omnibus pertinentiis suis.

In Provincia Auxitan.

§. 14. In Provincia Auxitan. hospitale S. Spiritus juxta S. Severam, cum capella, grangiis, aquarum decursibus, terris, vineis, pratis, pascuis, nemoribus, & omnibus pertinentiis. Hospitale S. Spiritus de Parduvaco, cum capella & omnibus pertinentiis suis.

In Provincia Burdegalen.

§. 15. In Provincia Burdegalen. Hospitale S. Spiritus de Brageriaco Petragorice. diocesis, cum capella, grangiis, terris, domibus, molendinis, aquarum decursibus, pratis, pascuis, nemoribus, & omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Ponte Bononae, cum omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Sulmaco cum omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de S. Fide, cum capella & omnibus pertinentiis suis.

In Provincia Bituricen.

§. 16. In Provincia Bituricen. hospitale S. Spiritus de Confluento Lemovicen. diocesis, cum capella, domibus, terris, vineis, molendinis, aquarum decursibus, pratis, pascuis, nemoribus, & omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Marterello Cadurcen. diocesis, cum capella, domibus, terris, vineis, possessionibus, & omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Montevalenti ejusdem diocesis, cum domibus, terris, possessionibus, & omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Amelian. Ruthenen. diocesis, cum grangiis, domibus, terris, vineis, possessionibus, & omnibus pertinentiis suis.

In Provincia Arelaten.

§. 17. In Provincia Arelaten. hospitale S. Spiritus Arelaticen. cum omnibus iuribus & pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Brizone, cum omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus Aquen. cum omnibus pertinentiis suis.

In Provincia Viennen.

§. 18. In Provincia Viennen. hospitale S. Spiritus de Argentaria Vivar. diocesis, cu omnibus pertinentiis suis.

In Provincia Tarraconen.

§. 19. In Provincia Tarraconen. Hospitale S. Spiritus Illexden. cum capella, domibus, & pertinentiis suis.

In Provincia Toletan.

§. 20. In Provincia Toletan. Hospitale S. Spiritus Segobien. cum grangiis, domibus, terris, vineis, molendinis, aquarum decursibus, pratis, pascuis, nemoribus, & omnibus pertinentiis suis. Hospitale S. Spiritus de Valentia, cum Ecclesia S. Lucae, domibus, terris, possessionibus, cum omnibus pertinentiis suis. Hospitalia S. Spiritus de Valira, & S. Spiritus Jaemis, cum omnibus pertinentiis eorundem. Monast. S. Eliae quondam Ordinis S. Benedicti, Nepelin. diocesis, cum Ecclesia, castris & pertinentiis, quod praefatus Alexander praedecessor noster de fratrum suorum consilio, vobis & per vos hospitali vestro concessit, cum terris, pratis, vineis, nemoribus, ufagiis & pascuis, in bosco & plano, in aquis

& molendinis, in viis & semitis, & in aliis omnibus libertatibus & immunitatibus suis.

§. 21. Hoc tamen adjecto, ut in eadem Ecclesia quatuor semper ad minus sint clerici regulares ejusdem hospitalis professi, qui pro nobis, & praedecessoribus, ac successoribus, & fratribus nostris vivis & defunctis, specialiter obsecrantes, omnia spiritualia liberaliter administrent, & super his nullius, nisi Rom. Pont. correctioni subjaceant, ad quem quoties expedierit, monitione praemissa charitativa, fiat a fratribus proclamatio propter Deum, ut ipse cognita veritate, decernat quod suo prudenti consilio duxerit providendum.

§. 22. Ipsi autem victu & vestitu contenti, quem eis secundum eadem regulam praecipimus exhiberi, divinis vacent officiis, & intendant Sacramentis Ecclesiasticis, ita quod de aliis hospitalitatis negotiis, praeter concessionem Magistri, se nullatenus intromittant, sed omnia dispositioni tuae, fili Magister, & successorum tuorum, vel eorum qui per te, vel per eos fuerint deputati ad hoc, sine contradictione ac murmuratione relinquunt.

§. 23. Caeterum autem praedictus praedecessor Honorius, unionem ejusdem Hospitalis S. Spiritus in Montepessulano, nobis & Hospitali nostro in spiritualibus & temporalibus perniciosam & damnosam recognoscens, ipsam de consilio fratrum suorum dissolvit, statuens ut nec istud illi, nec illud isti in aliquo teneatur, nec nobis, nec illis sit commune. Non obstant. privilegio dicti Innocentii, nec suo, quod super unione ipsa apparuerit impetratum. Verum postmodum Rector & fratres praedicti Hospitalis de Montepessulano, per procuratorem ad hoc legitime constitutum, ipsum Hospitale suum, cum omnibus domibus sibi subiectis & subjiciendis in posterum, universis rebus & iuribus supradictis, auctoritate bon. mem. Stephani tit. S. Mariae in Transtiberim, & R. S. Mariae in Cosmedin Diaconi Cardinalis, quos ad id deputaverat praefatus Gregorius Papa VIII. Domui nostrae sponte & volutarie submiserunt, uti idem hospitale cum domibus suis, nobis & domui nostrae ita sit suppositum & subiectum, sicut domibus Hospitalis Hierosolymitani ex militia temporali, sunt subiectae & suppositae domus suae: quam submissionem & subjectionem admittentes, duximus Apostolica auctoritate confirmandas.

Caeterum, &c. Residuum omitto, quia est idem quod est in const. 7. Innoc. III. citata sup. in rub.

Ego Nicolaus Catholica Ecclesia Episcopus subscripsi.
Ego Frater Latinus Ostien. & Velitern. Episc. subscripsi.
Ego Girardus Salmen. Episc. subscripsi.
Ego Joannes Tusculan. Episc. subscripsi.
Ego Joannes tit. S. Caeciliae Presb. Card. subscripsi.
Ego Frater Hugo tit. S. Sabinae Presb. Card. subscripsi.
Ego Petrus tit. S. Marci Presb. Card. subscripsi.
Ego Jacobus tit. S. Mariae in Via lata Diac. Card. subscripsi.
Ego Neapuleo S. Adriani Diac. Card. subscripsi.
Ego Petrus S. Eustachii Diac. Card. subscripsi.

Dat. apud Urbem Veterem per manum Magistri Joannis Decani Baiocen. S. R. E. Vicecancellarii, 11. Kal. Julii, Indictione quarta, Incarnationis Dominicae 1291. Pontificatus vero D. Nicolai IV. Anno quarto.

De recuperatione Terrae Sanctae Hierusalem a Saracenis, & de indultis Crucesignatorum ad id proficiscentium, vel contributionem praestantium.

Hinc recuperationi enixe studuit Innoc. III. ut sup. in ejus constitut. 12. Ad liberandam, ubi notari etiam de Crucesignatis.

NICOLAUS EPISCOPVS, Editi a Servus Servorum Dei: Universis Christi fidelibus, ad quos praesentes litterae pervenerint: Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Illuminet super vos Dominus vultum suum, & ita suo lumine ad recensendum attentius, qualiter Redemptor noster

Manni C. ricorum d. Hospitali S. Spiritus

Vitium vestim. beatus. d. n. i. s. i. s. t. que sacra. mento. accen.

Hospita. S. Spiritus in Montepessulano, nobis & Hospitali nostro in spiritualibus & temporalibus perniciosam & damnosam recognoscens, ipsam de consilio fratrum suorum dissolvit, statuens ut nec istud illi, nec illud isti in aliquo teneatur, nec nobis, nec illis sit commune.

Papa scripsit. Card. subscripsi.

Dat. P. 11. Kal. Julii, Indictione quarta, Incarnationis Dominicae 1291.

V.

Editi a Servus Servorum Dei: Universis Christi fidelibus, ad quos praesentes litterae pervenerint: Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Pia a. l. t. o. ad. n. o. s. t. r. o. s.

noſter ſalutem humani generis in Terra Sancta dignatus eſt miſericorditer operari, oculos in vobis hominis interioris illuſtret, quod accendatur ut ignis ad ſubueniendum Terræ illius neceſſitatibus, zelus veſter cõcaleſcat, corda inflammantur, affectus & effectum prompta operis proſecutio ſubſecuta commendent. Cujus etenim peccatoris etiam lapidei quancumque duritiem nõ emolliat conſiderata illius humanationis humilitas, in qua Dei filius factus homo, exinanivit ſemetipſum, formam ſervi accipiens, in ſimilitudine hominum factus, & habitus inventus ut homo? Cujus viſcera non inflant charitatis ardore pia conſideratio illius humilitatis extrema, in qua ipſe factus eſt obediens uſque ad mortem, ad exprobrantium opprobria, velut agnus coram tendente ſe verè mitis obmutuit, & ſicut ovis ad occiſionem deductus, propter contumelias & terrores, poſt ſpinas & ſputa, poſt flagella varia, innocens eſt ſine cauſa damnatus, ac demum ſaturatus opprobriis, clavis affixus, aceto & felle potatus in crucis patibulo, tam diræ mortis ſubiit paſſionem, myſterium noſtræ Redemptionis conſummans poſt traditum etiam ſpiritum lanceæ illuſione cõſollus. Hæc filii, & innumerabilia largitatis divinæ chariſmata in Terra prædicta ipſi humano impẽſa generi, ab eodem Redemptore piſſimo, ſi frequenter intra clauſtra peccatoris attentæ meditatione revoluitis, ſi qua decet attentione penſatis, quis veſtrum non ſervebit intus, foris ebulliet, exclamabit & dicet: Quid retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi? & non expectato monitoris, vel ſollicitatoris officio, ſubjunget ultroneus: Calicem ſalutaris accipiam, & nomen Domini invocabo.

§. 1. Quis ſine acutiſſimi doloris aculeis conſiderare poteſt, non ſolum veneranda & piſſima loca illa, in quorum altero oriens ex alto pro nobis naſci dignatus eſt humiliter, in reliquo mori crudeliter non expavit, ſeu etiam totam quali jam terram eandem, quam ipſe idem ſua illuſtravit corporali præſentia, miraculis clarificavit immenſis, & tandem effuſione ſui pretioſi ſanguinis in noſtræ ſalutis effuſi pretium conſecravit, occupata per nefandiſſimos Saracenos, ipſorum immunditia polluit, fœdiſſima eorum habitatione fœdari? Quis abſque amaritudine ſumma commemoret tot Chriſtianorum caſtra, Civitates, & alia loca ſolemnia deſtructa penitus, ad nihilumque redacta, & eorum incolæ eorundem Saraceno- rum immanitate peremptos? Proh dolor, quis novitatis (quam deplorare libet potius, quam narrare) ſolers cenſor, & diſcriminum quæ comminari videtur, diſcuſſor attentus, per noctem & diem, quaſi torrentem lachrymas non deducat? Cujus pupilla tacebit? cuius peccatoris penetrabile continebit ſuſpiria, vel ſingultuum frequentiam non erumpet, lugubri contemplatione recensens, quod quantumcumque Mater Eccleſiæ caſum eundem prævenire ſtuderit, incolis illarum partium in galeis, bellatorum multitudine, ac ſubventione pecuniaria, juxta perſuaſam ab eis denuntiaræ neceſſitatis exigentiam, & oblatæ ſuper hoc petitionis inſtantiam ſuccurrendo, nihilominus tamen Civitas Acaone ſic ejuſdem matris Eccleſiæ ſtudio commutata * quadraginta & quatuor diebus arctiſſima Babylonicæ potentie obſidione circumdata, terribilibus machinis die nocteque vexata, impedita crebris & diris inſultibus, membris etiam ipſius per cuniculos arietatis occultos, quadragelimo quarto die, obſidentium viribus (Dei permiſſione admirabili & ſtupenda) ſuccubuit, capta per eos, & igni expolita, Chriſticolis inibi exiſtentibus caſis innumeris, & cæteris qui habere nequiverunt ad maritima vaſa recurſum, in captivitatem abductis, ut per jugum barbaricæ ſervitutis horribile, diſpendiis civilis mortis addictis, naturali etiam diutius moriantur. Et deinde Tirenſis Civitatis deditione * ſecuta.

§. 2. Quis igitur de cætero marcebit otio, quis non exurget, quis ad recuperationem Terræ prædictæ non promptus exiliet, quis tardabit? quem non pudebit ingratiſſimæ argui, quin potius quaſi de infidelitate notari, ſi Creatori proprio, tam benefico Domino ad redemptionem Terræ illius, quam ipſa Sacra Scriptura teſtatur omnium cariorem, qua poteſt promptitudine non aſſiſtat, cum etiam ſecundum Juris humani cenſuram ſubdi-

tos ſuis Dominis, & ad tuenda, quæ poſſident, & ad recuperanda injuſtè ſubtracta, debitum fidelitatis adſtringat? Quis tot fidei orthodoxæ cultoribus tam ſanctiter trucidatis, de tot calamitatibus captivorum, & aliis Chriſtianitatis opprobriis, nõ ex tota mente movebitur? non ſuſpiret non anxietur ad vindictam? Proſe ad; cum ſecundum Apoſtolum, omnes ſimus unum corpus in Chriſto, non immerito cum illis de quibus ſcriptum eſt, Percuſiſti eos, & non doluerunt; inſenſibilitatis arguitur quiſquis tantã hujus noſtri corporis mutilationem, prædictorum videlicet Chriſticolarum non ſentit excidium, & tam graviter non moeret. Accingimini ergo Chriſti fideles, & qui Chriſtiana religione cenſemini, vos Chriſtianos eſſe operis perſecutione * moſtrate. Accipite devotione, qua Rex, vivificæ Crucis ſignum, illud in conſiderationis veſtræ ſcrutiniũ deducetes, quod viris quantumcumque magnificis, quantumcumque dignitate præditis & virtute, ad gloriam maguam adſcribitur, ſi eis quovis in bello Dominorum inſignia gerere cõcedatur, ſub quibus contigit frequenter non ſine ſalutis æternæ diſcrimine, mors ſubire periculũ, ſub cujuſlibet ſpe remunerationis. Quanto igitur glorioſius, quanto ſecurius Regis Regum in ejus bello victorioſum geſtare vexillũ, ſalutiſerã videlicet Crucem, ſub qua devotione congrua puto corde ſuſcepta, conceptum proſequentibus, munditia continua, proſopitum mori eſt vitæ perennis initium; tranſitorie mortis ſinis, retributionis inæſtimabilis certitudo. Feſtinate itaque, feſtinate ad ſalutis veſtræ prope- rare compenſum. Accendatur cujuſcumque vitilis animus, & conſultius attendentes, quod ſi forte labor major ex dictarum Civitatum captione proponitur, merces uberior ſubſequetur, cum ſicut ſcriptum eſt, ſecundum laborem accipiet unusquiſque mercedem. Corpora veſtra, & corda pariter ejuſdem vivificæ Crucis ſigno in d. Terræ ſæpè præſatum ſubſidium inſignite, nunc præcipue, dum ipſius Terræ ſubventio, multis & olim per Sedem Apoſtolicam exquisita vigiliis, multis laboribus & oneribus procurata, ſed diverſis & adverſis adventibus diutius impedita, divina ut ſupponit devota credulitas, proviſione dirigitur, & ad excipiendas Terræ ipſius anguſtias, eamque de impiorum manibus eruendam, efficaciter ſub ſpe divini numinis præparatur.

§. 3. Siquidẽ chariſſimus filius noſter Chriſtianiſſimus Princeps Everardus Angliæ Rex Illuſtris, poſt tractatus varios ſuper generali tuo paſſagio in ipſius Terræ ſubſidium faciundo, diverſorum Pontificum Romanorum temporibus habitos, noviffimè tanquam benedictionis filius noſtris beneplacitis acquivit, & ut poſt Chriſtum, juxta conſilium ejus eat, ſe ipſum abnegans ac tollens, ut eundem ſequatur Dominum, crucem ſuam, terminium, feſtum videlicet Nativitatis B. Joannis Baptiſtæ (quod erit An. Domini 1293) & ei ad tranſictandum perſonaliter, necnon ad dictum generale paſſagiũ Crucelignatis, & Crucelignandis omnibus duximus præfigendum) humiliter acceptavit, ſemetipſum exponere, ſui Redemptoris obſequiis Terræ præſatæ perſonaliter ſubveniendõ diſpoſuit, negligens natalis ſoli dulcedinem, prætermittens Regni ſui terrarumque divitias, ſpernens delicias, & gloriam inibi dominandi. Non igitur cunctemini amplius prædicti glorioſi vexilli Dominici charactere inſignia mercantes, felici commercio perpetuam poſt deſunctionem corporis ex ignominia perpetuitatis comparatione, vix momentaneo labore quietem, & permutatione conſulta terrena pro cœleſtibus commutantes, tranſitoria pro manſuris, temporalia pro æternis.

§. 4. Cæterum licet ad excitandos veſtros animos in Terræ memoratæ ſuccurſum, ſufficere debeat ſolers attentio præmiſſorum, ut tamen ejuſdem Terræ negotium eo libertius, & eoque ſerventius proſequi ſtudeatis, quo potiorem fructum ex veſtris laboribus vos noveritis percepturos: Nos de Omnipotentis Dei miſericordia, & B. Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, auctoritate conſiſi, & illa quam nobis licet indignis Deus ipſe ligandi & ſolvendi contulit, poteſtate, omnibus qui vexilli Dominici charactere inſigniti, perſonaliter propriis ſumptibus in prædictæ Terræ ſubſidium proſicci curaverint, plenam ſuorum peccaminum, de quibus veraciter fuerint

Alias por- ſecutione.

Deſignatio Regis Angliæ pro Duce omnium Crucelignatorum proſicentium pro d. recuſatione.

Indulgentia pro d. Crucelignatis, vel auxilium aut ſubſidiũ ſubminiſtrantibus.

corde contriti, & ore confessi veniam indulgemus, & in retributione istorū salutis æternæ pollicemur augmentū. Eis autē, qui licet in alienis expensis, in propriis tamen illuc personis accesserint, & illis similiter, qui juxta qualitatem & facultatem suam, personas idoneas in expensis propriis destinabunt, quamvis personaliter ipsi non vadant, plenam suorum concedimus veniam peccatorum. Hujusmodi quoque remissionis & indulgentiæ volumus & concedimus esse participes, juxta quantitatem subsidii & devotionis affectum, eos qui licet non juxta qualitatem & facultatem suā, aliquem tamen, seu aliquas personas in subsidium dictæ Terræ propriis sumptibus destinabunt, vel de suis temporalibus bonis contribuent ad aliquas destinandas. Necnon omnes, qui ad subventionem ipsius Terræ, de bonis eisdem aliqua ministrabunt, prout singulis divina fuerit inspiratione suggestum, aut aliās ad promotionem præmissi negotii consiliū & auxilium impenderit opportunum. Porro si forte aliquos eorum, qui cruce suscepta in jam dictum Terræ Sanctæ subsidium proficiscendi laborem subierint, post arceptū iter hujusmodi ex hac luce migrare contigerit, ipsos nihilominus plenē percipere volumus Indulgentiam prælibatā. Personas quoque, familias & bona eorum, quos ad transfretandum personaliter, vel juxta quāritatem & facultatem suam, personas idoneas destinandi votum assumptæ jam Crucis adstringit, ex nunc, quos verō suscipiendæ Crucis de cætero votum obligabit ad idem, à die qua taliter Crucem assumpserint, sub B. Petri & nostra protectione suscipimus, statuentes ut sub Diœcesanorum defensione suorum consistant. Quod si eos aliqui indebitē molestare præsumperint, per diœcesanos locorum, in quibus iidem molestatores fuerint, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compescantur.

Indultū quod non trahatur extra diœcesim.

§. 5. Præterea, ipsis qui prædicto modo Crucem vel jam assumpserint, vel assument in posterum, indulgemus ut per Sedis Apostolicæ literas, vel Legatorum ejus (nisi forte illæ quæ ab eadem Sede obtentæ fuerint, plenam de indulto hujusmodi fecerint mentionem) extra suas diœceses non valeant conveniri, dummodo parati existant coram suis Ordinariis de se querelantibus respondere, quos per eosdem Ordinarios Ecclesiastica censura defendi, cessante appellationis obstaculo, volumus ab iis, qui eosdem contra Indultum hujusmodi præsumperint temerē molestare.

Usurarum relaxatio.

§. 6. Si qui verō ipsorum ad præstandas usuras juramento teneantur adstricti, creditores eorum per diœcesanos suos censura simili compellantur, ut juramentū hujusmodi penitus relaxantes, ab usuræ ulterius exactioe desistant. Si autem aliqui creditorū eos ex tunc ad solutionem coegerint usurarum, ipsos ad restitutionem ipsarum per eosdem diœcesanos simili volumus distractione compelli. Judæos quoque ad remittendas ipsis usuras per sæcularera compelli præcipimus potestatem, & donec eas remiserint, ab omnibus Christi fidelibus, quibus hoc per suos diœcesanos denuntiatur extiterit, tam in mercimoniis, quàm in aliis, sub excommunicationis pœna jubemus eis communionem omnimodam denegari.

Facultas petendi absolutionē ab excommunicationis sententia in certis casibus.

§. 7. Postremò, Crucesignatis & Crucesignandis eisdem volentes plenius providere, diœcesanis ipsorum, ac nonnullis aliis, absolvendi eos ab excommunicationis sententiis in variis casibus, de quibus secundum facti exigentiam putavimus expedire, necnon dispensandi cum Clericis, qui cum à Canone, vel homine latam sententiam incurrissent, irregularitatis notam, immiscendo se divinis Officiis, contraxerunt, per has nostras literas plenam & liberam concedimus facultatem.

Dat. P. A. 4. die 1. Aug.

Dat. apud Urbem Veterem, Kal. Aug. Pont. nostri an. 4.

VI. Quod exhibeantur Ordini Fratrum B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, omnia legata quæ pro d. Redemptione, non tamen certis personis relinquuntur.

Hunc Ordinem à Greg. IX. institutum fuisse liquet ex ejus bulla n. 9. Devotionis, sup. lib. 1. ubi plenē notari.

NICOLAVS EPISCOPVS, *Edictum Servus Servorum Dei; Venerabili Fratri Episcopo Casertano Augustano. Salutem & Apostolicam benedictionem.*

EX parte dilectorum filiorum Magistri, Prioris, & Fratrum S. Mariæ Captivorum, Barchinonen. Ordinis S. Augustini, fuit nobis humiliter supplicatum, ut cum ipsi sua omnia quæ habent, reponant sollicito studio pro redemptione captivorum qui detinentur ab inimicis nominis Christiani, exhiberi eis, quæ pro redemptione captivorum hujusmodi, Christi fidelibus relinquuntur, per districtum aliquem mandarem.

§. 1. Nos itaque dignum reputantes, ut relicta hujusmodi exhibeantur Magistro, Priori, & Fratribus supradictis, fraternitati tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenus pecuniam, terras, possessiones, & alia bona, quæ generaliter Christi fidelibus reliquuntur pro redemptione hujusmodi faciendā, illis duntaxat exceptis, quæ certis & expressis personis in captivitate detentis, relicta vel dimissa esse noscuntur, Magistro, Priori, & Fratribus prædictis, per te vel per alium, aut alios facias exhiberi, detentores pecuniarum, terrarum, & bonorum prædictorum, ad exhibendum Magistro, Priori, & Fratribus præfatis, monitione præmissa, per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compellendo.

§. 2. Non obstante si aliquibus à Sede Apostolica fuerit indultum, quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, quæ de indulto hujusmodi plenam & expressam non fecerint mentionem, sive qualibet alia Indulgentia dictæ Sedis, cujuscumque tenoris existat, per quem effectus præsentium impediri valeat vel differri, & de qua ejusque toto tenore de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Dat. apud Urbem Veterem, Nonis Augusti, Pontific. nostri anno 4.

COELESTINUS V. PONTIF. CXCIV. ANNO DOMINI MCCXCIV.

COelestinus V. Eremita, Petrus de Morone antea dictus, de Marsari Oppido Efernæ in Samnitibus, Patre Angelerio. Creatus Perusis Nonis Julii anno salutis 1294. Coronatus Aquilæ 4. Kal. Septemb. eodem anno. Sedit in Apostolica Sede menses 5. dies 5. Creavit Cardinales duodecim. Abdicavit in die S. Lucie Idibus Decembr. 1294. Obiit Anno Domini 1296. 14. Kal. Junii. Corpus in Templo sui Ordinis S. Antonii Ferentini ante Aram Maximam collocatum fuit.

Appro

Approbatio Statutorum Congregationis Monachorum Coelestinorum Ordinis S. Benedicti, cum indultorum, & gratiarum concessione.

Altam approbationem decrevit Bened. XI. inf. in sua const. 2. Religiosam. Et exemptiones confirmavit & extendit Greg. XI. in sua const. 10. Sacra, Privilegiaque approbavit Paul. V. in sua const. 15. Injuncti, ubi Abbas Gen. potestatem declaravit.

Privilegia Congregationi Cassinensi, & aliorum Monachorum Congregationibus concessa, & concedenda, huic Congregationi Coelestinorum communicavit S. D. N. Urb. VIII. in const. 24. Sacrosancti, inf. tom. 4. Et postea in Capitulo generali de mandato ejusdem Sanctissimi emendatae fuerunt & editae Constitutiones d. Congregationis, quas approbavit idem S. D. N. Urb. VIII. in const. 56. Sacrosanctum, d. tom. 4.

AD COELESTINVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Honufrio Patri, Abbati Monasterii S. Spiritus de Sulmona, Valen. Diocesis, ejusque Coabbatibus, ac Prioribus & Praelatis Monasteriorum, Prioratum, Ecclesiarum, Membrorum & locorum eidem Monasterio S. Spiritus subiectorum, eorumque Conventibus, Collegiis & Fratribus Ordinis S. Benedicti, presentibus & futuris in perpetuum.

Tu cunctos Ordines plantatos in Sacrosancta ac universalis Ecclesiae horto paternis prosequamur affectionibus, & ad statum ipsorum tranquillum & prosperum sollicitudinem intendamus: Beati tamen Benedicti Ordinem (in quo, dum juvenutis nostrae progressio ordinaretur, professionis nostrae vota devovimus) singulari & praecipua affectione diligimus, & zelo sincerioris & strictioris charitatis afficimur circa ipsum. Et ad suae stabilitatis, & promotionis incrementa felicia, operam operamque sollicitam impendentes, speramus in Domino, quod idem Ordo ab antiquis annis in divinae laudis charitate fundatus, per vestrae sollicitudinis studium servabit eo perfectius fructus suos, quo... per vestrae sollicitudinis studium, quantum vobis ex alto permissum fuerit, restauratus, amissi luminis propriam reallumere poterit in summae lucis, quae CHRISTUS est, potentia claritatem.

§. 1. Cupientes igitur, ut circa praefatum Ordinem hujusmodi nostrae charitatis affectus eniteat operis per effectum, Statuta, Constitutiones, instituta & ordinaamenta in eodem Ordine pro salute vestra facta, auctoritate Apostolica confirmamus, & canonicè in posterum facienda volumus & mandamus ex tunc inviolabiliter observari.

§. 2. Ac eundem Ordinem, necnon Monasterium S. Spiritus de Sulmona, & alia Monasteria, Ecclesias, Prioratus, membra & alia omnia loca dicto Monasterio S. Spiritus subiecta, ubicumque consistentia, eidem Ordini incorporata, vel incorporanda in posterum, eorumque personas ab omni prorsus jurisdictione, potestate ac dominio Archiepiscoporum & Episcoporum & Abbatum omnium, in quorum Civitatibus & Diocesis ac Provinciis illa consistunt & consistent etiam in futurum, ac aliorum quorumlibet Ordinariorum, Praelatorum & Capitulorum seu Conventuum, Monasteriorum & Ecclesiarum & personarum quatumlibet prorsus eximimus & etiam liberamus, & ea omnia & singula libera & exempta volumus perpetuo totaliter permanere. Exemptionum gratias in illis ex vestris Monasteriis, quae prius per Sedem Apostolicam exempta fuerant, in suo robore nihilominus duraturis. Non obstante, si Monasteria, Prioratus, Ecclesiae, membra & alia loca praefata, Diocesani Episcopis, vel aliis personis ad census aliquos teneantur, vel reperirentur forsitan aliquibus in aliquo obligata. Et in eo praecipue, quod Fratres d. Ordinis in S. Spiritus de Matella, & S. Spiritus de Sulmona, Monasteriorum Conventibus constituti, sub-

Bullar. Mag. Tom. I.

missiones quasdam dilectis filiis Capitulo Basilicae Principis Apostolorum de Urbe, de facto, sive de jure fecisse dicuntur, quas submissiones sub quacumque verborum concessione vel expressione confectas, necnon & praefatos census de plenitudine potestatis enervatos, cassamus, irritamus omnino, & viciis carere decernimus, & nullius ex nunc existere firmitatis, ita quod praetextu earundem submissionum ac censuum aliquorum, tu fili Pater Abbas, tuique successores & Fratres ac personae Monasteriorum & locorum aliorum vestrorum praedictorum, à quoquam de caetero nequeant molestari, vosque, vestrosque successores, ac Monasteria & loca in perpetuum nolumus molestari.

§. 3. Et quia inter alia, quae immunitates sapiunt, de praecipuis casibus arbitramur hoc esse necessarium, ut de substitutione futuri Abbatis, tibi Fili Abbas S. Spiritus, quem Patrem Abbatem caeteris tuis Coabbatibus & Praelatis & Fratribus tibi subiectis, presentibus & futuris perpetuo stabilimus, praecipue ordinamus, & praesenti decreto statuimus, annis singulis in majori vestro Monasterio, vel in alio loco vestri Ordinis, ubi vobis expediens visum fuerit, fiat Capitulum Generale, ubi vestri Ordinis & locorum, secundum B. Benedicti Regulam, facta tractentur, Praesidentes vestri Capituli celebrandi, & Visitatores vestri, locorumque vestrorum constituantur in illo, secundum vestri Ordinis instituta. Ubi volumus & districte praecipimus observari, quod Pater Abbas singulis trienniis in generali Capitulo sponte suam offerat, & exhibeat sessionem. Nisi forte dictus Pater Abbas ante tempus hujusmodi in aliqua de gravioribus culpis, à Visitatoribus, vel alias legitime deprehensus, amotionem in dicto Capitulo mereatur. Quod si idem Pater Abbas, vel cesserit, aut amotus extiterit, idem Capitulum statim, & absque temporis intervallo ad Patris Abbatis substitutionem procedat, & juxta formam in Regula tradita debitos constituat Electores. Qui sub conclavi positi, antequam cibum & potum sumant, Abbatem cedente, (si eum utilem esse non putaverint) vel de alia persona Monasteriorum & locorum vestrorum per electionem canonicam praedicto Monasterio S. Spiritus, provideant de Abbate. Qui quidem Abbas, nulla super hoc à Sede Apostolica confirmatione petita vel obtenta, eo ipso suae administrationis Officium habeat, & illud tanquam Pater Abbas, prout ad eum pertinet, libere exequatur.

Celebratio Capituli generalis, & electio Abbatis.

§. 4. Ac idem electus, si alias non extiterit benedictus, benedictionis suae munus à quocumque maluerit Catholico Episcopo, gratiam & communionem Apostolicae Sedis habente recipere studeat, illudque sibi dictus Episcopus (si divinam ultionem evitare voluerit) gratis impendat. Alioquin praedictum electum, ut praemittitur, in executione suae administrationis, in ordine tamen Sacerdotii volumus permanere.

Abbas benedictio.

§. 5. Et si dictus Pater Abbas infra annum forte decederet, Prior vel Superior dicti Monasterii S. Spiritus, & Visitatores etiam, curam & administrationem ac custodiam dicti Monasterii S. Spiritus gerant & habeant usque ad tempus Capituli Generalis, ubi secundum praemissum modum dicto Monasterio provideri debeat de Abbate.

Subrogatio alterius co-defuncti durante officio.

§. 6. Nosque volentes, vos & bona vestra paternis favoribus confovere, personas vestras, & loca, in quibus estis divino obsequio mancipati, cum bonis vestris omnibus sub B. Petri, & nostra protectione suscipimus, & praesentis scripti patrocinio communimus.

Ordinis protectio sub B. de Apost.

§. 7. In primis siquidem statuentes, ut praefatus Ordo in eodem S. Spiritus, & aliis Monasteriis, Prioratibus, locis, & membris vestris, praesentibus & futuris, perpetuis temporibus inviolabiliter observetur. Et quascumque possessiones, & bona, quae praefatum Monasterium S. Spiritus, cum Monasteriis & locis suis in praesentiarum rationabiliter possidet, aut in futurum concessione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis iustis modis (praestante Domino) poterit adipisci, firma vobis, vestrisque successoribus illibata maneant, & quiescant. In quibus haec propriis duximus exprimentia vocabulis, videlicet locum ipsum, in quo praefatum Monasterium situm esse dignoscitur, cum omnibus

Ordinis approbatio in d. Monasterio & aliis.

COELESTINVS QVINTVS.

pertinentiis suis. Monasterium S. Joannis in Plano, Nuc...
cerinz Diocesis, S. Spiritus de Maiella, S. Petri Vallis...
bonæ, S. Spiritus de Buclano, S. Spiritus de Ortona...

sensu & licentia proprii Abbatis, seu majoris partis sui...
Conventus, pro aliquo fidejubeat, vel ab aliquo pecu...
niam mutuo recipiat quoquo modo, districtius inhi...

Decimis. Ad hoc vide declarationes in Bull. 10. Greg. XI. Sacra.

§. 8. Sanè de fructibus terrarum & possessionum ve...
stratum, ac etiam novalium, quæ propriis manibus &...
sumptibus colitis, vel per homines vestros, aut alios ex...

§. 13. Inhibemus etiam, ne aliquis Episcopus, vel...
quævis alia persona, spiritualem, vel aliam jurisdic...
tionem habens, vos ad Synodos, vel Conventus forenses...

Prohibe...
cognit...
natio...
Synod...
efficit...
Ter...
efficit...
Tri...
cap. 11...

§. 14. Seu etiam prohibere, ne ad Civitates, seu Vil...
las, & ad loca quælibet, ubi religiose, & honestè mo...
rari possitis, audeatis accedere, ibique pro vestris usibus...

Facult...
Monas...
conf...
Her...
ra...
V. 111...

§. 15. Nec regulares electiones Abbatum vel Prio...
rum Monasteriorum, & locorum vestrorum impediatur...
aut de instituendis, aut removendis ipsis se aliquatenus...

Prohibe...
extra...
nem...
con...
electio...

Facultas re...
cipiendi que...
cumque, et...
altariis Re...
ligiosis. In...
ad hoc vide...
declarationem...
Pii V. in sua...
confirma. 89.

§. 9. Liceat quoque vobis Clericos, seculares vel...
Religiosos, cujuscumque Religionis existant, vel Lai...
cos quoscumque, qui Mundi relictis illecebris, ad vos...

§. 16. Liceat quoque tibi prædicte Pater Abbas, tu...
isque successoribus inter Fratres ejusdem Ordinis, &...
aliis ad Missas vestras convenientibus, benedictionem...

Abbat...
cultu...
dicitur...
pulum...
que...
monia...
ele...
Primus...
Lapide...
nendi...
cle...
cand...

§. 17. Ac vasa, & alia paramenta ad cultum Divinum...
pertinentia, necnon in ædificandis Capellis, Ecclesiis, aut...
Hospitalibus primarium lapidem & fundamenta...

Abbat...
dicitur...
pulum...
que...
monia...
ele...
Primus...
Lapide...
nendi...
cle...
cand...

§. 18. Necnon omnes minores ordines Fratrum, &...
aliis familiaribus, & subditis vestris, adscribi volentibus...
militiæ clericali, vestra largitione conferre, & omnia...

Abbat...
dicitur...
pulum...
que...
monia...
ele...
Primus...
Lapide...
nendi...
cle...
cand...

§. 19. Pro consecrationibus verò Altarium, vel Ec...
clesiarum, aut pro Oleo sancto, vel quolibet Eccle...
siastico Sacramento, nullus à vobis sub obtentu con...
suetudinis alicujus, aut alio quovis modo quicquam...

Abbat...
dicitur...
pulum...
que...
monia...
ele...
Primus...
Lapide...
nendi...
cle...
cand...

Prohibitio...
discedendi ab...
isto Ordine.

§. 10. Prohibemus insuper, ut nulli Fratrum ve...
strorum post factam in Monasterio vestro, vel in aliis...
locis vestris ejusdem Ordinis professionem, fas sit sine...

§. 20. Concedimus quoque vobis, ut si quem hujus...
modi Episcopum, quo plenam notitiam habeatis, per...
vos transire contigerit, ab eo consecrationes Altarium, &...

Episcopi...
cedent...
eorum...
quid...
Vide Bull...

§. 21. Porro cum generale terræ fuerit interdictum, in...
Monasteriis, Ecclesiis, & Oratoriis vestris, & aliis qui...
buscumque locis competentibus, si in terra sic interdicta...

Episcopi...
cedent...
eorum...
quid...
Vide Bull...

Prohibitio...
alienandi ha...
bilis absque...
consensu Ca...
pituli. Acco...
dit maior...
prohibitio...
Pauli 11. in...
conf. 5. An...
bitio.

§. 11. Illud quoque districtius inhibentes, ne tu fili...
Pater Abbas, vel aliquis ex Prælatiis vestris, terras seu...
quaslibet possessiones d. Monasterio S. Spiritus, vel...

Fideiobedi...
que & m...
re. ipse...

§. 12. Cæterum ne aliquis Monachus, vel Conventus, in Monasteriis & locis vestris professus, absque con...

§. 22. Illis

§. 22. Illis vero, qui vestris immorantur obsequiis, aliisque omnibus Christi fidelibus propter hoc ad vos devotè recurrentibus, ex permissione Apostolica, & indulgentia speciali, quas vobis hujusmodi Privilegii auctoritate concedimus, cuncta liberè ministrare possitis Ecclesiastica Sacramenta, & ipsorum corpora, cum decedunt, in vestris Cœmeteriis liberè, & absque Diccelfanorum, vel aliorum Ordinariorum contradicitione, & aliorum quorumlibet sepelire. Sepulturam siquidem vestram liberam esse decernimus, ita quod extremæ voluntati decedentium, & illis qui se illic deliberaverint sepeliri, nisi forte excommunicati, vel interdicti fuerint, aut usurarii manifesti, nullus obstet. Et si quando in terras, in quibus residetis, vel earum personas, excommunicationis, & interdicti sententias contigerit promulgari, homines vestris servitiis insistentes, negotiorum quoque vestrorum gestores, & procuratores, oblatores, & operarii, qui in locis vestris cum eorum operibus personaliter inlitterint, hujusmodi sententiis innoxii habeantur, ne prædictis sententiis sint ligati, ibique possint audire Divina juxta formam, quæ locis ipsis, & in eo casu, in quo à Sede Apostolica est concessa, nisi præfatæ personæ causam dederint interdictæ, vel excommunicatæ specialiter, seu interdicti per dictam Sedem contingat eosdem.

§. 23. Insuper recipientibus Ordinem vestrum, & in eo facta & instituta, qui suspensionis, aut interdicti, vel excommunicationum sententiis, à jure vel ab homine promulgatis, generaliter & specialiter sunt ligati, absolutionis beneficium juxta formam Ecclesiæ impartiri, ipsosque in Fratres, & Monachos recipere, dummodo in eodem Ordine perseverent, ac eos, qui post assumptum habitum, vel professionem emissam, reculerint se talibus in seculo fuisse sententiis innodatos, secundum formam eandem, tu fili Pater Abbas tempore tuo, & in posterum Successores tui auctoritate nostra de absolutionis beneficio providere, & dispensare cum eis super irregularitatibus, quas contraxerunt, vel contrahent, si talibus forsitan innodati sententiis, in locis interdicto suppositis divina præsumperint officia celebrare, aut ordines receperunt. Ita tamen, quod si aliqui hujusmodi sententiis propter debita sunt adstricti, in quantum possunt satisfaciunt, ut tenentur. Vosque Abbates, & Priores parentibus oppressorum, cum ab eis fueritis humiliter requisiti, de penitentis salutariibus juxta formam à Canonibus traditam providere salubriter valeatis.

§. 24. Sanè quieti vestræ providere volentes, quod per literas Apostolicæ Sedis, aut Legatorum ejus, seu delegatorum Apostolicorum, seu subdelegatorum ab eis conveniri à quoquam minimè valeatis: Quodque nullus correctionis, seu visitationis, vel inquisitionis Officium in Monasteriis, vel Ecclesiis, aut Prioratibus, membris, & locis vestris impendere, vel cognitiones causarum audire præsumat, nec subint Inquisitoribus.

§. 25. Nullusque vestrum citationes partium, & denuntiationes sententiarum interdicti, vel excommunicationis facere in prædictis locis, aut recipere curam Monialium, seu Religiosarum quarumlibet personarum minimè teneamini, & ad id cogi non possitis inviti per literas dictæ Sedis, vel Legatorum ejus, nisi eadem literæ Apostolicæ de indulto hujusmodi, & Ordine vestro, & de dicto Monasterio S. Spiritus de Sulmona fecerint mentionem, auctoritate vobis Apostolica indulgemus.

§. 26. Concedentes vobis nihilominus, quod si aliqui vestri Monachi, seu Frater, post obtentam licentiam à Sede Apostolica, vel à vobis, ad Religionem aliam transeundi, infra spatium trium mensium se ad illam Religionem suæ saluti congruam non contulerint, & ipsius non susceperint habitum regularem, licitè absque alia requisitione Ordinariorum, seu Diccelfanorum locorum, ubi reperti fuerint, ipsos tanquam apostatas Monasteriorum vestrorum, & locorum excommunicare, incarcerare, ac alias rigori subdere vestri Ordinis disciplinæ possitis, per vos, aut alios, etiam in quocumque

Bullar. Mag. Tom. I.

habitu eos contigerit invenire, & invadere super hoc (si necesse fuerit) auxilium brachii sæcularis, quod tenore concessionis hujusmodi, per eos quos super hoc requiretis, sub obtestatione divini numinis volumus exhiberi. Insuper omnes Monachos, vel Fratres, quos à Monasteriis, vel locis vestris, eorum culpis exigentibus, per vos, aut per vestros Vicarios expelli contigerit, & qui proprio suo motu de locis, vel Monasteriis ipsis exiverint, ad Religionem aliam absque hujusmodi licentia, vel ad sæculum, aut laicatum, tanquam canis ad vomitum rediens, convolabunt, ab omni promotione dignitatis, & administrationis Ecclesiasticæ, seu sæcularis esse decernimus alienos. Prædicandi Officium, audiendi etiam confessiones, ac docendi in quacumque facultate, potestate talibus apostatis penitus interdicta.

§. 27. Inhibentes expressius, ne aliqua persona, cujuscunque status, conditionis, vel Religionis existat, habitum vestrum, aut consimilem (nisi de Monasteriis, & locis vestris fuerint) deferre præsumant. Contra facientes per Diccelfanos locorum, cum à vobis super hoc fuerint requisiti, deponere habitum hujusmodi per censuram Ecclesiasticam, cujuslibet appellacionis obice non obstante, arctius compellantur. Quod si iidem Diccelfani, vel Ordinarii id efficere malitiosè fortè neglexerint, postquam à vobis, vel nuntiis vestris super hoc requisiti fuerint, in suspensionis laqueum incidant ipso facto.

§. 28. Adjicimus etiam, quod si aliquis in aliquo Monasterio, vel locorum vestrorum professus, ante ingressum suum in Religionem, aliquibus personis, Universitatibus, vel Collegiis, de quibus, quorumque nominibus memoria penitus non habetur, in aliqua quantitate pecuniæ, vel ad restitutionem aliquarum rerum esset obnoxius, illam & rerum æstimationem ab eo licitè recipere, & in locis vestris, in quibus expedire videbitur, in usus utiles convertere valeatis, & hujusmodi satisfactionem impendens, à præstatione satisfactionis alterius remaneat absolutus.

§. 29. Nullisque Religiosis, vel sæcularibus, cujuscunque status, vel conditionis existant, liceat aliquorum corpora defunctorum vobis invitis (quod prohibemus) penitus in vestris sepelire Cœmeteriis, nec in Monasteriis, Ecclesiis, Prioratibus, & aliis locis vestris Missarum solemnias, vel mortuorum officia celebrare.

§. 30. Nullisque ex vestris Monachis, Fratribus, & Conversis licitum sit cuiquam, absque Prælatorum suorum licentia, nisi Prælatis ipsis sua confiteri peccata.

§. 31. Concedimus quoque vobis, ut de iis, quæ in ornamentis, vel pro eis, aut libris, fabrica, luminariis, anniversario septimo vigesimo, sive aliis, ad perpetuum cultum divinum, seu pro pitantiis, aut victu ad sustentationem vestram, vel indumentis, & calceamentis vestris, necnon pro annuis censibus redimendis, ad quorum solutionem aliqua Monasteria, Ecclesiæ, Prioratus, membra, aliaque loca vestri Ordinis obligata forsitan viderentur, aut de iis, quæ pro domibus, prædiis, hortis, aliisque locis emendis vobis legantur, de obligationibus quoque, & obventionibus etiam, quas occasione funerum, & aliis, quæ jure institutionis, seu successione, aut legati, vel relicti, aut fideicommissi ad vos, & Ecclesias, & loca vestra, pietatis intuitu devenire contigerit, nulli teneamini justitiam, seu portionem canonicam exhibere, & ad hoc vos decernimus aliquatenus non teneri.

§. 32. Cæterum cum sælicis recordationis Innocentius Papa Quartus prædecessor noster olim duxerit statuendum, ut exempti quantacumque gaudeant libertate, nihilominus tamen ratione delicti, seu contractus, aut rei de qua contra ipsos agitur, ritè possint coram locorum Ordinariis conveniri, & illi quoad hoc suam in ipsos jurisdictionem, prout jus exigit, exercere. Nos vobis, ut occasione constitutionis hujusmodi nullum libertatibus, & immunitatibus, seu indulgentiis, vel privilegiis, vobis, & Monasteriis, & locis vestris per

Habitus consimilis ceteris prohibetur.

Satisfactio intransitum Ordinem deinceps.

Alii non celebrant in Ecclesiis Ordinibus.

Persona Ordinibus suis Prælatis confiteantur.

De oblatis vel legatis nihil aliis solvantur.

Exemptio à jurisdictione Ordinariarum. Tu vide dist. Conc. Trid. sess. 25. cap. 11. & 14. Bull. 39. Clem. VIII. susceptu.

nos (ut præmittitur) Apostolica auctoritate concessis, præjudicium generetur, auctoritate vobis præsentium indulgemus.

BONIFACIUS OCTAVVS PONT. CXCIV. ANNO DOMINI MCCXCIV.

Prædicandi facultas. intellige secundum Concil. Trid. sess. 24. cap. 4.

§. 33. Propterea proponendi populo verbum Dei, & dandi omnibus verè poenitentibus, & confessis, qui hujusmodi prælicationi interesse voluerint quadraginta dierum Indulgentiam de injunctis eis poenitentibus.

Confessiones quo audiendi. intellige juxta Bull. 23. Leo. X.

§. 34. Audiendi quoque confessiones, & injungendi poenitentias, & imponendi absolutionem debitam pro confessis, conferendi etiam Ecclesiastica Sacramenta, tam hominibus & vallallis vestris, quam cæteris Christi fidelibus.

Campanam pulsandi. Hec intelligas, ut Bull. Leon. XI.

§. 35. Necnon habendi, & pulsandi Campanas diu, nocturne ad horas Canonicas, & quodcumque de vestra processerit voluntate, absque cujusque contradictionis objectu.

Dispensandi cum intrantibus Ordinis. Hec intellige juxta Bull. 115. Clem. VIII.

§. 36. Dispensandi etiam cum Fratribus, seu Monachis ad vestra Monasteria, & loca convolantibus, & ibidem degentibus, super irregularitatibus quibuscunque, etiamsi prius eas fortasse contraxerint, quam prædicta loca, & Monasteria intravissent, dummodo ex homicidii, vel mutilationis causa irregularitates ipsæ minime sint contractæ. Absolvendi etiam Fratres, & Monachos memoratos ab excommunicatione quacunque, etiamsi ejus absolutio tantum sit Sedi Apostolicæ reservata, plenam, & liberam vobis, filii Abbates, auctoritate Apostolica concedimus potestatem.

Oblationes recipiendi de bonis feudaliibus.

§. 37. Indulgemus etiam vobis, ut bona feudalia, vel alia quælibet vobis oblata liberè recipere valeatis, ac licitè retinere, nulla constitutione, seu consuetudine contraria obstanti, aut etiam si loci Diocæsanus bona ipsa pro decimis non solutis, aut præstationibus aliis sibi, aut Ecclesiæ suæ asserat obligata.

Mutatio principalis Monasterii sit ad libitum Ordinis.

§. 38. Et quia mutatio temporum facti mutationem fortè requireret, licitum sit vobis aliquid aliud de Monasteriis vestris, præsentibus aut futuris, caput aliorum Monasteriorum, & membrorum vestrorum (si expediens fuerit) ordinare.

Pœna præmissis contra venientium.

§. 39. Nos enim ex nunc decernimus irritum, & inane quicquid contra tenorem concessionum, constitutionum, indulgentiarum, & inhibitionum hujusmodi, & capitulorum omnium, & etiam singulorum, quæ superius sunt expressa, per quoscunque attentatum est, vel in posterum contigerit attentari. Et interdicti, suspensionum, & excommunicationum sententias, si quas contra præmissa, vel aliquid præmissorum, in vos, vel in vestrum aliquem, sive aliquos, aut loca vestra, seu benefactores vestros, aut executores, vel hæredes, à quocunque, cujuscumque præminentia, dignitatis, aut honoris vel status existat, in posterum contigerit promulgari, volumus eo ipso penitus non tenere.

Annua recognitio debita Sedi Apost.

§. 40. In signum verò perceptæ libertatis vestræ, & subjectionis solius Romanæ Ecclesiæ, per nos vobis concessæ, ut superius præmittitur, unam unciam auri solvendam annis singulis in Festo Nativitatis Domini, tam pro capite, quam pro membris vestris, nobis & successoribus nostris Romanis Pontificibus persolvatis. Nulli ergo omnino hominum, &c.

Dat. P. A. 1. die 27. Sept.

Dat. Aquilæ, 5. Kalendas Octobris, Pontificatus nostri anno 1.

Bonifacius VIII. Caietanus, Patria Anagninus, Benedictus antea dictus, Patre Luitfrido, Presbyter Cardinalis Sylvestri, & Martini in Montibus, tit. Equitii. Creatus Neapoli 9. Kalend. Januarii, anno Domini 1294. Coronatus Romæ 17. Kalend. Februarii 1295. Sedit annos 8. menses 9. dies 28. Creavit Cardinales 16. Obiit Romæ 5. Idus Octobr. 1303. Sepultus est in Basilica Vaticana. Vacavit Sedes dies decem.

Contra dantes aliquid, vel promittentes, aut recipientes pro obtinenda gratia vel justitia apud Sedem Apostolicam, ac etiam contra scientes, & non revelantes.

Constitutio ista licet sit inter extrav. commun. in tit. de Sentent. excommun. eam tamen posui tanquam Curialibus admodum necessariam, & quia in hoc opere extat Bulla Greg. XIII. num. 24. Ab ipso, ubi hac extenditur ad prædictorum complices & auxiliatores. Prout etiam confirmata & ampliata fuit à Clem. VIII. in ejus const. 10. Pro commissa. Quam diligenter attende, quoniam puto eam esse intelligendam secundum ejus subjectam materiam, id est ligare dantes aliquid vel recipientes de bonis Communitatum Status Ecclesiastici, & non alios.

BONIFACIUS EPISCOPVS, &c.

EXCOMMUNICAMUS & anathematizamus ex parte Dei omnipotentis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, auctoritate quoque Beatorum Apostolorum Petri & Pauli, & nostra, omnes Clericos, Religiosos, & Laicos utriusque sexus, sive sint familiares Curia, sive alii undecumque, qui aliquod pactum fecerint, seu aliquid parvum, vel magnum promiserint, vel promissionem receperint, aut ex pacto, sive promissione occulta vel manifesta facta sub generalibus, & plenariè non expressis aperte verbis, quicquam dederint, aut receperint, magnum vel parvum, vel promissionem de quacunque re, aut utilitate propter hoc consequenda fecerint, vel receperint pro aliqua justitia, sive

Edicta A.D. 1303.

Excommunicatio in dantes qui recipiunt gratia vel justitia apud Sedem Apost.

sive gratia, pro se aut pro alio, in causis, vel iudiciis, seu aliis per literas Apostolicas quibuscumque modis apud Sedem Apostolicam obtinenda.

§. 1. Et hanc sententiam ad promittentes, & acceptantes, dantes & recipientes duximus extendendam.

§. 2. Illos quoque qui aliquem sciverint culpabilem in praedictis, & nobis intra dierum trium spatium non reulerint, vel alicui, per quem ad nos verbum fideliter referatur, simili decernimus sententiae subiacere.

§. 3. Decernimus etiam, ut nullus hanc ineustus excommunicationis sententiam, pro praedictis, vel aliquo praedictorum, absque speciali mandato, nostrae absolutionis beneficium valeat obtinere, nisi forsan ad nos habere accessum non possit, in mortis articulo constitutus. Nec etiam ad absolutionis gratiam admittatur, nisi prius quantum dedit, vel recepit, integraliter pauperibus largiatur.

§. 4. Iustitiam vero, sive gratiam sic obtentam, nullius prorsus esse momenti volumus, omnique statuimus careere effectu, & robore firmitatis.

§. 5. Sed scienter utentes ipsi, simili sententia excommunicationis adstringimus, & reservantes nobis absolutionem eorum cum praemissis, in omnibus ad poenas similes obligamus.

II. Quod prope Ecclesias, & Conventus Fratrum Eremitarum Ordinis S. Augustini, non possint alii Religiosi Mendicantes nova loca aedificare infra spatium Cannarum centum quadraginta

Hic idem Pont. decrevit nova loca construi non posse a Mendicantibus, absque licentia Sedis Apostolicae, praterquam in Eremitis, ut in cap. 1. de Excessibus Praelat. in 6. Sed novam dedit formam circa huiusmodi licentias Clem. VIII. inf. in consil. 99. Quoniam, tom. 3.

De hoc Ordine Eremitarum S. Augustini notavi supra in consil. 6. Alexand. IV. Licet.

An. D. B O N I F A C I U S E P I S C O P U S, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Generali, aliisque Provincialibus, Prioribus, ac universis Fratribus Ordinis Eremitarum S. Augustini, Salutem & Apostolicam benedictionem.

AD consequendam gloriam Coelestis Patris sic divina pietas per suam gratiam humilitatem vestram cernitur allexisse, quod semper ad hoc intenti estis & vigiles, ut illam vobis, & proximis per innocentis vitae studium acquiratis. Hac & alia sancta pauperum religionis vestrae merita nos inducunt, quod sumus ex intimo cordis affectu solliciti, ut in omnibus, quae ad laudem Dei & tranquillum statum devotionis vestrae cupitis, habeamus providentiae studium efficacis.

§. 1. Sanè non sine quadam turbatione animi frequenter audivimus, quod inter vos, & religiosos, illa de causa, emulationis, & dissensionis materia oritur, quod ipsi domos, & Ecclesias regulares juxta loca vestra non sine gravi vestro praedictio, & scandalo manifesto, quandoque construerent praesumebant.

§. 2. Cum itaque ad Apostolici spectet officii dignitatem de regno militantis Ecclesiae cujuslibet scandali materiam abolere: Nos dignè volentes quod huiusmodi emulationis & dissensionis occasio per diligentiam nostrae studium amputetur, auctoritate praesentium ordinamus, & districtius inhibemus, quod nulli liceat amodo de Minorum, Praedicatorum, Penitentiae Jesu Christi, S. Mariae de monte Carmelo, S. Clarae, aliisque Ordinibus in paupertate fundatis; nullique mulierum de praedictis, seu quibuslibet aliis Ordinibus aliquod Monasterium, Ecclesiam, vel oratorium aedificare, seu construere; nulli quoque saeculari, vel religioso, cujuscumque professionis Ecclesiam, vel Monasterium, seu Oratorium jam aedificatum, in aliquem transferre de Ordinibus memoratis infra spatium centum quadraginta canna-

rum à vestris Ecclesiis mensurandarum per aerem, etiam ubi alias mensurari loci dispositio non permittit: praeterea statuimus, ut quodcumque contra huiusmodi ordinationis & inhibitionis nostrae tenorem, ex nunc in antea aedificatum fuerit, diruatur.

§. 3. Et ne de notitia Ordinum, & quantitate cannarum huiusmodi aliqua possit dubitatio exoriri, illos Ordines intelligi volumus in paupertate fundatos, qui ex regula, vel constitutionibus suis extra septa Ecclesiarum, Monasteriorum suorum, vel officinarum eorum, & claustram ipsorum nullas debent possessiones habere. Quod si aliquis de Ordinibus ipsis possessiones in aliquibus membris suis habere, in aliis vero non habere noscatur, eum quoad ordinationem, & inhibitionem huiusmodi praedictis Ordinibus in paupertate fundatis annumerari volumus.

§. 4. Et quamlibet cannarum ipsarum octo palmorum longitudinem continere.

§. 5. Non obstantibus varia locorum consuetudine, seu privilegiis, indulgentiis, sive literis quibuscumque, tam praedictis Ordinibus quam mulieribus, vel alicui eorum ab Apostolica Sede, sub quacumque forma concessis, seu etiam concedendis, quae de praesentibus specialibus, & expressam non fecerint mentionem. Nulli ergo, &c.

Dat. Later. 11. Kal. Martii, Pont. nostri anno 1.

Qui sine religiosi Mendicantes.

Qualitas cannarum. Derogatio contrariis.

Dat. P. A. 1. die 3. Sept.

III. Quod Fratres Ordinis B. Mariae de monte Carmelo cappis albis de cetero utantur, dimissis aliis mantellis diversorum colorum.

Approbationem & alia de hoc Ordine notavi supr. in consil. 8. Honor. III. V. vivendi.

An. D. B O N I F A C I U S E P I S C O P U S, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Generali, & ceteris Prioribus, & Fratribus Ordinis B. Mariae de monte Carmelo, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Ustis petentium desideriis dignum est nos facilem praebere consensum, & vota, quae à rationis tramite non discordant, effectu prosequente complere.

§. 1. Sanè lecta coram nobis vestra petitio continebat, quod olim bon. mem. Latino Holtienis Episcopo, & Gerualdo tit. S. Martini in Montibus Presbytero Cardinali, significantibus, per suas literas inter alia continentes, Priori generali, ceterisque Fratribus vestri Ordinis in generali nunc instanti Capitulo congregandis, quod fel. record. Honorius Papa IV. praedecessor noster, de fratrum suorum consilio eis pia, & provida deliberatione concesserat, ut eorum habitum, sive varietatem ipsius minus decentem, & displicentem quampluribus, in alium decentem commutasset.

§. 2. Idemque Prior generalis, & fratres postmodum in Capitulo congregati praedicto, deliberatione super mutatione huiusmodi praehabita diligenti, unanimiter statuerunt, ut ex tunc ceteri Priores, & Fratres ipsius Ordinis Mantellis diversorum colorum, quibus uti consueverant, dimissis, omnino cappis albis in posterum uterentur.

§. 3. Nos itaque vestris supplicationibus inclinati, quod circa huiusmodi mutationem habitus in hac parte provide factum est, ratum & firmum habentes, id auctoritate Apostolica confirmamus, & praesentis scripti patrocinio communimus. Nulli ergo, &c.

Dat. Romae apud S. Petrum, 7. Kal. Decemb. Pontificatus nostri anno 1.

Hac bulla Honor. IV. hic non habetur.

Statutum Ordinis gestandi cappas albi coloris.

Confirmatio Papa.

Dat. P. A. 1. die 20 Nov.

IV. De auctoritate Praelatorum Ordinis Fratrum Praedicatorum S. Dominici, eorum subditos juris apicibus, & appellatione postpositis, compescendi.

Alia de hoc Ordine astende supr. in consil. 3. Honor. III. Religiosam.

Edita An. D. 1296. BONIFACIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Magistris, Prioribus, & Fratribus universis Ordinis Predicatorum, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Causa communitatis.

AD augmentum continuum Religionum, & Ordinum quos Romana suscepit, & approbavit Ecclesia, paternis studiis intendentes, & considerantes attentius, quod non intermissa sedulitate disciplinae Religiones, & Ordines supradictos, statusque Regulares salubriter dirigat, & conservat, quodque si eam pariter vel remitti contingeret, Ordo quilibet collabi necessario cogereetur. Pensantes etiam, quod si regularium personarum correctio rimas juris, & apices sequeretur, huiusmodi rigor lentesceret, ac multiplici laxatione torperet.

Auctoritate concedendi, de qua in rub.

§. 1. Nos vestris supplicationibus inclinati, vobis auctoritate Apostolica indulgemus, ut ad correctiones, & punitiones Fratrum ejusdem Ordinis delinquentium infligendas Praelati Ordinis supradicti, ad quos eadem spectare noscuntur, rimulis, & apicibus ipsis postpositis, liberè procedere valeant secundum consuetudines approbatas, & generalia facta & etiam facienda ipsius Ordinis instituta.

Prohibitis appellandi.

§. 2. Nec volumus eisdem licere Fratribus, ab eisdem correctionibus, & punitionibus aliquatenus appellare, provida in hoc deliberatione, ac maturitate debita observatis. Nulli ergo, &c.

D. P. An. 2. die 10. Maii.

Datum Romae apud S. Petrum, 6. Idus Maii, Pontific. nostri anno 2.

V. Erectio Prioratus S. Antonii Viennensis, ubi eius corpus requiescit, in Abbatiam, & institutio illius Prioris in Abbatem generale totius Ordinis Canoniorum & Clericorum S. Antonii, sub Regula S. Augustini. Et praefinitio eorum habitus cum signo T. quod potentiam vocant.

Multa privilegia concesserunt huic Ordini plerique Pontific. ut dicam infr. in Clem. VII. const. 2. Rationi.

Modum autem colligendi elemosynas huic Ordini praescripsit Greg. XIII. infr. in constit. 7. Romani, ubi notabo.

Edita An. D. 1297.

HONORIVS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Priori & Conventui Monasterii S. Antonii, ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinenti, Ordinis S. Augustini, Viennensis Diocesis, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Praemium.

IN dispositione Ministrorum Ecclesiae Dei nobis creditae potissimum considerare nos expedit tempus, causas personas, & loca, secundum quae, pro emergentibus negotiis nova sunt consilia capienda. Et licet ex multarum inopinabilium diversitate causarum jugiter emergentium continua reddamur attentione solliciti, & profundis circa illa vigiliis excitemur, ne desit Apostolicae sollicitudinis studium, ubi pastorale tenemur injunctum nobis officium exercere, in eo tamen praecipue studiorum nostrorum sedulitas officiosa versatur, quod ad curam omnium Ecclesiarum & locorum, ac religiosorum maxime, quorum (licet immeriti) regimini praesidemus, opportunam solertiam, & solertem diligentiam impendamus, ut gratia cooperante divina, sic eorum statui salubriter consulatur, quod expiatis dissidiis, & perturbationibus, ab eisdem praeserventur innoxii, quietis ubertate latentur, & rectoribus providis, cum tempus provisionis occurrerit, eorum regimen committatur.

Controversia orta erat inter Abbatem Monasterii S. Antonii Viennensis, & Prioratum S. Antonii.

§. 1. Sanè inter dilectos filios Abbatem & Conventum Monasterii montis Majoris ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinentis, Ordinis S. Benedicti, Arelatis Diocesis ex parte una, & dilectum filium Aymonem Abbatem Monasterii S. Antonii ad eandem Romanam Ecclesiam nullo medio pertinentis, Ordinis S. Augustini, Viennensis Diocesis, tunc Magistrum, necnon praedecessores suos magistros, & Fratres Hospitalis S. Antonii ejusdem diocesis Viennensis, ex altera, tam super Prioratu S. Antonii ejusdem Diocesis, tunc ad ipsum Monasterium montis Majoris pertinentis, quam super votis, & promissis ipsi S. Antonio factis, & legatis in testamentis relictis ejusdem, aliisque diversis articulis suscitata, instigante generis humani inimico jam dudum gravimateria quaestione, ex qua olim strages corporum, animarum pericula, & eorum grandia discrimina proveniunt, & provenire poterunt in futurum, nisi Sedis Apostolicae circumspecta providentia, cujus interest singulorum, prout est possibile, praecavere periculis, super his opportunum remedium adhiberet.

gustini, Viennensis Diocesis, tunc Magistrum, necnon praedecessores suos magistros, & Fratres Hospitalis S. Antonii ejusdem diocesis Viennensis, ex altera, tam super Prioratu S. Antonii ejusdem Diocesis, tunc ad ipsum Monasterium montis Majoris pertinentis, quam super votis, & promissis ipsi S. Antonio factis, & legatis in testamentis relictis ejusdem, aliisque diversis articulis suscitata, instigante generis humani inimico jam dudum gravimateria quaestione, ex qua olim strages corporum, animarum pericula, & eorum grandia discrimina proveniunt, & provenire poterunt in futurum, nisi Sedis Apostolicae circumspecta providentia, cujus interest singulorum, prout est possibile, praecavere periculis, super his opportunum remedium adhiberet.

§. 2. Nos qui regis pacifici existentes Ministri, ut commissum nobis Ministerium digne implere possimus, quietem & pacem inter universos sollicitudini vestrae commissos, intentae sollicitudinis studio, votisque ferventibus procuramus, praeterea discrimina sedula meditatione pensantes, & attendentes, quod nondum huiusmodi potuerat discriminibus obviari, licet per aliquos diversae compositiones, sive ordinationes diversis temporibus pro danda pace partibus hinc inde factae fuissent, diligentia excitati paterna, quae consiliiis providis filios libenter fovet & dirigit, illo cogitato remedio in hac parte, per quod superni favoris dextera suffragante finis praedictae imponeretur discordiae, ac via deinceps praetactis discriminibus tolleretur, de fratrum nostrorum consilio, & assensu praedictum Prioratum cum omnibus Ecclesiis, membris, juribus, & pertinentiis suis existentibus ubicumque, ab omni spirituali & temporali potestate jurisdictione, dominio, subjectione, jure, obedientia & dispositione quacunque praedicti Monasterii montis Majoris, necnon Abbatis, & Conventus, & personarum ejusdem, de Apostolicae Sedis plenitudine potestatis omnino duximus eximendum, ipsumque ab eis decernimus esse liberum penitus & exemptum; Priorem, Monachos, & Conversos, & alios quoscumque, si qui existant in ipso Prioratu, per Abbatem & Conventum eisdem, vel eorum mandato seu auctoritate per alios forsan deputatos, ab eo totaliter amovendum, eisque Priori, Monachis, & Conversis praecipendum, ut ad dictum Monasterium redire curarent, inibi Domino servituri.

§. 3. Et quia Prioratum eundem propter ipsius B. Antonii reverentiam, cujus gloriosa merita per Universas Ecclesias in hujus Orbis latitudine constitutas, manifestius innotescunt, cujusque corpus, sicut fama celebris, mitit ad posteros, & innuera quae per eundem Sanctum ibidem Dominus miracula jugiter operatur, patenter ostendunt, in Prioratu ipso quiescit, condignis effertur honoribus, non tam dignum, quam debitum existimantes, Prioratum ipsum in Abbatiam ereximus, de praedictorum fratrum consilio, & ejusdem plenitudine potestatis, certo Canoniorum seu fratrum inibi numero constituto.

§. 4. Ac ut dissensionis, & emulationis cujuslibet occasio inde praecideretur omnino, praedictum Hospitale cum omnibus membris suis in quibuscumque Mundi partibus constitutis, eorumque pertinentiis & juribus, ipsi subjecimus, & univimus Abbatiae.

§. 5. Auctoritate Apostolica statuentes, ut locus ipse qui prioratus in antea dicebatur, foret, & appelletur de cetero Abbatia, & ij qui praesent eidem, nomen semper & dignitatem obtinerent Abbatis, & Abbatiam ipsam, ac dictum Hospitale sibi unitum simul perpetuis futuris temporibus, constitutione vel consuetudine quavis non obstante contraria, gubernarent, nec Magistri, vel Domini de cetero, sed Abbates Monasterii S. Antonii tantummodo appellarentur.

§. 6. Quibus universi Fratres Hospitalis & membrorum eorundem, quos Canonicos seu fratres Monasterii S. Antonii volumus de cetero nuncupari, parerent humiliter in omnibus & intenderent.

§. 7. Quodque in eodem Monasterio S. Antonii, & Hospitali, ac membris eisdem, B. Augustini regula servaretur, & secundum eam dicti Abbas & Canonici seu fratres perpetuo vivere tenerentur.

§. 8. Ha.

§. 8. Habitum verò cum signo T, quod potentiam vocant, in honorem ipsius B. Antonii tam Abbas, quam Canonici seu fratres præfati juxta morem solitum ipsius Hospitalis, semper & ubique portarent.

§. 9. Ipsum quoque Monasterium cum Hospitali prædicto, & omnibus membris, ac bonis suis existentibus ubicumque, & Abbatem, Canonicos, seu fratres ejusdem nunc præfentes atque futuros, ab omni jurisdictione, potestate, subjectione ac dominio Archiepiscopi, Episcopi, & Ordinarii cujuscumque omnino duximus eximenda. Decernentes ea omnia immediatè soli dumtaxat Romano Pontifici subiacere.

§. 10. Et quia erat æquitati & rationi conveniens, ut prædictum Monasterium montis Majoris nobis & Ecclesie Romanæ immediatè subiectum, & Abbatem & Conventum ejusdem sic benigno respiceremus affectu, quod exemptio, amotio & alia quæ in favorem Monasterii S. Antonii & Hospitalis prædictorum, & propter bonum pacis, & concordie per nos ordinata erant, in ipsorum Monasterii Abbatis, & Conventus montis Majoris non cederent omnino dispendium & jacturam, in recompensationem eorum, quæ præmissorum occasione subtracta noscebantur eidem certam quantitatem bonorum stabilium in locis idoneis infra certas Provincias eisdem Monasterio, Abbati, & Conventui montis Majoris, per Abbatem S. Antonii certo modo præcipimus assignari, prout hæc & alia in aliis nostris literis inde confectis plenius continentur.

§. 11. Cum igitur prædicto Monasterio S. Antonii quod per hujusmodi ordinationem nostram, præfectione Abbatis noscitur indigere, sit de Abbate idoneo providendum. Nos de ipsius statu prospero, more patris solliciti propensius cogitantes, & considerantes attentius quod vix ulli committi posset melius ejus cura, quam prædicto Aymoni, qui loci & personarum condiciones, & statum oculata fide palpavit, & cui, sicut fide dignorum testimonio accepimus, religionis observantia, morum honestas, circumspeditionis industria, & alia dona virtutum multipliciter suffragantur, præfatum Aymonem olim hospitalis prædicti Magistrum, à vinculo quo ipsi Hospitali tenebatur, hæcenus absolutum, eidem Monasterio S. Antonii de Fratrum prædictorum consilio, in Abbatem præficimus, & pastorem, sibi curâ, administrationem, & regimen ipsius Monasterii S. Antonii in spiritualibus & temporalibus committentes.

§. 12. Quocirca universitatem vestram monemus, rogamus, & hortamur attentè, & per Apostolica vobis scripta mandamus, quatenus eundem Abbatem benigne recipientes, & honeste tractantes, exhibeatis ei obedientiam, & reverentiam debitam & devotam, ejus salubria monita & madata suscipiendo, & devotè & efficaciter adimplendo, ita quod mutuo inter vos ac ipsum & spirituale possit abundare gaudium, & prosperitatis optatæ confurgere incrementum: alioquin sententiam quam ipse propter hoc ritè tulerit in rebelles, ratam habebimus, & faciemus auctore Domino, usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Datum apud Urbem Veterem, 15. Kalendas Junii, Pontificatus nostri Anno tertio.

VI. Canonizatio S. Ludovici Regis Franciæ, Confessoris: Et institutio suæ festivitatis pro die 25. Augusti quotannis celebrandæ: Ac indulgentiarum largitio pro visitantibus ejus sepulchrum.

BONIFACIUS PAPA VIII. Universis Christi fidelibus, Salutem & Apost. bened.

Gloria, laus & honor Patri luminum, à quo est omne datum optimum, & omne donum perfectum, à crucis fidei orthodoxæ cultoribus, quorum spes tendit ad superos, summis & sedulis devotionis & reverentiæ studiis referatur. Ipse namque in misericordia copiosus, liberalis in gratiis, & in retributione munificus, de supremis cælorum ad ima Mundi oculo suæ Majestatis in-

nectens, & benigna consideratione discutens, B. Ludovici quondam Regis Franciæ inclyti, futique gloriosissimi Confessoris merita grãtia, & operãque insignia, quibus in tempore constitutus in sæculo, cœlestina luminosa resplenduit, eaque velut justus Judex & retributor laudabilis dignanter intendens condignis recompensare muneribus, eum tanquam emeritum, & retributione dignissimum, post vitæ præfentis ergastulum, & laboriosa Mundi certamina, quæ fervens in divinis obsequiis potenter & patenter exercuit, æthereis sedibus collocavit, ut sedeat cum Principibus & solium gloriæ teneat, felicitatis æternæ dulcoribus potiturus. Exultet igitur Mater Ecclesia, & solemnia festiva concelebrat gaudiorum, quod tantum & talem filium genuit, produxit natum, educavit alumnum jam inter Regum gloriosa cœlestium agmina rutilantem. Latetur inquam, & jubilet, ac in laudes Altissimi voces promat, quod sobolis tam præcelsæ, tam celebris illustrata fulgoribus, insigniis decorata conspicitur, quæ sonoris atrollenda præconiis, summæque venerationis exhibitione colenda, enucleatius aperit, evidentius explicat, illos ad perennis beatitudinis gaudia, & hæreditatis æternæ participium admittendo, qui prædictæ Ecclesiæ, Matrem fidelium, Sponsam CHRISTI, claris fidei & operis testimoniis profitentur, nullosque in supernæ patriæ gloriam, nisi per ejus, utpote Cælorum clavigeri, ministerium virtuosum ostiis referatis altissimis, introire. Gaudeant incolarum turbæ cælestium de tam sublimis, tam lucidi habitatoris adventu; quodque ipsis expertus probatusque fidei Christianæ colonus cultorque præcipuus aggregatur. Personæ lætitiæ jubulum civium generosa nobilitas supernorum, quod tanti talisque concivis suscepisse, dignoscitur adjectivum, ac venerabilis Sanctorum cœtus gaudio & exultatione reflorat, de nova dignissimi adhibitione consortis. Exurgite itaque concio fidelium numerosa, exurgite fidei zelatores, & unà cum eadem Ecclesia, laudis uberis hymnum concinite: perfundatur imbre copioso lætitiæ vestra præcordia, & fecundo rore dulcedinis arcana pectoris repleantur, de tanta & tam potentis & egregii Principis exaltatione terreni, spei tutissimæ plenitudine præconcepta, quod nobis de cõdigena terrenorum compatriota cœlestium jam effectus, apud æterni Patris Filium efficacis patronus accrevit, qui pro salutis nostræ profectibus, jam in ejus præfentia positus, solertis exercet officium Oratoris. Porro quis posset amplo famine præpotens, quis disertus quantumlibet, aut elequentiæ nitore coruscans, sufficienter exprimere præcella sanctitatis insignia, & multiplicum excellentiam meritorum, quibus B. Ludovicus prædictus in tertis constitutus effulset: cum eo plura de ipsius laudabilibus actibus referenda se offerant, quo plura calamus exprimit, pandunt labia, lingua pægit. Sed ne ipsorum actuum claritas sub nubilo lateat, & tenebris obducatur, dignum duximus, ut de illis aliqua sermo noster aperiat, & deducat in publicam notionem.

§. 1. Hic profecto clarissimus genere, sublimis potentia, facultatibus opulentus, præcellus virtutibus, moribus elegans, conspicuus extitit honestate, inhonestis & turpibus à se penitus relegatis. Nam sic pudicitie adhæsit operibus, sic carnis studuit evitare contagia, quod (sicut habet certa credulitas plurimorum) nisi ei nexus accessisset uxoris, candore vitæ in eo tutilasset. Longo quippe temporis spatio prædicti Regni regimini præfuit, ejusque gubernacula plena curis, provida circumspeditione direxit. Nulli noxius, non injuriosus alicui, nemini violentus, Iustitiæ limites summopere servavit & coluit, æquitatis tramitem non relinquens, perverforum conatus nefarios pœnæ debitæ mucrone compescuit, malorum molimina conterens, pravorum illicitos ausus frænans, pacis zelator eximius, fervidus amator concordie, promotor extitit sollicitus unitatis, dissidia fugiens, vitans scandala, dissensiones abhorrens, propter quod sui fœlicis regiminis tempore, sedatis undique fluctibus, subductis noxiis, turbibus profugatis, Regni ejusdem incolis aurora dulciffimæ tranquillitatis illuxit, lætaque serenitatis votivæ prosperitatis arsisit.

§. 2. Et de vita ipsius aliqua referamus, licet illa quo majori dispositione discutitur, examine indagatur, eo exarset referentia

Exultatio de R.E. & ioribus fidelis populi de merito & laud. S. Ludovici Regis Franciæ.

Qui etiam coningatus pudicitia stant, Regnum Franciæ in se, pã, sã liciter gubernavit & regxit.

Dei amor. exarset.

referentis affectu plus dulcoris, mentesque dele-

*Pater puer
ipse oratus,
a Blanca
matre Fran-
cia Regina
pendente
educatur.*

§. 3. Hic quidem cum esset annorum duodecim, pater-
no destitutus auxilio, sub clar. mem. Blanca Regina
Francie matris suae custodia & gubernatione remansit,
quae circa divina obsequia ferventer intenta, cum pru-
denter dirigere, ac diligenter instruere saepebat, ut ad
praefati Regni regimen, quod suae directionis expetere
providentiam nolecebatur, dignus, & sufficiens fieret, ac
idoneus haberetur.

*Adulterus Ec-
clesiastica di-
sciplina &
divinorum
vocationum
incumbit.*

§. 4. Cumque per incrementa temporum idem Rex
aetatis annum quartumdecimum attigisset, praedicta Re-
gina illi magistrum proprium deputavit, qui cum scientia
literarum imbueret, ac bonis moribus informaret, ipse-
que Rex sub ejusdem magistri ferula positus, sic ei obedi-
ens & reverens existeret, sicque illius recipiebat hu-
militer disciplinam, quod superna praeventus gratia, pro-
fecit laudabiliter in utrisque circa divina, sic intentus of-
ficia, ut nequaquam ipsorum auditione contentus existeret,
nisi ea quae coram se die noctuque a suis faciebat
Clericis solemniter celebrari, ab ipso cum eorum aliquo
attentius dicerentur.

*Juvenis an-
norum vigin-
ti suscipit si-
gnaculum
Crucis in
subsidium
Terra San-
tae.*

§. 5. Demum successu temporis in anno vigesimo con-
stitutus, & quadam sibi aegritudine superveniente grava-
tus, a Parisien. & Melden. Episcopis assistentibus tunc e-
dem, vivificae Crucis signaculum in Terra Sanctae subsi-
dium sibi cum multa instantia petiit exhiberi. Et licet
hoc ei rationabili causa moti, praefati dissuaderent Epif-
copi, ipse tamen, utpote fervens spiritu erga Dominum,
eique votis ardentibus famulari desiderans, illorum salu-
briter dissuasionibus non admissis, signum hujusmodi de
manu praefati Parisien. Episcopi cum multa laetitia &
exultatione suscepit, Praelatis, nobilibus, & militibus
pluribus signum assumptibus cum eodem.

*Amplius
cum navigio
& maxima
cohorta ad
subsidium
transfreta-
tavit.*

§. 6. Et tandem amplo praeparato navigio, factisque
apparatus aliis quae in talibus requiruntur, cum trige-
simum quartum annum attigisset aetatis, in praedictum
subsidium transfretavit, N. consortem, & quondam Ro-
bertum Atrabaten. Alphonsum Pictaviae, & clar. mem.
Carolus Regem Siciliae, tunc Andegaviae Comites, frat-
res suos dum adhuc viverent secum ducens, multa gra-
viaque pericula quae solent aequoris fluctus infligere sus-
tinendo.

*In manu Sol-
dani & Sa-
racenorum
incidit, par-
temque multa
sustinuit.*

§. 7. Cumque ad partes illas ingenti circumfultus po-
tentia pervenisset, & habito de Civitatis Damiatinae ca-
ptione triumpho, processisset ulterius, generali quasi to-
tius ejusdem exercitus, sicut Domino placuit, aegritudine
subsecuta, & aliis adversis urgentibus, praefatus Rex cum
toto fere exercitu supra dicto in N. Soldani & Saraceno-
rum manus ac potentiam incidit, multa opprobria mul-
taque injurias, quae inferentium foeda conditio adau-
gebat, patienter & humiliter tolerando, praefato Roberto
Comite pro fide CHRISTI ab illis inmaniter in-
terempto.

*Cum eis pa-
cisci noluit, si
solum Christi
deserere esset
promissum,
casu quo con-
cordia ab eo
non observa-
retur.*

§. 8. Postmodum autem habito cum Soldano tunc vi-
vente tractatu de jam dictis Rege & exercitu liberandis,
maxima interveniente pecuniae quantitate, ipsoque Sol-
dano occasione hujusmodi a vassallis propriis interfe-
cto, Saraceni qui ejus dominium usurparant, ad pecuniam
anhelantes eandem, cum multa instantia postulabant, ut
in conventionibus ordinatis concorditer inter partes ju-
rejurando firmandis adderet, quod nisi ipsi pacta serva-
rent, omnino Mahometum, quem colunt, ut dicitur, de-
negarent, ac idem Rex in suo similiter adjiceret jurame-
to, quod & ipse Dei negaret Filium, ac extra fidem eius
existeret, si conventiones praedictae ab eo minime serva-
rentur. Quod praefatus Rex prorsus abominans, id efficere
constantissime recusavit, quin potius quadam indigna-
tione commotus patenter asseruit, quod talia tam nefan-
da suis labiis aliquatenus non proferret, neque in tam ve-
sanam & reprobam prorumperet negativam: quanquam
id ei jam dicti Pictaviae & Andegaviae Comites, alii-

que tunc plurimi circumstantes instantissime suade-
rent, cum exinde sibi caeterisque Christianis mortis pe-
riculum verisimiliter imminere conspicerent, praeter-
tunc cum hoc ageretur cum illis, qui sicut praemittitur,
Soldanum praedictum occiderant, ejus sibi dominium
usurpantes, ipsique Regi apertius diceretur, quod nisi
in actum perduceret, quod petebant, ipsum & suos cruci-
figere non differret, ipsius Regis ad hoc intrepida fir-
maque responsione sequuta, quod si Saraceni praedicti
ejus corpus occiderent, Ipsius tamen animam non ha-
berent.

*Exer-
citus
non in-
tatis,
alium
cultura
tu des-*

§. 9. Sanè cum jam dicti passagii tempore, post con-
flictus diversos & varios, valida famis inedia, graves
periculas, diraque vulnera quae fideles CHRISTI pertu-
lerant, eodem Rege tunc temporis fluxum ventris & aegri-
tudines alias patiente, Christianus reverteretur exerci-
tus Damiatam, Rex ipse nolens ipsum omnino deserere,
sed ejus potius clementer intendens communicare labo-
ribus, & participare periculis, quae tunc ex verisimili po-
terant conjectura timeri, illuc rediit cum eodem, con-
tra Saracenorum rabiem truculentam insultusque ne-
farios sibi efficacis defensionis impendendo praesidium,
ut ab hujusmodi hostium scelestis insidiis servaretur.
Et tandem cum Saracenorum ipsorum astuta nequitia,
& dolosa calliditas, tam grandi bellantiu copia Christia-
num circumdedissent exercitum; valida tunc, sicut praemittitur,
infirmate detetum, ipsumque tam graviter in-
vasisset, quod Regem & exercitum supra dictos oportuit
se praefatis reddere Saracenis, ac idem Rex nisi facto vo-
luntatis libitum obtulisset, navis tunc promptae potuif-
set evasisse suffugium, sibi que hoc plurimi magnique
praesentes inibi suaderet, ipse tamen propter nimiam cha-
ritatis ardorem, quo vehementius aestuabat, volens po-
tius periculis corpus exponere, ut Christianus populus
servaretur illisus, licet Saracenorum notitiam ipsius
debilitas non lateret exercitus, nec Saracenorum existeret
ignota potentia Christianis, evadere noluit remanentibus
caeteris vinculo captionis adstrictis, apertius asserendo,
quod Militiam quam secum duxerat, secum si
posset reducere intendebat, vel capi seu mori pariter
cum eadem.

*Com-
subser-
vatus ip-
sorum
Saraceni
quod ex-
ercent
vel ex-
quem
curavit
fidem
per se
reman-
entem*

§. 10. Cumque inter Regem & Christianos, ac Sarace-
nos praedictos, de ipsorum Regis & Christianorum,
sicut superius est expressum, liberatione tractatus habi-
tus, & conventionum subsecuta ordinatio extitisset, Sa-
raceni pro quadam parte pretii redemptionis hujusmo-
di, quae solvenda restabat, securitatem plenariam habere
intendentes, in electionem ipsius Regis totaliter posue-
runt, ut vel ipse liberaretur a carcere, remanentibus cae-
teris Christianis in vinculis, donec hujusmodi solutio
perfecta succederet, vel quod idem in carcere remaneret,
Christianis ipsis omnimode liberatis, praefatus Rex super
hoc promptum, nec dilatum responsum praebuit, quod
ipse quovis solutionis hujusmodi, proveniret integritas,
remanere in carcere intendebat, Christianis ejus-
dem libertati pristinae restitutus, quanquam praefati Al-
phonsum & Carolus, ac alii viri nobiles tunc astantes ex-
presse dicerent, & profiterentur apertius, quod in hoc
nullatenus consentirent, supplici adjicientes instantia,
quod potius Rex ipse recederet aliis minime absolutis,
Rege ipso firmissime replicante contrarium, assentiente
sermonibus eorundem. Et tandem Rege caeterisque cap-
tivis ejusdem plenè redditis liberatis, dictoque Alphonso
pro ejusdem solutionis perfectione obside faciendae di-
missio, praefatus Rex de galea in qua erat, egredi noluit
donec ipsius solutionis defectus extitit adimpletus, di-
ctusque Alphonsum ad ejus praesentiam rediit, ac omnes
etiam Christiani quos in propinquo carcere detinebat,
inclusos, quosque in Babyloniam manus inimica non tra-
xerat, liberati a vinculis, ac illi etià qui tunc in Damiatina
similiter tenebantur, fuerunt in navibus collocati.

*Liber-
exercit-
apud
tem
somm-
multis
Agaren-
sua
plo
bribus
quibus
convers-*

§. 11. Demum praefatus Rex cum eodem liberatus exer-
citu, ad Civitatem rediens Acconen. moramque inibi
fere per quinquennium contrahens, & tanquam fervidus
humanae salutis amator, multorum Agarenorum men-
tes, datus quantumlibet, non solum salubribus eloquiis
suadens, sed etiam exemplo vitae laudabili convertit ad
Domini

Dominum, ipfos faciens ad laudem divini nominis, & exaltationem Catholice fidei honorifice baptizari, eos donis prosequendo largitus, & gratiosis favoribus confovendo.

§. 12. Multosque milites & alios Christianos redimi faciens, eis de munificentia regia tam vestes, quam cetera necessaria victui, prout singulorum suadebat conditio, ministrabat.

§. 13. Mutos quoque seu mœnia Civitatum & Castrorum quamplurium, quæ in illius partibus à fidelibus tenebantur, fecit reparari solemniter, eaque aliis muniti plenarie, prout necessitas suadebat.

§. 14. Verùm prædictus Rex ptoessu temporis, intellecto quod matrem ejus mors amara subtraxerat, & eidem Regno grave periculum immineret, de Procœrum suorum consilio ad partes Franciæ remeavit, nunc sanctitatis insistentis operibus, nunc Monasteria & Hospitalia pauperum, nunc domos alias divinis obsequiis dedicandas, (quæ longum esset enarrare per singula) constitui faciendo, eis de bonis propriis amplis dotibus deputatis, nunc etiam infirmos ac debiles in diversis Monasteriis & Xenodochiis decumbentes, personaliter visitans, ipfos verbis consolatoris confovebat, eis manibus propriis, flexo genu potum & cibaria ministrando.

§. 15. Cumque in monasterio Regalis Montis Belvacensis diœcesis, quod idem Rex opere plurimū sumptuosius construxit, ac dotibus decoravit eximiis, Monachus quidam Leodegarius nomine moraretur, quem adeo lepræ morbus invaserat, quod abominabilis factus & defectus quamplurimum, manebat segregatus ab aliis, in quadam camera positus Monasterii memorati, ejusque oculi ob gravis infirmitatis pondus seu malitiam jam consumpti nihil omnino videbant, eorum foraminibus sive loculis, rubeis & horridis jam effectis, quique nasum perdidit, ejus tumefactis non modicum labiis, & profunda fixura destructis, ac idem Rex eum, præfente dumtaxat Abbate Monasterii supradicti, personaliter visitaret, ipsumque sumentem cibū, ut poterat, invenisset, præfatus Rex præmissis benigne salutationis alloquio, flexit genua coram ipso, & scindens manibus propriis carnes eidem appositas, bolos in os ejus studiosissime immittebat, & hujusmodi non contentus obsequio, illatis dapibus ejus jussione regalibus, de ipsis eidem Monacho ministrabat, loci aut ægri qualitatem horribilem nõ evitans, eodem Abbate vehementi stupore concussio, quod tanti sublimitas Principis talibus, quantumcumque salubribus involvi studiis, ac servitiis possent occupari.

§. 16. Præterea cum dictus Rex hospitale Compendiæ, ingressus, ad impendendum humanitatis obsequium infirmis in illo degentibus, & jam fessus non modicum in labore, infirmum quendam juxta se positum conspexisset, morbum qui S. Eligii dicitur patientem, & flexis genibus coram ipso, morfellum piti remoto cortice poneret in os ejus, sanies de illius naribus effluens cœdavit turpiter manus Regis, qui piè benigneque id tolerans, nec in aliquo exinde immutatus, lotis illico manibus, salubre quod inchoaverat obsequium, diligenter exiit profecutus.

§. 17. Hic tevera circa servos CHRISTI ac pauperes, aliasque miserabiles ac devotas personas valde compatiens, se ipsum in elemosynarum largitatem munificum exhibebat. Virginibus insuper, quibus inopia effectum maritalis copulæ denegabat, ne illas in carnis lubricum labi contingeret, de dotibus congruis providebat, illud de bonis regalibus laudabiliter & salubriter expensum reputans, quod in elemosynas & alios pios usus converti pro tempore noscebatur.

§. 18. Hic prædicationibus, & aliis propositionibus verbi Dei, attentam accommodabat auditum, non auditor obliuiscus factus, sed factor operis. Occurrebat hæreticæ pravitate infectos, ne fidei Christianæ cultores labes hujus contagionis inficerent, de Regni prædicti sinibus efficacibus studiis expellendo, ac alias circa statum ejus providendo sollicitè, ut ab ipso fomentis talibus profusus exclusis, in eo fidei prædictæ sinceritas rutilaret.

§. 19. Cum verò aliquibus partibus dicti Regni obsterilitatem seu malitiam temporis, victualium caristia

imminebat, statim de ipsa rumoribus intellectis, certam illuc summam pecuniæ, prout ipsarum exigebat qualitas partium, per fidelem mittebat nuntium inter pauperes dividendam.

§. 20. Hic profectò humilitate, sublimis, sublimitate humilis, in apparatu & vestibus, quas frequenter pauperibus erogabat, post primum potissimum de ultramarinis partibus reditum, summæ humilitatis insignia demonstravit. Non enim aureis vel argenteis ornamentis, non regalibus vestibus, non variis vel griseis, sed aliis humilibus pellibus usus fuit, sæcularibus pompis à se penitus abdicatis.

§. 21. Et ne fervorem spiritus sociæ carnis ardor extingueret, sed mortificatione & repressioe ipsius illum potius accendi contingeret, altiusque sustolli, & carnem ipsam, quam assidui asperitate ciliæ, prout asseritur, edomans, effræne ipsius libitum arctæ abstinentiæ fræno coercuit, ejusque nexibus alligavit, ut non voti proprii ducta libidine, non sui desiderii directa remigio, sed salubri moderatione spiritus, tute ad licita pergeret, provide ab illicitis abstineret, districtis enim corpus atterebat jejuniis, præcorum observantiæ à Sanctis Patribus ordinatæ, novorum austeritatem adjiciens sibi motu propriæ voluntatis indicatam. Nam per totum quadragessimale tempus, & quadraginta dies festum Natalis Domini præcedentes, ac omnium festivitatum vigiliis, necnon & quatuor tempora, quæ Catholica indicit Ecclesia, in jejuniis & orationibus existeret, deliciosis & curiosis cibariis usui proprio penitus interdictis. In festivitatum verò Virginis gloriosæ, ac Natalis Domini memorati vigiliis, & sexta Fertia majoris hebdomadæ jejunium observabat, panis & aquæ dumtaxat modica sustentatione contentus. Qualibet etiam die Veneris Quadragesimæ supradictæ, ac totius Adventus, ab esu piscium abstinerebat, multis præterea se vigiliis occupans, ne aliqua sibi hora temporis inutiliter pertransiret.

§. 22. Post ejus reditum supradictum non in pluma vel paleis jacuit, sed super ligneum lectum portatilem inateracio simplici superjecto, stramine nullo supposito, decumbebat.

§. 23. Hic insuper vitæ puritate prælucidus, sincerus veritatis amicus extitit, hostisque durissimus falsitatis.

§. 24. Cuncta quoque ipsius eloquia salutis augmentum, operaque salubria hortabantur, demulcebant auditorum præcordia, & in eorum ædificationem multiplicem redundabant.

§. 25. Cumque ad incrementa Catholice fidei, & liberationem celerem Terræ sanctæ votis ardentibus anhelaret, in ipsius Terræ Sanctæ subsidium assumpsit de novo signum Crucis, & denuo potenti & valido congregato navigio, copiosa & strenua comitiva suffultus, cum præfato Pictaviæ Comite, suisque liberis & clar. mem. Regina Navarra, ipsius Regis filia, quæ in reditu debitu naturæ persolvit, ad partes se transtulit transmarinas, præfato Carolo, qui tunc moram in Italiæ partibus contrahebat, Regis memorati vestigia subsequente, ac tandem ad partes Tunnitii felici gressu perveniens, inibi de Magnatum suorum consilio castra fixit, & adversus Saracenorum incursum exercens potentiæ suæ vires gravissimas, ob labores innumeros, quibus premebatur assidue, infirmitates incurrit, qui diebus elapsis aliquibus infirmitatum ipsarum violentia superatus, Sacramenta Ecclesiastica cum summa devotione recepit, ac instante sibi verisimiliter hora mortis, oratione pro exercitu Christiano præmissa, suam Domino devotis precibus animam recommendans, ac literaliter exprimens verba sequentia, videlicet, Pater in manus tuas commendo spiritum meum, feliciter migravit ad CHRISTUM, supernis deliciis fruiturus.

§. 26. Verùm cum vitæ hujusmodi functus curriculo, verius viveret quam vixisset, noluit Altissimi Filius, quem idem tora mentis affectione dilexerat, tam devoti Principis, tantique propugnatoris fidei orthodoxæ, Mundo suppressi sanctitatem, ut quemadmodum meritum pluralitate præfulserat, sic miraculorum diversitate claresceret, & qui cum plenissima devotione coluerat, jam secum

§. 12. Multosque milites & alios Christianos redimi faciens, eis de munificentia regia tam vestes, quam cetera necessaria victui, prout singulorum suadebat conditio, ministrabat.

§. 13. Mutos quoque seu mœnia Civitatum & Castrorum quamplurium, quæ in illius partibus à fidelibus tenebantur, fecit reparari solemniter, eaque aliis muniti plenarie, prout necessitas suadebat.

§. 14. Verùm prædictus Rex ptoessu temporis, intellecto quod matrem ejus mors amara subtraxerat, & eidem Regno grave periculum immineret, de Procœrum suorum consilio ad partes Franciæ remeavit, nunc sanctitatis insistentis operibus, nunc Monasteria & Hospitalia pauperum, nunc domos alias divinis obsequiis dedicandas, (quæ longum esset enarrare per singula) constitui faciendo, eis de bonis propriis amplis dotibus deputatis, nunc etiam infirmos ac debiles in diversis Monasteriis & Xenodochiis decumbentes, personaliter visitans, ipfos verbis consolatoris confovebat, eis manibus propriis, flexo genu potum & cibaria ministrando.

§. 15. Cumque in monasterio Regalis Montis Belvacensis diœcesis, quod idem Rex opere plurimū sumptuosius construxit, ac dotibus decoravit eximiis, Monachus quidam Leodegarius nomine moraretur, quem adeo lepræ morbus invaserat, quod abominabilis factus & defectus quamplurimum, manebat segregatus ab aliis, in quadam camera positus Monasterii memorati, ejusque oculi ob gravis infirmitatis pondus seu malitiam jam consumpti nihil omnino videbant, eorum foraminibus sive loculis, rubeis & horridis jam effectis, quique nasum perdidit, ejus tumefactis non modicum labiis, & profunda fixura destructis, ac idem Rex eum, præfente dumtaxat Abbate Monasterii supradicti, personaliter visitaret, ipsumque sumentem cibū, ut poterat, invenisset, præfatus Rex præmissis benigne salutationis alloquio, flexit genua coram ipso, & scindens manibus propriis carnes eidem appositas, bolos in os ejus studiosissime immittebat, & hujusmodi non contentus obsequio, illatis dapibus ejus jussione regalibus, de ipsis eidem Monacho ministrabat, loci aut ægri qualitatem horribilem nõ evitans, eodem Abbate vehementi stupore concussio, quod tanti sublimitas Principis talibus, quantumcumque salubribus involvi studiis, ac servitiis possent occupari.

§. 16. Præterea cum dictus Rex hospitale Compendiæ, ingressus, ad impendendum humanitatis obsequium infirmis in illo degentibus, & jam fessus non modicum in labore, infirmum quendam juxta se positum conspexisset, morbum qui S. Eligii dicitur patientem, & flexis genibus coram ipso, morfellum piti remoto cortice poneret in os ejus, sanies de illius naribus effluens cœdavit turpiter manus Regis, qui piè benigneque id tolerans, nec in aliquo exinde immutatus, lotis illico manibus, salubre quod inchoaverat obsequium, diligenter exiit profecutus.

§. 17. Hic tevera circa servos CHRISTI ac pauperes, aliasque miserabiles ac devotas personas valde compatiens, se ipsum in elemosynarum largitatem munificum exhibebat. Virginibus insuper, quibus inopia effectum maritalis copulæ denegabat, ne illas in carnis lubricum labi contingeret, de dotibus congruis providebat, illud de bonis regalibus laudabiliter & salubriter expensum reputans, quod in elemosynas & alios pios usus converti pro tempore noscebatur.

§. 18. Hic prædicationibus, & aliis propositionibus verbi Dei, attentam accommodabat auditum, non auditor obliuiscus factus, sed factor operis. Occurrebat hæreticæ pravitate infectos, ne fidei Christianæ cultores labes hujus contagionis inficerent, de Regni prædicti sinibus efficacibus studiis expellendo, ac alias circa statum ejus providendo sollicitè, ut ab ipso fomentis talibus profusus exclusis, in eo fidei prædictæ sinceritas rutilaret.

§. 19. Cum verò aliquibus partibus dicti Regni obsterilitatem seu malitiam temporis, victualium caristia

Humili vestium oratione conseruisset.

Cilicium gestas, carnem quo multo signis & significat.

In lecto ligno decumbit.

Veritatis car extitit.

Salubri quo multo rum salutis profuit.

In subsidium Terra Sancta iterum cum potest exercitum proficiscitur, & fixo exercitu in partibus Tunnitii infirmitate præventus, feliciter obdormivit in Domino.

Miraculis postea claruit.

secum in caelesti Palatio collocatus, venerabiliter cole- retur. Nam contractis, artuum extensione subvenit, curvis terram ferè tangentibus facie, plene restituit, eorum sursum erectis, multibus, sanitatem, stumolis benefi- cium liberationis impendit.

§. 27. Mulierem quandam, cujus brachium aridum & omnino impotens exitebat, ab infirmitate hujusmodi liberavit.

§. 28. Quidam quoque, cujus velut emortuum pen- debat brachium, per ejusdem Sancti virtutem gratiam curationis obtinuit.

§. 29. Quampluribus paralytico morbo percussis, & aliis, qui diversis languoribus tenebantur, plena reddita sospitate.

§. 30. Cæcisque visu; surdis auditu; claudis gressu, illius invocato nomine restituitis.

§. 31. His & quampluribus aliis Sanctus ipse coruscavit miraculis gloriosis, quorum seriem præsentibus non duximus inferendam.

§. 32. Gaudeat itaque domus inclita Franciæ, quæ ta- lem ac tantum Principem genuit, per cujus merita subli- miter illustratur, lætetur devotissimus Franciæ Populus, quod tam electum, tam virtuosum Dominum meruit ob- tinere. Exultent Prælatorum & Cleri, præcordia, quod præfatum Regnum tam claris miraculorum ipsius Regis insigniis propensius decoratur. Jucundentur & proce- rum, magnatum, nobilium & militum pectora, quod per sanctissima opera dicti Regis ejusdem Regni status do- nis multiplici prærogativa lustollitur, & quasi solis ra- dius elucescit.

§. 33. Ceterum quia quos Superni Regis clementia corona gloriæ in cælo magnificat, devotè à fidelibus in hac terrestri patria convenit venerari, Nos de sanctitate vitæ, ac miraculorū veritate ipsius Beatissimi Ludovici curiose ac solemnis inquisitionis diligentia, & districti examinis discussione præmissis, plenariam certitudinem obtinentes, ipsam de communi Fratrum nostrorum, & Prælatorum omnium tunc apud Sedem Apostolicam exi- stentium consilio & assensu, die Dominico 3. Idus Au- gusti Sanctorum Catalogo duximus adscribendum.

§. 34. Ideoque Vniversitatem vestram monemus & hortamur attentè, per Apostolica scripta mandantes, qua- tenus in crastinum B. Bartholomæi Apostoli, cum scilicet ipsius anima, tunc de carnis eruta vinculis, astra petens, caelestem aulam adiverit, æternis gaudiis positura, Festum ipsius Sancti devotè & solemniter venerari colereque studeatis, ut ejus intervenientibus precibus, & hic ab im- minentibus possitis liberari periculis, & in futuro salutis perpetuæ præmium obtinere.

§. 35. Ut autem ad venerabile sepulchrum ipsius fer- ventius & copiosius Fidelium confluat multitudo, ac ce- lebrius ejusdem solemnitas peragatur, omnibus verè pœ- nitentibus & confessis, qui reverenter illuc in eodem festo annuatim accesserint, ejus suffragia petitori, de omni- potentis Dei misericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate confisi, unum annum & quadraginta dies; accedentibus verò annis singulis ad prædictum Sepulchrum infra ejusdem festi Octavas, quadraginta dies de injunctis sibi pœnitentiis miseri- corditer relaxamus.

Datum apud Urbem Veterem, 3. Idus Augusti, Pont. nostri anno 3.

VII. Institutio Sanctissimi Iubilzi, plenariæque peccato- rum remissionis, pro quolibet centesimo anno, Basilicas SS. Petri, & Pauli Apostolorum de Vrbe visitantibus.

Immutatus pluries fuit à Summis Pontificibus hic cen- tesimus annus, & tandem à Paulo II. ad vigesi- mum quintum reducendus fuit, ut infra in eius const. 7. Ineffabilis. Et addita etiam fuit aliarum duarum Ecclesiarum visitatio, ut hac omnia legantur infra. in constitut. §. Clem. VIII. Annus.

Jubilæum anni Sancti 1625. indixit S. D.N. Urb. VIII. ut infr. tom. 4. in ejus const. 16. Omnes gentes; ad quam plenissime notavi.

BONIFACIUS EPISCOPVS, &c. Ad perpetuam rei memoriam, &c.

Antiquorum habet fida relatio, quod accedentibus ad honorabilem Basilicam Principis Apostolorum de Vrbe, concessæ sunt magnæ remissiones, & indulgentiæ peccatorum.

§. 1. Nos igitur qui juxta officii nostri debitum salu- tem appetimus, & procuramus libentius singulorum, hujusmodi remissiones & indulgentias omnes & singulas, ratas & gratas habentes, ipsas auctoritate Apostolica confirmamus, & approbamus, & etiam innovamus & præsentis scripti patrocinio communimus.

§. 2. Ut autem Beatissimi Petrus & Paulus Apostoli, eo amplius honorentur, quo eorum Basilicæ de Vrbe de- votius fuerint à fidelibus frequentatæ, & fideles ipsi spiri- tualium largitione munerum, ex hujusmodi frequentatione magis lenferint se refertos, Nos de omnipotentis Dei misericordia, & eorumdem Apostolorum ejus me- ritis & auctoritate confisi, de fratrum nostrorum consi- lio, & Apostolicæ plenitudine potestatis, omnibus in præ- senti anno millesimo trecentesimo, à festo Nativitatis Domini nostri Jesu CHR. 1571 præterito proximè inchoato, & in quolibet anno centesimo sequunturo, ad Basili- cas ipsas accedentibus reverenter, verè pœnitentibus & confessis, vel qui verè pœnitebunt, & confitebuntur, in hujusmodi præsentis, & quolibet centesimo secuturo an- nis, non solum plenam & largiorem, imo plenissimam omnium suorum concedemus & concedimus veniam peccatorum.

§. 3. Statuentes, ut qui voluerint hujusmodi indulgentiæ à nobis cõcessæ fieri participes, si fuerint Romani, ad minus triginta diebus continuis, seu interpolatis, & saltem semel in die, si vero peregrini fuerint, aut fo- rentes, simili modo diebus quindecim, in Basilicas eas- dem accedant. Vnusquisque tamen plus merebitur, & indulgentiam efficacius consequetur, qui Basilicas ipsas amplius & devotius frequentabit. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Kalend. Martii, Pontif. nostri anno 6.

Erectio Studii generalis in Civitate Firmana, Provincie Marchiæ Status Ecclesiastici, cum privilegiis, gratiis & indultis Studii Bononiensis.

Hanc erectionem approbavit Calix. III. die 16. Jun. 1455. & Sixt. V. infr. in sua const. 9. Muneris, ubi hoc idem studium tunc ferè extinctum renovavit.

De Studii Bononiensis privilegiis, vide infra in consti- tut. 69. Pii IV. Sacri. Et alia de Lectoribus & Scho- laribus ejusmodi Studiorum, in præcit. const. Sixti V. notabo.

BONIFACIUS EPISCOPVS, &c. Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

IN supremæ dignitatis Apostolicæ specula superni disc- pensatione Consilii licet immeriti constituti, ad uni- versas fidelium regiones nobis creditas, eorumque pro- fectus, & commoda, tanquam universalis gregis Domi- nici pastor, commissæ nobis speculationis aciem, quantū nobis ex alto permittitur, intendentes, fidelibus ipsis ad querendum literarum studia, per quæ divini nominis, suæque fidei Catholicæ cultus protenditur, justitia col- litur, tam publica quam privata res geritur, utiliter, omnibusque prosperitas humanæ conditionis auge- tur, libenter favores gratiosos impendimus, & op- portunæ commoditatis auxilia liberaliter imperti- mus.

§. Cum

Mulierem brachium aridum liberavit.

Et alterius.

Paralyticos & alios sanavit.

Cæcosque & alios.

Hæc & alia miracula fecit.

Vide commentarios & generalis debet esse omnium laetitiam.

Et b' Pont. ipsum Ludovicum SS. Confessorum Catalogo adscribit.

Festumque ipsius die 27. Aug. celebrari iussit.

Sepulchrum eiusdem visitantibus indulgentias concedit.

D. P. An. 3. die 11. Aug.

Edict. 1300.

Antiquorum habet fida relatio.

Consequenter de Vrbe devotius fuerint à fidelibus frequentatæ.

Dist. 1. de iur. jur. c. 1.

Dat. 1. die 15.

VII.

Edict. 1301.

Exord.

§.1. Cum itaque nuper pro parte dilectorum filiorum Communitatis & hominum Civitatis nostre Firmane provincie Marchie Anconitanæ propositum fuerit...

§.2. Nos præmissa, & etiam eximiam fidei & devotionis constantiam, quam ipsi homines, & Communitas ad Nos & Sanctam Romanam Ecclesiam, fidemque Catholicam gerere dignoscuntur...

§.3. Ad quod illi qui processu temporis bravium meruerunt in illa facultate in qua studuerunt, obtinere, sibi que docendi licentiam ut alios erudire valeant...

§.4. Illi verò qui in eodem Studio dictæ Civitatis examinati & approbati fuerint, ac docendi licentiam, & honorem hujusmodi obtinuerint, ut est dictum, ex tunc absque examine & approbatione alia legendi & docendi...

D. Romæ apud S. Petrum, 17. Kal. Febr. Pont. nostri an. 9.

Bullar. Mag. Tom. I.

Institutio Studii generalis in Alma Vrbe, cum privilegiis pro Doctoribus, & Scholaribus.

Studium Iuris Canonici & Civilis, iam instituerat Roma Innoc. IV. ut in cap. 2. de Privilegiis in 6. Lectorumque lingua Hebraica, Arabica, & Chaldaica...

Regimen hujus studii, & facultas creandi Doctores Juris Canonici & Civilis, spectat ad Collegium Advocatorum Consistorialium, ex const. 62. Sixt. V. Sacris Prout & promovendi ad gradus Philosophiæ & Medicinæ...

Erexit novissimè in hoc studio Cathedram Rhetoricæ cum annuæ provisionis assignatione, necnon privilegiorum, & indultorum, quibus alii Cathedralici dicti Gymnasii gaudent communicatione...

BONIFACIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Abbati Monasterii S. Laurentii extra muros, & Priori Basilica ad sancta Sanctorum, ac Archiepiscopo Ecclesia S. Eustachii de Vrbe, Salutem & Apostolicam benedictionem.

IN supremæ præminentia dignitatis divini dispositione consilii constituti, ad universas fidelium regiones nostræ vigilantia creditas, tanquam Pastor Domini gregis aciem Apostolicæ considerationis extendimus, ad earum profectum quantum nobis ex alto permittitur intendentes...

§.1. Ad hunc igitur universalem profectum non solum incolatum Urbis ipsius, & circumpositæ regionis, sed & aliorum qui præter hoc quasi continuo de diversis Mundi partibus confluunt ad eandem, studio paternæ sollicitudinis intendentes, diligenti super hoc cum fratribus nostris deliberatione præhabita, de ipsorum consilio auctoritate Apostolica duximus statuendum...

§.2. Et ne hujusmodi ipsorum studium (quod de bono semper in melius dirigi cupimus) perturbari contingeret, auctoritate prædicta decrevimus, ut Doctores, vel Scholares in hujusmodi Rom. studio commorantes, non possint...

Bulla An. Di 1303.

Causa huiusmodi erectionis studii in Vrbe.

Beneficentia studii Romani cum privilegiis studiorum generalium.

Privilegium fidei, quod Doctores & Scholares non conveniant in Cur. Capituli.

sint inviti in Cur. Capitolii occasione qualibet civiliter vel criminaliter conveniri, nisi forsan (quod absit) homicidium per aliquem, vel aliquos de eodem Studio Romano perpetrari contingeret: quo casu Vicarius Rom. Pont. contra Clericos, Senator vero, vel Senatores qui pro tempore fuerint in Urbe predicta, contra Laicos procedant, & faciant quod iustitia suadebit.

Exemptio a bellis.

§. 3. Nec ad aliquas contributiones in talis aut collectis, quae imponerentur pro tempore habitatoribus dictae Urbis, seu aliquibus obsequia communi Urbis ipsius praestanda, praetextu morae, quam in eadem Urbe contraherent, vel aliqua pedagia ratione rerum suarum, quas ad dictum Romanum studium deferri, vel exinde reportari facerent, doctores aut scholares ejusdem Romani studii teneantur.

Privilegium quoad pensiones domorum.

§. 4. Quodque pensiones domorum, quas doctores vel scholares in eadem Urbe studiorum causa morantes inhabitarent, taxari deberent per duos taxatores, quorum unum ipsi doctores & scholares, & alterum commune ipsius Urbis eligant, & si ii duo concordare nequirent, statur taxationi tertii taxatoris ab eisdem Doctoribus & scholaribus eligendi, ac ultra taxationem hujusmodi nihil ab eis possit exigi nomine pensionis pro domibus antedictis.

Privilegium fori quoad eorum causas a Vicario Urbis, aut Rectore Studii cognoscantur.

§. 5. Et licet Romana communis sit patria, si tamen quispian litem contra scholares peregrinantes causa studiorum in illa super aliquo negotio movere voluerit (hujusmodi rei optio data scholaribus ipsis) eos coram Domino, aut Magistro suo, vel praedicto Vicario conveniat, juxta legitimam super hoc editam sanctionem, & qui contrafecerint, poenam dictae sanctionis incurrant. Rectores quoque quos doctores & scholares ejusdem Romani Studii pro tempore duxerint eligendos, in ipsos doctores, & scholares ac familiares ipsorum, tam circa cognitionem & decisionem causarum civilium & criminalium civiliter motarum, & etiam criminaliter in criminibus levioribus, quam ipsorum corrigendos excessus leves, ordinariam obtineant potestatem.

Privilegium quoad residendum.

§. 6. Ut autem doctores & scholares praedicti eo liberior intendere studio valeant, ac proficere in eodem, quo majoris fuerint gratiae favore muniti, ipsis auctoritate praedicta concessimus, ut dum hujusmodi studio docendo, vel audiendo insisterent, fructus, redditus & proventus omnium beneficiorum suorum cum cura, vel sine cura, etiam si eorum aliqua personatus vel dignitates existere, cum ea possint integritate percipere (quotidianis distributionibus duntaxat exceptis) cum qua illos perciperent, si in Ecclesiis in quibus illa obtinent, personaliter residerent, & ad residendum in eis interim minime teneantur, neque ad id a quoquam valeant coartari. Nec obstantibus quibuscumque statutis & consuetudinibus contrariis dictarum Ecclesiarum, juramento, confirmatione Sedis Apostolicae, vel quacumque firmitate aliorboratis, etiam si de illis servandis per se, vel procuratores suos praestassent forsitan juramentum.

Deputatio executorum hujus constitutionis.

§. 7. Verum quia non sufficit privilegium, & indulgentiarum aliquibus dare praesidia, nisi sint qui super iis eos manteneant & defendant, cum parum sit in Civitate jus esse, nisi qui illud tueatur ex illa, discretionis vestrae per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut unus vestrum, per vos vel alium seu alios eisdem Doctoribus, ac scholaribus qui in eodem Romano studio pro tempore fuerint, efficacis defensionis praesidio assistentes, non permittatis eos, vel eorum aliquos contra hujusmodi statuti, constitutionis & concessionis nostrarum tenores ab aliquibus molestari. Molestatores hujusmodi, necnon contraditores quoslibet, & rebelles, quicumque & cujuscumque conditionis fuerint, aut status, etiam si Pontificali, vel alia quavis praefulgeant dignitate, auctoritate Apostolica, postposita appellatione compellendo.

Deputatio executorum hujus constitutionis.

§. 8. Non obstantibus supradictis, seu de duabus dietis edita in Concilio generali, & nostra, qua cavetur, quod Conservatores a Sede deputati praedicta, aliquos ultra unam dietam a sine Dicecessis eorundem trahere non praesumant, & quibuscumque aliis constitutionibus contrariis, dummodo ultra tertiam, vel quartam dietam extra

suam Dicecesim aliquis auctoritate praesentium, non trahatur, aut si aliquibus ab eadem sit Sede indultum, vel in posterum indulgeti contingat, quod excommunicari, suspendi, vel interdicti non possint per literas Apostolicas impetratas, vel etiam impetrandas, nisi eadem literae impetratae plena & expressa fecerint de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet literis, & indultis Apostolicis, per quas praesentibus non expressis, vel totaliter non insertis, nostrae jurisdictionis explicatio in hac parte possit quomodolibet impediri, & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum in nostris literis mentio sit habenda. Volumus autem, quod quilibet vestrum, etiam super negotio per collegam suum in hac parte primitus inchoato, se intromittere valeat, & procedere in eodem, prout, & quoties fuerit opportunum. Dat. Anagninae, Anno Incarnationis Dominicae 1303.

D.P.A. die 6.

8. Idus Junii, Pontificatus nostri anno nono.

Erectio studii generalis, in Civitate Avenionis, Galliae Narbonensis, sub ditione Status Ecclesiastici.

alia

Hic idem Pontifex simile Studium, mox instituit in Urbe, us in eius const. praecedenti. Et aliud in Civitate Firmi, Provincia Piceni, ut refertur a Sixto. V. in eius const. 95. Muneris, infr. tom. 2.

BONIFACIUS EPISCOPUS Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edicta 1303.

Conditoris omnium immensa benignitas rudem hominem, quem post perceptionem mortiferi gustus ad perfectionem discretionis efferre naturalis ratio non poterat, scientiarum artiumque decrevit dogmatibus erudiri. Sicque dono dato divinitus plurimum idiomatica nationum sub diversarum linguarum varietate diffusa in unum conveniunt loquendi commercium Latinitatis ordine literalis. Sic gesta patrum, & principum redacta sunt, & rediguntur in monumenta librorum. Sic veri & falsi certamina, certis rationibus & argumentis probabilibus dirimuntur. Sicque generationis & corruptionis corporum universorum simplicitas, elementorum qualitate discernitur. Sic etiam vocum sonoritas pari concordia prodit in jubilibus, & documento colligitur qualiter in divinis obsequiis modulatione musica Domino servitur. Sic terminorum extrema scholastica doctrina metitur, quilibet longitudo & latitudo, sublimitatis, & profundi distantias, punctorum seu mensurarum connumerazione distinguens. Sic de superiorum essentia corporum, prout movetur & consistunt in ordine, Philosophiae perscrutatio arte nititur habere notitiam, licet sit res intellectu difficilis, & aciem humanae rationis transcendat. Sic datur Juris utriusque cognitio, quae la jurgiosa dirimitur, & quod suum est, redditur unicuique. Sic quoque ad factarum acceditur altitudinem scripturarum, & elicitur vivificans spiritus de literarum visceribus occidentis. Expedi igitur singulis regionibus orthodoxis, ut in eis habeantur viri industrii, literarum decore, scientiis & virtutibus praestignti, ut singula sic ipsorum consiliis providis, & consulta providentia dirigantur, quod earum incolae subjecitudo observantia gloriosi vivant & regnent, & quietis beatitudine gratulentur. Tales siquidem viros, infusa eis caelitus gratia literale studium efficit, parvulos suavitatis lactans dulcedine, cibans adultos ubertius, & proventus majoris ubertatis delectatione fecundans, dum circa ipsum studiosa sedulitate versantur. De his profecto non indignè accipitur, quod refulsit sol in clypeos aureos, qui sunt iustitiae defensores, facta causarum ambigua dirimentes. Qui suae defensionis viribus in rebus publicis ac privatis, lapsa erigunt, fatigata reparant, nec minus humano generi per scientiarum cooperationem provident, quam si praesidiis ac vulneribus patriam parentisque salvarent. Ac Justiniana sanctio non solum illos imperio militare decrevit, qui gladiis, clypeis & thoracibus muniuntur, sed alios qui praesidio gloriosi muniminis, laborantium spem, vitam

Studium 1303.

Studium 1303.

Edicta 1303.

Edicta 1303.

posteróque defendunt, ne potentiorum manus validior efficiat humiliores injuriis, premátque jacturis clypeo justitiæ non aditos. Tales utique clypeos aureo titulo mered præsignavit auctoritas, cum per aurum virtutum nobilitas, & per scutum fortitudo fidei designetur. Habet enim scientia incomparabiles thesauros deliciarú, omniumque bonorum gratiam largitur ad plenum.

§. 1. Nos itaque profectibus publicis ex debito pastoralis officii, cui dante Dómino præsidemus, efficacibus studiis intendentes, ingenti utique desiderio ducimur, & cura propensioris sollicitudinis excitamur, ut studia literarum, per quæ scientiarum thesaurus acquiritur, ac ad spiritualis & temporalis gaudii gloriam pervenitur, laudabilibus incrementis dirigantur ubilibet, ac propensius invalescant, & in illis potissimè locis & partibus, quæ idonea & accommodata fore noscuntur, ad multiplicanda doctrinæ semina, & gemina salutaria producenda.

§. 2. Cùm itaque Avenionem Civitas ob ipsius commoditates & condiciones quamplurimas, habilis & apta non modicum hujusmodi studio censeatur.

§. 3. Nos pro utilitate publica credentes multipliciter expedire, ut in Civitate prædicta cultores sapientiæ inserantur, fructum uberem largiente Domino in tempore producturú, presentium auctoritate concedimus, ut in Civitate prædicta sit & habeatur de cætero Studium literarum generale, in quo Magistri doceant, & Scholares liberè studeant & audiant in quavis licita facultate. Ac si qui processu temporis in eodem Studio fuerint, qui scientiæ braviù allequati, docendi sibi licentiam, ut alios licenter erudire valeant, petierint exhiberi, Sancimus ut in Jure Canonico & Civili, ac in Medicina & liberalibus artibus examinari possint ibidem, & in facultatibus ipsis duntaxat Magisterii titulo decorari.

§. 4. Statuentes ut quoties ad id aliqui fuerint promovendi, presententur Episcopo Avenionenti pro tempore existenti. Qui magistris facultatis illius in qua examinatio fuerit faciendá, in eodem Studio presentibus convocatis, eos gratis, & difficultate sublata, qualiter de scientia, facundia, modo legendi, & aliis quæ in promovendis ad Doctoratus seu Magisterii officium requiruntur, examinare studeat diligenter, & illos quos idoneos repererit, per se hærete Magistrorum eorundem consilio, quod utique consilium in ipsorum consulentium dispendium vel jacturam revelari quomodolibet, sub divine maledictionis interminatione districte prohibemus, approbet & admittat, eisque petitam licentiam largiatur. Alios minus idoneos penitus repellendo, postpositis omnino gratia, odio vel timore. Cæterum ne vacante Sede Avenionem contingat, volentes promoveri ad Magisterium impediri, volumus ut promovendi hujusmodi vacationis tempore, Præposito Avenionem, Ecclesiæ presententur, qui eos examinet, & examinatos approbet vel reprobet, secundum modum in Episcopo prætaxatum.

§. 5. Illi autem qui in Civitate prædicta examinati & approbati fuerint, ac docendi licentiam obtinuerint, ut est dictum, ex tunc absque examinatione vel approbatione alia legendi, & docendi ubique in facultate illa, in qua fuerint approbati, plenam & liberam habeant facultatem, nec a quoquam valeant prohiberi.

§. 6. Sane ut ritè in jam dictis examinationibus procedatur, præcipimus, ut Magistri legere in eodem Studio cupientes, antequam incipiant, præsentent publicè juramentum, quod ipsi vocati ad examinationes easdem personarum veniant, nisi fuerint legitimo impedimento detenti, & gratis, sine difficultate, odio & amore postpositis, dabunt examinatori fidele consilium, ut de examinatis digni approbati debeant, & indigni merito reprobari. Qui verò juramentum hujusmodi præstare noluerint, nec ad legendum, nec ad examinationes easdem, nec etiam ad aliqua Vniversitatis ipsius Studii commoda, vel beneficia ullatenus admittantur.

§. 7. Ut autem Doctores & Scholares prædicti, eo libentius valeant intendere studio, ac proficere in eodem, quo se munitos agnoverint gratia & favore, eis auctoritate prædicta concedimus, ut dum hujusmodi Studii docendo vel audiendo duxerint insistentium, omnibus

privilegiis, libertatibus & immunitatibus concessis Doctoribus & Scholaribus in studiis generalibus commorantibus gaudeant, & utantur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam, sanctis &c. Si quis autem hoc attentare præsumserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dar. Anagninæ Kal. Julii, Pont. Nostri anno nono.

D. P. A. I. die 1. Julii.

BENEDICTUS X. DICTUS XI. PONT. CXCXVI ANNO DOMINI MCCCIII.

Benedictus X. dictus XI. Ordinis Prædicatorum, Magister Frater Nicolaus Bocasinus antea dictus, natus in vico S. Bartholomæi Tarvisii Venetiæ, Patre Bocasio, Episcopus Cardinalis Ostiensis, & Veliternus. Creatus Romæ 12. Kal. Novembris 1303. Coronatus die 6. Kalend. Novemb. eodem anno. Sedit menses 8. dies 6. Creavit Cardinales 3. Obiit Perusii Nonis Julii, anno 1304. Sepultus in templo S. Herculani ad Prædicatorum. Vacavit Sedes menses 10. dies 28.

Nova confirmatio Ordinis Fratrum Servorum B. Mariæ Virginis, sub Regula S. Augustini.

Eundem Ordinem gratis, & privilegiis donatus Clem. VI. Const. 2. Regimini, hic infr. & Urban. VI. Constit. 2. Sacrosancta, & Pius V. in const. 44. Romanus, infr. tom. 2. & Const. 103. Postquam, ac Clemens VIII. reformavit in Const. 119. Quoniam, infr. tom. 3.

Hunc Ordinem sicut in Eremo Senaria apud Civitatem Florentiæ ortum habuisse, ita ibidem restitutum fuisse anno 1593. videre est in const. 80. Clementis VIII. infra lib. 3. Decet, cum ibi ndr. Regulam autem Fratrum Tertii Ordinis, vide in const. 15. Martini V. Sedis, infra in hoc libro.

BENEDICTVS EPISCOPVS, Edita Ab. D. Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Generali & Vni- versis Prioribus & Fratribus Servorum S. Mariæ, Ordinis S. Augustini, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Um levamus in circuitu oculos nostros, & gregem Dominicum, nobis licet immeritis, divina dispositione commissum, undique juxta pastoralis officii debitum contemplamur, vigilem, quantum nobis ex alto permittitur, curam libenter impendimus, ut cultores vineæ Domini Dei Sabaoth, sic cultui salutis intendant, quod eadem vinea

ne ijsa
in lo-
is in-
na lo-
Civitas
monen-
mura-
igitur
in e
Studii
sai.
amque
randi
ni.
trib, pri-
m
legedi
ait.
tundem
mentum
ni.
tribus
Scholaris
privile-
studii
guerna-
conce.

palmites diffusos extendens, salutarium producat fructuum ubertatem. Et licet erga singulos cultores hujusmodi, personas videlicet Ecclesiasticas, Apostolica sollicitudo versetur, erga tamen viros Religiosos, qui contemplationi caelestium, mundanis relegatis illecebris, pia vitae studio, sine intermissione desudant, eo propensior nos decet diligentiam adhibere, quo ipsi pro Religionis favore sunt amplius Apostolicis praesidiis confuendi.

Quamvis hic Ordo à Sede Apostolica confirmatus fuerit.

§. 1. Sanè vos, qui Ordinem Sancti Augustini per Sedem Apostolicam approbatum profiteremini & servatis, & devotionis affectu, quem geritis ad B. MARTAM Virginem gloriosam, assumitis vobis vocabulum ab eodem, vos servos ejusdem Virginis humiliter nominando, dictumque Ordinem Sancti Augustini, juxta praecepta honestae institutionis vestrae, in honorem ipsius Virginis edicite laudabiliter servatis. Ac vobis per specialia privilegia dicta Sedes indulget, quod celebrare possitis Capitulum Generale, ac in eodem Capitulo Priorem vobis Generalem eligere, qui in Fratres vestri Ordinis correctionem & alia quae ad suum spectant officium liberè valeat exercere, quodque ad sepulturam possitis recipere illos, qui apud loca vestra elegerint sepeliri. Ex quibus clarè inspicentibus, satis innuitur dictam vestram Regulam per eandem Sedem existerè quodammodo confirmatam.

Hic tamen Pont. expressit eum confirmat.

§. 2. Nos autem qui ad Virginem ipsam Dominam nostram libenter devotionem quam possumus exhibemus, nolentes quod aliquis contra vos & regulam ipsam quicquam possit detractionis impingere, quin eadem Regula plenam habeat Apostolici munimentis firmitatem, ad omnem hesitationis materiam circa hanc, quomvis animis amovendam, vestris supplicationibus inclinati, Regulam & ejus institutiones praedictas expressè auctoritate Apostolica confirmamus, & etiam confirmamus, & praesentis scripti patrocinio communitus, quaeque vobis concedimus.

Eiusque Regulam perpetuè observari praecipit, sancto patris.

§. 3. Decernentes ipsam per vos fore perpetuis temporibus inviolabiliter observandam.

§. 4. Nulli ergo omnino hominum liceat, &c. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum.

D.P. An. 2. die 12. Feb.

Dat. Laterani 3. Idus Februarii, Pontificatus nostri anno 1.

Receptio Congregationis Monachorum Coelestinorum Ordinis S. Benedicti, sub Sedis Apostolicae protectione, cum nonnullarum gratiarum largitione.

Hujus congregationis statuta approbavit Celestinus V. qui ante Pontificatum, eius institutor fuit; in sua consuetudine. 1. Esti cunctos, supr. ubi alia, de hac Congregatione indicavi. Qui quidem Celestinus inter sanctos postea relatus fuit à Clem. V. in sua consuetudine. 4. Qui scripsit, hic infr.

2. lita An. D. 1304.

BENEDICTVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Bernardo Patri Abbatis Monasterii Sancti Spiritus de Sulmonè, Valven. Diocesis, eiusque Coabbatibus & Conventibus aliorum Monasteriorum, & Membrorum eidem Monasterio S. Spiritus subiectorum, Ordinis S. Benedicti, praesentibus & futuris in perpetuum.

Suscepit sub praesidio Sedis Apostolicae Monasteria S. Spiritus, & Membrorum eius.

Religiosam vitam eligentibus Apostolicum convenit adesse praesidium, ne forte cujuslibet temeritatis incursum, aut eos à proposito revocet, aut robur, quod ab sit, factae Religionis infringat. Cum itaque Regi Regum mentibus humilibus & devotis exhibeatis religiosè ac jugiter famularum, Nos ob vestrae Religionis zelum quem habere dicimini, & contemplatione felicitis recordationis Coelestini Papae Quinti praedecessoris nostri, praedicti Ordinis professoris ad vos, vestrumque Ordinem

sincerae gerentes charitatis affectu, in his quae ipsius Religionis augmentum & prosperum statum respiciunt, quantum cum Deo possumus, Nos favorabiles exhibemus. Ea propter dilecti in Domino filii vestris justis postulacionibus clementer annuimus, & Monasterium Sancti Spiritus, ac alia Monasteria, Prioratus, Ecclesias, Membra & loca eidem Monasterio Sancti Spiritus subiecta, quae per speciale Privilegium Sedis Apostolicae novimus ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinere, sub Beati Petri & nostra protectione suscipimus, & praesentis scripti Privilegio communitus.

Pracipit servari in eadem.

§. 2. In primis siquidem statuente, ut Ordo monasticus, qui secundum Deum & Beati Benedicti Regulam in Monasteriis, Prioratibus & Membris & aliis locis praedictis institutus esse dignoscitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter observetur.

Licentia acquiri illis illis permissis.

§. 3. Praeterea quascumque possessiones, quaecumque bona Monasterium S. Spiritus, & alia Monasteria, Prioratus & membra praedicta in praesentiarum rationabiliter possident, aut in futurum largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium, seu aliis justis modis, praestante Domino, poterunt adipisci, firma vobis, vestrisque successoribus illibata permaneant.

Nominat rursus nasterium exprimit prius omnia.

§. 4. In quibus haec propriis duximus exprimenda vocabulis, videlicet locum ipsum, in quo praefatum Monasterium S. Spiritus situm esse dignoscitur, cum omnibus pertinentiis suis, Monasterium S. Joannis in Plano Lucerin. Diocesis, S. Bartholomaei de Civitate, S. Mariae olim vocata Luceria, S. Spiritus de Magella, S. Georgii de Rocha Mauricii, S. Petri Vallisbonae, S. Petri de Monte Plano S. Spiritus, & Hospitalis cum Ecclesia S. Andreae de Bucelano, S. Mariae de Civitellis de Civitate Theatin. S. Spiritus de Ortona, S. Spiritus de Lanzano, S. Mariae inter Motes Theatin. Diocesis, S. Eusebii de Urbe, S. Mariae in Pinezano, Pennen. Diocesis, S. Salvatoris de Civitate Pennensi, S. Mariae de Collemadio juxta Aquilam, S. Cecidii de Caporciano, S. Spiritus de Iffernia, S. Mariae de Trivento, S. Mariae de Anglono Triventin. Diocesis, S. Spiritus juxta Venafrum, S. Spiritus Alifanensis, S. Antonii de Campania Ferentinatis Diocesis, Prioratus S. Antonii & S. Leonardi prope Sulculam Anagninae Diocesis, S. Joannis de Aqua sancta, S. Marci de Fucis, Mariscan. Diocesis, Sancti Nicolai de Civitate, S. Martini de Bologno, & S. Joannis de Rodio.

Abbas trienniis exhibet sonant postea alterius batis.

§. 5. Et quia inter alia quae salubrem & quietum statum vestrum sapiunt, de praecipuis casibus hoc esse necessarium arbitramur, ut de substitutione futuri Abbatis successoris tibi, filii Abbas S. Spiritus, quem Patrem Abbatem ceteris tuis Coabbatibus, Praelatis & Fratribus tibi subiectis, praesentibus & futuris perpetuo stabilimus, praecipue ordinamus, & districtè praecipimus observari. Quod Pater Abbas singulis trienniis in Generali Capitulo sponte suam offerat & exhibeat cessionem, & idem Capitulum statim & absque temporis intervallo, ad Patris Abbatis substitutionem procedat, juxta formam in Regula traditam, & aut de Abbate cedente, (si eum talem putaverint) vel de alia persona Monasteriorum & locorum, per electionem Canonicam praedicto Monasterio Sancti Spiritus provideant de Abbate.

Abbas dicit non est confirmatio.

§. 6. qui quidem Abbas si fuerit in concordia electus, & nihil obtulerit de Canonicis institutis, nulla super hoc à Sede Apostolica confirmatione petita vel obtenta, eo ipso suae administrationis officium, seu jus administrandi in spiritualibus & temporalibus consequatur, & illud tanquam pater Abbas (prou ad eum pertinet) liberè exequatur.

Munus dicitur abbas ab Episcopo non impeditur.

§. 7. Ac idem Abbas, si alias non extiterit benedictus, benedictionis suae munus à quocumque maluerit Catholico Episcopo gratiam & communionem Apostolicae Sedis habente, recipere studeat, illudque sibi dictus Episcopus gratis impendat.

Abbas dicitur abbas ab Episcopo non impeditur.

§. 8. Praeterea ut idem Pater Abbas non possit à rectitudine suae Regulae deviare, mandamus omni anno à tribus Prioribus sui Ordinis qui pro tempore fuerint, videlicet à Sancti Spiritus de Magella, Sanctae Mariae de Collemadio juxta Aquilam, & Sancti Spiritus de Iffernia Monasteriorum Prioribus visitetur.

§. 9. Sanè

§. 9. Sanè de fructibus terrarum ac possessionum ve-
strarum hæcenus acqvisitarum, quas propriis manibus
aut sumptibus colitis, sive de hortis vel de nutrimentis
animalium, nullus à vobis decimas exigere vel extor-
quere præsumat.

§. 10. Concedimus quoque etiam vobis, ne de iis, quæ
in ornamentis, vel pro eis, aut libris, fabrica, luminaribus,
anniversario, septimo, vigesimo, ac trigesimo, sive aliis
ad perpetuum cultum divinum, seu pro pitantibus, vel in-
dumentis & calceamentis vestris legantur pietatis intuitu,
dummodo id in fraudem non fiat, nulli teneamini jus-
ticiam seu portionem canonicam exhibere.

§. 11. Concedimus etiam tibi fili Abbas Sancti Spiritus,
tuisque successoribus, qui pro tempore fuerint, ut à
Fratribus vestri Ordinis in ipso Monasterio Sancti Spiritus,
ac aliis Monasteriis, Prioratibus & Membris, ac locis
subiectis eidem Monasterio Sancti Spiritus constitutis,
absolutione ac dispensatione indigentibus, sive priusquam
intraverint Ordinem, sive post in calibus excesserint,
pro quibus excommunicationis vel interdicti, aut suspensionis
incurrunt sententias à canone promulgatas, & hujusmodi
sententiis innodati, aut in locis suppositis Ecclesiastico
interdicto divina officia celebrantes, vel suscipientes
ordines, sic ligati notam irregularitatis incurrun-
t, de consilio Fratrum vestrorum, qui literati sint, &
Deum timètes, absolutionis juxta formam Ecclesiæ, pro-
ut secundum Deum expedire videritis, valeatis benefi-
cium impertiri, nisi adeo gravis & enormis foret excessus,
quod essent propter hoc ad eandem Sedem meritò
destinandi, proviso ut læsis satisfaciatur competenter.

§. 12. Inhibemus etiam, ne aliquis Episcopus, vel quæ-
vis alia persona spirituales vel aliam jurisdictionem ha-
bens, vos ad Synodos vel Conventus forenses, aut ad
convocationes suas accedere, vel cum eis intra vel extra
Civitates vel Terras processionaliter exire, aut suis Co-
stitutionibus subjacere, seu Capitula, Scrutinia & Inqui-
sitiones in locis vestris vel alibi, de vobis vel vestro-
rum aliquo, aut fidelitatem juramento firmatam, & ma-
nualem obedientiam à vobis aut Prioribus & Superio-
ribus vestris exigere, seu etiam prohibere ne ad Civitates
seu Villas & ad loca quælibet, ubi religiosè & honestè
morari possitis, audeatis accedere, ibique pro vestris usi-
bus Edificia, Monasteria, Ecclesias seu Oratoria ex per-
missione & indulto nostro construere libere valeatis, nec
in accedentes Fratres & Monachos vestros seu constru-
ctores hujusmodi, seu receptatores eorum, excommuni-
cationis vel interdicti sententias possint proferre.

§. 13. Prohibemus insuper, ne ulli Fratrum vestrorum
post factam in Monasterio vestro, vel in aliis locis vestris
ejusdem Ordinis Professionem, fas sit sine Abbatis sui
licentia Ordinem ipsum relinquere, & ad locum Reli-
gionis alterius, vel ad Ordinem alium se transferre, dis-
cedentes verò aliter nullus, cujuscumque Religionis vel
status existat, audeat retinere, quod si secus factum fue-
rit, tam discedens, quam is, seu illi, qui seipsum talem re-
ceperint, si requisiti eum à se non rejecerint infra men-
sem, ipso facto sententiam excommunicationis incur-
rant.

§. 14. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum
liceat Monasteria, Prioratus, Membra & loca prædicta tem-
erè perturbare, aut eorum possessiones auferre, vel
ablatis retinere, minuere, seu quibuslibet vexationibus
fatigare, sed ea omnia integrè conserventur eorum, pro
quorum gubernatione ac sustentatione concessa sunt,
ut libere omnimodis profutura, salva Sedis Apostolicæ au-
thoritate. Si quaigitur in futurum Ecclesiastica secularive
persona hanc nostræ constitutionis paginam sciens con-
tra eam temerè venire tentaverit, secundo, tertiove com-
monita, nisi reatum suum congrua satisfactione corre-
xerit, potestatis, honorisque sui careat dignitate, teamque
se divino judicio existere de perpetrata iniquitate,
cognoscat, & à sacratissimo Corpore & sanguine Dei, &
Domini nostri Redemptoris JESU CHRISTI aliena fiat,
atque in extremo examine districtè subjaceat ultioni.

§. 15. Cunctis autem eisdem locis sua jura servantibus
sit pax Domini Nostri JESU CHRISTI, qua-
Bullar. Mag. Tom. I.

tenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, &
apud districtum Judicem præmia æternæ pacis inveniant.
Amen.

- Ego Benedictus Catholica Ecclesia Episcopus.
 - Ego Joannes Tusculan. Episcopus.
 - Ego Theodoricus Civitatis Populi Episcopus.
 - Ego Leonardus Alban. Episcopus.
 - Ego Petrus Sabin. Episcopus.
 - Ego Frater Joannes Portuen. Episcopus.
 - Ego Joannes tit. Sanctorum Marcellini & Petri Presbyter Cardinalis.
 - Ego Frater Robertus tit. Sanctæ Pudenticæ Presbyter Cardinalis.
 - Ego Frater Gentilis tituli Sancti Martini in montibus Presbyter Cardinalis.
 - Ego Neapoleo Sancti Adriani Diaconus Cardinalis.
 - Ego Londulfus Sancti Angeli Diaconus Cardinalis.
 - Ego Guillelmus Sancti Nicolai in Carcere Tulliano Diaconus Cardinalis.
 - Ego Franciscus S. Lucæ in Silice Diaconus Cardinalis.
 - Ego Franciscus Sanctæ Mariæ in Cosmedin Diaconus Cardinalis.
 - Ego Ricardus S. Eustachii Diaconus Cardinalis.
 - Ego Lucas S. Mariæ in Via Lata Diaconus Cardinalis.
- Dat. Latetani per manum Papiani Episcopi Parmen. S. R. E. Vicecancellarii, 2. Id. Martii, indicti 2. Incarnati-
onis Dominicæ anno 1304. Pont. verò Domini Bene-
dicti PP. XI. anno primo.

Papa subscri-
Cardinalium
subscriptorum

CLEMENS QUINTUS PONT. CXCVII.
ANNO DOMINI MCCCV.

Clemens V. Bertrandus antea dictus, Archiepiscopus
Burdegalensis, Gallus, Provincia Aquitania, in oppi-
do Agri Burdegalensis natus, Patre Bertrando, vel Ber-
aldo, de Familia Gothia. Creatus Perusii Nonis Julii, anno
1305. Coronatus Lugduni pridie Idus Novembr. eod-
dem anno. Sedit annos 4. menses 9. Creavit Cardinales
24. Obiit Avenione 12. Kalend. Maii 1314. Sepultus
est in ædícula B. Mariæ de Vesta. Vacavit Sedes annos 2.
menses 3. dies 18.

Indictio XV. Sacri Oecumenici Concilii Vien-
nensis primi, ad Kal. Octobr. 1309.

Ejusmodi ferè literas hic idem Pont. direxit aliis
Principibus, necnon Archiepiscopis, Episcopisque.

Prælati, quas prætermis, una cum aliis literis
prorogationis d. Concilii usque ad Kalend. Octobris
anni 1310. & deinde subsequentis anni 1311. In
quo quidem Concilio Ordo Militum Templariorum
ab istomet. Pont. damnatus fuit, ut hic infra in eius
const. 3.

Edm. An. D. 1307. CLEMENS PAPA EPISCOPVS,
Charissimo in Christo filio Philippo Regi Francorum Il-
lustri.

Exordium. **E**GNANS in Cælis triumphans Ecclesia, cujus
Pastor est Pater æternus, cui Sanctorum ministrant
agnuna, & laudis gloriam Angelorum chori decantant,
in terris ad sui similitudinem & representationem con-
stituit Ecclesiam militantem, unigenito Filio Dei vivi
Domino Jesu CHRISTO ineffabili commercio copula-
tam, in qua idem Unigenitus Dei Filius à Patre pro-
grediens, per illustrationem Paracliti procedentis pa-
riter ab utroque, statuit fidei fundamentum.

§. 1. Sanæ Romana Ecclesia, Mater alma fidelium, ca-
put est disponente Domino Ecclesiarum aliarum om-
nium & magistra: à qua veluti à primitivo fonte ad sin-
gulas alias ejusdem fidei rivuli derivantur, ad cujus regi-
men voluit Christi clemètia Romanum Pontificem vice
sui deputare ministrum, ut instructionem & doctrinam
ipsius eloquio veritatis Evangelicæ traditam, cuncti re-
nati fonte baptismatis teneant, & confervent, ut qui sub
hac doctrina cursum vitæ rectè peregerint, salvi fiant;
qui verò ab ea devierint, condemnentur.

§. 2. Ipsa nempe Romana mater Ecclesia juxta exigè-
tiam possibilitatis ipsius ad cunctas orbis Provincias, in
quibus divini nominis cultus viget, fideique Catholicæ
observantia rutilat, intuitum sedulæ considerationis, ex-
tendens, ac subjiciens ab olim suæ considerationis exami-
ni dignæ calamitatis angustias, illius specialis hæredi-
tatis Dominicæ, videlicet Terræ Sanctæ ab infidelibus
miserabiliter concuscatæ, in qua idem Patris æterni Fi-
lius nostris vestris indumento contactus, salutem humani
generis pietate ineffabili extitit operatus, quamquam sua
ipse voluit corporali insigniare præsentia, & propriis as-
perione sanguinis cõsecrare, multa sollicitudine studuit
eidem Terræ settoactis temporibus, quibus potuit re-
medis, ut eriperet ab ipsis impiis, subvenire.

§. 3. Et quia inter ceteros, quos possessio Christianæ
Religionis includit, Milites & fratres domus Militiæ
Templi Hierosolymitani, sicut est, totius notorium,
tamque specialis ejusdè fidei pugiles, & Terræ
pæcipui defensores, ipsius Terræ negotia præcipua
liter gerere videbantur, ipsos, & eorum Ordinem præfa-
tum Ecclesiæ specialis favoris plenitudine, prosequens,
eos ad veras Christi hostes Crucis armavit signaculo,
multis exaltavit honoribus, ditavit facultatibus, ac di-
versis libertatibus, & privilegiis communiavit.

§. 4. Si nimirum cum crederentur in Domini servitio
sub regulari habitu fideliter militare, sibi quasi cuncto-
rum manus fidelium, cum multiplici erogatione bono-
rum sentiebant multifariè, multique modis propterea
adjutrices, sed (proh dolor) nova, & calamitosa vox de
malignitatis fratrum ipsorum enormitate progrediens,
nostrum replevit, imò verius perturbavit auditum. Hæc
enim vox unita lamentationis & gemitus, audientibus
horrorem ingerit, commovet animos, mentes turbat, &
cunctis fidei Christianæ cultoribus, novæ, & ineffabilis
amaritudinis calicem subministrat, & dum facti seriem
ejus necessitate presente depromimus, noster attenuatur
præ angustia spiritus, & valetudinis fatigata contractibus
membra singula præ nimio dolore tabescent.

§. 5. Dudum siquidem circa nostræ promotionis ad
apicem Summi Pontificatus initium, etiam antequam Lu-
gdunū, ubi recepimus nostræ Coronationis insignia, ven-
niramus, & pòit tam ibi quam alibi secreta quorundam
nobis insinuatō intimavit, quod Magister, Præceptores
& alii Fratres dictæ militiæ Templi, & etiam ipse Ordo,
qui ad defensionem patrimonii ipsius Domini nostri Jesu

CHRISTI fuerant in transmarinis partibus deputati, cõ-
tra ipsum Dominum in scelus apostasiæ nefandum, dete-
stabile idololatriæ vitium, execrabile facinus Sodomor-
um, & hæreses varias erant lapsi. Sed quia non erat ve-
rissimè, nec credibile videbatur, quod viri tam religiosi,
qui præcipuè pro Christi nomine suum sæpè sanguinem
effundere, ac personas suas mortis periculis frequenter
exponere credebantur, quique multa & magna tam in di-
vinis officiis, quam in jejuniis, & aliis observatiis devo-
tionis signa frequentius prætendebant, suæ sic essent sa-
lutis inimicos, quod talia perpetrarent, hujusmodi in-
sinuationi, ac delationi ipsorum, ejusdem Domini nostri
exemplis in Canonica scripturæ doctrinis edocti, aurem
nolumus inclinare: deinde verò tu, cui eadem fuerant
facinora nunciata, non typo avaritiæ, cum de bonis Tẽ-
plariorum nihil tibi vindicare vel appropriare intendas,
imò ea nobis, & Ecclesiæ per deputandos super hoc à
nobis administranda, gubernanda, conservanda, & cu-
stodienda liberaliter, & devotè in Regno tuo dimisisti,
manum tuam exigde totaliter amovendo, sed fidei Or-
thoxæ fervore tuorum, progenitorum vestigia clara se-
quens accensus, de præmissis, quantum licitè potuisti, re-
informans, ad instruendum, & informandum nos super
iis multas, & magnas nobis informationes per tuos Nun-
tios, & literas destinasti.

§. 6. Infamia verò contra Templarios ipsos increbre-
scente validius, super sceleribus antè dictis, & quia etiã
quidam miles ejusdem Ordinis magnæ nobilitatis, & qui
non levis opinionis in dicto Ordine habebatur, coram
nobis secretè juratus deposuit, quod in receptione fra-
trum præfati Ordinis hæc consuetudo, vel verius corru-
pela servatur, quod ad recipientis, vel ab eo deputati
suggestionem, qui recipitur, CHRISTUM JESUM negat, &
super Crucem sibi ostensam spuit in vituperium Crucifi-
xi, & quædam alia faciunt recipiens, & receptus, quæ nõ
sunt licita, nec humanæ conveniunt honestati, prout ipse
tunc confessus extitit coram nobis, urgente nos ad id of-
ficii nostri debito, vitare nequivimus, quin tot, & tantis
clamoribus accommodarem audire. Sed cum deturã
fama publica deferente, ac clamosa insinuatione tui, nec-
non & Ducum, Comitum, & Baronum, ac aliorum nobi-
lium, Cleri quoque, ac populi dicti Regni tui ad nostram
propter hoc tam per se, quam per Procuratores, & Syn-
dicos præsentiam venientium (quod dolenter referimus)
ad nostram audientiam pervenisset, quod Magister, Præ-
ceptores, & alii fratres dicti Ordinis, & ipse Ordo præ-
fatis & pluribus aliis erant criminibus irretiti; & præ-
missa per multas confessiones, attestaciones & depositio-
nes præfati Magistri, & plurium Præceptorū, & fratru Or-
dinis prælibati coram multis Prælatiis & hæreticæ pravi-
tatis Inquisitore in Regno Franciæ factas, habitas, & re-
ceptas, & in publicam scripturam redactas, nobisque, &
fratribus nostris ostensas, probari quodammodo videren-
tur, ac nihilominus fama, & clamores prædicti in tantum
invaluisse, & etiã ascendissent, tam contra ipsum Ordinem,
quam contra personas singulares ejusdem, quod sine
gravi scandalo præteriri non poterat, nec absque eminẽ-
ti periculo tolerari: Nos illius, cujus vices licet immeriti
in terris gerimus, vestigiis inhærentes, ad inquirendum
de prædictis ratione prævia duximus procedendum, mul-
tosque de Præceptoribus, Presbyteris, militibus, & aliis
fratribus dicti Ordinis reputationis non modicæ in no-
stra præsentia cõstitutos, præstato ab eis juramento, quod
super præmissis meram & plenam nobis dicerent verita-
tem, super prædictis interrogavimus, & examinavimus
usque ad numerum septuaginta duorum, multis ex fra-
tribus nostris nobis assistentibus diligenter, eorumque
confessiones per publicas manus in authenticam scri-
pturam redactas, illas in nostra, & dictorum fratrum no-
strorum præsentia, ac deinde interposito aliquorum die-
rum spatio, in Consistorio legi fecimus coram ipsis, & il-
las in suo vulgari cuilibet eorum exponi. Qui perseve-
rantes in illis, eas expressè, & sponte, prout recitatæ fue-
rant, approbarunt.

§. 7. Postquam cum Magistro, & præcipuis Præcepto-
ribus præfati Ordinis, intendentes super præmissis in-
quirere per nos ipsos ipsum Magistrum, & Franciæ, Terræ
Ultra

Romana Ec-
clesia aliarum
ecclesiarum ca-
pitulum est
magistra, cu-
jus minister est
omnis Pon-
tifex.

Quia Terra
Sanctæ ab in-
fidelibus oc-
cupata hæc
est: recuper-
ationi solli-
citi studuit.

Et signanter
Milites Tẽ-
plarios ad
hunc effe-
ctum impu-
lis magnis pri-
viligiis &c.
pæcepit ad-
vocat.

At illi ini-
que se esse
vult.

Et cumque
fuerit in no-
stra & cla-
moris tuius
Pæcipuis a-
dmonitio-
nis & in-
formacionis
Regi Fran-
ciæ effecte
fuit.

In via
queriam
torum
visitatio-
nem
dem.

Hic illi
visum
illos
injuste

Ultramarinae, Normandiae, Aquitaniae, ac Picavie Praeceptores maiores nobis tunc Picavis existentibus mandavimus presentari. Sed quoniam quidam ex eis sic insimulabantur tunc temporis, quod equitare non poterant, nec ad nostram praesentiam quoquo modo adire, nos cum eis scire volentes de praemissis omnibus veritatem, & an vera essent, quae continebantur in eorum confessionibus & depositionibus, quas coram Inquisitore pravitatis haereticae in Regno tuo praefato, praesentibus quibusdam notariis publicis, & multis aliis bonis viris dicebantur, nos, & fratribus nostris per ipsum Inquisitorem sub manibus publicis exhibitis, & ostensis dilectis filiis nostris Berengario tit. SS. Nerei, & Achillei, & Stephano tit. S. Cyriaci in Thermis, Presbyteris, ac Landulpho S. Angeli Diacono Cardinalibus, de quorum prudentia, experientia, & fidelitate indubitata fiduciam obtinemus, commisimus & mandavimus, ut ipsi cum praefatis Magistro, & Praeceptoribus inquirerent, tam contra ipsos, & alias singulares personas dicti Ordinis generaliter, quam contra ipsum Ordinem super praemissis cum diligentia veritatem, & quicquid super his invenirent, nobis referre, ac eorum confessiones, & depositiones per manum publicam in scriptis redactas nostro Apostolatu deferre, ac praesentare curarent, eidem Magistro, & Praeceptoribus absolutionis beneficium a sententia excommunicationis, quam pro praemissis, si vera essent, incurrerant, si absolutionem humiliter ac devotè peterent, ut deberent, juxta formam Ecclesiae impensuri.

§. 8. Qui Cardinales ad ipsos Magistrum, & Praeceptores personaliter accedentes, eis sui adventus causam exposuerunt, & quoniam tam personae, quam res ipsorum, & aliorum Templariorum in dicto Regno tuo consentitum in manibus nostris erant, quod liberè absque metu cujusquam plenè ac purè super praemissis omnibus ipsis Cardinalibus dicerent veritatem, eis auctoritate Apostolica injunxerunt. Qui Magister, & Praeceptores Franciae, Terrae Ultramarinae, Normandiae, Aquitaniae, ac Picaviae, coram ipsis tribus Cardinalibus, praesentibus quatuor Tabellionibus publicis, & multis aliis bonis viris ad sancta Dei Evangelia ab eis corporaliter tacta, praestito juramento, quod super praemissis omnibus metam, & plenam dicerent veritatem, coram ipsis singulariter liberè, ac sponte, absque coactione qualibet, & timore, deposuerunt & confessi fuerunt, inter caetera, Christi abnegationem, & spuitionem super Crucem, cum in Ordine Templi recepti fuerunt, & quidam ex eis se ab eadem forma, scilicet cum abnegatione Christi, & spuitione super Crucem, fratres multos recepisse. Sunt etiam quidam ex eis quaedam alia horribilia, & inhonesta confessi, quae ut eorum ad praesens parcamus verecundiae, subtracimus. Dixerunt praeterea, & confessi fuerunt esse vera, quae in eorum confessionibus, & depositionibus continentur, quas dudum fecerant coram Inquisitore haereticae pravitatis. Quae confessiones & depositiones dictorum Magistri, & Praeceptorum in scripturam publicam per quatuor publicos Tabelliones redactae, in ipsorum Magistri, & Praeceptorum, & quorundam aliorum bonorum virorum praesentia, ac deinde interposito aliquorum dierum spatio, coram ipsis eisdem lectae fuerunt de mandato, & in praesentia Cardinalium praedictorum, & in suo vulgari expositae cuilibet eorundem. Qui perseverantes in illis, eas expressè, ac sponte, prout recitatae fuerant, approbarunt, & post confessiones, & depositiones hujusmodi ab ipsis Cardinalibus ab excommunicatione, quam pro praemissis incurrerant, absolutionem flexis genibus, manibusque complicatis humiliter, & devotè, ac cum lacrymarum effusione non modica petierunt.

§. 9. Ipsi verò Cardinales, quia Ecclesia non elaudit gremium redeunti, ab eisdem Magistro & Praeceptoribus haeresi abjurata expressè, ipsi secundum formam Ecclesiae auctoritate nostra, absolutionis beneficium impenderunt.

§. 10. Ac deinde ad nostram praesentiam redeuntes confessiones & depositiones praebitorum Magistri, & Praeceptorum in scripturam publicam per manus publi-

cas, ut est dictum, redactas nobis praesentaverunt, & quae cum dictis Magistro, & Praeceptoribus fecerant, redulerunt, ex quibus confessionibus, & depositionibus, ac relatione invenimus, saepe praefatos Magistrum, & fratres in praemissis & circa praemissa, licet quosdam ex eis in pluribus, & alios in paucioribus, graviter deliquisse.

§. 11. Attendentes autem, quod scelera tam horrenda transire incorrecta absque Dei Omnipotentis, & omnium Catholicorum injuria non poterant, nec debebant, decevimus de fratrum nostrorum consilio per ordinarios locorum, ac per alios fideles, & sapientes viros ad hoc deputandos a nobis, contra singulares personas ipsius Ordinis, necnon contra dictum Ordinem per certas directas personas, quas ad hoc duximus deputandas, super praemissis criminibus, & excessibus inquirendum.

§. 12. Iis nempe, quae magis flere cogimus, quam narrare, cor nostrum passione nimia cruciatur, & cum tanta proinde nobis imminet gemendi materia, fletum non possumus declinare. Quinam Catholicus haec audiens, nimis non doleat, & prorumpat in luctum? quis fidelis hujusmodi sinistram eventum intelligens, amara non emittat suspiria, verbaque lamentationis & inconstitudinis non eructet, cum tota Christianitas hujusmodi doloris sit particeps, & hic casus fideles percutiat universos. Ex his etiam, dum ministerio debite considerationis nostrae mentis praesentatur obtutibus, ignis in nostris meditationibus exardescit, & ad tanta discrimina relevanda suspirat affectus, zelus accenditur, & spiritus anxiatur.

§. 13. Ad quod cum nos sufficere commode non posse sciamus, levamus oculos nostros ad montem, montem quidem Dei, montem uberem, montem pinguem, unde opportunum nobis provenire auxilium & humiliter petimus, & devotè speramus: & quia salubre in his adhiberi remedium, interest generaliter omnium: Nos cum eisdem fratribus nostris, aliisque viris prudentibus, exacto ac frequenti tractatu praehabito, prout tantae necessitatis instans exigebat, de ipsorum fratrum consilio Universale Concilium sicut imitatione digna Sanctorum Patrum consuetudo laudabilis longevae observationis exemplo nos instruit, à proximis Kalendis Octobris ad duos annos immediate sequentes decevimus congregandum, ut in eo tam circa dictum Ordinem, & personas singulares, & bona ejusdem, & alia, quae statum tangunt fidei Catholicae, quae circa recuperationem, & subsidium Terrae Sanctae, ac reparationem, ordinationem, & stabilitatem Ecclesiarum & Ecclesiasticarum personarum, & libertatum, eorum illa, Deo auspice, communi consilio inveniatur provisio, & ejusdem approbatione Concilii roboretur, per cujus salutaris executionem virtus altissimi eliminatis erroribus, roborata fide, ad tramitem veritatis reductis errantibus, redintegrata ejusdem fidei unitate, extirpatis vitijs, virtutibusque plantatis, correctis excessibus, moribus reformatis, repressis oppressio-nibus, libertate solida stabilitate munita, recuperatis deperditis, & ejusdem Terrae statu prospero reparato, occupata restituat, vastata restauret, & conservet, nobisque viam aperiat idem ipse qui novit, & facultatem tribuat ipse qui potest, ut sic in praemissis juxta intentum animi nostri desiderium sibi ministrare possimus salubriter, quod idem verus ejusdem universalis sponsus Ecclesiae ipsam dilectam suam purgatam maculis, munitam virtute, ac monilibus ornatam, unam semper habeat, & formosam ad sui nominis laudem, & gloriam, ad animarum profectum, robor fidei, pacem & exaltationem populi Christiani. Quia verò prosecutio tanti propositi tempore indiget, ut deducum maturius, facilius auctore Domino effectum debitum sortiatur, praedictum tempus ad id duximus deputandum.

§. 14. Unde Venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis Electis, Abbatibus, Prioribus, Decanis, Praepositis, Archidiaconis, Archiepresbyteris, & aliis Ecclesiarum Praelatis, exemptis, & non exemptis, eorumque Capitulis, & Conventibus per alias nostras literas praecipiendo mandamus, ut iidem Archiepiscopi, necnon & caeteri Episcopi per ipsorum Archiepiscoporum Provincias constituti, in eisdem literis nominati, reliquis ipsorum Episcoporum in dictis

Quae haec habita relatione, ultimus per Ordinarios & alios inquiri praecipit.

Et de huiusmodi calumniis plurimum dolet.

Pro cuius ac Terra Sancta recuperationis remedio, etc. indicit universale Concilium ad Kalend. Octobr. anno 1307.

Praetereaque ad illud venire praecipit.

Provinciis remanentibus ad ea que Pontificale Officium exigunt, tam in suis, quam illarum dictarum Provinciarum, qui ad huiusmodi Concilium universale accesserint, Civitatibus, & Diocesisbus extendenda, omnino negligentia relegata, cumque, prout talis & tanti negotii qualitas exigit, dispositis & paratis, sic medio tempore se accingant ad iter, quod in huiusmodi decreto termino, quem eis, & aliis peremptorie assignamus in Viennensi Civitate, iidem Archiepiscopi & Episcopi taliter nominati personaliter, alii vero remanentes Episcopi, Electi, Abbates, Priores, Decani, Præpositi, Archidiaconi, Presbyteri, & Prælati, Capitula, & Conventus per eosdem Archiepiscopos, & Episcopos ad prædictum Concilium accessuros, quibus ad omnia, & in eodem Concilio statuuntur, fiant, & ordinabuntur, & fuerint opportuna, concedant plenariam potestatem, de qua sufficienter constat per publica documenta, nostro se conspectui repræsentent. Quod si forsan ipsis Archiepiscopis, & Episcopis accessuris huiusmodi noluerint concedere potestatem, eo casu venire, vel alios procuratores idoneos cum potestate simili ad idem teneantur Concilium destinare.

Contrariis quibuscumque derogat.

§. 15. Non obstantibus quibuslibet privilegiis, seu Indulgentiis quibuscumque personis, ordini, dignitati, seu Collegio, sub quacumque verborum forma, vel expressione à prædicta Sede concessis, per quæ possit effectus huiusmodi mandati nostri quomodolibet impediri, aut eidem in aliquo derogari. Mandavimus insuper, ut iidem Archiepiscopi, & Prælati per se vel alios viros prudentes, Deum timentes, & habentes præ oculis omnia, que correctionis, & reformationis linam exposcunt, inquirentes subtiliter, & conscribentes fideliter, eadem ad ipsius Concilii notitiam deferant. Et nos nihilominus variis modis, & viis solers studium, & efficacem operam dare proponimus, ut omnia talia in examen huiusmodi deducta Concilii, correctionem & directionem recipiant opportunam.

Excusationum velamentum non accedendi ad Concilium rejicienda esse affirmat.

§. 16. Hoc etiam in eisdem nostris literis adjecto, ut nullus inobediens notam, & canonicæ ultionis acrimoniam vitare desiderans, fallacium excusationum velamento se muniat, vel ex impedimenti itinere, que Domino prava in directa, & in vias planas aspera sua omnipotentia convertente cessabunt, frivola allegationis munimenta confingat, ut à tam sancti prosecutione operis se subducatur: sed occurrant singuli voluntarii ad id, quod & divinæ congruit voluntati, & salutem animarum, ac utilitatem respicit singulorum.

Regem Francie & alios Principes ad personaliter interessendum hortatur.

§. 17. Cæterum, quia multipliciter expedit, ut tam celebre Concilium tuum, & aliorum Catholicorum Principum decoretur præsentia, ut salubri consilio, & auxilio fulciatur, serenitatem regiam rogamus, & hortamur attentius, in remissionem tibi peccaminum suadentes, quod præscriptis loco, & termino in eodem Concilio, capta interim ad hoc opportunitate; studeas personaliter interesse, meditatione provida prudenter attendens, quod in hoc non solum labor, quem ad tam sancti, & utilis negotii promotionem assumes, tibi cedat ad meritum, verum etiam aliorum, qui ad veniendum ad idem Concilium efficacibus tuo inducentur exemplo, & nihilominus vota tua nobis poteris familiariter aperire, que in omni benevolentia libenter ad exauditionis gratiam, quantum cum Deo, ac Ecclesie honore poterimus, admitteremus.

Dat. P. A. 3. die 12. Aug.

Dat. Piæavis, 2. Idus Aug. Pont. nostri anno tertio.

Erectio Studii generalis in Civitate Perusina, Provincie Hetruriz.

Acta A.D. 1307.

CLEMENS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Super specula militantis Ecclesie dispositione Dominica constituti, fidelium ejusdem Ecclesie profectus, honores & commoda, quantum nobis ex alto permittitur, ferventer appetimus, illaque efficacibus studiis, & promptis operibus libenti animo promovemus, ad hæc omnem quam possumus opem & operam exhibentes.

§. 1. Quare dum Fidei puritatem, & devotionem eximiam, quam Civitas Perusina, spectabilis dicte Ecclesie filia, ab olim ad ipsam Ecclesiam habuisse dignoscitur, illaque ad nos & dictam Ecclesiam continuè fideliter de bono in melius studuisse probatur, intra præcordia nostra revolvimus, dignum duximus, & æquitati consonum arbitramur, ut Civitatem eandem, quam divina gratia multarum prærogativa bonitatum, & fecunditate virtutum gratiosè dotavit, scientium etiam muneribus ampliemus.

§. 2. Et ut faventè Deo, ex Civitate ipsa producantur viri docti, qui in Orbe terrarum velut splendor fulgeant firmamenti, & tanquam stellæ in perpetuas æternitates mansuri, ad justitiam valeant plurimos erudire, Apostolica auctoritate statuimus, ut in Civitate prædicta sit generale studium, illudque ibidem perpetuis futuris temporibus vigeat in qualibet facultate.

§. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostri statuti infringere, vel ei ausu temerario contraire: si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dat. Zanctoni, 6. Idus Septembr. Pontific. nostri anno tertio.

Damnatio Militum Templariorum, cum bonorum totius Ordinis applicatione Ordini Militum Hierosolymitanorum.

Hanc promulgavit sententiam iste Pontifex (ut hic patet) in Concilio Viennensi, quod hæc & alii de causis fuerat indictum, ut supra in const. 1.

CLEMENS PAPA QUINTVS, Ad perpetuam rei memoriam.

AD providam Christi Vicarii præsentis in specula Apostolicæ dignitatis circumspectionem pertinet, vices pensare temporum emergentium, negotiorum causas discutere, ac personarum attendere qualitates: ut ad singula debitum dirigens necessariz considerationis intuitum, & opportunè manum operationis apponens, de agro Domini sic prævaricantium spinas tollat, ut evellendo plus plantet quàm destruat, & in loca vacua eradicationem nocentium tribulorum, devota Deo plantamina transferendo, potiorè præbeat de provisa & utili eorum locorum unione & translatione lætitiarum, quam vera Justitia, que compassionem habet, doloris intulerit detrimentum personarum, & locorum huiusmodi per ruinam, sic enim sufferendo quod officit, & subrogando quod proficit, virtutum profectus amplificat, & sublata de medio meliori subrogatione restaurat.

§. 1. Dudum siquidem Ordinem Domus militie Templi Hierosolymitani, propter Magistrum, & Fratres, et ceterasque personas dicti Ordinis in quibuslibet Mundi partibus consistentes, variis, & diversis, non tam nefandis, quàm infandis (proh dolor) errorum & scelerum obsecrationibus, pravitatibus, maculis, & labe resperfos, que propter tristem, & spurcicidæ eorum memoriæ præsentibus subicemus, ejusque Ordinis statum, habitum, atque nomen, non sine cordis amaritudine, & dolore, særo approbante Concilio, non per modum definitivæ sententiæ, cum eam super hoc secundum Inquisitiones, & processus super his habitos, non possemus ferre de Jure, sed per viam provisionis seu ordinationis Apostolicæ irrefragabili, & perpetuè valitura sustulimus sanctione, ipsum prohibitioni perpetuè supponentes, districtius inhibendo, ne quis dictum Ordin. de cætero intrare, vel ejus habitum suscipere, vel portare, aut præ Templario gerere se præsumeret, quod si quis cõtrafecerit, excommunicationis incurreret sententiam ipso facto. Univerfa etiam bona Ordinis prælati Apostolicæ Sedis ordinationi, & dispositioni, auctoritate Apostolica duximus reservanda. Inhibentes districtius, ne quis cujuscumque conditionis, vel status existeret, se de personis vel bonis huiusmodi aliquate

Perusina

Sancti

Sancti

Dat. P. A.

Die 12.

Edicta

procurat

Damnatio

Provincie

aliquatenus intrmitteret, vel circa ea in præjudicium ordinis, seu dispositionis Apostolicæ, per sedem eandem, ut præmittitur, faciendæ; aliquid faceret, innovaret, vel etiam attentaret, decernentes ex tunc irritum, & inane si factis à quoquam scienter, vel ignoranter contingerit attentari. Ac postmodum ne dicta bona, quæ dudum ad subsidium Terræ Sanctæ, & impugnationem inimicorum fidei Christianæ à Christi cultoribus data, legata, concessa, & acquisita fuerunt, debita gubernatione carentia, tanquam vacantia deperirent, vel converterentur in usus alios, quàm in illos, ad quos fuerant pia devotione fidelium deputata, vel propter tarditatem ordinationis, & dispositionis hujusmodi eorum destructio, vel dilapidatio sequeretur, cum fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus, necnon Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Prælatibus, ac etiam cum nonnullis excellentibus, & Illustribus personis, cum reliquorum quoque absentium Prælatorum, & etiam Capitulorum, & Conventuum, Ecclesiarum & Monasteriorum Procuratoribus in dicto Concilio constitutis, habuimus ardua, morosa, & diversa concilia, & tractatus: ut per hujusmodi consiliorum, & tractatum deliberationem præhabitam diligentem, dictorum bonorum ordinatio, & dispositio, ad honorem Dei, augmentum fidei, exaltationem Ecclesiæ, dictæ Terræ subsidium, salutem quoque fidelium, & quietem, salubris, & utilis perveniret. Post quæ utique longa, præmeditata, provisiva, & matura consilia, suadentibus plurimis iustis causis, nostris, & dictorum fratrum, necnon Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum Prælatorum, ac excellentium, & illustrium personarum prædictorum in dicto Concilio tunc præsentium deliberationes, & consilia in hoc finaliter relederunt, ut prædicta bona Ordini Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani, & ipsi Hospitali, ac dilectis filiis Magistro, & fratribus Hospitalis ejusdem, nomine Hospitalis, & Ordinis eorundem, qui tanquam athletæ Domini pro defensione fidei, se periculis mortis jugiter exponentes, onerosa nimis, & periculosa dispendia continue perferunt in partibus transmarinis, in perpetuum unirentur.

§. 2. Nos igitur inter cætera mundi loca, in quibus vigere dignoscitur observantia regularis, dictum Ordinem Hospitalis, & ipsum Hospitale sinceræ charitatis plenitudine prosequentes, ac attendentes quod sicut evidentiæ facti in eo divinis obsequiis ferventer instituitur, pietatis & misericordiæ opera vigilantibus studiis exercentur, fratres Hospitalis ipsius, mundanis spretis illecebri, devotum impendentes Altissimo famulatum, ac pro recuperatione Terræ prædictæ, tanquam intrepidum pugiles, ferventibus studiis, & desiderii intendentes, quælibet ducunt humana pericula in contemptum. Considerantes quoque, quod ex hoc tanto eorundem Magistri, & fratrum dictorum Ordinis, & Hospitalis crescit strenuitas, animorum fervor augebitur, & ipsorum roborabitur fortitudo, ad propullandas nostri Redemptoris injurias, & hostes ejusdem fidei conterendos, quanto ipsorum potentia in opulentioribus facultatibus augmentata, onera, quæ prosecutionis tanti negotii necessitas exigit, levius, & facilius poterunt supportare. Et propterea non indignè vigiles redditi, studiisque sollicitis excitati, ut ad sui status augmentum, operam, & operam impendamus, eodem sacro approbante Concilio, ipsam domum militiæ Templi, cæteraque domos, Ecclesias, Capellas, Oratoria, Civitates, Castra, Villas, Terras, Grangias, & loca, possessiones, jurisdictiones, redditus, atque jura, omniaque alia bona immobilia & mobilia, vel sese moventia, cum omnibus membris, juribus, & pertinentiis suis, ultra, & citra mare, ac in universis, & quibuslibet Mundi partibus consistentia, quæ ipse Ordo, & dicti Magister, & fratres ipsius Ordinis militiæ Templi, tempore quo ipse Magister, & nonnulli ex eisdem fratribus militiæ Templi in Regno Franciæ communiter capti fuerunt, videlicet anno Domini millesimo trecentesimo octavo, mense Octobris, per se vel quoscunque alios, habebant, tenebant, & possidebant, vel ad eosdem domum, & Ordinem militiæ Templi, & dictos Magistrum, & fratres ipsius Ordinis militiæ Templi quomodolibet pertinebant, necnon nomina, actiones,

& jura, quæ dicto tempore captionis ipsorum eisdem domui, Ordini, vel personis ipsius Ordinis militiæ Templi, quocumque modo competebant, vel competere poterant, contra quoscunque, cujuscumque dignitatis, status, vel conditionis existerent, cum omnibus privilegiis, indulgentiis, immunitatibus, & libertatibus, quibus præfati Magister & fratres dictorum Domus, & Ordinis militiæ Templi, & ipsa Domus, & ordo per Sedem Apostolicam, vel per Catholicos Imperatores, Reges, & Principes, & fideles alios, vel quocumque alio modo erant legitime communiti, eidem Ordini Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani, & ipsi Hospitali donamus, concedimus, unimus, incorporamus, applicamus, & annectimus in perpetuum, de Apostolicæ plenitudine potestatis.

§. 3. Exceptis bonis quondam dicti Ordinis ipsius militiæ Templi, consistentibus in Regnis, & Terris charissimorum in Christo filiorum nostrorum Castellæ, Aragoniæ, Portugalliæ, & Majoricarum Regum Illustrium, extra Regnum Franciæ, quæ à donatione, concessione, unione, applicatione, incorporatione, & annexione prædictis specialiter excipie, da duximus, & etiam excludenda, ea nihilominus dispositioni, & ordinationi Sedis Apostolicæ reservantes, inhibitionem dudum per alios processus nostros factam, ne quis videlicet cujuscumque conditionis, vel status existeret, se de personis, & bonis hujusmodi aliquatenus intrmitteret, vel circa ea in præjudicium ordinationis, seu dispositionis Sedis ejusdem faciendæ de illis, necnon decreti nostri interpositionem, quoad personas, & bona in dictis Regnis, & Terris eorundem Regum proximè expressorū consistentia, omnino manere volentes in pleno robore firmitatis, quousque de personis, & rebus prædictis in eisdem Regnis, & Terris consistentibus per dispositionem Sedis ejusdem fuerit aliter ordinatum.

§. 4. Occupatores quoque dictorum bonorum, aut illicitos detentores, cujuscumque status, conditionis, excellentiæ, vel dignitatis extiterint, etiam si Pontificali, Imperiali, vel Regali præfulgeant dignitate, nisi infra unius mensis spatium, postquam super hoc per dictos Magistrum & fratres ipsius Hospitalis, vel ipsorum quemlibet, aut Procuratorem, seu Procuratores eorum fuerint requisiti, dicta bona dimiserint, illaque plenè, ac liberè restituerint Ordini ipsius Hospitalis, & eidem Hospitali, aut Magistro, seu Prioribus, vel Præceptoribus, aut fratribus Hospitalis ejusdem, in quibuscumque partibus & Provinciis constitutis, eorumque singulis, vel procuratori, seu procuratoribus eorundem ejusdem Ordinis, ipsius Hospitalis nomine, etiam si dicti Priores, Præceptores, & fratres ipsius Hospitalis, & Procuratores ipsorum, & eorum quilibet à dicto Magistro ipsius Hospitalis mandatum super hoc specialiter non haberent, dummodo Procuratores prædicti à dictis Prioribus, & Præceptoribus, vel eorum singulis, in Provinciis, & partibus in quibus hujusmodi Priores, & Præceptores extiterint deputati, mandatum super hoc habuerint, vel ostenderint speciale. Qui omnes, & singuli, videlicet Priores, & Præceptores, & fratres dicto Magistro, procuratores verò Prædicti eisdem Prioribus & Præceptoribus, eorumque singulis, à quibus super his fuerint deputati, plenum super omnibus gestis, actis, receptis, & procuratis per eos quomodolibet in hac parte, cõputum & rationem ponere, & reddere teneantur, necnon omnes, qui scienter occupatoribus & detentoribus prælibatis in occupatione, vel detentione hujusmodi dederint consiliu, auxiliu vel favore, publicè vel occultè, excommunicationis, Capitula verò, Collegia, seu Cõventus Ecclesiarum, & Monasteriorum, necnon Universi, Civitatum, Castrorum, Villarum & aliorum locorū, & ipsas Civitates, Castra, Villas, & loca quæ in his culpabilia extiterint, ac etiam Civitates, Castra, & loca in quibus detentores, & occupatores hujusmodi dominium obtinuerint temporale, si hujusmodi Domini temporales in dimittendo bona prædicta, & restituendo illa Magistro, & fratribus Ordinis, & Hospitalis ejusdem, nomine Hospitalis ipsius obstaculum adhibebunt, & infra dictum mensem ab hujusmodi præmissis non destiterint, postquæ super hoc, ut præmittitur, fuerint requisiti, ipso facto interdicti sententiis decernimus subiacere, &

Excipimus bono hic annuata. qua Sedis Apost. dispositio referuntur.

Occupatores dictorum bonorum prædicta insignantur.

quibus

quibus absolvi non possint, donec super his plenam, & debitam satisfactionem curaverint exhibere. Et nihilominus occupatores, & detentores hujusmodi, vel praestantes eisdem, ut praemittitur auxilium, consilium, vel favorem, sive singulares personae, sive Capitula, Collegia, seu Conventus Ecclesiarum, & Monasteriorum, ac Universitates Civitatum, Castrorum, Toratarum, vel aliorum locorum extiterint, praeter poenas praescriptas, omnibus quae a Romana, vel aliis Ecclesiis quibuscunque tenent in feudum, ipso facto decernimus fore privatos, sive privata. Ita quod ad Ecclesias, ad quas spectant illa liberè sine contradictione aliqua revertantur, earumque Ecclesiarum Praelati, sive Rectores de ipsis pro sua voluntate disponant, sicut utilitati Ecclesiarum ipsarum viderint expedire.

Sanctio penalis.

§. 5. Nulli ergo, &c. nostrorum donationis, concessionis, unionis, incorporationis, applicationis, annexionis, reservationis, inhibitionis, voluntatis, & constitutionis infringere, &c. Si quis, &c.

Dat. P. A. 7. die 10. Maii.

Dat. Vienna, 6. Nonas Maii, Pont. nostri anno 7.

IV. Canonizatio S. Petri de Morrono Summi Pontificis Romani, Coelestini Quinti nuncupati, ejusque relatio in Catalogum SS. Confessorum, cum suae festivitatis institutione, pro die 19. mensis Maii.

Hic antequam ad apicem ascenderet Apostolicus, Congregationem Monachorum instituit, ut supr. in sua constit. 1. Et si cunctis.

Etia A.D. 1313.

CLEMENS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Venerabilibus Fratribus, universis Archiepiscopis, ac Dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, aliisque Ecclesiarum Praelatis, ad quos litterae istae pervenerint: Salutem & Apostolicam benedictionem.

Primum.

Qui fecit magna, & inscrutabilia, & mirabilia absque numero Dei Filius, increata Sapientia, Verbum Patris: qui olim à principio unà cum Patre & Sancto Spiritu ex se ex nihilo Mundum efficiens dispositione suavi convertit, produxit omnia secundum gradus suis naturis congruos, caelum replevit Angelis, hominem ad imaginem suam factum perfundendo gratia, syderis mansionibus dignum fecit.

S. Petri memoria & virtus.

§. 1. Novissime diebus istis, antiqua innovando signa, immutando mirabilia, stupendum, mirandumque opus ipse fecit Altissimus, gloriam majestatis divinae clamans altifone, perfundens sponfam suam Ecclesiam novo genere gaudio. Ecce namque novi Confessoris insignia Mundo prodeunt, praecleara merita Mundi defluentis viatoribus patefunt, sanctitatis ejus magnitudinem grandia miracula proloquuntur, quae ipsum probant indubie in deliciis paradisi juxta secreta Dei cubacula plenam habere requiem post laborem. Et recte quidem. Nam qui in terris non cessavit magnifice de virtute progredi in virtutem, dignus esse cognoscitur, qui in caelis terras deserendo gloriam Domini revelata facie speculetur. Ob hoc beatorum spirituum agmina exultant in gaudio, dum vir sanctus solari fulgore coruscus, ipsis inseritur, & de ipso portante gloriam, sacratu horum numerus, quem cadentium ruina minuerat, integratur. Applaudunt & caeli, cum ei gradienti in virtute sursum patulum praebent iter, ipsi regnanti Deus in ipsis aethera sedem parat. Plaudat ergo & jubilet canora voce sponfa Christi mater Ecclesia, dum quem genuit unda baptismatis, & aluit ubere piz matris, quem & patrem in Mundo habuit & pastorem, laetabunda gloriosum mittit ad superos, cum de se horto irrigato divinitus ipsum ut lilium candoris nivei, vernantem rosam odoris eximii, festivo divinis conspectibus representat.

Oratio ad se ipsam de terra Laboris, & honestatis.

§. 2. O quam felix es Provincia Terrae Laboris, quae probatis talem, & tantum produxisti palmitem, inhaerentem firmillimè Christi viti, cujus propagines odore nitae sanctitatis diffusio, extenduntur usque ad fines or-

bis, ejusque ex uvis expressus vinum liquor devotorum corda lactificans, ad amorem Dei mundanorum mentes alliecit & inflammat. Sanctus B. Petrus, de praedicta Provincia Terrae Laboris traxisse fertur originem, ex honestis parentibus, Catholicis, & devotis.

§. 3. Hic edoctus cum Tobia Deum timere ab infanzia, & abstinere à vitis, illecebras Mundi consideras, quae plerumque humanas mentes dum leniunt, vulnerat, vincunt, & captivant, positus in aetate adhuc tenera, sed sub corpore fragili viri animum secum habens, antequam seculare quicquam ejus illaberetur animo, fugam prudenter attendens, cum Baptista Joanne, eremi secreta petiit, ubi remotus à noxiis, solus posset suo vivere Creatori. Quarta autem inibi in locis solitariis, horridis, & aridis, & fere hominibus inaccessis, vestium asperitas, quanta victus parsimoniam, quantisque vigiliis & orationibus, quotve aliis afflictionibus maceravit carnem suam, ne delicate nutrita proterviens saeviret in spiritu, non posset lingua facilliter seu breviter explicare. Hoc vir sanctus idcirco consilite & providè faciebat, quod excussa & attrita palca suae carnis, ejus spiritus innocens, ut purgatum & mundum triticum, reponi dignus esset in horreo caelesti.

§. 4. Ut autem ad aedificationem Christi fidelium saltem pauca exprimentur de multis, quae sint velut informativa quaedam exemplaria vitae nostrae, ipse, sicut pluribus & fide dignis testimoniis est probatum, vestium splendorem ac levitatem despiciens, in quibus amatores hujus saeculi delectantur, cilicium de pilis equorum factis, reticulatis pariter & nodosis, vestibus quoque aliis, vilibus multum & asperis utebatur. Ad nudam quoque carnem catenam ferream, & circulum quandoque ferreum deferrebat. Lecti etiam molliem declinans (ne caro petulanter lascivens noxiè moliretur in spiritum) in terra, aut nudis tabulis dormiebat, vel in cancellatis craticulis, vestitus cilicio, & pannis solitis, praecinctus lumbos catena ferrea, aut circulo. Pro pulvinari verò, ligno aut lapide, seu dura re alia utebatur, & (quod penè impotabile est) sanus vel infirmus lectis aliis non est usus.

§. 5. Studens etiam pro viribus domesticum domare hostem, ne prevalere posset spiritui, nec sanus, nec infirmus carnis vescerebatur. Vinum verò non bibebat nisi rarissime, sic tamen dilutum, ut videretur vini speciem non habere.

§. 6. Semper quoque, nisi diebus Dominicis, jejunabat. Sex nihilominus quadragenae singulis annis facies mentem, non ventrè reficere cupiendo, affligebat in ipsis solito durius carnem suam. O stupenda & aliis infueta rerum materies, cernere hominem in carne degentem mortali, & fragili, sub tam austeræ & longæ macerationis potere non cadentem? in tribus namque quadragenis in pane & aqua jejunabat continuè, & quandoque cum solis foliis caulium, absque pane. Interdum autem solis pomis, vel castaneis, seu granis fabarum mollificatis in aqua, aut crudis rapis tantummodo vescerebatur. In caeteris verò quadragenis uno tantum ferculo utebatur, insipido tamen & in modica quantitate. In hatum verò quadragenarum aliquibus (quod naturae humani corporis est horror) usus est pro veste solo cilicio. In quibusdam verò, cilicio, & super ipsum lorica, cujus pondere earo ejus per subintrantes nodos cilicii, ut testantur ejus socii, aliquoties dissumpebatur. Et revera hæc in homine isto sancto supra hominem gerebantur. Ad hæc enim ferenda tam gravia, virtus humana non videtur posse sufficere, sed divina potius in ipso habitans hoc gerebat.

§. 7. Hic beatus vir jam mortificatis spiritu carnis desideris & repressis, summè devotus Deo, orando assidue animum ad Deum tenuit firmiter elevatum. Ipse etenim ad matutinas laudes media nocte surgebat, ipsisque diebus, legebat Psalterium cum Litania & collectis, quampluribus, ac crebris genuflexionibus & disciplinis duris carnem suam cum vitis concupiscentiae crucifigens. In autora verò, Missa per ipsum celebrata, iterum devotè incipiens ibi Psalterium, ubi dimiserat, orare usque ad horam tertiam non cessabat.

§. 8. Ne autem ipsum reperire posset diabolus otiosum, laborabat propriis manibus, scribendo, vel suendo cilicia, seu faciendo aliud opus honestum & utile ab hora

tertia

tertia usque ad nonam. Post cibum denique sumptum usque ad noctem profundam perseverabat cum Deo, ab oratione fervente spiritum non relaxans.

§.9. Morum etiam honestate venustus, odore suae sanctitatis vitae communiter iam disperso, ad suum multos attraxit aspectum, & quamplures oberrantes per victorum abrupta, reduxit ad Deum suis sanctis exhortationibus & exemplis. Nec mirum, nam ipsum reddebat cunctis communem charitas, obedientia promptum, placidum humilitas, pietas patientibus coaercentum, decorum puritas, parsimonia mirabilem, honestatis maturitas reverendum, benignitas hilarem, constans quoque virtus animi in adversis & prosperis uniformem.

§.10. Denique vir sanctus cupiens divinum ampliare cultum, Congregationem Monasticam sub B. Benedicti Regula, superadditis ei statutis arctissimis, ordinavit, ubi fratrum suorum Deo famulantium adaueta multitudinem numerosa, fundatisque locis non paucis, in quibus CHRISTUS JESUS ab ipsis jugiter laudaretur, vixit cum eis cunctis florens virtutibus, ac eximia sanctitatis operibus informans & reformans universos.

§.11. Verum quia non erat expediens, quod tantae sanctitatis odor in solo uno Mundi angulo sentiretur, sed potius quod ad edificationem cunctorum fidelium, circumquaque per mundum promptius spargeretur, dispensatione provida ad summum Pontificatus apicem est provectus. In quo totum diem ipse manens, qui fuerat sub praecelsa dignitatis habitu, nec vitam Eremiticam, quantum fas servare fuit, nec animum derelinquens, novit inter epulas esse sibi summè austerus & abstinentis, inter amplas divitias summè pauper.

§.12. At verò hic vir habens simplicitatem miram, & in spectantibus ad regimen universalis Ecclesiae inexpertus, utpote qui à tenetis annis usque ad senium elongatus à Mundo, cor suum mundanis rebus non accommodaverat, sed divinis, reflectens prudenter suae considerationis intimè oculum ad seipsum, honori Papatus cessit & oneri liberè & ex toto, ne ob praedicta posset ex suo regimine quodecumque periculum universali Ecclesiae provenire, & ut turbativa Marthae sollicitudine declinata, vacare posset secus pedes Jesu contemplationis otio cum Maria.

§.13. Post hæc itaque divina vacans contemplationi, assidue usque ad ejus obitum, quo beata illa anima carnis evasit ergastulum, caelos petens, sanctissimam vitam duxit.

§.14. Et quia multum conveniens erat, quod ille quem Deus in mente perfuderat tot & tantis charitativibus gratiarum, clarus Mundo colendusque divina virtutis testimoniis appareret, non defuere divina miracula in quolibet statu suo, ante Papatum videlicet, in Papatu, ac etiam post Papatum, in ejus vita pariter & post mortem, voce clamosa proloquuntia ipsius imitandam cunctis eximiam sanctitatem. Ut autem hoc Jesu CHRISTI fidelibus amplius notum fiat, aliquot miracula ipsius meritis de quampluribus exprimere possemus, quæ accidisse veraciter certis testimoniis sunt probata.

§.15. Mulier quaedam ex infirmitate gravi sic caeca omnino effecta, ut juvari non posset per quæcumque adhibita remedia medicinae, portata ad locum Eremiti ubi frater Petrus tunc temporis morabatur, cum se signasset quadam parva cruce lignea, quam idem frater Petrus per servum suum ei transmiserat, & eandem ad oculos applicasset, perfecte statim visibiliter est curata.

§.16. Quidam factus ita furiosus & amens, ut ne se ipsum aut alios offenderet, funibus & catenis ferreis ligaretur, adductus ad dicti fratris praesentiam, cum comedisset de pane sibi per ipsum exhibitio, sic est curatus perfecte, ut de dicta infirmitate nihil ulterius unquam senserit.

§.17. Puella etiam quaedam, quæ fistulam tam gravem habebat in pede cum aperturis pluribus, ut de perditione pedis à medicis timeretur, portata ad ipsum, & facta per eum super plagam ter signo sanctae Crucis, statim sanata est, ita ut post dies paucos non appareret in dicto pede aliquod infirmitatis praedictae vestigium, vel cicatrix.

§.18. Quedam mulier, quæ sic vehementer gravabatur infirmitate ethica, ut de ejus vita desperaretur à medicis, nec pro necessitate quacumque absque plurium adjutorio de loco posset se movere, cum quiesceret per horæ spatium sub quodam panno lineo, quem per patrem dictæ infirmæ miserat frater Petrus, statim sanata surrexit.

Mulierem
helicam
nom fecit
ibidem.

§.19. Quidam etiam scrophulam grossam ad quantitatem ovi gallinae in manu per quinque annos habuerat, sed benedictione facta per ipsum Sanctum super infirmitatis locum, fuit post morulam modicam sanatus totaliter & perfecte.

Homini
grossam
scrophulam
absque
ibidem.

§.20. Cum etiam summi Pontificatus culmine praemineret, quaedam mulier, quæ vi morbi per annos quatuor per totum corpus extiterat crocea & inflata, quæ etiam operari quicquam non poterat, nec absque gravamine notabili ambulare, delata ad locum, per quem erat frater Petrus tunc Summus Pontifex transiturus, & benedicta ab ipso, restituta est illico pristinae sanitati.

Mulierem
gravissima
infirmitate
liberavit in
Pontificatu.

§.21. Alia quaedam mulier sic contracta in omnibus membris suis, ut nec mutari posset loco ad locum, nisi ab aliis portaretur, posita secus viam, per quam ipse frater Petrus tunc transiturus faceret, posita super ipsam Crucis benedictione, per ipsam statim perfecte continuè liberata.

Aliam
contractam
per viam
sanitatis
donavit.

§.22. Postquam renuntiavit Papatu, quidam qui ex toto penè visum perdidit, cum se ipsi fratri Petro praesentasset, superducta quadam parva cruce lignea oculis patientis, restituit integrè statim visum.

Ceco visum
restituit post
Pontificatum.

§.23. Denique ut in ejus obitu suae divinitatis divinum testimonium non desisset, de Cruce, quam summè dilexit, & lumine, fecit Deus in mirabile apparere. Etenim tempore mortis, apparuit Crux parva & fulgida in medio ovis, in qua erat, quæ ad modum vertiginis se volvens, continuo permanens divinitus suspensa in aëre, quoad usque corpus ejus de ipsa camera est translatum.

Cruce fulgida
apparuit in
ostio sua camera
tempore
obitus.

§.24. Sed & post obitum viri sancti quidam sic est percussus paralyti, ut nec ambulare, nec stare, nec loqui posset quoquo modo: ductus ad locum ubi frater Petrus poenitentiam facere consuevit, & catena quadam, quam portasse ad carnem nudam dicebatur dum viveret, apposita patientis collo & capiti, & cæteris membris ejus, fuit statim penitus liberatus.

Paralyticus
sanatus est
catena sua
tena.

§.25. Quidam qui vites ambulandi ac standi, usumque manus perdidit, ductus ad Ecclesiam, ubi dicti Sancti corpus jacet reconditum, & pernoctans cum animi devotione in eadem, sensit se mane totaliter à dicta infirmitate liberatum.

Incens infirmus
apud
eius sepulchrum
sanus
obitus.

§.26. His & aliis quamplurimis miraculis gloriosis mirificavit Dominus sanctum suum, & clarum mundo reddidit, ac colendum. Gaudens itaque plaudat mater Ecclesia, & suaves depromat melodias. Nam hic Christi confessor eximia sua proles, inter beatorum agmina stellam possidet matutinam, & super Christi mensam cum Angelis ore pleno melle dulcius abditum manna gustat. Jubilate non quiescat plebs Catholica: nam accensus calculus, quem ex ejus medio ille intendens Seraphin tulit forcipe de altari in ea quæ sursum est Hierusalem, ignitis lapidibus, in quorum medio Rex caelorum ambulat, est conjunctus. Hunc apud Deum advocatum habet, quem fons effluxus perennis jocundè inebriat, abundè faciat lignum vitae. Jocundetur insuper religio per ipsum instituta, & in laudes Altissimi organa vocis laxet. Nam hic ejus protector indefessus stola immortalitatis induitur, ac sedens cum principibus, solium gratiae sempiternae semper clarum tenet.

Hic lazarus
dicit S. R. E.
Religio ab
ipso sancto
viro instituta.
De hac religione
habes eius
composita.
Supra.

§.27. Verum quia dignum est, ut quem in caelo sursum Deus glorificat, hic inferius ad suum patrocinium Mundus colat, nos de sanctitate vitae, ac veritate miraculorum sancti hujus, de quibus inquiri fecimus diligenter, prudentis examinis discussione adhibita, plenam & firmam certitudinem obtinentes requisiti: insuper Praetatorum omnium tunc apud Sedem Apostolicam existetium supplicatione humili & devota, de fratrum nostrorum consilio & assensu, confisi de omnipotentis Dei virtute, auctoritate quoque Beatorum Petri & Pauli Apostolo-

Et ideo hic
Pont. SS. Con-
fess. Catalogo
enumerabitur.

rum ejus; & nostra, ipsum Sanctoꝝ Confessorum Catalogo duximus adscribendam.

Festum pro die 19. Maii instituit.

§. 28. Ideoque universitatem vestram monemus, & hortamur attentè per Apostolica scripta vobis precipiendo mandantes, quatenus quartodecimo Kal. Junii festum ejusdem Confessoris devotè, ac solemniter celebretis, & faciatis vestris subditis celebrari, ut ejus pia intercessione, & intercessione, & in futuro sempiterna consequi gaudia valeatis. Amen.

IOANNES XXI. DICT. XXII. PONT. CXCVIII. ANNO DOMINI MCCCXVI.

Joannes XXI. dictus XXII. Jacobus de Ossa antea dictus, Gallus Cadurcensis in Aquitania, Patre Arnaldo, cognomine Dejila, Episcopus Cardinalis Pottuensis, & S. Rufinae. Creatus Lugduni 8. Id. Augusti, anno 1316. Coronatus Nonis Septemb. eodem anno. Sedit annos 18. menses 3. dies 28. Creavit Cardinales 28. Obiit Avenione pridie Nonas Decemb. anno 1334. Sepultus in Cathedrali Ecclesia S. Mariae de Donis. Vacavit Sedes dies 15.

Nicolaus V. Antipapa, dictus Frater Petrus de Corbario, Ordinis Minorum, sedit in schismate contra Joannem XXII. annos tres, menses tres, dies 14. tandem 8. Kal. Septemb. 1330. inserto ad collum laqueo, ad pedes veri Pont. veniam deprecando, abdicavit.

I. Hæretici, vel de hæresi suspecti, & Judæi ad fidem Catholicam conversi, ab eaque apostatantes, ad Ecclesiam confugientes, ejus non gaudent immunitate.

Circa ejusmodi immunitatis privilegium, attende constitutionem editam à Greg. XIV. num. 7. Cum aliis, ubi notabo.

Edita A.D. 1316.

IOANNES PAPA XXI. Inquisitoribus hæreticæ pravitatis per Regnum Franciæ constitutis.

Hæretici, &c. ad Ecclesias confugiant, ne caperentur.

EX parte vestra fuit nuper propositum coram nobis, quod nonnulli de hæretica pravitare culpabiles, vel suspecti, aut accusati, seu conversi de Judaica cecitate ad fidem Catholicam, postmodum apostatantes ab ipsa, ad Ecclesias confugiunt, non ad salutis remedium, sed ut vestras manus effugiant, & suorum scelerum vitent judi-

cium ultionis, super quo Apostolicæ Sedis providentiam humiliter implorastis.

§. 1. Nos igitur ad extirpandos orthodoxæ fidei inimicos, & herbam tam noxiam pestiferam de horto Dominico radicitus evellendam, sollicitis studiis intententes, discretioni vestræ ad instar scilicet. Martini Papæ Quarti prædecessoris nostri, qui per Apostolicas literas Inquisitoribus hæreticæ pravitatis per Regnum Franciæ constitutis idem mandavit, per Apostolica scripta mandamus, quatenus contra illos, quos de hujusmodi hæreticæ pravitare fore culpabiles, vel de illa notabiliter suspectos esse vobis constiterit, accusatos etiam de libere prædicta, conversos quoque Judæos, & postmodum patienter, vel verisimilibus indiciis apostatantes à fide, juxta qualitatem delicti exequamini liberè officii vestri debitum, ac si ad Ecclesias & loca prædicta minime confugissent: contradictores per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo.

§. 2. Et ut nullum in hac parte possit obstaculum vobis poni, Venerabilibus Fratribus nostris Archiepiscopis, & Episcopis, per Regnum Franciæ constitutis, per has nostras literas injungimus, ut vos non impediant, quominus hujusmodi mandatum nostrum implere liberè valeatis, sed potius ad requisitionem vestram in iis vobis assistant, sicut extiterit opportunum.

Dat. Avenione Idibus Augusti, anno primo.

Canonizatio S. Ludovici, Caroli Regis Siciliæ filii, & Episcopi Tolosani, ejusque adscriptio in numerum Sanctorum Confessorum, cum suæ festivitatis institutione, pro die 19. Augusti quorundam celebrandæ.

IOANNES EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Venerabilibus Fratribus, universis Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis & aliis Ecclesiarum Rectoribus, per universum Orbem constitutis: Salutem & Apostolicam benedictionem.

SOL oriens Mundo in altissimis Dei, Deus, Dei Filius, Sex paterno utero ante Luciferum genitus Deus, Verbum, qui rerum in principio fundans terram in sapientia, Cælos prudentia stabilivit, adornando cælos sideribus, germinantibus cunctis terram, quique in fine temporum pro humani generis salute, nostram assumendo naturam, texit nube nostræ carnis fragilis semetipsum, nunc hora stante novissima, illuminando per cuncta respiciens, opus produxit mirabile, charitate gloriæ suæ plenè, bonitatem suam monstrans magnificè, Sponsamque suam sanctam Matrem Ecclesiam reddens novitate tam claræ sobolis lætabundam. Nam qui facit mirabilia magna solus, dilectum suum Confessorem eximium, beatum videlicet Ludovicum; puritate candidum, charitate fervida rubicundum, electum ex millibus, produxit noviter ut exemplar præfulgidum cunctis fidelibus imitandum, ejus vitæ singularis excellentiam signis probans, & prodigiis coruscantibus crebris miraculis manifestans.

§. 1. Igitur lætentur Cæli, & exultet Terra, jucundetur pariter totus Orbis; nam qui effulsit in templo dum viveret, in medio nebulae suæ carnis, ut matutina stella, ac Luna plena, solari lumine, veluti sol refulgens, in sua formosus stola, in virtute multa, repentinè ad summa graditur, regalibus dignis aspectibus, ut candens lilium, ac odoris suavissimi rosa rubens. Huic cæli præstant hospitium, Cæli cives, ut sibi conformem, & comparem ad istum hunc consortium admittunt in supernis, CHRISTUS hunc rescit, idem ipse prædium, & conviva.

§. 2. Hic felix Sæctus ex regali præsapia, patre videlicet claræ memoriæ Carolo Rege Siciliæ, matre verò charissima in CHRISTO filia nostra Maria Siciliæ Regina, ex Hungaria originem suam trahens, altum sui generis recusat sapere, humilia semper diligens, & amplectens. Sciebat namque quod excelsus Dominus, alta de longinquo prospiciens, humilia, & vicina contempletur. Quamquam autem singula præclara lucidæ vitæ verbis paucis enarrati

enarrari non possunt aliqua tamen de quampulrimis ad utilitatem legendum referemus, ut ex his Deum Patrem glorificent, & in his reperiant vivendi regulam, quam sequantur.

§. 3. Sanctus iste, sicut probatum est testimoniis fide dignis, in etate existens tenera, sub magistri Religiosa diligentia cum suis fratribus tenebatur. Ipse tamen ibi maturis intendendo moribus, sub tenello pectore gestare se similem animum ostendebat. Ductus in Catalauniam, cum duobus à suis fratribus datus obfes pro liberatione antedicti Regis, tam ferventer dedicavit se studio, quod infra septennium, quo etiam ibi obfes fuit, sub instructione Fratrum Minorum, quos secum habebat in socios, in primitivis scientiis, & sacra pagina sic profecit, quod vir Dei pollens ingenio, de prædictis scientiis non solum publice, ac private subtiliter disputare valeret, sed & solemniter Clero, & populo proponere verbum Dei, ut putaretur scientia hæc insula sibi magis divinius, quam humanitus acquisita.

§. 4. In orationibus sedulus, & devotus, mentem ad Deum elevatam tenuit, profecto sciens, quod oratio humiliantis se, nubes penetrans, pro exauditionis suffragio Deum adit.

§. 5. In tempore namque dicto, sacramentali confessione præmissa, Missas audiebat devotè, in magnis vero festivitibus cum præparatione multa, corpus sumebat Dominicum. Factus autem Sacerdos diebus singulis celebrabat: Audientia verbi Dei insistebat attentè.

§. 6. Pro fastu verò animæ, in scripturis devotus studens, habebat ad hoc pro solatio sanctos libros,

§. 7. Castitatis autem amor, à puero affecerat ejus mentem: adeo quod ob ipsius fidam custodiã, muligrum consortia fugiebat omninò, in tantum quod nisi forsitan cum matre, & fororibus, solus cum sola nullo unquam tempore loquebatur. Mulierem namque amariorem novèrat esse morte, verba etiam inhonesta horrebat audire, ac loquentes talia graviter arguebat, attendens prudenter, quod corrumpunt mala colloquia bonos mores: Fratres nihilominus duo, & interdum quatuor in sua jacebant camera, in sua testimonium nitidæ puritatis.

§. 8. Cum Apostolo Paulo sobrietate cibi, & potus corpus suum castigabat assidue, seque frequenter manu sua, quandoque autem alicujus fratris consocii, cum catenis ferreis disciplinans, vestiendo pro camisia rude stamen, & deferendo ad nudum pro cingulo chordam grossam, ipsam carnem in servitute redigebat. Summo etiam studio terrena cuncta calcare studuit, ex desiderio æternitatis.

§. 9. Considerans etiam Sanctus iste, quod Mundus totus sit positus in maligno, quodque cum concupiscentia sua transit, ipsum fugiendo deseruit totaliter, & contempsit. Nam rediens de Catalaunia cum Rege prædicto, votum quod de intrando Ordinem Fratrum Minorum in obsidione fecerat, in Conyentu eorundem Fratrum de Monte Pessulano, voluit adimplere. Sed videns quod timore dicti Regis ipsum fratres recipere non audebant, votum ipsum solemniter iteravit. Et quia voventibus præceptum novèrat de reddendo, suadenti scilicet. rec. Papæ Bonifacio prædecessori nostro, quod assensum præberet provisioni de se factæ, Ecclesiæ Tolosanæ, nullatenus consensit, quoadusque votum dictum, quod fecerat, complevisset. Cujus devotioni annuente prædecessore nostro prædicto, habitum Ordinis prædicti suscipiens, in præsentia bon. mem. Joannis Episcopi Portuensis, tunc ejusdem Ordinis generalis Ministri, expressam professionem flexis genibus in manibus suis fecit, sicque provisioni prædictæ suum præbendo assensum, mandatis Apostolicis obedivit. Et quanquam de jussu prædecessoris ejusdem dictum habitum velatum portaverit usque ad festum B. Agathæ tunc vicinum, in dicto tamen festo in præsentia duorum Cardinalium recepit publicè, ac ex tunc portavit continuè, atque ipso die ad S. Petrum patentet detulit prædicando.

§. 10. Miranda res, & alias insueta, vir namque virtutum positus in sublimi, juri Primogenituræ renuntiavit, & Regno, regalis solii sprete pompa, pro regno corruptibili, æternum, ac plenum deliciis regnum mercans.

Bullar. Mag. Tom. I.

§. 11. Mira verò compassione ad pauperes ferretur, quibus largas tam privatas, quam publicas elemosinas dabat. Unde jam factus Episcopus Tololanus, per unum suum familiarem secretarium mandavit inquiri de suorum quantitate reddituum, quantumque sufficeret pro moderatis expensis faciendis, & rationabilibus, volens quod totum residuum in sustentandis pauperibus poneretur, quanquam Præbuit tunc magister esset, & filius tanti Regis.

§. 12. Cum autem flet Passio, pauperem quendam nudum reperit, cui multum compatiens, absconditè cappam contulit, quam portabat, sibi que fecit aliam secretè asportari.

§. 13. In hac etiam CHRISTI imitatione nihilominus humilitas vera fuit. Attendit namque quod Deus qui in cælis solipitate erigit, ponit humiles in sublimi: ipse enim viginti quinque pauperes in domo sua fenebatur quotidie, equam in manibus fundebat, manumque sua ipsi fercula apponebat, ac panes distribuere, eisdem genuflexo in ipsis CHRISTO servitorem ipsum recipere se delectans.

§. 14. Hospitia pauperum aliquotum visitabat.

§. 15. Sciens denique quod qui vestitus mollibus in hoc à Domino non laudantur, post mortem sumptum ordinem, semper veste humili usus fuit. Post ingressum verò prædicti Ordinis, vilis habitus, ac bruno colore in tapetis, corticibus, lecti, & corporis utebatur.

§. 16. Pontificatus suum Officium exercebat cum diligentia servus hic Christi fidelis, & prædicti Missas dicendo assidue, devotissime orationes celebrando, clericis, quibus de beneficiis providere volebat, & in modo de virtutibus, & vitis, & articulis fidei, & moribus diligenter.

§. 17. Judæos & gentes zelo fervens Dei inducebat sedulo ad baptismum, & quosdam eorum in lacu de fonte levavit.

§. 18. Demum gloriosus iste Sanctus, cuius vita consummato, feliciter ad Deum fontem vivum, quem avide sitierat, migraturus, infirmitate decubens, ultima devotissime sumpsit Corpus Dominicum, quamvis debilis de lecto exiliens in occursum Domini Salvatoris. Cruce autem sibi data per quendam ex sociis, deoseque illam genuflexus in lecto, ut potuit, ac in oratione devota, & silentio postmodum diu mansit. In Cruce namque Domini nostri Jesu CHRISTI, & non in alio, didicerat gloriari. Tandem gloriosam resolutus in mortem, qui hic vivus ambulavit in innocentia, in medio domus suæ ad Deum suum cõtemplandum in gaudio, facie revelata, in sua innocentia est ingressus. Verùm, quia decebat multum divinæ magnitudinem bonitatis, quod illum, quem in terris ipsum præclaris adornando virtutibus, sui imagini fecerat tam conformem, secum ostenderet regnare in cælis virtutis suæ testimoniis, quædam per eum miracula operari dignatus est, quæ ad Sancti hujus declarandam gloriam, præsentibus duximus adnotanda.

§. 19. Quædam namque duorum annorum puella, quæ vi febris quam passa fuit duobus mensibus, expiravit, factò voto per patrem Sancto isti, quod ipsi imaginem de cera offerret, si vitam à Deo filia suæ impetraret, resuscitata ubera matris suxit.

§. 20. Quidam etiam quinque annorum puer vehementia febris continuæ vita functus, factò voto per patrem, est vitæ pristinæ restitutus, nec dictæ febris in eo apparuit ullum signum.

§. 21. Quædam puella annorum septem, quæ per septimanas tres febrem passa continuam, expiravit, factò ad dictum Sanctum voto per suos, spiritum recuperavit, & revixit.

§. 22. Quædam denique mulier, quæ duas conceperat filias, una illarum in ventre mortua ex casu dictæ matris de asino, & in ejus ventre ex mora diutina putrefacta, cepit puerperio laborare. Cumque dictus partus jam putridus per frustra fuisset extractus, & alia filia mortua jam educta esset, obstetricum ministerio, violententer, & projecta in stabulo super simum, emisso ad ipsum Sanctum voto, quod si partus ille resurgeret, unam sibi ceræ imaginem præsentaret, puella palpitate cepit, & baptizata septem mensibus supervixit.

§. 23. Quidam

Puer suscitatus.

§. 23. Quidam etiam puer aetatis annorum septem, dum sub lecto, in quo cum suis jacebat parentibus, re-

Aliquo mulier.

§. 24. Mulier vidua, quae propter vehementem infirmitatem, diem extremum clauferat, emisso per suos ad Sanctum Iohannem voto, ejus merito reddita fuit vita.

Puella surda. Rudis.

§. 25. Quaedam puella nobilis, quae ex casu ad terram de nunciis brachijs per 400 menses passa fuerat surditatem, facto voto ad praedictum Sanctum per patrem, a dicta surditate ad plenum extitit liberata.

Mutus loquens.

§. 26. Quidam cum post febrem continuam perdidisset loquelam, & sic mutus per mensem integrum permanisset, adductus ad sepulchrum Sancti hujus, fuit ibidem loquelae finita Missa restitutus.

Alii infirmi curantur.

§. 27. Mulier quaedam, quae subitò muta, & impotens de uno brachio facta fuit, ac infirmitate sibi per mensem durate, emisso voto per matrem, statim ad sanitatem restituta est. Quaedam etiam mulier, dum ex partu quodam violento, de puero mortuo, & in ejus utero transverso, contracta in manibus, pedibus & foemoris biennio permanisset, facto voto ad Sanctum praefatum, quod si curaretur, scoparet in tota vita Ecclesiam in qua jacet, dormire cepit, & expergefata, à morbo praedicto penitus est curata. Vit quidam passus annis sex guttam in manu, & brachio, ventre, ac humero, facto voto quod ejus limina visitaret, statim fuit sanitatis beneficium consequutus. Quidam denique presbyter passus guttam in latere, quae ipsum afflixit graviter diebus septem, facto voto ad memoratum Sanctum, diligentius ejus tumulum visitando, retepit omnino sanitatem. Quaedam mulier, quae per 400 annos morbo epileptico quasi quotidie gravabatur, emisso voto, quod sepulchrum ejus, si curam reciperet, annis singulis visitaret, curam recepit, sique ex tunc de morbo ipso penitus nihil sensit. Monialis quaedam, quae post febrem longam, quam passa fuerat, dolorem incurtebat in omnibus membris ejus, in tantum quod in duodecim diebus, nisi alieno adjutorio, de lecto non poterat se movere, nisi alieno pedali panno, qui quondam Sancti hujus dicebatur fuisse, ac sibi applicato ad carnem, sana & incolumis est effecta. Cum homo quidam, qui miraculis istius Sancti detrahere nitebatur, revelationem faciei, & oculorum turpiter incarrisset, sique manens per dies sex, huic Sancto cum devotione qua poterat, se devovisset, ad sepulchrum ejus veniens, & offerens caput cereum, antequam exiret Ecclesiam, perfecte reperit se curatum.

Omnis itaque laudem & gloriam Deo, ex quo omnia & ibantur.

Verificans istius praedicti hic Pontificis B. Laurentii Confessoris miracula ad 1767.

§. 28. Haec sunt mirabilia opera solius Altissimi, quibus, & aliis quampluribus imitare voluit Sanctum istum, ac toti mundo reddere venerandum. Laudetur igitur magnifice Deus noster, cujus dextera huic Episcopo confert stellerum regni diadema. Applaudant & isti pariter caeli cives, quorum coetibus Sanctus hic sole splendidior est insertus. Canant quoque altissime Franciz, Siciliz, ac Hungariz regna felicia, de quorum horto candoris nivei flos erupit, quorum vitis germinat dulcem uvam, cujus liquor caelos laetificans, abunde funditur in calice summi Regis. Laetetur insuper civitas Tolosana tanto ditata Praefule, quem apud Deum ad votum habet sedulum, & patronum: verè felix es, & tu Massilia, facta divinorum aromatum tam Sancti corporis apotheca. Sed & Fratrum Minorum Ordo conspicuus, novae laudis canticum promere non desinat in aula caelesti, tam praclarum alumnum divinis festiè conspectibus representans.

§. 29. Ceterum, quia covenit, ut quae Dominus in Caelo magnificat, in Terris colat, nos de sanctitate vitae, ac veritate miraculorum ipsius inquisi fecimus diligenter. Et quia post inquisitionem solertem, & studiosam examinationem, & discussionem solemnem, supplicatione devota, & humili Praelatorum omnium apud Sedem Apostolicam exhibendum cum instantia requisiti, de Fratrum nostrorum consilio & assensu, de Omnipotentis Dei virtute cõsili, auctoritate quoque Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus & nostra, ipsum septima die Aprilis Sanctorum Confessorum Catalogo duximus adscribendum.

§. 30. Ideoque universitatem vestram monemus & exhortamur attentè, per Apostolica scripta vobis praecipiendo mandantes, quatenus quattuordecimo Kalendaram Septembrium festum ejusdem Episcopi & Confessoris devotè celebretis solemnitè, & faciatis à vestris subditis devotione congrua celebrari, ut pia ejus intercessione hic à noxiis protegi, & in futuro sempiterna gaudia consequi valeatis.

§. 31. Et ut ad mirabilem ejus sepulchrum, ardentius & affluentius Christiani populi confluat multitudo, ac celebrius ejusdem Confessoris colatur festivitas, omnibus verè poenitentibus & confessis, qui cum reverentia illuc in eodem festo annuatim accesserint, ipsius suffragia petitori, de omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, auctoritate confisi, duos annos, & duas quadragenas, accedentibus verò ad praedictum sepulchrum annis singulis infra ejusdem festi Octavam, unum annum, & quadraginta dies de injunctis sibi poenitentis misericorditer relaxamus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae approbationis, confirmationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire.

Datum Avenione septimo Idus Aprilis, Pontificatus nostri anno primo.

Damatio sectae Bizochorum, Beguinorum, Fratricellorum, Pseudofrattrum sancti Francisci de Assiso.

Hic B. Franciscum tres Ordines instituit cum regula, ut sup. in const. 5. Honor. III. Solet, ubi notatur plenè.

Hanc autem impiam Beguinorum sectam Clem. V. specificè damnavit in Clem. unica de Relig. Domib. & etiam Jul. II. cujus tempore adhuc forsitan eorum aliquis remanserat, ut inf. in ejus const. 25. Consueverunt. Insuper quia Fraticelli & alii erroneè profitebantur Christum & Apostolos non habuisse aliquid in speciali, nec in communi, ideo hic Pontifex in alia ejus extravag. 4. de Verbor. signif. eorum errores uti haereticos damnavit.

IOANNES EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis electis, ad quos littera ista pervenerint: Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam aut rugam, quam Christus dilexit, pro qua semetipsum tradidit, ut ipsam sanctificaret, mundans eam lavacro aquae in verbo vitae, David Propheta cunctis praelatam gentibus, spiritu revelante cognovit, & splendorem tantae dignitatis admirans, illam sub similitudine regalis fastigii demonstravit, dicens: Assitit regina à dextris tuis in vestitu deaurato, circumdata varietate, nimirum ipsa CHRISTI sponsa virgo Mater Ecclesia, quia inclyto capiti suo Domino JESU CHRISTO in violabilis fidei glutino copulatur, & ejus Imperio pro obedientia subternitur, cum illo unum effecta, tam incomparabilis unionis merito rebus omnibus more regio principatur. Quae dum pia, ac devota Religione tenena despicit, caelestia appetit, omne sinistram premens, à dextris sponsi gloriosa consistit: & quia geminae charitatis splendore omni ex parte rutilat, in vestitu aureo etiam Angelicis spiritibus admiranda coruscet. Cujus inestimabilis decor, quia vario vivendi genere, in una tamen charitate perficitur, quasi de vestis pulcherrime varietate laetatur.

§. 1. In hoc igitur vestimento tam mirabili varietate distincto, Minorum Fratrum sacer Ordo, ab ipso suae foundationis exordio, Almi Confessoris B. Francisci regulati traditione, & Apostolicae Sedis auctoritate, atque confirmatione indissolubili quadà textura connexus, si de clarus, spe validus, charitate profusus, humilitate placidus,

cius, obsequio devotus, velut singulare iubar sancti-
tatis, exemplo ac doctrina verbo per universum orbem
claruit, & Ecclesiastico decori multum utilitatis, & plu-
rimum incrementum alacritatis iniecit.

§. 2. Verum quia humani generis inimicus, ubi vir-
tutum segetes uberius videt exurgere, ibi scandalorum
vepres & dissidiorum zizania satagit cumulatis semi-
nare, nonnulli hujus sacræ Religionis solo nomine pro-
fessores, dum altiora se petunt, dum præposteris & per-
turbatis gradibus citius ruituri, in magnis & mirabili-
bus supra se ambulare conantur, illius delusi fallacii,
qui se, ut alios decipiat, in lucis Angelum transfiguratur,
sibimetipsis ruinam, infirmioribus scandalum, solidio-
ribus verò probationem & meritum pepererunt, pro-
viribus satagentes tam præclari Ordinis unitatem scin-
dere, obnubilare famam, perturbare quietem.

§. 3. Dudum siquidem hujusmodi superstitionis & dyf-
coli homines, in Provincia Provincie adversus com-
munitatem præfati Ordinis insurgentes, & se solos,
suosque complices de Observantia regulæ B. Francisci
mira vanitate jactantes, reliquam Ordinis multitudi-
nem de transgressione regulæ perperam judicando no-
tabant. Nonnullos profanz multitudinis, verbis men-
dacibus, & mentitæ sanctitatis obtentu, in sui erroris
devium adducentes.

§. 4. Quorum vipereos partus in ipso sui exortu felici-
s recordationis Nicolaus Papa Quartus prædecessor
noster, ne in multorum perniciem alerentur, ad verita-
tis petram elidere cupiens, Generali Ministro, qui tunc
temporis memorato Ordini præsidebat, districtè præci-
piendo mandavit, ut hujusmodi præsumptores disci-
plina debita coerceret, prout in literis ipsius prædeces-
soris nostri plenius continetur.

§. 5. Sed horum pestilentissimas novitates hoc reme-
dio compressas fuisse potius quam extinctas redivivus
error enuntiat, & tristis experientia manifestat. Nuper
enim nonnulli factionis superstites memoratæ, adjun-
ctis sibi quampluribus de dicta Provincia Provincie, &
Provincia Thuscie, & aliis diversarum fratribus natio-
num, coram piæ memoriæ Clem. Papa V. prædecessore
nostro diversarum regulæ quæstiones, diversasque contra
universitatem dicti Ordinis proposuere querelas, &
quasi ipsi soli, ipsorumque complices, B. Francisci Re-
gulam & perspicacius intelligerent, & efficacius adim-
plerent, notam actionis contrariæ in universitatem
præfati Ordinis impiè detorquebant.

§. 6. Qui Clemens prædecessor hujusmodi homines
benignitate magis, quam severitate satagens emendare,
illorum pestiferos conatus patientiæ virtute tolerans,
prædictas quæstiones atque querelas pluribus Archie-
piscopis, Episcopis, & sacræ Theologiæ professoribus,
& aliis juris scientia præditis, discretione dotatis exami-
nandas commisit, & ad suam audientiam perferendas.
Quibus diligenter, & cum multa maturitate peractis, sæ-
pè nominatus Clem. prædecessor de veritate certior fa-
ctus, præfatum Religionem sanctam & (ut ejus utamur
sermonibus) muris observantiæ regularis firmiter undi-
que asseruit circumclusam, & quædam quæ circa regulam
dubii sensum afferre poterant, declaravit: districtè præ-
cipiendo mandans, ut dicti fratres, qui contra præfatum
communitatem Ordinis hujusmodi quæstiones move-
rant & querelas, ad Conventus unde discesserant, rever-
terentur, & suis superioribus obedirent humiliter & de-
votè, harum quæstionum & querelarum prætextu ad
Romanam Curiam de cætero minimè reverluri.

§. 7. Et ut ipsius salubris ordinatio ad optatum du-
ceretur effectum, venerabilibus fratribus nostris Archie-
piscopo Januensi, & Lucensi, ac Bononiensi Episcopis
per suas literas demandavit, ut ipsi, vel alter eorum per
se, seu alium, vel alios, fratres illos de Provincia
Thuscie, qui occasione præfate dissensionis & adharren-
tiæ ad illicita laxatis habenis, quædam loca dicti Ordinis
in Provincia Thuscie constituta occupaverat, & occupa-
ta temeritate damnabili detinebant, suis alias obe-
dire Superioribus aspernantes, compellerent ut eis de
locis per eos occupatis, omnino dimissis, ad suorum Su-
periorum obedientiam, qualibet exceptione & occasio-

Bullar. Mag. Tom. I.

ne postpositis, reverterentur, motaturi ubicumque, &
sicut iidem Superiores ducerent disponendum.

§. 8. Quorum literarum auctoritate affectus filius
Bernardus Prior Ecclesiæ sancti Fidelis juxta Senas, cui
præfatus Bononiensis Episcopus super hoc commiserat
vices suas, in ipsos fratres dicti mandati contemptores,
eorum exigente contumacia, excommunicationis sen-
tentiam promulgavit, & eos fecit excommunicatos pu-
blice nuntiari.

§. 9. Qui Ecclesiastica vincula non verentes, non
absque temeritatis audacia, apostasiæ nota, mentisque
vesania, contra Apostolica mandata, & dicti Ordinis in-
stituta, se ad partes Insulæ Siciliæ transtulerunt, & inibi
abs obedientia, & unitate dicti Ordinis, & Prælatorum
ejus se totaliter separantes, quasi memorati Ordinis B.
Francisci stabilem, firmamque compaginem rescindere
stolidæ præsumptione valerent, novi Ordinis, imò abo-
minabilis horroris cassis conatibus, moliti sunt ponere
fundamenta, tam detestabili turbæ præficientes magis
idolum, quam prælatum, Henricum de Ceva dicti Or-
dinis refugam, & apostatam fugitivum.

§. 10. Et ut tam foedo capiti membra cætera respon-
derent, Provinciales Ministros, Custodes præterea, &
Guardianos eligere temeritate simili præsumperunt,
plurimos ad ipsorum sectam recipere, Prædicatores, &
Confessores assumere, eosdemque ad hujusmodi con-
fessionis, & Prædicationis officium transmittere, loca
etiam à locis Fratrum ipsius Ordinis semota, ad habi-
tandum de novo construere, seu constructa recipere,
contra Roman. instituta Pontif. in animarum suarum
periculum, aliorumque perniciem attentantes.

§. 11. Et ut ipsorum error veritas, & impietas Religio
putaretur, temeritate propria quosdam habitus cum par-
vis caputiis, curtos, strictos, inusitados, & squallidos, si-
mulationis conscios, irrisionis amicos, ac dissidiæ non
ignaros, discrepantes à communitate Ordinis supradicti
assumere, & in simplicium cordibus, ut eosdem secum in
devium erroris adducerent, seminare, dictos habitus fore
secundum regulam B. Francisci, & in ipsis solum pseu-
dofratribus Ordinem consistere, famamque aliorum fra-
trum præfate communitatis diversis convitiis lacerare
procaci impudentique veritatis præsumperunt.

§. 12. Verum, quia sic sunt casus mentis, ut primo
quidem infelix animus per superbiam intumescat, & ex-
inde contentionem, de contentione in schisma, de schis-
mate in hæresim, & de hæresi in blasphemias infelici
gradatione, imò præcipiti ruina descendat, prædicti te-
meritatis atque impietatis filii, ut habet fide digna rela-
tio, ad eam sunt mentis inopiam devoluti, quod adver-
sus præclarissimam & saluberrimam Christianæ fidei ve-
ritatem impiè sentiunt, sacramenta Ecclesiæ veneranda
contemnunt, & in gloriofum Ecclesiæ Romanæ Prima-
tum, cunctis nationibus percellendum, ab ipso conte-
tendi citius, impetu cæci furoris impingunt.

§. 13. Et ne aliquid prædictarum blasphemiarum to-
lerabile videatur, aut dubium, de plurimis eorum erro-
ribus aliquos, ne latere, & perinde nocere valeant, præ-
sentibus duximus annotandos.

§. 14. Primus itaque error, qui de istorum officina
tenebrosa prorumpit, duas fingit Ecclesias, unam carna-
lem, divitiis pressam, effluentem divitiis, sceleribus ma-
culatam, cui Romanum Præsulem, aliosque inferiores
Prælatos dominari asserunt. Aliam spirituales, frugali-
tate mundam, virtute decoram, paupertate succinctam:
In qua ipsi soli, eorumque complices continentur, cui
etiam ipsi spiritualis vitæ merito, si qua fides est adhi-
benda mendaciis, principantur.

§. 15. Quæ impietas sic istis sceleratis est propria,
ut à nulla hæresi possit esse sejuncta. Quippe omnes im-
pii, dum pravè in fide sentiunt, dum ab unitate Eccle-
siæ, atque obedientiæ per contumaciam separantur, uni-
versitatem fidelium carni, se ipsos verò spiritui servire
frivolis assertionibus mentiuntur: quorum clementiæ
nihil adjici posse, illi manifestè cognoscunt, qui sicut
unicum Christum prædicant, sic unam Ecclesiam pro-
fitemur, Doctore gentium attestante, qui ait: Ipsum de-
dit caput super omnem Ecclesiam, quæ est corpus ejus.

Et in quosdam
contumaces
sub excom-
municatio
promulgata.

Ibi à Religio-
ne disceden-
tes alii Ord-
instituta
moliti sunt,
& Henricum
de Ceva ap-
pellatum in
eorum præla-
tum eleg-
erunt.

Multos ad
eorum se-
ctam recep-
erunt, &c.

Habitus
mutaverunt.

Indeque in
multos erro-
res lapsi
sunt.

Quorum ali-
qui hic refe-
runtur.

Primus erro-
rum istorum
Prædicatores
est, duas sine
vera Eccle-
siæ
fidei.

Qui error hæ-
reos
reprobatur.

Una est igitur sancta & universalis Apost. atque Rom. Eccl. que non humana presumptione, sub potestate nititur, sed divina, & potius incommutabili auctoritate fundatur, cuius egregium primatum, si quis impie docendo negat, non solum criminolus aut schismaticus esse, convincitur, sed hereticus impietatis suae merito, divina etiam atque humana ratione, & auctoritate celsatur. Quia peccatum paganitatis incurrit, quisquis dum se Christianum asserit, Sedi Apostolicae obedire contemnit, cui inter cetera dona hęc privata largitione concessum est, ut saluberrima fides, quam B. Petrus caelesti Patre revelante cognovit, & immensa potestas, quam ei in eodem Apostolorum principe, Christus indulit, sic per legitimam Rom. Pont. successionem illibata decurrat, ut illam usque ad finem seculi, nec perfidia maculet, nec adulterini pastoris Pontificium interrumpat. Quam velut validissimam navem divinae gubernationis praesidio communitam, nec variarum opinionum, atque haereticarum turbines a suae unitatis compage divellunt, nec tyrannicae potestatis incurfus ad ima deprimit, quin potius & illos auctoritate atque veritate superans, & istos patientiae virtute supplantans inter blanditias terrenae felicitatis, & asperitates seculi felici navigatione media graditur, donec ad portum futurae beatitudinis duce, Domino veniat. In qua velut in Arca animalia munda, atque immunda servantur: sicut in arca frumenta paleis permiscetur: quemadmodum in sagena boni pisces & mali coeunt, ut in agro zizania & triticum simili germinatione succrescant, nec tamen ipsam membrorum infirmitatem immunditia polluit, extollit levitas, corrumpit nequitia, insolentia scindit, sed manens integra atque perfecta, adoptionis filios fide generat, verbo nutrit, auctoritate defendit, poenitentia purgat, patientiae virtute supportat, nec illam divitiarum cumulus suffocat, quia illis tanquam creatura Dei bonam gratiarum actione bene utitur, & aurum habet, non ut in illo sine constituat, sed ut necessitatem patientibus misericorditer largiendo succurrat. Extra quam salus esse non potest, quia natura non patitur, ratio non sinit, & divina providentia non permittit, ut membrum quod a totius corporis unitate sejungitur, virtute, quae a vertice in corpus influit, aequaliter vegetetur. Quo fit ut apud istos vanitas, nec sancta paupertas, nec castitas munda, nec virtus possit esse perfecta, quia consequens est, ut omni virtute, omni bonitate priventur, qui Deum virtutum, cuius est totum quod est optimum, per inobedientiam derelinquant.

Secundus error est, quod alii Sacerdotes, praeter ipsos, non habent auctoritatem edicendi Sacramenta.

Qui Sacramenta servare solent.

§. 16. Secundus error, quo praedictorum insolentium conscientia maculatur, Venerabiles Ecclesiae Sacerdotes, aliosque ministros sic jurisdictionis clamant auctoritate defesos, ut nec sententias ferre, nec Sacramenta conficere, nec subjectum populum instruere valeant, vel docere, illos fingentes omni Ecclesiastica potestate privatos, quos a sua perfidia viderint alienos, quia ipsos solos (ut ipsi somniant) sicut spiritualis vitae sanctitas, sic auctoritas praeservat. In qua re Donatistarum sequuntur errorem, qui olim facta schismate ab unitate Ecclesiae recedentes, ita in sua secta Dei gratiam dixerunt esse coactam, ut nullus eam recipere esset idoneus, qui non foret ipsorum scelere maculatus.

§. 17. Quorum impietatem zelus fidelium illo, in tempore sic exhorruit, sic pia persecutione compressit, ut homines tam pestilenti contagione resptos, & censura Ecclesiastica anathematis mictione ferret, & legum publicarum sanctio extremo iudicio praedamneret. Quia dignum erat & equum, ut contra illos veriusque gladii potestas exurgeret, qui auctoritatem Ecclesiasticam a solo Deo traditam, & in perpetuum duraturam, profanis asseruionibus abnegarent. Manet igitur etiam istis reclamantibus, & usque ad finem seculi permanebit apud Romanum Praesulem, sicut summa auctoritas, sic immensa potestas, qua sicut gratia accepit, sic in eos, quos in partem sollicitudinis evocat, in unitate fidei & Romanae Sedis obedientia permanentes, benignè refundit, tam fortiter atque suaviter moderamina indulta potestatis exercens, ut in corpore Christi, quod est Ecclesia, a summo vertice usque ad extrema vestigia, nihil per inobedientiam dissolutum, nihil relinquat ordinis confusione turbatum.

Cujus summissimum, sed validissimum iugum appii, quia humiliter gestare refugiunt, quod rebus non possunt lacessere, maledictis atque conviciis non deficiunt.

§. 18. Tertius istorum error in Valdensem errore conjurat, quoniam & si, & illi in nullum eventum asserunt fore jurandum, dogmatizantes mortalis criminis contagione pollui & poena teneri, quos contigerit juramenti Religione contingi.

§. 19. Quorum blasphemias pietas Christiana condemnans, non levitate mota, sed utilitate, aut necessitate coacta, veritatem praetoriorum, atque praesentium, & certitudinem futurorum, jurisjurandi Religione confirmat, certissime tenens, quia nullatenus de suo genere potest esse peccatum, quod Christus exercuit, qui peccatum non fecit, sed peccatum omne sua passione damnavit, juravit etenim Dominus, juravit & Apostolus Paulus: suae operationis exemplo monstrantes ad hoc tantum juramentum esse prohibitum, ne jurandi facultas frequentiam, frequentia consuetudinem, consuetudo perjurium introducat. Bonum est ergo juramentum, per quod veritas rerum divino testimonio confirmatur, sed malum est illi qui eo male utitur, & a malo infirmitatis humanae est, ut aliquis verum proferens jurare cogatur.

§. 20. Quarta hujusmodi impiorum blasphemia de praedictorum Valdensem venenato fonte prorsum impens, Sacerdotes ritè etiam & legitime secundum formam Ecclesiae ordinatos, quibuslibet tamen criminibus pressos, non posse conficere, vel conferre Ecclesiastica Sacramenta confingit.

§. 21. Quorum utrorumque dementiam Ecclesiasticae veritatis doctrina redarguit, & censura percellit, quoniam nil a bono majus, nil a malo minus perficitur Sacerdote, quia Sacramentorum virtus, non in merito consecrantis, sed in virtute sancti Spiritus & verbo perficitur Creatoris.

§. 22. Quinque error sic istorum hominum mentes obcaecat, ut Evangelium Christi in se solis hoc in tempore asserant esse completum, quod haecenus, ut ipsi somniant, obiectum fuerat, imò prorsus extinctum.

§. 23. Quae impietas sic tenebrosos Manichaeorum calles oberrat, ut tamen Montani atque Priscillae foeda vestigia non relinquat: illi enim promissionem Domini de Spiritu sancto non in Apostolis, sed in seipsis completam esse asserunt: isti Evangelium Christi, cuius virtus in sancti Spiritus perceptione consistit, ita in se completum autumant, ut ab illius claro intellectu, & vera observatione universitatem fidelium mentiendo secludat. Sancta verò ac universalis Ecclesia talium hominum signamenta deridens firmissimè tenet, & nullatenus dubitat, Spiritum sanctum juxta fidele Salvatoris promissum in SS. Apostolos die Pentecostes sic plenissime fuisse refusum, ut illos omnem veritatem, quae ad salutem pertinet, perfecte doceret, ut ipsos ad amorem Dei mirabiliter inflammaret, ut eisdem contra omnem tentationem munere virtutis firmiter muniret. Cujus Spiritus virtus sanctam Ecclesiam usque ad finem seculi nova semper prole fecundat, ut renatis fonte baptismatis una sic fides mentium, & pietas actionum: quod profectò non esset, si sanctum Evangelium, in quo Christianae fidei regula continetur, omnibus esset clausum, & istis solummodo (quod cogitare impiissimum est) esset apertum.

§. 24. Multa sunt alia, quae isti praesumptuosi homines contra conjugit venerabile Sacramentum garrere dicuntur. Multaque de cursu temporum, & sine seculo somniant. Multaque de Anichristi adventu, quem jam jam instare asserunt, stebili vanitate divulgant. Quae omnia, quia partim haeretica, partim insana, partim fabulosa cognoscimus, damnanda potius quam suis auctoribus, quam stylo prosequenda, aut refellenda censemus. Ipsa enim mendosa commenta se ipsa destrunt, quia nec ratione vigent, nec auctoritate constant, nec aliqua verisimilitudine fulciuntur. In hujusmodi doctrinis variis & peregrinis saepe nominati homines studia sua conterunt. Ad haec simplicium corda blandis, fictisque sermonibus, & simulatae humilitatis praetextu, attrahere molliuntur.

§. 25. Cupientes igitur, quod dicit pestiferi homines aut in melius commutato consilio a suis perversitatibus resillirent,

Tertius error est, quod nonnulli asserunt, quod peccatum non potest esse peccatum, quod Christus exercuit, qui peccatum non fecit, sed peccatum omne sua passione damnavit, juravit etenim Dominus, juravit & Apostolus Paulus: suae operationis exemplo monstrantes ad hoc tantum juramentum esse prohibitum, ne jurandi facultas frequentiam, frequentia consuetudinem, consuetudo perjurium introducat.

Quarta blasphemia de praedictorum Valdensem venenato fonte prorsum impens, Sacerdotes ritè etiam & legitime secundum formam Ecclesiae ordinatos, quibuslibet tamen criminibus pressos, non posse conficere, vel conferre Ecclesiastica Sacramenta confingit.

Quinque error sic istorum hominum mentes obcaecat, ut Evangelium Christi in se solis hoc in tempore asserant esse completum, quod haecenus, ut ipsi somniant, obiectum fuerat, imò prorsus extinctum.

Multa sunt alia, quae isti praesumptuosi homines contra conjugit venerabile Sacramentum garrere dicuntur. Multaque de cursu temporum, & sine seculo somniant. Multaque de Anichristi adventu, quem jam jam instare asserunt, stebili vanitate divulgant.

Cupientes igitur, quod dicit pestiferi homines aut in melius commutato consilio a suis perversitatibus resillirent,

resistere, aut saltem a nos perniciosis sermonibus de Tur-
 ptate exempto contaminare non possent, charissimū
 in Christo filium nostrum Fredericum Regem Trinacrię
 Illustrē hactenus rogavimus, & monuimus per Apo-
 stolica scripta mandantes, ut huiusmodi viros pestiferos
 & seminatores errorum de prædicta insula expelleret, &
 penitus extirparet, & ministris, Custodibus, seu Guar-
 dianis dicti Ordinis Minorum, cum ab eis super hoc re-
 quireretur, faciēdo etiam expeditat sæpeditos pseudo-
 fratres capi, & eorum superioribus tradi captivos,
 juxta disciplinam Ordinis corrigendos, studeat impende-
 dere favorem, consilium, & auxilium opportunum.

§. 26. Ipse verò tanquam obedientiæ filius per suas
 patentes literas nostrarum literarum seriem continen-
 tes, singulis officialibus suis per dictam insulam consti-
 tutis præcipiendo mandavit, ut accipiendos huiusmodi
 falsos fratres Rectoribus dicti Ordinis, ut prædictæ no-
 stræ literæ continebant, darent consilium, auxilium, &
 favorem, quòdque ipsa mandata in nostris contenta literis
 studeant executioni in omnibus demandare.

§. 27. Quæ præsentientes pestiferi memorati, cum ad
 finem piæ matris redire saltem Ecclesiastica disciplina
 coacti humiliter debuissent, salubrem coercionem, &
 felicem necessitatem, quæ ad meliora compellit, fugæ
 præsidio declinarunt: nonnullis etiam in locis abditis,
 & latebris dictæ insulæ derelictis, qui suis fautoribus,
 sub quorum defensione consistunt, pro mercede iniqui
 favoris, perverti dogmatis venena rependunt. Alii verò
 per loca infidelium discurrunt, mare & aridam circui-
 re feruntur, ut unum saltem faciant profelytum simul
 cum illis gehennæ ignibus applicandum: ii sunt quos
 Doctor gentium cautè vitandos admonuit, dicens: Ne-
 mo vos seducat, volens in humilitate & Religione An-
 gelorum, quæ non vidit ambulans frustra inhiatus sensu
 carnis suæ, & non tenens caput, ex quo totum corpus
 per nexus & conjunctiones subministratum & constru-
 ctum, crescit in augmentum Dei. Si sunt dissidentia fi-
 lii, nubes sine aqua, quæ ventis circumferuntur, syde-
 ra errantia, quibus procella tenebrarum reservata est,
 qui juxta Psalmistæ vaticinium: Nescierunt, neque in-
 tulerunt, in tenebris ambulat, erraverunt ab utero,
 à veritate scilicet Sanctæ Matris Ecclesiæ recedendo, lo-
 cuti sunt falsa, vanos & varios errorum tribulos per di-
 versas Religiones præsumptione damnabili seminando.

§. 28. Quamobrem zelus fidei, & fervor compassionis
 animarum, excitare debet corda omnium qui Christi
 nomine gloriantur, & ipsius Sanctæ Romanæ ac univer-
 salis Ecclesiæ finibus continentur, ut contra istorum in-
 saniam quasi contra publicam pestem valenter exurgat,
 nec eos in locis, ubi Christianæ Religionis viger aucto-
 ritas, patiantur pacifice vivere, quos adversus matrem
 & dominam suam, sanctam scilicet Romanam Ecclesiam,
 rebellionis suæ calcibus & errorum blasphemias conspi-
 cimus insanire. Frustra enim utuntur nomine Christi-
 ano, qui talibus impietatibus non resistunt, & conse-
 quens est, ut possint hæc credere qui possunt talia pa-
 tienter audire. Tantas igitur & tam graves insolentias,
 errores pestiferos, detestabiles blasphemias in Creatoris
 injuriam, populi Christiani perniciem, & nefariæ ope-
 rationis exemplum per patientiam simul recordiam tole-
 rare nolentes, universitatem vestram monemus sedule,
 hortamur attentè per Apostolica vobis scripta in virtu-
 te obedientiæ districtè præcipiendo mandantes, quate-
 nus præfate Henrico de Ceva, & suisque pseudofratribus
 qui ad memoratam Siciliæ insulam hactenus confuge-
 runt, nullum detrahe, vel detraquantum in vobis est per-
 mittatis in præmissis consilium, auxilium, vel favorem:
 quin potius ipsos velut apostatas excommunicatos, ip-
 sius Ecclesiæ Romanæ rebelles, schismaticos, & perverti
 dogmatis assertores, iustos graves gregi Dominico non
 parentes, & vestris finibus arceatis, capientes ipsos, vel
 capi facientes, & captos tradentes Rectoribus sæpè no-
 minati Ordinis fratrum Minorum, cum ab ipsis, vel eo-
 rum Vicariis, Procuratoribus, seu Nuntiis fueritis re-
 quisi, per eos juxta ipsorum demerita castigatione de-
 bita puniendos, dignum est enim ut apud illos patrato-
 rum scelus pœnas solvant, qui ipsorum lubricos cal-

les, & tortuosas semitas vel perniciam Iohannis Imperatoris
 exploratius cognoverunt, & ad hoc studio per
 apostolicæ vitium recedentes, anni iudicij, non
 sunt confusi sanctam Religionem, quæ ipsos in sua sus-
 tinerat pietate materna, dampnis afficere, imaledictis
 punire, convitiis lacerare.

§. 29. Proinde; quia ea, quæ contra jus & fas atque
 ordinariam potestatem temeritas humana præsumit, in
 pœnam perturbati Ordinis quanto citius debent juris
 auctoritate & Apostolica potestate convelli: Nos quic-
 quid in memoratis Provincia Thusciana, insula Siciliæ,
 & ubicumque locorum per hæpeditos Fratres, in per-
 sonarum ad dictam sectam receptione in Generalis Mini-
 stri, & Provincialium, Ministrorum, Custodum, Guar-
 dianorum electione (si tamen electio dici possit) & in
 quibuslibet aliis communiter vel divisim, sub Religio-
 nis, Conventus, Congregationis nomine vel colore,
 attentatum extitit, vel existit, nullius fuisse; vel esse
 roboris, nullius extitisse, vel existere decernimus fir-
 mitatis: unde ipsa cassa, irrita, & nulla censemus, &
 nihilominus quatenus de facto processerat, auctoritate
 Apostolica revocamus.

§. 30. Ceterum, quia verendum est, ne si præsertim
 qui per professionem licet fantasticam, ad prædictorum
 infame consortium tranferunt, errores sapiant, & alios
 pestifera contagione corrumpant, omnes & singulos per
 eos ad suam sectam receptos, maximeque professores
 ad vestram præsentiam per censuram Ecclesiasticam
 evocate, examine de fide, de prædictorum erroribus
 per vos vel alium seu alios cautè diligenter perquiritis
 sine strepitu & figura iudicii, & de ipsorum complicitibus
 atque fautoribus indagare, & si opus fuerit, ipsos capi
 & detineri curare: & si quos inveneritis culpabiles, se-
 cundum canonicas sanctiones pœna debita punire cu-
 rate: invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæ-
 cularis. Contradictores & rebelles per censuram Eccle-
 siasticam compescendo: Testes autem quos ad præ-
 missa videritis evocandos, censura simili, appellatione
 cessante, cogatis veritatis testimonium perhibere.

§. 31. Volumus insuper & Apostolica auctoritate de-
 cernimus, quod quilibet vestrum prosequi valeat nego-
 tium, seu articulum etiam per alium inchoatum, quanti-
 vis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonice
 impeditus, quòdque à data præsentium sit vobis & uni-
 cuique vestrum in præmissis omnibus & eorum singu-
 lis, etiam non cœptis, præsentibus & futuris, perpetua
 potestas, & iurisdicção attributa, ut eo vigore, eaque
 firmitate possitis in præmissis etiam non cœptis, præsen-
 tibus, & futuris contra prædictos procedere, ac si iurisdic-
 ción vestra, & cuiuslibet vestrum in prædictis omni-
 bus & singulis per citationem, vel modum alium per-
 petuata legitimum extitisset.

§. 32. Non obstantibus de duabus dietis edita in Con-
 cilio generali, & sel. rec. Bonifacii Papæ VIII. præde-
 cessoris nostri, per quas tam iudices, quam conservato-
 res à Sede deputati prædicta, extra civitates diocœs. in
 quibus deputati fuerint, procedere, & victis suis com-
 mittere, aut aliquos ultra unam dietam à finibus suis
 diocœs. trahere prohibentur, & aliis contrariis consti-
 tutionibus quibuscumque, seu si aliquibus sit indultum à
 Sede prædicta, quod excommunicari, suspendi, vel in-
 terdicti, aut extra certa loca trahi, vel ad iudicium vocari
 non possint per literas Apostolicas non facientes
 expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmo-
 di, ac eorum personis & locis, nominibus propriis, vel
 ordinibus mentionem, sive alia indulgentia dictæ Sedis
 generali vel speciali, cuiuscumque tenoris existat, per
 quam vestre iurisdictionis applicatio valeat in hac parte
 quomodolibet impediri, & de qua ejustque toto ca-
 pore habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Datum Avenione 16. Kalendas Februarii, Pontifica-
 tus nostri anno secundo.

Omnibus
ab eis gestis
irritum pro-
nuntiamus.

De fidei
examinari,
& culpabiles
puniri iubet.

In iudicio
contra eos
facillimum
procedendum
concedit.

Contrariis
derogat.

Dat. P. A. L.
die 23. Ian.

Commonitio ad Eduardum II. Regem Angliæ, ut
 corrigat gravamina Populis Hybernæ illata, con-
 tra formam cœcessionis habitæ à Sede Apostolica.

V L.
Henricus

De Lectorum ad Studium Perusinum admissione, & Scholarium promotione ad Doctorem.

Hoc Studium crexit Clemens V. ut sup. in eius cons. 2. ubi hanc tibi constitutionem non indicavi, cum vix modo habere potuerim.

IOANNES EPISCOPVS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Inter ceteras curas, quas nobis ex injuncti divinitus Apostolatus officio imminere conspicimus, & desideria cuncta, in quibus jugi meditatione versamur, ad illa precipue affectus noster dirigitur, nostraque mentis intentio ardentius incitatur, ut Catholicæ fidei professores, quos veræ fidei verum lumen illuminat, gloriosæ literarum scientia imbuantur, & efficiantur laudabilis sapientia studiis eruditi. Hujusmodi enim donum impreciabile pretio nullo conceditur, sed divinitus animabus benevolis indulgetur. Hujusmodi desiderabilis est, & gloriosa possessio, per quam pelluntur ignorantia tenebræ, ac erroris funditus eliminata caligine, studentium commendanda solertia, suos actus & opera disponit & ordinat in lumine veritatis. Ob hoc igitur magno (nec mirum) desiderio ducimur, ut literarum studia, in quibus margarita scientia reperitur, laudanda ubilibet incrementa suscipiant, & propensius invalescant, in illis præsertim locis, quæ ad multiplicanda doctrinæ semina, & germina salutaria producenda, idonea & commoda dignoscantur.

§. 1. Cum igitur fel. rec. Clemens Papa V. prædecessor noster, attendens fidei puritatem & devotionem eximiam quam Civitas Perusina Ecclesiæ Romanæ immediate subiecta, ab olim ad ipsam Ecclesiam successione temporum de bono in melius studuerat augmentare, dignum duxit & æquitati consonum existimavit, ut Civitatem eandem, quam divina gratia multarum prærogativa bonitatum & fecunditate virtutum gratiosè dornavit, scientiarum etiam muneribus ampliaret, & ut favente Deo ex Civitate producerentur viri scientia pollentes, auctoritate Apostolica statuit, ut in Civitate prædicta esset studium generale, illudque vigeret ibidem perpetuis futuris temporibus in qualibet facultate, prout in Apost. literis prædecessoris ejusdem exinde confectis plenius dicitur contineri.

§. 2. Nos igitur Civitatem eandem propter suæ devotionis insignia, quibus se Apostolicæ Sedis gratia dignam reddit, uberioris dono gratiæ prosequi cupientes, eorum supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica de Fratrum nostrorum consilio.

§. 3. Venerabili fratri nostro Episcopo Perusino & successoribus ejus Episcopis Perusinis qui erant pro tempore, impertiendi personis ad hoc idoneis docendi licentiam infra scriptum modum liberam concedimus facultatem, auctoritate prædicta tenore præsentium statuentes, ut si qui processu temporis fuerint qui sibi in eodem Studio docendi licentiam, ut alios erudire valeant, petierint impertiri, in Jure canonico, & civili examinari possint ibidem, & in eisdem facultatibus duntaxat titulo Magistræ decorari.

§. 4. Et ut quoties aliqui fuerint promovendi, præsententur eidem Episcopo qui pro tempore fuerit, vel ei quem ad hoc dictus Episcopus duxerit deputandum, qui Magistris facultatis in qua examinatio fuerit faciendæ, tam Regentibus, quam non Regentibus quinque vel quatuor ad minus in eodem studio præsentibus convocatis eos gratis difficultate quæcumque sublata, in dictorum Magistrorum præsentia de scientia, facundia, modo legendi, & aliis quæ in promovendis ad Doctoratus sui Magistratus officium requiruntur, examinare studeant diligentius.

§. 5. Nullum tamen qui doctorari petierit in Jure civili ad hujusmodi examinationem admittat, nisi qui ad minus sex annis civilia Jura audierit, & duobus saltem ex eis illa in aliquo Studio generali, ac Institutionum, vel duos Digestorum vel Codicis libros publicè le-

gerit in eadem, uno eorum saltem perlecto in Perusino Studio, in quo fuerit doctoratus. Nullum etiam qui doctorari petierit in Jure Canonico, ad hujusmodi examinationem recipiant, nisi quinque annis canonica Jura audierit, ex quibus saltem duobus illa similiter in eodem Studio generali, ac duos vel unum Decretalium librum publicè legent in Perusino, in quo fuerit magistratus. In prædictorum vero duorum annorum nomine, tam in Jure canonico, quam in civili illud tempus quod hujusmodi doctorandi extraordinariè publicè aliis legendi, illosque docendo, publicè etiam non audiendo expenderint in aliquo Studio generali, volumus computari, & perinde haberi ac si per illud audiendo dictorum Jurum generali Studio instruisent, & illos quos idoneos reperient, petito secrete Magistrorum eorumque consilio, quod utique consilium fideliter teneantur impendere, quod etiam in ipsorum consulentium dispendium vel ætatem regulari quomodolibet districtius prohibemus, approbent & admittant, eisque petitam licentiam largiantur. Alios minus idoneos penitus repellendo, postpositis omnino gratia, odio vel favore.

§. 6. Illi autem qui in Civitate præfata examinati & approbati fuerint, ac docendi licentiam obtinuerint, ut est dictum, ex tunc absque examinatione vel approbatione alia, legendi & docendi ubique plenam habeant facultatem, nec à quoquam valeant prohiberi.

§. 7. Verum ut rite in præfatis examinationibus procedatur, præcipimus ut dictus Episcopus, præpositis tantum, sed non tantis Evangelii, juret fideliter se personis quæ per examinationem hujusmodi repertæ fuerint idoneæ, hujusmodi licentiam impertiri, & quod personaliter non per Vicarium, vel substitutum examinationi hujusmodi debeat interesse, nisi esset ex aliqua rationabili causa adeo impeditus, quod suam non posset examinationi prædictæ personalem præsentiam exhibere, in quo casu eidem Episcopo interessendi examinationi hujusmodi per Vicarium vel alium ad hoc idoneum substitutum, tenore præsentium indulgemus. Et quod nemini hujusmodi impertiatur licentiam, nisi ei quem omnis vel major pars Doctorum, qui hujusmodi examinationi intererint, approbaverint.

§. 8. Magistri quoque in dicta civitate præsentibus sine actu legant sive non, ad examinationem hujusmodi fuerint convocandi, semel præsentent publicè Juramentum, quod isti vocati ad easdem examinationes venient, nisi fuerint legitime impediti, & gratis dabunt examinaionis fidele consilium, qui de hujusmodi examinationis vel ut digni approbati debeant, aut minus digni merito reprobari. Qui vero juramentum hujusmodi præstare noluerit, nec ad legendum, nec ad examinationes easdem ullatenus admittatur.

§. 9. Modus autem supra scriptus in hujusmodi examinatione servetur, nam licentiando in Jure canonico assignentur puncta de mane, videlicet unum Decretum, & unica Decretalis: licentiando etiam in Jure civili, puncta hora prædicta similiter assignentur. Videlicet una lex in Digesto veteri, & altera in Codice, per Doctores, super quibus dicti licentiandi examen fuerint subituri. Idem vero Doctores ad mandatum ejusdem Episcopi, circa Vesperas hora debita super prædictis punctis subijcient licentiandum examini, & tam circa examen hujusmodi quod fit in secreto, quam circa examinationem publicam, cetera observent quæ in similibus consueverint in Bononiensi Studio observari. Nulli ergo, &c.

Dat. Avenione, Kal. Augusti, Pont. nostri Anno 2.

D. P. A. die 1. Aug.

Canonizatio S. Thomæ Episcopi Herfordiensis in Anglia, eiusque relatio in numerum SS. Confessorum, cum suæ festivitatis institutione pro die 2. mensis Octobris.

IOANNES PAPA XXII. Universis Christi fidelibus presentes literas inspecturis, Edita An. D. 1340. Salutem & Apostolicam benedictionem.

VNigenitus filius splendor gloriæ ac figura substantiæ Patris, qui pro lapsi medela hominis exinanienti

IOANNES VIGESIMVS SECVNDVS.

sempiternum, factus in utero Virginis Verbum caro de...

Thom. Epi- scopus Herfordensis in Anglia a Deo datur.

De eius p- ritis calen- & terra la- tantur.

Quicharita- re, iustitia- amantur in- respici- dunt.

Anglicus na- tione, Ange- licus vita- suis, nobilis- que & bene- fite ac liter- arum studiis- praeclarus.

Vigiliis absti- nentia & carnis mac- erationis fan- dunt, & mul- tierum cupi- soria quita- ra.

Manifestudi- ne benigni- tate, miseri- cordia, & aliis virtuti- bus emicuit.

Episcopatum praclarè ad- ministravit.

Orationi as- siduè incum- bebatur.

Oves suavit- er pastor & Episc. verbo & exemplo- mavit.

Sua Ecclesia- iura & gr. & g.

§. 1. Ecce namque quod qui sedens in throno omnia...

§. 2. Latentur igitur caeli sursum, qui hunc sanctum...

§. 3. Ut autem lucerna splendidae vitae suae post se...

§. 4. Sane beatus hic Thomas natione Anglicus, Ange-...

§. 5. Ne autem terrena, carnis inhabitatio deprime-...

§. 6. Iste Sanctus, etiam ut alter Iob, simplex, rectus, ac...

§. 7. Hic demum Sanctus de innocente aetate factus...

§. 8. Orationi vero insistebat assidue, ac sui fervorem...

§. 9. Commillas vero sibi oves perducebat ad pascua,...

§. 10. Jura vero suae Ecclesiae defensabat, indutus...

grege animum ponere, non timuit in hoc principem nec...

§. 11. Et quia dignum erat, quod huic tam excellenti...

Dat. Avenione 15. Kalendas Maii, Pontificatus nostri...

Revocatio alienationum omnium per Officia- les & Rectores Terrarum Sedis Apostolicae...

Ampliore prohibitionem alienandi & infendandi Terras, & Castra Sedis Apostolicae firmavit...

Vide quae addidi ad Const. 1. Leon. I. Occasio, sup.

IOANNES EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Venerabili Fratri Guittoni Episcopo Vrbevetano, patrimonii B. Petri in Tuscia Reclori, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Inter cetera, quorum nos cura sollicitat, illa praecipue...

§. 1. Audivimus siquidem relatione fideli, quod quidam patrimonii B. Petri in Tuscia, comitatus Sabinae, Terrae Arnulphorum, & quarumdam aliarum Terrarum, ad nos, & Ecclesiam Romanam spectantium Rectores, & officiales, qui fuerunt temporibus retroactis, diversas locationes, alienationes, donationes, & concessiones de Terris, Castris, bonis, juribus ejusdem Ecclesiae sub variis formis, modis, & tenoribus fecisse noscuntur, & quasdam minores Terras, civitates, Castra, & loca infra Patrimonii Comitatum, & Terrarum Arnulphorum praedicta, & alia infra jurisdictionem ipsius Ecclesiae Romanae consentientia majoribus Civitatibus, & Comitibus, Comitibus, Baronibus, & Nobilibus, quamvis nullam super hoc potestatem habuerint, de facto in ipsius Ecclesiae grave praedictum subiecerunt, & etiam submisserunt, ac se subicientibus, & submittentibus auctoritatem praestando consenserunt pro eorum libito voluntatis, & aliqua minora Terrae, Civitates, & Castra dictis majoribus Civitatibus, & Communitatibus, Comitibus, Baronibus, & nobilibus, tam de dictis Terris, quam etiam aliunde voluntarie, & quaedam ab ipsis majoribus coacte se per violentiam submisserunt.

§. 2. Nos igitur super his volentes ejusdem Ecclesiae honori, & indemnitatibus providere, locationes, alienationes, donationes, concessionem, subiectiones, & submissiones praedictas, & alias quascumque de bonis, & juribus praedictae Romanae Ecclesiae, & Civitatum, Terrarum, Castrorum, & locorum praedictorum, ac Universitatum eorundem, sub quibusvis modis, formis, tenoribus, aut expressionibus verborum factas, non obstantibus Apost. Sedis non ex certa scientia factis, & quorumvis aliorum confirmationibus, seu ratificationibus super his sub quacumque forma verborum obtentis, necnon promissionibus, obligationibus, poenatum actionibus, stipulationibus, & renuntiationibus quibuscumque, ac juramentis super his praestitis ab eisdem, ex tunc auctoritate Apostolica revocavimus, cassavimus, annullavimus, irritavimus, vacuavimus, & nullam habere decrevimus roboris firmitatem: & easdem Terras, Civitates, & Castra, bona & jura ad jus, & proprietatem, & dominium ejusdem Ecclesiae revocavimus, easdem minores Terras, Civitates, Castra, & loca in eo statu in quo erant ante tempus subiectionis, & submissionis hujusmodi reducendo. Decernentes illa praedictis majoribus Civitatibus, & Communitatibus, Comitibus, Baronibus, & Nobilibus, ad servandum submissionem hujusmodi, vel ad obediendum, seu parendum illis in aliquo praetextu

textu submissionis, & subjectionis earundem aliquatenus non teneri.

§.3. Quocirca fraternitati tuae per Apostolica scripta mandamus, quatenus per te, vel alium, seu alios super praemissis de plano, summarie, sine streptu, & figura iudicii te informans, praedictas Terras, Castra, bona, & jura taliter locata, alienata, donata, & concessa, ad manus tuas recipere studeas, & diligenter conservari procures: Non permittens Terras, Civitates, Castra, & loca minora praefata praetextu submissionis, & subjectionis huiusmodi ab aliquibus indebitè molestari. Detentores Terrarum, Castrorum, bonorum, & jurium praedictorum, & contradictores, ac rebelles, impediens, si qui fuerint, necnon & molestatores dictarum minorum Terrarum, Civitatum, & Castrorum, ac universitatum, per spirituales, & temporales poenas, appellatione postposita, compescendo.

§.4. Non obstante si eis vel eorum aliquibus communiter vel divisim à dicta sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari, aut quibusvis poenis affici non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Datum Avenione, Kalendis Aprilis, Pont. nostri anno quinto.

X. De Facultatibus Inquisitorum haereticæ pravitatis, dandi licentias deferendi arma. Et de qualitatibus familiarium suorum.

IOANNES EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Inquisitoribus haereticorum pravitatis in Provincia Lombardia, Salusem, & Apostolicam benedictionem.

Exigit ordinis vestri Religio, & commissi nobis officii mansuetudo requirit, ut sic actus vestros virtute modestiae componatis, quod nemini esse possint ad scandalum, vel aliquod nocumentum.

§.1. Accepimus siquidem affectione fideli, quod vos nonnullis pravis & perversis hominibus, qui frequenter ad caedes, & alia nefanda facinora laxant nequiter manus suas, arma per Civitatem & districtum Bononiensem portandi, non sine multorum scandalo, licentiam concessistis.

§.2. Quare volumus, & discretioni vestrae per Apostolica scripta districtè præcipiendo mandamus, quatenus neminem familiarem, nisi eiusdem Ecclesiae fidelem, ac devotum, & laudabilis conversationis, & vitae, habere quomodolibet praesumas; nec aliquibus de cætero, extra familiam vestram, quam vobiscum habetis continere (nisi forsitan illis, qui eundo de terra ad terram, vel etiam redeundo vobiscum, & in casibus aliis in quibus vobis pro securitate vestra forsitan expediret) alicui deferendi arma per dictas Civitatem & districtum licentiam concedatis, & nihilominus licentiam, quam olim super hoc aliis concessistis, studeatis, remotis occasione & dilacione quibuslibet, revocare. Ut per hoc nulla possit oriri in eisdem Civitate, vel districtu materia scandalum patitura, nec ad nos de cætero super hoc querelæ materia deferatur.

Dat. Avenione, 6. Non. Maii, Pontificatus nostri Anno quinto.

X. Contra facientes Cavalcatas, & incurfiones in provincia Marchiae, status Ecclesiastici.

Hæc Bulla observanda est in toto d. statu, ex declaratione Pauli III. inf. in eius const. 17. Officii. Et in hac materia habes etiam consil. 1. Alex. VI. infra, Inter, & consil. 6. Jul. II. Cum homines. Et pleniorẽ sapientiam vide in consil. 75. Sixti V. Dum pro.

IOANNES EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad certitudinem praesentium, & memoriam futurorum.

Ad hoc dignoscitur media inter discordes iustitia constituta, ut nemo dicere sibi jus audeat, nemo ipsius iustitiae transgredi limites inordinata voluntate praesumat: sed quod credit alter adversus alterum forte competere, coram iudice iustitiae mediante prosequatur.

§.1. Novimus enim, quod dierum crescente malitia, sit allueta nequitia malorum, mentes hominum depravate: quod in apertam prosilire violentiam non timentes, sæpius alter insurgit in alterum: & alius quod adversus alium existimat se fortassis habere, viis pacificis & iuris ordine praetermissis, violentis conatibus obtinere praesumat. Inter alios vero, qui ad hoc ferventer inducuntur indomita voluntate, nonnulli de nostra Marchiae Anconae provincia ad huiusmodi prosilire conatus per motus effrenos & agiles non verentes, ipsius provinciae statum sæpe turbant pacificum, petibulis in ea, non absque dispendiis animarum, fidelium stragibus, & bonorum detrimentis, injuriis, & scandalis suscitatis.

§.2. Nos igitur, qui Provinciam ipsam quadam singulari affectione diligimus, & tanquam recreationis notitiae pomerium, paternæ benignitatis oculis intuemur, cupientes ut in illa (turbationibus & scandalis quibuscuque remedii nostri appositione subducis) bonum pacis & concordiae non lædatur: ac debitum, & congruum reputantes, ut talem sic compescatur audacia, quod à violentiis retrahantur: universis, & singulis, tam laicis, quam clericis, cuiuscumque status, ordinis, vel dignitatis existant, Comitibus quoque, Baronibus, Potestatibus, Capitaneis, & aliis quibuscuque Officialibus, & in inferioribus gradibus positis, necnon Comitibus, ac universitatibus Civitatum, Terrarum, Castrorum, & aliorum quorumcumque locorum in praedicta provincia consistentium, auctoritate praesentium districtè inhibemus, & mandamus expresse, ne ipsorum aliquis contra alium sibi jus dicere, aut guerram, vel exercitum, seu cavalcata (nisi de licentia Rectoris provinciae supradictae) per se, vel alios facere, vel movere, per hostiles incurfus, seu violentias occupare, invadere, vel etiam retinere, seu aliquem de domo propria, seu civitate, castro, vel loco expellere, capere, seu tenere, sive ad vindictam, vel ultionem aliquam prosilire quavis causa, vel occasione praesumat; sed quilibet jus suum per viam iustitiae coram competenti iudice prosequatur.

§.3. Nos enim omnes, & singulos, tam clericos, quam laicos contra inhibitionem, & mandatum huiusmodi (postquam illa ad notitiam pervenerint eorundem, vel per eos iteriter, quominus potuerit pervenire) facientes, (nisi in casibus à iure permissis) sententiam excommunicationis, & insuper eosdem clericos suspensionis poenam incurrere, ac praedictorum Castra, Terras, Loca, & Communitates, & universitates praedictorum, si contra huiusmodi inhibitionem, & mandatum nostrum venire praesumpserint, ac dictorum clericorum Ecclesias, (qui facere contra praedicta forsitan attentabunt) interdicto ecclesiastico subiacere volumus ipso facto: omnique praedictos, & singulos omnibus privilegiis, indulgentiis, gratiis, libertatibus, & immunitatibus, realibus & personalibus, feudis, locationibus, bonis, juribus, & honoribus, officiis, & quibuscumque concessionibus, quæ à Romana Ecclesia, & à quibuscumque aliis ecclesiasticis obtinere noscuntur, eo ipso fore privatos: & nihilominus omnes, & singulos Comites, Barones, Nobiles, Potestates, Capitaneos, Officiales, ac Communitates praedictas mille marcarum argenti, & unamquamque personarum ipsarum, quæ contra inhibitionem, & mandatum ipsorum facere, vel venire praesumant, ducentorum florenorum auri, quam eo ipso incurrant, poenam mulctamus. Contra clericos praedictos ad privationem omnium beneficiorum ecclesiasticorum, dignitatum, personatum, & officiorum cum cura, vel sine cura, quæ forsitan obtinerent, procedentes, ac reddimus eos inhabiles, & indignos ad ea, & quælibet alia in posterum obtinenda. Nulli ergo omnino, &c.

Dat. Avenione, 10. Kal. Januarii, Pont. nostri Anno 6. Canonizatio

Edita An. D. 1322.

Exordium.

Causa huiusmodi constituitur.

Prohibiti facienda cavalcata, vel incurfus, aut expulsi.

Penam in inflicto contra inobedientes.

D. P. A. C. d. 1. Decretum.

XI. Canonizatio S. Thomæ de Aquino Civitate provincie Campanie, professoris Ordinis Fratrum Prædicatorum S. Dominici, ejusque relatio in numerum Sanctorum Confessorum, cum institutione suæ festivitatis pro die 7. Martii.

Hanc festivitatem solemniter celebrari iussit Pius V. infra in eius const. 36. Mirabilis, ibique ipsum inter celeberrimos Catholicæ Ecclesiæ Doctores adnumeravit.

Edita An. D. 1523.

IOANNES EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Venerabilibus Fratribus Universis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac Dilectis filiis electis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Archipresbyteris, aliisque Ecclesiarum Prælati, ad quos litera ista pervenerint, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Redemptionem misit Dominus populo suo, cum Dei verbum in virginali uteri thalamo Sancti Spiritus cooperatione conceptum, caro factum est, & habitavit in nobis, verbo nos instruens, exemplo docens, cælestia referans, occulta miraculis roborans, ac sacri eloquii testimoniis futura eadem esse confirmans, tandem se Deo Patri in ara Crucis Hostiam acceptabilem offerens peccata nostra pio cruore deterfit, descendensque ad inferos, ac die tertia resurgens à mortuis, & per quadraginta dies appatens discipulis, & loquens de Regno Dei, ipsis cæmentibus est elevatus in cælum, & captivam delens captivitatem, dedit dona hominibus, quibus patefcere cælum innotuit, referata dudum clausa in se creditibus janua paradisi. Patet ergo cælum credentibus, patet humilibus, patet etiam qui honestatis, paupertatis, & obedientie votis se Deo, (à quo stulti per inobedientiam discesserunt) voluntaria sponfione devovent, Regnum enim cælorum vim patitur, & violenti rapiunt illud, dum propriis subactis affectibus violentia quadam ad superiora conscendant.

B. Thomæ de Aquino habitum Ordinis Fratrum Prædicatorum suscepit ad Theologia magistratum ascendit, & magistralem Cathedram vixit magnam cum omnium admiratione.

§. 1. Hæc igitur B. Thomas de Aquino, Ordinis Fratrum Prædicatorum sacre Theologiæ Doctor, nobilis quidem genere, sed nobilior conversatione, fama clarus, vita clarissimus, sedula meditatione revolvens, & attentè deliberatione discernens, dum adhuc infra pubertatis annos existeret, ipsius Ordinis Prædicatorum habitum suscepit, in eo (invito etiam patre qui ejus felicibus actibus invidabat) constantius mansit, ac in ipso tandem regularem professionem emisit, ubi in brevi adeo scientia, vita, & moribus profecit, ut ætate adhuc juvenis, ad Sacerdotium promoveretur, & ad ejusdem Theologiæ magistratû Parisiis, loco utique celeberrimo assumptus, magno inibi sui, suisque Ordinis, ac Parisien. studii favore per multorum annorum curricula, cathedram regeret magistralem. Quippe cum illi vita existentiam, conversatio famam, doctrina pareret opinionem, opera divulgationem merito exhiberent, ut illud Psal. Rigans montes de superioribus suis, de fructu operum tuorum satiabitur terra, in eo verissime impleteretur. Quod utique thema, idem sanctus, dum esset in sacra pagina incepturus, assumpsit, quodque (ut fertur) revelatione sibi post suam orationem facta didicerat, dum propter juventutem suam se inhabilem ad magistratum reputans, quid proponeret in instanti principio hæsitaret.

Opera multa in Dei laudem & fidei propagationem scripsit.

§. 2. Nam & in primitiis, scientiis, & diversis philosophiæ partibus, ut non esset otiosus, sed operaretur terram, necnon in sacre scripturæ paginam, tam super novum, quam vetus testamentum scripta, plurimamque alia Dei opera in Dei laudem, Fideique dilatationem, eruditionemque studentium, clara cum sciens esset, famosa, cum cognitus, non absque speciali Dei infusione profecit. Doctrina quippe prudentium facilis, & omnino scientia signum est posse docere.

Orationi & stylo ass.

§. 3. Profecit utique vir peritus, à terrenorum am-

bitione femorus: & ad cælestium affectionem intentus, perfecto vacans studio, intendebat Deo, prætermittebat terrena, ut assequeretur æterna: præmittebat divina, ut roboraretur in schola, cum singulis diebus, antequam lecturus ascenderet cathedram, vel distraheretur ad aliam Missam unam celebraret, aliam audiret, in quibus & alias in oratione, (cum in illa foret assiduus) lachrymarum effusione mentis suæ dulcedinem, devotionemque Deo, cui nihil est absconditum, revelabat.

§. 4. Cumque castitatis nitore canderet, parsimonia devota custodiebat humilitatem, hanc eandem sobrietate medica nutrebat, adeo ut multi eum in carne virginitate mansisse incorruptum existimarent. Quod ejusdem sancti confessor Ordinis memorati, qui longo tempore ipsius confessionem audierat, publicè (ut ad nos testimonio fide digno pervenit) coram omnibus die defunctionis ejusdem asseruit, dicens: Ego confessionem generalem istius sancti viri audivi, de quo testificor, quia ita inveni eum purum, sicut puerum quinque annorum, quia nunquam suæ carnis sensit corruptelam. Qui præterea vir Dei, cibus Religiosorum, vestimentisque communibus contentus, conversatione mitis, benignitate suavis, pietate misericors, humilitate subjectus, cæteraque virtutum varietate redimitus, honorum supercilium, mulierumque cautius confortia spernebat, non elatus, non præminens, nec etiam disputans, (quod & interdum disputanti solet esse commercium) jactator effectus, ut ampullosis (etiam sibi eadem injicerentur ab aliis) in illo palæstricæ syllogizationis exercitio uteretur. Totus igitur Dei famulus divinis operibus intentus, aut eruditioni qua præcallebat, aut prædicationi qua immotus erat, aut orationi qua devotus, aut scripturæ sacre, qua profundus, sedulus vacabat, adeo ut præter naturalis necessitatis, aut quietis horas, nullum sibi aut vix temporis spatium relinqueret otiosum.

§. 5. Appropinquante autem die qua de hoc sæculo migraturus esset ad Dominum, quaque devicto triumphato mundo, in perpetuas æternitates recipiendus in patria, (nam bonorum laborum gloriosus est fructus) cum à felicis recordationis Gregorio Papa Decimo prædecessore nostro, ad Lugdunensè Concilium diceretur esse vocatus, de Neapoli veniens, ubi tunc temporis more solito famose legebat ut Doctor, & per maritimam transiens, quod ad Monasterium Fossæ novæ Ordinis Cisterciens. Terracina. Dicec. parumper digressurus, per dies aliquot antea, ad ipsum ut illuc deferretur, affectuosè de postulans, pervenisset, intrans Monasterium, plenus Dei spiritu, hæc verba protulisse refertur. Hæc requies mea in sæculum sæculi, hic habitabo, quoniam elegi eam. Quod verum esse eventus docuit, & sacri Corporis sui illic facta tumultatio manifestat. Cœpit enim illic in infirmitate gravari eadem, viribus paulatim destitit, infirmitatem tamen ipsam, etsi dierum plurimum, non impatienter tolerans, sed æquanimiter, totus ut erat humilis patientia supportans, qua sibi leniret infirmitatem, Deo obedientia placeret, ministris de se (quod non intendebat) aggeneraret reverentiam, imitandæ quoque patientiæ exempla præberet, aded quod ejusdem Monasterii Fossæ novæ Fratres inibi Deo devotius famulantes, hæc in sancto viro Religionis exempla contemplantes, illius tunc infirmitatis corpore prompti obsequiis incipati; quem utique tanta refertum patientia fore cœtebant, singuli ligna de sylva, singuli quæque illi opportuna voluntariè propriis humeris deferebant, non æstimantes fore conveniens ut brutorum animalium humeri in portandis eidem rebus accommodis præstare obsequia, qui tantarum virtutum prærogativa pollebat.

§. 6. Cumque in eadem infirmitate, de qua obiit, Sanctissimi Dei, & Domini nostri Jesu Christi Corpus in cibum sumendum sibi ut viaticum deferretur, totus profusus in lachrymas, & dulci amore ejusdem anima assueta, dulcedine Dei liquefacta, inter cætera multa & decora quæ protulit; hæc, vel similia fidei & devotionis verba, toto illius Monasterii Conventu, multisque doctorum Prædicatorum, & Minorum Ordinum assistentibus Fratribus, eructasse refertur: Ego de isto Sanctissimo Corpore Domini nostri JESU CHRISTI, & aliis Sacra

ducit

Castro

Maria

Sacra

Sacramenti multa docui, multa scripsi in fide JESU CHRISTI, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, cunctis correctioni cuncta subijcio, cuncta suppono.

§. 7. Recepto deinde ab ipso eodem vivifico Sacramento, cunctisque aliis Sacramentis Ecclesiæ, debita veneratione cum lacrymarum effusione susceptis, tertio die obdormivit in Domino, cui credidit, quem amavit, & tota mentis affectione dilexit. Fidelis servus & prudens, non pertinax, non proprio sensui, aut prudentiæ innitens, & nulla de se scientiæ suæ opinione superbus, nam qui scrutator est majestatis opprimetur à gloria. Vnde sapienter Doctor idem atque humiliter (ut profati sumus) omnem suam verbo, vel scripto doctrinam ad ejusdem Ecclesiæ fidei normam fidei devotione reduxit: quam Petri ore diffusam stabilem noverat, & nullis concussionum flatibus agitandam, cum post veram Deitatis CHRISTI recognitionem qua respondit, Tu es CHRISTUS Filius Dei vivi, ab ipso audire meruit, Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & alibi: Ego pro te rogavi Petre, ut non deficiat fides tua. Dumque pro Petro CHRISTUS rogat, pro ejus Ecclesia intercedit.

§. 8. Verum quia dignum erat & consonum, ut quem Deus viventem in hoc sæculo tantis suis donis, gratiisque perfecerat, assumptum in Cælis sanctificatum fore hominibus declararet, multis eundem virum Dei post ipsius de hac vita transitum (licet & antea nonnulla fecisse in memoretur) magnisque fecit clarere miraculis, multis clarisque signis gloriosius coruscare, ut illud Psalmi merito de ipso dicamus, Scitote quia mirificavit Dominus Sanctum suum, sicque vita ejus attestaretur miracula, vitæ testimonium perhiberent. De quibus pauca de multis in Dei laudem, & Sancti hujus commendationem, & ædificationem fidelium idoneis approbata testibus, præsentibus subnectemus.

§. 9. Post septimum namque mensem, vel circa, à die obitus ipsius S. Thomæ de Aquino, cum Corpus ejus, quod in Capella S. Stephani dicti Monasterii, per idem tempus sepultum extiterat, ad sepulchrum ejusdem primum, scilicet juxta Altare majus Ecclesiæ Monasterii antedicti, unde ad tempus per Monachos ejusdem Monasterii, quomoris causa sublatum fuerat, ne corpus ipsum omnino de dicto Monasterio tolleretur, per translationem denuo exhumatum, deferri exinde decrevissent, in apertura ipsius sepulchri, ejusdem Capellæ S. Stephani, tanta fragrantis odoris suavitas emanavit, quod totam Capellam Claustrumque ipsius Monasterii, quod diffusum est, mira eadem suavitate replevit, quæ de ipsius corpore (prout ex sollicita, curiosaque Monachorum indagine est repertum) mirisè fundebatur. Propter quod majore per Monachos concepta ad ipsum devotione, totus Conventus processionaliter (Priore tamen dicti Monasterii, cum quibusdam ex Monachis paramentis indutis) Corpus ipsum ad præfatum primum ejus sepulchrum honorifice detulerunt. Hanc similem fragrantiam post septem annorum spatium, quidam ex testibus, quidam verò post quatuordecim annorum spatium sensisse se referunt, dum corpus ipsum diversis ex causis per temporum vices sedulo inspexissent. Quippe odor carnis ejus munditiam Deo acceptam exprimebat, orationum ejus odoramenta repræsentabat, famam quoque ejus claram diffusionem virtutum & illorum aromatum non celabat.

§. 10. Quidam arte chirurgicus, sed per decennium infirmitate podagricus, ita quod ire per se, vel ambulare nequaquam absque baculorum sustentatione, aut aliorum suffragio poterat, se Deo & B. Thomæ devovens, juxta ejus tumulum incumbens, (oratione facta) sanus profiliit, currens, ac Deum laudans, quod meritis ejus esset tam longæ infirmitatis languore curatus.

§. 11. Alter quidam ex horribili quadam visione phantasmatis timiditate percussus, pedibus manibusque contractus fuit, & ore, ac facie distortus, sensibus carens, & omni virtute destitutus, ita quod loqui non poterat, sed mortuo similis videbatur; adeo ut igne ejus mæbris admotum nullatenus sentiret, portatus ad tumulum illius, post mortuam liber & sanus omnino à dicto sepulchro surrexit.

§. 12. Alius dum non devote de sancto sentiret, virtutem Dei in sancto, in se duplicem est expertus, infirmitatis dum contemnit; sanitatis dum à contemptus culpa discessit. Nam cum sibi devotionis causa à quodam Capellano plures venerandæ reliquæ monstrarentur, ipse quoque ostensor pretiosiores adhuc se habere reliquias, videlicet manum F. Thomæ de Aquino fateretur, illico hunc derisorie de his truffantem, cum eas videre non curaret, dicens, Sanctus non est, sed quidam Ordinis Prædicatorum frater, tremor apprehendit: & caput ejus ad modum magnæ cistæ grossum, & valde ponderosum sibi esse videbatur; sed infirmitate correptus, & pœnitens, simulque de sua incredulitate, dictisque deplorans, dum veniam à Sacerdote petitam obtinuit, reverenter manum ejusdem Sancti deosculans, confestim à tremore, & infestatione capitis liberatus evasit, sensuque progredientem, ut retulit, maximum ex dicta manu suavitatis odorem. Qui odor cum ipsius curati capitis, personæque ex tactu manus ejusdem per magnum tempus inhaereret, multis eundem postmodum percipientibus, sciscitantibusque quid esset, hoc signo narrare quod acciderat (etli nolens) miraculum cogebar.

§. 13. Notarius quidam dum ad mensam sanus accederet, surgens ab illa gravi squinantia infirmitate correptus est. Duobus diebus propterea linguam movere non potuit, & loquelam amisit. Cumque multa medicorum remedia ei adhibita, quin eadem infirmitas in augmentum procederet, non prodesse, imò de illo desperarent, ad sanctum conceptam devotionem, ut ad tumulum ejus deferretur, quam lingua non valebat; manus suæ scriptura deprompsit. Verùm cum ille repugnante uxore sua (quia mulieribus præfati Monasterii Ecclesiam ingredi non liceret) nequaquam duceretur, ipse sic infirmus advertens infra se ipsum, eidem beato viro se, ut liberaret, affectuosius commendavit. Cœpit ex tunc linguam ducere, meliorari, & convalescere, ac brevi temporis intervallo curatus perfectè fuit.

§. 14. Dum alius quidam per septem hebdomadas, & ultra febre quotidiana, malo hepatis, & stomachi affligeretur, quadam die veneris, cum pejus haberet, auditus quibusdam miraculis, quæ per virum Dei facta esse dicebantur, cum se ad ipsum devotius sequenti die Sabbati de sero uxoris suæ suavis, eaque præsentem devovisset, die Dominicæ proximo in mane se à præfatis infirmitatibus plene reperit liberatum.

§. 15. Mulier quædam, cum filium suum duorum mensium decumbentem, periclitari non immerito formidaret, pro eo præsertim quod per menses quatuor ex surditate adeo gravata esset, ut decies exclamata vagientem etiam puerum vix audiret, viri sui inductione, qui mœtus unâ cum illa communis filii periculo condolebat, prædicto viro Dei, ut eam ab eadem infirmitate eriperet, obnoxius devovit. Emissoque voto, cum nocte secuta dormisset, in crastino se libertatam Sancti meritis reperit, ut optabat.

§. 16. Puella gutturis sui fauces squinantia habens infirmitate constrictas in tantum, ut nec quid sumere solidum, aut liquidum valeret, & anhelitus sibi meatus, ut vix respirare posset, ineluderetur: dum devotè se beato viro à matre persuasa commendaret, ductaque foret in crastinum ad dictum Monasterium Fossæ novæ, superpositis gutturi suo dicti viri sancti reliquiis in quadam capsula delatis, confestim melioratam se sensit, panem comedit, perfectèque sanata rediit.

§. 17. Quidam præfati Monasterii Fossæ novæ conversus, versus adeo gravem in brachio dextro & spatula dolore patiebatur, ut ipsum brachium, quod per etiam mensium cum dimidio spatium detulerat suspensum ad eolum, ei esset inutile, dolore præsertim vehementer afflictum. Quod cum requisitam medicorum remedium non haberet, & amplius dolore gravaretur, dum dicto sancto pro sua liberatione se quodam emissio voto commendasset, seque supra ejus tumulum posuisset: ibidem obdormivit, ac excitatus, deinde à quodam dicti Monasterii Monacho, brachium, quod linteo prius habebat incumbentem collo adhuc dependenti, extractum ab eo reperit, excitatorumque à somno more, dum ambas manus capiti

Alia sancti-
tatem eius
videns fla-
tim infirmi-
tate corripi-
tur. & pauci-
tatis postea
maioris. Th.
deosculans
sanitatem
reperavit.

Notandum
quidam anis-
sam loquelam
recepit.

Aliter quidam
diana febre
correptus, sa-
nus factus est.

Mulier serva
audium vobis
operavit.

Puella à
squinantia
infirmitate
liberata est.

Conversus
Monasterii
Fossæ novæ
emisso S. Th.
voto, obdor-
mivit super
tumulum
ejus, inde sa-
nus surrexit.

suo, ut ipsum scalperet appouisset, se liberatum intellexit, ac altantibus quod notum fuerat miraculum revelavit.

Infans ad tumultum delatus ab his inde sanus.

§. 18. Infans quidam quatuor annorum tumorem & ruborem in costis, & crure usque ad pedem patiebatur adop afflicto, ut nec à matre sua, vel alio sine læsione & clamore suo aliquatenus tangi potuisset. Movere se non poterat, per mensem in tanto dolore, & in anxietate fuit, à medicis spes curationis ejus sine incisione pueruli non inueniebatur, illaque (si fieret) perpetuo eum in persona futurum impeditum mœstis amaritudine mentibus nuntiabat. Deficiente natura artisque suffragio non invento, recursus est ad Deum, qui gloriosus est in Sanctis suis, faciens prodigia. Nam mater infantuli, quæ ipsum diligebat ut mater, eum B. Thomæ devotius commendavit, ut à dicta infirmitate sine incisione suis meritis liberaret. Delatus est puer ad Monasterium, positus super tumulum Sancti, post aliquantulam moram, sanus inde surrexit.

Hæc miracula beatitudinem S. Thomæ in Calis præferunt.

§. 19. Hæc sunt igitur testimonia tua Deus, quæ de hoc viro iusto nobis credibilia facta sunt nimis. Nam si testimonium hominis accipimus, testimonium Dei majus est. Quo animam eam cælum possidere jam credimus, intercessorem ipsum expectamus: ac inter Sanctorum agmina, quasi stellam matutinam eum fidimus esse locatum. Vnde fidem tuam in nobis bone Jesu nutris, spem erigis, dilectionis charitatem accendis. Lætetur itaque Mater Ecclesia, exulter Italia, parens Campania jocundetur, Prædicatorum sacer Ordo jam jubilet, Religiosorum devotio concrepet, Doctorum turba complaudat, animentur ad studia juvenes, provecti non torpeant, senes delectentur in illis, omnes in humilitate proficiant, provecti contemplationem non deserant, mandata Dei seduli exequantur. Nam dedit illi Deus cor ad præcepta, & legem vitæ, & disciplinæ, & sapientia humilitati exaltabit caput illius. In medio Ecclesiæ aperuit os ejus, & implevit eum Dominus spiritu sapientiæ, & intellectus, stolam gloriæ induit eum. Nam veritas (quæ est Christus) ipsa veris, non fictis Doctoribus pollicetur, Qui elucidant me, vitam æternam habebunt. Quamvis impleveris justitiæ sol, stellarum illustratione non egeat, nec illarum irradiatione, cum illuminentur ab ipso, clarescat. Habitat enim lucem inaccessibilem, qui est splendor gloriæ, figura substantiæ ejus, idcirco tenebris non obscuratur, ut deficiat, aut nebulis offuscatur, ut suæ claritatis radios non diffundat.

Ideoque militans Ecclesia in terris eundem sanctum pariter venerari intendit.

§. 20. Cæterum quia rationis ordo depostulat, ut triumphantem in Cælis Ecclesiam devota in terris militans subsequatur, illum veneratione præcipua percolat, quem in cælestibus agminibus positum, Deum glorificare cognoscitur.

Hic ergo Pont. pravia miraculorum & sanctitatis vita veneratione SS. Calis talis B. Th. ascribitur.

§. 21. Nos de sanctitate vitæ, ac miraculorum veritate, Confessoris ejusdem non semel tantum, sed primo, & secundo; non festinè, sed maturè inquiri fecimus; & per nos etiam, & Fratres nostros Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, inquisitionem hujusmodi, exacta discussione, examinavimus diligenter, ut tanto firmius, quanto maturius, tanto certius, quanto disquisitius inquisitum & examinatum existeret, in sic arduo difficili- que negotio procedere valeremus. Difficilia nãque æstimamus quæ in terra sunt, & quæ in prospectu sunt, invenimus cum labore, quæ autem in Cælis sunt, quis investigabit? Cumque per hujusmodi nostram & eorundem Fratrum nostrorum examinationem sollicitam, & sollicitudinem examinatum, vitam ejus sanctam, & miracula vera ejus meritis facta, probata esse constitit, & supplicantes nobis id ipsum humiliter, & devote multis tunc Prælati apud Sedem Apostolicam existentibus, de dictorum Fratrum nostrorum consilio & assensu, auctoritate Dei omnipotentis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus ac nostra, eum Sanctorum Confessorum Catalogo duximus ascribendum.

Eiusque festum die 7. Mart. celebrari iubet.

§. 22. Ideoque Vniversitatem vestram monemus & hortamur attente, per Apostolica vobis scripta precipiendo mandantes, quatenus nonis Martii festum Confessoris ejusdem, devotè, ac solemniter celebretis, &

faciatis à vestris subditis veneratione debita celebrati, ut pia ejus intercessione, & hic à noxiis protegi, & in futuro sempiterna gaudia consequi valeatis.

§. 13. Ut autem ad venerabile ejus sepulchrum ardentius & affluentius Christiani Populi confluat multitudo, ac celebris ejusdem Confessoris colatur festivitas, omnibus verè pœnitentibus & confessis, qui cum reverentia illuc in eodem festo annuatim accesserint, ipsius suffragia petaturi, de Omnipotentis Dei misericordia & eorundem Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, unum annum & quadraginta dies, accedentibus verò annis singulis ad prædictum sepulchrum infra septem dies festum ipsum immediate sequentes, centum dies de injuncta sibi pœnitentia relaxamus.

Dat. Avenione 15. Kal. Aug. Pont. nostri Anno 7.

Contra incuntes fœdera cum hæreticis, aut alio quovis modo eis faventes.

Pœnas autem contra hos fautores promulgatas, atsende inf. in Pauli IV. const. 19. Cum ex Apostolatus, ubi notabo.

IOANNES EPISCOPVS
Seruus Servorum Dei: Dilecto filio Lamberto de Ordine Fratrum Prædicatorum, Inquisitori hæreticae pravitatis in inferiori parte Lombardia, Salusæ & Apostolicam benedictionem.

Cum nonnulli de Provincia Romandiolæ, tam Clerici, quàm Laici, Deum & Romanam matrem Ecclesiam offendere, seque in præcipitium damnationis, & mortis immergere non verentes, adeo favere & favillè dicantur damnatis hæreticis, confœderationes, ligas, & societates ineundo cum ipsis, eosque receptando, & sibi præstando multipliciter auxilia, consilia, & favores, quod de labe hæresis se reddiderunt & reddunt vehementer suspectos.

§. 1. Nos tam ipsorum quàm multorum aliorum periculis, præmissis imminentibus obviare salubriter cupientes, discretionis tuæ Apost. auctorit. mandamus, quatenus contra fautores hujusmodi, & alios quoslibet de crimine pravitatis hæreticæ culpabiles, vel suspectos, sic solerter secundum formam canonum, ac privilegiorum concessorum inquisitionis officio, procedere non postponas, quod inde debeat tua diligentia merito commendari.

Dat. Avenione 12. Kal. Septemb. Pont. nostri Anno 10.

Contra immolantes dæmonibus, aut responsa & auxilia ab eis postulantes, sive tenentes libros de ejusmodi erroribus tractantes.

Ad hæc facit constitutio Innocentii VIII. numer. 1. Summis.

IOANNES EPISCOPVS
Ad perpetuam rei memoriam.

Super illius specula, quamvis immeriti, ejus favente Clementiæ, qui primum hominem humani quidem generis protoplasti, terrenis prælatu, divinis virtutibus adornatum, conformem & consimilem imagini suæ fecit, revocavit profugum legem dando, ac demum liberavit captivum, reinvenit perditum, & redemit venditum, merito suæ passionis, ut contempleremur ex illa super filios hominum, qui Christianæ religionis cultu Deum intelligunt & requirunt, dolentè advertimus, quod etiam cum nostrorum turbatione viscerum cogitamus, quamplures esse solo nomine Christianos, qui relicto primo veritatis lumine tanta erroris caligine obnubilantur, quod eum morte fœdus ineunt, & pactum faciunt cum inferno; dæmonibus namque immolant, hos adorant, fabricant, ac fabricari procurant imagines, annulum vel speculum

IOANNES VIGESIMVS SECVNDVS.

Speculum, vel phialam, vel rem quacumque aliam magice ad demones inibi alligandos, ab his petunt responsum, ab his recipiunt & pro implendis precibus suis desideriiis auxilia postulant, pro re foedissima, foetidam exhibent servitutem, (proh dolor) huiusmodi morbus pestifer, nunc per mundum solito amplius conualescens, successively gravius inficit CHRISTI gregem.

§. 1. Cum igitur ex debito suscepti pastoralis officii, oves oberrantes per devia teneamur ad caulas CHRISTI ducere, & excludere a grege Dominico morbidas, ne alias corrumpant: hoc edicto in perpetuum valituro, de consilio fratrum nostrorum monemus omnes & singulos tenatos fonte baptismatis, in virtute sanctae obedientiae, & sub interminatione anathematis, praecipientes eisdem, quod nullus ipsorum aliquid de pervertis dictis dogmatibus doceat, ac addiscere audeat: vel, quod execrabilius est, quomodolibet alio modo in aliquo illis uti. Et quia dignum est, quod hi qui per sua opera perverfa spernunt Altissimum, poenis suis pro culpis debitis percellantur.*

§. 2. Nos in omnes & singulos, qui contra nostra saluberrima monita & mandata facere de praedictis quicquam praesumpserint, excommunicationis sententiam promulgamus, quam ipsos incurrere volumus ipso facto. Statuentes firmiter, quod praeter poenas praedictas, contra tales, qui admoniti de praedictis, seu praedictorum aliquo infra octo dies a monitione computandos praefata a praefatis non se correxerint, ad infligendas poenas omnes & singulas, praeter bonorum confiscationem dumtaxat, quas de iure merentur haeretici, per suos competentes iudices procedatur.

§. 3. Verum cum sit expediens, quod ad haec tam nefanda omnis via, omnisque occasio pracludantur, de dictorum nostrorum fratrum consilio, universis praecipimus & mandamus, quod nullus eorum libellos, scripturas quascumque ex praefatis damnatis erroribus quicquam continentibus, habere aut tenere, vel in ipsis studere praesumat, quin potius volumus, & in virtute sanctae obedientiae cunctis praecipimus, quod quicumque de scripturis praefatis, vel libellis quicquam habuerint, infra octo dierum spatium ab huiusmodi edicti nostri notitia computandum, totum, & in toto, & in qualibet sui parte abolere, & comburere teneantur: alioquin volumus, quod incurrant sententiam excommunicationis ipso facto, procelluri contra contemptores huiusmodi (cum constiterit) ad poenas alias graviores. Datum Avenione, &c.

Ordinationes observandae ab Auditoribus Rotae Romanae, eorumque Notariis.

Multa spectans ad Rotam, notabo in Pii IV. cons. 44. In throno. Et ultra ea Paul. V. Reformationem Rotae edidit, ut in eius cons. 71. Universis. §. 5. infr. tom. 3. ubi habemus etiam taxam Notariorum d. Rotae.

IOANNES EPISCOPUS, &c.

Ratio iuris exigit, debitum honestatis exposcit, & pietatis consideratio persuadet, ut in cunctis dirigendis iudiciis, & iustitia ministranda, sint quoad Praesidentes, vigilantia studiosa, venusta modestia, cordium puritas, munditia manuum, & consiliorum sanitas requirenda. In personis quoque ad conscribendum acta judicialia deputatis, sufficientia operosa, fidelitas comprobata, vitae honestas, decencia commendanda, mercedis exactio moderata, benignitas ad pauperes compassiva, sint merito exigenda. Igitur in Romana Curia, communi quidem patria, ubi est summum Tribunal iudicii divinitus constitutum, & ubi lux & forma iustitiae praesentent & praevalent, haec oportet necessario reperiri. Quare nos qui, licet immeriti, sumus B. Petri successores, & vice Christi fungimur super terram, cupientes ut in Apostolico palatio audientiae causarum, ac in personis ad examinationem

& conscriptionem illarum pro tempore ordinatis, habeatur ordinatio limitata, congrua, & salubris circa earundem causarum Auditores, ipsorumque Notarios scribentes in causis huiusmodi, suadentibus rationabilibus causis, statuta & ordinamenta, quae particulariter, & seriatim praesentibus adnotantur, auctoritate Apostolica edimus, & ea praecipimus perpetuo futuris temporibus observari.

§. 1. Statuimus igitur, & ordinamus, quod Auditores sine cappa & rochetto in loco ubi residet Curia, in publico non incedant.

§. 2. Item quod praefati Auditores earundem causarum Palatii, sint in audiendis causis eis commissis, & committendis, fortius solito diligentes.

§. 3. Item quod Auditores praedicti bona hora diebus singulis iudicis ad Palatium conveniant, & immediate post pulsationem campanae, quae pulsatur ad horam Tertiae in Ecclesia Cathedrali, incipiant sedere ad audiendum causas, & e dicto Palatio non exeant, donec partes satisfecerint suis terminis coram eis.

§. 4. Item quod iidem Auditores illa festa dumtaxat observent, quae haecenus de mandato nostro per audientiam litterarum nostrarum ipsos servari debere statuta fuisse noscuntur, & quod de caetero alia festa, seu dies alios ex se ipsis, vel alia statuere, vel observare non praesumant aliquatenus, sed diebus aliis sic paratos se & sollicitos exhibeant in exhibenda iustitia partibus litigantibus coram ipsis, quod ex hoc merito debeant commendari.

§. 5. Item quod illi ex eisdem Auditoribus, qui fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium familiares existunt, diebus iudicis, & horis quibus causae tractabuntur, Cardin. non sequantur eosdem, nec alibi se occupent, nisi a nobis vel a dictis Cardinalibus, quorum familiares, ut praefertur, existunt, specialiter vocentur.

§. 6. Item quod Auditores per se vel alium, seu alios a partibus coram eis causas habentibus, seu a suis Notariis scribentibus coram ipsis, vel aliis pro eisdem, seu eorum nomine nihil nec rem, nec obligationem, vel promissionem recipiant, nec etiam pro ipsorum sigillo, aut pro tubricis, in causis in quibus Auditores sunt vel fuerint deputati, vel alio quocumque colore quocumque. Et quod consilia Coadjutorum secreta data, secreta tenere debeant, usque post sententiam promulgatam: contraarium vero facientes per unum mensem ab ingressu ejusdem Palatii suspendantur. Si autem iterato in eandem culpam inciderint, priventur perpetuo eorum officio audientiae causarum Palatii praebati.

§. 7. Item quod Auditores praedicti, praesentes videlicet statim post publicationem praesentis ordinationis, posteri vero antequam ad officium admittantur, in manibus Vicecancellarii Sanctae Romanae Ecclesiae, nostro, & ipsius Ecclesiae nomine iuramentum praesentent in forma, quae sequitur per haec verba.

§. 8. Ego N. Auditor ab hac hora in antea fidelis ero B. Petro, S. R. E. & Domino meo D. N. & ejusdem successoribus canonicis intrantibus. Non ero in facto, consilio vel consensu, quod vitam perdant, aut membrum, vel capiantur mala captione, consilium quod per se, vel alium nuncium suum, seu literas mihi credituri sunt, signo, verbo, vel nutu, me sciente, ad eorum dampnum, seu praesudicium nemini pandam, & simpliciter sic sua, quae secreta esse cognovero, servabo secreta, quod nulli personae, de qua credam sibi displicere, si ei revelarem, ipsa manifestabo scienter. Si dampnum eorum tractari scivero, pro posse meo impediam, ne fiat eisdem. Si per me impedire non possem, per nuntium, vel literas ei significare curabo, vel illi per quem citius ad eorum notitiam deducatur. Papatum Romanum, & regalia B. Petri, & omnia jura Romanae Ecclesiae, quae habet, ubicumque manutenebo totis viribus & defendam. Negotia, & officia mihi a D. Papa, vel Domino S. R. E. Vicecancellario commissa vel committenda, fideliter geram, & sollicito exercebo, & specialiter officium Auditorum Sacri Palatii, reddendo iustitiam unicuique. Dona, vel munera, seu xenia, aut obligationem, vel promissionem super illis, per me vel alium seu alios a partibus coram me causas habentibus, seu easum aliqua, vel a

Auditores deferat Capam & rochetto. Sint dilig. in causa.

Quando in simul conveniunt debeat.

Festa iam ordinata sunt.

Diebus iudicis observantur Cardinalium non incumbant.

Vota secreta teneant.

Iuramentum in admittione ad officium praesentent.

Forma d. iuramentum.

Notariis

Notariis deputatis ad scribendum coram me acta dictorum causatum, vel aliis pro eisdem, seu eorum nomine, non recipiam, quinimo omnes familiares, & officiales meos omni diligentia, qua potero, faciam abstinere, Nec etiam pro sigillo meo, nec pro rubricis faciendis in causis, in quibus sum vel fuero deputatus Auditor, nec aliquo quæsito colore aliquid percipiam, nec à prædictis meis officialibus, seu familiaribus recipi permittam. Consilia quoque Coauditorum meorum secreta data, secreta tenebo, usquequo in causa sententia sit prolata. Supradicta omnia, & singula promitto, & iuro attendere, & observare sine omni dolo, & fraude: sic me Deus adjuvet, & Sancta Dei Evangelia.

Antiquior Auditor causas proponat, & ceteri sequantur.

§. 9. Statuimus & ordinamus quod Auditor eisdem Palatii à tempore suæ receptionis antiquior, primitus incipiat referre suis Coauditoribus: & causas quas audit, si ad hoc paratus existat, inter eos in relationibus ponat, ut est moris. Sicque per consequens alii d. Palatii Auditores successivè secundum gradum receptionum eorum cujuslibet similiter referant, & causas quas audiunt in relationibus ponant, si ad hoc etiam sint parati. Et quod postquam una causa in relationibus hujusmodi posita fuerit, alia ponatur, quousque partes allegaverint quæ voluerint allegare, non tamen Auditores ipsi audire allegationes superfluas adstringantur.

Vota Coauditorum capit.

§. 10. Item quod nullus Auditorum ipsius palatii aliquam definitivam sententiam, quæcumque fuerit, seu quamvis interlocutoriam super devolutionibus causarum in Romana Curia tractandarum, si inter partes de ipsa devolutione controversia fuerit, vel super admissione, vel repulsionem articulorum, aut super remissione super eisdem articulis, aut aliis probationibus extra curiam faciens, nisi forsan de consensu partium fieret remissio supradicta. Necnon super restitutione, seu revocatione attentatorum, sive innovatorum, lite vel appellatione pendente, sive super appellationibus ab interlocutoria vel à gravamine interpositis, aut aliam quæcumque interlocutoriam super re de qua agitur, contra alteram partium finem negotio imponentem, absque relatione publica, & consilio Coauditorum proferat. Super aliis vero interlocutoriis absque publica relatione, cum consilio Coauditorum dictorum, ad eorum prolationem possit procedere, prout hæcenus extitit in Palatio laudabiliter observatum. Item quod Auditor referens, facta relatione Coauditoribus suis, consilia eorundem diligenter querat, & eisdem consiliis habitis, dictas causas finire & terminare celeriter teneatur.

Notarius idoneus habeat.

§. 11. Item quod quilibet dictorum Auditorum notarios intelligentes, fideles, & honestos habeat, ita quod quatuor Notariorum numerum non excedat. Qui quidem Notarii per se, & non per alios coram Auditoribus ipsis in causis scribant. Nec dicti Auditores committant scribendas alicui alteri Notario causas commissas eis. Nec aliquis dictorum Auditorum quemquam in Notarium recipiat, qui sit alterius Auditoris Notarius.

Eisdem cogant observare taxam.

§. 12. Item quod præfati Auditores provideant diligenter, quod d. Notarii super ipsorum receptione salarii non excedant, nec aliquid ultra recipiant nisi prout est descriptum, taxatum & etiam ordinatum. Item quod si aliqui sint vel fuerint qui ob paupertatem nequeant acta redimere suæ causæ, Auditores suos compellant Notarios scribentes in actis eisdem, ad restituendum gratis hujusmodi actuum copiam parti solvere (ut præmittitur) nequeanti, si Auditori causæ illius paupertas notabilis videatur.

Consilium non præbens in causis in Rota cognoscitur.

§. 13. Item quod nullus eorundem Auditorum in causis, quæ sunt in dicto palatio, vel in brevi sperantur existere, consilium nec per se, nec per interpositam personam partibus præbeat, nec aliquod patrocinium præstet, nisi causæ propriæ, vel suorum usque ad tertium gradum consanguinitatis, vel dominorum, aut familiarium suorum, seu Ecclesiarum in quibus beneficiatus foret, existerent. Et in præmissis ultimis casibus ad Coauditorum suorum consilia minimè admittatur, quodque hoc revelare teneatur, si existeret id occultum. Item quod nullus Auditorum ipsorum causam recipiat audiendam, si committatur eidem, in qua consilium dederit, sed ad

Cancellariam ipsam incontinenti remittat alteri committendam.

§. 14. Item quod eorundem Auditorum consilia, quæ præbentur in causis, scribantur per Notarium illius causæ in qua hujusmodi consilia impenduntur, & secreta causarum & consiliorum eorundem, tam per ipsos Auditores dictarum causarum, quam per Notarium in eis scribentem sub sigillo credentiae teneantur.

§. 15. Item quod quando testes sint vel fuerint in Curia examinandi in causis quæ in Palatio ventilantur in punctis arduis, eosdem testes per se dicti examinent Auditores.

§. 16. De supradictis quoque Notariis eorundem Auditorum scribentibus in causis illis commissis, similiter statuendo & ordinando subjungimus, quod diligentes & attentè existant in commisso eis officio Notarii prælibati, ac fideliter & sollicitè scribant, & exerceant officium antedictum, & quod à partibus vel a quo alio earum nomine nihil recipiant, nisi prout est infra descriptum, taxatum, & etiam ordinatum. Contrarium verò facientes duplum restituere teneantur.

§. 17. Item quod nullus eorundem Notariorum in eodem Palatio scribat in causis coram aliquo ipsius Palatii Auditore, nisi primò per Vicecancellarium vel aliud de ejus speciali mandato, de literatura, ac scriptura sufficienti ad hujusmodi Notariatus officium exercendum examinatus, ac de vita & conversatione ipsius informatione recepta, necnon approbatus fuerit per eundem, ac etiam juramentum in manu Vicecancellarii præstiterit in hac forma.

§. 18. Ego N. Notarius N. Auditoris, commissum mihi officium sollicitè, & fideliter exercebo. A partibus causas habentibus vel habituris, in quibus sum vel fuero Notarius deputatus, vel ab earum aliqua, seu à quocumque alio eadem nomine, quovis colore seu modo quæsito, nihil recipiam, ultra taxationem per Sanctiss. D.N.D. Joannem XXII. Summum Pontificem super hoc ordinatam. Nullam causam mihi committi procurabo scribendam, nec adhibebo instantiam aliquam in hac parte. Non ero promotor, seu procurator in causis quæ coram Auditore meo agitantur, seu quas agitari contingerit. In causis prædictis, in quibus sum vel fuero, ut præfertur, Notarius deputatus, omnes actus judicarios substantialiter in manuali, seu memoriali, in Auditoris mei præsentia, & etiam partium, si hoc expectare voluerint, conscribam, & postquam illos conscripsero, eos, necnon instrumenta, & omnia alia, & singula in causis producta, ubi requisitus ab Auditore vel partibus, seu earum aliqua fuero, in Registrum fideliter redigam, vel redigi faciam requisitus ab eisdem partibus, vel earum aliqua in singulis terminis successivè, & partibus ipsis copia, cum per Auditorem decreta fuerit, sine difficultate & fraude quacumque faciam, salvo meo salario per ipsum Dominum Summum Pontificem moderato. Secreta causæ secreta tenebo, & præsertim consilia Auditorum, & sententiam, donec ipsa sit prolata. Supradicta omnia, & singula promitto, & iuro attendere & servare sine omni dolo & fraude. Sic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia.

§. 19. Item statuimus, & etiam ordinamus, quod nullus Notariorum ipsorum causam aliquam sibi committi scribendam, per se vel alium procuret, seu adhibeat instantiam in hac parte.

§. 20. Item quod dicti Notarii omnem modestiam, & honestatem in omnibus studeant observare.

§. 21. Quodque nullus eorundem Notariorum, qui per aliquem dictorum Auditorum in Notarium receptus extiterit, alterius Auditoris Notarius esse valeat, quamdiu erit primi auditoris Notarius.

§. 22. Item quod nullus Notariorum ipsorum concubinam tenere præsumat, & si quis eorum ad præsentem tenet aliquam, eam dimittere teneatur. Si verò infra octo dies post publicationem statuti, & ordinationis præsentis ipsam non dimiserit, illam vel aliam deinceps minimè resumpturus, & si deinceps ipse vel alii reperti fuerint aliquam tenere, ab officio Notariatus in dicto Palatio exercendo perpetuò sint privati.

§. 23. Item

IOANNES VIGESIMVS SECVNDVS.

§. 23. Item quod prefati Notarii, promotores seu procuratores in causis quæ coram Auditore suo agitantur, in dicto palatio non existant. Item quod nullus Notarius alicujus Auditoris deinceps audeat scribere vel præsumat in causis, si alterius partium dictæ causæ in audientia litterarum contradictarum, vel in Palatio Apostolico, seu in Romana curia procurator vel promotor negotiorum, seu pensionarius quocumque modo fuerit, vel existat. Sed si ignorantia contingat Auditorum, aliquam vel aliquas causam seu causas alicui tali Notario committi ad scribendum, statim Notarius hujusmodi causam seu commissionem in manibus dicti Auditoris restituat. Contrarium faciens per annum ab officio Notariatus in palatio exercendo sit eo ipso privatus.

§. 24. Item prefati Registri, in quibuslibet causis, in qua Notarii deputati existunt, in manuali suo, & productis originalibus, & quædam Registra Auditori exhibeant, & copias in publicam formam simplicem scripturam redactas, cum eodem Registro, & requam partibus tradant, diligenter auscultent, & per se, & perfectè videant, & corrigant diligenter, quos per eorum incuriam, negligentiam vel alias nihil de substantiis bus omittatur, seu damnum aliquod patiatur aliqua pars earundem, nec in favorem vel præjudicium unius partium præmissa complere differant vel postponant. Item quod jamdicti Notarii, omnes actus judiciorum clarè, distinctè & substantialiter in manuali seu memoriali, in Auditoris causæ in qua scribunt præsentia, & partium, si expectare voluerint, conscribere non postponant. Et postquam illos conscripserint, in Registrum fideliter redigant vel redigi faciãt, & requisiti ab ipsis partibus vel earum aliqua in singulis terminis, partibus eisdem copiam, cum per dictum Auditorem decreta fuerit, sine difficultate & fraude quacumque faciant, salvo suo justo salario inferiori moderato. Item quod iidem Notarii in Registro illius causæ in qua scribunt, ut prædicitur, omnes sententias definitivas, & interlocutorias, ac inhibitiones, necnon intimaciones, appellaciones verbo, vel in scriptis emittas, ex integro de verbo ad verbum conscribant, cum per partem vel partes, seu Auditorem ipsius causæ fuerint requisiti. Item quod instrumenta, & alia per partes producta diligenter registrèt, vel registrari faciant Notarii memorati. Acta verò in partibus habita minime registrent, sed conserventur per illius causæ Notarium diligenter, nisi partes, vel earum altera illa petent registrari, pars verò hæc petens de registro satisfacere teneatur. Item quod Notarii quos interdum perpetuò, & interdum ad tempus de Curia absentari contingit, omnia registra, acta, & producta causarum in quibus erant Notarii deputati, illi videlicet, qui animo non redeundi recedunt, alicui alteri Notario idoneo jurato, examinato, & approbato, ut supra, subrogando loco ipsius, ille verò qui ad tempus abesse voluerit, uni ex aliis Notariis Auditoris sui, de ipsius Auditoris licentia & scientia, tradere & deponere teneatur. Qui Notarius depositarius in prædictis eidem se absentanti commissis pro eodem absente scribat fideliter, & suppleat ejus vices.

§. 25. Cæterum quia optat præmium quisque labor, & laboranti non est debita mercedis exhibitio deneganda, moderamine nihilominus observato, ne sanguinem eliciat nimietas emungentis, subsequitur per statuta & ordinationes hujusmodi certus modus rationabilis & discretus, per quem prædictis Notariis pro eorum salario moderata satisfactio præbeat, & litigantes, qui litigiorum involvuntur anfractibus, & plerisque fatigantur laboribus diuturnis, superfluis expensarum effusionibus non graventur. Quod videlicet prædicti Notarii pro petia registri unum turonensem argenti cum dimidio, & non plus habeant, & petia 26. lineas ex qualibet parte contineat, & quilibet dictarum linearum habeat quatuordecim dictiones. Item quod pro petia registri redacta in formam publicam, receptione unius turonensis cum dimidio similiter sint contenti.

§. 26. Item quod pro copia sive copiis, sive in quarto, sive in petiis longis fiant de folio, sive de petia registri unum tantum similem recipiant turonensem.

Bullar. Mag. Tom. I.

§. 27. Item quod pro citatione in audientia publica legenda, ultra medium similem turonensem ipsis recipere licitum non existat.

§. 28. Item quod pro inhibitione, quæ in causis fieri solet, si redigatur in publicum instrumentum, sex similes turonenses recipiant, & non ultra.

§. 29. Item pro intimacione, cum in publicum redigetur instrumentum, non amplius quam quatuor similes valeant recipere turonenses.

§. 30. Item pro appellacione, si redigatur in publicum instrumentum, de petia registri duos duntaxat turonenses similes recipere licitum sit eisdem.

§. 31. Item quod de attestacionibus testium, quos quisque Notariorum examinetur præfatorum, de petia registri receptionem duorum turonensium similem non excedat, & de copia ipsarum attestacionum unum cum dimidio similem turonensium Notarii prædicti de petia ejusdem registri recipiant, si copia ipsa in formam publicam redigatur. Si verò hujusmodi copia in papyro recipiatur, servetur prout supra de aliis copiis est expressum.

§. 32. Item de sententia definitiva pro qualibet petia registri possunt duodecim similes recipere turonenses. De instrumento verò publico, cum per se de sententia ipsa confectum extiterit, duodecim similes turonenses pro qualibet registri petia debeantur, pro copia sententiæ in publico, sive in simplici, quantum & de aliis superius est expressum.

§. 33. Item quod de interlocutoria vim definitivæ habente, ut de sententia supra proximè exprimitur, observetur. Si verò talis interlocutoria vim definitivæ nequaquam habeat, recipiantur duo similes turonenses pro petia registri, ut supra dicitur computando, & si de interlocutoria ipsa instrumentum per se publicum fiat, sex pro eodem poterunt recipere instrumento.

§. 34. Item volumus, statuimus, & etiam ordinamus, quod cæteræ scripturæ judiciales taxentur secundum modum superius designatum; hoc tamen adjecto, & ordinato specialiter & expresse, quod videlicet ubicumque in taxationibus antedictis de turonensi grosso sit mentio, id de illo intelligi volumus quandiu Romana Curia fuerit citra montes, ubi verò ultra montes, Romæ videlicet vel in aliis Italiæ partibus Curiam esse contigerit ipsam, Romanus loco Turonensis ponatur, & computetur in taxationibus antedictis.

§. 35. Caveant tamen Notarii memorati, quod propter præmissas modificationes scripturas prolixiores nequaquam efficiant, neque ponant superflua in eisdem, nisi prout necessarium fuerit, & est hæcenus fieri consuetum, nec malitiosè differant vel differre procurent scripturas partibus assignare. Contrarium verò faciētes duplum restituant. Et si super hunc frequentaverint excessum, ab Auditorio sui Auditoris, & prædicto palatio expellantur.

§. 36. Volumus insuper, statuimus, & etiam ordinamus, quod Venerabiles fratres nostri Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ab Auditoribus & Notariis suis, necnon Camerarius noster ab Auditore, vel Viceauditore Curie Cameræ nostræ, ipsiusque Notarii, & etiam Marescallus Romanæ Curie à Iudicibus & Notariis eorum, seu quicumque alii auctoritate Apostolica causas in Romana Curia audientes, seu etiam audituri, à Notariis suis in eisdem causis juramentum recipiant juxta formas quibus curare debent dicti Auditores & Notarii Palatii Apostolici, per nos, ut præmittitur, ordinatas, in quantum tangeret officia eorum.

§. 37. Item statuimus, & ordinamus, quod prefata alia quoad munera, dona, & xenia, ac scripturarum exactiones, quæ ut præfertur de Auditoribus, & Notariis dicti Palatii sunt statuta, & etiam ordinata per dictorum Cardinalium, & etiam Curie Cameræ nostræ Auditores, & Iudices Curie Marescalli, ac per ipsorum, & quorumcumque aliorum in Romana Curia causas auctoritate Apostolica audientium, & auditorum in posterum Notarios serventur inviolabiliter.

§. 38. Ut igitur ordinationes & statuta nostra hujusmodi

Citationes.

Inhibitiones.

Appellaciones. Loca remissa ad §. 4. usque ad §. 37.

Testium de possessione.

Sententiæ definitivæ.

Interlocutoria vim definitivæ.

Scripturæ judiciales.

Inobediētiæ puniantur.

Juramentum prædictorum.

Executorum deputatio.

*Iussu hanc
bullam des-
cribendi in
Cancellaria,
& audientia
contradi-
tum.*

*Singulisque
annis in
principio
Rota cam-
blice legend.*

*Sanctio pe-
nalis.*

modi quæ perpetuis futuris temporibus duratura cense-
mus, inviolabiliter observentur, & ne illa ob memoria-
labilitatem humanæ oblivioni dentur, & etiam ut Audi-
tores & Notarii prælibati per ordinationum & statuto-
rum eorumdem inspectionem assiduam, circa eorum ob-
servantiam attentius & vigilantius sint attentivi, volumus
& statuimus, ut ordinationes, & statuta nostra hujusmodi
de verbo ad verbum in Cancellariæ, & prædictæ au-
dientiæ literarum nostrarum registris, ex integro con-
scribantur.

§. 39. Quodque in singulis annis in Kalendis Octo-
bris, vel prima sequenti audientie die, si festum fuerit,
die Kalendarum ipsarum ordinationes & statuta hujus-
modi legantur solemniter in audientia prælibata. Et
quilibet Auditorum, & Notariorum ipsorum penes se
copiam conservet, & habeat eorumdem.

§. 40. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc
paginam nostrorum decretorum, statutorum, reformatio-
nis, prohibitionis & voluntatis infringere, vel ei ausu
temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præ-
sumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac bea-
torum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incur-
surum.

XV. Approbatio Congregationis Monachorum B. Ma-
riæ Montis Oliveti, Ordinis sancti Benedicti.

*Alia de hac Congregatione notabo infra in Clem. 6.
Const. 1. sollicitudinis.*

Sacra Rituum Congregatio edidit Decretum ad favo-
rem Abbatum hujus Congregationis super usu Balda-
chini, & assistentium, quod confirmavit S.D.N. Urb.
VIII. const. 97. Exponi, inf. tom. 4.

Edita An. D. 1324. **BENEDICTVS EPISCOPVS,**
*Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Abbatibus, & Conventibus
Monasterii S. Mariæ de Monte Oliveto in Ascona, Or-
dinis S. Benedicti, Aretin. Diocesis, Salutem, & Apo-
stolicam benedictionem.*

Exordium. **C**um à nobis petitur quod justum est & honestum,
tam vigor æquitatis quam ordo exigit rationis, ut
id per sollicitudinem officii nostri ad debitum perduca-
tur effectum.

*Approbatio
Congregatio-
nis Mona-
chorum S.
Mariæ Mon-
tis Oliveti.* §. 1. Ea propter dilecti in Domino filii vestris ju-
stis postulationibus grato concurrentes assensu, personas
vestras, & locum in quo divino estis obsequio mancipa-
ti, cum omnibus bonis quæ in presentiarum rationabi-
liter possidetis, aut in futurum justis modis, præstante
Domino, poteritis adipisci, sub Beati Petri, & nostra pro-
tectione suscipimus, specialiter autem Decimas, Gran-
cias, Curtes, Terras, Vincas, Domos, Possessiones, & alia
bona vestra, sicut ea omnia iuste ac pacifice possidetis,
vobis & per vos Monasterio vestro auctoritate Aposto-
lica confirmamus, & presentis scripti patrocinio com-
munimus, salva in prædictis Decimis moderatione Con-
cilii generalis.

*Sanctio pe-
nalis.* §. 2. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc pa-
ginam nostræ protectionis & confirmationis infringere,
vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc atten-
tare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei
ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se nove-
rit incursum.

D. P. An. 8. die 27. Maii. Datum Avenione 16. Kalend. Junii, Pontificatus no-
stri Anno 8.

Benedictus XI. Gallus, de Provincia Tolosana, oppi-
do Savarduno, Diocesis Appamiarum, Jacobus Fur-
nerius antea dictus, Guillelmi filius. Creatus Avenione
13. Kalend. Januarii, Anno Domini 1334. Coronatus
die Dominico Kal. Januarii 1335. Vixit annos 7. menses
4. dies 6. Creavit Cardinales 6. Obiit Avenione 7. Ka-
lend. Maii, Anno Dom. 1342. Sepultus in Cathedrali
S. Mariæ de Donis. Vacavit Sedes dies 11.

Quod Fratres Mendicantes ad Ordines Mona-
chorum Nigrorum & Cisterciensium transi-
re non possint, absque licentia Romani Pon-
tificis.

*Ampliore prohibitionem eisdem indixit Martinus
V. in Extravag. 1. de Regularibus. Et attende ge-
neralem sanctionem Pii V. infra in sua const. 89.
Quæcumque.*

De Monachis autem Nigris, notabo in const. 2. Eugenii
IV. Dispositione. Et de Cisterciensibus, vide in const.
ab hac secunda.

BENEDICTVS EPISCOPVS, *Edita 1334.*
Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

REGULAREM vitam professis expedit subtrahi
omnem inquietudinis & turbationis materiam,
quod in contemplationis suavitate quiescere valeant,
& tranquillum reddere Domino famulatum.

§. 1. Cum igitur ex eo quod professores Ordinum
mendicantium, ad Monachorum Nigrorum, & Cister-
ciensium Ordines consueverunt plerumque transire,
multas in dictis Ordinibus turbationes, infestationes,
molestias, damna, & scandala provenisse experientia do-
ceat manifestè.

§. 2. Nos his ex debito pastoralis officii pro futuro
tempore occurrere cupientes, de consilio Fratrum no-
strorum decernimus, ne quis cujusvis Ordinis Mendican-
tium professor ad aliquem dictorum duorum Ordinum
quoque modo transire valeat, sine Romani Pontificis
licentia speciali, plenam & expressam de constitutione
hujusmodi mentionem faciente.

§. 3. Non obstantibus privilegiis Apostolicis quibus-
cumque concessis in contrarium dictis Ordinibus Men-
dicantibus

dicantibus seu eorum prelati, aut aliquibus eorundem, quae quoad hoc nullius ex nunc fore decernimus firmis.

§. 4. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam hujus nostre prohibitionis, derogationis, ac voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum.

Dat. Avenione, quarto Non. Julii, Pont. Nostri Anno 1.

II. Reformatio Advocatorum & Procuratorum Curiae Romanae.

Alias eorundem, necnon Rosariorum eiusdem Curiae reformationes quamplures pro temporum conditione, multis Pontifices ediderunt, sed hanc ipse uti antiquiorem, & alteram Pauli V. tanquam novissimam, & cuncta plenissime continentem, infra in sua const. 71. & sequenti, in hoc opere inserere consentimus, una cum annotationibus ibi in apostillis sigillatim apposis.

BENEDICTVS EPISCOPVS Servus Servorum Dei: Ad Perpetuam rei memoriam.

Decens & necessarium existimamus, ut patroni causarum, qui in Romana Curia officium Advocacionis assumunt, deinceps discretio & optimo ordine dirigantur.

§. 1. Sit ergo causa patronus in proponendo efficax, pertinentia dumtaxat ad negotium de quo agitur recitans, superflua & impertinentia non admittens, nec ultra quam causa exposcit utilitas, in licentiam conviciandi, & maledicendi temeritatem prorumpat.

§. 2. Caveant tamen Advocati, ne de causis pauperum (quas per illos qui eas proponere volunt, gratis proponi volumus) quicquam omnino recipiant, etiam de ipsorum pauperum prompta instantia liberalitatis oblatum. Qui autem ab eis aliquid receperint, nequamquam dominium ejus acquirant, sed ad restitutionem dupli ejus quod receperint, sic eis teneri volumus & adstringi, ut nihil per dictos pauperes remitti possit eidem ad quam quidem restitutionem per Vicecancellarium S.R.E. qui erit pro tempore, per censuram Ecclesiasticam compellantur.

§. 3. Ne vero (quod absit) cupiditatis ardor incitet Advocatum pro immoderato lucro captando ad suscipiendum causarum multitudinem, ad quarum patrocinium non sufficit, non absque ipsarum detrimento causarum, & clientulorum suorum irreparabili praedjudicio & iactura, omnibus Advocatis ejusdem Romanae Curiae praesentibus & futuris districtius inhihemus, ne quisquam eorum tot causas suscipiat, quod eis opportunitatem necessarii studii, & solertiam debitam in prosequendis seu dirigendis eisdem nequeant exhibere, cum melius sit bene pauca attendere, quam multa suscipere periculose: quod si forte contra inhibitionem hujusmodi tot causas receperint, ut eisdem singulis non possint debitum studium & necessitatem solita adhibere, & ob hoc dictas causas, vel earum aliquam perire, vel nimis dispendiose differri contingat, ad restitutionem expensarum, damnorum & interesse partis, si talis sit causa, quae estimationem recipiat, vel de cujus interesse partis possit satisfieri, integraliter teneantur, alioquin ultra expensas easdem pro eisdem Vicecancellarii in causis consistorialibus, in causis vero aliis quas apud Sedem Apostolicam agitari contigerit, pro Auditorum ipsarum causarum, sive Auditores ipsi sint S.R.E. Cardinales, sive alii, qui apud Sedem praedictam hujusmodi causas audierint, arbitrio puniantur.

§. 4. Rursus quilibet Advocatus antequam causam proponendam, & dirigendam suscipiat, factum clientuli, cujus erit negotium, cum principali, si poterit, vel cum Procuratore seu promotore causae ipsius, & quae munimenta, qualesque probationes super dicto negotio

clientulus habeat, & habere poterit, examinet diligenter. Et si ex informatione hujusmodi reperiat justam, rationabilem, & probabilem ejus causam (quoniam informationem in scriptis redactam sibi faciat exhiberi) causam assumere poterit suo patrocinio adjuvandam. Si vero injustam, & improbam ex dicta informatione repererit, eam non assumat, sed a patrocinio suo repellat, partique repulsae consulat quod dictam causam dimittat, nec in prosecutione ipsius se & alteram partem vexet laboribus & expensis.

§. 5. Caveant autem quod ultra conventionum salarium nihil omnino lite pendente recipiant, quantumcumque gratis oblatum, nec clientulis vel aliis pro ipsis inquant, nec aliquam faciant pactionem, alioquin ad restitutionem dupli illius quod receperint, ultra dictam conventionem teneantur, nulla remissione partis in hoc profutura. Et contractus hujusmodi iuribus non subsistant, & alias per eundem Vicecancellarium in causis consistorialibus, in aliis vero causis per Auditores eorum, prout visum fuerit, puniantur.

§. 6. Praemissis quoque adjiciendo providemus, ut si dicti Advocati vel Procuratores minus fideliter, vel negligenter causas assumptas duxisse vel direxisse, vel scilicet malam causam vel improbam assumpsisse inveni fuerint, per praefatos Vicecancellarium in causis Consistorii, & per Auditores in causis quas audient, ad emendationem damnorum, & expensarum, quae & quas ad hoc partes incurret, omni appellacione cessante, censura simili adstringantur. Et si eisdem Vicecancellario vel Auditoribus forsitan videatur ex qualitate vel frequentia dictorum excessuum vel defectuum, dictos Advocatos vel Procuratores fore gravius puniendos, possint ad tempus, vel in perpetuum eis interdicere officia praelibata.

§. 7. Denique quia periculosum posset esse partibus, si patroni causarum quos aut meritum peritiores fecerit, aut vetustas, pro una parte consistant, sicque partem aliam necesse sit a rudibus atque tironibus sustineri, statuimus ut si partes hoc petierint, causidicorum distributio prout melius fieri poterit fiat, & singulorum exaequetur partibus auxilium, ac hujusmodi aequa divisio in causis quae tractantur in Consistorio, per Vicecancellarium, in aliis vero per Auditores ipsarum causarum fiat, ac duobus Advocatis dumtaxat pars quaelibet sit contenta, nec plures valeat obtinere.

§. 8. Nulli ergo, omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum decretorum, statutorum, reformationum, mandatorum, prohibitionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum.

Dat. Avenione 7. Kal. Novemb. Pont. nostri anno 6.

Reformatio Ordinis Cisterciensis Monachorum S. Benedicti.

Similes Reformationes, Ordinisque restauraciones, vide infra in const. 70. Pii IV. In eminenti, & const. 102. Pii V. ex innumeris, & const. 18. Gregorii XIII. Superna, lib. 2.

Hujus Ordinis institutionem & alia attende, supra in constitut. 1. Paschalis II. fol. 52. ubi notavi, & in c. 6. & seq. de Statu Monachorum, & hic supra in constitut. 1.

BENEDICTVS EPISCOPVS Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Flgens sicut stella matutina in medio nebulae, sacer Cisterciensis Ordo in Ecclesia militante, strenue militat operibus & exemplis, fervideque satagit per sanctae contemplationis applausum, & innocentis vitae meritum montana scandere cum MARIA, seque per exercitium laudabilium actionum, & pensum piorum operum curiosum, Marthae satagentis officio conformare. Hic nempe Ordo in divini cultus ministerio sedulus,

Partis quia liti non inquant.

Infales vel negligentes in agendis causis coereantur.

Indulgentibus, ad idoneis causarum patronis providentiam.

Sanctio penalis.

Dat. P. A. 1. 27. Octob.

Edita An. D. 1335.

Ordo Cisterciensis multum dilatus, & divini cultus ministerio decoratus, nullis est a Sed. Ap. privilegiis decoratus.

ut sibi & aliis proficiat ad salutē, in sacra lectione paginā studiosius, usque ad perfectam excellentiā supernā cognitionem valeat pervenire, præstant, & promptus in operibus charitatis, ut adimpleat legem CHR I ST I, à mari usque ad mare palmites suos meruit dilatare, quia gradualiter ad virtutum culmina patenter ascendit, & proinde per sacri pneumatis inflammanis corda debilia fistulas gratiis abundavit, dignumque se reddidit à Romana Ecclesia, Ecclesiarum omnium magistra, multis insigni privilegiis, gratiosis favoribus communiti.

Hic est Pont. qui dicti Ordinis alumnus fuit, illius incrementum excepit.

§. 1. Hujus quoque Ordinis ab adolescentia nostra perseveranter jugum sustulimus, & in eo alumni effecti per temporum curricula diuturna crevimus, tam in illo, quam extra ipsum successivis prælationum honoribus, & tandem conscendimus, quanquam immeriti, summi Cathedralam Pastoratus. Licet autem exigente Apostolici magistræ cypri, cujuslibet Ordinis approbati incrementum felix & floridum plenis affectibus in eo zelemus, à quo cœlicæ ac terrenæ salutis perfectio derivatur, eundem tamen Cisterciensem Ordinem acie internæ devotionis & charitatis aspicimus, & eaque ipsius salutem & prosperitatem respiciant, quatenus æterni Patris beneplacitis gratificari credimus, favorabiliter promovemus.

Statuta infra scripta observanda præscripsit.

§. 2. Sane recensentes memoriter, quod ab olim dum eramus intra Ordinem prælibatum, certa nos experientia instruebat, quod super quamplurimis articulis inferius explicatis Ordo ipse Apostolicæ provisionis remediis indigebat. Nos hæcenus, & moderno tempore super eis & nonnullis aliis à dilectis filiis Gulielmo Cisterciensi, Joanne de firmitate, Joanne de Claravalle, & Rainaldo de Morimundo Monasteriorum dicti Ordinis Cabilonensis & Lingonensis Diœcesis Abbatibus, diligenti collatione præhabita, super his omnibus plenariè informati, dignum duximus, & pro urgente necessitate, ac evidenti utilitate Ordinis memorati, suadentibus etiam aliis iustis & rationabilibus causis, statuta & ordinationes, prout series subscripta describit, auctoritate Apostolica edere, quæ volumus & decernimus solidam habere roboris firmitatem, eaque debere perpetuis futuris temporibus firmiter observari, videlicet.

Quodlibet Monasterium habeat speciale sigillum. Et omnis Abbas aut quicumque a ministerio incipiat, juramentum præstet de non alienandis rebus Ordinis, nisi forma hinc tradita.

§. 3. Cum cautela provisio in omnibus sit habenda, & præcipue ne paulatim deveniat in collapsum, quod est antiquitate vel prolixitate peracti temporis acquisitionem, statuiamus ac etiam ordinamus, quod quilibet Conventus cujusvis Monasterii, seu alterius loci Conventualis dicti Ordinis habeat proprium & speciale sigillum. Et quod quilibet Abbas Monasterii, sive alius loci alterius Conventualis administrationi principaliter præsidens ejusdem Ordinis, & etiam Abbas Cisterciensis, qui est pro tempore, antequam Abbatiz suæ vel administrationi hujusmodi se immisceat, juramentum præstare ad sancta Dei Evangelia teneatur, quilibet scilicet inferior in manibus Abbatis qui electionem de ipso factam confirmare habeat, & in præsentia sui proprii Conventus, necnon ipse Abbas Cisterciensis, qui est pro tempore suo Conventui, & prænomatis tribus, necnon Monasterii de Pontignaco dicti Ordinis, Antisiodorensis Diœcesis Abbatibus, si apud dictum Monasterium Cisterciense præsentibus extiterint. Quod possessiones vel jura ad suum Monasterium, vel alium Conventualem locum ejus pertinentes seu pertinentia, non vendet, nec alienabit, neque impignorabit, neque de novo infeudabit, nec per aliquem modum donabit, nisi per modum inferioris designatum. Et hoc idem illi qui nunc sunt Abbates Monasteriorum, seu aliorum locorum Conventualium ipsius Ordinis regimini Præsidentes, teneantur juramentum præstare infra sex menses, postquam statutum & ordinatio hujusmodi publicata fuerint, in proximo futuro Capitulo generali ejusdem Ordinis.

Formam autem alienandi hic subdit.

§. 4. Quod quotiescumque alienationem rei immobilis, vel jurium alicujus Monasterii, vel alterius loci Conventualis dicti Ordinis, vel diminutionem censuum, seu pensionum, vel canonis, aut venditionem arborum, sylvarum non cæduarum imminuere contigerit faciendas, tractatus duorum dierum (ad minus) interpolatorum diligens & maturus præcedere debeat, habendus per Abbatem Monasterii, seu præsentem regimini alterius

loci Conventualis, cujus erunt res, jura, census, pensiones, canon, & sylvæ hujusmodi, cum suo Conventu Monasterii seu alterius loci Conventualis præfati. Et nihilominus alienatio seu venditio hujusmodi fiat de consensu ipsius Conventus, vel majoris & sanioris partis ejusdem, & quod de tractatu & consensu jam dictis, scriptura conficiatur authentica, in qua nomina, & cognomina tractantium & consentientium, & sigilla Abbatis Monasterii vel Præsidentis regimini alterius loci Conventualis, & Conventus Monasterii, seu loci hujusmodi apponantur. Et antequam procedatur ad alienationem seu venditionem ipsam, petatur & obtineatur licentia super hoc ab ipsius Ordinis capitulo generali, & subsequatur discussio super alienatione, seu venditione hujusmodi, facienda per duos Abbates prædicti Ordinis ab eodem Monasterio seu alio Conventuali loco non remotos, per dictum generale Capitulum deputandos, & cum approbatione seu auctoritate duorum Abbatum præfatorum. Quodque tam Abbas Monasterii, seu Præsidentis ipsi Conventuali loco, quam duo Abbates prædicti, & etiam Abbas ejusdem Monasterii, vel deputatus ab eo, præsentem Conventu ipsius Monasterii, seu alterius loci Conventualis, cujus res, jura, census, pensiones, vel canon, aut sylvæ hujusmodi, alienanda seu vendenda fuerint, juramentum præstent ante discussionem prædictam, quod in præmissis fideliter se habebunt, omni dolo & affectione inordinata remotis, & quod etiam fiat de causis alienationis, seu venditionis hujusmodi, & solemnitatibus præfatis, per quatuor Abbates prædictos, & Præsidentem ipsi Conventuali loco, sub eorum sigillis plena & fidelis ratio in proximo subsequenti generali Capitulo antedicto, ut videatur si circa hæc omnia debite processerunt. Verum cum Monasterium seu alius Conventualis locus, Castrum, Villa, Grangia, vel res alia multum notabilis, alienandum vel alienandus seu alienanda fuerit, Capitulum generale ipsius Ordinis alienandi licentiam concedere non præsumat, nec procedatur ad eam quovis modo faciendam vel auctorizandam, nisi prius per idem Capitulum generale Romano Pontifice consulto, & ab eo super hoc petita licentia & obtenta. Si vero aliter quam præmissum est, aliquis Abbas, vel regimini Præsidentis, alienare præsumperit, tam ipsi, quam officiales ipsius Monasterii seu loci Conventualis in hac parte consentientes eisdem, ab administrationibus suis per Abbatem deponantur eorum, & alienatio hujusmodi præsumpta, sit ipso jure irrita & inanis.

Pecunia alienanda uti dicitur, & cum dicitur.

§. 5. Cæterum si propter alicujus Monasterii seu loci Conventualis debita exolvenda, vel ut aliquid aliud quod eidem Monasterio seu Conventuali loco sit utilius acquirantur, aliquid alienandum extiterit, pecunia quæ inde habebitur ad nullos usus alios quam in acquisitionem, seu debitorum solutionem hujusmodi convertatur. Et si secus actum fuerit, Abbas Monasterii, vel alius Præsidentis Conventuali loco, pecuniam hujusmodi ad usus alios ut præfertur convertens, vel conversioni hujusmodi consentiens, ab administratione sua per Abbatem deponatur ipsius. Cæteri vero Monachi participes vel consentientes in idipsum, sint ad quodcumque officium seu administrationem ejusdem Ordinis inhabiles ipso facto. Nec pecunia ipsa in solius Abbatis seu alterius regimini Præsidentis, aut Bursarii alicujus eorum remaneat potestate, sed reponatur in aliquo securo loco sub quadam ferraturis, & diversificatis clavibus, quarum primam teneant Abbas Monasterii seu loci Conventualis regimini Præsidentis, secundam Bursarius, tertiam Prior claustralis, & quartam alius Monachus ipsius Monasterii seu loci Conventualis, de quo ejusdem Monasterii seu loci Conventualis Conventui seu majori & saniori parti ejusdem expedire videbitur, fideliter conservandam.

Locum fundandi norman. applicat. de parva prædicti. vilibus.

§. 6. Volumus etiam quod circa concessionem jurium, aut reddituum alicui ad vitam ejus, vel aliud certum tempus, & circa locationes, vel etiam reddituum aut fructuum venditiones ultra quinquennium faciendas, præmissa forma per omnia observetur, hujusmodi tamen consultatione ac licentia Romani Pontificis, & etiam licentia dicti generalis Capituli, & relatione in eo faciendi exceptis. Permittimus tamen quod parva, & brevia

BENEDICTVS DVODECIMVS.

steriles, vel inutiles possessiones concedi possint sub an-
mo censu pecuniario, vel sub certa portione seu quota
proventuum, ad tantum tempus quantum visum fuerit
Abbati Monasterii, vel Præsidenti regimini loci Conventu-
alis ejusdem Ordinis, præcedente tamen maturo ac
diligenti tractatu habito cum suo Conventu, & de con-
sensu ipsius vel majoris & sanctoris partis ejusdem, præ-
stitoque primitus juramento per ambos Abbates prædi-
ctos, eodem Conventu præsentis, quod concessionem
hujusmodi facere intendunt pro utilitate Monasterii,
seu loci Conventualis, cujus erunt possessiones prædi-
ctæ. Et si aliter hujusmodi concessio facta fuerit, eo ip-
so sit irrita & inanis. Si autem multitudo dictarum pos-
sessionum, quamvis parvarum, sterilem vel inutilem
existeret concedenda, tunc ante hujusmodi concessio-
nem earum consulatur idem Capitulum generale, ac
ipsius super hoc habeatur licentia, prout superius est di-
stinctum. Abbas vero vel Præsidentis regimini loci Con-
ventualis, si contrarium attentate præsumperit, ac of-
ficiales ipsius Monasterii seu loci Conventualis super
hoc ei consentientes, per eorum Abbatem à suis admi-
nistrationibus deponantur.

§. 7. Insuper quia plerumque contingit imminere
necessitatis articulum, in quo ex diversis causis expedit
Abbatibus & Præsidentibus principaliter regiminibus
aliorum locorum Conventualium contrahere mutuum,
hanc provisionis cautelam modificatam in hac parte vo-
luntus adhiberi, quod nullus Abbas, vel alius loci Con-
ventualis regimini Præsidentis ipsius Ordinis, sine con-
sensu proprii Conventus mutuum recipere valeat, &
quod in authentica scriptura obligationis inde faciendæ
apponantur eorundem Abbatis vel Præsidentis regimi-
ni, & Conventus sigilla. Sed si Abbas à suo Monaste-
rio, vel regimini Præsidentis ab ejus Conventuali loco
remotus existeret, talisque urgeret necessitas quod sine
receptione mutui, sibi vel familie suæ aut negotiis uti-
libus seu causis per eum agendis providere non posset,
permittimus quod tunc sine suo consensu, & ejus sigil-
lo, mutuum recipere valeat, quod tamen summam cen-
tum librarum Turonensium parvorum, seu valotem ip-
sarum, sive integraliter, seu particulatiter non excedat,
cujus mutui quantitatem, causam obligationis, ac per-
sonam à qua illud receperit, Abbas vel alius regimini
Præsidentis, mutuum ipsum recipiens, infra octo dies
post ejus regressum ad Monasterium proprium, vel suum
Conventualem locum, ipsius Conventui ad hoc specia-
liter congregato, explicare teneatur. Et quod si semel
usque ad hujusmodi summam centum librarum mutuum
repperit, non possit amplius mutuum recipere sine con-
sensu & sigillo Conventus ejusdem, donec dictæ cen-
tum librarum fuerint integraliter persolutæ. Quicumque
autem Abbas vel alius Præsidentis regimini loci Con-
ventualis, per se vel per alium contrafecerit, eo ipso ab in-
gressu Ecclesiæ, ac divinis Officiis sit suspensus.

§. 8. Et quia gesta hominum scripturæ fidei com-
mittuntur, ut rei gestæ memoria in posterum habeatur,
volumus & ordinamus, ut ubicumque Abbates vel alii
locorum Conventualium regiminibus Præsidentes, ali-
quid cum expresse consilio suorum Conventuum fa-
cient, de quo testimonialis conscribatur scriptura, quod
sigilla ipsorum Abbatum, vel aliorum regiminibus
Præsidentium, eorumque Conventuum apponantur in
illa. Et quod deinceps in sigillo cujuslibet Abbatis vel
alterius loci Conventualis regimini Præsidentis, quo-
cumque nomine censeatur, ipsius nomen proprium ex-
primatur, ut melius sciri possit, per quem, & cujus tem-
pore, id de quo agitur, factum extiterit, & ut malitiam
falsitatem commentis via melius præcludatur.

§. 9. Præterea, cum sit consonum rationi, ut nego-
tiorum gestores & officiales de gerendo fideliter & uti-
liter negotia & officia exercenda illis commissa, jura-
menti vinculo adstringantur, volumus & ordinamus,
quod cellerarii, bursarii, negotiorum gestores, tentarii
nuncupati, cæterique Officiales cujuslibet Monasterii,
seu alterius loci Conventualis, & eorum grangiarum
Magistri, cum ad officia vel magistreria hujusmodi assu-
mentur, juramentum præstare teneantur in manibus eo-

rum Abbatis, alterius loci Conventualis regimini Præ-
sidentis, sui que Conventus, quod in commissis sibi offi-
ciis, administrationibus, vel grangiis fideliter se habe-
bunt, & quod de receptis & expensis fidele computum
reddent, & reliqua ipsi Monasterio seu Conventuali lo-
co, aut eorum Bursariis assignabunt. Et quod ibi cele-
rarii, bursarii, negotiorum gestores, Officiales & Magi-
stri qui nunc sunt, præstare teneantur simile juramentum.

§. 10. Et quia ubi prudentia, & moderantia fidei fir-
mitate vallatæ non vendicant sibi locum, luxus inest,
longique temporis victum brevis hora consumit, decet
& expedit, ut per dispensatores prudentes & fidos quæ-
que manuteneatur substantia, & etiam dispensetur. Unde
statuimus, & etiam ordinamus, quod in singulis Monaste-
riis, & aliis Conventualibus locis prædicti Ordinis, per
Abbatem seu alium regimini Præsidentem, de seniorum
sui Conventus consilio duo bursarii deputentur, quorum
unus principalis existat. Qui siquidem bursarii omnes
pecunias ipsius Monasterii vel loci Conventualis unde-
cumque provenientes, universaliter recipiant, & de d.
Abbatis, vel regimini Præsidentis mandato, cæteris Of-
ficialibus & aliis distribuant, prout fuerit opportunum,
ipsique bursarii quater in anno, sed cæteri Officiales, &
receptores proventuum semel, & etiam pluries, si ei-
dem Abbati, vel regimini Præsidenti videbitur expedi-
re, de omnibus receptis & expensis coram prædicto Ab-
bate, vel regimini Præsidente, ac senioribus de Con-
ventu ipsius Monasterii seu loci Conventualis, teneantur
plenissimam & fidelem reddere rationem.

§. 11. Abbates etiam, vel regiminibus Præsidentes,
coram dictis senioribus & bursariis annis singulis de re-
cepto & expensis per eos, plenam & fidelem rationem
reddere teneantur. Recipientque ipsi Abbates, vel re-
giminibus Præsidentes, à dictis bursariis pecunias pro
expensis eorum. Et si dum ipsi extra Monasteria vel alia
Conventualia loca eorum accesserint, eos pecunias
contingat de proventibus Monasteriorum, seu locorum
Conventualium eorum, aut aliunde recipere, hujusmo-
di pecunias in ipsorum regressu tradant bursariis præli-
batis, computatis si quas de ipsis pecuniis expenderunt:
Abbates vero seu alii regiminibus Præsidentes, si secus
attentate, vel sibi alia retinere præsumperint, ab in-
gressu Ecclesiæ ac divinis Officiis post lapsum duorum
mensium à die regressus hujusmodi computandorum,
tandiu suspensi existant, donec ea tradant bursariis me-
moratis.

§. 12. Porro quia per visitationis actum, de vita &
conversacione illorum, qui visitantur exquiritur, & per
eum sincerè debet correctionis & reformationis Officiis
exerceri, nec proinde hi juxta canonicas etiã sanctiones
superfluis sunt impendijs aggravati, statuimus ac etiam
ordinamus, quod Visitatores dicti Ordinis in aliquo Mo-
nasterio per eos visitando, antequam Officium visitatio-
nis incipiant, nisi prima die qua declinabunt ad illud, va-
leant demorari, & si manere ibi voluerint, sequenti die
duntaxat id licitum sit eis. Et quod visitationes in eo-
dem Ordine faciendæ deinceps non durent ultra triduum
continuum, nisi apparens necessitas, vel magna utilitas
Monasterii visitati dies exposceret ampliores: quodque
ille Visitator qui ultra ipsos prædictos duos dies, vel ul-
tra præfatū triduum, absque necessitate vel utilitate prædi-
ctis, easdē visitationes prorogare præsumperit, si Abbas
fuerit, sit à stallis chori, & loco Capituli Abbatialibus
per unū sequentem annū eo ipso suspensus, & sedere in
stallo, & loco Capituli remotis à stallis aliis & locis Ab-
batialibus teneatur, si verò fuerit Monachus, eo ipso sit
per unū annum sequentē inhabilis ad quodcumque Offi-
cium, & administrationem, seu gubernationem in eodem
ordine obtinenda, & nihilominus per sex menses sequen-
tes in pane & aqua in suo Monasterio jejunare qualibet
sexta feria teneatur, & quod similes pœnas incurrat Ab-
bates, & Monachi qui visitationis officium impediendo,
numquam eversionum per fel. recor. Clementem Papam

IV. Prædecessorem nostrum super hoc taxatum exce-
derent. Nec præsumant Visitatores ipsi ante hujusmodi
eorum visitationem, vel in ipsa, seu post eam, occasione
dictæ visitationis, aliquod munus suspectum per se, vel
alium

Bursarii duo
eligantur in
quibuslibet Mo-
nasterio, quæ
quater annis
singulis rati-
onem red-
dant.

Abbates etiam
de receptis &
expensis rati-
onem seniori-
bus & bur-
sariis reddant
quolibet an-
no, &c.

Visitatores
expediant
visitationes
infra quin-
que dies.
Eversionum
quo numerus
taxatum non
excedant, nec
munus recu-
sant.

Clem. VIII.
est Cuius.
num. 2. sup.

alium recipere, nec illud à suis recipi permittant, expensas tamen quas fecerint ad visitatum Monasterium eundo, & de ipso redeundo, recipere valeant juxta ordinationem super hoc factam per Clementem eundem.

Et à Monasteriis interuentibus visitum solimmodo recipiant.

§. 13. Ubi autem à Monasterio jam visitato, usque ad Monasterium visitandum aliquod vel aliqua Monasteria in itinere constituta extiterint, ad quæ dicti Visitatores possint commodè declinare, hoc ipsi efficere valeant, dictaque Monasteria taliter constituta, eosdem Visitatores charitativè recipere, decenterque tractare, ac eis providere in victualibus teneantur, & pro diebus quibus ad hujusmodi constituta, ut præfertur, Monasteria declinabunt, & eis ut prætangitur provisum extiterit, nullas expensas possint à Monasteriis seu locis recipere visitatis. Abbas autem contra prædicta recipiens, nisi infra duos menses à receptione hujusmodi computandos, eis à quibus receperat, receptum restituat, ipsis elapsis, duplum restituere teneatur. Monachus verò quicquid contra id receperit, restituere non postponat, & ob hoc regulari subiaceat disciplinæ.

Qui & quando Visitatores sibi in Visitacionibus Abbates adungere possint.

§. 14. Nec audeant præfati Visitatores in ipsis Visitacionibus, sibi alios Abbates adungere, nec ipsi alii Abbates se illis adjungant, nisi pro consilio, vel auxilio, ubi casus depositionis alicujus Abbatis, vel aliud magnum & arduum negotium, seu patriæ, vel locorum, per quæ transire haberent, periculum immineret, seu interpretatio linguarum necessaria foret: verumtamen Cisterciensis, & quatuor Abbates quatuor principalium filiarum, qui sunt pro tempore, ac superius nominantur, in eisdem visitacionibus unum alium Abbatem si velint secum recipere, vel sibi adungere, valeant.

Visitatores an possint revelare nomina eorum, qui in Visitacionibus secreta eis nominant.

§. 15. Neque prædicti Visitatores nomina eorum, qui eis in ipsis visitacionibus secreta revelaverint aliqua, ea revelare præsumant, nisi tunc demùm, cum propter revelata hujusmodi ad alicujus punitionem vel pœnam fuerit procedendum, necnon revelantes hujusmodi puniantur plus vel minus, prout facti qualitas exiger, secundum arbitrium ipsius Ordinis Capituli generalis.

Abbatibus visitatores quid recipere possint. Ad hoc vide etiam supr. conf. 3. Clem. IV.

§. 16. Et quod Abbates majores post Abbatem Cisterciensem, & quatuor alii Abbates earundem principalium filiarum, qui sunt pro tempore extra visitationes eorum, sex tantum, alii verò minores Abbates, quatuor elevationibus sint contenti, nec hoc prætextu qui paucioribus uti solebant, credant sibi potestatem plurimum attributam.

Abbatibus & Monachis ad Capitulum eorum vel in domo vadentes, nisi aliter uti hospites ad aliquod Monasterium accedentes, biduo illis stare possint, nisi infirmi exsulant.

§. 17. Rursus præcavere volentes, ne per Abbates vel Monachos dicti Ordinis declinantes ad alia Monasteria ejusdem Ordinis, veniendo ad hujusmodi Capitulum generale, vel de illo redeundo, seu alias, hujusmodi alia Monasteria plus debito aggraventur, statuimus & ordinamus, quod Abbates aut Monachi præfati ad idem Capitulum venientes, vel de ipso redeuntes, seu alias, tanquam hospites ad aliquod Monasterium seu locum Conventualem jam dicti Ordinis declinantes, non remaneant in eodem Monasterio seu Conventuali loco, vel aliorum locorum ipsorum, ultra diem, qua illuc declinaverint, & sequentem, nec ultra dictos dies Abbas, vel Cellerarius, aut aliquis alius dicti monasterii seu loci conventualis, aut aliquorum locorum eorundem, ipsos invitare, vel amplius eis aliquid ministrare præsumat. Quod si ex aliqua rationabili causa, ipsi vel aliquis de familia eorundem amplius remanere voluerint, expensas quas tunc ibi fecerint, de bonis proprii monasterii, vel aliunde procuratis solvere teneantur. Quicumque verò contrarium fecerint, tam dantes, quam recipientes, de inobedientia, & transgressione hujusmodi statuti & ordinationis nostrorum, per generale dicti Ordinis Capitulum puniantur. Sed per prædicta nullum jus ipsorum declinantium alicui acquiratur, etiam per ipsos duos dies vel alias ad aliquod Monasterium seu locum Conventualem ejusdem Ordinis, aut locorum eorum declinandi, aut in eorum aliquo remanendi: hoc tamen salvo, quod circa patenter infirmantes solita charitas, & pia hospitalitas observentur.

Abbatibus non accedentes ad Capitulum generale coercantur ut hic.

§. 18. Quia verò ideo sunt hujusmodi generalia Capitula, instituta, ut in eis de statu Monasteriorum, & aliorum locorum regularium, ac de reformatione Ordinis,

& observantia regulari, tractatus debeat diligens adhiberi, dignum & debitum fore dignoscitur, ut ad illa conveniant universi, quibus id imminet, prædictionem canonicam non habentes. Quare statuimus & etiam ordinamus, quod Abbates ipsius Ordinis, qui de cætero non venerint ad dictum Capitulum generale (qui venire tamen tenebantur secundum Ordinis prædicti statuta, non habentes impedimentum legitimum, seu licentiam specialem ab eo qui dare possit eandem) exhibere teneantur duplum ejus quod expensuri essent ad idem Capitulum, veniendo & redeundo de illo, duplumque hujusmodi solvere in sequenti Capitulo generali in utilitatem ipsius generalis Capituli convertendum, & quod possint Definiores ejusdem Capituli generalis tales Abbates non venientes, ad duplum hujusmodi exsolvendum, auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam, sublato appellationis obstaculo coartare, eorumque super hoc processum habendum, & ferendas sententias publicare, ac facere publicari. Quodque circa ipsum duplum in totum vel in partem nulli valeat fieri gratia, vel remissio indulgeri. Illi verò Abbates qui legitimum impedimentum, seu licentiam hujusmodi asseruerint se habere, illa conventibus suis tempore quo iter eundi ad d. Capitulum arripere debent, exponere teneantur, & nihilominus subsequenter de dictis impedimento sive licentia in ipso generali Capitulo fidem facere per suum procuratorem, seu executorum probum & idoneum virum, habentem speciale mandatum præstandi juramentum in animam ipsius mittentis, causas absentis, ac impedimentum hujus vera esse, quod quidem juramentum præstare teneantur, si visum fuerit Abbati Cisterciensi, qui est pro tempore, ac Præsidentibus ipsi Capitulo generali. Et si Abbas ac Præsidentes præfati tale impedimentum & licentiam ipsam non esse legitimam fuerint arbitrati, tales Abbates qui ad idem Capitulum nequaquam venerunt, declarent incurrisse pœnam solvendi præfatum duplum, quemadmodum est præmissum.

Quia verò nonnulli, sicut accepimus, ad solvendum contributiones, quæ in eodem Ordine pro necessitatibus & usibus communibus, & alias consuetis ipsius Ordinis pro tempore imponuntur, se reddunt difficiles & remissos. Nos adversus eos, & circa negotia contributionum ipsarum, aliaque illa contingentia, prout sequitur, duximus providendum, videlicet quod Abbati Cisterciensi, & quatuor Coabbatibus principalium filiarum supradictis, & qui pro tempore fuerint, & quilibet eorum auctoritate Apostolica, remoto appellationis obstaculo, per censuram Ecclesiasticam, & per alia remedia, juxta d. Ordinis instituta & observantias consuetas, aliaque opportuna remedia, compellendi eos, quibus dictæ contributiones pro tempore impostæ fuerint, ad solvendum easdem, & ad id etiam coartandum, recusantes seu negligentes solvere præfatas contributiones jam impostas, & quosvis alios impedimentum præstantes publicè vel occultè, quo minus contributiones prædictæ solvantur, ad desistendum prorsus ab impedimento hujusmodi, necnon processus habendos, ac excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliasque sententias ferendas in tales recusantes, negligentes, & impedimentum præstantes, nunc & in posterum, in eorum & alijs Monasteriis ac locis circumvicinis dicti Ordinis, prout fuerit opportunum, ac in generali Capitulo ipsius Ordinis publicandi, & publicari faciendi, plenam atque liberam concedimus tenore præsentium potestatem.

§. 19. Quia verò nonnulli, sicut accepimus, ad solvendum contributiones, quæ in eodem Ordine pro necessitatibus & usibus communibus, & alias consuetis ipsius Ordinis pro tempore imponuntur, se reddunt difficiles & remissos. Nos adversus eos, & circa negotia contributionum ipsarum, aliaque illa contingentia, prout sequitur, duximus providendum, videlicet quod Abbati Cisterciensi, & quatuor Coabbatibus principalium filiarum supradictis, & qui pro tempore fuerint, & quilibet eorum auctoritate Apostolica, remoto appellationis obstaculo, per censuram Ecclesiasticam, & per alia remedia, juxta d. Ordinis instituta & observantias consuetas, aliaque opportuna remedia, compellendi eos, quibus dictæ contributiones pro tempore impostæ fuerint, ad solvendum easdem, & ad id etiam coartandum, recusantes seu negligentes solvere præfatas contributiones jam impostas, & quosvis alios impedimentum præstantes publicè vel occultè, quo minus contributiones prædictæ solvantur, ad desistendum prorsus ab impedimento hujusmodi, necnon processus habendos, ac excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliasque sententias ferendas in tales recusantes, negligentes, & impedimentum præstantes, nunc & in posterum, in eorum & alijs Monasteriis ac locis circumvicinis dicti Ordinis, prout fuerit opportunum, ac in generali Capitulo ipsius Ordinis publicandi, & publicari faciendi, plenam atque liberam concedimus tenore præsentium potestatem.

Contributiones recipiantur à Abbate per Capitulo, seu Definitorum ejus pro necessitatibus & usibus communibus, aliasque consuetis jam d. Ordinis dispensent easdem, & si quid de ipsis contributionibus super fuerit, in aliquo Monasterio securo ad hoc per dictum Capitulum, vel per ipsius Definiores eligendo ponatur, & sub provisione custodiæ per ipsos tres Abbates super hoc adhibenda, sub tribus feraturis, & diversificatis clavibus, de quibus quilibet ipsorum trium Abbatum suam clavem

§. 20. Volumus autem quod prædictas contributiones deinceps recipiant tres Abbates d. Ordinis ad hoc per ipsum generale Capitulum, seu per Definiores ejusdem, annis singulis deputandi, qui juxta ordinationem d. Capituli, seu Definitorum ejus pro necessitatibus & usibus communibus, aliasque consuetis jam d. Ordinis dispensent easdem, & si quid de ipsis contributionibus super fuerit, in aliquo Monasterio securo ad hoc per dictum Capitulum, vel per ipsius Definiores eligendo ponatur, & sub provisione custodiæ per ipsos tres Abbates super hoc adhibenda, sub tribus feraturis, & diversificatis clavibus, de quibus quilibet ipsorum trium Abbatum suam clavem

clavem teneat, fideliter conservetur. Tenebuntur namque prefati tres Abbates in subsequenti Capitulo generali, de receptis & expensis per eos, Definitoribus ipsius Capituli reddere rationem, & illud quod restabit, ipsi Capitulo seu Definitoribus ipsius Capituli custodiendum restituere, modo premissis per alios tres Abbates, per ipsum Capitulum seu Definitores ejus, ut preteritur, deputandos.

§. 21. Distique tres Abbates quando ad predicta deputabuntur, juramentum prestabunt, quod in recipiendo, custodiendo, & expendendo contributiones predictas, ac in reddendo rationem de ipsis, fideliter se habebunt.

§. 22. Poterunt autem dicti tres Abbates receptores modo predicto a generali Capitulo seu Definitoribus ipsius Capituli deputati, de ipsorum Abbatis Cisterciensis, & quatuor Coabbatum totidem principalium filiarum consilio, certis personis fidelibus & discretis, annis singulis vices suas committere ad recipiendum contributiones in generali Capitulo non solutas. Qui siquidem discreti prestabunt solemniter juramentum, quod prefatas contributiones recipient, levabunt, exigent, & servabunt fideliter, & ad sequens generale Capitulum d. Commissariis generalis Capituli seu Definitoribus ejus, integraliter deportabunt, distique tres Abbates rationem reddent coram eisdem Abbate Cisterciensi, & quatuor Coabbatibus totidem principalium filiarum, si omnes ipsi presentes fuerint, necnon coram illis Definitoribus, quos prefati Cisterciensis & quatuor Coabbates in Divisione decreverint detinendos.

§. 23. Volumus quoque quod fiat speciale sigillum, quo litera solutionis contributionum d. Ordinis de cetero sigillentur, quod quidem sigillum sub tribus seratis, & diversificatis clavibus penes dictos tres Abbates, vel in aliquo Monasterio, de quo eis magis expedire videbitur, apud aliquem vel aliquos, quem vel quos eligendum, vel eligendos decreverint, jam dictum sigillum modo prefato servetur, predicta tamen personarum quibus de d. Abbatis Cisterciensis & quatuor Coabbatum totidem principalium filiarum consilio, ipsi tres Abbates, ut preteritur, committent vices suas, dum non solutas contributiones receperint, poterunt de solutionibus particularibus que fiunt extra Capitulum generale, recognitiones facere sub sigillis propriis eorumdem, sed illa que sunt postmodum eis, sigillabuntur predicto speciali sigillo.

§. 24. Premissa vero circa ordinationem contributionum sic exacte ac diligenter observetur in Ordine antedicto, quod etiam per generale Capitulum, vel alium seu alios quoslibet, quovis colore quæsito, contra ea nihil fieri presumatur, & si quis secus attentare presumpserit, incurrat excommunicationis sententiam ipso facto.

§. 25. Nempe cautius providete volentes, quod pro divino cultu, & aliis obsequiis prestatis in Ordine prestabilibus, personarum recipiantur idonearum ipsi officii congruentes, statuimus, & ordinamus, quod de cetero in eodem Ordine non recipiantur in Monachos, vel conversos, nisi personarum idonearum ad ea, que conveniunt Monachis vel Conversis predicti Ordinis, & nisi per Abbates Monasteriorum, vel principaliter Presidentium regiminibus, & aliorum locorum Conventualium ipsius Ordinis, & infra Monasteria seu loca hujusmodi, cum consilio seniorum de Conventu, seu majoris & sanioris partis eorum Monasterii, vel alterius loci conventualis, in quo Monachorum vel Conversorum sit receptio predictorum, & si secus actum fuerit, carere viribus decernentes.

§. 26. Profecto quia honestas, temperantia, & modestia debent in cunctis personis Ecclesiasticis, & maxime regularibus divinis laudibus sedulius dedicatis, locum principium obtinere, statuimus & etiam ordinamus, ut omnes Abbates, & Presidentes regiminibus aliorum locorum Conventualium, & Monachi ejusdem Ordinis pannis bruni, vel albi coloris duntaxat utantur, & quod domicellum seu domicellos de vestibus, vel robis partitis aut virgatis, sive alias sumptuosius indutos ducere non presumant.

§. 27. Quodque a curiositate, aut superfluitate vasorum argenteorum, lectisterniorum, & quorumlibet ornamentorum curent penitus abstinere. Contrarium

vero facientes per Abbates eorum, & per Visitatores vel per Capitulum generale ipsius Ordinis taliter puniantur, quod metus pœnæ aliorum sic excedere volentium meta existat.

§. 28. Et quod Abbates Monasteriorum, & Presidentes regiminibus aliorum Conventualium locorum dicti Ordinis, exceptis Abbate Cisterciensi, & quatuor Coabbatibus totidem principalium filiarum supradictis, qui sunt & pro tempore fuerint, ultra unum secularem clericum, sive laicum equitante ducere non presumant.

§. 29. Quia vero personas regulari observantiae devotas decet potissimum ab esu prohibitorum cibariorum, tam virtutis amore, quam pœnæ formidine abstinere, ne ab eis in castimonie lubricum descendatur, auctoritate presentium firmiter inhibemus, ne deinceps Abbates & Monachi dicti Ordinis extra Monasteria seu loca Conventualia ejusdem Ordinis, & etiam ipsi Monachi infra Monasteria, seu loca hujusmodi, aut in cameris, & extra infirmitorium commune, carnes vel pulmenta cum carnibus, condita vel decocta presumant comedere, contra observantiam dicti Ordinis diutius observatam. Nos enim licentias quas aliqui Abbates & Monachi jamdicti Ordinis dicunt a Sede Apostolica super esu carniarum se habere, cum tales licentiae redundent in scandalum aliorum, penitus revocamus. Monachus vel Conversus, qui hujusmodi nostre inhibitionis transgressor extiterit, tribus diebus pro qualibet carniarum vel dictorum pulmentorum comestione, jejunare in pane teneatur & aqua, & quod nihilominus quolibet ipsorum dierum in Capitulo regularem accipiat disciplinam. Sed Abbas inhibitionis prefatae transgressor, non ad disciplinam ipsam, sed ad hujusmodi jejunia teneatur; & si scitenter hæc omiserit negligenter facere observari, etiam ex negligentia hujusmodi teneatur ad jejunia prestabilia, que quidem pœnæ nulli remitti valeant, nec super eis vel ipsarum parte aliqua eum aliquo dispensari. Quod si aliqui super esu carniarum vel pulmentorum predictorum sæpe inventi fuerint delinquentes, seu ipsum contra ordinationem hujusmodi frequentantes, & per Abbates proprios, quod a talibus abstineant, canonicè moniti non destiterint, sint post monitionem hujusmodi per biennium eo ipso inhabiles ad quacumque officia & administrationes in eodem Ordine obtinenda: obtinentes vero illa removeantur, si Abbatibus eorum visum fuerit, ab obtentis. Inhibemus quoque, quod nullus Monachus vel Conversus dicti Ordinis, eujuscumque conditionis existat, etiam si Officium habeat, nisi ægritudine gravi, vel debilitate detentus fuerit, carnes de cetero in cameris infirmitorii comedere presumat, sed omnia comedant in Refectorio communi infirmitorii deputato.

§. 30. Neque carnes parentur, nec decoquantur alibi quam in infirmitorio communi, seu in coquina eidem infirmitorio deputata, vel in postero deputanda, nisi Abbas ex aliqua causa rationabili alibi decoqui vel parari maderet casu, vel in ejus absentia ille cui dictus Abbas commiserit vices suas. Ubi cumque autem carnes pro aliis, quam pro infirmis, vel debilibus paratae fuerint, per infirmitarium inter comedentes in infirmitorio dividantur.

§. 31. Abbates vero benemeritis qui cesserunt, vel cedent in posterum spontanea voluntate, locus & elius carniarum per Abbatem proprium, secundum suarum discretionis arbitrium concedantur. Et quilibet Abbas dicti Ordinis ex indulgentia possit interdum aliquos Fratrum, nunc hos, & nunc illos, prout necessitas postulaverit, advocare, ipsosque secum in camera sua melius & plenius exhibere. Abbates autem, & alii notabiles personarum ipsius Ordinis ad Monasteria declinantes, de Abbatis, vel eo absente, de Presidentis regimini ejusdem Monasterii licentia, in camera ipsius Abbatis, vel in communi infirmitorio carniarum uti possint.

§. 32. Et quoniam aliqui Monachi dicti Ordinis in nonnullis Monasteriis & studiis sibi temerè vendicate presumpunt, quod certis diebus qualibet septimana juxta observantias, seu consuetudines, vel statuta que super hoc allegant, minus tamen rationabilia, eis carnes debent ministrari. Nos hujusmodi ab usum, observantias, consuetudines, seu statuta hujusmodi, utpote vergentia in eorum Religionis

Unumque clericum secularem, vel laicum equitante modo possint ducere.

Esus carniarum prohibetur, & omnes licentiae desuper concessæ revocantur.

Locis ubi quando carnes in casibus permitti de signantur.

Abbates quando dispensare possint de esu carniarum.

Consuetudines contrariae super esu carniarum reprobandæ.

Religionis opprobrium, & exemplum & perniciem aliorum, penitus reprobantes, auctoritate ordinamus eadem, quod nullus Abbas, Provisor, Prior, Cellerarius, vel alius deinceps, hæc aliquatenus observare præsumat, nec etiam observari permittat, aut ministrare vel ministrari facere occasione observantiarum, consuetudinum, seu statutorum prædictorum carnes alicui prædicti Ordinis, præterquam in aliis casibus licitis & permisis.

Dormiant Monachos in communi dormitorio.

§. 33. Cumque tam secundum canonica, quam regularia instituta, in unum locum dormire debeant Monachi universi, & prætextu camerarum se junctari, quæ in aliquibus Monasteriis extra Infirmatoria propter cellas, quæ in dormitoriis sunt constructæ, multæ sint inhonestates, & dissolutiones indyctæ: Nos super his expressius & salubriter providere volentes, statuimus, & ordinamus, quod nullus de cætero Monachorum in cameris jacere audeat, nisi solummodo propter invaletudinem corporalem (& tunc in cameris Infirmatorii dumtaxat) sed omnes in dormitorio jaceant, nisi forte ab hoc aliquis propter officium excusetur, & tunc possit alibi, si aliter commodè in dormitorio jacere non valeat.

Cella in dormitorio non construatur, & constructa destruantur.

§. 34. Ad hoc etiã statuendo & ordinando adjicimus, quod deinceps cellæ in dormitorio nullatenus construatur, & si quæ jam constructæ fuerint, omnino per Abbates vel principales Prælatos proprios, infra tres menses à tempore quo hoc statutum & ordinatio ad eos pervenerit, & eis negligentibus, seu non valentibus, per Visitatores in prima visitatione quam impendent, auctoritate Apostolica destruantur, & quod super his resistentes eisdem, vel impedimentum aliquod præstantes, seu præstari procurantes, & ad hoc dantes auxilium, consilium vel favorem, publicè vel occultè, incurrant excommunicationis sententiam ipso facto. A qua quidem sententia nequeant nisi per Visitatores absolvi præfatos, quos etiam ipsi Visitatores per alia juris & statutorum ejusdem Ordinis remedia valeant coercere. Priores tamen claustrales, & Superiores possint juxta Abbatis, vel Prælati principalis arbitrium, cellam habere infra dormitorioium competentem. Dicitur autem visitatores, quod super his invenerint, vel fecerint, referant plenè ac fideliter in ipsius Ordinis subsequenti Capitulo generali.

Prælatio certa portio nis Monachis prohibetur, hoc mox infra declaratur.

§. 35. Quia vetò in nonnullis Monasteriis & aliis locis Conventualibus dicti Ordinis servari dicitur abusive, quod quilibet Monachus certam bladi, panis, vini, vel pecuniæ recipiat portionem: Nos propterea abusu hujusmodi detestantes, & etiam abolentes, ac volentes in hac parte utiliter providere, auctoritate prædicta firmiter prohibemus, quod deinceps in nullo ipsius Ordinis Monasterio fiant hujusmodi portiones. Sed ministrantur unicuique, prout communitas ejusdem Ordinis observavit hæcenus atque servat.

Concessio certi redditus similiter interdicitur.

§. 36. Adjicientes ac prohibentes etiam, quod nulli Monacho certi redditus aut proventus, seu pars reddituum vel proventuum, aut aliqua pensio pro victu vel vestitu, seu ex quacunque alia causa, de cætero concedantur, vel alicui assignentur, aut alicui vel aliquibus Monachis ab extraneis concedi vel donari permittantur eisdem. Sed in utilitatem Monasteriorum ipsorum per Abbates proprios convertantur.

Et etiam divisio bonorum vel reddituum inter Abbates & Conventus vetatur sub penis hic enumeratis.

§. 37. Quodque inter Abbates, & Conventus, aut officiales alicujus Monasterii dicti Ordinis, nequaquam fiat sectio bonorum, fructuum, reddituum vel proventuum eorum, sed cõmunibus ipsorum usibus deputentur. Nos enim concessiones vel assignationes eisdem Monachis de dictis redditibus vel proventibus, seu eorum parte aut pensione aliqua factas, ac sectiones bonorum, seu discretionem fructuum, reddituum, vel proventuum hujusmodi, si quæ factæ sunt, totaliter revocamus. Abbates vetò qui deinceps portiones prædictas, aut sectiones, seu divisiones hujusmodi bonorum & aliorum præfatorum Monasteriorum suorum fecerint, vel fieri concesserint, aut hæcenus factas servari permiserint, deponantur. Monachi autem qui prædictis resistierint, vel impedimentum per se vel alium præstiterint, seu præstari procuraverint, tanto tempore carceri mancipentur, quantum Abbati, seu alii principali Prælato eorum visum fuerit expedire, ac si etiã Abbati, vel ipsi principali Prælato in

hoc contradixerint, perpetuo carceri mancipentur. Abbates vetò benemeritis qui voluntariè cesserunt vel cedent in posterum, sufficiens & congrua provisio, prout Abbati, & Abbati successori cedentis Abbatis, de cõsilio seniorum de Conventu illius Monasterii cujus regimini cessit vel cedit, visum fuerit, assignetur & etiã præbeatur.

Expensarum occasio subtrahatur, auctoritate inhibemus eadem, ne quisquam Monachus vel Conversus dicti Ordinis, cujuscumque status vel conditionis existat, equitaturam tenete præsumat, Cellerariis, Procuratoribus, & Grangiarum Gubernatoribus dumtaxat exceptis, quibus Abbas possit hoc de una tantum concedere, si viderit expedire. Cellerariis tamen Cisterciensium, & aliorum quatuor Monasteriorum totidem principalium filiarum prædictarum dux possint equitaturæ concedi, si eorum Abbatibus videatur.

§. 38. Et ut omnis evagationis ac inutilium expensarum occasio subtrahatur, auctoritate inhibemus eadem, ne quisquam Monachus vel Conversus dicti Ordinis, cujuscumque status vel conditionis existat, equitaturam tenete præsumat, Cellerariis, Procuratoribus, & Grangiarum Gubernatoribus dumtaxat exceptis, quibus Abbas possit hoc de una tantum concedere, si viderit expedire. Cellerariis tamen Cisterciensium, & aliorum quatuor Monasteriorum totidem principalium filiarum prædictarum dux possint equitaturæ concedi, si eorum Abbatibus videatur.

Proprietarios, exceptis administratoribus, sit plenè provisum per canonicas sanctiones, cum abdicatio proprietatis sit annexa regulæ Monachali, nos tamen specialius providere volentes, contra illos Monachos, & Conversos dicti Ordinis, qui suæ salutis oblitii, contra regularem institutionem, pecunia congregata, jura, possessiones, redditus, pensiones, animalia, & alia bona emerunt, seu emiserunt, & faciunt, aliquando proprio, & sæpè nomine alieno, multis super his figmentis adhibitis, aliisque ipsa tradunt animalia nutrienda, & cum augmento vel lucro sibi vel alteri reddenda eorum nomine, seu pro ipsis, & alios multos contractus tanquã negotiatores exercent; necnon appetentes lucra turpia, & sectantes peculium occultant, & illicitè detinent, in suarum periculum animarum, auctoritate præfata decernimus, omnia præmissa, quæ tamen alias restitutioni non subjacent aliorum, fore per Abbates proprios Monasteriis propriis applicanda, & in utilitatem ipsorum Monasteriorum totaliter convertenda. Quodque ipsi Abbates alicui Monacho vel Converso talia faciendi licentiam nequeat impertiri, & quod dicti Monachi & Conversi prædicta committentes, vel hujusmodi applicationi seu conversioni aliquatenus resistentes, vel impedimentum publicè, vel occultè præstantes, seu præstari procurantes, & peculium prædictum non revelantes & reddentes Abbatibus prælibatis, sint eo ipso inhabiles ad quodcumque officium, administrationem, regimen & gubernationem quamlibet in eodem Ordine obtinendam; permittimus tamen quod cum ipsis Monachis & Conversis possit Abbas eorum super pœnis hujusmodi dispensare, dum prædicta revelaverint, & plenè restituerint, quando eis videbitur expedire. Monachis autem, & Conversis etiam administrationes habentibus, pecunias, vel alia bona quibuscumque mutuantiibus, vel debita fingentibus quæ non debent, talis pœna per Abbates proprios imponatur, quæ sit illis ad salutatis correctionis profectum, & cæteris attentare similia volentibus in exemplum.

§. 39. Quamvis autem contra Monachos proprietarios, exceptis administratoribus, sit plenè provisum per canonicas sanctiones, cum abdicatio proprietatis sit annexa regulæ Monachali, nos tamen specialius providere volentes, contra illos Monachos, & Conversos dicti Ordinis, qui suæ salutis oblitii, contra regularem institutionem, pecunia congregata, jura, possessiones, redditus, pensiones, animalia, & alia bona emerunt, seu emiserunt, & faciunt, aliquando proprio, & sæpè nomine alieno, multis super his figmentis adhibitis, aliisque ipsa tradunt animalia nutrienda, & cum augmento vel lucro sibi vel alteri reddenda eorum nomine, seu pro ipsis, & alios multos contractus tanquã negotiatores exercent; necnon appetentes lucra turpia, & sectantes peculium occultant, & illicitè detinent, in suarum periculum animarum, auctoritate præfata decernimus, omnia præmissa, quæ tamen alias restitutioni non subjacent aliorum, fore per Abbates proprios Monasteriis propriis applicanda, & in utilitatem ipsorum Monasteriorum totaliter convertenda. Quodque ipsi Abbates alicui Monacho vel Converso talia faciendi licentiam nequeat impertiri, & quod dicti Monachi & Conversi prædicta committentes, vel hujusmodi applicationi seu conversioni aliquatenus resistentes, vel impedimentum publicè, vel occultè præstantes, seu præstari procurantes, & peculium prædictum non revelantes & reddentes Abbatibus prælibatis, sint eo ipso inhabiles ad quodcumque officium, administrationem, regimen & gubernationem quamlibet in eodem Ordine obtinendam; permittimus tamen quod cum ipsis Monachis & Conversis possit Abbas eorum super pœnis hujusmodi dispensare, dum prædicta revelaverint, & plenè restituerint, quando eis videbitur expedire. Monachis autem, & Conversis etiam administrationes habentibus, pecunias, vel alia bona quibuscumque mutuantiibus, vel debita fingentibus quæ non debent, talis pœna per Abbates proprios imponatur, quæ sit illis ad salutatis correctionis profectum, & cæteris attentare similia volentibus in exemplum.

Et quia per Ministros providos administrationes bonorum consueverunt fructuosè ac laudabiliter exerceri, volumus ut Abbates Monasteriorum ejusdem Ordinis sic bona Monasteriorum suorum dispensare ac providere talia teneantur, quod Monachis & Conversis, tam sanis quam infirmis sufficienter provideatur in victu ac vestitu, secundum cujusquæ Monasterii facultates, & qualitates cujuslibet regionis.

§. 40. Et quia per Ministros providos administrationes bonorum consueverunt fructuosè ac laudabiliter exerceri, volumus ut Abbates Monasteriorum ejusdem Ordinis sic bona Monasteriorum suorum dispensare ac providere talia teneantur, quod Monachis & Conversis, tam sanis quam infirmis sufficienter provideatur in victu ac vestitu, secundum cujusquæ Monasterii facultates, & qualitates cujuslibet regionis.

Monachi vel Conversi non plures dictorum Monasteriorum possint congruè provideri.

§. 41. Quodque in Monasteriis prædictis non plures Monachi vel Conversi ponantur, quàm ex facultatibus dictorum Monasteriorum possint congruè provideri.

§. 42. Præbere quippe materiam intendentes, quod in eodem Ordine per sacræ Theologiæ studium profectores ipsius erudiantur, & illustrentur in illa, ut in Ecclesia Dei sibi ipsis, & aliis fructus salutis, favoris, honoris, & honestatis, cœlesti agricola irrigante ac multiplicante producât, matura deliberatione præhabita, subscripta de præfato & alias literali studio, scholaribus provectis, ac Doctoribus, & alia quæ circa ea, rationabiliter & opportuna fore perspeximus, auctoritate sæpè dicta statuimus, ordinamus, & disposuimus, pro moderno & postero tempore valitura, perpetuè & inviolabiliter observanda: videlicet

videlicet quod generalia studia dicti Ord. in sacra pagina Parisiis, Exoniæ, Tolosæ, & apud montem Pessulanum Magalon. dioc. deinceps existant. Studium autem quod Stellas Pampilonen. dioc. fore consuevit, Salamanticam transferimus, propter propinquitatem Studii Tolosani. Ordinantes quod Bononiæ fiat Studium, quando comode fieri poterit, & domus pro studentibus fiat, vel ematur. Fiarque Salamanticæ illud idem. Metis quoque sit particulare Studium in scientiis primitivis, ubi etiam domus pro Alemannis per generationem supradicti Monasterii Morimundi ematur, quantum generatio ipsa in Alemannia se extendit. Quodque domibus eorum, qui studebunt Bononiæ, ac Salamanticæ, illi Abbates seu Rectores eorum præsent, de quibus ordinabitur per ipsius Ordinis Capitulum generale.

§. 43. De his namque Provinciis, scilicet de Viennen. Tarentasiens. Ebredun. Arelaten. Aquen. Narbon. Bituricen. Auxinatens. Tarraconen. Cæsaraugulten. Burdegal. & Tolosan. ad præfata Tholosani & montis Pessulani studia transmittantur: Qui verò ad Stellam mitti consueverunt, Salamanticam destinentur, exceptis illis de Regno Navarra, qui mittantur ad ipsum studium Tolosan. Sed Alemanni dirigantur ad studium Meten. pro dictis scientiis primitivis, ad quod quidem Meten. studium nullus de generatione Claræ vallis mittatur invitus. Bononiam autem Italici, & Exoniam Anglici, Scoti, Valenses, & Hybernici destinentur. Sed ad studium Parisiense, quod est cæteris præcipuum, & fons omnium studiorum indistincte mittantur ex omnium natione vel generatione secundum modum inferius annotatum, videlicet quod Abbates Monachos illos quos habebunt ad dicta studia mittere, ad ea de consilio Patris Abbatis vel Visitatoris & Conventus proprii, aut sanioris partis ejusdem Conventus, transmittere teneantur. Sic tamen quod mittantur magis dociles, & idonei, necnon ad proficiendum dispositi, & quod tali tempore transmittantur, quod prima die mensis Octobris, vel circa, in Studio Parisiensi existant, in aliis verò studiis in B. Lucæ, vel omnium Sanctorum Festis infallibiliter sint præsent.

§. 44. Numerus autem mittendorum videtur sufficere prout sequitur, consideratis oneribus jam dicti Ordinis, & temporum qualitate, scilicet de quolibet Monasterio cujusque Provinciæ, seu generationis in quo sunt, vel erunt, aut esse poterunt quadraginta Monachi vel supra, Parisios debent mitti duo. De quolibet verò Monasterio in quo sunt, vel esse poterunt triginta Monachi & supra, usque ad quadraginta Monachos exclusivè, ad idem studium Parisiense debeat mitti unus. Et de quolibet Monasterio in quo erunt, vel esse poterunt decem & octo Monachi, & supra usque ad triginta Monachos exclusivè, ad alia generalia studia, vel Parisios, si mittentes maluerint, debeat similiter unus Monachus destinari. Ad Metense autem Studium cum fuerit institutum, de quolibet Monasterio generationis dicti Monasterii Morimundi, quantum ipsa generatio se in Alemanniam, & ultra Rhenum extendit, in quo erunt vel esse poterunt à decem & octo Monachis inclusivè usque ad triginta Monachos exclusivè, unus mittatur ad minus pro scientiis primitivis. Pro quibus, dummodo ipsi mittentes ad illud mittant, destinare ad alia non cogantur.

§. 45. Provisionem equidem studentium taliter limitamus, & sufficientem esse conspiciamus, videlicet quod Magister Regens Parisiensis de communi contributione dicti Ordinis, vel de redditibus communibus octoginta libras Turonensium parvorum, & à Monasterio proprio viginti quinque libras ejusdem monetæ, pro bursa & aliis necessitatibus suis. Baccalarius verò Regens Parisiis, de dicta communi viginti quinque, & à proprio Monasterio alias viginti quinque, pro bursa & aliis necessitatibus ejus. Ac lector Bibliæ in eodem studio de præfata communi, decem, & à proprio Monasterio viginti libras ipsius monetæ percipiant annuatim. Quilibet verò scholarium studens in ipso studio, viginti libras dictæ monetæ à proprio Monasterio pro bursa & aliis necessitatibus suis percipiat similiter annuatim. Sed in aliis studiis Abbates ipsorum Studiorum Rectores, Magistro in Theologica facultate in illis Regenti, de quadraginta libris præ-

dictæ monetæ pro bursa & aliis necessitatibus suis providere annis singulis teneantur. Quando autem Baccalarius in eisdem studiis reget, ubi commodè non reperitur Magister, teneantur dicti Abbates dicto Baccalario de triginta libris prædictæ monetæ pro bursa & omnibus necessitatibus suis annis singulis providere.

§. 46. Ordinamus quoque ut in quolibet generali prædictorum Studiorum unus, qui Bibliam biblicè, seu textualiter continuè legat, existat, cui ultra quindecim libras jam dictæ monetæ, quas percipiat à proprio Monasterio pro bursa, centum solidi ejusdem monetæ pro omnibus aliis necessitatibus suis annuatim à Cellerario de burfis scholarium tribuantur. Quilibet autem scholaris in dictis aliis studiis generalibus præter Studium Parisiense, ac in dicto studio Metensi quindecim libras prædictæ monetæ à proprio Monasterio pro bursa & omnibus aliis necessitatibus suis percipiat annuatim. Siquidem omnes provisiones hujusmodi, tam Abbates dictorum Studiorum Rectores, quam Abbates proprii, prout quemlibet eorum contingerit, seu tangere poterit, mittere teneantur ad dicta studia eorum sumptibus, & illas ibidem solvere terminis superius designatis, quibus ipsi mittendi esse debent in studiis memoratis.

§. 47. Cellerarii verò & alii expensas dictorum Studiorum facientes, teneantur præstare, quod omnia que recipiunt de provisionibus ipsorum Studiorum & studentium, fideliter dispensabunt, & tenebuntur etiam reddere rationem de receptis & expensis in fine cujuslibet mensis, præsentibus Magistro, seu Lectore dictorum Studiorum Baccalario, & provisoro, ac septem aliis discretioribus scholaribus, quos dicti Provisor, Magister & Baccalarius ad id deliberaverint advocandos.

§. 48. Et ut ipsi Abbates, qui admittendum & providendum adstringuntur, prout superius est expressum, diligentiam adhibeant, & abjiciant desidiam in præmissis, volumus & ordinamus quod Abbas, qui dictis terminis Monachos, seu Monachum, quemadmodum prædictum existit, non miserit cum provisionibus supradictis, teneatur elapso mense duplum provisionum hujusmodi suis expensis mittere ad Studium antedictum. Cujus quidem dupli medietas studentis, pro quo mitti debebant, pro libris applicetur emendis, & alia in usus communes aliorum studentium per Cellerarium convertatur. Et si dictus Abbas duplum præfatum, ut præfertur, infra sex menses dictos terminos immediatè sequentes non miserit, ei sit eo ipso elapsis ipsis sex mensibus ingressus Ecclesiæ interdictus, dictasque pœnas incurrant Abbates eorundem Studiorum Rectores, qui dictis terminis non miserint, & non soluerint provisiones præfatas, prout superius est descriptum. Quod si prædicti pœnas hujusmodi per tres menses dictos sex immediatè sequentes pertinaciter tolerarent, eo ipso à divinis officiis sint suspensi.

§. 49. Et ut eisdem studentibus animarum cura non desit, volumus & ordinamus, quod in eisdem studiis generalibus, Abbates ipsorum Studiorum Rectores deputent idoneos Provissores, qui curam habeant animarum studentium in eisdem, quique illos corrigant & absolvant, sicut proprii Abbates subditos propriè corrigere, & absolvere possunt in Monasteriis eorundem: propter hoc tamen dicti studentes à potestate proprii Abbatis exempti aliquatenus non existant.

§. 50. Ubi autem erit aliquis de Ordine ipso in Parisiensi studio assignatus, qui sit vitæ laudabilis, aliisque idoneus & discretus, & ad Baccalariatum, vel Magistrum Theologiæ dispositus & propitius, Abbas Cisterciensis qui est pro tempore, cum consilio Magistrorum, Baccaliorum & Provissoris domus studentium Parisiis, mandet Abbati proprio, quod talem non revocet, sed eum permittat in hujusmodi licentia perfici, & ad statum Baccalariatus, ac honorem Magistratus provechi, leaturamque continuare, prout ipsius Ordinis generale Capitulum ordinabit: possit tamen ipsum generale Capitulum, deficientibus Magistris, seu Baccalariis in Theologia, talem etiam ante Baccalariatum vel Magistratum in quolibet prædictorum generalium Studiorum principalem deputare Rectorem, ut eidem generali Capitulo visum fuerit expedire.

Lectio Bibliæ sit in quocunque studio generali.

Studiorum expensas facientes inveniuntur hic.

Abbates cedentes mittentes studentes cum dictis provisionibus: tamen non sustinentur.

Provissores animarum studentium deputantur.

Quod si quis de Ordine Cisterciens. in studio Parisiensi assignatus, sit dispositus ad Baccalariatum, non revocetur, & c.

Studentes Ordinis iura Canonica non audiant.

§. 51. In favorem utique studii ejusdem Theologiae, ut ab alumnis ejusdem Ordinis studentibus illi ferventius attendatur, statuimus, ordinamus & prohibemus expressè, quod in nullo dictorum Studiorum legantur, vel audiantur jura Canonica, nec etiam extra illa, per aliquem studentium eorundem. Quod si quis contrarium attentare præsumpserit, sit eo ipso ad claustrum suum ab hujusmodi studio revocatus. Nec Cellerarius dictorum Studiorum ex tunc in aliquo illi provideat, sed incontinenti ad proprium Monasterium remittatur, de transgressione ac inobedientia hujusmodi secundum arbitrium Abbatis proprii puniendus.

Officiales idonei pro obsequio studentium deputentur.

§. 52. Et ut in dictis Studiis pro studentibus in eis necessaria non desint obsequia, volumus & ordinamus, ut præfati Abbates ipsorum Studiorum Rectores, in eis provideant de Cellerariis, & aliis Officialibus idoneis, prout necessitas, vel utilitas cujuslibet Studiorum requirit ipsorum. Quodque ipsi Cellerarii & Officiales juramentum præstent de fideliter dispensando, ac de receptis & expensis cautionem reddendo, quemadmodum superius est expressum.

Qui Rectores & Officiales in Parisiensi & aliis studiis obligantur, & a quibus.

§. 53. Et quia decet & expedit, ut inter Studia cetera, Studium Parisiense refloreat, & jure sine intermissione in eodem Studio Parisiensi deputentur Magistri, Baccalarii, & Lectores Bibliæ, ac Provifores, Cellerarii, & alii Officiales prædicti Ordinis, per Capitulum generale. Quod si ipsi, vel aliquis eorum deficiant, seu ex aliqua causa, Magistri, Baccalarii, & Lectores lecturæ allumere, vel continuare, aut Cellerarii, & Officiales præfati, sua officia exercere nequirent, subrogentur alii loco eorum per Viscitorem illius anni, usque ad sequens duntaxat Capitulum generale. In aliis etiam Studiis generalibus Magistri, seu Lectores principales per dictum generale Capitulum deputentur. Alii vero minores Rectores & Officiales, per Abbates eorundem Studiorum Rectores debeant deputari. In ampliore namque favore & continuationem durabilem studii hujusmodi Theologiae jam dictæ statuimus & ordinamus, quod quamdiu pro dictis Studiis generalibus, præter Bononiense, Salmantinum, & Metense Studia, Magistri in Theologia idonei de præfato Ordine in eodem Studio Parisiensi, vel si non ibi, alibi poterunt reperiri, teneatur idem Capitulum generale, Magistrum in Theologia principalem deputare Lectorem, alioquin magis idoneum Baccalarium, quem ad hoc poterunt Parisiensi, vel si non ibi, alibi reperire, quos dictum Capitulum generale ad suscipiendum & continuandum lecturam hujusmodi, si necesse fuerit, per censuram Ecclesiasticam, & alia opportuna remedia, sub lato appellationis obice, etiam auctoritate Apostolica coarctandi, dicto Capitulo ac Definitoribus ipsius, necnon Abbatibus dictorum Studiorum Rectores, communiter vel divisim plenam atque liberam tenore præsentium concedimus potestatem. Præfato insuper Capitulo generali similem potestatem concedimus compellendi, appellatione remota, per censuram & remedia hujusmodi, Abbates ipsorum Studiorum Rectores, ad recipiendum Magistros in Theologia, & Baccalarios ad prædictam lecturam, & ad providendum eisdem de communi contributione ipsius Ordinis, & pro bursa & aliis necessitatibus, annis singulis, prout de provisionibus hujusmodi est superius limitatum. Ipsi vero Magistri non pomposè manere, seu lautè vivere præsumant in Studiis antedictis, sed humiliter & devotè legant, cibis competentibus vescantur, & uno solo servitute clerico sint contenti. In Studio autem Metensi provideat de Lectore, & aliis Officialibus domus studentium, Abbas prædicti Monasterii Morimundi, qui est, & qui pro tempore fuerit, de consilio sui Conventus, vel majoris & sanioris partis ejusdem, prout sibi videbitur expedire.

Doctores quid inveniunt, quibus obsequere debeant.

§. 54. Et cum sit dedecens & deformis, ut quis, præsertim Religiosus, cum vanitate & imperitia Cathedram ascendat præminentie magistralis, statuimus & ordinamus, quod de cetero nullus de Ordine prædicto assumatur ad recipiendum magisterii seu doctoratus honorem, nisi prius per eum præstito juramento in præsentia Proviforis & studentium ipsius Ordinis tunc præsentium

in Studio in quo hujusmodi honorem recipere voluerint, seu majoris partis numero eorundem, quod in assumptione ipsius honoris, vel ante, seu post occasione illius, circa cibos, vestes, vel alia non expendat per se, vel per alium undecumque habuerit, vel fuerit sibi datum, nec quantum in eo fuerit, ultra valorem mille Turonensium argenti expendi permittat ab aliis ejus consanguineis vel amicis. Baccalarii etiam jurare similiter teneantur in præsentia prædictorum, quod occasione Baccalariatus sui, vel ante, seu post, nullum festum seu convivium faciant, per se vel alium, seu fieri permittant, quantum in eis fuerit, à quibuscumque aliis eorum consanguineis vel amicis.

§. 55. Ad hæc denique statuimus & ordinamus, quod quicumque dicti Ordinis, qui tamen in eodem Studio Parisiensi, vel in aliquo alio prædictorum generalium ipsius Ordinis Studiorum per sex annos in Theologia studuerint, & ad hoc idonei extiterint, in dicto Studio Parisiensi possint cursus Bibliæ facere, & qui per octo annos studuerint, ut præfertur, sententias legere in Parisiensi studio memorato.

§. 56. Non obstantibus quibusvis statutis & consuetudinibus, ac observantiis Ordinis Monasteriorum, locorum Conventualium, & Studiorum sæpè dictorum contrariis, juramentis, confirmationibus Apostolicis, aut quibusvis firmitatibus aliis roboratis, & illo præsertim statuto, quo in eodem Studio Parisiensi caveri dicitur, quod nullus possit legere cursum Bibliæ, nisi ibidem studuerit septem annis, quodque non permittatur sententias legere, nisi etiam inibi studuerit decem annis, prout sic vel aliter in statutis ipsius studii Parisiensis dicitur contineri. Necnon quibuslibet privilegiis, indulgentiis & literis Apostolicis Ordini, Monasteriis, locis Conventualibus, & Studiis præfatis, sive universitatibus Magistrorum & scholarium eorundem, in contrarium concessis, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus hujusmodi statutorum, & ordinationum nostrarum, omniumque aliorum & singulorum contentorum in eisdem præsentibus valeat quomodolibet impediri, & de quibus, quorumque totis tenoribus plenam & expressam oporteat in nostris literis fieri mentionem.

§. 57. Ne autem suprascripta, vel aliqua, seu aliquod eorundem in oblivionis lubricum deducantur, seu parvipendantur ab aliquo, quinimò ut de ipsis nunc & perpetuis futuris temporibus notitia certior habeatur, eadem auctoritate statuimus, ordinamus, & districtè injungimus, ut in primo generali Capitulo dicti Ordinis, & deinceps singulis annis in eodem Capitulo generali, ac semel quolibet anno in quocumque Monasteriorum, & locorum Conventualium prædicti Ordinis, omnibus Monachis eorum in Capitulo ad hoc specialiter congregatis, præmissa omnia & singula de verbo ad verbum legantur, & etiam publice recitentur. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Datum apud Pontem Sorgiæ Avenionensis diocesis, 4. Idus Julii, Pontificatus nostri anno primo.

Definitio quorundam articulorum circa Beatorum visionem, animarumque beatitudinem, & damnationem.

Circa verò Imagines defunctorum cum opinione sanctitatis, nondum à Sede Apostolica Beatificatorum, vel Canonizatorum, cum splendoribus, & laureolis non proponendas, vel tabellas, aut luminaria ad eorum sepulchra apponenda, & circa attestaciones de miraculis eorum asservandis, seu in libris imprimendis, vide quæ sancivit S. D. N. Urb. VIII. Const. 37. Sanctissimus, ipsi tom. 4.

BENEDICTVS EPISCOPVS, SERVVS SERVORVM DEI: Ad perpetuam rei memoriam.

Benedictus Deus in donis suis, & sanctus in omnibus operibus suis, qui Sacrosanctam Romanam Catholicam & Apostolicam Ecclesiam, quam ut vineam plantavit dextera

dextera sua, quamque ut precipuam in Ecclesia omnium caput erexit ut videlicet, * dicente Domino ad Petrum: Tu es Petrus, & super hanc Petram edificabo Ecclesiam meam, sua miseratione no deservit, seu per beatos Apostolos suos, precipue Petrum & Paulum singulares ejusdem Ecclesie defensores, pia benignitate & corinua pietate custodit: quatenus eisdem rectoribus gubernata, in se stabilis maneat, fundata supra firmam petram, omnesque Christiane fidei cultores illi obediat, illi pareat, illi intendat, sub illius magisterio degant, sub ejus disciplina & correptione consistat: Non in illa dogmatizetur improvidum, inseratur incautum, in fide temerarium ingeratur: Sicque declinent homines a malo, & faciant bonum, ambulent per vias rectas, & ad meliora per sancta desideria proficiantur, ut sperent justorum propinquas aeternae vitae retributiones, timeant malorum inferni calamitates non remotas. Nam scriptum est: Ecce venio cito, & merces mea mecum est, reddere unicuique juxta opera sua. Quod si secus a quoquam fuerit attentatum, id protinus sua auctoritate, poenis etiam adjectis, prout expedit viderit, profus evellat. Pro qua, ut in seipsa subsistens alios informaret, passionis suae tempore Salvator noster JESU CHRISTUS Patrem exorasse perhibetur dicens: Simon, ecce Satanas expetivit vos, ut cribraret sicut triticum: ego autem pro te rogavi, ut non deficiat fides tua: & tu aliquando conversus confirma fratres tuos.

§. 1. Sanè dudum tempore fel. rec. Joannis XXII. praedecessoris nostri, inter nonnullos etiam Theologicae facultatis Magistros, super visione animarum justorum hominum post mortem suam, in quibus nihil erat purgabile, cum de hoc saeculo decesserunt, vel si fuerat, jam purgatum fuerat ex toto, an divinam essentiam videat ante corporum suorum resurrectionem, & judicium generale? Et super nonnullis aliis orta materia quaestionis, ipsorum aliqui negativam, aliqui affirmativam, alii vero secundum suas imaginationes, de visione divinae essentiae ab animabus hujusmodi, diversa, & diversimode ostendere nitebantur, prout ex dictis & scriptis ipsorum noscitur apparere, super rejectis vero suis concertationibus, quae hic causa brevitate omittimus, quia ita ex nostris determinationibus inter se etiam * decidebant: Cumque idem praedecessor noster, ad quem praedictorum determinatio pertinebat, ad decisionem concertationum hujusmodi separaret in suo consistorio publico, tñ fratribus suis S. R. E. Cardinalibus, de quorum numero tunc eramus, quàm Praelatis & Magistris in Theologia, qui multi aderant praesentes, injungendo districtius & mandado, ut super materia de visione praedicta, quado requirentur ab eo, deliberare, unusquisque diceret quod sentiret. Tamen morte praevectus, sicut Domino placuit, perficere illud nequivit.

§. 2. Defuncto itaque praedecessore praefato, nos divina dignatione ad apicem summi Apostolatus assumpti, diligentius attendentes, quanta ex praemissis eorum concertationibus non solutis, animarum imminens pericula, quanta exinde possunt scandala suboriri, ut ipsorum varietas pereat, & veritatis soliditas innotescat, habita prius super praedictis sollicita examinatione, & diligenti deliberatione cū fratribus nostris dictae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, de ipsorum Fratrum consilio hac in perpetuum valitura constitutione, auctoritate Apostolica definimus.

§. 3. Quod secundum communem Dei ordinationem, animae Sanctorum omnium, qui de hoc Mundo ante Domini nostri JESU CHRISTI passionem decesserunt, necnon Sanctorum Apostolorum, Martyrum, Confessorum, Virginum, & aliorum fidelium defunctorum, post sacrum ab eis Christi baptismum susceptum, in quibus nihil purgabile fuit, quando decesserunt, nec erit quando decedent, etiam in futurum, vel si tunc fuerit aut erit aliquid purgabile in eisdem, cum post mortem suam fuerint purgatae, ac quod animae puertorum eodem Christi baptismate renatorum, & baptizandorum, cum fuerint baptizati, ante usum liberi arbitrii decedentium, mox post mortem suam, & purgationem praefatam in illis, qui purgatione hujusmodi indigebat, etiam ante resurrectionem suorum corporum, & judicium generale, post Ascensionem Salvatoris Domini nostri JESU CHRISTI in cae-

Bullar. Mag. Tom. I.

lum, fuerunt, sunt, & erunt in caelo, caelorum Regno, & Paradiso caelesti cum Christo, Sanctorum Angelorum consortio aggregatae, ac post Domini JESU CHRISTI passionem & mortem viderunt & vident Divinam essentiam visione intuitiva, & etiam faciali, nulla mediante creatura, in ratione objecti visi se habente, sed Divina essentia immediatè se nudè, clarè, & apertè eis ostendente: Quodque sic videntes eadem divina essentia perfruuntur. Necnon quod ex tali visione & fruitione, eorum animae, qui jam decesserunt, sunt verè beatae, & habent vitam & requiem aeternam, & erunt illorum, qui postea decedent, cum eadem divinam videbunt essentiam, ipsaque perfruuntur ante judicium generale. Ac quod visio hujusmodi divinae essentiae, ejusque fruitio, actus fidei & spei in eis evacuant, prout Fides & Spes propriae Theologicae sunt virtutes: Quodque postquam inchoata fuerit, vel erit talis intuitiva ac facialis visio & fruitio in eisdem, eadem visio & fruitio sine aliqua intercessione, seu evacuatione praedictae visionis & fruitionis continuata extitit, & continuabitur usque ad finale judicium, & ex tunc usque in sempiternum.

§. 4. Definimus insuper, quod secundum Dei ordinationem communem, animae decedentium in actuali peccato mortali, mox post mortem suam ad inferna descendunt, ubi poenis infernalibus cruciantur, & quod nihilominus in die judicii omnes homines ante tribunal Christi, cum suis corporibus comparebunt, reddituri de factis propriis rationem, ut referat unusquisque propria corporis, prout gessit, sive bonum, sive malum.

§. 5. Decernentes praedictas nostras definitiones, seu determinationes, & ipsarum singulas, ab omnibus fidelibus esse tenendas. Quicumque autem deinceps praedictarum nostrarum definitionum seu determinationum, ac singularum ipsarum contrarium scienter & pertinaciter tenere, asserere, praedicare, docere, aut defendere, verbo vel scripto praesumpserit, contra eum sicut contra haeticum modo debito procedatur.

§. 6. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostrae constitutionis, &c.
Dat. Avenione, 4. Kal. Februarii, Pont. nostri anno 2.

Definitio circa damnationem animarum decedentium in peccato mortali.

Prohibitio aliter tenendi.

Sanctio penalis.

Dat. P. A. 1. die 29. Jan.

Ordinationes & reformationes pro bono regimine Monachorum Nigrorum Ordinis sancti Benedicti.

Hujus Ordinis extat praecleara Congregatio Cassinensis, de qua dicam tibi infr. in consit. 2. Eugen. I V. Dispositione.

BENEDICTVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Eius A. D. 1336.

Summi magistri dignatio nos (quanquam immeritos) miserantes in Apostolici magisterii Cathedra collocavit, ut nedum praesimus, sed prosumus pariter operibus & exemplis, super cunctum gregem Dominicum nostrae fidei fiducialiter creditum vigilemus, & labores expendamus assiduos, ut nobis & aliis salutis commoda procuremus. Proinde namque inter ceteros Ordines religionisque sacras in triformi consuetu militantis Ecclesiae strenuè dimicantes, ad sacram religionem Monachorum nigrorum nostrae dirigentes attentè considerationis intuitum, optamus in Domino JESU CHRISTO, ut sicut ipsa religio à mari usque ad mare per incrementa temporum suos palmites dilatavit, sic per universa Orbis climata virtutum radiis luminosis jugiter illustretur. Et quamquam circa illius salutem & felicem statum, ejusque aeternitatis, tam per regulares institutiones aliorum Patrum qui de hoc saeculo feliciter transiverunt, quae etiam per juridicas sanctiones provisum existere dignoscatur: Nos tamen ob zelum amplioris salutis, & majoris prosperitatis ejusdem intra nostra praecordia, & cum nonnullis ex fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, & dilectis filiis Petro Cluniacensi, Joanne Casedei, Gilberto Massiliensi, Raymundo Salmodiensi, Guilielmo Montisoluti & Gregorio Ysidorensi Monasteriorum Abbatibus ejus-

Præmium.

dem religionis, decretorum Doctoribus, diligenti tractatu præhabito, & super eo digesta deliberatione secuta, eadem religio in divini cultus obsequio floreat, honestatis candore fulgeat, disciplina regulari præmineat, sapientia ac scientiæ divinæ pariter & humanæ (sine quibus mortalium vita non regitur) fulgoribus rutilet, nec decreseat in profectu substantiæ temporalis, sed potius augeatur, vigeatque inter Cœnobitas suos charitatis soliditas, & persistat sanctimonie fortitudo, in virtute Dominica confidentes, ut præmissa valeant, cooperante superna omnipotentia, efficaciter provenire, auctoritate Apostolica statuta edimus, & ordinationes facimus, quæ ordinatim subscripta serè describuntur, quæve ubique terrarum & locorum infra & per ipsam religionem eadem auctoritate volumus perpetuis, futurisque temporibus firmiter observari. Per editionem nempe statutorum & ordinationum prædictorum, non intendimus aliis iuribus institutis (quatenus eisdem statutis & ordinationibus expressè non obviant,) aliquatenus derogare, sed illa potius approbare.

*Confirmatio
c. 7. de statu
Monachorum.*

§. 1. Subjunctivè igitur statuta, & ordinationes hujusmodi explicantes, constitutionem Concilii generalis de communi Capitulo Abbatum, atque Priorum Abbatum proprios non habentium, in singulis Regnis sive Provinciis faciendo, de triennio in triennium volumus exactè, ne committatur neglectus, observari.

CAPUT PRIMUM.

*Capitulis
Provincialibus.*

Statuimus & etiam ordinamus, quod in Ordine seu Religione dictorum Monachorum nigrorum in singulis Provinciis per nos inferius deputatis, fiat in loco ad hoc deputando de triennio in triennium (salvo jure Diœcesanorum) commune seu Provinciale Capitulum Abbatum, & Priorum Abbatum proprios non habentium, aliorumque Priorum Ecclesiarum Cathedralium ipsius Ordinis seu religionis, vel aliorum majorum in ipsis Ecclesiis post Antistites eorum existentium, quocumque nomine nuncupentur, cæterorumque Prælatorum Abbatum proprios non habentium, ut præfertur exemptorum Ordinis seu religionis ejusdem. Ad quod quidem Capitulum (justo impedimento cessante) prædicti Abbates, Priores, & Prælati alii conveniant universi. Et circa id ad reformationem Ordinis seu religionis hujusmodi & observantiam regularem adimplere studeant, quæ in constitutione hujusmodi explicantur: Qui verò ad ipsum Capitulum personaliter venire nequiverint, ad allegandam justum impedimenti causam cõmonachum suum ejusdem Ecclesiæ vel Monasterii (si commodè fieri valeat) alioquin alium idoneum cum sufficienti mandato causam excusationis sufficientem & clarâ, & etiam potestatem in animas eorum jurandi, veram esse causam hujusmodi exprimentem, ad dictum Capitulum transmittere teneantur: reservato Præsentium hujusmodi Provincialibus Capitulis arbitrio. Quorum potestas de uno Provinciali ad aliud Provinciale Capitulum habeat perdurare, ut pro eorum arbitrio decernere valeant, an causa excusationis, vel causæ excusationum, cum diversæ allegatæ fuerint, sufficientes vel insufficientes existant: & quod cuiquam non sit licitum ab eorum decreto super hoc frivole appellare, vel quovis modo alio reclamare. Non venientes autem, legitimo impedimento cessante, vel excusatorem & procuratorem cõmonachum suum, vel alium idoneum cum sufficienti mandato ad illud, ut præmittitur, non mittentes, teneantur duplum ejus quod expensuri fuissent ad prædictum Capitulum veniendo, & in eo morando ac redeundo ab ipso, juxta eorundem Præsentium arbitrium, seu majoris partis eorum æstimando, in termino per ipsos Præsententes statuendo exolvere, in utilitatem ipsius Provincialis Capituli convertendum. Quodque possint ipsi Præsententes illos ad duplum hujusmodi exoluendum per censuram Ecclesiasticâ auctoritate Apostolica coercere. Eorumque super hoc faciendum processum, & ferendas sententias publicare seu publicari facere in locis Ordinis seu religionis ejusdem. Et quod circa ipsum duplum in totum vel in partem nulli valeat gratia fieri, vel remissio indulgeri. Et nihilominus contra non venientes præfatos, maxime si se malitiosè subtrahant, ut correctio-

nem evitent, sive ut nesciatur status Ecclesiæ vel Monasterii eorundem, alias, prout dictis Præsententibus, seu majori parti eorum visum fuerit, procedatur, ipsorum absentia non obstantem. Circa Præsententes namque ac Visitatores in eisdem Capitulis deputandos, & alia omnia in eis exequenda, illa servantur, quæ in dictis generalis Concilii, & fel. rec. Honorii Papæ III. Prædecessoris nostri constitutionibus expressius continentur. Servatis tamen statutis, ordinationibus & adjectionibus nostris scriptis & infra scriptis, quemadmodum modificatur & perstringitur in eisdem. Et quia Prælatorum & Monachorum ipsius Ordinis seu religionis regularis est institutio & observantia salutaris, decernimus Priores Ecclesiarum Cathedralium Ordinis seu Religionis ejusdem, aut majores in ipsis Ecclesiis post earum Antistites existentes, ac post ipsos Antistites regularem curam Monachorum habentes, quocumque nomine censeantur, ad conveniendum in ipsis capitulis Provincialibus sub modis & pœnis superius designatis, necnon eosdem Priores seu majores & Capitula, cunctosque Monachos earundem Ecclesiarum sive Monasteriorum, etiam si in ipsis Ecclesiis vel Monasteriis, seu extra ea ubicumque Prioratus, officia, vel administrationes habuerint, seu moram traxerint, tam exemptos, quam non exemptos, etiam si ipsi non exempti aliquibus exemptis Antistitibus sint subiecti, fore sub dictorum Capitulorum provincialium distributionibus, correctionibus, & ordinationibus inclusos & etiam cõprehensos, & ad illas sub pœnis, quas dicti Præsententes eis duxerint imponendas, per ipsos Præsententes, ac etiam quoscumque dictarum Ecclesiarum Monachos præfatos beneficia Monachalia ad easdem Ecclesias pertinentia obtinentes, ad contributionem in expensis moderatis rationabilibus, quas dicti Priores seu majores fecerint ad ipsa Capitula veniendo, & in eis stando, ac de illis redeundo, per Priores seu majores prædictos, auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam & alia remedia opportuna, sublato appellacionis obstaculo, compellendo. Quodque quivis Ordinarii locorum, exempti, & non exempti, nullum prædictis, vel singulis impedimentum apponant, vel apponi permittant: sed legitimis temporibus requisiti, ea omnia & singula faciant executioni mandari, & inviolabiliter observari. Præcavere siquidem intendentes, ne impedimentum accidens conventioni alicujus provincialis Capituli obesse valeat, intelligimus & volumus, quod si contigerit Ecclesias Cathedralium, Monachales Prioribus vel aliis post ipsarum Antistites (existentibus in eis majoribus, ut præfertur) vel Monasteria seu loca alia Ordinis aut religionis ejusdem suis vacare seu carere pastoribus, qui adstricti essent ad conveniendum in provinciali Capitulo antedicto, tempore videlicet quo imminet ipsum provinciale Capitulum celebrandum, teneantur Capitula Ecclesiarum, & Conventus Monasteriorum, aliorumque locorum Conventualium prædictorum, personam sufficientem de gremio Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum eorundem (si commodè fieri possit) vel aliunde (dum tamen idoneum) transmittere ad dictum Capitulum, pro faciendis & adimplendis omnibus, quæ facere possent Abbates, Priores, necnon Priores seu majores in ipsis Ecclesiis Cathedralibus, seu aliis eisdem locis Conventualibus Præsententes præfati, si venissent ad idem Capitulum, & in eo personaliter interessent. Quod autem præmittitur de provinciali Capitulo de triennio in triennium celebrando, ad cujuslibet hæsitacionis scrupulum amputandum, ad sanum referri volumus intellectum, scilicet, ut cum uno anno provinciale Capitulum fuerit celebratum, alio proximo futuro anno ab illo valeat abstineri, & fiat omnino anno tertio subsequenti. Sanè quia supervacuum foret edere sanctiones, si prætermittetur earum executio, & non essent qui tuerentur eisdem: ordinamus & volumus; ut dictum commune, seu provinciale Capitulum, apud unum de Monasteriis ejusdem Ordinis, seu religionis ad hoc aptum (si in eadè existat Provincia) debeat celebrari. Alioquin celebretur in loco alio congruo & securo, de quo, ac de die primi Capituli hujusmodi celebrandi, & aliis opportunè facientibus circa idem, providebunt illi, qui super hoc per Sedem Apostoli-

Apostolicam fuerint deputati prima vice. Et ut super eodem Capitulo, & per illud ex tunc in posterum & perpetuo rationabilis ordinatio habeatur, statuimus quod in dicto Capitulo primitus celebrando, & semper in antea successivè, Præsidentes singulis Capitulis celebrandis, seu major pars eorum, provideat & ordinare procurent, per quem in sequenti Capitulo sermo fieri, nullaque celebrari debeat, & eligant locum pro celebrando alia vice proxima præfato Capitulo, & qui præfidentes esse debeant in eodem, & sic ex tunc fiat in Provincialibus Capitulis successivis. Provideant etiam qui Abbates, qui & quot ac quoties Ecclesias Cathedrales, Monachales, Monasteria, & alia loca ejusdem Ordinis seu religionis, debeant usque ad ipsum sequens Provinciale Capitulum visitare. Ut igitur de Provinciis in quibus hujusmodi fuerint celebranda, distincta limitatio habeatur, nec de ipsis in posterum hæsitetur, quod Provincie Remensis, & Senensis, pro una. Rothomagensis & Turonensis, cum Monasterio S. Florentii veteris, & membris suis, quod in nullo Episcopatu esse dicitur, pro alia. Bituricensis, & Burdegalensis, cum toto Episcopatu Aniciensi, pro alia. Narbonensis, Tolosanus, & Anxiatensis, pro alia. Cantuariensis, & Eboracensis, pro alia. Cöpostellana, & Hispaniensis, pro alia. Toletana, pro alia. Bracharensis pro alia. Tarraconensis, & Cæsaraugustana, cum toto Episcopatu Majoricensi, pro alia. Lugdunensis, Bisuntinensis, Tarraconensis, pro alia. Viennensis, Arelatenis, Aquis, & Ebrudunensis, pro alia. Urbs Romana, cum Episcopatibus nobis immediatè subjectis, necnon Sublacenti, & Farfensi Monasteriis, quæ in nullo Episcopatu consistunt, in nostra Provincia constitutis, pro alia. Reginentis, Cusentinensis, S. Severinæ, & Rossanensis, cum Meliteni, & Bisignanensi Episcopatibus, pro alia. Confanensis, Acheruntinensis, Tarantinensis, & Hydruntinensis, pro alia. Barenensis, Tranensis, Sipontinensis, & Beneventanus, cum Troienfi, Melphienfi, Rapallanensi Episcopatibus, pro alia. Neapolitanensis, Capuanensis, Salernitanensis, Amalphitanensis, & Surrentinensis, cum Cassinensi, & Aversanensi Episcopatibus, & Monasterio S. Vincentii de Vulturno, quod in nullo Episcopatu existit, pro alia. Panormitanus, Messanensis, & Montis regalis, cum Episcopatu Meleвитano, pro alia. Stigomensis, & Colocensis pro alia. Gueznensis, pro alia. Amacanenfi, Dublinensis, Castellensis, & Caumenfi, pro alia. Regna Scotia, pro alia. Boëmiæ, pro alia. Daciæ, pro alia. Norvegiæ, pro alia. Suesitiæ, Sardinia, Corsicæ, pro alia. Cypri, pro alia. Provincie Thebanensis, Atheniensis, Patraccensis, Corinthiensis, & Neopacensis, cum toto Patriarchatu Constantinopolitano habeantur pro alia. Patriarchatus Aquileiensis, & Grandensis, ac Provincie Jadrensis, Spalatenfi, & Ragusiniensis, pro alia. Provincie Mediolanensis, Januensis, & Pisana, pro alia. Ravenna, cum Ferrariensi, & Placentinensi Episcopatibus, pro alia. Maguntinensis, cum Episcopatu Bambergensi sive Regno Boëmiæ, pro alia. Coloniensis, & Treverensis, pro alia. Bremensis, & Maldeburgensis, cum Episcopatu Caminensi, pro alia. Salzbürgensis, pro alia. Regensis, pro alia. Cæterum si qui Episcopatus, aut si qua Monasteria, vel loca dicti Ordinis & Religionis fuerint, quæ in aliqua dictarum Provinciarum minimè includantur, quoad prædicta Capitula, de illa Provincia esse volumus, cui Episcopatus, Monasteria, & loca hujusmodi viciniora existant.

C A P. II.

Potro Visitatores, qui secundum prædictam constitutionem ipsius generalis Concilii fuerint in hujusmodi Provincialibus Capitulis deputati, sint idonei, solliciti & discreti circa visitationis eorum officium exequendum: & cuncta observent, quæ in præfata ejusdem Concilii & alia dicti Honorii, prædecessorum nostrorum constitutionibus statuta existere dignoscuntur: quod si Visitatores ipsi illa exequi omiserint negligentes, eas pœnas incurrere volumus ipso facto, quas incurrunt hi qui non veniunt ad Capitulum Provinciale, præpeditorem Canonicam non habentes. Et quia cupimus ut hujusmodi præfatorum Visitorum officium cum omni sinceritate procedat, interdiximus quod nullus Visitoris sibi deputati eodè

Bullar. Mag. Tom. I.

anno esse valeat Visitor. Prædicti autè Visitatores vel familiares eorum in Ecclesia Cathedrali, Monachali, vel Monasterio, seu loco alio ipsius Ordinis, seu religionis, ad quæ visitationis causa duxerint declinandam, ultra duos dies nequaquam remaneant, nisi evidens necessitas, vel magna utilitas Ecclesie, vel Monasterii, seu loci hujusmodi per eos Visitatores ampliorè inibi moræ Visitorum vel familiarium exigerent eorundem, sed tunc id efficiant de Ecclesie, vel Monasterii, seu loci hujusmodi præfatorum consilio seniorum: nec Visitatores seu familiares ipsi, eisdem Ecclesiis, Monasteriis & locis visitatis onerosi & graves existant. Non sumptuosas epulas querant, sed cum gratiarum actione recipiant quod illis honestè & competenter fuerit ministratum. Dicit quoque Visitatores & familiares ipsorum, nullam pecuniam hujusmodi occasione, seu quolibet alio modo recipiant, nec ipsi vel quisquam suorum aliquid munus, quoscumque sit, vel qualitercumque offerant, præsumant recipere: ut non quæ sua sunt videantur querere, sed quæ CHRISTI. Unde statuimus & ordinamus, ut universi & singuli Visitatores hujusmodi, vel familiares ipsorum, qui præter expensas eis duntaxat in victualibus exhibendas, exigere vel recipere pecuniâ etiam à volente, & quod si ipsi vel quisquam suorum familiarium, similiter munera recipere quoquo modo præsumperint, duplè ejus quod receperunt, Ecclesie vel Monasterio, seu alteri loco ipsius Ordinis seu religionis ejusdem, à qua vel à quo id receptum fuerit, infra mensem reddere teneantur. Alioquin ex tunc Visitatores hujusmodi duplum ipsum eis ultra hujusmodi tempus restituere differentes, ab officio hujusmodi & beneficio noverint se suspensos, quousque hujusmodi gravatis Ecclesiis, vel Monasteriis, aut locis, de hujusmodi duplo plenariâ satisfactionem impendant, nulla eis in hoc dantium remissione, libertate vel gratia valitatis. Et nihilominus (si expedierit) ipsi Visitatores sic suspensi, per Præsidentes dictis Capitulis, & eorum quemlibet ad restitutionem præfati dupli auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam & alia opportuna remedia, remoto appellationis obice, compellantur. Et quia procedit de virtute prudentiæ, si via scâdalis præcludatur: inhibemus Visitoribus memoratis, ne illos, seu eorum nomina, qui ei aliqua secreta in Visitacionibus revelaverint, præsumant aliis revelare: nisi tunc demùm cum propter revelata hujusmodi, ad alicujus punitionem vel pœnam fuerit procedendum. Aliter autem hujusmodi revelantes puniantur plus vel minus prout facti qualitas exiger, secundum arbitrium Præsidentium eorundem.

C A P. III.

Rursus quia Ecclesiis Cathedralibus, & Monasteriis ejusdem Ordinis seu religionis, ad salutem & prosperitatem noscitur provenire, cum in eorū singulis annuatim generale Capitulum celebratur, in quo alii Abbates, Priores, Prælati & administratores eis subjecti Ordinis seu religionis ipsius conveniât die præfata in illis in quibus statutum existit, dieque statuendo in illis in quibus nondum ad hoc dies hujusmodi constitutus, ut membra suo capiti consonent, & caput respiciat sua membra: Statuimus & etiam ordinamus, ut in singulis Ecclesiis Cathedralibus, & Monasteriis antedictis, die statuto vel statuendo, singulis annis generale Capitulum celebretur, in quo cum Prælati eorum alii Abbates, Priores, Prælati & administratores immediatè eisdem subjecti, studeant convenire ad tractandum de reformatione hujusmodi Ordinis, seu religionis, & observantia regulari, necnon corrigant, & reforment ibidem tam in spiritualibus quam in temporalibus, quæ corrigenda fuerint, ac etiam reformanda. Et in quo tam Abbates, Priores, seu administratores principalium Monasteriorum, & administrantes in ipsis Ecclesiis Cathedralibus, quam prædicti alii subjecti de administrationibus cujuscumque ipsorum, reddant in scriptis (quamvis non requisiti) rationem fidelem: summas videlicet rerum principalium & grossarum, quoad receptas & expensas annuas veraciter explicandi: necnon quanta, & qualia superflua, & etiam debeantur, & ex qua causa, & à quibus personis, aut de sint etiam, veraciter exprimendo. Qui verò legitime præpediti ad Capitulum hujusmodi venire nequivent,

De Capitulis generalibus, & reddendis rationibus.

X 2 ptoct

procuratores idoneos sufficienter instructos, cum sufficienti mandato excusationum suarum causas rationabiles etiam exprimente, cum potestate jurandi in eorum animas, causas huiusmodi fore veras, & reddendi rationem prædictam, & alia faciendi quæ ipsi facerent, si præsentem existerent, ad illud transmittere teneantur. Quod si non venerint, non impediti legitime, vel non transmiserint ad idem Capitulum (ut præfertur) pœnis subjaceant superius contra non venientes ad Capitula Provincialia constitutis. Quorum compulsio, & ipsarum pœnarum executio, ad Abbatem illius Monasterii principalis, in quo ipsum Capitulum celebratur, vel ad illum qui major est post Antistitem in illa Cathedrali Ecclesia in qua celebrari contingeret Capitulum prælibatum, auctoritate Apostolica pertineat, prout supra de Præsidentibus Provincialibus Capitulis est statutum. Et quia memoriam perpetuat & cautelam adjicit conservatio scripturarum: volumus & ordinamus, quod dux scripturæ consimiles fiant, rationes huiusmodi continentes: quarum una penes illum qui Ecclesiæ post Antistitem, seu Monasterio, ubi dictum Capitulum celebrari contigerit, præsidebit: & alia in arca, pro sigillo Capituli Ecclesiæ vel Conventus Monasterii præfatorum deputata vel deputanda, seu alio loco competenti, (de quo huiusmodi Præsidenti, & Capitulo, seu Conventui vel majori parti ejus videbitur) ad cautelam & providentiam necessariam & utilem conserventur. Volumus insuper, ut Celerarii, Camerarii, Hospitalarii, Eleemosynarii, Infirmarii, & alii Officiales quicumque, quocumque nomine censeantur, victum seu vestitum conventui vel aliis in dictis Ecclesiis vel Monasteriis, sive locis Conventualibus ministrantes, rationem plenam & explicitam de receiptis, & expensis ratione administrationum vel officiorum huiusmodi, ter annuatim (computata ratione quam reddiderint in generali Capitulo, ut præfertur) in fine scilicet cujuslibet quarti mensis, etiam irrequisitis Prælatis, qui Ecclesiis, Monasteriis, & aliis locis Conventualibus præsunt & præerunt antedictis, & Capitulis seu Conventibus eorundem, aut illis Discretis, qui ad rationem ipsam audiendam & fideliter eis referendam deputati fuerint, reddere teneantur. Proviso attentius quod illi ex huiusmodi administratoribus, Prioribus seu officariis, qui gravia & enormia crimina commiserint, vel committent, vel alias demeriti fuerint, sive per annum excommunicationis, suspensionis, aut interdictionis sententias rationabiliter in eos latas pertinaciter tolerabunt, & de his convicti fuerint, vel alias legitime constiterit, ab eorum superioribus cum consilio seniorum Ecclesiarum vel Monasteriorum, seu locorum prædictorum, nedum à suis administrationibus, Prioratibus vel officiis seu beneficiis amoveri valeant, sed ob crimina vel demerita huiusmodi, pœnis debitis percillantur: ut sit eis in pœnalis confusionis opprobrium, & perniciosum non transeat aliis in exemplum. Ne verò per cuiuspiam calliditatis ingenium evenire contingat, quin Capitula prædicta celebrentur locis & temporibus debitis, quemadmodum superius est distinctum, quia fortè præterderetur occasio, quod Ecclesiæ, Monasteria, & loca prædicta gravata forent, & sumptus existerent evitandi: Nos providere volentes, ne Capitulorum ipsorum generalium tantæ salutis & prosperitatis fructibus obventuris, malignitatis flatibus resistatur, totaliter ordinamus, quod illi qui venire tenentur ad provinciale Capitulum de triennio in triennium, & ad cuiusvis Ecclesiæ vel Monasterii annuatim Capitula prælibata, vivant cum aliis ipsius loci monachis in communi, & familiaribus suis clericis & laicis, & etiam evectionibus extra Ecclesias, vel Monasteria, & loca ipsa, de suis propriis redditibus providere in necessariis teneantur, quavis constitutione seu consuetudine contrariis non obstantibus. Licet autem circa rationes de administrationibus & officiis (ut præmittitur) reddendas, duxerimus providendum: quia tamen veritatis claritas latebras non requirit, sed metas potius patentis claritatis exposcit, cautius in hac parte super his, Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum præfatorum occurrentes dispendiis, & profectibus providentes, volumus ut Visitatores Capituli provincialis, qui pro tempore fuerint, cum ad Ecclesias, Monasteria, Prioratus, & loca huiusmodi venerint, eorum officia exequendo, nequaquam omittant, quin de statu spirituali & temporali Ecclesiarum, Monasteriorum, & prioratum & locorum prædictorum plenarie se informant, ut sic reformando vel referendo (prout secundum iura & ordinationes Capitulorum huiusmodi salubris & utilis fuerit) Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus, & locis ipsis providere valeant visitatis, proviso quod prædicta provincialia & alia Ecclesiarum & Monasteriorum prædictorum Capitula non concurrant ad invicem, ne valeat unum per aliud impediti. Ceterum statuimus, ut omnes & singuli ad eadem Capitula venientes, non ducant, vel duci faciant, seu permittant evectiones, seu familiares in numero superfluo, seu quomodolibet excessivo: sed numero evectionum & familiarium statui eorum cujuslibet congruo, eos volumus & præcipimus esse contentos. Ipsi autem familiares & alii quos ducunt vel duci facient seu tenebunt, sint humiles & honesti, de quibus aliquatenus præsumi nequeat, quod alicui Abbati, Priori, administratori, officiato, monacho, vel cuicumque alteri cum eis, seu aliis ad ipsa Capitula venientibus aut in eis morantibus, vel de illis redeuntibus, aut Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus, vel aliis eorum locis, inferant per se aut alios sæculares vel regulares, seu quoslibet alios in personis vel rebus injuriam vel offensam, vel quod in aliquo de dictis Capitulis, aut in aliqua Ecclesia vel Monasterio seu loco ubi celebrabuntur, scandalum suscitare, vel turbationem facere, seu discordiam vel contentionem movere præsumant. Quod si quis ad inferendum injuriam vel offensam huiusmodi, ut turbetur, vel impediatur quodcumque de dictis Capitulis, scienter & ex proposito tales duxerit, vel alias tenuerit, seu ad hoc disposuerit aut convocaverit, vel convocari fecerit: & turbatio vel impedimentum huiusmodi si aliqua ex eis fuerint subsecuta: & qui consentiens extiterit in prædictis, vel aliquo eorundem, aut dans scienter, & ex proposito auxilium, consilium vel favorem, ipso facto sententiam excommunicationis incurrant. A qua duntaxat si sit Abbas vel monachus ipsius Ordinis, per præsidentes Capitulo provinciali, seu eorum aliquem, quantum ad ea quæ ipsum Capitulum provinciale concernent, quantum verò ad illa de prædictis quæ annuale Capitulum, vel Ecclesiam seu Monasterium, aut alium locum ubi celebrabitur annuale Capitulum antedictum, seu personas aut bona eorum vel alia concernerent, per Abbatem vel alium huiusmodi annualem Capitulum Præsidentem auctoritate Apostolica. Sæculares verò & alii religiosi à sententiis huiusmodi per locorum ordinarios, tunc demum cū satisfactionem impenderint congruentem, & non ante, possint absolvi, nisi commissa huiusmodi talia fuerint, propter quod Sedes Apostolica esset merito consulenda. Et si mors, vel membri mutilatio, seu debilitatio alicujus perpetua, occasione prædictorum secuta fuerint, talis nedum ad administrationem vel officium seu beneficia aliqua in Ordine seu religione huiusmodi, vel ad illa obtinenda existat inhabilis: sed & obtentis in eis vel ab ipsis sit eo ipso privatus, quæ aliis, & non sibi per illum ad quem collatio aut quævis alia dispositio pertinerit, liberè conferantur, vel alius de illis canonicè ordinetur. Eandem quoque sententiam excommunicationis ipso facto incurrat quilibet, cujuscumque sit præminentia, dignitatis, status vel conditionis, qui per se vel per alium malitiosè impediverit vel impediti fecerit scienter & ex proposito, quominus prædicta Capitula libere valeant celebrari: quique præsumpserit euntes ad illa, vel in eis morantes, seu de ipsis redeuntes capere, capi facere, seu captos detinere aut impedire, vel eis aut eorum familiaribus in personis vel rebus damna, injurias, vel offensas occasione huiusmodi, ut videlicet turbetur vel impediatur celebratio cujuscumque ipsorum Capitulorum, inferre, necnon quicumque ipsius Ordinis seu religionis, qui prætextu visitationis malitiosè & ex proposito prædicta vel eorum aliquid per se vel alium commiserit in personas Abbatum, Priorum & aliorum majorum prædictorum proprios subjectos visitantium, vel in personas Visitorum in provincialibus Capitulis, vel per Abbates alios seu prælatos principaliū, vel propriorum

Monasteriorum deputandorum, vel familiarium eorundem, aut in bonis eorum. Et quicumque prædicti Ordinis, qui in visitationibus huiusmodi vel correctionibus, seu executionibus processus eorum malitiosè impederit, vel eis procaciter, vel protervè se opposuerit, aut prædicta faciètibz consenserit per se vel alium, preces, minas, literas, auxilia potentium, sæcularium, vel laicorum, seu quæcumque alia impedimenta malitiosè procurando, & impediens eundem Ordinem, seu religionem ipsam in contributionibus legitimè faciendis. Præsidentes autem Provincialibus & annualibus Capitulis prælibatis, & eorum quilibet, dum simpliciter & de plano eis constiterit aliquem ex prædictis præfatam excommunicationis sententiã incurrisse, ipsum per omnia ejusdè Ordinis seu religionis loca vicina, de quibus eis videbitur, tandiu solemniter publicent & faciant ab aliis auctoritate Apostolica publicari: eis super hoc non parentes per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita cõpellendo, donec congruam satisfactionem impenderit: & per ipsos Præsidentes duntaxat, vel per duos eorum ad minus, auctoritate Apostolica fuerit absolutus. Ad hæc tã diversorum locorum diocesanis, quàm aliis personis quæ pro tempore præfuerint ipsis Capitulis celebrandis, in virtute obedientiæ districtè præcipimus, ut per censuram Ecclesiasticam, appellatione cessante, compefcant Advocatos, Patronos, Magnates, Rectores, Vicedominos, Consules, milites, seu quoslibet alios, ne Cathedrales Ecclesias, Monasteria, vel alia loca monastica, in personis vel rebus eorum præsumant offendere quoquo modo, & si secus forsan aliud egerint, eos usque ad satisfactionem debitam, per censuram eandem (appellatione remota) cogere non postponant: ut Prælati & alii servi Dei dicti Ordinis seu religionis huiusmodi, liberis & devotis mentibus Altissimo pensum debitum quotidianum solvere satagent servitutis.

CAP. IV.

Profectò cum in sæpè dicta constitutione Concilii generalis inter cætera sit expressum, quod hi qui conveniunt in trienniali Capitulo, vitam ducant communem, & simul omnes communes expensas proportionaliter faciant: nos attendentes quod præter expensas huiusmodi, expensæ aliæ nedum pro Provinciali, sed etiam annuali Capitulis prædictis necessariò requiruntur: Statuimus & ordinamus, quod in eisdem Capitulis, cujusquam contradictione vel absentia non obstante, pro libertate, necessitatibus, utilitatibus, expensis communibus, & aliis consuetis (cum onus divisum in partes levius supportetur) auctoritate Apostolica fiant, imponantur, seu inducantur collectæ, subventiones, seu contributiones, secundum arbitrium Præsidentium, seu Definitorum, quoad huiusmodi Capitulum Provinciale, vel Abbatis seu alterius Præsidentis ipsi annuali Capitulo, & Definitorum quoad annuale Capitulum antedictum. Ut autem in conservatione collectarum, subventionum, seu contributionum huiusmodi cautela securitatis fideliter habeatur, volumus & ordinamus, ut collectæ quæ fiènt in Capitulo Provinciali per tres probos & fideles Abbates seu alios Prælatos ipsius Ordinis seu religionis illius Provincie, in qua idè Capitulum fuerit celebratù, in aliquo securo Monasterio, seu alio loco congruenti; quæ verò fiènt in singularibus Ecclesiis, Monasteriis, vel aliis locis ejusdè Ordinis seu religionis, per tres probos & fideles Monachos cujuslibet Ecclesiæ vel Monasterii seu loci, in quo vel in quo (ut præfertur) fiènt, quorum unum ponet Abbas vel alius Prælatos ipsius loci, alium verò Prior vel Priores administratores seu officarii, & tertium Capitulum Ecclesiæ seu Conventus Monasterii sui loci huiusmodi in una arca setata tribus diversificatis seris & clavibus, fideliter collectæ, diligenter custodiantur: & ad usum duntaxat eorù pro quibus facta fuerint, & ad nullos usus alios convertantur. Pro quibus fideliter conservandis & complendis, præsentè dicti tres Abbates in Præsidentium, & præfati Monachi in Abbatis & Capituli, necnon Cõventus Ecclesiæ vel Monasterii seu Prælati alterius loci principalis, ubi dictum annuale Capitulum extiterit celebratum, præsentia corporaliter juramentum. Nec fieri valeat alia contributio quandiu aliquid quod

Bullar. Mag. Tom. I.

sufficiat, de prima cõtributione contigerit superesse. Habeantque dicti Præsidentes, & eorum quilibet quoad huiusmodi Provincialia Capitula, necnon Abbates, Priores, & majores, seu alii jam dicti potestatem auctoritate Apostolica supradicta exigendi, colligendi & levandi collectas, subventiones & contributiones huiusmodi, ab omnibus & singulis Abbatibus subiectis, si quos habeat, & Prioribus, Prælatibus, administratoribus, officariis, & beneficiatis quibuscumque, qui erunt ipsi annuali Capitulo, seu Ecclesiæ vel Monasterio, aut alii loco principali subiecti, & compellendi omnes & singulos antedictos eadem auctoritate per censuram Ecclesiasticam, appellatione remota, & alia juris & ipsius Ordinis seu Religionis remedia ad solvendum integrè collectas, subventiones & contributiones præfatas, prout in huiusmodi Provinciali & annuali Capitulis fuerit ordinatum, super hoc terminis assignatis, ac etiam publicandi & exequendi liberè prædicta, & processus, ac sententias in Ecclesiis Cathedralibus, & Monasteriis, & aliis locis ejusdem Ordinis seu Religionis, quando & quoties eis visum fuerit expedire, necnon absolvendi à dictis sententiis (congrua tamen satisfactione præmissa) & relaxandi ac tollendi omnes processus, sententias suspensionis & interdicti: & cum eis super irregularitate, si qua sint ligati, profanando divina, vel alias se illis immiscendo, non tamen in contemptum clavium, incurrerint, dispensandi.

CAP. V.

Rursus quia per quotidianam & ordinatam factionem Capituli regularis fortificatur & durat nervus monasticæ disciplinæ: Statuimus & ordinamus, ut in cunctis & singulis Ecclesiis Cathedralibus, Monasteriis & aliis Conventualibus, cæterisque locis huiusmodi Ordinis seu religionis, in quibus erunt sex monachi, vel supra, & etiam alibi ubi fieri consuevit Capitulum regulare huiusmodi, Capitulum fiat & teneatur die qualibet ordinatum. In quo priusquam ad quævis alia procedatur plenè (secundum regulam monasticam & Ecclesiæ, Monasteriorum Conventualium, & aliorum locorum præfatorum consuetudines approbatas) monachorum seu fratrum excessus, transgressiones, & negligentie corrigantur: ac de disciplina & reformatione regulari agatur in illo. Ubi nullus monachus, seu frater clamosè aut irreverenter alterum defendere vel sustinere præsumat. Et quoties regula pronunciata fuerit à lectore per Præsidentem ipsi Capitulo, vel alium cui hoc ipse injunxerit, ejusdem regulæ sententia vulgariter exponatur.

CAP. VI.

Quia verò per exercitium lectionis acquiritur scientiæ margarita, & per studium sacræ paginæ ad cognitionem excellentiæ divinæ familiaris pervenitur, ac per agnitionem humani juris, animus rationabilior efficitur, & ad justitiam certius informatur: Nos cupientes ut viri ejusdem Ordinis seu religionis in agro Dominico laborantes, in primitivis, ac deinde in divinis & humani, canonici videlicet jurium scientiis instruantur, constitutioni Clementis Papæ V. & prædecessoris nostri, de monachis in scientiis primitivis instituendis infra monasteria quibus degunt, editæ inherentes, illam volumus & præcipimus firmiter observari. Et nihilominus adjiciendo statuimus & ordinamus, ut in quibuslibet Ecclesiis Cathedralibus, Monasteriis, prioratibus, & aliis Conventualibus & solemnibus locis, quibus ad hoc suppetunt facultates Ordinis, seu religionis huiusmodi, deinceps habeatur magister, qui monachos eorù doceat in huiusmodi scientiis primitivis, videlicet Grammatica, Logica & Philosophia, proviso attentius ut sæculares instruendi cum ipsis monachis docendis, eisdem in Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus & locis nullatenus admittantur. Cui quidem magistro, si monachus non fuerit ipsius Ordinis seu religionis, de pane, & vino & pitantia providere quotidie, sicut uni ex monachis Ecclesiæ, Monasteriorum, Prioratum, ac locorum huiusmodi, teneatur, illi, qui talia tenentur in eis Capitulis Ecclesiæ, Monasteriorum, Prioratum, & locorum ipsorum Conventibus seu Monachis ministrare, necnon pro vestimentis, calceamentis, & salario congrua pensio annua assignetur, quæ tamen viginti librarum Turonensium parvorum

De Capitulis quotidianis.

De studiis.

sumuam nequaquam excedat, quæ de infra scripta communi contributione solvetur, donec pro ea & pensionibus monachorum studentium ad generalia, seu solemnia studia mittendorum certis & perpetui redditus assignati, prout infra expressius & plenius continetur. Si verò in Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus, vel locis prædictis sit Monachus idoneus ad prædicta, Monachus ipse per Antistites in Cathedralibus Ecclesiis, in monasteriis verò & aliis locis præfatis, per superiores suos instruere fideliter ipsos Monachos in prædictis scientiis deputetur: & ad hoc si necesse fuerit, compellatur. Cui scilicet monacho instructori decem libræ Turonenses, ultra vicium, & vestitum, pro libris emendis, vel aliis suis necessitatibus juxta dispositionem ipsius Antistitis, vel dictorum superiorum deputetur. Antistites verò & alii superiores prædicti, prædictos monachos qui dociles fuerint, cum consilio proborum & seniorum Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratum & locorum hujusmodi, eligere teneantur, & ordinate de certo numero eorumdem, ac de locis, & temporibus, quibus lectionibus, quibusve divinis officiis seu obsequiis aliis opportunis intendant. Possintque dicti Antistites & superiores dictos magistros instructores & instruendos cum consilio proborum & seniorum prædictorum (prout eis expediens visum fuerit) removere, & loco eorum alios subrogare. Præcipimus insuper in virtute obedientiæ cunctis Visitatoribus in Provincialibus Capitulis deputandis, quod omnia & singula de magistris, instructoribus & personis instruendis, & aliis circa ea superius ordinata, faciant auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam, & alia opportuna remedia (appellatione remota) firmiter observari. Et nihilominus ea quæ super prædictis fecerint & invenerint, Præsidentibus Capitulo Provinciali referant: qui etiam auctoritate Apostolica præfata, si videatur eisdem vel ipsorum majori parti, contra negligentem vel rebellem in præmissis fortius procedere non postponant.

CAP. VII.

De Studentibus ad generalia studia mittendis.

Cæterum quia expedire dignoscitur, ut postquam præfati monachi in prædictis scientiis primitivis eruditi fuerint, ad sacre Theologiæ vel canonum transeant facultates: statuimus & ordinamus, ut Ecclesiæ, Monasteria, Prioratus, & alia loca hujusmodi, singula videlicet eorum cum suis membris inferius declarandis, de quolibet numero vicenarij monachorum, unum aptum profectu majoris scientiæ acquirendo, ad generalia seu solemnia studia mittere teneantur, & quemlibet ipsorum mittendorum de infra scripta pensione annua providere. Sic autem hujusmodi numerum vicenarij volumus computari, ut illi dumtaxat monachi numerum ipsum efficiant in hoc casu, qui sunt seu erunt in Ecclesiis, Monasteriis, vel locis principalibus, & in locis aliis eisdem Ecclesiis, Monasteriis & locis principalibus subjectis, habentibus octo monachos sive plures, & hi solum cum monachis Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum principalium hujusmodi, in computatione ac missione hujusmodi conjungantur. Declaramus insuper quod si forsitan ultra dictum numerum vicenarij aliqui superessent, qui tamen vicenarij alium non compleverint, non propter hoc ardeant superiores eorumque Capitula seu conventus aliquem mittere ad studia prælibata, nisi alias essent ad mittendum plures aditrici virtute consuetudinis, statuti vel ordinationis alterius cujuscumque, quibus consuetudini, statuto vel ordinationi, per hæc non intendimus in aliquo derogare. Eligantur quoque ipsi monachi mittendi, prout in scientia Theologiæ, vel juris Canonici, seu magis in una quam in alia ipsarum aptiores poterunt inveniri. Sic tamen quod si apti reperiantur pro ipsius Theologiæ studio, ad minus medietas mittendorum pro ipso Theologiæ studio destinetur, vel etiam quanto plures aptiores poterint inveniri: ac reliqua medietas eorumdem mittendorum ad ipsius juris Canonici studium transmittatur. In electione namque dictorum monachorum ad hujusmodi studia mittendorum, subsequenter ordinationem modificatam duximus adhibendam, quod videlicet quivis Antistes Cathedralis Ecclesiæ monachalis, octo probos & seniores monachos ipsius Ecclesiæ per ejus Capitulum seu majorem partem

ipsius eligendos, inter quos non ut Prælati, sed ut monachus dumtaxat vocem habeat, juramento infra scripto adstringat ad nominandum & eligendum secum mittendos monachos antedictos, ipseque Antistes hujusmodi monachos nominatos & electos per eum & alios octo prædictos seu majorē partem eorum licentiare ad hujusmodi studia teneatur infra tempus inferius declarandum. Quilibet verò Abbas, seu Prior, vel alius locum Conventuale & solemnē obtinens, quatuor monachos eligat de suo monasterio seu loco seniores, quos esse sinceriores in zelo, & discretiores in judicio existimaverit: & corporali juramento adstringat eosdem, quod rejectis gratia, odio vel timore, quibuscumque & qualitercumque secundum Deum, & prout magis expedire viderint, personis & locis, cum consilio instructoris, si monachus fuerit cum juramento simili adstringendi, illos ex monachis instructis in eisdem primitivis scientiis, & in observantiis regularibus informatis, sive in Ecclesiis, Monasteriis & aliis locis principalibus seu membris resideant, ad prædicta studia mittendos, juxta mittendorum hujusmodi prætaxatum numerum, nominent seu eligant coram eo, quos dociles esse noverint, & vitæ ac morum honestate decotos, ad puritatem religionis tenendam, & ad acquirendum fructum scientiæ aptiores. Taliter autem nominati seu electi ab eis, vel ubi concordēs non essent, à majori parte ipsorum, sive ubi quilibet nominaret & eligeret diversos, illi quos ex ipsis nominatis & electis Abbas vel Prior seu alius locum Conventuale, & solemnem obtinens, elegerit, ad prædicta studia destinentur: ita quod in festo Exaltationis Sanctæ Crucis, vel circa, ipsi taliter nominati & electi in studio Parisiensi existant, qui Parisios fuerint destinandi, in aliis verò studiis in festo S. Lucæ, vel circa, infallibiliter sint præsentēs. Quod si dictus Antistes annis singulis, quibus præfati monachi ad eadem studia mitti debeant, vel in locum illorum alii subrogari, infra decem dies, festum Assumptionis B. MARIE Virginis immediate præcedentes, cum dictis octo probis minimè nominaverit & elegerit, ac licentia verit (ut præfertur) ipsis decem diebus elapsis, ad Priorē, qui post eum præerit monachis Ecclesiæ suæ in regularibus disciplinis, seu alium his & in illis præsentem, quocumque nomine nuncupetur, cum consilio & assensu quatuor proborum monachorum ejusdem Ecclesiæ, quos dictus Prior vel alius (ut prædicitur) præsidens elegerit: & quos similiter, ut de Abbate ac Priore, vel alio locum Conventuale & solemnem obtinente prætangitur, simili juramento adstringat, potestas hujusmodi nominandi, eligendi, & licentiandi liberè devolvatur. Si verò idē Prior vel alius præsidens, ut præfertur, id non fecerit, pœnas ipso facto incurrat inflictas infra proximè contra Abbates vel Priores, seu alios loca Conventualia & solemnia obtinentes, qui super hoc extiterint negligentēs. Abbas quoque vel Prior, aut alius hujusmodi locum Conventuale & solemnem obtinens, qui seniores prædictos infra præfatos decem dies non elegerit, ut præfertur, ipsoque dicto non adstringerit juramento, aut nominatos & electos per illos ad studia non licentia verit memorata, pœnas incurrat inflictas Abbatibus vel Prioribus, seu aliis loca hujusmodi Conventualia & solemnia obtinentibus, solvere negligentibus id quod pro hujusmodi mittendis ad ipsa studia fuerit assignandum, pro rata ipsos contingente secundum gradum, modum, & ordinem infra proximè sequentes, à quibus liberari vel absolvi non valeant nisi per præsentēs, Provincialibus Capitulis illius Provinciæ in qua fuerint Abbates, Priores, vel alii loca Conventualia & solemnia (ut prædicitur) obtinentes, super his negligentēs, seu per aliquem eorumdem, nec etiam ab ipsis Præsidentibus, quousque præmissa negligent omnia impleverint, & ad eorumdem præsentium arbitrium satisfecerint competenter, quos etiam negligentēs sic præsentēs, & eorum quilibet, ad omnia & singula prædicta & infra scripta complenda per censuram Ecclesiasticam, & alia juris ipsius Ordinis seu Religionis remedia compellere, submoto appellationis obstaculo, auctoritate Apostolica teneantur. Et ut hæc celerius & expeditius compleantur, ordinamus quod dicti seniores eligendi per eorundem Abbates vel Priores, seu alios majores in Ecclesiis.

Eccles. Cathed. post Antistites, ac alios loca Cōventualia & solemnna obtinentes, statim cum electi fuerint, & huiusmodi iuramentum præsterint, includantur in aliquo loco secreto, de quo nullatenus permittantur exire, donec infra diem inclusionis huiusmodi, in scriptis eorum Abbatibus vel aliis superioribus proximè dictis nominaverint & elegerint supradictos ad studia destinandos. Quod si non fecerint, elapsa die huiusmodi, ad ipsius Abbates & supradictos eligendi & licentiandi eisdem potestas libere devolvatur, qui secundum Deum & bonam conscientiam infra tres dies immediate sequentes, dociles, & aptiores, vitamque honestam & religionem observantes, ut præmissum est, licentiarie teneantur ad prædicta studia transmittendos. Si qui verò Abbates, Priores, vel Pælari alii Abbates proprios non habentes, seu administratores, vel ceteri quicumque ad hoc obligati, illud quod ipsis monachis mittendis ad ipsa studia fuerit assignatum, pro rata ipsos contingente in termino vel terminis ad id statutis solvere non curaverint, ultra quantitatem quam secundum taxationem contingentem eisdem solvere tenebantur infra mensem, tantundem nomine pœnæ solvere sint adstricti. Quod si non fecerint, sit eis tandiu eo ipso Ecclesie interdictus ingressus, donec tam principale ad quod tenebantur, quam huiusmodi aliam quantitatem nomine pœnæ, ut præfertur, appositam, duxerint persolvendam. Et si ex tunc per quatuor menses huiusmodi sustinuerint interdictum, sint ipso facto tandiu à divinis suspensi, donec integre huiusmodi principale ac pœnam solverint, nulla eis remissione in præmissis quomodolibet profutura. Quantitas autem huiusmodi nomine pœnæ ut prædicitur exsolvenda, in acquisitionem librorum utilium & alios profectus dictorum studentium, quam etiam quantitatem (quam per contemnentem satisfacere in termino assignato, studentibus ipsis mitti præcipimus) ad ipsius contemnentis expensas, iuxta superioris sui arbitrium convertatur. Præmissis quoque adjicimus quod Priores, & ceteri administratores Abbates proprios non habentes, seu quivis alii beneficiati, qui huiusmodi summas solvere contempserint & prænominas pœnas per alios quatuor menses immediate sequentes sustinuerint animis induratis, excommunicationis sententiâ eo ipso incurrant, à qua non possint absolvi, nisi debita satisfactione præmissa: & tunc per præfidentes dumtaxat Capituli provincialis illius provincie, cuius erunt, vel alterum eorundem. Quam si per annum pertinacibus animis sustinuerint, sint eo ipso cunctis beneficiis quæ obtinuerint, privati: & de beneficiis huiusmodi per illos, ad quorum collationem, seu quamvis aliam dispositionem pertinuerint, liberè in personis aliis disponatur.

CAP. VIII.

Sane quia prosecutiones liberalium studiorum, præcipue in generalibus seu secularibus studiis, diversa requirunt onera expensarum: nos huiusmodi monachis mittendis ad ipsa studia, & pro eis & aliis ratione dictorum studiorum pensiones in quantitatibus subsequenter providemus fore annis singulis ministrandas, & infra scriptis terminis transmittendas. Videlicet Magistro in Theologia in studio generali legenti sexaginta, Baccalaureo, necnon scholari Theologie quadraginta, Doctori Decretorum jura Canonica in huiusmodi studio legenti, quinquaginta: Baccalaureo verò seu scholari Canonice triginta quinque libras Turonensium parvorum, vel eorum valorem in alia moneta, tam pro victualibus, vestimentis & calceamentis, quam pro libris & quibuscumque aliis necessitatibus eorundem; illis videlicet qui ad studium Parisiense in festo Exaltationis S. Ctici, vel circiter, iis verò qui ad alia studia deputati fuerint, in festo B. Lucæ vel circa, singulis annis per illi vel illos, qui ad ipsas pensiones colligendas deputati fuerint, infallibiliter transmittendas, & per illos qui tenebuntur ad solvendum easdem, in festo Assumptionis B. MARIE annis quibuslibet ipsis collectoribus integraliter persolvendas. De quibus quidem pensionibus dictis scholaribus (ut præmittitur) ministrandis, quilibet scholaris habeat pro quotidianis expensis viginti libras dumtaxat, & pro vestimentis & calceamentis sex libras tantum: de residuo verò emanatur, ac provideatur ei de ipsis, quæ ratione

infirmatam, vel alia necessaria sibi erunt. Nullus autem cujuscumque fuerit præminentie, dignitatis, conditionis, aut status, sive collector pensionum huiusmodi, seu reddituum assignandorum, pro ipsis vel pro quocumque alio nomine fuerit deputatus, aliquid sibi vel alteri, seu usui cuicumque & quantumcumque pro præfatis pensionibus, vel de fructibus, redditibus, seu proventibus, qui assignabuntur pro pensionibus ipsis, quomodolibet applicare vel dare, seu commutare, aut quomodolibet alienare præsumat. Qui verò contrarium fecerit, & qui ad dandas vel mittendas illas extiterit deputatus, si eas (ut præmittitur) in eisdem terminis dictis studentibus non dederit vel miserit, pœnas eo ipso incurrat statutas contra non solventes id quod Monachis mittendis ad dicta studia fuerit assignatum, secundum statum ipsorum non solventium, & juxta gradus & ordinem superius denotatos. Si verò laicus extiterit, excommunicationis incurrat sententiâ eo ipso, à qua (nisi debita satisfactione præmissa) nequeat absolutionis beneficium obtinere. Et ut onus huiusmodi pensionum levius supportetur: Statuimus, & ordinamus, ut solvantur pensiones huiusmodi, & etiam pensio dicti magistri qui Monachos in primitivis scientiis instruet (ut præfertur) per Capitula cujuslibet Ecclesie Cathedralis ipsius Ordinis, seu religionis, & per beneficiarios quorumlibet beneficiorum monachaliu ejusdem, & cujuslibet monasterii, Prioratus, & loci ordinis seu religionis huiusmodi, & membrorum suorum, de communi contributione inter caput, & beneficia seu membra omnia & singula ad ipsum caput pertinentia, vel dependentia ab eodem facienda, secundum taxationem vel æstimationem decimæ in taxatis. In non taxatis verò beneficiis, proportionabiliter & rationabiliter secundum valorem ipsorum, in primo cujuslibet Ecclesie Cathedralis ejusdem Ordinis seu religionis, ac monasterii seu Prioratus, vel alterius loci, Abbatem proprium non habentis, Capitulo generali per Priores, vel alios majores post Antistitem in Cathedralibus Ecclesiis. In monasteriis verò, Prioratibus, vel aliis supradictis, per Abbates vel Priores, seu alios præfidentes ejusdem, cum consilio & assensu Capituli, seu Conventus, seu majoris partis ipsorum. Quam si forte facie neglexerint, vel noverint, præfidentes provinciali Capitulo illius provincie, ubi tales negligentes fuerint, & quilibet ipsorum præfidentium, ac Visitatores per dictum provinciale Capitulum deputati, & eorum quilibet ipsos negligentes auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam, & alia opportuna remedia ad illam faciendam (appellatione cessante) compellere teneantur, quousque certi & perpetui redditus pro ipsis pensionibus exsolvendis extiterint assignati. Volumus autem quod per illos, qui ad hoc per nos cum sufficienti potestate fuerint deputati, cum Antistitibus in Cathedralibus Ecclesiis monachalibus, & cum Abbatibus & Prioribus, & aliis loca Conventualia & solemnna, ut prædicitur, obtinentibus, cum consilio & assensu Capitulum & Conventuum eorundem, auctoritate Apostolica prædicta possint pro prædictis pensionibus assignari, vel ad invicem uniri, aut Ecclesiis Cathedralibus, Monasteriis, seu locis aliis Conventualibus supradictis, vel eorum administrationibus, aut officiis, seu locis vicinioribus ad Ecclesias Cathedrales, Monasteria, Prioratus, seu loca huiusmodi pertinentibus, prout erit commodius, Prioratus aliaque beneficia Ecclesiastica sine cura ipsius Ordinis seu religionis consueta Monachis assignari, & ad Ecclesias Cathedrales, Monasteria seu loca alia Conventualia præfata spectantia: dum tamen ipsa beneficia tanto tempore ab uno, vel pluribus monachis fuerint continue ac pacifice gubernata, ut præscriptio legitima sit completa, etiam si ante vel post clerici seculares quandoque ministraverint in eisdem, dummodo per ipsos clericos legitima præscriptio minime sit impleta. Quod si forte huiusmodi Prioratus, seu beneficia sine cura non inveniuntur accommodata, vel non sufficiant ad præmissa, possint per prædictos modo præmissis, & ut commodius fieri poterit, super aliis Prioratibus, administrationibus, seu beneficiis monachalibus curatis (si facultates eorum ad hoc sufficiant) aliis eorum oneribus supportatis, de parte dumtaxat quam monachi percipiunt

ex eisdem pro prædictis perpetuæ pensiones imponi. Prohibemus autem quod nulli monacho quocumque beneficio, quantumcumque modicum, vel aliam pensionem habenti (nisi ea omnino dimitteret aliis conferenda vel assignanda) possit aliqua de dictis pensionibus studentium assignari, vel assignata dimitti. Nec in ipsa sibi jus aliquod acquiratur: immo si assignationi pensionis huiusmodi consenserit, eo ipso privatus existat quocumque beneficio, seu quavis alia pensione: si quod, vel si quam forsitan antea obtinebat. Si verò ipsi monacho habenti pensionem huiusmodi studentium, beneficium aliquod quantumcumque modicum conferatur, ut adepta ipsius possessione pacifica, ipso facto vacet dicta pensio, eaque privatus existat, studentium alteri assignanda, ut non desit studens de numero instituto. Nec per literas à Sede Apostolica vel Legatis ipsius super provisione quorumlibet monachorum aut aliorum directas, de studentium pensione aliqua prædictorum cuiquam valeat provideri: nec alicui alteri, nisi nominatus, electus & licentiarus fuerit, prout est superius ordinatum, alias nulla sit assignatio huiusmodi ipso iure, nec per eam jus alicui acquiratur, & tam assignans quam accipiens teneantur ad restitutionem omnium quæ exinde recepta fuerint faciendam: quæ in libris, vel aliis necessitatibus dictorum studentium convertantur: & nihilominus penis subiaceant superius designatis. Prohibemus insuper, ne libri Ecclesiarum Cathedralium, Monasteriorum, & aliorum locorum prædictorum, qui dictis studentibus fuerint assignati, seu eis à consanguineis vel amicis dati, aut per eosdem studentes alias licite acquisiti, per eos alienentur, distrahantur, seu etiam obligentur. Quinimò volumus, quod dicti libri (defunctis eisdem studentibus quibus fuerant assignati) ad Ecclesias, Monasteria, seu alia loca prædicta liberè revertantur: Volumus etiam quod si in Ecclesiis, Monasteriis, seu locis præfatis libri multiplicati fuerint, libris necessariis in ipsis Ecclesiis, Monasteriis & locis remanentibus, de cæteris libris per Antistites in Ecclesiis Cathedralibus, & in Monasteriis vel aliis locis prædictis, per eorum prælatos, & de consilio eorum, cum quorum consilio studentes præfati sunt (ut præmissum est) eligendi, fiat conveniens distributio inter studentes eosdem. Fiatque prius memorialis scriptura de personis studentium, quibus dicti libri tradentur, & librorum nominibus prædictorum. Quæ quidem scriptura in Ecclesiis, Monasteriis vel locis huiusmodi conservetur. Si quis verò de studentibus ipsis, per se vel per alium, librum seu libros huiusmodi, qui ad eum præmissis modis pervenerunt, distraxerit, aut obligaverit (nisi pro utilioribus, vel pluribus libris emendis, & tunc de licentia superioris sui petita humiliter & obtenta) eo ipso sit inhabilis per biennium ad quocumque beneficium obtinendum. Et nihilominus ad claustrum suum de studio revocetur, & loco sui alius subrogetur: & etiam per superiorem suum (prout facti qualitas exegerit) alias graviter puniatur. Præsidentes insuper & alii convenientes in dicto Capitulo provinciali, ordinare debeant qualiter dicti studentes vivere, seu ad invicem habere debebunt: qualiter & ex quibus causis ante tempus etiam regulariter præstitutum, poterunt & debebunt de studiis huiusmodi revocari: & in locum eorum alii totidem numero subrogari, juxta modificationem superius designatam. Vbi autem erit aliquis de ipsis studentibus, qui sit vitæ laudabilis, aliasque idoneus & discretus, & ad Baccalaureatum vel magisterium dispositus vel propinquus, idem Prior dictorum studentium qui erit pro tempore, cum consilio aliquorum proborum studentium eorundem scribat Præsidentibus antedictis: ut prælato ipsius proprio mandent, & ordinent cum eodem, quod talem non revocet: sed eum in scientia proficere, & ad statum Baccalaureatus, & honorem magisterii pervenire, lectionemque continuare permittat, ac ipsum & alios similes, quos jam in scientia laudabiliter proficere cognoverit, dignis attollat honoribus, & promotionibus efferat opportunis. Provideant quoque præfati & alii præfati convenientes in ipso Capitulo provinciali, quod monachi ad dicta studia transmittendi (prout communius & commodius fieri poterit distributi) insimul commoren-

tur, saltem deni ad minus, & deni huiusmodi non possint ultra quatuor servitores habere, cõputato in eis coquo, seu servitore coquinæ. Deputent etiam jam dicti Præsidentes in singulis eorum Provincialibus Capitulis speciales Visitatores huiusmodi Ordinis seu religionis, Provincie infra quam erit studium, in quo studentes huiusmodi morabuntur. Quibus siquidem Visitatoribus, & etiam aliis Visitatoribus per Provincias, ad visitandum Cathedrales Ecclesias, monachales, Monasteria, & alia loca ipsius Ordinis seu religionis, per prædicta Provincialia ordinandis, necnon dictis studentium prioribus in virtute obedientie districtè præcipimus, ut omni favore, gratia, odio, & personarum acceptione semotis, ex puritate conscientiarum suarum, secundum quod Deo magis placere, & huiusmodi Ordini seu religioni expedire crediderint, in his quæ circa ipsos studentes in ordinationibus nostris præscriptis salubriter statuuntur, sint solliciti & attentissimi, & quod si forsitan per Antistites Ecclesiarum Cathedralium, Monachalium, Abbates, Priores, & administratores alios Monasteriorum, & aliorum locorum ipsius Ordinis, seu religionis, eorumque Capitula & Conventus, illa quæ de scholaribus mittendis ad studia, & pensionibus, aliisque quæ præmittuntur, invenerint incompleta, plenam de ipsis relationem faciant in Capitulis Provincialibus cujuscumque Provincie superius limitatæ, qualiterque in ipsis sequentibus Capitulis ea ordinari & cõpleri omnino debeant, vel quæ minus consideratè ordinata fuerint, corrigantur: aut ut bona etiam in meliora mutantur, prout hæc vel alias ex successione temporum, ac probatione factorum poterunt apparere. Ordinamus insuper ut iidem Præsidentes habeant plenariam potestatem faciendi compleri, & inviolabiliter observari auctoritate Apostolica omnia & singula supradicta: necnon contradictores & rebelles per censuram Ecclesiasticam, & per alia juris & ipsius Ordinis seu religionis remedia, sublato appellationis obstaculo, compellendi, & processus ac sententias eorum in locis ejusdem Ordinis seu religionis solènter publicandi: & illos qui sententias eorum incurserint (præmissa congrua satisfactione) juxta formam Ecclesie absolvendi. Præcavete nepe volentes, ac etiã providere de scholaribus in eisdem studiis morantibus, & etiam moraturis, eo quod absint ab eorum cœnobiis, regularis non desit salubre gubernaculum disciplina: Ordinamus & volumus, quod Capitulis Provincialium, in quibus erunt huiusmodi studia, Præsidentes unum Abbatem vel Priorem ipsius Ordinis seu religionis cujuslibet ipsorum studiorum vicinum, & quem quoties eis placuerit, ponere valeant & mutare, ordinent & assignent, qui Abbas vel Prior ex prædictis studentibus, unum ibi monachorum, priorem studentium deputet, per unum tantum annum duraturum. Quem quidem Priorem dicti etiam Præsidentes ipsi mutare valeant quoties videbitur expedire, quique potens in opere ac sermone per directionem verbi, & ducatum exempli, eosdem monachos studentes, tractando ipsos, quoties opus fuerit & sibi videbitur expedire, convocet ad locum aliquem competentem, illisque quoad regularem præfideat disciplinam, & potestatem habeat illos corrigendi, puniendi, & absolvendi, & eum eis dispensandi (quando in ipsis studiis moram traxerint) ab omnibus, à quibus, & super quibus, & prout posset Abbas vel alius Prælatus eorum proprius, in Monasterio, vel alio loco, unde cœnobia, seu claustrales existunt, ipsosque informandi, & instruendi, ac tenendi sub regularibus disciplinis, & illos etiam coercendi ne vagentur, vel actibus seu operibus vacent illicitis: sed studeant & proficiant sicut decet, vivantque laudabiliter & honestè. Provideant insuper quod d. monachi studentes expensas faciant moderatas, & non superfluas, vel aliquatenus excessivas: eosque cogat ad reddendũ de receptis & expensis in fine cujuslibet mēsis (vel prout aliis sibi videatur) rationem illi, vel illis providis & discretis, quos idem Prior ad hoc duxerit deputandos. Et quando eorundem studentium demerita, seu conditio suaserit eos à studio revocari, Prior ipse teneatur id (consultè tamen, cautè & sollicitè) Antistiti, Abbati, vel alii Prælato eorum proprio per suas literas intimare. Idemque Antistes, Abbas seu Præ-

prælatus proprius eos revocare debeat, & in locū eorū
 totidem monachos subrogare, appellatione, contradic-
 tione vel reclamacione rejectis. Concedimus quoque
 dicto Priori eadem auctoritate Apostolica plenariam po-
 testatem d. Monachos studentes, quandiu in ipsis studiis
 fuerint, ab excommunicatione & suspensionis senten-
 tiis duntaxat, quæ contra studentes in locis ubi erunt d.
 studia, generaliter ex causis minoribus prolata, vel per
 statuta sui Ordinis, sive suæ religionis, aut Ecclesiæ,
 seu loci ejus unde cœnobitæ sunt, inflictæ fuerint, à qui-
 bus Abbas vel alius prælatus eorum proprius ipsos de
 jure permissione suæ regulæ absolvere potuisset, congrua
 satisfactione præmissa, juxta præfatam formam Ecclesiæ,
 absolvendi, & cum eis super irregularitate, quam ex cau-
 sis hujusmodi sic ligati celebrando divina, seu illis se-
 alias immiscendo (non tamen in contemptum clavium)
 incurrerant, dispensandi. Per prædicta verò d. monachi
 studentes, à potestate Antistitis vel alterius prælati sui,
 exempti aliquatenus non existant. Ordinamus etiam
 quod d. Monachi Parisiensi studio insistentes, ipsi Priori
 studentium ultra suam pensionem & viginti quinque li-
 brarum Turonensium parvorum annuatim, alii verò cu-
 juslibet studiorum aliorum, si tamen in eo sexaginta Mo-
 nachi, vel supra studetis fuerint, de viginti libris, si verò
 pauciores numero sexagesimo extiterint, quilibet eorū
 de quinque solidis ipsius monetæ, seu alterius de æquiva-
 lenti summa duntaxat per contributionem communem
 de dictis pensionibus ipsorum inibi studentium annis
 singulis faciendam, providere procurent, dictosque Mo-
 nachos studentes ad contributionem ipsam faciendam &
 solvendam eandem jam d. Priori, præfatus prior per cen-
 suram Ecclesiasticam, & alia ipsius Ordinis seu religionis
 remedia possit eadem auctoritate Apostolica (semoto
 appellationis diffugio) coarctare, Volumus tamen quod
 idem Prior sumptus nuntiorum subeat: quos pro præ-
 missis, duxerit transmittendos. Præterea volumus & ordi-
 namus, quod Priores & alii beneficiati & non beneficia-
 ti prælibatis studiis insitendo (qui tamen expensas in
 ipsis studiis aliunde habuerint, quam sic, ut supra tangit-
 ur ordinatum) sub correctione & obedientia d. Prioris
 studentium humiliter maneat: & ad contributionem
 hujusmodi juxta quantitates præmissas eidem Priori sol-
 vendas, prout alii studentes præfati, firmiter adstringatur,
 & ad eas solvendas, sicut de aliis studentibus jam dictum
 fuerit, & modificatum existit, per ipsum Priorem va-
 leant coarctari. Porro statuimus & ordinamus, quod nul-
 lus de Ordine seu religione hujusmodi, ad recipiendum
 magistratus seu doctoratus honorem de cætero assuma-
 tur, nisi præfatis per eum primitus juramento in præsen-
 tia d. Prioris studentium, ac duodecim proborum & dis-
 cretorum ex studentibus antedictis, quod in assumptione
 ipsius honoris, vel ante, seu post ejus occasionem, circa ci-
 bos, vestes, vel alia, non expendat per se vel alium unde-
 cumque habuerit vel fuerit sibi datum, nec quantum in
 eo fuerit expendi permittat ultra valorem duorum mil-
 lium Turonensium argenti, ab aliis etiam suis consan-
 guineis vel amicis. Illi etiam qui ad baccalaureatū exte-
 terint assumendi, præfate similiter teneantur juramen-
 tum in præsentia Prioris, studentium, & duodecim pro-
 borum & discretorum præfatorum: quod hujusmodi
 sui baccalaureatus prætextu, ipsa die, qua incipiet, vel
 ante, seu post, nullum festum seu convivium faciant per
 se vel alium, seu aliàs fieri permittent à quibuscumque
 aliis eorum consanguineis vel amicis. Statuimus etiam
 & ordinamus, quod quicumque ipsius Ordinis seu reli-
 gionis, qui in d. Parisiensi vel in aliquo alio generali stu-
 dio per sex annos in sola sacra Theologia studuerint, in
 aliis primitivis scientiis sufficienter instructi, & ad hoc
 sufficientes & idonei fuerint, possint in ipso Parisiensi
 studio cursus consuetos Bibliæ facere. Qui verò per octo
 annos in sola Theologia studuerint, ut præfatur, librum
 sententiarum legere valeant in Parisiensi studio præliba-
 to, & quod in eodem Parisiensi, & quocumque alio stu-
 dio, in quo ad magistratū in Theologia ipsa licentia dari
 consueverit, cum digni reperti ad hoc extiterint, ad ma-
 gisterium, & doctoratum in dicta Theologia, & nihilo-
 minus ad baccalaureatum, licetiam, magisterium, seu do-

ctoratum & lecturam juris Canonici, sive Decretorum in
 eodem Parisiensi, & quolibet alio studio, in cappa suæ
 Religionis congruenti, dummodo sufficientes & idonei
 fuerint, ac illi qui ad baccalaureatum & ad legendū De-
 cretales ibi assumi voluerint, & in ipso Parisiensi, vel
 quovis alio generali studio audiverint jura Canonica,
 per tres annos ad minus audiverint Decretum: necnon
 illi qui ad magistratū in Decretis, vel ad lecturam De-
 cretorum assumi voluerint in præfato Parisiensi studio:
 & ibi vel in alio generali studio audiverint jura Cano-
 nica, ut baccalaurei legerint per quinque annos, & hoc
 primo fidem fecerint per eorum proprium, & aliorum
 duorum juramentum, absque dilacione & difficultate mali-
 tiosa & impedimento quibuscumque, libere admittan-
 tur, sicut cæteri clerici seculares ibidem consueverunt
 admitti. Non obstantibus quibuscumque statutis & con-
 suetudinibus monasteriorum & aliorum locorum ejus-
 dem Ordinis seu Religionis Parisiensis, & aliorum studio-
 rum quorumcumque contrariis, juramentis, confirmatio-
 nibus Apostolicis, & quibusvis firmitatibus aliis roboratis;
 & illis præsertim statutis, quibus in eodem Parisiensi
 studio caveri dicitur, quod nullus possit legere cursum
 Bibliæ, nisi studuerit inibi septem annis: nec permittatur
 sententias legere, nisi etiam inibi studuerit decem annis:
 quodque nullus Monachus vel religiosus alius legat ibi-
 dem jura Canonica, vel ad Baccalaureatus statum, aut
 magistratū honorem in jure Canonico permittatur assu-
 mi: seu quod nullus sine rubea cappa Decretum legat,
 seu legere permittatur ibidem: aut quod nullus ibi le-
 gere valeat jura Canonica, vel ad baccalaureatū assumi,
 seu ut baccalaureus legere Decretales, aut ad Magiste-
 riū ascendere in Decretis, sive Doctor fieri Decretorum,
 aut ad lecturam Decretorum in Decretis assumi, seu ipsam
 continuare, nisi ibidem vel alio studio generali audiverit
 jura Canonica per quinque, & alibi jura civilia per tres
 annos: aut alibi jura civilia per quinque, vel in alio ge-
 nerali studio jura Canonica per tres annos: & prout sic
 vel aliter in statutis ipsius studii Parisiensis dicitur con-
 tineri, vel de consuetudine observari, & aliis consuetudi-
 nibus vel statutis ejusdem Parisiensis studii quibuscum-
 que, sub quacumque forma vel expressione verborum
 in contrarium editis vel edendis: necnon quibuslibet
 privilegiis vel indulgentiis generalibus aut specialibus,
 & literis Apostolicis, cōtrariis ordinibus, Ecclesiis, Mo-
 nasteriis, locis, ac studiis quibuscumque, sive universita-
 tibus magistrorum vel scholarium eorundem: seu per-
 sonis Ecclesiasticis, secularibus & regularibus, exem-
 ptis & non exemptis, cujuscumque sint præminentie,
 dignitatis, conditionis, aut status, sub quavis forma vel
 expressione verborum concessis, per quæ præsentibus
 non expressa, vel totaliter non inserta, effectus hujusmo-
 di statutorum & ordinationum, omniumque aliorum &
 singulorum contentorum in eisdem, præsentibus impe-
 diri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus, quo-
 cumque totis tenoribus plenam & expressam, ac de verbo
 ad verbum oporteat in illis vel aliis nostris literis fieri
 mentionem.

C A P. IX.

Profectò considerantes attentius nobis fuisse fida &
 concordati relatione monstratum, qualiter experientia do-
 cuerat cum jactura, quod ad delationes Ecclesiarum
 Cathedralium, Monasteriorum, prioratuum, administra-
 tionum, & aliorum locorum Ordinis, seu Religionis
 ejusdem, plurimum redundabat debita contrahendi ef-
 fracta potestas, & plerumque innovatio eorundem, ac
 obligationes & missiones quæ sunt pro tempore super
 eis, necnon arborum sylvarum non cæduarum, & etiam
 cæduarum venditiones, & jurium, reddituum, possessio-
 num seu pensionum concessiones ad vitam, & ad longi
 temporis spatium: Nos Ecclesiarum, Monasteriorum, Prio-
 ratuum, administrationum, & aliorum locorum præfato-
 rum indemnitatibus occurrere desiderabiliter affectates,
 & super his intendentes opportune cautelæ profuturum
 remedium adhibere, statuimus & ordinamus, ut salvis
 aliis juris & ordinationum ac statutorum Ecclesiarum
 Cathedralium, Monachalium, & Monasteriorum, Prio-
 ratuum, administrationum, & aliorum locorum prædi-
 ctorum

*De Mutuis
 ac Venditi-
 nibus Sylva-
 rum & can-
 cessibus
 jurium.*

torum remediis, talis in prædictis & circa ea solemnitas
 debeat observari. Videlicet quod cum per Antistitem vel
 per Abbatem seu Priorem, vel administratorem aut aliū
 Prælatum, Abbatem proprium non habentem, seu per
 alium Priorem vel administratorem quemcumque ipsis
 subjectum conventum non habentem, suscipiendum vel
 innovandum fuerit mutuum, vel facienda pro necessitate
 vel utilitate (cum non aliter fieri debeat) venditio arborum
 sylvarum non cæduarum, vel ad magnam & notabilem
 quantitatem etiam cæduarum, seu concessio
 jurium, reddituum vel possessionum, aut annuarum
 pensionum, sive diminutio censuum, pensionum, seu
 canonum ad vitam alicujus vel ad certum tempus, etiam
 pecunia inde recepta: tractatus duorum dierum (ad
 minus) interpolatorum diligens & maturus præcedere
 debeat, habendus per Antistitem cum ejus Capitulo in
 dictis Ecclesiis, seu per Abbatem vel alium prælatum
 Abbatem proprium non habentem, cum conventu cujusque
 ipsorum. Et nihilominus de consensu ipsius Capituli
 vel conventus, aut majoris partis ejusdem, fiant
 omnia supradicta. In prioratibus vero vel administrationibus
 aliis conventualibus, Antistitem, aut Abbatem, vel
 alium superiorem immediatum habentibus, tractatus
 habeatur hujusmodi per Priorem, seu alium administratorem
 ipsius cum proprio conventu ejusdem, & nihilominus
 postea per Antistitem, aut per Abbatem vel alium
 Prælatum superiorem immediatum, cum Capitulo seu
 conventu Ecclesiæ vel monasterii tractatus etiam habeatur,
 fiantque contractus hujusmodi de consensu sui ipsius
 Capituli, & hujusmodi subjecti conventus, vel utriusque
 conventus, superioris scilicet & subjecti, seu majoris
 partis eorum, ac de ipsius Antistitis seu Abbatis vel
 alterius immediati superioris auctoritate expressa, &
 licentia speciali. In tractatibus namque præfatis agatur
 ut clarè liqueat, ob quam causam, quanta summa, ac quibus
 conditionibus & obligationibus, quibusque terminis
 solvendum suscipiatur mutuum prælibatum: & quare,
 cui, ad quantum tempus, & sub quo pretio fiant venditio
 & concessio, vel censuum seu canonum, aut pensionum
 diminutio, seu pensionum assignatio supradicta, ac de cæteris
 omnibus, quæ in hujusmodi negotio fuerint opportuna,
 & quod de causis, tractatibus, consensibus, auctoritatibus,
 licentiis, & aliis prædictis scripturæ conficiantur
 authenticæ: in quibus nomina & cognomina tractantium
 auctorizantium, & licentiæ hujusmodi exprimentur: &
 sigilla Antistitis vel Abbatis, seu Abbatis, aut aliorum
 superiorum, necnon Capituli & Conventuum prædictorum
 apponantur in illis. Prohibemus autem, ne virtute
 alicuius procuratoris generalis (etiã si contineatur in ea
 quod procurator mutuum possit recipere, aut obligare
 monasterium, vel alium locum ipsius Ordinis seu religionis,
 aut pensionem assignare ad vitam, vel ad tempus, seu
 canonem, censum, seu pensionem diminuere) possit mutuum
 recipi, vel Ecclesiæ seu monasterium aliquod, sive
 locus alius obligari, aut pensio ad vitam vel alias dari,
 seu cæsus vel canon aut pensio diminui, nisi prius clarè ac
 explicitè omnia prædicta fuerint observata. Et quod pecunia
 quæ mutuo recepta fuerit, vel ex aliis prædictis habita,
 in solius Antistitis vel Abbatis seu Prioris, aut alterius
 administratorum hujusmodi contractum principaliter
 ineuntis, non remaneat potestate, sed tradatur tribus
 viris providis & discretis ejusdem Ordinis, seu Religionis,
 si comode fieri possit, qui eam ad illas duntaxat necessitates
 vel utilitates convertant, propter quas receptum mutuum,
 vel venditio, aut concessio, seu census, vel canonis
 aut pensionis diminutio, seu pensionis assignatio & obligatio
 factæ fuerint supradictæ. Ad quæ fideliter exequenda
 & observanda ipsi tres viri juramenti vinculo adstringantur,
 quando tradetur eis pecunia prælibata. Volumus etiam,
 quod eorum quæ debentur Ecclesiis vel monasteriis, seu
 aliis locis ipsius Ordinis seu religionis, remissio fraudulosa
 & notabiliter damnosa à quoquam nequeat attentari.
 Insuper volumus & ordinamus, quod illa summa quæ
 in Capitulo generali cujuslibet Ecclesiæ vel monasterii,
 seu alterius loci ipsius Ordinis seu Religionis ejusdem
 Provinciæ annis singulis pro evidenti utilitate vel
 necessitate, per Antistitem seu Abbatem, vel alium
 superiorem, & Capitulum generale prædictos, seu majorem
 ejus partem, vel per tres providos & discretos Monachos
 juratos super hoc per eos deputando taxabitur, possit
 recipi mutuum sine prædictis solemnitatibus, & pœnis
 infra proximè designatis. Et etiam casus aliquis
 evidenter utilis seu necessarius occurreret, cui succurri
 non valeat nisi mutuum contrahatur, si Abbas vel alii
 supradicti à locis quibus præfuerint sint multum remoti,
 licitum sit eisdem absque solemnitatibus & pœnis hujusmodi,
 ut tali casui valeat provideri, tantam absque fraude
 qualibet summam recipere mutuo, quanta necessaria
 fuerit pro supportando casu præfato, sive ut provideant
 per eosdem. Quo videlicet casu Abbates & Priores ac
 cæteri Abbates proprios non habentes, infra octo dies
 postquam ad Monasteria sua redierint, hæc omnia
 conventibus propriis exponere teneantur. Priores vero
 & administratores cæteri suis superioribus & ipsorum
 conventibus similiter infra octo dies, postquam ipsorum
 superiorum & conventuum eorum præsentiam adire poterunt,
 facere teneantur, & quod fiat de his scriptura authentica,
 quæ in Ecclesiâ vel Monasterio principali fideliter
 conservetur, & quæ causas & omnia quare mutuum
 hujusmodi contractum fuerit, debeat continere. Nec ante
 solutionem integram mutui sic contracti, dictæque
 summe singulis annis, ut præfertur, taxanda aliud debeat
 contrahi per Abbates vel alios supradictos, nisi solemnitates
 hujusmodi observentur. Nos insuper decernimus
 irritum & inane, si contra prædicta extiterit attentatum.
 Volentes itaque ut statutum, & ordinatio hujusmodi firmius
 observentur, ordinamus quod Abbas, seu Prior, aut quicumque
 alius proprium non habens Abbatem, si omnis solemnitates
 hujusmodi, venditionem seu concessionem, aut pensionis
 assignationem, vel census seu canonis vel pensionis
 diminutionem, aut remissionem debitorum hujusmodi,
 & obligationes præfatas de prædictis facere, aut mutuum
 ultra, vel alias quam supra proximè conceditur, recipere
 præsumpserit, occasione ipsius Ecclesiæ, Monasterii,
 Prioratus, administrationem, seu locum alium, aut jura,
 redditus, seu pensiones ipsius obligando, seu submittendo,
 aut instrumenta vel literas concedendo, præter alias
 pœnas juris, tandiu ingressum Ecclesiæ sibi eo ipso
 noverit interdictum, donec obligationes, & submissiones,
 venditiones, & concessionem, censuum seu canonum
 & pensionum diminutiones, ac pensionum assignationes,
 & illarum effectus, necnon gravamen Ecclesiæ,
 Monasterii, Prioratus, seu alterius administrationis
 omnino cessent: & Ecclesiæ, Monasterium, Prioratum,
 seu administrationem hujusmodi, juxta posse indemnia
 reddiderit, seu reddi fecerit, aut procuraverit in
 præmissis. Quod si per sex menses hujusmodi sustineat
 interdictum, sit à divinis, & à collatione beneficiorum
 eo ipso suspensus, & collatio beneficiorum hujusmodi
 ad Priorem, seu alium Prælatum majorem post Abbatem
 seu Prælatum Monasterii seu alterius loci, Ordinis seu
 Religionis hujusmodi, Abbatem proprium non habentem,
 durante suspensione hujusmodi libere devolvatur. Nos
 autem omnibus Præsidentibus provincialibus Capitulis
 provincialium à nobis superius decretarum, & visitatoribus
 in illis ordinatis & ordinandis, in virtute obedientiæ
 districtè præcipiendo injungimus, ut contra talem sic
 interdictum & suspensum, super prædictis, ac de fama,
 & regimine ipsius simpliciter & de plano informationem
 recipiant, & si exemptus Sedi Apostolicæ immediatè
 subjectus, ipsi Sedi, si vero exemptus eidem Sedi mediatè
 subjectus, superiori suo immediato, si autem exemptus
 non fuerit, diocesano suo informationem hujusmodi
 sub eorum sigillis inclusam, quam cito commodius poterunt
 destinare procurent, & servent contra talem quæ in
 supradicta constitutione sæpè dicti Honorii prædecessoris
 nostri instituta fore noscuntur. Cæteri vero Priores
 & administratores quilibet ipsius Ordinis, seu religionis
 nedum interdicti hujusmodi pœnam eo ipso incurrant,
 sed etiam (ut de aliis est præmissum) infra sex menses à
 tempore quo prædicta commiserint numerandos, obligationes,
 submissiones, venditiones, concessionem censuum, seu
 canonum, aut pensionum diminutiones, & pensionum
 assignationes, necnon illarum effectus & gravamina cessare

cessare non fecerint: & quatenus de facto processerint, tolli, ac Prioratus, seu administrationes alias indemnes non reddiderint, seu reddi non fecerint, ac procuraverint donec proximè dicta compleverint, sint à divinis eo ipso suspensi. Quod si suspensionem hujusmodi per alios sex menses proximè secutos tolerare præsumperint, sint ipsis Prioratibus & administrationibus ipso facto privati, per illos ad quos eorum collatio pertinuerit, aliis idoneis, & nullatenus eis illa vice liberè conferendis.

C A P. X.

Præterea quia plerumque contingit, quod quidam Abbates & Priores, ac nonnulli alii administratores, præfidentes, seu Monachi & conversi, ejusdem Ordinis, seu Religionis, prætextu administrationum vel aliorum negotiorum quæ gerunt, multas fraudes adhibent, & dolosos seu simulatos, seu fictos contractus inveniunt, mutua etiã per se & alios simulata & ficta suscipiunt: aliquando proprio & etiam fidejussorio, & etiam diversimodè nomine alieno, & inter cætera quandoque consistuntur in instrumentis publicis, seu authenticis & aliis scripturis se à patre, fratre, nepote, vel consanguineo, seu quolibet alio conjuncto, affine, familiari, servitore, amico, seu mercatore, recepisse mutuo, vel alias pecuniam, pannos, vinum, bladum, equos, boves, sive animalia alia, vel res seu cætera bona, eaque in utilitatem locorum quibus præfident, vel administrationem eorum gerunt, fuisse conversas: cum tamen aliquando nec pro se, seu eorum locis, neque pro administrationibus suis receperint: sed esse fingunt & ponuntur, ac scribuntur frequenter principales, & ut tales se obligant (cum revera fidejussores duntaxat existant (& interdum pro aliis recipiuntur mutua prælibata: super his etiam frequenter se ac alios, locaque ipsa, possessiones, redditus, proventus, bona, & jura ipsorum multipliciter obligando etiam, & submittendo. Quidam insuper in fraudem seu dolose consistuntur, & alios præsertim eorum debitores faciunt confiteri, ac etiam obligari, ac super his instrumeta & authenticas, vel alias scripturas in fraudem confici, jura, redditus, possessiones, animalia, blada, pecuniã, debita, seu alia bona, ad ipsos vel Monasteria, seu quavis alia loca ipsius Ordinis seu Religionis pertinentia, seu debita fuerint, sunt, vel esse debent patris, seu fratris eorum, vel aliarum personarum prædictarum, & ad ipsas personas pertinere, vel debita eis fore, aliosq; e multis contractus similes fingunt, faciunt, seu fieri procurant, aut permittunt fraudulentè seu dolose: per quos Ecclesiã, Monasteria, & alia loca ipsius Ordinis seu Religionis, quibus præfunt, ac jura, redditus, & possessiones, seu alia bona ipsorum damnificari, gravari, obligari, vel alias impediri, seu deperire possunt. Nos super præmissis Ecclesiarum, monasteriorum & aliorum locorum præfatorum indemnitatibus, prout tenemur obviare volentes, Statuimus & ordinamus, quod præter alias penas juris, talia committentes, vel fieri facientes, aut eis consentientes vel scientes, & quam citò commode poterunt, quibuscumque fraude ac dolo exclusis, superioribus talium & eorum conventibus minimè revelantes, si ejusdem Ordinis seu Religionis fuerint, incurrant excommunicationis sententiam ipso facto, à qua nequeat absolvi: scientes videlicet, nisi ea revelaverint: ceteri verò nisi prius præmissa omnia tolli fecerint & cessare, & Ecclesias, monasteria, Prioratus, administrationes, & loca (quãtũ eis possibile fuerit) reddiderint, seu reddi fecerint indemnita, seu procuraverint à talibus dispendiis relevari. Et tunc per præfidentes provincialibus Capitulis duntaxat, vel per aliquẽ ipsorum, si fuerint Abbates qui deliquerint in præmissis, vel Priores, aut alii Abbates priores non habentes: ceteri verò per proprios Abbates, vel alios superiores eorum à præfata excommunicationis sententia absolvantur. Interim verò cum summarè ac de plano constiterit aliquem hujusmodi sententiam incurrisse, si Abbas fuerit vel Prior, seu alius proprium non habens Abbatem, tunc quilibet præfidentem Capitulo provinciali, ac visitator illius Ecclesiæ seu monasterii, aut loci proprium Abbatem non habentis: si verò alius Prior aut administrator extiterit, Abbas vel alius ejus proprius & immediatus superior, eum publicent, & teneantur facere excommunicatum per loca ipsius Ordinis, seu Re-

ligionis, usque ad satisfactionem condignam publicè nuntiari.

C A P. XI.

Præterea ut prædictis, & aliis damnis, periculis, & scandalis obvietur, Statuimus & ordinamus quod omnes & singuli Abbates, & alii prælati Ordinis seu Religionis hujusmodi Abbates proprios non habentes, qui per Sedem Apostolicam promoti sunt vel promovebuntur in antea, & eidem Sedi non existunt immediatè subjecti, suis immediatis superioribus juramentum præstare ad sancta Dei Evangelia corporaliter teneantur, quod possessiones vel jura ad mensam sui Monasterii sive loci spectantia non vendent, nec alienabunt, nec impignorabunt, neque de novo infeudabunt, nec per aliquem modum donabunt, neque census diminuent, nisi quatenus à jure permittitur, & servata solènitare superius denotata. Nec etiã obligabunt alias, vel ultra quam in præscriptis statutis & ordinationibus continetur, & quod possessiones, redditus & jura mensæ prædictæ indebitè alienata, distracta, vel occupata, prout commodè poterunt repetent: & ad jus & proprietatem Ecclesiæ, vel monasterii, seu loci sui Ordinis, seu Religionis hujusmodi procurabunt reduci. Non obstante si forte aliud, vel simile Romanæ Ecclesiæ præstiterint juramentum, ad quod præstandum per censuram Ecclesiasticam & alia juris remedia per superiores prædictos, appellatione remota valeant coarctari. De præstatione verò hujusmodi juramenti plena & sufficiens fides fiat conventibus eorundem. Et idem juramentum præstare teneantur immediatis Abbatibus, seu aliis Prælati suis in præsentia Capituli vel conventus, si commodè fieri possit, omnes & singuli Priores, seu quicumque alii administratores, & beneficiarii Monachi ejusdem Ordinis seu Religionis, quibus per dictam Sedem, vel ejus Legatos, seu executores, vel alios provisores à Sede Apostolica, seu per ipsos vel dictorum Legatorum literas deputatos, sive per Abbates, aut per quoscumque alios jure ordinario, vel aliis quomodolibet provisum est hætenus, vel providebitur in futurum, & ad præstandum hujusmodi juramentum per ipsos Abbates, seu Priores etiam auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam & alia remedia, si moniti præstare juramentum hujusmodi recusarint, remoto appellationis obice, cogi possint per prædictos. Insuper quibuscumque formis aliis licitis juramentorum, per quæ ad alia plura jurantes adstringuntur, non intendimus derogare: sed si forsitan in illis contineantur capitula & alia in præmissa forma non expressa, illos ad ea obligari volumus & astringi. Decernimus insuper, quod cum civitas, castrum, villa, vel jurisdictionis alicujus eorum, feudum solemnè, aut grangia, seu magnum territorium, vel magnus possessionum aut terrarum numerus vendenda vel obliganda, seu Monasteria, Prioratus, vel Ecclesiæ aliquo à jure permisso alienationis titulo alienanda, vel in alios transferenda extiterint, venditiones seu alienationes, aut translationes hujusmodi fieri nequeant, nisi etiam prius consulto Romano Pontifice, ac ejus super his petita licentia & obtenta. Aliter autem venditiones seu alienationes, vel translationes præfate, sint irritæ ipso jure: & quilibet præfidentium ac visitatores contra exemptos Sedis Apostolicæ supradictæ, & contra non exemptos contrarium facientes, locorum ordinariis eorundem quàm citò commode poterunt, sub eorum sigillis intimare prædicta nihilominus teneantur.

C A P. XII.

Cæterum Antistitibus ordinariis, Abbatibus, Prioribus, & aliis Prælati Religionis ejusdem, qui bona mobilia Prioratum, administrationum, & beneficiorum quorumlibet sibi subjectorum vacantium in ipsis, tempore hujusmodi vacationis inventa, seu illa durante obvencientia, ex privilegio vel consuetudine, seu alia causa rationabili ad se afferunt pertinere, districtius inhibemus, ne vasa, vestimenta, seu alia ornamenta quæcumque divino cultui deputata, animalia etiam, tam pro agricultura, quàm aliis ipsorum locorum necessitatibus teneri inibi consueta, vasa insuper vinaria, & coquinæ, lectos, & alia suppellectilia, seu vasa (nisi fortè aurea vel argentea fuerint) occupare, vel exinde asportare, aut sibi appropriare

*De formationi
juramenti à
Prælati præ-
standi.*

De spoliis.

priare præsumant. Quodque in apprehendis bonis aliis, formam constitutionis felicis recordat. Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri super hoc editæ diligenter observent, ac nihilominus de portione dictorum bonorum, quæ rationabiliter ea continget, quartam partem in augmentum ornamentorum Ecclesiasticorum, Ecclesiarum seu monasteriorum suorum, convertere integraliter teneantur. Qui vero secus fecerint juxta qualitatem delinquentium personarum, pœnas incurrant, quæ per constitutionem eandem ejus transgressoribus infliguntur.

CAP. XIII.

De Inventariis per nos Antistites, & administratores alios in eorum novitate faciendis.
Ad hoc videtur const. 22. Pauli V. Cum scilicet.

Statuimus insuper ac etiam ordinamus, & districtè præcipiendo injungimus, quod deinceps in Angulis Ecclesiis Cathedralibus, Monachalibus, ac Monasteriis, & Prioratibus, necnō administrationibus aliis quibuscūque ipsius Ordinis, seu Religionis, per Antistites Ecclesiarū, Abbates, Priores, & alios gerentes administrationes hujusmodi, in eorum novitate coram uno vel duobus notariis publicis, & aliquibus probis & senioribus Ecclesiarum, monasteriorum, & aliorum locorum eorundem, de omnibus bonis mobilibus & immobilibus seseque inventariis, ad ipsorum administrationes duntaxat spectantibus, in quibuscūque locis consistant, sicut inventaria, seu registra consimilia duplicata, in quibus scribatur quot Monachi in quolibet loco ipsarum administrationum juxta ipsius loci facultates possint & debeant commorari, & in quo statu quilibet recepit Ecclesiam, Monasterium, vel Prioratum, seu administrationem, & inter alia quot extent vel deficiant animalia, & qualia, quanta blada, vina, & cætera victualia, & moneta, vassella aurea vel argentea, & quæ, & quot, & quibus, Ecclesia, monasterium, Prioratus, administratio, seu locus hujusmodi debent, & quæ, & quot, & à quibus debentur eisdem: & sub quibus obligationibus debent & debetur eisdem, & quæ, & quot alia bona mobilia, vel vasa, sive ornamenta vel suppellectilia, & similia inibi fuerint. Et si quid ex prædictis in bono statu receperit, ipseque ad malum statum duxerit, Ecclesiam, monasterium, Prioratum, administrationem, seu locum, ejus bona, ipsius debitis obligando indebite, ad vitam vel perpetuo concedendo, seu alias alienando vel dilapidando: procedatur contra eum, prout jura & statuta, necnon ordinationes nostræ superiores requirunt: & præsertim supradicta constitutio Honorii super hoc exacte servetur. Prædicta vero inventaria, seu registra, clare ac integraliter legantur in Capitulo cujuslibet Ecclesie Cathedralis, ac Monasterii, Prioratus vel alterius loci hujusmodi, præsentibus Capitulo seu Conventu ad hoc specialiter congregatis. Quibus lectis, unum ponatur & servetur in arca communi, ubi commune sigillum est solitum custodiri, seu loco alio congruenti: & reliquum remaneat penes Antistitem aut Abbatem vel priorem, seu administratorem alium à supradictis. Ita quod si aliquem ex prædictis ad Ecclesiam, Monasterium, Prioratum, administrationem, seu locum alium transferri seu mutari contigerit, ipse translatus seu mutatus, si Antistes, vel Abbas, aut Prior, seu alius superiorem ejusdem religionis non habens, fuerit, Capitulo seu conventui loci quod dimiserit, seu deputatis ab eis infra sex menses ad tardius post ademptionem pacificæ possessionis Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratum, administrationum, seu ipsorum locorum: vel si hoc ante non fecerint, succedenti sibi in loco dimisso. Alii vero superioribus suis immediatis, juxta inventaria, seu registra prædicta rationem debitam, vocatis & presentibus aliquibus probis viris Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratum, & aliorum locorum ipsorum, reddere teneantur, dictaque inventaria seu registra transmittantur ad Ecclesias, monasteria, vel alia loca principalia (ut præfertur) legenda & conservanda in illis.

CAP. XIV.

De locis non tradendis ad firmam, nisi cum certa solemnitate.

Verum quia traditiones ad firmam factæ de locis administrationum ipsius Ordinis seu religionis, aut proventuum ipsorum, per Antistites, Abbates, Priores, & alios administratores eorum, ipsi Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus, administrationibus, ac locis, spiritaliter & temporaliter diversa præjudicia generant:

Prohibemus ne proventus seu loca prædicta ad firmam de cætero concedantur, nisi ex causa, & in casu necessario sive utili evidenter. Et tunc si Antistes, Abbas, vel Prior, seu alius proprium non habens Abbatem vel administratorem, hoc facere voluerit, debeat deliberationem super hoc cum Capitulo vel cum conventu præmittere, & diligentem tractatum cum illo habere de causa hujusmodi, & de quantitate pretii, ac de persona cui fuerit firma seu venditio hujusmodi facienda, & de conditionibus, pactis, obligationibus, solutionibus, & similibus pertinentibus ad prædicta: & ipsius Capituli vel conventus, seu majoris partis ejusdem in hac parte consilium adhibere. Si vero Prior seu administrator alius fuerit, conventum habens proprium, & superiorem Abbatem, vel alium ejusdem Religionis, præmittere debeat deliberationem & tractatum præfatos, nedum cum proprio suo conventu, sed cum ipso Abbate vel alio superiore prædicto immediato, & conventu superioris Monasterii sui, ac expressam auctoritatem & licentiam ejusdem Abbatis, vel alterius superioris cum consilio conventus ipsius Abbatis, vel alterius superioris primitus obtinere. Priores autem & administratores alii, Abbatem proprium vel alium superiorem ejusdem Religionis, non tamen conventum habentes teneantur deliberationem & tractatum præfatos cum eorum Abbate, vel alio superiore præmittere, necnon auctoritatem & licentiam specialem ab eo primitus obtinere. Quod si secus actum fuerit, firma seu venditio ipsa & contractus quilibet super præmissis initus, sint irriti eo ipso, ac instrumenta & quælibet alia documenta super eis confecta, nullam obtineant firmitatem. Et nihilominus Abbates & Priores, cæterique Abbates, proprios non habentes, qui contra fecerint, per Præsidentes provincialibus Capitulis, cæteri vero per Abbates, vel alios superiores eorum, arguantur graviter, & debite puniantur.

CAP. XV.

Præterea statuimus & ordinamus, quod Antistites, Abbates, Priores & administratores, vel Monachi & conversi ejusdem Ordinis seu Religionis, privilegia, literas & instrumenta, quibus libertates, possessiones, res & jura locorum & administrationum suarum firmantur, vasa etiam aurea & argentea, ornamenta Ecclesiastica, libros, pecunias, blada, vina, animalia, & res alias notabiles, seu pretiosas, ad Ecclesias, Monasteria seu loca eorum spectantia, extra Ecclesias, Monasteria seu loca eadem apud consanguineos vel propinquos seu alios quoscumque, fraudulenter aut dolose in damnum Ecclesiarum, Monasteriorum, locorum, seu administrationum hujusmodi, nullatenus transportent, seu tenere præsumant, & quod Antistites, Abbatibus, vel Prioribus, ac cæteris superiores ejusdem Religionis non habentibus, qui contra fecerint, sit eo ipso per mensem ingressus Ecclesie interdictus, & nihilominus ipsi hujusmodi transportata & detenta, ad Ecclesias, monasteria, loca & administrationes præfatas reducere teneantur. Et si Abbatum, Priorum, & aliorum administratorum superiores (ut præmittitur) non habentium, transgressio manifesta, seu nota fuerit: per Præsidentes in Provinciali Capitulo, seu Visitatores per idem Capitulum deputandos, censuræ graviori, ac debite satisfactioni subdantur. Alii vero inferiores administratores & transgressores, ipso facto sint & permaneant per annum integrum ab eorum officiis & administrationibus suspensi. Et si eorum transgressio manifesta seu nota extiterit, per suos superiores amoveantur perpetuo ab administrationibus eorundem: & administrationes hujusmodi per eosdem superiores, ad quos eorum collatio pertinuerit, aliis liberè conferantur. Simples autem Monachi, & conversi transgressores, sint inhabiles ad obtinenda quælibet beneficia & officia ipsius Ordinis seu Religionis, usquequò per eorum superiores (congrua satisfactione præmissa) cum eis extiterit misericorditer dispensatum.

CAP. XVI.

Rursum, licet contra Monachos proprietarios sit plene provisum per Canonicas sanctiones tamen specialius providere volentes contra illos Monachos & conversos ipsius Ordinis seu Religionis, qui suæ salutis oblitii, contra

contra regulas & Canonice Institutiones pecuniam congregant, jura, possessiones, redditus, seu census annuos, & alia bona omnia, seu cum faciunt, aliquando proprio, & saepe nomine alieno, multis super his signentis adhibitis, atque tradunt animalia nutrienda, & cum augmento vel vero sibi vel alteri reddenda eorum nomine, seu pro ipsis, & alios multos contractus diversimodè tanquam negotiatores exercent, necnon appetentes & sectantes lucra turpia, peculium occultant & illicitè detinent, in suarum periculum animarum: auctoritate Apostolica, prædicta decernimus omnia præmissa (quæ tamen non restitutioni subiaceant aliorum) nedum post obitum, sed etiam in vita ipsorum monachorum & conversorum fore per Antistites, Abbates, seu alios prælatos eorum proprios, cum consilio proborum monachorum seniorum Ecclesiæ, monasterii, vel loci cuiuslibet eorum, ejusmodi Ecclesiis, monasteriis, seu locis propriis applicanda, & in eorum utilitatem totaliter convertenda, usu (imo potius abusu) quocumque contrario non obstante. Quodque ipsi Antistites, Abbates seu alii prælati proprii, alicui monacho vel converso talia faciendi licentiam nequeant impartiri. Et quod tam prælati, monachi & conversi prædicta committentes, quam alii quicumque Ordinis seu Religionis hujusmodi supradicta retinentes, aut sibi ipsi appropriantes, vel applicationi & conversioni hujusmodi resistentes, vel impedimentum publice aut occulte præstantes, seu prælati procurantes, vel dictum peculium non revelantes Antistitibus, Abbatibus, seu prælati propriis antedictis, sint eo ipso inhabiles ad beneficium, Prioratum, administrationem, Officium, regimen & gubernationem quamlibet in Ordine seu Religione hujusmodi obtinendam. Permittimus tamen, quod cum ipsis monachis & conversis possit Antistes, Abbas, vel alius eorum prælatus proprius dispensare super penis hujusmodi, quando ei videbitur expedire: dummodo præmissa revelaverint, & plene restituerint, ut præfertur.

CAP. XVII.

Nempe statuimus & ordinamus, quod juxta suppetentiam facultatum Ecclesiarum Cathedralium seu Capitularum earum ac monasteriorum, & aliorum locorum ejusdem Ordinis seu Religionis, & singularum religionum, etiam qualitates per Antistites, Abbates, & alios prælatos, & quosvis alios administratores vel officia ad hæc deputata vel deputanda tenentes & exercentes, sufficienter victualia, vestiaria, omniaque alia necessaria monachis ministrætur, proviso attentius quod pro hujusmodi victualibus, vestiariis, aut aliis quibuslibet eisdem monachis necessariis, pecunie simul, aut per vices, seu minutatim nullatenus eis dentur, aut pensio vel redditus quomodolibet assignentur: sed in victualibus, vestiariis & rebus aliis eis ipsorumque usui congruentibus, provideatur eisdem, quemadmodum fuerit opportunum. Et ubi alius certus terminus super hoc non fuerit ordinatus, singulis annis, prima videlicet die mensis Octobris vestimenta præbeantur. Si qui autem redditus vel pensiones hæc tenent propter hoc seu alias extiterint assignati, nullatenus dimittantur eisdem, sed ex nunc pro revocatis ab ipsis totaliter habeantur. Et nihilominus illi qui pensiones redditus aut pecuniam pro prædictis vel eorum aliquo cuiquam monacho ministrare vel assignare præsumpserint, si Antistites, Abbates vel Priores, seu ceteri superiores ejusdem Ordinis seu Religionis non habentes, extiterint, infra octo dies tantundem erogare pauperibus teneantur, hoc tamen adhibito moderamine circa idem, quod monachis de suorum superiorum licentia extra Cathedralis Ecclesiæ, monasteria, Prioratus, & administrationes præfatas, in scholis vel alibi pro utilitate Ecclesiarum, monasteriorum, Prioratuum & administrationum hujusmodi commorantibus, possit pro victu & vestitu (sicut eorum superioribus videbitur) dari pecunia non tamen pensio vel redditus assignari, salvis etiã statuto & ordinatione præscriptis, de Monachis ad studia generalia transmittendis, & de pensionibus eis, ac de decem libris exhibendis dicto monacho, qui infra Ecclesiæ, monasteria, & alia loca ejusdem Ordinis seu Religionis monachos dociles instruet, prout seriose superius est dictum.

Bullar. Mag. Tom. I.

dam, Ad hæc subjungimus, quod illi, qui prædicta ministrare tenentur, ad ea, omni executione cessante, sufficienter (ut præmittitur) ministranda per superiores suos, aut in defectu eorum, per Visitatores vel Præsidentibus præfatos irremissibiliter compellantur. Nec audiantur, si dicant se privilegia, statuta, ordinationem vel consuetudinem aliam habere, aut pro suis personis, eorumque statu (juxta personarum vel officiorum decentiam sustinendis) se esse ferant indigne, nulla quoque super hoc appellatio, nullave supplicatio eis prosinat. Sed si tertio moniti per aliquorum dierum competentia intervallo, Prælati eorum arbitrio relinquenda, præmissa efficaciter parere contempserint, removeantur liberè à suis administrationibus vel officiis, ipsæque aliis idoneis prædicta complere valentibus committantur. Quod si forte redditus officiorum, seu administrationum hujusmodi, ad victum, vestiarium, seu alia necessaria monachis ministranda non sufficiant, de communi contributione, ut de pensionibus studentium præmissum est, facienda, defectus hujusmodi suppleatur, donec pro aliis per deputandos à nobis redditus, seu pensiones perpetui fuerint assignati, quos per eosdè deputandos assignari volumus eisdem modis & formis, quibus pro pensionibus dictorum studentium redditus seu pensiones perpetuas ordinavimus & statuimus assignari. Abbates verò ac Priores & ceteri superiores (ut præfertur) non habentes, qui tenentur administrare prædicta, à Præsidentibus, aut Visitatoribus per censuram Ecclesiasticam, modisque aliis congruentibus ad id omnino cogantur, ipsis, nisi suos subditos & Præsidentibus ac Visitatoribus, nisi Abbates, Priores, & alios supradictos iuxta modum præfatum effectualiter ad præmissa compulerint, in Capitulis Provincialibus graviter arguendis, & taliter corrigendis, quod rubor & confusio de præteritis diligentiam efficiant ad futura.

CAP. XVIII.

Cæterum ut viam scandalis præcludamus, prohibemus expresse, ne in Ecclesiis vel monasteriis seu locis aliis conventualibus ejusdem Ordinis seu Religionis, Clerici seculares vel laici, seu alterius Monasterii monachi, religiosi alterius Religionis, ad victum monachis ministrandum de cætero deputentur. Quicquid autem ad victum monachis ministrandum in cibo, potu, vel pitantia eisdem monachis ministrandum existit, singulis eorum die qualibet administretur ad congruentem mensuram, prout erit opus, juxta Ecclesiarum, monasteriorum & locorum ipsorum exigentiam facultatum, & quicquid de administratis supererit, elemosynæ applicentur per illum qui ad hoc fuerit deputatus. Nec aliquis alius per se vel per alium de refectorio seu infirmitorio, vel alio loco in quo Monachi comedent, aliquid extrahere, vel alibi deferre, seu alteri usui applicate præsumat. Quod si fecerit, pro qualibet vice per duos dies panis & aquæ solummodo penitentia subdatur.

CAP. XIX.

Insuper statuimus & ordinamus, quod Antistites, Abbates, Priores, ac ceteri administratores in Ecclesiis, vel monasteriis, seu aliis locis ejusdem Ordinis vel Religionis hujusmodi, aut infra septa Ecclesiarum, monasteriorum & locorum eorumdem, vel in domibus in quibus Monachi habitant, mulieres tenere (etiam si matres vel sorores fuerint) non præsumant. Antistites verò, Abbates, Priores, ac ceteri superiores Religionis ejusdem non habentes, qui contra fecerint, à collatione beneficiorum sint per tres menses eo ipso suspensi, quibus durantibus ad priorem vel alium majorem, post Antistitem, seu Abbatem, cum consensu Capituli seu conventus, vel majoris & sanioris partis ejusdem, beneficiorum ipsorum sit collatio devoluta. Alii verò Priores & administratores quicumque fuerint, per sex menses, à perceptione fructuum beneficiorum quæ obtinuerint, sint suspensi, quibus durantibus, Antistes, Abbas vel alius Prælatus immediatus eorum superior, ponat in eisdem beneficiis alios monachos administratores providos & discretos, ac fructus ex his dictis sex mensibus obvientes, qui supererunt (debitis conluctis oneribus supputatis) convertantur in utilitatem Ecclesiæ, monasterii seu loci immediate superioris delinquentium prædictorum. Et nihilominus

No scholares deputentur ad victum monachis ministrandum, nec Monachi alterius Ordinis in Religionis.

No mulieres habitent in loco monachorum.

dicti Abbates & Priores, & alii non habentes Superiores, per presidentes seu Visitatores, ceteri vero per suos Superiores, prout culpæ aut deliquentium qualitas exegerit, alias puniantur.

CAP. XX.

*De monachi
autriam vel
teneant ani-
ma in, seu
personas sa-
culares in
monasteriis
& eorū locis
nisi quibus
officio compe-
tit.*

Cæterum prohibemus ne aliqui monachi nutriant seu teneant equos vel alias evectioes aut seruitotes, seu alias personas, vel familiares in Ecclesiis, Monasteriis seu locis aliis Conventualibus Ordinis seu Religionis ejusdem, nisi eis ratione administrationum vel officiorum quæ gesserint id competere dignoscatur. In infirmitorio tamen pro necessitatibus infirmorum coquina Capituli vel conventus, aliique officii, honesti seruitores seu famuli sæculares teneri poterunt necessarii, in numero moderato, prout in aliquibus Ecclesiis Cathedralibus vel monasteriis seu locis aliis ipsius Ordinis seu Religionis fuerit rationabiliter observatum. Qui sæculares quanto minus fieri poterit, cum monachis converſentur, nec bibant, nec comedant cum eisdem in Capitulo, vel Conventu. Superiores quoque circa hæc provideant, quod diligentius observentur, transgressores eorum arguendo & prout expediens fuerit puniendo. Prohibemus insuper ne Superiores, Abbates, Priores, & ceteri quicumque ipsius Ordinis seu Religionis, lautis conviviis & comestationibus occupentur, nec in his sumptibus immoderatos & alios excessus faciant, volentes quod à familiarium, servitorum, aut sequentium, & robarum seu vestium multitudine incedenti & excessiva, tam infra Ecclesias, monasteria, Prioratus, administrationes, & alia loca eorum, quam etiam extra illa, diligenter studeant abstinere, & honestè ac laudabiliter conversari. Inhibemus namque, ne aliquis Abbas, vel Prior, seu administrator alius, Religionis ejusdem Conventum habens, plures sæculares personas equitantes quam... Monachos (eo pro uno Monacho computato) secum ducere præsumat, nisi guerra discrimen, vel personarum seu rerum periculum timeatur, aut forsitan immineret, fictione & fraude cessantibus quibuscumque. Ceteri vero Conventum non habentes, si duos equitantes secum ducant, volumus quod unus illorum Monachus existat, si autem plures ducat equitantes, circa hoc fervetur quod superius de Conventum habentibus est expressum. Adjicientes quod Abbas, vel Prior, seu administrator, vel monachus quicumque Religionis ejusdem, domicellum vel domicellos vestibus virgatis, seu partitis, aut curiosis, vel quomodolibet inhonestis non induat, vel indutos secum teneat, sive ducat. Qui autem contrarium fecerit, si superiorem Religionis ejusdem non habuerit, per Presidentes dictis Capitulis provincialibus, si autem Superiorem hujusmodi habuerit, per ipsam Superiorem, immediatum videlicet puniatur.

CAP. XXI.

*De solvendis
omnibus &
redditionibus
pro alimentis
monachorum
seu Fratrum
in terminis
consuetis.*

Sane statuimus & ordinamus, quod omnes Abbates, Priores, & administratores ceteri, & clerici sæculares, & Laici quicumque, qui census, redditus, pensiones, seu quæcumque alia similia debent, vel debebunt in posticum, pro alimentis quotidianis, vel pro necessariis Ecclesiis Cathedralibus, monasteriis, Prioratibus, administrationibus, officii seu locis, Capitulis vel conventibus Ordinis seu Religionis ejusdem, sive in blado, vino, oleo, piscibus, pecunia, seu rebus aliis quibuscumque consistant, illa eis solvere in terminis consuetis vel præfixis, seu in antea præfigendis, integrè non omittant. Et si ea in ipsis terminis, vel saltem post eos infra quindecim dies non solverint, Priores & administratores ceteri Ordinis seu Religionis ipsius totam quantitatem rei debitæ, ac ultra ipsam quartam partem prædictæ quantitatis ejusdem, loco pœnæ (infra mensem dictos quindecim dies immediatè sequentem) solvere sint adstricti. Quas quidem quantitatem & quartam partem appositam (ut prædicatur) loco pœnæ, si solvere contempserint, infra mensem alium ex tunc primo securum, à beneficiis quæ obtinuerint, donec prædicta solverint, sint ipso facto suspensi. Et si suspensionem hujusmodi per alium mensem ex tunc futurum sustinuerint, donec de prædictis integrè satisfecerint, ab officio sint suspensi. Quod si per alium mensem proximè sequentem suspensionem hujus-

modi ab officio sustinere præsumpserint, incurtant excommunicationis sententiam ipso facto. Quam si per sex menses ex tunc securum pertinaciter toleraverint, Prioratibus, administrationibus, & quibusvis aliis beneficiis quæ obtinuerint, sint ipso facto privati, per illos ad quos eorum collatio, seu quavis alia dispositio pertinet, aliis personis idoneis libere committendis, seu etiam conferendis. Abbates vero qui infra præfatos quindecim dies prædicta per eos debita non solverint (ut præfertur) totam debitam quantitatem, & ultra ipsam, loco pœnæ tertiam partem illius quod debuerint, persolvere teneantur. Et si per tres menses, dictos quindecim dies immediatè sequentes, quantitatem quam debuerint, ipsamque tertiam partem loco pœnæ non solverint, sint eisdem Abbates stallus chori, & locus Capituli Abbatialis, donec super his integrè satisfecerint, penitus interdicti. Quod si interdictum hujusmodi per alios tres menses proximè secutos sustinere præsumpserint, sit ipsis Ecclesiæ interdictus ingressus, quousque satisfecerint competenter integrè de principali & tertia parte præfatis. Et nihilominus dicti Abbates, ac omnes & singuli supradicti, damna & expensas ac interesse, quæ Ecclesiæ, monasteria, Prioratus, administrationes, officia & loca hujusmodi sustinuerint, fecerint, & incurserint occasione retardatæ solutionis hujusmodi, vel ob defectum prædictorum, reficere & solvere teneantur. Pœnæ autem prædictæ quartæ & tertiæ partium prædictarum in eos usus convertantur, in quos principales quantitates fuerant convertendæ. Sententiæ vero præmissæ auctoritate Apostolica ubi expediens videbitur in Ordine seu Religione hujusmodi, contra ipsos contemptores valeant publicari, & quoties contumacia non solventium exegerit, aggravari per superiores, qui locis præfuerint, quorum extiterit solutio retardata. Nec in eis valeant remissio, seu gratia cujuscumque, præ tempus lapsum, vel per negligentiam non petentium intelligantur remitti, vel possit juri petendi præscribi. Absolutio autem dictarum sententiarum competit Abbatibus prælibatis. Per hæc autem pœnis aliis, si quas dicti non solventes juxta statuta vel ordinationes Sedis Apostolicæ, aut Ordinis seu Religionis ejusdem, seu quovis modo alias existerent incurfuri, non intendimus in aliquo derogari.

CAP. XXII.

Cæterum quia multum Ordini seu Religioni præfatis hæcenus obfuit indiscreta receptio monachorum, statuimus & ordinamus, ut per illos ad quos in Ecclesiis Cathedralibus, monasteriis, Prioratibus, decanatus, seu aliis locis quibuscumque ipsius Ordinis seu Religionis spectat creatio monachorum, deinceps non recipiantur aut induantur in Monachos vel conversos, nisi personæ idoneæ, vel de quarum idoneitate verisimiliter spes existat, & tales per quos inibi Deo in divinis officiis congruè deserviri, seu impendi valeant obsequia opportuna, & quod per eosdem ad quos (ut præmittitur) creatio ipsa spectat, infra Ecclesias, monasteria, Prioratus, decanatus hujusmodi, seu alia conventualia loca ipsi subjecta, & non alibi, cum proborum consilio, Ecclesiæ, monasteria, Prioratus, decanatus, aut loci hujusmodi, cui hi ad quos dicta creatio pertinet præfuerint, induantur, nec per eos hujusmodi creatio, habitus traditio, seu receptio, nisi personis Ordinis seu Religionis ejusdem, de cetero committantur, & quod infra tempus probationis ad loca alia, nisi Conventualia fuerint, non mittantur. Decernimus quoque, quod cum imminet hujusmodi receptio faciendæ, si ad Antistites, Abbates, vel Prælatos alios, unà cum Capitulis vel Conventibus eorundem, seu cum eorundem consensu pertineat, & Capitula, seu Conventus hujusmodi, vel eorum major pars ad eam purè procedere, vel receptioni hujusmodi, pro eorum libito renuant consentire, Antistites, Abbates, seu alii Prælati post ipsos, eos moneant in virtute obedientiæ, ut purè ac secundum Deum, & juxta eorum conscientiam infra decem dies, hujusmodi creationi, seu receptioni consensum præstare procurent. Quod si forte id facere negligant vel reculent, ad eosdem Antistites, Abbates, vel Prælatos alios creatio, seu receptio ipsa libere devolvatur, dummodo nil fraudulenter per eos actum fuerit in

*De
receptio
monachorum
in
Ecclesiis
Cathedralibus
monasteriis
Prioratibus
decanatus
seu aliis locis
quibuscumque
ipsius Ordinis
seu Religionis
spectat creatio
monachorum,
deinceps non
recipiantur
aut induantur
in Monachos
vel conversos,
nisi personæ
idoneæ, vel de
quarum idoneitate
verisimiliter
spes existat,
& tales per
quos inibi Deo
in divinis
officiis congruè
deserviri, seu
impendi valeant
obsequia
opportuna,
& quod per
eosdem ad quos
(ut præmittitur)
creatio ipsa
spectat, infra
Ecclesias,
monasteria,
Prioratus,
decanatus
hujusmodi,
seu alia
conventualia
loci ipsi
subjecta,
& non alibi,
cum proborum
consilio,
Ecclesiæ,
monasteria,
Prioratus,
decanatus,
aut loci
hujusmodi,
cui hi ad
quos dicta
creatio
pertinet
præfuerint,
induantur,
nec per
eos hujusmodi
creatio,
habitibus
traditio,
seu receptio,
nisi personis
Ordinis
seu Religionis
ejusdem,
de cetero
committantur,
& quod
infra tempus
probationis
ad loca
alia, nisi
Conventualia
fuerint,
non mittantur.
Decernimus
quoque,
quod cum
imminet
hujusmodi
receptio
faciendæ,
si ad
Antistites,
Abbates,
vel Prælatos
alios, unà
cum
Capitulis
vel
Conventibus
eorundem,
seu cum
eorundem
consensu
pertineat,
& Capitula,
seu
Conventus
hujusmodi,
vel eorum
major pars
ad eam
purè
procedere,
vel
receptioni
hujusmodi,
pro eorum
libito
renuant
consentire,
Antistites,
Abbates,
seu alii
Prælati
post ipsos,
eos moneant
in virtute
obedientiæ,
ut purè
ac
secundum
Deum,
& juxta
eorum
conscientiam
infra
decem
dies,
hujusmodi
creationi,
seu
receptioni
consensum
præstare
procurent.
Quod si
forte id
facere
negligant
vel
reculent,
ad eosdem
Antistites,
Abbates,
vel
Prælatos
alios
creatio,
seu
receptio
ipsa
libere
devolvatur,
dummodo
nil
fraudulenter
per eos
actum
fuerit
in*

in premissis, Qui quidem Antistites, Abbates, & Prælati alii, in locis in quibus sexaginta monachi, vel pauciores fuerint, cum consilio seniorum proborum, & discretorum suorum Capitulorum, vel conventuum, eligendorum per eos, tertiam partem numero facientium, in aliis vero locis in quibus Monachi numerum sexagenarium exceperint, cum consilio seniorum, proborum, & discretorum ex eis dumtaxat, eandem creationem & receptionem cum Dei timore ac observantia regulæ de personis, ut prædicatur, idoneis facere non postponant, aliorum contradictione in aliquo non obstante. Prohibemus insuper, ne aliquis recipiatur in monachum Ordinis, seu Religionis ejusdem, nisi statim induatur habitu monachi, nec literæ seu instrumenta super futura receptione monachorum aliquibus concedantur, aut promissiones seu obligationes aliæ inde fiant. Ut autem adversus eos, qui tempore probationis elapso, volūt regularis professionis votum emittere, nullius difficultatis obstaculum ingeneratur, universis & singulis Prælati, ad quos pertinet suos monachos ad hujusmodi professionem recipere, duximus injungendum, ut omnes illos qui dicto tempore probationis elapso, expressè profiteri voluerint, juxta regularia instituta sine dilatione ac difficultate quibuslibet, ad hujusmodi professionem admittant. Quod si facere sine rationabili causa recusaverint, tandiu sint stallus chori & locus Capituli, Abbatialis, vel priorialis (ubi per Priorem monasterium gubernatur) interdicta eisdem, donec præfatos ad professionem receperint antedicta. Et nihilominus id per Visitatores provinciali Capitulo referatur, ut per Præsidentes eidem Capitulo debite puniantur, proviso attentius, quod in Ecclesiis Cathedralibus, monasteriis, & aliis locis Ordinis, seu Religionis hujusmodi, non recipiatur plures monachi vel conversi, quam quot poterint de ipsorum proventibus congrue sustentari. Licet autem præcipiatur in supradicta constitutione sæpe dicta Honorii prædecessoris nostri, ut in nullo monasterio ad præbendas ex tunc recipiatur Abbates vel Monachi clericos seculares, Nos tamen super hoc expressius providere volentes, ipsorumque monasteriorum & aliorum locorum ipsius Ordinis, seu Religionis indemnitate (quæ plerumque contigerunt) propterea præcavere, hujusmodi præceptum innovamus & etiam approbamus, & adjiciere prohibemus ne in Ecclesiis Cathedralibus, monasteriis, Prioratibus conventualibus, sive locis aliis ejusdem Ordinis seu Religionis, Prælati, Priores, seu administratores alii, vel Capitula, seu Conventus eorum, Clericos seculares vel laicos (nisi eisdem Ecclesiis, monasteriis seu locis dederint se & sua) ullo modo recipiant ad præbendas, nec eas aliquibus ad vitam, vel ad tempus vendere, seu concedere, vel dare præsumant: volentes quod venditio, concessio, seu datio (quas deinceps contra præmissa fieri contigerit) sint irritæ & inanes, nec ex venditione, cõcessione, seu datione hujusmodi, eis quibus factæ fuerint jus aliquod acquiratur. Et nihilominus cõtra hoc dantes & cõcedentes, per Superiores suos, vel (si Superiores ejusdem Religionis non habuerint) per Præsidentes provincialibus Capitulis pro eorum arbitrio puniantur.

C A P. XXIII.

Quamvis autem in constitutione Viennensis Concilii, scilicet, Ne in agro, de vestibus, caputiis, & sotularibus monachorum, eorumque formis provide sit statutum, Nos tamen præmissis adjicimus, quod altitudo sotularium ipsorum tanta ad minus esse debeat, ut quatuor digitorum transversalium de tibia super cavillam, spatium comprehendat, quodque nulli monacho ejusdem Ordinis, seu religionis portare caputium etiam fissum super humeros, sit licitum quoquo modo, nisi prius ipsius caputii fissura & honestas alia per Abbatem seu Præsidentem alium, ubi præest alius, fuerint arbitrata. Horum namque transgressores pœnas eo ipso incurrant, quæ portantibus sotulares non corrigiatis & altos, aut caputia non fissâ, inflicta noscuntur per dictam constitutionem ipsius Concilii Viennensis. Adjiciendo quoque interdiximus expressè universis & singulis ipsius Ordinis seu Religionis monachis, quod nullus eorum de cætero, redundatum, elochiam, cucullam manicatam, vel tabardatam, epitogiatam, aut in veste superiori habitu proxima, ma-

Bullar. Mag. Tom. I.

nicas ligatas consuecitas, seu quomodolibet botonatas, portare præsumat, sed quales portare statuit præfata constitutio ejusdem Concilii Viennensis. Qui vero interdicti hujusmodi transgressor extiterit, auferatur ab eo per suum Superiorem vestis ipsa transgressionis, pauperibus eroganda, & nihilominus transgressor ipse per eundem Superiorem sic alias debite puniatur, quo cæteri à similibus arceantur. Abbates autem in monasteriis, & in Cathedralibus Ecclesiis monachalibus, Priores seu alii majores in illis post eorum Antistites, ac Priores, seu alii non habentes Superiores Religionis ejusdem, sic formam honestam vestium ac calceamentorum ordinent & disponant, quod sit omnibus monachis, tam intrinsecus quàm extrinsecus uniformis, ipsamque tam Abbates quàm Priores, & administratores, quam cæteri quicumque monachi, Priores videlicet & alii per proprios eorum Abbates, seu Prælatos alios, Abbates vero & cæteri Abbates, proprios monachos non habentes, per præsidentes provincialibus Capitulis, seu per quemlibet eorumdem, ac per Visitatores in ipsis Capitulis deputandos tenere ac servare cogantur. Per præmissa vero, vel per ea quæ in dicta constitutione Viennensis Concilii statuuntur, non intendimus quod in Religionibus sive locis, in quibus Abbates vel alii Prælati locorum, seu monachi ejusdem Ordinis seu Religionis uti caputiis vel sotularibus non solebant, ipsis uti licitum sit eisdem.

C A P. XXIV.

Statuimus insuper, & etiam ordinamus, quod nullus monachus Ordinis seu Religionis ejusdem, de Ecclesia, Cœnobio, seu alio loco conventuali exire præsumat, nisi petita & obtenta licentia primitus ab ejus Superiore, qui eam valeat indulgere, quavis consuetudine contraria nõ obstante. Ipseque causam exitus vel itineris, omni fictione cessante, Superiori exponat, dictusque Superior licentiam hujusmodi, nisi ex causa rationabili, non concedat. Et eis quibus illam concesserit, certum ad redeundum terminum præfigat, ut convenienter poterit breviorum, ipsosque salubriter exhortetur, à quibus extra Monasterium habeant abstinere. Si quis vero Monachus contrarium fecerit, teneatur satisfacionem illam, vel pœnam subire, cui sine licentia de Monasteriis suis, seu locis exeuntes consueverunt, seu debent subijci in Ordine, seu Religione præfatis. Ad Ecclesias etiam, vel Monasteria, seu loca hujusmodi redeuntes, ad communionem aliorum monachorum seu fratrum, donec satisfacionem hujusmodi fecerint, nullatenus admittantur, quæ subjicitur esse talis. Videlicet, quod à porta regulari, parlatorio, seu alio loco consueto per claustrum, cum Magistro Novitiorum, vel alio ad hoc deputato, ad Capitulum veniat intraminea, vel nudus secundum quarundam Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum religiosorum morem, femoralia & caligas sine pedibus tantum habens, cucullam seu scapulare, vel floccum in brachiis, ac ferulam in manibus suis ferens. Cum quibus ibi prius venia recepta, & sua recognita culpa, coram omnibus publicè verberetur. Demum vero per Abbatem, vel alium Prælatum principalem, si sit ibi, aut Priorem, vel alium post Abbatem, seu per Principalem Prælatum hujusmodi pœnitentia, seu pœna levis, aut gravis culpæ sibi pro qualitate demeriti imponatur, secundum morem cujuslibet Ecclesiæ, Monasterii, seu loci laudabiliter observatum, proviso attentius quod modum peccati modus correctionis nequam excedat. Pœna quoque simili puniantur monachi in Prioratibus, seu administrationibus aliis exterioribus deputati, qui de illis redierint ad Ecclesias, vel Monasteria, seu loca conventualia prædicta, nisi vocatione Antistitis, Abbatis, vel alterius Prælati, seu sine licentia ejusdem à Priore vel administratore alio loci, in quo, ut præfertur, fuerint deputati, per patentes literas eisdem dandas justam causam licentiæ hujusmodi continentes. Nullusque monachus pernoctaturus extra Ecclesiam, monasterium vel alium locum suum, permittatur abire sine cuculla regulari clausa, nec non breviario, in quo servitutis suæ pensum possit exolvere Creatori.

C A P. XXV.

Ordinamus etiam & volumus, Lateranensis Concilii de Monachis singulis per villas vel oppida, & parochiales Ecclesias

De licentia exendi extra monasteria, vel alia loca, monachis sine rationabili causa non dantis. Et de pœna ex de cur sum apo statum.

De Monachis ad cursum.

mittendis, & modo cover- sandi in eis.

Ecclesias non ponendis, supradictam Clementis prædecessoris editam in dicto Concilio Viennensi constitutionem, ne ipsi singuli monachi in singulis sibi commissis administrationibus vel Prioratibus habitare præsumant, firmiter observari. Statuimus insuper quod absque personarum delectu transmittantur, cum faciendum fuerit, monachi per Superiores eorum, prout locis congruere noverint & personis, & non prout Priores seu administratores alii eos duxerint eligendos, vel sibi per Antistites, Abbates, aut alios ad quos hoc pertinet, petierint assignari. Quod si per ignorantiam vel errorem aliqui ad huiusmodi Prioratus & administrationes ultra numerum constitutam vel constituendum missi forsitan extiterint, Priores seu alii administratores locorum ipsorum eos cum literis suis causam huiusmodi experimentibus, & expensis convenientibus ad Superiores remittant eorum. Verum si cessante causa huiusmodi, Priores seu alii administratores prædicti recuserint admittere aliquem ad se missum, vel eis sufficere in necessariis providere, tandiu iidem Priores, seu administratores, in claustrum principali Ecclesie monasterii, seu loci ad modum claustraliu sequendo Capitulum seu conventum, residentiam facere teneantur, ad gubernationem locorum sibi commissorum per Superiores prædictos, monachis aliis idoneis uno vel pluribus, prout Superioribus ipsis videbitur subrogatis, donec dicti Priores seu administratores plene paruerint in præmissis, salvis nihilominus aliis rationabilibus poenis, statuti & consuetudinibus, tales vel alios inobedientes in quibuscumque Monasteriis, vel locis ipsius Ordinis, vel Religionis hæcenus observatis. Monachi autem in Prioratibus, seu administrationibus, cum dictis Prioribus, seu administratoribus commorantes, in Ecclesia horis congruis, & locis cum dictis Prioribus, seu administratoribus simul sint, & canonicas horas dicant. Et in missis celebrandis suas hebdomadas ordinate ac tractim, non sincopando, humiliter & devotè, & horis competentibus, & cum nota ubi fuerint tres, vel quatuor seu plures, facere teneantur, & in talibus locis ubi tres sint aut supra, una per eos missa ad minus cum tota die quælibet celebretur. In unaquaque domo communi regularibus jaceant, camerulis, & cellulis eis penitus interdictis. In domo insuper una Prior, & Monachi vescantur, nisi infirmitas, aut alia evidens ratio aliud interdum suaserit faciendum. In vestitu, lectionibus & tonsura à communi Ecclesie Monasterii, seu loci cuiuscumque alterius Superioris eorundem institutione, vel debita observantia non recedant. Monachi quoque suo Priori, vel administratori juxta ordinationem Antistitis, Abbatis vel Superioris alterius obediant humiliter, & devotè. Prior autè vel administrator ipsos tractet fraterna in Domino charitate, nec ipsi Priores, seu administratores, monachos, vel eorum socios extra Prioratus, vel administrationes morari faciant, vel permittant, aut à se remittere valeant absque Superiorum suorum licentia, nisi ad ipsos Superiores, vel Ecclesias, Monasteria, seu alia loca principalia, ex causa legitima, & cum eorum Priorum, seu administratorum patentibus literis, & prout superius est expressum. Provisò diligentius quod dicti Priores, vel administratores soli non remaneant in eisdem Prioratibus, vel administrationibus. Imò ad residendum ibi continue compellant monachos antedictos, & si ei obedire noluerint, superioribus notificent indilate. Idemque faciant quando mori, vel fugitivos fieri contingeret monachos prælibatos, diem mortis eorum in suis literis exprimendo, ut in Ecclesiis, Monasteriis, seu locis aliis principalibus pro anima monachi defuncti fiant suffragia consueta, ac die etiam fugæ seu recessus eorum, ut fugitivos valeant revocare, seu lecto ipsorum alios subrogare. Quod si dum primò id sciverint, superioribus præfatis significare distulerint, ipsi Priores, vel administratores duplum illorum quæ monachus, si fuisset ibidem, expendisset pro pietantia Capituli Ecclesie, vel conventus Monasterii, seu loci alterius principalis, solvere teneantur. Certos autem limites à Priore, vel administratore prædictis præfixos ipsi Monachi habeant, quos etiam causa deductionis, seu recreationis, vel alias transgredi eis non liceat sine Prioris, vel administratoris licentia speciali. Soli quoque

nunquam incedant, sed semper cum alio Monacho, vel alia honesta persona. In villa vero, in qua fuerint Prioratus, vel administrationes huiusmodi, comedere, seu bibere, vel domos ingredi non præsumant, nisi cum honestis personis, & hoc de sui Prioris, vel administratoris licentia speciali. Qui autem præmissa minime observaverint, regulari subjaceant disciplinæ. Ut autem hæc efficacius observentur, Antistites, Abbates, & Superiores, necnon alii qui ad visitandum per eos fuerint deputati, cum Prioratus, & administrationes huiusmodi visitabunt, circa illa servanda, & non servata, etiam corrigenda, curam adhibeant diligentem.

CAP. XXVI.

Verum quia ad salutis profectum tenditur, si moderata rationis sobrietas, & modestia observentur, volentes ea quæ circa esum, & abstinentiam carniu beati Benedicti regularis institutio tradidit, & in constitutione piæ memoriæ Innocentii Papæ III. prædecessoris nostri sunt statuta, firmiter observari: Statuimus & ordinamus quod per totum annum Feria Quarta, & die Sabbati, & à prima Dominica Adventus usque ad diem Natalis Domini, & à Dominica Septuagesimæ usque ad diem Paschæ omnes regulares ejusdem Ordinis, seu Religionis ab esu carniu ubique abstineant, nisi necessitas infirmitatis nõ sit, per Abbatè, vel alium Prælaturum propriu fortè suadeat cum aliquo dispensandum. Diebus autem quibus monachi in infirmitario carnes edent, sic provideatur omnino, quod in refectorio remaneat ad minus medietas monachorum Capituli, vel Conventus, & idem fiat ubi Abbas seu alius Prælatus principalis, aliquos ad domum seu ad cameram suam vocabit, ad melius, & plenius exhibendum. Quoties verò plures simul carnes in infirmitario comedent, versus & oratio in principio mensæ, ac post refectionem hymnus, & versus dicatur, & continuum discumbendo silentium observetur. Ibi quoque legatur sicut in refectorio cõtinuè aliquid quod audierit, nullaque persona secularis ad comedendū inibi aliquatenus invitetur. Caveant autem Abbates, & alii Prælati aliorum locorum ipsius Ordinis seu Religionis, ne seculares personas ad eorum mensas convocet, quarum occasione ipsi, vel Ordo, seu Religio huiusmodi denigrari valeant vel notari. Omnes insuper Monachi, vel si multitudo non sit eorum, saltem quando plures ex ipsis commodè poterit, in una domo dormiant, & jaceant juxta regularia, & Canonica instituta, non per separatas cameras, vel per cellas, exceptis his quibus in cameris, vel cellis infirmitarii permittetur propter senectutè, vel in valetudines corporales, vel ex aliis rationalibus causis, juxta dispositionè Abbatis, seu alterius eorū Prælati, vel nisi propter administrationes, seu officia super hæc aliqui excusentur. Vestiti autem jaceant Abbates, Priores, administratores, & monachi universi, tam intra, quam ubicumque extra Monasterium constituti, lineisque camisis, cum sint eis expresse prohibita, non utantur. Transgressores verò præmissorū, si Abbates, seu alii Prælati Abbates proprios non habentes fuerint, per Præsidentes, vel Visitatores provincialis Capituli, ceteri verò per suos Superiores, prout culpa, & delinquentiu qualitas exegerit, debite puniantur. Ceteru quia cellæ in dormitoriis inhonestates inducunt, statuimus, & ordinamus, quod in ipsis dormitoriis cellæ de cetero nullæ fiant, & jam factæ nullatenus dimittantur: sed per Antistites in Cathedralibus Ecclesiis monachalibus, & per Abbates, vel alios Prælatos principales in Monasteriis, ac Prioratibus & locis aliis, per illos qui eis præfuerint, infra quatuor menses à tempore quo statutu, seu ordinatio huiusmodi ad eos pervenerit, eisque negligentibus, seu non valentibus, per Visitatores in prima visitatione quam impendent, auctoritate Apostolica destruantur, & quod super his resistentes eisdem, vel impedimentum aliquod præstites, seu præstari procurantes, & ad hoc dantes auxilium, consilium, vel favorem, publicè, vel occultè, excommunicationis incurrant sententiam ipso facto, à qua nequeant nisi per prædictos Visitatores absolvi, quos ipsi Visitatores ad hoc per alia juris, & ipsius Ordinis, seu Religionis remedia valeant auctoritate Apostolica coarctare. Ipsi etiam visitatores quod super his invenerint, vel fecerint, referant plene, ac fideliter in subsequenti

quanti cujuslibet provincie, in quam Visitatores deputati extiterint, Capitulo provinciali. Pro studentibus tamen provideatur juxta dormitorium de cellis, in quibus ipsi studere valeant, non jacere.

C A P. XXVII.

Monemus insuper universos Priores, administratores, & Monachos ipsius Ordinis, seu Religionis in Sacerdotio constitutos, intra Ecclesias, Monasteria, & alia loca eorum conventualia residentes, ut eorum quilibet bis vel ter, qui vero in Prioratibus, vel aliis locis non conventualibus, aut in scholis, sive alibi fuerint, etsi non frequenter, saltem semel in septimana, salva honestate & debita devotione Missas studeat celebrare. Et nihilominus quilibet locis conventualibus presidebit, in festis solemnibus Missas majores conventuales celebrent in eisdem. Alii vero non Sacerdotes, etsi non saepius, saltem singulis septimanis confiteantur, & singulis mensibus juxta constitutionem saepe dicti Clementis praedecessoris editam in praefato Concilio Viennensi, ad communionem accedant. Illi videlicet qui infra Ecclesias, Monasteria, seu alia loca conventualia erunt in altari majori, qui vero extra illa fuerint, ubi magis visum fuerit honestum eisdem, nisi ablineant ex causa rationabili, & de licentia Superioris, aut Confessorum suorum. Quod si negligenter omiserint, per eosdem Superiores suos graviter arguantur, & nihilominus debite puniantur. Per haec autem statuta, vel consuetudinibus Ecclesiarum, Monasteriorum, seu locorum praedictorum, in quibus observaretur, ut confiteri, celebrari, seu communicare frequentius habeant, non intendimus in aliquo derogare. Abbates insuper, ac Priores & ceteri non habentes Superiores ejusdem Religionis, qui eo amplius debent forma vitae pollere quo magis status praesulgent honore, die qualibet, rationabili causa cessante, Missam celebrent vel audiant, & in solemnibus festis in suis Monasteriis, sive locis Missas solemnes studeant celebrare. Quamvis autem satis sit in regula beati Benedicti, quam in jure provisum, quomodo in Ecclesiis, Monasteriis, & locis aliis conventualibus supra dictis Monachi convenire debeant ad divina officia, diurna videlicet, & nocturna, atque psallere in eisdem, quia tamen haec negligenter omittunt interdum, volumus, & etiam ordinamus, ut in eisdem Ecclesiis, Monasteriis, sive locis, cum gravitate ac modestia, humiliter, & devote horis debitis ad divina officia universi & singuli Monachi debeant convenire, ipsaque cum devotione sincera tractim, distincte, convenienter, & debite celebrent, non transcurrentes, aut sincopando, & quoad alia, quae his impedimentum afferrent, servando silentium, quinimodo ad divina ipsa intentis praecordiis attendendo. Transgressores vero praemissorum debite subiaceant disciplinae. Ceterum qui ad chorum, vel ad Ecclesiam accedere nequiverint, praedicationi, lectioni, studio, seu administrationibus, vel officiis suis, aut piis sive licitis operibus, de licentia illius ad quem eam dare permissum fuerit occupati, in loco alio congruo, & honesto debitis horis juxta possibilitatem plures simul conveniant, & debite dicant divinum officium, & quotidianum pensum exsolvant debite servitutis.

C A P. XXVIII.

Sane universis & singulis Antistitibus, Abbatibus, Prioribus, Decanis, Praepositis, Sacristis & administratores aliis, quibus hoc competit, in virtute obedientiae distincte injungimus, ut Ecclesias, Oratoria, Altaria, Vasa, Corporalia, Vestimenta, & alia ornamenta Ecclesiastica munda & nitida conservent, & faciant ab aliis conservari, quodque de Breviariis, Missalibus, aliisque libris & vestimentis ac ornamentis quibuslibet necessariis, omnino provideant se, faciant.

C A P. XXIX.

Insuper, cum caveatur in supra dicta constitutione dicti Clementis praedecessoris, edita in eodem Concilio Viennensi, quod Prioratus conventuales alicui, nisi vigesimum quintum annum attigerit, conferri nequeat, vel committi, & quod qui tales Prioratus habuerint, infra annum computandum a tempore collationis seu commissiois sibi factae de illis, & possessionis eorum adeptae, se faciant ad Sacerdotium promoveri, quod si, cessante rationabili causa,

Bullar. Mag. Tom. I.

non fecerint, eo ipso dictis Prioratibus sint privati. Nos pari ratione inducti, quod super his in praedominata constitutione cautum existit, ad Decanos, Praepositos, & quoscumque alios Praesidentes locis conventualibus Ordinis seu Religionis ejusdem duximus extendendum, & hoc idem statuimus & decernimus existere humiliter observandum in assumendis ad officia, seu administrationes claustrales quae beneficia censebuntur ipsius Ordinis, seu Religionis, etiam officia seu administrationes hujusmodi curam non habeant animarum. Et quod de Prioratibus non conventualibus curam animarum habentibus, etsi cura ipsa per saeculares presbyteros debeat exerceri, & assumptis ad eos ad Sacerdotium promovendis, ac eorundem aetate, in dicta constitutione cavetur: In Decanatibus, Praepositis & aliis quibuscumque administrationibus non Conventualibus similem curam habentibus Ordinis seu Religionis hujusmodi, & in assumendis ad eos idem per omnia observari.

C A P. XXX.

Sanè cum Prior claustralis esse debeat potens in opere ac sermone. Volumus, & in virtute sanctae obedientiae distincte praecipiendo mandamus, ut instituat ipse Prior providus & discretus, prout in Congregatione Cathedralis Ecclesiae vel Monasterii, seu alterius loci ejusdem Ordinis seu Religionis aptior poterit inveniri, sitque talis continuè in Capitulo seu conventu resideat, claustraque curam & regimen exercere assidue teneatur.

De Institut. do Priore claustrali.

C A P. XXXI.

Attendentes praeterea fore quamplurimos monachos ipsius Ordinis seu Religionis, qui licet in, vel sub alienis Ecclesiis vel Monasteriis, quorum unum ab alio non dependet, & dispensatione supra dictae Sedis, beneficia sint adepti, remanent tamen in primis Ecclesiis, seu Monasteriis monachi, nec ad Ecclesias seu Monasteria in, vel sub quibus beneficia obtinent, sunt translati, propter quae diversa juri, & rationi repugnantia subsequuntur: Nos in hac parte opportune providere volentes, auctoritate Apostolica statuimus & etiam ordinamus, quod quivis ex monachis supra dictis infra mensem post publicationem praesentis Constitutionis in suo provinciali Capitulo faciendam dictarum Ecclesiarum seu Monasteriorum alterum eligere teneatur. Quod si secundum elegerit, in quo, vel sub quo beneficiatus extiterit, statim eo ipso ejus verus monachus censeatur, & esse desinat in priori, nisi forsam in hujusmodi Ecclesia vel Monasterio sic electo certus esset monachorum numerus, & de ipso aliquis non deesset. Quo casu translatione ad Ecclesiam vel Monasterium sic electum differri volumus, donec aliquis de numero praedicto defuerit, & tunc in ejus locum eadem auctoritate eo ipse noverit se translatum. Quod si secundam Ecclesiam vel Monasterium omnino elegerit, ut praefertur, Prioratus, administratione, officio, seu beneficio hujusmodi, eo ipso noverit se privatum, & in priori Ecclesia vel Monasterio remaneat monachus sicut prius, dispensatione praedicta contra praesens statutum in nullo sibi penitus suffragante. Volentes nihilominus, quod de Prioratu, administratione, officio, seu beneficio hujusmodi, per eos ad quos alias eorum collatio, concessio, seu quavis dispositio pertinet, non obstante contradictione cujuspiam, liberè disponatur, eos nihilominus qui contra Constitutionem praesentem hujusmodi Prioratus, administrationes, officia, seu beneficia in alienis Ecclesiis, seu monasteriis retinere praesumpserint, poenis constitutionis Bonifacianae. Cum singula Capitula, volumus subiacere. Et nihilominus per superiores eorum graviter decernimus puniendos.

De Monachis obtinentibus beneficia in monasteriis alienis.

C A P. XXXII.

Rursum declaramus quod omnes Monachi beneficia obtinentes in Ordine seu Religione hujusmodi, ex collatione, provisione, vel ordinatione Sedis Apostolicae, aut Legatorum, executorum, vel provisorum ejusdem, seu per ipsius Sedis vel praedictorum literas, & qui ea obtinuerint in futurum, teneantur obedire Superioribus suis ejusdem Religionis, eorumque subesse correctionibus, administrationibus, punitionibus & statutis, & Prioratibus, administrationibus, officiis, seu quibuscumque beneficiis, quae obtinent, ut praefertur, & obtinuerint

De obtinentibus beneficiis ex collatione Apostolica, quod si aut alii sint subiecti.

in futurum, ex causis rationabilibus privari valeant, & ab illis etiam amoveri, ac si per Superiores suos de beneficiis eis foret provisum.

CAP. XXXIII.

Quod anti-
quas Mona-
chorum nu-
merus tene-
tur in bene-
ficiis eorum
dem. a pp-
curaciones
solvantur.

Ceterum cupientes cultum divini nominis non minui, sed potius augeri, sitque rationale, ut quicumque beneficia regularia obtinent, onera debita & consueta supportent: Statuimus & ordinamus, quod in monasteriis, Prioratibus, & aliis beneficiis Monachalibus, personis quibuslibet extra Ordinem, seu religionem hujusmodi, cujuscumque sint dignitatis, gradus, seu preeminentia, collatis, vel commendatis, seu de cetero commendandis vel obferendis, tot Monachi teneantur quot in eis tenebantur, cum per Monachos, Monasteria, Prioratus, & beneficia hujusmodi regebantur. Et quod nihilominus Monacho in eisdem Monasteriis, Prioratibus, & beneficiis committatur id quod supra, vel circa alios Monachos inibi residentes haberet exercere administrator Monachus, si praesent eisdem, quantum ad ea quae pertinent ad regulam, seu disciplinam vel observantiam regularem, & quod quilibet hujusmodi Monasteria, Prioratus, & beneficia quomodolibet obrinentes ad procuratores, & alia quaelibet onera imminenda persolvenda, reddenda, & supportanda auctoritate Apostolica per cesuram Ecclesiasticam, & alias sic per omnia compelli valeat per Capitulum provincialium Praesidentes, sicut per Superiores possent & deberent compelli Monachi, si praesent Monasteriis, Prioratibus, & beneficiis memoratis, nisi fuerint Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, quos non decet talium compulsionibus subjacere.

CAP. XXXIV.

De colla-
Monasterii
in religione.

Statuimus quoque & ordinamus, quod si aliquod Monasterium ipsius Ordinis seu Religionis, lapsum in religione vel regulari observantia patitur, qui per Abbatem seu alium administratorem, vel Monachos ejusdem Monasterii verisimiliter reparari non possit, per Praesidentes provinciali Capitulo, vel quemlibet eorumdem, ad requisitionem seu relationem Visitationum, prout eidem Capitulo super hoc consulendo videbitur expedire, vel sine consultatione hujusmodi, si ex dilacione consulendi dictum Capitulum periculum immineret, auctoritate Apostolica assumantur de alio Monasterio, in cultu ejusdem Religionis vigente, Monachi idonei, & ad dictum Monasterium lapsum patiens transmittantur, inibi quandiu expediens fuerit moraturi, per quos lapsus hujusmodi reparetur. Illi autem Monachi ob quorum culpam alii transmittantur ad locum seu Monasterium sic collapsum, in dicto Monasterio, de quo alii, ut praefertur, assumpti fuerint, vel in diversis aliis Monasteriis Religione vigentibus, ubi eorum conditio valeat reformari, per Praesidentes eisdem, prout expedientius fuerit, eadem auctoritate Apostolica collocentur.

CAP. XXXV.

De collapsis
Monasteriis
in facultati-
bus.

Statuimus insuper, & ordinamus, ut si alicujus Monasterii seu loci ejusdem Ordinis seu Religionis repentinus aut novus in facultatibus suis lapsus, vel aliquorum ipsius Monachorum excessus, Monachos sic excedentes aut alios ad Monasteria mitti exegerit aliena, praesidentes praefati & eorum quilibet, ad requisitionem seu relationem Praefatorum Visitationum, ubi provinciali Capitulo prius videbitur, & dilatio consulendi praefatum Capitulum periculum non inducet, alioquin sine consultatione dicti Capituli hujusmodi Monachorum, auctoritate praedicta faciant ad tempus, de quo eis videbitur, missionem ad receptionem ipsorum, Abbates & alios Praefatos principales ipsius Ordinis seu Religionis, qui eos aliter recipere forte noluerint, compellentes. Nisi fuerit talis hujusmodi missorum conditio, quod sine gravi scandalo in Monasteriis, seu locis aliis ad quae missi fuerint, admitti vel tolerari non possint, vel nisi alias evidens & incalumniabilis ratio, ipsos Abbates vel Praefatos ad receptionem talium suaserit non existere compellendos. Quo casu ad alia Monasteria, vel loca modo simili transmittantur, contraria super his consuetudine non obstante, & manente nihilominus illa consuetudine quam super libera missione & receptione Monachorum hujusmodi, alia Monasteria sive loca inter se haecenus

habuisse noscuntur, aut Ecclesias Cathedrales, Monachales, quantum ad missionem & receptionem Monachorum eorum, sub statuto & ordinatione praesentibus inclusas fore intelligimus & jubemus.

CAP. XXXVI.

Plerumque siquidem contingit, quod nonnulli professores Ordinum mendicantium extiterint, de suorum Superiorum qui tunc erant, vel Apostolica licentia quae se habere praetendunt, se ad Ordinem seu Religionem hujusmodi transfulerint, qui asserunt quod ex dispensatione dictae Sedis possint vocem aut locum in Capitulo habere, ac Prioratus, administrationes, seu officia Monachalia licite obrinere. Nos igitur providere volentes, quod unde veritatis claritas pateat in praemissis, universis & singulis Antistitibus dictarum Ecclesiarum, necnon Abbatibus, & Prioribus, aliisque loca conventualia ipsius Ordinis vel Religionis obrinentibus, a quibus praedicti translati esse noscuntur, mandamus ut auctoritate Apostolica tales compellant, quod licentiam & dispensationem hujusmodi legitimam, si quas habent, necnon titulum Prioratum, administrationum, seu officiorum, si qua obtinent, omnino exhibere procurent infra certum tempus, Antistitum vel Abbatum, aliorumque praedictorum arbitrio rationabiliter moderandum. Quod si non fecerint, vel sufficientem licentiam & dispensationes praefatas non habuerint, praedicti Antistites, Abbates, & alii, non differant ipsos, prout justum fuerit, ab Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus, administrationibus seu officiis hujusmodi amovere, eosque a voce & loco Capituli repellere, aliasque debite procedere contra eos.

CAP. XXXVII.

Porro quia nonnulli Monachi contra praefatos vel Superiores suos multa frequenter proponunt, non ut omnia probent, quia nec possent, sed ut diffament de omnibus, & probatis forsitan illorum aliquibus, finem consequantur optatum: Statuimus & etiam ordinamus, quod nullus omnino Monachus contra suum Praefatum vel Superiorem super crimine, vel criminibus deinceps quomodolibet audiatur, nisi se prius obligaverit ad poenam congruam, si defecerit in probatione propositorum, vel alicujus ex eis, irremissibiliter subeundam. Volumus tamen quod Praefatus vel alius, si de criminibus legitime convinctur, judicium non effugiat debite ultionis.

CAP. XXXVIII.

Ceterum quia pro eo quod conspiratores & conjuratores illiciti, Ordinis & Religionis ejusdem, interdum ut expediebat puniti haecenus non fuerunt, multa mala & scandala in eisdem Ordine seu Religione sunt secuta: Statuimus & ordinamus, quod ipsi conspiratores & conjuratores, cum de conspiratione & conjuratione hujusmodi legitime convicti fuerint, vel confessi, praeter alias poenas talibus a jure, vel alias quovis modo inflictas, sint Prioratibus, administrationibus, & beneficiis quibuslibet quae obtinuerint, eo ipso privati. Si vero simplices claustrales fuerint, eo ipso reddantur inhabiles ad Prioratus, administrationes, seu quaevis alia beneficia Ecclesiastica quomodolibet obtinenda. Contra conspiratores autem & conjuratores occultos, seu non convictos, vel non confessos, ut praefertur, per Superiorem aut Visitationes, etiam poenae aliae, prout expedire videbitur, generaliter statuuntur. Statuta namque, & ordinationes supra scripta, necnon cuncta & singula in illis expressa, quemadmodum designantur, modificatur & perstringitur in eisdem, ubique terrarum & locorum, infra, & per Ordinem seu Religionem hujusmodi, eadem auctoritate volumus perpetuis futuris temporibus firmiter observari. Non obstantibus quibuscumque privilegiis, indulgentiis, exemptionibus vel literis quibusvis Ordinibus, Religionibus, Ecclesiis cathedralibus, Monasteriis, seu aliis locis sub quacumque forma vel expressione verborum ab Apostolica Sede concessis. Necnon quibuslibet statutis & consuetudinibus Ordinum, Religionum, Ecclesiarum cathedralium, Monasteriorum & aliorum locorum ejusdem Ordinis seu Religionis Monachorum nigrorum Parisiensium & aliorum studiorum quorumcumque contrariis, juramentis, confirmationibus Apostolicis, aut quibusvis firmitatibus aliis roboratis, necnon quibuslibet privi

privilegiis, vel indulgentiis & literis Apostolicis, generalibus & specialibus contrariis, Ecclesiis, Monasteriis, locis, & studiis quibuscumque, sive universitatibus Magistrorum vel scholarium eorundem, seu personis Ecclesiasticis, secularibus, & regularibus, exemptis, cuiuscumque sint vel fuerint praeinentiae, dignitatis, conditionis, aut status, sub quibusvis formis vel expressibilibus verborum, ut praetangitur, à dicta Sede concessis, & ordinationibus ab eis, vel pro ipsis factis, per quae praesentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus huiusmodi statutorum & ordinationum, omniumque aliarum & singularum contentarum in eisdem praesentibus impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus plenam & expressam oporteat in illis, vel in aliis nostris literis fieri mentionem, seu si aliquibus à praefata Sede indultum existat communiter vel divisim, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

C A P. XX XIX.

Postremo volumus & mandamus, ut ordinationes & statuta nostra huiusmodi, & omnia alia & singula supra scripta (per quae aliis juris solemnitatibus non intendimus in aliquo derogare) in singulis Ecclesiis cathedralibus, ac monasteriis & locis aliis Conventualibus ipsius Ordinis seu Religionis, sub scriptura authentica perpetuo habeantur, & fideliter conserventur, & quod in singulis Provincialibus Capitulis quatuorlibet Provincialium superius distinctarum, & nihilominus bis quolibet anno in antea in singulis Ecclesiis, Monasteriis, & aliis locis Conventualibus supra dictis integrè, & attentè legantur, & etiam auscultentur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statutorum, ordinationum, voluntatum, constitutionum, deputationis, inhibitionum, declarationum, provisionis, prohibitionis, concessionis, innovationis, approbationis, monitionis, extensionis, & mandatorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum.

Datum Avenione 12. Kalend. Julii, Pont. nostri anno secundo.

Constitutio totius Ordinis Canoniorum Regularium Ordinis S. Augustini.

Sanctio ista est quasi in omnibus immutata, ut patet ex Bulla 7. Mart. V. Sollicitudinis, & Sixti IV. const. 10. Dum ad universos, & alius Bullis indicatis supr. in const. 2. Pasch. II. Quanto, ubi de materia huius Congregationis plenè notavi.

BENEDICTVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

AD decorem Ecclesiae sponsae Dei, & sanctarum religionum fundatarum in ea, quae licet diversis distinctis sint gradibus, in unius tamen verae fidei propositum coeuntes, eandem Ecclesiam venustant variis floribus meritorum, pro injuncta nobis Apostolica servitutis officio summis vigiliis, & indefessis studiis intendentes, ad ea quae pro divini nominis laude, religionum ipsarum statum, puritatem, honestatem morum, regularis observantiae disciplinam, & sacram peritiam scripturarum respiciunt, labores nostros libenter impendimus, & opportunitate sollicitudinis diligentiam adhibemus. Ideoque inter religiones alias in agro ejusdem plantatas Ecclesiae, ad religionem Canoniorum Regularium Ordinis Sancti Augustini, à Christi gloriosis Discipulis in primitiva Ecclesia sacris institutionibus stabilitam, gerentes praecipue charitatis affectum, ac nolentes, quae in eadem religione reformanda cognovimus, absque reformationis remedio praeterire, omnia quae in religione praedicta, tam à prima ipsius institutione, quam à sacris Canonibus

sunt salubriter instituta, omnino immota in sua firmitate manere censentes, nonnulla quae experientia deesse probavit, & supplenda dictae religionis utilitas, quinimo necessitas persuadet, statuenda providimus, in ea perpetuis futuris temporibus observanda.

§. 1. Statuimus igitur, ut quando in Ecclesia Cathedrali, Monasterio seu loco alio Religionis ejusdem, canonicorum creatio fuerit facienda, nullus recipiatur vel induatur in Canonicum, nisi persona idonea, vel de ejus idoneitate spes verisimilis habeatur, & talis quae sibi in divinis, vel aliis, Deo possit & velit debite impendere obsequia opportuna, eo quod huiusmodi creatio, & habitus traditio fiant publice, infra Ecclesiam Monasterii, seu alium locum Conventualem religionis ejusdem, nisi causa rationabilis eas alibi fieri suaderet, nullisque promissionibus seu obligationibus, cum juramento vel sine, cuiquam faciendis. Quod si secus actum fuerit, eo ipso irritum habeatur, quodque huiusmodi creatio seu habitus traditio, non nisi personae, seu personis Religionis ejusdem, quae tunc etiam in Ecclesia, loco, seu monasterio praedictis fieri debeat, aliquatenus committatur.

§. 2. Si vero, qui creati fuerint in Canonicos, infra probationis tempus, in loco in quo saltem septem Canonici residant, necessario habeant residere, eisque idoneus & fidelis deputetur instructor, qui eos instruere valeat in divinis officiis, & observantia regulari.

§. 3. Caterum si Canoniorum creatio fuerit facienda, eaque pertineat ad Praelatum, unà cum Capitulo vel conventu, vel cum consensu fieri debeat eorundem. Si Capitulum seu conventus, vel eorum major pars putè ad eam non procederent, vel creationi faciendae sine causa rationabili renuerent consentire, Praelatus, ex quo sibi evidenter expediens vel necessarium apparebit, huiusmodi Canoniorum creationem fieri debere, vel per Praelatum, & Capitulum, seu conventum, aut per illum seu illos, ad quem seu quos pertinuerit, concorditer deliberatum & definitum fuerit, fore creationem huiusmodi faciendam, tunc Praelatus moneat Capitulum seu conventum, & in virtute obedientiae eis injungat, ut putè, ac secundum Deum, infra unius mensis spatium ad dictam creationem, cum eo in primo casu procedant, vel in secundo creationi faciendae suum praesentent consensum: quod si praefati Capitulum seu conventus monitioni vel injuncti huiusmodi parere neglexerint, vel recusaverint, creatio ipsa ea vice liberè pertineat ad Praelatum, dummodo per eum nil in praemissis factum fuerit fraudulentè: in casu autem devolutionis huiusmodi, Praelatus faciendi eandem creationem cum consilio seniorum eorundem Capituli vel conventus, eligendorum per ipsum Praelatum, tertiam partem numero ad minus facientium eorundem Capituli vel conventus, de personis idoneis liberam habeat facultatem, ita tamen quod tunc per dictum Praelatum, tot & non plures creentur, quot attentis facultatibus, à statu antiquo & debito locorum, creandi seu creati rationabiliter fuissent, si Praelatus, & Capitulum seu conventus in creatione huiusmodi concorditer convenissent. Rursus eorum arbitrium qui ad privata suorum commoda recipiunt affectum, faciendae creationi Canoniorum huiusmodi nolunt aliter consentire, nisi concedatur eisdem, quod unus vel plures quos maluerint, seu nominaverint, in Canonicos creentur, penitus detestantes, hoc deinceps omnino fieri prohibemus, decernentes concessionem huiusmodi (si quae eis facta fuerint) fore nullas, quodque nulli ex receptione seu creatione ex ea vel ob eam secuta, jus aliquod in loco, in quo seu ad quem fuerit, aliquatenus acquiratur. Insuper praemissis adjicimus, quod Capitulum, vel conventus Religionis ejusdem in novitate sui Praelati, nequeant eidem Praelato, vel alteri occasione ipsius, facere gratiam super receptione, vel creatione Canoniorum plurius quam duorum, nec ad huiusmodi pro duobus gratiam faciendam, eos nisi de libera eorum voluntate procefferint, intendimus obligare.

§. 4. Praesenti quoque statuimus sanctionem, quod singuli Canonici Religionis ejusdem, professionem expressam faciant, non clandestinè, sed patenter, & si commodè fieri poterit in Ecclesia, & cum Missa: quod si forte

Cui ab ipso Pontif. infra dicenda statuta supplentur.

Canoniorum recipiendorum forma.

Probationis modus & loci.

Canoniorum creatio ad quem spectat.

Professio ut fendas.

Prælati ad quem spectabit professionem ipsam recipere, tempore probationis elapso, per Canonicum profiteri volentem, congruo loco & tempore humiliter requisitus, professionem eandem recipere sine rationabili causa renuerit, vel ultra debitum foris distulerit, dictus Canonicus ex tunc in dicta Ecclesia, vel monasterio, ac membris ipsius, ad omnia idoneus censeatur, ad quæ censeatur si foret expressè professus. Teneatur tamen quum ad hoc opportunitas se obtulerit, expressè nihilominus profiteri. Alioquin ex tunc ad præmissa, donec expressè fuerit professus, minus idoneus habeatur, ac nihilominus possit per proprium Prælatum ad profitendum expressè compelli. Prælati quoque, qui professionem ab eo recipere renuerit, aut distulerit, ut præfertur, ad ipsius professionem admittendam, expressè per suum immediatum superiorem Religionis ejusdem, seu per eum ad quem pertinuerit, compellatur.

Receptio clericorum vel laicorum ad præbendam prohibetur.

§. 5. Prohibemus insuper ne in Ecclesia Cathedrali seu monasterio, vel loco alio Religionis ejusdem, quibus Clericus secularis, vel laicus recipiatur ad præbendam, seu etiã portionem, nisi eidem Ecclesie seu monasterio, vel loco dederit primitus se & sua, nec hujusmodi præbenda seu portio ad vitam, vel ad tempus vendatur, detur, seu alias concedatur eidem. Quicquid autem contra prohibitionem hujusmodi attentatum fuerit, omnino decernimus irritum & inane, ac nihilominus recipientes, vendentes, dantes, & concedentes hujusmodi, ultra pœnas à jure statutas, Superiorum suorum arbitrio puniantur. Per præmissa verò non intēdimus circa officia vel ministeria, aut alia obsequia opportuna, inibi consueta per seculares Clericos, vel laicos exerceri, aliquid immutare.

Prioris claustralis officio quando, & quomodo faciendum.

§. 6. Ut autem dicta Religio salubriter in omnibus dirigatur, in Ecclesia seu monasterio locove alio Collegiato seu Conventuali Religionis ejusdem, Superiorem dictæ Religionis non habente, ac etiam in quolibet Collegiato, seu Conventuali loco duodecim, vel majorem numerum habente Canonicorum (etiam si Superiorem in ipsa Religione habeat) necnon in alio loco etiam minorem duodecim numerum habente, in quo Prior claustralis esse consueverit, constituatur hujusmodi Prior claustralis, dictaque Prioris constitutio fiat per illum seu illos, ad quem vel ad quos pertinuerit cum consilio aliorum seniorum illius loci, in quo constituetur, attentius providendo, quod persona, quæ zelum Religionis ordinatum habeat, quæve existat idonea ad exercendum, in Prioris claustralis officium in loco, in quo constituta fuerit assumatur. Dicitur verò Prior quum eum abesse, vel sic impediri contigerit, quod incumbens sibi officium per se nequeat exercere, teneatur aliquem ex Canonicis dicti loci ad hoc idoneum deputare, qui hujusmodi absentia, vel impedimento durante vices ipsius gerat, nisi alicui ex privilegio seu statuto, vel consuetudine, ratione dignitatis, personatus, vel alterius beneficii, in præmissis casibus gerere vices hujusmodi competere nosceretur, vel nisi dicti Prioris Superior aliquem ad hoc pro ipso Priore duxerit deputandum: in loco autem in quo secundum præmissa Prior claustralis minimè fuerit statuendus, Præsidens tali loco quum ipsum impediri, vel abesse contigerit, ut de Priore claustrali præmittitur, teneatur aliquem loco sui, quoad ea quæ ad officium Prioris claustralis pertinent, deputare. Per hoc autem, quod volumus constitutionem dicti Prioris fieri de consilio seniorum, non intēdimus circa admonitionem ipsius de pristina observantia aliquid immutare.

Regulare Capitulum quomodo tenendum.

§. 7. Pro regulari disciplina attentius observanda in Ecclesia Cathedrali, seu monasterio locove alio Conventuali Religionis ejusdem, diebus singulis, in aliis verò locis in quibus quatuor, aut plures Canonici fuerint deputati, saltem semel in septimana, & etiam sæpius in eisdem (si in ipsis sæpius, ac in quibusvis locis aliis non Conventualibus, toties & quando est in eis fieri consuetum) regulare Capitulum teneatur, in quo antequam ad tractanda alia procedatur, Canonicorum excessus, transgressiones & negligentie corrigantur, ac de disciplina & confirmatione regulari tractetur salubriter & agatur, nullo ibidem protervè, aut clamosè, seu irreverenter se habere quomodolibet præsumente.

§. 8. In singulis quoque Ecclesiis Cathedralibus, monasterijs atque locis Collegiatis, seu Conventualibus Religionis præfate principalibus, non ab aliis dependentibus (etiam si in eis aliis non fuerit consuetum) & in singulis aliis locis Religionis ejusdem habentibus membris sibi subiecta, aut si ibi solitum est Capitulum celebrari, annis singulis Capituli celebretur, die videlicet ad hoc statuto, vel per ipsum Capitulum annis singulis statuendo, in loco scilicet principali, & non alibi, nisi evidens necessitas suaderet hujusmodi Capitulum alibi celebrandum. Prælati autem loci principalis in loco, in quo celebrabitur ipsum Capitulum, eidem Capitulo omnino studeat personaliter interesse, cui etiam præesse debet: quod si eum tunc ab eodem Capitulo abesse contigerit, teneatur alicui idoneo loci & Religionis ejusdem committere vices suas, qui inter sit, & præsit Capitulo memorato, nisi ex privilegio, statuto, vel consuetudine alteri hoc competere nosceretur. Ad hujusmodi autem Capitulum Abbates, Præpositi, Priores, & administratores eisdem loco principali immediate subiecti, necnon ubi fuerit consuetum, etiam Canonici administrationem non habentes, extra Ecclesias, Monasteria, & loca prædicta morantes, personaliter convenire impedimento cessante legitimo, aut impedimento hujusmodi subsistente, Abbates, Præpositi, Priores, & administratores præfati procuratorem idoneum sufficienter instructum, cum mandato legitimo causam, seu causas impedimenti hujusmodi, & expressè jurandi in animas ipsorum constituentium, causas hujusmodi fore veras, & reddendi rationem infra scriptam, & illa faciendi quæ facere possent, si essent præsentibus, potestatem continentem, ad ipsum Capitulum dirigere teneantur. Is verò, qui tunc præerit dicto Capitulo, cum quatuor senioribus per ipsum Capitulum, aut majorem partem ipsius eligendis, an causæ hujusmodi sufficientes fuerint arbitrabitur, vel eis non venientibus, aut nullum talem procuratorem mittentibus, vel causas minus sufficientes prætendentibus, de pœna condigna ob hoc talibus infligenda habeat æstimare, quam ipse solus Præsidens infligendi, & alias contra ipsos absentes, si opus fuerit, auctoritate Apostolica, prout iustitia, & regularia instituta suaserint, procedendi habeat facultatē. Convenientes ad dictum Capitulum vitam ducant communem, & faciant proportionaliter simul omnes expensas, nisi forte ex consuetudine, vel statuto, aut alia ordinatione rationabili incumberet alii, seu aliis onus expensarum hujusmodi faciendi, quos tamen si ex hoc quod singulis annis fieri volumus Capitulum memoratum, vel ex aliis supra vel infra statutis, ampliores expensas fieri contigerit, nolimus in expensis publicis plus solito onerari, sed tunc hujusmodi ampliores expensæ fiant per omnes simul proportionabiliter, ut præfertur. Quod si forsitan aliquis ex locis prædictis, in quibus, ut præfertur, debet dictum Capitulum celebrari, membra habeat adeo sibi remota, quod administratores principales dictorum membrorum nequeant annis singulis ad ipsum Capitulum absque notabili dispendio convenire, tunc dictum Capitulum teneatur ordinare, quando dicti administratores ad Capitulum hujusmodi debeant convenire.

In hujusmodi autem Capitulo tractetur præcipuè de reformatione morum & observantia regulari, ac corrigantur & reformentur in eo quæ super spiritualibus & temporalibus Religionis ejusdem corrigenda fuerint, & etiam reformanda, ipsoque Capitulo perdurante, Abbates, Priores, Præpositi, ac Archidiaconi, ceterique administrationem habentes in religione prædicta, quovis nomine censeantur, de suis administrationibus eidem Capitulo teneantur afferre, & in scriptis tradere rationes, declarando videlicet si administrationes ipsæ aliquibus, & quantis, & ex quibus causis, quibusque personis, & qualibus obligationibus, & an sub usuris sint debitis obligatæ, & an ipsa debita possint de rebus extantibus mobilibus persolvi, aliaque onera sibi suisque administrationibus incumbantia supportari, sine debitorum augmento, & generaliter an administrationes ipsæ in statu desolationis, & quare, vel in statu prosperitatis existant. Hujusmodi autem rationum scripturæ, continententes administrationum ipsarum, tam onera, quam augmenta, in loco

Annua Capitulum ubi celebrandum, quomodo tenendum, & in dicto Capitulo de fine.

BENEDICTVS DVODECIMVS.

loco principali ejus tenetur Capitulum, sub fida custo-

sum fuerit, procedatur. Circa Præfidentes vero, ac Vifita-

§. 9. Constitutionem insuper Concilii generalis de

§. 10. Ad hæc, decernimus Abbates, Præpositos,

§. 11. Decernimus etiam quosque dictarum Ecclesia-

§. 12. Quod si forte tempore quo imminet Provin-

§. 13. Quod autem præmittitur de Provinciali Capitu-

§. 14. Hujusmodi verò commune, seu Provinciale Ca-

§. 15. Et ut super eodem Capitulo, & per illud ex

§. 16. Quæ in co-

Capitula prædicti ordinationes quas ligens.

Ejusque ex- pensa à qui- bus sustinen- da.

Quid agerem quando Cathedralis Canonice sunt majoribus temporibus celebratis d. Capituli.

Quadrimum pro Capitulo celebrando quomodo intelligatur.

Quæ in loco celebrandum.

Quæ in eodem statu- da sunt pro futuro Capitulo.

simum

*Qua persona
ad Capitulum
annali ne-
queant.*

ximum sequens Provinciale Capitulum, visitare.
§. 16. Ceterum prohibemus, ne venientes ad Provin-
cialia seu annalia Capitula, secum ducant vel duci fa-
ciant, seu permittant eveditiones seu familiares numero
superfluos, seu quomodolibet excessivos, aut tales de
quibus presumi valeat, quod alicui ad ipsa Capitula veni-
enti, aut in eis moranti, vel de illis redeunti, aut Eccle-
siis, Monasteriis, Prioratibus, vel aliis locis eorum infe-
rant per se vel alios, in personis vel rebus, injuriam vel
offensam, vel quod in aliquo de dicto Capitulo, aut in
Ecclesia, vel Monasterio sive loco quibus illa contigerit
celebrari, scandalum suscitare, vel turbationem facere,
seu discordiam, vel contentionem movere verisimiliter
presumatur, sed numero eveditionum & familiarium,
statui cujuslibet eorum congruo sint contenti. Si quis
autem eorum, scienter & ex proposito duxerit vel te-
nerit aliquem vel aliquos ad inferendum injuriam vel
offensam hujusmodi, ut turbetur vel impediatur immi-
nens Capitulum, vel aliquem seu aliquos ad hoc convo-
caverit, & ob hoc turbatio seu impedimentum secuta
fuerit, vel sequutum, necnon quicumque alius de per-
sonis Religionis ejusdem consentiens in praemissis exti-
terit, praestando auxiliium vel favorem; scienter, & ex
proposito, ut praemissum est, excommunicationis incur-
rat sententiam.

*Impedien-
tium celebra-
tionem Ca-
pituli Pro-
vincialis vel
annalis pa-
na.*

§. 17. Eandem quoque excommunicationis senten-
tiam quicumque Religionis praefatae, per se vel alium
impediverit malitiose, scienter, & ex proposito, quo mi-
nus dicta Capitula, Provinciale videlicet & annale, & eo-
rum quodlibet valeant celebrari, aut praeterea presum-
pserit euntes ad illa, vel aliquod eorumdem, vel in eis
morantes, seu de ipsis redeuntes, capere seu capi facere,
seu captos detinere, aut impedire, vel eis aut eorum fami-
liaribus, in personis vel rebus inferre damna, injurias, vel
offensas, necnon quicumque ipsius Religionis, qui ad
hoc ne fiat, aut impediatur visitatio malitiose & ex pro-
posito, praedicta vel eorum aliquod, per se vel alium com-
miserit, in personas Abbatum, Priorum, vel aliorum pro-
prios subiectos visitantium, vel in personas visitatorum,
qui in Provincialibus Capitulis, aut per Abbates seu pra-
latos alios fuerint deputati, vel familiarium eorumdem,
aut in bonis eorum, dum tamen propter hoc visitatio hu-
jusmodi fuerit impedita, ipso facto incurrant. Praesiden-
tes autem Provincialibus & annalibus Capitulis praesibi-
tis, & eorum quilibet, postquam simpliciter & de plano
eis contiterit aliquem ex praedictis praefatam excommu-
nicationis sententiam incurrisse, ipsum excommunica-
tum per omnia ejusdem Religionis loca, de quibus eis
videbitur, tandiu solemniter publicent, & faciant ab aliis
auctoritate Apostolica publicari, eos ad hoc per censu-
ram Ecclesiasticam appellatione postposita compellendo,
donec excommunicatus hujusmodi condignam su-
per hoc satisfactionem impenderit, & abolitionis be-
neficium meruerit obtinere. Possint autem ab hujusmo-
di excommunicationis sententia, congrua satisfactione
praemissa, absolvi per Praesidentes praedictos Provincia-
libus Capitulis, & quemlibet eorumdem, quorum offensa
concernet eorum Provinciale Capitulum, aut per Vi-
sitatores deputandos ab eo, illi quorum offensa respiciet
annale Capitulum, per Praelatos qui hujusmodi annali,
seu annalibus Capitulis praesuerint, aut per ipsos Prae-
latos visitantes, seu per Visitatores deputatos ab eis, con-
grua satisfactione praemissa, absolvi valeant, nisi forsitan
offensa adeo gravis existeret, quod super ea Sedes Apo-
stolica foret merito consulenda.

*Offenden-
tiamque per-
sonas & lo-
ca Religio-
nis.*

§. 18. Ut autem professores Religionis ejusdem quieti
& liberius valeant domino famulari, districtè pra-
cipimus tam Diocesanis, quam personis quae Provincia-
libus Capitulis praesidebunt, ut Advocatos, Patronos,
Magnates, Rectores, Vicedominos, Consules, Milites,
& quoscumque alios per censuram Ecclesiasticam appel-
latione remota compellant, ne Cathedrales Ecclesias,
Monasteria, aut loca Religionis ejusdem praesumant of-
fendere in personis, aut rebus eorum, eosque si forte
eisdem offensas intulerint, ad satisfaciendum eis com-
pellere non omittant.

§. 19. Ut autem de Provinciis in quibus dicta Pro-

vincialia Capitula fuerint celebranda, districtè limitatio
habeatur, nec de ipsis in posterum haeritaret, quamlibet
Provinciam quoad hujusmodi Provincialia tenenda &
celebranda Capitula, prout sequitur limitamus. In primis
Urbs Romana cum Episcopatibus nobis immediate sub-
jectis, in nostra speciali Provincia constituta, cum toto
Regno Siciliae, pro una Provincia computatur. Provin-
cia Thebana, Cretensis, Atheniensis, Patracensis, Co-
rinthiensis, & Neopatenensis, cum toto Patriarchatu Con-
stantinopolitano pro una. Regnum Cypro pro una. Re-
gnum Corsicae, & Sardiniae pro una. Provincia Pisana,
Januensis, Mediolanensis, & Ravennas, cum Episcopa-
tibus Placentinensi, Ferrariensi, Ariminensi pro una.
Patriarchatus Aquileiensis, & Gradensis, cum Provin-
ciis Jadrensi, Spalatrensi, Ragusinensi, Antibarensi pro
una. Provincia Strigoniensis, Colocensis, ac Gueziensis,
cum Episcopatu Caminensi pro una. Rigiensis pro una.
Saleburgensis, Magdeburgensis, & Bremensis pro una.
Colonienensis, Maguntinensis, Treverensis, cum Episco-
pato Bambergensi pro una. Ebrudunensis, Viennensis,
Aquensis pro una. Lugdunensis, Tarentasiensis, & Bi-
suntia pro una. Rhemensis, Senonenensis pro una. Rotho-
magenensis, & Turonensis pro una. Burdegalensis, & Bi-
turicensis, cum Episcopatu Ancienensi pro una. Narbo-
nensis, Tholosana, & Auxitana pro una. Tarraconensis,
& Caesaraugustana cum Episcopatu Majoricensi pro una.
Toletanensis, Hispalensis, Compostellanensis, & Braca-
censis pro una. Cantuariensis, & Eboracensis pro una.
Tota Ibernia pro una. Regnum Scotiae pro una. Regna
Daciae, Norvegiae, & Suetiae pro una Provincia deputan-
tur. Si qua verò Episcopatus vel Monasteria aut loca
alia dictae Religionis existant, quae in aliqua dictarum
Provinciarum minimè includantur, quoad dicta Capitu-
la Provincialia intelligantur esse de illa Provincia, cui
viciniora existere dignoscuntur.

§. 20. Visitatores siquidem, qui secundum Constitutio-
nem dicti generalis Concilii fuerint in Provincialibus
Capitulis deputati, sint solliciti circa hujusmodi visita-
tionis officium exequendum, & quantum statui & Religioni-
rum convenit, observare studeant quae in dictis Consti-
tutionibus praefatorum Concilii, & Honorii sunt statuta.
Quod si omiserint illa exequi negligenter, à Praesiden-
tibus Provincialibus Capitulis, quum eis hujusmodi negli-
gentia nota fuerit, graviter arguantur, & per eos prout qua-
litas culpa ipsorum exegerit puniantur. Ut autem dicto-
rum Visitatorum officium cum omni sinceritate procedat,
districtè inhibemus, ne quis Visitator sibi deputati eod-
dem anno esse valeat Visitator. Dicti autè Visitatores &
familiares eorum, in Ecclesia Cathedrali, seu Monasterio
vel alio loco Religionis ad quae visitationis causa duxe-
rint declinandum, ultra duos dies nequaquam remaneant,
nisi evidens necessitas foret, vel magna utilitas Ecclesiae,
Monasterii, seu loci hujusmodi, ampliorem moram Visita-
torum, vel familiarium exigeret eorumdem, quo casu possint
ulterius remanere, ita tamen quod id faciant de consilio
seniorum dictae Ecclesiae, seu Monasterii, sive loci. Dicti
quoque Visitatores vel familiares eorum, Ecclesiae, Mona-
sterio, sive loco, cui officium visitationis impendunt, one-
rosi nequaquam existant, nec sumptuosas epulas quaerant,
sed cum gratiarum actione recipiant quod honestè, &
competenter eis fuerit ministratum. Caveant insuper, ne
quisquam ipsorum, aut familiares eorum per se vel per in-
terpositam personam aliquam pecuniam hujusmodi, vel
alia occasione quacumque, nisi pro expensis dumtaxat, &
tunc secundum infra scriptum modum exigant, aut etiam
à volente recipiant, neque aliquod munus, quodcumque
sit, vel qualitercumque offeratur, praesumant recipere
quocumque, ut non quae sua sunt videantur quaerere, sed
quae Christi: quod si fuerit contra praesumptum, duplum
ejus quod receperint, Ecclesiae, Monasterio, sive loco, à
qua vel quo id receptum fuerit, intra mensem reddere teneantur,
alioquin duplum ipsum eis ultra dictum tempus restituere
differentes, tandiu sint ab officio beneficioque sus-
pensi, quousque gravatis Ecclesiae, Monasteriis, sive locis,
de hujusmodi duplo plenaria satisfactionem impendant,
nullis in hoc dantiu liberalitate, remissione, vel gratia vali-
tatis. Et nihilominus idè Visitatores, si opus fuerit, per
Praesiden

Præsidentes dictis Capitulis Provincialibus, & eorum quolibet, ad restitutionem præfati dupli. auctoritate Apostolica potestatem Ecclesiasticam, & alia opportuna remedia compellantur. Congedimus tamen, ut Præsidentes dictis Capitulis, vel pars major eorum, ordinare possint prout & quando eis visum fuerit expedire, quod dicti Visitatores expensas recipiant in pecunia, & eo casu quo hoc duxerint ordinandum, dictas expensas, omnino & favore remotis, moderari habeant & taxare, proviso tamen, quod summa in constitutione quâ super moderatione procuratorum edidimus, quæ incipit, *Nullatenus*, nullatenus excedatur. Item etiam Præsidentes discretè provideant, ut quum inter loca visitata, & visitanda magna fuerit distantia, quantum quilibet eorumdem locorum, visitatus scilicet, & etiam visitandus, solve re habeant Visitatori pro suis sumptibus moderatis. Si tamen Monasteria visitanda in facultatibus sint collapsa, tunc de expensis, quas dicti Visitatores facturi erunt, occasione visitationis locorum huiusmodi collapsorum, provideatur eisdem de communi contributione in Provinciali Capitulo faciendâ. Ut autem via scandalis præcludatur, inhibemus Visitatoribus memoratis, ne illos, seu eorum nomina, qui eis aliqua secreta in visitationibus revelaverint, præsumant aliis revelare, sed tunc demum dicti Visitatores procedant super dictis revelatis, prout secundum Canonica, & regularia instituta fuerit procedendum. Quod si dicti Visitatores contra inhibitionem huiusmodi revelaverint, seu eorum nomina detexerint, prout facti qualitas exiget, per Præsidentes vel eorum quemlibet puniantur.

§. 21. Quum in Provinciali, & annali Capitulis, & aliis negotiis expensæ necessariæ requirantur, ut onus divisum in partes levius supportetur, statuimus quod in eisdem Capitulis, cuiusquâ contraditione vel absentia non obitante, pro communibus libertatibus defendendis, nec non necessitatibus, utilitatibus, & aliis plerumque occurrentibus necessariis oneribus & expensis, auctoritate Apostolica imponantur collectæ, subventiones, seu contributiones, videlicet in Capitulo Provinciali pro tægentibus ipsum Capitulum, secundum arbitrium ipsius Provincialis Capituli, vel majoris partis ejusdem, in annali verò Capitulo, pro tægentibus ipsum annale Capitulum, vel locum principalem, ubi debet ipsum Capitulum celebrari, secundum arbitrium Prælati Præsidentis ipsi annali Capitulo, & Definitorum, ubi Definitores fuerint, & ubi non fuerint, secundum arbitrium ipsius Capituli, seu majoris partis ejusdem. Volumus tamè, quod libertates, necessitates, seu utilitates, & alia pro quibus huiusmodi collectæ, subventiones, seu contributiones fuerint imponendæ, in eisdem Capitulis Provincialibus, & annalibus clarè, & explicitè ponantur, & aliter quàm ut præmittitur, imponi non possint, & si secus actum fuerit, impositio & processus, ac sententiæ occasione huiusmodi impositionis factæ, & latæ, omni careant roboris firmitate, ac nihilominus restituantur eisdem quicquid occasione huiusmodi ab ipsis exactum fuerit & receptum. De dictis autem subventionibus, contributionibus, seu collectis, possit membris necessitatibus patientibus subveniri, prout expõsit prius dictis necessitatibus annali Capitulo, prædicti, quorum arbitrio subventiones, contributiones, seu collectæ huiusmodi imponi debuerint, in ipso annali Capitulo fuerint arbitrati: proviso tamen quod administratores dictorum membrorum necessitatem patientium expendere habeant pro dictis necessitatibus quantum membra ipsa potuerint sustinere. Ut autem in cõservatione collectarum, subventionum, seu contributionum huiusmodi adhibeatur cautela diligens, & etiam opportuna, præcipimus ut illæ quæ impolitæ fuerint in Capitulo Provinciali, per tres bonos & fideles de illis, qui ad ipsum Capitulum Provinciale venire tenentur, in aliqua Ecclesia, Monasterio, seu alio loco convenienti, & secuto serventur; quæ verò impolitæ fuerint in annali, per tres fideles Canonicos loci in quo imponentur (quorum unum ponat ille qui præfuerit ipsi Capitulo annali, alium verò Priores, & administratores, & tertium Capitulum Ecclesiæ, seu Conventus Monasterii sive loci, ubi huiusmodi annale Capitulum fieri debet) in una arca serata tribus

diversis foris, & clavis fideliter custodiantur, & in usus duntaxat, pro quibus impositæ fuerint conserventur. Pro his autem collectis, & subventionibus seu contributionibus fideliter cõservandis, & ut præmittitur expendendis, dicti tres qui ad hoc fuerint in Provinciali Capitulo deputati, præsent in Præsidentium ipsius Capituli, & alii præfati tres Canonici in Prælati Præsidentis, & Capituli, seu Conventus loci principalis, cuius annale Capitulum celebrabitur, præsentia corporaliter juramentum, nec imponi valeat alia contributio, quandiu aliquid de prima contributione, quod sufficiat, contigerit superesse. Habeant autem Præsidentes, & eorum quilibet, quædam huiusmodi Provincialia Capitula, similiter quoque Prælati, seu alii qui præerint dictis annalibus Capitulis, quoad ipsa, annalia Capitula, auctoritate Apostolica supradicta exigendi, colligendi, & levandi collectas, subventiones, & contributiones prædictas, & contradidiores, & rebelles quoslibet eadem auctoritate per censuram Ecclesiasticam, vel alia juris, & ipsius Religionis remedia, remoto cuiuslibet appellationis obstaculo compellendi, & etiam puniendi, & exequendi liberè suos processus, & sententias super præmissis habitos, & Prælatos in Ecclesiis Cathedralibus, aliisve locis Religionis ejusdem, quando & quoties eis visum fuerit expedire, necnon etiam absolvendi (congrua tamen satisfactione præmissa) à dictis sententiis, & relaxandi atque tollendi omnes processus, & sententias eorundem, & cum eis qui dictis ligati sententiis per simplicitatem, & juris ignorantiam, non tamen in contemptum clavium, celebrando divina, vel se ingerendo eisdem, irregularitatem incurrerint, super irregularitate huiusmodi dispensandi liberam potestatem.

§. 22. Quoniam per exercitium lectionis, studentes literarum scientiis imbuuntur, nos cupientes, ut viri Religionis ejusdem in primitivis, & deinde in Divini & Canonici juris scientiis instruantur, statuimus quod in qualibet Ecclesia Cathedrali, Monasterio, locove alio Conventuali, seu Collegiata dictæ Religionis, cui ad hoc suppetant facultates, habeatur Magister, qui Canonicos doceat infra septa locorum in scientiis, videlicet Grammatica, Logica, & Philosophia: proviso attentius, ut sæculares instruendi cum ipsis Canonicis, docerentur in eisdem Monasteriis, sive locis, nullatenus admittantur. In Ecclesiis tamen Cathedralibus Religionis ejusdem, jura super hoc edita observentur. Provideatur autem quotidie præfato Magistro, si alius quam Canonicus ejusdem loci fuerit, sufficienter in pane, & vino, pitantia, per illos qui talia tenentur in eadem Ecclesia, Monasterio, sive loco Canonicis ministrare. Eidem quoque Magistro pro vestimentis, & calceamentis, ac salario congrua pensio annua assignetur, summam viginti librarum Turonensium parvorum nequaquam excedens, quæ de infra scripta communi contributione solvatur, donec pro ea certi & perpetui redditus fuerint assignati. Si verò in locis prædictis fuerit Canonicus ad huiusmodi instructionem idoneus, per Superiorem suum, ad quem hoc pertinuerit, deputetur instructor, & ad hoc, si necesse fuerit, compellatur, cui siquidem instructori Canonico ultra victum, & vestitum, pro libris emendis, & aliis necessitatibus suis juxta dispositionem Superioris sui, decem libræ parvorum Turonensium assignentur. Prælati verò, seu alii ad quos spectaverit, Canonicos instruendos dociles tam de capite, quàm de membris, cum consilio seniorum eligere, & de ipsorum certo numero, ac de locis, & temporibus, quibus lectionibus, quibusve divinis Officiis, seu obsequiis aliis opportunis intendat, ordinare pure, & providè teneantur. Si tamen dicti Canonici instruendi, teneri, & instrui commodè in loco principali nequiverint, & propter hoc fuerit hæcenus consuetum, ipsos instruendos in aliquo de membris ipsius loci teneri atque instrui, non intendimus circa hoc, dummodo ibid. vigeat observantia regularis, aliquid immutare. Possint autem præfatus Magister seu instructor, & instruendi, cum consilio seniorum, prout expediens visum fuerit eis ad quos pertinuerit, removeri, & per eos loco eorum qui remoti fuerint, alii subrogari. Præcipimus insuper cunctis Visitatoribus in Provincialibus Capitulis

Magistri ad docendos Canonicos deponantur.

Capitalis deputatis, quod ea que sunt de Magistro, seu instructore, & personis instruendis, & aliis circa hæc superioribus ordinata, faciant auctoritate Apostolica per censure Ecclesiasticam, & alia opportuna remedia, appellatione remota firmiter observari. Et nihilominus, ea que super prædictis fecerint, & invenerint, Præsidentibus Capitulo Provinciali referant, qui etiam auctoritate Apostolica, si eis, vel majori parti ipsorum visum fuerit, contra negligentes, vel rebelles in præmissis, procedat sicut videbitur expedire.

Canonici qui
per quos
ad studia
mittantur.

§.23. Quia verò expedire dignoscitur, ut iidem Canonici, postquam in scientiis primitivis fuerint eruditi, ad Sacre Theologiæ, vel Canonum transcant facultatem, statimur ut Ecclesia Cathedralis, Monasterium, Prioratus, locove alius religionis ejusdem, cum membris inferioribus declarandis, de quolibet vicenariio numero Canoniorum unum aptum Canonicum hujusmodi scientiis acquirendis ad generalia, seu solemnia studia mittere, & cuilibet mittendorum ipsorum teneantur de infra scripta annua pensione providere. Hujusmodi autem vicenarium numerum sic volumus computari, ut videlicet illi dumtaxat Canonici numerum ipsum efficiant in hoc casu, qui fuerint in Ecclesia, Monasterio, vel loco alio principali, & in loco alio et subiecto habente octo, vel plures Canonicos, præter Priorem, seu administratorem loci subiecti, & ipsorum, cum Canonicis ejusdem Ecclesiæ, seu Monasterii, & loci alterius principalis in computatione, ac missione hujusmodi conjungantur. Quod si forsitan ultra dictum numerum vicenarium aliqui superessent, qui tamen vicenarium alium non compleverint, non propter hoc ardeantur aliquem mittere ad studia prælibata. Ubi autem hujusmodi Ecclesia, Monasteria, sive locus ad mittendum plures ad prædicta studia quam permittitur, adstringeretur ad consuetudinem, vel ordinationem aliam seu statutum, non intendimus consuetudini, ordinationi, seu statuto hujusmodi per præmissa aliquatenus derogare. Si verò in hujusmodi Ecclesia, Monasterio, vel loco alio principali, vicenarius Canoniorum numerus non existat, numerus tamen major senario sit ibidem, teneantur Visitatores per Provinciale Capitulum deputati, quum in ea, vel eo visitationis officium exercebunt, inquirere de facultatibus, & oneribus hujusmodi Ecclesiæ, Monasterii, sive loci, & si hujusmodi oneribus supportatis inveniant facultates sufficere pro uno, vel pluribus Canonicis ad dicta studia destinandis, relationem de hoc faciant in Provinciali Capitulo subsequenti, in quo Præsidentes cum consilio, & assensu majoris partis Capituli, ordinent auctoritate Apostolica juxta hujusmodi suppeticam facultatum, de uno, vel pluribus Canonicis ad eadem studia destinandis. Eligantur autem ipsi Canonici mittendi, prout ad scientias Theologiæ, vel Juris Canonici, seu magis ad unam quam ad altera aptiores potuerint inveniri, sic tamen quod (si tot apti reperiantur pro ipsius Theologiæ studio) ad minus medietas mittendorum pro ipsius Theologiæ studio destinetur, & qui electus fuerit ad unam de iis scientiis, ad aliam proprio arbitrio nequeat se transferre, quod si fecerit, de studio revocetur. Ut autem ad electionem Canoniorum ad prædicta studia mittendorum, sincerè, & celeritate congrua procedatur, Capitulum Ecclesiæ Cathedralis religionis ejusdem, septem; Abbas verò, Prior, & quivis alius Prælatus Monasterii, seu Prioratus, & loci Conventualis religionis ejusdem, habentis vicenarium, aut majorem numerum Canoniorum, quinque, habentis verò numerum minorem vicenariio, tres Canonicos seniores, qui dictam electionem facere habeant in quinque dies post festum B. Mariæ Magdalene, quod primitus a publicatione hujusmodi nostre constitutionis in eorum Capitulis annalibus facta occurrerit, & deinde singulis annis in perpetuum, quoties electio de Canonici, ut præmittitur, mittendis extiterit faciendâ, infra idem tempus eligere teneatur. Seniores autem ipsi antequam ad hujusmodi electionem procedant, juramentum præstent (ad quod præstandum per Superiores suos, si opus fuerit, eos volumus coarctari) quod timore, amore, odio, pretio, seu favore rejectis, illos ex Canonici in scientiis primitivis, & regularibus observantiis informati, ac vita & moribus commendandis, eligant ad

studia supra dicta, quos magis doctes, & aptiores esse crediderint ad alterutra, ex Theologia, & Juris Canonici scientiis, ad quam fuerint destinandi. Quum verò dicti seniores præstiterint hujusmodi juramentum, teneantur infra tres dies cum consilio Instructoris, si Canonicus extiterit, juramento simili adstringendi, coram Ecclesiæ Cathedralis Capitulo, vel Abbate, vel Priore, vel alio Prælato prædictis, mittendos præfatos eligere. Electione autem facta per seniores eisdem, vel majorem partem numeri eorundem, cum consilio, ut præmittitur Instructoris, is ad quem pertinuerit, licentiam eundi ad studia supra dicta infra sex dies, post habitam de dicta electione notitiam, eis concedere sit adstrictus, lidemque electi mittendi ad Parisiense Studium, illuc in Exaltatione S. Crucis, alii verò ad alia studia destinandi, illuc in S. Luca diebus festis, vel circa, adesse procurent. Quod si forsitan dictum Capitulum infra prædictos quinque dies, præfatos septem seniores non elegerit, aut si ipsi septem ab eodem Capitulo, vel dictis quinque, seu tribus senioribus à præfato Abbate, seu Priore, vel alio Prælato, ut præfertur electis, iidem seniores, vel eorum major pars in casu quolibet prædictorum, infra dictos tres dies hujusmodi Canonicos mittendos non duxerint eligendos, ex tunc in Ecclesia Cathedrali, ad illum qui præest in regularibus disciplinis post Antistitem; in Monasterio verò, seu Prioratu, locove alio ad Abbatem, seu Priorem, vel alium Prælatum, eo ipso hujusmodi electio devolvatur. Ille verò ad quem ipsa electio fuerit devoluta, electionem dictorum mittendorum infra triduum post notitiam devolutionis hujusmodi, cum consilio quatuor Canoniorum districtorum suæ Ecclesiæ, seu Monasterii, aut loci, vel Prioratus hujusmodi, quos ad hoc elegerit, & simili adstringeret juramento, facere teneatur. Qui verò in præmissis repertus fuerit deliquisse, prout delicti qualitas exegerit puniatur, nihilominus his que circa hæc negligenter omissa, vel dolose commissa fuerint, supplendis quantocius, & etiam reformandis.

§.24. Quoniam insistentes literarum studiis diversa subire oportet onera expensarum, prædictis Canonici qui mittentur ad studia generalia, Magistris & Baccalariis, legentibus, ac scholaribus studentibus, in subsequentibus quantitatibus pro expensis hujusmodi, fore decernimus pensiones annis singulis ministrandas, videlicet in Theologia magistro sexaginta, Baccalario quadraginta, ac scholari similiter quadraginta. In jure verò Canonico Doctore quinquaginta, Baccalario verò ac scholari, cuilibet eorum videlicet, triginta quinque libras Turonensium parvorum, vel earum valorem in alia moneta, tam pro victualibus, & vestimentis, quam pro libris & quibuscumque necessitatibus aliis eorundem. Si autem in aliqua Ecclesia, Monasterio, sive loco est taxatum sive ordinatum, quor & quantum assignari debeat Canonico in studio existenti, illud detur, & assignetur loco pensionis prædictæ, etiam si eandem excedat, ei qui ut præmissum est ad studium transmittetur. Ubi verò hujusmodi taxatio, vel ordinatio non est facta, volumus quod ii qui tenentur Canonici residentibus in suis Ecclesiis, Monasteriis, seu locis, de victualibus, & vestibus providere, provisionem hujusmodi iis qui mittentur ad hujusmodi studia (etiam si taxationem dictarum pensionum excedat) loco pensionum hujusmodi integraliter facere teneatur. Quod si hujusmodi taxatio, ordinatio, sive provisio ad summam dictarum non ascendit pensionum, de infra scripta communi contributione id quod ei defuerit suppleatur. Et si forte taxatio, ordinatio, seu provisio præfata non in pecunia, sed in aliis rebus ipsis Canonici consueverint assignari, ne super alienatione earum possit altercatio suboriri in primo annali Capitulo Ecclesiæ, Monasterii, sive loci eorum qui mittentur ad studia, tres probi viri per ipsum Capitulum, vel majorem partem ipsius deputentur, qui in pecunia valorem provisionis ejusdem computando ea que computanda fuerint de bono & æquo, & compensando unum annum cum alio, debeant æstimare, que quidem promissiones, pensiones, seu alia que loco earum fuerint assignanda, per eos qui ad eorum solutionem tenebuntur, in festo Assumptionis B. Mariæ anno quolibet, collectoribus ad eorum collectionem

tionem deputatis, integraliter persolvantur, & per eos illis videlicet qui ad Studium Parisiense in festo Exaltationis S. Crucis, vel circa illud, eis verò qui ad alia Studia generalia vel solemnia fuerint deputati, in festo B. Lucæ, vel circa, singulis annis infallibiliter transmittantur. Si quis verò Abbas, Præpositus, Prior, vel Administrator, vel quicumque alius, qui ad prædicta solvenda tenebuntur, illud quod ipsorum quemlibet pro rata contingente in termino ad hoc statuto solvere dictis collectoribus nō curarent, teneantur ex tunc ultra quantitatem ad quam erunt, ut præmittitur obligari, quintam partem ejusdem quantitatis, nomine pœnæ solvere dictis collectoribus infra mensem. Quod si non fecerint, sit eis eo ipso tandiu Ecclesiæ interdictus ingressus, donec tam principalem quantitatem, quàm hujusmodi quintam partem duxerint persolvendas. Et si ex tunc per quatuor menses pertinaciter hujusmodi sustinerint interdictum, sint ipso facto tandiu à divinis suspensi, donec utramque duxerint persolvendam, nulla sibi permissione præmissorum quomodolibet profutura. Quæritas autem hujusmodi pœnæ nomine, ut præmittitur exolvenda, in acquisitione librorum utilium, & profectus alios dictorum studentium, juxta superioris eorum arbitrium convertatur. Quod si Priores, Præpositi, vel alii administratores quicumque, qui non præsumt Collegio, nec habent per electionem assumi, Abbatibus tamen, seu Prælati aliis religionis ejusdem subiecti, hujusmodi summas solvere contempserint, & prænomatas pœnas per alios quatuor menses immediate sequentes sustinuerint animis induratis, excommunicationis incurrant sententiam eo ipso, à qua satisfactione præmissa, possint absolvi tam per Diececlanum locorum, quàm per præfidentes deputatos in Capitulis Provincialibus illius Provinciæ cuius erunt, vel alterum eorundem. Quod si hujusmodi sententiam per annum animis pertinacibus sustinuerint, eo ipso quibuscumque obtentis beneficiis sint privati, per illos ad quorum collationem, vel aliam dispositionem pertinuerint, liberè personis aliis conferendis. Nullus autem, cujuscumque conditionis, dignitatis, aut status, sive collector pensionum hujusmodi, seu residuum assignandorum, pro ipsis aliquid sibi, vel alteri, seu usui cuicumque de præfatis pensionibus, vel fructibus, redditibus, seu proventibus, qui assignantur pro pensionibus ipsis, quomodolibet applicare, seu alienare præsumat, in diminutionem pensionum, seu præjudicium studentium prædictorum. Si quis autem collector, vel quivis alius adversus hoc aliquid applicaverit, vel alienaverit, necnon collector, qui dictas pensiones in supradictis terminis eisdem studentibus mittere non curaverit, prout culpa qualitas exegerit, per illos ad quos pertinuerit puniatur; & nihilominus si solvendo fuerit, de damnis, & interesse satisfacere compellatur.

§. 25. Ut autem onus pensionum hujusmodi levius supportetur, contributiones quæ pro pensionibus studentium & instructorum prædictorum fuerint faciendæ, solvantur per Capitulum Ecclesiæ Cathedralis, & per Abbatem, Priorem, Præpositum, seu Conventum, & quemvis alium Administratorem Monasterii, Prioratus, locive alterius Religionis ejusdem, necnon beneficiatos quorumlibet beneficiorum Canonicorum ad Ecclesiam, Monasterium, Prioratum, vel locum alium, beneficiumque, vel dependentium ab eodem, juxta divisionem inter eos omnes, secundum taxationem, vel æstimationem decimæ in taxatis, in non taxatis verò beneficiis, secundum taxationem proportionaliter, & rationabiliter juxta valorem ipsorum, in primo cujuslibet Ecclesiæ Cathedralis, Monasterii, sive Prioratus, vel alterius loci ipsius religionis annali Capitulo faciendam, per illum qui eidem Capitulo præerit, & per ipsum Capitulum, seu majorem partem ipsius, quàm si forte in hujusmodi annali Capitulo illius Provinciæ, & quilibet ipsorum Præfidentium, ac Visitatores per dictum Provinciale Capitulum deputati, & eorum quilibet ipsos, auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam, & alia opportuna remedia, ad illam faciendam (appellatione cessante) compellere teneantur, donec ea, quæ per cōmunem contributionem in supplementum hujusmodi dari debent studentibus & instructoribus præfatis, in certis & perpetuis redditibus de-

novè pro his acquisitis fuerint assignata. Si qui verò ex prædictis beneficiatis proventus habeant adeò tenues & exiles, quod secundum cōmunem æstimationem non sufficiant, supportatis ejus necessariis oneribus, ad vitam contributionis hujusmodi, ad eandem contributionem minimè teneantur. Ad hæc prohibemus, ne ulli Canonico quocumque beneficium, quantumcumque modicum, vel aliam pensionem habenti, nisi illo, vel illa omnino dimissa, vel dimisso, aliqua de dictis pensionibus studentium assignetur, quod si secus actum fuerit, nullius penitus sit momenti. Si verò ipsi Canonico hujusmodi pensionem studentium obtinenti, beneficium aliquod quantumcumque modicum conferatur, volumus quod adepta possessione ipsius, cesset ipsa pensio ipso facto, eaque privatus existat, studenti alteri assignanda, ut non desit studens de numero instituto, nec per literas à Sede Apostolica, vel Legatis ipsius super provisione Canonicorum, aut quorumlibet aliorum obtentas, de pensione aliqua studentium prædictorum cuiquam valeat provideri, nec possit alicui alteri, nisi fuerit de studentibus, ipsa pensio per aliquem assignari, aliàs nulla sit assignatio hujusmodi ipso jure, & tam assignans, quàm recipiens, ad restitutionem eorum, quæ inde recepta fuerint, teneantur, quæ in libris, vel aliis necessitatibus dictorum studentium convertantur, alienatione quoque librorum qui dictis studentibus fuerint deputati, seu distractione, vel etiam obligatione ipsorum penitus interdictis, nisi studens hujusmodi utiliores libros emat, & etiam id faciat licentia sui immediati Superioris obtenta, volentes quod libri prædicti defunctis eisdem studentibus, ad Ecclesias, Monasteria, & loca alia, ad quæ pertinuerint, liberè revertantur.

§. 26. Volumus etiam, quod si in Ecclesia, Monasterio, & loco alio religionis ejusdem libri multiplicati fuerint, libris necessariis in Ecclesiis, Monasteriis, & locis aliis remanentibus, cæterorum librorum per Antistitem, Abbatem, seu alium, ad quem pertinuerit, de consilio sui Capituli seu Conventus, vel majoris partis ipsorum, fiat conveniens distributio inter studentes eosdem, fiatque prius de personis studentium, quibus dicti libri tradentur, & librorum nominibus prædictorum memorialis scriptura, quæ in Ecclesia, Monasterio, seu loco hujusmodi conservetur, proviso tamen quod pulchriores, & utiliores in eisdem Ecclesia, Monasterio, sive loco debeant remanere. Si quis verò de studentibus ipsis per se, vel per alium, librum seu libros hujusmodi, qui sic pervenerint ad eundem, contra hoc distaxerit aut obligaverit, eo ipso sit inhabilis per biennium ad quocumque beneficium obtinendum, & nihilominus de studio revocetur, & loco sui alius subrogetur, & etiam per suum Superiorem, prout facti qualitas exegerit, puniatur. Possint tamen dicti super inhabilitate hujusmodi dispensari, si Superiori visum fuerit expedire. Ubi autem erit aliquis de ipsis studentibus, qui sit vitæ laudabilis, & aliàs idoneus ac discretus, & ad Baccalariatum, vel Magisterium dispositus, vel habilis, de cujus fructu scientiæ acquirendæ possit verisimilis spes haberi, Prior dictorum studentium qui erit pro tempore, cum consilio aliquorum studentium eorundem proborum, scribat Præfidentibus antedictis, ut proprio Præfato ipsius mandent, & ordinent cum eodem, quod talem de Studio non revocet, sed eum in scientia proficere, & ad statum Baccalariatus, & honorem Magisterii pervenire, lecturamque continuare permittat, ipsumque & alios similes, quos in scientia laudabiliter proficere noverit, dignis attollat laudibus, honoribus, & promotionibus efferat opportunis. Provideant quoque Præfidentes, & alii Prælati convenientes in ipso Capitulo Provinciali, quod Canonici ad dicta Studia transmittendi, prout convenientius & commodius fieri poterit, insimul commorentur, saltem quinque vel quatuor ad minus, & quatuor vel quinque hujusmodi duobus servitoribus sint contenti.

§. 27. Præcavere nempe volentes, & etiam providere, ut dictis scholaribus in dictis Studiis pro tempore morantibus, regularis non desit salubre gubernaculum disciplina: ordinamus, quod in Capitulis Provincialium, in quibus erunt hujusmodi studia, Præfidentes unum de iis qui debent ad Provinciale Capitulum convenire, vicinum

Distributio librorum inter conventus

Regimen Canonicorum studentium quod dicitur de...

cinum loco ubi Studium erit, (quem quoties eis placuerit, ponere valeant & mutare) deputent & assignent, qui ex dictis studentibus unum inibi Priorem studentium constituat per annum solummodo duraturum, quem tamen Priorem tam ipse, quam etiam Præsidentes, & quilibet eorundem, mutare valeant infra annum, si & quoties eis videbitur expedire. Constituat autem ipse Prior talis, qui sit potens in opere & sermone, ut canonicos studentes, pensionarios, & alios etiam beneficiatos in bono instruat, & à malo studeat revocare, ipsosque quoties sibi videbitur expedire, convocet ad alium locum competentem, eisque quoad regularem præsideat disciplinam. Et potestatem habeat illos corrigendi, puniendi, & absolvendi, & cum eis dispensandi quantum in ipsius studiis moram traxerint, ab omnibus à quibus, & super quibus, & prout possit Superior post Antistitem, vel Abbas, seu Prælatus alius eorum proprius in Ecclesia, Monasterio, vel alio loco unde claustrales existunt, ipsosque informandi, & instruendi, & tenendi sub regularibus disciplinis, & illos etiam coërcendi ne vagentur, vel actibus, seu operibus vacent illicitis, sed studeant, & proficiant sicut decet, vivantque laudabiliter & honestè. Provideat insuper idem Prior studentium, quod dicti Canonici pensionarii studentes expensas faciant moderatas, non superfluas, nec aliquatenus excessivas, eosque cogat ad reddendum de receptis & expensis in fine mensis cujuslibet, & prout alias sibi videbitur, rationem, illi vel illis providis & discretis, quos idem Prior ad id duxerit deputandos, & quando ipsorum studentium conditio, seu demerita suaserint eos à Studio revocandos, idem Prior teneatur id (consultè tamen & cautè) Antistiti, Abbati, vel alii Prælato eorum proprio per suas literas intimare, iidemque Antistites, Abbas, seu Prælatus proprius eos revocare debeat, & in locis eorum totidem Canonicos subrogare per modum supra scriptum, appellatione, contradictione, vel reclamazione rejectis. Concedimus quoque prædicto Priori, Canonicos studentes, pensionarios, & alios etiam beneficiatos, quando fuerint in ipsius Studiis, ab excommunicatione, suspensionum, & interdictorum sententiis, per statuta Provincialia, seu cujusvis Ecclesie, Monasterii, sive loci diæ religionis, vel per Diocesana contra studentes in locis, ubi erunt studia generaliter promulgatis, congrua satisfactione præmissa, juxta formam Ecclesie auctoritate Apostolica absolvendi, & cum eis super irregularitate, quam sic ligati celebrando divina, seu alias se ingerendo eisdem, per simplicitatem & juris ignorantiam (non tamen in contemptum clavium) incurrerint, dispensandi, auctoritate prædicta liberam potestatem. Per hoc verò dictos Canonicos studentes à potestate Antistitis, vel aliorum Ordinatorum suorum, vel alterius Prælati sui, nolumus aliquatenus eximere, vel etiam liberare. Quilibet autem dictorum Canonicorum religionis ejusdem, hujusmodi Studiis insitens, pensionarius, & alius etiam beneficiatus, præfatis eorum priori de quinque solidis Turonensium parvorum, vel eorum valore in alia moneta providere annis singulis teneatur, ad quorum solutionem idem Prior possit eosdem per censuram Ecclesiasticam, & alia ipsius religionis remedia, auctoritate Apostolica, remoto appellationis obstaculo, coërcere. Idem tamen Prior sumptus nuntiorum subeat, quos pro præmissis duxerit transmittendos.

*Præsidium
m. n. u. s.
quoad Ca-
nonicos stu-
dentis.*

§. 28. Dicti quoque Præsidentes in singulis eorum Provincialibus Capitulis, deputent aliquem de illis qui debent ad dictum Provinciale Capitulum convenire, idoneum ac vicinum Studio in quo studentes hujusmodi morabuntur, & tam hujusmodi deputatus, quam etiam Visitatores in Provinciali Capitulo ordinati, diligenter & fideliter se informent, ea quæ per eos de studentibus & eorum pensionibus, & aliis circa hæc statuta & ordinata existunt, fuerint effectui mancipata, & si qua invenerint non completa, eorum plenam relaxationem, & etiam informationem qualiter compleri possint, faciant in proximo Provinciali Capitulo eorundem, in quo ordinari debeat quod efficaciter compleantur. Habeant insuper Præsidentes præfati, quilibet eorundem, faciendi compleri & inviolabiliter observari auctoritate Apostolica, omnia & singula supra dicta, necnon contradicentes, &

rebelles per censuram Ecclesiasticam, & per alia juris seu ipsius Ordinis remedia, sublato appellationis obstaculo, compellendi, & processus, & sententias eorum in locis religionis ejusdem solemniter publicandi, & illos qui sententias ipsorum incurrerint, congrua satisfactione præmissa juxta formam Ecclesie absolvendi, & cum illis qui hujusmodi ligati sententiis per simplicitatem & juris ignorantiam (non tamen in contemptum clavium) divina celebrant officia, vel ingesserint se eisdem, super irregularitate per eos exinde contracta, auctoritate prædicta dispensandi liberam facultatem.

§. 29. Rursus statuimus, & etiam ordinamus, quod nullus religionis ejusdem, ad recipiendum magistratus seu doctoratus honorem de cætero assumatur, non præfatio per eum primitus juramento in præsentia dicti Prioris studentium, ac sex proborum & discretorum ex studentibus antedictis, quod in assumptione ipsius honoris, vel ante, vel post, ejus occasione circa cibos, vestes, vel alia, non expedit, per se vel alium undecumque habuerit, vel fuerit sibi datum, nec quantum in eo fuerit, à quibusvis aliis expendi permittit, ultra valorem duorum milium Turonensium argenti. Illi etiam qui ad Baccalariatum fuerint assumendi, juramentum præstare similiter teneantur in præsentia Prioris studentium, & quatuor proborum & discretorum de studentibus memoratis, quod hujusmodi sui Baccalariatus prætextu, ipsa die qua Baccalarii erunt, vel ante, seu post, nullum festum seu convivium faciant, per se vel alios, aut quantum in eis fuerit permittent à quibuscumque aliis, etiam eorum consanguineis, vel amicis. Ad hoc, statuimus, & etiam ordinamus, quod quilibet ipsius religionis, qui in dicto Parisiensi, vel in aliquo alio generali Studio per sex annos in Theologia studuerint, in aliis primitivis scientiis prius sufficienter instructi, & alias sufficientes ad hoc & idonei reperti, possint in ipso Parisiensi Studio cursus Bibliæ facere conluetos; qui verò per octo annos in Theologia studuerint, librum Sententiarum legere valeant (si ad hoc sufficientes fuerint) in Parisiensi Studio prælibato, & quod in eodem Parisiensi, & alio quocumque Studio, in quo ad magisterium in Theologia licentia dari poterit seu consueverit, quum digni ad hoc reperti extiterint, ad magisterium & doctoratum in Theologia liberè admittantur. Illi verò Religionis ejusdem, qui in ipso Parisiensi studio vel quovis alio Studio generali audiverint jura Canonica per sex annos, de quibus per tres annos ad minus audiverint decretum (iammodo sufficientes, & idonei fuerint) possint ad Baccalariatum & lecturam juris Canonici sive Decretorum in eodem Parisiensi, vel in alio generali Studio in cappa ipsi facultati congruenti assumi. Qui verò per quinque annos in Parisiensi, vel in alio generali Studio jura Canonica ut Baccalarii legerint, & de hoc primo fidem fecerint per eorum proprium juramentum, & duorum aliorum testimonium jurantium se credere eos rectè jurasse, possint si voluerint in cappa similiter eidem facultati congruenti, ad magisterium in Decretis, vel ad lecturam Decretorum in eodem Parisiensi, & quolibet alio Studio generali, dilatione, & difficultate malitiosa, & impedimento quibuscumque sublatis, sicut ibidem consueverunt assumi cæteri clerici seculares. Et per Cancellarium Ecclesie Parisiensi in Parisiensi Studio, vel per illum ad quem pertinuerit, ad hujusmodi magisterium, seu doctoratus honorem promoveantur liberè, & etiam admittantur. Non obstantibus quibuscumque statutis, & consuetudinibus Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum locorum Religionis ejusdem, necnon Parisiensi, & aliorum quorumcumque Studiorum contrariis juramentis, confirmationibus Apostolicis, & quibusvis firmitatibus aliis roboratis, & illis præsertim quibus in eodem Parisiensi studio caveri dicitur, quod nullus possit legere cursum Bibliæ, nisi ibidem studuerit septem annis, nec permittatur legere sententias, nisi ibidem studuerit decem annis, quodque nullus Canonicus, vel religiosus alius legat ibidem jura Canonica, vel ad Baccalariatum gradum, aut Magisterii honorem in jure Canonico permittatur assumi, seu quod nullus regularis sub ea cappa decretum legat, seu legere permittatur ibidem, aut nullus ibi legere valeat jura Canonica, vel ad Baccalariatum assumi, seu ut Baccalarius

larius legere Decretales, aut ad magisterium ascendere in Decretis, sive Doctor fieri Decretorum, aut ad lecturam in Decretis assumi, seu ipsam continuare, nisi ibidem, vel in aliquo Studio generali audierit iura Canonica per quinque, vel alibi iura Civilia per tres annos, aut alibi iura Civilia per quinque, & ibi vel in alio generali Studio iura Canonica per tres annos, prout sic vel aliter in statutis ipsius Parisiensis Studii dicitur contineri, vel de consuetudine observari, & aliis consuetudinibus, vel statutis ejusdem Parisiensis Studii quibuscumque, & sub quacumque forma, vel expressione verborum in contrarium editis, vel edendis, necnon quibuslibet privilegiis, & indulgentiis generalibus, aut specialibus, & literis Apostolicis contrariis, Ordinibus, Ecclesiis, Monasteriis, locis, & Studiis quibuscumque, sive universitatibus magistrorum, vel scholarium eorundem, seu personis Ecclesiasticis, secularibus & regularibus, exemptis & non exemptis, cujuscumque sint præminentia, dignitatis, conditionis, aut status, sub quavis forma vel expressione verborum concessis, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus hujusmodi statutorum, & ordinationum, & singulorum contentorum in eisdem impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus plena & expressa, ac de verbo ad verbum in illis, vel aliis nostris literis debet fieri mentio, quibus non intendimus quoad alia in aliquo derogare.

§. 30. Ut cultus augeatur divinus, & Religiosis vagandi materia præcludatur, statuimus quod Canonici Religionis ejusdem, extra Ecclesias, Monasteria, sive loca alia principalia obtinentes Prioratus, seu quævis alia beneficia, quibus ad hoc suppetant facultates, in ipsis beneficiis residere, & socium, vel socios sui Ordinis secum habere, juxta ipsorum facultatum suppetentiam teneantur, statutis & consuetudinibus contrariis non obstantibus quibuscumque, quodque socium, vel socios hujusmodi Prælatum, seu is ad quem hoc pertinuerit, prout locis congrue noverit & personis, & cum consilio & assensu sui Capituli seu Conventus, vocatis his qui dicta beneficia obtinebunt, hujusmodi suppetentiam arbitrando, assignet eisdem. Quod si hujusmodi Priores seu administratores, quibus fuerint Canonici in socios assignati, cessante causa rationabili arbitrio assignantis, recuset admittere sibi assignatos, vel eis sufficienter & decenter in necessariis providere, cogatur ad hæc per censuram Ecclesiasticam, & alia juris remedia opportuna; & nihilominus de hujusmodi inobedientia puniantur. Qui autem in Ecclesiis Cathedralibus seu Monasteriis, dignitates, personatus, officia seu administrationes alias habuerint, & in eisdem Ecclesiis, seu Monasteriis consueverint residere, cogatur officium incumbens eis, tam in divinis quam in aliis debite exercere, familiamque excessivam, præsertim infra claustra, non teneant, aut talem per quam verisimiliter præsumatur in ipsis Ecclesiis seu Monasteriis scandalum generari. Et quia secundum præmissa nonnulli de Canonici regularibus, qui in Ecclesiis, seu Monasteriis consueverant residere, habebunt extra in suis Prioratibus seu beneficiis aliis residentiam facere, in Capitulo annali cujuslibet Ecclesiæ, & Monasterii, per Prælatum & Capitulum, vel majorem partem ipsius, scito & cognito diligenter quot mittentur extra pro residentia in dictis Capitulis & beneficiis facienda, proinde ordinetur, quot loco eorum qui extra mittentur, in ipsis Ecclesiis seu Monasteriis fuerint subrogandi. Obtinentes autem beneficia simplicia, quibus cura non imminet animarum, quorum ad tenendum socium non sufficiunt facultates, si propinqua sint Ecclesiis, vel Monasteriis à quibus illa dependet, in dictis Ecclesiis, vel Monasteriis residentiam facere cõpellantur, & habeant de proventibus dictorum suorum beneficiorum expensas, quas in vicualibus in ipsis Ecclesiis, vel Monasteriis residendo, faciunt illi vel illis exsolvi, qui in dictis Ecclesiis, seu Monasteriis vicualia Canonici ministrare tenentur, dummodo ad hoc redditus beneficia hujusmodi obtinentis sufficere dignoscantur. Quod si hujusmodi beneficia simplicia longe distant ab Ecclesiis, seu Monasteriis quibus subsunt, & in Prioratibus & administrationibus Canonici residere cõsueverint, quæ sint propinqua modo præmisso, cum satisfactione simili expensarum, obti-

Bullæ Mag. Tom. I.

nentes hujusmodi beneficia, seu administratores eorum, ad residendum in dictis Prioratibus, seu administrationibus deputentur, nisi per fundatores hujusmodi beneficiorum aliter fuerit ordinatum, cui ordinationi per hoc non intendimus derogare. Super distantia verò seu propinquitate beneficiorum hujusmodi, stetur arbitrio annalis Capituli, ejusque in hoc deliberatio observetur. Quod si dicta beneficia simplicia, tam ab Ecclesiis, quam Monasteriis, vel ab eorum Prioratibus, seu administrationibus sine remota, per dictum annale Capitulum ordinetur, ubi tales debeant residere, proviso tamen quod divinus cultus exerceatur debite in beneficiis memoratis.

§. 31. Canonici autem in hujusmodi Prioratibus, seu administrationibus commorantes, in Ecclesia horis congruis, cum dictis Prioribus, seu administratoribus simul intersint, Canonicas horas dicant, in Missis celebrandis suas hebdomadas ordinate teneant, & in loco ubi duodecim fuerint, vel plures, una per eos Missa ad minus cum nota, die qualibet celebretur, & horæ Canonicæ cū nota dicantur. Dicti quoque Canonici Priorum, & administratorum prædictorum in una domo communi regulariter jaceant, camerulis, & cellulis eis penitus interdictis. In una etiam domo vescantur Prior insuper & administrator, & Canonici, nisi infirmitas, vel alia evidens ratio interdum aliud suaserint faciendum. In vestitu etiam, & clausura, à communi Ecclesiæ, Monasterii, sive loci cui subjiuntur, institutione vel debita observantia non recedant, ac suo proprio Priori, vel administratori, juxta ordinationem Prælati sui, vel Superioris, obediant humiliter, & devote. Et si aliquando dictos Canonicos in Prioratibus seu administrationibus mori, aut fugitivos fieri forsitan contingerit, Priores, seu administratores prædicti, diem mortis aut fugæ, seu recessus ipsorum, Prælati aut eorum Superioribus, ut in Ecclesiis, seu Monasteriis eorum principalibus, pro defunctis eorum consueta fiat suffragia, seu fugitivos revocare, vel in Prioratibus seu administrationibus alios loco eorum subrogare valeant, quancitius commodè poterint, intimare per suas literas teneantur. Quod si Priores, seu administratores prædicti diem obitus, aut fugæ, sive recessus hujusmodi, Prælati suis, vel Superioribus significare distulerint, tertiam partem illorum quæ Canonicis expendisset, si non fuisset mortuus, vel in fuga, pro pitantia Capituli, vel Conventus Ecclesiæ, Monasterii, vel loci principalis solvere teneantur. Insuper Canonici prædicti, non soli, sed honestè associati, & cum habitu decenti incedant, nec in villis, in quibus Prioratus, seu administrationes hujusmodi fuerint, comedere, vel bibere, aut ingredi domos præsumant, nisi cum honestis personis, & tunc de sui Prioris, seu administratoris licentia speciali. Qui verò contrarium fecerint, regulari subiacent disciplinæ. Ut autem hæc efficacius observentur, Antistites, Abbates, & cæteri in eorundem Canonicoꝝ superiores, necnon alii quæ ad visitandum per eos fuerint deputati, quum Prioratus & administrationes hujusmodi visitabunt, circa illa servanda, & non servata corrigenda, curam habeant diligentem.

§. 32. Præcipimus, quod Canonici Religionis præfate, quacumque in ipsa Religione auctoritate Sedis Apostolicæ, vel Legatorum ipsius beneficia obtinentes, obediant Superioribus suis Religionis ejusdem, ipsorumque subsint correptionibus, ordinationibus, puniti-
Beneficiarii sunt Superioribus.

nibus, & statutis, ac beneficiis hujusmodi ex causis rationabilibus privari, & ab illis amoveri possint, quemadmodum possent si foret per Superiores suos de ipsis beneficiis eis provisum.

§. 33. Quum expediat infirmis de domo seu loco congruo provideri, statuimus quod in Ecclesiis, Monasteriis, & locis aliis Conventualibus Religionis ejusdem, in quibus certa domus, seu locus deputata; vel deputatus non fuerit pro infirmis, ii ad quos pertinuerit, quibus ad hoc suppetent facultates, domum seu locum hujusmodi sufficientem, juxta statum, & facultates locorum, quâtocius commodè fieri poterit, deputate seu construere teneantur, eisdem infirmis sufficienter de lectis, vicualibus, servitore, medicis, & rebus medicinalibus, & aliis quibuslibet necessariis providendo, ad quæ peragenda, & complenda, per Superiores suos immediatos, & per

Canonici quid circa officia celebranda servare debeant.

Beneficiarii sunt Superioribus.

Locus infirmarum ext. stat.

Præsidentes, ac Visitatores, & eorum quemlibet auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam, & alia opportuna remedia compellantur. Ubi autem administratores eorum qui ad præmissa tenentur, sufficientes ad peragenda non habuerint facultates, in annali Capitulo per ipsum Capitulum, vel maiorem partem ipsius auctoritate Apostolica ordinetur, quod administratores huiusmodi sufficientes ad hoc reddantur per assignationes pensionum, prout infra in alio casu sub rubrica de visitationibus & aliis ministrandis.

*Numerus
Canonicorum.*

§. 34. Quum sit consonum rationi, ut obtinentes beneficia ipsorum onera debeant supportare, statuimus quod in Monasteriis, Prioratibus, & aliis beneficiis quibuscumque Religionis ejusdem, personis quibuscumque extra præfatam Religionem, cujuscumque sint dignitatis, gradus seu præminentie (etiamsi fuerint Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales) collatis seu commendatis, vel de cætero conferendis, seu commendandis, tot Canonici teneantur, quot in eis tenerentur si per Canonicos regulares Monasteria, Prioratus, & beneficia huiusmodi regerentur. Et quod nihilominus Canonico in eisdem Monasteriis, Prioratibus, & beneficiis committatur id quod supra, vel circa alios Canonicos inibi residentes haberet exercere administrator Canonicus, si præset eisdem, quantum ad ea quæ pertinent ad regulam seu disciplinam, vel observantiam regularem, & quod quilibet prædictorum huiusmodi Monasteria, Prioratus, & beneficia quomodolibet obtinentes, ad procuraciones, & alia quælibet onera ipsius Monasterii, Prioratus, & beneficiis incumbenda, supportanda, per solvenda, & reddenda integre sint adstricti, quodque ad hoc & alia prædicta, auctoritate Apostolica per censuram Ecclesiasticam, & alias compelli valeant per Capitulum Provinciarum Præsidentes, & quemlibet eorundem, prout per Superiores suos possent, & deberent compelli Canonici regulares, si præset Monasteriis, Prioratibus, & beneficiis memoratis, nisi fuerint S. R. E. Cardinales, quos nolumus talium compulsionibus subiacere.

*Verantur
animalia ac
saulares,
præter hic
exceptis.*

§. 35. Prohibemus ne Canonici regulares in Ecclesiis Cathedralibus, Monasteriis, seu locis aliis Conventualibus Religionis ejusdem, teneant, aut nutrant equos, seu alias evediones, neve familiares, seu servitores habeant sæculares, nisi ratione dignitatum, officiorum, vel administrationum suarum quæ gesserint, id eis permittitur fore noscatur. In infirmitario tamen & coquina Monasterii, seu Prioratus, & aliis officiis atque servitiis aliis communibus, possint tenere sæculares servitores honestos, si & prout in Ecclesiis, seu Monasteriis, & aliis locis prædictis fuerit hæcenus rationabiliter observatum, non in excessivo, sed moderato numero, juxta arbitrium Prælati immediati. Servitores autem sæculares huiusmodi, quantum fieri poterit, cum Canonicis conversentur, neque cum eis in communi comedant, neque bibant, etiamsi Presbyteri fuerint, vel Clerici sæculares, nisi fortæ tales forent Presbyteri, vel alii sacris ordinibus constituti, qui essent inibi perpetui, & cum Canonicis etiam in refectorio comedere assueti, & tunc à Canonicis se deant segregati cum habitu consueto, & etiam honesto, se eisdem Canonicis in silentio, & observantiis aliis honestis, quandiu cum eis fuerint, conformantes, quibus provideatur juxta morem inibi rationabiliter observatum. Et si Presbyteri, seu sæculares Clerici prædicti perpetui, infra Ecclesiarum, seu Monasteriorum septa deliquerint, seu excesserint in levibus, per ademptionem partis portantis, seu portionis, quam fuissent alias percepturi, per immediatum Prælatum regularem loci unde sumunt prædicta, vel per illum qui inibi præterit, regularibus disciplinis possint corrigi, ac puniri.

*Lautaque
conviviis,
&
immoderatis
sumptibus.*

§. 36. Caveant insuper Abbates, Præpositi, Priores, & ceteri quicumque ipsius Religionis, ne lautis conviviis, & comestationibus occupentur, nec in eis sumptus immoderatos faciant, vel alias etiam excessivos à familiarium quoquam servitorum, aut sequentium fieri permittant, necnon à rerum, seu vestium multitudine indecenti, & excessiva ubique diligenter studeant abstinere, & honestè, ac laudabiliter conversari.

Religijs af-

§. 37. Dicti quoque Abbates, necnon Præpositi, Prio-

res, ceterique administratores, & professores alii Religionis ejusdem, extra loca sua proficiscentes, associati incédant, prout ipsorum congruit honestati, & ubi Canonicorum numerus sufficiens fuerit, & ad hoc etiam suppetent facultates, Abbates, & alii Prælati, saltem Religionis suæ duos socios secum ducant.

§. 38. Præsidentes autem Capitulis Provincialibus, ac Visitatores per ipsa Capitula deputati, necnon Prælati alii Religionis ejusdem, quoad suos subditos attentè provideant, quod præmissa diligentius observentur, transgressores arguendo, & prout expediens fuerit puniendo.

§. 39. Præsidentium auctoritate statuimus, quod Canonici beneficia simplicia obtinentes, & alii beneficiati Religionis ejusdem, ad mandatum Prælati sui infra terminum per eum præfigendum eisdem se faciant ad ordines quolibet promoveri, nisi eos causa rationabilis, quam ipsi Prælati infra dictum terminum exponere habeant, excusaret: quod si fuerint beneficiati, eo ipso ab obtentis beneficiis suspensi, non beneficiati verò ad beneficia obtinenda sint & remaneant inhabiles, donec promoti fuerint ad ordines prædictos, quodque Prioratus curam animarum habentes, & alia beneficia curata, quorum Prioratum, & beneficiorum cura per perpetuos Vicarios exercetur, committi nequeant vel conferri, nisi eis qui vigesimum annum computandum à tempore collationis seu commissionis sibi factæ de eis, & possessionis adeptæ, vel infra vigesimum quintum ætatis suæ annum (si ante annum ipsum Prioratus seu beneficia huiusmodi eis collata fuerint seu commissæ) se faciant ad sacerdotium promoveri. Prioratus quoque Conventuales, Dignitates, Personatus, Officia, seu administrationes, videlicet sacristia, thesauraria, elemosynaria, operaria, cameraria, & similia, quæ in Ecclesiis & aliis locis Conventualibus seu Collegiatis dictæ Religionis, officia seu administrationes beneficia fuerint, etiamsi eisdem officiis seu administrationibus animarum cura nullatenus sit annexa, alicui nisi vigesimum quintum annum attigerit, conferri nequeant, aut committi. Et qui Prioratus, Dignitates, Personatus, Officia, seu administrationes huiusmodi obtinuerit, infra tempus collationis, seu commissionis eis factæ de ipsis, & adeptæ possessionis eorum, se faciant ad sacerdotium promoveri, vel saltem ad ordinem, quem Dignitates, Officia, vel administrationes obtenta requirent de jure, consuetudine, seu statuto, nec contra à quoquam valeat dispensari. Nos insuper commissiones, seu collationes factas contra præmissa decernimus fore irritas & inanes. Hi quoque qui juxta præmissa, cessante causa rationabili, ad ordines promoti non fuerint, sint Prioratibus, Dignitatibus, Officiis, Administrationibus, & beneficiis prædictis eo ipso privati, quæ ipsis iterum ea vice nullatenus conferantur. Nostræ verò intentionis existit, quod præsens constitutio, quantum ad ea quæ de recipiendis ordinibus per Priores, & alios beneficiatos præmissimus, illos etiam post duos menses à die publicationis præsentium constitutionum in eorum annali Capitulo factæ constringat, & eos etiam qui in præsentia beneficia obtinent, vel dictæ publicationis tempore obtinebunt, dummodo ætatis legitimæ sint effecti. Alioquin quum ad ætatem legitimam pervenerint, ad recipiendum secundum præmissa dictos ordines sint adstricti, nisi foret aliud Canonicum, eos ab huiusmodi susceptione ordinum excusans.

§. 40. Dignum fore censentes, ut Canonici Religionis præfatæ non solum morum & vitæ, sed etiam habitus, & vestimentorum resplendant honestate, districtius inhibemus, ne dicti Canonici extra septa Ecclesiarum, Monasteriorum, seu locorum suorum proficiscentes, portent alias vestes super habitum, quam cappas, seu mantellos honestos vel rodondellos, seu elochias talares vel circa, juxta usum vel consuetudinem laudabilem Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum suorum, usum seu verius abusum manticarum seu tabardorum, necnon rodondellorum, vel elochiarum notabilem habetium brevitatem, eisdem Canonicis penitus prohibentes. Præcipimus quoque quod in Ecclesiis, Monasteriis, & aliis locis religionis præfatæ, in quibus Canonici cappas à parte anteriori apertas de panno lanceo consueverit deferre, quæ in quibusdam locis cappæ de choro, seu capella vulgariter nuncupantur,

antur, ipsas honestas, non nimia longitudine vel breuitate notandas portare debeant, locis & temporibus consuetis. Deferant etiam cappas huiusmodi à festo omnium Sanctorum usque ad festum Paschæ, infra septuaginta quatuordecimque Cathedralium Ecclesiarum Religionis eiusdem, ac Monasteriorum, & aliorum locorum immediatos Superiores ipsius Religionis non habentium, in quibus Monasteriis sive locis fuerit duodenarius Canonicorum numerus, licet hæcenus ipsas ibidem non consueverint deportare. Sanè infra Ecclesias, claustrum, capitulum, refectorium, ac dormitorium, non caputis, sed almutiis honestis utantur. Caputia verò, si ea per ipsos extra loca prædicta deferri contigerit, sint honesta, & alia quæ cum cappis, mantellis, elochiis, seu rodondellis portauerint, unius cum eis & eiusdem coloris existant, nisi ex privilegio aut institutione laudabili caputia certi coloris aut formæ essent consueti portare. Almutiæ autem si de panno fuerint, illius cuius cappæ esse debent, coloris existant. Per hoc autem non liceat portare caputia, vel rodondellos, seu elochias eis, quibus alias portare licitum non existit. Prohibemus etiam, ne dicti Canonici de cætero ferant forcaturas de ventribus Variorum, aut Squiorum cum Dorfis permixtis, sed sint de Civilibus simplicibus, vel albis, vel nigris, aut griseis. Præcipimus etiam, quod Canonici dictæ Religionis infra Ecclesias & claustra locorum Cathedralium, aliorumque Conventualium, seu Collegiatorum ipsius Religionis, & alibi Conventualiter incedentes, portent superpellicea magna, & ampla, juxta cujuslibet Ecclesiæ consuetudinem rationabilem, quæ in longitudine manicarum ultra manum quatuor digitis transversalibus, vel circa, & ultra mediam tibiæ, vel circa in sui longitudine protendantur. Extra Ecclesias verò, claustra, & loca prædicta, & ubique sub cappis, rodondellis, seu elochiis, vel mantellis in locis debitis uti possint superpelliceis, quorum manicæ usque ad palmum in latitudine, vel circa, & eorum longitudo usque ad mediam tibiæ, vel circa protendantur. Per hoc autem nolumus derogare consuetudini quorundam locorum, quæ ab antiquo, vel ab institutione habent usum superpelliceorum ad formam Rochetorum, seu Camisiarum Romanarum, proviso tamen quod minoris longitudinis superpellicea huiusmodi non existant, & adeo manicæ longas habeant, quod eis brachia usque ad pugnium valeant cooperiri: per formas autem huiusmodi superpelliceorum, alias formas longiores, & honestiores superpelliceorum, & habituum, non intendimus prohibere, nec circa eas aliquid innovare. Statuimus insuper, quod Canonici dictæ Religionis, cappis, & vestibus albi, blavi, nigri, seu quasi nigri coloris dumtaxat utantur, quodque illi qui altero tantum de dictis coloribus uti consueverunt seu tenentur, non possint ad alium portandum, seu assumendum aliquatenus se transferre, nisi ad album dumtaxat. Vestis quoque superior habitui proxima, sit rotunda per circuitum, & non fissa, nec longitudo nimia aut breuitate notanda. Ab eisdem quoque Canonicis in eorū vestibus ligatæ manicæ nõ portentur, nec in apparenti consutitæ, vel quomodolibet botonatæ. In Cathedralibus autem Ecclesiis, Antistites, seu Præpositi, Priores, seu alii majores in illis post ipsos Antistites existentes: ac in Monasteriis, Abbates, Præpositi, Priores, seu alii non habentes Superiores Religionis eiusdem, sic aliam formam honestam vestium & calceamentorum ordinent & disponant, quod sit in colore saltem omnibus Canonicis eiusdem Ecclesiæ seu Monasterii, tam extrinsecus quam intrinsecus uniformis, ipsamque tam Abbates, quam Præpositi, Priores, & administratores, ac cæteri quicumque Canonici, & alii per proprios eorum Antistites, vel Abbates, seu alios, Abbates verò & cæteri Prælati, Superiores proprios eiusdem Religionis non habentes, per Præsidentes provincialibus Capitulis, seu per quemlibet eorum, ac per Visitatores in ipsis Capitulis deputandos, tenere & servare cogantur. Qui verò vestem, vel habitum contra ordinationem præsentis constitutionis deferre præsumpserit, per dictos Superiores, vel per Præsidentes, sive per Visitatores, seu eorū quemlibet sic debite puniatur, quod cæteri à similibus arceatur, & nihilominus ab eo aufertur vestis prohibita pauperibus eroganda. Et si infra spa-

tium quindecim dierum à tempore monitionis, seu præcepti sibi facti computandum, vestem vel habitum huiusmodi non dimiserit cum effectu, vel ablationi prædictæ restiterit, si beneficiatus fuerit, per quatuor mensium spatium ab administratione temporalium sit suspensus: non beneficiatus verò, dicto tempore sit inhabilis ad Ecclesiasticum beneficium obtinendum quodcumque. Qui autem exhibens se in publico, habitum (super indumenta scilicet linea) temerè occultaverit, si monitus emendate noluerit, juxta præmissam personarum distinctionem dictæ suspensionis, & inhabilitatis pœnas per idem tempus incurrat. Injungimus insuper Præsidentibus, Visitatoribus, & Prælati aliis Religionis prædictæ, ut contra transgressores eorum quæ circa honestatem vestium, & habitus superioris sunt statuta, prout ad eos & eorum quemlibet pertinuerit, monitionem prædictam (quum transgressio eis nota fuerit) facere non omittant. Et nihilominus Præsidentes, & Visitatores prædicti, monere teneantur Abbates, Præpositos, & alios ad quos id pertinuerit Religionis prædictæ, ut præmissa quæ, ut prædictum est circa honestatem vestium, & habitus sunt statuta, servent & faciant ab aliis sub dictis pœnis diligentius observari.

§. 41. Ut in religione prædicta vitetur dissolutio, & obedientia teneatur, districtius inhibemus, ne quis Canonicus dictæ Religionis de Ecclesia, Monasterio, vel loco suo Conventuali exeat, nisi primitus obtenta licentia ab illo qui eam valeat impartire, quavis consuetudine contraria non obstante, quodque causam sui exitus veraciter & absque fictione exponat ei à quo erit licentia obtinenda. Qui verò huiusmodi licentiam concesserit, Canonicis claustralibus nullam administrationem vel beneficium obtinentibus, terminum redeundi quanto convenientius poterit breviorē assignet. Sanè administratoribus, & beneficiatis, qui habent residere in claustro, possit dari licentia sine præfixione termini, si hoc concedenti visum fuerit expedire. Si quis autē exiverit extra Ecclesiam, Monasterium, seu locum alium Conventualem, sine licentia, vel in termino assignato, iusta causa cessante, non redierit, pœna quæ in tali casu per statuta, vel consuetudines ipsius Ecclesiæ, vel Monasterii, seu alterius loci infligenda fuerit, infligatur eidem. Et si super hoc statutum, vel consuetudo aliqua non existit, pœna quæ sequitur infligatur, videlicet quod ille qui infra novem dies post exitum seu terminum prædictos redierit, ultimus stet in choro, & secunda, quarta, & sexta feriis eiusdem septimanæ, in pane & aqua jejnet. Illis verò qui infra huiusmodi novem dies non redierint, pœna quæ sequitur imponatur, videlicet quod à porta regulari, parlatorio seu alio loco decenti per claustrum, cum Magistro novitiorum, vel alio ad hoc deputato ad Capitulum veniant, camisiam, femoralia, & caligas tantum habentes, superpelliceum in brachiis, ac ferulam seu virgam in manibus suis ferentes, cum quibus in dicto Capitulo venia prius recepta & recognita culpa sua, coram omnibus verberentur, & nihilominus alia pœnitentia sive pœna pro qualitate demeriti imponatur eidem secundum arbitrium imponentis. Quod si sine scandalo huiusmodi pœna imponi non possit, in pœnam aliam secundum sui Prælati arbitrium, de proborū & seniorum Conventus consilio commutetur, quæ in dicti conventus præsentia facere teneantur, proviso attentius, quod mensuram peccati correctionis inflictio non excedat. Simili quoque vel alia cõdigna pœna puniantur Canonici in Prioratibus seu administrationibus aliis externis assignati, qui sine licentia Priorum seu administratorum eorundem, de ipsis prioratibus, seu administrationibus recedentes fuerint evagati, vel in termino non redierint assignato. Si autem de dictis prioratibus seu administrationibus ad claustrum seu Prælatum suum à suis Prioribus seu administratoribus, licentia non petita, vel petita & non obtenta veniant, eidem Prælato, seu Superiori suo causam sui adventus statim exponant, qui Prælatum seu Superiorem, an causa huiusmodi rationabilis & vera fuerit arbitretur, & si causam minus rationabilem seu falsam esse repererit, vel si huiusmodi venientes nullam causam ei exposuerint, aut licentiam non petierint, per Prælatum aut Superiorem, prout eis visum fuerit expediens, puniatur. Nullus quoque Canonicus

Exigit de Monasterio quando para missus.

pernoctatur extra Ecclesiam, Monasterium, vel alium locum suum abire sine Breuiario permittatur, in quo pensum seruitutis suæ dicendo horas Canonicas possit solvere Creatori.

*Alienatio
prohibetur
absque licen-
tia Apostoli-
ca.*

§. 42. Perpetuo prohibemus edito, ne Civitas, Castrum, Villa, vel Feudum notabile, aut iurisdiclio alicujus ipsorum, vel Grangia seu locus, territorium, sive magnus possessionum vel terrarum numerus, vendi vel etiam principaliter & expressè obligari, vel Monasterium, seu Prioratus, aut Ecclesia Religionis præfatæ in alium transferri valeant per quoscumque, etiam in casu alias à jure concessio, absque licentia Sedis Apostolicæ speciali, omnem venditionem, obligationem, & translationem de præmissis, & contra hæc factam irritam decernendo, ac nihilominus quilibet Capitulis Provincialibus Præsentium ac Visitationum, alienationes hujusmodi eisdem, ac consentientes eisdem Sedi Apostolicæ, si exempti fuerint, alioquin Ordinariis seu Diocesanis ipsorum intimare per scripturam authenticam, vel literas eorum sigillis munitas, quam citius commodè poterunt, teneantur.

*Fidei contra-
ctus prohibentur.*

§. 43. Multis fraudibus atque dolis, quæ per nonnullos Religionis ejusdem, in damnum & præjudicium Ecclesiarum, Prioratum, & aliorum locorum, prout experientia docuit committuntur, opportunitè obviare remediis, quantum cum Deo possumus salubriter cupientes, hoc consulto edito prohibemus, ne Abbates, Præpositi, ac Priores, vel quivis administratores, & alii Canonici seu conversi Religionis ejusdem, prætextu Religionum, vel negotiorum quæ gerunt, fraudulentos vel dolosos aut simulatos vel fictos contractus inire, vel mutua simulata vel ficta suscipere, sive proprio, sive fidejussorio, vel quovis alio nomine alieno, neve etiã confiteri in instrumentis publicis, vel authenticis aliisve scripturis, se à Patre, fratre, nepote, vel consanguineo, seu quolibet alio cõjuncto, affine, familiari, servitorio, amico, seu mercatore recepisse mutuo, vel alias, pecuniam, pannos, bladum, vinum, equos, boves, sive animalia alia, vel res, seu alia bona, eaque in utilitatè locorum quibus præsidet, vel administrationum quas gerunt fuisse conversa, neque tamen pro se, seu locis eorum, neque pro administrationibus suis ipsa receperint, quoquo modo præsumat. Similiter etiam prohibemus, ne fingant seu ponant, vel scribant se fore principales debitores, neve ut tales se obligent, ubi revera non principales, sed fidejussores existunt, neve in talibus contractibus, ut præfertur simulate conceptis, se ac alios suo nomine, locaque ipsa, possessiones, redditus, proventus, bona & jura locorum obligent, vel submittant, neque in fraudem seu dolosè consueantur, vel alios præsertim debitores eorum faciant confiteri, seu etiam obligari, vel super iis instrumenta, vel authenticas seu alias scripturas in fraudem confici, continentia quod jura, redditus, possessiones, animalia, blada, pecuniam, seu alia bona ad ipsos, vel Monasteria, seu quævis alia bona ipsius Religionis pertinentia seu debita, fuerunt, sunt, vel esse debent, patris, matris, seu fratris eorum, vel aliarum personarum prædictarum, & ad ipsas personas pertinere vel debita eis fore, vel alios quoscumque contractus similes fraudulenter, & dolosè confici faciant, vel fieri procurant, per quos Ecclesie, Monasteria, & alia loca Religionis ipsius quibus præsent, ac jura, redditus, & possessiones, seu alia loca ipsorum damnificari, gravari, obligari, vel alias impediti, seu deperire valeat quovis modo. Nos autem omnes prænomatos, in grave & enorme præjudicium administrationum suarum talia committentes, vel fieri facientes, aut eis consentientes, præter alias penas juris (nisi infra duorum mensium spatium à tempore contractus seu commissi hujusmodi numerandum) ea quantum impossibile fuerit tolli fecerint, & Ecclesias, Monasteria, Prioratus, administrationes, & loca prædicta reddiderint seu reddi fecerint indemnata, seu à talibus dispendiis liberarint, excommunicationis sententiæ eo ipso decernimus subjacere. Quod si forte præmissa effectualiter non poterint revocare, teneantur infra alios duos menses, illos duos immediatè sequentes, ea suis Superioribus revelare, quod si non fecerint, sententiæ excommunicationis incurant, & alias pro dictis excessibus debite pun-

niantur, taliter quod cedat cæteris in exemplum. Possint autem Præsidentes, ac Visitatores in Provincialibus Capitulis deputati, & eorum quilibet, Abbates aliosque quoscumque Prælatos ac administratores, non habentes Superiores Religionis ejusdem, qui hujusmodi sententiam excommunicationis incurrint, satisfactione præmissa absolvere, & secum super irregularitate, si per simplicitatem & juris ignorantiam (non tamen in contemptum clavium) divina celebraverint, vel se ingesserint eisdem, inde contracta misericorditer dispensare, cæteros verò consimiliter absolvere, & cum eis in similibus dispensare valeant immediati Superiores eorum.

§. 44. Monasteriorum, & locorum Religionis ejusdem dispendiis quæ ex mutuum contractu plerumque proveniunt, præcavere consultius intendentes, statui- mus, quod Abbas, Præpositus, Prior, seu quivis alius (etiam Apostolicæ Sedis Notarius) Religionis ejusdem, quum per ipsum fuerit mutuum suscipiendum, ultra summam communi providentia per annale Capitulum seu majorem partem ipsius taxandam, infra scriptam solemnitate observet, videlicet ut quilibet de prædictis Superiorem ejusdem Religionis non habens, qui habeat recipere mutuum supradictum, tractatum ad minus & consilium duorum dierum non continuatorum, seu interpellatorum, cum Capitulo seu Conventu suo diligentem habeat, & maturum. Et nihilominus de consensu sui Capituli vel Conventus, mutuum hujusmodi recipiat ab eo. In Monasterio verò, Prioratu, & administratione, Conventuali vel non Conventuali Superiorem immediatum in eadem Religione habente, in Conventuali videlicet cum conventu ipsius, in non Conventuali, cum conventu Superioris Ecclesie Monasterii sive loci, tractatus hujusmodi habeatur. Et nihilominus in utroque licentia seu auctoritas interveniat dicti superioris, quocumque nomine censeatur, eo plenè certificato in quantum commode fieri poterit, de omnibus quæ intervenite debent in tractatu præfato, in quo quidem agatur, & clarè liqueat, ob quam causam, cujusve summa, & si fieri potest, à quibus creditoribus, & sub quibus conditionibus, & obligationibus, quibusve terminis solvendum suscipiatur mutuum sæpè dictum, de iis nihilominus authentica consuetudine scriptura, in qua ea omnia, ac nomina illorum, qui interfuerint in tractatu, ac etiam consentientium, & auctorizantium exprimentur, & ipsorum auctorizantium sigilla scripturæ hujusmodi apponantur. Prohibemus insuper, ne prætextu alicujus procuræ generalis, etiam si continetur in ea, quod procurator mutuum possit recipere, aut obligare Ecclesiam, Monasterium, vel alium locum, mutuum recipere valeat, Ecclesia, Monasterium, vel locus alius obligari, nisi prius prædicta omnia fuerint observata. Volumus autem, quod pecunia quæ taliter, ut præmittitur mutuo recipitur, non remaneat in solius Antistitis, seu Abbatis, vel Prioris, aut alterius administratoris hujusmodi contractum ineuntis principaliter potestate, sed si commodè fieri potest, tradatur tribus, seu pluribus aut paucioribus viris, prout expediens videbitur providis, & discretis, qui dictum mutuum ad illas utilitates seu necessitates convertant, ob quas noscitur fuisse contractum, qui super hoc fideliter exequendo juramenti vinculo adstringantur, districtius inhibentes, ne eorum quæ debentur Ecclesiis, Monasteriis, seu locis aliis Religionis ejusdem, remissio fraudulosa, & notabiliter damnosa à quoquã valeat attentari. Permittimus tamen, quod si Antistes, vel Abbas, aut alii quicumque administratores Religionis ejusdem, à locis aliis dictæ Religionis quibus subsunt sint multum remoti, & casus aliquis evigilenter utilis seu necessarius occurrat, cui succurri non valeat, nisi ultra dictam summam communi providentia taxatum mutuum contrahatur, licitum sit eisdem absque solemnitate hujusmodi, & pœnis infra scriptis, ut tali casu valent provideri, tantam absque fraude qualibet summam recipere mutuo, quanta necessaria fuerit pro casu præfato. Recipientes autem mutuum in casu hujusmodi, si Superiores ejusdem Religionis non habuerint in Conventibus propriis, si verò Superiores tales habuerint, eisdem Superioribus, & nihilominus suis Conventibus, si Conventum habeant infra dicto dies,

dies, postquam eorum presentiam habere commode poterunt, id exponere, & de iis qui in ipso contractu interuenerunt eos certiores reddere teneantur, & conficiatur in de scriptura, si ipsis Superioribus, vel Conuentibus visum fuerit expedire. Prælati autem, seu quivis administrator, qui semel recepit, siue particulariter, siue simul, suramam prædictam, communi providentia (ut præmittitur) prætaxatam, quodcumque mutuum recipiat ultra eam, nisi esset modicum, quod tamen quartam partem ejusdem summæ non excedat, teneatur sub infra scriptis pœnis solemnitate secundam plenariè observare. Quod si Abbas, Præpositus, Prior, vel, administrator alius dictæ religionis, quocumque nomine censeatur, contra præmissa faciens, mutuum ultra dictam summam communi providentia taxatam absque dicta solemnitate recipiendo, locum sibi commissum, aut jura, redditus, seu possessiones ipsius expresse obligaverit, vel literas, vel instrumenta cõcessionis, vel recognitionis super hoc cõcesserit, seu alias submiserit (nisi infra sex menses immediate sequentes, obligationes & submissiones hujusmodi cessare fecerit) sit ei tunc, donec ea compleverit, Ecclesiæ interdictus ingressus, & insuper præpositi, Priores, & alii administratores superiores ejusdem religionis, non tamen Conuentum habentes, si præfatum interdictum per alios sex menses, præfatos sex immediate sequentes pertinaciter sustinuerint, sint ex tunc à suis administrationibus suspensi, donec obligationes prædictæ tollantur, & eorum administrationes reddita fuerint indemnes. Suspensione autem hujusmodi durante, Superiores immediati taliter suspensionum administrationes eorum recipiant, easque per se vel alios fideliter gerere, & indemnes pro posse reddere studeant, ac nihilominus suspensos eosdem aliter punire, prout culpæ qualitas exegerit, non omitant. Si quis autem taliter suspensionum Superioribus ipsis in prædictis de facto contradicere præsumpsit, & in contradictione hujusmodi per octo dies pertinaciter perseveraverit, excommunicationis incurrat sententiam ipso facto, quam si sustinuerit pertinaci animo per sex menses, dignitate, officio, administratione, seu beneficio per eum obtenta, seu obtento privetur.

§. 45. Quoniam ex minus provida locatione locorum religionis ejusdem, seu concessione ipsorum ad firmam, proventuum locorum ipsorum plurima pertulit hæcenus dicta religio detrimenta, salubri prohibemus edicto, ne Abbates, Priores, Præpositi, aut ceteri administratores religionis ipsius, sine causa necessaria, vel utili, loca suæ administrationi commissa, vel proventus ipsorum locorum, ad firmam tradere, seu locare præsumant. Quod si ex causa hujusmodi id facere voluerint, & Capitulum seu Conuentum habuerint, non tamen Superiorem religionis ejusdem, debeant cum eodem Capitulo, seu Conventu præmittere tractatum de causa hujusmodi, & de quantitate pretii, & sub quibus obligationibus, & de persona illius cui firma, seu obligatio hujusmodi fuerit faciendæ, ipsaque facere cum consilio ipsius Capituli, seu Conventus, vel majoris partis ejusdem. Si verò Capitulum, seu Conuentum proprium, & nihilominus Superiorem ejusdem Religionis habuerint, non solum cum ipso Capitulo seu Conventu, sed etiam cum eodem Superiore dictum tractatum præbeant, & cum consilio Capituli, seu Conventus ipsorum, vel majoris partis, ac de dicti Superioris licentia, & non aliter ad eas procedant. Si autem Priores, vel Præpositi, aut alii administratores extiterint, non habentes Conuentum, sed Antistitem, Abbatem, vel alium Superiorem religionis ejusdem, tractatum prædictum cum eodem Superiore præmittant, & cum ipsius licentia, & non aliter faciant firmam, seu locationem præfatam. Per hoc autem non intendimus prohibere, quominus redditus, & proventus administrationum suarum locare, seu vendere valeant absque solemnitate præmissa ad tempus modicum, juxta morem in regione in qua erunt solitum observari, statutis Ecclesiarum, Monasteriorum, vel aliorum locorum religionis ejusdem (si qua super hoc fuerint) rationabilibus observatis. Si tamen ex hujusmodi locatione, seu venditione proventuum ad tempus modicum ut præmittitur faciendis, contingeret infra unum annum recipi pe-

cuniam, vel aliud quodcumque pretium proventuum rei locatæ unius anni excedens, tunc solemnitates præmissas volumus observari. Simili modo etiam prohibemus ne aliquo casu firmæ seu locationes, seu venditiones hujusmodi fiant per eosdem personis suspectis, neque quibusvis firmariis, seu conductoribus, siue emptoribus liber originalis censuum, aut instrumenta, seu monumenta originalia super juribus Ecclesiarum, vel administrationum confecta tradantur, neque jurisdictiones per se, aut cum Univeritate, seu Civitate, vel Villæ, vel insignia loca seu Castra, vel fortalitia locentur, seu ad firmam tradantur, siue sub locatione, vel firma includantur. Reditus tamen seu proventus Civitatum dicti Ordinis, Villarum, locorum, Castrorum, & fortalitiorum hujusmodi, prout superius præmittitur, vendi valeant seu locari. Vbi autem occasione firmarum, aut locationum, seu venditionum hujusmodi contingeret personas, vel bona Ecclesiastica ipsius religionis obligari, vel submitti, obligationes & submissiones hujusmodi fieri volumus Ecclesiasticæ jurisdictioni, & coercitioni duntaxat, & per Ecclesiasticam jurisdictionem, & coercitionem executioni mandari. Firmas autem seu locationes aut venditiones prædictas, locorumque traditiones contra præmissa factas, instrumenta quoque & quælibet documenta super eis confecta, justitia carere decernimus, & nullius existere firmitatis. Et nihilominus Abbates, Priores, Præpositi, & ceteri administratores superiores religionis ejusdem non habentes, qui contra fecerint, per Præsidentes Capitulis, vel per Visitatores deputandos eis corrigantur. Ceteri verò per Antistites, Abbates, seu alios immediatos superiores eorum, si eis visum fuerit, in quinta parte pretii locationis, siue firmæ, fabricæ, seu in ornamentis Ecclesiæ, Monasterii siue loci cui immediate suberunt, applicanda, & alias debite puniantur.

§. 46. Ut Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum locorum religionis ejusdem bona, & jura salubriter conserventur, statuimus quod Præsidentes Ecclesiarum Cathedralibus, Monasteriis, Prioratibus, & administrationibus aliis quibuscumque dictæ religionis, quamprimum commode poterunt, conficiant seu confici faciant registra, in quibus possessiones, census, jura, & cetera bona immobilia, quæcumque & qualitercumque fuerint, ad eorum administrationes spectantia, sigillatim & specificè describantur. Fiant etiam per eosdem registra de ornamentis Ecclesiasticis, vasibus, lectis, animalibus, & aliis rebus mobilibus, & se moventibus, pro agricultura & alia instructione locorum necessariis, vel utilibus, & hujusmodi registra in locis subjectis aliis superioribus religionis ejusdem duplicentur; quorum unum in loco superiori, & reliquum in subjecto serventur. Visitatores quoque in provincialibus Capitulis deputati, cum visitabunt loca suæ visitationi commissa, Prælati etiam & alii Superiores cum fuerit opportunum, diligenter inquirent, an res & bona prædicta necessaria pro instructione locorum teneantur in locis eisdem, & provideant quod perpetuo teneantur in eis, aliterque reperta faciant emendari, & secundum quod culpa exegerit, puniant delinquentes. Insuper Præsidentes præfati, cum possessiones administrationum suarum fuerint affecti, inventaria de bonis mobilibus, & se moventibus repertis in administrationibus ipsis conficiant. Hi verò qui habent Superiores religionis ejusdem, hujusmodi inventaria faciant duplicata, quorum unum in loco subjecto servetur, & superiori reliquum assignetur, ut per ea in quo statu administrationes ipsas receperint, valeat apparere. Fiant autem hujusmodi inventaria & registra per tabellionem, vel saltem in aliarum publicarum præsentia personarum. Adjicimus etiam quod Præsidentes Ecclesiarum Cathedralibus, Monasteriis, & locis aliis dictæ religionis, qui bona mobilia Prioratum, administrationum, & beneficiorum quorumlibet religionis ejusdem, sibi subjectorum vacantium in eis, tempore hujusmodi vacationis inventa, seu illa durante obvenientia ex privilegio, vel consuetudine, seu alia causa rationabili ad se afferunt pertinere, vasa vestimenta, seu alia ornamenta divino cultui deputata, animalia etiam, tam pro agricultura, quam pro aliis ipsorum locorum necessitatibus teneri inibi consueta, vasa vina-

Registra, &
archivia
conficiantur.

ria, & coquinaria, lectoretiam, & alia suppellectilia necessaria, seu vasa (nisi forte aurea vel argentea fuerint) nullatenus occupare, vel exinde apportare, aut sibi appropriare præsumant. In apprehendis quoque bonis aliis constitutionem felicis record. Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri super hoc editam, quæ incipit, Præfenti, diligenter observent. Qui verò secus fecerint, juxta qualitatem delinquentium personarum pœnas incurrant, quæ per constitutionem eandem ejus transgressoribus imponuntur.

Alimentorum præstationes non differantur.

§. 47. Quam sit rationi consonum illos non debere onera reculare, qui rerum commoda complectuntur: statumimus, quod Antistites, Abbates, Præpositi, Archidiaconi, Priores & administratores cæteri religionis præfate, qui census, redditus, pensiones, seu quæcumque similia debent vel debebunt in posterum pro alimentis quotidianis, vel pro vestiariis in Ecclesiis Cathedralibus, Monasteriis, Præposituris, Prioratibus, officiis, & administrationibus, seu aliis locis religionis ejusdem, si ve in blado, vino, carnibus, oleo, piscibus, pecunia, seu rebus aliis quibuscumque consistant, illa eis in terminis consuetis, vel præfixis, seu in antea præfixendis integrè solvere non omittant. Quod si Priores, Præpositi, Archidiaconi, ac cæteri administratores ejusdem religionis, ea in ipsis terminis, vel saltem infra mensem non solverint requisiti, quantum ascendit quarta pars illius debiti, ultra ipsum debitum nomine pœnæ solvere teneantur. Et si infra alium mensem immediatè sequentem non solverint, tam pœnam quam etiam ipsum debitum principale, eo ipso sint, donec de prædictis fuerit integraliter satisfactum, à temporalium administratione suspensi, & Prælati durante suspensione prædicta, ministret per alium temporalia beneficia illius qui suspensionem incurrit supradictam, & satisfaciatur de prædictis. Antistites verò, si post lapsum terminum requisiti infra duorum mensium spatium, à die requisitionis hujusmodi computandum, satisfacere contempserint, pœnam tertie partis debiti incurrat irremissibiliter eo ipso. Abbates autem, & alii Prælati religionis ejusdem, si post requisitionem consimilem infra mensem satisfacere contempserint, incurrant pœnam consimilem ipso facto. Et si Abbates, & alii Prælati hujusmodi, per alium mensem sequentem solvere non curaverint, à stallis chori, & loco Capituli deputatis ejusdem, sint ipso facto, & tandiu remaneant suspensi, donec integraliter de debito, & pœna satisfecerint memoratis, nulla remissione profutura eis. In prædictis tamen casibus de principali debito satisfactis Antistites, Abbates, & alii Prælati liberè, inferiores verò de suorum licentia Prælatorum, remittere valeant pœnas præfatas ab aliis quam à præfatis Antistitibus, Abbatibus, & Prælati sibi debitas pro prædictis. Institutionibus regularibus inherentes, statumimus, ut Canonici in Ecclesiis Cathedralibus, Monasteriis sive locis aliis Collegiatis, seu Conventualibus d. religionis constituti, consuetudine seu usu (quinimo abusu) contrario non obstante, in refectorio comedant in communi, nisi in casibus in quibus & prout eidem licitum est, seu permissum extra refectorium comedere, secundum regularia & canonica instituta, proviso quod illi quibus incumbit onus providendi de victu, Canonicis ejusdem provideant sufficienter & decenter, non in pecunia, sed in victualibus, prout cuilibet opus erit: de qua sufficientia & decentia victualium tractetur, & si expedierit, ordinetur in Capitulo annali. Decernentes, quod si qui redditus, vel pensiones alicui ex Canonicis singulariter hætenus pro victualibus fuerint assignati, nullatenus dimittantur eis. Nos enim assignationes hujusmodi revocamus, & pro revocatis haberi volumus, & ea fieri deinceps prohibemus. Illi quoque quibus incumbit onus de vestimentis, calcamentis, & aliis corporis indumentis necessariis dictis Canonicis providendi, eisdem provideant sufficienter & decenter, & tempore congruo juxta suppetentiam facultatum, & conditionem seu qualitatem regionis: & illud quod dandum erit singulis pro vestimentis, & aliis prædictis, ordinent & taxent, si opus fuerit in annali Capitulo memorato. Ad hæc subjungimus, quod illi qui prædicta administrare tenentur, ad ea omni excusatione cessante, ut præmittitur, ministranda per Superiores suos, aut in defectum eorum, per Visitatores vel Præsidentes in Capitulo provinciali deputatos, & eorum quemlibet compellantur. Nec audiantur, si dicant privilegium, statutum, ordinationem, vel consuetudinem contraria se habere, aut pro suis personis, eorumque statu personarum, & officiorum decentia sustentandis, se asserant indigere, nulla quoque super hoc appellatio, nullave supplicatio eis prosit. Et si tertio moniti per aliqua dierum competentia intervalla monentis arbitrio relinquenda, præmissis efficaciter parere contempserint, removeantur à suis administrationibus vel officiis, ipsaque aliis personis idoneis prædicta complere valentibus committantur. Abbates verò, Præpositi, Priores ac cæteri, etiam Apostolicæ Sedis Notarii, non habentes Superiores religionis ejusdem, vel habentes, si præfati Collegiis seu Conventibus, qui de prædictis providere teneantur, non habentes quidem Superiores, à Præsidentibus ac Visitatoribus, & eorum quilibet, cæteri verò tam ab eisdem, quam etiam à dictis suis Superioribus per censuram Ecclesiasticam aliisque remediis ad hoc congruentibus ad id omnino cogantur, eisdem Superioribus, nisi suos subdito, nec non dictis Præsidentibus ac Visitatoribus, nisi Abbates, Priores, & alios supradictos efficaciter ad præmissa compulerint, in Capitulis provincialibus graviter arguendis, & taliter corrigendis, quod cedat cæteris in exemplum. Cæterum si redditus, & proventus dignitatum, officiorum, seu administrationum, quibus onus prædictum incumbit, aut dicta victualia, vestimenta, seu alia pro victu seu vestitu necessario Canonicis ministrando non succurrerint, possit Prælati in suo annali Capitulo, cum consilio & assensu ejusdem Capituli, vel majoris partis ipsius auctoritate Apostolica Prioratibus, administrationibus, & aliis beneficiis per Canonicos dictæ religionis solitis gubernari, quibus eorum supportatis oneribus ad hoc succurrerint facultates (vocatis tamen ad hoc Prioribus, vel administratoribus & aliis beneficiatis, qui eisdem præfuerint) pensiones perpetuas imponere, pro sufficienti supplemento defectus victualium, & vestimentorum, & aliorum necessariorum, pro habitu corporis dumtaxat, quas quidem pensiones ex tunc, tam illi qui eisdem Prioratibus, administrationibus & beneficiis aliis, tempore hujusmodi impositionis præfuerint, quam successores eorum solvere teneantur.

§. 48. Ut salutis Auctori purius serviat, statumimus quod universi Canonici religionis præfate, ab esu carniū diebus... Sabbati, & per totum Adventum Domini studeant abstinere, non obstantibus statutis, vel contrariis quibuscumque. Super abstinencia verò ab esu hujusmodi carniū in quarta feria, & Septuagesima, Prælati seu alii ad quos spectaverit, consuetudines & statuta, antiqua & nova, honesta, & rationabilia suorum locorum servent, & faciant observari. Illis tamen qui ad majorem abstinentiam sunt adstricti, per hoc esum carniū non intendimus indulgere.

§. 49. Rursus præcipimus, quod Canonici religionis ejusdem residentes in claustris, omnes simul, vel si multitudo eorum non sinit, saltem quanto plures ex ipsis commodè poterunt, in uno loco dormiant & quiescant, juxta regulata instituta Canonica, non habentes separatas cameræ sive cellas, exceptis iis qui propter senectutem, vel valetudines corporales, aut propter administrationes seu officia quæ gesserint, vel ex aliis causis juxta dispositionem sui Superioris rationabiliter excusantur. Statumimus etiam quod in dormitoriis cellas non habentibus, cellæ de cætero nullæ fiant. Permittimus tamen quod in eis ubi sunt cellæ jam factæ, remaneant, sed à parte anteriori debeant aperiri, ita quod à transeuntibus, hi qui intra fuerint, conspici valeant & videri, & quod per Prælatos locorum infra sex menses à tempore quo præfentes constitutiones fuerint publicatæ, vel ipsis negligentibus, seu non valentibus, per visitatores in provincialibus Capitulis deputatos, in prima Visitatione quam impenderint, omnes tales cellæ ab anteriori parte debeant aperiri, & si super hoc fuerint aliqui resistentes, vel impedimentum præstantes, seu præfari procurantes, vel ad id dantes auxilium, consilium vel favorem, publicè

blicè vel occultè, vel huiusmodi cellas de novo facere præsumentes, excommunicationis incurram sententiam ipso facto, quos etiam ipsi Prælati, & Visitatores præfati, per alia iuris, & ipsius religionis remedia valeant super his auctoritate Apostolica coercere. Ab huiusmodi autem excommunicatione, si ipsam incurrerint, possint absolvi per Visitatores præfatos, vel per Prælatos immediatos eorum, & cum eis super irregularitate, si quam forsitan contraxerint, per simplicitatem & juris ignorantiam (non tamen in contemptum clavium) celebrando divina, vel se ingerendo eisdem, per eosdem valeant dispensari.

§. 50. Religionis ejusdem consulere commodis, & præcavere dispendiis cupientes statuimus, ut si quis hæc Ecclesie Cathedrali, Monasterio, Prioratu, Præposituræ, seu administrationi, cujus dictæ religionis Præfides aut simplex Canonicus, seu conversus religionis ejusdem privilegia, literas, vel instrumenta concessa, seu confecta super libertatibus, possessionibus, rebus, seu juribus eorundem, aut vasa aurea, seu argentea divino cultui dedicata, necnon reliquias, ornamenta Ecclesiastica, libros aut res alias notabiles vel pretiosas ipsorum, extra Ecclesiam, Monasterium, Prioratum, seu administrationem huiusmodi, in damnnum ipsorum, apud suos consanguineos vel propinquos, seu quoscumque alios fraudulenter transportare, seu tenere præsumserit (nisi infra duorum mensium spatium, prout possibile fuerit ei, ad loca ipsa reducerit, vel eadem loca, seu administrationes infra idem spatium indemnitate reddiderit) ex tunc possidens ipsa tandiu, donec præmissa, ut præfertur emendaverit, ab administratione temporalium sit suspensus, simplex verò Canonicus, vel conversus, ad beneficia seu officia quælibet religionis ipsius obtinenda, sit eo ipso tandiu inhabilis, quousque per immediatum Superiorem ipsius, satisfactione præmissa, cum eis fuerit misericorditer dispensatum. Et si præfidenti ejusdem, qui tamen Antistes non fuerit, culpa extiterit manifesta, per Præsidentes in provinciali Capitulo, seu Visitatores per idem Capitulum deputatos pœnæ graviori subdantur.

§. 51. Hortamur Præpositos, Priores, & administratores, singulosque Canonicos dictæ religionis in sacerdotio constitutos, in Ecclesiis, Monasteriis, & aliis eorum locis Conventualibus residentes, ut (si non frequentius) saltem bis in septimana, retidetes autem in Prioratibus, vel aliis locis in Conventualibus, saltem semel in hebdomada, in Scholis verò, vel alibi commorantes, infra quindecim dies saltem semel, salva honestate, debita devotione Missas studeant celebrare.

§. 52. Alii verò Canonici non sacerdotes ubilibet constituti, in qualibet quindena saltem semel confiteantur, & quolibet mense reverenter suscipiant Eucharistiæ Sacramentum, nisi forte de proprii Confessoris consilio, ob aliquam rationabilem causam, ad tempus ab ejus perceptione eorum aliquis duxerit abstinendum. Per hoc autem statutis, consuetudinibus, ordinationibus, seu observantiis Ecclesiarum, Monasteriorum, seu locorum prædictorum, quibus frequentius pro certis diebus confiteri, communicare, vel celebrare debeant, vel sæpius celebrando locorum onera supportare, in aliquo non interdum derogare, adjicientes quod Abbates, Præpositi, seu Priores cæteri locis Conventualibus Præsidentes, die qualibet, rationabili causa cessante, Missam celebrent, vel audiant, & nihilominus in solemnibus festis, in suis Monasteriis sive locis Missas solemnes studeant celebrare.

§. 53. Hortamur etiam quod in Ecclesiis, Monasteriis, sive locis aliis Conventualibus, cum modestia, humiliter, & devotè, Horis nocturnis & diurnis, ad divina officia universi & singuli Canonici studeant convenire, ipsaque non transcurrerent, aut syncopando, sed tractim & distinctè, psallant & celebrent, ac devotè. Sanè in Ecclesiis Cathedralibus, monasteriis, & locis aliis Conventualibus religionis ejusdem, Missa major per Canonicum celebretur. Et si inibi magnus, & ad hoc sufficiens fuerit Canonicoꝝ numerus, in officiis Diaconatus, & Subdiaconatus ministrent huiusmodi celebranti, & qui hebdomadarius fuerit Missæ majoris, cessante impedimento legitimo, horas Canonicas incipiat, & collectas

orationes dicat. Transgressores verò præmissorum debite subiaceant disciplinæ.

§. 54. Denique solliciti sint Antistites, Abbates, Præpositi, Priores, Sacristæ, & administratores alii religionis præfate, quocumque nomine censeantur, quibus incumbit Ecclesias, Oratoria, Altaria, reliquia, vasa, corporalia vestimenta, & alia ornamenta Ecclesiastica, munda, & nitida conservare, & facere ab aliis conservari, de breviariis quoque, missalibus, aliisque libris, & vestimentis, ac ornamentis quibuslibet necessariis, juxta facultates, & exigentiam locorum suorum, Ecclesiis & locis eisdem omnino provideant, seu faciant provideri: quod si præmissa pro posse adimplere neglexerint, ad ea complenda competentibus remediis compellantur, & si opus fuerit, pars proventuum beneficiorum eorum per Superiores recipiatur eisdem, & in prædictorum provisionem per aliquem idoneum convertatur.

§. 55. In favorem religionis præfate prohibemus, ne Antistites, & alii Ecclesiastici Judices trahant professores religionis ejusdem in causis criminalibus ad eorum consistorium, seu judiciale tribunal, ubi causæ communiter audiuntur, sed alibi audiant dictas causas, nisi forte criminis manifesti enormitas aliud suaserit faciendum.

§. 56. Porro à venationibus, & aucupationibus Canonici dictæ religionis abtineant, nec eis interesse, aut canes ad opus venandi, vel aves venaticas per se, vel alios tenere præsumant, nec a familiaribus secum morantibus teneri permittant; nisi saltem vivaria, vel garenas proprias, vel jus venandi in alienis haberent, quo casu hoc eis permittitur, dum tamè infra Monasterium seu domos quas habitant, aut eorum clausuras, venaticos canes non teneant, nec venationi præsentiam exhibeant personalem. Si qui verò eorum venationi, aut aucupationi clamose, vel alias cum canibus, vel avibus ex proposito interfuerint, si quidem Abbas fuerit, vel Prior seu Præpositus, aut Apostolicæ Sedis Notarius quicumque, non habens superiorem ejusdem religionis, per annum se novit à beneficiorum collatione suspensum, quo casu jus collationis huiusmodi, eo modo quo sibi competebar, ad Priorem claustralem, cum consilio & assensu Conventus, vel majoris partis ipsius, durante suspensione huiusmodi devolvatur. Si verò alius fuerit, ab administratione quam obtinet, sit per annum suspensus: quod si nullam administrationem habet, eo ipso per annum reddatur inhabilis ad administrationem, seu aliud Ecclesiasticum beneficium obtinendum.

§. 57. Dicti quoque Canonici, infra septa suarum Ecclesiarum seu Monasteriorum arma nullatenus teneant sine suorum licentia Prælatorum. Tenentes verò absque dicta licentia, per Superiorem suum taliter puniantur, quod ipsorum pœna cedat aliis in exemplum. Super inhabilitate tamen & suspensione prædictis, Præsidentes & eorum quilibet cum Prælati, & Prælati cum eorum subditis possint, si eis expediens visum fuerit dispensare, in juncta transgressoribus pœnitentia salutari.

§. 58. Quia nonnulli Canonici dictæ religionis contra Prælatos, vel Superiores suos frequenter multa proponunt, non ut omnia per eos proposita probent, quia nec facere possent, sed ut infament, omnibus, & probatis forsitan illorum aliquibus, finem consequantur optatum, districtius inhibemus, ne quisvis Canonicus religionis ejusdem contra suum Prælatum vel Superiorem, super crimine vel criminibus deinceps quomodolibet admittatur, nisi prius se obligaverit ad pœnam congruam, si in probatione propositorum, vel alicujus ipsorum defecerit, per eum irremissibiliter subeandam.

§. 59. Si aliqua Ecclesia Cathedralis, Monasterium, seu alius locus religionis ejusdem, in Religione vel regulari observantia adeo sint collapsa, quod per Antistitem, Abbatem vel alium prælatum, seu administratorem, vel Canonicos proprios verisimiliter nequeant reparari, statuimus quod per Præsidentes provinciales, & quemlibet eorundem, ad requisitionem seu relationem Visitatorum, prout eidem Capitulo super hoc consulendo videbitur expedire, vel sine consultatione huiusmodi, si ex dilatione consulendi dictum Capitulum periculum immineret, Auctoritate Apostolica de alia Ecclesia, Monasterio

Reliquiarum
Ecc. conservatio.

Fori usus
damnatur.

Venationum
quo.

Armatum
potentia prohibetur.

Accusationes
qua recipienda.

Reparatio
locorum præcipitur.

*sterio seu loco, in qua seu quo-ejusdem religionis noscitur observantia florere, Canonici assumantur idonei, & ad dictam Ecclesiam, Monasterium sive locum collapsam seu collapsum mittantur, ut ibidem quandiu expediens fuerit morentur, per quos Ecclesia, Monasterium seu locus hujusmodi reparetur. Illi verò Canonici, ob quorum culpam ejusdem Ecclesie, Monasterii, sive loci hujusmodi lapsus seu deformatio noscitur contigisse, in Ecclesia seu monasterio vel loco, de qua vel quo assumpti fuerint, qui ad Ecclesiam vel Monasterium seu locum collapsam seu collapsum, ut præmittitur, transmittentur, vel in loco alio in quo eadem religio vigeat, per præfidentes eosdem & eorum quemlibet, prout expediens fuerit, auctoritate Apostolica collocentur. Ubi eorum mores valeant reformari, districtius inhibentes ne monasteria, seu alia loca Collegiata, seu Conventualia religionis ejusdem, Ecclesiis, Monasteriis seu locis religiosorum quorumcumque alterius habitus uniantur, vel etiam submittantur, sine licentia Sedis Apostolicæ speciali, si secus actum fuerit decernentes irritum & inane.

Proprietarii damnantur.

§. 60. Licet contra religiosos proprietarios sit provi- sum per Canonicas sanctiones, tamen specialius providere volentes contra illos Canonicos & conversos dictæ religionis, qui suæ salutis oblii, contra regulares & Canonicas institutiones pecuniam congregant, jura, possessiones, redditus, seu census annuos, & alia bona emunt, seu emi faciunt, aliquando proprio, & sæpe nomine alieno, multis super iis figmentis adhibitis, aliisque tradunt animalia nutrienda, & cum augmento vel lucro, sibi vel alteri reddenda eorū nomine, seu pro ipsis, & alios multos contractus diversimode tanquam negotiatores exercent, necnon appetentes & sectantes lucra turpia, peculium occupant, & illicitè detinent in suarum periculum animarum. Decernimus omnia præmissa (quæ tamen restitutioni non subjaceant aliorum) nedum post obitum, sed etiam in vita ipsorum Canonicorum & cõversorum, fore administrationi, ad quam pertinuerint applicanda, quacumque consuetudine contraria non obstante, quodque nulli Canonico vel cõverso talia faciendi licentia à quoquam valeat indulgeri, & quod præfati Canonici & conversi prædicta committentes, & quæcumque religionis ejusdem supradicta retinentes, aut sibi ipsis appropriantes, vel applicationi hujusmodi resistentes, vel impedimentum publicè vel occultè eidem præstantes, seu præfati procurantes, vel dictum peculium habentes & non revelantes Prælati propriis, si per eosdem Prælatos specialiter & nominatim moniti, infra mensem post monitionem hujusmodi immediatè sequentem, à prædictis non destiterint, vel peculium non revelaverint, & restituerint, si restituendi facultatem habuerint, sint eo ipso inhabiles ad Prioratus officium, administrationes & beneficia quælibet in religione hujusmodi obtinenda. Concedimus tamen quod cum talibus Canonicis seu cõversis, Antistites, Abbates, Præpositi & alii Prælati eorū immediati, possint super inhabilitate hujusmodi dispensare, quando eis videbitur expedire, dummodo à prædictis destiterint, & peculium & alia supradicta revelaverint & restituerint, ut præfertur. Teneantur insuper prælati & Superiores præfati, in suis annalibus Capitulis monere generaliter annuatim omnes proprietarios, ut ab omnibus supradictis desistant excelsibus, & peculium si quod habent, revelent & restituere non postponant.

Conspirationesque.

§. 61. Quum ex conspirationis & conjurationis crimine (si forte transeat impunitum) multa mala & scandala possint exoriri, statuimus quod cõspiratores, si qui religionis ejusdem de crimine hujusmodi legitimè cõvicti fuerint vel confessi, præter alias pœnas talibus à jure vel alio quovis modo inflictas, eo ipso beneficiis & administrationibus quibuslibet quæ obtinuerint, sint privati. Si verò beneficiati non fuerint, eo ipso reddantur inhabiles ad quævis beneficia, seu administrationes Ecclesiastica quomodolibet obtinenda. Contra conspiratores autem & conjuratores occultos, quorum noritia non habetur, per Superiorem aut Visitatores, etiam pœnæ alix, prout expedire videbitur, generaliter statuuntur. Si verò aliquis de prædictis ad cor reductus, illi vel illis qui tanguntur ex eis, ipsas patefecerint tali tempore, quod

possint hujusmodi factionibus obviare, dignus absolute & venia habeatur.

§. 62. Ne Canonici religionis præfate vagandi occasionem habentes, salutis propriæ detrimentum incurran, statuimus ut Præsidentes provincialibus Capitulis, necnon Abbates, Præpositi, Priores & alii ad quos id pertinuerit, fugitivos & ejectos de Ordine suo, requirant sollicitè annuatim, qui si in Ecclesiis, seu Monasteriis suis recipi poterunt, secundum Ordinem regularem recipiantur, salva Ordinis disciplina: quod si indisciplinati & incorrigibiles apparuerint, auctoritate nostra provideant Præsidentes & alii prædicti, ut apud easdem Ecclesias seu Monasteria, in locis competentibus, à communi fratrum consortio segregati, ponantur ad agendum pœnitentiam ibique vitæ necessaria ministrentur eisdem, nec pateat aliis fratribus, aut cuiquam alteri accessus ad eos, nisi prius à Superiore petita licentia super hoc & obtenta. Si verò hujusmodi fugitivos vel ejectos, inobedientes invenerint, eos excommunicent, & tamdiu faciant ab Ecclesiarum Prælati excommunicatos pronuntiari publicè donec ad mandatum ipsorum humiliter revertantur. Insuper statuimus, quod Prælati & alii ad quos pertinuerit in ipsa religione correctiones facere regulares, quoties & quando pro gravioribus culpis debebunt pœnitentias injungere, hoc faciant cum aliquorum proborum consilio, & tractatu præhabito cum eisdem.

§. 63. Per præmissa verò jurisdictioni Ordinariorum non intendimus derogare.

§. 64. Ut autem statuta hujusmodi, quæ religionis ejusdem salutem sapiunt & profectum, ad cunctorum professorum ejusdem Ordinis notitiam deducantur, ac inviolabiliter & fideliter observentur ab eis, auctoritate Apostolica præsentium tenore præcipimus, quod statuta prædicta in primis provincialibus Capitulis eorundem, à principio usque ad finem publicè legantur, & solemniter publicètur, eorumque singulæ copix singulis Ecclesiis, Monasteriis, atque locis religionis ejusdem habentibus Capitula, Collegia seu Conventus per Præsidentes dictis Capitulis eorum, sigillata singulis tradantur, & etiam assignentur, expensis tamen Capitulorum seu Cõventuum, quibus hujusmodi dandæ fuerint copix conscribenda, quodque in singulis Ecclesiis, Monasteriis atque locis dicti Ordinis, statuta præfata bis in anno legantur, statutis & consuetudinibus dicti Ordinis & privilegiis quibuscumque, si qua forsitan hujusmodi statutis per nos editis obviarent, omni quoad hoc deinceps robore carituris. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. Avenione, Idibus Maii, Pontificatus nostri Anno quinto.

Contra eos, qui loco sui, alios supponunt examini pro consequendis beneficiis Ecclesiasticis, seipsoque pro aliis, dicto examini supponentes.

Quoad secundam partem vide ampliore dispositionem Pauli Quarti infra, in consis. 1. 2. inter cetera, ubi notabo.

BENEDICTVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Quoniam nonnulli, sicut accepimus, honestati nequitiam, & eorum saluti temporalia commoda præferentes, ad subeundum examen quod hi qui ad Ecclesiastica beneficia ex provisionis nostræ gratia fuerint promovendi, in literatura examen subire tenentur, se minus idoneos sentientes, ad illud supponunt alios loco sui, qui se dictorum minus idoneorum habere nomina & cognomina, & esse de Civitate seu Diocesi eorundem, mendaciter fingentes, examen subeunt pro eisdem, sicque præfati minus idonei, nullum subeuntes examen, per fraudem hujusmodi beneficia Ecclesiastica consequuntur.

§. 1. Nos volentes hujusmodi fraudi pœnis debitis percellendæ salubriter obviare, omnes hujusmodi, qui alios supponunt examini loco sui, nec non eos qui aliorum

nam mentitis nominibus hujusmodi examen subeunt pro
eisdem, excommunicationis sententia ipso facto decer-
nimus subiacere, ac literas nostras per hujusmodi frau-
dem obtentas, & in posterum obtinendas, omnesque
processus ipsarum prætenu habitos vel habendos, fore
cassos, vacuos, irritos & inanes & nullius penitus exister-
e firmitatis. Prædicti insuper, qui sibi falsa nomina impo-
nentes, pro aliis examen subeunt, ut præfertur, omni-
bus beneficiis Ecclesiasticis, si qua habent, sint eo ipso
privati. Si verò nulla beneficia Ecclesiastica obtineant,
eo ipso efficiantur inhabiles ad beneficia Ecclesia-
stica.

Nulli ergo, &c.

Datum Avenione 19. Decembris, Pontificatus no-
stri Anno 5.

CLEMENS SEXTUS PONT. CC.
ANNO DOMINI MCCCXLII.

Clemens VI. Frater Petrus Rogerii Monstrius de
Malmonte antea dictus, Lemovicensis Diocesis,
Callus, Presbyter Cardinalis SS. Nerei, & Achillei, tituli
Fasolæ. Creatus Avenione Nonis Maii, anno 1341.
Coronatus 14. Kalend. Julii eodem anno. Vixit annos 11.
menses 7. Creavit Cardinales 27. Obiit Avenione, in Ve-
ne, & Comitatu Venayfino, 8. Idus Decemb. anno 1352.
Sepultus in Cathedrali Avenionensi, & inde translatus
ad Monasterium Casæ Dei, ubi Abbas fuerat. Vacavit
sedes dies undecim.

Facultas Abbatis Congregationis Monachorum
B. Mariæ Montis Oliveti, Ordinis S. Benedi-
cti, retinendi & acquirendi nova loca & Mo-
nasteria, ibique Ecclesiastica Sacramenta mini-
strandi.

Hanc Congregationem primò approbavit Ioannes
XXII. ut in sua const. 15. Cum à nobis, hic sup. Hu-
jus facultatis declarationem attende inf. in
Clem. VIII. const. 99. Quoniam. Et exemptionis ab
impositionibus privilegium vide inf. in Pii II. const.
9. Licet, & Iulii II. const. 12. Et si ad. & Pii V. const.
41. Et si mendicantium. Conservatores dedit Iulius
II. in const. 5. Militanti. Facultatem alienandi
concessit idem Iulius II. in const. 11. Ex injuncto. Et
Prælatorum facultatem absolvendi & dispensandi
Monachos tribuit Pius IV. in const. 7. Voss.

CLEMENS EPISCOPIVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Abbati, & Conventui Monasterii S. Mariæ de Monte Oliveti in Acona, Ordinis S. Benedicti, Aretina Diocesis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

SOLLICITUDINIS Pastoralis officium, quod super omnes Orbis Ecclesias, & Monasteria, dispositione divina, licet immeriti, gerimus, pulsar & excitat mentem nostram, ut cunctorum fidelium, & præsertim regularium personarum, quæ mundanis relegatis illecebris, sub arctioris vitæ observantia se perpetuò divinis obsequiis emanciparunt, commodis intendamus, ac in iis quæ divini cultus, animarum salutem, & religionis augmentum concernunt, eos Apostolici favoris præsidio fovemus.

§. 1. Exhibita siquidem nobis nuper vestra petitio continebat, quod nonnulli Christi fideles, gerentes ad vestrum Monasterium specialis devotionis affectum, ac cupientes ut Monasterium ipsum ad divini laudem nominis amplietur, pro animarum ipsorum salute, nonnullas domos, terras, possessiones, loca, & alia bona ad eos spectantia, vobis, ac vestro Monasterio liberalitate provida donaverunt, & ea intentione contulerunt, ut in eisdem domibus, terris, possessionibus, & locis, Prioratus, & Oratoria cum officinis necessariis ad opus personarum dicti Monasterii construatur, & de novo fundentur, ipsaque constructa, & fundata, dicto vestro Monasterio tanquam membra capiti sint subiecta, & in eis sic constructis, & fundatis, instituatur, ponantur, & deputentur Piores, Monachi, & Conversi, ac familiares, per te fidei Abbas, & successores tuos Abbates, qui erunt pro tempore Monasterii supradicti, quodque quamplurimi alii Christi fideles, similes donationes, & concessiones vobis libenter facerent, ad similes usus, ut creditis, si vos super his à Sede Apostolica haberetis auctoritatem, licentiam, & etiam facultatem. Quare nobis humiliter supplicastis, ut vos in hac parte, prærogativa Sedis Apostolicæ gratia prosequendo, consuetæ ipsius clementia dignaremur.

§. 2. Nos igitur qui sumus almifici Confessoris Benedicti Ordinis professores, cupientes Ordinem ipsum ad Dei laudem, & gloriam, ipsiusque Confessoris memoriam celebrem dilatari, ac cultum augeri divini nominis, & animarum salutem etiam procurari, & propterea hujusmodi pia desideria devotorum volentes favoribus Apostolicis confovere, vestris supplicationibus inclinati, recipiendi hujusmodi domos, terras, possessiones, loca, & omnia bona prædicta vobis jam concessa, & donata, & ea etiam quæ in posterum vobis donabuntur, & concedentur, ad usus prædictos, & in eisdem domibus, terris, possessionibus, locis donatis, & concessis, ac donandis, & concedendis, prout domorum, terrarum, possessionum locorum hujusmodi magnitudo, seu quantitas, & eorum etiam facultates exposcent, Prioratus vestri Ordinis, & Oratoria cum officinis necessariis construere, & fundare in partibus duntaxat Italiae, ac in eis Piores, Monachos, Conversos, & familiares juxta dictarum facultatum exigentiam intruere, qui secundum eisdem B. Benedicti Regulam, & instituta dicti vestri Monasterii, devotum impendant perpetuò Altissimo famulatum. Et quod eisdem Prioribus, Monachis, & Conversis liceat in eisdem Prioratibus, & Oratoriis habere altaria, campanilia cum campanis, cæmeteria pro sepultura personarum in illis degentium, ac in Oratoriis ipsis Missas, & alia divina officia celebrare. Quodque Prior cujuslibet loci sic cõstruendi, possit Monachorum, & Conversorum prioratus, seu loci sui concessiones audire, ipsosque absolvere, ac eis pro commissis poenitentia injungere salutarem, dummodo talia non fuerint, propter quæ foret Sedes Apostolica merito consulenda.

§. 3. Necnon eisdem cuncta sacramenta Ecclesiastica ministrare, & quod in Prioratibus, & Oratoriis ipsis, erectionem, & consecrationem altarium, & cæmeteriorum benedictionem, a quocumque malueritis Catholico Antistite, gratiam, & communionem Apostolicæ Sedis habente (si prioratum, & locorum ipsorum Diocæsani eas vobis

Exordium.

Petitio Abbatis.

Facultas à Papa concessa retinendi & acquirendi alia bona & monasteria.

Ad quod attende const. 99. Clem. VIII. Quoniam.

Et Ecclesiastica sacramenta ministrandi.

vobis, & ipsi Prioribus, ac Monachis, gratis, & sine pravitare exhibere noluerint) recipere liberè valeatis; vobis & eisdem Prioribus, & Monachis Prioratum, & locorū huiusmodi, sine parochialium Ecclesiarum, & cuiuslibet alterius juris alieni præiudicio, auctoritate Apostolica licentiam, & facultatem liberam, tenore præsentium, de gratia concedimus speciali. Nulli ergo, &c.

D. P. A. d. p. 1346. Dat. Avenione 12. Kal. Februarii, Pont. nostri anno 2.

Reformatio Ordinis Fratrum Servorum Beatæ Mariæ Virginis, circa Prioris generalis, & aliorum Priorum, & definitorum munera, & electiones, Capitulorumque generalium, & provincialium celebrationem.

Aliam huius Ordinis Reformationem edidit Pius V. infra in eius const. 103. Postquam, prout aliam & pleniorē statuit Clem. VIII. in sua const. 60. Nullus, ubi videas qua in apostillis, & in rubrica indicabo.

CLEMENS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam,

Regimini universalis Ecclesiæ, quamquam immeriti, disponente Domino præsidentes, curis continuis argimur, & assidua meditatione pulsamur, ut religiosorum quorumlibet status, auctore Domino, salubriter dirigatur, & ne loca religiosorum eorundem, eorumque personarum, propter altercationes quas inter eos interdum suscitari contingit, subeant spiritualiter, & temporaliter detrimenta, sed potius quorumlibet Ordinum professores, in tranquillitate mentis & corporis, devotum, & gratum, prout ad id se dedicaverunt, impendant Domino famulatum, libenter nostræ provisionis remedium adhibentes.

§. 1. Dudum siquidem pro parte quorundam Fratrum Servorum Sanctæ Mariæ Ordinis Sancti Augustini proposito in consistorio coram felicis recordationis Benedicto Papa XII. prædecessore nostro, quod quidam Petrus de Tuderto Prior generalis Fratrum dictorum Servorum, in regimine & administratione sua male, & partialiter se habeat, propter quod status prædictorum Fratrum in spiritualibus, & temporalibus reformatione non modica indigebat. Præfatus prædecessor volens de his super quibus eorundem Fratrum status reformandus existeret, plenius informari, prædictum Petrum, & nonnullos alios Priores, & Fratres eorundem Servorum, de quibus visum sibi fuit expedire pro reformatione huiusmodi faciendâ, ad Sedem Apostolicam fecit personaliter evocari, eisque venientibus ad Sedem antedictam, venerabilibus fratribus nostris Petro Prænestino, & Bertrando Ostiensi Episcopis commisit oraculo vivæ vocis, ut partes ipsas super iis quæ ad reformationem prædictam spectarent, ad concordiam reducerent, & quæcumque super his facerent, eidem prædecessori postea fideliter referre curarent. Corâ quibus Petro & Bertrando Episcopis, præfatis Petro generali, & aliis Prioribus, ac fratribus, ut præmittitur evocatis, personaliter comparètibus, & exhibentibus nonnulla capitula, secundum quæ statu dictorum Fratrum Servorum reformatione indigere dicebant, super iis, quæ coram ipsis super reformatione huiusmodi dicere, & proponere voluerunt, dictoque prædecessore nostro postea, sicut domino placuit, sublato de medio, nobisque divina favente clementia ad apicem summi Apostolatus assumptis, & præmissis pro parte dictorum Petri generalis, & aliorum priorum, & fratrum propositis coram nobis.

§. 2. Ad reformationem status dictorum fratrum sollicitis studiis intendentes, præfata capitula cum eisdem Petro, & Bertrando Episcopis examinavimus diligenter. Et tandem nonnulla quæ pro reformatione salubri status dictorum fratrum, suadente utilitate, & necessitate urgente expedire cognovimus, statuenda providimus, inter, ac per eosdem fratres Servorum perpetuis futuris temporibus observanda.

§. 3. Statuimus igitur, quod per eosdem fratres, per

quos omnino anno celebrari consuevit dictorum fratrum Capitulum generale, ex nunc de triennio in triennium tantum generale Capitulum celebretur, ad quod teneantur venire Prior generalis, qui est, & pro tempore fuerit, & omnes Priores provinciales, necnon & studiorum generalium Lectores in sacra Theologia legentes, & etiam Priores conventuales, & discreti, prout pro commoditate ipsorum fratrum generale Capitulum de ipsius conventualibus Prioribus, & personis discretis salubriter duxerit ordinandum.

§. 4. Præterea statuimus, quod in qualibet provincia eorundem fratrum provinciale Capitulum anno quolibet celebretur, ad quod veniat Prior provincialis, & Priores conventuales, seu locales, Lectores in quacunque facultate legentes, & duo fratres discreti de singulis conventibus, siue loci illius provincie, electi à majori parte conventus, qui duodecim fratres tantum, vel minus habebunt, unum fratrum discretum dumtaxat ad ipsa Capitula provincialia mittere teneantur. In his autem provincialibus Capitulis Prior generalis interesse, vel suum generalem Vicarium ad ea mittere valeat, sicut eidem Priori visum fuerit expedire, & eisdem Capitulis assistat idem Prior, vel Vicarius in correctionibus aliis opportunis. In eisdem autem Capitulis provincialibus eligantur studentes Parisiis, quoties fuerit opportunum.

§. 5. Statuimus etiam, quod ex nunc Prior generalis qui erit pro tempore, in quolibet generali capitulo, de triennio in triennium, ut præmittitur, in posterum celebrando, sine requisitione aliqua, primo, & ante omnia, suo officio renuntiare teneatur in manibus Definitorum generalis Capituli, quod si non fecerit, privatus sit eodem officio ipso facto. Postquam verò renuntiaverit, possit pro ipsius meritis, vel demeritis, Definitorum ipsius generalis Capituli arbitrio in eodem generali Prioris officio dimitti, vel ab eo penitus amoveri, & in locum ipsius alius idoneus per dictum Capitulum subrogari, & in casu quo, ut præmittitur, amoveretur, vel renuntiare contemneret, per ipsum Capitulum alius in priorem generalem sufficiens, & idoneus eligatur. Eisdem fratribus auctoritate Apostolica de speciali gratia concedentes, quod Priores generales dictorum fratrum qui erunt pro tempore, postquam ut præmissum est, & alijs juxta morem hætenus inter eos observatum electi fuerint, & per generale Capitulum approbati, eo ipso veri Priores generales dictorum Fratrum sint effecti, & administrandi licentiam curamque animarum habeant, ac in omnibus pro ipsorum fratrum Prioribus generalibus perinde habeantur, ac si ab Apostolica Sede confirmationis literas habuissent.

§. 6. Nullus tamen, nisi expresse professus fuerit, & qui inter dictos fratres non steterit ad minus per viginti annos continuos, in Priorem generalem eorundem fratrum eligi valeat, aut assumi.

§. 7. Ordinamus insuper, ut amodo singularum provinciarum prædictarum fratres eligant unum fratrem providum, & maturum in Definitorum pro generali Capitulo, & fiat huiusmodi electio in provinciali Capitulo, quod immediatè præcedet Capitulum generale. Definitorum verò pro Capitulis provincialibus eligantur à fratribus in eisdem Capitulis provincialibus congregatis.

§. 8. Statuimus etiam, quod fratres cuiuslibet provincie post primum generale Capitulum per ipsos celebrandum, quam citius poterunt in aliquo loco ejusdem provincie ad hoc apto, & idoneo, suum celebrent provinciale Capitulum hac vice congregandum, prout in dicto generali Capitulo fuerit ordinatum, in quo unum ex dictis fratribus sufficientem & idoneum in suum provincialem Priorem eligant, qui sic electus, & constitutus, infra mensem à tempore electionis, & constitutionis huiusmodi, consentire, & confirmationem à dicto Priori generali, vel ejus generali Vicario petere humiliter non omitat, quam quidem electionem, si Canonica fuerit, idè Prior generalis, vel ejus generalis Vicarius, quem idem Prior generalis juxta modum infra scriptum deputare habebit, ultra mensem à die qua petita fuerit, non differat confirmare, quod si ex justa, & rationabili causa idè Prior generalis, seu ejus Vicarius munus confirmationis denegaverit

Microreformatio à Bened. XII. capit. suis.

Et ab ipso Pænitentia perferenda.

gaverit causam, seu causas hujusmodi, suis publicis, & authenticis literis teneatur expedire, & electoribus, qui cum elegerunt intimare, & de alio sufficiente, & idoneo, cum consilio conventus loci, ubi dictus Prior generalis, vel ejus generalis Vicarius fuerit, usque ad tunc immediate sequens Capitulum, utiliter providere. Circa confirmationes autem electionum Priorum provincialium in posterum celebrandas, modus praedictus per omnia observetur. In primis vero provincialibus Capitulis dictorum fratrum celebrandis providetur de locis, tempore, & Definitoribus, necnon & aliis opportunis, pro subsequendis provincialibus Capitulis celebrandis.

§. 9. Statuimus insuper quod in quolibet loco conventuali dictorum fratrum, ubi ad minus duodecim fratres fuerint, ipsi sibi eligant suum Priorem conventualem, qui infra quindecim dies post suam electionem immediate sequentes confirmationem a Priore suo provinciali devotè petere debeat, & ipse Prior provincialis infra alios quindecim dies subsequentes electionem eandem, dum tamen ipsam canonicam reperit, debeat confirmare, vel si ipsam minus canonicam invenerit, causam, seu causas propter quas eam confirmare omiserit, exprimat, intimet, & unà cum consilio discretorum loci ubi fuerit, provideat, prout supra proximè de Priore provinciali est ordinatum.

§. 10. Volumus quoque quod Priores provinciales, postquam tribus annis continuis in provincialatus officio praefuerint absolvantur, seu removeantur penitus ab eodem, prohibentes quod ad idem officium saltem in eadem provincia quovis modo per alios tres annos immediate sequentes nullatenus assumantur, vel ad idem officium promoveantur.

§. 11. Similiter definidores generalis Capituli non eligantur ad idem definitionis officium, nisi demum elapsis duobus generalibus Capitulis immediate sequentibus, possint tamen alias licite in Definidores provincialis Capituli eligi pariter & assumi. Definidores etiam provincialis Capituli ad idem officium, nisi duobus elapsis Capitulis provincialibus nullatenus assumantur.

§. 12. Priores etiam conventuales, anno, vel ad longius biennio in suis Prioratibus habeant praesidere.

§. 13. Statuimus etiam quod prior generalis dictorum fratrum, qui erit pro tempore, in sui novitate, & antiquitate suam exequant officium, in praesentia generalis Capituli corporalis sanctae Dei Evangelia praetare debeat juramentum, quod erit fidelis sanctae Romanae Ecclesiae, Domino Papae, suisque successoribus, & in provisionibus, promotionibus, confirmationibus, repulsionibus, destitutionibus, & majoribus correptionibus faciendis, sine acceptatione personarum secundum Deum, & rectam suam conscientiam, & Beati Augustini regulam, necnon & eorundem fratrum statuta, & consuetudines, laudabiliter, & fideliter se habeat, & suum officium exerceat. Priores quoque provinciales in suorum provincialium Capitulorum, & Priores conventuales in suorum conventualium, necnon & Definidores generalium Capitulorum in ipsorum Capitulorum generalium, & Definidores Capitulorum provincialium in ipsorum Capitulorum provincialium praesentia jurent, quod in provisionibus, & ceteris superius expressis, quantum ad ipsorum officium pertinuerit, fideliter se habebunt.

§. 14. Hortamur insuper, & monemus omnes, & singulos fratres praedictos, ut nullus eorundem munera, seu donaria suis superioribus, per se vel per alium audeat quomodolibet impetiri, ipsique superiores illa recipere non praesumant. Nulli ergo, &c.

Dat. Avenione, 10. Kal. Aprilis, Pont. nostri Anno 4.

Prohibitio dandi, vel acquirendi dominium aut jurisdictionem, vel praerogativam, aut obligationem, super locis & castris patrimonii Sancti Petri, aut quoquo modo ea occupandi.

Hanc prohibitionem innovavit, & striclius disposuit Bullar. Mag. Tom. I.

Sicut Clemens VIII. in const. 78. Romanam, ubi de similibus materiis, notabo. De infestatione autem Terrarum Sedis Apostolicae, vide prohibitionem Pii V. in sua capit. 35. Admonet, ubi concordantias indicabo.

CLEMENS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Et solertem adhibere vigilantiam, ne quarumlibet Ecclesiarum jura depercant, ex debito nostri officii teneamur; in manutenendis tamen, defendendis, recuperandisque occupatis juribus Ecclesiae Romanae, sponsae nostrae, quae disponente Domino caput omnium & magistra, caeteris altiori dignitate praecellens, majoribus est juvanda praesidiis, & amplioribus honoribus attollenda, esse debemus solliciti, & attenti.

§. 1. Ad obviandum igitur perversis illorum conatibus, qui sibi commoda, non se commodis patrimonii B. Petri in Tuscia, quod juris, & proprietatis ejusdem Ecclesiae fore, ac eidem immediate subesse dignoscitur, applicantes, temere civitates, castra, & villas ejusdem Patrimonii ad eandem Ecclesiam pertinentia, eorumque dominium, superioritatem, advocacionem, capitaneatum, & jurisdictionem, in ipsius Ecclesiae grave praedictum, contra constitutiones & ordinationes olim per fel. recor. Urbanum IV. & Joannem XXI. ac diversos alios Romanos Pontifices praedecessores nostros editas, non verentur diversis exquisitis coloribus occupare, & sibi in eisdem dominium, superioritatem, & praerogativam vendicare, hac perpetua constitutione sancimus.

§. 2. Ut nulla civitas vel communitas, nullaque singularis persona, cujuscumque conditionis vel status existat, deinceps in aliquibus civitatibus, castris, seu villis ipsius patrimonii ad praedictam Romanam Ecclesiam spectantibus, dominium, superioritatem, capitaneatum, advocacionem jurisdictionis, seu aliquam praesidentiam, seu praerogativam praetextu cujuscumque venditionis, submissiois, recommendationis, concessiois, recognitionis, & obligationis, contractus, vel pacti, aut cujusvis alterius commercii, absque auctoritate Sedis Apostolicae speciali recipere audeat, vel sibi dominium, praesidentiam, capitaneatum, seu jurisdictionem in praedictis civitatibus, castris, seu villis ex quavis occasione, & causa quomodolibet vendicare, quodque civitates, & singulares personae, submissioes, suppositiones & subjectiones quascumque jam in eas factas, & receptas, seu de facto, cum de jure non teneant, quomodolibet attentatas dimittere teneantur, nec civitates, castra seu loca alia quae se eis, ut praemittitur, submiserunt vel quomodolibet subjecerunt, virtute submissiois, & suppositionis alicujus, vel cujusvis contractus titulo, valeant retinere, nullaque universitas seu communitas civitatis, castri seu villae Ecclesiae Romanae subiecta, in terris patrimonii constituta, alicui Universitati, seu communitati vel privatae personae, cujuscumque conditionis aut status existat, se subijcere, submittere, seu supponere valeat, constituendo, recognoscendo, seu profitendo, se subesse alicui Universitati, vel privatae personae, seu ad eisdem super eos, & in ipsis ac dictis civitatibus, castris, & villis aliquam jurisdictionem, dominium, Capitaneatum seu quamvis aliam praerogativam pertinere.

§. 3. Et si quae civitates, castra, vel loca, jam de facto ad submissioem, & suppositionem aliquibus civitatibus vel privatis personis de se factam venditionis, donationis, vel cujusvis alterius contractus colore vel titulo processerunt, illa quamvis de jure valeant, quatenus de facto processerunt realiter, & effectualiter studeant revocare, nec illis unquam utantur: ne virtute submissiois hujusmodi vel alias, illis quibus quovis titulo vel colore se submiserunt, nullatenus obediant, pareant vel intendant, contrarium non facientes directè, vel indirectè, per se vel alios, tam illi, & eorum singuli, qui in civitatibus, castris, aut villis ejusdem patrimonii, vel eorum aliquo, huiusmodi dominium, superioritatem, capitaneatum, advocacionem, jurisdictionem quancumque, praerogativam, seu praesidentiam sine licentia Sedis Apostolicae speciali

speciali recipient in futurum, & qui jam ex quocumque contractu, vel obligatione receperunt, seu quavis usurpatione quomodolibet occupaverunt, nisi sic recepta, & occupata infra duorum mensium spatium postquam præsens constitutio ad eorum notitiam pervenerit, vel per eos steterit, quominus valeat pervenire, dominium seu præsentiam, superioritatem, capitaneatum, advocacionem, jurisdictionem quamcumque, seu præminentiam hujusmodi realiter dimiserunt cum effectu, illa nullo unquam tempore absque ipsius Sedis licentia resumpturis quam illi, qui se submiserunt, seu subjecerunt, ut præfertur simili modo, cujuscumque dignitatis, status, ordinis, vel conditionis existant, singulares personæ sententiam excommunicationis incurrant, ac Terræ ipsorum, ubicumque fuerint, Ecclesiastico interdictione subiaceant ipso facto. Civitates autem, castra, & villæ, quæ in antea se submittent, supponent, seu subjecerint, & quæ submissionem suppositionem seu subjectionem hujusmodi recipient, seu quomodolibet occupabunt, civitates quoque, castra, etiam loca quæcumque, quæ se jam quovis colore vel titulo ut præmittitur submiserunt, & subjecerunt, ac civitates quæ submissiones, & subjectiones hujusmodi receperunt, nisi infra prædictum duorum mensium spatium ab omni effectu dictæ submissionis, & subjectionis realiter destiterint ipsi ulterius non usuri, seu contra constitutionem, & inhibitionem nostram venire directe, vel indirecte, per se, vel alios seu alios attentabunt, Ecclesiastico subiacere decernimus interdictione. Et nihilominus omnibus indulgentiis, privilegiis, ac gratiis, necnon feudis, bonis, & honoribus, & juribus quibuscumque, quæ ab eadem Romana, & aliis Ecclesiis obtinent, privamus, & privatos, & privata volumus esse ipso facto. Non obstantibus si eis, vel eorum aliquibus, communiter, vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod excommunicari, ipsorumque Terræ & loca Ecclesiastico interdictione supponi non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de hujusmodi, ac eorum personis, locis, ordinibus, & nominibus propriis mentionem.

Annulatio omnium ejusmodi contractuum.

§. 4. Nos insuper omnes submissiones, & subjectiones, suppositiones super prædictis factas, & obligationes, pacta, seu conventiones, sub titulo venditionis, vel cujusvis alterius contractus quomodolibet initas, & habitas, & quascumque pœnas adjectas, & juramenta præstita super illis, sub quibuscumque modis, & forma, vel expressione verborum (præsertim cum in præjudicium ejusdem Ecclesiæ redundent, ac juramentum vinculum iniquitatis esse non debeat, decernimus fore nulla, vacua, irrita, & inania, & nullius existere firmitatis, & quatenus ad illa de facto processum extitit, tollimus, & revocamus omnino, & viribus vacuumus.

Inc. XXII. Prohibita.

§. 5. Cæterum cum præfatus Joannes Papa XXII. prædecessor noster, dudum universis, & singulis, tam clericis, quam laicis cujuscumque status, ordinis, conditionis, præminentie, vel dignitatis existerent, etiam si Pontificali, vel Imperiali, seu Regali, vel quavis alia dignitate fulgerent, ac omnibus Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, ac Potestatibus, Capitaneis, & aliis officialibus quibuscumque, Comitibus, & Populis, Civitatibus, Terrarum, Castrorum, & aliorum quorumcumque locorum ubicumque consistentium, & omnibus aliis quibuscumque, auctoritate Apostolica inhibendum per suas literas vim constitutionis habentes duxerit, & mandandum, ne per se, vel alios, directe, vel indirecte Patrimonii, Romandiolæ, Marchiæ Anconitanæ, Ducatus Spoletani, Campaniæ, Maritimæque, ac Massæ Trebariæ, Provincias Venæniæ, & Urbinatus, olim Comitatus, ac Urbinatenis, & Ravennatenis civitates, & alias terras, civitates, castra, villas & loca quæcumque ad eandem Romanam Ecclesiam pertinentes, vel ipsorum, aut alicujus eorum partem occupare, invadere, aut turbare, seu fidelibus eorundem injurias, damna, seu violentias irrogare, aut occupantibus, invadentibus, turbantibus, vel injurias, damna, seu violentias irrogantibus, publice, vel occulte assistere, aut auxilium, consilium, vel favorem, directè, vel indirectè, publicè, vel occultè, per se, vel per alium, seu alios præstare præsumerent quoquo modo, in

omnes & singulos, contra inhibitionem, & mandatum hujusmodi venire, aut attentare, per se, vel per alios præsumentes, tam clericos, quam laicos, etiam si ut prædicatur Pontificali, aut Imperiali, seu Regali, vel alia quavis dignitate fulgerent, de fratrum suorum consilio, excommunicationis, quam eo ipso incurrent, sententiam promulgavit, ipsorumque terras, necnon quaslibet universitates, communitates, & populos, ipsorum civitates, terras, castra, villas, & loca in præmissis, vel aliquo præmissorum culpabiles, Ecclesiastico supposuit interdictione, & eos, ac ipsorum quemlibet omnibus privilegiis, indulgentiis, gratiis & immunitatibus, realibus, & personalibus, quæ eadem Ecclesiæ, & Imperio Romano concessis eisdem, omnium etiam feudorum, bonorum, honorum, officiorum, jurium, & jurisdictionum, quæ ab Ecclesiæ, & Imperio prædictis obtinerent, de ipsorum fratrum consilio, auctoritate privaverit supradicta, ipsos ad illa, & similia, & quælibet alia, eorumque filios, & nepotes ad quælibet beneficia Ecclesiastica, dignitates, personatus, & officia, cum cura, vel sine cura, quovis nomine censeantur, auctoritate quælibet obtinenda usque ad tertiam generationem exclusive reddendo inhabiles, & indignos.

Conf. h. m. 61.

§. 6. Nos per præmissa, vel quæcumque alia inhibitioni, mandato, pœnis, & sententiis per ipsum prædecessorem factis & promulgatis, ut superius est expressum, aliique contentis in literis supradictis, non intendimus in aliquo derogare, sed inhibitionem, mandatum, pœnas & sententias, & alia supradicta per præsentem constitutionem nostram roboramus, & in sui vigoris efficacia volumus & decernimus permanere.

Sens. l. 6.

§. 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ privationis, admonitionis, revocationis, roborationis, voluntatum, & constitutionum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Aventione, 19. Kalendas Augusti. Pont. Nostri anno V.

D. P. 21. 10.

De Canonizatione Sancti Ivonis Presbyteri Trecorensis Galli, ejusque festivitatis celebratione, sub die nono decimo Mensis Maij.

CLEMENS PAPA V. I. Edit. Charissimo in Christo filio Philippo Regi Franciæ Illustri, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

3374.

Ad spiritualis gaudii, & consolationis augmentum patefieri Regali Excellentie volumus per præsentem, quod nos super negotio canonizationis almi confessoris Domini Jesu Christi, Ivonis videlicet quondam Presbyteri diocesis Trecorensis, pro qua tua sublimitas instanter hætenus nos rogavit, in nomine Domini procedentes, die sexta decima præsentis mensis Junii examinatione diutina, prolixa providentia, & matura, sicut exigit tanti negotii arduitas, præcedente, præfatum Sanctum qui vitam sanctam piis exuberantem operibus, castigando, & in servitum redigendo carnem suam, spiritum non sine multis, & magnis austeritatibus gessisse pœnitentialibus, dum in humanis ageret, multorumque coruscatione miraculorum, tam in via, quam post felicem ipsius transitum claruisse, manifestis probationibus fuit repertus, præfate fidelis cleri, & populi multitudine copiosa, observataque solemnitate, quæ consuevit in talibus observari, ad laudem, & gloriam divini nominis, ac consolationem fidelium, & maxime Regni tui, de quo traxisse noscitur originem, & ejusdem Regni exaltationem honoris, de consilio Fratrum nostrorum canonizavimus, & Sanctorum Catalogo adscribendum mandavimus, & ut Sanctum deinceps à fidelibus venerari.

Reg. post. Pont. Pr. SS. v. m. ad m.

§. 1.

§. 1. Festum ipsius die decima nona mensis Maii, quo eius anima mole carnis exuta, caelos petens, cum scala glorie caelitibus ciuibus est coniuncta, statuente a fidelibus annis singulis celebrandum.

§. 2. Ad ipsum quidem Sanctum ingentem deuotionem gerit partium istarum populus, & iam multi ad ipsius suffragia deuotis orationibus, & emissis votis in humilitate, remedia super suis iustis petitionibus reportarunt, & reportare non desinunt incessanter.

§. 3. Ex his nempe tibi fili charissime adaugeri debet proculdubio magnae spiritualis laetitiae incrementum, & inde teneris Deo assurgere ad gratiarum deuotas, & humiles actiones, qui tibi talem de Regno tuo, in quo etiam corpus quiescit, eiusdem patronum, & intercessorem in sua curia caelesti concessit, ad quem super tuis necessitatibus, ut diuinam tibi propitiationem apud Regem aeternum, qui omnia palmo concludit, obtineat, recurrere poteris, sicut credimus confidenter.

Dat. Auenione 11. kal. Iulii, Pont. nostri Anno 6.

De cibo, & potu, ac numero eorum seruientium, quibus uti possunt Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales existentes in Conclau pro electione Summi Pontificis.

De materia eiusmodi Conclavis, vide infra in const. 63. Pii IV. In eligendis, ubi notabo.

De electione vero Romani Pontificis, & de omnibus ad illam operantibus, plenissimam edidit const. Greg. XV. inf. tom. 4. num. 13. Aeterni, pro cuius faciliori obseruantia editum fuit Caeremoniale quod habes approbatum ab eod. Greg. const. 19. Decret. Et nouissime, tam const. quam Caerimoniale confirmavit S. D. N. Urb. VIII. const. 46. Ad Roman. d. tom. 4.

CLEMENS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Licet in constitutione a fel. recor. Gregorio Papa Decimo praedecessore nostro, super electione Romani Pontificis edita in Concilio Lugdunensi inter caetera caueatur expressè, quod si eundem Pontificem in civitate, in qua cum sua curia residebit, diem claudere contingat extremum, Cardinales in Palatio, in quo idem Pontifex habitabat, omnes conueniant, & in eo singuli singulis tantummodo, nisi illi quibus ex patenti necessitate duo permittuntur haberi, contenti seruientibus, clericis, vel laicis, prout elegerint, vnum Conclauem nullo intermedio pariete, vel alio velamine inhabitent in communi.

§. 1. Et quod diebus certis non facta prouisione de Pastore decursis, panis, vinum, & aqua tantum eisdem Cardinalibus, donec subsequatur prouisio, ministraretur.

§. 2. Quia tamen, sicut frequentis multorum assertione, & in Cardinalatu constitutorum percepimus, nonnulli ex Cardinalibus in obseruatione constitutionis ipsius gravati alias nimium extiterunt, multi quoque ex ipsis duos in dicto Conclau habuerint seruientes, non absque scrupulo conscientiae, propter ambiguitatem dictorum verborum, videlicet, quibus ex patenti necessitate duo permittuntur haberi, in dicta constitutione ut praemittitur contentorum. Nos prouidere super his cupientes, ex his & certis aliis causis rationabilibus, quae nostrum ad id animum induxerunt, rigorem constitutionis ipsius, & etiam ad fratrum nostrorum supplicationem in his prouidimus temperandum; auctoritate Apostolica statuente, quod Cardinales postquam Conclauem huiusmodi, seu clausuram pro dicta electione celebranda intrauerint, singuli duos seruientes tantum habeant clericos, vel laicos prout duxerint eligendos.

§. 3. Ac etiam singulis, praeter panem, vinum, & aquam in prandio, & in coena, vnum duntaxat ferculum, seu millum carniam vnus speciei tantummodo, aut piscium, seu ouorum, cum vno potagio de carnibus, vel piscibus principaliter non confectis, & decentibus salisamentis habere valeant, ultra carnes salitas, & her-

Bullar. Mag. Tom. 1.

bas crudas, ac caseum, fructus, siue electuaria. Ex quibus tamen nullum specialiter ferculum conficiatur, nisi ad condimentum fieret, vel saporem. Nullus vero eorum de alterius ferculo vesci possit.

§. 4. Liceat etiam eis ex decentia honestatis, habere in clausura huiusmodi, cum in lectis quiescendi causa, vel dormiendi esse voluerint, duntaxat intermedia, seu velamina simplicium tantummodo cortinarum.

§. 5. Praedictis & fel. mem. Clementis Papae V. praedecessoris nostri, & aliis constitutionibus Apostolicis contrariis, quibus per hoc in aliis derogare nolumus, non obstantibus quibuscumque. Nulli ergo, &c.

Dat. Auenione 8. Idus Decemb. Pont. nostri Anno 10.

Mit' gat in super. circa 10. Et intermedia.

Derogatio contrariorum.

D. P. An. 10. 6. Decemb.

INNOCENTIUS SEXTUS PONT. CCL. ANNO DOMINI MCCCLII.

Innocentius VI. Gallus, Stephanus antea dictus, Alberti filius, Lemovicis in Gallia Provincia Aquitania ortus, Presbyter Cardinalis SS. Ioannis, & Pauli, tr. Pam-machij, deinde Episcopus Ostiensis, & Veliternus. Creatus Auenione 15. Kal. Ianuarii anno 1352. Coronatus 4. Kal. Ianuarii eodem anno. Sedit annos 9. menses 8. dies 26. Creauit Cardinales 16. Obiit Auenione pridie Idus Septemb. 1362. Corpus eius sepultum est in Cathedrali Ecclesia Auenionen. S. Mariae de Donis, postea translatum est ad Monasterium Carthusianorum, apud Villam novam. Vacavit sedes mensem 1. dies 26.

Iurisdictione, & facultates Aegidii S. R. E. Cardinalis Legati, & Vicarii Apostolici totius status Ecclesiastici.

Hic Aegidius quamplures edidit constitutiones, Marchia nuncupatas, quae in Vrbe, & toto statu Ecclesiastico seruanda sunt, ex const. 15. Six. IV. Et si de, ac Pauli III. const. 17. Officii. Ego autem hanc Bullam, & alias duas circa iurisdictiones Legatorum in hoc opere posui, ob eam rem quam tibi dicam infra, in dicti Pauli Tertii const. 16. Licet.

INNOCENTIUS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei: Dilecto filio Aegidio, tituli sancti Clementis, presbytero Cardinali, Apostolica Sedis Legato, ac in prouincia Patrimonii beati Petri in Tuscia, Ducatus Spoletani, Marchia Ancone, & Romandiola, Campaniae, & in Maritimis prouinciis, ac in Ciuitatibus, & terris, & aliis omnibus Romanae Ecclesiae immediatè subiectis

Edita An. D. 1353.

subiectis, & intra terminos tuae legationis constitutis, nostro, & ejusdem Romanae Ecclesiae in temporalibus Vicario generali: Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

U m onus universalis regiminis domini gregis superna dispositione inunctum attendimus, & nostrum attente prospicimus imperfectum, videntes nullo modo per nos ipsos posse exolvere debitum Apostolicae servitutis, non-

nunquam fratres nostros S.R.E. Cardinales, viros electos ex millibus, scientia praeditos & virtute, in quibus timor Domini sanctus permanet, in sollicitudinis partem assumimus, eosdemque in univasas Mundi provincias & partes, incumbentibus negotiis designantes, ut ipsis vices nostras suppleantibus, in eisdem & ipsorum cooperatione laudabili nostri oneris alleviationem facientibus, nos ministerium nobis commissum, favente divina gratia, facilius & efficacius exequamur.

Cum huius de nationi.

§. 1. Sane, licet ad cunctorum Christi fidelium curam & regimen, veluti ipsarum ovium pastor & rector, intentione nostrae aeternae extendamus; Provincias tamen & terras temporaliter Apostolicae Sedi subiectas, & ipsarum populos diversos ipsius Romanae Ecclesiae speciales filios & devotos praecordialius intuemur, & super eorum felici regimine & statu prospero & tranquillo, specialius affectibus peculiaribus cupimus providere. Attendentes itaque quod tu potens opere & sermone, quem magnis expertu & arduis, probitate ac fidelitate probatum, gratiarum Dominus scientiae magnitudine, industriae claritate, maturitate consilii, morum elegantia, & aliis grandium virtutum titulis insignivit, in cuius affectu geritur, ut indubitanter tenemus, pacificare discordes, sedare fluctuationes & turbines, iustitiae terminos colere, & errantes ad viam rectam reducere veritatis, & quod nos absentes, repugnante natura non possumus assistere, commissam tibi curam divina gratia prudenter & fideliter exequeris, matura cum fratribus nostris deliberatione praehabita, de ipsorum communi consilio & assensu.

Deputatio generalis Vicarii in statu Ecclesiastico cum potestate.

§. 2. Te in Patrimonio B. Petri in Tuscia, Ducatu Spoletano, Marchia Anconae, Romandiola, Campania, Maritimae provinciae, ac omnibus & singulis civitatibus & tetris eidem Romanae Ecclesiae temporaliter, mediate vel immediate subiectis, infra terminos legationis tuae, ut praemittitur, nostrum & ejusdem Romanae Ecclesiae Vicarium in temporalibus, reformatorem, ac pacis & provinciarum conservatorem constituimus generalem, circumspectioni tuae Patrimonio, Ducatum, Marchiam Anconae provincias, civitates, & terras praedictas, praefatae Romanae Ecclesiae nomine, prout & in quantum ad Romanam Ecclesiam pertinet, reformandi, regendi, gubernandi, & administrandi, ac in eis jurisdictionem plenariam, prout & in quantum ad dictam Ecclesiam pertinet, vel pertinere poterit, exercendi.

Causae omnes & cognoscendi.

§. 3. Civiles & criminales causas, per te vel alium seu alios audiendi, examinandi, discutendi, & causarum cognitionem & decisionem alii seu aliis, communiter vel divisim, generaliter vel specialiter committendi, & ad te cum placuerit, reuocandi.

Barones & alios quoscumque puniendi.

§. 4. Omnesque & singulos cuiuscumque excellentiae, auctoritatis, nobilitatis, praerogativae, conditionis, aut status existant, quos iustitia suadente priuandos videris, privandi eos statibus, dignitatibus, honoribus, Principatibus, Ducatibus, Marchionatibus, Comitatibus, Baronibus, dominiis, terris, feudis, retrofeudis, jurisdictionibus, iuribus, rebus, & bonis mobilibus quibuscumque, easque dictae Ecclesiae Romanae confiscandi & applicandi.

Gubernatores deputandi.

§. 5. Ac in Patrimonio, Ducatu, Marchia Anconae provinciae, civitatibus & tetris ejusdem rectores, potestates, capitaneos, vexilliferos, & castellanos, iudices, & quoscumque officiales alios generales, temporales, vel spirituales, & officia praedicta, & alia omnia & singula, generalia & specialia, quocumque nomine vel titulo fungantur vel nuncupentur, prout ad Romanam Ecclesiam pertinet, creandi, constituendi, instituendi, suspendendi, remouendi, deponendi, & destituendi.

§. 6. Et culpabiles civiliter & criminaliter, per te vel alium seu alios puniendi, & querelas contra ipsos per quoscumque propositas audiendi, summarie, & de plano iudicandi, & amendas & satisfactiones debitas fieri faciendi.

§. 7. Inter Principes, Duces, Marchiones, Comites, Barones, Dominos temporales, nobiles & personas alias, communitates & universitates, ac populos, & omnes alios & singulos discordes & dissidentes, Patrimonii, Ducatus, Marchiae, provinciarum, civitatum & terrarum praedictarum pacem & concordiam reformandi, & inter ipsos treuga inducendi, ipsosque ad eas, earumque conservationem, quibuscumque penis & distractionibus ac sententiis, prout ad dictam Ecclesiam pertinuerit, concordies in charitatis aeternae vinculo confirmandi.

§. 8. Colligationes, confederationes, pactiones, conventiones, societates & leges, contra Romanam Ecclesiam, vel contra bonum pacis & statum illarum partium pacificum, seu in praedictum seu damnum Patrimonii, Ducatus, Marchiae, provinciarum, civitatum, & terrarum praedictarum initas, ac etiam ineundas, cassandi & annullandi, & poenas super illis adiectas vel adiciendas relaxandi.

§. 9. Occupata iniuste, ab occupantibus & detentoribus quibusvis eripiendi & recuperandi, ejectos & expulsores a locis & rebus ac bonis suis quibuscumque inique privatos, ad loca & bona eorum propria reducendi, restituendi & reintegrandi.

§. 10. Et super quibuscumque delictis forte factis, rebellionibus per quoscumque universitates vel singulares personas commissis, vel in posterum Vicariatus tui tempore committendis, dispensandi, componendi, concordandi, & delinquentes ad Ecclesiae Romanae gratiam & obedientiam reducendi, & super inhabilitatibus & infamiis quas propterea incurrerint, dispensandi, & universitates & personas huiusmodi ad statum pristinum in integrum reducendi.

§. 11. Generales & particulares exercitus in auxilium & protectionem ejusdem Ecclesiae, status pacifici Patrimonii, Ducatus, Marchiae, provinciarum, civitatum & terrarum praedictarum, & contra rebelles & status pacifici turbatores, & quoscumque, ex causis & aliis quibuscumque & quomodocumque videbitur indicendi, faciendi, congregandi.

§. 12. Hostes, rebelles, & contradictores quoslibet per admonitionis, privationis, depositionis, relegationis, proscriptionis perpetuae vel temporalis sententias, prout ad ipsam Ecclesiam pertinuerit, sublato appellationis obstaculo, compescendi & coercendi. Et de causis appellationum ad Sedem Apostolicam cognoscendi, & eas sine debito terminandi, ac finiendi, ordinandi & statuendi, & reali executioni mandandi.

§. 13. Et omnia, quae ad huius pleni Vicariatus in temporalibus, & reformatoris officium pertinent, & quae necessaria vel utilia fuerint quocumque modo in praemissis & ea tangentibus, & quomodolibet eorundem, & quae ad honorem & commodum ejusdem Romanae Ecclesiae, ad utilitatem & prosperum & tranquillum statum Patrimonii, Ducatus, Marchiae, provinciarum, civitatum & terrarum praedictarum cedere videris, & tibi visum fuerit expedire.

§. 14. Non obstantibus quibuscumque privilegiis, indulgentiis & literis Apostolicis vel imperialibus, sub quorumcumque verborum expressione concessis & contrariis, etiam Patrimonii, Ducatus, Marchiae, provinciarum, civitatum, terrarum praedictarum statutis, consuetudinibus observatis, per quae nullum cuique, cuiuscumque praerogativae, dignitatis, excellentiae, conditionis, aut status fuerit, in hac parte volumus adferri suffragium, concedentes liberam & plenariam facultatem.

§. 15. Vicariatus autem curam, regimen, gubernationem, administrationem, potestatem, ac jurisdictionem huiusmodi, tandiu volumus perdurare, donec per Sedem eandem aliud contigerit ordinari.

§. 16. Nos insuper processus, sententias, atque poenas, quos & quas proferri, ac etiam quae per te rite fieri contigerit, rata habebimus: & faciemus, auctore Domino, inviolabiliter observari.

§. 17.

§. 17. Per hæc autem rectoribus & officialibus in Patrimonio & Ducatu, Marchia, provinciis, civitatibus & terris prædictis, per Sedem Apostolicam constitutis, quominus jurisdictionem & potestatem eis concessam, quandiu in suis officiis & administrationibus præsederint, exercere libere, sicut prius valeant, non intendimus aliquod præiudicium generari.

§. 18. Ut igitur præmissa omnia & singula, melius plenius & utilius exerceri possint, universis & singulis Patrimonii, Ducatus, Marchie, Prouinciarum, ciuitatum & terrarum prædictarum rectoribus, vicerectoribus, potestatibus, capitaneis, officialibus & cæteris nostris & Ecclesiæ, subiectis, cuiuscumque status, præminentie, dignitatis Ecclesiasticæ vel mundanæ, ordinis, constitutionis existant, damus districtius in mandatis, ut tibi efficaciter pareant & intendant. Nulli ergo, &c.

Datum apud Villam Nouam Auenionensis diocesis, 2. kalend. Iulii, Pontificatus nostri Anno primo.

Amplacito Studii generalis ciuitatis Bononiæ, ad Theologicam facultatem.

Huius Studii alta priuilegia & ordinationes habes inf. in Pii IV. const. 69. Sacri, ubi notabo. Et in hac ciuitate Paulus III. Rotam instituit inf. in sua const. 4. Ex inuincto.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Seruus Seruorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Quasi lignum vitæ in Paradiso Dei, & quasi lucerna fulgens in domo Domini, est in sancta Dei Ecclesia facultatis Theologicæ disciplina. Ipsa velut fecunda eruditionis mater, ad irrigandam sterilem Orbis faciem fluuios de pectore Saluatoris emittens, humanum genus originalis ignorantie cæcitate deforme, per infusionem veritatis, ad viam reducit iustitiæ vitæ, viuificat animas, easque ad exaltationem Catholicæ fidei, & exterminium hæreticæ prauitatis, & cunctorum infidelium, & adversus etiam inuisibiles potestates, armis inexpugnabilibus munit, & fortissimas constituit bellatrices.

§. 1. Hæc frequenter intra cordis arcana sollicita mente reuoluimus, & intenta meditatione pensamus, tantoque propterea amplius ad illius dilatationem, studia & labores libenter impendimus, quanto exinde maiora animarum lucra provenire, & vniuersalis Ecclesiæ statum amplius cognoscimus augmentari.

§. 2. Sane dum fructus vberes, quos studium Bononiense, quod longissimis temporibus in scipso sicut præfulgida stella emicuit, & diffusa claritate longè lateque refulsit in iure canonico & ciuili, & liberalibus artibus tanquã ager plenus, cui Dominus benedixit copiosa fertilitate, produxit hæctenus, & producit, cum delectatione animi recensemus, & exinde speramus ipsius Theologiæ palmites, si illius studium esset ibidem, amplius propagandos: dumque fidei puritatem, & deuotionem eximiam, quam dilecti filii, populus & commune ciuitatis Bononiæ, nostri & Romanæ Ecclesiæ fideles, ad nos & dictam Ecclesiam habuerunt hæctenus & habere noscuntur, diligenter attendimus, dignum ducimus, & æquitati congruum existimamus, ut Ciuitas ipsa, quam diuina gratia magnis donis, & gratis illustravit, bonorum multiplicium fecunditate dotavit, & loci amœnitate non modica decoravit, huiusmodi scientiæ Theologiæ facultatis muneribus amplietur.

§. 3. Ideoque eorundem populi & communis deuotis in hac parte supplicationibus benigne annuentes, auctoritate Apostolica statuimus & ordinamus, quod in dicta Ciuitate deinceps Studium generale in eadem Theologica facultate existat, & perpetuis futuris temporibus vigeat.

§. 4. Ac docentes & studentes ibidem in facultate prædicta, omnibus priuilegiis, libertatibus, & immunitatibus concessis docentibus, & scholaribus studentibus in illa, in Studiis generalibus eiusdem facultatis commorantibus, gaudeant & vtantur. Volumus tamen quod ad docendum & regendum in ipso studio in huiusmodi facultate magistri & baccalarii, qui in Parisiensi, seu aliis famosis Studiis eiusdem facultatis honorem magistrerii

Bullar. Magn. Tom. 1.

seu baccalariatus acceperint, & alias experti & idonei in huiusmodi studiis Theologicæ facultatis assumantur, in quod Ciuitas ipsa tanto insignita honore, dotibus fulgeat, honori correspondentibus memorato.

§. 5. Insuper, Ciuitatem & Studium præfata, ob profectus publicos, quos proinde spectamus, amplioribus honoribus prosequi intendentes, auctoritate ordinamus eadem, ut si qui in eodem Studio processu temporis, eiusdem scientiæ Theologicæ facultatis brauium assecuti, sibi docendi licentiam, ut alios erudire valeant petierint, impertiri possint, examinari diligenter ibidem, & in eadem facultate Theologica titulo magistrerii decorari.

Titulum magistrerii ibidem conferri posse concedit.

§. 6. Auctoritate Apostolica statuente, ut quoties aliqui in eadem Theologica facultate, in eodem Studio fuerint magistrandi, præsententur Episcopo Bononiensi, qui pro tempore fuerit, vel ejus, sufficienti tamen & idoneo, quem ad hoc idem Episcopus duxerit specialiter deputandum, seu Ecclesiæ Bononiensi Pastore carente, dilectorum filiorum Capituli ipsius Ecclesiæ, qui erit pro tempore Vicario generali, qui omnibus magistris dictæ facultatis Theologicæ, in qua huiusmodi examinatio fuerit facienda, in Studio ipso actu regentibus, præsentibus conuocatis, eos gratis, pure, & libere, ac omni dolo & fraude ac difficultate cessantibus, de scientia, facundia, modo legendi, & aliis quæ in promovendis ad Magistrerii honorem in facultate prædicta & ejus officium requiruntur, examinare studeant diligenter, & illos quos idoneos repererit, petito secrete, pure, ac bona fide eorundem magistrorum consilio (quod utique consilium in ipsorum consulentium dispendium & iacturam, sub debito iuramenti super hoc præstapto, cum ab Episcopo seu Vicario, ac singulis magistris huiusmodi reuelari quomodolibet districtius prohibemus) approbet & admittat, eisque petita licentiam largiatur, & aliis minus idoneos, postpositis gratia, odio, vel fauore, nullatenus admittendo, super quibus Episcopi, magistrorum, & Vicarii prædictorum conscientiam oneramus.

Firmamque desuper seruandam præscribit.

Datum apud Villam Nouam Auenionensis Diocesis, 1. Kal. Iulii, Pontificatus nostri Anno octavo.

Magistri quoque istum assensum etiam alibi legendi facultatem tribuit.

Dat. P. An. 8. 2. Julij.

VRBANUS QUINTUS PONT. CCH. ANNO DOMINI MCCCLXII.

Urban. V. Gallus, Guillelmus Grisatus antea dictus, natus in oppido quod dicitur Grisatium, Prouinciæ Tolosanæ

A a j

Tolosanz. Paere Grimaldo, ex Abbate Massilensi. Crea- tus Auen. 5. kal. Octob. Anni Dom. 1362. Coronatus 8. Idus Nouemb. eodem anno. Sedis annos 8. menses 2. dies 24. Causis Card. 17. Obiit Auerione 1370. 14. Kal. Ian. Sepultus in Cathedrali Auenionensi S. Mariz de Doris, postea grandaui ad Sacrum Cœnobium S. Victo- ris Massiliensis, & postea in Capella S. Petri, anno 1372. Nonis Iunii. Vniuersales dies 12.

Iurisdicatio Camerarii S. R. E. procedendi con- tra piratas, noliq; pedagia imponentes, & arma Saracenis deferentes, &c.

Hodie contra ipsos procedit Auditor causarum Cam. Apostolica, et multis Pontificis cons. ca- uetur, & postremo cons. 28. Pauli V. Eximia, inf. tom. 3.

Iurisdictionem autem huius Card. Camerarii, attende inf. in cons. 65. Clem. VII. In conferendis, cum ibi notandis.

Urb. An. D. 1364.

U R B A N U S E P I S C O P V S,
Seruus Seruorum Dei: Venerabili Fratri Arnoldo Ar-chiepiscopo Auxiano Camerario nostro, Salutem & Apost. benedictionem.

Ex radium.

POSTOLATVS officium cui quan- quam immeriti, disponente Domino præsidemus, exposcit, ut contra præsumptuosam malignorum turbam, Apo- stolice Sedis sententias, & Canonicas non verentium sanctiones exequutores iustitiæ optimos, quantum cum Deo possumus studiosè apponamus.

Non VIII. p. b. v. p. d. g. i. x. i. j. ab Ecclesia, & Ecclesiasticis personis.

§. 1. Olim siquidem fel. rec. Bonifacius Papa VIII. prædecessor noster, eos qui ab Ecclesiis, vel personis Ecclesiasticis pro eorū rebus propriis, quas non negotian- di causa deferunt, aut deferri faciunt, vel transmittunt, pedagia, seu guidagia, suo vel alieno nomine exigere vel extorquere, si persona existeret singularis, cuiuscumque foret dignitatis, conditionis, vel status, excommunicationis, si autem Collegium vel Vniuersitas Civitatis, Castri, seu loci alterius cuiuscumque, interdicti sententias in- currere voluit ipso facto, & quod ab excommunicatione prædicta absolutionem, vel interdicti relaxationem obtinere non possent, donec exacta plenariè restituerent, & de transgressione satisfacerent competenter.

Al. ique Pont. ex communi- catione pira- tarum, pedagia, & arma ad Saracenos de- ferentes, Sum- res ad 5. dem. Apost. impo- nitur sine iurisdictione, motus in- uenit per tur- bantes, & quilibet de- iudicium de- iudicium ad- ur em impo- nitur, liti- gante quo in- curia effen- dente.

§. 2. Ac deinde per nonnullos Romanos Pontifices prædecessores nostros, & postremo per nos, in omnes piratas, cursarios & latrunculos marinos, & omnes fau- tores, receptatores & defensores eorum, & insuper in omnes illos, qui in terris suis noua pedagia imponunt, ac etiam in illos, qui equos, arma, ferrum, lignamina, vel alia prohibita deferunt Saracenis, quibus Christianos impu- gnant. Præterea in omnes illos, qui ad Sedem Apost. venientes, vel recedentes ab ea, necnon illos qui iurisdic- tionem ordinariam, vel delegatam aliquam non habentes, eos qui in Romana Curia morantur, temeritate propria capere, detinere vel spoliare, aut ex proposito deliberato vulnerare atrociter, vel interficere præsumunt, & qui vi- ctualia vel alia bona ad vsum Romanæ Curie necessaria, impediunt ne ad Sedem prædictam deferantur, & qui rati- fia fieri faciunt, sine mandant, ac alios qui scienter eis fa- uent vel receptant aut defendunt, cuiuscumque fuerint ordinis, præminentie & conditionis, ac status, etiam si Pontificales, vel quavis alia Ecclesiastica vel mundana præfulgeant dignitate. Et in illos qui per se vel aliu, seu alias quascumque personas, Ecclesiasticas, & sæculares ad eandem curiam superiorum causis & negotiis recurren- tes, illaque in Romana Curia prosequentes, vel procura- tores, gestores, aduocatos, promotores ipsorum, seu etiam Auditores, vel Iudices, qui supradictis causis, vel negotiis deputantur, vel de eadem Romana Curia rece- dentes, occasione causarū vel negotiorum huiusmodi ver-

De his utri- usque inf. in cons. 11. Al. in 11. in eadem int.

berent, mutilent, vel occidant, vel bonis spolient eorum, de cuiuscumq; præminentie, dignitatis, ordinis, condi- tionis, aut status fuerint, etiam si Pontificali vel quavis alia præfulgeant dignitate, vel eorum aliquod committentes. Item in omnes illos, qui per se vel alium seu alios, directè vel indirectè, sub quocumque titulo vel colore, civita- tes, castra, villas, ac loca, & jura quælibet, alia ipsius Ec- clesie Romanæ, vel aliqua, seu aliquas eorum, aut ipso- rum vel aliquorum, seu alicuius ipsorum partem, videli- cet Comitatum & Ciuitatem Auenionem. & ejus terri- torium ad ipsam Ecclesiam pertinentem, scienter oc- cupant, vel detinent occupata, excommunicationis & anathematizationis sententiæ in certis anni solemnitati- bus promulgatæ fuerunt, prout in nostris, & ipsorum prædecessorum literis plenius continetur.

§. 3. Cum autem, sicut accepimus, nonnulli à quorum oculis Dei timor abcessit, prædictas sententias non ve- rentes, à præmissis clericis & Ecclesiasticis personis, hu- jusmodi pedagia, seu guidagia, pro huiusmodi eorum re- bus propriis, quas non negotiandi causa deferunt, aut deferri faciunt, vel transmittunt, exegerūt & extorserunt hætenus, & exigere & extorquere quotidie moluntur. Et nonnulli pravitatem piraticam exercere. Alii verò ve- nientes ad prædictam curiam, & recedentes ab ea cape- re, vel retinere, vel spoliare. Necnon victualia, & alia ad vsum Romanæ Curie necessaria, ne ad præfatam defe- rantur curiam impedire, & nonnullos alios ex excessibus supradictis committere. Et insuper priuilegia per Sedem Apostolicam clericis, & personis Ecclesiasticis, ac prædi- ctam Curiam sequentibus concessa, & Canones, consti- tutiones, & consuetudines in ipsorum curialium fau- orem, præsertim officialium, & familiarium nostrorum, præsertim in prædictis propriis eorum rebus ad prædi- ctam Curiam deferendis diutius observatas, violare teme- rere præsumperunt hætenus, & præsumunt, in anima- rum suarum periculum, Apostolicæ Sedis contemptum, & præiudicium, & scandalum plurimorum.

Si de- iudicium

§. 4. Nos itaque contra præsumptiones huiusmodi, quas non decet nec expedit incorrectas dimitti, salubre apponere remedium cupientes, fraternitati tuæ, de qua in his & aliis plenam in Domino fiduciam obtinemus, per Apostolica scripta mandamus, quatenus per te vel alium seu alios, tam in Romana Curia quam alibi, vbicumque, & quotiescumque tibi expedire videbitur, prædictas tam à iure, quam ab homine latas sententias, debitæ execu- tionis demandetis, easque, necnon canones, priuilegia, & consuetudines supradictas, facientes vbique auctori- tate nostra inuolabiliter observari, & ubi opus fuerit publicari, ac declarationem publicam, nuntiationem, & ci- tationem omnium, & singulorum, qui in prædictas sen- tentias incederunt, etiam per edictum publicum affigere de mandato tuo in portis Sacri Palatii Apostolici, & val- vis Ecclesie Auenionensis, & alias in ipsarum senten- tiarum executionem, & aggravationem, & alias omnia, & singula supradicta, tam generaliter quam specialiter, vel nominatim, eadem auctoritate procedas, etiam per informationem simplicem summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura iudicii, prout facti quali- ter exegerit, & ubi secundum Deum, & iustitiam videbi- tur faciendum; ac eorum, necnon fautorum, receptato- rum, & defensorum dictorum piratarum, cursariorum, & latrunculorum marinarum Civitates, Terras, Castra, & loca supponas Ecclesiastico interdicto. Contradictores quoscumque, & rebelles, cuiuscumque præminentie, dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis exi- stant, etiam si Pontificales, vel quavis alia Ecclesiastica vel mundana præfulgeant dignitate, auctoritate nostra per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis.

Hic in- curren- tes

§. 5. Non obstantibus tam fel. record. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, in quibus cauetur ne aliquis extra suam Ciuitatem vel Diocesim nisi in certis excep- tis casibus, & in illis ultra vnam dietam à fine suæ dice- cesis enocetur, seu quod iudices à Sede Apostolica depu- tati extra ciuitatem, & Diocesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, siue alii, vel aliis vice;

Quil- que in- stant.

GREGORIUS UNDECIMUS.

283

GREGORIUS UNDECIMUS PONT. CCH.

ANNO DOMINI MCCCXXVII

vices suas committere, aut aliquos ultra unam dietam à sine diocesis eorundem trahere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali; quam aliis quibuscunque constitutionibus à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, tam de iudicibus delegatis, quam personis ultra certum numerum ad iudicium non vocandis, aut aliis edictis, quæ tunc possent in hac parte jurisdictioni, aut potestati, eiusque libero exercitio quomodolibet obviare, seu qui præfatis, vel quibusvis aliis, cuiuscunque dignitatis, status, ordinis, vel conditionis existant, etiam si Pontificali, vel alia quavis dignitate præfulgeant, à dicta Sede indulgè existat, quod extra, vel ultra certa loca ad iudicium evocati, aut quod interdicti, suspendi, vel excommunicari, aut eorum Ecclesiæ, Monasteria, Civitates, Terræ, Castra, & loca Ecclesiastico iurisdictione supponi non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi, & earum personis & locis, ordinibus, & nominibus propriis mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel speciali, cuiuscunque tenoris existant, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non infertam tunc jurisdictionis in hac parte valeat quomodolibet impedire, & de qua ejusque toto tenore habenda sit de verbo ad verbum in nostris literis mentio specialis, plenam & liberam eidem fraternitati tuæ concedimus tenore præsentium facultatem: volentes & decernentes, quod citationes quas in præmissis per edictum, ut præmittitur feceris, perinde valeant, ac citatos ardeat, ac si eis personaliter insinuatæ & intimatæ fuissent, constitutione quacunque contraria non obstante.

Datum Avenione. Quarto Idus Octobris, Pontificatus nostri Anno primo.

Privilegium Ordinis Carthusianorum utendi altari portatili pro celebratione Missarum in locis ad Ordinem spectantibus.

De hoc Ordine notavi supra in constitut. 7. Cum vos, Alex. III.

V R B A N V S E P I S C O P V S,
Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Priori domus Carthusie, Gratianopolitane Diocesis, ac Prioribus Prioratum & domorum aliarum, caterisque personis Carthusiensis Ordinis, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Sincera devotionis affectus, quem ad nos, & Romanam Ecclesiam geritis, non indignè meretur, ut petitionibus vestris, illis præsertim quas ex devotionis zelo prodire conspiciamus, quantum cum Deo possumus, favorabiliter annuamus.

§. 1. Hinc est, quod nos, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, ut liceat vobis, & successoribus vestris habere altaria portatilia cum debita reverentia & honore, super quibus in domibus, ac grangiis, & cellariis, & aliis locis congruentibus & honestis, ad domos, seu Prioratus vestros spectantibus, possitis Missam, & alia divina officia celebrare, & in vestra præsentia facere celebrari, devotioni vestræ, tenore præsentium indulgemus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statutorum, ordinationum, voluntatum, inhibitionum, concessionum, & mandatorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli se noverit incursum.

Datum Avenione septimo Kalendas Maii, Pontificatus nostri Anno primo.

Gregorius Undecimus, Gallus, Petrus Monstris, Goppido Malmonte, Lemovicensis agri in Gallia Provincia Tolosana, Petrus Comes Bellifortis antea dictus, Diaconus Cardinalis Sanctæ Mariæ Novæ. Creatus Avenione 3. kalendas Ianuarii, Anno Domini 1370. Coronatus octavo Idus Ianuarii, 1372. Sedit annos septem, menses 2, dies 29. Creavit Cardinales 23. Romam rediit, suadente etiam diva Catharina Senensis, Idibus Ianu. 1376. Obiit 6. kalendas Aprilis 1378. Sepultus in Ecclesia S. Mariæ Novæ. Vacavit sedes dies 12.

Quod Ecclesia S. Ioannis de Laterano de Urbe, supremum locum tenet super omnes Ecclesias Urbis & Orbis.

Hac definitio comprobata fuit à Mart. V. anno sui Pontific. decimo, & à Paulo I. anno ejus primo, quæ Bulla tanquam simpliciter confirmatoria prætermittuntur, & postremò à Pio V. inf. in ejus constitut. 94. Infirma. Et contra Ecclesiam istam centenaria tantum præscriptio datur, ut sup. in constitut. 4. Honor. III. Sedis. Et ejus Capitulum in erigendis locis piis, certum habet privilegium à Sixto V. Vt in ejus constit. 19. Si cunctas.

GREGORIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

UPER UNIVERAS Orbis Ecclesias Rom. Pontif. à Domino constitutus, circa ea de quibus dubitari dicitur, ut evitari possint quacunque dispendia, declarationis, ubi expedit, suæ provisionem adjicit, provt fore conspicit opportunum. Sane dudum dum minori fungebamur officio, percepimus quod de Ecclesia Lateranensi (quam clarè mem. Constantinus fidelissimus Imperator, in Lateranensi Palatio suo miraculosè mundatus à lepra, & sacri baptismatis fonte renatus, construxit sub vocabulo Salvatoris, statuens quod ex tunc libera esset unicuique potestas per Urbem, & Orbem Ecclesias construendi, quod antea Imperialis prohibitio inhibuerat) à quibusdam

Constantinus Imp. Lateranensem Ecclesiam construxit.

busdam curiosis dubitabatur, ac etiam in praesenti in dubium reuocatur, si ipsa in Vrbe, & Orbe terrarum praecminentiam, ac honoris praerogatiuam à Romana Ecclesia, & à cunctis Christicolis obtinere debeat potiore.

Qua Sedes Pontificum vocatur, & caeteris maior dicitur.

§. 1. Nos igitur volentes huic dubio finem imponere, & super hoc amputare materiam haeritandi, auctoritate Apostolica tenore praesentium declaramus, decernimus, ac etiam definimus, Sacrosanctam Lateranensem Ecclesiam praecipuam Sedem nostram inter omnes alias Vrbes, & Orbis Ecclesias, ac Basilicas, etiam super Ecclesiam, seu Basilicam Principis Apostolorum de Vrbe supremum locum tenere, eamque de iure maiorem omnibus aliis Ecclesiis, ac Basilicis supradictis, ac super omnes & singulas praefatas Ecclesias, seu Basilicas, prioritatis, dignitatis & praecminentiae honore laetari. Et si quid contra huiusmodi nostram declarationem, determinationem ac definitionem à quoquam quis auctoritate scienter, vel ignoranter attentatum fuerit, id irritum decernimus, & inane.

Sanctio praesentium.

§. 2. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae declarationis, constitutionis, & definitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum.

D. P. A. 2. 13. 1. 1. 1.

Dat. Auen. x. kal. Febr. Pont. nostri Ann. II.

II. Saraceni ad Christianam fidem conversi, & ad eorum sectam redeuntes, & Christiani ad illam transeuntes, eorumque fautores, ab Inquisitoribus haereticae prauitatis puniantur.

Edict. A. D. 1372.

GREGORIUS PAPA XI. Inquisitoribus haereticae prauitatis.

Saraceni conversi ad eorum sectam redeuntes, & Christiani ad illam transeuntes.

Admodum dolenter audiuius, & narramus, quod non solum quidam de Saracenicis impietate ad Christianam fidem conversi, ad eandem sunt impietatem reuersi, verum etiam quamplurimi Christiani, veritatem fidei abnegantes, se damnabiliter ad Saracenorum perfidiam transtulerunt, quod tanto magis reprobum fore cognoscitur, quanto ex hoc Christi nomen sanctissimum, quadam familiari hostilitate securius blasphematur.

Viri haeretici ab Inquisitoribus puniuntur.

§. 1. Cum autem huic pesti damnabili, congruis & festinis debeat remediis obuiare, vniuersitati vestrae per Apostolica scripta mandamus, quatenus infra terminos vobis ad inquirendum contra haereticos, auctoritate Sedis Apostolicae designatos, super praemissis, tam per Christianos, quam etiam per Saracenos inter Christianos morantes, inquisita diligenter, & sollicitè veritate, contra omnes, quos talia inueneritis haecenus commississe, & committere in futurum, tanquam contra haereticos, contra fautores etiam, & receptatores, & defensores eorum, tanquam contra fautores, receptatores, & defensores haereticorum procedere studeatis.

Et Saraceni qui ad eorum sectam transeunt Christianos coguntur.

§. 2. Saracenos quoque, qui Christianos vtriusque sexus, ad dictam eorum perfidiam perduxerint, aut inueneritis de caetero inducentes, poena debita puniatis, contraditores per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo, inuocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

D. P. A. 2. 3. Aug.

Dat. apud Villam nouam Auen. die 3. Non. August. Anno II.

III. Exemptio Ordinis Fratrum B. Mariae de Mercede redemptionis Captiuorum à solutione decimarum, de prouentibus & redditibus Ecclesiasticis, per Sedem Apostolicam Regibus, & Principibus, vel aliis concessarum, & concedendarum.

Alia de isto Ordine indicamus tibi apud const. 9. Gregor. IX. Deuotionis, sup.

GREGORIUS EPISCOPUS, Seruus Seruorum Dei: Dilectis filiis Magistro Generali, & Fratribus B. Mariae de Mercede Captiuorum, Ordinis S. Augustini, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Quoniam salubria laborum vestrorum studia, quibus vacatis assidue pro redemptione Christi fidelium, qui ab inimicis fidei orthodoxae miserabili captiuitate detinentur, necnon multiplicia expensarum onera, quae pro redemptione huiusmodi continue supportatis, diligenter attendimus, dignum reputamus, & congruum, ut vos, & loca vestra specialibus fauore, & gratia prosequamur.

§. 1. Exhibita siquidem nobis pro parte vestra petitione continebat, quod licet omnes fructus, redditus, & prouentus beneficiorum, domorum, & aliorum locorum vestrorum, vna cum elemosynis, quae vobis à Christi fidelibus largiuntur (victu, & vestitu vestris duntaxat deductis) in redemptionem fidelium Christianorum, qui per inimicos eiusdem fidei captiui detinentur, conuerti debeant, & etiam conuertantur: tamen decimas reddituum, & prouentuum Ecclesiasticorum Regibus, & aliis Principibus concessas, leuari seu exigi contingit, & collectores decimarum huiusmodi, vos ad solutionem, seu praestationem decimarum ipsarum compellunt, quare pro parte vestra nobis exstitit humiliter supplicatum, ut cum Hospitalis sancti Iohannis Hierosolymitani, de Calatraua, & de Montefia domorum Magistri, & fratres à solutione, seu praestatione decimarum ipsarum exempti sint penitus, & immunes, vos ut circa redemptionem Captiuorum ipsorum melius, & liberius insistere valeatis, à praestatione seu solutione decimarum earundem eximere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 2. Nos igitur volentes vobis super hoc paterna sollicitudine providere, huiusmodi supplicationibus inclinati, quod vos de vestris introitibus, ac beneficiorum, domorum, & aliorum locorum ipsorum fructibus, redditibus, seu prouentibus praedictis, decimam huiusmodi, cum ipsam quibuscumque Regibus, seu Principibus, aut aliis quibuscumque per Sedem Apostolicam concedi contigerit in futurum, soluere, seu praestare, aut in ea cum aliis personis Ecclesiasticis contribuere minimè teneamini, neque ad id à quoquam compelli possitis, per literas Apostolicas, sub quacumque forma, vel expressione verborum concedendas, non facientes plenam, & expressam, ac sic verbo ad verbum de indulto, & Ordine, ac domibus vestris huiusmodi mentionem, deuotioni vestrae auctoritate Apostolica de speciali gratia, tenore praesentium indulgemus, decernentes suspensionis, interdicti, ac excommunicationis sententias, si quas contra vos, vel aliquem vestrum, aut domus, seu alia loca vestra praedicta, per quoscumque occasione praemissa ferri contigerit, seu etiam promulgari, irritas, & inanes. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrarum concessionum, constitutionum, & inhibitionum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum.

Dat. Auenione 16. kal. Iunii, Pontif. nostri 3.

Declaratio, & limitatio auctoritatis, & facultatum Cardinalis, pro tempore Protectoris, Fratrum Minorum Conuentualium S. Francisci.

Hanc declarationem approbavit, & explicavit Sixtus IV. in fine eius const. 4. Sancta, & Paul. V. ibi indicandus.

Aliorum Ordinum Protectores, maiores his facultates non habent. Has ergo ponere satis esse arbitratus sum, ut caeteris Regularibus vsui esse possint.

GREGORIUS EPISCOPUS, Seruus Seruorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Vinctos Christi fideles super quibus curam ex debito officii Summi Pontificis gerere obligamur, ac per Praefidentes eidem, sic charitatiue, sicque prouide, ac iuste

juste cupimus gubernari, quod illi in via mandatorum domini dirigatur, & hi ex merito praedialis sollicitudinis uberius supernae remunerationis praemium nanciscatur.

§. 1. Sed nos nimirum in illis desideramus ardentius, & affectuosius studio procuramus, quorum alii a mundanis abstracti, & gravibus penitentis dediti, caelestibus inhiant, & ad illa per contemplationis penas suavius, & altius elevantur, ut aquilae, & cum Maria parte optima perfruuntur, alii vero sanctam sollicitudinem Martae sectantes, celebrationi divinorum vacant solertius. Alii discunt, & docent Dei scientiam, & alii plebem instruunt in eadem, alique ferventioris spiritus ardore succensi, non timetes, sed amantes barbaras nationes, ad illarum conversionem pergunt intrepidi, ut valeant ad dominicam arcam multos afferre manipulos, & de talentis eis creditis bonam domino reddere rationem.

§. 2. Hi profecto sunt fratres Minorum Ordinis in Dei Ecclesia multiplicibus splendoribus radiantes, quorum sonus praedicationis & sanctitatis opera, praeter ceteris Religionum professoribus, usque ad extremum terrae noscitur extivisse. Hi sunt quos Deus numero multiplicavit, & meritis, quibusque, sicut & aliis bene currentibus in stadio militatis Ecclesiae, aeternum bravium quod certatim apprehendere satagunt clarigitur. Et propterea nos de ipsis digne curam vigilem gerimus, ut eos in his sanctis operibus nil impediatur, nil perturbet, sed ipsi opportuna quietis dulcedine potiantur.

§. 3. Sanè cum in Beati Francisci Regula, cujus iidem fratres existunt, haec verba contineantur expressè, videlicet: Per obedientiam ad haec injungo ministris, ut peccant à Domino Papa unum de Sanctae Ecclesiae Cardinalibus qui sit Governator, Protector, & Corrector istius fraternitatis, ut semper subditi & subiecti pedibus ejusdem Sanctae Romanae Ecclesiae, stabiles in fide Catholica, paupertatem & humilitatem & sanctum Evangelium Domini Nostri IESU CHRISTI, quod firmiter promissimus observemus, iidem fratres existentes pro tempore, huiusmodi protectores dictae Romanae Ecclesiae Cardinales successivis temporibus petierunt à Sede Apostolica, & etiam habuerunt.

§. 4. Sed aliqui eorundem Protectorum putantes fore bene, & licite, à certis temporibus citra suam potestatem nimium extendisse dicuntur in pluribus, ex quibus in ipso Ordine graves perturbationes & scandala sunt exorta.

§. 5. Nos igitur ut idem Ordo in sua primæva quiete remaneat, de virtute in virtute eat assidue, & quibuslibet amotis praepedimentis, eradicatiq; spinis & tribulis, fructum non solum consuetum, sed etiam uberiores afferat, ad radicalem submotionem turbationum & scandalorum huiusmodi jam exortorum, & ne oriantur in posterum providere, ac ejusdem Ordinis protectoribus qui erunt pro tempore (cum nullus sit ad praesens Ordinis praefati protector) transgressionis suae potestatis occasionem tollere efficaci remedio cupientes, Auctoritate Apostolica eidem Protectoribus districtius inhibemus, ne praesumant quaecumque ordinata, statuta, sive disposita, aut ordinata, statuenda, seu disponenda per generalia vel provincialia, aut custodialia Capitula, infringere, reprobare, corrigere, suspendere, super ipsis, seu contra ea vel eorum aliquid quomodolibet immutare, nisi contra praemissos articulos in praefata regula, ut praefertur, vel aliquem ipsorum existeret manifeste.

§. 6. Aut quemcumque Praelatum seu officialem dicti Ordinis, seu alicuius loci ejusdem, quocumque nomine nuncupetur, ponere seu instituere, aut deponere, destituere seu privare, aut à suo officio suspendere, seu impedire super ejus libero exercitio quovis modo.

§. 7. Aut aliquem fratrem Ordinis antedicti ad lectoratum aut quamcumque lectionem, seu studium vel gradum promoveri, aut promotos ab eis removere, seu etiam revocare.

§. 7. Aut de loco ad locum mittere, aut mutare, siue alicui fratrum eorundem eundi ad quocumque Monasterium vel locum alium, aut dominum, vel aliquam personam, licentiam impartiri.

§. 9. Et insuper quemvis singularem fratrem

memorati Ordinis, de quocumque crimine vel delicto punire, vel à poena seu poenitentia liberare, aut eam minuire, augere, vel immutare.

§. 10. Aut etiam alicui fratri locum, cameram, cellam, libros, vel alias res dicti Ordinis concedere, vel ejus vsui deputare.

§. 11. Aut quaecumque per Praelatos ejusdem Ordinis, aut alios deputata quomodolibet amovere.

§. 12. Nec etiam de rebus aut correctione fratrum dicti Ordinis (nisi in casibus praemissis contentis in praefata regula seu eorum aliquo) se aliquatenus intromittere quovis modo, ita quod dictus Ordo seu fratres ejusdem Ordinis in nullo subiant futuris Protectoribus, nisi dumtaxat in casu quo ipsorum fratrum communitas vel generale Capitulum, quod absit, à praedictis articulis, vel eorum aliquo deviarent. Alioquin si secus fecerint id decernimus irritum & inane.

§. 13. Et nihilominus fratres, qui contra huiusmodi inhibitionem nostram quicquam impetrabunt, seu post inhibitionem huiusmodi videntur etiam per alios impetratis, puniantur illis poenis quibus essent pro gravibus culpis secundum statuta dicti Ordinis puniendi, & sint nihilominus actibus privati legitimi, & à suis, si qua habent, suspensi officiis ipso facto.

§. 14. Ceterum nos eosdem futuros Protectores hortamur attentius, quod per facti efficaciam sic nominis sui officii procurent effectum, quod Ordo ipse per eos non laedatur in aliquo, sed potius ab adversis (si quando forsitan imminere) suo opportuno defensionis clypeo protegatur, & à noxiis praeservetur. Sic acturi proinde aequitatis ac modestiae limites servaturi, ut non trahatur ad noxam quod provisum extitit ad salutem, sed ex charitativis gestis eorum, Ordo praefatus quietem & consolationem percipiat, & Protectores magnum apud Deum praemium sortiantur, & super contrario non oporteat dictae Sedis providentiam aliud remedium adhibere.

Nulli ergo, &c.
Dat. apud Pontem Sorgiae Avenionen. Diocesis, sexto kal. Junii, Pontificatus Nostri Anno Tertio.

Quod Officiales Status Ecclesiastici neminem cogant, ad granum, ligna, & similia, absque solutione iusti pretii deferendum.

GREGORIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

RElevationi iniustorum gravaminum nostrorum subditorum, praesertim pauperum, providere pietatis studiis cupientes.

§. 1. Vniuersis, & singulis Apostolicae Sedis Legatis, ac Vicariis, Gubernatoribus nostris, & successorum nostrorum Romanorum Pontificum, etiam si sint Romanae Ecclesiae Cardinales, Thesaurariis, & Rectoribus generalibus, necnon Rectoribus, & Marecallis, ac Potestatibus, Capitaneis, Depositiis, Iudicibus, Castellanis, & aliis quibuscumque officialibus nostris, & ejusdem Ecclesiae, quocumque nomine nuncupentur, praesentibus & futuris in civitatibus Bononiae & Perusii, earumque Communitatibus, & districtibus, necnon Romandiolae, Marchiae Anconae, Ducatus Apoletani, Patrimonii Beati Petri in Tuscia, Campaniae, Maritimae, & Massae Trebatinae provinciarum, & aliis civitatibus, terris, & locis dictae Ecclesiae immediate subiectis, quorum nomina haberi volumus praesentibus pro expressis tenore praesentium districtius inhibemus, ne frumentum, & alia blada, vinum, ligna, fenum, paleas, aut res alias ad ipsorum, seu officialium, familiarium, & hospitiorum suorum, vel aliorum quocumque vsum spectantia, per cives, & incolas dictarum civitatum, communitatum, districtuum, provinciarum, terrarum, & locorum, seu per ipsorum civium, & incolatum navigia, currus, aut animalia, gratis, sine iusto, & integro navio, & praemio statim soluendo, deferri fiant, seu compellant.

§. 2. Non obstantibus statutis, constitutionibus, mandatis,

Rem O de
ms concessio
n m.
Praelatorum
jussu munit
tionem.
R g la. ne
immutae -
nem.

F. a. v. b. is
constr. in
p. v. a. i. p. r.
b. i. e. s.

Protectorem
ad providend.
pro dicto loco
hottatim.

D. P. A. 3. in
23. 2. 19.

V.

Elia. An. D.
1373.

Quod Gubern
n. r. i. s. q. a.
ly Officialis
grat. n. n.
q. p. r. i. s.
q. u. i. s. i. b.
eis d. i. r. e. n.
dum p. r. a. s.
ligna & si
milia, absque
iusta meri
tis erolu
tione.

Quod si de
r. g. a. r. i. a.

datis, & consuetudinibus contrariis quibuscunque, que per presentes revocamus, cassamus, & viribus vacuumus.

Contraveniunt in factis.

§. 3. Nos enim omnia & singula precepta, damna, multas, condemnationes, & alias poenas, si qua contra nostram huiusmodi inhibitionem sunt, vel in posterum fuerint attentata, ex nunc decernimus irrita, & nullius penitus existere firmitatis. Et nihilominus omnes & singuli qui contra nostram predictam inhibitionem, sive ex sua temeritate, sive ex alieno mandato venire presumpserint, cuiuscumque dignitatis, status, ordinis, conditionis existant, etiam si Pontificali, aut alia quavis fulgeant dignitate, preter dictas Ecclesie Cardinales, excommunicationis incurrant sententiam ipsos facta, & duplicum ejus, quod pro predictis solvere debuerint, illis quos super premissis gravaverint, restituere teneantur, nulla in hac parte remissione, directe vel indirecte faciendae eis aliquatenus valitura. Quia quidem sententia (cujus absolutionem Sedi Apostolicæ specialiter reservamus) nullus possit absolvi, nisi satisfactio & dupli huiusmodi realiter fuerint primitus perfoluta. Nulli ergo, &c.

D. P. A. 3. die 15. Oct.

Dat. apud Pontem Sorgie, Avenionensis diocesis, 18. Kalend. Iulii, Pontificatus nostri anno 3.

V I. Religiosi cuiuscumque Ordinis, etiam Mendicantium, quamvis Sedis Apostolicæ sint Capellani, eorum Superioribus subiecti remaneant.

Quinimo sine eorundem Superiorum licentia, obsequiis Prælatorum & Principum se subicere nequeunt, ex Concilio Tridentino sess. 25. cap. 4.

Edna An. D. 1375.

GREGORIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Exortation.

Per Romani Pontificis providentiam circumspectam, sic Sedis Apostolicæ privilegia & indulta moderari dignoscuntur, quod in eis materia malignandi nulli datur, ac personæ, quæ sub Religione vacare debent studio piæ vitæ, à bono obedientiæ, & perseverantia divini seruitii nullatenus retrahantur.

Causa de electione.

§. 1. Sane nuper ad nostrum relatione fide digna pervenit auditum, quod nonnulli Religiosi etiam Mendicantes, qui in Capellanos Sedis Apostolicæ se recipi procurarunt, propterea bonum obedientiæ & correctionem recusantes, per Mundum per plurimum sine suorum Superiorum licentia, sæpius euagando discurrunt, & quandoque ad Romanam Curiam accedunt, asserentes sine suorum Superiorum licentia se hoc facere posse.

De divinis quibus in vobis.

§. 2. Nos igitur in premissis pro ut debito tenemur Pastoralis officii, salubriter providere cupientes, auctoritate Apostolica tenore presentium statuimus, volumus & etiam ordinamus, quod omnes & singuli Religiosi quorumcumque Ordinum, etiam Mendicantium dictæ Sedis Capellani, qui sunt & in antea erunt, perinde eorum Superioribus & Correctoribus ipsorum, in omnibus & per omnia sint subiecti, ac si predictæ Sedis Capellani non essent.

Class. de re rogatoria.

§. 2. Non obstantibus exceptionibus, seu exemptionibus, & aliis quibuscumque privilegiis, indulgentiis, gratiis, literis Apostolicis, Capellanis dictæ Sedis & alias communiter vel divinis sub quacumque forma & expressione verborum à dicta Sede concessis, & in posterum concedendis, etiam si de illis plena & expressa mentio de verbo ad verbum in presentibus sit habenda, quæ quoad hoc alicui in nullo volumus suffragari. Nulli ergo, &c. nostræ constitutionis, voluntatis, & ordinationis infringere, &c.

D. P. A. 3. die 8. Novemb.

Dat. Avenione, 5. Idus Nouemb. Pont. nostri Anno 3.

V II. De auctoritate & facultatibus, munereque Magistri generalis & aliorum Prælatorum Fratrum Prædicatorum Ordinis S. Dominici, gratiisque & privilegiis eiusdem Ordinis.

Amplius eiusmodi gratias, & alias concessit Sixtus IV. infr. in eius const. 7. Regimini. Sed pro eorum moderatione est præcipue attendenda const. 22. Leon. X. Dum intra, & Concilium Tridentinum confirmatum à Pio IV. in sua const. 94. in Principio. Verumtamen alia privilegia concessit Pius V. in const. 11. Dum ad verbes, cum ibi indicandis. De toto autem isto Ordine Prædicatorum dixi plenè supra in const. 2. Hon. III. Religiosam.

GREGORIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magistro, Prioribus, & Fratribus universi Ordinis Prædicatorum, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Virtute conspicuos sacri vestri Ordinis professores, qui contemplationi cœlestium ferventer inuigilant, & piæ vitæ studio sine intermissione desudant, decet per Apostolicæ circumspectionis auxiliu sic provide dirigi, sollicitè confortari, ut alicuius prætextu calumniæ nullum internæ pacis excidium, nullumque Religiosi status perferant detrimentum, sed in his robur & vigorem habeant, per quæ circa cultum Divini nominis devotis & quietis mentibus inualescant.

§. 1. Hinc est, quod cum sicut nobis exponere curavistis, tu filii Magister, & prædecessores tui, iuxta eiusdem Ordinis consuetudinem observatam hætenus, ac à Sede Apostolica toleratam, statim postquam electi secundum prædicti Constitutiones Ordinis extitistis, fratrum ipsius curam gesseritis, Magisterij officium plene ac libere in omnibus exercentes, iidemque fratres vobis devote ac humiliter obedierint, & intenderint reuenter, ac in eodem Ordine sit statutum, ut Magister ipsius qui pro tempore fuerit, à Magisterij officio amoveri valeat à Definitoribus Capituli generalis.

§. 2. Nos volentes ambiguitatis scrupulum in hac parte de vestris cordibus amputare, ac Ordinem ipsius præfatæ Sedi immediate subiectum, à Sede approbatum eadem honestate floridum, præclarum scientiæ, & virtute fecundum, privilegio Apostolicæ gratiæ attollere singulari, vestris supplicationibus inclinati, devotioni vestræ ad instar felices record. Bonifacii VIII. & Benedicti XI. Rom. Pont. prædecessorum nostrorum, ut successores tui, filii Magister, qui erunt pro tempore, statim postquam electi secundum Constitutiones fuerint supradictas, eo ipso veri eiusdem Ordinis Magistri effecti, curam animarum fratrum ipsius Ordinis plene habeant, & libere gerant, ipsosque fratres auctoritate propria ligare ac solvere, necnò in eodè Ordine agere valeant, quæ ipsi, & præfati Ordinis Definitoribus iuxta prædictas Constitutiones eisdem Ordini & fratribus secundum Deum viderint expedire, aliasque possint officium Magisterij licite in omnibus exercere, iidemque fratres, tibi Magistro, & successoribus tuis, devote & humiliter obediant & intendant.

§. 3. Et ut præfati successores, & tu magister, à Definitoribus Capituli generalis Ordinis ipsius, secundum Ordinis Constitutiones eiusdem, absolvi & amoveri possitis, auctoritate Apostolicâ indulgemus. Ratum habentes & firmum, quicquid super premissis per te Magister, dictosque prædecessores, fratres, & Definitoribus factum & observatum est hætenus, concessa tibi exequendi magisterij officium, quoad præmissa omnia, & alia, libera facultate.

§. 4. Fratres autem de Ordine vestro, quos secundum Constitutiones ipsius Ordinis Conventibus vestris deputandos duxeritis in Lectores, sine alterius cuiuscumque licentia, libere in domibus prædicti Ordinis legere, & docere valeant in Theologica facultate, illis locis exceptis, in quibus viget Studium generale, ac etiam quilibet in facultate ipsa docturus, ut Magister incipere solemniter consuevit.

§. 5. Et licet Episcopis & Diocesanis debitam & devotam obedientiam impendatis, nolumus tamen, quod circa instituta, & præcipue super institutione & destitutione Priorum eiusdem Ordinis, ex hoc præiudicium aliquod incurratis.

§. 6. Quan

§. 6. Quando verò in aliquo Capitulo, vel Conventu vestri Ordinis, de Provinciali vel Conventuali Priore occurrerit electio faciendā, si ex aliqua causa factam electionem à fratribus ejusdem Ordinis quorum interest, non contingat forsitan confirmari, Superior ad quem confirmatio electionis hujusmodi pertinet, aliquem de illis fratribus, quos ipsi electores, vel major pars eorum per literas suas ab eo petierint, quando ad ipsum pro electi confirmatione transmittunt, eis de nostra licentia concedere valeat Priorem.

§. 7. In electionibus quoque eorumdem Magistri, & Priorum provincialium ipsius Ordinis, fratribus, qui debent electionem hujusmodi celebrare (cum eos frequenter de remotis partibus oporteat convenire) tempus super hoc statutum à jure non currat, nec ipsi in hac parte juris regulis coarctentur.

§. 8. Et quia ejusdem Ordinis fratres de locis ad loca ipsius Ordinis sæpius transmittuntur, propter quod stabilem & perpetuam in certis & determinatis ejusdem Ordinis domibus non faciunt mansionem, quia etiam bonos & idoneos, ac probatos à vobis fratres facitis ad ordines promoveri, liceat vobis ordinando fratres ejusdem Ordinis, quibuscumque malueritis Catholicis Pontificibus, communionem & gratiam Apostolicæ Sedis habentibus, præsentare, ipsique Pontificibus præsentatos à vobis fratres sine qualibet examinatione per eorundem Pontifices faciendā, & absque omni promissione, vel obligatione ipsorum ordinandorum fratrum, ad ordines promoveret.

§. 9. In locis autem in quibus degitis, liceat vobis habere Oratoria, in quibus cum Altari portatili possitis missarum solemnias, & alia divina officia celebrare, ac etiam recipere Ecclesiastica Sacramenta.

§. 10. Cum generale interdictum fuerit, in Ecclesiis & Oratoriis vestris, & aliis quibuscumque, cum ad loca perveneritis Ecclesiastico supposito interdicto, clausis januis interdictis & excommunicatis exclusis, non pulsatis campanis, & submissa voce, liceat vobis celebrare divina, & Ecclesiastica recipere Sacramenta, dummodo causam non dederitis interdicto, nec contingat id vobis specialiter interdicti, nec Ecclesiæ, vel Oratoria ipsa fuerint specialiter interdicta. Iis verò qui in vestris morantur obsequiis, tunc à liberè ministrare possitis Ecclesiastica Sacramenta, & ipsos cum decedunt, in vestris Oratoriis sepelire. Si quando autem in terris in quibus residetis, vel earum personas, & communicationis, seu interdicti sententias contigerit promulgari, pueri vestris servitiis deputati, negotiorumque vestrorum procuratores, & operarii qui in vestris locis, eorum operibus personaliter continue insisterint, hujusmodi sententiis obnoxii minime habeantur, ibique possint audire divina, juxta formam quæ locis ipsis, eò casu à Sede Apostolica est concessa, nisi eisdem causam dederint, vel excommunicari specialiter, seu interdicti contingat eosdem. Et quia vos extremam patientes pro Christi nomine paupertatem, exhortationis pio studio, bonos ad potiora dirigitis, & errantes in rectitudinis semitam laudabiliter revocatis, concedimus ut in excommunicatorum terris liberè commorari, & ab eis tunc etiam quando vos, vel ipsos transire contigerit, necessaria vitæ deprecere, ac recipere valeatis.

§. 11. Magister quoque, & singuli Priores, Provinciales & Conventuales, ac vices eorum gerentes in Provinciis, & Conventibus, ac locis sibi commissis pro dictis fratribus constitutis ibidem, necnon & fratribus aliis ejusdem Ordinis, interdum ad eos declinantibus undecumque, absolutione & dispensatione indigentibus, sive priusquam intraverint Ordinem, sive post, in casibus quibus excesserint, pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut suspensionis incurrerint sententias, à jure vel à iudice generaliter promulgatas, & hujusmodi sententiis innodati, aut in locis suppositis Ecclesiastico interdicto divina officia celebrantes, vel suscipientes ordines sic ligati, notam irregularitatis incurrerint, absolutionis & dispensationis beneficium valeant impartiri, nisi adeo gravis fuerit, & enormis excessus, quod sint ad eandem Sedem meritè destinandi.

§. 12. Fratres etiam vestri quos pro tempore vos Ma-

gister & Priores, tam Provinciales, quam Conventuales, necnon & vices vestras gerentes, in proprios habueritis Conventuales, absolutionis, & dispensationis beneficium vobis (cum expedierit) valeant impartiri, juxta formam concessionis super absolutione, & dispensatione fratrum ejusdem Ordinis superius vobis factæ.

§. 13. Ad hæc, volentibus vestris aggregari Collegio, qui suspensionis, aut interdicti, vel excommunicationis sententiis à jure vel à iudice promulgatis, generaliter sunt ligati, absolutionis beneficium (observata forma canonica) impartiri, ipsoque in fratres recipere, ac eos qui post assumptum habitum, vel professionem emissam, recoluerint se talibus in sæculo fuisse sententiis innodatos, secundum formam ipsam, vos Magister, & singuli Priores, Provinciales, & Conventuales, ac vices vestras gerentes, valeatis absolvere, & cum irregularibus dispensare, si forsitan talibus innodati sententiis, vel in locis interdicto suppositis divina præsumserint officia celebrare, vel ordines susceperint, ita tamen, quod si aliqui ex hujusmodi eisdem sententiis propter debitum sint adstricti, satis faciant ut tenentur. Cæterum vestra discretio caute provideat, ut Apostolicæ Sedis, Legatorum ipsius, & Ordinariorum locorum, in absolutionibus hujusmodi scandalum evitetur.

§. 14. Porro quieti vestrae providere volentes, quod per literas Apostolicæ Sedis, aut Legatorum, seu delegatorum ipsius, conveniri à quoquam minime valeatis, & quod ad pecuniam colligendam cogi non possitis invitari per literas ipsius Sedis de cætero impetrandas, quodque nullus vestrum correctionis, seu visitationis, vel inquisitionis officium, Monasteriis, vel Ecclesiis, sive quibuscumque personis impendere, vel ad cognitiones causarum, citationes partium, & denuntiationes sententiarum interdicti, & excommunicationum procedere, aut recipere curam Monialium, seu Religiosarum quarumlibet personarum teneatur, per Apostolicas literas impetratas, & in posterum impetrandas, nisi hujusmodi Apostolicæ literæ de hoc indulto, & Ordine vestro expressam fecerint mentionem, auctoritate vobis Apostolica indulgemus. Concedimus etiam, ut ad visitandum aliqua Monasteria Monialium cujuscumque Ordinis compelli aliquatenus non possitis, aut recipiendum commissiones causarum, seu sententiarum executiones, vel alia contingentia causas ipsas, per literas præfate Sedis, in quibus facta non fuerit de indulgentia hujusmodi mentio specialis, sive per Legatos vel delegatos ipsius. Nullus insuper Archiepiscopus, vel Episcopus, nullusque alius Prælati Ecclesiastici, vel eorum Vicarii, vel officiales, ad portandum, vel deferendum literas, vel exequendum, aut denuntiandum sententias contra Principes sæculares, Communitates, populos, seu quoscumque benefactores vestros, nullusque delegatus, vel Ordinarius iudex, ad faciendum citationes, vel commissiones recipiendas, sive quod sitis in causis aliquibus assessores, seu ad alia lites & controversias contingentia, in causis quæ coram ipsis tractantur, quemquam vestrum compellere valeant, sine prædictæ Sedis mandato, & licentia speciali, expressam faciente de hac indulgentia mentionem, nec quisquam vestrum parere, vel intendere teneatur super his monitionibus, & mandatis, aut jussionibus eorumdem, aut facere, vel implere, quod in hac parte duxerint injungendum.

§. 15. Cæterum Magistri, & singuli Priores, Provinciales, atque ipsorum Vicarii, illos ex fratribus de quibus auctoritate literarum Sedis Apostolicæ, vel Legatorum ipsius, Archiepiscopis, & Episcopis, vel aliis quibuscumque provifum extitit, vel in posterum contigerit provideri, corrigere, ac non obstante contradictione aliqua, possint ad suum Ordinem revocare, nec per literas ejusdem Sedis, seu Legatorum ipsius jam de cætero obtinendas, aliquos de fratribus ipsius Ordinis præfatis Archiepiscopis aut aliis teneantur in sociis deputare, nisi dictæ literæ Apostolicæ obtinendæ de indulto hujusmodi, & Ordine ipso expressam fecerint mentionem, & aliis id honestati Ordinis, & illorum saluti viderint expedire. Nullus autem Legatus nisi de latere nostro missus auctoritate literarum Sedis Apostolicæ specialiter

vultu eorum
Prælati. Tā
atque d.
Bullam Clem.
vii.

Prælati Ordini
nu absolunt
venientes ad
eum à censu-
ris. Et. A.
hac vide d.
Bullam Clem.
viii.

Prælati non
coguntur ad
hic expressam
In quibus
Bullam ex-
communicationis
et f. r.
na Conc. Tr.
sess. 25. c. 12.

Prælati Ordini
revo. me
frat. smonia
res extra Or-
dinem.
Hac idem vob.
Luceo al.
Ti. c. 2. §.
c. 4.

de hoc indulto , & Ordine vestro non facientibus mentionem, nullusque Prælati, aut aliqua persona religiosa vel secularis, de fratribus eiusdem Ordinis, seu Cardinalis Romane Ecclesie, ad sua, seu Ecclesie negotia procuranda, vel secum manendum, aliquos assumere valeat, nisi quos Magister, vel Prior provincialis ipsorum, tanquam idoneos & discretos sibi duxerint assignandos, quos etiam volumus subiacere Ordinis disciplinae.

Missos à Sede Apost. ad prædicandum.

§. 16. Illos verò Ordinis ipsius fratres, qui ad prædicandum crucem, vel inquirendum contra hæresicam pravitatem, seu ad alia huiusmodi negotia sunt, vel fuerint deputati ubicumque à Sede Apostolica, tu sili Magister, tuique successores removere, seu revocare, & penitus transferre, ipsisque quod superfeedant injungere, alioquinque substituere, cum expedire videritis, licet & liberè valeatis, ac in eos, si contraverint, censuram Ecclesiasticam exercere, ac quilibet Prior provincialis, vel ejus Vicarius ejusdem Ordinis, id ipsum in sua provincia circa fratres ipsius Ordinis, quibus ab eadem Sede similia contigerit in illa committi, facere possit, non obstantibus aliquibus literis, vel indulgentiis Apostolicis, impetratis vel in posterum impetrandis, quæ de hoc non fecerint mentionem.

Prof. si recedentes ab Ordine, nisi ab ipsa licentia cogentur, nisi cum eos re. in. n. n. n. n.

§. 17. Inhibemus quoque, ne quis post professionem in Ordine vestro factam, ab ipso Ordine sine magistri, vel sui Prioris licentia discedat, discedentem verò abique cautione literarum alterius ipsorum, prætextu alicujus privilegii Apostolicæ sedis, nullus audeat retinere. Quod si forte retinere præsumperit, vobis Magister, & singuli Priores dumtaxat, & vestris Vicariis licitum sit in vobis discedentes fratres excommunicationis sententiam promulgare, detinentes verò eosdem secum, vel in Monasteriis, seu Ecclesiis suis (nisi eos ejecerint) postquam eis denuntiatum fuerit, excommunicationis sententiæ volumus subiacere, non obstante quod excommunicari, suspendi, vel interdicti non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam de indulto huiusmodi mentionem.

Et etiam licentia, si ad fructum Ordinem non transierint.

§. 18. Si verò aliqui de fratribus vestri Ordinis post obtentam licentiam à Sede prædicta, aut à vobis, ad religionem aliam transfundi, infra duos vel tres menses se ad illam religionem suæ salutis congruam non contulerint, & ipsi non susceperint habitum regularem, licitum sit vobis singulis, Magistro & Prioribus, ac vices vestras gerentibus, contra ipsos, tanquam contra alios vestri Ordinis apostatas procedere, secundum quod honestati dicti Ordinis videritis expedire. Illud idem intelligi volumus de illis, qui post susceptionem habitus alterius religionis infra tempus probationis nulla professione facta, inde præsumperint resilire, aut etiam si post professionem huiusmodi ad religionem laxiorem, seu mitiorem Ordinem transferint, vel (quod absit) ad sæculum revertantur, vos volumus contra ipsos rigorem vestri Ordinis exercere.

Apostatasque, in d. coarcentur etiam ab Episcopis ex Com. Trident. sess. 6. cap. 3. Ex p. n. vel est. si non prædicent, nec ad alium Ord. recipiantur. Ho. Sicutur etiam Alex. in. die 27. Novem. 1620. f. 2. cum Bull. imponere non n. n. n.

§. 19. Apostatas quoque vestri Ordinis excommunicare, capere, ligare, incarcerare, & alias subdere disciplinae rigori possitis, per vos, ac etiam alios, in quocumque habitu contigerit eos inveniri, invocato ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachii secularis.

§. 20. Inhibemus etiam, ne fratres quos ab Ordine vestro pro suis culpis, per Magistrum vel Priores, ac eorum Vicarios expelli contigerit, vel qui egressi fuerint proprio suo motu, prædicare, confessiones audire, seu docere præsumant, nisi ad alium Ordinem in quo licet huiusmodi exercentur officia, transferint de nostra vel Magistri, seu Prioris, vel Vicariorum ipsorum licentia speciali. Quod si forte ipsi contra huiusmodi inhibitionem nostram aliquid super præmissis temere attentare præsumperint, vos Magistri, & singuli Priores, vel vestri Vicarii, in illos quos infra fines prædicationis suæ, juxta consuetudinem Ordinis vestri distractos inveneritis talia perpetrantes, monitione præmissa, auctoritate nostra, excommunicationis sententiam valeatis promulgare. Ejectos autem de Ordine vestro, vel egressos, qui receptione in eodem ordine suis culpis exigentibus reddiderint se indignos, & alios fratres ejusdem Ordinis ex rationabili causa ad quoscumque Ordines approbatos, (præterquam ad B. Augustini hospitaliorum, & aliorum,

religiosorum arma portantium) ad vitandam occasionem evagandi, vos Magister, & singuli Priores, seu vestri Vicarii, cum testimonialibus literis, auctoritate nostra, licentiam liberam habeatis facultatem. Nos enim districtius inhibemus ne tales ad alium Ordinem aliter transire, vel aliqui eos recipere seu retinere præsumant, absque licentia speciali Sedis Apostolicæ faciente de hoc plenariam mentionem.

§. 21. Inhibemus etiam, ut nulli, sive sit in religionis Ordine, sive extra Ordinem constitutus, habitum vestrum, aut ita consimilem, quod propter eum frater prædicator credi possit, deferre liceat, absque mandato Sedis Apostolicæ speciali. Et ut dicta inhibito majorem consequatur effectum, statuimus ut hi qui habitum vestrum, aut sibi similem prædicto modo deferre præsumperint, ad deponendum ipsum per Diocesanos locorum (cum à vobis requisiti fuerint) monitione præmissa, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compellantur.

§. 22. Cæterum, cum humilitas vestra sibi de latitudine Orbis terræ nihil præter domos, & hortos cum virgultis, prætorum obtentu cœlestium duxerit reservandum, nos pie volentes, quod illorum fructus vestre paupertatis usus applicentur, ut de dictis hortis, & virgultis vestris nulli deciman teneantur exhibere, vobis auctoritate præsentium indulgemus, districtius inhibendo, ne quis à vobis de præmissis aliquid exigere, vel extorqueere præsumat.

§. 23. Quia verò nonnulli vestre religionis habitum assumentes, diversis personis, que sciri & inveniri non possunt, aliqua bona restituta interdum tenentur, vobis Magistro, & Prioribus, ac vicariis prædictis concedimus, ut singuli vestrum, in locis ubi committitur, bona ipsa in pios usus convertere valeant, prout secundum Deum viderint expedire.

§. 24. Sepulturam quoque in locis, Cœmeteriis, & Ecclesiis vestris concedimus, & eam liberam esse censemus, ut eorum devotiori, & extreme voluntati, qui se illic sepeliri desideraverint (nisi excommunicati, vel interdicti, aut etiam publice usurarii fuerint) nullus obstet, salva tamen justitia illarum Ecclesiarum à quibus mortuorum corpora assumuntur.

§. 25. Districtius inhibentes, ut nulli Religionis, vel secularis, vobis invitis, aliquorum corpora defunctorum in vestris Cœmeteriis sepelire, aut in Ecclesiis vestris missarum solemniter, vel pro animabus eorum qui loca vestra tumulandi feruntur, ibidem exequias celebrare, sine vestro assensu & voluntate præsumant.

§. 26. Inhibemus insuper universis fratribus Ordinis vestri, ne aliqui eorum alii quam Prælati suis peccata sua confiteri præsumant, nisi necessitatis urgente articulo, vel nisi forsitan Magister, vel Prior proprius alicui fratri dederit fratri alteri ejusdem Ordinis licentiam confitendi.

§. 27. Universis autem Ecclesiarum Prælati, & aliis inhibemus, ne confessiones vestras vobis invitis audire, vel compellere vos ad Synodos, seu convocationes suas accedere, vel cum eis extra civitatem, vel infra processionaliter exire, aut suis constitutionibus subiacere, vel capitula, scrutinia, vel inquisitores in locis vestris, vel alibi, de vobis facere, aut fidelitatem juramento firmatam, & annualem obedientiam à Prioribus, & Superioribus vestris exigere, aut de ipsorum institutione, vel destitutione sive de statutis vestri Ordinis se aliquatenus introumittere, seu prohibere, ne ad Civitates, vel Villas ubi religiosi, & honestè commorari possitis, à populis evocati audeatis accedere, ibique pro vestris usus construere ædificia, Ecclesias, seu Oratoria, aut in accedentes fratres, seu constructores huiusmodi, vel receptatores ipsorum, excommunicationis sententiam ferre præsumant.

§. 28. Concedimus quoque vobis, ut de illis quæ in ornamentis, vel pro eis, aut libris, fabrica, luminaribus, anniversario, septimo, vigesimo, trigesimo, sive aliis ad perpetuum cultum divinum, seu propitantiis, aut victu ad sustentationem vestram, vel indumentis, necnon pro annuis censibus redimendis, ad quarum solutionem aliquæ domus vestri Ordinis obligati noscuntur, vel de domibus

mibus, prædiis & hortis, aliisque locis vobis secundum instituta vestri Ordinis opportunis, aut de his quæ pro hujusmodi domibus, prædiis, hortis, & locis emendis vobis legantur (dummodo præmissa non convertantur in alios usus, sed in illos duntaxat pro quibus relinquuntur) aut alios etiam qui in hac concessione vel indulgentia continentur, nulli canonicam portionem aliquam teneamini exhibere. Et ne quis à vobis, vel ultimarum executoribus voluntatum, seu decedentium hæredibus, de præmissis, aut de his quæ vobis in ultimis voluntatibus absolute legantur, vel alias pro vestris necessitatibus conferuntur, aliquid exigere, vel extorquere præsumat, districtius inhibemus.

§. 29. Ad hæc, liceat fratribus vestri Ordinis, cum de prioribus locis suis ad alia loca se transferunt, tam ædificia, seu omnem ædificiorum materiam locorum quæ dimittunt (dedicatis Ecclesiis duntaxat exceptis) quam libros, calices, & paramenta, secum ad alia loca transferre, ac ædificia ipsa cum solo, & aliis ad eadem loca pertinentibus, præter Ecclesias vendere, ipsorumque pretium in aliorum locorum ad quæ dicti fratres se transferunt, ædificationem, seu alias in eorum utilitatem convertere, secundum quod eis videbitur melius expedire. Et ne aliqui Archiepiscopi, vel Episcopi, aut alii Ecclesiarum Prælati seu quævis alia persona Ecclesiastica vel secularis, prædicta loca seu bona occupare, accipere vel usurpare, aut quoquo modo sibi vendicare præsumant, absque dictæ Sedis licentia speciali districtius inhibemus.

§. 30. Indulgentes vobis, ut ad præstationem procuratorum Legatorum Sedis prædictæ, vel Nuntiorum ipsius, seu Diæcesanorum locorum, aut exactionum, vel collectarum, seu subsidiorum, vel provisionum quarumcumque minime teneamini, nec ad ea solvenda per literas dictæ Sedis, aut Legatorum, aut Nuntiorum ejusdem, seu Rectorum terrarum Ecclesiæ Romanæ, impetratas seu in posterum impetrandas, cujuscumque tenoris fuerint, in perpetuum compelli possitis, nisi dictæ Sedis litteræ impetrandæ plenam & expressam de indulto hujusmodi, & dicto Ordine fecerint mentionem.

§. 31. Cæterum, cum fel. record. Innocentius Papa IV. prædecessor noster, olim duxerit statuendum, ut exempti quantacumque gaudeant libertate, nihilominus tamen, ratione delicti seu contractus, aut rei de qua contra ipsos agitur, ritè possint coram locorum Ordinariis conveniri, & illi quoad hoc suam in illis jurisdictionem prout jus exigit, exercere. Nos vobis ut occasione constitutionis hujusmodi nullum libertatibus & immunitatibus, vobis & Ordini vestro per privilegia & indulgentias ab Apostolica Sede concessis, vel in posterum concedendis, præjudicium generetur, auctoritate præsentium indulgemus, decernentes vos seu personas vestri Ordinis, in prædictis casibus Ordinariis ipsis minime subiacere.

§. 32. Decernimus ergo irritum & inane quicquid contra tenorem concessionum, constitutionum, & inhibitionum hujusmodi per quoscumque fuerit attentatum, & interdicti, suspensionis, & excommunicationis sententias, si quas contra concessiones, constitutiones, & inhibitiones easdem, in vos, vel vestrum aliquos, vel loca vestra, seu benefactores, vel executores, aut hæredes prædictos in posterum promulgari contigerit, penitus non tenere.

Nulli ergo, &c.
Dat. Avenione, 2. nonas Martii, Pont. nostri anno 4.

Clerici illegitimi non admittantur ad Canonicatus, &c. Ecclesiarum Patriarchalium S. Joannis in Laterano, S. Petri, & B. M. Majoris de Urbe, absque speciali Sedis Apostolicæ dispensatione.

Quinimo Romanis Civibus tantum conferri jubet Leo X. inf. in ejus const. 1. Dum singularem.

Quo verò ad alias qualitates sic promovendorum vide Concil. Trident. sess. 24. cap. 12.
Bullar. Mag. Tom. 1.

GREGORIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam. 1347.

Et si à sacris Canonibus ad decorem Ecclesiarum, & in deliquationem illegitimum natalium, tam sanctè quam provide inhibitu demonstratur, quod illegitime nati absque dispensatione canonica, ad Canonicatus & præbendas, ac dignitates, personatus, & officia, aut alia Ecclesiastica beneficia, inhables habeantur, hoc in Patriarchalibus Ecclesiis Urbis tanto dignius convenit observari, quanto illæ cæteras Orbis Ecclesias majori dignitate præcellunt, & honestiori debent decorari obsequio ministrorum.

§. 1. Ea propter hac perpetua constitutione statuimus, quod de cætero nullus Clericus defectum natalium patiens, in Lateranensi, vel B. Petri Principis Apostolorum, aut B. Mariæ Majoris Patriarchalibus Ecclesiis dictæ Urbis, vel aliqua earundem, Canonicatum, & præbendam, aut dignitatem, personatum, vel officium, prætextu cujuscumque dispensationis sibi super eodem defectu, sub quacumque forma, seu conceptione verborum à memorata Sede jam forsitan concessæ (cujus auctoritate nondum quis fuerit Canonicatus & præbendas, dignitates, personatus, vel officia hujusmodi affectus) vel de cætero concedendæ, etiam si dispensatio ipsa contineat, quod in quibusvis Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus Ecclesiis possit Canonicatus, & præbendas, dignitates, personatus, vel officia licitè obtinere, si sibi canonicè conferantur, nisi de prænomatis Ecclesiis Patriarchalibus dictæ Urbis, seu illa ex eis in qua Canonicatus & præbendæ, aut dignitates, personatus, vel officia hujusmodi, seu aliquod ex eis, impetrata fuerint, & toto tenore præsentium in literis dispensationis hujusmodi caveatur expresse, valeat obtinere.

§. 2. Decernentes ex nunc irritum & inane si secus contigerit attentari.

§. 3. Per præsentem autem constitutionem illis, qui defectum hujusmodi patientes, in prædictis Ecclesiis, vel ipsarum aliqua, Canonicatus, & præbendas, dignitates, personatus, vel officia canonicè nunc obtinent, nolumus in aliquo præjudicium generari.

Nulli ergo, &c.
Dat. Avenione, 3. Idus Novembris, Pont. nostri anno quarto.

Quod in Ecclesia S. Ambrosii ad Nemus, Mediolanensi, ob ieveniam ejusdem Sancti, Fratres S. Ambrosii nunc pardi, sub Regu a S. Augustini religionam vitam ducant, Ambrosianumque officium recitare possint.

Hi fratres sub una Congregatione redacti sunt, cujus caput Monasterium prædictum constitutum fuit. Manusque suorum Prælatorum præsentur ab Eugenio IV. inf. in ejus const. 22. Regimini. Et isti Congregationi unita fuit etiam Congregatio Fratrum S. Barnabæ à Six. V. & unionem confirmavit Paul. V. inf. in ejus const. 15. Pastoralis.

GREGORIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Priori & Fratribus Ecclesie sancti Ambrosii extramuros Mediolanensis, in sine suburbii porte Cumanæ Consistentis, Salutem & Apostolicam benedictionem. 1375.

Cupientes à sæculi vanitatibus elongari, & relictis mundanis illecebris virtutum Domino sub regulari observantia famulari, ut in ea sæcularibus curis exuti, per viam salutis liberius currere possint ad bravium, Apostolicum convenit præbere consensum, ut cum in hujusmodi suo proposito se foveri conspexerint, in eo fortius exardescant.

B b §. 1.

Archiepisc. M. de ian. f. p. l. c. d. Pa. Deus fratres in Ecclesiis. Archiepisc. ad Nemus Mediolan. Reg. i. f. m. v. i. d. u. e. p. s. u. t. ob. d. e. v. i. d. e. d. S. a. n. c. t. i. a. u. i. ad. s. c. h. e. d. u. d. i. n. i. b. i. d. e. m. a. c. c. e. d. e. b. a. t.

Hic idem P. n. r. e. u. c. n. d. e. t. m. r. e. l. i. g. i. o. s. i. b. i. v. i. v. a. n. t. s. u. b. R. e. g. u. l. a. B. A. u. g. u. s. t. i. n. i.

Præterquam S. Ambrosii ad Nemus nuncupemini, officium quoque divinum Ambrosianum dicatis.

Habitum eorum in Papa designat.

Prædicandi licentiam in eisdem.

Mortuosque sepeliantur.

Tantum ad Regulam non fructuam, vel beneficium eorum non procedat.

D. P. A. S. die 29 Novemb.

§. 1. Sane petitio pro parte vestra nobis nuper exhibita continebat, quod in vestra Ecclesia, quæ ad Nemus S. Ambrosii nuncupatur, & in qua moramini de presentibus, ab antiquo morati sunt fratres unum Priorem habentes, quodque per constitutiones canonicas, & præcipue per constitutiones fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri hæsitatis ibidem salva conscientia sub Regula sine licentia Sedis Apostolicæ vitam collegialiter ducere Religiosam. Quare Venerabilis frater noster Simon Archiepiscopus Mediolanensis nobis humiliter supplicavit, ut etiam ob reverentiam eiusdem B. Ambrosii (qui antequam educeret eum Dominus de vitæ ergastulo hujus Mundi, quandoque à multitudine se segregans, ad hujusmodi locum tunc solitarium se transferrebat, ut in solitudine devotius contemplationi divinæ posset insistere) vobis & statui vestro in præmissis providere de benignitate Apostolica dignemur.

§. 2. Nos igitur qui piis illorum desideriis, per quæ via paratur securior ad salutem, libenter impertimur assensum, volentes super his paternam sollicitudinem providere, hujusmodi dicti Archiepiscopi, ac vestris in hac parte supplicationibus inclinatis, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, & etiam concedimus quod in præfata vestra Ecclesia, vos & alii fratres qui post vos erunt, ibidem commorari & existeri sub professione & Regula B. Augustini valeatis.

§. 3. Et fratres S. Ambrosii ad Nemus nuncupemini, officium quoque divinum Ambrosianum dicatis.

§. 4. Et semper imbi sit unus Prior qui aliis fratribus præsit.

§. 5. Ac hujusmodi Prioris electio ad hujusmodi fratres, ipsiusque electionis confirmatio, ad Archiepiscopum Mediolanensem pro tempore existentem pertineat.

§. 6. Ac vestre & successorum vestrorum fratrum dictæ Ecclesiæ habitus, sit scapulare cum cappa desuper. Et intra locum liceat vobis sine cappa cum hujusmodi scapulari incedere. Fratres verò dicti loci, loco cappæ, scapulare deferant, & totus habitus sit de panno, qui in partibus illis berretinus nuncupatur.

§. 7. Quodque fratres dicti loci ad hoc idonei, petiti prius & obtenta licentia à loci Diocæsano, prædicare possint verbum Dei, & confessiones audire.

§. 8. Et si aliqui ibidem ex devotione elegerint sepulturam, eos ibidem sine præjudicio Parochialis Ecclesiæ, & alterius cuiuscumque liberè sepelire valeatis.

§. 9. Districtius inhibentes, ne aliquis ex fratribus dicti loci ad beneficium Ecclesiasticum, etiam curatum, sine licentia Sedis Apostolicæ speciali faciente de prohibitione hujusmodi plenam, & expressam mentionem, transire, vel assumi possit, immèdiate nec mediate in fraudem ad aliam Religionem aut beneficium, animarum curam habere valeat, se transferendo. Et si secus attentatum fuerit, id irritum sit & inane. Præmissis, necnon aliis constitutionibus Apostolicis non obstantibus quibuscumque. Per hoc autem non intendimus prohibere, quin ij ex vobis qui non fictè, sed vere causa devotionis ad strictiorem Religionem transire voluerint, hoc possint, prout volunt canonicæ sanctiones. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Datum Avenione 3. Kalendas Decembris Pontificatus nostri Anno quinto.

X. Declaratio & extensio privilegii exemptionis à solutione Decimarum, Congregationis Monachorum Cœlestinorum, Ordinis S. Benedicti.

Ordinationes, & gratias hujus Congregationis vide supra in Cælest. V. const. 1. Et si cunctos, sup. 153. ubi notavi. Approbationemque privilegiorum at tendæ in Pauli V. const. 19. Injuncti.

E. A. D. GREGORIVS EPISCOPVS Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbati Monasterii Sancti Spiritus de Sulmona, Valvensis Diocesis, ejusque

Coabbatibus, & Prioribus, ac Prælati Monasteriorum, Prioratum, Ecclesiarum, Membrorum, & locorum dicti Monasterii Sancti Spiritus subjeutorum, eorumque Conventibus, & Fratibus Ordinis S. Benedicti secundum Insignia B. Petri Confessoris vivensibus, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Acra, & immaculata vestra Religio, sub qua carnem subdentes spiritui, & motus corporeos rationis moderamine cohibentes, gratæ servitutis libamina offertis Altissimo, promeretur ut Apostolica Sedes propitiâ se vobis exhibeat, & in vestris opportunitatibus gratiosam.

§. 1. Sane dudum felicitis record. Benedictus Papa XI. prædecessor noster; quondam Berardo Abbati Monasterii Sancti Spiritus de Sulmona Ordinis S. Benedicti Valvensis Diocesis, ejusque Coabbatibus, & Conventibus aliorum Monasteriorum, & membrorum eidem Monasterio Sancti Spiritus subjeutorum dicti Ordinis tunc presentibus, & futuris in perpetuum gratiose concessit, ut de fructibus, terrarum, & possessionum suarum tunc acquiratarum, quas propriis manibus aut sumptibus colerent, sive de hortis, vel de nutrimentis animalium suorum, nullus ab eis decimas exigere, vel extorquere præsumeret.

§. 2. Ac deinde piæ memoriæ Joannes Papa XXII. ipsius Benedicti prædecessor noster, dilectis filiis Abbati & Conventui prædicti Monasterii S. Spiritus paterno affectu compatiens, ipsosque & prædictum eorum Monasterium, ipsiusque membra condignis munire libertatibus cupiens, voluit, & auctoritate Apostolica decrevit, quod omnia Monasteria, Prioratus, Ecclesiæ, Capellæ, & quæcumque alia loca post exemptionem prædictam ab eisdem Abbate, & Conventu licite acquisita, & in posterum acquirenda, cum personis degentibus in eisdem tunc presentibus & futuris, omnibus privilegiis, exemptionibus, libertatibus & immunitatibus gauderent, & gaudere deberent, quibus dictum Monasterium, & alia Monasteria, Prioratus, Ecclesiæ, Capellæ, loca, & membra ipsius, quæ dictum Monasterium habebat tempore concessioni, & exemptionis hujusmodi gaudebant, & potiebantur, prout in literis dictorum prædecessorum inde confectis plenius continetur.

§. 3. Cum autem sicut exhibita nobis pro parte vestra petitio continebat, ab aliquibus in dubium revocari videatur, an hujusmodi extensio dicti Joannis prædecessoris solum exemptiones, vel omnia alia præmissa concernat, pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut ne occasione præmissorum, attentata simplicitate vestra involvamini litigiorum anfractibus, providere vobis super hoc de benignitate Apostolica dignemur.

§. 4. Nos itaque volentes vos, ac Monasterium, & alia loca vestra ob reverentiam etiam ejusdem B. Petri, ad quem devotionem gerimus specialem, favore prosequi gratiæ specialis, hujusmodi supplicationibus inclinatis, ut de possessionibus vestris jam acquisitis (illis tamen exceptis de quibus decimas solvere consuevistis) necnon de novalibus possessionum per vos in posterum justo titulo acquirendarum, quas propriis manibus, aut sumptibus excolitis, & excolitis in antea, sive de hortis, vel nutrimentis animalium vestrorum decimas solvere non teneamini, necnon ad id à quoquam compelli possitis inviti, vobis, & per vos vestris Monasteriis, Prioratibus, Ecclesiis, membris atque locis auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, de gratia speciali. Nulli ergo, &c.

Datum Avenione 18. Kalendas Februarii, Pontificatus nostri Anno sexto.

URBA

VRBANUS SEXTUS.

URBANUS SEXTUS PONT. CCIV.
ANNO DOMINI MCQQLXXVIII.

Urbanus VI. Neapolitanus, Bartholomaeus Brignapus antea dictus, ex Archiepiscopo Baronsi, creatus Romae die 6. April. 1378. Coronatus 14. Kal. Maii, eodem anno. Vixit annos undecim, menses 6. dies 7. Creavit Cardinales 58. Obiit Romae Idib. Octob. 1389. Sepultus in Vaticana Basilica. Vacavit sedes dies 17.

Clemens VIII. Gallus Antipapa, Robertus antea dictus, ex Gehennensibus Comitibus in Galliarum Provincia Relatensi, Presbyter Cardinalis Sanctorum Duodecim Apostolorum. Creatus Avenione 12. Kalend. Octobris, anno 1378. Coronatus Kal. Novembris eodem anno. Sedit contra Urbanum, & Bonifacium annos 15. menses 11. dies 28. Creavit Pseudo-Cardinales 37. Obiit Avenione anno 1394. 16. Kal. Octobr. sepultus in Ecclesia Caestinatorum ad pontem Gorgiae, cui successit Petrus Luna, Benedictus XIII. dictus, de quo infra.

Jurisdicctio Camerarii Sanctae Romanae Ecclesiae summarie quascumque causas interesse Rever. Camerae Apostolicae quomodolibet concernentes cognoscendi.

Ad hanc jurisdictionem vide Bullas quas tibi indicavi supra in const. 1. Urb. V. Apostolatus. & plenè tibi dicam in const. 65. Clementis VII. In conferendis.

Eandem ferè jurisdictionem Camerario dedit postea Bonifac. IX. die 6. Junii, Pontificatus sui anno 2. & Greg. XII. die 24. Junii anno 1. ac Martinus Quintus die 21. Maii, anno 3. quas propterea praetermissi.

A. D. V R B A N V S E P I S C O P V S,
Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri Marino Archiepiscopo Brundusino, Camerario nostro, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

POSTOLICA Camerae per quam S. R. E. necessitatibus, & incumbentibus oneribus, multipliciter subvenitur, sic tenemur indemnitatibus subvenire, commo- disque intendere, & dispendiis obviare, quod ipsius jura debite possint repeti, ejusque officialibus suppetat opportunitas prosequendi.

§. 1. Sanè, quia saepe contingit, sicut accepimus, quod extra praefatam Cameraam super rebus, ac juribus
Bullar. Magn. Tom. I.

ad eam pertinentibus, ac super aliis negotiis ipsam tangentibus litigatur, & saepe coram Iudicibus de juribus ipsius Camerae nullam, vel modicam habent jurisdictionem, quique per fiscales advocatum, seu procuratorem, aut alios ex officialibus ejusdem Camerae, qui ea ipsas habent insistere, non possunt commode super his informari, propter quod causae nimium protelantur, & quomodo pereunt jura sua.

Nos super iis providere volentes, & gerentes in praefato fiduciam specialem de tua circumposicionis in- ditione, cui principaliter est ejusdem Camerae cura commissa, cognoscendi, auctoritate Apostolica, per te vel alium, seu alios, de omnibus, & singulis quaestionibus, controversiis, causis, & litibus praesentibus, & futuris, spiritualibus, Ecclesiasticis, & temporalibus, civilibus, & criminalibus, nedum ad ipsam Cameraam pertinentibus, sicut est haecenus consuetum, sed etiam de quibuscun- que jura, & negotia ipsius Camerae directe, vel indire- ctè, quoquo modo tangentibus, seu etiam, quae secun- dum tuum liberum arbitrium viderentur ea posse tange- re quomodolibet in futurum, ipsasque cum emergenti- bus, & ab eis dependentibus, ac connexis, ac eos quos tangere poterunt, tam personas Ecclesiasticas, quam saecu- lares, necnon Capitulo, Collegia, & Conventus Ecclesia- sticos, & Monasteriorum, ac Ordinum, exemptorum, & non exemptorum, Communitatesque, & Universitates locorum, prout, & quoties tibi videbitur, ad te, & ad eandem cameraam advocandi, & citandi per literas, vel punctum, intra, vel extra Curiam, & ad partes etiam, si causae ipsae de natura sui non sint apud Sedem Aposto- licam per appellationem, aut alias legitime devolutae, necnon in ea tractandae, seu etiam finiendae, ac etiam si coram Iudicibus ordinariis, auditoribus, inquisitoribus, delegatis, subdelegatis, commissariis, executoribus, arbi- tris, arbitratoribus, compromissariis, seu aliis quibuscu- que, etiam per Sedem Apostolicam deputatis, vel depu- tandis, in praefata Romana Curia, vel extra ubilibet pen- dere nunc & in posterum dicerentur, etiam si in ipsis ad- litis contestationem processum fuerit, vel ulterius quan- tumcunque, & etiam super literis ad nos, seu Sedem eandem per viam appellationis, seu simplicis querelae, vel alias habitus sit, vel in posterum haberetur recur- sus, dictas causas reassumendi, & reassumi faciendi.

§. 3. Easque per te, vel alium, seu alios audiendi, & examinandi summarie, simpliciter, & de plano, & sine strepitu, & figura iudicii, & sine debito terminandi, & alias iustitiam omnimodam exhibendi.

§. 4. Iudicibus quoque ordinariis, auditoribus, & aliis supradictis inhibendi, ne de causis ipsis post advo- catione huiusmodi cognoscere, vel se intromittere quo- quo modo praesumant, & quascumque alias inhibitiones in ipsis causis, ac etiam revocationes, & sententias ex- communicationis, suspensionis, & interdicti per eos pro- mulgatas, relaxationes, & absolutiones, necnon ordi- nationes, declarationes, mandata, decreta, monitiones, executiones, & processus quoscumque faciendi, & sententias proferendi, ac omnia alia, & singula faciendi, & exerce- di, quae circa praemissa, vel ea tangencia juxta tuum liberum arbitrium videbuntur opportuna. Contradictores quosli- bet, & rebelles, cujuscumque status, dignitatis, ordinis, vel conditionis existant, etiam si regali, pontificali, vel majori, aut aliis quavis praesulgeant dignitate, eadem auctoritate per censuram Ecclesiasticam compescendi.

§. 5. Non obstantibus generalis Concilii, & aliis con- stitutionibus à praedecessoribus nostris Romanis Ponti- ficibus in contrarium editis, necnon consuetudinibus, statutis, ordinibus, seu inhibitionibus quibuscumque, iu- ramentorum, aut excommunicationum, suspensionis, vel interdicti sententiarum per quoscumque promulgata- rum, vel promulgandarum munimine, aut quibusvis aliis firmitatibus roboratis, seu si aliquibus communiter, vel diuisim à Sede Apostolica sit indultum, vel in posterum indulgeri contingerit, quod extra, vel ultra certa loca ad iudicium non trahantur, & quod interdicti, suspensi, vel excommunicari non possint per literas Apostoli- cas, non facientes plenam & expressam, ac de ver- bo, verbum de indulto huiusmodi mentionem, & quibusli

In iudicio
Camerarii S.
R. E. cognos-
cendi quascumque cau-
sas interesse
R. Camerae
Apostolicae
modo tangen-
tes, ubi vio-
lenter Ca-
merarii.
Tu scias bo-
die hoc iudi-
cium si dare
ad ipsam Cam-
eram, si in
eis non
est, prout
bulam 65.
Clem. VII. in
conf. r. natis.

Facienda
summarie, &
de plano, &
sine strepitu.

In iudicio
inhibendi, &
de plano, &
sine strepitu.

Quibuscon-
que sententias
non obstantibus.

quibuslibet aliis privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, litteris generalibus, vel specialibus, Ecclesiis, Monasteriis, locis, Collegiis, Ordinibus, ac Universitatibus, seu personis Ecclesiasticis, aut secularibus quibuscumque, cuiuscumque fuerint præminentie, vel dignitatis, ab Apostolica Sede concessis, vel in posterum concedendis sub quacumque forma, vel expressione verborum, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediendi valeat quomodolibet, vel differri, etiam si talia sint, de quibus, & ipsarum personarum, & locorum, ordinum, & statum propriis nominibus specialibus, ac de totis ipsarum tenoribus plena, & expressa, ac de verbo ad verbum mentio sit habenda; quæ omnia haberi volumus pro expressis specialiter, & insertis, & ipsa, vel eorum aliqua contra præmissa nolumus in aliquo suffragari, plenam, & liberam tenore præsentium ex certa scientia concedimus facultatem, & ad hoc tui potestatem officii ampliamus, & etiam prorogamus.

Horatio ad opusmodi officium diligentur exercendum.

Declaratio qua iurisdictio à remissione data huius Bullæ, sit effectiva.

Dat. P. An. 2. die 8. Sept.

§. 6. Eandem fraternitatem tuam exhortantes, ut sic in præmissis te fidelem exhibeas, & etiam studiosum, omnibus iustitiam ministrando, quod tam eidem Camere, quam aliis quibuscumque sua jura seruentur, tuaque circumspexio inde possit merito commendari.

§. 7. Volumus autem, quod à tempore datæ præsentium, in omnibus & singulis suprascriptis per nos concessis, in omni & singulis perpetua potestas & iurisdictio attributa, tam quoad negotia præsentia, quam futura, ac si tu ea omnia, & singula exequi judicialiter inceperis, præsentibus usque ad beneplacitum Apostolicæ Sedis duraturis.

Datum Romæ apud S. Petrum, 6. Idus Septembris, Pontificatus nostri Anno secundo.

I I. Exemptio Fratrum Ordinis Servorum B. Mariæ Virginis à præstatione quarumcumque subventionum, & à iurisdictione Ordinariorum, &c.

Quoad primam partem latior est dispositio Pij V. ad favorem omnium Mendicantium, infra in sua constit. 11. Dum ad uberes, inter eos etenim commemeratus est Ordo iste ab eodem Pio V. in const. 44. Romanus. Et ideo Mare magnum huius Ordinis, & quorundam aliorum non posui.

Quo verò ad secundam partem, attende constit. Leon. X. num. 22. Dum intra, & dispositionem Concil. Trid. sess. 7. cap. 14. & Clem. VIII. in sua constit. 39. Suscepti. Cætera autem de hoc Ordine notata sunt sup. in const. 1. Bened. XI. Dum levamus.

edita An. D. 1579.

URBANVS EPISCOPVS,
Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Andrea Priori Generali, & universis fratribus Servorum S. Mariæ, Ordinis S. Augustini, presentibus & futuris, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Provisione.

Sacro sancta Romana Ecclesia mater cunctorum Christiani fidelium, & magistra, in agro virtutum vestri Ordinis, cui altissimus Dominus benedixit, & in decore sacre Religionis, sub qua eidem Domino eiusque Genitrici devotum exhibetis & sedulum famulatum, exultat, & jubilat, præsertim dum prospicit, quod vos ad alta virtutum gradatim per bonorum operum exercitium, & præclara sanctitatis merita conscendentes trahitis ad divinæ maiestatis obsequium alios, non solum per doctrinæ verba, sed etiam per exempla, vitam ducendo purissimam, & verbi prædicationibus insistendo, ac divinæ laudis, frequentisque, celebrique venerationis instantiæ, ex qua gloria divinæ maiestatis attollitur, devotissime persistendo: propter quæ nos, & prædicta Ecclesia, vos & vestrum Ordinem prædictum, quem erga nos & eandem Ecclesiam devotione præluere conspicimus, intra claustra nostri peccatoris paternis affectibus amplectentes, circa bonum statum vestrum totis studiis vigilamus, ut Deo propitius à noxiis protegimini, & suscipiatis semper salubria incrementa.

§. 1. Volentes igitur præmissorum intactu, vos ac loca vestra præsentia & futura prærogativa specialis favoris, & gratiæ insignire, ac singulari privilegio decorare, vestris in hac parte supplicationibus inclinatis, vos vestraque personas, ac omnia loca vestra, tam præsentia quam futura, omni iurisdictione, potestate, dominio, visitatione, maritibus, iudicij, subventionum, & exactionum quarumlibet præstatione, necnon à synodali, & alterius cuiusvis congregationis evocatione omnium, & singulorum Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & quorumlibet aliorum iurisdictionum Ordinarium, specialiter donò gratiæ plenarie eximimus, & totaliter liberamus, vosque, ac personas, & loca ipsa in jus, & proprietate S. Petri, & Sedis Apostolicæ, & sub eorum nostra protectione speciali, & immediata suscipimus, decernimus vos ac personas, & loca prædicta, & immediata Sedi prædictæ subiacere, volentes quælibet eorum decerni, vel alia quævis persona, in vos, vel loca prædicta, utpote prorsus excepta, & dictæ Sedi immediate subiecta, non possint auctoritate ordinaria excommunicationis, suspensionis, vel interdicti, aut alias sententias specialiter, vel generaliter promulgare, vel alias etiam ratione cuiuslibet delicti, seu contractus, aut rei quæ ageretur, vbi cumque committatur delictum, in eadem contractus, aut res ipsa consistat, potestatem, dominium, aut iurisdictionem aliquam quomodolibet exercere.

§. 2. Felicis recordationis Innocentii Papæ IV. prædecessoris nostri circa exemptos, quæ incipit: Dolentes, & aliis constitutionibus Apostolicis in contrarium editis non obstantibus quibuscumque. Nos enim quælibet excommunicationum, suspensionum, interdicti sententias, & quoscumque processus, quævis poenas, & sententias generales, vel speciales continentes, quas seu quos contra vos seu aliquem vestrum, vel prædicta loca contra tenorem, & formam præsentium, quomodolibet promulgari, vel haberi contigerit, irritas decernimus, & inanes.

§. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ exemptionis, liberationis, suspensionis, & constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Romæ apud S. Petrum, 7. Idus Aprilis, Pontificatus nostri Anno secundo.

Contra Officiales Laicos, quoquo modo personas Ecclesiasticas bannientes, relegantes aut proscribentes.

Huiusmodi prohibitio habetur etiam infra in Bonifac. IX. const. 4. Insuper, & latior in Bulla Caræ Domini quotannis edita solitis à Romanis Pontificibus, de quibus dicam infra in Pauli V. const. 63. Pastoralis.

URBANVS EPISCOPVS,
Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Quia, sicut displicenter accepimus, nonnulli diversarum partium Principes, Marchiones, Duces, Comites, Barones, & alii nobiles, necnon potestates, capitanei, bajuli, scabini, aduocati, rectores, iudices, & consules, aliique officiales, & consilarii civitatum, oppidorum, terrarum, castrosum, & aliorum locorum, alique laici, & laicales persone, dominium seu iurisdictionem in temporalibus obrinentes, necnon ipsarum civitatum communia, & oppidorum, castrosum, terrarum, & aliorum locorum univeritates, non attendentes quod laici in clericos, & personas Ecclesiasticas, & illorum bona, nulla sit attributa potestas, nihilominus Ministros Ecclesiæ, etiam interdum in dignitatibus constitutos, temeritate propria bannire, seu relegare, aut proscribere non verentur.

§. 1. Nos adversus temeritatem huiusmodi remedium apponere cupientes, omnes & singulos talia præsumentes, & ea fieri mandantes, seu eorum nomine, vel mandato facta,

facta, rata habentes, vel in eis faciendis dantes auxilium, consilium, vel favorē, si singulares personæ fuerint, cuiuscumque præminentie, dignitatis, status, vel conditionis existant, earum videlicet singulas, si verò communitates vel universitates extiterint, omnes & singulas earum communitatum, & universitatum potestates, capitaneos, bajulivos, scabinos, advocatos, rectores, iudices, consules, & officiales, quocumque nomine censeantur, ac consiliarios, & privatas personas, quæ huiusmodi sacrilegii principales patratores existerent, excommunicationis sententias incurrere, necnon quamlibet earundem communitatum, seu universitatum, ac illa ipsorum Principum, Marchionum, Ducum, Comitum, Baronum, Nobilium, & aliorum quorumcumque laicorum, & laicalium personarum, talia præsumendum, in quibus talia fierent, civitates, terras, oppida, castra, & alia loca, Ecclesiastico interdicto subiacere volumus ipso facto.

§. 2. Nullusque ab eisdem sententiis per alium quam per Romanum Pontificem, præterquam in mortis articulo, possit absolvi, nec interdictum huiusmodi per alium etiam relaxari. Non obstante si aliquibus communitatibus, vel divisiim à Sede Apostolica sit indultum, quod excommunicari, suspendi, vel interdici non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi, & eorum propriis nominibus mentionem, & quibuslibet constitutionibus, privilegiis, & literis Apostolicis contrariis, de quibus etiam plenam, & expressam in nostris fieri oporteat mentionem.

§. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ voluntatis, & concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se noverit incursum.

Datum Romæ apud S. Petrum, quarto Idus Decembris, Anno sexto.

BONIFACIUS NONUS PONT. CCV.
ANNO DOMINI MCCCLXXXIX.

Bonifacius IX. Neapolitanus, Petrus, vel Petrinus Tomacellus antea dictus, Presbyter Cardinalis S. Anastasii. Creatus Romæ quarto Nonas Nouembris anno 1389. Coronatus 3. Idus Nouembris, eodem anno. Vixit annos quatuordecim, menses vndecim. Creavit Cardinales octo. Obiit Romæ kalendis Nouembris anno 1404. Corpus ejus in Basilica Vaticana sepultum est. Vacavit sedes dies novem.

Bullar. Mag. Tom. 1.

Institutio Festivitatibus Visitationis B. Mariæ Virginis pro die 1. Iulii, cum adhortatione ad jejuniū suæ Vigiliæ. Indulgentiisque pro interessentibus officiis d. Festivitatibus, ex constitutione Urbani VI.

BONIFACIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

SUPERNI benignitas Conditoris, humanam creaturam ad similitudinem suam creatam misericordie pietate respiciens, eam collapsam fore primi parentis lapsu considerans, illam miro decrevit consilio releuandam, ut scilicet Verbum supernum, quod erat in principio, eam à mortis nexibus liberaret. Igitur pii Patris, qua nos dilexit charitas, temporis veniente plenitudine Verbum ipsum æternum sub forma serui, carnem nostræ mortalitatis assumere, ut eandem mortem nostram moriendo destrueret, ac damnationis sententiam simul & maculam, quam per reatum primi hominis generis humani posteritas incurrisse nocebatur, clemens Verbi æterni bonitas aboleret. Quapropter de clara stirpe regia Davidica prælegit Virginem, in cuius utero mystico spiramine Verbum ipsum carnè susceperet, ut egrederetur juxta verbū propheticum, Virga de radice Jesse, & flos de radice ejus ascenderet, & requiesceret spiritus Domini super eum, perfectam Reginam inclytam matrem eligēs, quæ tanto Regi digna fuit sui corporis thalamū præparare, de quo tanquam sponsus præ filiis hominū procederet speciosus, locum Nazareth, quæ flos siue sanctitas dicitur, ad suā conceptionē elegit, in quo per Angelicæ salutationis eloquia ipsius incarnati Verbi mysteria, mira que fuerunt solēnia celebrata. Ibi enim sumpsumus nostræ redemptionis exordia, ibique primū dies sanctificationis illuxit, qui nobis de salute ipse intulit, & de æternitate læticiam. In hoc etenim tantæ fecunditatis loco Virgo regia venustissima à Domino conservata, flos sanctitatis, vas cœlestis gratiæ mundissimum, omnium virtutū floribus redimita, cuius pulchritudinem Sol, & Luna mirantur, Redemptorem gentium Virgo concepit, datura lucem gentibus sub mortis caligine constitutis.

§. 3. Sanè ipsa regina Cœlorum, in cuius se clausit viscera Dei Filius factus homo, ex tanti honoris fastigio sibi per Angelum nuntiato, nequaquam elationis assumpsit spiritum, sed tanquam Ancilla humilis, quamvis mater efficta Domini, humilitatis suæ, quam respexit Dominus, exequens officium, exurgens abiit in montana ad Elisabeth cognatam suā quæ vocabatur sterilis, jam semestri prægnantem, cum festinatione: & quemadmodū ab Angelo humillimè salutationis susceperat oraculum, sic etiam ipsam Elisabeth humiliter salutavit: Elisabeth verò ut salutationem audivit Virginis gloriosæ, repleta Spiritu sancto, & incarnati Verbi mysterium in utero sentiens virginali, voce magna exclamavit, & dixit: Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui. Et vnde hoc mihi ut veniat mater Domini mei ad me? Ecce enim ut facta est vox salutationis tuæ in auribus meis, exultavit præ gaudio infans in utero meo: & beata quæ credidisti, quoniam perficiuntur in te, quæ dicta sunt tibi à Domino.

§. 2. Ad quam Virgo veneranda in humilitatis spiritu respondens, illud mirabile Canticū decantavit. Magnificat anima mea Dominū, & exultavit spiritus meus in Deo salutari meo. Quia respexit humilitatem ancillæ suæ: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Quia fecit mihi magna qui potens est, & sanctum nomen ejus. O magnum mysterium, & admirabile commercium, & ineffabile sacramentum, ut matres de pignoribus quæ gestabant in uteris, in spiritu præsentirent, & etiam prophetarent, & ut sacri Euangelii pädic historia, Cœli Regina gravis partu consecranda diuino, pro humilitatis amplioris signaculo præcursoris sui, quem gestabat Filii, Genitricis gravidæ, humanitatis impendat obsequium: quo impenso completoque huiusmodi

B b 3 Visitationis

B. Maria Virgine. Iudea

B. Virgo concepit Elisabeth

Et illa respicit illud admirabile canticum Magnificat. Gen.

Visitationis quasi trium mensium tempore, in domum suam est reversa. Hæc est enim illa de qua sacra canunt eologia, Sole amictus, Lunam habens sub pedibus, Stellis coronari meruit duodenis. Hæc est enim illa quæ in suis castis visceribus Cæli terræque gestavit opificem, & sola cunctas hæreses interemit, & pro Christiano populo ut aduocata strenua & exoratrix pervigil ad Regem quem genuit intercedit.

*Præf. 17. ordi-
navit festum
visitationis
B. Mariæ Vir-
ginis celebra-
re die 2. men-
sis Julij quo-
libet anno. Et
consuluit fe-
ri vigiliam.*

§. 3. Igitur felicitis recordationis Urbanus Papa Sextus prædecessor noster dignum reputans & debitum, ut festum Visitationis ipsius B. Mariæ Virginis quando, ut præfertur, visitavit Elisabeth, in Dei Ecclesia celebraretur, pro testimonio sancti fuffultum Evangelii humanis nequit rationibus detrectari; ac attendens quod laudes tantæ Virginis humana lingua non sufficit exprimere, nec etiã sancti & iusti eam, in cuius ille quæ Cæli capere non poterant, se contulit aula Virginali, dignis laudum præconiis ad plenum efferre poterunt: & considerans quod ex quo Dominum in Sanctis suis laudare jubemur, quanto magis in veneratione B. Mariæ Virginis matris ipsius exultantibus animis collaudare, & ejus laudū augendo titulos, gratias referre, quem genuit filio debeamus, quæ etiam exaltata super sydera, stellato consedit sui solio genitoris, ne etiam diuinæ visus fuisset resistere volutari, quæ tam sibi, quam aliis viris devotis ad hujusmodi sanctam festivitatem celebrandam, ut pie idem prædecessor credidit, dignata fuit mentem inspirare, deliberatione etiam super hoc matura præhabita, de fratrum suorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, de quo numero tunc eramus, consilio, ad exaltationem fidei Catholicæ digne & rationabiliter, videlicet sexto Idus Aprilis, Pontificatus sui Anno undecimo statuit, ut festum præfatū, videlicet Visitationis B. Mariæ Virginis, quando ut præfertur, visitavit Elisabeth sexto Nonas Julij annis singulis in Dei Ecclesia cum laudum cantico, lætitiæ jubilo, cordisque tripudio, sub duplici officio per Orbem univertum solemniter celebraretur. Suavit etiam & consuluisset idem prædecessor, ut ipsius festi Vigilia ut Vigilia Nativitatis & Assumptionis prædictæ Virginis festivitatum etiam in observatione jejunii devotius observaretur. Et mandavit quod simile, non tam duplex officium absque alicuius Sancti commemoratione, exceptis primis Vesperis ante octavam Apostolorum Petri & Pauli, & officio totius diei octavæ, cum commemoratione tamen ejusdem novi festi, per septem sequentes dies in Ecclesia cum celebritate debita decantaretur.

*Et indulgen-
tiæ in vestra
necesse non
est. Et idem
in præf. 17.
de hæc consi-
deravit.*

§. 4. Ac etiam volens idem prædecessor CHRISTI fideles ad colendum tantæ festum Virginis, & etiã celebrandum donis spiritualibus animare, ipsosque mysticis de thesauris militantis Ecclesiæ, benedictionum muneribus cupiens prævenire, & omnibus vere pœnitentibus & confessis, qui matutinali officio festi ejusdem in Ecclesia, qua idem officium celebraretur, interessent, centum: qui vero Missæ, totidem: qui autem primi festi Vesperis, similiter centum: qui autem secundis, totidem: illis vero qui Primæ, Tertie, Sextæ, Nonæ, ac Completorii officii, pro qualibet horarum in farum quadraginta dies: illis autem, qui per octavas festi prædicti Matutinalibus, Vesperarum, Missæ, ac prædictarum Horarum officii interessent, centum dies singulis octavarum ipsarum diebus de omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confusus, de injunctis sibi pœnitentiis misericorditer relaxavit.

*Præf. 17. ordi-
navit festum
visitationis
B. Mariæ Vir-
ginis celebra-
re die 2. men-
sis Julij quo-
libet anno. Et
consuluit fe-
ri vigiliam.*

§. 5. Ne autem pro eo quod ipsius prædecessoris superueniente obitu literæ Apostolicæ super præmissis confectæ minimè extiterunt, huiusmodi constitutio dicti prædecessoris frustreret effectu: Volentes & auctoritate Apostolica decernentes, quod huiusmodi constitutio à dicta die, videlicet sexto Idus Aprilis perinde sortiatur effectu, ac si super ea prædecessoris literæ sub ipsius diei data cõfictæ fuisset, ut superius enarratur: quodque præfentes literæ ad probandum plene constitutione huiusmodi ubique sufficiat, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur: univertos Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & alios Ecclesiarum Prælatos monemus & hortamur in Domino, per Apostolica eis scripta in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipiendo man-

dantes, & in remissionem peccaminum iniungentes, quatenus tam gloriosum festū & celebre annis singulis sexto Nonas Julij, ut præfertur, devote ac solemniter celebrent, ac jejunium Vigiliæ huiusmodi suadeant in augmentū meriti observari, & faciant per univertas Ecclesias suarum civitatum, & Diocesium celebrari, ac officii peragi supradictum, ut pia ejusdē Virginis MARIÆ intercessione ipsi CHRISTI fideles, & hic à noxiis protegant, & in futuro sempiterna gaudia consequi mereantur.

§. 6. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc nostræ voluntatis, constitutionis, monitionis, hortationis, & mandati paginam infringere, vel ei ausu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Datum Romæ apud S. Petrum, 5. Idus Nouembris, Pontificatus nostri Anno primo.

Erectio Studii generalis in Ciuitate Ferrariæ, Status Ecclesiastici.

Hanc Ciuitatem pro Sede Apostolica, qua eam infendameras, Clemens VIII. recuperavit, ut inf. in ejus consist. 52. Sanctissimus, Rotamque in ea insitum in consist. 59. In supremo. Et huic Studio indulta concessit in alia consist. 94. Sancta.

BONIFACIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

IN supremæ dignitatis Apostolicæ specula, licet immeriti, disponente Domino constituti, ad univertas regiones fidelium nostræ vigilantie creditas, earumque profectus, & commoda, tanquã univertalis gregis Dominici pastor, commissam nobis speculationis aciem quantum nobis ex alto permittitur extendentes, fidelibus ipsis, ad quærendum literarum studia, per quæ diuini nominis, suæque fidei Catholicæ cultus protenditur, iustitia colitur, tã publica quàm priuata res geritur vtiliter, omnique prosperitas humanæ conditionis augetur, libenter fauores gratiosos impendimus, & opportuna commoditatis auxilia liberaliter impartimur.

§. 1. Cum itaque, sicut nuper pro parte dilectorum filiorum, nobilis Alberti Marchionis Estensis, nostri in nostra Ciuitate Ferrariensi pro nobis, & Romana Ecclesia Generalis Vicarii & Communis Civitatis ejusdem, fuit nobis expositum, quod ipsi Marchio, & commune, non solum ad vtilitatem, & prosperitatem huiusmodi reipublicæ, ac Incolarum prædictæ Civitatis, & districtus ejusdem, sed etiam aliarum partium vicinarum laudabiliter intendentes, in eadem Ciuitate, loco vtiq; ad hoc accommodo admodum, & idoneo, desiderent plurimum vigere Studium auctoritate Apostolica generale, in qualibet facultate licita, ut ibidem fides ipsa dilaretur, erudiantur scholares, æquitas seruetur, iudicii crescat ratio, & in defectus huiusmodi augeantur.

§. 2. Nos præmissis, & etiam eximiam deuotionem, & fidei puritatem, qua ipsi Marchio, & Commune ad nos, & Romanam Ecclesiam gerere dignoscuntur attente commendantes, & quod illas ad eandem Ecclesiam matrem cunctorum fidelium, & magistram, eo amplius debeant augmentare, quo per nos, & Sedem Apostolicam, prosperentur gratis, & privilegiis Apostolicis speculatiuè honorari, seruenti desiderio appetimus, quod Civitas ipsa, quam diuina bonitas Cleri, & populi numerositate abundanter, ac tot gratiarum dotibus insigniuit, & aliorum multiplicium bonorum fecunditate dotavit, locique amœnitate non modica decoravit, ac districtus & partes prædictæ scientiarum muneribus amplientur, ut viros producant consilii maturitate perspicuos, virtutum redimitos ornatibus, ac diversarum facultatum dogmatibus eruditos, sitque ibi scientiarum fons irriguus, de cujus plenitudine hauriant univertis literarum cupientes imbui documentis.

§. 3. His

§. 3. His igitur omnibus, & præsertim idoneitate dictæ Civitatis, quæ ad multiplicanda doctrinæ semina & gemina salutaria producenda valde congrua & accommodata fore dicitur, ac victualium fertilitate, hospitiorum insignium multitudine, aliisque commoditatibus quamplurimis, quas Civitas ipsa ibidem opportunas habere dignoscitur, & quod quanto magis si privilegiorum Sedis prædictæ muniatur præsidio, amplioribus proficiet incrementis, diligenti examinatione pensatis non solum ad ipsorum Civitatis, ac districtus, & partium incolarum, sed etiam aliorum, qui propterea de universis mundi partibus Civitatem confluent ad eandem, commodum & profectum, studio paternæ sollicitudinis anhelantes, devotis Marchionis, & Communis prædictorum supplicationibus inclinati, ad laudem divini nominis, & fidei Catholicæ propagationem, exaltationemque Ecclesiæ supradictæ, auctoritate prædicta, præsentium tenore statuimus, & etiam ordinamus, ut in dicta Civitate de cætero sit studium generale, illudque perpetuis temporibus inibi vigeat, in sacra, pagina, jure Canonico, & Civili, necnon in medicina, & qualibet alia literarum licita facultate.

§. 4. Et quod docentes, legentes, & studentes ibidem omnibus privilegiis, libertatibus, immunitatibus, & indulgentiis concessis Doctoribus legentibus magis, & scholaribus, & præsertim in eadem sacra pagina in Bononiensi, & Parisiensi Studiis commorantibus, gaudeant, & utantur.

§. 5. Quodque illi, qui processu temporis bravium meruerint in illa facultate in qua Studuerint obtinere, sibi que docendi licentiam ut alios erudire valeant, ac doctoratus, seu magisterii honorem petierint elargiri, per doctorum, seu doctores, aut Magistrum, seu magistrum illius facultatis, in qua examinatio fuerit facienda, Episcopo Ferrariensi, qui pro tempore fuerit, vel Ecclesia Ferrariensi vacante, dilectis filiis Archipresbytero, & Capitulo ejusdem Ecclesiæ, aut illi, vel illis, qui per eosdem Archipresbyterum, & Capitulum deputatus vel deputati fuerit, seu fuerint, præsententur, idemque Episcopus seu Archipresbyter, Capitulum, aut deputatus, seu deputati huiusmodi, ut præfertur doctoribus, & magistris in eadem facultate actu inibi legentibus conuocatis; illis in iis, quæ circa promovendos ad doctoratus, seu magisterii honorem requiruntur, per se, vel alium, seu alios juxta modum, & consuetudinem, qui super talibus in Bononiensi & Parisiensi prædictis, ac aliis generalibus Studiis observantur, examinare studeat, seu studeant diligenter, eis que si ad hoc idonei, & sufficientes reperti fuerint, huiusmodi licentiam tribuat, seu tribuant, & doctoratus, seu magisterii honorem conferat, seu conferant.

§. 6. Illi verò qui in eodem Studio Ferrariensi examinati, & approbati fuerint, ac docendi licentiam, & honorem huiusmodi obtinuerint, ut est dictum, ex tunc absque examine, & approbatione alia legendi, & docendi, tam in prædicto Ferrariensi, quam in singulis aliis generalibus Studiis, in quibus voluerint legere, vel docere, statutis, & consuetudinibus quibuscumque contrariis Apostolica, vel quacumque firmitate vallatis, nequaquam obstantibus, plenam & liberam habeant facultatem.

§. 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis, & ordinationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Romæ apud S. Petrum, 4. Nonas Martii, Pont. nostri Anno 2.

Exemptio Fratrum Ordinis Carthusianorum à jurisdictione, visitatione & correctione Episcoporum, & aliorum omnium.

Ad hæc vide declarationem Leon. X. in const. 22. Dum intra, & Concil. Trident. sess. 7. cap. 14.

Atque consti. 39. Clem. VIII. Suscepti. Alia nomen de hoc Ordine notum sup. in consti. 7. Alex. III. Cum vos.

BONIFACIUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI. Dilectis filiis Priori Generali & Vniuersis Fratribus Ordinis Carthusiensis, tam præsentibus quam futuris, Salutem & Apost. bened.

Acrosancta Romana Ecclesia mater cunctorum fidelium & magistra in agro virtutum vestri Ordinis, cui Altissimus benedixit, & in decore sanctæ religionis sub qua mundanis abiectis illecebris, deuotum ac sedulum exhibetis Domino famulatum, exultat, & jubilat, præsertim dum prospicit, quod vos ad alta virtutum gradibus per exercitium bonorum operum, & præclara sanctitatis merita procedentes, trahitis ad diuinæ Majestatis obsequium alios per exempla, vitam ducendo piissimam, & frequenter diuinis laudibus, ex quibus diuinæ gloria Majestatis attollitur, deuotissime insistendo, & huic mundo mortui, ac Domino nostro IESU CHRISTO, qui est vita, viuentes, pro vniuersali salute fidelium ad Dominum preces funditis incessanter, propter quæ eundem vestrum Ordinem quum erga nos & prædictam Ecclesiam deuotionis claritate præluere conspicimus, infra claustra nostri peccatoris paternis affectibus contemplantes, circa bonum statum ipsius Ordinis seruentibus studiis vigilamus, & ut Deo propitio idem Ordo protegatur à noxiis, & salubria semper suscipiat incrementa, personæque ipsius pacis & tranquillitatis affluant vberitate, ab omni que sint perturbatione securæ, & oppressio-nibus indebitis præseruentur illæ, Ordinem ipsum prærogativa Apostolicæ libertatis & exemptionis præsidio communimus.

§. 1. Sanè petitio pro parte vestra nobis nuper exhibita continebat, quod licet prædictus Ordo vester cum omnibus Monasteriis, Prioratibus, domibus & locis eiusdem, atque personis degentibus in eisdem ab olim reputatus fuerit, & adhuc etiam communiter reputetur fore à jurisdictione quorumlibet Ordinariorum Iudicum exemptus, & soli Sedi Apostolicæ immediatè subiectus, tamen nonnulli locorum Ordinarii cupientes vestra, & dicti Ordinis priuilegia, & libertates infringere, & alias diversis ex causis vos inquietare, & multipliciter molestare, & personas ejusdem Ordinis ad forum suum trahere, & alias vexare præsumunt, propter quæ nonnunquam vos à contemplatione, & quiete vestra contra religionis vestræ statum retrahi, & sæcularibus negotiis implicari oportet. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut ad evitandum cujuslibet molestiæ & inquietationis materiam, & gravamina, quæ contra huiusmodi exemptionis libertatem possent vobis inferri, & ut tollatur quælibet contra vos occasio malignandi, vos & eundem vestrum Ordinem, cum omnibus Monasteriis, Prioratibus, domibus, ac locis ejusdem, pro incremento vestri status, & pro pace & tranquillitate personarum degentium in eisdem, de nouo plenariè eximere de speciali gratia dignaremur.

§. 2. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati, vos & prædictum Ordinem vestrum cum omnibus & singulis Monasteriis, Prioratibus, domibus, & locis ejusdem, quæ nunc habetis, & in posterum vos habere contigerit, & cum personis degentibus in eisdem præsentibus, & futuris, ab omni ordinaria jurisdictione, dominio, visitatione, ac potestate qualibet omnium, & singulorum Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum quorumlibet Iudicum Ordinariorum, de speciali dono gratiæ de nouo prorsus eximimus, & totaliter liberamus, illaque in jus, & proprietatem Beati Petri ac Sedis Apostolicæ, ac sub eorū, & nostra speciali & immediata protectione præsentium tenore suscipimus. Decernentes Ordinem, Monasteria, Prioratus, domos, & loca & personas huiusmodi, soli, & immediatè Sedi prædictæ fore subiecta; & quod locorū Ordinarii, seu Diocesani, vel alia quævis persona, in vos, seu Monasteria, Prioratus, domos, aut loca, vel personas præfata, vixote prorsus exempta, non possint auctoritate ordi-

Exordium.

Ordinis sui. pl. ubi pro exemptione ab Ordinariis & aliorum jurisdictione.

Ponitur essetio de petitione exemptionis. Ad hoc vide quæ sibi in dicantur in rub.

naria excommunicationis, suspensionis, aut interdicti sententias promulgare, vel alias etiam ratione delicti, vel contractus, aut rei de qua agatur, vbi cumque committatur delictum, in eatur contractus, vel res ipsa consistat, jurisdictionem aliquam exercere.

Cap. 1. de Privileg. in 6. & car. ris contrariis derogatur. De scis d. capitulum esse renovatum & alia edita per Concil. Trid. & Clem. VIII. cir. in rub.

§. 3. Felicis recordationis Innocentii Papae Quarti praedecessoris nostri circa exemptos edita, quae incipit Volentes, & aliis constitutionibus Apostolicis in contrarium editis, non obstantibus quibuscumque. Nos enim omnes excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias, & quoscumque processus, quavis praenas, & sententias continentes, quas & quos adversus vos, & Monasteria, Prioratus, domos, vel loca, aut personas huiusmodi, contra tenorem & formam exemptionis huiusmodi quomodolibet promulgari & haberi contigerit, irritos decernimus, & inanes, ac nullius existere firmitatis. Per exemptionem autem, & libertatem huiusmodi, & alia supradicta, libertatibus, privilegiis, & immunitatibus, vel aliis iuribus vestris, & praedicti Ordinis ac Monasteriorum, Prioratum, & domorum atque locorum praedictorum, nullum intendimus praedictum generari. Quinimodò volumus, quod illa in sua plena remaneant firmitate.

Sanctio penal.

§. 4. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae constitutionis, & ordinationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum.

D. P. An. 2. die 17 Martii.

Dat. Romae apud S. Petrum, 17. kal. Apr. Pont. nostri Anno 2.

IV. Confirmatio constitutionum à Friderico Secundo, & Carolo Quarto Imperatoribus, pro immunitate, libertateque, & iurisdictione Ecclesiastica editarum.

De hac materia vide etiam infra in Leon. X. const. 10. Regimini, vbi indicabo.

edita A. D. 1391.

BONIFACIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus Mindensibus, & Virdensibus Episcopis, & dilecto filio Decano Ecclesie Mindensis, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Vestris & honestis supplicum votis libenter annuimus, illaque fauoribus prosequimur opportunis.

Frid. II. edit. & leges de quibus hic.

§. 1. Dudum siquidem Honorius Papa III. praedecessor noster attente considerans, quod clarae memoriae Fridericus Secundus, Imperator Anglus, ad laudem Romanae Ecclesiae, & sacri decus Imperii, &c.

Honor. III. edit. confirmavit, ut ibidem.

Omittitur residuum, quia has leges Friderici habes supra in const. 1. Honor. III.

§. 2. Diciturque praedecessor noster constitutionem ipsam de consilio etiam fratrum suorum S. R. E. Cardinalium, qui tunc erant, auctoritate Apostolica confirmando approbavit, & ipsam mandavit inuolabiliter observari, necnon statuarios, & scriptores, ac violatores praedictos, excommunicatos auctoritate Apostolica praedicta publice nuntiari.

Carol. IV. alias editis leges.

§. 3. Et deinde ad audientiam dictae memoriae Caroli Quarti, etiam Romani Imperatoris, &c. Omittitur narratio huius const. Caroli IV. quia eam posui hic in fine.

Sed d. Balep. male ob. scribuntur.

§. 4. Cum autem sicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum SS. Blasii intra, & Cyriaci extra muros Ecclesiarum Decanorum, & Canonicorum & personarum, ac totius Cleri Brunsvicensis, Hildesemensis, Halaustratenis Diocesisum petitio continebat, quod quorundam laicorum, & Dominorum temporalium huiusmodi Civitatum, & diocesium praedictarum, & in locis circumvicinis malitia inolevit, quod huiusmodi Imperiales constitutiones, & sanctiones transgredi non verentur, & Ecclesiasticas libertates violare praesumunt, pro parte eorundem Dominorum Decanorum, Canonicorum, & personarum praedictarum fuit nobis supplicatum, ut eis super praemissis de opportuno remedio providere de benignitate Apostolica dignaremur.

providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 5. Nos igitur vestigiis praefati Honorii Papae praedecessoris nostri inherentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, discretioni vestrae per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut vnus vestrum per vos, seu alium, vel alios, constitutiones praedictas in praefatis Civitatibus, & Diocesisibus, & in aliis locis circumvicinis, vbi, & quando expedierit, auctoritate nostra faciatis inuolabiliter observari, transgressores, seu violatores, & contemptores, ac sacrilegos praedictos, necnon contradictores quoslibet & rebelles per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo. Inuocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii saecularis, non obstante constitutione, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Nulli ergo hominum, &c.

Dat. Romae 6. Kal. Iunii Pont. nostri Anno 2.

Sequitur Constitutio Caroli IV.

Carolus Quartus Divina favente Clementia, Romanorum Imperator semper Augustus, & Bohemiae Rex, &c. Ad perpetuam rei memoriam.

Et si Imperialis benignitatis clementia quorumlibet deuotorum fidelium, quos sacrum Romanum ambit Imperium, ex officii debito teneatur necessitatibus, & iniustis oppressionibus consulere, & de opportunis remediis providere; ad illos tamen maxime dirigitur nostrae mentis affectio, quos indebite pati cognoscimus, quorumque oppressionibus status Ecclesiasticae libertatis, quam semper nostris temporibus augeri volumus, in nihilum redigitur, & minus debite praegravatur.

§. 1. Sane ad Imperialis Majestatis audientiam, pro parte honorabilium Praepositi, Decani, & aliorum Praelatorum, & Capituli Magdeburgensis, Maguntinensis, & Colonienfis, Ecclesiarum deuotorum nostrorum dilectorum, per insinuationem querulosam suppliciter fuit deductum, quod saeculares quidam in potestatibus, & officiis publicis constituti, videlicet Duces, Comites, & Barones, & alii domini temporales, necnon Consules civitatum, oppidorum, villarum, & locorum rectores districtarum Magdeburgensis, Maguntinensis, & Colonienfis prouinciarum, Dei nomine postposito, Statuta singularia & iniquas ordinationes motu proprio, & de facto contra personas Ecclesiasticas, Ecclesiarum libertates, & privilegia condiderunt, eisque publice, & de facto insistere praesumpserunt contra legitimas, Civiles, & Canonicas sanctiones, vtpote, quod nulla bona temporalia ad potestatem Ecclesiasticam transferantur, neve Clerici in sacris constituti ad agendum, & testificandum in Civilibus, & maxime in piis causis aliquatenus admittantur, quodque excommunicati laici, & publice denuntiati, in Civili foro minime repellantur. Item praefati domini temporales, Consules, & Rectores per saecularem potestatem res, & bona Clericorum occupant, & arrestant, oblationes fidelium diminuunt, & restringunt, exactiones, & tallias indebite de bonis Ecclesiae, & redditibus exigunt, & extorquent, possessiones Ecclesiae, & personarum earum deastant incendiis, & rapinis. Contractus inter Clericos, & laicos factos legitimos ad libros civitatum, villarum, & locorum reculant inscribere, & sigillare. Donata & legata ad fabricas, & Ecclesiarum structuras, contra Praelatorum voluntatem, & aliorum quorum interest praesumunt vsurpare contra iustitiam, in fraudem & odium Clericorum: de rebus & bonis etiam Clericorum, quas non causa negotiationis, sed pro vrbibus propriis per terras ducunt, seu duci faciunt, teloneum exigunt, & recipere non verentur. Et confugientes ad Ecclesias, & Coemeteria inde extrahere contra sanctiones Imperiales praesumunt.

§. 2. Quae omnia, & quaelibet ab inde secuta, cum per factas, & Civiles, & Canonicas sanctiones expresse reprobata sint, & in fraudem Ecclesiasticae libertatis de facto praesumpta, de Principum, Ducum, Comitum, Baronum

Baronum fideliumque nostrorum consilio, & certa scientia, auctoritate Imperiali cassamus, irritamus, & annullamus, cassaque & irrita, nullius esse momenti penitus deducimus, & expresse pronuntiamus: Præcipientes sub indignatione Imperiali Banni, vniuersis, & singulis ditionum Magdeburgensis, Maguntinensis, & Colonienfis prouinciarum, & locorum vicinorum Principibus & Dominis temporalibus, Consulibus, & potestatibus, & in officiis publicis constitutis, quatenus mox visis, & intellectis præsentibus, dicta ipsorum statuta, & ordinationes sicut in præiudicium Ecclesiasticæ libertatis edita sunt, omnino reuocent, & de luce tollant. Quodque secundum ea nõ iudicent amplius, nec sententias dicent, aut eisdem in iudicio, aut extra iudicium quomodolibet pro se, & contra Ecclesiasticam libertatem potantur. Itē pronuntiamus, & declaramus Imperiali auctoritate, quod quicumque laicus cuiuscumque status, vel conditionis existat, ausu sacrilego, & propriæ temeritatis audacia sacerdotem, vel clericum sæcularem, vel religiosum diffidauerit, vel captiuauerit, proscripterit, spoliauerit, occiderit, mutilauerit, aut in carcere detinuerit, aut huiusmodi maleficia perpetrantes scienter receptauerit, vel fauorem in his præstiterit, præter pœnas à sacris Imperialibus, & Canonicis sanctionibus eis inflictas, sint ipso facto infames, & omni honore priuati, nec ad placita, vel Concilia Nobilium admitti quouis modo possint.

§. 3. Volumus etiam, hortamur, & requirimus ipsos Prælatos Ecclesiasticos, ut hanc nostram legem, & constitutionem in Synodis, & Ecclesiis publicari procurent, & requisiti pœnarum, & sententiarum executiones denuntient, ne in præmissis excedentes, per simulatam ignorantiam suas malitias valeant exulare.

§. 4. Nulli ergo hominum omnino liceat hanc nostræ cassationis & immutationis, seu pronuntiationis, denuntiationis, & declarationis paginam ausu temerario infringere, aut quomodolibet ei contraire sub pœna quinquaginta marcarum puri auri, quas ab eo qui contrafecerit, toties quoties factum fuerit, irremissibiliter exigere volumus, & eorum medietatem nostri imperialis aërii, residuam verò partem iniuriam passorum vñbus decernimus applicari.

Data Tangerundem, Anno Domini millesimo trecentesimo septuagesimo septimo. Indictione quintadecima, quinto kal. Iulii, Regnorum nostrorum Anno trigésimo, Imperii verò 23.

Canonizatio S. Brigittæ, alias Brigidæ de Regno Suetiæ, cum suæ festiuitatis institutione, pro die 23. Mensis Iulii, indulgentiarumque largitione pro visitantibus ejus sepulchrum.

Canonizationem istam comprobauit Mart. V. Florentiæ, die prima Iulii, Pont. sui anno secundo: sed ejus Bulla consulto prætermissa est, vñ simpliciter confirmatoria.

BONIFACIUS EPISCOPUS, Seruus Seruorum Dei. Venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac Dilectis filiis electis & Patriarchalium, Metropolitanarum, & Cathedralium Ecclesiarum Capitulis, vñlibet consueuit, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

AB origine mundi, post primi parentis lapsum, cum eam ob rem vniuersum genus humanum æternæ morti teneretur obnoxium, cunctipotens, & misericors Deus ex alto prospiciens, ne in totum perderet hominem quem creauerat, sed suæ diuinitatis faceret esse participem, cum primos ex spiramine Sancti Spiritus afflatus Prophetas, aduētus Filii sui in carnem, sub typicis ænigmatibus, ac diuinis reuelationibus nuntios præmisisset, eundem vnicum Filium suum ante sæcula genitum, adueniente plenitudine temporis, in vterum prælectæ Virginis matris, quæ imperscrutabili Sancti Spiritus obumbratione, Angelo nuntiante concepit, de proprio sinu transmisit, qui ex eadem Virgine natus, & progres-

sus in tempus, cepit facere, & docere, omnibusque monstrare, qualiter sacri baptismatis fonte renatis, de æterna morte via pateret ad vitam, & coadunatis Discipulis, ne quis fidelis huius transitorie, & fugitiuæ vitæ molestias, vel tædia, seu temporalis acerbæ necis pœnas, pro æternæ adeptione vitæ perhorret, sese hostiam immaculatam, consummato debito cursu, in ara crucis morte cruenta obtulit Deo Patri, & militanter Ecclesiam suo pretioso sanguine fundavit, consecravit, & æternaliter stabilivit.

§. 1. Tandem verò de mundo transiturus ad Patrem, Principi Apostolorum cælesti clauigero, in suam suorumque successorum summorum Pontificum personas, collatis clauibus, ligandi videlicet, & soluendi tradita potestate, supremum Pontificum, specialem curam sui gregis, & regimen vniuersale commisit, pollicitus nihilominus Ecclesiam in æternum se non deserturum eandem.

§. 2. Ad cuius vberem vtilitatem diuisiones gratiarum per Spiritum sanctum tribuit suis fidelibus. Nam secundum Apostolum, unicuique datur manifestatio spiritus ad vtilitatem. Alii quidem per spiritum datur sermo sapientiæ. Alii sermo scientiæ, secundum eundem spiritum. Alii fides, in eodem spiritu. Alii gratia sanctorum, in uno spiritu. Alii operatio virtutum. Alii prophetia. Alii discretio spirituum. Alii genera linguarum. Alii interpretatio sermonum. Hæc autem omnia operatur vnus atque idem Spiritus, diuidens singulis prout vult. Quamque militanter Ecclesiam Pater hominum sustulit in eodem spiritu sancto structura admirabili pretiosorum lapidum, mira varietate decoram, ipso summo angulari lapide **CHRISTO IESU**, quos elegit ante mundi constitutionem conformes fieri imaginis eiusdem Filii sui, ut sit ipse primogenitus in multis fratribus, in quos eos gratificavit, donans charismata meliora, qui suo exemplo viam ostenderent excellentiorem.

§. 3. Hinc igitur Apostoli Sancti, prodire per vniuersum Orbem, genus humanum, quod sub peccati iugo tenebatur, ad vitam, & salutem excitantes, & cum firmissima constantia prædicantes verbum Dei, ut in omnem terram exiret sonus eorum, & in fines orbis terræ verberarentur.

§. 4. Splendidi quoque Martyres fidei lorica induiti, & incôcussa stabilitatis baltheo succincti, lauerunt stolas suas in sanguine innocentis Agni, & imitati candidato exercitu **CHRISTUM IESUM**, ad structuram supernæ Hierusalem, hoc est triumphantis Ecclesiæ, cum gloriosa victoria palmas gestantes in manibus, sese viuos lapides addiderunt, exemplum venerabile, & æternam dignamque memoriam militanti Ecclesiæ relinquentes.

§. 5. Progressi sunt & Doctores lucidissimi, qui pseudo-Christianis, falsisque Prophetis superstitiosas, & varias opiniones in vera fide Catholica adducere, ipsamque fidem subvertere satagentibus, se opposcentes, talium confutatis erroribus, miro eloquio, & solidis, ac rectis sententiis operante sancto Spiritu ipsam fidem, & militanter Ecclesiam illustrarunt, quibus eadem Ecclesia communita progreditur quasi aurora consurgens, pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata.

§. 6. Sequuntur & limpidi Confessores ornatu gemmis, & virtutibus coruscantes, Domino rationem de talentis creditis reposcenti, cum se assidua, & vigili sanctorum operationum exercuerunt mercatura, utpote fideles, & boni serui, multiplicatum de suis laboribus fructum afferunt, ac donum reponunt in arcam.

§. 7. Etiam Anachoretæ, & solitudinis, ac eremi sectatores, blandientis & captiosi, sed venenosi mundi vana spectacula fugientes, ut securi ad patriam peruenirent, latibula petierunt, & antris abditi, paruo & rudi victu scaturientis aquæ, & leui potu, carnem propriam macerantes, & sathanæ stimulos reptimentes, palastro, vel tegmine hirtio amicti, ut plurimum nudis pedibus, & squallida humo, aut stramineo cubili fessa membra somno resopentes, in sacra contemplatione, & supernæ maiestatis laude vacantes, demum ex hac lacrymarum valle, & miseriarum aceruo, ad Dei præsentiam euocati, immarcescibilibus deliciis potiuntur.

Transitus ad Patrem h. Petrum sui gregis vniuersalem Pastorem elect. primord. Eccl. sum suam usquam deferturum. Misi deinde Spiritu sanctum in mundum, qui suis fidelibus mult. fructus erat. ut scribitur.

Apostoli in te prodire, qui vniuersum Orbem prædicatione verbi Dei illuminarunt.

Martyres fidei in sanguine innocenti Agni, & imitati candidato exercitu.

Doctores eruditi qui eam illustrarunt.

Confessores in vna Domini variis laboribus impendunt.

Anachoretæ qui vna sanctorum, & carnis macerantissime plurimum profecerunt.

Virgines etiam qua cordis sinceritate, corporis castitate Deo se desponsarunt.
 §. 8. Adfunt & Virgines nitidæ mundo corpore, & corde sincero, mentem sanctam spontaneam, & oleum secum suis deferentes in vastis, venienti sponso obviam exeunt, eique desponsantur, qui est pater illis hominum speciosus.

Vidua insuper ac alia persona, qua sanctis operibus fructum Deo reculerunt.
 §. 9. Deuotæ autem, & continentes Viduæ, & aliz sexus utriusque personæ, piis sanctisque operibus semper instantæ, & se ante Dei tribunal cum plenis manipulis representant, & cum sanctis Angelis canunt gloriam in altissimis Deo, & in terra pacem bonæ voluntatis hominibus deprecantur. Hæc omnia profecto illi idem spiritus de quo supra, operatur ministerio multiformiter admirando. Et secundum sanctam promissionem CHRISTVS IESVS hanc vineam suam militantem Ecclesiam, post ejus admirabilem ascensionem, talibus cultoribus, & cultricibus, vsque in diem hodiernum visitavit, fovit, defendavit, firmavit, iuvit & auxit, & per sui gratiam sic in futurum faciet temporibus successivis.

Inter quas Vidua B. Brigittæ Deo desponsata est.
 §. 10. Nouissimis verò diebus, ut etiam ab aquilone aliquid boni esset, ille cælestis agricola eandem vineam suo de more visitans, mulierem fortem procul, & de vltimis finibus, suum secum pretium deferentem, ad huiusmodi vineæ culturam adduxit inesse, beatam scilicet viduam Brigittam, quam vulgares Brigidam appellant, tam sacro superius descripto cœtui merito sociandam, seu verius sociatam. Cuius, propter quod præsentem operam nobis damus, ut originem, vitam, mores, & merita, necnò miracula quæ in præmium sanctitatis ejus benedictus Deo mundo monstrare dignatus est, ne de tam celebri muliere ætas præsens immineat ignara, & surda posteritas famam ingrata accusare, vel prætereundum, ea quæ non prætereunda silentio excerptimus, vestraque charitati harum serie volumus intimari.

Quæ ex patribus de stirpe Regum Suetiæ orta est.
 §. 11. Hæc nempe mulier gloriosa ex patre Birghero, & matre Sitghride conjugibus de nobilissima regia stirpe Catholicorum Suetiæ Regum procedentibus, nec minus fide orthodoxa, & animi constantia, ac virtutibus quam nobilitate claris, duxit originem.

Cuius mater in maris procellis præteritam fuit, eo quod in vtero eam gestavit.
 §. 12. Quæ quidem mater dum eam gestaret in vtero, maris in quodam sinu passâ naufragium, cum multos promiscui sexus in eodem naufragio procella absorbuisset, sana peruenit in litus, & nocte sequenti in visione adstitit sibi persona admirando vestitu refulgens, & ne viduæ tam venerandæ sine prænuntio foret aduentus, dixit: saluata es propter bonum quod habes in vtero. Ideo nutriti illud cum charitate Dei, quia tibi à Deo datum est.

Eam nata sacerdoti parvulus illius sanctus prænuntiata fuit.
 §. 13. Cumque puella Brigitta de genitricis alio in mundum recenter fuisset educta, sacerdos parochialis in Ecclesia propinqua approbatæ vitæ, & ætatis perfectæ, dum nocte orationi vacaret, nubem lucidam, & in medio nubis Virginem sedentem vidit, librum habentem in manu, sibi que dicentem, Nata est Birghero quædam filia, cuius vox per mundum admirabilis audietur.

Infans eruditè loquebatur.
 §. 14. Nata ergo puella vsque ad finem triennii quasi elinguis visa est, sed mox contra naturalem decursum non balbutiendo infantium more fari, gestientiumque audierunt, sed completa, & formata verba de auditis per eam loquebatur, & visis.

Puella orationibus, ieiuniis, & aliis piis operibus vacabat.
 §. 15. Procedens verò in annis, pueritiam mira devotione transegit, orationibus videlicet, ac ieiuniis, & alias nunquam à bonis operibus otiosa.

Iussu nobilissimi Principis compassa desponsatur.
 §. 16. Tandem licet in statu virginali servire Domino totis desideriis affectaret, tamen per parentes compulsa quondam Vulfoni de Vlpasum Principi Nericæ, nobilissimo quippe & Christianissimo juveni in matrimonium desponsatur.

Hi omnes per annum à concubitu abstinerunt.
 §. 17. Et cum insimul convenire deberent, quantum idonei essent ad viriles amplexus, maritus videlicet in decimo octavo, & sponsa in tertio decimo anno constitenti, communi tamen voluntate Tobiam juniorem, & Saram Raguellis imitati, annum continuum & vltra à concubitu abstinerunt, Deum humiliter deprecantes, ut si coniungi foret expediens, in commixtione non peccarent, & Deus illis talem prolem cõcederet, quæ ad seruitium ejus esset. Simul postea conuenerunt in timore ac tremore, non libidini, sed posteritati vacantes. Cum in-

terim deuota mulier nec ieiunia, nec orationes, nec alia pia, & solita opera præteriret.

§. 18. Et cum semper B. Virgini præcipue deuota foret, ac tempore procedente, post partu periclitaretur, & obstetrices, ac mulieres adstantes de vita illius desperarent, visa est quædam imperiosa, sed incognita mulier, albis fericeis induta vestibus intrare cubile, & assistere strato, & singula iacentis membra pertractare, mox cum talis mulier disparuisset, eadem puerpera sine dolore partu integro exonerata remansit.

§. 19. Et cum etiam dicti jugales adhuc essent iuvenes & recentes, maritus felicitis vxoris sanctis monitionibus persuasus, cor enim viri spoliis non indigens, consilium in se, reddidit ei bonum & non malum, omnibus diebus vitæ suæ, ipsaque mulier indixerunt sibi sponte inuicem, & perpetuam continentiam seruauerunt.

§. 20. Et nihilominus coniuges, deuoti in Dei timore, & amore proximi semper fervetiores, limina B. Iacobi Apostoli in Còpostella, cõmuni voto peregrè visitarunt.

§. 21. Et ad propria reversi cum deliberassent ut liberis deuotioni vacare possent, pro sexus diversitate diversa ingredi monasteria, dictus princeps in tali deliberatione quieuit in Domino.

§. 22. Sancta autem vidua, quæ ab ineuntis ætatis principio Deo dicata fuerat, ut jejuniis & orationibus indefesse vacaret, soluto coniugio, & sui juris effecta, quasi navis infortioris de longe portans panem suum, à Spiritu sancto præmonita, egrediens de terra & cognatione sua, ad Almam Vrberem, ac Hierosolymam deinde perrexit, & loca singula in quibus Dominus noster IESVS CHRISTVS annuntiat, natus, educatus, baptizatus, conversatus, mirabilia operatus, illusus, crucifixus, & sepultus fuit, & ad cælum ascendit, insigni deuotione & veneranda conspexit. Ad vrberem quoque regressa, cum antea sine in sua patria & partibus circumstantibus, siue in Germania, siue in Gallijs, siue in Hispania, siue in Italia, siue in aliis cismarinis, aut vltamarinis partibus Sanctõrum ac Sanctarum corpora, seu memorandæ reliquæ quiescerent, pauca admodum absque personali visitatione dictæ sanctæ Viduæ fuissent prætermissa, in eadem Vrbe reliquum vitæ peregit.

§. 23. Sed post mariti mortem, ob reuerentiam sanctæ Trinitatis, ad nudam carnem quandam chordam de canopo cum plerisque nodis detulit strictè ligatam, & similiter circa singulas tibias subtus genua singulas chordas similiter connodatas, etiam tempore infirmitatis, nec pannis lineis præterquam in capite, vsa veste hispida circa carnem, superius verò non secundum personæ conditionem, sed multum humiles & abjectas.

§. 24. Et non solum eas quas sancta mater iubet Ecclesia vigilias seu jejunia obseruabat, sed alia multa superaddebat, ut etiam vltra Ecclesiæ mandat quater in hebdomada jejunaret, & similiter quater in hebdomada, conjugè nondum vita sancto, & post obitum ejus continue vsque ad paucos annos ante suum felicem transitum, solitis pannis induta, super tapeto, absque paleis, culcitra, vel similibus, ad terram vel pavementum posito corpus ab orationibus, abstinentiis ac divino labore festum, tenui & brevi somno recreabat. Singulis sextis feriis ob memoriã sacratissimæ passionis Domini Nostri IESVS CHRISTI pane dumtaxat & aqua contenta jejuniū non omisit, cum etiam multos alios dies, ob diversorum Sanctõrum reuerentiam simili abstinentia pertransiret, & siue jejuniū abstineret, siue aliter discumberet, cū sobriissima foret, de mensa surgebat nò saturata, sed refecta, eisdem quoque sextis feriis de candelis cereis accensis, stillas candentes & ignitas eliquabat super nudam carnem, ita ut adustæ circatrices continue remaneret, & gentianam amarissimam herbam seu radicem ejus retinebat ore.

§. 25. Romæ insuper degens non rigorem frigoris, non æstiuos calores, non impedimeta viæ lutosæ, non pluuiarum, aut niuium seu gradinũ asperitates curans, stanties per Ecclesiã ordinatas, variasq; alias sanctas Ecclesias, licet eques pro suis facultatibus ire potuisset, tamen supra extenuati corporis vires enitens peditans visitavit quacũque die. Tot nique longis genuflexionibus vsa fuit, ut genua ejus rigerent in duritiem, ut ita dixerimus, camelorum.

§. 26. Admirabilis & spectatae humilitatis extitit, ita ut nonnunquam cum pauperibus peregrinis incognita, simul sedens, apud Monasterium sancti Laurentii in Palisperna de Urbe, Ordinis sanctae Clarae, eleemosynam reciperet, & osculetur cum gratiarum actione, & frequenter propriis manibus, & ob Dei reverentiam, reparabat pauperum vestimenta.

§. 27. Tenacem obedientiam Praelatis & suis Superioribus & confessoribus observabat, adeo quod absque saltem confessoris licentia, penè oculos attollere non praesumeret.

§. 28. Et superstitute marito cum singulis sextis feriis confessa fuisset, post ejus transitum, veram confessionem, semel saltem in die cum magna contritione studuit iterare, tam amare leviter, sicut alii gravissima deplorans, & nihil de suis verbis, moribus, cogitationibus & actibus praeteriens indiscussum.

§. 29. Verbi Dei praedicationibus quas viri probati facerent, assidua aderat & intenta.

§. 30. Singulis quoque diebus Dominicis & solemnibus, cum devotione & lachrymis sumpsit venerabile Christi Corporis Sacramentum.

§. 31. Considerans semitas domus suae, ne panes comederet otiosa, manus suas aperuit inopibus, & palmas suas extendit ad pauperes: in exhausta enim charitatis officia erga egentes, infirmas, & abjectas personas, ob Dei reverentiam exercuit indefesse.

§. 32. Nam dum etiam adhuc maritus superesset die qualibet duodecim pauperes consuevit propria in domo cibare, illis inserviens & necessaria ministrans. Et quintis feriis memor coenae Domini, propriis manibus lavit pedes eorum.

§. 33. De propria quoque facultate reparavit in partibus suae originis multa hospitalia desolata, & pauperes & infirmos ibi degentes pia, benigna, misericors, & sedula ministratrix cum summa pietate visitavit. Ulcera eorum absque horrore vel fastidio attraxit, lavit, circumligavit, & fovit.

§. 34. In loco etiam de Vvazsteno Lyncopensis diocesis de suis facultatibus unum venerabile monasterium canonicè construi fecit, pro sexaginta monialibus sub clausura viventibus, & viginti quinque fratribus Ordinis S. Augustini, S. Salvatoris nuncupati, qui tam moniales quam fratres certas constitutiones per ipsam Beatam Viduam editas, & postea per Sedem Apostolicam approbatas observare tenentur, sufficienti dote nihilominus assignata.

§. 35. Admirabilis patientia vixit in ea, ut infirmitates proprii corporis, injurias illatas, mariti, & Caroli filii mortem, & adversa reliqua toleraret, patientissime, sine murmure, sine querela, semper in domino, cum humilitate summissima Dominum benedicens.

§. 36. In fide semper constantior, praestantior spe, vera charitate ardentior, justitiam summe dilexit & aequitatem.

§. 37. Stimulos carnis, & varias illecebras, pravitatem & arrogantiam, pompam, & inanem gloriam magnanima curiositate contempsit.

§. 38. De singulari continentia, & modestia sua satis est superius recitatum. Sed quis inveniretur illa prudentior, cum optima discretionem ab aetate primæva usque ad horam ultimam, quantum sinebat humana fragilitas, cuncta secernens: non dixit bonum malum, neque malum bonum; nec posuit lucem tenebras, nec tenebras ipsam lucem.

§. 39. Quibus quidem sanctis & absque intermissione continuatis operibus, hæc generosa Vidua per gratiam sancti Spiritus promeruit, multis eorum cogitationes, & affectiones intimas, & gesta secretissima propalare, & visiones, ac revelationes varias videre, & audire, ac spiritu prophetico multa praedecere, quorum nonnulla effectum completa fuere, prout hæc & alia in ejus revelationum volumine, plenissime describuntur.

§. 40. Quinta verd præcedente die pronuntiavit suavitatem adesse.

§. 41. Et cum fuisset annum septuagesimum supergressa, adveniente jam termino prænuntiato, vocata fa-

milia, quæ fieri oportere edixit, ac demum Birghero filio, & Catharina filia tunc supersticibus accersitis, & de multis comonitis, ut super omnia in Dei timore, & amore proximi, ac sanctis perseverarent operibus, ultima confessione debite facta, sumpto viatico, & extrema unctione delibuta, cum usque ad spiritus emissionem sua memoria integra perdurasset, dum Missa coram se celebraretur, post adoratum corpus CHRISTI, oculis elevatis ad caelum, dicens: In manus tuas Domine, commendo spiritum meum, vocanti benemeritam animam reddidit Creatori.

§. 42. Exemplum de transitu hujus Viduae venerandæ magna fit fama per Urbem, concurrunt frequens populus cum summa devotione, ac reverentia sacrum videre corpus, Deum unanimiter glorificans & collaudans, ad Monasterium S. Laurentii supradictum, ubi se indicarat, funus in longe majori populi frequentia defertur, & præ nimia multitudine usque ad biduum apte non potuit sepeliri, quod tamen cum eximia Dei laude fuit humatum.

§. 43. Dum autem celebris hæc Vidua Neapoli degeret, Nolanensis quædam mulier Picciolella nomine, quæ violentum mali spiritus in humanam se imaginem transformantis patiebatur accubitus, cui nec fortium vigiliae aut excubiæ obistere poterant, ad Viduam sanctam accessisset, eam super tali materia & expedienti remedio consulens, mox vidua præcellens, & secreta mulieris prævidens, quæ sicut à muliere, an secum aliquid arte magica compilatum, vel quid tale deferret, cum illa respondisset quod non, egregia vidua subiecit, Quære in capillis seu tricis tuis, & contrarium invenies. Confusa & recordata mulier, quod certum breve cum characteribus & incantamine propriis habebat in crinibus, suum fuit errorem sponte falsa. Insignis autem vidua injunxit, & suavitati illi, ut devotè confiteretur, & veraciter pœniteret, & communicaret, ac etiam jejunaret, quod & fecit, ac meritis & precibus memoratæ Viduae, nunquam similem accubitus passam fuit.

§. 44. Cum autem spectabilis hæc vidua de longa peregrinatione ad Ottonam Theatinæ diocesis terram, in qua Beatissimi Thomæ Apostoli reliquiarum pars magna servatur, vice secunda supervenisset fuerat enim antea longe per visionem sibi revelatum, quod secunda vice sui adventus ad ipsam terram, devotum ejus desiderium impleteretur: & dum stans reliquias devotione solita vitaret, idem Apostolus devotæ Viduae apparens, dixit: Dabitur tibi diu desideratum, & mox nemine tangente, vel alias impellente, de capsa reliquiarum quoddam frustulum unius ossis dicti Apostoli suapte Viduae expectantis profluit ad manus, quod illa cum gaudio ac devotione recipiens, summa veneratione servavit.

§. 45. Fuit quoque hæc admirabilis Vidua dum orationi & contemplationi vacaret per plerasque devotas personas elevata à terra, per hominis mensuram, vel circiter, cum splendida & radiante facie, sæpe visa.

§. 46. Funus nondum erat traditum sepulturae, cum mulier quaedam Agnes de Còressa nomine, in Urbe commorans, quæ à nativitate guttur habebat grossissimè ac deformè, cum aliis venerandum currit ad funus, & cum propria zona manus sanctæ jacentis Brigittæ cum devotione tangi fecisset, zonam eandem simili devotione circumduxit ad collum, & paulo post guttur detumuit, & ad conformitatem debitam divino miraculo fuit redactum.

§. 47. Verum Francisca de Sabellis dicti Monasterii S. Laurentii monialis, quæ biennio debilitatem & adversam stomachi valetudinem passa, fere semper lecto decubuerat infirma, & honorandæ Viduae familiaris fuerat, cum adhuc in sepulchrum intra claustrum servaretur, cum gravi labore de lecto surrexit, tam longam infirmitatem patiens, & adjuta pervenit ad feretrum, & secum illud jacuit tota nocte, nec Deum desit cum devotione & instantia deprecari, quod meritis & precibus Viduae, cujus corpus aderat, tam molesta tamque diutina valetudine in tantum saltem alleviaretur, quod cum reliquis monialibus divinis officiis interesse, & per claustrum cum expediret adjuta per neminem ire posset, & mane factò repetit se circa proprii sanitatem corporis efficacius remedium, quam deprecata fuerat impetrasse.

Populus str...
in dicitur ad...
ejus corpus d...
currit illud...
quod ad bidu...
apud M. na...
serm S. Lau...
re in n. me...
primu sp...
enim fuit:
Mulier quæ...
data à muli...
spiritus a c...
bita, ope c...
confusio. B...
gta lib. a...
in Ci. 1. e...
Neapoli sui...

S. Th. Apsto...
reliquias ad...
Ottonam v...
servavit &
miraculo ad...
ejus manus...
profluit S...
Th. profluit...

Orati & con...
templationi...
intra seculu...
terra vasa...
fructuosa.
A. nei de C...
ressa, ope S...
B. et ta, d...
formitate qu...
tu is carnis.

Francisca Sa...
b. Na. a. v. r...
u. l. e. u. d. n. e.
liberata ex...
stitit.

Infantulus vitam receptam, non morte natum esse.

§. 48. Verum ut Deus benedictus hujus dilectæ Viduæ mundo magna merita demonstraret, contigit ut Elsebina nara mulier dicte Lincopensis dioc. cum infantulum mortuum peperisset, summo dolore plene, ac tandem ad se reuerfa, Deum prece humili exoraret, quod meritis Viduæ tantoperè celebrandæ infantulus vitam suscipere, & emisso voto, quod cum infantulo, si ad vitam veniret, & imagine circa sepulchrum Viduæ sanctæ visitaret, exemplò infantulus calefcere, & palpitare cepit, vitamque plene suscepit. Mulier vero plena deuotione atque gaudio, votum implevit emissum.

Mira uita alia multa S. Brigittæ claruit, qua recitantur.

§. 49. Sed quid pluribus immoramur, cum Deus omnipotens hujus almæ Viduæ meritis surdis aures aperuerit, mutis linguæ officiu soluerit, tremulis paraliticis soliditatem præbuerit, curvis erectionem, contractis & invalidis liberum beneficium gradiendi, cæcis visum, mulieribus partu periclitantibus liberationem, morbis aliis incurabilibus sanitatem, naufragos, & aquis uehementibus laborantes perduxerit ad salutis portum: Et si ea quæ Deus benedictus Viduæ sæpè dicte meritis, tam illa superflite, quam post ejus resolutionem felicem, mirabilia præter, & super vires naturæ, fuit operatus, nec desinit operari, uellemus per singula recensere. Nos aliis diuersis implicatos, longa valde in tali recitatione prolixitas detineret, possunt tamen fideles auidi talia gesta pernoctere, liberum in quo fideliter annotantur perquirere curiosè.

Corum tantum uirtutis circa corpus S. Brigittæ per uirtutem uirtutis.

§. 50. Vota autem apud monasterium in Vvatzsteno supradictum, ad quod venerabile corpus hujus benedictæ Viduæ translatum fuit, perfoluta, & appositæ imagines ac statuæ, magnum testimonium perhibent ueritati.

Præter itaque prædictorum ueritatem, hæc Pontifex S. Brigittam, Sanctam esse pronuntiat & canonizat.

§. 51. Et quoniam per sancti Spiritus operationem hæc Vidua per uigil, per excellentia merita, in Dei Patris gloria collocata militantem propemodum illustrat Ecclesiam. Nosque gustamus, & uidemus, quia bona fuit, & est negotiatio ejus, & propterea in nocte superuenientis temporalis mortis ejus, uirtutum & meritorum lucerna non debet extinguere, est enim non sub modio, sed super candelabrum posita, & per Domini uersam domum inextinguibile lumen affert, quin potius filii sanctæ matris Ecclesiæ surgant, & beatissimam prædicent, eique dent de fructu manuum suarum, laudentque eam in portis Matris Ecclesiæ opera ejus. Nos qui pro inuncto ministerii pastoralis officio sumus sapientibus, & insipientibus debitores, per ea quæ tam de felicis recordationis Gregorii XI. & Urbani VI. Rom. Pontificum prædecessorum nostrorum, quam mandato nostro super his habitata sunt, de ueritate præmissorum per testes idoneos, & alias probationes legitimas certius informati, eisque ueris compertis, & pro parte charissimæ in Christo filia nostre Margaritæ Reginæ Sueciæ illustris, ac Prælatorum, & Procerum Regni sui, necnon dilectorum filiorum Populi officialium Almæ Urbis, ac dilectorum in Christo filiarum S. Laurentii, & de Vvatzsteno monasteriorum prædictorum Abbatissarum conventuum, sæpius & cum instantia requisiti, in nomine Domini, ut jam tandem Viduam ejus celeberrimam benedicentes benedicamus, & super ea effloreat sanctificatio nostra, ad honorem Dei omnipotentis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, & ad exaltationem orthodoxæ fidei, & Christianæ religionis augmentum, necnon ad sedationem schismatis, ac fidei, & Ecclesiæ unionem, auctoritate ipsius Dei omnipotentis, Patris & Filii & Spiritus sancti, ac Beatorum Apostolorum Petri supradicti & Pauli, atque nostra, de fratrum nostrorum consilio, & assensu omnium Prælatorum in Romana Curia consistentium, decernimus, declaramus, desinimus, pronuntiamus, bonæ memoriæ Beatam Brigittam, alias Brittidam supra sæpius nominatam, Sanctam esse, & tanquam Sanctam ab universali Ecclesia uenerari, ac Sanctorum Catalogo abscribi debere, & ipsam nunc adscribimus de præsentibus.

Præter itaque prædictorum ueritatem, hæc Pontifex S. Brigittam, Sanctam esse pronuntiat & canonizat.

§. 52. Statuentes ut ab universali Ecclesia anno quolibet, in die qua illam post deuidum triumphatumque mundam, in perpetuas æternitates præsens uita parturii, uidelicet x. kalen. Augusti, festum ipsius, & officium sicut pro una sancta non uirgine nec martyre, deuotè & solemniter celebretur.

§. 53. Et ut ad venerabile sepulchrum ipsius ardentius & effluentius Christi fidelium confluat multitudo, & ejusdem Sanctæ celebrius colatur festiuitas, & ejus nomen crebrius recolatur, auctoritate prædicta omnibus uerè penitentibus, & confessis, qui sepulchrum ejus hujusmodi apud ipsum monasterium in Vvatzsteno in eisdem festi, necnon v. kal. Junii, quo uidelicet die hujusmodi corpus uenerandum apud ipsum monasterium translatum fuit, & sub ad præsens occurrentibus diebus deuote uisitauerint annuatim, singulis uidelicet eorundem dierum diebus, quibus dictum sepulchrum uisitauerint, ut præferatur, septem annos & totidem quadragenas de inunctis eis penitentibus misericorditer relaxamus.

§. 54. Quocirca ueritatem uestram monemus, requirimus, & hortamur attentè, uobis nihilominus in uirtute sanctæ obedientiæ, & ad æternorum præmiorum augmentum districtius injungentes, quatenus præsentibus nostras literas Cleris & populis uestris, auctoritate nostra solemniter publicantes hujusmodi uenerabilis Sanctæ, cum solemnitate debita celebretis & faciatis etiam celebrari, omnipotentem Deum, à quo sancta desideria, recta consilia, & iusta sunt opera, totis cordis affectibus humiliter deprecantes, ut ejusdem sanctæ precibus & meritis exoratus, det seruis suis illam quam mundus dare non potest pacem, ut & corda nostra mandatis suis dedita, & hostium sublata formidine, tempora nostra sint sua protectione tranquilla, nobisque concedat ut post peractum nostræ uillicationis ministerium, unà cum credito nobis grege, mereamur ad sempiterna gaudia peruenire.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Nonis Octobris, Pontif. nostri Anno 2.

INNOCENTIUS SEPTIMUS PONT. CCVII. ANNO DOMINI MCCCXVI.

Innocentius VII. de Familia Meliorata, Patria Sulmonensis, Cosmus antea uocatus, 29. Papa Regnicola, Presbyter Cardinalis S. Crucis in Hierusalem. Creatus Romæ 16. Kalen. Novemb. Anno Domini 1404. Coronatus quarto Nonas Novemb. Vixit annos 2. dies 2. Creauit Cardinales 12. Obiit Anno Domini 1406. 8. Idus Novemb. Sepultus fuit in Basilica S. Petri in Sacello S. Thomæ. Vacauit Apostolica sedes dies viginti quatuor.

Benedictus XII. dictus XIII. Antipapa, Arago, Hispanus, Petrus de Luna antea uocatus, Archidiaconus Cesaraugustanus. Creatus Auenione 4. Kal. Octob. 1394. fuit pseudopontifex annos circiter triginta, creauit pseudocardinales 24. Obiit Anno Domini 1414. mense Septembri.

Clemens

INNOCENTIUS SEPTIMUS.

Clemens VIII. Antipapa, Agidius Magotius antea vocatus, natione Hispanus, Provinciae Aragonie, Diocesis Caceraugustanae, Vrbe Terculi, ex Canonico Ecclesiae Barcinonensis, contra Martinum V. in locum Antipapae Benedicti XIII. creatus Penischola, oppido Regni Valentiae, mense Septemb. Anno Dom. 1424. fuit Pseudopontifex annos 5. creavit Pseudocardinales 5. & 1429. abdicavit.

Approbatio Regulae Fratrum & Sororum de Pœnitentia Ordinis S. Dominici.

De hoc Ordine S. Dominici plenè notavi sup. ad const. 2. Honor. III. Religiosam.

INNOCENTIUS EPISCOPUS S. SERVUS SERVORUM DEI: Ad suam rei memoriam.

SEDIS Apostolicæ providentia circumspècta personas sub regulari Observantia vacantes assidue studio piæ vitæ benigno favore prosequitur, & ea quæ pro earum statu salubriter dirigendo, provide ordinata sunt, ut illibata persistant, Apostolico consuevit munimine roborare.

§. 1. Sanè petitio pro parte dilectorum filiorum fratrum, & dilectarum in Christo filiarum sororum ordinis Prædicatorum, qui quidem fratres & sorores de pœnitentia sancti Dominici nuncupantur, nobis nuper exhibitâ continebat, quod ipsi quandam regulam, siue religiosè vivendi formam, in qua nonnulla honesta, & rationabilia, ac regulari disciplinæ congruentia, statuta, & ordinata fore nobiscuntur, hæcenus laudabiliter observant, pro ut observant. Quodque licet Ordo, fratres & sorores & huiusmodi, variis per Sedem Apostolicam sint privilegiis communiti, tamen pro solidiori eorum subsistentia, & ut clementia altissimi operante, de virtute in virtutem gradientes, deuotioem reddere valeant Domino famulati, desiderat huiusmodi regulam, siue vivendi formam per Sedem eandem approbari. Quare pro parte fratrum & sororum eorundem nobis fuit humiliter supplicatum, ut regulam, seu vivendi formam huiusmodi robur Apostolicæ confirmationis adjicere, illamque per dictos fratres, & sorores, præsentibus & posteris in perpetuū observari mandare, de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 2. Nos igitur, qui super præmissis omnibus, & singulis Vener. fratris nostri Angeli Episcopi Hostiensis, (cui examinationem eorundem commisimus per ipsum faciendam, & quod ea quæ per illam reperiret, nobis referre curaret) relatione plenaria, & fidei fuimus clarior informati, huiusmodi supplicationibus inclinati, regulam siue vivendi formam, quam per singula ejus capitula clarè, & distinctè, ac de verbo ad verbum præsentibus fecimus adnotari, necnon statuta, & ordinationes prædicta rata habentes & grata, illa auctoritate Apostolica ex certa scientia confirmamus, & præsentibus scripti patrocinio communimus: & nihilominus regulam, seu vivendi formam eandem per ipsos fratres, & sorores præsentibus, & posteris volumus, & mandamus perpetuis futuris temporibus inuolubiliter observari.

Tenor verò Regulæ, siue vivendi formæ huiusmodi sequitur, & est talis.

Incipit Regula Fratrum & Sororum Ordinis de Pœnitentia B. Dominici Tertiariorum Fundatoris, & Patris Fratrum Ordinis Prædicatorum.

CAPITULUM PRIMUM.

IN primis, ut hic Ordo continuus, & perpetuum de bono in melius valeat recipere incrementum, quod ex receptione personarum bene dispositarum plurimum noscitur dependere, volumus & ordinamus, quod nullus recipiatur ad Ordinem huius fraternitatis, nisi per Magistrum siue directorem, & per Priorem dictæ Fraternitatis, vel de ipsorum licentia, ac etiam de assensu majoris partis fratrum professorum fraternitatis ejusdem illius loci, præmissa tamen diligenti examinatione, quæ sit honestæ vitæ & bonæ famæ, ac de hæresi nullatenus sit suspectus; quinimò tanquam sancti Dominici singularis in Domino filius, sit veritatis Catholicæ fidei iuxta suum modulum æmulator, & zelator præcipuus, qui etiam antequam habitum huius religionis recipiat, de alienis (si qua habuerit) satisfaciat ad plenum, & proximis reconciliari, necnon & paratum siue conditum suum testamentum tenere studeat, juxta consilium & ordinationem confessoris discreti, & eadem examinatio fiat de mulieribus ingressum huius Ordinis petentibus, habentibus tamen viros, non pateat ingressus ad consortium dictæ fraternitatis, nisi de virosorum suorum licentia & consensu, de quo consensu fiet publicum instrumentum. Idem quoque hoc servari volentes in viris uxorem habentibus, nisi obstaret in ipsis, vel aliquo ipsorum aliqua causa, quæ legitima judicaretur de consilio discretorum.

Bullar. Mag. Tom. I.

nitatis, vel de ipsorum licentia, ac etiam de assensu majoris partis fratrum professorum fraternitatis ejusdem illius loci, præmissa tamen diligenti examinatione, quæ sit honestæ vitæ & bonæ famæ, ac de hæresi nullatenus sit suspectus; quinimò tanquam sancti Dominici singularis in Domino filius, sit veritatis Catholicæ fidei iuxta suum modulum æmulator, & zelator præcipuus, qui etiam antequam habitum huius religionis recipiat, de alienis (si qua habuerit) satisfaciat ad plenum, & proximis reconciliari, necnon & paratum siue conditum suum testamentum tenere studeat, juxta consilium & ordinationem confessoris discreti, & eadem examinatio fiat de mulieribus ingressum huius Ordinis petentibus, habentibus tamen viros, non pateat ingressus ad consortium dictæ fraternitatis, nisi de virosorum suorum licentia & consensu, de quo consensu fiet publicum instrumentum. Idem quoque hoc servari volentes in viris uxorem habentibus, nisi obstaret in ipsis, vel aliquo ipsorum aliqua causa, quæ legitima judicaretur de consilio discretorum.

CAP. II.

Omnes autem tam fratres quam sorores dictæ fraternitatis induantur panno albo & nigro, nec in colore nec in valore nimiam pretiositatem præendant, sicut decet honestatem servorum CHRISTI. Mantellum sit de nigro, & fratrum caputia similiter sint de nigro, tunica verò sint de albo, quarum manicae protendantur vsque ad pugnum, & sint clausæ, corrigias de corio tantum habeant, quibus sorores cingantur sub tunica; in buris etiam, calcamentis, & cæteris, omnem mundanam rescent vanitatem, vela verò sororum, & bindæ sint alba, de panno lineo, vel canapino.

CAP. III.

Recipiatur autem recipiendus in loco Capituli fraternitatis, vel ante altare Ecclesie fratrum Prædicatorum illius loci, & à magistro, siue directo supradicto, vel ejus vicario, qui magister assistente induendo, & petente humiliter flexis genibus recipi, præsentibus aliquibus aliis fratribus prædicatoribus, & priore fraternitatis, vel ejus vices gerente, cum aliis de fraternitate, benedictus primò habitum ejus qui debet recipi, hoc modo, videlicet: Ostende nobis Domine misericordiam tuam. Dominus vobiscum. Oremus. Domine IESU CHRISTE qui regimen nostræ mortalitatis induere dignatus es, &c. Postea verò tali habitu benedicto, & per receptum seorsum induto, atque ad gradus altaris reverso, & ante Magistrum genuflexo, dicit Magister, Veni Creator Spiritus, & Fratres, qui ei assistunt, ipsum prosequantur vsque ad finem: deinde dicatur, kyrie eleison. Pater noster, &c. Emitte Spiritum tuum, &c. Saluum fac seruum tuum, &c. Oremus. Deus qui corda fidelium Sancti Spiritus illustratione docuisti, &c. & Præde famulo, &c. & respòso, Amén, Aspergatur sic indutus, à Magistro aqua Benedicta, deinde omnes fratres fraternitatis ipsum recipiant ad osculum pacis, & eodem modo ante altare recipiantur mulieres, quemadmodum est de fratribus supradictum.

CAP. IV.

Completo anno, vel ante, si Magistro, Priori supradictis, vel cui commiserint, & etiam majori parti fratrum professorum fraternitatis, visus fuerit idoneus, ad professionem recipiatur. Prostebitur autem hoc modo, videlicet: Ad honorem omnipotentis Dei, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, & B. MARIE Virginis, & Beati Dominici: Ego N. coram vobis N. Magistro & Priori fratrum Ordinis de Pœnitentia B. Dominici, talis loci, profiteor me velle de cætero vivere secundum formam & regulam fratrum & sororum ejusdem Ordinis de Pœnitentia B. Dominici usque ad mortem. Mulieres verò eodem modo prostentur coram Magistro supradicto, & Prioribus, vel cui commiserint.

CAP. V.

Statuimus autem ut nullus frater, nec soror huius fraternitatis & Ordinis, post supradictam professionem de hoc Ordine egredi valeat, nec eisdem ad sæculum reverti liceat, sed bene possint liberè transire ad unam ex approbatis Religionibus tria vota solemnia prostentibus.

C c CAP.

CAP. VI.

Floris Canonici dicendi.

Fratres & sorores dicant quotidie omnes horas canonicas, nisi infirmitate impediatur, pro matutinis dicant viginti octo Pater noster, pro Vesperis, & pro qualibet aliarum, septem. Ad honorem vero B. M. A. R. I. A. E. semper Virginis pro qualibet hora superius nominata tot Ave Maria quot Pater noster dicere tenentur. Pro benedictione autem mensis, dicant unum Pater noster. Cum vero surgunt à mensa, similiter dicant unum Pater noster, vel Psalmum, Misere mei Deus, vel Laudate, qui sciunt. Omnes etiam qui sciunt Symbolum Apostolorum, videlicet Credo in Deum, dicat illud semel in principio Matutinarum, & etiam ante Primam, & quando Completorium fuerit terminatum. Qui autem sciunt, & dicunt horas canonicas, quemadmodum faciunt clerici, prædicta Pater noster, & Ave Maria dicere minime teneantur.

CAP. VII.

Surgendo ad matutinum.

Ad Matutinas Dominicis diebus, & festivis, à festo oranium Sanctorum, usque ad festum Resurrectionis Dominicæ omnes surgant. In Adventu autem Domini & Quadragesima, surgant omni nocte. Qui vero occupantur quotidiano opere manuali, horas suas dicere possunt de mane usque ad Vesperas exclusivè, de sero vero, Vesperas & Completorium simul dicant.

CAP. VIII.

Confessione & communione.

Omnes quater in anno ad minus, videlicet, in festo Nativitatis Domini, Resurrectionis ipsius, Pentecostes & in festo Assumptionis, aut Nativitatis B. Virginis, peccata sua confiteantur diligenter, & Eucharistiæ devotè studeant accipere Sacramentum, nisi forsitan ex aliqua causa rationabili alicui ex ipsis esset à suis confessoribus interdictum. Qui autem ex devotione sua sæpius voluerint infra annum communicare, petita à suo Prælato licentia & obtenta, devotionem suam cum Dei benedictione possunt executioni demandare.

CAP. IX.

Silentio servando.

In Ecclesia dum celebrantur Missæ, vel cantatur divinum officium, seu actualiter ibi proponitur verbû Dei, omnes silentium servare studeant, & orationi, ac divino officio diligenter intendant, nisi ex aliqua speciali & occurrente necessitate, aliquid silenter loquantur.

CAP. X.

Reverentia exhibenda Ecclesiæ, Prælati & Eucharistiæ.

Fratres & sorores Ecclesiæ quarum Parochiani, & Parochianæ existunt, juxta Canonicas sanctiones, & bonos mores, & cum omni devotione studeant visitare, Ecclesiarum suarum Prælatos, videlicet Episcopos & inferiores, summè revereantur, ipsorumque jura absque omni diminutione, & fideliter eis solvant, & hoc tam in decimis quam oblationibus aliis quomodolibet consuetis.

CAP. XI.

Jejunium.

A Dominica prima Adventus, usque ad Nativitatem Domini quotidie tam fratres quam sorores jejunent, & similiter à Dominica in Quinquagesima usque ad Pascha Resurrectionis idem observent, ferias autem sextas jejunabunt omni tempore, & jejunia omnia ab Ecclesia instituta. Qui autem voluerint amplius jejunare, seu austeritates alias facere, poterunt, habita licentia à suo Prælato, vel de consilio confessoris discreti.

CAP. XII.

Caritas.

Fratres & sorores hujus fraternitatis uti possunt carnibus diebus Dominicis, & tertia, & quinta feria. Cæteris vero diebus abstineant, nisi sint infirmi, aut multum debiles, vel minuti, vel nisi præcipuum festum fuerit illa die, aut quia essent in itinere constituti.

CAP. XIII.

Discordia.

Vagos, curiososque discursus per civitatem non faciant. Sorores vero solæ non discurrant, maxime juniores, ad nuptias & choreas, sive ad dissoluta & mundana convivia, sive ad vana spectacula nullo modo accedant. De civitate vero, vel castro ubi habitant non exeant, etiam causa peregrinationis, absque licentia speciali Prælati vel Magistri fraternitatis jam dictæ.

CAP. XIV.

Armata.

Invasionis seu impugnationis arma secum fratres non deferant, nisi propter defensionem fidei Christianæ, aut alia rationabili causa, & de suorum Prælatorum licentia.

CAP. XV.

Deputentur per Priorem duo ex fratribus, qui eum quempiam ex eisdem noverint infirmari, quam citius poterint charitative studeant visitare, & statim à principio ad recipiendam penitentiam, & alia Ecclesiastica Sacramenta, eundem efficaciter adhortentur, & si necesse fuerit, ministerium corporale prout commodè poterunt, eidem studeant adhibere. Si vero fuerit pauper, necessaria de bonis propriis, vel communibus, prout facultas permiserit, sibi ministrare procurent. Et idem faciant sorores circa sorores suas infirmas.

CAP. XVI.

Quando contingeret aliquem ex fratribus ex hac luce migrare, cæteris confratribus in eadem Civitate vel Castro nuntietur, ut procurent defuncti exequiis personaliter interesse, à quibus non recedant donec corpus fuerit traditum sepulturæ. Hoc idem circa sorores decedentes volumus observari. Præterea infra octo dies post ipsius defuncti sepulturam immediate sequentes, quilibet frater & soror dicat pro anima ejus, Sacerdos unam missam, sciens vero psalterium, psalmos quinquaginta; illiterati vero centum Pater noster dicant, addendo in fine cuiuslibet Requiem æternam, &c. Et præter hæc quilibet infra annum, pro fratrum & sororum, tam viuorum quam defunctorum salute, tres Missas faciat celebrari. Qui vero sciunt psalterium, illud dicant, & cæteri quingenta Pater noster dicere teneantur.

CAP. XVII.

Priore fraternitatis mortuo vel amoto, Magister siue director fraternitatis cum consilio antiquorum de fraternitate, instituat Priorem. Singulis autem annis infra octavas Paschæ, vel alias supradictus Magister habeat consilium cum antiquioribus de fraternitate, super amotione, vel confirmatione Prioris, & sic Priorem confirmare, vel amovere poterit, secundum quod ipse cum præfatis judicaverit expedire, consimiliter etiam de consilio dicti Magistri & aliorum de fraternitate magis antiquorum, poterit Prior fraternitatis ordinare de superiore, vel Vicario fraternitatis, & etiâ postmodum confirmare, vel amovere, secundum quod eisdem visum fuerit expedire. Qui Superior, vel Vicarius tamen potestatem habeat quantum Prior sibi concedat: & hæc eadem forma de institutione Prioris, vel Subprioris modo simili observetur.

CAP. XVIII.

Prioris officium erit cum omni diligentia servare in se quæ in regula scripta sunt, & sollicitam dare operam, ut ab aliis confratribus observentur: si quos vero viderit transgressos, aut etiam negligentes, charitative corripiat, & emendet, vel si magis sibi videbitur expediens, fraternitatis magistro, & directori ut corrigat, poterit intimare. Prioris etiam erit officium sollicite Ecclesiam visitare, cæteras etiam sorores excitare ad observantiam regularem. Diligenter etiam per seipsam, & alias quibus imponet observare, quod in incessu, statu, habitu, nihil per aliquam sororem fiat, quod cuiusquam meritò turbare possit aspectum, præcipue autem attendat, ne sorores cum quocumque viro, cuiuscumque conditionis existat, familiaritatem contrahant, & maxime juniores, nisi forsitan talis vir sorori illi attineat infra tertium consanguinitatis gradum ad longius, cum hæc existens bonæ vitæ & famæ.

CAP. XIX.

Si quis notatus fuerit de aliqua familiaritate suspecta, & ter admonitus per Prælatum, se non emendaverit, excludatur ad tempus à Capitulo & consortio cæterorum confratrum. Quod si nec sic se correxerit, tunc de fratrum consilio discretorum, de ipsorum penitus consortio publicè excludatur, nec admittatur de cætero, nisi confratribus omnibus videatur esse correctus. Item si quis confratri, vel alteri cuiuscumque opprobrium dixerit, quod sonare infamiam videatur, aut ex ira quemquam percussit, vel ad locum prohibitum ire præsumserit, seu inobedientiam quamcumque commiserit, aut etiam Prælato maledicium ex industria dixisse deprehensus fuerit, abstinentia panis & aquæ, vel exclusione à Capitulo, aut etiâ à consortio aliorum fratrum, plus vel minus secundum conditionem personæ, & exigentiam delicti, gravius &

GREGORIUS DUODECIMUS.

563

et lectus corrigatur. Item si quis crimen mortale commiserit, talis consilio majoris partis fratrum professorum fraternitatis illius loci, secundum exigentiam culpe & conditionem persone, grauius, vel leuius puniatur, sic tamen quod sit ceteris in exemplum. Quam punitionem si facere recusauerit, de consilio discretorum de isto ordine expellatur. Circa verò sororum correctionem illud idem volumus per omnia obseruari.

C A P. XX.

In quolibet autem mense, semel certa die & hora per supradictum Magistrum, vel vicarium deputandis, ad Ecclesiam fratrum Prædicatorum conueniant fratres omnes Ordinis fraternitatis, Dei verbum & etiam Missam, si hora competens fuerit, pariter audituri, & tunc per ipsum Magistrum ipsis legatur regula ista, & exponatur, & tunc de agendis fratres informet, & negligentes corrigat, & emendet, prout secundum Deum, & istam viuendi formulam viderit expedire. In cuiuslibet etiam mensis prima sexta feria, sorores ad Ecclesiam Prædicatorum conueniant, similiter Dei verbum & Missam audituræ communitè, quibus etiam legatur regula ista, & exponatur, de suisque excessibus corrigantur per Magistrum deputatum eisdem. Volumus autem, quod in qualibet Ciuitate & Castro vbi fuerint fratres huiusmodi, habeant in Magistrum & directorem aliquem idoneum fratrem sacerdotem de Ordine Prædicatorum, quem postulauerint à generali Magistro, vel Prouinciali illius prouincie dicti Ordinis Prædicatorum, aut quem ipsi generalis Magister, siue Prouincialis per se vel alium eisdem concedere, & assignare decreuerit. Volentes insuper, & statuentes, vniuersos fratres & sorores huiusmodi de penitentia Sancti Dominici, vbicumque existant, directioni, & correctioni ipsius generalis Magistri Ordinis antedicti, & Prioris prouincialis illius prouincie eiusdem Ordinis, pro eorundem ampliori conseruatione & promotione, totaliter subiacere, quantum ad illa videlicet quæ eorundem viuendi modum & formulam concernere dignoscuntur.

C A P. XXI.

Prior fraternitatis cum fratribus suis, & Priorissa cum sororibus suis, Magister autem & director eis deputati, cum vtrisque, in abstinentiis & austeritatibus aliis, in supradictis Capitulis contentis, ex causa legitima, & rationabili, cum expedire viderint, poterunt dispensare.

C A P. XXII.

Demum quemadmodum in constitutionibus Ordinis fratrum Prædicatorum continetur, ita volumus & ordinamus, quod in ista regula seu viuendi formula habeatur, quod præter divina & Ecclesie præcepta atque statuta in ea contenta, in reliquis huiusmodi Regule constitutionibus, siue ordinationibus fratres & sorores ad culpam nullatenus obligentur, sed solum ad penam, quæ cum à Prælato vel Magistro continget ex quavis transgressione imponi, per transgressorem humiliter & prompte suscipiatur, & similiter opere perficiatur, cooperante gratia Domini & Redemptoris nostri IESU CHRISTI. Qui cum Patre & Spiritu sancto viuat & regnat Deus per omnia sæcula sæculorum. Amen.

§. 3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, communitatis, voluntatis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum.

Datum Romæ apud sanctum Petrum sexto Kalend. Iulii, Pontificatus nostri Anno primo.

Bullar. Mag. Tom. 1.

GREGORIUS DUODECIMUS PONT. CCVII.
ANNO DOMINI MCCCVI.

Gregorius XII. Venetus, Angelus Corarius antequam vocatus, Presbyter Cardinalis tituli S. Marci. Creatus Romæ pridie kalend. Decemb. anno 1406. Coronatus Nonis Decemb. eodem anno. Sedit annos 8. menses 7. dies 5. Creauit Cardinales quatuordecim, sponte indicauit pro bono pacis, schismateque tollendo, 4. Nonas Iulii, postea creatus est Episcopus Cardinalis Tusulanus, & Collegii Decanus. Obiit Recinati anno 1417. Corpus ejus in Cathedrali Recinatenâ sepultum.

Institutio Canonorum & clericorum secularium in Ecclesia S. Georgii in Alga Venetiarum, Castellanenâs diocesis.

Hinc emanauit Congregatio, quæ Canonorum secularium appellatur, & regulam S. Augustini proficitur, & est varijs decorata privilegijs, ut inf. in Eugen. IV. const. 24. Quamquam ac Pij V. const. 92. Ex incumbens. Præcedit omnibus Regularibus, ut in d. Pij V. const. 127. Cum alijs: utitur habitu carule coloris, ut inf. in Clem. VIII. const. 90. Quæ ad.

GREGORIUS EPISCOPUS, Seruus Seruorum Dei: Ad futuram rei memoriam.

L E T S, quæ pro diuini cultus augmento auctoritate Apostolica processerunt, ut illibata persistant, libenter cum à nobis petitur, Apostolicæ confirmationis adi-cimus firmitatem.

§. 1. Sane petitio dilectorum filiorum Ludouici Prioris & Capituli secularis, & collegiæ Ecclesie S. Georgii in Alga, Castellanenâs diocesis, nobis exhibita continebat, quod olim venerab. frater noster Angelus Episcopus Kislamenâs auctoritate quorundam literarum fel. record. Bonificii Papæ Noni prædecessoris nostri, eandem Ecclesiam, quæ tunc monasterium ordinis sancti Augustini erat, necnon per Priorem regi consueuerat, in Collegiatam erexerat, & in ea Priorem & Canonicos seculares Capitulum facientes, necnon quosdam alios etiam Clericos seculares in perpetuos Vicarios, seu beneficiatos, in eadem

Edita A. D. 1406.

Exordium.

Episcopus

Kislamenâs

Ecclesie S.

Georgii in

Alga in

diocesi

Castellanenâs

diocesis

Castellanenâs

diocesis

Castellanenâs

C c a eadem

eadem Ecclesia... & circa ea ordinavit... & circa ea ordinavit... & circa ea ordinavit...

& habens prae oculis solum Deum super praemissa... & habens prae oculis solum Deum super praemissa...

Capitulum... sic institutum... Papa pro... confirmati no...

§. 1. Quare... §. 2. Nos itaque... §. 3. Nos itaque... §. 4. Angelus Dei...

Capituli... §. 8. Nos igitur... §. 9. Quapropter...

Angelus... Episcopus... Kistamensis.

§. 5. Cum debeat... §. 6. Bonifacius Episcopus... §. 7. Ad Ecclesiarum...

§. 8. Nos igitur... §. 9. Quapropter... §. 10. Quapropter...

Recepit... pro parte... sibi presen...

In quibus... Episcopus...

Reformation... in d. Mon...

Qui... di... c...

Idem... pri... dem...

an... oritate

Apostolica auctoritate presentium predicti Monasterii Capitali & Ecclesie statum antiquatum presentialiter mutamus, transferentes in nouum statum Collegiate Ecclesie secularis, Canonicorum secularium Clericorum simul conuuentium, conuuentium, comorantium, & Deum collaudantium, officii nocturnis pariter & diurnis, ac ab hoc venerabiles viros, videlicet DD. Antonium Coratio, Gabrielem Condolmeterio, Stephanum Mauraceno, Franciscum Barbo de Venetiis, Matthaeum de Strada de Papia, Romanum de Roduillo de Mediolano, Lucamque Philippi de Este Sacerdotes, & Dominos Marinum Quirino, Michaëlem Condulmeterio, Laurentium Iustiniano de Venetiis, Joannem de Pinaradis, Simonem de Persicis de Cremona, Hieronymum de Musis de Papia Diaconos, ac etiam DD. Augustinum de Gastaldis de Papia, Angelum Serdonati de Culcitrus, Marcum Abdulmeterio, Dominicum Mauraceno de Venetiis Subdiaconos, coram nobis euocatos, & flexis genibus constitutos, eadem auctoritate recepimus in Canonicos & fratres dictae Ecclesie seu loci S. Georgii in Alga, & ipsos omnes & singulos instituimus, & presentialiter inuestimus cum omni plenitudine iuris canonici per annum nostrum.

§. 10. Statuentes ipsos Canonicos, & ipsorum successores, per eosdem canonicè recipiendos, & instituendos de cetero constituere Collegium, & Capitulum dictae Ecclesie seu loci, in quod Collegium omnia iura spiritalia, & temporalia, necnon & curam animarum, Prioratum, ac quamcunque aliam praesidentiam, & dignitatem tam in spiritalibus quam in temporalibus, circa res & personas spectantes Monasterio, Ecclesie, Capitulo & Conuentui praebitis, presentialiter transferimus pleno iure.

§. 11. Inducentes omnes & singulos Canonicos seculares supradictos in corporalem possessione, vel quasi dictorum Canonicatum secularium, per tactum majoris altaris dictae Ecclesie S. Georgii, stalli in Choro, & loco in Capitulo sibi assignatis, ipsorum propriis nominibus, & omnium aliorum presentialiter absentium, reseruato tamen semper praefato venerabili viro D. Ludouico Priori dumtaxat titulo ipsius Prioratus, ita ut cura seu regimine dictorum Canonicorum, & aliorum Clericorum conuersorum, oblatorum, & aliorum cuiuscumque conditionis laicorum in dicto loco morantium, se nullatenus valeat impedire, ac etiam pro honesto victu referuata sibi tertia parte omnium reddituum, fructuum, & prouentuum dictae Ecclesie, siue loci, defalcatis, & deductis expensis faciendis pro recolligendis & conducendis fructibus Venetiis, & omnibus aliis expensis, quae faciendae erunt extra corpus dictae Ecclesie, siue loci. Expensas autem circa locum siue Ecclesiam opportunas fieri volumus sumptibus dictorum Canonicorum, qui presentialiter sunt, siue pro tempore erunt, nulla detractio, seu defalcatione faciendae de dictis tertia parte dicti D. Prioris, cui ipsa tertia pars integre assignetur pro mensa, victu, vestitu, & aliis necessariis & opportunis, & pro libito dispensanda. Et ne alicui, quod ablit, dicta diuisio sit suspecta, volumus quod per supradictum D. Ludouicum Priorem & Vicarium secularem, seu Rectorem cum Capitulo, constituantur vnus vel duo syndici de praefato Capitulo, qui exigant, & recipiant omnes fructus, redditus & prouentus dicti loci, & partes faciant, & diuidant, denique tertiam partem D. Ludouico Priori, & medietatem regaliu, & alias duas designent Vicario, seu Rectori, & Capitulo dispensandas, prout ipsius Collegii requirit necessitas. Volentes quod quicquid circa possessiones ipsius loci extra corpus dictae Ecclesie, siue loci fuerit tractandum, modificandū, & innouandum, absque ipsius D. Ludouici Prioris consensu fieri nequeat.

§. 12. Cum autē dictus D. Ludouicus Prior suo assensu ad aliud beneficium fuerit translatus, siue religionem mutauerit, vel vita sanctus fuerit, ac etiam si ipsum Prioratum vacare contigerit per spontaneam renunciatione dicti D. Ludouici Prioris, vel alio quouis modo, ex nunc, prout ex tunc, Prioratum regularem annullamus, & infringimus, & auctoritate praedicta statuimus, nullū Priorem fore, & in Prioratus Canonicorum secularium

Bullar. Magn. Tom. 1.

clericorum dignitatem transferimus & inponamus.

§. 13. Statuentes ut dicti Canonici vocati habentes in Capitulo praefato, vnus de ipsorum Collegio Sacerdotum virum probatae prudentiae, & oculati regiminis, quousque D. Ludouicus Prior in dignitate permanferit Prioratus, sibi Vicarium, deinceps vero Prioratus secularem, siue Rectorem, annis singulis eligant, vel confirment, cuius Prioris secularis electioni vim tribuimus & confirmamus.

§. 14. Statuentes ut quilibet Vicarius, & Prior secularis, siue Rector electus per maiorem partem dicti Capituli, sine alia solemnitate dictos Canonicos seculares secundum Deum statim regere & gubernare incipiat, & per annum continuum curam gerat, in spiritalibus & temporalibus, & tam de rebus quam de personis cum omni potestate & auctoritate ordinaria quam habent Priores perpetui in locis regularibus siue secularibus.

§. 15. Completō verō anno talis Vicarius & Prior secularis siue Rector, ipso iure sit solutus officio, & alius per Capitulum eligatur modo supradicto, nisi praeteritus denuo confirmetur.

§. 16. Institutionem autem, & destitutionem Canonice huiusmodi ad ipsum Vicarium, & Priorem secularem, siue Rectorem, & Capitulum volumus pertinere.

§. 17. Verum nullus in canonicum assumi valeat, nisi ad decimum octauum aetatis suae peruenerit, & annum continuum in eorum probatus fuerit congregatione, & à maiori parte Capituli electus.

§. 18. Praebendas siquidem nolumus esse distinctas, sed volumus & districte praecipiendo mandamus, omnes redditus & prouentus esse communes, & per Vicarios, Priores seu Rectores seculares huiusmodi, qui per tempora erunt, taliter ordinentur, quod omnibus detur quod vniciuique opus esse iudicabitur.

§. 19. In vno autem dormiant dormitorio, ac in vno comedant Refectorio, & sic continuè sint praesentes & residentes, nisi fuerint licita & honesta causa absentati, & cum licentia Vicarii, Rectoris, siue Prioris seularis praedicti.

§. 20. Absentes verò extra locum, siue licentia Vicarii, seu Prioris vel Rectoris seularis, nisi penituerint infra mensem, satisfactione condigna, ad Vicarium, Prioris, seu Rectoris & Capituli praedictorum arbitrium privari valeant Canonicatu & licentia.

§. 21. Vestes quoque eorum, secundum quod jus disponit deserant, nec nimia longitudine, aut breuitate notentur, ut merito dici valeant temporalium contemptores.

§. 22. Numerum autem Canonicorum taxatum, seu certificatum esse nolumus.

§. 23. Si quis verò Canonicorum, quod absit, propria bona habere voluerit, nisi post trinam admonitionem se correxerit, & ea libenter voluerit, ut decens est, esse communia ad arbitrium Vicarii, Prioris, seu Rectoris, & Capituli praedictorum, Canonicatu privari valeat, & extra locum licentia.

§. 24. Porro officium diuinum secundum ritum Romanae Curiae horis congruis collegialiter persoluatur.

§. 25. Ne verò cultus diuinus impediatur, pro ministerio mensarum, & aliorum operum manualium, volumus & auctoritate praedicta potestatem tradimus praedicto Vicario, Priori, seu Rectori seulari praedicto, ut ipse cum Capitulo suo possit recipere laicos Deo dicatos, siue conuersos, & oblatos, nullatenus vxoratos, volentes vivere in communi sine proprio, quos gaudere volumus priuilegiis conuersorum, dummodo in decimo octauo sint anno constituti, qui recepti honeste, & decenter induantur. Conuersi autem tacite professi existentes in loco supradicto, videlicet frater Honoratus, & frater Ludouicus, si secundum Deum viuere volunt, de bonis ipsius loci, & Ecclesie nutriantur, viuantque vnà cum D. Ludouico Priore secundum regulam suae professionis, in quantum eis erit possibile, & humana fragilitas viuere sinet. Qui quidem Prior deinceps in praedicto Monasterio ad suae professionem regulae quemquam assumere non valeat.

§. 26. Si verò inter praedictos Canonicos, aut conuersos, seu laicos Deo dicatos, aut oblatos, fuerit aliquis

Co 3 perditionis

Electio Re-
ctoris con-
stituit firmam
praesentem

Et si quis offi-
cium anno
explari pra-
cipit.

Et si semel con-
firmati p. se
indulget.

Institutione
que & desti-
tutione Ca-
nonici. or. in ad
vnu spectare
debetur.

Qualitatem
Canonicorum
eligendorum
designat.

Praebendas
communes
esse decla-
rat.

Dormitorium
& refectorium
omnibus ob-
latos esse iu-
bet.

Decentes ex-
tra. Anultra
Canonicatus
pr. vni &
dimitti posse
decens t.

Vestium mo-
deratione
iudicari.
Vide Item. v.
de. in rub.
Numerum
inertium
dimittit.

Attende Pau-
li v. const. 7.
Proprie aitem
dantur.

Hoc declara-
tum à Sixt.
v. in eius
const. 63.

Diuina offi-
cia collegial-
iter dici
mandat.

Alios volen-
tes viuere
in communi
recipi posse
decernit.

Inobedientes
coerceri ju-
bet.

perditionis, seu iniquitatis filius, & communis, quos absque emendatione, ad arbitrium Vicarii, Prioris, seu Rectoris, & Capituli praeceptorum, canonicatum privari possit, & de loco expelli.

Alia statuta d. Monasterij revocant.

§. 27. Constitutiones autem alias, siue statuta, ultra praedicta, in quantum spectant, & spectare possint ad praedictam Ecclesiam, siue locum, auctoritate praedicta revocamus, annullamus, infringimus, & irritamus, & pro irritatis, revocatis, & annullatis haberi volumus & mandamus.

Priori & Capitulo auctoritates non obligantes ad reatum peccati mortalis edendi tribuit.

§. 28. Praedictis vero Vicario, Priori saeculari, siue Rectori, cum suo Capitulo plenam dantes auctoritatem, ut possint novas sibi constitutiones, seu statuta condere, corrigere, addere, vel minuire, prout eis secundum Deum videbitur, quotiescumque voluerit, & quaecumque alia ordinandi, quae ipsis utilis visa fuerint, & opportuna, ad augmentum divini cultus, & clericali honestatis, & pro observatione huiusmodi reformationis, institutionum, & statutorum. Quae omnia & singula approbamus, & volumus esse perpetua. Addentes, ut non obligent ad culpam aliquam mortalem, aut venialem, sed tantummodo per Vicarium, Priorem, seu Rectorem saecularem praedictam, delinquentibus poenitentia imponatur.

Decretum irritans contrarium.

§. 29. Et si quid in contrarium a quoquam fuerit attemptatum quavis auctoritate, ex nunc prout ex tunc statuimus, & dicta auctoritate Apostolica decernimus ipso facto irritum, & inane.

Impugnatores excommunicant. Tu rec. dare t. de excommunicacione subletem esse ab isto Pont. ut sup. in princ. huius bulla.

§. 30. Impugnatores autem huiusmodi excommunicationis vinculo innodantes, a quo nisi eadem auctoritate Apostolica munus absolutionis nequeat obtinere, etiam si tales impugnatores Episcopali, vel quacumque alia Ecclesiastica, vel saeculari praefulgeant dignitate; reservata nobis usque ad annum a data praesentium computandum, addendi, minuendi, corrigendi, mutandi, reformandi, in omnibus, & singulis praemissorum, prout nobis videbitur secundum Deum, nihilominus potestate. In quorum omnium testimonium praesentes fieri iussimus, nostrique Pontificalis sigilli munimine roborari. Datum, & actum Venetiarum in loco supradicti S. Georgii in Alga Castellanae dioecesis, Anno Nativitatis Domini 1404. Indictione duodecima, die Iovis trigesimo mensis Octobris. Praesentibus Vener. viro Domino Presbytero Joanne de Puteo, Archidiacono, & Diacono Ecclesiae Nigropontensis, D. Petro Mauraceno filio q. D. Marini, Canonico Ecclesiae Taurinensis, nobis vero D. Alberto Dente q. D. Andreae de Parochia S. Juliani, D. Bartholomaeo Fabiano filio q. D. Donati de Parochia S. Vitalis, & aliis testibus ad praemissa vocatis specialiter, & rogatis. Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Innocentii divina providentia electi Papae Septimi, Anno primo.

Regnus publici Notarii de praedicto instrumento.

§. 31. Ego Luchinus Bono filius q. D. Marci, Civis & habitator Venetiarum, Apostolica, & Imperiali auctoritate notarius publicus, praedictarum literarum Apostolicarum praesentationi, & ipsarum executioni, seu ipsius D. Executoris & Commissarii Apostolici dispositioni, modificationi, mutationi Prioratus praedicti, & novae reformationi ipsius loci S. Georgii in Alga, & omnibus aliis & singulis supradictis, una cum supradictis testibus praesens fui, & sic fieri vidi, & audivi, eaque rogatus de mandato praelibati D. Commissarii, & executoris Apostolici, scripsi, & in haec publicam formam redegi, signoque meo, & nomine solitis me subscripsi, in fidem & testimonium praemissorum omnium, & singulorum. Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis, &c.

D. P. A. die 27. Jun.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, quinto Kalendas Iulii, Pontificatus nostri anno primo.

II. Institutio Congregationis Canoniorum Regularium S. Salvatoris, Ordinis S. Augustini, cum habitus praefinitione, & privilegiorum elargitione.

Hos Canonicos, verè canonicos regulares esse, declaravit Cal. 113. inf. in sua const. 2. Sacra, & Jul. 9. in sua const. 30. Insuper ceteros. Eorumque Congre-

gationi multas concessa gratias idem Inhibidem: Prout circa eius regimen nonnulla statuerunt Pius v. Greg. xij. & Sixt. v. in d. Sixt. const. 98. Ex variatione.

GREGORIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad futuram rei memoriam.

Excitat nostrae mentis arcanum specialis & affectuosa dilectio, qua domum Prioratus S. Salvatoris de Silualacus ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinentem Ordinis S. Augustini, Senensis Dioecesis, sumus haecenus profecuti, & paterno prosequi studio non cessamus, ut circa statum ejus aeternae considerationis intuitum dirigentes, opem impendentes & opera, ut illa in Dei laudem, & gloriam non solum in suis bonis, & juribus conservetur, sed etiam prosperis jugiter gratuletur eventibus, & votivis fauente Domino in spiritualibus, & temporalibus successibus augeatur.

Excitat nostrae mentis arcanum specialis & affectuosa dilectio, qua domum Prioratus S. Salvatoris de Silualacus ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinentem Ordinis S. Augustini, Senensis Dioecesis, sumus haecenus profecuti, & paterno prosequi studio non cessamus, ut circa statum ejus aeternae considerationis intuitum dirigentes, opem impendentes & opera, ut illa in Dei laudem, & gloriam non solum in suis bonis, & juribus conservetur, sed etiam prosperis jugiter gratuletur eventibus, & votivis fauente Domino in spiritualibus, & temporalibus successibus augeatur.

§. 1. Hinc est quod nos motu proprio, non ad dilectorum filiorum fratrum dictae domus quae haecenus Ordinis fratrum Eremitarum dicti S. Augustini exstitit, vel alicuius alterius pro ipsis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, ex certa scientia eandem domum in prioratum Conventualem auctoritate Apostolica erigimus, per Priorem sub conditione & modo infra scriptis perpetuo gubernandam.

Hinc est quod nos motu proprio, non ad dilectorum filiorum fratrum dictae domus quae haecenus Ordinis fratrum Eremitarum dicti S. Augustini exstitit, vel alicuius alterius pro ipsis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, ex certa scientia eandem domum in prioratum Conventualem auctoritate Apostolica erigimus, per Priorem sub conditione & modo infra scriptis perpetuo gubernandam.

§. 2. Volentes & eadem auctoritate statuentes, quod ipsi fratres actu in eadem domo residentes, eorumque successores qui erunt pro tempore, Canonici regulares, & secundum regularia instituta huiusmodi Canonico regularium deinceps vivere, & fratres S. Salvatoris nuncupari debeant, & quorum quilibet sub scapulari rochetum, superius autem cappam grisei coloris lane mordentis ad instar capparum Converterum Carthusiensium Ordinis gestabit, qua quidem cappa ipsi fratres utantur, cum eos exire contigerit septa Prioratus, seu domus huiusmodi ad populum siue turbam.

Volentes & eadem auctoritate statuentes, quod ipsi fratres actu in eadem domo residentes, eorumque successores qui erunt pro tempore, Canonici regulares, & secundum regularia instituta huiusmodi Canonico regularium deinceps vivere, & fratres S. Salvatoris nuncupari debeant, & quorum quilibet sub scapulari rochetum, superius autem cappam grisei coloris lane mordentis ad instar capparum Converterum Carthusiensium Ordinis gestabit, qua quidem cappa ipsi fratres utantur, cum eos exire contigerit septa Prioratus, seu domus huiusmodi ad populum siue turbam.

§. 3. Necnon Prioratum siue domum huiusmodi cum eisdem fratribus, & conversis & personis in ea degentibus praesentibus & posteris, cum omnibus membris, necnon bonis mobilibus, & immobilibus ipsius domus, siue Prioratus, ad domum siue Prioratum huiusmodi, tam ratione domus siue Prioratus, quam personarum huiusmodi quomodolibet pertinentibus, & devolutis, & devolvendis pro tempore, ab omni superioritate, dominio & potestate Prioris generalis dicti Ordinis Fratrum Eremitarum, necnon Episcopi existentis pro tempore, ac dilectorum filiorum Capituli Senensis, ac quorumlibet aliorum Superiorum, saecularium, & regularium auctoritate praedicta prorsus eximimus, & totaliter liberamus. Ita quod Prior generalis, Episcopus, Capitulum, & alii Superiores praedicti nullam possint in eos visitationem, correctionem, vel aliam jurisdictionem exercere, sed nobis, & Apostolicæ Sedi immediate sint subiecti.

Necnon Prioratum siue domum huiusmodi cum eisdem fratribus, & conversis & personis in ea degentibus praesentibus & posteris, cum omnibus membris, necnon bonis mobilibus, & immobilibus ipsius domus, siue Prioratus, ad domum siue Prioratum huiusmodi, tam ratione domus siue Prioratus, quam personarum huiusmodi quomodolibet pertinentibus, & devolutis, & devolvendis pro tempore, ab omni superioritate, dominio & potestate Prioris generalis dicti Ordinis Fratrum Eremitarum, necnon Episcopi existentis pro tempore, ac dilectorum filiorum Capituli Senensis, ac quorumlibet aliorum Superiorum, saecularium, & regularium auctoritate praedicta prorsus eximimus, & totaliter liberamus. Ita quod Prior generalis, Episcopus, Capitulum, & alii Superiores praedicti nullam possint in eos visitationem, correctionem, vel aliam jurisdictionem exercere, sed nobis, & Apostolicæ Sedi immediate sint subiecti.

§. 4. Et insuper praesentibus adjicimus, quod ipsi Canonici, seu fratres qui regularem vitam eorundem Canoniorum regularium pro tempore professi fuerint, & sub eadem observantia regulari dictorum Canoniorum regularium, pro tempore in domo huiusmodi residentibus possint quoties opportunum fuerit, tamen juxta eadem regularia instituta Canoniorum regularium, idoneum fratrem, etiam eiusdem Ordinis professorem, in Priorem eorum, & eiusdem domus eligere.

Et insuper praesentibus adjicimus, quod ipsi Canonici, seu fratres qui regularem vitam eorundem Canoniorum regularium pro tempore professi fuerint, & sub eadem observantia regulari dictorum Canoniorum regularium, pro tempore in domo huiusmodi residentibus possint quoties opportunum fuerit, tamen juxta eadem regularia instituta Canoniorum regularium, idoneum fratrem, etiam eiusdem Ordinis professorem, in Priorem eorum, & eiusdem domus eligere.

§. 5. Qui tamen postquam electioni de se factæ praestiterit consensum, Dioecetano loci vel ejus Vicario in spiritualibus generali qui erit pro tempore, per Electores huiusmodi duntaxat debeat reverenter, & humiliter praesentari. Quique postquam taliter praesentatus extiterit, censeatur eo ipso a sede praefata confirmatus, & ex tunc dictum Prioratum in eisdem spiritualibus, & temporalibus liberè, & licitè valeat gubernare.

Qui tamen postquam electioni de se factæ praestiterit consensum, Dioecetano loci vel ejus Vicario in spiritualibus generali qui erit pro tempore, per Electores huiusmodi duntaxat debeat reverenter, & humiliter praesentari. Quique postquam taliter praesentatus extiterit, censeatur eo ipso a sede praefata confirmatus, & ex tunc dictum Prioratum in eisdem spiritualibus, & temporalibus liberè, & licitè valeat gubernare.

§. 6. Qui quidem Prior semper vno anno completo intelligatur absolutus, nisi tunc per maiorem partem eorundem fratrum domus praedictae in electione dicti Prioris vocem habentium determinatum fuerit, ipsum Priorem in dicto debere Prioratus officio domus eiusdem vltorius remanere. Quodque dicta domo Prioris solatio destituta

Qui quidem Prior semper vno anno completo intelligatur absolutus, nisi tunc per maiorem partem eorundem fratrum domus praedictae in electione dicti Prioris vocem habentium determinatum fuerit, ipsum Priorem in dicto debere Prioratus officio domus eiusdem vltorius remanere. Quodque dicta domo Prioris solatio destituta

destituta per mortem Prioris eiusdem, vel aliquo alio casu eadem vacatione contingente, quod durante vacatione huiusmodi, predictum officium per antiquiorem fratrem dictae domus in sacerdotio constitutum exerceatur, quousque nova electio alterius Prioris iuxta praefatum modum fiat, & ad effectum debitum perducatur.

§. 7. Volentes etiam, & auctoritate praefata concedentes eidem Priori, & fratribus, sive Canonicis, conversis, & personis quos pro tempore in domo huiusmodi residere contigerit, ut praefertur, quod ipsi potiri, & gaudere possint, & debeant liberè & absolute omnibus privilegiis, indulgentiis, gratiis, exemptionibus, & libertatibus eis hactenus ac Ordini fratrum Eremitarum, & Canonicis regularibus huiusmodi, ac monasteriis, & locis eorum, tam per Sedem praefatam, quam per alios quoscumque concessis, & quibus ipsi fratres Ordinis Eremitarum, ac caeteri Canonici regulares, ac eorum domus, Monasteria, & loca quomodolibet potiuntur, & gaudet.

§. 8. Et insuper volumus & ordinamus quod Ven. frater noster Antonius Episcopus Bononiensis Camerarius, ac dilecti filii Gabriel electus Senensis Thesaurarius noster, necnon Ioannes electus Ragusin, eidem Priori & fratribus sive Canonicis conversis & personis, de conventibus constitutionibus, & norma vivendi pro conservatione Prioris & fratrum, sive Canonicorum, conversorum & personarum praedictorum provideant, & omnia alia & singula faciant, ordinent & disponant in praemissis & circa ea, prout eis visum fuerit expedire.

§. 9. Decernentes ex nunc irritos & inanes omnes processus, ac excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias, si quos forsitan circa haec quacumque auctoritate contigerit promulgari, & etiam ex nunc ratum & firmum motu simili habemus quidquid per eosdem Camerarium, Thesaurarium & Electum Ragusinum in praemissis & circa ea dispositum fuerit, seu quomodolibet ordinatum. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. Lucae Nonis Aprilis, Pontificatus nostri Anno II.

Approbatio regularis vitae Fratrum Eremitarum S. Hieronymi de Fesulis, cum facultate venientes ad eam recipiendi, ex Indultis Innocent. VII.

Horum fratrum Congregatio stabilita fuit sub denominatione S. Hieronymi de Fesulis, & sub regula S. Augustini, ab Eug. IV. qui munus & electionem Praelatorum d. Congregationis praefinit, ut infra in illius const. 21. Super.

GREGORIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuum rei memoriam.

Sacrum nonnullorum fratrum Eremitarum, fratrum S. Hieronymi nuncupatorum, loci eiusdem, scilicet Fesulan. Ordinem, quem evidens ex eo utilitas Deo vivere volentium proveniens, perhibet approbatum, ampliari patimur, & ut ad bonam ampliacionem perveniat, cum à nobis petitur, favorem Apostolicae Sedis, & gratiam impartimur.

§. 1. Dudum siquidem fel. rec. Innocentio Papae VII. praedecessori nostro pro parte dilectorum filiorum Caroli, quondam Antonii Comitis Montis granelli nati, Prefbyteri Sarcenatenis diocesis, & nonnullorum eius sociorum exposito, quod ipsi de vita Eremitica, quam zelo pie vitae mundanis abjectis illecebris amplexatam aliquandiu duxerant, ad frugem vitae melioris aspirantes, in humilitatis spiritu, & paupertate desiderauerant sub aliqua regulari obseruantia virtutum Domino famulari, ac propterea supplicato ut eos qui numero duodecim, vel circa fuerint, in huiusmodi laudabili proposito confouere de benignitate Apostolica dignaretur.

§. 2. Idem praedecessor cupiens huiusmodi eorum pium propositum ad laudem divini nominis adimpleri, Carolo & sociis antedictis, ut ipsi in aliquo loco eis fide-

rum largitione dato, vel dando vitam huiusmodi sub regula secundum constitutiones S. Hieronymi ducere, & regularem professionem iuxta regulam, & constitutiones huiusmodi, emigere liberè, & licite valerent, auctoritate Apostolica concessit.

§. 3. Ipsoque praedecessore, sicut Domino placuit, super huiusmodi concessione gratia literis non confectis sublaro de medio. Nos divina, fauente clementia ad apicem summi Apostolatus assumpti, ne ipsi Carolus & socii huiusmodi concessione frustrarentur, affectu, volumus, & Apostolica auctoritate decrevimus, quod concessio ipsa perinde à die data ipsius concessio valeret, & plenam obtineret roboris firmitatem, si super ea, eisdem praedecessoris literis sub ipso sublaro lata confectae fuissent, quodque nostrae literae ad praedictum plenè concessionem huiusmodi, ubique super ea, nec ad id alterius probationis adminiculum requirerentur.

§. 4. Et nihilominus, quod quidam locus post concessione huiusmodi in Civitate Fesulana ad locum Gregorius & honestus, in quo idem Carolus & fratres etiam ultra numerum praedictum secundum regulam, & instituta praefata, regularem professionem per huiusmodi fratres Eremitas emitti consuevit, emiserunt primo, & deinceps sine eis plura alia, loca possessiones & bona dicta largitione donata fuerunt, nos dicta loca possessiones & bona ubicumque consistere, quae tunc eidem Carolo & sociis largitione praefata donata fuerunt, habentes pro sufficienter expressis, ac donationes & professionem praedictas, & etiam illorum ultra praefatum numerum profellorum ratas & gratas habentes, auctoritate Apostolica confirmamus, suppletentes omnes defectus, si quis forsitan interuenisset quomodolibet in eisdem, prout in nostris inde confectis literis plenè continetur.

§. 5. Quare iidem Carolus & fratres, qui in humilitatis spiritu quantum eis permittit humana fragilitas ambulantes, diuina mansuetudine suffragante quamplurimos eligentes secum, pompis mundanis abjectis, circa diuina obsequia finire labiles dies suos, dietim inueniunt, nobis humiliter supplicarunt, quatenus eis & successoribus eorum, duo alia loca ultra obtenta, ac quoscumque ad eos venire, & ipsorum habitum assumere, professionemque secundum instituta praefata in eisdem locis emittere volentes recipiendi, eaque cum caemeteriis pro se ipsis dumtaxat habere liberè, & licite possint, licentiam concedere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 6. Nos qui cultum diuinum nostris cupimus temporibus adaugeri, huiusmodi supplicationibus inclinati, duo alia loca ultra praefata quae in praesentiarum habent, cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis eidem Carolo, & fratribus alias canonice concedantur, vel eos illa alias iusto titulo contingeret adipisci, necnon quoscumque ad ipsos venire, pompis mundanis abjectis, diuina gratia luadente habitum assumere, & professionem per fratres praedictos emitti consuetam, emittere volentes, recipiendi, & admittendi in eisdem solummodo locis, ac caemeteria in locis ipsis pro se dumtaxat habendi, iuribus parochialium & aliarum, quarumcumque Ecclesiarum in omnibus alijs semper talis, eidem Carolo & fratribus, ac successoribus eorum in Fesulano, & alijs locis praedictis, auctoritate Apost. tenore praesentium facultatem & licentiam elargimur.

§. 7. Non obstante tam fel. record. Bonifacii PP. viij. praedecessoris nostri, prohibente ne fratres Ordinum Medicantium loca de nouo recipere, aut recepta mutare praesumant, absque dictae Sedis licentia speciali faciente plenam & expressam de prohibitione huiusmodi mentionem, quam alijs constitutionibus Apostolicis contrariis quibuscumque. Nulli, &c.

Dat. in Castro Montiflorum Ariminen. diocesis, viii. Idus Iulij, Pontificatus nostri Anno nono.

Red quia ip- sus dno. obli- gatus con- fessionis non fuerunt ex- pressa, hic Pont. eas di- dit, & iterato concessit die 19. Decembr. sui Pont. A. 11. Et die 2. O- ctobr. An. 8. sed has bul- las praeteri- ita est plu- rium, conten- tus. Quomodo ad- dem licet: & praesentis: & 10. 15. con- cessit, ut in eisdem bul- lis.

Carolus & socii praedicti deinde huiusmodi supplicationem praesentiarum receperunt, & praedicta loca ad eos venientes.

Hic laes. P. d. perita con. et dit. Tu circa receptionem uniuersum ad religionem obserua con- stit. 71. Sixti. V. Cum de, & ibi notandas.

Contra iis derogat.

D. P. A. 9. di. 9. 100.

308 ALEXANDER V. & JOANNES XXII. DICTVS XXIII.

ALEXANDER QUINTVS PONT. CCLV. ANNO DOMINI MCDIX.

Alexander V. Bononiensis, Frater Petrus Philargi antea vocatus, Presbyter Cardinalis Basilicæ SS. Duodecim Apostolorum, creatus Pisis anno 1409. Coronatus die 9. Julii, eodem anno, sedit menses 10. dies 8. nullos Cardinales creavit. Obiit Bononiæ 5. Nonas Maii 1410. & sepultus in Ecclesia Fratrum Minorum. Vacavit sedes dies 24.

JOANNES XXII. DICTVS XXIII. PONT. CCIX. ANNO DOMINI MCDX.

Joannes XXII. dictus XXIII. Neapolitanus, Balthasar Costa antea dictus, Diaconus Cardinalis S. Eustachii, creatus Bononiæ 26. Kalendas, coronatus octavo kal. Junii 1410. Vixit annos quinque, dies quindecim. Creavit Cardinales 16. abdicavit pridie kal. Junii, anno 1415. postea à Martino V. creatus Episcopus Cardinalis Tufculanus, & sacri Collegii Decanus, 9. kal. Julii 1419. Obiit Florentiæ 11. kal. Ianuar. eodem anno, & in Baptisterio S. Ioannis sepultus.

Indictio generalis Concilii Constantiensis primi, pro die 1. mensis Novembris anni 1414.

IOANNES EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

D pacem & exaltationem Ecclesiæ, & tranquillitatem Christiani populi, prompto corde, & efficaci desiderio intendentes, ea libenter ordinamus, & quærimus, per quæ huiusmodi pax, & exaltatio tranquillitatis merito valeat promereri.

§. 1. Dudum siquidem fel. record. Alexander PP. V. antecessor noster, in sacro Generali Pisano Concilio tunc præsidens, ex quibusdam magnis & arduis causis eundem moventibus, ipso approbante Concilio inter cætera decrevit, iterum generale Concilium ex tunc ad terminum per se, vel successorem suum, in loco de quo sibi, vel eidem successori videretur, fore solemniter convocandum. Idemque prædecessor es, quæ circa reformationem Ecclesiæ expedienda restabant, pro tunc suspendit, ipsumque Concilium usque ad tempus triennii præfatum continuandum statuit, & prorogavit.

§. 2. Postmodum verò ipso Alexandro prædecessore nostro, sicut Deo placuit, vita functo, nobisque diuina favente clementia ad apicem summi Apostolatus assumptis, dum tempus ejusdem triennii jam aduenerat, & nos per vestigia eiusdem prædecessoris incedere, & ordinationem præfatum ab eo in Concilio, ut præfatur, factam puro corde, & recta voluntate adimplere properaremus, quibusdam rationibus tunc expressis, animum nostrum moventibus Concilium huiusmodi in Romana Vrbe (quæ paulo ante de manibus hostium recuperata, præsentiam nostram pro ipsius conservatione plurimum flagitabat) debito tempore convocavimus.

§. 3. Verum quia veniente postea tempore constituto Prælati, & cæteri qui huiusmodi Concilio interesse debebant, nequaquam in tanto numero convenerunt, quantum rerum agendarum pondus & magnitudo requirere videbatur, nos post alias prorogationes per nos factas, tandem Concilium ipsum ad mensem Novembris nunc præsentem, solemniter prorogavimus, ac celebrandum statuimus. Locum autem reliquimus infra certum tempus declarandum, ut interim super eo maturius consuleremus.

§. 4. Post hæc verò infra dictum tempus nondum elapsum, per literas charissimi in Christo filii nostri Sigismundi electi in Regem Romanorum, & Hungariæ Regis Illustris, instantissimè requisiti, ut non properaremus in declaratione huiusmodi loci pro Concilio faciendo, sed tam in declaratione loci prædicti, quam etiam in tempore dicti Concilii celebrandi superfedere vellemus, donec ipsi Nuntios suos super hoc instructos ad nostram præsentiam destinarent.

§. 5. Nos votis eiusdem Regis, quæ ex zelo devotio- nis, & puritate fidei emanare conspiciebamus, annuentes, adventum præfatorum Nuntiorum de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, & Prælatorum, qui Romæ in generali consistorio ad hoc vocati fuerunt voluntate, consilio, & assensu duximus expectandum. Deinde cum post Romanæ Urbis miserabilem casum ad nos tunc apud Florentiam existentes eiusdem Regis Nuntii accessissent, & ex parte eiusdem Regis multa nobis circa materiam suggestissent, eorum auditis re- lationibus, pro pleniori expeditione delictos filios nostros Antonium tit. S. Cecilie Presbyterum, & Franciscum tit. SS. Cosmæ & Damiani Diaconum, S. R. E. Cardinales cum plena potestate super huiusmodi electione loci, & deputazione temporis, ac simul cum eis dilectum filium nostrum nobilem virum Manuelem Chrysoloram, Militem Constantinopolitanum, ad præsentiam eiusdem Regis transmisimus: qui ad eum venientes tandem de ipsius Regis consilio, & assensu Civitatem Constantien. provincie Moguntinen. pro loco huiusmodi Concilii celebrandi concorditer elegerunt, ac tempus ad initiandum huius

MARTINUS III. DICTUS V.

369

hujusmodi Concilium, statuerunt diem primum mensis Novembris proxime venturi.

§. 6. Deinde vero nos qui pro quibusdam arduis, & magnis negotiis cum eodem Rege juxta nostrum, & ipsius desiderium personaliter convenientes, certificati ab eo de habilitate, capacitate, & securitate Civitatis Constantie antedictae, quam securitatem ipse Rex praestitit, & in ipso Concilio personaliter a futuram pollicetur, volentes, & ab intimis cupientes, ut praefata celebratio Concilii salubriter impleatur, & optatum consequatur effectum, hujusmodi electionem loci, & temporis, ut praefertur, factam, auctoritate Apostolica tenore praesentium de eorundem fratrum nostrorum consilio, & assensu ratificamus, approbamus, & confirmamus, ac ei Apostolici roboris adjicimus firmitatem, praefatumque Concilium in Civitate praedicta Constantiensi die 1. mensis Novembris proxime venturi, iniciandum, & auctore Domino exinde celebrandum, eadem auctoritate, & consensu harum serie statuimus, pronuntiamus, & decernimus.

§. 7. Venerabiles fratres nostros Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios electos Abbates, & caeteros Ecclesiarum, & Monasteriorum Praelatos requirentes, hortantes, & monentes, ac in virtute praestiti juramenti, & sanctae obedientiae eisdem mandantes, quatenus personaliter, necnon charissimos in Christo Reges, & nobiles viros, Duces, Principes, Marchiones, & alios qui hujusmodi Concilio interesse debent, & inibi proficere possunt, quoquo modo per viscera charitatis D. N. IESU CHRISTI, invitantes, & exhortantes, quatenus pro pace Ecclesiae, & omnium Christianorum, etiam personaliter, vel si personaliter non possint, per solemnes Oratores congruo tempore Concilio dicto debeant interesse, ut sic congregata fidelium multitudine copiosa, ea qua in eodem Concilio agenda incumbunt, Deo auctore & adjutore salubriter ordinentur. Nulli ergo, &c.

Datum Laudae V. Idus Decembris, Pontificatus nostri Anno quarto.

MARTINUS III. DICTUS V. PONT. CCX. ANNO DOMINI MCCCXVII.

Martinus III. dictus V. Romanus, Otho, vel Odo Columna antea dictus, Diaconus Cardinalis S. Gregorii in Velabro. Creatus à Concilio Constantiensi, 3. Idus Novembr. 1417. Coronatus 10. kal. Decemb. eodem anno. Sedit annos 13. menses 3. dies 12. Creavit Cardinales 19. Obiit 12. Februarii 1431. Vacavit sedes dies 18.

Damatio errorum Ioannis Vvicleff de Anglia, Ioannis Hufz de Bohemia, & Hieronymi de Praga, & aliorum, de Sacramento Ecclesiae male sententium, eorumque complicum & fautorum, Ac forma haereticos, suspectosque de haeresi examinandi.

MARTINUS EPISCOPUS, Servus servorum Dei: Venerabilibus Fratribus, Archiepiscopis, Episcopis, & Inquisitoribus haeretica Pravitatis ubilibet constitutis, ad quos litterae praesentis pervenerint, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita An. D. 1418.

INTER cunctas pastoralis curae sollicitudines, quibus praesentibus incessanter, illa potissime fortius nos angit, ut haereticis de finibus Christianorum expulsi, suisque falsis doctrinis & erroribus perveris penitus, quantum nobis ex alto conceditur, extirpatis, orthodoxa & Catholica fides integra & illibata permaneat, ac populus Christianus in ejusdem fidei sinceritate, quolibet obscuratio nis femoto velamine, immobilis & inviolatus persistat.

Exordium

§. 1. Sanè dudum plusquam omnibus retroactis temporibus, in nonnullis Regionibus & dominiis, praesertim in regno Bohemiae & Marchionatu Moraviae, ac locis & districtibus illis vicinis, adversus fidei Catholicae dogmata insurrexerunt quondam haereticarum circuncelliones, schismatici & seditiosi Luciferina superbia & rabie lupina evehendi demoniorum fraudibus illusi, de vanitate in idipsum (licet forent de diversis mundi partibus oriundi) convenientes, & caudas colligatas habentes, damnatae videlicet mem. Ioannes Vvicleff de Anglia, Joannes Hufz de Bohemia, & Hieronymus de Praga, qui utinam alios secum ad infidelitatis interitum non traxissent. Nam ubi hujusmodi pestilentes personae perversa dogmata pertinaciter seminabant, in suae doctrinae pestiferae primordio praelati, & alii iudicialis potestatis regimina exercentes, tanquam canes muti non valentes latrare, nec ulciscentes cum Apostolo in promptu omnem inobedientiam, haereticos ipsos pestiferos & dolosos, eorum lupinam rabiem truculentam statim ut adstricti fuerant, canonicè coercere, eosque de domo Domini corporaliter eijcere non curarunt, sed sacrilegium, falsam, & perniciosam ipsorum doctrinam, per longas moras negligenter convalere permiserunt: populorum multitudo illorum opinionibus falsis decepta pro veris accepit, quae diu mendaciter & perniciosè, ac damnabiliter seminaverunt, eisque credendo à recta fide cecidit turba multa, & errore devio involvitur, pro dolor paganorum, adeo quod per diversa illarum, eisdemque convicinarum partium clymata, oves Christi Catholice haereticarum ipsi successivè infecerunt, & in stercore mendaciorum fecerunt putrescere.

In Regno Bohemiae & Marchionatu Moraviae insurrexerunt Ioan. Vvicleff & Ioan. Hufz & Hieronymus de Praga, semper nantes diversis dogmata contra fidem

§. 2. Quapropter generalis Constantiensis Synodus tantam fidelium, & fidei orthodoxae plagam, & ruinam videns, exclamare compulsa est cum Augustino: Quid faciet Ecclesiae medicina, salutem omnium materna charitate conquirens, tanquam inter phreneticos, & lethargicos estuans? Nunquid contemnere, nunquid desistere, vel debet, vel potest? Certè non, secundum eundem, imò utriusque sit necesse est molestia, quae neutri est inimica. Nam & molestus est medicus furenti phrenetico, & pater disciplinato filio, ille ligando, iste caedendo, sed ambo diligendo. Si autem negligent, & eos perire permittant, inquit Augustinus, ista mansuetudo potius falsa crudelitas est. Proinde Synodus praefata ad omnipotentis Dei gloriam, ipsiusque Catholicae fidei, ac Christianae Religionis conservationem, augmentum, & animarum salutem, & praeservationem, eisdem Ioannem Vvicleff, & Ioannem Hufz, & Hieronymum, qui inter caetera de sacro Eucharistiae sacramento, & aliis Sacramentis Ecclesiae, & articulis fidei, aliter quam sancta Romana Ecclesia credit

Idea Synodus Constantiensis illos declaravit haereticos &c.

et tenet, et predicat, et docet, quam plurima temere, & damnabiliter credere, ac tenere, predicare, atque docere pertinaciter attentabant, velut hereticos & pertinaces ac obstinatos jam a communione fidelium separatos, de domo Dei corporaliter eiecit, & spiritualiter eiecit declaravit, & alia multa circa premissa utilia, & salubria statuit, & decrevit, per quae alii, qui causantibus haeresiarchis, eorumque falsis doctrinis huiusmodi spiritualiter de domo Dei exierunt, per vias canonicas reducerentur ad semitam veritatis.

*Nonnulli eorum
virescentem Ha-
reticorum in so-
lutione libris a
supradictis
Synod. dam-
natos legi-
bant, &c.*

§. 3. Et quia sicut dolenter accepimus, non solum in regno Bohemiae, & marchionatu, dominiis, & locis supradictis, verum etiam in quibusdam partibus, & provinciis contiguis, seu vicinis eisdem, etiam nonnulli ex sectatoribus & sequacibus haeresum, ac errorum haeresiarcharum praedictorum, timore diuino, & pudore humano profus abjectis, nec de ipsorum, & praesertim Joannis Husz, & Hieronymi interitu miserabili sumentes conversionis, & poenitentiae fructum, sed tanquam in profundum pressi peccatorum, Dominum Deum blasphemare non cessant, ducentes in irritum nomen eius, quorum mentes pater mendacii sic damnabiliter excecavit ut praedictos libros, codices, & opuscula, haereses, & errores continentes seu continentia, dudum etiam per Synodum praefatam damnatos, & damnata, ac ignibus concremenda deputata, & concremata, legunt, student, ac ex eis in sui & multorum simplicium periculum, nedum contra statuta, decreta, & ordinata in Synodo supradicta, sed etiam contra canonicas sanctiones dogmatizare praesumunt in animarum periculum, ac puritatis fidei denigrationem, & scandalum plurimorum.

*Pom. idem
Principis om-
nes de fidei
articulis ali-
quod sensu
S. R. Ecclesiam
sentientes, aut
illorum libris
tenentes, nisi
& receptato-
res & fau-
sores eorum
tradi Curia
seculari.*

§. 4. Nos igitur attendentes, quod error, cui non resistitur, approbati videtur, ac malis, & perniciosis erroribus huiusmodi resistere, ac eos de medio Christi fidelium, & praesertim de supradictis Bohemiae, & Moraviae dominiis, & districtibus ac confinibus, & vicinis eorum, ne amplius, & latius se extendant, funditus quellere cupientes, discretioni vestrae, sacro approbante Concilio Constantiensi, per Apostolica scripta committimus, & mandamus, quatenus vos Archiepiscopi, & Episcopi, ac electi, & quilibet vestram per se, seu alium, vel alios, quos graues, & idoneas personas spirituales jurisdictionem habentes esse volumus, omnes & singulos cuiuscumque dignitatis, officii, praesentis, status, vel conditionis existant, & quibuscumque nominibus censeantur, qui de preexcellso, salutifero, & supermirabili sacramento Corporis & sanguinis D.N. IESU CHRISTI, vel de baptisate, seu peccatorum confessione, poenitentiae pro peccatis iniunctione, vel reliquis Ecclesiae Sacramentis, seu fidei articulis, aliter sentire, aut docere, quam sacrosancta Romana Ecclesia, & vniuersalis docet, praedicat & obseruat, aut articulos, seu libros, & doctrinas praefatorum haeresiarcharum Joannis Vvicleff, & Joannis Husz, & Hieronymi, per eandem Constantiensem Synodum cum suis auctoribus, ut praedicitur, damnatos, & damnatas, tenere, credere, & dogmatizare, ac vitae finem ipsorum haeresiarcharum publice vel occulte pertinaciter quomodolibet laudare, vel approbare praesumpserint, eorumque receptatores, defensores, & fautores quoslibet, etiam contemplatione praedictorum errorum, necnon credentes, & adherentes eisdem, tanquam haereticos seculari Curiae relinquatis.

*Receptatores
causa amoris
vel similiti
causati.*

§. 5. Receptatores quoque, fautores, & defensores huiusmodi pestiferarum personarum, quae erroribus ipsis crediderint, nec fauore, aut contemplatione errorum ipsorum, sed forte carnalis amoris causa, vel occasione alia huiusmodi personas pestiferas receptauerint, praeter poenas ab utroque iure talibus inflictas, per iudices competentes tanta severitate poenarum in tam enormi scelere ultionem accipiant, quod cedat ceteris grafsantibus in exemplum, ut quos Dei timor a malo non reuocat, saltem coercean seueritas disciplinae.

*Non respici-
rentur ex
puniti.*

§. 6. Cum reliquis vero huiusmodi secta damnabili quomodolibet infectis, qui post competentem monitionem, ac frequentem exhortationem, qua pie erga eos, spe correctionis & emendationis, ac ad meliorem vitae frugis conversionis, usum est, a praedictis erroribus, & secta

noluerint resipiscere, & ad gremium vnitatemque sanctae matris Ecclesiae, ac fidem Catholicam, quae sola saluare potest, sine qua nulli verae salutis subsidium contingit, plene recognoscere, & confiteri, iustitiae seueritas prout facti poposcerit qualitas, dulcore misericordiae temperetur.

§. 7. Et nihilominus omnes Christianae, & Catholicae fidei professores, Imperatorem, reges, duces, principes, marchiones, comites, barones, milites, potestates, rectores, consules, proconsules, seabinos, communitates, & vniuersitates regnorum, prouinciarum, civitatum, oppidorum, castrorum, villarum, terrarum, aliorumque locorum huiusmodi, necnon ceteros jurisdictionem temporalem exercentes, iuxta iuris formam, & exigentiam auctoritate Apostolica exhortando moneatis, & requiratis, ut de regnis, prouinciis, civitatibus, oppidis, castris, villis, terris, & omnibus aliis locis, ac dominiis supradictis, omnes, & singulos haereticos huiusmodi secundum tenorem Lateranensis Concilii, quod incipit, Sicut ait, ad instar etiam irretitorum crimine vsurarum, quos publice, vel manifeste per facti euidentiam cognouerint esse tales, tanquam oves morbidas gregem Domini inficientes expellant, donec, & quovisq; a nobis, seu vobis, vel aliis iudicibus Ecclesiasticis vel inquisitoribus, fidem & communionem Romanae Ecclesiae tenentibus, aliud recipiant in mandatis, nec eisdem in suis districtibus praedicare, domicilia tenere, laeam fouere, contractus inire, negotiationes, & mercantias quilibet exercere, aut humanitatis solatia cum Christi fidelibus habere permittant.

§. 8. Et si tales haeretici publici ac manifesti, licet nondum per Ecclesiam declarati, in hoc tam gravi crimine decesserint, Ecclesiastica careant sepultura, nec oblationes fiant, aut recipiantur pro eisdem, bona tamen ipsorum a tempore commissi criminis secundum canonicas sanctiones confiscata, non occupentur per illos, ad quos alias pertinerent, donec per huiusmodi iudices Ecclesiasticos super hoc potestatem habentes, sententia declaratoria super ipso haeresis crimine fuerit promulgata.

§. 9. Qui autem de haeresi per iudicem competentem Ecclesiasticum inuenti fuerint sola suspitione notati seu suspecti, nisi iuxta considerationem & exigentiam suspitionis, qualitatemque personae, ad arbitrium iudicis huiusmodi propriam innocentiam congrua deuotione monstrauerint, in purgatione ejus canonice indicta deficientes, & se canonice purgare non valentes, aut pro huiusmodi purgatione facienda, obstinatione damnabili jurare reuuentes, tanquam haeretici condemnentur. Qui vero dictam innocentiam monstrare ex quadam negligentia seu desidia, & purgationem huiusmodi facere omiserint, anathematis gladio feriuntur, & vsque ad satisfactionem condignam ab omnibus euentur, ita quod si per annum in excommunicatione huiusmodi persistierint, ex tunc velut haeretici condemnentur. Si quis vero super aliquo saepedictae pestiferae doctrinae haeresiarcharum praedictorum, vel aliquibus articulis duptaxat scandalosis, temerariis, seditiosis, vel plarium aurium offensivis, culpabilis repertus fuerit, canonicè puniatur. Si vero propter solam infamiam, aut suspitionem dictorum articulorum, vel alicuius ipsorum, quis repertus fuerit suspectus, & in purgatione canonica propter hoc sibi indicta deficeret, pro conuicto habeatur, & tanquam canonice conuictus puniatur.

§. 10. Et insuper dispositionem fel. rec. Bonifacii Papae Octauii praedecessoris nostri, quae incipit, Ut inquisitionis negotium renouantes, & etiam exequentes, vniuersas potestates, & dominos temporales, & iudices antedictos, quibuscumque dignitatibus vel officiis seu nominibus censeantur, exhortando requirimus, & mandamus eisdem, ut sicut reputari cupiunt & haberi fideles, ac filii Ecclesiae nuncupari, & in Christi nomine gloriaris, ita pro defensione fidei vobis Archiepiscopis, & piscopis, & electis, ac Inquisitoribus haereticae prauitatis, & aliis iudicibus seu personis Ecclesiasticis, per vos ad hoc ut praemittitur deputandis, fidei, & communionem sanctae matris Ecclesiae tenentibus, pareant, & intendant, praebent

beantque auxilium, & fauorem in hæreticorum, nec non credentium, fautorum, receptatorum, & defensorum ipsorum inuestigatione, captione, custodia diligenti, cum ab eisdem fuerint requisiti, ut præfatas personas pestíferas, alios secum perdere molientes, in potestatem seu carcerem per vos Archiepiscopos, Episcopos, electos, & Inquisitores prædictos, aut deputandos à vobis, vel ad locum de quo vos, vel ipsi mandabitis, infra eorundem dominorum, potestatum, rectorum, seu iudicum districtum ducant, vel duci faciant sine mora, ubi per viros catholicos à vobis Archiepiscopis, vel Episcopis, electis, seu inquisitoribus, seu deputandis personis huiusmodi, vel vestrum aliquo deputato, sub arcta, & diligenti custodia, ne fugiant ponendo eos, etiam compedibus & manicis ferreis teneant, donec eorum negotium per Ecclesie iudicium terminetur, & quoad de hæresi à iudice Ecclesiastico competenti, qui fidem, & communionem dicte sanctæ Romanæ Ecclesie teneat, condemnent, præfati domini temporales, seu rectores, iudices, vel eorum officiales seu nuntii, sibi relictos recipiant indilate animadversione debita puniendos.

§. 11. Verum ne præiudicium, & scandalum præfate fidei orthodoxæ Religionis Christianæ, prætextu ignorantie quemquam in hoc circumueniri, aut versutos homines sub friuolæ excusationis velamine in hac materia palliare contingat, & vt de convincendis seu cognoscendis hæreticis, receptatoribus, defensoribus, fautoribus, credentibus, & adherentibus, necnon de hæresi suspectis, & aliis huiusmodi peruersa doctrina quomodolibet maculatis, plenior habeatur in futurum instructio, tam ad regnum Bohemiarum, & conuicinas illi, quam alias quasilibet partes, in quibus hæc superstitiosa doctrina quomodolibet pullulaverit, articulos infra scriptos sectam diætorum hæresiarcharum concernentes, pro directione dicte fidei decernimus transmittendos, & etiam destinandos: super quibus vobis & aliis omnibus Archiepiscopis, Episcopis, & electis, ac commissariis & inquisitoribus, in virtute sanctæ obedientie præcipimus, & mandamus, ut quilibet eorum infra limites, & loca suæ iurisdictionis, necnon regno, & marchionatu, & locis eis vicinis prædictis, etiam si loca ipsa extra iurisdictionem eandem ultra duas dietas consistant, circa extirpationem, & correctionem errorum ac hæresum, ac huiusmodi sectæ pestiferæ, in fauorem ipsius fidei orthodoxæ, diligenter invigilent, & omnes infamatos seu suspectos de tam pestifera labe sub confessati criminis, excommunicationis, suspensionis, interdicti, aut alia formidabili pœna canonica, vel legali, provt, quando & quemadmodum eis videatur expedire, & facti requireret qualitas, ad singulos huiusmodi articulos per iuramentum corporaliter præstitum, tactis sacrosanctis Euangelis, seu sanctorum reliquiis, imagine Crucifixi, secundum quorundam locorum obseruantiam, iuxta infra scripta interrogatoria, ad quemlibet articulum conuenientia, respondere compellant. Nos enim contra omnes & singulos Archiepiscopos, Episcopos, & electos, & Inquisitores, qui super extirpando hæreticæ prauitatis fermento, & expurgando suum territorium, districtum seu locum de talibus malis, & sceleratis hominibus negligentes fuerint, seu remissè egerint, vsque ad privationem seu depositionem Pontificalis dignitatis procedere intendimus, & procedemus, ac procedi faciemus, aliosque loco illorum substituimus, qui prauitatem hæreticam possint, & valeant confundere, & ad alias pœnas contra tales à iure inflictas, & alias grauiore, si expediat, instigendas, procedemus, procedique faciemus, iuxta juris, & facti exigentiam, ac huiusmodi culpæ, & criminis sceditatem.

Tenores verò eorundem articulorum, seu capitulorum, de quibus supra fit mentio, sequuntur per ordinem in hæc verba.

Tenor Articulorum Ioannis Voicleff.

1 **S**ubstantia panis materialis, & similiter substantia vini materialis, remanent in sacramento altaris.

2 Accidentia panis non manent sine subiecto in eodem sacramento.

3 **C**HRISTVS non est in eodem Sacramento identice & realiter in propria præsentia corporali.

4 Si Episcopus, vel sacerdos existat in peccato mortali, nõ ordinat, non cõsecrat, non conficit, nõ baptizat.

5 Non est fundatum in Euangelio, quod Christus Misam ordinauerit.

6 Deus debet obedire diabolo.

7 Si homo fuerit debite contritus, omnis confessio exterior est sibi superflua & inutilis.

8 Si Papa sit præcitus, & malus, & per consequens membrum diaboli, non habet potestatem super fideles sibi ab aliquo datam, nisi forte à Cæsare.

9 Post Urbanum VI. non est aliquis recipiendus in Papam, sed viuendum est more Græcorum sub legibus propriis.

10 Contra scripturam sacram est, quod viri Ecclesiastici habeant possessiones.

11 Nullus Prælatus debet aliquem excommunicare, nisi prius sciat eum excommunicatum à Deo: & qui sic excommunicat, sit ex hoc hæreticus, vel excommunicatus.

12 Prælatus excommunicans clericum, qui appellavit ad Regem, vel ad Consilium regni, eo ipso traditor est Regis, & regni.

13 Illi qui dimittunt prædicare, siue audire verbum Dei, propter excommunicationem hominum, sunt excommunicati, & in Dei iudicio traditores Christi habebuntur.

14 Licet alicui diacono, vel presbytero prædicare verbum Dei, absque auctoritate Sedis Apostolicæ, siue Episcopi Catholici.

15 Nullus est dominus ciuilis, nullus est Prælatus, nullus est Episcopus, dum est in peccato mortali.

16 Domini temporales possunt ad arbitrium suum auferre bona temporalia ab Ecclesia, possessionis habitualiter delinquentibus, id est, ex habitu, non solum actu, delinquentibus.

17 Populares possunt ad suum arbitrium dominos delinquentes corrigere.

18 Decimæ sunt paræ elemosynæ, & possunt Parochiani, propter peccata suorum Prælatorum, ad libitum suum eas auferre.

19 Speciales orationes applicate vni personæ per Prælatos, vel Religiosos, non plus profunt eidem, quàm generales, cæteris paribus.

20 Conferens elemosynam fratribus, est excommunicatus eo facto.

21 Si aliquis ingreditur Religionem privatam qualemcunque, tam possessionatorum, quàm mendicantium, redditur ineptior, & inhabilior ad obseruationem mandatorum Dei.

22 Sancti instituentes Religiones privatas, sic instituendo peccauerunt.

23 Religiosi viventes in Religionibus privatis, non sunt de Religione Christiana.

24 Fratres tenentur per labores manuum victum acquirere, & non per mendicitatem.

Prima pars est scandalosa, & præsumptuose asserta, pro quanto sic generaliter, & indistincte loquitur, & secunda erronea, pro quanto assertit mendicitatem fratribus non licere.

25 Omnes sunt Simoniaci, qui se obligant orare pro aliis, eis in temporalibus subuenientibus.

26 Oratio præciti, nulli valet.

27 Omnia de necessitate absoluta eueniunt.

28 Confirmatio iuuenum, clericorum ordinatio, locorum consecratio, referuntur Papæ, & Episcopis propter cupiditatem lucri temporalis, & honoris.

29 Vniuersitates, Studia, Collegia, graduationes, & magisteria in eisdem, sunt vana gentilitate introducta, & profunt Ecclesie sicut diabolus.

30 Excommunicatio Papæ, vel cuiuscunque Prælati non est timenda, quia est censura Antichristi.

31 Peccant fundantes claustra, & ingredientes sunt viri diabolici,

32. Ditare Clerum, *est contra regulam Christi.*
33. Syluester Papa, & Constantinus Imperator errauerunt Ecclesiam dotando.*
34. Omnes de Ordine Mendicantium sunt hæretici, & dantes eis elemosynam sunt excommunicati.
35. Inredientes religionem aut aliquem Ordinem, eo ipso inhabiles sunt ad observanda divina præcepta, & per consequens ad perveniendum ad regnum Cælorum, nisi apostatauerint ab eisdem.
36. Papa cum omnibus Clericis suis possessionem habentibus, sunt hæretici, eo quod possessiones habent; & consentientes eis, omnes videlicet domini sæculares, & cæteri laici.
37. Ecclesia Romana est synagoga Satana, nec Papa est proximus & immediatus Vicarius Christi, & Apostolorum.
38. Decretales epistolæ sunt apocryphæ, & seducunt à fide Christi, & Clerici sunt stulti, qui student eis.
39. Imperator, & domini sæculares, sunt seducti à diabolo, ut Ecclesiam dotarent * bonis temporalibus.
40. Electio Papæ à Cardinalibus, à diabolo est introducta.
41. Non est de necessitate salutis, credere Romanam Ecclesiam esse supremam inter alias Ecclesias. Error est, si per Romanam Ecclesiam intelligat vniversalem Ecclesiam, aut Concilium generale, aut pro quanto negaret primatum summi Pontificis super alias Ecclesias particulares.
42. Fatuum est credere indulgentiis Papæ, & Episcoporum.
43. Iuramenta illicita sunt, quæ sunt ad corroborandum humanos contractus, & commercia ciuilia.
44. Augustinus, Benedictus, & Bernardus damnati sunt nisi pœnituerint de hoc, quod habuerunt possessiones, & instituerunt, & intrauerunt religiones: & sic à Papa vsque ad vltimum religiosum, omnes sunt hæretici.
45. Omnes religiones indifferenter introductæ sunt à diabolo.

Tenor Articulorum Ioannis Husz.

S. quatuor
n. r. erectam
Ioannis Husz.

1. Vnica est sancta vniversalis Ecclesia, quæ est prædestinatorum vniversitas. Et infra sequitur: Vniversalis sancta Ecclesia tantum est vna, sicut tantum vnus est numerus omnium prædestinatorum.
2. Paulus nunquam fuit membrum Diaboli, licet fecit quosdam actus actibus Ecclesie malignantium conformes.
3. Præsciti, non sunt partes Ecclesie, cum nulla pars eius finaliter excidet ab ea, eo quod prædestinationis charitas, quæ ipsam ligat, non excidet.
4. Dux naturæ, Diuinitas, & humanitas, sunt vnus Christus.
5. Præscitus, etsi aliquando est in gratia secundum præsentem iustitiam, tamen nunquam est pars sanctæ Ecclesie: & præscitus semper manet membrum Ecclesie, licet aliquando excidat à gratia aduentitia, sed non à gratia prædestinationis.
6. Sumendo Ecclesiam pro conuocatione prædestinatorum, siue fuerint in gratia, siue non, secundum præsentem iustitiam, isto modo Ecclesia est articulus fidei.
7. Petrus non est, nec fuit caput Ecclesie sanctæ Catholicæ.
8. Sacerdotes quomodolibet criminose viuentes, sacerdotii pollunt potestatem: & sic, ut filii infideles, sentiunt infideliter de septem sacramentis Ecclesie, de clauibus, officiis, censuris, moribus, cæremoniis, & sacris rebus Ecclesie, veneratione reliquiarum, indulgentiis, & ordinibus.
9. Papalis dignitas à Cæsare inolevit: Papæ præfectio, & institutio, à Cæsaris potentia emanavit.
10. Nullus sine reuelatione assereret rationabiliter de se vel alio, quod esset caput Ecclesie particularis, nec Romanus Pontifex est caput Romanæ Ecclesie particularis.
11. Non oportet credere, quod iste quicumque est Ro-

menus Pontifex, sit caput cuiuscumque particularis Ecclesie sanctæ, nisi Deus eum prædestinauerit.

12. Nemo gerit vicem Christi vel Petri, nisi sequatur eum in moribus, cum nulla alia sequela sit pertinentior, nec aliter recipiat à Deo procuratoriam potestatem, quia ad illud officium Vicariatus requiritur & morum conformitas, & instituentis auctoritas.
13. Papa non est verus, & manifestus successor Apostolorum Principis Petri, si vivit moribus cõtrariis Petro, & si querit avaritiâ, tunc est vicarius Iudæ Scarioth. Et pari euidencia Cardinales non sunt veri, & manifesti successores Collegii aliorum Apostolorum Christi, nisi vixerint more Apostolorum, seruantes mandata, & consilia Domini nostri IESU CHRISTI.
14. Doctores ponentes quod aliquis per censuram Ecclesiasticam emendandus, si corrigi noluerit, sæculari iudicio est tradendus, pro certo sequuntur in hoc Pontifices, Scribas & Phariseos, qui CHRISTVM non volentem eis obedire in omnibus, dicentes: Nobis non licet interficere quemquam, ipsum sæculari iudicio tradiderunt, & quod tales sint homicidæ grauiores, quàm Pilatus.
15. Obedientia Ecclesiastica, est obedientia secundum adinventionem sacerdotum Ecclesie, præter expressam auctoritatem scripturæ.
16. Diuisio immediata humanorum operum est, quod sunt vel virtuosa, vel vitiosa: quia si homo est virtuosus, & agit quidquam, tunc agit virtuosè, quia sicut vitium quod crimen dicitur, seu mortale peccatum, inficit vniversaliter actus hominis vitiosus, sic virtus viuificat omnes actus hominis virtuosus.
17. Sacerdotes Christi viuentes secundum legem ejus, & habentes scripturæ notitiam, & affectum ad edificandum populum, debent prædicare, non obstante prætenfa excommunicatione. Et infra: Quod si Papa vel aliquis Prælatus mandat sacerdoti sic disposito, non prædicare, non debet subditus obedire.
18. Quilibet prædicantis officium de mandato accipit, qui ad sacerdotium accedit: & illud mandatum debet exequi, prætenfa excommunicatione non obstante.
19. Per censuras Ecclesiasticas excommunicationis, suspensionis & interdicti, ad sui exaltationem Clerus populum laicalem sibi suppeditat, avaritiam multiplicat, malitiam protegit, & viam præparat Antichristo. Signum autem euidens est, quod ab Antichristo tales procedunt censuræ, quas vocant in suis processibus fulminationes, quibus Clerus principalissimè procedit contra illos, qui denudant nequitiam Antichristi, qui Clerum pro se maxime vsurpabit.
20. Si Papa est malus, & præsertim præscitus, tunc ut Iudas Apostolus est diabolus, fur, & filius perditionis, & non est caput sanctæ militantis Ecclesie, cum nec sit membrum ejus.
21. Gratia prædestinationis est vinculum, quo corpus Ecclesie, & quodlibet ejus membrum iungitur Christo capiti insolubiliter.
22. Papa vel Prælatus malus & præscitus, est æquiuocè pastor, & verè fur, & latro.
23. Papa non debet dici sanctissimus, etiam secundum officium, quia alias Rex deberet etiam dici sanctissimus secundum officium, & tortores, & præcones dicerentur sancti, imo etiam diabolus deberet dici sanctus, cum sit officarius Dei.
24. Si Papa viuat Christo contrariè, etiam si ascenderet per ricam & legitimam electionem secundum constitutionem humanam vulgatam, tamen aliunde ascenderet, quàm per Christum, dato etiam quod intraret per electionem à Deo principaliter factam. Nam Iudas Scarioth, ritè & legitime est electus à Deo CHRISTO IESU ad Episcopatum, & tamen ascendit aliunde in ouile orium.
25. Condemnatio quadraginta quinque articulorum Ioannis Vvicleff per Doctores facta, est irrationabilis & iniqua & male facta, & ficta est causa per eos allegata, videlicet ex eo, quod nullus eorum sit Catholicus, sed quilibet eorum aut est hæreticus, aut erroneus, aut scandalosus.

16. *Nam ipso quod electores, vel major pars eorum consensit viua voce secundum ritum hominum in personam aliquam, eo ipso illa persona est legitime electa, vel eo ipso est verus & manifestus successor, vel vicarius Petri Apostoli, vel alterius Apostoli in officio Ecclesiastico: unde siue electores bene, siue male elegerint, operibus electi debemus credere. Nam eo ipso quod quis copiosius operatur meritorie ad profectum Ecclesie, habet à Deo ad hoc copiosius potestatem.*
17. *Non est scintilla apparentie, quod oporteat esse vnum caput in spiritualibus regens Ecclesiam, quod semper cum ipsa Ecclesia militante conuersetur, & conseruetur.*
18. *Christus sine talibus monstruosis capitibus per suos veraces Discipulos, sparsos per orbem terrarum, melius suam Ecclesiam regularet.*
19. *Apostoli & fideles sacerdotes strenue Domini in necessariis ad salutem regularunt Ecclesiam, antequam Papæ officium foret introductum, & sic facerent, deficientes per summè possibilem Papam, usque ad finem iudicii.*
20. *Nullus est Dominus ciuiliis, nullus est Prælati, nullus est Episcopus si est in peccato mortali.*

Tenor interrogatoriorum iuxta qua Hæretici, aut de hæresi suspecti Interrogari debent.

1. *Super præmissis autem articulis, quilibet de eis suspectus, seu in eorum assertionem deprehensus, iuxta modum interrogetur infra scriptum. In primis, vtrum cognouerit Joannem Vvicleff de Anglia, Joannem Hufz de Bohemia, Hieronymum de Praga, seu aliquem eorum, & unde habuerit eorum notitiam, & vtrum cum eis vel eorum aliquo, dum viuerent, conuersationem vel amicitiam habuerit.*
2. *Item, vtrum sciens ipsos seu aliquem ipsorum excommunicatos, scienter participauerit cum illis reputans & dicens talem participationem non esse peccatum.*
3. *Item, vtrum post mortem eorum, pro eisdem seu aliquo eorum orauerit, & publice vel occulte opera pietatis exercuerit, asserens eos fore beatos, & saluos.*
4. *Item, vtrum eos vel aliquem eorum sanctos reputauerit, & dixerit, & eis venerationes vel sanctis exhibuerit.*
5. *Item, vtrum credat, teneat & asserat, quod quodlibet Consilium generale & etiam Constantiense, vniuersalem Ecclesiam representet.*
6. *Item, vtrum credat, quod illud quod sacrum Concilium Constantiense, vniuersalem Ecclesiam representans, approbavit, & approbat in fauorem fidei & ad salutem animarum, quod hoc est ab vniuersis Christi fidelibus approbandum & tenendum, aut pro condemnato credendum & asserendum.*
7. *Item, vtrum credat quod condemnationes Joannis Vvicleff, Joannis Hufz, & Hieronymi de Praga, factæ de personis eorum, libris, & documentis per sacrum generale Constantiense Concilium, fuerint ritè & iuste factæ, & à quolibet Catholico pro talibus tenendæ, & firmiter asserendæ.*
8. *Item, vtrum credat, teneat, asserat Joannem Vvicleff de Anglia, Joannem Hufz de Bohemia, & Hieronymum de Praga, fuisse hæreticos & pro hæreticis nominandos ac reputandos, & libros & doctrinas eorum fuisse & esse peruersos, propter quos & quas, & per eorum pertinacias, per sacrum Concilium Constantiense pro hæreticis sunt condemnati.*
9. *Item, vtrum habeat in sua potestate aliquos tractatus, opuscula, epistolas, vel quæcumque alia scripta in quocumque idiomate per Joannem Vvicleff, Joannem Hufz, & Hieronymum hæreticos, seu eorum pseudodiscipulos, & sequaces, editos, vel translatos, edita vel translata, quod illos vel illa Ordinario loci, vel ejus Commissario seu Inquisitori sub juramento presenteret. Quod si apud se scripta huiusmodi se habere non cognouerit, sed alibi, quod iuret illa circa suum Ordinatum, vel alios supra dictos, infra certum*

Bullar. Mag. Tom. 1.

- termissum sibi persequendum asserere.
10. *Item, vtrum sciat, aliquem vel aliquos habentes præfatorum tractatus, opuscula, epistolas, vel quæcumque alia scripta in quocumque idiomate composita siue translata, quod illum vel illos detegat, vel manifestet, pro purificatione fidei siue executione iustitiæ.*
11. *Item specialiter literatus interrogetur, vtrum credat sententiam sacri Constantiensis Concilii super quadraginta quinque Joannis Vvicleff, & Joannis Hufz triginta articulis superius descriptis, latam, fore veram, & Catholicam, scilicet, quod supra dicti quadraginta quinque articuli Joannis Vvicleff, & Joannis Hufz triginta, non sunt Catholici, sed quidam ex eis sunt notorie hæretici, quidam erronei, alii temerarii, & seditiosi, alii piarum aurium offensiu.*
12. *Item, vtrum credat & asserat, quod in nullo casu sit licitum jurare.*
13. *Item, vtrum credat, quod ad mandatum iudicis iuramentum de veritate dicenda, vel quodlibet aliud ad causam opportunum, etiam pro purificatione infamie faciendum, sit licitum.*
14. *Item, vtrum credat, quod perjurium scienter commissum, ex quacumque causa vel occasione, pro conseruatione vitæ corporalis propriæ vel alterius, etiam in fauorem fidei, sit peccatum mortale.*
15. *Item, vtrum credat, quod deliberato animo contemnens ritum Ecclesie, caeremonias Exorcismi, & Catechismi, Aquæ baptismatis consecratæ, peccet mortaliter.*
16. *Item, vtrum credat, quod post consecrationem sacerdotis in sacramento Altaris sub velamento panis, & vini non sit panis materialis, & vinum materiale, sed idem per omnia CHRISVS, qui fuit in cruce passus, & sedet ad dexteram Patris.*
17. *Item, vtrum credat & asserat, quod facta consecratione per sacerdotem, sub sola specie panis tantum, & præter speciem vini, sit vera caro CHRISTI, & sanguis, & anima, & deitas, & totus CHRISVS, ac idem corpus absolutè, & sub vna qualibet illarum specierum singulariter.*
18. *Item, vtrum credat, quod consuetudo communicandi personas laicales sub specie panis tantum, ab Ecclesia vniuersali obseruata, & per sacrum Concilium Constantiense approbata, sit seruanda, sic quod non liceat eam reprobare, aut sine Ecclesie auctoritate pro libito immutare. Et quod dicentes pertinaciter oppositum præmissorum, tanquam hæretici, vel sapientes hæresim, sint arcendi, & puniendi.*
19. *Item, vtrum credat, quod Christianus contemnens susceptionem sacramentorum Confirmationis vel extreme Unctionis, aut solemnizationis Matrimonii, peccet mortaliter.*
20. *Item, vtrum credat, quod Christianus ultra contritionem cordis, habita copia sacerdotis idonei, soli sacerdoti de necessitate salutis confiteri teneatur, & non laico seu laicis, quantumcumque bonis, & devotis.*
21. *Item, vtrum credat, quod sacerdos in casibus sibi præmissis, possit peccatorem confessum, & contritum à peccatis absoluere, & sibi penitentiam iniungere.*
22. *Item, vtrum credat, quod malus sacerdos cum debita materia, & forma, & cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, vere conficiat, vere absoluat, vere baptizet, & vere conferat alia sacramenta.*
23. *Item, vtrum credat, quod B. Petrus fuerit Vicarius Christi, habens potestatem ligandi, & soluendi super terram.*
24. *Item, vtrum credat, quod Papa canonicè electus, qui pro tempore fuerit, ejus nomine proprio expresso, sit successor B. Petri habens supremam auctoritatem in Ecclesia Dei.*
25. *Item, vtrum credat auctoritatem jurisdictionis Papæ, Archiepiscopi & Episcopi in soluendo, & ligando, esse majorem auctoritate simplicis sacerdotis, etiam si curam animarum habeat.*
26. *Item, vtrum credat, quod Papa omnibus Christianis verè contritis, & confessis, ex causa pia, & iusta possit*

D d possit

- possit concedere indulgentiam in remissionem peccatorum, maxime pia loca visitantibus, & ipsis manus suas porrigentibus adiutrices. Et vtrum credat, quod ex tali concessione visitantes Ecclesias ipsas, & manus adiutrices eis porrigentes, huiusmodi indulgentias consequi possint.
- 27 Item, vtrum credat, quod singuli Episcopi suis subditis secundum imitationem sacrorum Canonum huiusmodi indulgentias concedere possint.
- 28 Item, vtrum credat, & asserat, licitum esse Sanctorum reliquias & imagines à Christi fidelibus venerari.
- 29 Item vtrum credat, quod Papa vel alius Prælati propriis nominibus Papæ pro tempore expressis, vel ipsorum Vicarii, possint suum subditum Ecclesiasticum siue sæcularem, propter inobedientiam siue contumaciam excommunicari, ita quod talis pro excommunicato sit habendus.
- 30 Item vtrum credat, quod inobedientia siue contumacia excommunicatorum crescente, Prælati vel eorum Vicarii in spiritualibus, habeant potestatem aggravandi, & reagravandi, interdictum ponendi, & brachium sæculare inuocandi, & quod illis censuris per inferiores sit obediendum.
- 31 Item, vtrum credat, quod Papa vel alii Prælati & eorum Vicarii in spiritualibus habeant potestatem sacerdotum, & laicos inobedientes, & contumaces excommunicandi, ab officio, beneficio, ingressu Ecclesiarum, & administratione Ecclesiasticorum sacramentorum suspendendi.
- 32 Item, vtrum credat, quod liceat personis Ecclesiasticis absque peccato, huius mundi habere possessiones, & bona temporalia.
- 33 Item, vtrum credat, quod laicis ipsa ab eis auferre potestate propria non liceat. imò quod sic auferentes, tollentes & iniuadentes bona ipsa Ecclesiastica, sint tanquam sacrilegi puniendi, etiam si male viuerent personæ Ecclesiasticæ bona huiusmodi possidentes.
- 34 Item, vtrum credat, quod huiusmodi ablatio, & iniuasio cuiuscumque sacerdoti, etiam male viventi, temere vel violenter facta, vel illata, inducant sacrilegium.
- 35 Item, vtrum credat, quod liceat laicis vtriusque sexus, viris scilicet & mulieribus, libere prædicare verbum Dei.
- 36 Item, vtrum credat, quod singulis sacerdotibus libere liceat prædicare verbum Dei, vbicumque & quandocumque placuerit, etiam si non sint missi.
- 37 Item, vtrum credat, quod omnia peccata mortaliter, & specialiter manifesta, sint publice corrigenda, & extirpanda.

sectatores ipsorum hæresis & errorum vtriusque sexus tenentes, & etiam defendentes eosdem, aut hæreticis ipsis quomodolibet publice, vel occulte in diuinis vel aliis participantes, etiam si Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, regali, reginali, ducali, aut alia quavis Ecclesiastica, vel mundana præfulgeant dignitate; necnò aduocatos & procuratores quoslibet, qui hæreticos huiusmodi, aut eorum credentes, sequaces, fautores, defensores, & receptatores super crimine hæresis aut credulitatis, sequela, fautoria, defensionis & receptionis huiusmodi defecerint, excommunicatos singulis diebus Dominicis & festiuis in præsentia populi nuntietis, & per alios nuntiari faciat.

§. 14. Et nihilominus contra eosdem omnes, & singulos vtriusque sexus, huiusmodi errores tenentes, approbantes, defendentes, dogmatizantes, ac fautores, & receptatores, & defensores eorum exemptos, & non exemptos, & quemlibet ipsorum, cuiuscumque dignitatis, status, præminentia, gradus, ordinis vel conditionis (ut præfertur) existant, auctoritate nostra diligenter inquirere studeatis, & eos quos per inquisitionem huiusmodi diffamatos, vel per confessionem eorum, seu per facti evidentiam, vel alias huiusmodi hæresis & erroris labe resperfos reperietis, auctoritate prædicta etiam per excommunicationis, suspensionis & interdicti, necnò privationis dignitatum, personatum & officiorum, aliorumque beneficiorum Ecclesiasticorum, ac feudorum, quæ à quibuscumque Ecclesiis, Monasteriis, ac aliis locis Ecclesiasticis obtinent, ac etiã bonorum & dignitatum secularium, ac graduum scientiarum quarumcumque facultatum, & per alias pœnas, sententias, & censuras Ecclesiasticas, ac vias & modos, quos ad hoc expedire, seu opportunos esse videritis, etiam per captiones, & incarcerationes personarum, & alias pœnas corporales, quibus hæretici puniuntur seu puniri iubentur, aut solent iuxta canonicas sanctiones. Similiter & clericos ipsos & Ecclesiasticas personas, vsque ad degradationem inclusiue, si eorum culpa ac pertinacia vel rebellio id exigat aut requirat, corrigatis, & puniatis, ac diligenter corrigi, & puniri faciatis. Necnon contra eosdem ipsorum, laicorumque bona secundum canonicas sanctiones, & legales, contra hæreticos, & eorum sequaces editas, quibus eosdem sectatores, siue sequaces subiacere decernimus, animose confurgatis iuxta modum & formam supradictos. Et qui de præmissis hæresibus vel articulis, vel aliquo præmissorum infamati fuerint, ad arbitrium vestrum se purgare teneantur. Alii vero qui per testes seu propriam confessionem vel alias legitimas probationes conuicti fuerint de præmissis hæresibus vel articulis vel aliquo præmissorum, eosdem articulos, & errores solemniter, & publice reuocare, abjurare, pœnitentiam condignam, etiam ad immutationem (si delictum exegerit) subire cogantur. Necnon quod errores, & hæreses huiusmodi, cuiuscumque generis vel speciei censeantur, de cætero verbo, nutu vel facto non fouebunt, seu alios ad credendum illis verbo vel facto, publice vel occultè, directe, vel indirecte, aut alio quouis modo inducent, sufficientem & idoneam cautionem præstare teneantur. Quod si forsan eosdem articulos solemniter & publice reuocare & abjurare, & pœnitentiam condignam, etiam ad immutationem perpetuam vel temporalem iuxta vestræ discretionis arbitrium sine dilatione subire, ac sufficientem cautionem quod errores, & hæreses ipsas de cætero non tenebunt, nec fouebunt, nec alios ad credendum verbo, vel facto, publicè, vel occultè, directe, vel indirecte, vel quouis quouis colore inducent, præstare, seu aliquod præmissorum facere noluerint, ex tunc contra ipsos iuxta qualitatem errorum ad delictorum suorum, etiam (si expedit) tanquam contra hæreticos, aut heretica labe resperfos, auctoritate nostra iuxta Canonicas, & legales sanctiones summarie, & simpliciter ac de plano, sine strepitu, & figura iudicii, & etiam ex officio, appellatione, seu appellationibus quibuscumque cessantibus, procedatis, ac ipsos iuxta eandem Canonicas traditiones puniatis, etiã si opus fuerit, curie seculari relinquendo: Contradictores per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo, inuocato ad hoc (si opus fuerit) auxilio iudicis secularis.

Suspecti de hæresibus c. tenentur personaliter respondere in prædictis articulis.

Interrogatoris superius positus, atque omittis, in ciuitatibus, diocesis, terris & locis aliis, ubi tunc fieri poterit, auctoritate nostra solemniter publicis & publicari faciat, & singulas hæreticas huiusmodi, necnon

§. 15. Non obstantibus tam felic. record. Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri, qua cavetur, ne quis extra civitatem, diocesim suam, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam diem, à fine suæ diocesis ad iudicium evocetur, seu ne iudices à Sede Apostolica deputati, extra civitatem, & diocesim in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, sive alii, vel aliis vires suas committere, aut aliquos ultra unam diem à fine diocesim eorundem trahere præsumant, & de duabus diebus in Concilio generali, quam aliis quibuscumque constitutionibus Romanorum Pontificum, tam à iudicibus delegatis, quam personis ultra certum numerum ad iudicium non vocandis, aut aliis editis, quæ possint in hac parte vestræ jurisdictioni aut potestati, ejusque libero exercitio quomodolibet obviare, seu si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari, seu ultra, vel extra loca ad iudicium vocari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi & eorum personis, locis, & ordinibus, & nominibus propriis mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam, vestræ jurisdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, & de qua, cujusque toto tenore de verbo ad verbum in nostris literis habenda sit mentio specialis.

Dat. Constantiæ, 8. kal. Martii, Pont. nostri Anno 1.

Contra impediens executi nem literarum Apostolicarum, prætextu concessionis, vel indulti Urbani VI.

Hanc sanctionem approbavit Clem. VII. & ejus successores, ut in ejus const. 39. Romanus, ubi alia de materia indicabo. Et quotannis Rom. Pontifices similem prohibitionem enunciant in bulla nuncupata Cæna Domini, ut in const. 63. Pauli V. Pastoral.

Novissime autem vide Sanctiss. D.N. Urb. VIII. const. 72. Pastoralis, inf. tom. 4. §. 13.

MARTINVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei, Ad futuram rei memoriam.

Quod antidota morbis, hoc præstare solent statuta negotiis; sed plerumque contingit, ut quod profuturum putabatur iudicio, noxium inveniatur experimento.

§. 1. Sanè, cum dudum in exordiis pestiferi, & antiquati schismatis, jam per Dei gratiam extincti, ad tollendum scandala, quæ propter executionem diversarum literarum, quæ ab iis, qui pro Romanis Pontificibus in diversis obedientiis se gerebant, in nonnullis partibus oriebantur, Urbanus Sextus in sua obedientia nuncupatis concesserit quibusdam Prælati, quod in eorum civitatibus, & diocesibus non posset fieri executio aliquarum literarum Apostolicarum, nisi prius hujusmodi literarum Prælati ipsis, vel eorum officialibus ad hoc deputatis exhiberentur, & per ipsos approbata forent.

§. 2. Verùm quia etiam deinde, ipsi Prælati, seu officiales in consuetudinem traxerunt, & aliqui prætextu statutorum Provincialium, seu Synodaliū similiter servant, & servari faciunt, quod literas Apostolicas nullus exequi audeat, nisi postquam Prælati, seu officiales ipsi per suas literas, quas, Vidimus; seu Placet, nuncupant, mandant, & concedunt, quod possint exequi per iudices in eis deputatos, propter quod executio literarum Apostolicarum plus debito plerumque retardata fuit, & sæpe ipsæ literæ Apostolicæ executione caruerunt totaliter, in gravem injuriam Sedis Apostolicæ, & enorme impetran- tium præjudicium & gravamen.

§. 3. Nos igitur censentes rationi consonum, ut quod hujusmodi schismatis calamitas introduxit, pacis tempore auferatur, concessionem prædictam & quæcumque statuta, circa præmissa quomodolibet facta, auctoritate Apostolica, tenore præsentium hoc sacro Constantiensi approbante Concilio, revocamus, cassamus, & etiam

Bullar. Magn. Tom. 1.

annullamus. Ac volumus, & decernimus, quod iudices, & executores quicumque in literis Apostolicis deputati, & deputandi, & alii quicumque ad quos spectabit, necnon notarii, & tabelliones super iis requisiti, vel requirendi, absque hujusmodi litera, Vidimus, seu Placet, nuncupata, ac etiam licentia, vel assensu quorumcumque Prælatorum, Patriarchali, aut alia quavis dignitate insignitorum, & locorum ordinariorum, aut officialium eorundem, liberè hujusmodi literas Apostolicas exequi debeant, atque possint.

§. 4. Nos enim eadem auctoritate decernimus omnes, & singulas sententias, quas prædicti Prælati, & scriptores, aut eorum officiales contra hujusmodi iudices, vel executores, seu impetrantes propter excommunicationes hujusmodi per eos faciendas forsitan inflixerint, & promulgaverint, irritas, & inanes, ac nullius existere roboris, vel momenti.

§. 5. Necnon quemcumque qui contra præmissa aliquid attentare præsumpserit, ab exercitio jurisdictionis Ecclesiasticæ per tres menses, ipso facto suspensum. Nulli ergo, &c. Si qui autem, &c.

Dat. Constantiæ, 2. kal. Maii, Pont. nostri Anno 1.

De officio, & qualitatibus Scriptorum, & Abbreviatorum literarum Apostolicarum, Custodisque Cancellariæ, ac Examinatorum, Bullatorum, & Registratorum; Auditorumque, Procuratorum, & Notariorum Rotæ, & Advocatorum Consistorialium.

Quoad istos omnes longum esset hic ponere concordantias, vide itaque bullas hic in apostollis indicatas, & inf. aliam const. 5. Romani, ac etiam Paul. III. const. 12. Romani, const. 84. Pij V. in earum, ac Sixti V. const. 64. Sacri, necnon Pauli V. const. 71. Universi.

MARTINVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

In Apostolicæ dignitatis specula super gregem Dominicum licet immeriti constituti, injunctum nobis desuper Apostolatus officium debite, ut tenemur, exequi coadjuvante Domino cupientes, ad ea libenter nostræ dirigitur considerationis intuitum, ut diligenter conspiciamus, quæ reipublicæ utilitatem respiciunt, & commo- dum, ut per nostræ provisionis auxilium evellantur vitia, plantentur virtutes, destruantur iniqua, & reedificentur honesta, ac prava transeant in directa, & sublati deformibus, reluceat debite reformationis decor, & pulchritudo, ac totius æquitatis, & justitiæ exinde proveniant incrementa.

§. 1. Sane licet fel. rec. Ioan. XXII. Bened. XII. & Greg. XI. Romani Pontifices prædecessores nostri, necnon de mandato Apostolico nonnulli Auditores audientie contradicatarum literarum Apostolicarum, & demum bonæ memoriæ Gaufridus Episcopus Cabillonensis, & Petrus tunc electus Vivariensis dicte audientie Auditores nonnullas constitutiones, & ordinationes regimen, & gubernationem officialium, ac officiorum Cancellariæ, & Pœnitentiariæ Apostolicarum, necnon prædictarum contradicatarum, & causarum Palatii Apostolici audientiarum, & aliorum in Romana Curia iudicum, seu Commissariorum, eorumque Notariorum, necnon Advocatorum Consistorialium, & Procuratorum in audientia prædictis, concernentes laudabiliter ediderint. Quia tamen hujusmodi crescente malitia postmodum aut debite non observata, aut additionibus utilibus indigere noscuntur. Nos igitur super hoc intendentes, prout ex debito pastoralis officii nobis injuncti licet immeritis obligamur, salubriter, & utiliter providere, tenore præsentium præfatas constitutiones, & ordinationes (quas hic haberi volumus pro expressis) auctoritate Apostolica tenore præsentium innovantes, ac eas cum additionibus infrascriptis præcipientes firmiter observari, eadem auctoritate statuimus, & etiam ordinamus.

D d 2 §. 2.

servari Apof. ad iudices & executores in eis deputatos libere permissis, sacro approbante Concil. Constantiensi.

In contrariis attentata revocatur.

Attentatores videntur.

D. P. A. i. d. c. 30. April.

III.

edita A. D. 1418.

Exordium.

Causa huius const.

Abbreviatores & alij nec recipiant nec petant aliquid ultra taxam, &c. De Abbreviatoribus v. de inf. Sixt. IV. const. 17. Diuina, & L. on. X. com. tit. 14. Summi.

§. 2. Quod si Notarii Apostolici, ac eorum Abbreviatores, & alij in iustitia, & etiam gratia literarum Apostolicarum Abbreviatores taxam nimiam pro minutis suis petierint, ac etiam si literæ Apostolicæ excessiue taxatæ fuerint, super excessibus huiusmodi per partes ad Vicecancellarium, aut de mandato suo, vel ipso absente ad eum Locumtenentem, seu Præsidentem in Cancellaria prædicta habeatur recursus, qui deliberatione habita cum Abbreviatoribus assistentibus eidem Vicecancellario in expeditione literarum Apostolicarum in Cancellaria, & alijs de quibus sibi videbitur in hoc peritis, excessus prædictos ad debitam reducant moderationem, ac medietatem huiusmodi excessiue petierint, & Scriptoribus, vel Abbreviatoribus qui illud petierint, necnon Taxatoribus literarum earum, qui illas sic excessiue taxauerint, exigant, in vsus Capellæ Scriptorum prædictorum, aut alia pia opera conuertendum. Quodque Notarii prædicti pro minutis literarum provisionum Patriarchalium, Metropolitanarum, ac aliarum Cathedralium Ecclesiarum, & Monasteriorum quorumcumque Consistorialiter factarum, cum alijs non pertineant ad ipsos, recipere valeant, sicut plus, vel minus pro communi seruitio soluitur ab eisdem, videlicet pro primo centenariio florenorum communis seruitii ultra quinque, & pro quolibet alio similium florenorum centenariio, si plura sint ultra vnum, & si seruitium huiusmodi ad centum florenos non ascenderit, pro quolibet decennariio numero florenorum huiusmodi, ultra medium florenum nullatenus recipiant, vel exigant quocumque quæsito colore, alioquin eorum quemlibet pœnas in dictarum literarum Abbreviatores plus debito à minutis quas faciunt exigentes latas, inferius declaratas incurrere volumus ipso facto. Quod si eorum, & cuiuscumque alterius Abbreviatoris culpa literæ, quarum fecerint minutas, & pro quibus salaria seu emolumenta recipiunt, fuerint rescribendæ, eorum, siue illius expensis rescribantur, qui fuerint vel fuerint in culpa, sub pœnis infra dictis. Et insuper cum præfati Notarii expertos, & sufficientes habere debeant Abbreviatores, quandoque recipiunt in arte Abbreviatoria minus expertos, ex quibus secuta sunt quandoque detrimenta atque damna, statuimus, quod nullus dictorum Notariorum aliquem in suum Abbreviatorem recipere valeat neque possit, nisi primitus ad id per assistentes Vicecancellario in expeditione literarum Apostolicarum, & alios de quibus sibi videbitur, Abbreviatores in minutis super ipsis de iustitia formandis experti & sufficientes reperti fuerint, & etiam approbati.

Litera quæ in Cancellaria fuerit rescribenda, rescribatur ab eo qui culpam commisit, si pœnis hoc expresse.

§. 3. Statuimus, & etiam ordinamus, quod si litera fuerit in Cancellaria rescribenda iudicata, quod infra tres dies naturales, à die requisitionis partis prosequentis, aut sollicitatoris expeditionis eiusdem, ille cuius culpa iudicata fuerit rescribenda, expensis suis proprijs sine quocumque alio salario quantumcumque modico, etiam gratis oblato, teneatur rescribere, aut rescribi facere, sub pœna suspensionis ab officio Scriptorum literarum prædictarum, & ingressu Cancellariæ, si Scriptor fuerit literarum prædictarum, quadraginta dierum continuorum tempore, nec interim literam alicuius taxæ sibi distribuatur Distributor, siue Referendarius literarum earundem sub excommunicationis pœna, quam si contrarium faciat scienter, incurrat ipso facto, à qua absolui non possit nisi à Romano Pontifice, prius satisfacto realiter, & cum effectu parti læsæ de damnis & interesse, & tres ducatos soluat applicandos eidem Capellæ Scriptorum literarum prædictarum pro pœna. Si verò fuerit Abbreviator, similiter compellatur literam facere scribi infra prædictum terminum, sub pœna suspensionis ab eius officio, & ejus ingressu Cancellariæ per tres menses, quo suspensionis tempore durante nihil sibi distribuatur Vicecancellarius. Quod si inaduertenter vel alias Vicecancellarius quicquam sibi distribuatur, & ipse recipiat huiusmodi suspensionis tempore durante, ipso facto sententiam excommunicationis incurrat, à qua nullo modo possit absolui nisi à Romano Pontifice, prius satisfacto parti læsæ de damnis, & interesse, & donec realiter soluerit tres ducatos conuertendos ut præfertur, & ad reiterationem delicti siue excessus locum habeat multiplicatio pœnæ.

§. 4. Et quod nulli ex Scriptoribus prædictis, qui per se ipsum ejus officium Scriptorum literarum prædictarum personaliter non exercet, aut non valet exercere, quicquam distribuatur, aut aliquod ex eodem officio percipiat emolumentum, nisi causa infirmitatis, aut alio legitimo extiterit impedimento detentus; quo casu cum possit per Vicecancellarium prædictum per literas eiusdem causam distributionis continentes prius in ipsa Cancellaria publicandas, ad tempus de quo sibi videbitur dispensari. Quodque de cætero nullus huiusmodi officium Scriptorum prædictarum cum officio pœnitentiariæ literarum valeat retinere, & si quis hoc attentare præsumperit, utroque privatus existat ipso facto.

§. 5. Illi quoque qui huiusmodi Abbreviatorum, vel Scriptorum Apostolicarum, cum officio Scriptorum Pœnitentiariæ literarum prædictarum insimul nunc obtinent, infra decimam diem proximè futuram huiusmodi officium Pœnitentiariæ, vel Scriptorum literarum dimittere teneantur. Alioquin si contrarium fecerint, pœnam incurrant proximè dictam.

§. 6. Sane cum deceat Abbreviatores literarum prædictarum assistentes Vicecancellario, aut Locumtenenti, seu Præsidenti prædictis in huiusmodi literarum in Cancellaria prædicta expeditione, Abbreviatorum literarum ipsarum officio fore sufficientes, & expertos, ac etiam circumspectos, prudentes, & probos: similiter statuimus, & ordinamus, quod nullus de cætero ad assistendum prædicto Vicecancellario, seu Locumtenenti, vel Præsidenti in literarum Apostolicarum expeditione, nisi per dictam maiorem partem Abbreviatorum, continuantium Cancellariam antedictam primitus examinatus fuerit, & ad id repperit sufficiens, & etiam approbatus, nullatenus admittatur.

§. 7. Et quod prædicti Assistentes hora super hoc per Vicecancellarium prædictum deputanda, singulis diebus, quibus ipsa Cancellaria tenebitur, ad eam venire, & in ipsa quovisque tenta fuerit residere debeant, nec interim ab ipsa recedere possint, cessante excusatione legitima, quam eidem Vicecancellario, aut Locumtenenti, seu Præsidenti, si præfati fuerint, vel in eorum absentia prædictis assistentibus exprimere debeant, vel jurate se legitimum excusationem habere, nisi super hoc à Vicecancellario, vel Locumtenente licentiam habuerint specialem. Quodque singuli assistentium prædictorum, qui post tertiam partem horæ prædictæ venerint, sex, & similiter qui ante dictam Cancellariam finitam recesserint, sex alios, qui verò eadem die ad dictam Cancellariam non venerint, duodecim grossos Turonenses singulis diebus quibus hæc commiserint, Capellæ Scriptorum prædictorum pro pœna contemptus, statuti, & ordinationis nostræ huiusmodi, infra tres dies tunc immediate sequentes solvere sint adstricti, nec ob id appellantes, nisi prius satisfacto de principali, & expensis, si quæ inde factæ fuerint, ad huiusmodi appellationis prosecutionem quomodolibet admittantur. Similiter idem per alios Abbreviatores sufficientes ad continuandum eandem Cancellariam per Assistentes prædictos ex alijs Abbreviatoribus eligendos, necnon in officialibus dictæ Cancellariæ, sub similibus pœnis volumus observari.

§. 8. Statuimus insuper, & etiam ordinamus, quod Senescallus dictæ Cancellariæ, qui Custos nuncupatur, juramentum in manibus dicti Vicecancellarii in sua primaria receptione ad officium Senescalliæ Cancellariæ prædictæ, necnon singulis annis de huiusmodi officio fideliter exercendo, & alias juxta formam juramenti prædicti per nos noviter appositam, & in libro Cancellariæ infrascriptam præstare teneatur. Quodque ipse in quibuscumque literis de gratia, diem receptionis earundem, qua sibi in dicta Cancellaria presentabuntur, scribat, & pro scriptura huiusmodi nihil recipiat, etiam gratis oblato, literasque prædictas secundum ordinem receptionis earundem sine fraude in expeditione presentet expediendas. Nec literas, rotulos, ac supplicationes in literarum expeditione traditas vel traditos, ante vel post nostrarum literarum expeditionem in dicta Cancellaria, celabit vel occultabit, aut malitiose retinebit, seu earundem literarum expeditionem differre aut retardabit.

abit per se vel alium, seu alios, contra ordinem supra-
 scriptum. Quod si contrarium scierit fecerit, eo ipso
 sententiam excommunicationis incurrat, à qua absolvi
 non possit nisi à Romano Pontifice, praterquam in mor-
 tis articulo constitutus. Quodque si Senescallus prædi-
 ctus contra huiusmodi suum iuramentum fraudè vel do-
 lo aliqua fecisse reperitur, sit dicto officio eo ipso pri-
 vatus. Et quia de talibus & similibus delictis quæ secretè
 committuntur potest cum difficultate constare, si sex de
 Scriptoribus, vel Abbreviatoribus prædictis non suspen-
 di, ac bonæ famæ, & boni nominis ipsum Senescallum
 huiusmodi suum officium illegaliter exercuisse deponant,
 & de hoc etiam sit publicè diffamatus, dicto suo officio
 sit eo ipso privatus, & nisi de eo per dictum Cancellarium
 infra tres dies inde sequentes prouisum fuerit, ex
 tunc possit de sufficienti Abbreviatore literarum prædi-
 ctarum (qui iuramentum similiter præstare, & omnia
 eidem Senescallo incumbentia adimplere teneatur) pro-
 videri. Et insuper quod nullus alius quam Senescallus
 prædictus aliquam literam gratiam continentem expediat
 in loco expeditionis.

§. 9. Similiter statuimus, & etiam ordinamus, quod
 nulla constitutionum dictæ Cancellariæ cuiquam, ut de ea
 in iudicio vel alibi fidem faciat, tradatur nisi primitus per
 dictos assistentes fuerit iudicatum esse dandam, & postmo-
 dum per duos ex eis tunc præsentibus videatur, & signetur
 in dorso, ac per duos ex Abbreviatoribus in forma debita
 auscultetur cum libro prædicto, qui se subscribant in ead-
 em, & deinde per Vicecancellarium subscribi debeat, &
 suo signo more debito signari, & parti petenti dari, pro
 qua quidem constitutione ultra quatuor grossos Aue-
 nionenses, quorum sexdecim valent unum florenum auri
 de Camera, pro signo, sigillo, & scriptura, & alias per Se-
 cretarium, vel Cubicularium dicti Vicecancellarii, & Se-
 nescallum prædictum, vel alios quoscumque nullatenus
 recipiatur, vel etiam exigatur.

§. 10. Praterè ut literæ iustitiam concernentes ab-
 que partium dano, ac brevius expediantur, statuimus
 & ordinamus, quod in Cancellaria literarum iustitiæ, quæ
 si ad hoc literæ sufficiant, ter singulis septimanis provi-
 antiquitus teneri consueverat: Si verò ad id huiusmodi
 literæ non sufficiant, singulis septimanis saltem semel
 teneatur; ad quam Notarii, qui sex esse debent, eorum-
 que, & alii in formandis notis de iustitia, vel in iure suffi-
 cientes Abbreviatores, (quorum nomina sunt in matricula-
 ria Abbreviatorum dictarum literarum infra scripta) necnon
 Prælati, & alii Doctores famosi ac practici in dicta
 Curia præsentibus, & primitus per eosdem Prælatos, &
 Doctores solito practico iuramento, debeant conuocari,
 prout hætenus extitit laudabiliter obseruatum. Quod-
 que in eadem Cancellaria literæ executoriæ super sen-
 tentiis in Romana Curia latis, nisi stylus in causis in ea-
 dem seruari solitus, servatus fuerit per ordinem: prout in
 literis prædictis iuxta stylum Cancellariæ prædictæ narrari
 consuevit, aut in aliquibus expensæ factæ in causis ip-
 sis excessiue contra constitutiones super editas notoriè
 taxatæ fuerint, donec de partium, vel partis victricis con-
 sensu, vel alias iuridice moderatæ fuerint, minimè possint,
 & debeant expediri.

§. 11. Et insuper statuimus, & ordinamus, quod Exa-
 minatores in gratia speciali antequam exercent huius-
 modi officium, de illo fideliter exercendo in manibus dic-
 ti Vicecancellarii præstent iuramentum, ipsique post-
 modum huiusmodi officium diligenter per se ipsos exer-
 ceant. Impetrantes, de literatura, scientia, & idoneitate,
 & illos beneficia curam animarum, aut iurisdictionem
 habentia petentes, rigide examinent, ac de vita & moribus
 informationem recipiant diligentem, & prædictas suffi-
 cientiam, & idoneitatem in scriptis sub signeto suo refe-
 rant examinatores, pro qua quidem scriptura, signeto, sa-
 larioque, & labore eorum, ultra unum grossum Turo-
 nensem, & Clericus scripturam faciens prædictam, ultra
 similis grossi quartam partem, aliquid etiam gratis obla-
 tum, nullatenus recipere præsumant. Quod si Examinator
 vel Clericus in contrarium attentaverint, eo ipso excom-
 municationis sententiam incurrant, à qua non possint ab-
 solui, donec fuerit satisfactio facta.

Bullar. Mag. Tom. I.

§. 12. Similiter statuimus, & ordinamus, quod Bul-
 latores dictarum literarum Apostolicarum pro ipsa lite-
 ris bullandis, siue gratiis, siue iustitiam contineant, ultra
 illud quod antiquitus, & ante vitimum schisma, videlicet
 tempore Gregorii Papæ XI. prædicti, pro similibus reci-
 piabant literis, nihil recipere præsumant, nec de litera du-
 plicata ultra quatuor, & de litera correctæ iterum bullan-
 da, necnon de litera super sumpto habito de registro, ultra
 octo, necnon de literis aliis bullatis, & iterum (non tamen
 propter defectum partium) bullandis, & in dicto registro
 corrigendis, ultra unum Turonensem grossum recipere,
 aut exigere præsumant.

§. 13. Et idem volumus per dictarum Registrato-
 res in prædictis omnibus obseruari. Quodque prædicti
 registratores literas registratas, causa aliquid exigendi, vel
 extorquendi à prosequentibus ipsas, plus debito differri
 non faciant registrari, vel eas de mala expeditione mali-
 tiöse redarguant, seu ad quæstum accusent, aut in salariis
 Clericorum in registro prædicto scribentium participent,
 quod si contrarium fecerint, ipso facto excommunicatio-
 nis sententiam incurrant, à qua (mortis casu excepto) per
 alium quam Romanum Pontificem nequeam absolutio-
 nis beneficium obtinere, & insuper suo officio huiusmo-
 di, si hoc per testes vel alias præsumptiue probari poterit,
 eo ipso sint privati, & perpetuo inhabiles ad quodcum-
 que officium exercendum in Romana Curia existant.
 Quodque Clerici in dicto registro scribentes, qui literas
 eis traditas infra tres dies ex tunc immediate sequentes
 (cessante impedimento legitimo) non registrarint, à
 dicto registro penitus amoti existant, nec ad ibi scriben-
 dum de cætero admittantur.

§. 14. Et nihilominus cum iustitiam in iudicio
 contradictorio pure debeat exerceri, statuimus, & etiam
 ordinamus, quod nullus deinceps causarum Palatii Apo-
 stolici in Auditorem recipiatur, nisi Doctor fuerit juris
 famosus, & post doctoratum ab eo receptum per trien-
 nium ad minus legerit in eodem, sitque commendatus de
 vita, ac morum honestate, aliisque virtutibus, ac ab omni
 munere sint mundæ manus ejus, & bonum habeat testi-
 monium, habeatque ad minus siue in bonis temporalibus,
 ducentos florenos auri de Camera annuatim in por-
 tatis, de quibus valeat in dicta Curia ipse sustentari.

§. 15. Quodque postquam fuerit concessum per
 Papam aliquem in Auditorem causarum dicti Palatii ad-
 mitti, antequam ulterius ad ipsius admissionem proceda-
 tur, Decanus Auditorum prædictorum de præmissis face-
 re teneatur inquisitionem diligentem, & quicquid per
 eam repererit, fideliter referat Vicecancellario prædicto,
 qui hoc similiter Papæ exponere teneatur, quod si aliquid
 de præmissis defuerit, ad ipsius admissionem in Audito-
 rem, ulterius minime procedatur, nisi aliud mandaret Pa-
 pa antedictus.

§. 16. Si verò per informationem huiusmodi, ip-
 sum constiterit famosum Doctorem, aliaque præmissa fore
 vera, idem Vicecancellarius, vocatis quatuor ex dictis
 Auditoribus, si Canonista, Decretalem; si verò Legista
 fuerit, Legem, quam infra unius mensis spatium à die sibi
 assignata computandum, in dicti Vicecancellarii, aut Lo-
 cumtenebris præsentia (& ad hoc vocatis omnibus dictæ
 Sedis Notariis, & prædictis Auditoribus, & Consistoriali-
 bus Aduocatis tunc in eadem Curia præsentibus, invitatis
 ad id etiam Prælatibus, & aliis famosis, & literatis viris, qui
 tunc in eadem Curia extiterint) repetere teneatur, singu-
 los qui arguere voluerint idem repetens audite teneatur,
 quodque quatuor vltimi ex Auditoribus, & quatuor vlti-
 mi ex Aduocatis prædictis tunc præsentibus arguere sint
 adstricti.

§. 17. Quod si idem repetens in huiusmodi repeti-
 tione taliter se habuerit, quod sit merito commendatus,
 dictus Vicecancellarius secundum relationem majoris
 partis Notariorum, & Auditorum, ac Aduocatorum præ-
 dictorum ad ejus admissionem in Auditorem ulterius
 procedat; si verò secundum relationem prædictam reper-
 tus fuerit diminutæ scientiæ, vel iudicii, relatione super
 hoc per dictum Vicecancellarium Papæ facta, ab huius-
 modi admissione repellatur.

§. 18. Et insuper quod prædicti Auditores, & eo-
 dum

*Bullatores
quæ recipere
possunt pro
bullandis
literis.*

*Registrato-
rum officium.*

*Auditoris
Nota eligendi
qualitas.*

*Inquisitionis
forma de eo
facienda.
Ad hoc: vide
etiam infr.
Sic: l. x.
const. i. Ro-
mani.*

*Dispositio-
n que ab eo
sustinenda.*

*Admissio ip-
sius Audi-
toris ad offi-
cium.*

*Notarius apud
dam in curia
oio d. O. G. G.
De Mater. a
R. v. a. p. l. m.
notario inf. in
Pij. 17. c. 1.
44. in throno.*

rum loca exercentes, libros juris ordinarios ad minus, continuo secum habere teneantur, processusque causarum agitatarum coram eis personaliter videant, & visitent, ac testes in causis huiusmodi si ponderis fuerint (maxime si pars aliqua hoc requisierit) examinent, in aliis vero per duos Notarios faciant examinari diligenter, nec cuiuscumque Notarii vel alterius relationi credant, nec ad sententiarum prolationem in causis huiusmodi procedant registris predictis per eos, ut premititur, non visis, & diligenter examinatis. Hoc etiam volumus per quoscumque iudices, & Commissarios in dicta Curia presentes similiter perpetuo observari. Et nihilominus, quod si quis ex Auditoribus fuerit notatus de precipitatione iustitie, negligentia, seu non promptitudine iurium, propter non continuationem librorum, aut alias, & specialiter de corruptione, & acceptione munerum, seu vagus fuerit, seu alias male versetur in dicta Curia, per prafatum Vicecancellarium, vel ejus Vicegerentem charitativae reddatur attentus, ut ab iis absteat & se emendet, bonamque famam acquirat, & in ea perseueret, quod si se emendate neglexerit, & per tres menses continuos post auifationem huiusmodi, eadem nota vel infamia resperfus fuerit, per dictum Vicecancellarium, aut ejus Vicegerentem commiffiones sibi nullatenus committantur. Et si per alios tres menses simili nota vel infamia notatus fuerit, & notorie, seque non emendaverit, tunc predictus Vicecancellarius aut Vicegerens cum duobus Auditoribus, premissa Papae referre teneatur, qui provideat provt salubriter fuerit providendum.

*Preventio
sententia in
ter Auditores
si plures
sunt commif-
siones causa-
rum eis di-
videnda.*

§. 19. Verum si contingat inter easdem personas, & super eadem re diversis Auditoribus aliquam causam committi, is cui primo fuerit presentata commissio super causa huiusmodi remaneat eiusdem causae Iudex: quod si de iurisdictione alterius extiterit pro parte adversa data exceptio, tunc cuius fuerit iurisdictione primus cognoscatur, & si ulterius procedatur ante cognitionem huiusmodi non valeat processus, & Iudex teneatur parti ad restitutionem expensarum inde factarum, suumque interesse. Notarius vero qui ausus est talem contentione appetere propter lucrum, scripturam, ac totius causae commodum perdat, teneaturque suis expensis parti dare quod expendit in causa huiusmodi. Quod si idem Auditor, & Notarius contrarium fecerint, eo ipso sententiam excommunicationis incurrant, a qua non possint absolvi donec super iis satisfecerint ut praefertur. Et hoc etiam ad quoscumque Iudices, ac Commissarios, ac eorum Notarios in dicta Curia presentes pro tempore, duximus extendendum.

*Notarii Ro-
mae habitus
cum Auditoribus,
et c.*

§. 20. Praeterea statuimus, & etiam ordinamus, quod nullus ex Notariis cuiusvis ex Auditoribus predictis, cum eo moram trahat, quod si forsitan aliquis ex ipsis cum eo morari voluerit, pro habitatione domus, & expensis, ultra quod iustum & debitum fuerit, & rationabile salarium non solvat; & si quacumque causa vera vel simulata, respectu officii, aliquid Auditori dederit vel soluerit, Notarius dando, & Auditori recipiendo, eo ipso excommunicationis sententiam incurrant, a qua nequeant nisi per Papam absolvi, ac duplo quod Notarius ultra debitum soluerit, & Auditori receperit, per eorum quemlibet in usus pauperum de mandato dicti Vicecancellarii distributo.

*Etiam & alia
ordinem
Notarii cum
iudicibus.*

§. 21. Et quod nullus in Notarium cuiuslibet Auditorum predictorum, nisi vigesimum quintum suae aetatis annum attigerit, & alias Notariatus officium exercuerit, sitque boni nominis, & bonae famae, ac sufficiens & idoneus ad dictum Notariatus officium causarum dicti Palatii exercendum, & post diligentem informationem super iis habitam, ac ipsius examinationem, & de premissis constiterit, admittatur.

*Officium per
substitutum
no. ex. c. 1.
ab. c. 1.
in Vicecancellario.*

§. 22. Et quod Notarii dictorum Auditorum sua Notariatus officia personaliter exercent, & si quis (cesante causa necessaria) a sui Notariatus officii exercitio per mensem continuu se absentaverit, sit dicto officio eo ipso priuatus, & de causa necessaria propter quam ipsum oporteat dictum officium per substitutum exercere, & de illo per substitutum exercendo a dicto Vicecancellario petat licentiam, quam idem Vicecancellarius, postquam

de causa huiusmodi sibi constiterit, per suas literas causam ipsam continentes, concedere poterit id tempus, de quo sibi videbitur faciendum.

§. 23. Et insuper quod Notarii predicti in habitu decenti incedant, ac honesto, & convenienti Clerico seculari. Tabernas non frequentent, nec Concubinarij existant, cum ex hoc suum vilescat officium, & malam famam acquirant, & si contrarium fecerint, suis priuentur officiis.

§. 24. Quodque quilibet ipsorum quamprimum Presbyter factus, seu dignitatem vel personatum in Cathedrali vel Collegiata Ecclesia, aut Parochialem Ecclesiam pacifice assecutus fuerit, huiusmodi Notariatus officium omnino dimittat, & ad huiusmodi officii exercitium in dicta audientia amplius non admittatur.

§. 25. Et insuper, quod Notarius qui notatus, aut diffamatus fuerit, quod malitiose, negligentem, vel per dolum scripserit aliud quam in processu, aut in iudicio deductum, vel actum fuerit inter partes, seu diffamatus quod sit personarum in quarum causis scribit, acceptor, plus vni quam alteri fauendo, & ei causae secreta detegendo, eo ipso a suo Notariatus officio suspendatur, & per Auditorem Camerae, cui hoc per dictum Vicecancellarium committatur, summarie, simpliciter & de plano, de huiusmodi infamia, & aliis premissis inquiretur diligenter, & si per inquisitionem huiusmodi culpabilis repperus fuerit, aut si purgatio extiterit indicenda, & debite se non expurgaverit, priuetur quibuscumque officiis quae in dicta Curia obtinebit, & ab eadem Curia perpetuo sit proscriptus, necnon in quingentis florenis auri de Camera, per ipsum elemosynario Romani Pontificis realiter tradendis, & in usus pauperum conuertendis, condemnatur, & idem volumus de quibuscumque Notariis quorumcumque Cardinalium, Iudicum, & Commissariorum in Curia pro tempore deputatorum, inuiolabiliter observari.

§. 26. Et nihilominus quod dicti Notarii in exactione salariorum suorum taxationes pro suis processibus, & scripturis in causa huiusmodi, taxas super hoc ordinatas per dictum Joannem XXII. servare teneantur, quod si ultra dictam taxam aliquid petierint, aut receperint, super excessu huiusmodi ad Vicecancellarium, seu Locum tenentem predictum super hoc habeant recursum, qui vocatis in hoc peritis, excessus predictos iuxta taxationes predictas ad debitum reducat moderamen, & medietatem huiusmodi excessus petierint, a Notariis exigant in usus pauperum conuertendam.

§. 27. Quodque pro citationibus, compulsois, & inhibitionibus decretis in partibus, procuratoriis instrumentis, remissionibus ad partes, examinationibus testium, & quibuscumque aliis scripturis bis scriptis in processu, nisi semel dumtaxat taxentur, neque solvantur. Termini quoque superflui, seu ultra debitum extensi, & quaecumque aliae superfluae scripturae pro refectis habeantur, taxenturque clausulae, & dictiones proportionabiliter provt poterant scribi in processu, quodque nullus Notarius qui de petia notae registri sententiae definitivae duodecim grossos Turonenses receperit de petia instrumenti super eo confecti, cum sit copia dictae notae, nisi sicut de copia in publica forma redacta, juxta constitutionem dicti Joannis XXII. recipiat. Et si de petia huiusmodi instrumenti similes duodecim Turonenses receperit, de huiusmodi nota sententiae sicut de copia recipere possit: quod si contrarium attulerit, quod ultra receperit, parti restituat, & totidem pro Capella predictorum Auditorum, vel Cursorum infra octo dies tunc immediate sequentes realiter solvat, alioquin a sui officii exercitio per mensem sit suspensus, quod si se illi ingesserit, gravius per Vicecancellarium provt sibi videbitur puniatur.

§. 28. Verum cum sicut Iudicum, similiter Aduocatorum requiratur consilium, maturitas, & circumspectio magna, insuper statuimus etiam & ordinamus consimiliter Aduocatum nullatenus admittendum, nisi primitus servaverit quae in Auditoribus servari statuuntur. Quodque iidem Advocati pro singulis per eos commissioibus

de iustitia extra Consistorium proponendis, vno florenno de Camera sint contenti, nec aliquid ultra petere sint ausi, quod si contrarium fecerint, illud quod ultra exegerint, partibus festinere, & totidem dare pauperibus teneantur.

§. 29. Et quod si quis Aduocatus in Consistorio proponat aliqua quæ ex sui natura sint iniuriosa, & in alterius diffamationem, & notam cedant, licet hoc in commissione, siue supplicatione per ipsum proponenda scriptum non fuerit, nisi pars principalis, cuius nomine proponitur, sit præfens, & dicat, & asserat hoc facere proponi ad effectum accusandi, vel partem denuntiationis assumendi in forma juris, seu ejus procurator ad hoc habens mandatum speciale, aut sint substantialia causæ, ipsæ actione iniuriarum teneatur ei contra quem organum vocis suæ præstiterit, & in decem florenis Camera Apost. condemnatus existat. Quodque si quis Aduocatus in Consistorio, vel audientia, clamorosus, iniuriosus, aut tumultuosus fuerit, vel etiam temere, vel immoderate se ingerat replicationi, aut defensionem causarum in Consistorio, sine requisitione, & informatione partis, eo ipso sit ab ejus officio suspensus per duos menses, & quinque florenos Camera pro qualibet vice qua hoc egerit, eisdem Camera solvere sit adstrictus. Cæterum quod si duo Aduocati vnam causam defendant in Consistorio, eorum altero dumtaxat duplicetur, habeant tamen prius consultationem adinuicem, vel in ipso Consistorio in simul se iniungant, ita quod si proponens, alias reallegans aliquid quod faciat ad causæ defensionem emittat, illud submissa voce, & sine tumultu hoc dicat, ita quod in similibus junior semper deferat antiquiori Aduocato, nisi ex causa aliter inter eos fuerit concordatum.

§. 30. Præterea statuimus, & etiam ordinamus, quod nullus ad publicum Procuratoris officium in eadem Curia de cætero admittatur, nisi in eodem officio in dicta Curia sit exercitatus, & practicus, aut in iure graduatus, ac de diligentia, fidelitate, probitate commendatus, & super iis, & aliis ad huiusmodi officii exercitium necessariis, per Vicecancellarium, vno vel duobus ex Auditoribus, & totidem ex Aduocatis prædictis, ad id vocatis, & præsentibus, fuerit diligenter examinatus, & repectus idoneus.

§. 31. Et quod nullus ex dictis Procuratoribus sit iniuriosus verbo, vel scriptura in causarum patrocinio, nec causas quas nouerit iniustas, seu iniquas, vel alias desperatas recipiat, nec pro causarum defensione ad eas diutius malitiosè protrahendas materias subiungat admissibiles, quas non veras esse sciat, aut credat, vel probabiles per partem suam, quod præsumi poterit, videlicet si pars pro qua causa ducitur, debilem, aut minus plenam informationem dederit, aut miserit super ea. Quod si quis Procuratorum prædictorum in hoc culpabilis repectus fuerit, per causæ Auditorem, vel Iudicem, qui hoc nouerit, aut in altero præmissorum eum deprehenderit, seu si hoc neglexerit, per Vicecancellarium, vel ejus Locumtenentem, quando sibi de hoc constiterit, perpetuo, vel ad tempus, prout casus exiget, à Procuratoris officio in dicta Curia suspendatur, & alias secundum casus exigentiam per prædictum Vicecancellarium, vel Locumtenentem puniatur. Idem volumus si Procurator per corruptionem, vel aliam malitiam in causis quas defendendas susceperit, & eas scienter, vel per ejus negligentiam perdidit, in læsionem juris suæ partis observari, quo casu ad quæcumque damna, & expensas, ultra prædicta eidem parti restituenda, teneatur. Similiter in Procuratores, qui postquam pro vna parte causam duxerint, eam contra ipsam & pro ejus aduersa parte defendunt, & ducunt. Quodque si quis ex Procuratoribus prædictis, vel aliis post appellationem interpositam in dicta Curia huiusmodi appellationis causam finxerit esse commissam, ut partem aduersam decipiat, & eam ad dicendum contra huiusmodi factam commissionem citari fecerit, in viginti florenis Camera puniatur, in piis operibus per manum elemosynarii prædicti conuertendis. Et quod huiusmodi Procuratores, qui ut lites diutius durare faciant, factis appellationibus, & commissionibus vtuntur, nisi probauerint causas appellationum, & commissionum huius-

modi veras esse, & ipsas reuelantes, & ad juris sui declarationem, Iudicis, vel Vicecancellarii, seu Prædictorum prædictorum arbitrio puniantur, & parti aduersæ, quam indebite verauerint, de damnis, & interesse que propterea incurrerit, teneantur.

§. 32. Verum cum dicti Procuratores graua gerent negotia, similiter in moribus graues, in gestu, habitu, & conuersatione honesti esse debent; quod præfati Procuratores in habitu decenti, & honesto, & statu seculari & conuenienti incedant, tabernas non frequentantes, nec sint concubinarij. Si quis autem contrarium fecerit, ab huiusmodi procuratoris officio per Auditores, Iudices, & Commissarios præfatos repellatur, & penitus excludatur, & alias per dictum Vicecancellarium, vel ejus Locumtenentem animaduersione debita puniatur.

§. 33. Et nihilominus, quod de cætero nullus in Sacerdotio constitutus, aut dignitatem, vel personatum Cathedralis, vel Collegiatæ Ecclesiæ pacificè obtinens, ad huiusmodi Procuratoris officii exercitium quomodolibet admittatur, nec in eo toleretur, & si de hoc in causis per partem aduersam data fuerit exceptio, ex tunc processus non valeat, eadem tamen pars aduersa de sua in huiusmodi causa defensione confisa iterato denuo in eam causam vocetur, nisi sit in dicta Curia alius Procurator qui onus causæ huiusmodi in se velit suscipere defendendi.

§. 34. Cæterum cum Aduocati, & Procuratores præfati iuxta sui laboris meritum sint præmiandi, statuimus, & etiam ordinamus, quod in causis in quibus simpliciter, & de plano, aut per audientiam contradicatur, siue in contumaciam partis aduersæ, vel alias in causis leuibus, in quibus non sit magna iurium discussio, Aduocati in prima viginti, in secunda duodecim, in tertia instantia octo: Procuratores similiter in prima decem, & in secunda septem, ac in tertia instantia huiusmodi, quatuor florenis similibus sint contenti. Præterea volumus, & etiam ordinamus, decem grossos Turonenses circa taxam literarum Apostolicarum, & Pœnitentiariæ prædictarum, ac minutarum earundem literarum Apostolicarum, necnon in bulla, & registris Apostolicis ac dictæ Pœnitentiariæ, necnon salarii Notariorum & aliorum quorumlibet, pro vno duntaxat florenno de Camera computari.

§. 35. Verum ut huiusmodi nostræ constitutiones, & ordinationes ad omnium perueniant notitiam, eas in audientia prædicta singulis anni in Kal. Octobris publicari, necnon in libris Cancellariæ prædictæ inscribi, & registrari volumus per præfatos. Nulli ergo, &c.

Dat. Gebennis, Kal. Septemb. Pontif. nostri Anno 1. D. P. A. 1. die 1. 2. p.

Exemptio Ordinis Fratrum Carthusianorum à solutione primitiarum & decimarum.

Alia de hoc Ordine notavi sup. in const. 7. Alex. III. Cum vus.

MARTINVS EPISCOPVS, Edita Anno D. 1420. Seruus Seruorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Fons parvulus qui creuit in fluvium, & in lucem solemque conuersus, in aquas plurimas redundauit, Carthusiensium est vtique Ordo præclarus, quia in sui ortus exordio parvus, & humilis abiectione habitus, tenuitatis substantia, humilitatis professione, ac numero professorum, sub fontis similitudine non indigne describitur, cui diuersarum illi proprietatum conformitate respondens, non immeritè comparatur. Hic enim fons est hortorum irriguus, cæteras irrigans Religiones, & Ordines, ac exemplis salubribus scaturiens. Hic est fons amœnus varietate virtutum, præclarus munditie puritate, pietate patens, indeficiens sanctitate, quorum merito illustratus, ita nomen fontis amplauit, ut fluius esse censetur. Cuius professio laudabilis de virtute progrediens, ut Deum deorum in Sion videat, vniuersalis Ecclesiæ lætificet Civitatem, in qua per meritum euidenciam, claræ lucis splendorem adeptus, quasi stella matutina resulget in medio nebule mundi huius. Huius siquidem Ordinis sacra Religio, à suæ institutionis auspiciis

auspicijs quasi deserta & inuia, paucis adhuc initiata cul-

Exemptio a solutione decimarum.

§. 1. His itaque considerationibus inducti, religionis ejusdem perseverantiam ac personarum sub illius habitu...

Derogatio contrariis.

§. 2. Concilii prædicti, ac aliis per nos, sive prædecessores nostros Romanos Pontifices editis constitutionibus Apostolicis contrariis, non obstantibus quibuscumque. Nulli ergo, &c.

In P. A. die 24. Sept. * alias 3.

Datum Romæ, apud Sanctos Apostolos, 8. kal. Octobris, Pont. nostri Anno tertio.

V. Statuta & Ordinationes observandæ ab Auditoribus Rotæ Romanæ, Advocatisque, Procuratoribus, & Notariis ejus Curie.

Ad hæc extant nonnullorum Pont. constitutiones, quas tibi indicabo inf. in constit. 44. Pii IV. In libro. Eas attende fol. 44.

MARTINVS PAPA V.

Exordium.

Romani Pontificis providentia circumspècta, nonnunquam gesta per eum, rationabilibus & honestis suadentibus causis moderatur, & commutat in melius, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Hic Pont. de hac edicti constitutiones quæ tunc revocata. Ha bulla. a debet sub anno 6.

§. 1. Nuper siquidem, videlicet pridie Nonas Februarii Pontificatus nostri Anno sexto, quedam constitutiones, & ordinationes, quæ reformationes officialium Romanæ Curie concernere videbantur, in Audientia literarum contradictarum lectæ fuerunt, & etiam publicatæ. Et quia nonnulla nimium rigorosa continebantur in illis, quæ in ipsorum officialium nimis grave dispendium, & præjudicium redundabant, eas per nostræ provisionis officium, habitaque super his deliberatione matura, in melius duximus commutandas. Illas igitur constitutiones, & ordinationes, ut præmittitur publicatas, auctoritate præsentium haberi volentes, ac si in eadem audientia lectæ & publicatæ minime extitissent, & à nobis nullatenus emanassent.

Notas modo in prædictis constitutionibus prædictis, & etiam nullas hic emanatas.

§. 2. Infra scriptas constitutiones, & ordinationes nostras, in eadem audientia legi, & publicari volumus, & jubemus, easque præcipimus ab omnibus inviolabiliter observari. Et licet fel. rec. Joannes XVII. & Greg. XI. Romani Pontifices prædecessores nostri nonnullas constitutiones, & ordinationes, circa regimen & ordinationem officialium, & officiorum ejusdem Curie laudabiliter ediderint, quia tamen illæ mundi crescente malitia, aut debere non observantur, aut additionibus utilibus indigere noscuntur. Nos super his intendentes prout ex debito pastoralis Officii obligamur, salubriter providere, constitutiones, & ordinationes dictorum prædecessorum tenore præsentium auctoritate Apostolica innovantes, eas cum

additionibus infra scriptis, quas vim perpetuæ constitutionis habere decernimus, præcipimus firmiter observari. Mandantes ex nunc venerabili fratri nostro Joanni Episcopo Ostiensis S. R. E. Vicecancellario, & in Cancellaria Apostolica Præsidenti, eorumque successoribus, quatenus illas faciant diligentius observari. Quæ ut attentius observentur, statuimus, quod singuli Sedi Apostolicæ Notarii, & tam prædictæ *, quam Palatii Apostolici causarum Auditores, Corrector, Scriptores, Abbreviatores literarum Apostolicarum, Advocati, Procuratores, & Notarii causarum dicti Palatii, necnon Senescallus, qui Custos est dictæ Cancellariæ, constitutiones, & additiones prædictas infra mensem à die publicationis præsentium computandum habere, & de hoc infra alium mensem immediatè sequentem, dictum Vicecancellarium certificare, & alia circa præmissa facere, & observare teneantur, prout in constitutionibus dictorum prædecessorum, ac præsentibus plenus continetur.

§. 3. De Auditoribus autem causarum Palatii Apostolici, & aliis in Romana Curia Iudicibus, eorumque Notariis constitutiones dictorum prædecessorum super hoc laudabiliter editas volumus firmiter observari, quas Auditores, & Notarii prædicti apud se cum cæteris huiusmodi teneantur ut præferunt habere, & circa illarum observationem diligenter intendere. Verum si quis ex eisdem Auditoribus de præmissarum constitutionum transgressione, seu de præcipitatione justitiæ, negligentia, corruptione, & munerum acceptione notatus fuerit, seu vagus, aut alias male, vel inhoneste versetur, à dicta Curia per præfatum Vicecancellarium, vel ejus Vicegerentem charitative moneatur, ut ab his absteat, & se emendet, bonamque famam acquirere studeat, & in vita laudabiliter perseveret. Qui si sic monitus se emendare neglexerit, & per tres menses continuos post monitionem huiusmodi, eadem nota, vel infamia respersus in proposito suæ opinionis permaneat, per Vicecancellarium, aut Vicegerentem prædictum, causæ sibi nullatenus committantur, & si per alios tres menses simili nota, vel infamia notatus fuerit, & se non emendaverit, tunc idem Vicecancellarius, aut Vicegerens præmissa nobis referre teneatur, ut super hoc possit salubriter provideri.

§. 4. Cæterum statuimus, & etiam ordinamus, quod si contingat inter easdem personas super eadem re diversis Auditoribus, aut Iudicibus aliquam causam committi, is cui primo fuerit præsentata commissio super causa huiusmodi, remaneat ejusdem causæ Iudex. Quod si de jurisdictione alterius extiterit pro parte adversa data exceptio, tunc cujus fuerit jurisdictio primitus cognoscat ille, coram quo excipitur, & exceptio alteri Iudici intimeretur. Quod si constare non potest, cui primo fuerit commissio præsentata, antiquior Auditor Iudex sit causæ, & junior causam ipsam eidem Auditori antiquiori dimittat, nec ulterius quivis eorum iudicium in causa procedat, donec fuerit iudicatum. Et si ulterius procedatur ante cognitionem huiusmodi, non valeat processus. Auditor vero, aut Iudex alius, vel Notarius qui circa hoc ad retinendum causam aliquid dolose exegerit, excommunicationis sententiam incurrat eo ipso, à qua non possit nisi per Vicecancellarium prædictum absolvi, aut de ejus mandato, & refusi prius parti læsæ expensis, & damnis.

§. 5. Statuimus etiam quod nullus in Notarium aliqujus Auditoris dicti Palatii, nisi vigesimum quintum suæ ætatis annum attigerit, & alias Notariatus officium exerceat, sitque boni nominis & laudabilis famæ, ac sufficiens, & idoneus ad notariatus officium causarum dicti Palatii exercendum, & post diligentem examinationem, & informationem super his habitam per ipsum Vicecancellarium aut deputandum ab eo de præmissis constiterit, admittatur.

§. 6. Quodque Notarii dictorum Auditorum sua Notariatus officia non locent, nec vendant, alioquin & officium, & pretium perdant, ipsamque pretium Apostolicæ Camere applicetur, & officium alteri cõferatur. Et si quis ex eisdem Notariis cessante causa necessaria, vel absque sui Auditoris licentia per tres menses continuos ab eadem Curia absens fuerit, dicto officio eo ipso privatus existat.

§. 7. Volumus

§. 7. Volumus insuper quod prefati Notarii in habitu decenti incedant, honesto, & convenienti Clerico seculari. Tabernas non frequentent, nec concubinatii existant, cum per hoc eorum vilescat officium, & ex huiusmodi incontinentia, vitæ infamiam consequantur, & si contrarium fecerint, suis priventur officii.

§. 8. Quodque Notarius, qui notatus aut diffamatus extiterit, quod malitiose, negligenter, vel per dolum aliquid egerit, vel scripserit quod in processu, vel iudicio deductum, vel actum non fuerit inter partes, seu quod ipse personarum in quarum causis scribit acceptor sit, eis secreta causæ detegendo, aut alias in alterius præjudicium aliquid committendo, eo ipso sui Notariatus officio privetur. Et de huiusmodi infamia, & aliis præmissis per dictum Vicecancellarium, vel ab eo deputandum, summarie, simpliciter, & de plano fiat diligens inquisitio. Et si per inquisitionem huiusmodi ipse Notarius culpabilis repertus fuerit, aut si purgatio extiterit indicenda, & indicta se debite non purgaverit, privetur quibuscumque aliis officiis quæ in eadem curia obtinebit. Et idem volumus de quibuscumque Notariis quorumcumque S. R. E. Cardinalium, Iudicum, & Commissariorum in eadem Curia pro tempore deputatorum inviolabiliter observari.

§. 9. Et nihilominus quod dicti Notarii in exactionibus salariorum suorum pro suis processibus, & scripturis taxas super hoc ordinatas per dictum Joannem xxij. cum illarum moderationibus observare teneantur. Quod si ultra dictam taxam aliquid petere, aut exigere quoquo modo præsumperint, super excessu huiusmodi ad Vicecancellarium, vel Locumtenentem prædictum habeatur recursus, qui vocatis super hoc peritis, huiusmodi excessus iuxta taxas prædictas reducat ad debitum moderamē. Et si Notarius ipse de facto plus receperit, duplum parti læsæ refundere teneatur. Quodque pro citationibus, compulsoriis, & inhibitionibus decretis in partibus, procuratoriis instrumentis, ac remissionibus ad partes, examinationibus testium, & quibuscumque aliis scripturis, bit scriptis in eodem processu, nisi semel dumtaxat fiat.

§. 10. Præterea statuimus, & etiam ordinamus, quod tam Notarii causarum dicti Palatii, quam etiam Procuratores, & Aduocati pauperibus Clericis in dicta Curia super quibusvis beneficiis Ecclesiasticis litigantibus, qui iurauerint se pro suis causis defendendis pecunias non habere, gratis in huiusmodi scribant, scripturasque tradant, eisque procuracionis, & aduocacionis officium, patrocinium, & fauorem etiam gratis impendant, ad quæ faciendā eos per Auditorem coram quo causa pendebit, compelli posse volumus remediis opportunis.

§. 11. Advocatos etiam, & Procuratores constitutiones Joannis XXII. & Gregorii X I. prædecessorum prædictorum super hoc editas, quas secum teneantur habere, diligenter præcipimus observare, & præsertim in examinatione causæ, si iusta sibi, vel iniusta esse videatur, ita ut nullam agendam injustam causam, vel defendendam scienter suscipiant, & de hoc iuramentum præstent, & obseruent, prout in dictis constitutionibus extitit salubriter ordinatum.

§. 12. Caveant autem à tumultuosis clamoribus in Consistoriis, & audientiis, nec vnquam plures simul loquantur, & donec Aduocatus proponens, vel respondens sermonem compleuerit, alius siue eiusdem, siue aduersæ partis Aduocatus quicquam dicere non præsumat. Liceat etiam Procuratori causæ proponenti Aduocato retro assistere, ut si quid forsan ille omiserit, procurator ad memoriam reuocet, & reducat.

§. 13. Statuimus autem prout etiam iura disponunt, ut nullus Aduocatus, vel Procurator, qui semel vni parti in aliqua causa consilium, vel patrocinium dederit, parti aduersæ in eadem causa patrocinium vel consil. præstet, seu causam ipsius agat, vel defendat, nisi facta Aduocatorum, aut Procuratorum distributione, auctoritate Iudicis compellatur. Quo casu de his quæ ab illa prima parte in causa didicerit, nunquam alteram doceat, aut ex illis, nisi ab eadem parte didicerit, patrocinium præstet. Et si contra præmissa fecerit, excommunicationis sententiam, & alias poenas Iuris incurrat, ac suo priuetur officio, ad interesse partis nihilominus condemnandus.

§. 14. Et quia propter Procuratorum imperitiam, aut inertiam, partes sæpe in causis dispendium, & præjudicium patiuntur. Statuimus quod nullus de cætero ad Procuratoris officium in dicta Curia publice pro salario exercendum in iudiciis admittatur, nisi prius per ipsum Vicecancellarium, vel deputandos ab eo in literatura, industria, & stylo Curie examinatus, atque habita debita informatione de moribus, fidelitate, & honesta conversatione repertus fuerit idoneus, & per eundem Vicecancellarium ad huiusmodi publicum officium per ejus patentes literas admissus, omnesque Procuratores admissi in aliorum matriculam inscribantur, sicut in præfati Benedicti prædecess. constitutionibus de Advocatis habetur.

§. 15. Et quia sæpe in Aduocatorum absentia, causæ in iudiciis per Procuratores aguntur, & defenduntur, Procuratores ipsi ab injuriis & contumeliosis verbis, & malo modo dicendi, & loquendi cessent; & cum hæc agunt, eadem studeant observare, quæ de Advocatis superius diximus statuenda. Quod si contrarium fecerint, formidabilibus poenis per Iudicem causæ taliter puniantur, ut per hoc cæteri à similibus arceantur.

§. 16. Et insuper dignitatem in Cathedrali maiorem post Pontificalem, vel in Collegiata Ecclesia principalem obtinentes, ad officium publici Procuratoris in dicta Curia præcipimus de cætero non assumi.

§. 17. Iubemus etiam eisdem Procuratoribus, & Notariis Causarum dicti Palatii, & aliis Clericis in Curia actu sua officia exercentibus, ne Concubinas publicè teneant, mandantes quod eas de præfati publicè tenentes infra mensem à die publicationis prædictæ dimittere teneantur. Alioquin sententiam excommunicationis incurrant, & suis officiis sint priuati.

§. 18. Honestum præterea gerant habitum, congruentem Clerico seculari, nec tabernas frequentent, & si contrarium fecerint, ab eorum officiis per ipsum Vicecancellarium ad tempus, de quo sibi videbitur, suspendantur.

§. 19. Et quoniam lites super quibusvis causis beneficiis, profanis, & aliis, quæ pro tempore per quacumque personas, Ecclesiasticas, vel seculares in Romana Curia ex Apostolica commissione mouentur, atque tractantur, intendimus fieri breviores, & ut litigantes ad ipsam Curiam pro defensione suorum Iurium venientes, & huiusmodi causas prosequentes, releventur à laboribus, & expensis, statuimus, & etiam ordinamus, quod in causis, in quibus de Iure, vel alias per rescriptum, siue per commissionem proceditur, summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura Iudicii talis ordo seruetur: videlicet, Quod in prima instantia causæ principalis terminus ad libellandum seruetur ad primam. Ad jurandum de calumnia ad primam. Ad ponendum, & articulandum ad duodecimam. Ad dicendum contra Articulos ad secundam. Ad producendum omnia ad secundam. Ad dicendum contra producta ad secundam. Ad declarandum ad primam. Ad dicendum contra ad primam.

§. 20. In secunda verò instantia terminus ad libellandum ad primam. Ad jurandum ad primam. Ad articulandum ad octavam. Ad dicendum contra ad primam. Ad producendum omnia ad primam. Ad dicendum contra ad primam. Ad declarandum ad primam dies.

§. 21. In tertia autem instantia seruentur similes termini, qui in secunda servantur instantia, ad primam, præter terminum ad Articulandum, qui seruetur ad sextam dies.

§. 22. Verum cum termini ad articulandum, dicendum contra articulos, ad producendum omnia, & dicendum contra producta, de substantia iudicii censeantur existere. Statuimus atque decernimus, quod ipsorum alicujus omisso reddat eo ipso processus nullos, aliorum verò terminorum alicujus omisso, dum tamen malitiose non fiat, sed casualiter, quo contingente processum non vitiet.

§. 23. In causis autem in quibus proceditur in figura iudicii, seruentur termini secundum stylum Curie consuetum, præterquam in terminis ad respondendum libello, & ad jurandum de calumnia, qui seruentur ad primam. Et in termino ad articulandum, qui in prima instantia, tam ex parte Actoris, quam Rei, seruetur ad decimum quintum diem.

§. 24. In

Procuratoris ante admisionem examinatus.

Modestia.

Clerici in curia præfati Procuratores non sint.

Concubinae dimittantur.

Honestum habitum ferat nec & frequentent.

Ordo seruetur, in causis summarie, in prima instantia.

In secunda instantia.

Et in tertia.

Qua: uor termini substantiales tantum omisso nullatenus pariuat.

Ordo seruetur in causis non summarie, in tertia instantia.

*In secunda
instantia.*

§. 24. In secunda verò instantia similiter ad respondendum libello ad primam. Ad jurandum de calumnia ad primam. Ad articulandum ad octavam dies. Reliqui verò termini seruentur, prout secundum stylum antiquum est solitum observari.

Et in tertia.

§. 25. In tertia verò instantia seruentur omnes termini ad primam, secundum quod consuevit antiquitus observari, præter terminum ad articulandum qui observetur ad sextam diem. Volumus insuper quod præmissa vendicent sibi locum, non solum ad futura negotia, sed ad presentia etiam per appositionem, ita tamen, quod processus primo factus propter hoc non vitietur, sed in pristino suo robore, & firmitate persistat.

*Procuratores
quid adverte-
re debeant
in observa-
tione dilato-
rum termino-
rum.*

§. 26. Præterea illum usum, quo Procuratores in observantia terminorum dicunt se dare libellum, & articulos verbo, & dicere contra verbo, & ita seruant omnes terminos, & cum jam deberet pronuntiari sententia, tunc incipiunt processum & dant articulos, & cætera faciunt realiter, quæ dixerunt verbo, sic duximus moderandum, quod Procuratores ipsi post terminum ad dicendum contra producta, & ante terminum ad declarandum articulos facto, & omnia quæ de jure volunt & possunt producere teneantur.

*Notarij quid
observare
debeat in
conficiendis
actibus, &c.*

§. 27. Et quoniam aliquando contingit, quod post observationem omnium terminorum, Notarij Registrum ordinare & Auditori causæ præsentare, & postquam Registrum huiusmodi Auditori præsentatum fuerit, Auditores plus debito causam differunt expedire. Statuimus, & etiam ordinamus, quod servatis omnibus terminis, in quacumque causa Notarius qui scripsit in causa Registrum infra quindecim dies conficere teneatur, & ordinare, ac deinde salario sibi debito satisfacto, illum statim suo Auditori tradere & assignare debeat. Et deinde idem Auditor postquam Registrum ipsum sibi fuerit præsentatum, terminum habeat duorum mensium, infra quos causam ipsam expedire teneatur, nisi forsitan à nobis vel dicto Vicecancellario propter arduitatem causæ, sicut sæpe contingit, majorem dilationem habuerit, de qua per nostram commissionem in Registro causæ constat. Alioquin Notarius sententiam excommunicationis incurrat. Et si de negligentia, expeditione, dolo, vel fraude coram suo Auditore fuerit accusatus, salarium suum perdat, ad expeditionem per eundem Auditorem nihilominus compellendus. Et nihilominus, qui infra dictos menses, non habita à nobis, vel ipso Vicecancellario majore dilatione temporis, causam expedire contempserit, ex tunc jurisdictionem amittat, & causa alteri Auditori committatur, & ab ingressu Rotæ suspendatur per mensem, & idem de iudicibus aliis extra Rotam præcipimus observari, quibus si negligentes fuerint causas expedire infra dictos menses, aliquæ causæ per trimestre tempus nullatenus committantur. Et si fuerit contrafactum, commissiones nullius existant roboris & momenti.

*Auditores
quid ante
adverte re
teneantur
pro expedi-
tione cau-
sarum.*

§. 28. Præterea, quia sæpe contingit, quod literæ Apostolicæ ad impediendum partes, & eas involuendum laboribus, & expensis, absque causa rationabili, in bullarum, & dictarum literarum Apostolicarum Registris arrestantur, & suum nequeunt sortiri effectum. Statuimus, & etiam ordinamus, quod postquam litera arrestata ad Auditorem causæ fuerit reportata, idem Auditor adverte parti terminum octo dierum præfigat, per eum postea, si expediat prorogandum, infra quem de suo jure, & interesse coram dicto Auditore legitime docere, & fidem facere teneatur.

*Cardinalibus
non sumit-
ur causa
non exco-
municentur
vel annuum
60 scilicet.*

§. 29. Statuimus insuper, & etiam ordinamus ad parcendum laboribus, & expensis quorumlibet litigantium, quod causæ, super quibusvis beneficiis Ecclesiasticis, secularibus, & Regularibus, quorum fructus, redditus & proventus sexaginta florenorum auri secundum communem estimationem, valorem annum non excedunt, S. R. E. Cardinalibus nullatenus committantur, & commissiones sint nullæ si fuerit contra factum.

*Adverte da
qua per de-
bitam h-
bent exco-
municari
non.*

§. 30. Et quoniam frustra ferrentur sententiæ, nisi essent qui exequerentur easdem, & in habendis literis executorialibus, sub bulla quandoque duorum, vel trium mensium dilationes sunt, pro quibus expediendis occurrunt graves expensæ, quæ aliquando ad quindecim, ali-

quando ad decem & octo florenos ascendunt, & Notarij dictæ Sedis, qui illarum minutas deberent conficere, non conficiunt, sed per suos abbreviatores, quorum aliqui sint minus periti, hesi faciunt, & cum illas quandoque non bene conficiant, ad petitiones oportet habere recursum, & sic partes ipsas Executores prosequentes, plus oportet expendere, quam ab antiquo consuetum sit solvere, & qui non laborant, plus salarii accipiunt, unde cum partes magna temporis dilatione plus quam deceat gravantur laboribus, & sumptibus in earum procuracione, qui in expensarum taxatione non veniunt. Nos ad evitandum huiusmodi inconuenientia, & ut partes in procurandis prædictis executionibus opportunum recipiant releuamen, statuimus, & etiam ordinamus, quod sit in electione partis si velit habere sub bulla simplicem literam executoriam, siue confirmationem sententiæ, quæ in effectu contineat, quod in causa, quæ inter tales partes super tali re vertebatur, lata fuit per talem iudicem, seu tales iudices talis sententia, cuius effectus ponatur in litera, & mandetur executoribus, quod sententiam ipsam debitæ executioni demandent, & talis litera non taxetur ultra duodecim grossos Turonenses. Si verò pars malit habere executoriam cum confirmatione sententiæ juxta morem, quia tunc in confectioe minutæ major labor occurrit, & necessarium est totum processum causæ recensere, seruetur quod hucusque extitit obseruatum, ita tamen quod confectio minutarum, quæ concernunt iustitiam, ad Notarios ipsos pertineat. Et præter hoc salarium habeant, minutæ per eos fiant vel expensis eorum, & hoc idem in omnibus aliis literis iustitiæ, & provisionum ad Ecclesias Cathedrales, & Monasteria quælibet factarum, & fiendarum in Consistorio nostro, quæ per manus ipsorum Notariorum transeunt, præcipimus observari. Verum intelleximus quod procuratores, qui causas super quibus expediuntur literæ executoriales in iudicio, in eadem Curia egerunt, vel defenderunt, quando literæ huiusmodi in dicta audientia contradictarum leguntur, ubi ipsi Procuratores interfunt, mediam partem taxæ dictarum literarum executores de nouo à partibus nituntur exigere, & sæpe exigunt, illud reputantes ab usum, fieri prohibemus, volentes eosdem procuratores communi salario pro aliis in dicta audientia legendis literis, quando ibidem interfunt esse contentos, ubi forsitan ipsi per totum huiusmodi literam executoriam procurauerint, quo casu competens salarium à partibus petere, & recipere possint secundum quod in taxationibus præfati Joannis XXII. prædecessoris habetur.

§. 31. Cæterum cum sæpe contingat quod in omnibus diebus vnius hebdomadæ, quibus teneri solet audientia, & aliquando in duabus coniunctis hebdomadis feriæ celebrantur, unde lites prorogari contingit. Statuimus, & etiam ordinamus, ut quotiescumque in vna hebdomada tres illi dies quibus teneri solet audientia, quomodolibet sint feriati, præterquam in octavis Natiuitatis, & Resurrectionis D. N. IESU CHRISTI, videlicet per septem dies ante, & septem post, die Jovis in hebdomada tali, si illa dies feriata non fuerit, alioquin die Sabati audientia teneatur.

§. 32. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis & ordinationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Romæ apud S. Petrum, &c.

Jurisdicção Consulium Artis mercantiæ Pannorum de Urbe, cognoscendi causas quascumque ad ipsam Artem spectantes.

Hanc jurisdictionem Paul. III. & Pius IV. & alij confirmarunt, & idem Pius declarauit & ampliauit, ut in ejus const. 46. Volentes.

MARTINUS QUINTUS.

323

MARTINVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei: Dilectis filiis, Consulibus Apolis mercantia pannorum Urbis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

MARTINVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Um inter ceteras alias Artes, atque laudabiles negotiationes, mercantia Pannorum utilior sit, & ad vitam humani generis necessaria, decens ac congruum arbitramur, ut ejusdem Artis Rectores, pro veritatis, ac iustitiae cultu, digna eorum industriae prerogativa extollantur, quo sublatis calumniantium objectionibus, ac reorum dilationibus rejectis veritas debitum suum prosequens effectum elucescere valeat, & mercatores huiusmodi Artis ad gratificandum liberaliores, & promiores creditores efficiantur.

§. 1. Vestris in hac parte supplicationibus inclinatis, utque sinceræ, & singularis deuotionis fervore inducti, quam erga nos, & Romanam Ecclesiam Magistra experientia gerere comprobamini, jus dicendi, lites, controversias, & causas iudicandi, cognoscendi, tractandi, terminandi, definiendi, & terminatas, ac definitas exequendi ad instantiam Mercatorum prædictæ Artis, vel eorum institutorum motas, seu mouendas, iuxta seriem & ordinem statutorum ipsius Artis, de quibuscumque debitis, & creditis vigore huiusmodi Artis nunc usque contractis, ac etiam quibuscumque aliis rebus ad prædictam Artem nunc, in futurum, & in posterum quomodocumque perpetuo contrahendis, spectandis, & pertinentendis, contra & aduersus quascunque personas seculares dumtaxat, vestrasque, & vestrorum prædecessorum sententias principaliter, & realiter exequendum & quod una via realis, per aliam personalis executio minimè tollatur, vobis, & omnibus posteris Consulibus dictæ Artis auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuam jurisdictionem, ac potestatem concedimus.

§. 2. Vobisque & omnibus futuris Consulibus, ut eorumdem Mercatorum codicibus, ac libris (dummodo ipsi mercantiles sint, & mercatorum ordine, & more scripti, & confecti, & cum debitis circumstantiis rationabili suspitione carentes, discrete etiã ipsius mercatoris scribentis circumspecta vita & qualitate pensatis) vsque ad quantitatem viginti ducatorum auri inclusiue, occasione mercantiæ, vel cuiuslibet alterius rei ad Artem huiusmodi pertinentium, ita tamen, ut agentium, & exigere volentium interueniat iuramentum, perinde plena fides debiti adhibeatur, ac si legitime probatum esset (legibus & canonibus contrarium disponentibus non obstantibus quibuscumque) & super iis iudicare, & decernere possitis, auctoritate Apostolica harum serie indulgemus.

§. 3. Intendentes, & decernentes per præsentem, ut huiusmodi Mercatorum iurisdicatio, ac eorum Curia & forum à Conuentis in eisdem, nequaquam declinari possit.

§. 4. Volentes insuper, quod si forsan aliquis Mercatorum, cuiuscumque gradus, & conditionis existat, etiam si is Consulatus huiusmodi artis fungatur officio, ex confidentia huiusmodi nostri indulti, in suis codicibus, & libris aliquid cõtra, & præter veritatem conscripserit, ex nunc exercitio memoratæ Artis priuatus existat, & aliis poenis à iure institutis, & inflictis puniatur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam, &c. Si quis autem, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, 5. Nonas Maii, Pontificatus nostri Anno quarto.

Vnio omnium canoniorum regularium Ordinis S. Augustini ubique professorum, in unam Congregationem, cum innovatione constitutionum, & communicatione siue extensione privilegiorum.

Ista Congregatio, Lateranensis denominatur, ut notauimus sup. in constit. 2. Paschal. II. Quanto, ubi etiam alio de ista Congregatione indicauimus.

Sollicitudinis pastoralis officium quod super omnes Sorbis Ecclesias & Monasteria dispensatione divina licet immeriti gerimus, pulsata & excitata mentem nostram ut cunctorum fidelium, & præsertim personarum regularium, quæ mundanis relegatis illecebris, sub arctioris vitæ obseruantia se perpetuò divinis obsequiis mancipant, commodis intendamus, ac in his quæ divini cultus, & Religionis augmentum, ac animarum salutem concernunt, eos Apostolici fauoris præsidio foueamus.

§. 1. Hinc est, quod nos, dilectos filios S. Mariæ de Faxionaria, S. Leonardi, S. Ioannis de monte Bononiensi, & S. Victoris ei canonicè annexi, S. Mariæ in portu, S. Joannis de Cereto prope Sanctum Archangelum, S. Mariæ de Insula Tremiti, S. Mariæ de blancis loci Caxoreti, S. Saluatoris, S. Mariæ de Charitate, & SS. 40. Martyrum, Lucanensis, Veronensis, Bononiensis, Rauennensis, Ariminensis, Teatinensis, Mediolanensis, Brixianensis, Castellanaensis, & Tarusienensis diocesium Ordinis S. Augustini Monasteriorum Priores, Præpositos, Rectores, Canonicos & Conuentus de Frisionaria vulgariter nuncupatos, ut Deo quietius perpetuo famulari valeant, fauoribus gratiosis prosequi volentes, ad laudem, gloriam, & honorem omnipotentis Dei, eiusque Matris Virginis gloriosæ, necnon B. Augustini Confessoris, ac pro Religionis incremento auctoritate Apostolica, tenore præsentium statuimus, sancimus, & ordinamus perpetuis futuris temporibus irrefragabiliter obseruandum, quod de cætero Priores, Præpositi, Rectores Canonici, & Conuentus præfati, pro eorum perpetua soliditate, ac conseruatione, quamquam diversorum Monasteriorum, & locorum professi existant: nihilominus vnum corpus, vnaque Congregatio similiter, & inuicem connexa censeantur, ac sub vna & eadem lege, ac obseruantia regulari vnitate, morumque conformitate, & eisdem consuetudinibus, privilegiis, ordinationibus, ac statutis subsint.

§. 2. Ad cuius quidem Religionis, & Congregationis ipsius conseruationem, augmentum, & felicem in Domino in obseruantia vera & sanctitate successum, iidem Priores, Præpositi, Rectores, Canonici & Conuentus singulis annis, siue bienniis, aut saltem trienniis, pro vt opportunum, & vtilius pro eadem Religione expedire nouerint, Capitulum generale celebrent, nullatenus dissoluendum, nisi de subsequenti celebrando fuerit per ipsum Capitulum locus idoneus terminatus, qui quidem locus, nisi euidentis & magnæ necessitatis causa, & de ipsius Religionis regiminis principalis consensu nequeat commutari. In quo quidem Capitulo pro stabilimento Congregationis Religionis præfate quomodolibet in eis occurrentia, præseruationem ac statum Sanctæ Religionis præfate, & Obseruantia Regularis concernentia, pro tempore eadem auctoritate terminare, statuere, & ordinare, & ordinationes, atque statuta condere, ac inde statuta, condita, & ordinata successu temporis, pro vt eidem Capitulo magis congruum videbitur & vtilius, secundum Deum & pro communi omnium pace, & conseruatione regularis obseruantia valeant, ea nihilominus innovandi, alterandi, commutandi in totum, vel in partem: Obscura quoque & dubia, etiam circa eorum regulam, constitutiones, atque statuta, (salua ipsius regulæ substantia) declarandi, interpretandi, disponendi, & ordinandi, secundum gratiam à Deo eis tributam, facultatem concedentes.

§. 3. Aliis autem ipsius Ordinis antiquis constitutionibus, præsertim Benedicti Papæ XII. prædecessoris nostri minimè teneantur adstricti, quoniam mores, obseruantias, & consuetudines abundantiores habent illis, & in rigiditatibus, ac disciplina Ordinis strictiores, & obseruantia regulari aptiores, ad conseruandum Religionis debitæ statum. Vniuersos quoque Congregationis eiusdem Prælatos, Priores, Rectores, & subditos, pro eorum excessibus siue delictis corrigere possint, pro vt eidem Capitulo, siue regimini principali eorum melius & vtilius secundum Deum, religionisque debitum videbitur conuenire.

Procuramus

Vnio omnium Canoniorum Regularium ubique professorum.

Capitulum generale celebrent, eiusque auctoritas designatur.

De quo idem bulla Bened. XII. quod consuetudines Ordinis.

§. 4. Sta

Refforis generalis alio, & auctoritate praefertur.

Definitorem unum.

Praefatorum Ordinis fuit.

Officium quod nunc tenent.

Reffor generalis iterum eligi nequit.

Ceteri autem Praefati profunt.

Et interim mediantibus Vicariis officia exercere possunt.

§. 4. Statuta quoque & ordinata per ipsum Capitulum, sive majorem, & saniores ejus partem, ab omnibus, & singulis dictae Congregationis religionis praedictae, tam Prioribus, Praepositis, Rectoribus, & Canonicis, quam subditis immobiliter observentur. Non intendentes tamen ob hoc, transgredientes simpliciter ad peccatum aliquod aggravare; sed poenitentiae tantum, & temporali poenae, sive correctioni Superiorum subjacere debere, donec se humiliter emendaverint.

§. 5. Praeterea eadem auctoritate statuimus, ut pro de-
ductione atque expeditiva determinatione causarum contingendum de tempore in tempus, & occurrentium de locis suis, de Canonicorum gremio dictae religionis, valeant unum idoneum Rectorem majorem, vel conservatorem, seu Visitatorem principalem, prout eis visum fuerit, eligere, & creare, juxta formam de eorundem electione, & confirmatione Rectoris, dictis ipsorum monasteriis alias ab Apostolica Sede concessam, quemcumque maluerint, etiam in dicta Congregatione religionis praefatae, aliquo regimini officio sic electus fuerit deputatus, qui tamen ob hoc a suo titulo, ac regimini officio nullatenus censeatur destitutus, sed officium utrumque gerere valeat, & exercere. Cui Rectori, vel Conservatori, seu Visitatori principali, ceterisque Prioribus, Praepositis, & Rectoribus Monasteriorum, & locorum dictae Religionis, quoad eisdem Capitulo videbitur, de religione eadem Definitores, & socii idonei valeant deputari per Capitulum antedictum, sine quorum consilio, & eorum majoris partis consensu, dictus Rector, vel Conservator, seu Visitator principalis, ac ceteri Priores, Praepositi, atque Rectores locorum ipsorum, ea quae hujusmodi generalis Capituli judicio ardua videbuntur, nequeant terminare.

§. 6. Qui tamen Rector, vel Conservator, seu Visitator principalis, ac ceteri Priores, Praepositi, sive Rectores Congregationis religionis ejusdem, cum suis sociis, & definitibus deputatis illam tantam auctoritatem habeant, bayliam, & potestatem super fratribus, Canonicis, & subditis antedictis, ac eorum Monasteriis & locis, & super tota Congregatione religionis praedictae, & tam in visitationibus locorum omnium, & Conventuum dictae Congregationis, & religionis praefatae, quam in agendis omnibus spiritualibus, & temporalibus, quam dictum Capitulum sanius & utilius, pro communi omnium pace, & conservatione Regularis observantiae, ac eorum humilitate servanda, dignum fore censebit.

§. 7. Officium vero hujusmodi Rectoris vel conservatoris, seu Visitatoris principalis, ceterorumque Priorum, Praepositorum, atque Rectorum locorum omnium dictae religionis, & Congregationis ipsius praesentium, & futurorum, & deputatorum sibi sociorum, sive definitorum, elapso anno ab eorum creatione, ipso facto expiret, secundum formam in eorum privilegiis contentam, ac dictis eorum Monasteriis & locis, ab Apostolica Sede concessis, aut eisdem non obstantibus privilegiis, anno secundo expleto, sive tertio tantum successive finito ad plus, tunc eo ipso vacet, & expiret dictorum regimen & officium, prout in praemissis idem generale Capitulum pro dictae religionis, & Congregationis conservatione, commoditate, atque utilitate, secundum Deum sanius, & utilius decreverint exequendum.

§. 8. His tantum adjectis, & declaratis, quod talis Rector, Conservator, seu Visitator principalis praedictus; ultra tertium annum successive finitum, in eodem suo regimine & officio, pro quarto sequenti anno amplius reeligatur, & in dictum Regimen & officium assumi non possit in alio Monasterio, & loco.

§. 9. Ceteri vero Priores, Praepositi, sive Rectores, & officiales praedicti Monasteriorum, & locorum omnium dictae religionis & Congregationis ipsius, praesentium, & futurorum, reeligantur, in idem regimen & officium assumi toties, quoties dicto visum fuerit Capitulo generali, etiam in eodem loco, & in diversis regiminibus, & officiis; servatis tamen in ceteris omnibus dictorum privilegiorum debitis modis & formis.

§. 10. Interim autem, quod dicti Priores, Praepositi, & Officiales, sive Rectores, statutum sibi regimini & officii sui tempus expleverint, circa hujusmodi officia, sive

regimina gubernanda per Vicarios in locis deputandos ipsi Capitulo generali, sive eorum regimini principali, providendi onus incumbat, donec alii eorum loco fuerint, ut praefertur canonicè subrogati, aut ipsi quorum cessavit regimen & officium, suis exigentibus meritis, reeligantur de novo per Capitulum antedictum, juxta modum qui continetur in praefata concessione Apostolica.

§. 11. Porro ne Monasteria ipsa in contingentibus mutationibus praefatorum Canonicorum, in suis locis & Conventibus danum aliquod quomodolibet patiantur, quotiescumque aliquis fuerit per dictum Capitulum de uno ad aliud eorum Monasterium pro Conventuali transmissus, & deputatus, ipso facto a Priore, sive Praeposito, aut Rectore loci, in quo professionem emisit, illa vice censeatur absolutus, & ejus ad quod ut praefertur fuerit Monasterium destinatus, quousque in eo deputabitur permanere, ibi veluti proprius Canonicus reputetur, & pro Conventuali habeatur ibidem, in omnibus Capitularibus, aliisque singulis actibus, ac si foret ibidem expressè professus, ut in dictis privilegiis, & concessionibus Apostolicis plenius continetur.

§. 12. Et ut omnis via scandali praeccludatur, singuli Canonici, conversi, ac oblato, sive commissi congregationis religionis praedictae, sub obedientia generalis Capituli, ac dicti Rectoris, vel Conservatoris, seu Visitatoris principalis, & sociorum Deputatorum nomine Congregationis ejusdem, principaliter submittantur, & inde consequenter sub illorum Rectorum, sive Priorum, aut Praepositorum, in quorum locis, & Monasteriis fuerint pro Conventualibus deputati.

§. 13. Valeantque Canonici dictae Congregationis cum consensu eorum Capituli generalis sive regimini dictae Congregationis principalis, auctoritate Apostolica acceptare, & acquirere iusto titulo loca, & Monasteria, tam facta, quam de novo construenda, a quocunque Praefato, Ecclesiasticaque persona: necnon Rege, Duce, Principe, vel Barone, Dominio, sive Communitate, omnique Christi fideli.

§. 14. Statuentes insuper eadem auctoritate pariter, & ordinantes, ut tam hujusmodi statuta, ordinationes, & voluntates, nostraeque caetera privilegia, concessionis, immunitates, & gratiae singulis antedictis Monasteriis, ac locis ipsius religionis & Congregationis praedictae per Romanos Pontifices praedecessores nostros, seu pro Romanis Pontificibus se gerentes: Imperatores, Reges, Duces, Barones & Principes, Dominia, Communitatesque concessae & concessa (quae omnia praesentibus haberi volumus pro expressis) & in posterum fauente Domino concedenda, in omnibus, & per omnia, ad universa & singula loca, & Monasteria, Prioratus, & Praepositorum, & domos, eorumque personas, quae nunc, & procedente tempore ad huiusmodi religionem, ac Congregationem ipsius, & ad eiusdem fratres, & Canonicos reducta, vel unita sunt, seu reduci, vel uniri contigerit, cum illius, aut illorum suppositis, vel unitis, aut per eisdem Canonicè acquisitis, & iusto titulo acquirendis, ut praefertur, extendi debeant.

§. 15. Omnibus dictae Congregationis, & religionis moribus, & modis, consuetudinibus, & observantiis, ordinationibus & privilegiis, atque nostris constitutionibus, & reservationibus Apostolicis, atque nostris generalibus vel specialibus, quorumcumque tenorem existant, aliisque contrariis non obstantibus quibuscumque. Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane, si secus super praemissis a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Nulli ergo, &c.
Dat. Tibure, 2. Kalend. Julii, Pont. nostri anno quarto 1421.

Privilegium exemptionis Monachorum S. Benedicti Ordinis Cisterciensis, a solutione Decimarum.

Confirmatur ab Innoc. VIII. in const. 9. ad Romanos, ubi alia de hoc Ordine indicabo.

MARTI

MARTINVS EPISCOPVS,
Seruus Seruorum Dei: Venerabilibus fratribus Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Prepositis, & aliis Ecclesiarum Prelatis, ad quos presentes littere pervenerint, Salutem & Apostolicam benedictionem.

affectu, ac defectu Officii Magistrorum, quod antiquitus pro Viarum, Segatarum, Platearum & locorum aliorum tam publicorum, quam privatorum, necnō ædificiorum lapideorum, & ligneorum, parietum, tignorum, banchorum, tectorum, tabulatorum, mignanorum, apothecarum & pontium, portarum, passorum, aquarum decursuum, canalium, & meatuum, necnon urbanorum & rusticorum prædiorum, pratotum, hortorum, atque vinearum, finium, restorationum, set vitutum, & libertatum administratione institutum & ordinatum extitit, in præmissis, & eorum singulis grandem deformitatem, seu ruinam potius abominabilem patiantur, & iacturam. Et (sicut accepimus) nonnulli ex Civibus, habitatoribus, & incolis Urbis, & Districtus prædicti, Macellarii videlicet, Piscarii, Sutores, Pelamantellarii, diversique Artifices, loca ac etiā ergasteria Urbis inhabitantes, suasque inibi artes exercentes, viscera, intestina, capita, pedes, ossa, cruores, necnon pelles, carnes, & pisces corruptos, resque alias foetiditas, atque corruptas, in viis, stratis plateis, & locis publicis atque privatis huiusmodi projicere atque occultare: Nonnulli etiam ex Civibus, habitatoribus, & incolis ejusdem, (quos æque fatigat ambitio, & repudianda conducit temeritas) mala malis inveniētes, vias, stratas, plateas, loca publica, privata, & Ecclesiastica, ausu temerario atque sacrilego occupare, diripere, alienare, & in vsus proprios deducere, de illis quoque pro suo nutu disponere non verentur, intelligere nolentes quantum huiusmodi sui excessus humanorum corporum sanitate, acris puritatem, animarum salutem impediunt.

officium antiquum est, & iuratur circa hic enumerata.

Militanti Ecclesie, licet immeriti, disponente Domino præsidentes, circa curam Ecclesiarum, ac Monasteriorum omnium solertia reddimur indefessa solliciti, ut juxta debitum pastoralis officii, eorum occurramus dispensandis, & profectibus divina cooperante clementia salubriter intendamus.

§. 1. Cum Abbatibus Cisterciensis Ordinis ad compositionem, &c.

Omissionem hac enarrativa quia eadem est in consuet. Hon. V. I. Cum Abbatibus.

§. 2. Nos enim propagationem Ordinis, & tranquillitatem prædictorum Abbatum, Priorum, Abbatissarum, & Conuentuum dicti Ordinis, intentis desideriis affectante, præfatis, & pluribus aliis fauoribus prosequi volentes, eorum supplicationibus inclinati, de speciali gratia, necnon ex consideratione nonnullorum Regum & principum, qui nobis suas destinaverunt litteras, Universitati vestre per Apostolica scripta mandamus, quatenus dictum Abbatem & omnes & singulos Abbatibus, Priores & Abbatissas, & omnia & singula Monasteria, & singulares personas dicti Ordinis præsentia & futura, ubicumque pro tempore existentia, à præstatione decimarum; tam de possessionibus habitis ante & post Concilium memoratum, quam de cætero habendis, & tam de novalibus, siue ante, siue post Concilium huiusmodi acquisitis & acquirendis, quæ propriis sumptibus excolunt, seu excolunt, quam alias quomodocumque vel qualitercumque excolatur, & etiam de illis possessionibus, de quibus aliquis hæcenus percepit, necnon de hortis, virgultis, & piscationibus suis, & de suorum animalium nutrimentis, singuli vestrum omnino seruetis immunes. Contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, innocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§. 3. Quibuscunque constitutionibus, ordinationibus Apostolicis, ac aliis in contrarium editis, etiam jumento, confirmatione Apostolica, vel quacumque firmitate alia roboratis, non obstantibus. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ, apud S. Mariam Majorem, 9. kalendas Octobris, Pontificatus nostri Anno septimo.

Reintegratio antiqui Officii & jurisdictionis Magistrorum Viarum Urbis, ejusque districtus.

Ampliores huic Magistratui iurisdictiones clarissimè sunt plerique Pontifices, ut plenè notabo infra in Greg. XIII. consuet. 23. Qua publica.

MARTINVS EPISCOBVS,
Seruus Seruorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam, Dilectis filiis Nobilibus Viris Baptista, Petro, Mattheo, & Bocio de Strinchis, Civibus Romanis, Viarum Urbis nostre Romane Magistris, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Et si in cunctarum orbis provinciarum, juxta commissum nobis desuper officium, decore atque gloria delectemur, dignum tamen non immerito reputamus & congruum, ut Urbis nostre Rom. quæ Princeps Apostolorum Petrus, & in sortem similem vocatus Paulus, Fidei Orthodoxæ Cardines, alique victoriosi innumeris Martyres, sui sanguinis aspersione inundarunt, amplior nos cura perstringit, ut Urbis ipsa, quæ diuinis & humanis legibus perantea floruit, illiusque districtus, nostris in temporibus, diuina fauente clementia, bonis assurgat moribus, & salutaribus in antea successibus commendetur.

§. 1. Cum itaque (sicut rei evidentia palam edocet) Urbis, Districtusque præfati, quos paterno amplectimur

Bullar. Mag. Tom. I.

officium antiquum est, & iuratur circa hic enumerata.

§. 2. Nos igitur præmissas deformitates, & excessus huiusmodi, sub dissimulatione ulterius præterire non valentes: Attendentes propterea, quod in eadem Urbe multo temporis decursu neglectum fuit, in vsu plurimum pullulasse, & præmissis incommodis possetenus occurrere cupientes; Officium Magistratus huiusmodi juxta illius antiquam institutionem, auctoritate Apostolica renouamus, suscitamus, & reintegramus, atque restituimus.

§. 3. Vobis quoque, quos nostros, & Urbis prædictæ zelatores existere non ambigimus, quosque fides, legalitas, & prudentia, circumspectio, atque multiplicia virtutum merita, apud nos efficaciter recommendant, Magistratus officium huiusmodi, usque ad nostrum beneplacitum, cum solitis ab antiquo iurisdictionibus, potestatibus, honoribus, privilegiis, libertatibus, atque oneribus vniuersis, & cum potestate ad opus vestrum quoties, & juxta modum, qui vobis videbitur, Submagistros faciendi, & ordinandi, eadem auctoritate conferimus, & de illo etiam vobis providemus, vos quoque in præmissis, & ea quomodolibet concernentibus, ac ab illis dependentibus, & eis annexis, Magistro, facimus, constituimus, ordinamus, & etiam deputamus.

Hic Pont. in iud. renovat.

§. 4. Ut exinde omnes & singulas deformitates, excessus, in præmissis, vel circa ea, pro tempore quomodolibet occurrentes, absque cuiusvis vocatione, seu citatione, sed per viam Regiam, juxta datam vobis à Domino prudentiâ, etiam per demolitionem quorumcumque ædificiorum, aut rerum aliarum, seu modum alium, quæcumque reparandi, corrigendi, & commendandi, necnon præmissorum, seu eorum occasione gravatos, ut præmittitur, absque lite, sed summarie, simpliciter, & de plano (oppositione seu contradictione, aut quacumque temporis, etiam centenniali præscriptione, legibus, & consuetudinibus generalibus quibuscunque, cæterisque contrariis non obstantibus) relevandi, restituendi & etiam reponendi, contradictores quoque quoslibet, & rebelles privandi, banniendi, arrestandi, incarcerandi, atque omnia & singula faciendi & exercendi, quæ Magistri prædecessores vestri, qui fuerunt pro tempore, facere, gerere, & exercere potuerunt, seu etiam debuerunt, vobis, huiusmodi durante beneplacito, mandatum damus, ac etiam potestatem.

Iurisdictionis eis concedit.

§. 5. Et ut officii vestri huiusmodi liberior & facilius sit exercitatio, Nardum de Bustachiis Procuratorem, necnon ipsum & Nicolaum de Mutiis, nobiles viros Cives Romanos, Notarios vestri officii eadem auctoritate facimus, & ordinamus.

Notarios eorum videri debent. His temporibus unus est Notarius.

E e §. 6. Man

Officialis cui obediare praescribitur.

§. 6. Mandantes exinde omnibus & singulis nostri Capitoli Marescallis, ceterisque Officialibus, ut vobis, & submagistris vestris, atque vestrum cullibus, in similibus, quae vestri officii concernunt, pateant, & obediant, pariter & intendant. Insuper quascumque excommunicationis aut interdicti sententias, poenas & multas alias per nos seu praedecessores nostros in Magistris pro tempore existentes, forsan promulgatas (quae formam & tenorem volumus haberi pro expressis) auctoritate praedicta cassantes & irritantes.

Syndicari, & in officio molestari prohibetur.

§. 7. Vobisque, ut occasione per vos in vestro officio factorum, ordinatorum, seu quomodolibet administratorum, aut quavis occasione gerendorum, fiendorum, seu administrandorum, nullibi locorum in causam trahi, syndicari, aut alias quovis modo per quemcumque, etiam auctoritate Apostolica molestari valeatis, eadem auctoritate concedimus.

Contrariis derogat.

§. 8. Antedictis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis, & consuetudinibus Urbis, ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque. Decernentes exinde irritum & inane quicquid contra praemissa, seu aliquod praemissorum a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ighoranter contigerit attentari.

D.P.A. die 30. Martii.

Nulli ergo, &c. Datum Romae, apud Sanctos Apostolos, 2. kalendas Aprilis, Pontificatus nostri anno octavo.

X. Prohibitio trahendi personas Ecclesiasticas ad forum saeculare.

Hae prohibito confirmatur infra a Leone X. in consuetu. 7. Superna, & consuetu. 10. Regimini. Et extensa est a multis Pontificibus, & postremo a Paulo V. in consuetu. 63. Pastoralis. Antiquior etiam prohibito est supra in consuetu. 1. Honor. 11. Has leges, & Bonif. IX. consuetu. 4. Injstis.

Edita An. D. 1423.

MARTINUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

AD reprimendas insolentias transgressorum, eorumque praesumptionem refranandam, si nervus Ecclesiasticae disciplinae lentescat, eorum voluntas proclivior sit ad peccandum, & exemplum impunitatis periculosius in alios derivatur. Propter quod ad Praesidentis officium pertinet, sic debitam executionem adhibere justitiae, quod commissa jam puniat, & committendorum in posterum audaciam interdicat.

Officialis laici, qui jurisdictionem exercere videtur contra personas Ecclesiasticas, & pro causis & criminibus ad forum Ecclesiasticum.

§. 1. Sane, sicut displicenter accepimus, nonnulli diverforum regnorum, & terrarum iudices, alique officiales laici, & laicales personae, jurisdictiones in temporalibus exercentes, exerceri facientes, non attendentes, (quod laici in Clericos, & Ecclesiasticas personas, & illorum bona, nulla sit attributa potestas, praetextu huiusmodi quod asserant in suis dominiis ad se pertinere coercere via facti, quae vere, & sicte attentata asseruntur, etiam in quocumque loco sacro, vel religioso, quantumcumque Deo dicato, ex quacumque causa, etiam ratione delationis corporis Christi, consationis sacramentorum, & beneficiorum Ecclesiasticorum, venditionis factarum, aut aliarum rerum, & bonorum ad Ecclesias, & Ecclesiasticas personas pertinentium quomodocumque, etiam sola negatione, vel affirmatione turbatio facti interueniat, & ad eos recurratur, cognitione ad se spectare, pro eo quod factum, & novitas quae praetenduntur, etiam sine alia violentia, quamvis in loco spirituali, & in loco sacro siue religioso, eo quod immediate, ut praetenduntur, spiritualia non existant) propterea ministros Ecclesiae, & personas Ecclesiasticas, quantumcumque res, causa, vel occasio unde dependeat, & derivetur, pia, sacra, vel Ecclesiastica sit, aut spiritualis, ad forum suum, & ipsarum cognitionem trahunt, & respondere cogunt.

Et persona Ecclesiastica super causis ad eorum forum.

§. 2. Necnon procuratores fiscales in Curia temporalibus multoties agere procurant, ad quos (quod deterius est) nonnulli praelati, & personae Ecclesiasticae in superbia,

& elatione dati, ad superbia, & subditi, & denique per tales inventiones, & cautelas, alias personae Ecclesiasticae, & religiosas habent plerumque recursum, & propterea in eisdem regnis, & terris, civitatibus, castris, & locis, auctoritas, & jurisdictio Ecclesiastica penitus absorbetur, & nihilominus ipsi laici iudices, & laicos respondentes in foro Ecclesiastico super rebus quantumcumque Ecclesiasticis, vel spiritualibus, & concernentibus immediate Ecclesiasticas personas, non respondeant, & iudicibus Ecclesiasticis, ne cognoscant, inhibitiones fieri sub gravibus poenis temporalibus faciunt, & procurant, & si secus fecerint, emendam pecuniarum excessivam exigere, ac valatores in domibus, & piis aliis locis Ecclesiasticis, & religiosis inducere, ac loca ipsa, personaeque Ecclesiasticae jocalibus & paramentis Ecclesiasticis, & bonis mobilibus, & aliis spoliare, illaque vendere, & alienare, fructus quoque & proventus, ad temporalitatem ad manus suas ponere, necnon diversas injurias, & molestias reales, & personales eisdem personis Ecclesiasticis inferre non verentur, in Dei offensam, animarum suarum periculum, Ecclesiasticae libertatis vispendium, & plurimorum gravamen, praedictum, & iacturam.

§. 3. Nos igitur adversus talia praesumentium temeritate remedia apponere, & super his salubriter providere cupientes, ac Concilii Milevitani, ac fel. record. Innocentii Papae III. praedecessoris nostri constitutionibus super hoc editis, auctoritate Apostolica, ex certa scientia, hac nostra irrefragabili constitutione perpetuo duratura, tenore praesentium statuimus, decernimus, ac etiam ordinamus, quod omnes, & singulae personae Ecclesiasticae, saeculares, regulares Ordinum quorumlibet, quacumque exceptione suffultae, etiam Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, Abbatiali, vel alia quavis praesulgeant dignitate, quae aliam personam Ecclesiasticam, Collegium, vel Conuentum in actione reali, mixta, vel personali, civili, vel criminali, etiam occasione cuiuscumque submissionis, etiam juramento vallatae, vel alias ad forum, siue iudicium laicale, directe, vel indirecte (de qua in foro Ecclesiastico ordinari consueverit, possit, vel debeat de iure, vel de consuetudine, aut alias cognosci) trahere praesumpserit, causam ipsam, & omne jus ei, siue eis, in possessorio, vel petitorio, in re, vel ad rem, causa, vel occasione huiusmodi quomodolibet competentes, eo ipso perdant penitus, & amittant, & singulae personae excommunicationis, Capitula vero, & conuentus, suspensionis, & interdicti sententias incurrant ipso facto, & si personae ipsae & eis in praemissis adherentes, & servientes, in aliquo rebelles fuerint, & incontinenti non obedierint, omnes illas per priuationem suorum beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcumque, quae obtinebant, & in quibus, & ad quae jus quomodolibet competit, & inhabilitationem ad alia in posterum obtinenda, coerceri & compelli volumus antedictas.

§. 4. Et nihilominus omnes, & singulos iudices, Executores, communitates, dominia, laicos, & laicales personas, postquam exceptum fuerit de non jurisdictione eorum, aut euidenter appareat huiusmodi cognitionem ad eos de iure non spectare, talia praesumentes, & ea fieri mandantes, seu eorum nomine, & mandato facta, rata habentes, vel eis faciendis dantes auxilium, consilium, vel favorem, cujuscumque praesminentiae, dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis existat, saeculares personas, eorum videlicet singulos officiales, quocumque nomine censeantur, & consiliarios, & privatas personas, quae praemissorum principales perpetratores existant, excommunicationis sententiam incurtere volumus ipso facto; nullusque ab eisdem sententiis per alium quam per Romanum Pontificem, praeterquam in mortis articulo constitutus, absolvi valeat, siue possit: & praemissa omnia, non tantum ad futura, sed etiam ad praesentia, & dependentia extendimus auctoritate memorata.

§. 5. Quodque etiam Procurator Fiscalis causarum Curiae Camerae Apostolicae contra culpabiles in praemissis desuper summaria informatione praehabita, per se, vel alium, seu alios, agere, & procedere possit & valeat, nihilominus concedentes.

§. 6. Non

§. 3. Non obitante ita quibus communiter vel di-
sim a Sede Apostolica sit interdictum, quod interdicti, sus-
pendi, et excommunicari non possunt per litteras Apo-
stolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo
ad verbum de eorum propriis nominibus ac indulto hu-
jusmodi mentionem, & quibuslibet constitutionibus, pri-
vilegiis, & litteris Apostolicis, de quibus etiam
plena, & expressa, ac de verbo ad verbum, in nostris li-
teris habenda est mentio specialis, ceterisque contrariis
quibuscumque. Nulli ergo, &c.

Datum Romae apud Sanctos Apostolos, Kalend. Febr.
Pontificatus nostri Anno 11.

Approbatio Congregationis pauperum Iesuati-
torum nuncupata.

Illi pauperes Iesuati, sortiti sunt nomen Fratrum
Iesuatorum S. Augustini, & regulam S. Augusti-
ni proficiuntur, ut haec & alia dicuntur ad const. 16.
Pauli P. Religiosos.

Illis Fratribus indulget Greg. XV. in const. 35. Ex injun-
cto, infra tom. 4. us approbati a locorum ordinariis
possint in parochialibus Ecclesiis eorum, confessio-
nes parochianorum audire, & ut Caput abjecto al-
bi coloris quod super humeros antea gestabant, aliud
eorum habitus coloris, forma ceterorum Mendican-
tium, deferre possent, indulget S.D.N. Urban. VIII.
const. 31. Onerosa, in d. tom. 4.

MARTINVS EPISCOPVS,
Seruus Seruorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Piae postulatio voluntatis, qua dilecti filii nonnulli
pauperes Christi, Iesuati communiter nuncupati, vo-
luntariam paupertatem ducentes, dediti studio pie vita-
e, in diversis Italiae Oratoriis, domibus, sive locis, munda-
nis abjectis illecebris, cum adoptione voluntariae pau-
pertatis, virtutum Domino famulantur, non indigne me-
retur, ut Apostolica Sedes eos, eorum domos, Oratoria,
atque loca benignis favoribus confoveat, & specialibus
gratiis prosequatur, in iis praesertim, quae animarum sua-
rum salutem, statumque respiciunt, & quietem.

§. 1. Sanè pro parte dictorum pauperum nobis nu-
per exhibita petitio continebat, quod licet ipsi cupien-
tes suos in caelestibus thesauros collocare, & ut ex eo-
rum laudabilibus actionibus ad bene recteque vivend-
um traherent alios per exemplum, in diversis locis sive
domibus, quae pro eorum usu, habitatione perpetuis piis
Christi fidelium elemosinis, & suffragiis construxerint,
devotum sedulumque impendant Domino famulatum,
ad quos plurimi ob eorum laudabilem vitam, & opera
virtuosa gerunt specialis devotignis affectum, tamen
nonnunquam contingit, pauperes ipsos per Inquisito-
res haereticæ pravitatis in illis partibus pro tempore
residentes, & deputatos ab eis sub diversis praetensis
occasionibus, sicutque coloribus indebitè molestari.
Quare pro parte pauperum eorumdem nobis fuit hu-
militer supplicatum, ut ipsorum paci, & tranquillitati
super iis paterna charitate consulere de benignitate
Apostolica dignaremur.

§. 2. Nos igitur cupientes, ut dicti pauperes equi-
tius & devotius in humilitatis spiritu Altissimo famula-
rentur, quo se noverint Sedis ejusdem uberiori gratia com-
nitas, hujusmodi supplicationibus inclinati, praefatos
pauperes praesentes, eorumque Oratoria, domos atque loca
construenda, & costruenda, ubicumque fuerint constituta, cum
personis, juribus, pertinentiis, necnon possessionibus, terris,
rebus & bonis suis, quae in quibusvis locis impraesentia-
rum legitime possident, & in posterum dante Domino
similibus fidelium suffragiis, aut alias justis titulis pote-
runt adipisci, sub beati Petri, ac ipsius Sedis, necnon Ord-
nariorū locorum, in quorum Civitatibus, & Diocesisbus
domus, Oratoria, atque loca praedicta consistunt, prote-
ctione, usque ad ejusdem Sedis beneplacitum, auctoritate
Apostolica, tenore praesentium suscipimus, atque nostra.
Bullar. Mag. Tom. 1.

§. 3. Volentes, atque auctoritate praefata decernentes,
quod hujusmodi durante benedictione, Inquisitores
praedicti nullam possint in dictis domibus, locis,
jura, & bona hujusmodi quacumque occasione, causa, vel
praetextu, jurisdictionem, vel potestatem, sine praesentia,
& voluntate Ordinariorū praedictorum, exercere, sed
dentaxat eorum dicta Sede, vel ejus delegatis, aut Ord-
nariis supra dictis, respondere, & fel. rec. Inno-
centii Papae Quarti praedecessoris nostri, & quolibet alia
constitutione Apostolica contraria non obstante. Decer-
nentes insuper ex nunc omnes, & singulos excommuni-
cationum, suspensionum, & interdicti processus, & sen-
tentias, quos, & quas contra effectum praesentium, &
tenorem promulgari contigerit vel haberi, irritos pa-
riter & inanes. Nulli ergo, &c.

Datum Romae apud S.S. Apostolos, 11. Kal. Novembr.
Pontificatus nostri anno undecimo.

Quod Festivitas sanctissimi Corporis CHRISTI XII.
etiam per octavam celebrari possit, apertis
Ecclesiarum januis, tempore interdicti. Et
qui eam piis operibus venerantur, Indulgen-
tias consequantur.

De institutione hujus festivitatis, ejusque Indul-
gentis, vide sup. in Urb. IV. const. 1. Transmissurus,
ubi notari etiam alia.

MARTINVS EPISCOPVS, Edita A.D. 1449.
Seruus Seruorum Dei: Ad futuram rei memoriam.

Ineffabile Sacramentum, quod Sacerdos in aeternum
Christus Dominus instante, quam pro peccatoribus
subire voluit suae mortis tempore, nobis, ut digne eo re-
fecti divinitatis ipsius participes sumus, in memoria
reliquit gloriosi Corporis, & Sanguinis ejus mysterium,
praecipuis a fidelium quolibet atollendum fore recen-
sentes honoribus, ac devotissimis laudum studiis am-
plectendum, mystica dispensatione thesauri fideles eor-
dem quod tam pretiosissimi venerationi sacramenti sin-
ceris affectibus & dignis obsequiis ferventer intendant,
excitari satagimus, ut hujusmodi in eis fructum mors
afferat, & illis caelesti pabulo vegetatis ipsius institutio
sacramenti prosit jugiter ad salutem.

§. 1. Sanè dudum fel. rec. Urbanus Papa Quartus pra-
decessor noster ad orthodoxae corroboracionem, & ex-
altationem fidei digne, ac rationabiliter statuens, ut de
tanto Sacramento, praeter illam, quae diem in Ecclesia
fieret, annuatim memoria solemnior, & specialior habere-
tur, & ad celebrandum ejus tam excelsum tamque glorio-
sum festum quintam post octavas Pentecostes feriam
designans, ipsosque fideles ad colendum illud donis spi-
ritualibus animare volens, omnibus verè poenitenti-
bus, & confessis, qui in matutinali officio festi ejusdem
in Ecclesia in qua illud celebraretur interessent, centum
qui vero missae, totidem, & qui in primis ipsius festi Vesp-
eris similiter centum, qui autem in secundis totidem.
Illis verò, qui Primae, Tertiae, Sextae, & Nonae, ac Cople-
torii horarum Officiis, pro qualibet ipsarum quadragin-
ta. Eis autem, qui per octavas ipsius festi matutinalibus,
vespertinis, missae ac praedictarum horarum officiis inter-
essent singulis octavarum ipsarum diebus, etiam centum
dies de injunctis sibi poenitentis misericorditer rela-
xavit.

§. 2. Nos verò, qui huius vericula mundi supersti-
tiosis haereticis fomentis, guerrarum turbinationibus, necnon
pestis, & aliarum, quae diem ex divinae Majestatis, ut for-
midamus, offensa circumstrepunt calamitatum dispendiis
sines (proh dolor) adducere cernimus passim deteriores,
amplioribus spiritualis, recopensationis impendiis fideles
eosdem ad impertienda pro veneratione sacramenti hu-
jusmodi, & ut illud, quo pascantur, & serventur ipsorum
corda perlustrat, potiora reuerentiae, & deuotionis exer-
citia firmare summo opere cupientes, singulis ex eis verè
poenitentibus, & confessis, qui & quoties in ipsius
E c 2 Sacra

Indultum
quod dignifi-
catoribus absque
Ordinariis
non va-
leant mole-
stari. Hic re-
vocavit Pau-
lus IV. const.
10. Romanus.

Exordium.

Urban. P. or-
dinavit sol-
ne festum cor-
poris Christi,
pro feria 5.
post octavam
Pentecostes,
cum indul-
gentiis hic
annuatiis.

Hic P. al. de
indulgentiis
concedit.

MARTINUS QUINTUS.

Sacramenti profecto jejunium, vel loco illius aliud pijs iuxta supra copiam...

Celebrandi...

Hortatio ad...

Fidei danda...

D.P.A. 11...

XIII. Declarationes Regule Fratrum Minorum Conventualium S. Francisci...

Alias declarationes ejusdem Regule habes infra in const. 103. Pii IV. Sedis Apostolica...

MARTINVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilecto filio Joanni...

ori ad Praesentia Praebytero Cardinali, Salutem & App...

Um generale Capitulum fratrum Minorum in civitate nostra Assisinate sit de proximo celebrandum...

§. 1. Nos enim tibi dirigendi, disponendi, statuendi, precipiendi, mandandi, & quoscumque transgressores...

§. 2. Mandantes in virtute sanctae obedientiae, & sub poenis excommunicationis, suspensionis, & privationis...

§. 3. Constitutionibus Apostolicis, ac statutis dicti Ordinis juramento, confirmatione Apostolica, vel quacumque firmitate alia roboratis...

Dat. Romae apud Sanctos Apostolos, 8. Idus Junii, Pontificatus nostri anno 13.

Ioannes miseratione divina tituli S. Petri ad Vincula Sacrosae Romanae Ecclesiae Presbyter Cardinalis, Reformator Ordinis fratrum Minorum...

De...

Con...

Pro...

De...

D.P.A...

Leg...

Lum...

form...

Ordi...

novitate sententia vestri, ut probetis quae sit voluntas Dei bona, beneplacens, & perfecta. Sicut enim in corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent, ita multi unum corpus sumus in Christo Iesu, qui est caput nostrum, Creator, Dux, Redemptor, Dominus, & Magister. Vos autem genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis, quos non vocavit Deus in immunditiam, sed in sanctificationem, ut veritatem annuntietis illius qui de tenebris vos vocavit in admirabile lumen suum, Evangelice scilicet perfectionis Iesu Christi Filii Dei, qui suae dilectissimae sponsae tenerrimus praedilector & vagus non cessat quotidie providere de remediis, & auxiliis opportunis, novellis eam floribus fulcendo pulcherrimis, sanctis scilicet desideriis divinum charismatum gratiarum, copiosius irrigando fructibus operum sacerdotum, tribuentia incrementa virtutum germine verbi. Sponsa siquidem Christi Ecclesia sancta est, sed in proposito nostro Minorum Religio vertitur reformanda, quam altissimus Iesus Christus Dei filius sibi quodam singulari annulo mirifice desponsavit, quum ejusdem Religionis institutorem & ducem, suae sanctissimae passionis privilegio decoravit, ac specialibus sigillis, sacris videlicet stigmatibus mirabiliter insignivit. Quae quidem sacra Religio, licet plantata sit super illo firmissimo fundamento, praeter quod nemo aliud ponere potest, quod est suum sanctissimum Evangelium, quasi ad modum fluctuantis naviculae procellis agitata ventorum, tentationum scilicet pulsibus vulnerata quamplurimis, tot indiget semper almae matris Ecclesiae providentis, & favoribus, quot quatitur impulsibus, & vitiorum vulneribus sauciatur.

Quum nuper igitur proximis temporibus retroactis nonnullae querulosae reclamationes, tum de scandalosis praedicatoribus, tumque de aliis discurrantibus, & infidelis fratribus ejusdem Ordinis, sanctissimi domini nostri domini Martini divina providentia Papae Quinti, saepius propulsaverint pias aures, & auditum, hinc est quod pro universalis reformatione Ordinis praelibati, infrascripta statuta recollegimus, ordinavimus, & quasi super Apostolica auctoritate confirmamus, authenticamus, & roboramus, ac ab omnibus & singulis fratribus ejusdem Ordinis volumus, & mandamus inviolabiliter observari, tam a capitibus quam a membris, discurrantibus secundum ordinem, & processum dictae Regulae, per duodecim Capitula distincte, & particulariter ordinatae.

CAPITVLVM PRIMVM REGVLAE.

Quoad primum Capitulum Regulae quod incipit, Regula & vita fratrum Minorum, haec est, scilicet sanctum Evangelium D.N. Iesu Christi observare, &c.

Quia diu dubitatum & haesitatum extitit inter fratres, ad quae consilia Evangelica tenerentur.

Dicimus & declaramus, quod ad illa consilia fratres tantummodo obligantur, quae in ipsa regula praecipitur, vel inhibitorie, seu sub verbis aequipollentibus sunt expressi, juxta declarationem fel. rec. Clementis Quinti in §. 1. suae declarationis, Exiui de Paradiso. Cujus verba & tenorem hic inseri mandavimus videlicet. Declaramus quod illud quod ponitur in regula de non habendo plures tunicas quam una cum caputio, & alia sine caputio. Item de non portandis calceamentis, & de non equitandis extra causam necessitatis. Item quod fratres vilibus induantur. Item quod jejunare a festo omnium Sanctorum usque ad Natale Domini, & in sextis feriis teneantur. Item quod Clerici faciant divinum officium secundum ordinem Sanctae Romanae Ecclesiae. Item quod Ministri, & Custodes pro necessitatibus infirmorum, & fratribus induendis sollicitam curam gerant. Item quod si quis fratrum in infirmitate ceciderit, alii fratres debent ei servire. Item quod fratres non praedicent in Episcopatu alicuius Episcopi, quum ab eo fuerit eis contradictum. Item quod nullus audeat populo penitus praedicare, nisi a generali Ministro, vel aliis quibus secundum declarationem id competit, fuerit examinatus, & approbatus, & ad hoc institutus. Item quod fratres qui cognoscerent se non posse regulam spiritualiter observare, debeant, &

Bullar. Mag. Tom. 1.

possint ad suos Ministros recurrere. Item omnia quae ponuntur in regula ad formam habitus, tantum Novitiorum quam etiam Professorum, necnon ad modum praecipitur ad professionem spectantia, sunt ab ipsa fratribus sicut obligatoria observanda, nisi recipientibus quoad habitum Novitiorum sicut dicit regula, secundum Deum aliter videatur. Hoc inquam omnia sunt a fratribus tanquam obligatoria observanda. Item Ordo communiter sentit, tenet & tenuit ab antiquo, quod ubicumque ponitur in regula hoc vocabulum, teneantur, obtinet vim praecipitur, & servari debet a fratribus sicut tale.

Postquam quidem verba declaratoria, nos Joannes praefatus declaramus de tunicis ipsorum fratrum secundum quatuor Magistros fratres, videlicet Ganfredum, Alexandrum de Ales, Joannem de Rupella, & Rigaldum, quod Ministri, & Praelati possint plures concedere, quum viderint necessarium, secundum loca & tempora, & frigiditas regiones.

Sciunt etiam fratres se non obligari ad testamentum Patris B. Francisci, secundum declarationes Summorum Pontificum fel. record. Gregorii IX. Innocentii IV. Alexandri IV. Nicolai III. & Clementis V.

Et quod omnes fratres, ut dignum, & justum est, reverentiam exhibeant, & honorem, humilem obedientiam, & firmissimam fidelitatem sanctissimo D.N. Papae, & sacrosanctae Sedi Apostolicae, prout in principio, medio, & in fine regulae obligantur.

Ceterisque Praelatis & Clericis, prout congruum est, & intentio fuit sanctissimi Patris B. Francisci, qui praefatos byteros monuit praecunctis reuereri.

Item statuimus, & ordinamus, quod omnes & singuli fratres, Galli, Itali, Hispani, & Theutonici, & quicumque alii per orbem terrarum constituti, obedire teneantur, & debeant suis Praelatis, scilicet generali Ministro, Provincialibus, Custodibus, Guardianis, & quibuscumque alii Praelatis Ordinis secundum regulam datam, non obstante quocumque privilegio, seu indulto, quomodocumque & qualitercumque concessio, in generali, vel speciali, in Concilio Constantiensi, in Curia Romana, vel alibi ubicumque, cassando, reuocando, & annullando, & nullius decernendo validitatis, ac si nunquam concessa fuissent. Et si qua Monasteria Monialium ex antiqua bulla Apostolica admittunt aliquibus particularibus fratribus, ex nunc praedicti fratres, siue in Hispania siue alibi resignare debeant ea Ministris Provincialibus, nisi eisdem per praedictos denuo fuerint commissa, sub poena inobedientiae contumacis.

Item quoad votum paupertatis, videlicet viuendo sine proprio, & quod fratres nihil sibi approprient. Statuimus, & ordinamus illud inconculsum tenendum, quod fel. rec. Nicolaus Tertius declaravit in sua decretali, Exiit qui seminat. De verbor. signif. lib. 6. Porro successu, & seriatim per ordinem usque ad §. Verum, quia expresse continetur in regula. Et quod quilibet Conventus habeat suum procuratorem, secundum declarationem, & privilegium dicti Nicolai Tertii, & Martini IV. & sanctissimi D.N. Martini V.

Item quoad votum castitatis. Statuimus & ordinamus, seruandum fore statutum Guillelmi Farinerii, factum in Capitulo generali Assisii celebrato, anno Domini MCCCLIV. cap. 7. ubi sic habetur. Fratres euidenter notati de suspectis consortiis, & colloquiis mulierum, quae in regula prohibentur, si admoniti, & correcti sufficienter se non correxerint, si in officiis fuerint, ab omnibus officiis absoluantur, & suspendantur. Nec taliter suspensi, seu absoluti restituantur, nisi in Capitulo Provinciali per Ministrum. Si vero in officiis non fuerint, priuentur libris, & omni actu legitimo. Et cui haec poena non est petita, privatione caputii, & aliis poenis gravibus puniatur ad arbitrium Ministrorum. Et ad hoc Ministri firmiter teneantur. Et intelliguntur suspecta consortia non solum de mulieribus, sed etiam de suspectis familiaritatibus quibuscumque. Quicumque frater consuetus fuerit a socio suo fratre, cum mulieribus sequestrari, de quibus iudicio Praelati sui merito possit oriri suspicio, si canonicè monitus, & correctus, non se emendauerit, tanquam suspectus de mulieribus, omnibus officiis Ordinis,

2. Declaratio circa summa.

3. Declaratio circa obedientiam Sedi Apost. praefatam.

4. Declaratio circa obedientiam Sedi Apost. praefatam.

5. Declaratio circa obedientiam Sedi Apost. praefatam.

6. Declaratio circa votum paupertatis, juxta traditionem Nicol. III.

7. Declaratio circa votum castitatis.

& actibus legitimis sit privatus. Et si taliter punitus, iterato duobus fide dignis testibus convincatur de sequestratione predicta, vel si sequestrationes hujusmodi suspensionem multam violentiam facerent sui Prælati iudicio de consilio Discretorum, & præbentur legitime, absque admonitione, vel penitione præmissa, ardeat ad veritatem dicendam. Si vero vnus testis fide dignus de sequestratione prædicta appareat contra eum, & alius de lapsu carnis, ardeat gravius in domo discipline. Si vero aliquis de innotabili crimine, propter quod ira Dei venit in filios diffiditæ, fuerit (quod ab eis) notatus, & c. 5. uictus, carceri perpetuo mancipetur. Vbi omni die igne circa ipsum accenso, corpore denudato, disciplinatus, panem & aquam quotidie comedens, deficiat vitam suam in amaritudine & dolore: circa quod si Prælati fuerint negligentes, ipso facto suis officiis sint privati.

CAP. II. REGVLÆ.

Quoad secundum Capitulum Regulæ. Qualiter volentes venire ad Ordinem recipiantur.

Statuimus, & ordinamus illud seruandum fore, quod fel. rec. Nicol. Papa III. declaravit in prædicta decretali. Exiit qui seminatur, & quoniam Vbi sic dicit: Sed quoniam in desideris nostris hoc geritur, ut ad Dei gloriam salus proficiat animarum, ac dictus Ordo, per quæ iugiter ad amorem diuinæ affectio Christianæ religionis accenditur, & merito, & numero augeatur, concedimus, & præsentis statuti firmamus, licet non solum Generali, sed etiam Provincialibus Ministris, personas fugientes à seculo in fratres recipere, quæ Ministrorum Provincialium licentia, per ipsum Generalem si quidem expedire viderit, possit arctari. Vicarij vero Provincialium Ministrorum ex officio Vicariæ licentiam hanc sibi noverint interdici, nisi per Ministros eisdem, quibus hoc committere posse Vicariis & aliis licere decernimus, hoc ipsis Vicariis specialiter committatur. Caueant tamen ipsi Provinciales, quod hoc non indifere, non passim, sed sic considerate committant, sicque illos quibus hoc committi contigerit, fidelibus consiliis fulciant, quod omnia discrete procedant. Nec indifere omnes admittantur ad Ordinem, sed illi tantum, qui suffragantibus eis literaturæ idoneitate, vel aliis circumstantiis, possint viles esse Ordini, sibi que per vitam meritum, ac aliis proficere per exemplum. Hæc Nicolau.

Verba 2. esp.

1. Declaratio circa receptionem monachorum ad Ordinem, à Nicol. III. prædicta, app. prælati.

2. Declaratio circa amorem, qualitates, & exarum commendam. De ad hæc vid. bullam 71. Sixti V. cum de ordinibus.

3. Declaratio circa officium hominum per iudicium ad Ordinem dandi, & de iudicio Clementis III.

4. Declaratio circa vilitatem vestimentorum.

nitate notare debeant, nec ita vilia & grossa, quod ipsa videntes in horrorem inducant & prouocent ad desum. Longitudo autem habitus, vltra longitudinem fratris deferentis, talis sit, quod nec plica vltra quatuor digitos protendatur, nec ita brevis quin corda ex ea valeat operiri. Latitudo vero decem, & octo palmorum non excedat mensuram, nec sit minor quindecim. Caputium vero tali modo fiat, quod existens in capite, extremitas per longitudinem duorum digitorum cingulum non excedat, nec per duorum digitorum longitudinem super cingulum debeat remanere, cui longitudini correspondeat proportionaliter latitudo secundum corporum quantitatem. De mantellis autem, de modo dormiendi, de carnis, de cingulo, & de calceamentis, in omnibus seruetur generale statutum prædicti Gullielmi in a. cap.

CAP. III. REGVLÆ.

Quoad tertium Capitulum Regulæ, de diuino officio.

Statuimus, & ordinamus seruandam esse constitutionem Benedicti XII. cap. 1. vbi sic dicit: In primis circa agendum officium diuinum in eodem Ordine, auctoritate Apostolica ordinamus, quod ante Missarum, & horarum principia, fratres dicti Ordinis omnes quos causationabilis non excusat, ad Chorum concurrant, præparati Domino corda sua, ibique sine risu, murmure, discursu, & absque vagis, & vanis aspectibus, sub silentio in pace, cum debita gravitate permaneant, cantent, & vltque in finem vnanimiter perseuerent. Quia verò Ecclesiasticus cantus, diuinæ laudis sacrificium, fructusque laborum canentium, non solum eorum, qui psallunt, sed etiam auditorum edificatio esse debet, eosdem fratres hortamur in Domino, ut diuinas laudes integre, attente, honeste, ac religiosè persoluant, gestus leues, & cantus dissolutos, & fractos omnino declinent, tractim psallant, debito more incepta, quæ simul canenda fuerint, simul continuent, simul paudent, & cætera ut in d. cap. habetur.

Hoc addito quod de cantu in locis ubi pauci sunt fratres qui non sufficerent ad cantandum, vel alia rationabili causa, Prælati possint dispensare quum viderint expedire.

Item de ieiunio illa seruentur, quæ in regula continentur. Item fiat de non equitando, præterquam in casu necessitatis, attentis etiam verbis Diui Bonaventuræ in sua declaratione super hoc passu, qui dicit: Quod non debeant equitare, nec bigare, neque quadrigare, nisi manifesta necessitate, scilicet prolixi, vel impediti itineris, vel negotij urgentis, vel infirmitate cogantur.

CAP. IV. REGVLÆ.

Quoad Capitulum quartum Regulæ, quod fratres non recipiant pecuniam.

Statuimus & ordinamus iuxta declarationem Nicolai Tertii, & Clementis Quinti, Martini Quarti, & Quinti. Quod quilibet Conuentus, siue locus habeat suum procuratorem, œconomum, syndicum, & actorem, cui omnes elemosynæ pecuniaræ, & alia quæ ad pecuniam reduci possent, integraliter consignentur, qui easdem dispensare debeat legaliter & fideliter in reparationem Conuentuum, & locorum, aliasque necessitates fratrum pro tempore occurrentes, & quod fratres nullo modo denarios, vel pecuniam recipiant. Si quis autem contrarium attentauerit, ipso facto omni actu legitimo sit privatus, & pœna carceris puniatur.

In omnibus autem, quæ vltra hæc magis ardeant fratres dicti Ordinis, siue ex declaratione Clementis Quinti, siue alia quacumque declaratione Summorum Pontificum, vel aliorum quorumcumque, Apostolica nobis auctoritate commissa misericorditer dispensamus, non adstringentes propterea eos, qui voluerint prædictas declarationes, quin sua vota seruare valeant, & tenere.

Item Ministri, & Prælati pro necessitatibus infirmorum sollicitam curam gerant, eis diligenter de necessitatibus prouidendo, ordinando infirmarios, vel alios fratres deputando seruitijs eorundem, qui deputati si culpabiles inuenti fuerint, vel notabiliter negligentes, præsentium arbitrio puniantur, & alia fiant circa prædicta sicut

Prælati

1. De... 2. De... 3. De...

2. De...

3. De...

Prælati

1. De... 2. De... 3. De...

1. De...

3. De...

MARTINUS QUINTUS.

sicut in generalibus statutis Ordinis predicti Guillelmi 4. cap. continetur.

CAP. V. REGULA.

Quoad quintum Capitulum Regule. De modo laborandi.

Statuimus, & ordinamus, quod fratres habentes gradum laborandi laborent fideliter, & devote, &c. prout in regula continetur. Mercesque laboris, si pecuniaria fuerit, per solventem statim consignetur procuratori Conventus, sive loci, quod si pecuniaria non fuerit, consignetur Prælati ejusdem loci, de qua possit omnibus fratribus eidem commorantibus communiter (prout necessitas exegerit) providere, per hoc tamen nullus fratrum præsumat puerorum scholas regere in Conventu, vel extra sæcularium personarum, sub pœna privationis actuum legitimorum.

CAP. VI. REGULA.

Quoad sextum Capitulum Regule. Quod fratres nihil sibi approprient.

Statuimus, & ordinamus, ab universis observandum, prout regula dicitur. Et qui contrarium fecerit, puniatur ut supradictum est de pecuniis. Item quod omnes fratres vadant pro elemosyna confidenter juxta discretionem Prælati præcipientis, cujus arbitrio committimus discernendum, qui congrue mittendi sunt pro elemosyna, vel qui non.

CAP. VII. REGULA.

Quoad septimum Capitulum Regule, de penitentia fratribus peccantibus imponenda.

Statuimus & ordinamus quod nullus frater Provinciali Ministro inferior, nisi ex speciali Generalis, vel Provincialium licentia Ministrorum, possit aliquem absolvere fratrem à peccato inobedientiæ contumaciæ, proprietariæ rerum detentionis, carnis lapsus, furti rei notabilis, injectionis manuum violenter, falsi testimonii in judicio facti, compositionis, vel projectionis, aut publicationis libelli famosi, falsificationis sigilli cujuscumque personæ notabilis, falsæ criminationis in infamiam cujuscumque. Si quis autem contrarium attentaverit, ipso facto actibus legitimis sit privatus. Et si legitime fuerit deprehensus, carceri mancipetur.

CAP. VIII. REGULA.

Quoad octavum Capitulum Regule, de electione Generalis Ministri. Quia languescente capite cætera membra dolent.

Statuimus, & ordinamus, quod electio Generalis Ministri canonicè celebretur in Capitulo Pentecostes à Ministris, & Custodibus, ut regula dicitur. Ipsi autem electores talem in tanta religione studeant habere pastorem, qui scientia, vita, moribus, & exemplo, merito valeat magis prodesse, quam ambitiose præesse ovibus sibi commissis, omni postposito amore, odio, timore, prece, pretio, vel rancore: quod si secus factum fuerit, electio nulla sit, & electores voce activa, & passiva perpetuò sint privati.

Item statuimus, & ordinamus, quod Generalis Minister non habeat secum plures duobus sociis notabilibus, non Cismontano, & alio ultramontano, addito socio scriptore, & alio servitore, cum uno famulo.

Et quod de cætero si Generalis sit Ultramontanus, Cismontanus socius teneat sigillum Ordinis, & è contra, si Generalis sit Cismontanus, Ultramontanus socius teneat sigillum Ordinis. Nec possit eos Generalis ad libitum commutare, nisi morte interveniente, vel alia causa legitima, & casu notabili, in loco illius substitutione alterius socii, de consilio Discretorù coarctante.

Item secundum declarationem quatuor Magistrorum Generalis non possit immutare aliqua ordinata per ipsum, & Capitulum Generale, sine ipsius Capituli generalis assensu, in his quæ tangunt regulæ puritatem. Nec possit aliquem licentiarè ad cursum Magisterii, nisi fuerit præsentatus per Ministrum Provinciale, qui neminem audeat præsentare, nisi de consilio, & assensu ipsius Capituli Provincialis.

Item, quod prædictus Generalis nullam exactionem pecuniariam facere possit, nec pro confirmatione Mini-

strorum, neque pro visitatione Provinciarum, neque pro Magisterio, aut vestitio, vel literis officiorum, aut suffragiorum, siue quacumque occasione, vel colore quæsitus, quod si secus fecerit, ipso facto suo officio privatus. Nec teneantur fratres ipsi ulterius obedire. Et si exinde in posterum præsumperit Generalatus officium retinere, quod ipso facto sit perjurus, infamis, & inhabilis ad quæcumque officia vel beneficia, honores, & dignitates, tam in Ordine, quam extra Ordinem.

Item quod non faciat Vicarios in Provinciis, nisi in casibus necessariis, & opportunis, quibus expletis Vicariatus officium ipso facto volumus expirare.

CAP. IX. REGULA.

Quoad Capitulum nonum Regule. De Prædicatoribus.

Statuimus, & ordinamus, quod fratres non prædicent in Episcopatu alicuius Episcopi, quum ab eo fuerit illis contradicendum, sed cum omni humilitate, & reuerentia Prælatos Ecclesiæ debeant venerari.

Item, quod nullus præsumat populo prædicare, nisi à Generali Ministro, vel à Provincialibus in Capitulis Provincialibus, vel ab aliis quibus per Generalem Ministrum fuerit commissum, examinatus extiterit, & approbatus circa officium Prædicationis sibi concessum. Possint nihilominus præfati Ministri concessam prædicandi licentiam revocare, suspendere, & arctare, quoties, sicut, & quando eis videbitur expedire, juxta declarationem prædicti Nicolai Tertii in præfata decretali, Lxiii qui seminat. §. Et quia in eodem.

Et quod prædicti, quibus committitur auctoritas prædicta licentiam concedendi, nullum ad prædicationis officium admittere debeant, nisi extiterit admittendus Sacerdos, vel Diaconus, ætatis ad minus viginti quinque annorum, competentis literaturæ, vita, & moribus comprobatus, cujus doctrina merito populi ædificari valeant sine scandalo.

Caveant autem Prædicatores prædicti omnino, ne quandoque prædicare præsumant quicquam contra libertatem Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ, vel Ecclesiasticis personis detrahere, vel (quod absit) scandalum contra Clerum vel Religionem aliquam excitare, aut personam aliquam præsentem criminaliter nominare, sed potius contra hæreses, & schismata populos digne, & fideliter animare, & in orthodoxæ fidei veritate firmare. Maxime contra præsentem satanicam, & damnatam hæresim Hussitarum. Contra quos in aliqua parte sermonis, prout videbitur expediens, invehat. Si quis autem temerarie contra statum, honorem, dignitatem, & Ecclesiasticam libertatem præsumperit prædicare, ipso facto prædicationis officio, & omni actu legitimo sit privatus, quod si post prædictam privationem præsumperit prædicare, per suos Prælatos omni appellatione postposita, vel alio subterfugio, carceribus mancipetur. Qui Prælati si in prædictis fuerint negligentes, in eandem pœnam se noverint incidisse, nisi rationabili, & legitima causa de impotentia se valeant excusare. Super quos, & prædictos Prædicatores delinquentes Ordinarii locorum plenam jurisdictionem habeant puniendi, & carcerandi sine alio processu. Ad quod quum opus fuerit, prædicti Ordinarii invocare valeant brachium sæculare.

Item quod nullus frater audeat in alienis Ecclesiis prædicare, ad scandalum, & dedecus Ordinis, nisi in his terris ubi pro tempore fuerit consuetum, ut in Quadragesima, processionibus, & similibus, & tunc nec sine licentia Prælatorum Ordinis. Nec prædicent novitates, vel materias, quæ scandalum possint verisimiliter generare.

CAP. X. REGULA.

Quoad Capitulum decimum Regule. De admonitione, & correctione fratrum.

Statuimus, & ordinamus, quod prædictum Capitulum diligenter per Ministros executioni debitæ demandetur. Addentes insuper quod minister quilibet in sua Provincia, uno provido, & honesto Socio sit contentus, cum uno servitore.

is nullam facias exhibent.

6. Declaratio quoad Vicariorum depositionem.

Verba cap. 9.

1. Declaratio quoad Prædicatorum reuerentiam Prælatos Ecclesiæ circa eorum examina, & approbationem. Tu scias etc. lib. Ord. n. 11. Leon. X. d. 11. m. 1. 2. Declaratio circa eorum examina, & approbationem. Tu scias etc. lib. Ord. n. 11. Leon. X. d. 11. m. 1.

3. Declaratio circa qualitates Prædicatorum.

4. Declaratio circa ea que Prædicatores observare debent. Ad quod etc. de etc. conf. 11. Leon. X. Sup. m. 1.

5. Declaratio circa licentiam prædicandi extra loca Ordinis, & novitates recitandas.

Verba cap. 10.

1. Declaratio circa sine Ministerum provinciarum.

3. Declaratio Et quod nullus Minister, Custos, Guardianus, vel Lector, vel quicumque alius frater, quicumque exigit aliquo colore, vel causa: quod si secus fecerit, ipso facto suo officio sit privatus, & subditi deinceps obedire sibi minime teneantur. Et si quid aliquis Ministrorum generali Ministro presumpserit contribuere, ipso facto ut supra suo officio sit privatus.

4. Declaratio Statuimus insuper quod Ministri diligenter, & sollicitate instent, & inuigilent reformationi Studiorum per quilibet suas Provincias, ita & taliter quod cuilibet studente pro posse provideatur de suis necessariis, tam pro libris, quam pro reliquis opportunis, de communibus elemosynis per Procuratorem receptis pro quolibet Conuentu, siue loco natus fratris ad Studium promouendi. Exhortantes strictissime in visceribus Iesu Christi ceteros fratres aliorum locorum, quod quum viderint idoneos ad studia promouendos, totis viribus eisdem impendant auxilium, consilium, & fauorem, in quibuslibet opportunis, querendo pro eis elemosynas, recommendando valentibus subuenire, eisque seruendo in visceribus charitatis. Quum scientia domini Dei sit, armatura ad defendendam sanctam fidem Catholicam, corona Ordinis, lumen veritatis, & via in tenebris ambulantium populorum.

5. Declaratio Similiter attendant predicti Ministri cum omni vigilantia, & circumspectione, quod ceremonie Ordinis tam quoad diuinum officium, quam quoad silentium, & alias ceremonias utriusque communitatis, spiritualis, & temporalis, secundum antiquas consuetudines Ordinis observentur.

6. Declaratio Et si qua sunt debita de preterito contracta solvantur de expropriatione fratrum, vel locorum, de vineis & possessionibus, ceterisque rebus in Ordine repertis, quarum possessio secundum puritatem nostri status non potest Ordini conuenire. Et si quid superesse poterit de pretio talium rerum vendendarum, vel ex reddenda ratione quorumcumque fratrum, vel Ministrorum, vel aliorum subditorum, assignetur Procuratoribus locorum quorumcumque per quilibet provincias pro communi utilitate, & commoditate eorundem fratrum vel locorum.

7. Declaratio Ministri autem, & alii Prelati corrigant subditos suos humiliter, & charitative eos visitent, secundum regulam delinquentes misericorditer puniendo, iuxta tenorem septimi capituli statutorum generalium predicti Guillelmi, & vigesime septimi capituli statutorum Benedicti XII. vel alios, prout eisdem Ministris, & Prelatis melius videbitur expedire.

8. Declaratio Item cum in eodem Ordine aliqui fratres fuerint & sint excellentes in devotione, & observantia strictiori vestre professionis; Ordinamus quod tales sic uidentes per Prelatos suos bene tractentur, & favorabiliter in suis devotionibus nutrantur in suis eremitoriis & locellis. Caveant autem predicti Prelati, ne fratres aliquos ad eremitoria mittant pro residentia ibidem faciendi, nisi maturos, solidos, & probatos in Observantia regulari, ubi fieri poterit bono modo.

9. Declaratio Item quod de cetero nullus audeat Conuentus, aut loca, seu eremitoria multiplicare, aut de novo edificare, seu edificari facere, non solum pro Fratribus, quin etiam pro Sororibus, sine auctoritate D.N. Papae, dominorum diocesano, Generalis, vel Provincialium Ministrorum licentia, sine preiudicio Conuentuum propinquorum, in quorum terminis haec contigerit attentari. Salua etiam decretali Bonif. VIII. in c. cum ex eo. De excessibus Prelatorum lib. 6.

10. Declaratio Item ubi regula dicit, quod ubicumque sunt fratres qui sciunt, & recognoscunt se non posse regulam spiritualiter observare. Declaramus iustam esse causam recurrendi ad Ministrum, cum tali loco est annexa proprietatis, vel cura animarum, pueros baptizandi, & alia parochialia faciendi, aut quia ibi domino reclamante morantur fratres, aut quia propter necessarium penuriam oportet eos in congregationibus, vel quibuslibet inhonestis contra regulam puritatem, & usum Ordinis generalem excedere, aut propter societatem inhonestam, vel importabilem fratribus, praesertim rudibus, & infir-

mis: propter huiusmodi autem causas, & similes fratres dicunt & possunt ad suos Ministros recurrere, per eosdem inde pie & paternaliter amovendi, & in locis devotis & spiritualibus colloquandi.

CAP. XI. REGULA.

Quoad undecimum Capitulum Regulae; Quod fratres non ingrediantur Monasteria Monacharum.

Statuimus, & ordinamus illud esse seruandum quod praefatus Nicol. III. decrevit in eadem sua decretali, exit qui seminat, & denique quia continetur. Ubi determinat prohibitum esse fratribus ne ingrediantur Monasteria Monacharum quorumcumque. Intelligens nomine Monasterii, claustrum, domos, & officinas interiores, pro eo, quod ad alia loca ubi homines saeculares conveniunt, possunt fratres ipsi causa praedicationis, vel elemosynae petendae accedere, quibus id a Superioribus suis, pro sua maturitate, vel idoneitate fuerit concessum, exceptis semper praedictarum Monasteriorum, ad quae nulli datur accedendi facultas sine sedis eiusdem licentia speciali. Quod etiam Gregor. IX. determinavit.

Addentes nihilominus, quod si quis sine Ministrorum licentia aliquod Monasterium intrare presumpserit, ipso facto carceri mancipetur. Et diligenter attendant Ministri, quod Moniales sibi commissa debitam clausuram seruent, tam fratrum, quam saecularium accessus compellendo sub interminatione maledictionis aeternae.

Item statuimus, & ordinamus quod nullus frater de cetero presumat fieri compater virorum, vel mulierum, & qui iam compaternitatem contraxerint, quantum in eis est, hoc nomine se a nemine nominari permittant, nec ipsi alios nominent. Et qui contra fecerit carceri mancipetur.

CAP. XII. REGULA.

Quoad duodecimum Capitulum Regulae. De euntibus inter Saracenos.

Statuimus, quod seruetur Regula, & in praesenti Capitulo, & in quibuscumque aliis Capitulis generalibus, quantum possibile est, provideatur, & disponatur de bono regimine locorum Terrae Sanctae, tam quoad Guardianum, quam quoad alios fratres, ita quod semper pro gubernatione illorum locorum eligantur in Capitulis generalibus de melioribus & deuotioribus fratribus Ordinis, qui vita, moribus, & doctrina probati, lucis exemplum praebent, & edificationem pariter infidelibus cum quibus contigerit conversari.

Item statuimus, & ordinamus quod Procuratores Ordinis in Curia Romana nihil exigant vel extorquere praesumat a fratribus aduenientibus undecumque: quod si secus fecerint, ipso facto suo officio sint privati. Et Procurator cismontanus tractet negotia fratrum cismontanorum. Ultramontanus autem tractet negotia ultramontanorum.

Item statuimus, & ordinamus sub eadem poena, quod inquisitores haereticae prauitatis teneantur restituere communitati conuentuum, ubi officium inquisitionis exercent, quicquid sibi aduenire poterit vel competere ex officio inquisitionis, usque ad condignam satisfactionem expensarum quas in praedictis perceperint dum officium inquisitionis exercent. Et si eisdem Inquisitoribus a communitate vel ab alia persona spirituali competenter provisum fuerit de expensis, non teneantur praedicti Conuentus providere eisdem de victu vel vestitu: quod si quid super fuerit ultra praedictum victum, vel vestitum, de eo quod sibi competet ex officio suo, conuentui nativo reddatur, distribuendum communiter inter fratres. Et quod nullus inquisitor eiusdem Ordinis in officio inquisitionis remaneat ultra duos annos, secundum eiusdem Ordinis generalia statuta dicti Guillelmi, c. 6. §. finali.

Item statuimus, & ordinamus quod de cetero nullus Prelatorum, Minister vel Magister, aliquem fratrum eiusdem Ordinis presumat astringere, vel compellere ad aliquam pecuniariam solutionem, ratione cuiuscumque gradus scholastici, vel Magisterii, Lectoratus, Baccalariatus vel alterius cuiuscumque, sub poena privationis gradus, tam in exigente, quam in contribuyente.

Insuper

3. Declaratio circa Studium Reformationem scientiarum acquisitionem.

4. Declaratio circa ceremonias.

5. Declaratio circa debita in extiminationem.

6. Declaratio circa fratrum punitionem.

7. Declaratio quod Fratres reformari bene tractentur.

8. Declaratio circa non a loco a confuenda. Tu vid. huiusmodi in 99. c. 1. VIII. Quoniam.

9. Declaratio circa non a loco a confuenda. Tu vid. huiusmodi in 99. c. 1. VIII. Quoniam.

Verba

1. Declaratio circa p...

2. Declaratio circa p...

Verba

1. Declaratio circa p...

2. Declaratio quod p...

3. Declaratio quod p...

4. Declaratio quod p...

Induper quia parum est leges conseruare, nisi executioni debite demandentur, volumus & mandamus, ac strictim precipimus vniuersis ac singulis fratribus eiusdem Ordinis ubique fuerint, & intererint, cuiuscumque gradus seu conditionis existant, quod in his omnibus supradictis suis Prelatis tenentur firmiter obedire, scilicet generali in toto Ordine, & Ministris provincialibus in provinciis, Custodibus in custodiis, Guardianis in guardianibus, ceterisque Prelatis in his, & aliis licitis & honestis, quae non sunt contra animam suam, & Regulae dicti Ordinis. Et si quis, quod absit, contrafecerit, trina admonitione praemissa, factis congruis intervallis, post si rebellis & inobediens extiterit, carceri mancipetur.

In omnibus autem aliis statutis, constitutionibus, ordinationibus, & declarationibus, tam summorum Pontificum quam aliorum quorumcumque, siue de non edendo carnes in festiuitatibus Natiuitatis, Resurrectionis & Ascensionis Domini, Pentecostes, Apostolorum Petri, & Pauli, Assumptionis gloriose Virginis, S. Francisci, S. Antonii, & S. Ludouici Episcopi, vel quibuscumque aliis temporibus per regulam vel per Ecclesiam non prohibitis, siue de quibuscumque aliis in aliis constitutionibus positus, quae non sunt contra legem Dei, vel statutum Ecclesiae generale, auctoritate Apostolica dispensamus. Nolentes aliquem dicti Ordinis ex praedictis statutis, seu constitutionibus, ordinationibus, declarationibus, & de quibus in his praesentibus non fit mentio, mortalis peccati vinculo alligari, nisi tales essent casus, vel excessus, qui divina lege, seu sacrosanctae Romanae Ecclesiae generali statuto, merito inducerent ad mortale. Et vbiicumque in aliis constitutionibus eiusdem Ordinis Papalibus, vel Generalibus, poena excommunicationis imponitur, quatenus in aliam poenam temporalem valeant commutari, arbitrio Praesidentium reservamus. Sententias vero excommunicationis inibi contentas, auctoritate praefata ex nunc tollimus, remittimus, & laxamus, in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Praedicta autem statuta, constitutiones, ordinationes, seu declarationes, & reuocationes, volumus ab omnibus, tam Praelatis, quam subditis integre, & inuolabiliter observari. Mandantes, & districte praecipientes omnibus Praelatis, tam Generali, & Provincialibus Ministris, quam aliis Praelatis Ordinis quibuscumque, quod omnia, & singula supradicta seruent, & faciant ab omnibus inuolabiliter observari. Quod si in praedictis fuerint negligentes, ipso facto suis officiis sint privati. Et ne alicui ignorantia sit occasio delinquendi, sub interminatione diuini iudicij mandamus Praelatis praedictis, quatenus per quemlibet Conuentum, & locum ad minus semel in mense legi faciant, & divulgari.

Has autem constitutiones, reformationes, & ordinationes, per nos Ioannem Card. Legatum & Reformatorem praefatum auctoritate Apost. factas, & ordinatas, alta, & intelligibili voce in pleno Capitulo ad sonum campanae, ut moris est congregato, coram multitudine copiosa fratrum eiusdem Ordinis propterea ibidem existentium de verbo ad verbum per organum venerabilis, & religiosi viri fratris Joannis de Capistrano, eiusdem Ordinis professoris, legi & publicari fecimus, & ad perpetuam rei memoriam, per Generalem, & Prouinciales ministros, Custodes, Discretos, & omnes ac quoscumque fratres, & religiosos dicti Ordinis praesentes, absentes, & futuros in omnibus, & per omnia, prout superius late scriptae sunt sub poenis in eisdem contentis inuolabiliter teneri, & observari mandauimus, & per praesentes mandamus.

Post quarum quidem constitutionum, reformationum, & ordinationum publicationem & lecturam, omnes & singuli Ministri, Custodes, Custodum Discreti, & alii in d. Capitulo existentes, tam nominibus suis propriis, quam suorum Conuentuum, & fratrum praesentium, & futurorum, dictis constitutionibus, ordinationibus, & reformationibus, tanquam legitime, sancte, iuste factis & ordinatis, non coacti nec circumuenti, libere, & sponte sine contradictione aliqua in pleno Capitulo acquiescerunt, & in eisdem, & eorum singulis in omnibus, & per omnia confenserunt, intelligibili voce vnanimiter clamando & dicendo, Consentimus eisdem in omnibus & per om-

nia, & volumus stare, viuere, & mori in isto Ordine sancto fraternaliter, secundum constitutiones, & reformationes praedictas.

In quorum omnium, & singulorum fidem, & testimonium praemissorum, praesentes nostras literas, siue praesens publicum instrumentum constitutiones, reformationes, & ordinationes huiusmodi in se continentes, siue continens, exinde fieri, & per Secretarium nostrum, Notarium publicum infra scriptum subscribi, & signari mandauimus, nostrique sigilli Cardinalatus iussimus, & fecimus appensione communiti.

Actum & in scriptis publicatae fuerunt haec constitutiones, reformationes, & ordinationes supradictae, per nos de mandato nostro, modo supradicto, Assisi in Monasterio fratrum Minorum tempore generalis Capituli in pleno Capitulo, nobis ibidem de praefato D.N. PP. mandato praesentibus. Sub anno à Natiuitate Domini 1430. indict. 8. die vero Mercurii 21. mensis Iunii, Pontif. praefati D.N. PP. anno 13. praesentibus ibidem Reuer. Patre domino Bernardo Montis Albanensis Episcopo, & Guillelmo Panze, & Ioanne Obgeroloes, alias Frances, Notariis Apostolicis familiaribus nostris, & pluribus aliis, tam Clericis, quam laicis fratribus dicti Ordinis testibus ad praemissa vocatis specialiter & rogatis.

Et ego Rodericus Gundisalui, de Molecos, Clericus Baganensis diocesis, publicus auctoritate Apostolica Notarius, dictique Reuerendissimi in Christo Patris, & domini mei domini Joannis Cardinalis Legati & Reformatoris, praemissis, &c. Amen.

De quibus publicum instrumentum rogatum fuit.

Publicatio eorundem constitutionum facta fuit die 21. Iunii 1430.

Archiepiscopus publici Notarii.

Indictio generalis Concilii Basileensis.

XIV.

Istud Concilium Eugen. IV. huius Pontificis successor dissoluit, transiitque ad civitatem Ferraria, ut inf. in eius Const. 21. Magnas, & inde ipse idem iure transiit ad civitatem Florentiam, ubi absolutum fuisse liquet ex eiusdem Pont. Const. 17. Latentur, Posteaque ab eodem absoluti fuerunt qui post dicti Concilij dissolutionem ei adhaeserunt, & ad ipsius Pontificis obedienciam reciderunt, ut in alia sua Const. 29. Inter.

MARTINVS EIS COPVS, Seruus Seruorum Dei: Dilecto filio Iuliano S. & Angeli Diacon. Card. Apost. Sedis Legato: Salutem, & Apostolicam benedictionem.

edita Anno D. 1431.

Um onus universalis gregis Domini superna dispositione nobis iniunctum diligenter attendimus, & quod singulis Christianae Reipublicae occurrentibus per nos ipsos debitum Apostol. seruitutis exequi non possumus, animo nostro reuoluimus, nonnunquam viros fide feruentes, dignitate, ac scientia praeditos, & rerum agendarum experientia conspicuos, in partem nostrorum, & Ecclesiae Romanae negotiorum assumimus, ut dum tempus postulat eorum operationibus vices nostras supplentes, ministerium nobis commissum, diuina assistente gratia, iuxta vires nobis ex alto concessas, exequi valeamus.

Exordium.

§. 1. Dudum siquidem sacrum generale Constantien. Conc. ex certis causis tunc expressis statuit & decreuit, primum generale Concilium in quinquennium ex tunc proxime futurum, secundum vero à fine illius immediate sequentis Concilii in septennium, & deinceps de decennio in decennium perpetuo fore celebrandum, in locis per Romanum Pontificem per mensem ante finem cuiuslibet Concilii, approbante & consentiente Concilio, vel in defectum ipsius, per ipsum Concilium deputandis, & assignandis, ut illa quae circa statum, & bonum publicum Ecclesiae sanctae Dei agenda, & expedienda restabant, matura possent deliberatione compleri.

Concilium Constantiense statuit cursum & prius alia Concilia celebrari debere.

§. 2. Provt quantum in nobis fuit, in Concilio Senensi vltimo celebrato factum extitit, in quo per nostros, & Sedis Apostolicae nuntios tunc in dicto Concilio Senensi

In Concilio Senensi ultimo loco.

Præfatio in septennium Concilii civitatis Basileensis deponata. Hic idem Pater ad d. Concilium Basileensem in lianum Card. de Lazero legitur mir.

Qua præfatio in d. Concilio agenda sunt eadem significat, & amplius facilius concedit.

Auctoritate que contrahitur eadem legatio concedit.

Eandemque Legatum ad quosdam ministeria lau-

Senensi præfidentes, eodem approbato Concilio civitas Basileensis pro loco proxime futuro in septennium celebrandi Concilii deputata extitit, prout in decreto præfati Senensis Concilii, & aliis nostris literis desuper confectis plenius continetur.

§. 3. Cum autem finis hujusmodi septennii, quo Concilium ipsum in eadem civitate Basileensi tenendum, & celebrandum fore statutum fuit, instare noscatur, cumque propter notissimam ægritudinem nostram in ipso futuro Basileensi Concilio, Deo auctore celebrando, juxta desiderium cordis nostri interesse non possimus, te vitæ integritate, & sapientia præclarum, & magnitudine consilii conspicuum, ac in maximis nostris, & præfate Ecclesie negotiis diuturna experientia comprobatum, Legatum cum plena, & omnimoda potestate Legati de latere, & fratrum nostrorum consilio, auctoritate Apostolica te presentium facimus, constituimus, & etiã ordinamus. Teque ad Civitatem Basileensem prædictam, pro futuro ibidem, auctore Domino, tenendo, & celebrando Concilio generali, juxta deliberationem, & ordinationem præfata, tanquam Angelum pacis destinandum providimus. Et cum super omnia in ipso futuro Concilio ad reformandum statum Ecclesiasticum, qui hoc tempore indigere videtur, abundante nequitia, & frigiditate charitate hominum, suscitatis inter fideles bellis, & discordiis, ac inualecente in pluribus mundi partibus hæretica pravitate, ad hujusmodi hæreses extirpandas, & pacem inter Catholicos Principes, & ceteros Christianos componendam, animum efficaciter intendamus: super qua te, quantum in nobis fuit dedimus operam efficacem, tibi nomine, & auctoritate nostra ipsi Concilio præfidenti, ac in illo pro tua sapientia illa proponendi, deliberandi, ordinandi, statuendi, & decernendi, quæ ad laudem, & honorem Dei, & conservationem & augmentum Religionis, fidei Christianæ, statum Ecclesie, reformationem quoque totius Cleri, & Ecclesiasticæ status in moribus, & vita, necnon reductionem Orientalis Ecclesie, & quorumlibet aliorum oberrantium ad gremium Ecclesie militantis, ac conservationem Ecclesiasticæ libertatis, salutem quoque, quietem, & pacem Regnorum, Regum, Ducum, Principum, & quorumlibet fidelium populorum noveris pertinere, ac etiam ibidem cum debita maturitate, & deliberatione, prout in tanta re convenit, ea omnia proponendi, decernendi, concludendi, & exequendi, per quæ hæreses, & errores, tam de Bohemia, quam de aliis quibuscumque Regnis, provinciis, terris, locis, in quibus sunt, penitus extirpentur. Et nihilominus de præmissis hæresibus, & quibuscumque aliis causis, fidem Catholicam concernentibus, quomodolibet cum consilio dicti Concilii cognoscendi, aliaque per te, vel per alium, seu alios à te deputandos audiendi, decidendi, & sine debito cum præfato Concilio terminandi.

§. 5. Et contradictores quoslibet, & rebelles, cuiuscumque status, gradus, præminentie, vel conditionis existant, & quavis Ecclesiastica, vel mundana, etiam si regali, vel Pontificali, præfulgeant dignitate, auctoritate nostra per censuram Ecclesiasticam, & alia juris remedia, appellatione postposita, compescendi, & super his, quoties opus fuerit, auxilium brachii secularis invocandi, omniaque alia, & singula in eodem Basileensi Concilio agenda, tractandi, disponendi, statuendi, declarandi, decernendi, & concludendi, quæ in præmissis, & circa ea, pro statu nostræ, & eiusdem Ecclesie, ac salute animarum fidelium, extirpatione hæresibus, & errorum de agro Dominico, reductione quoque oberrantium populorum, & conservatione Ecclesiasticæ libertatis, ac pro quieto statu Reipublicæ Christianæ, necnon reformatione in omnibus membris suis, noveris profutura, plenam, & liberam, auctoritate prædicta tenore presentium concedimus potestatem, ratam, & gratam habituri quicquid super præmissis per te vnâ cum eodem Basileensi Concilio ordinatum, statutum, deliberatum, & decretum fuerit, & conclusum; idque faciemus auctore Domino vsque ad satisfactionem condignam inuiolabiliter observari.

§. 6. Quocirca circumspeditioni tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenus tibi injunctum ministerium laboris hujusmodi pro divina, & dictæ Sedis, ac

nostra reverentia, sic in eodem futuro Concilio, & nomine pro tempore præfidentis, ad honorem Dei, Ecclesie, atque nostram, salutem quoque, & pacem populorum fidelium juxta datam sibi a Domino prudentiam, laudabiliter exequaris, quod ex tuis fructibus operibus, & actibus, optati proveniant, quos speramus, tuque deinde illam, quæ tuis actibus agendis saperna retributione impenditur, gloriam consequi mereris felicitatis æternæ. Datum Romæ apud S. Apostolos, kal. Febr. Pontificatus nostri Anno decimo quarto.

Confirmatio Regulæ Fratrum & Sororum Tertii Ordinis Servorum B. Mariæ Virginis

Quæ Servitarum Ordinem concernens, notantur in constitut. 1. Benedicti XI. Dum tanquam, sup. pag. 162.

MARTINUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Edis Apostolicæ providentiæ circumspicere personas sub regulari observantia vacantes assidue studio pietatis, benigno favore prosequitur, & ea quæ pro earum statu salubriter dirigendo provide ordinata sunt, ut illarum persistant, Apostolice consuevit manimine roborare.

§. 1. Sane petitio pro parte dilectorum filiorum Prioris Generalis & Fratrum, ac dilectarum in Christo filiarum Sororum Ordinis Servorum Sanctæ Mariæ, secundum Regulam & instituta Beati Augustini viuentium, qui quidem Fratres & Sorores, de consortio servitutum Sanctæ Mariæ nuncupantur, nobis nuper exhibita continebat, quod ipsi quandam Regulam, siue Religiosæ viuendi formam, in qua nonnulla honesta & rationabilia ac Regulari disciplinæ congruentia statuta & ordinata fore noscuntur, hætenus laudabiliter observant, prout obseruant, quodque licet fratres, Sorores & Ordo hujusmodi variis per Sedem Apostolicam sint privilegiis communiti, tamen pro solidiori eorum subsistentia, & ut clementia Altissimi operante, de virtute in virtutem gradientes, deuotioem reddere valeant, Domino famulatum, desiderant hujusmodi Regulam seu viuendi formam, per Sedem eandem approbari. Quare pro parte Prioris & Fratrum ac Sororum eorundem nobis fuit humiliter supplicatum, ut Regulæ siue viuendi formæ hujusmodi, robur Apostolicæ confirmationis adiceret, illamque per ipsos Fratres & Sorores in perpetuum observari mandare de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 2. Nos igitur qui super præmissis omnibus & singulis relatione plenaria & fidei fuimus clarius informati, hujusmodi supplicationibus inclinati, Regulam seu viuendi formam, quam per singula ejus Capitula, clare & distincte, ac de verbo ad verbum præfatis fecimus annotari, necnon statuta & ordinationes prædicta rata habentes & grata, illa auctoritate Apostolica ex certa scientia confirmamus, & presentis scripti patrocinio communimus, & nihilominus Regulam, siue viuendi formam eandem per ipsos Fratres, & posteros volumus & mandamus perpetuis futuris temporibus inuiolabiliter observari.

Tenor vero Regulæ siue viuendi formæ hujusmodi, sequitur & est talis.

C A P. I.

§. 3. In primis, ut hic Ordo continuum & perpetuum de bono in melius recipere valeat incrementum, quod ex receptione personarum bene dispositarum plurimum noscitur dependere: Volumus & ordinamus, quod nullus recipiatur ad Ordinem huius fraternitatis nisi de licentia Prioris Generalis ejusdem vel ipsius Vicarii seu Correctoris fraternitatis pro tempore deputati illius loci, præmissa tamen diligenti examinatione, quod sit honestæ vitæ & bonæ famæ, ac de hæresi nullatenus suspectus

Præfatio in septennium Concilii civitatis Basileensis deponata. Hic idem Pater ad d. Concilium Basileensem in lianum Card. de Lazero legitur mir.

Qua præfatio in d. Concilio agenda sunt eadem significat, & amplius facilius concedit.

Auctoritate que contrahitur eadem legatio concedit.

Eandemque Legatum ad quosdam ministeria lau-

De R. ad Ordine

quoniam, quinimo sit veritatis & Catholice fidei zelator, qui etiam antequam habitum hujus Religionis recipiat, de alienis, si quos habuerit, satisfaciatur ad eum, & proximi reconciliatur, nec non paratum, sive conditum, per se, aut in genere habeat, juxta consilium & ordinationem confessoris discreti, & eadem examinatio fiat de mulieribus ingressum hujus Ordinis petentibus, habentibus tamen viros, nec pateat ingressus ad consortium dictae fraternitatis, nisi de virorum suorum licentia & consensu fiat publicum instrumentum. Idem quoad haec sequei volentes in viris uxores habentibus, nisi obstat in ipsis, vel altero eorum aliqua causa, qua legitime prohiberetur consilio Discretorum.

CAP. II.

§. 4. Omnes autem tam Fratres quam Sorores dictae fraternitatis induantur panno nigro, qui nec in colore, nec in valore minimam pretiositatem pretendat, sicut conuenit honestati Seruorum Christi & Beatae MARIE. Turbata quoque habeat manicas usque ad pugnus, & sint strictae & clausae, corrigias de corio tantum habeat, quibus Sorores cingantur. In bursis etiam, calceamentis, & ceteris oranem mundana respiciant vanitatem. Vela vero Sororum & bindae sint alba de panno lineo & canapino.

CAP. III.

§. 5. Recipiatur recipiendus in loco Capituli fraternitatis vel ante altare Ecclesiae Fratrum illius loci, & a Priori Generali, sive Vicario, vel Correctore dicti Ordinis Seruorum Sanctae MARIE praedictis, qui Prior, vel Vicarius, seu Corrector, existente induendo, & petente humiliter flexis genibus recipi, praesentibus aliquibus aliis Fratribus Ordinis ejusdem, & quibusdam de confratritia viris discretis, benedicat prius habitum ejus, qui debet recipi, hoc modo, videlicet: Oscede nobis Domine misericordiam, Dominus vobiscum. Oremus. Domine IESU CHRISTE, qui tegumen nostrae mortalitatis induere dignatus es, &c. Postea vero tali habitu benedicto, & per receptum seorsum induto, atque ad gradum altaris reuerso, & ante Priorem sive Vicarium vel Correctorem genuflexo, dicit Prior vel Vicarius seu Corrector. Veni Creator Spiritus, & Fratres, qui ei assistent, ipsum professantur usque ad finem. Deinde dicatur Kyrie eleison, Christe eleison. Pater noster, &c. Emitte Spiritum tuum, &c. Saluum fac seruum tuum, &c. Dominus vobiscum, &c. Oremus. Deus qui corda fidelium Sancti Spiritus illustratione docuisti, &c. & Praetende Domine famulo tuo, &c. & responso Amen, aspergatur sic indutus a Priore vel Vicario seu Correctore Aqua benedicta, deinde omnes Fratres fraternitatis praesentes ipsum recipiant ad osculum pacis, & eo modo ante Altare recipiantur mulieres quemadmodum est de Fratribus supradictum.

CAP. IV.

§. 6. Completo anno vel ante, si Priori vel Vicario, seu Correctori praedictis, aut cui commiserit, & etiam majori parti Fratrum Professorum, fraternitatis visus fuerit idoneus, ad professionem recipiatur, profitebitur autem hoc modo, videlicet:

Ad honorem Dei Omnipotentis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, & Beatae MARIE Virginis, ego N. coram Vobis Priore seu Vicario vel Correctore Fratrum Ordinis Seruorum Sanctae MARIE de consortio talis loci, profiteor velle me de cetero vivere secundum formam & Regulam Fratrum & Sororum dicti Ordinis usque ad mortem.

Mulieres vero eodem modo profiteantur cum Priore, vel ut supra, & Priorissa, vel cui commiserit.

CAP. V.

§. 7. Statuimus autem, ut nullus Frater, nec Soror hujus fraternitatis & Ordinis, post talem supradictam Professionem de hoc Ordine egredi valeat, nec eisdem ad saeculum reuerti liceat, sed bene liberè possint transire ad usum de approbatis Religionibus, tria vota solemniter profitentibus.

CAP. VI.

§. 8. Fratres & Sorores dicant quotidie omnes Horas Canonicas, nisi infirmitate impediatur. Pro Matutinis dicant viginti octo Pater noster, pro Vesperis quatuordecim, & pro qualibet aliarum. Horarum septem. Ad

honorem vero Beatae MARIE semper Virginis, pro qualibet hora tot Ave Maria quot Pater noster dicere teneantur. Pro benedictione autem Mensae, dicant unum Pater noster, cum vero surgunt de Mensa, similiter dicant unum Pater noster pro gratiarum actione, vel Psalmum, Miserere mei Deus, vel Laudate, qui sciunt, omnes etiam, qui sciunt Symbolum Apostolorum, videlicet Credo in Deum, dicant illud semel in principio Matutinarum, & etiam ante Primum, & quando Completorium fuerit terminatum, qui autem sciunt, & dicunt Horas canonicas, quemadmodum faciunt Clerici, praedicta Pater noster, & Ave Maria dicere minime teneantur.

CAP. VII.

§. 9. Ad Matutinas Dominicis diebus & festiuis a festo Omnium Sanctorum usque ad festum Resurrectionis Dominicae, omnes surgant. In Adventu autem Domini, & Quadragesima surgant omni nocte. Qui vero occupantur quotidiano opere manuali, horas suas dicere poterunt de mane usque ad Vesperas exclusivè, de sero Vesperas & Completorium simul dicant.

CAP. VIII.

§. 10. Omnes quater in anno ad minus, videlicet in festo Natiuitatis Domini, Resurrectionis ipsius, Pentecostes & Assumptionis aut Natiuitatis Beatae MARIE Virginis, peccata sua constentur diligenter, & Eucharistiae devote studeant recipere Sacramentum, nisi forsan ex aliqua causa rationabili alicui ex ipsis esset a suis Confessoribus interdictum. Qui autem ex devotione sua saepius voluerit infra annum communicare, petita a suo Praelato licentia & obtenta, devotionem suam cum Dei benedictione poterit executioni demandare.

CAP. IX.

§. 11. In Ecclesia dum celebrantur Missae, vel decantatur divinum Officium, seu actualiter proponitur ibidem verbum Dei, omnes silentium servare studeant, & orationi ac divino officio diligenter intendant, nisi ex aliqua speciali & occurrente necessitate aliquid submisserit loquantur.

CAP. X.

§. 12. Fratres & Sorores Ecclesias quarum Parochiani existunt, juxta canonicas sanctiones & bonos mores, & cum omni devotione studeant visitare, & Ecclesiarum suarum Praelatos, videlicet Episcopos & inferiores summe reuerentur. Ipsorumque iura absque omni diminutione fideliter eis soluant, & hoc tam in decimis quam in oblationibus alias quomodolibet consuetis.

CAP. XI.

§. 13. A Dominica prima Adventus usque ad Natiuitatem Domini, quotidie tam Fratres quam Sorores jejunent. Et similiter a Dominica in Quadragesima usque ad Pascha Resurrectionis Domini idem obseruent. Ferias autem Sextas jejunabunt omni tempore, & jejuniis omnia ab Ecclesia instituta. Qui autem voluerint amplius jejunare, seu austeritates alias facere, poterunt habita licentia a suo Praelato, vel de consensu Confessoris discreti.

CAP. XII.

§. 14. Fratres & Sorores hujusmodi fraternitatis, vti poterunt carnibus diebus Dominicis, & tertia & quinta Feria. Ceteris vero diebus abstineant, nisi sint infirmi, aut multum debiles, vel nisi praecipuum festum fuerit illa die, aut quia essent in itinere constituti.

CAP. XIII.

§. 15. Vagos curiososque discursus per Civitatem non faciant. Sorores vero solae non discurrant, maxime juniores, ad nuptias & choreas; sive ad dissoluta mundana convivia; sive ad vana spectacula, nullo modo accedant, de Civitate vero seu Castro vel loco ubi habitant, non exeant, etiam causa peregrinationis, absque speciali licentia Prioris, Vicarii vel Correctoris dictae fraternitatis.

CAP. XIV.

§. 16. Inuasionis, sive impugnationis arma secum fratres non deferant, nisi pro defensione fidei Christianae, aut ex alia rationabili causa, & de suorum Praelatorum licentia.

CAP.

Sicut dicitur ad blatinum.

Confessione & communione.

Silentij observantiae.

Reuerentia exhibenda Ecclesiis suarum Praelatorum.

Jejunia.

Casti.

Discursus.

Armis a fratribus non ferendis.

CAP. XV.

*Infirmis vi-
sitanus &
curandus.*

§. 17. Deputentur per correctorem duo ex Fratribus, qui cum quempiam ex eisdem noverint infirmari, ipsum quam citius poterunt, charitative studeant visitare, & statim à principio ad recipiendum poenitentiam, & alia Ecclesiastica sacramenta eundem efficaciter exhortentur, & si necesse fuerit, ministerium corporale prout commodè poterunt, eidem studeant exhibere, si vero fuerit pauper, necessaria de bonis propriis vel communibus, prout facultas permiserit, sibi ministrare procurant, & idem faciant Sorores circa infirmas ex eis.

CAP. XVI.

*Obitu fratris
& sororis, &
suffragia.*

§. 18. Quando contingeret aliquem ex Fratribus ab hac luce migrare, cæteris confratribus qui sunt in hac Civitate vel Castro nuntietur, ut procurent defuncti exequiis personaliter interesse, à quibus non recedant, donec corpus traditum fuerit sepulturæ, hoc idem inter Sorores procedentes volumus observari. Præ terea infra octo dies, post ipsius defuncti sepulturam immediate sequentes, quilibet Frater & Soror dicat pro anima ejus, Sacerdos unam Missam, sciens verò Psalterium Psalmos quinquaginta. Illiterati verò centum Pater noster dicant, & in fine cuiuslibet, Requiem æternam, &c. Et præter hæc quilibet infra annum pro Fratrum & Sororum, tam viuorum quam defunctorum salute tres Missas faciat celebrari, qui verò sciunt Psalterium, illud dicant, & cæteri quinquaginta Pater noster dicere teneantur.

CAP. XVII.

*Constitutione
Prioris &
Prioris.*

§. 19. Correctore fraternitatis mortuo vel amoto, Prior seu Vicarius cum consilio antiquorum de fraternitate, alium instituat Correctorem, singulis autè annis infra Octavas Pasche, vel alio tempore, privatus Prior vel Vicarius habeat consilium cum antiquioribus de fraternitate super amotione vel cõfirmatione Correctoris, & sic eundem confirmare vel amovere poterit, secundum quod ipse cum præfatis judicaverit expedire. Consimiliter etiam de consilio dicti Prioris vel Vicarii, & aliquorum de fraternitate magis antiquorum, poterit Corrector ordinare de Subcorrectore vel Vicario fraternitatis, & etiam postmodum confirmare, & amovere, secundum quod eis visum fuerit expedire. Qui Subcorrector, vel Vicarius tantam potestatem habeat, quantum Corrector sibi concedet. Et eadem forma in institutione, & destitutione Prioris servetur.

CAP. XVIII.

*Officio Corre-
ctoris, & Pri-
oris.*

§. 20. Correctoris officium erit, cum omni diligentia servare in se quæque in Regula descripta sunt, & sollicitam dare operam ut ab aliis Confratribus observentur. Si quos verò viderit transgredientes, aut etiam negligentes, charitative corripiat & emendet, vel si magis sibi videatur expediens, Priori vel Vicario prædictis, ut corrigat poterit intimare. Prioris etiam erit officium sollicitè Ecclesiam visitare. Cæteras etiam Sorores excitare ad observantiam regularem, diligenter etiam per seipsam, & alias quibus imponet, observare quod in incessu, statu & habitu nihil per aliquam consorem fiat quod cuiusquam merito turbare possit aspectum, præcipuè tamen attendat, ut Sorores cum quoquam viro, cuiuscumque conditionis existat, familiaritatem non contrahant, maxime juniores, nisi forsitan talis vir Sorori illi attingat infra tertium consanguinitatis gradum ad longius, cum hoc quod sit bonæ vitæ & famæ.

CAP. XIX.

*Corruptione
Fratrum al-
que Sororum.*

§. 21. Si quis notatus fuerit de aliqua familiaritate suspecta, & ter admonitus per Prælatum, si non se emendaverit, excludatur ad tempus à Capitulo & consortio cæterorum confratrum, cõsilio Discretorum, de ipsorum penitus consortio publicè excludatur, nec admittatur de cætero, nisi cum Fratribus omnibus videatur esse correctus. Item si quis confratri vel alteri cuiusquam opprobrium dixerit, quod sonare infamiam videatur, aut ex ira quempiam percussit, vel ad locum sibi prohibitum ire præsumpserit, seu inobedientiam quamcumque commiserit, aut etiam Prælato mendacium ex industria dixisse deprehensus fuerit, abstinentia panis & aquæ, vel exclusione à Capitulo, aut etiam consortio aliorum Fratrum plus vel minus secundum conditionem personæ & exi-

gentiam delicti, gravius & levius corrigatur. Item si quis commiserit peccatum mortale, talis de consilio majoris partis Prælatorum fraternitatis illius loci, secundum exigentiam culpæ & conditionem personæ, gravius vel levius puniatur, & tamen quod sit cæteris in exemplum, quam punitionem si forte recusaverit, de consilio Discretorum de Ordine expellatur. Circa Sororum correctionem illud idem volumus in omnibus observari.

CAP. XX.

*Commu-
ne Fratrum
Sanc-
te MARIE
conuocentur Fratres
omnes confratriæ prædictæ,
verbum Dei & etiam Missa,
si hora competens fuerit, pariter
audiri, & tum per ipsos
Priores vel Vicarios ipsis
legatur. Regula ista, & ex-
ponatur, ac de agendis Fratres
informent, & negligentes
corrigant, & emendent, prout
secundum Deum, & istam
viuendi formam viderint
expedire. In quolibet etiam
mense, prima sexta Feria,
Sorores ad Ecclesiam huius-
modi conueniant, similiter
verbum Dei, & Missam com-
muniter audiant, quibus etiam
legatur hæc Regula, exponatur,
de suisque excessibus corrigatur,
ut supra. Volumus, quod in
qualibet Civitate & Terra ubi
fuerint Fratres & Sorores
confratriæ huiusmodi, habeant
in Correctore vel Vicario
aliquem idoneum Fratrem
Sacerdotem de Ordine prædicto,
quem postulauerint à Priori
præfatis, aut quem ipsi Priores
vel Vicarii, per se vel per alios
eis assignare decreuerint. Volentes
insuper & stituentes, vniuersos
Fratres & Sorores huiusmodi
confratriæ, ubicumque existant,
directioni & correctioni ipsius
Generalis vel Prioris Provincialis,
pro eorundem ampliori
conservatione & promotione
totaliter subiacere, quantum ad
illa videlicet, quæ eorundem
viuendi modum & formulam
concernere dignoscuntur.*

CAP. XXI.

*Dis-
pen-
satio-
ne
causa*

§. 23. Corrector fraternitatis cum Fratribus, & Prioris cum Sororibus suis, cum Vicario eis deputato, cum ipsis in abstinentiis, jejuniis, & austeritatibus aliis in prædictis capitulis contentis, ex causa legitima, cum expedire viderint, poterunt dispensare.

CAP. XXII.

*Offi-
cium
hujus-
modi
con-*

§. 24. Demum quemadmodum in constitutionibus Ordinis Sancti Augustini continetur. Item volumus & ordinamus, quod in ista Regula seu forma viuendi habeatur, videlicet quod præter divina, & Ecclesiæ præcepta atque statuta in ea contenta, in reliquis huiusmodi Regulæ constitutionibus, siue ordinationibus, Fratres & Sorores ad culpam nullatenus obligentur, sed solum ad poenam, quæ cum à Prælato vel Generali contingeret ex quavis transgressione imponi, per transgressorem humiliter & promptè suscipiatur, & etiam opere perficiatur. Cooperante gratia Domini Redemptoris Nostri IESU CHRISTI, qui cum Patre, & Spiritu Sancto vivit, & regnat Deus, per omnia sæculorum. Amen.

*San-
cti-
ficatio-
ne*

§. 25. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, voluntatis & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dat. 17. kal. Aprilis, Pontificatus nostri Anno septimo.

Declaratio, & modificatio constitutionum numero editarum super reformatione Fratrum Minorum Conventualium S. Francisci.

Hæc constitutiones sunt supra in bulla 13. hujus Papæ, cum generale.

MARTINVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Pervigilis more Pastoris, Romanus Pontifex animadvertens, commissum sibi gregem Dominicum, per laudabilia Religiosorum exempla in semita mandatorum

torum. At illi dirigi, & ad salutarium optionem operum provocari, nonnunquam super his que medio sue provisionis ad commendabilem sacre Religionis reformationem processerunt, adjicit, declarat, modificat, ordinat & disponit, prout rerum & temporum qualitate pensata, id in Domino conspiciat salubriter expedire.

§. 1. Cum itaque pridem dilectus filius noster tituli Sancti Petri ad Vincula Presbyter Cardinalis, cui de venerabili fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio, per alias nostras literas super hoc plenè Legationis officium commiseramus, omnimodam concesseramus facultatem, vigore commissionis, concessionis & literarum hujusmodi, generali Capitulo Fratrum Minorum, quod tunc in civitate nostra Assisi celebrabatur præsidendo, nonnullas super reformatione Ordinis dictorum Fratrum Minorum, salubres & honestas constitutiones in eodem Capitulo edidisse noscatur, prout in literis suis ejus sigillo munitis vidimus plenius contineri.

§. 2. Nos constitutionem & literarum earundem tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illasque harum serie approbantes & confirmantes, super eis, ut posterioribus in posterum successibus gratulentur, Motu proprio, non ad alicujus instantiam, sed de nostra mera providentia, additiones, declarationes, & modificationes auctoritate Apostolica ordinamus, edimus & facimus quæ sequuntur.

§. 3. Primo videlicet, quod ubi Fratres particulares dicti Ordinis, Monialium & Sororum Ordinis Sanctæ Claræ, Sancti Damiani, & Minoritarum, ac alia quæcumque Monasteria sive loca Regularia mulierum, per quascumque etiam Apostolicas literas sibi commissa sub certis pœnis adstringuntur, Ministris Provincialibus, ut illorum jurisdictioni subsint, prout convenit assignate, nisi per illos eis denuo fuerint recommitta, adjiciendo decernimus, volumus, & mandamus, Sorores, & Moniales easdem, etiam in contrarium habeant quævis privilegia, vel indulta, quæ, necnon eisdem particularibus Fratribus concessas literas hujusmodi, quoad hoc cassamus, irritamus, & annullamus, ad subtrahendum se à subjectione, & obedientia ipsorum particularium Fratrum, & aliorum quorumcumque, nisi de novo illis recommittantur (ut prefertur) seque omnino ipsorum Ministrorum, & per eos deputandorum Visitatorum jurisdictioni, & obedientiæ submitendum, per eandem constitutionem pari modo adstringi, & pœnis similibus obligari.

§. 4. Præterea decernimus, quod exceptis iis, de quibus in constitutionibus felicis recordationis Benedicti Papæ Duodecimi prædecessoris nostri sit mentio, nulli omnino hominum, tam regularium, quam secularium, cujuscumque gradus, præminentie, dignitatis, excellentie, nobilitatis, & conditionis fuerint, prætextu sibi desuper quavis auctoritate concessæ cujuscumque licentia, quam similiter cassamus, & irritamus, & annullamus, Monasteria seu loca Sororum, & Monialium hujusmodi, seu aliquod ex eis ingredi, nec etiam Protectori, aut Generali Ministro dicti Ordinis Minorum pro tempore existentibus, seu præfatis Provincialibus Ministris, & quibuscumque Visitatoribus licentiam super ingressu hujusmodi, aliis ab exceptis antedictis inconsulto Romano Pontifice concedere licentiam quoquo modo.

§. 5. Item ubi cavetur de divino Officio secundum Ordinem dictæ Romanæ Ecclesiæ peragendo, statuimus, quod de omnibus commemorationibus, & festis trium lectionum, festa novem lectionum fieri, & utrumque festum Sanctæ Crucis sub duplici officio sine commemorationibus Sanctorum eisdem diebus occurrentium celebrari, prout à piæ memoriæ Gregorio Papa Undecimo prædecessore nostro fuit ordinatum. Quodque super rubrica de festis occurrentibus infra Octavas, festa ipsa non de præcedentibus, sed solum intra easdem Octavas existentibus, sicut etiam nonnulli alii Romani Pontifices prædecessores nostri declaraverunt, intelligi debeat.

§. 6. Item ubi præfato Generali Ministro duo Socii notabiles, unus videlicet Citramontanus, & alius Ultramontanus, addito Socio scriptore, & alio Servitore, cum Bullar. Magn. Tom. 1.

uno famulo dumtaxat decreti sint, adjicimus eidem duos Famulos, unum eleemosynarium sæcularem, vel alterius Religionis. Qui quidem Eleemosynarius à Procuratoribus Provincialium, aut Provincialium Ministrorum Convencium, vel Domorum, & locorum dicti Ordinis Minorum, omnia illa quæ pro victu, vestitu, equis, famulorum salario, & aliis ipsi Generali Ministro, ejusque comitivæ necessaria & opportuna fuerint, exigere, & exacta pro hujusmodi necessariis exponere habent. Quique de præmissis exactis & expositis, eidem Ministro Generali primum, & deinde Capitulo Generali, loco, & tempore celebrationis ejusdem, ut inibi per totum Ordinem secundum Provincialium numerum dividantur, rationem reddere teneatur. Adjicimus etiam, quod singuli duorum Sociorum Provincialium Generalis Ministri prædictorum, singulos servitores Fratres, vel alias personarum suarum, & equorum sibi assignatorum, servitiis institutos famulos, quibus sicut cæteris de familia ejusdem Generalis Ministri provideatur, habere valeant, atque possint. His tamen, & aliis eis similibus ejusdem Generalis Ministri, prout secundum loca, & tempora, ac longas vel breves moras expedire viderit, moderationi relictis. Cujus etiam Generalis Ministri, vel per eum ad hoc deputandi coercitioni, & compulsioni, præfati Procuratores, & principales eorum, necessaria dicto Eleemosynario forsitan solvere, vel exhibere recusantes, aut solutionem hujusmodi longius debito differentes, super hoc omnino volumus subjacere.

§. 7. Item ubi præfato Generali Ministro interdictum potestas licentia aliquid ad cursum Magisterii, nisi præsentatus fuerit à Ministro sue Provincie, quem nemo audeat præsentare, nisi de consilio, & assensu Capituli Provincialis, modificando declaramus, hoc fore intelligendum in illis Provinciis, in quibus solet Provinciale Capitulum, vel Congregatio habens vim Capituli singulis annis celebrari, aliis idem Generalis Minister de proborum consilio ad magisterii cursum licentia valeat, atque possit.

§. 8. Item ubi dicto Generali Ministro pecuniarum exactio prohibetur, declaramus, quod pro suis necessitatibus possit eleemosynas à quibuscumque recipere, qui sponte illas voluerint erogare, dummodo ab exigendo, & extorquendo penitus abstinere.

§. 9. De vestimentis autem per Ministros & Custodes debitis, secundum Regulam & constitutiones præfati Benedicti prædecessoris provisio observetur.

§. 10. Item ubi Generali, & Provincialibus Ministris, ac Custodibus, & Guardianis, ceterisque Fratribus prædictis inhibitorum, ne ullatenus quidquam exigant aliquo colore vel causa, qui secus fecerint, eo ipso suis officiis sint privati, sibi que eorum subditi detraheantur obediuntur, & si aliquis Ministrorum Generali Ministro quidquam contribuere præsumpserit, ipso facto suo officio sit privatus: volumus, & etiam declaramus, contributiones hujusmodi intelligi debere, si in modum exactio, vel extorsionum, tam ex parte dantium quam recipientium factæ fuerint, non autem modum eleemosynarum supradictum, quem volumus in suo robore permanere. Quod si forsitan taliter observatum non extiterit, hujusmodi privationum, in quocumque dictarum constitutionum, per eundem Cardinalem, ut præfertur editarum, loco tangantur, definitionem, & determinationem solum spectare ad summum Pontificem quoad Ministrum Generalem, & ad Generalem Ministrum quoad Ministros Provinciales, & ad Provinciales Ministros quoad alios Fratres antedictos. Quas quidem omnes, & singulas additiones, declarationes, & modificationes per nos, ut præmittitur, à quibuscumque Fratribus dicti Ordinis Minorum, & aliis, quorum intererit, seu interesse poterit, perpetuo, & irrefragabiliter observari volumus, & mandamus.

§. 11. Rursus per juramentum, quod dilectus filius Guillelmus de Casali ejusdem Ordinis Minorum Generalis Minister, de dispensationem ullam super dictis consti

Hoc est in d. sup. quidam bulla quæ sit nota.

Prefertatem Generali Ministro licentia ad cursum Magisterii, nisi præsentatus fuerit à Ministro sue Provincie, quem nemo audeat præsentare, nisi de consilio, & assensu Capituli Provincialis, modificando declaramus, hoc fore intelligendum in illis Provinciis, in quibus solet Provinciale Capitulum, vel Congregatio habens vim Capituli singulis annis celebrari, aliis idem Generalis Minister de proborum consilio ad magisterii cursum licentia valeat, atque possit.

Hoc est in r. 8. eisdem bulla in 4. declaratio.

Exactio in eisdem Ministris prohibetur, nisi de consilio, & assensu Capituli Provincialis, modificando declaramus, hoc fore intelligendum in illis Provinciis, in quibus solet Provinciale Capitulum, vel Congregatio habens vim Capituli singulis annis celebrari, aliis idem Generalis Minister de proborum consilio ad magisterii cursum licentia valeat, atque possit.

Vestimenta que Fratrum. Hoc est in c. 1. d. bulla, dec. 2. Exactionem Fratrum interdictam. Hoc est in d. c. 8. d. bulla in 2. Declar.

juramentum quod Guillelmus de Casali ejusdem Ordinis Minorum Generalis Minister, de dispensationem ullam super dictis consti

*Si primum
pro obsequio
sua praeferen-
tia a consue-
tione habere
non edictum.*

constitutionibus per eundem Cardinalem editis, vel eorum aliqua non petendo, vel obtenta non utendo, in praefato Capitulo Alfisi celebrato, ut accepimus praefato, quamplurima eidem Ordini Minorum, cujus prosperi status directionis onus ipsi Guillelmo Ministro principaliter incumbit, fructuosa, & utilia ingruentibus casibus pro tempore impedit, aut in ipsius Ordinis praedicti differtur posse, necnon eundem Guillelmum Ministrum, qui est caput, ac etiam quam membra ligari minus congruum fore recensentes, sibi iuramentum huiusmodi, cuius formam praesentibus haberi volumus pro sufficienter expressa, eadem auctoritate, motu simili harum serie penitus relaxamus, eumque ad illius observantiam decernimus, & volumus non teneri.

*D. P. gatiacen-
sis. 1431.*

§. 12. Praemissis necnon constitutionibus Apostolicis, & aliis contrariis non obstantibus quibuscumque. Aliis tamen constitutionibus antedictis, per praefatum Cardinalem editis, in omnibus semper salvis.

*Sancti Petri
lu.*

§. 13. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae declarationis, voluntatis, mitigationis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se noverit incursum.

*Dat. P. An. 6.
die 27. Julii.*

Dat. Romae apud SS. Apostolos, sexto Kalend. Augusti, Pontificatus nostri Anno tertio decimo.

EUGENIUS IV. PONT. CXXI.
ANNO DOMINI MCDXXXI.

Eugenius Quartus, Venetus, D. Gabriel Condolmerius, antea dictus, Presbyter Cardinalis tituli Sancti Clementis, Creatus Romae 5. Nonas, coronatus 5. Idus Martii 1431. Sedit annos 15. menses 11. dies 21. creavit Cardinales 27. Obiit 7. Kalendas Martii anno Domini 1447. Sepultus fuit in Basilica Vaticana. Vacavit sedes dies decem.

Amadeus de Sabaudia Felix IV. vulgò dictus Felix V. Pseudopont. in Concilio Basileensi, Non. Novembris 1439. Creatus. Deinde 5. Idus Maii 1449. Pontificatu sponte abdicavit.

- I. Quod S. R. E. Cardinales, in Consistorio secreto pronuntiati, non dicantur creati Cardinales, quo usque Cardinalatus insignia non susceperint. Nec votum habeant in eligendo summo Pontifice, aut alio actu, quo usque licentiam summus Pontifex eis impertiatur.

Circa hujus const. partem primam, vide cons. 50. Sixti V. Postquam, in §. 19. Et quoad secundam scias die 26. Januarii 1571. Pium V. aliter statuisse, quoad electionem Papa. Decrevit namque Cardinales in ea vocem habere, etiamsi galerus Cardinalis eis irradisus non esset, neque os clausum, aut si clausum, nondum apertum fuisset.

EUGENIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad futuram rei memoriam.

N eminenti Sedis Apostolicæ specula, divina disponente clementia constituti, de universis orbis Ecclesiis, earumque statu pacifico, & tranquillo cogitare nos convenit: sed eo propensius ad Romanam Ecclesiam, quæ aliarum Ecclesiarum mater est & magistra, aciem considerationis extendimus, quo sublatis dubiis, & confictis seu callidis opinionibus, ex quibus possent dispendia, & scandala provenire penitus confutatis, ipsa Romana Ecclesia pacis, & quietis auctore Domino dirigente optata quietudine perfruatur.

§. 1. Sanè quanquam ex libris Romani ordinis, alias Ceremoniarum nuncupatis, & aliis Ecclesiæ Romanæ libris, seu antiquis codicibus comprehendi possit, & ex illis resultet, quid nominis, tituli, vel honoris, per secretam procuracionem de alicujus persona in ejusdem Rom. Ecclesiæ Card. per Romanum Pontificem pro tempore in secreto Consistorio factam, eidem personæ in Cardinalem sic pronuntiata per promotionem huiusmodi acquiratur. Quia in temporibus modernis, quibus aliquoties nonnulli in secreto Consistorio in Cardinales assumpti fuerunt secreta, & eis ex bonis respectibus insignia Cardinalatus, saltem omnia, minimè assignata fuerunt, nonnullorum aliter sapere, quàm oportet sapere satagentium astutas consideraciones, & inductiones subiles juxta præmissa & eorum effectum nonnulla dubia prodierunt.

§. 2. Nos ad submovendum causam, & occasionem quorumcumque dubiorum quæ quomodolibet super iis insurrexere hactenus, & possent insurgere forsan in futurum, de venerabilium fratrum nostrorum Jordani Sabienfis, Hugonis Prænestinensis Episcoporum, & dilectorum filiorum Joannis tit. S. Laurentii in Lucina, Ludovici tit. S. Cæcilie, Antonii tit. S. Marcelli, Ioannis tit. S. Sixti, Francisci tit. S. Clementis, Angelotti tit. S. Marci presbyterorum, ac Lucidi S. Marie in Cosmedin, & Arduini Sanctorum Cosmæ & Damiani Diaconorum ejusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinalium unanimi consilio & consensu, præfati irrefragabili constitutione decernimus, & declaramus, per huiusmodi pronuntiationem sic in secreto Consistorio de quibusvis personis hactenus factam, seu in posterum faciendam, alicui sic in Cardinalem in præteritum pronuntiato, seu in posterum pronuntiano, licet per eum ad Cardinalatus initium dispositus videatur, nullum jus, seu titulum re aut nomine acquisitum fuisse, aut acquiri potuisse hactenus seu posse, neque aliquem per quempiam per scripturam, vel nominationem pro Cardinali reputari, vel haberi debuisse, seu potuisse hactenus vel debere seu posse quomodolibet in futurum, donec, & quousque de simili-bus consilio, & consensu sic pronuntiato in Romana Curia præfatis Cardinalatus insignia, videlicet per Capelli rubei traditionem, ac tituli assignationem, annulique juxta morem consuetum, in digito immisionem; absenti verò ab eadem Curia per huiusmodi Capelli missionem, realiter sine impensa, aut saltem in generali Consistorio.

§. 3. Quodque in Cardinalem sic pronuntiatum, etiam postquam insignia huiusmodi omnia receperit: & etiam admittus fuerit, & receptus, ut præfertur, in electione Romani Pontificis pro tempore vocem activam, aut aliquo actu habuisse, vel habere potuisse, aut debuisset, sive posse, vel debere minimè censetur, donec, &

& quousque per Romanum Pontificem pro tempore existentem de similibus consilio, & consensu sibi in practicandis, consulendis, & deliberandis negotiis Consistorii antedicti, postquam in Consistoriis aliquibus mores in talibus observari consuetos expertus, & interrogatus consiliativè, aut consultativè responsum dandi expressa licentia tribuatur, seu ad hunc effectum (ut verbis utamur communibus) ei fuerit os apertum. Decernentes irritum, & inane quicquid in contrarium per quoscumque etiam prædecessores nostros, aut alios quavis auctoritate scribendo, nominando, seu etiam reputando scienter vel ignoranter attentatum forsitan est hæcenus, vel in posterum contigerit attentari.

§. 4. Si quis autem in Cardinalem sic pronunciat, contra præmissa Cardinalem pertinaciter se ausus fuerit nominare, eo ipso ex tunc omni jure quod sibi quomodolibet acquisitum prætere de possit, privatus sit, & perpetuam inhabilitatem incurrat ad hujusmodi Cardinalatus honorem. Cæteri vero in hoc ei ad hærentes, vel dantes consilium, seu favorem, ipso facto sententiam excommunicationis incurrant, à qua (præterquam in mortis articulo constituti) nequeant ab alio, quàm à Romano Pontifice absolutionis beneficium obtinere.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus, privilegiis, indulgentiis, concessionibus, & exemptionibus Apostolicis specialibus vel generalibus, sub quacumque verborum forma, etiam pœnas & censuras in continentibus, in contrarium editis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo nostræ constitutionis, & declarationis, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1431. 7. Kalendas Novembris, Pontificatus nostri Anno primo.

Ego Joannes Cardinalis Sancti Laurentii dictus Rothomagen. subscripsi.

Ego Ludovicus tituli Sanctæ Cæcilie presbyter Cardinalis Arelaten. subscripsi.

Ego Antonius tituli Sancti Marcelli presbyter Cardinalis subscripsi.

Ego Joannes tituli Sancti Sixti presbyter Cardinalis manu propria subscripsi.

Ego E. tit. Sancti Clementis presbyter Cardinalis manu propria subscripsi.

Ego A. tituli Sancti Marci presbyter Cardinalis manu propria subscripsi.

Ego Jordanus Episcopus Sabinen. manu propria subscripsi.

Ego N. Cardinalis Cypri Episcopus Prænestinen. subscripsi.

Ego Ludovicus Cardinalis de Comitibus manu propria subscripsi.

Ego A. Cardinalis Nova manu propria subscripsi.

Lecta & publicata fuit hæc constitutio de mandato SS. D. N. Papæ, in Audientia contradictarum, & Cancellaria Apostolica die 8. Novembris, videlicet quinto Idus, in præsentia Reverendissimi in Christo Patris & D. B. Patriarchæ Graden. dictam Cancellariam Regentis, R. P. D. Apostolicarum literarum Correctoris, venerabilium virorum DD. de Præsentia, & aliorum in copioso numero Scriptorum, & Abbreviatorum, ut moris est, & deinde in Quaterno isto authentico de mandato ipsius D. Regentis sic scripta.

II. Quod Congregatio Monachorum de Observantia S. Justine Ordinis S. Benedicti, quæcunque legata pia. ejus Monasteriis & locis, quamvis non expressis facta acceptare, & ad ea consequendum procuratores constituere, & juxta Capituli generalis & Visitatorum judicium distribuere possit.

De his Monachis vide infra in const. 1. l. II. Super Casbedram. Bullar. Mag. Tom. I.

EVGENIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Dispositione divina gregi Dominico quamvis immeriti præfidentes, dum præclara dilectorum filiorum Congregationis Monachorum de observantia S. Justine, Ordinis S. Benedicti merita recensemus, intra nostræ mentis arcana, & commendabiles, quibus eorum ministeriis erga Deum, & homines indegenenter exuberant fructus, dignè nostros diffundimus cogitatus, voris illis gratum libenter offerimus auditum, per quæ ipsorum statui, ac indemnitatebus consuli, possit, eorumque Religio salubria jugiter suscipiat incrementa.

§. 1. Cum itaque sicut exhibita nobis nuper pro parte Congregationis hujusmodi petitio continebat, eis diversæ donationes, & legata facta fuerint ipsorum Monasteriis sive locis non expressis, & propterea ab aliquibus hæsitatur, an Congregatio prædicta cum illius singulares personæ proprietatis incapaces sint, præmissa, super quorum aliquibus lis indecisa pendet, & quæ deinceps eis annuente Domino sicut donationes & legata valeant acceptare.

§. 2. Nos omnem super iis ambiguitatis materiam remove, necnon conscientiarum scrupulis obviare cupientes, ipsius Congregationis in hac parte supplicationibus inclinati, quod Congregatio prædicta donationes & legata hujusmodi acceptare, necnon ipsa vel ejus Visitatores pro præmissis, & etiam quæ dictis Monasteriis, ac locis hæcenus facta fuerunt, & in antea fieri contigerit donationibus legatisque vendicandis, ac recipiendis, Syndicos, sive Procuratores constituere, & deputare, necnon donationes, & legata prædicta, etiam quæcumque, & qualiacumque fuerint, prout generali prædictæ Congregationis Capitulo sive dictis Visitatoribus pro tempore videbitur, inter hujusmodi Monasteria, atque loca illorumque personarum, & alias in dictæ Congregationis usus, ac pro felici ejus statu, & directione dispensari, converti, & distribui licite possint, auctoritate Apostolica decernimus, & indulgemus per præsentem.

§. 3. Non obstantibus litis pendentia hujusmodi, ac constitutionibus Apostolicis, necnon statutis, & consuetudinibus Monasteriorum, locorum, & Ordinis prædictorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1431. 3. Idus Novembris, Pontificatus nostri Anno primo.

III. Declaratio & mitigatio Regulæ Fratrum B. MARIE de Monte Carmelo, ab Honor. III. hæcenus approbatæ.

Hanc regulam approbavit Honor. III. sup. in const. 8. Ve vivendi. Eamque primo mitigavit Innoc. IV. sup. in const. 6. Quæ honorem. Quam regulam secundum mitigationem d. Innoc. observant Fratres qui Disceatati nuncupantur, ut ibidem plenè notavi. Postmodum hanc eandem regulam hic Eugen. & successivè Pius II. & Six. IV. iterùm mitigarunt, ut infra in ipsius Six. const. 1. Dum assensu. Et hanc universi alii Fratres observant, qui etiam Mitigati appellantur. Et hic Ordo est unus de Ordinibus Mendicantium, ut inf. in Pii V. const. 44. Romanus, eorumque privilegium fruisur, ut ibidem. Et ideo ejus bullam Mare magnum nuncupatam prætermisi, tanquam ferè eandem cum bulla Fratrum Prædicatorum, & Fratrum Minorum, & alia notavi sup. in d. Const. Honor. III.

EVGENIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontificis providentia circumspècta nonnunquam ea, quæ ad propagationem Religionum quatum

quarumcunque, & divinis obsequiis mancipatarum personarum prosperum statum conservandum, ac animarum salutem earundem salubriter instituta fuerunt, ut fructum afferant exoptatum, reformat, & moderatur. Et ut Religiones ipsae, praesertim a Sede Apostolica approbatae, in suo vigore perdurent, prout temporis pensata qualitate in Domino prospicit expedire, libenter impendit suae sollicitudinis partes.

Ordo Carmelitanus super regulam observantiam in tribus Capitulo.

§.1. Sanè cum sis nobis pro parte dilectorum filiorum Joannis Faci Majori Generalis, ac Provincialium, & claustralium Primum, & universorum Fratrum Ordinis B. MARIE de Monte Carmelo nuper expositum, quod in certis Capitulis regula Fratrum dicti Ordinis per bonae memoriae Albertum Patriarcham Hierosolymitanum tradita, inter cetera cavetur expresse: Quod Fratres praedicti Ordinis ab esu carniū abstineant, nisi pro infirmitatis, vel debilitatis remedio sumantur: eisdem etiam: Quod singulis diebus, Dominicis dumtaxat exceptis, a festo Exaltationis Sanctae Crucis, usque ad festivitatem Resurrectionis Domini nostri JESU CHRISTI jejunare teneantur: Quodque singuli eorum manere debeant in cellis suis, die ac nocte in lege Domini meditantes, ac in orationibus vigilantes, praecipitur.

Quia Multi adfidentes eorum observantiam innumerabilis Regula.

§.2. Et propterea nonnulli ipsius Ordinis professores, propter arctitudinem, & rigorositatem Regulae hujusmodi, tam ex fragilitate humana, quam ex debilitate corporea nequeunt eandem Regulam observare, dispendium suae salutis incurrant. Quod plures etiam aspectum hujusmodi pertimescentes, ab ingressu ejusdem Ordinis retrahantur.

Hic idem Pontifex regulam moderatur quoad esum carniū Imo Sixtus Tertius moderatur et in rub.

§.3. Nos vero, qui plantare Religionem sacram, & plantatam modis omnibus fovere intensis desideriis affectamus, super hoc, quantum nobis est possibile, provide salubriter cupientes, & rigorem hujusmodi quadam temperie mitigantes, ac regulam ipsam moderantes, Apostolica auctoritate tenore praesentium statuimus, ordinamus, & concedimus, quod dicti Ordinis professores, qui nunc sunt, & pro tempore erunt, tribus dumtaxat diebus singularum septimanarum, etiam quibus, ut praefertur, jejunare juxta eandem regulam sint adstricti, praeterquam in Adventu, & in Quadragesima, & aliis generalibus prohibitis diebus carnis vesci.

Non sumunt que in Cellula.

§.4. Ac horis congruis in eorum Ecclesiis, & illorum Claustris, ac per eorum ambitus manere, & deambulare licite, & libere valeant.

Dispensat ab esu carniū sicut in regula.

§.5. Decentes eos, & eorum singulos circa praemissa ad arctiorem observantiam, quam supra praemittitur, occasione professionis in dicto Ordine emissae, vel in posterum emittendae minime tenent.

Dispensat quoad esum carniū.

§.6. Et nihilominus Fratres eisdem, qui Regulam ipsam, ita ut praemittitur, moderatam observaverint, quod eis proficiat in remissionem peccatorum, omnibus & singulis privilegiis, indultis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, protectionibus, & prerogativis eisdem Ordini per antea concessis, uti, & gaudere possint, eadem auctoritate concedimus per praesentes: constitutionibus Apostolicis, & statutis, consuetudinibus etiam praedictis, & aliis Ordinis, & Regulae praedictae capitulis, juramento, confirmatione Apostolica, vel alia quavis firmitate vallatis, ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

Et ut ipsi Fratres in humilitatis, & paupertatis spiritu, ac castimonia virtutum Domino famulantes, ad hujusmodi mitigatam regulam observandam ferventius amentur, omnibus, & singulis Fratribus dicti Ordinis, praesentibus, & futuris dumtaxat, qui regulam istam sic, ut praemittitur, moderatam observaverint, seu in observantia ipsius vixerint, ut Superiores ipsorum dicti Ordinis, vel alius quicumque idoneus ejusdem Ordinis sacerdos, omnium peccatorum suorum, de quibus corde contriti, & ore confessi fuerint, semel tantum in mortis articulo plenam remissionem in statu & sinceritate S. R. E. ac obedientia, vel devotione nostra, vel successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium, necnon observantia praedicta persistente, auctoritate Apostolica concedere valeant, devotioni ipsorum, tenore praesentium indulgemus. Sic tamen, quod iidem Superiores,

res, de quibus fuerit alteri satisfactio impendenda eisdem Fratribus, si supervixerint, vel per alios, si forte transferint, & faciendam injungant, quam ipsi Fratres facere teneantur, ut praefertur.

§.8. Et ne, quod absit, propter hujusmodi gratiam, Fratres praedicti reddantur procliviores ad illicita in posterum committenda, volumus, quod si ex confidentia remissionis hujusmodi, praedicti Fratres aliquando forte committerent, quoad illa praedicta remissio nullatenus suffragetur.

Hoc ultimum declarat.

§.9. Et insuper, quod per unum annum, ex quo nostra praesens concessio ad eorundem Fratrum pro tempore existentium notitiam pervenerit, computando, singulis sextis feriis, impedimento legitimo cessante, jejunent. Quod si praedictis sextis feriis ex praecipito Ecclesiae, regulari observantia, injuncta poenitentia, voto, vel alias jejunare teneantur, una alia die singularum septimanarum ejusdem anni, qua ad jejunandum non sint adstricti, jejunent. Et si in dicto anno, vel aliqua ejus parte essent legitime impediti, anno sequenti, vel alias qua primum potuerint, modo simili, supplere jejunium teneantur, Porro si alias forsan praelibatum jejunium in toto, vel in parte adimplere commode non potuerint, eo casu Superiores ipsorum, jejunium ipsum in alia pietatis opera, prout saluti animarum illorum viderint expedire, commutare valeant, quae ipsi pari modo debeant adimplere. Alioquin nostra hujusmodi praesens concessio, quoad non observantes dumtaxat, nullius esset roboris, vel momenti.

Et iterum in claris.

Nulli ergo, &c. Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis dominicae 1431. 15. Kalend. Martii, Pontific. nostri Anno 1.

Dat. Romae die 15. Jan.

Privilegium Curialium sive Officialium Sedis Apostol. obsequiis existentium, aliorumque pro eorum negotiis ad eandem Sedem venientium, & apud eam commemorantium, aut inde recedentium, ne interim extra Romanam Curiam conveniantur.

Hoc privilegium, quoad Officiales actu exercentes, innovavit & declaravit Leo X. in fine eius const. 10. Regimini. Et quoad Clericos beneficiatos respectu suorum Ordinariarum, revocavit Concilium Tridentinum in cap. 1. sess. 23. & cap. 11. sess. 24. Ac generaliter restrinxit Pius IV. ad eos qui per annum in Curia resederint, ut infra in eius const. 56. Inter multiplices pastoralis, §. praeterea, & Paul. V. in const. 44. Universi, in §. de Aud. Camera.

EVGENIVS EPISCOPVS, Servum Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Divina in eminenti Sedis Apostolicae specula disponente clementia constituti, ad ea libenter intendimus, per quae Officiales praedictae Sedis obsequiis ejus, ad quam veluti fidelium omnium matrem pro animarum salute quaerenda, & justitia consequenda, de diversis mundi partibus confluit multitudo, tutius, & quietius se promptiores valeant exhibere.

§.1. Hic est, quod nos ex certis rationabilibus causis moti, etiam nonnullorum praedecessorum nostrorum vestigiis inhaerentes, districtius inhibemus locorum Ordinariis, necnon commissariis, & delegatis eorum, ceterisque universis, & singulis, quacumque potestate, & auctoritate praefulgeant, cujuscumque dignitatis, gradus, vel praerogativae fuerint, ne contra Officiales praefatos, quocumque nomine nuncupentur, in nostris, & dictae Sedis obsequiis, nunc & pro tempore existentes, necnon quoscumque alios pro suis, & eorum causis, & negotiis prosequendi ad Sedem praedictam venientes, ac in ea durante negotiorum, & causarum hujusmodi prosecutione moram trahentes, & recedentes ab eadem, procedere, aut in eos excommunicationis, suspensionis, vel interdicti, aut privationis officiorum, vel beneficiorum, seu quavis aliam sententiam

Extr.

Privilegium de quo supra in hoc libro est expressum, et in fine eiusdem libri, in cap. 1. sess. 23. & cap. 11. sess. 24. Concilii Tridentini, et in const. 56. Pii IV. Inter multiplices pastoralis, §. praeterea, et Pauli V. in const. 44. Universi, in §. de Aud. Camera.

sententiam promulgare presument. Nos enim omnes & singulos processus, ac sententias contra tenorem, & mentem nostrae inhibitionis hujusmodi latis, & habitas, ac in posterum habendas, & promulgandas, & quaecumque inde secuta declaramus nulla, irrita, & inania, nulliusque extitisse, vel existere roboris, vel momenti, necnon quicquid in contrarium a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter attentatum forsan est habemus, vel in posterum contigerit attentari, etiam decernimus irritum & inane.

§. 2. Et nihilominus in omnes, & singulos Ordinationes, ac officiales, commissarios, & delegatos eorum, quise de dignitatibus, aut beneficiis Ecclesiasticis quibuscumque, officialium, aut negotia hujusmodi apud dictam Sedem prosequuntur praedictorum, eos illis forsitan privando, aut privatos decernendo, vel declarando, seu cujuscumque privationis praetextu illa personis aliis conferendo, seu si de illis in eas quomodolibet intrinseferint, tam in dantes quam in recipientes, excommunicationis, suspensionis, & interdicti latis sententias promulgamus, quas volumus eos incurrere ipso facto. A quaquidem excommunicationis sententia absolvi nequeant, nisi a nobis, vel per nos deputandis, praeterquam in mortis articulo constituti.

§. 3. Praemissa autem a die affixionis praesentium ad valvas basilicae Principis Apostolorum de Urbe ex certa scientia quoscumque ligare volumus, & arctare.

§. 4. Non obstantibus Apostolicis, & quibuscumque in generalibus, provincialibus, vel synodalibus Conciliis editis constitutionibus, & ordinationibus, ac privilegiis, per quae effectus praesentium impediri possent quomodolibet, vel differri, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus habenda esset praesentibus mentio specialis, & quae praesentibus haberi volumus pro sufficienter expressis, ceterisque contrariis quibuscumque.

§. 5. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae inhibitionis, declarationis, constitutionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dat. Romae apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicae millesimo quadringentesimo trigésimo secundo, octavo Idus Martii, Pontificatus nostri Anno secundo.

Approbatio Congregationis S. Justinae de Observantia Monachorum Ordinis S. Benedicti, cum declaratione circa Capituli Generalis celebrationem, Definitorumque ac Visitorum, Abbatum, & Priorum electionem, & auctoritatem.

Hae bulla in secunda ejus parte confirmatur a Gregor. XIII. in const. 16. Nihil. Alia autem istam Congregationem concernentia notabo in const. 1. Julii 2. Super. Et inde videbis, eandem Congregationem Cassinensem appellari.

EUGENIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

ET si ex sollicitudinis debito pastoralis, sub regulari observantia singulis Altissimo militantibus, in his per quae suis statui & indemnitatibus consulitur, nos favorabiliter esse deceat, pariter & benignos, praeclearam tamen dilectorum filiorum Monachorum de observantia Sanctae Justinae Congregationem Ordinis S. Benedicti, ad quos etiam antequam divina favente clementia ad apicem Summi Apostolatus assumeremur, specialem gestimus in Domino charitatis affectum, spiritualis dono laetitiae vitam, & conversationem contemplantes, quibus eis aliisque proficiunt, & salutaria piis fidelium mentibus exempla transmittunt, tanto solertius ea prosequi, necnon instaurare, studiis gerimus assiduis, per quae Congregationis hujusmodi status feliciter adaugeri, solidarique

Bullar. Max. Tom. 1.

poterit, quanto per assumptionem hujusmodi major nobis desuper attributa facultas est, & ampliore Christianis speramus jugiter provenire salutem.

§. 1. Attento itaque quod fel. record. Martinus Papa Quintus praedecessor noster, nonnulla eidem Monachis contulit privilegia, quae non usque adeo ad pleniorum ejusdem Congregationis soliditatem, augmentumve sunt sufficientia, idcirco nos propter dictorum Monachorum laudabilem vitam, & exemplares mores, nobis diu cognitos praedecessorem nostrum sequentes, atque ubi opportunum fuerit nonnulla innovantes, & adicientes, proprio motu, auctoritate Apostolica, & ex certa scientia, necnon irrefragabili, perpetuaeque constitutione sancimus, & praesentium serie statuimus, volumus pariter, & ordinamus, quod omnes & singuli dictae Congregationis ordinem ipsum professi, praesentes & futuri, quamvis in diversis pro tempore Monasteriis sive locis morentur, unum tamen corpus, & una Congregatio existant. Quam quidem Congregationem auctoritate, & scientia similibus approbamus, & usque a Christi fidelibus in reverentia & devotione habeatur hortamur, eamque sub Ordine, & regula B. Benedicti esse declaramus, atque constituimus.

§. 2. Quodque pro eorum salubriori statu in loco ad id congruo, generale juxta laudabilem quae desuper dudum viguit consuetudinem, Capitulum per eos singulis annis celebretur, nec illud postquam inchoatum fuerit, donec pro alio futuro celebrando Capitulo similis locus electus, & acceptatus extiterit, quomodolibet dissolvatur.

§. 3. In quo quidem Capitulo, novem ex his qui in illo habere vocem possunt eligantur Definitores, qui selecti totum Capitulum praefatum representantes, pro salubri dictae Congregationis successu, statuta, constitutiones, & ordinationes, ac omnia, & singula, quae in spiritualibus ipsius Congregationis, ac praefatae regulae statu, observantiam, & indemnitatem, necnon circa divini officii directionem, & ordinationem, absque tamen ipsius regulae variatione substantiae, vel effectus, interpretationis, seu declarationem quomodolibet concernere poterunt, auctoritate praedicta instituendi, ordinandi, interpretandi, declarandi, necnon ea quae sic instituta, ordinata, interpretata, vel declarata fuerint, in toto vel in parte, prout rerum & temporum qualitates exegerint, amovendi, alterandi & in melius commutandi, plenam & liberam in omnibus habeant facultatem. Quorum Definitorum statuta, constitutionibus, ordinationibus, & definitionibus, & correctionibus, singuli de Congregatione hujusmodi, cujuscumque dignitatis, status, gradus, sive conditionis existant, in omnibus efficaciter parere teneantur.

§. 4. Volentes, ac statuantes quod hujusmodi Definitores de praedictis Monasteriis, & locis, ac eorum bonis prout utilitatibus praedictae Congregationis videbitur expedire, libere possint disponere.

§. 5. Necnon eos ex ipsis Monachis praesentibus & futuris, quos ad id idoneos judicaverint, in Abbates, & Priores vacantium pro tempore Monasteriorum, ac Prioratum hujusmodi, alias juxta dictae Congregationis constitutiones, ordinationes, & statuta eligere sive nominare, necnon ad beneplacitum eorum taliter electos sive nominatos, absque aliqua dictae causae cognitione a regimine & administratione dictorum Monasteriorum quibus tunc praesuerint, & quae tunc propterea vacare censeantur, absolvere, & amovere, ac etiam omnia & singula quae in praemissis omnibus, & circa ea quomodolibet necessaria vel opportuna fuerint, facere & exequi libere, & licite possint & valeant.

§. 6. Plane ne post dissolutionem hujusmodi Capituli praedictae Congregatio regiminis solatio destituta remaneat, quinque vel plures, prout Definitores hujusmodi vitum fuerint, Visitatores deputentur, quorum unus juxta ipsorum Definitorum dispositionem, Praesidentis vicem, nomenque suscipiat, & ad eum secundum hujusmodi Capituli decreta, singula praedictae Congregationis negotia deferantur, ipsique Praesidentis & visitatores omnia & singula faciant, disponant & exequantur, super quibus ab hujusmodi Capituli muniti potestate fuerint, vel quae ab eo receperint in commissis, aut alias juxta eorum constitutiones, & statuta, quorum officia usque ad sequens

Omnes Monachi Congregationis S. Justinae, qui in locis suis professi hanc Congregationem constituta...

Capitulum generale singulis annis celebrandum, & a die affixionis praesentium...

De Monasterio...

Abbatibus & Prioribus eligendis, & vacantium pro tempore Monasteriorum, ac Prioratum hujusmodi...

FF 3

anno proximè futuro tunc celebrandum hujusmodi Congregationis Capitulum dumtaxat durent.

*Locus pro fu-
ro Capitulo
lectum non
minuatur nisi
C.c.*

§.7. Locus autem Capituli prædicti, postquam electus, & acceptatus fuerit, absque rationabili causa, de Prædictis quoque, necnon majoris partis Visitatorum eorundem assensu, nullatenus immutetur.

*Prælatorum
ol edentis
omnes subfint.*

§.8. Præterea omnes & singuli præsentis & futuri dictæ Congregationis Prælati, necnon monachi conversi & committi, sub Visitatorum Visitatorum, & consequenter illorum Prælatorum, in quorum Monasteriis sive locis ipsi monachi conversi & committi morantur, obediuntis stant, eas hinc inde prout decens fuerit humiliter impensuri.

*Ad religionem
meo à Præ-
lato recipitur
nisi prævia
matata deli-
beratione ac-
que consensu
duarum par-
tium Conven-
tus.*

§.9. Et insuper ne facilitate præcipiti religionis jugum quis accipere, nullus ex Monasteriorum sive locorum hujusmodi Prælati, absque deliberatione matura, necnon duarum partium sui Conventus assensu, quempiam in monachum sive conversum Monasterii sive loci cui præsit, quomodolibet ad professionem recipiat, aliter verò inibi recepto, nisi postea prædictus accedat assensus standi vel morandi ibidem sit penitus interdicitum.

*Alis insuper
circumstan-
tiis Sixti. in
c. 1. de m.
no Transiit
de monast.
riis, in quibus
præfissi sunt,
ad alia mo-
nasteria, ab
illis abfinit
pro in istis
præfissi ha-
beantur, donec
in illis pr-
miffis
omnia mona-
steria suis ju-
ris maneat.*

§.10. Sanè utcuilibet materis turbationis adempta personæ Congregationis hujusmodi quietius valeant Altissimo famulari, omnes & singuli quos de Prioribus in quibus professi fuerit Monasteriis & locis, ad alia præsentia & futura dictæ Congregationis Monasteria sive loca, juxta ordinationem Capituli hujusmodi transferri contigerit, aut alias pro conventualibus quomodolibet deputari, ex tunc ab ipsis Prioribus, Monasteriis, atque locis realiter absoluti sint, & aliorum Monasteriorum locorumque prædictorum quandiu steterint ibidem monachi, ac suppositi reputentur, & pro conventualibus inibi habeantur, in actibus & negotiis capitularibus, ac si ibidem profecti fuerint.

§.11. Porro ne præmissorum occasione Monasteriis, & locis Congregationis hujusmodi, vel eorum alicui detractum fore quomodolibet æstimetur, omnia Monasteria, & loca prædicta necnon illorum Prælati, atque personæ quibuslibet eis à Sede Apostolica, vel alias qualitercumque concessis, de jure seu consuetudine quomodolibet debitis juribus, præminentis, ac dignitatibus inconcussè gaudeant, & utantur, dummodo illa præmissis, & aliis hujusmodi Congregationis ordinationibus, & institutis non obstant, nec propterea ex Monasteriis ipsis unum reputetur alteri subiectum, sed eis in sua libertate remanentibus, illa vicitudinis adminiculo conjuncta, sub felici dictæ Congregationis regimine uniformi regularis observantiaæ gressu sibi invicem suffragentur.

*De re pro
ordinatione
aliqui mo-
nast. fieri
C. de m. n. s.
Congregati-
onis in publico
fuerit, & de
ca. de m. n. s.
monast. r. o.
monast. r. o.
monast. r. o.
monast. r. o.*

§.12. Adjicientes quod quotiescumque Prælati aliquis Monasterium cui præfuerit ad ejusdem Congregationis observantiam reducere, & sub illa reformare delegerit, juxta statuta, decreta, necnon ordinationis Congregationis hujusmodi, prout congruentius poterit ipsam reformationem faciat, ejusque deluper acta, conventiones & modi, quæ de consensu Congregationis ejusdem, vel illorum quos ad id deputaverit in formam publicam redacta fuerint, eo ipso confirmationis Apostolicæ sint rebore suffulta.

*De re pro
ordinatione
aliqui mo-
nast. fieri
C. de m. n. s.
Congregati-
onis in publico
fuerit, & de
ca. de m. n. s.
monast. r. o.
monast. r. o.
monast. r. o.
monast. r. o.*

§.13. Sanè cum prædictus prædecessor prædictæ Congregationi concesserit, quod vacantibus Monasteriis, quæ tunc erant dictæ Congregationis, electiones rectè & canonicè celebrandæ à duabus partibus eligentium auctoritate Apostolica confirmatæ ipso facto conferentur. Quodque de omnibus redditibus Monasteriorum prædictorum quinta pars pro decenti sustentatione Prælatorum deputaretur, alia verò quatuor partes per Cellararios absque contradictione Prælatorum in monachorum, & conventuum utilitatibus dispensarentur.

*De re pro
ordinatione
aliqui mo-
nast. fieri
C. de m. n. s.
Congregati-
onis in publico
fuerit, & de
ca. de m. n. s.
monast. r. o.
monast. r. o.
monast. r. o.
monast. r. o.*

§.14. Nos attendentes quod hujusmodi ordinationes & decreta, non ad conservationem & augmentum dictæ Congregationis, sed ad ejus dispendium maximum cederent, & detrimentum, omnia & singula statuta, ordinationes, & decreta electionum, & reddituum divisiones hujusmodi revocamus pariter & annullamus. Volentes & stituentes quod electiones Abbatum & Priorum ad dictæ Congregationis Capitulum generale, aut Prædictem, & Visitatores, juxta concessam eis ut præfertur, facultatem, & eorum constitutiones, & Statuta pertineant, quibus taliter electis, juxta regulam B. Benedicti, & eorum constitutiones, Monasteria ipsa sive loca, & eorum bonam in spiritualibus quàm temporalibus regendi & gubernandi, libera & licita sit facultas.

tem, & eorum constitutiones, & Statuta pertineant, quibus taliter electis, juxta regulam B. Benedicti, & eorum constitutiones, Monasteria ipsa sive loca, & eorum bonam in spiritualibus quàm temporalibus regendi & gubernandi, libera & licita sit facultas.

§.15. Non obstantibus præmissis, ac aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, etiam si de illis specialis & expressa, ac de verbo ad verbum præsentibus mentio habenda esset, quibus quoad præmissa specialiter derogamus, necnon Monasteriorum, Prioratum & Ordinum prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quacumque firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1432. nono Kal. Decemb. Pont. nostri secundo.

Quod Festivitas Sanctissimi Corporis Christi, etiam in Octava celebraretur duplicatis indulgentiis à Prædecessoribus Pont. concessis.

Hanc Festivitatem instituit Urb. IV. ut sup. in ejus const. 1. Transiurus, ubi alia indicavi.

EUGENIUS EPISCOPVS, SERVVS SERVORVM DEI: Ad æternam rei memoriam.

Excellentissimum Corporis & Sanguinis Domini nostri Jesu Christi Sacramentum, quod appropinquante passionis ejus hora Dominus ipse signo præcipui quo nos dilexit amoris salubriter instituit, ejusque commemorationem sacratissimam jugi mentis exultatione contemplantes, ad hoc inter singulos hujusmodi mercatos sanguine spiritualia dispensare munera votis exposcimus, ut illi condignis assurgentes laudibus, sua frequentius ad ipsius venerationem Sacramenti corda dirigantur, & eo quo corporalis habetur præsentia Salvatoris viatico fructus vitæ complectentes æternæ cœlestia descendant, ipsum qui se nobis in edulium tribuit perpetuò conspiciantur.

§.1. Sanè quodam piæ mem. Urbanus Papa Quartus prædecessor noster, &c. Et subsequenter Martinus PP. V.

Omittitur narratio harum const. quia habes supr.

§.2. Nos verò quos interim ad summi Apostolatus apicem divina elementia perduxit, etiam pro frequentiori hujusmodi veneratione Sacramenti summis gestientes affectibus nostri partes ministerii salubriter impertiri, necnon relaxationes, & concessiones prædictas Apostolici robore muniminis ipsorum nationi fidelium comittentes præmissis per eundem Martinum prædecessorem, ut præfertur relaxatis diebus alios totidem dies pariformiter ab ipsis fidelibus consequendis adjicimus per præsentem.

§.3. Et insuper uniuersos Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & alios Ecclesiarum Prælatos monemus ac hortamur in Domino, ac eis per Apostolica scripta in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipiendo mandamus, & in remissionem peccaminum injungimus, ut per se vel alios eorum subditos per singulas suarum Civitatum & diocesium Ecclesias in dominica feriam & festum prædictæ proximè præcedente, salutaribus ad venerationem prædicti Sacramenti hujusmodi monitis & exhortationibus præsentium, quarum etiam tenor inter matutinales festorum, necnon dierum octavarum hujusmodi lectiones recitetur, literarum continentia & effectu publicare & insinuare procurent, ut ejusdem Sacramenti suffragante mysterio sub liti & fideles ipsi spiritualium gratiarum uberiori fulciantur augmento, & ab illo, qui se per ipsum immolavit hostiam, post hunc vitæ cursum ad gloriam perducantur æternam.

§.4. Verum quia difficile foret hujusmodi literas singulis exhiberi, volumus & eadem auctoritate decernimus, quod ipsarum transumpto manu publica, & sigillo alicujus Episcopalis vel superioris Ecclesiasticæ Curie munito, tanquam præfatis, si originales exhiberentur literis plenè fidei adhibeatur, & perinde ac si originales literæ forent exhibite vel ostentæ.

Datum

Datum Romae apud S. Petrum, Anno incarnationis, E
Dominicæ 1433, septimo Kalend. Junii, Pont. nostri An-
no tertio.

EUGENIUS EPISCOPUS, Editio A.D.
Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Priori, & universis
Fratribus domus Fratrum Eremitarum Camaldulensium, presentibus,
& futuris, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Contra simoniacæ pravitatis reos, eorumque
mediatores.

Similis constitutio Pauli II. est inter extravagantes
communes in tit. de Simon. & utraque istarum, cum
ceteris aliorum Pontificum constitutionibus, confir-
matur à Pio Quinto infr. in const. 5. Cum primum.

EUGENIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Cum detestabile scelus simoniacæ pravitatis tam di-
vinarum scripturarum, quam sacrorum Canonum
auctoritas abhorreat & damnet, nos considerantes, quod
plures pœnarum gravitas, quam Dei timor avertere so-
let à voluntate peccandi, ac summis desideriis affectan-
tes, ut hoc pestiferum vitium non ex usu solum, sed etiam
ex mentibus hominum, saltem propter pœnarum me-
tum penitus evellatur.

§. 1. Prædecessorū Romanorum Pontificum vestigiis
inhærendo, ac etiam omnes & singulas excommunica-
tionis, suspensionis, privationis, & interdicti sententias,
censuras, atque pœnas dudum à Pontificibus prædi-
ctis, & pro talibus reputatis contra simoniacos quomo-
dolibet latas, & quas illos, cujuscumque status, gradus,
ordinis, conditionis, vel præminentia fuerint, etiam
si Cardinalatus, Patriarchali, Episcopali, Regali, Regi-
nali, vel alia quavis Ecclesiastica, seu mundana dignita-
te præfulgeant, & eorum quemlibet, tam manifestum
quam occultum ipsò facto incurtere volumus, confir-
mantes & innovantes, auctoritate Apostolica declara-
mus, quod omnes illi qui simoniacè ordinati fuerint, à
suis sint ordinibus suspensū, per electiones verò, postu-
lationes, confirmationes, provisiones, seu qualvis alias
dispositiones, quas simoniæ labe fieri contigerit, & quæ
viribus omnino careant, in Ecclesiis, monasteriis, dignita-
tibus, personatibus, officiis Ecclesiasticis, quibusvis be-
neficiis, aut aliquo eorum cuicumque jus nullatenus ac-
quiratur, nec inde faciat aliquis fructus suos, sed ad om-
nium illorum quæ perceperit restitutionem, sub animæ
sue periculo sit adstrictus. Statuentes præterea, quod
universi & singuli, & etiam præmissa dignitate præditi,
qui quomodolibet dando vel recipiendo simoniam com-
miserint, aut quod illa fiat, mediatore extiterint, seu
procuraverint, sententiam excommunicationis incur-
rant, à qua nisi à Romano Pontifice pro tempore exis-
tenti non possint absolvi, præterquam in mortis articulo
constituti.

§. 2. Et ut hujusmodi labis contagium frequentius
reprimatur, omnibus & singulis Ecclesiasticis, & sæcu-
laribus personis, cujuscumque dignitatis, status, gra-
dus, ordinis, seu conditionis fuerint, in virtute san-
ctæ obedientiæ districtè injungimus, ut eos omnes,
quos simoniam hujusmodi commisisse vel procurasse,
aut in ea mediatore esse sciverint, Pontifici prædicto,
vel ejus Camerario, aut cui idem Pontifex duxerit com-
mittendum, per se vel per alios revelare quam citius
non omittant, quod si non fecerint, absolvi non de-
beant, donec prædicta revelent. Nulli ergo, &c. Si quis
autem, &c.

Dat. Romæ apud S. Chrysogonum, Anno Incarnatio-
nis Dominicæ 1434. XV. Kalend. Junii Pont. nostri
Anno 4.

Ampliatio indulti à Greg. IX. concessi eremo
Camaldulensi Monachorum Ordinis S. Be-
nedicti, recipiendi religiosos aliorum Ordini-
um.

Hoc indultum Gregor. IX. est const. 1. supr. Ferror,
ubi alia remissivè notavi.

Ille quæ pro tranquillo personarum sub Religionis
habitu Domino famulari desiderantium, studio pie-
vitæ, statu provide facta sunt, ut illibata persistant, cum
à nobis petitur, Apostolicæ confirmationis robore com-
munimus, eaque ampliamus, & extendimus, prout in Deo
hoc conspiciamus salubriter expedire.

§. 1. Sanè dilectorum filiorum prioris, & fratrum
domus Eremitarum Camaldulensium, per Priorem solite guber-
nari, nuper habita petitio continebat, quod olim felicitis
recondationis Gregorius Papa IX. prædecessor noster,
Priori, qui tunc erat, & Fratribus dictæ Eremitæ, pro eor-
um, & ipsius Eremitæ incremento quadam literas conce-
dit in hæc verba.

Hæc bulla non interitur, quoniam habes eam supra.

§. 2. Cum autem, sicut eadem petitio subungebat,
propter diversa privilegia, & indulta diversis Congrega-
tionibus diversarum domuum, & Monasteriorum, ex post
per Apostolicam Sedem concessa, necnon diversas alias
constitutiones, & ordinationes editas, concessioni præ-
fati prædecessoris nostri plurimum derogatum existit,
propter quod multi, qui in dicta Eremita Altissimo famu-
lari affectant, ab eorum proposito retrahuntur. Quare
pro parte dictorum Prioris & Fratrum nobis fuit hu-
militer supplicatum, ut eis super hoc opportunè provi-
dere) dictæque concessioni robur Apostolicæ confirma-
tionis adjicere, & etiam quantum opus est, ipsam amplia-
re de benignitate Apostolica dignemur.

§. 3. Nos itaque de præmissis plenius informati, prioris
& Fratrum prædictorum supplicationibus inclinati, con-
cessionem prædictam, necnon dictas literas, & quæcum-
que in eis contenta, rata, & grata habentes, ea auctori-
tate Apostolica confirmamus, & presentis scripti patro-
cinio communimus. Vobisque ut omnes, & singulos, cu-
juscumque Ordinis existant, & de quibuscumque Con-
gregationibus, domibus, seu Monasteriis, sive mendican-
tium, sive non mendicantium, etiam Carthusiensis, Ordini-
nis, venerint, qui in Eremita vestra, sub ordine & habitu
vestro, in ipsa Eremita Altissimo perpetuè famulari elegerint,
Superiorum ipsorum licentia petita, licet non ob-
tenta, sine cujuscumque contradictione, & alias secundum
præfati prædecessoris nostri in dictis literis contentam
voluntatem, recipere & retinere possint, tenore præsen-
tium indulgemus.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinatio-
nibus, privilegiis, & indultis quibuscumque, sub qua-
vis forma verborum in contrarium forsan factis, seu faci-
endis. De quibus etiam & eorum totis tenoribus, in
præsentibus esse habenda mentio specialis. Nulli er-
go, &c.

Datum Florentiæ, Anno Incarnationis Domini 1475.
viii. Kal. Decembris, Pontificatus nostri Anno quinto.

Privilegia & gratiæ, ac exemptiones Congrega-
tionis S. Juliani de Observantia, Monacho-
rum Ordinis S. Benedicti.

Sub hac die vidi etiam ejusdem Pontificis similem con-
stitutionem incipientem, Et si quolibet. Hanc ex-
amen ut pleniorē ponere arbitratus sum.

Congregatio prædicta Cassinensis nuncupanda est, quia
Monasterium Cassinense ubi corpus S. Benedicti re-
quiescit, cæterorum caput existit, ut in const. 1. Julii
II. Super cathedram, ubi alia tibi indicabo.

EUGENIUS EPISCOPUS, Editio A.D.
Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Regularem vitam agentibus Apostolicum convenit
adesse præsidium, ne fortè cujusbet temeritatis in-
curfus, aut eos à proposito revocet, aut robur (quod
abicit) religionis infringat.

Appellatio no
autur a cor-
rectione Prae-
latorum.

Causarum
cognitio sit
reque apicis
huius juris.

Apostolicarum
venerabilium
patrum.

Celebrandi
facultas tem-
poris interditi-
bi.
Limitatur per
Concilium
I. 2. 1. 1.

Ordines sacri
a quocumque
Ante hunc re-
cipiendi.
Hoc rescribi-
tur a Co. ci.
T. d. m. 1. 1. 1.
1. 1. 1. 1.

Exemptio ab
exactionibus
C. 1. 1. 1. 1.
n. Ordinariorum.

§. 1. Cupientes itaque dilectorum filiorum Congregationis Monachorum Unitatis alias de oblatione S. Justine nuncupate Ordinis S. Benedicti, Nebris ac Romanæ Ecclesiæ immediate subiectæ opportunitatibus, & commodis propter eorum excellentiam meritum, atque vite sanctimoniam nos reddere benevolos, & favorabiles, Motu proprio, non ad ipsorum Monachorum, nec alicujus alterius super hoc nobis oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, ne nequam spiritus veneno afflatis malignandi in ipsa Congregatione materia præbeatur, auctoritate Apostolica statuimus, districtius inhibentes, ne cui Prælatorum, vel Monachorum dictæ Congregationis ab institutis, ordinationibus, correctionibus, & mandatis Capituli generalis, sive Præsidentis, seu Visitatorum, aut Rectorum ipsius Congregationis ad quocumque etiam ad Sedem Apostolicam, nisi de speciali indulto summi Pontificis, liceat appellare, appellationem nihilominus, si quam interponi contingat, cum inde sequitis irritam decernendo.

§. 2. Cum autem contra aliquem Prælaturam, vel Monachum dictæ Congregationis agi contigerit civiliter, aut criminaliter, secundum consuetudines, & statuta Congregationis prædictæ, juris communis apicibus, dilationibus, terminis, litiis anfractibus omissis, procedi debere tenore præsentium volumus, & mandamus.

§. 3. Statuentes, quod Prælati dictæ Congregationis, contra Monachos eosdem, qui licentiam se ab Apostolica Sede habere dixerint, ad aliud quocumque Monasterium, sive locum se transferendi obtentu literarum Apostolicarum, nisi in ipsis literis specialis, nominata, & expressa fieret mentio de ipsa Congregatione, & hujusmodi indulto eidem concessio, revocando, & tunc si infra tres menses id non impleverint, tanquam contra apostatas agere valeant, nisi tempus in literis Apostolicis fuerit expressum, infra quod se debeant ad hujusmodi Monasteria, sive loca transfuisse, quo casu non prius agere possint contra eos quam dicta tempora fuerint elapsa.

§. 4. Cæterum cum per alias nostras certi tenoris literas, quarum tenorem hic haberi volumus pro expresso memorata Congregationi duxerimus indulgendum, ut si contingat civitates, terras, vel loca, in quibus Monasteria, sive loca dictæ Congregationis consistant, Ecclesiastico esse supposita interdico, ipsi tamen dictæ Congregationis Prælati, & Monachi, januis clausis, interdicitis exclusis, submissa voce, Missas, & alia divina officia celebrare possint. Nos volentes Congregationem ipsam uberioris dono gratiæ confovere, ut hujusmodi tempore interditi, etiam conversi, communi, capellani, & laici qui intra septa ipsorum Monasteriorum, sive locorum, pro tempore habitaverint, à præfata Congregationis Monachis ad id deputatis, Missas, & alia divina officia audire, & Ecclesiastica sacramenta licite suscipere valeant, similiter præsentium tenore statuimus.

§. 5. Insuper cum dudum Congregationi hujusmodi, quod Monachi præsentis, & futuri præfate Congregationis præsentati à suis Superioribus ordinari possint à quocumque Catholico Episcopo, per antefatas nostras literas indulserimus, volentes etiam eandem Congregationem amplioribus favoribus prosequi, quod absque alio examine Monachi hujusmodi ordinari debeant de presentantium conscientia confidentes. Quodque Congregationi hujusmodi quocumque Catholicum Episcopum gratiam, & communionem Sedis Apostolicæ habentem in dictæ Congregationis Monasteriis, & locis dumtaxat advocare valeant, cui liceat Apostolica auctoritate absque aliqua licentia, & contradictione Diocesanæ, nulla (ut præfertur) examinatione præmissa, Monachos ordinare, Missas celebrare, Ecclesias, Altaria, & vasa consecrare, vestes benedicere, & alia pontificalia exercere, de quo Diocesanum loci non oporteat timere, quod hujusmodi ordinationis occasione juris sui præjudicium incurrat, eadem auctoritate indulgemus.

§. 6. Cumque alias per easdem nostras literas Congregationem præfata ab omni jurisdictione Ordinariorum, & à charitativis subsidiis, ac omnibus oneribus eximentes sub nostra, & B. Petri protectione susceperimus,

prout in dictis literis plenius continetur, quarum tenorem hic volumus haberi pro sufficienter expresso, in dubium postea versum est (prout nobis relatum existit) an antiquos census, ratione visitationis, aut subjectionis hujusmodi Ordinarii, Universitati, Collegiis, sive Capitulis, hæcenus debitos Monasteria dictæ Congregationis, & cætero solvere teneantur. Nos volentes super hoc de opportuno remedio providere, declaramus, & nihilominus de novo statuimus quod dictæ Congregationis Monasteria, sive loca à die exemptionis hujusmodi ab omnibus censibus, redditibus, & solutionibus, ratione visitationis, aut subjectionis quocumque jure hæcenus debitis, aut in futurum debendis, quibuscumque Ordinariis, Capitulis, Collegiis, Congregationibus, Universitatibus, aut aliis quibuscumque personis de plenitudine potestatis Apostolicæ omnino liberamus, & penitus absolvimus. Non obstantibus præscriptionibus, constitutionibus, consuetudinibus, statutis, decretis, & privilegiis Apostolicis quibuscumque in contrarium facientibus, de quibus specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum esset mentio facienda.

§. 7. Ut autem hujusmodi Congregationis Monachi liberius in eorum regularis vite observantia valeant perdurare, omnes, & singulos Episcopos, vel locorum quorumlibet Ordinarios, aut alias qualvis personas, ad Monasteria, sive loca dictæ Congregationis, causa ordinis celebrandi, seu causas civiles, aut criminales exercendi, Conventus, sive Synodos, & processiones convocandi, Missas, & alia officia celebrandi sub excommunicationis pœna, quam incurrant ipso facto si aliter attentaverint, accedere, vel immorari ipsis invitatis, tenore præsentium prohibemus.

§. 8. Planè ut hujusmodi Congregationis Monachi in vite honestate, & odore bonæ famæ apud Deum, & homines conserventur, & quia ibi cautius est agendum, ubi majus imminet periculum animarum, eadem auctoritate statuimus, quod nulli hominum liceat quascumque mulieres laicas, seu religiosas, cujuscumque ætatis, status, gradus, auctoritatis vel conditionis existant, quavis occasione ducere, sive ipsis mulieribus ingredi, seu commorari intra septa Monasteriorum præfate Congregationis, quod si aliter scienter attentatum fuerit, tam ipsæ mulieres, quam earum ductores, sed & ipsi receptatores, si voluntariè hoc fecerint, ipso facto sententiam excommunicationis incurrant, à qua dictæ Congregationis personæ absolvi possint per Præsidentem, & Visitatores Congregationis hujusmodi.

§. 9. Quin etiam ne præfate Congregationis Monachi ab eorum quiete distracti, Romanam Curiam pro crebris obtinendis licentiis frequenter adire cogantur, quod omnibus casibus, in quibus de jure communi, Prælati, & Monachi dictæ Congregationis auctoritas, sive licentia, dispensatio Ordinarii esset necessaria, si ab eisdem exempti non essent, Prælati, Abbatibus, Prioribus, & Rectoribus hujusmodi, qui pro tempore fuerint, unà cum eorum Conventibus auctoritate Apostolica absque eo quod ad Sedem Apostolicam habeant recursum, hujusmodi licentiam, & auctoritatem tenore præsentium indulgemus.

§. 10. Prohibemus etiam ad obstruendas vias, quibus præfati Monachi extra Congregationem hujusmodi in eam præjudicium animarum vagari possent, omnes, & singulas personas, Ecclesiasticas aut sæculares, cujuscumque status, gradus, vel conditionis existant, & quacumque præfulgeant auctoritate, vel dignitate, ne quemquam ex Prælati, vel Monachi Congregationis prædictæ penes se obsequiorum, vel servitorum aliquorum sui, vel Monasteriorum suorum obtenta, aut si absque licentiâ suorum Superiorum à se diverterint, seu alia quavis causa à dicta Congregatione abstrahere, seu etiam ad se sponte venientes retinere præsumant, etiam auctoritate literarum Apostolicarum, in quibus de hujusmodi persona, ac Congregatione, nominatim, & expressè, mentio facta non fuerit, absque consensu Capituli generalis, seu Præsidentis, & majoris partis Visitatorum Congregationis ejusdem, sub pœna excommunicationis, quam ipso facto incurrant, si facta eis notitia de hujusmodi privilegio infra

Te ad
de Com
1572
X. 1. 1.
1. 1. 1.
1. 1. 1.

Nemo
Monach
1. 1. 1.
1. 1. 1.
1. 1. 1.

Tridit
1. 1. 1.
1. 1. 1.
1. 1. 1.

Prælati
1. 1. 1.
1. 1. 1.
1. 1. 1.

Præfati
1. 1. 1.
1. 1. 1.
1. 1. 1.

Intra tres dies personam ipsam dictae Congregationi non restituerint cum effectu, vel ab eis abjecerint, a qua sententia non nisi in mortis articulo, & a Sede Apostolica recipietes, & recepti absolvi possunt. Non obstantibus quarumcumque religionum, vel Ordinum, aut alterius cujusvis personarum privilegiis, & indultis quibuscumque, de quibus esset specialis, & de verbo ad verbum mentio facienda, quibus omnibus volumus nominatim, & specialiter per hujusmodi indultum, quoad praemissa derogari.

§. 11. Praeterea, ne quies, & pax Monachorum, & personarum de dicta Congregatione quovis modo, etiam per indirectum conturbari contingat, quascumque sententias latae ab Ordinariis, seu quibuscumque personis, quacumque praesulgeant dignitate, contra benefactores dictae Congregationis, occasione beneficiorum eisdem collatorum ab eis, aut quia subditi eorum cum hujusmodi Monachis converterentur, seu ab eis recipiant absolutionis beneficium, & Eucharistiae Sacramentum, ipso facto irritas, & inanes eadem auctoritate decernimus.

§. 12. Cum interdum contingat nonnullos Monachos inobedientes, & rebelles a Monasteriis, & eorum Superiorum obedientia se subtrahere, & ut invitis Superioribus redeant, Apostolicas literas impetrare, hujusmodi malignitatibus obviare volentes, ne quis praefatae Congregationis Monachos, vel Praelatos vigore quarumcumque literarum hujusmodi, nisi nominatim, & expressè apparuerit de mente summi Pontificis, qui pro tempore fuerit, huic nostro indulto velle derogare, ad ipsos recipiendum compellere possint, etiam si hujusmodi literis clausula, Privilegiis, & indultis dictae Congregationi concessis non obstantibus, & de quibus expressa mentio fieri debeat, expressè contineatur, praesentis paginae tenore decernimus.

§. 13. Insuper tranquillitati eorum intendentes, ne ij, qui Marthae circa plurima satagentis officium dimiserunt, eligentes potius cum Maria circa pedes Domini residere, ad audiendum verbum illius, causarum turbibus perturbentur, si contingat aliquem literas Apostolicas commissorias de administranda justitia, executione faciendam, visitatione exercendam, aut alia quavis causa ad aliquem Praelatum, vel Monachum dictae Congregationis directas, impetrasse, nisi huic indulto expressè, specialiter, & nominatim derogetur ad hujusmodi causas, talium obtentu literarum, praeter liberam eorum voluntatem procedere, vel eas exequi minime teneantur, indulti hujusmodi tenore decernimus.

§. 14. Planè ne Praelatos, & Monachos hujusmodi causarum strepitus inquietet, & ab otio sancto deducat, ne quis Praelatos, Monachos, & personas de hujusmodi Congregatione subire de calumnia, & veritate dicenda juramentum, aut ad deferendum testimonium, quacumque ex causa compellat invitos, sive extra civitates, & dioceses suas trahat, seu in eos, vel eorum aliquem, propterea excommunicationis, vel alias censuræ, seu praesententias proferat, per literas Apostolicæ Sedis, vel Legatorum ejus, nisi in eisdem literis de hujusmodi indulgentia plena, & expressa, ac de verbo ad verbum facta fuerit mentio specialis, eadem auctoritate indulgentis, excommunicationis, suspensionis, & interdicti, & alias sententias, si quas in eos, vel aliquem eorum contra indultum hujusmodi promulgari contigerit, decernentes praesentium tenore irritas, & inanes. Praelatis, & Monachis Congregationis praedictae Monachorum, converforum, & commissorum ipsius Congregationis in causis eorundem civilibus, & criminalibus testimonio liberè, & licitè uti posse, tenore praesentium declaramus.

§. 15. Quodque praefatae Congregationis Monasteria, bona mobilia, & immobilia in quibuscumque civitatibus, & locis quovis titulo acquirere possint, petendi etiam, & exigendi Monachis, & personis hujusmodi praefata bona undecumque, vel qualitercumque esse debita, & quae in saeculo remansissent, jus petendi, & exigendi habere ipsis eorum Monasteriis acquirenda. Non obstantibus quibuscumque statutis, ordinationibus, & decretis cujusvis Ecclesiasticae, sive saecularis personae, Communitatis, Collegii, sive Universitatis, aut alterius cujuscumque gradus, status, dignitatis, officii, & auctori-

tatis existat, praesentium literarum serie statuimus.

§. 16. Praeterea cum saepe contingat ob devotionem quam ad Monachos praefatae Congregationis nonnullae personae habent singularem, ad praefatos Monachos pro eorum salute animarum recurrere: Nos volentes eorum devotioni satisfacere, & in favorem religionis, ac observantiae regularis, quod liceat hujusmodi personis, dictae Congregationis Praelatos, sive Monachos deputatos a suis Superioribus ad audiendum confessiones accedere, quas possint audire absque aliqua dictarum personarum superiorum licentia, & contradictione, ac eis absolutionis beneficium impendere ab omnibus peccatis, & dispensare super omnes casus, praeter ea peccata, & eos casus, de quibus ipsi Confessoribus ad eorum ordinarios videbitur recurrendum, aut de quibus esset Sedes Apostolica merito consulenda, & eis ministrare Eucharistiae Sacramentum de specialis dono gratiae largimur.

§. 17. Quin etiam cum religionis favore nonnulla concedantur, quae alias interdicti solent, quod si qui ex Monachis Congregationis praefatae defectum natalium patiantur, in Monasterio tamen alias laudabiliter conversati, hujusmodi defectu non obstante ad sacros ordines, & officia, praerelaciones, dignitates, & honores in eorum Monasteriis juxta constitutiones eorum, liberè, & licitè valeant promoveri, Congregationi memoratae tenore praesentium indulgemus.

§. 18. Volentes in super quod Praelati Congregationis praefatae, licet munus benedictionis non acceperint, perinde tamen Monasteria ipsius Congregationis regere, & administrare, ac omnes actus in ipsis valeant exercere, ac si munus hujusmodi fuerint consecuti.

§. 19. Adjicientes etiam, quod si quandoque contingit per aliquem, aut plures actus contra hujusmodi decreta, privilegia, & ordinationes, aut ipsorum aliquod a quocumque, cujuscumque conditionis, dignitatis, gradus seu status existat, ex negligentia vel ignorantia praesentium, & futurorum, quibus haec conceduntur, aut alia quavis causa, propter quam fuerit aliter attentatum, vel pro tempore observatum, ignoranter, vel scienter, nullum tamen praesudicium decretis hujusmodi volumus generari, sed in suo vigore & robore permanere.

§. 20. Postremo cum plerumque contingat praenimia importunitate petentium, ac negotiorum multitudine, & suppressione veritatis, summos Pontifices fatigatos, aut circumventos ea concedere, quibus alias nullatenus annuerent, auctoritate praesentium statuimus, decernimus, & ordinamus, quod quaecumque literae Apostolicæ, etiam proprio motu confectæ, aut in futurum conficiendæ, et in eisdem clausula, privilegiis & indultis dictae Congregationi concessis non obstantibus, & de quibus expressa mentio fieri debeat, expressè contineatur, quæ obviant, & contrafaciant huic praesenti privilegio, aut cuilibet ejus particulae, nisi appareat evidentissimè, & apertissimè, quod summus Pontifex qui pro tempore fuerit, huic indulto vel alicui ejus parti, vellet per literas Apostolicas derogare, facientes specialem mentionem de verbo ad verbum ex certa scientia de hujusmodi privilegio, ac ipsa Congregatione, diversis nominibus eam nominando, per haec praecise vocabula Congregationem unitatis, alias de observantia S. Justinae nuncupatam, causasque legitimas allegaverit cur his obviare intendat decretis, nullius sit roboris vel momenti.

§. 21. Non obstantibus in Constantiensis, & aliis Conciliis, ac a fel. recordat. Innocentio Quarto, & Martino Quinto, necnon aliis Summis Pontificibus praedecessoribus nostris editis constitutionibus, & ordinationibus, etiam si de illis specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum praesentibus mentio habenda esset, quibus quoad praemissa specialiter derogamus, necnon Monasteriorum, Prioratuum, & Ordinum praedictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quacumque firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, cæterisque in contrarium facientibus quibuscumque.

Nulli ergo, &c.
Datum Bononiae Anno incarnationis Dominicae 1436. D. N. A. G. pridie Calendarum Julii, Pontificatus nostri Anno 30. 1436 sexto.

Conf. flandi
audire qualiter
absolvo
castum non
referuntur.

eligimus ad
dignitates co-
gr. gati nis
promoveri pos-
su. t.
Ad hoc vide
conf. Sixt. V.
7. 1. c. 1. 1. 1.

Praelatis etiam
ab que bene-
dicit one admi-
nistrant.

Alia contra
istud indultum
non praesudic-
tent.

Clausula hujus
concessio
praesentium

Clausula con-
trarium de
v. g. a. v. i. a.

Sequitur

EVGENIVS QVARTVS

Sequitur exemptio de qua in rubrica.

EVGENIVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

AD Ecclesiarum, & Monasteriorum, ac personarum Ecclesiasticarum omnium, praesertim regularem vitam professarum statutum...

§. 1. Cum itaque dudum Congreg. Monachorum de Observantia S. Justinæ, alias unitatis nuncupatae, Ordinis S. Benedicti, Nobis, & Romanae Ecclesiae...

§. 2. Nos volentes ulterius praefatae Congreg. Monachos, qui à pluribus ultra temporibus in observantia regulari, & vitae sanctimoniam, variis multiplicarunt...

§. 3. Quibuscumque constitutionibus Apost. ac praefatis nostris literis, quibus quatenus huic nostro indulto obviant, volumus derogare, & aliis consuetudinibus...

§. 4. Decernentes ex nunc omnes & singulas excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliasque quascumque sententias, quas contra personas dictae Congreg. sive Monast. & loca, & alia in praedictum concessione hujusmodi promulgari, nullas, necnon irritum, & inane quicquid aliud in contrarium, si à quoquam...

Dat. Bononiae, Anno Incarnationis Dominicae 1436. quarto nonas Julii, Pontificatus nostri Anno sexto.

IX. Jurisdicatio & facultates Judicum Conservatorum quatuordecim Congregationis Cassinensis, alias S. Justinæ de Padua, Monachorum Ordinis S. Benedicti.

Alios Conservatores magis generaliter dedis Innoc. VII. ut infra in ejus const. 8. Devotionis.

Quoad hujusmodi Conservatores, vide etiam infra const. 41. Pii V. Et si, in §. Et ut fratres, & Clem. VIII. const. 3. Sanctissimus, revocavit quascumque electiones de Judicibus Conservatoribus factas, & novam de eis, eorumque electionibus in posterum fieri...

formam tradidit Greg. XV. in sua Const. 7. Sanctissimus, inf. tom. 4.

EVGENIVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Venabilibus Fratribus, Archiepiscopo Mediolanensi & Castellanensi, ac Christophoro Ariminensi Episcopis, necnon dilecto filio Abbati Monasterii Cassinensis, nullius diocesis, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Militanti Ecclesiae, licet immeriti, disponente Domino, Praesidentes, circa curam Ecclesiarum, & Monasteriorum, aliorumque piorum locorum omnium, solertia reddimur indefessa solliciti, ut juxta debitum pastoralis officii, eorum occurramus dispendiis, & profectibus, divina cooperante clementia, salubriter intendamus.

§. 1. Sanè dilectorum filiorum Praesidentis, Visitatorum, & Praelatorum Congregationis Monachorum, Monasteriorum, Prioratum, domorum, & locorum unitatis, alias de Observantia S. Justinæ nuncupatae, Ord. S. Benedicti, ad Rom. Ecclesiam nullo medio pertinentis, conquestionem percipimus, quod nonnulli Archiepiscopi, Episcopi, alique Ecclesiarum Praelati, & Clerici, ac Ecclesiast. personae, tam religiosae, quam saeculares, necnon Duces, Marchiones, Comites, Barones, Nobiles, Milites, & Laici, Communia Civitatum, Universitates Oppidorum, Castrorum, Villarum, & aliorum locorum, ac aliae singulares personae civitatum & dioc. & aliarum partium diversarum, violarunt, occuparunt, & occupari fecerunt Ecclesias, castra, villas, & alia loca, sive membra, terras, domos, grangias, molendina, decimas, obedientias, casalia, vineas, prata, nemora, piscationes, possessiones, jura, privilegia, & jurisdictiones, necnon fructus, census, redditus, & proventus dictae Congregationis, ac Monasteriorum, Prioratum, domorum, aliorumque locorum sub Congregatione hujusmodi comprehensorum, sive illi subditorum, & nonnulla alia bona mobilia & immobilia, spiritualia & temporalia, ad Congregationem, sive Monasteria, Prioratus, membra, necnon subiecta, domos, & loca hujusmodi spectantia, & ea detinent indebitè occupata, seu ea detinentibus praestant auxilium, consilium vel favorem. Nonnulli etiam civitatum, dioc. & partium praedictarum, qui nomen Domini in vacuum recipere non formidant, eisdem Praesidenti, Visitatoribus, necnon dilectis filiis Abbatibus Monasteriorum, & Prioribus Prioratum praedictorum, ac eorumdem, necnon Congregationis, ac subditorum domorum, & locorum hujusmodi personis aliis, super praedictis Castris, Villis, & locis aliis, terris, domibus, pertinentiis, possessionibus, juribus, & jurisdictionibus, fructibus, censibus, redditibus, & proventibus eorumdem, ac quibuscumque aliis bonis mobilibus & immobilibus, spiritualibus & temporalibus, & aliis rebus ad Congregationem, Monasteria, Prioratus, necnon subiecta, domos, & loca hujusmodi spectantibus, multiplices molestias & injurias inferunt, ac jacturas.

§. 2. Quare dicti Praesidens & Visitatores nobis humiliter supplicarunt, ut cum eisdem valde reddatur difficile, & aliis Abbatibus, Prioribus, & Praelatis hujusmodi pro singulis querelis ad Apostolicam Sedem habere recursum, providere eis super hoc paterna diligentia curarem.

§. 3. Nos igitur adversus violatores, occupatores, detentores, praesumptores, molestatores, & injuriatores hujusmodi, volentes ut eisdem Congregationi, Praesidenti, Visitatoribus, Abbatibus, Prioribus, & personis aliis aditus committendi similia pracludatur, discretioni vestrae, ex certa scientia per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut singuli vestrum, per vos, vel aliam, seu alios, etiam si sint extra loca, in quibus deputati estis Conservatores, & Judices, ipsis Praesidenti, Visitatoribus, Abbatibus, Prioribus, & personis, necnon conventibus domibus, ac membris eisdem subiectis, efficacis defensionis praedio assistentes, non permittatis eosdem super iis & quibuscumque aliis bonis & juribus, ad Congregationem, Monasteria, Prioratus, necnon subiecta, domos, & loca praedicta spectantibus, ab eisdem vel eis gravamina, seu damna, vel injurias irrogari, facturi dictis

Exordium.

Enunciatio aliarum concessionum.

Concessio exemptionis à Parochianis, Episcopis, & aliis de portione canonica, de relictis, & legatis Congregationis.

Quibuslibet non obstantibus.

Irreversio conservatorum.

D. P. An. 6. die 4. Julii.

Edict.

Præf.

Alibi.

Præf.

Præf.

Præf.

Præf.

Præf.

Præf.

Præf.

Præf.

Præf.

Præf.

ad eisdem Presidenti, Visitatoribus, Abbatibus, Prioribus & personis quibus ab eis vel procuratoribus suis, aut eorum aliquibus fuerit requisiti, de predictis, ac aliis personis quibuslibet super restitutione hujusmodi Prioratuum, Ecclesiarum, membrorum, grangiarum, castrorum, casaliarum, villarum, terrarum, possessionum, & aliorum locorum, jurisdictionum, jurium, reddituum quoque & proventuum, & aliorum quorumcumque bonorum spiritualium, & temporalium, necnon de quibuscumque molestiis, injuriis, atque damnis presentibus, & futuris, personis, & rebus ipsorum, in illis videlicet quae judiciale requirunt indaginem, summarie, & de plano, sine strepitu, & figura iudicii, sola facti veritate inspecta, in aliis vero, prout qualitas eorum exegerit, iustitiae completum, violatores, occupatores, seu detentores, praesumptores, molestatos, & injuriatores hujusmodi, necnon contradictores quoslibet, & rebelles, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis extiterint, quancumque & quocumque expedierit, auctoritate nostra, per censuram Ecclesiasticam, ac omni appellatione processum causarum quovis modo respicienti, postposita, compescendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

§. 4. Non obstantibus tam fel. rec. Bonifacii Papae VIII. praedecessoris nostri, in quibus cavetur, ne aliquis extra suam civitatem, & dioc. nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam a fine suae dioc. ad iudicium evocetur, seu ne Judices, & Conservatores a Sede deputati praedicta, extra civitatem, & dioc. in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, sive alii, vel aliis vices suas committere, aut aliquos ultra unam dietam a fine dioc. eandem trahere praesumant, seu quod de aliis quam de manifestis injuriis, ac violentiis, & aliis quae judiciale requirunt indaginem, penes in eos si seces egerint, & in id procurantes adjectis, Conservatores se nullatenus intromittant. Et tam de duabus dietis in Concilio generali, dummodo ultra duas aliquis extra suam civitatem, & dioc. auctoritate praesentium, ad iudicium non trahatur, quam aliis quibuscumque constitutionibus, a praedecessoribus nostris Rom. Pontificibus tam de iudicibus delegatis, & Conservatoribus, quam personis ultra certum numerum ad iudicium non vocandis, aut aliis editis, quae vestrae possent in hac parte jurisdictioni, aut potestati, e jusque libero exercitio quomodolibet obviare, seu si aliquibus communiter, vel divisim a praedicta sit Sede indultum, quod excommunicari, suspendi, vel interdicti, seu extra, vel ultra certa loca ad iudicium advocari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi, & eorum personis, locis, ordinibus, & nominibus propriis mentionem, & qualibet alia dictae Sedis indulgentia generali, vel speciali, cujuscumque tenoris extiterit, per quam praesentibus non expressam, vel totaliter non insertam, vestrae jurisdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, de qua, cujuscumque toto tenore, de verbo ad verbum in nostris literis habenda sit mentio specialis.

§. 5. Caeterum volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quod quilibet vestrum prosequi valeat articulum etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoatus nullo fuerit impedimento canonico praepeditas. Quodque a datis praesentium sit vobis, & unicuique vestrum, in praemissis omnibus, & eorum singulis, ceptis & non ceptis, praesentibus, & futuris, perpetua potestas, & iudicium attributa, ut eo vigore, eaque firmitate possitis in praemissis omnibus ceptis, & non ceptis, praesentibus & futuris, & pro praedictis procedere, ac si praedicta omnia, & singula coram vobis cepta fuissent, & iudicium vestra, & cujuscumque vestrum in praemissis omnibus & singulis per citationem, vel modum alium perpetua legitimum extitisset. Constitutione praedicta super Conservatoribus, & alia qualibet in contrarium edita non obstante. Praesentibus perpetuis futuris temporibus valentibus.

Dat. Bononiae, Anno Incarnationis Dominicae 1436. 8. Kalend. Decembris, Pontificatus nostri Anno 6.

Translatio generalis Concilii Basileensis ad civitatem Ferrariae in Provincia Lombardia. XL

Concilium istud a Martino V. indictum ob pestem Ferrariae exortam, ad Civitatem Florentiam in Provincia Haerulia ab istomet Pontifice translatum, ibique absolutum fuit, ut infra in const. 27. Latentur.

Concilio Basileensi aliqui adhuc serunt, etiam post hujusmodi dissolutionem, & translationem, qui tamen ad huncmet Pont. redeunt, absoluti fuerunt, ut inf. in const. 29. Inter.

EUGENIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad aeternam rei memoriam. 1437.

Magnas omnipotenti Deo gratias oportet nos agere, qui antiquarum suarum misericordiarum non immemor, Ecclesiam suam continuo reddit amplioem. Quam quidem etsi laborare, multisque tempestatibus fluctuare permittit, nunquam tamen submergi patitur, verum a fluctibus, & magnis aestibus maris reservat, & pro suo erga genus humanum amore, inter multos, & varios casus, & calamitates, virentem semper fovet, ac magis vigentem reddit.

§. 1. Ecce enim Orientales, & Occidentales populi jamdiu inter se dissidentes, atque disjuncti, ad pacem atque conjunctionem conveyire festinant. Quippe qui discordes jam, & inimici, tandem post multos annos, favente Deo, ex quo omne datum bonum, sanctae conjunctionis desiderio affecti, in hunc convenere locum. Nostrae igitur servitutis, ac totius Ecclesiae opera est, & esse credimus, tentare pro vitibus, ut haec principia tam felicia, studio nostro ita felicem exitum consequantur, ut Dei gratiae cooperatores esse, dicique mereamur.

§. 2. Cum itaque dilectissimus filius Joannes Palaeologus Constantinopolitanus Imperator, una cum piissimo fratre nostro Josepho Patriarcha Constantinopolitano, necnon caeterorum Patriarcharum Legatis, ac multis amplissimis Metropolitanis, & Episcopis, ac aliis Ordinibus Ecclesiasticis, & viris nobilibus ad octavam diem proximi mensis Februarii Venetias advenerit, nobis id, quod aliis etiam ex locis antea fecerat, continuo literis suis significavit, se quibusdam de causis non alienis a ratione Basileam, ubi Synodus celebranda erat ire non posse, idque his qui ibi jam essent scripsisse, notumque fecisse, volens propterea, & contendens, ut ipsa Synodus huc Ferrariam transferretur, & hic tam pium negotium concluderetur.

§. 3. Nos igitur quibus sancta Christianorum conjunctio cordi mirum in modum est, quique ipsam celeritè conficere cupimus, decretum Basileen. Concilii de celebrando generali Concilio Graecis volentibus promulgatum, ac editum, & a nobis postea Bononiae praesentibus ipsius Imperatoris, ac Patriarchae Oratoribus susceptum, & approbatum, quaeque ad praesens sanctae conjunctionis negotium spectent, pro nostra servitute volentes exequi ut debemus, & cupientes ipsum ad conclusionem perducere, omni modo, & forma quibus possumus, & debemus, praesentibus, & consentientibus Imperatore, ac Patriarcha, & caeteris hic ad celebrandam Synodum congregatis, notum facimus, & declaramus praedictam Synodum hic Ferrariae, qui quidem locus liber & tutus est, celebrandam esse, & sic omnibus existimari, ac dici debere, sperantes hic absque discordia, & contentione, aliave molestia, sed potius amore summo, divinam ipsam pacem, & caetera sancta opera, pro quibus Synodus convocatur, tractari, Deoque placato, ac favente feliciter confici posse.

Dat. Ferrariae, die 9. mensis April. 1437. Pont. nostri anno 7.

Concessio nonnullarum gratiarum Eremitis B. Petri de Pisis nuncupatis. XII.

157orum

Istorum Eremitarum constituta fuit Congregatio, ut inf. in Six. IV. constit. 13. Sedu, & nomen Fratrum Eremitarum S. Hieronymi sortita est...

Eliza An. D. 1437.

EVGENIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis fratri Bartholo de Casena, ac universis Eremitis de Societate quondam Fratris Petri de P. sis. presentibus & futuris, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exoritur.

Provenit ex vestrae devotionis affectu, quo nos, & Romanam Ecclesiam reveremini, ut petitiones vestras, illas praesertim, quae animarum vestrarum videntur salutem respicere, quantum cum Deo possumus favorabiliter annuamus.

Pa. n. l. m. et. gendi Conf. for. s. qui bot. Fratres absol. vunt. Tu intellig. de Conf. s. i. b. m. app. b. t. u. c. i. n. c. s. t. u. s. non ex. c. p. u. d. C. l. e. m. e. n. t. e. s. i. n. e. i. u. s. c. o. n. s. t. i. t. u. t. i. s. S. u. a. c. u. n. q. u. e.

§. 1. Hinc est, quod vestris supplicationibus inclinati, vobis omnibus & singulis auctoritate Apostolica tenore praesentium indulgemus, ut confessores idonei, quos duxeritis eligendos, in vita confessiones audire, & omnium & singulorum, qui in ipsa Societate pro tempore fuerint, ab omnibus casibus, super quibus etiam Sedes Apostolica merito esset consulenda, pro semel tantum postquam in societate remanere deliberaverint, in aliis vero casibus quandocumque absolvere possint, eis imposita poenitentia salutari: & in mortis articulo semel tantum omnium peccatorum vestrorum, de quibus corde contriti, & ore confessi fueritis, plenam remissionem vobis in sinceritate fidei & unitate Sanctae Rom. Ecclesiae, ac obedientia & devotione nostra, vel successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium persistentibus, eadem auctoritate concedere valeant. Ita tamen quod ipsi Confessores de his, de quibus fuerit alteri satisfactio impendenda, eam vobis per vos, si supervixeritis, aut per successores vestros, si tunc forsan transieritis, faciendam injungant, quam vos vel illi facere teneamini. Et ne propter huiusmodi gratiam reddamini procliviores ad illicita in posterum committenda, volumus, quod si ex confidentia remissionis huiusmodi aliqua commiseritis, quoad illa remissio ipsa vobis nullatenus suffragetur.

Eligendaque sacerdoti cui in loco Societatis divina celebr. nt. & Sac. amonia v. i. n. i. t. i. c. e. n. t.

§. 2. Quodque singuli dictae Societatis, seu alii saeculares, vel Religionii sacerdotes, quos similiter duxeritis eligendos, in vestra vobiscum commorantium personarum praesentia, in Oratoriis, Ecclesiis, & locis ejusdem Societatis nunc per vos acquisitis, & in antea acquirendis, dioecesan loci, seu alterius cujuscumque licentia minime requirita, Missas & alia divina officia tam feriatas, quam aliis diebus tempore congruo celebrare, necnon Eucharistia, Extremae-Undionis, & alia quaecumque Ecclesiastica Sacramenta, absque Parochiani juris praesudicio, ministrare, ad quae etiam suscipienda extra loca, seu Oratoria dictae Societatis compelli non possitis.

Quae sacerdoti comm. s. i. r. r. u. s. s. u. p. e. r. i. r. e. g. u. l. a. r. i. t. a. t. e. d. i. s. p. e. n. s. e. n. t. C. o. c. i. n. a. t. e. n. d. e. d. b. u. l. l. a. n. i. C. l. e. m. e. n. t. u. s. s. F. r. a. t. r. e. s. c. u. n. q. u. e. s. u. n. t. d. e. m. o. n. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. i. n. t. e. r. d. i. c. t. a.

§. 3. Quodque sacerdotes Societatis praedictae cum omnibus & singulis Eremitis ipsius Societatis super irregularitate per ipsos quoquo modo, vel ex quavis causa contracta, ut divinis officiis, & obsequio Missae interesse possint dispensare, & infamiae maculam abolere possint, & valeant.

Quae sacerdoti comm. s. i. r. r. u. s. s. u. p. e. r. i. r. e. g. u. l. a. r. i. t. a. t. e. d. i. s. p. e. n. s. e. n. t. C. o. c. i. n. a. t. e. n. d. e. d. b. u. l. l. a. n. i. C. l. e. m. e. n. t. u. s. s. F. r. a. t. r. e. s. c. u. n. q. u. e. s. u. n. t. d. e. m. o. n. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. i. n. t. e. r. d. i. c. t. a.

§. 4. Insuper quod cum excommunicatis & interdictis, seu quavis censura ligatis, pro elemosynis ad sustentationem vitae vestrae duntaxat acquirendis, & non alias convertari, ita quod hoc ad culpam vobis minime imputeretur, possitis.

El. a. i. i. u. e. p. o. r. t. a. t. i. s. u. i. s. s. u. i. s.

§. 5. Quodque in locis, & Oratoriis per vos successores vestros acquisitis & acquirendis, altare portatile pro missis celebrandis, & aliis divinis officiis in locis ad id congruis & honestis, cum debita reverentia habere possitis.

Cameraria habeant.

§. 6. Loca autem pro sepeliendis Eremitis, & aliis servientibus vobis per quemcumque, seu quoscumque Catholicos Episcopos, gratiam & communionem Apo-

stolicae Sedis habentes, consecrari seu benedici possint.

§. 7. Quodque omnes & singuli vestrae Societatis, qui alias habiles & idonei reperti fuerint, a quocumque Antistite gratiam & communionem dictae Sedis habente, ad omnes etiam sacros, & presbyteratus ordines aliter promoveri, & in illis ministrare, proprii tamen Episcopi, sub cujus dioecesi mora trahitur, licentia prius requisita, & obtenta, liberè & licitè valeant, auctoritate Apostolica tenore praesentium indulgemus.

Ordin. Episcopi. P. n. c. s. e. p. i. s. t. r. i. d. i. c. a. p. i. t. i. s.

§. 8. Et insuper, ut Oratorium S. Mariae Magdalene Paduanensis, & alia quaecumque loca per vos acquisita, & acquirenda per Societatem praefatam, & ejus nomine, cum omnibus & singulis juribus & pertinentiis eorum, absque impedimento, & contradictione cujuscumque retinerent, necnon omnibus & singulis privilegiis, indulgentiis, gratiis, indultis, & exemptionibus, quibus alia Oratoria & Joca Eremitarum utuntur, & gaudent, etiam uti, & gaudere possint, & valeant, eadem auctoritate concedimus per praesentes.

Loca. a. i. i. u. e. q. u. i. n. d. i. c. t. a. s. i. n. t. e. i. s. p. e. r. t. i. n. e. n. t. i. a. s. c. o. n. s. i. d. e. r. a. n. t. i. a. s.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus, & prohibitionibus Apostolicis specialibus vel generalibus, & etiam si tales sint, de quibus praesentibus specialis, & expressa esset mentio habenda, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c.

Derog. r. r. a. t. i. o. n. e.

Datum Ferrariae, Anno incarnationis Dominicae millesimo quadringentesimo trigesimo septimo, octavo Kal. Martii Pontificatus nostri Anno septimo.

D. P. d. 1437.

Præfinitio numeri Clericorum Rever. Cam. Apostolicae Praesidentium, ad septem, & approbatio ordinum pro bono regimine ipsius Camerae editorum.

XII.

Hac bulla confirmatur inf. à Leone X. const. 24. Licet. Sed numerus Clericorum, anteo numero negotiorum Camerae, anteo & ipse est ad numerum duodecim.

Quoad Clericorum jurisdictionem & auctoritatem vide infra bullam 12. Alex. VI. Etsi ex, cum ibi indicatis, ac etiam Pii IV. constit. 55. Romanus.

EVGENIUS EPISCOPUS, Ad perpetuam rei memoriam.

Eliza An. D. 1437. 1444.

Inter cetera gravia pulsantia peccus nostrum sunt, ea potissimè, per quae Romanae Curiae, honor decusque servatur, & officialium illius ordines debite disponuntur, unde contingit ad Sedem Apostolicam confluentes debite expedire.

Exoritur.

§. 1. Nuper siquidem pro parte dilectorum filiorum Apostolicae Camerae Clericorum Capellanorum nostrorum nobis exposito, quod proventus, & emolumenta singulorum eorumdem ob ipsorum numerum excessentiam & augmentum, adeo sunt ex temporum causante malitia diminuta, quod inde nequeunt vitam ducere decentem. Quodque juxta antiquam, laudabilemque consuetudinem, etsi major negotiorum concursus existeret, atque frequentia, minor tamen numerus existeret, & stipendia pinguiora, poterantque propterea ejusdem Camerae servitiis & obsequiis eo magis, & melius insudare, quo non oportebat victum quaerere aliunde; ac subjuncto, quod si numerus eorum ad numerum septenarium reduceretur, profecto Camera praedicta meliorem formam haberet, & illius negotia dirigerentur in melius, & loci, & personarum decori, & honestati foret absque ulla dubitatione provisum.

Can. d. r. a. u. d. i. c. t. a. s. c. l. e. r. i. c. o. r. u. m. a. d. s. i. g. n. u. m.

§. 2. Nos praefatorum Clericorum votis favorabiliter annuentes, ac attendentes quod non amplior ponendus est numerus in officio ministrorum, quam possit de illius proventibus congrue sustentari, quodque septenarius Clericorum numerus, decens sit ad negotia praefatae Camerae rectè ubilibet dirigenda, praesenti constitutione, quam irrefragabiliter observari volumus, Apostolica auctoritate sancimus, quod de cetero nullus ad officium Clericatus

Reductio r. i. c. o. r. u. m. C. a. m. A. p. o. s. t. o. l. i. c. a. e. s. t. n. u. m. e. r. u. s. s. p. e. n. t. e. n. a. r. i. u. s. H. u. i. u. m. n. u. m. C. l. e. r. i. c. o. r. u. m. s. u. m. d. i. c. t. u. m. e. s. t. i. n. t. e. r. a. b.

Clericatus Camerae hujusmodi assumatur, seu illius Clericorum consortio aggregetur, donec numerus eorum ad septenarium numerum sit reductus.

§. 3. Nihilominus si contingat aliquem vel aliquos, ultra praefatum numerum eorundem Clericorum consortio aggregari, illis esse decernimus omnis perceptionis & emolumentorum expertes.

§. 4. Mandantes dilecto filio nostro Francisco tituli sancti Clementis presbytero Cardinali Camerario nostro & ejus in dicto officio successoribus, reliquisque ejusdem Camerae Clericis, atque gentibus, praesentibus, & futuris, ne quemquam de cetero ad hujusmodi emolumentorum perceptionem admittant donec eorundem Clericorum numerus ad numerum septenarium, ut praemittitur sit reductus. Statuentesque postquam reductus fuerit, ut praefertur, Camera praedicta septem Clericorum numero quoad emolumentorum perceptionem tantummodo sit contenta, quem numerum ex tunc in eadem Camera perpetuo auctoritate simili stabilimus.

Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c. Dat. Ferrariae An. Domini 1438. 5. Id. Jul. P. N. An. 8.

Sequitur confirmatio Ordinationum, de qua hic supra in rub.

EUGENIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Dilectio filius Gentibus Camerae Apostolicae, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

IN eminenti Apostolicae Sedis specula licet immeriti disponente Domino constituti, tanquam prudens Paterfamilias, qui cupit familiam domus suae per viam mandatorum Domini incedere, normam illi tribuens, & ordinem honeste vivendi, recteque agendi, ita & nos libenter ad universa Romanae Curiae Officia, & eorum Officialia, & praefertim Camerae Apostolicae, ad quam Ecclesiarum & Monasteriorum omnium, necnon etiam Urbium, Civitatum, Terrarum, Castrorum, Oppidorum, Villarum, & locorum Romanae Ecclesiae immediate, & mediate subditorum, spiritualia & temporalia negotia peragenda deveniunt, ut cuncta ibidem pertractanda salubriter dirigantur, & feliciter gubernentur, ac iuste, & humaniter finiantur & terminentur, attenta mentis sollicitudine vigilamus, tales in eadem Camera viros, & ministros deputare, qui Deum timeant, sint Ecclesiasticis dignitatibus praediti, bonis moribus redimti, providentia circumspiciti, rectitudine iusti, & sollicitudine vigilantes, sicque prudenter & iuste, & in expediendis negotiis hujusmodi attentè se habeant, ut cuncti ad eandem Cameraam pro eorum expediendis negotiis recurrentes, se iuste, & humaniter expeditos fore merito gloriantur.

§. 1. Cum itaque vos ad laudabile, sincerum, & prosperum regimen Camerae praelibatae nonnulla statuta, ordinationes, & Capitula edideritis, atque feceritis, nobisque propterea humiliter supplicatis, ut illis pro eorum subsistentia firmiori robore Apostolicae confirmationis adjicere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 2. Nos igitur vestris in hac parte supplicationibus inclinati, statuta, ordinationes, & capitula praefata per nos visa, & lecta, ac diligenter inspecta, & examinata, quia mature, prudenter, provide, & digeste edita, & confecta, existunt auctoritate Apostolica, & ex certa scientia tenore praesentium confirmamus, & praesentis scripti patrocinio communitus.

Tenor vero statutorum, ordinationum, & capitulorum praedictorum sequitur, & est talis.

Incipiunt statuta & ordinationes Collegii Camerae Apostolicae.

§. 3. OMne Collegium cui Apostolici Fiscus incumbit cura, his personis concluditur. Primum illorum caput est reverendissimus D. Camerarius, tum Reverendus Thesaurarius, post Assistentes, qui ex partem Clerico-

Bullar. Mag. Tom. 1.

rum Collegio ad ampliore dignitatem electi sunt. Post eos Clerici, septem videlicet numero tantum, uti Sanctissimus Dominus Noster Eugenius Quartus Pontifex instituit. Reliqui vero numero praefixo adjecti nihil commodi capientes, voto dante, & a suscipiendis commissionibus abstinere, & solo Clericorum nomine, habitu & pari sede remaneant contenti.

§. 4. Senectutem quae apud majores nostros semper venerabilis fuit, observare quoque nos decet. Cumque opportunè inter Clericos quispiam ceterorum nomine plurimum rerum curam continuam habiturus sit, is erit meritorum, qui prius tempore ad Collegium admissus fuerit, in modo Curiam incolat, eo autem absente, vel infirmo, proximior tempore subrogetur, huncque Decanum appellatum convenit. Potestas cogendi Clericos Camerae, tam qui intra numerum sunt, quam ultra, & agenda proponendi & exigendi singulorum vota, & juxta illa concludendi exigente opportunitate praeter causas fiscales, & tempus quo majoribus occupantur, ad officium Decani pertinet Altaris, & jocalium ejus, ac divini officii, atque sacerdotii, & quicquid spectat ad ea, Decanus diligentius curet, sigillumque Collegii, & Constitutionum volumen apud se retinens, exaucto anno semper singulorum ratione reddat.

§. 5. Nihil est quod tam rebus conducatur gerendis, quam ordo, ne qua igitur confusio illo deficiente occurrat, commode proponendum videtur, quo pacto in loco Camerae sedendum loquendumque sit. Cum igitur diebus Lunae, Mercurii, & Veneris quibus majores nostri jus dicere soliti sunt, conveniant Reverendissimus Camerarius, aut illius Vicem gerens, Thesaurarius, Assistentes, & Clerici reliquae ministri Fiscus, Primò ac digniori loco sedeat Camerarius, aut substitutus illius, Assistentibus Decanus, & quidam ex Clericis, è regione vero Thesaurarius. Post reliqua pars Clericorum eorum sane qui intra numerum sunt, hique omnes pro tempore dignitatis, aut admissionis eorum. Super numerum autem electi novissimi considerant, nec quisquam eorum sine alba veste, atque cappa loco suo, sed inter pares ultimo sedeat. Post autem Auditor Fiscus Clerici Sacri Collegii, tum Advocatus pauperum. Postremo Advocatus, ac Procurator Fiscus. Praeter hos autem omnes nemo ex ministris Fiscalibus sedeat, sed recti omnes assistant, ut honor, ac decus hujus Magistratus gravius observetur. Quicquid à singulis horum proponendum, agendumque fuerit, juxta sedem & temporis ordinem absolvatur tam in exigendis votis, quam in causarum delegationibus, relationibusque fiendis. Ita ut pro modestia Patrum, uno loquente ceteri observato silentio audiant. Nemo loquentem turbet, nec intra has solum species consistit hujus constituti sententia. Quocumque enim hoc celebre Collegium convenit, idem ordo, eadem gravitas, ac modestia illibata permaneat. Cum autem jus dicitur, observent ostium tres Cursores ad mandata Fratrum parati.

§. 6. Si pluries mandata negotia serius tardiusque absolvant profecto majori commodo cedit uni exequendum committere quod probatum est plurimum iudicio atque consensu. Pro more igitur prisco, solitoque majorum nostrorum singulo mense uni ex Clericis demandetur cura praecipua exequendi quaeque negotia inter ipsos conclusa atque definita. Et is quidem primum constituatur Decanus, tum illi proximior tempore, atque ita servato ordine praeficiantur ceteri sibi invicem succedentes. Quod autem istius fidei atque diligentiae incumbit, id est, ut Bullas majorum Ecclesiarum, ac Monasteriorum curet concludi captae sub duarum clavium custodia, quarum alteram apud se teneat, alteram servientes armorum, reliquorum autem beneficiorum quae supplicatione impetrantur, obligationem juxta ritum Camerae accipiat. Jocalia undecumque venerint, huic postea dividenda mandantur. Iste eandem omnium vicem agens, quicquid inter Collegas, communicandum distribuendumque acceperit, libello describat, & instante fine mensis inter Collegas, ceterosque curiae officiales aequa lance partiatur.

§. 7. Sunt igitur minuta quinque, quorum distribuendi onus nostro incumbit officio, hoc ordine partienda. Primo namque minuto quoad Cameraam Apostolicam spectat in quatuor partes aequales, tres partes dominus

G g

Camerarius

De Decani officio & potestate. De qua vide etiam in bulla Pii 4. in citata rub.

De Camerarii Clericorum, & aliorum locorum in Camera rerum agenda, rum ordine. De his vide latius in bulla Pii 4. allegata in rub.

De Clerici mensarii mone cur a occurrerit singulis mensibus. Ad qua v. de eandem B. 11. Pii 4. dicitur Bull. Leon. 8.

De Ministris quinque servitorum divisione, episcopus que m. o.

Camerarius accipiat diviso, reliqua vero Clerici emolumenta percipientes inter se equaliter metiantur. Aliud vero minutum Cancellarie assignatum item in quatuor partes scindatur, quarum tres Dominis Protonotariis adscribantur, residua autem bipartita, una Camerario Vicecancellario cedat, alia item equaliter subest, una literarum Apostolicarum Correctori, altera vero pars contradictarum Auditori detur. Est & tertium minutum in duas partes aequales dividendum, quarum una Capellanis comensalibus assignata, reliqua quadripartitur, ex quibus Cubicularii unam, tres autem alias Scutiferi honoris sibi recipiant partes. Quarto minuto similiter quadripartito una partium Magistris hostiaris tribuatur. Altera vero parte una Custodibus portae ferreae, altera Cursoribus distribuatur. Duas reliquas hujus minuti partes in septuaginta & unam particulas veniunt dividendae, ex quibus Servientes amorum 19. Bullatores tres, Paneterii tres, Bucularii tres. Item Magister equorum unam cum dimidia, Clericus equorum unam, Palefrenarius, & Scopatores quinque, Magister pagnorae duas, Hostiarum primae portae unam, Primus coquorum unam cum dimidia, Clericus coquinae unam, Lotores utensilium coquinae unam partes excipiant. Reliquum quod superest minutum, officialibus & familiaribus Cardinalium elargitur.

De Clericis sup. annuatis ad admit- dis.

§. 8. Quicumque ab Apostolica Sede Clerici fisci delignati fuerint, non prius à collegio admittantur quam aureos viginti sex collegio Camerae numeraverint, admisso autem illos intelligimus, qui etiam ultra numerum ad sedem habitumque recipiuntur, memorata vero summa hoc pacto distribuatur, ut aurei viginti ad usum Altaris cedant, sex autem reliqui pro veteri more, jure jocalium dividantur. Cum autem Clericorum loca qui in ta numerum sunt vacaverint, Priorem ex his qui praeter numerum sunt, aut quem Summus Pontifex julerit in locum vacuum collegium subroget. Isque omnium lucrorum commoda, quemadmodum & reliqui percipiat. Qui autem admittitur ad collegium, jurejurando polliceatur scryare, custodireque statuta, & probatos mores hujus celebris venerandique collegii.

De Clericis ad amplior. m dign. inveni. evellit.

§. 9. Quos vitae praestantia, clari mores, aut excellentia doctrinae, ad Episcopalia vel alterius dignitatis gradum exerit, summa veneratione & liberalitate profecti convenit, quandoquidem honori & amplitudini nostrae plurimum cedat. Ille autem qui è nostro collegio promotus translatumve etiam saepius fuerit, semper quicquid ceteri debent minorum Sacri sigilli, omnisque alterius solutionis Camerario, Thesaurario, Clericis, & Notariis minimè solvat, sed ea omnia libera patrum donatione suscipiat. Quicquid autem illi ex communi lucro deberetur, exacto mense, omne ad Alteris usum perveniat.

De infirmis quique & ab- fanib. Quod ab- rium em- lo- mura, vid- decretum in- sum- mura die 27. Feb. 1773. Quia solum- mudo hujus p- nore 1773. 1773.

§. 10. Infirmos corpore pietatis officio amplecti humanum piusque videtur, propterea si quem in Curia praesentem vixerit morbus, à percipiendis lucris communibus, vel ut ceteri fisco servientes minimè excludatur. Quod si ad balnea vel alia loca salubrioris aeris oportuerit secedere, cuj sibi commodi particeps sit integro mense. Cum vero diuturnior fuerit aegrotatio, bimestri tantummodo accedente suffragio plurimum ex collegio lucra obvenientia excipiat. Absentes autem publicae vel privatae rei causa, nihil omnino percipere aut petere valeant nisi duarum ex tribus partibus votis decernatur.

De decedentibus quae exordis. Ad hoc vide d. bull. Leo. 11.

§. 11. Extremum hujus vitae diem, & mortem indubiam praudentis est praemeditari. Cumque omnibus sit communis sors & moriendi lex, pietatem summam praestare defunctis ad nos potissimum pertinet, qui in sortem Domini vocati sumus. Si quem igitur ex nostro collegio mori contingat, praesentem aut absentem, qua die sepulchro mandatur, Fumus aut nuntium mortis adveniat, vel intra biduum proximum exequiis solemniter celebrentur, quibus interfit omne collegium, & Missae triginta dicantur, omnemque hanc impensam pro dignitate, & gradu defuncti collegium exolvat. Liberum autem sit haeredibus aut fideicommissariis defuncti praeter eam summam quicquid in piam causam voluerint erogare.

De Alaris w-

§. 12. Religionis causam semper, & ubique praecipuum

extitisse nemo nisi imperitus ignorat, legimusque Salomonem sapientissimum Regem longe diligentiorum fuisse in aedificanda domo Dei, quam Regia. Hanc ergo cum singulari zelo, & animi fervore prosequamur. Decernimus collegium nostrum habere Altare instructum omnibus, decenter quidem ac ornate, quae ad Sacrificium celebrandum necessaria sunt, & illa quae ut in anterioribus diximus, Decani diligentiae mandentur, cujus vigilantia, & studio semper incrementum divino cultui dedicata accipiant. Omne autem collegium nostrum praeter festa quae ab Ecclesia observantur, praecipua veneratione singulis annis celebret diem constantissimi ac felicitatis Laurentii, ita ut Vesperas, & solemnem Missam adstantibus Reverendissimis dominis Cardinalibus, & ceteris Praelatis celebrari curent. Sacerdotem quoque qui diebus festis, & quibus collegium convenit pro jure reddendo missam celebret, collegium conducatur, illique in praesidium vitae annum salarium constituatur.

Nulli ergo, &c.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Domini 1444. D. P. A.

8. Idus Julii, Pontificatus nostri Anno xiv.

Quod Abbates Ordinis Cisterciensis quavis auctoritate etiam Apostolica ad Abbacias promoti, vel confirmati, ab eisdem Ordinis Abbate, Visitatore ritis & Reformatore non sint exempti.

Omnia qua hunc Ordinem respiciunt notavi sup. in conf. 1. Paschal. II. Desiderium.

EUGENIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad futuram rei memoriam.

AD universalem Ecclesiae regimen licet insufficientibus meritis, divina disponente clementia deputati, non possumus non turbari, cum Monasteria & alia loca regularia sentimus in aliqua parte laedi, sed tunc profecto acerbiore dolore confodimur, cum ubi speciosiora esse solent, enormius deformantur.

§. 1. Sanè pro parte dilecti filii Joannis Abbatis Monasterii Cisterciensis Cabilonensis diocesis exhibita nobis nuper petitiō continebat, quod nonnulli Cisterciensis Ordinis Abbates, alii videlicet se ad Abbatiales dignitates, quas obtinent per Apostolicam Sedem promotos, alii vero electiones de eis ad dignitates similes factas, & per sedem fuisse confirmatas eandem asserentes, & eo praetextu se fore exemptos, ad Capitula generalia dicti Ordinis accedere, visitatoribus quoque & reformatorebus Ordinis ejusdem parere negligunt & recusant, praedictum Abbatem generalem, Visitatores & reformatores hujusmodi contemnent, in ipsorum vilipendium ac scandalum totius Ordinis non modicum & jaeturam.

§. 2. Quare pro parte dicti Abbatis nobis fuit humiliter supplicatum, ut super his opportune providere de benignitate Apostolica dignemur. Nos itaque qui Ordinum & Monasteriorum quorumlibet curam gerimus generalem, quorumque interest super talibus providere, cupientes quod Ordo ipse & illius personae praesertim in dignitatibus constituta, in charitatis & obedientiae vinculo cum Abbate praefato, & aliis eorum Superioribus se conforment, eisque juxta statuta & ordinationes, & laudabiles consuetudines dicti Ordinis pareant & intendat, auctoritate Apostolica, tenore praesentium declaramus quoscumque Ordinis praefati Abbates Apostolica vel alia quavis auctoritate promotos, illorum etiam quorum electiones ad Abbatiales dignitates sunt eadem Apostolica vel auctoritate alia confirmata, nullatenus propter promotiones vel confirmationes hujusmodi ab Abbate Ordinis, Visitatoribus & Reformatorebus hujusmodi fuisse, vel esse exemptos. Decernentes eos & quoscumque alios Apostolica vel alia quavis auctoritate hujusmodi de cetero promovendos, ac etiam illos quorum electiones confirmari in futurum contigerit, ut praesertur, eisdem Abbati

Abbatibus, Visitatoribus, & Reformatoribus, illorumque Correctoribus, prout ante erant subditi, subiacere & omnino subesse.

§. 3. Nos enim omnes & singulos qui preterea promotionis, seu confirmationis de se facte hujusmodi presumpserint rebellionis, contumptionis, viltensionis aut inobedientie contra patrem Abbatem Ordinis, Visitatores, & Reformatores hujusmodi pro tempore existentes, cornua elevare, excommunicationis sententia decernimus subjacere.

§. 4. Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Monasterii & Ordinis predictorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quacumque firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus contrariis non obstantibus quibuscumque, seu si promotis & confirmatis, seu forsan promovendis, & confirmandis hujusmodi, vel quibusvis aliis communiter vel divisim a Sede Apostolica sit indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

§. 5. Et insuper irritum decernimus, & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.
Datum Ferrariæ, anno Incarnationis Dominicæ 1438. Idibus Decemb. Pont. nostri Anno octavo.

De S.R.E. Cardinalium dignitate, cæteris Ecclesiasticis dignitatibus præstantio. i.

Alia quamplura de materia Cardinalium indicabitis in consuet. 50. Sax. V. l. ossquam.

EUGENIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Venerabili viro Magistro Henrico Archiepiscopo Cantuariensi, &c.

Non mediocri dolore afficimur, cum inter fratres nostros Episcopos, seu alios Ecclesiasticos, dissidii aliquid exortum esse percepimus, tum propter malum, quod inde in populis exemplum provenit, tum quia contemptus & detractionis præbetur occasio.

§. 1. Proinde non parum audisse displicuit dissensionem illam, quam cum dilecto filio nostro Joanne tit. S. Balbinæ Presbytero Cardinali nuper tua fraternitas habuit, cum nova & insolita res ipsa sit, quæ nunc attentatur. In primis autem admiramur satis cum per 14. annos, & amplius cum dilecto filio nostro Henrico tit. S. Eusebii Presbytero Cardinali in sedendo, & in ferendis votis sine altercatione vixeris, & nullam secum super hoc prorsus habueris disceptationem, quid causæ sit, quod nunc primum in contentionem venias cum ipso Joanne Cardinali eadem prædito dignitate. Nec quidem generis regii erga ipsum Henricum ratio prætendi potest, quoniam & antequam Cardinalatus ipsam foret dignitatem adeptus, dumtaxat existens Vintoniensis Episcopus, & voce, & loco tibi cedebat, postea autem quam in Card. per fel. rec. Martinum prædecessorem nostrum assumptus est, jure tibi, & aliis antepositus fuit, & tunc antepositus. Quod si sola Cardinalatus dignitas hanc in alio prælationem operata est, cur in isto itidem non efficiet? Cum tamen ipse Archiepiscopus, ille Episcopalem obtineat dignitatem, & illius Ecclesia tuæ sit suffraganea, istius verò nullo jure subiecta.

§. 2. Illud autem de te nobis placuit ac laudamus, quod in tuæ protestationis sine sub his verbis addidisti, quod scilicet per præmissa, aut aliquid per te factum, aut dictum, & habitum, seu faciendum, dicendum, vel habendum, non intendis Sacrosanctam Romanam Ecclesiam matrem tuam, seu juramentum tuum eidem præstitum, aut Venerabilem cæterum ejusdem Ecclesiæ Cardinalium, aliquemve eorum in aliquo offendere, aut alicui honori, privilegio, prærogativæ, seu dignitati, præminentia, aut alicui alteri juri eorum, in aliquo derogare, seu juramento

Bullar. Mag. Tom. I.

in aliquo contrahere, sed quod eandem Sacrosanctam Romanam Ecclesiam cum honoribus suis omnibus, privilegiis, prærogativis, dignitatibus, præsentibus, gratiis, & aliis jure suis quibusque cum omni reverentia manutenebis, ac defendes, & ab aliis manuteneri, & defendi procurabis. Per hoc plane innuere videris si hoc sit Romanæ Ecclesiæ Cardinalium jus, ut reliquos antecedit Ecclesiæ gradus, quod nobis in lite mota persistere, imò Apostolicæ Sedis stare iudicio, cujus inter alia privilegia, quæ manutenebis, & defendere potest, hoc etiam est ut quibuscumque ambiguis quæstionibus, quæ in Dei Ecclesia accidunt, valeat judicare, & sua auctoritate suam imponere, quanquam longè fuisset decentius ante motam controversiam Sedem Apostolicam consulere.

§. 3. Quantum autem hæc Cardinalatus dignitas sit sublimis, & aliis excellentior, & ita hæcenus in Ecclesia reputata, si ejus officium, ac Sanctorum Patrum statuta, & consuetudinem tam apud hanc Sedem, quam generalia Concilia semper observatam, sciveris diligenter scrutari, facile tibi innotescet.

§. 4. Quippe etsi hujus dignitatis nomen quod modo in usu est, ab initio primitivæ Ecclesiæ non ita expressum fuit, officium tamen ipsum à B. Petro, ejusque successoribus institutum evidenter invenies. Imò, ut inquit Innocentius Tertius ex veteri testamento jussu Dei traxit originem, asserit eum id quod Deuteron. 17. dicitur, ut pro difficultate, & ambiguitate iudicii accedatur ad Sacerdotes Levitici generis, & iudicem, qui fuerit illo tempore, & obediatur ipsorum iudicio, qui præ sunt loco, quem Dominus elegerit, de summo Pontifice intelligendum esse, & fratribus ejus, id est S.R.E. Cardinalibus, qui ei jure Levitico in executione Sacerdotalis officii coadjutores existunt. Itaque & ab exordio Ecclesiæ, sicut & hodie, Summis Pontificibus in regenda gubernandaque universali Ecclesia assistebant. Et ut ex Concilio Stephani Papæ colligitur dicentis: Oportebat ut hæc Sacrosancta Domina Romana Ecclesia, juxta quod à B. Petro, & ejus successoribus institutum est, rite ordinaretur, & in Apostolatus culmine unus de Cardinalibus presbyteris, aut Diaconis consecraretur, datur manifestè intelligi, hos fratres nostros qui inter Cardinales locantur, tempore B. Petri extitisse.

§. 5. In confinio autem Nicæni Concilii B. Sylvester, qui cæpit Ecclesiam regere anno Incarnationis Dominicæ 330. vel circiter, in Synodo generali congregatis præsidens, hos coadjutores suos nuncupavit Cardinales, & magno admodum privilegio insignivit, quales nullus Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum in canonibus habere reperitur, ut videlicet sine plurima testium multitudine damnari non debeant. Nec sine mysterio triplex ordo in fratrum nostrorum collegio à Sanctis nostris prædecessoribus institutus est. Nam cum summus Pontifex vices Dei gerat in terris, decuit quemadmodum Moysi præceptum fuit, ut omnia ad exemplum faceret, sicut ei ostensum erat in Monte, quod ad instar illius celestis Hierarchiæ in hac nostra Ecclesia tres constituerentur Ordines assistentium Papæ, qui purgantium, illuminantium, & perficientium fungerentur officio, veluti sunt Diaconi, Presbyteri, & Episcopi Cardinales. Decuit etiam cum summus Pontifex Christus repræsentet personam ut quemadmodum Christo conversanti in terris assistebant Apostoli, ita etiam Cardinalium cæterus Apostolicum repræsentans, coram Papa assisteret, reliqui verò Episcopi ubique diffusi, Apostolos repræsentant ad prædicandum per orbem missos.

§. 6. Ipsos præterea Cardinales pro honoris, ac dignitatis eminentia, partem sui corporis Summi Pontifices appellant. Ex quo sine ulla dubitatione ostenditur, post caput Ecclesiæ, quod est Papa, cõtigua sui corporis membris, qui sunt fratres ejus Cardinales præ cæteris Ecclesiæ membris ac partibus honorari debere, adeo quidem ut sacris canonibus sancitum sit, eos qui in Cardinalem manus iniecerint violentas, aut fugarint, aut insequuti fuerint, seu ad hoc dederint consilium, vel favorem, criminis læsæ Majestatis reos, maximis & multiplicibus pœnis esse plectendos, ac si ipsi Apostolici throni violaverint majestatem, quod in ipsos, qui Patriarchas, Archiepiscopos

Cardinalatus itaque dignitatem carere in Eccl. in sublimiori dignitate affirmat ex multis.

B. Petrus videri officium instituit, & iussu Dei ad exordium Ecclesiæ originem traxit.

Papa ex alijs or. in Concilio non appellatur, & ab his testibus multitudinem non videtur.

M. ubi a Pontifici in nunciantur, & que assistentibus, & omnia ista in ista r. & iudicantur.

piscopos, vel Episcopos offenderint, statum minime reparatur, ut evidenter hinc liquet, tanto amplius censeri dignitatem, quanto plures, severioresque illam offendentes insiguntur pena.

4. Alii praeeminentiis decorati sunt.

5. Imperator Constantinus Patres appellavit.

6. Romana Ecclesia, Cardinalium curiam, alii illustriorum conseruit.

7. Consequendo Ecclesia Romana, et universalis idem obsequio ab immemorable tempore citat.

8. Et in Concilio hoc idem usitatum fuit.

9. Ex irano nominandi Cardines, quos alios Praelatos in summo, id est dignos.

ex ordine nominandi, quae sit major, luculentius apparet.

§. 13. Nec causetur quisquam quod Ordo Episcopalis presbyterio maior sit, quoniam in eiusmodi praelationibus officium ac dignitas, siue jurisdictio praeponderat ordini. Quemadmodum jure caurum est, ut Archidiaconus non presbyter, suae jurisditionis obtentu Archiepiscopo praefertur, simili modo Diaconus, vel Subdiaconus, aliusve clericus noster, aut alicujus Metropolitanus Vicarius, seu Locumtenens in Synodo, & alibi, alios quocumque ordine majores etiam Episcopos antecedit, propter illius jurisditionem, quam exercet, & personam quam representat. Sic & electus ad Ecclesiam Cathedralis, & confirmatus, quanquam nondum consecratus, ratione jurisditionis cunctis in sua diocesi praeminet. Quis ergo tam dubitat eum qui talia jura, & canones condidit, & talem alii tribuit potestatem, posse eandem cum vult, & majorem suis membris tribuere? Si quis forte objecerit prioris dignitatis potius esse rationem habendam, quam Cardinalatus de novo collati, cum in regis tractatibus, ac parlamentis, quilibet ut suae Ecclesiae Praelatus, non ut Cardinalis intersit. Huic objectioni evidens respondet ratio; nam cum personae sint Ecclesiasticae, sicut statuta, ac privilegia suarum Ecclesiarum in his actibus servant, multo magis Romanae Ecclesiae, cui vinculo obedientiae adstricti sunt, privilegia, & statuta servare tenentur. Quibus nec ipsae personae Ecclesiasticae, nec alii quicumque tanquam inferiores derogare quomodolibet possunt. Cum igitur viri Ecclesiastici ad actus publicos, vel privatos vocantur, cum suis qualitatibus, ac prerogativis ab Ecclesia institutis admitti debent. Nam & contra honestatem publicam, & universalem Ecclesiae politiam, & in opprobrium Ecclesiasticae disciplinae vergeret, si in quovis actu Diaconus Presbyterum, vel Presbyter Episcopum, aut Episcopus Patriarcham praecederet. Praeterea in canonibus scriptum est unumquemque in Collegio, vel Capitulo juxta suae receptionis tempus honorandum esse, & quod si postea aliquis admittatur Presbyter, ceteris tempore antea scriptis praepositus, qui Presbyter non sunt. Quod si in ordine majori sit, hoc etiam multo amplius in dignitate seu jurisditione quae in his actibus major est ordine, servandum est, ut supra de Archidiacono, & Archiepiscopo dictum est. Quod si in post receptis locum habet, eadem ratione in iis qui prius, si qua de novo eis obveniat dignitas. Hoc enim rationi consentaneum est, ut dignius minus dignum ad se trahat, & res a potentiori, & nobiliori denominetur. Quod in ipsis Cardinalibus evidenter servatur, qui licet certarum Ecclesiarum dum ad Cardinalatum assumuntur Episcopi sint, nihilominus eos non Episcopos, sed Presbyteros S. R. E. Cardinales, Sedes Apostolica appellat. Quinimodum si eis suas priores Ecclesias in rit. dimittat, non amplius sub nomine Ecclesiarum, sed tituli Cardinalatus scribit, quasi ad majorem dignitatem, & jurisditionem assumpserit, alioquin non ascendisse, sed descendisse, non honorari, sed dehonoriari viderentur.

§. 14. Quis etiam non videat Cardinalatus dignitatem Archiepiscopali esse majorem dignitate, quia cum illa privatae unius patriae praesit utilitati, ista publicae totius populi Christiani. Illa unam dumtaxat regit Ecclesiam, ista cum Sede Apostolica universas: & cum a nemine, nisi solo Papa judicentur Cardinales, ipsi & Patriarchas, & Archiepiscopos, & reliquos Ecclesiae gradus, cum Summo Pontifice judicant. Quorum officio nomen ipsum consonat optime, nam sicut super cardinem volvitur ostium domus, ita super hoc Sedes Apostolica, totius Ecclesiae ostium, quiescit & sustentatur.

§. 15. Nullum denique pro tua intentione proponis Ecclesiae Romanae privilegium, quis enim alius huic juri positivo, & universali Ecclesiae observantiae, atque Apostolicae concessionis, praesertim quae Apostolici throni, membrorumque ejus praeminentiam concernit, contrarium privilegium dandi ullam omnino habet facultatem? neque etiam consuetudine ulla tuam causam tueris. Quanquam si qua praetenderetur, praeter Apostolicae Sedis consensum, & approbationem inefficax profus censenda esset, ut proxime de privilegio dictum est, atque irratio

irrationabilis, quia per eam dignitas confunderetur Superiorum Magistratum, turbationemque pareret in quolibet reipublice statu. Nam juxta Canones universos non posset alia ratione subsistere, nisi eam hujusmodi magnus differentie ordo servaret Ecclesiasticus, quia confunderetur ordo, si cuique sua dignitas non servaretur, quamvis ut predictum est, ex frequentibus actibus 40. annorum spatio usitatis, contraria potius in Regno Anglie consuetudo firmata sit.

§. 16. Hortamur itaque te venerabilis frater, & volumus, ut predictis rationibus, ac nostrorum predecessorum ordinationi atque Ecclesie universalis observantiae penitus acquiescas, sicut pro tua prudentia, & devotione quam ad Romanam Ecclesiam, & nos semper habuisti, te facturum speramus. In reliquis vero, sive tuam Ecclesiam, sive personam concernentibus, quae nec rationi, aut honestati derogent, pro magna, qua te omni tempore complexi sumus, ac complectimur charitate, nos semper propitios experieris.

Datum Florentinae Pontificatus nostri Anno Octavo.

VI. Monachi professi Ordinis Cisterciensis Monachorum S. Bened. & ad alium quam Carthusiano unum Ordinem transire prohibentur.

Hoc idem vetuit Nicol. V. die 9. Aprilis 1448. cujus bullam uti simpliciter confirmatoriam consulto pratermissi.

Alia de hoc Ordine scripti sup. in Paschal. 11. const. 1. Desiderium.

ANNO D. EUGENIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad futuram rei memoriam.

Regularem vitam professis sic decet omnem vagandi materiam, omnemque inquietudinis causam amputare, quod in eorum vocatione persistant, ac sedulum, & devotum Altissimo exhibeant famulatum.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Patris Abbatis Monasterii Cisterciensis, Cabilon. dioc. & aliorum Cisterciensis Ordinis Abbatum exhibita nobis nuper petitio continebat, quod nonnulli monachi dicti Ordinis, alii videlicet melioris frugis sicco colore, alii vero ut jugum obedientiae, & salutaris medicinae effugiant discipulnam, ad alios regulares Ordines se divertunt, & ut in illis remanere liberè possint, licentiam Apostolicae Sedis in exquisitis coloribus satagunt obtinere.

§. 2. Nos igitur quorum interest animarum providere salutem, & hujusmodi salubre remedium adhibere, eorumdem patris & Abbatum supplicationibus inclinati, harum serie decernimus & etiam ordinamus, quod nullus Ordinis praefati professus ad alium quemcumque praeterquam Carthusiensium Ordinem, etiam praetextu literarum Majoris penitentiarii nostri, etiam in illis plena & expressa de praesentibus mentio habeatur, absque ejusdem patris Abbatis licentia speciali causam rationabilem & urgentem, quare licentia hujusmodi concedi debeat, nobis & successoribus nostris Romanis Pontificibus expressè & specificè allegantis, audeat vel praesumat quomodolibet se transferre.

§. 3. Decernentes nihilominus contrafacientes eosdem correctioni sui Abbatis & dicti Ordinis omnino subesse, eosque transeuntes, & Abbates eorum, ipsi ad alium praeterquam dictum Ordinem Carthusiensium transeundi licentiam concedentes, ipso facto excommunicationis sententiae subjacere.

§. 4. Non obstantibus quibuscumque privilegiis, ac indulgiis quavis auctoritate concessis vel concedendis, quae quoad hoc nullius existant firmitatis, & aliis contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c. si quis, &c.

Dat. Florentiae Anno Incarnationis Dominicae 1439. decimo sexto Kalendas Martii, Pontificatus nostri Anno octavo.

Bullar. Mag. Tom. 1.

Concordia Ecclesiae Graecae, & Latinae, cum definitione quorundam articulorum Catholicae fidei in quibus dissidebant, Primatusque Romani Pontificis, & Ordinis Patriarcharum.

Alia de Graecis, indicavi supra in const. 14. Innoc. IV. Sub Catholica, ibi videas.

Alias duas concordias hoc ferè tempore Deus sanctae suae Ecclesiae concessit, alteram scilicet Armenorum, alteram vero Jacobinorum, ut infra in const. 19. Exultate, & const. 23. cantate.

EUGENIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam. Consentiente ad infra scripta charissimo in Christo filio nostro Joanne Palaeologo Romanorum Imperatore Illustri, & Locum tenentibus venerabilium fratrum nostrorum Patriarcharum, & ceteris orientalem Ecclesiam representantibus.

Letentur Coeli & exultet terra. Sublatus est enim de medio paries, qui occidentalem, orientalemque dividebat Ecclesiam, & pax atque concordia rediit, illo angulari lapide Christo, qui fecit utraque unum, vinculo fortissimo charitatis & pacis utrumque jungente parietem, & perpetuae unitatis foedere copulante ac continente, postquam longam mceroris nebulam, & dissidii diuturni atram nigramque caliginem, serenum omnibus unionis optatae jubar illuxit. Gaudeat & mater Ecclesia, quae filios suos haecenus invicem dissidentes, jam videt in unitatem, pacemque rediisse, & quae antea in eorum separatione amarissime flebat, ex ipsorum modo mira concordia, cum ineffabili gaudio omnipotenti Deo gratias referat. Cuncti gratulentur fideles ubique per orbem, & qui Christiano censentur nomine, matri Catholicae Ecclesiae collaentur. Ecce enim occidentales orientalesque Patres, post longissimum dissensionis, atque discordiae tempus, se maris ac terrae periculis exponentes, omnibusque superatis laboribus, ad hoc sacrum Oecumenicum Concilium, desiderio sacratissimae unionis, & antiquae charitatis redintegrandae gratia, laeti, alacresque convenerunt, & intentione sua nequaquam frustrati sunt. Post longam enim, laboriosamque indaginem, tandem Spiritus sancti clementia ipsam optatissimam & sanctissimam unionem consecuti sunt. Quis igitur dignas omnipotentis Dei beneficium gratias referre sufficiat? quis tantas divinae misericordiae divitias non obstupescat? cujus vel ferreum pectus tantae supernae pietatis magnitudo non molliat? Sunt ista prorsus divina opera, non humanae fragilitatis inventa, atque ideo eximia cum veneratione suscipienda, & divinis laudibus prosequenda. Tibi laus, tibi gloria, tibi gratiarum actio, Christe fons misericordiarum, qui tantum boni sponse tuae Catholicae Ecclesiae contulisti, atque in generatione nostra tuae pietatis miracula demonstrasti, ut enarrent omnes mirabilia tua. Magnum siquidem divinumque munus nobis Deus largitus est qui oculis vidimus quod ante nos multi, cum valde cupierint, aspicere nequiverunt.

§. 1. Convenientes enim Latini & Graeci in hac sacrosancta Oecumenica Synodo, magno studio invicem usi sunt, ut inter alia etiam articulus ille de divina Spiritus sancti processione, summa cum diligentia & assidua inquisitione discuteretur. Prolatis vero testimoniis ex divinis scripturis, plurimisque auctoritatibus sanctorum Doctorum orientalium & occidentalium, aliquibus quidem ex Patre & Filio, quibusdam vero ex Patre per Filium procedere dicentibus Spiritum sanctum, & eandem intelligentiam aspicientibus omnibus sub diversis vocabulis, Graeci quidem asseruerunt quod id quod dicunt Spiritum sanctum ex Patre procedere, non hac mente profertur, ut excludant filium, sed quia eis videbatur, ut aiunt, Latinos asserere Spiritum sanctum ex Patre & Filio procedere tanquam ex duobus principiis, & duabus spirationibus, ideo abstinerunt à dicendo, quod Spiritus sanctus à Patre procedat & Filio. Latini vero affirmaverunt

Latina exprimitur & laudes Deo referuntur de concordia facta. inter Latinam Ecclesiam & Graecam dissidentes super articulo sic recensiti.

Pro qua concordia habentur celebratum fuit Concil. Florentinum.

verunt non se hac mente dicere Spiritum sanctum ex Patre, Filioque procedere, ut excludant Patrem, quin fons atque principium totius Deitatis, Filii scilicet, ac Spiritus sancti, aut quod id quod Spiritus sanctus procedit ex Filio, Filius à Patre non habeat, sive quod duo ponant principia, seu duas spirationes; sed unum tantum asserant esse principium, unicamque spirationem Spiritus sancti, prout hactenus asseruerunt. Et cum ex his omnibus unus & idem eliciatur veritatis sensus, tandem in infrascriptam, & sanctam Deo amabilem eodem sensu eademque mente unionem unanimiter concordarunt & consenserunt.

*Definitiones
et reuelorum
Fidel.*

§. 2. In nomine igitur sanctæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, hoc sacro universali approbante Florentino Concilio, definimus, ut hæc fidei veritas ab omnibus Christianis credatur & suscipiatur, sicque omnes profiteantur.

Artic. 1.

§. 3. Quod Spiritus sanctus ex Patre, & Filio æternaliter est, & essentiam suam, suumque esse subsistens habet ex Patre simul & Filio, & ex utroque æternaliter, tanquam ab uno principio, & unica spiratione procedit. Declarantes quod sancti Doctores, & Patres dicunt ex Patre per Filium procedere Spiritum sanctum, ad hanc intelligentiam tendit, ut per hoc significetur Filium quoque esse secundum Græcos quidem causam; secundum Latinos verò, principium subsistentiæ Spiritus sancti, sicut & Patrem. Et quoniam omnia quæ Patris sunt, Pater ipse unigenito Filio suo gignendo dedit, præter esse Patrem, hoc ipsum quod Spiritus sanctus procedit ex Filio, ipse Filius à Patre æternaliter genitus est. Definimus in super explicationem verborum illorum, Filioque, veritatis declarandæ gratia, & imminente tunc necessitate, licite, ac rationabiliter Symbolo fuisse appositam.

Artic. 2.

§. 4. Item in azymo sive fermentato pane triticeo, corpus CHRISTI veraciter confici: Sacerdotesque in altero ipsorum Domini corpus conficere debere, unumquemque scilicet juxta suæ Ecclesiæ, sive Occidentalis sive Orientalis consuetudinem.

Artic. 3.

§. 5. Item si verè poenitentes in Dei charitate decesserint, antequam dignis poenitentia fructibus de commissis satisfecerint, & omnis eorum animas poenis Purgatorii post mortem purgari: & ut à poenis hujusmodi releventur, & prodesse eis fidelium vivorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes, & elemosynas, & alia pietatis officia, quæ à fidelibus pro aliis fidelibus fieri consueverunt secundum Ecclesiæ instituta.

Artic. 4.

§. 6. Illorumque animas qui post baptismum susceptum nullam omnino peccati maculam incurrerunt, illas etiam quæ post contractam peccati maculam, vel in suis corporibus, vel eisdem exuta corporibus (prout superius dictum est) sunt purgata in cælum mox recipi, & Intueri clarè ipsum Deum trinum, & unum sicuti est, pro meritum tamen diversitate aliam alia perfectius.

Artic. 5.

§. 7. Illorum autem animas qui in actuali mortali peccato, vel solo originali decedunt, mox in Infernum descendere, poenis tamen disparibus puniendas.

*Definitio de
primi in Pa-
74.*

§. 8. Item definimus, Sanctam Apostolicam Sedem, & Romanum Pontificem in universum orbem tenere primatum, & ipsum Pontificem Romanum successorem esse B. Petri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiusque Ecclesiæ caput, & omnium Christianorum patrem, ac doctorem existere, & ipsi in B. Petro, pacendi, regendi, ac gubernandi universalem Ecclesiam à D. N. JESU CHRISTO plenam potestatem traditam esse, quemadmodum etiam in gestis œcumenicorum Conciliorum, & in sacris Canonibus continetur.

*De iuris
in B. Pa-
74.*

§. 9. Renovantes insuper ordinem traditum in Canonibus cæterorum venerabilium Patriarcharum, ut Patriarcha Constantinopolitanus secundus sit post sanctissimum Romanum Pontificem, tertius verò Alexandrinus, quartus autem Antiochenus, & quintus Hierosolymitanus; salvis videlicet omnibus privilegiis, & iuribus eorum.

*D. P. An. 9.
die 4. Julii.*

Dat. Florentinæ in sessione publica Synodali, solemniter in Ecclesia majori celebrata, anno Incarnationis Dominicæ 1439. pridie Nonas Julii, Pontificatus nostri Anno ix.

Ego Eugenius Cathol. Ecclesiæ Episcopus, ita definiens subscripsi.

*Adjutor & protector meus es tu Domine, ne derelin-
quas me.*

Ego Antonius Episcopus Ostiensis, Card. Bononiensis, supradictas definitiones veras & Catholicas esse affirmo, & me illis subscripsi.

Ego Berenda Episcopus Portuensis, Cardinalis Placentinus, supradictas definitiones veras, & Catholicas esse affirmo, & subscripsi.

Ego N. tituli S. Crucis, presb. Card. supradictis definitionibus tanquam veris, & Catholicis subscripsi.

Ego F. tituli S. Clementis, presbyter Cardinalis, supradictis definitionibus me subscripsi.

Ego A. tit. S. Marci, presb. Card. subscripsi.

Ego Jul. tit. S. Sabinæ, presb. Card. me subscripsi.

Ego Prosper tit. S. Georgii ad Velum aureum, Diaconus Cardinalis de Columna subscripsi.

Ego Dominicus S. Mariæ in Via lata, S. R. E. Diaconus Card. subscripsi.

Exemptio Sororum sive Monialium Ordinis B. Claræ, à jurisdictione, & superioritate Ordinariorum, & aliorum quorumcumque. Et à solutione pedagogiorum, & quarumlibet contributionum.

Habent hæc Sorores, nedum istas, sed alias exemptiones, ut inf. in Pii IV. const. 5. De statu, cum ibi notandis.

Hujus Ordinis duæ sunt regulæ, quarum primam vide sup. in const. 12. Innoc. IV. Solet, ubi notavi. Alteram verò attende in constit. 7. Urb. IV. Beata.

*EUGENIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.*

LIcèt Romanus Pontifex omnes religiones, & religio-
sas personas, earumque Monasteria, sive loca, assueti
benignitatis affectu prosequi consueverit, illa tamen spe-
cialius sibi subdit, ac à cujuscumque alterius jurisdictione,
onerumque quorumcumque subjectione, & solutione
libera facit penitus, & exempta, quæ majoribus oppres-
sionibus, exactionibusque gravata noscuntur.

§. 1. Exhibita quidem nobis nuper pro parte dilectarum in Christo filiarum Abbatissarum, & Conventuum, universonum Monasteriorum S. Damiani, ac Minorissarum, & S. Claræ Ordinis ejusdem Sanctæ sub Generalis Ministri, aliorumque officialium Ordinis fratrum Minorum cura ubilibet constitutarum, petitio continebat, quod ob varias decimarum, & charitativorum subsidiorum, aliorumque onerum impositiones, tam pro Romanæ Ecclesiæ, suorumque Legatorum, & Nuntiorum incumben-
tibus quam pro honorandis Regibus, ac Principibus, ac
Communitatum subventionibus, Apostolica auctoritate hactenus ordinatas, constitutas, atque decretas, necnon gabellas, pedagia, & gravamina, aliaque onera realia per potestates, Rectores, atque regimina secularia factas, impositas, & illatas, petitionesque & exactiones, quæ ratione fructuum, qui in eorundem Monasteriorum, & locorum agris, & possessionibus intra nonnullarum, cum cura & sine cura, ecclesiarum limites consistentibus colliguntur, à nonnullis illarum Rectoribus, & beneficiatis factæ sunt hactenus, & fiunt etiam de præfenti, Abbatissarum, Conventuum, Moniales, Monasteria, & loca hujusmodi in tantam paupertatem, inopiamque venerunt, quod pia eorum vota exolvere non valentes, in Monasteriis, & locis ipsis divinus cultus est adeo diminutus, quod nisi provideatur celeriter, verisimiliter formidatur in eis extinctio observantiæ regularis. Quare pro parte Abbatissarum, & Conventuum prædictarum nobis fuit humiliter suppli

supplicatum, ut providere eis, & eisdem Monasteriis, sive locis super hoc de opportuno remedio dignemur.

§. 2. Nos igitur qui ad eisdem Fratrum Minorum, & S. Claræ Ordines specialem gerimus devotionis affectum, piæ mem. Nicolai Quarti, Bonifacii octavi, Joannis Vigessimisecundi, Clementis Tertii, Alexandri Quarti, & Benedicti Undecimi prædecessorum nostrorum vestigiis inherentes, earundem Abbatissarum, & Conventuum, necnon dilecti filii Guillelmi de Casali, ejusdem Fratrum Minorum Ordinis Generalis Ministri sacræ pagine professoris, nobis super hoc humiliter supplicantis, in hac parte supplicationibus inclinati, ut in eisdem Monasteriis eo devotius divinis laudibus intendatur, quo personæ in illis vacantes studio piæ vitæ potiori fuerint immunitatis privilegio communitæ, Abbatissas, Conventus, Moniales, Monasteria, atque loca hujusmodi cum omnibus juribus, & pertinentiis, ac bonis eorundem mobilibus, & immobilibus quibuscumque, tam præsentibus, quam futuris, ab omni jurisdictione, dominio, potestate quorumcumque Legatorum, Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Nuntiorum, & aliorum quorumcumque Ordinariorum Judicum ad instar præfatorum Pontificum concessorum privilegiorum, quæ hic haberi volumus pro sufficienter expressis, auctoritate Apostolica ex certa scientia, tenore præsentium prorsus eximimus, & perpetuo liberamus, ac sub B. Petri, & Sedis Apostolicæ protectione suscipimus, atque nostra, illaque nobis, & successoribus nostris Romanis Pontificibus canonicè intransibus, & dictæ Sedi duntaxat immediate volumus subiacere. Ita quod Legati, & Nuntii dictæ Sedis, ac Judices præfati, aut alia quævis persona, sæcularis vel regularis, Ecclesiastica, vel mundana, quacumque fulgeat dignitate, nullas in Abbatissas, Conventus, Moniales, Monasteria, sive loca hujusmodi, utpotè prorsus exempta, possint excommunicationis, vel interdicti sententias promulgare, vel jurisdictionem, dominium, aut potestatem aliquam exercere, ratione delicti, contractus, aut rei de qua ageretur, ubicumque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipsa consistat.

§. 3. Quinimò Abbatissas, Conventus, & Moniales eisdem cum earum Monasteriis, atque locis perpetuo exemptas esse volumus, immunes, & liberas, & ab omni decimarum, subsidiorum, gabellarum, pedagiorum, fructuum, & aliorum hujusmodi solutione, contributione, responsione, & aliis quibuscumque, sel. rec. Innocentii Papæ IV. prædecessoris nostri, & aliis quibuscumque constitutionibus, & privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis specialibus, & generalibus, locorum Ordinariis, vel aliis quibuscumque, & quovis modo concessis, & in posterum concedendis, necnon statutis, consuetudinibus, & ordinationibus Monasteriorum, locorum, & Ordinum prædictorum, ac obligationibus, promissionibus, & solutionibus per easdem Abbatissas, Conventus, & Moniales hæcenus forsan factis, contrariis, juramento, confirmatione Apostolica, vel quacumque firmitate alia roboratis non obstantibus.

§. 4. Mandantes omnibus, & singulis Legatis, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Ordinariis, Rectoribus, & aliis supradictis, cujusvis ordinis, gradus, status, & conditionis existant, etiam si Cardinalatus præfulgeant dignitate, ne Abbatissas, Conventus, Monasteria, & loca hujusmodi super præmissis, & circa ea impetant, aut quomodolibet molestent, quinimò nec sinant ab aliis, quantum in eis fuerit, quomodolibet molestari, etiam per literas Apostolicas sub quavis forma, vel expressione verborum confectas, seu conficiendas in posterum, & etiam si literæ ipsæ de eisdem Monasteriis, Abbatissis, Prioribus, Conventibus, Ordinibus, & Religione, ac privilegiis, & indultis ipsarum, & de præfati indulto, plenam, & expressam facerent mentionem, ac etiam si in eisdem literis concessis, & concedendis clausulæ infra scriptæ, videlicet quod omnes personæ Ecclesiasticæ, sæculares, & Religiosæ, exemptæ, & non exemptæ, ad præstationem, seu solutionem decimarum, collectarum, talliarum, subsidiorum, procurationum, angariatum, ac aliarum quarumlibet exactionum, quocumque nomine nun-

cupentur, seu ad contribuendum in eis compelli valeant.

§. 5. Non obstantibus si dilectis in Christo filiabus, Abbatissis, & Conventibus dictorum Monasteriorum, & ipsi universis Monasteriis, vel Ordini seu Religioni ipsarum, in specie, vel in genere, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim à Sede Apostolica sit indultum, quod ad solutionem, seu præstationem decimarum, collectarum, talliarum, subsidiorum, procurationum, & aliarum impositionum hujusmodi, seu ad contribuendum in eis minimè tenerentur, & ad id compelli, aut quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, quæ de indulto hujusmodi, & toto tenore ipsius plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum non facerent mentionem, sive quibuslibet privilegiis, eis vel quibuscumque personis, locis, vel Ordinariis à præfata Sede concessis, vel concedendis, de quibus oporteret in dictis literis specialem fieri mentionem, & per quæ effectus literarum ipsarum quomodolibet impediri videret, vel etiam retardari, vel aliæ quæcumque, & qualescumque clausulæ prædictis similes, vel dissimiles, sub quocumque tenore, vel expressione verborum insertæ fuerint, quæ constitutioni, & ordinationi nostris hujusmodi possint in aliquo derogare, compelli possint inviter. Decernentes ex nunc omnes excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias, ac quoscumque processus, quascumque personas continentes, quos, vel quas, adversus Abbatissas, Conventus, Moniales, Monasteria, loca, & bona prædicta, contra tenorem, & formam exemptionis hujusmodi quomodolibet haberi contigerit, seu etiam promulgari, irritos & inanes, ac nullius existere roboris vel momenti.

§. 6. Per hoc autem dilectis filiis Generali Ministro, & aliis Ordinis Minorum hujusmodi pro tempore existentibus officialibus, nullum, quin omnem quam hæcenus habuerunt, & de præfati habent curam, dispositionem, & quamlibet aliam ordinationem Abbatiarum, Conventuum, Monasteriorum, & locorum prædictorum, liberè & licitè valeant exercere, nolumus præjudicium generari.

Nulli ergo, &c.
Dat. Florentiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1438. D. P. A. 9. die 13. Aug.

Concordia Armenorum cum Sancta Romana Ecclesia, & declaratio articulorum septem novæ legis Sacramenta, & pleraque alia concernentium. XIX.

Iuxta ejusmodi concordiam inita fuit etiam unio Iacobinorum, ut mox infra habetur in const. 23. Cantate.

EUGENIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam. 1439.

Exultate Deo adjutori nostro, jubilate Deo Jacob, omnes qui ubique nomine censemini Christiano. Ecce enim iterum recordatus Dominus misericordiæ suæ, alium dissidii lapidem, non gentis & amplius inveteratum annis, de Ecclesia sua auferre dignatus est, & qui facit concordiam in sublimibus, & per quem in terra pax est hominibus bonæ voluntatis, optatissimam Armenorum unionem sua ineffabili miseratione concessit. Benedictus Deus, & Pater Domini nostri JESU CHRISTI, Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, qui consolatur nos in omni tribulatione nostra. Intuens namque piissimus Dominus Ecclesiam suam, modo ab his qui foris sunt, modo ab his qui intra, non parvis agitari turbibus, ut inter ipsas respirare angustias, & ad resistendum fortior assurgere valeat, multis eam quotidie modis consolari, & roborare dignatur.

§. 1. Nam & pridem magnam illam Græcorum unionem, multas longè lateque continentium nationes, & linguas; hodie verò hanc ipsam Armenici populi, qui

In praed. bul-
la habetur. &
modò etiam
Armenorum,
ut sequitur.

per Septentrionem, & Orientem in magna copia diffusus est in eodem fidei & charitatis vinculo, cum Sede Apostolica stabilivit. Hæc profecto tam magna, & mira sunt divinæ pietatis beneficia, ut non solum pro utroque, sed ne quidem pro altero satis dignas suæ majestati referre gratias possit intellectus humanus. Quis non vehementer admiretur, uno eodemque tam brevi tempore duo sic præclara, & sæculis desiderata opera, in hoc sacro Concilio fuisse tam feliciter consummata? Verè à Domino factum est istud, & est mirabile in oculis nostris. Quomodo enim hominum prudentia, vel industria, nisi gratia Dei & cœpisset, & perfecisset, has tantas & tales res explere potuisset? Laudemus jugiter, & toto corde benedicamus Dominum, qui fecit mirabilia magna solus, ipsique psallamus spiritu, psallamus & mente, oreque & opere, quantum sinit humana fragilitas, pro tantisque muneribus gratias agamus, orantes & obsecrantes, ut quemadmodum ipsi Græci, atque Armeni unum cum Ecclesia Romana effecti sunt, ita fiant & cæteræ nationes, præsertim Christi charactere insignitæ, & totus denique Populus Christianus omnibus odiis bellisque extinctis, mutua invicem pacè, & fraterna charitate quiescat & gaudeat.

Armenorum laudes.

§. 2. Ipsos autem Armenos magis laudum preconiis dignos esse meritò censemus. Ut primum essent à nobis ad Synodum accessit sunt, tanquam Ecclesiasticæ avidi unitatis, spectabiles, devotos & doctos Oratores suos cum sufficienti mandato, de suscipiendo videlicet quicquid Spiritus sanctus hanc sanctam Synodum illustraverit, ex remotissimis regionibus per multos labores marisque pericula, ad nos & hoc sacrum Concilium destinaverunt.

Huius Pontificis cura.

§. 3. Nos verò tota mente, ut nostrum pastorale decebat officium, cupientes tam sanctum perficere opus, sæpè cum ipsis Oratoribus de hac sancta unione contulimus, & ne vel parva huic sanctæ rei dilatio fieret, deputavimus de omni statu huius sacri Concilii viros juris divini, & humani doctissimos, qui cum omni cura, studioque & diligentia rem istam cum istis pertractarent Oratoribus, ab eis accuratè inquirentes eorum fidem, tam circa divinæ unitatem essentiam, & divinarum personarum Trinitatem, quam Domini nostri Jesu Christi humanitatem, & septem Ecclesiæ Sacramenta & alia ad fidem orthodoxam, & ritus universalis Ecclesiæ pertinentia.

Unio facta est, pro cuius stabilimento compendium Armenis datur ab ipso Pontifici sacro approbante Concilio Florentino.

§. 4. Multis itaque adhibitis disputationibus, colloquutionibus, & tractatibus, postque non mediocrem terminorum inspectionem, quæ ex sanctis Ecclesiæ Patribus, & Doctoribus deducta sunt, & earum de quibus agebatur rerum discussionem, tandem expedire judicavimus, ne ulla in futurum de fidei veritate apud ipsos Armenos hæsitatio esse valeat, atque idem per omnia sapiant cum Sede Apostolica, unioque ipsa stabilis, & perpetua sine ullo scrupulo perseveret, ut sub quodam brevi compendio orthodoxæ fidei veritatem, quam super præmissis Romana profitetur Ecclesia, per hoc decretum, sacro hoc approbante Florentino Concilio, ipsis oratoribus ad hoc etiam consentientibus traderemus.

De Symbolo.

§. 5. In primis ergo damus eis Sanctum Symbolum, à centum quinquaginta Episcopis in œcumenico Constantinopolitano Concilio editum, cum illa additione: Filioque, ipsi Symbolo declarandæ veritatis gratia, & urgente necessitate, licitè & rationabiliter apposta, cujus talis est tenor. Credo in unum Deum, &c. hoc autem sanctum Symbolum, sicut apud Latinos mos est, ita decernimus per omnes Armenorum Ecclesias intra Missarum solemniam singulis saltem dominicis diebus, & majoribus festivitatibus decantari, vel legi.

Diaboli natura in una Christi personâ.

§. 6. Secundò tradimus eis definitionem quarti universalis Concilii Chalcedonenis, in quinto postea & sexto universalibus Conciliis renovatam, de duabus naturis in una Christi personâ, cujus tenor talis est: Sufficeret quidem sapiens hoc & salutare divinæ gratiæ Symbolum ad plenam cognitionem ac confirmationem pietatis. De Patre enim, & Filio, & Spiritu sancto perfectionem docet, & Domini humanitatem fideliter accipientibus repræsentat. Sed quoniam hi qui conantur reprobatè prædicationem veritatis per proprias hæreses, novas voces genuerunt, & hi quidem præsumentes corruppe-

re mysterium dispensationis Domini, quæ propter nos facta est: alii verò introducentes confusionem permutationemque, & stultè cor fingentes unam esse naturam carnis, & Deitatis, & portentose dicentes passibilem unigeniti divinam naturam: ob hoc volens claudere illis omnem machinationem contra veritatem, præsens nunc sancta & magna atque universalis Synodus prædicationem hanc docens ab initio immobilem, decrevit ante omnia fidem trecentorum decem & octo Sanctorum patrum manere irrefragabilem, & posteriore tempore propter illos quidem qui pugnant adversum Spiritum sanctum, corroborat doctrinam de substantia Spiritus, traditam à patribus centum quinquaginta apud Constantinopolim congregatis, quam illi omnibus notam fecerunt, non quasi inferentes, quod aliquid minus esset in præcedentibus, sed eorum intellectum de Spiritu sancto Scripturarum testimoniis declarantes, adversus eos qui dominationem ejus respuere tentaverunt. Propter illos autem qui moluntur corrumpere dispensationis mysterium, & impudenter delirant, dicentes, purum hominem esse illum qui ex Sancta MARIA Virgine natus est, suscipit Epistolam synodicas beati Cyrilli quondam Præfulis Ecclesiæ Alexandrinæ ad Nestorium, & ad Orientales, congruas existentes ad convincendas Nestorii vesanas, & ad interpretationem eorum, qui salutatis Symboli mentem pio zelo nosse desiderant. Quibus etiam consequentissime epistolam coaptavit magnæ & senioris Urbis Romæ Præfulis beatissimi ac sanctissimi Leonis Papæ, quæ scripta est ad sanctæ memoriæ Archiepiscopum Flavianum, ad perimendam Eutychis malam intelligentiam, utpote congruentem illius magni Petri confessioni, & existentem nobis quandam columnam communem adversus prava dogmata, & ad confirmationem rectorum dogmatum. His namque qui in duos filios dispensationis divinæ mysterium discernere nituntur, obstitit, & illos qui passibilem deitatem unigeniti ausi sunt dicere, à sacro cœtu expellit, & his qui in duabus naturis Christi temperamentum aut confusionem exquirunt, resistit: & eos qui dicunt, servi formam, quam ex nobis assumpsit, cœlestem esse, aut alterius alicujus substantiæ, ut dementes abjicit: & qui duas quidem ante unionem naturas Domini fabulantur, unam verò post unionem consingunt, anathematizat. Sequentes igitur sanctos Patres, unum eundemque confiteri filium Dominum nostrum JESUM CHRISTUM consonanter omnes docemus, eundem perfectum in Deitate, eundem perfectum in humanitate, Deum verè, & hominem verè, eundem ex anima rationali, & corpore, consubstantiali Patri secundum Deitatem, & consubstantiali nobis eundem secundum humanitatem, per omnia nobis similem absque peccato, ante sæcula quidem de Patre genitum secundum Deitatem, in novissimis autem diebus eundem propter nos & propter salutem nostram ex MARIA Virgine Dei genitricis secundum humanitatem, unum eundemque Christum verum Filium Dominum unigenitum in duabus naturis inconfuse, immutabiliter, indivise, inseparabiliter agnoscendum, nusquam sublata differentia naturarum propter unionem, magisque salva proprietate utriusque naturæ, & in unam personam atque substantiam concurrentem, non in duas personas partitum, sive divisum, sed unum, & eundem Filium unigenitum, Deum verum Dominum JESUM CHRISTUM, sicut ante Prophetæ de eo, & ipse nos JESUS CHRISTUS erudit, & Sanctorum Patrum nobis tradidit Symbolum.

§. 7. Tertiò definitionem de duabus voluntatibus, duabusque Christi operationibus in prædicto sexto Concilio promulgatam, cujus tenor talis est: Sufficeret quidem, & reliqua, quæ ipsa definitione Concilii Chalcedonenis superius enarrata, sequuntur usque ad finem, post quem sequitur in hunc modum: Et duas naturales voluntates in eo, & duas naturales operationes indivise, inconvertibiliter, inseparabiliter, inconfuse, secundum Sanctorum Patrum doctrinam adæque prædicamus, & duas naturales voluntates non contrarias, juxta quod impii asseruerunt hæretici, sed sequentem humanam ejus voluntatem, & non resistentem, vel reluctantem; sed potius & subjectam divinæ ejus atque

Diaboli naturam in una Christi personâ.

neque omnipotenti voluntati. Operatur enim carnis voluntatem in seipso, subiecti vero voluntati divinae juxta sapientissimum Athanasium. Sicut enim ejus caro, Dei verbi dicitur & est, ita & naturalis carnis ejus voluntas, propria Dei verbi dicitur & est, sicut ipse ait: Quia descendendi de caelo, non ut faciam voluntatem meam, sed ejus qui misit me, patris, suam propriam dicens voluntatem, quae erat carnis ejus. Nam & caro propria ejus facta est. Quomodo enim sanctissima atque immaculata anima ejus caro, deificata est, non est perempta, sed in proprio sui statu, & ratione permanenti & humana ejus voluntas deificata est, non est perempta, salvata est autem magis secundum deiloquium Gregorium dicentem: Nam velle illius qui in Salvatore intelligitur, non est contrarium Deo, deificatum est totum, duas enim naturales operationes indivise, inconvertibiliter, inconfuse, inseparabiliter in eodem Domino Jesu Christo vero Deo modo glorificamus, hoc est divinam operationem, & humanam operationem secundum divinum praedictorem Leonem aperte asserentem. Agit enim utraque forma cum alterius communiione, quod proprium est, verbo scilicet operante quod verbi est, & carne exequente quod carnis: nec enim in quoquam unam dabitur naturalem operationem Dei, & creaturam, ut neque quod creatum est, in divinam educamus essentiam, neque quod eximum est divinae naturae, ad competentem creaturis locum dejiciamus. Unius enim, & ejusdem tam miracula, quam passiones cognoscimus, secundum aliud, & aliud earum ex quibus est naturarum, & in quibus habere esse, sicut admirabilis inquit Cyrillus. Undique igitur in confusum, atque indivisum conservantes unum sanctae Trinitatis, brevi voce cuncta proferimus: & post incarnationem, Dominum nostrum Jesum Christum verum Deum esse credentes, asserimus duas ejus esse naturas, in una ejus radiante substantia, in qua tam miracula quamque passiones per omnem sui dispensativam conversationem, non per phantasiam, sed veraciter demonstravit, ob naturalem differentiam in eadem una substantia cognoscendam, dum utraque natura cum alterius communiione, indivise & inconfuse propria velle atque operaretur, juxta quam rationem, & duas naturales voluntates, & operationes confitemur, ad salutem humanam convenienter in eo concurrentes.

§. 8. Quarto, quoniam haecenus ipsi Armeni per has res Nicenam, Constantinopolitanam, & Ephesinam primam Synodos, nullas alias universales postea celebratas, nec ipsum beatissimum hujus sanctae Sedis Antistitem Leonem, cujus auctoritate ipsa Chalcedonensis Synodus extitit congregata susceperunt, asserentes eidem fuisse suggestum, tam Synodum ipsam Chalcedonensem quam memoratam Leonem, secundum damnatam Nestorii haeresim definitionem fecisse: instruximus eos & declaravimus, hujusmodi falsam fuisse suggestionem, ipsamque Synodum Chalcedonensem, & beatissimum Leonem, sancte & recte veritatem de duabus in una persona Christi naturis superius descriptam definitivam, contra impia Nestorii, & Eutychis dogmata, injunximusque ut ipsum beatissimum Leonem, qui verae fidei columna fuit, & omni sanctitate & doctrina refertus, tanquam sanctum & in Catalogo Sanctorum merito descriptum, de caetero reputent, & venerentur, atque non solum dictas tres Synodos, sed & omnes alias universales auctoritate Romani Pontificis legitime celebratas, sicut & caeteri fideles, reverenter suscipiant.

§. 9. Quinto, Ecclesiasticorum sacramentorum veritatem, pro ipsorum Armenorum, tam praesentium quam futurorum faciliiori doctrina, sub hac brevissima redigitur formula, Novae legis septem sunt sacramenta, videlicet, Baptismus, Confirmatio, Eucharistia, Penitentia, Extrema-Unctio, Ordo, & Matrimonium, quae multum a sacramentis differunt antiquae legis. Illa enim non causabant gratiam, sed eam solum per passionem Christi dandam esse figurabant: haec vero nostra, & continent gratiam, & ipsam digne suscipientibus conferunt. Horum quinque prima ad spirituales uniuscujusque hominis in seipso perfectionem, duo ultima ad totius Ecclesiae regimen multiplicationemque ordinata sunt. Per

Baptismum enim spiritualiter renascimur, per Confirmationem augemur in gratia, & roboramur in fide, renati autem, & roborati, nutriamur divina Eucharistia alimonia, quod si per peccatum aegritudinem incurramus animae, per Penitentiam spiritualiter sanamur, spiritualiter etiam, & corporaliter (prout animae expedit) per Extremam Unctionem. Per Ordinem vero Ecclesia gubernatur, & multiplicatur. Per Matrimonium corporaliter augetur. Haec omnia Sacramenta tribus perficiuntur, videlicet rebus tanquam materia, verbis tanquam forma, & persona ministri conferentis sacramentum, cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, quorum si aliquod desit, non perficitur sacramentum. Inter haec sacramenta tria sunt, Baptismus, Confirmatio, & Ordo, quae characterem, id est spirituale quoddam signum, a caeteris distinctivum imprimunt in anima indelebile. Unde in eadem persona non reiterantur. Reliqua vero quatuor characterem non imprimunt, & reiterationem admittunt.

§. 10. Primum omnium Sacramentorum locum tenet sanctum Baptisma, quod vitae spiritualis janua est, per ipsum enim membra Christi, ac de corpore efficiuntur Ecclesiae. Et cum per primum hominem mors introierit in universos, nisi ex aqua & spiritu renascimur, non possumus (inquit Veritas) in regnum caelorum introire. Materia hujus sacramenti, est aqua vera & naturalis, nec refert frigida sit an calida. Forma autem est, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Non tamen negamus quin & per illa verba, baptizetur talis servus Christi in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti; Vel, baptizetur manibus meis talis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, verum perficiatur Baptisma: quoniam cum principalis causa, ex qua baptismus virtutem habet, sit sancta Trinitas, instrumentalis autem sit minister, qui tradit exterius Sacramentum, si exprimat actus, qui per ipsum exercetur minister, cum sanctae Trinitatis invocatione, perficitur sacramentum. Minister hujus sacramenti est sacerdos, cui ex officio competit baptizare. In causa autem necessitatis, non solum sacerdos, vel diaconus, sed etiam laicus, vel mulier, imò etiam paganus, & haereticus, baptizare potest, dummodo formam servet Ecclesiae, & facere intendat quod facit Ecclesia. Hujus sacramenti effectus, est remissio omnis culpae originalis, & actualis, omnis quoque poenae quae pro ipsa culpa debetur. Propterea baptizatis nulla pro peccatis praeteritis injungenda est satisfactio, sed morientes antequam culpam aliquam committant, statim ad regnum caelorum, & Dei visionem perveniunt.

§. 11. Secundum Sacramentum est Confirmatio, cujus materia est Chrisma confectum ex oleo, quod nitorem significat conscientiae, & balsamo, qui odorem significat bonae famae, per Episcopum benedicto. Forma autem est, Signo te signo Crucis, & confirmo te Chrismate salutis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Ordinarium minister est Episcopus. Et cum caeteras unctiones simplex sacerdos valeat exhibere, hanc non nisi Episcopus debet conferre, quia de solis Apostolis legitur, quorum vicem tenent Episcopi, quod per manus impositionem Spiritum sanctum dabant, quemadmodum Actuum Apostolorum lectio manifestat. Cum enim audivissent (inquit) Apostoli, qui erant Hierosolymis, quia recepisset Samaria verbum Dei, miserunt ad eos Petrum, & Joannem, qui cum venissent, oraverunt pro eis ut acciperent Spiritum sanctum, nondum enim in quemquam illorum venerat, sed baptizati tantum erant in nomine Domini Jesu. Tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum sanctum. Loco autem illius manus impositionis, datur in Ecclesia Confirmatio. Legitur tamen aliquando per Apostolicae Sedis dispensationem, ex rationabili, & urgente admodum causa, simplicem sacerdotem Chrismate per Episcopum confecto hoc administrasse Confirmationis Sacramentum. Effectus autem hujus Sacramenti est, quia in eo datur Spiritus sanctus ad robur, sicut datus est Apostolis in die Pentecostes, ut videlicet Christianus audacter Christi constiteatur nomen. Ideoque in fronte, ubi verecundiae sedes est, confirmandus injungitur, ne Christi nomen constiteri erubescat, & praecipue crucem ejus, qui Judaeis est scandalum, gentibus autem,

Baptismo. De hoc agitur etiam infr. in cons. 27. Canonice.

ca. 14.

Confirmatione seu Chrismate.

stulticia,

Arkentia, secundum Apostolum, propter quod signo Crucis signatur.

Eucharistia.

Te vide formam consecrationis traditam ab hoc Pont. inf. in cons. 13. Canon.

§. 11. Tertium est Eucharistiae Sacramentum, cuius materia est panis triticeus, & vinum de vite, cui ante consecrationem aqua modicissima admisceri debet. Aqua autem ideo admiscetur quoniam juxta testimonia Sanctorum Patrum, & Doctorum Ecclesiae, pridem in disputatione exhibita, creditur ipsum Dominum in vino aqua permixto hoc instituisse Sacramentum, deinde quia hoc convenit Dominicae passionis representationi. Inquit enim beatus Alexander Papa Quintus à B. Petro: In Sacramentorum oblationibus, quae intra Missarum solemniam Domino offeruntur panis tantum, & vinum aqua permixtum, in sacrificium offerantur. Non enim debet in calicem Domini, aut vinum solum, an aqua sola offerri, sed utrumque permixtum, quia utrumque, id est sanguis & aqua ex latere Christi profluxisse legitur. Tum etiam quod convenit ad significandum huius Sacramenti effectum, qui est unio populi Christiani ad Christum. Aqua enim populum significat, secundum illud Apocalypsis: Aquae multae populi multi. Et Julius Papa secundus, post beatum Sylvestrum, ait: Calix Dominicus juxta canonum praeceptum, vino, & aqua permixtus debet offerri, quia videmus in aqua populum intelligi, in vino vero ostendi sanguinem Christi. Ergo cum in calice vinum & aqua miscetur, Christo populus adunatur, & fidelium plebs ei in quem credit, copulatur, & jungitur. Cum ergo tam Sancta Romana Ecclesia, à beatissimis Apostolis Petro & Paulo edocta, quam reliquae omnes Latinorum, Graecorumque Ecclesiae, in quibus omnis sanctitatis, & doctrinae lumina claruerunt, ab initio nascentis Ecclesiae sic servaverint, & modo servant, inconveniens admodum videtur ut alia quavis regio ab hac universali, & rationabili discrepet observantia. Decernimus igitur, ut etiam ipsi Armeni se cum universo Orbe Christiano conforment, eorumque Sacerdotes in calicis oblatione paululum aquae (prout dictum est) admisceant vino. Forma huius Sacramenti sunt verba Salvatoris, quibus hoc conficit Sacramentum. Sacerdos enim in persona Christi loquens, hoc conficit Sacramentum. Nam ipsorum verborum virtute, substantia panis in corpus Christi, & substantia vini in sanguinem convertuntur, ita tamen quod totus Christus continetur sub specie panis, & totus sub specie vini, sub qualibet quoque parte hostiae consecratae, & vini consecrati, separatione facta, totus est Christus. Huius Sacramenti effectus, quem in anima operatur digne fumentis, est adunatio hominis ad Christum. Et quia per gratiam homo Christo incorporatur, & membris eius unitur, consequens est, quod per hoc Sacramentum in fumentibus digne gratia augeatur, omnemque effectum, quem materialis cibus, & potus, quoad vitam agunt corporalem, sustentando, augendo, reparando, & delectando, Sacramentum hoc quoad vitam operatur spirituales, in quo (ut inquit Urbanus Papa) gratiam Salvatoris nostri recensemus memoriam, à malo retrahimur, confortamur in bono, & ad virtutum, & gratiarum proficimus incrementum.

Exani omnia.

§. 13. Quartum Sacramentum est Poenitentia, cuius quali materia sunt actus poenitentis, qui in tres distinguuntur partes. Quarum prima est cordis contritio, ad quam pertinet, ut doleat de peccato commisso cum proposito non peccandi de cetero. Secunda est oris confessio, ad quam pertinet, ut peccator omnia peccata, quorum memoriam habet, suo Sacerdoti confiteatur integraliter. Tertia est satisfactio pro peccatis secundum arbitrium Sacerdotis, quae quidem praecipue fit per orationem, jejunium, & elemosynam. Forma huius Sacramenti sunt verba absolutionis, quae Sacerdos profert, cum dicit: Ego te absolvo, &c. Minister huius Sacramenti est Sacerdos, habens auctoritatem absolvendi, vel ordinariam, vel ex commissione Superioris. Effectus huius Sacramenti est absolutio à peccatis.

Extrema Unctio.

§. 14. Quintum Sacramentum est, extrema Unctio, cuius materia est, oleum olivae per Episcopum benedictum. Hoc Sacramentum nisi infirmo, de cuius morte timetur, dari non debet, qui in his locis ungetur est: in oculis propter visum, in auribus propter auditum, in

naribus propter odoratum, in ore propter gustum, vel lequationem, in manibus propter tactum, in pedibus propter gressum, in renibus propter delectationem ibidem vigentem. Forma huius Sacramenti est haec: Per istam unctionem, & suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Dominus quicquid per visum, &c. Et similiter in aliis membris. Minister huius Sacramenti est Sacerdos. Effectus vero est mentis sanatio, & in quantum autem expedit ipsius etiam corporis. De hoc Sacramento inquit beatus Jacobus Apostolus: Infirmatur quis in vobis; inducat Presbyteros Ecclesiae, ut orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini, & oratio fidei salvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus, & si in peccatis sit dimittentur ei.

§. 15. Sextum Sacramentum est Ordinis, cuius materia est illud, per cuius traditionem confertur Ordo, cui Presbyteratus traditur per calicis cum vino, & patenae cum pane porrectionem. Diaconatus vero per libri Evangeliorum dationem. Subdiaconatus vero per calicis vacui cum patena vacua superposita traditionem: & similiter de aliis per rerum ad ministeria sua pertinentium assignationem. Forma Sacerdotii talis est: Accipe potestatem offerendi sacrificium in Ecclesia pro vivis, & mortuis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti. Et sic de aliorum ordinum formis, prout in Pontificali Romano late continetur. Ordinarius Minister huius Sacramenti, est Episcopus, effectus augmentum gratiae ut quis sit idoneus Minister.

§. 16. Septimum est Sacramentum Matrimonii, quod est signum conjunctionis Christi, & Ecclesiae, secundum Apostolum dicentem: Sacramentum hoc magnum est, ego autem dico in Christo, & in Ecclesia. Causa efficiens Matrimonii, regulariter est mutuus consensus, per verba de praesenti expressus. Assignatur autem triplex bonum Matrimonii. Primum est proles suscipienda, & educanda ad cultum Dei. Secundum est fides, quam unus conjugum alteri servare debet. Tertium indivisibilitas Matrimonii propter hoc quod significat indivisibilem conjunctionem Christi, & Ecclesiae. Quamvis autem ex causa fornicationis liceat tori separationem facere, non tamen aliud matrimonium contrahere fas est, cum Matrimonii vinculum legitime contracti perpetuum sit.

§. 17. Sexto compendiosam illam fidei regulam, per beatissimum Athanasium editam ipsi praebemus oratoribus, cuius tenor talis est: Quicumque vult salvus esse, &c.

§. 18. S. primo, decretum unionis cum Graecis consummatae pridem in hoc sacro oecumenico Florentino Concilio promulgatum, cuius tenor talis est: Eugenius, &c. Latentur Coeli, &c.

§. 19. Octavo cum inter alia sit etiam cum ipsis Armenis disputatum, quibus diebus festivitates Annuntiationis B. Mariae Virginis, Nativitatis B. Joannis Baptistae, & consequenter Nativitatis & Circumcisionis Domini nostri JESU CHRISTI, ac Praesentationis ejusdem in templo, seu Purificationis beatae Virginis Mariae celebrari debeant, satisque dilucide veritas patefacta fuerit, tam Sanctorum Patrum testimoniis, quam consuetudine Ecclesiae Romanae, & omnium aliarum universaliter apud Latinos, & Graecos: ne igitur in tantis celebritatibus, dispar sit Christianorum ritus, unde perturbandae charitatis occasio possit oriri, decernimus tanquam veritati, & rationi consentaneum, & juxta totius reliqui Orbis observantiam, ut ipsi etiam Armeni festum Annuntiationis B. Mariae die 25. Martii, Nativitatis B. Joannis Baptistae 24. Junii, Nativitatis vero secundum carnem Salvatoris nostri 25. Decembris; Circumcisionis ejusdem 1. Janvar. Epiphaniae 6. ejusdem Janvarii, Praesentationis Domini in templo, seu Purificationis Dei Genitricis 2. Februarii debeant solemniter celebrare.

§. 20. His omnibus explicatis, praedicti Armenorum Oratores nomine suo, & sui Patriarchae, & omnium Armenorum, hoc saluberrimum Synodale decretum cum omnibus suis capitulis, declarationibus, definitionibus, traditionibus, praecipis & statutis, omnemque doctrinam in ipsa descriptam, necnon quicquid tenet, & docet Sancta Sedes Apostolica, & Romana Ecclesia, cum omni devotione & obedientia acceptant, suscipiunt & amplectuntur.

Antur. Illos quoque Doctores & Sanctos Patres, quos Ecclesia Romana approbat, ipsi reuerenter suscipiant. Quascumque vero personas, & quicquid ipsa Romana Ecclesia damnat & reprobat, ipsi pro reprobatis, & damnatis habent, Profitentes tanquam vere obedientie filii, nomine quo supra ipsius Sedis Apostolicæ ordinationibus, & iussionibus fideliter obtemperare.

Dat. Florentiæ in publica sessione Synodali, solemniter in Ecclesia majori celebrata, anno Domini 1439. decimo Kal. Decembris, Pontificatus nostri Anno ix.

X. Communicantes in hebdomada Sancta, vel infra octavam Paschæ Resurrectionis D. N. JESU CHRISTI, satisfaciunt præcepto Sanctæ Romanæ Ecclesiæ.

Hoc præceptum legitur in cap. omni. de penitent. & in can. 9. sess. 13. Concl. Trident.

EUGENIUS PAPA IV.

Dilecto filio Iacobo de Primaticis de Bononia, Ordinis Minorum de obseruantia regulari.

Ide digna relatione percepimus in civitate Licii, non parvam per hæc tempora excitatam fuisse commotionem, de die debite perceptionis sacratissimi corporis Domini nostri JESU CHRISTI, & per aliquos religiosos esse affirmatum, quod non communicantes actualiter in die Resurrectionis Dominicæ, mortaliter peccarent, etiam si in die Jovis Sancti, & aliis quibuscumque diebus infra annum pluries & frequentatis vicibus communicassent, quod piis auribus est audire molestum.

§. 1. Recolimus alias per quoddam nostrum breve scripsisse venerabili fratri nostro Episcopo Licensi, quod intelligebamus satisfactum esse, si paulo post diem Resurrectionis Domini quis communicet, & mirati sumus, quod postmodum nova controversia reuixerit, sed inimicus homo superfeminavit zizania.

§. 2. Nos igitur cupientes, purgatum triticum in horreum Domini congregare, & inutilibus contentionibus finem dare, attendentes iuxta doctrinam beati Augustini, quod solent circumstantiæ scripturarum illuminare substantiam veritatis, & non solum adjacentia, sed etiam præcedentia, & subsequentiæ verba sunt, consideranda prudenter, cum dicat canon Ecclesiæ, Omnis utriusque sexus fidelis saltem semel in anno confiteatur, & infra, suscipiens ad minus in Pascha reuerenter Eucharistiæ sacramentum, & sequitur, nisi de proprii sacerdotis consilio ob aliquam rationabilem causam ad tempus ab ejus perceptione duxerit abstinendum, dicimus expressè non intentionis legislatoris fuisse animas illaqueare fidelium sub culpa mortali ad communicandum præcisè in die Resurrectionis Dominicæ, sed terminum statuisse à Pascha ad Pascham, cum dicit semel in anno, & infra ad minus in Pascha, &c. Mens enim magis, quam verborum sonus est attendenda discretè. Intelligimus itaque optimo jure satisfactum esse Canonem, si in hebdomada Sancta, vel infra octavam Paschæ Resurrectionis Dominicæ, secundum meliorem dispositionem conscientie, & aptiorem mentis devotionem, fideles præparatione debita sanctum Eucharistiæ pignus accipiant, & cum Domino Pascha celebrent ad salutem, & huic sententiæ omnes volumus acquiescere.

§. 3. Quare devotioni tuæ committimus, ut prædicta, ubi oportere intelligas, populis nota facias.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo nostro secreto, die 8. Julii 1440. Pontificatus nostri anno 10.

XI. Approbatio Congregationis Fratrum S. Hieronymi, sub denominatione S. Hieronymi de Fesulis, & sub regula S. Augustini, cum præfinitione muneris & electionis Prælatorum ipsius Congregationis.

Hi Fratres tempore Innoc. VII. regularem vitam ducere ceperunt, ut videre est supr. in const. 3. Greg. XI I. Sacrum, ubi alia notavi.

Ista autem constitutio à Nicolao V. Confirmata extitit die 27. Januarii 1447. quam tamen bullam prætermisi, uti simpliciter confirmatoriam.

EUGENIUS EPISCOPUS, Seruum Seruum Dei: Dilectis filiis universis Fratribus S. Hieronymi Fesulani nuncupati, presentibus & futuris: Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Super gregem Dominicum nostræ vigilantie divinitus creditum intenti, speculatoris prout in nobis desuper conceditur exercentes officium, Christi fideles præsertim regulari obseruantie deditos, eo providentiæ studio gubernari annuimus, ut suavi religionis jugo supposito, curiosus Ecclesiæ scrutator in eis nil inueniat nota dignum, ipsique animarum sublati periculis, votivis congratulentur eventibus, & continuum Domino dante suscipiant incrementum.

§. 1. Sanè pro parte vestra nobis nuper exhibita petitio continebat, quod vos, qui mundanis spretis illecebri, juxta quasdam constitutiones S. Hieronymi sub regulari obseruantia hæcenus multiplicastis, & in dies multiplicatis virtutum meritis, ut eo devotius Altissimo famulari valeatis, quo vos sub aliqua ex regulis per Sedem Apostolicam approbatis degeere conspexeritis, sub regula S. Augustini, ad quam singularem geritis devotionis affectum vivere, illamque profiteri ferventius desideratis.

§. 2. Hinc est quod nos, qui divini cultus augmentum, ac religionis propagationem nostris potissime temporibus augeri intentis desideris affectamus, piis vestris in hac parte supplicationibus inclinati, vobis, ut prioribus vocabulo & nominatione S. Hieronymi remanentibus, habitum quem hucusque gestare consuevistis, gestare, & dictam regulam S. Augustini, quoad tria substantialia tantum, videlicet obedientiam, castitatem, & in particulari paupertatem profiteri, ac sub illa vivere, necnon loca, domus, sive oratoria ad vos spectantia, in domos sive Prioratus dictæ regulæ S. Augustini, cum Ecclesiis, cœmeteriis, campanilibus, campanis, hortis, hortaliis, & aliis necessariis officinis erigere possitis.

§. 3. Et quod vos omnes & singuli unum corpus & una Congregatio, quod seu quæ Congregatio Fratrum S. Hieronymi Fesulani nuncupetur, sitis & esse censeamini.

§. 4. Necnon quamprimum regulam S. Augustini hujusmodi professi fueritis, ut præfertur, pro vestro ac domorum, seu prioratum ad vos pertinentium, tam in spiritualibus, quam in temporalibus salubri statu, in domo seu Prioratu S. Hieronymi Fesulani, quam seu quem vestrum principale caput, cui alie seu alii domus, vel Prioratus ad vos spectantes hujusmodi subsint, & membra existant, fore Apostolica auctoritate decernimus hac prima vice, & successivè annis singulis, singula Capitula generalia in singulis locis & terminis ad id per unum primò, & successivè per singula Capitula prædicta statuendis, & ordinandis celebrari.

§. 5. Ac in hujusmodi Capitulis unum in vestrum generalem Præpositum Priorem & Patrem.

§. 6. Necnon ad regimen & gubernationem singulorum domorum, seu prioratum hujusmodi singulos Rectores eligere, & deputare. Qui sic pro tempore electi & deputati, absque alicujus desuper eis faciendæ confirmationis, collationis, seu provisionis, Apostolicæ seu ordinariæ Fratres, domos, ac Prioratus sibi commissos in spiritualibus, & temporalibus regere, & illis præesse valeant.

§. 7. Quodque tam Præpositi quam Rectorum (qui nihilominus si utiles, & vobis grati fuerint, & accepti, pro anno sequenti, & quoties vobis placuerit ad propria regimina, & gubernationes reeligi, & deputari possint) officia in singulis primordiis singulorum Capitulorum hujusmodi omnino cessare, & expirare censeantur.

§. 8. Præterea in eisdem Capitulis substantialia prædicta nullatenus immutando, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque statuta, & ordinationes inter vos edere & condere, seu facere, ac eorum singula in toto, vel in parte quoties vobis opportunum videbitur, corrigere, immutare, addere, illaque omnia & singula per censuras Ecclesiasticas, & alia juris remedia, tantum juris apicibus

Congregatio Fratrum S. Hieronymi pro locum profertur regulam S. Augustini supplicat huic Papa.

Qui eam concepit cum retentione habuit in consuetudine & deinde nominatione S. Hieronymi.

Eorumque Congregatio nem S. Hieronymi Fesulani vocari poterit. Conventum Fesulani caput aliorum capitulorum, & inibi Capitulum generale celebrari mandatur.

Præpositumque generalem. Et Rectores domorum eligi præcipitur.

Quorum officia in singulis Capitulis primordiis expirant.

Statuta in eisdem Capitulis firmari posse indulgetur.

& terminis, litumque anfractibus non servatis, irrefragabiliter observari facere & mandare possitis.

De super eis Præpositum & Rectorem dispensare posse concedit.

§. 9. Necnon super ipsis Præpositi, seu Prior, cum quibuscumque, Rectores vero prædicti cum in domibus, seu Prioratibus sibi commissis degentibus fratribus, in toto vel in parte, prout eis videbitur, dispensare.

Præterque vana ad claustrum ducere, & pœnia.

§. 10. Ac Præpositus, vel Prior omnes & singulos, Rectores vero prædicti in sibi commissis domibus, seu Prioratibus commorantes fratres, regulam ipsam professos, vagos, & fugitivos, seu alios delinquentes quoad claustrum redeant, & se emerident, per censuras hujusmodi, & alias pœnas, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis, cogere, capere, & incarcerare.

Perfœmas Ordinis prævia confessione ab solvere, & illis dispensare. Ad hæc auctoritate canon. 115. Clem. VII. Quæcumque.

§. 11. Novitios quoque professos, & Conversos, dictæ regulæ in ipsorum domibus, seu Prioratibus illis servientes, etiam seculares quoslibet præsentis, & posteros, quoties eis opportunum fuerit, ipsorum confessionibus diligenter auditis, pro commissis per eos in omnibus, præterquam Sedi Apostolicæ reservatis casibus, debitam absolutionem impendere, & injungere pœnitentiam salutarem.

Sacramenta ministrare.

§. 12. Necnon Ecclesiastica Sacramenta ministrare valeant perpetuo.

Professionem in manibus Præpositi, & respectivo Episcopi emitti posse decernit.

§. 13. Et insuper quod dilectus filius Jacobus vestræ Societatis Præpositus, in venerabilis fratris nostri Antonii Episcopi Hostiensis, ac subsequenter postquam ipse Jacobus illam emisisset, vos fratres nunc existentes in ipsius Jacobi manibus professionem hujusmodi emittere valeatis, & Episcopo, si dictus Jacobus, necnon Jacobo prædicto, si vos etiam emittere volueritis, quod professionem hujusmodi auctoritate recipere, & admittere possint liberè, & licitè auctoritate Apostolica, tenore præsentium de speciali gratia concedimus pariter, & indulgemus; Venerabilis fratris nostri Episcopi Fesulani, cæterorumque Ordinariorum, necnon Parochialium Ecclesiarum, ac quorumlibet aliorum iuribus in omnibus semper salvis.

Conventus de rigore.

§. 14. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Ordinis S. Augustini juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

D. P. An. 11. die 16. Julii.

Dat. Florentiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1441. Septimo Kal. Augusti, Pontificatus nostri Anno 11.

XXII. Fratres S. Ambrosii sub una Congregatione rediguntur, ejusque caput Monasterium S. Ambrosii ad Nemus Mediolanensis constituitur, munus Prælatorum præfinitur, & privilegia conceduntur.

De his fratribus plenè scripsi supra in consilio Greg. XI. Capientibus.

Edita An. D. 1441.

EUGENIUS EPISCOPUS Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Præmissum.

Regimini universalis Ecclesiæ, quamquam immeriti disponente Domino præsidentes, curis perurgemur assiduis, ut juxta creditæ nobis dispensationis officium, circa subditorum quorumlibet, præsertim sub regulari observantia studio vacantium piæ vitæ, in quorum utique prosperitate resicimus, statum salubriter, & prospere dirigendum sollicitudinis studio intendamus, & iis quæ ad laudem, & gloriam divini nominis, sacrique cultus augmentum, ac religionis propagationem illis profutura cognoscimus, operam, & operam quantum cum Deo possumus impendimus efficaces, ut per nostræ operationis ministerium, & Apostolici favoris præsidium, personæ hujusmodi, eorumque Monasteria, & loca, singulis ab eis sublati dispendiis, prosperis gratulentur eventibus, ac in spiritalibus, & temporalibus felicia suscipiant incrementa.

Fratres Ambrosii deorsum in Nemo adque fr-

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum, Prioris, & Fratrum Monasterii S. Ambrosii ad Nemus extra muros Mediolanenses, sub regula S. Augustini degentium, nobis

super exhibita petitio continebat, quod ipsi, & alii Priores, & Fratres suorum aliorum Monasteriorum, domorum, & locorum, qui sub regulari observantia dictæ regulæ viventes, variis, & diversis hæcenus multiplicaverunt (prout in dies multiplicant) virtutum meritis, ac plures Ecclesias, Monasteria, domos, atque loca in diversis Italicæ partibus consistentia assecuti fuerunt, sub charitatis & ipsius observantie unione virtutum Domino perpetuo famulari ferventius desiderant.

Prout in diebus multiplicant

§. 2. Nos igitur qui divini cultus augmentum, & Religionis propagationem ubique locorum, nostris potissime temporibus augeri intensis desideriis affectamus, directioni, statui, & conservationi Fratrum hujusmodi providere volentes, ac sperantes quod ex eorum vita laudabili, & fructuosis operibus, prædicta, necnon alia eis forsitan de cætero concedenda Monasteria, domus atque loca in spiritalibus, & temporalibus prosperos, & felices successus dante Domino consequentur, ut ipsi Fratres eo ferventius, & devotius divinis beneplacitis se coaptent, quod se per nos, & Sedem Apostolicam specialibus gratiis munitos fore conspexerint, eorumdem Prioris, & Fratrum in hac parte supplicationibus inclinati, quod ipsi ac omnes, & singuli in Monasteriis, domibus, ac locis prædictis pro tempore commorantes Fratres, unum corpus, & una Congregatio, quod seu quæ Congregatio Fratrum S. Ambrosii ad Nemus Mediolanensis nuncupetur, & eorum quilibet Frater illius Monasterii domus, seu loci in quo, vel quæ ipsum de sui Superioris voluntate pro tempore residere contigerit, sint & esse censeantur.

Hic in diebus ad augere temporibus

§. 3. Necnon dicto Monasterio S. Ambrosii pro primo ejusdem religionis, prout hæcenus habitum, & reputatum fuit, remanente, illud, ac alia prædicta, & quæ Fratres hujusmodi pro tempore assequi contigerit Monasteria, domus, atque loca Fratrum Congregationis prædictorum in unitate charitatis, & dicta observantia degentium sint & ad illos in perpetuum pertineant.

Monasterio S. Ambrosii ad Nemus Mediolanensis

§. 4. Quodque Fratres præfati in dicto Monasterio S. Ambrosii, hac prima vice, & successivè singulis trienniis singula generalia Capitula, ad quæ Rector, & Visitatores, ac cum singulis ex Fratribus Monasteriorum, domorum, & locorum prædictorum ad id per singulos eorumdem Monasteriorum, domorum, & locorum Conventus eligendis, singuli Monasteriorum, domorum, & locorum hujusmodi Priores accedere, quibusque personaliter interesse adstricti sint, in locis & terminis ad id per annum primo, & successivè per singula Capitula prædicta statuendis, & ordinandis celebrare teneantur.

In eorum capitulis generalibus

§. 5. Et in hujusmodi Capitulis substantialia dictæ regulæ non mutando, quæcumque, quotcumque, & quæcumque statuta, & ordinationes, dum tamen justa, & rationabilia, ac sacris Canonibus nullatenus discrepantia, super quibus legitima & rationabili causa subsistente, Rector, & Visitatores hujusmodi cum dictis Fratribus usque ad futurum Capitulum dispensare possint, & inter eos condere seu facere, illaque, necnon eorum singula in toto, vel in parte quoties eis opportunum visum fuerit corrigere, mutare, cassare, & illis addere, necnon ea per censuras Ecclesiasticas, & alia juris remedia, per Fratres ipsos observari facere.

Et in hujusmodi Capitulis

§. 6. Ac in eisdem Capitulis, unum etiam Priorem ex Monasteriis S. Ambrosii, vel ex aliorum Monasteriorum, domorum, & locorum hujusmodi Prioribus, seu Fratribus prædictis in eorum omnium Rectorem, & patrem; Ac duos Visitatores; Necnon ad S. Ambrosii quod per Priorem perpetuum (cujus electio ad Fratres ipsius Monasterii S. Ambrosii, electionis verò confirmatio ad Archiepiscopum Mediolanensem pro tempore existentem, etiam ex speciali dictæ Sedis privilegio pertinere noscuntur,) & aliorum, quæ per temporales Priores reguntur Monasteriorum, domorum, & locorum prædictorum, ac in illis degentium Fratrum regimen, & gubernationem, singulos Priores possint, & teneantur eligere.

Priorem ex Monasteriis

§. 7. Necnon Rector, qui omnibus, & singulis Monasteriis, domibus, locis, Prioribus, & Fratribus hujusmodi præsit, ac Visitatores, qui dictum Rectorem, & quemlibet ex Prioribus prædictis, rationabili, & legitima id exigente causa, ab eorum officiis amovere, & alios loco amoto

Cum per Visitatores munus habent, & prius, & quanto magis, & quando definitur.

amotorum vsque ad subsequens Capitulum subrogare valeant, quique alias in visitando, & in premissis ac circa necessariis, illam jurisdictionem seu potestatem habeant, quæ sibi per huiusmodi Capitula conceditur. Ac priores sic electi prædicti, absque desuper eis per ipsū Archiepiscopū seu quemvis alium Apostolica seu Ordinaria, vel alia quacumque auctoritate facienda confirmatione, collatione, seu provisione Fratres, & Monasteria, domus atque loca sibi commissa huiusmodi in spiritualibus, & temporalibus regere, ac gubernare, illisque præesse libere, & licite. Rector quoque, Visitatores, & Priores præfati, quorum officia in singulis primordiis singulorum Capitulorum huiusmodi, eo ipso, etiam si illa non resignaverint, vacare decernimus, si viles & Fratres ipsi grati fuerint & accepti, pro annis sequentibus, ac quoties ipsis Fratribus visum fuerit, seu placuerit, ad priora officia reeligere, & deputari possint. Quodque si forsitan infra triennium huiusmodi Rectorem, tunc Visitatores ipsius Rectoris vices gerant, si vnum ex Visitatoribus, tunc Rector cum alio Visitatore, si verò aliquis ex Prioribus prædictis decedere, vel alias quovis modo ipsorum officia vacare contigerit, tunc Rector, & Visitatores præfati alios ex Fratribus huiusmodi vsque ad futurum Capitulum subrogare.

§. 8. Præterea quod Rector, ac omnes, & singuli Priores prædicti, necnon Fratres, quos idem Rector ad hoc duxerit deputandos, omnibus, & singulis religiosis suis professis, Conversis, Novitiis, & ad eorum servitia in eorundem Monasteriis, domibus, seu locis etiam secularibus perpetuo dedicatis, præsentibus, & posteris, in quibuscumque, in referuatis semel tantum, in non referuatis vero Sedi præfate casibus, quoties illis opportunum fuerit, ipsorum confessionibus diligenter auditis, pro commissis per eos debitam absolutionem impendere, & infringere penitentiam salutarem.

§. 9. Ac Eucharistiam, & alia Ecclesiastica sacramenta ministrare.

§. 10. Professos quoque, & Novitios huiusmodi qui postmodum regulam ipsam professi fuerint in quibuscumque etiam Sedi prædictæ specialiter reservatis casibus à quibuscumque excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententiis, aliisque censuris, & pœnis à iure vel ab homine promulgatis, alias tamen in forma Ecclesiæ semel dumtaxat absolvere, & cum eisdem Professis, ac Novitiis super irregularitate, si qua dictis sententiis, & censuris, vel earum aliqua ligati, Missas & alia divina officia celebrando, aut se illis immiscendo, vel alios quomodolibet (homicidii, mutilationis membrorum, & bigamiae casibus dumtaxat exceptis) semel similiter; super irregularitate verò, quam ex prædictis sententiis vel censuris seu earum aliqua per ignorantiam, vel inadvertentiam, seu negligentiam, & non ex contemptu, pro tempore contraxerint, quoties opus fuerit dispensare valeant.

§. 11. Et insuper Rector, ac Visitatores omnes, & singuli, Priores verò prædicti in sibi commissis Monasteriis, domibus, seu locis degentes Fratres professos dictæ Congregationis vagos, & fugitivos, seu alias delinquentes, quod ad Claustrum redeant, vel alias se emendent, per excommunicationis sententiam, ac alias censuras & pœnas, de quibus sibi videbitur (invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis) cogere, capere, incarceratione, & etiam punire.

§. 12. Quodque Fratres ipsi quacumque bona mobilia, & immobilia, Monasteria, Ecclesias, domos, & loca, si alias eis legitime donentur, vel concedantur, in posterum recipere, & assequi, illaque pro suis vsu & habitatione sub institutis regularibus dictæ Congregationis, & observantia huiusmodi possidere similiter libere & licite.

§. 13. Et quod nullus ex Fratribus professis prædictis, vel aliquem alium Ordinem, seu Regulam etiam arctiorem, quodcumque, & qualescumque privilegium, seu indultum super libere recipiendis Fratribus alterius Ordinis, vel Regulæ, ipsi etiam arctiori Ordini, seu Regulæ à Sede prædicta, vel alias quomodocumque concessum sit, etiam si de privilegio seu indulto huiusmodi de ver-

Bullar. Mag. Tom. I.

bo ad verbum præsentibus habenda foret mentio specialis, absque Capituli generalis huiusmodi, aut de privilegio, seu indulto præfati, & illius causa, necnon tunc ipsorum Fratrum existentis Rectoris nomine expressam mentionem faciente, licentia speciali sub excommunicationis pœna, quam absque licentia prædicta transiens aut vagans eo ipso incurrat, transire, aut vagari.

§. 14. Præterea omnes & singuli Priores prædicti de licentia Rectoris, & Visitatorum huiusmodi, quoscumque in sibi commissis Monasteriis, domibus, seu locis commorantes Fratres, ad omnes etiam sacros Ordines, alias tamen rite statutis à iure temporibus, per quemvis Catholicum Antistitem, gratiam & communionem prædictæ Sedis habentem, Diœcesanorum locorum, & cuiusvis alterius licentia super hoc minime requisita, libere & licite promoveri facere possunt.

§. 15. Necnon Fratres prædicti eorum Monasteriis, Ecclesiis, domibus, siue locis divinum officium Ambrosianum, prout alias consueverunt, nisi Fratribus alicuius ex Monasteriis, domibus, siue locis prædictis, de dicendo aliud officium à Sede prædicta indultum existat, dicere, legere, seu cantare teneantur.

§. 16. Quod Sancti Ambrosii, & omnia alia & singula Monasteria, domus, seu loca, & Fratres huiusmodi omnibus & singulis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indulgentiis, gratiis, & indultis, quibuscumque ex Monasteriis præfatis in genere per nos, vel Sedem prædictam concessis, aut forsitan in posterum concedendis, uti & gaudere valeant, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo statuimus, decernimus, & ordinamus, ac Fratribus præsentibus & futuris huiusmodi, quandiu sub dicta observantia vixerint, concedimus pariter, & indulgemus, præfati Archiepiscopi, cæterorumque Ordinariorum locorum, necnon Parochialium Ecclesiarum, & quorumlibet aliorum iuribus alias in omnibus semper salvis.

§. 17. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus, ac literis, & privilegiis Apostolicis, etiam si de illis, quorum omnium tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, specialis & expressa, ac de verbo ad verbum mentio habenda sit, necnon regulæ Monasteriorum, domorum, & locorum prædictorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 18. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ voluntatis, concessionis, & constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpsit, indignationem Omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dat. Florentiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1441. Quarto Nonas Octobris, Pontificatus nostri Anno 11.

Concordia Iacobitarum in Ægypto, cum S. R. Ecclesia, & explicatio nonnullorum Catholicam Fidem concernentium.

Similem unionem Græcorum habes sup. in const. 17. Latentur. Et aliam Armenorum per lege supra in const. 19. Exultate.

EUGENIUS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Cantate Domino quoniam magnifice fecit, annuntiate hæc in vniversa terra: exulta & lauda habitatio Sion, quoniam magnus in medio tui sanctus Israel. Cantate profecto, & exultate in Domino decet Ecclesiam Dei pro hac grandi magnificentia, & gloria nominis sui, quam hodierna die clementissimus Deus operari dignatus est. Toto siquidem corde laudare, & benedicere Saluatorem nostrum, nos conuenit, qui sanctam Ecclesiam

Priorem facultas promovendi Fratres ad sacros ordines à quocumque Antistite. In assenda Concil. Trid. sess. 7. c. 11.

Fratres recipient officium Ambrosianum.

Communicatio privilegiorum cuiuscumque loci huius Ordinis.

Derogatio constitutionum.

Sanctio penalis.

Edita An. D. 1441.

Exultatio de unione Iacobitarum cum S. R. E. ultra unionem Græcorum & Armenorum. Tu habes unionem Græcorum huiusmodi in const. 17.

Et unum
Armenorum
in alio conf.
19. Exulta-
re.

Ecclesiam suam novis quotidie accumulat incrementis. Quamquam aeternam in populum Christianum sua beneficia omni tempore multa & magna hinc, quae luce clarius est nos suam immensam charitatem ostendunt; si tamen accurate inspicimus, quae & quanta his diebus novissimis divina clementia facere dignata est, judicare certe poterimus hoc nostro tempore plura, ac majora, quam à multis retroactis temporibus lux charitatis munera extitisse. Ecce enim nondum exacto triennio in hac sancta oecumenica Synodo saluberrimam trium magnarum nationum unionem, Dominus noster IESUS CHRIS- TVS, pro sua infatigabili pietate ad commune perenne- que totius Christianitatis gaudium, tam copiose effe- cit, vnde actum est, ut totus ferè Oriens, qui gloriosum Christi nomen adorat, ac non parva Septentrionis por- tio post longa dissidia cum Sancta Romana Ecclesia, in eodem fidei, & charitatis vinculo jam conuenerint. Pri- mo etenim Graeci, & ii, qui subsunt quatuor Patriarcha- libus Sedibus, multas gentes, nationesque, & idiomatica continentibus; deinde Armeni multorum populorum gens; hodie verò Jacobi magni etiam per Aegyptum populi, Sanctae Sedi Apostolicae uniti sunt.

Ab his gratia-
rum Domino
Iesu Christo.

§. 1. Et cum nihil salutari nostro Domino IESU CHRISTO gratius sit, quam mutua inter homines charitas, nihilque nomini suo gloriosius, atque Ecclesiae uti- lius esse possit, quam ut Christiani, omni inter se sublato dissidio, in eadem simul fidei puritate conueniant, merito nos omnes & cantare prae gaudio, & jubilate in Domi- no debemus, quos ut tantam Christianae fidei magnifi- centiam diebus nostris videremus, divina miseratio dig- nos effecit. Summa igitur cum alacritate annuntiamus magnalia haec in vniuersa Christianorum terra, ut sicut nos gloria Dei, & exaltatione Ecclesiae gaudio inenarra- bili repleti sumus, ita & alios tantae laetitiae participes faciamus, ut omnes vno ore magnificemus, & glorificemus Deum, & suae Majestati, prout dignum est, magnas quo- tidianaeque gratias agamus pro tot, tantisque mirabili- bus beneficiis hac aetate Ecclesiae suae sanctae collatis.

Commenda-
tio Patriar-
cha Iacobi-
num, qui d.
monum cupi-
dissimum, ad
Synodum
Florentinam
n. s. s. Abba-
tem S. Anto-
ny apud Ae-
gyptum, ut
d. strinam S.
R. E. susci-
peret.

§. 2. Et quoniam qui opus Dei diligenter exercet, non modò meritum ac retributionem in caelis expectat, sed & apud homines amplam gloriam laudemque mere- tur, Venerabilem fratrem nostrum Joannem Jacobino- rum Patriarcham, huius sanctae unionis cupidissimum à nobis, & tota Ecclesia merito laudandum, & extollen- dum, ac communi omnium Christianorum favore, cum tota sua gente dignum iudicamus. Is enim à nobis per nostrum oratorem, ac literas excitatus, ut ad Nos, & hanc sanctam Synodum legationem mitteret, & se ac suam gentem in eadem cum Ecclesia Romana fide vni- ret, dilectum filium Andream natione Aegyptium Abba- tem Monasterii S. Antonii apud Aegyptum, in quo & habitasse & mortuus esse sanctus ipse Antonius perhi- betur, religione, & moribus nò mediocriter institutum, ad nos, & ipsam Synodum destinavit, cui devotionis zelo accensus imposuit atque commisit, ut fidei doctrin- am, quam sancta Romana Ecclesia tenet, & praedicat, nomine ipsius Patriarchae, & suorum Iacobinorum re- uerenter susciperet, deferendam postea per eum ad ipsam Patriarcham & Iacobinos, ut & ipsi eandem agnosce- rent, ratamque haberent, & in suis regionibus prae- dicarent.

Expositio d.
Fidei iussu
Papa facta
Abbatii pra-
dido.

§. 3. Nos igitur, quibus voce Domini commissum est pascere oves Christi, ipsum Andream Abbatem per nonnullos huius tam sacri Concilii insignes viros, super articulis fidei, & Sacramentis Ecclesiae, & quibusque ad salutem spectantibus diligenter examinari fecimus, & tandem quantum visum est fore necessarium, exposita eidem Abbati S. R. E. fide Catholica, & per ipsum humi- liter acceptata, haec quae sequitur veram necessariamque doctrinam, hodie in hac solemnè sessione, sacro appro- bante oecumenico Concilio Florentino, in nomine Do- mini tradidimus.

Cum Trini-
tatem.

§. 4. In primis igitur Sacrosancta Romana Eccle- sia, Domini & Saluatoris nostri voce fundata, firmiter credit, profitetur, & praedicat Vnum verum Deum, om- nipotentem, incommutabilem, & aeternum Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum, vnum in essentia, trinum

in personis. Patrem ingenitum, Filium ex Patre genitum, Spiritum sanctum ex Patre Filioque procedentem. Pa- trem non esse Filium aut Spiritum sanctum, Filium non esse Patrem aut Spiritum sanctum: Spiritum sanctum non esse Patrem aut Filium; sed Pater tantum Pater est, & Filius tantum Filius est; & Spiritus sanctus tantum Spiritus sanctus est. Solus Pater de substantia sua genuit Filium; Solus Filius de solo Patre est genitus; So- lus Spiritus sanctus simul de Patre procedit, & Filio. Et tres personae sunt vnus Deus, & non tres Dii; qua- trium est vna substantia, vna essentia, vna natura, vna diuinitas, vna immensitas, vna aeternitas, omniaque sunt vnum, vbi non obuiat relationis oppositio. Propter hanc unitatem Pater est totus in Filio, totus in Spiritu sancto; Filius totus est in Patre, totus in Spiritu sancto; Spiritus sanctus totus est in Patre, totus in Filio. Nul- lus alium, aut praecedit aeternitate, aut excedit magni- tudine, aut superat potestate. Aeternum quippe, & sine initio est, quod Filius de Patre exitit; ac aeternum, ac sine initio est, quod Spiritus sanctus de Patre Filioque procedit. Pater quicquid est, aut habet, non habet ab alio, sed ex se, & est principium sine principio. Filius quicquid est, aut habet, habet à Patre, & est principium de principio. Spiritus sanctus quicquid est, aut habet, ha- bet à Patre simul & Filio. Sed Pater & Filius non duo principia Spiritus sancti, sed vnum principium, sicut Pater, & Filius, & Spiritus sanctus non tria principia creaturae, sed vnum principium.

Da-
con-
tra-
ri-
um

§. 5. Quoscumque ergo aduersa & contraria sen- tentias damnat, reprobatur, & anathematizat, & à Christi corpore, quod est Ecclesia, alienos esse denuntiat. Hinc damnat Sabellium personas confundentem, & ipsarum distinctionem realem penitus auferentem. Damnatur Ari- anos, Eunomianos, Macedonianos, solum Patrem Deum verum esse dicentes, Filium autem, & Spiritum sanctum in creaturarum ordine collocantes. Damnatur & quos- cumque alios, gradus seu inaequalitatem in Trinitate facientes.

Exp-
Fidei
ren-
con-
tra-
ri-
um

§. 6. Firmissimè credit, profitetur, & praedicat, vnum verum Deum, Patrem, & Filium, & Spiritum san- ctum esse omnium, visibilium & invisibilium creatorè, qui quando voluit, bonitate sua vniuersas tam spiritua- les, quam corporales condidit creaturas, bonas quidem, quia à summo bono factae sunt, sed mutabiles, quia de nihilo factae sunt: nullamque mali asserit esse naturam, quia omnis natura, in quantum natura est, bona est. Vnum atque eundem Deum veteris & noui Testamenti, hoc est legis & Prophetarum atque Euangelii profitetur autorem, quoniam eodem Spiritu sancto inspirante, vtriusque testamenti Sancti locuti sunt, quorum libros suscipit, & veneratur, qui titulis sequentibus continen- tur. Quinque Moysi, id est, Genesi, Exodo, Leuitico, Nu- meris, Deuteronomio, Iosue, Iudicum, Ruth; Quatuor Regum; Duobus Paralipomenon; Esdra, Nehemia, Tobia, Iudith, Hester, Iob, Psalmis David, Parabolis, Ecclesiaste, Canticis Canticorum, Sapientia, Ecclesiastico, Isaia, Ieremia, Baruch, Ezechiele, Daniele: Duodecim Prophetis minoribus, id est, Osea, Ioële, Amos, Abdia, Iona, Michea, Nihum, Habacuc, Sophonia, Aggeo, Za- charia, Malachia; Duobus Machabzeorum, Quatuor Euangelii, Matthaei, Marci, Lucae, Joannis; Quatuor- decim Epistolis Pauli ad Romanos; Duabus ad Corin- thios, ad Galatas, ad Ephesios, ad Philippenses; Dua- bus ad Thessalonicenses, ad Colossenses; Duabus ad Ti- motheum, ad Titum, ad Philemon, ad Hebraeos; Petri duabus; Tribus Joannis; Vna Jacobi; Vna Iudae; Acti- bus Apostolorum, & Apocalypsi Joannis.

Da-
con-
tra-
ri-
um

§. 7. Propterea Manichaeorum anathematizat infan- nam, qui duo prima principia posuerunt, vnum visibi- lium, aliud invisibilium, & alium noui Testamenti Deum, alium veteris esse Deum dixerunt.

Exp-
Fidei
ren-
con-
tra-
ri-
um

§. 8. Firmiter credit, profitetur, & praedicat, vnam ex Trinitate personam, verum Deum, Dei Filium, ex Patre genitum, Patri consubstantialem, & coaeternum in plenitudine temporis, quam divini consilii inscrutabilis eltitudo disposuit, propter salutem humani generis, ve- ram hominis & integrè naturam ex immaculato vtero

MARIA

MARIA Virginis assumptis, & sibi in unitatem personae copulasse, tanta vnitate, ut quicquid ibi Dei est, non sit ab homine separatum, & quicquid est hominis, non sit à deitate divisum, sitque vnus & idem, indivisus, veraque natura in suis proprietatibus permanente, Deus, & Homo Dei Filius, & hominis filius, & qualis Patri secundum divinitatem, minor patre secundum humanitatem. Immortalis, & æternus ex natura divinitatis, passibilis & temporalis ex conditione assumptæ humanitatis.

§. 9. Firmiter credit, profitetur, & prædicat, Dei Filium in assumpta humanitate ex virgine vere natum, vere passum, vere mortuum, & sepultum, vere ex mortuis resurrexisse, in Cælum ascendisse, sedereque ad dexteram Patris, & venturum in fine sæculorum ad vivos, mortuosque iudicandos.

§. 10. Anathematizat autem, execratur, & damnat omnem hæresim contraria sapientem. Et primò damnat Ebionem, Cherintum, Marcionem, Paulum Samosatenum, Fotinum, omnesque similiter blasphemantes, qui percipere non valentes vñionem personalem humanitatis ad Verbum, IESVM CHRISTVM Dominum nostrum, verum Deum esse negauerunt, ipsum purum hominem constitentes, qui diuinæ gratiæ participatione maiori, quam sanctioris vitæ merito suscepisset, diuinus homo diceretur. Anathematizat etiam Manichæum cum sectatoribus suis, qui Dei Filium, non verum corpus, sed phantasticum sumpsisse somniantes, humanitatis in Christo veritatem penitus sustulerunt. Necnon Valentinum asserentem, Dei Filium nihil de Virgine matre cepisse, sed corpus cœlestis sumpsisse, atque ita transisse per vterum Virginis, sicut per aquæ ductum defluens aqua transcurrit. Arrium etiam, qui asserens corpus ex Virgine assumptum anima carnis, voluit loco animæ fuisse deitatem. Apollinarem quoque qui solam posuit animam sensitivam, sed deitatem verbi, vicem rationalis animæ tenuisse voluit. Anathematizat etiam Theodorum Mopsuestenum, atque Nestorium, asserentes, humanitatem Dei Filio vnitam esse per gratiam, & ob id duas esse in Christo personas, sicut duas fatentur esse naturas, cum intelligere non valerent, vñionem humanitatis ad Verbum hypostaticam extitisse, & propterea negare Verbi subsistentiam accepisse; nam secundum hanc blasphemiam, non Verbum caro factum est, sed Verbum per gratiam habitavit in carne, hoc est non Dei Filius homo factus est, sed magis Dei Filius habitavit in homine. Anathematizat etiam, execratur, & damnat Eutychem Archimandritam, qui cum intelligeret iuxta Nestorii blasphemiam, veritatem incarnationis excludi, & propterea oportere, quod ita Dei Verbo vnita esset humanitas, ut deitatis & humanitatis vna esset, eademque persona, ac etiam capere non posset, stante pluralitate naturarum, vnitatem personæ, sicut deitatis & humanitatis, in Christo vnam posuit esse personam, ita vnam asseruit esse naturam, volens ante vñionem dualitatem fuisse naturarum, sed in vnam naturam in assumptione transisse, maxima blasphemiam, & impietate concedens, aut humanitatem in Deitatem, aut Deitatem, in humanitatem esse convertam. Anathematizat etiam, execratur, & damnat Macharium Antiochenum, omnesque similia sapientes, qui licet vere de naturarum dualitate, & personæ vnitatem sentiret, tamen circa Christi operationes enormiter oberravit, dicens, in Christo vtriusque naturæ vnam fuisse operationem, vnamque voluntatem. Hos omnes cum hæresibus suis anathematizat sacrosancta Romana Ecclesia, affirmans in Christo duas esse voluntates, duasque operationes.

§. 11. Firmiter credit, profitetur, & docet, neminem vnquam ex viro feminaque conceptum, à Diaboli dominatione fuisse liberatum, nisi per meritum mediatoris Dei, & hominum, IESV CHRISTI Domini nostri, qui sine peccato conceptus, natus, & mortuus, humani generis hostem peccata nostra delendo, solus sua morte prostravit, & regni cœlestis introitum, quem prius homo peccato proprio cum omni successione perdidit, reserauit, quem aliquando venturum omnia veteris testamenti sacra, sacrificia, sacramenta, cæremoniarum præsignarunt.

§. 12. Firmiter credit, profitetur, & docet, legalia

Bullar. Mag. Tom. 1.

veteris testamenti, seu Mosaicæ legis, quæ dividuntur in cæremonias, sacra, sacrificia, sacramenta, quia significandi alicuius gratia fuerant instituta, licet divino cultu illa ætate congruerent, Domino nostro IESU CHRISTO adueniente cessasse, & novi testamenti sacramenta cepisse. Quemcumque etiam post passionem in legalibus spem ponentem, & illi, velut ad salutem necessariis se subdentem, quasi Christi fides sine illis salvari non posset, peccasse mortaliter. Non tamen negat, à Christi passione vsque ad promulgatum Euangelium illa potuisse servari, dum tamen minime ad salutem necessaria crederentur, sed post promulgatum Euangelium sine interitu salutis æternæ, asserit non posse servari.

§. 13. Omnes ergo post illud tempus, circumcisionis, & sabbati, reliquorumque legalium observatores, alienos à Christi fide denuntiat, & salutis æternæ minime posse esse particeps, nisi aliquando ab iis erroribus respiciant. Omnibus igitur qui Christiano nomine gloriantur, præcipit omnino, quocumque tempore, vel ante, vel post baptismum à circumcissione cessandum, quoniam si quis in ea spem ponat, siue non, sine interitu salutis æternæ observari omnino non potest. Circa pueros vero propter periculum mortis, quod potest sæpe contingere, cum ipsis non possit alio remedio subueniri, nisi per sacramentum baptismi, per quod eripiuntur à Diaboli dominatu, & in Dei Filios adoptantur, admonet, non esse per quadraginta, aut octoginta dies, seu aliud tempus, iuxta quorundam observantiam, sacrum baptismum differendum, sed quamprimum commode fieri potest, debere conferri, ita tamen quod mortis imminente periculo, mox sine vlla dilatione baptizentur, etiam per laicum, vel mulierem, in forma Ecclesiæ, si deit Sacerdos, quemadmodum in decreto Armenorum plenius continetur.

§. 14. Firmiter credit, profitetur & prædicat omnem creaturam Dei bonam, nihilque recipiendum quod gratiarum actione percipitur, quia iuxta verbum Domini, non quod intrat in os coquinat hominem, illamque Mosaicæ legis ciborum mundorum, & immundorum differentiam, ad cæremonialia asserit pertinere, quæ surgente Euangelio transierunt, & efficacia esse desierunt. Illam etiam Apostolorum prohibitionem, ab immolatis simulachrorum, & sanguine, & suffocato, dicit illi tæpori congruisse, quo ex Iudæis atque Gentilibus, qui antea diversis cæremoniis, moribusque vivebant, vna surgebat Ecclesia, ut cum Iudæis etiam Gentiles aliquid communiter observarent, & in vnum Dei cultum, fidemque conveniendi præberetur occasio, & dissensionis materia tolleretur, cum Iudæis propter antiquam consuetudinem sanguis & suffocatum abominabilia viderentur, & esu immolatorum poterant abipsum Gentiles ad idololatriam redituros, ubi autem ad vsque propagata est Christiana religio, ut nullus in ea Iudæus carnalis appareat, sed omnes ad Ecclesiam transientes, in eodem ritus Evangelii cæremoniasque conveniant, credentes omnia munda mundis, illius Apostolicæ prohibitionis causa cessante, etiam cessavit effectus. Nullam itaque cibi naturam cõdemnandam esse denuntiat, quam societas admittit humana, nec inter animalia discerni, dum per quemcumque siue virum, siue mulierem, & quocumque genere mortis intereat, quamvis pro salute corporis, pro virtutis exercitio, pro regulari, & Ecclesiastica disciplina, possint & debeant multa non negata dimitti, quia iuxta Apostolum omnia licent, sed non omnia expediunt.

§. 15. Firmiter credit, profitetur, & prædicat, nullos intra Catholicam Ecclesiam non existentes, non solum paganos, sed nec Iudæos, aut hæreticos, atque schismaticos æternæ vitæ fieri posse particeps, sed in ignem æternum ituros, qui paratus est Diabolo, & Angelis ejus, nisi ante finem vitæ eidem fuerint aggregati. Tantumque valere Ecclesiastici corporis vnitatem, ut solum in ea manentibus ad salutem Ecclesiastica sacramenta proficiant, & jejunia, elemosynæ, ac cætera pietatis officia, & exercitia militiæ Christianæ præmia æterna parturiant. Neminemque quantascumque elemosynas fecerit, etsi pro Christi nomine sanguinem effuderit, posse salvari, nisi in Catholica Ecclesiæ gremio, & vnitatem permanferit.

H h 2 §. 16.

Et legalia
venerit
munit.

Damnatio
concordia
nominum
clarissime
circa bap-
tismi puero-
rum.
De hoc bap-
tismo late
beatus in bul-
la 19. Exul-
tavit. c. 10
10b.

Explicatio
sibi circa
non cibo
cibi.

Et saltem
coram, qui
sunt in
Catholicam
Ecclesiam.

Approbatio Concilii Niceni.

§. 16. Amplectitur autem, approbat, & suscipit sanctam Nicenam Synodum trecentorum decem & octo Patrum, temporibus beatissimi Synesii prædecessoris nostri, & magni Constantini piissimi Principis congregatam, in qua impia hæresis Ariana cum suo auctore damnata est, & definitum est, Filium Dei Patri esse consubstantialem, & coæternum.

Concilij Constantinopolitani.

§. 17. Amplectitur etiam, approbat, & suscipit, sanctam Constantinopolitanam Synodum centum quinquaginta Patrum, beatissimi Damasi prædecessoris nostri, & Theodosii senioris tempore convocatam, quæ ipsum Macedoniam anathematizavit errorem, qui Spiritum sanctum, non Deum, sed creaturam assererat, quod damnant, damnat, quod approbant, approbat, & per omnia vult ibidem definita, illæsa & inviolata sustinere.

Concilij Ephesini.

§. 18. Amplectitur etiam, approbat, & suscipit sanctam primam Ephesinam Synodum ducentorum Patrum, quæ tertia est in ordine universalium Synodorum, sub beatissimo Cælestino prædecessore nostro, & Theodosio minore convocata, in qua impius Nestorii est damnata blasphemiam, definitumque est Domini nostri IESU CHRISTI veri Dei, & veri hominis unam esse personam, & B. MARIAM semper Virginem non solum Christotocum, sed etiam Theotocum, hoc est, non tantum hominis, sed Dei genitricem, ab omni Ecclesia prædicandam.

Damasci secunda Synodi Ephesina.

§. 19. Damnat autem, anathematizat, & respuit impiam secundam Ephesinam Synodum, sub beatissimo Leone prædecessore nostro, & præfate Principe congregatam, in qua Dioscorus Alexandrinus Antistes, Eutychis hæresiarum defensor, & S. Flaviani Constantinopolitani Pontificis impius persecutor, execrandam illam Synodum ad approbationem Eutychianæ impietatis, arte & minis attraxit.

Cn. Approbatio Chalcedonensis. Istud Concilium approbavit Leo I. in cons. 1. fol. 1.

§. 20. Amplectitur etiam, approbat, & suscipit sanctam Chalcedonensem Synodum, quartam in ordine universalium Synodorum, sexcentorum & triginta Patrum, temporibus præfati beati Leonis prædecessoris nostri, & Marciani Principis celebratam, in qua hæresis Eutychiana cum suo auctore Eutyches, & Dioscoro defensore, damnata est, & definitum est, Dominum nostrum IESUM CHRISTUM esse vere Deum, & verum hominem, & in una eademque persona, divinam humanamque naturas integras, inviolatas, incorruptas, inconfusas, distinctasque mansisse, humanitate agente, quæ hominis sunt, & Deitate, quæ Dei, quos damnat, damnatos habet, quos approbat, approbatos.

Concilij secundi Constantinopolitani.

§. 21. Amplectitur etiam, approbat, & suscipit sanctam quintam Synodum, secundam Constantinopolitanam tempore beatissimi Vigili prædecessoris nostri, & Iustiniani principis celebratam, in qua sacri Chalcedonensis Concilii definitio de duabus naturis, & una persona Christi, renovata est, multique Origenis errores, suorumque sequacium, præsertim de dæmonum, aliorumque damnatorum poenitentia, & liberatione, reprobati atque damnati sunt.

Concilij tertij Constantinopolitani.

§. 22. Amplectitur etiam, approbat, & suscipit sanctam tertiam Constantinopolitanam Synodum centum, & quinquaginta Patrum, quæ sexta est in ordine universalium Synodorum, temporibus beatissimi Agathonis prædecessoris nostri, & Constantini Quarti huius nominis Principis congregatam, in qua Macharii Antiocheni, & sectarum hæresis condemnata est, & definitum est, in Domino nostro IESU CHRISTO duas esse perfectas, integrasque naturas, & duas operationes, duas etiam voluntates, licet esset una eademque persona, cui utriusque naturæ competere actiones, Deitate agente, quæ Dei sunt, & humanitate quæ hominis sunt.

Ac Florentini & aliorum Conciliorum auctoritas Rom. Pont. auctoritate confirmata.

§. 23. Amplectitur etiam, veneratur, & suscipit omnes alias universales Synodos auctoritate Rom. Pontificis legitime congregatas, ac celebratas, & confirmatas, & præsertim hanc sanctam Florentinam, in qua inter alia Græcorum, & Armenorum sanctissima unio consummata est, & multæ circa utramque unionem saluberrimæ definitiones editæ sunt, prout in decretis desuper promulgatis plenius continetur, quorum tenor in hunc modum sequitur.

Omittitur inferri bullarum, tam unionis Græcorum, quam Armenorum, quia sunt sup. in locis cit. in rub.

§. 24. Verum quia in superscripto decreto Armenorum non est explicata forma verborum, quibus in consecratione Corporis, & Sanguinis Domini sacrosancta Romana Ecclesia Apostolorum doctrina, & auctoritate firmata, semper uti consueverat, illam præsentibus duximus inferendam. In consecratione Corporis Domini, hac videtur forma verborum, Hoc est enim Corpus meum, Sanguinis vero, Hic est enim calix sanguinis mei, novi, & æterni testamenti, mysterium fidei, qui pro vobis, & pro multis effundetur in remissionem peccatorum.

§. 25. Panis vero triticeus, in quo sacramentum conficitur, an eo die, an antea decoctus sit, nihil omnino refert, dummodo enim panis substantia maneat, nullatenus dubitandum est, quin post præfata verba consecrationis Corporis à sacerdote, cum intentione conficiendi prolata, mox in verum Christi corpus transubstantietur.

§. 26. Quoniam nonnullos asseritur quartas nuptias tanquam condemnatas respicere, ne peccatum ubi non est esse putetur, cum secundum Apostolum mortuo viro, mulier sit ab eius lege soluta, & nubendi cui vult in Domino habet facultatem, nec distinguat mortuo primo, secundo, vel tertio, declaramus non solum secundas, sed tertias, & quartas, atque ulteriores, si aliquod impedimentum canonicum non obstat, licite contrahi posse. Commendatioribus tamen dicimus, si ulterius à conjugio abstinentes, in castitate permanerint, quia sicut virginitatem viduitati, ita nuptiis castam viduitatem laude ac merito præferendam esse censuimus.

§. 27. His omnibus explicatis, prædictus Andreas Abbas nomine dicti Patriarchæ, ac proprio, & omnium Iacobinorum, hoc saluberrimum Synodale decretum cum omnibus suis capitulis, declarationibus, definitionibus, traditionibus, præceptis, & statutis, omnemque doctrinam in ipsa descriptam, necnon quicquid tenet, & docet sancta Sedes Apostolica, & Romana Ecclesia, cum omni deuotione, & reverentia suscipit, & acceptat. Illos quoque Doctores, & sanctos Patres, quos Ecclesia Romana approbat, ipse reverenter suscipit: Quasumque vero personas, & quicquid ipsa Romana Ecclesia reprobat, & damnat, ipse pro reprobatis, & damnatis habet, profitens tanquam verus obedientiæ filius, nomine quo supra, Sedis Apostolicæ ordinationibus, & iussionibus fideliter & semper obtemperare.

§. 28. Lecto solemniter in præfata Synodo hoc decreto Latino sermone, mox in Arabico, præfatus Andreas Abbas, ipsorum Iacobinorum decretum publice ibidem perlegit, atque infra scripta verba in scriptis Arabice subiunxit, quæ incontinenti Latine recitata sunt. Beatissime Pater, Domine Eugeni, Sanctæ Romanæ, & universalis Ecclesiæ summæ Pontifex, vereque Christi Vicarie, ac beati Petri successor, & sanctissima universalis Florentina Synodus, totum hoc sanctum decretum cum insertis, & sanctis decretis unionis Græcorum, & Armenorum, quod nunc in vestra præsentia publice lectum est, Ego Andreas humilis Abbas S. Antonii, Orator reverendi patris domini Joannis Patriarchæ Iacobinorum, habens ipsius decreti per plures dies plenam notitiam, & instructionem, cognosco confiteorque omnia in ipso decreto contenta diuinæ, ac Catholicæ veritati consona existere. Nomine igitur præfati domini Patriarchæ omniumque Iacobinorum, ac meo, quemadmodum vestra Sanctitas attestatur, præfatum saluberrimum Synodale decretum, cum dictis insertis decretis, omnibusque suis capitulis, declarationibus, definitionibus, traditionibus, præceptis, & statutis, omnemque doctrinam in ipso descriptam, necnon quicquid tenet, & docet sancta Sedes Apostolica, & Romana Ecclesia, cum omni deuotione, & reverentia suscipio, & accepto. Illos quoque Doctores, & sanctos Patres, quos Ecclesia Romana approbat, reverenter suscipio. Quasumque vero personas, & quicquid ipsa Romana Ecclesia reprobat, & damnat, pro reprobatis, & damnatis habeo, pollicens nomine quo supra, ipsum Patriarcham Iacob, nosque, & me ipsum, tanquam veræ obedientiæ filios, vestris ac Sedis Apostolicæ ordinationibus, & iussionibus fideliter, & semper obtemperaturos.

Datum Florentiæ, in publica sessione Synodali, solemniter in Ecclesia Domus S. Mariæ Nouellæ, apud quam nunc

nunc reſedemas celebrata Anno Incarnationis Domini-
caz 1441. pridie Nonas Feb. Pontif. noſtri Anno 11.

XIV. Exemptio Canoniorum ſecularium Congre-
gationis S. Georgii in Alga Venetiarum, a ſo-
lutione Decimarum, impoſitionum, & on-
erum quorumcumque.

Alia privilegia cuiuſcumque alterius Ordinis, ei-
dem Congregationi clargita fuerunt à Pio V.
inf. conſt. 92. Ex incumbenti.

De institutione huius Congregationis, & aliis eam con-
cernentibus, notavi ſup. in conſt. Greg. XII. Illis.

EUGENIUS EPISCOPVS,
Seruus Seruorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Quoniam ex debito Summi Pontificatus officii
nobis ex alto commiſſi, circa Eccleſiarum, ac Ec-
cleſiaſticorum locorum, & perſonarum omnium com-
moda, & utilitates nos decet intentos exiſtere, illas ta-
men, & eadem perſonas, quæ piæ, & caſtæ vitæ ſtudio
intendentes, mundanis abiectionibus in humilitatis
ſpiritu devotum, & ſedulum exhibent Altifſimo famu-
latum, tanto propenſioribus favoribus proſequimur,
quanto ipſarum perſonarum vita laudabili atque mori-
ribus debite compenſatis conſpicimus in Domino ſa-
lubriter expedire.

§. 1. Cum itaque, ſicut nobis innotuit, dilecti filii
Canonici de Collegio, ſive Congregatione S. Georgii in
Alga de Venetiis Caſtellanenſis diœceſis, à multis citra
temporibus plures Eccleſias, atque loca Eccleſiaſtica in
diverſis civitatibus, terris, atque locis partium Italiæ
conſiſtentia, in quibus etiam piæ, & caſtæ, & in commu-
ni degentes, Miſſasque & alias horas canonicas, nocturnas
atque diurnas diebus ſingulis celebrantes interim
permaſerunt, prout, & in copioſo numero præſentiali-
ter permanent in ſpiritualibus, & temporalibus, ad lau-
dem, & gloriam divini nominis ſacri que cultus, & po-
pulorum devotionis augmentum, multipliciter reforma-
verunt, ac propterea, necnon ex eorum multiplicatis vir-
tutibus, plurimi fructus etiam ad ſalutem animarum
plurium fidelium partium earundem hætenus prouene-
rint, & quotidie proueniant, & alias ipſi omnibus, & ſin-
gulis Deo deuotis perſonis ad eorum Eccleſias, atque
loca prædicta de alienis partibus, ſeu locis pro tempore
applicandis, hoſpitiſque ſuſcipere conſueverunt, & ad
id iuxta eorum ſtatuta ſpecialiter intenti exiſtant, ac ad
hoc, necnon ad alia eis, & ipſorum Eccleſiis, atque locis
prædictis, quæ vnum corpus exiſtunt pro tempore in-
cumbentia expenſarum onera Eccleſiarum, atque loco-
rum huiusmodi vix ſuppetant, quandoque non ſuffi-
ciant facultates.

§. 2. Nos præmiſſa debite compenſantes, ac atten-
dentes quod præſati Canonici, & in vitæ continentia, ac
ſanctimonia, aliisque pluribus, & diverſis virtutibus, ac
fructuoſis operibus in dies multiplicanti, & fidelibus
partium in quibus pro tempore moram trahunt, caſtita-
tis, humilitatis, atque multiplicis virtutis exemplum fo-
re noſcuntur, necnon propterea eis, & ſtatui ipſorum, ne
ob facultatum carentiam minuat, ſed ut ſublatis ab
ipſis diſpendiis, aliisque extraordinariis oneribus qui-
buſlibet, in numero operibus, & virtutibus ſupradictis
augeantur, quantum cū Deo poſſumus providere volentes,
motu proprio, non ad dictorum Canoniorum, vel alte-
rius pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtan-
tiam, ſed de noſtra mera liberalitate, vniuerſis Canoni-
cis de Collegio, ſive de Congregatione huiusmodi, qui
nunc ſunt, & de cætero perpetuis futuris temporibus
erunt, necnon eorum Eccleſias, domus, atque loca, præ-
ſentia, & futura, ac etiã poſſeſſiones, domus, res, cenſus,
iura, atque bona ad Canonicos, & ipſorum Eccleſias at-
que loca prædicta nunc, & in poſterum ſnecantia, om-
nia, & ſingula ubicumque conſiſtentia, quorum qualita-
tes, loca, vocabula, confines, ac fructuum, reddituum, &
prouentuum annuos, alioſque eorundem veros valores
Bullar. Mag. Tom. 1.

præſentibus haberi volumus pro expreſſis, necnon quof-
cumque colonis, & laboratores, ſuper poſſeſſionibus, &
bonis ipſis pro tempore commorantes, cæteriſque quo-
ad hoc ipſorum Canoniorum præſentium, & futuro-
rum procuratores, negotiorum geſtores, aſſeſſarios, &
penſionarios, in quantum Eccleſias, domus, loca, res, cen-
ſus, iura, atque bona contingunt, ab omnibus, & ſingulis
datis, impoſitionibus, ſubſidiis, etiã charitativis, ac de-
cimis, aliisque oneribus, contributionibus, & exactioni-
bus, quibuſcumque nominibus nuncupentur, per nos, vel
Sedem Apoſtolicam, aut Legatorum eius, ſeu noſtra vel
dictæ Sedis auctoritate, aut per locorum Ordinarios, ſeu
eorum Cleros, vel eorum aliquem, ſeu aliquos, aut alias
quomodolibet, ex quibuſvis cauſis, etiã legitimis, & ra-
tionabilibus, impoſitis hætenus, & in poſterum impo-
nendis, ac ab illorum, & cuiuſlibet ipſorum perſolutio-
nibus, auctoritate Apoſtolica ex certa ſcientia, tenore
præſentium, de ſpeciali dono gratiæ perpetuo eximi-
mus & totaliter liberamus, ac proſus, & omnino libera
& exempta perpetuo eſſe decernimus, & declaramus.

§. 3. Volentes etiam, ac ſcientia, & auctoritate præ-
dictis ſtatuentes, & concedentes, quod nulla per nos, vel
Sedem prædictam in genere, vel in ſpecie, ſub quibuſvis
formis, aut verborum expreſſionibus, necnon decretis ir-
ritantibus, & cum quibuſcumque etiam clauſularum in-
dividualium, & quod illis niſi ſub certa forma minime
derogetur, neque derogatum fuiſſe cenſeatur, vim & ef-
fectum habentium, ac huiusmodi formæ, ſive illa ſervata
fuerint, ſive non, prohibitoris, aut alias effectui præ-
ſentium præjudicialibus clauſulis, conceſſa hætenus, vel
in poſterum concedenda, literæ, privilegia, & indulta
etiam contra exemptas perſonas, Eccleſias, loca, atque
bona quæcumque ſe extendentia, quorum omnium teno-
res, ac ſi de verbo ad verbum inſerti forent, huiusmodi
præſentibus, etiam haberi volumus pro expreſſis, niſi
in illis tenor eorundem præſentium de verbo ad verbum
inſertus, ac de nominibus, & cognominibus Eccleſia-
rum, & locorum prædictorum ſpecialis, & expreſſa men-
tio facta fuerit, exemptioni, & liberationi, necnon decre-
to, & declarationi noſtris huiusmodi aliquoſiter præju-
dicare poſſint, ſeu debeant. Quinimò huiusmodi præ-
ſentes literæ ac contenta in eiſdem plenariam roboris
firmitatem obtineant, ac exemptio, & liberatio noſtræ
prædictæ plenarie, & effectualiter obſerventur perinde
in omnibus, & per omnia, ac ſi nunc alia literæ, privile-
gia, ac indulta prædicta nullatenus emanſſent, quibus ex
nunc prout ex tunc, quoad hoc ſpecialiter derogamus,
illis alias in ſuo robore permanſuris.

§. 4. Et nihilominus omnibus, & ſingulis civita-
tum, terrarum, caſtrorum, atque locorum quorumlibet
dominiis, dominis, communitatibus, eorumque & aliis
quibuſvis officialibus, præſentibus, & futuris, cæteriſque
perſonis, tam Eccleſiaſticis, quã ſecularibus, cuiuſcum-
que gradus, ſtatus, vel conditionis exiſtant, etiamſi Pa-
triarchali, Archiepiſcopali, Abbatiali, aut alia quavis
Eccleſiaſtica, ſeu mundana dignitate præfulgeant, aucto-
ritate Apoſtolica ſupradicta harum ſerie monemus, mā-
damus paſſim & inhibemus de cætero, ne vlllo vnquam
tempore per ſe, vel alium, ſeu alios quovis quaſito colo-
re, directe, vel indirectè, contra exemptionem, liberatio-
nem, decretum, declarationem, ac tenorem præſentium
huiusmodi, in toto, vel in parte, venire, facere, aut ali-
quid attentare audeant, vel præſumant. Alioquin in illos
ex eis, qui à die ſibi de præmiſſis factæ notiæ infra tres
dies immediate ſequentes, monitioni, ſeu inhibitioni
huiusmodi pro tempore non paruerint, ex nunc prout
ex tunc excommunicationis ſententiam harum ſerie pro-
ferimus, & promulgamus, à qua à nullo, præterquam
à Romano Pontifice, abſolutionis beneficium nequeant
obtinere niſi in mortis articulo conſtituti.

§. 5. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutioni-
bus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque e cõtrariis
quibuſcumque. Aut ſi Patriarchis, Archiepiſcopis, Epif-
copis, Abbatibus, Dominis, Dominis, Communitatibus,
Officialibus, & perſonis prædictis, vel quibuſvis aliis cõ-
muniter vel diuiſim, ab eadem Sede indultum exiſtat,
quod interdicti, ſuſpèdi, vel excommunicari non poſſint
H h 3 per

Clauſula d.
privilegi
preſentium

Inhibicio con-
tra quocum-
que exacto-
res, aliſque
officiali.

Clauſula de-
rogatoria.

per litteras Apostolicas non facientes plenam & expref-
sam ac de verbo ad verbum de iudicio huiusmodi men-
tionem. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

D. P. An. 12. Dar. Florentie, Anno Incarnationis Dominice 1442.
die 7. Junii. Pont. nostri Anno 12.

X X V. Separatio Fratrum Eremitarum S. Augustini re-
gularis Observantiae Congregationis llice-
tanz, & illi vnitorum, a superioritate Præla-
torum, non tamen Prioris generalis totius
Ordinis. Ac largitio quarundam gratiarum,
& indultorum.

Huius Prioris facultatem circa visitationem d.
Congregationis, declarauit Clem. VIII. in eius
const. 117. Ex inuinculo.

Alias de toto Ordine Eremitarum scripti in const. 6.
Alexand. IV. Licet.

EVGENIUS EPISCOPVS,
Seruus Seruorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Regimini vniuersalis Ecclesie quamquam immeriti,
disponente Domino præfidentes, curis perurgemur
assiduis, & iuxta creditæ nobis dispensationis officium
circa subditorum quorumlibet, præsertim sub regulari
obseruantia studio vacantium pæ vitæ, in quorum vbi-
que prosperitate reficimur, statum salubrem, & prospere
dirigendum sollicitudinis officio intendimus, & iis qui
ad laudem, & gloriam diuini nominis, sacrique cultus
augmentum, necnon Religionis propagationem illius
profutura cognoscimus, opem, & operam quantum
cum Deo possumus impendimus efficaces, ut per no-
stræ operationis ministerium, & Apostolici fauoris præ-
sidium personæ huiusmodi, earumque Monasteria, &
loca, singulis ab eis sublatis dispendiis, prosperis gra-
tulentur euentibus, & in spiritualibus, & temporalibus
felicia conspiciant incrementa.

Generales
Ordinum ab
aliorum Præ-
latorum ob-
seruantia ex-
emptam illam
Congr.

§. 1. Dudum siquidem nonnulli Generales Priores
Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini, Priorem,
& Fratres præfentes, & futuros, domos S. Saluatoris Sil-
uæ Lacus dicti Ordinis Senensis dioc. sub regulari ob-
seruantia eiusdem Ordinis degentes, & cuiuslibet, ab
ipso generale Priore, inferioris obedientia, iurisdictione,
& correctione eximentes, illas sub protectione sua as-
sumpserunt.

Dederuntque
in licentiam
Capitula in-
gregandi,
quosque Præ-
fidentem el-
gendi.

§. 2. Et quod dicti Fratres singulis trienniis, singula
generalia Capitula in mense Maii in vna ex domibus ip-
sorum ad id per eorū Vicariū generalem deputanda cele-
brare, ac in huiusmodi Capitulis vnum Præfidentē tunc
celebrandi Capituli, cuius officium tantum triduo duret,
& in cuius manibus antiquus Vicarius officii Vicarius
Fratribus S. Saluatoris resignare teneretur, & a quo ipse
Vicarius ab huiusmodi officio absolui deberet, quodque
eundem Vicarium pro delictis per eum commissis, si puni-
endus foret, punire, necnon electionem noui Vicarii pro
tempore canonice celebratam cōfirmare deberet primo.

Et Vicarium
gen. capus ef-
fuit regimen
d. Congregat.

§. 3. Et deinde vnum ex ipsis in ipsorum omnium, &
singularum domorum Societatis Fratrum eorundem ge-
neralem Vicarium eligere possent, quodque in Vicarium
electus huiusmodi per dictum Præfidentem confirmaretur,
& postquam confirmatus fuisset, omnes & singulos
Fratres Societatis huiusmodi easdem, ac prorsus similes
iurisdictionem, & potestatem, quam in illos dictus gene-
ralis Prior habet, & exercere potest, habere, & exercere,
ac quoties opus foret, omnes & singulos Priores do-
morum ejusdem Societatis, Priorem ipsius domus S. Sal-
uatoris, quem per Fratres ejusdem domus S. Saluatoris, il-
los videlicet, qui in Capitulo vocē habent, eligi, & ejus
electionis confirmationem ad dictum Vicarium pertine-
rent, & quem Priorem singulis annis eligi, vel de no-
uo confirmare voluerunt, duxerat excepto quoties
opus foret instituire valeret, necnon ipse Vicarius, si eis-
dem fratribus S. Saluatoris videbitur, dummodo annis sin-
gulis officii Præfatus huiusmodi resignet, eligi possit.

§. 4. Nonnulla quoque alia diuersa, assignationes,
concessiones, licentias, gratias, & indulta concesserunt,
quorum aliqua per generalia ipsius Ordinis Capitula,
quædam verò auctoritate Apostolica confirmata fue-
runt, Priori domus S. Saluatoris, & Fratribus Societa-
tis huiusmodi in perpetuum successiue concesserunt,
prove in Apostolica, & diuersis eorundem generalium
Priorum literis dicti Ordinis sigillo munitis, de quibus
nobis legitime constitit, & quæ inspicere, & examinari
fecimus diligenter, quorumque omnium, tenores de
verbo ad verbum præfentibus pro insertis haberi volu-
mus, plenius continetur.

Aliqua
diuisi
vnde
conferunt

§. 5. Cum autem sicut accepimus, tam S. Saluatoris
prædicti, quæ in exemptionis, assignationum, concessio-
num, licentiarum, gratiarum, & indultorum eorundem
possessione existunt, quam S. Leonardi, & S. Mariæ de
Monte Specchio, necnon S. Antonii supra Balneum Pe-
tricoli domorum dicti Ordinis, & prædictæ, ac Grossera-
næ dioc. Priores, & Fratres, mundanis spretis oblecta-
tionibus iuxta salutaria prædicti Ordinis instituta in
huiusmodi obseruantia exemplariter viventes, variis, &
diuersis hætenus multiplicauerint sub charitatis, &
ipsius obseruantie vnionem virtutum Domino iugiter
famulando ad diuini nominis laudem, & singulare, &
præcipuum salutis plurimorum exemplum.

Ita
facit
vnde
vnde
vnde

§. 6. Nos qui in iuncto nobis, licet immeritis Apo-
stolicæ seruitutis officio sinceris desideramus affectibus,
& per nostræ operationis ministerium singula religio-
num loca eorum personis, cum exultatione spiritus sub
debito professionis obsequio culmina meritorum scan-
dentibus vota in spiritualibus, & temporalibus susci-
piunt incrementa, directioni, statui, & conseruationi Fra-
trū societatis huiusmodi providere volentes, ac speran-
tes, quod eorum vita laudabili, & fructuosis operibus
prædictis, necnon aliæ eis forsitan de cætero concedendæ
domus in eisdem spiritualibus, & temporalibus, prospere
atque felices successus dante Domino consequan-
tur, ut ipsi Priores, & Fratres eo seruentius diuinis bene-
placitis se coaptent, quo se per Nos, & Sedem Apostoli-
cam specialibus fauoribus, & gratiis communitos fore
conspexerunt, eorundem Prioris, & Fratrum in hac parte
supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica, & ex
certa scientia tenore præfentium exemptiones, assigna-
tiones, concessiones, gratias, & indulta prædicta ac om-
nia, & singula in prædictis literis contenta, & inde se-
quuta, cum infrascriptis tamen additionibus, & modera-
tionibus approbamus, & confirmamus, ac præfentis scri-
pti patrocinio communitus, supplemus quoque omnes,
& singulos defectus, si qui forsitan interuenerint in eisde.

Ita
facit
vnde
vnde

§. 7. Et nihilominus etiam pro potioris cautelæ suf-
fragio omnes, & singulos in S. Saluatoris, S. Leonardi, B.
Mariæ, & S. Antonii domibus prædictis pro tempore de-
gentes, Priores, & Fratres, ac domos ipsas, illorumque
possessiones, iura, & bona, mobilia, & immobilia quælibet
ab omnibus dominio, potestate, superioritate, aliena
iurisdictione provincialis Prouinciæ, in qua domus præ-
dictæ consistunt, & aliorum dicti Ordinis Fratrum qui-
buscumque ipsius Ordinis dignitatibus, vel officiis fun-
gentium, præfentium, & futurorum, generali prædicti
Ordinis Priore dumtaxat excepto, perpetuo eximimus,
& penitus liberamus, necnon sub cura, regimine, guber-
natione, & correctione Vicarii generalis per eos pro
tempore eligendi submittimus, pariter & subijcimus.

Ita
facit
vnde
vnde

§. 8. Ac quod omnes, & singuli Fratres domorum
prædictarum in aliqua ex eisdem domibus ad hoc per
Vicarium huiusmodi deputanda, singulis trienniis, vel
alias quando, & quoties negotiorum, personarum, loco-
rum, & temporum qualitate pensata, Vicario, & Visita-
toribus Fratrum dictæ Societatis pro tempore existen-
tibus opportunum fore videbitur, seruatim alias solemnita-
tibus, & cæremoniis in generalibus Capitulis Fratrum
dicti Ordinis seruari solitis, generalia Capitula Fratrum
ipsius Societatis, ad quæ dictus Vicarius, & singuli
Priores domorum earundem ad minus, si fieri poterit,
cum singulis Definitoribus, illoque personaliter accede-
re sint adstricti, celebrare, & in huiusmodi Capitulis,
quamprimum inibi Fratres vocales congregati fuerint,
vnum

Ita
facit
vnde
vnde

num in Præsidentem tunc celebrandi Capituli, cuius officium carere triduo daret, in quibus manibus antequam Vicarius officium Vicariatus liberè resignet, & à quo ipse Vicarius ab huiusmodi officio absolvetur, quique electionem novi Vicarii canonicè celebratè in simul cum Visitatoribus dictæ Societatis confirmare possit, & deinde aliquos Visitatores, ac subsequenter unum ex eis in ipsorum, ac omnium, & singularum domotum prædictarum generalem Vicarium, de cuius vita, & prudentia, & per quæ in officio Vicariatus huiusmodi in sequenti Capitulo, postquam à dicto officio fuerit absolutus, alias juxta Constitutiones Ordinis antedicti inquiratur, & examinatur, necnon per dictum præsentem, si puniendus fuerit, puniatur, absolvetur, & per Capitulum Societatis huiusmodi reeligatur, ac confirmetur, in omnibus & per omnia, quemadmodum alias in generalibus Capitulis Fratrum dicti Ordinis generalis Prior ipsius Ordinis inquiri, examinari, puniri, absolvi, reeligi, & confirmari consuevit, eligere possint & valeant.

§. 9. Quodque electus in Vicarium, qui per Præsidentem & Visitatores prædictos confirmetur, postquam electus, & confirmatus fuerit, ut præfertur, in omnes & singulos Fratres Societatis huiusmodi eadem ac prorsus similes jurisdictionem & potestatem, quas generalis Prior dicti Ordinis pro tempore existens in illos habet, & exercere potest, habeat, & exercere possit, necnon quoties opus fuerit Priores domorum, & Conventuum prædictorum, Priore dictæ domus S. Salvatoris, quem per fratres ipsius domus S. Salvatoris, illos videlicet, qui in Capitulo vocem habent, annis singulis eligi, ac ejus electionis confirmationem, nisi forsitan ipse Vicarius, qui lapsus anno ab officio Vicariatus huiusmodi eo ipso absolutus intelligatur, in Priorem eo ipso absque alia confirmatione, quod Vicarius in priorem electus, confirmatus intelligatur, ad dictum Vicarium pertinere debere; volumus atque decernimus dumtaxat excepto, instituire & amovere.

§. 10. Præterea quod in huiusmodi celebrandis Capitulis, dictus Vicarius cum aliquibus Definitoribus singularum domorum earundem, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque statuta, & ordinationes, dum tamen regulæ, aut constitutionibus dicti Ordinis, ac Sacris Canonibus non obviet, sintque rationabilia & honesta, edere, facere, & condere, ac eorum omnia & singula, in toto vel in parte, quoties eis opportunum videbitur corrigere, mutare illisque addere: ac dictus Vicarius ipsa omnia, & singula per censuras Ecclesiasticas, & alia juris remedia, tamen ejusdem juris apicibus, litiumque anfractibus non servatis, per Fratres dictæ Societatis irrefragabiliter observari facere.

§. 11. Necnon Vicarius in simul cum Visitatoribus prædictis quoties illos in loco in quo tunc ipse Vicarius commorabitur adesse contigerit, alioquin per seipsum super statutis & ordinationibus, necnon concessionibus, gratiis, & indulgiis, etiam per nos confirmatis, dummodo id super quo dispensatio requiritur alias Societatem ipsam non concernat, quo casu ad generale Capitulum per fratres Societatis huiusmodi pro tempore celebrandum dispensatio pertineat, & dispensatio quæ per Vicarium, ac majorem & saniozem partem huiusmodi Capituli, aut ipsam Vicarium & Definitoribus prædictos fiet dumtaxat legitima censeatur, dispensare.

§. 12. Præfatus quoque Vicarius quoties eum abesse contigerit, aut alias sibi videbitur loco sui vnum, duos, vel plures, & quot ei placuerit Vicarium, seu Vicarios cum facultate de qua sibi videbitur instituire, destituere, necnon ad domos dictæ Societatis transmittere.

§. 13. Et insuper generalis Prior dicti Ordinis pro tempore (qui nullum ex Fratribus dictæ Societatis ab ipsa Societate removere, nec aliquem ex Fratribus prædicti Ordinis, cuiuscumque gradus, vel conditionis ipse Frater existat, ad ipsam Societatem, vel aliquam ipsius domum transferre absque Vicarii pro tempore, & majoris Societatis eorundem consensu, quavis etiam rationabili causa, vlllo ynquam tempore possit) quoties ei placuerit per se in simul cum uno ex Visitatoribus Societatis huiusmodi, quem ad hoc duxerit eligendum, ut per

Vicarium dictæ Societatis dumtaxat, & non per alium, vnam, vel plures domos, vel domus, ac ipsam Societatem visitare, & secundum Constitutiones Ordinis quos culpabiles repererit, corrigere & punire.

§. 14. Quodque Fratres domorum earundem præsentibus, & futuri, panem vinum, & alia ad victum necessaria, & ubicumque cum saccis & sportis publice mendicando querere ac recipere.

§. 15. Et si forsitan vlllo tempore, aliquam seu aliquas Fratrum dicti Ordinis Societatem, vel Societates, sub regulari observantia ejusdem Ordinis degentium, huiusmodi Societati vniri & aggregari pro tempore contigerit, quod in se vnitarum Societatum Fratres, ac ipsæ vnitæ Societates omnibus & singulis exemptionibus, concessionibus, assignationibus, indulgiisque prædictis, ac præsentibus nostris literis, & in eis contentis, uti pariter, & gaudere liberè & licitè possint & valeant, eisdem auctoritate & licentia perpetuo statuimus, decernimus, & ordinamus, ac Fratribus Societatis huiusmodi, præsentibus & futuris, quandiu sub dicta observantia vixerint prædicta, ac de nouo omnia & singula exemptiones, concessiones, assignationes, gratias, & indulgia per nos confirmata huiusmodi concedimus pariter & indulgemus per præsentibus.

§. 16. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac literis & privilegiis Apostolicis generalibus, vel specialibus, etiam si de illis, quorum omnium tenores etiam præsentibus haberi volumus pro expressis, specialibus, & expressis, ac de verbo ad verbum mentio habenda sit, necnon dicti Ordinis juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ac literis generalis Prioris dicti Ordinis pro tempore existentis, & de consensu generalis Capituli ipsius Ordinis sub quacumque forma forsitan in posteram emanandis, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 17. Volumus autem quod si, quod absit, observantia huiusmodi in dicta Societate cessare contigerit, præsentibus literæ nullius sint roboris vel momenti. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c. Datum Senis, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo quadragésimo tertio, VIII. Idus Septembris, Pontificatus nostri anno tertio decimo.

Sequitur declaratio dictæ Constitutionis.

EUGENIUS PAPA IV. &c.

Ad hoc circa regularis observantia professores eo diligentius paternæ sollicitudinis vices impendimus, quo fecundius illorum religio fructu in eos afferat salutarem, & laudabilibus in Domino possint jugiter proficere incrementis. Nuper siquidem per nos, &c.

Omissionem inferio bullæ, quia ipsa est que præcedit.

§. 1. Cum autem, sicut exhibita Nobis nuper pro parte Priorum & Fratrum prædictorum petitio continebat, ipsi Priores, & Fratres dubitent, ne concessiones, assignationes, statuta, ordinationes prædicta, & alia in dictis literis contenta ex frequentibus statutis per Capitulum Societatis huiusmodi, aut Vicarium, & Definitoribus præfatos forsitan faciendis in abusum vadant, illaque per non usum abrogentur; & à nonnullis quoque revocetur in dubium, an alia Societates Fratrum dicti Ordinis eidem Societati absque generalis Prioris præfati Ordinis, vel alterius licentia se unire, dictique Priores, & Fratres S. Antonii supra Balneum Petrioli, & S. Mariæ de Monte Specchio domos prædictas dimittere possent, absque dictæ Sedis licentia speciali. Et an quod de non amovendis, aut transferendis Fratribus per Generalem Priorem ipsius Ordinis in prædictis nostris literis statuimus, ad illius generale Capitulum extendatur, dictisque generalis Prior loco penitentiæ, seu penitentia aliquem ex Fratribus huiusmodi Societatis à dicta Societate ad tempus removere valeat: pro parte Priorum & Fratrum Societatis prædictorum Nobis fuit humiliter supplicatum, ut super his opportunè providere de benignitate Apostolica dignemur.

H h 4 §. 2. Nos

Electio non
quæ per
missis.

Congregati
ni prædictæ,
& aliis de
observantia,
indulta Or
dini commu
nicat.

Quibuscumque
que in ob
stantibus.

Immo ad
bullæ pro ten
pore auctori
ta observantia
D. P. An. 13.
6. sept.

Edita An. D.
1443.

Exordium.

Dubia Exer
sata sunt su
per præsentibus
si consti.

Dubij primi
declaratio.

§. 1. Nos igitur ad omnes in præmissis ambiguitates, & dubium submovendum: & ut Priores, & Fratres Societatis prædictæ, qui ut accepimus, sub regulari ipsius Ordinis observantia viventes de die in diem virtutum meritis, ac fructuosis operibus multiplicari noscuntur, liberari à noxiis, sua Altissimo vota reddere, ac personarum numero facilius augmentari valeant, providere volentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, per Vicarium dictæ Societatis pro tempore existentem cum Vicariis præfatis, quoties ipsos in loco in quo prædictus Vicarius commorabitur, adesse contigerit, alioquin per se ipsum super penitentis ex quacumque causa, etiam propter recessum ab ipsa Societate, vel alia graviora crimina & excessus Fratris Societatis hujusmodi impositis, vel imponendis in toto, vel in parte, ac concedendis libris extra ipsorum Conventus, seu domos, juxta modum, & formam literarum, seu concessionum, per dilectum filium Magistrum Gerardum de Arimino tunc generalem Priorem dicti Ordinis Fratris prædictæ Societatis, etiam sub excommunicationis pena, quam secus facientes eo ipso incurrerunt, concessa dumtaxat, & non alias, aut aliis casibus dispensare.

Dubij secundi
declaratio.

§. 3. Et una, duæ, vel plures, & quilibet Societates Fratrum dicti Ordinis, prædictæ Societatis, generalis Prioris, necnon generalis Capituli ejusdem Ordinis, & cuilibet alterius licentia super his nullatenus requisita, quibuscumque mandato, ac prohibitione per generalem Priorem, & generale Capitulum huiusmodi, aut illorum alterum in contrarium pro tempore factis, nequaquam obstantibus, sub modis, & formis, necnon patetis, & conventibus, de quibus eis videbitur, se venire, & aggregare, ipsosque Priorem, & Societatem hujusmodi S. Antonii, & S. Mariæ domos prædictas, etiam absque dictorum Prioris, & Capituli, & cuiuscumque alterius licentia dimittere.

Dubij tertij
declaratio.

§. 4. Necnon Prior pro tempore, cum generali Capitulo dicti Ordinis, aut ipsorum quilibet de per se, aliquem ex Fratribus dictæ Societatis ab ipsa Societate removere, aut aliquem ex Fratribus ejusdem Ordinis, cuiuscumque gradus, vel conditionis existat, ad prædictam Societatem, vel aliquam ipsius domum transferre, absque Vicarii pro tempore, & majoris partis Fratrum Societatis eorundem consensu, quavis etiam rationabili causa. Et ipse generalis Prior pro tempore, etiam consensu generalis Capituli Ordinis hujusmodi, aliquem ex Fratribus prædictæ Societatis, quantumcumque culpabilem, & criminiosum, extra domos ipsius Societatis punire villo vnaquam tempore nullatenus possit, sed ipsum in eisdem domibus alias juxta culpas, & demerita ipsius secundum canonicas sanctiones, & instituta prædicti Ordinis puniat, ac punire debeat.

Prohibitio
ut gratia
aut con
di dignitas
extra so
tatem ab
licentia.

§. 5. Præterea, quod nullus ex Fratribus dictæ Societatis, cuiuscumque status, gradus, vel conditionis existat in ipsa Societate, seu aliqua ipsius domo, quibuscumque exemptionibus, immunitatibus, privilegiis, gratiis, & indultis quorumcumque tenorum existant, eis in specie vel in genere à Sede Apostolica, seu alias pro tempore concessis, vti, & gaudere, aut ad aliquas dignitates, præeminentias, administrationes, vel officia dicti Ordinis extra dictam Societatem, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque fuerint, vocari, assumi, aut illis præfici, absque Vicarii, & Definitorum pro tempore, aut Capituli Societatis prædictorum, siue majoris partis illorum licentia in scriptis habita & obtenta, nullatenus possit.

Communicatio
pro gratia
aut con
di dignitas
extra so
tatem ab
licentia.

§. 6. Quodque Priores & Fratres Societatis hujusmodi, omnibus, & singulis exemptionibus, immunitatibus, privilegiis, gratiis, & indultis ipsius pro tempore vniendis Societatibus per generalem Priorem dicti Ordinis pro tempore, in specie seu in genere concessis, vti & gaudere libere & licite valeant, ex certa scientia, & auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, & cernimus, & ordinamus.

Bona Fratrum
ad Congregationem
fratrum
Congregationis
sue.

§. 7. Ac præmissa omnia, necnon quod præfata Societas, juxta quandam concessionem Priori, & Fratribus prædictæ domus S. Salvatoris per quondam Nicolaum generalem Priorem dicti Ordinis concessam, de omnibus, & singulis bonis mobilibus & immobilibus,

presentibus & futuris, omnium & singulorum Fratrum dictæ Societatis, præsentium & futurorum, quacumque quomodocumque, & qualiacumque hujusmodi bona fuerint, etiam si illa ipsi Fratribus ad eorum usum concessa extiterint, plenarie succedant, ipsaque ad dictam Societatem cum Fratribus ad illam transeuntibus eo ipso devoluantur, ac proveniant Priori, & Fratribus dictæ Societatis, presentibus & futuris, perpetuo concedimus pariter, & indulgemus.

§. 8. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus, & singulis in aliis nostris literis prædictis, quas alias in suo robore permanere, & quas, necnon præsentibus, in omnibus & per omnia observari volumus, decernimus atque mandamus, non obstante volumus, ceterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, quod si, quod absit, observantiam hujusmodi in dicta Societate cessare contigerit, præsentium literarum eo ipso sint cassæ, & irritæ nulliusque roboris vel momenti. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quadringentesimo quadragésimo tertio, quinto Kalendas Decembris, Pontificatus Nostri Anno tertio decimo.

Approbatio Ordinationum in Capitulo Romæ acto præfinitarum, pro reformatione Monachorum Græcorum S. Basilii, in provinciis Sicilia, Calabria, & Apuliz.

Hæc bulla à Jul. II. & Jul. III. confirmata fuit, ut vidi in quadam ipsius Jul. III. consilii, edita die 19. Decembris 1550. quam prætermisisti minus necessariam; & de toto Ordine nostravi supra in consil. 6. Alexand. IV.

EVGENIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Inter curas multiplices, quibus occurrentium rerum, negotiorumque varietatibus obsequemur, illam vigilantius amplectimur per quam regulares Ordines, & loca, jugi sanctimoniz dedita, provt congruè prospicimus, in spiritualibus & temporalibus prosperitatis optatæ contingant eventum, vnde efficacis ad id sollicitudinis studium apponere cupimus, & provisionis salutaris adhibere remedium, ne Ordines, & loca ipsa, Apostolicæ, quod absit, providentiæ destituta consilio, deformationis subjaceant opprobrio, sed libentius cursu temporis continuum, dante Domino, in eisdem spiritualibus & temporalibus suscipiant incrementum.

§. 1. Sanè ad nostri deducta notitiam, quod plurima Monasteria & loca Monachorum Græcorum Ordinis S. Basilii in Regno Sicilia, citra & ultra Farum essent, quæ in multis reformatione indigere videbantur. Nos inter alia mandavimus omnibus & singulis Abbatibus dicti Ordinis de celebrando Capitulo ad Urbem Romanam, ut certo tunc expresso, & ad id per nos statuto termino personaliter convenirent, ibidem tractaturi & ordinaturi, quæ pro Religionis decore, & hujusmodi Ordinis commodo, vtilitate & conservatione expedirent.

§. 2. Postmodum verò dilectis filiis præfati Ordinis in prædictis Insula & Regno consistentium Monasteriorum Archimandritis, & Abbatibus, cū nonnullis aliis ejusdem Ordinis personis, sub Græcorum ritu vivere consuetis, in prædicta Vrbe pro præmissis congregatis convenientibus, post maturam quam desuper inter se habuerunt deliberationem, concordarunt, & ordinarunt, ac in hoc singuli scilicet, aut major pars eorum expresse cōsenserunt, videlicet quod ex singulis Sicilia & Calabria, & Apuliz dicti Ordinis Provinciis, vnus esset ejusdem Ordinis Visitator, qui in illa ex Provinciis hujusmodi, in qua pro tempore deputatus fuerit, cum uno socio, cuius consilio in omnibus agendis vti debeat, monasteria, & loca prædicta, tam Monachorum, quam Monialium

nialium sub prædicta regula degentium, tam in capite quam in membris visitare & reformare, ac personas ibidem corrigere, aliaque quæ ad huiusmodi visitationis & correctionis officium de iure vel consuetudine pertinebunt, & exercere possent, & deberent.

§. 3. Quodque Visitatores dicti Ordinis pro tempore existentes à quolibet dictarum provinciarum Ordinis huiusmodi Monasterio, sive loco, illam pecuniarum summam sive quantitatem, quæ inter Archimandritas, Abbates, & personas prædictas in Cõgregatione huiusmodi, tam pro salariis magistrorum, Monachos, & personas dicti Ordinis, aliosque quoscumque idioma græcum pro tempore docere volentium, quam expensis studentium huiusmodi deputata, seu consignata extitit. Et quæ quidem summa sive quantitas in Sicilia inter Monasteria, & Ecclesias sæculares Græcas ad centum uncias monetæ currentis ibidem, & in Calabria ad ducentos & quinquaginta, in Apulia verò Provinciis eisdem ad octoginta florenos auri de Camera ascendit, ad quas quantitates à quibuslibet dictorum Monasteriorum & Ecclesiarum Rectoribus persolvendas, tam Abbates quæ Commendatarios quoscumque & quibuscumque vnita Monasteria; in Sicilia verò eos presbyteros sæculares, Rectores Ecclesiarum Græcarum teneri, & obligatos esse voluerunt, & statuerunt, exigere, colligere & levare valerent, atque possent huiusmodi concordatis, & ordinatis per singulos, aut maiorem partem eorum, qui præmissis Cõgregationis & Capituli celebrationi interfuerunt, acceptatis atque laudatis.

§. 4. Nos itaque omnia & singula præmissa, & quævis alia inter Archimandritas, Abbates, & personas prædictas in huiusmodi celebrato Capitulo ordinata, & concordata, illorumque tenores & effectus rata habentes & grata, illa auctoritate Apostolica approbamus, & præsentis scripti patrocinio communimus, eaque volumus, & mandamus ab omnibus & singulis, quorum pro tempore interfuerit, firmiter & inviolabiliter observari.

§. 5. Districte inhibentes venerab. fratribus nostris Archiepiscopis, Episcopis, & vniuersis & singulis Ecclesiasticis dictarum Provinciarum Prælati, & quibusvis aliis cuiuscumque dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, & præcipue dilecto filio Lucae Buffalo moderno S. Saluatoris in lingua Fari Messanenſis Dioc. Archimandritæ, cuius præminentiam quæ supra Monachos & Abbates Siculos habet, ac curâ ejus quoad vixerit, ex certa nostra scientia suspendimus, & quem correctioni ipsorum Visitorum subicimus, ac ab illis corrigi & puniri debere, atque posse decernimus, Archiepiscopis verò & Episcopis suspensionis ab ingressu Ecclesiæ pœna, necnon prædicto Lucae & aliis Archimandritis & cæteris supradictis sub excommunicationis sententiâ, quam eo ipso incurrant, & à qua quidē sententiâ ab alio quam à Romano Pont. sic absolui non possint, ac cuiuslibet ipsorum, ne se de visitatione Monasteriorum & locorum Græcorum, tam Monachorum, quam Monialium in provinciis supradictis existentium aliquo modo intro mittant, sive Visitatores ipsorum Monasteriorum & locorum pro tempore existentes, quo minus illa liberè visitare, ac illorum personas corrigere & punire, aut alias commissum ejus visitationis officium in omnibus & per omnia exercere debeant, atque possint, impediant.

§. 6. Et nihilominus ut Monasteria & loca prædicta per visitationis & felicis directionis ministerium salutare contingant remedium, volumus, & dicta auctoritate statuimus, atque decernimus & ordinamus, quod Visitatores pro tempore electi, deputati, ac existentes, ad singularum provinciarum earundem, singula dicti Ordinis Monasteria, & loca singularum provinciarum huiusmodi personaliter accedant, & solum Deum præ oculis habentes, in Monasteriis & locis prædictis, tam in spiritualibus quam in temporalibus, necnon capitibus, & membris, debite visitationis officium, auctoritate prædicta impedere & exercere, ac omnia & singula quæ in reformationis & correctionis ministerio indigere prospexerint, prout eis iuxta canonicas sanctiones, & regularia ejusdem Ordinis instituta, ac alias congruè videbitur, reformare, & corrigere, necnon quoscumque Monasterio-

rum, & locorum ipsorum Præsidentes, illorumque personas, cuiuscumque dignitatis, etiam Abbatis, status, gradus, vel conditionis existant, vel præminentia, etiam si Archimandritæ fuerint, iuxta criminum, & excessuum per eos quomodolibet perpetratorum qualitatem, & exigentiam corrigere, & punire, & si illorum demerita id deponerint, dignitatibus, & officiis quibuslibet auctoritate nostra private, & ab illis amovere, ac etiam summam, sive quantitatem pecuniarum huiusmodi, ad opus & usus magistrorum & studentium eorundem, à Præsidentibus Monasteriorum, & locorum prædictorum, prout in Capitulo prædicto concordatum & ordinatum, ut præfertur, extitit, exigere, colligere, & levare, seu exigi, colligi, & levari facere, ac de levatis & perceptis quietare, præfatioque moderno Archimandritæ Siculo, ne se de visitatione Monasteriorum, & locorum ejusmodi, illorumque correctione personarum, ac alias de eis quovis modo intromittere audeat sive præsumat, strictius inhibere, omniaque alia & singula, quæ in præmissis, & circa ea necessaria fuerint, vel quomodolibet opportuna, facere, statueri, & ordinare, & exequi. Contradictores quoscumque & rebelles, ac non soluentes, per censurâ Ecclesiasticâ & alia quævis opportuna juris remedia, appellatione postposita compellere, necnon si, quod abest, ex Archimandritis, Abbatibus, & alijs supradictis aliqui fuerint qui legitime requisiti summam, sive quantitatem præmissam, prout se in qualibet provinciarum prædictarum extendit, ac in concordatis, & ordinatis huiusmodi continetur, soluere & assignare, sive vsque ad dictam summam, vel quantitatem contribuere distulerit, sive recusaverit, ex tunc Visitatores supradicti, & quilibet ipsorum in sua provincia, fructus, redditus & proventus singulorum Monasteriorum, & locorum, quibus non soluentes huiusmodi præfuerint, aut quæ sive per vnionem, sive per commendam obtinuerint, arrestare, & sequestrare, necnon demum (si eis videbitur) fructus, redditus, & proventus huiusmodi vsque ad summam, sive quantitatem eandem pro præmissis vsu exponere, vel grangiam, aut prædium aliquod, pro rata ad huc studiorum vsu contributionis illius Ecclesiæ, vel Monasterii, cuius Præsidentis solvere noluerit, deputare & consignare, ac etiam taxas Monasteriorum & Ecclesiarum prædictorum, augete vel minuere, summis tamen præfatis non diminutis, si oportunitum videbitur, possint atque debeant.

§. 7. Verum quia dignum est, ut stipendio congruo sustententur, qui ad labores, & onera deputantur, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod Visitatore, prædicti dum, & quoties in exercitio visitandi, & corrigendi, aliaque supradicta faciendi fuerint, quilibet videlicet eorum pro se, ac notariis, & alijs, cum eis in huiusmodi exercitio necessariò existentibus, à Monasteriis, & locis, quæ pro tempore visitabunt, eorumque personis sumptus, & expensas, non solum victus, sed etiam alias minutas, & solum necessarias recipere possint & valeant moderatas. Super quibus omnibus, etiam ipsi pro tempore, ut præmittitur, existentibus Visitoribus, plenam & liberam auctoritate prædicta concedimus tenore præsentium facultatem. Nos enim sententias sive pœnas, quas dicti Visitatores pro tempore rite tulerint, sive statuerint in rebelles, sequestra, vel arresta quæque apposuerint, rata habebimus atque faciemus, auctore Domino, vsque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari, invocato etiam per eos ad omnia & singula supradicta si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

§. 8. Non obstantibus constitutionibus, & literis Apostolicis, præsertim quibusdam P. Pefali B. MA. R. 1. de Gripta Ferrata Romanæ Ecclesiæ immediate subiectæ, ac alijs Paulo tunc B. MA. 1. de Gripta, & Adriano S. Pantaleonis Tusculan. Panormitanæ, & Messanen. Dioc. Monasteriorum Abbatibus per nos illis decretis, quarum tenores, & effectus præsentibus pro sufficienter expressis haberi volumus, & quas ut effectus præsentium per eas impediri non contingat, revocamus, cassamus, & annullamus, ac pro infectis & nullis haberi, censeri, & reputari debere decernimus, necnon statutis, & consuetudinibus Monasteriorum, & locorum Ordinis prædictorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis

Stipendia
eisdem Visitoribus assignamus.

Clauſulas
statutorum de
rogatorias
appone.

firmitate alia roboratis, ceterisque contrariis quibus-

Visitatoribus
omni dat sibi
si non sibi
privaciones,
& amonitiones
Abbatum,
&c.

D. N. An. 16.
14. Novemb.

§. 9. Præterea ea singula quæ Visitatores antedicti...

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnatio-

XXVII. Canonizatio S. Nicolai de Tolentino, profes-

Hanc Festivitatem innovavit, duplicique officio ce-

Edita An. D.
1447.

EUGENIUS PAPA IV
Universis Christi fidelibus presentes literas inspecturis,

Exordium.

Incet militans in Terris Ecclesia, triumphantem in

B. Nicolai
virtutibus
& miraculis
ambros.

§. 1. Eternus itaque Deus, qui facit mirabilia

Præterea ideo
22. de ejus
canonizatio-
ne 1977.
Curia.

§. 2. Itaque hujus beati viri, quando vita est fun-

§. 3. Beatus igitur hic Nicolaus, honestis ex castre

S. Angeli infra Firmam, dicebat parentibus ortus, & pue-

§. 4. Sanctus equidem iste in ætate existens tenera,

§. 5. Et demum, pudicus, castus, modestus, vere-

§. 7. Verum quia decebat divinæ magnitudinem bo-

§. 7. Quidam adeo in sinistro latere perditus erat,

§. 8. Quædam vero mulier triennio continuo san-

§. 9. Post obitum vero cum puer quidam annorum

§. 10. Vir Insuper quidam inuentus in domo sua

§. 11. Quamplurima etiam miracula, tam in vita,

Inno. etc.

Præclarus

Temporibus

Miraculis

Virtutibus

Admiranda

Puerum

Vitæ

Miraculis

runter. Invaluit super his vox comunitatis, & celebris, & plurimorum vox exultationis, etiam Prælatorum nobis innotuit, & nostra auctoritate inquisitionem fieri super dictis obtinuit. Primum quidem Venerabili fratri Joanni Episcopo Prænestino, & dilectis filiis nostris Joanni tituli S. Laurentii in Lucina Presbytero, & Prospero S. Georgii ad Velam aureum Diacono Cardinalibus commissimus, ut veritatem præmissorum, & de miraculorum continuatione inquirerent diligenter, quorum relatione, etiam continuationis miraculorum probata veritas, nos & venerabiles fratres nostros S. R. E. Cardinales, & Sancti ejusdem vita mirabili, miraculis, & meritis gloriosis instruxit.

§. 12. Et quia plura, & majora de Sancto ipso comperimus, quam insinuata fuissent, de Fratrum prædictorum consilio & assensu, plurimis Ecclesie Prælati adstantibus, de omnipotentis Dei virtute, & Beatorum Apostolorum Petri & Pauli, ac nostra auctoritate consili, eundem beatum Nicolaum Sanctorum Confessorum Catalogo duximus adscribendum.

§. 13. Ideoque Universitatem vestram monemus & hortamur attentè, per Apostolica scripta vobis præcipiendo mandantes, quatenus quarto Idus Septembris, quo Sanctus ipse migravit ad Dominum, festum ejusdem devote & solemniter celebretis, & faciatis ab omnibus veneratione condigna celebrari, ut pia ejus intercessione, & hic à noxiis protegi, & in futurum sempiterna consequi gaudia valeatis.

§. 14. Et ut ad venerabile ejus sepulchrum eo ardentius Christi fidelium constuat multitudo, & celebrius ejusdem Confessoris colatur festivitas, omnibus vere pœnitentibus, & confessis, qui cum devotione & reuerentia illuc in eodem festo accesserint annuatim ipsius suffragia petitori, de Omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate consili, septem annos, & totidè quadragenas, accedentibus vero annis singulis ad dictu sepulchrum infra ejusdem festi octavam, duos annos, & duas quadragenas de iniunctis eis pœnitentiis misericorditer relaxamus.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1447. kalend. Februarii, Anno sextodecimo.

III. Declarationes & mitigationes Regulæ Sororum sive Monialium S. Claræ. Et earum suppositio Ordini Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia.

De d. Regula plene dixi sup. ad const. 12. Innoc. IV. Solet. Et alias declarationes inspicite in Leon. X. constis. 9. Cum sicut, ac alias inf. in consuet. 103. Pij IV. Sedis.

EUGENIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Dilecto filio Fratri Jacobo de Pramadis, de Bononia, Ordinis Minor. professori de Observantia regulari: Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Ordinis tui, præsertim familiaru in regulari observantia Domino famulantium, ob quorum Religionis sanctimoniam, & multiplicium virtutum dona, maximi in populo Christiano animarum fructus prodire cernuntur, curam gerentes solerter, illa libenter concedimus, per quæ earundem familiarum, etiam vtriusque sexus augmento, conservationique melius ac facilius consili intelligimus.

§. 1. Sane cum post concordiam inter Filios Fratres, qui dicuntur Conventuales, & vos, & alios, quibus de regulari Observantia est appellatio, vnius ejusdemque Minorum Ordinis secum factam, nos intendentes quod post dilectum Filiu Fratrem Joannem de Capistrano, tui Ordinis de Observantia in partibus Cisfontanis Vicarium, alter illius successor crearetur, eidem per literas Apostolicas commiserimus, quod ubi, & quædo sibi pla-

ceret, ante sui officii finem Vicarios, & discretos provinciarum sibi subjectarum pro alterius Vicarii electione, alias creatione capitulariter congregaret, & facta hujusmodi Congregatione in Alma Urbe, apud Arcedeli locum tu in ea fueris canonicè in Cisfontanum Vicarium electus, nos electionem ipsam confirmaverimus, postmodumque dilectus filius Antonius de Rusconibus, Sacre pagine professor, Ordinis præfati Generalis Minister, te duxerit confirmandum, prout prædicta constant per literas Apostolicas, & prædicti Generalis, quas hic haberi volumus pro sufficienter expressis, ad nostramque notitiam pervenerit, esse in tui Vicariatus partibus Cisfontanis nonnulla Monasteria Sanctæ Claræ, quarum familiaru in observantia Regulari viuentes partim primi, partim secundi, partim tertii Ordinis, partim aliter appellatæ, sub tuo Vicariatu, & à te, tuisque successoribus regi & gubernari, intensissimis dicuntur desideris affectare.

§. 2. Nos qui certò tenemus, easdem mulierum monacharum, sive sororum familias, optimam & saluberrimam sub vobis gubernationem scilicet habere, & continue habituras felicia incrementa, earundem mulierum Monacharum, sive Sororum appellataru Monasteria, & loca, & familias ubicumque intra tui Vicariatus terminos in regulari Observantia viuentes, & præsentis, quæ futuras, tuo, & tuorum Vicariatus Cisfontani officio successorum curæ, gubernationi atque regimini auctoritate Apostolica præsentium tenore subijcimus, ac subiectas & suppositas esse volumus atque decernimus. Intendentes eadè auctoritate atque volentes, quod tu, & successores tui, per vos ipsos, & alios quos duxeritis substituendos, potestatem & facultatem habeatis easdem Moniales atque Sorores, sive primi, sive secundi, sive tertii, aut alterius Ordinis S. Claræ, & B. Francisci, signanter collegialiter, & in communi viuentes, & earum Monasteria, atque loca, tam in capite, quam in membris visitandi, corrigendi, amovendi, deponendi, transferendi, & omnia alia, & singula faciendi, quæ generalis Minister Ordinis vestri in eisdem Monasteriis & locis, de jure, & de consuetudine posse facere consuevit. Provinciales autem Vicarii vobis subditi, eandem potestatem & facultatem habeant, quas Ministri Provinciales, etiam de jure, vel de consuetudine habere consueverunt.

§. 3. Et ut supradictæ Moniales ac Sorores melius gubernentur, volumus, quod in electione & creatione Abbatissarum, Ministrarum, & Matrum, illæ tantum ex ipsis Monialibus & Sororibus vocem habeant, quæ per annos tres, vel circa, in earundem Monasteriis vel Collegiis fuerint. In qua creatione & electione major pars votorum ad minus medietatem superans, debet convenire. In omnibusque tertii Ordinis Sororum & Monialiu Collegiis, Fratres tui Ordinis de accessu, & ingressu se habeant, sicut observatur in Monasteriis S. Claræ. Si autem Visitoribus earum, & Sororibus tertii Ordinis, quæ minimè vivunt collegialiter, esset concessa à Sede Apostolica aliqua facultas & auctoritas, nos ipsas præsentium tenore auctoritate Apostolica reuocantes, volumus quod tu, & tui in Vicariatus officio successores, hujusmodi Visitatores amovendi, & alios instituendi, auctoritatem & facultatem habeatis.

§. 4. Præterea, cum in Regula B. Claræ jubeatur jejunium perpetuum; quod nimis rigorosum tenemus: placet, & volumus; quod supradictæ, & Tertii, & aliorum Ordinum Sorores solummodo teneantur ad illa jejunia, ad quæ vos Fratres Ordinis Minorum Regulam observantes obligati estis, & eisdem modis seruent in cibis quadragesimali tempore, exceptis debilibus & infirmis. In aliis verd jejniis, ut sunt Quatuor Tempora, Vigiliæ Apostolorum & similibus, servetur consuetudo regionis, secundum quam liceat eis etiam ova & lacticia comedere.

§. 5. Cum etiam in Monasteriis Sorores, sive Monachæ incedant nudis pedibus discalceatæ, quod nimis rigorosum existimamus, placet, & volumus, quod Sorores, sive Monachæ possint deferre illa; quæ nomine calceamentoru nõ censentur, puta zoccos ligneos, & sandalia, atque etiam, cum opportunum fuerit, calceamenta.

§. 6. Iteru

Hoc eis potestatem concedimus.

Faciles in electione Abbatissarum, Ministrarum, & Matrum numerum declaras.

Regulam earum, & unum modum facit.

Regulam earum, & ad calceamentu mitigat.

Et quoad
vobis.

§. 6. Item cum in aliquibus Monasteriis, locis, & Congregationibus injungatur silentium perpetuum, quod quidem nimis rigorosum existit, tibi tuisque in officio successoribus, & provincialibus vobis subjectarum Vicariis, cum Discretorum consilio dispensandi, tam in civibus, quam in quibuscumque aliis perpetuis, quam in silentio supradicto concedimus facultatem.

Ac præcepta.

§. 7. Insuper cum dilectus filius Frater Joannes de Capistrano, tuus in Vicariatus officio prædecessor, declaraverit, quod in regula prima Beate Clare continentur centum & tria præcepta regularia, in quorum transgressione Moniales, sive Sorores peccatum mortale incurrunt, idque nimis durum & scrupulosum judicemus, auctoritate & tenore præsentium declaramus, & volumus, quod in nullius prædictorum transgressione, præterquam eorum quatuor, quæ concernunt principalia vota, obedientiam scilicet, paupertatis, castitatis, & clausuræ, & super electione Abbatissæ, & depositione, peccatum mortale incurrant.

Et ferendum.

§. 8. Item, cum quedam prædictarum Monasteria & loca in mendicitate vivunt, placet & dispensamus, quod in ferculo, sive cibis, sagina & lardo vti possint.

Quibus semper non obstantibus.

§. 9. Constitutionibus Apostolicis & privilegiis, immunitatibus, & gratiis, ac indultis omnibus & singulis supradictis Monasteriis, & locis, ac eorum Capellanis per Sedem Apostolicam, & aliter quomodocumque concessis, aliisque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis, decreti, intentionis, placiti, estimationis, concessionis, declarationis, voluntatis & dispensationis infringere, &c.

Dat. P. A. 16 die 5. Feb.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1447. nonis Feb. Pont. nostri Anno sextodecimo.

XXIX. Absolutio eorum qui Congregationi Basileensi adhaerunt post dissolutionem Concilii, & ad Summi Pontificis obedientiam redeunt: Provisioque & declaratio circa collationes Ecclesiarum & beneficiorum.

Hanc sanctionem quoad Collationes, &c. simpliciter confirmavit Nicol. V. die 10. Augusti 1447. cujus bullam non posui. Et certo modo postea approbavit in alia ejus consist. 1. Ad sacram, qua mox sequitur.

Edicta An. D. 1447.

EUGENIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Inter cætera desideria cordis nostri, filios quoslibet ad nostram, & Apostolicæ Sedis obedientiam exoptantes adduci, illa temporum qualitate pensata aliquando concedimus, ordinamus, & statuimus, per quæ Christi fidelium tranquillitati, & commodis, semotis dissensionibus & scandalis consulatur, & exinde animarum salutem valeant adipisci.

Quidam Prælati & Principes Nationis Germanicæ ob dissensionem temporis Concilii Basileensis, & quædam obediencia huiusmodi præsumpti.

§. 1. Sanè cum propter dissensionem inter Nos & eos qui Basileæ sub nomine generalis Concilii remanserunt dudum exortâ, nonnulli Principes tam Ecclesiastici, quam sæculares nationis Germanicæ, in quadam neutralitate, & armorum suspensione à die decimaseptima mensis Martii, de Anno Domini millesimo quadringentesimo trigesimo octavo vsque in præsentem diem se tenuerint, ea mente, ut asserunt, ut postmodum vnanimi consensu in nostra & Sedis Apostolicæ obedientia, & reuerentia paribus gressibus incedere possent, & charissimus in Christo filius noster Fredericus Rex Romanorum Illustris, ac venerabilis frater noster Theodoricus Archiepiscopus Maguntinus, & dilectus filius noster vir Fredericus Marchio Brandeburgensis, sacri Imperii Electores ac Venerabiles fratres nostri Fredericus Magdeburgensis, Fredericus Saleburgensis, & Gerardus Bremensis Archiepiscopi, ac quidam alii Prælati, & Principes dictæ

Nationis, nobis debitam obedientiam per suos Oratores præstiterunt, ac Nos solum in Vicarium IASV CHAIST recognouerint, & professi fuerint.

§. 2. Nos attentis, quod dictæ neutralitatis, & suspensionis tempore plurima in ipsa natione acta, gesta, & facta fuerint quæ confirmationem, indulgentiam, & dispensationem super eis Apostolicæ auctoritatis requirunt, prædictorum Regis, Archiepiscoporum, Marchionis, cæterorumque Prælatorum, & principum supplicationibus inclinati, omnes & singulas, tam Metropolitanæ, quam Cathedralium, aliarumque Ecclesiarum, necnon dignitatum etiam Abbatialium, ac post Pontificales majorum, & in Collegiatis Ecclesiis principalium, & aliorum beneficiorum, & officiorum Ecclesiasticorum quorūcumque, etiam si Ecclesiæ curatæ, Canonicatus & præbendæ fuerint, electiones, postulationes, collationes, provisiones, confirmationes, & dispositiones, necnon processus, sententias, aliaque acta iudicialia, auctoritate ordinaria huiusmodi, suspensionis, & neutralitatis tempore facta, seu facta, quæ omnia & singula hic haberi volumus pro sufficienter expressis, ac ea rata & grata habentes, auctoritate Apost. ex certa scientia confirmamus.

§. 3. Volentes ac etiam statuentes, ut nulli, qui possessione Ecclesiarum, Monasteriorum, dignitatum, beneficiorum, & officiorum huiusmodi quorūcumque, eorundem, qui Basileæ post translationem, & dissolutionem Basileensis Concilii ibidem remanserunt, auctoritate fuerint affecti, super huiusmodi Ecclesiis, Monasteriis, dignitatibus, beneficiis, & officiis, ac sententiis, & processibus, etiam si in Romana Curia, vel extra eam lis (cuius statum præsentibus habemus pro expresso) indecisa pendeat, etiam si super eis ad ea, aut contra ea fuerit alteri jus quæsitum, seu jus aliqui habere se prætenderent, ex tunc in antea in ipsa Curia, vel extra eam Apostolica, vel alia quavis auctoritate impeti, aut quomodolibet ex quavis ratione vel causa molestari possint, sed in suis possessionibus pacifice remaneant.

§. 4. Lites quoque & causas quascumque super huiusmodi Ecclesiis, Monasteriis, dignitatibus, officiis, & beneficiis pendentes (illis dumtaxat exceptis quæ coram Ordinariis Iudicibus, apud quos iuxta formam dictæ suspensionis, & protestationis exinde secuta licuit litigare, indecise pendunt) ad nos aduocantes, auctoritate & scientia prædictis extinguimus, & super eis aduersariis eorum perpetuum silentium imponimus; possessores vero ipsos volumus in suis Ecclesiis, Monasteriis, dignitatibus, officiis, & beneficiis pacifice remanere.

§. 5. Quibus omnibus ipsas Ecclesias, Monasteria, dignitates, officia, & beneficia quocumque modo vacaverint, auctoritate & scientia præfatis tenore præsentium conferimus, & providemus de eisdem, ac illis qui pallium dictorum qui Basileæ post nostram translationem sub nomine generalis Concilii remanserunt, auctoritate receperunt, ut illo vti possint præsentibus cæcedimus & indulgemus; illis autem qui non habent, vel non receperunt, sine difficultate dabimus, ac etiam libere cæcedemus, illis tantum personis exceptis, quæ occasione privationum propter nostram, aut Basileensem adhaerentem factarum, beneficia detinent, in quibus habent locum provisio, & dispositio super his, quæ contra protestationem facta forent, per prædictos Regem, & Electores Imperii coniunctim, vel divisim promulgata.

§. 6. Per hoc autem nulli contententium super titulo & iuribus Ecclesiarum Finsigen. & Osilien. volumus aliquod præjudicium afferri, aut generari, sed liberum sit vnique eorum jus suum prosequi iustitia mediante.

§. 7. Præterea omnia & singula, quæ dictis suspensione & protestatione durantibus, in præjudicium, gravamen, & læsionem iurisdictionis, juris vel possessionis Metropolitanæ, vel Diocesan. Principatuū, Dominiorum, Terrarum Regis, & Electorum, ac Archiepiscoporum prædictorum, necnon aliorum Episcoporum, Prælatorum, Collegiorum, personarum seu rerum quorūcumque contra foedus protestationis, & suspensionis huiusmodi quomodocumque vergentia, Apostolica, vel alia quavis auctoritate cæcessa, ac in iudicio vel extra obiecta, insuper

insuper Ecclesiasticas censuras, multas, & penas, nec non cujuscumque irregularitatis, & inhabilitatis maculas, tam à jure quam ab homine propter præmissa quomodolibet promulgatas, seu inflictas, promulgandas quoque seu infligendas, quoad Regem, Archiepiscopos, & Marchionem prædictos, eorumque Dominia, Clericos subditos, & vassallos, ac ad eos quoque, qui infra sex menses à die datæ præsentium computandos, se declaraverint pro Nobis, aut eidem declarationi adhererint, cassamus, irritamus, & annullamus, nulliusque esse decernimus roboris vel momenti, omnem irregularitatem, & infamiam maculam, siue notam per eos præmissorum occasione contractam penitus absolventes, ac eos rehabilitantes, & restituentes ad eorum Ecclesiarum Monasteria, beneficia, officia, dignitates, ac honores quæcumque, ac in pristinum statum, & cum in quo erant ante præmissa reponentes, necnon illis, qui contra ipsos impetratis, concessis, vel obtentis, seu impetrandis, concedendis, & obtinendis quomodolibet niterentur, etiam si eis aut eorum alicui jus quæsitum foret, ex certa scientia de potestate plenitudine perpetuum silentium imponentes.

§. 8. Insuper quascumque obligationes super annatis, seu communibus, & minutis servitiis, cæterisque juribus, nobis, & Cameræ Apostolicæ, seu Collegio Venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, cæterisque officialibus debitis, seu quæ deberi dicerentur, occasione quorundam Metropolitanæ, & Cathedralium Ecclesiarum, Monasteriorum, dignitatum, officiorum, & beneficiorum quorumcumque usque in præsentem diem remittimus, & de nostra mera liberalitate relaxamus pariter, & donamus, eosque qui hujusmodi debitis obligati essent, ab omni eorum solutione absolvimus, & etiam liberamus.

§. 9. Dispensationes propterea quascumque (nisi tales forent quas hæcenus Sedes Apostolica concedere non consuevit) indulta quoque forum conscientie respectiva, etiam in casibus Sedi Apostolicæ reservatis, necnon novas provisiones pro possessoribus, siue præiudicio juris quæ sit ipsa suspensione durante, vel etiam ante, à nobis vel ab eis, qui Basileæ sub nomine Concilii remanserint, aut Legatorum suorum, vel alia quavis auctoritate obtentas, impetratas, concessas, seu concessas, ac omnia inde secuta, à die datæ concessionis eorundem eadem auctoritate confirmamus, perinde ac si à nobis impetrata fuissent.

§. 10. Super sententiis autem in Romana Curia, vel in Basilea, sub nomine generalis Concilii ante ipsam suspensionem, vel ea durante, in quibus uterque litigantium ex ordinario titulo nititur se defendi prolati, quæ executioni non solum sunt demandatæ, volumus, statuimus, & ordinamus quod huiusmodi sententiæ coram Iudice tractentur, & quicquid utraque pars vellet producere pro jure suo, coram eo debeat exhibere, qui quidem Iudex summarie, simpliciter, & de plano, sola facti veritate inspecta procedens, negotium ipsum vnica valeat terminare sententia, à qua nulli partium appellare liceat, aut provocare, vel restitutionem aliquam obtinere. Per hoc autem nullatenus præjudicare intendimus eis, qui possessionem dignitatum, etiam Metropolitanæ, Cathedralium, & Abbatialium, seu beneficiorum quorumcumque, ordinaria vel alia auctoritate sub eadem Natione obtinent, durante neutralitate, vel suspensione prædictis, vigore processuum in Romana Curia, vel in Basilea, sub nomine generalis Concilii obtentorum, aut alias violenter fuerint spoliati. Sed tam spolia, quam iura eorum denuo coram Iudicibus ordinariis cognoscantur, & sine debito terminentur.

§. 11. Insuper omnes & singulas prædictæ nationis, aut alterius in ea, beneficia vel officia obtingentes personas Ecclesiasticas & sæculares, etiam si Regalis, Archiepiscopalis, Episcopalis, vel alterius dignitatis fuerint, quæ post dissolutionem, siue translationem prædicti Concilii per nos factam, Congregationi Basileensi sub nomine generalis Concilii adhererunt, & obediuerunt, aut incorporati fuerunt, qui jam ad nostram obedientiam sunt reversi, vel infra sex menses post declarationem

nem pro nobis factam reciderint, seu ipsi declarationi adhererint, ab omnibus & singulis juramentis, periurii reatu, ac aliis censuris & penis (si qui tenerentur, aut essent) omnino absolventes, & tales promulgant, aut infligant, quæ in prædictis articulis, & in illis, quæ in hac declaratione præmissa sunt, irregularitatis, & inhabilitatis maculas, siue notam, & infamiam, tam à jure quam ab homine, quomodolibet promulgatas, seu inflictas, promulgandas quoque seu infligendas, quoad Regem, Archiepiscopos, & Marchionem prædictos, eorumque Dominia, Clericos subditos, & vassallos, ac ad eos quoque, qui infra sex menses à die datæ præsentium computandos, se declaraverint pro Nobis, aut eidem declarationi adhererint, cassamus, irritamus, & annullamus, nulliusque esse decernimus roboris vel momenti, omnem irregularitatem, & infamiam maculam, siue notam per eos præmissorum occasione contractam penitus absolventes, ac eos rehabilitantes, & restituentes ad eorum Ecclesiarum Monasteria, beneficia, officia, dignitates, ac honores quæcumque, ac in pristinum statum, & cum in quo erant ante præmissa reponentes, necnon illis, qui contra ipsos impetratis, concessis, vel obtentis, seu impetrandis, concedendis, & obtinendis quomodolibet niterentur, etiam si eis aut eorum alicui jus quæsitum foret, ex certa scientia de potestate plenitudine perpetuum silentium imponentes.

verbi sunt: & infra sex menses revertantur.

§. 12. Ut autem præmissa eo firmiter observentur pro nobis, & successoribus nostris Romanis Pontificibus, de Venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio & assensu pollicemur, omnia & singula supradicta inuolubiliter observare, & contra ea vel ipsorum aliquod, in toto vel in parte, nullo unquam tempore quæquam innovare, & quod nobis licere non patimur, eisdem successoribus iudicamus. Decernentes ex nunc irritum, & inane, si secus super his à quoquam, quavis etiam Apostolica auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Quinimò si adversus præmissa literæ aliquæ, aut mandata ad cujuscumque instantiam, vel etiam si motu proprio, vel ex certa scientia, etiam cum derogatoriis clausulis, sub quacumque verborum forma à nobis, seu nostra auctoritate, aut ab alio quovis emanassent, seu in futurum emanarint, tales ex nunc pro infectis haberi volumus, quodque is contra quem emanassent, aut concessas fuissent, aut emanarent & in futurum concederentur, illis minime obedire teneatur.

Prædicta omnia observantur pollicemur.

§. 13. Non obstantibus quibuscumque constitutionibus Apostolicis, & etiam cum decreto irritante, quorumcumque tenorem existant, in genere, vel in specie, per nos seu prædecessores nostros concessis, seu concedendis privilegiis vel indultis, de quibus ac totis tenoribus eorum, specialis & expressa, etiam de verbo ad verbum mentio in nostris literis foret facienda, necnon quarumcumque Ecclesiarum statuti, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quacumque firmitate alia roboratis, cæterisque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Nulli ergo hanc paginam nostræ, & c. Si quis autem hoc attentare, & c.

Contrariis de, 23. 11.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quadringentesimo quadagesimo septimo, 7. Idus Februarii, Pontificatus nostri Anno Sextodecimo.

D. P. An. 16. die 7. Feb.

NICOLAUS QUINTUS PONT. CCXII. ANNO DOMINI MCCCLXV. 11.

Nicolaus V. Sarzanensis, Thomas Lucas antea vocatus, Presbyter Cardinalis S. Crucis, Creatus pridie Nonas, Corbnatus 3. Idus Mart. 1447. Vixit annos 8. dies 19. Creavit Cardinales 12. Obiit 9. Kalend. Aprilis, Anno Domini 1455. Sepultus fuit in Basilica S. Petri. Vacavit sedes dies 18.

I. Confirmatio concordie initae inter Federicum Imperatorem, Principesque Germaniae, ac Legatum Apostolicum, super reservatione & collatione Ecclesiarum, & beneficiorum Ecclesiasticorum. Et approbatio constitutionis Eug. IV. in his quae hujusmodi concordiae non adversantur.

Hu concordatū quandoque Germani Praesidi constraverunt, ideoque eorum collationes irritavit Clem. VII. in ejus const. 14. Admones. Et ejusdem Concordiae declarationem, circa collationem in mensibus reservatis, inspicit in Greg. XIII. const. 41. Qua in Ecclesiam.

Edita An. D. NICOLAY S E P I S C O P V S, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

D sacram Petri Sedem, divina dispositione sublimati, singulis quae pro universalis Ecclesiae unione, ac pace, & tranquillitate profutura fore conspicimus, Apostolicae providentiae sollicitudine libenter intendimus, & ad felicitatem illorum prosecutionem, & consummationem opem, & operam impendimus efficaces.

Federicus Imperator, Princeps Germaniae, & Legatus Apostolicus, super reservatione & collatione Ecclesiarum & beneficiorum.

§. 1. Nuper siquidem charissimus in Christo filius noster, Federicus Romanorum Rex Illustris, & nonnulli alii dilecti filii, Ecclesiastici, & saeculares Principes inclitae nationis Germanicae ex una, ac dilectus filius noster, Joannes S. Angeli Diaconus Card. in partibus illis Apost. Sedis de latere Legatus, per nos ad dictas partes missus sufficienti desuper à nobis, & Sede Apostolica auctoritate suffultus, ex alia partibus, Romanae Ecclesiae, & dictae nationis nominibus, pro ipsius Ecclesiae unione, pace, & tranquillitate inter Ecclesiam, & nationem praedictam, perpetuo solidandis, & conservan-

dis, diversa rationabilia, & utilia ordinationes & statuta, à partibus ipsis hinc inde approbata, laudata, conclusa, acceptata, & concordata, fecerunt illis pro firmitate eorum subsistentia, robur Apostolicae firmitatis adjicere, necnon auctoritatem potiore, & decretum interponere dignemur.

§. 2. Nos itaque, qui statuta, ordinationes, & concordata praedicta, per nonnullos ex venerabilibus Fratribus nostris Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, magnarum maturitatis, auctoritatis, & literaturae viros, diligenter examinari, & discuti fecimus, eaque rationabilia, & salubria tam Ecclesiae quam nationi praefatae fore competerimus, de dictorum, & aliorum venerabilium fratrum nostrorum Ecclesiae Cardinalium consilio & assensu, Apostolica auctoritate, & ex certa scientia approbamus, ratificamus, laudamus, & acceptamus, & praesentis scripti patrocinio communimus, juxta modum, & formam subsequentes. Placet nobis super provisione Ecclesiarum, & beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcumque provisionibus, juris scripti reservationibus, & tunc reabilis, ac ad regimen, constitutionibus modificatis ut sequitur. Ad regimen Ecclesiae generalis, quamquam immeriti, superna dispositione vocati, gerimus in nostris desideriis, ut debemus, quod per nostrae diligentiae studium, ad quarumlibet Ecclesiarum, & Monasteriorum regimina, & alia beneficia Ecclesiastica, juxta divinum beneplacitum, & nostrae intentionis affectum, viri assumantur idonei, qui praesunt, & profunt committendis eis Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis praebatis. Praemissorum itaque consideratione inducti, & suadentibus nobis aliis rationabilibus causis, nonnullorum praedecessorum nostrorum Rom. Pont. vestigiis inhaerentes, omnes Patriarchales, Archiepiscopales, & Episcopales Ecclesias, & etiam monasteria, prioratus, dignitates, personatus, & officia, necnon canonicatus, praebendas, & Ecclesias, caeteraque beneficia Ecclesiastica, cum cura, vel sine cura, saecularia, & regularia, quaecumque, & qualiacumque fuerint, etiam si ad illa personae consueverint, seu debuerint per electionem, seu quemvis alium modum assumi, nunc apud Sedem Apostolicam quocumque modo vacantia, & in posterum vacatura: necnon per depositionem, vel privationem, seu translationem per nos, seu auctoritate nostra factas, & in antea faciendas ubilibet: necnon ad quae aliqui in concordia vel discordia electi sive postulati fuerint, quorum electio cassata, seu postulatio repulsa, vel per eos facta renuntiatio, & admissa auctoritate nostra extiterit, seu quorum electorum, vel postulatorum, & in antea eligendorum seu postulandorum electionem cassari, seu postulationem repelli, aut renuntiationem admitti per nos, aut auctoritate nostra contingerit apud Sedem praedictam, vel alibi ubicumque, & etiam per obitum Cardinalium ejusdem Ecclesiae Romanae, aut officia actualiter tenebunt (videlicet Vicecancellarii, Camerarii, septem Notariorum Auditoris, literarum contradictarum, & Apostolici Palatii causarum Auditorum, Correctorum, centum & unius Scriptorum literarum Apostolicarum, & vigintiquatuor Penitentiarum praefatae Sedis, & vigintiquinque Abbreviatorum, necnon virorum Commensalium nostrorum, & aliorum vigintiquatuor Capellanorum Sedis ejusdem in epitaphio descriptorum) & etiam quorumcumque Legatorum, seu Collectorum, ac in terris Romanae Ecclesiae Rectorum, ac Thesaurariorum deputatorum, seu missorum hactenus, vel deputandorum, aut mittendorum in posterum, nunc vacantia, & in antea vacatura, ubicumque dictos Legatos, vel Collectores, seu Rectores, & Thesaurarios, antequam ad Romanam Curiam redierint, seu venerint, rebus eximi contigerit ab humanis, necnon quorumlibet pro quibuscumque negotiis ad Romanam Curiam venientium, seu etiam recedentium ab eadem, si in locis à dicta Curia ultra duas dietas legales non distantibus jam forsitan obierint, vel eos in antea ab hac luce transire contigerit, & etiam simili modo quorumcumque Curialium peregrinationis, infirmitatis, seu recreationis, vel alia quacumque causa ad quaevis loca recedentium, si eos antequam ad dictam Curiam redierint, in locis

locis ultra duas dietas ab eadem Curia, ut præmittitur non remotis (quodammodo eorum proprium domicilium non existat ibidem) jam forsitan decesserint, vel in posterum eos contigerit de medio submoveri, etiam nunc per obitum hujusmodi vacantia, vel in posterum vacatura. Rursus Monasteria, Prioratus, dignitates, personatus, decanatus, administrationes, officia, canonicatus, præbendas, & Ecclesias, cæteraque beneficia Ecclesiastica, secularia, & regularia, cum cura, vel sine cura, quæcumque, & qualicumque fuerint, etiam si ad illa personæ consueverint, seu debuerint per electionem, seu quemvis alium modum assumi, qui promoti per nos, seu auctoritate nostra ad Patriarchatum, Archiepiscopatum, & Episcopatum Ecclesiarum, necnon Monasteriorum regimina obtinebant tempore promotionum de ipsis factarum nunc quocumque modo vacantia, aut in posterum vacatura, necnon etiam per allectionem pacificam quorumcumque prioratum, personatum, officiorum, canonicatum, præbendam, Ecclesiarum, aut beneficiorum aliorum, per nos seu auctoritate nostrarum litterarum immediate collatorum, seu conferendorum in posterum, præterquam si virtute gratiæ expectatiæ assecutio fieri, nunc vacantia, & inantea vacatura, plena super præmissis omnibus, & singulis cum fratribus nostris collatione præhabita, & inatura deliberatione scuti, ordinationi, dispositioni, ac provisioni nostræ de ipsorum fratrum consilio, auctoritate Apostolica reservamus. Decernentes ex nunc irritum & inane, si secus super præmissis, & quolibet eorum, per quoscumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 3. Item placet nobis, quod in Metropolitanis, & Cathedralibus etiam immediate non subjectis Ecclesiis, & Monasteriis immediate subjectis Sedi Apost. fiant electiones canonicæ, quæ ad dictam Sedem deferantur, quas etiam ad tempus const. f. l. rec. Nicolai Papæ III. quæ incipit, Cupientes, expectabimus: & elapso dicto tempore si non præsentata, vel si præsentata, minus canonicæ fuerint, providebimus, & si canonicæ fuerint, eas confirmabimus, nisi ex rationabili, & evidenti causa de dictorum fratrum consilio, de digniori, & utiliori persona duxerimus providendum, proviso, quod confirmati prædicti, & per eos provisum, Metropolitanis suis, & aliis præsent debita juramenta, & alia, ad quæ de jure tenentur. Et in Monasteriis dictæ Sedi immediate non subjectis, & aliis regularibus beneficiis, super quibus pro confirmatione, vel provisione ad dictam Sedem non consuevit haberi recursus, electi, seu illi, quibus providendum est, pro confirmatione, & provisione hujusmodi ad Curiam Romanam venire non tenebuntur, ipsaque regularia beneficia sub expectativis gratiis non cadant. Ubi autem pro Monasteriis ad dictam Curiam venire seu mittere consueverint, non aliter confirmabimus vel providebimus, quam superius de Cathedralibus Ecclesiis est expressum. Et de Monasteriis Monialium non disponemus, nisi sint exempta, & tunc per commissionem ad partes. De cæteris vero dignitatibus & beneficiis quibuscumque secularibus & regularibus vacaturis, ultra reservationes prædictas (majoribus dignitatibus post Pontificales, in Cathedralibus & principalibus in collegiatis Ecclesiis exceptis, de quibus jure ordinario providetur per illos inferiores, ad quos alias pertinet.

§. 4. Placet etiam nobis, quod per quamcumque aliam reservationem, gratiam, expectativam, aut quamvis aliam dispositionem, sub quacumque verborum forma, per nos vel auctoritate nostra factam vel faciendam, non impediamus nos, quo minus de illis cum vacabunt de Februarii, Aprilis, Junii, Augusti, Octobris, & Decembris mensibus, liberè disponatur per illos, ad quos eorum collatio, provisio, presentatio, electio, seu quævis alia dispositio pertinebat: reservatione, aliave quavis dispositione auctoritate nostra factis vel faciendis, non obstantibus quibuscumque. Quoties verò aliquo vacante beneficio in Januarii, Martii, Maii, Julii, Septembris, & Novembris mensibus specialiter dispositioni dictæ Sedi reservatis non apparuerit infra tres menses à die notæ vacationis in loco beneficii, quod alicui de illo Apostolica auctoritate provisum fuerit, ex tunc & non antea Ordinarius

Bullar. Mag. Tom. I.

vel alius ad quem illius dispositio pertinebit, de illo libere disponere poterit; & ad finem ut hæc Ordinatio collationum beneficiorum non reservatorum per alteros menses possit per dictam nationem publicari, & omnes qui ea gaudere voluerint, tempus congruum habeant eam acceptandi, tunc quædam dictam Sedem, à die 10. Junii, proxime futuris ipsa currere incipiet, & durabit deinceps, nisi in futuro Concilio de consensu dictæ nationis aliter fuerit ordinatum.

§. 5. Placet similiter nobis quod circa provisionem dictæ Sedi ordinandam, modis annatarum hoc modo curat. De Ecclesiis Cathedralibus omnibus Monasteriis, virorum dumtaxat, vacantibus & vacaturis, solvantur de fructibus primi anni die vacationis, summæ pecuniarum in Cam. Apost. taxatæ, quæ communia servitia nuncupantur, & si quæ excessive taxatæ sint relaxentur, & quod provideatur specialiter in gravatis regionibus secundum qualitatem rerum, temporum & regionum, ne nimium prægraventur, ad quod petentibus dabimus commissarios in partibus, qui diligenter inquirent & relaxent. Taxæ autem prædictæ pro media parte infra annum à die habite possessionis prædictæ totius vel majoris partis, solvantur & pro alia media parte infra annum sequentem, & si infra annum bis vel pluries vacaverint, semel tantum solvantur, nec debitum hujusmodi in successorem in Ecclesia vel monasterio transeat. De cæteris vero dignitatibus, personatibus, officiis, & beneficiis secularibus ac regularibus quibuscumque, quæ auctoritate dictæ Sedi conferuntur, vel de quibus providebitur (præterquam vigore gratiarum expectatarum, aut causa permutacionis) solvantur annatæ seu medii fructus juxta taxam solitam à tempore possessionis intra annum, & debitum hujusmodi, similiter in successorem in beneficio non transeat. Sed de beneficiis quæ valorem viginti quatuor florenorum auri de camera non excedunt, nihil solvatur, duretque hæc observantia deinceps, nisi eam similiter in futuro Concilio de ipsius nationis consensu contingat immutari.

§. 6. In aliis autem quæ per fel. record. Eugenium Papam quartum etiam prædecessorem nostrum pro dicta natione usque ad tempus futuri generalis Concilii, permissa, concessa, indulta, & decreta, ac per nos confirmata fuerunt, in quantum illa concordatiæ præsentis non obviat, ista vice nihil volumus esse immutatum, & per hoc quod in concordatis hujusmodi, siue quibusvis aliis eorum occasione conficiendis literis, propter compendiosorem descriptionem, Almania specialiter appellatur, natio ipsa censeretur non debet à Germanica natione distincta, seu quomodolibet separata.

§. 7. Et præterea quia difficile foret præsentem litteras ad singula in quibus de eis forsitan fides facienda fuerit, loca deferri, eadem Apostolica auctoritate decernimus quod ipsorum transumpto Metropolitanorum dictæ nationis sigillo munito, tanquam præsentibus si exhiberentur literis plena fides adhibeatur, & perinde stet, ac si dictæ præsentem litteræ forent exhibitæ vel ostensæ, & insuper quoque irritum & inane, si secus super his à quocumque quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 8. Nulli ergo omnino hominum liceat hæc paginam nostræ approbationis, ratificationis, laudationis, acceptationis, commutationis, reservationis, constitutionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini 1447. Kal. Aprilis, Pontificatus nostri Anno 2.

Canonizatio S. Bernardini Senensis, professoris Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci de observantia, ejusque relatio in numerum Sanctorum Confessorum.

Hoc festum celebretur die 20. mens. Maii, qua de anno 1444. obiit in civitate Aquila S. Bernardin.

ii 2 NICO

Et quod m. 1110.

Approbat. cons. Eug. 4. quæ est n. 3. sup. fol. 11.

Fides danda transumptis.

Sanctio pax-n.

Dat. P. An. 2. die 27. Maii.

II.

Edita An. D. NICOLAUS EPISCOPVS S. SERVVS SERVORVM DEI: Ad futuram rei memoriam.

Mirabilia factis Dominis in hominibus in salutem visum reddunt.

Angeli quodammodo designanda.

Patriarchas mittendo.

Prophetas quoque.

Illiusque factum in vitam evadendo, pro nostrorum expiatione peccatorum.

Post autem eum ad caelos Ascensionem, dimisit in terra Apostolos quorum doctrina & opere, ultra alia, multi se Dei servitia deinceps.

idiam.

Misericordias Domini in eternum nos cantare debere Propheta admonet dicens: Misericordias Domini in eternum cantabo. Mirabilia & inenarrabilia sunt profecto opera misericordiae Dei, quibus iugiter in salutem humani generis, se ejusdem miserationis sinus effundit, quae si quis ab initio creati hominis recensere voluerit, non tantum hominum lingua, quaecumque illa sint, non sufficerent Angelorum, quod inenarrabile est, quod cum hominem creasset ad imaginem, & similitudinem suam, quodque particeps esse posset felicitatis aeternae in unam Coelestem civitatem adscribens consortiis Angelorum, si datae sibi divinitus legis non contempisset imperium, non passa est divina elementa ipsum penitus interire, sed pro temporum diversitate non destitit congruentes exhibere medicinas, quibus à lege Domini aberrans, in salutis semitam traheretur.

§.1. Nunc Angelos destinando, qui divinam patefacere voluntatem, suaderent quae iusta sunt, quae sancta sunt, & ad implendum divinum beneplacitum adjuvarent.

§.2. Nunc mittendo Patriarchas gratiae suae spiritu repletos, qui exemplo suo ceteros instruerent ad salutem.

§.3. Nunc divinos Prophetas, qui Spiritu suo sancto illuminati, non tantum ejus temporis divina beneficia humano generi commemorarent, sed etiam futurae praedicerent.

§.4. Et illud maxime, quo nihil potest inter opera divinae miserationis sublimius excogitari, quod Dei Filius in sua persona naturam nostrae mortalitatis assumeret, & adimpleret ea, per mysterium passionis & mortis suae, quibus à Diaboli potestate, & peccatorum vinculis solveremur.

§.5. Haec facta sunt per illam immensissimam profunditatem, & abyssum impenetrabilem misericordiae Dei, quem nos Christiani induimus, & ipsius sumus baptisate consecrati, per singulos dies commemorantes, commamur cum cordis nostri spe, fide, & charitate viventis sacrificium immolare, tum per ministerium Sacerdotum, illius salutaris hostiae, quia peccatum mundi hujus abluitur, sacrificium indefinenter offertur. Haec inenarrabilia sunt, & vix possunt, nisi exigua quadam & tenuissima ex parte cogitari. Verum si quis excogitationem extenderit in divina beneficia, quae post D.N. Jesu Christi Ascensionem ad Caelos, humano generi exhibita sunt, quis illa, non dicam numerare, sed quamvis potens eloquio minima ex parte enarrare sufficiat? Quis non stupeat tantam vocationem humani generis per Apostolicam turbam paucissimorum hominum à Dei Filio Jesu Christo Domino nostro in universum orbem terrarum destinatorum, Evangelicam veritatem humanis auribus intonantium, quorum praedicatione factum est, ut nihil terrenum, nihil ligneum, nihilque corporeum, nihil denique quod corporis sensus attingit, pro Deo colendum esse homines putent, quodque à veteri, seu carnali vita, tam inestimabilis multitudo in novam & spiritualem vitam translata est, ut persuasum sit humano generi in ipsis, qui Evangelio crediderunt, continentia usque ad tenuissimum victum panis & aquae, & quod majus est, non solum quotidiana, sed per continentes plures dies perpetua jejunia. Quod castitas usque ad conjugii, prolisque contemptum: quod patientia usque ad Cruces, flammisque neglectas: quod liberalitas usque ad patrimonia distributa pauperibus: quod denique totius hujus mundi aspernatio, usque ad desiderium mortis intenditur. Haec in plurimis qui Christi Evangelio credere impleta sunt, & quotidie videmus impleri, cum terrarum ubique videamus, ubi floret Christi religio, sacra Cœnobita viris mulieribusque referta, qui se ipsos omnipotenti Deo sacras victimas immolant, cum videmus innumerabiles ferè sanctissimos & devotissimos Sacerdotes, fungentes suo ministerio id implere conari, ut ab hac carnali vita in spiritualem transeant, & à saeculi hujus concupiscentiis immaculati, illis que permanent, cum ex innumerabili multitudine populi, pars non exigua per Evangelii se-

mitam transire conatur, implendo mandata caelestia quantum sinit mortalitas infermitas. Haec facta sunt divina providentia, per humanitatem, doctrinamque Christi, per ipsius passionem, & mortem, per Apostolorum itinera, per Martyrum contumelias, cruces, sanguinem, mortes, per Sanctorum praedicabilem vitam, atque in his universis digna rebus tantis atque virtutibus pro temporum opportunitate miracula.

§.6. Quanta verò est illa divina misericordia, quod decursu temporum, multorum frigescente charitate, illam penitus non sinit extingui, sed continuo Ecclesiam suam per ministerium electorum suorum renovare & multiplicare non cessat, unicuique tempore electos quosdam, quasi primos magni gregis arietes, & quasi alteros Apostolos destinando, qui Evangelii semitam penè obliteratam, & penè corrudentem, & vitae exemplo, & doctrinae verbis innovarent, tantae perfectionis in se exemplaria cientes, quae postea innumerabiles ferè divino spiritu illorum corda agente, facillimè sequerentur.

§.7. Hoc factum est per misericordiam Dei superioribus temporibus, & ferè ubique terrarum, sed novissimis diebus, divina se misericordia exuberantem effudit, cum in multorum cordibus frigescente charitate, sacram religionem, quae ab Evangelicae perfectionis semita aberrare videbatur, digno dignata est igne succedere, ut videamus plerasque religiones ita renovatas, & ita divino igne succensas, ut nisi ingrati esse velimus, divinae beneficentiae immensas gratias referamus, quod ad excolendam vineam suam, etiam hac novissima hora operarios destinare non cessat. Quamplures videmus in hoc ministerium destinatos, sed temporum nostrorum praecipuus, & magnus inter electos fuit, vir iste sanctissimus, propter quem celeberrimus iste conventus agitur, S. Bernardinus, vir ab ipsis incunabulis perfectioni Evangelicae consecratus, qui in vineam Domini cultor & operarius designatus, in iunctum sibi opus indefinenter exercuit, qui se immaculatum ab hujus saeculi contaminatione custodiens, primum in seipso jugum Christi suave complexus est, & adeo vitae exemplo, & sacra praedicatione profecit, ut ferè per omnem Italiam renovaverit Evangelium Christi, ubique sine offusculatione, scandaloque pertransiens, & quantum fieri potuit, semper Deo & hominibus placens. Non est hujus loci propter angustiam temporis, singulas suas divinas & ferè innumerabiles recensere virtutes; nam tanta omnipotentis Dei attestazione munitur, ut humana laude non egeat.

§.8. Tanta etenim in sanctitatis suae testimonium coruscavere miracula, ut etiam qui sunt ministri Satanæ, qui ejus cuperent detrahare sanctitati, tantis visis signis quae portentis, penitus obmutescant, & qui beneficia Dei, tempore nostro exhibita recognoscunt, agant uberes gratias tantae sanctitatis accenti, videntes in hoc gloriosissimo viro renovari, quod de unigeniti Dei Filio dictum est. Venient ad te, qui detrahant tibi, & adorabunt vestigium pedum tuorum. Tanta etenim tempore sanctae memoriae praedecessoris nostri Eugenii Papae Quarti increbuerunt miracula, ut saepe plurimos timoratos & religiosos viros, necnon literis multorum Principum, & praecipue charissimi in Christo filii nostri Alphonsi Aragonum Regis Illustris, & Senensis, & Aquilensis populorum precibus, literis & nuntiis pulsatus sit, ut tanta & tam divina miracula quotidie coruscantia, diligenter mandaret inquiri, ut veritate comperta, tanto viro gloriam, quam jam divina testificatione in triumphante Ecclesia obtinebat in Caelis, in militante non negaret in terris.

§.9. Fecit quod rei gravitas & magnitudo poscebat, & quod aliàs Sedes Apostolica observare consuevit, commisit tribus S.R.E. Cardinalibus, qui duos venerabiles Episcopos delegantes, veritatem tantae rei inquiri cum omni gravitate mandarent, qui exactis aliquot mensibus ad Sedem Apostolicam revertentes, quae invenirent fidelissimè retulerunt. Cum autem idem praedecessor noster rerum veritate perspecta, pulsantium precibus satisfacere cogitaret, vocante Deo, de hac miseriarum valle substractus est.

§.10. Nos qui non meritis nostris, sed divina dignatione in onere & honore successimus, fuisset per eisdem, quos

Et com...

Inter...

Et qu...

Eugen...

Hic op...

quos supra retulimus, sapientissime requisiti, ut quod predeceffor noster impediendo morte non fecerat, imple-

§. 11. Non nos ea inquisitione contenti, etiam ter-

§. 12. Nos postea etiam Senas mittendum esse censui-

§. 13. Nos his compertis, ne Spiritui sancto resistere

§. 14. Sed propter gravitatem rei, visum est in aliud

§. 15. Verum ut res cum majori gravitate proceder-

§. 16. Postea in Consistorio generali re proposita, quod

§. 17. Nos igitur qui huc hodie convenimus, ut in

Bullar. Mag. Tom. I.

leve sancte religionis complexus est. Ministravit Christo cum sancta religione propiciens dietim majora virtutum

§. 18. Ergo quia non potest veritas ipsa mentiri, quae est unigenitus Dei filius, qui per os carnis assumptae lo-

§. 19. Insuper omnibus verè poenitentibus & confes-

Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c. Dat. Romae in Basilica Principis Apostolorum, Anno

Contra impios Christianos mittentes & defe-

Ampliozem in hoc dispositionem habes in bullis Ca-

NICOLAUS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

§. 1. Olim tam in generali, quam in Lugdunensi post-

Et conf'm' a Card. B. Bernar-

Indulgentia- que visitanti- bus ejus Ec- clesiam conce- dit, porrigendo manus adju- trices.

Edita An. D. 1450.

Lauranen. & Lu. dunt' se concilia mul- tu peni in- nodarunt q' de ferrum

ferrum, arma, quibus Christianos impugnent, & lignamina galcarum, & aliorum vasorum navigabilium, deferunt ad eos, & qui eis galcas vendunt ac naves, quique in pyratice Saracenorum navibus curam gubernationis exercent, vel in machinis & quibuslibet aliis, eis impendunt auxilium, vel consilium, vel favorem, in Christianorum dispendium, & specialiter Terræ Sanctæ, sicut excommunicationis sententia promulgata, ipsosque rerum suarum privatione mulctari & servos capientium fore censuerunt Concilia supradicta, expressè quoque in ipsis præcipitur, ut talibus gremium non aperiatur Ecclesiæ, nisi totum quod de commercio tam damnato perciperint, & tantundem de suo, in subsidium Terræ memoratæ præstiterint, ut æquo iudicio in quo deliquerint, puniantur.

Pont. eisdem & majori pœna hic expressè in pœnis illis, qui per doctrinam, & quomodocumque, armis, &c. deventurum, in de ferri pœnis, ad i. v. rem Soldano subijctis.

§.2. Nos itaque gerentes corde negotia dictæ terræ, duximus hæcenus statuendum, ut nullus equos, ferrum, lignamina, victualia, & alia quoque mercimonia, in Alexandria, vel alia loca Saracenorum terræ Ægypti deferret, vel mittere, seu è partibus eorum, ut eisdem deferantur, extrahere, vel extrahi permittere, aut consilium, vel favorem præstare quoquo modo præsumat. Ac illos, qui contra huiusmodi constitutionem nostram ausu temerario venire tentaverint, eo ipso excommunicationis sententiæ decernimus subjacere, à qua non possint absolvi, nisi tantum de bonis propriis, in dictæ Terræ sanctæ subsidium convertendum exolverint, quantum ad partes prædictas extulerint, vel miserint, & deferri, vel de ipsorum partibus extrahi permiserint, ad eisdem deferendum. Et nihilominus si personas eorum capi contigerit, in servitute, & captivitate illorum esse volumus in quorum ceciderint captivione. Volentes autem in hac parte solertius providere, quanto amplius exigere hoc noscitur urgens necessitas dictæ Terræ, Apostolica auctoritate statuimus, ut nullus omnino aliqua victualia, usque ad decennium, à data præsentium computandum, alia verò prædicta, ad aliquod, seu aliqua de eisdem, aut aliud quodlibet (victualibus sicut præmittitur usque ad prædictum tempus dumtaxat exceptis) quacumque occasione, vel causa, seu quovis ingenio, vel quæsito colore, ullo unquam tempore in Alexandria, vel partes Ægypti, seu terras Soldano subjactas mittere, vel deferre præsumat, vel quantum in eo fuerit, mittere vel deferri permittat, auctoritate decernimus eadem, ut hi, qui contra huiusmodi statutum nostrum quolibet modo venire præsumperint, præter pœnas prædictas, quas ipso facto incurere volumus, perpetuo sint infames, & intestabiles habeantur, ita quod nec testari, nec legata eis, seu relicta percipere valeant. Et insuper ad successiones tam ex testamento, quam ab intestato sint prorsus, & reddantur inhabiles, nec ad publica quælibet admittantur officia, sintque illis actus legitimi perpetuo interdicti, & postquam de huiusmodi temeritate constiterit, diebus festivis, & Dominicis publice nuntientur, & ad fiscum bona omnia devolvantur.

§.3. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostri statuti, & constitutionis infringere, aut ei ausu temerario contraire. Si quis autem, &c.

Dat. apud Urbem veterem, 9. Kal. Sept. Pont. N. anno 4.

IV. Coronatio Friderici tertii, Romanorum Imperatoris in Alma Urbe cum approbatione electionis jam de eo factæ.

NICOLAUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Imperator æternus cuncta, celestia simul, & terrena gubernans, totum Orbem sub ditione regnorum, & illorum principatu constituit salubriter gubernari, ne statum humanæ creaturæ ad imaginem sui creatoris formata, Mundi tempestuosæ fluctuationes confunderent, vel ejus quietis dulcedinem impeditent, quinimo, ut omnes sub juris, & honestatis legibus vita pacifica viverent, & ab offensis alteruter abstererent, factoremque suum cognoscerent, agnatum colerent, & suo reverenter Imperio subjacerent. Demum verò creaturam ipsam ab ipsius

factotis agnitione deviam, suoque cultu aberrare prospiciens, unigenitum suum misit in Mundum, ut eam ad agnitionem, & cultum huiusmodi revocaret, & sui faceret Regni coheredem. Qui reditus ad Patrem, Apostolorum Principem sibi Vicarium instituit, ut cunctis superintenderet, & committis populis sibi salubriter præstaret.

§.1. Nos igitur qui licet immeriti ipsius Apostolorum Principis in huiusmodi ejus Vicariatu, sumus à Domino constituti successores, & Ecclesiæ militanti, sub qua & sacrum Romanum Imperium dicto Imperatori æterno famulatur, sua miseratione præsidemus, quoad hoc pervigili cura commissi nobis officii debitum libenter exequimur, ut ipsius Imperii, & singulorum jura Regnorum sub salubri regimine, ad Domini nostri gloriam, Catholicæ fidei propagationem, & totius reipublicæ prosperitatem fideliter tueantur, & feliciter gubernentur.

§.2. Cum itaque dudum sacrum Romanum Imperium, per obitum claræ memoriæ Alberti Regis Romanorum Principis, qui illius gubernacula gessit, foret solatio viduatam, venerabiles fratres nostri, & dilecti filii nobiles Viri ipsius Imperii Electores, ad Archyram domum Austriacæ, quæ Regem prædictum, & charissimum in Christo filium nostrum Fridericum Romanorum Imperatorem semper Augustum genuit, convertentes intuitus suos, & permoti generositate, vita, moribus, & virtutum meritis præclarissimis, quibus idem charissimus filius noster Fridericus præfulgere dignoscitur, ipsis spem indubie pollicentibus quod ejusdem Alberti, quem Catholicum, & pium Principem, justitiæ ælatorem, fidei, & Ecclesiæ fidelissimum protectorem, & omnium virtutum plenitudine redimitum, universa commemorat Ecclesia, imitator esse studeat integerrimus, in Romanorum Regem, postmodum in futurum Imperatorem promovendum unanimi voto, divina disponente clementia, eundem Fridericum concorditer elegerunt.

§.3. Idem verò Fridericus digesta meditatione prævia, ad eorundem Electorum instantiam, electioni huiusmodi consentiens, & humeros suos Regni tutelæ gerendæ prompta devotione submittere, regali per eum suscepta insula, de virtutibus in virtutes proficiens, & merita majorum suorum accumulans, per annos ferè duodecim Regni sui gubernacula adeo providè, utiliter, & salubriter gessit, Ecclesiæ unitati, & ipsius Regni prosperitati, singulorumque servandis juribus, & fidelibus quibuslibet, & pacis successibus vorivè dirigendis diligenter intentus, ut ipsum Imperium tam providi, fidelis, & pii prædicti felici regimini multipliciter gaudeat se commissum.

§.4. postmodum autem idem filius noster charissimus ad honorem S.R.E. & sacri Imperii decus victoriæ unctiorem, & Imperiale diadema ab ipsa Ecclesia suscepturus, nostro se conspectui præsentavit, & illa per manus nostras sibi impendi humiliter supplicavit. Et quantum in minoribus constituti de meritis, & virtutibus suis fuisset sufficenter edocti, nihilominus ea quæ laudis suæ præconia nostris auribus retulerunt, experimento censemus fore longè majora, quam famæ facultas sufficiat explicare.

§.5. Nos igitur votis suis non immerito benignum conferentes auditum, ipsum æternæ charitatis, & debiti honoris constringentes amplexibus, eundem filium nostrum charissimum, cum Venerabilibus fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus, diligenti deliberatione præhabita, de eorundem fratrum consilio, ad gloriam Omnipotentis Dei, & gloriæ semper Virginis Mariæ, & BB. Apostolorum Petri, & Pauli, exaltationemque & honorem dictæ Rom. Ecclesiæ, & sacri Imperii, ad suscipiendum imperiales dignitates, dignum, & idoneum declaravimus, & electionem approbantes eandem, sibi per manus Venerabilis fratris nostri Francisci Episcopi Portuensis, unctiorem huiusmodi impendi fecimus, & tandem collatis sibi omnibus dignitatibus huiusmodi, insigni imperiali ipsum diademate supradicto duximus coronandum, suppletentes omnes defectus, si qui aut ratione formæ, aut ratione personæ suæ, aut personarum dictorum Electorum

CALLISTUS TERTIUS.

sum, seu quavis alia ratione, vel causa in hujusmodi electione interverint quovis modo, ex certa scientia, & Apostolica plenitudine potestatis.

§. 6. Omnibus vero interim fidelibus vassallis, & subditis prefati Imperii, cujuscumque conditionis existant, etiam regali, aut Pontificali dignitate præfulgeant, districtè præcipimus, quatenus prefato Imperatori (ut tenentur) efficaciter pareant, & intendant.

Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo secundo, XIV. Kalend. Aprilis, Pontificatus nostri anno 6.

CALLISTUS TERTIUS PONT. CCXIII. ANNO DOMINI MCDLV.

Callistus III. Hispanus, Valentinus, Alfonso Bor- gia antea vocatus, patre Joanne, Presbyter Cardinalis tituli SS. Duodecim Apostolorum, Creatus 6. Idus Aprilis anno Domini 1455. Coronatus 5. Kal. Maii, eodem anno. Sedit annos tres, menses quatuor. Creavit Cardinales 9. Obiit 8. Idus Augusti, anno Domini 1458. Vacavit sedes dies 12.

Thesaurarius, & Clerici Reverend. Camere Apostolicæ, veri familiares Patris, ejusque & Sedis Apostolicæ Capellani esse declarantur

Alia Theaurarii privilegia, & jurisdictionem, vide infra in const. 100. Sixti V. In conferendis, ubi plene dicam. Clericorum vero vide in const. 12. Alex. VI. Et si ex, cum ibi indicandis.

CALLISTVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad futuram rei memoriam.

Uæ laudabili & provida prædecessorum nostrorum ordinatione gesta, seu approbata, vel statuta sunt, opportunis nos decet favoribus prosequi, & efficacem operam adhibere circa observantiam eorundem.

§. 1. Dudum siquidem Eugenius

Papa IV. prædecessor noster.

Omittitur residuum, quia ipsa bul. Eug. est sup. inter.

§. 2. Et subsequenter prefato prædecessore rebus humanis exempto, per pie mem. Nicolaum Papam V. etiam prædecessorem nostrum, accepto quod in prefata Came-

ra Clerici supernumerarii hujusmodi adeo exercuerant, ut sæpe contingeret plures uno, & eodem tempore ad hujusmodi peragendum officium in ipsa Camera simul sedere, confusio quædam inter eos oriebatur. Itaque ipsius officii quod inter cætera Rom. Cur. officia insignis & præcipuum existit, auctoritas non parum minui videbatur, quodque ea quæ in eadem Camera, secus ab iis qui intra septenarium numerum juxta statutorum ordinationem, & capitulorum continentiam hujusmodi tractabantur, ex supernumerariorum multitudine prædictorum, facile in publicam vulgi notitiam deveniebant. Idem Nicolaus prædecessor inconvenientibus hujusmodi salubriter obviare volens, Motu proprio, auctoritate Apostolica, ex certa scientia, per alias suas literas decrevit, & statuit, & etiam ordinavit, quod omnes, & singuli extra septenarium numerum Clericorum participantium, tam à Nicolao, quàm Eugenio prædecessoribus prefatis eatenus creati, & in posterum creandi, quos in dicta Camera quocumque & quotiescumque fieret, seu teneretur adesse contingeret, postquam audientiam in ea proponentibus pro tempore noverint datam, sive præstitam, ipsique omnes ut est moris, licentiam forent, simul cum illis exire, discisque numerariis ut se invicem claudere, & super causis proponentium hujusmodi deliberare, ac super cæteris expediendis ejusdem Camere negotiis consulere, & determinare valerent, omnino cedere, ipsosque quietos dimittere, & à deliberationibus & consultationibus hujusmodi prorsus se retrahere & abesse deberent, ac etiam tenerentur.

§. 3. Nec aliquis eorum quovis quavis colore contra præmissa, vel aliquid præmissorum, quæquam impetrare, seu alias quomodolibet attentare præsumeret. Volens quemlibet supradictorum hujusmodi, excommunicationis sententiam, ac reatum perjurii, officii sui, omnisque ejus privilegii, immunitatis & prærogativæ amissionem incurrere ipso facto, prout in singulis Eugenii, & Nicolai prædecessorum hujusmodi literis, quarum tenores pro expressis haberi volumus, continetur.

§. 4. Cum itaque sicut etiam accepimus, inter alia ejusdem Camere statuta, ut præmittitur confirmata, diutiusque laudabiliter observata, caveatur expresse, quod ex ipsis septem numerariis, illi qui publice vel private rei causa absentes fuerint, nihil omnino percipere aut petere valeant, nisi duarum ex tribus partibus voto decernatur; ita quod emolumenta quæ absentibus, si præsentibus essent contingere deberent, haberent, inter superstites præsentibus dividi.

§. 5. Tamen ipso Nicolao adhuc in humanis agente execrabilis quorundam ambitio, avaritiæque cæcitas eorum oculis adeo exæcavit, ut post & contra statutorum & ordinationum hujusmodi confirmationes, approbationes, ac in contravenientes sententiarum promulgationes, illa infringere temerè satagentes, excommunicationis sententiam, perjurique reatum non formidantes, importuna eorum instantia, ab eodem Nicolao prædecessore, non tam obtinuerunt, quam extorquere præsumperunt, se nedum ad locum Numerariorum absentium, & vota danda, sed etiam ad emolumenta, ipsis Numerariis propter earundem absentiam denegata recipi, & admitti, licet de facto, in eorundem Numerariorum præsertim præsentium Clericorum præjudicium, non modicum atque dannum.

§. 6. Nos igitur nostrorum prædecessorum vestigiis inherentes, ac tales præsumptores contra statuta hujusmodi admissos, ne id aliis trahi valeat in exemplum, apvoentes, amotosque fuisse, & esse nuntiantes, Motu proprio, non ad eorundem Clericorum vel aliorum pro eis nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, ex certa scientia omnes & singulas Eugenii & Nicolai prædecessorum statutorum eorundem confirmatorias literas, ipsa statuta concernentes, harum serie innovamus, confirmamus, & approbamus, ac plenam roboris firmitatem obrinare velle decernimus, eaque de cætero juxta eorum continentiam atque formam inviolabiliter observari volumus, & prædamus. Decernentes, per receptionem & admissionem præsumptorum & amorum eorundem, necnon quorumcum-

casibus ad Camera clausa exire debere decrevit.

Contravenientes sententiam perjurii incurrunt.

Statuta Camere præmissa, ut præmittitur confirmata, diutiusque laudabiliter observata, caveatur expresse, quod ex ipsis septem numerariis, illi qui publice vel private rei causa absentes fuerint, nihil omnino percipere aut petere valeant, nisi duarum ex tribus partibus voto decernatur; ita quod emolumenta quæ absentibus, si præsentibus essent contingere deberent, haberent, inter superstites præsentibus dividi.

Uæ laudabili & provida prædecessorum nostrorum ordinatione gesta, seu approbata, vel statuta sunt, opportunis nos decet favoribus prosequi, & efficacem operam adhibere circa observantiam eorundem.

Hujusmodi vestigiis inherentes, ac tales præsumptores contra statuta hujusmodi admissos, ne id aliis trahi valeat in exemplum, apvoentes, amotosque fuisse, & esse nuntiantes, Motu proprio, non ad eorundem Clericorum vel aliorum pro eis nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, ex certa scientia omnes & singulas Eugenii & Nicolai prædecessorum statutorum eorundem confirmatorias literas, ipsa statuta concernentes, harum serie innovamus, confirmamus, & approbamus, ac plenam roboris firmitatem obrinare velle decernimus, eaque de cætero juxta eorum continentiam atque formam inviolabiliter observari volumus, & prædamus.

que per eos perceptorum fructuum perceptionem, nulum Clericis & Statutorum observationi hujusmodi, praejudicium generari potuisse sive posse.

Sanctissimus & bullis praedictis non nisi certa hic data forma derogari posse decernimus.

§. 7. Et nihilominus motu & auctoritate, & scientia similibus, hac irrefragabili constitutione statuimus, & ordinamus, quod etiam sub praedictis excommunicationis & perjurii poenis, nullus de caetero praetextu quarumcunque literarum etiam Apostolicarum à nobis, seu de mandato nostro emanatarum, nisi in illis praesentium de verbo ad verbum insertio fiat, ad hujusmodi absentium emolumenta, seu ad vota exhibenda, vel alias contra statuta ipsos exercenda, recipi, vel admitti. Decernentes omnes & singulas, per quoscunque impetrandas literas, jussiones, & mandata, ad id non extendi: Clericosque seu gentes Camerae hujusmodi, illis contra tenorem statutorum suorum, obedire non teneri, vel ad id à quoquam quavis auctoritate coartari, seu propterea interdicti, suspendi, vel excommunicari non posse. Irritum & inane, si secus super iis, à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentatum forsan est hactenus, vel in posterum contigerit attentari.

Thesaurario & Clerico numerarius, privilegia eorum.

§. 8. Praeterea ut eo magis se nobis & Apostolicae Sedi devotiores exhibeant, quo ex hoc à nobis conspexerint se majoribus attoni favoribus & gratiis, Thesaurarium, & singulos septem Clericos ipsos, nostros & Sedis praefatae veros Capellanos, ac etiam nostros veros familiares, & continuos commensales fuisse, & esse harum ferie nuntiamus, eosque tales tam in assecutione beneficiorum, sub eorum expectativis gratiis sibi pro tempore concessis, quam alias reputamus, ac omnibus & singulis illis profus similibus privilegiis, gratiis, concessionibus, antelationibus, praerogativis, favoribus, & indulcis, quibus alii familiares nostri continui commensales utuntur, & gaudent, seu uti & gaudere poterunt in futurum, uti pariter & gaudere potuisse, atque posse, & debere motu, auctoritate & scientia praemissis decernimus, & etiam declaramus, volumusque & concedimus per praesentes. Nulli ergo, &c.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarn. Dominicae Mille, quadringentesimo quinto, 8. Idus Maii, Pont. nostri Anno 1.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarn. Dominicae Mille, quadringentesimo quinto, 8. Idus Maii, Pont. nostri Anno 1.

II. Declaratio, quod Canonici Congregationis S. Salvatoris, Ordinis S. Augustini, sunt veri Canonici regulares d. Ordinis, eorumque privilegiis omnibus perfruantur.

Hanc eandem declarationem deinde produxit Jul. II. in conf. 30. Inter ceteros, ubi notabo.

Edita An. D. CALLISTVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Acceperunt merita religionis, sub qua dilecti filii Prior generalis & Canonici de Congregatione S. Salvatoris, Ordinis S. Augustini, in humilitatis spiritu devotum, & sedulum exhibent Altissimo famulatum, non indigne merentur, ut vobis eorum, in iis quae favoris sunt & gratiae, Apostolici favoris praesidium liberaliter impendamus.

Congregationis supplicatio, ubi roboranda subjunguntur decernimus.

§. 1. Sanè pro parte Prioris & Canonicoꝝ praedictorum, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod ipsi quibus ab Apostolica Sede per ejus literas, ut omnibus & singulis privilegiis, indulgentiis, gratiis, exemptionibus & libertatibus, aliis Canonicoꝝ regularibus dicti Ordinis generaliter concessis, & quibus ipsi Canonici regulares & eorum loca in genere potiuntur, & gaudent, ipsi quoque & eorum domus potiri & gaudere valeant concessum fore dignoscitur, ex certis eorum animos moventibus rationabilibus causis, cupiunt se fore veros dicti Ordinis regulares Canonicos, per Sedem praedictam declarari, & pro talibus in posterum ubique censeri. Quare pro parte Prioris & Canonicoꝝ praedictorum, asserentium, quod ipsi secundum regularia instituta dictorum Canonicoꝝ regularium profitentur & degunt, ac Rochettum prout alii Canonici praebati defe-

runt, nobis fuit humiliter supplicatum, uti eorum voto super hoc opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 2. Nos igitur hujusmodi supplicationibus inclinati Priorem & Canonicos de Congregatione hujusmodi, fuisse & esse veros Canonicos regulares dicti Ordinis, auctoritate Apostolica & ex certa scientia remane praesentium declaramus. Decernentes quod ipsi de caetero perpetuis futuris temporibus pro talibus censeri, haberi, & reputari, necnon omnibus & singulis praeminentiis, etiam in publicis actibus, ac privilegiis & gratiis quibus praefati Canonici regulares, generaliter potiuntur & gaudent, potiri & gaudere debeant, ut existentes veri Canonici regulares Ordinis praebati. Ac mandantes quorumcumque locorum diocesanis, ut eos pro talibus in singulis publicis & aliis actibus censeri faciant, ac etiam reputari.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarn. Dominicae Mille, quadringentesimo sexto, 1. Idus Junii, Pont. nostri Anno 2.

Fratres Ordinis B. Mariae de Mercede Redemptionis Captivorum, ad Ordines Mendicantium transire non possint, cum respectu quartae voti illius strictior videatur.

Hoc ultimum corrigi Clem. VIII. in conf. 46. Nuper. Et de tota materia hujus Ordinis notavi sup. in conf. 9. Greg. IX. Devotionis.

CALLISTVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad futuram rei memoriam.

Super gregem Dominicum nostrae vigilantiae divinitus creditum, intenti speculatoris officium exercentes, erga singulos regulares Ordines aciem nostrae considerationis intendimus, & eorum status perspicaciter meditatur. Et quia quorum regulae laxiores, quorumve arctiores existant, ex multis argumentis colligimus, personas illas, quae de aliquo eorumdem, in quo sunt superna vocatione vocati, ad alios Ordines leviter transmigrarunt, & quae per ambitionis devium ab eorum obedientiis temere recesserunt, ad Priorem causam, si arctior fuerit, reduci mandamus, prout eorum saluti, & Ordinum eorumdem decori conspicimus expedire.

§. 1. Cum itaque sicut exhibita nobis pro parte dilectorum filiorum Magistri Generalis, & Definitorum generalium, & Provincialium Capitulorum Fratrum Ordinis B. Mariae de Mercede redemptionis Captivorum, petitio continebat, quod nonnulli ex fratribus ejusdem Ordinis expressè professi, vocatione sua non contenti, & immemores, quod ipsi voluntatem propriam abnegantes, semetipsos pro redemptione Captivorum qui in potestate infidelium durae servituti subjiuntur, Altissimo devoverunt, profitentes se paratos, etiam pro unius redemptione captivi, non modo se ipsos captivitati Paganorum in excambium tradere, sed etiam, si opus foret mortem & tormenta quae libet tolerare, se ab hujusmodi sancti voti jugo, auctoritate propria subtrahendo ad Mendicantium, seu aliorum Ordinum Monasteria, sive domos evolverint. Nonnulli vero ex eisdem, habitu retento, sed obedientiae freno effracto, per Curias Praelatorum, aut Regum, Reginarum, aut aliorum saecularium Principum, in opprobrium dicti Ordinis hinc inde discurrant, & varia scandala saepenumero pariant.

§. 2. Nos meditates, quod ex accessione emissionis posterioris voti, videlicet pro redemptione hujusmodi ad tria per reliquos religionum quarumlibet emitti consueti substantialia vota, ut peregrinationes transmarinas, pro accedendo ad infideles eosdem, & periculosam cum Paganis conversationem, & reliqua redemptionis ejusdem discrimina omittamus, tale vinculum fratribus dicti Ordinis B. Mariae de Mercede videtur accedere ut

Declaratio, ubi quod Canonici veri Canonici regulares, Angustini, legibus, etc.

Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarn. Dominicae Mille, quadringentesimo sexto, 1. Idus Junii, Pont. nostri Anno 2.

III.

Edita An. D. 1456.

Ed. 1457.

Fratres, qui in dicto Ordine, nonnulli ex fratribus ejusdem Ordinis expressè professi, vocatione sua non contenti, & immemores, quod ipsi voluntatem propriam abnegantes, semetipsos pro redemptione Captivorum qui in potestate infidelium durae servituti subjiuntur, Altissimo devoverunt, profitentes se paratos, etiam pro unius redemptione captivi, non modo se ipsos captivitati Paganorum in excambium tradere, sed etiam, si opus foret mortem & tormenta quae libet tolerare, se ab hujusmodi sancti voti jugo, auctoritate propria subtrahendo ad Mendicantium, seu aliorum Ordinum Monasteria, sive domos evolverint.

Hic motus, si non sit, non debet, etc. Ordinis, etc. declaratio, etc.

ut Ordo ipse videatur non modo in regula largior, sive
 præ aliis Ordinibus antedictis, sed eis longe arctior, non
 immerito posse censer, auctoritate Apostolica, & ex cer-
 ta scientia, tenore præsentium statuimus, ac etiam ordi-
 namus omnes, & singulos qui in præfato Ordine B. Ma-
 riæ solemnè votum professionis expressè emisserint, ita
 ipsi Ordini perpetuis eorum vitæ temporibus fore effi-
 caciter obligatos, ut absque Sedis Apostolicæ speciali
 licentia, eis ad alios quoscumque, regulares etiam Mo-
 nasteriorum Ordines eos transeundi auctoritas, vel po-
 testas minime sit concessa. Decernentes statutum, & ordi-
 nationem nostram hujusmodi, etiam ad præfatas eorundem
 professorum trahi translationes, ita videlicet, quod
 generalis Magister, & Definitor præfati, præfates & qui
 pro tempore fuerint, per se, vel alium, seu alios quoscumque
 religiosos, qui dictum Ordinem B. Mariæ expressè profes-
 si fuerint, ut præfertur, de quibusvis aliis Ordinibus
 eorumque Monasteriis, domibus, sive locis, ad quæ forsan,
 etiam cum suorum Superiorum licentia, & habitus muta-
 tione pro tempore transiverant, repetere possint, & debeant,
 ipsique sic translati religiosi, etiam sine repetitione
 hujusmodi ad priorem Ordinem B. Mariæ prædictum, sub
 virtute sanctæ obedientiæ redire omnimodè teneantur.

§. 3. Et insuper, ut eadem statutum, & ordinatio faci-
 lius vendicet sibi locum, omnibus & singulis Patriarchis,
 Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, aliisque præfatis, necnon
 personis Ecclesiasticis in dignitate constitutis, ad quos
 præfates literæ, vel earum transumpta authentica perve-
 nerint, per Apostolicam scriptam mandamus, quatenus
 Episcopi, & eorum quilibet, per se, vel alium, seu alios
 statutum, & ordinationem, ac literas nostras hujusmodi,
 ubi, & quando expedire viderint, ac pro parte generalis
 Magistris, & Definitorum prædictorum fuerint requisiti,
 auctoritate nostra solemniter publicantes, quoscumque
 religiosos in eodem Ordine B. Mariæ expressè professos,
 qui ad alios Ordines sine dictæ Sedis speciali licentia
 transierunt, vel in posterum transierint, necnon etiam
 illos, quos in prælatorum, Regum, Reginarum, vel aliorum
 sæcularium Principum Curis, aut alibi ubicumque extra
 loca præfati Ordinis vagari eis confiterit, ad requisitionem
 Magistris, aut Definitorum ipsius Ordinis ad loca d. Ordinis
 B. Mariæ, in quibus professionem ejusmodi emisserint,
 infra certum de quo eis videbitur sibi præfigendum
 peremptorium terminum competentem, omni causa, &
 occasione cessantibus, protinus revertantur, dicta
 auctoritate nostra moneant, & mandent eisdem. Et
 nihilominus si monitioni, & mandato hujusmodi non
 paruerint cum effectu, ipsos ad hoc per censuram
 Ecclesiasticam, necnon arrestationem, si opus fuerit
 personarum, ac carcerationem, ac alia fortiora remedia,
 necnon contradictores quoscumque, & rebelles, cujuscumque
 dignitatis, status, nobilitatis, præeminentiæ, vel
 conditionis fuerint, etiam Pontificali, Regali, Reginali,
 aut alia quavis Ecclesiastica seu mundana dignitate
 præfulgeant, per censuram eandem, appellatione remota
 compellant, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio
 brachii sæcularis.

§. 4. Non obstantibus fel. rec. Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris
 nostri, illis præsertim, quibus cavetur, ne quis extra suam
 civitatem, & diocesim, nisi in certis exceptis casibus,
 & in illis, ultra unam diem à fine suæ diocesis ad
 iudicium evocetur, seu ne Judices à Sede deputati
 prædicta extra civitatem, & diocesim, in quibus
 deputati fuerint, contra quoscumque procedere, ac alii,
 vel alii vices suas committere, seu aliquos ultra unam
 diem à fine diocesis eorumdem trahere præsumant, ac
 de duabus dietis in Concilio generali, & personis ultra
 certum numerum ad iudicium non vocandis, & aliis
 constitutionibus, & ordinationibus, necnon privilegiis,
 indulgentiis, concessionibus, statutis, decretis, ordina-
 tionibus, & aliis literis Apostolicis Monachorum,
 Fratrum Mendicantium, & aliis Ordinibus prædictis,
 eorumque Monasteriis, domibus, sive locis per Sedem
 prædictam, vel Legatos ejus, aut alios quoscumque in
 genere, seu in specie concessis, quorumcumque tenorem
 existant, statutis quoque, & consuetudinibus eorumdem,
 jura-

mento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate
 alia roboratis, quibus omnibus, & singulis, etiam si de
 illis specialis, & expressa mentio habenda foret, quoad
 hoc, illis aliis in suo robore permanentibus derogamus
 expressè, cæterisque contractis quibuscumque, aut si aliqui-
 bus communiter vel divisim à dicta sit Sede indultum,
 quod interdici, suspendi, vel excommunicari, aut extra,
 vel ultra certa loca ad iudicium evocari non possint,
 per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expres-
 sam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi men-
 tionem.

§. 5. Verum quia difficile foret, præfatas literas ad
 singula mundi loca originaliter posse transferri, volumus,
 quod earum transumptis authenticis, manu publica
 duorum notariorum subscriptis, & sigillo alicujus
 Prælati, vel Collegii roborati, plena fides in iudicio, &
 extra ubicumque exhibita fuerint adhibeatur, ac si lit-
 teræ ipsæ originales forent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergo, &c.
 Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis
 Dominicæ millesimo quadringentesimo quinquagesimo
 septimo, Pridie Kalend. Novemb. Pontificatus nostri
 anno 3.

Exempli cre-
di jubet.

Dat. P. An. 3.
die 31. Oct.

Exemptiones, & immunitates Monasterii, & Monachorum
 S. Salvatoris Messanenlis, Ordinis S. Basilii.

IV.

Confirmationem habes in constitut. § 8. Greg. XII.
 Benedictus, ubi remissivè alia verbo de hoc Ordine.

CALLISTVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei : Ad perpetuam rei memoriam.

Elita A. D. 1457.

Urget nos suscepti cura regiminis, & auctoritas Pontificalis inducit, ut pro felici statu Ecclesiarum, & Monasteriorum omnium, præsertim S. R. E. Cardinalibus nobiscum assidue in agro Dominico laborantibus commissorum, ac in eis sacræ Religionis, & divinis laudibus deditarum personarum, paternæ considerationis acie sollicitè cogitantes, illorum occurramus dispendiis, ac profectionibus consulamus, ut ademptis eorum gravaminibus onerosis, illa ad laudem, & gloriam Altissimi prosperis jugiter proficiant incrementis.

Procurium.

§. 1. Cum itaque sicut accepimus Monasterium S. Salvatoris de Lingua Farl Ordinis S. Basilii ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinens Messanenlis Diocesis, quod Venabilis frater noster Bellarius Episcopus Tusculanus, Apostolicæ Sedis concessionè obtinet in commendam, facultates, & redditus satis tenues habeant, & exiles : appropinquans præfatus Episcopus Monasterium prædictum multipliciter deformatum, & depauperatum ad statum regularem pro posse reducere, & in eo viros religiosorum, ac Monachorum probatæ vitæ sufficienti numero Convantum reintegrare & restaurare proponat.

Causa hujus
constitutionis.

§. 2. Nos Monasterium ipsum favoris Apostolici præsidio communitè volentes, ut eo copiosius inibi divinum accrescat obsequium, quo uberior ibidem gratia per nos fuerit elargita, præfati Episcopi in hac parte supplicationibus inclinati, quascumque exemptiones, libertates, & immunitates, quæ olim à Rom. Pontificibus prædecessoribus nostris eidem Monasterio concessæ fuerunt, harum serie approbamus, & confirmamus.

Confirmatio
immunitatum
Monasterii.

§. 3. Dilectos filios Convantum, Monachos, & Ministros, tam præfatos, quam etiam futuros d. Monasterii, eiusque jurisdictiones, proprietates, bona, & oppida, ipsiusque incolas atque loca cum omnibus juribus, rationibus, & bonis mobilibus, & stabilibus, cum pertinentiis suis, ab omni jurisdictione, superioritate, dominio, & potestate Ven. fratris nostri Archiepiscopi Messanenlis, & aliorum Iudicum ordinariorum quorumlibet, à collectis quoque, & ab illicitis ex consuetudine impositionibus, oneribus, gravaminibus, contra Sanctorum, Patrum decreta impositis, aut de cætero imponendis, necnon ab illorum

Exemptio à
jurisdictione
Ordina. 101. m
& aliorum m. &
& collectis &
impositionibus.
Ad hoc
vide de lara-
tionum Conc.
Tria. sess. 25.
c. 11. & 14. &
Clem. VII.
con. 39. Super
cessi.

Alia Monasteria etiam hinc exemptio- nes concessit Greg. 13. infra in eju const. 45. Cogit.

illorum collectoribus, & exactoribus, & receptoribus, seu ad hujusmodi collectiones, receptiones, vel exactio- nes quomodolibet deputatis, & deputandis officialibus, auctoritate Apostolica tenore presentium profus eximimus, & totaliter liberamus, necnon sub B. Petri, & dictae Sedis atque nostra protectione, imitantes praede- cessores nostros, suscipimus, atque ipsi Sedi volumus, & decernimus immediate subiacere, ita quod Archiepiscopus, & Ordinarius, ac alii supradicti, etiam ratione delicti seu contractus, aut rei de qua agitur, ubicumque committatur delictum, in eatur contractus, vel res ipsa consistat, nullam possint in Conventum, Monachos, Minis- tros, personas, Monast. membra, loca, & bona praedicta, utpotè penitus, & omnino exempta, si & prout ab Apo- stolica Sede per praedecessores nostros concessum existit, seu indultum, eisque melius usi fuerint, superioritatem, jurisdictionem, seu potestatem, vel aliquod dominium exercere, nec ab eis ratione impositionum, collectarum, vel subsidiorum hujusmodi, quicquam petere, exigere, recipere, vel levare nisi censum dumtaxat Ecclesiae Mes- sanensi debitum, si & prout in privilegiis praefati Mo- nasterii, & melius usi sunt, dicitur contineri, indulto Apostolico, ut praemittitur, ad quem nos referimus, ipsa- que & contenta in eis, observari volumus penitus, & omnino. Decernentes irritum, & inane quicquid in con- trarium praemissorum quomodolibet contigerit atten- tari.

Derogatio ob- strarium.

§. 4. Non obstantibus illis quae in praedictis indultis Apostolicis cautum est minime debere obstare, & aliis quibuscumque.

Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Dat. P. An. 3. die 20. Apr.

Datum Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae Millesimo quadringentesimo quinquagesimo septimo, xij. Kalend. Maii, Pontificatus nostri Anno tertio.

PIUS SECUNDUS PONTIF. CCXIV. ANNO DOMINI MCDLXIII.

Pius II. Senensis, Aeneas Silvius Piccolomineus antea didicus, Presbyter Cardinalis tituli S. Sabinae, Creatus 14. Kalendas Septembris anno 1458. Coronatus tertio Nonis Septembris eodem anno, sedit annos 5. menses 11. dies 27. creavit Cardinales 14. Obiit Anconae 17. Kalendas Septembris anno 1464. Corpus ejus in Urbem delatum die 24. Augusti eodem anno, sepultum fuit in Basilica Sancti Petri sub Altari S. Andreae. Vacavit sedes dies 17.

Expositio bullae Calysti III. de Canonizatione S. Vincentii Valentini, professoris Ordinis Fratrum Praedicatorum S. Dominici, ejusque adscriptio Catalogo SS. Confessorum, & institu- tio suae festivitatis pro die 6. mensis Aprilis.

Hoc festum die 5. Mensis, qua occubuit, celebrari consuevit, ut habetur in Martyrologio.

PIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

RATIONI congruit, & convenit honestati, ut ea quae Romani Pontificis deliberatione provida ac Ven. fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, omniumque Praelatorum tunc in Romana Curia residentium consilio, & assensu unanimi decreta, statuta, & ordinata fuerunt, licet ipsius praedecessoris superveniente obitu literae Apostolicae confectae non fuerint super illis, suum plenarium fortiantur effectum.

§. 1. Dudum siquidem fel. rec. Calystus Papa III. praedecessor noster, Jesu Christi in terris, superna dispositione Vicarius, & B. Petri caelestis Regni clavigeri successor, cum militantis Ecclesiae gubernacula superna regeret voluntate, & immensam Dei nostri clementiam in eo maxime interna meditatione cognosceret, quod hominem quem ad suam imaginem similitudinemque formaverat, a se ipso incommutabili bono, dolo serpentis aversum, ad se brachio suae virtutis reducere, & culpae ipsius lapsum volens in persona propria reparare, humanae naturae ministerio usus est, ut sua mirabili potentia inde medelam ferret hominibus, unde vulnus cernebatur illatum, ac pro sua bonitate debitor ipse homo, & obnoxius remaneret. Nam licet omnipotens sermo dilapsus foret antea in Prophetas, ut divini secretum consilii cognoscentes, ac spem humanae reparationis habentes, solum Creatori suo servirent, ipsum Dominum adorarent, ac posteros venerari, & adorare docerent, in fine tamen saeculorum cum venit temporis plenitudo, misericordiarum pater ingenuus, Verbum suum, per quod fecit & saecula, de caelis misit in orbem, ut humanam carnem assumens, aeternae vitae viam lapsis perditisque ostenderet, culpam protoplasti in ara crucis, proprio cruore dilueret, nobisque caeli januam aperiret. Utque tanti mysterii, Incarnationis videlicet, & redemptionis hujusmodi veritas cunctis mortalibus innotesceret, Apostolos suos, quos in vitae, doctrinae, & operum suorum testimonium elegerat, aliosque discipulos in universum mundum ad praedicandum Evangelium destinavit, qui suis eloquiis, signis, & virtutibus veluti solis radiis orbem terrarum illuminarent. Sed cum successu temporis callidi hostis iniquitas, antiquae & usitatae fraudis commentis, humanum genus tam grandis, & sacratissimae redemptionis fructu privare, & in aeternam praedam adducere moliretur, divina clementia semper generi miserata humano suae Ecclesiae orthodoxae opportunè subveniens, viros misit plurimos, sanctitate, & scientia praeditos, virtutibus redimitos, tempori convenientes, qui velut divini gregis arietes, rectum iter gregi suo, ducatumque praebent, & bonis adhortantibus operibus, & exemplis hominum titubantes animos roborarent, aut martyrii gloria aut vitae integritate, seu errorum gentilium, & haereticorum confutatione, vel divinae virtutis, & promissae felicitatis aeternae praedicatione, eidem sacrosanctae Ecclesiae praesidia maxima, & adjumenta tribuerent.

§. 2. Atqui ejusdem praedecessoris temporibus, cum in occidentis partibus, Judaeorum maxime, & infidelium multitudo crevisset, ac literis, & divitiis affluerent pro- pmodum, tremenda quoque dies illa novissima oblivioni penè tradita esset, divinae providentiae altitudo quae praclaris viris eandem Ecclesiam instaurare, & decorare disposuerat, pro ipsorum salute fidelium Vincentium Valen

Valentianum Ordinis Fratrum Prædicatorum, & sacre Theologiæ eminentem professorem, æterni Evangelii in se documenta habentem, veluti athletam strenuum, ad Judæorum eorumdem, Saracenorumque & aliorum infidelium confutandos errores, & extremi, tremendique Judicii diem quasi angelum volantem per cœli medium pronuntiandum, evangelizandumque sedentibus super terram tempore opportuno transmisit, ut in omnes gentes, tribus, & linguas, populos, & nationes, verba salutis diffunderet, Regnum Dei, diemque judicii appropinquare ostenderet, & æternæ vitæ semitam demonstraret. Cum verò tunc tanti viri excellentiam, qui id gratia consecutus est, quod Angeli naturaliter sortiuntur, ipsius quoque vitæ, & conversationis actus, idem Callistus prædecessor, ad ædificationem fidelium, & posterorum memoriam ex parte aliqua recensere decrevisset, prout compertum, & notissimum habuit, eundem præclarum virum Vincen-tium in amplissima Hispaniarum Urbium, Valentia scilicet civitate, ex Christianis, & honestis parentibus ortum alitumque fuisse, & ab ineunte ætate cor senile gessisse testatur.

§. 3. Qui dum caliginosi hujus sæculi labilem cursum, pro ingenii sui modulo consideraret, & jam suæ ætatis annum decimum octavum attingeret, religionis habitum Ordinis memorati, summa cum devotione recepit, ac de-mum regulari professione solito more emissit, sacris lite-ris tam efficacem operam dedit, ut magisterio in eadem Theologica facultate dignus ab omnibus censeretur, & ob hoc ipsius magisterii insignia consecutus est.

§. 4. Ac deinde solita in talibus obtenta licentia, ver-bum Dei prædicare, & æternæ beatitudinis semina cor-dibus fidelium infundere, errores denique, & perfidiam Judæorum, & infidelium eorumdem confutare cepit mi-rum in modum, ratione ostendens, quam terribilis judex in ipso extremo judicio reprobis, & iniquis redemptor ipse futurus sit. In quibus quidem salutaribus prædicationibus, & laudabilibus actibus, usque adeo perseverans, ac multas Hispaniarum, Galliarumque ac Italiz provin-cias, quasi novum sydus peragrando illustrans, tandem in Britannia civitate Venet. septuagesimum ejusdem ætatis annum transcendens, prædicationis, & vitæ cursum de-votissime consummavit.

§. 5. Ac postquam Deus qui non permittit quæ Eccle-siæ suæ sanctæ profutura conspicit, conculcari, aut ab-scoudita latere sub modio, eos qui prædicatione ipsius divini viri, spiritualium, & corporalium sanitarum bene-ficia receperant inspiravit, quod sanctitatis insignia, quæ in ipso divino viro cognoverant Sedi Apostolicæ nun-tiant, ipsamque de ejusdem sancti viri operibus infor-marent.

§. 6. Itaque colendæ mem. Joannes, & Petrus quon-dam Britanniz Duces, ac Prælati, & alii ipsius ducatus devotæ personæ, multique aliarum provinciarum devoti viri, apud quos vivens præfatus Vincentius Dei verbum seminaverat, Fratres quoque Ordinis memorati Sedem prædictam iteratis vicibus, interpolatisque temporibus adiecit, tenente locum ejusdem clavigeri fel. rec. Martino V. ac postmodum Eug. IV. & deinde Nicolao V. Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris.

§. 7. Sed claræ mem. Joannes Castellæ, & Legionis, ac Alphonfus Aragonum Reges illustres, multique alii Ec-clesiarum Prælati, ac viri nobiles sæculares, Universita-tes quoque Studiorum, ac civitatum, necnon dilectus fi-lius Martialis Auribelli, dicti Ordinis generalis Minister, nomine ipsius Ordinis, eandem Sedem cum instantia pul-saverunt, affirmantes, quod insignis vir ipse, dum in hu-manis egit, vocibus prophetarum verbisque Evangelicis ita inhæsit, ut præcepta firmiter servaret divina, & confi-lia minimè præteriret. Divinæ quoque laudis præco ma-ximus, ac iniquitatis humanæ reprehensor fuit. Delegato-que sibi prædicationis officio, ita functus est, ut necessa-riis ad vitæ tutelam contemptis, nedum in futurum, sed nec in diem laboravit, illa veste, illo habitaculo, illo cibo contentus, quæ Deus sibi in tempore præparabat, nullum munus etiam oblatum, recipiebat, sed apud offerentes di-mittebat, aut pauperibus erogari consuebat. Tantus in eo gratiæ fulgor apparuit, tanta Spiritus Sancti abundan-

tia in eo fuit, tot de ore prædicantis speciosissimæ verita-tis pondera procedebant, ut ingentis multitudinis Ju-dæos, in legem peritissimos, qui Christum pertinaciter venisse negabant, ad fidem catholicam converteret, & efficacissimos multos ex eis prædicatores Adventus Christi, Passionis, ac Resurrectionis, & pro Christi nomi-ne mori paratos fecit. Tanta in ipso viro divino fuit au-toritas dicendi, tantaque gravitas, ut terrenis rebus, lu-xuque deditos homines, adeo judicii futuri timore concuteret, ut terrena despicerent, & amarent cœlestia, ac levitates, & luxus omnium, in Dei provocaret affectum. Omni die Missam cantavit, omni die prædicavit, omni die, (nisi urgens adesset necessitas) jejunavit, consilia san-cta & recta nulli denegavit, immò ulro obtulit, carnes non comedit, vestem lineam non induit, manus super ægros frequentissimè miraculosè sanitate secuta imposuit, mores castissimos servavit, multosque strenuos actus fecit, ubi maxime super magnis rebus populos conten-dentes, & Regna, pace composuit, & ubi vestis inconsuti-lis Ecclesiæ Dei scissa conspiciebatur, ut uniretur, & unira servaretur non frustra plurimum laboravit, ac in simpli-citate, & humilitate ambulans detractores, persecutores-que suos cum mansuetudine recipiebat, & informabat. Per ipsum quoque divina virtus ad confirmationem suæ prædicationis & vitæ, tam per manus ipsius impositionem, quam reliquiarum suarum, vestiumque tactum, ac votorum emissionem, multa miracula ostendit. Spiritus namque immundos ejecit, surdis auditum, mutis loque-lam restituit, cæcos illuminavit, leprosos mundavit, mor-tuos suscitavit, aliosque variis detentos languoribus mi-raculosissimè liberavit.

§. 8. Quorum omnium efficax assertio fuit, quod idem Nicolaus prædecessor, plenè de fama fidei, & excellentia vitæ, atque miraculorum ipsius informatus, volens ad ul-teriora procedere, juxta S. R. E. morem, Venerabilibus Fratribus nostris, tunc suis, Georgio Episcopo Hostiensi, & eidem Callisto prædecessori tunc in minoribus consti-tuto, ac Joanni S. Angeli Diacono Cardinali commisit, quod de veritate fidei, & excellentia vitæ, ac miraculo-rum gratia, se aut eorum aliquem in Curia, extra verò per judices ab eis deputandos diligenter informarent.

§. 9. Qui mandatis præfati Nicolai prædecessoris ob-temperantes, & in Curia nonnullis testibus examinatis, extra verò Romanam Curiam juxta potestatem eis da-tam in civitate Neapolitana Venerabiles Fratres nostros Patriarcham Alexandrinum, Archiepiscopum Neapoli-tanum, & Episcopum Majoricem, ibidem commorantes, in partibus Delphinatus Vafionen. & Uticen, Episcopos, ac dilectos filios Officialem Avenionen. & Decanum Ec-clesiæ S. Petri Avenionen. In Regno Franciæ, Archiepisc. Tolosanum, Episcopum Mirapicen. ac eorum officiales, In Britannia verò Doleæ. & Maclonien. Episcopos, necnon S. Jacuti & Debusan. Volen. & Naneten. diœc. Abba-tes, ac Naneten. & Veneten. Officiales subdelegarunt, Qui juxta tenorem potestatis eis per commissarios traditæ, testes examinarunt, & dicta ipsorum in scriptis redacta, clausa cum subscriptione notariorum & sigillis eorum, ad Curiam transmiserunt. Et tandem per eosdem Cardi-nales commissarios inspectis, recognitis, ac vitis diligen-ter processibus, inventum est quod in civitate Neapoli viginti octo, in Avenionen. & circumvicinis partibus de-cem & octo, in Regno Franciæ videlicet Tolosan. qua-draginta octo, in Britannia verò trecenti & decem testes examinati, inter quos nonnulli S. R. E. Cardinales, multi Episcopi & Ecclesiarum Prælati, Rex Aragonum præfa-tus, plurimique alii ex statu sæculari viri nobiles, plures-que alii Legum, Artium, ac sacre Theologiæ Bacalarum, Licentiati, Doctores, ac Magistri extiterunt.

§. 10. Ac postquam dictus Nicolaus prædecessor, rebus fuerat humanis exemptus, piæ memoriæ Calli-stus Papa III. prædecessor noster, dudum antè in mi-noribus constitutus, & unus ex commissariis antedi-ctis, ad apicem summi Apostolatus assumptus, di-lectum filium nostrum Alanum tit. Sanctæ Pra-lectum filium nostrum Alanum tit. Sanctæ Pra-lestem Romanæ Ecclesiæ presbyterum Cardi-nalem loco sui, in hujusmodi negotio deputavit dele-

Hic permo-nicol. v. in for-mationem præ-dictarum tria-bus Card. commisi.

Qui processibus examinatis, multa miracula verificata fuerunt.

Nicolaus de-functo, Calli-stus, creatus est Pont. qui cum effectus unus no-stris Card. de-punitus, alium Card. loco sui fuit.

Haduque in
Confistorio si-
cr. in volu-
tate verificati-
onis virtu-
tum, & mi-
raculorum,
ideoque ad
ulteriora pro-
cedi iussit.

§. 11. Et facta eisdem Callisto prædecessori per præ-
tos commissarios relatione fidei in duobus secretis
Confistoriis de dictis testium examinatorum, reperit
omnia, quæ de fide, de excellentia vitæ, de laboribus, mo-
ribus castis, de actibus strenuis, de humilitate, & simpli-
citate ac miraculis ipsius Vincentii dicta fuere, legitime
probata. Ideoque de consilio Venerabilium Fratrum no-
strorum tunc eisdem S. R. E. Cardinalium, ad ulteriora
in canonizatione eisdem Vincentii procedendum esse
decrevit, & deinde ex more, dicta ipsorum testium fecit
in duobus Confistoriis generalibus publicè recitari, ac
postea vocatis eisdem Cardinalibus & prælati, qui in
Curia aderant, omnes nemine discrepante consulerunt,
ad canonizationem dicti Vincentii esse merito pro-
cedendum.

Et eandem ad
canonizationem
de eisdem
adum esse pro-
nuntiavit.

§. 12. Idem quoque Callistus prædecessor, dicta die,
videlicet tertiâ Junii, Pontificatus sui anno primo in
ipsorum Cardinalium & Prælatorum præsentia, de ip-
sorum omnium consensu unanimi pronuntiavit atque
decrevit, Vincentium præfatum esse canonizandum: quod
publicè & solemniter faciendum, in Festo Apostolorum
Petti & Pauli proximè sequenti, videlicet tertio Kalend.
Julii, Pontificatus eisdem anno prædicto, statuit &
etiam ordinavit.

Et firmam ca-
nonizavit, &
ss. Confis-
torio n. n. n. n.
adscriptis.

§. 13. Postmodum verò dictus Callistus prædecessor,
die solemnitatis Apostolorum huiusmodi, ut præfertur,
adveniente, tam ex vitæ excellentia, quam miraculorum
coruscatione, necnon vera notitia, quam de ipso Vincen-
tione tunc vivente habuerat, eum virum cômperit affec-
tum fuisse gratiam, quam Deus omnipotens sanctis &
electis suis concessit, & consimilia signa ex eo consecuta
fuisse, quæ ad cognoscendum fideles, ac Dei ministros,
Veritas in suo Evangelio demonstravit, pro suæ informa-
tione Ecclesiæ, ne possit errare, sic inquit. Signa autem
eos, qui crediderint hæc sequentur. In nomine meo dæ-
monia ejicient, linguis loquentur novis, super ægros
manus imponent, & benè habebunt. Ea propter eum au-
thoritate Apostolica canonizavit, & literarum suarum
(si desuper consecræ fuissent) tenere, in sanctorum Cata-
logo adscribendum esse decrevit.

Ipse Festum
die 6. Aprilis
celebrari ius-
sit.

§. 14. Universos & singulos, Patriarchas, Archie-
piscopos, Episcopos, cæterosque Ecclesiarum Prælatos
monuit, & attentè hortatus est, eis nihilominus injun-
gendo, quod octavo idus Aprilis Festum eisdem S. Vin-
centii, sicuti de uno Confessore non Pontifice annis sin-
gulis, devote & solemniter celebrarent, ac facerent à
suis subditis devotione congrua celebrari, & etiam vene-
rari, ut pia ejus intercessione à noxiis protegi, & sem-
piterna gaudia valerent adipisci.

Admirandum
est, quod in
Confistorio
de eisdem
adscriptis.

§. 15. Miracula verò quæ Deus per eundem Sanctum
fecerat, propter eorum multitudinem, ne modum litera-
rum, si ut præfertur, consecræ fuissent, egrediantur, duxit
silencio prætereunda. Mandans processus omnes super
illis habitos, in Ecclesia domus S. MARIE super Miner-
vam de Urbe dicti Ordinis ad perpetuam rei memoriam
custodiri, & illorum copiam volentibus exhiberi, ac
etiam in officio ipsius sancti viri, quoad fieri possit, la-
tius declarari.

Ecclesiam ejus
visitationibus
Indulgentias
concessit.

§. 16. Cæterum Callistus prædecessor præfatus, ut
ad tanti Confessoris venerabile sepulchrum & Ecclesias,
in quibus de eo festivitas celebraretur, eo devotius &
affluentius fidelium conflueret multitudo, omnibus ve-
rè pœnitentibus & confessis, qui reverenter ac devotè ad
prædictum sepulchrum & Ecclesias in eodem Festo an-
nuatim accederent, ipsius suffragia petituri, de omnipo-
tentis Dei misericordia, & beatorum Petri & Pauli Apo-
stolorum ejus auctoritate confisus, septem annos & to-
tidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis, miseri-
corditer relaxavit.

Ca. 7. ff. de
iur. iur. l. 1.
bulla def. per
non fuit expe-
ditum, idcirco
per nos non edi-

§. 17. Ne autem pro eo, quod super canonizatione
& aliis præmissis eisdem prædecessoris literæ, ejus su-
perveniente obitu minimè consecræ fuerunt, in poste-
rum valeat de huiusmodi canonizatione, & aliis præ-
missis quomodolibet hæsitari, licet ea in Basilica Princi-
pis Apostolorum de Urbe, eisdem Cardinalibus Prælati
& multitudine populi circumstantibus, fuerit publicata;
Volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quod

canonizatio & alia præmissa & dicta die, videlicet tertio
Kalend. Julii plenarium sortiantur effectum, ac si sub
ipsius diei data eisdem prædecessoris literæ consecræ
fuissent, prout superius enarratur, quodque præsentæ
literæ, ad probandum plenè canonizationem ipsam, &
omnia alia prædicta ubique sufficiant, nec ad id proba-
tionis alterius adminiculum requiratur.

§. 18. Nulli ergo omnino hominum liceat hæc paginam
nostri decreti & voluntatis infringere, &c.

Dar. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Do-
minicæ 1458. Kal. Octobris, Pont. nostri anno 1.

Generales Ordinum Mendicantium omnimo-
dam, habeant jurisdictionem in omnes Stu-
diorum Scholares & Officiales, suorum Ordi-
num professores, quibuscumque Studiorum
privilegiis non obstantibus.

PIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei, Dilectis filiis, Prædicatorum, Ere-
mitarum S. Augustini, Carmelitarum, atque Minorum, &
aliorum Ordinum Mendicantium Generalibus, Salutem &
Apostolicam benedictionem.

Religiosorum excessus, quos antiquus hostis eo solli-
citus suscitavit, quo eorum vitæ meritorie ardentius
æmulatur, tanto amplius detestantes, quanto ex illis ma-
jora scandala in mentibus fidelium oriuntur, ad illos re-
primendum, & castigatione debita coercendum, con-
gruum nos decet remedium adhibere.

§. 1. Cum itaque sicut accepimus, dilecti filii Pro-
vinciales vestrorum Ordinum laudabilem consuetudinem
diutius observatam imitantes, nonnullos ex Fratribus
Ordinum prædictorum ad hoc idoneos, ad literarum
studia, in locis ubi illa vigere noscuntur, causa adpiscen-
di scientiæ margaritam, destinare consueverint, quo-
rum nonnulli, juvenili & humana fragilitate cautante
interdum à semita rationis deviantes, discolori & vagabun-
di effici solent, & propriæ salutis immemores, quo sit ut
suave jugum Domini contemnent, Prælati suis ob-
temperare, eorumque salutare correptiones & discipli-
nam effugere, quinimò despiciere, & multimodè eludere
contendant, & ut id impunè efficiant, Rectorum, Guber-
natorum, & Conservatorum Studiorum, sive privilegio-
rum eorundem præsidia, & patrocinia, quibus se prote-
gi & tueri valeant, fatagant, exquisitis modis implorant,
se ab ipsorum Ordinum superiorum jurisdictione, pote-
state, & correctione, exemptos esse prætententes. Et si-
militer Baccalarii, Lectores, Bibliistæ, sive alii officiales
pro tempore in domibus & Conventibus civitatum &
locorum, in quibus Studia huiusmodi vigere noscuntur
deputati, cum excessus aliquos commiserint, sive aliter
deliquerint, vel eorum incitiam aut imperitia exigente,
ab huiusmodi eorum officiis depositi fuerint, id ipsum
præsumere moliantur, in grave Ordinum prædictorum
præjudicium, animarum suarum periculum, regularis dis-
ciplinæ vilipendium & contemptum, ac scandalum plu-
rimorum.

§. 2. Nos itaque attendentes, quod si ad reprimentos
excessus huiusmodi, & talium præsumptiones temera-
rias cohibendum, nervus publicæ disciplinæ lentescat,
eorum voluntas sit proclivior ad peccandum, & impuni-
tatis exemplum periculosius in alios derivatur, ac vo-
lentes super his de opportuno remedio providere, discre-
tioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus
omnes & singulos vestrorum Ordinum professores,
qui spiritu rebellionis assumpto, talia perpetrare præ-
sumperint, cujuscumque gradus vel conditionis exi-
stant, nisi canonica monitione præmissa, à cæptis respue-
rint, & debitam à vobis pro commissis pœnitentiam hu-
militer susceperint, ac mandatis vestris efficaciter obtem-
perare stuverint cum effectu, tandiu excommunicatos,
ac omnibus Magisterii, Baccalariatus, Lectoriæ, Bibliista-
tus officiis, aliisque dignitatibus, & honoribus dicto-
rum Ordinum exutos, privatosque auctoritate Apostolica
nun-

nonietis, & ab aliis, ubi, quando & quoties expedierit, nuntiari, & si eorum contumacia, protervitas, vel rebellio id exigerit, carceribus ad penitentiam peragendam detrueri, & mancipari faciatis, donec spiritu consilii sanioris resumpto, vestris monitionibus & mandatis studuerint cum emendatione prioris vite humiliter obedire, & ab huiusmodi excommunicationis sententia meruerint a Sede Apostolica, vel à nobis absolutionis beneficium obtinere.

§. 3. Non obstantibus quibuscumque privilegiis, exemptionibus, libertatibus, indultis, & gratiis, Studiis generalibus quatuordecim civitatum, & locorum Apostolica vel alia quavis auctoritate concessis, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus in presentibus de verbo ad verbum habenda esset mentio specialis, eisque specialiter aut alias sub forma certa vel specifica derogandum: quæ eisdem fratribus, & professoribus, quoad hoc, nolumus in aliquo suffragari, etiam si hoc in eisdem caueretur expresse, ceterisque contrariis quibuscumque, aut si professoribus Ordinum prædictorum, vel quibusvis aliis, communiter vel diuisim à Sede Apostolica sit indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini millesimo quingentesimo octavo, Pont. nostri Anno 1.

Erectio Ecclesiæ Episcopalis civitatis Senarum in provincia Hetruria, in Ecclesiam Archiepiscopalem.

Similem erectionem fecit Greg. XIII. de Ecclesia Bononiensi, in const. 79. Vniuersi, & Six. V. de Ecclesia Firmit, in const. 96. Vniuersi.

PIVS EPISCOPVS
Seruus Seruorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Triumphas Pastor æternus, gloriosa sanctorum traditione patrum, ut suum saluaret populum, directis in monte colloquiis, eruditionis sacratissimæ præmisit mysteria, quod ignis in altari sacerdotis confouetur officio, & ut sine intermissione comburatur, ligna ei subicere, illius non cesset ministerium studiosum. Altare quippe Dei, cor fidelis habetur cuiuslibet, in quo ipsius ardor ignis indefinenter experitur, quo velut flammam ardentis necesse est incedere charitatis. Sancta verò, & immaculata (quam pastor ipse, adueniente temporis plenitudine, ejus vniuersi gloriosissimi asperione sanguinis, fundari, consecrari, & æternaliter stabiliri censuit) mater Ecclesia, ignis ejusdem sacri ductu, flammarum splendore vestita, quos regeneravit in Christo, nexus charitatis ipsius compage, fideles stringit vniuersos, & Ecclesias alias suas, tanquam adolescentulas, ignis huiusmodi confouet ardoribus, & scintillis adornat claritatis.

§. 1. Nos itaque illius summi directione Pastoris (qui Ecclesiæ ac fidelium eorumdem, nostræ commisit insufficientiæ curam, nosque licet immeritos, in ipsius montis verticem ad summi sacerdotis Pontificium ascendere voluit) huiusmodi instructi documentis, adolescentulas ipsas earumque pastores in partem solitudinis, consilii celestis dispositione vocatos, in charitatis vsteribus ardentius complectentes, ut ea summo opere nostri ministerii dona congeramus, nostros continue diffundimus cogitatus, per quæ ad exaltationem, & incrementum intendendo status Ecclesiarum, quodque compunctionis antidotis, & amore fulcienda diuino corda fidelium eorundem, ignis huiusmodi purgans, & emundans quidquid humanæ fragilitatis suauis offensionis, aut contagionis irreperit, validiores evitare possit affatus, & pro decoris adolescentulis eisdem (quæ Regis habitatio sunt æterni) speciosiora elargita insignia, gratioribus ipsa mater Ecclesia munita propugnaculis, pulchra veluti, & decora Hierusalem filia, gregem depascat nitidum, charitatis, & virtutum radiis fecundius illustratum.

§. 2. Ad venerabilem igitur Ecclesiam Senensem Bullar. Mag. Tom. I.

agro irriguo (celebris videlicet, & insignis congregationis, populique venustate) circumdatam, singularemque huiusmodi congregationis palmites, quos (eis de cæli rore, & terræ pinguedine benedicis, qui nunc candidior inter illa pascitur) munere, & meritis ampliauit, eorumque loca extendit Altissimus, paternæ non immerito dirigentes considerationis intuitum, sperantesque quod eo, qui charismatum largitor est omnium, dirigente Domino, & Spiritus almifici, qui prout vult, sua dispensat dona, gratiarum imbre refecto, de virtute in virtutem, palmitibus ipsis, ad illorum ædificationem; tranquillum quoque & prosperum, sub timore divino, confouendum statum, mutæ charitatis vicissitudine, fructus dietim affluat ampliores, tantoque Apostolicam (in qua cælestis clavigeri Apostolorum principis successores existimus) sedem, puris jugiter corde, & animo venerari, illiusque votivum intendere, successive accuratioribus debeat studiis, quanto copiosiori ejus vbertate distenta Apostolicorum clarigitione munerum, acceptiora congratulentur impendia liberalius acceptasse. Præmissis, & nonnullis aliis rationabilibus, nostrum ad id animum inducentibus causis, marura super his cum venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione præhabita, de illorum quoque consilio, & assensu, ac Apostolicæ plenitudine potestatis, ad omnipotentis Dei, toriusque Curie supercælestis laudem, & gloriam, fidei propagationem, orthodoxæ Ecclesiæ vniuersalis, diuini que cultus, & omnium fidelium animarum salutis augmentum, Ecclesiam præfatam (quæ de provincia Romana esse dignoscitur) à jure Metropolitico, & Romana provincia huiusmodi omnino segregamus, & eximimus, necnon in Metropolim, & sedem Episcopalem Senensem, in Archiepiscopalem, auctoritate Apostolica erigimus, eandemque Senensem Ecclesiam, dignitatis Metropolitice honore, decorisque titulis, ex specialis dono gratiæ decoramus, ac etiam insignimus. Necnon venerabili fratri nostro Antonio, Episcopo moderno, & successoribus suis, dictæ Ecclesiæ Senensis præsulibus, qui erunt pro tempore, pallium, in signum plenitudinis videlicet Pontificalis officii, assignandum fore; Ecclesiamque Senensem, Metropolitanam, & præfatos præsules Archiepiscopos censeri, & perpetuis futuris temporibus nuncupari debere. Archiepiscopalia quoque, & Metropolitica insignia gerere, iurisdictiones, & cætera singula, prout Metropolitanis in eorum civitatibus, diocæsis, & provinciis à jure indultum existit, facere, exercere, administrare, & exequi posse, eadem auctoritate concedimus. Necnon filias nostras prædictas Suanen. Clusin. Grossetan. & Massan. Ecclesias, cum suis civitatibus, & diocæsis, iuribus & pertinentiis vniuersis, Ecclesiæ Senen. & Archiepiscopis præfatis, tanquam illorum Metropolitanis, & de eorum provincia, ac modernis, & pro tempore existentes Suanen. Clusin. Grossetan. & Massanen. Ecclesiarum præfatarum Episcopos, necnon Ecclesias ipsas, quæ (videlicet, Suanen. Clusin. & Grossetan.) Romanam, necnon (videlicet, Messan. Ecclesia huiusmodi) Pisan. Ecclesiis subiectæ existunt, ab eisdem Roman. & Pisan. Ecclesiis, & eorum provinciis, omnino segregamus, illasque Suanen. Clusin. Grossetan. & Massan. præfatis Archiepiscopis, pro eorum suffraganeis, perpetuo subijcimus, & subiectas esse volumus per præfatos. Ita quod Archiepiscopi Senen. in eisdem Suanen. Clusin. Grossetan. & Massan. civitatibus, & diocæsis, jus Metropoliticum sibi vendicent, necnon Suanen. Clusin. Grossetan. & Massan. Episcopi præfati, eisdem Metropoli, & Archiepiscopis, ad omnia & singula habeantur, & sint adstricti, ad quæ suffraganei suis Metropolitanis Ecclesiis, ac Metropolitanis tenentur & obligati iudicantur secundum canonicas sanctiones.

§. 3. Volentes præterea, & etiam statuentes, quod Archiepiscopi, & Senen. Ecclesia præfati, omnibus, & singulis priuilegiis exemptionibus, gratiis, & indultis Apostolicis, ac aliis quibuscumque potiantur & gaudeant, quibus de jure Archiepiscopi, Ecclesiæque Metropolitanæ, & earum Capitula vtuntur, potiuntur, & gaudent, necnon Eccles. Senen. præfata, & illi qui ei hæcenus præfuerunt ante erectionem huiusmodi, etiã de consuetudine, quomodo-

Exemptio Senen. & Provincia Romana, & vniuersi in Archiepiscopatum.

Gratiarum con. esse dicta Ecclesia & ejus Archiepiscopo.

K k libet

liber uti poterant, potiri, & gaudere. Quodque suffraganei prefati, ac earundem Suanen. Clusin. Grossetan. & Massan. civitatum, diocesiumque clerici & laici, prefatis Archiepiscopis, vel ipsorum Metropolitanis, debitos exhibeant obedientiam, reverentiam, pariter & honorem. Et insuper irritum ex nunc decernimus, & inane, si fecus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 4. Non obstantibus quod Ecclesie ipsæ, ut prefertur, subjete fuerint, ac constitutionibus Apostolicis, statutis quoque, & consuetudinibus Ecclesiarum prefatarum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate roboratis, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Dat. Senis Anno Incarnationis Dominicæ 1459. decimo kalend. Maii, Pontificatus Anno primo.

IV. Præcedentia Episcoporum, aliorumque ad Cathedralis Ecclesias Electorum, ac Protonotariorum Apostolicorum.

De istorum Protonotariorum antiqua institutione, & indultis, vide relata infr. in Sixt. X. const. 12. Romanus, ubi notabo.

PIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Um servate in rebus ordinem atque modum, ad Romanum Pontificem maxime pertineat, ordo verò in eo potissimum consideretur, ut secundum suam quique dignitatem, aut præcedant, aut sequantur, habitacum venerabilibus Fratribus nostris Sacrosanctæ Romanæ Ecclesie Cardinalibus exacta & diligenti deliberatione, auctoritate Apostolica, tenore presentium, de eorumdem Fratrum nostrorum consilio pariter, & assensu statuimus, decernimus, ordinamus, atque mandamus, ut Notariorum nostrorum (quos vulgò Protonotarios, quasi per excellentiam quandam, non abs re, consuetudo vocitat) nullus deinceps Episcoporum venerando sanctoque ordini, tanquam honorabiliorem sese audeat anteponeere.

§. 1. Sed in Capella quidem nostra, in banco seu scamno secundo, post Episcopos, seorsum sedeant, secundum ordinem institutionis eorum. In Consistoriis verò publicis, (ubi de rebus quæ geruntur, ut authentica conficiantur documenta, rogari consueverunt) quatuor ex eis qui numerarii dicuntur, aut ipsis absentibus, totidem ex aliis, secundum institutionem eorum seniores, juxta gradum Apostolici solii, honorabiliorem teneant locum, Sedique nostræ proximiores affideant. In aliis autem locis tam in Curia, quam extra ubique gentium atque terrarum Archiepiscopos, & Episcopos omnes Notarii nostri sequantur, eisque cedant, & quod in Episcopis sancimus, ad Ecclesiarum Cathedralium auctoritate Apostolica electos pariter, & confirmatos extendimus.

Nulli ergo, &c. Dat. Mantuæ Anno Incarnationis Dominicæ 1459. pridie Idus Junii, Pont. nostri Anno 1.

V. Appellantes à Summo Romano Pontifice, ad futurum Concilium, eorumque Consilarii, & fautores, pœnis excommunicationis, criminis lætæ majestatis divinæ & humanæ subjiciuntur.

Hec eadem prohibitio extenditur à l. II. infra in ejus constit. 21. Suscepit. Et refertur in Bulla Cœne Domini à Greg. XIII. in sua const. 21. Consueverunt.

Hoc etiam sancivit S.D.N. Vrb. VIII. in Bulla Cœne Domini, ut in const. 92. Pastoralis, tom. 4. §. 2.

PIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

§. 1. Execrabilis, & pristinis tēporibus inauditus tēpore nostre sinolevit abusus, ut à Romano Pont. CHRISTI Vicario (cui dictum est in persona beati Petri) Pasce oves meas, & Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cælis; nonnulli spiritu rebellionis imbuti, non sanioris cupiditate iudicii, sed commissi evasione peccati, ad futurum Concilium provocare præsumant, quod quātum sacris canonibus aduerfetur, quātumque Reipublicæ Christianæ noxium sit, quisquis non ignarus jurium, intelligere potest. Namque (ut alia prætereamus, quæ huic corruptelæ manifestissime refragantur) quis nō illud ridiculum judicaverit, quod ad id appellatur quod nusquam est, neque scitur quando futura sit: Pauperes à potentioribus multipliciter opprimuntur, remanēt impunita scelera, nutritur adversus primam Sedem rebellio, libertas delinquendi conceditur, & omnis Ecclesiastica disciplina, & hierarchicus ordo confunditur.

§. 2. Volentes igitur hoc pestiferum virus à CHRISTI Ecclesia procul pellere, & ovium nobis commissarum saluti consulere, omnemque materiam scandali ab ovili salvatoris arceri, de venerabilium Fratrum nostrorum S.R.E. Cardinalium, cunctorumque Prælatorum, ac divini, & humani Iuris Interpretum, curiam sequentium consilio & assensu, ac certa nostra scientia, huiusmodi provocaciones damnamus, & tanquam erroneas ac detestabiles reprobamus, cassantes & penitus annullantes, si quæ hæcenus taliter interpositæ reperiantur, easque tāquam inanes, ac pestiferas, nullius momenti esse decernimus, & declaramus. Præcipientes deinceps, ut nemo audeat quovis quæsito colore, ab ordinationibus, sententiis sive mandatis quibuscumque nostris, ac successorum nostrorum, talem appellationem interponere, aut interpositæ per alium adhærere, seu eis quomodolibet uti.

§. 3. Si quis autem contrafecerit, à die publicationis presentium, in Cancellaria Apostolica, post duos menses, cujuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerit, etiam si Imperiali, Regali, vel Pontificali præfulgeat dignitate, ipso facto sententiam execrationis incurrat, à qua nisi per Romanum Pontificem, & in mortis articulo, absolvi non possit. Univerfitas verò sine Collegiū, Ecclesiastico subiacet interdicto, & nihilominus tam Collegia, & Univerfitates, quàm prædictæ & aliæ quæcumque personæ, eas pœnas ac censuras incurrant, quas rei Majestatis, & hæreticæ pravitatis fautores incurrere dignoscuntur. Tabelliones insuper, ac testes, qui huiusmodi actibus interfuerint, & generaliter qui sceleratè consilium, auxilium dederint, vel fauorem talibus appellantibus, pari pœna plestantur.

Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostrorum voluntatis, damnationis, reprobationis, cassationis, annullationis, decreti, declarationis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Dat. Mantuæ Anno Incarnationis Dominicæ 1459. XV. kalend. Feb. Pont. nostri Anno 1.

Canonizatio S. CATHARINÆ de Senis, ejusque Relatio in Catalogum SS. Virginum, & Festivitatibus institutio pro prima Dominica Mensis Maii.

PIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Vniversis Christi fidelibus, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Misericordias Domini, quas in dies largius exportamus, non satis explicare potest lingua mortalis. Vincunt humana eloquia divina beneficia. Nec homini datum est creatorem suum abunde collaudare, nec si omnes artus converterentur in linguas, quomodo ex nihilo

nihilō creati, de non esse producti sumus in esse: nec vel lapides, vel plantæ, vel animalia bruta, sed rationis participes, divinatorumque capaces effecti sumus: ac non solum Angelis, sed ipsi quodāmodo invisibili, & excelso Deo similes, gloria & honore coronati, super omnia opera ejus, imperio potiti. Verum si nos ipsos rebus cæteriis cōparamus, nulla creatura magis ingrata reperta est, quam homo. Si Luciferi & sociorum ejus superbiam præterimus, solus inter creata, rebellis Deo ingratiſſimus homo est. Reliqua omnia divinam pietatem in suo esse collaudant, nec ejus unquam præceptis adversantur, naturæ legibus parent, & ea peragunt ad quæ producta sunt. Terra ararum paritur, & suscipiens semina, tanquam sub usuris, multiplicata reddit, & imperio Dei obediens, culta atque inculta, humano generi consulit. Saxa in ædificiorum usum recepta, præsto adsunt, nec scissa vel excocta resistunt. Fructificant arbores in agro virētes, & posteaquam aruerūt, aut ignem nutriunt, aut ædes tectaque sustinent. Quanta herbarum sive in foliis, sive in radicibus, sive in floribus, sive in seminibus, sive in succis inest utilitas? Quanta in fluminibus commoditas? Quanta in lacubus ac maribus, quæ dum navigia subeūt, inter remotissimas gentes commercia præstant? Quid animalia cætera, sive aquatica, sive terrestria? In omnibus laudatur Deus, dum naturæ jussa capessunt. Elementa & sidera faciunt imperata. Sol peragit cursum suum, nec præscriptas Zodiaci metas excedit. Nec alieno lucens lumine, suo muneri luna deest. Nec errantes errant stellæ, certum semper, & statutum iter agentes. Omnia in cælo, & in terra laudat Deū, & in officio manentia & benedicunt ei, nec legi resistunt impositæ. Gravia deorsum cadunt, levia sursum feruntur. Cuncta gratitudinem ostendunt, Deo parent, atque naturæ, solus homo ingratus, inobediens ac rebellis inter creata repertus est, perversi angeli ruinam imitatus. Ille in cælo superbiens, creatorique similis esse cupiens, in abyssum præcipitatus, meditati sceleris pœnas dedit.

§. 4. Homo de limo factus, & in terra positus, sive imbecillitatis immemor, & ipse quoque alta cupere cepit, qui de ligno vescens prohibito, per boni, & mali cognitionem, æqualitatem cum diis optavit, propter quod de paradiso deliciarum ejectus in multas ærumnas datus est, & porta regni cælorum clausa, mors introivit per orbem terrarum, quæ nulli hominum parcat. Quantum filii Adæ ante diluviū aberraverint, & quam procul à divina voluntate recesserint, secuta ultio patefecit, quæ omnem carnem aquarum inundatione deleverat, ea excepta quæ cum pio Noë in arca salvata est. Cæterum neque in filiis ejus nequitia ac perfidia defuit, malignati & ipsi sunt, & in omne prolapsi nefas. Turris Babel in contumeliam Domini cœpta est, & ibi labium universæ terræ divisum. Ab his bella introducta sunt, rapinæ, tumultus, incendia, cædes, adulteria, stupra, perjuria, & idolorum cultus, & quicquid malorum libido, aut superbia gignit. Paucissimi usque ad Abraham reperti sunt divinæ legis amatores.

§. 2. Ille verò unicum certumque pietatis exemplum, adeo voluntati Dei se submisit, ut proprium filium immolare non dubitaret. Propter quod in semine ejus benedictæ sunt omnes gentes. Ex cujus liberis non solum Prophete orti sunt, divinæ legis prædicatores, sed ipse quoque Salvator Christus, secundum carnem nasci dignatus est, qui pro salute humani generis cum in forma Dei esset æqualis Patri, exinaniuit semetipsum, formam servi accipiens, & homo factus, tædia carnis subiit, tormenta, & cruciatus pertulit. Et extremam mortem, non secundum naturam, sed violentam, sed ignominiosam, sed acerbissimam, & vix homini tolerabilem, in ligno Crucis sustinuit. In quo moriens, mortem nostram destravit, & vitam reparavit. Despoliavit inferos, abduxit sanctos Patres, & victor mortis, ac diaboli triumphator, cæcum jam longo tempore clausum aperiens, ascendit ad Patrem, nobisque viam ostendit, per quam sequi eum possemus, Evangelica lege tradita, & baptismo, cæterisque sacramentis apertis, per quæ lapsi repararemur, & saluaremur.

§. 3. Nec tamen tot tantisque alleccta beneficiis nostra protervitas ac malignitas conquievit, nec gratum exhibuit animam, nec vitia desensit homo. Sed quo ma-

Ennar. Mag. Tom. 1.

jori præventi sumus manere gratiarum, eo magis ingrati reperimur, & ad illicita procliviores. Nam quomodo sublimem diligimus aut honoramus Deum? Quomodo ejus mandata servamus? Quis sacrosancto Evangelio, parat? Quæ reuerentia legum? Quis canonum metus? Quæ subjectio erga superiores? Quæ charitas erga inferiores? Quis æquitatis? quis justitiæ cultus? quæ Religio? qui mores hominum sunt? qui dicunt in cordibus suis, Non est Deus. Alii impia effrunt dogmata, & blasphemias in Deum eudunt. Alii voluptatum servi nil aliud cogitant, nisi quomodo libidines suas expleant. Alii opibus inhiant alienis. Alii humanum sanguinem sitiunt. Rara innocentia est, eaque parum tuta. Neque propinquitatis jura profunt, neque scriptæ, sanctæque moribus leges. Viribus & fraudibus cuncta obediunt, ita ut neque abs re princeps mundi hujus appelletur diabolus, quando pars orbis major ejus arbitrio ducitur. Nam quantum est, quod pseudoprophete Mahumetis infamia possidet? Orienti præcipuam portionem, & Africae maxima regna, & in Hispania Granatenses, & in Græcia multæ provincie, sub Mahumete Christum blasphemant. Nec parva Iudeorum natio per orbem terrarum late dispersa, sancti Evangelii, & Christianæ legis inimica. Nec defunt in Septentrione, atque in Oriente cultores idolorum, in angulū Europæ Christianitas redacta est. Nam quamvis per Asiam ac Libyam Christiani non pauci dispersi esse ferantur, non tamen illorum sincera est fides, qui procul ab Apostolica Sede inter infideles habitantes, & cum hæreticis communicantes, improba quædam sapiunt, & multis erroribus scætant. Nec Christiani qui sunt in Europa, tam re quam nomine Christiani existunt. Adubrata quidem & ficta est multorum Religio, sicut opera ipsa manifestant. Nam quotus est, qui digna Christiano faciat opera? A fructibus eorum cognoscetis eos, inquit in Evangelio Dominus. Si vivimus, ut Christus jubet, Christiani sumus. Ioannes Apostolus, ejus filios esse homines asserit, cujus opera faciunt. Si Dei mandata servamus, Dei proculdubio filii sumus, sin diaboli, ad eum pertinemus, dicente Domino: Vos ex patre diabolo estis. Dura sententia, & tamen vera. Illius quisque filius est, & ad eum pertinet, cuius mandata scætantur. Quantum autem ingrati Christiani a divinis præceptionibus procul abierint, & quantum diabolicis suggestionibus adhæserint, per se quis intelligit. Interroget quisque conscientiam suam, & retro: quam ante oculos mentis vitam collocat, & quantum ab officio veri Christiani recesserit, palam cognoscet. Quæ cum ita sint, maxima est summi Dei benignitas, & incredibilis misericordia, quæ nos tolerat, & vivere sinit, expectans ut aliquando conversi redeamus in viam.

§. 4. Sed inventi sunt in omni ætate nonnulli Deo placentes, viri sancti, qui viuentes in carne, desideria carnis vicerunt, & cælestem in terra vitam egerunt. Quorum meritis, & intercessione sustentata est mundi machina, & comminatus ignis retentus, & ira Dei vltioque suspensa. Nec dubitamus, quin hodie quoque aliqui sint accepti Deo, quorum preces cælestem nobis Regem placatum, benignumque reddant.

§. 5. Inter alios autem qui Deo placuerunt, & divinam nobis clementiam placaverunt, urbs Senæ inter Etruscos nobilis, ætate nostra Bernardinum aluit, qui nobili loco natus, in adolescentiæ flore mundo renuntiavit, & ingressus B. Francisci Religionem, cum fratre sui Ordinis procul abiisse ab institutis, & regula Patris reperisset, eos acriter correxit. Et cum eos omnes in viam reducere nō posset, sequestratis pluribus, quibus regulam reservare placuit, cum his cœnobis frequentavit, quæ multa de novo correxit, & sanctissimis institutis reformavit. Circuivit Italiam prædicando, vitia fulminavit, virtutes erexit. Mira ejus abstinentia fuit, mira integritas, moderata gravitas, eloquii multa suavitas, multa doctrina. Et quoniam verus erat paupertatis cultor, hostis pecunie, & omnium deliciarum inimicus, semper in ejus vultu ingens alacritas emicuit, & in mente summe quietas, qui sola innocentia gauderet, nullius sibi conscius criminis, scdalis quæ pluribus in Italia obiit, & multa miracula perpetravit, propter quæ adhuc vivens sanctus habebatur, & mirro plebū colebatur honore, usquā sine populi frequentia,

multi d. ad Catholicam veni.

Semper bene fuerunt alios qui Deo accepti, qui cœlestem vitam collocet, & quantum ab officio veri Christiani recesserit, palam cognoscet.

Maxime Bernardinus Senensis, ætate nostra Bernardinum aluit, qui nobili loco natus, in adolescentiæ flore mundo renuntiavit, & ingressus B. Francisci Religionem, cum fratre sui Ordinis procul abiisse ab institutis, & regula Patris reperisset, eos acriter correxit. Et cum eos omnes in viam reducere nō posset, sequestratis pluribus, quibus regulam reservare placuit, cum his cœnobis frequentavit, quæ multa de novo correxit, & sanctissimis institutis reformavit.

kk

quentia, & singulari reverentia receptus. Qui cum apud Aquilam Marforum urbē, hujus vitæ cursum peregrisset, à Nicolao V. prædecessore nostro, ipso Jubilei anno cum Christianus orbis ad purgandas vitiorum sordes, frequēs urbē inviseret, inter sanctos Christi cōfessores relatus est.

Catharina Virgo etiam Senensis Angelicam in terris vitam duxit.

§. 6. Fuera t & in ætate superiori, parentum nostrorum memoria, in eadem urbe, & in sexu femineo virgo Catharina, non minoris meriti, nec minus accepta Deo. Cujus preces in conspectu præcelsæ divinitatis, humano generi admodum salutare, & olim fuisse, & nunc esse, & in posterum fore non dubitamus. Nam sicut peccata malorum hominum, ac blasphemia iram Dei sæpe nos provocant, ita & sanctorum opera regaminaque avertunt. Verum Catharina quamvis Angelicam vitam in terris egerit, & ante annos octoginta decedens, ad cœlum migraverit, multisque signis, & gloriosis miraculis claruerit, non tamen adhuc inter sanctas CHRISTI virgines à militante Ecclesia recepta erat. Neque enim Romani Pontifices, qui ante nos fuerunt, id decreverant.

Virg. 6. Im. 7. Greg. 11. volent tam canonizari, sed ob variam p. r. u. bati- u s n n po- muerunt.

§. 7. Voluerat Urbanus Sextus hunc ei honorem impartiri, & post eum Innocentius Septimus, ac deinde Gregorius Undecimus, qui hujus virginis, & sanctæ conversationis ejus præcipuam habuere notitiam. Sed vexati perturbatione schismatis, quod eorum tempore viguit, & multis bellorum turbinibus ac molestiis agitati, divino, ut diximus, consilio id omiserunt, ne sæviente divisionis procella, quod sanctum una obedientia decrevisset, propheta altera censuisset. Dilata est res usque ad tempora nostra, nobisque hujus sacræ virginis canonizatio reservata, tanquam conterranæ nostræ atque concivis, ut Senensis virginis sanctitas, decreto Senensis hominis in Romana Sede sedentis, prodiret in lucem.

Hic ideo l. 8. Catharinam non quia Senensem, sed quia merito præclarum cognovit, & Fredericus Im. & Paschalis Dux Venetiarum apud illam P. m. pro hac canonizatione insistunt.

§. 8. In qua re non inus inficias, affectum nos aliquem sanctum & pium traxisse. Quis est enim, qui suæ urbis præconia, suæ patriæ laudes, sui generis virtutes, non libenter vulgari procurat, cum id possit ritè & honestè facere; excellentia facta, & illustres virtute homines, & in omni genere, & in omni parte orbis, nemo est qui non cupidum præconizandi affectum habere videatur; libentius tamen & majori cum jucunditate, sua in patria & in sua gente. Etsi nos quidem B. Catharinæ sublimes dotes, nobile ingenium, divinam mentem, sacratissimam voluntatem in omni natione quam lætissimi vidissemus, lætiores tamen in urbe Senensis, quæ nos genuit. Siquidem meritum ejus longè magis peculiariter esse confidimus participes, quam si virgo hæc aut in Africa, aut in Scythia, aut in India nata fuisset. Neque enim fieri potest, quin sanctorum propinquitas aliquid habeat prærogativæ. Nihil tamen ob hanc causam plus minùve dicere licet, quam verum est. Nec propter cognationem, aut patriæ charitatem, inter sanctos quicumque sine meritis, sine solito examine, sine consuetis solemnitatibus referendus est. Quapropter etsi jucundè audivimus B. Catharinam Senensem esse, cujus canonizatio petebatur, non tamen in ejus canonizatione quidquam omnium ex his, quæ tanta in solemnitate requiruntur. Aderant multæ preces non modo Senensis populi, verum etiam aliorum. Nam & charissimus in Christo filius, Fredericus Romanorum Imperator Augustus, simulque dilectus filius nobilis vir Paschalis Venetiarum Dux, nobis supplicavit, ne hanc virginem suo in terris honore privatam ulterius esse sineremus, in quam multorum populorum devotio esset incensa, & multa de ipsa miracula vulgarentur.

Dum Senis commemoratur ad preces sibi potestatis, in publico Consistorio inquiruntur per suæ vitæ & miraculis Catharina m. h.

§. 9. Mantuam verd petentes, cum inter eundem apud Senenses aliquandiu superedissemus, & ibi in Consistorio publico ingentia ejus merita & miraculosa signa nobis essent exposita, vehementesque preces portetæ, ut sanctorum CURISTII honores illi decerneremus, haudquaquam statim annuimus, sed pro veteri consuetudine tribus nostris S. R. E. Cardinalibus, uni Episcopo, alteri Presbytero, reliquo Diacono, vivæ vocis oraculo commissimus, ut debitis habitis processibus de vita & moribus ipsius Catharinæ, deque miraculis ejus, sive in vita, sive post mortem patratis, & de reliquis ad canonizationem necessariis diligenter inquirerent, nobisque in secreto consistorio, ut moris est, fidelem relationem facerent.

§. 10. Commissarii per annum & ultra, donec ex Mantua Romam rediissemus, rem discutientes, inventis processibus antiquis, apud Venetos & alibi habitis, examinatisque de novo testibus, & summa cum diligentia cunctis ponderatis, cum seorsum inter Cardinales tantum, omnium quæ invenerant, veracem nobis relationem fecissent, ac demum per advocatum ea quæ nobis exposuerant, in publico consistorio denuò recitari curassent, postremò convocatis in aula nostra Romæ universis, qui tunc erant in curia Ecclesiarum Præsulibus, assistentibus nobis Cardinalibus, iterum Commissarii præfati per organum venerabilis fratris nostri Guillelmi Episcopi Portuensis, natione Gallici, qui primus eorum erat, rursus cuncta quæ invenerant, & ritè probata videbantur, coram explicaverunt. Ex quorum relatione, quæ amplissima & ornatissima fuit, hæc summatim accepimus quæ vera, comperta, cognita & explorata sunt.

Et ex ne l. 8. fuit à m. h. quod in quibus fuerunt f. c. a. m. c. m. p.

§. 11. Virgo Catharina ex civitate Senensi oriunda, mediocribus orta parētibus, prius Deo sese dedicavit, quam Deum posset per ætatem cognoscere. Sex annos nata, ut Domino serviret, eremum concupivit, & urbe egressa, in caverna, loco solitario delituit, quamvis jubente spiritu, paululum demorata, domum redierit. Angelicam salutationem edocta, quoties paternæ domus scalam ascendit, toties per singulos gradus, flexo geniculo, beatissimam Virginem matrè Domini salutavit. Et anno corrente ætatis suæ septimo, virginitatem suam cōsecravit CHRISTO, quem sua in maiestate sedentem mirabili visione contēplata est, & arcana cœlestia vidit, quæ non potest efari lingua mortalis. Mundanas delicias à se omnes abdicavit. Orationi totam se dedit, corpusculum suum virginitatis ac verberibus afflixit. Cœquales puellas, ut idem facerent, & docuit, & suavit. Pubes effecta, scissis crinibus, mortale coniugium recusavit. Convicia & maledicta hominum sprevit, Beati Dominici habitum quæ femine gestant de pœnitentia nuncupatæ, extorsit, protinusque impetravit. Ancillare officium in paterna domo exercuit, nihil magis cupiens, quam vilis apud homines & abjecta videri. Pauperibus CHRISTI (nam id pater ei indulserat) larga manu subvenit, ægotantibus summa diligentia ministravit. Diabolicas tentationes, & assiduas malignantium spirituum pugnas, patientiæ clypeo & fidei galea superavit. Incarceratos & oppressos, quibus valuit modis, consolata est. Nullum ab ea verbum non religiosum, non sanctum excidit. Omnis sermo ejus de moribus fuit, de religione, de pietate, de contemptu mundi, de amore Dei & proximi, de cœlesti patria. Nemo ad eam accessit, qui nō doctior meliorque abierit. Doctrina ejus infusa, non acquisita fuit. Prius magistra visa est, quam discipula, quippe quæ sacrarum literarum professoribus, ipsique magnarum Ecclesiarum Episcopis, difficillimas de divinitate quæstiones proponentibus, prudentissime respondit, & adeo satisfecit, ut tanquam agnos mansuetos remiserit, quos tanquam lupos ac leones feroces acceperat, quorum nonnulli diuinam in virgine sapientiam admirati, distributis mox inter CHRISTI pauperes, quas possidebant, substantiis, accepta Domini cruce, vitam deinde Evangelicam egerunt. Summa huius virginis abstinentia fuit, & admirabilis vitæ austeritas. Nam cum vini & carniū vsum prorsus abjecisset, nec pumētariis vllis vteretur, ad extremum ed deducta est, ut nec legumina ederet, nec pane vesceretur, nisi cœlesti, quem verus Christianus in Sacramento sumit altaris. Inventa est aliquando à die Cinerum vsque ad Ascensionem Domini jejunium perduxisse, sola Eucharistiæ communionē contenta. Per annos circiter octo, minimo herbarum succo, eoque parum retento, & communionē sacra, sustentata est. Ad cibum quasi ad supplicium pergebat. Ad communionem altaris, quæ illi fere quotidiana fuit, quasi ad cœlestes nuptias inuitata esset, summa cum alacritate proficiscebatur. Cilicio sub veste utebatur, quo carnem macerabat. Nullæ illi plumæ, nulla pulvinaria erant. Lectum sibi ex tabulis confecerat: atque in eo jacens, brevissimum somnum accipiebat. Rarè enim ultra duas horas interdiu noctuque dormiebat. Reliquum omne tempus, vigilando, orando, prædicando, opera misericordiæ agendò contrivit. Spissis chordulis carnem

P. l. a. C. r. i. n. a. t. e. n. e. a. l. i. q. u. o. m. i. r. a. c. u. l. o. c. o. m. p. l. e. t. u. s.

catnem suam maceravit, dolore capitis pene assiduo tor- quebatur. Astuabat febribus, nec aliorum diuersorum morborum cruciatu carebat. Luctabatur quibus frequen- tissime cum demoribus, multisque horum molestiis vexabatur. Sed aiebat eam Apollo: Cum infirmor, tunc fortior sum. Nec enim in tantis laboribus deficiebat, nec charitatis onera negligebat. Assidebat miseris indigna ferentibus. Arguebat peccatores, & blandissimis verbis ad penitentiam revocabat. Præcepta salutis omnibus læta dabat. Quid sectandum, quid fugiendū esset, alacri vultu ostendebat. Dissidetes summo studio componebat. Multa extinxit odia, & mortales sedavit inimicitias. Pro pace Florentinorum, qui cum Ecclesia dissidebant, & interdico suppositi Ecclesiastico erant, Apenninum & alpes transire, atque vsque in Auenionem ad Gregoriū Vndecimum Pontificem maximum antecessorem nostrū proficisci non dubitavit. Cui votum suum, de petenda vrbe Roma, in occulto factum, & sibi soli ac Deo notum, sese diuinitus cognouisse monstravit. Fuit enim in ea spiritus prophetæ, & multa prædixit antequam fierent, & occultissima reuelavit. Rapiebatur sæpe à spiritu, & in aère suspensa, diuinis contemplationibus pasciebatur, adeo extra se acta, ut expuncta percussaque, nihil omnino sentiret: idque frequenter ei contingebat, cum diuinissima reficeretur Eucharistia. Magnum & sanctum erat in plebibus Catharinæ nomen: & vndique ad eam ægroti, & malignis vexati spiritibus deducebantur: & multi curabantur. Languoribus, & febribus in Christi nomine imperabat, & demones cogebat ab obsessis abire corporibus. Propter quas res, duobus Romanis Pontificibus Gregorio Vndecimo (cuius paulo ante meminimus) & Urbano Sexto acceptissima fuit, adeo ut legationibus eorum fungeretur, multisque & magnis spiritualibus gratiis ab eis donaretur.

de illis
annū
græssi-
m.

de illis
annū
græssi-
m.

de cano-
nda B.
mura
pme.

de Baffi-
S. Petri
per
Catho-
cano-
m, &
Sancti
col-
pit.

§. 12. Eadem cum vitæ agonem iam peregisset, anno ætatis suæ tertio circiter ac trigesimo, in Vrbe Roma diem suum clausit. De cuius animæ in cælum assumptione, & gloriosa receptione, stupendæ ac mirabiles reuelationes factæ reperiuntur apud eas personas, quæ virginem dilexerunt, maxime verò apud eius confessorem Raimundum Capuanensem sacre Theologiæ magistrum, qui postea generalis totius Ordinis Prædicatorum Pater, magister, & rector, effectus est. Is namque cum Ianuæ ageret, ea nocte qua virgo migravit, hora matutina in dormitorio apud imaginem matris Domini, eam contemplatus est miro splendore fulgentem, & verba ad se consolatoria dicentem.

§. 13. Corpus ejus aliquandiu servatum, denique in Ecclesia Fratrum Prædicatorum, quæ de Minerua dicitur, Romæ conditum est non sine magna populi deuotione ac reuerentia. Cuius tactu plerique ægroti salutē consecuti sunt à Deo: & nonnullis saluti fuit ea tetigisse, quæ sacrata virginis membra tetigere. Postea quoque virgo ipso jam cælo recepta, vota supplicantium benigne audivit, & ut à sponso, & Domino Christo suo Salvatore exaudirentur, curavit. Multi enim ex diuersis ægritudinibus curati sunt, qui audita beatæ Catharinæ gloriosissima fama, ejus patrocinium supplices petivere. Propterea Venetiis, ubi nunquam virgo ipsa fuerat, & multis in locis nomen ejus cum veneratione receptum est, & vota ei plurima fiunt.

§. 14. Hæc & alia quamplurima cum venerabilis frater noster Episcopus Portuensis, in conventu Cardinalium, & Præsulum exposuisset, & liquidò probata esse affirmasset, rogati singulatim tum omnes Cardinales, tum Præsules, qui plurimi affuerunt, sententiam dicere, totis suffragiis beata virgo digna cælo, & astris declamanda visa est. Nec quisquam fuit, qui non magnopere canonizationem ejus faciendam probaverit.

§. 15. Quibus ad longum auditis, iussimus in basilica beati Petri Apostolorum principis suggestum magnum, & ornatum apparari, super quo hoc die adstante populo, & clero, sermone de vita, & miraculis huius virginis per nos habito, Missarum solemnibus celebratis, & consuetis caeremoniis rite peractis, ad canonizationem huius virginis, sub his verbis duximus procedendū. Ad honorem omnipotentis, & æterni Dei, Patris, & Filii, &

Bullar. Mag. Tom. I.

Spiritus sancti, ad exaltationem fidel catholice, & Christianæ Religionis augmentum, auctoritate Domini nostri Iesu Christi, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, ac nostra, Catharinæ Senesem illarum, & indelebilibis memoriæ virginis, cuius corpus in Ecclesia Prædicatorum quæ Minerua dicitur, Romæ jacet, & in cælesti Hierusalem, inter beatarum virginum choros, quando id ejus virtus, diuina suffragante gratia, meruit, jam pridè fuisse receptam, & æternæ gloriæ corona donatam, de fratrum nostrorum cõsilio declaramus, eamque rãquam sanctam publice privatimque colendã esse decernimus, & desinimus, atque in sanctarum catalogo virginū, quas Romana veneratur Ecclesia, redigi, & adscribi mandamus.

Statuimus
ejus festū pro
prima Domi-
nica Maij.

Et indulg.
das ejus sepulchrum
visitanti-
bus.
Sanctis pa-
nalis.

§. 16. Statuentes festum ejus singulis annis prima mensis Maii Dominica die, ab vniuersali Ecclesia celebrandum esse, & omnes illi honores præstandos, qui cæteris sanctis virginibus conuenire noscuntur.

§. 17. Et insuper sepulchrum ejus in ipso festo visitantibus, septem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis penitentiis, in forma Ecclesiæ consueta misericorditer in perpetuum relaxamus.

§. 18. Nulli ergo omnino liceat hanc paginam nostrorum declarationis, constitutionis, mandati, statuti, & relaxationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo sexagesimo primo, tertio kal. Maii, Pont. nostri Anno tertio.

Contra Clericos ad sacros ordines male promotos.

VII.

Pleniorum animadversionem in eosdem, ac in Episcopos, & alios male promouentes, edidit Sixt. V. infr. in ejus consit. 91. Sanctum, qua tamen moderata fuit, ut ibid. notabo.

Contra male ad sacros, vel minores Ordines, seu Clericalem characterem ordinantes, & male ordinatos sanctionem edidit S.D.N. Urb. VIII. in consit. 33. Secretis, infr. tom. 4.

PIVS EPISCOPVS, Editæ An. D. 1461.

Servorum Dei: Ad futuram rei memoriam.

Um ex sacrorum ordinū collatione character inuisibilis animæ imprimatur, sacra mysteria dispensentur, & ipsarum cura tribuatur animarum; in eorū susceptione excessus graues tanto magis plectendi sunt, quãto ex illis majora in mētibus fidelium scandala generantur.

Exordium.

§. 1. Cum itaque (licet dignorum relatione, nonnulli moleste acceptimus) nonnulli clerici, extra tempora à jure statuta, quidam ante ætatem legitimam, aliqui verò sine dimissoriis literis contra sanctiones canonicas, se faciant ad sacros ordines promoueri.

Causa consi-
tutionis.

§. 2. Nos eorundem temeritatem tali castigatione reprimentes, ut aliis in posterum committendi similia, aditus præcludatur, auctoritate Apostolica, hac cõstitutione perpetuo valitura, statuimus, & ordinamus, quod omnes, & singuli, qui absque dispensatione canonica, aut legitima licentia, siue extra tempora à jure statuta, siue ante ætatem legitimam, vel absque dimissoriis literis, etiã citramontanis (præterquam si in hoc vltimo casu per cameram Apostolicam, juxta illius stylum ordinati fuerint) ad aliquem ex sacris ordinibus se fecerint promoueri, à suorum ordinum executione ipso jure suspensifint; & si hujusmodi suspensione durante, in eisdem ordinibus ministrare præsumperint, eo ipso irregularitatem incurrant. Præterea, vltra alias pœnas in tales generalitèr à jure inflictas, beneficiis potiri non possint.

Pœna contra
malè promo-
tos.

§. 3. Volumus autem quod præsens nostra constitutio, in Romana Curia existètes, post quindecim dies, absètes verò Italicos, post duos mēses, alios verò vltimòtanos, post

Tempus quo
hæc bulla li-
gare capis.

post sex menses, ab ipsius in audientia Contradicturum, & Cancellaria Apostolica publicatione, & affixione, ligare incipiat. Nulli ergo, &c.

D. P. An. 4. 17. Novemb. Datum Romae apud S. Petrum, anno ab Incarnatione Domini millesimo quadringentesimo sexagesimo primo, 15. Kalend. Decemb. Pont. anno 4.

VIII. Contra homicidas, vel de homicidio condemnatos, & diffamatos, ditioni S. R. E. mediate, vel immediate, subjectos.

Sanctis ista declarata & extensa fuit à pluribus Pont. quos tibi indicavero infra in const. 6. Sixt. V. Hoc nostri.

Edita An. D. 1461. P I U S E P I S C O P U S, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam remembrance.

Homicidii crimen detestabile est.

AD retinendas insolentias transgressorum, si nervus publicæ disciplinæ lentescit, eorum ad peccandum voluntas sit laxior, & exemplum impunitatis periculosius in alios defivatur, propter quod ad præsentis officium pertinet talem adhibere justitiæ severitatem & debitam executionem, quod commissa crimina puniat, & committendorum in posterum interdicit audaciam.

Causa hujusmodi.

§. 1. Cum autem ad audientiam nostram pervenerit, quod à certis annis citra, in nostris, & Ecclesiæ Romanæ terris, locis, & tenimentis, nobis, & Ecclesiæ prædictæ mediate, & immediate subjectis, quamplurima, quandoque etiam ex levibus causis, commissa esse reperiantur homicidia, sitque inter alia crimen homicidii perniciosum & detestabile, debeatque juxta canonicas sanctiones gravi animadversione puniri, tantoque severius puniendum, & extirpandum, quanto manifestius cognoscimus, quod ex eo, ut plurimum, scandala, & mala plurima subsequuntur.

Constitutiones nosse ergo editas hinc Pont. in quibus.

§. 2. Cupientes idcirco ex debito Pastoralis officii, quod nostri, & Ecclesiæ Romanæ prædictæ mediate, & immediate subjecti, juxta piam dispositionem Regis pacifici, qui regnat in cælis, pacifici sint, & modesti, nonnullas pro hujusmodi crimine homicidii debite puniendæ, edidimus constitutiones infra scriptas, quas ad hoc ut aliquis de eisdem ignorantiam prætereundum non possit, volumus per omnes, & singulas civitates, nobis, & Ecclesiæ Romanæ prædictæ mediate, vel immediate subjectas, publico præconio publicari, mandantes, ac auctoritate Apostolica tenore præsentium decernentes, omnes, & singulos juxta constitutionum earundem determinationem, obstrictos esse ad observationem ipsarum, ac si personaliter singulis intimatæ forent, cum non sit verisimile, quod ad eorum notitiam non devenerit, quod extitit tam publico præconio patefactum. Tenor verò constitutionum de quibus supra fit mentio, sequitur, & est talis, videlicet.

Homicidii crimen detestabile est, & malefactoribus expurgare, statuit, & decrevit, quod omnes illi qui pro delicto homicidii fuerint condemnati, seu alias de civitate aliqua, & districtu illius banniti, non possint ad civitatem seu districtum hujusmodi, quocumque tempore redire, seu in eis, vel eorum altero moram trahere, etiam habita pace ab hæredibus, vel consanguineis, seu filiis ipsius occisi, nec Legatus etiam de latere, aut Gubernator qui pro tempore fuerit, vel quivis alius possit auctoritate Apostolica, seu ex officio suæ legationis, aliqum homicidam sic exbannitum rebannire, reducere, seu revocare ad civitatem, vel districtum, aut eorum alterum, seu ei licentiam, vel saluum conductum concedere redeundi, seu morandi in eis, vel eorum altero, in perpetuum, vel ad tempus modicum siue magnum, nec etiam per diem unum, siue noctem, quod si fecerit per quemquæ ex supradictis factum fuerit, incidat in pœnam excommunicationis ipso facto, sine ulteriori sententia declarationis, à qua per alium quàm per Summum Pontificem (& tunc facta de hoc speciali expressione) non possit ab-

solui, ac reducto, licentia, revocatio, salvas conductus, & cassatio processus, & banni hujusmodi, sint ipso jure nulla, nulliusque roboris, vel momenti, incidat etiam in pœnam ducatorum mille Camere Apostolicæ applicandorum, quam Thesaurarius, ceteri hoc secreto, vel publice fuerit denunciatum, retineri faciat, & mandet, nullo super hoc expedito, seu requisito superioris mandato, quod si non fecerit, Thesaurarius ipse eandem sententiam excommunicationis ipso facto, cum eisdem qualitatibus, incurrat: ipseque sic rebannitus, reductus, revocatus, siue alio quocumque modo reversus, possit & debeat capi, detineri, & incarcerari, & de ipso, secundum sententiam contra eum latam, justitia fieri per Gubernatorem, Potestatem, & alios Officiales, ad quos spectat, seu pertinet, incontinenti sine ulteriori licentia, notificatione, & requisitione superioris, vel alterius, sub pœna ducatorum ducatorum auri, Camere Apostolicæ applicandorum, vel retinendorum, quam Thesaurarius præfatus simili modo, forma, ac sub similibus censuris faciat retineri, prout superius expressum. Hoc autem extendi voluit ad eos, qui revocati, rebanniti, vel alias quomodocumque remissi fuerint, quacumque auctoritate seu licentia (præterquam speciali ex commissione, seu mandato Romani Pontificis, contento in literis authenticis, & bulla plumbea munitis à duobus mensibus citra, termino dierum quindecim, quo possint de civitate libere recedere, eis concessio) vel qui in futurum rebannientur, revocabuntur, seu alias remittentur per quemcumque quavis auctoritate prædicta, sub pœnis pecuniariis, & aliis Ecclesiasticis censuris, de quibus superius est dictum.

§. 4. Item, quod quæcumque appellationes interpositæ vel interponendæ ab hujusmodi vel aliis sententiis siue gravaminibus contra homicidas latis, vel à processu contra eos factis, etiam si lis vel instantia super eis pendeat, & inhibitiones vigore ipsarum emissæ per Auditorem Camere, vel alium quemcumque, ordinariū vel delegatū, sint nullæ & invalidæ, nec ad ulteriora super eis, vel ipsarum vigore, procedi possit ac debeat: quinimò appellationes, lites, & causæ hujusmodi censeantur avocatæ, extinctæ, & invalidæ, nec Potestates vel alii Officiales inhibiti, hujusmodi mandatis, inhibitionibus, lites pendentiis, censuris, & pœnis in eis contentis adstringantur, imo teneantur, & debeant, sub pœnis suprapositis, ad executionem sententiarum latarum procedere. Possit tamen in causis aliis, à jure vel statuto permissis, appellari ad Gubernatorem civitatis, seu provincie, qui infra mensem causam definire teneatur; quo elapso, appellatio, inhibitiō, & instantia super eis, sint nulla, & libere, sine impedimento, possit fieri executio sententiæ, vel banni ac si non fuisset inhibitiū, & appellatum, quodque banniti, & condemnati propter hujusmodi crimen homicidii, censeantur & sint banniti ab omnibus circumvicinis vsque ad milliaria quinquaginta, intra quæ, si reperti fuerint, possit & debeat capitalis sententiæ, siue condemnationis pecuniariæ executio fieri contra eos, per Potestates & alios Officiales civitati, districtui, & loco præsentibus, sub pœnis pecuniariis simili forma imponendis.

§. 5. Item, quod omnes, & singuli homicidæ, quorum delictum notorium fuerit, vel de homicidio infamati, seu condemnati (etiam si de delicto hujusmodi, ex forma statutorum, non possit inquiri, vel aliqua pœna imponi, vel etiam si ipsius delicti vel pœnæ pro eo interpositæ, auctoritate Apostolica, vel alterius, ab ea, vel à Romano Pontifice potestatem habentis, sit facta remissio, cassatio processus, & sententia annullata, vel alias quomodolibet dispensatum, per viam gratiæ seu justitiæ, in toto vel in parte) non possint habere officia, vel dignitates in quibuscumque locis, civitatibus, & terris, à quibus banniti fuerint, in quibus domicilium eorum originemque habuerint, seu aliam moram traxerint vel resederint, etiam si fuerint absoluti, rebanniti, vel alias eorum sententia, seu cōdemnatio, siue processus cassatio, irritatio, vel alias pro infectis habitis, sed perpetuo sint infames, & omni dignitate privati, nec possint ferre testimonium, nec tabellionatus officium exercere, non admittantur ad judicandum, seu ad aliud officium exercendum, & ab omnibus actibus legitimis sint perpetuo suspensi, quinimò si hujusmodi

Appellatio interposita vel interponenda ab hujusmodi vel aliis sententiis siue gravaminibus contra homicidas latis, vel à processu contra eos factis, etiam si lis vel instantia super eis pendeat, & inhibitiones vigore ipsarum emissæ per Auditorem Camere, vel alium quemcumque, ordinariū vel delegatū, sint nullæ & invalidæ, nec ad ulteriora super eis, vel ipsarum vigore, procedi possit ac debeat: quinimò appellationes, lites, & causæ hujusmodi censeantur avocatæ, extinctæ, & invalidæ, nec Potestates vel alii Officiales inhibiti, hujusmodi mandatis, inhibitionibus, lites pendentiis, censuris, & pœnis in eis contentis adstringantur, imo teneantur, & debeant, sub pœnis suprapositis, ad executionem sententiarum latarum procedere. Possit tamen in causis aliis, à jure vel statuto permissis, appellari ad Gubernatorem civitatis, seu provincie, qui infra mensem causam definire teneatur; quo elapso, appellatio, inhibitiō, & instantia super eis, sint nulla, & libere, sine impedimento, possit fieri executio sententiæ, vel banni ac si non fuisset inhibitiū, & appellatum, quodque banniti, & condemnati propter hujusmodi crimen homicidii, censeantur & sint banniti ab omnibus circumvicinis vsque ad milliaria quinquaginta, intra quæ, si reperti fuerint, possit & debeat capitalis sententiæ, siue condemnationis pecuniariæ executio fieri contra eos, per Potestates & alios Officiales civitati, districtui, & loco præsentibus, sub pœnis pecuniariis simili forma imponendis.

Homicidii crimen detestabile est, & malefactoribus expurgare, statuit, & decrevit, quod omnes illi qui pro delicto homicidii fuerint condemnati, seu alias de civitate aliqua, & districtu illius banniti, non possint ad civitatem seu districtum hujusmodi, quocumque tempore redire, seu in eis, vel eorum altero moram trahere, etiam habita pace ab hæredibus, vel consanguineis, seu filiis ipsius occisi, nec Legatus etiam de latere, aut Gubernator qui pro tempore fuerit, vel quivis alius possit auctoritate Apostolica, seu ex officio suæ legationis, aliqum homicidam sic exbannitum rebannire, reducere, seu revocare ad civitatem, vel districtum, aut eorum alterum, seu ei licentiam, vel saluum conductum concedere redeundi, seu morandi in eis, vel eorum altero, in perpetuum, vel ad tempus modicum siue magnum, nec etiam per diem unum, siue noctem, quod si fecerit per quemquæ ex supradictis factum fuerit, incidat in pœnam excommunicationis ipso facto, sine ulteriori sententia declarationis, à qua per alium quàm per Summum Pontificem (& tunc facta de hoc speciali expressione) non possit ab-

hujusmodi officia acceptauerint, exercuerint, seu ad ea exercenda admissi fuerint, tam ipsi, quam Gubernator, Legatus, aut Superior, qui cum elegerit, vocauerit, aut ipsum officium exercere, seu ei proesse passus fuerit, poenam quingentorum ducatorum auri ipso facto incurrat, & sua gubernatione priuetur, nec gesta in iudicio vel extra iudicium, tam per eum qui admissus fuerit ad officium, quam per eum qui illud ab eo exercere passus fuerit, de cetero valida sint, & robur obtineant, quinimodo sint nullius roboris vel momenti, & si ecclesiasticae personae fuerint, excommunicationis sententiam ipso facto incurrant, sine ulteriori declaratione, a qua non possint, praeterquam a Romano Pontifice, cum speciali delicti siue transgressionis huiusmodi expressione, absolui. Et Thesaurarius Camerae, sine aliqua requisitione, seu notificatione, aut inhibitione vel monitione, salarium eisdem, vel alteri debitum, retinere debeat, si ab eo debeatur; si vero non debeatur, mandare Potestati, Gubernatori, vel alteri, ad quem spectat, ab eis vel eorum altero exigi, & satisfieri, sub eisdem censuris & poenis, prout superius est expressum. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quadringentesimo sexagesimo primo, Quinto kal. Febr. Pontificatus nostri Anno quarto.

Privilegia Congregationis Monachorum B. Mariae Montis Oliueti, Ordinis S. Benedicti, vna cum communicatione omnium gratiarum Congregationis Cassinensis eiusdem Ordinis.

Alia privilegia habes etiam hic infr. in const. 12. Jul. II. Etsi ad. Et gratias Congreg. Cassinensis, vide in constitutionibus indicatis in alia bulla prima eiusdem Jul. II. Super Cathedralam.

Cetera de hac Congregatione Montis Oliueti sunt indicata sup. in const. 1. Clem. VI. Sollicitudinis.

PIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Licet ex debito ministerii Pastoralis quibuslibet Ecclesiastici ordinis viris nos deceat in suis opportunitatibus esse fauorabiles & benignos, illis tamen, qui sub Religiosis, vitae castimonia, & obseruantia regulari, gratum & sedulum exhibent cum puritate mentium Altissimo famulatu, mundanisque relegatis illecebris, caelestium contemplationi insistant, ut in suis bonis operibus huiusmodi nil eos impediatur, vel conturbet, eo propensioribus auxiliis nos convenit opportune adesse, quo per arctioris eiusdem obseruantiae semitas se Creatori omnium sponte deouerunt, tantoque deuotius ipsi diuinis, & contemplationi insisterent, ac sacris actionibus vacare possint, quanto eorum status quietior amplioribus fuerit praedictis communitus.

§. 1. Cupientes itaque Monasterium Montis Oliueti Ordinis S. Benedicti Aretinae Dioc. quod inter alia ipsius Ordinis, & Congregationis Monasteria insigni, & praecipuum, & per nonnullos praecclaros viros ex progenitoribus nostris nobilibus de Piccolominibus, & Ptolomeis Domorum, a quibus sumpsit exordiu, magna ex parte fundatum, atque dotatum est, & in quo dilecti filii, Abbas Generalis dicti Ordinis, vna cum illius conuentu, prout ipsi, qui deuotionis causa praedictum Monasterium visitando experientia edocente comperimus, gratum, & deuotum exhibent virtutum Domino famulatum, atque alia ipsius Ordinis Monasteria, Prioratus, & Membra, ac in eis degentes personas, condignis muneribus gratiarum, & fauoribus decorare, & non solum ad instar praedecessorum nostrorum Roman. Pontificum, cum nonnullis infra scriptis modificationibus concessa eis privilegia communitate, verumetiam illa, prout superius in similibus fieri contingit, & quemadmodum aliis regularibus viris, eorumque Monasteriis concessum fuisse dignoscitur, Abbatis, Conuentus, & Monacho-

rum meritis, & virtutibus exigentibus, quod aliquando impliare, eiusdem Abbatis in hac parte supplicationibus inclinati, omnia, & singula privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, indulgentias, & gratias, siue Montis Oliueti, atque aliis Monasteriis, Prioratibus, Membris, & locis dicti Ordinis, necnon praefato, & aliis Abbatibus, Visitationibus, Prioribus, Monachis, & personis in eis degentibus, per nos, vel Sedem Apostolicam, siue alias quouis modo concessa & indulta, rata habentes & grata, illa auctoritate Apostolica ex certa scientia approbamus, & confirmamus, ac praesentis scripti patrocinio communimus.

§. 2. Et nihilominus ut idem Abbas, Conuentus, Monachi, & personae eo magis sine cuiusvis turbationis, vel impedimenti distractione bonis actibus insisterent, piis quoque, & meritorii operibus continuo vacare possint, quo nostrae erga eos paternae charitatis intelligeret exuberant affectum, sentientque nostrae magnificentiae gratiam eis non desse; hac perpetuo valitura constitutione, Apostolica auctoritate statuimus, & ordinamus, quod in antea perpetuis futuris temporibus, Monasteria, Prioratus, & loca dicti Ordinis, ab eodem Monasterio Montis Oliueti dependentia, quae nunc sunt, & in posterum (auctore Domino) Ordini, siue Congregationi eiusdem, quomodolibet vniuerentur, incorporabuntur, subiciantur, seu applicabuntur, per ipsius Ordinis Praelatos dumtaxat regi, & gubernari debeant, & quoties illa, vel eorum aliquod vbiicumque, etiam apud Sedem Apostolicam, & qualitercumque vacare contigerit, etiam si quavis specialis, vel generales de illorum prouisionibus, siue dispositionibus per Sedem ipsam reservationes factae fuerint, Capitulum, si tunc celebrabitur, alioquin Abbas dicti Monasterii Montis Oliueti, & Visitatores praedicti, cum aliis ad hoc, iuxta eorum consuetudines & statuta deputatis, illos ex Monachis dicti Ordinis, praesentibus & futuris, quos ad hoc idoneos fore repererint, in Abbates, seu Priores tunc vacantium Monasteriorum, Prioratuum, & locorum huiusmodi, alias iuxta ipsorum consuetudines, & statuta eligere, nominare, ac etiam ad nutum, & beneplacitum ipsorum, taliter electos, siue nominatos a regimine, siue administratione dictorum Monasteriorum, Prioratuum, & locorum, quibus praefuerint, & quae tunc propterea vacare censeantur, ab soluere, amovere, & ad claustrum revocare, praefarique sic electi, & nominati, absque alicuius Sedis praedictae, vel alterius prouisionis, siue perfectionis, vel dispensationis adminiculo, & praeter id, quod propterea munus benedictionis, ratione Monasteriorum quibus praefuerint, impendatur, eisdem Monasteriis, Prioratibus, & locis ad quae sic electi & nominati fuerint, praesente, ac illa in huiusmodi spiritualibus, & temporalibus regere, & gubernare, ac omnia, & singula, quae per Abbates, & Priores aliorum Monasteriorum, Prioratuum, & locorum Ordinis, & Congregationis eorundem, iuxta praedicta statuta & ordinationes fieri poterunt, & libere & licite valeant exercere.

§. 3. Per hoc tamen constitutioni nostrae, ac etiam felicis recordationis Eugenii PP. IV. praedecessoris nostri, qua cavetur, quod Monast. ad beneficia vniuersitatibus in ea temporibus annatam soluere teneantur, non intendimus in aliquo derogare.

§. 4. Et ne ipsos super Monasteriis, Prioratibus, & locis praedictis aliorum motibus, & instantiis improbis turbati contingat, volumus, & auctoritate praefata similiter statuimus, & ordinamus, quod per quascumque literas Apostolicas, etiam Motu proprio, & cum reservationibus antedictis, ac quibuscumque derogatoriis clausulis, propter quas effectus praesentium quomodolibet impediri, vel differri possit, concessas hactenus, & in posterum forsitan concedendas aduersus statuta, & ordinationes nostras huiusmodi, nullas praedictae Congregationis, vel alius cuiuscumque status, gradus, vel conditionis fuerit, etiam si Cardinalatu, aut Pontificali, siue alia quavis praesulgeat dignitate, aliquid ex ipsis Monasteriis, Prioratibus, siue locis in Titulum, vel Commendam, seu administrationem, aut alias, seu super cuiusvis illorum fructibus, & redditibus, & proventibus quacumque pensionem

Loca omnia Congregationis, siue etiam nomen, & Praelatos eius, & quae a Capitulo vel Abbatibus & Visitationibus dirigantur.

Annua solutione, reuertantur.

Et hinc indulto non derogatum, nisi in Papa specificat exprimat.

libi reditare, vel jus de super acquire possit, nisi in ipsi...

Exemptio a subsidio...

Exemptio a solutione decimarum...

Difficilis est ad processiones...

Harreditates Congregat. consuequi possit.

Ordines sacros a quocumque...

Celebrare possunt interdicta...

Recipere possunt ad Religionem omnes...

Communicatio indulgentiarum...

§. 5. Et insuper Abbatem, Priores, Conventus, Monasteria...

§. 6. Ita etiam, quod ipsi Abbas, Priores, Conventus, & Monachi...

§. 7. Et ad subeundum iuramenta, & facienda testimonia...

§. 8. Eis similiter concedentes, ut quascumque hereditates...

§. 9. Necnon, quoribus opus fuerit, a quocumque Catholico...

§. 10. Interdicti quoque tempore, dummodo ipsi causam...

§. 11. Quodque etiam quoscumque Ordinem ipsum introire...

§. 12. Ceterum prefato, & aliis Abbatibus, Visitatoribus...

res, Visitatores, Priores, Monachi, & persone, monasteria...

§. 13. Sub exemptione tamen predicta, ipsorum Capellanos...

§. 14. Et in quantum eis libera sepultura conceditur, casus...

Nulli ergo, &c. Si quis, &c. Dat. Petreoli Senen. Anno Incarnationis Dominice...

Retractatio eorum, quae ipse Pontifex, in minoribus existens...

De isto Concilio vide supra in d. Eugen. consil. 11. Magnas.

P I V S E P I S C O P V S, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Rectori, & Universitati...

IN minoribus agentes, non sacris ordinibus initiati, cum Basileae...

Medelam inde ferat, hostis unde læserat. Mortem quidam prius sibi consciverint, quam videri velint aliquando male sensisse, & nonnulli ne vel ad horam videantur errasse, semper errant, & dum minimam tolerare honoris iacturam nequeunt, totum abijciunt, & perpetua notantur infamia, & in pessimas prolabantur hæreses: Qui ne appareant inconstantes, pertinaces efficiuntur. Superbissimi hoc agunt, qui videri dii, non homines volunt, quales Constantiæ combusti sunt nostra ætate in magno conuentu, Hieronymus & Joannes hæresiarachæ.

§. 1. Nos homines sumus, & ut homines erravimus. Neque imus inficias, multa, quæ diximus, scripsimus, egimus, damnari posse: verum non ut Arrius, Eutyches, Macedonius, aut Nestorius, & alia blasphemorum turba ex animo damnatam viam elegimus, seducti peccavimus, ut Paulus, & ignoranter persecuti fuimus Ecclesiam Dei, & Romanam primamque Sedem. Propter quod prostrati ante oculos divinæ pietatis, supplices oramus: Delicta inuentus meæ, & ignorantias ne memineris, &c. Pudet erroris, pœnitet male dictorum scriptorumque, vehementer pœnitet: plus scripto, quam facto nocuimus. Sed quid agamus? scriptum & semel emissum volat irrevocabile verbum. Non sunt in potestate nostra scripta, quæ in multas inciderunt manus, & vulgo leguntur. Utinam latuissent, quæ sunt edita; nam si futuro in sæculo manserint, aut in malignas mentes inciderint, aut incautas, fortasse scandalum parient. Qui hæc scripsit, inquit, in beati tandem Petri Cathedra sedet, & Christi Salvatoris vicarium gessit, ita scripsit Aneas, qui postea summum Pontificem adeptus, Pius II. appellatus est, nec inuenitur mutasse propositum, qui eum elegerunt, & in summo Apostolatus vertice collocarunt, ab iis scripta ejus approbata videntur. Verendum est, ne talia nostris aliquando Successoribus objiciantur, & quæ fuerunt Aneæ, dicantur Pii, atque ab ea Sede auctoritatem vendicent, adversus quam ignoranter latraverunt.

§. 2. Cogimur igitur, dilecti filii, beatum Augustinum imitari, qui cum aliqua in suis voluminibus errorum inferuisset, retractationes edidit. Humilis & probatissimi vir ingenii, qui suas ineptias verecunde confiteri, ac corrigere, quam impudenter defendere maluit. Idem & nos faciemus. Confitebimur ingenue ignorantias nostras, ne per ea quæ scripsimus juvenes, error irrepant, qui possit in futurum Apostolicam sanctam Sedem oppugnare: nam si quem decuit unquam Romani primique throni eminentiam & gloriam defendere, ac extollere, nos illi sumus, quos sine vllis meritis pius & misericors Deus, sola dispensatione sua, ad beati Petri solium, & dilectissimi Filii sui Domini nostri IESU CHRISTI Vicariatum evocavit.

§. 3. Quibus ex rebus dilectiones vestras hortamur, & in Domino commonemus, ne prioribus illis scriptis inhæreatis, aut fidem vllam præstetis, quæ supremam Apostolicæ Sedis auctoritatem quovis pacto elidunt, aut aliquid astruunt, quod sacrosancta Romana non amplectitur Ecclesia. Suadete omnibus, ut id solium præ cæteris venerentur, in quo Saluator Dominus suos vicarios collocavit, & quod beati Apostoli Petrus & Paulus suo sanguine dicauerunt, nec putetis diuinam providentiam, quæ cuncta gubernat, & nihil negligit eorum quæ creavit, inordinatam reliquisse militanti Ecclesiam, quæ cum sit sponsa Christi, profecto à Deo est, & ordinem habet, dicente Apostolo: Quæ sunt à Deo ordinata esse. Requirit autem ordo, ut inferiora à superioribus gubernentur, & ad unum tandem perveniatur, tanquam principem & moderatorem cunctorum, quæ infra se sunt. Sicut græves unam sequuntur, & in apibus vnus est rex, ita & in Ecclesia militanti, quæ instar triumphantis habet, vnus est omnium moderator & arbiter, IESU CHRISTI Vicarius, à quo, tanquam capite, omnis in subiecta membra potestas & auctoritas derivatur, quæ à Christo Domino Deo nostro sine medio in ipsum influit. Nec profecto in alium, tanquam sui exercitus ducem, supremam auctoritatem Christus principaliter derivasset, quàm in suum Vicarium, qui primus fuit Petrus, cui commissam novimus Domini gregis curam, nec duos

pluresve Petros Evangelistæ commemorant, nec duos aut plures instituit Dominus, qui suum locum tanquam capita tenerent æqualia: sed unum constituit, ut veritatem, ac ducem, & pastorem univèrsi gregis, Simonem Petrum, dicens: Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam: & tibi dabo claves regni cælorum: & quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in cælo, & quodcumque solueris super terram, erit solutum & in cælo, Et, Pasce oves meas. Quæ multi alteri seorsum dicta leguntur, nisi Petro, ut in Petro vnitas, & summa contineretur auctoritas, nec aliis à petra dictus est Petrus, nisi Simon, ut intelligeremus unicum esse veræ, & solidæ petræ, id est, Christi, ut Paulus exponit, locum tenentem Simonem Petrum, qui solus pro Domino in periculo constituto exemit gladium, Petrus igitur, & successores ejus Romani Pontifices primatum in Ecclesia tenuerunt, & Nos hodie, quamvis indigni, sola Domini voluntate digni, tenemus, & quicumque Romanæ secundum canonicas sanctiones præficatur Ecclesiæ, quamprimum electus est in sacro Collegio, supremam à Deo potestatem sine medio consequitur, & per ordinem in omnem diffundit Ecclesiam, cuius peccata divino iudicio puniendi relinquuntur. Si quid adversus hanc doctrinam inueneritis aut in dialogis, aut in epistolis nostris, quæ plures à nobis sunt editæ, aut in aliis opusculis nostris, (multa enim scripsimus adhuc iuvenes) respicite, atque contemnite: sequimini quæ nunc dicimus, & seni magis, quam juveni credite, nec privatum hominem pluris facite, quam Pontificem. Aneam rejicite, Pium recipite. Illud gentile nomen, parentes indidere nascenti. Hoc, Christianum in Apostolatu suscepimus.

§. 4. Dicent fortasse aliqui, cum Pontificatu hanc nobis opinionem aduenisse, & cum dignitate mutatam esse sententiam. Haud ita est, longè aliter actum: Audite filii conversatorem nostram, brevis narratio erit, quæ vobis, quantum ad rem attinet, veritatem aperiet, & objectioni faciet satis. Anno salutis primo, & trigésimo summo millesimo quadringentesimo cum Dominico Capranica, quem Martinus V. in secreto Consistorio Cardinalem creauerat, Eugenius IV. spreverat, Basileam petivimus, ibique Concilium inchoatum inuenimus, verum ab Eugenio revocatum, quamvis congregati noluerant obedire, asserentes jam inceptum Concilium sine consensu Patrum, qui convenissent, haudquaquam potuisse dissolui. Iulianus aderat S. Angeli Cardinalis, natione Romanus, moribus & doctrina conspicuus. Is cum cæteris præstaret, audita Eugenio revocatione, præfidentiam dimisit tanquam summo Pontifici vellet obedire: sed cum augefceret in dies, Eugenio vel invito Concilio, & multi ex diversis regionibus Episcopi, & Regum Legati aduentarent, Cardinales quoque ex Rom. Cur. profugi in dies nonnulli concurrerent, præfidentiam resumpsit, & auctoritatem Concilii mirum in modum extollens, eminentiam primæ Sedis suppressere cœpit. Venientes Eugenio Legatos, & potestatem Romanorum Præfulum magnificantes, apparenter confuravit, & cum esset facundissimus, facile persuasit auditoribus quæ cupiebat. Cardinales ex Vrbe profecti, Eugenio infensi, vitam ejus moresque carpebant. Accedebant in horas catervatim novi Curiales, qui (ut est omnis multitudo maledica, & inimica Principi) Eugenio nomen modis omnibus lacerabant. Nos, qui ex patria iuvenes, non ex Vrbe illuc migraveramus, & novatum primum avis ex Senensi gymnasio euolaveramus, rudes & inexperti, vera esse arbitrabamur quæcumque dicebantur, nec putabamus mentiri alios, qui nesciremus ipsi mentiri, atque ut est innatum homini, tetra, & horrenda crimina odio habebamus. Nec Eugenium diligere poteramus, quem tot tantique testes indignum Pontificio dicerent. Aderant legati Parisiensis Scholæ, cuius est fama percelebris, affuerunt & aliquando vestri & aliorum studiorum Germanicæ nationis Oratores, & vno cuncti ore, Concilii generalis auctoritatem ad cælum efferebant. De potestate Romani Pontificis pauci erant qui loqui præsumerent, omnes, qui publicè loquebantur, prurientes aures, multitudini applaudebant. Accessit & in sus Eugenio consensus, qui dissolutionem Concilii à se factam revocavit.

Occurritque objectioni eorum qui dicunt: non ipsum Pontificatum esse propositum & idcirco non est gestum &c.

cavit, & progressum eis approbavit, cum reconciliata Synodus Eugenio videretur, & pax Ecclesie data. Præterita enim omnia per duas literas Concilii Patres Eugenio se se remissuros, & pedes ejus tanquam beati Petri exsculatos promiserant, & revocata dissolutione, Concilio cursum permitteret, atque illi cohereret. Nova intercessere discordia, tum aliis de rebus, tum potissime super translatione Concilii, Græcorum causa, in alium locum, Eugenius in Italia, non sine ratione, Concilium petebat, popularitas synodalis transire montes horrebat, & in Auenione, aut in Subaudia locum desiderabat. Adiverunt per id temporis duo viri ex Italia Basileense Concilium, Nicolaus Panormitanus Archiepiscopus, & Ludovicus Pötanus, Apostolicæ Sedis notarius, Alphonso Magni Regis Oratores, qui velut duo orbis sidera, seu Pontificii juris, & totius civilis sapientiæ duo præcipua lumina, & clarissima censebatur. Hi dictis scriptis quæ Concilii gesta probabant, Eugenio facta damnabant, nec erat qui aut vellet, aut auderet dicta eorum refellere. Quid ageremus? audire potuimus, non discere? Rude nimis ingenium est, quod per singulos dies audita, & inculcata non capit. Quales magistri sunt, tales discipuli eadere solent. Paucos invenias Aristoteles, qui Platonica norint destruere dogmata. Non est discipulus supra magistrum, inquit Dominus, nec nos magistrum potuimus superare. Iulianus nobis, & Nicolaus, & Ludovicus, & alii complures fuere magistri, schola, Basileensis conventus, in quo raro aliquis Eugenio causam defendit. Adversus Concilii dignitatem mutare aliquid, crimen hæresis fuit. Una omnium vox Concilium Eugenio præferbat. De Sedis Apostolicæ præcellentia aut silentium, aut contemptus. Concilium Concilium cuncta sonabant. Didicimus ergo quæ audivimus, & post aliquot annos, existimantes nos aliquid esse, diximus, ut est apud Satyricum. Semper ego auditor tantum? nunquamne reponam? Pudit semper discipulum agere, subtraximus ferulam manum, cœpimus loqui, & magistri personam induimus. Scripsimus epistolas, & opuscula, hoc omnibus passim datur, docti, & indocti scribunt, & quæ scripsit ipse, nemo contemnit, nisi editionis fervorem tempus extinxerit. Nobis placebant scripta nostra, more poetarum, qui poemata sua tanquam filios amant. Nec Basileæ quinquam inveniebamus, qui ea damnaret, probant enim similia similes, applaudebamus nobis ipsis, & in editionibus nostris gloriabamur. Et quanquam postea Eugenio Concilium in Italiam transtulerit, & cum Græcis Ferrariæ, ac demum Florentiæ conuenerit, quanquam Iulianus Sancti Angeli, & Joannes S. Petri Cardinales, quibus plurimum credebamus, ad Eugenio defecissent, quanquam paucissimi in fide Basileensi remansissent, nolimus tamen credere, existimantes cunctos, qui abibant, metu recedere, ne bona temporalia perderet, & cum nihil haberemus, quod nobis auferri posset, perseverandum putavimus, ne partem quæ verior nobis apparebat, relinquentes, detrimentum animæ faceremus. Mansimus igitur Basileæ, quoad Eugenio, ut crediderimus, iusto iudicio deposito, Amadeus S. bauidensis suffectus est, & Felix V. appellatus, quem non ut idolum, quod erat, sed tanquam verum Christi Vicarium venerati sumus, nihil ad hæc sinistri putantes intercessisse. At cum Fridericus Romanorum Rex, Aquisgrani coronatus, domum repetens, Basileam transitum fecisset, rogatusque Felicem illic præsentem accedere, nullo pacto persuaderi potuisset, ut honorem ei tanquam Rom. Pontifici exhiberet, aut publice cum eo verba miferet, tum primum consideravimus possibile esse, quod partem erroneam sequeremur, quando Rex, Imperator Romanorum futurus, in tanto negotio dubius esset, & ad Eugenio inclinaret magis. Multum, & sæpe inter nos ipsos cogitavimus, quis esset modus inveniendi verum, nunquam enim volentes erravimus. Rogati in familiam Friderici transire, non renuimus. Erat tunc ille cum tota fere Germania neutralis. Concilium Basileæ dicebant esse Germani, & idolum ejus respuebant, nec Eugenio, nec Basileensibus plene obediebant. Placuit ad neutrales transire, ut verum apud eos liberius audiremus, & si recedendum esset ab vno extremorum, per aliquod medium transiremus ad alterum, & eorum iudicium spe-

caremus, qui non essent affecti causæ. Mansimus in aula Friderici pluribus annis, illic varias audivimus optimones. Neutralitatem idcirco Teutones induerant, ut concordia facilius inveniretur, non ex consilio Solonis, qui tumultuante civitate, extorrem fecit eum, qui sine parte remansit. Multa inter neutrales didicimus quæ nos antea latebant, Eugenio falso de multis accusatum invenimus, Cardinalesque qui Basileam venerat, ob priuatas inimicitias bono, & sancto viro notam inurere voluisse, qui tamen cuncti postea ad eum redierunt, & veniam errati petierunt.

§. 5. Forte per id tempus Iulianus S. Angeli Cardinalis, cuius supra meminimus, ex Vngaria quæ sibi decreta contra Turcas fuerat provincia, Flavianum venit, quæ hodie Vienna dicitur, præcipuum Austriæ columnen, sæpe cum eo sermonem pro veteri consuetudine miscuimus, sæpe de rebus Basileensibus disputavimus, tuebamur abriquam sententiam, illi novam defendebat. Ex tollebat generalis Concilii auctoritatem, ille Apostolicæ Sedis potestatem magnopere collaudabat. Dicebamus concilium Basileense jure perseverasse, quamvis Eugenio Præsidentes revocasset, & hoc ejus factum accusabamus, ille dissolutum, seu translatum rite Concilium affirmabat, & Basileensium opera multis modis detestabatur, Basileæque non Synodum Ecclesie, sed Satanæ, & ministrorum ejus synagogam remansisse dicebat. Diutina fuit inter nos concertatio, verum modestia, & charitate plena. Ad extremum cum suis scriptis, dictisque Cardinalem vinceremus, premeremusque vehementer, subridens ille: Tu, inquit, Anea, tabellis obsignatis agis mecum, & quoniam aliquando sensimus ut dicis, idcirco & hodie idem putas debere sentire, & additos priori sententiæ censet. Verum propterea nos sumus liberi, quia mutare sententiam vsque ad mortem possumus. Cur enim non liceat omni tempore, relicto falso, verum amplecti? Fateor me dixisse & scripsisse, quæ refers, verum à vero remotum errasse. At tu, qui, ut ais, me doctore Basileensibus credere adductus es, errantem olim sectatus es, cur modo non sequeris recta monentem? Præsumpsi de meipso, dum essem Basileæ nimis, quamvis deceptus decepi, & credens prodesse, nocui, in medio Ecclesie docens quæ non didici, cæcus erravi, & in tenebris ambulavi, reliqui tandem Ecclesiam malignantium, & cum impiis federe recusavi. Reuelavit Dominus oculos meos, & consideravi mirabilia de lege sua, cognovi priorem errorem, & quantum à vero procul abissem Basileenses, plane intellexi: Adii Romanam Curiam, & Eugenio cum fuisset rebellis, submisi cervicem, à quo misericordiam consecutus, ad unionem Græcorum navavi operam, & illis Romanæ Ecclesie reconciliatis, adversus impios Turcas legationem accepi. Castigans castigavit me Dominus, & morti non tradidit me, sed humiliatum exaltavit, quia cognito in errore, non perseveravi, sed mox in viam redii, & ex magistro factus discipulus, ex magno parvus, expurgato veteri fermento, novum hominem indui, & veteris matris lacte nutritus, ad fontem veri perueni, quem sancti Doctores ostendunt Græci, & Latini, quorum vna vox est, saluari non posse, qui S. R. E. non tenet unitatem, omnesque illas virtutes mancas esse ei, qui summo Pontifici obedire recusat, quamvis in sacco, & cinere jacens dies & noctes jejundet, & oret, & in cæteris videatur legem implere; quia melior est obedientia, quam victimæ, & omnis anima potestatibus sublimioribus subiecta est, & Romanum Præsulem in Ecclesie vertice constitutum esse constat, à quo nullam ex ovibus Christi exseptam novimus. Ego ad ovile redii, qui diu erraveram extra caulas, & pastoris Eugenio vocem audivi, tu si sapias, idem facies.

§. 6. Hæserunt prætori nostro verba viri, quæ sæpe ad nos repetit non sine charitate ardenti, & amore singulari. Interea ex diversis regionibus homines doctissimi Cæsarum adierunt, quibuscum placidos de eisdem rebus miscuimus sermones, semper ad verum intenti, cuius est natura hominis auida. Multum profuit nobis Joannes Carraualis Apostolici Palatii Auditor, natione Hispanus, qui Iuliano defuncto, in titulo Cardinalatus ac Legatione successit: quocum sæpe de Concilio Basileensium amice disputavimus. Nemo doctus ad Imperatorem venit, quem de his rebus in colloquium non adduceremus.

Cumque

Et videtur
tum
Joannes
rationali
Hispanus
Rota
fuit,
de Car
lis.

Cumque Cæsar ad unionem Ecclesiæ provocandam in Nuringbergia suæ nationis consentum instituisse, decessissetque summum Pontificem adhortari, ut Constantiæ novum Concilium indiceret, Legatumque mitteret, ac Basileenses paciter induceret ut eo se transferrent, ut ibi pax Ecclesiæ redderetur, primi Basileenses recusaverunt. Quod audiens Thomas Asselbachius ex Germanis insignis Theologus: Nunc inquit, scio Basileenses Spiritum sanctum non habere ductorem, quando tam æquam Imperatoris legem effugiant. Idem multi alii dixere viri doctissimi, & opinione sanctitatis illustres.

§. 7. Quibus consideratis, caligo tandem ab oculis nostris cecidit, quæ velut araneorum tela, verum cernere impediebat. Recognovimus errorem nostrum, venimus Romam, Basileense dogma reiecit, Eugenio Pontifici Maximo caput submisimus, & reconciliari Ecclesiæ Romanæ, doctrinam ejus imbuimus, & illud Hieronymi diximus, Ego nullum primum nisi Christum sequens, beatitudinis turæ, id est cathedræ Petri, communionem confocior. Super illam fundatam Ecclesiam scio. Quicumque extra hanc domum agnum Dominicum comederit, profanus est. Si quis in Arca Noë non fuerit, peribit regnante diluvio.

§. 8. Erasmusque adhuc penè laici, quando ad Eugenio obedientiam redivimus. Ex Basilea clericali tantum charectere insigniti recessimus, nec unquam sacros imbuimus ordines, nisi post veritatem cognitam, Basileensi cæcitate relicta. In Austria minores ordines, ac subdiaconatum, & diaconatum recepimus, in Vrbe ad presbyteratum pervenimus. Hæc est conversatio nostra, per hos gradus à tenebris ad lucem migravimus.

§. 9. Ad quam rem non parum luminis nobis attulit Thomas Satazanus Theologicæ sapientiæ celebratus ac acutissimus interpres, qui postea in summo collocatus Apostolatu, Nicolai Quinti nomen accepit.

§. 10. His auctoribus, vnam Ecclesiam Catholicam, & Apostolicam esse didicimus, matrem omnium fidelium, extra quam non inuenitur salus, sponsam Christi immaculatam, in qua omnes, qui militant finem sibi proponunt vitam æternam. Idcirco enim in Ecclesia militant laborant homines, & cum demonibus tanquam hostibus pugnant, ut pacem tandem allequantur, & cum JESU magistro ac legifero suo in cælesti Hierusalem triumphare, ac regnare possint. Hic finis Christiano proponitur; huc omnes Ecclesiæ militantis conatus, omnes leges, omnes regulæ tendunt; quoniam Ecclesia quidam exercitus est Deo militans, terribilis ut castrorum acies ordinata dicitur, vni proculdubio Imperatori subiecta, ad cujus nutum cuncta referuntur. Cumque pius ac maximus & opt. Deus in suo sanguine fundaverit Ecclesiam, eamque voluerit ad finem vsque sæculi perdurare, quis non dixerit in ea id regimen institutum esse, quod optimum censetur? At verò inter genera gubernationum communis philosophorum sententia est, præstare monarchiam, & Romanam, quorum toto micuit orbe dignitas, quamvis ejectionis regibus duos annuos Cæsules elegerunt, & modo tribunos addidere, modo alios magistratus invenerunt; in adversis tamen casibus, bellisque gravioribus, ad unum aliquem recurrerunt, virtute & auctoritate præstantem, quem Dictatorem appellaverunt, cuius dicto non liceat adversari; & quamquam dictaturam in initio temporaneam instituerunt, in Iulio tamen, & Augusto efforibus ejus perpetua effecta est. Nec unquam Romana res admirabilior, aut celsior fuit, quam sub Augusto Cæsare, quâdo jam clausis Jani portis totus fere orbis sub huius hominis gubernatione quievit. Quo tempore Iesus mundi Saluator monarchicum regimen cæteris præfuisse videtur gubernationibus. Idem probat totius fere orbis consuetudo, cujus maximam partem gubernant reges, sive Christianos intueamur, sive Barbaros. Et quamvis civitates aliquot reperiantur, quæ cum maxime servant, liberas sese voeitant, sine Rege viuentes, non possunt tamen effugere, quin vnum præferant aliis, eique tanquam capiti pro tempore obediant. Quid plura? Cælestis aula nos admonet. Quid illa pulchrius? Quid ordinatius? Quid majus, aut durabilius? Quid melius, aut beatius. Quamvis in ea & Angelorum diversi sint ordines, & san-

ctorum spirituum innumerabiles chori, unus est tamen omnium Rex æternus Deus qui condidit universa, & nihil negligit eorum que condidit, cuius Filius vngentus Christus Iesus, cum pro nostra salute venisset in hunc mundum, servili accepta forma, Ecclesiam, de qua loquimur, in Cruce passus; suo sanguine acquisivit, & in ea vsque in diem Ascensionis corporaliter præsedit, & tanquam dux verus, & Imperator, cuncta in fine suum direxit. Et cum ascendisset in cælum, eum indubitanter sui gregis pastorem reliquit, cui dixerat, Pasce oves meas; & Tibi dabo claves regni Cælorum, Neque enim dixit, & nõ fecit, qui salus est verax. Grex Christi, Ecclesia est Pastor primus ipse Christus fuit, & pastor bonus, qui posuit animam suam pro ovibus suis. Secundus pastor Petrus extitit, ab ipso Domino institutus, atque omni potestate donatus, quæ ad bene regendum commissa oves necessaria ducitur, alioqui Christus, qui sapientia Patria est, & omnino sapienter egit, Ecclesiæ suæ haud sufficienter providisset, quod est, nefarium asserere. Et quamvis plures per orbem Ecclesiæ institutæ fuerint, & plures Episcopi, id est plures greges, & ovilia plura, & pastores plures; omnes tamen sub uno pastore, & in vno grege, atque ovili continebantur, sicut & hodie continentur, quia unus est Christi thalamus, una sponsa, vni ovile, & vnus pastor, & omnium Episcoporum vnus Episcopus Romanus Præsul, beati Petri successor, & IESU CHRISTI Vicarius. Petrus enim in Antiochia primum sedit, deinde Romam venit, vnde cum persecutionem fugiens, vellet abire, à Domino prohibitus est, & hic glorioso martyrio vitam finivit, successore Clemente substituto; atque ita in hanc usque diem servatum est, ut qui Romæ sederit Antistes, rite institutus per legitimum electionis tramitem, tanquam Aaron vocatus à Domino, hunc omnes Christianæ plebes, omnes populi, omnes reges, omnes clerici, omnes Episcopi tanquam IESU CHRISTI Vicarium, & beati Petri successorem, vniuersalis Ecclesiæ caput ac rector, & ducem venerati sint. Inter quos plurimi pro Christi nomine asperissimos perpessi cruciatus, & morte multati coronam Martyrii susceperunt, plurimi Confessores egregii, vita, moribus, & doctrina fulgentes, quamvis sine sanguinis effusione, non tamen sine periculis, & labore, ac voluntate parata pro conseruanda sacri Evangelii auctoritate moriendi, ad cælestem gloriam pervenere, ut Gregorii, Damasi, Leonis, Innocentii, Bonifacii, Benedicti, & alia nomina, inter quæ tertius claruit Eugenius, ex Monasterio sancti Anastasii ad summum sacerdotium evocatus, ad quem Divus Bernardus Monachorum pater, non minus doctrinæ fulgore, quam vitæ sanctimonia illustris, inter multa, huiusmodi verba conscripsit. Indagemus, inquit, adhuc diligentius quid sis, quam geras videlicet personam pro tempore in Ecclesia Dei. Tu es sacerdos magnus, summus Pontifex, tu princeps Episcoporum, tu hæres Apostolorum, tu primatu Abel, gubernatu Noë, patriarchatu Abrahamæ, ordine Melchisedech, dignitate Aaron, auctoritate Moyses, iudicatu Samuel, potestate Petrus, vntione Christus. Tu es, cui claves traditæ, cui oves creditæ sunt. Sunt & alii quidæ cæli janitores, & gregum pastores, sed tu tanto gloriosus quanto & differentius utrumque præ illis nomien hereditasti. Habent illi assignatos sibi greges singuli singulos, tibi universi crediti uni sumus. Nec modo ovium, sed & pastorum tu vnus omnium pastor. Hæc Bernardus ad Eugenium III. scribit, cui supremam, & omnimodam in Ecclesia potestatem concedit. Quod ille de tertio testatur Eugenio, hoc nos de quarto, & omnibus aliis Romanis Pontificibus profiteamur, quia dignitatis est auctoritas. Liqueat igitur vnum in Ecclesia caput esse, & vnum principem, quia pax populi ex uno rectore dependet, & pluralitas principum discordiam parit. Christus Ecclesiæ suæ in ultimo Testamento pacem reliquit, & pacem multis verbis commendavit. Dedit ergo & regimen pacis amicam, id est, monarchicum, sub beato Petro, & successoribus ejus administrari cuncta præcipiens, clauibus illi commisit, & cura gregis demandatâ. Hæc nos de Romani Pontificis auctoritate, & potestate sentimus, cui & congregare generalia Concilia, & dissolvere datum est. Qui etiam filius est propter regenerationem, propter dignitatem

tatem tamen pater habetur, & sicut filiationis causa venerari debet Ecclesiam tanquam matrem, & praelationis causa praesertim ei, ut pastor gregis, & pater populi, rector familiae. Cum his de generali Concilio auctoritatem, & potestatem complectimur, quemadmodum & suo nostro Constantiae, & Synodus vniuersalis, declaratum, de hinc sumimus. Veneramus enim Constantiensis Concilium, & cuncta, quae praecesserunt à Romanis Pontificibus nostris praedecessoribus approbata, inter quae nullum inuenimus inquam falsè ratum, quod stante Romano Imperio Praesule, absque ipsius auctoritate conueniente, quod non est corpus Ecclesiae sine capite, & omnis ex capite debet in membra potestas. Haec nostra sententia est: illi: haec credimus, & profiteamur: haec iam senes, & in Apostolatus apice constituti, pro veritate asserimus.

§. 11. Si quae vel vobis, vel aliis conscripsimus aliquando, quae huic doctrinae repugnent, illa tanquam errorum, & iuuenilis animi parum pensata iudicia, reuocamus atque omnino respicimus.

Dat. Romae apud S. Petrum, 6. kal. Maii, Anno millesimo quadringentesimo sexagesimo tertio.

Et quia in re...
Dat. P. An. 1.
die 26. Apr.

XL Prohibitio praedicandi, disputandi, aut suadendi haereticum, vel peccatum esse credere IESU CHRISTI sanguinem in triduo suae passionis, ab ipsa Diuinitate diuisum, vel non diuisum fuisse

P I V S E P I S C O P V S,
Seruus Seruorum Dei: Ad futuram rei memoriam.

Ineffabilis summi prouidentia Patris, ad hoc nobis, quamvis immeritis vniuersalis Ecclesiae regimen pia dignatione commisit, ut tanquam de summo vertice ad inima reflectentes intuitum, quid pro sacrae Religionis expediat propagatione felici, & qualiter illius multiplicatis plantationibus Religio ipsa floride dilatetur, solertius intendamus, omnemque inquietudinis, & molestiae fomitem subtrahamus, sicque statui omnium Religiosorum in humanitate Altissimo famulantium, opportune provideamus, quod omnibus ab ipsis sublati molestiis, in Religionis obseruantia, iugique perseveratione quietius intendere valeant.

Exordium.

Quidam tenent...
affirmabant.

§. 1. Sane, cum dudum inter dilectos filios Praedicatorum, & Minorum Ordinum Fratres (fatore zizaniae operante) super eo quod eorum aliqui in ipsorum praedicationibus pretiosum Sanguinem Domini nostri Iesu Christi in triduo passionis eiusdem separatim fuisse ab ipsius sanctissima Diuinitate asseuerabant, alii vero fore contrarium tenebant, dissensionis materia exorta foret, ex qua ad tantam inter eos altercationem, ut accepimus deuentum extitit, ut facile mentibus fidelium posset scandalum generari. Et licet alias Nos ad obuianum praedictis, auditis iis quae circa praemissa vtraque pars dicebat, & allegabat, silentium imposuerimus, ac materiam ipsam indiscussam pro tunc reliquerimus, ac mandauimus de huiusmodi dubietate amplius disceptationem aliquam fieri non debere; quia tamen verendum foret, ne ex contrarietate praedicta, in mentibus eorundem Christi fidelium aliquid scandali ad eorum animas illaqueandas euenire possit, matura praemeditatione curauimus omnibus sinistris euentibus praemissis, prout ex debito Pastoralis officii adstringimur, obuicare.

Hic ergo...
primis

§. 2. Vt igitur in Ecclesia Dei orthodoxae fidei unitas praeruetur, & de cetero tollatur occasio in huiusmodi controuersias incidendi, auctoritate Apostolica tenore praesentium statuimus, & ordinamus, quod nulli Fratrum praedictorum deinceps liceat de supradicta dubietate disputare, praedicare, vel publice, aut private verbum facere, seu aliis suadere, quod videlicet haereticum, vel peccatum sit, tenere, vel credere, Sanguinem ipsum sacratissimum, ut praemittitur, triduo passionis eiusdem Domini nostri Iesu Christi, ab ipsa Diuinitate quomodolibet fuisse, vel non fuisse diuisum,

vel separatim, donec super dubietatis huiusmodi, decisionem, quid tenendum sit, fuerit per Nos, & Sedem Apostolicam definitum.

§. 3. Mandantes propterea vniuersis & singulis eorundem, & aliorum quorumcumque, Ordinum per totum Orbem constitutis, Fratribus, quiscumque status, gradus, vel conditionis existant, praesentibus & futuris, sub excommunicationis latae sententiae poena, quam ipso facto incurramus, & à qua nisi in mortis articulo constituti, nisi per Nos, aut successores nostros absolui possint, ne contra statutum, & ordinationem nostram praedictam venire, aut facere, vel tentare quoquo modo praesumant.

§. 4. Necnon omnibus, & singulis praedictorum & aliorum Ordinum Praelatis, ut in virtute sanctae obedientiae transgressores omnes, quos in poenam huiusmodi incidisse, aut contra praedicta dixisse, vel fecisse praesumpserint, dignis poenis, dirisque carceribus punire, & mancipare procurent, ac Fratres ipsi vtriusque, seu alterius Ordinis, de cetero sub eisdem poenis, aliquem Fratrem, seu alium, haereticum propterea proclamare, aut haereticis ex hoc labem incurrisse constiterit, illam, vel illos apud Sedem Apostolicam denunciare teneantur, & debeant, quodque inter alias quascumque Ecclesiasticas, secularisve personas, nullus Fratrum Ordinum praedictorum, seu aliorum, aliquem de praedictis infamare, aut de illo quomodolibet proclamare praesumat.

§. 5. Quinimo, ut Fratres ipsi Praedicatorum, & Minorum Ordinum huiusmodi, mutuo se diligant, & cum charitate pertractent, secundum Ordinum ipsorum instituta, & Regularis obseruantiae regulam, sub poena praemissa auctoritate, praefata tenore praesentium iniungimus, decernentes ex nunc omnes, & singulos Fratres Ordinum praedictorum, qui praedicta non obseruare, vel illis contrafacere, vel venire studuerint cum effectu, ad omnes actus legitimos Religiosorum, & Ordinum ipsorum penitus inhabiles, & incapaces, necnon irritum, & inane, & secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 6. Nulli ergo omnino liceat hanc paginam nostrorum mandati, iniunctionis, & constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis, &c.

Dat. Anconae, Anno incarnationis Dominicae 1464. Pont. nostri Anno sexto.

PAULUS SECUNDUS PONT. CCXV.
ANNO DOMINI MCDLXIV.

Paulus Secundus, Venetus, Petrus Barbus antea dictus, presbyter Cardinalis tituli S. Marci. Creatus pridie Kal. Septembris 1464. Coronatus quinto Idus Septembris

Con...

Et...

Prad...

Sen...

Dat...

PAVLVS SECVNDVS

Septembris eodem anno, sedit annos 6. menses 10. dies 26. Creavit Cardinales undecim. Obiit 3. Kalend. Augusti anno 1471. Sepultus fuit in Basilica S. Petri. Vacavit Sedes dies 14.

Jurisdictione & facultates Vicarii Papae, in Urbe ejusque districtu.

Amplioribus jurisdictionibus utitur hodie Vicarius, ex nonnullarum Pont. constitutionibus, quas tibi indicabo in Pauli III. constit. 36. Licet, ubi ponam adnotationes, eas tibi propterea omittendo.

PAVLVS EPISCOPVS, Servus servorum Dei: Paterabili Fratri Dominico Episcopo Teruilano, in Alma Urbe in spiritualibus Vicario nostro, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Te et Ecclesiarum omnium universalis cura, & populi Christiani regimen ad vigilantiam nos inducant, Romam tamen Urbs inelyta, quam caput Orbis divina clementia stabilivit, mentem nostram sollicitat, ut de ipsius statu prospero & salubri attentius & diligentius ita procuremus, ut spiritualiter & temporaliter felicioribus successibus congruum recipiat incrementum.

§. 1. De tua ergo laudabili vita, morum gravitate, probata fide, & circumspectione, aliisque virtutum donis, quibus personam tuam praeditam esse familiari experientia percipimus, firmam in Domino spem gerentes, ac sperantes quod ea quae tibi committenda duxerimus, prudenter & fideliter exequaris. Te in praefata Urbe, ejusque suburbiis, Dioc. & districtu Vicarium nostrum in spiritualibus usque ad nostrum & Sedis Apostolicae beneplacitum, cum honoribus, oneribus, fructibus, & emolumentis consuetis, auctoritate Apostolica testore praesentium facimus, constituimus & deputamus.

§. 2. Tibique visitandi Ecclesias, Monasteria, & loca Ecclesiastica secularia & regularia quorumcumque Ordinum ipsius Urbis, etiam Ecclesias S. Laurentii, Anastasii, S. Sebastiani & S. Agnetis, & alia Monasteria, & Ecclesias prope Urbem ipsam, exempta & non exempta, & ipsorum personas, & eorum cujuslibet ipsorum excessus & crimina multandi, corrigendi, puniendi prout secundum Deum & justitiam videris expedire. Causas civiles & criminales audiendi, excutiendi, cognoscendi, & sine debito terminandi; Conferendi quoque Ecclesiastica Sacramenta, Ecclesias dedicandi, & eas vel earum coemeteria reconciliandi. Aliaque omnia & singula faciendi, gerendi, ordinandi, disponendi, exercendi, mandandi, & exequendi, quae ad hujusmodi Vicariatus officium de jure vel consuetudine pertinere noscuntur: Contradictores quoslibet & rebelles per censuram ecclesiasticam personalemque coactionem, & alia opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendi, plenam & liberam auctoritate praedicta harum serie facultatem concedimus, & potestatem ac auctoritatem.

§. 3. Non obstantibus si aliquibus Ecclesiis, Monasteriis vel Ordinibus, eorumque personis a Sede Apostolica sit indultum, quod capi seu detineri, aut interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

§. 4. Mandantes propterea omnibus & singulis ad quos pertinet & spectat, cujuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis existant, quatenus tibi in exequendis his quae ad officium tuum praedictum pertinere noscuntur, omnibus possibilibus assistant auxiliis, consiliis & favoribus opportunis, tibi que parent, & obediunt prout nobis.

§. 5. Quocirca fraternitati tuae per Apostolica scripta mandamus, quatenus officium Vicariatus hujusmodi devote suscipiens, sic illud prudenter, sollicitate & fideliter exequaris, quod exinde sperati fructus animarum, sicut Bullar. Mag. Tom. I.

opimus Dominum concordante provisione. Tunc praeter divinae retributionis mercedem quam inde mercederis, nos tibi & Sedis gratiam ubertim contulimus meritis.

Datum Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae 1464. 16. Kalendas Octobris, Pont. nostri Anno primo.

De his quae observare debent Judices a Sede Apostolica delegati, in causis alienationum bonorum Ecclesiasticorum.

Facultatem has causas delegandi abstulit omnibus Sedis Ap. Officialibus Pauli V. ut infra in ejus constit. 69. Volentes.

De materia alienationum, dicam hic infra in constit. 3. Ambitiose.

PAVLVS EPISCOPVS, Servus servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Cum in omnibus judiciis sit rectitudo justitiae, & conscientiae puritas observanda, id multo magis in concessionibus alienationum rerum Ecclesiasticarum convenit observari, in quibus de Christi patrimonio & dispensatione pauperum, non de proprio cujusque peculio agitur, vel tractatur. Quapropter oportet ut in examinandis hujusmodi alienationum causis, quae a Sede Apostolica in forma, si in evidentem utilitatem cedant, oneratis Ecclesiasticorum Judicum conscientis delegantur, nihil favor ususp, nihil timor extorqueat, nulla expectatio praemii justitiam conscientiamque subvertat.

§. 1. Monemus igitur, & sub interminatione divini iudicii omnibus Commissariis, & delegatis hujusmodi districtae praecipimus, ut caute, & diligenter attendant causas in literis Apostolicis per supplicationes expressas, illaque sollicitate examinent, atque discutiant, testes, & probationes super narratorum veritate recipiant, & solum Deum praeculis habentes, omni timore, aut favore deposito, Ecclesiarum indemnitatibus consulant, nec in laesionem, aut detrimentum earum decretum quomodolibet interponant.

§. 2. Si quis autem Commissarius, vel delegatus conscientiae suae prodigus, in gravamen, aut detrimentum Ecclesiae, per gratiam aut timorem, vel sordes alienationi confererit, aut decretum, vel auctoritatem interposuerit, inferior quidem Episcopo sententiam excommunicationis incurrat, Episcopus vero, aut Superior, ab executione officii per annum, noverit se suspensum, ad estimationem detrimenti Ecclesiae illati nihilominus condemnandus, sciturus, quod si suspensione durante damniliter ingesserit se in divinis, irregularitatis laqueo se involvet, a quo non nisi per summum Pontificem poterit liberari.

§. 3. Is vero, qui dolo, vel fraude, aut scienter in detrimentum Ecclesiarum alienationem fieri proturaverit, aut per sordes, vel impressionem, alienationis decretum extorserit, similem sententiam excommunicationis incurret, a qua non nisi per Romanum Pontificem possit absolvi, ad restitutionem nihilominus rerum alienatarum, cum fructibus, quandocumque de praemissa constituerit, condemnandus.

§. 4. Volumus autem, quod Legati, & Commissarii praedicti de penis constitutionis nostrae specificae moneantur, & in quibuscumque literis, & commissionibus hujusmodi hoc statutum nostrum inseratur.

Nulli ergo, &c. Datum Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae 1465. 5. Id. Maii, Pontif. nostri anno primo.

11

1465.

ludres Ar...

Contradictores...

Complet...

In commiss...

Dat. P. An...

III.

Gubernatores Civitatum, & aliorum locorum Status Ecclesiastici, mitterat (præter esculenta & poculenta quæ triduo consumuntur) non recipiant. Officia per Papam conferri solita, non conferant. Exulesque, vel pœnas, supra flores non remittant.

Quoad munera recipienda à Communitatibus, gravem prohibitionem edidit Clem. VIII. inf. in eius consti. 10. Pro commissis. Quoad Exules non remittendos, vide infra de eorum dispositionem in Pii V. const. 10. Ex superna, ubi notabo Et quoad pœnas non condonandas, habes infra in const. 93. Sixti V. Ad Romanum.

Hæc autem constit. expressè confirmatur à Sixto. IV. infra in consti. 15. §. 3.

Idem An. D. 1486.

PAVLVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad futuram rei memoriam.

Munerum receptio apud ista officia, multa morosa.

Munera excutere oculos sapientum, & pervertere corda iustorum, sacra Scriptura testatur. Unde ille laudatur, ille prædicatur beatus, qui post aurum non abiit nec argentum, & qui excutit manus suas ab omni munere, de quo Propheta testatur; quoniam ipse in excelsis habitabit, & monumenta saxorum, sublimitas ejus. Quod cum omnes facere conveniat, tum maxime servare oportet Apostolicos Legatos, & Gubernatores Provinciarum, Civitatum, atque Terrarum, Rom. Ecclesie subditarum, quos decet cæteris secularibus Magistratibus, justitiae & integritatis exempla præbere, ut avaritiam odiant, & munera super innocentes non cupiant. Sanè ad nostrum non sine molestia animi, pervenit auditum, quod superioribus temporibus diverſi Rectores, & Gubernatores Terrarum, & Provinciarum S. R. E. subditarum, & nonnulli Legati, etiam de latere, ad gubernationem ipsarum Terrarum, & Provinciarum emissi, solitum quendam sequentes abulum, munera à Provincialibus, & incolis locorum, publicè & privatim susceperunt, etiam in vasis aureis vel argenteis, vel equis aut victualibus, excedentes omnem modum, permissionemque Canonicam, quæ quidem non solum ipsis civitatibus & provinciis gravia & onerosa fuere, sed etiam exemplo turpia, & pernicioſa opere comprobantur. Si quidem ipsis muneribus vel donis allecti, privatæ gratiæ & factionibus potius, quam justitiæ studuerunt, multaque criminosa gravia delicta & flagitia pecunia redemerunt, atque (ut breviter circumſcribamus) impletum est in plebique propheticum illud, quod in eorum manibus iniquitas fuit, & dextera eorum repleta est muneribus. Si quidem B. Isidorus ait, Cito jugulabitur auro justitia, nullamque reus pertimescet culpam, quam redimere nummis existimat.

Idem An. D. 1486. egi. iacobus jns. de rebus Ecclesie. si officia pro. 1486.

§. 1. Volentes igitur talibus abutibus providere, & per Officiales & Ministros Apostolicæ Sedis, omnem integritatem munditiamque servari, hoc perpetuò prohibemus edicto, ne quisquam deinceps Rectorum, aut Gubernatorum quorumcumque Officialium Romanæ Ecclesie, vel etiam Legatorum de latere, ad regimen & gubernationem provinciarum, civitatum, ac terrarum Romanæ Ecclesie deputatorum vel deputandorum, à provinciis, civitatibus & terris quibus præstant, vel officia exercere, nec à singularibus sive legationi, regimini, vel gubernatori suppositis, aliquod genus muneris, nec aurum, nec argentum, aut vestem, aut equum, vel aliquod cujuscumque speciei munus accipiat, præter esculenta & poculenta, quæ brevi tempore consumi possunt, quod tempus ad biduum moderantur, alioquin tam dantes quam accipientes, etiam si Pontificali præfulgeant dignitate (dammodo non sint sacrosanctæ Romanæ Ecclesie Cardinales, qui in sacro Collegio coram Nobis, sponte sua obtulerunt & promiserunt, non recepturos hujusmodi munera) ipso facto sententiam excommunicationis incurant, à qua absolvi non possunt nisi à Romano Pon-

te, præterquam in mortis articulo constituti. Et insuper omne id quod acceperint, & aliud tale eundem redere teneantur.

§. 2. Mandantes ut omnes & singuli Legati, Rectores & alii officiales prædicti, priusquam ad sua admittantur officia, videlicet Cardinales Legati, in dicto Collegio coram Nobis promittere, inferiores verò in Camera Apostolica, & observanda hujusmodi constitutione nostra (quam perpetuò valere, & vim decretalis habere decernimus) juramentum præstare teneantur, quod etiam in forma juramentorum præstari solitum, adjungi & asservari mandamus.

§. 3. Insuper, ne sub occasione munerum officia inferiora in ipsis provinciis, civitatibus, & terris, venalia reddantur, aut criminosa debitas pœnas effugiant, vel mulctæ pro debitis impostæ, & fisco applicandæ, in privatas utilitates redigantur, pari prohibemus edicto, ne Legati & Gubernatores prædicti, Præturas civitatum & alia inferiora officia, per Romanos Pontifices conferri, vel alia concedi solita, conferre, confirmare, aut de illis quomodolibet, sine speciali commissione nostra vel successorum nostrorum ordinare præsumant. Pro his verò quæ ad ipsorum Legatorum, vel Gubernatorum dispositionem, vel confirmationem pertinent, pro collatione officiorum, vel confirmatione nil accipiant, præter moderatam mercedem secretarii, sive scriptorum & sigilliferi, quam quidem in majoribus officiis & civitatibus insignioribus, ad duos florenos de Camera, in minoribus officiis vel civitatibus minus insignibus, ad unum florenum, in minimis verò, seu castellis, dimidium florenum similem tantum, pro salario secretarii, scriptorum, & sigilli taxamus, & limitamus.

§. 4. Insuper prohibemus ne aliquos reos capitalium, aut exules, bannitos, & diffamatos sub pœna capitis absolvere, restituere, aut à pœna liberare audeant, sine Romani Pontificis licentia speciali.

§. 5. Præterea mulctas & condemnationes pecuniarias, Camera Apostolicæ de jure vel consuetudine applicari solitas, remittere non possunt aut donare, nec de illis gratiam aut remissionem facere, nisi usque ad summam sex florenorum auri de Camera, in multa seu condemnatione quamvis ge. vi.

§. 6. Revocantes omnes concessiones aut facultates, in genere vel specie cuivis Legato, Rectori, vel Gubernatori concessas, in quantum præmissis advenſentur, illasque pro inf. dis habentes, decernentes quicquid contra præmissa & quodlibet præmissorum attentatum fuerit, nullius esse roboris vel momenti, & absolutiones, remissiones, donationes, & gratias quorumlibet Legatorum, Rectorum, & Gubernatorum, quacumque auctoritate fungentium, in futurum contra præmissa fortitan faciendas, nulli penitus suffragari.

§. 7. Mandantes hanc constitutionem nostram in omnibus Civitatibus Romanæ Ecclesie insignioribus, nunc & singulis quibuscumque temporibus, in adventu novi Legati seu Gubernatoris, solemniter publicari, & ab omnibus inviolabiliter observari, ac de verbo ad verbum in libro ibidem aliquo authentico registrari & conservari.

§. 8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam, &c.

Datum Romæ apud sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo sexagesimo sexto, quintodecimo kalendas Aprilis, Pontificatus nostri anno secundo.

Contra vindictam transversalem in Urbe ejusque districtu sun entes, aut Cavalcatas, seu hominum collectas facientes, brigoloque & eorum fautores.

Hæc bulla fuit primum à Sixto. IV. die 12. Julii 1477. & deinde ab Innocentio VIII. die 13. Septembris 1478. confirmata, sed postea ad omnia loca Status Ecclesiastici extensa à Pontif. successorib. ut liquet

PAULUS SECUNDUS.

99

liques ex bulla 10. Clem. VII. infra, & bulla 10. Pii V. Ex saperna. §. 9.

PAVLVS EPISCOPVS, Seruus Seruorum Dei: Ad futuram rei memoriam.

Viros sanguineos & dolosos abominabiles Deo, Sanctus Propheta testatur, nec immerito quidem apud Deum & homines detestandi videntur, qui horrenda scvritia & vindictæ furore succenti sanguinem sitiunt aliorum, & præsertim Infantium, ita ut non solum corporum mortem procurent, sed etiam animarum. Pro quibus DEI Filius mortem subiit corporalem, easque pretio sui sanguinis comparavit. Unde nos ejusdem Salvatoris vicem, disponente Domino, licet immeriti, obtinentes in terris, eisdem merito detestamur, & ad gregis Domini custodiam sollicitis excitati vigiliis, animarum & corporum saluti, & publicæ paci ac quieti, attenta cogitatione insistimus, ut perditorum hominum audaciam compescendo, animas simul & corpora Deo lucrifacere sua nobis cooperante gratia valeamus.

Sanè in Alma Urbe nostra, quæ sicut per sacram beati Petri Sedem totius est caput Orbis efficta, ita cæteris Urbibus quietis & pacis norma & exemplar debet esse justitiæ, instigante diabolo pestiferum & perniciosum malum irrepfit, ut si quando inter aliquos, etiam pro levissima causa, quam brigam vocant, rixa fuerit exorta, in qua alter alterum percussit aut vulneraverit, percussus aut vulneratus hujusmodi offendens patrem, fratrem, aut filium, seu alterum ex propinquis, injuriæ expertem & plerumque offensionis ignarum, aut hujusmodi excessus plurimum indolentem, horribili immanitate, & feriosa cæmentia, in vindictam suæ injuriæ vulnerat, & interdum occidit, aut aliquis propinquorum offensus ad ultionem injuriæ propinqui sui, ut præmittitur, propinquum offendens vulnerat, vel occidit, vel vulnerari & occidi facit, inde quoque juxta damnabilem abusum Civitatis utraque pars se domibus privatis, includit, quas in contemptum Summi Pontificis, videlicet Principis, ac etiam Magistratum civitatis, armatis complens, & interdum fores domorum, & porticus stercatis communiunt, ubi tanquam ad officinas asylum scelerum perditii homines, & scelerati, ex utraque parte conveniunt, illic rabida factio jurgitur, atrocissimi sceleris immanitate concordans, illic demerita, & furia est, & venalis injuria, dum iis, qui nulla sunt injuria læssiti, ad vindictam offensorum insana mente, & ferali crudelitate conjurant. Ii sunt quorum veloces pedes sunt ad effundendum sanguinem, qui viam pacis non cognoverunt. Inter quos fœda & obscœna commercia, alearum lusus, pecuniarum effusio, patrimoniorum dissipatio, dira blasphemiz, & obscœni aguntur incestus: ex iis oritur regentium Republicam, & Magistratum contemptus, ac seditiones nonnunquam excitantur. Quod quidem ex alio veteri processit abusu, ut si quando hujusmodi rixæ & offensiones intercedunt, non solum propinqui, atque conjuncti, sed etiam extranei utrique parti se offerunt, quod vulgò apud eos, & materno vocabulo, Fare de bene, nuncupatur, ex quo plerumque totius civitatis studia, non sine gravi nota regentium, atque discrimine reipublicæ, armantur adversus proximos, miseri spiritu diaboli repleti, omne jus humanæ societatis, omnem charitatem, omnem civilem concordiam damnabili abusu pervertunt.

§. 1. Nos igitur tam immani, & crudeli facinori, ac populi nostri peculiaris periculis volentes occurrere, & tam nefarios præsumptores debite animadversionis mucrone ferire, & ut tuta sit inter improbos innocentia, etiam in ipsis improbis formidato supplicio, refrænetur audacia, ac nocendi facultas, ipsiusque Almx Urbis nostræ paci, & quieti, & tranquillitati, consulere, ut scilicet ducta regimine præservetur à noxiis, & optatis semper proficiat incrementis. Hæc inrefragabili, matuta, & perpetuò valitura constitutione statuimus, & ordinamus, ut quicumque deinceps Baro, aut Domicellus, vel Civis Romanus, vel quævis alia Ecclesiastica secularique persona, cujuscumque conditionis & qualitatis existat, qua-

Bellar. Mag. Tom. J.

cumque etiam armodi injuria læssita pro sua, vel amicis aut propinquis injuria vindicanda, patrem, aut filium, fratrem, aut propinquum, vel aliam amicum, vel domesticum offendens, vulnerare, mutilare, occidere, vel quocumque modo, realiter vel personaliter, offendere præsumpsit, aut talia fieri fecerit, vel mandaverit.

§. 2. Similiter qui in Urbe Romana, vel in ejus districtu, occasione rixæ, vel brigæ domum communire, armatos receptare, aut tenere, vel adherentes, & complices ac fautores brigæ atcessere, seu quancumque conventionem, congregationem, & collectam hominum, ad ultionem injuriæ invocare, excitare, invitare, vel receptare præsumpsit per se, vel alium, crimen læsæ Majestatis incurrat, & tanquam læsæ Majestatis, rebellionis, ac seditionis in Urbe concitatæ reus censeatur, & habeatur, ac veluti talis à competentibus judicibus severissime puniatur.

§. 3. Ecclesiastici verò talia perpetrantes ab omni dignitate, honore, ordine, officio, & beneficio sint ipso jure privati, & perpetuè custodiæ mancipentur, beneficia eorum liberè alii per illos ad quos eorum collatio pertinet, conferantur. Omnesque præterea talia perpetrantes, & committentes, tanquam Christianæ religionis alieni, publicæ pacis æmuli, ab omni populo, Civitate, Terra, vel loco. Ecclesiæ Romanæ mediatè vel immediatè subjecto, sint perpetuò diffidati, eorum dona, tam mobilia quam immobilia sint ipso jure Cameræ Apostolicæ confiscata. Nulli præterea talium alicujus aperiatur janua dignitatis, aut honoris Ecclesiastici vel mundani, seu ad alicujus loci regimen sit ascensus. Et ut magis famosa sit eorum infamia, factio testamenti activè & passivè sit eis interdicitæ, ad actus legitimos nullus eis pateat aditus, nulla porta pandatur, omni spe gratiæ, aut dispensationis adempta. Ac præter prædictas pœnas, sententiam excommunicationis, & perpetuæ maledictionis incurrat, à qua absolvi non possunt nisi per Romanos Pontifices, præterquam in mortis articulo constituti.

§. 4. Illi verò qui ipsis offensis vel offendentibus seu brigosis adherere, favere, opem auxiliumve permittere, vel in domibus aut Castris, locis, seu fortalitiis suis receptare, aut qui juxta vulgare Fare de bene, deinceps præsumpsit, tanquam fautores scelerum, & conspiratores adversus publicam pacem, omninò similis rebellionis, confiscationis, deponitionis, privationis, inhabilitationis, atque excommunicationis, & anathematis pœnas incurrant.

§. 5. Statuimus præterea, ut domos, & habitationes principalium offendentium, qui vindictam in alios, ut præmittitur sumere vel exercere, vel etiam qui ex utraque parte domos ipsis munire, aut congregationes occasione brigæ & collectas hominum adunare, aut armis vel armatis, seu stercatis, aut Propugnaculis communire auli fuerint, in detestationem tanti facinoris demoliantur, & usque ad solum, in perpetuam infamiam prosternantur, per hoc quoque secularibus, & aliis judicibus suis competentibus non adimimus facultatem utendi statutis & legibus adversus tales editis vel edendis. Dignum est enim ut nefandi ratione flagitii, ultionis severitas extendatur, & propter enormitatem facinorum, & pœnarum modus exuperet.

§. 6. Cæterum volumus quod singuli in dicta Urbe rixam seu brigam quomodolibet forsan impræsentiarum habentes, sustinentes, aut excitare molientes, cujuscumque status, vel conditionis fuerint, post publicationem præsentium in Curia Capitolii & aliis publicis dictæ Urbis locis faciendam, infra quindecim dierum spatium super illa in dilectos filios ejusdem Urbis generales Paternos nostros, ac Chericum de Chericatis Civem & militem Vicentinum, seu alium per nos ejus loco forsan subrogandum aut deputandum, & de jure & de facto juxta auctoritatem & arbitrium eorum, plenarie compromississe, ipsorumque decisionibus, sententiis, & mandatis, quæ omnia & rata & grata haberi, ac ab omnibus & singulis quorum interest, vel intererit quomodolibet in futurum, inviolabiliter observari volumus atque mandamus, stare & parere debent, & teneantur.

L. I. Dedit

Collectam hominum adunantibus.

Pœnas hic Pœna imponitur, si in pœnam excommunicationis ab ipsa sit in rixis in rixis.

Fortalitiis eorum jam in rixis.

Domosque eorum demantur mandata.

Brigam hanc hinc & inde in rixis.

decentes nulli licere illis contradicere, nec etiam ab eis quovis modo appellare.

Facisque hujusmodi fructus penitus enervantur in mandatis.

§.7. Inhibentes districtius ne aliquis per seipsum aut quemvis alium directè, vel indirectè, seu alio quovis quæsito colore contra pacem, & concordias, hæcenus initas & factas, vel securitates præstitas, seu deinceps incundas, venire, vel aliquid attentare, aut illas infringere quomodolibet præsumant, sub pœnis ultra Urbis statuta in hujusmodi facta pace contentis, ac præmissis, & aliis arbitrio nostro infligendis, quas rebelles, & contrafacientes, ac pacem hujusmodi non servantes, eo ipso quo contrafecerint, irremissibiliter incurrant.

Hanc bullam in Germania Vrbu descripti mandas.

§.8. Ad majorem præterea firmiteremque rei substantiam, & perpetuam observationem, volumus & mandamus, quod præsentis nostræ literæ hujusmodi voluntatem, ordinationem, & decretum nostrum continentes, in volumine Statutorum dictæ nostræ Urbis, de verbo ad verbum denotentur, & describantur.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 3. die 22. Sept.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarn. Dominicæ 1466. Decimo Kal. Octob. Pont. nostri Anno tertio.

V. Prohibitio alienandi bona Ecclesiastica, aut illa ultra triennium locandi.

Hæc bulla est inter extravagantes communes, sed hic posuit, quia in judiciis quotidie affertur. Et ut tibi dicam, quod circa locationes hujusmodi extat Conc. Trid. sess. 24. cap. 11. Et quoad alienationes habes etiam sup. const. 1. Leon. 1. Occasio, & infra Paul. IV. constit. 2. Injunctum, & Pii V. constit. 69. Volentes, & aliam constit. 98. Et si de singulis. Quo vero ad iudices hujusmodi alienationum habes hic sup. constit. 2. Cum in omnibus.

Edita An. D. 1467.

PAVLVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Procuramus.

Ambitiosæ cupiditati, illorum præcipuè qui divinis & humanis aff. & atis, damnatione postposita, immobilia & pretiosa mobilia Deo dicata, ex quibus Ecclesiæ, Monasteria & pia loca reguntur illustranturque, & eorum ministri sibi alimoniam vendicant, prophanis usibus applicare, aut cum maximo illorum ac divini cultus detrimento exquisitis mediis usurpare præsumunt, occurrere cupientes.

Prohibitio alienandi.

§.1. Omnium rerum & bonorum Ecclesiasticorum alienationem, omneque pactum per quod ipsorum dominium, concessionem, hypothecam, locationem, & conductionem ultra triennium, necnon infeudationem vel contractum emphyteuticum præterquam in calibus à jure permissis, ac de rebus & bonis in emphyteusum ab antiquo concedi solitis, & tunc cum Ecclesiarum evidenti utilitate, ac de fructibus & bonis quæ servando servari non possunt, pro instantis temporis exigentia, hac perpetuò valitura constitutione fieri prohibemus.

Innovatio confis. Prædictorum.

§.2. Prædecessorum nostrorum constitutionibus, prohibitionibus & decretis aliis super hoc editis, quæ tenore præsentium innovamus, in suo nihilominus robore permanerent.

Reversio alienat. inum aliter feudatum, cu. aliu pa. 28.

§.3. Si quis contra hujus nostræ prohibitionis seriem de bonis & rebus eisdem quicquam alienare præsumpserit, alienatio, hypotheca, concessio, locatio, conductio, & infeudatio hujusmodi nullius omnino sit roboris vel momenti, & tam qui alienat, quam is qui alienatas res & bona prædicta receperit, sententiam excommunicationis incurrat, alienanti verò bona Ecclesiarum, Monasteriorum locorumque piorum quorumlibet inconsulto Romano Pontifice, aut contra præsentis constitutionis tenorem, si Pontificali vel Abbatiali præfulgeat dignitate, ingressus Ecclesiæ sit penitus interdictus, & si per sex menses immediatè sequentes sub interdicto hujusmodi,

animo, quod absit, perseveraverit indurato, lapsis mensibus eisdem à regimine & administratione suæ Ecclesiæ vel Monasterii cui præsidet in spiritualibus & temporalibus sit eo ipso suspensus. Inferiores verò Prælati, commendatarii, & alii Ecclesiarum, Rectores beneficiati, vel administrationem quomodolibet obtinentes, Prioribus, præposituris, præpositatibus, dignitatibus, personatibus, administrationibus, officiis, Canonicatibus, præbendis, aliisque Ecclesiasticis cum cura & sine secularibus & regularibus beneficiis quorum res & bona alienantur duntaxat, ipso facto privati existant, illaque absque declaratione aliqua vacare censeantur, possintque per locorum Ordinarios vel alios ad quos eorum collatio pertinet, personis idoneis (illis exceptis quæ propterea privatæ fuerint) liberè de jure conferri, nisi alias dispositione Apostolicæ Sedis sint specialiter aut generaliter reservata: & nihilominus alienatæ res & bona hujusmodi ad Ecclesias, Monasteria & loca pia ad quæ ante alienationem hujusmodi pertinebant, liberè revertantur. Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 4. die 19.

Dat. Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, Milleesimo quadringentesimo sexagesimo septimo, kal. Martii, Pont. nostri Anno quarto.

Quod Monasteria, Prioratus, & alia beneficia Ecclesiastica, perpetuo unita, & de cætero vacantia, teneantur Rever. Cameræ Apostolicæ debita jura & servitia ut taxata sunt præstare. Alio verò Annatam persolvere singulis quindecim annis.

Hæc bulla comprobata fuit à Jul. II. die 28. Julii 1505. cujus constitutio tanquam simpliciter confirmatoria, & à Paulo V. hic infra relata, à me prætermissa fuit. Declaratur autem & extenditur à Clem. VII. Paulo IV. Pio V. & Sixto V. ut dicam infra in ejusdem const. 33. Camera.

PAVLVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Decet Romanum Pontificem sic suis fore gratis liberalem, quod in Ecclesiarum, Monasteriorum, aut Clericalis Ordinis personarum secularium sive regularium favorem concessa, in Cameræ Apostolicæ, vel aliorum præjudicium non redudent.

§.1. Sanè dudum ad humiles universonum poscentium supplicationes, & ex certis rationabilibus causis tunc expressis inducti, tam Nos quam S. R. E. Martinus V. Eugenius IV. Nicolaus etiam V. Callistus III. & Pius II. Pontifices prædecessores nostri quamplura diversorum Ordinum Monasteria, Prioratus, Præposituras, Præpositatus Conventuales, necnon dignitates majores in Cathedralibus, Metropolitanis, & principales in Collegiatis Ecclesiis, administrationes quoque, officia, & beneficia Ecclesiastica, etiam dispositioni Apostolicæ generaliter reservata, invicem vel aliis Cathedralibus, etiam Metropolitanis, vel Collegiatis Ecclesiis, earumque Capitularibus mēsis, ac mensariis, dignitatibus, Collegiis, Universitatibus, & beneficiis, & præsertim Congregationis Canonorum Regularium S. Augustini Lateranen. & de Scopeto, seu S. Salvatoris nuncupatorum, Monachorum S. Justine Paduan. Montis Oliveti, S. Benedicti, Cisterciens. Vallis Umbrosæ, & Cartusien. Ordinibus, presbyterorumque S. Georgii in Alga Venetiarum, atque aliis Monasteriis, domibus, Hospitalibus, fabricis, & piis locis, utriusque sexus personarum, sub diversis modis & formis Apostolica auctoritate univimus incorporavimus, & annexuimus, applicavimus, atque submisimus.

§.2. Proptereaque Ecclesiæ, Monasteria, Prioratus, Præposituræ, dignitates, administrationes, officia, & beneficia unita hujusmodi amplius nequaquam vacare sperantur, cumque propterea Cameræ Apostolicæ, necnon venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium

Edita An. D. 1467.

Exce.

Plene m. a. c. a. n. u. m. i.

Vide v. d. C. m. n. b. a. n. t.

dinalium Collegium, & Sedis Apostolicæ Officiales detrimendum non modicum patiantur.

§. 3. Nos quorum interest eorundem Cameræ, Collegii, & Officialium indemnitati prospicere, volentes quemadmodum par est uniones, incorporationes, annexion. application. & submissiones præfatæ, si alias site, & rationabiliter processerunt, ita in sua firmitate permanent, quod ipsorum quibus una cum suis oneribus unita fuerit, commodis deserviant, & aliorum jura propterea non lædantur, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, ordinamus, decernimus, & declaramus, quod omnia, & singula Monasteria, videlicet illa quorum fructus, & redditus, & proventus ad summam centum floren. auri de Camera secundum communem æstimationem ascendunt annuatim, si in libris ejusdem Cameræ taxati reperiuntur, communia, & minuta servitia, atque alia jura debita, & consueta, tam ipsis Cameræ, & Collegio quam Officialibus Prælati.

§. 4. Reliqua verò Monasteria, Prioratus, Præposituræ, Præpositatus, dignitates, personatus, administrationes, officia, & beneficia, ut præfertur unita, pro quibus Cameræ Apostolicæ annata, seu alia jura solvi consueverant, vel debebant temporibus retroactis, & de solvendo singulis certis temporibus futuris obligatio in eadem Camera per inadvertentiam facta non fuit, annatam, siue medios fructus unius anni in posterum singulis quindecim annis perpetuè sequuturis, eidem Camerario solvere teneantur & debeant.

§. 5. Et quod de omnibus Monasteriis, Prioratibus, Præpositatibus, dignitatibus, personatibus, administrationibus, officiis, & beneficiis, ut præfertur unitis, à quarum unionum temporibus, postquam illæ sortitæ effectum, anni quindecim effluerunt, infra annum proxime futurum communia minuta, & alia jura seu annatas, & medios fructus hujusmodi solvere adstringantur etiam singulis annis quindecim in futurum, prout multæ alie similes uniones, & gratias obtinent, faciunt, & facere consueverunt, & ad hoc ij quorum interest infra unius anni spatium se in eadem Camera efficaciter obligare debeant cum effectu.

§. 6. Alioqui si à solutione aut obligatione præmissis cessare præsumperint, union. annexion. & incorporationes præfatæ habeantur penitus pro infectis, & sic unita Monasteria, Prioratus, Præposituræ, Præpositatus, dignitates, personatus, administrationes, officia, & cujuscumque qualitatis, aut generis beneficia hujusmodi, tamquam verè vacantia possint libera à Sede præfata impetrari & canonicè obtineri, ac si uniones ipsæ, & super eis confectæ literæ, processus quoque habitus per eosdem, & quæcumque inde secuta nullatenus emanassent.

§. 7. Non obstantibus union. & aliis præmissis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo, &c.
Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominiæ Millesimo quadringentesimo sexagesimo nono, octavo Id. Januarii, Pont. nostri anno quinto.

II. Reductio Sanctissimi Jubilæi, siue Anni Sancti, ad annum vigesimum quintum, quo visitantes Basilicas SS. Petri, & Pauli, & S. Ioannis in Laterano, ac S. Mariæ Majoris de Urbe, plenissimam peccatorum veniam consequuntur.

Institutionem hujusmodi Jubilæi pro quolibet centesimo anno statuit Bonif. VIII. ut sup. in ejus const. 7. Antiquorum, sed reductionem istam ad annum vigesimum quintum servarunt omnes huius Pont. successores usque ad Clem. VIII. ut infr. in eius const. 38. Annus, ubi notabo.

PAVLVS EPISCOPVS,
Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Ineffabilis providentia summi Patris (qui pro redemptione humani generis, ejusque reconcilianda natura,

Bullar. Mag. Tom. I.

Ad prævaricatione perpetuæ mortis damnatione muldata, unigenitum suum vestim nostræ mortalitatis assumere, & post Evangelicæ doctrinæ sacra erudimenta, ac vitæ ipsius actus, & conversationis exempla crucem voluit & mortem subire, laudabili imitatione nos instruit ut qui insufficientibus meritis vices ipsius redemptoris tenemus in terris, summis enitatur studiis gregem dominicum vigilantiz nostræ sua præordinatione commissum, quem callidi hostis versutia justitiæ limitibus sæpe divertit, auctori nostro, qui non mortem, sed penitentiam desiderat peccatorum, reddere acceptabilem, & bonorum operum sectatorem, ut in extremi, tremendique judicii ratione reddenda rigorem justitiæ & ultionis meritæ evitare possimus. Decet igitur nostræ mentis intuitum ad ea vigili attentione convertere, per quæ supremi favoris suffragante præsidio, ita univerforum Christi fidelium animarum saluti prospiciamus utiliter, & gratiarum spiritualium donis salubriter consulamus, quod adversus ipsius hostis astutias congruo valeat antidoto subveniri, ipsique fideles æternæ beatitudinis præmia largiente Altissimo consequantur.

§. 1. Dudum siquidem cum fida relatio antiquorum haberet, quod accedentibus ad honorandam Principis Apostolorum de Urbe basilicam, magnæ concessæ forent remissiones & indulgentiæ peccatorum, flicis recordat. Bonifacius Papa Octavus prædecessor noster summo studio salutem appetens fidelium singulorum, & attenta consideratione recensens, quod per beatissimos Christianæ fidei Principes Petrum, & Paulum sacrosancta Romana & universalis Ecclesia religionis sumplisset exordium, ac Evangelium CHRISII Romæ resplendisset: ut idem Apostolorum Principes, gregis dominici Pastores, & ejusdem Ecclesiæ columnæ summissimæ, in speciali veneratione, & honorificentia haberentur, ipsæque prædecessor fidelibus ipsis incomparabilem salutis thesaurum aperiret, de fratrum suorum consilio voluit atque decrevit, quod omnes qui anno à nativitate Domini millesimo trecentesimo, & quolibet anno centesimo ex tunc in antea secuturo ad ipsorum Apostolorum Basilicas de Urbe accederent reverenter, ipsaque si Romani ad minus triginta, si verò peregrini aut forenses quindecim diebus continuis vel interpolatis, saltem semel in die, verè tamen penitentes & confessi, personaliter visitarent, suorum omnium peccatorum remissionem, & veniam plenissimam obtinerent.

§. 2. Postmodum verò sanctæ recordationis Clementis Papa Sextus noster etiam prædecessor ex præmissis & nonnullis aliis animum suum moventibus cautis indulgentiam antedictam ad annum quinquagesimum provida consideratione reducens, Apostolica auctoritate statuit, ut omnes Christi fideles qui prædictas Basilicas & Lateranen. Ecclesiam de quinquaginta in quinquaginta annos certo modo tunc expulso devote visitarent, eandem peccatorum suorum veniam consequerentur.

§. 3. Et successivè piæ memoriæ Gregorius Papa XI. similiter prædecessor noster cupiens, ut Ecclesia beatae MARIÆ Majoris de Urbe cum eisdem Basilicis & Lateranen. Ecclesia indulgentiæ privilegio decoraretur prædicto, ex certa scientia voluit, statuit, & auctoritate prædicta ordinavit, quod quicumque Christi fideles hujusmodi indulgentiam per ipsius Clementis literas declaratam assequi affectarent, eandem Ecclesiam Beatae Mariæ Majoris, sicuti Basilicas, & Lateranen. Ecclesiam supradictas visitare deberent, & etiam tenerentur.

§. 4. Et deinde Urbanus Sextus in sua obedientia nuncupatus providè considerans, quod ætas hominum amplius solito in dies laboretur pauciores, ac desiderans quam plurimos ejusdem indulgentiæ fieri participes, cum ad annum quinquagesimum propter brevitate vitæ plurimi hominum minimè perveniant, ut populorum augetur devotio, fides splenderet, & charitas amplius incalcesceret, ex eisdem & aliis non minoribus causis de fratrum suorum consilio annum quinquagesimum supradictum ad trigessimum tertium reducens, statuit de fratrum suorum eorundem consilio, & Apostolicæ plenitudine

Bonif. VIII. Jubilæi quolibet 100. ann. concessus, ut in rnor.

Clem. vi. ad annum 50. reduxit.

Greg. XI. statuit etiam visitari Ecclesiam B. Mariæ Majoris.

176. vij. Jubilæi in c. levari præc. in quolibet anno 33.

plenitudine potestatis, quod universi fideles verè penitentes & confessi, qui in anno à Nativitate ejusdem Domini millesimo trecentesimo nonagesimo, & deinceps perpetuis temporibus de tringinta tribus annis in tringinta tres annos Basilicas ac Lateranen. & sanctæ MARIÆ Majoris prædictæ Urbis Ecclesias causa devotionis modo præmissis visitarent, eandem consequerentur remissionem, & veniam peccatorum.

Mart. v. approbavit.

§. 5. Postremo verò postquam felices recordationis Martinus Quintus Romanus Pontifex prædecessor noster reductionem per eundem Urbanum factam hujusmodi ratam habens, & gratam ipsam in sua firmitate persistere, & anno trigesimalotertio supradicto observari debere censuerat, & ad effectum deduci anno ingruente prædicto permiserat, prout observata extitit.

Nicol. v. confirmavit.

§. 6. Pæ recordationis Nicolaus Papa Quintus similiter prædecessor noster eorundem prædecessorum inherendo vestigiis prædictas Clementis ejusdem concessionis literas ratas habens & gratas, eas de fratrum nostrorum tunc suorum consilio, & Apostolicæ potestatis plenitudine innovavit & approbavit, sui que scripti patrocínio communivit, indixitque, statuit, decrevit, & ordinavit, ut omnes Christi fideles verè penitentes & confessi, qui juxta formam in literis Clementis prædecessoris hujusmodi comprehensam in anno à Nativitate Domini nostri JESU CHRISTI millesimo quadringentesimo quinquagesimo tunc futuro Basilicas, & Ecclesias antedictas visitarent, ut præfertur, omnium peccatorum suorum plenissimam indulgentiam consequerentur, prout in dictis literis plenius continetur.

Hic modò permissis ad annum 25. reducitur.

§. 7. Nos igitur, qui miseratione Altissimi labentibus annis regimini Catholicæ & universalis Ecclesiæ fuimus divina clementia disponente præfecti, provida consideratione non immeritò attendentes humanæ conditionis statum fragilem ad peccandum proclivem, & ad declinationem usque adeo celeri cursu, ut præmittitur, properare, brevissimum quoque vitæ spatium, & peccatis nostris exigentibus, crebras pestilentias, varios morbos lethiferos, gravissimas quoque Turcarum & infidelium adversus fideles persecuciones assiduas, atque universam Christianitatem retroactis temporibus quassatam, adhuc variis, non quidem minoribus injuriis lacessiri, & calamitosi casibus & dispendiis subiacere, aliasque plurimas ærumnas in CHRISTI populos adeo invalescere, & eis atque aliis similibus casibus plerumque causantibus admodum pauci remissionum & indulgentiarum hujusmodi participes fieri mereantur, necnon attente considerantes novum, vel à moribus alienum non esse pro varietate temporum, antecessorum eorundem statuta reduci ad spatium temporis brevioris, maxime pro salute animarum fidelium quam tota mente appetimus, & juxta datam nobis à Domino gratiam assidue procuramus, ex præmissis & quibusdam aliis non minoribus causis ad id animum nostrum inducentibus, annum trigesimalum tertium hujusmodi de venerabilium fratrum nostrorum consilio, & ipsius potestatis plenitudine ad annum vigesimalum quintum reducetes, auctoritate, scientia & potestate præmissis, statuimus & ordinamus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus annus Jubilæus (plenarie videlicet remissionis, & gratiæ, & reconciliationis humani generis nostro piissimo Redemptori) cum omnibus & singulis indulgentiis, & peccatorum remissionibus supradictis de viginti quinque annis cum gratiarum actione, & mentis jucunditate debeat ab omnibus Christi fidelibus frequentari, ac etiam celebrari. Nos enim de omnipotentis Dei misericordia, & ipsorum Apostolorum auctoritate confisi, eisdem utriusque sexus fidelibus, qui in anno Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo quinto, incipiendo à primis vespere Vigiliæ Nativitatis Domini nostri JESU CHRISTI millesimo quadringentesimo septuagesimo quarto, & ut sequitur finiendo, ac deinceps de viginti quinque annis in viginti quinque annos Basilicas, & Ecclesias antedictas alias juxta ordinationem eorundem prædecessorum devote visitaverint, ut præfertur, plenissimam peccatorum suorum omnium veniam elargimur.

§. 8. Attendant igitur universi fideles, qui ad ratio-

nem perspicuæ veritatis attingere quærunt, ac in statera cordis justo liberamine ponderent suorum sarcinam peccatorum, & quam graviter se reos constituerint erga ipsam Redemptorem piissimum, divinam contra se clementiam provocando. Debitorum suorum etiam telegant memoriale, atque animo repetant hujus defluentis sæculi cursum ad exitum continuè properare, & inexorabilem legem mortis absque ullius exceptionis beneficio omnibus esse indictam, quæ sine personarum, dignitatumque delectu cunctos reddit æquales, nihilque esse in quo vanam hujus mundi gloriam inanibus extollamus titulis, dum nascenti dies mortis indicitur, ac per tacitos, fallentesque decursus hujus vitæ mortalitas ad extremum diè fugaci temporis mobilitate raptatur. Providè deinde considerent tremendi judicii diem, in qua omnium quæ in corpore gessimus, & sive bonum fuerit, sive malum, redditori erimus rationem, & absque provocationis effectu quisque propriam mercedem accipiet, aut æternæ beatitudinis præmia, aut mortis perpetuæ, & damnationis æternæ supplicia, quibus secunda mors finem imponere, aut ea mitigare nequibit: & tandem cum ita sit, nihilque habeat humana mortalitas quod bonorum omnium largitori digne retribuere possit (cum nullum in se bonum inveniat, quod non sit ei liberaliter à Deo collatum) ut mortis hujus & damnationis detrimenta evitent, his atque aliis meritoriis operibus peccata sua omni ex parte studeant expiare, ut saltem per hæc media, atque remissionum, & indulgentiarum largitionem hujusmodi, quibus Christicolæ omnes veluti data manu ad salutem perpetuam invitamus, ac sanctorum meritis & intercessionibus adjuti, ad æternam mereamur beatitudinem pervenire. Suscipiant etiam cuncti fidei Catholicæ professores patris monita & instituta salutis, atque præcipua cum exultatione ad præparandum iter sibi ad gloriam sempiternam has remissionum ac indulgentiarum gratias uberrimas, quas nos illarum dispensatores indigni, tanquam JESU CHRISTI Vicarius, de sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ thesauris exhibemus, ut ipsorum animas ab hostis terribili potestate ereptas, immortalis Deo Creatori nostro, sicuti supremis desideramus affectibus, exhibere, & nos cum eis, superna beatitudine perfrui valeamus. Amen. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno à Nativitate ejusdem Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo, tertio decimo Kalend. Maii, Pont. nostri anno 6.

SIXTUS QUARTUS PONT. CCXVI.
ANNO DOMINI MCDLXXI.

Sixtus Quartus de Ruvere, Magister Franciscus Savonensis antea dictus, Ordinis Fratrum Minorum, Presb.

Presb. Card. tituli S. Petri ad Vincula. Creatus 5. Idus Augusti, An. Domini 1471. Coronatus 8. Kal. Septembris, eodem anno: Vixit annos tredecim, dies quatuor. Creavit Cardinales 34. Obiit pridie idus Augusti, Anno Domini 1484, sepultus fuit in Basilica sancti Petri. Vacavit sedes dies 16.

Privilegia Theſaurarii, & Clericorum Rever. Camerae Apostolicæ, suorumque nepotum, & familiarium.

De his habes sup. const. 13. Eug. IV. Inter, & const. 1. Callist. III. Qua laudabili. Et signanter de Theſaurario, attende infra const. 100. Sixti V. In conferendis, cum ibi not. De Clericis autem, inspicie const. 12. Alex. VI. Et si ex, cum ibi indicandis.

S I X T V S P A P A I V.
Ad perpetuam rei memoriam.

DISPOSITIONE divina quamvis immeriti gregi Dominico, & Ecclesiastico statui Præfidentes, inter nostri officii curas multiplices nobis imminentes, Romanæ Curie, & Apostolicæ Sedis officialium status, regimen, & gubernatio nostrum sollicitat animum, ut rectè, salubriter, & benè disponantur, præsertim dilectorum filiorum familiarium nostrorum Camerae Apostolicæ Clericorum, quibus nostra & Apostolicæ Camerae negotia, ac Filii Apostolici officii cura & sollicitudo non parva incumbit, Nobisque & Apostolicæ Sedi in illis pertractandis solerti diligentia & indefesso animo, summaque cum fidelitate, & continuo labore deserviant, ut ea, quæ in illorum, & eorundem officii ordinationem, statum, favorem, & augmentum, à Rom. Pont. præcipuè Eugenio Quarto, Nicolao Quinto, & Callisto Tertio, prædecessoribus nostris, justè processisse comperimus, per nostri partes ministerii jugiter invalescant, perpetuamque suscipiant Apostolicæ auctoritatis & roboris firmitatem.

§. 1. Dudum siquidem Callistus III. prædecessor noster prædictus, nonnullas ordinationes, statuta, & concessiones regimen dicti officii, & personarum ejusdem concernentes per prædictos Eugenium IV. & Nicolaum V. Romanos Pontifices facta & edita, &c.

Reliquum omittitur, quia ipsæ bullæ Eugen. & Callisti sunt supra in locis indicatis in rubrica. Et bulla Nicol. V. relata est in ea Callisti III.

§. 2. Nos igitur prædecessorum prædictorum præcipuè Callisti III. in hac parte vestigiis inhærentes, eosdem Theſaurarium, & singulos Camerae Apost. Clericos numerarios, & participantes, ob ipsorum spectatam fidem, & integritatem, accuratamque diligentiam, sedulam sollicitudinem, in nostris & Romanæ Ecclesiæ negotiis, non minori, quàm dicti prædecessoris nostri gratiæ, & favoris benignitate prosequentes, proprio motu, non ad ipsorum, vel alterius nobis pro eis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex nostra scientia, supradictas literas Apostolicas Callisti III. Eugenii IV. & Nicolai V. quorum mentio in iis habetur, & omnia & singula in eis contenta confirmamus, & approbamus, ac præsentis scripti patrocinio communitimus, suppletes omnes defectus, si qui forsân intervenierint in eisdem.

§. 3. Et insuper Theſaurarium, & singulos septem Clericos ipsos, præfentes & futuros, nostros & Sedis præfatae veros Capellanos, ac etiam veros nostros familiares & continuos commensales esse, haberi, teneri, & reputari debere decernimus, & declaramus, quos & eorum quemlibet numero aliorum quorundam familiarium nostrorum, etiam in certo libro Cancellariæ Apost. de nostro mandato scriptorum, sive describendorum, tam in affectione beneficiorum, seu eorum gratiis, expectativis, ea-

rumque revalidationibus, extensionibus, mutationibus, restitutionibus pro tempore eis à nobis motu proprio, vel alias concessis, vel concedendis, quàm aliis omnibus & singulis, illisque prorsus similibus privilegiis, antelationibus, prærogativis, exceptionibus, & declarationibus decretis, statutis, relationibus, favoribus, & indultis utuntur, & gaudent, sive uti, & gaudere poterunt in futurum, uti, potiri, & gaudere posse, & debere, quos pro veris familiaribus descriptis, sive describendis in libro prædicto haberi, ac omnes & singulas concessiones quibusvis personis per nos factas, & faciendas de prærogativis familiarium nostrorum descriptorum, sine illorum præjudicio, in eisdem concessionibus apponi solitis adjicimus, ad ipsos Theſaurarium & Clericos, quàm ad alios familiares descriptos, & eorum præjudicium referri, motu & scientia prædictis volumus, decernimus, & declaramus.

§. 4. Ac etiam, ut Theſaurarius & Clerici antedicti, qui in revidendis, & in dijudicandis literis Apostolicis, quæ ad Apostolicam Camerae deferuntur, assiduo labore exercent, ad instar aliorum officialium Romanæ Curie circa literarum earundem expeditionem laborantium, decorentur, quod de cætero literæ Apostolicæ ipsos Theſaurarium & Clericos præfentes & futuros, numerarios & participantes, eorumque nepotes & familiares, tam circa gratiam, quàm justitiam, quomodolibet concernentes, quæ per Cancellariam, aut Camerae Apostolicam, pro tempore expediri contingit, gratis ubique & sine aliqua solutione, etiam Abbreviatorum, Scriptorum, ac plumbi & registri, necnon Secretariorum, aliorumque officialium quorumlibet, expendantur & expediri debeant, pro ut Scriptores ipsi Apostolici obtinuerunt gratiosè, concedimus & indulgemus. Mandantes Rescribendario, & Computatori, Abbreviatoribus, Scriptoribus & registri Magistris, & Secretariis nostris, aliorumque quorumlibet officialium Romanæ Curie præfidentibus, & emolumentorum eorum exactoribus & collectoribus, ne quid pro dictis literis, præfatis Theſaurario & Clericis Camerae participantibus, & eorum nepotibus & familiaribus, duobus pro eorum quolibet, petere vel exigere sub excommunicationis pœna, si contra fecerint, incurrenda audeant vel præsumant.

§. 5. Committentes & districtius injungentes dilecto filio S. R. E. Vicecancellario pro tempore existenti, ac Venerabili fratri nostro Latino Episcopo Tusculan. S. R. E. Cardinali Camerario nostro, eorumque in dictis officiis successoribus, præfentibus & futuris, ut ipsos Theſaurarium & Clericos, eorumque nepotes & familiares, in nostri indulti & concessionis hujusmodi pacifica possessione confoveant, defendant, atque conservent, & illo uti libere & gaudere faciant, atque curent, non permittendo contra illius vim, seriem, atque formam, eos à quoquam quavis auctoritate & dignitate suffulto, impeti, vel molestari. Nulli ergo, &c.

Datum Romæ Anno 1472. decimo sexto Kal. Februarii, Pontificatus nostri Anno primo.

Reductio Auditorum Rotæ Romanæ ad numerum duodecim. II.

De qualitatibus autem, & munere & examine Auditorum, & aliis eorum materiam concernentibus, vide sup. const. 3. Mart. V. In Apostolica, & alias tibi ibidem indicatas.

S I X T V S E P I S C O P V S,
Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontificis indefessa sollicitudo nihil præterit inordinatum, sed omnia suo pastorali commissa officio, sicut in Domino conspexit expedire, certa lege, ac limite concludit, ad eaque maxime animadvertit, quæ sui Apostolici Palatii domesticam respiciunt venustatem, admonente Propheta, Domine dilexi decorem domus tuæ.

§. 1. Hinc est, quod si dilectorum filiorum ejusdem Palatii

Expeditiones Camerae, & Cancellariae, pro eis & eorum nepotibus, ac familiaribus gratis dari præcipi.

Executores hujus bullæ deputati.

Dat. P. An. 1472. die 17. Janu.

Edita An. D. 1472.

Exordium.

Causa hujus reductionis.

Palatii causarum Auditorum peculiare Collegium, doctrina & integritate ceteris præstans, certo clauderetur numero personatum, majori decore fulgeret, immorarentur litigatorum dispendia, faciliorque foret exitus causarum.

Reversio Auditorum ad duodena.

§.2. Nos igitur qui etiam multitudine confusionem suboriri didicimus, provide attendentes, omnem dicti Collegii, & Auditorii nostri moderationem, atque ornatum ad nostræ sanctæ Sedis Apostolicæ gloriam conferre. Motu proprio, ex certa scientia, hac irrefragabili constitutione perpetuè valitura auctoritate Apostolica statuimus & ordinamus, quod dictorum Auditorum, & Locumtenentium eorumdem numerus, qui ad præsens quatuordecim esse perhibentur, de cetero duodenarius dumtaxat existat. Quodque si qui supra statutum numerum, ex dilectis filiis Magistris, Gaspare de Zerano Decano Rotæ, Joanne de Cola Episcopo Calaguritanen. Locumtenente, Ludovico de Ludoviciis, Joanne de Cætanis, Joanne de Cæsarinis, Antonio de Grassis, Fantino de Valle, Joanne Francisco Pavino, Matthæo de Porta, Nicolao de Ubaldis, Gabriele de Contarenis, Bartholomæo de Bellenusis, Nicolao de Edem, Petro de Ferrera, modernis causarum dicti Palatii Auditoribus & Locumtenentibus esse deserint, officia sua hujusmodi deficient in seipsis, extincta penitus sint, & esse ceaseantur, illisque aut eorum alteri aggregari nemo possit, neque valeat.

Prohibitio examinandi d. numerum.

§.3. Nullusque omnino ultra præfinitum numerum duodenarium quarumcumque literarum, aut mandatorum Apostolicorum vigore hæcenus concessorum, & deinceps forsan concedendorum, sub quavis verborum forma, etiam censuras, ac alias pœnas ipso facto irrogantium, etiam si ad illorum præsentationem sit procellum, ac dicto numero duodenario, motu, scientia, & auctoritate similibus derogantium, etiam si illis de individuo præsentis statuti, & ordinationis nostræ tenere specialis, & expressa, non autem per generales clausulas derogatio, motu & scientia similibus fiat, quas & quæ præter & contra mentem nostram, & utilitatem publicam, & litigantium præcipuè pauperum relevamen emanasse, & in posterum emanare, tenere præsentium declaramus, deinceps admittatur, vel admitti possit, seu debeat quoquo modo, donec Collegium ipsum ad duodenarium numerum reductum sit.

Auditors examinandi d. numerum Vicecancellario.

§.4. Nec etiam numero prædicto diminuto, durante absentia, Venerabilis Fratris nostri Roderici Episcopi Albanensis, S.R.E. Vicecancellarii, ad Hispaniarum regna de latere Legati, coram quo, & pro tempore existente ejusdem Ecclesiæ Vicecancellario tantum, & non alias, Auditores ad ipsum officium de cætero admittendos, examinandos fore. Prænomatosque & alios, infra prædictum statutum numerum existentes Auditores causarum dicti Palatii, ad recipiendum vel admittendum quempiam, nisi numero ut præmittitur redacto, diminuto, & examine facto juxta morem in præsentia prædicti Roderici, ac pro tempore existentis præfate Ecclesiæ Vicecancellarii non teneri, nec propterea aliqua Ecclesiastica censura, seu pœnis aliis, quas pro infectis haberi volumus, actari posse decernimus.

Forma officii non valet per promotionem.

§.5. Nostræ tamen intentionis non existit, quoad Auditores illos, quos forsan pro tempore promoveri contigerit, quominus in dicto Collegio & Auditorio perseverent & maneat tanquam Locumtenentes, aliquid innovare, præter id quod hæcenus receptum existit, & laudabiliter observatum. Decernentes irritum & inane quicquid à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini 1472. pridie Idus Maii, Pontificatus nostri anno primo.

Nulli ergo, &c.

III. Quod festum S. Francisci Ordinis Fratrum Minorum institutoris, ut duplex ab omnibus celebraretur, ab omni opere servili abstineatur, ac sub observantia & præcepto comprehendatur.

tur, ac sub observantia & præcepto comprehendatur.

S. Franciscus tres Ordines instituit, ut notavi sup. ad const. 5. Hon. III. Solet, ubi plenè de eis dixi. Et deinde à Greg. IX. Sanctorum Catalogo adscriptus existit, ut sup. in ejus const. 2. Mira. Et Stigmata D. N. IESU CHRISTI in corpore suo portavit, ut idem Greg. declaravit in alia ejus const. 12. Confessor.

Ad quoque Fratribus Conventualibus hujus Ordinis indultum concessit Paul. V. ut semel in mense, prima die non impedita alio festo novem lectionum, Officium de ipso S. Francisco, prout recitatur in die festo ejusdem, recitare possint & valeant, prout videre est in ejus Const. 102. Domini nostri, inf. tom. 3.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad futuram rei memoriam.

Præclara Sanctorum merita, & grandia virtutum insignia, quibus radiantibus in firmamento syderibus, Sacrosancta illustratur Ecclesia, ac supra petram stabilita firmissima Sanctorum irradiatur splendoribus, & novæ proles instaurata præsidio, incrementum suscipit, & fulgorem, eo frequentius debent universi fideles congrua devotione recolere, reverentia, ac digna reminiscencia celebrare solemniter collabentibus sæculis.

§.1. Sed cum fidei Catholicæ fervor plurimum tepuisset, decus ille morum, Deoque acceptissimus pauperum Patriarcha Franciscus, ad salvandas animas ipsius Salvatoris nostri pretioso cruore redemptas, aberrantem fidelium plebem, ad salutis opera excitandam, erudiendamque & suo reintegrandam auctori, ordinatione superna destinatus, inter admitanda ipsius opera, Spiritu paraclito inspirante, novam Fratrum Minorum religionem sacram, ad Dei laudem & gloriam, militantis Ecclesiæ decorem, ac populi Christiani profectum in agro dominico tempore opportuno plantavit, instituit, & supra Petram, quæ Christus est, perpetuè stabilivit, ut præcipua virorum insigni sanctimonia, moribus, scientia atque virtutibus præditorum, fecunditate & numerositate exuberans, fructuosos palmites ex vite vera produceret, qui Christi vexillum per Orbem universum verè, nomen quod est super omne nomen cunctis gentibus prædicare, salutaribus insuper monitis, exhortationibus & exemplis diabolica fraude deceptos Deo lucrifacere, & à maligni hostis servitute eripere, studio indefesso contenderent.

§.2. Quemadmodum hoc ipsius incliti patris germina, & vestigiis ejus providi sectatores benedicente Altissimo multiplici in domo Domini, & gratiis perfusi cœlestibus, longè lateque universas nationes mortalium penetrantes, Christi Evangelium, ac veræ fidei documenta cunctis gentibus nunciare, eidem Ecclesiæ antemurale constituere, ac pro virili suo tueri, munire, & ampliare non cessant.

§.3. In hujus igitur solemnibus almi Patris, Seraphicique Francisci, quem supremus ille paterfamilias, pro multiplicato cum talentis sibi creditis, innumerabiliumque animarum lucro, præclarisque virtutibus aliis corona gloriæ interna claritate magnificat, & quasi lucernam in domo Domini positam, summo devotionis studio censuit à cunctis fidelibus venerari. Cupientes, prout operis & officii nostri debitum esse conspiciamus, propter miræ sanctitatis excellentiam, virtutum suarum cumulum, exigentiam meritorum, & hanc Religionem sanctam, ad extirpandas hæreses, schismaticorum & infidelium confundendos errores, credentium verò profectum, salubriter institutam quantum nobis ex alto conceditur, venerationem congruam, & honorem adicere, ac tanto Confessori glorioso pro summis in nos beneficiis, præsertim ab ipsis cunabulis, cum vitalis spiritus in nostro corpusculo palpitans extingui protinus videretur, ipsius protinus meritis, & intercessione pristina restituti fuimus sanitati cum

cum & aliis gratiarum donis, & futurorum præfagis, quæ cordi nostro insident, & memoriæ jugiter retinemus, tum quia diversis temporibus aliis in variis nostri corporis morbis, & humanis casibus constituti, præsidio ipsius B. Francisci, qui nos ad sacram Religionem prædicitam, quasi data manu, pro sua pietate vocavit, & ad hanc usque diem, cum hominis utriusque salute, Domino annuente perduxit, adjuti & liberati exitimus.

§. 4. Pro cujus memoria, & ejus habitum, & insignia ad extremum usque diem corde jugiter gestare statuimus, etiam pro his acceptis beneficiis possibilem nobis gratitudinem aliquam suæ quamvis excellentiæ impari, pro ejus gloria & honore, animarumque salute, sincero & hilari animo exhibere, necnon ipsius festivitatis diem celebrem, magisque devotum, & cunctis fidelibus acceptabilem constituere in futurum: De omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum auctoritate confisi, universis & singulis utriusque sexus fidelibus videlicet constitutis veteris penitentibus & confessis, qui ejusdem gloriosi Confessoris Francisci festivitatem hanc, quam deinceps perpetuis futuris temporibus celebrem esse, ut fixum duplex à cunctis Christianis celebrari, ab omnique opere servili abstinere, & sub observantia, & præcepto comprehendere volumus, & tenore præsentium declaramus, devote celebrantibus, annuatim quinquaginta annos, & totidem quadragenas, de injunctis eis penitentibus relaxamus.

§. 5. Verum quia difficile foret, præsentem literas ad universi mundi partes destinare, volumus etiam & Apostolica auctoritate decernimus, quod eorum transumpto, manu publica scripto, & alienius Episcopalis Curie sigillo munito, tanquam præsentibus literis originalibus firmiter stet ubique, ac plena eis fides adhibeatur, ac si ipsæ originales literæ forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo omnino, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno incarnationis Domini 1472. quinto nonas Octobris. Pontif. nostri Anno secundo.

Approbatio & explicatio constitutionis Greg. XI. de auctoritate Cardinalis pro tempore Protectoris Fratrum Minorum Ordinis Sancti Francisci.

Eandem approbationem fecit Jul. II. die 15. Octobris, Pontif. sui Ann. 4. quam ut simpliciter confirmatam prætermissi. Et pro ejusdem explicacione convenit alia const. Pauli V. num. 53. Cum Ordo, ubi notabo. De toto autem Ordine scripsi ad const. 5. Honor. III. Solet, sup.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad futuram rei memoriam.

Sancta Minorum Religio, quæ agrum militantis Ecclesie sanctis operibus, & exemplis copiosissime fecundat, & sapientiæ splendore catholicam illustrat Ecclesiam, tanto uberioribus fructibus fertilior esse perspicitur, quanto in suo statu quietior permanet, & consistit & major promptiorque à subditis ejusdem Fratrum Ordinis suis Prælati observantia exhibetur, nullisque extrinseci impedimenti perturbationibus agitur, & molestat, quin in ea caput unicum sit & esse censeatur, à quo omnia dictæ Religionis negotia & causæ administrantur, & cui omnes & singuli dicti Ordinis parent, & illius subiaceant disciplinæ.

§. 1. Dudum siquidem fel. recordat. Gregorius Papa Undecimus prædecessor noster, cognito quod nonnulli dicti Ordinis Protectores, dum majorem quam eis ejusdem Ordinis regula conceditur auctoritatem vendicare, ac usurpare sibi ipsi voluerunt, vera subditorum præfati Ordinis ad suos Prælatos obedientia submovebatur, unde perturbationes, inconvenientia multa, inutiles fratrum discursus, & gravia scandala fuerant exorta, in

magnam ipsius Ordinis jacturam, præjudicium, & detrimentum, literas sequentis edidit tenoris.

Omittitur insertio bullæ, quia est sup.

§. 2. Nos autem, cum in minoribus constituti, ipsius Ordinis generalis cura & administratio incumberet, saluberrimum, opportunum, & necessarium dicto Ordini esse conspeximus, ut Protectores ultra præfixam ab ejusdem Ordinis regula non extenderent. Nam experti sumus & vidimus, quanta pax, quies, utilitas, quantaque commoda præfato Ordini, & fratribus ejusdem, ex firma & inconcussa dictarum literarum observantia, provenirent, quæ & quantæ perturbationes, jacturæ, incommoda, damna, & gravia scandala in dicto Ordine suscitata sunt, quoties dicti Ordinis Protectores suæ auctoritatis limites excedere attentantes, in particularibus dicti Ordinis & fratrum ejusdem causis & negotiis se intromittere, & usurpata sibi auctoritate, ea videre, cognoscere, judicare, & discernere voluerunt. Cupientes, ut Religio, & Ordo præfatus quem affectuosissima charitate complectimur, utpote, quod in eo à teneris annis enutriti, & doctrina, ac regularibus disciplinis, & moribus instituti fuimus, ac uti firma fide tenemus, certissimisque in nobis experimentis didicimus, ad officia, & dignitates ad quas in minoribus promoti sumus, & ad hunc summi Pontificatus apicem, meritis & precibus Seraphici illius Patriarchæ Francisci, ejusdem Ordinis Patris, & fundatoris, proveci fuimus, quieto consistens statu, virtutibus, & meritis augetur, & multiplicetur & fidei Catholicæ & Christianæ Reipublicæ augmentum, & multiplex ac solidum fundamentum, ex ejusdem Ordinis fratrum operibus & prædicationibus proveniant, promptissimo & liberali animo, ut dignum censemus & debitum, ea quæ pro ipsius Ordinis quiete, pace, tranquillitate & prosperitate, à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris providè statuta & ordinata sunt, ut illibata perdurent, nostræ approbationis munimine solidamus, interretamur & declaramus, prout ipsius Ordinis tranquillitati conspiciamus salubriter expedire.

§. 3. Ut igitur de cætero ipsius Ordinis professoribus omnis evagandi extra religionem occasio tollatur, & vera suis Prælati obedientia, in qua ipsius Religionis veritas & solidum firmamentum & robur consistit exhibeatur, præfati Ordinis & fratrum ejusdem negotia & causæ non alibi, neque per alios quam in ipso Ordine, & ipsius Prælatos tractentur, agitentur, judicentur, & determinentur, dilecti filii Zanetti de Utino generalis dicti Ordinis Ministri, & totius generalis Capituli in hac parte supplicationibus inclinati, inhibitionem & literas prædictas prædecessoris præfati, auctoritate Apostolica, præsentium tenore approbamus, & robur perpetuæ firmitatis obtinere decernimus.

§. 4. Et per eas Protectori præfati, qui in tempore erit, nisi in illis casibus & articulis in regula dictorum fratrum expressis, & præfati prædecessoris literis declaratis, neque in illis, dum non universi, sed aliqui ipsius Ordinis professores in quovis numero à fidei unitate, sacrosanctæ Romanæ Ecclesie obedientia deviant, vel regulam præfatum non servarent, sed de eorundem deviantium & non observantium regulam, correctione, aut reuditione, ac aliis quibuslibet causis & negotiis dicti Ordinis se impediatur, inhibitionem fore, dicta auctoritate decernimus & declaramus.

§. 5. Hortamurque illum qui ad officium protectionis hujusmodi (quod impræfentiarum per obitum bonæ memoriæ Bessarionis Episcopi Sabinensis, dicti Ordinis olim Protectoris nuper vita functi vacat) assumi & deputari contigerit, & ipsius successores dicti Ordinis Protectores ac eis in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipiendo inhibemus, ne extra prædictos articulos & casus in regula prædicta contentos & expressos, nec etiam in illis (cum non universus Ordo, sed aliqua ipsius pars, & specialis persona erraret, ipsorum fratrum querelas audire, seu de ipsorum causis & negotiis contra literas & declarationes hujusmodi intromittere se quoquo modo præsumant. Sed current (uti est eorum proprium officium, & præfati sancti Francisci, & Apostolicæ Sedis intentio

Hic igitur Pontif. qui d. Ordinis extrinseci Minister generalis, observantiam bullæ Gregor. XI. videri esse cognovit.

Eandem igitur constitutionem approbat.

Declaraturque & referuntur.

Protectoresque pro tempore ad Ordinem præfatum omnia horantur.

extitit)

extitit ipsum Ordinem in quieto, tranquillo, & pacifico statu conservare, & augere, & ab impugnantibus, molestantibus, & perturbantibus defendere & tueri, ne secus agendo, Ordinem praefatum non solum non protegant, conferant & exaltent ut tenentur, sed in animarum suarum perniciem, & dicti Ordinis detrimentum & scandalum, confundant & destruant. Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 2. 28. Januarii.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quadringentesimo septuagesimo secundo, quinto Kalend. Februarii, Pontificatus nostri Anno secundo.

V. Approbatio Congregationis Fratrum Eremitarum Sancti Francisci de Paula, cum exemptionum, & gratiarum largitione.

Ista Congregatio sortita est nomen Fratrum Minimorum S. Francisci de Paula, qui tres Regulas praefavit, unam pro Fratribus, aliam pro Sororibus, & alteram pro Tertiariis, quas approbavit Jul. II. & multa privilegia concessit, ut infra in eius constit. 10. Dudum.

Hunc Ordinem inter Mendicantes connumerari, & eorum privilegiis uti, declaravit post alios Pius V. infra in constit. 49. Apostolicae.

Contra Superiores Fratrum hujus Ordinis, qui attendentes favores extra Ordinem, officia, dignitates, & gratias concedunt, & contra, Fratres dictos favores conquirentes edidit Paul. V. Constit. quam habes inf. tom. 3. n. 117. Admonemur, ubi alia tibi indicabo circa nonnulla eorum statuta, & erectionem Collegii pro studentibus in Urbe Nationis Calabrensis.

Edita An. D. 1474.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam. Dilectis filiis Fratri Francisco de Paula, ceterisque Fratribus Eremitis Eremitarii, seu Oratoris Sancti Francisci de Paula, Consentinensis diocesis, praesentibus, & futuris, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Proximium.

Edes Apostolica aqua in omnibus semper distribuitur, ea quae pro divini cultus augmento, ac piorum locorum, & personarum, praesertim sub humili, & religioso habitu in eis degentium commodo & utilitate pie facta sunt, ut illibata persistant, libenter, cum ab ea petitur, Apostolici muniminis consuevit adicere firmitatem, ac benigno favore ea, quae sunt pro animarum salute concedere, illisque ut eo devotius, quo quietius Altissimo famulari possint, suae protectionis munimen impartiri.

Archiepiscopus Consentinensis B. Franciscus de Paula licentiam concessit.

§. 1. Dudum siquidem pro parte Francisci nobis exposito, quod olim postquam venerabilis Frater noster Pyrrhus Archiepiscopus Consentinus, tibi, ut quoddam Oratorium, sive Ecclesiam, sub vocabulo S. Francisci, in tenimento de Paula Consentinensis diocesis edificare posses, licentiam concesserat: tuque Oratorium hujusmodi propriis manibus & expensis cum dormitorio, pro tuis, & sociorum tuorum usu, & habitatione, pro magna parte edificaveras, & nonnullos socios vitam eremiticam ducentes receperas, ipseque Archiepiscopus praedictum Oratorium, sive Ecclesiam una cum omnibus juribus, & pertinentiis suis, tibi tuaeque Congregationi in perpetuum donaverat; & nonnulla alia tuae, & sociorum tuorum devotioni, & saluti convenientia, salutifera & opportuna concesserat, fecerat, & ordinaverat. Quodque Oratorium, sive Eremitarium praedictum adhuc pro sufficienti habitatione tua, & Eremitarum praedictorum perfectum omnino non erat, illudque piis Christi fidelium elemosynis cum dormitorio, & aliis necessariis officinis, tu, ac Eremitarum praedictorum hujusmodi continue edificabatis, ampliabat.

H. P. de consuetudine Episcopi.

§. 2. Nos, cum te, & Congregationem praedictam in ea parte supplere, & ordinari, venerabili Fratri nostro

Episcopo S. Marci, ejus proprio nomine non expresso, per alias nostras literas dedimus in mandatis, ut si, & postquam, vocatis qui forent evocandi, de praemissis sibi legitime constaret, concessionem, & literas dicti Archiepiscopi, ac omnia, & singula in ipsis literis contenta, prout ea concernebant, auctoritate Apostolica approbare, & confirmare, suppleretque omnes & singulos defectus, si qui forsan intervenissent in eisdem: & in eventum approbationis, confirmationis, & suppletionis hujusmodi, vobis praedictis Eremitis, ut omnibus & singulis privilegiis, indulgentiis & gratiis, quibus Frater Petrus de Pisis nuncupatus, ceterique Eremitae potiebantur, & gaudebant, uti & gaudere pariformiter, & absque ulla differentia, libere & licite possidetis, & valeritis, concessimus, prout in eisdem nostris literis desuper confectis plenius continetur.

§. 3. Cum autem sicut exhibita nobis nuper pro parte vestra petitio continebat, Venerabilis Frater noster Goffredus Episcopus S. Marci praedictus, ad executionem praedictarum nostrarum literarum, illarum forma servata, procedens (quia sibi vocatis vocandis, de a nobis expositis legitime constiterat) licentiam, donationem, concessionem, ordinationem, & literas Archiepiscopi praedicti, omniaque & singula in eis contenta, prout ea concernunt, auctoritate Apostolica approbaverit & confirmaverit, suppleveritque omnes, & singulos defectus, qui intervenierunt in eisdem, prout in quodam publico instrumento desuper confecto dicitur plenius contineri.

§. 4. Quodque Pyrrhus Archiepiscopus praedictus, inter alia per eum vobis tunc concessa, praedictum Eremitarium, sive Ecclesiam S. Francisci, & alia quaecumque loca, Ecclesias, & Oratoria, per vos in posterum recipienda, cum omnibus juribus & pertinentiis, Eremiticis & personis inibi pro tempore degentibus, ac rebus omnibus ad vos, locaque vestra quomodolibet pertinentibus & spectantibus, ab omni jurisdictione, subjectione, & superioritate matrum Ecclesiarum, ac sua, suaeque Ecclesiae consentinae, ceterarumque personarum in perpetuum exempti, liberavit, ac sub protectione, summatione, & jurisdictione Sedis Apostolicae, specialiter & expresse remisit & relaxaverit.

§. 5. Et sicut eadem petitio subungebat, a nonnullis asseritur nostras praebatas literas, ac confirmationem, approbationem, & defectuum suppletionem, ceteraque omnia alia & singula per praedictum Goffredum Episcopum S. Marci illarum vigore facta, & inde secuta quaecumque Juribus non subsistere, pro eo quod Archiepiscopus praedictus per suas praedictas literas Fratrem Franciscum in superiorem hujusmodi tuae Congregationis Patrem, Rectorem, & Priorem, seu quovis alio nomine nuncupandum dederit, & deputaverit, cui Congregationi praesides, ac vita, & exemplis profuisses, tuique monitis, mandatis, & praecipis salubribus omnes Congregationis hujusmodi personae obedire, & parere deberent. Ipsisque tuis Eremitis Fratribus facultatem concessit te in suum superiorem, & priorem, ac una tecum alios quoscumque superiores & priores, & officiales canonice eligendi. Necnon statuta & ordinationes pro hujusmodi vitae observantia, a jure tamen divino, & sanctorum Patrum institutionibus non deviantia faciendis Tibique & hujusmodi officialibus omnimodam jurisdictionem ordinariam, in spiritualibus & temporalibus Congregationis hujusmodi personarum, etiam si sacerdotali, seu quavis alia praefulgerent dignitate, ac locorum jurisdictiones animalium & rerum omnium ad te, tuamque Congregationem quomodolibet spectantium & pertinentium: Quoscumque quoque rebelles, & inobedientes, omniumque hujusmodi Congregationis personarum delinquentium peccata & delicta, & cujuscumque generis maleficia & crimina, prout juris foret, puniendi, hujusmodique delinquentes incarcerandi, disciplinandi, condemnandi, liberandi, absolvendi, ceteraque faciendi, quae in praemissis, & circa praemissa vobis viderentur fore necessaria & opportuna, & quae ipsemet Archiepiscopus facere possit.

§. 6. Sacerdotibus vero hujusmodi Congregationis, seu saecularibus vel regularibus per vos eligendis, missas etiam

SIXTUS QUARTUS.

etiam ante diem, & in quocumque loco ad hoc congruo & honesto cum sacri portatili celebrandi, Eucharistia, & alia quaecumque Ecclesiastica sacramenta, liberè & licitè tibi, huiusmodique tuæ Congregationis personis, quoties devotio ingrueret, & necessitas postularet, absque quacumque superioris licentia ministrandi, ad quæ suscipienda extra loca huiusmodi compelli non possent.

§. 7. Confessiones audiendi, & ab omnibus casibus, excommunicationibus, suspensionibus, & interdictis, ac super quacumque irregularitate, eidem Archiepiscopo, tam à jure, quam ab eo reservatis, & præmissis, toties, quoties opus foret, & esset, absolvendi, & dispensandi, votaque quaecumque permutandi & relaxandi, ac poenitentiam salutarem injungendi.

§. 8. Loca, Oratoria quaecumque, & Ecclesias licitè accipiendi & retinendi, quascumque etiam personas Ecclesiasticas & sæculares ad vos venientes, & vobiscum moram trahere, & habitum quem geritis, profiteri, & recipere volentes, ad habitum & professionem observantia castitatis, paupertatis, & obedientia, acceptandi, & recipiendi.

§. 9. Necnon ut omnibus & singulis privilegiis, gratiis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, quibus Fratres S. Francisci, cæterique Mendicantes fruuntur, & utuntur, frui, & uti possitis & valeatis, ac possent, & valerent, indulget, ac vobiscum super his opportunè dispensavit.

§. 10. Huiusmodique Oratorium, sive Ecclesiam sancti Francisci de Paula, ac alia quaecumque loca, Oratoria, & Ecclesias per vos in posterum acquiritenda, & acceptanda, cum omnibus iuribus & pertinentiis suis, Eremiticis, & personis, ac rebus omnibus & singulis ad vos, vestraque loca quomodolibet spectantibus & pertinentibus, personisque huiusmodi inibi pro tempore degentibus ab omni jurisdictione, subjectione, superioritate matrum Ecclesiarum, ac sua, siveque Ecclesie Consentinae, cæterarumque personarum ex certa sua scientia, & motu proprio in perpetuum eximit, & totaliter liberavit.

§. 11. Ac sub protectione, submissione, jurisdictione, & superioritate Sedis Apostolicæ prædictæ totaliter, specialiter, singulariter, & expressè remisit, & relaxavit, prout in literis dicti Archiepiscopi plenius continetur.

§. 12. Et de eisdem nihilominus concessionibus, gratiis, & indultis vobis, sic ut præmittitur, per prædictum Archiepiscopum concessis, in dictis aliis nostris literis specialiter, & singulariter mentio facta non fuerat, sed sub clausula generali dumtaxat, videlicet dicendo: Nonnulla alia vestrae devotioni, & saluti convenientia, salutifera & opportuna. Et similiter sub eadem clausula, & non facta alia expressione per dictum Goffredum Episcopum S. Marci, prædicta omnia, & singula approbata, & cum suppletionem defectuum confirmata fuerant, prout in nostris, ac dicti Archiepiscopi literis, ac instrumento publico desuper confecto plenius continetur.

§. 13. Pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut omnia & singula præmissa, concessionem, gratias, & indulta vobis per Archiepiscopum prædictum concessa, facta, & indulta, necnon approbationem, confirmationem, defectuumque suppletionem, cæteraque omnia, & singula per prædictum Goffredum Episcopum, vigore nostrarum literarum prædictarum desuper facta, & inde secuta quaecumque, rata & grata habentes, approbare, confirmare, ac omnes & singulos defectus qui interveniunt in eisdem, supplere, ac alias in præmissis, & circa ea vobis de opportuno remedio providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 14. Nos igitur vestris in hac parte supplicationibus, inclinati, donationem, concessionem, ordinationem, constitutionem, remissionem, relaxationem, indulta, gratias & literas prædicti Archiepiscopi, omniaque & singula in eis contenta, nostras alias, ac dicti Archiepiscopi literas, ac approbationem, confirmationem, & defectuum suppletionem per prædictum Goffredum Episcopum factas, ac processum desuper habitos, & inde secuta quaecumque, omniaque & singula, quæ in prædictis nostris, & præno-

minati Archiepiscopi literis & processibus, & instrumentis publicis desuper habitis contenta, pro sufficienter expressis, ac si de verbo ad verbum præsentibus infererentur, rataque & grata habentes, auctoritate Apostolica, ac ex certa nostra scientia laudamus, approbamus, & confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio communitimus, supplemusque omnes & singulos defectus qui interveniunt in eisdem, decernentes nostras prædictas literas, ac processum desuper habitos, & inde secuta quaecumque valere, ac roboris firmitatem tenere, perinde ac si omnia & singula vobis per prædictum Pyrrhum Archiepiscopum concessa, & ipsius Archiepiscopi literis contenta, in sæpe nominatis nostris literis specialiter & singulariter narrata, & expressa fuissent.

§. 15. Et insuper vos & vestrum quemlibet, ac Eremitorium, sive Ecclesiam sancti Francisci de Paula prædictam, cæteraque omnia & singula Eremitoria, Ecclesias, & loca per vos in quibuscumque civitatibus, & diocesis, ubilibet hæcenus recepta, & in posterum recipienda, cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis, Eremitasque & personas in illis pro tempore degentes, ac res, & bona quaecumque mobilia, & immobilia ad vos, & Eremitas, & personas, ac vestrum quemlibet, ac loca, Eremitoria, & Ecclesias huiusmodi quomodolibet communiter vel divisim, spectantia, & pertinentia, ab omni jurisdictione, dominio, potestate, visitatione, correctione, & superioritate prædicti, ac pro tempore existentis Archiepiscopi Consentini, & aliorum Archiepiscoporum, Episcoporum Ordinariorum, Judicum, & Superiorum quorumcumque etiam illorum, in quorum jurisdictione, civitatibus, & diocesis Eremitoria, loca, Ecclesie, vos, & Eremitæ, ac personæ, res & bona huiusmodi consistunt, & consistere poterunt quomodolibet in futurum, auctoritate, & scientia prædictis de speciali gratia tenore præsentium prorsus eximimus, & totaliter etiam liberamus, ac sub beati Petri, & Sedis memoratæ, ac Romanæ Ecclesie, & nostra protectione suscipimus, ac exempta, & immunita esse volumus, nobisque & successoribus nostris Romanis Pontificibus canonicè intrantibus, ac dictæ Sedi immediate subiacere. Ita quod Archiepiscopi, Episcopi, Ordinarii, Judices prædicti, ratione delicti, seu contractus, aut rei de qua ageretur, ubicumque committatur delictum, vel inearur contractus, aut res ipsa consistat, nullam in vobis, ac Eremitariis, locis, & Ecclesiis, Eremitis, & personis huiusmodi, ac rebus & bonis prædictis jurisdictionem, potestatem, & dominium possint quomodolibet exercere, sed dumtaxat coram dicta Sede, vel ejus Legatis, vos, & Eremitæ, ac alia personæ in locis, Ecclesiis, & Eremitariis huiusmodi pro tempore degentes teneamini de iustitia respondere.

§. 16. Et insuper vobis omnibus, & Eremitis, ac personis, locis, Ecclesiis, ac Eremitariis huiusmodi, ut omnibus & singulis privilegiis, indulgentiis, concessionibus, gratiis, indultis, cæterisque omnibus, & singulis in præsentibus, & aliis nostris, ac ipsius Consentini Archiepiscopi literis sæpe dictis, & per eas habitis processibus prædictis contentis, vobis, ac Eremitariis, Ecclesiis, & locis huiusmodi concessis, & concedendis, in quacumque civitate, & diocesi, ac ubique, & in quocumque loco, auctoritate Apostolica prædicti uti, & gaudere, eaque omnia & singula in huiusmodi nostris ac aliis, & prædicti Archiepiscopi prænominati literis & processibus desuper habitis contenta, cuiusvis superioris super his, aut aliquo præmissorum licentia minime requirita, ac quibuscumque etiam contradictionibus, exceptionibus, & impedimentis remotis, prædicta auctoritate Apostolica, liberè, & licitè exercere possitis, & valeatis. Quæ etiam omnia & singula in præsentibus, & aliis nostris, ac dicti Archiepiscopi literis sæpe dictis, ac processibus desuper habitis contenta, auctoritate, & scientia prædicta de specialis dono gratia concedimus, & indulgemus per præsentem.

§. 17. Felice, Innocentii Papæ IV. prædecessoris nostri contra exemptos, quæ incipit, Volentes, & qualibet alia constitutione Apostolica contraria non obstante.

§. 18. Decernimus quoque ex nunc, omnes, & singulas excommunicationum, suspensionum, & interdicti, aliasque

Exemptio que quoad bona est personarum à superioribus quorumcumque concessis. Ad hoc videtur, quæ mox supra notavit.

Et extendit dicta indulta ad omnia loca Ordinis.

Contra iustitiam.

Et iura declarat.

SIXTUS QUARTUS.

aliasque Ecclesiasticas sententias, censuras, & poenas, ac processus, quos, & quas contra vos, & Eremitas, ac personas, Ecclesias, Eremitoria, & loca hujusmodi, & vestrum querilibet promulgari contigerit, vel haberi, irritas, & irritas, & inanes, ac nullas existere firmitatis, vel momenti. Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 3. die 27. Junii.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae 1474. 6. Kal. Junii, Pont. nostri Anno 3.

Amplissimae gratiae, & privilegia Fratrum Minorum Conventualium Ordinis S. Francisci, quae propterea Mare magnum nuncupantur.

Moderationem eorum, vide signanter inf. in constit. 2.2. Leo. X. Dum intra. Et apud Concilium Tridentinum confirmatum a Pio IV. in constit. 94. In Principio. Sed postea Pius V. alias gratias largitus est in constit. 11. Dum ad uberes, ubi notabo. De toto autem Ordine Franciscano inspicere dicta sup. in constit. 5. Honor. III. Solet.

Edita An. D. 1474.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Proximum

R egimini universalis Ecclesiae meritis licet insufficientibus disponente Domino praesidentes, curis perurgemur assiduis, ut juxta creditis nobis desuper dispensationis officium, quieti subditorum quorumlibet, praesertim sub Religionis habitu, studio vacantium pietate, in quorum utique prosperitate reficimur, jugi quantum nobis ex alto conceditur sollicitudinis studio intendamus, & ut ea quae pro divini cultus, dictae Religionis incremento, animarumque salute a praedecessoribus nostris Romanis Pontificibus providè facta sunt, sublati ambiguitatibus quae exinde emeruisse noscuntur, in sua integritate persistant, nostri ministerii partes interponimus efficaces. Dudum siquidem a felicis recordationis Eugenio Papa Quarto praedecessore nostro literae emanaverunt tenoris sequentis, videlicet.

Eug. IV. ad idem const. confirmantem bullam Clem. IV. Clemens IV. ad idem bullam qua est sup. Sic Pont. eam confirmat.

§. 1. Eugenius Episcopus Servus servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Licet debitum pastoralis officii, &c.

Omittitur haec bulla, quia est simplex confirmatoria Bullae Clem. IV.

§. 2. Clemens Episcopus, &c. virtute conspicuos, &c. Praetermittitur etiam haec bulla, quia est sup.

§. 3. Nos igitur qui dicti Ordinis Fratrum Minorum, in quo generalis Ministri fungebamur officio dum ad Cardinalatus honorem assumpti fuimus, & personarum ejus statum prosperum, & tranquillum, propter uberes fructus, quos Ordo ipse multa resurgens gloria meritorum, & gratia redolens sanctitatis in agro militantis Ecclesiae, in propagatione Religionis, & fidei orthodoxae haecenus produxit utiliter, & producit, ac in futurum producturum fore spe firma tenemus, palmites suos a mari usque ad mare, & etiam ad barbaras extendendo nationes, intensius desideramus affectibus, Clementis, & Eugenii praedictorum, ac aliorum praedecessorum nostrorum, qui Ordinem praedictum Fratrum Minorum, aliis variis privilegiis non immerito decorarunt, vestigiis inherentes, Motu proprio, non ad eorum dicti Ordinis Fratrum Minorum professorum, vel alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera voluntate, & deliberatione, ac ex certa scientia nostra, Clementis, & quascumque alias quorumcumque Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum literas dicti Ordinis Fratrum Minorum, & illius domibus, & professoribus in genere, sub quacumque verborum forma concessas, quas ac si de verbo ad verbum, unà cum praedictis literis Eugenii praedecessoris praefati, praesentibus insertae forent, haberi volumus pro expressis, ac omnia, & singula in illis contenta, auctoritate Apostolica, tenore praesentium approbamus, & robor perpetuae firmitatis obtinere debere decernimus, & pro potiori cautela omnia & singula per Clementis, & Eugenii, aliosque praedecessores nostros praedictos in eisdem literis, pro

& in favorem dicti Ordinis Fratrum Minorum quomodolibet ordinata, statuta, decreta, concessa, & indulta fieri, & servari debere, auctoritate, motu, & scientia praedictis de novo ordinamus, statuimus, & decernimus, ac eisdem Ordini Minorum, illiusque domibus, & professoribus concedimus, & indulgemus.

§. 4. Et quia sicut accepimus, nosque ipsi experientia didicimus in minoribus constituti praefati Ordinis curam gerentes, circa literas, & privilegia hujusmodi nonnulla dubia postmodum sunt exorta, habita super illis consideratione decenti, motu, auctoritate, & scientia similibus, literas ejusdem Clementis praedecessoris, in ea parte in qua concedit dicti Ordinis professoribus, ut liceat eis in locis in quibus degunt habere oratoria, & in eis cum altari portatili etiam tempore interdicti, januis clausis, excommunicatis, & interdictis exclusis, missarum solemnia, & alia divina officia celebrare, & quod eorum insistentes obsequiis, censuris generaliter promulgatis non ligentur, quum contingat eos persaepe requiri, ut etiam extra oratoria super hujusmodi altari portatili celebrent divina officia, & ad illa interdicti Tempore, Tertii Ordinis sancti Francisci de Penitentia nuncupati fratres, ac sorores, ac suos & illorum procuratores admittant extendentes. Concedimus eisdem fratribus, ut non solum in oratoriis, & locis in quibus degunt, sed etiam in quovis alio loco congruenti, & honesto, possint super altari portatili ejusmodi, Missas & alia divina officia liberè, & licitè celebrare, exceptis Ecclesiis ab Ordinarii jurisdictione non exemptis, quoties id eisdem fratribus per Ordinarios ex causa contigerit inhiberi. Et ut liceat eis tempore interdicti fratres, & sorores dicti Tertii Ordinis Beati Francisci de Penitentia nuncupati, necnon ipsorum fratrum Minorum, ac fratrum, & sororum dicti Tertii Ordinis, & monialium sanctae Clarae procuratores, & negotia gerentes utriusque sexus admittere ad divina.

§. 5. Praeterea quia idem Clemens praedecessor in dictis suis literis, Generalibus, & Provincialibus Ministris, & eorum Vicariis, ac Custodibus, absolvendi fratres ejusdem Ordinis, necnon fratribus dicti Ordinis, quos ipsi Ministri, Vicarii, & Custodes habuerint pro tempore in confessores, absolvendi ipsos Ministros, Vicarios, & Custodes ab excessibus, & censuris, nisi talia perpetrassent propter quae essent merito ad Sedem Apostolicam destinandi, ac cum eis desuper dispensandi, facultatem concedit, & propterea qui sint destinandi persaepe revocetur in dubium, ut absolventium, & absolvendorum, dispensantium, & dispensatorum pro tempore puritati conscientiae consulamus, declaramus haereticos relapsos, schismaticos, & qui literas Apostolicas falsificassent, aut ad infideles prohibita detulissent, duntaxat esse ad Sedem Apostolicam merito destinandos. Reliquis vero omnibus, etiam simoniae pravitate qualitercumque irretitos, posse per illos quibus inibi conceditur, absolutionis beneficium, & dispensationis gratiam, juxta casuum exigentiam impertiri.

§. 6. Eam vero partem literarum ejusdem Clementis praedecessoris, in qua sepulturam in Ecclesiis fratrum dicti Ordinis liberam esse voluit, salva justitia Ecclesiarum, à quibus corpora mortuorum assumuntur, declarantes, libertatem hujusmodi intelligi debere, etiam quoad hoc, ut fratres ipsi nullius super hoc petita licentia, parochias in quibus corpora praedicta forent, cum Cruce processionaliter ingredi, ac corpora ipsa levare, & ad eorum Ecclesias sepelienda deferre possint, ubi hoc consuetum foret, vel Presbyteri de levatione requisiti id facere recusarent, nec cogantur invitati etiam praetextu cujusvis consuetudinis, ipsi vel defunctorum consanguinei, illa ad parochiales Ecclesias, aut alia loca deferre, & cum illis vel sine, inibi celebrare, vel celebrari facere pro eisdem defunctis aliqua divina officia, ante vel post sepulturam eorumdem. Justitiam autem Ecclesiarum à quibus corpora ipsa sumuntur, juxta ejusdem Clementis praedecessoris voluntatem, salvam esse debere decernimus eo casu, quo duntaxat apud loca ipsorum fratrum corpora ipsa sepeliuntur. Si vero nos apud eos, seu alios etiam Mendicantium Ordinum professores corpora ipsa contingeret sepeliri, ex his quae ad fratres praedictos, apud quos tunc corpora

corpora ipsa non sepelirentur, de bonis defunctorum quomodolibet obveniret quovis particulari vel univ-
sali titulo directe vel per obliquum, nullam canonicam
aut parochialem portionem dare teneantur, nec similiter
aliqua portio debeat de his, quæ ad certos determina-
tos usus, eisdem fratribus vel eorum domibus, in genere
aut in specie, etiam de bonis eorum, quorum cadauera
apud eos contigerit sepeliri, nec etiam in casibus in qui-
bus per eisdem Clementis, & aliorum prædecessorum
hæretorum specialia privilegia, fratres ipsi ab huiusmodi
solutione quartæ sunt exempti, nec aliquo casu de can-
delis, quæ ad manus fratrum dantur, quarta aliqua quo-
modolibet detrahatur. In reliquis vero casibus, quæ in
præmissis, in quibus quarta ipsa soluenda veniret, con-
ventiones, si quæ sunt inter fratres prædictos, & loco-
rum Ordinarios, ac Ecclesiarum rectores in iura, laudabi-
les & honestæ in posterum observentur.

§. 7. Et si forte contingat, per nos vel Sedem Apo-
stolicam, de pie legatis, dispositis, & relictis in genere,
vel specie, decima, vel alia portio, seu quora alteræ, piæ,
vel non piæ causæ, ex quavis causa hæcens concessa
foret, aut in posterum concedi, & solui, aut dari manda-
ri contingeret, fratres prædictos & illorum domos ac
eis legata, & relicta, aut alias in eorum fauorẽ disposita,
in concessione, & mandatis huiusmodi decernimus, &
volumus non includi, nisi de ipsis fratribus & præsentis
decreto, ac voluntate nostra, non per generales clausulas,
quæ etiam specialem mentionem importare viderentur,
sed vera & specifica mentio fiat in eisdem.

§. 8. Indultum verò eisdem Clementis prædeces-
soris de decimis non soluendis, ad quæcumque bona di-
ctorum fratrum, & quascunque decimas, etiam quas vul-
gus Papales appellant, & Apostolica Sedes pro Christia-
næ fidei defensione, aut aliis imminentibus per sepe ne-
cessitatibus indicit, & quæcumque alia onera motu &
scientia prædictis extendimus, decernentes ipsos fratres
Minores, etiam si per quoscunque exemptos, & mendicantes
solui mandarentur, cum quibusvis derogatoriis
& fortioribus clausulis, ad illarum solutionem non tene-
ri, & in illorum solutione cessando, censuras & pœnas
aliquas non incurrere, nisi præsentibus non per genera-
les, aut alias clausulas specialem mentionem importan-
tes, sed alias sit derogatum specificè earum de verbo ad
verbum inserto tenori.

§. 9. Et ne prætextu constitutionis Innocentii Papæ
Quarti prædecessoris nostri, quæ incipit Volentes, loco-
rum diocesanæ & alii ordinarii, aut alii quicumque in
personas & loca fratrum prædictorum contra eisdem
Clementis prædecessoris in fine literarum prædictarum
ordinationem, sibi quicumque jurisdictionem & superi-
oritatem vindicare præsumperint, districtius inhibe-
mus, ne quisquam absque dictæ Sedis speciali commis-
sione & auctoritate, in personas, domos, & loca dicti Or-
dinis fratrum Minorum, utpote profusus exempta, ali-
quam excommunicationis, suspensionis, & interdicti
sententiæ, specialiter vel generaliter quomodolibet pro-
mulgare, aut in personas, domos & loca huiusmodi ali-
quam præminentiam, superioritatem, & jurisdic-
tionem quomodolibet exercere præsumant, etiam ratione
contractus, vel delicti, seu rei de qua ageretur, ubicum-
que in eatur contractus, committatur delictum, & res ip-
sa consistat. Decernimus quoque ex nunc quilibet ex-
communicationis, suspensionis, & interdicti sententiæ,
& quoscunque processus, quavis pœnas, & sententiæ
generales vel speciales continentes, quos & quas pro-
mulgari, vel haberi, & omnia quæ contra fratres, domos,
& loca dicti Ordinis quomodolibet fieri contigerit, etiam
eorum exemptione, utpote notoria, non aliter allegata,
nullius roboris vel momenti esse, & pro infectis profusus
haberi debere.

§. 10. Præterea quia parochialium Ecclesiarum
rectores præfati, erga illos, qui dictis fratribus Ordinis
Minorum eorum peccata confitentur, per sepe se red-
dunt in exhibitione Eucharistiæ, & Extremæ vñctionis
difficiles, concedimus ipsis fratribus Ordinis Minorum,
ut eisdem personis eis confessis, quibus rectores præfati
sine rationabili causa denegauerint, seu malitiose distu-

Bullar. Magn. Tom. I.

lerint Eucharistiæ seu Extremæ vñctionis sacramenta
ministrare, super quo eorundem confessorum assertio-
ni stari debeat, illa petentibus possint impune exhi-
bere.

§. 11. Et quum aliquando contingit monasteria
Monialium sanctæ Claræ & Minoritarum, seu sancti Da-
miani nuncupatarum monialibus destituta, adeo ut de eor-
um reformatione spes nulla super sit, ednuentiusque
sit quod illorum sic destitutorum bona ad ipsos fratres
deveniunt, quorum erant curæ commissa, quàm ad alios,
illa quæ sic destituta existunt, & destituta contigerit in fu-
turum, cum eorum bonis omnibus perpetuis vñibus fra-
trum domus dicti Ordinis Minorum eisdem destitutis
monasteriis propinquiores applicamus, ita ut fratres ipsi
possint de illis, & eorundem monasteriorum statutis,
& ædificiis pro eorum voluntate disponere. Prouiso quod
illorum Ecclesiæ, & oratoria ad prophanos usus non
redigantur, sed in illis quandoque divina celebrentur
officia.

§. 12. Insuper quum nonnulli ad Ordinem prædi-
ctum fratrum Minorum specialem gerentes deuotionis
affectum, ordinem eorum cadauera cum habitu fratrum
Minorum, aut Sororum dicti Ordinis de Pœnitentiâ se-
peliri, ne ex illorum corporum delatione ad alia loca Or-
dinis & fratribus prædictis injuria irrogetur, decernimus
tales apud fratres ipsos esse sepeliendos, etiam si alibi
suam elegerint sepulturam, nec posse etiam in loco per
eos electo cum habitu quomodolibet sepeliri, aut ad se-
peliendum portari, absque fratrum domus loci in quo
tales decesserunt expressa licentiâ & assensu.

§. 13. Ceterum ne, si ratione parochialium Eccle-
siarum apud quas domus eorundem fratrum constructæ
fuerint aut construerentur in posterum, locorum Ordinarii
in eisdem fratres aliquam superioritatem vindicare ten-
tarent, fratrum eorundem quies in aliquo perturbaretur,
concedimus eisdem fratribus, ut in sic concessis & quas
eis concedi contigerit curatis Ecclesiis, possint per Ca-
pellanum per eos pro eorum nutu ponendum & amo-
uendum, curam huiusmodi exercere, qui quandiu capel-
lanatus huiusmodi fuerit officio, ac si dicti Ordinis
Minorum professor existat, dictorum fratrum Minorum
libertate & exemptione fruatur. Ecclesiæ verò prædictæ
& illarum bona, illa qua domus fratrum dicti Ordinis
prærogatiua lætentur.

§. 14. Et ut dicti Ordinis professoribus omnino va-
gandi tollatur occasio, & ad Apostolicam Sedem re-
currendi subtrahatur pro posse necessitas, Generali &
provincialibus Ministris dicti Ordinis pro tempore
existentibus, & illorum Vicariis, dispensandi cum di-
cti Ordinis Minorum professoribus, defectum nata-
lium ex adultério, sacrilegio, incestu, & quouis alio
necario, & illicito coitu prouenientem patientibus, nec-
non cum his qui ex quavis causa (præterquam homici-
dii voluntarii, bigamiæ, & mutilationis membrorum)
irregulares forent, postquam Ordinem ipsum professi
fuerint, ut defectu, & irregularitate huiusmodi non
obstante, irregulares ipsi ad quoscunque etiam sacros
Ordines promoueri, & in illis etiam altaris ministerio
ministrare, & tam ipsi irregulares, quam defectum na-
taliū patientes prædicti, ad quæcumque administratio-
nes & officia dicti Ordinis eligi, recipi, & assumi, illa-
que gerere & exercere libere & licitè valeant, motu,
scientia & auctoritate prædictis concedimus per præ-
sentes.

§. 15. Rursus intelleximus, quod et si bonæ memo-
riæ Joannes Papa Vigésimus secundus, prædecessor nos-
ter, illorum opinionem, qui asserbant, quod confessi
fratribus prædicti Ordinis, & aliorum Ordinum Mendicanti-
antium, ad audiendas confessiones iuxta juris dispositio-
nem deputatorum pro tempore, tenebantur eadẽ pec-
cata rectori eorum parochialis Ecclesiæ iterum confite-
ri, reprobauerit, & deinde præfatus Eugenius prædeces-
sor reprobationem huiusmodi approbaverit, contra talia
asserentes tãquam de hæresi suspectos, per locorum Ordi-
narios inquiri & procedi mandauerit, ac successiue piæ
mem. Nicolaus Papa V. similiter prædecessor noster gesta
in præmissis ab eisdem Joanne & Eugenio prædeces-
soribus

Loca Monialium destituta fratribus applicentur

Mortuorum habitu Teriariarum cum licentiâ Fratrum sepe la-
tur.

Exemptio parochialium Ecclesiarum a clericali Ordine a iurisdictione Ordinarii. Tu vide quod proxime notari, & Com. Trid. sess. 25. cap. 11.

Præfatus Or-
dini facultas dispensandi ab irregularitate etc.
Tu attende
bu. l. m. 111.
Cl. m. V. l. l. l.
quæcumque.

Amplatio
Annatationis
habetur fa-
cte de opinio-
ne, quod con-
fessi Fratri-
bus, iterum
Parochialis con-
fiteri debent.

ribus robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decreverit; nihilominus adhuc nonnulli eorum inhærentes protervè opinionem prædictam, & desuper factos damnatos & male sonantes, ac reprobos articulos, veros esse affirmare non verentur, ut alium præsumptuosa temeritas tanto minus inualecat, quanto plurium erit superiorum correctioni subjecta, concessam contra tales per ejusdem Eugenii prædecessoris literas locorum Ordinariis facultatem, ad Inquisitores hæreticæ pravitatis extendimus, ac volumus quod Inquisitores ipsi, quicumque fuerint, eadem qua Ordinarii contra tales auctoritate fungantur.

Communicatio privilegiorum inter Ordines S. Dominici, & Ordinem S. Francisci. Aliam communicationem habet in Pij. conf. 41. Et si mendicantium.

§. 16. Postremo quum Prædicatorum, sicut & prædicti Minorum Ordinum professores pro fidei Catholicæ dilatatione continue & indefesse laborent, fructusque afferant in Dei Ecclesia salutare, & propterea fuerint variis per Sedem prædictam privilegiis decorati, ut quos par labor parique merita coniungunt, paria coniungant privilegia & fauores, eisdem Ordinis Minorum fratribus, ac professoribus, ut concessis fratribus Prædicatoribus & eisdem Prædicatorum Ordinis fratribus ut præmissis, & aliis cõcessis prædictis fratribus Minoribus privilegiis, indulgentiis, & gratiis, fauoribus, & indultis, tam spiritualibus quam temporalibus, prædictis & aliis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, aut aliis auctoritatibus habentibus, quæ omnia ac si nominatim exprimerentur, h. beri hic volumus pro expressis, & nostræ approbationis munimine solidamus, ac decernimus robur perpetuæ firmitatis obtinere, potiri, & gaudere possint & debeant, perpetuis futuris temporibus, in omnibus & per omnia, prorsus & sine vlla differentia, perinde, ac si quæ vni ex Ordinibus prædictis sunt concessa, vtrique simul nominatim concessa fuissent, aut concederentur in posterum. Et quæ de Magistro generali & provincialibus Prioribus dicti Ordinis Prædicatorum, ac Monasteriis Monialium sub eorumdem fratrum Prædicatorum cura, & secundum ipsius Ordinis Prædicatorum instituta viventium sunt statuta, in Generali & Provincialibus Ministris, & vicariis dicti Ordinis Sanctæ Claræ, & Minoritarum, & Sancti Damiani nuncupatarum, & e contra censeantur esse statuta.

Inhibicio contra quoscunque Ordinis perturbatores.

§. 17. Districte inhibentes eisdem locorum Ordinariis sub interdicti ingressus Ecclesiæ & suspensionis à regimine, & administratione suarum Ecclesiarum, ac parochialium Ecclesiarum, ac Rectoribus, & aliis quibuscumque sub excommunicationis lætæ sententiæ, & privationis earundem parochialium Ecclesiarum, ac omnium aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ obtinent, necnon inhabilitationis ad illa, & alia in posterum obtinenda, pœnis eo ipso, per eos qui contrafecerint incurrendis, ne Ordines prædictos Fratrum Prædicatorum & Minorum, & illorum domos, & professores, præter, aut contra prædictarum Clementis & Eugenii prædictorum, & aliorum quorumcumque prædecessorum nostrorum, & præsentium nostrarum literarum tenorem, inquietare seu molestare, & eos, aut testamentorum, vltimarumque voluntatum executores, & hæredes prædictos, seu quoscunque alios, directè vel indirectè, ad solutionem alicuius quartæ parochialis seu Canonice, vel alterius portionis, seu oneris, & ad faciendum celebrari aliquod officium in eorum Ecclesiis, vel alibi, dum apud ipsos fratres decedentium cadavera tumulantur, ante vel post eorum sepulturam cogere, nec confessis dictis fratribus Prædicatoribus & Minoribus pro tempore, Eucharistiæ, seu Extremæ vñtionis sacramenta, sine rationabili causa denegare, vel illorum exhibitionem malitiose differre, aut eorum parochianis, ne dictis fratribus confiteantur prohibere, vel persuadere, nec etiam ad præmissa, seu aliquod præmissorum auxilium, consilium vel favorem dare, directè vel indirectè quoquo modo præsumant.

Deputatio executorum huius bullæ.

§. 18. Et nihilominus cuilibet in dignitate Ecclesiastica constituto, & Metropolitanæ, vel alterius Cathedralis Ecclesiæ Canonice per unversum orbem, qui desuper per dictorum Ordinum Priores, aut Guardianos, & fratres, ac illorum, seu ad commodum eorum Romanæ Ecclesiæ synodus desuper requisitus fuerit, per Apo-

stolica scripta in solidum mandamus, quatenus per se vel alium seu alios, præmissa ubi & quando opus fuerit, solemniter publicantes, & eisdem fratrum Prædicatorum, & Minorum Ordinibus, & illorum domibus ac professoribus, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant eos pacifica possessione, vel quasi privilegiorum & concessionum huiusmodi gaudere. Non permittent eos, seu testamentorum executores, & hæredes prædictos contra illorum tenorem per Ordinarios, & rectores prædictos, aut quoscunque alios indebite molestari, aut eis gravamina, injurias, atque damna inferri, seu quomodolibet irrogari. Ac etiam summarie, & de plano, sine strepitu & figura iudicii, sola facti veritate inspecta, contra quoscunque, cuiuscumque qualitatis, vel conditionis existant, aut quacunque Ecclesiastica, etiam Patriarchali, Archiepiscopali, vel mundana forent dignitate & exemptione muniti, in quibuscunque causis per eos movendis, quacunque ratione vel causa quæ excogitari possit, eis ministrent iustitiæ complementum, exequendo quod per eos fuerit ordinatum, & illos quos censuras & pœnas prædictas incurrisse constiterit, illos irretractos esse declarent, ac faciant & mandent interdictos, suspensos, & excommunicatos publicè nuntiari, & ab omnibus arctius evitari, ac legitimis super his habendis servatis processibus, illos quoties opus fuerit iteratis vicibus aggravare procurent. Contradictores auctoritate nostra, appellatione postposita compescendo, invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis.

§. 19. Non obstantibus recolendæ memoriæ Bonifacii Papæ Octavi, quibus cavetur ne quis extra suam civitatem & diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra vnam diœcesim à fine suæ diœcesis ad iudicium evocetur, seu ne iudices à Sede Apostolica deputati, extra civitatem & diœcesim in quibus deputati fuerint, contra quoscunque procedere, aut alii vel alii vires suas committere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali, necnon quæ incipiunt, Super cathedram, Bonifacii, & Dudum, Viennensis Concilii, ac recolendæ memoriæ Callisti Papæ Tertii etiam prædecessoris nostri literis, aliisque Apostolicis, ac provincialibus, & synodalibus Conciliis editis, specialibus vel generalibus, necnon Ottonis & Ottoboni olim in Regno Angliæ Apostolicæ Sedis Legatorum constitutionibus, Ecclesiarum quoque, ac locorum quorumlibet statutis & consuetudinibus, & inter quoscunque dictorum Ordinum Fratrum Prædicatorum & Minorum professores, ac locorum Ordinarios seu rectores prædictos initis & conclusis hætenus observatis pactis & conventionibus, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis: necnon omnibus illis, quæ Clemens & Eugenius præfati, in prædictis eorum literis voluerunt non obstat, contrariis quibuscumque. Quibus omnibus, illa ac si de verbo ad verbum infererentur, & derogatoriis derogatorias clausulas in se continerent, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permanens, quoad præmissa specialiter & expresse derogamus. Aut si Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & Rectoribus præfatis, seu quibusvis aliis, communiter vel divisim à Sede præfata indultum existat, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari, aut extra vel ultra certa loca, ad iudicium evocari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali vel speciali, cuiuscumque tenoris existat, per quæ præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam, effectus earum, & concessa in eis iurisdictionis executio impediri posset quomodolibet vel differri, & de qua, cuiusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis. Nos enim ex nunc, illa & quæcumque alia quæ in futurum per nos vel Sedem Apostolicam, quomodolibet concedi, & statui, decerni, vel ordinari contigerit, contra Clementis, Eugenii, aliorumque prædecessorum prædictorum, & præsentium literarum huiusmodi tenorem, necnon secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigerit, irrita & inania, nulliusque roboris vel momenti esse decernimus.

§. 20. Et

§. 20. Et quia difficile foret presentes literas ad singulas provincias originaliter destinare, volumus & dicta auctoritate decernimus, quod transumptis earum manu notarii publici, & Curie causarum Camere Apostolicæ aut alicujus Episcopalis vel Archiepiscopalis sigillo munitis, ea prorsus in iudicio & extra, ubicunque exhibita vel ostensa fuerint, fides adhibeatur, ac si ipsæ originales literæ forent exhibitæ vel ostensæ.

§. 21. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam nostrorum approbationis, constitutionis, ordinationis, statuti, decreti, concessionis, indulti, voluntatis, applicationis, inhibitionis, extensionis, solidationis, mandati & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1474. pridie Kal. Septemb. Pont. nostri Anno 4.

Amplissimæ gratiæ & privilegia fratrum Prædicatorum Ordinis S. Dominici, quæ propterea Mare Magnum nun. upantur.

Pro eorum moderatione vide signanter constit. 22. Leon. X. Dum intra, & Concil. Trid. confirmatum à Pio IV. in ejus const. 94. In principis. Recordare tamen Pium V. plura indulta eis concessisse in sua const. Dum ad uberes, ubi notabo. De toto quædam isto Ordine Prædicatorum, notavi plenè ad const. 2. Honor. III. Religiosam, sup. ad quem nonnulla adject.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Regimini universalis Ecclesiæ meritis licet insufficientibus, disponente Domino prædentes, curis perurgemur assiduis, ut juxta creditæ nobis desuper dispensationis officium, quieti subditorum quorumlibet, præsertim sub Relig.onis Prædicatorum habitu, studio vacantium piæ vitæ, in quorum utique proprietate reficimur, jugi quantum nobis ex alto conceditur, sollicitudinis studio intendamus, & ut ea quæ pro divini cultus, dictæ religionis incremento, animarumque salute à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus provide facta sunt, sublatis ambiguitatibus, quæ exinde emeruisse noscuntur, in sua integritate persistant, nostri ministerii partes interponimus efficaces.

§. 1. Dudum siquidem à felicis recordationis Eugenio Papa Quarto prædecessore nostro emanaverunt literæ tenoris subsequentis. Eugenius Episcopus servus servorum Dei. Ad perpetuam, &c.

Omittitur hac bulla Eug. IV. & etiam Martini V. & Gregor. XI. hic insertæ. Quoniam bulla Greg. XI. est sup. alia autem sunt simpliciter ejus confirmatoria.

§. 2. Nos igitur qui dicti Ordinis fratrum Prædicatorum & personarum ejus statum prosperum & tranquillum, propter uberes fructus quos Ordo ipse multa præfulgens gloria meritorum, & gratia sanctitatis in agro militantis Ecclesiæ in propagationem fidei orthodoxæ hæcenus produxit utiliter, ac producit, & in futurum producturum fore spe firma tenemus, palmites suos à mari vsque ad mare, & etiam ad barbaras extendendo nationes, intensis desideramus affectibus, Gregorii, Martini, & Eugenii, ac aliorum prædecessorum nostrorum, qui Ordinem prædictum fratrum Prædicatorum aliis variis privilegiis, non immerito decorarunt, vestigiis in hærentes, metu proprio, non ad eorum dicti Ordinis fratrum professorum, vel alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera voluntate & deliberatione, ac ex certa nostra scientia, prædictas Gregorii, & quascumque alias quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum literas, dicto Ordini Fratrum Prædicatorum ac illius domibus & professoribus in genere, sub quacumque verborum for-

Bullar. Mag. Tom. 1.

ma concessas, quas ac si de verbo ad verbum vna cum prædictis literis Eugenii prædecessoris præfati presentibus insertæ forent, haberi volumus pro expressis, ac omnia & singula in illis contenta auctoritate Apostolica, tenore presentium approbamus, & robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decernimus. Ac pro portiori cautela, omnia & singula per Gregorium, & Martinum, & Eugenium, aliosque prædecessores prædictos in eisdem literis pro de in favorem dicti Ordinis fratrum Prædicatorum quomodolibet ordinata, statuta, decreta, concessa, & indulta fieri & observari debere, auctoritate, motu, & scientia prædictis, de novo ordinamus, statuimus, atque decernimus, ac eidem Ordini Prædicatorum, illiusque domibus & professoribus concedimus & indulgemus.

§. 3. Et quia sicut accepimus, nosque ipsi experientia didicimus in minoribus constituti, circa literas & privilegia hujusmodi nonnulla dubia postmodum sunt exorta, habita super his consideratione decenti, motu, auctoritate, & scientia prædictis, literas ejusdem Gregorii prædecessoris in ea parte in qua concedit d. Ordinis professoribus ut liceat eis in locis, in quibus degunt habere oratoria, & in eis cum altari portatili, etiam tempore interdicti, januis clausis, missarum solemnias, & alia divina officia celebrare, quod eorum insistentes obsequiis, censuris generaliter promulgatis non ligentur, cum contingat eos per sepe requiri, ut etiam extra oratoria super hujusmodi altari portatili celebrēt divina officia, & ad illa, interdicti tempore, Tertii Ordinis S. Dominici de Pœnitentia nuncupati, fratres & sorores, ac suos & illorum procuratores admittant, extendentes, concedimus eisdem fratribus, ut non solum in Oratoriis & locis in quibus degunt, sed etiam in quovis alio loco congruenti, & honesto, possint super altari portatili hujusmodi missas & alia divina officia liberè & licitè celebrare, exceptis Ecclesiis ab Ordinarii jurisdictione non exemptis, quoties illud eisdem fratribus per Ordinarios excusa contingeret inhiberi. Et ut liceat eis tempore interdicti fratres & sorores dicti Ordinis B. Dominici de Pœnitentia nuncupati, necnon ipsorum fratrum Prædicatorum, ac fratrum & sororum dicti Tertii Ordinis procuratores, & negotia gerentes vtriusque sexus admittere ad divina.

§. 4. Præterea quia idem Gregorius prædecessor in dictis suis literis Magistro, Prioribus provincialibus & conventualibus, & eorum Vicariis, absolventi fratres ejusdem Ordinis, necnon fratribus dicti Ordinis, quos ipsi Magister, Priores provinciales & conventuales habuerint pro tempore in confessores, absolventi ipsos Magistrum Priores provinciales ac conventuales ab excessibus, & censuris, nisi alia forent propter quæ essent ad Sedem Apostolicam merito destinandi, ac cum eis desuper dispensandi concedit, & propterea qui sunt destinandi per sepe revocetur in dubium, ut absolventium & absolventorum, dispensantium & dispensatorum pro tempore puritati conscientie consulamus: declaramus, hæreticos relapsos, schismaticos, & qui literas Apostolicas falsificassent, aut ad infideles prohibita detulissent, dumtaxat esse ad Sedem prædictam merito destinandos. Reliquis verò omnibus, etiam simoniacis qualitercumque irretitis, posse per illos, quibus inibi conceditur, absolutionis beneficium, & dispensationis gratiam juxta casuum indulgentiam impartiri. Et ut dicti Ordinis professoribus omnis vagandi tollatur occasio, & ad Apostolicam Sedem recurrendi subtrahatur pro posse necessitas, Magistro & Prioribus provincialibus & conventualibus, ac eorum vicariis defectum natalium ex adulterio, sacrilegio, incestu, & quovis alio nefario & illicito coitu provenientibus, necnon cum his qui ex quavis causa, præterquam homicidii voluntarii, bigamiæ & mutilationis membrorum, irregulares forent, dispensandi cum dicti Ordinis Prædicatorum professoribus, postquam ipsum Ordinem professi fuerint, ut defectu & irregularitate hujusmodi non obstantibus, irregulares ipsi ad quoscumque etiam sacros ordines promoveri, & in illis, etiam in altaris mysterio ministrare, & tam ipsi irregulares, quam defectum natalium patientes prædicti ad quascumque administrationes, & officia eligi, recipi,

Facultatem celebrandi tempore interdicti, & cum altari portatili ampliat. Tu ad hoc via de limitatione Conc. Trid. sess. 25. cap. 1. post canonem c. 22.

Ampliat facultatis absolventi & dispensandi fratres.

de assumi, illaque gerere & exercere libere & licite valeant, motu, & scientia ac auctoritate prædictis concedimus per præfentes.

Ampliatio facultatis dandi liberam sepulturam in eorum Ecclesiis. *Id. infra. can. Lom. X. Dum intra. num. 12.*

§. 5. Eam verò partem literarum ejusdem Gregorii prædicti, in qua sepulturam in Ecclesiis fratrum dicti Ordinis liberam esse voluit (salua justitia Ecclesiarum à quibus corpora assumuntur) declarantes libertatem hujusmodi intelligi debere etiam quoad hoc, ut fratres ipsi, nullius super hoc petita licentia, parochias in quibus corpora prædicta forent, cum Cruce processionaliter ingredi & corpora ipsa levare, & ad eorum Ecclesias sepelienda deferre possint, ubi hoc consuetum foret, vel Presbyteri de levatione requisiti hoc facere recusarent. Nec cogantur inviti, etiam prætextu cujuscumque consuetudinis, ipsi vel defunctorum consanguinei, illa ad parochiales Ecclesias, aut alia loca deferre, & cum illis vel sine, inibi celebrare vel celebrari facere pro eisdem defunctis aliqua divina officia, ante vel post sepulturam eorundem. Iustitiam verò Ecclesiarum à quibus corpora ipsa assumuntur juxta Martini prædicti prædecessoris voluntatem, saluam esse debere decernimus, in omnibus aliis casibus præter eos, in quibus per eorundem Greg. Martini, & Eugenii prædecessorum nostrorum specialia privilegia, fratres ipsi ab huiusmodi solutione quartæ sunt exempti. Nec aliquo casu, de candelis quæ ad manus fratrum dantur quarta aliqua quomodolibet detrahatur. In reliquis verò casibus quam in præmissis in quibus quarta ipsa soluenda veniret, conventiones (si quæ sunt inter fratres prædictos & locorum Ordinarios, ac Ecclesiarum Rectores initæ) laudabiles & honestæ in posterum observentur.

Exemptio quoad legata pia.

§. 6. Et si forte per nos vel Sedem Apostolicam de pijs legatis, dispositis & relictis, in genere vel in specie, decima seu alia portio, vel quota alteri piæ vel non piæ causæ, ex quavis causa hætenus concessa foret, aut in futurum concedi & solui, aut dari, mandari contingeret, fratres prædictos ac illorum domos & eis legata & relicta, aut alias in eorum fauorem exposita in concessionibus & mandatis huiusmodi, decernimus ac volumus non includi, nisi de ipsis fratribus ac præfenti decreto ac voluntate nostris, non per generales clausulas, quæ etiam specialem mentionem importare viderentur, sed vera & specifica mentio fiat in eisdem.

Exemptio à Decimis. *Alia exemptio videtur in can. 11. P. 1. Dum ad uberes.*

§. 7. Indultum verò ejusdem Gregorii prædecessoris de decimis non soluendis, ad quæcumque bona dictorum fratrum, & quæcumque decimas, etiam quas vulgo Papales appellant, & Apostolica Sedes pro Christianæ fidei defensione, aut aliis imminentibus per sepe necessitatibus indicit, & quæcumque alia onera, motu & scientia prædictis extendimus, decernentes fratres ipsos Prædicatores, etiam si per quoscumque exemptos etiam mendicantes solui mandarentur, cum quibusvis derogatoriis & fortioribus clausulis, ad illarum solutionem non teneri, & in illorum solutione cessando, censuras & penas aliquas non incurrere, nisi præsentibus non per generales & alias clausulas specialem mentionem importantes, non alias sit derogatum specificæ, eorum de verbo ad verbum inserto tenore.

Arbitraria exemptio à iuri dictione Ordinariarum. *Id. ar. 1. C. 1. Trid. c. 7. cap. 14. c. bullam 19. C. 1. 17. 18. In cap.*

§. 8. Et ne prætextu constitutionis Innoc. IV. prædecessoris nostri, quæ incipit (Volente) locorum diocesani, & alii ordinarii, ac alii quicumque in personas, & loca Fratrum Prædicatorum, contra ejusdem Greg. prædecessoris ordinationem, sibi quamcumque jurisdictionem, & superioritatem vendicare præsumant, districtius inhibemus, ne quispiam absque dictæ Sedis speciali commissione & auctoritate, in personas, domos, & loca dicti Ordinis Prædicatorum, utpote profus exempta, aliquam excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias specialiter, vel generaliter quomodolibet promulgare, aut in personas, domos, & loca huiusmodi aliquam præminentiam, superioritatem, & jurisdictionem quomodolibet exercere præsumant, etiam ratione contractus, vel delicti, seu rei de qua contra ipsos ageretur, vbi cumque in eatur contractus, committatur delictum, & re ipsa consistat. Decernimus quoque ex nunc quolibet excommunicationis, suspensionis & interdicti sententias, & quoscumque processus, quævis penas & sententias

generales vel speciales continentes, quos vel quas promulgari vel haberi, & omnia quæ contra fratres, domos, & loca dicti Ordinis quomodolibet fieri contigerit, etiam eorum exemptionis, utpote notoria, non aliter allegata, nullius roboris vel momenti esse, & pro infectis haberi debere.

Facultas habendi crumenam quibuslibet ubi ecclesie recusat. *Hoc non potest. Le. n. 2. Dum.*

§. 9. Præterea quia parochialium Ecclesiarum Rectores præfati, erga illos qui dicti Ordinis Prædicatorum Fratres eorum peccata confitentur, per sepe in exhibitione Eucharistiæ, & Extremæ unctionis se reddunt difficiles, concedimus ipsis Fratribus Ordinis Prædicatorum, ut personis eis confessis, quibus rectores præfati sine rationabili causa denegauerint, seu malitiose distulerint Eucharistiæ & Extremæ unctionis sacramenta ministrare, super quo eorundem Confessorum assertioni stari debeat, illa petentibus possint impune exhibere.

Bo. *Id. infra. num. 12.*

§. 10. Et cum aliquando contingat monasteria Monialium S. Augustini, sub cura, habita, & constitutionibus Fratrum Prædicatorum degentium, monialibus destituta, adeo ut de eorum reformatione spes nulla supersit, convenientiusque sit quod illorum sic destitutorum bona ad ipsos fratres deveniant, quorum erant cura commissi, quam ad alios, illa quæ sic destituta existunt, & destituti contigerit in futurum, cum eorum bonis omnibus in perpetuis visibus Fratrum dicti Ordinis Prædicatorum, quibus ex forma regimini ipsius Ordinis competit, applicamus, ita ut fratres ipsi possint de illis & eorum monasteriorum structuris & ædificiis, pro eorum voluntate disponere, prout quod illorum Ecclesiarum & Oratoria ad prophanos usus non redigantur, sed in illis quandoque divina celebrentur officia.

Bo. *Id. infra. num. 12.*

§. 11. Insuper cum nonnulli ad Ordinem prædictum Fratrum Prædicatorum specialem gerentes devotionis affectum ordinem eorum cadavera cum habitu Fratrum dicti Ord. Prædicatorum aut sororum dicti Ordinis de Pœnitentiâ sepeliri, ne ex illorum corporum delatione ad alia loca Ordini & fratribus prædictis injuria irrogetur, decernimus tales apud fratres ipsos esse sepeliendos, etiam si alibi suam elegissent sepulturam, nec posse etiam in loco per eos electo, cum habitu prædicto quomodolibet sepeliri, aut ad sepeliendum portari, absque fratrum domus loci in quo tales decesserint expressa licentia & assensu.

Bo. *Id. infra. num. 12.*

§. 12. Cæterum ne si ratione parochialium Ecclesiarum, apud quas eorundem fratrum domus constructæ fuerint, aut constructuræ in posterum, locorum ordinarii in eisdem fratres aliquam superioritatem sibi vendicare tæterent, fratrum eorundem quies in aliquo perturbaretur, concedimus eisdem fratribus, ut in sic concessis, & quas eis concedi contigerit, curatis Ecclesiis, possint per capellanum per eos pro eorum nutu ponendum & amovendum, curam huiusmodi exercere. Qui quoad capellanatus huiusmodi fuerint officio, ac si dicti Ordinis Prædicatorum professor existeret, dictorum fratrum Prædicatorum libertate & exemptione vbi que fruatur. Ecclesiarum verò prædictarum & illarum bona, illa qua domus dicti Ordinis prærogativa latentur.

Exemptio à Decimis. *Alia exemptio videtur in can. 11. P. 1. Dum ad uberes.*

§. 13. Rursus intelleximus quod etiam bon. mem. Joann. XXII. prædecessor noster illorum opinionem, qui assererebant, quod confessi fratribus prædictis vel aliorum ordinum Mendicantium ad audiendas confessiones juxta iuris dispositionem deputatorum pro tempore, tenebantur eorum peccata rectori eorum parochialis Ecclesiarum iterum cōfiteri, reprobaverit. Et deinde præfatus Eugenius prædecessor, reprobationem huiusmodi approbans, contra talia asserentes, tanquam de hæresi suspectos, per locorum ordinarios inquiri & procedi mandaverit, ac successue piæ memoriæ Nicolaus Papa V. similiter prædecessor noster, gesta in præmissis à Joanne & Eugenio prædecessoribus, robur perpetuæ finnitatis obtinere debere decrevit; nihilominus adhuc nonnulli eorum ad hærentes præteritæ, opinionem prædictam & desuper factos damnatos, & male sonantes ac reprobos articulos, veros esse affirmare non verentur. Ut talium præsumptuosa temeritas tanto minus inualeat, quanto plurium erit superiorum correctione damnata, concessam contra tales per ejusdem Eugenii prædecessoris literas, locorum Ordinariis facultatem, ad Inquisitores hæreticæ

Bo. *Id. infra. num. 12.*

hæreticæ pravitate extendimus, ac volumus, quod Inquisitores ipsi quicumque fuerint, eadem qua Ordinarii contra tales auctoritate fungantur.

§. 14. Postremò cum fratres Ordinis Minorum, sicut & prædicti Prædicatorum Ordinis professores pro fidei Catholicæ dilatatione continuò indefessè laborent, fructusque afferant in Dei Ecclesia salutare, & propterea fuerint variis per Sedem prædictam privilegiis decorati, ut quos par labor, pariaque merita conjungunt, paria cōjungant privilegia & favores, concedimus eisdem professoribus Ord. prædicatorum, ut concessis fratribus Minoribus, & eiusdem Ordinis Minorum fratribus præmissis, & aliis concessis prædictis fratribus Prædicatoribus privilegiis, indulgentiis, gratiis, favoribus, & indultis, tam spiritualibus quam temporalibus, à prædictis, & aliis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, aut aliis auctoritatem habentibus (quæ omnia ac si nominatim exprimerentur, haberi hic volumus pro expressis, & nostræ approbationis munimine solidamus, ac decernimus robor perpetuæ firmitatis obtinere) potius & gaudere possint, & debeant, perpetuis futuris temporibus, in omnibus & per omnia prorsus, & sine ulla differentia, petinde ac si quæ uni ex Ordinibus prædictis sunt concessa, utriusque simul nominatim concessa fuissent, aut concederentur in posterum. Et quæ de Magistro generali ac prioribus provincialibus & conuentialibus, ac eorum vicariis, necnon Monasteriorum monialium S. Augustini, sub eorundem fratrum Prædicatorum cura, & secundum ipsius Ordinis fratrum Prædicatorum instituta viventium sunt statuta, in Generali & provincialibus Ministris, ac Vicariis dicti Ordinis fratrum Minorum, necnò & Monasteriorum S. Damiani nuncupatarum, censeantur esse statuta.

§. 15. Districtius inhibentes eisdem locorum Ordinariis sub interdicti ingressus Ecclesiæ, & suspensionis à regimine, & administratione suarum Ecclesiarum, & parochialium Ecclesiarum rectoribus, & aliis quibuscumque sub excommunicationis latæ sententiæ, & privationis earundem parochialium Ecclesiarum, ac omnium aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ obtinent, necnon inhabitationis ad illa, & alia in posterum obtinenda pœnis, eo ipso per eos qui contrafecerint incurrendis, ne Ordines prædictos fratrum Prædicatorum, & Minorum, ac illorum domos, & professores, præter aut contra Martini, Greg. & Eug. aut aliorum quorumcumque prædecessorum nostrorum, & præsentium nostrarum literarum tenorem inquietare seu molestare, & eos, aut testamentorum ultimarum voluntatum executores, & hæredes prædictos, seu quoscumque alios, directè, vel indirectè, ad solutionem alicuius quartæ parochialis, seu canonice, vel alterius portionis seu oneris, & faciendum celebrari aliquod officium in eorum Ecclesiis, vel alibi, dum apud ipsos fratres decedentium cadavera tumulantur, ante vel post eorum sepulturam cogere, nec confectis dictis fratribus Prædicatoribus, & Minoribus pro tempore, Euchristiæ seu Extremæ unctionis Sacramenta sine rationabili causa denegare, vel illorum exhibitionem malitiose differre, aut eorum Parochianis, ne dictis fratribus consueantur prohibere, vel persuadere, nec etiam ad præmissa, seu aliquod præmissorum, auxilium, consilium, vel favorem, directè, vel indirectè quoquo modo dare præsumant.

§. 16. Et nihilominus cuilibet in dignitate Ecclesiastica constituto, & Metropolitanæ, vel alterius Cathedralis Ecclesiæ canonico per univèrsum orbem, qui desuper per dictorum Ordinum priores, guardianos, & fratres, ac illorum, seu ad commodum eorum Rom. Ecclesiæ syndicos, desuper fuerint requisiti, per Apostolica scripta in solidum mandamus, quatenus per se vel alium seu alios præmissa, ubi, & quando oppo fuerit, solemniter publicantes, ac eisdem fratrum Prædicatorum, & Minorum Ordinibus, ac illorum domibus, & professoribus in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant eos pacifica possessione vel quasi privilegiorum, & concessionum huiusmodi gaudere, non permittentes eos, seu testamentorum executores, & hæredes prædictos, contra illorum tenorem per ordinationes, & retores prædictos, aut quoscumque alios, indebitè molestari, aut eis

Bullar. Mag. Tom. I.

gravamina, injurias, atque damna inferri, seu quomodolibet irrogari, ac etià summarie, & de plano, sine strepitu, & figura iudicii, sola facti veritate inspecta, contra quoscumque, cuiuscumque qualitatis vel conditionis existant, & quacumque Ecclesiastica, etià Patriarchali, Archiepiscopali, vel Episcopali, aut mūdana forent dignitate & exceptione muniti, in quibuscumque causis per eos movendis, quacumque ratione vel causa, quæ excogitari possit, eis ministrantur iustitiæ complementum, exequendo quod per eos fuerit ordinatum, & illos quos censuras, & pœnas prædictas incurrisse constiterit, irretitos esse declarent, ac faciant, & mandent interdictos, suspensos, & excommunicatos publice nuntiari, ac ab omnibus actibus evitari, ac legitimis super his habendis servatis processibus, illos quoties opus fuerit, iteratis vicibus aggrauare procurent, contradictores per censuram ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

§. 17. Non obstantibus constitutionibus Bonifacii, quibus cavetur ne quis extra suam civitatem, & diocœsim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam diem à fine suæ diocœsis ad iudicium evocetur, seu ne iudices à Sede Apostolica deputati extra civitates, & diocœses in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel alii vices suas committere præsumant. Et de duabus dietis in Concilio generali, necnon quæ incipit; Super cathedram, Bonifacii. Et dudum Viennen. Concilii, ac Callisti Papæ III. etiam prædecessoris nostri literis, aliisque Apostolicis, ac etiam in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis specialibus, vel generalibus, necnon Ottonis, & Ottoboni olim in Regno Angliæ Apost. Sedis legatorum constitutionibus, Ecclesiarum quoque ac locorum quorūlibet statuta, & consuetudinibus, & inter quoscumque dictorum ordinum fratrum Prædicatorum, & Minorum professores, ac locorum ordinarios seu rectores prædictos initis, & conclusis, ac hætenus observatis pactis, & conventionibus, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, necnon omnibus illis, quæ Gregorius, Martinus, & Eugenius præfati prædecessores, in prædictis eorum literis voluerunt non ob stare contrariis quibuscumque, quibus omnibus illa ac si de verbo ad verbum infererentur, & derogatoriis derogatorias clausulas in se continerent, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, quoad præmissa specialiter, & expresse derogamus. Aut si Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & Rectoribus præfatis, seu quibusvis aliis, communiter vel divisim à Sede præfata indultum existat quod interdicti, suspensi, vel excommunicari, aut ultra, vel extra certa loca ad iudicium evocari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis Indulgentia generali, vel speciali, cuiuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, de qua, cuiusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis. Nos enim ex nunc illa, & quacumque alia quæ in futurum per Nos, & Sedem Apostolicam quomodolibet concedi, statui, decerni vel ordinari contigerit contra Gregorii, Martini, & Eugenii, aliorumque Prædecessorum nostrorum, & præsentium literarum huiusmodi tenorem, necnon secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari cōtingerit, irrita, & inania, ac nullius roboris vel momenti esse decernimus.

§. 18. Et quia difficile foret præsentibus literas ad singulas prouincias originaliter destinare, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod transumptis earum, manu notarii publici, & Curie causarum Camerae Apost. aut alicuius Archiepiscopi, vel Episcopi, seu dictorum Ordinum magistris, & generalis ministri sigillo munitis, ea prorsus in iudicio & extra, ubicumque exhibita, vel ostensa forent, fides adhibeatur, ac si ipsæ originales literæ forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1474. Pont. nostri Anno 4.

M m 3

Priui

Clauſula de
statutum de
reguloria.

Exemplum
fidei.

Dat. P. 404.

VIII. Privilegium Curialium tam laicorum quam Ecclesiasticorum, libere disponendi etiam ad favorem incapacium de bonis in Alma Urbe, & infra decem milliaria, quamvis ex fructibus bonorum Ecclesiasticorum acquisitis.

Hoc privilegium pluries immutatum, extensumque, sed tandem firmatum fuit à Paulo V. ut inf. in sua const. 18. In eminenti, ubi de similibus Curialium privilegiis plenè notabo.

EDITA A.D. 1474. SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

ET si universis Ecclesie Romane dominio temporali subiectis Civitatibus, pro earum statu prospero, & incrementis felicibus Apostolica nos deceat provisione consulere, Alma tamen Urbi nostrae, sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli martyrio consecratae (quae ipsius Petri sedes sacerdotii principatus, & Christianae Religionis caput est) eo nos convenit ampliori cura prospicere, quo ipsa sacerdotalis civitas, cunctis aliis praelata, nobisque peculiaris filia, & paterna dilectione conjuncta existit.

§. 1. Cupientes igitur pro instauratione dictae Urbis, quae causantibus sinistris eventibus, in civibus, incolis, & aedificiis plurimum diminuta est, ut annuente Altissimo virorum copia instaretur, & quanto citius ipsius structurae, & aedificia refectionem, & reparationem pro ejus venustate, & decore consequatur, suisque statui, & necessitati opportunis remediis consulatur, de venerabilium Fratrum nostrorum S.R.E. Cardinalium consilio, & assensu, hac perpetuo valitura constitutione statuimus, & ordinamus, quod omnes, & singuli, tam nostri Curiales Rom. Curiae sequentes, quam alii cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, praeminentiae, vel conditionis existant, etiam si Cardinalium honore, aut Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, Abbatiali, vel quavis alia Ecclesiastica aut mundana dignitate praesulgeant, & (si regulares fuerint) administratione, aut dignitate obtineant, qui palatia, domos, casalia, sive alia aedificia, urbana vel rustica, aedificaverint, aut aedificabunt, seu fundari, & aedificari fecerunt, vel fecerint in futurum, aut aedificata, & constructa emerunt, aut emerint, seu ement, aut illa, vel census annuos, jura & quavis immobilia bona, in dicta Urbe, vel extra, aut prope eam ad milliaria decem, & alio quovis justo titulo tam ex bonis, & pecuniis propriis, quam ex fructuum, reddituum, & proventuum ecclesiasticorum beneficiorum ad eos spectantium, proventibus acquisiverint hactenus; vel acquirant in posterum, de eisdem casalibus, domibus, palatiis, aedificiis, censibus, juribus, necnon territoriiis, feudis, jurisdictionibus, & bonis aliis quibuslibet (dummodo ad Ecclesias, monasteria, & alia pia loca, aliter quam ex fructibus eorum, ut praefertur, de quibus ad effectum praesentium, licere volumus eis pro voto disponere, non pertineant) in vita ipsorum, & mortis articulo, prout eis videbitur, disponere, testari codicillari, eaque legare, relinquere, seu inter vivos, & causa mortis, aut pro remuneratione laboris, vel obsequiorum eis impensorum, quibusvis personis, cujuscumque status, gradus, vel conditionis fuerint (etiam si alias haeredes, legatarii, ordinarii, universales, aut particulares haeredes, successores, & personae aliae, ad quas ex dominorum voluntate pervenerint) illa filiis, nepotibus, consanguineis, affinibus, familiaribus, vel aliis, etiam si incapaces, & inhabiles sint, & inhabilitate vel incapacitate quacumque notati (dummodo criminis laesae Majestatis rei, aut Ecclesiae Romanae praedictae hostes non existant) erogare, donare, legare, relinquere, ac etiam in pios, & alios quoscumque usus convertere.

§. 2. Et si ipsas Ecclesiasticas, aut dignitatem seu administrationem habentes regulares personas, de bonis praedictis aliter non disposito, decedere contigerit, palatia, domus, casalia, & alia ipsorum bona in Urbe praedicta, vel infra milliaria huiusmodi consistencia, ad proxi-

miores suos, etiam si agnati, cognati, & minus capaces, vel inhabiles fuerint, ut praefertur (salva tamen gradus praerogativa, juxta dispositionem juris, si aliter de ipsorum decedentium voluntate non constet) bona praedicta deveniant; ipsique proximiores, siue agnati vel cognati, in eis succedere possint, & debeant, in omnibus, & per omnia, perinde ac si descendentes, filii, nepotes, agnati, & cognati, habiles, capaces, & haeredes scripti existerent, ac palatia, domus, casalia, & reliqua bona ipsorum, ex labore, vel industria (non autem ex fructibus, redditibus, & proventibus ecclesiasticis) acquisita fuissent, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, ex certa scientia concedimus, eisque facultatem, & potestatem testandi, codicillandi, legandi, concedendi, donandi, & erogandi; proximioribus vero, necnon agnatis, & cognatis praedictis, incapacibus, & defectu natalium patietibus, in eis, ut praefertur, succedendi, licentiam liberam impartimus.

§. 3. Districtius inhibentes dilectis filiis Camerae Apostolicae Clericis, & aliis nostris, ac Curiae, & Urbis praedictarum Officialibus, necnon Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum Ecclesiasticorum locorum Praelatis, Capitulis, Conventibus, Prioribus, Praepositis, Plebanis, Rectoribus, aliisque quocumque nomine nuncupentur, de bonis per eosdem, ut praemittitur, relictis, legatis, donatis, seu quovis modo in dicta Urbe, vel extra, infra spatium praetaxatum dimissis, quovis modo se intronitare, aut illa petere, vindicare, seu haeredes & successores decedentium personarum earundem, illorum occasione impedire, aut molestare quoquo modo praesumant, ac decernentes irritum & inane, &c. Nulli ergo, &c.

Dar. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini 1474. kal. Januarii, Pont. nostri Anno 4.

Quod brunus color vestimentorum praefinitus à Benedicto XII. pro Monachis, & Monialibus S. Benedicti Ordinis Cisterciensis, intelligatur de colore nigro, & non griseo. Et quod totus Ordo albi tantum & nigri coloris vestibus utatur.

Alia de hoc ordine dixi supra, constit. 1. Paschalis Desiderium.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

ET si cunctis Ecclesiastici status personis, & assuetae pietatis officio assistere teneamur, illis tamen sub regulari observantia Altissimorum famulantibus, praecipue Cisterciensis magis adesse nos convenit, quo sublatis quibusvis dubietatibus majori quietudine reddere valeant vota sua.

§. 1. Dudum siquidem sel. record. Benedictus Papa XII. praedecessor noster ad statum Cisterciensis Ordinis attendens prosperum, per quasdam suas literas inter alia statuit, & ordinavit, quod omnes Abbates, & Monachi ejusdem Ordinis, pannis bruni vel albi coloris dumtaxat uterentur, prout in eisdem literis plenius continetur.

§. 2. Cum autem, sicut exhibita nobis nuper pro parte dilecti filii Hymberti Abbatis Monasterii Cisterciensis Cabilonen. diocesis petitio continebat, à nonnullis etiam ipsius Ordinis Abbatibus & Monachis reuocetur in dubium an appellatione bruni coloris niget color veniat, vel griseus. Et sicut eadem petitio subiungebat, aliqui Abbates & Monachi ac Moniales ipsius Ordinis panno nigro, aliqui vero griseo utantur, & diversitas habitus inter ejusdem Ordinis professores esse videtur, pro parte ejusdem Hymberti Abbatis Nobis fuit humiliter supplicatum, ut sibi ac Ordini, Monachis ac Monialibus praefatis, earumque statui super praemissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 3. Nos igitur ad quos spectat super his adhibere vigilantiae nostrae curam, ut omnis dubietatis scrupulus de medio tollatur, & habitus ipsorum se invicem conforment, quacumque disparitate sublata literarum, ac concessione, & statuti huiusmodi tenores, ac si de verbo ad verbum

Privilegium Curialium disponendi libere de acquisitione in Urbe & infra decem milliaria, in modo, &c. Tu vid. alias declarationes in bulla cit. in rub.

Privilegium proximiorum etiam illegitimum, in illis ab intestato succedendi.

Tu vid. clarum d. bulla.

Prohibet de super. non d.

Dar. P. d. c. l. i. m.

IX

Edita A. 1475.

Exordium

Bene. X. i. i. i. q. o. r. d. o. h. a. b. r. u. n. o. v. e. t. t. b. o. m. u. t. a. t. s. u. p. i. n. c. o. n. s. t. 1. P. g. m. s. Aliqui n. n. a. c. h. i. p. r. o. l. o. r. e. b. r. u. n. o. u. t. e. r. e. n. t. l. o. r. e. g. r. i. s. e. u. a. l. i. j. n. i. g. r. o.

Hic idem P. r. i. f. a. p. o. s. t. u. l. a. t. m. e. b. r. u. n. i. c. o. r. i. s. n. i. g. r. i. c. o. r. i. s. r. e. m. u. n. i. t. a. t. d. e. c. l. a. r. a. t. i. o.

verbum inferentur, presentibus pro expressis habentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, verba predicta bruni coloris interpretantes, quod appellatione illorum niger tantum color veniat & intelligatur, auctoritate Apostolica tenore presentium ex certa scientia declaramus.

§.4. Et insuper pro potiori cautela suffragio, volumus, ac eisdem auctoritate & tenore etiam statuimus & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, omnes Abbates, Monachi, & Moniales ejusdem Ordinis presentes & futuri, ad usum personarum suarum pannis nigri vel albi coloris solum & dumtaxat utantur.

§.5. Mandantes per Apostolica scripta, & eadem auctoritate committentes dilectis filiis vniuersis Patribus, Abbatibus ejusdem Ordinis presentibus & futuris, quantum ipsi, & quilibet ipsorum, postquam presentes nostrae litterae ad eorum notitiam peruenerint, declarationem, statutum, & concessionem nostram huiusmodi obseruent. Et per se vel alios etiam a quolibet ipsorum, necnon aliis Abbatibus, & Monachis, ac Monialibus ejusdem Ordinis perpetuo faciant inuolubiliter obseruari. Non permittentes eosdem Abbates, Monachos, & Moniales pannos ad usum personarum suarum, alterius quam nigri vel albi coloris deferre, vel illis quomodolibet vti. Contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo.

§.6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Monasteriorum, & Ordinis praedictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon omnibus illis, quae idem Benedictus praedecessor in suis litteris voluit non obstat, ceterisque contrariis quibuscumque.

§.7. Ceterum quia difficile foret praesentes litteras ad quemcumque locum, in quibus illae essent necessariae transferri, volumus, & auctoritate praedicta decernimus, quod earum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicuius Archiepiscopi vel Episcopi, aut alterius Praelati vel personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, prorsus in iudicio & extra fides plenaria abhibeatur, & illis stetur, ipsique Patres Abbates ad illarum executionem procedere possint & debeant in omnibus & per omnia, sicuti originalibus litteris huiusmodi adhiberetur, & eis staretur, ac ipsi patres Abbates procedere possent, & deberent, si forent exhibere vel ostensa.

Nulli ergo, &c.

Datum Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae 1475. Idibus Decembris, Pontificatus nostri Anno quinto.

X. Constitutiones pro bono Regimine Congregationis Canoniorum Regularium Lateran. cum immunitate & gratiarum concessione.

De statu huius Congregationis plene notavi supra, in const. 2. Pasch. II. Quanto, ibi videas.

SIXTUS EPISCOPUS, Seruus Seruorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Quoniam ad vniuersos regulares Ordines, & loca iugo sanctimoniae dedita, personaeque voto Religionis adstrictas, pro iniuncto nobis Apostolicae seruitutis officio, crebris vigilijs & indefessis studiis attendimus, ad illum praecipue Canoniorum Regularium Congregationis Lateran. Ordinis S. Augustini, eo libentius nostrae mentis oculos conuertimus, quo ordo ipse in nascentis Ecclesiae sancta institutione, ac primorum Christianae Relig. Clericorum norma, traditionibusque fundatus, & sacris institutis ac diuinis regulis eloquiisque praemunitus extitit, ab eiusque primaeua fundatione variis virtutum meritis semper resplenduit. Quamobrem nonnulli Romani Pontifices praedecessores nostri, innumeris Religionem ipsam priui-

legiis, dignisque honoru titulis non immerito decorauerunt, unde nos eorum ductos exemplo decet, ut Congregationem ipsam Lateranensem in agro Dominico multiplices & vberes Sanctae conuersationis fructus. in dies afferentem, nostris etiam specialibus gratiarum muneribus muniamus, & iis quae pro ipsius Ordinis, & Congregationis laude, ac personarum vota sua sub suauis iugo inibi exoluentium pace & quiete processerunt, ne in contentione scrupulum labantur, sed firma pariter & illibata persistant, nostri adjiciamus muniminis firmitatem.

§.1. Dudum siquidem felicitis recordationis Martini Papa Quintus praedecessor noster, &c.

Omissis residuum, quia ipsam bullam habes sup.

§.2. Et deinde pia memoriae Eugenius Papa Quartus etiam praedecessor noster, Sacrosanctam, & venerandam Basilicam Lateranensem ad primam institutionem, primatumque ejus statum, videlicet Canoniorum Regularium, ex certis tunc expressis causis, post deliberationem prouidam, quam cum Fratribus S.R.E. Cardinalibus habuit diligentem, pro Ecclesia Dei, & Catholicae fidei, Christianaeque Religionis honore, ac SALVATORIS nostri gloria, publicaue utilitate, & ipsius Basilicae Lateranensis, itatu, veneratione, commodo, & honore, reducens ac reponens, ut ordo Canonicus, qui secundum Deum & B. Augustini Regulam ibi noscebatur institutus, perpetuis futuris temporibus in dicta Ecclesia vigeret, & inuolubiliter obseruaretur, Ordinem, & Congregationem huiusmodi in praefata Ecclesia instituit, & crexit, ac deputavit: dictamque Lateranensem Basilicam cum omnibus suis spiritualibus & temporalibus bonis, membris, iuribus, iurisdictionibus, priuilegijs, & exemptionibus in perpetuum eidem Congregationi concessit, & commisit, eorumque curae, & administrationi tribuit & donauit.

§.3. Atque decreuit, & statuit, ut omnes deinceps dictae Congregationis Conuentus, & loca, ab huiusmodi Sanctae Basilicae Lateranensis titulo, & totius Congregationis capite nomen acciperent, & SALVATORIS Congregatio appellaretur, ac singulos dictae Congregationis Canonicos, vbique Domino seruientes, huius Basilicae Clericos, & ministros, & Religiosos, ac de ipsius Capituli gremio in omnibus iuribus, & priuilegijs censeri decreuit.

§.4. Et successine sanctae memoriae Nicolaus Papa V. similiter praedecessor noster, tam Martini, quam Eugenii litteras praedictas, necnon omnia, & singula in eis contenta, ac quaecumque secuta inde approbans, & confirmans, eaque pleno firmitatis robore subsistere, necnon perpetuis futuris temporibus inuolubiliter obseruari debere decernens, per quasdam etiam suas concessit & indulgit omnibus & singulis Ecclesijs, Monasterijs, Prioratibus, locis, personis vbicumque constitutis, & constituendis, presentibus & futuris, Congregationis Canoniorum huiusmodi, ut illis omnibus in eorundem Martini, & Eugenii praedecessorum litteris contentis, ac alijs exemptionibus, priuilegijs, immunitatibus, libertatibus, gratijs, & indulgijs, bonisque & iuribus spiritualibus & temporalibus, concessis & concedendis, quibus praefata Ecclesia nostra Lateranensis, & ab ea dependentia vtuntur & gaudent, seu vti, & gaudere consueuerunt, aut poterunt quomodolibet in futurum, Ecclesiae, Monasteria, Prioratus, loca, & personae huiusmodi, in omnibus & per omnia, pariformiter, & absque vlla differentia, perpetuo vti & gaudere, libere & licite possint.

§.5. Postea vero eodem Nicolao praedecessore rebus humanis exempto, cum Canonici dictae Congregationis, a praefata Ecclesia per nonnullos ciues Romanos fuissent eiectionis, pia memoriae Callistus Papa III. similiter praedecessor noster, etiam per alias suas litteras statuit, & ordinauit, quod Canonici Congregationis huiusmodi, a cura & gubernatione Ecclesiae ejusdem desisterent, & illam in posterum per Canonicos saeculares regi, & gubernari deberent.

§.6. Et licet postmodum recolenda memoriae Paulus Papa II. etiam praedecessor noster, Canonicos Regulares, ac Congregationem huiusmodi, ad regimen & gubernationem praedictae Ecclesiae restituisset, nihilominus

Mart. V. vniuersis Canonice Regularis vbique pr. fessis in unum Congregationem, ut sup. in sua const. 7. sollicitudinis. Eng. IV. Basilicam Lateranensem. S. Augustini in Vibe d. Congregationis restituit, sed hanc bullam vti hic, & in alijs bullis citatis in vulg. vltimam sententiam noluit.

Nomenque Congregationis Lateranensis concessit.

Nicol. V. idem approbavit & declarauit, seu ex ea d. causa hodie vultam non posuit.

Callist. III. regim. d. Basilicae Canonice uel saecularibus aedibus, sed eius bullam non posuit vti hic vltimam.

Paul. II. (ejus bulla non 10- (ui) d. Basilicam Congregationis restituit.

eo quoque de medio sublato, Canonici ejusdem Congregationis denuo ab eadem Ecclesia fuerunt amoti.

Hic autem Pontifex secularibus Canonis littera dedit. Nunc autem et Titulum Congregationis Lateranensis confirmavit in alia bulla quam praterit. Et modo iterum confirmavit.

§.7. Atque ex ordinatione, & mandato nostris, decretum & statutum fuit, quod eadem Ecclesia per dictos Canonicos seculares de cetero regeretur, & gubernaretur.

§.8. Et demum ne in dubium revocari possit, an ex Callisti, & nostris literis hujusmodi, Nomen, & Titulus, seu intitulatio Congregationis Lateranensis suppressa & sublata essent, ac immunitates, gratia, privilegia, & indulta eidem Congregationi Lateranensi, tam per ipsum Eugenium, quam per alios Romanos Pontifices predictos concessa, conferrentur revocata, per nonnullas etiam alias literas nostras, omnes & singulas tam Eugenii quoad nomen, & intitulationem Congregationis, quam omnium, & singulorum privilegiorum, & immunitatum, aliorum predecessorum literas approbantes & confirmantes, decrevimus & declaravimus, tam per predictas ejusdem predecessoris Callisti, quam nostras priores literas, & inde secuta quaecumque, praeferat Congregationi Lateranensi quoad nomen & intitulationem predictam, necnon immunitates, privilegia, gratias, & indulta hujusmodi, tam per Eugenium, quam per alios predecessores predictos, eidem Congregationi, ejusque Canonicis, & personis concessa, in nullo praedictum, aut derogatum fuisse, aut esse quoquo modo, & pro potioris cautelae suffragio literas Eugenii predicti predecessoris, in pristinum & eum statum, videlicet quoad nomen & intitulationem Congregationis, necnon immunitates, privilegia, gratias, & indulta illi concessa, in quo erant antequam a Callisto predecessore praefato, & etiam a Nobis literae hujusmodi emanassent, & quomodolibet, existebant, reposuimus, restituimus, & plenarie reintegramus, prout in singulis predecessorum, & nostris literis predictis respectu, quarum tenores praesentibus haberi volumus pro expressis, & haberi volumus, prout inferius continetur.

Privilegia omnia approbat. De his videtur, quae post Concilium Tridentinum, Sixtus Quintus Pontifex in constit. 41. Et si mendacium.

§.9. Nos qui Congregationi hujusmodi, illiusque Monasteriis, Ecclesiis, locis, & personis propter eorum laudabilem & Religiosam vitam, multiplices ac vberes fructus, quos in vinea Domini (Altissimo ministrante) dicti afferunt, singulari devotione afficimur, ipsos & eorum Monasteria, Ecclesias, atque loca, etiam majoribus gratiis prosequi volentes, Motu proprio, & non ad eorumdem Canonicorum, vel alicuius pro eis nobis super hac oblatam petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & certa scientia, ac de nostrae plenitudine potestatis, quaecumque privilegia, gratias, immunitates, libertates, & exemptiones, tam per predictos, quam per alios summos Pontifices predecessores nostros, Romanosque Imperatores, Reges, Principes, & alios Christi fideles, eidem Congregationi ejusque membris, locis, Ecclesiis, Monasteriis, & personis quomodolibet concessa, ac omnia, & singula in eis contenta, & quaecumque inde secuta, tenore praesentium confirmamus, & approbamus, ac plenum robur, & omnimodam firmitatem, perpetuis futuris temporibus obtinere, & inviolabiliter observari debere volumus, atque decernimus.

Exemptionem a quorumcunque iurisdictione & subjectione praesentium concessit.

§.10. Attendentes autem, quantae venerationis, & sanctimoniae semper fuerit Congregatio huiusmodi in Ecclesia Dei, & quantum plantatio sacra, norma Religionis Christianae floruerit, ac propterea decens, quinimo debitum reputantes, ut spiritualibus praerogativis gaudere, ac sub nostra, & ejusdem Sedis protectione militare, praecipuisque honoribus, & gratiis extolli, & decorari debeat; Congregationem ipsam, illiusque Monasteria, Ecclesias, & loca quaelibet, ac illorum Canonicos, seu personas, praesentes & futuras, (vagabundis, & fugitivis exceptis, aut aliter extra Ordinem, seu Congregationem ipsam, absque Superiorum licentia commorantibus, quibus nolumus haec aliquo modo suffragari) a quorumcumque predictae Sedis Legatorum, ac ejus Nuntiorum, Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum quorumcumque Iudicum, ordinariorum aut extraordinariorum jurisdictione, auctoritate, potestate, dominio, visitatione, cura, ac charitativi subsidii subventionem, & executionem quorumcumque praetatio-

ne, necnon Synodalibus, & alterius cujuscumque Congregationis, seu processionum evocationibus, motu, & scientia predictis, penitus & omnino eximimus, ac totaliter liberamus, eamque in jus, & proprietatem beati Petri, ac Sedis ejusdem, & sub eorum spirituali protectione, atque nostra suscipimus.

§.11. Ita quod de cetero cum Monasteriis, membris, Ecclesiis, locis, personis, & juribus suis quibuscumque, eidem Sedi immediate subjuncta existat, & omnino esse censetur. Quodque Legati, aut Nuntii praefati, seu locorum Dioecesiani, aut alii Ordinarii quicumque, vel alia quavis persona, quantacumque ampla praefulgeant dignitate, seu praesentia, in Congregationem, Canonicos, personas, Monasteria, Ecclesias, membra, & loca predicta, utpote prorsus exempta, excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias, seu alias censuras, siue poenas, specialiter vel generaliter, eorum auctoritate ordinaria promulgare, nec ullam in Monasteria, Ecclesias personas, & loca hujusmodi praesentiam, superioritatem, & jurisdictionem quomodolibet exercere possint, etiam ratione contractus, vel delicti, seu rei de qua ageretur, ubicumque incatur contractus, committatur delictum, & res ipsa consistat. Decernentes ex nunc omnes & singulos processus, ac excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententias, censuras, & poenas, quas & quicquid contra Congregationem, seu illius Canonicos, Monasteria, personas, Ecclesias, & loca haberi, & fieri contingerit, seu etiam promulgari, irritos & inanes, nulliusque roboris & momenti esse, ac pro nullis & infectis haberi debere, etiam exemptione Congregationis, quam tanquam notoriam, & manifestam haberi volumus, non aliter allegata, seu aliter de ea mentione facta.

Et est Synodalis & Privilegium Congregationis Lateranensis. Titulus. Cap. 1. §. 1. Sub praesentibus. Et modo iterum.

§.12. Praeterea Congregationem ipsam, & illius Canonicos per locorum Ordinarios, quavis occasione vel causa, & praesertim ratione Parochialium Ecclesiarum, seu aliorum locorum dictae Congregationis pro tempore, quibus cura animarum imminet, molestari contingat, & hujusmodi praetextu in Congregationem, & Canonicos predictos, aliquam superioritatem seu dominium habere praetendant, ipsis quoque concedimus & indulgemus, ut in Parochialibus Ecclesiis hujusmodi possit Congregatio ipsa, seu illius Canonici praedicti per se, aut per presbyteros seculares vel regulares, sui aut cuiuslibet alterius Ordinis, alias tamen habiles & idoneos, ad ipsorum nutum deputandos & amovibiles, animarum curam praedictorum Parochianorum, Ecclesiarum Parochialium huiusmodi, & libere & licite exercere. Quodque ipsi Capellani dum curam huiusmodi gerent, ea libertate & exemptione fungantur, & ubique fruantur, ac si ex Canonicis Congregationis, & Ordinis extiterint.

Exemptionem a iurisdictione & subjectione. Titulus. Cap. 1. §. 1. Sub praesentibus. Et modo iterum.

§.13. Et quia ejusdem Congregationis Canonici de locis ad loca illius saepius transferuntur, propter quod perpetuant in eis & determinatis dictae Congregationis Monasteriis, seu Ecclesiis, aut locis non habent mansionem, volumus, atque concedimus, ut liceat eidem Congregationi suos Canonicos ad omnes, etiam sacros ordines promovendos, idoneos tamen, & juxta conscientiam Praelatorum illius approbatos, quibuscumque maluerint Catholicis Antistitibus, gratiam & communionem Apostolicae Sedis habentibus praesentari, ipsique Antistites praesentatos a suis Praelatis Canonicos, sine ulla examinatione per eosdem Antistites facienda, vel absque alia promissione, aut obligatione promovendorum Canonicorum, ad ordines quoscumque etiam sacros promovere possint, ac debeant.

Canonici. Titulus. Cap. 1. §. 1. Sub praesentibus. Et modo iterum.

§.14. Porro ut Congregatio ipsa circa celebrationem Missarum etiam specialibus privilegiis gaudeat, eidem pariter & illius Canonicis pro tempore concedimus, ut in ipsorum itinere Altare portatile cum debita reverentia & honore habere, super quo, tamen in locis congruis & honestis, Missas, & alia divina officia, etiam per unam horam ante diem, & usque ad horam nonam in ipsa itinere, aut alias ad hoc causa subsistente celebrare, & sacramenta Ecclesiastica ibidem recipere possint.

Altare. Titulus. Cap. 1. §. 1. Sub praesentibus. Et modo iterum.

§.15. Et ubi generale, seu in aliquo speciali loco interdictum fuerit, in Ecclesiis, suis, ac in Altari portatili predictis, & aliis quibuscumque locis honestis, huiusmodi

Missas.

Missas, & alia divina officia celebrare. Ita tamen quod in locis Ecclesiastico interdico suppositis debeant jure clausis & excommunicatis expulsis, atque exclusis, non pulsatis campanis, & submissa voce, eadem divina celebrare, dum tamen ipsi Canonici causam non dederint interdico, nec contingat id eisdem specialiter interdici, neque Ecclesie & loca ipsa fuerint interdita.

§. 16. Et cum excommunicatis dumtaxat à jure, non tamen pro talibus publicatis, conversari, dummodo in contemptum clavium non fiat.

§. 17. Necnon omnibus, & singulis, qui in eorum, & dictæ Congregationis existunt obsequiis, ac in ipsorum moratur locis, cuncta ministrare Ecclesiastica sacramenta, & eos, cum decedere contigerit, in Ecclesiis suis prædictis, liberè & licitè sepelire possint ac valeant, plenam licentiam concedimus & facultatem.

§. 18. Cæterum, ut Congregatio ipsa & illius Canonici, majoris immunitatis gratia fruatur, motu, scientia, & tenore similibus, volumus, atque decernimus, ut ad præstationem procuratorum Legatorum dictæ Sedis, & Nuntiorum ipsius, seu Diocesanorum locorum, aut exactionum, vel collectionum, vel subsidiorum, vel provisionum, aut onerum quorumcumque, nec etiam ad solutionem decimarum quas Papales appellant, & quas Sedes Apostolica pro Christianæ fidei defensione, aut aliis imminentibus persæpe necessitatibus imponit, minimè teneantur, neque obligati sint, etiam si per quoscumque exemptos persolvi mandarentur, cum quibusvis derogatoriis, & fortioribus clausulis. Nec eos ab eadè solutione cessando censuras, & pœnas incurrere, nisi præsentibus de verbo ad verbum, & earum toto tenore inserto, & non per generales clausulas, specialiter, & expressè derogetur, & de ipsis omnimoda, & individua mentio fiat.

§. 19. Præterea ut iidem Canonici cum maiori animi sui quiete, Altissimo exolvant vota sua, providere volentes, statuimus & ordinamus, ut ipsi per literas ejusdem Sedis, aut Legatorum, seu delegatorum ipsius jam forsitan concessas, aut de cætero sub quacumque verborum forma concedendas, à quoquam ad pecuniam colligendam, seu correctionis, aut visitationis officium Monasteriis, vel Ecclesiis, sive quibuscunque personis impendendum, vel ad cognitiones causarum, citationes partium, & denuntiationem sententiarum interdici, & excommunicationis procedendum, aut curam Monialium, seu Religiosarum quarumlibet personarum recipiendum minimè cogi possint, nisi in hujusmodi literis de hoc indulto, ac Congregatione, & Ordine prædictis expressa, ut præfertur, fiat mentio.

§. 20. Sepulturam quoque in locis, cæmeteriis, & in Ecclesiis dictæ Congregationis concedimus, & eam liberam esse decernimus, ita quod devotioni, & extremæ voluntati eorum, qui in locis hujusmodi sepeliri voluerint, nullus obstet, salva tamen justitia illarum Ecclesiarum à quibus mortuorum corpora assumuntur.

§. 21. Statuentes nihilominus, ut pro rebus, quæ in ornamentis, libris, fabrica, luminaribus, anniversario, septimo, vigesimo, trigésimo, sive aliis ad perpetuam cultum divinum, aut pro victu, & sustentatione dictorum Canonicoꝝ, vel indumentis, necnon pro annuis censibus redimendis, ad quorum solutionem aliquæ Ecclesie seu Monasteria dictæ Congregationis obligata noscuntur, vel de domibus, prædiis, hortis, & bonis, aliisque locis dictæ Congregationis opportunis, quæ Canonici, & Congregationi hujusmodi relinquuntur, nulli teneatur canonicam portionem tradere. Ita tamen quod in reliquis casibus quàm in prædictis, in quibus quarta ipsa solvenda foret, solvere, vel conventiones si quæ essent inter Canonicos præfatos, & locorum Ordinarios, ac Ecclesiarum Rectores, laudabiles & honestæ, in posterum observari debeant. Prohibentes insuper omnibus & singulis cujuscumque status, gradus, ordinis vel conditionis, seu nobilitatis, & præminentie fuerint, & quacumque Ecclesiastica vel mundana præfulgeant dignitate, ne in præmissis à Congregatione, & Canonicis hujusmodi, vel ultimarum voluntatum executoribus, seu decedentium hæredibus, occasione præmissa aliquid exigere, vel extorquere præsumant. Et si fortè per eos, vel Sedem prædictam legatis piè dispositis, & relictis in genere, vel in specie decima,

vel alia portio seu quota alteri, piè vel non piè rei, ex quavis causa hæcenus, & præsertim Ecclesie S. Petronii civitatis Bononiensis concessa fuissent, aut in futurum concedi, seu solvi, aut dari mandari contigerit, Congregationem, & Canonicos hujusmodi, & illorum Ecclesias, Monasteria, & loca, & eis legata, atque relicta, aut alias in eorum favorem exposita, ipsa in concessionibus, & mandatis hujusmodi includi, seu comprehendi non debere decernimus, nisi de Congregatione, Canonicis, & ordine prædictis, ac præfati decreto specifica mentio fiat in eisdem.

§. 22. Porro volumus, ac decernimus, quod contra Congregationem, Ecclesias, Monasteria, loca, res, bona, & jura sua prædicta, tam præsentia, quam futura, præscribi non possit, nisi spatio 60. annorum continuorum, quodque nulla alia quam sexagenaria, contra Congregationem, Canonicos, ac bona & jura sua prædicta currat præscriptio. Cassantes, annullantes, abrogantes, & penitus irritantes omnem aliam præscriptionem, quam Congregatio ipsa tam ratione Ecclesiarum, Monasteriorum, locorum, rerum, bonorum, & jurium suorum hujusmodi, quam alias forsitan incurrere cepissent.

§. 23. Ut autem Rector, & Visitatores, ac singuli Priores dictæ Congregationis, & qui loco eorum in ipsorum absentia constituuntur, præfati, & futuri, qui non sunt & qui pro tempore erunt, amplioribus prærogativis, & indulgentiis gaudeant, eis concedimus, ut cum Canonicis, Novitiis, Conuersis, & Commissis ejusdem Congregationis dispensatione indigentibus, sive priusquam intraverint Congregationem, & Ordinem hujusmodi, sive post, in casibus quibus excesserint, & pro quibus excommunicationis, vel interdici, aut suspensionis sententias, à jure vel ab homine generaliter promulgatas incurrerint, & hujusmodi sententiis innodati, aut in locis generali, aut speciali Ecclesiastico suppositis interdico, divina officia celebrantes, vel suscipientes ordinem, sic ligati notam irregularitatis similiter incurrisserint, & in omnibus aliis casibus etiam, & causa cuiuscumque simonia, qualitercumque generaliter, vel specialiter Sedi Apostolicæ reservatis, (exceptis dumtaxat hæreticorum, relapsorum, schismaticorum, deferentium prohibita ad infideles, & literas Apostolicas falsificantium, quos omnino ad eandem Sedem remitti volumus) absolutionis, & dispensationis beneficium, juxta casuum exigentiam valeant impartiri. Canonici verò, & alii, quos pro tempore Rector generalis, Visitatores, & Priores prædicti, in proprios habuerint confessores, eisdem rectori, Visitatoribus, & Prioribus, absolutionis, & dispensationis hujusmodi beneficium etiam concedere possint. Et ut Canonicis dictæ Congregationis omnis vagandi adimatur occasio, & ne ipsi ad Sedem prædictam veniendi, seu recurrenti sumere valeant occasionem, Definitoribus Capituli generalis dumtaxat ejusdem Ordinis cum quibusvis personis defectorum natalium ex adulterio incestuoso, & quovis alio nefario, & illicito coitu provenientibus, necnon Rectori & Visitatoribus, cum iis qui ex quavis causa (præterquam homicidii voluntarii, bigamie, mutilationis membrorum irregulares forent) postquam Congregationem ipsam ingressi, & illam expresse professi fuerint, perpetuo dispensandi, ut defectu, & irregularitatibus hujusmodi non obstantibus, ad quoscumque etiam sacros, & presbyteratus ordines promoveri, & in illis etiam in alterius ministerio ministrare, & ad quæcumque officia, administrationes, seu dignitates prædictæ Congregationis, aut illius Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum recipi, & assumi, illaque gerere, & exercere liberè, & licitè, & absque dispensatione dictæ Sedis quoties opus fuerit valeant, licentiam, & facultatem similiter concedimus, & indulgemus.

§. 24. Necnon ut ipsi Canonici, alias tamen idonei, per Superiorem Congregationis prædictæ, ac locorum suorum pro tempore deputandi ad confessiones omnium, & singulorum utriusque sexus, liberè, & licitè, tam in locis ipsorum Canonicoꝝ, quam extra audire, ac contentibus hujusmodi pro commissis penitentiam possint injungere salutarem, & eisdem contentibus Eucharistie sacramentum, in Ecclesiis præfate Congregationis,

*Prescriptio
60. annor. m.
Et non alia
contra Congregationem de
v. n.*

*Prælatum
Congr. g. u.
nu. fa. ul. m.
dispensandi
super irregu-
laritate. Et
v. de c. 1. 1. c.
Clem. v. 1. 1.*

*Canonici ad
audiendum con-
fessiones per
Congr. Superi-
ores deputan-
tur. Intelligi
prævia ordi-
narium ap-
probatione, ut*

infra in Pij. conf. 133. Romanus.

Facultas conuersandi cum Pyratibus, &c.

Alienatio bonorum Abbatibus quando sit permissa.

Facultas eligendi confessorum. In illis de approbatione in l. conf. Pij. 133. C. C. 111. Et quoad indulgentiam attende bullam Pauli. 16. Romanus.

Indulgentiarum concessio. Tu vide re 10. a. 11. in d. Pauli. 16. Romanus.

tionis, libere, & licite similiter ministrare possint, præterquam in festo Resurrectionis Domini nostri IESU CHRISTI.

§. 25. Et cum sicut accepimus, Congregatio ipsa in Insula Tremitana, in mari Adriatico, in partibus Italiae, prope prouinciã Apuliae consistente, & longe à terra distante, insigne habeat Monasteriũ, ad quod sæpius maritimi, & nauigantes, ut inibi portum recipiant declinat, & nulla in dicta Insula existat Ecclesia præter ipsius Monasterii Ecclesiam: Ne declinantes huiusmodi Ecclesiasticis careant Sacramentis, Congregationi, & Canonicis prædictis pariter cõcedimus, ut ipsis declinatibus, ac seruatoribus, quos ad seruitium Monasterii retinent, possint etiam in festo Resurrectionis, Eucharistia, & omnia alia Ecclesiastica Sacramenta ministrare. Necnon cum pyratibus, & cæteris excommunicatis humaniter conuersari, ac eisdem in dicto loco vitæ necessaria exhibere, cum difficile admodum foret Canonicis, & personis eiusdem loci, pyratas huiusmodi evitare, propter eorum sæpius, & diætorum Canonicorum per illas partes transitum, cũ facile admodum inuicem sæpe casualiter conueniant: & nisi ipsi Canonici cum dictis pyratibus humaniter agerent, ab eis multipliciter offendi possent, dummodo dicti Canonici non participant cum dictis pyratibus, aut aliis excommunicatis in crimine, propter quod excommunicationis sententiam incurrerent.

§. 26. Cæterum, ut Congregatio, & Canonici prædicti, vberiori facultate circa vtilitatem, & commodum Monasteriorum, Ecclesiarum, & locorum suorum huiusmodi, ac illorum iurium gaudeant, Capitulo generali Congregationis prædictæ, ac illius pro tempore Reçtori majori, per præsentem impartitur auctoritatem concedendi Præpositis, Abbatibus, Prioribus, & Capitulis Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum suorum huiusmodi licentiam permutandi, seu alienandi, quoties opus fuerit, quæcumque bona immobilia Congregationis prædictæ, ac illius Monasteriorum, Ecclesiarum, & locorum, pro ipsorum tamen euidenti vtilitate.

§. 27. Demum saluti animarum Canonicorum prædictorum salubriter consulere volentes, eis pariter concedimus, ut liceat ipsis, & cuilibet ipsorum, necnon Cõuersis, Commissis, & Nouitiis suis præsentibus, & futuris, in articulo mortis quemcumque presbyterum ex Canonicis præfata Congregationis, in casu verò necessitatis, alium presbyterum idoneum, vel sæcularem, vel cuiusvis alterius Ordinis Regularem, in suum eligere confessorem, qui confessionibus huiusmodi diligenter auditis, pro commissis per eos criminibus, delictis, & peccatis, in omnibus, & singulis, etiam Sedi Apostolicæ reservatis casibus, debitam absolutionem, & plenariam omnium peccatorum suorum remissionem possit auctoritate nostra impendere, & pœnitentiam iniungere salutarem, ita tamen quod quilibet ex confitentibus huiusmodi, postquam Congregationem huiusmodi fuerit ingressus, & antequam ad articulum mortis deueniat, teneatur, si Clericus vel Presbyter fuerit, septem Psalmos Pœnitentiales, si verò Conuersus, vel Commisus, quinquagies Orationem Dominicam, & totidem Salutationem B. Mariæ Virginis singulis septimanis per vnum annum dumtaxat pro conseruatione status Romanæ Ecclesiæ, legitimo tamen impedimento cessante dicere, & omittentes, alia vice supplere teneantur, & si interim aliquem post inceptam, & non perfectam pœnitentiam huiusmodi, ab hac luce migrare contigerit, ipsam nihilominus plenariam remissionem consequatur, dummodo intentionis fuerit illam, si superuixisset, perficiendi.

§. 28. Dexteramque nostræ liberalitatis erga dictam Congregationem liberius extendere volentes, & in eo præsertim, vt Canonici prædicti suarum animarum saluti magis consulere valeant, Canonicis, Conuersis, Cõmissis, & Nouitiis prædictis, præsentibus, & futuris, qui in diebus, quibus stationes in nonnullis, tam intra, quam extra Almam Vrbe Ecclesiis consistentibus existunt, quinque altaria Ecclesiarum, Monasteriorum, seu locorum suorum, in quibus tunc eos moram trahere cõtingerit deuote visitauerint, & Psalmum David. Misere-re, videlicet illum scientes, alii verò quinquies Orationem

Dominicam, & totidem Salutationem Angelicam, coram quinque altaribus huiusmodi, pro felici statu sanctæ Matris Ecclesiæ dixerint, easdem concedimus indulgentias, perinde ac si dicti Canonici, Conuersi, Commissi, & Nouitii personaliter Ecclesias Vrbe præfate visitassent. Ita quod in defectu altarum, alia pia, & deuota loca ad visitationem huiusmodi, & alia præmissa faciendum eligere possint: etiam si eos extra Monasteria, & loca esse contigerit.

§. 29. Repetentes autem animo quorũ, & quanta sint merita Religionis, & Congregationis huiusmodi in Ecclesia Dei, & quantum inter alias polleat Religiones, dignum propterea, quin etiam debitum iudicamus, ut etiam excellentioribus prærogatiuis, & honoribus gaudere debeat, de illis potissimum, quæ ad illius ampliacionem, atque augmentum tendunt. Statuimus ergo, ac similiter ordinamus, ut omnes qui votum simpliciter ingrediendi aliquam aliam Religionem etiam arctiorem emiserint, ad Congregationem, & Ordinem præfatum, illorumque professionem libere, & licite ingredi, & inibi recipi, & admitti valeant.

§. 30. Et quia forsitan nonnulli Congregationis, & Ordinis huiusmodi habitum assumentes, diuersis personis, quæ ignorari, & non reperiri possent, in aliquibus rebus seu bonis obnoxii essent, eisdem Reçtori, Prioribus, ac eorum Vices gerentibus concedimus, ut ipsorum singuli, in locis sibi commissis, bona ipsa in pios vsus libere, ac licite conuertere possint, prout secundum Deum melius viderint expedire.

§. 31. Cupientes vero Congregationem eandem in suo salubri statu multiplicari, & conseruari, statuimus pariter ac decernimus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus, nullus ex dictis Canonicis, præsentibus, & futuris, transcat de aliquo Congregationis, & Ordinis huiusmodi Monasterio siue loco ad aliquod aliud S. Benedicti, in quo regularis non vigeat obseruantia, seu S. Augustini prædicti, vel alterius cuiuscumque Ordinis, Monasterii, siue Monastici loci, vigore cuiuscumque concessiois, licentiæ seu facultatis, etiam per Apostolicas literas, non facientes plenam, & expresse, ac de verbo ad verbum, de voluntate, ac statuto huiusmodi mentionem, quibusvis personis, cuiuscumque gradus, status, & conditionis existant: Nec prætextu alicuius officii, etiam Capellanatus cuiuscumque Prælati, cuiuscumque status, & conditionis fuerint, etiam Patriarchali, vel Cardinalatus præfulgeant dignitate, & honore, sub quacumque expressione, in genere, vel in specie concessas, aut forsitan in posterum concedendas. Quodque nullus alterius Monasterii, siue loci Prælati, aut alius quicumque in eo aliquem Canonicorum præsentium, & futurorum eorumdem, in Monasteria recipiat, vel admittat, sub excommunicationis pœna, quam tam recepti, quam recipiẽtes huiusmodi pro tempore eo ipso incurrant, si admoniti non destiterint, & quam ex nunc contra quemlibet transgressorem proferimus, & à qua à nullo alio, præterquam à Romano Pontifice, nisi in mortis articulo absolui possint, absque Reçtoris majoris, & alterius ex duobus Ordinis, & Congregationis huiusmodi Visitatoribus pro tempore existentibus, licentia speciali. Decernentes irritum, & inane quicquid contra præmissa per quoscumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 32. Cumque acceperimus, & re ipsa didicerimus, Congregationem S. Iustinae de Padua Ordinis S. Benedicti à nonnullis Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, quâ pluribus dignissimis priuilegiis, indulgentiis, & gratiis decoratam fuisse, & censeamus Congregationem Lateranensem meritis, & virtutibus suis nõ minora promereri, maxime ubi quos par labor coniungit, paria quoque priuilegia contingere debent, eidem Congregationi Lateranensi etiam concedimus, ut omnibus priuilegiis, indulgentiis, gratiis, fauoribus, & indulgentiis, tam spiritualibus, quam temporalibus à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, seu alias eidem Congregationi S. Iustinae concessis, ipsa quoque Congregatio Lateranensis pari formiter potiri, & gaudere possit, & valeat absque vlla p̄toris differentia, perinde ac si ea dictæ Congregationi Lateranensi, specialiter, & nominatim concessa fuissent, quorum tenores

Facultas accipiendi aliorum Ordinum, etiam simpliciter votum Religionem arctiorem, de videri bullam Pij. 133. Quæcumque

Et committitur reformationes debent personis nonnullis.

Prohibetur transire ad alios Ordines. Tu vide re dem. conf. Pij. 133.

Communicatio gratiarum concessarum. Congr. S. Iustinae.

tenores hic pro sufficienter expressis haberi volumus, & non secus ac si presentibus de verbo ad verbum inserta forent, quæ ad ipsam Congregationem Lateranensem extendi, ac illam pari modo comprehendere volumus ac decernimus.

§. 33. Quodque ipsi Canonici officio prædicandi verbum Dei uti possint quemadmodum Fratribus Prædicatorum, & Minorum Ordinum, per Nos etiam, & dictos Romanos Pontifices concessum fuit.

§. 34. Ut autem mentes dictorum Canonorum à dubiis, quæ super presentibus, aut aliis gratiis huiusmodi, per Nos & prædecessores nostros Imperatores, Reges, Principes, & alios prædictos nostros concessis, & in posterum concedendis, apud præfatos Canonicos quomodolibet oriri possent releventur: Volumus ut ubi in aliquo redderentur ancipites, seu dubii, secundum bonam æquitatem, in favorem salutis animarum suarum largissimè intelligantur, & interpretentur, non autem secundum juris rigorem, vel Doctorum opiniones, & subtilitates.

§. 35. Adjicientes ut si quando contigerit per aliquem seu plures actus contra huiusmodi, vel quæcumque alia decreta, privilegia, indulta, gratias, & immunitates præfate Congregationi concessa, aut ipsorum aliquid, à quocumque, cujuscumque conditionis, dignitatis, gradus, & status existat, ex negligentia, seu ignorantia præsentium, & futurorum, quibus ea conceduntur, aut alia quavis causa aliter attentari, vel observari, scienter vel ignoranter, nullum tamen per hoc præjudicium decretis, indultis, gratiis, & immunitatibus præfatis generetur, sed illa suo vigore, & pleno robore firmata perpetuo permaneant.

§. 36. Postremo cum contingat plerumque ex importunitate petentium, & negotiorum multitudine, ac superfluitate veritatis, summos Pontifices fatigatos, & circumventos, ea concedere quibus alias nullatenus annuerent, auctoritate præsentium statuimus, & ordinamus quod quæcumque literæ Apostolicæ, etiam proprio motu confectæ, aut in futurum conficiendæ, etiam in eis clausula, privilegia, & indultis dictæ Congregationi concessis non obstantibus, & de quibus expressa mentio fieri debeat expressè, contineantur quæ obviunt, & contrafaciant huic privilegio præfati, aut quibuslibet earum periculis (nisi appareat evidentissimè, & apertissimè, quod summus Pontifex qui pro tempore fuerit, huic indulto, vel alicui eius parti vellet per Apostolicas literas derogare, faciendo specialem mentionem de verbo ad verbum, ex certa scientia de huiusmodi privilegio, & ipsa Congregatione, diversis nominibus eam nominando, per hæc præcisè vocabula, Congregationem, Unitatem de observantia, alias de Fraxonaria, nunc Lateranensem, appellatam, causasque legitimas allegaverit, cur his obviare intendat decretis, nullius roboris vel momenti.

§. 37. Districte inhibentes eisdem Ordinariis locorum sub interdicti ingressus Ecclesiæ, & suspensionis à divinis, ac regimini, & administrationis Ecclesiarum suarum, Rectoribus verò Parochialium Ecclesiarum, & quibusvis aliis personis, sub excommunicationis lætæ sententiæ, & privationis earundem Parochialium Ecclesiarum, ac omnium aliorum bonorum Ecclesiasticorum quæ obrinent, necnon inhabilitatis ad illa, & alia obtinenda in posterum, pœnis, quas scienter contrafacientes eo ipso incurrere volumus. Ne ordinem, & Congregationem Canonicorum Regularium huiusmodi, ac illius Canonicos, Ecclesias, Monasteria, & loca prædicta, præter ac contra tenorem, ac formam huius præsentis nostri indulti, & aliarum concessionum, ut præmittitur, Congregationi prædictorum Canonicorum Regularium, seu Ecclesiis, Monasteriis, membris, & locis suis prædictis factarum quoquo modo inquietare, nec eos, aut testamentorum, & ultimarum voluntatum executores, ac testantium hæredes, seu quoscumque alios directè, vel indirectè, ad solutionem alicuius quartæ Parochialis, seu Canonice, vel alterius portionis, siue oneris compellere quoquo pacto, ut præfertur præsumant.

§. 38. Statuentes quoque, ut nullus invitis Canonicis huiusmodi, prorsus audeat in eorum Ecclesiis, seu Monasteriis, aliquod officium mortuorum, vel alia ce-

lebrari facere, etiam si apud eos corpora defunctorum sepeliri contingat.

§. 39. Mandantes insuper expressè ipsis locorum Ordinariis, ac Rectoribus Parochialium Ecclesiarum, necnon Parochianis, quod Canonicis dictæ Congregationis non consueant, aliquo pacto prohibere, seu persuadere præsumant, & nullatenus denegent ministrare, huiusmodi consentibus eisdem Canonicis, quæcumque Ecclesiastica sacramenta, dummodo aliqua canonica, & rationabilis causa non subsistat.

§. 40. Et nihilominus vniuersis, & singulis personis in dignitate Ecclesiastica vbi libet constitutis, & aliis de iure communi habilibus, & idoneis ad causas audiendas, per hæc Apostolica scripta mandamus, cum aliqui ex eisdem personis pro parte ejusdem Congregationis Lateranensem, seu Rectoris generalis, aut aliorum per se vel alium, seu alios præmissa, ubi, & quando opus fuerit publicantes, ac eisdem Congregationi, & Canonicis, illorumque Ecclesiis, Monasteriis, membris, & locis prædictis, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant Congregationem ipsam, illiusque Canonicos pacifica possessione privilegiorum, & concessionum huiusmodi libere gaudere, non permittentes eos, seu testamentorum executores, & hæredes prædictos, contra illorum tenores per Ordinarios, seu Rectores Parochialium Ecclesiarum prædictos, seu alios quoscumque indebitè molestari, aut eis gravamen, injurias, atque damna inferri, seu quomodolibet irrogari, quinimò dictæ Congregationi, ac illius Canonicis prædictis, quibuscumque casibus, seu causis, tam Ecclesiasticis, quam profanis, per eos coram dictis personis cujuscumque qualitatis, conditionis, gradus, ordinis, dignitatis, nobilitatis, præminentie, & status fuerint, etiam quacumque mundana, vel Ecclesiastica, aut Patriarchali præfulgeant dignitate, sine expensis, summarie, & de plano, ac sine strepitu, & figura iudicii, sola facti veritate inspecta, auctoritate Apostolica ministrent iustitiam, denuntientque palam, & publice, omnes & singulos excommunicatos, quos eis consiterit censuras, & alias pœnas incurrisse, ac faciant eos ab omnibus arctius evitari, & ubique pro excommunicatis, suspensis, & interdictis nuntiari, & legitimis de super factis processibus, illos quoties opus fuerit, iteratis vicibus aggravent, seu aggravari procurent, contradictores quælibet per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad præmissa, seu aliquid eorum, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§. 41. Non obstantibus constitutionibus s. l. recorum Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, quibus cautetur, ne quis extra suam Civitatem, & Diocesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam diem à fine suæ Diocesis ad iudicium evocetur, seu ne iudices à Sede Apostolica deputati extra Civitates, & Dioceses in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut aliis vices suas committere præsumant, & de duabus diebus in Concilio generali, necnon quæ incipiunt, Super Cathedrali, Bonifacii, & Dudum, Viennen. Concilii, ac Callisti Papæ III. etiam prædecessoris nostri, & quorumcumque aliorum Pontificum similiter prædecessorum nostrorum literis, forsan his nostris contrariis, ac etiam provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis specialibus, vel generalibus, Ecclesiarumque & locorum quorumlibet statutis, & consuetudinibus, & inter quoscumque ejusdem Congregationis Lateranensem Canonicos, & locorum Ordinarios, seu Rectores prædictos initis, & conclusis, ac hæcenus observatis pactis & conventionibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, cæterisque contrariis quibuscunque, quibus omnibus, ac si his de verbo ad verbum infererentur, & derogatoriarum derogatorias clausulas in se continerent, presentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, quoad præmissa specialiter, & expressè derogamus. Aut si Patriarchis, Episcopis, & Rectoribus præfatis, vel quibusvis aliis, communiter vel divisim à Sede præfata indultum existat, quod interdicti, suspensi, vel excommunicati, aut ultra, vel extra loca ad iudicium evocari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmo-

Confessiones apud Canonicos non impediuntur.

Facultas communi servandi eisdem.

Clausula derogatoria.

etiam prædicandi verbum Dei. Insuper iuxta...

Ad hoc com...

Ad hoc...

Prohibet...

Ad hoc...

hujusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de cuius toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis. Nos enim ex nunc illa, & quæcumque alia, quæ in futurum per Nos, vel Sedem Apostolicam quomodolibet concedi, statui, decerni, vel ordinari contigerit, contra, ut præmittitur, eorundem prædecessorum, & præsentium literarum hujusmodi tenorem: necnon si secus super iis à quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter, conigerit attentari, irrita, & inania, ac nullius roboris, vel momenti fore, & esse decernimus, etiam si motu, & scientia prædictis, & super similibus ac fortioribus clausulis emanata existere, seu in futurum emanare contingeret.

Fides haberi volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod tráfumptis earum manu Notarii publici, & Curie causarum Camera Apostolicæ, vel alicujus Archiepiscopalis, seu Episcopalis, vel dictæ Congregationis Lateranen. Rectoris generalis sigillo munitis, ea prorsus in iudicio, & extra, ubicumque exhibita, & ostensa erunt, fides adhibeatur, ac si ipsæ originales literæ forent exhibita, & ostensa.

Nulli ergo, &c. Et quia difficile foret præsentibus literas, ad singulas provincias & loca, ubi necesse foret destinare, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod tráfumptis earum manu Notarii publici, & Curie causarum Camera Apostolicæ, vel alicujus Archiepiscopalis, seu Episcopalis, vel dictæ Congregationis Lateranen. Rectoris generalis sigillo munitis, ea prorsus in iudicio, & extra, ubicumque exhibita, & ostensa erunt, fides adhibeatur, ac si ipsæ originales literæ forent exhibita, & ostensa.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini 1476. 10. Kal. Septemb. Pont. nostri Anno 6.

XI. Declaratio, & mitigatio const. Honor. III. editæ super Regula Fratrum Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo, circa eum carnium, & jejunium.

Honorius III. primo hujus Ordinis Regulam approbavit, ut sup. in ejus const. 8. Ut vivendi. Et circa prædicta mitigavit etiam Eugenius IV. supra in sua const. 3. Romani, & utrobique plene notavi, omnino videas.

Edita A. D. 1476.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Hic III. hanc regulam approbavit.

Um attenta meditatione, &c. Omititur narrativa bullæ Honor. III. quia ipsa est in loco cit. in rub.

E. g. IV. eam mitigavit in bulla cit. in rub.

§. 1. Et ab Eugenio Papa IV. prædecessore præfatorum, quadam temperie hujusmodi rigorem mitigante, conceditur, statuitur, & ordinatur, &c.

Dulium potest a orum est circa d. mitigationem Eug. IV. sup. §. junio.

§. 2. Cum, ut etiam accepimus, ab aliquibus revocetur in dubium an illis diebus, quibus eis usus carniū conceditur, jejunare teneantur, pro eo, quod in concessione prædicta Eugenii, non solum mitigationem abstinentiæ, sed relaxationem jejunii ab eodem Eugenio prædecessore petitam fuisse conspiciatur.

Pius I. illud d. lara: is, seu us bu. la hic not. est.

§. 3. Et propterea piæ mem. Pius Papa II. prædecessor noster præfatus concessit, ut Prior Generalis dicti Ordinis, qui pro tempore foret, super hujusmodi posset jejunio dispensare.

Hic motu P. n. d. as factum Gen. rali d. i. s. f. s. d. sup. §. junio, & e. u. carniū.

§. 4. Nos etiam motu, & scientiâ similibus, literas prædictas Alberti Patriarchæ Hierosolymitani, & Innoc. IV. Alexandri IV. Nicol. IV. Eugenii, & Pii innovamus, & confirmamus, & approbamus, & perpetuæ firmitatis esse volumus, & mandamus, concedentes quod tu dilecti filii Generalis, & qui pro tempore erunt tui in dicto officio successores, personarum, locorum, & temporū qualitate pensata, cū utriusque sexus dicti Ordinis professoribus, juxta tuæ conscientiæ arbitriū, super præmissis, tam jejunio, quam carniū usu dispensare valeas, atque tres dies, plures vel pauciores, ad jejunium faciendum nominare, & remittere, ut possis, liberè indulgemus.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini 1476. 10. Kal. Septemb. Pont. nostri Anno 6.

§. 5. Ac illis ex eis, qui juxta hujusmodi regularia instituta, dicti Ordinis Gloriosissimæ Dei Genitricis Mariæ de Monte Carmeli, & ejusdem Eugenii mitigationem

antedictam, nostramque declarationem hujusmodi, ut confessor idoneus, quem quilibet eorum utriusque sexus, de suorum Superiorum consensu duxerit eligendum, eorū confessione diligenter audita, semel in vita, & in mortis articulo plenariam omnium suorum peccatorum remissionem, & indulgentiam impendere valeat, auctoritate Apostolica, tenore præsentium gratiose concedimus, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarn. Domini 1476. 4. Kal. Decembr. Pont. nostri Anno 6.

Quod omnes Magistri vel Præceptores quorūcumque locorū sub vocabulo S. Spiritus sint totaliter subjecti in agno Magistro, seu Generali Præceptori Archihospitalis S. Spiritus in Saxia de Vrbe: & absque ejus licentiâ eleemosynas querere non possint. Et ad ipsum solum spectet collatio locorum Ordinis S. Spiritus.

Institutionem autem huius Hospitalis, & alia ipsam concernentia vide sup. in const. 7. Innoc. III. Inter.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Etsi universis Xenodochiis, Hospitalibus, & piis aliis locis ubilibet constitutis, in quibus misericordie opera, & alia charitatis officia exercerentur, paterna nos deceat pietate prospicere, & pro ipsorū statu prospero, utque in hujusmodi meritoris actibus cōtinuo exercendis persistere, proque pauperū & miserabilium personarum susceptione, subsidio & hospitalitate servanda, eorumque membra, bona & jura non modo à cunctis sinistris eventibus præservare illæsa, verum potius adaugere debeamus: erga nostrum tamen in Saxia Almæ Urbis Hospitalis, quod nuper à fundamentis creximus, instauravimus & sumptuoso opere ampliavimus, eo magis intendentes, ejusque indigentis providere, ut qui in eo infantes expositi, languentes & infirmi, alii quoque pauperes & egeni benigne recipi, manere & charitative tractari valeant, profecto nos convenit, quo nostris Hospitalis prædicti pateat aspectibus, & universorum ad illud cōfluentium pauperum auxilium atque refugium est, & præter Rom. Pont. Superiorem alium neminè recognoscere.

§. 1. Cum itaque sicut accepimus displicenter, nonnulli ipsius Hospitalis Fratres, etiam præceptorias, hospitalia, membra & loca pia ab ipso Hospitali in Saxia dependentia obtinentes, ambitione, & cupiditate cæca induci, & suis terminis non contenti, temeritate propria se generales Præceptores dicti Ordinis, præcipue in partibus ultramontanis nominare, ac in nonnullis præceptoris, hospitalibus, membris, & locis, ab ipso Hospitali in Saxia dependentibus, eorumque personis jurisdictionem ordinariam, siue per modum submissionis, foundationis, unionis, annexionis, incorporationis, vel applicationis, commendæ, vel vicariatus perpetui, eis ut dicitur factarum, siue aliis exquisitis mediis potestatem & superioritatem habere, sibi indebite vendicare videantur.

§. 2. Plerique verò alii à quorum oculis Dei timor abscessit, non attendentes fructus, redditus & proventus dicti Hospitalis in Saxia, necnon oblationes, eleemosynas, ac alia charitativa subsidia, quæ pia largitione fidelium Christi, ipsi Hospitali in Saxia legantur, seu largiantur, aut relinquuntur, in usus & sustentationem expositorum, infirmorum & pauperum prædictorum ex cunctis partibus Mundi ad illud confluentium conuertantur, Prioratus, præceptorias, membra, hospitalia & loca ab ipso Hospitali in Saxia occupare, invadere, tenere & detinere, oblationes quoque, eleemosynas & alia pauperum subsidia, etiam ipsius nostri Hospitalis nomine quaestuando & mendicando vsurpare, & in suos usus convertere, cum suarum periculo animarum & pauperum eorundem detrimento maximo, non formidant.

§. 3. Nos quorum interest Hospitalis expositorum infantium, languentium, & pauperum prædictorum indigentibus providere, adversus ambitiosos præsumptores,

res, occupatores, invasores, detentores, & usurpatores prædictos, illo volentes uti opportuno remedio, per quod eorum compescatur temeritas, & alias de cætero perpetrandi similia aditus præcludatur: Motu proprio, non ad alicujus super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra deliberatione & voluntate, omnia & singula alia hospitalia, præceptorias, membra & pia loca dicti Ordinis, sub vocabulo S. Spiritus intitulata, ab ipso nostro Hospitali in Saxia dependere, nullique alii Monasterio, præceptorie, Hospitali sive alii pio loco, præterquam dicto Hospitali in Saxia, etiam si longæva consuetudo aut submissio aliqua repugnarent, pleno jure subesse, auctoritate Apostolica tenore præsentium, & certa nostra scientia decernimus pariter, & declaramus.

§. 4. Statuentes, ac etiam decernentes quod ipsius Ordinis hospitalia, præceptorie, membra, & loca, nulli, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, vel conditionis fuerit, præterquam ipsius nostri Hospitalis Fratibus & Ordinem ipsum expressè professis, eis tamen pro solo nutu dicti Præceptoris existentis, & pro tempore ad claustrum quoties expedierit revocandis, in titulum vel commendam conferri valeant, sive possint.

§. 5. Nullusque ipsius nostri Hospitalis Frater, etiam administrationem vel officium seu beneficium obtinens, se generalem Præceptorem, citra vel ultra Montes nominare, neque aliquam jurisdictionem, aut superioritatem in præceptores, hospitalarios, Priores, seu administratores alios dicti Ordinis, seu ipsorum loca & bona vendicare quoquo modo præsumat. Quinimò omnes & singuli dicti Ordinis præceptores, hospitalarii & religiosi, quos eidem Præceptoris nostri Hospitalis in Saxia pleno jure subesse volumus, & tanquam suo Superiori obedientiam & reverentiam congruam exhibere, ac salva hujus Sedis auctoritate, in omnibus sicuti unico eorum Præceptoris obtemperare teneantur, & debeant.

§. 6. Alioquin si in præmissis vel eorum aliquo reddiderint se rebelles, aut aliquid in contrariū temerè attentare præsumperint, & moniti non resipuerint, ut tenentur, sententiam excommunicationis incurrant, atque suis præceptoris & beneficiis quæ obtinuerint, privati existant.

§. 7. Quas quidem censuras & pœnas, omnes & singuli qui oblationes & alia pia subsidia ipsi Hospitali nostro in Saxia, sive expositis languentibus, & egenis in eo pro tempore degentibus quæstuando, sive alias quovis modo absque ipsius generalis Præceptoris expressa licentia petere, exigere, usurpare, aut in eis committere fraudem præsumperint, incurrere volumus ipso facto.

§. 8. Possitque Præceptor, constituto sibi de præmissis per eos taliter perpetratis, absque monitione alia, ipsos & eorum singulos delinquentes censuras & pœnas prædictas incurrisse declarare, & ipsorum beneficia tanquam vacantia personis idoneis præsentium auctoritate conferre.

§. 9. Ut autem oblationes, elemosynæ, & subventiones prædictæ, ac omnia & singula ipsi nostro Hospitali per fideles ipsos legata, aut donationes causa mortis, vel inter vivos donata, vel quovis modo relicta, & quæ pro tempore donabuntur, & relinquuntur, ad commodum, & profectum Hospitalis & pauperum fideliter & absque diminutione perveniant, venerabilibus fratribus Archiepiscopis, Episcopis & aliis locorum Ordinariis, eorum Vicariis & Officialibus, in virtute sanctæ obedientiæ, harum serie committimus & mandamus, quatenus pro conservatione oblationum, elemosynarum, subsidiorum, legatorum, relictorum, & donatorum bonorum ad ipsum Hospitalis nostrum spectantium, tam in suis civitatibus, quam suarum Diocesium locis insignibus, duos idoneos viros vitæ laudabilis, & conversationis honestæ fidei, & facultatibus præditos, ad colligendum & conservandum singulis annis nomine Hospitalis nostri, ejusdem oblationes & prædicta ordinare, & deputare procurant: qui ea neque quæstoribus vel aliis quibuscumque personis, nisi specialibus nuntiis generalis Præceptoris ejusdem patentibus literis ipsius munitis sigillo, tradere & assignare teneantur. Qui quidem Collectores, etiam singulis annis de receptis, & administratis per eos, coram Ordinariis Vicariis, vel Officialibus atque nuntiis supradictis teneantur reddere rationem, quam sub sigillo Ordinariorum seu Of-

Bullar. Mag. Tom. I.

ficialium prædictorum signatam iidem nuntii Præceptoris generalis prædicto quantocius destinare teneantur.

§. 10. Non obstantibus quibuscumque privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, generalibus vel specialibus, quibusvis personis, cuiuscumque dignitatis, etiam Pontificalis, status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, per Nos vel Sedem Apostolicam, sub quacumque forma vel expressione verborum, & cum quibusvis efficacissimis urgentissimis & derogatoriis clausulis, irritantibusque decretis, etiâ motu, scientia, & auctoritate similibus hætenus forsan concessis, constitutionibus quoque, ordinationibus Apostolicis, necnon statutis & consuetudinibus Ecclesiarum, & Monasteriorum, vel aliorum locorum quibus concessæ sunt, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, quibus eorum tenores pro expressis habentes, quoad præmissa derogari volumus & derogamus expressè, ipsis alias in suo robore duraturis. Ceterisq; contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1476. decimo Kal. Febr. Pont. nostri anno sexto.

Dat. P. An. D. die 17. Janu.

De celebratione Capituli generalis, & Capitulum Provincialium Congregationis Eremitarum B. Petri de Pisis, ac electione ejus Prælatorum. XIII.

Alia de his Eremitis dicta sunt supra in constit. 12. Eug. IV. Provenit.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam remembrance.

Sedes Apostolica æqua semper in omnibus distributrix, ea quæ pro divini cultus augmento, ac devotum personarum, maxime quæ mundanis abjectis illecebris in contemplationis suavitate sub humilitatis spiritu devorum ac sedulum exhibentes Altissimo famulatum, commodo & utilitate processerunt, ut semotis ambiguitatibus, ac conscientie scrupulis firma persistant, libenter cum ab ea petitur, provisionis suæ adminiculo roborat, extendit, & declarat, prout ipsarum personarum statui ac quieti conspiciat salubriter expedire.

§. 1. Dudum siquidem pro parte dilectorum filiorum universonum Eremitarum Societatis quondam Fratris Petri de Pisis nobis exposito, quod olim ipsius Societatis Eremitis tam in communi, quam in particulari pro tempore existentibus, Apostolica extiterat auctoritate successivè concessum, ut confessor idoneus secularis, aut ejusdem Societatis, vel cuiusvis Ordinis regularis, quem quilibet ipsorum pro se duceret eligendum, eorum confessionibus diligenter auditis, eos ab omnibus & singulis excessibus, criminibus, reatibus, & delictis, ac excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis quavis occasione vel causa, in genere vel in specie latis, etiam si talia fotent, per quæ Sedes præfata esset merito consulenda, semel in vita, & mortis articulo, in aliis verd casibus toties quoties opus foret absolvere, & pœnitentiam salutarem injungere, ac alia facere posset: Nos tunc ipsorum Eremitarum in ea parte supplicationibus inclinati, circa dictam electionem confessoris hujusmodi, ac quæcumque, quotocumque, & qualiacumque alia, concessiones, gratias, indulgentias, facultates, privilegia, & indulta dictæ societatis, illiusque Eremitis, in genere vel in particulari, quomodolibet & qualitercumque per prædecessores nostros Romanos Pontifices, seu eorum aut alterius ipsorum auctoritate (quorum omnium & singulorum tenores haberi volumus pro expressis) vel pro Romanis Pontificibus se gerentes & habitos, ac alios auctoritatem habentes concessa, auctoritate Apostolica approbavimus, ac scripti nostri patrocinio communiavimus, suppletentes omnes & singulos defectus, si qui forsan ex defectu potestatis, seu alias quovis modo intervenissent in eisdem.

§. 2. Et nihilominus tunc & pro tempore existentibus

Qui confes...

vota commu-
tare possit.
Tu attende
const. 115.
Clem. VIII.
Quicumque.

Priorque gene-
rali cum do-
rum fratribus
possit dispen-
sare ut hic.
Tu attende d.
Const.
Clem. VIII.
n. 115.

Et ipsi fratres
etiam extra
tempora sacros
ordines susci-
pere valeant.
Ad quod vi-
de quod dixi
in const. Eug.
IV. in rubr.
Dabitur tamen de va-
liditate d. con-
cessionum.

Eug. IV. Capitu-
lum generale
quod annu-
ari possit.

Nic. vero P.
quodlibet trienn-
nio cogi decre-
vit.

Constituimus
Societatem in
danti alia sta-
tuta.

Societas ergo
in radice
Papa provi-
sione expo-
sita. Qui
prædicta om-
nia approbat.

dictæ Societatis Eremitis, ut confessor per eos & quemlibet eorum, ut præfertur eligendus, vota quæcumque etiam peregrinationis ultramarinæ, & visitationis liminum beatorum Petri & Pauli, ac sancti Jacobi in Compostella Apostolorum, & alia si qua emiserunt, auctoritate Apostolica prout animarum suarum saluti videret expedire, in alia pietatis opera commutare valerent.

§. 3. Et quod generalis Prior dictæ Societatis pro tempore existens, cum eisdem Eremitis, per saltum, aut ante ætatem legitimam, seu extra tempora à jure permiffa, ad quoscumque etiam sacros & presbyteratus ordines promotus, ac ex quavis alia causa (præterquam super bigamia, & homicidii voluntarij, aut mutilationis membri) irregularitatibus, ut præmissis non obstantibus, ad omnes etiam sacros & presbyteratus ordines promoveri, & in illis, ac per eos etiam, ut præfertur, malè susceptis, aut omiffis ordinibus, ut illos à quocumque mallent Catholico Antistite gratiam & communionem prædictæ Sedis habente suscipere, & in altaris ministerio ministrare liberè & licitè possent, licentiam dare, omnemque inhabilitatis, & infamiæ maculam sive notam, quomodocumque & qualitercumque per eos & quemlibet eorum contractam abolere.

§. 4. Ipsique Eremitæ de ejusdem Prioris licentia à quo mallent Catholico Antistite gratiam & communionem ejusdem Sedis habente, se etiam ad omnes sacros ordines facere, & extra tempora à jure statuta promoveri, ipseque Antistes illos eisdem Eremitis impendere liberè & licitè valerent, prædicta auctoritate indulgimus, prout in nostris inde conf. tis literis plenius continetur.

§. 5. Cum autem, sicut exhibita nobis nuper pro parte dictæ Societatis petitio continebat, à nonnullis asseratur literas nostras prædictas, ac in eis contenta, juribus non subsistere, vel de subreptione notari, eo quod in prioribus concessionibus quoad confessionum auditionem & impendendam absolutionem casus generaliter solum, & nulli specialiter, ut in ipsis nostris literis habetur, expressi fuerunt.

§. 6. Et sicut eadem petitio subjungebat, licet quod per felicis recordationis Eugenium Papam Quartum prædecessorem nostrum Societati prædictæ concessum extitisset, quod Capitulum Generale eorum annuatim celebrare possent.

§. 7. Tamen pia mem. Nicolaus Papa quintus, etiam prædecessor noster ad ipsius Societatis supplicationem, & instantiam, inter alia statuit & ordinavit, quod ipsi, non obstante concessione præfati Eugenii prædecessoris, Capitulum Generale de triennio in triennium celebrarent, & eligerent generalem Rectorem, in cujus manibus Prior generalis, Rector, & alij Patres renuntiarent, & de corpore Societatis quatuor focii eligerentur, qui durante Capitulo in discussione, & examinatione causarum dicti Capituli adhererent ipsi Generali.

§. 8. Sed quia ex constitutionibus dictæ Societatis eligitur primus in Capitulo generali ex ipsa Societate, unus & generalis Vicarius Capituli, in cujus manibus generalis Rector & omnes Patres renuntiant, ac fratres capitulariter congregati eligunt quatuor focios, qui in discussione & examinatione causarum dicti Capituli adhererent ipsi Vicario generali, & postquam occurrentia & facta Capituli diligenter examinata & discussa sunt per ipsos Vicarium & focios electos, eliguntur per eos dictæ Societatis Priores, & exinde per totum Capitulum Rector generalis, & Vicarii ejus.

§. 9. Pro parte dictæ Societatis nobis fuit humiliter supplicatum, ut in præmissis omnibus & singulis sibi ac statui suo opportunè providere de benignitate Apostolica dignemur. Nos igitur ipsorum in hac parte supplicationibus inclinati, Eugenii, & Nicolai prædictorum, ac aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum ipsi Congregationi & Societati sub quibusvis verborum formis concessas literas, ac omnia & singula in eis contenta, quas & earum tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur, pro sufficienter expressis haberi volumus, auctoritate Apostolica tenore præsentium ex nostra certa scientia confirmamus & approbamus, ac præsentis scripti patrocinio communitimus.

§. 10. Nostras verò literas prædictas, ac omnia, & singula in eis contenta valere, & plenam roboris firmitatem obtinere decernimus perinde ac si casus prædicti in dictorum prædecessorum, ut in nostris literis specificati extitissent, suppletes hujusmodi, ac omnes & singulos alios defectus, si qui interveperint in eisdem.

§. 11. Et nihilominus pro majori serenitate conscientie cujuslibet Eremitarum præfate Societatis, ipsis omnibus & singulis præsentibus & futuris, ut idoneus Presbyter secularis, vel ejusdem Societatis seu cujusvis Ordinis regularis, quem ipsi aut quilibet eorum duxerint eligendum, eos & quemlibet eorum ab omnibus & singulis excessibus, delictis, criminibus, & peccatis, ac excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis quavis occasione vel causa generaliter vel specialiter latis, etiam ab omni labe simoniæ, ac singulis præfate Sedi reservatis, semel in vita, & etiam in mortis articulo plenarie, in aliis verò non reservatis toties quoties opportunum fuerit, absolvere, & pœnitentiam salutarem eis injungere possit & valeat.

§. 12. Et insuper ut ipsa Congregatio ac Societas sanctius ac quietius regatur, & gubernetur, quod provincialia annuatim, generalia verò Capitula de triennio in triennium celebrare.

§. 13. Necnon ut generalis Capituli causæ, illisque & Congregationi suæ pro tempore occurrentes cautius & diligentius examinentur & discutiantur, ipsi in generali Capitulo congregati primitus & ante omnia eligere valeant unum ex dicta Congregatione in generalem Vicarium ipsius generalis Capituli, in cujus manibus dictæ Congregationis generalis Rector, & omnes locorum illorum præsentium & futurorum Rectores, Priores, & Vicarii, eorum superioritatem & officia specialiter & expressè singulariter renuntiare teneantur & debeant, & deinde sex alios ex ipsa Congregatione & corpore Capituli, qui sex vel sanior pars illorum, cum generali Vicario Capituli, omnia sibi, & præfate Congregationi occurrentia, ac Capituli facta diligenter examinare, discutere, ordinare, & determinare, ac Rectores, & Priores eligere & creare. Ipsique sic electi & creati cum toto Capitulo, vel majori parte ipsius Generalem totius Congregationis, & triennem Rectorem, ac ipsius generalis Rectoris duos aut plures, prout videbitur expedire, Vicarios eligere, & deputare, ac alias in præmissis & circa ea, prout per eos hæcenus observatum extitit, ac in dictæ Societatis constitutionibus desuper factis plenius continentur, absolvere, ordinare, & facere liberè ac licitè possint & valeant, auctoritate prædicta de specialis dono gratiæ concedimus & indulgemus per præsentem.

§. 14. Non obstantibus Eugenii, Nicolai, ac aliorum Romanorum Pontificum prædictorum literis, ac aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque, quibus (in quantum præsentibus, & in eis contentis contrariarentur) expressè derogamus, illis tamen aliis in suo robore permanentibus. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1476. Kal. Februarii, Pont. nostri anno sexto.

Reformatio Confraternitatis piorum virorum in Archihospitale S. Spiritus in Saxia de Urbe, cum indulgentiarum aliarumque gratiarum largitione.

Confirmavit hæc Inn. VIII. die 21. Mar. 1486. & Leo X. die 9. Mar. 1514. sed eorum bullas uti minus necessarias prætermisit.

Alia verò de hoc Hospitali, ejusque institutione scripti sup. ad const. 7. Innoc. III. Inter.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Illius qui pro Domini saluatione gregis in ara Crucis in pretium immolari non erubuit, quique post ejus mortem & à mortuis resurrectione, præordinatis testibus sæpe

Suaque

Facile eligendi

Capitulum provinciale

Contra

Contra

Dat. die 1476

XI

Edita 1478

Proam

sepe apprens, tandem ascensus ad Patrem suos nolens discipulos relinquere orphanos, Spiritus sancti paracliti consolatione visitavit, & eos hospitaes ad invicem fore debere, charitatisque dona, quæ omnes alias virtutes superat, exercere præcipit, vices quanquam immeriti in terris gerentes, quamvis ex debito Pastoralis officii mens nostra rerum pro tempore ingruentium occasione ad multipliciter cogitatus se divertat, tamen incessanter curis stectimur assiduis circa quæcumque pia loca, maxime in honorem ejusdem sancti Spiritus constructa, Nobis præsertim, ac Romanæ Ecclesiæ peculiaria, utpote ex ejusdem Ecclesiæ ære olim constructa, proventibusque dotata, & in quibus continuè hospitalitatis cura, & miserationum opera exercentur, ut illa ad salubriorem statum, & majorem hospitalitatis hujusmodi observantiam, ejusdemque charitatis, & aliarum universarum virtutum, ac misericordiæ donorum inibi perfectius exercitium inducamus, utque ad præmissa cunctorum Christi fidelium vora concurrant ad pia implenda opera, fideles ipsos per confraternitatis spiritualis tanquam membra suo capiti adherentia, nexum quibusdã spiritualibus & allektivis muneribus prosequimur, ut exinde gratiæ divinæ reddatur aptiores. Et ut charitatis & hospitalitatis devoti ejusdem paracliti inspiratione cordibus ipsorum fidelium imprimenda per amplius in dies eis augeatur, & his quæ hæctenus per prædecesores nostros Rom. Pont. eisdem piis locis præmissorum respectu Apostolica munificentia concessa fore noscuntur, ut exinde majotis firmitatis robur suscipiant, ex nostri Apostolatus officio, quoties opportunitas se offert, favorabiliter adjicimus nostri ministerii partes.

§. 1. Attente igitur considerantes, quod Hospitale nostrum Sancti Spiritus in Saxia Almæ Urbis, quod fel. rec. Innoc. Papa III. prædecessor noster divinitus, ut pie creditur, inspiratus ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, pro animarum, & corporum evitandis periculis, & expositorum infantium, ac pauperum miserabiliumque & infirmorum subsidio, & subventionem fundavit, cuique & illius membris, locis, & Ecclesiis; tam ipse Innocentius, quam Honorius etiam III. Alex. IV. Cæcilius V. Bonifacius VIII. Clemens V. Joannes XXII. Benedictus XII. Urbanus V. Gregorius XI. Alexander V. Eugenius IV. Nicolaus V. Callistus III. Pius II. & Paulus etiam II. Romani Pont. prædecesores nostri, diversa privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, indulgentias, aliasque spirituales, & temporales gratias successivè concesserunt, illis dictum Hospitale multipliciter decorantes, dudum eorundem Pontificum, & aliorum Christi fidelium largitione adeo abundasse, quod hospitalitatis onera, & alia charitatis, & pietatis opera in eo poterant continuè exerceri.

§. 2. Et postmodum (prout notorietas facti, & rerum experientia indicabat omni intuitu) caasantibus guerrarum turbinationibus, & aliis sinistris eventibus, ad magnam diminutionem tam in spiritualibus, quam illius proventibus temporalibus devenisse, & oculo perspicaci intuitus illius structuras, & ædificia modernis temporibus, ac pauperum infirmorum, expositorum, & aliarum miserabilium personarum ad illud confluentium receptionem, angusta, de pressa, & minus accommodata fore, ita ut eis exitii potius quam recuperandæ sanitatis, & salutis causa existerent, & propter eorum vetustatē ad casum tenderent miserabilemque ruinam, ac pia ejusdem Redemptoris verba in quibus se in pauperes recipi non instruit, intra peccatoris nostri arcana revolventes, ejusdem Hospitalis structurarum vetustate sublata illud à fundamentis de novo, opere decenti construi, & ædificari fecimus, & tam pro infirmorum, & aliarum miserabilium indigentium, quam eis obsequentium personarum, & servitorum commodo, longè lateque ampliavimus, claustraque & habitaciones ac alia cum suis officinis ædificia eminentiora, ac utiliora, etiam pro mulieribus, & infantibus expositis hujusmodi sub clausura collocandis, & pro nobilibus ac honestis personis infirmis protendere, & annuente Domino continuè ampliare, & conservare non cessamus, ac pro ipsius Hospitalis supportandis oneribus, ejusdem Hospitalis proventus auximus, & in dies augere curabimus.

§. 3. Et quoniam inter eosdem prædecesores nostros

Bullar. Mag. Tom. I.

Eugenius præfatus, inter cætera quandam Confraternitatem proborum virorum à prædecesoribus suis hæctenus institutam, tunc tamen intermissam, sperans eam multis modis eidem Hospitali fructum afferre, cum omnibus ei concessis privilegiis, favoribus, & indulgentiis per suas certi tenoris literas innovavit.

§. 4. Nos prædictorum, & aliorum Rom. Pont. singularum literarum ipsi Hospitali sub quibusvis verborum formis concessarum tenores, series, & effectus, ac si de verbo ad verbum præsentibus infererentur, pro sufficienter expressis haberi volentes, Motu proprio, non ad aliquid nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed ex nostra certa scientia, & spontanea voluntate, illas, ac omnia, & singula in eis contenta privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, gratias, indulgentias, remissiones, facultates, concessionem, & indulta, ab eisdem prædecesoribus Hospitali hujusmodi, illiusque Ecclesiis, & membris per eosdem prædecesores concessa, præsentibus tamen non contraria, auctoritate Apostolica tenore præsentium confirmamus, & approbamus, præsentisque scripti patrocinio communimus, illaque, & illa perpetuè viribus subsistere decernimus.

§. 5. Necnon ad honorem, & decus totius Curie cælestis, unam novam sanctamque Confraternitatem in dicto Hospitali, pro illius, ac bonorum, & jurium ejusdem conservatione, defensione, & protectione perpetua, ac sub modis, & formis ac conclusionibus infra scriptis, motu, scientia, & auctoritate similibus, etiam de fratrum nostrorum consensu unanimi, erigimus, facimus, creamus, & perpetuè ordinamus.

§. 6. Et ut dicta sancta Confraternitas per nos in præsentiarum sic instituta plenum, & optatum fortiatur effectum, Nos illam, & singuli ex prædictis fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus ex nunc ingredimur, atque manu propria Nos, & ipsorum singuli in quodam libro ejusdem sanctæ Confraternitatis, hujusmodi ad effectum, singula nomina jam descripsimus.

§. 7. Ac motu, auctoritate, & scientia prædictis, hac irrefragabili constitutione perpetuè valitura statuimus, & ordinamus, quod singulorum utriusque sexus si lelium, honestæ tamen conversationis, & famæ, hanc Confraternitatem nunc, & pro tempore intrare volentium in Urbe præsentium pro tempore dumtaxat, nomina, & cognomina, ac qualitates in dicto libro, & præfato Hospitali dumtaxat, & non alibi describantur, & pro illorum ingressu ac descriptione, ad solutionem alienjus quantitatis pecuniæ aut rerum aliarum, nisi quantum sua sponte elargiri voluerint, aut cujusque devotio dictaverit, minime teneantur. Charissimus autem in Christo Filius noster Federicus Modernus, & pro tempore existens Rom. Imperator semper Augustus, Reges, Principes, Duces, Marchiones, Comites, & Barones, Domini que terrarum, ac illorum viventium, & defunctorum uxores, necnon Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Monasteriorum Abbates, Militiarum Ecclesiasticarum magistri, & majores post Pontificales in Metropolitanis, vel in aliis Cathedralibus, ac principales in Collegiatis Ecclesiis Dignitates, necnon Conventuales, Prioratus, Præposituras, Præpositatus, & generales Præceptorias obtinentes, etiam ab eadem Urbe absentes, si id per procuratorem habentem ad hoc speciale mandatum (quod in publicam formam exhibere, & præceptori dicti Hospitalis dimittere teneantur) id petierint, in confratres dictæ confratriæ recipi, & illorum ac illarum nomina, & cognomina ac qualitates, ac si præsentibus forent, in dicto libro describi, & annotari possint in Urbe præfata dumtaxat, ac si præsentibus forent in illa.

§. 8. Item quod singuli ex Confraternitatibus sic in eodem sanctæ Confraternitatis libro pro tempore descripti sæcularem vel regularem presbyterum in suum possint eligere confessorem, qui eligentium confessione diligenter audita, eis semel vita comite, ab omnibus, & singulis criminibus, & peccatis, necnon excommunicationis, & quibusvis aliis sententiis, & censuris Ecclesiasticis, etiam occasione simoniæ, super ordinibus vel beneficiis assequendis ubicumque contractæ, & aliis casibus specialiter vel generaliter Romano Pontifici, & Sedi Apostolicæ quovis modo reservatis, & propter quæ ipsa Sedes merito

immolavit quandam Confraternitatem proborum virorum.

Pont. isto omnia indulta Hospitali confirmamus.

Confraternitas ergo de novo erigit.

Et ipse cum Cardinalibus eam ingreditur.

Alii bene si vult eam ingredi, p. f. sunt, etiam per procuratorem, si sint absentes.

Confessores qui et per unum, hoc limitac Clem. VIII. in sua const. 115. Quacumque.

esset consulenda, (præterquam hæresis, rebellionis, aut conspirationis in personam vel statum Romani Pontificis, seu Sedis Apostolicæ, & offensæ personalis in S.R.E. Cardinalem, Patriarcham, Archiepiscopum, & Episcopum, ac Presbytericidii, & etiam in mortis articulo, plenariam omnium peccatorum suorum, etiam exceptorum hujusmodi, remissionem impendere possit. Ita quod si tunc non obierint, quoties in tali articulo constituti fuerint, illam reiterare possit idem vel alius confessor sic electus. In aliis vero casibus, toties quoties opportunum fuerit, confessione audita, eos absolvere valeat, & penitentiam eis injungere salutarem.

Qui confessor absolvat. Et. Tu vide d. constitut. Clem. VIII.

§. 9. Quodque idem confessor sic electus in Urbe dumtaxat, cum eisdem confratribus eum in confessorem eligentibus, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis, & præminentie fuerint, clericali militia adscriptis, etiam religiosi, quæcumque beneficia Ecclesiastica etiam obtinentibus, qui præmissis sententiis ligati, Missas, & alia divina officia celebrando, aut alias illis se immiscendo, seu alias in casibus in jure expressis, vel non expressis irregularitatem contraxerint (bigamia, & homicidio voluntario dumtaxat exceptis) ut ad omnes superiores, etiam sacros ordines promoveri, & in aliis, ac per eos susceptis ordinibus hujusmodi, etiam in altaris ministerio ministrare, ac dignitates, & beneficia Ecclesiastica quæcumque recipere, & retinere. Necnon Monasteriis, & Ecclesiis Cathedralibus etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus præfici, & præesse libere, & licite possint, dispensare, ac eis de his quæ tunc detinerent dignitatibus, & beneficiis hujusmodi providere, & quibus minus canonicè præessent Ecclesiis, & Monasteriis hujusmodi eos præficere in foro conscientie dumtaxat, Apostolica valeat auctoritate prædicta.

Confratrum sepultura etiam in morte interdicti permittitur.

§. 10. Adjicientes insuper statuto, & ordinationi prædictis, quod corpora singulorum confratrum prædictorum tam Ecclesiasticorum, quam laicorum utriusque sexus, in dicto libro descriptorum, quos tempore Ecclesiastici interdicti quovis modo, etiam à Sede Apostolica impositi decedere contigerit, dummodo causam non dederint interdicto, Ecclesiasticæ sepulture tradi debeant, absque tamen funeris pompa, sicut solitum est fieri de corporibus clericorum, interdictum servandi.

Decedentes in Hospitali, ibi que sepulcris gaudent gratia Confratrum.

§. 11. Decedentes autem pro tempore in Hospitali prædicto, & ejusdem Hospitalis, ac pauperum expositorum eorumdem obsequiis pro tempore insistentes utriusque sexus, quamdiu perseveraverint in obsequiis hujusmodi dumtaxat, eisdem quibus Confratres in dicto libro descripti, quoad omnia in præsentibus contenta privilegia, facultatibus, & gratiis potiantur, & gaudeant.

Indulgentia Presbiterii in Hospitali. Recogit. Piam. in cons. 97.

§. 12. Porro ad communicandam latius operis tam pii salutem, omnibus, & singulis utriusque sexus aliis Christi fidei, qui ad dictum hospitale pro illius prædictis oneribus supportandis, de eorum bonis, prout eorum dictaverit devotio, fideliter transierint, vel in suis testamentis, & ultimis voluntatibus ad hoc legaverint: Motu, scientia, & auctoritate prædictis concedimus, ut in mortis articulo constituti, confessorem idoneum eligere possint, qui eorum confessionibus diligenter auditis, omnium peccatorum suorum plenariam eis remissionem largiri possit. Provideat autem Præceptor dicti Hospitalis, nunc & pro tempore existens, quod elemosynæ, & mittentium nomina, & legata, in libro ad hoc deputato describantur, sub excommunicationis pœna, eo ipso si id malitiosè facere neglexerint incurrenda.

Notarii notificent dispositionem factam ad favorem Hospitalis. Et.

§. 13. Districte præcipientes Notariis qui rogati fuerint de testamentis, vel aliis ultimis voluntatibus, in quibus aliquid disponi contigerit in posterum in favorem, & commodum dicti Hospitalis, ut sub excommunicationis pœna, hujusmodi dispositionem quantocius commodè poterunt, Præceptor dicti Hospitalis, seu alteri per quem id possit ad dicti Præceptoris notitiam pervenire, intimare procurent.

Isti & confessoris eorumdem decedentium, in suorum remissionem peccatorum, eisdem testantibus, & consentientibus commemorare non mittant, ut ad tam pia opera quæ in dicto Hospitali exercentur, manus porrigant adjutrices, quemadmodum Nos, quos-

cumque Christi fideles, & præsertim confratres ejusdem confratriæ, qui pro tempore fuerint, per viscera misericordie Domini nostri Jesu Christi ad id hortamur.

§. 15. Et ut fideles ipsi uberioris gratie dono sentiant se refoctos, harum serie decernimus, ut omnes utriusque sexus in Urbe commorantes, qui legitima causa ætatis, valetudinis, vel similibus impediti, ipsius Urbis stationes, vel quascumque indulgentias commodè visitare, vel Pontificalibus benedictionibus interesse pro tempore non poterunt, illam elemosynam Hospitali præfato confertendo, quam in præfatis stationibus ex propria pietate, si eas visitassent personaliter, contulissent, omnes Indulgentias præfatas stationum Urbis, & Pontificalium benedictionum, tam plenarias, quam ad certum annorum numerum constitutas, de omnipotentis Dei gratia, & dono consequantur in forma Ecclesiæ consueta.

Impediti scire etiam in Urbe commorantes, qui legitima causa ætatis, valetudinis, vel similibus impediti, ipsius Urbis stationes, vel quascumque indulgentias commodè visitare, vel Pontificalibus benedictionibus interesse pro tempore non poterunt, illam elemosynam Hospitali præfato confertendo, quam in præfatis stationibus ex propria pietate, si eas visitassent personaliter, contulissent, omnes Indulgentias præfatas stationum Urbis, & Pontificalium benedictionum, tam plenarias, quam ad certum annorum numerum constitutas, de omnipotentis Dei gratia, & dono consequantur in forma Ecclesiæ consueta.

§. 16. Rursus ut in principio hujusmodi confraternitatis, & successivè etiam futuris temporibus ad illam major devotio accrescat fidelium, & de ea memoriale sit in ævum, omnibus dictæ confratriæ Confratribus præsentibus in Rom. Cur. injungimus, ut in crastinum solemnitate Pentecostes proximæ futuræ, & successivè anno quolibet eadem die, impedimento cessante legitimo, in basilica Principis Apostolorum de Urbe conveniant, in qua hujusmodi rei memoria, ostendatur Sudarium Salvatoris Domini nostri Jesu Christi, eoque ostenso, inde portando brachium S. Andree Apostoli (quod novissimè in honorem dicti Apostoli, & laudem Confraternitatis prædictæ, recha argentea, & aurea, lapidibus pretiosis ornata, & per Nos eisdem oblata recludi fecimus) & unum de articulis sancti Pauli Apostoli, & unum de digitis sanctæ Catharinæ Virginis, & Martyris per nos noviter apud Hospitale ipsum honorificè collocatis, processionaliter se transferant ad Ecclesiam dicti Hospitalis, in qua in proximè futuræ Pentecostes die prædictæ, per Nos dante Domino, aut unum ex dictis fratribus nostris Missa solemniter celebrabitur, ipsaque die, & deinceps singulis annis eadem die in perpetuum, universis Christi fidelibus verè penitentibus, & confessis, Ecclesiam ipsius Hospitalis visitantibus, suffragabitur plenaria remissio omnium peccatorum, quam harum serie illis elargimur.

Confratres etiam pro tempore existentes, etiam eadem die singulis annis confessorem poterunt eligere, qui eorum confessionibus diligenter auditis, eos & eorum quemlibet, etiam in casibus Sedi prædictæ reservatis, præterquàm superius exceptis, Apostolica auctoritate absolvat, & eis penitentiam injungat salutarem.

§. 17. Confratresque ipsi, & eorum singuli in Urbe existentes, etiam eadem die singulis annis confessorem poterunt eligere, qui eorum confessionibus diligenter auditis, eos & eorum quemlibet, etiam in casibus Sedi prædictæ reservatis, præterquàm superius exceptis, Apostolica auctoritate absolvat, & eis penitentiam injungat salutarem.

Tempore generis, etiam in Urbe existentes, etiam eadem die singulis annis confessorem poterunt eligere, qui eorum confessionibus diligenter auditis, eos & eorum quemlibet, etiam in casibus Sedi prædictæ reservatis, præterquàm superius exceptis, Apostolica auctoritate absolvat, & eis penitentiam injungat salutarem.

§. 18. Et insuper ordinamus, quod duo funebria pallia, alterum nigri coloris, & auro contextum pro Prælati, & nobilibus, & alterum ex veluto etiam nigro pro clericis, & laicis, quæ eidem Hospitali obtulimus, supra caplam, in qua decedentium Confratrum corpora ad sepulturam deferentur, ponantur, & in eodem Hospitali conserventur. Item in uniuscujusque cadaveris alicujus confratris defuncti, expensis quidem dicti Hospitalis aderunt faces xij. & quatuor candelabra argentea condecorata, quæ etiam dicto Hospitali obtulimus, & in cujuslibet dictorum confratrum obitu seu sepultura, xvj. erunt induti camillis nigris, & fratres dicti cum pallio, facibus, & candelabris prædictis dictum cadaver usque ad sepulturam associabunt.

Funeris fratrum multo.

§. 19. Item statuimus, quod perpetuè qualibet quinta Feria per circulum anni, nisi solemne festum sit impedimento, quo adveniente, die præcedenti unà cum Missa de sancto Spiritu cum collecta pro peccatis, & pro omnibus Confratribus tunc viventibus, ut omnipotens Deus illuminet eorum mentes, atque sua misericordia eis cuncta peccata indulgendo aboleat. Et similiter secunda Feria, & si festum impediatur, tertia vel alia feria, pro animabus omnium Confratrum defunctorum celebretur alia Missa solemnis, cum pallio nigro supra arcam in medio Ecclesiæ locandam, & quatuor luminariis in eisdem quatuor candelabris argenteis. Volentes quod quando aliquem Confratrum eorumdem ab humanis decedere contigerit, quamprimum oportunitas se offeret, pro remedio ejus animæ specialiter celebretur una Missa, adhibita solemnitate prædicta.

Qua die celebrantur sine Confratribus & defunctis.

§. 20. Et quoniam ad manutentionem charitativæ hospitalis

hospitatatis pauperum, & infirmorum, aliarumque miserabilium personarum pro tempore confluentium ad Hospitale predictum, & qui ad illud exponuntur infantium utriusque sexus in numero copioso, conservacionem quoque bonorum, & jurium ejusdem Hospitalis, presentia providi, & timorate conscientie Praeceptoris noscitur esse plurimum opportuna, Motu, scientia, & auctoritate predictis statuimus, & ordinamus, quod de cetero, perpetuis futuris temporibus, Hospitale, ipsum semper per proprium regatur Praeceptorem, qui in illo resideat, & illius curae ac regimini pro posse diligenter intendens, per ipsum solita inibi exerceri faciat cum integritate opera charitatis, & nemini possit aut valeat Hospitale ipsum commendari, seu in administrationem concedi. Hortantes successores nostros Rom. Pont. qui pro tempore erunt, ut occurrente vacatione Hospitalis ejusdem, de Praeceptore idoneo studeant providere, per quem hospitalitas hujusmodi inibi decenter observetur, & iura ac bona ejusdem conserventur, & augeantur in dies, & a concessione illius in commendam aut administrationem alicui, etiam S. R. E. Cardinali, prorsus absteineant. Non ignari, quod si secus egerint, cum Hospitale ipsum eorum curae specialiter sit commissum, & illius bona sint pauperum languentium, & expositorum infantium, propter hoc adhuc viventes, tam ipsi successores nostri, quam qui illud in commendam, vel administrationem hujusmodi recipient, & consentient eidem, omnipotentis Dei indignationem incurrent, & praeter illa quae permissioe divina in hoc saeculo incommoda propterea indubitanter perferent, de hujus nostri statuti transgressione in extremo tremendo iudicio, & districto examine animae, rationem reddere tenebuntur coram Deo. Quod enim nobis licere non patimur, eisdem nostris successoribus indicamus. Haec enim omnia infra scripta per viscera misericordiae ejusdem Redemptoris observari injungimus, & observantibus sit pax, & dilectio in Deum, infingentibus vero ex malitia, adsit eis indignatio usque ad condignam poenitentiam.

§. 21. Decernentes, & declarantes nostrae intentionis esse, per quascumque similia gratiarum, & indultorum Ecclesiarum, & quibusvis Collegiis, seu Confraternitatibus concessorum, generales vel speciales suspensiones, per Nos, vel Sedem eandem hactenus factas, sub quibus forsitan praesentes literae, & in illis contenta includi viderentur, & de cetero faciendas, praesentes literas, & illarum effectum non suspendi, & in illis comprehendi non posse aut debere, sed omnia in eisdem literis contenta, semper & inconcussa in suo robore permanere, ac irritum & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 22. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus ac literis Apostolicis, necnon privilegiis & indulgentiis quibusvis Hospitalibus, ac aliis Ecclesiis, & locis, sive Collegiis, & Confraternitatibus, per Nos, & Sedem eandem concessis hactenus, & in posterum concedendis, quae (illis alias in suo robore permanerent) quatenus alicui praemissorum contrariarentur, quoad hoc viribus vacuumus, etiamsi de illis ac eorum totis tenoribus specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum mentio foret habenda, ceterisque contrariis quibuscumque. Et ut praesentium literarum, & gratiarum tenor plenius omnibus innotescat, volumus quod dictus Praeceptor praesentes literas, & illarum transumptum authenticum in valvis dicti Hospitalis singulis annis, dicta secunda die solemnitatis Pentecostes affigi facere, & affixas tenere debeat tota die.

Nulli ergo omnino hominum liceat, &c.
Datum Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae, Millesimo quadringentesimo septuagesimo septimo, 12. Kal. April. Pont. nostri Anno sexto.

XV. De observantia Aegidianarum, sive Provinciae Marchiae constitutionum, in toto Statu Ecclesiastico, locisque ei immediate subiectis. Et de reformatione Rectorum Civitatum, Provinciarumque d. Status.
Bullar. Mag. Tom. I.

Haec Aegidiana, edidit Aegidius Cardinalis, de quo supra in constit. 1. Innocent. VI. Cum onus. Et iterato eam in d. Statu observari iussit Paul. III. infra in eius constit. 17. Officii. Sed Carpeneses constitutiones dictarum Aegidianarum reformatorias in Provincia Marchia, idem Paul. III. ligare voluit ibidem.

De praedictorum auctoritate Rectorum, & Officialium reformatione inspicere sup. const. 3. Paul. II. Munera.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

ETSI de cunctorum Christi fidelium prosperis successibus, & assuetae pietatis officio cogitare teneamur, de incolarum tamen Provinciarum, civitatum, terrarum, castrorum, & locorum temporali dominio Romanae Ecclesiae immediate subiectorum, prospero, & felici regimine tanto propentiores curam gerere, & ad illorum regimen deputatorum pro tempore Officialium vitam, ritus, & mores solertiori cura ordinare debemus, quanto illorum cura specialius nobis immediate dignoscitur esse commissa, nosque eos, utpote peculiare dictae Ecclesiae filios, praeter ceteris gerimus in visceribus charitatis.

§. 1. Dudum siquidem, cum ad aures nostras pervenisset, quod nonnulli ex Praesidentibus Provinciis, civitatibus, terris, castris, & locis praefatae Ecclesiae immediate subiectis, & in eis magistratus pro Nobis, & eadem Ecclesia gerentes, ac alii Officiales, propriae salutis obliti, variique affectibus praepediti, nonnulla committere non expaverant, quae in opprobrium praefatae Ecclesiae, ac subditorum nostrorum damnum pariter, & jacturam redundare noscebantur. Nos tunc nonnullos viros probos, ex multis electos, Syndicos, & Commissarios ad inquirendum de vita, moribus, & regimine Gubernatorum, & aliorum officialium quorumcumque in Provinciis, civitatibus, terris, castris, & locis praedictis, quaevis officia exercentium, & quocumque nomine nuncupatorum, ac quavis dignitate, & honore fungentium, & audiendum querelas omnium, & singulorum de eis, palam vel secretae conquirentium, & nobis quae invenirent fideliter referendum, ad universas Provincias, civitates, terras, castra, & loca praedicta, duximus destinandos. Ex quorum postmodum relatione fidei cognovimus, Legatos, etiam de latere, Gubernatores, Potestates, Rectores, & alios Officiales, tunc & pro tempore deputatos, in Provinciis, civitatibus, terris, castris, & locis praedictis, in multis a iure communi, & tradita eis norma, forma, & ordine per provinciales confirmationes, a summis Pontificibus praedecessoribus nostris, & Legatis, qui in Provinciis ipsis pro tempore fuerint, circa iurorum officiorum executionem deviasse, & deviare, prout nobis relatum fuerat ante missionem Syndicorum eorundem.

§. 2. Cupientes igitur emendatis praeteritis, ne talia perpetrentur in posterum, pro posse opportunum adhibere remedium, hac salubri in perpetuum valitura constitutione statuimus, & ordinamus, quod qui nunc sunt, & pro tempore erunt in provinciis, civitatibus, terris, castris, & locis praedictis, deputati Legati, etiam de latere, Gubernatores, & eorum Locumtenentes, teneantur, & debeant firmiter, & inviolabiliter observare, & (quantum in eis est) per alios ad quos spectat, tenaciter observari facere omnes, & singulas provinciales constitutiones praedictas a summis Pontificibus praedecessoribus nostris ac Legatis, ut praefertur, editas dudum per bonae memoriae Aegidium Episcopum Sabinensem, in eisdem provinciis, civitatibus, terris, castris, & locis Apostolicae Sedis Legatum, in unum volumen in sex libros distinctum, collectas, & redactas, cum additionibus, modificationibus, & correctionibus, quae desuper emanarunt a bonae memoriae Gabriele, tituli Sancti Clementis, presbytero Cardinali, & inelyto Episcopo Albanensi, ac Philippo Episcopo Portuensi, tunc tituli Sanctae Susannae presbytero Cardinali, & Joanne tituli sancti Clementis etiam Presbytero Cardinali in provincia nostra Marchiae Anconitanae, dictae

Acta An. D. 1478.

Primum.

Hic Pont. Commissarios assignavit ad inquirendum de vita & moribus officialium, & Gubernatorum extra Curiam.

Et modo ipsi Officialibus praesentibus observantiam constitutionum Aegidianarum cum earum declarationibus.

Sedis successivè Legatis, & à nobis nostrisque successoribus Romanis Pontificibus, pro tempore emanabunt, & præsertim sub quintadecima: De prohibitione compositionis super homicidio, & sextadecima immediate sequenti: De prohibitione cassationis processuum sine Theaurario, ac decimo octava: Quod nullus gratis ad instantiam alicujus officialis debeat aliquid portare, in primo, nec non sub quarta: De vita, ac honestate, ac habitatione Rectoris, ac suorum officialium, maximè dum inhibet officialibus, ne ultra exigentiam victus, victualia emant à subditis. Et cum nostris modificationibus infra scriptis, sub undecima: De officio, & mercede notariorum Camerae Rectoris, & sigillo, ac terciadecima: De solutionibus notarii thesaurarii, nec non quintadecima: De sigillis pertinentibus ad banchem, & eorum solutionibus, in secundo libro dicti voluminis; & sub undecimæ: De mercede notariorum per scriptores; & ultima: Contra homicidas, rubricis interdicti Joannis Legati additiones collocatæ fuisse noscuntur.

Bulleuse Pii II. Pauli II. contra homicidas, quæ habet sup. P. nisi contra recipientes munita. Et sua bulla qua est præsertim, canonicum minimum necessaria.

§. 3. Et quæ contra eosdem homicidas à sanctæ memoriæ Pio Secundo, & Paulo etiam Secundo, Romanis Pontificibus, prædecessoribus nostris, & ab eodem Paulo prædecessore, super prohibitione receptionis munerum, & remissione pœnarum, ac demum à nobis super prohibitione reiterationis visitationis provinciarum, & receptione procuratorum, ratione visitationis hujusmodi, ac sportularum pro causarum decisione, emanarunt literæ, & constitutiones. Et de his omnibus, ut præfertur observandis, & observari faciendis firmiter, Legati de latere in nostris reliqui verò Governatores, & eorum Locumtenentes præfati jam deputati, & officia sua exercentes, infra mensem post publicationem præsentium, & in posterum deputandi, aut quam officia eorum incipiant exercere, in Romana Curia præsentem, per se ipsos; absentes verò, per legitimum procuratorem, ad hoc speciale mandatum habentem, in Camera Apostolica, diebus quibus Camera tenetur, sedentibus ibidem Camerario, & Præfatis præfidentibus ac Clericis ejusdem Camerae (præter solitum, quod propterea non omittatur) specificè, & nominatim in ejusdem Camerarii, seu Vicecamerarii, vel Locumtenentis manibus, præfate teneantur, & debeant juramentum, ac idoneos fidejussores. Et si illas transgredi comperti fuerint, præter perjurii reatum, excommunicationis lætæ sententiæ pœnam eo ipso incurrant, à qua præterquam in mortis articulo constituti, ab alio quam à Romano Pontifice, proprio ore specialiter errorem suum detegendo, nequeant absolutionis beneficium obtinere.

Pro collatione officiorum per episcopos quod constitutionibus est taxatum, & deservit non faciantur.

§. 4. Et quia nonnulla sæpè occurrunt, super quibus per easdem constitutiones non videtur esse sufficienter provisum, constitutioni collocatæ in eodem primo libro sub rubrica: De non exercendo officium in terris Ecclesiæ, ubi requiritur confirmatio per Rectorem, nisi fuerit confirmatus; & dictæ constitutioni secundi libri, sub rubrica quarta: De vita, & honestate, ac habitatione rectoris, & suorum officialium, dum prohibet familiares Rectorum, & Governatorum, familiaritate durante, & ea finita, infra annum, ad aliquod officium assumi, eadem auctoritate adjicimus, quod Legati, Rectores, & Governatores præfati, ab iis qui pro tempore electi, assumpti, vel deputati fuerint ad aliqua officia, aut aliis pro eis, etiam sponte solventibus, & offerentibus, directe, vel indirectè, electiones eorum fieri procurando, vel etiam confirmationes malitiosè diffrendo, seu illas confirmando, nil ultra recipiant, aut recipi permittant, quam per constitutiones sit permissum, nullamque super participatione de ipsorum officiorum salario, & emolumento, pactionem ineant, aut iniri permittant per quoscumque, præsertim domesticos familiares suos, sub eadem excommunicationis sententiâ, ut præfertur incurrenda.

Circa notariis mercedem præsertim ubi taxata.

§. 5. Constitutioni autem prædictæ primi libri, sub rubrica: De officio, & mercede notariorum Camerae Rectoris, & sigilli, eadem auctoritate adjicimus, quod pro literis supplicationum, sive rescriptis super salvo conductu, moratoria, aut securitate in quocumque civili vel criminali negotio, pro singula persona, quatuor baiochos, & si plures fuerint personæ, ultra primam, pro qualibet persona, unum baiochum dumtaxat recipiant, dum-

modo in totum, quæcumque sint personæ, ultra quam decem, & octo baiochi non exigantur ab eisdem, nec fiant malitiosè pro singulis summæ, ubi pro eodem negotio eis conceduntur induciæ. Pro literis autem represaliarum solvatur medietas ejus, quod continetur constitutione prædicta, & pro literis ac sigillis cujuscumque præcepti, non quatuor anconitani (ut in constitutione continetur) sed sex baiochi exigantur, & tantum pro litera, rescripto mandato, præcepto, & sigillo quod super sedeat in aliquo processu, & similiter pro litera, & sigillo mandati quod tollatur processus contra singularem personam factus, & si contra plures esset, pro quolibet, ultra primum, unus baiochus exigatur: ita ut quocumque sint, ultra quam decem, & octo baiochi, pro omnibus non recipiantur, sive una, sive plures literæ fierent pro eisdem. Et si contingat in eadem causa plura rescripta emanare, facta solutione pro primo, pro reliquis, & eorum singulo, nil solvatur.

Et Gubernatores, & Locumtenentes præfatis, sub eadem excommunicationis lætæ sententiæ pœna, ut præfertur incurrenda, ne pro causis, & negotiis, pro quibus viagia concedi contigerit pro tempore, juxta constitutiones, mittere præsumant alios quam judices generalis curiæ, ad quos ratione suorum officiorum quæ obtinent, pertinet cognitio causarum, & negotiorum eorundem, nec de preventibus, & viagiis hujusmodi, quicquam sibi, & suis appropriare, directe vel indirectè, quovis quaesito colore præsumant, faciantque constitutionem ipsam, & desuper factam à dicto Joanne Cardinali declarationem, quoad salariorum exinde provenientium solutionem, firmiter observari.

§. 6. Et quia circa contenta in constitutione secundi libri prædicti, sub rubrica: De viagiis judicum, officialium, & majorum commissionum, salaria (ut accepimus) frequenter exceduntur, inhibemus Legatis, Governatoribus, Rectoribus, & Locumtenentibus prædictis, sub eadem excommunicationis lætæ sententiæ pœna, ut præfertur incurrenda, ne pro causis, & negotiis, pro quibus viagia concedi contigerit pro tempore, juxta constitutiones, mittere præsumant alios quam judices generalis curiæ, ad quos ratione suorum officiorum quæ obtinent, pertinet cognitio causarum, & negotiorum eorundem, nec de preventibus, & viagiis hujusmodi, quicquam sibi, & suis appropriare, directe vel indirectè, quovis quaesito colore præsumant, faciantque constitutionem ipsam, & desuper factam à dicto Joanne Cardinali declarationem, quoad salariorum exinde provenientium solutionem, firmiter observari.

Pro processibus criminalibus, omni corruptelæ suspicionem cessante, procedant, dicta auctoritate statuimus, & ordinamus, illa nullius esse debere roboris vel momenti, nisi consentiente Thesaurario provinciarum pro tempore existente, emanaverint, & forma constitutionis secundi libri prædicti sub 47. rubrica: De compositionibus super maleficiis seu processibus, & condemnationibus, servata fuerit in eisdem.

§. 7. Et ut compositiones, & mandata de super sedendo super processibus criminalibus, omni corruptelæ suspicionem cessante, procedant, dicta auctoritate statuimus, & ordinamus, illa nullius esse debere roboris vel momenti, nisi consentiente Thesaurario provinciarum pro tempore existente, emanaverint, & forma constitutionis secundi libri prædicti sub 47. rubrica: De compositionibus super maleficiis seu processibus, & condemnationibus, servata fuerit in eisdem.

Nec liceat de cætero Legatis, Governatoribus, & Locumtenentibus prædictis, provenientes ex criminibus, & delictis quibuslibet, & pœnas, & multas ad alterius quam ad Thesaurarii manus, etiam sub colore depositi, ad finem illas convertendi in reparatibnem ædificiorum, vel alium usum, facere quomodolibet pervenire, sed etiam si exponendi in alios usus hujusmodi licentiam, & facultatem haberent, eas per manus Thesaurarii recipi, & exponi facere teneantur, sub pœna dupli ejus, quod aliter deponi vel solvi contingeret, per Thesaurarium de ejusdem contrasacientis salario retinenda.

§. 8. Nec liceat de cætero Legatis, Governatoribus, & Locumtenentibus prædictis, provenientes ex criminibus, & delictis quibuslibet, & pœnas, & multas ad alterius quam ad Thesaurarii manus, etiam sub colore depositi, ad finem illas convertendi in reparatibnem ædificiorum, vel alium usum, facere quomodolibet pervenire, sed etiam si exponendi in alios usus hujusmodi licentiam, & facultatem haberent, eas per manus Thesaurarii recipi, & exponi facere teneantur, sub pœna dupli ejus, quod aliter deponi vel solvi contingeret, per Thesaurarium de ejusdem contrasacientis salario retinenda.

Abstineant præterea Legati, Governatores, & Locumtenentes præfati penitus à commissione, & delegatione quarumcumque causarum in prima illarum instantia, juxta nostrarum prædictarum continentiam literarum, & etiam in secunda, quoties audiendum in loco esse contigerit ordinarios judices deputatos, nisi in prima instantia supplicantis personæ miseria sive debilitas, & adversarij potentia id exposcat, & in secunda instantia ad ipsos contingat appellari, quibus casibus causas ipsas delegent illis dumtaxat judicibus qui essent ordinarii eisdem, nequeantque delegati ipsi tunc delegationis hujusmodi prætextu, aliquid emolumenti à colligantibus exigere, vel habere, etiam quantum licitè eis alias per dictas literas nostras, seu alias diceretur concessum.

§. 9. Abstineant præterea Legati, Governatores, & Locumtenentes præfati penitus à commissione, & delegatione quarumcumque causarum in prima illarum instantia, juxta nostrarum prædictarum continentiam literarum, & etiam in secunda, quoties audiendum in loco esse contigerit ordinarios judices deputatos, nisi in prima instantia supplicantis personæ miseria sive debilitas, & adversarij potentia id exposcat, & in secunda instantia ad ipsos contingat appellari, quibus casibus causas ipsas delegent illis dumtaxat judicibus qui essent ordinarii eisdem, nequeantque delegati ipsi tunc delegationis hujusmodi prætextu, aliquid emolumenti à colligantibus exigere, vel habere, etiam quantum licitè eis alias per dictas literas nostras, seu alias diceretur concessum.

Nec similiter ipsi Legati, Governatores, & Locumtenentes aliquid petant pro cognitione, & decisione causarum, quæ eis per Sedem præfatam in quavis instantia, cum earum avocatione à judicibus coram quibus sunt introductæ, vel sine illa, pro tempore delegantur, seu alias ex quavis causa remittuntur ad eos.

§. 10. Nec similiter ipsi Legati, Governatores, & Locumtenentes aliquid petant pro cognitione, & decisione causarum, quæ eis per Sedem præfatam in quavis instantia, cum earum avocatione à judicibus coram quibus sunt introductæ, vel sine illa, pro tempore delegantur, seu alias ex quavis causa remittuntur ad eos.

Et prædictæ tam nostræ, quam prædecessorum constitutiones, ac omnia in præsentibus literis contenta, firmiter observari.

§. 11. Et prædictæ tam nostræ, quam prædecessorum constitutiones, ac omnia in præsentibus literis contenta, firmiter observari.

eo firmiter observentur quo saepius fuerint publicata, eadem auctoritate statuimus, quod Legati, Gubernatores, & Locumtenentes praedicti nunc, & pro tempore existentes, in supradicto volumine praedecessorum, & nostras praedictas, & praesentes literas inseri, & describi, convocatisque officialibus, & curialibus curiarum suarum, ac populi multitudine, constitutiones ipsas, necnon literas praedictas, annis singulis Kalendis mensis Octobris cuilibet anni, publice, & intelligibili voce, de verbo ad verbum legi faciant, & publicari.

§. 1. Ne autem Gubernatores, quos dicta Sedes nunquam non in provinciis, sed in Urbe, specialibus civitatibus, terris, & locis deputare consuevit, quocumque nomine deputati, seu nuncupati, & eorum Locumtenentes, & Thesaurarii, ac officiales in illis pro tempore deputati, a constitutionum, additionum, modificationum, ac praedictarum, & praesentium literarum observatione, eo praetextu se exculent, quod in ipsis delegatis, Gubernatoribus, & Rectoribus provinciarum, Thesaurariis, iudicibus, & officialibus in illis deputatis dumtaxat caveatur, illique tantum ligentur per easdem, dicta auctoritate constitutiones, additiones, modificationes, & Heteras praedictas, ac omnia, & singula in eis contenta, ad Urbem, civitates, terras, & loca specialis commissionis, & in illis, nunc & pro tempore deputatos, Vicecamerarium, Gubernatores, Thesaurarios, Potestates, Judices, & Officiales, quatenus ad eos adaptari possint (absque tamen praedictis statutorum, & consuetudinum Urbis, civitatum, terrarum, & locorum specialis commissionis huiusmodi, & illorum communicatibus, & universitatibus concessorum indultorum quorumlibet, quibus alias non derogetur) extendimus; & volumus, ac mandamus illas in eisdem Urbe, Civitatibus, Terris, & locis specialis commissionis, sicut in provinciis, firmiter observari, sub censuris, & poenis contentis in eisdem.

§. 1.3. Non obstantibus praemissis, & aliis Apostolicis constitutionibus, indultis, & privilegiis, & literis, quibus (quatenus contentis in praesentibus literis contrarietur) specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae 1478. 3. Kal. Junii, Pont. nostri anno 7.

Innovatio Collegii Abbreviatorum literarum Apostolicarum, cum assignatione indultorum, & emolumentorum.

Collegium istud primo instituit Pius II. deinde immutavit Paul II. Sed hac institutio persistit, eamque confirmavit, & indulta ampliat Leo X. infra in eius constit. 14. Summi. Eorum autem officium antiquissimum esse patet ex lectura. 3. constit. Martini V. In Apostolica, sup. ubi habes etiam quod eorum munus esset.

Hanc bullam comprobavit Jul. II. die 2. Aprilis 1606. sed eam uti minus necessariam praeterii. Et eis nuper Paul. V. aliqua privilegia elargitus est in const. 2. Romani.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Divina aeterna Dei sapientia quae in sui dispositione non fallit, non solum superiora, sed etiam inferiora, & humana ea ordinatione, & ratione perfecta & varietate decora disponit & ordinar, ut singula quaeque operatione diversa, mutua tamen charitate & aequitate inter se conjuncta esse videantur, & nulli ex rebus in supernis, terrenisque ministeriis ordinatis suos terminos egredi liceret. Qua consideratione praedecessores nostri Romani Pontifices (ut verisimiliter credi potest) inducti, ad quaeque certa ratione jubente, imprimis Ecclesiam Dei universam, cujus caput Romana Ecclesia esse dignoscitur, legibus, constitutionibus, moribus, &

decretis summa diligentia, vigilantia indefessa, & ordinatione irreprehensibili, dirigere, instituire, & stabilire conati sunt. Quorum vestigia quantum a nobis fieri potest, una cum fratribus nostris imitari saepe, prolapta reducere, excessiva corrigere, defectus supplere, errata emendare, & omnia ad probatissimum ordinem, & semitam rectam perducere omni studio provigilamus, sperantes in eo a quo omne datum optimum, & omnidatum perfectum affluenter procedit, quod conatus nostros adjuvare conabitur.

§. 1. Dudum siquidem fel. record. Paulus Papa Secundus praedecessor noster, tempore suae assumptionis ad Apostolatus apicem, quandam ordinationem per recolendam memoriam Pium Papam I. etiam praedecessorem nostrum, de Septuaginta Abbreviatoribus literarum Apostolicarum certis de causis factam & ordinatam, ex aliis causis justis & honestis tunc animum praedicti Pauli praedecessoris moventibus, eisdem Abbreviatoribus de certis pecuniis pro necessitate dicti Pii praedecessoris, ac ejusdem Romanae Ecclesiae & provisione contra Turcas tunc imminente persolutis, integra prius restitutione facta, revocavit, & annullavit, & assignata certa portione emolumentorum officii Abbreviatorum, scilicet Venerabili fratri nostro Roderico Episcopo Portuensi, tunc Sancti Nicolai in Carcere Diacono Cardinali, Sanctae Romanae Ecclesiae Vicecancellario, pro quibusdam familiaribus suis, juxta arbitrium dicti Vicecancellarii, necnon viginti ducatos auri de Camera cuilibet ex dilectis filiis Duodecim Abbreviatoribus de Parco Majori, residuum vero, quod inde superexcrescebat, in alios usus convertit.

§. 2. Nos vero qui dicto Paulo praedecessore, sicut Domino placuit, de medio sublato, fuimus divina favente clementia in Sede Petri collocati, existimantes decere Romanum Pontificem omni tempore, & praecipue in assumptione sui Apostolatus magna liberalitate uti, dictam partem quam praedictus Paulus praedecessor in alios usus converterat, dicto Vicecancellario, & Locumtenenti suo, ac Referendario commissionum, necnon eisdem de Parco majori, ac diversis tam Abbreviatoribus, quam aliis Curialibus, nostris quoque & Venerabilium fratrum nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium familiaribus, ad arbitrium & discretionem dicti Roderici Vicecancellarii distribuendam libenter remisimus, & condonavimus. Quae quidem donatio additis quinque florenis similibus pro quolibet ex dictis Abbreviatoribus de majori praesidentia, per septem annos continuos integraliter & sine diminutione effectum sortita extitit. Quae quidem omnia sic per Vicecancellarium distributa, & compensata, rata & grata habuimus, quemadmodum etiam tenore praesentium approbamus, & approbata esse volumus.

§. 3. Nuper vero propter pestilentiam, quae Urbem Romanam & loca circumvicina aetate proxima vexavit, & propter arma bellica, quae necessitate licet inviti contra hostes Ecclesiae suscipere coacti fuimus, & ob varias temporum difficultates, cessantibus & diminutis magna ex parte emolumentis & proventibus officii Abbreviatorum huiusmodi, cum aliis Abbreviatoribus huiusmodi emolumenta in Cancellaria percipere consuetis, non fuerint a quibusdam mensibus citra stabilia salaria persoluta universa, clamores, jurgia ac quamplurimae querelae ad nos prolatae fuerint.

§. 4. Nos igitur considerantes quod si aliquis certus Abbreviatorum numerus, sub justis & honestis conditionibus, habita etiam personarum consideratione institueretur, per quos negotia Cancellariae Apostolicae expedirentur, & ordo debitus in expeditione literarum Apostolicarum rectius observaretur; ipsique Abbreviatores honore, praemioque allekti, adhibita exercitatione, peritiores in futurum efficerentur, ex quo Apostolicae Sedis & Cancellariae praedictae honori atque auctoritati, & partium commoditati magis consuleretur; super iis cum Roderico Vicecancellario, & aliis fratribus nostris praedictis communicato consilio, de praefato Roderico, & fratrum nostrorum eorundem consensu, Omnes & singulas portiones & assignationes dictorum emolumentorum

Paulus II. in institutionem a Pio II. de 70. Abbreviatoribus factam, revocavit, & eorum emolumenta in certos usus convertit. Sed eorum bullas uti minus necessariam praeterii.

Hic autem Pontifex, post eius ad Pontificatum electionem, eisdem emolumentis alio modo distribuit.

Sed ob pestilentiam & bella, immutata fuerunt emolumenta Abbreviatorum. Et solutio praedicta dictam distributionem minime exequi non debita fuit.

Hic ideo Pontifex Sixtus Collegium Abbreviatorum innovat, cum ordinamentis infra scriptis.

torum, ac aliorum quorumcumque dispositionem, quas tam dictus Rodericus Vicecancellarius, quam ejus Locumtenens & Referendarius commissionum, & alii omnes tam de prima Præsentia quam de minori Parco, & alii in certis rotulis descripti, & describi soliti, hæcenus perceperunt, ac omnia & singula, constitutiones, ordinationes, dispositiones, concessiones, statuta, privilegia & indulta Apostolica quæcumque à nobis, seu prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, sub quibuscumque verborum formis, & expressionibus, cum quibuscumque etiam fortioribus & insolitis, ac derogatoriis derogatoriis clausulis, etiam de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica & expressa, ac de verbo ad verbum mentio habenda foret, super præmissis portionibus, & earum assignationibus hæcenus emanata, & præsentibus literis nostris, & eorum effectui quomodolibet contraria, quæ præsentibus haberi volumus pro expressis, cassantes, irritantes, supprimentes, & penitus extinguentes, ac pro nullis & infectis haberi volentes, de dictis officiis & emolumentis Abbreviatoriarum, ordinationem facimus infra scriptam, quam perpetuo futuris temporibus stabilem esse, & ab omnibus inviolabiliter observari volumus & mandamus.

Abbreviatores sine numero 72. videlicet duodecim Præsidentes de Parco majori, & undecim de Parco minori, & reliqui examinatores sunt licentiarum Apostolicarum.

Quod primus Abbreviator aliter privilegium fuit concessum à Paulo V. ut hic indicavi in rubrica officia ipsorum compatibilia sunt cum aliis Curia officii.

Probi viri eligantur in Abbreviatores.

Habitum prout scriptores officii deficiant.

A misaneur Abbreviatori, primò ad minorem, postea ad majoris Parcum, extraneis excludi.

Emolumenta ei assignantur.

Adita est portio pars Abbreviatoribus Parisiensi, in bulla Pauli V. citata hic in rubrica.

Exequendique in omnibus præsentibus.

§. 5. In primis suffragante divino spiritu & conscientia puritate, prævia auctoritate Apostolica, tenore præsentium, de expresso dictorum Fratrum consilio & assensu, ac plenitudine potestatis, hac irrefragabili constitutione statuimus, decernimus, & ordinamus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus, in Cancellaria Apostolica præter alios ejusdem Officiales, sint & esse debeant septuaginta duo Abbreviatores dumtaxat, inter quos Duodecim Præsidentes de Parco majori, Viginti duo de Parco minori, reliqui verò, examinatores literas in Prima visione Abbreviatores nuncupentur, & existant, & unum Collegium invicem constituent. Præter quos nulli liceat in hujusmodi Abbreviatoriarum officio, literas Apostolicas signare, qui Romano Pontifici, & ipsi Roderico, ac Vicecancellario pro tempore existenti dumtaxat & nemini alteri subsint.

§. 6. Et eorundem Septuaginta duorum Abbreviatorum officia, cum quibusvis aliis officiis Romanæ Curie & Cancellariæ Apostolicæ prædictarum incompatibilia nullatenus censeantur, sed possint per unum & eundem cum quibusvis, etiam pluribus aliis officiis dictæ Curie absque indulto & dispensatione qualibet libere retineri.

§. 7. Nec admittantur ad illa nisi probi viri, & in ætate decenti constituti, ac in officio Abbreviatoriarum instructi, vel si qui sint idonei & apti ad hoc instruuntur.

§. 8. Habitum honestum ad instar Scriptorum deficiant, & secundum eorum, & cujuslibet ipsorum sufficientiam, occurrente vacatione ad primum examen, & de primo examine, sive prima visione, ad minorem Parcum, & de illo ad Præsentiam de Parco majori, alias juxta ordinationem piæ memoriæ Benedicti Papæ VII. & Calisti III. Romanorum Pontificum etiam prædecessorum nostrorum assumantur, & in assumptione locorum pro tempore vacantium quibusvis aliis qui de illo Collegio non forent, ceteris paribus, præferantur.

§. 9. Et quod emolumenta dictorum Abbreviatorum sint una taxa, æqualis taxæ quæ datur pro grossa dictarum literarum Apostolicarum Scriptoribus pro quibusvis literis, quas per Cancellariam eandem, aut Cancellariam, seu alias quomodolibet pro tempore expediri contingit, cum supplicatione & sine etiam, pro Consistorialibus Ecclesiarum & Monasteriorum, aut aliorum quorumcumque beneficiorum, absque tamen nostrorum, & dictæ Sedis Notariorum de numero participantium existentium, ac ejusdem Cancellariæ Senescalli pro tempore existentis, ac ipsius Senescalliarum provisionibus, præjudicio, & illas concernentibus literis, sive supplicatione de justitia communiter appellatis, ac per dilectos filios Secretarios nostros de emolumentis Cancellariæ prædictæ participantes expedire debitis & consuetis, dumtaxat exceptis.

§. 10. Et exigantur in communi per tres ex dictis Abbreviatoribus, quorum unus per Abbreviatores ma-

joris Præsentia secundum ordinem eorum, alii verò duo per reliquos Abbreviatores, cum onere tenendi tres libros computorum, singulis mensibus, cum salariis de Parco majori quinque, pro aliis verò duobus deputandis trium florenorum similium pro quolibet ipsorum duorum deputentur, & colligantur, & in ipsis libris more solito fideliter annotentur, juramento per ipsos præstito in manibus Vicecancellarii, vel ejus Locumtenentis, de fideliter exercendo officium suum, & de collecta pecunia integrè persolvenda & reddenda, dimissis pro labore Abbreviatorum grossis quinque prout hæcenus consuetum fuit, qua summa quinque grossorum contenti esse debeant, & nihil ultra percipere, declarantes, & volentes quod pecuniæ ipsæ sic collectæ, in primo mensis apud illum de majori Parco, in aliis verò duobus mensibus apud ipsos duos alios ut supra deputatos à Collegio successivè remaneant, & fideliter conserventur.

§. 11. Et in fine cujuslibet mensis distributiones, & emolumenta prædicta per ipsos receptores diligenter & fideliter, deductis salariis & aliis oneribus pro tempore, taliter dividantur & assignentur. Videlicet ex omnibus pecuniis ut supra collectis, quilibet de Parco majori unam & dimidiam, & singuli ex aliis unam tantum partem habeant, ut puta si quilibet ex aliis præterquam de Parco majori sex singuli, de majori Præsentia Abbreviatores præfati novem florenos percipiant. Mandantes de mensis in mensis prædictum ordinem & modum in colligendis, servandis, & distribuendis pecuniis ipsis, fideliter & inviolabiliter continuari & observari debere.

§. 12. Nec prætextu cujusvis mandati de expediendo hujusmodi literas gratis, & in officio eorundem Abbreviatorum quavis consideratione per nos & Sedem Apostolicam, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, & sub quibusvis censuris & pœnis Ecclesiasticis, seu pecuniariis pro tempore concessis, ab hujusmodi taxæ exactione abstinere, & mandatis hujusmodi parere teneantur quoquo modo, nec sub censuris prædictis vigore dictorum mandatorum comprehendantur, præterquam nostrorum & dicti Roderici & pro tempore existentis Vicecancellarii familiarium continuorum commensalium, ac illorum qui ex privilegiis hæcenus observatis, vel consuetudine gratis expedire consueverunt.

§. 13. Supplicationes quoque per nos & successores nostros Romanos Pontifices in nostra vel eorum præsentia, seu alias quomodolibet signatæ, per Magistros & Clericos registri earundem sub excommunicationis lætæ sententiæ, & officiorum quæ in eodem registro obtinentur privationis pœna eo ipso incurrenda, ad prædictum Rodericum Episcopum & pro tempore existentem Vicecancellarium, vel ejus in absentia dicti Vicecancellarii Locumtenentem deferantur, & per eum, si hoc facere voluerit, vel per distributorem per dictum Vicecancellarium pro tempore ex numero dictorum Septuaginta duorum deputatum, cum salario sex ducatorum similium juxta rerum difficultates & materiarum exigentiam, sub excommunicationis pœna, & dicti salarii sui privatione dictis Septuaginta duobus Abbreviatoribus, & non alii servata justitia & æqualitate, juxta formam perceptionis emolumentorum, videlicet quando uni ex aliis duæ, Abbreviatori de prima Præsentia tres tantum supplicationes distribuuntur, & Abbreviatoribus, quibus distributæ fuerint, omni fraude & dolo cessantibus consignentur, descriptis prius, & annotatis dictis distributionibus in duobus libellis per ipsum distributorem deputatum, quorum unum in domo dicti Vicecancellarii, ubi Cancellaria pro tempore tenetur, ut omnibus patere possit, alterum apud se tenere & conservari debeat, declarato tamen quod ipse distributor pro tempore sibi ipsi minimè distribuere possit.

§. 14. Et ut Abbreviatores ipsi tam de Parco minori, quam de prima visione, ad hujusmodi exercitium examinandi literas in prima visione, digne & laudabiliter exequendum facilius alliciantur, quod de qualibet litera quam in prima visione examaverint unum turonem accipere possint & habere debeant pro labore, ita tamen quod gratiosè, & executoriæ desuper literæ quoad hoc pro

Distinctionem emolumentorum certis.

Summa familiarium suorum, & vicariorum, & privationis ab illis.

Supplicationes per nos, & successores nostros Romanos Pontifices in nostra vel eorum præsentia, seu alias quomodolibet signatæ, per Magistros & Clericos registri earundem sub excommunicationis lætæ sententiæ, & officiorum quæ in eodem registro obtinentur privationis pœna eo ipso incurrenda, ad prædictum Rodericum Episcopum & pro tempore existentem Vicecancellarium, vel ejus in absentia dicti Vicecancellarii Locumtenentem deferantur, & per eum, si hoc facere voluerit, vel per distributorem per dictum Vicecancellarium pro tempore ex numero dictorum Septuaginta duorum deputatum, cum salario sex ducatorum similium juxta rerum difficultates & materiarum exigentiam, sub excommunicationis pœna, & dicti salarii sui privatione dictis Septuaginta duobus Abbreviatoribus, & non alii servata justitia & æqualitate, juxta formam perceptionis emolumentorum, videlicet quando uni ex aliis duæ, Abbreviatori de prima Præsentia tres tantum supplicationes distribuuntur, & Abbreviatoribus, quibus distributæ fuerint, omni fraude & dolo cessantibus consignentur, descriptis prius, & annotatis dictis distributionibus in duobus libellis per ipsum distributorem deputatum, quorum unum in domo dicti Vicecancellarii, ubi Cancellaria pro tempore tenetur, ut omnibus patere possit, alterum apud se tenere & conservari debeat, declarato tamen quod ipse distributor pro tempore sibi ipsi minimè distribuere possit.

Quibus examinetur, & turonem minimum.

SIXTUS QUARTUS.

una bulla reputentur, & unus duntaxat grossus duobus ex eis illas signantibus exolvatur.

§. 15. Item statuimus & ordinamus, quod nullus ditorum Abbreviatorum, tam majoris Præsentie, ab aliquo Abbreviatore minutæ suas per se conficiat, nisi minuta ipsa sit omnino male composita, vel difficilis admodum correctionis, pro correctione cujuslibet minutæ, & illius judicatura, ac expeditione ultra tres grossos recipere non debeat. Ita tamen quod expeditio ejus non audeatur quovis modo sine rationabili causa recusare, & tam literæ gratiosæ, quam executoriæ ut sunt pro unica minuta & expeditione computentur. De provisionibus verò Consistorialibus consuetum duorum similibus florenorum, de taxa ipsius Abbreviatoriæ, ut supra solvenda, ex computandorum Abbreviatorum de prima Præsentia præfati pro ipsorum minutis & expeditione percipient salarium.

§. 16. Et quia sine divina gratia nihil feliciter procedere potest, ad illam impetrandam. Quod omnes Abbreviatores de numero Septuaginta duorum hujusmodi habeant unam Capellam, & Altare portatile, super quo in domo Vicecancellarii, in loco ad hoc congruo & honesto, Missam omnibus diebus, quibus ipsa Cancellaria tenebitur, cum collecta semper pro Romano Pontifice quæ incipit, Deus omnium fidelium pastor & rector famulum tuum Sixtum, &c. celebrari faciant.

§. 17. Quodque Abbreviatoribus qui cedentibus vel decedentibus aliquibus ex infra scriptis, quos in Abbreviatores literarum prædictarum hac vice unâ cum Roderico Vicecancellario recipimus, & Collegio prædicto juxta ordinem descriptionis eorum quæ infra sit aggregamus, & aliis eorum loca & officia alias quomodolibet dimittentibus, illi qui ad Collegium ipsam loco cedentium, vel decedentium, aut admittentium admittentur. Quatuor florenos auti de Camera pro dicta Capella seu Capellano, & præter illos pro jocalibus & eorum receptione ad officium ipsum ducatos sex, quorum duos Vicecancellarius, & reliquos quatuor ducatos distributor & deputati præfati ad pecunias colligendas, similiter quilibet unum recipiat. Et similiter pro concessione ejusdem officii quam à nobis vel Sede Apostolica, vel Vicecancellario, pro officii quæ ad ejus dispositionem spectabant obtinebunt, dum per liberam resignationem illa obtinentium vacabunt, medietatem ejus quod pro simili concessione officii Scriptoriæ Scriptores perlolvunt Romano Pontifici, aut Vicecancellario, à quo concessionem ipsam habebunt, id est, florenos similes quinquaginta duntaxat solvere, & non ultra teneantur.

§. 18. Et tam illi, quam primitus admitti etiam de eadem majori Præsentia, de eorum emolumentis & officiis, prout Scriptores hujusmodi de suis disponunt, disponere, illaque resignare liberè & licitè possint. Nosque & successores nostri, ac ipse Rodericus & Vicecancellarius pro tempore existentes, resignationes, sive cessiones hujusmodi admittere, & illis in quorum favorem resignationes, sive cessiones ipsæ factæ fuerint, de hujusmodi officiis providere teneantur.

§. 19. Et insuper quod omnes & singuli, tam Præsentie quam de majori Parco, & ordinarii Abbreviatores hujusmodi, omnibus & singulis constitutionibus, statutis, ordinationibus, privilegiis, gratiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, declarationibus, prærogativis, antelationibus, concessionibus, favoribus, & indultis quibuscumque gaudeant, potiantur, & utantur, pariformiter & absque ulla differentia, sicuti dictarum literarum Scriptores præfati, etiam quoad hoc, ut familiares nostri & successorum nostrorum Romanorum Pontificum perpetuè, & in quibuscumque literis Apostolicis tales etiam magistri nominentur, & pro talibus ubilibet habeantur, & literæ Apostolicæ, gratiam & justitiam concernentes pro Duodecim Præsentibus de Parco majori, juxta eorum privilegia, pro dictis verò de novo creatis Sexaginta Abbreviatoribus gratis etiam in omnibus officiis pro personis ipsorum duntaxat expendantur, sicut & eo modo quo expediuntur literæ eorundem Scriptorum, & extendentes ea omnia ad præfatos Septuaginta duos Abbreviatores, & mandantes, & sub

poenis & censuris in illis contentis, etiam quoad prædictos Septuaginta duos Abbreviatores firmiter observari in omnibus & per omnia, ac si illa dictis Septuaginta duobus Abbreviatoribus de verbo ad verbum concessa forent.

§. 20. Concedentes insuper plenam & liberam facultatem, ac de uberiori dono gratiæ indulgemus, dictorum Septuaginta duorum Abbreviatorum Collegio, statutæ & ordinationes, ac quæcumque alia ipsius Collegii & Abbreviatorum eorundem commodum, decus, quietem, & directionem pro tempore concernentia condendi & ordinandi. Decernentes harum serie hujusmodi ipsorum Abbreviatorum ordinationes & statuta (licita tamen & honesta) pro tempore facta, plenam roboris firmitatem perpetuis futuris temporibus obtinere, & ab ipsis omnibus firmiter observari debere.

§. 21. Et quod transumpta, sive tenor præsentium literarum, & cujuslibet partis earundem, & privilegiorum Scriptorum prædictorum, pari modo quo tenor literarum Cancellariæ indigentibus detur & illi stetur, in judicio & extra, prout tenori earundem stari consuevit.

§. 22. Liceatque singulis Abbreviatoribus prædictis in sacris ordinibus non constitutis pro tempore existentibus matrimonium etiam cum viduis absque alia dispensatione seu licentia Sedis prædictæ liberè contrahere.

§. 23. Porro quia taxæ literarum Apostolicarum quæ expediuntur per Cameram, præfati Septuaginta duo Abbreviatores notitiam forsan habere non poterunt plenariam; Volumus quod literæ prædictæ, de quibus taxa hujusmodi solvenda esset, in subscriptione infra pliam Bullæ circa medium per duos correctores pro tempore deputatos expediri viribus careant. Districtius inhibentes tam Referendariis, Secretariis, Plumbatoribus, Registratoribus, Magistris in registro, Scriptis, & Notariis etiam Cameræ Apostolicæ, quam aliis quibuscumque Officialibus nostris, & dictæ Sedis pro tempore existentibus, sub excommunicationis latæ sententiæ, à qua absolvi non possint nisi per Romanum Pontificem, & in mortis articulo constituti, satisfactione prævia, & emolumentorum suorum officiorum privationis poenis, ut literas hujusmodi sicut præfertur non signatas nullatenus admittant sive expendant, sed illas illic ad deputatos prædictos signandas remittant.

§. 24. Et cum prædictus Rodericus Episcopus & Vicecancellarius, qui ejusdem Ecclesiæ Vicecancellarius officium multis annis eximia virtute, solertissima diligentia laudabiliter gubernavit, & Ecclesiam ipsam pluries etiam propriis facultatibus non parcendo adjuvit, ac cujus personam ob ejus præclara merita in nos dictam Sedem collata, etiam in hac temporum difficultate, aliis in rebus, prout nobis & eisdem venerabilibus fratribus nostris justum est, per amplius recompensare intendamus, pro nunc, ne tamen ex ordinatione hujusmodi, in quam ipse ut præfertur consentit, nimium dispendium patiat, ejus indemnitati aequaliter consulere volentes, & ne pro eo, quia ad eundem Rodericum Episcopum & Vicecancellarium, etiam ex concessione nostra omnium dictæ Cancellariæ officiorum Correctoriæ, & Scriptorum ipsarum literarum, necnon Notariorum ejusdem Sedis officii duntaxat exceptis liberâ dispositione pertinere dignoscatur, contingat in dubium revocari, an ipse de hujusmodi Abbreviatoriæ officii, ut potè noviter, modo prædicto, per nos ordinatis, post factam sibi per nos concessionem prædictam disponere debeat, providere volentes, de similibus consilio & assensu fratrum prædictorum, volumus, & auctoritate prædicta etiam statuimus & ordinamus, quod ipsius Roderici Episcopi & Vicecancellarii in Cancellaria prædicta Locumtenens, qui expeditioni earundem literarum vacat, & ipsius Roderici Episcopi & Vicecancellarii plerumque ad hoc vacare impediti, in qua expeditione vices gerit unus ex Referendariis causarum commissionum, qui commissiones ipsas examinat diligenter, & illarum vim & effectum eisdem Roderico Episcopo & Vicecancellario fideliter refert, & de ejus nomine & vice nonnunquam

Collegium Statuta pro eis condere possit.

Transumpta hujus bullæ privilegiorum Apostolicorum credatur.

Abbreviatores laici, matrimonium contrahere possunt.

Littera Apostolica per Cameram expedienda ab ipsis Abbreviatoribus non signata nulla sunt.

Hoc idem de ceteris Literis in rubricatis, & prænotariis, & Notariis, & ceteris, que usentibus imponitur.

Vices gerens Cancellaria Vicecancellario deputatori, eique emolumenta hinc assignantur.

177

178

179

180

181

nunquam signat, & signatarum per nos commissionum, seu in presentia nostra & pro tempore existentis Romani Pontificis signaturas extendit, nunc & pro tempore existentes, alium ex dictis Septuaginta duobus Abbreviatorum officijs pro quolibet eorum, obtineant & percipiant una pro qualibet portione emolumentorum eorundem æqualem aliis portionibus aliorum præterquam de prima Præsentia Abbreviatorum prædictorum, possintque ab officio & emolumentorum perceptione hujusmodi pro solo ipsius Roderici Episcopi & Vicecancellarii, aut alterius ad hoc ab eo specialiter deputati nutu amoveri, & alii eorum loco subrogari toties quoties sibi videbitur & placebit.

Officia 21. Abbreviatorum spectant ad collationem Vicecancellarii.

§. 25. Et quod dilectorum filiorum Magistrorum Joannis de Borgia Correctoris, Nicolai de Caste, Ferrarii de Galbis, Gregorii de Puteo, Nicolai Bregeo, & Alberti Roc, modo sex de majori Præsentia, ac de minori Parco septem, scilicet Ludovici Podocatei, Laurentii de Muchis, Joannis Andreae de Regio, Jacobi de Botafoco, & Stephani de Caciis, Joannis Victor, & Francisci de Arianis de Parma, necnon octo examinantium in prima visione, scilicet Francisci de Maximis, Hieronymi Pauli, Jacobi Ficella, Joannis de Rio, Petri Leopardi, Jacobi Casanova, Joannis Copis, & Francisci Gaseti, Abbreviatorum earundem literarum, Abbreviatorum officia & loca, dum per cessum vel decessum, aut promotionem, privationem, seu quamvis aliam dimissionem prædictorum, & aliorum quorumcumque, qui officia & loca ipsa pro tempore obtinebunt, ad liberam ipsius Roderici Episcopi & pro tempore existentis Vicecancellarii dispositionem pertineant, possintque & debeat ipse Rodericus Episcopus & pro tempore existens Vicecancellarius, aut per eum ad hoc specialiter deputatus, illorum resignationem recipere & admittere, ac per suas literas suo sigillo pendente munitas de illis, dum pro tempore qualitercumque vacaverint, per seipsum seu ejus Locumtenentem, seu ad hoc ab eo speciale mandatum habentem personis idoneis providere, & exigentibus personarum meritis & sufficientia super earundem personarum, quibus ipse providerit, de hujusmodi officiis, & locis requiratarum qualitatibus defectibus, cum sibi placuerit, aut deputatum hujusmodi dispensare cum eisdem personis ad ipsa officia & loca obtinenda. Non obstantibus prædictorum Benedicti & Callisti literis præfatis super habilitate, & illi quibus de eisdem officiis & locis ipse Rodericus Episcopus, & pro tempore existens Vicecancellarius, seu deputati, duxerit suis literis providendum, ad officia & loca ipsa absque aliqua alia provisione recipiantur, & admittantur. Ita quod dictæ literæ prædicti Roderici Episcopi, seu ad hoc ab eis specialiter deputati, vel pro tempore existentis Vicecancellarii, quas absque aliarum literarum Apostolicarum desuper conficiendarum expeditione, perpetuæ firmitatis robur obtinerent decernimus, iis quibus officia ipsa & loca concesserit & assignaverit, plenissime & per omnia valeant & suffragentur, ac si super iis officiis, & locis literæ Apostolicæ confectæ & expeditæ fuissent. Quodque recepti ad officia & loca ad quæ recepti fuerint, suo ordine collocentur. Sicque continuè per ipsum Rodericum Episcopum, & pro tempore existentem Vicecancellarium absque contradictione qualibet observetur.

Clusula præservanda.

§. 26. Decernentes de similibus consilio & assensu fratrum prædictorum, quicquid fecus super iis ad prædicti Roderici Episcopi, & pro tempore existentis Vicecancellarii dispositionem ut præmittitur spectantibus officiis, & à nobis aut successoribus nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, absque expresso prædicti Roderici Episcopi & pro tempore existentis Vicecancellarii consensu contigerit attentari, irritum & inane, nulliusque roboris vel momenti existere.

Reliqua prædicta officia collationem Pontifici referunt.

§. 27. Reliquorum verò, quorum nomina & cognomina, &c. & eorum loco per quamcumque vacationem seu aliam dimissionem ad hujusmodi officia substituendorum officiorum & locorum Abbreviatorum, & literarum hujusmodi dispositio ad nos & pro tempore existentem Romanum Pontificem pertineat. Ita ut idem Rodericus Episcopus & Vicecancellarius, etiam prætextu per nos

sibi dudum generaliter concessæ facultatis prædictæ disponendi de locis ac officiis Cancellariæ prædictæ, de ipsorum reliquorum Abbreviatorum officiorum ad nos, ut præfertur pertinentium dum vacabunt, dispositione se nequeat impedire. Non intendentes tamen facultati prædictæ propter hoc, ex eo quod ipse Rodericus Episcopus & Vicecancellarius ea forsitan hæcenus usus non foret, in aliquo derogatum censeri, imò licere sibi cum voluerit ea, quam præsentium tenore sibi pro potiori cautela suffragio juxta literarum nostrarum desuper continentiam, atque formam, de eorundem fratrum consilio & assensu, etiam de novo ad veriorum cautelam concedimus, cum sibi placuerit liberè uti.

§. 28. Et ut præmissa omnia saltem metu pœnæ firmitus & validius observentur, omnibus & singulis quos præfens tangit negotium, etiam sub pœna excommunicationis, præcipimus & mandamus, quatenus præmissa omnia & singula, prout superius continentur, sublata eis quacumque aliter interpretandi facultate & auctoritate inviolabiliter observent.

§. 29. Mandantes ipsi Roderico Episcopo, & pro tempore existenti Vicecancellario, ut omnia prædicta sub pœnis arbitrio suo ferendis faciat ab omnibus inviolabiliter observari.

§. 30. Decernentes præsentibus nostris literis & earum singulis clausulis per quascumque alias literas seu mandata Apostolica nullatenus in aliquo derogatum esse censeri, nisi literæ & mandata derogatoria hujusmodi consistorialiter de simili fratrum nostrarum consensu fuerint expedita.

§. 31. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis quæ in dictis literis, & privilegiis Scriptoribus concessis volumus non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1478. tertio Idus Januarii, Pontificatus nostri Anno octavo.

Damnatio quarundam propositionum à Petro de Osmâ, & aliis temerè proditarum, præsertim circa peccatorum confessionem, & alia Sanctæ R. E. Sacramenta.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Incet ea quæ de nostro mandato rite fiunt, plenam obtineant roboris firmitatem, tamen illis interdum nostri muniminis robur adjicimus, ut eo firmitus illibata persistant, quo magis nostro fuerint præsidio communita.

§. 1. Dudum siquidem ad audientiam nostram deducto, quod à modico tunc decurso tempore citra, in Hispaniarum regnis, & præsertim in universitate Studii Salamantini, fuerant & adhuc erant nonnulli iniquitatis filii, qui quasdam falsas, sanctæ Catholicæ fidei contrarias, erroneas, scandalosas, & malè sonantes propositiones, præsertim circa peccatorum confessionem, & Ecclesiastica sacramenta in studio hujusmodi, & in frequentissimo hominum conventu, veras esse publicè affirmare, & pertinacissime sustentare, ac defendere, apertissimas sacræ scripturæ auctoritates eorum erroribus repugnantes, illarum rectum, clarum, & apertum sensum falsis eorum interpretationibus impudenter violando refellere, hujusmodi quoque eorum falsa dogmata manifestè hæreticæ pravitate labem continentia, in aliorum mentes infere, & simplicium animas illaqueare, & ut illa in plurimorum notitiam pervenirent, & in perpetuum de illis memoria haberetur, libros componere, & in publicum, ut illos legendi omnibus esset facultas, tradere præsumperant eatenus, & præsumebant.

§. 2. Nos tunc venerabili fratri nostro, Alphonso Archiepiscopo Toletano per alias nostras literas commisimus, ut assumptis secum aliquibus in Theologia Magistris,

Magistris, & aliis viris literatis, vocatis iis qui propositiones ipsas veras esse affirmare nixi erant, & nitebantur in dies, & auditis quæ ipsi pro illarum veritate, & alii Christi fideles ad dilucidandum earum falsitatem deducere vellent, an quæ in propositionibus huiusmodi continebantur falsa & fidei præfatæ contraria, erronea, & malè sonantia existerent, auctoritate nostra decideret, & declararet. Et declaratione huiusmodi facta, illos duos in præmissis culpabiles esse reperiret, si juxta Sanctorum Patrum instituta, & canonicas sanctiones, se emendare, & depositis de cordibus eorum totaliter erroribus prædictis, ad Ecclesiæ unitatem hæretica labe huiusmodi abjurata, redire, & juxta declarationem suam tales propositiones esse scandalosas, falsas & hæreticas, ac malè sonantes fateri, & desuper confectum librum huiusmodi retractare, & cum effectu refutare recusarent, & in illis eorumque erroribus pertinaciter insistere vellent, hæreticos, ac censuris & pœnis in tales à jure promulgatis irretitos esse decerneret, plena sibi desuper auctoritate concessa, prout in nostris inde tunc confectis literis plenius continetur.

§.3. Postmodum verò sicut accepimus, præfatus Archiepiscopus ad executionem dictarum literarum, earum forma servata, ritè procedens, dilectos filios Petrum de Prexamo, & Petrum de Ocanno, ac Petrum de Caloca, necnon Didacum de Betonno, Martinum quoque Alphonsi de la Torre Magistros, & Petrum Didaci de Costana, & Joannem de Quintana Paglia licentiatos in Theologia, necnon Tellium de Bucendia Toletanum, & Vascuno de Pibeia de Talavera in eadem Ecclesia Archidiaconos, Marchiones, & Thomam de Evenca, & Joannem de Medina decretorum Doctores, ac Gasiam Fernandi de Alcalá in eisdem decretis licentiatum, & alios quamplures Magistros in Theologia, ac Doctores, & licentiatos in eisdem decretis, alios quoque quamplurimos doctos & licentiatos literatos viros, ex diversis regnorum prædictorum locis, pariter & dilectum filium Petrum de Osma propositionum prædictarum auctorem, & ejusdem sequaces coram se ad suum Oppidum de Alcalá Toletanæ diocesis evocari fecit, & dicto Petro de Osma ac sequacibus minimè comparantibus, debito tempore expectatis, matura super omnibus propositionibus prædictis deliberatione præhabita, de unanimi consilio & assensu Magistrorum & Doctorum prædictorum, declaravit illas propositiones, per quas Petrus de Osma, & ejus sequaces prædicti pertinaciter affirmare non verebantur, Confessionem peccatorum in specie, ex universalis Ecclesiæ realiter statuto, non divino jure competentem fore. Et peccata mortalia quoad culpam & pœnam alterius sæculi absque confessione, sola cordis contritione, pravas verò cogitationes sola displicentia deleri. Et quod confessio secreta sit, necessariò non exigi. Et non peracta pœnitentia, confitentes absolvi non debere. Et Romanum Pontificem purgatorii pœnam remittere, & super his quæ universalis Ecclesiæ statuit, dispensare non posse. Sacramentum quoque Pœnitentiæ, quantum ad collationem gratiæ, naturæ, non autem institutionis novi aut veteris testamenti existere, & alias quas propter earum enormitatem, (ut illi qui de eis notitiam habent, obliviscantur earum, & qui de eis notitiam non habent ex præsentibus non instruantur in eis) silentio prætereundas ducimus, falsas, sanctæ Catholicæ fidei contrarias, erroneas, & scandalosas, ac à fidei veritate alienas, ac Sanctorum Patrum decretis, & Apostolicis constitutionibus contrarias fore, manifestam hæresim continere, dictarum literarum, & per illas sibi concessæ facultatis vigore, declaravit, & pro talibus haberi, & reputari debere decrevit, prout in quibusdam authenticis scripturis desuper confectis plenius continetur.

§.4. Et demum præmissis sicut præfertur gestis & propositis in Consistorio coram nobis, Nos dilectis filiis nostris, Stephano tit. Sanctæ Mariæ in Transiberim, & Joanni tit. S. Prædixis Presbyteris Cardinalibus commissimus, ut de præmissis gestis per ipsum Archiepiscopum diligenter se informarent, & quæ invenirent, nobis & aliis fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus referrent. Qui tam zelo fidei, quam ut nostris parerent mandatis,

onus huiusmodi prompta voluntate suscipientes, cum ea diligenter rimarunt, & quæ invenerunt, nobis & aliis fratribus nostris memoratis fideliter retulerunt, propositiones præfatas erroneas fore, pluribus auctoritatibus & rationibus, præter illas quas in Archiepiscopi processibus invenerunt, etiam demonstrantes zelo fidei memoratas.

§.5. Nos igitur ad quem spectat, errores huiusmodi extirpare, habita eorumdem S. Mariæ in Transiberim, & S. Prædixis Cardinalium relatione prædicta, ipsius Archiepiscopi solertiam & diligentiam in præmissis, plurimum in Domino commendantes, ex certa nostra scientia, Archiepiscopi declarationem, & decretum huiusmodi, & prout illa concernunt, omnia & singula in scripturis prædictis Archiepiscopi super præmissis confectis contenta, auctoritate Apostolica tenore præsentium, de eorumdem referentium & aliorum fratrum nostrorum unanimi consilio & assensu laudamus, confirmamus & approbamus, ac præsentis scripti patrocinio communitimus, suppletes omnes & singulos defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem.

§.6. Et nihilominus pro potioris cautelæ suffragio, omnes & singulas propositiones prædictas, falsas, sanctæ Catholicæ fidei contrarias, erroneas, & scandalosas, & ab Evangelica veritate penitus alienas, Sanctorum quoque Patrum decretis, & aliis Apostolicis constitutionibus contrarias fore, ac manifestam hæresim continere, dicta auctoritate declaramus.

§.7. Præfato quoque Archiepiscopo scientia & auctoritate prædictis, committimus & mandamus, ut contra dicti Petri de Osma sequaces prædictos, si huiusmodi hæresim, in quam prolapsi sunt, abjurare, & eundem Petrum prout errantem secuti sunt, errores suos abjurantem, & se emendantem sequi recusaverint, aut malitiosè distulerint, juxta prædictarum aliarum nostrarum literarum continentiam, tanquam hæreticos procedere non omittant.

§.8. Et ut gesta per eum probe & laudabiliter, zelo fidei de mandato nostro, & per nos merito approbata, ad omnium illarum incolarum notitiam partium facilius perveniant, qua habita, possint se ipsos ita, ne in prædictos prolabantur errores, liberiori custodire, præsentibus nostras literas, cum processu per eum habito, ac dicti Petri abjuracione, singulis illarum partium Episcopis significare non omittat, qui post significationem eandem, Clero & populo suarum civitatum & diocesum ea publicari procurent, & generaliter omnia faciant, quæ pro huiusmodi hæresis extirpatione necessaria fuerint, seu quomodolibet opportuna videbuntur.

§.9. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ in dictis literis volumus non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

§.10. Nulli ergo, &c. nostræ laudationis, confirmationis, approbationis, communitiois, declarationis, commissionis & mandati paginam infringere, &c. Si quis, &c.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, anno millesimo quadringentesimo septuagesimo octavo, quinto idus Augusti, Pontificatus nostri anno Octavo.

Approbatio antiqui ritus orandi Psalterium B. MARIÆ Virginis, cum Indulgentiarum pro sic orantibus elargitione. XVIII.

Instituta est desuper specialis Confraternitas, Resarii nuncupata. Et facultas ejusmodi Confraternitates, & Rosarii Capellas erigendi tributa est Magistro & Vicario generali Ordinis S. Dominici, à quo hoc Psalterium antiquitus institutum fuit, ut inf. in const. 86, Pis V. & const. 21. Sixti V.

Eisdem sic orantibus majores indulgentiæ, Confratribus autem pleniore, à diversis Pontific. concessæ sunt, quæ habentur in præcit. constitutionibus, & in Leon. X.

esse eisdem rō

Idem idem

Ipseque dictus

Et contra im-

Hicque litem

Contraria de-

Sanctionem

D. 2. An. 6.

Leon. X. const. 47. Pastoris, hic inf. & in alia const. 40. Clem. VII. Etsi. Et eas omnes Paulus V. postremo approbavit sub die 20. Septemb. 1608. quamvis die 3. Novemb. 1606. aliter de eis statuisse.

Edicta An. D. 1479. SIXTUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI: Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

EA quæ ex fidelium devotione ad Dei omnipotentis, & gloriose Virginis MARIE laudem & gloriam pie ordinata sunt, ut firma permaneant nostræ approbationis robore solidamus, ac fideles ipsos ad devotionis opera exercenda indulgentiis & remissionibus libenter invitamus, ut exinde reddant divinæ gratiæ aptiores, maxime cum Catholicorum Principum id exposcit devotio, & hoc conspiciamus in Domino salubriter expedire.

Orandi modus qui Pfalterii sive Rosarii B. Mariæ Virgini appellatur, in Ducatu Britannia innovatus est.

§. 1. Sanè pro parte dilecti filii nobilis viri Francisci Ducis, & dilectæ in CHRISTO filie nobilis mulieris Margaritæ, ejus Contholaris Ducissæ Britannia, nobis fuit nuper propositum, quod in Ducatu Britannia & pluribus aliis locis crescente fidelium devotione ab aliquo tempore citra, innovatus est certus modus sive ritus orandi pius & devotus, qui etiam antiquis temporibus à Christi fidelibus in diversis mundi partibus observabatur: videlicet, quod quilibet volens eo modo orare, dicat qualibet die ad honorem Dei, & Beatissimæ Virginis MARIE, & contra imminentiæ mundi pericula, toties Angelicam Salutationem Ave Maria, quot sunt Psalmi in Psalterio Davidico, videlicet centies & quinquagies, singulis decem salutationibus hujusmodi orationem Dominicam semel proponendo. Et iste ritus sive modus orandi, Pfalterium Virginis MARIE vulgariter nuncupatur.

Dux & Ducissa Papa approbationem petierunt.

§. 2. Unde Dux & Ducissa præfati propter singulariorem & sinceram quam ad ipsam B. Virginem Mariam gerunt devotionem, cupiunt ritum sive modum orandi prædictum, ad obstruendum ora aliquorum detrahentium, per Sedem Apostolicam approbati. Quare pro parte Ducis & Ducissæ & aliorum fidelium plurimorum nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus ritum sive modum orandi hujusmodi approbare, aliasque super præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic Pont. approbat, & indulg. concessit.

§. 3. Nos igitur tam Ducis & Ducissæ, quam aliorum fidelium piam devotionem in CHRISTO habentium commendantes, hujusmodi supplicationibus inclinati, præfatum Pfalterium, sive modum orandi prædictum, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, illumque tolerandum fore, ac cunctis fidelibus eo modo orare debere, & licetè decernimus & declaramus.

Quibussumque non obstant.

§. 4. Et ut omnes & singuli Christi fideles ad devotionis opera & prædicto modo orandum eo ferventius inducantur, quo exinde animarum suarum facilius salutem consequi speraverint, Universis & singulis Christi fidelibus præfato modo orare volentibus, ubilibet existentibus, præsentibus & futuris, pro qualibet vice qua sicut præmittitur oraverint, pro qualibet quinquagena præfati Pfalterii, quinque annos, & totidem quadragenas indulgentiæ misericorditer in domino relaxamus. Præsentibus perpetuis futuris temporibus duraturis.

Ita exemplum.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Et quia difficile foret præsentibus literas ad singula loca in quibus illis opus esset, &c. Volumus, &c. quod transumpto earum manu duorum Notariorum alicujus Ecclesiæ Curie subscripto, & sigillo alicujus Prælati seu in dignitate Ecclesiastica, &c. fides detur in omnibus & per omnia, &c. Nulli ergo, &c.

D. 17. An. 8. die 9. Maii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo septuagesimo nono, quarto idus Julii, Pont. nostri Anno 8.

XIX. Concessio gratiarum & privilegiorum pro Ordinibus S. Dominici & S. Francisci.

Hæc bulla aurea nuncupatur à Regularibus istius, eo quod multa contineat privilegia. Ultra quæ, hic idem Pont. alim largitus est eidem Ordini S. Dominici, ut supr. in eius const. 7. Regimini. Et alia Ordini S. Francisci, ut supr. in eius const. 6. Regimini, & utrobique notavi.

SIXTUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI: Ad perpetuam rei memoriam.

ACRI Prædicatorum, & Minorum Fratrum Ordines, instar duorum primorum fluminum à cælestium voluptatum, & amoenitatum à Paradiso egredientium sacrosanctæ universalis Ecclesiæ terram, ne mundanorum cupiditatum, & vitiorum calore crescat, præclaræ doctrinæ, virtuosorum operum, ac multiplicium merituum imbribus irrigantes, magis illam in dies fructuosam efficiunt. Hi sunt duo Seraphim, qui in sublimi contemplationis, & Seraphici amoris alis elevati, à terrenisque rebus abstracti, assiduo divinarum laudum clamore, & immenso beneficiorum humano generi à summo opifice Deo exhibitorum declaratione, ferventissimis prædicationibus populos instruendo, & ad cælestem iter dirigendo insistentes, multiplicata talenta eis credita, Domino Deo mundæ segetis, animarum scilicet Redemptoris Nostri JESU CHRISTI pretiosi sanguinis effusione redemptarum, copiosos in horrea Sanctæ Ecclesiæ manipulos referunt. Hi sunt duæ tubæ per quas Dominus præcipit ad pabulum sacri Evangelii universum populum assiduis prædicationibus advocari, ut in omnem terram exiret sonus eorum, & redderent sibi populum acceptabilem, & bonorum operum sectatorem. Ad prædicatorum igitur Prædicatorum & Minorum fratrum Ordines, quos pro eorum amplissimis meritis, & uberrimis fructibus quos in Dei Ecclesia continuè afferunt, præceteris paterna charitate diligimus, nostræ considerationis intuitum dirigentes, illa eis libenter concedimus, quæ in eis optatæ quietis fructum inducant, & statum eorum faciant pacificum & tranquillum.

§. 1. Dudum siquidem ut Ordinum eorundem professorum statui & quieti consuleremus, Motu proprio nonnullas literas diversorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum dictis Ordinibus concessas, & in illis contenta approbavimus, & quoad aliqua declaravimus, ampliavimus, & extendimus, ac nonnulla de novo eis concessimus, prout in diversis nostris literis desuper concessis plenius continetur.

§. 2. Cum autem sicut ostendimus accepimus, per hujusmodi ampliaciones, declarationes, extensiones, & concessiones, adhuc totali eorundem Ordinum & illorum professorum quieti plenè ut expedit non consulatur, asseraturque à nonnullis per easdem literas, omnes gratias spirituales & temporales, dictis Ordinibus & eorum domibus & fratribus à prædecessoribus nostris concessas approbatas non fore.

§. 3. Nos attenta meditatione pensantes, quantum utilitatis ad exaltationem Christianæ fidei & Evangelicæ veritatis Ordinum prædicatorum proflores hactenus attulerunt, & asserere valeant, adjuvante Domino in futurum, ac propterea volentes, ut tenemur, eorum tranquillitati uberius providere; Motu simili, non ad ipsorum fratrum & sororum, aut alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa nostra scientia, quascumque literas & gratias, spirituales & temporales, concessiones & indulgentias, ac peccatorum remissiones, in genere vel in specie fratribus & sororibus Prædicatorum & Minorum Ordinum ac domorum eorundem, necnon visitantibus illorum Ecclesiis, Capellis, & Oratoriis concessas, quarum tenorem, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, haberi volumus pro expresso, præsentium tenore approbamus, & robur firmitatis perpetuè obtinere decrevimus, proque potiori cautela, Apostolica auctoritate de novo juxta literarum desuper concessarum continentiam & tenorem concedimus & largimur.

§.4. Et ut Ecclesiarum, domus & Oratoria Prædicato-
rum & Minorum Ordinum prædictorum per uniuersum
orbem constructæ & ædificatæ, & quæ constructi & ædifi-
cari contigerit in futurum, congrua deuotione & vene-
ratione à Christi fidelibus uisitentur, ac quæ imperfectæ
sunt perficiantur, & ad complementum deducantur, &
completæ conseruentur, & manuteneantur, necnon pa-
ramentis & aliis ad diuinum cultum inibi necessariis de-
bite onentur, ipsique Christi fideles ad dictas Ecclesias
eo libentius confluant, & ad præmissa manus prom-
ptius porrigant adiutrices, quo ex hoc ibidem dono ce-
lestis gratiæ contempserint se refectos; de omnipotentis
Dei misericordia ac beatorum Petri & Pauli Apostolo-
rum eius auctoritate confisi, uniuersis & singulis Chri-
sti fidelibus utriusque sexus uere penitentibus & con-
fessis, qui Ecclesias & Oratoria domorum fratrum præ-
dictorum in singulis S. Dominici & S. Francisci, centum
annos & totidem quadragenas, & in sanctorum Petri
martyris, Thomæ de Aquino, Vincentii, & sanctæ Catha-
rinæ de Senis, ac sanctorum Antonii de Padua, & Ludo-
uici Episcopi, Bernardini, & sanctæ Clare, & beatæ
Elisabeth festiuitatum diebus, à primis uesperis, & per
totam diem ipsarum festiuitatum quinquaginta annos &
totidem quadragenas deuote uisitauerint annuatim, &
manus ad præmissa aut eorum aliqua porrexerint adiu-
trices, de iniunctis eis penitentibus, misericorditer in Do-
mino relaxamus, præsentibus perpetuis futuris tempori-
bus ualituris.

§.5. Et ut prædictorum Prædicatorum & Mino-
rum Ordinum fratres tanto feruentius diuinis beneplacitis
insistant, quanto maioribus se uiderint spiritualibus
gratiis fore munitos, omnibus & singulis Prædicatorum
& Minorum Ordinum professoribus, qui nunc sunt, &
pro tempore perpetuo erunt, ut confessor idoneus eor-
undem Ordinum, quem quilibet pro se de sui Superio-
ris licentia duxerit eligendum, eorundem confessione
diligenter audita, pro commissis per eos excessibus &
peccatis semel in uita, in forma confessionalis per nos
edita, in mortis uero articulo plenariam absolutionem, &
peccatorum huiusmodi remissionem impendere ualeant,
etiamsi ante factam eorundem Ordinum professionem
eos decedere contingeret, similibus motu, scientia, & au-
thoritate indulgemus.

§.6. Facultatem uero à Prædecessoribus nostris
concessam Magistro generali & Prioribus provinciali-
bus, & conuentualibus, ac eorum Vicariis Prædicatorum,
ac Generali & Provincialibus ministris, & eorum Vica-
riis, necnon Custodibus Minorum Ordinum prædicto-
rum, super absolutione fratrum eorundem Ordinum
suorum, & dispensatione cum eisdem, in quibuscumque
casibus (præterquam illis pro quibus essent ad Sedem
Apostolicam mittendi) & per eos approbatam, cum de-
claratione casuum pro quibus mittendi sunt perstrin-
gentes, uolumus quod Magister & Minister generales
præfati, & eorum Vicarii, & illi quibus ipsi Magister &
Minister generales pro tempore id duxerint, committen-
dum dumtaxat, & non alii facultate prædicta de cætero
uti possint, illam omnibus aliis penitus adimentes.

§.7. Et ne propter monasteria Monialium seu so-
rorum sub cura & institutis Ordinis prædicti fratrum
Prædicatorum, & S. Clare, seu S. Damiani Ordinum sub
eiusdem fratrum Minorum Ordinis cura degentia, S. Do-
minici & S. Francisci de Penitentia nuncupatorum Or-
dinum utriusque sexus personas contingat eorundem
fratrum quietem turbari, motu, scientia & auctoritate
prædictis statuimus, quod huiusmodi monasteria, & lo-
ca, eorumque Abbatis, & Prioris, procuratores, syn-
dici, oblati, & utriusque Tertii Ordinis prædicti de Pen-
itentia nuncupatæ personæ prædictæ, eisdem privile-
giis, immunitatibus, gratiis, fauoribus, concessionibus,
facultatibus, & indultis spiritualibus & temporalibus,
prædictis fratrum Prædicatorum & Minorum Ordinum
ac illorum professoribus, domibus, & locis, ac procurato-
ribus, syndicis, oblati, & commissis, seu alias quomodo-
libet per prædecessores nostros, aut nos hæcenus con-
cessis, & in posterum concedendis, quauis auctoritate,
quatenus earum sexui & statui non contradicant, libere

Bullar. Mag. Tom. I.

& licite uti possint & debeant, in omnibus & per omnia,
procius & sine ulla differentia, ac si eisdem monasteriis,
locis & personis, Abbatis, syndicis, procuratoribus,
oblati & commissis, sororum & monialium earundem,
ac personis utriusque sexus de Penitentia huiusmodi,
nominatim concessa forent, & concederentur expresse.

§.8. Præterea, quia ut intelleximus, exortis non-
nunquam controverhiis inter locorum Ordinarios, eo-
rumque Vicarios seu Officiales curatos, & fratres prædi-
ctorum Ordinum, uariis occasionibus, locorum Ordina-
rii, eorumque Vicarii seu officiales & curati prædicti, se
Christi fideles fratribus ipsis pias eleemosynas erogare
præsumant, suadere, & etiam sub censuris inhibere, ac
erogantes excommunicatos fore prædicare, seu prædicari
facere, seu pronuntiare præsumunt. Locorum Ordina-
rii, eorumque Vicarii, seu officialibus & curatis prædi-
ctis, ac etiam aliis quibuscumque dicta auctoritate man-
damus, ut ab huiusmodi persuasionibus, inhibitionibus
& mandatis de cætero procius omnino abstineant, decer-
nentes inhibitiones ipsas & mandata, nullius existere fir-
mitatis, & illis contrauenientes, censuris huiusmodi mi-
nime ligari, ac eosdem persuadentes & inhibentes, man-
datoque nostro huiusmodi obtemperare non curan-
tes (nisi penituerint, & persuasiones ac inhibitiones
& prædicta reuocauerint infra triduum, postquam de-
super requisiti fuerint) eo ipso Ordinarios interditi
ingressus Ecclesiarum & suspensionis à regimine & admi-
nistratione suarum Ecclesiarum; alios uero inferiores
ab eis excommunicationis sententiam incurrere.

§.9. Cum autem nonnulli ad Ordines prædictos
Prædicatorum & Minorum specialiter gerentes deuo-
tionis affectum, eorum cadauera cum habitu fratrum
Prædicatorum uel Minorum, seu fratrum uel sororum de
Penitentia utriusque Ordinis prædictorum, sepeliri
mandent, & per sepe antequam moriantur habitum hu-
iusmodi eis postulant exhiberi, decernimus habitum hu-
iusmodi per Priorem domus Ordinis prædicatorum, aut
Guardianum domus Ordinis Minorum loci in quo tales
decedere contingeret, uel per Superiorem Prælatum ipso-
rum Ordinum, domorum, seu Prioratus & guardianiæ,
uel cui illi duxerint committendum dumtaxat, & non per
alium quauis auctoritate uel prælatione fungentem ex-
hiberi debere, qui prædictum habitum recipientibus de-
clarate teneantur, apud eorum Ordinum Ecclesias debere
sepeliri in eorum habitu, quorum habitum suscipiant, &
illorum sic indutorum cadauera discoperta, nullo pallio
uel tegumento superimposito, cum habitu huiusmo-
di ad sepulturam deferri posse. Ordinarios, etiam sub
censuris, prohibitione locorum qualibet in contrarium
edita non obstante, quas quoad hoc modificamus.

§.10. Et ne ex habilitatibus ad unum uel plura
beneficia Ecclesiastica, in titulum uel commendam ob-
tinenda, cum facultate interim donec illa assequantur
pro capellanis aliorum in beneficiis Ecclesiasticis de-
seruire, & quod etiam postquam beneficia huiusmodi
assecuti fuerint in domibus dicti Ordinis residere, cam-
eras habere, in illis, ac in generalibus atque provinciali-
bus Capitulis fratrum eorundem Prædicatorum & Mi-
norum Ordinum, uocem actiuam & passiuam habere, ac
privilegiis, fauoribus, & gratiis, & indultis concessis ip-
sorum Ordinum professoribus, gaudere possint, præfatis
Ordinibus, & illorum professoribus grauiamen inferatur,
eisdem motu & auctoritate decernimus, huiusmodi con-
cessas, & quas concedi contigerit habilitationis lite-
ras, intelligi & interpretari debere, ut fratres ipsi quibus
literæ huiusmodi concessæ sunt & concedentur in po-
sterum, quandocumque per Sedem prædictam, postquam
aliquod beneficium adepti fuerint pacifice, aut pro ca-
pellanis in aliquibus Ecclesiis cæperint deseruire, con-
cessionibus prædictis (pro uocem actiuam & passiuam,
residentiam in domibus dictorum Ordinum, ac reteu-
tionem dictarum domorum, camerarum, & alia quæ Or-
dinum præfatorum sunt, concernunt) de dictorum Præla-
torum consensu dumtaxat gaudere possint, & non alias,
nec alio modo. Idem statuentes de promotis ad cathedra-
les etiam titularis appellatas Ecclesias, & alias Ecclesia-
sticas dignitates.

Circa elemo-
synarum col-
lectionem, &
prædicationes
non molestentur
ab Ordina-
riis uel
aliis.

De quoad
prædicationes
seruam Concil.
Trident. sess.
cap. 5. & sess.
24. cap. 4.

Definitio pos-
sunt in locis
Ordinum se-
peliri cum eo-
rum habitu
recepto à Præ-
latis uerum.

Fratres habi-
tati ad be-
neficia Ecce-
lesiastica, non
gaudent tri-
uilegiis Ordi-
nis, sine illius
Prælatorum
consensu.

o o

§.11. Cæth

Generales
Ordinum con-
tinent etiam
Fratres ser-
vorum In-
quisitori.

§. 13. Ceterum ut dictorum Ordinum profes-
sores qui Inquisitores hæreticæ pravitatis pro tempore in
diversis mundi partibus deputantur, tanto diligentius
eorum officia studeant exercere, ac ab illicitis & eis pro-
hibitis abstinere, quanto cognoverint posse eorum erro-
res facilius corrigi, & puniri, quod Magister Prædicatorum,
& Minister Minorum Ordinum prædictorum ge-
nerales præfati, nunc & pro tempore existentes, gesta pro
tempore per ipsos Inquisitores suorum Ordinum respec-
tively examinare, & querelas contra illos propositas au-
dire, ac super illis (quantum eis justum & æquum vide-
bitur) statuere & ordinare; & si in aliquo eos deliquisse
invenierint, illos juxta excessum exigentiam, etiam per
eorum ab officio amotionem, ac alias corrigere & pun-
nere, dictosque Inquisitores secundum quod æquum
& justum, aut necessarium videbitur (non tamen in
vna, eademque diocesi) multiplicare libere & licite
valeant.

Inquisitores
sunt ex di-
visis Ordinibus
contra alios
non procedant.
Tu vid. consti-
t. Pii IV. Pa-
pæ.
Concessio gra-
tiarum aliis
Ordinibus
Mendican-
tium concessio
farum. Plurimæ
concessio habet
ur inf. in
eo ff. 4. Pii V.
Et si.

§. 12. Et Prædicatorum in Minorum, & de contra
Minorum Ordinum prædictorum Inquisitores, in Præ-
dicatorum Ordinum huiusmodi professores, quoscum-
que officio inquisitionis huiusmodi fungi, illudque
exercere nullatenus possint, absque Sedis Apostolicæ li-
centia speciali, de præsentibus literis specificam & ex-
pressam faciente mentionem.

§. 13. Postremo quia Prædicatorum & Minorum
fratrum prædictorum Ordinum professores pro fidei
catholicæ dilatatione, incremento, & defensione, conti-
nue indefesse laborant, & eorum exemplari vita, prædi-
cationibus verbi Dei, audientia confessionum, sana do-
ctrina, assidua sacrarum literarum instructione, & deuota
divinorum officiorum celebratione, hæreticorum extir-
patione, aliisque innumeris piis operationibus præ cæte-
ris Ordinum Mendicantium professoribus fructus in Ec-
clesia Dei salutare copiosius attulerunt hætenus, &
continue afferre non cessant, atque allaturos in futurum
Deo propitio spe firma tenemus, & propterea convenit,
ut ipsi præ cæteris ampliores fauores & gratiarum præro-
gativas à præfata Sede recipiant & reportent, aliorumque
Ordinum Mendicantium indultis & privilegiis apud
Sedem præfatam gaudeant, ne illis inferiores esse videan-
tur; omnes & singulas gratias, concessionem, indulgen-
tias, & peccatorum remissiones, immunitates, exemption-
nes, facultates, privilegia, & indulta, spiritualia & tem-
poralia, quæcumque sint, Eremitarum S. Augustini, &
Carmelitarum, ac Servorum B. MARIE fratrum Ordini-
bus, & illorum Ecclesiis, Oratoriis, & domibus, Priori-
bus, fratribus, & sororibus, conversis & oblati, ac vtrius-
que sexus personis de Pœnitentia nuncupatis, à præde-
cessoribus nostris Romanis Pontificibus prædictis, & à
nobis, aut aliis auctoritatem habentibus, quæ omnia ac si
nominatim exprimerentur, haberi hic volumus pro suffi-
cienter expressis, conjunctim vel divisim, in genere vel in
communi concessa eisdem & eorum cuilibet, Prædica-
torum & Minorum fratrum Ordinibus, domibus, Eccle-
siis, Oratoriis, generali Magistro, Ministro, Prioribus, &
Ministris provincialibus, conventualibus prioribus,
guardianis, sororibus, oblati, conversis & vtriusque
sexus Tertii Ordinis, seu de Pœnitentia nuncupatis, &
aliis eorundem Ordinum personis, de nouo concedi-
mus, & in eis locum habere volumus, ac si eisdem no-
minatim, directe & expresse concessa fuissent. Mandantes
etiam motu & scientia & auctoritate prædictis, ut dum
privilegiarum, indulgentiarum, prærogatarum, con-
cessionum, exemptionum, immunitatum, facultatum, &
indultorum dictorum fratrum Eremitarum S. Augustini,
Carmelitarum, & Servorum S. MARIE originales literæ
seu transumptæ authentica, ex illis, pro & in fauorem
Ecclesiarum, domorum, & fratrum prædictorum Prædi-
catorum & Minorum Ordinum, adducerentur, vel ex-
hiberentur, eadem fides indubia adhibeatur, tam in ju-
dicio quam extra iudicium, & aliis locis, quibus opus
fuerit, ac si pro & in fauorem dictorum Ordinum Ec-
clesiarum, domorum, & fratrum Prædicatorum & Mi-
norum à Sede Apostolica emanassent, ac eis & cuilibet
ipsorum fuissent immediatè concessæ.

§. 4. Inhibentes districtius ipsis locorum Ordina-

riis sub interdicti ingressus Ecclesiæ, & suspensionis à
regimine, & administratione suarum Ecclesiarum, ac pa-
rochialium Ecclesiarum, & aliis quibuscum-
que, sub excommunicationis læ sententiæ, & privatio-
nis earundem Ecclesiarum parochialium, & omnium
aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum quæ obtinent,
necnon inhabilitationis ad illa, & alia in posterum obti-
nenda pœnis, eo ipso quod contrafecerint incurrendis,
ne personis quibuslibet Ecclesiasticis vel sæcularibus,
in genere vel in specie, directe vel indirecte, aliquid in-
hibeant, præcipiant, ordinent, vel statuant, quominus Or-
dines prædicti, illorum domus & professores, prædictis
gratiis eis concessis liberè uti possint.

§. 15. Non obstantibus quibuscumque Apostoli-
cis suspensionibus, reuocationibus, & restrictionibus,
ac in provincialibus & synodalibus Conciliis editis ge-
neralibus vel specialibus constitutionibus, necnon Pari-
sienfis & aliorum locorum generalium Studiorum uni-
versitatibus, & curæ Vicegerentiæ Auenionensis, & qui-
busvis ordinariis Prælati ac personæ concessis & con-
cedendis literis, privilegiis, ac per illos deputatis in eis
conservatoribus privilegiorum huiusmodi facultatibus
& jurisdictione, cum quibusvis clausulis, etiam derogato-
riis, ac fortioribus & insolitis, quibus omnibus illa,
etiam de eis, eorumque totis tenoribus & datis, non per
huiusmodi generales clausulas etiam specialem mentio-
nem importantes, sed specificam & individua, ac de verbo
ad verbum, seu quævis alia mentio habenda esset, præ-
sentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore
permanens, quoad præmissa, specificè & nominatim
derogamus, & ea nemini in præjudicium præmissorum
suffragari posse aut debere, ac irritum & inane quicquid
secus contigerit attentari decernimus, necnon omnibus
illis, quæ in dictis literis nostris, præfatis Ordinibus
concessis, volumus non oblatè, cæterisque contrariis
quibuscumque.

§. 16. Verum quia difficile foret præsentibus literas
ad singulas provincias originaliter destinare, volumus
& dicta auctoritate decernimus, quod transumptis ear-
um manu notarii publici, & curiæ causarum Camere
Apostolicæ Auditoris, vel protectoris qui est, & qui pro
tempore erit, aut alicuius Archiepiscopalis vel Episco-
palis, seu cuiuscumque in dignitate constituti sigillo mun-
itis, ea prorsus in iudicio & extra, ubicumque exhibita
vel ostensa fuerint, fides adhibeatur indubia, ac si ipsæ
originales literæ forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarna-
tionis Dominicæ millesimo quadringentesimo septua-
gesimo nono, septimo Kalendas Augusti, Pontificatus
nostri Anno octavo.

Sequitur declaratio §. 6. præcedentis Bullæ.

Extat similis declaratio pro Fratribus Prædicato-
ribus, data die 28. Martii hoc eodem anno, hic
sedulo prætermissa.

S I X T U S P A P A I V. &c.

§. 1. **E**xposuisti nobis, quod facultatem absoluendi
omnes & singulas vtriusque sexus vestri Ordinis
personas ab omnibus, præterquam certis tunc expressis
casibus, & super irregularitatibus dispensandi, tibi, &
Prioribus Provincialibus, & Conventualibus, & eorum
Vicariis pro tempore existentibus, vel ab eis deputandis
alias concessam ad te & Vicarios tuos dumtaxat, & ad
eos quibus tu illud committendum duceres, restrinxi-
mus, pro ut in singulis literis desuper editis plenius
continetur, vnde fit ut difficile admodum existat pauper-
ibus fratribus tui Ordinis, præsertim in longinquis
partibus agentibus, pro huiusmodi absolute ad te, &
tuos Vicarios, longe aliquando remotos accedere, pro-
inde humiliter supplicasti, ut desuper opportune fra-
tribus & personis præfatis, ne sic vagari cogantur, pro-
videre dignaremur.

§. 2. Nos

§. 2. Nos hujusmodi supplicationibus inclinati tunc preces decernimus & declaramus, quod tu & tui successores & Priores, Provinciales, ac eorum Vicarii pro tempore existentes, & hi quibus vos committendum hoc duxeritis, eandem absolventi ab ipsis casibus prefatis personas utriusque sexus vestri Ordinis, & super irregularitatibus dispensandi habeatis facultatem, quam per priores literas hujusmodi ante restrictionem habebatis. Priores vero conventuales illam solummodo habere censeantur quam prius habebant ex privilegiis & literis predecessorum nostrorum Romanorum Pontificum.

§. 3. Non obstantibus literis superioribus restrictionis nostrae hujusmodi, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die decimasexta Julii 1481. Pont. nostri anno 10.

Ampliatio jurisdictionis Sanctae Romanae Ecclesiae Camerarii, & Magistrorum Viarum Urbis, circa aedificia ad ejus ornatum construenda, una cum privilegiis ejusmodi aedificia constructurum, vel ampliandum.

Hoc antiquissimum officium jam penè desitum reintegravit Mars. V. ut sup. in ejus const. 9. Et si, cui deinde alii Pont. magnas jurisdictiones concesserunt, ut videre est infra in const. 12. Greg. XIII. Qua publica, ubi haec bulla, quoad contenta in illa, abrogatur. Ibi alias tibi indicabo.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

ETSI de cunctarum civitatum temporali dominio Rom. Ecclesiae subiectarum, decore, & venustate cogitare nos deceat: ad nostram tamen Almam Urbem Apostolorum Petri & Pauli glorioso martyrii cruore Domino nostro JESU CHRISTO consecratam, civitatem sacerdotalem, & regiam, ejusque decorem, & venustatem, tanto accuratius aciem nostrae considerationis extendere nos convenit, quanto illa caput est orbis, & Altissimus in ea sacerdotii principatum, & Christianae religionis caput instituit, & sui Vicarii Sedem, ad quam de universis mundi partibus Christi fideles confluent in numero copioso, voluit collocari.

§. 1. Cum itaque viae, & stratae publicae ejusdem Urbis, in plerisque locis, causantibus porticibus, profectis, & aliis variis aedificiis domorum sitarum juxta illas, adeo arctae existant, ut per ea commodè deambulari, & necessaria ad victum multitudinis Civium Romanorum, & Curialium, ac aliorum in ipsa Urbe habitantium, & confluentium ad eandem, praesertim temporibus Indulgentiarum Anni Jubilei, & aliarum concessarum per nos & predecessores nostros Romanos Pontifices, visitantium Apostolorum praefatorum Basilicas, & alias ejusdem Urbis Ecclesias, deferri commode nequeant, & in quibusdam locis vix singulariter singuli equestres se obviantes, in eis transire possint per easdem, idque cedat in non modicam ejusdem Urbis deformitatem, ac Civium, Curialium, & confluentium praedictorum incommoditatem. Ea propter nos habita super iis deliberatione matura decrevimus, vias ipsas, praesertim quae magis frequentantur, & principales existunt, ampliari, ac porticus & impedimenta praedicta, quibus sic arctantur, amoveri, & lateribus oportune pavimentari, jamque opus ipsum coeptum sit in diversis locis, & in illius prosecutione non cesserit: Ac (sicut accepimus) propter demolitionem hujusmodi nonnullae ex domibus ipsis, quarum porticus, & profecta, ac alia aedificia dirui oportuit, exinde, utpote necessariis mansionibus solitis, & officinis carentes, ad inhabitandum minus commode, & fere inutiles factae sint, & ea propter illarum domini eorum parietes decenter, ut expediret ad decorem viarum earundem, repara-

Bullar. Mag. Tom. I.

re, & expensas opportunas propterea subire non curent sublata spe habitandi in eis, aut alias utilitates recipiendi ex eisdem. Expediatque ad obviandum hujusmodi incommoditatibus, ex duabus, aut pluribus contiguis domibus, unam commodam construere, aut partem unius ex eisdem domibus alteri convicinae domui incorporare, sicque indemnitati dominorum earundem obviare, & decori hujusmodi consulere; & vicinarum domorum domini ut plurimum super his non conveniant, & recusent sibi invicem complacere, etiam pro justo & rationabili pretio. Contingat quoque interdum nonnullos tam Romanos cives, quam curiales, & alios forenses in eadem Urbe domos de novo aedificare, vel antiquas reformare & ampliare velle, & pro illarum decenti constructione indigere convicinis domibus, interdum ruinosis, & depressis, domui depressae, vel ruinosae, vel domorum dirutarum sediminibus, plateolis & solo, seu alio loco vicinis, & hujusmodi domorum, & sediminum, seu platearum, & soli, aut loci dominos requisitos ut de illis eisdem aedificare, & reformare volentibus, venditionis titulo complacere a domibus, sediminibus, solo, seu loco, oblato etiam persaepe plusquam justo pretio, id facere nullatenus velle, aut longe plus justo pretio, etiam nonnunquam duplum illius transcendendo, petere pro eisdem. Quo fit, ut praesertim curiales & forenses, qui ad id juvari & alluci deberent, maxime à Romanis civibus, ab hujusmodi eorum laudabili aedificandi, aut ampliandi proposito retrahantur. Et si aliquando dilecti filii Franciscus de Porcariis, & Bapt. Staglia, moderni, & qui pro tempore fuerint Magistri aedificiorum, & stratarum ejusdem Urbis, pro construendis novis plateis in locis convenientibus, aut antiquis ampliandis, & reformandis, volunt domus aliquas dirui facere, in totum vel in partem, illarum domini similiter oblato eis etiam justo & rationabili pretio, ne id fiat, pertinaciter se opponere, & hujusmodi novarum platearum ordinationem, & antiquarum dilatationem, & ampliationem omni conatu possibili impedire non verentur: quae omnia publico bono, & decori, ac pulchritudini ejusdem Urbis, nostraeque circa id intentioni obviare manifestè cernuntur.

§. 2. Nos igitur aequum arbitantes publicam utilitatem in iis praeferi privatae commoditati, quorumlibet, & illorum qui tam salubri publico bono indirectè modo praemisso se opponunt, duritiem, superioris auctoritate, & aequae ordinatione comprimere, ac volentes propter ea super iis omnibus opportunum adhibere remedium, Motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa nostra scientia, & de plenitudine potestatis Apostolicae, hac in perpetuum valitura constitutione statuimus & ordinamus, quod venerabilis frater Guillelmus Episcopus Ostiensis, Camerarius noster, praefati Franciscus & Baptista, ac ipsorum Episcopi, Francisci & Baptista in Camerariatus nostri, & pro tempore existentis Roman. Pont. ac Magistratus aedificiorum Urbis officii respectivè, Successores, qui pro tempore erunt perpetuis futuris temporibus, ad requisitionem dominorum domorum, quarum porticus, profecta, seu alia aedificia pro viis, seu plateis & aliis locis publicis ejusdem Urbis haecenus diruta fuerint, & dirui contingeret in futurum quandocumque de mandato Magistrorum eorundem, si domini praedicti in domibus ipsis inhabitare soliti erant ante demolitionem eandem, & tempore demolitionis hujusmodi factae, & quam fieri contingeret in futurum, absque dolo & fraude inhabitabant, & in posterum inhabitabunt, & propter hujusmodi demolitionem jam factam, & quae fieret, & domus ipsae effectae sint, vel efficerentur in posterum pro eorundem dominorum ipsarum commoda receptione, & inhabitatione incapaces, sintque juxta eas aliqua domus per earum dominos minime inhabitari solitae, sed pro earum annua responsione, vel alias locari consuetae, & quarum conjunctione cum domo hujusmodi sic incommoda effecta domino domus sic incommodae effectae, adversus incommoditatem hujusmodi subveniri valeat, teneantur & debeant compellere

Camerarius & Magistri Viarum eorum vicinos non habitantes domos, illas vnde alio v. c. in iis habitantibus volentibus reficere domos eorum dirutas ab eis rem Urbis. Ad hoc vide etiam const. Greg. XIII. statam in rubo

O O 1 illo

illos, ad quos domus ipsas sic vicinas legitime eis pertinere constabit, etiam si ad Ecclesias, & Monasteria, tam virorum quam mulierum, Ordinum quorumcumque, etiam exemptorum, necnon beneficia Ecclesiastica, Hospitalia, & loca pia pertinerent, ad vendendum easdem domos vicinas, quas habitare soliti non sunt, dominus domorum cõrgarum, quas sic incommodas effectas cognouerint, pro pretio per duos probos, & expertos viros, per vtramque partem eligendos determinando, & declarando. Si vero li duo concordes in eodem assignando pretio non essent, eo casu ipsi Camerarius & Magistri edificiorum præfatæ Urbis, habito ipsorum duorum iudicio, pretia eadem imponere, & assignare habeant.

Et si plures eadem domo in d. gerunt, domus vicinæ que equaliter indigent vendantur, vel una magis in d. gunt.

§. 3. Et si forsan contingeret ex demolitione huiusmodi, duas domos sic per earum dominos inhabitatas incommodas modo prædicto effici, & inter eas esse aliam domum per illius dominum locari solitam, quã quilibet vicinarum domorum prædictarum incommoditati subiacentium, & ad receptionem ipsorum non sufficientium, sibi vendi, & suæ domui incorporari postulare, debeant Camerarius & Magistri præfati illi ex eis sic petentibus venditionem huiusmodi fieri mandare, quem magis indigere, modo vendenda cognouerint. Et si forsan vterque, æqualiter indigeret, partem vni, & partem alteri (si commode vendi poterit) vendi faciant, aut aliter desuper provideant, prout eis videbitur expedire.

Si plures sint qui domos habitant, aut diruta, & per eos non habitantur, restantur dominus domus minus læsa domino domus magis læsa vendatur, ut hic.

§. 4. Et si in neutra domo vicinarum, quæ sic inutiles jam effectas foret ex demolitione prædicta, vel efficerentur in futurum, earum domini habitarent, sed eas locare soliti essent, liceat etiam tunc Camerario & Magistris præfatis (si id petatur per alterum dominorum earundem) domum, quam majora incommoda passam esse cognouerint, domino alterius domus magis læsæ, si emere voluerit, vendi facere modo prædicto, & illo instante domino domus magis læsæ, ad id compellere, & similiter dominum domus è contra minus læsæ, ad emendam domum magis læsam, aut suam domino domus minus læsæ vendendam compellere, seu alias, prout eis videbitur, providere quod ambæ domus ipsæ, inutiles & inhabitabiles non remaneant, & similiter prout eis videbitur providere teneantur, quoties domus ipsæ sic vicinæ, & locari solite æqualiter læsæ & incommodæ effectas forent.

Pro platearum & edificiorum constructione & ampliatione, ac Palatiorum & domorum de nouo constructione, seu reformatio retardetur, eisdem Motu & scientia, ac auctoritate & potestate statuimus, quod Camerarius & Magistri præfati possint & debeant dominos domorum quatuorlibet locari (non autem per ipsosmet inhabitari solitarum) Ecclesiasticos & sæculares quacumque dignitate fungentes compellere ad vendendum Conservatoribus seu Syndico eisdem Urbis, domus, quas Camerarius, & Magistri præfati necessarias & vtilis esse cognouerint pro huiusmodi Plateis de nouo ordinandis, & antiquis reformatandis, & ampliandis, pro iusto, & rationabili pretio, ut præmittitur imponendo. Et similiter ad vendendum domos huiusmodi per eos inhabitari minime solitas, sed locari, quas vtilis & necessarias esse putaverint, pro Palatiis, domibus, seu aliis edificiis, tam prophanis quam Ecclesiasticis, in eadem Vrbe de nouo construendis, seu iam constructis ampliandis, personis habentibus iuxta illas domum, seu solum, aut locum alium, & volentibus inibi de nouo domos, vel Palatia, construere, seu iam constructa ampliare, pro iusto & rationabili pretio, ut præfertur, taxando.

§. 5. Et ne ob proterviam, & duritiam dominorum domorum, sine quarum demolitione plateæ in eadem Vrbe necessariæ, & vtilis, ad illius decorem de nouo ordinari, vel iam ordinatæ ampliari commode nequeat, Platearum earundem ordinatio, & ampliatio, ac Palatiorum & domorum de nouo constructio, seu reformatio retardetur, eisdem Motu & scientia, ac auctoritate & potestate statuimus, quod Camerarius & Magistri præfati possint & debeant dominos domorum quatuorlibet locari (non autem per ipsosmet inhabitari solitarum) Ecclesiasticos & sæculares quacumque dignitate fungentes compellere ad vendendum Conservatoribus seu Syndico eisdem Urbis, domus, quas Camerarius, & Magistri præfati necessarias & vtilis esse cognouerint pro huiusmodi Plateis de nouo ordinandis, & antiquis reformatandis, & ampliandis, pro iusto, & rationabili pretio, ut præmittitur imponendo. Et similiter ad vendendum domos huiusmodi per eos inhabitari minime solitas, sed locari, quas vtilis & necessarias esse putaverint, pro Palatiis, domibus, seu aliis edificiis, tam prophanis quam Ecclesiasticis, in eadem Vrbe de nouo construendis, seu iam constructis ampliandis, personis habentibus iuxta illas domum, seu solum, aut locum alium, & volentibus inibi de nouo domos, vel Palatia, construere, seu iam constructa ampliare, pro iusto & rationabili pretio, ut præfertur, taxando.

Inter plures adificare volentes qui præfatis edificiorum, ut hic. §. 12.

§. 6. Et inter duos, seu plures sic edificare, seu ampliare volentes, & pro huiusmodi venditione eis fienda ad effectum præmissum instantes, illamque eis fieri petentes, ille præferatur, cui domus, platea, seu locus, de cuius venditione ageretur, magis adiaceret, seu qui illo magis indigeret, & ex cuius edificio plus decori eisdem Urbis consuli speraretur. Et si in omnibus paritas foret, liceat Camerario, & Magistris præfatis venditionem huiusmodi pro parte vni & pro parte alteri, fieri mandare, aut eorum alteri prout videbitur.

§. 7. Et in singulis casibus prædictis, in quibus volumus quod Camerarius & Magistri præfati compellere possint aliquos ad vendendum, si illi ad quos pertineret, muniti & requisiti per Camerarium & Magistros præfatos, bis cum termino conuenienti, eorum arbitrio vendendo, vendere recusaverint, aut malitiose distulerint, præfati Camerarius & Magistri debeant vice & nomine illorum sic requisitorum & recusantium, vel differentium venditionem huiusmodi facere, cum promissionibus, obligationibus, pœnis, renuntiationibus, iuramento, pactis, & clausulis consuetis, & pretium inde proueniens recipere, & penes eadem sacram, aut fidei & facultatibus idoneam personam deponere, dominis domus, seu alterius loci sic per eos pro tempore venditi (si venditionem ipsam ratam habere, & fidei iussores de cuius venditione præfate voluerint, & non alias) consignandum, habeantque venditiones ipsæ, quas sic per Camerarium & Magistros fieri contingeret, & traditiones locorum & domorum sic venditorum plenam roboris firmitatem, ac si per illos ad quos domus ipsæ tunc pertinebant, fierent, & eisdem penitus, & omnino operentur effectus, quos operarentur si fierent ab eisdem.

Qua in d. eadem Camerarius & Magistri vendentes, Tu vide in §. 12.

§. 8. Prouideant autem Camerarius & Magistri præfati, in casibus prædictis, in quibus statuimus aliquos compelli debere ad vendendum, proponentibus nova edificia construere, seu iam constructa ampliare velle, ut tales sic proponentes ante omnia se obligent ad inchoandum, & perficiendum huiusmodi nova edificia, modis & formis, ac infra tempus, & sub pœnis, de quibus ipsis Camerario & Magistris (personarum & edificiorum qualitate inspecta) videbitur, & ab illis qui sic se obligaverint, & præmissa non adimpleuerint, pœnas exigant memoratas, & nihilominus eos compellant ad obseruandum præmissa per eos, vel quas prius habebant, & etiam propterea eis venditas domos alii edificare volentibus vendendum pro iusto & rationabili pretio, ut præfertur moderando.

Et in d. eadem vendentes, Tu vide in §. 12.

§. 9. Et quia interdum contingit, quod habentes domos, seu domorum sedimina, claustra, seu loca in eadem Vrbe, & illa vendere volentes, variis plerumque modis & occasionibus illa vendere recusant habentibus domos, sedimina, claustra & loca vicina, illique vendere nolunt; nonnunquam illa vendunt æmulis eorundem vicinorum, seu personis eis parum gratis, quo fit, ut ipsi domorum, claustrorum, & sediminum, seu aliorum locorum vicinorum domini illa emere volentes, & habere nequeunt, retrahuntur persæpe ab edificando de nouo in eorum sediminibus, & locis vicinis, ac ampliando domos, quas inibi habent, sicque decori eisdem Urbis, aut saltem ipsorum vicinorum commoditati non parum detrahitur. Volentes super hoc æqua ordinatione provide- re; Motu, scientia, & auctoritate prædictis etiam statuimus & ordinamus, quod præfati sic vendere volentes, teneantur & debeant domos, sedimina, claustra, plateas, & loca venalia huiusmodi vendere habentibus domos, sedimina, claustra, & loca alia illis contigua, pro iusto & rationabili pretio, per alios euidenter & non fidei forsitan oblato. Et si illa aliis quam vicinis præfatis venderent, venditiones ipsæ (quoad illos qui emerent, & illorum commodum) nullius sint roboris vel momenti, & habeantur pro infectis, & perinde ac si per illum ex vicinis, cuius venditio ipsa, præsentis constitutionis vigore, fieri debebat, facta foret, debeant Camerarius & Magistri præfati euentem à possessione domus, sediminis, claustrum, plateolæ, seu alterius loci sic empti, absque vlla tela iudicii, vicino instante, & pretium rationabile offerente, & dicto emptori (si illud recipere & emptioni per eum factæ renuntiare, & per ipsum vicinũ iuxta Camerarii & Magistrorum prædictorum ordinationem, cautum facere noluerit) persoluendum deponente, amouere, & ipsum vicinum in illius possessionem inducere. Et si forsan duo essent vicini, quibus domus, claustrum, sedimen, plateola, seu alius locus, de cuius venditione ageretur, vtilitatem, & commoditatem afferre posset; ille ex eis præferri debeat in præmissis, quem Camerarius & Magistri præfati, consideratis circumstantiis vniuersis, venali domo, sedimine, claustro, solo, plateola, seu loco alio, magis indigere

Et in d. eadem vendentes, Tu vide in §. 12.

indigere declaraverint, Et si æqualiter indigerent, & pro parte uni, & pro parte alteri possit exinde commoditas provenire, utriusque proportionaliter concedatur. Si verò facta illius divisione, portiones utriusque fere inutiles essent, non dividatur, sed Camerarius & Magistri, alterum eorundem vicinorum, quem voluerint, præferri faciant in præmissis.

§. 10. Et ut ea, quæ supra statuta sunt, votivum sortiantur effectum, in præmissis omnibus & singulis, Camerario in Ecclesiasticis, & eis, ac Magistris præfatis in alias personas facultatem & potestatem concedimus, ita quod idem Camerarius per censuram Ecclesiasticam, & ipse, ac Magistri præfati, per pœnarum, & multarum exactorem, ac personalem distractionem, & alia juris remedia, contradictores quoslibet & rebelles compellere valeant ad præmissa.

§. 11. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Municipalibus Statutis Urbis, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia vallatis, exemptionibus, ac indultis, privilegiis & literis Apostolicis, necnon interdicti personis Ecclesiasticis bonorum immobilium alienationibus, & præstitis per eos desuper juramentis, à quibus eas absolvimus, contrariis quibuscumque, seu si aliquibus communiter vel divisim à Sede præfata indultum existat, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possunt per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Volumus autem quod pretia domorum, & aliorum bonorum immobilium ad Ecclesias, Monasteria, & alia pia loca huiusmodi pertinentium, quæ vendi cõtingeret in posterum vigore præsentium, penes adem sacram, aut fidei & facultatibus idoneam personam, cum recognitionibus, obligationibus, & cautelis etiam in talibus adhiberi solitis deponantur, & in emptionem aliorum bonorum immobilium pro eisdem Ecclesiis, Monasteriis, & piis locis omnino convertantur.

§. 12. Quodque dilecti filii Camerarius ejusdem Urbis Conservatores præfates nostras literas in Registro Privilegorum, & aliarum scripturarum ejusdem Urbis in eorundem archivio conservari solito registrari, & illorum tenores in locis publicis & consuetis ejusdem Urbis sono tubæ præmissis vulgari sermone publicari, ac præfates valvis Capitolii triduo, juris horis, & alibi, prout Camerario & Magistris præfatis visum fuerit, affigi faciant, ut omnibus omni tempore facile innotescant.

Nulli ergo omnino, &c.

An. 9. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1480. pridie kal. Julii. Pont. nostri Anno 9.

Canonizatio S. Bonaventuræ Balneoregionensis, generalis Ministri Ordinis Fratrum Minorum Conventualium S. Francisci, S. R. E. Cardinalis, & Episcopi Albanensis, ejusque relatio in numerum SS. Confessorum, Pontificum, Doctorum, cum litæ festivitatis institutione.

Hunc sanctum inter egregios Catholica Ecclesia Doctorum annoveravit, ejusque festum duplici officio die 14. mensis Julii celebrari præcipit Six. V. ut infra in ejus const. 76. Triumphantis.

An. D. S I X T U S E P I S C O P U S,
Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Superna cœlestis patria, civitas Hierusalem, cujus participatio ejus in idipsum, ita omnium electorum salvatione lætatur, ut quorum præstantiora sunt merita, copiosiora etiam sumant gaudia præmiorum. Quod in excessu mentis suæ positus Ilaïas Propheta sensibile videtur, cum diceret: Exulta, & lauda habitatio Sion, quia magnus in medio tui Sanctus. Exultent igitur omnium Angelorum chori, qui de vacuarum sedium habitatione solliciti, conantur de virtute in virtutem, ad beatas illas mansiones, unde superbi ruerunt spiritus, humilita-

Bullar. Mag. Tom. I.

te perducere. Exultent quoque omnes animæ iustorum qui CHRISTI vestigia sunt sequuti, atque omnes tam veteris, quam novi testamenti fideles amici Dei, qui contemptis hujus sæculi vanitatibus, concivium numerositate congaudent. Exultat Cœlum laudibus, resulter terra gaudiis, quorum Sanctorum editio lætitiâ habet plurimorum. Unde enim fidei pietas exigit, ut quod pro salute multorum geritur, communibus ubique gaudiis celebretur. Præcipue verò exultat Pontificum cœtus beatorum, & sacra Doctorum concio, qui fulgent in cœlo tanquam stellæ in perpetuas æternitates, quos inter S. Bonaventura, tanquam novum sydus ex hac lacrymarum valle, ad cœlestem, quæ sursum est, Hierusalem, vocante eum Domino, migrans emicuit.

§. 1. Nos autem, qui disponente Altissimo ad culmen Apostolatus evecti, Christiani gregis curam gerimus, quem pro debito Pastoralis officii jucundo Sanctorum Collegio conformare, ut debemus, intensis desideriis affectamus, Ecclesiæ militanti, pro cujus ædificatione, & incremento, ipsum Bonaventuram in Catalogum Sanctorum referendum duximus, haud incongruè dicere possumus: Exulta hodie, & lauda habitatio Sion, id est Christiana Religio, in qua tanquam in Monte Sion, per veram fidem habitat verus Deus, quoniam magnus in medio tui Sanctus. Quippe in medio Ecclesiæ aperuit os ejus, & implevit eum Dominus Spiritu sapientiæ, & intellectus, & stolam gloriæ induit eum; & coronavit ad portas Paradisi, in qua una cum Angelis gloria, & felicitate lætatur.

§. 2. Lætetur itaque & exultemus, quia cœlestis illa Curia ex nobis habet, cui sit cura de nobis, qui suis nos protegat meritis, quos informavit exemplis, illuminavit doctrinis, & miraculis confirmavit. Quem Deus dedit cunctis populis in gloriam & honorem, cujus memoria in benedictione est.

§. 3. Ea namque de divinis rebus scripsit, ut in eo Spiritus sanctus loquutus videatur: ita pie, religiose, & sancte vixit, ut scriptis vita congrueret, & quod scribebat doceret exemplo. In quo morum virtus, & signorum claritas ita comperta est, ut congruentibus maximis meritis, ac miraculis, veræ sanctitatis testimonium à militante Ecclesia debeatur eidem.

§. 4. Nam cum in flore vitente juventutis, humanis abjectis illecebris, divino se addidisset servitio, Religionem B. Francisci, quæ per ardua tendit, ingressus, tantum sedula lectione, & assidua oratione profecit, ut cum sapiente merito dicere posset: Optavi, & datus est mihi sensus.

§. 5. Illuminatus enim ab eo qui illuminat omnem sensum, qui lux, via, veritas est, & vita, paucorum annorum spatio incredibilem est scientiam consequutus, nec talentum sibi à Domino creditum sudario alligavit, aut terræ infodit, sed ut sapientissimus dispensator in communem utilitatem convertit. In celebri enim Parisiensi Gymnasio cathedram rexit, ubi adscandita scripturarum enucleans, non solum viva voce profuit multis, sed etiam plurima librorum optimorum, cum in sacris literis, tum in majoribus scientiis monumenta reliquit, quæ essent omni tempore postremis profutura.

§. 6. Magnus doctrina, non minor humilitate, & vitæ meritis, quem Alexander de Ales Doctor clarissimus, cui se in disciplina sanctus Bonaventura tradiderat, tantæ innocentie, ac columbinæ simplicitatis expertus est esse, ut dicere solitus fuerit, sibi videri, quod in eo Adam nunquam peccasset.

§. 7. Magnus etiam in Ordine Fratrum Minorum, cui unus post Beatum Franciscum plurimum profuit. Ad ejus enim gubernacula vocatus, & generalis Minister Domino inspirante creatus, talem se suis præbuit subditis, ut in illo Dominicum illud verbum videretur impletum: Qui major est vestro, sit minister vester.

§. 8. Nam sapientia, & morum integritate major, Prælationis officium cum tanta exercuit charitate, quod sponte humilis, nunc doctrina, nunc monitionibus, nunc exhortatione fraterna, nunc etiam corporali servitio satagebat ut bonus Christi miles inferioribus ministraret. Nec solû quæ ab ipso B. Franciscopie & sancte fuerat insti-

Lætatus Pontifex de canonizatione S. Bonaventuræ.

Lætatusque debent universi Christi fideles.

S. Bonaventuræ virtutibus & miraculis claruit.

S. Francisci Religionem professus est.

Doctrina præfulsit.

Humilitate & innocentia emicuit.

Generalis Minister Ordinis existit.

Ordinique Fratrum maximo adsumente fuit.

tura diligentissime custodivit, sed multa etiam adinven-
ta, quae crescente numero necessaria videbantur, adjecit.
Ordinem quoque ipsum in provincias, custodiaeque di-
visti.

*Cardinali &
deinde Episcopo
Albanen-
si Gregor. X.
creatus fuit.*

§.9. Magnus etiam dignitate in Romana fuit Ec-
clesia. In crebescente enim fama innocentiae, doctrinae, ac
prudenter ejus a fel. rec. Gregorio Papa X. praedecessore
nostro ad Cardinalatus est vocatus honorem, ut ejus
opera in maximis, & difficillimis rebus quae temporibus
illis inciderant, vteretur, in quem Gregorius ipse ob in-
gentia viri merita, nouo est usus exemplo. Statim enim
illi Albanen. commisit Ecclesiam, quae non nisi vetustio-
ribus Cardinalibus soles committi.

*Concilio Lug-
dunensi praes-
fuit & pro-
fuit.*

§.10. Non scellit expectationem Summi Pontifi-
cis ac sacri Senatus, optimus ac Deo amicissimus vir. Sed
in Conc. Lugdunen. praesidens, omniaque ad Dei laudem
dirigens, sedatis discordiis, difficultatibusque sublatis,
ipsi Ecclesiae maximo vsui fuit, & ornamento.

*Et usque ad
ultimum vita
spem multo
virescentibus
floruit.*

§.11. Quibus rebus aperte dignoscitur quod sta-
tuit illi Dominus testamentum pacis, & principem fecit
eum, sit ut illi sacerdotii dignitas in aeternum, quem in-
anis gloria non inflavit, non diuitiae sinistrorsum egerunt,
sed in fide lenitateque perseverans, pius in Deum, in pau-
peres misericors, justus in omnes, ita hoc corruptibile
corpus exiit, ut cum Apostolo dicere posset: Bonum cer-
tamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi, in re-
liquo reposita est mihi corona justitiae.

*Post obitum
miraculis
claruit.*

§.12. Qui etsi ex sola perseverantia poterat Sanctus
credi, iuxta illud: Esto fidelis vsque ad mortem, & dabo
tibi coronam vitae, subsequuta sunt tamen post vitam
multa maximaque miracula, quae certum sanctitatis
ejus probent indicium, & Nos ad ipsius venerationem
inducunt, quod Deus meritis praecedentibus veneran-
dum ostendat. Ipse enim Deus omnipotens, ut suae vir-
tutis potentiam manifestet, & nostrae salutis causam
pandat, fideles electos suos, quos coronat in caelis, saepe
etiam honorat in mundo, ad eorum memoriam signa faci-
ens, & prodigia, quo haeretica pravitas confundatur,
& fides orthodoxa seruetur.

*Imperator
ergo & nunc
apud hunc
Pont. pro in-
finita canoni-
zatione insi-
erunt.*

§.13. Agimus igitur ipsi Deo quantas possumus
gratias, quod nos dignos duxerit, per quos haec canoni-
zatio celebraretur, quae licet divinis literarum monumē-
tis extantibus, coruscantibusque miraculis, jam pridem
potuerit rite fieri, nunquam tamen antehac, vel à Prin-
cipibus, vel ab aliis tanta diligentia fuit petita. Nostro
tempore charissimi in Christo filii nostri Federicus Roma-
norum Imperator semper Augustus, Ludovicus Franco-
rum Christianissimus, Ferdinandus Siciliae, & Matthias
Vngariae Reges illustres, dilecti quoque filii nobiles viri
Alphonfus Calabriae, Joannes Mozenico Venetiarum,
Joannes Halcam Mediolani, & Joannes Bourbon Duces
insignes. Praeterea Civitates Florentinorum, Senensium,
Lugdunensium, Perusinorum, & quod tale jubar tulit
Balneoregium, tanto studio tantaque perseverantia pe-
tierunt à Nobis, ut durum, & impium putarem eis in re-
tam pia resistere, quam etià Dei monitu petere videban-
tur. Accesserunt assidue venerabilis fratris nostri Iuliani
Episcopi Sabinentis, ipsius Ordinis Protectoris, dilecto-
rum quoque filiorum Francisci Samsonis generalis Mini-
stri, & Petri de Rodulphis Procuratoris dicti Ordinis,
sacrae Theologiae professoris preces, qui nomine genera-
lis eorum Capituli, id tanquam justum & debitum re-
poscebant. Legeramus studiosissime Sancti huius divina
scripta, quibus postquam per aetatem aliquid sapere li-
cuit, semper fuimus delectati. Audiveramus quoque ab
antiquioribus praefatae Religionis fratribus, & gravibus
quidem viris, quod & ipsi à majoribus natu acceperant,
de sanctimonia vitae ejus constantem famam esse, scieba-
mus de multis maximisque miraculis, nec erat propterea
apud Nos dubium, quin in triumphanti Ecclesia trium-
pharet in caelo, & veneratio in mereretur in terris.

*Hic Pont. di-
sta Religio
S. Francisci
pro se fuit,
ideo non potius
affectione, quàm
dolo adia-*

§.14. Sed memores nos eundem minorum Ordini-
nem ex voto ingressos, in quo divina assistente gratia in
sacris literis, & Religiosis moribus utcumque profeci-
mus, eademque Ministeriatu officia exercuimus, atque
inde ad Cardinalatus dignitatem, ita ut per consimiles
gradus ad Pontificatus culmen sublevatos nos fuisse dif-

ponente Domino cognoscamus, per quos ipse Bonaven-
tura Sanctus ad triumphantis Ecclesiae immarcescibilem
gloriam euectus est, ne ad id videremur potius affectione
propria, quàm debita devotione moveri, eam adhibuimus
diligentiam, ac gravitatem, quam rei magnitudo posce-
bat. Commisimus enim tribus ex venerabilibus fratribus
nostris Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, ut de ve-
ritate miraculorum mandarent inquiri. Cumque vnus ex
eis inchoato processu, ut Deo placuit, ab hac luce mi-
grasset, alium in locum defuncti subrogavimus Cardina-
lem, quo etiam decedente alium substituímus.

§.15. Nec his contenti, cum jam processus ipse penè
perfectus esset, & hi qui delegati erant, fidelissime retulif-
sent; tamè quia non videbatur in procedendo tanta quàm
ta requiritur observata solenitas, illi reiterari iussimus.

§.16. Demum cum ex vberiori relatione, & fide di-
gnorum testium super hoc receptione compertum fuif-
set multa, & magna à Deo per ipsum Sanctum miracula
fieri, quae in conspectu multitudinis cernebatur. Nos ne
Spiritu sancto resistere videremur, qui per os Prophetae
laudare Deum in Sanctis suis jubet, in Consistorio nostro
secreto huius rei causa habito, eorundem venerabilium
fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium vota super hu-
jusmodi canonizatione sumus scrutati. Cumque om-
nium vna eademque fuisset sententia, videlicet, ut in San-
ctorum numero referri deberet.

§.17. Consistorium publicum deinde habuimus,
in quo magna multitudine astante, in triduum oratio-
nes, jejuniisque indiximus, ut Deus omnipotens nobis,
quod factu optimum in hac re esset, ostendere dignaretur,
nec pateretur Ecclesiam suam militantem errare,
quae se triumphanti conformare studet.

§.18. Triduo deinde elapso omnes, qui in Romana
Curia erant, Praelatos iussimus conuenire, qui ad vnum
interrogati quod faciendum videretur, in eandem sen-
tentiam conueniunt, beatumque Bonaventuram cano-
nizandum censuerunt.

§.19. Nos ergo Dei nutum, & voluntatem sequen-
tes, attendentesque justum ac debitum esse, ut quos Deus
honorat in caelis, nos venerationis officio laudemus, &
glorificemus in terris, cum ipse potius laudetur & glori-
ficetur in illis, qui est laudabilis & gloriosus in saecula;
hunc diem canonizationis ipsius Sancti Bonaventurae in
medio Basilicae Principis Apostolorum de Vrbe, quo
maxima omnis generis ordinisque multitudo confluxe-
rat, celebrandum statuimus. Ibi reliquis omnibus legiti-
me peractis, praedictus Ordinis Minorum Procurator in
medio stans dictum illud B. Ioannis Apostoli clara voce pro-
ponens, videlicet, Tres sunt, qui testimonium dant in caelo,
Pater, Verbum, & Spiritus sanctus, probavit etiam, habi-
to super praemissis processu, ipsas beatissimae Trinitatis
personas testimonium, quod beatus Bonaventura in cae-
lo sit, praestitisse. Patrem videlicet, in miraculorum po-
tentia, Filium in doctrinae sapientia, & Spiritum san-
ctum in vitae ipsius bonitate. Et propterea non solum
nominibus omnium qui hanc ipsam canonizationem
fieri supplicarunt, sed etiam ex parte individuae Trinitatis,
Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ut ipsum beatum
Bonaventuram sanctum pronuntiare dignaremur, instan-
ter, instantius & instantissime requisivit. Confidentes
igitur quod in hac canonizatione non permitat nos
Deus errare, qui omnia in ea quomodolibet requisita
etiam superabundanter observari fecimus & observavi-
mus, de eorundem fratrum nostrorum S. R. E. Cardina-
lium, omniumque Praelatorum in Romana Curia exi-
stentium vnanimi consensu, & maturo consilio, de om-
nipotentis Dei, ac B. Petri & Pauli Apostolorum ejus au-
thoritate consili, beatae memoriae Bonaventuram Balneo-
regiensis, sacrae Theologiae professorem, ex gremio sa-
cri Ordinis Minorum, & ex officio Generalatus in Episcopum
Cardinalem assumptum, Sanctum esse, ac aliorum
Sanctorum Dei catalogo adscribendum, adiciendum ac
aggregandum fore, ac fideliter firmiterque teneri debere
decernimus, ipsumque Sanctorum Confessorum Ponti-
ficum, & Doctorum quos sancta Dei veneratur Ecclesia,
consortio solemniter impraesentiarum adscribimus, ag-
gregamusque per praesentes.

§. 20. Statuentes etiam & mandantes venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis doctorum, ac Patriarchalium, Metropolitanarum, & Cathedralium Ecclesiarum Capitulis, & quorumvis Ordinum tam mendicantium, quam non Mendicantium professoribus, necnon quibuscumque Ecclesiasticis personis, ut festum ipsius Sancti Bonaventurae secunda Dominica mensis Julii, singulis annis solemniter & devote celebrent, divinum officium, veluti pro uno Confessore Pontifice, & Doctore, tam publice quam privatim, prout contigerit perfolventes.

§. 21. Dilectis vero filiis fratribus praedicti Minorum Ordinis, quatenus huiusmodi officium sub festo duplici & octava, eo modo quo aliorum dicti Ordinis Sanctorum celebrare festa & octavas consueverunt, celebrandi concedimus facultatem.

§. 22. Insuper eadem auctoritate omnibus vere poenitentibus & confessis, qui in eadem Dominica, Ecclesiam in qua Sanctum eius corpus requiescit, devote visitaverint annuatim, septem annos & totidem quadragenas, his vero qui aliis temporibus in singulis diebus Dominicis, centum dies; illis autem qui Ecclesias fratrum Minorum ubilibet constitutas, tam ista die festi, quam in octava divinis officiis interfuerint, consimiles indulgentias, & peccatorum remissiones, quae in singulis aliorum eiusdem Ordinis Sanctorum festis, ex indultis Apostolicis generaliter promulgatis Romani Pontifices concesserunt, de injunctis poenitentibus misericorditer in Domino relaxamus, & elargimur.

§. 23. Considerantes praeterea quanta ab hoc ipso Sancto Bonaventura ratione scientiae, & sanctitatis vitae, Episcopalisque & Cardinalis dignitatis, S.R.E. suscepit incrementa, quantamque idem Sanctus cum beato Thoma de Aquino, coaetaneo, condiscipulo, & commagistro suo, familiaritatem, & spirituale conjunctionem in hac vita servaverit, ut quos in hoc saeculo fraternam junxit charitas, & eadem in caelo praemia consequutos credimus, praesens Ecclesia pari veneretur honore, praedictum festum inter festa sacri Palatii Apostolici assumentes, annuatimque eandem indulgentiam in festo praedicto in Ecclesia Sanctorum Apostolorum de Urbe, quae in festo ipsius Sancti Thomae de Aquino in Ecclesia beatae Mariae Virginis de Urbe, Minerva vulgariter nuncupata, habetur, concedimus. Pariterque decernimus, fratres maiores in alma Universitate Parisiensi, eisdem privilegiis posse, ac debere uti & gaudere, ob ipsius S. Bonaventurae merita, quibus ex Apostolicis indultis fratres Praedicatorum qui in eadem Universitate intuitu & gratia eiusdem B. Thomae, potiri & gaudere consueverunt, & gaudent, aut potiri, & gaudere quomodolibet poterunt in futurum.

§. 24. Quocirca omnes & singulos in dignitate constitutos requirimus, & monemus, quatenus universis, & clericis, & populis suarum Civitatum, Diocesium, & Parochiarum praesentes nostras literas solemniter publicant, eosdem hortentur ut Deum ipsum, a quo bona cuncta procedunt, humiliter deprecantur, ut ipsius sancti Doctoris & Confessoris Bonaventurae meritis & precibus exoratus, militentem Ecclesiam, Apostolicam fidem, & cunctos Christi fideles, a Paganorum, & aliorum infidelium, & haereticorum tueatur incursum, & a periculis cunctis semper protegat, ac defendat, & illam quam nobis mundus dare non potest pacem, hostium omnium sublata formidine, firma cum tranquillitate concedat, utque post huius vitae militia, depositumque Pastoralis officii ministerium, una cum grege nobis credito, ad sempiterna tandem gaudia pervenire mereamur.

§. 25. Demum quia difficile foret, literas originales praesentes ad uniuersusque notitiam deferri, volumus ac decernimus quod earum transumpto, sub sigillo Generalis Ministri Ordinis antedicti, & manibus duorum Notariorum publicorum debite subscriptis fides adhibeatur indubia in omnibus, & per omnia, & illis ubique stetur ac si originales literae huiusmodi essent exhibitae, vel ostensae.

§. 26. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae constitutionis, adscriptionis, aggrega-

tionis, statuti, mandati, concessionis, relaxationis, largitionis, assumptionis, annumerationis, monitionis, ac voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum.

Dat. Romae apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quadringentesimo octogesimo secundo, decimo octavo Kal. Maii, Pont. nostri Anno undecimo.

Dat. P. A. 116 die 14. Apr.

De electione & munere Magistri seu Praeceptoris Archihospitalis S. Spiritus in Saxia de Urbe, & de exemptionibus, immunitatibus, ac privilegiis eiusdem.

XXII.

De institutione huius hospitalis, aliisque illud concernentibus plenè notavi sup. in const. 7. Innoc. III.

Alia huius Hospitalis privilegia vide in ead. const. Innocent. III. & infra in Pii IV. const. 84. & in Clem. VIII. const. 118. Cum sicut.

SIXTUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Dilecto filio Pio de Ruvere Praeceptoris Hospitalis nostri Sancti Spiritus in Saxia de Urbe, Ordinis S. Augustini, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita An. D. 1483.

Religionis zelus, &c. §. 1. Et insuper ut Hospitale praedictum de bono in melius dirigatur, & auctore Domino felicibus proficiat incrementis, aliorum praedecessorum nostrorum Romanorum Pontificum vestigiis inhaerentes, Motu, auctoritate, & scientia similibus, statuimus, decernimus pariter, & ordinamus, quod de caetero, perpetuis futuris temporibus, occurrente praepetoria Hospitalis huiusmodi vacatione, Fratres Conventus huiusmodi in unum convenientes, debeant electionem de Praeceptore futuro, quibusvis factionibus semotis, cum consilio tamen & auctoritate ac praesentia Praeceptoris pro tempore existentis dicti Hospitalis, facere, & sic electum Rom. Pont. pro tempore existentem canonice intranti praesentare, qui illum debeat confirmare.

Forma eligendi Magistrum Hospitalis. Hodie à Papa eligitur.

§. 2. Quodque similiter unum ex venerabilibus fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus, quotiescumque dictum Hospitale carere contigerit Protectore, in Protectorem eligere, & illum Romano Pontifici praesentare confirmandum.

Protectoris quo.

§. 3. Mandantes in virtute sanctae obedientiae Praeceptoris pro tempore existentis dicti Hospitalis, ut tam pueros quam puellas qui ibidem pro tempore exponuntur, quemadmodum ad bonum & pium patrem spectat, manuteneat tanquam filios & conseruet, illosque & illas sub optimis disciplinis instituere studeat, ut sic apud Deum meritum, & apud homines laudem consequi mereatur.

Cura Praeceptoris circa Hospitalis exponitorum.

§. 4. Concedentes insuper motu, scientia & auctoritate similibus, tam Hospitalis praedicti, quam omnium aliorum eius membrorum & locorum, in obedientia, subiectione, correctione & omnimoda dispositione Praeceptoris dicti nostri Hospitalis sancti Spiritus in Saxia de Urbe solum & dumtaxat existentium, ab eodem dependentium Praeceptoribus, Prioribus seu Rectoribus pro tempore existentibus, quod de relictis & obventionibus eis ratione dictarum praepetoriarum, membrorum & locorum factorum, ad soluendum aliquam quartam Episcopalem, seu Parochialem, neque aliquam gabellam, passum seu impositionem, & quodvis aliud onus, etiam occasione rerum, bonorum, fructuum & animalium dicti Hospitalis nostri sancti Spiritus de Urbe, in quibus locis deinceps perpetuis futuris temporibus non tenentur, nec ad id a quoquam inuiti compelli, seu coartari possint aut valeant.

Exceptio Hospitalis, & eius membrorum à solutione gabellarum & aliorum onerum.

§. 5. Praeterea ut praepetores & fratres praedicti quietius & liberius sua vota Altissimo exolvere, ac praepetoria

Exemptio à superiuritate & iurisdictione Praeceptoris.

ditione omnium Prætorum, & aliorum, præterquam Magistri generalis.

ceptorie Ecclesie Hospitalis, & alia loca eorum, à dicto Hospitali de Vrbe, vt supra, dependentia melius & salubriter gubernari possint, quo Sedis ejusdem fuerint præsidio communita, Hospitale prædictum illiusque moderatum, & pro tempore existentem Præceptorem, ac Conuentum, & fratres, & personas, ac familiares omnes, eorundem quolibet, & alias præceptorias, membra, Hospitalia & loca ab ipso Hospitali nostro dependentia, illorumque similiter Præceptores, fratres, Conuentum, & personas: necnon castra, terras, & oppida, illorumque vassallos & subditos bonaque omnia & singula, mobilia & immobilia, quæ ad præsens possident, & in futurum, largiente Domino, poterunt adipisci, sub beati Petri & dictæ Sedis, ac nostra protectione, Motu, auctoritate, & scientia prædictis suscipimus, ac ab omni jurisdictione, superioritate, visitatione, correctione, dominio & potestate Ordinariorum, & eorum Vicariorum & Officialium quorumcumque, etiam quoad curam animarum ipsius & Ecclesie eis subiectis imminentem, perpetuo, penitus & omnino eximimus, & totaliter liberamus, ac prorsus exemptos & liberos, exemptaque & libera fore, ac nobis & dictæ Sedi dumtaxat immediate quoad omnia, subiacere: (eorundem Præceptoris & Conuentus Hospitalis sancti Spiritus de Vrbe jurisdictione, superioritate, potestate & præminencia semper saluis) decernimus & declaramus, ita quod Ordinarii, Vicarii & Officiales prædicti, etiam ratione delicti, contractus, aut rei de qua agitur, ubicumque committatur delictum, in eatur contractus, aut res ipsa consistat, in eos, vel in ea, tanquam prorsus exemptos & exempta, jurisdictionem, dominium, & potestatem aut superioritatem quomodolibet exercere, aut excommunicationis, suspensionis, vel interdicti, aliasve sententias, censuras & pœnas promulgare, neque ipsi Præceptores, fratres, & personæ, coram illis aut dictæ Sedis delegatis vel subdelegatis, pro tempore directis, nisi de præsentibus literis specialis & expressa mentio fiat, ad iudicium euocari, aut quevis modo directè vel indirectè inquietari, vel molestari possint nec debeant quoquo modo. Decernentes omnes & singulos processus, sententias, censuras, & pœnas, quos & quas contra exemptionem, liberationem, susceptionem, decretum & declarationem huiusmodi forsan haberi vel promulgari, necnon quicquid secus super iis à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irrita & inania, nulliusque roboris vel momenti.

Communicatio omnium immunitatum & privilegiorum Congregationum Monasteriorum Cassinensis, alias S. Iustine. Hac privilegia indicabo tibi inf. in l. l. const. 1.

§. 6. Ac pro majori Hospitalis & aliarum præceptoriarum ac membrorum & fratrum, aliarumque personarum, subditorum, & vassalorum prædictorum favore & quiete, motu & scientia similibus concedentes eisdem, quod de cætero perpetuis futuris temporibus, omnibus & singulis prærogativis, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, conservatoriis, privilegiis, gratis & indultis, præfatæ Congregationi sanctæ Iustine, illorumque Monasteriis, locis, membris, & personis per Sedem prædictam, vel alias quomodolibet, in genere vel in specie concessis, aut in posterum concedendis, quorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus inferrentur, haberi volumus pro sufficienter expressis, vt, potius, & gaudere liberè & licitè, in omnibus, & per omnia possint & debeant, perinde ac si eis specialiter concessa fuissent, quæ ad eos & ea omnino extendimus & ampliamus.

Exemptio huius Bullæ, n. 1484.

§. 7. Et insuper eisdem Episcopis, etiam motu & scientia similibus mandamus, quatenus ipsi, vel duo aut vnus eorum, per se vel alium seu alios, faciant dicta auctoritate nostra, eosdem Præceptores, Conuentus, fratres & personas, Præceptorias, Ecclesias, Oratoria, Hospitalia atque loca prædicta, sub obedientia, correctione, potestate & auctoritate Præceptoris Hospitalis sancti Spiritus de Vrbe, ut caput existentis, exemptionis, & liberationis huiusmodi pacifica possessione gaudere, ac præmissa omnia & singula ubi & quando expedierit solemniter publicantes, ac Præceptoribus, Conuentibus, fratribus & personis, Præceptoribus, Ecclesiis, Oratoriis, membris, Hospitalibus atque locis præfatis in eisdem præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, Non permittentes eos, eas, vel ea, seu eorum aliquam, vel ali-

quod, per Ordinarios Vicarios & Officiales prædictos, seu quoscumque alios, contra præsentium tenorem, directè vel indirectè, quovis quæsito colore impedire, seu quomodolibet molestare. Impedientes contradictores quolibet, & rebelles per censuras Ecclesiasticas, & alia juris opportuna remedia, cum censurarum prædictarum aggravatione, & reaggravatione, appellatione postposita, compescendo. Inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

§. 8. Non obstantibus præmissis, ac nostra super exemptione fructuum, reddituum, & prouentuum beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ vniuntur, & quibus, ac commissione desuper ad partes fienda, necnon recolendæ memoriæ Innocentii Papæ I V. similiter prædecessoris nostri, contra exemptos, quæ incipit, Volentes, & aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon de quibusvis conuentualibus, ac aliis per Nos vel Sedem prædictam pro tempore factis generalibus vel specialibus reservationibus ac statutis & consuetudinibus supradictis contrariis quibuscumque: Aut si Ordinariis, Vicariis & Officialibus prædictis, vel quibusvis aliis communiter vel diuifim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, & quibuslibet aliis pactis & conventionibus, necnon priuilegiis, indulgentiis & literis Apostolicis generalibus & specialibus, ac præscriptionibus, etiam longissimi temporis, quorumcumque tenorem existant, per quæ præsentibus nõ expressa, vel tota- ter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus, eorumque totis tenoribus habenda sit in nostris literis mentio specialis, quæ quoad hoc eis nolimus aliquatenus suffragari.

Contra derogat

§. 9. Cæterum quia difficile foret præsentibus literis ad singula quæque loca in quibus expediens foret deferre, Volumus atque decernimus, quod ipsarum literarum, ac omnium & singulorum priuilegiorum dictæ Congregationis S. Iustine, seu Apostolicarum, & quorumcumque aliarum literarum desuper confectarum transumptis, manu alicuius publici Notarii inde rogati subscriptis, & sigillo Auditoris Camere Apostolicæ, vel præfati Præceptoris dicti nostri Hospitalis de Vrbe munitis, ea prorsus fides in iudicio & extra, ac alias vbilibet adhibeatur, quæ præsentibus literis & privilegiis ac literis Congregationis prædictæ adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ, ac priuilegia & literæ Congregationis prædictæ eisdem Hospitali de Vrbe, illius membris, præceptoribus, præceptoribus, fratribus, ac aliis personis prædictis concessa, & pro eis expedita fuissent. Nulli ergo, &c.

Exemptio fidei

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarn. Dominicæ 1483, Idibus Februarii, Pont. nostri Anno 13.

D. P. dia 13.

De Auctoritate maioris Pœnitentiarii S. R. E. XXII

Hæc bulla comprobata fuit, & quoad pœnas inobedientium extensa à Paulo III. & Iul. III. vt habetur inf. in ipsius Iul. const. 1. Rationi. Pœnitentiaria verò officium, primò reformauit Pius IV. vt inf. in eius const. 13. In sublimi, & postremò nouum eius statum præfinit Pius V. in sua const. 83. in omnibus.

SIXTUS EPISCOPUS, Seruus Seruorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam. 1484.

Edicta

Quoniam nonnulli iniquitatis filii elationis & per- Quinacæ suæ spiritu assumpto, potestatem Maioris Pœnitentiarii nostri per longissima tempora toti Orbi notam, & à cunctis fidelibus inuolabiliter obseruatam in dubium reuocare, & literis sub eius nomine per officium Pœnitentiariæ nostræ pro tempore expeditis contumaciter se opponere, illisque detrudere præsumunt, decet nos aduersus tales ea adhibere remedia, per quæ ipforum

Exordium

ipforum temeritate repressa ejusdem Pœnitentiarii auctoritas, & potestas præferuntur illis, illiusque literarum personarum illas pro tempore impetrantium quiete, & conscientiarum tranquillitate, semotis quibusvis obstaculis, votium fortiantur effectum.

§. 1. Dudum siquidem per nos accepto quod licet univervo penè orbi innotesceret inter alia officia Romanæ Curie fuisse dudum officium sacre Pœnitentiariæ provide institutum, & in aliquibus Majoris Pœnitentiarii pro tempore obtentis literis, quæ ab eo ratione dicti officii pro tempore emanabant, sic contineretur, videlicet (Auctoritate D.N.P. Cuius Pœnitentiariæ curam gerimus) & in aliis (Auctoritate D.P. & de ejus speciali mandato super hoc viæ vocis oraculo sibi facto) in reliquis verò (dicta auctoritate D.P. & ejus speciali, & expresso mandato) ac hujusmodi literis, & assertioni ejusdem Pœnitentiariæ, tam in iudicio quam extra, absque eo, quod facultas desuper eidem Pœnitentiario per Sedem Apostolicam concessa in illis infereretur, fides indubita adhiberi consuevisset, & ab eodem tempore citra Major Pœnitentiarius pro tempore existens ex ipsius officii stylo, dum Episcopus Cardinalis existeret, se Episcopum solum, non autem Cardinalem nominare solitus esset, provt & reliqui Episcopi Cardinales in eorum literis faciebant, & literæ præfatæ cum antiquo per Majores Pœnitentiarios qui pro tempore fuerant adhiberi solito sigillo oblongo in cera rubea, & capsâ ceræ albæ impresso pendente, secundum dicti officii stylum antiquum sigillari, & sic expeditæ debita executioni absque vlla contradictione & exceptione mandari, ac ab omnibus in debita obedientia haberi essent solitæ.

§. 2. Quia tamen nonnulli juris interpretes diversarum partium volentes plus sapere quam oporteret, affirmare non erubescerent, & in dubium reducere, an literis dicti officii cum verbis, & sigillo prædictis iuxta illius stylum approbatum, ac ab omnibus indifferenter servatum fides esset adhibenda, & illis ob-dire haberent, affirmantes assertioni prædictæ Majoris Pœnitentiarii super auctoritate sui officii, & Papæ speciali & expresso mandato prædictis non esse credendum: & pro eo, quia Venerabilis frater noster Iulianus Ostiensis, olim Sabinenlis Episcopus, Major Pœnitentiarius noster, post promotionem ad Sabinensem, & translationem ad Ostiensem Ecclesiâ per Nos factas de persona sua, olim tit. S. Petri ad Vincula Presbyter Cardinalis, se non Cardinalem, sed Sabinensem prius, & post translationem prædictam Ostiensem Episcopum nominabat, literas dicti officii dicto sigillo sigillatas modicæ auctoritatis existere, in dicti officii & ejus Pœnitentiarii, imo verius Apostolicæ auctoritatis contemptum & scandalum plurimorum.

§. 3. Nos tunc provide attendentes quod Major Pœnitentiarius ordinaria iurisdictione & auctoritate fungeretur, & propterea in suis literis sicut alii ordinarii, sui officii auctoritates inferere non teneretur, quodque stylus vbilibet, præsertim in Romana Curia, literarum Apostolicarum & aliarum quæ ab ea emanabant, in tantum pro lege servabatur, ut literæ præter stylum expeditæ falsitatis suspitione non carerent, ac volentes hujusmodi insolentium temerariis ausibus obviare, & eorum quos literæ prædictæ concernebant, conscientiarum paci & tranquillitati, dictique officii honori & immunitati consulere, per alias nostras literas, Motu proprio & ex certa scientia decrevimus, & declaravimus, literis prædictis Pœnitentiariæ, tunc expeditis, etiam quoad auctoritatem, & mandatum huiusmodi, de quibus in eis fieret mentio, absque vlla auctoritatis & mandati huiusmodi in eis insertione plenam fidem adhiberi debere, & ad id probandum alterius probationis adminiculum nõ requiri. Mandantes omnibus & singulis vtriusque sexus Christi fidelibus, quacumque dignitate & auctoritate fungentibus, sub excommunicationis, aliisque censuris, & pœnis tunc expressis, quatenus literis prædictis Pœnitentiariæ, secundum dicti officii stylum præfatum tunc expeditis, & quas pro tempore in perpetuum expediti contingeret, crederent, & obedirent, ac parerent in omnibus & per omnia, perinde ac si in illis Majoris Pœnitentiarii pro tempore existentis facultas, & potestas sibi

à Nobis, & successoribus nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, ac si de prædicta concessa, quoad ea quæ in eisdem literis Pœnitentiariæ continerentur, sufficienter inserta foret, & per literas Apostolicas de dicti Majoris Pœnitentiarii auctoritate, & ei factæ speciali & expresso mandato viæ vocis oraculo hujusmodi constaret, provt in eisdem literis nostris plenius continetur.

§. 4. Cùm autem sicut nuper non sine animi nostri molestia etiam accepimus, prædicti juris interpretes, & alii præsumptores, & duræ cervicis, huiusmodi literis Pœnitentiariæ dicti pœnitentiarii nostri, necnon decreto, declarationi, & mandato nostris prædictis adhuc obtemperare contumaciter contempnant, ac ore sacrilego publice dicere & allegare non vereantur, literas Pœnitentiariæ huiusmodi solum, & dumtaxat in foro conscientiarum, non autem in foro judiciali huiusmodi admitti debere, Majorisque Pœnitentiarii huiusmodi potestatem ad forum pœnitentiæ, & conscientiarum dumtaxat se extendere, & restrictam fore, ipsumque Majorem Pœnitentiarium licet in casibus juxta facultatem sibi à Sede prædicta concessam per se ipsum dispensare, & absolute valeat, aliis tamen absoluendi, & dispensandi, aliasque facultates sibi concessas per literas suas, committere non posse: eis quoque an literæ quæ per præfatum officium Pœnitentiariæ expeditur, & expeditæ reperiuntur, secundum antiquum stylum ipsius officii expeditæ fuerint, & expeditur minime constare, & propterea de earum validitate merito dubitari debere, pluribusque aliis ac exquisitis suggestionibus, & cavillationibus prædicti Majoris Pœnitentiarii potestatem impugnare, & nihilominus ejus literæ huiusmodi executioni debita demandentur, & personæ quas concernunt, illarum votium ac debitum effectum consequi valeant, indebite, & iniuste impedire, eisdemque personis contra tenorem literarum prædictarum diversas alias molestias, ac damna inferre non erubescant, in animarum suarum periculum, ac ipsius Pœnitentiarii, imo verius nostri, & Sedis prædictæ contemptum, & vilipendium, ac personarum earum præjudicium non modicum, & gravamen, perniciosum quoque exemplum, & scandalum plurimorum.

§. 5. Nos tantæ temeritati, & audaciæ, provt nostro incumbit officio, opportunis remediis occurrere, ac Majoris Pœnitentiarii, & officii, personarumque huiusmodi literas præfatas pro tempore expeditur, honori, indemnitati, & securitati consulere volentes, Motu simili, non ad ipsius Iuliani Pœnitentiarii, vel alicuius alterius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & voluntate, & ex certa scientia, auctoritate Apostolica tenore præsentium decernimus, & declaramus, præfatum Iulianum, & pro tempore existentem majorem Pœnitentiarium huiusmodi, non solum per se ipsum in casibus juxta facultates sibi à prædicta Sede concessas dispensare, & absolute, & absolute, & dispensationes Christi fidelibus impendendas huiusmodi in diversis Mundi partibus per suas literas alias committere liberè, & licitè potuisse, & posse.

§. 6. Quodque literæ quæcumque per officium Pœnitentiariæ sub solito sigillo oblongo in cera rubea, & capsâ ceræ albæ impressæ pendente hæcenus expeditæ, & quæ in posterum expediti continget, juxta antiquum stylum dicti officii expeditæ intelligantur, nec ad hoc aliud probationis adminiculum requiratur, ipsæque literæ ut præfertur expeditæ, & expeditæ, illæ videlicet quæ forum conscientiarum in foro conscientiarum tantum, & quæ forum contentiosum concernunt, aut in quibus quod in contentioso, aut vtroque foro valeat appositum fuerit, tam in foro judiciali, & contentioso, Ecclesiastico, & sæculari, quam etiam in foro pœnitentiæ omnimodam fidem faciant, & valeant, illisque stari, & indubitanter credi debeat, ac personis prædictis qui illas impetrarint, & impetrabunt, in vtroque foro huiusmodi, provt eis concessum fuerit, plenarie suffragentur, & valeant.

§. 7. Volentes, ac motu, & scientia similibus statuentes, quod omnes, & singulæ personæ cujuscumque dignitatis, status, gradus, nobilitatis, & præminentiarum fuerint, & quacumque Ecclesiastica, vel mundana dignitate

Sed iterum asserunt illi pœnitentiarii ad forum conscientiarum se referre, & ipsam non posse aliter committere facultatem sibi ab Apost. Sede concessam.

Hic ideo Pont. alii committere posse decrevit.

Et quæ literæ in vtroque foro probantur, & suffragari.

Pœnasque inobedientibus imponit. Quæ amplius.

Paul. III. cit. in rub.

dignitate præfulgeant, quæ contra tenorem præfentium, ac priorum literarum nostrarum hujusmodi aliquid facere attentaverint, & præmissis omnibus, & singulis, in totum vel in partem non paruerint, omnes, & singulas censuras, & pœnas in dictis prioribus literis nostris contentas eo ipso incurrant.

Executores ipsius const. deputat.

§. 8. Et insuper ut præmissa omnia tam in prioribus quam præsentibus literis nostris contenta plenius obseruentur, & contumacia, ac inobedientia illa contententium facilius comprimat, venerabili fratri moderno, & pro tempore, existenti Almo Urbis in spiritualibus Vicario nostro, & dilecto filio Curie causarum Camere Apostolicæ generali Auditori, etiam pro tempore existenti, Motu, scientia, & auctoritate similibus, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel alter eorum, ubi, quando, & quoties super præmissis, vel aliquo præmissorum pro parte cuiuslibet personæ, de cuius interesse pro tempore agi contigerit, fuerint requisiti, seu alter eorum fuerit requisitus, priores, & præfentes literas, ac omnia & singula in eis contenta solemniter publicantes, illasque, & illa, per se vel alium seu alios, inviolabiliter observari facientes, omnes & singulos quos hujusmodi excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliaque censuras, & pœnas prædictas incurrisse eis constiterit, in Ecclesiis, dum major inibi populi multitudo ad divina conuenerit, & locis aliis publicis, de quibus eis videbitur, excommunicatos, & sententia huiusmodi irretitos publice nuntiari, & faciant nuntiari ab aliis, ac ab omnibus artius euitari, necnon legitimis super iis habendis seruatibus processibus, eos & quemlibet eorum quoties opus fuerit aggravare, reagravare, necnon terras, & loca ad quæ eos, & aliquæ eorum declinare contigerit, Ecclesiastico interdicto supponere, illudque strictissime observari facere procurent. Contradictores auctoritate nostra appellatione postposita compellendo, invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis.

Contraria nullis.

§. 9. Non obstantibus felicitis recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, illis præfertim quibus cauetur ne quis extra suam civitatem, vel Diocesim nisi in certis casibus, & in illis ultra unam dietam à fine suæ Diocesis ad iudicium evocetur, seu ne iudices à Sede deputati prædicta extra civitatem, & Diocesim in quibus deputati fuerint, contra aliquem procedere, seu alii, vel aliis vices suas committere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali editis, ac aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis quæ in dictis prioribus literis voluimus non obstat, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P. A. 13. die 9. Martii.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo octogesimo quarto, 7. Idus Maii, Pont. nostri Anno 13.

XXIV. Confanguinei & affines reorum in causis criminalibus condemnatorum, in Statu Ecclesiastico, ad redimendum eorum bona compellantur. Eisque non extantibus, vel impotentibus, Communitates ad id cogantur. Et parentes filiorum condemnatorum, etiam viuentes, teneantur ad integram eorum legitimam Filco persolvendam.

Hoc ultimum de legitima statuit etiam Pius IV. infra in eius constit. §. 2. Esti cuncta. Sed in Vrbe non persolvitur ex privilegio Innocent. IX. ut infra in eius constit. 2. Ad Romanam.

Edicta An. D. S. I X T V S E P I S C O P V S, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Quædam. C Vra Pastoralis officii nobis, licet immeritis, superna dispositione commissa, studia nostræ mentis sollicitate non desinit, rebus singulis executionem adhi-

bere iustitiæ, & ut late in criminosos pro tempore condemnationes debitum sortiantur effectum, opem, & operam impendere efficaces.

§. 1. Fide digna relatione accepimus, quod nonnulli sui exigentibus demeritis, criminaliter in Alma Vrbe, aliisque civitatibus, terris, & locis nostro ac Romanæ Ecclesiæ temporali dominio subiectis pro tempore condemnati in variis pecuniarum summis, seu aliis cum eorundem condemnatorum confiscatione bonorum, à locis in quibus sunt condemnati, se absentant, & ne quispiam eorum bona immobilia emat, aut conducat à filco, minis, & aliis requisitis remediis procurant, usquequo tractu temporis abolitis ex gratia condemnationibus hujusmodi, bona ipsa recuperent, fructum interim persæpe percipientes et eis, sicque quandam sibi vendicant futuram impunitatem delictorum: quæ res aliis incentivum dabit delinquendi. Quidam verò ex eo prætextu, quod filii, vel nepotes in patris, vel aui potestate existant, nec bona aliqua habeant, quæ in patris per eos excohibus (si illorum gravitas exigat) confiscari, aut alias per condemnationum ferendarum pro tempore contra eos executionem capi possint, ad delinquendum præ cæteris sunt promptiores.

§. 2. Nos igitur attendentes parum esse sententias ferri, nisi debitæ executioni demandentur, ac ratione casuum emergentium, licitum esse leges transgredi, ac volentes super his opportunum adhibere remedium, auctoritate Apostolica hac in perpetuum valitura constitutione sancimus, licere exauctoribus condemnationem hujusmodi tam hæcenus latarum, quam aliarum quas ferri contigerit in futurum in Vrbe, civitatibus, terris, & locis prædictis, siue condemnationum earumdem commodum ad Cameram Apostolicam, siue ad Communitates civitatum, terrarum, & locorum eorundem, vel personas offensas, in totum vel in partem sit perventurum, dum principales condemnatos habere non poterunt, compellere eorum consanguineos, & affines usque in quartum gradum iuxta canonicas sanctiones computandum, ad emendum bona, quæ confiscata fuerint, & confiscata non fuerint, pro currenti valore quantitatum latarum contra illorum dominos condemnationum earumdem.

§. 3. Et si consanguineos non haberent, vel haberent impotentes, super quorum impotentia executorum eorundem declarationi stetur, si confiscationes, & condemnationes ipsæ ad Cameram præfate commodum sint cessuræ, etiam Communitates, & Universitates locorum, in quorum territoriis bona consistunt, ad hujusmodi emptionem faciendam teneantur.

§. 4. Et parentes habentes taliter condemnatos in potestate sua, ad solvendum pro illis quos habent in potestate, si ipsorum bona sint confiscata, integram legitimam, quam haberent de bonis eorundem parentum, si tunc decederent, cogantur, si verò in pecuniariis pœnis damnati sint, ad pœnas ipsas solvendum pro currenti quantitate, ad quam tunc ascendere contigerit valor legitimæ memoratæ, ita quod soluta semel legitima modo prædicto, amplius de bonis hujusmodi non solvantur.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon indultis, privilegiis, gratiis, & constitutionibus civitatibus, terris, & locis, & prædictis concessis, seu factis, & cum illis initis capitulis, & conventionibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo, &c. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini 1484. 3. Kalendas Iulii.

INNOCENTIUS OCTAVUS PONT. CCXXVII.
ANNO DOMINI MCDLXXXIV.

Innocentius VIII. Genuensis, Johannes Baptista Filio antea dictus, Presbyter Card. S. Laurentii in Lucina, Creatus 4. kalen. Coronatus pridie Idus Septemb. Anno Domini 1484. Vixit annos 7. menses 10. dies 27. Creavit Card. 8. Obiit octavo kal. Augusti anno 1492. Corpus ejus in Basilica S. Petri sepultum fuit. Vacavit sedes dies 26.

Inquisitorum hæreticæ Pravitatis Jurisdictionis contra hæresim sive sectam Maleficorum.

De his Maleficis, & Sortilegis plene habetur in cap. 26. q. 1. & seqq. & in III. de Sortileg. Necnon de commercio cum dæmonibus habentibus, & super. constitut. 13. Ioan. XXI. Super.

Huic autem const. consonant aliæ pleniores dispositiones, de quibus inf. in const. 43. Leonis X. Honestis, constit. 2. Adriani VI. Dudum, & const. 17. Sixti V. Cæli.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

VMMIS desiderantes affectibus, pro ut Pastoralis sollicitudinis cura requirit, ut fides Catholica nostris potissime temporibus ubique augeatur, & floreat, ac omnis hæretica pravitas de finibus fidelium procul pellatur, ea libenter declaramus, ac etiam de novo concedimus, per quæ hujusmodi pium desiderium nostrum votivum sortiatur effectum, cunctisque propterea per nostræ operationis ministerium, quali per providi operatoris sarcinam erroribus extirpatis, ejusdem fidei zelus, & observantia in ipsorum corda fidelium fortius imprimatur.

§. 1. Sane nuper ad nostrum non sine ingenti molestia pervenit auditum, quod in nonnullis partibus Alemanniæ superioris, necnon in Maguntinen. Colonien. Treveren. Saltzburgen. & Bremen. provinciis, civitatibus, terris, locis, & Diocæses, complures utriusque sexus personæ salutis immemores, & à fide Catholica deviantes, cum dæmonibus incubis, & succubis abuti, ac suis incantationibus, carminibus, & conjurationibus, aliisque nefandis, superstitiosis, & sortilegis excessibus, criminibus, & delictis, mulierum partus, animalium fetus, terræ fruges, vinearum uvæ, & arborum fructus, necnon homines, mulieres, pecora, pecudes, & alia diversorum generum animalia, vineas quoque, pomeria, prata, pascua, blada, frumenta, & alia terræ legumina perire, suffocari, & extingui facere, & procurare, ipsosque homines, mulieres, jumenta, pecora, pecudes, & animalia, tam diris intrinsecis doloribus, & tormentis afficere, & excruciare, ac eosdem homines ne gignere, & mulieres ne concipere, virosque ne uxoribus, & mulieres ne viris actus conjugales reddere valeant, impedire: fidem præterea ipsam, quam in sacri susceptione baptismi susceperunt, ore facilego abnegare, aliaque quamplurima nefanda, excessus, & crimina instigante humani generis inimico, committere, & perpetrare non verentur in animarum suarum periculum, divinæ Majestatis offensam, ac perniciosum exemplum ac scandalum plurimorum. Quodque licet dilecti filii Henrici Institoris, in prædictis partibus Alemanniæ superioris, in quibus etiam provinciæ, civitates, terræ, Diocæses, & alia loca hujusmodi comprehensa fore censentur, necnon Jacobus Sprenger, per certas partes lineæ Rheni, Ordinis Prædicatorum, & Theologiæ professores, hæreticæ pravitatis Inquisitores per literas Apostolicas deputati fuerunt, prout adhuc existunt, tamen nonnulli clerici, & laici illarum partium, quærentes plura sapere quàm oporteat, pro eo quod in literis deputationis hujusmodi provinciæ, civitates, Diocæses, terræ, & alia loca prædicta, illarumque personæ ac excessus hujusmodi nominatim, & specificè expressa non fuerunt, illa sub eisdem partibus minime contineri, & propterea præfatis Inquisitoribus in provinciis, civitatibus, Diocæses, terris, & locis prædictis hujusmodi Inquisitionis officium exequi non licere, & ad personarum earundem super excessibus, & criminibus antedictis, punitionem, incarcerationem, & correctionem admitti non debere, pertinaciter asserere non erubescunt. Propter quod in provinciis, civitatibus, Diocæses, terris, & locis prædictis, excessus & crimina hujusmodi non sine animarum earundem evidenti iactura, & æternæ salutis dispendio remanent impunita.

§. 2. Nos igitur impedimenta quælibet, per quæ ipsorum Inquisitorum officii executio quomodolibet retardari posset, de medio submovere, & ne labes hæreticæ pravitatis, aliorumque excessuum hujusmodi in perniciem aliorum innocentium sua venena diffundat, opportunis remediis, prout nostro incumbit officio, providere volentes, fidei zelo ad hoc maxime nos impellente, ne propterea contingat, provincias, civitates, Diocæses, terras, & loca prædicta sub eisdem partibus Alemanniæ superioris debito Inquisitionis officio carere, eisdem Inquisitoribus in illis officium Inquisitionis hujusmodi exequi licere, & ad personarum earundem super excessibus, & criminibus prædictis correctionem, incarcerationem, & punitionem admitti debere, perinde in omnibus, & per omnia, ac si in literis prædictis provinciæ, civitates, Diocæses, terræ, & loca ac personæ, & excessus hujusmodi nominatim, & specificè expressa forent, auctoritate Apostolica, tenore præsentium statuimus. Proque potiori cautela literas, & deputationem prædictas ad provincias, civitates, Diocæses, terras, & loca, necnon personas, & crimina hujusmodi extendentes, præfatis Inquisitoribus, quod ipsi, & alter eorum, accersito secum dilecto filio Joanne Gremper Clerico Constant. Diocæsis, Magistro in artibus eorum moderno, seu quovis alio Notario publico, & per ipsos, & quemlibet eorum pro tempore deputando in provinciis, civitatibus, Diocæses, terris, & locis prædictis contra quascumque personas cujuscumque conditionis, & præminentia fuerint, hujusmodi Inquisitionis officium exequi, ipsasque personas, quas in præmissis culpabiles repererint, juxta earum demerita corrigere, incarceratione, punire, & multare.

§. 3. Necnon in singulis provinciarum hujusmodi Parochialibus Ecclesiis, verbum Dei fidei populo, quoties expedierit, ac eis visum fuerit, proponere, & prædicare, omniaque alia & singula in præmissis, & circa ea necessaria, & opportuna facere, & similiter exequi libere, & licitè valeant, plenam, ac liberam eadem auctoritate de novo concedimus facultatem.

Hic ideo Pontificis per Inquisitores contra eos procedi jubet.

Et verbum Dei prædicari mandavit, &c.

Executores
que hujus
conf. depu-
sant.

§.4. Et nihilominus venerabili fratri nostro Episcopo Argentiniensi, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipse per se vel per alium, seu alios premissa, ubi, quando, & quoties expedire cognoverit, fueritque pro parte Inquisitorum hujusmodi, seu alterius eorum legitime requisitus, solemniter publicans, non permittat eos per quoscumque super hoc contra predictarum, & presentium literarum tenorem, quavis auctoritate molestari, seu alias quomodolibet impediri: molestatores, & impeditores, & contraditores quoscumque, & rebelles, cujuscumque dignitatis, status, gradus, preeminentie, nobilitatis, & excellentie, aut conditionis, & quocumque exemptionis privilegio sint muniti, per excommunicationis, suspensionis, & interdicti, ac alias etiam formidabiliores, (de quibus sibi videbitur) sententias, & penas, omni appellatione postposita compescendo, & etiam legitimis super his per eum servandis processibus, sententias ipsas (quoties opus fuerit) aggravare, & reaggravare, auctoritate nostra procuret, invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis.

Contrariis
derogat.

§.5. Non obstantibus premissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, contrariis quibuscumque, &c.

Dat. P. Ant.
die 5. Dec.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.
Datum Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominice Millesimo, quadringentesimo octogesimo quarto, Nonis Decemb. Pont. sui Anno primo.

II. Vno Monasteriorum Congregationis Monachorum Vallis Umbrosae, sub vno Abbate generali nuncupando Vallis Umbrosae, & praefinitio nonnullarum ordinationum pro regimine Monachorum d. Congregationis sub Regula Sancti Benedicti, iurisdictioneque ejusdem Abbatis.

De horum Monachorum institutione, & aliis eis concernentibus, vid. sup. in conf. 1. Urb. 11. Cum universis.

Edita An. D. 1484. INNOCENTIVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Proeminem.

ALto divinae providentiae consilio summi sacerdotii vices, meritis licet inferioribus, gerentes in terris, ad universa Monasteria, & pia loca pro illorum felici statu conservando, nostrae vigilantiae frequenter dirigimus intuitum, & his quae pro illorum pace, & unitate consideratione providenda, & matura deliberatione processisse comperimus, ut incoccussa soliditate roborata, libenter, cum a nobis petitur, Apostolici muniminis adjicimus firmitatem.

Monasterium S. Salvi, & aliud Monasterium S. Michaelis de Passignano se concordaverunt ut sequitur, videlicet.

§.1. Dudum siquidem fel. rec. Callisto Papae III. praedecessori nostro pro parte tunc Abbatum, & dilectorum filiorum S. Salvi prope Florentiam, & S. Michaelis de Passignano Fesulanae Diocesis, Ordinis Vallis Umbrosae Monasteriorum, & Conventuum, exposito, quod olim ipsi provide considerantes, quod in dicto Monasterio S. Salvi Monachorum numerus adeo exercebat, quod fructus ipsius Monasterii & illius habitationis ad sustentandum, & manutenendum dictos Monachos, praesertim certis anni temporibus minime sufficiebant; quodque praefatum Monasterium de Passignano in loco solitario positum erat, & in eo pauci Monachi morabantur, quamvis illius fructus, redditus & prouetus ad sustentationem plurium Monachorum quam ibi essent, sufficeret, inter se talem inter caetera iniverant concordiam, videlicet.

Quod ipsa Monasteria univ. sicut quilibet Abbas in suo iure remaneret.

§.2. Quod ipsa Monasteria inuicem unirentur, ita tamen quod vnum ab altero non dependeret, & quod quilibet Abbas remaneret in sua dignitate & jure.

Itemque S. Salvi & Passignano.

§.3. Quodque in singulis Monasteriis praedictis observaretur Regula S. Benedicti.

§.4. Et quod Abbas S. Salvi posset mittere, & renovare ad numerum suos Monachos ad Monasterium de Passignano praedictum, ac Monachi sic per eum missi, pro tempore quo ibi morarentur forent veri Monachi ipsius Monasterii de Passignano in actibus capitularibus, & in

omnibus peragendis, ac si in ipso Monasterio de Passignano fuerint tacite vel expresse professi. Et quod cura dicti Monasterii de Passignano in spiritualibus, foret in manibus illius de dictis Monachis, quem elegerint dicti Abbas. Et quando casus similiter veniret, quod aliqua Abbas eorum Monasteriorum moreretur, nec illorum Monachi una cum Abbate remanente, & oeconomio Monasterii vacante hujusmodi, possent libere procedere ad electionem novi Abbatis, quando tamen eis videretur, & placeret, qua electione legitime celebrata, ille qui foret electus, intelligatur & foret verus Abbas absque alia confirmatione Sedis Apostolicae, vel alicujus Superioris, reservata tamen taxa consueta Camerae Apostolicae persolvenda. Necnon quod dicti Abbates durante eorum observantia possent recipere omnes Clericos, siue Laicos de saeculo ad ipsa Monasteria fugientes, absque licentia ipsius Generalis dicti Ordinis.

§.5. Praefatus Callistus praedecessor, dictorum Abbatum in eorum supplicationibus inclinatus, bon. mem. Antonio Archiepiscopo Florentino suis literis dedit in mandatis, ut vocato dicto Generali, in praemissis omnibus & singulis auctoritate Apostolica per seipsum provideret, & exequeretur prout conscientiae suae videretur expedire.

§.6. Postmodum vero pro parte dictorum Abbatum, & Conventuum recol. mem. Pio Papae II. etiam praedecessori nostro exposito, quod praefatus Antonius Archiepiscopus de praemissis omnibus, & singulis certam sortitiam habens, vocato dicto Generali, Monasteria praedicta insimul univ. annexerat, & incorporaverat, & alia in dictis literis contenta fecerat. Quodque antequam unio, annexio, & incorporatio praedictae suum consecutae fuissent effectum, idem Callistus fuerat vita functus.

§.7. Praefatus Pius praedecessor tunc dictorum Abbatum, & Conventuum supplicationibus inclinatus, Abbati Monasterii B. Mariae Florentin. ejus proprio nomine non expresso, suis literis dedit in mandatis, ut de praemissis omnibus & singulis, ac eorum circumstantiis univ. se diligenter informaret, & si per informationem hujusmodi ita esse reperiret, Monasteria praedicta juxta tenorem dictae concordiae insimul uniret, annexeret, incorporaret, ac inter caetera statueret & ordinaret, quod unum Monasteriorum praedictorum ab altero non dependeret, nec alterius membrum esse censeretur, sed esset eorundem Abbatum, & Conventuum una Congregatio per quam dicta Monasteria gubernarentur, & quilibet Abbatum tunc existentium Monasteriorum praedictorum, remaneret perpetuo in sua dignitate, & jure quandiu viveret, vel alteri cedendum duceret. Et quod quocumque aliquem Abbatum Monasteriorum praedictorum ab hac luce migrare contingeret, seu regimini, & administrationi dicti Monasterii cederet, aut Monasterium suum alias quoquo modo dimitteret, liceret tunc Abbati superstiti, ac oeconomio Monasterii taliter vacantis, necnon Monachis praedictis, ad electionem futuri inibi Abbatis procedere, qua electione rite & legitime celebrata, ille qui foret electus, intelligeretur, & foret verus Abbas, absque alia confirmatione Sedis Apostolicae, reservata tamen taxa praedictae Camerae, ut superius est expressum. Et quod quilibet in Abbatem electus quolibet anno in Capitulo per ipsam Congregationem celebrando teneretur libere renuntiare in manibus ipsius Congregationis vel Praesidentium, seu Definitorum ejusdem, qui potestatem haberent hujusmodi electionem confirmandi vel infirmandi. Quodque tam praedicti quam aliorum quorumcumque Monasteriorum dicti Ordinis Vallis Umbrosae ubique constitutorum Abbates, conventiones praedictas absque alicujus Superioris licentia recipere, & admittere possent. Ipsaeque vel eorum Vicarii durante observantia hujusmodi omnes tam Clericos quam Laicos de saeculo fugientes ad probationem Regulae, demum ad professionem, absque dicti Generalis licentia admittere possent, indulgeret.

§.8. Successive vero fel. rec. Paulus Papa II. etiam praedecessori nostro pro parte univ. Monasteriorum dictae Congregationis sancti Salvi exposito, quod tunc Abbas dicti Monasterii B. Mariae ad eorum Pii praedecessoris literarum executionem juxta illarum tenorem rite

rite procederet, quia per diligentem examinationem præmissa reperisset esse vera, sancti Salvi, & de Passignano Monasteria prædicta insimul univertat, annexerat, & incorporaverat, ac omnia alia prædicta statuerat, ordinaverat, & indulserat.

§.9. Necnon eidem Paulo prædecessori subjuncto, quod dilecti filii Abbates & Conventus sancti Michaelis de Forculis Pistoriensis, & sancti Michaelis in Podio, ac sancti Donati Senensis dicti Ordinis Monasteriorum conventiones prædictas, vigore statuti & ordinationis ac literarum Pii prædecessoris hujusmodi dicto Pio prædecessore adhuc in humanis agente recepissent, & admisissent, unio, annexio, & incorporatio prædictæ solum ad dictum Monasterium S. Salvi effectum sortitæ fuerant, & causæ propter quas unio, annexio, & incorporatio factæ fuerant adhuc durarent, & efficacissimæ forent, idem Paulus prædecessor certo iudici in partibus illis dedit in mandatis, ut vocatis quorum interest, de præmissis omnibus & singulis, & eorum circumstantiis univertis auctoritate sua se diligenter informaret, & si per diligentem informationem hujusmodi ita esse reperiret, prædicta omnia Monasteria juxta concordiam prædictam invicem, necnon Congregationi prædictæ eadem auctoritate uniret, appropriaret, incorporaret, & annexeret, necnon omnia & singula in dictis Pii prædecessoris literis commissa, & mandata, de novo auctoritate prædicta faceret, statueret, ordinaret, indulgeret, & exequeretur juxta eisdem prædecessoris literarum continentiam & tenorem.

§.10. demum recol. men. Sixto Papæ Quarto similiter prædecessori nostro pro parte Abbatum & Congregationis prædictorum exposito, quod pro eo quod unio, annexio, & incorporatio hujusmodi adhuc quoad de Podio, sancti Donati, & Passignano Monasteria prædicta effectum sortita non fuerant, & pro eo quod idem Sixtus prædecessor dicto Paulo etiam prædecessore sicut Domino placuit vita functo, fuerat ad apicem summi Apostolatus assumptus, in primordio suæ assumptionis omnes uniones, annexiones, & incorporationes de quibusvis Ecclesiis, Monasteriis, dignitatibus, officiis, & beneficiis & locis Ecclesiasticis, qualitercumque forent invicem, vel aliis Monasteriis, mensis, dignitatibus, personatibus, officiis, beneficiis, & locis, quomodolibet Apostolica vel alia quavis auctoritate factas, quæ suum sortitæ non fuerant effectum, revocaverat, & irritaverat, & cassaverat, & nullius existere firmitatis declaraverat, effectum sortiri nequiverat in futurum, & causæ propter quas unio, annexio, & incorporatio prædictæ factæ fuerant, adhuc durarent, idem Sixtus prædecessor etiam certo iudici in partibus illis dedit in mandatis, ut vocatis quorum interesset, de præmissis omnibus & singulis, ac circumstantiis univertis auctoritate sua se diligenter informaret, & si per informationem hujusmodi reperiret ita esse de Passignano, & Podio, sancti Donati Monasteria prædicta invicem, & Congregationis prædictæ juxta formam dictæ concordie perpetuè uniret, admitteret, & incorporaret, necnon omnia, & singula in dictis literis contenta, commissa & mandata, eadem auctoritate de novo faceret, statueret, ordinaret, indulgeret, & exequeretur, etiam juxta earundem literarum continentiam atque formam, prout in singulis desuper confectis literis prædecessorum hujusmodi, ad quarum executionem servatis illarum formis respectivè processum extitit, desuper confectis plenius contineretur.

§.11. Cum autem sicut exhibita nobis nuper pro parte Basilii Generalis dicti Ordinis Vallis Umbrosæ, & ejusdem B. Mariæ Vallis Umbrosæ, necnon sancti Salvi prope Florentiam, ac sancti Michaelis de Passignano, & sancti Fidelis de Pupio Aretin. & sancti Cassiani de Monte Schalar. Fesulan. Dioc. & sancti Pancratij Florentin. & sancti Michaelis in Podio, sancti Donati Senen. necnon sancti Michaelis de Forculis Pistorien. & sanctæ Præcedis de Urbe, & sanctæ Mariæ de Monte Plano Pistorien. Dioc. & aliorum dicti Ordinis Monasteriorum, Abbatum, & Conventuum, ac Priorum dilectorum filiorum petitio continebat, licet longo tempore sancti Salvi, & de Passignano, & successivè præfata alia Monasteria, & Prioratus diversis concessionibus Apostolicis

Bullar. Mag. Tom. 1.

dicto Monasterio Vallis Umbrosæ, quod est caput totius Ordinis sub vocabulo Congregationis sancti Salvi aliquantulum separata fuerint, & de per se degerint, nuper tamen generales Abbates & Conventus prædicti providè considerantes, quod si Vallis Umbrosæ, ac sancti Salvi, ac de Passignano, & alia Monasteria prædicta, in quibus regularis observantia viget, earumque personarum, ad unum corpus mutæ charitatis redigerentur, uberioribus fructus in Dei honorem exinde provenire, & Ordo ipse coadunatis viribus facilius ampliari & conservari possent, habito circa præmissa diligenti tractatu & matura deliberatione, salvo semper beneplacito Sedis Apostolicæ, certa capitula formam & directionem præmissorum, ac felicem, & prosperum statum eorum concernentia fecerunt, & ordinaverunt, nobisque humiliter supplicarunt, ut capitulis prædictis pro illorum substantia firmiori robur Apostolicæ confirmationis adjiceret, ac aliis & eorum statui super his opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§.12. Nos igitur qui unitatem, pacem, & charitatem inter quoscumque fideles, & præsertim sub suavi religionis jugo Altissimo famulantes confovere ex pia mentis nostræ consideratione internis desideramus affectibus: Quique singula capitula hujusmodi per venerabilem fratrem nostrum Oliverium Episcopum Sabinese Romanæ Ecclesiæ Cardinalem, & ipsius Ordinis Protectorem, ac dilectum filium Magistrum Antonium de Grassis, Capellanum & Referendarium nostrum, ac causarum Palatii Apostolici Auditorem, & ambos Juris Utriusque Doctores eximios, de quorum fide, prudentia, & integritate specialem in Domino fiduciam obtinemus, diligenter examinari, limitari, corrigi, & emendari, & præsentibus annotari fecimus, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnia & singula capitula prædicta cum omnibus, & singulis in eis contentis partibus, tenoribus, & clausulis, ac uniones, annexiones, & incorporationes ipsas, quatenus opus sit auctoritate Apostolica tenore præsentium & ex certa nostra scientia confirmamus, & approbamus, ac viribus perpetuè subsistere debere decernimus, & declaramus, suppletentes omnes, & singulos defectus, tam juris quam facti, si qui forsitan intervenerint in eisdem.

§.13. Et nihilominus pro potiori præmissorum observatione, omnia & singula capitula, uniones quoque, annexiones, & incorporationes prædictas, auctoritate, scientia, & tenore prædictis, etiam juxta tenorem capitulorum ipsorum de novo facimus, statuimus, & ordinamus, illaque inviolabiliter observari debere similiter decernimus, & declaramus.

§.14. Non obstantibus quibuscumque revocationibus per Nos, & prædecessores nostros præfatos de unionibus hujusmodi, quæ sortitæ non fuerint effectum factis, quas quoad hoc pro infectis haberi volumus, necnon una nostra, per quam volumus quod in unionibus semper commissio fiet ad partes, vocatis quorum interest, & semper in eis, tam uniendi quam illius cui uniretur, beneficiorum veri valores secundum communem estimationem exprimerentur, alioquin unio non valeret, & aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Monasteriorum, & Ordinis prædictorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ac Callisti & aliorum prædecessorum literis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Tenor autem dictarum Capitulorum sequitur, & est talis. §.15. In primis quod dictum Monasterium Vallis Umbrosæ, & Abbas generalis illius, sit caput totius Religionis prædictæ. Item quod eo primo cedente, vel decedente alter eligatur, prout inferius adnotabitur. Item quod omnia Monasteria, & Monachi totius Congregationis S. Salvi subijciantur Generali tanquam capiti.

§.16. Et in futurum vocetur Congregatio Vallis Umbrosæ, & non sancti Salvi. Gaudeatque ipsa nova Congregatio omnibus privilegiis, exemptionibus, & immunitatibus, quibus ipsa Congregatio sancti Salvi gaudebat, perinde ac si eidem Congregationi Vallis Umbrosæ concessæ fuissent.

Hic modo Papæ Sixtus ea confirmat.

Et de novo eisdem statutis.

Quibuscumque que non obstatibus.

Tenor ad. C. de Privilegiis hujusmodi Monasterium Vallis Umbrosæ, & Abbas sit caput Congr. Congregatio Vallis Umbrosæ, & non sancti Salvi.

Abbas Generalis sit perpetuus, & alii amovibiles, ut infra.

Capitulum generale singulis annis celebratur, in quo obo Definitores, & Abbas generalis praesident.

Qui totum representat Capitulum omnimoda potestate.

Quam exercent Generales cum majori parte Definitorum.

Alii Abbates & Piores annuatim eliguntur in dicto Capitulo.

Visitationesque eo firmantur ad executionem in statuto in Capitulo.

Generales & Visitatores de Praelatis dictae Congregationis disponere possunt.

Capitulum non dissolvatur, nisi per legem Capituli approbatur.

Monachi transferantur ab uno ad aliud Monasterium de praedictis, nisi us consuetudine professi ad quod translati sunt.

Conventiones Praelatorum, Congregationis, & Praeterea, confirmantur, ut infra.

§. 17. Item quod Abbas Vallis Umbrosae, & Generalis totius Ordinis pro tempore existens remaneat perpetuus, Caeteri vero Abbates, & Praelati dictae Congregationis sint amovibiles, ut inferius adnotabitur.

§. 18. Item quod omni anno Capitulum generale dictae Congregationis in loco ad hoc deputando celebretur, in quo eligantur annuatim octo Definitores de numero Abbatum, seu Monachorum dictae Congregationis tantum in sacerdotio constitutorum, in quo Capitulum Abbas generalis, ut caput praesideat.

§. 19. Item quod praefatus pater Abbas generalis cum dictis Definitoribus electis, representet totum Capitulum praefatum, & habeat libertatem plenam, & auctoritatem gubernandi, & ordinandi dictam totam Congregationem, tam in spiritualibus, quam in temporalibus, corrigendique excessus, & errores quorumcumque Abbatum, & Monachorum, & Conventorum iuxta canonicas sanctiones, & instituta regularia d. Ordinis, & novae Congregationis, & alias prout eorum conscientiae videbitur expedire.

§. 20. Item quod Generalis pro tempore existens, una cum majori parte Definitorum omnimodam utilitatem, honorem, & statum pro tempore dictae novae Congregationis concernentia, facere, mutare, & ordinare possint, non obstante contradictione majoris partis.

§. 21. Item quod Generalis, & Definitores praedicti annuatim habeant deputare Abbates, & Piores annuales in Capitulo, prout eorum conscientiae videbitur, non obstante forma data eligendi in literis fel. rec. Pii Papae II. per quas statutum fuit, quod electio fieri deberet in loco Monasterii vacantis, & per monachum, & Monachos ejusdem.

§. 22. Item quod pater Generalis, & Definitores in fine Capituli eligant duos Visitatores dictae Congregationis in sacerdotio constitutos, qui una cum patre Generali, postquam dicti Definitores functi fuerint officio, eandem auctoritatem habeant omnia ordinata in Capitulo praecedenti exequendi, prout pater Generalis, & Definitores facere poterant. Quorum Visitatorum officium tantum duret, quousque sequens proximum Capitulum congregabitur, & non ultra.

§. 23. Item quod etiam pater Generalis, & dicti Visitatores pro tempore existentes, possint eorum officio durante, disponere, & ordinare de Abbatibus, & Praelatis dictae Congregationis annualibus tantum, alioque legitima causa, & aliquo praecedente sumptu causa cognitionis amovere, & eorum loco alios deputare, prout eorum conscientiae, Religionis praefatae quieti, & utilitati videbitur expedire.

§. 24. Item quod Capitulum dictae Congregationis dissolvi non possit, nisi prius locus novi, & sequentis Capituli per patrem Generalem, & Definitores sit ordinatus, & deputatus, & quod dictus locus sit deputatus amoveti non possit nisi expresso consilio patris Generalis, & Visitatorum praedictorum.

§. 25. Item quod Praelati, & Monachi, ut supra de uno Monasterio dictae Congregationis in quo prius erant ad aliud translati, veti professi illius Monasterii ad quod transferuntur repantentur, habeantque vocem in Capitulo, & omnia alia facere, & exercere possint, ac si in illo tactam vel expressam professionem emisissent.

§. 26. Item quod Praelati dictae Congregationis omnibus privilegiis, insigniis, & praerogativis, dignitatibus, & jurisdictionibus suis Monasteriis, in genere, vel in specie, seu alias auctoritate Apostolica vel quavis alia quomodocumque concessis, uti & gaudere possint, quibus antea utebantur, & gaudebant, sine praesudicio praefatae Congregationis, & litterarum de & super praesentibus noviter expediendarum.

§. 27. Item quod conventiones inter Praelatos dictae Congregationis cum Praelatis qui per antea dictae Congregationi aggregati sunt, & adhuc adimpleta non sunt, vel conventiones quae in futurum fient cum Praelatis perpetuis dicti Ordinis, qui praefatae Congregationi aggregabuntur, seu adherere voluerint, ejusdem roboris, & momenti sint, & esse censeantur, firmaque & illibata permanere habeant, ac si auctoritate Apostolica munita forent.

§. 28. Quodque praesens Capitulum intelligatur etiam quoad Commendatarios Monasteriorum, seu beneficiorum dicti Ordinis, Cardinales, Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, seu quosvis alios, ita quod ipsi tales Commendatarii, non obstantibus reservationibus Apostolicis specialibus, vel generalibus, & aliis in corpore juris clausis praesentibus, & futuris, possint in favorem dictae Congregationis cedere, cum auctoritate tamen Sedis Apostolicae.

§. 29. Quodque conventiones super praemissis faciendae valeant prout superius est expressum, proviso tamen quod a die quo hujusmodi Monasteria cederentur, & ipsi Congregationi aggregarentur, infra sex menses annuata, & deinde de quindecim annis in quindecim annos Camerae Apostolicae per dictam Congregationem persolvantur.

§. 30. Item quod Monasteria dictae Congregationis solum Praelatos ejusdem Congregationis ut supra electos, & ordinatos, regi & gubernari debeant, qui sic electi, & instituti auctoritate Apostolica regant, & gubernent, & eorum Monasteria in spiritualibus, & temporalibus absque alia Sedis Apostolicae provisione, scripta tamen in praemissis voluntate dicti Pii praedecessoris de & super solutione annatarum, ut supra.

§. 31. Item quod nullus cujuscumque status, gradus, & conditionis existat, etiam si Abbatiali, Episcopali, Archiepiscopali, aut Cardinalatus dignitate praefulgeat, quoquo modo dictae Congregationis Monasteria, sive eorum loca, & beneficia in Commendam recipere possint, seu habere, nisi auctoritate Apostolica, & cum derogatione expressa privilegiorum, & indultorum dictae Congregationis, & non solum intelligatur de Monasteriis, & beneficiis quae in praesentiarum dictae Congregationis sunt, sed de eis ejusdem Ordinis, quae in futurum illi aggregabuntur.

§. 32. Item quod si aliquo casu, quod absit, contingeret dictum Monasterium Vallis Umbrosae commendari, ubi nunquam a memoria hominum fuit commendatum, quod tunc sit licitum Definitoribus, si tunc erit Capitulum, & si non, Visitatoribus, aut si mortui essent, Capitulo generali dictae Congregationis eligere unum Vicarium generalem, qui in omnibus Abbatibus, Priores, & personas eorum, & loca eorum habent illam eandem facultatem, qua haberet Generalis. Et quod haec facultas duret dumtaxat durante Commenda. Cum clausula quod ipsi de Congregatione nihil habeant agere cum Commendatario, sed cum Vicario, modo praemisso per eos ordinando, & deputando.

§. 33. Item quod omnes Praelati annuales tantum dictae Congregationis in introitu Capituli, sint & esse intelligantur absoluti a dignitatibus, & officiis, quae tunc obtinebant.

§. 34. Et nihilominus eorum Monasteria vacare non intelligantur, etiam si Abbates, & Piores in Rom. Curia vel extra eam, aut eundo ad eam, vel redeundo decederent. Et quod solum praefatum Capitulum dictae Congregationis, quantumcumque duret, & de eis disponere habeat, ut supra, videlicet Generalis cum Definitoribus, sive cum Visitatoribus, non obstantibus quibuscumque reservationibus, nisi aliter per Sedem Apostolicam ex aliqua rationabili causa disponeretur, vel provideretur.

§. 35. Item si aliquis Abbas annuatus sive Praelatus praefatae Congregationis quacumque legitima causa impediatur, sive alias quovis modo in dicto Capitulo interesse non poterit, sive venire neglexerit, vel recusaverit, eo ipso congregato Capitulo absolutus a dignitate vel officio sit, & esse censeatur.

§. 36. Ita quod Abbas generalis una cum Definitoribus ut supra, de novo Abbate, & Priore loco dicti Abbatii, sive Prioris absentis, prout eis videbitur expedire, providere possint, perinde ac si ipsi Abbates, & Piores in dicto Capitulo expressis suis Monasteriis, & Prioratibus renuntiassent.

§. 37. Item si contingat quod aliquis Abbas annuatus sive perpetuus dictae Congregationis, Abbate generali excepto, inter Capitulum, & Capitulum ab humanis decedat vel alias ab administratione sui Monasterii amoveatur ut supra.

... Intra, Abbas generalis, prefatus una cum Visitatoribus ut supra, de novo Abbate providere habeant, possint, & debeat, & talis provisio auctoritate Apostolica rata sit, & firma.

§. 38. Item quod Praelati perpetui dicti Ordinis, qui iam dictae Congregationi aggregati sint, vel in posterum aggregari voluerint, & cedere vellent regimini, & administrationi dictorum Monasteriorum eorum, in favorem dictae Congregationis, cedere possint in manibus dicti patris Generalis, & Definitorum, seu in manibus patris Generalis, & Visitorum, qui potestatem habeant admittendi cessionem, & dictae Congregationi praefata Monasteria sic cessa aggregandi auctoritate Apostolica juxta privilegia praefatae Congregationi S. Salvii concessa. Et nihilominus dictus pater Abbas generalis una cum Definitoribus, seu Visitoribus pro tempore potestatem habeant, eosdem Praelatos qui sic cedent, ad vitam sive ad tempus eisdem Monasteriis praeficere in Abbates, prout eis videbitur, proviso quod a die cessionis hujusmodi infra annum Camerae Apostolicae integre annata praefati Monasterii sic cessa actualiter, & integre persolvatur. Et deinde de quindecim annis in quindecim annos perpetuo annatam solvere teneantur, & se obligent juxta literas dicti Pii. Et hoc quod dicitur de annata solvenda de quindecim annis in quindecim annos, intelligatur, & censetur statutum etiam in Abbatibus, & Praelatis annalibus, qui similiter annatam simili modo de quindecim annis in quindecim annos solvere teneantur. Ita quod omnia & singula decreta, & statuta, constitutiones, ordinationes, praecipua, censurarum promulgationes, & earum absolutiones, & quaecumque alia eorum mandata debeant ab omnibus dictae Congregationis in virtute sanctae obedientiae observari. Quodque contrafacientes, & rebelles, auctusque sententiis, censuris, & poenis per eos irretitos, & innodatos, ad evitandum periculum evagandi, per se aut deputatos per eos, liberè absolvere possint.

§. 39. Item quod praefatus pater Abbas generalis pro tempore existens, quoad illa Monasteria dicti Ordinis extra dictam Congregationem existentia, ac Abbates, Prioratus, loca, & personas eorundem, in omnibus, & per omnia remaneat in sua facultate ipsa gubernandi, & ipsum officium Generalatus exercendi in omnibus, & per omnia, prout prius, praefatique Abbates, & Priores extra dictam Congregationem propter praemissa, nec aliquod praemissorum, censentur esse extra obedientiam dicti Generalis, sed sub obedientia ipsius Generalis permaneat. Et adveniente ipsius Abbatiae, Generalatus vacatione, ejusdem Ordinis Abbatis novi, & Generalis electio spectet, & pertineat juxta antiquam, & laudabilem consuetudinem, ad Monachos, & Conversos professos, & Conventus B. Mariae Vallis Umbrosae pro tempore existentis, & ad Abbates, & Priores ejusdem Ordinis habentes voces in Capitulo generali tantum.

§. 40. Quodque privilegia dicti Monasterii B. Mariae Vallis Umbrosae & Generalis ejusdem Ordinis firma in suo robore permanent ut prius.

§. 41. Item quod pater Generalis praefatus cum Definitoribus praefatis singulis annis, ut supra eligere habeant, & possint unum professum idoneum dictae Congregationis loco Notarii publici, qui omnia acta, & agenda in Capitulo dictae Congregationis per praefatos Capitulum generale, patrem Generalem, Definidores, & Visitatores, describere, & in notam redigere possit, & valeat, ejusque scripto in iudicio, & extra, inter eos dumtaxat, etiam in Romana Curia, & alibi fides adhibeatur, ac si per Notarium publicum, & authenticum facta, & acta forent. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae 1484, Pridie Kal. Febr. Pont. nostri Anno 1.

II. Contra annatas ex fructibus beneficiorum Ecclesiasticorum statis temporibus non solventes. Ampliores dispositiones, ampliationisque & declarationes extant multorum Pontificum, quas tibi indicaborn const. 33. Sixti V. Camerae, ibi videas. Bullar. Mag. Tom. I.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Postolica Camera, ex qua non modo S. R. E. sed etiam magnum totius Christianae Reipublicae subsidium provenit, jura illa servare, ut tenemur, modis omnibus cupientes, his quae propterea a praedecessoribus nostris emanarunt, libenter adjuvamus munimurque nostram firmitatem, ac alias de super praevidemus, prout in Dominice conspiciamus salubriter expedire.

§. 1. Dudum siquidem per El. ree. Pium Papam II. praedecessorem nostrum, accepto quod numerus debitorum dictae Camerae nimis auctus erat, & quod obligati pro annatis beneficiorum Ecclesiasticorum, quae auctoritate Apostolica asserenti fuerant, excommunicationis sententiam in eos latam (quam non solvendo in praefixo eis termino, ipso facto succurrebant) minime curare videbantur, & per hoc animabus sic illaqueatis periculum imminere, & contigua dictae Camerae damna subsequerentur, idem praedecessor cupiens tam saluti animarum, quam ipsius Camerae indemnitate salubriter providere, providè ordinavit, quod omnes, qui de caetero pro annatis quorumcumque beneficiorum in dicta Camera se obligarent, si infra eis praefixos terminos, dictae Camerae, aut collectoribus fructuum & proventuum ejus, in partibus existentibus satisfacere deficerent, ipso facto, lapsa termino, non solum in sententiam excommunicationis inciderent, sed etiam beneficiis suis, pro quibus se in dicta Camera obligassent, omnino privati forent, illi vero, qui non pro se, sed pro aliis, ut principales, se pro annatis hujusmodi obligarent, si in terminis non satisfacerent, ultra sententiam excommunicationis hujusmodi, essent ipso facto omnibus beneficiis Ecclesiasticis, quae obtinerent, privati; possentque talia beneficia per quodcumque liberè impetrari, prout in ejusdem praedecessoris literis de super confectis plenius continetur.

§. 2. Cum autem, sicut accepimus, ex ordinatione praedicta, ab aliquibus temporibus citra, ideo optati fructus non provenirent, quia nonnulli, qui beneficia Ecclesiastica per hujusmodi privationem vacantia, pro tempore postmodum impetrarunt, super illis agendo, & qui excipiendo, privationem hujusmodi in iudicium deduxerunt, coram Palatii causarum Apostolici Auditoribus, & aliis iudicibus Romanae Curiae, auditi non fuerunt, ab eisdem Auditoribus, & iudicibus absentibus ordinationem eandem praedecessoris praefati non fuisse receptam, & moribus utentium comprobata, crevitque & crescit in dies numerus debitorum eorundem, in animarum non solventium quae debent, periculum, & praefatae Camerae ac Christianae Reipublicae praefatae non leve praevicium.

§. 3. Nos igitur volentes super praemissis opportunè providere, ejusdem praedecessoris ordinationem, & literas praedictas, ac omnia & singula in eis contenta, auctoritate Apostolica praesentium tenore approbamus, & robor perpetuae firmitatis obtinere debere decernimus, juxta illarum continentiam, & tenorem.

§. 4. Ac volumus, & eadem auctoritate statuimus, quod hactenus obligati Camerae eidem ex causis praedictis, qui non solverunt statutis eis terminis, ac propterea excommunicationis sententiam, & juxta ejusdem praedecessoris literarum continentiam, privationis poenam praedictam incurrerunt (si Curiales, infra unum, Citramontani, infra tres, & Ultramontani, infra novem menses, à die publicationis praesentium in Cancellaria Apostolica computandos) dictae Camerae de his quae debeant satisfecerint, ex tunc, eo ipso, ab excommunicationis sententia absoluti, & ad beneficia, quibus propterea juxta ordinationem praedictam privati existunt, plenarie restituti censentur; & si non solverint in terminis praedictis, privationis poenam praedictam de novo incurrant eo ipso.

§. 5. Quod illi, qui in posterum se obligabunt, excommunicationis & privationis poenas praedictas, juxta ejusdem praedecessoris ordinationem, omnino incurrant, & impetrantes beneficia per hujusmodi privationem vacantia, & similiter contra illos sic privatos, de privatione hujusmodi excipientes, possint, & debeant per quoscumque Auditores, & Judices audiri, nec eo praetextu, quod

Pium II. imposuit poenam hanc expressam non solvendo annatas, sed ejus const. hic non habet.

Et quia literae desuper extant.

Pont. iste approbat const. Pii II.

Cum eademque terminum ad solvendum annatas decursas.

Non solventes annatas poenas hanc committunt incurrant.

constitutio prædicta non fuerit recepta, & moribus utentium comprobata, repelli, teneanturque Auditores, & Judices quicumque in causis cognoscendis in Romana Curia, & extra, secundum eandem ordinationem judicare, sublatis eis, & cuilibet eorum quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate.

Solutio ne probanda.

§.6. Nec prosint obligatis prædictis quietationes, quas à collectoribus, vel subcollectoribus prædictis habent, quæ publico non probarentur instrumento.

Decretum irritans.

§.7. Decernentes præsentem literas ex die publicationis earum in Cancellaria Apostolica, quoscumque ligare, ac irritum, & inane quidquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula derogatoria.

§.8. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis quæ idem prædecessor in suis literis voluit non obstat, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 1. die 17. Feb.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo octogesimo quarto, 13. kalend. Martii, Pont. nostri anno 1.

Publicatio.

Lege, & publicata fuit superscripta bulla Romæ in Cancellaria Apostolica, die Jovis xvij. mensis Februarii, Anno Domini 1485. Pontificatus præfati Domini Innocentii Papæ VIII. Anno primo.

IV. Jurisdictio Clericorum R. Cam. Apost. quascumque causas inter esse ipsius Cameræ concernentes, summarie, &c. cognoscendi.

Quoad hanc jurisdictionem, aliaque indulta, ad electionem, & numerum eorundem Clericorum, habes supr. constit. 13. Eugen. IV. Inter, & infra Leon. X. const. 24. Licet, necnon Pii IV. const. 55. Romani, ubi alias indicabo.

INNOCENTIUS PAPA VIII. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1485.

Causa hujusmodi constit.

§.1. Cum sicut accepimus, nonnulli magis rigori, & Capicibus juris, quam æquitati adhaerentes, redire nitantur in dubium, an in causis dilectis filiis Clericis, & Præfidentibus Cameræ nostræ Apostolicæ, & præsertim inter Fiscum nostrum, & ipsius Cameræ ex una, & privatis personas, parte ex altera occasione pecuniarum, rerum, & honorum ad dictam Cameram quavis occasione, vel causa, directe vel indirectè spectantium, & pertinentium, aut in quibus dictæ Cameræ interesse resultare possit, solemnitates judiciales ac juris positivæ, prout in aliis causis, coram aliis iudicibus, ordinariis vel delegatis, aut quibusvis Tribunalibus servari solita sint, servari debeant, ac ipsarum solemnitatis ommissio, coram dictis Præfidentibus, & Clericis processus, & sententias habitos, & latus, habendos, & ferendas vitare habeant.

Jurisdictio Clericorum R. Cam. Apost. casus eius summarie, &c. cognoscendi.

§.2. Nos igitur attendentes, quod Clerici, & Præfidentes Cameræ, in eadem personam nostram repræsentantes, & quæ coram eis agitantur, coram nobis agitari censentur, cum illi pro quibusvis dubitationibus nos consulere valeant, ac de consuetudine illius loci solemnitates, & termini hujusmodi judiciales prætermitti, & sola facti veritas attendi consueverint. Igitur scrupulosam ambiguitatem hujusmodi succidere, & causas super rebus & negotiis quibuscumque in dicta Camera, inter quosvis, & præsertim præfatum Fiscum, & alios nunc, & pro tempore pendentes, celeriore finem accipere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, nostraque deliberatione, & voluntate decernimus, declaramus, & mandamus, in omnibus, & singulis causis hujusmodi pro tempore vertentibus, summarie, sine strepitu, & figura iudicii sola facti veritate inspecta, omnique juris positivæ, & judiciali solemnitate postposita per dictos Clericos, & Præfidentes dictæ Cameræ procedi, illasque terminari, & decidi debere sententiasque per eosdem latus, & ferendas occasione ommissionis solemnitatis judicialis, & juris positivæ, nullatenus de nullitate impugnari posse, vel debere, dummodo pro veritate late sint.

§.3. Sicque per quoscumque iudices coram quibus, cau-

fas ipsas forsan quovis modo agitari postmodum contigerit, observari volumus, & mandamus. Decernentes irritum & inane, quicquid contra decretum istud fieri contigerit.

§.4. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac legibus, stylo Palatii, cæterisque in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscumque, causarum omnium pendentium statum, nomina, & cognomina pro sufficienter expressis habentes.

Facet, & ita Motu proprio mandamus. Dat. Romæ apud S. Petrum, 15. Kal. Sept. Anno 1.

Declaratio, & revocatio concessionum jurispatronatus, & præsentandi ad beneficia Ecclesiastica per Sedem Apost. ejusque Officiales, ab annis xxv. citra factarum.

Aliam revocationem omnino similem prodit Adrian. VI. infra in ejus constit. 3. Sanctissimus. Et plenior habes in Concil. Trid. sess. 14. cap. 12. & seq. sess. 24. cap. 18. & sess. 25. cap. 9. & inf. in Pii IV. const. 53. In sublimi. Et signanter circa Ecclesias parochiales vide const. 53. Pii V. In conferendis. Ac circa presentationem Apostatarum, attende const. 14. Pauli IV. Postquam.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Servum Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Cum ab Apostolica Sede, ad quam de diversis mundi partibus negotiorum multitudo confluit, curis continue plena innumeris, nonnulla interdum ex aliquibus causis, aliquando per occupationem, & importunam potentium instantiam concedantur, quæ in alieni juris, & præsertim auctoritatis Apostolicæ, ac jurisdictionis Episcopalis, & aliorum collatorum, necnon Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, Hospitaliumque, & piorum locorum præjudicium tendunt, & detrimentum: non debet reprehensibile videri, si Romanus Pontifex, ad cujus providentiam pro debito Pastoralis officii spectat super his debite providere, illa ex aliis rationabilibus, & à jure non deviantibus causis maturius, & attentius deinde cognitis, quandoque revocat & annullat, ac ad statum redigit rationis, maxime cum rerum, & temporum qualitate pensatis id in Domino conspicit salubriter expedire.

§.1. Sanè postquam ad summi Apostolatus apicem fuimus divina favente clementia assumpti, fide digna plurimorum relatione intelleximus, quod nonnulli Rom. Pontifices prædecessores nostri, & dictæ Sedis Legati, ac Nuntii, etiam cum potestate Legati de Latere, eorum legatione, vel de speciali facultatis auctoritate, retroactis temporibus, & præsertim xxv. annis citra, diversis Regibus, Reginis, Ducibus, & Marchionibus, & aliis Principibus, Communitatibus, Civitatibus, Universitatibus Oppidorum, Castrorum, Villarum, & aliorum locorum, Confraternitatibus, & Collegiis sæcularium personarum, necnon aliis, tam Ecclesiasticis quam sæcularibus personis, diversorum status, gradus, & conditionis, aliquibus eorum simpliciter, & absque aliqua causa, & aliquibus sub certis conditionibus tunc expressis (quas personæ, & alii supradicti adimplere promiserant, vel quæ per eos adimpleri mandabantur) juspatronatus, & præsentandi, seu nominandi personas idoneas ad diversa Monasteria, Prioratus, Præposituras, Præposituras ac aliàs dignitates Conventuales, ac in Cathedralibus, etiam Metropolitanis post Pontificales majores, & Collegiatis Ecclesiis principales personatus, administrationes, officia, canonicatus, & præbendas, cæteraque beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura, sæcularia, & regularia, ac hospitalia, & alia pia loca, ex tunc deinceps vacatura, pro eis eorumque hæredibus, & successoribus, & aliis, seu aliis modis, & formis, per diversas eorum literas, in perpetuum, vel ad certum tempus reservaverunt, concesserunt, & assignarunt. Quorum aliqui conditiones augendi valorem annuum fructuum, reddituum, & proventuum beneficiorum prædictorum ad

ad certam summam tunc expressam, seu reparandi, in-
 randi, & reedificandi Ecclesias, illarumque structuras, &
 aedificia ad usum tendentia, vel jam funditus diruta, &
 destructa, ad quas ratione reservationis, concessionis, &
 assignationis praedictarum tenebantur, nullatenus execu-
 tioni debita demandarunt; & aliis conditiones hu-
 jusmodi adeo tenues impositae fuerunt, quod Monaste-
 riis, Prioratibus, Praepositis, Praepositibus, dignitati-
 bus, personatibus, administrationibus, & officiis, canoni-
 catibus, & praebendis, aliisque beneficiis, ac hospitalibus,
 & piis locis praedictis, parva potuit exinde utilitas pro-
 venire, quinimmo, quod deterius est, nonnulli ex perso-
 nis supradictis, quibus jus patronatus hujusmodi, ut praem-
 mittitur, concessum est, Monasteriorum, Prioratum,
 praepositarum, dignitatum, personatum, administra-
 tionum, officiorumque, canonicatum, & praebendarum,
 aliorumque beneficiorum, ac hospitalium, & piorum lo-
 corum praedictorum fructus, redditus, & proventus, seu
 eorum partem, plerumque usurpant, & in suos damnabi-
 les usus convertunt, quod ut commodius facere possint,
 ad Monasteria, Prioratus, Praepositorum, Praepositatus, di-
 gnitates, personatus, administrationes, officia, canonicata,
 & praebendas, aliaque beneficia, necnon hospitalia, &
 pia loca hujusmodi, personas minus idoneas, & de qui-
 bus pro eorum libito voluntatis disponere possunt, in
 penumero praesentant, & in illis institui procurant, in
 grave Monasteriorum, dignitatum, aliorumque benefi-
 ciorum, ac hospitalium, & piorum locorum praedictorum
 praedictum, & detrimentum, animarumque suarum pe-
 riculum, perniciosum quoque exemplum & scandalum
 plurimorum.

110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120

§. 2. Nos igitur attendentes, quod juxta canonicas
 sanctiones, jus patronatus praesentandi ad regimina Mo-
 nasteriorum, Prioratus, Praepositorum, & alias Conven-
 tuales, necnon in Cathedralibus, Metropolitanis, &
 Collegiatis Ecclesiis, hujusmodi dignitates (ad quas
 personae idoneae per conventus, & Capitula illarum
 seu illorum, dum pro tempore vacent, eligi consueve-
 runt) in laicum nullo modo cadere possunt, nisi ex speciali
 Sedis praedictae privilegio, quod non nisi ex maximis, &
 urgentibus causis alicui per Sedem eandem concedi con-
 suevit, quodque etiam conveniens non videtur, quod
 jus patronatus ad beneficia Ecclesiastica, pro nulla, seu
 levi, & facili causa acquiratur, & praesertim cum juris
 alieni praedicti. Volentes, ne Sedis praedictae auctori-
 tas, & locorum Ordinariorum, aliorumque collatorum,
 & collatricum jurisdictioni propterea in dies minuantur,
 ac Monasteria, dignitates, & alia beneficia, hospitalia, &
 pia loca supradicta ex concessionibus, & reservationibus
 jus patronatus hujusmodi, aliqua detrimenta (prout
 propterea contingit) patiantur, seu Monasteria, & alia
 dignitates electivae, ac (in quibus reservationes, & con-
 cessiones hujusmodi pro nulla, seu levi causa factae fu-
 erunt) alia beneficia, hospitalia, & pia loca praedicta, seu
 solita gaudeant libertate, debite, prout nostro incumbit
 officio, providere, deliberatione super his cum fratribus
 S. R. E. Cardinalibus praehabita diligenti, etiam expres-
 sis, & certis aliis nobis notis, legitimis, & id suadentibus
 causis, omnes, & singulas concessionibus, reservationibus, &
 assignationibus jus patronatus, & praesentandi, seu nomi-
 nandi personas hujusmodi ad Monasteria, Prioratus,
 Praepositorum, Praepositatus, dignitates, personatus, ad-
 ministrationes, officia, canonicatus, praebendas, aliaque
 beneficia, ac hospitalia, & pia loca supradicta, per Sedem,
 ac Legatos, & Nuntios praedictos, a dictis xxv. annis ci-
 tra, Regibus, Reginis, Ducibus, Marchionibus, & aliis
 personis supradictis, necnon Civitatibus, Universitati-
 bus, Confraternitatibus, & Collegiis hujusmodi, etiam
 Motu proprio, & ex certa scientia, & ex quibuscumque
 causis, ac de Apostolicae potestatis plenitudine factis;
 quoad Monasteria videlicet, ac Prioratus, Praepositorum,
 Praepositatus, & alias dignitates, ac beneficia electiva,
 etiam si quascumque conditiones propterea impositas
 adimpleverint.

121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130

§. 3. Quae vero ad non electiva, ac hospitalia, & alia
 pia loca hujusmodi factae fuerunt, si fructus, redditus, &
 proventus beneficiorum non electivorum, ac hospita-
 Bullar. Mag. Tom 1.

litum, & aliorum piorum locorum praedictorum, ad me-
 dietatem veri annui valoris, fructus, redditus, & proventus
 eorundem, secundum communem aestimationem de
 propriis eorum bonis non auferunt, vel Ecclesias de no-
 vo in illis non aedificant, seu omnino funditus dirutas,
 & destructas non reedificant, aut loca, seu fundos, in
 quibus aedificentur, non concesserunt, etiam si condi-
 tiones, ad quas alii forsitan quam modis praemissis tene-
 bantur, executioni demandassent; de eorundem fratrum
 consilio auctoritate Apostolica, & etiam ex certa nostra
 scientia, tenore praesentium revocamus, cassamus, irrita-
 mus, & annihilamus, ac pro nullis, cassis, irritis, & infectis
 omnino haberi volumus. Ordinariis, & aliis collatoribus
 & collatricibus quibuscumque concedentes, ut cessan-
 tibus reservationibus Apostolicis, haecenus sic pro tem-
 pore factis, dignitates, personatus, administrationes, of-
 ficia, canonicatus, & praebendas, ac alia beneficia supra-
 dicta, cum deinceps pro tempore vacaverint, nulla expe-
 ctata praesentatione, sive nominatione, conferre, ac hospi-
 talia, & alia pia loca committere. Monasteriis vero ha-
 jusmodi de personis idoneis providere; seu alias de illis
 disponere, ac Conventibus, & Capitulis Monasteriorum,
 Prioratum, Praepositorum, Praepositatum, ac aliarum
 dignitatum, praesertim Conventualium, necnon Eccle-
 siarum Cathedralium, etiam Metropolitanarum, & Col-
 legiatarum, ut in electione personarum idonearum ad il-
 la ex beneficiis supradictis, quae electiva esse consuevis-
 sent, similibus cessantibus reservationibus, procedere libe-
 re possint, & debeant, in omnibus, & per omnia, perin-
 de ac si concessionibus, reservationibus, & assignationibus ju-
 ris patronatus hujusmodi nullatenus emanassent; ac di-
 strictius inhibentes omnibus, & singulis supradictis, qui-
 bus reservationes, & assignationes jus patronatus hu-
 jusmodi, ut praemittitur, factae fuerunt, ne de cetero oc-
 currentibus vacationibus Monasteriorum, Prioratum,
 Praepositorum, Praepositatum, dignitatum, persona-
 tum, administrationum, ad praesentationem, seu nomi-
 nationem aliquam procedere, ac Ordinarios, aliosque
 collatores & collatrices praedictos, quominus illa con-
 ferant, & eos ad quos electio pertinet, ne eligant, directe
 vel indirecte impedire contra praesentium tenorem quo-
 quo modo praesumant.

131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140

§. 4. Decernentes etiam ex nunc irritum, & inane, si se-
 cus super his per quoscumque quavis auctoritate scien-
 ter, vel ignoranter contigerit attentari.

Decretum in
 r. 141

§. 5. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus,
 & ordinationibus Apostolicis, necnon literis super re-
 reservationibus, & concessionibus hujusmodi expeditis,
 etiam si in eis contineretur, quod illae generalibus revo-
 cationibus, quae fierent, nullatenus includerentur, nisi de
 personarum quas concernunt, & quarum consideratione
 emanarunt, nominibus, cognominibus, dignitatibus, offi-
 ciis, ac causis propter quas concessae sunt, seu quavis alia
 expressio individua fieret de eisdem, idque eis insinuare-
 tur per diversas literas, sub diversis datis, & earundem
 personarum in hujusmodi revocatione expressis accedat
 assensus, quas, & quascumque alias clausulas, quae ad
 hujusmodi effectum, quod non includerentur in hujus-
 modi revocatione, in eis directae forent, illis praesentibus
 pro insertis, & sufficienter expressis habentes, nemini
 volumus ullatenus suffragari, quo minus reservationes,
 & concessionibus jus patronatus, ac literae desuper confe-
 ctae hujusmodi, in praesentibus literis, & revocatione in-
 cludantur, perinde ac si omnia requisita ad eorum revo-
 cationem, juxta eorum formas, & clausulas in eisdem
 praesentibus literis, & revocationibus specificarentur,
 ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c.

De r. gatio con-
 trariarum

Dat. Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis Do-
 minicae 1485. 10. Kal. Septemb. Pont. nostri Anno 1.
 Lecta in Camera Apostolica die Sabbati decima men-
 sis Septemb. & publicata die Martis 13. Septemb. in por-
 tis Camerae Apostolicae.

D. P. A. 1.
 di. 23. Aug.
 Publicatio.

Auditorum Rotae Romanae Officia vacant per
 eorum promotionem ad Ecclesias Cathedrales, vel Metropolitanas.
 Pp 3 Quod

Quod hoc officium ante hanc diem non vacarent, indicat mibi bulla 2. Sixti IV. sup. Romani. Aliaque de materia Rota notabo inf. in const. 44. Pii IV. In throno.

Datum Romae apud S. Petrum Anno incarnationis D. P. Dominice 1485. decimo Kal. Septemb. Pont. nostri Anno primo.

Edita An. D. 1485.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus confus.

Creuspecta in omnibus actibus suis Apostolicæ Sedis providentia ad ea libenter intendit per quæ singula Romanæ Curie officia, ut præfertur, in quibus jus dicitur per personas, quæ ab omni alio onere liberæ ad illa commodè intendere possunt, exercantur, & personæ ipsæ dum Cathedralibus vel Metropolitanis Ecclesiis præficiuntur, ab oneribus officiorum hujusmodi pro Pontificalis reverentia dignitatis, uti conveniens existit, immunes regimini & gubernationi Ecclesiarum ipsarum pro debito pastoralis officii liberius vacare, & onus ad quod assumpti fuere, melius valeant adimplere. Sanè sicut facti evidentia demonstrat, sæpenumero contingit ut Rom. Pont. pro tempore existentes considerantes merita dilectorum filiorum causarum Palatii Apost. Auditorum pro tempore existentium, postquam aliquandiu in eorum officiis laudabiliter laborarunt, ut tandem post multos labores condigna pro meritis præmia reportent, quo ceteri hujusmodi exemplo allecti in dies ad studia magis incenduntur, aliquos ex eisdem Auditoribus ad Cathedralium, sive Metropolitanarum Ecclesiarum pro tempore vacantium regimina promoveant, eosque illis præficiant in pastores, quodque post promotionem & præfectionem prædictas, Auditores præfati ad regimina Cathedralium sive Metropolitanarum Ecclesiarum hujusmodi assumpti, nihilominus dicta eorum officia sub prætextu quod propterea non vacent, exercere non desinant, quo fit ut Ecclesiæ ipsæ suis ob illorum continuam in Romana Curia residentiam remaneant pro majori temporis parte quasi viduatæ pastoribus, non sine magno illarum dispendio ac animarum periculo.

Auditorum esse a vacanti, ut in rubr.

§. 1. Nos igitur attendentes, minus conveniens fore quod assumpti ad hujusmodi regimina debeant circa strepitus judiciorum continuè versari, ac taliter esse illis intentos, ut pastorale officium commissum nequeant per se ipsos adimplere, & propterea more vigilis pastoris salubriter providere volentes, matura super hoc cum fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione præhabita, hujus perpetuæ & irrefragabilis constitutionis edicto de fratribus prædictorum consilio, auctoritate Apostolica, & ex certa nostra scientia tenore præsentium statuimus, decernimus, & ordinamus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus, quoties per nos seu Sedem prædictam aliquem ex dictis Auditoribus nunc & pro tempore existentibus, ad aliquam Cathedralium seu Metropolitanam Ecclesiam hujusmodi promoveri, seu jam promotum transferri contigerit, officium auditoriatum hujusmodi, quod sic promotus vel translatus tunc obtinebit, per provisionem, præfectionem, seu translationem prædictas, vacet ac vacasse & vacare censeatur eo ipso.

Dicitur in istis.

§. 2. Sicque ab omnibus judicari & reputari debere, posseque de illo tanquam sic vacante per Romanum Pontificem tunc existentem statim, aliàs ut moris est, libere provideri.

Constitutum aeregi.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dicti officii juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque & indulgentiis Apostolicis eisdem Auditoribus forsitan, etiam motu proprio, & ex simili scientia, ac sub quibusvis verborum formis & clausulis, etiam derogatoriis derogatoriis, & talibus quod illis non nisi sub certis inibi expressis modo & forma nullatenus possit derogari, concessis & concedendis in posterum, quibus omnibus (illarum tenores præsentibus pro insertis habentes) quoad hoc specialiter & expresse derogamus, ac derogatum esse eaque pro infectis, & non concessis haberi volumus, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Jurisdictio & facultates Auditoris causarum Curie Rev. Camerae Apostolicæ

Hoc officium ampliores in dies jurisdictiones acquisivit à Pont. successoribus, quorum bulla multe sunt, sed hanc usi ceteris qua haberi potuerunt, antiquiorem, & aliam Pauli V. num. 28. uti postremam ac pleniorum ponendas esse duxi, aliis tanquam non necessariis prætermittis, præterquam const. 33. Pii IV. Ad eximia, ut statum hujus officii etiam mediis temporis cognoscere valeat. Et cat. notabo in præcisata Bulla Pauli V.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Dilecto filio Magistro Petro de Vicentia l. V. Doctori, Capellano nostro, & causarum Curie Camera Apostolica generali Auditori, Salutem & Apostolicam bened.

Primæ devotionis affectum, quem cum fidei constantia & sinceritate mentis, ad nos, & Romanam Ecclesiam gerere comprobatis, necnon literarum excellentiam, vitæque decorem & morum honestatem, aliaque probitatis, & plurimarum virtutum tuarum merita, quibus personam tuam ex fide dignorum testimoniis juvari percipimus, nostræ dirigentes considerationis intentum, ac propterea indubiam spem gerentes, quod ea quæ tibi committenda duxerimus, summa cum providentia & exacta diligentia laudabiliter exequeris, dignum, quin potius debitum arbitramur, ut eandem personam tuam condignis favoribus & gratiis prosequamur.

Officium dicitur vacare obitum na pro

§. 1. Cum itaque officium generalis Auditoriatum, seu audientie causarum Curie Camerae Apostolicæ, quod quondam Joannes Prioris causarum dictæ Curie generalis Auditor, dum viveret exercebat, per obitum dicti Joannis, qui apud Sedem Apostolicam diem clausit extremum, apud Sedem ipsam vacaverit, & vacet ad præsens.

Et m. Pontifici fuit per provisionem Capituli soliti in throno

§. 2. Nos de tuis literarum scientia, probitate, & singulari providentia, aliisque virtutibus hujusmodi, quas in te divina propagante clementia, fumentes in Domino fiduciam specialem, & sperantes quod tu officium audientie causarum Curie Camerae prædictæ, scies, volles, & poteris probe, feliciter, & laudabiliter exercere, Motu proprio, non ad tuam, vel alterius per te nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa nostra scientia, officium generalis Audientie, seu Auditoris causarum Curie Camerae hujusmodi sic vacans, ut præfertur, cum omnibus honoribus, & oneribus, privilegiis, juribus, & emolumentis consuetis, auctoritate Apostolica tenore præsentium tibi conferimus, concedimus & etiam assignamus, ac te nostrum, & dilecti filii Raphaëlis S. Georgii ad Velum Aureum Diaconi Cardinalis moderni & pro tempore præsentis Camerarii nostri, ac causarum Curie hujusmodi generalem Auditorem, eadem auctoritate facimus, constituiamus, creamus, & deputamus.

Facilis eidem per litteras nentes in crimine rinduntur scem. Hac per die in boe Pii IV. Pauli V. in rubr.

§. 3. Tibique per te vel alium, seu idoneum, seu idoneos locumtenentes, & Vices gerentes tuos, quos pro tempore, toties quoties tibi placuerit, duxeris assumendos, seu deputandos, de omnibus & singulis criminibus, excessibus, & delictis in Curia Romana, vel extra eam, per quoscumque, tam officiales Sedis Apostolicæ, quam alios Curiales Romanam Curiam sequentes, cujuscumque dignitatis, Ecclesiasticæ vel mundanæ, status, gradus, ordinis vel conditionis, perpetratis & perpetrandis, tam per Fiscum nostri pro tempore præsentis procuratoris denuntiationem, & accusationem, quam etiam ex mero officio, inquirendi, & super illis, tam per inquisitionem hujusmodi, quam accusationem, seu denuntiationem procedendi, repositos culpabiles juxta excessum per eos perpetratorum exigentiam puniendi.

§.4. Necnon omnes & singulas, tam civiles quam criminales & mixtas, & spirituales, Ecclesiasticas & prophanas, & alias quascumque causas, in quibus ad membri mutilationem, aut sanguinis effusionem, & condemnationem non intenditur, conjunctim vel divisim, quomodocumque & qualitercumque in eadem Curia motas & movendas, seu quomodolibet nunc & in posterum inter quascumque partes, etiam per viam inquisitionis ex officio pendentes.

§.5. Et quæ sive per appellationem interjectam à gravaminibus illatis, & inferri comminatis, ac sententiis etiam definitivis, latis & promulgatis, etiam per dilectum filium nostrum S.R.E. Marecallum, & in sua Curia, & alios quoscumque Judices, ordinarios & delegatos, seu arbitros vel arbitratores in Terris Romanæ Ecclesiæ mediatè vel immediatè subjectis, etiam quibusvis in feudum, vel vicariatum concessis, aut alias ad Sedem Apostolicam etiam per viam reclamationis judicialis, vel extrajudicialis, sive alias per viam nullitatis delatae sunt, vel in posterum deferentur, eas videlicet in quibus non ageretur de majori summa viginti quinque ducatorum auri de Camera, aut illius summae veterum valorem excedente summariè, simpliciter & de plano, & sine strepitu & figura judicii, sola rei & facti veritate inspecta, nullisque terminis servatis, etiam qui de stylo seu ordinatione Palatii Apostolici, & alias servari soliti sint, alias verò more solito audiendi, cognoscendi, & decidendi, ac sine debito terminandi.

§.6. Necnon tuarum, & per nos Locumtenentes, & aliarum quarumcumque in eadem Curia per quoscumque Judices delegatos vel subdelegatos litarum sententiarum, & quoruncumque processuum generalium per Rom. Pontif. tam in die Cœnæ Domini, quam alias, cum censurarum & pœnarum Ecclesiasticarum fulminatione fieri solitorum, ac etiam quarumcumque aliarum, tam per nos quam per Rom. Pontif. pro tempore existentes, sive in specie, sive in genere, & alias quomodolibet litarum & ferendarum sententiarum executionem, quam etiam si delegatis ipsis, aut subdelegatis, seu aliis quibuscumque specialiter forsan per nos, vel Sedem prædictam commissæ forent, aut committerentur pro tempore accumulativè, quoad testuosque Locumtenentes, non autem privativè, commissas fore decernimus, & declaramus faciendi, illasque debite terminationi, etiam cum invocatione auxilii Brachii sæcularis, si opus fuerit, demandandi.

§.7. Et prædictos & alios etiam extra Rom. Cur. degentes, tamen jurisdictioni ratione salarii in Romana Curia per quoscumque debiti, vel expensarum mutui vel contractus in eadem Curia initi, aut alias quovis modo sponte submissas & submittendas Universitates, Collegia, & personas, cujuscumque gradus, status, etiam Pontificalis præminentia, & alias in dicta Curia degentes personas, ad instantiam quorum intererit, etiam pro expensis, damnis, & interesse, in causis quibuscumque & contractibus, quoties expedierit, citandi, monendi, requirendi, suspendendi, ac specialiter interdicens, excommunicandi, & iteratis vicibus aggravandi, illasque prout expedierit arrestandi, incarcerandi, & detinendi, pœnas, & multas pro delictorum, excessuum, & criminum qualitate eis infligendi, & imponendi, ac pias, & carum quamlibet, quas à nemine, etiam de partium consensu, & ad id specialiter delegato, ad imputandas collusiones & fraudes, præterquam à te, tuoque Locumtenente, absolvi posse decernimus, ab ipsis singulis pœnis, & multis spiritualiter vel temporaliter absolvendi & relaxandi.

§.8. Et generaliter, omnia & singula gerendi, statuendi, disponendi, præcipiendi, mandandi, & exercendi, quæ ad hujusmodi Auditorii officium, de jure vel consuetudine, quam præsentibus approbamus, quomodolibet pertinuerint, & quæ Auditores causarum dictæ Curia, qui pro tempore fuerunt, & ex concessa eis à prædicta Sede facultate, facere, & gerere, statuere, & disponere, recipere, præcipere, mandare, exercere, ordinare, & exequi quomodolibet potuerunt, seu etiam debuerunt, aut soliti sunt, faciendi, gerendi, statuendi, disponendi,

recipiendi, mandandi, exercendi, ordinandi, & consequendi.

§.9. Et unum vel plures ad præmissa omnia, ipsumque Auditorii officium Curia exercendi, quoties tibi placuerit, loco sui substituendi, & substitutos revocandi, ac illos, vel alios iterum substituendi, & deputandi, plenam, & liberam, dicta auctoritate Apostolica concedimus facultatem, & potestatem. Habituri processus, & sententias, quos & quas feceris, statueris, & tuleris in contradictores quoscumque, & rebelles, ratas, & gratas, illasque facturi, auctore Domino, usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

§.10. Non obstantibus constitutionibus, & ordinibus Apostolicis, ac privilegiis, concessionibus, & indultis quibusvis communitatibus, & universitatibus Terrarum Sedi Apostolicæ mediatè vel immediatè subjectarum, per nos aut prædecessores nostros Rom. Pontif. sub quibusvis verborum formis, etiam si de illis specialis, specifica & expressa mentio habenda foret, concessis contrariis quibuscumque.

§.11. Volumus autem, quod antequam officium Auditorii causarum Curia hujusmodi incipias exercere, de ipso fideliter exercendo in manibus prædicti Camerarii nostri, seu ejus Locumtenentis, præstes in forma solita juramentum.

§.12. Tu igitur prædictum Auditorii officium prompta devotione suscipias, & sic illud diligenti studio, cura, moderatione, & integritate exequaris, ut tua opera ad Dei laudem, & gloriam, ac earundem Ecclesiæ, & Curia bonum publicum, atque decus, privatorumque commoditatem, & exemplum laudabile cedant, teque apud nos, & Sedem præfatam meritò per amplius commendent, ut speramus.

Dat. Romæ, &c. Anno, &c. 1485. 11. Kalend. Januarii, Pontificatus nostri Anno secundo.

P'ures ad istarum causarum cognitionem deputandi.

Derogatio contrariorum.

Auditorii juramentum fideliter officii exercendi.

Monitio ad istud ad ministrandum.

Dat. P. An. 2. 22. Decemb.

Quod Conservatores, & executores Apostolicarum ad favorem Congregationis S. Justinae de Observantia Monachorum S. Benedicti, omnes ij dati censeantur, quibus Sedes Apostolica causas delegare potest.

VIII.

Istorum Conservatorum facultatem, & jurisdictionem vide sup. in Eug. IV. constit. 10. Militanti. Ad quam notavi quæ novissimè prodierunt de Conservatoribus.

Alia multa de ista Congregatione indicabo inf. in const. Jul. II. Super cathedram.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Editæ An. D. Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Congregationi Monachorum S. Justinae Paduanæ, Salutem, &c. 1486.

Devotionis augmentum vobis, Deo propitio providere confidimus, si super his, quæ pro vestra tranquillitate, & submovendis molestiis, & turbationibus opportuna videntur, ut in contemplationis suavitate quiescere valeatis, prout cupitis, nos benignos ac favorabiles habeatis.

Exordium.

§.1. Sanè pro parte vestra nobis nuper exhibita petitio continebat, quod si vobis in genere, ac Abbatibus, & Prioribus, & conventibus Monasteriorum, & Prioratuum vestra Congregationis ubilibet per orbem consistentium concederetur, quod omnes, & singuli, quibus causæ per rescripta Apostolicæ Sedis delegari de jure possunt, ad executionem quarumcumque literarum dictæ Sedis Conservatorialium nuncupatarum, pro vobis, & Monasteriis, Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, & Conventibus prædictis dati & deputati sunt, & pro tempore dabuntur, & deputabuntur, aliqui nominatim Conservatores contra inferentes vobis & illis molestias, injurias, gravamina, atque damna, & cum potestate cognoscendi de his, quæ judicialiter requirunt indaginem, exequi possent, & deberent, toties quoties contingeret

Causa hujus indultii.

eos requiri, profecto vobis, & Monasteriis, Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, & Conventibus vestris prædictis in præmissis longè plenius, & uberius consu- leretur, favoremque pleniorum deportaretis ex eis vos Abbates, Priores, & Conventus prædicti fructum, & utilitatem; nam variis plerumque respectibus deputatis Conservatoribus opportuna remedia juxta literarum earundem continentiam, vos & illi potèstis non habere.

Supplicatio Congregationis Cisterciensis pro hoc m- dulo.

§.2. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut vobis, Monasteriis, Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, & Conventibus prædictis, hujusmodi literarum conservatoriarum executionem ab omnibus, quibus causæ per rescripta Apostolica delegari possunt, obtinere liberè, & licè valeatis, perinde ac si illæ eis omnibus à principio directæ fuissent, concedere, aliasque in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignemur.

Indultum quod Conservatores litterarum Apostolicarum ad favorem d. Congregationis sint omnia quibus causa per rescripta Sedis Ap. de jure delegari possint.

§.3. Nos igitur qui regularem vitam professis libenter omnem inquietudinis materiam subtrahimus, vestrumque statum prosperum, & tranquillum paterno deo- ramus affectu, hujusmodi supplicationibus inclinati, uni- versis, & singulis, quibus causæ auctoritate literarum Apostolicarum de jure delegari possunt, mandamus, ut dum & quoties fuerint pro parte vestra Abbatum, Prio- rum, & Conventuum prædictorum, aut alicujus eorum legitime requisiti, super talium literarum executione, ad illarum executionem perpetuis futuris temporibus pro- cedere possint, & debeant, per se vel alios, aliàs juxta earum continentiam atque formam, in omnibus, & per om- nia, perinde ac si literæ à principio eis directæ fuissent, & eis, ut licet aliàs conservatores esse nequirent, illas exequerentur, mandatum nominatim extitisset.

Derogatio con- servatoriarum.

§.4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis quæ in dictis literis inserta sunt, & quod concessum extitit non obtinere, ceterisque contrariis quibuscumque non obstan. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Dat. P. An. 1. die 13. Jan.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo octogesimo sexto, Idibus Junii, Pont. nostri Anno secundo.

IV. Exemptio Monachorum Ordinis Cisterciensis à Jurisdictione Ordinariorum, & solutione exactionum & subsidiorum quorumcumque etiam charitativorum.

Quoad primam partem, videnda est const. Leon. X. n. 23. Cum intra, & Conc. Trid. s. 25. cap. 11. & seq. & Clem. VIII. const. 39. Suscepti. Quo vero ad secundam partem habes const. 6. Hon. I. I. sup. Cum Abbates. Greg. IX. const. 7. Quia, & Martini V. const. 8. Militanti.

Alia de hoc Ordine plenè notavi sup. in const. i. Paschal. II. Desiderium.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

AD Romani Pontificis spectat officium, suorum præ- decessorum inhærendo vestigiis, illa quæ per ipsos prædecesores laudabiliter, ac provida ratione, pro statu, & quiete personarum sub regulari observantia assidue studio piæ vitæ vacantium, gesta sunt. ut majorum obti- neant roboris firmitatem, quo sæpius fuerint Apostolico præsidio communita, sui præsidii munimine reborare, ac illa etiam de novo concedere, prout rationabiles causæ suadent, & id in Domino conspicit salubriter expedire.

Alti Pont. hinc Ordini exemptionem à jurisdic- tione Ordinariorum, & solutionem exactionum, & subsidiorum, & alia religio- sa loca, & membra, ac Monachi, Moniales, vassalli, subditi, & eis servientes, bonaque om-

§.1. Quare pro parte dilectorum filiorum Joannis Cistercii Cabilonen. diocesis, aliorumque Cisterciens. Ordinis Monasteriorum, Abbatum, & Conventuum eorundem nobis exhibita petitio continebat, quod licet ipsi, eorundemque ac dicti Ordinis Monasteria, tam virorum quam mulierum, & alia religiosa loca, & membra, ac Monachi, Moniales, vassalli, subditi, & eis servientes, bonaque om-

nia, jam dudum per plures Romanos Pontifices præde- cessores nostros, sub ipsorum Pontificum, & Apostolicæ Sedis protectione recepti, & recepta, ac Sedi prædictæ immediate subiecti, & subiecta, necnon ab omni jurisdic- tione ordinaria exempti, & exempta fuerint, eis quoque con- cessum extiterit, ut ad præstationem aliquarum collecta- rum, seu subsidiorum, aut procurationum, & aliarum exa- ctionum per Sedem prædictam, seu ejus Legatos, aut ipsorum auctoritate, & mandato, seu per locorum Ordinariorum, vel alios pro tempore impostorum non teneren- tur, tamen desiderant pro majori eorum quiete præmis- sis receptioni, subiectioni, & aliis prædictis etiam nostræ approbationis robur adjici, illaque omnia, etiam per nos eis de novo concedi.

§.2. Quare pro parte Abbatum, & Conventuum prædictorum nobis fuit humiliter supplicatum, ut receptio- ni, exemptioni, & subiectioni prædictis, ac singulis desuper confectis literis, pro illorum subsistentia firmiori, robur nostræ approbationis adjicere, ac eos, necnon Mo- nasteria, loca, membra, monachos, moniales, vassallos, sub- ditos, servientes, & bona omnia hujusmodi de novo, sub nostra, & Sedis prædictæ protectione suscipere, ac ab hu- jusmodi jurisdictione perpetuè eximere, & totaliter li- berare, aliasque in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignemur.

§.3. Nos igitur qui in singulorum sub regulari ob- servantia piæ vitæ studio vacantium quiete reficimur, cupientes ut religiosi dicti Ordinis, quos præ cæteris propter uberes fructus, quos in militanti Ecclesia conti- nuè bonis eorum operibus afferunt, in visceribus gerimus charitatis, eo liberiori divinis beneplacitis insistere possit, quo à Sede prædicta majori liberalitate, privilegio noverint se communitos, hujusmodi supplicationibus inclinati, receptionem, exemptionem, subiectionem, ac singulas desuper confectas literas, cum omnibus, & sin- gulis in eis contentis clausulis, auctoritate Apostolica, & ex certa scientia tenore præsentium approbamus, ac perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur obtinere de- cernimus, suppletes omnes & singulos defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem.

§.4. Et nihilominus pro potioris cautelæ suffragio, Monasteria, loca, membra, bona omnia prædicta, præsen- tia, & futura, Abbates, Abbatissas, Monachos, Moniales, vassallos, subditos, & servientes præfatos, nunc & pro tempore existentes, auctoritate, & scientia præfatis, sub B. Petri, & Sedis prædictæ, atque nostra protectione sus- cipimus, ac ab omni jurisdictione, superioritate, corre- ctione, visitatione, dominio & potestate, Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum Judicum ordinariorum, eorumque Vicariorum, & officialium quorumcumque, necnon à solutione subsidiorum etiam charitativorum, procurationum, collectarum, & aliarum exactionum hu- jusmodi pro tempore imponendarum, auctoritate, & scientia præfatis perpetuè prorsus eximimus, & totaliter liberamus, ac nobis, & Sedi prædictæ immediate subiectionem. Ita quod Archiepiscopi, Episcopi, Ordinarii, Vicarii, Judices, & Officiales prædicti, etiam ratione delicti, aut contractus, vel rei de qua ageretur, ubicumque committatur delictum, in eatur contractus, aut res ipsa consistat, nullam in eos, & eorum aliquem, aut Monaste- ria, membra, & bona prædicta, tanquam prorsus exem- pta, jurisdictionem, correctionem, superioritatem, domi- nium vel potestatem exercere, aut excommunicationis, suspensionis, vel interdicti, aut quasvis alias sententias, censuras & pœnas Ecclesiasticas promulgare præsumant, seu possint aut debeant quoquo modo. Nec ipsi sic exem- pti coram illis, aut ipsius Sedis Delegatis vel subdelega- tis, nisi in literis eis pro tempore directis de præsentibus specialis, specifica & expressa, ac de verbo ad verbu men- tio fiat, ad judicium evocari, aut quovis modo directè, vel indirectè molestari possint. Decernentes omnes & singulos processus, sententias, censuras, & pœnas, quos & quas per Archiepiscopos, Episcopos, Ordinarios, Ju- dices, Vicarios, & Officiales prædictos, seu eorum ali- quem contra Abbates, & alios exemptos, necnon Mona- steria, & loca hujusmodi, etiam exempta, ut præfertur, ha- beri, vel promulgari, necnon quicquid secus super his, ab eis

eis & alio quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irrita & inania, nulliusque roboris vel momenti.

§. 5. Non obstantibus fel. recordat. Innocentii Papæ Quarti etiam prædecessoris nostri, quæ incipit, volentes, & aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, statutis quoque & consuetudinibus Monasteriorum & Ordinis prædicatorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon omnibus illis quæ in singulis literis prædictis concessum est non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 6. Verum quia difficile foret præsentibus literas ad singula quæque loca, in quibus expediens foret deferre, volumus & præfata auctoritate decernimus, quod illarum transumptis manu publici notarii inde rogati subscriptis, & sigillo alicujus Curie Ecclesiasticæ, aut personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, ea prorsus in iudicio & extra, & aliis ubilibet fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si essent exhibite vel ostensæ.

Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Domini cæ milleesimo quadringentesimo octogesimo sexto, tertio Kalendas Septembris, Pontificatus nostri anno tertio.

Inquisitorum hæreticæ pravitatis sententiæ contra Hæreticos promulgatæ, à Magistratibus sæcularibus, executioni demandentur, absque aliqua processuum revisione.

Consonat constitutio 17. Alex. IV. Ad audientiam. Et processuum revisionem prohibuit etiam Leo X. in f. in constit. 43. Honestis.

INNOCENTIUS PAPA VIII. Venerabili fratri nostro Episcopo Brixien. & dilecto filio Inquisitori in partibus Lombardia.

§. 1. Dilectus filius frater Antonius de Brixia Ordinis Prædicatorum in partibus Lombardiæ inquisitor hæreticæ pravitatis, unà cum venerabili fratre Episcopo Brixien. seu ejus Vicario generali, sicut nobis nuper fecit exponi, contra nonnullos utriusque sexus hæreticos, ut accepimus, quos culpabiles ut hæreticos impœnitentes repertos, pœna debita juris puniendos condemnavit: ac officiales Civitatis Brixien. ut injunctam executionem adimplerent, requisivit, qui officiales justitiam ministrare, & dictas sententias exequi, (nisi prius processus per Episcopum & Inquisitorem agitados non viderent) in non parvum orthodoxæ fidei scandalum, recularunt.

§. 2. At cum hujusmodi crimen hæresis sit merè Ecclesiasticum, & delicta nullo pacto impunita remanere debeant, tenore præsentium vobis committimus atque mandamus, ut si est ita, eisdem officialibus sæcularibus civitatis Brixien. sub excommunicationis pœna, & aliis censuris Ecclesiasticis, præcipiatis atque mandetis, ut infra sex dies, postquam legitimè fuerint requisiti, sine aliqua dictorum processuum per vos agitatorum visione, sententias per vos latas contra hujusmodi hæreticos promptè exequantur, appellatione remota. Quam excommunicationis pœnam ipso facto volumus, & tenore præsentium declaramus incurrisse, si quod mandatum fuerit, infra dictum sex dierum spatium, cessante legitimo impedimento, cum effectu non impleverint.

§. 3. Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, statutis civitatis Brixien. cæterisque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die trigesimo Septembris, milleesimo quadringentesimo octogesimo sexto, Pontificatus nostri Anno tertio.

Contra asserentes in literis Apostolicis, se esse tales, quales non sunt, pro earundem literarum expeditione gratis consequenda. XI.

Hoc idem voluit, & Officialibus id fieri permittentibus pœnas inflixit Leo X. in f. in constit. 27. in habendo, ubi notabo.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Edita An. D. Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam. 1487.

Cum sicut non sine displicentia accepimus, nonnulli conscientie suæ prodigi & avaritiæ morbo laborantes, ut literas Apostolicas gratis expediant, & officiales debita eorum portione defraudent, in eisdem literis se nonnunquam venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, aut dilectorum filiorum Abbreviatorum de majori præfidentia, seu literarum prædictarum Scriptorum, necnon aliarum personarum quarumcumque, ex quarum qualitatibus & privilegiis, sive antiqua consuetudine, literas ipsas gratis expedire solent, nepotes, & quandoque germanos, interdum verò familiares, continuos commenales fuisse & esse affirmare, & ut tales in dictis literis se inscribi facere ac fecisse non vereantur, cum re vera tales non fuerint, in animarum suarum periculum, ac officiorum Rom. Curie non modicum præjudicium & gravamen.

§. 1. Nos fraudibus & deceptionibus hujusmodi, prout nostro incumbit officio de remedio opportuno providere volentes. Motu proprio, & ex certa scientia, omnes & singulos cujuscumque status, gradus, & conditionis fuerint, & quocumque nomine nuncupentur, qui se Cardinalium aut assistentium, seu Scriptorum eorundem, aut aliarum personarum quarumcumque, ex quarum qualitatibus & privilegiis, sive antiqua consuetudine, literas ipsas gratis expedire solent, nepotes seu germanos, aut familiares continuos commenales in eisdem literis nominaverint, cum revera tales non fuerint, excommunicationis sententiæ, à qua nisi per Romanum Pontificem pro tempore existentem, mortis articulo excepto, ac satisfactione prævia absolvi non possint, auctoritate Apostolica per præsentem inmodamus.

§. 2. Et nihilominus concessiones & gratias in eisdem literis contentas quascumque, ipsasque literas hætenus expeditas & expediendas viribus omnibus carere, eisque & eorum singulis in aliquo suffragari non potuisse, nec in futurum posse, motu, auctoritate, & scientia similibus decernimus & declaramus. Ac volumus quod mandatum, decretum, & declaratio nostra hujusmodi in Cancellaria Apostolica publicetur, & in illi libro describatur, ac perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observetur.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis privilegiis & indultis eisdem personis concessis, quæ eis aut eorum alicui quoad præmissa volumus nullatenus suffragari, cæterisque contrariis quibuscumque.

Placet, publicetur, & describatur. Lectum & publicatum fuit superscriptum mandatum Romæ in Cancellaria Apostolica die Sabbati decimo octava mensis Augusti, Anno milleesimo quadringentesimo octogesimo septimo, Pontific. Sanctissimi Domini N. Domini Innocentii Papæ Octavi, Anno ejus tertio.

Ampliatio Collegii sex Secretariorum Apostolicorum ad num. 24. Et præfinitio unius officii Secretarii domestici: Cum emolumentorum tam ipsius Secretarii, quam totius Collegii, privilegiorumque concessione. XII.

Officiorum dicti Secretarii domestici reformationem habet inf. in Sixti V. const. 29. Romani, ubi videtur etiam indultorum, aliorumque concessione.

INNO

Edicta An.D. INNOCENTIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Non debet reprehensibile judicari, si secundum varietatem temporum, statuta quandoque varientur humana; praesertim cum urgens necessitas, vel evidens utilitas, & alia rationabiles causas id exposcant: quoniam ipse Deus est his quae in veteri testamento statutae, aliqua mutavit in novo.

Callist. III. & Pius II. Secretarium unum a se reddiderunt.

§.1. Dudum siquidem nonnulli Romani Pontifices praedecessores nostri, non minus ut viros industrios sibi eligerent, quorum opera in rebus magnis, & arduis Apostolicae Sedis honorem, statum, & commodum, ac orthodoxae fidei incrementum concernentibus uti possent, quam praerogatorum magnitudine, & celeriori ad praefatam Sedem consuetum expeditione, quam plurimos eorum obsequiis adhibere Secretarios, quos postmodum fel. record. Callistus III. & Pius II. Romani pontifices praedecessores nostri, sive ob tenuitatem emolumentorum dictis Secretariis assignatorum, sive ex aliis causis eos ad id moventibus, ad sex successivè reducerunt.

Hic modo Pont. ex ea hic expressa numerum aug. ad 24.

§.2. Nos autem qui superiori anno, dum nostra Urbs, in qua cum Romana Curia etiam tunc residemus, per nonnullas gentes armigeras hostiliter opprimeretur, pro illius ab oppressionibus hujusmodi liberatione, grandia subire compulsi fuimus onera expensarum, ad quae cum Romanae Ecclesiae facultates non sufficerent, Mithram Pontificalem, Regnum nuncupatum, & alia quamplurima ejusdem Ecclesiae jocalia pretiosa, aurea & argentea, diversis mercatoribus dictam Curiam sequentibus, pro diversis pecuniarum summis, ad quantitatem fortè centum millium ducatorum auri de Camera ascendentibus, pignora vimus, quae cum commodè ex dictis Ecclesiae proventibus jam exhaustis, redimi non possent, nos sperantes quod si ad officium eorundem Secretariorum, praeter & ultra dictos sex, decem & octo Praelatos, & in dignitate Ecclesiastica constitutae personae assumerentur, & omnes simul pro redemptione Mithrae & jocalium praedictorum de eorum facultatibus usque ad summam sexaginta duorum millium, & quadringentorum florenorum auri de Camera, persolverent & contribuere, assignarentque eis, etiam de novo convenientia emolumenta, ex quibus juxta dignitatis eorum exigentiam, eorum statum tenere possent, exinde non solum hujusmodi urgenti necessitati praefatae Ecclesiae provideretur, sed etiam decori, & venustati ejusdem Sedis, Curiae, & officii, ac faciliori, celeriori, diligentiori, & magis accuratae expeditioni Brevium & aliarum literarum Apostolicarum, quae per eosdem Secretarios tam in Cancellaria, quam per Cameram secretam Pontificis pro tempore expediuntur, & non parvae commoditati confluentium eorundem ad praefatam Curiam, & prosequendum negotia in eadem, opportunè confuleretur. Ac volentes, prout debemus, super praemissis opportunum adhibere remedium, habita super primum cum venerabilibus Fratribus nostris Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, deliberatione matura, & cum infrascriptis personis longo tractatu; de eorundem Fratrum unanimi consilio & assensu, Motu proprio, & ex certa scientia, & nostrae potestatis plenitudine, auctoritate Apostolica, hac in perpetuum valitura constitutione statuimus, quod nostri & pro tempore existentis Romani Pontificis Secretarii, de cetero perpetuis futuris temporibus debeant esse viginti quatuor dumtaxat, & in Notariatus dictae Sedis officio, aut in Episcopali vel majori Ecclesiastica dignitate constituti vel assumpti, habitum Notariatus officii, aut alterius dignitatis hujusmodi, in qua constituti fuerint, vel constitui eos in posterum continget, convenientem gestent, prout nos infrascriptos omnes & eorum singulos, qui in hujusmodi Praelatura, aut dicto Notariatus officio adhuc constituti non erunt, in ejusdem Sedis Notarios assumimus: volentes ut à quocumque maluerint Praelato, in Romana Curia, habitum & insignia ejusdem officii perpetuò gestanda recipere possint & valeant, &c.

Qui constituantur Callis

§.3. Constituant quoque pro tempore omnes Secretarii praedicti invicem unicum collegium, cum com-

muni Arca sive Bursa, Sigillo, Capella, Capellano, & aliis Collegialibus insigniis, & concessis haecenus Secretariis praedictis Romani Pontificis, & quibus potiri soliti sunt, seu potiri debuerant, omnibus emolumentis, honoribus, privilegiis, immunitatibus, gratiis, favoribus, & indulgentiis potiantur, & gaudeant, eisdem modo & forma quibus illi potiri & potiri sunt haecenus, seu gaudere & potiri poterant, vel debuerunt sine ulla profus varietate.

§.4. Praeterea in eorum Secretariatus officio (quod cum quibuscumque aliis Romanae Curiae officiis comparabile esse volumus) & ipsum quomodolibet concernentibus, statuta quaecumque, sine alia superioris confirmatione condenda, libera potestate fungantur.

§.5. Cum Secretarii ipsi semper haecenus fuerint etiam Cancellariae nostrae Apostolicae membrum, volumus & ordinamus, ut venerabilem Fratrem nostrum Rodericum Episcopum Portuen. S.R.E. Cardinalem & Vicecancellarium, in Cancellaria eadem in ipsorum caput recognoscere & reputare debeant, quos ipse è converso ut sui corporis membra reputans, congruenti honorificentia per reliquos ejusdem Cancellariae officiales prosequi faciat & procuret, decentem ipsorum dignitati locum pro incumbentiis dicto eorum officio negotiorum expeditione, ipsis assignans in eadem Cancellaria, prout nos assignamus per praesentes.

§.6. Sint quoque Secretarii veri Palatii Apostolici Praelati (sive tamen aliorum ejusdem Palatii Praelatorum praerogativa) & quoad eorum personas dumtaxat, nostri & pro tempore existentis Romani Pontificis familiares, domestici, continui commensales, & pro talibus habeantur & reputentur, & in constitutionibus, praerogativis, exemptionibus & privilegiis, ac scripturis quibuscumque de eisdem Praelatis & familiaribus mentionem pro tempore facientibus, quoad personas dumtaxat, includantur, & inclusi esse intelligantur, & sint, prout nos per praesentes includimus, & quibusvis pro tempore eisdem Praelatis de Palatio & familiaribus concessis seu concedendis praerogativis, favoribus, privilegiis, exemptionibus & indulgentiis, tanquam eorum pars, similiter quoad eorum personas, potiantur & gaudeant.

§.7. Habeantque in Palatio nostro Apostolico unam mansionem & locum, in quo singulis diebus convenire & morari, ac de dicto eorum officio incumbentibus negotiis tractare & consultare, ac alias juxta antiquitus servatum per praedictos Romanorum Pontificum Secretarios qui pro tempore fuerunt, ritum, stylum & modum disponere, ut verè & actu, nobis & Romano Pontifici pro tempore existenti, in dicto Palatio Apostolico deservientes Praelati, & familiares commodè possint & valeant, voceturque locus hujusmodi, & sit actu Secretaria Apostolica, in qua, & nullo alio loco dicti nostri Palatii, saltem publice, exerceantur vel expediantur quaecumque ad Secretariatus officium quavis modo pertinent.

§.8. Plumbatoresque praesentes, & qui pro tempore erunt, sub excommunicationis poena, teneantur omnes & singulas bullas taxatas per quemcumque ex omnibus Secretariis praedictis, seu quocumque alios per dictam Cameram nostram secretam expeditas, cum primum fuerint per ipsos plumbatae, portare ad Secretariam eandem, & officiali per eosdem Secretarios ad id deputatos, & nulli alteri praesentare, ut singulariter singulae cum ipsarum taxis & tenoribus describi, notari, subscribi, & more solito expediri per aliquem ex ipsis Secretariis possint & valeant.

§.9. Habeant quoque Secretarii praedicti pro personis ipsorum, & cujuslibet ipsorum ex speciali privilegio (quod per praesentes eis in perpetuum concedimus) in expeditionibus quarumvis literarum Apostolicarum Gratis ubique. Tengatur Rescribendarius ad taxandum literas Apostolicas pro tempore deputatus, absque ullo nostro, seu cujusvis alterius mandato, in quibusvis literis personas ipsorum Secretariorum, seu cujusvis eorum concernentibus apponere, Gratis pro persona Secretarii, ac personam unius familiaris, pro quolibet ipsorum, Gratis pro Deo.

§.10. Præ

§. 10. Præterea volumus, ut iidem Secretarii, quoscumque erunt à Romana Curia absentes, pro nostris aut Sanctæ Romanæ Ecclesiæ negotiis, quovis modo peragendis, quoad emolumentum omnium dicti officii integram perceptionem, habeantur tamquam præsentibus: si verò privatarum rerum ipsorum causa dependentes ab eadem Curia, petierint tantum ab eorum Collegio licentiam, & disposuerint, quod in ordinariis officiis officii aliquis alius de Collegio servari possit; pariter habeantur, quoad emolumentum perceptionem emolumentorum, pro præsentibus annuum integrum, duntaxat. Et si forte ultra unum annum distulerint ad eandem Curiam redire; non percipiant emolumenta prædicta, nisi dempta quinta duntaxat pars, quæ cedat in utilitatem reliquarum, & Cetera, ut in dicta Curia.

§. 11. Partimodo volentes, ut omnes Secretarii, & quilibet Secretarii prædicti, tam præsentibus in dicta Curia, quam absentes, libere possint de dictis eorum officiis disponere, nec possit aut debeat eorundem officiorum receptionis receptio, etiam si resignantes ipsi infirmi & verisimiliter infra viginti dierum spatium decessuri forent & decederent, per Romanum Pontificem quavis ratione denegari vel differri. Nec per signaturæ supplicationis, concessionis ejusdem per resignationem vacantis, quæquam ultra summam centum florenorum auri de Camera, ab eo cui de illo sic vacante providebitur, exigi.

§. 12. Qui si dictæ Sedis Notarius, aut in Episcopali, vel majori Ecclesiastica dignitate constitutus non fuerit, per dicti Secretariatus officii concessionem, licet solam, nisi Notarius in dicta Sedis Notarium, cum omnibus & singulis prædictis, honoribus & oneribus consuetis ejusdem officii Notariatus Apostolicæ Sedis, eo ipso assumptus esse censetur & sit, recipiaturque in Secretarium.

§. 13. Ac habitus & insignia dicti Notariatus officii eidem (si fuerit præfens in dicta Curia) per supradictum Vicecancellarium, adhibitis secum aliis Secretariis prædictis, eodem contextu (prius tamen debite fidelitatis ab ipso recepto juramento) exhiberi debeant. Et si præfens sive abfens fuerit ab eadem Curia, literæ conficiendæ super supplicatione concessionis Secretariatus, etiam si in ea de officio Notariatus prædicto, & ejus habitu ac insigniis nulla esset habita mentio, nihilominus expediat, tam per Cancellariam Apostolicam, quam per Cameram secretam, cum expressione concessionis dicti Notariatus officii, cum habitu, insigniis, honoribus & oneribus ejus consuetis, neque possit aut debeat per nostrum aut pro tempore existentem Romanum Pontificis Datarium, seu quemcumque alium pro signaturæ hujusmodi supplicationis, licet vim concessionis duorum hujusmodi officiorum propter præmissa habentem, aliquid ultra id quod superius expressum est, omnino exigi; sed sicut per concessionem officii Secretariatus, venit pariter concessio officii Notariatus prædicti, sic per unicam solutionem signaturæ suprascriptam, sit integrè satisfactum quasi de unica concessione. Si tamen Secretarius sic de novo institutus erit abfens, habitus & insignia prædicta, venienti postmodum ad Curiam, cum primum præsentabit se dicto Collegio, & recipietur in Secretarium, supradicta forma servata, similiter exhibeantur.

§. 14. Et quia nobis & pro tempore existenti Romano Pontifici expedit habere præter prædictos Secretarios, unum alium Secretarium domesticum, in Palatio prædicto assidue residentem, cui liceat nostra & Romanæ Ecclesiæ nostra secreta nostrum & ejusdem Ecclesiæ, aut orthodoxæ fidei statum concernentia, quândocumque fuerit à nobis jussus, legitime expedire, cuique (ne de infra scriptis, aut quibusvis alijs prædicti Secretariatus officii emolumentis se impedire, aut cum eisdem Secretariis ullam controversiam habere possit, aut debeat) conveniens est, ut ex dicti officii Secretariatus emolumentis, pro decenti ejus status sustentatione, honesta aliqua portio assignetur, eadem auctoritate ordinamus, quod quoad titulum Secretario-

rum eorundem, & prædictarum rerum secretarum duntaxat legitimam expeditionem possit per nos & pro tempore existentem Romanum Pontificem unus ex prædictis, vel alius Secretarius ultra prædictum numerum deputari, etsi ut præfertur, qualificatus non existeret. Qui tamen de officio, & loco prædicto, ac portionibus emolumentorum extra numerum per eum percipiendis, minime disponere possit, sed ab illis pro solo nutu nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis amovibilis existat, quoad reliqua verò, quamdiu officium exercuerit, pari qua alii Secretarii, favoris & honoris prærogativa potiat.

§. 15. Ut autem Secretarii prædicti, tam antiqui quam de novo admissi, qui pro tunc triginta numerum existentibus, summam sexaginta duorum millium & quingentorum florenorum auri de Camera, pro redimendis Mitra & aliis jocalibus prædictis, de eorum propriis pecuniis liberaliter ut præfertur, exolverunt, & eorum successores Secretariatus officium prædictum pro tempore obtinentes, eo diligentius quæ eorum incumbunt officio studeant exercere, quo exinde cognoverint eis convenientia emolumenta provenire, in primis & ante omnia supradicti Roderico Episcopo Vicecancellario harum serie mandamus, ut dudum editum per fel. record. Martinum Papam Quintum prædecessorem nostrum, & in quinterno Cancellariæ registratam regulam seu declarationem super emolumentis Secretariorum per Secretarios, qui tunc erant in Cancellariæ prædicta expedientiarum recipiendis, tenoris subsequenti, videlicet: Ad tollendum disceptationes & dubia, quæ ex quadam concessione per nos facta dilectis filiis Secretariis nostris super certis emolumentis per eosdem de nonnullis minutis percipiendis, in quinterno Cancellariæ de mandato nostro descriptis, quandoque oriuntur, tenore præsentium declaramus, intentionis nostræ fuisse & esse, & sic præcipimus observari, quod dicti Secretarii libere & sine aliqua contradictione emolumenta consuetæ omnium Minutarum, quæ in dicta concessione descripta sunt, videlicet Tabellionatus publici, Altarium portatilium, celebrandi in locis interdictis, & ante diem Confessionalis perpetui, & Indulgentiarum in mortis articulo, & in vita, etiam super hujusmodi gratiis facultates aliæ sint concessæ, & gratiæ ipsæ formam quinterni excederent, etiam si dictarum gratiarum supplicationes registratæ, ac per Vicecancellarium, aut ejus Locumtenentem pro tempore existentem, aliquibus Abbreviatoribus distributæ, vel in rotulo aliarum supplicationum insertæ essent quovis modo. Præterea recipiendi Ecclesiastica sacramenta, & Indulgentiarum quarumcumque, Ecclesiis, Monasteriis, Capellis, & aliis piis locis quomodolibet concessarum vel concedendarum, prout reliquæ superius descriptæ gratiæ, ad dictos Secretarios similiter declaramus & decernimus pertinere, illasque de cætero per eos, & non per alios, mandamus & volumus expedire.

Fiat, & ita declaramus. O, diligenter examinare, examinatamque per omnes & singulos ad quos quomodolibet pertinet, in eorundem Secretariorum favorem & commodum inviolabiliter faciat observari, faciens omnes & singulas minutas prædictas Tabellionatus officii, Altarium portatilium, Celebrandi in locis interdictis, & ante diem, Confessionalis perpetui, Indulgentiarum in mortis articulo, & in vita, Ecclesiasticorum sacramentorum, & quarumcumque indulgentiarum, quibusvis Ecclesiis, Monasteriis, Capellis, & aliis piis locis quomodolibet concessarum, & in posterum concedendarum, cum inde provenientibus, taxis & emolumentis, ad præfatos Secretarios integrè pervenire, & in eadem Cancellaria per ipsos Secretarios, & non per quemcumque alium, sub quovis forsan prætextu, examinari & signari, ac præsentari; ipsi & ejusdem Romanæ Ecclesiæ Vicecancellario pro tempore, si se ejus Locumtenentis ad expediendum & mittendum ad Bullariam Apostolicam, quavis forsan consuetudine contraria (quam eisdem Secretariis quo minus totali & integro effectu ac pacifica possessione omnium contentorum in prædicta dicti nostri prædecessoris constitutione, gaudere & uti possint

emolumenta
in assignando
de minutis.

possint & valeant, præjudicium aliquod afferre posse seu debere non intendimus) nequaquam obstante.

*Et de expedi-
tionibus liti-
rarum Apo-
stol.*

§. 16. Necnon etiam ultra prædicta, quintam taxam pro expeditione litterarum Apostolicarum quæ per eandem Cameram secretam pro tempore expediuntur, retroactis temporibus per prædictos Secretarios, seu ipsorum, vel alicujus eorum nomine, in Bullaria eorundem litterarum, sive etiam alibi exigi solitam, & quam nonnunquam prædecessores nostri & nos, in totum vel pro parte, & in ejusdem Sedis opportunitatibus convertere soliti fuerunt, & fuimus, taxam Secretarii nuncupatam, tam de hæcenus expeditis (quæ adhuc non sunt partibus restitutæ) quam de impostis expediendis, eo modo quo hæcenus per quemcumque expediti & exigi consueverunt, sive debuerunt, pariter per eosdem Secretarios perpetuo exigendam assignamus. Volentes & auctoritate præfata statuentes, nemini omnino licere, per se vel alium seu alios, procurare vel ordinare, aut sollicitare, quod aliqua ex hujusmodi litteris taxatis, & per Cameram eandem expeditis partibus tradantur, vel restituantur, aut mittantur, priusquam sit eidem Collegio Secretariorum de dicta quinta taxa debite satisfactum. Si quis autem aliter procurare, ordinare, sollicitare, aut ipsas litteras sub quovis prætextu aliter actu tradere vel tradi facere, seu mandare præsumperit, excommunicationis lætæ sententiæ (à qua nisi prius & ante omnia satisfactio eidem Collegio Secretariorum, de vera & integra summa taxæ bullæ sic procuratæ, sollicitatæ vel traditæ, vel de satisfaciendo, efficaci ordinatione præcedente, per quemcumque Confessorum, etiam sub prætextu cuiusvis indulti, à nobis vel successoribus nostris desuper emanati seu concessi, & in mortis articulo, absolvi non possit) necnon privationis omnium & singulorum officiorum, per ipsum in Curia nostra præfata obtentorum pro tempore, atque etiam emolumentorum quorumcumque ei quovis modo, ratione, vel causa, debitorum tunc, & debendorum in futurum, ratione eorundem officiorum quæ obtinebit, & quæ quomodolibet exercebit, pœnas lætæ sententiæ, respectivè (quas eo ipso & toties quoties contrafecerit) incurrat. Teneaturque vener. frater noster Petrus Episcopus Cæsenaten. præfatus, & qui pro tempore fuerit, generalis curiæ causarum Cameræ Apostolicæ nostræ Auditor, ad eandem pœnarum declarationem & executionem, quandocumque ei de præmissis consulerit, procedere & procedi facere cum effectu.

*Taxam Bre-
vium Apo-
stolicarum.*

§. 17. Et præterea omnia & singula emolumenta litterarum Apostolicarum in forma Brevis, tam sub cera, quam sub plumbo, pro quibusvis personis expeditarum jam, & pro tempore expediendarum, super quibusvis, etiam Gubernationum, seu Rectoriarum, ac Commissionum, aut potestariarum, Capitaneatum, Vicariatum, Thesaurariatuum, Camerariatuum, & Cancellariarum Provinciarum, Civitatum, Terrarum & Castrorum, ac Custodiæ Arcium quarumcumque, nobis & Romanæ Ecclesiæ subditarum, & subditorum, necnon quarumcumque aliarum administrationum, seu committionum, etiam gabellarum, sive proventuum ad eandem Romanam Ecclesiam quomodolibet pertinentium, officiis seu concessionibus, vel locationibus. Quæ officia seu eorum loca & Titulos, in quodam quintero plumbeo, & nostra manu subscripto, singulariter singula describi, & considerata quantitate emolumentorum ad illos, qui officia ipsa pro tempore exercent, verisimiliter proventurorum, ut illi quoque, qui gratuito à nobis commo- dum percipiunt, in tanta Romanæ Ecclesiæ necessitate portionem aliquam contribuant, in perpetuum ad certam moderatam taxam taxari curavimus, ad quem quinternum relationem in omnibus infra dicendis haberi volumus, cujus copia in forma transumpti ad singulos Legatos & Gubernatores seu Rectores prædictos mitti, ut per ipsos diligenter omnibus officialibus prædictis & aliis quos taxæ & alia in eodem quintero designata concernunt, intimari & publicari possint; sic quod eorum nemo possit allegare illorum ignorantiam, & infra scriptum tempus unius mensis, sive triginta dierum, exinde legitimum initium habere mereatur, volu-

mus atque mandamus, ad eosdem Secretarios perpetuo spectare & pertinere decernimus.

§. 18. Statuentes ut tam concessionum quam reformationum gratiarum super hujusmodi omnibus, & singulis officiis, seu aliis commissionibus, per nos & successores nostros qui pro tempore erunt faciendarum, ad quantumcumque etiam longissimi temporis spatium, litteræ semper expediantur & expediti debeant singulis sex mensibus à primarum litterarum expeditione computandis, & pro singulis litteris hujusmodi, singulis vicibus solvi debeat eidem Secretariis una taxa, prout esse reperiretur in prædicto quintero notata. Similiter etiam omnia & singula emolumenta pro quarumvis aliarum similium litterarum super quavis alia materia in forma Brevis, sub cera vel plumbo expediendarum, quarumcumque & quocumque & qualiacumque sint, nullo penitus sub quovis colore, aut prætextu, excepto seu reservato: sed prout per prædecessorem nostrum, & nostrum ac alios Secretarios prædictos qui pro tempore fuerint, hæcenus exigere & percipi consueverunt; eorundem Secretariorum commodis & emolumentis in partem assignamus.

§. 19. Et præterea officium visitandi omnes & singulas arces Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & faciendi monstros sive descriptiones omnium & singularum gentium Armigerarum ejusdem, tam equestrium quam pedestrium, & officium revisionis gentium Armigerarum ejusdem, tam equestrium quam pedestrium, officium revisionis gentium armigerarum, & Arcium nuncupatum, cum solitis auctoritate, potestate, facultate, administratione, & exercitio, ac integra perceptione emolumentorum ad ipsum officium de jure vel consuetudine quovis modo debitorum & debendorum in posterum, eorundem Secretariorum Collegio, per unum ex ipsis Secretariis, aut alium idoneum (cui nos & successores nostri pro tempore illud duxerimus committendum, & cui per eosdem Secretarios conveniens salarium summam centum ducatorum annuatim non excedens, solvi debeat) laudabiliter exercendum, similiter in perpetuum concedimus & assignamus. Decernentes ad finem ut Secretarii ipsi ejus vacuum possessionem nancisci valeant, officium ipsum ex nunc vacare, & ad eosdem Secretarios cum plena ipsius administratione, ut præfertur pertinere, quavis concessione de ipso per nos cuius personæ facta, etiam possessione subsequuta non obstante.

§. 20. Modum verò colligendi omnia emolumenta prædicta, cum esse permittimus, quem Secretarii ipsi communi voto duxerint statuendum. Collecta autem emolumenta pro tempore inter ipsos Secretarios eo quo sequitur modo dividi & sortiri perpetuo debere decernimus, videlicet incipiendo ex nunc & donec erunt Secretarii prædicti numero triginta, dividantur in æquales partes triginta duas, quarum unam ipsorum singuli, duas verò reliquas Secretarius domesticus Roman. Pontificis superscriptus, ut nihil omnino ultra desuper denotatis emolumentis attingere præsumant, singulis mensibus percipiant. Ubi autem contigerit alicujus vel aliquorum ex eis decedentis, vel decedentium, locum seu loca extingui, & donec totus numerus fuerit reductus ad viginti quatuor, in tot portiones quot numero in ipsorum Collegio Secretarii, & duas plures pariformiter respectivè sortendas dividantur, idemque perpetuo servetur postquam devenerit ad numerum viginti quatuor, ut scilicet emolumentorum ipsorum in partes viginti sex æquales divisorum, cedat singulis Secretariis ex Collegio pars una, reliquis verò duabus supra dicto domestico Rom. Pontificis Secretario, ut à prædictis omnibus abstineat, assignatis.

§. 21. Et ut hæc nostra ordinatio emolumentorum præfatis Secretariis ex causa & titulo supra denotato assignatorum, suum debitum, & eum quem intendimus, ex nunc sortiat effectum, harum serie prohibemus, post lapsum triginta dierum à faciendâ, ut prædictum est, publicatione prædicti Quinterni, quempiam etiam prætextu quarumvis aliarum nostrarum litterarum præcedentis datæ, ad aliquod ex officiis superius denotatis recipi, vel

*Declara-
tio
nem
taxæ*

*Offici-
um
visi-
tandi
arces
Sanctæ
Romane
Ecclesiæ*

*Forma
divisionis
emolumentorum
inter
Secretarios
in
1811.*

*Declara-
tio
nem
faciendâ*

vel admitti, nisi novis post eandem publicationem per eorundem Secretariorum ministerium desuper expeditis literis, excommunicationis sententia subicientes eos omnes & singulos qui lapsi predicto termino a publicatione præfata, aliquem omnino in officialem ad quævis ut supra denotata officia exercenda admittendo, seu admitti procurando vel mandando, præsumperint literis ipsis non parere. Eos vero qui aliquod ex officiis eisdem jam actu exercent, sive titulo primæ concessionis seu reformæ; si nondum exercuerint ipsa officia totis tribus mensibus, mandamus infra idem tempus triginta dierum venire vel mittere ad impetrandas novas de eisdem officiis literas, per prædictos Secretarios expediendas. Et si forte ipsa officia ultra tres menses exercuerint, & habent de ipsis exercendis ultra semestre concessionis literas; decernimus nihilominus non posse huiusmodi officia, ultra finem nunc currentis, & jam dimidiati semestris, nisi literis de novo impetratis, & per eisdem Secretarios de novo expeditis, exercere. Et si tam qui adhuc infra tempus trium mensium ab initio exercitii eorum officiorum sunt, infra dictos triginta dies proxime ab huiusmodi publicatione numerandos, quam qui de continuandis post tempus tunc currentis semestris ipsis officiis, quæ jam exercuerunt ultra tres menses, habent expeditas literas, non expeditis ante finem semestris novis per eisdem Secretarios literis, exercitia officiorum eorundem continuare præsumperint, sint eo ipso ab officiis huiusmodi amoti; & quæcumque exinde eorundem officiorum prætextu gesserint, sint irrita & invalida, ac nullius efficacia. Et nihilominus tam ipsi, quam qui ipsos scienter tolerare, & pro officialibus habere exinde præsumperint, eo ipso pari excommunicationis sententia innodati existant.

§. 22. Pari modo volentes, ut quicumque officia etiam per Provinciarum, Civitatum, & Terrarum earundem Legatos seu Governatores pro tempore existentes conferri & committi, tam jure ordinario, quam vigore quarumcumque facultatum solita, obtinent sive expectant, aut obtinebunt sive expectabunt in futurum; si officia sunt in prædicto quinquennio descripta, teneantur & debeant sub similibus pœnis infra eorundem triginta dierum spatium ex nunc & successive in perpetuum, priusquam officia ipsa incipiant exercere, & postquam inceperint, venire vel mittere singulis sex mensibus ad nos pro confirmatione concessionum per eisdem Legatos vel Governatores de huiusmodi officiis factarum, taxas easdem singulis vicibus solvendi. Et nihilominus tam Legati seu Governatores & Rectores prædicti, eosdem omnes & singulos taxatos officiales, ad simplicem ipsorum Secretariorum, seu eorum Nuntii requisitionem, ad solutionem huiusmodi taxæ singulis sex mensibus prædictis faciendam, cum effectu, absque ulla tela judiciaria compellere, quàm Thesaurarii seu Camerarii vel Depositarii locorum (in quibus officia ipsa forsitan fuerint, aut ex quorum manibus huiusmodi officiales salaria seu stipendia recipient) etiam si fuerint à Communitatibus locorum deputati, quotiescumque fuerint pro parte eorundem Secretariorum simpliciter requisiti, sub similibus excommunicationis pœna teneantur retinere ex huiusmodi officialium salariis per ipsos solvendis, & Secretariis eisdem, seu eorum Nuntii solvere tantum, quantum intelligent eisdem Secretariis deberi pro taxa huiusmodi officiorum in prædicto quinquennio descripta.

§. 23. Cæterum quoniam iidem Secretarii super quantitate proventuum taxæ supradictorum officiorum in prædicto quinquennio descriptorum & taxatorum, & generaliter super prædictis omnibus eorum officiis per nos assignatis emolumentis, bona fide crediderunt simplici verbo nostro, & propterea dictam pecuniæ summam ad relevandum supradictas necessitates nostras contribuere non recusarunt; Nos dignum reputantes, ut ipsorum indemnitati consulamus, de simili Fratrum nostrorum consilio & assensu, ac plenitudine potestatis, earundem præsentium tenore decernimus & declaramus, in eventum quod pro aliquo ex officiis in prædicto quinquennio descriptis, sive ex eo quod officia ipsa non extarent, vel

Bullar. Mag. Tom. I.

non satisfacerent, aut non sufficerent ad solutionem taxæ in toto vel in parte, sive quia per nos vel nostros successores præfatos concederentur alicui ex venerabilibus fratribus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, vel etiam nostris, aut eorum consanguineis, seu aliis iustis, ut taxæ prædictæ ab illis commode, sine strepitu non decenti, exigi per eosdem Secretarios non possent, sic quod ex prædictis officiis omnibus jam, ut prædictum est, taxatis in quinquennio præfato, non exigetur singulis annis ad minus summa octo millium ducatorum auri, aut alias ex facto nostro, vel Rom. Pontificis pro tempore existentis, ex reliquis omnibus emolumentis ipsis Secretariis ex præsentium literarum tenore assignatis, in toto vel in parte, aliquid dicto officio subtraheretur, vel minueretur, aut officium ipsum revocaretur, seu mutato modo & ordine per nos in præsentibus literis dato & instituto alteraretur, ita quod non haberet in perpetuum cum omnibus supradictis emolumentis in integrum, per modum & ordinem supra expressum exerceri, regi, & gubernari: Nos & eundem successorem & Cameram Apostolicam bona fide teneri, & obligatam esse, si erit facta simplex emolumentorum diminutio, ad solvendum & satisfaciendum ipsis de omni summa, quam propterea ipsos ex huiusmodi causis, vel alias quovis modo amississe, seu in posterum amissuros esse, medio ipsorum juramento (cui in eo casu dari & credi debeat) constabit. Si vero erit facta officii revocatio aut alteratio, ut præmittitur, ad restituendam ei supradictam integram summam sexaginta duorum millium & quadringentorum ducatorum auri de Camera, per ipsos, ut præmissum est, solutorum & numeratorum, in quibus nullo modo, & nulla ratione vel causa computari possint aut debeant, in toto vel aliqua parte, emolumenta ipsius officii, quæ forte interim ipsos percepisse appareret, quæ ipsos & eorum quemlibet iusto & legitimo titulo sibi interim acquirere, & sua facere, eadem auctoritate & potestatis plenitudine, decernimus, & declaramus. Sic enim cum ipsis Secretariis nos in tractatu omnium præmissorum convenisse, & sic pacto expresso eis pro seipsis, & eorum successoribus, cum simili fratrum nostrorum consilio & assensu fuisse solemniter pollicitos in fide Pontificis recognoscimus & attestamus.

§. 24. Volentes propterea, & earundem præsentium tenore mandantes dilecto filio nostro Raphaëli S. Georgii ad velum aureum Diacono Cardinali Camerario nostro, & ejus successori pro tempore, necnon Præfidentibus & Clericis dictæ Camere Apostolicæ, & omnibus aliis ad quos quomodolibet spectabit pro tempore, ut huiusmodi per nos factam obligationem recognoscentes & sequentes, faciant eisdem Secretariis super præmissis & eorum plena & inviolabili in perpetuum observatione, instrumentum obligationis bonorum ejusdem Romanæ Ecclesiæ & Camere Apostolicæ quodcumque ad omnem ipsorum requisitionem, & in eventum prædictum absque aliqua alterius declarationis seu mandati expectatione, debitam & integram faciant satisfactionem. Decernentes ex nunc quicquid per Camerarium & alios prædictos sic actum & gestum fuerit, perpetuo ratum & firmum esse debere. Præmissis ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac regulis Cancellariæ Apostolicæ super resignationibus officiorum infra viginti dies ante obitum factis, etiam si de eis, eorumque totis tenoribus, plena & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per generales, aut alias eorum derogationem importantes clausulas, mentio habenda esset, cæterisque quæ præsentium tenori, in totum vel in partem obviare, seu quo minus suum sortiri possint effectum contradicere aut morari possint, non obstantibus contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1487. pridie kalendas Januarii, Pontificatus nostri Anno quarto.

Ego Innocentius Catholicæ Ecclesiæ Episc. manu propria subscripsi.

Locus Signi.

Q9

Ego

*Executores
huius bullæ
deputati.*

*Dat. P. An. 4.
31. Decemb.*

Card. subscripsimus.

Ego R. Episcopus Portuen. S.R.E. Vicecancellarius manu propria subscripsi.
 Ego Oliuerius Episcopus Sabin. S.R.E. Cardinalis Neapolitan. manu propria subscripsi.
 Ego Marcus Episcopus Prænestin. Cardinalis S. Marci, &c. manu propria subscripsi.
 Ego Joannes Episcopus Alban. manu propria subscripsi.
 Ego Joan. Episcopus Mediolanen. tituli S. Prædixis, manu propria subscripsi.
 Ego Joan. Card. S. Angeli Veronen. manu propria subscripsi.
 Ego G. Cardinalis Vlisbonen. tituli S. Mariæ in Transiberim manu propria subscripsi.
 Ego Hier. tituli S. Chrylogani presbyter Cardinalis Racanaten. manu propria subscripsi.
 Ego Do. tituli S. Clementis presbyter Cardinalis manu propria subscripsi.
 Ego Joan. tit. S. Vitalis Presbyter Card. manu propria subscripsi.
 Ego Joan. Jacobus Cardinalis Parmen. tituli S. Stephani in Cælio in monte manu propria subscripsi.
 Ego F. S. Eustachii Card. Senon. manu propria subscripsi.
 Ego R. S. Georgii Diaconus Cardinalis D. N. Papæ Camerarius manu propria subscripsi.
 Ego Joan. B. S. Nicolai in Carcere Diaconus Cardinalis de Sabellis manu propria subscripsi.
 Ego Joan. S. Mariæ in Aquiro Diaconus Cardinalis de Columna manu propria subscripsi.
 Ego B. S. Mariæ in Dominica Diaconus Cardinalis manu propria subscripsi.

§. 7. Super articulo gravaminis, ac negotio principali simul, & (si petatur, ac Coauditoribus expedire videbitur) effectis expensis, in eodem principali negotio, omisso appellationis articulo, procedere.

§. 8. Et dum eis videbitur expedire, fatalia in causis prorogare, vel de nouo concedere.

§. 9. Et super appellatione interposita à sententia definitiua, decurso ultimo momento temporis, ad id de jure præfixi (eadem tamen die ultimi momenti) perinde ac si debito tempore interposita foret, iustitiam ministrare.

§. 10. Et si prima in secunda sententia reperiat nulla ex inordinato processu, vel etiam ex omissione iuramenti super perhorrescentia, juxta constitutionem fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, quæ incipit, Statutum, dummodo illud per partem in quacumque parte iudicii postea præstetur, ad confirmationem vel infirmationem, resectis expensis, procedere.

§. 11. Necnon juxta constitutionem Viennensis Concilii, quæ incipit, Ad compescendas, sequestra decernere, libere & licite valeant.

§. 12. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo octogesimo octauo, Idibus Ianuarii, Pontificatus nostri Anno quarto.

Placet, publicetur, & describatur. I.

Anno à Natiuitate Domini millesimo quadringentesimo octogesimo octauo, indictione sexta, Pont. Domini Innocentii Papæ Octauo, Anno 4. literæ superscriptæ affixæ, & publicatæ fuerunt in Valvis Audientiar & acie Campi Floræ die 14. Ianuarii per Fernandum del Porro q. D. N. Papæ Cursorem. Lecta Romæ in Cancellaria Apost. die Sabbati 19. Ianuar. an. 1487.

Sequitur declaratio circa executionem d. bullæ.

§. 13. Constitutionem nostram pro litigantium in Palatio Apostolico relevamine editam quarto idus Ianuarii, Pontificatus nostri Anno quarto, & in Cancellaria Apostolica de mandato nostro publicatam, quæ incipit, Finem litibus, &c. obseruari cupientes, dilectis filiis causarum dicti Palatii Auditoribus mandamus, ut illam inter eisdem Palatii constitutiones in libro, in quo illæ descriptæ sunt, faciant describi.

§. 14. Et singulis annis, dum aliæ constitutiones prædictæ leguntur, prima die qua, decursis feriis messium, & vindemiarum ad iura reddendum sedere incipient, pari modo, sicut alii leguntur, legi faciant & procurrant.

§. 15. Volentes assertioni Auditoris causarum huiusmodi, afferentis se aliquod de inibi contentis, de consilio seu consensu coauditorum suorum facere, quoad consilium & consensum huiusmodi stari, & alterius probationis adminiculum non requiri.

Contra Exules & Bannitos ab Urbe, thinas pro habenda pace ab offensis vel eorum hæredibus inferentes, eorumque nuntium scienter desuper afferentes.

Imo similem prohibitionem statuit Six. V. infra in eius consuet. 6. contra omnes ipsi Exulibus & Bannitis fauorem vel auxilium præstantes quoquo modo, in qua bulla confirmatio huius consuet. comprehenditur, ibique tota materia Bannitorum per me adnotabitur.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Seruus Seruorum Dei: Ad futuram rei memoriam.

¶ Ict ea quæ laudabili & provida prædecessorum nostrorum ordinatione, contra viros sanguineos, &c. Omittitur

XIII. Iurisdicchio & facultates Auditorum Rotæ Romanæ in causis per eos cognoscendis.

Ad hoc habes etiam sup. Ioan. XXII. cons. 14. Ratio, & inf. Pii IV. cons. 44. In Throno, ubi plene de materia Rotæ notabo.

Edita An. D. 1487.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Seruus Seruorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Finem litibus, quæ in Palatio Apostolico nunc & pro tempore vertuntur, quanto celerius fieri potest, imponi, & colligantes ab intolerabilibus expensis, quas illas prosequendo perferunt, releuare, quantum nobis possibile est cupientes, hac in perpetuum valitura constitutione statuimus & ordinamus.

Declaratio circa præsentationem.

§. 1. Quod si diversis causarum Palatii Apostolici Auditoribus diuersas commissiones præsentatas hæcenus vel pro tempore reperiri contingat in eadem causa, eisdem tenoris, vel effectus, licet ad diuersarum personarum instantiam; Auditor cui prius commissio præsentata fuit, iurisdictionem in procedendo & iudicando retineat, absque alia desuper commissione, aliorum Coauditorum ad id accedente consensu.

Citationum vel citationem.

§. 2. Et quod Auditores causarum prædictarum, confito eis quod citatio per eos decreta in causis (minus tamen legitime executi) ad partis citatæ notitiam peruenit, ante terminorum observationem, ad expeditionem causarum earundem, absque alia commissione, perinde ac si citatio legitime, executioni demandata foret procedere.

Viduarum & pupillorum causa.

§. 3. Et in viduarum & pupillorum, necnon ubi de summa vel re valore quingentorum florenorum auri non excedente, ageretur, eo modo quo in beneficialibus causis, de Coauditorum suorum consensu, etiam procedere.

Remissorias.

§. 4. Remissorias etiam ad partes, in causis coram eis nunc & pro tempore pendentibus, in quavis instantia, nouamve dilationem, si petatur, de aliorum Coauditorum consilio concedere.

Reiterationum terminorum.

§. 5. Ad reiterationem quoque terminorum, nulliter vel male obseruatorum, partes seu colligantes, eorumque procuratores admittere.

Registrorum fidem.

§. 6. Et fidem registris, coram aliis iudicibus, etiam in partibus factis, quoad iura in eis registrata dumtaxat, de simili consilio, adhibere.

Grati

Patet

reprobat

App

num

iat.

Senten

millan

Seque

stionem

cap. de

de res

in 6.

Clau

Dat.

13. Ian

PP. 12

Pu

in li

Se

legem

Auditor

emiss

scilicet

to Rom

dato.

XI

Edita

1493.

Exordium

Omittitur hic restatum constitutionum Pii II. & Pauli II. quia ipsas bullas habes sup. Ad retinendas, Vros.

§.1. Et insuper, quia (sicut etiam facti evidentia demonstrat) insurrexit à paucis temporibus citra, inter homines facinorosos, homicidas, bannitos, seu diffidatos ab Vrbe, pro eorum delictis & sceleribus, quædam prava, improba, & damnata consuetudo, quod cupientes reasidari, & ad Urbem redire (quod, nisi ab hæredibus occisi aut offensi pacem habeant, facere non possunt) per nuntios, aut literas, vel aliter læsis & offensam passis, acriter minantur, pollicentes se pejora facturos, nisi pacem cum eis faciant, monentes etiam ipsos, ne ab eorum domibus discedant, brigam eis indicentes, ex quo hæredes ipsi, aliter injuriam passi, & interdum eorum consanguinei, & affines, etiam hi qui in longissimo gradu sunt constituti, compelluntur aut pacem violentam inire, aut brigam sustinere, propter quæ alii ex hujusmodi impunitate in dies ad pejora perpetrandum inducuntur.

§.2. Hujusmodi malis, propterea tenemur, occurrere volentes, statuimus, decernimus, & ordinamus, quod omnes & singuli qui modo præmissis fuerint, & ambalciatam, aut literas scienter his quibus minantur, afferre audebunt & præsumunt, crimen læsæ maiestatis similiter incurrant, & læsæ maiestatis ac rebellionis rei censentur, ac veluti tales à competentibus iudicibus severissime puniantur, & tam illi, quam Ecclesiasticæ personæ talia perpetrantes, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & excellentiæ existant, omnes & singulas sententias, censuras, & pœnas, quas Paulus prædecessor contra patrem, filium, fratrem, & propinquum, vel domesticum offendens, vulnerantis, vel mutilantis, occidens, vel quocumque modo offendentes promulgavit, eo ipso irremissibiliter incurrant.

§.3. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Urbis juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, nec non omnibus illis, quæ Pius, Paulus, & Sixtus prædecessores præfati, in suis, & nos in aliis nostris literis prædictis, volumus non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

§.4. Et ne quispiam de præmissis valeat ignorantiam allegare, mandamus præsentium nostrarum literarum tenorem in Curia Capitolii, & aliis locis publicis dictæ Urbis, sono tubæ præmissis, publicari, ac in volumine Statutorum prædictorum de verbo ad verbum describi, ad certitudinem præsentium, & memoriam futurorum.

§.5. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, decreti, statuti, ordinationis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo octogesimo octavo, Idibus Septemb. Pontific. nostri anno 5.

Quod debitores occasione bonorum ripalium in Ripis Almæ Urbis venditorum, ad quinquennalem dilationem, vel bonorum cessionem non admittantur. Quodque à iudicibus ipsarum Riparum ad Cameram Apost. tantum appellari liceat.

Sanctio ista est confirmata à Paulo III. in ejus constit. 45. Cum postquam, ubi plene de hac materia notabo.

In D. INNOCENTIVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Quoniam intelleximus, quod nonnulli obligati mercatoribus apud Ripam & Ripettam Almæ Urbis Bullar. Mag. Tom. I.

mercaturæ exercitio vacantibus, prætextu & occasione moratoriarum, cessionis bonorum, petitionis dilationis quinquennalis, securitatum, salinariorum, aduocationis causarum, & novarum commissionum, ac appellationum ad alios quàm ad Cameram Apostolicam, seu commissarium, ut moris est interponendarum, eorum solutiones, quæ dicto exercitio mercaturæ huiusmodi debentur, sæpius evitare, seu retardare nituntur, & quodammodo immortales facere. Quo fit ut mercatores ipsi, tam qui victualia & mercimonia inibi faciunt per mare, aut ex Civitate Vetula per terram ad Urbem pro commoditate & utilitate Curialium Romanæ Curie, quàm qui in eadem Vrbe resident, & magazenia cum variis mercantiis apud Ripam & Ripettam prædictæ mercaturæ, plurimum retrahantur ab exercitio prædicto, non sine incommodo & detrimento Urbis & Curialium præfate Curie, quorum interest victualium & aliarum mercimonia, quæ deferri solita sunt cura & diligentia mercatorum præfatorum, abundantiam habere.

§.1. Ea propter volentes super hoc opportune providere, Urbis Dohaneris, & Camerariis præfate Ripæ & Ripettæ, præsentibus & futuris, auctoritate Apostolica mandamus, quatenus de cætero debitores ipsos, qui nunc sunt, & in posterum erunt, præfatorum mercatorum, tam venientium quam residentium, & tam civium Romanorum quam forensium, apud præfata Ripam & Ripettam pro tempore, hujusmodi moratoris, dilationibus quinquennalibus, cessionibus bonorum, aduocatione causarum, & appellationibus, præterquam ad Cameram Apostolicam, ut supra interponendis, & novis commissionibus, ac securitatibus salinariorum, exceptis illis quibus ex privilegio competit exercitium dictæ artis salinariorum dumtaxat, vti volentes, si debita ipsa contracta sint apud Ripam & Ripettam prædictas, & occasione mercimonia & victualium, quæ per mare, siue per terram, ac Civitate Vetula ad illas pro tempore deferunt, seu deferri faciunt, super hoc nullatenus audiant, nec admittatis, minimeque ab alio audiri, & admitti permittatis. Sed illis penitus ejectionis, præfatos debitores ad integram solutionem eorum quæ ipsos debere cognoveritis, efficaciter remediis opportunis compellatis.

§.2. Decernentes per hoc nostrum Apostolicum decretum, quod in moratoris, dilationibus, quinquennalibus, cessionibus bonorum, aduocationibus causarum, appellationibus, præterquam ad Cameram Apostolicam, seu Commissarium, ut moris est, interpositis, seu interponendis, & novis commissionibus & salinaris, exceptis iis qui supra, & aliis quibuscumque cessionibus per nos forsitan concessis, & quas concedi contingeret, hujusmodi debita semper intelligantur excepta, etiam si in eisdem debitis occasione mercaturæ prædictæ mentio fieret specifica & expressa.

§.3. Nec vnquam per eandem seu quascumque alias concessiones, seu rescripta, aut commissiones huic voluntati & decreto nostro derogatum quoquo modo intelligatur, nisi præsentis decreti tenor de verbo ad verbum, cum nominatione mercatorum, quibus obnoxii erunt, & quantitatis, in moratoris, ac aliis cessionibus quibuscumque infereretur.

§.4. Et ut præfens nostrum decretum perpetuum robur & effectum obtineat, illud ad perpetuam rei memoriam in volumine Statutorum dictæ Ripæ & Ripettæ describi & registrari mandamus.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Idibus Iulii, Anno quinto. Placet & Motu proprio mandamus.

Approbatio Confraternitatis sub inuocatione S. Ioannis Baptistæ Decollati, Misericordiæ nuncupatæ, in Alma Vrbe nuper institutæ, ad piè consolandum morti à iudicibus condemnatos, curandamque eorum animæ salutem, & sepeliendum corpora eorumdem.

Prohibitio admittendi debitores vales ad bonum remissionem, et dilationem.

Appellandi que ad aliud Tribunal quàm R. Cam. Ap.

Class. præfatorum.

Iussio publicandi.

Dat. P. An. 5. 13. Iunii. Papa subscripsit.

Eidem Confraternitati multa privilegia plerique Pont. largiti sunt, qua referuntur & comprobantur infra à Pio V. in ejus const. 91. Cum sciat, ubi notabo.

Edita A.D. 1490. INNOCENTIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Inter desiderabilia cordis nostri, illud intensis desideriis affectamus, ut singulorum Christi fidelium, quorum nobis ex commissi desuper Pastoralis officii debito cura imminet, generalis animarum salus proveniat, unde pia & salubria fidelium vota ad hoc tendentia, & alia ex quibus divini cultus propagatum augmentum, pii patris affectione prosequimur, ac plenius favoribus confoemus, & ut optatum fortiantur effectum, opem, & operam efficaces impendimus, ac alios etiam Christi fideles ad impendenda propterea opportuna suffragia indulgentiis & remissionibus invitamus.

§.1. Sane pro parte dilectorum filiorum Univerforum Confratrum Confratriæ seu Societatis Sancti Joannis Decollati de Vrbe, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod cum plurimi, qui eorum demeritis id exigentibus, aut alias ultimo supplicio iustitia exigente puniebantur, non haberent in eorum ultimo vitæ statu qui ipsis ea quæ ad salutem animarum pertinent, ad memoriam reducerent, quamplures personæ in eadem Vrbe residentes cupientes quantum possent animarum salutem eorum, qui sic decederent, providere & consulere, quandam Societatem, seu Confraternitatem ejusdem Sancti Joannis Decollati nuncupatam fecerunt & ordinarunt: Et ut haberent ubi piis operibus circa præmissa exequendis convenire possent, quandam domum dirutam in dicta Vrbe consistentem, & eis à dilectis filiis Confratribus Confraternitatis seu Societatis Fabricorum ejusdem Urbis concessam, sub certis modis, & conditionibus tunc expressis acceptarunt, & inibi unam Ecclesiam sub invocatione ejusdem S. Joannis alias rite ædificari fecerunt.

§.2. Cum autem sicut eadem petitio subiungebat, Confratres dictæ Confraternitatis seu Societatis Sancti Joannis nulla bona ad ipsam Confraternitatem spectantia habeant, nisi provt illius Confratres de elemosynis pie erogatis acquisiverint, intendantque Ecclesiam prædictam, ad debitam perfectionem deducere, & illam paramentis, & aliis Ecclesiasticis ornamentis pro divinis inibi celebrandis officiis necessariis ornare & communitate, ac unum Capellanum, qui inibi Missas & alia divina officia celebret, & ultimo supplicio damnatis in eorum ultimo vitæ statu assistat, eorumque confessiones audiat, & Ecclesiastica sacramenta ministret, tenere, & ad omnia præmissa peragenda ipsorum Confratrum Sancti Joannis facultates non suppetant, sed sint Christi fidelium suffragia plurimum opportuna. Pro parte Confratrum Confratriæ S. Joannis hujusmodi nobis fuit humiliter supplicatum, ut concessioni dictæ domus eis ut præmittitur factæ, & in ipsa domo Ecclesiæ ædificationi hujusmodi, robor Apostolicæ confirmationis adjicere, ipsosque Confratres Confratriæ S. Joannis hujusmodi, nunc & pro tempore existentes jurisdictioni Auditoris causarum Curie Cameræ Apostolicæ generalis dumtaxat nunc & pro tempore existentis subijcere, aliasque in præmissis opportune providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

§.3. Nos igitur ipsos Confratres Confratriæ seu Societatis S. Joannis hujusmodi, & eorum singulos à quibuscumque excommunicationis, suspensionis, & interdictionis, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & penis, à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, concessionem dictæ domus ejusdem Confratribus S. Joannis, ut præfertur, factam, & in illa Ecclesia hujusmodi ædificationem, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus & confirmamus, eidemque Confratribus, quod dictam Ecclesiam pro di-

vinis officiis & Missis inibi celebrandis, ac etiam si hoc elegerint, & sepeliri inibi voluerint, pro ultimo supplicio damnatorum prædictorum sepulturis tenere, & in eadictos ultimo supplicio damnatos cuiusvis licentia super hoc minime requisita ad sepulturammittere.

§.4. Quodque unum Presbyterum sæcularem alias idoneum in eorundem Confratrum Capellanum ad eorum nutum amovibilem, qui etiam dictorum damnatorum confessiones audiat, & si petierint Eucharistiæ & alia sacramenta, eis ministret, & usque ad ultimum vitæ spiritum eos consolando, & ut spem in Domino ponere habeant, exhortando assistat, habere & tenere.

§.5. Ac quod ipsi Confratres statuta & ordinationes alias rationabilia & honesta pro conservatione & directione ipsius Confraternitatis S. Joannis, quæ postquam facta & ordinata, & per majorem partem ipsorum Confratrum approbata fuerint, juxta illorum ordinationem observari debeant, facere & ordinare.

§.6. Necnon univrsis & singulis utriusque sexus ejusdem Confraternitatis S. Joannis Confratribus, præsentibus & futuris, ut aliquem idoneum Presbyterum, sæcularem, vel cuiusvis Ordinis religiosum, in suum possint eligere confessorem, qui vita eis comite, in casibus Sedi Apostolicæ reservatis (præterquam offensæ Ecclesiasticæ libertatis, criminum hæresis, rebellionis, aut conspirationis in personam vel statum Romani Pontificis, seu Sedem præfatam, falsitatis literarum Apostolicarum, supplicationum, & commissionum, invasionis, deprædationis vel occupationis, aut deaustationis terrarum, & maris Romanæ Eccles. mediate vel immediate subjectarum, offensæ personalis in Episcopum vel alium Prælatum, devolutionis causarum ad Romanam Curiam, delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad partes infidelium) semel dumtaxat in vita, in aliis verò quoties opus fuerit opportunum, confessione eorum diligenter audita, pro commissis eis debitam absolutionem impendat, & iungat pœnitentiam salutarem. Necnon vota quæcumque (ultra marino, liminum Apostolorum, & S. Jacobi in Compostella, necnon castitatis & religionis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare valeat. Quodque Confessor, quem duxerint eligendum, omnium peccatorum, de quibus corde contriti & ore confessi fuerint, semel in vita & in mortis articulo plenam remissionem eis in sinceritate fidei, unitate Sanctæ Rom. Eccles. & ac obedientia & devotione nostra, vel successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium persistentibus, auctoritate Apostolica concedere valeat, eadem auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus pariter & indulgemus. Sic tamen, quod idem Confessor de his de quibus fuerit alteri satisfactio impendenda, illam eidem Confratribus per seipsos, si superuixerint, vel per alios, si forsitan tunc transferint, faciendam iungat, quam ipsi Confratres vel alii facere teneantur, ut præfertur. Et ne, quod absit, propter hujusmodi gratiam vel concessiones ipsi Confratres reddantur procliviores ad illicita in posterum committenda, volumus quod si Confratres prædicti à sinceritate fidei, unitate Rom. Eccles. prædictæ, ac obedientia, & devotione nostra, vel successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium destiterint, aut ex confidentia ejusdem concessions, vel remissionis aliqua forsitan commiserint, concessio & remissio, ac præsentis literæ hujusmodi, quoad facultatem eligendi Confessorem hujusmodi, eis nullatenus suffragentur.

§.7. Præterea ne contingat Confratres prædictos coram diversis Tribunalibus trahi, eos & ipsorum quilibet, ac bona ad ipsam Confraternitatem S. Joannis nunc & pro tempore pertinentia, curæ & jurisdictioni, omnimodæque potestati quoad singulas causas civiles, reales, vel personales Curie causarum Cam. Apostolicæ Auditori generali nunc & pro tempore existentis, ita ut coram eo dumtaxat, & non coram alio Iudice, ordinario vel legato dictæ Urbis, pro quibuscumque causis ipsius Confraternitatis (pœnam sanguinis concernentibus dumtaxat exceptis) conveniri, trahi, evocari seu reconveniri possint & debeant, eadem auctoritate submittimus &

Quidam in Vrbe residentes Confratres, in laicorum, ad pie conficiendum & sepelendum damnatos ad mortem injiciunt, & scilicet S. Joannis Decollati ædificari curant.

Et quæ elemosynis perfructibus, Capellanumque ibi audiendum damnatorum confessiones, eisque sacramenta administranda habere intendentes, super hoc omnia præmissa peragenda ipsorum Confratrum Sancti Joannis hujusmodi, nunc & pro tempore existentis jurisdictioni Auditoris causarum Curie Cameræ Apostolicæ generalis dumtaxat nunc & pro tempore existentis subijcere, aliasque in præmissis opportune providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Qui propterea eorum approbationem, & sepulturam ad mortuum in d. Ecclesia con. edit.

Capellani faciem dam confessiones audiam sacramentum ministrant

Statuta deinde præsentium dicit.

Confessor que etiam in casibus non reservatis ab ipso confessor. Ad hoc deinde conf. Clem. 7. Quædam

Præsentium fore. A. C. Fratribus largitur

& subijcimus per presentes, necnon sententias, & processus, quos & quas in contrarium haberi & promulgari contigerit, nullius roboris vel momenti existere eadem auctoritate decernimus.

§.8. Et si forsan contigerit aliquos sic ultimo supplicio damnatos, in eorum bonis seu aliqua parte eorum Confraternitatem huiusmodi heredes instituere, vel aliqua eis relinquere velle, quod ipsi Confratres, in bonis in quibus heredes, seu quæ eis per dictos ultimo supplicio damnatos relicta fuerint pro tempore (sine præiudicio Filii) succedere, & illa in iudicio & extra iudicium ab illa tenentibus pro eadem Confraternitate petere & exigere possint, etiam si forsan in institutionibus seu relictis prædictis juris solemnitates obseruatæ non fuerint, dummodo de voluntate dictorum sic instituentium vel disponentium, verbo vel scripto per duos aut tres testes, aut alias legitime constiterit, eadem auctoritate statuimus & ordinamus.

§.9. Et insuper cupientes ut Ecclesia prædicta S. Joannis ad perfectionem debitam deducatur, paramentisque & ornamentis Ecclesiasticis prædictis decoretur & fulciatur, & à Christi fidelibus frequentetur, ipsique Christi fideles eo deuotius ad eandem Ecclesiam S. Joannis confluant, quo ex hoc ibidem dono celestis gratiæ uberius conspexerint se refectos, de omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus & singulis Christi fidelibus vere penitentibus & confessis, qui prædictam Ecclesiam à primis vespertis usque ad secundas vespertas Festi Decollationis ejusdem S. Joannis devote visitauerint, & inibi manus adiutrices porrexerint, viginti quinque annos de injunctis eis penitentibus misericorditer in Domino relaxamus. Præsentibus etiam quoad huiusmodi Indulgentiam perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem quod si Ecclesiam prædictam S. Joannis visitantibus, & inibi manus adiutrices porrigentibus, aut pias elemosinas erogantibus, aliqua alia indulgentia, in perpetuum, vel ad certum tempus nondum elapsum duratura per nos concessa fuerit, præsentibus literis quoad indulgentiam huiusmodi viginti quinque annorum nullius sint roboris vel momenti.

§.10. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Urbis juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1490. decimo kalendas Septembris, Pontificatus nostri Anno sexto.

VII. Contra impediētes quoquo modo executionem citationum, & aliorum mandatorum, cuiuscumque Iudicis causarum in Romana Curia pendentium, & contra eorum fautores, Notariosque instrumenta huiusmodi executionum dare recusantes.

Contra prædictos habes etiam inf. Leon. X. const. 30. In supremo, Clem. VII. const. 39. Romanus, & Gregor. XIII. const. 19. Ad Romani. Et in eisdem Summi Pont. quotannis, anathematis censuras innouant in die Cæna Domini, vs de his bullis dicam inf. in Pauli V. const. 63.

ANNO DOMINI INNOCENTIVS EPISCOPVS S. SERVVS SERVORVM DEI: Ad perpetuam rei memoriam.

Officii nostri debitum, quo sumus vniuersis nostræ curæ creditis, in iustitia debitores, exigit, & ad hoc potissimum nos inducit, ut huius sanctæ Sedis Apostolicæ auctoritatem & honorem præseruamus, ac opportune provisionis remedia etiam adhibeamus, per quæ jus suum quisque consequi valeat, & iustitiam exquisitis viis, & à canonibus damnatis modis conculcare satagentium malitiis obuietur, transgressoresque debitis afficiant.

Bullar. Mag. Tom. I.

tur pœnis, ut à similibus abstinere discant; & alii, si non virtutis amore, & iustitiæ zelo inducti, saltem formidine pœnæ perterriti, talia committere non præsumant.

§.1. Sane, multorum clamoribus, & fide dignorum relatione (non sine maxima mentis nostræ perturbatione) accepimus, quod sæpissime contingit, & quodammodo in quandam consuetudinem, seu potius abusum deductum est, ut cum aliqui ad Romanam Curiam (ad quam, utpote communem omnium patriam, ex omnibus mundi partibus confluere soliti sunt pro iustitiæ complemento, in causis potissime ad forum Ecclesiasticum pertinentibus, consequendo) accedunt, & causas in eadem Curia, Palatii Apostolici causarum Auditoribus, seu aliis Iudicibus, contra eorum aduersarios committunt, & citationes ad partes, ut moris est, & styli antiquitus in eadem Curia obseruati existit, decerni obtinuerunt, hi contra quos huiusmodi citationes executioni mandari debent, ad iudicia secularia & alias vetita, Principesque & Potentatus seculares recursum habentes, tam personis sic agentibus, quam notariis publicis, & aliis, etiam quibuscumque Curforibus nostris, huiusmodi citationes exequi volentibus, per principales seu iudices, & officiales seculares huiusmodi, sub formidabilibus pœnis inhiberi & præcipi procurant & faciunt, ne illas exequantur, & ut jam factas executiones reuocent, seu saltem etiam juramento adstringi, quod de executionibus huiusmodi relationes non faciant, aliasque ne huiusmodi executiones fiant, diversimode impediunt; & quandoque clerici, quibus in beneficiis Ecclesiasticis competit, beneficia ipsa ad suorum aduersariorum instantiam resignare, & iura jus nullum habentibus dimittere compellantur; Notarii vero, seu tabelliones publici, & aliæ personæ Ecclesiasticæ plus temporalem quam æternam pœnam metuentes, de huiusmodi citationum executionibus, & inhibitionibus seu impedimentis circa illas præstitis, etiam in virtute per eos in ipsorum creatione ad notariatum siue tabellionatus officium præstiti iuramenti, ab his quorum interest requisiti, metu pœnarum temporalium huiusmodi, instrumenta publica desuper conficere, & in publicam formam tradere, aut de his se rogatos facere non audent, ex quo iustitia perit, seu saltem retardatur, beneficiaque Ecclesiastica multoties absque titulo canonico detinentur occupata; mandata vero Apostolica contemuntur, & auctoritas Sedis prædictæ vilescit, libertasque Ecclesiastica conculcatur.

§.2. Nos igitur cupientes, quantum cum Deo possumus, huic morbo ne ulterius inualescat, opportunam medelam adhibere, auctoritate Apostolica, hac nostra perpetua constitutione statuimus & ordinamus, quod omnes & singulæ personæ, tam seculares quam regulares, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, & præeminentiæ, qui ordinis existant, contra quas in eadem Curia causæ, quæ in illa tractari consueverunt seu possunt, de iure vel consuetudine commissæ sunt, vel in futurum, tam per appellationem, seu deuolutionem ad illam, aut aliàs quomodolibet committerentur, & quæ citationes huiusmodi in vim commissionum Apostolicarum decretas vel decernendas, aut quævis alia mandata, seu rescripta Apostolica, iustitiam vel gratiam continentia, quo minus iuxta illorum tenorem executioni demandentur, per se vel per alium, seu alios, directè vel indirectè, quouis quæsito colore impedire aut impediri facere, seu clericis, ut beneficia Ecclesiastica renuntient, aut juri in illis sibi competenti cedant, vel ut à prosecutione causarum, & iurium huiusmodi desistant, mandari facere præsumperint, aut pro illis impediendis & renuntiandis, ad principes seu officiales seculares, publicè vel occultè, per se, vel alium, quouis quæsito colore, recursum habuerint, causam perdant, & omne jus, tam in petitorio quam possessorio, in re vel ad rem de qua agitur, eis competens, eo ipso amittant, & ad beneficia sic renuntiata obtinendum inhabiles existant.

§.3. Aliæ vero personæ Ecclesiasticæ, seu etiam seculares, quas causa huiusmodi non tangit, executionem citationum huiusmodi, aut aliorum quorumcumque mandatorum,

Citationes & mandata in ducum Rm. Curia multis modis exequi impediuntur.

Hi ideo potius infligunt pœnas omnibus contra quos causæ in Curia commissæ sunt, impedientes citationes & alia mandata iustitiam vel gratiam continentia.

Aliis vero quæ causa non tangunt, & impediuntur.

INNOCENTIUS OCTAVUS

vibus, ut sup-
er illorum
favoribus,
excommunic-
ari nisi for-
nam imponit.

datorum, seu rescriptorum, & prouisionum Apostolica-
rum, ut praemittitur, impediens, aut impediens huius-
modi, auxilium, consilium vel fauorem, publicè vel
occultè, directè vel indirectè praestantes, cuiuscumque
conditionis vel praeminentiae existant, sententiam ex-
communicationis eo ipso incurrant, à qua (praeterquam
in mortis articulo constituti, & satisfactione praevia (ab
alio quam à Romano Pontifice pro tempore existente,
& canonice intrante, absolutionis beneficium nequeant
obtinere.

Notarioque
instrumenta
executionum
dare recusantes
ab illis pec-
ni innotas.

§.4. Notarii verò, siue tabelliones publici praedicti,
qui de executionibus citationum & mandatorum, ac pro-
visionum huiusmodi faciendis, aut quo minus fiant inhi-
bitionibus, requisiti fuerint, instrumenta publica de super
ad instantiam interesse habentium, seu interesse praetend-
entium (satisfacto tamen de congruo salario) conficere
recusauerint, periurii reatum incurrant, ac executionem
officii tabellionatus amittant, fiantque infames eo ipso,
& eorum instrumentis siue scripturis publicis postmo-
dum per eos super rogationibus postea factis & conficien-
dis, donec ab huiusmodi reatu periurii absolutionem, &
infamiae absterfionem obtinuerint, nulla fides in iudicio,
vel extra adhibeatur.

Ordinarius
p. b. s. r. i. o. n. m.
hujus bullae
praeceptis.

§.5. Et ut huiusmodi constitutio & statutum ad
singulorum notitiam deducatur, vniuersis locorum
Ordinariis in virtute sanctae obedientiae praecipimus &
mandamus, quatenus statutum & constitutionem nos-
tram huiusmodi, per se vel alium, seu alios, in eorum Ec-
clesiis, vel civitatibus publicent seu publicari faciant; ac
constitutionis huiusmodi copiam cathedralium Eccle-
siarum valvis, ita quod verisimiliter ad singulorum no-
titiam peruenire valeat, affigi faciant.

Executores
di. uti. A. C.

§.6. Necnon pro tempore existenti curiae causarum
Camerae Apostolicae generali Auditori, ut instante Pro-
curatore Fisci nostri, & successorum nostrorum Roma-
norum Pontificum, contra omnes & singulos etiam qua-
litercumque praerogatos, quos praedictas sententias &
pœnas sibi incurrisse constiterit, eisdem sententiis &
pœnis illaqueatos tandiu publice nuntiet, & faciat ab
aliis nuntiari, ac excommunicatos ab omnibus arctius
evitari, & nihilominus legitimis per eum de super habendis
servatis processibus, sententiis, & pœnas praefatas ite-
ratis vicibus aggravare, auctoritate Apostolica procuret,
donec ipsi sic excommunicati, absolutionis beneficium,
satisfactione praevia, meruerint obtinere.

Iussu publi-
candi hanc
bullam.

§.7. Volumus autem constitutionem, & statutum
huiusmodi, in Cancellaria Apostolica publicari, & in
Quinterno Cancellariae praedictae, inter alias inibi de-
scriptas constitutiones adnotari, & describi, ac post duos
menses à die publicationis huiusmodi computandos,
omnes absentes, praesentes vero in eadem Curia, post
diem publicationis huiusmodi arctare, ac omnibus pe-
tentibus dari, & concedi eo modo, quo aliae constitutio-
nes de curia concedi consueverunt.

Clausula de
rogatoria.

§.8. Non obstantibus constitutionibus, & ordina-
tionibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscum-
que, aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem
Sede indultum, quod interdicti, suspendi, & excommu-
nicari non possint per literas Apostolicas non facientes
plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto
huiusmodi mentionem: quod quidem indultum decerni-
mus eis quacumque auctoritate muniti sint, in hoc ali-
qualiter suffragari non posse, quo minus huiusmodi sen-
tentias, & pœnis subiaceant.

Dat. P. An 8.
15. Ianuarii.

Nulli ergo, &c.
Datum Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarna-
tionis Dominicae, millesimo quadringentesimo nonagesimo
primo, octavo Kalendas Februarii, Pontificatus nos-
tri Anno octavo.

Sub. sig. PP.
P. l. a. i. o. n.
Cancellaria.

Placet, publicetur, & describatur. I.
Lecta & publicata fuit Romae in Cancellaria Aposto-
lica, Anno millesimo quadringentesimo nonagesimo
primo, die vero ultima mensis Ianu. Pontific. Innocentii
Papae V I I. Anno 8.

Contra non solventes in festo SS. Petri & Pauli
Apostolorum census R. Cam. Apost. debitos.

Ampliolem dispositionem habes inf. in Paul. IV.
const. 11. Incumbentia, & Greg. X I I. const. 63.
Ad Romani, ubi notabo.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Editio
Seruus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam. 1491.

DECE Romanum Pontificem IESU CHRISTI in
terris Vicarium, qui militanti Ecclesiae praestitit, illius
iura tueri, & conservare illa. Sane, sicut accepimus,
nonnullis in civitatibus, terris, castellis, fortalitiis, & lo-
cis aliis temporali dominio praefatae Ecclesiae subiectis,
& in temporalibus Vicariis, Feudatariis, & Gubernatores,
seu emphyteutae, perpetuo & ad tempus deputati, con-
stitutum censum in investituris & concessionibus quas
de illo habuerunt, in festo beatorum Apostolorum Petri
& Pauli de mense Iunii solui constitutum, praefatae Ec-
clesiae solvere non curant, in animarum suarum pericu-
lum, & ejusdem Ecclesiae detrimentum.

§.1. Nos igitur qui alios in sua iustitia confouemus,
nolentes praefatae Ecclesiae pro posse nostro iura negli-
gere, Motu proprio, nō ad alicuius nobis super hoc obla-
tae petitionis instantiam, sed de mera nostra deliberatio-
ne, & certa scientia, Apostolica auctoritate monemus &
requirimus eos & quemlibet eorum, ut censum & cano-
nicum quemcumque, quem pro factis eis, seu eorum au-
toribus concessionibus, Camerae Apostolicae solvere
tenentur annuatim, in illa celeberrima die, qua huiusmo-
di census ipsi Camerae generaliter solui consueverunt,
videlicet in festo Apostolorum praefatorum, Camerae
Apostolicae persoluant in loco dictae Camerae, ubicum-
que illam pro tempore adesse contigerit.

§.2. Monemus insuper & requirimus illos ex eis
quibus concessum vel mandatum foret, aut pro tempore
mandari contingeret, quod censum per eos debitum ali-
quibus dictae Camerae creditoribus, aut alibi quam in dic-
ta Camera soluat, seu ad soluendum ulterius dilatio data
foret, ut per suos legitimos procuratores, & nuntios cum
sufficienti mandato in eadem Camera in festo praedicto
comparere, & se fore pro eisdem eis cōcessis civitatibus,
terris, & castris, fortalitiis, & locis feudatarios, vicarios,
& gubernatores, siue emphyteutas pro dicta Ecclesia, &
ad talis census solutionem ea die propterea dictae Ca-
merae obligatos fateri, & recognoscere, ac causas quare in
ejusdem census solutione cessant, ea die allegare & pro-
bare debeant coram Praelatis praesidentibus, & Clericis
dictae Camerae sub pœnis in concessionibus eis factis hu-
iusmodi apposis, & aliis à jure statutis.

§.3. Alioquin eos cessantes in census, & canonis
huiusmodi solutione, reputari & haberi debere perinde,
ac si super illius solutione nil innovatum extitisset, eod-
em motu, scientia & auctoritate decernimus. Ac eisdem
Praelatis & Clericis committimus, & mandamus, ut illos
qui monitioni huiusmodi paruisse coram eis non docue-
rint intra unum mensem computandum post dictum fe-
stum, pœnas priuationis Civitatum, Ferrarum, Castro-
rum, Fortalitiarum, & locorum huiusmodi juxta suarum
investiturarum, & concessionum tenorem incurrisse de-
clarent, & eos à civitatibus, terris, castris, fortalitiis, &
locis huiusmodi, pro quibus censum non soluerunt, stu-
deant effectualiter amoveri: Contradictores per cen-
suras Ecclesiasticas appellatione postposita compescen-
do. Inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio bra-
chii secularis.

§.4. Non obstantibus constitutionibus, & ordina-
tionibus Apostolicis contrariis quibuscumque, seu si
Communitatibus, Vniuersitatibus, vel personis praefatis,
aut quibusvis aliis communiter vel divisim à Sede Apo-
stolica indultum existat, quod interdicti, suspendi, vel ex-
communicari non possint per literas Apostolicas non
facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum
de indulto huiusmodi mentionem.

§.5. Et

§. 5. Et quia difficile foret presentes literas ad singulas provincias, & alia loca deferre, & illas in eis publicare, volumus quod literæ ipsæ in valvis basilicæ Principis Apostolorum de Urbe affigantur, & per decem dies continuos, dum ibidem solemnibus Missis celebratur, per Canonicos ejusdem basilicæ teneantur, quodque illarum affixio & publicatio sic facta de illis perinde omnes quos concernunt, ardeat, ac si eis personaliter insinuatæ fuissent.

§. 6. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre monitionis, requisitionis, decreti, commissionis, mandati, & voluntati infringere, vel eis ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quadringentesimo nonagesimo secundo, sexto Nonas Maii, Pontificatus nostri Anno octavo.

Anno à Nativitate Domini nostri JESU CHRISTI millesimo quadringentesimo nonagesimo secundo, Indictione decima, die vero vigesima tertiam mensis Maii, Pontificatus Sanctissimi Domini nostri Innocentii divina providentia Papæ Octavi, Anno octavo, ac vigesima quinta ejusdem mensis, retrospectiva bulla affixa, & publicata fuit in valvis basilicæ Apostolorum Principis de Urbe, & in valvis audientie, dum ibidem Missa solemniter celebraretur, & maxima gentis multitudo intrantium, & exeuntium ibi erat, per me Bartholomæum B. de Miranda Curs.

IX. S. Leopoldi Austriæ Principis Canonizatio, & inter sanctos Confessores adscriptio, cum suæ Festivitatibus institutione pro die 15. mensis Novembris.

INNOCENTIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

§. 1. SACROSANCTAM Matrem Ecclesiam adstitisse à dextris Dei Reginam, in vestitu deaurato circumdatam varietate, non abs re per Prophetam traditur. Regina equidem, quæ illi Regi Domino per quem Reges regnant, & Principes justitiam faciunt, desponsata in Unica ejus Columba; Luna perfecta in æternum; Arcturus per gyrum nocturna spatia perenni lumine illustrans; Lucifer qui nescit occasum; Aurora hic in crepusculo caligantis sæculi coruscans; & in diem lucidum in regno Cælorum sese diffundens; Regina quæ illi serviat cui servire regnare est; illi fidem habeat, illi se totam committat. Regina quæ Christi fideles sub umbra alarum suarum ab extremo carcere ad regna cælorum perducit, ubere de celo pleno lactet atque inebriet, ex multo ærumnis nos eripiens, regni cælestis cum Christo Domino participes efficiat. In vestitu inquit deaurato Vestimentum Ecclesiæ sanctam fidelium vitam esse profitetur; nam sicut tota Ecclesia vestimentum est Christi, ita fideles quoque ejusdem Ecclesiæ vestimentum esse arbitramur. Vestimentum scilicet, non habens maculam per peccatum, neque rugam per duplicitatem, sed per justitiam in Deum, per simplicitatem cordis tensum; vestimentum innocentie, quam homo à Deo plasmatus accepit, male à serpente persuasus perdidit, ad quam recuperandam penitentia, & Dei misericordia induimur. Vestimentum deauratum, splendore sapientie aureo perlucens. Clara enim est sapientia, quæ nunquam marcescit, & facile videtur ab his qui eam diligunt, & invenitur ab his qui eam querunt. Doctrina est disciplina Dei, electrix operum illius, quæ nihil locupletius; quæ operatur omnia, artifex omnium, quæ apud turbas claritatem, & honorem apud seniores præstat. Vestimentum deauratum perfectione auri, id est justitie, quæ nihil humano generi utilius; Dilectione disciplinæ, ex qua custodi legum emanat: legum autem custodia, consummatio est incorruptionis. At vero in-

corruptio facit nos esse Deo proximos, per quam beatitudo æternæ vitæ à nobis comparatur. Circumdatur Ecclesia dicitur varietate gratiarum, administrationum & officiorum, juxta verbum Apostoli: Divisiones gratiarum sunt, idem autem spiritus eas conferens; divisiones administrationum sunt, idem autem Dominus; & divisiones operationum sunt, idem verò Deus, qui operatur omnia in omnibus. Circumdatur varietate potestatis, ordinis, status, & variarum Ecclesiarum decore, quæ veluti adolescentulæ, hanc de qua sermo est Catholicam Ecclesiam, quasi matrem observant, non vetustate per culpam, sed novellæ per gratiam, non senio steriles, sed ad spirituales congruè fecunditatem & nova semper prole pullulantes. Nam à justo Abel unde Ecclesiæ exordia trahimus, in hanc usque diem quot Sanctos Orbis terrarum habuit, tot quasi palmites protulit, ex qua varii in dies surgunt furculi, qui in hac vinea nostra Sabaoth, quam licet immeriti præstante Domino fortiter sumus excolendam, seruntur. Circumdatur varietate, quod alia triumphantis, alia militantis Ecclesiæ species existat. De triumphantis Domini sponse reponitur; Ego ero eis, quicquid ab hominibus juste desiderari potest. Ero illis honor, gloria, salus & vita, virtus & copia, pax & omne bonum. Militans autem Ecclesia fundæ non inepte assimilatur; nam sicut funda in gyrum versata, lapides exeunt quibus adversarii feriuntur, & Goliath prosternitur, ita ex sancta Ecclesia, dum per varias procellas & tempestates fluctuantes hujus sæculi per tribulationum circuitum rotatur, fortes viri procedunt, quibus quasi lapidibus iniquorum corda tunduntur, & de hoste humani generis nequissimo à Christi tyronibus triumphatur.

§. 2. Hanc ipsam Ecclesiam Deus omnipotens mira quadam dispositione & potestate, præsertim, protiofo unigeniti Filii sui Domini nostri JESU CHRISTI sanguine dotatam esse voluit, multiplici Spiritus sancti gratia ornavit, Apostolorum simplicitate & fide roboravit, quos ignaros delegit, ut populos non tam sermo illorum, quam causa ad credendum adduceret. Martyrum tormentis, cruciatibus, constantia, & trophæis stabilivit, repressa paulisper, quinimò confusa infidelitatis sævitia, & inimico homine superfeminante zizania, crescente, multiplicataque hæreticorum pravitate, Doctorum cælesti doctrina illuminavit, & demum Confessorum, Virginum, aliorumque Sanctorum intrepida confessione, solerti cura, exemplisque imitatione dignissimis, adversus Sathanæ insidias circumdedit.

§. 3. Inter autem alia saluberrima sanctitatis exempla divina misericordia, sydus quoddam Mundo fulgore replevit, Beatum Leopoldum Austriæ Principem, pium Marchionem cognomento appellatum, innocentie, sapientie & justitie vestimentis, quibus vestiri Ecclesiam prædiximus, decorum, bonitate, mansuetudine atque clementia conspicuum, simplicitate, continentia, & munificentia præclarum, ejus integritas, vitæ sanctimonia, humilitas, pietas, fides, adeo apud Christi fideles invaluerunt, ut una omnium Germanorum voce pro Sancto hæcenus celebratus fuerit, cujus liberalitatem, Christianæque Religionis cultum nonnulla Monasteria, & quidem celeberrima ab eo cum amplissimis censibus constructa, alia etiam magno sumptu illustrata abundè testantur. Hic Princeps optimus, Sacerdotes, & viros Religiosos admodum coluit, summosque Pontifices tanta veneratione prosecutus fuit, ut ab Innocentio II. Romano Pontifice prædecessore nostro peculiaris S. Petri filius appellaretur, & Apostolica commendatione, atque ea plenaria, quam vulgo dicunt, absolutione dignus ab eodem Innocentio etiam mortuus judicatus fuerit. Hic vir Dei in summis opibus educatus, in magna peccandi licentia constitutus, conjugalibus curis implicatus, principatus regimine impeditus; sedulo tamen pietatis & misericordie munia subibat, lassos roborans, vacillantes confirmans, oppressos sublevans, inopes fovens. Inter curas domus, inter conjugales anxietates, inter affectus pignorum, inter multiplices principatus sollicitudines, inter studia tot laborum immaculatum sese ab hoc sæculo custodivit, & temporalia tractando æterna disposuit.

Quam fidei Deum multo magis Victorum torbasse.

Et inter eos Leopoldum Austria Principem multo virtutibus ornatum, & Christianum sum bonorum operum exemplar suscepisse.

In quadraginta annis Principatum Austriæ turbulentiſſimis etiam temporibus in pace tenuit.

Ex quo vita exemplum amorum facili excusationis diſcipit, & illecebrarum contemptum docuit.

Multis miraculis celebris fuit.

Anno 1136. ad quem in gratia, & ad eam aſſuevit de opera Populi in aſſuevit per. rebuit.

§. 4. Quadraginta annis principatum Austriæ regens, & quod majus est illis præcipue temporibus, quibus propter Henricorum patris & filii mutuas concertationes, & postea propter Hærici Quarti cum Lothario acerrimas contentiones, in Germania bellis, incendiis, & agrorum vastationibus tumultuatum est, summa cum justitia, humilitate, & tranquillitate cuncta administravit, & aliis cæde & sanguine madentibus, creditam sibi Austriæ Provinciam in diuturna pace continuit, quibus ex meritis æternæ retributionis, & pacis præmia à Deo Optimo Maximoque, qui centuplicato scœnore merita hominum pensat, est consecutus.

§. 5. Præstant nunc hujus sæculi amatores, ad peccata excusanda, conjugales, familiares, civiles, aut regales solii molestias, sæculi illecebras aut tentationes; Leopoldi exemplo divina providentia eos circumscriptis, excusationes omnes circumvenit, aditum humanæ tergiversationis conclusit, & quasi araneorum telas, commenta humanæ fragilitatis dirupit. A Deo creati & redempti, Deum debitum honoribus non colimus, & quod dolentes ex intimis referimus, illum non tantum negligimus, sed blasphemamus sæpenumero. Adhibita sunt præcepta divinæ & humanæ legis, præceptis obtemperare tergiversamur. Addita sunt cœlestis præmia gloriæ, indicta pœnarum diversa genera, censura correctionis inventa, ab illis faciem quasi rebelles avertimus. Sanctorum varia exempla ante oculos nostros proposita, ipsa quoque imitari contumaciter recusamus, imbecillitatem nostram, sæculi sollicitudines, cum de salute nostra agitur, causamus. Leopoldi nobilis Principis conjugati, ac multorum filiorum, ac subditorum cura irretiti, clarissimo exemplo admonemur, ut omni excusatione semota, per hæc temporalia ita caute ambulemus, ita sancte nos exerceamus, ut æterna non amittamus. Allecti spe momentaneæ hujus prosperitatis, perpetuate gloriæ cœlestis non fraudemur, sed mundi molestias, illecebras, aut dignitates contemnendo, ad cœlestem patriam totis viribus contendamus.

§. 6. Hujus Beati Leopoldi sanctimoniam Deus omnipotens innumerabilibus miraculis ad ejus invocationem editis comprobavit, miraculis profecto, quæ tum in facti substantia, tum in eo quod factum fuit, tum in modo faciendi & ordine, vim & potestatem totius naturæ exceſſerunt. Quis enim non miretur, cum audiat per Dei æterni misericordiam, implorato Leopoldi auxilio, paralyticos, artheticos, f. b. r. cantantes, podagra laborantes, pristinæ valetudini illico restitutos. Quis non magna Dei in hoc Sancto agnoscat, cum videat intercessionibus ejus claudos rectè ambulare, apostematibus mortiferis infectos liberatos, in carceribus cœstitutum, pedicis manicisque vincitum, per foramen unde hominis impossibilis exitus erat, eductum evasisse? In variis vitæ periculis positos, illos servatos esse? Quis non tota mente obſtupescat, & Deo Optimo Maximoque præconia manifesta dicat, cum liquidè deprehendat, meritis, ac precibus hujus Sancti viri mortuos suscitatos? Mutos loquendi facultatem adeptos? Cecos illuminatos? Surdis auditum restitutum esse. Maxima sunt hæc sanctitatis & divinæ approbationis signa, humanam expectationem ac spem excedentia, & tamen clarissimis documentis comprobata sunt.

§. 7. Quinimo ab anno Christi millesimo centesimo trigesimo sexto, quo Leopoldus vita functus ex tertis ad cœlestem Hierusalem transivit, in nostra usque tempora & præsentem diem, magis atque magis manifestata mira de illo ex mentibus hominum in Austria præcipue, & per omnem Danubii ripam, devotio cœlitus infunditur. Incredible dictu quæta cum veneratione corpus ejus, quod in Monasterio Beatæ semper Virginis & Matris Dei Mariæ ab eo condito, in loco quod novum Clauftruburgum appellatur, Patavienſis diœceseos sepultum est, à Christi fidelibus vilitur, quibus votis celebratur pia ejus memoria. Memoratu difficile esset, quot & quantis tabellis & imaginibus illi dicatis exornetur, quanta luminarium copia perlustratur. Procurabit supplex ante tumulum languentium & rogantium turba, opem Leopoldi implorans, nec expectatione irrita discedit.

§. 8. Hujus veneratione, & permultorum populorum salute, Rodolphus Austriæ Dux impulsus est, ut Innocentio Sexto huic Sanctæ Sedi ea tempeſtate præſidenti supplicaret, quatenus Leopoldum Sanctorum Catalogo adſcribere dignaretur.

§. 9. Qui re perſpecta quam ſapientiſſime de vita & miraculis, ac fama ejuſdem Leopoldi ex mote inſtitutoque majorum, cum conſilio Sacri Senatus Inquiſitionem tunc Archiepiſcopo Pragenſi, & aliis collegis delegavit.

§. 10. Verum cum ea de re agi cœptum eſſet, morte Innocentii, ſurgentibusque bellorum inter Auſtrales & Pannonios diverſis turbibus, immenſisque procelſis in Eccleſia Dei exortis, uſque ad tempora Pauli Secundi prædeceſſoris noſtri, inquiſitio intermiſſa eſt.

§. 11. Chariſſimo autem in Chriſto filio Friderico Romanorum Imperatori Auguſto, Prælatiſ, & Principibus Germaniæ apud eundem Paulum multis precibus, tam ſancti viri Canonizationem abſolvi petentibus, S. R. E. Cardinalibus, de fratrum ſuorum conſilio demandatum eſt à Pontifice præfato, ut ſolemne inquiſitionem ea in re adhiberent, & proceſſus conſuetos tum per ſe, tum per ſubdelegatos facerent, quod magna ex parte conſectum erat, cum evocato ad Dominum Paulo ſanctæ memoriæ, Sixtus Quartus prædeceſſor noſter in hac ſancta Sede divina providentia conſtitutus eſt.

§. 12. Iterandas ergo preces, & vehementius agendum apud Sixtum Imperator, Prælati ac Principes prædicti duxerunt: ut tam sanctum opus Canonizationis cœptæ perficeret.

§. 13. Is ut certiori fide, quæ de miraculis & vita Leopoldi aſſerebantur perciperet, Venerabili fratri noſtro Marco Epicoſcopo Præneſtinenſi, tunc tituli S. Marci Preſbytero Cardinali, & in Germania Legato, ut præmiſſa percontaretur injunxit, qui locupletiſſimam de illis omnibus relationem per publica acta, & legitimos proceſſus eidem attulit.

§. 14. Dehinc proceſſibus & actis publicis magna cum diligentia per Venerabiles R. Epicoſcopum Portuenſem, Marcum prædictum Præneſtinenſem illo tempore Epicoſcopum aſſumptum, ac F. S. E. E. E. E. Diaconum Cardinale, commiſſarios diſcuſſis, privata primo relatione eidem Sixto facta, poſtmodum in Sacro Senatu referente prædicto Venerabili fratre R. Epicoſcopo Portuenſi, dilucide re examinata, & ex illorum ſententia Canonizatione concluſa, ſicut Domino placuit.

§. 15. Sixto vita functo, nobis qui eidem in onere & honore per divinam misericordiam licet indigni ſucceſſimus, reſervatum eſt, ut ſupremam manum tam ſanctæ approbationi apponeremus. Conſilio itaque habito ruruſus Venerabilium fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium, publica concione omnia prout ex ordine geſta erant, Leopoldique vitam, miracula, & reliqua merita per Advocatum Conſiſtorialeſ proponi curavimus. Demum vocatis omnibus qui in Romana Curia degunt Prælatiſ, in frequenti eorum conſeſſu, aſſiſtentibus nobis eiſdem Venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, ſingulorum vota Prælatorum ſcrutati ſumus. Quibus Spiritus ſancti gratia cooperante, manibus, pedibusque ut aiunt in eam ſententiam devenientibus, quod Leopoldus merito Sanctus à nobis canonizandus eſſet, hunc in locum & publicum ſuggeſtum hac ipſa die conſendere decrevimus, ut opitulante Domino votis, precibusque fidelium adjuvantibus, ipſum Leopoldum ſanctum definiremus, & pro ſancto venerari debere ab univerſis & ſingulis Chriſtianiſ mandarem. Sicque hodie ſermone per nos habito, re divina peracta & reliquis ſolemniſſimis adhibitis, ad hanc ſanctiſſimam Canonizationem procedendum duximus. Cum autem verbo Sapienſiæ Dominus aſſerperet homini qui eum laudaverit, & dilexerit Deum qui fecit illum, quod in medio populi ſui exaltabitur, in plenitudine ſanctæ admirabitur, in multitudine electorum habebit iaudem, & inter benedictos benedicetur, mirumque in modum Leopoldus in medio populorum exaltatus ſit, plenitudine cœleſtis gratiæ admirabilis reſulgeat; reſtat ut noſtra approbatione inter electos

electos & Sanctos Dei laudetur, inter benedictos benedicatur, quæ illi abunde impartiemur, si cum inter Sanctos Ecclesie adnumerandum, pro Sancto venerandum, atque publicis & solemnibus supplicationibus, votisque in Missarum celebrationibus aliisque divinis officiis invocandum, Apostolica auctoritate judicaverimus. Ad laudem igitur æterni Dei, individue Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ad fidei Catholicæ robur & ornamentum, ad Religionis Christianæ cultum augendum, auctoritate D. N. JESU CHRISTI ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum, & nostra, de Venerabilium fratrum nostrorum consilio statuimus, definimus, & pronuntiamus S. Leopoldum Austriæ Marchionem, Sanctorum Catalogo adscribendum, & publica veneratione pro Sancto observandum, sicut & nos illum impresentiarum manifesta voce Sanctorum Catalogo anneximus, ac minorum Confessorum numero adjungimus, publice Sanctum definimus, profitemur & veneramur.

§. 16. Statuentes festum ejusdem die 17. kalendas Decembris debere celebrari, & ipso festo ejus sepulchrum, quod in prædicto Monasterio existit, visitantibus, & pro manutatione dicti Monasterii manus porrigentibus adjunctis, septem annos & totidem quadragenas indulgentiæ, in forma Ecclesie misericorditer perpetuis temporibus concedimus.

Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quadringentesimo octogesimo quinto, octavo Idus Januarii, Pontificatus nostri Anno Primo.

ALEXANDER SEXTUS PONT. CCXVIII.
ANNO DOMINI MDCXII.

Alexander sextus Hispanus, Rodericus Borgias Lenzolius Valentinas antea dictus, Jostredi filius, Episcopus Cardinalis Portuensis, & S. Rufinæ, Collegii Decanus, & Sanctæ Romanæ Ecclesie Vicecancellarius. Creatus tertio Idus Augusti, Anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo secundo. Coronatus pridie kalendas Septembris eodem anno. Vixit annos undecim, & dies octo. Creavit Cardinales 54. Obiit 15. Kalendas Septembris, anno salutis 1503. corpus ejus in sacrario Basilicæ Vaticane sepultum fuit. Vacavit Sedes mensem unum, dies tres.

Contra sibi jus dicentes, aut Cavalcatam aut hominum missionem facientes in Statu Ecclesiastico.

Habes in hoc conf. 10. Ioan. XXII. sup. & infra
Iul. II. conf. 6. Cum homines, & postremo amplissimam sanctionem Sixti V. in sua confisus. 75.
Dum pro.

ALEXANDER EPISCOPUS, Edita An. D. 1593.
Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

INTER multiplices curas, quæ nobis ex Apostolatus officio incumbere dignoscuntur, illam libenter amplectimur, per quam provisionis ope, Civitates, Terræ & loca Romanæ Ecclesie mediate aut immediate subjecta in pacis amenitate, & quietis tranquillitate valeant conservari: & nemo sibi jus dicere, ac justitiæ limites transgredi inordinata voluntate præsumat, sed quod sibi credit alter adversus alterum fortè competere, coram iudice justitiæ reddente prosequatur, & sic qui ita temerarii fuerint ut secus facere præsumant, debitis pœnis afficiantur, ne de eorum nefanda temeritate lætentur, ac aliis subditis transeant in exemplum, ne incentivum præbeant delinquendi.

§. 1. Sane etiam antequam ad apicem summi Apostolatus divina favente clementia assumpti fuisset, ab ipsa facti evidentia, & rerum experientia Nos, qui longo tempore Cardinalatus honore functi novimus, quod in terris eidem Romanæ Ecclesie, mediate vel immediate subjectis, dierum crescente malitia, sic assuetâ nequitia malorum mentes hominum pervertit, quod in apertam proflire violentiam non formidantes, sæpius alter insurgit in alterum, & alius quod adversus alium sibi forsitan competere præsumit, viis pacificis, & juris ordine prætermittis, violentiis, & conatibus obtinere non veretur: statum ejusdem Romanæ Ecclesie sæpe numero perturbans, ac scandala non parva suscitans, non sine animarum periculo, dignitatis, & auctoritatis ejusdem Romanæ Ecclesie præjudicio, & detrimento, pernicioso quoque exemplo, & cum scandalo plurimorum. Nos igitur, qui de incolarum, Provinciaarum, Civitatum, Terrarum, Castrorum & locorum temporali dominio ejusdem Romanæ Ecclesie sic subjectorum, prospero, & felici regimine tanto propensiorum curam gerere debemus, quanto illorum cura specialius dignoscitur nobis esse commissa, quique eos (utpote peculiare nostros, & dictæ Ecclesie filios in visceribus gerimus charitatis) cupientes ut Provinciarum, Civitates, Terræ, Castra & loca prædicta, turbationibus, & scandalis quibuscumque semotis in pace, & concordia conquiescant, ac prosperis successibus gratulentur, temerariorumque ausus reprimere, & eos tali plectere pœna, ut cæteris sint in exemplum, & tandem metus pœna sit pœna malorum: Motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera, & matura deliberatione, ac ex certa scientia, & Apostolicæ potestatis plenitudine, universis & singulis, tam laicis, quàm Ecclesiasticis cujuscumque status, & gradus, ordinis, excellentiæ, dignitatis, & Cardinalatus honore fulgentibus, Ducibus quoque, Comitibus, Baronibus, necnon communitatibus, Universitatibus Civitatum, Terrarum, Castrorum, & aliorum quorumcumque locorum, nobis, & eidem Romanæ Ecclesie mediate vel immediate subjectorum, auctoritate Apostolica, tenore præsentium districte præcipiendo mandamus, & inhibemus.

§. 2. Ne aliquis eorum contra alium sibi jus dicere, aut guerram, vel exercitum, seu alias hujusmodi coadunationes, & (ut vulgo dici solet) cavalcatas (nisi de nostra, & successorum nostrorum Rom. Pont. canonicè intrantium, aut Officialium nostrorum, & eorundem successorum ad id sufficientem facultatem habentium

Prohibita faciendi Cavalcatas & coadunationes, nisi de nostra, & successorum nostrorum Rom. Pont. canonicè intrantium, aut Officialium nostrorum, & eorundem successorum ad id sufficientem facultatem habentium

hoc vide bul- lam Sixti V. citat. in rub.

Papa contra- veniensium. Alias papa- vide in d. con- stit. Sixti V.

Clausula do- rigatoria.

Dat. P. An. 1. die 6 April.

habentium speciali licentia) facere, vel movere, ac per hostiles incurfus, seu violentias, Civitates, Terras, Castra, & loca praedicta occupare, invadere, vel etiam retinere, seu aliquem domo propria, Civitate, Castro, vel loco expellere, capere, tenere, aut ad vindictam, vel ultionem aliquam proflire, quavis occasione vel causa, praesumant, sed quilibet jus suum via juris coram competenti iudice prosequatur.

§.3. Quod si aliqui contra inhibitionem, & mandatum huiusmodi quovis modo, directe vel indirecte de cetero venire praesumpserint, nos omnes & singulos sic contravenientes (contra quos per praedecessores Romanos Pontifices, & Apostolicam Sedis Legatos etiam satis est debite provisum) excommunicationis majoris anathematis sententiam, a qua non nisi a Nobis, & eisdem successoribus praedictis (praeterquam in mortis articulo constituti, & debita satisfactione praemissa) absolvi possint, incurtere: eosque omnibus, & singulis privilegiis, gratis, libertatibus, indulgentiis, exemptionibus, immunitatibus realibus, & personalibus, ac Civitatibus, Castris, Terris, locis, & dominiis eorum, dignitatibus, ac honoribus, officiis, ac etiam feudis, locationibus, & concessionibus quibuscumque privatos, & inhabiles ad actus legitimos exercendos, nuntiamus, & declaramus. Necnon Civitates, Terras, Castra, & loca praedicta Camerae Apostolicae ex certa scientia, & potestatis plenitudine similibus confiscamus, incorporamus, applicamus, & appropriamus, ac confiscata, incorporata, applicata, & appropriata esse volumus. Sicque contravenientes pro rebellibus ejusdem Romanae Ecclesiae haberi, & censeri debere volumus, eorum subditos, ac vassallos, ac etiam Civitatum, Terrarum, Castrorum, & locorum praedictorum Castellanos a quocumque fidelitatis juramento, quo si ipsi essent quomodolibet adstricti, penitus absolventes, Civitates quoque, Terras, Castra, & loca praedicta, si ad ejusdem Romanae Ecclesiae obedientiam se non reduxerint, & etiam quoruncumque eis consilium, auxilium, vel favorem quovis modo, directe vel indirecte, publice vel occulte praestantium, etiam quacumque Ecclesiastica vel mundana praesulgeant dignitate, & excellentia, ut praefertur, quos hanc constitutionem declinare contigerit, Ecclesiastico subiacentes interdicto, tandiu firmiter observando, donec ibidem fuerint, & per triduum post eorum inde discessum.

§.4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, contrariis quibuscumque: aut si aliquibus conjunctim vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari, aut propterea privari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & gratis Apostolicis, generalibus vel specialibus quoruncumque tenorum existant, per quae praesentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis: quae quoad hoc cuiquam volumus nullatenus suffragari. Vt autem praesentes, &c.

Nulli ergo, &c.
Datum Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae Millesimo quadringentesimo nonagesimo tertio, Kalendas Aprilis, Pontificatus nostri Anno primo.

II. Insulae novi Orbis a Ferdinando Hispaniarum Rege, & Elisabeth Regina repertae, & repertiendae, conceduntur eisdem, propagandae fidei Christianae causa.

Ad Indorum conversionem, animarumque profectum, Pias V. Fratris Mendicantibus Prae- dicit officium ibi exercere posse indulget, in suis cons. 34. Exponi.

ALEXANDER EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Charissimo in Christo filio Ferdinando Regi, & Charissima in Christo filia Elisabeth Regina Castella, Legionis, Aragonum, Sicilia, & Granata, illustribus: Salutem & Apostolicam benedictionem.

Inter caetera divinae Majestatis beneplacita opera, & cordis nostri desiderabilia, illud profecto potissimum existit, ut fides Catholica & Christiana Religio nostris praesertim temporibus exaltet, ac vbilibet amplietur & dilatetur, animarumque salus procuretur, ac barbaricae nationes deprimantur, & ad fidem ipsam reducantur. Vnde cum ad hanc sacram Petri Sedem Divina fauente clementia meritis licet imparibus, euecti fuerimus, cognoscentes vos tanquam veros Catholicos Reges & Principes, quales semper fuisse novimus, & a vobis praclare gesta toti penè jam Orbi notissima demonstrant, nedum id exoptare, sed omni conatu, studio & diligentia, nullis laboribus, nullis impensis, nullisque parcendo periculis, etiam proprium sanguine effundendo efficere, ac omnem animum vestrum, omnesque conatus ad hoc jam dudum dedicasse, quemadmodum recuperatio regni Granatae a tyrannide Saracenorum hodiernis temporibus per vos, cum tanta Divini nominis gloria, facta testatur, digne ducimus non immerito, & debemus illa vobis etiam sponte & fauorabiliter concedere, per quae huiusmodi sanctum & laudabile ab immortali Deo ceptum propositum in dies feruentiori animo ad ipsius Dei honorem, & imperii Christiani propagationem prosequi valeatis.

§.1. Sane accepimus quod vos dudum animum proposueratis aliquas insulas & terras firmas remotas & incognitas, ac per alios haecenus non repertas quaerere & inuenire, ut illarum incolae & habitatores ad colendum Redemptorem nostrum, & fidem Catholicam profitendum reduceretis, sed haecenus in expugnatione & recuperatione ipsius regni Granatae plurimum occupati huiusmodi sanctum & laudabile propositum vestrum ad optatum finem perducere nequiuistis, sed tandem sicut Domino placuit, regno praedicto recuperato, volentes desiderium adimplere vestrum, dilectum filium Christophorum Columbum, virum utique dignum & plurimum commendandum, ac tanto negotio aptum, cum navigiis & hominibus ad similia instructis, non sine maximis laboribus & periculis ac expensis destinastis, ut Terras firmas & insulas remotas & incognitas huiusmodi, per Mare ubi haecenus navigatum non fuerat, diligenter inquireret.

§.2. Qui tandem (Divino auxilio facta extrema diligentia in mari Oceano navigantes) certas insulas remotissimas, & etiam terras firmas, quae per alios haecenus repertae non fuerant inuenierunt, in quibus quamplurimae gentes pacifice viuentes, & ut asseritur nudi incedentes, nec carnibus vescentes inhabitant, & ut praefati Nuntii vestri possunt opinari, gentes ipsae in insulis & terris praedictis habitantes credunt unum Deum Creatorem in Coelis esse, ad fidem Catholicam amplexandum, & bonis moribus imbuendum satis apti videntur, speque habetur quod si erudirentur, nomen Saluatoris Domini nostri IESU CHRISTI in terris & insulis praedictis faterentur, ac praefatus Christophorus in vna ex principalibus insulis praedictis, jam vnam urbem satis munitam, in qua certos Christianos, qui secum inerant, in custodiam, & ut alias insulas & terras firmas, remotas & incognitas inquirerent posuit, construi & edificari fecit.

§.3. In quibus quidem insulis & terris jam repertis, aurum, aromata, & aliae quamplurimae res pretiosae diversi generis & diversae qualitates reperiuntur.

§.4. Vnde omnibus diligenter, & praesertim fidei Catholicae exaltatione & dilatatione (provt decet Catholicos Reges & Principes) consideratis, more progenitorum vestrorum clarae memoriae Regum, terras firmas & insulas praedictas, illarumque incolae & habitatores vobis divina fauente clementia subijcere, & ad fidem Catholicam reducere proposuistis.

§.5. Nos igitur huiusmodi vestrum sanctum & laudabile propositum plurimum in Domino commendantur,

cupientes, ut illud ad debitum finem perducat, & ipsum nomen Salvatoris nostri in partibus illis inducatur, hortamur vos quamplurimum in Domino, & per sacri Lavacri susceptionem, qua mandatis Apostolicis obligati estis, & viscera misericordiae Domini nostri IESU CHRISTI attente requirimus, ut cum expeditionem huiusmodi omnino proficere, & assidue proba mente orthodoxae Fidei zelo intendatis, populos in huiusmodi insulis & terris degentes ad Christianam religionem suscipiendam inducere velitis & debeatis, nec pericula, nec labores ullo unquam tempore vos deterreant, firma spe fiduciaque conceptis, quod Deus omnipotens conatus vestros feliciter proficere.

§. 6. Et ut tanti negotii provinciam Apostolicæ gratiæ largitate donati liberius & audacius assumatis, Motu proprio, non ad vestram vel alterius pro vobis super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra ipsa liberalitate, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes insulas & terras firmas inventas & inveniendas, detectas & detegendas versus Occidentem & Meridiem, fabricando, & construendo unam lineam à Polo Arctico, scilicet Septentrione, ad Polum Antarcticum, scilicet Meridiem, sive terræ firmæ, & insulæ inventæ & inveniendæ sint versus Indiam aut versus aliam quamcumque partem, quæ linea distet à qualibet Insularum, quæ vulgariter nuncupantur de los Azores y cabo verde, centum leucis versus Occidentem & Meridiem, ita quod omnes insulæ, & terræ firmæ reperiuntur & reperiantur, detectæ & detegendæ, & præfata linea versus Occidentem, & Meridiem per alium Regem aut Principem Christianum non fuerint actualiter possessæ usque ad diem Nativitatis Domini Nostri IESU CHRISTI, proximè præteritum, à quo incipit Annus præfatus Millesimus quadringentesimus nonagesimus tertius, quando fuerunt per Nuntios & Capitaneos vestros inventæ aliquæ prædictarum insularum, auctoritate omnipotentis Dei Nobis in beato Petro concessa, ac Vicariatus IESU CHRISTI, qua fungimur in terris, cum omnibus illarum Dominiis, Civitatibus, Castris, Locis, iuribusque & jurisdictionibus, ac pertinentiis universis vobis, hæredibusque & successoribus vestris (Castellæ & Legionis Regibus) in perpetuum tenore præsentium donamus, concedimus, & assignamus. Vosque & hæredes ac successores præfatos illarum dominos cum plena, libera, & omnimoda potestate, auctoritate, & jurisdictione, facimus, constituimus, & deputamus.

§. 7. Decernentes nihilominus per huiusmodi donationem, concessionem, & assignationem nostram nulli Christiano Principi, qui actualiter præfatas insulas & terras firmas possederit, usque ad dictum diem Nativitatis Domini Nostri IESU CHRISTI jus quæritum sublatum intelligi posse, aut aufertur debere. Et insuper mandamus vobis in virtute sanctæ obedientiæ (sicut pollicemini, & non dubitamus pro vestra maxima devotione & regia magnanimitate vos esse facturos) ad terras firmas & insulas prædictas viros probos & Deum timentes, doctos, peritos, & expertos, ad instruendum incolas & habitatores præfatos in fide Catholica, & bonis moribus imbuendum destinare debeatis, omnem debitam diligentiam in præmissis adhibentes.

§. 8. Ac quibuscumque personis, cujuscumque dignitatis, etiam Imperialis & Regalis, status, gradus, ordinis vel conditionis sub excommunicationis lætæ sententiæ pœna, quam eo ipso si contrafecerint incurrant, districtius inhibemus, ne ad insulas & terras firmas inventas & inveniendas, detectas & detegendas versus Occidentem & Meridiem, fabricando & construendo lineam à Polo Arctico ad Polum Antarcticum, sive terræ firmæ, & insulæ inventæ & inveniendæ sint versus aliam quamcumque partem, quæ linea distet à qualibet insularum quæ vulgariter nuncupantur de los Azores y cabo verde, centum leucis, versus Occidentem & Meridiem, ut præfertur pro mercibus habendis, vel quavis alia de causa accedere præsumant absque vestra ac hæredum & successorum vestrorum prædictorum licentia speciali.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscum-

que. In illo à quo imperia & dominationes ac bona cuncta procedunt confidentes, quod dirigente Domino adus vestros, si huiusmodi sanctum, & laudabile propositum prosequamini, brevi tempore cum felicitate & gloria totius populi Christiani, vestri labores & conatus exitum felicissimum consequentur.

§. 10. Verum quia difficile foret præsentibus literis ad singula quæque loca in quibus expediens fuerit deferri, volumus, ac motu & scientia similibus decernimus, quod illarum transumptis manu publici Notarii rogati subscriptis, & sigillo alicujus personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ, seu Curie Ecclesiasticæ munitis, ea prorsus fides in iudicio & extra, ac alias ubilibet adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si essent exhibitæ vel ostensæ.

§. 11. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ commendationis, hortationis, requisitionis, donationis, concessionis, assignationis, constitutionis, deputationis, decreti, mandati, inhibitionis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini, Millesimo quadringentesimo nonagesimo tertio, Quarto nonas Maii, Pont. nostri Anno primo.

Subiectio Congregationis Fratrum Apostolorum pauperis vitæ, sub Regula S. Augustini.

III.

Ista Congregatio quæ etiam S. Barnaba appellata est, unita fuit Congregationi Fratrum S. Ambrosii à Sixto V. ut refertur infra constitut. 15. Pauli V. Pastoralis, ubi dicta unionis confirmatio habetur.

De Congregatione autem Fratrum S. Ambrosii vide supra in const. IX. Gregorii XI. Cupientes.

ALEXANDER EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam. 1496.

Piæ vitæ studio convenit, ut per nostræ provisionis ministerium, sacre Religionis splendor ubique elucescat, ut si quid in ea devium, & ab honestate dissonum inveniat, procul abjiciatur, palmiteque nostri plantentur, per quorum suavitate odorem Religio ipsa reflorescat, & in domo Domini parturiant dignos fructus.

§. 1. Sane pro parte dilecti filii Joannis de Scarpa Vicarii Generalis Congregationis, seu Societatis Fratrum Apostolorum pauperis vitæ nuncupatorum, Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod in aliquibus Civitatibus, & locis aliis Italiæ sunt nonnullæ domus Virotum laicorum ejusdem Congregationis, qui mendicantes sunt, & in communi in eisdem domibus vivunt, certum & determinatum habitum religiosorum eis à fel. rec. Innocentio Papa VII. prædecessore nostro concessum deferentes. Qui etiam post annum obedientiam, paupertatem, & castitatem in manibus unius ex dicta Congregatione simpliciter vovent, & promittunt, potestque unusquisque ex dicta Congregatione quandocumque recedere, & ad alia loca, seu lares proprios, habitu prædicto suo dimisso, pro suæ voluntatis libito, se transferre. Quo fit ut plures jam multis annis in dicta Congregatione nutriti, & educati, ab eadem liberè recedunt, propter quod dicta Congregatio diminuitur, & multis delinquendi occasio præbetur, & personæ dictæ Congregationis in earum mentibus & statu non parum inquietantur. Quare pro parte tam Joannis Vicarii, quam totius Congregationis huiusmodi nobis fuit humiliter supplicatum, ut ad obviandum præmissis, ac pro salubri manutentione, & conservatione dictæ Congregationis, opportune providere de Apostolica benignitate dignemur.

§. 2. Nos igitur cupientes Congregationem ipsam ad divini nominis laudem feliciter conservari, ipsamque

Fides transumptis ad-

Sanctio pæ-

Dat. P. An. 1. Maii.

Exordium.

Causa huiusmodi.

Subiectio huiusmodi Congregationis.

rationis, sub Joannem Vicarium, & singulos in hujusmodi Congregatione à quibuscumque excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & poenitis, à jure vel ab homine quavis occasione, vel causa laetis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum presentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica, tenore presentium, statuimus, & ordinamus, quod tota ipsa Congregatio, ac uniuersi illius Fratres, tam presentes quam futuri, (illis tamen in suo primo habitu & sub obedientia suorum Superiorum, & juxta eorum instituta permanentibus,) Ordini S. Augustini & illius Regulae subsint, & tam quoad professionem, quam cetera ipsius Religionis vota substantialia emittenda pariformiter veluti ipsius Ordinis S. Augustini Religiosi, deinceps sint adstricti, (ita tamen quod presentes ad hoc inuiti archari non possint) ac Congregationem ipsam & illius Fratres hujusmodi praefatae Religioni S. Augustini, harum serie aggregamus.

Clausula de-rogatoria.
§. 3. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac statutis & consuetudinibus Ordinis S. Augustini, & Congregationis praedictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae 1496. 7. Idus Januarii, Pont. nostri Anno 4.

IV. Inuentio tituli Crucis D. N. IESU CHRISTI Saluatoris, die vltimae Dominicae mensis Ianuarii 1492. in Ecclesia S. Crucis Hierusalem nuncupatae de Vrbe. Et concessio plenariae peccatorum indulgentiae, pro ea die illam visitantibus.

Edita An. D. 1496.
ALEXANDER EPISCOPVS,
Seruus Seruorum Dei: Vniuersis Christi fidelibus praesentes literas inspecturis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Inuentio tituli, de qua in nob.

§. 1. Admirabile Sacramentum viuificae Crucis, cuius signum erit in caelo, dum Dominus ad iudicandum venerit, intra nostrae mentis arcana reuoluentes, & pia consideratione pensantes, quod in ligno eiusdem sanctissimae Crucis Dominus noster IESUS CHRISTVS pro humani generis salute mortem subire non abnuuit, ut nos de morte ad vitam revocaret; dignum, immo potius debitum reputamus, Ecclesias & loca sub ipsius sanctissimae Crucis nomine dedicata, & praesertim in Vrbe consistencia, gratiosis indulgentiarum & remissionum muneribus decorare, ut per hoc & tanti sacramenti iugis memoria in mentibus Christi fidelium permaneat, & ipsi Christi fideles, ipsius Domini gratia eos praeueniens, felicitatis praemia consequi mereantur aeterna. Cum itaque nuper, videlicet Anno à Nativitate eiusdem Domini nostri IESU CHRISTI millesimo quadringentesimo nonagesimo secundo, vltima Dominica mensis Ianuarii, dum bon. mem. Petrus tit. S. Crucis in Hierusalem Cardinalis, qui tunc in humanis agebat, eandem Ecclesiam digno ornatu reparari faceret, in altiori pariete testudinis dictae Ecclesiae repertus fuerit titulus Hebraicis, Graecis, & Latinis literis conscriptus, & qui supra caput ipsius D. N. IESU CHRISTI, dum in ligno eiusdem S. Crucis pendebat, appositus extitit, & ipse Titulus nunc in eadem Ecclesia debita cum veneratione obseruetur, & custodiatur.

Inuentionem Praedictam in eadem Ecclesia Praedicta.

§. 2. Nos in cruce hujusmodi sancta, cum Apostolo gloriantes, & satagentes, alios ad glorificationem ipsius invitare, ut vitalis ligni pretio vitae aeternae suffragia consequantur; ac cupientes, ut Ecclesia praedicta (quae nunc titulus dilecti filii nostri Bernardini eiusdem Ecclesiae Sanctae Crucis in Hierusalem Presbyteri Cardinalis existit) congruis frequentetur honoribus, & ipsi Christi fideles eo libentius devotionis causa ad eandem Ecclesiam confluant, quo ex hoc ibidem dono ce-

lestis gratiae vberius conspexerint se refectos, de omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus, & singulis Christi fidelibus vtriusque sexus, vere poenitentibus, & confessis, qui Ecclesiam ipsam in vltima Dominica mensis Ianuarii cuiuslibet anni, à primis Vesperis vsque ad occasum solis ipsius Dominicae, deuotè visitauerint, annuatim omnium peccatorum suorum remissionem, auctoritate Apostolica tenore presentium concedimus, & elargimur, praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem, quod si alias visitantibus dictam Ecclesiam, aliqua alia indulgentia in perpetuum, vel ad certum tempus nondum elapsum duratura, eadem die per nos concessa fuerit, praesentes literae nullius sint roboris vel momenti.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quadringentesimo nonagesimo sexto, quarto kalendas Augusti, Pontificatus nostri Anno quarto.

Privilegium Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini, quod officium Sacrae Apostolicae per vnum ex eis exercentur.

Multa de hoc Ordine notantur sup. apud Alex. IV. const. 6. Licet.

ALEXANDER EPISCOPVS,
Seruus Seruorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

AD sacram Ordinis fratrum Eremitarum S. Augustini Religionem, quam in charitatis visceribus pia veneratione semper habuimus & habemus, nostrae dirigentes considerationis intuitum, & attente prospicientes, quod ipsius Religionis palmite per vniuersum Orbem diffusi, eorum claris moribus & exemplari vita ac singulari doctrina in agro militantis Ecclesiae fructus honoris & honestatis continue afferunt salutare: dignum, quin potius debitum reputamus, ut Religionis ipsius iura & privilegia non solum sibi conseruemus, verumetiam innouemus & augeamus, ac nostrae declarationis ministerio Religionem eandem dignis honoribus attollamus.

§. 1. Sane licet officium Sacrae Capellae Palatii Apostolici à tanto tempore citra, de cuius initio, siue contrario memoria hominum non existit, per Romanos Pontifices praedecessores nostros, alicui ex professoribus dicti Ordinis semper committi & concedi consueuerit, & dilectus filius Joannes Paulus de Bossis Abbas Monasterii S. Sebastiani extra muros Vrbe, Cisterciensis Ordinis, dictae Capellae modernus Sacrista, antequam in Abbatem ipsius Monasterii per fel. rec. Sixtum Papam IV. praedecessorem nostrum praeficeretur, dicti Ordinis Eremitarum professor foret; tamen quia dum de persona sua eidem Monasterio tunc certo modo vacanti prouisum fuit, ipse ad dictum Cisterciensis Ordinem translatus extitit: ac etiam quia in certo libro caeremoniarum dictae Capellae per nonnullos tempore praedecessoris Papae VIII. praedecessoris nostri compilato, scriptum inuenitur, Officium praedictum alicui Religioni non deberi, sed quicumque (dummodo Praelatus Ecclesiasticus existat) conferri posse. Et propterea dilecti filii Marianus de Genezano Prior generalis, ceterique professores ipsius Ord. Eremitarum formident dictam Religionem iure seu priuilegio obtinendi, ac regendi & gubernandi dictum officium in posterum frustrari posse.

§. 2. Nos ad quos pertinet tam Religionis ipsius, cui singulari deuotione afficimur, quam fidelium omnium privilegia & iura conseruare & tueri, ne Religio ipsa super dicto officio in posterum molestetur, prouidere cupientes, motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, ac certa scientia, auctoritate Apostolica, tenore presentium, statuimus, decernimus, & ordinamus,

ordinamus, quod deinceps perpetuis futuris temporibus officium Sacristie prædictum alicui dicti Ordinis Eremitarum professori, quamvis aliter Prælati Ecclesiasticus non existat, committi, concedi, & assignari debeat.

§.3. Decernentes quamcumque Commissionem, concessionem & assignationem de dicto officio aliter faciendam, & literas desuper pro tempore confectas, etiam quascumque derogatarum derogatorias, ac alias & fortiores & efficaciores clausulas in se continentes, etiam in illis de præsentibus de verbo ad verbum, & cum illarum totali insertione mentio haberetur, & illis expressè derogaretur, & quæcumque pro tempore inde secuta, nulla, irrita & inania, nulliusque fore roboris vel momenti.

§.4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis & consuetudinibus dicti Ordinis Eremitarum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c.

Dar. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo nonagesimo septimo, Idibus Octobris, Pontificatus nostri Anno sexto.

1. Contra non solventes census, canones, & alia jura, vel regalia, Rev. Cameræ Apost.

Ampliolem dispositionem habes inf. in Pauli IV. consuetudinis 11. Incumbentia, & Greg. XIII. const. 63. Ad Romani, ubi notabo.

ALEXANDER EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Universis, Vicariis, Feudatariis, Gubernatoribus, censuariis, fideiariis, Emphyteutis, sive administratoribus Civitatum, Terrarum, Castrorum, & bonorum S. R. E. quacumque dignitate fungentibus: Salutem & Apostolicam benedictionem.

Cum ex relatione dilecti filii Mariani de Civinis Fisci nostri & Cameræ Apostolicæ Procuratoris intellexerimus, quamplures ex vobis in solutione jurium, regalium, censuum, feudorum, canonum emphyteuticorum, talliarum, perpetuarumque responsionum per vos eidem Ecclesiæ & Cameræ debitorum quampluribus annis contra juramenta per vos in investituris vestris præstita, ac formas & tenores ipsarum investiturarum & concessionum, iurisque dispositionum, specialesque monitiones per alias literas nostras per nos vobis factas in terminis statutis & consuetis cessasse & cessare, in grave dictæ Cameræ præjudicium & detrimentum, sub prætextu etiam aliquando, quod nonnulli ex vobis prætendunt se creditores dictæ Cameræ, & compensationes licet contra juris dispositionem facere nituntur.

§.1. Nos qui aliena jura tuemur, nolentes jura dictæ Ecclesiæ & Cameræ negligere, omnemque disceptationis materiam submovere intendentes, ut in terminis solutionum debitorum hujusmodi nullus vestrum dilationem aut compensationem, vel excusationem allegare præsumat, vos & quemlibet vestrum, cujuscumque dignitatis, status, gradus, & præminentie existat, tenore præsentium sub excommunicationis, ac omnis juris Vicariatus, Gubernii, & feudorum sive censuum, & emphyteuticorum bonorum hujusmodi à dicta Sede sive Cam. Apostolica quomodolibet concessorum privationis pœnis, quas ex nunc prout ex tunc, & ex tunc prout ex nunc in vos & quemlibet vestrum, nisi monitionibus & mandatis hujusmodi cum effectu parueritis, ferimus in his scriptis, illasque vos incutere volumus ipso facto (aliis pœnis tam à jure communi, quam in literis investiturarum vestrarum contra vos promulgatis, nihilominus in suo robore permanfuris) monemus & requirimus, quatenus de omnibus & singulis juribus, regalibus, censibus, talliis, & feudorum, censuum, canonum, emphyteuticorumque & bonorum quorumlibet à dicta Ecclesia obtentorum, per vos & quemlibet vestrum hætenus dictæ Cameræ debi-

Bullar. Mag. Tom. I.

tis, infra unius mensis spatium à die publicationis præsentium computandi, dictæ Cameræ persolvissè, de debendis vero in futurum in Vigilia aut die Festivitatis Beatorum Petri & Pauli Apostolorum successivè singulis annis, ut moris est, aliis suis terminis juxta Apostolica & dictæ Cameræ instituta eidem Cameræ Depositario pro tempore existenti ubicumque Cameram adesse contigerit, satisfecissè debeat, & unusquisque prout debitor existit, debeat.

§.2. Alioquin advenientibus Festivitate & termino solutionis hujusmodi, contra omnes & singulos solvere cessantes ad declarationem incursum pœnarum & censurarum, ac privationis prædictarum, illarumque debitam executionem per dilectum filium nostrum Raphaellem S. Georgii ad velum aureum Diaconum Cardinalem Camerarium nostrum, sive etiam in dicta Camera Locumtenentem, ac dilectos filios præsidentes Clericos dictæ Cameræ procedatur justitia mediante, quibus ex nunc tenore præsentium committimus, & mandamus, ut advenientibus Festivitatibus & terminis solutionum hujusmodi, vobis & quolibet vestrum solvere cessantibus, absque aliqua alia monitione, requisitione, citatione, seu dilatione contra vos & quemlibet vestrum, qui in solutione hujusmodi censuum, feudorum, talliarum, canonum, & responsionum cessaverint, ad declarationem incursum dictarum pœnarum & censurarum Ecclesiasticarum, illarumque aggravationem, reagravationem, & interdictum Ecclesiasticum, & brachii sæcularis invocationem, ac represalias privationesque juris Vicariatus, Gubernii, feudorum & bonorum prædictorum vobis & cuicumque vestrum quomodolibet competentis, ac alia juris remedia opportuna, declarationemque devolutionum Civitatum, Castrorum, Terrarum & bonorum hujusmodi ad dictam Ecclesiam usque ad debitam executionem instante dicto Procuratore procedere debeant.

§.3. Decernentes quoque circa præmissa nullam compensationem etiam non solutorum stipendorum, aut aliam, præterquam solutionis exceptionem admitti, nec solvere cessantes quovis modo excusari vel relevari, nec censuum, feudorum, talliarum seu aliorum jurium Cameræ prædictæ per vos debitorum vel debendorum solutionem & exactionem retardari debere.

§.4. Volumus autem has originales nostras literas in valvis Basilicæ Beatorum Apostolorum de Urbe, Cancellariæ Apostolicæ, Audientiæ causarum Palatii Apostolici, & Campo Floræ affigi, & in Audientia publica literarum contradictarum trina vice diversis diebus legi, ita ut omnibus tanquam publicum edictum pateant, ac in ipsa Camera hujusmodi publicationis debitam relationem per duos nostros, & Romanæ curiæ Cursos fieri decernentes, vos præmissorum Cameræ debitores præsentis & futuros, qui citra montes, post duos menses, qui vero ultra montes fuerint post quatuor menses à die publicationis computandos, vigore earumdem literarum modo præmissis publicatarum arctari, atque ligari, ac si hujusmodi originales literæ vobis, & vestrum cuilibet in vestris propriis personis lectæ & præsentatæ fuissent, cum non sit verisimile apud vos sic citatos remanere incognitum quod tam patenter extitit publicatum, nisi forsitan dictas originales literas vobis omnibus supradictis aut alteri vestrum præfati Præsidentes & Clerici forsitan aliqua consideratione aut benignitate ducti præsentari mandaverint, quoniam tunc & eo casu copiam ipsarum literarum manu unius ex Clericis & Notariis dictæ Cameræ subscriptæ per quemcumque Nuntium, Tabellarium aut Notarium publicum vobis aut alteri vestrum præsentatæ & dimissæ, originalibus literis hujusmodi eidem Nuntio restititis, ejusque Nuntii relationi fidem plenariam adhiberi volumus, & mandamus.

§.5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac consuetudinibus de non solvendo usque ad sex menses vel aliud tempus à die festivitatis prædictæ computandos, capitulis quoque seu pactis per vos vel aliquem vestrum ad stipendia dictæ Ecclesiæ sive Cameræ conductum cum eadem Camera, seu pro tempore existente Romano Pontifice, aut nostris & Sedis Apostolicæ Officialibus pro tempore factis vel faciendis

Committit Camerario & Præsidentibus Cam. Apost. ut non solventes in termino declarant in eadem hic committitur. Haec condempnationes super gulis annis sunt, ut in Bulla Greg. XIII. est. rubr.

Præcipit non admitti compensationes.

Formam publicationis apponit.

Clausula derogatoria.

R i de

de retinendo supradict. per vos ipsi Camera premissa occasione debita pro vestris stipendiis aut alias ab eadem Camera quavis occasione vobis debitis, privilegiis quoque & indultis vobis aug. alicui vestrum hactenus etiam per nos aut predecessores nostros Romanos Pontifices forsan concessis, vel in futurum concedendis, sub quibusvis verborum formis & clausulis, etiam derogatoriis derogatoriis, fortioribus, efficacioribus & insolitis, etiam illis caveretur expresse quod interdici, suspendi vel excommunicari, aut Vicariatus, feudis, Guberniis, vel administrationibus predictis privari non possitis, quibus illorum tenores ac si de verbo ad verbum presentibus infererentur, pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permaneris, quoad hoc specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo septimo, xv. Kal. Januarii, Pontificatus nostri Anno sexto.

Publicatio.

Anno 1498. & 1499. & sexto Pontific. D. Alexandri Papa VI. retroscripta litera affixa & publicata fuerunt, videlicet in Audientia conradi. 23. & Basilica S. Petri valvis 24. & 25. Decemb. ac Cancellaria. Et in acie Campi Floris 13. Ianuar. per Ewardum de Cuvinis & D. N. Curf. Ita est Petrus Mellay Curf. Io. Regina, & c. Item affixa in portu Audientia die xv. Ianuaris, per me P. Mellay Curf. & c. Ita est Io. Regina Magister Curf.

VII. Unio Congregationis Monachorum Ordinis Cisterciensis in Provincia Thusciae, & Monachorum eiusdem Ordinis in Provincia Lombardiae, & ex eis institutio unius Congregationis S. Bernardi in Italia nuncupandae, cum statutis, & ordinationibus pro eius regimine.

Hanc unionem, & ordinationes approbavit Inl. II. in finem eius constit. 16. Ex Paterna. Sed reliqua immutavit Greg. XIII. in sua constit. 54. Romanus, & Sixt. V. in sua constit. 10. Nuper.

Ordinis autem Cisterciensis institutionem vide sup. in Pasch. II. constit. 1. Desiderium, ubi omnia de hoc Ordine indicavi. Unum addo, quod illius gratias huic Congregationi communicavit Greg. XV. in eius constit. 16. Romanus.

Edita An. D. ALEXANDER EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

Plantatus in agro Dominico sacre Ordo Cisterciensis quotidie in Ecclesia militanti producit uberes fructus, ad universalem Ecclesiam firmamentum, & Christi fidelium animarum salutem, non solum nos inducit, sed & voluntarios facit, ut illa quae pro eiusdem Ordinis, necnon inter ipsius Monacho vigent, regularis observantiae incremento & conservatione & augmento, per unitatis remedium profutura noscantur, Apostolica auctoritate statuamus, & ordinemus, & alias in iis nostri Pastoralis officii partes favorabiliter impendamus.

Exposuerunt huic Pontifici Praelati Provinciae Thusciae & Praelati Provinciae Lombardiae Monachorum Ordinis Cisterciensis in Italia, quod si in futurum Provinciarum unio fieret, &

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Abbatum, Praelatorum, conventuum, & Monasteriorum dicti Ordinis Thusciae, & Lombardiae secundum morem eiusdem Ordinis regularis observantiae, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod ipsi providè considerantes, quod si singulae Provinciae praedictae invicè aequaliter unirentur, & ex illis una duntaxat Congreg. S. Bern. in Italia crearetur, non solum praedictus Ordo, & inter Abbates, Praelatos, & Monachos dicti Ord. Monast. Provinciarum praedictarum vigens regularis observantiae disciplina firmitatem, & perpetuitatem, sed etiam augmentum auctore Domino susciperet, cu-

piunt dictas Provincias invicem perpetuò uniri, & ex illis sic unitis, unam Congreg. Monasteriorum, Abbatum, Praelatorum & Monachorum dicti Ordinis regularis observantiae S. Bern. in Italia nuncupandam, constitui, & creari, erigi, ita ut utriusque dictarum Provinciarum Thusciae & Lombardiae Monasteria dicti Ordinis, & illorum Monasteria & Monachi Congreg. S. Bern. in Italia de cetero perpetuis futuris temporibus nominentur, nuncupentur, & sint.

§. 2. Quare pro parte dilecti filii nobilis viri Ludovici Mariae Sfortiae Ducis Mediolani, qui praedecessorum suorum vestigiis inhaerendo, non solum Monachos dicti Ordinis, sed etiam quoscumque alios Religiosos regularis observantiae in visceribus suae charitatis amplectitur, ut etiam in tantis temporum perturbationibus, circa ipsorum Religiosorum incrementa intentis, multa bona temporalia eis conferre non desistit, necnon Abbatum, Praelatorum, Conventuum, & Monasteriorum Thusciae, & Lombardiae Provinciarum praedictarum, seu maioris partis eorum, nobis fuit humiliter supplicatum, ut ex singulis dictis Provinciis Thusciae, & Lombardiae unam Congregationem duntaxat S. Bernardi in Italia nuncupandam, constituere & deputare, ac alia infra scripta statuere, & ordinare, & alias pro eiusdem Congregationis Italiae, & in Italia regularis observantiae disciplinae & manutentione opportune providere de benignitate Apostol. dignaremur.

§. 3. Nos igitur qui Religionis augmentum ex commisso nobis Pastoralis officii debito, intentis desideramus affectibus, huiusmodi supplicationibus inclinati dilectis filiis nostris Francisco S. Eustachii, & Ascanio Mariae S. Viti in Macello Martyrum, S. R. E. Vicecancellario, Diaconis Cardinalibus, Thusciae, & Lombardiae Provinciarum huiusmodi respectivè protectoribus, etiam apud nos super hoc instantibus, auctoritate Apostolica perpetuò valitura, & hac nostra irrefragabili constitutione, eandem Thusciae & Lombardiae Provinciarum Congregationem invicem perpetuò unimus, annectimus, & incorporamus.

§. 4. Et ex illis invicem sic unitis unam Congregationem Abbatum, Praelatorum, & Monachorum Monasteriorum dicti Ordinis, in Thusciae, & Lombardiae Provinciis existentium, S. Bernardi in Italia creamus, facimus, constituimus, & deputamus. Ac eadem auctoritate decernimus, statuimus, & ordinamus, quod Monachi unius Monasterii dictae Congregationis S. Bernardi Provinciae Italiae, aliorum Monasteriorum dictae Congregationis Provinciae Italiae praedicti Monachi esse censentur & sint, ac quod omnia & singula Monasteria, loca, seu membra eiusdem Ordinis in praedictis Provinciis, de Monachis, & Monialibus dictae Congregationis reformata, & quae in posterum reformabuntur, per totam Italiam sint & esse censentur de praedicta Congregatione Italiae S. Bernardi, ac ejus Praesidentis, & Visitatoribus, & Definitoribus Capituli in omnibus, & per omnia sint subiecta.

§. 5. Quodque acceptationes, seu reformationes Monasteriorum, & locorum de Monachis, & Monialibus dictae Congregationis executioni demandari non possint nisi per Praesidentem dictae Congregationis, & Visitatores vel Definitoribus Capituli, aut per eos quibus ipsi duxerint committendum.

§. 6. Et quod Capitulum dictae Congregationis singulis annis in loco, & tempore statutis celebretur, ad quod tantum accedere debeant Visitatores, & singuli Praelati Monasteriorum, seu locorum cum socio cujuslibet Monasterii electo à majori parte Conventus cujuslibet Monasterii dictae Congregationis. Et si continget eos qui ad commune Capitulum utrumque sunt accessuri, non esse aequales, volumus ut per electionem ita suppleatur à parte deficienti, ut aequalitas in numero electorum observetur, & in primo futuro communi Capitulo hoc duntaxat. Quodque electio dicti Socii, qui discretus nuncupabitur pertineat tantum ad Monachos professos sui Monasterii post biennium, & in eodem Monasterio per Definitoribus Capituli, vel per Praesidentem & Visitatores dictae Congregationis deputatos. Et quod nullus Monachus ante biennium completum post suam professionem, aut in publica poenitentia constitutus, aut excommunicatus, possit ad praefatam electionem socii vel discreti admitti. Ac quod

quod perpetuis futuris temporibus celebratio Capituli dictae Congregationis tantum pertineat ad Visitatores, & Praelatos Monasteriorum seu locorum in ipso Capitulo absolutos, ac ad discretos ut supra electos.

§. 7. Et ad ipsos solos spectet electio Definitorum, seu Rectorum Capituli dictae Congregationis, & quod quilibet personae dictae Congregationis poenam privationis vocis activae, & passivae per triennium continuum, ac etiam excommunicationis latae sententiae poenam ipso facto incurrant, a qua non possint absolvi praeterquam in mortis articulo constituti, nisi a Praesidente dictae Congregationis, vel ab eo cui ipse commiserit, quae in praedictorum Discretorum, Definitorum, Praelatorum, Praesidentis, & Visitorum electione verbo vel scripto alicui directe vel indirecte, per se vel alium, votum suum, de Praelatis, seu Visitoribus & Praesidente ac Discreto vel Definitoribus eligendis exposuerint aut expresserint. Salvo quod Praesidens Capituli possit in loco Definitorii dumtaxat coram aliis definitoribus, vel saltem majori parte eorum, non privatim vel secrete, sed publice, & manifeste, aliquas personas idoneas nominare, & per modum tractatus proponere, ac eos ad utilitatem Monasteriorum & salutem animarum hortari, ut magis sufficientes & idoneos Praelatos eligere debeant.

§. 8. Quodque singulis annis tempore Capituli, postquam Praelati ac Visitatores locum Capituli intraverint, omnes & singuli, tam praesentes quam absentes, a suis officiis & dignitatibus absolvantur per Praesidentem. Quibus absolutis, etiam Praesidens dictae Congregationis se absolutum nuntiet, & ex tunc incipiant locum suae professionis tenere.

§. 9. Et demum in ipso loco Capituli eligantur novem Definitorum per Discretos, Praelatos, & Visitatores praedictos jam absolutos, vel a majori parte ipsorum eligentium, & postea per eosdem Electores unus ex eisdem novem Definitoribus modo supradicto eligatur in Praesidentem Capituli, qui una cum Definitoribus, durante Capitulo, habeat auctoritate Apostolica omnimodam, & plenariam facultatem, & jurisdictionem, tam in temporalibus quam in spiritualibus super omnia & singula Monasteria, loca seu membra, & super omnes & singulas personas dictae Congregationis, specialiter praecipendi, arcendi, monendi, corrigendi, puniendi, incarcerandi, excommunicandi, sententiandi, ligandi, atque solvendi, ac etiam definitiones dictam Congregationem seu loca & personas ejusdem concernentes condendi, & illa sub poenis & censuris Ecclesiasticis observari mandandi, & faciendi.

§. 10. Ac quod indifferenter omnes praedicti Electores possint pariter eligi in Definitorum, Visitorum, & Praelatos, seu etiam officiales.

§. 11. Et quod praedicti novem definitores ut praefertur pro tempore electi, habeant plenariam auctoritatem mutandi Monachos Monasteriorum seu locorum dictae Congregationis de loco ad locum, & omnia tractandi & definiendi, quae secundum eorum iudicium, utilitatem, & profectum dictae Congregationis concernere videbuntur. Ac quod ad ipsos solos definitores, vel majorem partem eorum pertineat, & spectet electio Praelatorum, Visitorum, & Officialium principalium dictae Congregationis, sitque eorum electio firma & valida, dummodo a majori parte, id est ex novem quinque concorditer conveniant in eligendo ad praedicta officia seu dignitates, personam in aliquo Monasterio dictae Congregationis expressè professam post biennium completum a sua professione, & in Sacerdotio constitutam, non excommunicatam, vel in publica poenitentia positam.

§. 12. Ita tamen quod nullus possit ultra triennium continuum in eodem Monasterio praefici in Praelatum vel confirmari, sed transacto triennio poterit in alio Monasterio dictae Congregationis in Praelatum eligi seu deputari. Et postquam per annum vacaverit a Praelatura prioris Monasterii, poterit in eodem Monasterio denuo praefici, & in Praelatum assumi. Et hoc idem in electione Confessorum Monialium Monasteriorum dictae Congregationis observetur.

§. 13. Quodque praedictorum Definitorum sententia;

Bullar. Mag. Tom. I.

atque determinatio, tam praedictis, quam in aliis inviolabiliter observetur. Quodque eorum sententia nemini liceat appellare, & si appellatum fuerit, talis appellatio nulla & frivola existat, & illi non deferatur. Et quod quicquid definitores praedicti de solutione aut terminatione quaestionum, de correctione & mutatione Monachorum, & de modo poenitentiarum, de assignatione & deputatione Lectorum, ac Studentium, & institutione aliorum Officialium, & quicquid tamen Spiritu sancto donante ordinaverint, seu definiaverint, totum Capitulum & omnes aliae personae dictae Congregationis universalliter & unanimiter, devote & humiliter absque ulla reclamacione seu murmuracione vel contradicione suscipere teneantur.

§. 14. Quodque praedictorum definitorum officium quavis ratione vel causa, seu quovis modo non possit ultra decem dies protrahi vel differri.

§. 15. Et quod locus Capituli anni futuri, per eosdem Definitorum singulis annis ante resolutionem Capituli exprimat, pronuntietur, & publicetur.

§. 16. Ac quod solum ad ipsos Definitorum spectet Praesidentis totius Congregationis electio, quae singulis annis, seu de anno in annum debeat celebrari.

§. 17. Et quod non possit superioris anni Praesidens, finito anno, pro alio anno immediate sequenti quomodolibet in praesidentem dictae Congregationis, aut Capituli eligi, vel confirmari, sed finito anno, alius omnino Praesidens in ipso Capitulo pro immediate sequenti anno eligatur. Similiter nec Praesidens Capituli praecedentis possit in Praesidentem Capituli immediate sequentis eligi.

§. 18. Ac quod quamprimum Praesidens dictae Congregationis per Definitorum praedictos vel majorem partem eorum electus fuerit habeat auctoritate Apostolica infra totum annum, usque ad sequens Capitulum, omnem illam & prorsus similem auctoritatem & jurisdictionem in omnibus, & per omnia, tam in spiritualibus quam in temporalibus, super omnia & singula Monasteria & loca, & super omnes & singulas personas dictae Congregationis, quam habent Definitorum Capituli, hoc solum excepto, quod non possit Monachos de loco ad locum mutare, nec alia gravia & magnae importantiae facere, nisi interveniente consensu Visitorum praedictorum.

§. 19. Qui Visitatores ipso Praesidente infra annum officii sui decedente, ejus vices in omnibus & super omnia obtineant.

§. 20. Quodque omnes & singula ordinationes, admonitiones & definitiones haecenus ante praedictam unionem per definitorum, aut Praelatos & Visitatores utriusque Congregationis factae maneat in ipso suo robore, usque ad immediate sequens commune Capitulum, & deinde intelligantur, & sint nullae, & pro nullis & cassis habeantur, nisi per Definitorum novae Congregationis iterum approbentur.

§. 21. Districtius inhibentes sub excommunicationis poena, quam eo ipso contrafacientes incurrant, & a qua praeterquam ab Apostolica Sede, nisi in mortis articulo constituti, absolutionis beneficium nequeant obtinere, ne aliquis praedicti Ordinis Monachus, eujuscumque gradus, dignitatis, praeminentiae & conditionis fuerit, per se vel alium, directe vel indirecte, audeat praedictae unioni sic factae se opponere, aut aliquam perturbacionem, scissuram, vel dismembracionem domorum, Monasteriorum, locorum & Monachorum dictae Congregationis quoquo modo procurare, quaerere aut facere.

§. 22. Et ne occasione hujusmodi unionis Monasteria, loca, seu Monachi, & aliae personae dictae Congregationis, detrimentum aliquod in privilegiis suis patiantur, sed potius ampliores favores, & gratias, ac praerogativas a praedicta Sede reportent, eadem auctoritate Apostolica (firmis tamen remanentibus omnibus & singulis supradictis) omnes & singulas gratias, concessiones, indulgentias, & peccatorum remissiones, immunitates, exemptiones, facultates, privilegia & indulta, spiritualia, & temporalia, qualiacumque sint, quorum tenores ac si de verbo ad verbum inferrentur, haberi volumus pro expressis, praedictar. Provinciarum Congregat. ac cuilibet ca-

decretis Definitorum appellatio inordinacionis

eorum officium & auctoritas terminatur.

Locus futuri Capituli per eos pronuntietur.

Ad eosque spectet electio Praesidentis.

Praesidens in ipso anno

Hodie triennio dures ex d. c. n. Gregor. XIII.

Praesidens minus expleatur.

Hoc videtur in d. c. n. Greg. XIII.

Ejusque decedente locum tenente Visitorum usque ad Capitulum.

Ordinationes praecedentes hanc unionem indigent approbatione Capituli.

Unio praedicta a n. m. m. im. pedatur.

Confirmatio omnium gratiarum & privilegiorum & auctoritatum & aliorum hanc unionem non turbat. Aliis in plenam concessionem videtur Sixti V. const. de Super.

R r a rum

rum, tam circa Monasteria, quam circa Prælatos, Monachos, & personas earundem Congregationum, cum diversæ & separatæ erant, & nobis vel prædecessoribus nostris, aut aliis auctoritatem habentibus, conjunctim vel divisim, vel in genere concessis, prædictæ novæ Congregationi S. Bernardi in Italia, de novo ex certa scientia concedimus, & ad illa quoad illius Monasteria, Prælatos, Monachos, & personas extendimus, ac ei suffragari volumus in omnibus, & per omnia, perinde ac si prædictæ Congregationi S. Bernardi in Italia, quoad illius Monasteria, Prælatos, Monachos & personas, specialiter, & expressè concessa fuissent.

Derogatio-
trarium.

§. 23. Non obstantibus ordinationibus & constitutionibus Apostolicis, necnon Monasteriorum Thuscæ, & Lombardiæ Provinciarum, ac Ordinis prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, consuetudinibus, necnon privilegiis, & indultis, ejusdem Thuscæ & Lombardiæ Congregationibus & illorum Monasteriis, quomodolibet per dictam Sedem concessis, quibus quatenus præmissis unioni, statuto, ordinationi, decreto, & aliis in præsentibus literis contentis quomodolibet obistere habeant, specialiter & expressè derogamus, ac pro nullis & non concessis haberi volumus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Præsentis
ordinationis
Monasterii S.
Ambrosii Me-
diolan.

§. 24. Per hoc autem ordinationibus per nos, seu auctoritate Apostolica de consensu Afcanni Mariæ Vicecancellarii, quoad Monasterium S. Ambrosii Mediolanensis factis seu faciendis, nullum præjudicium volumus generari. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. P. An. 6.
die 23. Dec.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Domini 1497. 10. Kal. Januarii, Pont. nostri Anno sexto.

VIII. Privilegia ædificantium in via Alexandrina nuper in Urbe directâ, à castro S. Angeli ad Plateam S. Petri Principis Apostolorum.

Hæc privilegia quæ sunt, vide sup. in const. 8. Sixti IV. Esti universis. Et ibi notabo.

Edicta An. D. 1500. ALEXANDER EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Etsi universis Romanæ Ecclesiæ dominio temporali subiectis Civitatibus, pro earum statu prospero, & incrementis felicibus, Apostolica nos deceat provisione consulere, Almaz tamen Urbi nostræ Sanctorum Apostolorum Petri, & Pauli Martyrio consecratæ, quæ ipsius Petri Sedes, sacerdotii Principatus, & Christianæ Religionis caput existit, eo nos convenit ampliori cura prospicere, quo ipsam Sacerdotalem Civitatem cunctis aliis prælatam, nos ut peculiarem filiam, quadam præcipua, & singulari dilectione, in visceribus gerimus charitatis.

§. 1. Sanè cum superiori Anno, ex deliberatione & commissione nostra, pro Incolarum dictæ Urbis, ac Curialium in ea commorantium, & Peregrinorum ad illam pro tempore, & præsertim hoc Sacro Anno Jubilæi Centesimo, confluentium commoitate, ipsiusque Urbis decore, via rectâ Alexandrina nuncupata, à Porta Castri S. Angeli usque ad Plateam Sancti Petri de dicta Urbe, fieri ccepta fuisset, ac circa illam domos, & ædificia ab utraque parte pro majori dictæ viæ ornamento extolli, & ædificari desiderarem. Nos venerabilibus Fratribus nostris Petro Archiepiscopo Reginen. dictæ Urbis Governatori, &c.

§. 2. Et ut personæ libere in dicta via ædificare valeant, de simili consilio, ac ex certa nostra scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine statuimus, decernimus, & ordinamus, ut de domibus in dicta via ædificandis, & emendis, alias in omnibus, & per omnia, juxta tenorem litterarum Sixti Papæ IV. prædecessoris nostri, ac etiam nostrarum, in favorem domos in Urbe ædificantium, & ementium editarum, quarum tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus infererentur, haberi volumus pro sufficienter expressis, & insertis, cum omnibus & singularis in eis contentis privilegiis, indultis, dispensationibus, concessionibus, & clausulis, potiori pro cautela innova-

Iste Pont.
iam directâ
à Porta Ca-
stri S. Angeli
usque ad pla-
team S. Petri
seu, eamque
Alexandrinâ
appellari ma-
navit.

Ita modo pri-
vilegia in ea
edificandis
concedit.

mus, & ad domos ædificandas hujusmodi, ac personas illas ædificantes, & ementes extendimus, libere disponere possint, dictæque domus, & personæ sub eisdem literis, etiam quoad privilegia, indulta, dispensationes, & concessionis hujusmodi, ac omnia & singula alia in illis contenta, sint, & esse censeantur.

§. 3. Decernentes irritum, & inane, si secus super iis à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, legibus quoque imperialibus, statutis, & consuetudinibus dictæ Urbis municipalibus, ac Ecclesiarum, Monasteriorum, sive regularium locorum, quorum fundi, domus, & loca hujusmodi locari, concedi, permutari, sive vendi, vel alienari contigerit, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon omnibus illis, quæ nos in nostris, & præfatus Sixtus prædecessor in suis literis prædictis volumus non obistere, cæterisque contrariis quibuscumque, Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini milleimo quingentesimo, Pont. nostri Anno 8.

Quod Pauperes Jesuati, de cætero Patres Iesuati S. Hieronymi nuncupentur, cæteris Religiosis ejusmodi denominatione interdicta.

De isto Ordine, vide notanda ad const. 6. Pauli V. Religiosas.

ALEXANDER EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

AD sacram Petri Sedem divina dispositione vocati, piis fidelium, præsertim sub Religionis habitu Domino militantium votis libenter annuimus, & honestis supplicum votis favorem benevolum impartimur.

§. 1. Sanè exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum universorum pauperum Societatis pauperum Jesuatorum nuncupatorum petitio continebat, quod licet jam annis centum & quinquaginta decurulis, vel circa, dicta Societas instituta, & ab inde usque in præsentem diem, omnes eorum domorum Ecclesiæ, seu Oratoria, sub invocatione Sancti Hieronymi constructa fuerint, ipsique in eorum protectorem elegerint, & sub eadem sancti Hieronymi invocatione semper vixerint, prout vivunt de præsentibus, ipsiusque Sancti Hieronymi festivitatem devotè & solemniter annis singulis in eorum Ecclesiis, sive Oratoriis celebraverint, & pauperes Societatis Pauperum Jesuatorum nuncupatorum appellati extiterint; nihilominus nonnulli Clerici, sive Religiosi viri, qui non sub invocatione sancti Hieronymi, sed aliorum Sanctorum, eorum Ecclesiis olim constructi fuerunt, ad perturbandum, & inquietandum dictam Societatem, eorum Sanctorum invocationes mutare, & se, eorumque Ecclesias sub invocatione ejusdem Sancti Hieronymi intitulare, & denominare, ac hujusmodi sancti Hieronymi festivitatem celebrare, & sub ejusdem Sancti invocatione quæstus fieri facere, in præjudicium Societatis dictorum Pauperum non verentur.

§. 2. Et sicut eadem petitio subjungebat, cum nonnulli laici pia devotione deducti, certas Confratrias infra circuitum domorum dictorum Pauperum, & Ordinarii loci, ac ipsorum Pauperum licentia crexerint, & instituerint, & in dies de eadem licentia erigere velint, cuperentque dicti Pauperes quod ipsi dictis Confratribus, ut tam per eos hæcenus in eorum domorum circuitibus erectas Confratrias, quàm in posterum inibi erigendas, dicti sancti Hieronymi denominandi, & eundem S. Hieronymum pro eorum vexillo deferendi, licentiam concedere valeant, eis per nos indulgeri. Quodque etiam ipsi de cætero perpetuis futuris temporibus non pauperes Societatis Pauperum Jesuatorum, sed fratres Jesuati Sancti Hieronymi appellari debeant, statuere, & ordinare, aliasque in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 3. Nos

§. 3. Nos qui cunctarum præsertim Religiosarum personarum pacem, & quietem sinceris exoptamus affectibus, ipsosque Pauperes à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis, à jure vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibusvis quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnibus, & singulis Religiosis Clericis, & Laicis sub virtute sanctæ obedientiæ, & si non paruerint, excommunicationis latæ sententiæ poena, quam incurrant eo ipso, ut eorum Sanctorum invocationes, sub invocatione dicti Sancti Hieronymi mutare, & illud nomen Sancti Hieronymi ipsis Ecclesiis appropriare, & celebritatem festi ejusdem S. Hieronymi, quando per eosdem Pauperes celebrari contigerit, directe vel indirectè, quominus populus ad eorum Ecclesias sive Oratoria confluant, necnon processiones quascumque temporis festivitatis dicti S. Hieronymi per Dominos, Vniversitates, & Communitates Civitatum, Terrarum, & locorum hæcenus ad Ecclesias, seu Oratoria dictorum Pauperum fieri solitas, & quas in posterum perpetuis futuris temporibus fieri contigerit, impedire, seu perturbare, necnon sub invocatione dicti S. Hieronymi in præjudicium dictorum Pauperum, aliquas quæstas facere quoquomodo præsumant, præcipiendo mandamus. Ipsis quoque pauperibus, ut dictarum Confratriarum Confratribus tam per eos hæcenus in eorumdem Pauperum domorum circuitibus erectas confratrias, quam in posterum ibidem erigendas, confratrias dicti S. Hieronymi denominandi, ipsorumque S. Hieronymum pro eorum vexillo deferendi licentiam concedere possint indulgemus. Ac statuimus, & ordinamus, quod dicti Pauperes de cætero etiam perpetuis futuris temporibus, non pauperes Societatis Pauperum Jesuatorum, sed tantum, Fratres Jesuiti dicti S. Hieronymi nominentur, & appellentur.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Societatis statutis, ac consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 5. Et quia difficile foret, præsentibus literis ad singula loca in quibus dictorum Pauperum domus consistunt deferre, volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quod illarum transumptis sigillo alicujus Prælati, & Notarii rogati signo & subscriptione munitis, eadem prorsus fides in omnibus adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus originalibus literis, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1499. 11. Kal. Septembris, Pont. nostri Anno 8.

Institutio officii Summatoris literarum Apostolicarum, in officium perpetuum vacabile, cum indulgentiarum & gratiarum concessione.

Nobiliorem hujus officii statum, & ministros præfinit, ac uni ex S. R. E. Cardinalibus conferri jussit Pius V. ut infra in ejus const. 105. Pontifice.

ALEXANDER EPISCOPVS,
Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

IN eminenti Apostolicæ Sedis specula Romanus Pontifex dispositione divina constitutus, ad ea libenter intendit, per quæ ad recipiendum literas Apostolicas per Cameram pro tempore expediendâs, & illarum summaria faciendâ, eaque referendâ, talis persona deputetur, quæ ad præmissa peragenda fidelis, & idonea habeatur, & postquam in iis instructa laudabiliter versata fuerit, nequeat amoveri, cum ex amotione prædicta, tam propter imperitiam, quam parvam cognitionis literarum prædictarum experientiam, eidem expeditioni non parva scan-

Bullar. Mag. Tom. I.

dala, & pericula possent faciliter provenire, cum ejusdem Sedis ignominia, ac gravi partium expeditiones hujusmodi in Romana Curia, ad quam de diversis mundi partibus continuè confluit multitudo, persequentium dispendio, & detrimento.

§. 1. Cum itaque officium recipiendi, videndi, summandi, & referendi literas Apostolicas, quæ per Cameram Apostolicam pro tempore expediuntur, quod dilectus filius Magister Ludovicus de Panafid, decanus Ecclesiæ Oveten. Scriptor, & familiaris noster, ex fel. r. c. Innocentii Papæ Octavi prædecessoris nostri, & deinde dicto prædecessore (ut Domino placuit) de medio sublato, & nobis divina favente clementia ad apicem summi Apostolatus assumptis, ex nostra concessione fideliter & laudabiliter, per duodecim annos vel circa exercuit, pro faciliiori literarum earundem in dicta Camera directione, & expeditione, admodum necessarium existat, expediatque ut officium prædictum, ad instar aliorum dictæ Camere officiorum, perpetuum fiat, quo cum majori fide, cura & diligentia valeat exerceri: Nos volentes debite providere, prædictum Ludovicum, qui etiam continuus commensalis noster, & literarum Apostolicarum de minori Parcho Abbreviator, necnon Cancellariæ Apostolicæ Officiarius existit, ob grata devotionis & familiaritatis obsequia, quæ nobis, & Apostolicæ Sedi hæcenus impendit & adhuc sollicitis studiis impendere non desistit, necnon laudabilia probitatis & virtutum merita, quibus personam suam, tam familiari experientia, quam etiam fide dignorum testimoniis, juvari percipimus, favore prosequi gratioso, ipsumque à quibusvis excommunicationis, &c. censentes, Motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, officium Summatoris literarum per Cameram prædictam expediendarum hujusmodi, ad instar aliorum dictæ Curie officiorum perpetuorum auctoritate Apostolica, tenore præsentium erigimus, & instituimus, statuente & ordinante, quod de dicto officio, tam hac prima vice, quam quoties deinceps pro tempore illud vacare contigerit, personæ ad illud exercendum idoneæ, per eam quoad vixerit tenendo & exercendo, per nos, & successores nostros Romanos Pontifices Canonice intrantes provideri, seu illud concedi, & assignari debeat, liceatque dicto Ludovico, & officium ipsum pro tempore obtinenti, de illo, prout Scriptores literarum Apostolicarum de officio Scriptoriæ literarum earundem disponere possunt, disponere, ac literas per dictam Cameram expediendas more solito recipere, videre, & summare, ac nobis & successoribus nostris prædictis, seu Præsidentibus dictæ expeditioni pro tempore deputatis, ut moris est, referre, illasque ad Cameræ & Secretariæ Apostolicarum registra dirigere, qui de salario solito contentari teneantur.

§. 2. Ac omnibus privilegiis, gratiis, indultis, exemptionibus, honoribus, prærogativis, & immunitatibus, quibus Scriptoriæ literarum earundem utuntur, potiuntur, & gaudent, uti potiri, & gaudere. Et nihilominus de hujusmodi officio sic à primæva ejus erectione vacante, cum honoribus, oneribus, salariis, emolumentis consuetis, ac aliis præmissis, dicto Ludovico motu, scientia, & auctoritate præmissis, providemus, illudque sibi quamdiu vitam duxerit in humanis concedimus & assignamus. Decernentes eundem Ludovicum, ad officium hujusmodi, ejusque liberum exercitium, necnon honores, onera, & emolumenta aliaque præmissa, per dictos Præsidentes recipiendum, & admittendum fore, prout nos illum ex nunc recipimus, & admittimus.

§. 3. Quocirca dilecto filio Magistro Francisco Remulo, Clerico Narden. Protonotario nostro, pro nobis, & Romana Ecclesia Urbis Governatori, & in Camera prædicta pro dilecto filio Raphaële S. Georgii ad velum aureum Diacono Cardinali Camerario nostro, Locumtenenti, per Apostolica scripta, motu simili mandamus, quatenus præmissa omnia & singula, ubi, quando, & quoties opus fuerit, publicari faciat, auctoritate nostra dictum Ludovicum ad effectum hujusmodi, & ejusque

R r 3

Institutio officii Summatoris literarum Apostolicarum vacabile, ad instar aliorum officiorum R. Cur. Camera Apost.

Constitutio privilegiorum, gratiarum, & emolumentorum.

Tu ad hæc videri debet in Bullar. Mag. Tom. I.

ejusque liberum exercitium, ac honores, onera, & emolumenta, aliaque præmissa recipi, & admitti, juxta dicti decreti continentiam & tenorem, non permittens, eum per dilectos filios Secretarios nostros, seu quoscumque alios defuper quovis modo molestari. Contradictores, &c.

Depositi
excutorum
hujus bullæ.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscumque, aut si Secretariis prædictis, vel quibusvis aliis, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Nulli ergo, &c.

Derogatio
com-
tratorum.
Dat. P. An.
1500. die 21
Sept.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno, &c. 1500. decimo Kal. Octobris, Pont. nostri Anno nono.

XI. Contra offendentes, per se vel alium litigantes in Curia Romana, eorumque Judices, Advocatos, Procuratores, Notarios, testesque & alios.

In eisdem Romani Pontifices annis singulis anathematis sententiam promulgant, in die & bulla Cæna Domini, ut videtur est infra in Pauli V const. 63. Pastoralis, §. 12. & apud eam consimiles bullas indicabo.

edita An. D. ALEXANDER EPISCOPUS,
1500. Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

In eminenti Sedis Apostolicæ specula, divina disponente clementia, licet immeriti constituti, inter multiplices nostræ sollicitudinis curas, quibus assidue premur, illam pro nostro Pastoralis officio in primis suscipere debemus, per quam nostræ provisionis ope, Ad Romanam Curiam (ad quam veluti fidelium matrem, & magistram, ac justitiæ fontem, pro illa consequenda continuè d. diversis Mundi partibus confluit multitudo) pro eorum causis tractandis confugientes, illasque in eadem prosequentes, sublati quibusvis impedimentis, jura sua prosequi, & illa prosequendo, in eadem Curia liberè, tute, & quiete personaliter valeant permanere, prout personarum & temporum conditione inspecta, id in Domino conspicimus salubriter expedire.

In bulla Cæna Domini, excommunicantur qui offendunt litigantes in Curia Romanæ, &c. ut in bullis cit. in subr.

§. 1. Sane tam dilectorum filiorum causarum Palatii Apostolici Auditoris eorumque Locatenentium, & aliorum fide dignorum relatione, quam multorum causas suas in dicta Curia prosequentium gravissimis querelis, non sine maxima mentis nostræ perturbatione, sæpè numero accepimus, quod licet nos, sel. rec. Innocentio Papa VIII. prædecessore nostro, sicut Domino placuit, sublati de medio, ad summi Apostolatus apicem, divina favente clementia, assumpti, tam ejusdem Innocentii, quam aliorum Romanorum Pontificum, etiam prædecessorum nostrorum, vestigiis inhaerentes, singulis annis, in die Cæna Domini per literas nostras, inter cætera, omnes illos, qui per se vel alium, seu alios, quascumque personas, Ecclesiasticas vel sæculares ad eandem Curiam super causis & negotiis suis recurrentes, illaque in eadem prosequentes, aut procurantes, negotiorum gestores, Advocatos, vel procuratores ipsarum, aut etiam Auditores, seu Judices super dictis, seu negotiis deputatos, occasione causarum vel negotiorum hujusmodi verberarent, mutilarent, vel occiderent, aut bonis spoliarent, & qui per se, vel alium, seu alios, directè vel indirectè, prædicta exequi, vel procurare, aut eisdem consilium, vel favorem præstare non verébantur, cujuscumque præminentia, dignitas, ordinis, conditionis, ac status forent, etiam si Pontificali, Regali, Reginali, vel quavis alia præfulgerent dignitate, publicè excommunicare, & anathematizare consueverimus, prout alii prædecessores præfati, etiam per eorum literas, singulis annis dicta die facere consueverant, à quibus quidem sententiis nullus, per alium quam Romanum Pontificem, nisi dumtaxat in mortis articulo constitutus, nec etiam tunc,

nisi sub certis modo & forma expressis, absolvi potest.

§. 2. Tamen dierum crescente malitia, quamplures iniquitatis filii perditionis alumni, excommunicationis, & anathematis hujusmodi sententias parvipendentes, horrenda inhumanitate, detestandaque sævitia, mortem sitientes aliorum, videntes forsitan se in causis per eos vel contra ipsos in dicta Curia pro tempore motis, justitiam non forevere, suorum salutis, status, & honoris immemores, humani generis hoste procurante, Deique timore postposito, eorum in dictis causis adversarios, aut illas pro eis in eadem Curia prosequentes, aut procurantes, Advocatos, vel Procuratores eorum, testesque & causarum prædictarum Notarios, multoties diversis excogitatis minis afficere, invadere, verberare, mutilare, occidere, seu per alios etiam assassinos, talia procurare, & exequi (proh dolor) ausu temerario non erubescunt; adeo ut plerumque jus suum in ipsa Curia prosequentes metu, & quadam desperatione deducti, causas suas deserere, aut non sine magno ipsorum præjudicio & detrimento ad concordiam, seu alias transactiones inhonestas, pactionesque illicitas, contra consuetam dictæ Curie libertatem devenire, & ab ipsa Curia discedere cogantur, in Divinæ majestatis offensam, jurisdictionis & auctoritatis Apostolicæ læsionem, animarum periculum, perniciosum quoque exemplum & scandalum plurimorum.

§. 3. Nos igitur qui Romanam Curiam, veluti supremum justitiæ Tribunal, & saluberrimum oppressorum omnium refugium, liberam, immunem, & securam omnibus conservare debemus, considerantes attentius, quod plures pœnarum gravitas, quam Dei timor arcere solet à voluntate peccandi, & propterea tanto periculo volentes occurrere animarum, ac tam nefarios præsumptores & facinorosos homines, Ecclesiasticæ animadversionis inuere ferire, ut metus pœnæ meta hujusmodi præsumptionis existat, hujus perpetuæ irrefragabilis constitutionis edicto, de venerabilium Fratrum nostrorum sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio, prædictas excommunicationis, & anathematis, omnesque & singulas alias sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, in talia præsumentes, per canonicas sanctiones, ac alias Apostolicas constitutiones, quomodolibet latas & promulgatas, auctoritate Apostolica approbantes, & innovantes, ad omnes & singulos prædictos, qui forsitan sub illis comprehensi non essent, extendentes, & ampliantes, statuimus, & ordinamus.

§. 4. Quod deinceps perpetuis futuris temporibus, omnes & singulæ Ecclesiasticæ, sæcularesve personæ, cujuscumque qualitatis, dignitatis, status, gradus, ordinis, & præminentia fuerint, quæ earum in causis, tam beneficiis, quam profanis, ac criminalibus, sive mixtis; in dicta Curia nunc & pro tempore pendentes (etiam super his, quibus literæ executoriales jam decreta, suum debitum consecuta non fuissent effectum) adversarios, vel illas pro eis prosequentes & procurantes, sive Advocatos, aut Procuratores ipsorum, aut Auditores, & alios Judices quoscumque, testes, & Notarios prælatos, minis afficere, invadere, verberare, mutilare, & occidere, seu per alios talia procurare, & exequi quomodolibet præsumserint (quanquam mutillatio vel mors ex hoc forsitan non sequatur, aut tales scientes receptaverint, defenderint, eisque consilium, auxilium, vel favorem publicè vel occultè, directè vel indirectè præstiterint, sive qui præmissa etiam pro aliis, quomodolibet commiserint, ultra sententias, censuras, & pœnas prædictas) quas etiam ipsi pari modo incurrisse noscantur, si ex colligantibus, causam ipsam, & omne jus, tam in petitorio quam possessorio, ac in re, vel ad rem, causa vel occasione hujusmodi, quomodolibet competens, eo ipso perdant penitus & amittant. Si verò alii fuerint, ab ipsa Curia & omnibus ejusdem Romanæ Ecclesiæ terris, perpetui exilii, omni spe restitutionis adempta; & si mutillatio membri, vel mors (quod Deus avertat) subsequatur, ultra causam, & juris amissionem, ac exilii pœnam hujusmodi, tam ipsi, quam pro eis præmissa exequentes, & omnes alii supra dicti, depositionis à dignitate, honore, ordine, officio, & beneficio, ac læsæ Majestatis criminis sententias incurrant ipso facto. Eorumque officia etiam ejusdem Romanæ

Romana Curia, ac beneficia quacumque ex tunc ipso jure vacare decernimus, & quae, ut praemittitur, vacatura, nostrae & Sedis praedictae collationi, & dispositioni, de simili Fraternorum eorundem consilio reservamus. Illi per nos & Sedem praedictam summatim consententur, inhibentes ne quis, praeter Romanum Pontificem, quicumque sit super hoc auctoritate munitus, vel illi proponere, vel circa illa per viam permutationis, vel innovare quoquo modo praesumat. Decernentes excommunicatum, & anathematizatum, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Sintque in suis bonis omnibus, & cunctis perpetuo diffidati, & inanis & banniti, ac infames, & inhabiles habeantur, quosquam probabilius confiterit argumentis, quosquam scelus tam execrabile commississe, nullatenus aliam communicationis & anathematis, amissionis, deponitionis, seu diffidationis & banni hujusmodi, adversum se sententia requiratur. Et ut ipsi nefarii praesumptores, & facinorosi homines, a tam execrabili scelere facti, & frequentius reprimantur, omnibus & singulis, & haec secularibusque personis, etiam cujuslibet dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis, existant, in virtute sanctae obedientiae, & sub simili excommunicationis, & anathematis latae sententiae poena, a qua non nisi, ut praefertur, absolvi possint, districtius injungimus, ut omnes, quos praemissa commississe, procurasse, aut mediatores fuisse sciverint, Romano Pontifici pro tempore existenti, vel alteri per quem ad ejus notitiam facile possit pervenire, per se vel alios quanto citius revelare non omitant, pro revelatione hujusmodi gratiam, & si complices fuerint, veniam consecuturi.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quae praefati praedecessores in suis, & nos in nostris literis praedictis, volumus non obstat, caeterisque contrariis quibuscumque.

§. 6. Ut autem praesentes ad communem omnium notitiam deducantur, volumus & mandamus, illas in Cancellaria Apostolica, & Audientia literarum contradictarum (quas ex tunc quoscumque ligare decernimus,) & deinde singulis annis prima die, qua praefatos Auditores, & Locatenentes audientia tenetur, in loco dictae Audientiae publicari, & in dicta Cancellaria inter alias Extravagantes, ac etiam inter dictorum Auditorum constitutiones describi, ut hi, quos contigerit, quod ad ipsorum notitiam non pervenerint, aut illas ignoraverint, nullam possint excusationem praetendere, vel ignorantiam allegare, cum non sit verisimile apud ipsos remanere incognitum, quod tam patenter fuerit publicatum.

§. 7. Nulli ergo, &c. nostrae approbationis, invocationis, extensionis, ampliationis, statuti, ordinationis, constitutionis, reservationis, inhibitionis, injunctionis, voluntatis, mandati, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis, &c.

Datum Romae apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae 1502. Idibus Aprilis, Pontificatus Nostri Anno decimo.

Leſta & publicata fuit Roma in Cancellaria Apostolica, Anno Domini 1502. die 14. Aprilis, Pont. Sanctiss. D.N. Papa Alex. VI. Anno 10. A. de Guttifredis custos.

Concessio Gubernii quarundam Terrarum Status Ecclesiastici, Clericis R. Camerae Apost.

De eorum munere, jurisdictione, & privilegiis, habes sup. in Eugen. IV. const. 13. Inter, in Callisto III. constitut. 1. Quae laudabili, Sixto IV. const. 1. Dispositione, ac in VIII. const. 4. Cum scit. Et inf. vide Jul. II. const. 3. Ex injuncto, Leon. X. const. 24. Licet, ac Pii 4. const. 55. Rom. ubi notabo.

ALEXANDER EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Etsi ex Pastoralis officii nobis licet imparibus divina dispositione commissa sollicitudine, de cunctorum Christi fidelium salubri, & pacifico statu jugiter cogitare teneantur, Castra tamen, & loca temporali dominio Romanae Ecclesiae subiecta, & illorum incolae majori affectione complectimur, & ut tam pacis tempore suo prospero, & felici regimine gubernentur, quam in occurrentibus guerrarum turbibus, vigiliam Gubernatorum providentia, & sollicitudine insimul facilius defendantur, & conserventur illaesa, prout temporum & locorum qualitate pensata, eorumque utilitate, & ejusdem Romanae Ecclesiae statui in Domino conspiciamus expedire, de remedio providemus opportuno.

§. 1. Sanè Castrum, Porcatiae, Maccimi, Purhani, Collis, campi, Messanani, Cisternae, Florenzolae, Scoppi, Fogliani, Rapicciani, Palatii, Aretii, Cordigliani, Magliani, Biellarum, Mantellarum, Baluini, Sterpeti, Appolentatii, Poggi, Appecani, Aquae Palumbi, & Vallis Perachiae, ac alia Castra, & loca Terrarum specialis commissionis Amulphorum Spoletanae diocesis S.R.E. immediate subiecta, seu eorum aliqua, quae ab immemorabili tempore patrimoniales, & peculiares Apostolicae Sedis, & S.R.E. speciali prerogativa habita fuerunt, & sunt, prout Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum haecenus munimenta testantur, ac dilecti filii eorum incolae, & habitatores, ob dissensiones, differentias, scandala, & guerrarum turbines, quae superioribus annis, inter dilectos filios Spoletan. & Interamnen. Civitatum nostrarum Communitates, & alias, etiam occasione illarum Gubernationis evenerunt, tot hominum caedes, rapinas, praedas, & alia gravissima dispendia pertulisse noscantur, ut nisi super his, ne in posterum similia eveniant, opportunis remediis occurratur, verisimiliter formidandum sit, ne Castra, & loca hujusmodi, vel eorum magna pars, non sine gravi nostra, & Camerae Apostolicae jactura destruantur, desolentur, aut ab eorum habitatoribus deferantur.

§. 2. Nos igitur qui inter varias curas, quibus continuo premimur, illa praecipue sollicitamur, ut Terrae, & loca eidem R.E. subiecta, sub statu tranquillo, & pacis amoenitate gubernentur, volentes super his, ut nobis incumbit, de opportuno remedio providere, ac quaestionum, & scandalorum, & guerrarum hujusmodi fomenta, quantum nobis possibile est, penitus extirpare, ac attendentes quod si Castra, & loca hujusmodi regimini, ac gubernationi dilectorum filiorum Clericorum praedictae Camerae Praesidentium, quibus omnium Terrarum, & locorum S.R.E. in temporalibus praecipue cura imminet subijcerentur eorum incolae, & habitatores praedicti laudabiles se recepisse Rectores cum maximis eorum commodis latarentur, habita super his cum Fratribus nostris ejusdem S.R.E. Cardinalibus deliberatione matura, ac de eorum consilio, omnia, & singula Castra, & loca praedicta, cum omnibus, & singulis eorum, & cujuslibet ipsorum incolis, & habitatoribus, eorumque bonis, & rebus, ac districtibus, territoriis, terminis, Villis, Arcibus, Fortalitiis, Casalibus, Montibus, Vineis, silvis, pratis, pascuis, nemoribus, aquis, aquarum ductibus, fluminibus, & fluminum alveis, torrentibus, piscationibus, molendinis, terris cultis, & incultis, jurisdictionibus, & aliis quibusvis juribus, & rebus eorundem, ab omni superioritate, dominio, gubernio, regimine, potestate Spoletan. & Interamnen. hujusmodi, & quarumcumque aliarum Civitatum, earumque Communitatum, ac aliorum Superiorum, & Gubernatorum quorumlibet, necnon ab omni jurisdictione, superioritate, potestate, ac onere, inferioritate, recommendatione, & subjectione, realibus, & personalibus quibuscumque, perpetuis, sive temporalibus, in quibus Castra, & loca praedicta, & eorum singula, Civitatibus, & Communitatibus praedictis, & earum cuilibet, etiam ex quibusvis causis quomodolibet obligentur, & teneantur, auctoritate Apostolica, ex certa nostra scientia, tenore praesentium penitus eximimus, & totaliter liberamus; ac exempta, & liberata esse, & Spoletan. & Interamnen. hujusmodi,

edita An. D. 1502.

Proambulum.

Castra quae in hic sunt ob guerrarum turbines, &c. maxima damna patiebantur.

Illaque Pont. pro eorum regimine, & superioritate Civitatum Spoletanae, & Interamnen. eximimus.

aut aliquam aliam Communitatem, & aliquem alium Gubernatorem, in Castra, & loca praefata, vel eorum aliquod, eorumque incolas, & habitatores praesentes, aut futuros, ac districtus, terminos, bona, jura, & res earundem, aliquam jurisdictionem, superioritatem, Gubernationem, arbitrium, aut aliam potestatem exercere, seu habere nullatenus posse, ex simili scientia decernimus, & declaramus.

*Ex quoque
Gubernatione
Clericorum R.
San. Apost.
committitur.*

§. 3. Et nihilominus omnia, & singula Castra, loca, incolas, habitatores, districtus, territoria, terminos, loca, & res hujusmodi, regimini, gubernationi Clericorum Camerae hujusmodi, consilio, & scientia similibus specialiter, expressè, & immediatè subjicimus, & subiecta esse volumus, salvis tamen semper ordinariis introitibus praedictae Camerae debitibus, ex quibus consueta onera pro custodia Arcis dicti Castri Caesarum persolvi volumus. Et insuper Collegio Clericorum hujusmodi eodem tenore committimus, & mandamus, quatenus omnia, & singula Castra, & loca, eorumque habitatores, bona jura, & res praedictas, sub eorum gubernio, & regimine hujusmodi recipiant, & habeant, & prudenter regant, atque gubernent, ac benigne pertractent, sub iustitiae libramine debito, faciendo praemissa inviolabiliter observari, non permittentes ea, vel eorum aliquod per Communitates praedictas, vel quascumque alias, cujuscumque status, praeminentiae, dignitatis, auctoritatis, & conditionis existant, aliquatenus infringi, seu loca, Castra, & incolas, & habitatores hujusmodi contra praesentium tenorem quomodolibet molestari, Contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras Ecclesiasticas, & alia opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendo.

*Quibus sum-
one non ob-
stantibus.*

§. 4. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis locorum municipalibus, consuetudinibus, & praescriptionibus, quibusvis privilegiis, indultis, immunitatibus, exemptionibus, alienationibus, concessionibus, dispositionibus, & literis tam per quoscumque Romanos Pontifices, quam per Nos, & Sedem Apostolicam, sub quibusvis verborum formis, clausulis, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacioribus, & insolitis irritantibusque & aliis decretis, ac etiam Motu proprio, & simili scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine, & ex quibusvis etiam maximis, & urgentissimis causis, & necessitatibus, etiam de simili consilio, eisdem Communitatibus, Gubernatoribus, & personis, ac quibusvis aliis, communiter vel divisim haecenus quomodolibet concessis, & factis, ac confirmatis, approbatis, & innovatis nominatim, specialiter, & expressè, & in posterum forsitan concedendis, faciendis, confirmandis, approbandis, & innovandis. Quibus, etiam pro illorum sufficienti derogatione, de illis totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, &c. ac de verbo ad verbum infererentur, pro sufficienter expressis habentes, quo ad praemissa dumtaxat harum serie eadem scientia specialiter, & expressè derogamus, & illa nemini aliquo unquam tempore suffragari volumus, & decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo, &c.

*Dat. Romae apud S. Petrum,
die 19. Apr.*

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae 1502. 3. Kalend. Maii, Pontific. nostri Anno decimo.

PIUS TERTIUS PONT. CCXIX.
ANNO DOMINI MDIII.

Pius III. Senensis, Franciscus Piccolomineus antea dictus, Cardinalis primus Diaconus. Creatus 10. Kalend. Coronatus 8. Idus Octobris, Anno 1503. Vixit dies 26. Non creavit Cardinales. Obiit 15. Kal. Novemb. 1503. Sepultus fuit in Basilica S. Petri, in Sacello S. Andreae. Vacavit sedes dies 14.

JULIUS SECUNDUS PONT. CCXX.
ANNO DOMINI MDIII.

Julius Secundus de Savona, Julianus de Ruvere antea dictus, Raphaelis Ruveri filius, Episcopus Cardinalis Ostiensis, & major Poenitentarius. Creatus Kalendis Novembris Anno Domini 1503. 6. kal. Decembris eodem anno coronatus. Sedit annos 9. menses 3. dies 2. Creavit Cardinales 27. Obiit 9. Kalen. Martii Anno Domini 1513. Corpus ejus in sede S. Petri ad Vincula sepultum est. Vacavit sedes dies 17.

Mona

Monasterium Cassinense Ordinis S. Benedicti, Congregationi Monachorum S. Justinae de Observantia ejusdem Ordinis unitur, & d. Congregationem Cassinensem, alias S. Justinae denominari praecipitur, & privilegia omnia communicantur.

Pro Monachorum statu multa edixit Innoc. III. in cap. 6. & Honor. III. in cap. 8. de statu Monach. necnon Clemens V. in Clement. I. eodem tit. ac Benedictus XII. in eius constit. 5. Summi.

Tempore autem Martini V. instituta est reformatio Congregationis S. Justinae, cui concessa fuerunt multa privilegia, ut in Eug. IV. const. 2. Dispositione, & const. 5. Et ex sollicitudine, & pariter in const. 8. Innocent. VII. devotionis. Hic modo Pontifex dictas Congregationes univit, & privilegia communicavit, & Congregationem Cassinensem denominavit. Et ei nonnulla privilegia tribuit Paul. III. ut infra in const. 15. Benignitas, & etiam Pius IV. const. 97. Sedis, ac Pius V. in const. 129. Dum ad. Deinde Greg. XIII. contra ambientes, & appellantes edidit const. 16. Nihil. Et postremo Paul. V. alia statuit in const. 33. Cum sicut.

Demum à S. D. N. Urbano VIII. nonnulla decreta sunt circa electionem Definitorum, ac auctoritatem Dietarum, ut in const. 87. Commissi, inf. tom. 4. Confirmavit, etiam Decretum editum à Sacra Rituum Congregatione ad favorem Abbatum hujus Congregationis super usu Baldachini, & Ministrorum in constitut. 101. Exponi, d. tomo 4.

I V L I V S E P I S C O P V S, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

U P E R cathedram Pastoralis praeminentiae dispositione divina, meritis licet insufficientibus confidentes, pio, ac sancto desiderio cupimus efficere, ut Monasteria & loca religiosa quaecumque per nostrae operationis diligentiam, gratia cooperante divina, salubriter dirigantur, & in eis regularis disciplinae norma servetur, cultus divinus augetur, charitas vigeat, humilitas perseveret, & omnis bene vivendi modus teneatur, ut aeternae vitae praemio valeant stabiliter felicitari.

§. 1. Sanè Monasterio Cassinensi nullo medio ad Rom. Ecclesiam pertinente, Ordinis S. Benedicti, nullius diocesis, quod dilectus filius noster Joannes S. Mariae in Dominica, Diaconus Cardinalis, ex concessione, & dispensatione Apostolica in commendam nuper detinebat, commenda hujusmodi cessante, ex eo quod idem Joannes Cardinalis illi hodie in manibus nostris sponte & liberè cessit, nosque cessionem ipsam duximus admittendam, verum, & ultimum supradicti Monasterii vacationis modum praesente pro expresso habentes, ad provisionem super ipsius Monasterii regimine celerem, & felicem, ne Monasterium ipsum longae vacationis exponatur incommodis, paternis studiis intendentes, post deliberationem, quam de super cum fratribus nostris habuimus diligenter, demum ad dilectos filios Monachos Congregationis S. Justinae de Padua supradicti Ordinis, sub regulari observantia viventes, direximus oculos mentis nostrae, sperantes quod sicut Congregatio ipsa per universam Italiam per incrementa temporum, suos palmites dilatavit, sic ubique virtutum radiis jugiter crescat, si Monasterium ipsum eidem Congregationi perpetuo uniretur, annecteretur, incorporaretur, vigeretque in eo regularis observantia supradicti Ordinis; Monasterium ipsum regulari observantia haecenus destitutum (cum tamen caput omnium Monasteriorum supradicti Ordinis existat, & in eo corpus sanctissimi Benedicti multa cum veneratione conservetur) exinde votivae reformationis susciperet incrementum, & eorundem Monachorum exemplari vita nobis, tunc in mino-

ribus constitutis eorum Protectore existentibus, nota, & accepta, in temporalibus & spiritualibus speratè prosperitatis successibus gratuletur, succederetque in ea divini cultus augmentum, cum incolarum, & habitatorum, ac omnium animarum salute.

§. 2. Quibus omnibus debita meditatione pensatis, Monasterium praedictum, sicut praefertur, vacans, cum illi annexis, ac omnibus juribus & pertinentiis suis, eidem Congregationi per Abbatem temporalem juxta ejusdem Congregationis laudabiles ritus, & mores, ac regularia instituta ejusdem Ordinis, & eidem Congregationi per Sedem Apostolicam concessa privilegia, & indulta, perpetuis futuris temporibus duratura, ad instar aliorum Monasteriorum dicti Ordinis eidem Congregationi unitorum, annexorum, & incorporatorum, per Praesidentem Congregationis hujusmodi, & Definidores pro tempore existentes deputandum, tenendum, regendum, & gubernandum, de eorundem fratrum nostrorum consilio, Apostolica auctoritate tenore praesentium perpetuo unimus, annectimus, & incorporamus, ac volumus, statuimus, & ordinamus illud de cetero dictae Congregationis esse, ac juxta mores & ritus, & instituta praedicta perpetuo regi, & gubernari debere, licetque Praesidentibus, & Definitoribus, ac Congregationi praefatae, per se vel alium, seu alios regimini, & administrationis, ac bonorum omnium mobilium, & immobilium dicti Monasterii possessionem, vel quasi, propria auctoritate liberè apprehendere, ac perpetuo retinere, ac illud, ut praefertur, regere, & gubernare, cujusvis licentia super hoc minime requisita. Ac illos ex Monachis dicti Monasterii, qui sub dicta observantia vivere nollent, inde amovere, ac ipsius ad alia Monasteria dicti Ordinis, ubi benevolos invenerint receptores, sese transferendi licentiam habeant, qui tamen beneficia Ecclesiastica, vel alia, unde vivere possint, non habuerint, quoad vixerint, aut donec dictos benevolos invenerint receptores, Monachalem portionem, & ex fructibus dicti Monasterii accipiant.

§. 3. Nec non Congregationem ipsam, propter nomen & dignitatem Monasterii hujusmodi (quod aliorum Monasteriorum dicti Ordinis caput est, ut praefertur) de cetero Cassinensem Congregationem, alias S. Justinae, nuncupari debere.

§. 4. Omnibus tamen & singulis privilegiis, & immunitatibus, & exemptionibus, concessionibus & indultis, haecenus Congregationi S. Justinae hujusmodi concessis, in suo robore, & firmitate persistentibus, in omnibus, & per omnia, perinde ac si hujusmodi tituli mutatio, seu variatio facta non esset, & hujusmodi privilegia à principio Congreg. Cassinensis, alias S. Justinae hujusmodi specialiter & expressè concessa fuissent.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Monasterii, ac Congregationis Ordinis praedictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & constitutionibus, ceterisque contrariis quibuscumque. Nos enim ex nunc irritum decernimus & inane, si secus super his à quocumque quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Datum Romae apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo, tertio decimo Kal. Septembris, Pontificatus nostri Anno primo.

Contra Barones, & Communitates Status Ecclesiastici, eorum territoria non custodientes à Bannitis, furibus, & aliis delinquentibus.

Hae bulla confirmatur & extenditur infr. à Leon. X. in const. 28. Romani. Pio IV. in const. 27. in eminenti. Pio V. in const. 10. Ex superna. Greg. XIII. constit. 55. Tanta, & Sixto V. in const. 6. Hoc no- stri, ubi plenè notabo.

I V L I V S E P I S C O P V S, Dilectis filiis Baronibus, Dominicis, Communitatibus & Universitatibus Terrarum & Castellarum eorundem, nec-

Phit & ame-
bis Congr. ga-
tini S. Justinae
me de obser-
vantia.

Et hanc Congregationem Cassinensem, alias S. Justinae denominari mandati.

Privilegia omnia communicantur.

Contrariis derogat.

Dat. P. An. 3. 22. Novemb.

11

Edita An. D. 1564.

non aliis civitatibus & Universitatibus Oppidorum & Terrarum S. R. E. mediata, vel immediata subiectis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Plerique Pontificum quorum constitutio non habet in ditionibus suis contra Romanos & communitates non custodiantur eorum territoria.

Et hic Pontificum Territoria libera custodiri mandata sunt a fratribus & fratribus.

Nec custodiantur ad damnum illius satisfactionem tenentur.

D. P. An. 1. 1. Novemb.

Quia nihil, quod magis expediat nostrae almae Urbis & regimini, quam quod cunctis, & redeuntibus ad eandem, ac caeteras terras ejusdem S. R. E. securè & liberè, sine incursione, offensione, & invasione latronum, furum, ac sicariorum, & aliorum male viventium stare, ire, & redire possint, & valcant, ac propterea, tam de jure communi, quam ex specialibus ordinationibus Fel. rec. Pauli II. & Sixti III. nostri secundum carnem patris, ac Innocentii VIII. & Alexandri VI. praedecessorum nostrorum Romanorum Pontificum statutum fuerit, ut omnes Bares, & Domicelli, & Universitates castrorum eorundem, ac Civitates, & caetera terrarum, & oppida Sanctae Romanae Ecclesiae mediatae & immediatae subiecti, & subiectae, eorum Terras, & Oppida, Villas, & Territoria quaecumque à dictis latronibus, sicariis, furibus, & aliis delinquentibus custodiantur, & secura, ac libera facerent, alias ad emendationem omnium damnorum, & rerum subtractarum tenerentur, & obligarentur.

§. 1. Idecirco praedecessorum nostrorum vestigia insequentes, pro pace, & quiete dictae Urbis, & omnium Terrarum praedictarum, omniumque incolarum, & venientium ad easdem securitate, vobis omnibus, & vestrum cuilibet tenore praesentium expressè mandamus, ut vestras Terras, Communitates, Universitates, Villas, & Castra, ac Territoria omnia à praefatis viris facinorosis, latronibus, furibus, sicariis, & aliis delinquentibus à die intimationis praesentium earundem, secura & libera teneatis, reservetis, & custodiat, quod si secus feceritis, tam poenas juris, quam alias poenas & censuras à praedecessoribus nostris praedictis super his promulgatas ipso facto vos & quemlibet vestrum incurrere decernimus & declaramus.

§. 2. Mandantes insuper venerabili fratri Raphaeli Episcopo Alban. Camerario nostro, ac dilectis filiis Clericis, & Praesidentibus Camerae Apostolicae, necnon Almae Urbis Senatori, & aliis Officialibus, Legatis, & Gubernatoribus Provinciarum, Civitatum, Terrarum, & locorum ejusdem S. R. E. quatenus ad denuntiationem & querelam eorum, qui invasi, spoliati, aut aliquod aliud damnum ab hujusmodi latronibus, furibus, & sicariis passi fuerint, pro satisfactione eorum ad declarationem dictarum poenarum, & emendationem dictorum damnorum, juxta formam & tenorem constitutionum praedictarum, & praesentium constitutionum, & ordinationum praefati Alexandri VI. praedecessoris nostri via executiva procedant, & procedere debeant, alioquin ubi requisiti fuerint, & illa exequi neglexerint, tam ipsos, quam vos & vestrum quemlibet ad emendationem dictorum damnorum teneri volumus, decernimus, & declaramus, non obstantibus quibuscumque.

Dat. Romae apud S. Petrum, die octavo Novembris 1504. Pontificatus nostri Anno primo.

III. Damnatio Simoniacae electionis Summi Pontificis Romani, cum poenarum impositione in electum, eligentesque & eorum complices.

Ceteros casus Simoniae vide in extravag. Urbani V. & Pauli II. de Simon. & sup. in Eug. IV. const. 7. Cum detestabile, & infr. Pii V. const. 5. Cum primam, & const. 104. Durum. Ac Trid. Concilii sess. 21. cap. 1. & sess. 24. cap. 14. & 18. Et Six. V. inf. const. 91. Sanctum.

Et contra ambientes Papatum, habes infra Pauli IV. constit. 16. eam secundum.

De electione Summi Romani Pontificis edidit Constitutionem Greg. XV. quam habes inf. tom. 4. num. 13. incipiunt Aeterni Patris, cujus etiam jussu editum fuit caeteroniale continens usus dictae electionis, quod

approbavit idem Greg. XV. ut in ejus Constit. 10. Decret. d. tom. 4. & utramque constitutionem dicti Greg. XV. confirmationis robore munivit S. D. N. Urban. VIII. Const. 45. Ad Romani, inf. tom. 4.

JULIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Cum tam divino quam humano jure, in spiritualibus praecipue, detestabiliter sit Simoniae labe prohibita, & longè magis in electione Rom. Pontif. Vicarii Jesu Christi D. N. abominabilis sit, & universali Ecclesiae perniciofa.

§. 1. Nos qui regimini ejusdem universalis Ecclesiae, meritis imparibus annuente Domino praesidemus, cupientes, quantum cura Deo possumus in praemissis pro tanta rei necessitate ac periculi magnitudine ut tenemur in posterum salubriter providere, de Fratrum nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium consilio & unanimi consensu hac nostra perpetuè valitura constitutione, Apostolica auctoritate, & de potestatis nostrae plenitudine, statuimus, ordinamus, decernimus, & definimus, quod si, quod Deus pro sua clementia, & ineffabili bonitate avertat, contigerit, postquam nos, vel successores nostros successivè, ipse Deus ab hujusmodi universalis Ecclesiae regimine abolverit, humani generis inimico procurante, & ambitione vel cupiditate ad hoc inclinante, seu impellente, electionem Romani Pontificis, ab eo, quem eligi contigerit, vel ab aliquo, seu aliquibus de cetero Cardinalium quomodolibet votum dantibus per simoniacam haeresein in dando, promittendo, vel recipiendo pecunias, bona cujusque generis, castra, officia, vel beneficia, seu promissiones, & obligationes commissam, per se vel alium, seu alios quomodocumque & qualitercumque, etiam in duarum partium, vel omnium Cardinalium unanimi concordia, quomodolibet, etiam per viam assumptionis unanimiter, nemine discrepante, etiam sine scrutinio factae, celebrari, vel fieri, non solum hujusmodi electio, vel assumptio eo ipso nulla existat, & nullam eidem sic electo vel assumpto administrandi in spiritualibus, & temporalibus facultatem tribuat, sed etiam contra dictum sic electum, vel assumptum, de simoniaca labe, à quocumque Cardinali, qui eidem electioni interfuerit, opponi, & excipi possit, sicut de vera, & indubitata haerese, ita quod à nullo pro Romano Pontifice habeatur, quinimò ipse sic electus à priori suo Cardinalatus, & alio quocumque honore Ecclesiae Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus, Monasteriis, dignitatibus, & aliis quibuscumque beneficiis, & pensionibus, quae tunc obtinebat in titulum, vel in commendam, aut alias quomodocumque, eo ipso, absque alia declaratione, privatus existat: & idem electus, non Apostolicus, sed apostaticus, & tanquam simoniacus, & haereticus, & ad praedicta omnia, & singula perpetuè inhabilis habeatur, & sit.

§. 2. Nec hujusmodi simoniaca electio per subsequenter ipsius inthronizationem, seu temporis cursum, aut etiam omnium Cardinalium adorationem, seu obedientiam, ullo unquam tempore convalescat.

§. 3. Liceatque omnibus, & singulis Cardinalibus, etiam illis, qui huic simoniacae electioni, seu assumptioni consenserit, etiam post inthronizationem, & adorationem, seu obedientiam, ac etiam universo Clero, Populo Romano, necnon subditis, & sancti Angeli de Urbe, ac quarumvis aliarum Romanae Ecclesiae arcium Praefectis, Castellanis, Capitaneis, & aliis officialibus, quocumque homagio, seu juramento, vel cautione praestitis non obstantibus, à talis electi, etiam inthronizati, obedientia, & devotione, impunè, & quodcumque discedere (ipsis, fidei Romanae Ecclesiae, & obedientiae futuri Romani Pontificis canonicè intrantis, nihilominus adstrictis permanentibus) & eum, ut magum, ethnicum, publicanum, & haereticum evitare.

§. 4. Ad cujus quoque confusionem, possint Cardinales, qui praefatae electioni se opponere voluerint, si praesumpserit se regimini universalis Ecclesiae, praetextu talis electionis ingerere, auxilium brachii saecularis contra eum implorare. Nec tales ab ejus obedientia discedentes, tam

tanquam tunice Domini scissores, aliquarum propter dictum discessum poenarum, seu cenurarum ultioni subiacent.

§.5. Cardinales vero, qui cum sic simoniace elegerint, a suis ordinibus, & etiam Cardinalatus titulis, & honore, ac quibuscumque Patriarchalibus, Archiepiscopalibus, Episcopalibus, & aliis prelatibus, ac dignitatibus, & beneficiis, quae in titulum, vel commendam tunc obtinebant, vel in quibus, seu ad quae jus tunc habebant, absque alia declaratione, privati existant, nisi ab illo penitus, & cum effectu discesserint, & reliquis Cardinalibus, quae hujusmodi Simoniae non cesserint, infra terminum octo dierum, postquam fuerint ab eis requisiti, personaliter, si fieri poterit, alias per edictum publicum, se absque fictione, vel fraude univerint, & conjunxerint. Et tunc si praefatis aliis Cardinalibus se univerint, & conjunxerint, in pristinum statum, & ad pristinos honores, & dignitates, etiam Cardinalatus, ac Ecclesias, & beneficia, quibus praerant, & quae obtinebant, reintegrati, reabilitati, ac restituti, & repoliti, ab hujusmodi simoniae labe, & censuris, ac poenis Ecclesiasticis quibuscumque absoluti eo ipso existant.

§.6. Mediatorez vero, proxenetaz, trapezitaz, tam clericorum, quam laicorum, cujuscumque dignitatis, qualitatis, & ordinis fuerint, etiam Patriarchali, Archiepiscopali, live Episcopali, vel alia saeculari mundana, sive Ecclesiastica dignitate praediti, etiam quorumcumque Regum & Principum Oratores, vel Nuntii, hujus simoniace electionis participes, sint omnibus suis Ecclesiis, beneficiis, praeturiis, & feudis, ac aliis quibuscumque honoribus, & bonis eo ipso privati, & ad similia inhabiles, ac etiam active, & passive intestabiles, & eorum bona ipso facto, ad instar reorum criminum laesa majestatis, Fisco Apostolicae Sedis applicentur, & devolvantur, si praedicti delinquentes Ecclesiastici fuerint, vel alias Romanae Ecclesiae subditi. Bona vero & feuda taliter delinquentium, non subditorum saecularium, in partibus existentia, Fisco saecularis principis, in cujus territorio bona sita fuerint, ipso facto similiter applicentur. Ita tamen, quod si infra tres menses, a die quo notum fuerit, illos simoniam commisisse, vel participasse, Principes dicta bona fisco suo actualiter non applicaverint, ex tunc illa Fisco Ecclesiae Romanae applicata censentur, & sint eo ipso, absque aliqua similiter declaratione.

§.7. Promissiones quoque, & obligationes, sive sponsores propterea quodcumque, etiam ante tempus dictae electionis, etiam extra personas Cardinalium, per quoscumque alios quomodocumque factae, cum quavis inexcogitabili solemnitate, & forma, etiam jurata, conditionales, sive eventuales, & in forma commissarum, ex quacumque causa, etiam depositi, mutui, cambii, confessionis de receptis, donationis, arrendamenti, vel venditionis, permutationis, vel alterius cujuscumque contractus, etiam in ampliori forma Camerae Apostolicae factae, sint nullae & invalidae, & ad agendum inefficaces, nullaeque illarum vigore cogi, vel constringi possit, in judicio vel extra, licetque omnibus, ab illis impune, absque aliquo metu, sive perjurii nota recedere.

§.8. Et insuper liceat Cardinalibus, qui electioni praedictae simoniace interfuerint, & a praefato sic electo discesserint, adhibitis secum aliis Cardinalibus, qui hujusmodi simoniace electioni consenserint, & postea eisdem Cardinalibus in dicta simonia non complicibus se univerint, si se cum eisdem unire voluerint, alioquin sine eis, ad alterius nihilominus Pontificis electionem, non expectata alia sententia declaratoria simoniace electionis hujusmodi, eadem tamen praesente nostra constitutione semper in suo robore permanente, liberè alias tamen canonici, devenire, & Concilium etiam generale indicere, & convocare in loco idoneo, prout eis videbitur expedire.

§.9. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & praecipue fel. rec. Alexandri Papae III. quae incipit, Licet de vitanda discordia, & aliorum Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum, etiam in Conciliis generalibus editis, ceterisque contrariis quibuscumque.

§.10. Inhibentes postremo omnibus, & singulis S. R. E. Cardinalibus, qui pro tempore erunt, & eorum sacro Collegio, ne Apostolica Sede vacante, praedictis contravenire, vel contra praemissa, vel aliquo praemissorum statuere, disponere, & ordinare, vel aliquo modo facere, seu attentare praesumant, quocumque exquisito colore vel causa, sub excommunicationis latae sententiae poena, quam ipso facto incurrant, & a qua non nisi per Romanum Pontificem Canonicè electum, absolvi possint, nisi in mortis articulo.

§.11. Decernentes ex nunc irritum, & inane, si secus super his, vel aliquo praemissorum, a quoquam, scienter vel ignoranter, etiam per nos, contigerit attentari.

§.12. Ut autem praesentis constitutionis, decreti, statuti, ordinationis, ac inhibitionis nostrae hujusmodi tenor, ad omnium notitiam deducatur, volumus praesentes literas nostras in valvis basilicae Principis Apostolorum necnon Cancellariae, ac acie Campi Florae affigi, nec aliam earundem literarum publicationis solemnitatem requiri, aut expectari debere, sed hujusmodi affixionem pro solemnibus publicationibus, & perpetuo robore sufficere.

§.13. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum constitutionis, ordinationis, statuti, decreti, definitionis, applicationis, approbationis, & inhibitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Datum Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo quinto, 19. Kal. Februarii, Pontificatus nostri Anno secundo.

Sequitur d. bulla confirmatio in Concilio Lateranensi.

I U L I U S E P I S C O P U S, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam, Sacro approbante Concilio.

SI summus rerum opifex, Terrarum, Caelique sator, sua ineffabili providentia Roman. Pontificem in Cathedra praeminentiae pastoralis Christiano generi praesse voluit, ut sanctam Rom. universalem Ecclesiam sinceris corde, & opere gubernaret, fideliumque omnium profectibus sollicitis studiis intenderet, decens, & salutare reputamus, ut in electione praefati Pontificis, in quem ut puritatis, & candoris speculum fideles ipsi intuentur, omnis labe, omnisque illius suspicio ablit, talesque ad tanti fastigii gradum assumantur, qui ritè, & rectè, & canonicè ingredi, modo, & ordine convenientibus, naviculae Petri gubernacula sustineant, talesque existant in tanto dignitatis culmine constituti, qui bonis, & rectis solatio, malis autem formidini sint, & eorum exemplo ceteri fideles ad bene operandum instruantur, & ad viam salutis dirigantur, & ea, quae propterea per nos statuta, & ordinata fuerunt, pro rei magnitudine & gravitate per sacrum generale Concilium approbentur & innoventur, & approbata, & innovata communiatur, ut & firmiter perdurent, & tenacius observentur, & adversus diaboli multiplices insidias defendantur, quo fuerint dicta auctoritate saepius circumfulta.

§.1. Dudum siquidem a nobis magnis, & urgentibus causis, magnaque & matura discussione, & deliberatione cum doctissimis, & gravissimis viris etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus praecedentibus, & praehabitis, emanarunt literae tenoris subsequentes, &c.

§.2. Quae literae deinde pro ipsarum subsistentia firmiori, & notorietate, dum Bononiae cum nostra Curia essemus, de mense Octobris, Pontificatus nostri Anno septimo in Consistorio nostro secreto, coram Venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Card. & aliquibus Praelatis nostris domesticis, lectae, & publicatae & approbatae, & deum in quinterno Cancellariae descriptae, & annotatae, & in audientia contradictarum, ac aliis locis publicis dictae Civitatis, & postremo Romae in locis designatis solemniter publicatae extiterunt, & eorum exemplaria ad omnes ferè Christianos Principes transmissa.

Constitutum in concilio...

Secretum irritum...

Esse publicandi hanc bullam. D. qua publ. vid. ex infr.

Sanctio paterna...

D. P. An. 8. die 14. Jan.

Edita An. D. 1413.

Papa electio quammaximè adveniens...

Super qua edita est praecedens Bulla.

Quae publicatae & firmiores...

Et magis ad abundantiam...

§. 3. Nos insuper attendentes quanti ponderis, quantum exitii Christi...

Quibuscumque non obstantibus.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis...

Dap. P. A. 10. die 16. Febr. 1513.

Datum Romae in basilica Lateranensi, in sacra sessione Anno Domini 1513. * quartodecimo Kalendas Martii, Pontificatus nostri Anno decimo.

IV. Innovatio constitutionum Bonif. VIII. Alex. V. Pii II. & Innoc. VIII. contra provisores...

Quoad secundam partem rubricae, vide infra Sixti V. constit. 3. Camera, ubi alias bullas materia indicabo.

Edita An. D. 1505.

I V L I V S E P I S C O P V S, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romani Pontificis providentia circumspecta, ad ea libenter intendit, per quae animarum periculis, Ecclesiarum & Monasteriorum dispendiis obviatur...

Bonif. VIII. in extravag. de election. iussit provisores in Curia non se ingerant litteris non expr...

§. 1. Dudum siquidem ad audientiam fel. record. Bonifacii VIII. & Alexandri V. Romanorum Pontificum, praedecessorum nostrorum deducto, quod nonnulli ad Patriarchales, Metropolitanas, & Cathedrales Ecclesias, Monasteria, & Prioratus, tam regulares quam saeculares promoti, seu quibus per eosdem praedecessores, seu Sedem Apostolicam, de dictis Ecclesiis, Monasteriis, sive prioratibus, haecenus quomodolibet provisum fuerat, in expeditione litterarum Apostolicarum super provisionibus hujusmodi negligentes existebant, quidam vero ex praedictis, quod deterius erat, absque hujusmodi litteris, in suae salutis interitum, ad Ecclesias, Monasteria, & prioratus hujusmodi, praeter & contra stylum, & morem Romanae Curiae, laudabiliter observatos, ac etiam Apostolicas prohibitiones, accedere praesumpserant, ac Ecclesiarum, Monasteriorum, vel prioratum hujusmodi, regimini, gubernationi, & administrationi se etiam ingerebant & immiscebant, ac ingerere & immiscere damnabiliter praesumebant, iidem praedecessores cupientes hujusmodi dam-

nis instantibus & futuris remedium adhibere opportunum, videlicet idem Bonifacius praedecessor noster unam perpetuam valituram constitutionem, quae incipit, Injuncta, per quam inter alia sanxit, ut Episcopi, &c.

§. 2. Alexander vero praedecessor memoratus, ipsius Bonifacii praedecessoris inherendo vestigiis, ac de consilio tunc venerabilium fratrum suorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium, auctoritate Apostolica, & ex ejus certa scientia, aliam, quae incipit, Ex injuncto, edidit constitutionem, per quam etiam inter alia statuit & decrevit, quod omnes, & singuli Patriarchae, Archiepiscopi, Episcopi, Electi, Administratores, Commendatarii, Abbates, & Priores hujusmodi, quibus, per eum auctoritate Apostolica haecenus de aliqua Patriarchali, Metropolitana, vel Episcopali, Ecclesia vel Monasterio, seu de prioratibus conventualibus, etiam in administrationem, vel commendam, provisum extitisset, & eorum litteras usque ad totalem expeditionem, & receptionem earumdem litterarum inclusivae, expediri non fecissent, sub poena privationis Ecclesiarum, Monasteriorum, & prioratum hujusmodi, & omnis juris ex provisionibus praedictis quomodolibet acquisiti (quam quemlibet negligentem incurere voluit eo ipso, & quod Ecclesias & Monasteria, ac prioratus negligentium praemissa ad effectum perducere, ex ea die, prout ex tunc praefata auctoritate vacare, & Apostolicae Sedis dispositioni specialiter reservata fore decrevit, & declaravit) tenerentur, & deberent litteras hujusmodi, super provisionibus ipsis per se vel alios, usque ad praefatam earum totalem expeditionem, ac receptionem, ut praemittitur inclusivae, expediri fecisse, infra annum a data provisionis factae, continuè computandum. Illi vero, quibus provideri contingeret quomodolibet in futurum, de Ecclesiis, Monasteriis, aut prioratibus hujusmodi, seu aliquo eorumdem, sub poena simili, quam, ut praefertur, incurrent, etiam infra annum a die provisionis faciendae continuè computandum, similiter tenerentur & deberent litteras ipsas etiam usque ad praedictam totalem expeditionem, & receptionem inclusivae, expediri fecisse. Et interim sub eadem poena per se vel alios, absque litteris provisionis in forma, de regimine, gubernatione, seu administratione, vel quasi Ecclesiarum, Monasteriorum, prioratumque praedictorum, vel alieujus eorum, seu bonorum eorumdem, in spiritualibus, vel temporalibus, nullatenus se ingerere, vel aliter se immiscere, aut super his, vel eorum aliquo, seu dependentibus vel connexis, jurisdictionem aliquam quomodolibet exercere praesumerent, caeterisque poenis contra praedictos a jure, vel ab homine, etiam ratione negligentiae muneris consecrationis, vel benedictionis non suscepti, statutis, inflictis, & aliis in suo robore permanens, irritum, & inane censens ex ea die, si secus vel aliter, super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter in posterum contingeret attentari quomodolibet.

§. 3. Successive vero recolendae memoriae Pius Papa Secundus etiam praedecessor noster, cupiens tam salutem animarum, quam ipsius Camerae Apostolicae indemnitate salubriter providere, ac existimans eos, quos in dicta Camera deinceps pro annata beneficiorum per eos auctoritate Apostolica assecutorum, obligari contingeret, infra terminos eis constitutos, omnino Camerae praedictae satisfacturos, si ultra sententiam excommunicationis, quam non satisfaciendo in termino sibi praefixo, ipso facto incurrent, aliqua per eum illis poena fortior infligeretur, praemissis, ac certis aliis rationabilibus causis animum suum moventibus, per quandam constitutionem suam, quae incipit, Romani Pontificis, perpetuè providit, & eadem auctoritate Apostolica statuit, & ordinavit ac decrevit & declaravit, quod omnes & singulae obligationes, quae ex illa die, super annatis quorumcumque beneficiorum in dicta Camera reciperebantur, intelligerentur, quod obligati pro se, si infra eis praefixos terminos, Camerae Collectoribus in partibus pro tempore existentibus, satisfacere defecissent, tam ipso facto, lapso eodem termino, sententiam excommunicationis incurrerent, quam beneficiis suis, pro quibus in dicta Camera se obligassent, omnino essent & censerentur privati; illi vero, qui

qui non pro se, sed pro aliis, ut principales, & priuati personæ, super huiusmodi annatis se obligarent, vltra incidentiam excommunicationis sententiæ prædictæ, si in termino constituto dictæ Camere vel Collectoribus non soluisent, ipso facto suis omnibus quæ obtinerent beneficiis, similiter inteligerentur esse priuati, atque talium beneficia possent in euentum prædictum per quoscumque libere & licite impetrari.

§.4. Dehinc sel. rec. Innocentius Papa Octauus similiter prædecessor noster per quandam suam constitutionem, quæ incipit, Camera Apostolicæ, &c.

§.5. Nos igitur cupientes ne prouisiones, concessiones, & gratiæ Apostolicæ Sedis, & præcipue quæ à nobis emanarunt & pro tempore emanabunt, diu maneant in suspenso, sed perfecte ad actum, iuxta Apostolicas constitutiones deducantur, & ne Ecclesiarum, monasteriorum & prædictarum dignitatum Ecclesiasticarum Prælati, seu Commendatarii, & Administratores, absque titulo & literis Apostolicis, in animarum suarum periculum, regimini & administrationi eorundem se ingerere, aut alias illis immiscere præsumant, ac ne Camera Apostolicæ redditus minuatur, sed damnis eiusdem obuletur, in præmissis omnibus prouidere, prædictorum prædecessorum nostrorum in hæc tenore vestigiis, Motu proprio, & ex certa scientia, constitutiones præfatas, earum quamlibet innouantes, præsentis constitutione perpetuo validas declaramus, decernimus, statuimus, & ordinamus, quod constitutiones Bonifacii, Alexandri, Pii, & Innocentii prædecessorum nostrorum huiusmodi, etiã quoad pœnas & censure, etiã privationis in eis expressas, quoad futura, in omnibus, & per omnia, iuxta illarum tenores, qui omnes inuiolabiliter perpetuis futuris temporibus obseruentur, quo verò ad præsentia, & præterita, constitutiones, & ordinationes easdem moderamur sub hac forma, videlicet, quod quoad Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Electos, Administratores, Commendatarios, Abbatas, Priores, & alios quoscumque, quibus auctoritate Apostol. de Patriarchali, Metropolitana, vel Cathedrali Ecclesiis aut monasteriis, seu prioratibus conuentalibus, etiam in administrationem, vel commendam hæcenus prouisum extitit, & super his literas vsque ad totalem expeditionem, & receptionem earundem expediti, infra terminum in constitutione Alexandri prædecessoris huiusmodi præfixum, non fecerunt, vel etiam sine literis confirmationis, prouisionis, vel commendæ, consecrationis, & benedictionis, Ecclesiarum, monasteriorum, vel prioratuum administrationem acceperunt, & illi incumbunt, vel etiam quoad illos, qui pro annatis quorumcumque beneficiorum, in dicta Camera Apostolica se pro seipsis, vel aliis, infra certum tempus, pro solutione obligauerunt, & statutis terminis non solverunt, ac propterea sententias, & pœnas in præmissis constitutionibus, & obligationibus contentas incurrerunt; si citra montes, infra quatuor, si vltra montes, infra octo menses à die publicationis præsentium in Cancellaria Apostolica, computandos, literas huiusmodi totaliter expedierint, & ad se receperint, & de his quæ debent, Camera prædictæ satisfecerint: ex tunc (dum tamen per prouisiones, collationes, seu alias quamlibet dispositiones de Ecclesiis, monasteriis, prioratibus, dignitatibus, & beneficiis prædictis, à prædicta Sede Apostolica, vel alias à quocumque, vel quomodocumque factas, non sit alteri, ante datam huiusmodi constitutionis nostræ, jus questum) eo ipso ab excommunicationis sententia, & aliis pœnis, quibus per prædictas constitutiones, vel obligationes respectiue obligati essent, absoluti, & ad beneficia quibus propterea priuati essent, plenarie restituti, auctoritate nostra censentur, perinde ac si præmissa omnia, & singula in ipsis constitutionibus contenta obseruassent, & pœnas præfatas non incurrissent.

§.6. Quod si prædictas literas non expedierint, & illis constitutionibus non paruierint, vel in terminis ipsis non soluerint, pœnas prædictas, etiam privationis, eo ipso incurrere se nouerint, quos etiam tenore præsentis constitutionis expresse pœnis, & censuris eisdem innotamus, & priuatos declaramus. Et insuper eadem auctoritate Apostolica statuimus, & ordinamus, quod illi, Bullar. Mag. Tom. I.

quos annatis huiusmodi dictæ Camere teneri constituerit, etiam si alias illas soluere nullatenus promississent, seu ad illarum solutionem non aliter se specialiter obligassent, si literas hæcenus desuper Apostolicas alicuius machinatione vel fraude adhibitis, solutione alicuius, vel obligatione in eadem Camera minime facta, tenuerint (dum tamen beneficia ipsa fuissent, seu fuerint, & omnidolbet realiter affecta) ad solutionem annatis, & priuatum prædictorum efficaciter teneantur. Et nisi infra quatuor menses, si citramontani; & octo menses, si ultramontani fuerint, à die publicationis præsentium in Cancellaria Apostolica computandos, de annata debita satisfecerint dictæ Cam. Apost. vel eius collectoribus, de qua solutione appareat per instrumentum publicum, lapso dicto termino, beneficiis, pro quibus de annata soluenda tenentur, omnino sint, & intelligantur eo ipso priuati.

§.7. Et sic in omnibus, & singulis præmissis, etiam per quoscumque iudices, etiam S.R.E. Cardinales, & Palatii Apostolici Auditores, & alios in Romana Curia, vel extra eam, in causis, in quavis instantia, etiam per appellationem, vel alio quouis modo, quomodocumque, & qualitercumque pendens, iudicari debere, ac irritum & inane quicquid secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter consigerit attentari, perpetuo decernimus, & declaramus.

§.8. Non obstantibus omnibus, quæ iidem prædecessores in præfatis suis constitutionibus voluerunt non obstat, ceterisque contrariis quibuscumque. Ut autem hæc innovatio, statum, voluntas, decretum & ordinatio, ac declaratio nostra, ad omnium, & singulorum notitiam deducantur, nullusque possit deinceps aliquam excusationem prætere, aut ignorantiam allegare, utque perpetuo firma, & illibata permaneant, auctoritate, & tenore prædictis volumus, & mandamus, ut in valvis nostræ Cancellariæ tribus vicibus, diversisque diebus, dum ipsa Cancellaria tenebitur, & donec durabit, per aliquem ex Cursoribus nostris affigantur, & teneantur, exindeque in libris Cancellariæ Apostolicæ, ubi similia describi & registrari consueuerunt, per officiales Camere prædictæ ad quos pertinet, ad perpetuam rei memoriam describantur, & registrentur.

Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis autem, &c. Dat. Romæ, apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1505. Kal. Augusti, Pont. nostri Anno 2.

Priuilegium Congregationis Monachorum B. MARIE Montis Oliueti, Ordinis S. Benedicti, deputandi iudices Conservatores bonorum, & personarum ipsius Congregationis, eorumque Conservatorum ampla iurisdic-tio.

Qualitates ejusmodi Conservatorum explicat Leo X. in sua const. 22. Dum intra; & eorundem auctoritatem tradit Pius V. in const. 11. Dum ad vberes, & postremo declaravit Clemens VIII. inf. in ejus const. 3. Sanctissimus. Quæ ob communicationem privilegiorum inter Regulares possunt huic Congregationi, & aliis deservire, stante præsertim præseruatione Conc. Trid. sess. 24. cap. 3.

Alia de hac Congregatione indicavi supra, in constit. r. Clem. VI. Sollicitudinis, sup.

Ad fauorem Abbatum hujus Congregationis super vsu Baldachini, Assistentium, & aliorum Ministrorum emanavit Decretum à Sacra Congregatione Rituum, quod approbavit S. D.N. Urb. VIII. in const. 97. Ex-poni, inf. tom. 4.

I V L I V S E P I S C O P V S, & dia. An. D. Seruus Seruorum Dei, Venerabilibus fratribus, Patriarcha Aquileiensi, Neapolitano, Mediolanensi, Florentin. S s Senen.

Seven. Archiepiscopis, Bononiens. ac Eugubinis. Episcopis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

Militanti Ecclesie, licet immeriti, disponente Domino Præfidentes, circa curam Ecclesiarum, & Monasteriorum omnium solertia reddimur indefessa solliciti, ut juxta debitum pastoralis officii eorum occurramus dispensatis, & profectibus divina cooperante clementia salubriter intendamus.

Causa hujusmodi indult.

§. 1. Sane, dilectorum filiorum, Abbatis generalis, & Conventus Monasterii sanctæ MARIÆ in ANCONA, Ordinis S. Benedicti, Pientinæ diocesis, & Visitorum Congregationis Montis Olivæti nuncupati, & aliorum Abbatum, Priorum, & conventuum, Monasteriorum, & prioratum præfati Ordinis, & Congregationis ejusdem congregationem percepimus, quod nonnulli Archiepiscopi, Episcopi, alique Ecclesiarum Prælati & Clerici, ac Ecclesiasticæ personæ, tam Religiosæ, quam sæculares, necnon Duces, Marchiones, Comites, Barones, Nobiles, Milites, Laici, Communia civitatum, vniuersale oppidorum, castrorum, villarum, & aliorum locorum, ac singulares personæ civitatum, & diocesum, ac aliarum partium diversarum, occuparunt, & occupari fecerunt castra, villas, & alia loca, terras, domos, possessiones, jura, jurisdictiones, necnon census, fructus, redditus, & proventus dicti & aliorum monasteriorum, religiosorum locorum, seu membrorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum monasterii, Prioratus, & locis dicti Ordinis illius Congregationi acquiritorum, seu alias annexorum, ac illis subiectorum, & ab illis dependentium, ac nonnulla alia bona mobilia, & immobilia, spiritualia, & temporalia, ad Abbates, Priores, conventus, & congregationem prædictos: necnon commissos, vel oblatos, & oblatas, vel commissas Congregationi, & membris præfatis, seu sua bona dantes, spectantia, & ea detinent indebitè occupata, seu ea detinentibus præstant auxilium, consilium, vel favorem; nonnulli etiam civitatum, & diocesum, ac partium prædictarum, qui nomen Domini in vana recipere non formidant, eisdem Abbatibus, prioribus, conventibus, congregationi, commissis, seu oblatas super prædictis castris, villis, locis aliis, terris, domibus, possessionibus, juribus, jurisdictionibus, fructibus, censibus, redditibus, & proventus eorundem, & quibuscumque aliis bonis mobilibus, & immobilibus, spiritualibus, & temporalibus, ac aliis rebus ad monasteria, prioratus, loca, membra, & beneficia, ac Abbates, conventus, congregationem, commissos, seu oblatos, commissas, vel oblatas hujusmodi spectantibus, multipliciter molestias, & injurias inferunt ac jacturas. Quare Generalis, Visitor, & alii Abbates, priores, & conventus, ac congregatio præfati nobis humiliter supplicarunt, ut cum eis valde difficile reddatur, pro singulis querelis ad Apostolicam Sedem habere recursum, providere ipsis super hoc paterna diligentia curaremus.

Facultas & jurisdicção Conservatorum Ordinis.

§. 2. Nos igitur aduersus occupatores, detentores, præsumptores, molestatores, injuriatores hujusmodi, illo volentes eisdem Abbatibus, prioribus, conventibus, & congregationi remedio subuenire, per quod ipsorum compellatur temeritas, & aliis aditus committendi similia præcludatur, fraternitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos vel sex, aut quinque, seu quatuor, aut tres, vel duo, aut vnus vestrum, per vos, vel alium, seu alios, etiam si sint extra loca in quibus deputati estis, Conservatores, & iudices, præfatis Abbatibus, prioribus, conventibus, & Congregationi, commissis seu oblatas, efficacis defensionis præsidio assistentes, non permitatis eosdem super his, & quibuslibet aliis bonis ac iuribus præsentibus, & futuris, ad Abbates, & conventus, Congregationem, commissos, vel commissas, seu oblatos, vel oblatas, monasteria, prioratus, membra, & loca, præsentia, & futura dictæ Congregationi spectantia, ab eisdem, vel quibusvis aliis indebitè molestari, vel eis grauaminas seu damna, vel injurias irrogari, facturi dictis Abbatibus, prioribus, conventibus, & Congregationi, commissis siue oblatas, cum ab eis vel procuratoribus suis, aut eorum aliquo fueritis requisiti de prædictis, & aliis personis quibuslibet, super restitutione hujusmodi castrorum, villarum, terrarum, & aliorum locorum, jurisdictionum, jurium, & bonorum mobilium, & immobi-

lium, reddituum quoque, proventuum, ac aliorum quoruncumque bonorum, præsentium, & futurorum, necnon de quibuslibet molestiis, & injuriis atque damnis præsentibus, & futuris, in illis videlicet, quæ judicialiter requirunt indaginem, summaris, & de plano, sine strepitu, & figura iudicii; in illis verò provt qualitas eorum exegerit, iustitiæ complementum. Occupatores seu detentores, præsumptores, molestatores, & injuriatores hujusmodi, necnon contradictores quoslibet, & rebelles, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis extiterint, quando cumque vel quotiescumque expedit, auctoritate nostra, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo, inuocato ad hoc si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis.

§. 3. Non obstantibus, tam felicitis recordationis Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri, in quibus cauetur ne quis extra suam civitatem, & diocesim, nisi in certis exceptis casibus, & illis ultra vnâ dietam, à fine suæ diocesis ad iudicium euocetur, seu ne Iudices, & Conservatores à Sede deputati prædicta, extra civitatem, & diocesim in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere, aut aliquos ultra vnâ dietam à fine suæ diocesis trahere præsumant, dummodo ultra tres dietas aliquis vigore præsentium non trahatur, aut quod de aliis quam manifestis injuriis, & molestiis, atque damnis, & aliis quæ judicialiter requirunt indaginem, & in eis, si secus egerint, & in id procurantes adjectis, Conservatores se intromittant, quam Patiens de feriis cognoscendis primis, & secundis causis in testis, locis inibi expressis, ac aliis quibuscumque institutionibus à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, tam de iudicibus delegatis, & Conservatoribus, quam personis ultra certum numerum ad iudicium non vocandis, aut aliis editis, quæ vestræ possent in hac parte jurisdictioni, aut potestati, ejusque libero exercitio quomodolibet obviare, necnon statutis, & consuetudinibus Ecclesiarum, monasteriorum, Religiosorum, civitatum, terrarum, & aliorum locorum, juramento, confirmatione Apostolica, aut quavis alia firmitate roboratis, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis quibusvis Ordinibus, monasteriis, prioratibus, præposituris, præpositatibus, dignitatibus, & personatibus, ac administrationibus, & officiis, cæterisque beneficiis Ecclesiasticis, Abbatibus, Prioribus, Præpositis, & in dignitate Ecclesiastica constitutis, ac aliis personis quibuslibet, etiam cum quibusvis clausulis, etiam derogatoriis derogatoriis, fortioribus, & efficacioribus cõcessis, quibus, etiam si de eis specialis, specifica, & expressa, non autem per clausulas generales id importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda foret, & in eis cauere expressè quod in illis non nisi sub certis inibi expressis modis, & formis, aut nullatenus derogari possit, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permanens, hac vice dumtaxat, specialiter, & expressè derogamus; seu si aliquibus communiter vel diuisim à Sede præfata indultum existat, quod excommunicari, suspendi, vel interdici, seu extra, vel ultra certa loca ad iudicium euocari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi, ac eorum personis, & Ordinibus, ac nominibus propriis mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel speciali, cuiuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam vestræ jurisdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, & de qua, cuiusque toto tenore habenda sit in vestris literis mentio specialis.

§. 4. Cæterum volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quod omnes, & singuli alii Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, & alii locorum Ordinarii, præsentis, & futuri, eorumque pro tempore Vicarii in spiritualibus generales, necnon quæcunque alie personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, ac eorum singuli, quando, & quoties pro parte Abbatum, Priorum, conventuum, Congregationis, commissorum, seu oblatorum, vel commissarum, & oblatorum prædictorum, vel eorum alicujus super præ-

To indigendi vniuersi.

missis, vel eorum aliquo requisiti fuerint, ad præsentem literarum executionem procedere possint, & debeant in omnibus, & per omnia perinde ac si præsentem literam etiam eis, cum clausula, quatenus ipsi omnes, vel duo, aut unus eorum, specialiter directæ fuissent.

§. 5. Et si per summariam informationem super his per vos, aut eos habendam, vobis aut eis constiterit, quod ad loca in quibus occupatores, detentores, præsumptores, molestatores, injuriatores hujusmodi, ac alios ad quos præsentem literam pervenerint pro tempore morari contigerit, pro monitionibus, & citationibus de eis faciendis, tutus non pateat accessus, Nos vobis, & aliis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Ordinariis, & personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, prædictas citationes, & monitiones quaslibet per edita publica locis affigenda publicis, & partibus illis vicinis, de quibus sit verisimilis conjectura, quod ad noticiam citatorum, & monitorum hujusmodi pervenire valeant, faciendi, plenam, & liberam, earumdem tenore præsentium concedimus facultatem. Ac volumus & prædicta auctoritate decernimus, quod monitiones, & citationes hujusmodi, perinde ardeant ipsos monitos, & citatos, ac si eis personaliter insinuatæ, & intimatæ legitime extitissent, & quod quilibet vestrum, ac Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Ordinariorum, Vicariorum, & personarum in dignitate præfata constitutarum prædictorum prosequi valeat articulum, etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonico præpeditus, & à data præsentium sit vobis, & ipsis, & unicuique vestrum, & eorum in præmissis omnibus, & eorum singulis, cæptis, & non cæptis, præsentibus, & futuris, perpetuata potestas, & jurisdictio attributa, ut eo vigore, eaque firmitate vos, & ipsi possitis, & quilibet vestrum, & eorum possit in præmissis omnibus cæptis, & non cæptis, præsentibus, & futuris, & pro prædictis procedere, ac si prædicta omnia, & singula coram vobis, seu ipsis cæpta fuissent, & jurisdictio eorum, & vestra ac cujuslibet vestri in præmissis omnibus, & singulis, per citationem vel modum alium perpetuata legitime extitisset.

§. 6. Et quia nihilominus difficile foret præsentem literam hujusmodi ad singula quæque loca, in quibus de eis forsitan mentio faciendæ fuerit, deferre, eadem Apostolica auctoritate decernimus, quod earum transumptis, manu alicujus notarii publici subscriptis, ac sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, in iudicio, & extra, ac ubilibet plena fides adhibeatur, & eis stent in omnibus, & per omnia, perinde ac si ipsæ originales literæ exhiberentur, & ostenderentur, constitutione Apostolica super Conservatoribus, & alia qualibet in contrarium edita, non obstante præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini 1505. S. kal. Novemb. Pont. nostri Anno 2.

Contra homicidas, & alios capitaliter bannitos aut sibi jus dicentes, aut cavalcata facientes, &c. eorumque receptatores, & fautores.

Quoad prædictos bannitos attende const. 6. Sixti V. Hoc nostri. Quo vero ad jus dicentes, & cavalcatas facientes, vide aliam ejusdem Six. const. 75. Dum pro.

I V L I V S E P I S C O P V S, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Cum homines se invicem quantum possunt, ratione, & auxilio fovere debeant, ideo Deo, & hominibus abominabiles esse viros sanguinum avidos Propheta testatur: nec immerito, cum horrenda sævitia, non solum corporum, sed etiam animarum eorum quos interimunt, si non sint armis spiritualibus, divina præveniente gratia præmuniti, procurate noscantur, pro quibus Dominus noster JESUS CHRISTUS mortem subiit temporalem. Ad reprimendum igitur talium conatus nefarios pluri-

Bullar. Mag. Tom. I.

mum conferre arbitantes, eos qui hujusmodi detestabile scelus patrare non expavescunt, iustitia cupientes punire, & latus pro tempore contra eos condemnationes debite executioni demandare, ea que pro talium condemnationum faciliore executione, & licentiorum hujusmodi persecutione, à prædecessoribus nostris, provide emanarunt, ut eo firmitas observentur, quo fuerint. Sæpius Apostolica auctoritate munita, libenter approbantes, munimine roboramus, ac alia pro Urbis nostræ, & aliarum civitatum, terrarum, & provinciarum nobis subjectarum, necnon civium, & incolarum eorumdem commoda, pace, & tranquillitate desuper statuimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

§. 1. Dudum siquidem per fel. record. Pium Papam Secundum prædecessorem nostrum, accepto quod à certis annis tunc elapsis citra in terris, locis, & tenimentis Romanæ Ecclesiæ mediate, vel immediate subjectis, quamplura etiam ex levibus causis commissa esse reperiebantur homicidia, &c.

Pius II. const. homicidia subdit bullam qua est sup.

§. 2. Et deinde pie memoriæ Sixtus Papa IV. etiam prædecessor noster, accepto per eum quod in ipsius Pii prædecessoris literis contenta à certis annis tunc elapsis citra non fuerant observata, &c. prout in singulis literis prædictis plenius continetur.

Six. IV. const. bullam h. c. non habes, eam confirmavit.

§. 3. Cum autem tempore assumptionis nostræ ad summi Apostolatus apicem propter guerras, quibus non solum civitates, terræ, & loca temporali dominio eidem Romanæ Ecclesiæ subjecta, sed etiam tota Italia decem fere annis, magno cum omnium in eis habitantium incommodo vexata fuerunt, in eisdem civitatibus, terris, & locis, præsertim in Urbe nostra intestina, ac diuturna odia, & discordias, civilesque dissensiones vigere, ac furta, latrocinia, homicidia passim perpetrari cognoverimus, mente revolventes præfatum Sixtum prædecessorem, & avunculum nostrum, qui nos ad Cardinalatus honorem evexit, ad decorem, & venustatem Urbis prædictæ, & illius temporum restaurationem, ac personarum ejusdem Urbis, ac aliarum civitatum, & locorum eidem Romanæ Ecclesiæ subjectorum commoda aciem suæ considerationis extendisse, illius exemplo promoti animum ad sedandum discordias, & odia, tam in dicta Urbe, quam aliis civitatibus, terris, & locis dictæ Ecclesiæ subjectis, ad firmandam perpetuam pacem, & quietem, non sine maximis animi, & corporis molestiis, & curis, pro subditorum nostrorum commodis applicuimus, idque opportunis iuris remediis omni studio efficere cupimus. Habita igitur super iis cum fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, de illorum consilio, literas Pii, & Sixti prædecessorum prædictorum, & prout alias concernunt, omnia, & singula in dictis literis contenta auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & innovamus, & robur firmitatis perpetuæ obtinere debere decernimus.

H. c. Pont. illas innovat.

§. 4. Ac illas ad bannitos, exititios, & rebelles, aut alios pro quocumque alio crimine capitali, à quibusvis officialibus, tam in dicta Urbe, quam extra eam, & in terris eidem Romanæ Ecclesiæ mediate, vel immediate subjectis jus dicentibus pro tempore condemnatos, ac brigosos nuncupatos, pacem juxta ordinationes dictæ Urbis, Apostolica auctoritate approbatas facere recusantes, necnon jus sibi met contra alios dicentes, aut cavalcatas sine Romani Pontificis, aut officialium suorum speciali licentia facientes, vel moventes, præfata auctoritate, de eorumdem fratrum consilio extendimus.

Exhibet que ad quoscumque alios capitaliter condemnatos.

§. 5. Ac universis, & singulis, tam læcis quam Ecclesiasticis, cujuscumque status, gradus, ordinis, excellentiæ, dignitatis, Ducibus quoque, Comitibus, Baronibus, domesticis, necnon communitatibus civitatum, terrarum, castrorum, & aliorum quorumcumque locorum, nobis, & eidem Romanæ Ecclesiæ mediate, vel immediate subjectorum, districte præcipiendo mandamus, & inhibemus, ne aliquis eorum homicidas, bannitos, exititios, & rebelles, aut pro alio capitali crimine condemnatos, aut brigosos pacem facere recusantes, seu jus sibi contra alium dicentes, aut cavalcatas facientes, vel moventes, in eorum civitatibus, castris, seu locis aliis quibuscumque recipere, & retinere, seu auxilium, consilium, vel favorem, directè, vel indirectè, publicè, vel occultè, per se vel alium præstare, aut in

Receptationem eorumdem et favorem prohibet.

55 a eorum

eorum domibus, seu castris, vel locis recipere, & receptare præsumat.

Contra venientibus pena infligitur. De his vide omnino bullas cit. in rub.

§.6. Et si aliquis contra inhibitionem, & mandatum huiusmodi quovis modo directe vel indirecte de cætero venire præsumperit, nos omnes, & singulos sic cõtrauenientes, contra quos per Pium, & Sixt. præfatos, ac alios prædecessores nostros Romanos Pontifices, & Apostolicæ Sedis Legatos, etiam satis est debite prouisum, excommunicationis majoris, & anathematis sententiam, à qua non nisi à nobis, vel eisdem successoribus, præterquam in mortis articulo constituti, & debita satisfactio- ne præmissa, absolvi possint, incurte, eoque omnibus, & singulis priuilegiis, gratiis, libertatibus, indultis, exemptionibus, immunitatibus, realibus, & personalibus, ac civitatibus, castris, terris, locis, & dominiis eorum, dignitatibus, & honoribus, juribus, officiis, ac etiam feudis, & concessionibus quibuscumque quæ à nobis, & Romana, ac quibuscumque aliis Ecclesiis obtinere nescuntur, sub quacumque verborum forma, & tenore, ac cum quibusvis fortissimis, & insolitis clausulis, immunitatibus, exemptionibus, & priuilegiis, etiam præseruatis ab incurfu pœnæ privationis ipso iure (quorum tenores, ac si de verbo ad verbum inserti forent, præsentibus pro expressis haberi volumus) eo ipso privatos, & inhabiles ac indignos ad illa & quælibet alia in postertum obtinenda, & quoscumque actus legitimos exercendos fore nuntiamus, & illa per nos, & successores nostros absque aliqua declaratione super incurfu pœnæ privationis huiusmodi, aut citatione eorum qui privationis pœnam incurrerint faciendi, aliis personis in feudum seu vicariatum, aut alias, ac si per lapsum temporis cõcessio- nis, aut finitam lineam, ad dictam Cameram reuertissent, libere concedere, ac alias de illis disponere posse decernimus, & declaramus, necnon civitates, terras, castra, & loca prædicta Cameræ Apostolicæ confiscamus, incorporamus, applicamus & appropriamus, ac confiscata, incorporata, applicata, & appropriata esse, sicque cõtrauenientes pro rebellibus ejusdem Romanæ Ecclesiæ haberi, & cenferi debere volumus, eorum subditos, & vassallos, & arcium, ciuitatum, terrarum, castrorum, & locorum prædictorum castellanos, à quocumque fidelitatis juramento, quo ipsi essent quomodolibet adstricti, penitus absolutes. Ciuitates quoque, terras, castra, & loca prædicta, si ad ejusdem Romanæ Ecclesiæ obedientiam se non reduxerint, seu in præmissis quomodolibet deliquerint, & etiam quoruncumque eis consilium, auxilium, vel fauorẽ quovis modo, directe, vel indirecte, publice, vel occulte præstantium, etiam quacumque, Ecclesiastica, vel mundana etiam si Regali præfulgeant dignitate, & excellentia, vt præfertur, & ad quæ eos declinare contigerit, Ecclesiastico subijcimus interdicto, tamdiu firmiter obseruando, donec ibid. fuerint, etiam per triduum post inde discessum.

Reuoluntatem præcipit.

§.7. Illos quoque qui aliquem sciuerint culpabilem in prædictis, & nobis vel successoribus nostris infra trium dierum spatium non retulerint vel alicui per quem ad nos verbum fideliter perferatur, similes pœnas incurtere volumus.

Contra venientibus pena infligitur.

§.8. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel diuim ab eadem sit sede indultam, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, & quibuscumque aliis priuilegiis, indultis, & literis Apostolicis generalibus, vel specialibus, super recipiendis bannitis, & homicidis, ac brigosis, & aliis prædictis, quoruncumque tenorem existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, de quibus, quoruncumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis, quæ quoad hoc cuiquam volumus nullatenus suffragari.

Publicationem committit. Hac publ. non habetur, sed suff. in publ. conf. cit. in rub.

§.9. Vt autem præsentibus literæ ad omnium, notitiam deducantur, volumus, & mandamus, illas in valvis basilicarum Principis Apostolorum, & Sancti Joannis Lateranensis de Vrbe affigi, ut ii quos literæ ipsæ concernunt, quod ad ipsos non peruenierint, aut illas ignoraue-

rint, nullam possint excusationem prætere, vel ignorantiam allegare, cum non sit verisimile, quod apud ipsos remaneret incognitum, quod tam patenter fuerit publicatum. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1505. 5. kal. Decemb. Pont. nostri Anno 3.

Prohibitio appellandi in causis criminalibus prouinciæ Marchiæ in Statu Ecclesiastico, non facto deposito pœnæ pecuniariæ, in qua rei condemnati sunt.

Hæc prohibitio approbata est, ac extensa ad totum Statum Ecclesiæ, per Pium IV. vt inf. in ejus const. 5. 2. Et sic cum, ubi notabo declarationes.

I V L I V S E P I S C O P V S, *Edictum*
Seruus Seruorum Dei, Dilecto filio Nicolao Prouincia nostra Marchia Anconitana Thesaurario, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Accepimus Fisco Cameræ Apostolicæ, illius nostræ prouinciæ, damnum non leue inferri, delictaque impunita remanere, ex prætextu appellacionum, quæ in maleficiorum causis, tum ante condemnationem, tum post interponuntur, propter quas, cum aut ad Urbem, aut aliò causæ ipsæ transferuntur, indecise, & minus pro ipso Fisco defensæ remanent.

§.1. Quamobrem volentes damno, & impunitati prædictis occurrere, tibi committimus, & mandamus, ut nullam in aliqua causa alicujus maleficii, aut fracte pacis, induciarum vel treguarum, etiam si de nova causa, aut de habendo recursum diceret, appellacionem admittas, aut admitti sinas per aliquem iudicem, vel officialem, nisi prius effectuale depositum penes te fecerint de pœna, in qua appellans condemnatus fuerit, aut veniret condemnandus, prout in constitutionibus prouincialibus, & aliis prædecessorum nostrorum, & nostris literis, ad quas relationem haberi volumus, plenius continetur.

§.2. Inhibentes etiam præsentibus Gubernatoribus, Vicelegatis, Locumtenentibus, & aliis quibuscumque officialibus ipsius prouinciæ, quocumque nomine nuncupatis, ut appellacionem aliquam in dictis causis admittere nullo modo audeant, vel præsumant, nisi per te eis prius constiterit de effectuali deposito, ut præmittitur factò. Decernentes ex nunc irritum, & inane, si secus à quocumque aliquid præsumptum fuerit, attentari. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Dat. Romæ apud S. Petrum sub annulo piscatoris, die 16. Iunii 1506. Pont. Anno 3.

Jurisdicatio, & auctoritas Clericorum R. Cam. Apost. præfidentium aliquot ex se ipsis annis singulis transmittendi ad loca Status Ecclesiastici visitanda; Officialesque & alios quoscumque delinquentes coercendi.

Alia de istis Clericis indicauit sup. in Alex. VI. const. 12. Et sic ex.

I V L I V S P A P A I I. *Edictum*
Ad perpetuam rei memoriam.

EX iniuncto nobis desuper Apostolicæ seruitutis officio, ad ea libenter intendimus, per quæ gregem Dominicum, præsertim Civitatum, & locorum temporali dominio S. R. E. mediate, vel immediate subiectorum, diuina disponente clementia nobis commissum, intra iustitiæ tramites cum pace, & iustitia gubernare, regere, & ab oppressionibus liberare possimus.

§.1. Sane fuit fide dignorum testimonio relatum, quod nonnulli Prouinciarum, ciuitatum, & locorum prædicto

prædictorum Gubernatores, Locatenentes, Vicelegati, Theſaurarii, Dohanarii, Gabellarii, Castellani, armorum ductores, Camerarii, Exactores, Priores, Antiani, Conſules, Conſiliarii, Vigarii, & Eccleſiarum, & piorum locorum Prælati, Rectores, & procuratores damnorum datorum, & alii, cuiuscumque nominis clericalis, vel ſæcularis auctoritatis, vel iurisdictionis officiales, executores, & alie private perſonæ, qui miniſterio juſtitie, & negotiis publicis præpoſiti ſunt, non modo illa ut debent, non ſervant, & ſervari curant, & faciunt, ſed quandoque in Populorum prædictorum, & Fiſci noſtri Apoſtolici damnum non modicum, & animarum ſuarum periculum, & detrimentum, vel perſonarum acceptione, vel ſimonie, odii ſeu amoris labe, & aliis mundanis illecebris corrupti, ſatura, & bonas conſuetudines non ſervando, corrumpunt, tyrannidem exercent, & juſtitie miniſtros impediunt, juſtitiam lædunt, populorum, communitatum, & privatarum perſonarum facultates exhauriunt, & Fiſci introitus auferunt, & in rem ſuam vertunt, vel aliter malè pertractant, ex quibus peccandi licentia creſcit, & viciarii, & monetarii multiplicantur, & aliqui Abbates, Priores, Miniſtri, ſeu quicumque alii monaſteriorum, & Conventuum Rectores, Præpoſiti, & Gubernatores, quocumque alio nomine nuncupati, & ipſi, & etiam alii Clerici ſæculares, Eccleſiarum Prælati, Rectores, & beneficia obtinentes ſuis Religioſis extra monaſterium morandi facultatem de facto concedunt, & aliunde ad ſe venientes Religioſos tranſeuntes contra ſel. rec. Martini V. & aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, & noſtras conſtitutiones recipiunt, & beneficia etiam ſæcularia, & quibus cura imminet animarum, habere, & tenere etiam ſine diſpenſatione Apoſtolica conſentiunt, & permittunt, & bona Eccleſiaſtica, tam conjunctis, & amicis, quam aliis variis fictis titulis, non juſtis pretiis alienaverunt, & alienare non deſiſtunt, & quidam alii iniquitatis filii, procurante humani generis inimico, Sedis Apoſtolice, vel alterius auctoritatem habentes, indulgentiarum facultatem habere, vel dictæ Sedis Nuntios, ſeu Commiſſarios eſſe, licet falſo, aſſerentes, & fingentes, ac Chriſti fidelibus ſuadentes pecunias, & alia munera quaſtuando extorquere, & falſi crimen committere non verentur, & quod magis abominabile eſt, à caſibus Sedi Apoſt. reſervatis, & votorum etiam perpetuorum, & viſitationis Sepulchri Domini, S. Jacobi in Compoſtella, S. Spiritus in Saxia, & liminum Principum Apoſtolorum de Vrbe, abſolvere, & huiusmodi, ac graviora peccata, præter omnium eorum auctoritatem remittere, & ſuper illis diſpenſare, animasque illaqueare præſumunt.

§. 2. Nos igitur, qui inter varias curas, quibus continuo premimur, illa præcipue ſollicitamur, vt Terræ, & loca prædicta S. R. E. ſubjecta, ſub ſtatu tranquillo, & pacis amenitate gubernentur, & Eccleſiarum, & locorum piorum bona diſſipentur, & Chriſti fidelium ibidem conſistentium animæ falſis ſuggeſtionibus non perdantur, volentes ſuper iis, ut nobis incumbit, de opportuno remedio providere, & malorum prædictorum ſomenta de medio tollere, & penitus extirpare, & quia huiusmodi crimina, & inconuenientia, & delinquentium calliditate, ſeu aliquorum potentia, ut prædictum eſt, ad nos, vel ad dictam Cameram Apoſtolicam non deferuntur, & impunita, utpote ignota, relinquuntur, quodque occurrere non poſſumus præmiſſis, niſi aliquis nobis, & S. R. E. fidus, & probatus, & cui ſtatus prædicti cura incumbat, aſſumatur. Ac attendentes quod dilecti filii Clerici Cam. Apoſt. præſidentes, quibus omnium locorum, & terrarum S. R. E. in temporalibus præcipue cura imminet, & qui ſubditorum prædictorum, & aliorum ad ſe currentium querelas audiunt, & illis remedia tribuunt opportuna, provida deliberatione ſtatuentes, & ordinatione decernimus, ac perpetua inuiolabili lege ordinamus, & ſancimus, quod dicti Clerici Præſidentes anno quolibet aliquos ex eis deputent, qui ad loca prædicta ſe conferant, & ſuper præmiſſis omnibus, & ſingulis diligenter inquirent, & inueſtigent, & prædictorum omnium crimina, & defectus audiant, & omni meliori modo reperiant, & repertos ſolempni adnotatione deſcribant, & Communitatibus, & particularibus perſonis ablata reſtitui fa-

Bullar. Mag. Tom. I.

ciant, aut referant, & in prædicta Camera proponant, ubi juxta conſtitutiones ſel. rec. Sixti IV. prædeceſſoris noſtri vota reddantur, & cauſæ huiusmodi ſtylo, & more Camerali, juſtitia mediante, decidentur, terminentur, & reperti culpabiles debitis pœnis plectantur, moleſtentur, & puniantur.

§. 3. Volumus inſuper quod Clerici, quos, ut præmittitur, ad loca prædicta deſtinari contigerit, ad effectum omnia inueniendi, & reperiendi, quacumque perſonas publicas, & privatas, cuiuscumque gradus, præminentie, conditionis, & dignitatis, mundanæ, vel Eccleſiaſticae cenſeantur, etiam communitates, corpora, collegia, tam ſuper facto proprio, quam ſuper teſtimonio ſeſtendo, ſeu pro libris, ſcripturis, & documentis ad cauſas prædictas facientibus, ſeu illas pro arbitrio dicti Clerici concernentibus, edendis, & exhibendis, cogere, compellere, & ſi opus eſt, mulctare, punire, & ſub pœnis pecuniariis, & cenſuris Eccleſiaſticis, & ſi eis videbitur, per tormenta, carceres, & alios legitimos modos, veritatem eruere poſſunt, taliter quod opera tenebrarum malignantium calumniis, & diabolicis verſutiis non tegantur, ſed bene cognita funditus eradicentur.

Quibus deputati amplius facultates quocumque culparum puniendis conſidit.

§. 4. Mandantes Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Locatenentibus, Archiepiſcopis, Episcopis, Gentium armorum Capitaneis, Theſaurariis, Baronibus, Vicariis, domicellis, mareſcallis, baſiſellis, armorum ductoribus, iudicibus, communitatibus, & omnibus aliis publicis, & privatis perſonis quomodocumque nuncupatis, & ſingulis antedictis, & ipſorum cuilibet in virtute ſanctæ obedientie, ut eiſdem Clerico præſidenti, vel Clericis præſidentibus, deputato, deputatis, vel deputandis aſſiſtant, & omnem obedientiam exhibeant, eorumque mandata inuiolabiliter obſeruent, & ab aliis prout juſſerint, ſeu juſſerit, obſervari faciant, eique, vel eis, de opportunis fauoribus, auxiliis, & præſidiis aſſiſtant, & provideant.

Et quo Legatos, & ceteros omnes obediunt præcipit.

§. 6. Præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis, & locorum municipalibus conſuetudinibus, & præſcriptionibus, ac quibuſvis priuilegiis, indultis, & immunitatibus, exemptionibus, conſeſſionibus, diſpoſitionibus, & literis, tam per quocumque Rom. Pontifices, vel Sedem Apoſtolicam, ſub quibuſvis verborum formis, & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacioribus, & inſolitibus, irritantibusque decretis, etiam ex motu proprio, & ex certa ſcientia, & Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, & ex quibuſvis etiam maximis, & vrgentiſſimis cauſis, & neceſſitatibus, communiter, vel diuiſim hætenus conſeſſis, factis, confirmatis, approbatis, & innouatis, nominatim, ſpecialiter, & expreſſe, & in poſterum forſan concedendis, faciendis, confirmandis, approbandis, & innouandis, quibus, etſi pro eorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus ſpecifica, & expreſſa, ac indiuidua mentio habenda foret, præſentibus, ac ſi de verbo ad verbum infererentur, pro ſufficienter expreſſis habentes, quo ad præmiſſa dumtaxat harum ſerie eiſdem motu, & ſcientia ſpecialiter, & expreſſe derogamus, & illa nemini aliquo vnquam tẽpore ſuffragari volumus, & decernimus, cæteriſque cõtrariis quibuſcũque.

Quibus factis que non obſtantibus.

§. 6. Volumus autem quod tranſumpto in Camera Apoſtolica facto adhibeat plena fides, quemadmodum propriis originalibus.

Fides tranſumptorum huius bullæ.

Dat. Romæ apud S. Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 22. Julii 1506. Pont. noſtri Anno 3.

Dat. P. An. 3. 22. Julii.

IX.
Contra Clericos, & Miniſtros R. Cam. Apoſt. quomodolibet in contractibus rerum Cameralium participantes.
Hæc prohibitio confirmatur, & extenditur ad interuenientes in Camera, dum de illis pro ad eos attentibus tractatur, à Paulo III. inſ. in eius conſt. 18. Alias. Et approbatur à Pio IV. inſ. in eius conſt. 55. Romanus. Sed. un hæc prohibiciones ligent Card. Camerarium, vide inſ. in alia Jul. III. bulla 3. Licet, ubi notabo.

Edita An. D. I V L I V S . E P I S C O P V S , & c.
1506.

Motu proprio, & c.

Causa hujus
prohibitionis.

Recepimus à fide dignis, ac pluries informati fuimus, quod in appaltu aluminum Sanctæ Cruciatæ, vel concessionum Dohanarum, Theſaurariæ, ac Salariz, & aliarum rerum, quæ per nos, seu Ordini nostro, per Præſiden. & Clericos Cameræ noſtræ Apoſtolice conceduntur, ad nos, & Fiſcum noſtrum ſpectant. nonnulli ſe intromittant, immiſcent, & forſitan pro eorundem intereſſe participant, in maximum præjudicium noſtrum, & rerum Fiſcalium, viam veritatis non agnoſcentes in eorundem evidens periculum animarum.

Prohibito
participandi
in contrahib.
rerum Cameræ
noſtræ.

§. 1. Quare nos ſuper præmiſſis providere volentes, & indemnitati noſtræ conſulere, Motu ſimili, & ex certa noſtra ſcientia, ac de plenitudine poteſtatis, per præſentes præcipimus, & mandamus, ſub excommunicationis lætæ ſententiæ pœna, necnon privationis omnium, & quorumcumque officiorum, & dignitatum, ac emolumentorum, ex eadem participatione, vel alias quomodolibet provenientium, & Fiſco noſtro applicandæ aliqua perſona dictorum Clericorum, & Præſidentium, & ſeu Theſaurarii Fiſcalis pro tempore exiſtentis, & aliarum perſonarum, quæ negotia noſtra gerunt vel miniſtrant, cujuſcumque gradus, vel dignitatis, etiam ſi Cardinalatus exiſtat, audeat, vel præſumat, quovis colore vel cauſa ſe intromittere, aut ad partem facere, ut vulgariter dicitur, vel participare quoquo modo, aut auxilium, conſilium, vel favorem præſtare, quod in ejus, ſeu eorundem utilitatem, vel commodum quovis modo ex eiſdem euenire poſſit alicui, vel in aliquibus perſonis, dum appaltus Dohanæ, Theſaurariæ, Salariz, vel aliarum aliarum rerum, quæ ad Cameram noſtram ſpectarent, vel pertinerent, locata fuiſſent, vel conductæ ad vitam, vel ad tempus, vel alias quovis modo datæ vel conceſſæ.

Pena ſcientiæ
& non
revoluntatis.

§. 2. Mandantes propterea ſub eiſdem pœnis, omnibus, & quibuſcumque perſonis, tam eccleſiaſticis, quam ſæcularibus, cujuſcumque conditionis exiſtant, quæ ſi de præmiſſis notitiam habuerint, vel ad nos, vel Gubernatorem noſtrum pro tempore ſervientem, per ſe, vel alium, ſignificent, & manifeſtent, contrariis quibuſcumque non obſtantibus.

Subſcrip. PP.

Placet, & ita Motu proprio mandamus.

X. Approbatio, & inſtitutio Ordinis Fratrum Minorum S. Franciſci de Paula, qui alias Eremitæ nuncupabantur. Et confirmatio vnius regulæ à B. Franciſco pro dictis Fratribus, & alia pro Sororibus, & alterius pro Tertiariis editæ, cum plurimarum gratiarum, & privilegiorum elargitione, quæ propterea mare magnum appellatur.

Primam iſtorum Fratrum inſtitutionem, & aliam qua hunc Ord. concernunt, notavi ſup. in conſt. 5. Six. IV. Sedes.

Iſte Franciſcus in Sanctorum numerum relatus fuit à Leone X. infra in conſt. 38. Excelſus.

Edita An. D. I V L I V S . E P I S C O P V S ,
1506.

Seruus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Procurator.

Vdum ad ſacrum Ordinem Minorum, olim per ſel. record. Sixtum IV. Innocentium VIII. & Alexandrum VI. Rom. Pont. prædeceſſores noſtros ſalubriter approbatum, ac variis privilegiis cum regulæ approbatione multipliciter decoratum, noſtræ conſiderationis aciem dirigitimus. Dum etiam intra noſtræ mentis abſcondita reuolvimus fructus vberes quos dextera Domini opitulante, & Apoſtolica Sede benedicente, Dilectus filius Franciſcus de Paula prædicti Ordinis pater ac inſtitutor, & quoad vixerit Generalis corrector, exemplo B. Franc. ardentiffimus noſtri Redemptoris imitator, in agro militantis Eccleſiæ producere non deſinit, ac etiam

ſalutifera exempla, atque imitanda Chriſti fideles ex eiſdem Franciſci de Paula, & aliorum fratrum dicti Ordinis arctiſſima vita, quam ipſi ad obſequendum Altiffimo ſub Euangelico jugo, ac humili habitu, & humilitatis ſpiritu, ſpreto ſæculo, ac pompis ejus, voluntarie aſſumpſerint in perpetua Chriſti ſervitute laudes divinas die noctuque ſumma cum devotione Domino perſoluentes, quotidie inducuntur. Dignum, imo debitum reputamus, ut ordo ipſe apud eandem Sedem gratiam liberalitatis inueniat, & gratiæ, & privilegia illi quomodolibet conceſſa, per ipſius Sedis approbationem remaneant illæſa.

§. 1. Dudum ſiquidem præfatus Sixto prædeceſſori noſtro, & c.

Omittitur narratio hujus bullæ, quia eam habes in loco cit. in rubr.

§. 2. Et ſucceſſivè præfatus Innocentius etiam prædeceſſor, per alias literas, in quibus literæ prædicti Sixti prædeceſſoris de verbo ad verbum inſertæ fuerunt, eadē Sixti prædeceſſoris huiusmodi literas, ac omnia, & ſingula in eis contenta recenſens, laudationem, confirmationem, approbationem, communionem, ſuppletionem, decretum, exemptionem, ſuſceptionem, voluntatem, conceſſionem, & indulta huiusmodi, ac provt illa concernebant, omnia, & ſingula in eis contenta, & narrata auctoritate Apoſt. & ſcientia prædictis confirmavit, approbavit, ſuique ſcripti patrociniſ cum ſimili defectuum ſuppletionem, cõmunivit, & voluit, & dicta auctoritate decrevit, quod earundem literarum ſuarum tranſumptis, manu notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius Archiepiſcopi, vel Epifcopi, aut alterius Prælati munitis, proſus in iudicio, & extra fides plena adhiberetur, & illis ſtaretur in omnibus, & per omnia, ſicut ipſis originalibus literis adhiberetur, & ſtaretur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Decrevitque irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit communiter, vel diviſim, attentari.

§. 3. Poſtmodum verd pro parte Franc. de Paula, & Eremitarum prædictorum, eidem Alex. prædeceſſori etiam expoſito, quod ipſe Franc. de Paula habens ad id ab eodem Pyrrho Archiepiſcopo ſpeciale per illius literas facultatem, per eodē Sixtum, & Innoc. prædeceſſores ſucceſſivè confirmatam, & ad quæcumque loca, quæ eidem Congregationi donari contingeret, ampliatam, illarum vigore pro ſalubri directione Eremitarum Societatis huiusmodi, nonnulla divini cultus augmentationem, & animarum ſalutem, vitæque Eremiticæ huiusmodi perfeverantiam, ac eorum votivæ proſperitatis ſucceſſus concernentia, ſacris canonibus non contraria, ſub regula Ordinis fratrum Minorum, pauperum Eremitarum dicti Franciſci de Paula, in tredecim capitulis cõtenta ſtatuerat, & ordinaverat, quæ voluerat, & mandaverat per ejuſdem ſocietatis Eremitas, & fratres perpetuis futuris temporibus obſervari. Idem Alexander prædeceſſor per aliquas ſuas, ſtatuta, & ordinationes huiusmodi, ac omnia, & ſingula in dictis capitulis contenta, quæ tunc diligenter inſpici, ac de verbo ad verbum in dictis ſuis literis inſeri fecit, cum ſuppletionem defectuum approbavit, & confirmavit.

§. 4. Præterea idem Alexander prædeceſſor per alias ſuas in forma Brevis literas, omnia, & ſingula privilegia, indulgentias, immunitates, exemptiones, gratias, & indulta quæcumque Franciſco de Paula, & Eremitis huiusmodi, ac eorum Ordini, domibus etiam ante erectionem huiusmodi Ordinis, dum adhuc Eremitæ nuncupabantur, per eodē Sixtum, & Innocentium, ſuos, & ipſum Alexandrum noſtros prædeceſſores quomodocumque conceſſa, quæ omnia & ſingula pro expreſſis haberi voluit, auctoritate Apoſtolica præfata approbavit, & perpetuæ robur firmitatis eadem obtinere decrevit.

§. 5. Et quia Sixtus, & Innocentius prædeceſſores præfati, ſingula privilegia, exemptiones, immunitates, indulgentias, & indulta quæcumque Prædicatorum, Minorum, Eremitarum Sancti Auguſtini, ac Carmelitarum, necnon aliis Mendicantium Ordinibus, & eorum cuilibet, ac illorum profeſſoribus, & domibus, ac earum Eccleſias viſitantibus quomodocumque conceſſa, ad Ordinem

Sicut
nem
vixit
com
rubr.

Inno
nem
app

Al
regi
Præ
capit
ſine
præ
quæ
capit
ſup

Ordi
ſtatut
nem
quæ
Præ

Et Or
Mendic
ſuum
ſua
Præ
Alex.
iſtum
nem
nem

nem Minimorum hujusmodi extenderant; idem Alexander prædecessor pariter eorum extensionem confirmavit. Et si qua indulta, privilegia, & gratiæ post datam extensionis hujusmodi à dictis prædecessoribus, ut ab ipso Alexandro eisdem Ordinibus Mendicantium, aut alicui eorum concessa essent; illa etiam ad eisdem Eremitas, & fratres, & ad illorum Ordinem, ac domos extendit & ampliavit, ac ipsi suffragari voluit in omnibus & per omnia, ac si pro eisdem Eremitis, & illorum Ordine hujusmodi emanassent.

§.6. Et deinde pro parte Francisci de Paula, & Eremitarum seu fratrum prædictorum, eidem Alexandro prædecessori similiter exposito, quod ipse Franciscus de Paula tredecim capitula statutorum & ordinationum prædictorum in decem capitula reduxerat, & eorum aliqua pro salubri directione fratrum Minimorum Ordinis hujusmodi, olim societatis dictorum Eremitarum mutaverat, aliqua etiam addiderat, quæ voluerat & mandaverat per eisdem fratres deinceps perpetuis futuris temporibus omitti pro salubri eorum regula teneri, & observari. Quodque ipse Franciscus de Paula, regulam, seu modum vivendi sui tertii Ordinis, pro utriusque sexus personis, sub eadem regula, seu modo vivendi, quæ septem duntaxat clauderetur capitulis, penitentiam agere volentibus, per eundem Alexandrum prædecessorem benedicti, approbati, & confirmari cupiebat. Idem Alexander prædecessor, Pyrrhi Archiepiscopi, ac Sixti & Innocentii prædecessorum prædictorum, ac suas literas prædictas, necnon omnia & singula in eis contenta, alia quoque privilegia, concessiones, immunitates, exemptiones, & indulta quæcumque eisdem fratribus Minimis, ac eorum Ordini, & domibus à Sede prædicta, vel ejus Legatis, seu alias quomodocumque facta & concessa, necnon reductionem, mutationem, & alterationem dictorum decem capitulorum, seu regulam ipsorum fratrum Minimorum, necnon Regulam seu modum vivendi tertii Ordinis pro utriusque sexus personis, & in utriusque regulæ capitulis contenta quæcumque, quæ omnia diligenter inspici, ac de verbo ad verbum inseri fecit, cum supplementatione defectuum approbavit & confirmavit.

§.7. Et pro potiori cautela societatem quondam Eremitarum hujusmodi in Ordinem fratrum Minimorum dicti Francisci de Paula, priore cassata & omiſſa, sub hujusmodi nova regula erexit, & singulas literas prædictas, ac in eis contenta quæcumque, necnon privilegia & indulgentias, tam generales, quam speciales, concessiones, immunitates, exemptiones, & indulta quæcumque eisdem fratribus, ac eorum Ordini & domibus à Sede prædicta, vel ejus Legatis, seu alias quomodocumque facta & concessa, quæ omnia & singula, ac si in dictis suis literis inserta forent, haberi voluit pro expressis, innovavit, & de nouo concessit. Ac omnia, quæ circa statuta & ordinationes hujusmodi confirmata, & per eundem Franciscum de Paula reducta, mutata & alterata fuerant, de nouo reduxit, mutavit & alteravit.

§.8. Regulamque Minimorum fratrum hujusmodi sic innovatam, & regulam, seu modum vivendi tertiariorum Ordinis ejusdem, laudavit, benedixit, approbavit, & confirmavit. Ac voluit, regulam ipsam sic innovatam, seu contenta in dictis decem capitulis, juxta eorum tenorem perpetuis futuris temporibus, & per Ordinis Minimorum hujusmodi fratres qui tunc erant, & pro tempore essent, eo modo pro eorum regularibus institutis custodiri.

§.9. Regulam quoque seu modum vivendi Tertiariorum hujusmodi per quascumque personas utriusque sexus suscipi posse, ac propria in Christo regula, & modo vivendi salutari, & commodo amplecti & observari.

§.10. Ipsumque Franciscum de Paula non tam religiosissimi Ordinis Minimorum hujusmodi primarium patrem, ac institutorem, quam etiam præcorum beatorum Patrum fidelissimum imitorem, suarumque laudabilium institutionum diligentem innovatorem, in personarum Ordinis Minimorum hujusmodi præcipuum patrem, ac superiorem, & quandiu viveret, generalem Correctorem irrefragabiliter instituit, ac institutum laudavit & confirmavit.

§.11. Ac etiam concessit, & indulſit, quod omnes & singuli Ordinis Minimorum hujusmodi fratres præsentis & futuri, qui singulis quadragesimæ, & aliis cuiuslibet anni stationum temporibus, aliquam ipsorum Ecclesiam, vel aliam, in qua eos pro tempore cum obedientiæ merito fore contingeret, visitarent, & inibi ante illius altare majus quinquies orationem dominicam, & toties salutationem Angelicam devote recitarent, omnes ac singulas indulgentias consequerentur, & consequi possent, quas temporibus hujusmodi consequuntur visitantes Ecclesias stationum Urbis, & alias extra illius muros pro stationibus deputatas. Quasque fratres ipsi consequerentur, & consequi possent, si Ecclesias stationum hujusmodi temporibus personaliter visitarent.

§.12. Instituit etiam atque ordinavit ob sanctæ vitæ quadragesimalis observantiam, quod si quis devotionis gratia, vel pietatis intuitu, perpetuas, aut temporales elemosynas Ecclesiæ, pauperumque fratrum Minimorum hujusmodi necessitatibus sublevandis pie legare vellent, liceret ipsis fratribus Minimis, à promissæ paupertatis perfectione, puritateque non recedendo, perpetuas & temporales elemosynas hujusmodi, utensilia quoque ac oblationes quascumque, cujuscumque etiam speciei existerent, seu existerent, quarum tamen dominium, jus, & proprietatem idem Alexander prædecessor penes se, ac Ecclesiam Romanam tunc penitus retinuit, nudo duntaxat illarum vsu fratribus Minimis hujusmodi relicto, per suos ac præfatæ Sedis, & ejusdem Ordinis Minimorum procuratores (ad hoc provida cura, paternaque benevolentia deputandos) suo, & dictæ Romanæ Ecclesiæ nomine ad se recipere. Ipsique procuratores elemosynas hujusmodi fratribus ipsis Minimis per se vel per alios, juxta piam largientium devotionem, & intentionem, suamque constitutionem hujusmodi fideliter distribuere, seu distribui facere deberent. Laudavit etiã, & approbavit, quod ubi perpetuas, vel temporales elemosynas hujusmodi fratribus ipsis Minimis legarentur, tunc civitatis, villæ, castri, oppidi, seu vici, ubi fratres Ordinis Minimorum hujusmodi loca passim habere contingeret, Rectores, Scabini, Præsides, Consules, Electi, Iurati, aut Domini de Consilio, vel alii officarii quovis nomine nuncupati, in primis unum vel plures Recollectores elemosynarum hujusmodi, quos fratribus ipsis Minimis, juxta piam largientium intentionem haberent, distribui per ministerium oblatorum dicti Ordinis Minimorum, vel amicorum spiritualium, per fratres Ordinis Minimorum hujusmodi pro tempore conventualiter electorum, qui (dum opus foret), deponi & innovari possent, deputare. Ac de locis & domibus, quæ Ordinis Minimorum hujusmodi, ac illius personis & fratribus per quoscumque Christi fideles vbilibet concederentur, pro fratribus Minimis unum instrumentum publicum, vel plura confici facere, ac elemosynarum hujusmodi specialem curam & sollicitudinem habere deberent. Quodque fratres ipsi Minimi super elemosynis hujusmodi nullatenus cum aliquo in judicio vel extra illud contendere, sed potius, ut veri pacis filii, & amatores, Rectoribus, Præsilibus, Scabinis, Iuratis, & Consulibus, cæterisque officariis prælati illarum curam relinquere, ac sine aliqua contentione in Domino (qui non derelinquit sperantes in se) fiducialiter reponere, ac ostiatim mendicare haberent. Possent tamen fratres ipsi præfatos dominos de consilio & politice Gubernatores, cæterosque officarios ad elemosynas hujusmodi colligendas deputatos, seu deputandos benignè monere, ut etsi legatas elemosynas hujusmodi pro animarum suarum exoneratione, animarumque dictorum legantium salute, juxta piam legantium hujusmodi deliberationem, & intentionem, sibi fideliter impenderent. Quodque elemosynæ hujusmodi scripto redigi, & fratribus ipsis Minimis capitulariter declarari. Ac scripto totaliter redactæ, seu redigendæ infra cuiuslibet conventus Ordinis Minimorum hujusmodi, quamlibet conventualem arcam quatuor claustris claudendam reponi. Ac per Ordinis Minimorum hujusmodi oblatorum, vel amicorum spiritualium ministerium in Ordinis hujusmodi Ecclesiarum, & fratrum vsus converterent. Et postquam fratribus ipsis Minimis de sibi requi-

Indulgentias que Ordine concessit. Tu vide non vnam dispensationem Pauli V. in sua consuetudine Romanorum.

Bona omnia p̄ largiuntur resimendi facultatem de dicit. Hoc idem est in Conc. Trid. sess. 25. c. 2.

stis vestimentis, ac vitæ necessariis, cæterisque præin-
 feris rationabiliter provisum foret: si adhuc ex perpetuis,
 vel temporalibus elemosynis hujusmodi aliqua superes-
 sent, illa charitative per Rectores, Scabinos, Cõsules, Ele-
 ctos, cæterosque officarios præfatos, de capituli locali
 scientia & consensu in pias causas erogari deberent. Et
 ipsis fratribus Minimis, ac eorum Ecclesiis, ut præfer-
 tur, competenter provisio, perpetuas aut temporales ele-
 mosynas hujusmodi ullatenus procurare, vel jam procura-
 ratas augere, eis minime liceret. Si tamen illæ fratribus
 ipsis Minimis ultro largirentur, illarum census per Re-
 ctore, Scabinos, juratos, & electos, cæterosque officarios
 præfatos, in pias causas similiter distribui deberent. Ip-
 sique fratres Ordinis Minimorum hujusmodi in qualibet
 ipsorum Ecclesia, tam constructa, quam construenda, cip-
 pum, seu truncum ad quotidianas devotorum elemosy-
 nas commode reponendas utique habere possent.

*Hic Pont. per
 aiam rion
 nullam (quæ
 non habet)
 facultatem
 condendi sta-
 tora pro gu-
 bernio Ordi-
 nis concessit.*

§. 13. Et deinde pro parte præfati Francisci de Paula
 nobis exposito, quod licet olim per præfatum Alexan-
 drum prædecessorem fratrum Ordinis Minimorum hu-
 jusmodi pro regula approbata, & per eum, ac Sedem præ-
 dictam confirmata fuisset, tamen pro salubriori dictæ re-
 gulæ conservatione, ac ut illa melius, & facilius ab ejus
 professoribus tunc, & pro tempore in dicto Ordine de-
 gentibus, observari possit, cupiebat idem Franciscus de
 Paula nonnullas ordinationes, & statuta salubria facere,
 quæ fratres dictum Ordinem Minimorum professi ser-
 vare, & secundum quæ contra illa venientes, seu facientes,
 licet alias peccatum secundum præcepta Ecclesiæ com-
 mittere non viderentur, pœna corporali, seu temporali
 in eisdem statutis contenta, per eorum superiores puni-
 ri valeret. Quodque licet alias per Sixtum, & Innocen-
 tium, ac Alexandrum prædecessores præfatos eisdem fra-
 tribus Minimis, quod omnibus & singulis privilegiis,
 gratiis, indultis, immunitatibus, libertatibus, & exem-
 ptionibus, quibus quatuor Mendicantium Ordines, ac
 illorum personæ utebantur & gaudebant, seu uti, & gau-
 dere poterant, in futurum uti, & gaudere valerent, con-
 cessum, ac indultum fuisset, nihilominus tam eo quod
 dicti fratres Minimi privilegia & indulta hujusmodi ori-
 ginaliter non habebant, ac de illis fidem facere non po-
 terant, & etiam quia illa per nos adhuc confirmata non
 fuerant, aliqui partim scrupulosa conscientia, & partim
 invidia moti, fratres Minimos hujusmodi eisdem privi-
 legiis & gratiis gaudere non debere asserbant, quod fie-
 bat ut ipsi fratres Minimi eisdem privilegiis & indultis
 uti posse non sperabant, nisi eis per nos desuper oppor-
 tune provideretur. Nos per reliquas nostras literas eidem
 Francisco de Paula, quascunque ordinationes, & statuta,
 salubria & honesta, sacris canonibus non contraria, in
 perpetuum valitura, quæ dicti fratres Minimi servare, ac
 secundum quæ vivere tenerentur, & contra illa venien-
 tes, seu facientes, licet alias peccatum, juxta præcepta
 hujusmodi committere non viderentur, pœna corporali
 seu temporali in eisdem statutis contenta, per eorum su-
 periores multari possent, condendi, & faciendi, plenam,
 liberam præfata Apostolica auctoritate licentiam indul-
 sinus, & facultatem.

*Privilegia
 quatuor Or-
 dinum Men-
 dicantium
 et immunita-
 tis.
 Hic idem f-
 or Pius V. in
 consuet. 49.
 Apostolica.*

§. 14. Ac omnia, & singula privilegia, gratias, con-
 cessiones, immunitates, libertates, exemptiones, ac indul-
 ta prædicta, quibus præfati quatuor Mendicantium Or-
 dines, & illorum personæ in genere utebantur, peteban-
 tur, & gaudebant, seu uti, potiri, & gaudere poterant
 quomodolibet in futurum, Ordini Minimorum, ac illius
 personis, & fratribus hujusmodi concessimus, ac ut il-
 lis ordo Minimorum, & illius personæ, & fratres hujus-
 modi uterentur, potirentur, gauderent, ac uti, potiri, &
 gaudere libere ac licite valerent approbavimus, & nostri
 scripti patrociniis communicavimus. Dictisque fratribus
 Minimis, ut de dictis privilegiis, & indultis fidem facere
 possent, quod sumpta ex Camera Apostolica super sin-
 gulis privilegiis, concessionibus, gratiis, immunitati-
 bus, exemptionibus, libertatibus & indultis hujusmo-
 di, præfatis quatuor Mendicantium Ordinibus, per quos-
 cumque Romanos Pontifices, & Sedem præfata con-
 cessis, ac in posterum concedendis habere, & illa, & lite-
 ras Apostolicas, eas, & ea quomodolibet concernentia,

necnon literas nostras hujusmodi, per ipsius Cameræ
 Auditore, & quoscunque Judices ordinarios ritè tran-
 sumptari, & authenticari facere, libere ac licite valerent,
 & postquam transumpta, & authentica forent, illis ac no-
 stris & aliis literis hujusmodi super dictis privilegiis,
 concessionibus, gratiis, immunitatibus, exemptionibus,
 libertatibus, & indultis, ad instantiam quatuor Ordinum
 Mendicantium, & personarum, ac fratrum eorundem, aut
 aliquorum ex eis jam ritè factis, & transumptis, ea pro-
 fus fides adhiberetur, ubicumque forent exhibita, vel
 ostenta, ac si nostræ etiam aliæ literæ hujusmodi tunc ex-
 haberentur. Ac privilegia, concessionibus, gratiis, immuni-
 tates, libertates, exemptiones, & indulta præfata, Ordini
 Minimorum, ac illius personis, & fratribus hujusmodi
 concessa, & in eis Ordo Minimorum, ac illius fratres, &
 personæ hujusmodi specialiter, & nominatim expressè
 fuissent, ac pro eis principaliter emanassent.

§. 15. Quodque de cætero famuli domorum Ordi-
 nis Minimorum hujusmodi, necnon cæteri ejusdem Or-
 dinis habitum portantes, & in articulo mortis in di-
 ctis domibus sepulturam eligentes, omnibusque & sin-
 gulis privilegiis Ordini Minimorum hujusmodi quo-
 modolibet concessis, gaudere libere ac licite valerent
 indulsumus.

§. 16. Ac quod fratres Ordinis Minimorum hu-
 jusmodi in vigesimo secundo suæ ætatis anno, tunc, &
 pro tempore constituti, ad presbyteratus ordinem, alias
 tamen ritè se promoveri facere libere possent.

§. 17. Necnon omnes & singulæ personæ, cujus-
 cumque status, nobilitatis, & conditionis forent, quæ
 in causis eorundem fratrum Minimorum se immisce-
 rent, aut in ipsos fratres Minimos manus injicerent
 violentas, vel alias eos molestant aut inquietarent,
 vel eorum bona auferrent, excommunicationis senten-
 tiam eo ipso incurrerent, prout aliis fratribus Mendi-
 cantibus erat concessum.

§. 18. Ac omnia & singula privilegia, indulta, gra-
 tiæ, facultates, ac indulgentiæ, uni aut pluribus domi-
 bus dicti Ordinis Minimorum, in genere, per eundem
 Sixtum prædecessorem concessa & in posterum conce-
 denda, omnibus & singulis aliis domibus, & fratribus
 Ordinis Minimorum hujusmodi essent, & intelligen-
 tur esse concessa.

§. 19. Quodque Generalis, necnon Provinciales,
 & eorum vicarii ejusdem Ordinis Minimorum corpora-
 lia, & alia ornamenta Ecclesiastica suorum locorum, ac
 domorum, præter calices & patenas, benedicere vale-
 rent, concessimus, statuimus, & ordinavimus.

§. 20. Et successivè pro parte præfati Francisci de
 Paula nobis etiam exposito, quod licet olim Sixtus &
 Innocentius prædecessores præfati Francisci de Paula,
 aliis personis, ac fratribus Ordinis Minimorum hujus-
 modi per eorum literas specialem facultatem concessis-
 sent recipiendi Ecclesiis, oratoria, & loca, cujusvis etiam
 superioris licentia minime requisita, pro perpetuis usu &
 habitatione fratrum dicti Ordinis Minimorum, & con-
 cessionis hujusmodi vigore à triennio citra, nonnulli
 Ordinis Minimorum hujusmodi fratres in diocesi His-
 palensi degentes, à dilecto filio nobili viro moderno Du-
 ce, & dilecta in Christo filia nobili muliere moderna
 Ducissa de Medina cœli, aliisque devotis personis in di-
 cta diocesi Hispalensi degentibus, certum locum eis obla-
 tum recepissent, & inibi unam domum cum Ecclesia, &
 aliis officinis necessariis, sub invocatione sanctæ MA-
 RIÆ de Victoria, portus beatæ Mariæ, Ducis ac Ducis-
 sæ, & aliarum devotarum personarum hujusmodi ele-
 mosynis adjuti, construi, & edificari fecissent, ac do-
 num ipsam per biennium pacifice inhabitassent, die no-
 ctuque Altissimo serviendo inibi. Quia tamen tunc ab
 anno circa fratres ipsi in eadem domo habitantes, & Do-
 mino taliter servientes, per venerabilem fratrem no-
 strum modernum Archiepiscopum Hispalensem, & ejus
 officialem impedimenta plurima habuerant, ita quod
 ipse officialis quibuscumque Christi fidelibus, sub pœ-
 na excommunicationis, ne Ecclesiam, & domum ultimò
 dictas pro audiendis eorundem fratrum Missis & præ-
 dicationibus, devotionis gratia confluerent, per suas
 certi

certi tenoris literas valvis dictæ Ecclesiæ affixas prohibuerat. Diciturque fratribus impedimenta, & incommoda plurima intulerat, ita etiam quod præfatus Archiepiscopus prædictam Ecclesiam S. Mariæ de Victoria, benedicere & consecrare noluerat, neque per alium benedici, seu consecrari permiserat. Nos Francisco de Paula, & aliis fratribus ordinis Minimorum huiusmodi, omnia & singula oratoria, Ecclesias, domos, & loca eisdem Francisco de Paula, & Fratribus in posterum concedenda recipere, & illa, ac prædictam de Victoria, & alias domos, seu Ecclesias, loca, & oratoria quæcumque, eatenus vbilibet recepta, pro eorum perpetuis vsu, & habitatione vigore concessionis Sixti, & Innocentii prædecessorum prædictorum retinere, construere, & ædificare, seu construui facere, absque alia desuper faciendâ noua concessione Apostolica. Et quod deinceps Ordinis Minimorum huiusmodi Conservatores, quoties opus foret, eidem Ordini Minimorum, ac illius personis, & fratribus, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentibus, prædictus Archiepiscopus, seu ejus officialis, aut alii quicumque, cuiuscumque etiam nobilitatis, aut dignitatis existerent, Ordinis Minimorum huiusmodi fratres, neque in dicta diœcesi Hispalensi, neque alibi in aliquo damnificare, molestare, perturbare, nec inquietare vllatenus auderent, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna inhiere possent.

§. 21. Quodque Ordinis Minimorum huiusmodi fratres, tunc & pro tempore existentes, prædictam Ecclesiam Sanctæ Mariæ de Victoria, & generaliter omnes & singulas alias ejusdem Ordinis Minimorum Ecclesias & oratoria quæcumque, recepta & recipienda, nondum consecrata, seu consecrata, facta prius requisitione ab Episcopis locorum, eisdemque recusantibus vel negligentibus, per quemlibet alium Catholicum Episcopum gratiam, & communionem dictæ Sedis habentem, consecrari facere.

§. 22. Ac quod ipsius Ordinis Minimorum Generalis, & Vigiles, ac Prouinciales, eorumque vicegerentes, omnes & singulas ejusdem Ordinis Minimorum Ecclesias, cœmeteria, capitula, & oratoria, tam in dicta diœcesi Hispalensi, quam ubicumque receptas seu receptas, & recipiendas seu recipienda, solemnibus benedictione benedicere. Ac etiam illas, seu illa, & earum quamlibet sanguinis, siue seminis effusione, siue alias quomodocumque pollutas siue polluta, quoties opus foret, aqua tamen prius per aliquem Catholicum Antistitem, vt moris est, benedicta reconciliare.

§. 23. Ac quod alterius cuiusvis Ordinis fratres quicumque in dicto Ordine Minimorum, etiam prius non petita, aut non eo quo decet modo, petita licentia jam recepti, absque alia prouisione Apostolica perpetuo in ipso Ordine Minimorum stare, & permanere.

§. 24. Ac idoneum confessorem, qui eos à quacumque excommunicationis sententia, quam propterea incurrisent, Apostolica auctoritate absolueret, secumque super irregularitate eadem de causa contracta dispensaret, sibi eligere possent.

§. 25. Quodque singulæ Ordinis Minimorum huiusmodi tutrices, prout ipsius Ordinis fundatrices, & cum earum vtriusque sexus liberis procreatis, & procreandis, omnibus ac singulis ejusdem Ordinis Minimorum priuilegiis, gratiis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, indultis, concessionibus, & indulgentiis vti, potiri, & gaudere, libere ac licite valerent, licentiam, & facultatem concessimus pariter & indulimus.

§. 26. Postmodum verò pro parte ejusdem Francisci de Paula similiter nobis exposito, quod ipse postquam præfatus Alexander prædecessor, Sixti, & Innocentii prædecessorum vestigiis inhærendo, ibi ut nonnulla sui Ordinis Minimorum statuta componere, ac illa in melius emendare possent, licentiam concesserat, vna cum aliquibus ejusdem Ordinis Minimorum patribus, statuta ipsa composuerat, ac illa in melius emendauerat, illaque Correctorium fratrum Minimorum perpetuo nuncupari, & per eosdem fratres Minimos, perpetuis futuris temporibus obseruari, ac per nos benedici, ap-

probati, & confirmari desiderabat. Nos per alias nostras Correctorium ipsum, quod tunc diligenter inspici, & de verbo ad verbum inseri fecimus, approbavimus, & confirmavimus, ac nostri scripti patrocinio communivimus. Illudque per omnes Ordinis Minimorum huiusmodi fratres, præsentis, ac futuros, pro suo salubri correctorio, perpetuis futuris temporibus teneri, & obseruari, ipsi quoque perpetuo Correctorium fratrum Ordinis Minimorum dicti Francisci de Paula nuncupari, ac intitulari debere decreuimus & mandavimus.

§. 27. Successive autem pro parte præfati Francisci de Paula etiam nobis exposito, quod licet alias ipse dictum Ordinem Minimorum instituisse, ac decem secundum quæ fratres ejusdem Ordinis, septem verò, secundum quæ vtriusque sexus fideles, Tertiarii nuncupati, viuere deberent capitula, regulam, & modum viuendi concernentia edidisset; illaque per præfatum Alexandrum prædecessorem de venerabilium fratrum suorum S. R. E. Cardinalium consilio, de quorum numero tunc eram, licet absentes, confirmari obstitisset. Quia tamen per illa Ordini Minimorum huiusmodi, & illius personarum directioni, non satis videbatur esse consultum, idem Franciscus de Paula cum nonnullis ejusdem Ordinis fratribus, capitulis prædictis diligenter examinatis, ex novis, & emergentibus causis, nonnulla mutanda, seu moderanda, & emendanda fore prospiciens, ea in melius moderauerat, mutauerat, emendauerat, & reformauerat, ac Sororum ejusdem Ordinis regulam, ad instar regulæ fratrum Minimorum huiusmodi, in decem capitulis redactam, de nouo ediderat, & instituerat. Quibus sic redactis, ampliatis, & quæ superflua erant relectis, ac aliis de nouo editis, ipse Franciscus de Paula tres Regulas, & capitula huiusmodi voluerat & mandauerat per singulas dicti Ordinis Minimorum personas, præsertes, & futuras, prout eis respectiue adaptabantur; pro suis salutaribus regulis perpetuis futuris temporibus teneri & obseruari, ac earundem Primam fratrum Ordinis Minimorum, velut antea; Secundam verò Sororum etiam dicti Ordinis Minimorum; Tertiam autem vtriusque sexus fidelium similiter Ordinis Minimorum huiusmodi regulas irrefragabiliter appellari, ac per nos benedici, approbati, & confirmari cupiebat. Nos per reliquas nostras regulas, ac statuta, & ordinationes, necnon capitula huiusmodi sic mutata, moderata, ampliata, & reformata, quæ tunc diligenter inspici, ac de verbo ad verbum inseri fecimus, cum defectuum supplementatione approbavimus, & confirmavimus. Ac pro potiori cautela, ea omnia quæ per Franciscum de Paula statuta, & ordinata ac emendata fuerant, de nouo eisdem modo & forma statuimus, & ordinamus, ac volumus juxta eorum seriem, & continentiam, ab ipsorum professoribus, qui tunc erant, & pro tempore essent, perpetuis futuris temporibus, pro eorum regularibus institutis, prout ipsis respectiue adaptabantur, inuolabiliter obseruari. Dictarumque trium regularum: Primam, fratrum Ordinis Minimorum, velut antea; Secundam verò Sororum etiam ejusdem Ordinis Minimorum, Tertiam autem vtriusque sexus fidelium similiter Ordinis Minimorum Ordinem perpetuo irrefragabiliter nuncupari.

§. 28. Et deinde pro parte Francisci de Paula, & aliorum fratrum Ordinis Minimorum huiusmodi nobis etiam exposito, quod licet olim præfatus Sixtus prædecessor eis concessisset, quod in quocumque loco, & diœcesi, Ecclesias, & oratoria recipere possint, ac concessio-nis huiusmodi vigore quandam domum d. Ordinis Minimorum per dilectum filium modernum Dominum de Rambures infra limites Ecclesiæ S. Vlfra-ni de Abbativilla, Ambianensis diœcesis fundatam, & constructam, ac eisdem Francisco de Paula, & fratribus, pro eorum perpetuis vsu, & habitatione concessam recepissent, inibi- que per triennium, & ultra vixissent, die noctuque Do- mino famulantes, ac in humilitatis spiritu vota sua per- soluentes; quia tamen dilecti filii, Decanus, & Capitu- lum dictæ Ecclesiæ sancti Vlfra-ni, prætextu quarundam litterarum præ memoræ Vrbani Papæ Quinti etiam præ- decessoris nostri concessarum inhiuerat, ne aliqui regulares vel seculares infra fines parochiæ dictæ Ec- clesiæ

Tres regulas
S. Francisci,
Primam pro
Fratribus, Se-
cundam pro
Sororibus, &
Tertiam pro
Tertiariis edi-
tas, obseruari
iussit isto
Pontifice in
alia ejuſ bul-
la, quam po-
ſuit in hiſce-
reſcriptis.

Et quia B.
Franciscus &
Fratres mole-
ſtabantur ſu-
per quadam
domo Ordinis

clerici sancti Vifrani possent Ecclesiam vel oratorium de nouo construere sine eorum consensu, & diocesani Episcopi licentia speciali (saluis tamen privilegiis Pontificum Romanorum) Franciscum de Paula, & Fratres Ordinis Minimorum huiusmodi, quo minus præfatam domum de Abbatisvilla pacifice possidere valerent, diversimode molestare præsumant, ipsique, necnon tunc rector parochialis Ecclesie S. Agidii, etiam de Abbatisvilla dictæ Ambianensis diocesis, corpora defunctorum, qui apud Ecclesiam domus Abbatisville huiusmodi sua elegerant sepulturam, ad eorum Ecclesias deferre, & in eis sepelire non verentur, in animarum suarum periculum, ac privilegiorum Ordinis Minimorum ac illius personis, & fratribus huiusmodi concessorum non modicum præiudicium & gravamen.

Hic Pont. in quadam epist. bulla, quam non possit Episcopus Parisiensis deponere, ad submouendam huiusmodi, omninoque alius molestiam.

§. 29. Nos venerabili fratri nostro moderno Episcopo Parisiensi, per aliquas nostras in forma Brevis literas mandavimus, quatenus Franciscus de Paula, & alii fratres Ordinis Minimorum huiusmodi, quod omnia, & singula oratoria, Ecclesias, domos, & loca eis in posterum concedenda recipere, ac dictam de Abbatisvilla, & alias domos, seu Ecclesias, & oratoria, eatenus per eos recepta, pro eorum perpetuis usu, & habitatione, in vigore concessionis Sixti & Innocentii prædecessorum prædictorum retinere, absque alia noua desuper facienda concessionem Apostolicam possent, & valerent. Ac quod ipse Episcopus Parisiensis dicti Ordinis Minimorum Cōseruator esset, & quoties opus foret, Ordini Minimorum, ac illius personis & fratribus huiusmodi, in præmissis efficacis defensionis præsidio assisteret, & non permitteret quod Decanus, & Capitulum, aut eorum officialis, aut rector Ecclesie sancti Agidii huiusmodi, aut alii quicumque, cuiuscumque etiam nobilitatis existerent, fratres Ordinis Minimorum huiusmodi, tam in dicta diocesi Ambianensi quam alibi, in aliquo damnificare, molestare, perturbare, aut inquietare illatenus auderent. Quinimò corpora quorumcumque defunctorum, qui in Ecclesia domus de Abbatisvilla huiusmodi in eorum vita sepeliri elegerant, cum relictis, fratribus domus de Abbatisvilla huiusmodi factis, integraliter restituerent, nec ipsi, neque alii prædictos, & quoscumque alios fratres Ordinis Minimorum huiusmodi, de cætero super sepulturis, & corporibus illorum, qui in dicta domus de Abbatisvilla, & aliis eiusdem Ordinis Minimorum Ecclesiis elegerant pro tempore sepeliri, impedire præsumerent, sub excommunicationis lætæ sententiæ pœna inhibitorient. Ac Ecclesias sancti Vifrani, & sancti Agidii huiusmodi, necnon alias (ad quas corpora defunctorum, qui in dicta domus de Abbatisvilla, & aliis Ordinis Minimorum huiusmodi Ecclesiis iuxta ordinationem ipsorum defunctorum sepeliri deberent, deferrentur) Ecclesiastico supponeret interdicto. Nec corpora ipsa eiusdem fratribus Minimis in dicta de Abbatisvilla & aliis cæterarum domorum Ordinis Minimorum huiusmodi Ecclesiis restituerent, præfata Apostolica auctoritate decerneret, ac desuper statueret, & ordinaret, prout in singulis literis prædictis plenius continetur.

B. Franciscus deinde hinc Pauli expressis amplexibus contra Ordinem nostrum super solatione decematum, & quartam ueneratum.

§. 30. Cum autem, sicut exhibitis nobis nuper pro parte dicti Francisci de Paula petitio continebat, à certo tempore citra, quædam domus suorum secundi Ordinis Minimorum huiusmodi in Regno Hispaniæ, cum Ecclesia, campanili, campana, dormitorio, hortis, hortaliis & aliis necessariis officinis constructa, & ædificata, ac per illius Sorores jam per triennium, vel circa inibi iuxta regulam per præfatam Franciscum de Paula pro eis institutam, aut saltem iuxta regulæ huiusmodi principaliora, sanctè ac laudabiliter viuentes inhabitata fuit. Et licet iuxta privilegia, exemptiones, immunitates, & indulta quæcumque singulis Mendicantium Ordinibus, & illorum professoribus ac domibus, & eorum Ecclesiis, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores, ac Sedem huiusmodi quomodocumque concessa, sit unicuique liberum, in Ecclesiis dictorum Ordinum suam eligere sepulturam. Ac fratres Mendicantium Ordinum huiusmodi, de funeralibus quartam funeralem rectoribus parochialium Ecclesiarum, in quarum parochiis sepulturam huiusmodi eligentes debebant; & de fructi-

bus bonorum immobilium, que iuxta dicta privilegia possidere, & tenere possunt, decimas, aut oblationes aliquas, etiam ex novalibus solvere minime teneantur, ipsorumque quatuor Mendicantium privilegia ad Ordinem Minimorum huiusmodi, ac illius professores & domos, ac eorum Ecclesias, per præfatos prædecessores & Sedem prædictam, extensa & ampliata fuerint, & propterea fratres Ordinis Minimorum huiusmodi dictis privilegiis gaudere, & quartæ funeralis & decimarum prædictarum solutione immunes esse debeant. Et tamen nonnullæ Ecclesiasticæ personæ, præsertim in partibus Gallicis, contra privilegia huiusmodi venire non formidantes, Franciscus de Paula, & alii fratres Ordinis Minimorum huiusmodi, super his plurimas molestias, impedimenta, & incommoda inferre aliquando etiam armata manu, per se, vel per alias personas, herbarum & fructuum in hortis domorum Ordinis Minimorum huiusmodi excrescentium decimas violenter capere, atque exigere. Nonnunquam verò dum corpora defunctorum ad Ecclesias domorum Ordinis Minimorum huiusmodi inhumanda cum intorticiis, & aliis luminaribus deferuntur, intorticia, & luminaria huiusmodi, etiam in dictis Ecclesiis, ac earum ctemeteriis violenter, etiam auferre corpora ipsa sic inhumanda, etiam ante ipsorum inhumationem inibi sine luminaribus relinquere, ac super funeralibus, & decimis, necnon oblationibus fratribus Ordinis Minimorum huiusmodi factis, plurima incommoda inferre præsumunt.

§. 31. Pro parte præfati Francisci de Paula nobis fuit humiliter supplicatum, ut sibi quod dicti Ordinis Minimorum fratres pro tempore existentes, de hortis, ac virgultis & aliis bonis Ordinis Minimorum huiusmodi, domibus & illarum Ecclesiis pro tempore relictis, ac super luminaribus & aliis rebus divino cultui pro tempore dedicatis, decimas aut oblationes aliquas, & ex novalibus, vel quartam ex funeralibus solvere minime teneantur, nec ad id à quoquam quomodolibet valeant coartari, concedere, & indulgere. Ac omnibus, & singulis, tam Pyrrhi Archiepiscopi, quam Goffredi Episcopi sancti Marci, & Sixti, ac Innocentii, necnon Alexandri prædecessorum prædictorum, ac nostris suis prædictis, necnon privilegiis, indulgentiis, exemptionibus, libertatibus, indultis, facultatibus, immunitatibus, favoribus & gratiis quibuscumque in eis concessis, sub quouis nomine, ac titulo Ordinis Minimorum huiusmodi, ac illius personis & domibus quomodolibet concessis, robor Apostolicæ approbationis adicere, illaque omnia & singula, ac etiam nonnulla alia de novo ad Ordinem Minimorum huiusmodi, ac illius personas & fratres, ac eorum Ecclesias & domos constructas, & construendas sub Minimorum nomine, necnon & ad dictam jam constructam, & ad omnes alias Ecclesias, & domos fororum Ordinis Minimorum ubilibet construendas, & ædificandas, extendere & ampliari, ac alias Ordini Minimorum huiusmodi in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 32. Nos igitur qui regulatam observantiam in locis religiosis vigere, & augeri, ac religiosarum personarum, præsertim sub humili habitu in humilitatis spirita Deo seruientium commodum, & tranquillitatem intensius desideramus affectibus, eundem Franciscum de Paula à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, Pyrrhi Archiepiscopi, & Goffredi Episcopi sancti Marci, ac Sixti, & Innocentii, necnon Alexandri prædecessorum prædictorum, ac nostras præfatas literas, necnon omnia & singula in eis contenta, auctoritate Apostolica præfata, tenore præsentium approbamus, innovamus, confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus. Illaque omnia, & singula Franciscus de Paula, & alii Ordinis Minimorum huiusmodi fratribus, & personis, ac illorum Ecclesiis, domibus, & locis, constructis, & construendis, sub Mini-

morum

morum nomine, & auctoritate, & tenore præmissis de novo concedimus, & indulgemus.

§. 33. Ac pro potiori cautela, omnia, & singula in dictis literis quomodolibet contenta, & quoad hoc, ut Franciscus de Paula, & alii Ordinis Minimorum hujusmodi fratres pro tempore existentes, tam quatuor Mendicantium quam aliorum quorumcumque, quantumcumque & privilegiatorum Ordinum, qualescumque religiosas personas ad se venientes, & habitum per eos gestari solitum sumere volentes, primitus verbo, vel scripto à suis immediatis superioribus, per se vel per interpositam personam perita licentia, quamvis non obventa, ad Minimorum Ordinem & habitum hujusmodi recipere.

§. 34. Necnon confessiones quarumcumque personarum, tam religiosarum, quam Ecclesiasticarum, & secularium, ubilibet audire, & illis auditis personas ipsas & earum quamlibet, juxta formam & tenorem privilegii per præfatum Sixtum prædecessorem Ordinis Minimorum hujusmodi, ac illius personis, & fratribus dudum concessi, & confirmati, absolvere, ac Penitentiam salutarem illis injungere valeant.

§. 35. Necnon Ordinis Minimorum hujusmodi Ecclesiarum, & oratoria, domus & loca, tam recepta quam recipienda, tanquam Sedis & Ecclesiarum Romanarum hujusmodi specialia oratoria, Ecclesiarum, domus & loca cum omnibus juribus & pertinentiis suis prorsus ab omni decimarum, & oblationum perfolatione, seu jurisdictione perpetua libera sint, & esse censeantur. Ac sub beati Petri, & dictæ Sedis, & nostra protectione immediate subjaceant. Ipsiusque Ordinis Minimorum fratres pro tempore existentes, de hortis, ac virgultis, & aliis quibuscumque bonis Ordinis Minimorum domibus, & illarum Ecclesiis hujusmodi pro tempore relictis, & legatis, ac super luminaribus & aliis rebus divino cultui pro tempore dedicatis, decimas, aut oblationes aliquas etiam ex novalibus, vel quartam ex feneralibus solvere minime teneantur, necnon ad id à quoquam, cujuscumque nobilitatis, aut dignitatis existat, valeant quomodolibet coarctari.

§. 36. Quodque Ordini Minimorum hujusmodi, ac illius personis & domibus per Sixtum, & Innocentium prædecessores prædictos, sub Eremitarum nomine dudum concessa privilegia, sub novo nomine, mutatis in eis nominibus Eremitæ, ac Eremitarum, in Minimi, & Minimorum, ac Eremitarii, & eremitoriorum, in domorum Ordinis Minimorum hujusmodi nomina, cæterisque singulis ad hunc effectum de necessitate mutandis, innovata, & mutata sint, & esse censeantur.

§. 37. Necnon super omnibus ac singulis maris magni & aliis quibuscumque bullis quatuor Mendicantium Ordinum, & eorum cuilibet quomodocumque concessis, unum vel plura transumpta conjunctim aut divisim facere queant, perinde ac si illa, mutatis in eis nominibus quorumcumque Romanorum Pontificum Prædecessorum, & ipsorum Mendicantium in nostrum, & fratrum Ordinis Minimorum hujusmodi nomina, cæterisque singulis ad hunc effectum de necessitate mutandis, concessa forent. Ac quod transumptum, seu transumpta hujusmodi taliter facta, & manu alicujus prælati Ecclesiastici sigillata, Ordini Minimorum hujusmodi, ac illius personis, & fratribus pro tempore existentibus, adeo ubique locorum suffragentur, ac si singula prædicta bullæ præfatis quatuor Mendicantium Ordinibus per quoscumque prædecessores prædictos quomodolibet concessæ, quas hic pro expressis, & insertis haberi volumus, fratribus ipsi Minimis, & eorum Ordini præfato, etiam sub Minimorum nomine specialiter & expresse indultæ fuissent, ac pro eis principaliter emanassent.

§. 38. Quodque Sanctæ Trinitatis, tunc ad Ecclesiam S. Stephani Giemmi, & aliam Sancti Rochi, tunc etiam ad Monasterium Sancti Saturnini Tolosani, Ordinis sancti Augustini pleno jure spectantes Ecclesias, ac illarum domos, necnon reliquam Sancti Blasii, per dilectam in Christo filiam nobilem mulierem modernam Dominam de Borbon, ac venerabilem fratrem no-

strum modernum Episcopum Gratianopolitanum, etiam tunc dicti Monasterii Abbatem. Necnon omnia, & singula alia oratoria, Ecclesias, reliquas domos, loca, conventus, & bona in Gallia, Calabria, Sicilia, Hispania, Bohemia, & aliis Regnis, ac Italia, Picardia, Aquitania, Patrimonii Paulensis, & Patæ, aliisque Provinciis, Civitatibus, & locis quibuscumque Ordini Minimorum, ac illius personis, & fratribus, & præfatis quomodocumque concessa, & per Franciscum de Paula, & alios fratres Ordinis Minimorum hujusmodi vigore privilegii Sixti prædecessoris prædicti recepta, & per eos eatenus possessa, absque alia nova concessione Apostolica perpetuo pacifice possidere valeant, ac super illis, aut aliquo eorum, à quoquam molestari nequeant.

§. 39. Et quod fratres ipsi Minimi, in eorum Ecclesiis constructis & construendis, Curialibus, mercatoribus, peregrinis, ac transeuntibus, & aliis quibuscumque personis, Eucharistia Sacramentum, quoties opus fuerit, ministrari facere.

§. 40. Necnon ejusdem Ordinis Minimorum apostatas, & gyrovagos quoscumque ubilibet repertos, & quibuscumque literis, ac provisionibus Apostolicis, etiam qualescumque derogatorias clausulas in se continentibus munitos, quas eis nullatenus suffragari posse decernimus, invocato etiam ad id, quatenus opus fuerit, auxilio brachii secularis, capere, incarcerare, ac punire, seu capi, incarcerari, & puniri facere, libere ac licite valeant.

§. 41. Et præfati Ordinis Minimorum Fratres, Sorores & Oblati, necnon utriusque sexus Christi fideles Tertii Ordinis Minimorum hujusmodi, ac ejusdem Ordinis Conservatores, per fratres Minimos hujusmodi pro tempore capitulariter electi, ac tutores & tutrices, fundatores & fundatrices, procuratores & procuratrices, ac eorum utriusque sexus liberi, procreati & procreandi, semel in vita, & ita in morte sibi: Ac quæcumque personæ in dicto Ordine Minimorum de cætero recipiendæ, in eorum ingressu plenariam omnium peccatorum suorum veniam & indulgentiam consequi. Ac quinquies orationem Dominicam, & toties salutationem Angelicam recitando, omnes ac singulas indulgentias quas diebus indulgentiarum omnium Ecclesiarum dictæ Urbis, & extra illius muros pro stationibus deputatarum, consequuntur, Ecclesiarum Urbis, & extra muros hujusmodi visitantes, plene ac integre consequantur, & consequi possint, ac si indulgentiarum hujusmodi diebus Ecclesiis Urbis, & extra muros hujusmodi, & earum quamlibet personaliter visitarent.

§. 42. Ac tam prædicta jam constructa, quam aliæ quæcumque Sororum secundi Ordinis Minimorum hujusmodi, de cætero ubicumque construendæ, & ædificandæ domus ac Ecclesiarum, omnesque prænominate personæ ad eundem Ordinem Minimorum quomodolibet spectantes, omnibus, & singulis privilegiis, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, indultis, exemptionibus, favoribus, & gratiis Ordini Minimorum hujusmodi, ac illius fratribus, & domibus per præfatum prædecessorem, ac nostras literas hujusmodi quomodolibet concessis, uti, potiri, & gaudere liberè possint, & valeant, ac si illa omnia & singula eis expresse concessa fuissent, auctoritate Apostolica, ac tenore præmissis de novo indulgemus, extendimus, & ampliamus.

§. 43. Non obstantibus sanctæ mem. Innocentii Quarti contra exemptos, quæ incipit, Volentes, & Bonifacii Octavi, quæ incipit, Cum ex eo, ac Clementis Quinti, quæ incipit, Religiosi, & Alexandri Quarti, quæ incipit, Ut Abbates, ac etiam quæ incipit, Viam ambitionis cupiditatis, Martini V. Romanorum Pontificum etiam prædecessorum nostrorum, & aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Ordinum prædictorum juramento, Confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, statutis quoque & consuetudinibus, necnon omnibus illis, quæ præfati prædecessores in suis, ac nos in nostris literis prædictis volumus non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 44. Cæterum quia difficile foret præfatas literas ad quæcumque loca, ubi illæ necessariæ fuerint, deferre,

C. n. s. h. u. i. b. s. f. a. c. t. a. m. i. n. i. m. i. s. t. r. a. r. e. i. n. d. u. l. g. e. n. t. i. s.

A. p. o. s. t. o. l. i. c. a. s. p. r. o. v. i. s. i. o. n. e. s. c. o. l. l. i. c. i. t.

I. n. d. u. l. g. e. n. t. i. a. e. t. a. r. g. i. t. u. r. T. u. l. e. r. a. b. u. l. l. a. m. 16. P. a. u. l. i. V. R. o. m. a. n. o. r. u. m.

S. o. r. o. r. i. b. u. s. e. t. i. a. m. e. t. a. l. i. s. p. r. a. e. n. o. m. i. n. a. t. i. s. p. r. i. v. i. l. e. g. i. a. O. r. d. i. n. i. s. c. o. m. m. u. n. i. c. a. n. t.

C. o. n. t. r. a. r. i. i. s. d. e. r. o. g. a. t.

T. r. a. n. s. u. m. p. t. i. s. h. u. i. u. s. b. u. l. l. a. e. t. i. a. m. s. u. b. e. t.

ferre, volumus & prefata Apostolica auctoritate decernimus, quod eorundem presentium transumptis manu Notarii publici subscriptis, ac sigillo alicujus Prælati Ecclesiastici munitis, prorsus in iudicio & extra fides plenaria adhibeatur, ac illis stetur in omnibus & per omnia, sicut ipsi originalibus literis adhiberetur, & faceretur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Dat. P. An. 3. 28. Julii. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dom. millesimo quingentesimo sexto, quinto kal. Aug. Pontificatus nostri Anno 3.

Sequitur alia concessio eorundem, & aliorum privilegiorum.

Edicta An. D. 1506. I V L I V S E P I S C O P V S, Servus Servorum Dei: Dilectis filiis Francisco de Paula Generali, & Provincialibus Correctoribus, ac universis Fratribus Ordinis minorum: Sal. & Apostolicam benedictionem.

Guardium.

Virtute conspicuos sacri Ordinis vestri professores, qui contemplationi cœlestium ferventer invigilant, & piæ vitæ studio sine intermissione desudant, decet per Apostolicæ circumspectionis auxilium sic provide dirigi, & sollicitè confoveri, ut aliquis prætextu calumniæ nullum internæ pacis excidium, nullumque Religiosi status perferant detrimentum, sed in his robur & vigorem habeant, per quæ circa cultum divini numinis devotis, & quietis mentibus invalescant.

Correctoris generalis auctoritas qua sit, & à quibus apse amoveri possit.

§. 1. Hinc est, quod cum sicut nobis exponere curastis, Tu filii generalis Corrector, & prædecessores tui juxta ejusdem Ordinis consuetudinem observatam hæcenus & à Sede Apostolica toleratam, statim postquam electi secundum prædictas constitutiones Ordinis extitistis, fratrum ipsius curam gesseritis, Correctoris officium plene, ac liberè in omnibus exercentes, iidemque fratres vobis devote, & humiliter obedierint, & intenderint reverenter, & in eadem Regula sit expressum, ut generalis Corrector, qui pro tempore fuerit, à Correctoriatu officio amoveri valeat, Vigilibus, Provincialibus, & aliis fratribus in generali Capitulo congregatis. Nos volentes ambiguitatis scrupulum in hac parte de vestris cordibus amputare, ac Ordinem ipsum præfatæ Sedi immediate subiectum, à Sede approbatum eadem, honestate floridum, præclarum scientia, & virtute secundum; privilegio Apostolicæ gratiæ attollere singulari, vestris supplicationibus inclinati devotioni vestræ, ut successores tui (filii generalis Corrector) qui erunt pro tempore, statim postquam electi secundum Regulam, & constitutiones fuerint supradictas, eo ipso veri ejusdem Ordinis generales Correctores effecti, curam animarum fratrum ipsius Ordinis plene habeant, libereque gerant, ipsosque fratres auctoritate propria ligare, ac absolvere, necnon in eodem Ordine agere valeant, quæ ipsi præfati, & Definitorum ad hoc electi, juxta prædictas constitutiones eidem Ordini, & fratribus secundum Deum videbitur expedire, aliasque possint officium generalis Correctoris licite in omnibus exercere, iidemque fratres tibi Corrector, & successoribus ipsis devote, ac humiliter obediant, & intendant. Ac præfati successores, & tu generalis Corrector, à provincialibus Correctoribus, & Vigilibus, secundum Regulam, & constitutiones ipsius Ordinis absolvi, & amoveri possitis, auctoritate Apostolica indulgemus. Ratum habentes, & firmum quicquid super præmissis per te, generalis Corrector, dictosque prædecessores fratres, & discretos factum, & observatum est hæcenus, concessa tibi exequendi officium generalis Correctoris quoad præmissa omnia libera facultate.

Electio in remotis partibus degenibus non currit tempus à jure statutum.

§. 2. In electionibus quoque generalis, & provincialium Correctorum ipsius Ordinis fratribus, qui debent electionem hujusmodi celebrare, cum eos frequenter de remotis partibus oporteat convenire, tempus super hoc à jure statutum non currat, nec ipsi in parte juris hujusmodi regulis coarctentur.

Prælati statim post electionem

§. 3. Vigiles verò, Provinciales, & Correctores locales, aut delegati Visitatores, seu Vices gerentes,

qui secundum statuta ejusdem Ordinis per electionem, vel alias instituuntur, post ipsam institutionem seu provisionem de ipsis factam, curam animarum fratrum sibi subditorum ipsius Ordinis habeant, ipsosque ligare, ac solvere possint, juxta ipsius Ordinis instituta.

§. 4. Fratres autem de Ordine vestro, quos secundum constitutiones ipsius Ordinis Conventibus vestris deputandos duxeritis in Lectores, sine cuiusquam alterius licentiâ, liberè in domibus prædicti Ordinis legere, ac docere valeant in Theologica facultate. Illis locis exceptis in quibus viget Studium generale, ac etiam quilibet in facultate ipsa docturus, ut Magister solemniter incipere consuevit.

§. 5. Et quia ejusdem Ordinis fratres de locis ad loca ipsius Ordinis sæpius transmittuntur, propter quod stabilem, & perpetuam in certis, & determinatis ejusdem Ordinis domibus non faciunt mansionem, quia etiam bonos, & idoneos, & approbatos à vobis fratres facitis ad ordines promoveri, liceat vobis ordinandos fratres ejusdem Ordinis quibuscumque malueritis Catholicis Pontificibus, communionem & gratiam Sedis Apostolicæ habentibus, præsentare. Ipsisque Pontificibus præsentatos fratres sine qualibet examinatione per eosdem Pontifices faciendâ & absque omni promissione, vel obligatione ipsorum ordinandorum fratrum ad ordines promovere.

§. 6. In locis quoque in quibus degitis, liceat vobis habere Oratoria, in quibus cum Altari portatili possitis Missarum solemniter, & alia divina officia celebrare, ac etiam Ecclesiastica recipere sacramenta.

§. 7. Et quia vos extremam patientes pro CHRISTI nomine paupertatem, exhortationis piæ studio bonos ad ad potiora dirigitis, & errantes in relicitudinis semitam laudabiliter revocatis, concedimus, ut in excommunicatorum terris libere commorari, ac alias, & etiam quando per ipsos transire vos contigerit necessaria vitæ deponere, ac recipere valeatis, nisi id vobis fuerit interdictum.

§. 8. Generalis quoque, & singuli Vigiles, ac Provinciales, & Correctores, & eorum Vicarii, in provinciis, & vigilantibus sibi commissis, prædictis fratribus constitutis ibidem, necnon & fratribus aliis ejusdem Ordinis, interdum ad eos declinantibus, undecumque absolute, & dispensatione indigentibus, sive priusquàm intraverint Ordinem, sive post, in casibus exceßerint, pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut suspensionis incurrunsententias, à jure vel à iudice generaliter promulgatas; & hujusmodi sententiis innodati, aut in locis suppositis Ecclesiastico interdicto divina officia celebrantes, vel suscipientes ordines sic ligati notam irregularitatis incurran, absolute, & dispensationis beneficium valeant impartiri, nisi adeo gravis, & enormis excessus fuerit, quod sint ad eandem Sedem merito destinandi. Fratres etiam vestri, quos pro tempore vos Generalis, Vigiles, & Provinciales Correctores, necnon & Vices vestras gerentes, in proprios habueritis confessores, absolute, & dispensationis beneficium vobis, cum expedierit, valeant impartiri, juxta formam concessionis super absolute, ac dispensatione fratrum ejusdem Ordinis superius vobis facta. Ad hæc, volentibus vestro aggregari consortio qui suspensionis, aut interdicti, vel excommunicationis sententiis, à jure vel à iudice promulgatis generaliter sunt ligati, absolute, beneficium (observata forma canonica) impartiri, ipsosque in fratres recipere, ac eos qui post assumptum habitum, vel professionem emissam recognoverint se talibus in sæculo fuisse sententiis innodatos, secundum formam ipsam vos generalis, Vigiles, & Provinciales, & Correctores, ac Vices vestras gerentes, valeatis absolvere, & cum irregularibus dispensare, si forsan talibus innodati sententiis, vel in locis interdicto suppositis divina præsumperunt officia celebrare, vel ordines recipere. Ita tamen quod si aliqui ex hujusmodi eidem sententiis propter debitum sint adstricti, satisfaciant ut tenentur. Volumus autem nihilominus quod hujusmodi volentes vestro aggregari consortio, nisi mox postquam fuerint absoluti, Ordinem vestrum intraverint, etiam si super hoc eis indicæ à Prælatibus Ordinis ejusdem concedantur,

concedantur, eo ipso in pristinas sententias, a quibus eos caliter absolvi contigerit, relabantur, ceterum vestra discretio caute provideat, ut Apostolicæ Sedis, Legatorum ipsius, & Ordiniorum locorum in absolutionibus huiusmodi scandalum evitetur.

§. 9. Porro quieti vestræ providere volentes, quod per literas Apostolicæ Sedis, aut Legatorum, seu Subdelegatorum ipsius conveniri a quoquam minime valeatis, & quod ad pecuniam colligendam cogi non possitis invitari per literas ipsius Sedis de cetero impetrandas quodque nullus vestrum correctionis, seu visitationis, vel inquisitionis officium Monasteriis, vel Ecclesiis, seu quibuscumque personis impendere, vel ad cognitiones causarum, citationes partium, & denuntiationes sententiarum, interdicti, vel excommunicationum procedere, aut recipere curam Monialium, seu Religiosarum quarumlibet personarum, illis dumtaxat exceptis, quæ in vestris Regula, vel constitutionibus continentur, aut quæ fuerint de mandato Apostolicæ Sedis exceptæ, teneantur, per literas Apostolicas impetratas vel impetrandas in posterum, nisi huiusmodi Apostolicæ literæ de hoc indulto, & Ordine vestro expressam fecerint mentionem, auctoritate Apostolica vobis indulgemus. Concedimus etiam, ut ad visitanda aliqua Monasteria Monialium cuiuscumque Ordinis, illis exceptis quæ (sicut præmittitur) in vestris Regula, vel constitutionibus continentur, aut quæ fuerint de mandato Apostolicæ Sedis excepta, vel audiendas confessiones eorum compelli ullatenus non possint, aut ad recipiendum commisiones causarum, seu sententiarum executiones, vel alia contingentiâ causas ipsas per literas præfatæ Sedis, in quibus facta non fuerit de indulgentia huiusmodi mentio specialis, sive per Legatos, vel delegatos ipsius. Nullus insuper Archiepiscopus, vel Episcopus, nec alius Prælati Ecclesiastici, vel eorum Vicarii, vel Officiales ad portandû, seu deferendû literas, vel exequendum, aut denuntiandum sententias cõtra Principes sæculares, Communitates, Populos, seu quosque benefactores vestros, nullusque delegatus, vel ordinarius iudex ad faciendum citationes, vel commisiones recipiendas, sive quod sitis in causis aliquibus assessores, seu ad alia lites, vel controversias contingentiâ in causis quæ coram ipsis tractantur, quemquam vestrum compellere valeant, sine prædictæ Sedis mandato, & licentiâ speciali, expressam faciente de hac indulgentia mentionem, nec quiscquam vestrum parere, vel intendere teneatur super iis monitionibus, mandatis, aut iussionibus eorundem, aut facere, vel impellere, quod in hac parte duxerit injungendum.

§. 10. Ceterum Generalis, ac Provinciales Correctores, ac ipsorum Vicarii, illos ex fratribus, de quibus auctoritate literarum Sedis Apostolicæ, vel Legatorum, ipsius Archiepiscopis, & Episcopis ac aliis quibuscumque provifum extitit, vel in posterum contigerit provideri, corrigere, ac etiam non obstante conditione aliqua, possint ad suum Ordinem revocare, nec per literas ejusdem Sedis, seu Legatorum ipsius, jam obtentas vel de cetero obtinendas, aliquos de fratribus ipsius Ordinis præfatis Archiepiscopis & Episcopis, aut aliis teneantur in socios deputare, nisi dictæ literæ Apostolicæ obtinendæ de indulto huiusmodi, & Ordine ipso expressam fecerint mentionem, & alias id honestati Ordinis, & illorum saluti viderint expedire. Nullus autè Legatus, nisi de Latere nostro, nullus auctoritate literarum Sedis Apostolicæ specialem de hoc indulto, & Ordine nostro faciendum mentionem, nullusque Prælati, etiam Cardinalis Romanæ Ecclesiæ, nec aliqua persona, Religiosa vel sæcularis, de fratribus ejusdem Ordinis, ad sua seu Ecclesiæ negotia procuranda, vel secum manendum aliquos assumere valeat, nisi quos Generalis, vel Provincialis Corrector ipsorum, tanquam idoneos, & discretos, sibi duxerint assignandos, quos etiam subiacere volumus Ordinis disciplinæ.

§. 11. Illos verò ipsius Ordinis fratros, qui ad prædicandum crucem, vel inquirendum contra pravitatem hæreticam, seu ad alia huiusmodi negotia sint, vel fuerint ubicumque à Sede Apostolica deputati, tu sibi Generalis Corrector, tuique successores removere, seu revocare, penitus transferre, ipsisque quod supersedeant injungere, aliosque substituere (cum expedire videbitur) licite, ac li-

Bullar. Greg. Tom. I.

berè valeatis, & in eos, si contraverint, censuram Ecclesiasticam exercere, ac quilibet Corrector Provincialis, vel ejus Vicarius ejusdem Ordinis, id ipsum in sua Provincia, circa fratres ipsius Ordinis, quibus ab eadem Sede similia contigerit in illa committi, facere possit, non obstantibus aliquibus literis, vel indulgentiis Apostolicis, impetratis vel etiam in posterum impetrandis, quæ de hoc non fecerint mentionem.

§. 12. Inhibemus quoque ne quis post professionem in ordine vestro factam sine Generalis, vel sui provincialis licentiâ, discedat ab ipso. Discedentem verò, absque cautione literarum alterius ipsorum, prætextu privilegii alicujus Apostolicæ Sedis, nullus audeat retinere, quod si forte retinere præsumperit, vobis Generalis, & Provinciales Correctores dumtaxat, & vestris, seu provinciarum Vicariis licitum sit in ipsos discedentes fratres excommunicationis sententiam promulgare. Detinentes verò eisdem secum, vel in Monasteriis, aut Ecclesiis suis, nisi eos rejecerint, postquam eis denuntiatum fuerit, excommunicationis sententiæ volumus subiacere, non obstante quod excommunicari, suspendi, vel interdicti non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam de indulto huiusmodi mentionem. Si verò aliqui de fratribus vestri Ordinis post obtentam licentiâ à Sede prædictâ, aut à nobis ad Religionem aliâ transeundi, infra duos vel tres menses se ad illam Religionem suæ salutis congruam non contulerint, & ipsius non susceperint habitum regularem, licitum sit vobis Generalis, ac Provinciales Correctores, & Vices vestras gerentibus contra ipsos, tanquam alios Ordinis vestri apostatas procedere, secundum quod honestati ipsius Ordinis videritis expedire. Illud idem intelligi volumus de illis, qui post suspensionem habitus alterius Religionis infra tempus probationis (nulla professione facta) inde præsumperint resilire, aut etiam si post professionem huiusmodi, ad religionem laxiorem, seu mitiorem Ordinem transierint, vel, quod ablit, ad sæculum revertantur, volumus vos contra ipsos rigorem vestri Ordinis exercere.

§. 13. Apostatas quoque vestri Ordinis excommunicare, capere, ligare, in carcerate, & alias subdere disciplinæ rigori possitis per vos ac etiam alios, in quocumque habitu eos contigerit inveniri, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

§. 14. Inhibemus etiam ne fratres quos ab Ordine vestro pro suis culpis per Generalem, seu Provinciales, Correctores, aut Vigiles expelli contigerit, vel qui egressi fuerint proprio suo motu, prædicare, confessiones audire, seu docere præsumant, nisi ad alium Ordinem, in quo licite huiusmodi officia exercentur, transierint de vestra, vel dictorum Correctorum licentiâ speciali. Quod si forte ipsi contra huiusmodi inhibitionem nostram aliquod super præmissis temere attentare præsumperint Provinciales, Rectores, & Vigiles, ac eorum Vicarii in illos, quos infra fines suarum Provinciarum, juxta consuetudinem Ordinis vestri, distractos invenerint talia præsumentes (monitione præmissa) auctoritate nostra excommunicationis sententiam valeant promulgare.

§. 15. Ejectos autem de Ordine vestro, vel egressos qui receptione in eodem Ordine suis culpis exigentibus redderunt se indignos, & alios fratres ejusdem Ordinis ex rationali causa, ad quoscumque Ordines approbatos, præterquam ad B. Augustini, Tèplariorû, Hospitaliorû, & aliorû Religiosorû arma portantium ad vitandâ occasionem evagandi, Generalis, vel Provinciales Correctores cum suis testimonialibus literis auctoritate nostra licentiandi, liberam habeant facultatem. Nos enim districtius inhibemus, ne tales ad alium Ordinem aliter transire, vel aliqui eos recipere, seu retinere præsumant absque licentiâ speciali Sedis Apostolicæ, faciente de hoc plenariam mentionem.

§. 16. Inhibemus etiam, ut nulli, sive sit in Religionis Ordine, sive extra Ordinem constitutus, habitum vestrum, vel ita consimilem, quod propterea frater Minimus credi possit, deferre liceat, absque mandato Sedis Apostolicæ speciali. Et ut dicta inhibitiõ majorem consequatur effectum, statuimus ut ii qui habitum vestrum, vel sibi prædicto modo consimilem deferre præsumperint, ad depositionem ipsorum per Diocesanos locorum, cum à vobis

Et in discedentes ab Ordine p. t. emissam p. officium. Contra istos vide Concil. Trid. s. s. 14. cap. 11. & sess. 25. c. 19.

Et etiam in apostata.

Expulsi ab Ordine, prædicare, confessiones audire, aut docere non possunt.

Et ad aliam Ordinem ut hic transire possint. Intellige ad ar. sistem, ut in Conc. Trid. mox cit.

Prohibet quibuscumque Religiosis habitum consimilem.

T t requisit

requisiti fuerint monitione præmissa per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compellantur.

Exemptio à solutione decimarum. De hac vide etiam in præf. infer. c. 10.

§. 17. Cæterum cum humilitas vestra sibi de latitudine orbis terræ nihil, præter domos, & hortos cū virgultis ad simplicem tantummodo fratrum usum præriorum obtentu cælestium duxerit reservandum, nos piè volentes, quod illorū fructus integrè vestræ paupertatis usibus applicentur, ut de dictis hortis, & virgultis vestris nulli decimam teneamini exhibere, vobis auctoritate præsentium indulgemus, districtius inhibentes, ne quis à vobis de præmissis aliquid exigere, vel extorquere præsumat.

Ingratiam et Ordinem bona incorporatio damnorum possunt potest.

§. 18. Quia verò nonnulli vestræ Religionis habitum assumentes diversis personis, quæ sciri & inveniri non possunt, aliqua bona interdum restituere tenentur, vobis Provincialibus, Vigilibus, ac Vicariis prædictis concedimus, ut singuli vestrum in locis sibi commissis, bona ipsa in pios usus convertere valeant, prout secundum Deum videbitur expedire.

Sepultura in locu Ordinis est omnibus libera.

§. 19. Sepulturam quoque in locis, cæmeteriis, & Ecclesiis vestris concedimus, & eam liberam esse censuimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui se illic sepeliri deliberaverint (nisi excommunicati, vel interditi, aut etiam publicè usurarii fuerint) nullus obstet, salva tamen justitia illarum Ecclesiarum à quibus mortuorum corpora assumuntur.

Celebrari nec morari sepeliri possunt in vestris locis.

§. 20. Districtius inhibentes, ut nulli Religiosi, vel seculares vobis invititis aliquorum corpora defunctorum in vestris cæmeteriis sepelire, aut in Ecclesiis vestris Missarum solemnias, vel pro animabus eorum qui ad loca vestra tumulandi feruntur, ibidem exequias celebrare, sine vestro assensu, aut voluntate, præsumant.

Tempore interditi quomodo fratres celebrare valeant. In observ. Concil. Trid. sess. 25. c. 12.

§. 21. Et cum generale interdictum fuerit, in Ecclesiis, & Oratoriis vestris, & aliis quibuscumque, vel cum ad loca perveneritis Ecclesiastico supposito interdicto, clavis januis (interdictis, & excommunicatis exclusis) non pulsatis campanis, & submissa voce, liceat vobis celebrare divina, & Ecclesiastica recipere sacramenta, dummodo causam non dederitis interdicto, nec contingat vobis specialiter interdicti, neque Ecclesiarum, vel Oratoria ipsa fuerint specialiter interdicta. His verò qui vestris morantur obsequiis, cuncta liberè ministrare poteritis Ecclesiastica sacramenta, & ipsos cum decesserint in vestris Oratoriis sepelire. Si quando autem in terris in quibus residetis, vel eorum personis excommunicatio seu interdicti sententias contigerit promulgari, pueri vestris servitiis deputati, negotiorumque vestrorum procuratores, & operarii, qui in vestris locis eorum operibus personaliter continuè institerint, hujusmodi sententiis obnoxii minime habeantur, ibique possint audire divina, juxta formam quæ locis ipsis, eo casu à Sede Apostolica est concessa, nisi eidem causam dederint, vel excommunicari specialiter, seu interdici contingat eosdem.

Fratres confitentur Prælatu Ordinis.

§. 22. Inhibemus insuper universis fratribus vestri Ordinis, ne aliquis eorum (nisi necessitatis urgente articulo) aliis quam Prælati suis peccata sua confiteri præsumant, vel aliis ejusdem Ordinis sacerdotibus secundum Regulam, & ipsius Ordinis instituta.

Prælati Ecclesiastici non molestent fratres super his expressis. Tu quoad processiones attende Conc. Trid. sess. 25. c. 13. Et quoad nova loca, observa bullam Clem. VIII. n. 99.

§. 23. Universis autem Ecclesiarum Prælati, & aliis inhibemus, confessiones vestras vobis invititis audire, vel compellere vos ad synodos, seu convocationes suas accedere, vel cum eis extra Civitates, vel intra, processionaliter exire, aut suis constitutionibus subjacere, vel capitula scrutinia, & inquisitiones in locis vestris, vel alibi de vobis facere, aut fidelitatem juramento firmatam, annualem obedientiam à Provincialibus, Vigilibus, & Correctoribus localibus vestris exigere, aut de ipsorum institutione, vel destitutione, sive de statutis vestri Ordinis, se aliquatenus intromittere, seu prohibere ne ad Civitates, vel Villas ubi religiosè, ac honestè commorari possitis, à populis evocati audeatis accedere, ibique pro vestris usibus construere ædificia, Ecclesias, seu Oratoria, aut in accedentes fratres, seu confluentes hujusmodi, vel acceptatores ipsorum excommunicationis sententias ferre præsumant.

Exemptio à solutione censuræ tertio Ordinis relicta.

§. 24. Concedimus quoque vobis, ut de iis quæ in ornamentis, vel pro eis, aut libris, fabrica, luminaribus, anniversario, septimo, vigesimo, trigésimo, sive aliis, ad perpetuum cultum divinum, seu pro pitantiis, aut victu ad

sustentationem vestram, vel indumentis, necnon pro annuis censibus redimendis, ad quorum solutionem aliqua domus vestri Ordinis obligatæ noscuntur, vel de domibus prædictis, & hortis, aliisque locis vobis, secundum instituta vestri Ordinis opportunis, aut de iis quæ pro hujusmodi domibus, prædiis, hortis, & locis emendis vobis legantur (dummodo præmissa non convertantur in usus alios) sed in illis dumtaxat, pro quibus relinquuntur, aut alios etiam qui in hac concessione, vel indulgentia continentur, nulli canonicam portionem aliquam teneamini exhibere. Et ne quis à vobis ultimarum executoribus voluntatum, seu decedentium hæredibus, de præmissis, aut de iis, quæ vobis in ultimis voluntatibus absolute legantur, vel alias pro vestris necessitatibus conferantur, aliquid exigere vel extorquere præsumant, districtius inhibemus.

§. 25. Ad hæc, liceat fratribus vestri Ordinis, cum de prioribus locis suis ad alia loca se transferunt, tam ædificia, seu omnem ædificiorum materiam locorum quæ dimittunt (dedicatis Ecclesiis dumtaxat exceptis) libros, calices, & paramenta secum ad alia loca transferre. Ac ædificia ipsa cum solo, & aliis ad eadem loca pertinentibus, præter Ecclesias, per personas ad hoc à Sede Apostolica deputatas vendere, ipsorumque pretium in aliorum locorum ad quæ dicti fratres se transferunt, ædificationem, seu alias in eorum utilitatem convertere, secundum quod melius videbitur expedire, cum ipsa priora, & alia loca fratrum ad nos, & Apostolicam Sedem specialiter, & immediatè pertinere noscantur. Et ne aliqui Archiepiscopi, vel Episcopi, aut alii Ecclesiarum Prælati, seu quævis alia persona Ecclesiastica, vel secularis, prædicta loca, seu bona occupare, accipere, vel usurpare, aut quoquo modo sibi vendicare præsumant, absque dictæ Sedis licentia speciali, districtius inhibemus.

§. 26. Indulgemus vobis, ut ad præsentationem procuratorum Legatorum prædictæ Sedis, vel Nuntiorum ipsius, seu Diocesanorum locorum, aut erectionum, vel collectionum, seu subsidiorum, vel provisionum quarumcumque minime teneamini, nec ad ea solvenda per literas dictæ Sedis, aut Legatorum, vel Nuntiorum ejusdem, seu Rectorum, & terrarum Ecclesiarum Romanæ impetratas, seu in posterum impetrandas, cujuscumque tenoris fuerint, in perpetuum compelli possitis, nisi dictæ Sedis literæ impetrandæ plenam, & expressam de hujusmodi indulto, & dicto Ordine fecerint mentionem.

§. 27. Præterea cum felicitis record. Gregorius XI. prædecessor in dictis suis literis Generali, Vigilibus, & Provincialibus, necnon Correctoribus localibus, & eorum Vicariis absolvendi fratres ejusdem Ordinis, ac etiam fratres dicti Ordinis quos ipsi hujusmodi superiores habuerint pro tempore in confessores absolvendi ipsos superiores ab excessibus, & censuris, nisi talia forent, propter quæ essent ad Sedem Apostolicam meritò destinandi, ac cum eis desuper dispensandi, concedit, & propterea qui sunt destinandi persæpe revocetur in dubium, ut absolventium, & absolvendorum, dispensantium, & dispensatorum pro parte puritatis conscientiarum consulamus: Declaramus hæreticos, relapsos, schismaticos, & qui literas Apostolicas falsificassent, aut ad infideles prohibita detulissent, dumtaxat esse ad Sedem prædictam merito destinandos, reliquis verò omnibus etiam simoniacis qualitercumque irretitis, posse per illos quibus inibi conceditur, absolutionis beneficium, & dispensationis, juxta casuum indigentiam impartiri. Et ut in dicti Ordinis professoribus omnis vagandi tollatur occasio, & ad Apostolicam Sedem recurrendi subtrahatur pro posse necessitas, omnibus superioribus, & eorum Vicariis defectum natalium ex adulterio, sacrilegio, incestu, & quovis alio nefario, & illico coitu proveniente; necnon cum his, qui ex quavis causa, præterquam homicidii voluntarii, bigamiae, & mutilationis membrorum, irregulares forent, dispensandi cum dicti Ordinis Minorum professoribus, postquam ipsum Ordinem professi fuerint, ut defectu & irregularitate cessante, irregulares ipsi ad quoscumque etiam sacros ordines promoveri, & in illis etiam altaris mysterio ministrare, & tam ipsi irregulares, quam defectum Natalium patientes, ad quascumque administra

administraciones, & officia eligi, recipi, & assumi, illaque gerere, & exercere libere, & licite valeant, motu, scientia, & auctoritate predictis concedimus per presentes.

§. 28. Indultum verò prædecessoris de decimis non solvendis, ad quæcumque bona dictorum fratrum, & quæcumque decimas (etiam quas vulgus Papales appellant) & Apostolica Sedes pro Christianæ fidei defensione, aut aliis imminentibus persæpe necessitatibus inducit, & quæcumque alia onera, motu, & scientia predictis extendimus, Decernentes fratres ipsos Minimos, etiam si per quoscumque exemptos, etiam Mendicantes solvi mandarentur, cum quibusvis derogatoriis, & fortioribus clausulis, ab illarum solutione cessando, censuras, & pœnas aliquas non incurrere, nisi præsentibus nobis per generales aut alias clausulas specialem mentionem impo- nentes, non alias sit derogatum, specificè eorum de verbo ad verbum inserto tenore.

§. 29. Cæterum cum fel. rec. Innocentius Papa IV. prædecessor noster, olim duxerit statuendum, ut exempli quantacumque gaudeant libertate; nihilominus tamen ratione delicti, seu contractus, aut rei de qua contra ipsos agitur, ritè possint coram locorum Ordinariis conveniri, & illi quoad hoc suam in ipsos jurisdictionem, (pro- ut jus exigit,) exercere, nos vobis (ut occasione constitu- tionis hujusmodi nullum libertatibus, & immunitatibus, vobis, & Ordini vestro per privilegia, & indulgentias ab Apostolica Sede concessis, aut in posterum concedendis præjudicium generetur) auctoritate præsentium indul- gemus. Decernentes vos seu personas vestri Ordinis in prædictis casibus Ordinariis ipsis minimè subjacere. De- cernimus etgo irritum quicquid contra tenorem concessio- num, & inhibitionum hujusmodi, per quoscumque fuerit attentatum, & interdicti, suspensionis, & excom- municationis sententias, si quis contra concessiones, constitutiones, & inhibitiones easdem in vos, vel vestrum aliquos, aut loca vestra, seu benefactores vestros vel excu- tores, aut heredes prædictos in posterum promulgari contigerit, penitus non tenere.

§. 30. Et quia Bonifacius VIII. prædecessor noster olim ad augmentum continuum Religionum, & Ordinum quos Romana suscepit & approbavit Ecclesia, paternis studiis intendit, & consideravit attentius, quod non inter- missa sedulitas disciplina, Religiones, & Ordines su- pradictos, statufque regulares salubriter dirigit, & con- servat, quodque si eam perire, vel remitti contingeret, Ordo quilibet collabi necessariò cogeretur, penitendo etiam quod si regularium personarum correctio rimas juris, & apices sequeretur, hujusmodi rigor lentesceret, ac multiplicata laxatione torperet. Nos auctoritate Apo- stolica vobis indulgemus, ut ad correctiones, & punitio- nes fratrum vestri Ordinis delinquentium infligendas, Generalis, Vigiles, & Provinciales, necnon Correctores locales, & eorum Vicegerentes, ad quos eadem spectare noscuntur) simul, & apicibus ipsis postpositis) liberè procedere valeant secundum consuetudines approbatas, & generalia facta, & etiam faciendâ ipsius Ordinis insti- tuta. Nec volumus eis idè licere fratribus ab eisdem corre- ctionibus, & punitioibus aliquatenus appellare, provi- da in hoc deliberatione, ac maturitate debita observatis.

§. 31. Quodque fratres, & sorores, ac gubernatores præfati, ratione domorum, locorum, ac Monasteriorum prædictorum, aut quorumcumque aliorum bonorum, aut possessionum, quæ in præsentiarum habent, & justis mo- dis præstante Domino habebunt in futurum, seu alia qua- vis occasione, decimam vel aliam petitionem, aut annuos redditus, seu censum, vel procuracionem aliquam, vel aliam subventionem Legatis, vel Nuntiis dictæ Sedis, aut Ordinariis locorum, vel aliis quibuscumque, aut peda- gia, vel telonia, & alias exactiones, quibusvis Regibus, seu aliis personis, Ecclesiasticis seu secularibus, dare, & solvere minimè teneantur, nec ad illud compelli possint, vel super hoc alias à quoquam quomodolibet conveniri per literas Sedis prædictæ, aut Legatorum, vel Delegato- rum, seu Nuntiorum ipsius, aut Diocesanorum locorum, vel Rectorum terrarum Ecclesiæ Romanæ, aut quorum- cumque aliorum, etiam si in ejusdem Sedis literis conti- neatur expressè, quod ad quævis, exempta, vel non exem-

Bullar. Mag. Tom. I.

pta, seu Monasteria se extendant, & aliqua eis, cujuscum- que tenoris existat, ipsius Sedis indulgentia non obfi- stat, nisi forsân dictæ literæ Apostolicæ de dicto Ordine, & præsentibus, de verbo ad verbum, ac etiam Monaste- riis, locis, & domibus, ipsorumque Rectoribus, ac Guber- natoribus, & personis prædictis, plenam, & expressam, ac etiam specialiter, & nominaliter fecerint mentionem.

§. 32. Felicis rec. Innocentii Papæ IV. prædecessoris nostri, & aliis constitutionibus Apostolicis, legibus Im- perialibus, statutis, & consuetudinibus, per quæ præmissa possent quomodolibet infringi, vel impedi, & aliis in contrarium editis non obstantibus quibuscumque: Nos enim quælibet excommunicationum, suspensionum, & interdicti sententias, & quoscumque processus, quævis pœnas & sententias continentes, quas, & quos contra Generalem, fratres, & sorores, domos, Monasteria, per- sonas, & alia supradicta, contra tenorem, & formam præ- sentium, & exemptionis hujusmodi promulgari, & ha- beri contigerit, irritas decernimus penitus, & inanes. Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, 5. Kal. Augusti 1506. Pontificatus nostri Anno tertio.

Dat. P. An. 3. de 17. 5. pr.

Facultas duorum ex Prælati Congregationis Monachorum B. Mariæ Montis Oliveti Ordinis S. Benedicti, circa alienationem ejus bonorum in evidentem utilitatem.

XI.

Hæc facultas postea data est Visitatoribus d. Congre- gationis à Leone V. inf. in const. 18. Ex debito. Institutionem verò, & statum hujus Congrega- tionis notavi supra in const. 1. Clem. VI. Sollicitu- dinis.

I V L I V S EPISCOPVS, &c. edita An. D. Dilectis filiis Abbati Generali, & Visitatoribus Congrega- tionis Monachorum B. Mariæ de Monte Oliveto, Ordinis Sancti Benedicti, Sal. & Apost. benedictionem.

¶ X Injuncto nobis desuper Apostolicæ servitutis of- ficio ad ea libenter intendimus, per quæ Monaste- riorum, & aliorum Religiosorum locorum quorumlibet utilitas valeat procurari.

§. 1. Dudum siquidem à felicis record. Paulo Papa prædecessore nostro emanarunt literæ tenoris subse- quentis.

§. 2. Et deinde nobis nuper exhibita pro parte dile- ctorum filiorum Capituli Generalis Congregationis Monachorum B. Mariæ de Monte Oliveto Ordinis S. Be- nedicti petitio continebat, quod sæpè contingit, quod Monasteriis, Prioratibus, & aliis Religiosis locis dictæ Congregationis, necnon membris ab illis dependentibus expediret, aliqua ex eorum immobilibus bonis, quæ eis parum utilia, seu minus commoda existunt, vendere, & pretium inde proveniens, in alia immobilia bona utilio- ra, & commodiora convertere, seu pro aliis possessioni- bus, aut immobilibus bonis utilioribus, & commodiori- bus permutare, aut in feudum, vel emphyteusum, sive li- vellum, & affictum perpetuum, vel ad tempus sub cano- ne decenti locare, & concedere, ex quo profecto Mo- nasteriorum, & Prioratum, ac locorum, necnon membro- rum prædictorum conditio, cum eorum evidenti utilita- te melior efficeretur.

§. 3. Quare pro parte eorundem Capituli nobis fuit humiliter supplicatum, ut vobis singulis Abbatibus, & aliis Prælati, & Prioribus, ac Conventibus Monasterio- rum, Locorum, Prioratum, & Membrorum prædictorum pro tempore existentibus, quæcumque possessiones, & alia bona immobilia minus utilia, minusque commoda hujusmodi vendendi, alienandi, & permutandi, aut in feu- dum, seu emphyteusum, vel livellum, & affictum perpetuum, vel ad tempus locandi, & concedendi quoties expe- dierit, licentiam largiamini, committere, & mandare, aliasque in præmissis opportune providere de benigni- tate Apostolica dignamur.

T t 2 §. 4. Nos

Procurari.

paul. II. edita de bullam ad qua sup.

Causa hujus concessio.

Petitio Capitu- li.

Facultas dno- rum ex Pra- latorum Congre- gationum circa alienationem v- nerum sta- t. l. i. m.

§. 4. Nos igitur hujusmodi supplicationibus inclina- ti, discretioni vestre per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos, vel major pars, aut ad minus duo vestrum, bonis, de quorum venditione, permutatione, locatione, in feudum, seu in emphyteusim, vel livellum pro tempore agatur hujusmodi, prius coram vobis, specificatis de om- nibus, & singulis, quae super obtinenda licentia hujus- modi per eosdem Abbates, Praelatos, Priores, & Con- ventus vobis pro tempore exponi contigerit, & eorum circumstantiis universis, auctoritate nostra vos conjun- ctim, servata forma literarum Pauli praedecessoris hujus- modi procedendo diligenter informetis, & si per infur- mationem eandem ea vobis sic pro tempore exposita vera esse, ac venditiones, alienationes, permutationes, loca- tiones, & concessionis praedictas, si fiant in evidentem Monasteriorum, Prioratum, membrorum, & locorum praedictorum, quorum illa fuerint, utilitatem, cedere repe- rieritis, eisdem Abbatibus, Praelatis, Prioribus, & Conven- tibus id petentibus, quoties expediens fuerit, possessiones, & bona quaecumque hujusmodi pro pretiis compe- tentibus vendendi, & alienandi, seu illa pro aliis posses- sionibus, & bonis immobilibus, utilioribus, & commo- dioribus permutandi, aut quibusvis personis, etiam sa- cularibus in eandem emphyteusim, vel livellum, & affi- ctum perpetuum, vel ad tempus, pro concedenti annuo ca- none, seu censu, locandi, & concedendi, dicta auctoritate licentiam largiamini, facultatem concedimus.

Quibus cum- que non ob- stantibus.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinatio- nibus Apostolicis, ac statutis, & consuetudinibus Mona- steriorum, Prioratum, locorum, membrorum, Congrega- tionis, & Ordinis praedictorum juramento, confirmatio- ne Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis. Quod- que uni de personis in dignitate Ecclesiastica constitu- tis, quibus literae Apostolicae dirigi consueverunt, non sit- tis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Pretium ubi desumendum.

§. 6. Proviso quod si possessiones, & alia bona hujus- modi vendi contigerit, ut praefertur, pretium seu pretia ex illis proveniens, seu provenientia, penes eadem sacram, etiam dictae Congregationis, aut fidei, & facultatibus ido- neam personam, cum obligationibus, & recognitionibus, ac cautelis in talibus apponi solitis reponantur, & in- emptioem aliorum immobilium bonorum eisdem Mo- nasteriis, Prioratibus, locis, & membris, quorum erant bona vendita hujusmodi, commodiorum, & magis utilium, & non in aliam causam omnino convertantur.

Dat. P. An. 4. die 4. Junii.

Datum Romae apud S. Petram, Anno Incarnationis Dominicae 1407. Pridie Nonas Junii, Pontificatus nostri Anno 4.

XII. Ordinationes pro bono regimine Congrega- tionis Monachorum B. Mariae Montis Olive- ti, Ordinis S. Benedicti, ejusque gratiae, & im- munitates.

Alias gratias hujus Congregationis vide in Pii V. const. 41. inf. Et si mendicantium. Caetera autem no- tatis supra ad const. 1. Clem. VI. Sollicitudinibus.

Edita An. D. 1407. I V L I V S E P I S C O P V S, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Procurator.

ET si ad universos Regulares Ordines in militanti Ec- clesia institutos, ut loca jugi sanctimoniae dedita, per- sonasque voto religionis adstrictas, pro injunctae nobis Apostolicae servitutis officio, crebris vigiliis, & indefes- sis studiis intendere nos deceat, ad dilectos tamen filios Abbates, & Monachos Ordinis S. Benedicti, Congrega- tionis Beatae Mariae Montis Oliveti, eo diligentius aciem nostrae considerationis convertete nos convenit, quo ip- sis sub eisdem beati Benedicti Regularibus institutis, ac patrocinio Beatae Mariae Virginis, qua mediante ejus in- tercessionis ad Dominam indefessis ad salutem praebetur accessus, & ad instar Salvatoris Domini nostri JESU CHRISTI, qui in Monte Oliveti, Monte utique Sancto, Apostolis salutaris documenta praebuit, per eorum sancti- moniae vitam, & sollicitudinem in eodem Monte Oliveti

Pientinae Diocesis, ubi primam ipsa Congregatio suae vitae solitariae exordium sumpsit, vigiliis, & orationibus assiduis intenti, ac cogentes carnem ab illecebris abstra- ctam spiritui obedire, eorum exemplis caeteris ad salu- tem, & salutaria praebent documenta, & illa eis favore benevolo concedere, per quae possint in eorum sancto ac pio proposito, Altissimo in ejus beneplacitis gratum reddere famulatum.

§. 1. Sane cum sicut accepimus, alias plures immu- nitates, exemptiones, ac diversa privilegia, favores, & in- dulta spiritualia, ac temporalia, per diversos Romanos Pontifices praedecessores nostros praefatae Congregatio- ni, illiusque Monasteriis, locis, personis, bonis, & rebus concessa fuerint. Nos cupientes ut dilectus filius moder- nus, ac pro tempore existens Abbas Generalis dictae Congregationis, ac Monachi praefati, eo quietius possint Domino in ejus beneplacitis famulari, quo cognove- rint hujusmodi privilegia, & immunitates, pro illorum subsistentia firmiori, etiam nostrae approbationis robore communiri, ac etiam Abbatis, & Monachorum, & Con- gregationis hujusmodi commoditatibus, & augmento, statuique prospero, & felici, quantum cum Deo possu- mus salubriter consulere, in ipsosque Generalem Abba- tem, & Monachos, & Congregationes, suspensionis in- terdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pae- nis, a jure vel ab homine, quavis occasione vel causa la- tis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie abso- lutos fore censentes. Ac omnia, & singula privilegia, gra- tias, favores, immunitates, exemptiones, indulta qua- cumque, tam spiritualia quam temporalia, eidem Con- gregationi, ac illius Monasteriis, locis, personis, sub quibuscumque tenoribus concessa, illorumque omnium te- nores, ac si de verbo ad verbum praesentibus infereren- tur, pro expressis habentes, motu proprio, non ad Abba- tis, & Monachorum praedictorum, vel alicujus alterius pro eis nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia, privi- legia, gratias, favores, immunitates, exemptiones, & indulta hujusmodi, auctoritate Apostolica tenore praesentium approbamus, & innovamus, ac perpetuae firmi- tatis robur obtinere, eaque omnia, & singula inviola- biliter observari debere decernimus.

§. 2. Ac volumus quicquid dubii in dictis privilegiis, seu aliquo eorum pro parte emerferit, id data verborum ambiguitate, & varia peritorum interpretatione, in favorem dictae Congregationis, & locorum particularium ejusdem interpretari debere.

§. 3. Et cujusvis particularis Monasterii dictae Con- gregationis privilegia, ipsi toti Congregationi, & aliis particularibus Monasteriis esse communia, & ad illa ea extendi, & extendimus per praesentes, quando ipsa privilegia aliis Monasteriis, & locis dictae Congregatio- nis adaptari possint.

§. 4. Et insuper etiam ultra praedicta privilegia eidem Congregationi ut praefertur concessa, hac perpetua at- que irrefragabili constitutione, motu, & scientia simili- bus, sancimus, quod omnes, & singuli dictae Congrega- tionis Monachi Ordinem ipsum professi, praesentes, & futuri, quamvis in diversis Monasteriis sive locis pro tempore maneant, unum tamen corpus, & una Congre- gatio existant. Ipsaque Congregatio, ab Apostolica Sede merito approbata ab universis Christi fidelibus in reve- rentia, & devotione habeatur.

§. 5. Et dictae Congregationis Capitulum generale, sive in ea vocem pro tempore habentes, pro felici di- ctae Congregationis successu, statuta, constitutiones, or- dinationes, ac omnia, & singula, quae in spiritualibus, & temporalibus ipsius Congregationis, ac ejus Regularis disciplinae, statum, observantiam, indemnitate, & circa divini officii directionem, & ordinationem, absque tamen ipsius regulae, in substantia vel effectu, variatione, inter- pretationem, vel declarationem quoquomodo concerne- re poterunt, auctoritate praedicta instituendi, ordinan- di, interpretandi, & declarandi, ac ea quae sic institu- ta, ordinata, interpretata, vel declarata fuerint in toto, vel in parte, prout rerum vel temporum qualitas exegerit,

cit, tollendi, alterandi, & in melius commutandi, plenam, & liberam in omnibus habeant facultatem. Quibus institutis, ordinationibus, declarationibus, & correctionibus, singuli de Congregatione hujusmodi, cujuscumque dignitatis, status, gradus, seu conditionis existant, efficaciter parere omnino teneantur. Ita tamen quod ad peccatum, nisi contra fiat ex contemptu, aliquem non obligent.

§. 6. Et quoties Prælatus aliquis Monasterium cui præfuerit reformare, & ad ipsius Congregationis observantiam reducere decreverit, reformationem ipsam, juxta instituta, decreta, & ordinationes Congregationis ejusdem, prout convenientius poterit, exequatur. Et ejus acta, conventiones, & modi, eo ipso quod de consensu dictæ Congregationis, seu ad id deputatorum in formam publicam redacta fuerint, Apostolico sint robore communitæ.

§. 7. Universi verò ejusdem Congregationis prælati, sub præfati Generalis Abbatis, & alii Monachi, ac Conventus & commissi, sub Prælatorum in quorum Monasteriis, aut locis ipsi Monachi, Conventus, & Commissi morantur, obedientiis vivant, & eas illis humiliter præstent.

§. 8. Et nulli Prælatorum vel Monachorum prædictorum ab institutis, ordinationibus, correctionibus, & mandatis Capituli, sive Abbatis generalis, aut aliorum Prælatorum ipsius Congregationis, ad quemcumque, etiam ad nos, & Sedem prædictam, nisi de speciali indulto summi Pontificis liceat appellare, appellationesque desuper pro tempore interpositæ & inde secutæ irritæ habeantur.

§. 9. Et cum contra aliquem Prælatorum vel Monachorum dictæ Congregationis civiliter vel criminaliter agi contigerit, secundum consuetudines, & statuta prædicta, juris communis apicibus, dilationibus, terminis, & litium anfractibus omittis, procedi debeat.

§. 10. Et ipsius Congregationis Prælati, suos Monachos, qui licentiam à Sede præfata habere dixerint, se ad aliud quodcumque Monasterium sive locum transferendi, obtentu literarum Apostolicarum transferri non sinant, nisi in ipsis literis specialis, specifica, & expressa de Congregatione, & nostra ordinatione hujusmodi mentio fiat, eisque sufficienter derogetur: ac tunc si infra tres menses id non compleverint, contra eos tanquam contra apostatas agi possit, nisi in ipsis literis Apostolicis expressum fuerit tempus, infra quod se debeant ad hujusmodi Monasteria sive loca transfuisse, eoque casu non prius contra eos agi liceat quam dicta tempora sint elapsa.

§. 11. Ac Congregationis hujusmodi Prælati, quorumcumque literarum Apostolicarum prætextu, nisi in illis præsentibus specialiter & expressè derogetur, ad recipiendum Monachos, qui alias ab eorum propriis Monasteriis absque suorum Superiorum licentia contumaciter recesserunt, à quoquam nequeant quomodolibet coarctari.

§. 12. Illi verò ex eisdem Monachis, quos de prioribus in quibus professi fuerint Monasteriis, sive locis, ad alia dictæ Congregationis Monasteria sive loca, juxta dicti Capituli ordinationem transferri contigerit, aut alias pro Conventualibus, quomodolibet ex tunc ab ipsis Prioribus, Monasteriis atque locis, realiter absoluti extiterint, aliorum Monasteriorum locorumque, quandiu ibi steterint, Monachi & suppositi reputentur, & pro Conventualibus inibi habeantur, ac si in illis professionem suam emisissent.

§. 13. Ac omnia Monasteria, & loca prædicta, & eorum Prælati, atque personæ, quibuscumque eis à dicta Sede, vel alias qualitercumque concessis, ac de jure, seu consuetudine debitis, juribus, præeminentiis, ac dignitatibus, inconcussè gaudeant, & utantur dummodo illa præmissis & aliis dictæ Congregationis institutis, & ordinationibus non obstant.

§. 14. Nec propterea ex Monasteriis ipsis unum alteri censeatur esse subiectum; sed eis in sua pristina libertate manentibus, ea vicissitudinis adminiculo copulata, sub felici dictæ Congregationis regimine, sub uniformi regularis observantiæ gressu invicem suffragentur.

Bullar. Mag. Tom. I.

§. 15. Monasteria autem, & Prioratus, quæ nunc sunt, & pro tempore erunt, etiam unita præfate Congregationi, per Prælatos dumtaxat ejusdem Congregationis regantur, & gubernentur. Et quoties illa ubicumque, etiam apud Sedem prædictam, & qualitercumque vacare contigerit, etiam si quævis speciales vel generales de illorum provisionibus, seu dispositionibus per dictam Sedem reservationes factæ fuerint, Generale Capitulum, si tunc celebretur, alioquin Abbas generalis, cum per ipsam Congregationem ad id deputatis, illos & ejusdem Congregationis Monachis, præsentibus & futuris, etiam defectum natalium ex quibusvis personis patientis, quos ad id idoneos fore crediderint, in Prælatos tunc vacantium Monasteriorum, & Prioratum hujusmodi, alias secundum consuetudines, ordinationes, & statuta prædicta, eligere seu nominare.

§. 16. Et ad eorum nutum, & beneplacitum taliter electos seu nominatos à regimine, & administratione dictorum Monasteriorum, & Prioratum, quibus tunc præfuerint, & quæ tunc propterea vacare censeantur, absolvere, & anovere.

§. 17. Præfatique sic electi seu nominati absque alicujus dictæ Sedis vel alterius provisionis, vel dispensationis adminiculo, etiam præter hoc quod eis munus benedictionis impendatur, ipsis Monasteriis, & Prioratibus, ad quæ sic electi vel nominati fuerint, præesse, ac illa in spiritualibus, & temporalibus regere, & gubernare, ac omnes actus ibidem exercere, & insignia deferre, ac si munus hujusmodi suscepissent.

§. 18. Et si contingat Prælatos dictæ Congregationis à Monasteriis & Prioratibus, ad quæ ut præmittitur electi, seu nominati fuerint, aliqua legitima causa abesse, atque pro dictorum Congregationis, & Monachorum, ac illorum præsentium & futurorum Monasteriorum ac Prioratum conservatione, & statu prospero & felici, quod absente Prælato, ne Monasterium sibi commissum ex ejus absentia, damna sustineat, alius qui Monasterium, seu Prioratum ipsum regat, & gubernet durante absentia hujusmodi deputetur, utile videatur & expediat, quod quoties id contigerit Capitulum, seu Generalis Abbas cum deputatis hujusmodi, alias juxta eorum consuetudines, & statuta, curam, regimen & administrationem ipsius Monasterii, seu Prioratus, Prælati sui præsentia carentis in spiritualibus, & temporalibus dicta absentia durante alteri committere liberè & licitè possint.

§. 19. Et quod aliquod ex dictis Monasteriis vel Prioratibus, aut aliis dictæ Congregationis locis, per quascumque literas Apostolicas, etiam motu simili, & cum reservationibus, ac quibuscumque derogatoriis, per quas effectus præsentium quomodolibet impediri vel differri possit, clausulis concessas hactenus, & in posterum concedendas per aliquem de dicta Congregatione vel extra eam, cujuscumque status, gradus, ordinis seu conditionis sit, etiam si Cardinalatus honore, aut Pontificali, vel alia quavis dignitate præfulgeat in titulum aut commendam, sive administrationem, vel alias obtineri. Seu ei super aliquibus eorum fructibus, redditibus, & proventibus aliqua pensio reservari, concedi vel assignari, vel jus sibi desuper acquiri, vel aliquis contra præsentium tenorem quovis quæsito colore, quempiam de dicta Congregatione, super aliquo ex Monasteriis, Prioratibus, & locis prædictis, ratione tituli, sive commendæ, vel administrationis, aut personis hujusmodi, vel aliis impedire, seu molestare valeat. Quodque deinceps nulla ex beneficiis Ecclesiasticis, cum cura vel sine cura, ad collationem, provisionem, presentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem Abbatum vel Priorum, ac Conventuum, Monasteriorum, & aliorum dictæ Congregationis, communiter vel divinum pro tempore pertinentibus, etiam qualitercumque beneficia ipsa, & ubicumque, præterquam apud Sedem prædictam vacare contigerit, dummodo dispositioni Apostolicæ generaliter reservata non fuerint, sub gratiis, expectativis, aut provisionibus, seu aliis dispositionibus dictæ Sedis facultatibus, seu indultis de conferendis beneficiis Ecclesiasticis vacantibus, vel vacaturis, quibusvis personis, cujuscumque status, dignitatis, gradus, ordinis vel conditionis fuerint,

Monasteria Congregationis ab eorum prælatibus regantur, ad electionem Capituli vel Abbatis.

Et ad eorum nutum electi anoverentur.

Electique non sint administrandi.

Ipsi absentibus, alteri ad administrationem, à Capitulis, vel Abbatibus, & de jure.

Collatio Monasteriorum, & Prioratum ad quos spectat.

& quavis etiam Pontificali dignitate præfulgeant, ab eadem Sede quomodolibet concessis, & in antea concedendis, quomodolibet cadant seu comprehendantur. Sed ipsorum beneficiorum collatio, provisio, presentatio, electio, & dispositio, illorum occurrente vacatione, præmissis non obstantibus ad Abbates, Priores, ac Conventus præfatos, liberè, & absque aliquo etiam præfate Sedis præventionis impedimento, pertineant & spectent, ac de beneficiis ipsis nullus alius quam Abbates seu Priores, & Conventus prædicti, quorumcumque facultatum & indulgentiarum sibi à Sede vel Legatis præfatis qualitercumque, & sub quibusvis verborum formis, & clausulis, etiam derogatoriis derogatoris, etiam motu simili concessorum, & concedendorum vigore vel prætextu, disponere valeant quoquo modo. Ac omnes & singulæ gratiæ expectatiæ, & acceptationes, provisiones, dispositiones, collationes, & literæ Sedis, ac illius Legatorum hujusmodi, facultatesque, & indulta super collationibus beneficiorum Ecclesiasticorum vacantium seu vacaturorum quibusvis, etiam ut præfertur qualificatis personis, & cum prædictis clausulis pro tempore concessa, processusque de super pro tempore habiti, etiam excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliasque Ecclesiasticas sententias, censuras, & pœnas, in se continentes, quoad beneficia ad collationem, provisionem, præsentationem, electionem, aut aliam dispositionem Abbatum, & Priorum, ac Conventuum prædictorum respectivè spectantia hujusmodi, ac totum id, & quicquid in contrarium à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, omni prorsus careant firmitate.

*Impedientes
eos, qui Congregationem
instare vo-
lunt, excom-
municamus.*

§. 20. Nec quisquam personas, quæ de jure communi Religionem ingredi non prohibentur, ex sæculo fugientes, & ad dictam Congregationem venire affectantes, verberibus aut molestiis quibuslibet impedire vel prohibere, aut à Monasteriis vel locis Congregationis ejusdem presentibus vel futuris divertere, aut super hoc illis, vel eas recipientibus injuriam vel molestiam aliquam irrogare præsumat contra facientes verò, presentium notitiam habentes, vel qui eas ignoraverint, & postquam ad eorum notitiam devenerint, à præmissis injuriis, & violentiis non destiterint, excommunicationis sententiam ipso facto incurrant, à qua præterquam in mortis articulo constituti, nisi à Sede præfata absolutionis beneficium nequeant obtinere.

*Assumptos
Prælatus vel
Monachum
Congregatio-
nis, ad eorum
servitium vel
officia extra
Congregatio-
nem, excom-
municamus.*

§. 21. Ac nullæ Ecclesiasticæ vel sæculares personæ, quacumque auctoritate vel dignitate præditæ, aliquem ex Prælatibus vel Monachis Congregationis prædictæ obsequiorum vel servitorum propriorum, vel Monasteriorum suorum prætextu, etiam absque licentia suorum Superiorum ad eas divertere, vel alia quavis causa, etiam archioris vitæ, Ordinis, vel observantiæ à dicta Congregatione educere, vel spontè venientes recipere & penes se retinere audeant, etiam auctoritate literarum Apostolicarum, in quibus de hujusmodi Prælato vel Monacho, & Congregatione nominatim expressa mentio non fiat absque consensu Capituli, seu Abbatis generalis, vel majoris partis Visitorum dictæ Congregationis pro tempore existentium. Quod si recipientes, infra tres dies, postquam eis præsentibus innoverint, Prælatus, seu Monachum extra ipsam Congregationem existentem hujusmodi, eidem Congregationi non restituerint cum effectu, vel à se realiter non abjecerint, excommunicationis sententia innodati existant eo ipso, à qua nisi in mortis articulo, aut à Sede prædicta absolvi non possint.

*Prælati Con-
gregationis
recipiunt ex-
tra eam va-
gantes.*

§. 22. Generalis autem, & alii Abbates, & Priores dictæ Congregationis pro tempore existentes, seu ab eis deputati, possint omnes, & singulos ejusdem Congregationis Monachos, ab illa vagos, & fugitivos, aut suis Superioribus non obedientes, & rebelles, & qui habita licentia, conditionem eis impositam non impleverint, aut lapsa licentiæ termino ad propria Monasteria non redierint, vel alia loca, seu Monasteria absque speciali Apostolico privilegio presentibus deroganti, aut sine Superiorum suorum licentia se transtulerint, vel aliquarum personarum, quacumque dignitate, etiam Cardinalatus honore fulgentium, servitiis in Romana Curia, vel extra

eam se addixerint, vel ab eis literas familiaritatis, aut Capellanatus obtinuerint, capere, & in carceribus detinere, aut per censuram Ecclesiasticam, & alia juris remedia, appellatione remota, etiam invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis, ad solitam, & debitam obedientiam compellere.

§. 23. Et ut dictæ Congregationis Monachi divinis beneplacitis quietius, & liberius insistant, eandem Congregationem, & illius Generalem Abbatem, ac Visitatores, & alios Prælatos, ac Monachos, Conventos, Commissarios, Novitios, & Capellanos, etiam habentes curam animarum, necnon personas familiares, & servitores ipsorum, nunc, & pro tempore existentes, ac ipsius Congregationis Monasteria, Prioratus, & loca, etiam quæ in potestatem eidem Congregationi quandocumque uniri, vel incorporari, seu subjici, vel alias quomodolibet aggregari contigerit; omniaque & singula dictorum Monasteriorum, Prioratuum, & locorum, presentium, & futurorum, Ecclesias, Capellas, etiam in ipsis cura animarum imminet, Oratoria, manualia, membra, Castra, Fortalitia, ædificia, villas, grangias, vineas, oliveta, & hortos, silvas, nemora, prata, palcua, piscationes, molendina, aquas, aquarum decursus, jura, jurisdictiones, prædia, possessiones, & bona quæcumque, quæ in presentibus sunt, & in futurum erunt dictæ Congregationis, & quæ omnia, & singula per eorum vocabula, fines, valores, qualitates, & quantitates, hic haberi volumus pro sufficienter expressis, à quorumcumque Legatorum etiam de latere, & Subdelegatorum, necnon Nuntiorum dictæ Sedis, ac Vicariorum, Rectorum, & quorumvis Romanæ Ecclesiæ, necnon Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Electorum, Administratorum, & aliorum quorumcumque Judicum Ordinariorum quavis auctoritate, & potestate fulgentium, dictorum auctoritate, potestate, dominio, visitatione, reformatione, & correctione, ita quod in dictam Congregationem, vel ejus singulares personas, seu benefactores, occasione beneficiorum eidem collatorum ab eis, aut qui subditi eorum cum eisdem Monachis conferentur, seu ab ipsis recipiant absolutionis, & Eucharistiæ sacramentum, necnon in Monasteria, Prioratus, loca, & personas in eis degentes, ratione delicti, excessus, seu contractus, aut rei de qua agitur, ubicumque in eatur contractus, committatur delictum, aut res ipsa consistat, excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aut alias qualvis sententias, nisi de speciali Sedis prædictæ commissione quomodolibet, directè, vel indirectè, proferre, seu promulgare non possint, prorsus eximimus, & totaliter liberamus. Eaque omnia, & eorum quodlibet in jus, & proprietatem Beati Petri, & Sedis ejusdem, & sub eorum, & nostra protectione suscipimus, ac nobis, & dictæ Romanæ Ecclesiæ annum censum unius uncie auri per eandem Congregationem in festo beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, annis singulis Camere Apostolicæ persolvendum, in signum perceptæ perpetuæ libertatis, & exemptionis assignamus. Quod si Legati, Subdelegati, aut Ordinarii, seu alii personæ prædictæ, contra exemptionem, & libertatem nostram hujusmodi quicquam attentare quoquo modo præsumperint, ac requisiti vigore presentium per ipsius Congregationis Prælatos, vel Monachos, infra tres dies à die requisitionis, hujusmodi non destiterint, excommunicationis sententiæ ipso facto noverint se subiectos: & nihilominus quod aliter actum fuerit, eo ipso sit irritum, & inane, nulliusque roboris vel momenti.

*Exco-
muni-
camos
di-
ctos
Tus-
cil.
com-
muni-
camos
vili-
vili-
vili-
vili-*

§. 24. Volumus insuper quod dictæ Congregationis Prælati, vel Monachi, literas Apostolicas super administranda justitia, executione facienda, visitatione exercenda, aut alio quovis negotio peragendo, ad eos pro tempore impetratas, vel directas acceptare, & illis contenta exequi, & juramentum de calumnia, vel veritate dicenda subire, aut testimonium perhibere, seu extra jus, Civitatem, & Diocesim trahi, & ad quavis Concilia, generalia, provincialia, vel synodalia, aut Congregationes, quovis nomine censeantur, Ecclesiasticarum, vel laicarum personarum, cujuscumque dignitatis, aut status existant, etiam Apostolicæ auctoritate indicta, præterquam ad ipsius Congregationis Capitulum

*Ab-
Com-
cessio-
vocat-
quæ-
de Com-
fissi-*

Capitulum generale celebrandum, aut alias juxta eorum ordinationes ire vel mittere, aut processionibus publicis, vel funeralibus interesse inviti minimè teneantur. Seu quod in eorum locis Missæ, vel alia divina officia celebrentur, ordines conferantur, vel agitentur causæ civiles seu criminales, processionibus convocentur, aut synodus, Conventus, seu quævis Congregationes, tam Ecclesiasticarum quam laicarum personarum fiant. Sive quod hujusmodi Congregationis loca, ad usum hospitium, habitationem, detentionem, & incarcerationem Ecclesiasticarum, & laicarum personarum deputentur, adstringi seu cogi nullo modo possint. Testimonia verò Prælatorum, Monachorum, Conventuum, Commissorum, & Novitorum dictæ Congregationis in causis ipsorum civilibus, & criminalibus, in judicio, & extra, legitima seu juridica sint.

§. 25. Nulli quoque Reges, Principes, Milites, Nobiles, Laici, Communitates, Universitates, Magistratus, Rectores, & Officiales Civitatum, Terrarum, Castrorum, & Diocesium diversarum, Monasteriis, Prioratibus, Locis, Capellis, Ecclesiis, Minualibus, Grangiis, Castris, Possessionibus, & bonis, necnon Prælatibus, & Monachis ipsius Congregationis Gabellas, Tallias, Datia, Collectas, etiam pro Pontium refectionibus, aut Viarum reparationibus, aliave onera, seu gravamina inferre, indicere, & imponere, aut indicta, & imposita exigere, sub excommunicationis, & maledictionis æternæ pœnis quas nisi præsentium habita notitia profusus destiterint, ipso facto incurrant, non audeant, vel præsumant.

§. 26. Nec aliquod ex dictæ Congregationis Monasteriis, Prioratibus, Grangiis, membris, manualibus, & locis prædictis ad dandum, seu solvendum aliquam canonicam portionem, sive decimas, aut quid aliud quod eorum loco solvi consenserit, Archiepiscopis, Episcopis, Capitulis, Parochianis, Collegiis, Universitatibus, Communitatibus, fabricis, & aliis quibuscumque personis, de jure, vel consuetudine, aut statutis, vel privilegiis quibuscumque, vel ex quacumque causa hæcenus ab eis forsitan debita seu quæ deberi prætenderentur quomodolibet in futurum, etiam de relictis, legatis, & donatis, tam in ultimis voluntatibus, quam etiam inter vivos, seu alias quacumque occasione concessis, & concedendis, quomodolibet teneantur. Ipsaque Monasteria, Prioratus, loca, manualia, Grangia, possessiones, & bona, ac Prælati, Monachi, & personæ Congregationis ejusdem, ab omni impositione, exactione, collecta, decima, charitativo subsidio, aut alio quocumque reali, & personali, vel mixto onere, vel gravamine, quovis nomine censeantur, per Nos & successores nostros, & Romanos Pontifices pro tempore indictis. Necnon ab omnibus censibus, redditibus, & solutionibus, ratione visitationis, aut subjectionis, quocumque jure, quibuscumque Ordinariis, Capitulis & Congregationibus, Universitatibus, aut aliis quibusvis personis hæcenus debitis, quæ nos eidem Congregationi de Apostolicæ potestatis plenitudine, gratiose remittimus, & in futurum debendis, illorumque solutione, & præstatione sint, esseque debeant libera penitus, & exempta, atque immunita. Ita quod ad illorum, præstationem, & solutionem per quoscumque, & quarumvis Apostolicarum literarum vigore cogi, aut alias desuper inquietari nequeant. Nullusque ab eisdem de quibuscumque possessionibus ubilibet constitutis, quæ in præsentibus, vel in futurum erunt Monasteriorum, Prioratuum, vel bonorum dictæ Congregationis, quæ illius Prælati, Monachi vel personæ colant, seu coli faciunt, & in futurum colent, seu coli facient, ex hortis, virgultis, piscationibus, vel de nutrimentis animalium, primitias, decimas, quartas, aut quocumque nomine nuncupata, alia jura exigere, vel extorquere præsumant. Nec ipsi illa cuiquam solvere sint adstricti.

§. 27. Et quod præfatæ Congregationis Monasteria, & loca, hæreditates, legata, & fideicommissa, per medias personas Monachorum, aut alias qualitercumque ad ea delegata, bona mobilia, & immobilia, in quibuscumque Civitatibus, & locis, quovis titulo acquirere, ipsi Monachi, & personæ illa pro se, eorumque Monasteriis, petere, & exigere possint, undecumque, vel qualitercumque eis

debeantur, & quæ petendi, & exigendi, si in sæculo remansissent, jus haberent.

§. 28. Et contra præfatæ Congregationis Monasteria, loca, personas, & bona, tam in præteritis, quam in futuris, aliqua non currat præscriptio, nisi post lapsum sexaginta annorum.

§. 29. Cupientes insuper quod dictæ Congregationis personæ, sublatiis obstaculis quibuscumque, sedulum, & devotum Domino exhibeant famulatum, motu, & scientia similibus statuimus, & ordinamus. Quod si contingat Civitates, Terras, vel loca, in quibus Monasteria sive loca dictæ Congregationis consistant, Ecclesiastico supponi interdicto, ipsius Congregationis Prælati, Monachi, Conventus, Commissi, Novitii, & Capellani, necnon laici, intra septa ipsorum Monasteriorum, seu locorum pro tempore habitantes, à præfatæ Congregationis Monachis ad id deputatis, januis clausis, interdictis exclusis, & submissa voce, Missas, & alia divina officia audire, & Ecclesiastica sacramenta suscipere, ipsique Monachi sic deputati illa celebrare, & administrare.

§. 30. Et quod ejusdem Congregationis Monachi præsentibus, & futuri, omnes, etiam ad sacros ordines, ad quos per eorum Superiores præsentati fuerint, à quocumque maluerint Catholico Antistite, gratiam & communionem Apostolicæ Sedis habente recipere, & hujusmodi Antistitem in ipsius Congregationis Monasteriis, & locis dumtaxat advocare, ipseque Antistes Monachos dictæ Congregationis à suis Superioribus ad id sibi pro tempore præsentatos, Apostolica auctoritate absque aliqua licentia, & contradictione Diocesanæ, & absque eo quod aliquod alias illi propterea præjudicium generetur, nulla examinatione præmissa, statutis tamen à jure temporibus ordinare, Missas inibi celebrare, Ecclesias, altaria, & vasa consecrare, vestes benedicere, & alia pontificalia exercere.

§. 31. Necnon quod Generalis, & alii Abbates, Priores, & Prælati dictæ Congregationis pro tempore existentes, (in omnibus casibus in quibus de jure communi Prælati, & Monachi dictæ Congregationis auctoritate, sive licentia, seu dispensatio Ordinariorum, si ab eis exempti non essent, foret necessaria) cum eis auctoritate prædicta dispensare, eisque licentiam, & auctoritatem concedere indulgemus, ac concedimus. Ac personas volentes eidem Congregationi sociari, etiam si Religionem, locum, vel Ordinem alium quemcumque etiam arctiorem ingredi volissent, tali voto non obstante ad approbationem, professionemque recipere, & eos dicta auctoritate à dicto voto absolvere, & cum ipsis, dummodo in tali Religione, vel Ordine, quem volissent, professionem non emiserint, & ante professionem emissam ab ipsa Congregatione non recedant. Super omnibus votis, Religionis voto dumtaxat excepto, dispensare, ac omnibus quocumque excommunicationis vinculo innodatis Congregationem ipsam Altissimo famulaturis ingredi volentibus, injunctis eis juxta eorum facultates restitutione, & pœnitentia salutaris, tanquam uni ex Monachis Congregationis hujusmodi absolutionis beneficium impendere, eosque etiam ad approbationem recipere. Ita tamen quod si inde ante professionis emissionem discesserint, in eandem ipso facto inciderint.

§. 32. Et cum sæpè contingat quod ob singularem devotionem quam nonnullæ personæ ad Monachos hujusmodi Congregationis habent, ad eosdem Monachos pro eorum salute animarum recurrant, ejusdem Congregationis Prælati sive Monachi à suis Superioribus ad audiendum hujusmodi personarum confessiones deputatis, quod personas ipsas accedentes audirent, ac personæ ipsæ eis absque alia suorum Superiorum licentia confiteri. Necnon dictis Prælatibus sive Monachis confessiones hujusmodi audientibus, dictos confitentes, pœnitentia, & satisfactione præmissis, quoties opus fuerit, ab omnibus, & singulis peccatis, Sedi Apostolicæ non reservatis, & à quibuscumque suspensionum, excommunicationum, & interdicti sententiis, aliisque Ecclesiasticis censuris, & pœnis, quas à jure, vel ab homine latas incurrisse quomodolibet confiterit, absolvere, & vota per eos pro tempore emissa in omnibus, & singulis casibus locorum Ordinariis

Præscriptio 66. autoritate canonum modo Congregat. obstat. interdictum celebrandi temporis interdicti. Tu vide Conc. Trid. sess. 23. cap. 12.

Indultum ordinis suscipiendi à quolibet Antistite, absque examinatione. Hic revocavit Conc. Trid. ut habetur sess. 7. cap. 11. & sess. 23. cap. 12.

Facultas Prælatorum Congregationis suscipiendi in Monachia, & Congregationem intrare volentibus. Tu vide. Const. 115. Clem. VIII. Quædam.

Facultas audiendi confessiones, & pœnitentias, absque licentia, &c. Ad hoc videtur bulla Clem. VIII. mōx est tām.

nariis etiam per synodales, seu provinciales constitutiones reservatis in alia pietatis opera commutare, & desuper cum eis votentibus dispensare, exceptis tamen censuris, pœnis, votis, & casibus super quibus esset Sedes præfata merito consulenda. Ipsisque confitentibus, ac aliis omnibus qui ad præfatos Monachos ob hujusmodi devotionem reserrent, Eucharistiæ sacramentum ministrare liberè possint.

Participatio cum excommunicatione quando ligat Monachos.

§. 33. Necnon Prælati, Monachi, & personis Congregationis hujusmodi, quocumque nomine censeantur, ne propter participationem etiam in divinis, cum excommunicatis, suspensis, & interdictis à jure vel statutis Ordinarium, aliquam excommunicationis seu censure aut peccati maculam incurrant, nisi ipsi excommunicati essent specialiter denunciati.

Facultas Prælatorum dispensandi à divinis officio recitanda.

§. 34. Ac quod illi ex præfatis Monachis, qui adeo Monasteriorum suorum officii occupati, ut in choro interesse, ac officium divinum vix sine labore, & tædio dicere, ac ipsa eis ratione officiorum hujusmodi incumbentia charitatis opera implere nequeant, & qui ad divinum officium hujusmodi dicendum adeo, vel non docti, vel minus experti pro tempore existunt (dummodo in sacris non sint ordinibus constituti,) licet professionem emisissent, tamen ad persolvendum totum integrum officium divinum minime teneantur, sed eorum Prælati, habita suppositorum suorum consideratione, ultra officium Beatæ Mariæ Virginis, ad quod obligati remaneant, juxta dispositionem eis creditam, si eorum animabus expedire videbitur, aliquid dicendum injungant, quod cum animi alacritate valeat adimpleri.

Sepultura conceditur communibus in loco Congreg. intellige juxta bull. 22. Leo. X. Dudu intra.

§. 35. Præterea omnibus Christi fidelibus, exceptis excommunicatis, & interdictis, vel publicis usurariis, ut in locis, vel Monasteriis Congregationis hujusmodi, præsentibus, & futuris eligere suam possint sepulturam, salvo tamen jure illarum Ecclesiarum, à quibus ipsorum decedentium corpora assumentur.

Simonia beneficiis quando non incurritur à Prælati.

§. 36. Necnon Generali, & aliis Abbatibus, Prioribus, vel Prælati præfatis, aut aliis per Congregationem hujusmodi ad id pro tempore deputatis, in unionibus, annexionibus, incorporationibus, ac reformationibus, seu receptionibus Monasteriorum, Prioratum, vel aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, pro ipsa Congregatione faciendis, cum Prælati, & personis, Monasteria, seu beneficia hujusmodi per eos obtemta, in Congregationis hujusmodi, seu alicujus particularis Monasterij commodum dimittere volentibus, conventiones, & pacta, quæ illicita, & quando Apostolica confirmatione carerent, expressè prohibita censerentur, inire, ac Monasteria, Prioratus, & alia beneficia quæcumque, quæ hætenus conventionibus, & pactis hujusmodi intervenientibus acquisiverunt, retinere, ipsasque conventiones & pacta observare; absque eo quod aliquam simoniæ labem incurrant, liberè, & licitè valeant.

Præservatio privilegiorum Congregationis à quibuscumque derogationibus.

§. 37. Et si quandoque per aliquem aut plures actus contra ea, aut ipsorum aliquod, à quocumque cujuscumque conditionis, dignitatis, gradus, seu status fuerit, ex negligentia, vel ignorantia præsentium, quibus hæc conceduntur, aut alia quavis causa, scienter, vel ignoranter attentari, vel tempore observari non contingat, nullum tamen propterea exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, indultis, & privilegiis hujusmodi præjudicium generetur, sed ea omnia, & singula in suis robore, & firmitate permaneant. Ac quod deinceps per quascumque revocatorias, seu alias Apostolicas concessiones, vel literas, sub quibuscumque verborum formis, & tenoribus, aut clausulis derogatoriis, etiamsi illa motu, & scientia similibus emanaverint, nulla ex prædictis concessis, & quæ eidem Congregationi pro tempore concedentur, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, indultis, privilegiis, & concessionibus, quomodolibet revocari, cassari, vel annullari censeantur, seu revocari, cassari, vel annullari, seu ipsi, vel ipsorum, seu quibusvis in eis contentis particulis, aut clausulis derogari valeat, nisi in derogatoriis, vel aliis literis, seu cassationibus hujusmodi illa, vel illi ex literis, quæ revocari, aut cassari, vel annullari videntur, aut cui vel quibus derogari appareret, eorumque totus tenor de verbo ad verbum integrè inseratur, & de

omnibus, & singulis Congregationis hujusmodi Monasteriis nominatim, & specificatim mentio fiat, ac in eisdem revocatoriis, cassatoriis, vel aliis literis manifestè, & expressè appareat, quod Romanus Pontifex, privilegiis, indultis, & literis de quibus tunc actum fuerit, voluerit specialiter derogare, vel illa revocare, aut cassare, seu annullare, ac tunc demum urgens, sufficiens, & rationalis, propter quam derogatio, revocatio, cassatio, vel annullatio ipsa merito fieri debeat, causa exprimat, aliàs derogationes, revocationes, cassationes, irritationes, & annullationes quæcumque, si quas aliter quam ut præfertur, à quoquam etiam Romano Pontifice fieri contigerit: ac quæcumque exinde subsecuta nullius sint roboris vel momenti, ipsi concessis literis, privilegiis, indultis, gratiis, & exemptionibus, & libertatibus, in suo pristino, plenario, & integro robore duraturis. Et quod per quascumque revocationes, cassationes, seu annullationes quarumcumque unionum, annexionum, incorporationum, & approbationum de quibusvis Monasteriis, Prioratibus, Ecclesiis, sive locis Ecclesiasticis per nos, seu successores nostros Romanos Pontifices, aut eorum aliquem in genere, vel in specie, sub quibusvis verborum formis, vel expressionibus de cætero forsan faciendis, nullum dictæ Congregationi, super unionibus, incorporationibus, approbationibus, & innovationibus quoruncumque Monasteriorum, Ecclesiarum, Prioratum, aut aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, per nos, & Sedem prædictam eidem Congregationi, vel in ejus favorem faciendis, præjudicium inferatur. Sed illæ omnes etiam post revocationes, cassationes, & annullationes prædictas, in suo robore inconcussè persistant, in omnibus, & per omnia, ac si quoad eas, vel ipsarum singulas, aliqua revocatio, annullatio, vel cassatio nullatenus emanasset: nisi dum, & quando ipsæ super unionibus, concessionibus, & approbationibus, seu donationibus confectæ literæ in revocationum, & annullationum literis, constitutionibus, & ordinationibus hujusmodi de verbo ad verbum infererentur, ac in eis specialis, expressa, & individua de ipsis Monasteriis, & locis, ac Congregatione mentio fieret. Necnon irritum, & inane totum & quicquid in contrarium quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Incl. pro Com. in. P. au. t. ju. Rom.

§. 38. Necnon Generali, & aliis Abbatibus, Prioribus, & Monachis, Conversis, Commissis, & Novitiis, præsentibus, & futuris, Congregationis hujusmodi, ut eorum devotio amplius propagetur, & eorum animarum salutius uberius consulatur, ut confessores idonei, quos de suorum voluntate Superiorum, aut ipsi Superiores pro libito elegerint, omnium peccatorum suorum, de quibus corde contriti, & quæ ore confessi fuerint, plenam semel tantum in mortis articulo remissionem eis in sinceritate fidei, unitate Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, ac obedientia, & devotione nostra, vel successorum nostrorum Romanorum Pontificum, canonicè intrantium persistentibus, auctoritate præfata concedere valeant. Sic tamen quod ipsi confessores de his de quibus fuerit alteri satisfactio impendenda, illam Congregationis hujusmodi personis, prout ad illas pervenerit, per se, vel alios fiendam injungant, quam illi facere, prout poterunt, omnino teneantur. Quodque singuli ex eisdem personis clerici quamprimum concessionis absolutione hujusmodi gaudere voluerint, Septem Psalmos Pœnitentiales cum Litanis, & Orationibus consuetis, Conversi verò, & Commissi, aut qui præfatos Psalmos dicere commodè non poterint, quinquagesies Orationem Dominicam, & toties Salutationem Angelicam singulis hebdomadis recitare. Idque legitimo cessante impedimento, per annum integrum, etiamsi toridem plus minus, ut ex alia quavis causa eos dixisse, aut dicere oportere contingeret, prosequi, & complere teneantur, occurrente verò impedimento prædicto, & postea cessante quamprimum poterint, commodè impositionem hujusmodi resciant, & adimpleant. Necnon quod diebus quibus nonnullæ Urbis Ecclesiæ pro stationibus consequendis à Christi fidelibus visitari solent, quinque Altaria Ecclesiæ, Monasterii, seu alterius loci Congregationis hujusmodi, ubi singulos ex eis morari contigerit, aut pauciora, si tot ibi non fuerint, devotè visitando,

tando, semelque Psalmum incipientem, Miserere mei Deus &c. apud quodlibet Altare pro felici statu Sanctæ Romanæ Ecclesiæ dicendo, easdem indulgentias, & peccatorum remissiones consequantur, quas consequerentur si ipsas Urbis Ecclesiâ tunc personaliter visitarent. Si verò aliquis ex personis Congregationis hujusmodi, pro ipsius Congregationis negotiis, aut aliis legitimis causis extra propria Monasteria moram traxerint, ubicumque commodius poterint, totidem Altaria in quacumque Ecclesia cum dicti Psalmi apud quodlibet ex ipsis Altaribus recitatione, ut præmittitur, visitaverint, & si Conuersi, siue Commissi forsân dictum Psalmum dicere nescientes fuerint, ter Orationem Dominicam, & roties Salutationem Angelicam, apud quodlibet Altare hujusmodi recitando, eandem etiam indulgentiam consequantur.

§. 39. Quodque hujusmodi Congregationis Sacerdotes in itinere constituti, aut alia causa subsistente, ante diem usque ad nonam inclusivè Missam celebrare valeant, motu, scientia, & auctoritate præmissis, de speciali dono gratiæ concedimus pariter, & indulgemus.

§. 40. Volumus etiam quod universæ, & singulæ personæ quibus causæ auctoritate literarum Apostolicarum delegari possent, dum, aut quoties pro parte Generalis, & aliorum Abbatum, Priorum, & Conventuum, ac Monachorum Congregationis hujusmodi, vel alicujus eorum fuerint legitime requisiti, ad executionem quarumcumque literarum dictæ Sedis conservatoriarum nuncupatarum, præfatæ Congregationi, vel ejus Monasteriis, Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, Conventibus, contra illis inferentes molestias, injurias, gravamina atque damna concessarum hæcenus, & in posterum concedendarum, perpetuis futuris temporibus procedant, per se vel alios: Alias juxta eandem conservatoriarum literarum continentiam atque formam, in omnibus, & per omnia, ac perinde si ipsæ conservatoriarum literæ eis à principio directæ, eisque ut quamvis alias conservatores esse non possent, illas exequerentur, expressè mandatum, & super hoc concessa facultas fuissent.

§. 41. Non obstantibus natalium defectu ac Picemnen. Concilii, & piæ memoriæ Innocentii IV. contra exemptos editæ, quæ incipit Volentes, & Martini Quinti necnon Bonifacii Octavi, Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, & aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Monasteriorum, Prioratuum, & aliorum Regularium locorum, etiam dictæ Congregationi unitorum, & illorum, ac prædicti, & quorum ipsa unita Monasteria, Prioratus, & loca extiterint Ordinum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis quibusvis Communitatibus, Universitatibus, Collegiis, Ecclesiis, Monasteriis, Ordinibus, & aliis locis, Capitulis, Conventibus, & personis, etiam motu, & scientia similibus, & cum quibusvis derogatoriis derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacioribus, & in solitis clausulis, irritantibusque decretis concessis hæcenus, & in posterum concedendis, quibus omnibus, etiam si pro eorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua mentio, seu quævis alia expressio habenda foret, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanens, hac vice dumtaxat eisdem motu, & scientia specialiter, & expressè derogamus, necnon omnibus illis quæ præfati prædecessores in singulis per eos Congregationi hujusmodi concessis literis voluerunt non obstat, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 42. Cæterum quia difficile foret præsentibus literis ad singula quæcumque opportuna loca deferri, motu, & scientia prædictis volumus, & præfata Apostolica auctoritate decernimus, quod transumptis super præsentibus conscribendis, manu publici Notarii subscriptis, & sigilli alicujus Curie Ecclesiasticæ impressione munitis, ea prorsus fides adhibeatur indubia, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, ubicumque essent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis

Dominicæ mille simo quingentesimo septimo, Prædie No-nas Junii, Pontificatus nostri anno 4.

Doc. P. An. q. die 4. Junii.

Approbatio gratiarum, & privilegiorum à Pontificibus, Imperatoribus, & aliis concessorum Congregationi Monachorum Vallis Umbrosæ Ordinis S. Benedicti: Et communicatio quarumcumque gratiarum, & indultorum quoquo modo Congregationi Cassinensium Monachorum ejusdem Ordinis concessorum, & concedendorum.

XIII.

Istam Congregationem approbavit Urban. II. supra in ejus cons. 1. Cum universis, ubi alia de hac Congregatione notavi.

I V L I V S E P I S C O P V S, Ed. in An. D. 1507.
Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Militantis Ecclesiæ regimini disponente Domino præsidentes, ex commisso nobis Pastoralis officio inducimur, ut his, quæ pro Religiosorum quorumlibet in humilitatis spiritu Domino piè famulantium felici successu à Sede Apostolica concessa sunt, nostræ approbationis munimine favorabiliter robaremus, ut eo firmius subsistant, quo Sedis ejusdem auctoritate sæpius fuerint circumfusa, ac etiam alia de novo ex Sedis ejusdem benignitate concedamus, prout eisdem Religiosis, & aliis in Domino conspicimus salubriter expedire.

Exordium.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Blasii Abbatis Monasterii B. Mariæ Vallis Umbrosæ Fesulan. Diocesis, & Definitorum Ordinis, & Congregationis ejusdem Vallis Umbrosæ, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod alias sel. rec. Urbanus II. Urbanus III. Paschalis II. Innocentius II. Innocentius III. Innocentius VIII. Cælestinus II. Cælestinus III. Gregorius VIII. Bonifacius VIII. & quamplures alii Romani Pontifices prædecessores nostri Monasterii Ordinis, Religionis, seu Congregationis prædictorum, illorumque membris, ac Monachis, & personis eorundem, multa, & diversa privilegia, indulta, & immunitates concesserunt, prout in literis ipsorum prædecessorum plenius dicitur contineri.

Urb. II. & alii Pontifices diversis privilegiis Congregationi Vallis Umbrosæ concesserunt.

§. 2. Quare pro parte Blasii Abbatis, qui ut asseritur, etiam Generalis Ordinis, & Congregationis prædictorum extitit, ac Definitorum prædictorum asserentium, quod Monasterium Religionis, seu Congregationis hujusmodi Abbates, & Monachi juxta eandem Regulam, & observantiam Regularem dilectorum filiorum Monachorum Congregationis S. Justinæ, aliis Cassinensium Ordinis S. Benedicti reguntur, nobis fuit humiliter supplicatum, ut pro eorum subsistentia firmiori robore nostræ approbationis adjicere, ac illa innovare, eisdemque modo, & forma, quibus concessa sunt, de novo concedere, necnon infrascriptorum tenorem, & quascumque alias piæ memoriæ Eugenii IV. & Alexandri VI. ac quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum, etiam prædecessorum nostrorum literas eidem Congregationi S. Justinæ, aliis Cassinensium concessas, & in illis contentas, ac alia privilegia, immunitates, indulgentias, & indulta quæcumque eidem Congregationi S. Justinæ, seu Cassinensium, & illius Monasteriis, Monachis, & personis, per Sedem eandem quomodolibet concessa, ad Ordinem, & Congregationem Vallis Umbrosæ hujusmodi, ac ad illius Monasteria, & loca, & personas, & bona extendere, aliasque in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignemur.

Abbas generalis, & Definitor modo supplicavit pro eorum confirmatione, & etiam pro communicatione omnium gratiarum Congregationis Cassinensis.

§. 3. Nos igitur qui Ordinem, & Congregationem Vallis Umbrosæ hujusmodi, propter uberes fructus, quos in militanti Ecclesia in divinis contemplandis, & assiduis orationibus, ac precibus ad Deum producere noscuntur, in visceribus charitatis, & dilectionis nostræ complectimur, Blasium Abbatem, & Definitores, necnon Ordinem, & Congregationem Vallis Umbrosæ hujusmodi, ac ejusdem Ordinis, seu Congregationis singulares personas, & quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel

Hic modo Pontificis approbat omnia privilegia Congr. Vallis Umbrosæ à Prædecessoribus, Imperatoribusque Regibus & Prælatibus, ac aliis concessa, & iterato eandem concedit.

vel homine, quavis occasione, vel causa laijs, si quibus quomodolibet innodati xistunt, ad effectum dumtaxat presentium consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore sententes, necnon privilegiorum, libertatum, immunitatum, & indultorum, tam per dictos predecessores, quam Imperatores, Reges, & alios Principes seculares, ac Prælatos quoscumque eisdem Ordinibus, & Congregationibus, ac illorum Monasteriis, locis, bonis, & personis concessorum tenores, qui presentibus non sunt inserti, ac si de verbo ad verbum infererentur eisdem presentibus, pro expressis habentes, privilegia, indulta, immunitates, & libertates Ordinis, seu Congregationis Vallis Umbrosæ per predecessores, ac quatenus sunt licita, & honesta, per Imperatores, Reges, & Principes, & Prælatos prædictos concessa, ac prout concernunt, omnia, & singula in literis Pontificum, Imperatorum, Regum, & Principum seularium, & Prælatorum prædictorum desuper confectis contenta, innovamus, approbamus, & confirmamus, ac presentis scripti patrocinio communimus, suppletentes omnes, & singulos defectus, si qui forsitan in privilegiis per Imperatores, Reges, & Principes seculares, & Prælatos prædictos concessis intervenerint, illaque omnia eisdem modo, & forma quibus concessa sunt, de novo concedimus.

Gratiasque omnes Congr. Cassinens. concessas & concedendas, eisdem Congregationi Vallis Umbrosæ communitatis. Tu vid. hujusmodi gratias in bulla dict. Congr. Cassinens. citatas sup. in 1. conf. hujus Pont.

Conventibus derogat.

Transumptis credi jubet.

Dat. P. An. 4. die 7. Julii.

§. 4. Necnon literas Eugenii, & Alexandri infrascriptas, ac quavis alias ipsorum ac quoruncumque aliorum predecessorum nostrorum literas hujusmodi, & in illis contenta, necnon privilegia, immunitates, indulgentias, & indulta quæcumque, & qualiacumque sint, Congregationi S. Justine, & illius Monachis prædictis, tam per dictos, quam quoscumque alios Romanos Pontifices quomodolibet in genere concessas, & concessas, ac in posterum concedendas, & concedenda ad Ordinem, & Congregationem Vallis Umbrosæ, ac illius Monasteria, & Monialium, loca, ac personas, & bona prædicta eadem auctoritate extendimus, ac statuimus, & ordinamus, quod Ordo, & Congregatio Vallis Umbrosæ hujusmodi illis absque ulla penitus differentia, uti, potiri, & gaudere, eaque omnia, & singula inter ipsos communia esse, & eis suffragari debere in omnibus, & per omnia, perinde ac si illa eisdem Ordini, & Congregationi Vallis Umbrosæ communiter à principio concessa fuissent, & in futurum concederentur.

§. 5. Non obstant. præmissis, ac constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Congregationum, & Ordinum prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, ac privilegiis, & indultis, Ordinibus ac Congregationibus prædictis forsitan sub quibuscumque tenoribus concessis, quibus tenores hujusmodi presentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliis in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat, harum serie, specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 6. Et insuper quia difficile foret presentes literas ad singula ubi opus fuerit deferre, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod illarum transumptis manu publici Notarii inde rogati subscriptis, & sigillo alicujus Prælati, seu alterius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, ea prorsus fides ubilibet adhibeatur, quæ presentibus adhiberetur si originaliter essent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo septimo, Idibus Julii, Pontificatus nostri anno quarto.

XIV. Contra occultantes, vel retinentes scripturas ad Rev. Cameram spectantes.

Contra eosdem alias ejusmodi sanctiones promulgaverunt alii Pont. dantes auctoritatem Commissario d. Camera, eos coercendi, ut inf. in Sixti V. const. 44. Ad excelsum, ubi indicabo.

Cum sicut accepimus, in nostra Camera Apostolica sæpè contingat, ut libri, codices, & scripturæ ipsius Cameræ, diversas res, & negotia concernentes, per Ministros, & Officiales ipsius Cameræ, & alios recipiantur, & per eos videantur, & examinentur, qui, & quæ ad ipsam Cameram, & loca in ea deputata non reportentur, ex incuria, sive negligentia, vel alia quavis causa, ita ut libri, & scripturæ hujusmodi, aliter reperi non possint, in grave damnum, & præjudicium ipsius Cameræ.

§. 1. Super iis igitur providere intendentes, dilectis filiis dictæ Cameræ Præsentibus, & Clericis, ac Notariis, & Officialibus, ac Ministris, omnibusque aliis, & singulis, cujuscumque gradus, & dignitatis fuerint, sub excommunicationis pœna latæ sententiæ, à qua nisi à nobis, & successore nostro, præterquam in mortis articulo constituti absolvi non possint, presentibus præcipimus, & mandamus, quatenus omnes, & singulos libros, codices, registra, bastardellos, & alias quascumque scripturas, & documenta, tam publica, quam privata, ad ipsam Cameram quomodocumque spectantia, à dicta Camera, vel aliunde quomodolibet habita, & extracta, debeant infra octo dies proximè sequentes, in dictam Cameram reportasse, ac in eadem restituisse, dedisse, & assignasse, coram Notario, & duobus, sive uno ex dictis Clericis ipsius Cameræ, & illa sic reportata, & assignata, describi, & annotari in dictis libris Cameræ fecisse.

§. 2. Necnon ex nunc in antea, nullus ex prædictis aut alius quicumque, ullos libros, sive scripturas, quæ in dicta Camera reservari debent, apud se ullatenus habere, & retinere, ultra terminum decem dierum, postquam à dicta Camera illa receperit, absque speciali mandato, & licentia dictorum Præsentium, & Clericorum, audeant, vel præsumant, de qua quidem licentia, sive mandato speciali, particularis notatio in libris Cameræ fieri debeat. Alioquin elapso dicto termino non parentes, sive contrahentes, sciant se majoris excommunicationis sententiam incurrisse, quos, ut tales, ex nunc, prout ex tunc, auctoritate Apostolica per presentes declaramus. Contrariis non obstantibus quibuscumque.

Placet, & ita Motu proprio mandamus. Dat. Romæ apud S. Petrum, xv. Kal. Septemb. anno 4.

XV. Institutio Collegii Scriptorum Archivii Romanæ Curie Notariorum, in causis Communiisariis in Urbe, apud Judices proprios Notarios non habentes. Et concessio facultatis creandi alios Notarios, ac legitimandi Bastardos.

Quoad facultatem legitimandi, extensa est hac bulla à Paulo III. infr. in ejus const. 14. Romani. Et quoad alia est confirmata, & ampliata à Pio V. infr. in sua const. 87. Prædem. De Archivio autem in toto Statu Ecclesiastico, attende infr. const. 83. Sixti V. Sollicitudo.

Archivium Sacri Collegii S.R.E. Cardinalium in Vaticano Palatio instituit S.D.N. Urbanus VIII. Const. 53. Admonet, infr. tom. 4.

Sicut prudens paterfamilias ad laudabilem dispensationem gloriosumque regimen familiæ suæ domus, rectitudinemque vivendi, operosis virtutum studiis intendit, ac cuncta quæ profutura sunt attentè considerationis indagine perscrutatur, & sani maturitate consilii circumspicit diligenter, normam præbent illi semper, & ordinem cum honestate, justitia, & sincera ratione vivendi, ut exclusis vitiis, erroribusque undique evulsis in ea splendide virtutes plantentur, & inserantur, quæ assiduum fructum afferant honoris, laudis, & famæ, ita Romanus Pontifex qui dominici gregis superna sibi præordinatione commissi curam agere studet. ad quæ certa ratione jubente actus dirigens, in primis Ecclesiam Dei universam, cujus

Edita An. 1507.

Causa in constitutione

Excommunicatio de iure scripturam Cam. Apst.

Et in futurum eas amovendum, & reportandum

Papa sub Pio. Dat. P. An. die 28. Julii.

XV.

Edita An. 1507.

Procurator.

cujus caput Romana Ecclesia esse dignoscitur, legibus, constitutionibus, moribus, & decretis summa diligentia, vigilantia indefessa, & ordinatione irreprehensibili, ac stabili, dirigere, instituere, & stabilire conatur, ut prolapsa reducantur, excessiva corrigantur, defectus suppleantur, errata emendentur, & deinde quaeque alia Ecclesiae, praesertim in beati Apostolorum Principis, cujus successor est, honorem dicat, instaurentur, & decorentur, ac expulsa infidelium nefandorum Turcarum rabie, eorumque temeritate repressa, fides orthodoxa vigeat, propagetur, omniaque, eo concedente a quo omne datum optimum & omne donum perfectum affluit, ad probatissimum ordinem, & semitam rectam perducantur.

de hujus
sancitio.

§. 1. Sanè non sine maxima animi displicentia ex diversorum fidelium querelis, ac judicium, & aliorum officialium relatione pluries accepimus, quod in Romana Urbe, ad quam velut ad communem periclitantium portum Christianus Orbis confluit, propter Notariorum, & aliorum scripturas conscientium diversitatem, sive dolum, aut ignorantiam, & incuriam, vel eorum à Romana Curia recessus, quamplurimae falsitates & fraudes committuntur, tres aliter scriptae quae acta repariuntur, Protocolla, & originalia deperduntur, ultimae voluntates non exequuntur, damna, & incommoda fidelibus irrogantur, aliaque scelera, inimico humanae naturae instigante, perpetrantur, ac super fraudarum hujusmodi, aut eorum suspitione, lites, & controversiae in iudiciis, & tribunalibus Curialium dictae Urbis assidue vertuntur, in divinae majestatis, & Apostolicae Sedis offensam, Ecclesiarum, pupillorum & viduarum spoliationem, fideliumque praedictorum, ac totius reipublicae detrimentum, & iacturam.

intra Col-
la Scrip-
to-
Archiep-
iscopalis
Curia.

§. 2. Nos igitur ejusdem pastoris, licet immeriti, divina dispositione effecti, cupientes hujusmodi fraudibus, damnis, & erroribus obviare, Ecclesiarum opportunitatibus consulere, & infidelium praedictorum immanitati resistere, considerantes quod si aliquis Officialium certus numerus, sub certis & honestis conditionibus, habita personarum consideratione, institueretur, per quos instrumenta, & scripturae praefatae conficerentur, in Archivio, & monumentis authenticis redigerentur, ordo debitus in illo confectio rectius observaretur, scandalis, fraudibus, & sceleribus hujusmodi obviaretur, & securitati contrahentium, testantium, & aliarum disponentium, ac litigantium salubriter consulere, ipsique officiales honore & praemio allecti, adhibita exercitatione periti efficerentur, & quae ad eorum officium spectarent, diligenter exercerent, super his cum fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus communicato consilio, matura deliberatione, ac eorum assensu, ex certa scientia, ac de Apostolicae potestatis plenitudine, Collegium centum & unius virorum, qui Scriptores Archivii praefatae Romanae Curiae nuncupentur, perpetuo creamus, erigimus, & instituimus, qui exercitium & officium eis commissum per se ipsos exercere debeant, non autem per substitutos, cum illorum sit electa persona, ut desiderio nostro, & eorum officio satisfiat.

in confesso-
ria conce-
dit ser-
vati.

§. 3. Et in primis omnia confessionalia quae à nobis, vel à successoribus nostris Rom. Pontificibus pro tempore existentibus, aut de nostro, vel illorum mandato de cetero quibuscumque personis, cujuscumque gradus, status, ordinis, aut praeminentiae fuerint, per solam signaturam concedentur, propria eorum manu scribantur.

Notarii pu-
blici sunt.

§. 4. Ac eo ipso quod ad hujusmodi officia assumpti fuerint, absque alia creatione notarii legitimi existant, & pro talibus habeantur, qui de omnibus contractibus, & ultimis voluntatibus per quoscumque & inter quoscumque, & super quibusvis spiritualibus, beneficialibus, aut profanis rebus deinceps faciendis rogari, & super eis instrumenta conficere possint, eorumque rogitis plena & indubia fides adhibeatur, perinde ac si legitime, & ut moris est, notarii creati forent, praestito prius juramento consueto in manu Defensoris, vel unius ex Correctoribus, de eo fideliter exercendo.

Archivium
notarii & lo-
cum in pala-
tio & regi-

§. 5. Habeantque Archivium publicum & locum decentem in Palatio Apostolico. Et in eorum libris authenticis omnes notas acceptationum, compositionum, trans-

actionum, testamentorum, codicillorum, attendamentorum, locationum, permutationum, venditionum, compromissorum, arbitramentorum, donationum, processuum, & aliorum contractuum, & instrumentorum, aliarumque scripturarum, tam inter vivos, quam in ultima voluntate, quae tam per quoscumque alios notarios & tabelliones in praefata Romana Curia inter Curiales, vel Curiales & Romanos tantum, etiam per notarios Romanos de contractibus Curialium rogatos. His expressè dumtaxat exceptis, quae inter cives Romanos originarios & Romanis parentibus ortos, non autem ex privilegio ascitos, & quae in Curia Urbis, & eorum Tribunalibus, vel Auditorio nostro, & Camerae nostrae per ipsorum notarios perpetuos, qui etiam officiales Sedis Apostolicae existunt, in pertinentibus & spectantibus ad eorum officium, vel apud acta, & vigore causarum coram eis vertentium, per se vel eorum substitutos, per eorum tamen principales notarios & Auditores approbatos, quoad causas, & judicialia acta, & ab ipsis dependentibus tantum, vel alias per originarios notarios proprios in rebus, & negotiis, & materiis, in quibus ratione sui officii, vel alias rogati soliti sunt & consueverunt, non autem in diversis & insolitis, ac testamentis, donationibus, & ultimis voluntatibus quibuscumque, de quibus si in posterum rogati fuerint, teneantur portare notas ut ceteri notarii non officiales perpetui, quibus officiales supra dictos in praemissis omnibus, ad tollendum causas querelarum, & quales fore censemus, scribere debeant, & ad verbum registrare, & notas ipsas originales sic registratas a tergo per Correctores infra scriptos parti restituere.

frans utas
instrumtoru
ad eos deferri
dotum à nota-
riis Curia.
Quod hic di-
stus de delati-
one non ser-
vatur.

§. 6. Teneanturque omnes alii notarii legitime creati, & pro legitimis habiti, qui in Urbe, & Curia existant, cujuscumque conditionis fuerint, qui officium tabellionatus exercere intendunt, quibus licere volumus de quibusvis instrumentis posse rogari, dummodo antea per dictos Correctores examinati, & in Archivio velut in matricula descripti, & pro legalibus, & authenticis approbati fuerint. Alias nisi examinati, descripti, & approbati extiterint, ut praefertur, de aliquibus contractibus in Urbe, vel ejus suburbiis ad decem millia circa Urbem, aut Curiam praefatis rogari nequeant, & si rogati fuerint, ut falsarios puniri volumus, & eorum notis nullam fidem in iudiciis, aut extra adhiberi. Infra octo dies notas testamentorum, & aliorum instrumentorum omnium, de quibus rogati fuerint, à die rogatus numerados manu eorum subscriptas, cum vero protocollo concordantes, cum testibus, & loco, ad hujusmodi registrum, seu archivium deferre, aut deferri curare, ut quocumque tempore veritas constare possit, & cum oportuerit de illa doceri, nisi partes contrahentes, vel alias disponentes contractus, testamenta, aut instrumenta alia publicari noluerint, sed secreta teneri, quo casu fieri debeat per dictos Correctores liber secretus, in quo tales notae registrentur per aliquos ex dictis Scripseribus per eisdem Correctores eligendos magis idoneos, fideles, & approbatos, dictusque liber remaneat penes unum ex dictis Correctoribus totius Collegii iudicio approbatus, vel si magis parti videbitur, deferatur ad Archivium nota vel instrumentum clausum, & signatum per dictos Scriptores inviolabiliter conservandum, usque ad tempus quo illorum publicatio fieri debebit.

Alii quidem
matriculati à
Collegio in Ur-
be instru-
ta rogare & in
possum. Et mo-
triculari nota
ad illud
descripti.
Hoc revocatur
Leo X. in con-
stitut. 33. par-
ticularibus, quoad
Notarii Colo-
legii Florentinae
notarum.

§. 7. In quo etiam Archivio protocolla notariorum sine filii paternum exercitium exercentibus, vel exercere volentibus defunctorum in futurum, tam contractuum, & ultimarum voluntatum, quam actuum judicialium, testium, & sententiarum in Urbe, tam Romanorum quam Curialium officialium deponi, & assignari debeant pro conservatione jurium, & indemnitate partium, & ne pareat memoria gestorum, possitque veritas quandocumque reperiri, de quorum protocollorum, & imbrevisaturarum lucris, & emolumentis inde provenientibus medietas haereditibus fideliter assignari debeat infra mensem per receptorem dicti officii, qui pro tempore erit, si certum habent haereditem tales defuncti. Exceptis tamen protocollis, & imbrevisaturis causarum vel processuum, aut contractuum officialium notariorum, quae una cum officiis vendi consueverunt, & vendita fuerunt, quae in emptores libera transeunt, ut prius, & quoad ipsos nil novatum intelli-

Protocollo
notariorum de
functorum
etiam Rom.
notarum non
habentium fi-
lios notarios
assignentur in
Archivio.
Hoc revocatur
Leo X. in con-
stitut. 1. dum
singulariter.

gatus,

Regibus & processum cau-
sarum in Curia
finitarum,
ad Archi-
vium Romanum.

Correctores
decem insti-
tuantur ex
præfatis Scri-
ptoribus, qui
alios admi-
nistrent.

§. 8. Similiter cum in dicta Urbe totius orbis causæ agitentur, expediaturque decifarum causarum una cum processibus de illis habitis, & juribus originalibus productis memoriam fideliter conservari, cum de illarum perditione continuz querelæ oriantur, & partibus irreparabilia damna quandoque inferantur, teneantur & debeant omnes notarii Palatii Curie causarum Camere Apostolicæ, Gubernatoris, Vicarii, Commissariorum, ac Camere Apostolicæ, omnia & singula registra in quacunque forma causarum, quæ coram eorum Dominis & Auditoribus versæ & agitate fuerunt, decifarum & finitarum per sententiam definitivam, & transitum in rem judicatam quomodolibet, super quibus causæ restitutionis non pendat, vel declarationis, & in quibus per biennium post rem judicatam, vel datas executoriales literas nil factum reperitur in judicio, sub pœna excommunicationis late sententiæ, à qua non possint nisi à nobis, prævia satisfactione, vel successoribus nostris absolvi, & privationis officii, in dicto Archivio Romanæ Curie fideliter conservanda & custodienda deponere, & assignare præfatis Correctoribus, & aliis deputatis officialibus. De quibus quidem juribus & registris, per dictos Scriptorios fidele inventarium fieri, & teneri debeat, & ad mandatum dominorum Auditorum, vel aliorum Judicum, ad quos spectat officio, vel ad partium habentium interesse instantiam, absque aliqua solutione à partibus exigenda, liberè & absque mora in judicio vel extra restituere.

§. 9. Ex quibus quidem Scriptoribus prædictis decem magistris, Correctores nuncupatos, instituiamus, de quorum numero, ratione jurisdictionis ordinariæ Romanæ Curie, sint & esse intelligantur. Auditor causarum Camere Apostolicæ generalis, (qui etiam dicti officii Defensor existat post Camerarium & Vicecancellarium, quos principales Defensores & Protectores dicti officii esse volumus) pro tempore existentes, si dictum officium exercere voluerint, & unus ex dilectis filiis dictæ Camere Clericis, Reliqui verò octo Prælati in dicta dignitate Ecclesiastica constituti, & graduati in aliquo juriurum Ecclesiastici existant, ad quorum officium spectet Scriptorios ipsos ad hujusmodi onus assumendos examinare, & negligentes corrigere, ac processus omnes præfatorum expectativarum, quæ non sunt in forma pauperum, vel in forma dignitatis, quarum executio de necessitate in partibus committitur, atque processus quoscunque aliarum provisionum, vigore literarum Apostolicarum, etiam penitentiarie nostre faciendos, fulmine, & decernant. Expressè mandantes dilectis filiis Abbreviatoribus & Scriptoribus Apostolicis, ut in constitutione literarum Apostolicarum ipsi processibus unus ex eis ad minus Judex adhibeatur, & quatenus in bulla non fuerit nomen alicujus ex eis expressum, ex tunc in ante intelligatur appositum, possitque & debeat dictos processus, prout ac si expressè adhibitus esset, fulmine, & decernere, qui non nisi in loco officii, vel coram aliquo ex dictis Scriptoribus processum decernere possit. Nec liceat cuiquam alteri in dicta Curia processus decernere, quin per aliquem ex dictis Scriptoribus subscribatur, & publicetur, cum signo & subscriptione propria, ac appensione sigilli officii. Illis processibus dumtaxat exceptis, quorum literæ gratiam seu justitiam concernentes, diriguntur alicui ex dilectis filiis causarum Palatii nostri, & Camere præfate Auditoribus, seu eorum Locatenentibus, aut aliis Ordinariis, vel delegatis Judicibus non inferioribus Episcopis in Romana Curia residentibus, quibus etiam licere volumus processus decernere, dummodo quoad ipsos Episcopos & Prælatos processus hujusmodi per unum ex dictis Scriptoribus subscribatur. Necnon copias, sive notas instrumentorum, ac sumpta ex ipso Archivio extrahenda, auscultare & approbare cum subscriptione manus propriæ, juxta morem tuens verbis, videlicet, Sumptum ex registro Seriptoriarum Archivi Romanæ Curie, & auscultatum per me, & illius magistrum Correctorem, & concordat. Quæ nota & sumpta extendi nihilominus debeant per proprios notarios si super fuerint, vel dictæ Camere Audi-

torum Romanæ Curie Judicem ordinarium, vel etiam per unam ex dictis notariis, sive Scriptoribus Archivi, cum approbatione Correctoris, prout partibus videbitur. Ipsique instrumentis, vel sumptis stetur, & eis fides indubie adhibeatur in judicio & extra, quoad contenta in eis, prout in omnibus & per omnia, ac si per notarios originarios inde rogatos data fuissent.

§. 10. Possitque Collegium ipsum per eorum Correctores & Clericos deputandos, per eum, creare notarios undecumque venientes, cujuscumque nationis, & creatos per alios, exceptis officialibus perpetuis, volentes tabellionatus officium in Urbe & districtu ejus exercere, examinare, & repertos insufficientes ab exercitio dicti officii, perpetuè vel ad tempus suspendere vel privare, & idoneos approbare, & in matricula & Archivio describere, ita quod per eos non approbati, neque descripti officium Tabellionatus hujusmodi exercere, in Urbe vel ejus districtu minime possint, & si temere se immiscuerint, eorum rogatis & instrumentis nulla fides adhibeatur, ut supra dictum est, & penis subscriptis subjaceant.

§. 11. Valeat etiam dictum Collegium legitimare Mares & Bastardos, in Urbe & toto dominio Romanæ Ecclesiæ, mediatè vel immediatè subiecto, ac ubicumque nos ac successores prædictos residere contigerit, cum clausula consueta: Sine præjudicio, &c.

§. 12. Adhibeanturque interpretes testium, processuum, instrumentorum, & scripturarum, in omnibus causis & negotiis quæ in Romana Curia gestuntur, in quibus interpretes assumuntur ad electionem partium, & ex prædictis convenientem mercedem arbitrio Auditoris sive Judicis causæ moderandam accipiant. Ita tamen quod inter dictos Scriptorios sint aliqui, qui idioma, de quo fieri debet interpretatio, intelligant, & explanare, & interpretari valeant intelligibiliter.

§. 13. Sintque dicti Scriptorios notarii omnium judicum Commissariorum in Urbe, exceptis judicibus Romanæ Curie ordinariis vel delegatis, qui habent notarios proprios, officiales perpetuos, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, quoad causas coram eis vertentes & commissas, in quibus notarios eorum deputare valeant, dummodo sint authentici, & legitime creati, qui etiam Cardinales quoad omnia eorum personas concernentia, intelligantur excepti ab observatione præmissorum, necnon Auditores sacri Palatii nostri, & Camere Apostolicæ, & eorum Locatenent. in eorum personas tantum concernentibus. Faciantque, & constituent ipsi Scriptorios inter se Collegium cum communi Arca, seu bursa, ac omnia emolumenta, ratione dicti officii quomodolibet provenientia, ponant in communi, & in fine mensis cujuscumque, seu alterius temporis per eos ordinandi, hujusmodi emolumenta inter se communiter dividant, exceptis decem magistris Correctoribus, quorum unusquisque portionem unam cum dimidia accipiant, tam de emolumentis massæ, quam de his provenientibus, quæ ex amissione & receptione novorum Scriptoriorum inter Scriptorios receptioni interessentes dividuntur.

§. 14. Constitutionesque & statuta inter se justa & honesta condere valeant, etiam cum poenarum adjectione, dum tamen in gravamen Curie non tendant, vel Curialium jacturam & detrimentum.

§. 15. Sintque ipsi & successores eorum nostri, & successorum nostrorum prædictorum veri familiares, continui commensales Palatini, & in quibuscumque scripturis, literis Apostolicis, ac actibus tales se scribere & nominare, ac ab aliis scribi & nominari possint, & debeant, nec propterea possint de subreptione notari, vel argui tales literæ, nec quoad eas regula de mentientibus, Si familiares, locum habeat. Et pro eorum personis dumtaxat, quascumque literas Apostolicas, gratiam seu justitiam concernentes, in omnibus officiis, etiam sollicitatorum earundem literarum gratis expediant, gaudeantque omnibus & singulis antelationum prærogativis, privilegiis, favoribus, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, concessionibus, facultatibus, & indultis, quibus literarum Apostolicarum Abbreviatores, & Scriptorios, necnon

Legitimam
Bastardos
dominio
pa

Ad hoc
declar. h
seq.
Interpre-
testium, q
sunt.

Notariis
omnium
cum non
benificium
prius man-
acceptum
din.
Hanc
pionem
Pius V. ca-
rubr.

Statuta
dere pro se
possit.

Familiaritas
ria Papa pri-
vilegio fru-
tur.

JULIUS SECUNDUS.

necnon nostri & successorum nostrorum eorundem familiaritates contigui commensales pro tempore descripti, etiam in quocumque beneficiorum, quæ vigore gratiarum expectatiuarum eis concessarum pro tempore spectant, affectuone vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, non solum ad eorum instar, sed pariformiter & absque vlla differentia. Sine tamen Abbreviatorum, & Scriptorum, ac familiarium descriptorum, ac Auditorum, & Auditorum Palatii, & Clericorum, ac Referendariorum præiudicio. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis lætæ sententiæ pœna, quam nisi paruerint, eo ipso incurrant, Rescribendario, & aliis litterarum Apostolicarum Scriptoribus, Abbreviatoribus, Sollicitatoribus prædictis, plumbi, & registri magistris ac Secretariis nostris, nunc & pro tempore existentibus, ac quibuscumque aliis ad quos pertinet, & in posterum pertinebit, quatenus literas Apostolicas personas dictorum Scriptorum Archiuii dumtaxat concernentes huiusmodi, in omnibus eorum officiis gratis expediant, ponendo videlicet, Gratis pro Scriptorum Archiuii Romanæ Curie.

*Officia eorum
regnabilia
sunt.*

§. 16. Volentes, & eadem auctoritate statuentes, quod liceat dictis Scriptoribus de eorum officiis & emolumentis, ad instar aliorum Scriptorum disponere, illaque resignare, & illi quibus eadem officia concessa fuerint, pro concessione huiusmodi officii, quam à nobis & successoribus præfatis obtinebunt, dum huiusmodi officia per resignationem vacabunt, nobis & successoribus eisdem quinquaginta ducatos auri de Camera persolvere teneantur, quodque ad huiusmodi officia per solam supplicationem desuper per nos & successores prædictos, ac de nostro & successorum prædictorum mandato signatam, absque aliarum litterarum Apostolicarum desuper expeditione, si illas expedire noluerint, admittantur.

*Derogatio
ir-
mans.*

§. 17. Decernentes ex tunc, tam confessionalia quam omnes contractus, & instrumenta huiusmodi, quæ super quibuscumque negotiis & rebus, per quascumque personas, cuiuscumque dignitatis & conditionis fuerint, aliter quam, ut præfertur, acta, gestave fuerint, nullius roboris vel momenti existere, nullamque eis fidem adhiberi, & falsitatis vitio subiacere, nec contrahentes ipsos ad eorum observantiam ligare, aut alicuius tribuere, sicque per quoscumque iudices, tam Ecclesiasticos quam seculares, etiam Auditores, & Sanctæ R. E. Cardinales præfatos, ac quoscumque alios iudicari, interpretari, & decidi debere, sublata eis, & cuilibet eorum quavis alia iudicandi, interpretandi, & decidendi facultate, ac irritum & inane si secus super his à quocumque, etiam per nos, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

*Derogatio
curatorum.*

§. 18. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septimo, Kalen. Decembris, Pontificatus nostri Anno quinto.

*Dat. P. An. 5.
die 2. Dec.*

Ego Iulius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus manu propria subscripsi.

Tapa subscripsi.

Ego Oliuierus Episcopus Ostien. manu propria subscripsi.
Ego Georgius Episcopus Portuen. Card. Portugalli, manu propria subscripsi.

*Cardinalium
subscripsi.*

Ego Raphaël Episc. Sabinen. Card. Sancti Georgii Camerarius.
Ego Io. Antonius Episc. Prænestin. manu propria subscripsi.

Ego G. Episc. Albanen. manu propria subscripsi.
Ego Dominicus tituli S. Marci presb. Card. manu propria subscripsi.

Ego Jacobus tit. S. Clementis presbyter Card. manu propria subscripsi.
Ego Petrus tit. S. Cyriaci in Thermis Card. Reginus, manu propria subscripsi.

Bullar. Mag. Tom. I.

Ego F. tit. S. Nerei & Achillei Presbyter Card. Cusstantin. manu propria subscripsi.
Ego Antonius tit. S. Stephani in Cælio monte presb. Card. manu propria subscripsi.
Ego Franciscus tit. S. Sufannæ Presbyter Card. manu propria subscripsi.
Ego Nicolaus tit. S. Priscæ Presbyter Card. de Nisico, manu propria subscripsi.
Ego Melchior tit. S. Nicolai inter imagines presbyter Card. Brixien. manu propria.
Ego F. tit. S. Adriani presb. Card. de Claramonte, manu propria.
Ego G. tit. S. Petri ad Vincula presbyter Card. Vicecancellarius, manu propria.
Ego M. tit. S. Mariæ in Transiberim presbyter Card. manu propria subscripsi.
Ego R. tit. S. Anastasiæ presbyter Card. Nanneten. manu propria.
Ego F. tit. S. Cæcilie presb. Card. Papien. manu propria.
Ego Gabriel tit. S. Prædixis Presbyter Card. manu propria subscripsi.
Ego F. tit. S. Sabinæ Presb. Card. manu propria.
Ego Jo. S. Mariæ in Aquiro Diaconus Card. de Columna, manu propria subscripsi.
Ego Jo. S. Mariæ in Dominica Diaconus Card. de Medicis, manu propria subscripsi.
Ego F. S. Theodori Diaconus Card. de Sancto Seuerino, subscripsi.
Ego Iulius S. Angeli Diaconus Card. de Cæsarinis, manu propria subscripsi.
Ego A. S. Eustachii Diaconus Card. de Farnesio, manu propria subscripsi.
Ego M. S. Mariæ in Porticu Diaconus Card. Cornelius manu propria subscripsi.
Ego S. Sanctæ Mariæ Nouæ Diaconus Card. de Gonsaga, manu propria subscripsi.

Sequitur declaratio prædictæ constitutionis.

IULIUS EPISCOPVS, Edita An. D. Servus Servorum Dei : Ad perpetuam rei memoriam, 1507.

Apostolatus officium, licet immeriti, gerentes in æterris, ad ea libenter prospicimus, per quæ Christi fideles inter se secure versari, ac fideliter contrahere possint, & ad ea peragendum operosis studiis intendimus, ut sublatis vitiiis, & erroribus eliminatis, iusti mores in Ecclesia sponsa nostra instituantur, qui veræ & sempiternæ laudis fructum afferant, &c.

Guardium.

§. 1. Ac volumus quod Iudices Commissarii prædicti ad scribendum in causis & litibus eis, auctoritate Apostolica commissis & committendis quibuscumque, & coram eis vententibus, Scriptoribus ipsi, notariis, actuariis deinceps vtantur, nec alios ad scribendum in illis coram se admittere possint, scripturæque acta, processus, & instrumenta in causis huiusmodi coram eis faciendâ, si per alios quàm Scriptores prædictos subscripta erunt, nullius sint roboris vel momenti, nullaque penitus fides his adhibeatur. Quodque tam ipsi Commissarii, quàm dilecti filii sacri Palatii causarum Auditores Cappellani nostri, cæterique ipsius Curie Iudices, alios interpretes præter ipsos Scriptores ad interpretandum testes vel scripturas coram se adhibere nequeant.

*Declaratio
quod Iudices
Commissarii
in Vrbe, aliis
notariis uti
non possint.
Hoc latius est
in const. 187.
Pii V. cit. in
rubr.*

§. 2. Ac quod nulli omnino hominum liceat vigore quoruncumque priuilegiarum eis auctoritate Apostolica vel alias quomodolibet concessorum & concedendorum in dicta Curia, & infra vnam dietam legalem, ab Vrbe seu loco ubi ipsum Romanum Pontificem cum sua Curia pro tempore, residere contigerit, tabelliones & notarios creare, ac nothos & illegitime conceptos natalibus restituere, aut creati vel restitui committere, ac processus prædictos fulminare, decernentes irritum & inane quicquid in contrarium contigerit attentari per quoscumque, &c.

*Et quod nemo
alius possit
in Curia no-
tarios creare,
aut bastardos
legitimare.
Hoc latius
explorat Paul.
III. cit. in rubr.*

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel diuim ab eadē sit

*Quibuscum-
que non ob-
stantibus.*

Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommu-
nicari non possint per literas Apostolicas non facientes
plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto
hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis,
indulgentiis, & literis Apostolicis, generalibus vel spe-
cialibus, quorumcumque tenorum existant, per quae præ-
sentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus
prædictarum vel presentium literarum impediti valeat
quomodolibet vel differri, & de quibus, quorumque to-
tis tenoribus de verbo ad verbum habenda foret in no-
stris literis mentio specialis, quae quoad hoc cuiquam
volumus nullatenus suffragari.

Forma & ef-
fectus public.
hujus bullae.

§. 4. Ut autem praesentes, & aliae nostrae literae præ-
fatae ad omnium notitiam deducantur, ac per omnes in-
violabiliter observari debeant, volumus & mandamus
illas in cancellaria Apostolica, in audientia literarum
contradictarum nostrarum legi & publicari, ac in Basi-
licae Principis Apostolorum, & Cancellariae praefatae,
necnon Audientiae causarum nostri sacri Palatii valvis
sive portis, & in acie Campi Florae de Vrbe affigi, ut hi-
quos literae ipsae concernunt, seu concernere poterunt
quomodolibet in futurum, quod ad ipsorum notitiam
non pervenerint, vel illas ignoraverint, quominus eos
arceant, perinde ac si eis personaliter intimatae forent,
nullam possint excusationem praetendere, vel ignoran-
tiam allegare, cum non sit verisimile quoad ipsos reman-
ere incognitum, quod tam patenter fuit publica-
tum. Nos enim irritum decernimus, & inane quic-
quid contra praemissa, vel aliquod eorum à quoquam
quavis auctoritate, directe vel indirecte contigerit at-
tentari.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 5.
die 13. Decem.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarna-
tionis Dominicae millesimo quingentesimo septimo, Idi-
bus Decembris, Pontificatus nostri anno quinto.

XVI. De portionibus fructuum ex beneficiis Militiae
de Calatrava Cisterciensis Ordinis commu-
ni thesauro debitis, certis dumtaxat casibus
expendendis.

De hac Militia notabo infra ad const. 1. Adriani
VI. Dum intra.

Edita An. D.
1508.

I U L I U S E P I S C O P U S,
Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romani Pontificis, in quo divina dispositione ple-
nitudine consistit, providentia circumsperta statum
personarum religionum quarumlibet, praesertim regu-
laribus militibus pro fidei Catholicae defensione continue
insudantium diligenter attendens, ad ea libenter inten-
dit, per quae earundem militiarum, & personarum paci,
quieti, & tranquillitati valeat provideri, & iis quae pro-
pterea provide statuta & ordinata fuisse dicuntur, ut fir-
ma perpetuo, & illibata persistant, cum ab eo petitur,
Apostolici adjicit muniminis firmitatem, aliasque defu-
per ordinat & disponit, prout Catholicorum Princi-
pum exposcit devotio, idque personarum, & temporum
qualitate pensata, prout in Domino conspicit salubriter
expedire.

Militia ista
ex causis hinc
expressis.

§. 1. Sanè pro parte charissimi in Christo filii nostri
Ferdinandi Aragonum & Siciliae Regis Illustris, qui mili-
tiae de Calatrava Cisterciensis Ordinis, Toletanae dice-
cesis, per Sedem Apostolicam perpetuus administrator
deputatus existit, nobis nuper exhibita petitio contine-
bat, quod alias dilectus filius Gutierrez de Padilla major
nuncupatus, ac dicti Ferdinandi Regis Administratoris,
etiam in spiritualibus Vicarius generalis, & nonnulli alii
Praeceptores, Priores, & fratres dictae Militiae ad hoc in
vnum congregati, provide attendentes quod ipsa Militia,
& illius personae in suis privilegiis, exemptionibus,
immunitatibus, & aliis gratiis, tam per Sedem Apostoli-
cam, quam per diversos Castellae, & Legionis Reges eis
concessis, magna quotidie à circumvicinis Ducibus,

Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Archiepiscopis,
Episcopis, & aliis Ecclesiarum Praelatis, Communitati-
bus civitatum, Universitatibus oppidorum, Dominis
temporalibus, & personis aliis, Ecclesiasticis & saecula-
ribus, sustinebant damna, injurias & jacturas, ac dictae
militiae pro praemissorum & aliorum suorum jurium de-
fensione, adversus injuriatores hujusmodi, nullos habe-
bat speciales proventus, ac mature considerantes, quod
si ex mensae Magistralis & officiorum, ac Praeceptoriarum,
Prioratum, & aliorum beneficiorum dictae Militiae
pro tempore vacantium fructibus, redditibus, & proven-
tibus, aliaque portio ad effectum hujusmodi deputaretur,
possent Militia, ejusque personae privilegia & alia
jura hujusmodi, ab injuriis & damnis protegi, atque
defendi.

§. 2. Volentesque praemissis opportune providere,
statuerunt & ordinarunt, quod ex tunc de cetero, perpetuis
futuris temporibus, quarta mensae Magistralis,
tertia vero Maioris nuncupatae, ac aliarum Praeceptoriarum,
necnon officiorum, Prioratum, & aliorum benefi-
ciorum dictae Militiae, in praedictis, ac Aragoniae, & Val-
entiae Regnis consistentium, quoties illa, & ipsius Militiae
magistratum simul vel successive, per cessum, vel de-
cessum, seu quamvis aliam dimissionem illa obtinentium,
praeterquam ex causa permutationis, pro tempore vacare
contingeret, fructuum, reddituum & proventuum cuius-
que primi anni partes, in praedictos & alios licitos & hon-
nestos usus, tunc expressos, & non alias convertendae, ei-
dem Militiae, sive ejus thesauro deberentur, & illius prop-
rietate essent, & esse censerentur.

Certam po-
tionem de fr-
uctibus benefi-
ciorum pro the-
sauro dandi
iussit.

§. 3. Ac per quos dictae Militiae Praeceptores, seu
Priores vel fratres, fide, & facultatibus idoneos, in Ca-
pitulo generali dictae Militiae ad id eligendos, percipi,
& colligi, & sub eorum custodia conservari, & de illis,
sub certo modo & forma tunc expressis ratio reddi de-
beret, ac illis, vel eorum altero decedentibus, alius seu
alii idonei eorum loco, per Magistrum seu Administra-
torem dictae Militiae pro tempore existentem, vel ejus
Vicarium generalem, in capitulo particulari ad id con-
gregando, donec per dilectos filios generale Capitulum
dictae Militiae, aliter provisum & ordinatum fuit,
substitui & subrogari possent.

Collectio in
Capitulo
generali de-
betur de-
bita.

§. 4. Ipsaque bona penes dictos Custodes pro tem-
pore existentia, per eosdem custodes in alios, quam pra-
dictos usus, cuiusvis etiam magistri, & aliorum Superiorum
dictae Militiae pro tempore existentium, mandati &
correctionis praetextu, aut vi vel metu, etiam qui in con-
stantem cadere possent, vel alia quacumque occasione
exponi, etiam in dictae Militiae magis viles usus, (nisi
bona thesauri hujusmodi summam quinque millium &
quingentorum ducatorum auri excederent) converti,
aut Magistro vel superioribus suis praefatis assignari
non possent.

Et in om-
ni casu con-
verti, & pro-
prietate pri-
vatis.

§. 5. Ac bona praedicta ab eisdem custodibus aliter
petere vel extorquere praesumentes, aut ad id auxilium,
consilium, vel favorem praestantes, cuiuscumque status,
& praeminentiae forent, excommunicationis latae sen-
tentiae poenam eo ipso incurrant, à qua nisi plena & in-
tegra solutione & restitutione praevia, absolvi non pos-
sint.

Et aliter
eiusdem pra-
volut.

§. 6. Ac Magistratus, Praeceptoriarum, Prioratum,
officiorum, vel aliorum Beneficiorum praedictarum plu-
ribus vacationibus eodem anno concurrentibus, quo-
ad partium fructuum hujusmodi solutionem, vel app-
ropriationem, pro vna dumtaxat vacatione censi, &
annus à prima vacatione eorundem computari de-
beat.

Quidque est
dum sit, & si
vires eodem
anno vacat-
ionibus op-
dem benefi-
occurritur
de lazaritis.

§. 7. Cum vero dictus thesaurus summam quinque
millium & quingentorum ducatorum auri hujusmodi
excederet, totum id quod ultra dictam summam ibi-
dem esset, in emptionem, possessionem, & aliorum
bonorum immobilium, aut liberationem aliorum bo-
norum dictae Militiae, quae alias pignolata, vel hy-
pothecata fuissent, exponi; ipsa bona sic empta, aut
alias liberata, & recuperata mensae magistrali, seu Prae-
ceptoris, prioratibus, officiis, & aliis beneficiis dictae
Militiae pro tertia & quarta partibus respectue ad
dispositi

Aucto thesauri
ad certam
summam, &
quae exponit
sive de cre-
dit. Ad hoc
declarat. &
com. 1. & 2.
confir. & 3.
manu.

dispositionem Capituli Generalis hujusmodi applicari deberet.

*ordinandus d. deli-
admini-
nor, pra-
statu
Quaedam
m. r. i. o.
hic emu-
ta, conce-
plicat
Pontifici.*

§. 8. Ipseque Ferdinandus Rex, & Administrator, statutum, & ordinationem hujusmodi approbavit & confirmavit, prout in instrumentis publicis desuper confectis dicitur plenius contineri.

§. 9. Quare pro parte dicti Ferdinandi Regis Administratoris, assentis curam animarum parochianorum Ecclesiarum infra limites patrimonii praefatae Militiae consentientium, haecenus per Presbyteros saeculares ad nutum pro tempore existentis Magistri, seu perpetui Administratoris, seu Praeceptorum ejusdem Militiae, in singulis Ecclesiis domorum, seu locorum, Praeceptoriarum respectivè amovibiles exercere, ipsosque Presbyteros ad curam hujusmodi suscipiendam & exercendam per Magistrum seu Administratorem, vel Praeceptores praefatos, locorum ordinariis praesentari, & dictos Ordinarios, dictae curae exercitium sic praesentatis Presbyteris committere consuevisse, nobis fuit humiliter supplicatum, ut statuto, ordinationi, approbationi, & confirmationi praedictis, pro illorum subsistentia firmiori, robor Apostolicae confirmationis adjicere, ac alias in praemissis opportune providere de benignitate Apostolica dignemur.

*si illa om-
nibus
que conce-*

§. 10. Nos igitur hujusmodi supplicationibus inclinati, statutum, ordinationem, approbationem & confirmationem, praedicta, ac prout illa concernunt, omnia & singula in dictis instrumentis contenta, auctoritate Apostolica tenore praesentium, approbamus & confirmamus, ac perpetuae firmitatis robor obtinere debere, & inviolabiliter observari decernimus, suppletes omnes & singulos defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem. Ac pro potiori cautela, ea omnia & singula, de novo etiam, sub excommunicationis latae sententiae poena, eo ipso incurrenda hujusmodi, necnon quod de cetero perpetuis futuris temporibus, non nisi fratres Presbyteri dictae Militiae in Capellanos ad exercitium curae animarum parochianorum praedictorum deputari possint, ipsique fratres Presbyteri pro tempore deputati curam animarum dictorum parochianorum exercendi, & ab eis confessiones audiendi, & illis Eucharistiae Sacramentum, & alia Ecclesiastica Sacramenta ministrandi, & nuptias benedicendi, prout haecenus praenominati Presbyteri saeculares facere consueverunt, & alia omnia & singula, quae ad Rectores parochialium Ecclesiarum, de jure vel consuetudine spectant, & quae ipsi facere possent, faciendi absque aliqua praesentatione, seu dictorum Ordinariorum deputatione, licentia vel consensu, plenam & liberam facultatem habeant, auctoritate praefata tenore praesentium statuimus, & ordinamus.

*Privilgia
Cisterciensium
Ordinis*

§. 11. Ac omnia & singula privilegia, indulta, exemptiones, immunitates, spiritualia & temporalia, dicto Cisterciensi Ordini, illiusque personis & locis, in genere haecenus per Sedem praedictam concessa, approbata, & confirmata, ac etiam iteratis vicibus innovata, quae in usu sunt, ad eandem Militiam, illiusque Magistrum, Priores, Praeceptores, personas Ecclesiasticas, & loca, familiares, & vassallos, praesentes & futuros, extendimus, & ampliamus, eaque illis expresse concedimus.

*Curia
Magistri*

§. 12. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, statutis quoque & consuetudinibus, stabilimentis, usibus, & naturis, Militiae & Ordinis praedictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon quibusvis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, Militiae & Ordini praedictis sub quibusvis verborum formis concessis, confirmatis, & pluries innovatis, quibus etiam pro eorum sufficienti derogatione de eis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales vid importantes, mentio, seu quavis alia expressio habenda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum inferrentur, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

§. 13. Caeterum quia difficile foret, Regi, Admi-

Bullar. Mag. Tom. I.

nistratori, ac Prioribus, Praeceptoribus, fratribus & aliis personis praedictis, singulas literas Apostolicas, super privilegiis, & aliis gratis dicto Ordini concessis, & per nos ad eos, ut praefertur, extensis, ut illis uti possint, apud se habere, & ad loca ubi expediens foret, deferri facere, volumus, & praefata Apostolica auctoritate decernimus, quod ipsarum literarum singularum transumptis, publici notarii subscriptione, & alicujus Curiae Ecclesiasticae, seu Archiepiscopi, vel Episcopi sigilli impressione munitis, ea ubique fides adhibeatur indubia, quae eisdem literis originalibus adhiberetur, ubi essent exhibitae vel ostensa.

*Transumptis
solum dari de-
cernit.*

Nulli ergo, &c.
Datum Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo octavo, Kalendis Aprilis, Pontificatus nostri Anno quinto.

*Dat. P. An. 30
die 2. Apr.*

Quod totalis obedientia Ordinis Cartusien. perpetuo sit sub Priore Majoris domus Cartusiae, & Definitorum Capituli generalis.

XVII.

De hujus Ordinis confirmatione, & aliis ipsum concernentibus inspicere notata supra apud Alex. III. const. 7. Cum vos.

I V L I V S E P I S C O P V S,
Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

*Edicta An. D.
1508.*

Um ad fructus uberes, quos Cartusien. Ordo in Dagro militantis Ecclesiae plantatus, velut arbor bona, produxit haecenus, & producit, considerationis nostrae oculos extendimus, quod dicti Ordinis professores, mortui mundo, sed CHRISTO, qui est vera vita viventes, pro universali salute fidelium incessanter ad Dominum preces effundunt, dignum & congruum existimamus, illa provide concedere, per quae illius professores, omni dissensionis & inobedientiae fomite semoto, sinceris valeant Domino mentibus inservire.

Procurium

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Francisci Prioris Majoris domus Cartusiae Gratianopolitanae diocesis, ac Definitorum Capituli generalis dicti Ordinis nobis nuper exhibita petitio continebat, quod licet omnes domos dicti Ordinis, citra & ultra montes, ac quilibet existentes, illarumque fratres, sub una obedientia, videlicet Prioris praedictae domus Cartusiae, & Definitorum dicti Capituli generalis pro tempore existentium, existant; & quos una Religio, & professionis vinculum alligavit, nulla emulatio, nulla praesidendi ambitio, aut quavis alia causa ab invicem dividere debeat, sed caritatis vinculum in unitate pacis eos conservare: tamen quia humani generis inimico, qui propter invidiam inter primos parentes superbiae fomitem, & emulationem seminavit, procurante & instigante, contingere posset quod aliqui fratres dicti Ordinis tentarent aliis obedientiis subijci, & ab eorum vero superiore, & capite discedere, ex quo eorum desiderium si effectum sortiretur, non solum eorum, sed aliorum fratrum dicti Ordinis animarum periculum immineret, & eveniret, ac etiam ipsa Religio in dies scissuram pateretur, & successu temporis, ipsa Religio, quae inter caeteras asperioris seu strictioris observantiae existit, paulatim ad laxiorem vivendi modum declinaret, in ipsius religionis vilipendium & depressionem.

*Universus Ordo
subest obedi-
entia Priori
Majoris
domus Car-
tusiae, & De-
finitorum Cap-
ituli genera-
lis. Et si alia
ter ferret, ad
laxiorem vi-
vendi modum
Ordo declina-
ret.*

§. 2. Quare pro parte Francisci Prioris, & Definitorum praedictorum nobis fuit humiliter supplicatum, ut omnes & singulas personas dicti Ordinis, cujuscumque gradus, status, conditionis, vel praesentis in ipso Ordine, nunc & pro tempore existentes metu censurarum à praemissis coercere, & cum ex diversis aliis Ordinibus, etiam Mendicantibus, quamplures ad ipsum Ordinem Cartusien. utpotè strictioris observantiae Religionis transeant, quod ipsi sic transeuntes parem cum ipsis fratribus dicti Ordinis Cartusien.

*Supplicatum
ergo Pontifici,
ut de iure
providere di-
gnetur.*

V u a statum

statum, & fructum habere possint, ac alias in praemissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignemur.

Quo propterea id panis adjectis prohibet.

§.3. Nos igitur, qui Ordinem praedictum, & illius personas non cessantes in humilitatis spiritu, & contemplatione sublimium Domino famulari, in visceribus gerimus charitatis, Franciscum Priorem, & Definidores praefatos, ac eorum quemlibet à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis, à jure vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinatis, quod omnes & singulae personae dicti Cartusien. Ordinis, cujuscunque gradus, status, & conditionis, vel praesentiae sint, vel fuerint, nunc in ipso Ordine, & pro tempore existentes, quae per se, vel alium seu alios directe vel indirecte, publice vel occulte procuraverint aliquam divisionem in ipso Cartusien. Ordine, seu exemptionem aliquarum domorum dicti Cartusien. Ordinis, & ipsius Ordinis fratrum à communi obedientia Prioris & Capituli generalis praedictorum, eo ipso omnibus obedientiis, & officiis in ipso Cartusien. Ordine perpetuo privati, & ad similia obedientias, & officia perpetuo inhabiles existant, ac omnibus & singulis privilegiis, libertatibus, immunitatibus, gratiis, & indultis, eidem Cartusien. Ordini, & illius personis, in genere vel in specie quomodolibet concessis, & concedendis, sine spe rehabilitationis ad illa, perpetuo careant, literaque Apostolicæ desuper impetrandæ, gratiam suae justitiam concernentes, nullius sint penitus roboris vel momenti, auctoritate Apostolica tenore praesentium perpetuo statuimus & ordinamus. Decernentes ex nunc irritum & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Et praedictis Priori, & Capitulo generali dat facultatem dispensandi cum Fratribus Ordinis, etiam ac aliis Ordinibus ad omnia transmissis.

§.4. Ac eisdem Priori & Capitulo generali, dum pro tempore celebrabitur, seu illius Definitoribus pro tempore existentibus, quod ipso Capitulo generali durante, cum quibusvis personis, & fratribus dicti Ordinis Cartusien. etiam si ex aliis Ordinibus, etiam mendicantibus ad ipsum Ordinem Cartusien. transuerint, si alias ad hoc habiles fuerint, usque ad quascumque dicti Ordinis Cartusien. obedientias, etiam curam animarum fratrum dicti Ordinis Cartusien. habentes (si aliud canonicum non obstat) assumi, & illas exercere, ac locum, & vocem actiuam & passiuam, tam in dicto Capitulo generali, quam omnibus aliis tractatibus, & negotiis in ipso Ordine expediendis, cum aliis fratribus ejusdem Cartusien. Ordinis habere possint & valeant dispensandi, eadem auctoritate licentiam & facultatem concedimus per praesentes.

Derogat Clem. 8. de Regularibus & caeteris contrariis.

§.5. Non obstantibus fel. rec. Clementis Papæ V. praedecessoris nostri, super hoc in Concilio Viennensi edita, quae incipit, Ut proflores, & alii Apostolicis constitutionibus, necnon Cartusien. & aliorum Ordinum praedictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ac illis sub quibuscumque tenoribus concessis privilegiis, indulgentiis, indultis, ac literis Apostolicis, quibus quatenus in aliquo praemissis obtinent, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 5. die 20. Junii.

Datum Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo octavo, xvj. Kalen. Julii, Pontificatus nostri Anno quinto.

XVIII. Quod ordo Fratrum Eremitarum S. Augustini gratiis & privilegiis aliorum Ordinum mendicantium perfruatur.

Qua sint eorum privilegia, videre est tam in Mari magno illis concessio, quam const. 11. Pii V. Datum ad vberes, ubi notabo.

Alia de hoc Ordine notavi sup. in const. 6. Alex. IV. Licet. Et non posui bullam Maris magni, quia eadem ferè ibi continentur, quae sunt in Mari magno Praedicatorum & Minorum.

JULIUS PAPA II.

Dilecto filio Fratri Aegidio Ordinis Erem. S. Augustini Edita An. D. 1508. Priori Generali.

Et si ad bene merendam cum de univèrsa religione, tum praecipue de Augustiniana, cui tu praes, propensè magnopere sumus, libellus tamen, quem de Ecclesiæ incremento edidisti, facit nos ad res, vel tuas, vel tui Ordinis longe propensiores.

Exordium.

§.1. Cum igitur superiore anno per nostras literas quaedam religioni tuae concesserimus, inter quae id erat, ut loca oblata, tu fratresque tui, tam qui sunt, quam qui erunt, capere pro religione possitis, nunc per has nostras, ea quae concessimus, clarius declaranda duximus. Eademque locorum suscipiendorum facultatem, ad alia quaecumque loca, domos, Ecclesias, etiam parochiales, ac cuiuscumque sint Ordinis, aut conditionis, suscipiendas extendimus. Datumque proprio, tam motu quam scientia, atque de plenitudine potestatis, ut haec omnia capere possitis, facta vobis potestate, tam per literas quas supra memoravimus, quam per harum concessionem, declarationemque literarum. Liceat igitur vobis perpetuo decernimus, haec omnia posse capere, absque alia Sedis Apost. concessionem, non obstante pie mem. Bonifacii VIII. Constitutione prohibente nova loca edificari.

Licentia in loca pro Ordine augenda, non obstante c. de excess. de lat. in 6. Hodie tamen requiritur licentia Ordinarii ex cap. ult. de off. 3. de cons. 99. C. vii. Quoniam.

§.2. Confirmavimus etiam privilegia religionis vestrae per eandem literas, quod plane tam de iis omnibus intelligimus, quae vestrum Mare magnum continet, quam de aliis omnibus Apostolicis concessionibus, quarum apud vos, aut Apostolicæ literæ, aut authentica exempla servantur. Confirmamus & privilegiorum communionem, quam fel. rec. Sixtus praedecessor noster fecit, inter vos, Mendicantesque alios. Decernimusque ac volumus, quicquid usque in hunc diem Ordini Minorum, aut Praedicatorum, aut Carmelitarum, aut Seruorum concessum ab Apostolica Sede est, & quicquid in futurum concedetur, vobis concessum esse, fratresque tuos eisdem concessionibus perpetuo uti posse, perinde ac si vobis nominatim concessa essent.

Privilegia qua in Mari magno, & aliis sunt confirmata, & dantur gratia dispensationem.

§.3. Deditur propterea tibi potestatem sacrandi, benedicendique corporalia, vestes, & ea quae sacris vsibus necessaria sunt. Quo quidem munere, tam te, quam qui pro tempore erunt, aut Generalis, aut Vicarius fungit posse decernimus.

Facultas benedicendi vestes & vasa sacra.

§.4. Ut vero exeuntium ab Ordine tuo motibus occurramus, confirmamus in primis fel. rec. Martini praedecessoris nostri decretum, ut nemo è tuo Ordine ad alium aliorum Ordinum, occasione arctioris regulæ transire possit. Volumusque ut quisquis in tua religione Prof. sit, siue ad sacros ordines promotus in ea fuerit, quam rem Professionis loco & esse & haberi statuimus, habitum dicti Ord. relinquere aut mutare non possit, nisi missionem, literasque à Generali Ord. obtinuerit. Quod tam de iis qui haecenus exierint intelligi volumus, quam de his qui in posterum exituri sunt, etiam si Apostolicas literas obtinuerint.

Prohibita exeuntium ab Ordine.

§.5. Ne vero protervis relinquatur litigandi, repugnandive locus, si quis eorum exeuntium causam in Romana Curia, super ea re committi haecenus obtinuerit, aut in posterum obtinebit, ubi ad inhibendum, aut alia hujusmodi agendum itum fuerit, motu, scientia, & potestate praedictis, lites hujusmodi ad nos advocamus, atque omnino extinguimus. Statuentesque valere hoc decretum nostrum, ac si iudicum nomina, atque alia omnia, quae supra commemorata sunt, hic satis expressa essent, etiam si sacri Palatii Apostolici Auditores existerent. Volumusque, ut quicquid super hac re fiat, aut factum sit, etiam si causam, aut nos, aut Apostolica commiserit Sedes, pro infecto omnino haberi. Irritum praeterea esse, atque inane quicquid super his Apostolica, siue alia quavis auctoritate secus confingerit, aut agi, aut attentari. Fratres verò qui ita exierint, quo

Prohibita de super litigando.

quocumque induti habitu sint, mandamus ut capi cures, ad religionemque vestram redire, quacumque ratione compellas.

§.6. Denique fidem adhiberi mandamus, non modo nostris his literis, verum & earum exemplis, modo Praefati aut notarii alicuius signo ob signatae fuerint.

Datum Romae apud sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die decima septima Iunii, millesimo quingentesimo octavo, Pontificatus nostri Anno quinto.

XIX. Contra pugnantem in duello, aut illud permittentem in Statu Ecclesiastico.

Hac bulla extensa etiam ad Duellorum spectatores, & poena contra eos ampliatu fuerunt à Leone X. in constit. 31. Quam Deo. Et suis etiam extra Statum Ecclesiasticum extensa, ac ad alicuius quoscumque complices & fautores à Pio IV. in suis eius const. 21. Ea qua, ubi alia notabo.

I V L I V S E P I S C O P V S, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Regis pacifici qui regnat in caelis, licet insufficientibus meritis vices gerentes in terris, cunctorum fidelium statui, propterea susceptae servitutis tenemur officio infesta solertia intendentes, ac animarum periculis obviare cupientes, ad ea per quae ubique praesertim in terris Rom. Ecclesiae sponsae nostrae subiectis inter fideles eisdem, caedes, rixae, & contentiones cessent, scandalorum tollantur fomenta, pax, & concordia vigeant, prosperisque eorum successibus consulatur, opportunaque provisionis operam impendimus, propterea in Domino conspiciamus salubriter expedire.

§.1. Sane non sine maxima animi nostri perturbatione accepimus, quod nonnulli fidelium praedictorum, inimico humani generis instigante, & aliquibus cautis occurrentibus, & plerumque inimicis & inhonestis, ac levibus verbis ad contumelias, contentiones, & diffidationes devenientes, ut alter alterius sanguine satietur, ad temporales Principes & dominos maxime civitatum, terrarum, & locorum Sedi Apostolicae subiectorum confugiunt, ut eis locum tutum, siue campum ad duellum, seu pugnam assignent. Et quamvis Principes, & domini praefati duellum siue pugnam eis disuadere, & prohibere deberent, tamen plerumque locum, aut campum tutum huiusmodi assignant, inaleuolumque altercantium propositum ad executionem augent, magisque vni quam alteri fauent, ex quo hominum mortes repentinae, & nisi divina gratia praevenerint, animarum perditiones, mutilationes, & vulnera, inter astantesque pugnantium amicos, odia & altercationes, & ex vno inconuenienti plura oriuntur in ipsorum fidelium animarum, & corporum periculum, generisque humani praefati iacturam, perniciosum exemplum, & scandalum plurimorum.

§.2. Nos igitur qui fidelium praedictorum tranquillitatem & pacem sinceris desideriis exoptamus, saluberrimis Christianae Religionis documentis & exemplis Deum tentandum non esse praemoniti, Saluatorisque Domini nostri IESU CHRISTI, qui Petro Apostolorum Principi, ut gladium mitteret in vaginam mandavit, praecipis edocti, attendentes hominem homini, inter quem cognationem quandam natura constituit, insidiari nefas, & gladiatoria munera, & purgationes huiusmodi vulgares a religionis nostrae pietate damnari, cruentaque spectacula a factis canonibus, & imperialibus legibus inhibita & improbata, sicque pugnantem infamia notari, & diversis poenis puniri; & cum omni tempore, potissimum tamen in otio civili, & domestica quiete publica detestanda esse. Motu proprio, non ad alicuius super hoc nobis oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, hac in perpetuum valitura constitutione, duellorum, & gladiatorum huiusmodi usum damnamus & improbamus, & in terris Rom. Ecclesiae mediate vel immediate subiectis, per Bullar. Mag. Tom. I.

quocumque, quavis auctoritate, & potestate, ac nobilitate fulgentibus, sub excommunicationis latae sententiae poena & quacumque causa, etiam a legibus permessa, fieri omnino prohibemus. Dictosque pugiles taliter pugnantem, ubique impune capi posse, & puniri, pro homicidio, vel vulnere, juxta juris communis dispositionem, nulla eis consuetudine suffragante, statuimus. Corporaque in duello in terris Ecclesiae mediate vel immediate subiectis facto morientium in sacro sepeliri prohibentes.

§.3. Sub simili excommunicationis poena & interdicti Ecclesiastici, omnibus & singulis utriusque sexus, Ducibus, Comitibus, Marchionibus, Domicellis, Baronibus, & aliis temporalibus Dominis, Vicariis, Communitatibus, & Universitatibus civitatum, terrarum, & locorum praefatae Romanae Ecclesiae mediate vel immediate subiectorum mandantes, ne de caetero perpetuis futuris temporibus, aliquibus cuiuscumque dignitatis & nobilitatis fuerint, & ex quacumque causa, etiam a legibus non improbata, locum seu campum liberum ad duellum, seu alias ad pugnam tutum, aut quomodolibet assignent, concedant, seu tradant, aut assignari, concedi, seu tradi faciant vel permittant, sub excommunicationis latae sententiae, & quatuor millium ducatorum Camerae Apostolicae applicandorum poena pro qualibet vice incurranda. Et si huiusmodi constitutionis violatores, ultra dictam primam vicem fuerint, ultra dictas poenas feudo seu vicariatu, quem a dicta Romana Ecclesia obtulerint, priuatos fore, Apostolica auctoritate, tenore praesentium praecipimus, mandamus, atque decernimus, non obstantibus quibuscumque statutis, & consuetudinibus, privilegiis, indultis, & concessionibus quavis auctoritate editis, & quibusvis concessis, caeterisque contrariis quibuscumque.

§.4. Volumus autem quod praesentes literae nostrae, postquam in valvis Basilicae Principis Apostolorum, & in Campo Florae in Vrbe affixae fuerint, omnes & singulos ciues Romanos, & alios in Vrbe commorantes, affixis quindecim diebus, alios vero Duces, Comites, Marchiones, Domicellos, Barones, & alios temporales Dominos, Vicarios, Communitates, & Universitates praefatas civitatum, terrarum, & locorum Sedi praefatae mediate vel immediate subditorum, decurso mense ardent, contra facientes poenas praefatas incurrant, in omnibus & per omnia, perinde ac si eis omnibus & singulis contra facientibus, personaliter & particulariter intimatae fuissent. Nulli ergo, &c.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo nono, vj. Kalend. Martii, Pontificatus nostri Anno sexto.

Prohibitio occupandi bona naufragantia in locis Maris sanctae R. E.

Confirmatur infra à Paulo III in eius const. 42. Accepimus, ubi etiam habetur amplior in his naufragis dispositio. Vide qua ibi notabo de hac materia.

I V L I V S E P I S C O P V S, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Romanus Pontifex pacis, & iustitiae praecipuus Conservator, & auctor, ac pietatis amator, quem in Christi fidelium praedictorum temere attentari intelligit, ne graviores tendant in noxam, opportunis & variis remediis providet, ac peruersorum temeritatem compescit, bonorum vero operum sectatores spiritualibus praemiis remunerat, propterea in Domino conspiciamus salubriter expedire.

§.1. Sane plurimum Nautarum lamentabili querela didicimus, quod ipsi Maris periculo se, & eorum merces exponant, ut Curiae Romanae, & illius Curialium commodis, ex mercibus per eos ad eandem Curiam mari advectis, provideatur. Quia tamen quandoque eorum naves, vegetibus vini, & aliis mercibus, rebus, & vicualibus onustae, contrariis ventis impulsae, & tempestatibus

fidei transmissum.

An. P. An. 5. die 17. Iunii.

An. D. 1509.

Prohibito duellum in Statu Ecclesiastico.

Prohibito illa poena poenis.

Hac bulla in sui vest. publi. Quam non inveni. sed fuisse publicatoe altiarum bullarum eisd. in sub.

Dat. P. An. 6. die 24. Febr.

Edita An. D. 1509.

Exoratum.

Causa mot. va.

tibus acta, miserabiliter naufragium pariantur, ac fluctibus maris violenter eiectione, quandoque ad litus perueniant, aut terram alicuius Domini etiam temporalis attingunt, nonnunquam etiam aliquarum mercium, & rerum iactum faciunt, & quibusvis gratia, ne naufragium pariantur, animo illa recuperandi, non pro delictis habentes, & cum ab incolis & habitatoribus, ac Gubernatoribus civitatum, terrarum, & locorum, juxta quorum litora naues ipsae naufragium huiusmodi patiuntur, vel bona iactata perueniunt, sperent eorum calamitati auxilia meritoria praestari, ac in re tam lucuosa ac pietate, & miseramine digna, opem ferri, propriis oculis cernunt, & in calamitatum suarum desolatione, se ipsos mercibus, ac vegetibus, & beneficio Dei, & maris periculo ad litus saluè perueniunt, damnabili, & execranda cupiditate spoliari, & priuari, ipsique spoliantes, & rapientes, & locorum Domini, illa ad eos ex antiqua consuetudine spectare, eaque licite retinere posse affirmare praesumunt, quo fit, ut nauae ipsi ab huiusmodi mercium ad Urbem nostram vectioe retrahi cogantur, non absque Curiae Romanae, & Urbis iactura, nisi desuper opportune provideatur.

Consuetudo occupandi bona naufragata ad littora maris locorum S. R. E. improbatum. Tu vide mox infra declaratum.

§. 2. Nos considerantes, tam civili, quam canonica lege licere unicuique naufragium suum impune colligere, ac iacta in mari alleuandi queris causa recuperare, illaque dissipantes furtum committere, & graviter delinquere, ac Christianos naufragium patientes, rebus suis spoliantes, diversis poenis puniri, & propterea consuetudinem praedictam, tanquam contra regulam fidei, qua unus alteri auxilio esse tenetur, merito corruptelam appellari, neminique suffragari debere, cuiuscumque temporis cursu munitam. Volentesque sicut nostro incumbit pastoralis officio, omni mari tetraque ad Almam Urbem nostram venientium securitati, & tranquillitati providere, periculisque huiusmodi obviare, ac venientium ad Almam Urbem ex omnibus mundi partibus, tanquam ad matrem, de necessariis cum opulentia providere, necnon animarum eorundem Christi fidelium salutem consulere: Motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa nostra scientia, consuetudinem capiendi, & retinendi bona per naufragium, vel iactum levandae navis gratia, aut alia necessitate urgente factum, ad littora maris civitatum, terrarum, & locorum Rom. Ecclesiae mediate & immediate subditorum pervenientia, tanquam corruptelam allegari non posse, illamque nulli, in iudicio vel extra illud suffragari debere, auctoritate Apostolica tenore praesentium decernimus & declaramus.

Poenae in contravenientes imponuntur.

§. 3. Et ultra poenas, tam à lege quam à Canone in tales spoliantes bonis suis Christianos naufragium patientes, & raptores in litore maris civitatum, terrarum & locorum Romanae Ecclesiae mediate vel immediate subditorum huiusmodi hactenus inflictas, quas pro potiori cautela innovamus & confirmamus, talium spoliantium, cuiuscumque auctoritatis & dignitatis fuerint, bona & iura quaecumque, auctoritate & tenore praemissis, confiscamus & publicamus, illaque Camerae Apost. confiscata & publicata, & locorum Dominos, & Vicarios id fieri permittentes excommunicatos eo ipso fore decernimus, & etiam declaramus, dictosque raptores in fragranti crimine repertos, ut latrones & grassatores puniri posse, alias ut fures, praeterquam si nautis in manifesto naufragii & submersionis periculo constitutis, eorum opem & auxilium implorantibus & exposcentibus, non absque vitae discrimine, in personarum & rerum conservatione auxilio fuerint, vel alias ab imminenti & praesentanei naufragii periculis ipsorum labore & animo liberaverint, & saluos reddiderint, aut bona tum deperdita recuperaverint, iis enim casibus, eos statuto, consuetudineve iuari, illaque allegari posse, ac illis stari debere decernimus.

Indulgentia pro dantibus auxilium.

§. 4. Et ut fideles ad praemissa alliciantur, ac ab eis naufragium huiusmodi patientibus promptiora subsidia praebantur, omnibus & singulis utriusque sexus Christi fidelibus, qui auxilium, consilium & favorem naufragium patientis, in recuperatione & conservatione bo-

norum suorum praestiterint, decem annos & totidem quadragenas de iniunctis eis poenitentis misericorditer in Domino relaxamus.

§. 5. Et nihilominus Camerario, Clericis & Praedicatoribus, & Auditori Cam. praedictae, eorundem tenore praesentium committimus & mandamus, matenus vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios praemissis, quoties & quando opus fuerit publicantes, faciant auctoritate nostra illa à quibusvis personis, cuiuscumque status, gradus, ordinis vel conditionis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, inviolabiliter observari, ac pro illorum subsistentia firmiori, etiam scripturas necessarias desuper expediant. Contradictores per censuram Ecclesiasticam & alia juris remedia, appellatione postposita compescendo.

Exactor de putatur.

§. 6. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Obstantia tolluntur.

Nulli ergo, &c. Datum Romae apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicae, millesimo quingentesimo nono, vj. Kalend. Martii, Pontificatus nostri Anno sexto.

Dat. P. An. die 24. Febr.

Renovatio privilegii Monialium, & Fratrum Minorum Ordinis S. Francisci, de novis Monasteriis circa eorum domos infra spatium CCC. annarum non aedificandis.

XXI.

Hoc privilegium concessit Clem. IV. ut sup. in ejus constit. 7. Ad consequendam, ubi videas quae notant. Et itidem videas, quae tibi de toto Ordine Franciscano indicant, sup. in const. 5. Honor. III. Solet. Sed huic privilegio respectu Societatis I E S V quoad omnes Regulares derogatum puto, ex constit. 39. Gregor. XI II. Salvatoris, lib. 2.

I V L I V S P A P A I I.
Dilecto filio Vicario generali Ultramontano Ordinis Fratrum Minorum Regularis Observantia.

Edicta An. D. 1509.

Exponi nuper nobis fecisti, quod inter alia privilegia à Summis Pontificibus praedecessoribus nostris Ordini Fratrum Minorum concessa, ac per fel. record. Sixtum IV. etiam praedecessorem nostrum, ac per nos respectu confirmata, ac de nouo concessa à fel. recordat. Clemente Papa Quarto, praedicto Ordini, ejus pauperissimo statu considerato, ut idem Ordo in eadem arctissima paupertate, ac professionis suae puritate, & integritate, ad Dei servitium, & ejus Ecclesiae fructum tranquille conservetur, concessum fuit, ut prope domos fratrum praedicti Ordinis, certi utriusque, maxime feminei sexus, Religiosi in eodem privilegio contenti, infra spatium trecentarum annarum, domos seu Monasteria aedificare minime possint, sub certis censuris & poenis in eodem privilegio contentis.

Clem. IV. Privilegium de quo in rub. concessit Ordini S. Francisci.

§. 1. Quod quidem privilegium fratribus Ordinis Praedicatorum etiam concessum fuit, ut omnia privilegia omnibus aliis Mendicantium Ordinibus, praedicto maxime praedicatorum Ordini concessa, Ordini fratrum Minorum fuissent communia, & huiusmodi Minorum Ordinis fratres illis uterentur, potirentur & gauderent, ac si eis specialiter & expresse concessa fuissent.

Quod fuit communicatum Ordini S. Dominici.

§. 2. Praeterea Clemens Quartus praedecessor praenominatus, ob nonnullas causas animi suum moventes, privilegium praedictum, quod praedicti Ordinis Praedicatorum fratribus concesserat, ad spatium centum quadraginta annarum reduxit, prout in omnium Summorum Pontificum praefatorum literis desuper confectis plenius continetur.

Clem. IV. illud reduxit contra d. Ordinem S. Dominici ad ann. 40.

§. 3. Sed quia à nonnullis haesitatur, an ex eo quod praedictorum fratrum praedicatorum privilegia praefatis fratribus Minoribus communicata sunt, privilegia praefatorum

Unde fuit dubitatum si reductio esset.

videtur contra
Ordinum S.
Francisci.

fatum trecentarum cannarum prædictum, eisdem fratribus Minoribus specialiter concessum, ad prædictas centum quadraginta cannas sine alia speciali coarctatione seu reductione, esse coarctatum vel reductum. Quare pro parte tua nobis fuit humiliter supplicatum, ut in præmissis opportune providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic idem Pontifex privilegium d. Ordinis S. Francisci servavit.

§. 4. Nos igitur sacre Religionis fratrum Minorum prædictorum honestatem, paupertatem ac puritatem considerantes, merito inducimur, ut eam specialibus favoribus & gratiis prosequamur, tuis in hac parte supplicationibus inclinati, prædictam coarctationem, seu reductionem contra prædictum fratrum Prædicatorum privilegium factam, præfatis fratribus Minoribus nocere non debere, nec præfatam privilegiorum communicationem in damnum, sed in favorem prædictorum fratrum Minorum esse concessam. Et ideo confirmationem & novam concessionem per prædictum Sixtum Quartum, & per nos respectivè factam, in suo robore permanere debere, auctoritate Apostolica declaramus, ac potiori pro cautela idem privilegium, & inde secuta quæcumque, prædictis Fratribus Minoribus confirmamus & approbamus. Et quatenus opus sit prædictarum trecentarum cannarum privilegium, tenore præsentium, auctoritate præfata eisdem fratribus Minoribus de novo concedimus.

Quibusvis non obstat.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus Apostolicis, privilegiis quoque, & indultis, ac quibuscumque literis Apostolicis in contrarium concessis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P. An. 6. in 13. Maii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die vigesimaprima Maii, millesimo quingentesimo nono, Pontificatus nostri Anno 6.

XXII. Extensio constitutionis à Pio II. editæ contra appellantes à Romano Pontifice, ad futurum Concilium, eorumque complices & fautores.

Hujusmodi appellationis prohibitio à Gregorio XIII. redacta postea fuit in Bulla Cæneæ Domini, ut videre est in ejus constitut. 81. Consueverunt, lib. 2. & Paulo V. constitut. 63. Pastoralis, lib. 3.

ELIAS AN. D. I V L I V S E P I S C O P V S,
Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Ex. titulum.

Suspecti regiminis nos cura sollicitat, ut eorum malitiosis & audaciæ, quorum sceleris cæcitas, & damnandæ ambitionis improbitas, animas occupantes (discordiarum fautores, ac schismatum inventores & alumno, humani generis inimico procurante) eos in illam temeritatem impellant, ut quæ sibi à jure interdicta, & à Sanctis Patribus, etiam in Congregatione fidelium, pro hujus sanctæ Sedis dignitate, & Ecclesiæ unitate servandis, ad schismatis occasionem tollendam (quo in Dei Ecclesia perniciosior morbus juveniri vix potest) Spiritu Sancto cooperante, non minus provide & salubriter, quam necessario decreta & statuta esse noverint, damnata audacia, & exquisitis artibus & fraudibus attentare temere conentur, & eis contravenire contendant, nunc novorum editione jurium, nunc antiquorum innovatione & declaratione, nunc verò extensione, & novarum poenarum adjectione, prout salubriter expedire conspiciamus, sollicitis studiis obviare curemus.

Pius II. prohibuit appellari ad futurum Concilium, ut in ejus bulla 8. sup.

§. 1. Sane licet olim fel. rec. Pius Papa II. prædecessor noster, de fratrum suorum S. R. E. Cardinalium, cunctorumque Prælatorum, ac divini & humani juris interpretum, Curiam Romanam sequentium, in dicta seu congregatione Mantuana existentium approbatione, matura prius & gravi præmissa discussione, & de eorundem congregatorum unanimi consilio & assensu, ac ex certa scientia provocationes ad futurum Concilium, efficacissimis & palpabilibus rationibus, tanquam erroneas & detestabiles damnaverint, ac sub excommu-

nicationis lætæ sententiæ, & interdicti pœnis præceperit, ne qua persona cujusvis dignitatis, sive etiam universitatis, aut Collegium, quovis quæsito colore, ab ordinationibus, sententiis, seu mandatis quibuscumque suis ac prædecessorum suorum appellationem hujusmodi interponere auderet, & contrafacientes, unâ cum fautoribus suis, & consilium, auxiliumve præstantibus, (sive hi tabelliones essent, sive testes, sive advocati, sive alii quicumque) non solum pœnis & censuris prædictis, sed etiam iis quæ læsæ majestatis, & hereticæ pravitatis reis imponuntur, obnoxios esse statuerit.

Tempore illius Pontificatus in loco Sedis Apost. occupata dimiserunt, ad futurum Concilium provocant.

§. 2. Leonardus tam Lauredanus Dux, Rogati, ac generale Concilium, & Commune Venetiarum, omnique & singuli patritii & cives Communis ejusdem, unâ cum Provisoribus, Potestatibus, Commissariis, & reliquis officialibus suis (quorum auctoritate, industria, consilio, opere aut favore, civitates, oppida, castra, & arces ad nos & Sanctam Romanam Ecclesiam legitime pertinentes, occupatæ fuerant aut detinebantur) de fratrum nostrorum consilio, à nobis requisiti & moniti ut intra certum terminum, sub pœnis tunc expressis, nos, & sanctam Apostolicam Sedem plenè, & omni ex parte, in concessa sibi auctoritate & libertate, cum obedientia recognoscerent & reintegrarent, ac Ravennam, Cæviam, Ariminum, Faventiam, Sarsinam Civitates, cum oppidis, castris, terris, & districtu ipsarum, cumque Cæsenaten, Forlivien, ac Imolen, territoris, castris, oppidis, terris, & locis quæ occupabant, integrè & expedite, nobis, & dictæ Romanæ Ecclesiæ, cujus juris esse noscebantur, relaxarent, atque inde recederent, nec impedirent quo minus illorum cives & habitatores ad piæ matris suæ Rom. Ecclesiæ obedientiam reverteterentur, omnes eorum fautores ab auxilii in talibus præstatione deterrendo, ita quod requisitioni, monitioni, & mandato nostro hujusmodi non parentes, majoris excommunicationis sententia de simili consilio, eo ipso innodati censerentur, à qua præterquam in mortis articulo constituti, per alium quam per Romanum Pontificem, etiam prætextu cujuscumque facultatis, cuiuscumque pro tempore concessæ, absolvi non possent (quam quidem excommunicationis sententiam in hujusmodi non partitionis eventum, iteratis etiam vicibus aggravavimus) paternis monitis, & salutaribus jussis obsequi, prout debebant, indebite recusantes, seu qui juri proprio diffidunt, & superioris mandata contumaciter obaudiunt, ut quæ minus juste usurparunt, indebite, etiam cum animarum suarum detrimento, retineant, ad prohibitum atque damnatum remedium confugientes, à requisitione, monitione, & mandato, ac sententiis, censuris, & pœnis prædictis, nulla constitutionis Pii prædecessoris, vel expresse verantis hæbita ratione, ad futurum Concilium temere, ut acceptum, provocarunt.

Bentivoli etiam Bononia occupatores, istam appellaverunt.

§. 3. Prout etiam perditionis filii, quondam Joannes Bentivolus, & ejus nati, cum eos à tyrannica oppressione dilectæ civitatis nostræ Bononiæ expellere decrevissemus, damnabiliter fecisse dicuntur, videlicet ad futurum Concilium prædictum appellasse & provocasse.

Et nonnulli præterea venientes, si actuali appellationi & scripturæ non immiserent.

§. 4. Nos igitur quàm detestanda sit perversitas, attendentes, qui propriis innixi commodis, & nefariis cupiditatibus mancipati, salubria decreta Patrum & superiorum jussu spernentes, inconsultem Christi tunicam scindere, ac etiam scissionis causam habere contendunt, & Ecclesiæ unitatem dividere, prædictæ sanctæ Sedis Apostolicæ principatum tollere, & contra tot Sanctorum Patrum, & Sacrorum Conciliorum decreta, temere & damnabiliter, magna audacia venire non erubescunt, & contrafacere non verentur, asserentes inter cætera, consilientes, persuadentes, determinantes, seu determinationi hujusmodi interessentes, sola consilii præstatione seu persuasione, deliberatione, aut determinatione, quod aliquibus casibus à Romano Pontifice, seu ejus sententia, vel decreto, ad futurum Concilium generale appellari possit, dicta Pii prædecessoris constitutione non ligari, nisi in ipsa actuali

actuali appellatione, & illius interpositione, vel scripturæ compositione se immisuerint, de cætero tali assertione se excusare, ac tale quid in posterum præsumere impune valeant, opportunam tam immani & periculoso morbo medelam adhibere volentes.

Hic ideo Pontificum dubitationem submovens, Pii II. bullam extendit, & eius def. eius omnes supplet.

§.5. Hæc generali & in perpetuum valitura constitutione, ex certa nostra scientia, & potestatis plenitudine, de venerabilium fratrum nostrorum S.R.E. Cardinalium consilio promulgata, sancimus, constitutionem Pii prædecessoris præfatam, tam circa quam ultra montes, & in ultramontanis partibus, quoad omnes, tam Ecclesiasticas quam seculares personas, etiam Regali dignitate, ac Cardinalatus honore fulgentes, capitula, universitates, communitates & collegia, congregationes & synodos, ac parlamenta, valuisse, valere & perpetuo valituram declaramus, cum suppletionem solemnitatis cuiuslibet, etiam publicationis omittæ (cuius in illa edenda vel publicanda defectus præterire possit, quæ juxta illam fieri requirebatur) eamque ex præterito, nunc & in posterum inviolabiliter observari mandamus, ipsius violatores, cuiuscumque dignitatis existant, pœnis & censuris in eadem expressis, quocumque tempore subiacere statuentes, contraria consuetudine, seu potius corruptela non obstant.

Alia additæ pœnis.

§.6. Decernentes & declarantes ultra pœnas impositas (quas ipso facto dictos violatores & contrauenientes incurrere volumus) ipsos & eorum quemlibet, pro veris & indubitatis schismaticis, & inconstitulis tunicæ Domini nostri Iesu Christi violatoribus & dissipatoribus, ac de Catholica fide male sentientibus, habendos & reputandos, pœnisque canonicis & legalibus contra tales impositis, subiacere, & cum Dathan & Abiron partem & damnationem habere, ipsasque etiam pœnas, & earum quamlibet omnes illos incurrere volumus, cuiuscumque conditionis existant, & gradus prærogatiua fulgeant, qui in Senatu, consiliis, parlamentis, congregationibus etiam synodalibus & provincialibus, vel alias quomodolibet, tacite vel expresse, voce vel scripto, per se vel alium (cuiuscumque timoris vel reuerentiæ velamine, vel prætextu exultatione, & superibris mandato non obstantibus) decreuerint, consulerint, seu deliberauerint, vel aliorum dicta approbauerint, consilium aut vocem dederint, ut ad futurum vniversale consilium à nobis, vel successoribus nostris Romanis Pontificibus, contra prædictam constitutionem appellare liceat, possit vel debeat, dictas pœnas ad ipsos & eorum quemlibet contrauenientem in præmissis, tenore præsentium extendentes, & locum habere declarantes, omni ambiguitate cessante.

Præterea, & aliorum appellationes nullas esse declaras.

§.7. Et nihilominus provocaciones & appellationes, tam per Leonardum Ducem, Rogatos, Consilium & commune Venetiarum factas huiusmodi, quàm per quoscumque alios prædictos pro tempore faciendas, & inde secuta quæcumque (vt pote contra Pii prædictam ac præsentem constitutionem attentatas) nullas, propterea sunt, & inualidas, nulliusque roboris vel momenti fuisse, & pro tempore fore, auctoritate, scientia, & potestate similibus, statuimus, decernimus & declaramus, ac pro potiori cautela cassamus & annullamus.

Loca ad quæ contrauenientes declinans interdicio supponit.

§.8. Et ultra supradictas pœnas (quas contra constitutionis huiusmodi violatores in suo robore permanere decernimus) loca quæcunque, ad quæ violatores ipsos declinare, & in quibus scienter stare permitti contigerit, Ecclesiastico supponimus interdicio, decernentes illud, quoad ipsi violatores inibi scienter steterint, ut præfertur, & per triduum post eorum inde discessum, firmiter observari. Ac præsentis literas in quinterno Cancellariæ etiam describi mandamus.

Dirigatio contrariarum.

§.9. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Sancitio pœnalis.

§.10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ sanctionis, declarationis, mandati, statuti, decreti voluntatis, extensionis, cassationis, annullationis, & suppositionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Pe-

tri & Pauli Apostolorum eius, se noverit incursurum. Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Domini millesimo quingentesimo nono, kalendis Iulii, Pontificatus nostri anno sexto.

Dat. P. An. d. 6. Iniii.

Facultates & privilegia Commissariorum Fabricæ Sancti Petri Principis Apostolorum de Vrbe.

XXIII.

Moderationem eorum attende in constitutionibus hic in Apostolis indicatis, & omnino infra in cons. 3. Clem. VII. Admones, ubi notabo.

I V L I V S E P I S C O P V S, Servus servorum Dei. Vniuersis Christi fidelibus presentes literas inspecturis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita An. D. 1509.

Liquet omnibus Christianæ fidei cultoribus, Beatum Petrum ab ipso Salvatore nostro Domino IESU CHRISTO Apostolorum principem fuisse constitutum, eique ligandi atque soluendi animas cœlesti privilegio traditam esse potestatem, cum ei dicitur, Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, & tibi dabo claves regni Cœlorum, & quodcumque ligaueris super terram, erit ligatum & in cœlis, & quodcumque solueris super terram, erit solutum & in cœlis.

Petrus Apostolorum princeps est.

§.1. Vnde nos qui licet imparibus meritis ejusdem Cœlorum clauigeri successores sumus, & ejus loco in sancta Dei Ecclesia residemus, considerantes quod diffusum per orbem terrarum Ecclesiis, ex inuncto nobis à Deo Apostolatus officio providere teneamur, ut Ecclesiæ ipsæ, quæ domus Dei sunt, in suis structuris & ædificiis non solum conferuentur, sed etiam, si opus fuerit, reparentur, circa tamen Basilicam de Vrbe ipsius Petri principis Apostolorum, majorem curam & diligentiam adhibere nos conuenit, ut sicut ipse Beatus Petrus ab ipso Salvatore nostro princeps Apostolorum est constitutus, etiam ita ipsius Basilica, quæ non parua reparatione indiget, inter cæteras Urbis & Orbis Ecclesias, congruentibus, ac etiam necessariis ædificiis reedificetur, construat & ampliatur, ac reedificata, constructa & ampliata conferuetur.

Hic ideo Pontificum successores volens B. Petri Basilicam in Vrbe magnificentiis reedificari.

§.2. Et cum nuper ex præmissis & certis aliis rationabilibus causis juxta nostri cordis desiderium ad dictæ Basilicæ restorationem manus operarias acquisissemus, cognoscetes fabricam huiusmodi absque piis & largis fidelium congregationibus ad finem optatum perducere non posse, per quasdam primo vniuersis Christi fidelibus vtriusque sexus, qui infra annum à die publicationis eorundem computandum, in capsa ad id in dicta basilica collocanda per seipsos mitterent, vel per alios mitti & poni facerent tantum quantum eorum pia deuotio eis dictaret in pecunia numerata, aut rebus aliis ad opus ipsum conuertendis, vel circa opus se personaliter exercerent, seu bonæ memoriæ Henrico Archiepiscopo Tarentino generali Thesaurario nostro, se ad pie erogandum aliquid ad opus ipsum juxta eorum piam deuotionem efficaciter obligarent.

Pro subuentione Fabricæ huiusmodi infra annum operam vel pecuniam darent vel promitterent concessis facultatibus.

§.3. Vt idoneum possent eligere confessorem, qui eos à certis tunc expressis casibus absolueret, & super certis etiam tunc expressis in foro conscientie dumtaxat dispensare posset, concessimus facultatem.

Confessorem eligendi, qui certis tunc expressis casibus eos absolueret.

§.4. Et deinde provide attendentes, difficile fore prædictas infra annum à die illarum publicationis ad notitiam Christi fidelium ultra montes consistentium, peruenire posse, ipsas per alias nostras literas, ad nostrum beneplacitum prorogauimus, & cunctorum Christi fidelium salutem, præcipue illorum qui in viginti quinque provinciis, in quibus Vic. generalibus Ordinis fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum citra montes existit, juxta morem dicti Ordinis numerandis, & sub quibus etiam tota Italia, Sicilia ultra Pharam, Corsica, Creta, Cyprus, Rhodus usque ad Hierosolimam, Dalmatia, Croacia, Bosnia, Vngaria, Austria, Bohemia, & Polonia, ac insulæ maris Mediterranei continentur, degunt.

Postea, ut huiusmodi concessio, etiam ultramontanis participes essent, d. annum ad eum beneplacitum prorogauimus, & Commissariis in illis partibus deputatis ad colligendum dictas eleemosynas.

degenant, affectantes, ac confidantes, quod licet Christi fideles hujusmodi in dictis provinciis & insulis habitantes, devote considerent dictarum indulgentiarum pro dicta Fabrica concessarum participes fieri, tamen quoniam ob locorum distantiam personaliter ad dictam Fabricam se conferendi, aut per alium pias elemosynas pro hujusmodi Fabrica in dictam caplam transmittendi omnimodam commoditatem non habeant, paternae animarum suarum salutis, & dictae Fabricae opportune subventioni consulere cupientes, exemplo ipsius Salvatoris nostri, qui ad diversas mundi partes, ad praedicandum sanctum Evangelium, ut animas Patri lucrificeret, suos Apostolos misit, quantum ex alto conceditur, Vniversis ejusdem Christi fidelibus vtriusque sexus, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis & praemi- nentiae existerent, etiam Ecclesiasticis, Religiosis, ac aliis saecularibus, per vniuersas provincias & insulas praedi- ctas constitutis, vere poenitentibus & confessis, qui infra annum, & deinde ad beneplacitum nostrum, a publica- tione priorum literarum nostrarum praedictarum in di- ctis provinciis & insulis facienda computandū Ecclesias in dictis provinciis, & insulis, quas quondā Hieronymus de Tornello, Ordinis fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum, professor tunc in humanis agens, & qui dicti Ordinis Vic. generalis citramontanus tunc ex- stebat, & cui propter vitae integritatem curam indulgentiarum praedictarum in dictis provinciis & insulis singu- lariter commissimus, & quae ad haec, ac infra scripta & alia tunc expressa peragenda, in dictis provinciis & insulis, nostrum & Apost. Sedis Nuntium & Commissarium ad dictum annum & beneplacitum fecimus, constituimus, & deputauimus, nominaret juxta ejusdem Nuntii & Commissarii, seu deputandi & deputandorum, aut sub- delegandorum ab eo, providam ordinationem super hoc faciendam deuote visitarent, & in caplis ad hoc in subsi- dium dictae fabricae, per Nuntium, seu Commissarium, aut deputandum, vel subdelegandum praedictos, depu- tandis, juxta Nuntii & Commissarii, ac deputandorum vel subdelegandorum praedictorum ordinationem & ar- bitrium, pias elemosynas effectualiter ponerent, pecca- torum remissiones, & alia spiritualia dona ad animarum suarum salutem consequendam concessimus & indulgi- mus, prout in singulis literis praedictis, quarum tenores, ac facultates in praemissis eidem Hieronymo, etiam in forma Brevis concessas, ac si de verbo ad verbum inlere- rentur, praesentibus haberi volumus pro expressis, ple- nariè continetur.

Quo Commis- sario vita fundit.

§. 5. Cum autem dictus Hieronymus vita functus, & deputati ab eo in praemissis fidelem & sollicitam dili- gentiam & curam adhibuerint, & plene eidem Fabricae dictae Basilicae provifum non exiit, ex piis fidelium subventionibus pro praemissis pie erogatis satisfactum non sit, neque fatisheri possit, propter ipsius Fabricae quodammodo intolerabilem impensam propterea neces- sariam, sed sint eorundem & aliorum Christi fidelium pia suffragia plurimum opportuna.

Hic idem Im. Nuntium Commissarium legimus cum eisdem facultatibus.

§. 6. Nos cupientes prout nobis, & inter caetera nostra desiderabilia cordi est, praedictae basilicae fabricam ad debitam perfectionem deduci, & de fidelitate, dili- gentia & sollicitudine in praemissis dilecti filii Francisci Zeni de Mediolano, d. Ordinis fratrum Minorum de Ob- servantia nuncupatorum professoris, & provinciarum cit- ramontan. dicti Ord. secundum illius Ordinem Vicarii generalis, propter cuius bonitatem & experientiam re- rum in Domino plurimum confidentes, ipsum in dictis provinciis & insulis indulgentiarum hujusmodi nostru & Apostolicae Sedis Nuntium & Commissarium cum omnibus & singulis facultatibus & auctoritatibus, & etiam inhibendi quibusvis quaestuariis, alias eidem Hieronymo quoad praemissa, etiam per literas nostras in forma Brevis, etiam vltra in praesentibus contentas faculta- tes auctoritate Apostolica, tenore praesentium facimus, constituimus, & deputamus, ipsasque & omnes & singu- las facultates eidem Hieronymo, & ab eo subdelegatis Commissariis in praemissis quomodolibet concessas praef. to Francisco Zeno Vicario generali, ejusque subde- legandis Commissariis concedimus.

§. 7. Et nihilominus vniuersis Christi fidelibus vtriusque sexus, tam saecularibus quam regularibus Or- dinum quorumcumque provinciarum & insularum praedictarum, qui juxta ejusdem Francisci Zeni Commissarii & Nuntii aut deputati, seu subdelegati, aut deputando- rum seu subdelegandorum, ad eorundem providam ordi- nationem super hoc faciendam in caplis ad hoc in subsi- dium d. Fabricae per nuntium & Commissarium, seu deputandum vel deputandos, aut subdelegandum vel subdelegandos ab eis deputandis, juxta Nuntii & Com- missarii, ac deputandorum & subdelegandorum praedi- ctorum ordinationem & arbitrium, pias elemosynas ef- fectualiter posuerint, plenissimam omnium peccatorum suorum remissionem consequantur.

Elemosynas quae charitati- bus plura- riam peccato- rum remissionem comodat.

Tu scias om- nes indulgen- tias pro quibus porrigen- da sunt manus adhibere, esse, fuisse ro- gatas a Pio V. in ejus const. 30. Eisdem nominati.

§. 8. Et qui cum praefatis Commissario, seu dele- gandis & subdelegandis praedictis conuenerint, ut ido- neum possint eligere confessorem, presbyterum saecula- rem, vel cuiusvis Ordinis, etiam mendicantium regula- rem, qui eorum confessione diligenter audita, pro com- missis per eligentem delictis & excessibus, ac peccatis quibuslibet, quantumcumque gravibus & enormibus, etiam Sedi Apost. referuatis casibus, ac censuris Ecclesia- sticis, etiam ab homine ad alicuius instantiam latis, & de consensu partium, etiam ratione interdicti incurfis, & quarum absolutio dictae Sedi esset reservata (praeterquam machinationis in personam Summi Pontificis, occisio- nis Episcoporum aut aliorum Superiorum Praelatorum, & injectionis manuum violentarum in illos aut alios Praelatos, falsificationis bullarum, & literarum Apostoli- carum, delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, ac sententiarum & censurarum occa- sione Aluminum Tulphae nostrae, ac de partibus infide- lium ad fideles contra prohibitionem nostram delato- rum) incurfarum semel in vita, & in non reservatis casibus, toties quoties id petierint, & in mortis articulo, plenariam omnium peccatorum indulgentiam & remis- sionem impendere, ac poenitentiam salutarem injunge- re, & Eucharistiae Sacramentum, praeterquam in die Pas- chatis, & in mortis articulo aliis anni temporibus mini- strare, necnon per eos emissa vota quaecumque (vltima- rino, ingressu Religionis, & castitatis votis dumtaxat ex- ceptis) in alia pietatis opera commutare. Ac cu simoniae in ordinibus vel beneficiis commissae labe pollutis, ad ipsum opus contribuentibus, super irregularitate, si quam censuris hujusmodi ligati, Missas & alia divina officia, non tamen in contemptum clauium celebrando, aut alias divinis se immiscendo, seu alias quomodolibet, etiam beneficia Ecclesiastica praemissorum occasione, vel alias indebite occupando, praeterquam ratione homici- dii voluntarii, & bigamiae, contraxerit, dispensare, eosque absolueri, omnemque inhabilitatis & infamiae maculam siue notam ex his prouenientem abolere. Et ut in susce- ptis ordinibus ministrare, ac si acquisita beneficia Eccle- siastica, quae ex tunc eis de nouo collocata censentur, & perceptos ex eis fructus, etiam ratione omissionis hora- rum canonicarum & divinorum officiorum, facta aliqua compositione cum eis concedere.

Licentiam- que eligendi confessorem, qui absolutus, &c. eisdem impartitur.

Revocatio- nem vide in cap. 62. Pii V. de com- missis, & Clem. VIII. const. 155. Quaecumque.

§. 9. Necnon super male ablati incertis, vel per vsu- rariam prauitatem quaesitis, etiam certis, quae scenerator ab alio scenatore extorsisset, & quae ipse requisitus vsuras restituere paratus non esset.

Facultatem dat eisdem Commissario componendi si per male ablatu incertis, vel prauitatem quaesitis.

§. 10. Vel alicui priuatae Ecclesiae deberentur, in quibus tamen Rom. Ecclesia de jure communi succedere possit.

Debitis Ec- clesiae, cui Romano suc- cedet Eccle- sia, restituen- dis ei,

§. 11. Ut etiam bonis quae ad alicuius manus per- uenissent, & illa habentes quibus restitui debent, igno- raerint, vel dubitauerint, quanquam male ablata per eos non existant, seu illa ad eos peruenerint.

cujus persona ignoratur, vel dubio est. Legatis ten- tis, vel per- sona incertis.

§. 12. Et similiter de his quae pauperibus & aliis piis locis, in genere, & absque vlla speciali determinatio- ne, & propriis nominibus personarum non expressis, relicta forent, tam pro praeterito quam pro futuro tempo- ribus, componere, ita ut soluta aliqua quantitate pro di- cta Fabrica, eidem Nuntio vel Commissario, seu depu- tando vel subdelegando ab eo dumtaxat, in caplis ipsis ponenda, à reliquorum sic relictorum & male ablato- rum, ac per vsurariam prauitatem extortorum, seu quae ad

ad eos alias pervenerint, & cui ea restituere debeant, dubitant, vel ignorant, ut præfertur restitutione absoluti existant, & ultra restituere minime teneantur, eis concedere.

De rebus ante publicationem bullarum, etiam Ordinariis donatis, &c.

§. 13. Ac illa, quæ ante publicationem dictarum nostrarum indulgentiarum inexacta, etiam si illa Ordinariis, pro ipsis tamen incertis quoquo modo, relicta, donata, & quæ eis quovis modo obvenierint, necnon quæ ab ipsis Ordinariis, vel eorum nomine post ipsam publicationem exacta, & eis quoquo modo soluta, ac etiam quæ ante ipsam publicationem pro ipsis incertis, aut incertis personis & locis, non debeantur, sed post publicationem prædictam deberi ceperunt, etiam ea Ordinariis, ut præmittitur, relicta, donata, aut obventa, tanquam eis indebita per ipsum Commissarium, & delegandos ac subdelegandos ab ipso, nomine dictæ Fabricæ liberè exigi ac expectari, & assequi posse, & debere, etiam sub censuris Ecclesiasticis ac pœnis pecuniariis, aliisque juris remediis opportunis; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Facultatem eidem Commissario concedit dispensandi in multis casibus.

§. 14. Ac quoscumque qui ante ætatem legitimam ad sacros, etiam presbyteratus ordines, absque aliqua dispensatione se promoveri fecerunt, & in susceptis ordinibus etiam ministrarunt, ac qui ex quavis licita aut illicita cognatione proveniente ex affinitate & consanguinitate, aut cognatione carnali vel spirituali, inter levitum & levitam, excepto simplici aut multiplici gradu, ac quoscumque, qui publicæ honestatis justitiæ impedimento, seu alias quomodolibet impediti, matrimonium scienter vel ignoranter, in quarto vel tertio, ac per copulam fornicariam, non tamen publicam, etiam in primo affinitatis gradu contraxissent, & carnali copula consummassent, si impedimentum hujusmodi in iudicium deductum non fuerit, vel scandalum generare non possit, ab excessu hujusmodi, ac excommunicationis sententia, quam propterea incurrissent, in iuncta inde eis pro modo culpæ pœnitentia salutari, quæ ad fabricam hujusmodi dirigatur, & quod de cætero talia non committant, nec committentibus præstent auxilium, consilium, vel favorem, & aliis quæ de jure fuerint injungenda absolvere, & ut de novo invicem matrimonium contrahere, & in illo sic contracto similiter remanere, liberè & licitè valeant, prolem susceptam ex hujusmodi matrimonio, si qua sit, & suscipiendam, legitimam decernendo, in foro conscientiæ dumtaxat, quoad alios, quam quoad illos, qui in tertio vel quarto consanguinitatis gradu existentes, matrimonium contraxerunt, ut præfertur, quos in utroque foro absolvi, & matrimonium de novo etiam publicè contrahere posse volumus; cum eisdem promotis super irregularitate, quam etiam in dictis ordinibus ministrare possint, dispensare.

Compendi- que cum occupatibus bonorum Ecclesiasticorum aut beneficiorum.

§. 15. Ac cum quibuscumque qui bona Ecclesiarum, monasteriorum, & Ecclesiasticorum beneficiorum quorumlibet haberent, & judicialiter deficientibus probationibus ad illorum restitutionem compelli non possunt, etiam si per eos probari possent.

Relicta pro male ablatis, vel piis locis, aut personis incertis, vel bonis restituendis et cui receptio non competit.

§. 16. Et bona omnia, ac quæcumque legata & alias quomodolibet, etiam hæreditatis titulo pro male ablatis restituta, relicta hætenus, & quæ relinqui & largiri contigerit in futurum, durante deputatione Nuntii & Commissarii per præfentes facta, in quibuscunque testamentis, donationibus causa mortis, codicillis, aut aliis ultimis voluntatibus per quoscumque, & ubicumque factis, & quæ durante hujusmodi deputatione fieri quibuscumque incertis Ecclesiis & piis locis aut personis similiter incertis vel personis, taliter quod propter ipsorum absentiam merita ab eis notitia haberi non possent. Ac etiam quæ restitutioni subiacerent, sed in eis, vel ad ea personis quibus illæ fieri deberent, receptio non competeret.

Relicta pro Redemptione captivorum, vel propter debitum.

§. 17. Necnon quæcumque in testamentis, donationibus causa mortis, codicillis, aut aliis ultimis voluntatibus pro Redemptione captivorum, etiam si B. Mariæ de Mercede, & S. Trinitatis Redemptionis captivorum Ordinibus, & Sanctæ Eulaliæ Barchinon. relicta fuerint, ac hæreditates & bona decedentium ab intestato clericorum & laicorum, etiam indulto Apostolico, aut alias ad Redemptionem prædictam captivorum de-

dicata pertinere deberent, facultate Nuntii & Commissarii concessa hujusmodi durante.

§. 18. Necnon omnes & singulas pecunias, & res alias quæ in prandiis & conviviis, ac publicis spectaculis, in aliquibus celebritatibus, ex voto, & statuto, seu consuetudine in quibusvis locis exponi consueverint, & facultate Nuntii, & commissarii hujusmodi durante exponi deberent, ad Fabricam hujusmodi applicamus, & sub restitutione bonorum Ecclesiarum, monasteriorum & beneficiorum hujusmodi, competenti recepta portione vel quantitate pro eis, in Fabricam hujusmodi convertenda, ipsos sic ea tenentes ab ulteriori eorum restitutione liberè absolvere, & quod illa retinerè liberè possint in posterum eis etiam concedere.

Rebus tenentibus in conviviis, ac publicis spectaculis, &c. facultas tempore festivitatum.

§. 19. Ipseque Nuntius & Commissarius, & quibus vices suas, in genere vel in specie, duxerit committendum, possint dubietates quascumque, tam super qualitate personarum, quibus facultas eligendi confessorum concedi possit, etiam si comprehendantur communia Civitatum, Universitates Oppidorum, Castrorum, Villarum, & aliorum locorum, ac Collegia, quæ, & illorum singulares personæ absolute à præmissis, vel aliquo præmissorum, ac dispensatione super eis, vel aliquo eorum indigerent, quam cætera alia dubia decidere, & summam pecuniariam pro consequenda indulgentia hujusmodi & aliis præmissis limitare & taxare.

Declarandi etiam dubietates circa præmissa con- ricienda.

§. 20. Ac facultatem eligendi confessorem hujusmodi concedere, ac quascumque indulgentias, tam à nobis, quam à prædecessoribus nostris, & à Sede prædicta, vel ejus auctoritate quibuscumque Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, etiam nostro S. Spiritus in Saxia de Urbe, Ordinis S. Augustini, & aliis piis locis, Universitatibus, Confraternitatibus cujuscumque qualitatis, & ad quemcumque usum, etiam laicorum & clericorum institutis, & singularibus personis, etiam plenarias in vita, ac quascumque facultates quibusvis personis, cujuscumque dignitatis, etiam Cardinalatus honore, aut Legationis fungentibus, super præmissis, vel aliquo præmissorum hætenus concessas, præterquam ratione sustentationum pauperum, & miserabilium personarum in Parisien. & S. Jacobi de Galitia, ac Portugalliz Regnis hospitalibus degentium, quas quoad illorum usum in provinciis, in quibus dicta hospitalia respectivè sita sunt, secundum Cancellariæ nostræ morem terminandis, & non in aliquibus aliis locis durare volumus, ac expeditionis contra Turcas & Hæreticos concessis, etiam quascumque clausulas præservativas adversus revocationes & suspensiones earundem in se continentes, quando & quoties, & ad quod tempus Nuntio & Commissario præfato, vel deputandis, vel subdelegandis ab eo videbitur opportunum, suspendere; quas omnes & singulas nos præsentibus ad dictum beneplacitum nostrum suspendimus, & suspensas fore decernimus & declaramus. Prohibentes omnino quæstas quascumque illarum occasione fieri solitas.

Dandi facultatem eligendi confessorum & suspendendi periculum locorum indulgentiarum.

In recondere quod hujusmodi fuerint, ut super his præfatis dicatur.

§. 21. Ac mandantes universis & singulis locorum Ordinariis, Abbatibus, & aliis cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis, vel præminentiæ existant, sub excommunicationis lætæ sententiæ pœna, ac quingentorum ducatorum auri Fabricæ prædictæ applicandorum pœnis, ipso facto incurrendis, per publicationem & prædicationem dictarum nostrarum indulgentiarum, & suspensiones aliarum hujusmodi in eorum Ecclesiis, civitatibus, diocesis, ubi & quoties opus fuerit faciendam impedire, & aliquid prætextu publicationis petere, & etiam à sponte offerentibus recipere & exigere, aut in præmissis, vel circa ea fraudem aut dolum committere, neque procurantes hujusmodi indulgentiarum participes fieri, & sua pia suffragia erogare ab hujusmodi eorum proposito, in toto vel in parte, directe vel indirectè, tacitè vel expresse retardare, aut per se vel eorum vicarios vel officiales licentiam faciendi quæstas, aliquibus quæstoribus alicujus Ordinis, vel Religionis, aut fraternitatum, vel hospitalium, aut quomodolibet deputatis, verbo vel in scriptis concedere. Quinimo quæstos omnes & singulos, quos in eorum jurisdictione repererint, cum eorum rebus & bonis quæ dictæ Fabricæ applicata

Inhibito contra quoscumque a Commissariis percuratores, & aliis quæstoribus licentiam dante, ad hoc quæstas, quæ supra præfatis præfatis dicitur.

applicata esse decernimus, & ad Cameram Apostolicam fideliter deferri mandamus, retinere valeant, nec modo aliquo audeant aut presumant, per se vel alium, dispensatos, aut illos cum quibus presentium vigore ab ipso Commissario, vel delegandis, aut subdelegandis predictis contigerit dispensari, molestare, vel impedire, aut poenas aliquas pro casu in quo, ut praefertur, dispensatum fuerit, ex statuto, vel ex consuetudine exigere. Quae poenis vero supra nominatis sub similibus poenis inhibemus ne quavis modo aliquo facere praesumant, neve bona ipsorum per praefatum Commissarium, aut delegatos vel subdelegatos, etiam vigore aliarum literarum nostrarum, eorum exigentibus demeritis arrestata: applicata & a praedicta Fabrica vendita, sibi modo aliquo vendicare, vel ab emptoribus vel detentoribus, aut Commissario delegatis vel subdelegatis praedictis repetere. Ac sub similibus sententia & poena mandamus quibuscumque praedicatoribus verbi Dei, quorumcumque Ordinum, etiam mendicantium, ut requisiti a praefato Commissario, vel delegandis, vel subdelegandis ab eo, praefatos Christi fideles ad contribuendum dictae Fabricae exhortentur, & a praemissis Commissario, vel delegandis, aut subdelegandis praefatis admoniti, a praedicationibus, diebus quibus dictae indulgentiae & suspensiones ab ipsis, vel de ipsorum commissione publicantur, abstineant.

Facultas ad commissarios, vel subdelegatos, & deinde ad praefatos ad remediandum effectus, ut supra indicavimus.

§. 12. Liceatque nihilominus Commissario, & delegandis aut subdelegandis praedictis, praemissa omnia & singula, etiam omnibus & singulis praedictis, sub eisdem poenis, toties quoties eis, vel eorum alicui visum fuerit opportunum, mandare & injungere, necnon juramenta quaecumque a quibusvis laicis utriusque sexus, de stando in aliqua societate, fraternitate, vel numero personarum, & de solvendo ratam aliquam, in perpetuum vel ad tempus, occasione fraternitatis, societatis, & numeri, ratione dictarum indulgentiarum, privilegiorum, & quaestiarum quomodolibet praestita relaxare, & eosdem ab illis absolvere. Contradictores quolibet & rebelles, etiam per censuram Ecclesiasticam, & alia juris opportuna remedia, invocato ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii saecularis, compellere & compellere, & processiones publice ad effectum praemissum fieri, & populum pro hujusmodi operibus peragendis ad sonum campanae convocari facere, & a censuris & poenis praedictis, satisfactione praevia absolvere, & illas remittere, ac suspensiones hujusmodi indulgentiarum relaxare. Quodque etiam transumptis & confessionalibus in dictis provinciis, insulis & finibus, quibusvis personis per praefatum Nuntium & Commissarium, vel deputandos aut subdelegandos ab eo subscriptis, & suo sigillo dumtaxat munitis fides adhibeatur, auctoritate Apostolica tenore presentium, licentiam & facultatem concedimus, atque volumus & mandamus.

Declaratio, quod praedicta indulgentia, & poenae in purgatorio existentibus, quae per charitatem ab hac luce Christo unitae decesserunt, & quae dum viverent sibi, ut hujusmodi indulgentia suffragaretur meruerunt, paterno compatientes affectu, quantum cum Deo possumus succurrere cupientes, de divina misericordia, ac Apostolicae potestatis plenitudine, volumus & concedimus, ut si qui parentes, amici, aut caeteri Christi fideles pietate commoti, pro ipsis animabus in purgatorio pro expiatione poenarum eisdem secundum divinam justitiam debitaram retentis, durante commissione Nuntii & Commissarii, ad opus Fabricae hujusmodi aliquam elemosynam juxta Nuntii & Commissarii, ac deputandi & subdelegandi ab eo, quibus vices suas commiserint, ordinationem, erogaverint, ipsa plenissima indulgentia, per modum suffragii animabus ipsis in purgatorio existentibus, pro quibus dictam elemosynam pie erogaverint, ut praefertur, pro poenarum relaxatione suffragetur. Ac omnes & singulos Christi fideles utriusque sexus, tam Ecclesiastici quam regulares, & saeculares de similis potestatis plenitudine & liberalitate, qui manus adjuvantes ad

opus Fabricae hujusmodi porrexerint, ac omnes & singulos eorundem parentes, defunctos benefactores, qui cum charitate decesserunt, in omnibus praedictis, suis fragilis, elemosynis, jejniis, orationibus, missis, hominibus canonicis, disciplinis, peregrinationibus & caeteris omnibus spiritualibus bonis, quae sunt & fieri poterunt in tota universali sacrosancta Ecclesia militante, & omnibus membris ejusdem, participes in perpetuum habent.

§. 14. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, &c. Vetum quibus difficulte foret, &c.

Derogatio contrariarum

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam, &c. Si quis autem hoc attentare, &c.

Datum Romae die undecima Januarii, Pontificatus nostri Anno septimo.

XXIV.

Homicidae & aliorum rei criminum, quorum poena in Provincia Marchiae esset capitalis sanguinis, non audiuntur, nisi prius in carceribus constituti. Et homicidae attingentes annum XX. pro majoribus XXV. habeantur.

Hac bulla in prima ejus parte extensa est ad omnes causas, in quibus venit infligenda poena corporis afflictiva, & tam ad condemnatos quam ad condemnandos in toto Statu Ecclesiastico, ut infr. in Pii IV. constit. 52. Et si cuncta, ac Pii V. constit. 40. Lices alias. Quo vero ad secundam partem, fuit ampliata ad attingentes annum XV. ut in d. constit. Pii IV. qua loquitur contra condemnatos in contumaciam. Et a Sixto V. pariter fuit extensa ad fautores bannitorum in sua constit. 6. Hoc nostri, ubi plenè dicam.

JULIUS EPISCOPUS, &c. Edita An. D. Venerabili Fratri Antonio Flores Archiepiscopo Avenion. 1510. Provincia nostra Marchia Gubernatori. Venerabilis frater, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Ide digna relatione nuper percepimus, multa homicidia ab octo praecipue annis citra, in ista nostra Provincia Marchiae Anconitanæ perpetrata ex eo praesertim, quod ipsi tam atrocis criminis rei, per procuratores defendi solent, & plerumque subdolis cavillationibus absolvi: quod etiam tam a nobis, quam ab antecessoribus nostris Romanis Pontificibus, per commentitias & minus veras narrationes, ac etiam sub praetextu obtentae pacis, literas in forma Brevis per Cancellariam, & absolutionem sententiarum, ac processuum de super habitorum impetraverunt. Quo exemplo plerique ad hujusmodi homicidia perpetranda procliviores reduntur, adeo ut non tantum in privatos, & inimicos homines, sed in fratres, & alios propinquos, Praetores, & Officiales populorum, & (quod non minus grave est) a sacerdotibus manus impias non abstinant.

Causa hujus constit.

§. 1. Nos igitur, qui eandem nostram & Sanctae Romanae Ecclesiae peculiarem Provinciam paterna charitate prosequimur, ejusdem quietem, & incrementum desiderantes; attendentes quod ex facilitate veniae frequentius hujusmodi homicidia committuntur, salutarique remedio his rebus adhibere volentes, hac firma, stabili, incommutabili, perpetuoque duratura constitutione sancimus, & decernimus, ut nullus in causa criminali, ex qua capitalis, vel sanguinis, vel alla quavis gravior arbitrio iudicis poena infligenda esset, maxime in causa homicidii, per procuratorem, excusatorem, defensorem, vel ut quemlibet de populo, quovis pacto admittatur; nec pater pro filio, nec Abbas pro Monacho, nec Praelatus aut dominus pro subdito, vel contra, audiatur, nisi reus se ipsum prius in carcere constituerit.

Delati in provincia Marchia de crimine cuius poena sit capitalis, vel sanguinis non audiuntur extra carceres.

§. 2. Et si forte Judex aliqua ratione inductus, ad excusan

Et ex causa auditi semper

ad carceres
revertari pos-
sunt.

excusandam rei hujusmodi absentiam vel innocentiam, vel aliam ob causam, aliquem ex prædictis duxerit admittendum, possit in quocumque iudicii statu, & instantia causa, etiam ad conclusionem deductæ, ac etiam post sententiam reus supplicavit, & in carcere constitutus innocentiam suam patefacere vellet, nisi forte extaret Statutum in loco, quod contumax habeatur pro confesso, quo casu non audiat nisi ex liquidissimis probationibus constet iudici, præsumtum reum non commisisse maleficium, super quo habitus fuit pro confesso, in vim hujus confessionis statutarie hujusmodi criminis reum, aut conventum, coram se ad comparandum personaliter vocare, & tanquam veritatis conscium in carceribus audire: quod si forte venire distulerit, processus & sententia pro ipso reo lata, & inde sequuta quæcumque etiam Fisco, vel parte non agente, nullius sint roboris aut momenti, proflusque pro infectis habeantur, quisimò reus poenis juris, & constitutionum dictæ Provincie, quemadmodum ante processum & sententiam hujusmodi erat, sit obnoxius, quacumque ipsius Provincie consuetudine, quæ corruptela dici rectius potest, non obstant, quod ipsum volumus extendi ad causas criminales prædictas, tam in Curia Maceraten. quam in aliis locorum Provincie tribunalibus, in quacumque instantia, etiam per appellationem pendentes.

Cristiani de homicidio debent coram Præsidi comparere & gratiam iustificare. Ad hoc vide consil. Pii IV. 79. Nuper.

§. 3. Dictæ præterea constitutioni, & sanctioni adjicimus, quod si quis à nobis, vel Sede Apostolica, vel Legato de latere pro tempore dictæ Provincie, vel Camerario nostro, homicidii veniam, & remissionem, sententiarum & processuum desuper habitorum abolitionem, cancellationem, cassationem, in integrum restitutionem, seu in primum statum restitutionem impetraverit, etiam si in literis super hujusmodi absolute confessionis, certæ scientiæ, & proprii motus, aut quævis aliæ insolite clausulæ fuerint, teneantur & debeant literas ipsas, Legatæ seu Gubernatori seu Locumtenenti, seu Reçtori vel cuicumque ipsius Provincie Præsidi exhibere, illisque exhibitis, de eorum veritate, vel subreptione docere: ipseque in carceribus, vel in alio loco pro carceribus assignan. vel Superioris arbitrio datis fidejussoribus, vocatis vocandis audiri, de veritate precum docere legitime, ac narrata in Brevibus, & literis ad gratiam obtinendam, & Principem leniendum, & facilius inducendum, verificare, & super subreptione, vel obreptione impetratæ gratiæ, in iudicio stare. Quibus non observatis, vel in probatione deficientibus, veniam, remissionem sententiarum, & processuum desuper habitorum abolitionem, & cancellationem, & cassationem, restitutionem in integrum, seu in pristinum restitutionem, pro nullis, nulliusque stabilimenti habendas esse, reosque ipsos juris, dictarumque constitutionum poenis adstrictos remanere volumus, & mandamus, dictis obtentis gratis, & Brevibus non obstant. Et non solum remissiones deinceps facien. sed etiam literas Apostolicas, in forma Brevis, aut aliàs jam obtentas, quæ nondum effectum cancellationis, & cassationis sortitæ fuerint, sub eadem forma & præsentis constitutione nostra pariter comprehendere.

Homicida ætatis annorum XX. habeatur pro majori.

§. 4. Statuimus insuper quod nec ætas minor annis 25. homicidas ipsos excuset, & homicida sic delinquens, qui 20. annum suæ ætatis attigerit, habeatur, & reputetur pro majori in omnibus præmissis delictis. Nec præterea poenis juris & constitutionum, vel statutorum eximantur vel liberentur, nec apud Iudicem minoris ætatis hujusmodi consideratio alicujus sit momenti. Decernentes irritum, & inane quicquid contra præmissa, seu eorum aliquod attentabitur, vel quicquid, etiam à de latere Legato, seu quovis alio dictæ Provincie Rectore, in derogationem, modificationem, vel quamlibet aliam dispensationem omnium & singulorum præmissorum, in posterum contigerit attentari, sine nostra expressa licentia, quæ in scriptis ostendi possit. Nec literas Apostolicas à nobis vel Sede Apostolica prædicta pro tempore conceden. contra præmissa, aut eorum aliquod, cuiquam suffragari volumus, nisi per trinas literas interpellatæ emanatas, huic nostræ constitutioni in specie, de verbo ad verbum, & specialiter

fuerit derogatum, illasque contra mentem nostram & dictæ Sedis fore concessas, ex nunc, prout ex tunc declaramus.

§. 5. Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis & privilegiis quoque, & statutis, etiam comprehensis, in volumine constitutionum bon. mem. Egidii Cardinalis Sabini, dictæ Provincie Legati: De procuratoribus etiam in criminali causa admitten. vel non à dicta Sede confirmatis, de quorum tenore specifica, & individua, specialis, ac de verbo ad verbum mentio habenda esset, & terisque in contrarium facien. non obstantibus quibuscumque.

Derogatio contrarium

§. 6. Postremo, ut hujusmodi nostræ constitutionis, decreti, & voluntatis nulla deinceps allegari possit ignorantia, volumus has nostras literas per totam ipsam Provinciam publicari, easque inter alias ipsius Provincie Constitutiones, locorumque statuta conscribi, & in earum Constitutionum volumine redigi, prout ibi ut ab ipsis publicari, conscribi, redigique facias, committimus, & mandamus; aliis legibus Apostolicis, & dictæ Provincie constitutionibus, & sanctionibus contra homicidas, eorumque receptatores, & defensores editis, quibus nihil intendimus derogare, in suo robore permansuris.

Justi publicandi hanc bullam

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die vigesima nona Decembris, millesimo quingentesimo decimo, Pontificatus nostri Anno octavo.

Dati. die 29. Dec.

Anathematizatio hæreticorum, & aliorum contravenientium contentis in ista constitutione, quæ Bulla in Cæna Domini nuncupatur.

XXV.

Ad hæc vide aliorum Pontificum hac eadem die Cæna Domini editas bullas, quas indicabo in consuet. 63. Pauli V. & attende etiam notas ibi ponendas, huic quoque consuet. non incongruas.

I V L I V S E P I S C O P V S, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edicta An. 1511.

Consueverunt Romani Pontifices prædecessores nostri, ad retinendam puritatem Religionis Christianæ, & ipsius unitatem, quæ in conjunctione membrorum ad unum caput, Christum videlicet, ejusque Vicarium, principaliter consistit, & sanctam fidelium societatem ab offensione servandam, arma justitiæ per ministerium Apostolatus in præsentibus celebrare exercere.

Causa quam singulis annis Romani Pontifici publicè hæreticos excommunicant.

§. 1. Nos igitur vetustum & solemnem hunc morem sequentes, excommunicamus & anathematizamus ex parte omnipotentis Dei Patris & Filii & Spiritus sancti, auctoritate quoque beatorum Petri & Pauli, ac nostra, omnes hæreticos, Gazaros, Patarenos, Pauperes de Lugduno, Arnaldistas, Speronistas, Passagenos, Viclestas, seu Hussitas, Fraticellos de Opinioe nuncupatos, & quoscumque alios hæreticos quocumque nomine censentur, ac omnes fautores, receptatores, & defensores eorumdem.

Excommunicatio omnium hæreticorum, quorumque fautores.

§. 2. Item excommunicamus & anathematizamus omnes Piratas, Curfarios, Latrunculos maritimos, & alios, qui Mare nostrum, à Monte Argentario usque ad Terracinam discurrete, & navigantes in illo deprædare, mutilare, interficere, ac rebus eorum spoliare hæcenus præsumperunt, & præsumunt, ac omnes receptatores eorumdem, ac eis auxilium dantes, consilium, vel favorem.

Piratas quoque Maritimos.

§. 3. Item, excommunicamus & anathematizamus omnes, qui in Terris suis nova pedagia imponunt, vel prohibita exigunt.

Pedagia nec imponunt, nec prohibita exigunt.

§. 4. Item, excommunicamus & anathematizamus omnes falsarios bullarum, seu literarum Apostolicarum, & supplicationum gratiarum vel justitiarum continentium, per summum Pontificem vel Vicecancellarium, seu gerentes vires eorum, aut officium Vicecancellarii S.R.E. de mandato ejusdem summi Pontif. signatarum, aut sub nomine ejusdem

Falsificationem litterarum Apostolicarum.

eiusdem summi Pontificis, seu Vicecancellarii, vel gerentium vices predictorum, signan. supplicationes eisdem.

Item de illis defensionibus ad Christianos in iniuriis ini-

§. 5. Item, excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui equos, arma, ferrum, lignamina, & alia prohibita deferunt Saracenis, Turcis, & aliis Christi nominis inimicis, quibus Christianos impugnant.

in iudiciis ad hunc impedi-

§. 6. Item, excommunicamus & anathematizamus omnes impediens, seu invadentes victualia, seu alia ad usum Rom. curiæ necessaria adducentes, vel ne ad Romanam Curiam ipsa adducantur, vel deferantur impediunt, seu perturbant, & qui talia faciunt, vel defendunt, cuiuscumque Ordinis, præminentie, conditionis & status, etiam si Pontificali, Regali, Reginali, aut alia quavis Ecclesiastica vel mundana præfulgeant dignitate.

in iudiciis in Curia usur-

§. 7. Item, excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui ad Sedem Apostolicam venientes, & recedentes ab eadem, necnon omnes illos, qui iurisdictionem ordinariam vel delegatam aliquam non habent, in eadem Curia morantes, eos temeritate propria capiunt, spoliant, detinent, aut ex proposito deliberato verberare, mutilare, vel interficere præsumunt, & qui talia fieri faciunt, seu mandant.

in iudiciis in Curia usur-

§. 8. Item, excommunicamus & anathematizamus omnes temerè mutilantes, vulnerantes, interficientes, capientes, carcerantes, & detinentes Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, eorumque mandatores.

in iudiciis in Curia usur-

§. 9. Item, excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui per se vel alium, seu alios, quascumque personarum, Ecclesiasticas vel seculares, ad Romanam Curiam super eorum causis & negotiis recurrentes, illa in eadem Curia prosequentes, aut procurantes, negotiorumque gestores, Advocatos, vel Procuratores ipsorum, vel etiam Auditores, seu Iudices, super dictis causis, seu negotiis deputatos, occasione causarum, vel negotiorum huiusmodi verberant, mutilant, vel occidunt, seu bonis spoliant.

in iudiciis in Curia usur-

§. 10. Ac illos, qui ne literis & mandatis Apostolicæ Sedis, & Legatorum, & Iudicum delegatorum eiusdem, gratiam vel iustitiam concernentes, decretisque super illis, & re iudicata, processibus & executorialibus, non habito prius eorum beneplacito, & assensu, ne pareatur, neve Tabelliones & Notarii literarum & processuum executiones, instrumenta, vel acta confecta parti cuius interest tradere, sub gravissimis penis prohibere, statuere, seu mandare. Quive in animarum eandem periculum se à nostra & Romani Pontificis pro tempore obedientia pertinaciter subtrahere, seu quomodolibet recedere præsumunt. Quive iurisdictionem, seu fructus ad Ecclesiasticas personas pertinentes usurpant, vel arripiunt, vel qui per se, vel alium, seu alios, directe vel indirectè prædicta exequi, vel procurare, aut in eisdem consilium, auxilium vel favorem præstare non verentur, cuiuscumque præminentie, dignitatis, ordinis, conditionis, aut status fuerint, etiam si Pontificali, Regali, Reginali, vel quavis alia præfulgeant dignitate.

in iudiciis in Curia usur-

§. 11. Item, excommunicamus & anathematizamus omnes mutilantes, vulnerantes, & interficientes, seu capientes & detinentes, seu deprædantes Romipetas, & peregrinos ad Urbem causa devotionis, seu peregrinationis accedentes, & in ea morantes, vel recedentes ab ipsa, vel in his dantes auxilium, consilium, vel favorem.

in iudiciis in Curia usur-

§. 12. Item, excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui per se vel per alium, seu alios, directe vel indirectè, sub quocumque titulo vel colore occupant, detinent, vel hostiliter destruunt, seu invadunt, aut occupare, detinere, vel destruere, aut invadere hostiliter præsumunt, in totum, vel in partem Almam Urbem, regna Siciliae, vel Trinacriae, Insulas Sardinia, & Corsicae, terras citra Pharam, Patrimonium B. Petri in Tuscia, Ducatum Spoletanum, Comitatum Venafinum, Sabinen. Marchia Anconitanæ, Massæ Trebaria, Romanodiola, Campaniæ & Maritimæ Provincias, illorumque terras, & loca, & Terras specialis commissionis Arnulphorum, Bononien. Ferratiensis, Beneventan. Perusii, Avenionen. Civitatis, Castellum Tudertii, & alias Civitates, terras & loca, vel iura ad ipsam Romanam Ecclesiam spectantes & pertinentes, & adhærentes, ac fautores &

Bullar. Mag. Tom. I.

defensores eorum, seu in his dantes eisde auxiliium, consilium, vel favorem.

§. 13. Non obstantibus quibuscumque privilegiis, & indulgentiis, & literis Apostolicis generalibus vel specialibus, eis, vel eorum alicui, vel aliquibus, cuiuscumque ordinis, status, gradus, vel conditionis, dignitatis, vel præminentie fuerint, etiam si ut præmittitur, Pontificali, Regali, Reginali, seu quavis alia Ecclesiastica vel mundana præfulgeant dignitate, à prædicta Sede sub quavis forma vel tenore concessis, quod excommunicari, vel anathematizari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi, ac Ordinibus, locis, nominibus propriis, cognominibus, & dignitate eorum mentionem, necnon consuetudinibus, & observantiis, scriptis & non scriptis, & aliis contrariis quibuscumque, per quæ contra nostros processus huiusmodi, ac sententias, quominus includantur in eis, se juvare valeant, & tueri, & quæ, quoad hoc penitus tollimus, & omninò revocamus. Et à quibus quidem sententiis nullus per alium, quam per Romanum Pontificem, nisi dumtaxat in mortis articulo constitutus absolvi possit, nec etiam tunc, nisi de iure S. R. E. mandatis, satisfactione, vel sufficienti cautione præstitis, etiam prætextu confessionum, seu quarumvis facultatum, verbo, literis, aut quavis alia scriptura, etiam in qua, quod sola signatura sufficeret concessa, & quævis derogatoria, fortiores, & efficaciores, & insolite clausule apparent, quibusvis personis, cuiuscumque præminentie, dignitatis, conditionis, aut status fuerint, etiam si, ut præmittitur, Pontificali, Regali, Reginali, aut quavis alia præfulgeant dignitate, Religiosis, & secularibus utriusque sexus, Capitulis, Collegiis, Conventibus, Ordinibus, etiam Mendicantium & Militiarum, Hospitalibus, Confratribus, & Universitatibus concessarum à nobis vel à prædicta Sede, & quas concedi quomodolibet contigerit in futurum; illos autem qui contra tenorem præsentium talibus vel alicui eorum seu aliquibus absolutionis beneficium impendunt, de facto excommunicationis & anathematizationis sententia innodamus, eisque prædicationis, lectionis, administrationis sacramentorum, & audiendi confessiones officia, interdicimus, prædicantes, & declarantes aperte, transgressoribus & contemptoribus prædictis gravibus contra eos spiritualiter & temporaliter, prout expedire cognoverimus, processuros. Et nihilominus quicquid egerint absolvendo, alias nullius sint roboris vel momenti.

Derogatio quibusdam privilegiis aut alterum oblatum.

§. 14. Ut autem huiusmodi nostri processus ad communem omnium notitiam deducantur, chartas seu membranas processus continentes eosdem, in valvis Basilicarum Principis Apostolorum, & Joannis Lateranensis de Urbe, affigi, seu appendi faciemus, qui processus ipsos suo quæsi sonoro præconio, & patulo iudicio publicabunt, ut hi quos processus huiusmodi contingunt, quod ad ipsos non pervenerint, aut ipsos ignoraverint, nullam possint excusationem prætere, seu ignorantiam acculare, cum non sit verisimile, quoad ipsos remanere incognitum, quod tam patenter omnibus publicatur.

Forma & effectus publicationis in Urbe.

§. 15. Verum ut præsentis literæ, ac omnia & singula in eis contenta, eo magis fiant notoria, quo in plerisque Civitatibus & locis fuerint publicata, Venerabilibus fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & locorum Ordinariis ubilibet constitutis, per hæc scripta committimus, & in virtute sanctæ obedientie præcipiendo mandamus, quatenus per se vel alium seu alios, præsentis literas, postquam eas receperint, seu earum habuerint notitiam, saltem semel in anno, aut pluries, prout expedire viderint, in Ecclesiis suis, dum major in eis populi multitudo ad divina convenit, solemniter publicent, & ad Christi fidelium mentes deducant, & declarent.

Et in cæteris aliis locis.

Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.
Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini 1511. Kal. Martii, Pontificatus nostri Anno 8.

XXVI. Reintegratio Congregationis Monachorum S. Bernardi in Italia, Ordinis Cisterciensis, ab Alex. VI. instituta, in Provinciis Hetruriz, & Lombardiz, Regularis observantiz: Ordinationesque circa electionem ac munus Prælatorum ejusdem Congregationis.

Quoad ejusmodi ordinationes, alias habes sanctiones Greg. XIII. & Sixti V. indicatas supra in cons. 7. Alex. VI. Plantatus, ubi plenè notavi.

Edita An. D. I V L I V S E P I S C O P V S, Servus Servorum Dei: Ad futuram rei memoriam.

Exordium. EX paternæ charitatis officio ad ea libenter intendimus, per quæ Congregationum & personarum præsertim Religiosarum paci & concordiz consuli possit, & ea quæ super his pro concordia & pace eorum provide facta fuisse dicuntur, ne in recidivæ contentionis scrupulum relabantur, sed firma & illibata persistant, cum à nobis petitur, Apostolico munimine roboramus.

Referuntur etiam consuetudines Alex. VI. cit. in rubr. qui Congregationes Tusciae & Lombardie univertat.

Et quod idem Alex. d. unionem revocavit, & deinde eandem unionem revocata fuit, ne in capitulo subsesset.

Quod bulla Alex. VI. super d. unionem sit revocata.

Quod Capitulum alternatim

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Abbatum, Prælatorum & Conventuum, & Monasteriorum Cisterciensis Ordinis Congregationis Lombardiz, Regularis observantiz, nobis nuper exhibita petitio continebat, Quod orta dudum inter ipsos, & Abbates, Prælatos & conventus Monasteriorum dicti Ordinis Congregationis Tusciae, etiam dictæ Regularis observantiz, super eo, quod postquam fel. rec. Alexander Papa VI. prædecessor noster per quasdam suas literas earundem Tusciae & Lombardiz Provinciarum, &c.

Omittitur retiduum relationis bullæ Alex. VI. quia ipsam habes. §. 2. Idem prædecessor ad supplicationem pie mem. Pii Papæ III. etiam prædecessoris nostri, tunc in minoribus constituti, & S. Eustachii Diaconi Cardinalis, & Congregationis S. Bernardi in Italia, ac bonæ mem. Joan. Baptistæ tit. SS. Joannis & Pauli Presbyterorum Cardinalium, totius Ordinis ejusmodi Protectorum, nonnullis Monachis Congregationis Tusciae procurantibus per alias suas literas priores literas prædictas, Tusciae & Lombardiz Provinciarum & Congregationum unionem, ac ex illis sic invicem unitis, Congregationem Monasteriorum & conventuum dicti Ordinis in Tusciae & Lombardiz Provinciis existentium S. Bernardi in Italia hujusmodi creationem, necnon omnia & singula decreta, statuta, & ordinationes in illis contenta revocaverat, cassaverat, & annullaverat, ac vicibus evacuaverat, ipsamque Congregationem S. Bernardi in Italia dissolverat, & quamlibet earundem Congregationum, quoad Monasteria, loca, Monachos, & personas, privilegia, & indulta quæcumque, etiam quoad Monasteriorum & locorum quorumlibet uniones eis respectivè factas, in pristinum & eum statum in quo ante unionem hujusmodi quomodolibet existerant, restituerat & reposuerat, ac plenariè reintegraverat, in Romani Curia orta fuisset materia quæstionis, & coram certo causarum Palatii Apostolici Auditore, forsan aliquandiu pependisset, præfati Abbates & Prælati, suadentibus venerabilibus fratribus Raphaelæ, Episcopo Portuensi, Camerario, & totius Ordinis, ac dilecto filio Francisco Basilicæ XII. Apostolorum Presbytero Cardinali nostris, Congregationis S. Bernardi in Italia hujusmodi Protectoribus, pacem & concordiam inter eosdem Abbates, Prælatos & Conventus vigere cupientes, ad infra scriptam deveniunt concordiam videlicet.

§. 3. Quod causa ipsa à dicto Auditore advocaretur, & lis hujusmodi penitus extingueretur, ac literæ revocationis creationis dictæ Congregationis S. Bernardi in Italia annullarentur, ac priores literæ creationis Congregationis S. Bernardi hujusmodi in pristinum & eum statum in quo ante illarum revocationem erant, restituerentur, cum infra scriptis tamen conditionibus, & declarationibus, videlicet.

§. 4. Quod dictum Capitulum alternatis vicibus in dictis Provinciis celebrari debeat, videlicet uno anno in

uno Monasterio unius Provincie, videlicet Tusciae, alio verò anno in alio Monasterio, videlicet Lombardiz, celebrari deberet. Et Præsidentes Capituli, illius Provincie in qua celebraretur Capitulum esse non possent, & duo scrutatores & septem Definitores ex unaquaque Provincia, per Prælatos & Visitatores jam absolutos, & Discretos uniuscujusque dictarum Provinciarum separatim eligi, ipsique quatuordecim Definitores sic electi totam Congregationem S. Bernardi Italiz hujusmodi repræsenterent, & gesta ac terminata per duas partes omnium Definitorum firma & valida essent, ac si per omnes facta & gesta fuissent.

§. 5. Electiones verò Prælatorum & Visitorum uniuscujusque Provincie, quæ per duas partes ex tribus omnium Definitorum illius Provincie, cujus Prælatu electus fuerit, validæ existant. Ac quod Discreti illi dumtaxat qui sacerdotes essent, per sortem eligere possent, præterquam in proximo futuro Capitulo, in quo unaquaque Provincia in electione Discretorum hujusmodi, sive per electionem, sive per sortem, suas ordinationes quoad modum illis eligendi, dumtaxat servatas, & ad futurum Capitulum hujusmodi habentes vocem, Capitulo tanquam Prælati hac vice dumtaxat accederet possint.

§. 6. Quodque unus præsidens Capituli, & anni alternatis vicibus ex dictis Provinciis, videlicet uno anno de una, & alio de alia Provincia hujusmodi eligi, per duas saltem partes omnium quatuordecim Definitorum hujusmodi.

§. 7. Duo verò Visitatores ex unaquaque Provincia eligi, qui Monasteria Monachorum Congregationis visitare deberent, hoc modo, videlicet, Visitator Provincie Tusciae dignitate vel professione major, cum juniore Provincie Lombardiz illius, & major Visitator Provincie Lombardiz, cum juniore Visitatore Provincie Tusciae illius Monasteria visitare.

§. 8. Monialium verò Monasteria per Visitatores Congregationis Provincie cujus illa fuerint, visitare, & tam illa quam Monachorum Monasteria, quæ de præsentibus reguntur, per quamlibet Congregationum prædictarum, etiam literæ Apostolicæ super illis adhuc obtentæ non fuerint, perpetuò per Monachos expressè dictum Ordinem profectos, & Moniales profectas illius Congregationis, cujus illa existerent, regebantur, & gubernabantur, in futurum similiter regi deberent.

§. 9. Et quia nonnulli S. R. E. Cardinales & alii Clerici seculares Monasteria etiam aliorum Ordinum in commendam obtinentes, Monachos dictarum Congregationum in eorum Monasteriis, ut ibidem perpetuò remaneant, & divina officia celebrent, certam partem fructuum suorum Monasteriorum, pro eorum sustentatione assignando introduxerant, & cum eisdem Monachis certas conventiones fecerant, & super aliquorum præmissorum confirmatione literæ à Sede præfata adhuc obtentæ non fuerint, quod tam Priores prædicti in eorum Monasteriis, juxta conventiones hujusmodi existentes, etiam si dictæ literæ confirmationum obtentæ non sint, quam Cistelli & Bonifolati Monasteriorum membra dicto Monasterio Septimi existentium Priores, licet non sint Prælati, ad Capitulum unà cum illorum Discretis accedere, ac in electionibus vocem unà cum aliis Prælatibus & Discretis aliorum Monasteriorum habere deberent, ac si ipsi Priores Prælati essent.

§. 10. Quodque Monachus in una dictarum Provinciarum profectus, ad aliam dicti Ordinis Provinciam transmitti non posset, nisi forsan ob ejus demerita, vel ob gratiam, & ad instantiam petentis.

§. 11. Monasteria quæ in posterum reformari contingeret, ac illius Provincie cujus dicti Septimi & Clavallis Monasteria respectivè existunt, secundum quod illorum alteri magis propinqua essent, & super illius Congregationis Provincie Monachos regi & gubernari deberent.

§. 12. Et si contingeret per hunc Præsidentem, ad quem unà cum Visitoribus, Prælatorum, & aliorum Officialium principalium electio, & Monachorum deputatio, ac illorum Monasteriorum receptio & acceptatio,

de vicibus in Provinciis Tusciae & Lombardiz celebratur, ut hic.

Quod electiones Prælatorum sint juxta formam hinc traditam. Ad hoc etiam etiam Greg. XIII. cons. 45. Romanum.

Quod præfatus Capituli alternatim ad d. Provincie eligatur.

Latius etiam in d. cons. Greg. XIII. Quod Visitorum etiam electionem quævis non sit. Hoc videtur Greg. cons. præf. §. 3. d. si quæ.

Monialium visitatio præfata ad eam Provinciam visitatores.

Hoc diffinitum etiam Greg. XIII. ibidem §. 2. Sed præfata cura Monialium huius Congregationis ab illis in alia ejusdem sit quam præfata.

Quod Priores hinc enuntiat in Capitulo voce habeant. Vice d. cons. Greg. XIII.

Quod præfatus de una ad aliam Provinciam non transseant.

Approbatum illi Greg. XIII. Quod Monasteria reformanda regantur per Monachos sua Provincie.

Hoc idem præfatus fuit ipse Greg. XIII. jam citatus in c. 11. an

Qua sit aucto- ritas Prae- sidentis circa electiones & privationes Monachorum etc. Ad hoc vide A. Conf. Greg. XIII.

an Praelatorum & Visitorum privatio pertinet, quod infra annum aliquam electio seu deputatio, aut receptio vel privatio fieri deberet, quod Praesidens & Visitatores tunc in Provincia Thusciae, praemissa seu aliquid praemissorum sine tunc Abbatis Septimi interventu, etiam si ex Visitoribus praedictis non existat, & si tunc Praesidens unus ex Visitoribus hujusmodi esset, absque Abbatis Monasterii S. Bartholomaei Ferrariensis, dicti Ordinis interventu, id facere & expedire non posset. Et contra Praesidens pro tempore una cum Visitoribus praedictis omnia & singula quae infra annum in Provincia Lombardiae fieri deberent, per ipsum tunc Praesidentem, & etiam una cum Visitoribus praedictis, & absque dicti Abbatis Monasterii Claravallis tunc existentis, etiam quod ex dictis Visitoribus non esset, & si forsitan Praesidens, seu alter ex Visitoribus hujusmodi esset, sine Abbatis Monasterii S. Ambrosii Mediolanensis ejusdem Ordinis assensu, seu interventu fieri non possent, ex tunc saltem duae ex tribus eorumdem partes, praemissa expedire deberent. Et quod tunc in locum alterius electus sive subrogatus ex eadem Congregatione, in cuius locum eligeretur, esse deberet. Si vero Praesidentis electio vel privatio, aut desuper literarum Apostolicarum totam Congregationem concernens impetratio infra annum fieri deberet, illa per tunc Visitatores, una cum Septimi & Claravallis hujusmodi Abbatibus expediri possent & deberent. At Procuratores seu Provisores in dicta Curia Romana nomine dictae Congregationis pro tempore existentes, ad Capitulum personaliter accedere, & in illo vocem habere, ac si Praelati essent, si id per Definitores esset ordinatum.

Quid privi- legia uni Congregationi concessa, alteri non commu- nentur.

§. 13. Quodque privilegia quae post hujusmodi Congregationum separationem earum alteri sub particulari expressione per Sedem Apostolicam concessa forent, utriusque etiam Congregationi redintegrata suffragari deberent, in omnibus & per omnia, ac si eidem Congregationi redintegratae, sic à principio concessa fuissent, illis omnibus gaudere deberent.

Abbas Greg. XIII. jam citatus. Quod litera apostolica nulla sint, una cum censuris in unione institutis contra exprimentes votum suum in ele- ctione etc.

§. 14. Quodve literae Apostolicae, tam dissolutionis dictarum Congregationum, quam alias per quamlibet ex dictis Congregationibus contra praemissa, seu praemissorum aliquod, aut alias in praedictum dictae Congregationis S. Bernardi in Italia hactenus impetratae, quam etiam literae prioris unionis, quo tamen ad dictas censuras contra exprimentes votum suum in Praesidentium, Definitorum & aliorum Praelatorum electione dumtaxat inflictae, illis alias in reliquis salvis, praemissis modificationibus in suo robore permanentibus) essent nullae, irritae & caesae & nullius roboris vel momenti, & haberentur prorsus pro infectis. Et si aliqua in futurum de novo emergerent inter partes & Congregationes praedictas, semper aequalitas servaretur, & de similibus ad similia, prout in aliis Capitulis supradictis, procederetur.

Congregatio praedicta supplicavit pro literarum Capitularum auctoritate confirmacione.

§. 15. Quare pro parte Abbatum, Praelatorum, & Conventuum praedictorum nobis fuit humiliter supplicatum, ut praemissis omnibus per eos ad praedictorum Praelatorum persuasionem factis & gestis, pro morum subsistentia firmiter, robur Apostolicae confirmationis adjiceret, ac alias super his opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Inter haec Pontifex ea confirmavit.

§. 16. Nos igitur qui inter personas quascumque Ecclesiasticas, praesertim sub Regulari observantia degentes, pacem & tranquillitatem vigere sinceris exoptamus affectibus, Abbates, Praelatos & Conventus praedictos, ac eorum singulos, à quibuscumque excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, sententiis & poenis à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, ac causam hujusmodi ad hos harum serie advocantes, & litem ipsam penitus extinguentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, concordiam praedictam, ac prout illam concernunt, omnia supradicta, praeterquam introductionem & assignationem fructuum pro mensa eorundem Monachorum, quatenus alias auctoritate Apo- Bullar. Mag. Tom. I.

stolica approbata non fuerint, & inde secuta quaecumque auctoritate Apostolica tenore praesentium approbamus & confirmamus, ac omnes & singulos defectus, si qui forsitan intervenerint in eisdem supplemus, ac illis perpetuae firmitatis robur adjicimus, illaque inviolabiliter observari debere decernimus.

§. 17. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac statutis & consuetudinibus Monasterii, Ordinis, ac Congregationis praedictorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Contrariis derogat.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c. Datum Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae 1511. Nono Kal. April. Pontificatus nostri anno octavo.

Das. P. An. B. die 24. Mart.

Indictio Sacri Oecumenici Concilii Lateranensis Quinti pro die 19. mensis Aprilis Anno 1512. Et damnatio Concilii abuli Pisani.

XXVII.

Concilium istud Lateranense (quod ad diem 5. Maii prorogatum fuit ab istomet Pontifice) absolutis & confirmavit Leo X. ut infra ejus const. 17. Constituit. Damnationem vero specialem d. Concilii abuli Pisani, edidit hic Pont. infra in const. 33. Cum inchoatam, ubi singula in hac bulla contenta iterato approbavit.

I V L I V S E P I S C O P V S, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

8 die An. D. 1511.

Acrosanctae Romanae Ecclesiae Martyrum sanguine consecratae, Magistrae fidei, veritatis alumnae, omnium errorum expertis, unica & immaculatae, divina institutione, Sanctorum auctoritatibus, Conciliorum Canonumque omnium testimonio Ecclesiarum cunctarum Primatum tenentis, fidelium Matris, regimini superna dispositione praesidentes, circa Religionis Christianae puritatem, ipsiusque unitatem, pacem, & tranquillitatem, quae in conjunctione membrorum ad unum caput, CHRISTUM videlicet, cujus vices in terris gerimus, principaliter tendit, divisionem ovilis nostri ex alto commissa, in illoque schisma, per quod Ecclesia scindi & scandalizari, grexque dominicus nobis creditus turbari quoquo modo possit, quantum cum Deo possumus, prohibentes, ac damna & scandala, quae exinde evenire possent, enervantes; ac palmites futuros infructuosos succidere, & quoscumque aliter quam per vestium ad ovile ingredi cupientes, ac à via Domini, postquam illam semel cognoverant, retrocedentes, ad semitam veritatis reducere, vulpeculasque ex vinca ejusdem Domini, per ministerium summi Apostolatus etiam expellere desiderantes, de opportuna provitionis remedio providemus, aliaque ordinamus & mandamus, prout conspiciamus in Domino salubriter expedire.

Praximum.

§. 1. Sanè non sine gravi animi nostri molestia percipimus, quod quidam S. R. E. Cardinales, qui nobiscum dum versus civitatem nostram Bononiam, pro recuperatione nonnullarum terrarum S. R. E. etiam cum nostra Curia personaliter accederemus, pro recuperandis terris hujusmodi, venire simulaverant, ex nostra licentia ab Urbe recedentes, Florentiam diverterunt, ibique se constituerunt, etiam postquam nos eos per dilectum filium nostrum Franciscum tituli S. Clementis Presbyterum Cardinalem tunc in minoribus constitutum, Episcopum Concordien. Datarium nostrum, ac per literas nostras ad nos tunc Bononiae existentes vocari feceramus, licet se venturos obtulissent; nihilominus satore zizaniae seminante, per quem morum subversio in Clero & Populo frequenter obrepit, tanquam membra insana, sine causa legitima à suo capite recedentes, armis, satellitibusque stipati, imò in seipsis armis assumptis, & pro

Hic Pont. Bononiam profectus pro recuperandis nonnullis terris S. R. E. sed quidam Cardinales ab eo discedunt, & Florentiam primas d. in Papiam se conferunt.

sacerdotalibus vestibus thoracem induti, & gladiis armati, Papiam se contulerunt.

Et sine ipso Pontifice, Concilium generale praesentibus hic expressis evocatum.

§.2. Quo cum pervenissent, stimulo conscientiae, ut credimus, agitati, per internuntios, perque Regiorum Oratorum intercessionem, reditum ad nos postularunt, & pro desertionis venia supplicarunt, quam benigne obtulimus. Sed ipsi qui nobis ex officio tanquam Consultores assistere, neque sine licentia à nobis, & nostra Curia, veluti corporis membra, abesse debuissent, auti tamen sunt os in caelum, ac spiritum blasphemiae, & cum Lucifero Sedem ad Aquilonem ponere, altitudinem nubium transcendere, ut se similes Altissimo constituant, Pontificalem auctoritatem nostram sibi ipsis adscribere satagentes, convenientes ut locustae aethiopi, aggressi sunt sine Romani Pontificis auctoritate Oecumenicum generale, atque universale Concilium convocare, locum Concilii, & tempus indicere, & valvis Ecclesiarum, ac aliis publicis locis per publicata instrumenta, etiam falsa, indictionem hujusmodi affigere & publicare, eisdemque instrumentis falsis, publice atque impudenter uti, quosdam S. R. E. Cardinales sui propositi socios, in eorum praesentia edicto falso declarando, qui tamen & publicis & privatis scripturis, eorum propriis manibus scriptis, se illis in hujusmodi proposito, neque verbo, neque scripto unquam junxisse, seu quomodolibet consensisse protestati sunt, nosque ac venerabiles fratres nostros ejusdem S. R. E. Cardinales, ac alios tunc expressis vocare & requirere, ut per nos vel alios ad hujusmodi eorum Concilium accedere vellemus non formidarent, afferentes decennium post ultimum universale Concilium, etiam contra constitutionem Concilii Constantien. quae incipit, Frequens, jam dudum effluxisse, & nos illud convocare neglexisse, maxime cum juravimus, & voluimus illud post biennium à creatione nostra tenere, tempusque pro homine interpellare, neque credendum fore nostra auctoritate & voluntate Concilium futurum, & cum de gravibus criminibus notariis durantibus, universalem Ecclesiam scandalizantibus, in capite agendum foret, ad Summum Pontif. Concilii congregationem non attinere, sed secundo loco ad Cardinales, qui Pontifici in negligentia non adhaeserunt, convocationem Concilii spectare. Ac ut hujusmodi eorum convocationem & conventiculum honestare viderentur, eisque auctoritatem adjicere, hoc idem ferè per omnia per quosdam assertos procuratores clarissimorum in Christo filiorum nostrorum Maximiliani Romanorum Imperatoris electi, & Ludovici Francorum Regis Christianissimi Principum, sub eisdem datis, modo & forma, & similibus schedulis, praeter tamen voluntatem, & mentem dictorum Principum, ut rationabiliter credi debet, fieri & publicari procuraverint, & ordinaverint.

Itaque omnibus praetextibus falsis ostenduntur.

§.3. Sed haec ut falsa, ficta, commentitiaque sunt, & non ex zelo charitatis, & religionis, sed odii fomite & inimicitiae procelescentia, ita omnibus Principibus, necnon Christi fidelibus cupimus nota fieri, quis enim tanti erroris particeps est, qui nos de negligentia erga convocationem Concilii redarguere possit; cum nihil nobis per ultimos undecim annos, quibus Cardinalatus officio functi sumus, magis cordi fuerit, quam celebrari videre generale Concilium, & Ecclesiae Romanae Statum in melius reformari. Quid enim fel. record. Alexandro Sexto Romano Pontifici praedecessori nostro, magis nos odiosos fecit, nisi studium, & cura generalis Concilii celebrandi? Quid nos terra, marique jactavit, cum nobis idem Alexander praedecessor esset infensus? Quid torres Alpes transcendere, transalpinas Gallias peragere per aestus, nives, & glacies compulit, nisi quod hitebatur, ut à Romano Pontifice Concilium indiceretur, convocaretur & celebraretur? Nota recensemus, & Principibus Christianis apertissima, imò illis ipsis, qui nos, & Fratrum nostrorum Collegium criminantur, dudum pleneque comperta. Quare si antea vitæ ratio, apud prudentes, de praesenti & futura vita ratione facit, nulla subest ratio, cur dicti Cardinales, qui à nobis recesserunt, desperent nos facturos, quod tam longo tempore, tam ardentè, & non sine vitæ discrimine, fieri desideravimus & studuimus. Aperiant oculos cordis, & odii obstacula re-

secent, & cogitent, qua voce, quibus oculis, qua facile promiserimus, ut dicunt, nostra ad Pontificatum assumptione, juraverimus & roverimus, generale celebrare Concilium, quoniam nostrae promissioni interfuerunt. Certè palpabunt nos non sola voce, non simulate, sed in cordis simplici veritate id egisse, quod praedicant. Quod si ea quae diximus attendere nolunt, examinent & inspiciant omne studium in Pontificatu nostro circa praemissa. Nonne omnes Principes Christianos, qui ad obedientiam ex more praestandam miserunt Oratores, admonuimus de celebrando generali Concilio, deque expeditione in perfidos Turcas conciliariter decernenda, assumenda, & prosequenda? Nonne primò Pontificatus nostri toto biennio, Christianos potentatus pacare studuimus, ut conciliatis animis, Concilium iniretur; Quid ultra facere debuimus, aut potuimus, ad restituendam Ecclesiae pacem, quod omiserimus? Novit ipse Cardinalis, qui edicti seu indictionis hujusmodi, & contentorum in ea, se aurigam profiteretur, & clero moderatorem praedicat, quidnam à nobis habuerit in mandatis, cum ad Romanorum Imperatorem electum, per universalem Germaniam, illum nostrum & sanctae Sedis Apostolicae Legatum misimus. Communicet illa fratribus suis, qui cum illo sentire videntur, proferat monita in scriptis illi tradita, certo certius, & luce meridiana clarius erit, hanc indictionis desperationem de celebrando à nobis Concilio, nedum levem, & inanem, sed falsam, irrationabilem, impossibilemque fuisse. Nulla nostra culpa, neque S. R. E. Cardinalium dilata est generalis Concilii indictio, convocatio, & celebratio. Distulit haec infelicitas temporum, quae sub eodem Alexandro praedecessore nostro cepit Italiam, & adhuc vexare non cessat, & instans necessitas recuperandi terras, & jura ejusdem Romanae Ecclesiae. Nam propositum nostrum semper ad Concilii celebrationem promptissimum, atque intentissimum fuit. Quare spiritum diffidentiae deponant, & ita hujusmodi calumniae auctores, reverti ad cor, mordere desinant pastorem & patrem animarum suarum. Desinant etiam calumniari fratres suos, ejusdem Romanae Ecclesiae Cardinales.

* Clavium.

§.4. Quod si tam ardentè illis cordi est, se caput, & auctores generalis Concilii constituere, quid ad hanc rem factò opus sit, prius discant. Revolvant Sanctorum Patrum, & Romanorum vitas Pontificum, & antiquum morem indicendi, & convocandi, & celebrandi Concilium, traditiones & leges super his editas à Patribus inspiciant, videbunt hujusmodi Concilia à solis Rom. Pontificibus esse indicta, & aliter indicta rata non fuisse.

Indictio generalium Conciliorum ad Romanum non tantummodo fit à ipso.

§.5. Quod verò attinet ad constitutionem Concilii Constantiensis, quae incipit, Frequens hujusmodi, ea ad octoginta annos servata non fuit, & si servata fuit, teste pie mem. Eugenio Papa IV. etiam praedecessore nostro, ac factorum Canonum sanctionibus, ex causis praedictis eam licuit nobis transgredi, & quod fortius est, tante legitimo impedimento, de quo supra, eam locum non habere, certo certius est.

Constitutio Concilii Constantiensis obligavit, sicuti Papa Eugenius in praedecessore.

§.6. Votum autem, & juramentum, quod ex praedictis causis de jure nobis transgredi licuisset, transgressi non sumus, quandoquidem legitimo impedimento decenter, non potuimus observare, & quia votum & juramentum, quantum ad hanc materiam attinet, in foro conscientiae versantur, de aequitate Canonica purgatio more semper admittitur.

Et nec votum nec juramentum.

§.7. Desinant nobis & fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus negligentiam impingere, quae ut praemittitur, nulla fuit, & si qua fuisset, ipsis cum Alexandro praedecessore praefato nobiscum manentibus, multo magis imputari posset.

Negligentia quae hujusmodi non imputatur.

§.8. Quod autem docetes juxta Prophetas linguas suas loqui mendacium, & contra divinum praecipuum adversus Principem populi sui maledicentes, confingunt in nos crimina, & ea quidem, ut asserunt, durantia, gravissima, notoria, scandalizantiaque universalem Ecclesiam, dicuntque propterea, negligentibus aliis S. R. E. Cardinalibus, ad eos devolutam Concilii congregandi facultatem, non miramur, quoniam teste Hieronymo, schismatici cum dubitant causas damnari, in contumelias profiliunt.

Maledictio propter amorem cum profertur.

§.9. Dicant

ad ipsum ag-
tum spectat
procurare ge-
nerale Conci-
lium, quom-
odo de eius
causa agatur.

ad supradic-
tum Cur-
dium nullo
modo hac pu-
tatione devolv-
bitur.

et terminus
ad assigna-
tum accedendi
ad Concilium
competens de-
terminari po-
test.

Ne civitas
Pisana, locus
commodus
Concilio gene-
rali eligendi
esse dignoscatur.

Requiritur.

Et sic indicio
Prædicti Con-
cilii à Cardi-

§.9. Dicant prædicti, nomine tantum Cardinales, Da-
than, & Abiron, Acaciumque & Dioscorum repræsentan-
tes, tenebrarum filii, numquid Summo Pontifici spectet
& pertineat congregare Concilium, etiam si de sua causa
agatur? Legant ultra antiquos, gesta Constantien. Conci-
lii, in quibus se potissimum fundant, ut ex eis, tanquam
Judæi ex propriis Codicibus confundantur, reperiant
Joannem XXIII. de cujus potissimum causa agebatur,
Concilium Constantiense hujusmodi indicissimè.

§.10. Cum ergo Concilium prædictum congregare
parati simus, satis constat dolosas eorum linguas locu-
tas fuisse mendacium. Sed si hæc omnia cessarent, stanti-
bus impedimentis prædictis, in qua negligentia dici
possunt esse fratres nostri S.R.E. Cardinales hujusmodi,
non requisiti ad Concilium congregandum, ita ut ad
paucissimos Roman. Pontificum, culpa, ambitioneque
infectos, schismaticos, ac extra domum Dei positos, po-
tuerit potestas universalis Ecclesiæ devolvi, imò potius
ab eis usurpari.

§.11. Adjiciamus ergo nunc hujusmodi potestatis
abusum ostendere trium mensium, & quatuordecim die-
rum ab eis tempus, in suo, ut volunt, edicto seu convo-
catione assignatum, & ad œcumenicum Concilium con-
gregandum, hoc tam brevi temporis spatio poterit na-
tionibus Christianis à Mediolano remotissimis, legiti-
mè innotuisse? Poteruntne, si innotuisset in termino,
diœcesanas, & metropolitanas Synodos convocare, cele-
brare, & perficere? poteruntne qui venturi decerne-
rentur ad tantum iter necessaria conquiritivisse: Poterunt
Principes, accedere volentes, populis sibi subditis, & sta-
tus sui securitati bene consuluisse: Poterunt quos mittere
deceverint Procuratores, aut Oratores, plene in-
formatos mittere? Vix cursor expeditus, trium mensium,
& semis spatio ire, & redire possit sine sarcinis. Unde, &
quo, ipsi graves viros, & multa secum impedimenta tra-
hentes, sine quibus venire non possunt, putant, imò
decernunt, accedere posse, & oportere? Quare si nihil
aliud indicationem Concilii, quam attentarunt in tem-
pore præfixo, accedendi impossibilitas ipsa penitus
enervat.

§.12. Sed si possibile fuerit, & aliqua ratione decre-
tum, hoc ipsum Concilii tempus, & loci ratio indicatione
ipsam nullam facit, locus Concilii commodus esse debet
& tutus. Quis ignorat, quod dolenter dicimus, Urbem
Pisam, propè quatuordecim annos continuos obsessam
durissimè fuisse, & ad eam desolationem bello redactam,
ut rarissimè domus integris parietibus in illa consistant,
& ferè nullæ sint, quæ contignationibus, & solaris mun-
dantur? Habitarentne ibi S.R.E. Card. Patriarchæ, Ar-
chiepiscopi, Episcopi, Abbates, Principes sæculares, vel
Oratores eorum, Communitatum item nuntii? Habitarent
ne Doctores celeberrimi, tam divini juris quam humani,
ruinosas domos, civitatemque penitus desolatam, pro ce-
lebrando œcumenico Concilio? Nunquam talibus in lo-
cis scriptum est Concilium generale fuisse celebratum.
Revolvantur omnes Conciliorum œcumenicorum histo-
riæ, apparebit partibus nostris, sanctis sanè & prudenti-
bus viris pro celebrando Concilio, ante omnia eordi
fuisse, eligere civitatem amplam, ædificiis accommoda-
tam, salubris aëris, fertilis soli, convhendis commea-
tibus facilem, quæ omnia si Pisam adesse quispiam affirma-
verit, ruinæ civitatis, ædificiorum rudera, villarum & vi-
nearum everfiones redarguent sic dicentem.

§.13. Hæc tamen si Pisam essent integra, ut non sunt,
neque affirmari possunt sine impudentia, quomodo est ad
Pisam tutus accessus, vel in ea mansio, cum omnis Thuf-
cia arma nunc tractet, & nos pro pastorali, quod gerimus
officio, nil magis premat, quam Florentinos & Senenses,
inter quos fremit bellum, ne se armis invicem impetant,
continere? Fidem de re hac facere possunt plerique Chri-
stiani Principes, à nobis sæpius, & instantius requisiti,
suam per literas, & nuntios auctoritatem, & gratiam in-
terponere, ut si inter se hi populi pacem habere nolue-
rint, per inducias saltem ab armis abstineant.

§.14. Igitur cum ex præmissis, & aliis etiam notissimis
causis, accessus ad Pisam, vel ibi mansio secunda habenda
verisimiliter credi non possint, cum civitas ipsa desola-
ta, Bullar. Mag. Tom. I.

tionem, habitationibus pro Concilio non sit fulta; cum
ager vastitate sit desolatus; cum tempus in edicto, seu
indictione præfixum sufficere non possit, & terminus
assignatus ab illis temporibus pro generali Concilio cele-
brando dari solito non respondeat, cum insuper indi-
cantes nulla sint auctoritate suffulti, si quam habere pos-
sent, illa ut decuit, & fieri oportuit, imò debuit, non
sint usi, cum edictum ipsum, seu convocatio de falsitate
se convincat.

§.15. Nos considerantes, quanta cum difficultate, &
temporis diuturnitate, prædecessores nostri præfati, in
eotum Conciliis celebratis, præfatas hæreses, & schis-
mata, etiam aliquando Imperiali majestate adjuvante su-
stulerunt, quodque illa in totum extinguere nequive-
runt, cum eorum aliqua, (quod dolentes referimus) us-
que ad hodiernum diem in sua pertinacia perdurent,
quamque calamitosa fuerint Præfatis, & omnibus Chri-
sti fidelibus schismatum tempora, supradicta omnia tan-
quam perniciosissima schismatum, atque errorum semi-
naria, quæ aliquando conniventibus oculis toleravi-
mus, expectantes eorum ad cor reversionem, ob Christi
caritatem, zelumque domus suæ, dissimulare ulterius non
valemus, timentes nobis improperari illud Hieremiæ;
Non ascendistis ex adverso, neque opposuistis vos mu-
rum, pro domo Israël. Verentes etiam ne figmenta, erro-
resque prædicti, Christi fidelium minus eruditorum men-
tes aliquo infidelitatis laqueo involvant, apud quos sæ-
pè, ut inquit Origenes in Cantica, pulchriora videntur
mendaciorum sophismata, quam documenta veritatis. Et
ne error cui non resistitur, approbari videatur, & veritas,
Deique causa, & jura indefensa opprimantur, habita su-
per his cum venerabilibus fratribus nostris ejusdem
sanctæ R. E. Cardinalibus matura deliberatione, de eo-
rumdem Cardinalium consilio, & unanimi consensu, ac
de Apostolicæ potestatis plenitudine, prædictas indicio-
nem, convocationem, & publicationem assertas, schisma-
ticæ conventiculæ, Synagogæ Satanæ, & Ecclesiæ mali-
gnantium per Dathan, & Abiron auctores schismatum,
eorumque socios, & alias supradictas, procuratorio no-
mine dictorum charissimorum filiorum nostrorum Ma-
ximiliani Imperatoris Romanorum electi, & Ludovici
Francorum Regis Christianissimi, illustrium Principum,
factas, indicatas, & publicatas, omniaque & singula in eis,
& qualibet earum contenta & inde secuta quæcumque,
quorum tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus
infererentur, pro sufficienter expressis & insertis haberi
volumus, tanquam à non habentibus facultatem, & ex-
minus legitimis causis, ac incongruis terminis, & loco,
nulla, irrita & inania, non legitime, ad sciendum, & scan-
dalizandum universalis Ecclesiæ unitatem facta, ne can-
erosus morbus invalescat, reprobamus, revocamus, cas-
samus, irritamus, & annullamus, revocataque, irrita, cas-
sa, reprobata, & annullata haberi volumus, ac prout sunt,
nullius roboris vel momenti fuisse, & esse decernimus &
declaramus.

§.16. Districtius sub excommunicationis, anathematis,
& maledictionis æternæ, ac dignitatum & beneficiorum
Ecclesiasticorum quorumcumque, sæcularium vel regula-
rium, feudorum, indulgentiarum, privilegiorum, concessio-
num, facultatum, & gratiarum privationum ipso facto, in-
famie, & aliis in universalem Ecclesiæ scandalizantes,
& schisma in ea, discordiamque suscitantes, eisque consi-
lium, auxilium, vel favorem præstantes, tam à jure, quam
alias promulgatis, & indicatis pœnis inhihemus. Nec non
eisdem Cardinalibus, qui à nobis recesserunt, ut præfer-
tur, ac omnibus, & singulis cujuscumque dignitatis, sta-
tus, gradus, Ordinis, qualitatis, conditionis, præeminen-
tiæ, auctoritatis, & nobilitatis existentibus, & quacumque
Ecclesiastica, etiam Cardinalatus, Patriarchali, Primatiali,
Archiepiscopali, Episcopali, Abbatiali, seu sæculari, Regu-
lari, Reginali, ac etiam Imperiali, ac aliis dignitatibus,
& præminentibus fulgentibus, & quos ab omni vinculo
juramenti, conventionis, obligationis, & promissionis per
eos forsan factarum, propterea absolvimus & liberamus,
ac absolutos, & liberatos fore nuntiamus, ne indicationi-
bus, publicationibus, & convocationibus prædictis, om-
nibusque aliis & singulis, vel eorū aliquo, per reprobos
X x

nullius à se
dictis præsum-
pta est & nul-
la.

Hic itaque
Pontifex præ-
dictum Conci-
lium Pisam in-
dicatum &
damnat &
reprobat.
Quintidie in-
rum damna-
vit, inf. in
confir. 31.
Cum inchoa-
tam.

Exhibi

Conditabat-
que prædicti
aut. r. cor-
pice: & fan-
ore: panis
aliquo.

aut alios præfatos, vel eorum aliquem, ut præfertur, factis directè vel indirectè, tacitè vel expressè, seu quovis quæsito colore adhæreant, accedant, intersint, obediant, assistant, consilium, auxilium, vel favorem præstent, aut quomodolibet intendant, ut pessima facta * suis erroribus confusa, tanquam nebula dissolvantur, etiam inhibemus.

Loca etiam in quibus Concilia fieri, vel eorum auctoritate declinare consuevit, ecclesiastico supplicio interdicta.

§. 17. Omniaque & singula civitates, terras, & loca quæcumque ad quæ perversa Concilia, seu potius Conciliabula, schismatica conventicula, synagogas, ac Ecclesias malignantium hujusmodi indicentes, & eis adherentes, obedientiam, consilium, auxilium vel favorem aliquem, ut præfertur, præstantes, & eorum quemlibet declinare contigerit, & in quibus Concilia, seu Conciliabula, aut Ecclesias malignantium hujusmodi, celebrari vel coadunari, & congregari contigerit, Ecclesiastico subijcimus interdicto.

Sacrumque & œcumenicum Concilium Lateranense, Roma celebrandum, & pro die 19. April. 1512. inchoandum ind. etc.

§. 18. Et nihilominus bonam intentionem nostram exequi volentes, ut antiquæ hæreses, quæ in diversis Christianorum partibus nondum extinctæ sunt, & pessimum noviter pullulans schisma extinguantur, reformationique morum, tam Ecclesiasticorum, quam secularium personarum, quæ de jure vel consuetudine, reformationi vel determinationi Concilii subijciuntur, bellorumque imminentium seditioni consulatur, unicuique quod suum est reddatur, justitia & pax se invicem osculentur, Christi fideles in pace, & unitate, in Dei nomine, non ex passionum privataram fomite, qui, ut ex gestis diversorum Conciliorum apparet, pessimos effectus parere consuevit, congregari ad faciendum expeditionem contra infideles jam Regnum Siciliae infestantes, meliora ac nobiliora loca Christianorum occupantes, præsertim Hierusalem matrem nostram antiquam, & ex antiqua Christianorum negligentia perditam, facilius, & promptius intendant. In nomine sanctæ, & individuae Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, auctoritate Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, qua in terris fungimur, de simili eorundem fratrum consilio, & assensu, œcumenicum universale, & generale Concilium, in Alma Urbe nostra communi omnium patria, loco apertissimo, & tutissimo, apud Lateranum, ubi plurima Concilia per antiquos patres nostros habita fuerunt, & Altissimus Petri Sedem collocari voluit, literarumque, & peritorum numerus copiosus habetur, post festum Resurrectionis Domini nostri JESU CHRISTI proximo futurum, inchoandum anno Domini 1512. die Lunæ 19. mensis Aprilis, quæ erit feria secunda post octavam ejusdem Resurrectionis celebrandum, & ut sequitur, auctore Domino finiendum, nuntiamus, convocamus, statui-mus, indicimus, & ordinamus, licet nos non lateat, hanc novem mensium præfixionem, pro sacro Concilio generali celebrando, ex tot longinquis mundi partibus venturis, fortassis non sufficere, & de brevitate notari posse ad tantam rem peragendam, præsertim cum à Sanctis Patribus Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, assignato tempore ad similia generalia Concilia congreganda non respondeat, qui nunquam minus quam annum ad hoc inchoandum assignasse reperiuntur. Sed quia ad Christianissimum Regem prædictum, & quosdam alios Principes de inchoando generali Concilio in tempore præsentibus inserto, literas dedimus, & insuper ne volentibus nos, & venerabiles fratres nostros ejusdem S. R. E. Cardinales calumniari, ansam daremus, si longius tempus statuissemus, visum est nobis hunc terminum assignare.

Praeterea omnes & alios mones, & ad d. Concilium convocatos.

§. 19. Insuper præfatis, & aliis venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Monasteriorum Abbatibus, & Prælatibus, præsertim sub vinculo juramenti ad visitandum certis temporibus limina Apostolorum Petri, & Pauli, etiam tempore suæ promotionis adstrictis, & obligatis, non obstantibus quibusvis concessio-nibus, privilegiis, & indultis, eis, eorumque Ecclesiis, monasteriis, & beneficiis, per dictos prædecessores nostros, aut nos concessis, confirmatis, & innovatis, quæ pro expressis habentes, ex certa scientia, & plenitudine præmissis cassamus, irritamus, & annullamus, omnibusque aliis Ecclesiasticis, vel secularibus, etiam Regibus,

& Principibus, cæterisque personis, quæ de jure, vel consuetudine in Congregationibus generalium Conciliorum solent intervenire, cessante legitimo impedimento, de quo legitime docere teneantur, per se, vel alios idoneos Nuntios, procuratores, vel oratores, legitima mandata habentes, sub excommunicationis, aliisque de jure, vel consuetudine, aut aliis, non accedentibus ad generale Concilium indictum pœnis, mandamus, ut ad ipsum Concilium Lateranense accedere, & usque ad dicti Concilii conclusionem, & dissolutionem, per nos vel auctoritate nostra faciendam, in dicta Urbe morari debeant.

Imperatores, Reges & alii Principes invitati ad faciendum concilium ad d. Concilium.

§. 20. Necnon charissimos in CHRISTO nostros, & ejusdem Romanæ Ecclesiæ filios, Maximilianum Romanorum Imperatorem electum prædictum, cæterosque Christianorum Illustr. Reges, Duces, Marchiones, Comites, & alios nobiles, in virtute sanctæ obedientiæ rogamus, hortamur, & monemus, ut opem, & operam adhibeant efficaces, quod omnes, & singulæ, tam Ecclesiasticæ quam seculares personæ, in eorum Regnis, Ducatibus, & Dominiis consisten. quæ in generalibus Conciliis de jure, vel consuetudine interesse consueverunt, ad Concilium Lateranense hujusmodi cessante impedimento prædicto accedant, postpositis odiis, conciliatis animis in Spiritu sancto, non autem passionibus repleti, vsramque domum Dei facientes, & his, quæ ad Dei laudem, Ecclesiæ exaltationem, unitatem, & reformationem, schismatum verò, & hæresum totalem extirpationem, fideliumque prædictorum pacem, & salutem concernunt, charitate muniti intendant.

Securitates omnibus venientibus, in quibuslibet locis ad d. Concilium.

§. 21. Et ne ad tantum laudabile, & necessarium opus accedere debentes, aliquibus de causis seu sigmentis, ab accessu ad dictum Concilium Lateranense, quomodolibet retrahantur, omnibus, & singulis, in Congregationibus Conciliorum generalium adesse solitis, & ad dictum Concilium Lateranense venientibus, eorumque servitoribus, & familiaribus, cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, vel nobilitatis existentibus, Ecclesiasticis, & secularibus, pro se, & bonis eorum quibuscumque per civitates, terras, & loca terrestria, & maritima dictæ Romanæ Ecclesiæ subjecta, ad Concilium Lateranense ad Urbem hujusmodi veniendi, & in ea morandi, & liberè consistendi, & ab ea quoties videbitur recedendi, etiam post quatuor menses post dicti Concilii Lateranensis conclusionem, & dissolutionem, liberum, tutum, & securum saluum conductum, ac plenam, & omnimodam securitatem de consilio, & potestate præmissis, damus, & concedimus, aliosque salvos conductus, & securitates habere cupientibus, dare pollicemur, eosque benigne, & charitative tractabimus, & suscipiemus.

Officialibus suis omnibus observationibus d. Concilium præcipit.

§. 22. Mandantes sub indignationis nostræ, & aliis arbitrio nostro infingendis pœnis, omnibus, & singulis gentibus nostris armigeris, equestribus, & pedestribus, ac arcium nostrarum Castellanis, civitatum, terrarumque, & locorum dictæ Romanæ Ecclesiæ subjectorum Legatis, Gubernatoribus, Rectoribus, Locatinentibus, Potestatibus, officialibus, & vassallis, ut non obstantibus quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, legibus Imperialibus, statutis quoque & consuetudinibus municipalibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, aut quavis firmitate alia roboratis, quæ salvo conductui, & securitati præmissis in aliquo derogare, seu illos quomodolibet impedire possent, etiam si talia forent, de quibus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per generales clausulas id importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda foret, illarum omnium tenores præsentibus, ac si de verbo ad verbum infererentur, pro expressis habentes, venientes ad Concilium Lateranense hujusmodi, liberè, tutè, & securè transire, morari, & recidere permittant, & permitti faciant, ne tantum tamque laudabile, & necessarium Concilium Lateranense distrahatur, & ut ad illud venientes, tute & in pacis tranquillitate vivere, dicere, & expedire valeant, quæ omnipotentis Dei honorem concernunt, totiusque Ecclesiæ sanctæ Statum.

conspicue n. bus.

§. 23. Decernentes nihilominus irritum, & inane, Deverum quicquid contra indicationem Concilii Lateranense, per nos indicti hujusmodi, seu ad impedimentum, præjudicium, aut

ritas contrarium huiusmodi nulla apponit.

aut dilatorum, sedem, per schismaticam conventicu- lam, & Ecclesiam malignantium predictas, seu quemvis alium, quavis auctoritate, quovis ingenio, aut quovis colore, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 24. Insuper ut praemissa omnia, & singula, ad omnium ad quos spectat, notitiam, & cognitionem deveniant, omniumque quae in praesentibus literis continentur, certa & indubitata notitia habeatur, nullusque praemissorum ignorantiam justè pretendere possit, nec se legitime excusare, cum etiam ad intimandum aliquibus personaliter in praesentibus literis comprehensis, tutus non pateat accessus, literas predictas, volumus, & decernimus praesentes literas nostras, per aliquos Curiae nostrae Cursores, vel Notarios publicos, in Basilica Principis Apostolorum, & Ecclesia Lateranensi, hora divinum convenire, & congregari consuevit, publice, ac alta, & intelligibili voce legi, & publicari, & dictarum Ecclesiarum portis sive valvis, & in acie Campi Florae, & Cancellariae Apostolicae affigi, & ibidem per aliquod temporis spatium dimitti debere, ut ad singulorum notitiam, publicamque notionem devenire possint.

§. 25. Transumptisque illarum manu publicorum notariariorum factis, vel subscriptis, sigilloque alicujus Praelati munitis, fidem indubiam adhiberi.

§. 26. Omnesque & singulos in illis comprehensos, & ad quos pertinet, perinde arctari, & constringi, ac teneri, & obligari ad observantiam omnium, & singulorum in eis contentorum, cujuscumque gradus, & dignitatis existant, Ecclesiasticae vel mundanae, post lapsum unius integri mensis à data praesentium numerandi, in omnibus & per omnia, & perinde ac si personaliter, & in propria persona intimatae fuissent, & eis personaliter praesentatae, praesentium tenore decernimus, statuimus, & declaramus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam, &c. Si quis, &c.

Dat. Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo undecimo, 15. Kal. Aug. Pontificatus nostri Anno octavo.

Ego Julius Catholicae Ecclesiae Episcopus subscripsi.

Dominus mihi adjutor, non timebo quid faciat mihi homo.

Ego Raphael Episcopus Ostien. Card. Sancti Georgii Camerarius subscripsi.

Ego Dominicus Episcopus Portuen. Card. S. Marci subscripsi.

Ego Jacobus Episcopus Albanen. Card. Arboren. subscripsi.

Cardinales Presbyteri.

Ego Nicolaus Card. tit. S. Priscae subscripsi.

Ego F. Card. de Claromonte, manu propria.

Ego Marcus tituli sanctae Mariae Transiberim Card. Senogallien.

Ego Robertus tituli S. Anastasiae Presbyter Card. Nanneten.

Ego Leonardus tit. S. Susannae Presbyter Card. subscripsi.

Ego Christophorus tit. S. Praxedis Presbyter Card. subscripsi.

Ego Sixtus tituli S. Petri ad Vincula presbyter Card. Vicecancellar. subscripsi.

Ego Christophorus Eboracen. tit. S. Petri & Mar. Presbyter Card. subscripsi.

Ego Antonius tit. S. Vitalis presbyter Card. subscripsi.

Ego Petrus tit. S. Eusebii presb. Card. subscripsi.

Ego Achilles tituli Sancti Sixti presbyter Cardinalis Bononien. subscripsi.

Ego F. tit. S. Clementis presbyter Card. subscripsi.

Diaconi Cardinales.

Ego Joan. S. Mariae in Dominica Diaconus Card. de Medietis, manu propria subscripsi.

Ego Alexander S. Eustachii Diaconus Card. de Farnesio, manu propria subscripsi.

Ego Ludovicus S. Mariae in Cosmedin, Diac. Card. de Aragonia manu propria subscripsi.

Ego M. S. Mariae in Porticu Diaconus Card. Cornelius, * Cornelien. manu propria subscripsi.

Ego D. S. Adriani Diac. Card. subscripsi.

Ego Alphonsus sancti Theodori Diaconus Cardinalis Petrucius subscripsi.

Anno à Nativitate Domini 1511. indictione decimaquarta, die vero Veneris 25. mensis Julii, Pontificatus Sanctiss. D. N. Julii divina providentia Papa II. anno 8. retrospectiva litera Apostolica convocatio- nis Concilii generalis publicata, & affixa fuerunt in valvis S. Jacobi Hispanorum de Vrbe, dum celebra- bantur divina, ubi magna multitudo convenerat, tam Curialium, quam Officialium, & Romanorum, propter festum solemne, quod in eadem Ecclesia celebrabatur. Eadem die in vespere dum celebrantur divina, publi- cata, & affixa fuerunt in valvis Principis Apostolo- rum de Vrbe, die vero sequenti Sabbati retrospectivam bullam in basilica Principis Apostolorum de Vrbe, ho- ra Missa, dum celebrabantur divina, & multitudo copiosa assisteret, Ego Petrus Mengiviar praefati D. N. Papa Cursor, alta, & intelligibili voce coram omni po- pulo dictam bullam de verbo ad verbum legi, lectam- que ad valvam dictae Basilicae affiximus, & per spa- tium unius hora affixam dimisimus durante Cancellaria. Eodem die, in Ecclesia S. Joannis in Later. hora vespertina, dum celebrantur divina, Ego Petrus Mengiviar. S. D. N. Papa Cursor, dictam bullam alta & intelligibili voce legi, lectamque ad valvas dictae Ecclesiae affiximus, & publicavimus, & per spatium unius hora affixam dimisimus. Eadem die retroscri- ptam bullam publicavimus, & affixam dimisimus per spatium duarum horarum, in acie Campi Florae, ut moris est, per nos Honuphrium Balestarium, Petrum Mengiviar, & Joannem Bernardi, praefati D. N. Papa Cursores, & ita fidem facimus, & manibus propriis scripsimus, & subscripsimus.

Ita est Honuphrius Balestarii Cursor.

Ita est Petrus Mengiviar Cursor.

Ita est Joannes Bernardi Cursor.

Declaratio jurisdictionum Vicarii Papae, Guber- natoris, Auditoris Camerae, Senatoris, alio- rumque judicum Curiae Capitolii, ac Marescalli Urbis. XXVIII.

Quoad jurisdictionem Vicarii amplio- rem concessio- nem vide inf. in Pauli III. const. 36. Licet, ubi no- tabo. Gubernatoris autem vide in const. 8. Leon. X. Et si pro, ubi plenè dicam. Auditoris Camerae vi- de in const. 20. Pauli V. Eximia, cum ibi adnotatis. Marescalli autem vide in Greg. XIII. const. 26. Dum recedè.

Senatoris vero, & aliorum Judicum Capitolii jurisdic- tiones plenè & dilucidè in novis Urbis Statutis digestæ sunt, post bullam Pii IV. n. 25. Dilectos, ubi videas.

I V L I V S E P I S C O P V S, Editæ An. D. Servus Servorum Dei: Ad futuram rei memoriam. 1512.

Decet Romanum Pontificem, ex debito sui pastoralis officii prospicere, ut ubique, praesertim in hac Alma Exordium. Urbe

Urbe (ad quam pro iustitia totus Orbis confluit) ne propter varios diversorum iudicum, & tribunalium concursus, ad varias, & diversas procedendi formas, praesertim pauperes litigantes, in eorum bono iure laedantur, sed ut cuilibet jus suum explicite, quantum possibile sit, reddatur, & jurisdictiones jus reddentium ita distinctae sint, ut nulla confusio, & perplexitas oriri possit.

Causa hujus confusio.

§. 1. Sanè (prout ex multorum querela, ac nuper à dilectis filiis nobilibus viris Ludovico de Mattheis, & Mariano de Castellanis, ac Lutio de Lutiis Conservatoribus Romanorum civium & Cam. praefatae Urbis, necnon Ludovico de Cencis, Priore Capituli Regionum, & Paulo de Planca, nostri Conistorii & ipsorum Conservatorum Advocato) accepimus, adeo à certis temporibus citra, diversa iudicum tribunalia in Urbe insurrexisse, adeo etiam ipsos iudices, tam ordinarios quam delegatos, inter se concurrere, & in procedendo varium modum observare, ut saepe litigantes ipsi confusione quadam perterriti, causas ipsas deferre cogantur, aut illas inchoare non audeant, saepe etiam adeo celeri iudicio expedire, ut praecipitati quodammodo videantur, in magnum ipsorum litigantium praedictum, ac iustitiae & officii nostri detrimentum.

Declaratio frivolum & incolarum.

§. 2. Nos igitur in praemissis providere volentes, accipientes ne litigantes ipsi, tam in confusione tribunalium huiusmodi, quam etiam in expensis, & eorum bono iure graventur, quodque etiam quilibet forum suum intelligat, & sequatur, inherentes etiam vestigiis fel. rec. Sixti Papae IV. patris & praedecessoris nostri, qui, ut etiam accepimus, quosdam de super constituit ordinationes, in volumine Statutorum dictae urbis descriptas. Motu proprio, non ad ipsorum Conservatorum, vel alterius pro eis nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione statuimus, & ordinamus, quod omnes incolae Romae habitantes (dummodo non sint campsores, & notabiles mercatores, Romanam curiam sequentes, Oratores Principum, & aliarum Communitatum, familiares Cardinalium, continui tamen commensales, vel officiales Romanae Curiae, dummodo Romani non existant, aut curiales Romanam curiam sequentes, & in illius usu existentes) qui omnes in eorum foro, necnon cives omnes saeculares conveniantur in curia Capitolii, aut coram officialibus saecularibus Urbis, prout ad eorum officium spectat, & non aliter.

Clericorum que Romanorum.

§. 3. Quodque omnes clerici Romani conveniantur coram Vicario nostro in spiritualibus in urbe, aut aliis clericis & officialibus Ecclesiasticis Urbis, ad quos spectat.

Laicorum etiam delinquentium & Criminalium.

§. 4. Ac quod de omnibus excessibus factis in Urbe, ratione territorii, laici puniantur per officiales laicos Urbis, clerici vero Romani per Vicarium praefatum. Item quod laici qui sequuntur curiam, tam mares, quam foeminae, & non alii, conveniantur in curia Marescalli, dummodo non sint personae praedictae, videlicet campsores, & notabiles mercatores Romanam curiam sequentes, Oratores Principum & Communitatum, familiares Cardinalium laici, vel officiales Romanae curiae, etiam curiales, qui indifferenter conveniantur dumtaxat coram Auditore Camerae, tanquam iudice exemptorum in civilibus, in criminalibus vero, quoad laicos eandem curiam sequentes, inter ipsum Auditorem, & Marescallum, & Gubernatorem, sit locus praeventioni, dummodo non agatur de capitali, vel mutilatione membri, quo casu Auditor non se intromittat, juxta alias nostras literas de super expeditas.

Appellatur à Marescalli ad A.C.

§. 5. Volumus etiam quod ab eodem Marescallo appellatur ad praefatum Auditorem Camerae, & quod iudex deputandus per ipsum Marescallum, non possit stare in officio ultra duos annos, & in fine cuiuslibet anni debeat syndicari per Syndicum per nos deputandum, & reperiatur culpabilis, puniri, in reliquis serventur literae nostrae de super editae.

Gubernatoris Urbis iustitiae.

§. 6. Insuper volumus, & mandamus, quod Vicecamerarius, sive Gubernator in Urbe, nullum tribunal cognitionum causarum privatarum teneat, neque per se, neque per alium, seu ad eum venientem, ad suum iudicium remittat, & sit superintendens, & praesertim in praemissis officii sui terminos observet, & contrafacientem puniat, aut nobis referat, & debeat carceres omnium praemissorum visitare, una cum aliis ad id per nos per alias nostras literas deputatis, & de officialium omnium (maxime Notariorum maleficiorum) transgressionibus cognoscere. In concernentibus autem statum, aut pacem, & quietem civitatis, & Romanae curiae, quantum videat necesse esse, officialem ad quem spectat, juvare, & omnia pro posse ad pacem reducere, necnon causas querelarum contra Barones, ac capitales, videlicet mortis naturalis, & brigarum, una cum Paceriis, juxta formam Statutorum Urbis, & treguarum, seu securitatum, aut pacis ruptarum, etiam per seipsum. Item mercedem salariorum, quas causas mercedum sine triennali, & scriptura, summarie, manu regia cognoscere possit & terminare, juxta formam dictorum Statutorum, vel juris communis, ubi Statuta deficerent, & in quibus omnibus locus sit praeventioni inter ipsum & Senatorem, & si concurrant, Senator praefertur. Notarii vero Gubernatoris soli per se ipsos, & non per substitutos, officium exercent sine Tribunali, prout alias Ludovicus Sabinus, & Marius Cereanus, tempore ejusdem Sixti praedecessoris exercere solebant, qui etiam registra aliqua non faciunt, ipseque Gubernator unum tantum Constabilem seu Capitaneum retineat cum 29. satellitibus, & sine dicto Constabili, executiones ipsius Gubernatoris fieri non possint. Volumus etiam quod idem Gubernator vigore obligationum in forma Camerae Apostolicae, non possit aliquem excommunicatum publicare, nec censuris Ecclesiasticis in aliquo casu uti, prout antiqui Gubernatores non sunt usi, & censurae per eum super hoc latae, sunt ipso iure nullae. Similiter volumus, quod Baricellus sit merus executor, & nullum iudicare valeat; quodque executiones in capitalibus per eum fiendae, fiant de Capitolio, prout ab antiquo consuetum fuit, nisi aliter pro temporis & maleficii qualitate & gravitate visum fuerit expedire. Possit tamen repositos in fragranti crimine punire juxta formam Brevis facultatis suae.

§. 7. Item volumus, quod omnes officiales, quicumque sint, etiam Gubernatoris & Auditoris Camerae praedictorum, & reliqui alii, & etiam ipse Baricellus, in fine cuiuslibet anni Syndicari debeant per aliquos per nos deputandos, juxta formam eandem literarum nostrarum, ipseque Gubernator teneatur pro se & ejus officialibus, & in principio ejus officii debeat super hoc cavere. Similiter Auditor Camerae praefatae, in fine cuiuslibet anni, teneatur reddere rationem coram eisdem deputandis, de gestis per se, & ejus Locumtenentem.

Officiales v. bu. sicut spe. de. an. Hoc non servatur.

§. 8. Volumus etiam, ut litibus finis citius imponatur, quod tam à iudicibus Capitolinis, quam etiam quibuscumque aliis, in causis quae alias essent de foro Capitolino, appellatur ad Capitaneum Urbis, vel alium per nos deputandum, dummodo quoad causas dicti fori in Capitolio tribunal teneat, quod etiam in causis in curia Gubernatoris ejusdem pendentibus, & quae pendere contigerit, habere locum decernimus, à quo iudice appellari non possit, nisi prout & quantum Statuta huiusmodi in causis curiae Capitolii permittunt.

Appellatur à Curia Capitoli quam dicitur. Tunc vide. Sicut. in rub.

§. 9. Postremo mandamus in omnibus curiis Ordinariis Urbis, & in omnibus solutionibus Notariorum, executorum, etiam pro executionibus fiendis per ipsum Baricellum, ac pro mercedibus quorumcumque aliorum officialium, servari tabulam marmoream in Capitolio affixam, & ubi in aliquibus casibus illa deficeret, mandamus servari Statuta Urbis. Volumus etiam quod pro quibusvis sigillationibus, praesertim mandati de relaxando incarceratos, & aliis quibusvis apodictis, nil solvatur, nisi prout in dicta tabula continetur, seu in dicta Curia Capitolii servari consuevit, ita tamen, quod pro relaxatione innocentium, nil penitus solvatur per ipsum captivum, sed per eum ad cujus instantiam forsan captus fuit, maxime in capturis pro suspecto & fugitivo, quo casu novas reformationes dictae Urbis servari volumus.

Executores m. ex. de. dicitur. Hodie servatur. Tunc vide. Sicut. in rub. 45. Pauli.

§. 10. Decernentes, in Urbe praefata, nulla alia Ordinariarum iudicum tribunalia teneri posse, nec jurisdictiones causarum exerceri, nisi in locis praedictis. Quod-

Alia Tribunalia iudic. Ordinaria prohibentur.

quo

que sententiæ, tam definitivæ quam interlocutoriæ, nec non decreta, executiones, mandata, processus, censuræ, & quicquid secus contra præmissa fieret, nullius fore roboris vel momenti.

§. 11. Præsentibusque derogari non posse, nec derogatum censeri, etiam per nos, aut successores nostros, nisi de nominibus, & cognominibus litigantium, judicum, & interesse habentium, ac ipsarum præsentium de verbo ad verbum totalis & specialis mentio fiat.

§. 12. Mandantes Gubernatori, Senatori, Auditori Camerae, Marefcallo, Baricello, eorumque iudicibus & executoribus præfatis, necnon quibusvis aliis personis, sub excommunicationis lætæ sententiæ, ac centum ducatorum pœnis toties quoties contra præmissa, seu aliquid præmissorum fecerint, incurrendis, & in eorum iudiciis exigendis, ne contra ordinationes, statuta, & voluntatem nostram huiusmodi contravenire, aut aliquid attentare audeant.

§. 13. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis privilegiis, etiam fori, ac exemptionibus, indultis, & facultatibus quibusvis personis, etiam Vicecamerario, seu Gubernatori præfatis, aut Collegiis, vel Confraternitatibus, etiam quavis causa, & motu proprio, & ex certa scientia, ac cum quibusvis clausulis, etiam derogatoriis, fortissimis, etiam quibus derogari non posset, nisi sub certis modo, & forma, per nos, & Sedem Apostolicam concessis, & concedendis, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo duodecimo, quinto Kal. Aprilis, Pontificatus nostri anno nono.

XXIX. Reintegratio Incliti Populi Romani, ad jurisdictionem quam ejus Conservatores in Urbe & ipsius populi Castris, præsertim super Consulibus Artium & Annona, hactenus exercuerunt, necnon & ad superioritatem in civitate Tyburtina.

Hæc Jurisdictio adhuc illa se remansit, & confirmata fuit à Greg. XIII. in novis Statutis Urbis ejus mandato editis lib. 1. cap. 15. Quo vero ad Annonam frumentariam Urbis, vide quid Sixt. V. sancivit in ejus const. 78. Abundantes. Quo vero ad superioritatem in civitate Tyburtina, eam in usu non esse prospicimus. Ampliores autem gratias Inclito Populo Romano elargitus est Leo X. in inf. in ejus const. 1. Dum singularem, ubi notabo.

Julius Episcopus, Servus Servorum Dei: Ad futuram rei memoriam.

SI nostrarum civitatum, & aliorum locorum quorumlibet jurisdictiones ac jura libenter illæsa servamus, eo magis Romani Populi jurisdictiones, ac jura prædicta, nos solum servare, sed augere debemus, quo peculiaris ac Populus noster electus extitit, cujusque officia nobis, ac Sedi Apostolicæ, sincera, ac devota fide continè exhibentur.

§. 1. Exposuerunt siquidem nobis nuper dilecti filii, nobiles viri, Ludovicus de Matthæis, Marianus de Castellanis, Lucius de Lucis, Romanorum civium, & Camerae Urbis Conservatores, ac Ludovicus de Gentis Capitum Regionum Prior; necnon Paulus de Planca nostri Consistorii, & præfatorum Conservatorum Advocatus, quod licet à tanto tempore, cujus initii memoria in contrarium non existit, inter aliquas paucas civitates, & oppida, civitas Tyburtina magna cum fide sub eorum jurisdictione, ac dominio remanserit, habeantque cives dictæ Urbis nonnulla Capitula cum populo Tyburtino, superioritatem, ac gubernium, seu jurisdictionem in eos concernentia, quæ licet hactenus observata fuerint, tamen quia bonæ memoriæ Petrus tituli Sancti Cyriaci in Thermis presbyter Cardinalis Reginus, qui ob partialitates ipsius civitatis Tyburtinæ componen-

das, se intromiserat, & deinde paulatim progrediendo, se illorum protectorem asserendo, jurisdictionem dictorum civium Romanorum visus est occupare, in non modicam ipsorum Romanorum civium, honoris ac dignitatis detractioem. Licet etiam præfati Conservatores in Urbe prædicta habeant quasdam jurisdictiones, ac facultates eorum officium concernentes, maximè circa Annonam, & Consulatus Artium, necnon gabelas, & alia diversa, prout in eorum consuetudinibus, ac Statutis per Romanos Pontifices, præsertim fel. rec. Paulum Secundum, & in novis Reformationibus per piæ mem. Alexandrum Sextum prædecessores nostros confirmatis continetur. Nihilominus quia sæpè per diversa mandata, præsertim dilectorum filiorum Clericorum Camerae Apostolicæ, in administratione officii eorum impediuntur, etiam citra ipsorum Conservatorum dignitatem & honorem, & non sine publicæ utilitatis detrimento. Ea propter Conservatores, Prior, & Paulus præfati, nobis humiliter supplicarunt, ut super præmissis ne de cætero impediiri valeant, eis de remedio opportuno providere dignemur.

§. 2. Nos igitur qui Romanos cives prædictos, etiam dum in minoribus eramus, semper toto corde dileximus, considerantes etiam Summi Pontificis proprium fore, jus atque honorem suum cui libet illæsum servare, dictorum Statutorum, Capitulorum, ac consuetudinum tenores, & formas, præsentibus pro expressis habentes, eisdem Conservatoribus, nunc & pro tempore existentibus, ac ipsi Populo Romano jurisdictionem, superioritatem, & præminentiam, quas juxta eorum consuetudines, statuta, seu conventiones, & pacta prædicta, habere noscuntur in dicta civitate Tyburtina, Apostolica auctoritate, tenore præsentium restituimus, & reintegramus, ipsosque cives Tyburtinos eisdem civibus Romanis, ut prius, subjici, & subjectos fore decernimus.

§. 3. Quodque in dicta Urbe ipsi Conservatores curam, jurisdictionem & facultatem, quas juxta eorum Statuta, præsertim novarum reformationum, ac consuetudinum prædictarum, habere noscuntur, exercere & exequi libere & licitè valeant, auctoritate & tenore prædictis, volumus & declaramus. Decernentes ut Conservatores præfati in dicta civitate Tyburtina, per aliquos Protectores, etiam si essent Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ac in dicta Urbe, & extra eam in eorum oppidis, & castris, in eorum jurisdictione & officio, per cujusvis mandata, præsertim prædictorum Clericorum Camerae Apostolicæ, impediri non posse, nec debere, ac mandata huiusmodi, etiam sub excommunicationis, & aliis Ecclesiasticis sententiis, censuris, ac quibusvis pœnis, irrita & inania, nulliusque roboris vel momenti fore, nisi ubi dicta mandata manu nostra propria, aut Camerarii nostri, pro tempore subscribi contingat.

§. 4. Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac privilegiis, facultatibus, & indultis, etiam cum quibusvis clausulis derogatoriis, fortissimis & insolitis quibusvis personis concessis & concedendis, ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo duodecimo, quinto Kal. Aprilis, Pontificatus nostri Anno nono.

Gratiæ, immunitates, & privilegia Canonicorum Regularium Congregationis S. Salvatoris, Ordinis S. Augustini.

Alia de hac religione notavi sup. in const. 2. Greg. XII. Excitat, ibi videas.

Julius Episcopus, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

INTER cæteros in militanti Ecclesia veluti Regina instituta deaurato circumdata varietate plantatos Ordines, ad dilectos filios Congregationem Sancti Salvatoris, Ordinis Sancti Augustini Canonicorum Regularium, qui sub suavi jugo Religionis, & regularium institutionum observatione sedulum ipsi Salvatore nostro Domino

Reintegratio super statu civitatis Tyburtina. Hæc hodie non servatur.

Jurisdictio n. s. que in Urbe & castris Populi Romani.

Derogatio contrariorum.

Dat. P. An. 9. die 28. Martii.

Edita An. D. 1512.

Hic Pontifex dumerat Cardinalis, & prætor fuit huius Congregationis.

inf. præf.

contra

con-

P. An. 9.

XXIX.

Edita An. D. 1512.

Exordium.

Causa huius reintegratio-

XXX.

Edita An. D. 1512.

J. 24

JESU CHRISTO in humilitatis spiritu præbent famulatum; dirigentes nostræ considerationis intuitum, & attendentes quod nos, dum Cardinalatus honore fungebamur, Ecclesiam Sancti Petri ad Vincula in Urbe, cum illi annexa Ecclesia Sanctæ Agnetis extra muros dictæ Urbis, de licentia Sedis Apostolicæ eidem Congregationi (cujus protectionem aliquandiu gessimus, & illius profectum salubrem quantum potuimus procuravimus) concessimus, & multa pro ejusdem Ecclesie Sancti Petri, & ædificiorum ejus reparatione, & reedificatione, ac pro commoditate Prioris, & Canonicorum inibi pro tempore divinis beneplacitis insistendum, etiam postquam ad Summi Apostolatus apicem fuimus divina favente clementia assumpti exposuimus, dignum existimamus illa Congregationi & Canonicis præfatis, ipsiusque Congregationis Monasteriis, locis, & personis concedere, per quæ possint ipso Salvatore eis semper assistente, gratiam ejus beneplacitis exhibere famulatum.

Nunc ordinationes & privilegia d. C. Congregationis cons. mar.

§. 1. Sanè cum sicut accepimus aliàs plures immunitates, & diversæ gratiæ, favores, & indulta, spiritualia & temporalia per diversos Romanos Pontifices prædecessores nostros, præfatæ Congregationi, illiusque Monasteriis, locis, personis, bonis, & rebus concessa fuerint: Nos cupientes, ut dilectus filius modernus, & pro tempore existens Prior generalis dictæ Congregationis, & Canonici præfati, & eorum curæ commissi, eo potius possint Domino in ejus beneplacitis famulari, quo cognoverint hujusmodi privilegiis & immunitates pro illorum subsistentia firmiori, & ad nostræ approbationis robore communitari, ac etiam Prioris generalis, & Canonicorum, ac Congregationis hujusmodi commoditatibus, & augmento, statuique prospero, & felici, quantum cum Deo possumus, adjuvante salubriter consulere, ipsosque generalem Priorem, & Canonicos, & Congregationis hujusmodi singulares personas à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes. Ac omnia & singula Monasteria, tam dictæ Congregationis, quam beneficia Monasteriis dictæ Congregationis unita, annexa, incorporata, & possessa, ac quæcumque alia & singula privilegia, gratias, favores, immunitates, exemptiones, & indulta, tam spiritualia, quam temporalia, eidem Congregationi, ac illius monasteriis, locis, & personis, sub quibuscumque tenoribus, & per quoscumque Romanos Pontifices, Imperatores, Reges, Principes, & quoscumque alios Christi fideles concessa, illorumque omnium tenore, ac si de verbo ad verbum præsentibus infererentur, eisdem præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio, non ad Prioris generalis, & Canonicorum prædictorum, vel alicujus alterius pro eis nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & deliberatione, certa que scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, literas omnes, ordinationes, constitutiones, & consuetudines, quibus ipsa Congregatio regitur, & gubernatur, ac omnia & singula alia privilegia, gratias, favores, immunitates, exemptiones, & indulta hujusmodi, auctoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus, & innovamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, atque omnia & singula inviolabiliter observari decernimus.

Verumque dubia, ad favorem d. Congregationis interpretari debet.

§. 2. Volumusque quicquid dubii in dictis privilegiis, seu aliquo eorum pro tempore emerferit, id data verborum ambiguitate, & varia peritorum interpretatione, in favorem dictæ Congregationis, & locorum particularium ejusdem interpretari debere, & ubi ipsi in aliquibus redderentur dubii, seu ancipites, secundum bonam & equitatem, ad favorem salutis animarum suarum, illa etiam largissimè intelligantur, & interpretentur, non autem secundum juris rigorem, aut Doctorum opiniones vel subtilitates.

C. ipsiusque monasterii, & loci ad alia Monasteria extendit.

§. 3. Et cujusvis particularis monasterii seu loci, tam uniti quam univendi, præsentis & futuri, dictæ Congregationis privilegia, concessiones, remissiones peccatorum, & indulgentiæ quocumque nomine nuncupatæ im-

munitates, & gratiæ, concessa & concedenda, tam per Romanos Pontifices, quam alios quoscumque Reges, Duces, Barones, Principes, Dominia, & Communitates, in omnibus & per omnia ipsi toti Congregationi & aliis ejus particularibus monasteriis esse communia, & ad illa extendi, & extendimus per præsentis.

Et ejusdem Obsequium Regularis unitatem que servari præcipit.

§. 4. Insuper etiam ultra prædicta privilegia eidem Congregationi, ut præferrur concessa, hac perpetua, & irrefragabili constitutione, motu & scientia similibus sancimus, quod omnes & singuli dictæ Congregationis Canonici, Ordinem ipsum professi, præsentis & futuri, quavis in diversis monasteriis, sive locis pro tempore maneant, unum tamen corpus, & una Congregatio existant, ac sub una, eademque lege, atque observantiæ Regularis unitate, morumque conformitate, eisdem constitutionibus, privilegiis, ordinationibus, consuetudinibus, & statutis vivant, ipsaque Congregatio ab Apostolica Sede ultra centum annos instituta, & meritò toties approbata, ab universis Christi fidelibus in reverentia & devotione habeatur.

Canonice veros esse declarari. Quod C. III. etiam præcipit in C. Sacerd.

§. 5. Decernentes, ut omnibus & singulis præ eminentiis, etiam in publicis actibus, ac privilegiis & gratiis, pro veteri Canonicis Regularibus, Ordinis & Congregationis prædictorum habeantur & reputentur, prout hæcenus fuerunt, auctoritate Apostolica, & ex certa scientia, tenore præsentium, habemus & declaramus: mandamusque quoruncumque locorum Diocesanis, ut eos pro talibus in dictis singulis publicis, & aliis actibus censerent faciant, ac etiam reputari. Nos enim eos, ut existentes veros, & indubitatos Canonicos Regulares Ordinis prælibati, quibus à dicta Sede Apostolica scapulare, quod inigne claustrali est, gestandum super Rocheto in præfatæ Congregationis primordiis, ex speciali munere & devotione donatum extitit, omnibus & singulis præ eminentiis, etiam in publicis actibus ac privilegiis, & gratiis, quibus quicumque alii Canonici potiuntur & gaudent, potiri & gaudere censemus.

Privilegia & immunitates aliorum Ordinum cum Congregatione elargitur.

§. 6. Adjicientes præterea, quod de cætero non solum prædictis præ eminentiis, privilegiis, & gratiis decorentur, quibus gaudent, in specie vel in genere, universi alii Canonici, verum etiam omnibus, & singulis privilegiis, immunitatibus, favoribus, indultis, & gratiis spiritualibus & temporalibus, per nos vel per quoscumque prædecessores nostros Romanos Pontifices, vel alias quomodolibet, seu Sedem præfatam, tam præfato Ordini Canonicorum Regularium Sancti Augustini, ac Congregationi de Frisonaria, alias Lateranensi, Ordinibusque Eremitarum, Minorum, Prædicatorum, Carmelitarum, & Servorum Beatæ MARIE, & aliis etiam earundem Congregationum, & Ordinum membris, & illorum personis, monasteriis, & locis in genere concessis, & pro tempore concedendis, quàm etiam Congregationis Monachorum Sanctæ Justine, seu S. Benedicti Cassinensium, & ejus monasteriis, locis, membris, & personis hæcenus concessis, ac illorum Ordinibus, & Congregationibus, quibus per eandem sedem concessum extitit dictæ Congregat. privilegiis posse gaudere, in omnibus & per omnia, absque ulla prorsus differentia, perinde ac si ea ipsi Congregationi Canonicorum Regularium sancti Salvatoris specialiter & nominatim concessa fuissent, quorum tenores hic pro sufficienter expressis haberi volumus, & non secus ac si præsentibus de verbo ad verbum inserta forent, & quæ ad ipsam Congregationem sancti Salvatoris, & ejus Moniales, sive Sorores, ac personas oblatas, & commissas utriusque sexus, quæ sub illius Congregationis curæ sunt, in illis videlicet, quæ ipsi coaptari possunt extendi, ac illa eam pari modo cum prædictis comprehendere volumus, atque decernimus, cum ipsam Congregationem sancti Salvatoris censeamus, meritis & virtutibus suis non minora promereri, quam suprascriptas Congregationes, & Ordines, quos enim par labor conjungit, paria quoque privilegia conjungere debent. Cujus etiam Congregationis sancti Salvatoris Monasteria omnia, & loca prædicta, & eorum Prælati, atque personæ, quibuscumque eis ac aliis Congregationibus, & Ordinibus à Sede prædicta, vel aliàs qualitercumque concessis, ac de jure seu consuetudine debitis juribus, præ eminentiis,

hentiis, ac dignitatibus inconcussa gaudeant & utantur, dummodo illa praeiis, ac aliis dictae Congregationis sancti Salvatoris institutis, & constitutionibus non obstant.

Capitulum generale in eo vocem pro tempore habentes, pro felici successu ipsius Congregationis sancti Salvatoris, statuta, constitutiones, & ordinationes, ac omnia, & singula, quae in spiritualibus & temporalibus ipsius Congregationis, & ejus regularis disciplinae statum, observantiam, indemnitate, & circa divini officii celebrationem, directionem, & ordinationem, (absque tamen ipsius Regulae in substantia, vel in effectu variatione) interpretationem, vel declarationem quoquo modo concernere poterint, auctoritate praedicta instituendi, ordinandi, interpretandi, & declarandi; ac ea quae sic instituta, ordinata, interpretata, vel declarata fuerint, in toto, vel in parte, prout rerum, vel temporum qualitas exegerit, tollendi, alterandi, modificandi, innovandi, corrigendi, emendandi, suspendendi, & in melius commutandi, plenam & liberam in omnibus habeant facultatem. Ita tamen quod nullae ordinationes in uno Capitulo generali decretae, ullam vim & locum habere possint constitutionis, nisi duae saltem ex tribus partibus hujusmodi vocem in ipso Capitulo habentium concurrerint, & hoc ordine fuerint per duo alia immediata Capitula generalia sequentia comprobatae, quae sic ut comprobatae fuerint censentur mox Apostolico robore communitae. Quibus constitutionibus, decretis, ordinationibus, declarationibus, & correctionibus singuli de Congregatione hujusmodi, cujuscumque dignitatis, status, seu conditionis existant, efficaciter parere omnino teneantur.

Capitulum generale in eo vocem pro tempore habentes, pro felici successu ipsius Congregationis sancti Salvatoris, statuta, constitutiones, & ordinationes, ac omnia, & singula, quae in spiritualibus & temporalibus ipsius Congregationis, & ejus regularis disciplinae statum, observantiam, indemnitate, & circa divini officii celebrationem, directionem, & ordinationem, (absque tamen ipsius Regulae in substantia, vel in effectu variatione) interpretationem, vel declarationem quoquo modo concernere poterint, auctoritate praedicta instituendi, ordinandi, interpretandi, & declarandi; ac ea quae sic instituta, ordinata, interpretata, vel declarata fuerint, in toto, vel in parte, prout rerum, vel temporum qualitas exegerit, tollendi, alterandi, modificandi, innovandi, corrigendi, emendandi, suspendendi, & in melius commutandi, plenam & liberam in omnibus habeant facultatem. Ita tamen quod nullae ordinationes in uno Capitulo generali decretae, ullam vim & locum habere possint constitutionis, nisi duae saltem ex tribus partibus hujusmodi vocem in ipso Capitulo habentium concurrerint, & hoc ordine fuerint per duo alia immediata Capitula generalia sequentia comprobatae, quae sic ut comprobatae fuerint censentur mox Apostolico robore communitae. Quibus constitutionibus, decretis, ordinationibus, declarationibus, & correctionibus singuli de Congregatione hujusmodi, cujuscumque dignitatis, status, seu conditionis existant, efficaciter parere omnino teneantur.

§. 8. Nolumus tamen, quod ad peccatum, nisi contra fiat ex contemptu, aliquem obligent.

§. 9. Et quoties Praelatus aliquis, Monasterium cui praefuerit reformare, & ad ipsius Congregationis observantiam reducere decreverit, reformationem ipsam juxta instituta, decreta, ordinationes, & constitutiones hujusmodi, prout convenientius poterit, exequatur.

§. 10. Capitulum autem generale nominamus, quod in dicta Congregatione singulis annis celebratur, in quo omnes electiones Prioris generalis, & Visitorum, ac Abbatum, Priorum, Praepositorum, & aliorum quorumcumque Officialium Monasteriorum, & locorum dictae Congregationis; necnon omnia alia statuta, & ordinata, ut praemittitur, juxta ritus, & constitutiones praefatas, eo ipso quibus de consensu ipsius Capituli, seu ejus Definitorum in formam publicam redacta fuerint, ejusdem Apostolici muniminis declaramus robore communiti. Hujusmodi ergo Congregationis, & Capituli generalis dispositioni, ordinationi, correctioni, reformationi & obedientiae universa Monasteria, Prioratus, Domus, Conventus, loca, necnon res, & bona cum suis membris, juribus, & pertinentiis quibuscumque, quae videlicet iustis modis haecenus eis oblata, traditaque faere, & dante Domino applicari poterunt quomodolibet in futurum, ac eorum personae, tam Clerici, quam Conversi, & Commissi in dictis Monasteriis, Prioratibus, & Conventibus, ac locis, sive membris degentes pro tempore, cujuscumque dignitatis, status, aut conditionis fuerint, in omnibus subiecta perseverent.

§. 11. Universi vero Praelati ejusdem Congregationis sub Prioris generalis, & alii Canonici, Conversi, & Commissi sub Praelatorum, in quorum Monasteriis, aut aliis locis deputantur, seu morantur, obedientiam vivam, & eas illis humiliter praestent.

§. 12. Et nulli Praelatorum, vel Canonicorum praedictorum ab institutis, ordinationibus, correctionibus, & mandatis Capituli, seu Prioris generalis, aut aliorum Praelatorum ipsius Congregationis, ad quemcumque etiam ad nos, & Sedem praedictam, nisi de speciali summi Pontificis licentia, appellare liceat, appellationesque desuper pro tempore interpositae, & inde secuta irrita habeantur.

§. 13. Sed cum contra aliquem Praelatum, vel Canonicum dictae Congregationis, civiliter, aut criminaliter agi contigerit, secundum constitutiones, & statuta praedicta,

juris communis apicibus, dilationibus, terminis, & licetum anfractibus omissis, procedatur.

§. 14. Ac nullae Ecclesiasticae personae, vel saeculares, quacumque auctoritate, vel dignitate praeditae, etiam si Patriarchali, vel Cardinalatus honore praefulgeant, aliquem ex Praelatis, vel Canonicis Congregationis praedictae obsequiorum, vel servitorum propriorum, vel Monasteriorum suorum, seu praetextu cujusvis officii, etiam Capellanatus, ad eas divertere vel alia quavis causa, etiam arctioris vitae, Ordinis, vel observantiae, a dicta Congregatione educere, vel sponte venientes recipere, & penes se retinere audeant, etiam auctoritate literarum Apostolicarum, absque literis dimissorias dictae Congregationis, seu Prioris generalis, & Visitorum ejusdem. Quod si recipientes praefati intra tres dies postquam eis praesentes innotuerint, Praelatum, seu Canonicum extra ipsam Congregationem existentem hujusmodi, eidem Congregationi non restituerint cum effectu, vel a se realiter non abjecerint, excommunicationis sententia una cum ipsas receptis innodati existant eo ipso, & qua nisi in mortis articulo, aut a Sede praedicta, absolvi non possint.

§. 15. Neque Congregationis hujusmodi Praelati quoruncumque literarum Apostolicarum praetextu, nisi illis praesentibus, specialiter & expressis derogetur, ad recipiendum Canonicos, qui alias ab eorum propriis Monasteriis, sive locis absque suorum Superiorum licentia contumaciter recesserint, quoquam quomodolibet coartari.

§. 16. Ut vero exequantur ab eadem Congregatione motibus occurramus, decernimus ut nemo ex ipsa ad aliquem aliorum Ordinum, occasione etiam arctioris Regulae (ut praemissum est) transire, neve ad aliquam dignitatem, seu administrationem extra ipsam suam Congregationem assumi possit: volumusque ut quivis in ipsa Congregatione, sive professus, sive ad sacros ordines promotus (quam rem professionis loco & esse, & haberi statuimus) habitum dictae Congregationis relinquere, aut mutare nulla auctoritate possit, nisi missionem, literasque a generali Capitulo, aut Prioris generalis, & Visitorum obtinuerit, quod tam de his, qui haecenus exierint intelligi volumus, quam de his qui in posterum exituri sunt, etiam si literas Apostolicas obtinuerint. Ne vero protervis relinquatur litigandi, repugnandive locus, si quis eorum exeuntium causam in Romana Curia super ea re committi haecenus obtinuerit, vel in posterum obtinebit, vel ad inhibendum, aut alia hujusmodi agendum itum fuerit, motu, scientia, potestateque praedictis literis hujusmodi ad nos advocamus atque omnino extinguimus, statuentes aequae valere hoc decretum nostrum, ac si Judicum nomina, atque alia omnia, quae supra memorata sunt, hic satis expressa essent, etiam si sacri Palatii Apostolici causarum Auditores existerent. Volumusque ut quicquid super hac re fiet, aut factum sit, etiam si cautum aut nos, aut praedicta commiserit Sedes, pro infectis omnino haberi, irritum praeterea esse, atque inane quicquid super his Apostolica, sive alia quavis auctoritate secus contigerit agi aut attentari.

§. 17. Generalis igitur Prior, & alii Abbates, & Priores dictae Congregationis pro tempore existentes, seu ab eis deputati possint omnes & singulos dictae Congregationis hujusmodi Canonicos ab illa vagos, & fugitivos, aut suis Superioribus inobedientes, & rebelles, & qui non habita licentia se aliud transferant, vel aliquarum personarum quacumque dignitate, etiam Cardinalatus honore fulgentium servitium in Romana Curia, vel extra eam se adjecerint, vel ab eis literas familiaritatis, aut Capellanatus obtinuerint, vel quocumque habitu induti fuerint, capere, & in carceribus detinere, aut per censuras Ecclesiasticas, & alia juris remedia, appellatione remota, etiam invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis, ad solitam, & debitam obedientiam compellere.

§. 18. Nec quisquam personas, quae de jure communi Religionem ingredi non prohibentur, ex saeculo fugientes, & ad dictam Congregationem venire affectantes, verberibus, aut violentiis quibuscumque impedire, aut prohibere, vel a Monasteriis, & locis Congregationis ejusdem

Canonici alii Praefati Congregationis non serviant nec ad alios Ordines alique licentiam transire valeant.

Praelati Congregationis fugitivos recipere non coguntur.

Habitum nemo absque licentia quocumque Praetextu dimittat, & commissio causa etiam in Curia Romana nihil obstat.

Priores contra hunc decretum praesentibus non possunt resistere.

Penitentia ad hunc decretum non impeditur.

Capitulum generale in eo vocem pro tempore habentes, pro felici successu ipsius Congregationis sancti Salvatoris, statuta, constitutiones, & ordinationes, ac omnia, & singula, quae in spiritualibus & temporalibus ipsius Congregationis, & ejus regularis disciplinae statum, observantiam, indemnitate, & circa divini officii celebrationem, directionem, & ordinationem, (absque tamen ipsius Regulae in substantia, vel in effectu variatione) interpretationem, vel declarationem quoquo modo concernere poterint, auctoritate praedicta instituendi, ordinandi, interpretandi, & declarandi; ac ea quae sic instituta, ordinata, interpretata, vel declarata fuerint, in toto, vel in parte, prout rerum, vel temporum qualitas exegerit, tollendi, alterandi, modificandi, innovandi, corrigendi, emendandi, suspendendi, & in melius commutandi, plenam & liberam in omnibus habeant facultatem. Ita tamen quod nullae ordinationes in uno Capitulo generali decretae, ullam vim & locum habere possint constitutionis, nisi duae saltem ex tribus partibus hujusmodi vocem in ipso Capitulo habentium concurrerint, & hoc ordine fuerint per duo alia immediata Capitula generalia sequentia comprobatae, quae sic ut comprobatae fuerint censentur mox Apostolico robore communitae. Quibus constitutionibus, decretis, ordinationibus, declarationibus, & correctionibus singuli de Congregatione hujusmodi, cujuscumque dignitatis, status, seu conditionis existant, efficaciter parere omnino teneantur.

Capitulum generale in eo vocem pro tempore habentes, pro felici successu ipsius Congregationis sancti Salvatoris, statuta, constitutiones, & ordinationes, ac omnia, & singula, quae in spiritualibus & temporalibus ipsius Congregationis, & ejus regularis disciplinae statum, observantiam, indemnitate, & circa divini officii celebrationem, directionem, & ordinationem, (absque tamen ipsius Regulae in substantia, vel in effectu variatione) interpretationem, vel declarationem quoquo modo concernere poterint, auctoritate praedicta instituendi, ordinandi, interpretandi, & declarandi; ac ea quae sic instituta, ordinata, interpretata, vel declarata fuerint, in toto, vel in parte, prout rerum, vel temporum qualitas exegerit, tollendi, alterandi, modificandi, innovandi, corrigendi, emendandi, suspendendi, & in melius commutandi, plenam & liberam in omnibus habeant facultatem. Ita tamen quod nullae ordinationes in uno Capitulo generali decretae, ullam vim & locum habere possint constitutionis, nisi duae saltem ex tribus partibus hujusmodi vocem in ipso Capitulo habentium concurrerint, & hoc ordine fuerint per duo alia immediata Capitula generalia sequentia comprobatae, quae sic ut comprobatae fuerint censentur mox Apostolico robore communitae. Quibus constitutionibus, decretis, ordinationibus, declarationibus, & correctionibus singuli de Congregatione hujusmodi, cujuscumque dignitatis, status, seu conditionis existant, efficaciter parere omnino teneantur.

§. 8. Nolumus tamen, quod ad peccatum, nisi contra fiat ex contemptu, aliquem obligent.

§. 9. Et quoties Praelatus aliquis, Monasterium cui praefuerit reformare, & ad ipsius Congregationis observantiam reducere decreverit, reformationem ipsam juxta instituta, decreta, ordinationes, & constitutiones hujusmodi, prout convenientius poterit, exequatur.

§. 10. Capitulum autem generale nominamus, quod in dicta Congregatione singulis annis celebratur, in quo omnes electiones Prioris generalis, & Visitorum, ac Abbatum, Priorum, Praepositorum, & aliorum quorumcumque Officialium Monasteriorum, & locorum dictae Congregationis; necnon omnia alia statuta, & ordinata, ut praemittitur, juxta ritus, & constitutiones praefatas, eo ipso quibus de consensu ipsius Capituli, seu ejus Definitorum in formam publicam redacta fuerint, ejusdem Apostolici muniminis declaramus robore communiti. Hujusmodi ergo Congregationis, & Capituli generalis dispositioni, ordinationi, correctioni, reformationi & obedientiae universa Monasteria, Prioratus, Domus, Conventus, loca, necnon res, & bona cum suis membris, juribus, & pertinentiis quibuscumque, quae videlicet iustis modis haecenus eis oblata, traditaque faere, & dante Domino applicari poterunt quomodolibet in futurum, ac eorum personae, tam Clerici, quam Conversi, & Commissi in dictis Monasteriis, Prioratibus, & Conventibus, ac locis, sive membris degentes pro tempore, cujuscumque dignitatis, status, aut conditionis fuerint, in omnibus subiecta perseverent.

§. 11. Universi vero Praelati ejusdem Congregationis sub Prioris generalis, & alii Canonici, Conversi, & Commissi sub Praelatorum, in quorum Monasteriis, aut aliis locis deputantur, seu morantur, obedientiam vivam, & eas illis humiliter praestent.

§. 12. Et nulli Praelatorum, vel Canonicorum praedictorum ab institutis, ordinationibus, correctionibus, & mandatis Capituli, seu Prioris generalis, aut aliorum Praelatorum ipsius Congregationis, ad quemcumque etiam ad nos, & Sedem praedictam, nisi de speciali summi Pontificis licentia, appellare liceat, appellationesque desuper pro tempore interpositae, & inde secuta irrita habeantur.

§. 13. Sed cum contra aliquem Praelatum, vel Canonicum dictae Congregationis, civiliter, aut criminaliter agi contigerit, secundum constitutiones, & statuta praedicta,

Capitulum generale in eo vocem pro tempore habentes, pro felici successu ipsius Congregationis sancti Salvatoris, statuta, constitutiones, & ordinationes, ac omnia, & singula, quae in spiritualibus & temporalibus ipsius Congregationis, & ejus regularis disciplinae statum, observantiam, indemnitate, & circa divini officii celebrationem, directionem, & ordinationem, (absque tamen ipsius Regulae in substantia, vel in effectu variatione) interpretationem, vel declarationem quoquo modo concernere poterint, auctoritate praedicta instituendi, ordinandi, interpretandi, & declarandi; ac ea quae sic instituta, ordinata, interpretata, vel declarata fuerint, in toto, vel in parte, prout rerum, vel temporum qualitas exegerit, tollendi, alterandi, modificandi, innovandi, corrigendi, emendandi, suspendendi, & in melius commutandi, plenam & liberam in omnibus habeant facultatem. Ita tamen quod nullae ordinationes in uno Capitulo generali decretae, ullam vim & locum habere possint constitutionis, nisi duae saltem ex tribus partibus hujusmodi vocem in ipso Capitulo habentium concurrerint, & hoc ordine fuerint per duo alia immediata Capitula generalia sequentia comprobatae, quae sic ut comprobatae fuerint censentur mox Apostolico robore communitae. Quibus constitutionibus, decretis, ordinationibus, declarationibus, & correctionibus singuli de Congregatione hujusmodi, cujuscumque dignitatis, status, seu conditionis existant, efficaciter parere omnino teneantur.

Capitulum generale in eo vocem pro tempore habentes, pro felici successu ipsius Congregationis sancti Salvatoris, statuta, constitutiones, & ordinationes, ac omnia, & singula, quae in spiritualibus & temporalibus ipsius Congregationis, & ejus regularis disciplinae statum, observantiam, indemnitate, & circa divini officii celebrationem, directionem, & ordinationem, (absque tamen ipsius Regulae in substantia, vel in effectu variatione) interpretationem, vel declarationem quoquo modo concernere poterint, auctoritate praedicta instituendi, ordinandi, interpretandi, & declarandi; ac ea quae sic instituta, ordinata, interpretata, vel declarata fuerint, in toto, vel in parte, prout rerum, vel temporum qualitas exegerit, tollendi, alterandi, modificandi, innovandi, corrigendi, emendandi, suspendendi, & in melius commutandi, plenam & liberam in omnibus habeant facultatem. Ita tamen quod nullae ordinationes in uno Capitulo generali decretae, ullam vim & locum habere possint constitutionis, nisi duae saltem ex tribus partibus hujusmodi vocem in ipso Capitulo habentium concurrerint, & hoc ordine fuerint per duo alia immediata Capitula generalia sequentia comprobatae, quae sic ut comprobatae fuerint censentur mox Apostolico robore communitae. Quibus constitutionibus, decretis, ordinationibus, declarationibus, & correctionibus singuli de Congregatione hujusmodi, cujuscumque dignitatis, status, seu conditionis existant, efficaciter parere omnino teneantur.

§. 8. Nolumus tamen, quod ad peccatum, nisi contra fiat ex contemptu, aliquem obligent.

§. 9. Et quoties Praelatus aliquis, Monasterium cui praefuerit reformare, & ad ipsius Congregationis observantiam reducere decreverit, reformationem ipsam juxta instituta, decreta, ordinationes, & constitutiones hujusmodi, prout convenientius poterit, exequatur.

§. 10. Capitulum autem generale nominamus, quod in dicta Congregatione singulis annis celebratur, in quo omnes electiones Prioris generalis, & Visitorum, ac Abbatum, Priorum, Praepositorum, & aliorum quorumcumque Officialium Monasteriorum, & locorum dictae Congregationis; necnon omnia alia statuta, & ordinata, ut praemittitur, juxta ritus, & constitutiones praefatas, eo ipso quibus de consensu ipsius Capituli, seu ejus Definitorum in formam publicam redacta fuerint, ejusdem Apostolici muniminis declaramus robore communiti. Hujusmodi ergo Congregationis, & Capituli generalis dispositioni, ordinationi, correctioni, reformationi & obedientiae universa Monasteria, Prioratus, Domus, Conventus, loca, necnon res, & bona cum suis membris, juribus, & pertinentiis quibuscumque, quae videlicet iustis modis haecenus eis oblata, traditaque faere, & dante Domino applicari poterunt quomodolibet in futurum, ac eorum personae, tam Clerici, quam Conversi, & Commissi in dictis Monasteriis, Prioratibus, & Conventibus, ac locis, sive membris degentes pro tempore, cujuscumque dignitatis, status, aut conditionis fuerint, in omnibus subiecta perseverent.

§. 11. Universi vero Praelati ejusdem Congregationis sub Prioris generalis, & alii Canonici, Conversi, & Commissi sub Praelatorum, in quorum Monasteriis, aut aliis locis deputantur, seu morantur, obedientiam vivam, & eas illis humiliter praestent.

§. 12. Et nulli Praelatorum, vel Canonicorum praedictorum ab institutis, ordinationibus, correctionibus, & mandatis Capituli, seu Prioris generalis, aut aliorum Praelatorum ipsius Congregationis, ad quemcumque etiam ad nos, & Sedem praedictam, nisi de speciali summi Pontificis licentia, appellare liceat, appellationesque desuper pro tempore interpositae, & inde secuta irrita habeantur.

§. 13. Sed cum contra aliquem Praelatum, vel Canonicum dictae Congregationis, civiliter, aut criminaliter agi contigerit, secundum constitutiones, & statuta praedicta,

eiusdem presentibus, vel futuris diverterent super hoc illis vel eos recipientibus injuriam, vel molestiam irrogare presentibus, contrafacientes vero presentium notitiam habentes, vel qui ea ignoraverint, & postquam ad eorum notitiam pervenerint, a premissis injuriis, & violentiis non desisterint, excommunicationis sententiam ipso facto incurrant, a qua, praeterquam in mortis articulo constituti, nisi a Sede praefata absolutionis beneficium nequeant obtinere.

Ingressi enim possunt etiam qui ad hunc Religionem ingredi volunt. Vide correctionem Pii P. in consilio. 89. Quamquam

§. 19. Statuimus similiter, & ordinamus, ut omnes, qui Religionem, locum, vel Ordinem alium quemcumque, etiam si eandem ingredi voverint, tali voto non obstante, ad Congregationem, & Ordinem praedictos, illorumque professionem libere & licite ingredi, & inibi recipi, & admitti valeant, superque omnibus aliis votis (praefato Religionis dumtaxat excepto) cum illis, & cum omnibus aliis ipsam Congregationem Altissimo famularis ingredi volentibus etiam dispensari possit, ac a quocumque excommunicationis vinculo, injuncta eis juxta eorum facultates restitutione, & poenitentia salutari, tanquam uni ex Canonice Congregationis hujusmodi, absolutionis beneficium impendi, ita tamen, quod si ante professionis emissionem discesserint, in eandem excommunicationem ipso facto reincidant.

Illiciteque bona interea non personarum habentes, Privilegia Congregationis assignare valent.

§. 20. Et quia forsitan nonnulli Congregationis, & Ordinis hujusmodi habitum assumentes, diversis personis, quae ipsi, & non ipsi possent, in aliquibus rebus, seu bonis obnoxii esse, & nonnulli Priori generali, Prioribus, & eorum Vicibus, & aliis sibi commissis bona ipsa in pios usus libere & licite convertere possint, prout secundum Deum melius viderint expedire.

Choro inchoasse al qui excommunicatur, & alii a recitatione votum divini officii.

§. 21. Volumusque quod qui ex praefatis Canonicis ad eorum Monasteriorum suorum officia occupati, ut in choro interesse, & officium divinum vix sine labore, & tadio dicere, ac ipsa eis ratione officiorum hujusmodi incumbenciae charitatis opera implere nequeant, & qui ad divinum hujusmodi officium dicendum adeo vel non docti, vel minus experti pro tempore existunt, dummodo in sacris non sint ordinibus constituti, licet professionem emisissent, tamen ad persolvendum totum divinum officium integrum minime teneantur, sed eorum Praelati habitum suorum suppositorum consideratione, ultra officium B. Mariae Virginis, ad quod obligati remaneant, juxta dispensationem eis creditam, si eorum animabus expedire videbitur, aliquid dicendum injungant, quod cum animi alacritate valeant adimplere.

Sacra initiari possunt a quocumque Anathemate, & absque excommunicatione. Hac est correctio ad Conc. Trid. sess. 7. cap. 11.

§. 22. Praeterea decernimus, quod ejusdem Congregationis praesentes, & futuri, possint omnes etiam sacros ordines, ad quos per eorum Superiores praesentati fuerint, a quocumque maluerint Catholico Antistite, gratiam, & communionem Apostolicae Sedis habente recipere, & hujusmodi Antistitem in ipsius Congregationis Monasteriis, & locis dumtaxat advocare, ipseque Antistes Canonicos dictae Congregationis a suis superioribus sibi pro tempore praesentatos, Apostolica auctoritate, absque alia licentia, & contradictione Diocesani, & absque quod alias illi propterea praedictum generetur, nulla examinatione praemissa, statutis tamen a jure temporibus, absque ulla promissione, aut obligatione ordinare, Missas inibi celebrare, Ecclesias, Altaria, & vasa consecrare, vestes benedicere, & alia pontificalia exercere.

Definitores Capituli generalis, & respectu generalis, & Visitatores, cum personis Congregationis, in nullis dispensare possunt. Ad haec vide consil. Sixti P. n. 71. Cum de, & alia consil. Clem. VIII. n. 115. Quamquam

§. 23. Et ut Canonicis praedictis omnis vagandi adimatur occasio, Definitores Capituli generalis dumtaxat ejusdem Congregationis, cum quibusvis personis defectum Natalium ex adulterio incestuoso, & quovis alio genere nefario, & illicito coitu provenientes patientibus: necnon Generali, & Visitatoribus cum iis qui ex quavis causa, praeterquam homicidii voluntarii, bigamiae, mutilationis membrorum irregulares forent, postquam Congregationem ipsam ingressi, & illam expressis professionibus hujusmodi non obstantibus, ad quoscumque etiam sacros, & presbyteratus ordines promoveri, & in illis etiam in Altaris ministerio ministrare, & ad quocumque officia, administrationes, seu dignitates praedictae Congregationis, aut illius Ecclesiarum, Monasteriorum

& Monasteriorum recipi, & assumi, illaque gerere & exercere libere, & licite, & absque dispensatione dictae Sedis, quoties opus fuerit valeant, licentiam, & facultatem similiter concedimus, & etiam indulgemus. Similiter, quod praefatus Prior generalis, & Alii Abbates, Priores, & Praelati dictae Congregationis pro tempore existentes, valeant in omnibus casibus in quibus de jure communis Praelatis, & Canonicis dictae Congregationis auctoritas, sive licentia, seu dispensatio Ordinarium (si ab eis exempti non essent) foret necessaria, cum eis auctoritate praefata dispensare, eisque dispensandi licentiam, & auctoritatem concedere.

Generalis in paralia & coram, benedictio. Sacerdotes de die, & celebrant.

§. 24. Et praeterea ipsi Priori generali pro tempore existenti potestatem facimus sacrandi, benedicendique corporalia, vestes, & ea, quae sacris usibus necessaria sunt.

§. 25. Impartitur quoque, ut hujusmodi Congregationis sacerdotes in itinere constituti, aut alia causa subsistente ante diem, & usque ad Nonam inclusivam Missam celebrare queant.

Vide Conc. Trid. sess. 11. cap. 11. Altarium portatili valeant. Tu vide de quanta. Celebrant etiam ipsi tempore inchoandi, &. Tu attende Conc. Trid. sess. 25. c. 11.

§. 26. Et Altare portatile in ipsorum iteneratione cum debita reverentia, & honore habere, & super eo, in locis tamen congruis & honestis, Missas, & alia divina officia celebrare, ac Sacramenta Ecclesiastica ibidem recipere.

§. 27. Et ubi generale, seu in aliquo speciali loco interdictum fuerit in Ecclesia suis, ac in Altari portatili praedictis, & aliis quibuscumque locis honestis hujusmodi Missas, & alia divina officia celebrare. Quod si contingat Civitates, Terras, vel loca in quibus Monasteria, seu loca dictae Congregationis consistunt, Ecclesiastico supponi interdictum, ut Congregationis Praelati, Canonici, Conversi, & Commissi, Novitii, & Capellani, Moniales, sive Sorores, & oblati, seu commissae personae utriusque sexus, quarum curam in spiritualibus gerunt, necnon laici intra septa Monasteriorum ipsorum, seu locorum pro tempore habitantes, & Procuratores, & Syndici, & negotia gerentes Monasteriorum, a praefata Congregationis Canonicis ad id deputatis, januis clausis, interdictis exclusis, & submissa voce Missas & alia divina officia audire, ac Ecclesiastica Sacramenta suscipere, ipsique Canonici illa celebrare, & ministrare, aut eos cum decedere contigerit, in Ecclesiis suis praefatis libere, & licite sepelire possint & valeant, plenam licentiam concedimus, & facultatem. Necnon Praelatis, Canonicis, & personis Congregationis hujusmodi, quocumque nomine censeantur, largimur, ne propter participationem etiam in divinis cum excommunicatis, suspensis, & interdictis, a jure vel statutis Ordinarium aliquam excommunicationis, vel censurarum aut peccati maculam incurrant, nisi ipsi excommunicati essent specialiter denunciati.

Pralati Congregationis, & qui loco eorum constituantur, praesentes, & futuri, qui nunc sunt & pro tempore erunt concedimus, ut cum Canonicis, Novitiis, Conversis, & commissis ejusdem Congregationis dispensatione indigentibus, sive priusquam intraverint Congregationem & Ordinem hujusmodi, sive post, ac Monialibus, sive Sororibus, & oblati, seu commissis personis utriusque sexus, quarum curam, ut praemittitur, gerunt, in casibus quibus excesserint, & pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut suspensionis sententias, a jure, vel ab homine generaliter promulgatas incurrerint, & hujusmodi sententiis innodati, aut in locis generali, vel speciali Ecclesiastico suppositis interdicto divina officia celebrantes, vel suscipientes ordinem, sic ligati notam irregularitatis similiter incurrerint, & in omnibus aliis casibus, etiam ex causa cujuscumque simoniae, qualitercumque, generaliter vel specialiter, Sedi praedictae reservatis (exceptis dumtaxat haereticorum, relapsorum, schismaticorum, deferentium prohibita ad infideles, & literas Apostolicas falsificantium, quos omnino ad eandem Sedem remitti volumus) absolutionis, & dispensationis beneficium juxta casuum exigentiam valeant impartiri, Canonici vero & alii, quos pro tempore Prior generalis, Visitatores, & Praelati praedicti in proprios habuerint confessores, eidem Priori generali, Visitatoribus, & Praelatis absolutionis, & dispensationis hujusmodi beneficium etiam concedere possunt.

Pralati Congregationis, & qui loco eorum constituantur, praesentes, & futuri, qui nunc sunt & pro tempore erunt concedimus, ut cum Canonicis, Novitiis, Conversis, & commissis ejusdem Congregationis dispensatione indigentibus, sive priusquam intraverint Congregationem & Ordinem hujusmodi, sive post, ac Monialibus, sive Sororibus, & oblati, seu commissis personis utriusque sexus, quarum curam, ut praemittitur, gerunt, in casibus quibus excesserint, & pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut suspensionis sententias, a jure, vel ab homine generaliter promulgatas incurrerint, & hujusmodi sententiis innodati, aut in locis generali, vel speciali Ecclesiastico suppositis interdicto divina officia celebrantes, vel suscipientes ordinem, sic ligati notam irregularitatis similiter incurrerint, & in omnibus aliis casibus, etiam ex causa cujuscumque simoniae, qualitercumque, generaliter vel specialiter, Sedi praedictae reservatis (exceptis dumtaxat haereticorum, relapsorum, schismaticorum, deferentium prohibita ad infideles, & literas Apostolicas falsificantium, quos omnino ad eandem Sedem remitti volumus) absolutionis, & dispensationis beneficium juxta casuum exigentiam valeant impartiri, Canonici vero & alii, quos pro tempore Prior generalis, Visitatores, & Praelati praedicti in proprios habuerint confessores, eidem Priori generali, Visitatoribus, & Praelatis absolutionis, & dispensationis hujusmodi beneficium etiam concedere possunt.

Pralati Congregationis, & qui loco eorum constituantur, praesentes, & futuri, qui nunc sunt & pro tempore erunt concedimus, ut cum Canonicis, Novitiis, Conversis, & commissis ejusdem Congregationis dispensatione indigentibus, sive priusquam intraverint Congregationem & Ordinem hujusmodi, sive post, ac Monialibus, sive Sororibus, & oblati, seu commissis personis utriusque sexus, quarum curam, ut praemittitur, gerunt, in casibus quibus excesserint, & pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut suspensionis sententias, a jure, vel ab homine generaliter promulgatas incurrerint, & hujusmodi sententiis innodati, aut in locis generali, vel speciali Ecclesiastico suppositis interdicto divina officia celebrantes, vel suscipientes ordinem, sic ligati notam irregularitatis similiter incurrerint, & in omnibus aliis casibus, etiam ex causa cujuscumque simoniae, qualitercumque, generaliter vel specialiter, Sedi praedictae reservatis (exceptis dumtaxat haereticorum, relapsorum, schismaticorum, deferentium prohibita ad infideles, & literas Apostolicas falsificantium, quos omnino ad eandem Sedem remitti volumus) absolutionis, & dispensationis beneficium juxta casuum exigentiam valeant impartiri, Canonici vero & alii, quos pro tempore Prior generalis, Visitatores, & Praelati praedicti in proprios habuerint confessores, eidem Priori generali, Visitatoribus, & Praelatis absolutionis, & dispensationis hujusmodi beneficium etiam concedere possunt.

Tu vide de vana dispensatione Clem. VIII. in eius consil. 115. Quamquam

§. 29. Et cum sæpe contingat, quod ob singularem devotionem, quam nonnullæ personæ ad Canonicos dictæ Congregationis gerunt, ad eisdem pro earum salute animarum recurrant, ejusdem Congregationis Prælati seu Canonicis à suis Superioribus ad audiendum hujusmodi personarum confessiones deputatis, quod personas ipsas accedentes audire, & personæ ipsæ eis abique alia eorum Superiorum licentia confiteri, necnon dictis Prælati, seu Canonicis confessiones hujusmodi audientibus dictos confitentes pœnitentia & satisfactione præviis, quoties opus fuerit, ab omnibus & singulis peccatis Sedi prædictæ non reservatis, & à quibuscumque suspensionum, excommunicationum, & interdicti sententiis, aliisque Ecclesiasticis censuris, & pœnis, quas à jure, vel ab homine latas incurrisse quomodolibet constitit, absolvere, & vota per eos pro tempore, emissa in omnibus & singulis casibus locorum Ordinariis, etiam per synodales, seu provinciales constitutiones reservatis, in alia pietatis opera commutare, & desuper cum eisdem votentibus dispensare (exceptis tamen censuris, pœnis, votis, & casibus, super quibus esset Sedes præfata meritò consulenda) & ipsis confitentibus ac aliis omnibus, qui ad præfatos Canonicos ob hujusmodi devotionem recurrerint, Eucharisticæ Sacramentum ministrare liberè possint. Mandantes expressè Ordinariis, ac Rectoribus parochialium Ecclesiarum, ne eorum Parochianis, quod Canonice dictæ Congregationis non constentur, aliquo pacto prohibere, seu persuadere præsumant, & nullatenus denegent ministrare hujusmodi confitentibus eisdem Canonicis quæcumque Ecclesiastica Sacramenta, dummodo aliquod canonicum, & rationabilis causa non subsistat.

§. 30. Cupientes etiam animarum Canonicorum prædictorum saluti salubriter consulere, eis pariter concedimus, ut liceat ipsis, & cuilibet ipsorum, necnon Conversis, Commissis, & Novitiis suis, ac Monialibus, sive Sororibus, & oblatis, seu Commissis personis prædictis utriusque sexus, præsentibus, & futuris, semel in vita, & mortis articulo, quemcumque presbyterum ex Canonicis præfate Congregationis, in casu verò necessitatis alium presbyterum idoneum, tam sæcularem quam cuiusvis alterius Ordinis Regularem in suum eligere confessorum, qui confessionibus hujusmodi diligenter auditis, pro commissis per eos criminibus, delictis, & peccatis, in omnibus, & singulis etiam Sedi Apostolicæ reservatis casibus, debitam absolutionem, & plenariam omnium peccatorum suorum remissionem possint auctoritate nostra impendere, & pœnitentiam injungere salutarem. Ita tamen quod quilibet ex confitentibus hujusmodi, postquam Congregationem ipsam fuerit ingressus, & antequam ad articulum mortis deveniat, teneatur (si clericus, vel presbyter fuerit) septem Psalmos Pœnitentiales, si verò conversus, vel commissus fuerit, vel alia persona ex prædictis utriusque sexus, quæ ipsos Psalmos Pœnitentiales legere nesciret, quinquagies Orationem Dominicam, & totidem Salutationes Beatæ Virginis, singulis septimanis per unum annum dumtaxat, pro conservatione Status Romanæ Ecclesiæ (legitimo tamen cessante impedimento) dicere, & omittentes alia vice supplere teneantur, ac possint dicendo quinquaginta vicibus dictos Septem Psalmos Pœnitentiales, communiter, vel divisim, hujusmodi debitum in integrum satisfacere: & si interim aliquem post inceptam, & non perfectam pœnitentiam hujusmodi ab hac luce migrare contingat, ipse nihilominus plenariam remissionem consequatur, dummodo intentionis fuerit illam, si supervixerit, perficiendi.

§. 31. Concedimus præterea Canonicis, Conversis, Commissis, & Novitiis, ac Monialibus, sive sororibus, & oblati, seu commissis personis utriusque sexus prædictis, præsentibus, & futuris, qui in diebus in quibus stationes in nonnullis, tam intra quàm extra Almam Urbem Ecclesiis consistentibus existunt, quinque Altaria Ecclesiarum Monasteriorum, seu locorum suorum, in quibus tunc eos moram trahere contigerit, devotè visitaverint, & Psalmum David, Miserere regi, videlicet illum scientes, alii verò quinquies Orationem Dominicam, & totidem

Bullar. Magn. Tom. I.

Salutationem Angelicam, coram quinque Altaribus hujusmodi, pro felici statu S. R. E. dixerint, eisdem concedimus indulgentias, peripde ac si dicti Canonici, Conversi, Commissi, Novitii, Moniales, & personæ personaliter Ecclesias Urbis præfate, & extra visitassent, & in defectu Altarium, alia pia, & devota loca ad visitationem hujusmodi, & alia præmissa faciendum eligere possint, etiam si eos extra Monasteria, & loca hujusmodi esse contigerit.

§. 32. Volumus insuper, quod dictæ Congregationis Prælati, vel Canonici literas Sedis prædictæ, aut ipsius Legatorum, seu delegatorum super administranda justitia executione faciendæ, visitatione, seu correctione executione faciendæ, aut pro colligendis pecuniis, aut pro denuntiatione sententiarum interdicti, & excommunicationis, aut pro recipienda cura Monialium, seu Religiosorum quorumcumque, aut alio quovis negotio peragendo, ad eos tempore impetratas, & directas, acceptare, & in illis contenta exequi, & juramentum de calumnia, vel veritate dicenda subire, aut testimonium perhibere, seu extra suas civitates, & Dioccesim trahi ad quævis concilia provincialia, & synodalia, aut Congregationes (quovis nomine censentur) Ecclesiasticarum, vel laicarum personarum, cuiuscumque dignitatis, aut status existant, etiam Apostolica auctoritate indicta, præterquam ad ipsius Congregationis Capitulum generale celebrandum, aut alias juxta eorum ordinationes ire, vel mittere, aut processibus publicis, aut funeralibus interesse inviti minimè teneantur. Sed neque ipsis invitatis, in eorum locis, & Monasteriis, per aliquos Episcopos, vel eorum Ordinarios, aut alias quascumque personas, sub excommunicationis pœna, quam ipso facto contrafacientes incurrant, Missæ & alia divina officia, neque mortuorum officium, etiam si apud eos corpora defunctorum sepeliri contingat, quoquo modo celebrantur, ordines conferantur, vel agitentur causæ civiles, vel criminales, processiones convocentur, aut synodus, conventus, seu quævis Congregationes, tam Ecclesiasticarum, quam laicarum personarum fiant, imò quod neque ipsi Episcopi, seu Ordinarii, & alii quicumque ad hujusmodi loca accedere, seu in ipsis immorari, ipsis Canonicis, ut præmittitur, invitatis ullo modo præsumant. Inhibentes multò magis, quod ut hujusmodi Congregationis loca ad usum, hospitium, habitationem, detentionem, & incarcerationem Ecclesiasticarum, & laicarum personarum deputentur, adstringi, seu cogi aliquo modo possint. Testimonia verò Prælatorum, Canonicorum, conversorum, commissorum, & novitiorum dictæ Congregationis, in causis ipsorum civilibus, & criminalibus, in iudicio, & extra, legitima, seu juridica sint.

§. 33. Præterea ne Congregationem ipsam, & illius Canonicos, per locorum Ordinarios quavis occasione, vel causa, & præsertim ratione Ecclesiarum Parochialium, seu aliorum locorum dictæ Congregationis pro tempore, quibus animarum cura imminet, molestari contingat, & hujusmodi prætextu in Congregatione, & Canonicos prædictos aliquam superioritatem, seu dominiū habere prætendant, ipsis quoque concedimus, & indulgemus, ut in Parochialibus Ecclesiis hujusmodi possit Congregatio ipsa, seu ipsius Canonici, sui aut cuiuscumque alterius Ordinis (aliàs tamen habiles, & idoneos) ad ipsorum nutum deputandos, & amovibiles, animarum curam prædictorum Parochianorum, Ecclesiarum Parochialium hujusmodi, liberè, & licitè exercere: quodque ipsi Capellani, dum curam hujusmodi gerent, ea libertate, atque exemptione fungantur, & ubique fruantur, ac si ex Canonicis Congregationis, & Ordinis prædictorum existerent.

§. 34. Sepulturam quoque in locis, Cæmeteriis, & Ecclesiis dictæ Congregationis concedimus, & eam liberam esse decernimus, ita quod devotioni, & extremæ voluntati eorum, qui in locis hujusmodi sepeliri voluerint, nullus obstet: salva tamen justitia illarum Ecclesiarum, à quibus mortuorum corpora sumuntur.

§. 35. Et ut dictæ Congregationis Canonici divinis beneplacitis quietius, & liberius insistant, eisdem Congregationem, & illius generalem Priorem, Visitatores, & alios Prælatos, ac Canonicos, conversos, commissos, novitios, moniales, sive sorores, & oblatas, seu commissas personas

*Confitentibus
ad præfatos
Canonicos
ad audiendum
hujusmodi
personarum
confessiones
deputatis*

*De vide d.
Clem.
VII.*

*Confitentibus
ab
omnibus
casibus
obvenit.*

*De attende d.
Clem.
VII.*

*Indulgentias
hic concessimus
sive concessimus
tu vide non
omnem
dispositionem
Pauli
V. in
Romanis.*

*Legationem
Sedis Apost.
Mandata, præter
Congregationis
constitutiones, ex
quibus non
conferuntur. Ad
hoc vide
correctionem
Clem.
VII. sess. 25.
cap. 11. 12. 13.*

*Exemptio
Congreg. à
superioritate
Ordinarii
& in locis ubi
est cura
animarum.*

*Tu attende
dispositionem
Clem. VII.
sess. 25. c. 11.*

*Mortuos in
Ecclesiis
eorum
isti
Canonici
sepeliri
valeant.*

*Exemptio à
jurisdictione
superioritate
Episcoporum
In quibus
aliarum
omnium
Episcoporum
personas*

copos vid. dif-
pofitionem
Conc. Trid. f. 11.
25. c. 11. &
1099. & Lamo-
X. conf. 22.
Dum in tra. &
conf. 39. Clem.
VIII. Super
VIII. Super
Quo vero ad
Inquisitores
hoc in d. tra.
retraxerit
Pius I. in
conf. 67. Re-
manus.

personas predictas utriusque sexus, ac Capellanos etiam curam habentes animarum, necnon familiares, & seruitores ipsorum, nunc & pro tempore existentes, ac ipsius Congregationis Monasteria, Prioratus, & loca, etiam quae in posterum eidem Congregationi quocumque uniri, & incorporari, seu subijci, vel alias quomodolibet aggregari contigerit, ac omnia, & singula dictorum Monasteriorum, Prioratuum, & locorum praesentium, & futurorum Ecclesias, Capellas (etiam si ipsis cura imminet animarum) oratoria, manualia, membra, castra, fortalitia, edificia, villas, grangias, vineas, oliveta, hortos, sylvas, nemora, prata, pascua, piscationes, molendina, aquas, aquarum decursus, iura, iurisdictiones, praedia, possessiones, & bona quaecumque, quae in praesenti sunt, & in futurum erunt, dictae Congregationis, & quae omnia, & singula per eorum vocabula, confines, valores, qualitates, & quantitates hic haberi volumus pro sufficienter expressis, a quorumcumque Legatorum etiam de latere, & subdelegatorum, necnon Nuntiorum d. Sedis, ac Vicariorum, Rectorum, quorumcumque Officialium Romanae Ecclesiae, necnon Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, administratorum, electorum, & aliorum quorumcumque Judicum ordinariorum, etiam Inquisitorum hae reticet gravitatis, quavis auctoritate, & potestate, dominio, visitatione, reformatione, correctione, & Inquisitione, ita quod in dictam Congregationem, vel ejus singulares personas seu benefactores, occasione beneficiorum ejusdem collatorum ab eis, aut quia subditi eorum cum eisdem Canonicis converfentur, seu ab ipsis recipiant abfolutionis, & Eucharistiae Sacramentum, necnon Monasteria, Prioratus, loca, & personas in eis degentes, ratione delicti, excessus, seu contractus, aut rei de qua agitur, ubi cumque in eatur contractus, committatur delictum, aut res ipsa constat, excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aut alias qualvis sententias, nisi de speciali Sede praedictae commiffione quomodolibet, directe, vel indirecte proferte, aut promulgare non possint, prorsus eximimus, & totaliter liberamus. Eaque & eorum quodlibet, in jus & proprietatem B. Petri, ac Sedis ejusdem, & sub eorum speciali protectione, atque nostra suscipimus, ita quod de caetero dicta Congregatio cum Monasteriis, membris, & Ecclesiis, locis, personis, & juribus suis scriptis, & aliis quibuscumque, eidem Sedi immediate subiecta existant, & esse censentur.

Pena contra
d. exemptionem
impedientes.

§. 36. Quod si Legati, Subdelegati, aut Ordinarii, seu aliae personae praedictae, contra exemptionem, & liberationem nostras praedictas quicquam attentare quomodocumque praesumpserint, ac requisiti vigore praesentium per ipsius Congregationis Praelatos, vel Canonicos, infra tres dies a die requisitionis hujusmodi non destiterint, excommunicationis sententiae ipso facto noverint se subiectos, & nihilominus quod aliter actum fuerit, eo ipso sit irritum, & inane, nulliusque roboris, vel momenti. Decernentes ex nunc omnes, & singulos processus, ac excommunicationis, seu suspensionis, & interdicti sententias, censuras, & poenas, quas, & quicquid contra Congregationem, seu illius Canonicos, personas, Monasteria, Ecclesias, & loca hujusmodi haberi, & fieri contigerit, seu etiam promulgari, irritos, & inanes, nulliusque roboris vel momenti esse, ac pro nullis, & infectis haberi debere, etiam exemptione Congregationis hujusmodi, quam tanquam notoriam, & manifestam haberi volumus, non aliter allegata, seu aliter de ea mentione facta.

Et circa Prin-
cipes, & alios
quoscumque
datio impo-
nentes, aut
imposita ex-
gentes.

§. 37. Nulli quoque Reges, Principes, Duces, Marchiones, Barones, Milites, Nobiles, Laici, Communitates, Universitates, Magistratus, Rectores, & Officiales Civitatum, Terrarum, Castrorum, & Dioecesium quorumcumque, Monasteriis, Prioratibus, Locis, Capellis, Ecclesiis, Manualibus, Grangiis, Castris, possessionibus, & bonis, necnon Praelatis, & Canonicis, Monialibus, sive Sororibus, ac personis ipsius Congregationis, gabellas, talias, datia, collectas, etiam pro pontium refectionibus, aut viaru reparacionibus, aliave onera, seu gravamina inferre, indicere, vel imponere, aut indicta, & imposita exigere sub excommunicationis, & maledictionis aeternae poenis, quas Principes, Duces, Marchiones, Barones, Milites, Laici, Communitates, Universitates, Magistratus, Rectores, &

Officiales praedicti (nisi praesentiu habita notitia prorsus destiterint) ipso facto incurrant, audeant vel praesumant.

§. 38. Nec aliquid ex dictae Congregationis, & earum Monialium, sive Sororum, ac Monasteriis, Prioratibus, Grangiis, membris, manualibus, & locis praedictis, ad dandum seu solvendum aliquam Canonicam portionem, sive decimas, aut quicquam aliud, quod eorum loco solvi consueverit, Archiepiscopis, Episcopis, Capitulis, Parochianis, Collegiis, Universitatibus, Communitatibus, & fabricis, & aliis quibuscumque personis, de jure, vel de consuetudine, aut statutis, vel privilegiis quibuscumque, ex quacumque causa haecenus ab eis forsan debita, seu quae deberi praetenderetur quomodolibet in futurum, etiam de relictis, donatis, & relictis tam in ultimis voluntatibus, quam etiam inter vivos, seu alias quacumque occasione concessis, & concedendis, etiam si forte per nos, vel Sedem praedictam de legatis pie dispositis, & relictis in genere, vel in specie, decima vel alia portio, seu quota alteri pie, vel non pie rei, ex quavis causa haecenus, & praesertim Eccles. S. Petronii Civitatis nostrae Bonon. concessa fuissent, aut in futurum concedi, seu solvi, aut dari, mandari contigerit, quomodolibet teneantur: decernentes Congregationem, & Canonicos hujusmodi, ac Moniales, sive Sorores, & praedictas personas oblatas utriusque sexus, & illorum Ecclesias, Monasteria, & loca, & eis legata, atque relictis, aut aliis in eorum favorem disposita, in concessionibus, & mandatis hujusmodi includi, seu comprehendi non debere.

Exemptio d.
Congr. de solen-
nitate de immo-
nium etiam sol-
vi solentur.

§. 39. Districtius inhibentes Ordinariis locorum sub interdicti Ecclesiae ingressus, & suspensionis a divinis, ac regiminis, & administrationis Ecclesiarum suarum, Rectoribus vero Parochialium Ecclesiarum, & quibuscumque aliis personis sub excommunicationis latae sententiae, & privationis earundem Parochialium Ecclesiarum, ac omnium aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, quae obtinent, necnon inhabilitationis ad illa, & alia in posterum obtinenda poenis, quas scienter contrafacientes ipso facto incurrant, ne Ordinem, & Congregationem Sancti Salvatoris Canonicorum Regularium hujusmodi, ac illius Canonicos, Ecclesias, Monasteria, & loca praedicta, ac Moniales, sive Sorores, & oblatas personas praedictas utriusque sexus, praeter, & contra tenorem ac formam hujus praesentis nostri indulti, & aliarum concessionum, ut praemittitur, Congregationi Sancti Salvatoris praedictorum Canonicorum Regularium, seu Ecclesiis, Monasteriis, & membris, ac locis suis, Monialibus, sive Sororibus, & oblatas personis praedictis factarum, quoquo modo inquietare, nec eos, aut testamentorum, & ultimarum voluntatum executores, aut testamentum haeredes, seu quoscumque alios, directe, vel indirecte ad solutionem alicujus quartae Parochialis, seu Canonicae, vel alterius portionis, sive oneris compellere quoquo modo ut praesertur, praesumant. Sed ipsa Monasteria, Prioratus, Manualia, grangiae, possessiones, & bona, ac Praelati, Canonici, Moniales, sive Sorores, & oblatas personae Congregationis ejusdem Sancti Salvatoris, ab omni impositione, exactione, collecta, decima, charitativo subsidio, aut alio quocumque reali, ac personali, vel mixto onere, vel gravamine, quovis nomine censentur, per nos etiam & successores nostros Romanos Pontifices pro tempore indictis, necnon omnibus censibus, redditibus, & solutionibus, ratione subjectionis, aut visitationis, quocumque jure, quibuscumque Ordinariis, Capitulis, Collegiis, Congregationibus, Universitatibus, aut aliis quibuscumque personis haecenus debitis, quae nos eisdem Congregationi, & Canonicis, de Apostolica potestate plenitudine gratos remittimus, & in futurum debendis, illorumque solutione, & praestatione, sint, esseque debeant libera penitus & exempta, atque immunia: ita quod ad illorum praestationem, vel solutionem per quoscumque, & quorumvis etiam Apostolicarum literarum vigore, cogi, aut desuper inquietari nequeant.

Pena contra
d. super Ca-
regiam
mol. stantur.

§. 40. Similiter, ut ad praestationem procuracionum, Legatorum, seu Nuntiorum dictae Sedis, seu ad solutionem etiam decimarum, quas Papales appellant, & quas Sedes praedicta pro Christianae fidei defensione, aut aliis imminentibus persaepe necessitatibus imponit, minimè teneantur, dictosque Canonicos, Moniales, sive Sorores, & oblatas personas ad hoc minimè oblatos declaramus, etiam si

Exemptio d.
Procuracioni-
bus Legato-
rum & Nuntio-
rum Sedis Apo-
stolicae, & de-
cimarum etc.
palium.

utiam si per quoscumque exemptos persolvi mandarentur, cum quibusvis derogatoriis, & fortioribus clausulis, nec eos ab eorum solutione cessando, censuras, & pœnas incurrere, nisi presentibus de verbo ad verbum, & eorum toto tenore inserto, & non per generales clausulas specialiter & expressè derogetur, & de ipsis omnimoda, & individua mentio fiat. Nullusque ab eisdem de quibuscumque possessionibus ubilibet constitutis, quæ in presenti sunt, vel in futurum erunt Monasteriorum, Prioratuum, & bonorum dictæ Congregationis Sancti Salvatoris, ac Monialium, sive Sororum, & oblatarum personarum hujusmodi utriusque sexus, quæ illius Prælati, Canonici, Moniales, sive Sorores, & dictæ personæ oblatæ colunt, seu coli faciunt, & in futurum colent, seu coli facient, ex hortis, virgultis, piscationibus, vel de nutrimentis animalium primitias, decimas, quartæ, aut quocumque nomine nuncupata alia jura exigere, vel extorquere præsumat, nec ipsa illa cuiquam solvere sint adstricti.

§. 41. Præterea quascumque possessiones, bona, jura, & jurisdictiones, ad ipsa Monasteria, loca, Ecclesias, capellas, Oratoria, & Hospitalia, tam præsentia, & futura ipsius Congregationis, & ejus Monialium, sive Sororum, seu oblatarum personarum, in quibuscumque Mundi partibus constituta, & pertinentia, quarum nomina & cognomina hic haberi volumus pro expressis, quæ in præsentiarum Canonici, Moniales, sive Sorores, & oblatæ personæ utriusque sexus hujusmodi Congregationis, justè, & canonicè possident, & in futurum Pontificum concessione, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, vel aliis justis modis præstante Domino poterunt adipisci, ipsi Monasteriis, capellis, & Oratoriis, Hospitalibus, præsentibus & futuris firma, rata, & illibata servari volumus, decernentes ut nulli omnino hominum liceat præfata Monasteria, sive loca, ut præfertur, exempta, res, & bona mobilia, & immobilia, possessiones, domos, molendina, aquas piscarias, jura, jurisdictiones temerè perturbare, aut illa, seu illorum aliquod auferre, vel ablata retinere, occupare, seu quibuslibet vexationibus fatigare, quod si aliqua Ecclesiastica secularisve persona cujuscumque gradus vel conditionis existat, etiam si Pontificali dignitate præfulgeat, contra hoc nostræ exemptionis, liberationis, decreti, concessionis, defensionis, conservationis, & libertatis indultum venire, dicta bona, jura, jurisdictiones exemptiones, & indulta, vel aliquid eorum violando, occupando, turbando, vel diminuendo, seu indebitè fatigare præsumperit, nec facta ei notitia de hujusmodi nostro indulto, infra tres dies se correxerit, aut idoneam cautionem de satisfaciendo præstiterit, excommunicationis sententiam ipso facto incurrat, à qua, nisi dicta satisfactio præstita, præterquam in articulo mortis, & tunc de satisfaciendo per se, si supervixerit, aut per suos, vel successores idoneos præstita cautione, nequeat absolutio- nis beneficium obtinere. Volumus autem, quod præfata Congregationis, & ejus Monialium, sive Sororū, ac oblatarum personarum utriusque sexus Monasteria, & loca, hæreditates, legata, & fideicommissa per medias personas Canonicorum, Monialium, sive Sororum, & oblatarum personarum hujusmodi, aut alias qualitercumque ad ea delata bona, mobilia, & immobilia, in quibuscumque civitatibus & locis, quovis titulo acquirere, ipsique Canonici, Moniales, sive Sorores, & personæ illæ pro se, & eorum Monasteriis petere, & exigere possint, undecumque vel qualitercumque eis debeantur, & quæ petendi, & exigendi (si in sæculo remansissent) jus haberent.

§. 42. Et contra præfata Congregationis, ac illius Monialium, sive Sororum Monasteria, loca, personas, & bona tam in præteritis quàm in futuris, aliqua non currat præscriptio, nisi post lapsum sexaginta annorum.

§. 43. Utque circa utilitatem, & commodum Monasteriorum, Ecclesiarum, & locorum suorum hujusmodi, ac illorum jurium magis intendere valeant, Capitulo generali Congregationis prædictæ, ac illius pro tempore Priori generali cum Visitatoribus, per præsentis impartimur auctoritatem concedendi Abbatibus, Prioribus, Præpositis, & Capitulis Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum suorum, ac præfatarum Monialium sive Sororum, quarum curam gerunt, licentiam permutandi, seu alienandi,

Privilegium aliquamque immunitatem, sive exemptionem, sive possessionem, sive aliam in vero accipiendi. Quæ non Monasteria, sive loca, sive possessiones, sive alia in usu suo habent.

Præscriptio 60. annorum tantum currit contra Congregationem ipsam. Facultas Congreg. alienandi bona.

quoties opus fuerit, vel in emphyteusia, vel livellum, & assiduum, perpetuo vel ad tempus, quibusvis personis, etiam secularibus, pro concedenti annuo canone, seu censu, quæcumque bona immobilia Congregationis prædictæ, ac illius Monasteriorum, Ecclesiarum, & locorum, seu prædictarum Monialium, sive Sororum, pro ipsorum tamen evidenti utilitate.

§. 44. Concedimus insuper motu, scientia, & potestate prædictis, ut omnia, & quæcumque loca, Ecclesias, etiam Parochiales, & cujuscumque Ordinis sint, aut conditionis, Congregationi, & Canonicis prædictis per quoscumque oblata apprehendere, & capere possint harum nostrarum vigore, & absque alia Sedis prædictæ concessione.

§. 45. Necnon Priori generali, Visitatoribus, & aliis Abbatibus, Prioribus, & Prælati præfatis, aut aliis per Congregationem hujusmodi ad id pro tempore deputatis, in unionibus, annexionibus, incorporationibus, & reformationibus, seu receptionibus Monasteriorum, Prioratuum, vel aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum pro ipsa Congregatione faciendis cum Prælati, & personis Monasteria, seu beneficia hujusmodi per eos obtenta, in Congregationis hujusmodi, seu alicujus illius particularis Monasterii commodum dimittere volentibus, conventiones, & pacta (quæ illicita, & quando Apostolica confirmatione carerent, expressè prohibita censentur) inire, ac Monasteria, Prioratus, & alia beneficia quæcumque quæ hæcenus conditionibus, & pactis hujusmodi intervenientibus acquisierint retinere, ipsaque conventiones, & pacta observare absque eo, quod aliquam propterea simoniæ labem incurrant, liberè & licitè valeant.

§. 46. Monasteria autem, & Prioratus, quæ nunc sunt, & pro tempore erunt, etiam unita præfata Congregationi, per Prælatos dumtaxat ejusdem Congregationis regantur, & gubernentur, & quoties illa ubicumque, etiam apud Sedem prædictam, & qualitercumque vacare contigerit, etiam si speciales, vel generales de illorum provisionibus, seu dispositionibus per dictam Sedem reservationes factæ fuerint, generale Capitulum, si tunc celebretur, alioquin generalis Prior, & Visitatores, illos ex ejusdem Congregationis Canonicis præsentibus & futuris, etiam defectum Naturalium ex quibusvis personis parientes, quos ad id idoneos fore crediderint, in Prælatos tunc vacantium Monasteriorum, & Prioratuum hujusmodi, alias secundum consuetudines, constitutiones, ordinationes, & statuta prædictæ Congregationis eligere seu nominare, & ad eorum nutum, & beneplacitum taliter electos seu nominatos, à regimine, & administratione dictorum Monasteriorum, & Prioratuum, quibus tunc præferunt, & quæ tunc propterea vacare censentur, absolvere, & amovere, præfatique sic electi, & nominati, absque alicujus dictæ Sedis, vel alterius provisionis, seu dispensationis adminiculo, etiam præter hoc, quod eis benedictionis munus impendatur, ipsi Monasteriis, & Prioribus, ad quæ sic electi, vel nominati fuerint, præesse, & illa in spiritualibus, & temporalibus regere, & gubernare, & omnes actus ibidem exercere, & insignia deferre, ac si munus hujusmodi suscepissent. Et si contingerit, ut unus sic electus & nominatus aliqua legitima causa abesset à Monasterio, & Prioratu, cui fuerit deputatus, ordinamus, quod alteri, ejus durante absentia, commissa hujusmodi administratione in spiritualibus, & temporalibus, juxta eorum constitutiones & statuta, præfata ipsi absenti, si fuerit opportunum, præfata Congregationis aliud Monast. in spiritualibus & temporalibus, auctoritate etiam Apost. regendum, & gubernandum, dictum capitulum, seu pro tempore Prior generalis cum Visitatoribus committere possit, & valeat. Nec propterea ex Monasteriis ipsis unum alteri censeatur esse subiectum, sed eis in pristina sua libertate manentibus, ea necessitudinis adminiculo copulata, sub felici dictæ Congregationis regimine, sub uniformi Regularis observantiæ gressu invicem suffragentur. Nihil igitur ex dictis Monasteriis, vel Prioratibus, aut aliis dictæ Congregationis locis, per quascumque literas Apostolicas, etiam motu simili, & cum reservationibus, ac quibuscumque derogatoriis, per quas effectus præsentium quomodolibet impediri, vel differri possit, clausulis concessas hæcenus & in posterum concedendas, per aliquem

Facultas ubi loca suscipiendi. De intellige juxta l. m. l. m. 99. c. m. v. ill. Quomodo. Facultas patiens in locorum suscipiendi.

Monasteria Congreg. per episc. Prælatos regantur.

de dicta Congregatione, vel extra eam, cujuscumque status, gradus, ordinis, seu conditionis, etiam si Cardinalatus honore, aut Pontificali, vel alia quavis dignitate præfulgeat, in titulum, seu commendam, aut administrationem, vel alias obtineri, seu si super alicujus illorum fructibus, redditibus, & proventibus aliqua pensio servari, concedi, vel assignari, seu jus sibi desuper acquiri, vel aliquis contra præsentium tenorem quovis quæritu colore, etiam prætextu quorumcumque conventorum seu pactorum, tanquam sumoniarum, quempiam de dicta Congregatione super aliquo ex Monasteriis, Prioratibus, & locis prædictis ratione tituli, sive commende, vel administrationis, aut pensionis hujusmodi, vel aliis impetere, seu molestare valeat. Nullaque deinceps ex beneficiis Ecclesiasticis, cum cura vel sine cura, ad collationem vel provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem Abbatum, vel Priorum, ac Conventuum, Monasteriorum, & aliorum locorum dictæ Congregationis, communiter, vel divisim pro tempore pertinentibus, etiam qualitercumque beneficia ipsa, & ubicumque, præterquam apud Sedem prædictam vacare contigerit, dummodo dispositioni Apostolicæ generaliter reservata non fuerint, sub gratiis, & expectativis, provisionibus, seu aliis dispositionibus dictæ Sedis, facultatibus, seu indultis de conferendis beneficiis Ecclesiasticis vacantibus, vel vacaturis, quibusvis personis, cujuscumque status, gradus, dignitatis, ordinis, vel conditionis fuerint, aut quavis etiam dignitate Pontificali præfulgeant, ab eadem Sede quomodolibet concessis, & in antea concedendis quomodolibet cadant, seu comprehendantur, sed ipsorum beneficiorum collatio, provisio, præsentatio, seu electio, & dispositio, illorum occurrente vacatione, præmissis non obstantibus, ad Abbates, & Priores, & Conventus præfatos, liberè, & absque aliquo etiam præfate Sedis præventionis impedimento pertineant, & spectent, ac beneficiis ipsius nullus alius quam Abbat, seu Prior, & Conventus prædicti, quarumcumque facultatum, & indultorum sibi à Sede vel Legatis præfatis qualitercumque, & sub quibusvis verborum formis & clausulis, etiam derogatoriis derogatoriis, etiam motu simili concessorum, & concedendorum vigore, vel prætextu disponere valeat quoquo modo, ac omnes, & singulæ gratiæ, expectativæ, & acceptationes, provisiones, dispositiones, collationes, & literæ Sedis prædictæ, & illius Legatorum hujusmodi, facultatesque & indulta super collationibus beneficiorum Ecclesiasticorum vacantium, seu vacaturorum quibusvis, etiam ut præferatur qualificatis personis, & cum prædictis clausulis pro tempore concessis, processibusque desuper pro tempore habitis, etiam excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliasque Ecclesiasticas sententias, censuras, & pœnas in se continentes, quoad beneficia ad collationem, provisionem, præsentationem, electionem, aut aliam dispositionem Abbatum, & Priorum, ac Conventuum prædictorum respectivè spectantia hujusmodi, ac totum id quicquid in contrarium à quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter attentari contigerit, omni prorsus careant firmitate. Sed neque per quascumque revocationes, cassationes, seu annullationes quarumcumque unionum, annexionum, incorporationum, & appropriationum de quibusvis Monasteriis, Prioratibus, Ecclesiis, sive locis Ecclesiasticis, per nos seu successores nostros Romanos Pontifices, aut eorum aliquem in genere, vel in specie, sub quibusvis verborum formis, vel expressionibus de cætero forsitan faciendis, nullum dictæ Congregationi super unionibus, incorporationibus, approbationibus, & innovationibus quorumcumque Monasteriorum, Ecclesiarum, Prioratum, aut aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, per nos & Sedem prædictam Congregationi, vel in ejus favorem faciendis præjudicium inferatur, sed illæ omnes etiam post revocationes, cassationes, & annullationes prædictas, in suo robore inconcussè persistant in omnibus, & per omnia, ac si quoad eas, & ipsarum singularum aliqua revocatio, annullatio, & cassatio nullatenus emanasset, nisi dum, & quando ipsæ super unionibus, concessionibus, & appropriationibus, seu donationibus confectæ literæ, in revocationum, cassationum, & annul-

lationum literis, constitutionibus & ordinationibus hujusmodi de verbo ad verbum infererentur, ac in eis specialis, expressa, & individua de ipsi Monasteriis, & locis, ac Congregatione mentio fieret, necnon irritum, & inane totum, & quicquid in contrarium quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 47. Necnon quod deinceps per quascumque evocatorias, seu alias Apostolicas concessiones, vel literas, quibuscumque verborum formis aut tenoribus, vel clausulis derogatoriis, etiam si illæ motu, & scientia similibus emanaverint, nulla ex prædictis concessis, & quæ eidem Congregationi pro tempore concedentur, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, indultis, privilegiis & concessionibus, quomodolibet revocari, cassari, vel annullari, seu ipsi, vel ipsorum, seu quibusvis in eis contentis particulis, & clausulis derogari valeat, nisi in derogatoriis, vel aliis literis, seu cassationibus hujusmodi, illa vel illæ ex literis quæ revocari, aut cassari, seu annullari videntur, aut cui, vel quibus derogari appareat, eorumque totus tenor de verbo ad verbum integrè infereretur, & de omnibus, & singulis Congregationis hujusmodi Monasteriis nominatim specifica mentio fiat, ac in ejusdem revocatoriis, cassatoriis, vel aliis literis, manifestè, & expressè appareat, quod Romanus Pontifex privilegiis, indultis, & literis, de quibus tunc actum fuerit, voluerit specialiter derogare, vel illa revocare, aut cassare, seu annullare, & tunc demum urgens, sufficiens, & rationabilis, per quam derogatio, revocatio, cassatio, vel annullatio ipsa merito fieri debeat, causa exprimat, aliis derogationes, revocationes, cassationes, irritationes, & annullationes, & quæcumque exinde subsecuta nullius sint roboris, vel momenti, ipsi concessis literis, privilegiis, indultis, gratiis, exemptionibus, & libertatibus in suo pristino, plenario, atque integro robore duraturis.

§. 48. Et si quando per aliquem, aut plures actus contra ea, aut ipsorum aliquod à quocumque, cujuscumque conditionis, dignitatis, gradus, aut status fuerit, ex negligentia, vel ignorantia præsentium, quibus hæc conceduntur, aut alia quavis causa, scienter, vel ignoranter attentari, vel pro tempore observari contingat, nullum tamen propterea exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, indultis, & privilegiis hujusmodi præjudicium generetur: sed ea omnia, & singula in suis robore, & firmitate permaneant.

§. 49. Præterea statuimus, & decernimus, quod universæ, & singulæ personæ in dignitate Ecclesiastica ubilibet constitutæ, & alias de jure communi habiles, & idoneæ ad causas audiendas, cum aliq̄ ex eisdem personis pro parte ejusdem Congregationis S. Salvatoris, seu Prioris generalis, aut aliorum ex Congregatione hujusmodi, ad quos spectabit, fuerint requisitæ, per se, vel aliū, seu alios præmissi, ubi & quando opus fuerit, publicare, ac eidem Congregationi, & Canonicis, illorumque Ecclesiis, & Monasteriis, membris, locisque prædictis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistant, ac faciant Congregationem ipsam, illiusque Canonicos, Moniales, sive Soteros, & personas, ac eorum Monasteria, loca, & bona quæcumque, pacifica possessione, vel quasi privilegiorum, & concessionum hujusmodi liberè gaudere, & non permittant eos, seu testamentorum executores, & hæredes prædictos, contra illorum tenores, per Ordinarios, & Rectores Parochialium Ecclesiarum prædictos, seu alios quoscumque indebitè molestari, aut eis gravamina, injurias, atque damna inferri, seu quomodolibet irrogari, quinimò dictæ Congregationi, ac illius Canonicis prædictis in quibuscumque casibus, seu causis, tam Ecclesiasticis quam profanis, per eos coram dictis personis contra quascumque alias personas, cujuscumque qualitatis, conditionis, gradus, ordinis, dignitatis, nobilitatis, præminentia, & status fuerint, etiam quacumque mundana, vel Ecclesiastica, aut Patriarchali præfulgeant dignitate, seu exemptione monendis summarè, & de plano, ac sine strepitu, ac figura iudicii, sola facti veritate inspecta, auctoritate Apostolica ministrent justitiæ complementū, denuntientque palam, & publicè, omnes & singulos excommunicatos, quos eis constiterit censuras, & alias pœnas incurrisse, ac faciāt eos ab omnibus arctius evitari, & ubique pro

Clausula hujus bullæ & concessione præservata.

Decretum v. rian.

Publicatio hujus bullæ & mandatum unum cum eo observatum.

excom

excommunicatis, suspensis, & interdictis nuntiari, & legitime de super factis processibus, illos quodvis opus fuerit, iteratis vicibus aggravent, seu aggravari procurent, contraditores quolibet per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam ad premissa, seu aliquod eorum, si opus fuerit, auxilio brachii secularis, super quibus omnibus eis facultatem concedimus per presentes. Volumus autem, quod universae, & singulae personae, quibus causae auctoritate literarum Apostolicarum delegari possent, dum, & quoties pro parte Prioris generalis, & aliorum Abbatum, Priorum, & Conventuum, ac Canonicorum, aut Monialium, seu Sororum, ac personarum Congregationis huiusmodi, vel alicujus eorum fuerint legitime requisiti, ad executionem quarumcumque literarum dictae Sedis conservatoriarum nuncupatarum, ac praemissarum praefatae Congregationi, vel ejus Monasteriis, Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, & Conventibus, aut Monialibus, seu Sororibus, & personis contra illis inferentes molestias, injurias, gravamina atque damna, concessarum hactenus, & in posterum concedendarum perpetuis futuris temporibus, procedant per se, vel alios, alias juxta earundem conservatoriarum literarum continentiam atque formam, in omnibus, & per omnia, perinde ac si ipsae conservatoriae literae a principio directae, eisque ut quamvis alias conservatores esse non possent, illas exequerentur, expressae mandatum, & super hoc concessa facultas fuisset.

Derogatio
quorumcumque
aut contrarietatis.

§. 50. Non obstantibus Natalium defectu, ac Lugdunen. Concilii, & pie memoriae Innocentii Quarti circa exemptos editae, quae incipit, Volentes, & Martini Quinti, necnon Bonifacii Octavi, Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum, quibus cavetur, ne quis extra suam Civitatem, & Diocesim, nisi certis exceptis casibus, & in illis ultra unam diem a fine suae Diocesis ad iudicium evocetur, seu ne iudices a Sede praedicta deputati, extra Civitatem, & Diocesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel alii vices suas committere praesumant, & de duabus diebus in Concilio generali, necnon quae incipiunt, Super cathedra, ejusdem Bonifacii Papae, & Dudum Viennensis Concilii, ac pie memoriae Callisti Papae etiam praedecessoris nostri, & aliis literis, constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, etiam quorumcumque aliorum Pontificum similiter praedecessorum nostrorum, vel etiam in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis, necnon specialibus, & vel generalibus Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratuum, & aliorum Regularium locorum, etiam dictae Congregationi unitorum, & illorum, ac praedictorum, & quorum ipsa unita Monasteria, Prioratus, & loca extiterint Ordinum, & inter quoscumque ejusdem Congregationis S. Salvatoris Canonicos, ac locorum Ordinariorum, seu Rectores praedictos initis, & conclusis, ac hactenus observatis pactis, & conventionibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, & indultis, & literis Apostolicis quibusvis Communitatibus, Universitatibus, Collegiis, Ecclesiis, Monasteriis, Ordinibus, & aliis locis, Capitulis, Conventibus, & personis, etiam motu, & scientia similibus, & cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque decretis, concessis hactenus, & in posterum concedendis, aut si Patriarchis, Episcopis, & Rectoribus praefatis, vel quibusvis aliis conjunctim, vel divisim a Sede praefata indultum existat, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari, aut ultra, vel extra certa loca ad iudicium evocari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem: & qualibet alia dictae Sedis indulgentia generali, vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam praesentibus non expressam, vel totaliter non insertam, effectus earum impediti valeat quomodolibet, vel differri, quibus omnibus, etiam si pro eorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua mentio, seu quavis alia expressio habenda foret, eorum tenore,

Bullar. Mag. Tom. I.

res, etiam si de verbo ad verbum infererentur, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat esse in motu, & scientia specialiter, & expressae derogamus, necnon omnibus illis, quae praefati praedecessores in singulis per eos Congregationi huiusmodi concessis literis voluerunt non obstat, ceterisque contrariis quibuscumque.

Id est deinde
transumptis
hujusmodi.

§. 51. Et quia difficile foret praesentes literas ad singulas provincias, & loca opportuna, ubi necesse foret, destinare, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod transumptis earum manu Notarii publici subscripitis, & alicujus Archiepiscopalis, vel Episcopalis, seu alterius Curiae sigillo munitis, ea prorsus in iudicio, & extra, ubicumque exhibita, vel ostensa erunt, fides adhibeatur, ac si ipsae originales literae forent exhibitae, vel ostensa.

Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini 1512. 4. Nonas Aprilis, Pont. nostri Anno 9.

Dat. P. An. 9.
die 4. Apr.

Damnatio Conciliabuli Pisani, cum omnibus in eo secutis.

XXXI.

Ejusdem damnatio est etiam supra in constitut. 27. Suerosana, §. 15.

I V L I V S E P I S C O P V S, edita An. D. Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam. 1512. Sacro approbante Concilio.

Cum inchoatam hujus sacri Lateran. Concilii celebrationem, ad Dei laudem, universalis Ecclesiae pacem, fidelium unionem, schismatis, & haeresum eversionem, morum reformationem, ac contra perfidos fidei hostes expeditionem, Altissimi dextra assistente prosequi intendamus, ut omnium schismaticorum, & pacis hostium latrantium canum ora obtundantur, universi Christiani fideles valeant a tam pestifero, & venenoso contagio se immaculatos servare, in hac praesenti secunda sessione in Spiritu sancto legitime congregata, indictionis, convocationis, & publicationis schismatica conventiculae, & asserti conciliabuli Pisani, ad sciendum, & scandalizandum Ecclesiae praefatae unionem emanatarum, citationum, monitionum, decretorum, absolutionum, sententiarum, actorum, legatorum, creationum, obedientiarum, subtractionum, assertarum censurarum appositionum, ipsiusque conciliabuli translationis ad Mediolan. vel Vercellen. Civitates, aut alia loca quaecumque, omniumque, & singulorum in dicto Conciliabulo gestorum, & conclusorum reprobationes, damnationes, revocationes, cassationes, irritationes, & annullationes per nos, habita cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Card. deliberatione matura, & de eorumdem fratrum consilio, & unanimi consensu, ac ex certa scientia, & de Apost. potestatis plenitudine, per diversas nostras literas respectively, praesertim sub dat. die 15. Kal. Augusti, Pont. nostri Anno 8. ac 3. Non. Dec. & Idibus Aprilis ejusdem Pont. Anno 9. editas, factas, & emanatas, literasque ipsas cum decretis, declarationibus, inhibitionibus, mandatis, hortationibus, interdictorum Eccles. appositionibus, & aliis sententiis, censuris, & poenis, tam a canonicis sanctionibus, quam a nobis, maxime in literis indictionis hujus sacri universalis Concilii, ac omnibus, & singulis aliis clausulis, in dictis literis contentis, quarum tenores, ac si de verbo ad verbum praesentibus infererentur, pro expressis haberi volumus, licet ut firma & valida, nulla alia confirmatione, aut approbatione egerent, ad abundantiore caute lam, & veritatis manifestationem, hoc sacro approbante Concilio confirmamus, approbamus, & innovamus, illaque inviolabiliter observari volumus, statuimus, & ordinamus, suppletentes omnes, & singulos defectus, si qui forsitan intervernerint in eisdem.

Approbatio
conventionum
in alio bullae
quatum unum
est indicata
hic in rubric
Alia autem ut
minus necesse
fuit sum praesentibus

§. 1. Necnon Conciliabulum praefatum, illiusque translationem, ac omnia & singula per ipsum Conciliabulum, illique assistentes, adhaerentes, fautores, & consentientes, directae, vel indirectae quomodocumque, & qualitercumque a die indictionis ipsius Conciliabuli usque in praesentem diem,

Damnatio
Conciliabuli
Pisani.

Y y 3

diem, acta, facta, & gesta, & prolata, ac in posterum gerenda, agenda, facienda, & proferenda, etiam si talia sint, vel fuerint, de quibus specialis, specifica, expressa, ac individua mentio habenda foret, illorum tenores, & qualitates etiam pro expressis habentes, ut alia adulterina, & à veritate deviantia Concessa, & in eis gesta, à jure, sacrisque Canonibus damnata, & reprobata fuerunt, damnamus, & reprobamus, ac prout sunt, nulla irrita, & inania, nullaque roborata, vel momenti fuisse, & esse nunciamus, & quatenus opus sit, cassamus, irritamus, & annullamus, ac pro irritis, & annullatis haberi volumus.

Validatio Lateranensis Concilii indicti ut sup.

§. 2. Et nihilominus hoc sacrum Concilium œcumenicum iuste, rationabiliter, ac ex veris, & legitimis causis, riteque & rectè Indictum, celebrari incœptum, omniaque & singula, quæ in eo facta, & gesta sunt, & de cetero fient, & gerentur, iusta, rationabilia, firma, & valida fore, ac idem robur, eandemque vim, potestatem, auctoritatem, & firmitatem habere, & obtinere, quæ alia Concilia generalia, præsertim Lateranensia à sacris Canonibus approbata, habent, & obtinent, hoc eodem sacro Concilio approbante decernimus, & declaramus.

Prærogatio eius tertia sessionis pro die 4. Nov. 1512.

§. 3. Insuperque temporum dispositione, æstivisque caloribus instantibus, ut commoditati, & valetudini Prælatorum consularur, Ultramontanique & trans mare existentes, qui hæcenus ad hoc sacrum Concilium venire non poterunt, expectentur, propterque alias iustas, & rationabiles causas præfato sacro Concilio notas, & ab eo approbatas, tertiam sessionem continuationis celebrationis Concilii præfati, tertio nonas Novemb. proxime futuri faciendam, hoc præfato sacro Concilio similiter approbante indicimus, omnibusque & singulis Prælati, & aliis in eodem Concilio tunc existent. à Romana Curia recedendi, & pro eorum voluntate ubi eis placuerit morandi, dummodo dicta 3. Nonas Novemb. in præfato Concilio Lateranensi, cessante, legitimo impedimento de quo clarè constat, sub pœnarum in literis indicationis ipsius Concilii, & Canonice sanctionibus contra non accedentes ad Concilia indictarum incursum præsentibus existant, licentiam, & facultatem, præfato sacro Concilio etiam approbante, concedimus, & indulgemus. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. Romæ, in publica sessione, in Lateranensi sacrosancta Basilica solemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ 1512. 16. Kal. Junii, Pont. nostri Anno 9.

LEO DECIMUS PONT. CXXXI. ANNO DOMINI MDCXII.

Leo X. Florentinus, Joannes Medicus antea dictus, Laurentii filius, Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Do-

minica. Creatus Idibus Martii 1513. Coronatus 4. Id. Aprilis eodem anno. Vixit annos 8. menses 8. & dies 11. Creavit Card. 14. Obiit anno 1521. Kalend. Dec. Sepultus fuit in Basilica Principis Apostol. postea translatus fuit in Eccles. S. Mariæ super Minervam. Vacavit sedes dies 40.

Reintegratio inclyti Populi Rom. ad sua privilegia, gratias, & officia.

Hæc omnia Paul. III. die 27. Septembris 1537. confirmavit, sed ejus const. ut simpliciter confirmato-riam omisit. Aliam verò concessionem gratiarum dedit Paul. IV. die 28. Novemb. 1555. quam minus necessariam existimavi. Et Innoc. IX. in sua const. 2. Ad Romanam. Quo verò ad privilegium fori Romanorum, vide const. 34. Pii IV. Dilectos, ubi notabo.

LEO EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Edicta An. D. 1513.

DUM singularem fidei constantiam, & eximie devotionis affectum, quos Dilecti filii Populus Romanus erga nos, & Romanam ab ejus exordio gessisse semper, & gerere comprobantur Ecclesiam, vigili meditatione pensamus, dignum, quin potius debitum arbitramur, ut Ecclesia ipsa sic suæ in eos gratiæ dona diffundat, ut à quibus præcipue in matrem, & dominam, divina fuit dispositione recepta, per mutua benevolentia ministerium, uberioraque in dies largitionis munera in peculiare, ac dilectissimos filios, magis adoptasse noscatur.

Præmium.

§. 1. Sanè felicitis memorie Eugenius Quartus, Nicolaus Quintus, Callistus Tertius, Pius Secundus, Paulus etiam Secundus, Sixtus etiam Quartus, Innocentius Octavus, Alexander Sextus, & Julius similiter Secundus, & nonnulli alii Rom. Pontifices prædecessores nostri, diversa eidem Populo privilegia, indulta, & gratias concesserunt, quæ sicut Dilecti filii Nobiles viri Magister Joannes Hieronymus de Benzonibus, decretorum Doctor, de majori præsidentia Abbreviator, & Stephanus de Carbonibus, ac Marinus Particappa, Conservatores, & Franciscus Cincius Prior Capitem Regionum Urbis, necnon Magistri Paulus de Planci, Baptista Paulinus, Julius de Alberteschis, Aulæ nostræ Consistorialis Advocati, & Marius Salamoni, utriusque juris Doctores, & Franciscus de Lenis, & Marcus Antonius de Alteriis, & Bernardinus de Militibus, ac Jacobus de Frangipanis, & Hieronymus Pichus, ac Bartholomæus de Valle, Romani Cives, eorundem Conservatorum Consiliaris, super id per ipsos Conservatores electi, ac Petrus de Simerillis Fiscii nostri Romani procurator, nobis ipsius Populi nomine exposuerunt, ob passim unicuique petenti concessas illorum derogationes, & eorundem Populi negligentiam, vel alias partim nunquam in observantiam deducta, usive recepta, partim per disuetudinem abrogata propemodum sunt.

Popul. Rom. multas gratias obtinuit à præfatis Pont. quibus tamen non fruebatur.

§. 2. Nos igitur Populum præfatos non minoris charitatis affectu, quam prædecessores præfati persecuti sunt, prosequi volentes, ac omnium, & singulorum privilegiorum, indultorum, & gratiarum prædictarum, singularum super illis concessarum literarum tenores ac si de verbo ad verbum infererentur præsentibus pro sufficienter expressis habentes, Motu proprio, non ad ipsorum Conservatorum, Prioris, & consiliariorum, aut aliorum pro eis nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia, privilegia, gratias, indulta, & literas prædictas, etiam quæ in causis ad forum capitulinum spectantibus, commissiones quaslibet, præterquam quæ Romani Pont. sint manu propria subscriptæ, prorsus excludunt, & Tribunalia, ac causarum tam civilium quam criminalium, in eadem Urbe, cognitiones distinguunt, necnon Statuta, & consuetudines dictæ Urbis, reformationes illorum, etiam juramenti validitatem in certis ibi expressis casibus restringentia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, approba-

Quas omnes hic Pont. in novis & confirmat.

approbatus, & innovatus, & perpetua firmitatis robur obtinere, & etiam si haecenus ex praemissis, vel quibusvis aliis causis observata non fuerint, ex nunc de caetero perpetuo futuris temporibus inviolabiliter observari debere decernimus, potiorique pro cautela ea omnia, & singula, prout per dictos praedecessores concessa fuerunt, eidem Populo gratose concedimus.

Officiis quae in eisdem Populo restitui debent in eisdem Statutis titulis 3.

§. 3. Et ut eidem populo in eorum privata commoda de alicujus subventionis auxilio consulatur, Protonotariatus Curiae Capitolii (quod Hospitali nostro Sancti Spiritus in Saxia de Urbe,) & Notariatus (quod Secretariorum nostrorum, & Marescallatus) Aestimariatus Statere, Mandatariatus, & Transiberorum Ripae, & Ripettae officia (quae Praesidentium Annone earundem Ripae & Ripettae, & dilectorum filiorum Collegiis dicta olim fuisse auctoritate perpetuo unita, annexa, & incorporata) ab Hospitali, & quibus pro iis certam tunc expressam recompensam per alias nostras literas concessimus, quibus non intendimus praedecedere, nec solita emolumenta auferre, nisi pro ea summa pro qua recompensa data fuerit Collegiis praedictis, respectivo segregantes, & separantes ea. Ac pecuniarum Camerae (sine tamen ipsius exercitio & emolumentis ex ipso exercitio proventibus, quae capita Solidorum appellant) & Gabellae Vini Forentis de eadem Urbe Depositariatum, cum consuetis. Ac praefatae Ripae, Ripettae, Pecudumque & Mercium, ac Annone graecae nuncupatae, necnon Salis ad grossum, & ad minutum Dohaneriatum, cum centum viginti pro quolibet Dohaneriatu, & omnium earundem Dohaneriatum Notariatum, cum Quadraginta octo Florenorum auri pro quolibet Notariatu Salarii, per conductores ipsarum Dohanarum, ex earum proventibus, singulis annis in quatuor terminis, Dohaneris, & Notariis pro tempore existentibus integre persolvendis; ita tamen quod emptoribus & conductoribus dictarum Dohanarum, & Gabellarum propterea nullum praedictum circa administrationem officii inferatur, sed solum deferre possint extorsiones indebitas & insolitas, quae fierent Camerae Apostolicae, & sine praedictio in illis emptionis aut pignoris, vel simplicis ab aliquo ex praedecessoribus nostris concessionis tituli jus habentium, quandiu tituli ipsi duraverint dumtaxat. Ita quod liceat ipsis Conservatoribus, & Populo restitutis pretiis pro quibus empti, aut pecuniis pro quibus pignori obligata sint, illa simul vel successively redimere, extraordinariatus majoris, Notariatus etiam majoris & Scripitoriae & Marescallatus Camerae, & Gabellariatus majoris Urbis praedictarum. Et Salinarum, Portarum, & Pontium, sive Palatii dictorum Conservatorum Marescallatus, & ejusdem Palatii Notariatus, ac Camerariatus Ripae & Ripettae. Ac alia quaecumque Urbis officia, olim per Cives Romanos exerceri solita, Portaque, & dictae Urbis, cum omnibus eorum solitis honoribus, oneribus, salariis, & emolumentis dictis Populo donamus, & elargimur. Statuentes, & ordinantes, quod ex nunc de caetero in perpetuum, tam Portae, & Pontes hujusmodi, quam Conservatoriatus, Capitulum regionum, Marescallatum de tracta nuncupatorum, Paceriatus, Magistratum Stratarum, & Iustitiariorum, Syndicorum, Senatoris, & officialium Urbis, Reformatorem Studii, & Paceriorum, ac Syndicorum, Assessoriatum, & Notariatuum eorundem, ac quaecumque alia praefatae Urbis officia per Cives hujusmodi, ut praefertur, exerceri solita, divisim etiam in plures, ad Populum, portiones illorum, vel aliquorum ex eis, fructibus, redditibus, & proventibus, juxta providam dictorum Conservatorum, & Prioris, ac eorum Consiliariorum ordinationem desuper faciendam, in pyxidem congeri, & deinde statutis per Conservatores & Priorem, & Consiliarios praefatos ad id temporibus sortem nostra, & pro tempore existentis Romani Pontificis praesentia trahenda, nostraque arbitrio restringenda, & amplianda, inter Cives tantummodo dispensentur. Et quod Protonotariatus Curiae Capitolii, Notariatus, & Marescallatus Ripae & Staterae, ac Camerae, & Gabellae Studii hujusmodi Depositariatum, & Gabellariatus, & Extraordinariatus praedictorum, & Judicatus appellationum, de eadem Urbe officia, & Comitatus Tyburis, & Malleani, ac Velletri, & Corae,

Civitatum videlicet, & Oppidiorum dictorum Populi Romani, temporali Dominio immediate subditorum Potestatis a taxis, quas pro expeditione Brevis praefati Secretarii ab eis haecenus exigebant, necnon eisdem Civitates, & Oppida, ac Terrae ad praesens praefato Populo immediate subjecta, si & quandiu in subjectione hujusmodi fideliter manserint, ab omni onere quo pro Stationibus militum Romanae Ecclesiae gravabantur, libera sint atque immunia: Id vero quod ex Depositariatu hujusmodi Collegio dilectorum filiorum, Scriptorum Archivii Romanae Curiae antea debetur, is solvat qui dicta solidorum capita perceperit.

§. 4. Et quod Sancti Georgii intra, & Sancti Sebastiani extra dictae Urbis muros, Sancti Benedicti, & Cisterciensis Ordinum, & alia Monasteria, ac Prioratus, Caponatus, & praebendas, dignitates, personatus, administrationes, & officia, caeteraque beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura, in dicta Urbe & illius districtu existentia (venerabilium fratrum nostrorum praefatae Ecclesiae Cardinalium titulis, & denominationibus, ac Basilicae beatorum Petri, & Pauli, & Lateranensis, & Beatae Mariae Majoris, de eadem Urbe Ecclesiarum, Archiepiscopatus Sancti Laurentii, & Sancti Anastasii extra, & Sancti Sabae intra eisdem muros, eorundem Ordinum dictis Cardinalibus commendari solitis, Monasteriis dumtaxat exceptis) non nisi Romanis civibus conferri seu commendari, aut alias de eis in alios quoquo modo, praeterquam si beneficia praedicta, ex resignatione alienigenae vacarent, quae etiam alienigenis conferri valeant, etiam per nos, & Sedem Apostolicam disponi nullo modo possint, collationesque, provisiones, commendae, & aliae quaevis dispositiones de illis, etiam per nos, & Sedem eandem, etiam cum expressa praesentium derogatione, etiam motu proprio, & ex certa scientia pro tempore factae, nullius sint roboris, vel momenti, nullumque alicui, etiam coloratum tribuant titulum possidendi.

Beneficia quae Ecclesiastica Urbis Romanis tantum conferri solent.

§. 5. Propterea quod ex redditibus Gabellae Vini Forentis hujusmodi, postquam Lectorum Studii salaria soluta sint, liceat praefatis conservatoribus in eorum, & capitulum regionum Magistratum ornatum, & decus dumtaxat, quo indigere noscuntur, & non eorundem conservatorum, & capitulum regionum proprios usus, juxta ordinationem per conservatores, & capita regionum, ac consiliarios praefatos desuper faciendam, tantum annuatim exponere, ad quantum medietas eorum Provisionum seu Salariarum ordinariorum respectivo ascendit, & non ultra.

Redditus Gabellae Vini Forentis Studii Urbis assignat.

§. 6. Et quod Notarii in Matricula Notariorum Romanorum pro tempore descripti, ab observatione eorum quae in literis Apostolicis erectionis Collegii dictorum Scriptorum Archivii Romanae Curiae continentium, quoad Cives Romanos quoscumque inter se contrahentes sint excepti.

Notarii Romanos eximie a communi in bulla 15.

§. 7. Donamus quoque eidem Conservatoribus, & Populo in perpetuum Gabellam omnem Vini Forentis hujusmodi, cum onere solvendi temporibus consuetis, ex proventibus dictae Gabellae, salaria dictis Lectoribus pro tempore debita, ac facultate residuum proventuum eorundem in dictum ornatum, & Murorum, Portarum, Aquaeductuum, & Pontium, aliasque dictae Urbis necessitates pro tempore ingruentes, de consensu consilii Romani, & non in alios usus convertendum.

Gabellam Vini P. populo donat.

§. 8. Et insuper eisdem Populum, omnesque, & singulos dictae Urbis incolas, & habitatores, ac alios in eadem Urbe, ad quam Christi fidelium de universis Mundi partibus frequens est in dies concursus, pro tempore residentes, a Vini Romani, & Farinae, praeterquam quae a Pistoribus, seu in eorum usum conficitur, omni tamen fraude cessante, & praefatos, ac pro tempore existentes dictae Urbis Conservatores, a Vini, etiam Coris, sive Graeci, quo pro eorum & familiae suae victu utuntur, usque ad viginti quinque vegetes, anno quolibet Gabellae solutione eximimus, & liberamus.

Conservatores Urbis a Gabella eximuntur.

§. 9. Et pretium Salis, qui ad minutum venditur, etiam pro pecudibus in eadem Urbe ad ratione octo Bolonensium monetarum novae cum dimidio unius Bolonensis similis pro mensura quam Scorzu appellat, reducimus & moramur.

Pretium quae Salis minutis.

*Civitatem
Viternam, &
Terram Cora
Populo resti-
tuit.
In fine Viter-
nanam & Li-
burinam sup-
bia non ha-
bent.*

§. 10. Porro civitatem Viterri, & Oppidum Cora prædictæ cum eorum territoriis omnibus, merito & mixto imperio, aliisque omnibus iuribus, & jurisdictionibus, prout olim sub dictorum Romani Populi Dominio fuerit, eorundem Populi ditioni, & potestati de consensu quorum interfit, liberè restitimus, & plenariè reintegramus. Mandantes dilectis filiis civitatis & Oppidi prædictorum Universitatibus, ut de cætero conservatoribus, & populo præfatis uti veris & legitimis eorum immediatis Dominis in temporalibus obediant & pareant, ac intendant. Volumus demum quod præfentes literæ & in eis contenta à Kal. Martii proximi præteriti circa, plenum fortitè sint & esse censeantur effectum. Decernentes ex nunc irritum & inane si secus super præmissis, vel eorum aliquo, per quoscumque, etiam nos & Sedem præfatam, ex quavis causa scienter vel ignoranter contigerit attentari.

*Quocirca
hujus bullæ
deputat.*

§. 11. Quocirca venerabilem fratrem Raphaëlem Episcopum Ostiensem, & Dilectos filios nostros, Franciscum Sanctorum Joannis & Pauli, & Antonium Sancti Vitalis, & Petrum Sancti Eusebii tit. Presbyteros, ac Aloysium Sanctæ Mariæ in Colinedin, Diaconum, Cardinales, & eorum quemlibet, pro præmissorum omnium observantia, eisdem Conservatoribus, Priori, & populo, in Conservatores, & defensores speciales constituimus, & deputamus, injungentes eisdem Cardinalibus, quatenus ipsi vel eorum aliquis per se vel alium seu alios Conservatoribus, & Priori & Populo præfatis, quoties ab eis vel eorum aliquo fuerint requisiti, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant ipsos Conservatores, Priorem, & Populum, auctoritate nostra omnibus, & singulis supradictis pacificè frui, & gaudere, eaque omnia, & singula inviolabiliter observari, non permittentes eos, seu eorum aliquem per quoscumque de super etiam dicta auctoritate fangentes, quomodolibet molestari, contradictores quosvis per sententiam Ecclesiasticam & alia juris opportuna remedia, appellatione remota compescendo, invocato etiam ad id, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

*Contrariis de-
rogat.*

§. 12. Non obstantibus quibusvis in Collegiorum Prædictorum erectione editis, & aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon quibuslibet de aliquo, seu aliquibus ex prædictis officiis, quibusvis personis, etiam motu simili, & ex certa nostra scientia, ex quibusvis urgentissimis & necessariis causis per nos, & Sedem præfatam factis hætenus, & in posterum fiendis, quas quoties factæ fuerint, toties ex nunc prout extunc, & è contra revocamus, cassamus, annullamus, & omnibus illis quæ prædecessores præfati in singulis per eos eisdem Populo concessis literis, voluerunt non ob stare, cæterisque contrariis quibuscumque. Nostræ tamen intentionis existit, quod Dohaneriatuum, & illorum Notariatuum salaria currere incipiant à die quo contractus super ipsarum Dohanarum conductione, inter illorum conductores, & Cameram Apostolicam tempore dicti Julii prædecessoris initi, respectivè fuerint, & non ante.

*Dat. P. An. 9.
die 19. Mar.*

Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis, &c. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo tertio decimo, quarto decimo Kalen. Aprilis, Pontificatus nostri Anno primo.

I. I.

Reductio & unio Congregationis Eremitæ Camaldulensis, & Congregationis S. Michaelis de Murano, Monachorum Ordinis S. Benedicti in unam Congregationem. Ac plurimæ ordinationes pro electione & munere Prælatorum & regimine totius Congregationis, cum indulgentiarum & gratiarum concessione.

Alia est deinde instituta Congregatio Eremitarum S. Romualdi, ut infra in const. 23. Clem. VII. Verstrum, ubi de ea notabo. De hac autem scripsi supra in const. 1. Alexand. II. Nulli.

LEO EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Et si à summo rerum omnium Conditor, cuius inscrutabili providentia cuncta reguntur, dispensatores in domo Domini, meritis licet insufficientibus, juxta ministerii Pastoralis officium quibuslibet personis regulari vitam professis teneamur assistere, illorum tamen profectibus animarum propensioribus nos licet auxiliis intendere, & eorum quieti, ut in sancta vocatione, absque impedimenti alicujus dispendio permanere, ac vota sua Altissimo exsolvere valeant, nilque ipsos ab oratione, & contemplatione retrahat, aut eorum piam intentionem intercipiat, nihilque virtuosis operibus turbationis cujusvis præbeat quomodolibet incentivum, paterna charitate prospicere, ac remediis congruentibus providere, qui disfluentis, & fallacis sæculi pestundatis deliciis, vitæ integritate præpollent, & laudabilibus actibus continuo in hærentes, spem suam in altissimis, ubi bona sunt gaudia, collocarunt, ac ea quæ per prædecessores nostros, & canonicè etiam alios sæculares Principes in favorem personarum sub Regulari observantia Altissimo famulantium concessa, & pro salubri Monasteriorum, & locorum, ac Congregationum directione statuta, & ordinata fuisse dicuntur, libenter cum à nobis petitur, Apostolico munimine roboramus, ac alias nostri Pastoralis officii partes favorabiliter impartimur, prout in Domino conspiciamus salubriter expedire.

Procurator.

Romani Pontificis ac Præfati Ordinis concesserunt.

In Capitulo generali Eremitæ ab unio facta Congreg. Eremitæ de Murano, & plurimæ ordinationes editæ, tam in Regularium, quam pro Civitatibus, & locis Ordinis ad 17. dacta fuerunt.

§. 1. Sanè accepimus, quod quamplura privilegia, & indulta, tam per Romanos Pontifices prædecessores nostros, quam Imperatores, & Reges Romanorum, ac alios sæculares Principes, Eremitæ, & sancti Michaelis de Murano, & aliis Camaldulensis Ordinis Monasteriis & locis, ac Congregationi de Murano concessa fuerunt.

§. 2. Ac quod nuper Dilecti filii Petrus Delfini Prior Prioratus Eremitæ dicti Ordinis Aretinæ Diocesis, ac ejusdem Ordinis Generalis, & ejusdem Eremitæ, ac moderni Abbates Monasteriorum, & Priores Prioratuum ac alia personæ dicti Ordinis, in Capitulo generali in Civitate Florentina de mandato nostro congregato, velut zelatores Divini cultus, pro prospero, & felici regimine dicti Ordinis in spiritualibus, & temporalibus, nonnulla statuta, & ordinationes erectionem novæ Congregationis Eremitæ, & sancti Michaelis de Murano nuncupatæ, ac institutionem decem & septem locorum principalium Monasteriorum, & Prioratuum, & illis aliorum unionem, ac omnium reformationem, & ad observantiam reductionem, ac Generalis temporalis electionem, ac normam, & modum Eremitarum, ac aliorum, tam sub regulari Observantia, quam vita Conventuali vitam ducere volentium concernentia, salvo Sedis Apostolicæ beneplacito, ediderunt laudabilia, & honesta, ac sacris Canonibus non contraria. Quorum tenorem, illis maturius & diligentius examinatis, ac rescatis quibusdam superfluis, ac in meliorem formam redactis, de verbo ad verbum præsentibus inferi fecimus.

Hic Pontifex modo prædicta omnia confirmat.

§. 3. Nos cupientes privilegia per prædecessores nostros, ac Reges, & Imperatores præfatos, ut præfertur, concessa, ac statuta & ordinationes, ac Congregationis Eremitæ institutionem, & ex ea Congregatione de Murano, unius novæ Congregationis erectionem, quæ Eremitæ, & sancti Michaelis Congregatio nuncupetur, ac Monasteriorum & Prioratuum, ac aliorum beneficiorum aliis decem & septem principalioribus locis unionem, annexionem, & incorporationem, eo firmiter persistere, quo Sedis prædictæ protectione, & auctoritate communita fuerint, ac prout expedire arbitramur, salubriter providere volentes. Nos igitur, qui dudum inter alia volumus, quod semper in unionibus commissio fieret ad partes, vocatis quorum interesset, & idem observari volumus in confirmationibus unionum jam factarum, quique Religiosarum personarum gesta eo potiori favore prosequimur, quo speramus, quod exinde sacre Religionis vigor accrescat, eaque plurimum in domino commendantes, ipsorumque Generalis & Eremitarum, ac Abbatum, Priorum, & Capituli statum prosperum & tranquillum paterno zelantes affectu, eos, & eorum quemlibet à quibus

quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, & poenis, à jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum presentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutes fore censentes. Ac fructuum, reddituum, & proventuum Monasteriorum, & Prioratum, quorum verus annuus valor non exprimitur, verum annuum valorem presentibus pro expresso habentes. Motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, ac potestate plenitudine, privilegia, & indulta praefatis Eremito, & Congregationi de Murano, ac aliis dicti ordinis Monasteriis, & locis, tam per Pontifices praefatos, & quatenus sint honesta, & sacris canonibus non contraria, quam per Imperatores, ac Reges, & Principes praefatos concessa. Necnon statuta, & ordinationes in dicto Capitulo generali edita, & ut praefertur reformata, auctoritate Apostolica, tenore presentium approbamus, & confirmamus, eaque perpetuae firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter observari debere decernimus. Supplemusque omnes & singulos defectus, tam juris quam facti, si qui forsan, intervenerint in eisdem.

Dubia in privilegio excommunicationis ad eorum favorum interpretentur.

§. 4. Et pro potiori cautela volumus, ut quicquid dubii in dictis, & in hoc etiam nostro privilegio, seu in aliquo eorum, pro tempore emerferit id, data verborum ambiguitate, & Jurisperitorum interpretatione, in favorem dictae Congregationis de novo erectae, & locorum particularium ejusdem interpretari debeat: & cujusvis particularis Monasterii dictae Congregationis, etiam de novo erectae.

Privilegia omnium Monasteriorum, etiam Monasterii, sunt communia.

§. 5. Privilegia, & omnia etiam quae in toto hoc privilegio continentur, universae huic Congregationi de novo erectae, & omnibus & singulis particularibus ejusdem Congregationis de novo erectae Monasteriis, ac omnibus dicti Ordinis Monialibus, & Monialium locis, sint communia, & ad illa extendantur.

Monachi omnium eorumque Congregationum, etiam Eremiti, & S. Michaelis.

§. 6. Et insuper, etiam ultra privilegia eidem Eremito, & sancti Michaelis, ut praefertur, de novo erectae Congregationi concessa, hac perpetua, atque irrefragabili Constitutione, motu, scientia, & potestate similibus sancimus, quod omnes & singuli dictae Congregationis Monachi Ordinem ipsum professi, praesentes, & futuri, quamvis in diversis Monasteriis, sive locis pro tempore manent, unum tamen corpus, & una Congregatio Eremiti, & sancti Michaelis nuncupata existant. Ipsaque Congregatio ab Apostolica Sede merito approbata, ab universis Christi fidelibus in reverentia, & devotione habeatur.

Capitulum generale statuta pro regimine Ordinis tunc & corrigere potest.

§. 7. Et dictae Congregationis Capitulum generale, sive in eo voces pro tempore habentes, pro felici dictae Congregationis successu statuta, constitutiones, ordinationes, ac omnia & singula, quae in spiritualibus, & temporalibus ipsius Congregationis, & ejus Regularis disciplinae statum, observantiam, indemnitate, & circa divini officii directionem, & ordinationem, absque tamen ipsius Regulae, in substantia, vel effectu, variatione, interpretationem, vel declarationem quoquo modo concernere poterunt, auctoritate praedicta instituendi, ordinandi, interpretandi, & declarandi, ac ea quae sic instituta, ordinata, interpretata, vel declarata fuerint, in toto vel in parte, prout retum vel temporum qualitas exegerit, tollendi, alterandi, & in melius commutandi, plenam & liberam in omnibus habeant facultatem. Quibus institutis, ordinationibus, declarationibus, & correctionibus singuli de Congregatione de novo erecta hujusmodi, cujuscumque dignitatis, status, gradus, seu conditionis existant, efficaciter parere omnino teneantur. Ita tamen quod ad peccatum, nisi contrariet ex contemptu, aliquem non obligent.

Et juxta Capituli statuta, sunt reformanda Monasteria.

§. 8. Et quoties Praelatus aliquis Monasterium cui praefuerit, reformare, & ad ipsius de novo erectae Congregationis observantiam reducere decreverit, reformationem ipsam juxta instituta, decreta, & ordinationes Congregationis ejusdem, prout convenientius poterit, exequatur. Et ejus acta, conventiones, & modi, eo ipso quod de consensu dictae Congregationis, seu ad id de-

putatorum in formam publicam redacta fuerint, Apostolice sint robore communita.

Praelati Generali obedientis, & Monachi Praelatis.

§. 9. Universi vero ejusdem Congregationis de novo erectae Praelati, sub praefato Generali Ordine, & alii Monachi, ac conversi, & commissi, sub Praelatorum, in quorum Monasteriis, aut aliis locis ipsi Monachi, Conversi, & Commissi morantur obedientis, vivant, & eas illis humiliter praestent.

Appellatio ab eis ad Sedem Apostolicam absque licentia prohibetur.

§. 10. Et nulli Praelatorum, vel Monachorum praedictorum ab institutis, ordinationibus, correctionibus, & mandatis Capituli, sive Generalis Ordinis, aut aliorum Praelatorum Congregationis hujusmodi, ad quemcumque, etiam ad nos, & Sedem praedictam de speciali indulto summi Pontificis liceat appellare: appellationesque desuper pro tempore interpolatae, & inde secuta, irrita habeantur.

Processus criminales, facti cum usque & statuta formantur.

§. 11. Et cum contra aliquem Praelatorum, vel Monachorum de novo erectae Congregationis hujusmodi, civiliter, aut criminaliter agi contigerit, secundum consuetudines, & statuta praedicta, (juris communis apicibus, dilationibus, terminis & litium anfractibus omnibus) procedere debeat.

Transitus de loco ad locum quando de licentia Sedis Apostolice est permittendum.

§. 12. Et ipsius de novo erectae Congregationis Praelati suos Monachos, qui licentiam à Sede praefata habere dixerint, se ad aliud quodcumque Monasterium, sive locum transferendi, obtentu literarum Apostolicarum, transferri non sinant, nisi in ipsis literis specialis, specificata, & expressa de Congregatione, & nostra ordinatione hujusmodi mentio fiat, eique sufficienter derogetur. Ac tunc si infra tres menses id non compleverint, contra eos, tanquam contra Apostatas agi possit; nisi in ipsis literis Apostolicis expressum fuerit tempus, infra quod se debeat ad hujusmodi Monasteria, sive loca transfuisse, eoque casu, non prius contra eos agi liceat, quam dicta tempora sint elapsa.

Fugitivi non recipiantur à Praelatis in vestis.

§. 13. Ac Congregationis hujusmodi Praelati, quarumcumque literarum Apostolicarum praetextu, nisi in illis presentibus specialiter & expresse derogetur ad recipiendos Monachos, qui alias ab eorum propriis Monasteriis absque suorum Superiorum licentia contumaciter recesserunt, à quoquam nequeant quomodolibet coarctari.

Transitus juxta ordinacionem Capituli ad alia loca Ordinis eorum locorum profecti censentur.

§. 14. Illi vero ex eisdem Monachis, quos de Prioratibus, in quibus professi fuerunt, aut Monasteriis, sive locis ad alia dictae Congregationis Monasteria, sive loca juxta dicti Capituli ordinationem, transferri contigerit, aut alias pro Conventualibus quomodolibet ex tunc ab ipsis Prioribus, Monasteriis, atque locis realiter absoluti extiterint, aliorum Monasteriorum, locorumque, quantum ibi steterint, Monachi, & suppositi reputentur, & pro Conventualibus inibi habeantur, ac si in illis professione suam emisissent.

Loca & personae omnibus praesentibus gaudeant, si de Congregatione institutis non obstant.

§. 15. Ac omnia Monasteria, & loca praedicta, & eorum Praelati, atque personae, quibuscumque eis à dicta Sede, vel alias qualitercumque concessis, ac de jure, seu consuetudine debitis, juribus, praesentibus, ac dignitatibus inconculsa gaudeant, & utantur, dummodo illa praemissa & aliis dictae Congregationis institutis, & ordinationibus non obstant.

Loca non unum alteri subiecta esse censentur, sed ad invicem suffragantur.

§. 16. Nec propterea ex Monasteriis ipsis unum alteri censetur esse subiectum, sed eis in sua pristina libertate manentibus, ea vicissitudinis adminiculo capitulata, sub felici dictae de novo erectae Congregationis regimine, sibi uniformi Regularis observantiae gressu, invicem suffragantur.

Monasteria conferantur Praelatis Ordinis, à Capitulo generali, vel ab ipso generali, & majori parte Visitatorum.

§. 17. Monasteria autem, & Prioratus, quae nunc sancti Michaelis sunt, & pro tempore erunt etiam unita Eremiti & S. Michaelis Congregationi de novo erectae hujusmodi, per Praelatos dumtaxat ejusdem Congregationis regantur, & gubernentur, & quoties illa ubicumque etiam apud Sedem praedictam, & qualitercumque vacare contigerit, etiam si quavis specialis, vel generales de illorum provisionibus, seu dispositionibus per dictam Sedem reservationes factae fuerint, generale Capitulum, si tunc celebratur, alioquin dicti Ordinis Generalis pro tempore existens, una cum majori parte Visitatorum, cum per ipsam de novo erectam congregatio-

nem

nem, & ad id deputatos, illos ex eisdem de novo erectæ Congregationis Monachis præsentibus, & futuris, etiam defectum Natalium ex quibusvis personis patientes, quos ad id idoneos fore crediderint, in Prælatos tunc vacantium Monasteriorum, & Prioratum huiusmodi, aliis secundum consuetudines, ordinationes, & statuta prædicta, eligere, seu nominare, & ad eorum beneplacitum taliter electos, seu nominatos à regimine, & administratione dictorum Monasteriorum, & Prioratum, quibus tunc præfuerunt, & quæ tunc propterea vacare censeantur, absolvere, & amovere.

§. 18. Prælati sic electi, seu nominati, absque alicujus dictæ Sedis, vel alterius provisionis, vel dispensationis adminiculo, etiam præter hoc, quod eis munus benedictionis impendatur, ipsis Monasteriis & Prioratibus, atque si electi, vel nominati fuerint, præesse, ac illa in spiritualibus, ac temporalibus regere & gubernare, ac omnes actus ibidem exercere, & insignia deferre, ac si munus huiusmodi suscepissent.

§. 19. Et si contingat Prælatos dictæ de novo erectæ Congregationis, à Monasteriis, & Prioratibus, atque ut præmittitur electi, seu nominati fuerint, aliqua legitima causa abesse, idque pro dictorum Congregationis & Monasteriorum, ac Prioratum præsentium & futurorum Monasteriorum, ac Prioratum conservatione, & statu prospere & felici, quod absente Prælato, ne Monasterium sibi commissum, ex ejus absentia damna sustineat, alius qui Monasterium, seu Prioratum ipsum regat, & gubernet, durante absentia huiusmodi deputetur, utile videatur & expediat: quod quoties id contigerit, Capitulum, seu Generalis cum deputatis huiusmodi, aliis juxta eorum consuetudines, & statuta, curam, regimen, & administrationem ipsius Monasterii, seu Prioratus, Prælati sui præsentia carentis, in spiritualibus, & temporalibus, dicta absentia durante, alteri committere libere & licite possint.

§. 20. Et quod aliquod ex dictis Monasteriis, vel Prioratibus, aut aliis dictæ de novo erectæ Congregationis locis, per quascumque literas Apostolicas, etiam motu simili, & cum reservationibus ac quibuscumque derogatoriis, per quas effectus præsentium quomodolibet impediri, vel differri possit, clausulis concessas hætenus, & in posterum concedendas per aliquem ex dictæ de novo erectæ Congregationis, vel extra eam, cujuscumque status, gradus, ordinis, seu conditionis sit, etiam si Cardinalatus honore, aut Pontificali, vel alia quavis auctoritate præfulgeat, in ritulum, aut commendam, seu administrationem, vel aliàs obtineri, seu super alicujus illorum fructibus, redditibus, & præventibus aliqua pensio reservari, concedi, & assignari, vel jus sibi desuper acquiri, vel aliquis, contra præsentium tenorem, quovis quaesito colore, quempiam de dicta de novo erecta Congregatione, super aliquo ex dictis Monasteriis, Prioratibus, & locis, ratione tituli, seu commendæ, vel administrationis, ac pensionis huiusmodi, impetere, seu molestare valeat.

§. 21. Quodque deinceps nulla ex beneficiis Ecclesiasticis, cum cura vel sine cura, ad collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem Abbatum, vel Priorum, ac Conventuum, Monasteriorum, & aliorum locorum dictæ de novo erectæ Congregationis, communiter vel divisim pro tempore pertinentibus, etiam qualitercumque beneficia ipsa, & ubicumque, præterquam apud Sedem prædictam vacare contigerit, dummodo dispositioni Apostolicæ generaliter reservata non fuerint, sub gratiis, expectativis, aut provisionibus, seu aliis dispositionibus dictæ Sedis, facultatibus, seu indultis, de conferendis beneficiis Ecclesiasticis vacantibus, vel vacaturis, quibusvis personis, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, & quavis etiam Pontificali dignitate præfulgeant, ab eadem Sede quomodolibet concessis, & in antea concedendis, quomodolibet cadant, seu comprehendantur; sed ipsorum beneficiorum collatio, provisio, præsentatio, electio, & dispositio, illorum occurrente vacatione, præsentibus non obstantibus, ad Abbates, & Priores, ac Conventus præfatos, libere, & absque ali-

quo præfata Sedis præventionis impedimento, petant, & spectent. Ac de beneficiis ipsis nullus alius, quam Abbates, seu Priores, & Conventus prædicti, quorumcumque facultatum, & indultorum sibi à Sede, vel Legatis præfatis, qualitercumque, & sub quibusvis verborum formis & clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, etiam motu simili concessorum, & concedendorum vigore, vel prætextu disponere valeat quoquo modo. Ac omnes & singulæ gratiæ expectatiivæ, & acceptationes, provisiones, dispositiones, collationes, & literæ Sedis, ac illius Legatorum huiusmodi, facultatesque, & indulta super collationibus beneficiorum Ecclesiasticorum, vacantium seu vacaturorum, quibusvis etiam ut præfertur qualificatis personis, & cum prædictis clausulis pro tempore concessa, processusque desuper habiti pro tempore etiam excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliasque Ecclesiasticas sententias, censuras & pœnas in se continentem, quod beneficia ad collationem, provisionem, præsentationem, electionem, aut aliam dispositionem Abbatum, & Priorum, ac Conventuum prædictorum respectivè spectantia huiusmodi, ac totum id, & quicquid in contrarium à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigerit, omni prorsus careant firmitate.

§. 22. Nec quisquam personas, quæ de jure communi Religionem ingredi non prohibentur, & sæculo frugientes, & dictam de novo erectam Congregationem venire affectantes, verberibus, aut violentiis quibuslibet impedire, vel prohibere, aut à Monasteriis, vel locis Congregationis ejusdem præsentibus, vel futuris divertere, aut super hoc illis, vel eas recipientibus, injuriam, vel molestiam aliquam irrogare præsumat. Contrafacientes verò præsentium notitiam habentes, vel qui eas ignoraverint, & postquam ad eorum notitiam devenierint, à præmissis injuriis, & violentiis non desisterint, excommunicationis sententiam ipso facto incurrant, à qua, præterquam in mortis articulo constituti, nisi à Sede præfata, absolutionis beneficium nequeant obtinere.

§. 23. Ac nullæ Ecclesiasticæ vel sæculares personæ, quacumque auctoritate, vel dignitate præditæ, aliquem ex Prælatibus, vel Monachis Congregationis prædictæ, obsequiorum, vel servitorum propriorum, vel Monasteriorum suorum prætextu, etiam si absque licentia suorum Superiorum ad eas divertere, vel alia quavis causa, etiam ærioris vitæ, Ordinis vel observantiæ, à dicta de novo erecta Congregatione educere, vel sponte venientes recipere, & penes se retinere audeant, etiam auctoritate literarum Apostolicarum, in quibus de huiusmodi Prælato, vel Monacho, & Congregatione nominatim expressa mentio non fiat, absque consensu Capituli, seu Generalis, vel majoris partis Visitorum de novo erectæ Congregationis huiusmodi pro tempore existentium, quod si recipientes præfati infra tres dies, postquam eis præfates innotuerint, Prælatum, seu Monachum, extra ipsam de novo erectam Congregationem existentem huiusmodi, eidem de novo erectæ Congregationi non restituerint cum effectu, vel à se realiter non abjecerint, excommunicationis sententia innodati existant eo ipso, à qua, nisi in mortis articulo, aut à Sede prædicta absolvi non possint.

§. 24. Generalis autem Ordinis, ac Abbates, & Priores de novo erectæ Congregationis huiusmodi pro tempore existentes, seu ab eis deputati, possint omnes & singulos ejusdem de novo erectæ Congregationis Monachos ab illa vagos, & fugitivos, aut suis Superioribus non obediens, & rebelles, & qui, habita licentia, conditionem eis impositam non impleverint, aut lapsa licentiæ termino, ad proprium Monasterium non redierint, vel alia loca, seu Monasteria, absque speciali Apostolico privilegio præsentibus deroganti, aut Superiorum suorum licentia se transtulerint, vel aliquarum personarum, quacumque dignitate, etiam Cardinalatus honore fungentium servitiis in Romana Curia, vel extra eam, se addixerint, vel ab eis literas familiaritatis, aut capellanatus obtinuerint, capere, & in carceribus detinere, aut per censuram Ecclesiasticam, & alia juris remedia

Prælati qui sic electi absque alia Sede Apostolica dispensatione Monasteriis præfatis, & tam in spiritualibus quam temporalibus ea gubernent. Et loci absentium Prælatorum alii substituantur à Capitulo, vel quæ sit sup.

Loca & Monasteria Congreg. in commendam, ritulum aut penes familiariter dari non possunt.

Beneficiorum omnium collatio libere ad Prælatos Ordinis pertinet.

Impedimenti est qui Ordinem ingredi volunt, seu excommunicati.

Monachi à Congreg. nisi præfatis in veritate, &c. Ad hoc vide infra Greg. XII. bullam 29. Et est, nisi hoc privilegium infringatur.

Vagos et fugitivos, & rebelles, & qui, habita licentia, conditionem eis impositam non impleverint, aut lapsa licentiæ termino, ad proprium Monasterium non redierint, vel alia loca, seu Monasteria, absque speciali Apostolico privilegio præsentibus deroganti, aut Superiorum suorum licentia se transtulerint, vel aliquarum personarum, quacumque dignitate, etiam Cardinalatus honore fungentium servitiis in Romana Curia, vel extra eam, se addixerint, vel ab eis literas familiaritatis, aut capellanatus obtinuerint, capere, & in carceribus detinere, aut per censuram Ecclesiasticam, & alia juris remedia

dia appellatione remota, etiam invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis, ad solitam & debitam reverentiam compellere.

§. 25. Et ut dicta de novo erecta Congregationis Monachi divinis beneplacitis quietius & liberius insistant, eisdem dicti Ordinis Generalem, ac de novo erectam Congregationem, & illius Abbatem, & Visitatores, & alios Prælatos, ac Monachos, Conversos, Commissos, Novitios, personas, & Capellanos, etiam curam habentes animarum, necnon familiares, & servitores eorum, nunc & pro tempore existentes, ac ipsius de novo erecta Congregationis Monasteria, Prioratus, & loca, etiam quæ in posterum eidem de novo erecta Congregationi quando-cumque uniri vel incorporari, seu subijci, vel alias quomodolibet aggregari contigerit, omniaque & singula dictorum Monasteriorum, Prioratum, & locorum præsentium & futurorum Ecclesias, Capellas, etiam si ipsis cura imminet animarum, oratoria, manualia, membra, castra, fortalitia, ædificia, villas, grangias, vineas, oliveta, hortos, sylvas, nemora, prata, pascua, piscationes, molendina, aquas, aquarum decursus, jura, jurisdictiones, prædia, possessiones, & bona quæcumque, quæ in præsentibus sunt, & in futurum erunt, & de novo erecta Congregationis, & quæ omnia & singula, per eorum vocabula, fines, valores, qualitates, & quantitates hic habere volumus pro sufficienter expressis, à quorumcunque Legatorum, etiam de latere, & Subdelegatorum, necnon Nuntiorum dictæ Sedis, ac Vicariorum, Rectorum, & quorumvis officialium Romanæ Ecclesiæ, necnon Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Electorum, Administratorum, & aliorum quorumcunque Judicum ordinariorum, quavis auctoritate, potestate, dominio, visitatione, reformatione, & correctione, ita quod in dictam de novo erectam Congregationem, vel ejus singulares personas, seu benefactores, occasione beneficiorum eisdem collatorum ab eis, aut quia subditi eorum cum eisdem Monachis converterentur, seu ab ipsis recipiant absolventis, & Eucharistiæ sacramentum. Necnon in Monasteria, Prioratus, loca, & personas in eis degentes, ratione delicti, excessus seu contractus, aut rei de qua agitur, ubicumque in eatur contractus, committatur delictum, aut res ipsa consistat, excommunicationis, suspensionis, & interdictionis, aut alias qualvis sententias, nisi de speciali Sedis prædictæ commissione, quomodolibet directè vel indirectè, proferre seu promulgare nõ possint, prorsus eximimus, & totaliter liberamus. Eaque omnia, & eorum quodlibet in jus & proprietatem B. Petri, & Sedis ejusdem, & sub eorum, & nostra protectione suscipimus, ac nobis, & dictæ Romanæ Ecclesiæ annuum censum unius uncie auri, per eandem de novo erectam Congregationem in festo Beatorum Petri & Pauli Apostolorum, annis singulis Camera Apostolicæ persolvendum, in signum perceptæ perpetuæ libertatis, & exemptionis assignamus. Quod si legati, subdelegati, ordinarii, seu alie personæ prædictæ, contra exemptionem & liberationem vestras hujusmodi, quicquam attentare quoquo modo præsumperint, ac requisiti vigore præsentium, per ipsius de novo erectæ Congregationis Prælatos vel Monachos, infra tres dies à die requisitionis hujusmodi, non destiterint, excommunicationis sententiæ ipso facto noverint se subiectos. Et nihilominus quod aliter actum fuerit, eo ipso sit irritum & inane, nulliusque roboris vel momenti.

§. 26. Volumus insuper, quod dicta de novo erecta Congregationis Prælati, vel Monachi literas Apostolicas super administranda justitia, executione faciendâ, visitatione exercendâ, aut alio quovis negotio peragendo, ad eos pro tempore impetratas, vel directas, acceptare, & in illis contenta exequi, & juramentum de calumnia, vel veritate dicenda subire, aut testimonium perhibere, seu extra suas civitatem, & dioccesim trahi, & ad quævis Concilia Generalia, Provincialia, vel Synodalia, aut Congregationes, quovis nomine censeantur, Ecclesiasticarum vel laicarum personarum, cujuscumque dignitatis, aut status existant, etiam Apostolica auctoritate indicta, præterquam ad ipsius de novo erectæ Congregationis Capitulum celebrandum, aut alias juxta eorum ordina-

tionationes, ire, vel mittere, aut processionibus publicis, vel funeralibus interesse inviti minime teneantur. Seu quod in eorum locis Missæ, vel divina officia celebrentur, ordines conferantur, vel agitentur causæ civiles, vel criminales, processiones convocentur, aut Synodus, Canonicatus, seu quævis Congregationes, tam Ecclesiasticarum quam laicarum personarum fiant, sive quod hujusmodi de novo erectæ Congregationis loca, ad usum hospitum, habitationem, detentionem, & incarcerationem Ecclesiasticarum aut laicarum personarum deputentur, adstringi seu compelli nullo modo possint.

§. 27. Testimonia verò Prælatorum, Monachorum, Conversorum, Commissorum, & Novitiorum dictæ Congregationis, in causis ipsorum civilibus & criminalibus, in judicio & extra, legitima seu juridica sint.

§. 28. Nulli quoque Reges, Principes, Barones, Milites, Nobiles, Laici, Communitates, Universitates, Magistratus, Rectores, & Officiales civitatum, terrarum, castrorum, & diocesium diversorum, Monasterii, Prioratus, locis, capellis, Ecclesiis, manualibus, grangiis, castris, possessionibus & bonis, necnon Prælati & Monachi ipsius Congregationis gabellas, tallias, datia, collectas etiam pro pontium refectionibus, aut viarum reparationibus, aliave onera, seu gravamina inferre, indidere, & imponere, aut indicta & imposita exigere, sub excommunicationis, ac maledictionis æternæ penis, quas, nisi præsentium habita notitia, prorsus destiterint, ipso facto incurrant, audeant, vel præsumant.

§. 29. Nec aliquod ex dicta de novo erectæ Congregationis Monasteriis, Prioratibus, grangiis, membris, manualibus, & locis prædictis, ad dandum seu solvendum aliquam canonicam portionem, sive decimam, aut quid aliud, quod eorum loco solvi consueverit, Archiepiscopis, Episcopis, Capitulis, Parochianis, Collegiis, Universitatibus, Communitatibus, fabricis, & aliis quibuscumque personis, de jure, vel consuetudine, aut statutis, vel privilegiis quibuscumque deberi prætendantur quomodolibet in futurum.

§. 30. Etiam de relictis, legatis & donatis, tam in ultimis voluntatibus, quam etiam inter vivos, seu alias quacumque occasione concessis & concedendis, quomodolibet teneantur.

§. 31. Ipsaque Monasteria, Prioratus, loca, manualia, grangia, possessiones & bona, ac Prælati, Monachi, & personæ de novo erectæ Congregationis ejusdem, ab omni impositione, exactione, collecta, decima, charitativo subsidio, aut quocumque reali aut personali, vel mixto onere, vel gravamine, quovis nomine censeantur, per nos aut successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes indictis.

§. 32. Necnon ab omnibus censibus, redditibus & solutionibus, ratione visitationis, aut subjectionis, quocumque jure, quibuscumque Ordinariis, Capitulis, Collegiis, Congregationibus, Universitatibus, aut aliis quibuscumque personis hæcenus debitis, quæ nos eidem Congregationi de Apostolicæ potestatis plenitudine gratiosè remittimus, & in futurum debendis, illorumque solutione, præstationeque sint, esseque debeant libera penitus & exempta, atque immunia, ita quod ad illorum præstationem, vel solutionem per quoscumque, & quorumvis etiam literarum Apostolicarum vigore cogi, aut aliàs desuper inquietari nequeant.

§. 33. Nullasque ab eisdem de quibuscumque possessionibus ubilibet constitutis, quæ in præsentibus sunt, vel in futurum erunt, Monasteriorum, Prioratum, & bonorum de novo erectæ Congregationis hujusmodi, quæ illius Prælati, Monachi, vel personæ colunt, seu coli faciunt, & in futurum colent, seu colifacient, ex hortis, virgultis, piscationibus, vel de nutrimentis animalium primitias, decimas, quartesias, aut quocumque nomine nuncupata alia jura exigere vel extorquere præsumat, nec ipsi illa cuiquam solvere sint adstricti.

§. 34. Et

Comptis Ordinarii ab Ordinarium super iurisdictione & visitatione. De hoc vide in fine de rebus bullarum Clem. VIII. scripti.

Prælati & Monachi non cogantur interesse Concilio, funeralibus, processioni, &c. De rebus bullarum Clem. VIII. scripti.

Testimonia Prælatorum in causis legitimis & criminalibus.

Exemptio ab impositionibus secularium.

Exemptio à decimis, & quæ unquam præstatione in la Prælati, &c. In quoad quarum funeralium habes Conc. Trid. sess. 25. c. 14.

Exemptio pro relictis & legatis Ordini.

Exemptio ab impositionibus Sedis Apostolicæ.

Censibus, & occasione visitationis.

Exemptio omnium possessionum quas colit ipsa Congregatio.

Monachi succedant in hereditatibus pro eorum Monasteriis.

§.34. Et quod de novo erectæ Congregationis hujusmodi Monasteria & loca, hereditates, legata, & fidei commissa per medias personas Monachorum, aut alias qualitercumque ad ea delata, bona mobilia, & immobilia in quibuscumque civitatibus & locis, quovis titulo acquirentur.

Ipsique Monachi & personæ, illa pro se, eorumque Monasteriis, petere & exigere possint, undecumque, vel qualitercumque eis debeant, & quæ petendi & exigendi, si in sæculo remansissent, jus habere.

Præscriptio eo, annorum tantum datur e contra Ordinem.

§.35. Et contra de novo erectæ Congregationis hujusmodi Monasteria, loca, personas, & bona, tam in præteritis quam futuris non currat præscriptio, nisi post lapsum sexaginta annorum.

Interdicti ob hoc non possunt claudere janua claustrum.

§.36. Cupientes insuper, ut de novo erectæ Congregationis hujusmodi personæ, sublatis obstaculis quibuscumque, sedulum, & devotum Domino exhibeant famulatum, motu & scientia similibus statuimus & ordinamus, quod si contingat Civitates, Terras, vel loca, in quibus Monasteria, sive loca de novo erectæ Congregationis hujusmodi consistant, Ecclesiastico supponi interdico, ipsius de novo erectæ Congregationis Prælati, Monachi, Conventus, Commissi, Novitii, & Capellani, necnon Laici intra septa ipsorum Monasteriorum, seu locorum, pro tempore habitantes, à præfata de novo erectæ Congregationis Monachis ad id deputatis, januis clausis, interdicitis exclusis, & submissa voce, missas, & alia divina officia audire, & Ecclesiastica sacramenta suscipere, ipsique Monachi sic deputati illic celebrare & ministrare.

Sacros Ordines Monachi recipiunt à quocumque Antistite, absque alio examine ad solam præsentationem Prælatorum Ordinum.

§.37. Et quod ejusdem de novo erectæ Congregationis Monachi, præsentibus & futuri, omnes etiam sacros ordines, ad quos per eorum superiores præsentati fuerint, à quocumque maluerint Catholico Antistite, gratiam, communionem dictæ Sedis habente, recipere, & hujusmodi Antistitem in hujusmodi Congregationis Monasteriis & locis dumtaxat adnotare, ipse Antistites Monachos dictæ de novo erectæ Congregationis, à suis Superioribus sibi pro tempore præsentatos, à Apostolica auctoritate, absque aliqua licentia & contradictione Diocesani, & absque eo quod alias illi propterea præjudicium generetur, nulla examinatione præmissa, statutis tamen à jure temporibus ordinare, Missas inibi celebrare, Ecclesias, Altaria, & vasa consecrare, vestes benedicere, & alia Pontificalia exercere.

Hæreticis Contr. Trid. sss. 13. 12.

Generalis & Prælati auctoritas dispensandi cum suis Monachis.

§.38. Necnon, quod Generalis Ordinis, & Abbates, Priores, & Prælati de novo erectæ Congregationis hujusmodi pro tempore existentes, in omnibus casibus, in quibus de jure communi Prælati & Monachi dictæ de novo erectæ Congregationis auctoritas, sive licentia, seu dispensatio Ordinariorum, si ab eis exempti non essent, foret necessaria, cum eis auctoritate prædicta dispensare, ejusque licentiam & auctoritatem concedere.

Religiosos omnes ad Ordinem admittendi, &c.

§.39. Ac personas volentes eidem de novo erectæ Congregationi sociari, etiam si Religionem locorum, vel Ordinem alium quemcumque arctiorem ingredi vovissent, tali voto non obstante, ad probationem, professionemque recipere, & eos dicta auctoritate, ab ipso voto absolvere, & cum ipsis, dummodo in tali religione vel Ordine, quem vovissent, professionem non emisissent, & ante professionem emissam, ab ipsa de novo erectæ Congregatione non recedant, super omnibus votis (Religionis voto dumtaxat excepto) dispensare, ac omnibus quocumque excommunicationis vinculo innodatis, de novo erectam Congregationem hujusmodi Altissimo famularis ingredi volentibus, junctis eis, juxta eorum facultates, restitutione, & poenitentia salutari, tanquam uni ex Monachis de novo erectæ Congregationis hujusmodi, absolutionis beneficium impendere, eosque etiam ad probationem recipere, ita tamen quod si inde ante professionis emissionem discesserint, in eandem ipso facto reincident.

Tu vide ampliationem in bulla 99. Gregor. xii. infra. Ea est. & bulla Clem. viij. 115. Quæcumque.

Monachi confessiones omnium a dicitur, & abstruere, & ea commutare possunt.

§.40. Et cum sæpè contingat, quod ob singularem devotionem, quod nonnullæ personæ ad Monachos hujusmodi de novo erectæ Congregationis, ad eosdem Monachos pro earum salute animarum recurrant, ejusdem de novo erectæ Congregationis Prælati, sive Mo-

nachis, à suis superioribus ad audiendum hujusmodi personarum confessiones deputatis, quod personas ipsas accedentes audire, ac personæ ipsæ eis absque alia superiorum suorum licentia confiteri. Necnon dictis Prælati, sive Monachis confessiones hujusmodi audientibus, dictos confitentes, poenitentia & satisfactione præviis, quoties opus fuerit, ab omnibus & singulis peccatis dictæ Sedi non reservatis, & à quibuscumque suspensionum, excommunicationum, & interdicti sententiis, aliisque Ecclesiasticis censuris, & poenis, quas à jure, vel ab homine latas incurrisse quomodolibet confiterit, absolvere. Et vota per eos pro tempore emissæ, in omnibus & singulis casibus, locorum ordinariis, etiam per Synodales, seu Provinciales constitutiones reservatis, in alia pietatis opera commutare, & desuper cum eisdem votentibus dispensare, exceptis tamen censuris, poenis, & casibus, super quibus esset Sedes præfata merito confundenda. Ipsique confitentibus, ac aliis omnibus, qui ad præfatos Monachos, ob hujusmodi devotionem recurrerent, Eucharistiæ sacramentum ministrare liberè possint.

Tu vide modum rationem d. bulla Clem. viij. non citata.

§.41. Necnon Prælati, Monachis, & personis Congregationis hujusmodi, quocumque nomine censeantur, ne propter participationem, etiam in divinis, cum excommunicatis, suspensis, & interdictis, à jure vel statutis Ordinariorum aliquam excommunicationis, censuræ, aut peccati maculam incurrant, nisi ipsi excommunicati essent specialiter denunciati.

Prælati non sunt excommunicati, nisi specialiter denunciati.

§.42. Ac quod illi ex præfatis Monachis, qui adeo Monasteriorum suorum officiis occupati, ut in Choro interesse, ac divinum officium vix sine labore & tædio dicere, ac ipsa eis ratione officiorum hujusmodi incumbentia charitatis opera implere nequeant, & qui ad divinum officium hujusmodi dicendum adeo, vel non docti, vel minus experti pro tempore existunt, dummodo in sacris non sint ordinibus constituti, licet professionem emisissent, tamen ad persolvendum totum integrum officium divinum minime teneantur, sed eorum Prælati habita suppositorum suorum consideratione, (ultra officium Beatæ Mariæ Virginis, ad quod obligati remaneant,) juxta dispensationem eis traditam, si eorum animabus expedire videbitur, aliquid dicendum injungant, quod cum animi alacritate valeat adimpleri.

Dispensatio cum Monachis super ratione officii, quando sit Prælati loci.

§.43. Præterea omnibus Christi fidelibus, exceptis excommunicatis, aut interdictis, vel publicis usurariis, ut in locis & Monasteriis de novo erectæ Congregationis hujusmodi, præsentibus & futuris, suam possint eligere sepulturam, salvo tamen jure illarum Ecclesiarum, à quibus ipsorum decedentium corpora assumuntur.

Sepultura in Monasteriis omnium excommunicatis, aut interdictis, nisi eis usus datur.

§.44. Necnon Generali Ordinis & Abbatibus, Prioribus vel Prælati, aut aliis per Congregationem de novo erectam hujusmodi, ad id pro tempore deputatis, in unionibus, annexionibus, incorporationibus, ac reformationibus, seu receptionibus Monasteriorum, Prioratuum, vel aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, pro ipsa de novo erecta Congregatione faciendis, cum Prælati & personis Monasteria seu beneficia hujusmodi per eos obtenta, in Congregationis hujusmodi, seu alicujus illius particularis Monasterii commodum dimittere volentibus, conventiones, & pacta, quæ illicita, & quando Apostolica confirmatione carerent, expressè prohibita censerentur, jure, ac Monasteria, Prioratus & alia beneficia quæcumque conventionibus & pactis hujusmodi intervenientibus acquisiverunt, retinere, ipsaque conventiones & pacta observare, absque eo quod aliquam simoniæ labem incurrant, liberè & licitè valeant.

Intellige in ta bulla Leo x. 22. De iatra.

Quæ pacta & commodum Monasterii iniri & servari possunt absque simonia labi.

§.45. Et quodcumque per aliquem, aut plures actus contra ea, aut ipsorum aliquod, à quocumque, cujuscumque dignitatis, conditionis, gradus, seu status fuerit, ex negligentia, vel ignorantia præsentium, quibus hæc conceduntur, aut alia quavis causa, scienter vel ignoranter attentari, vel pro tempore observari contingat, nullum tamen propterea exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, indultiis, & privilegiis hujusmodi præjudicium generetur, sed ea omnia & singula in ipsius robore & firmitate permancant.

Prædictis confessionibus in nomine prædicari possunt.

§.46. Ac

§.46. Ac quod deinceps per quascumque reuocatorias seu alias Apostolicas concessiones, vel literas, sub quibuscunque verborum formis, & tenoribus, aut clausulis derogatoriis, etiam si illæ motu & scientia similibus emanauerint, nulla ex prædictis concessis, & quæ eidem de nouo erectæ Congregationi pro tempore concedentur exemptionibus, immunitatibus, gratiis, indultis, priuilegiis, & concessionibus, quomodolibet reuocari, cassari, & annullari censeantur, seu ipsis, vel ipsorum, seu quibusvis in eis contentis particulis aut clausulis derogari valeant, nisi in derogatoriis, vel aliis literis, seu cassationibus huiusmodi, illæ, vel illæ ex literis, quæ reuocari, aut cassari vel annullari viderentur, aut cui, vel quibus derogari appareret, earumque totus tenor de verbo ad verbum integre inferretur, & de omnibus & singulis Congregationis huiusmodi Monasteriis nominatim, & specifica mentio fiat. Ac in eisdem reuocatoriis, cassatoriis, vel aliis literis, manifeste & expresse appareat, quod Romanus Pontifex huiusmodi priuilegiis, indultis, & literis, de quibus tunc actum fuerit, voluerit specialiter derogare, vel illa reuocare, cassare, seu annullare. Ac tunc demum vrgens, sufficiens, & rationabilis, propter quæ derogatio, reuocatio, cassatio, & annullatio ipsæ fieri debeant, causa exprimat, alias derogationes, reuocationes, cassationes, irritationes, & annullationes quæcunque, si quas aliter quam ut præfertur, à quocumque etiam Romano Pontifice fieri contigerit, ac quæcumque exinde secuta nullius sint roboris, vel momenti, ipsis concessis literis, priuilegiis, indultis, gratiis, exemptionibus, & libertatibus in suo pristino, plenario, & integro robore duraturis. Et quod per quascumque reuocationes, cassationes, seu annullationes quarumcumque vnionum, annexionum, incorporationum, & appropriationum, de quibusvis Monasteriis, Prioratibus, Ecclesiis, siue locis Ecclesiasticis, per nos aut successores nostros Romanos Pontifices, aut eorum aliquem, in genere vel in specie, sub quibusvis verborum formis vel expressionibus, de cætero forsan faciendis, nullum dictæ de nouo erectæ Congregationi, super vnionibus, incorporationibus, appropriationibus, & innovationibus quorumcumque Monasteriorum, Ecclesiarum, Prioratum, aut aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, ac per infra scriptas constitutiones factarum vnionum confirmationibus, per nos, & Sedem prædictam, eidem de nouo erectæ Congregationi, vel in eius fauorem faciendis, præiudicium inferatur. Sed illæ omnes, etiam post reuocationes, cassationes & annullationes prædictas, in suo robore inconcussa persistant in omnibus & per omnia, ac si quoad eas, & ipsarum singulas aliqua reuocatio, annullatio, vel cassatio nullatenus emanassent. Nisi dum & quando ipsæ super vnionibus, & illarum confirmationibus, concessionibus, vel appropriationibus, seu donationibus concessæ literæ, in reuocationum, cassationum, & annullationum literis, constitutionibus, & ordinationibus huiusmodi, de verbo ad verbum infererentur, ac in eis specialis, expressa & indiuidua de ipsis Monasteriis & locis, ac Congregatione mentio fieret, necnon irritum & inane totum, & quicquid in contrarium quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§.47. Necnon Generali & Abbatibus, Prioribus, Monachis, Conuersis, Commissis, & Novitiis, præsentibus & futuris, Congregationis de nouo erectæ huiusmodi, ut eorum devotio per amplius propagetur, & eorum animarum saluti vberius consulatur, ut confessores idonei, quos de suorum voluntate Superiorum, aut ipsi Superiores pro libito elegerint, omnium peccatorum suorum, de quibus corde contæti, & ore confessi fuerint, plenam semel tantum in mortis articulo remissionem eis, in sinceritate fidei, vnitatem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, ac obedientiam, & deuotionem nostram, vel successorum nostrorum Romanorum Pontificum, canonicè intrantium persistentibus, auctoritate præfata concedere valeant. Sic tamen, quod ipsi confessores, de his, de quibus fuerit alteri satisfactio impendenda, illam Congregationis huiusmodi personis, prout ad illas pertinuerit, per se vel alium faciendam iniungant, quam illi facere, prout potuerint, omnino teneantur. Quodque singuli ex

eisdem personis, Clerici, quamprimum concessione absolutiois huiusmodi gaudere voluerint, septem Psalmos penitentiales, cum Litanis, & orationibus consuetis, Conuersi, vero, & Commissi, aut qui præfatos Psalmos dicere commode non poterint, quinquagesimas orationes Dominicam, & toties salutationem Angelicam, singulis hebdomadis recitare, idque legitimo cessante impedimento, per annum integrum, etiam si totidem plus minusve, ex alia quavis causa eos dixisse, & dicere oportere contingeret, prosequi & completere teneantur. Occurrente vero impedimento prædicto, & postea cessante, quamprimum poterint commode impositionem huiusmodi reficiant & adimpleant.

§.48. Necnon, quod diebus quibus nonnullæ Virgines Ecclesiæ pro stationibus consequendis à Christi fidelibus visitari solent, quinque altaria Ecclesiæ, Monasterii, seu alterius loci Congregationis huiusmodi, ubi singulos ex eis moram trahere contigerit, aut pecciora, si tot ibi non fuerint, deuote visitando, semelque psalmum incipientem Miserere mei Deus, apud quodlibet altare pro felici statu ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ dicendo, easdem indulgentias & peccatorum remissiones consequantur, quas consequerentur, si ipsas Virgines tunc personaliter visitarent. Si vero aliquis ex personis Congregationis de nouo erectæ huiusmodi, pro ipsius Congregationis negotiis, aut aliis legitimis causis, extra propria Monasteria moram traxerint, vbi cumque commodius poterint, totidem altaria in quacumque Ecclesia, dictos Psalmos apud quodlibet ex dictis altaribus recitando, ut præmittitur, visitaverint; & si Conuersi siue Commissi forsan dictum Psalmum dicere nescientes fuerint, ter orationem Dominicam, & totidem salutationem Angelicam apud quodlibet altare huiusmodi recitando, eandem etiam indulgentiam consequantur.

§.49. Quodque huiusmodi de nouo erectæ Congregationi sacerdotes in itinere constituti, aut alia causa subsistente, ante diem, & vsque ad nonam inclusivè missam celebrare.

§.50. Quodque duo ex Eremitis præfatis, singulo triennio, terram & alia loca sancta, ac sanctum Iacobum in Compostella, ac Beatorum Petri & Pauli limina, de consensu Capituli Eremi, absque alia dictæ Sedis licentia visitare.

§.51. Ac singuli familiares Monasteriorum, Prioratum, & aliorum locorum Congregationis de nouo erectæ huiusmodi, etiam laici in illius Ecclesiis peccata sua confiteri, & Eucharistiæ Sacramentum, cujuscumque licentia minime requisita, recipere, & tempore interdicti, ordinaria auctoritate apposti, clausis januis, ac excommunicatis, & interdictis exclusis, divina officia audire liberè & licitè valeant, auctoritate, & tenore præmissis, de specialis dono gratiæ, concedimus pariter & indulgentius.

§.52. Volumus autem, quod vniversæ & singulæ personæ, quibus causæ auctoritate literarum Apostolicarum delegari possint, dum & quoties pro parte Generalis, & Abbatum, Priorum, & Conuentuum, ac Monachorum Congregationis de nouo erectæ huiusmodi, vel alicuius eorum fuerint legitime requisiti, ad executionem quarumcumque literarum dictæ Sedis conseruatoriarum nuncupatarum sancti Michaelis, de nouo erectæ Congregationi huiusmodi, vel ejus Monasteriis, Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, & Conuentibus contra illis inferentes molestias, injurias, grauamina, atque damna, concessarum hæcenus, & in posterum concedendarum, perpetuis futuris temporibus procedant, per se vel alios, alias juxta eorundem conseruatoriarum literarum continentiam, atque formam, in omnibus & per omnia, perinde ac si conseruatoriæ literæ eis à principio directæ, eis que ut quamvis aliis conseruatores esse non possent, illas exequerentur, expressè mandatum, & super hoc concessa facultas fuisset.

§.53. Quocirca dilectis filiis sanctæ Mariæ Florentinæ, & sancti Georgii Majoris Venetiarum, ac sancti Iuliani de Arimino Monasteriorum Abbatibus, necnon Subdecano Ecclesiæ Florentinæ, per Apostolica

Alia indulgentia pro personis Ordinibus.

Tu vide immutationem in d. Bulla Pauli non citata.

Sacerdotes itinerantes ante diem celebrare possunt.

Tu vide Concilium Tridentinum, sess. 22. cap. de celebr. miss. Eremitarum peregrinatio quando sit permissa.

Familiares etiam tempore interdicti divinis intersint, & sacramenta suscipere possint. Tu vide quæ notavi sup. in Apostilla interdicti.

Conseruatorum qui eligi possint ab Ordine, & quæ sit eorum jurisdictio.

De Conseruato. vide in fin. const. 22. & Pii V. const. 41. quia inter Regulares exeat communicatio priuilegiatorum.

Depuratio executorum huius bullæ, & contentorum in ea.

Prouocatioque nullatenus impeditur per quascumque litteras, & quæ eidem de nouo erectæ Congregationi...

Indulgentia in mortis articulo præfata danda confessores.

Reuocatio ipsa non est in Bulla 115. de VII. quæcumque, Bulla 16. Bulla 17. Romanorum.

scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel tres, aut duo, vel unus eorum, per se, vel alium seu alios, presentes literas, ac omnia & singula in eis contenta, ubi, & quando expedierit, ac quocumque pro parte Generalis, Visitationum, Abbatum, Eremitarum, Priorum, & aliarum personarum Congregationis de nouo erecte huiusmodi fuerint super hoc requisiti, solemniter publicantes, ipsique Generali, Visitationibus, Abbatibus, Eremitis, Prioribus, & personis in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant eos, praesentibus literis, & in eis contentis priuilegiis pacifice gaudente, non permittentes eos super illis, seu alias contra praesentium literarum tenorem, per quoscumque quomodolibet indebite impediri, seu auiam molestari, contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo.

Derogatio contrarietatum.

§. 54. Non obstantibus priori voluntate nostra praedicta, & natalium defectu, & Lugdunen. Concilii, & pie memorie Innocentii Quarti, contra exemptos edita, quae incipit, Volentes, & Martini Quinti, necnon Bonifacii Octaui Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum, & aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Monasteriorum, Prioratum, & aliorum Regularium locorum, etiam sancti Michaelis, & de nouo erectae Congregationi huiusmodi vniturum, & illorum, ac praedicti, & quorum ipsa vnita Monasteria, Prioratus, & loca extiterint Ordinum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia reboratis statutis & consuetudinibus, priuilegiis quoque, & Indultis, & literis Apostolicis, quibusvis Communitatibus, Vniuersitatibus, Collegiis, Ecclesiis, Monasteriis, Ordinibus, & aliis locis, Capitulis, Conuentibus, & personis, etiam motu & scientia similibus, & cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque decretis concessis hactenus, & in posterum concedendis, quibus omnibus, etiam si pro eorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & indiuidua mentio, seu quavis alia expressio habenda foret, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur, pro sufficienter expressis habentes, illis aliis in suo robore permanens, hac vice dumtaxat, eisdem motu & scientia, ac potestate, specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque, &c. Aut si aliqui super prouisionibus sibi faciendis de Prioratibus, & vnitis, vel aliis beneficiis Ecclesiasticis in illis partibus, speciales vel generales dictae Sedis, vel Legatorum ejus literas impetrarint, etiam si per eas ad inhibitionem, reservationem, & decretum, vel aliam quomodolibet sit processum, quas quidem literas ac processus habitos per easdem, & inde secuta quaecumque, ad Monasteria, Prioratus & alia beneficia vnita huiusmodi, volumus non extendi. Sed nullum per hoc eis, quoad assecutionem Prioratum, vel beneficiorum aliorum, praedictum generari, & quibuslibet aliis priuilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis generalibus vel specialibus, quorumcumque tenorem existant, per quae praesentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus, de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis. Seu si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Beneficiorum uniuersorum cura & seruicium non praeremittantur.

§. 55. Volumus autem, quod Prioratus & alia beneficia vnita huiusmodi, debitis propterea non fraudentur obsequiis, & animarum cura in eis, si qua illis imminuat, nullatenus negligatur; & in Monasteriis vnitis huiusmodi diuinus cultus, & solitus Monachorum & ministrorum numerus nullatenus minuat; sed illorum & dilectorum filiorum illorum Conuentuum, si Conuentus habeant, & Prioratum, ac beneficiorum vniturum praedictorum congrue supportentur onera consueta. Et insuper ex nunc irritum decernimus, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Tenor vero statutorum, & ordinationum praedictorum talis est.

§. 56. IN primis tam Apostolica auctoritate nobis in hac parte commissa, quam totius Capituli nostri potestate ordinamus, statuimus & deliberamus, quod Camaldulensis Eremiti sit vna congregatio, quae loca omnia, tam Eremitarum, quam Observantium, & Conuentualium, ad ipsam pertinentium complectatur, voceturque congregatio Sacrae Eremitae Camaldulensis.

Tenor statutorum d. Capituli generalis.

Congregatio Eremitae Camaldulensis sit vna, & vocetur congregatio sacrae Eremitae.

Ex ea, & ex alia Congregatione s. Michaelis, una sit erigenda congregatio nuncupata Sacrae Eremitae Camaldulensis, & s. Michaelis de Murano, & d. Congregationis s. Martini de Chio, prope Castellionem Aretinensem, primis ipsarum Sacrae Eremitae cum suis annexis.

§. 57. Deinde ex hac Congregatione, & alia eiusdem Ordinis Sancti Michaelis de Murano fiat vnus corpus, & vna noua erigatur congregatio, in qua vniversa nostrae Religionis loca Eremitarum, Observantium, Conuentualium, & Monialium comprehendantur, quae Sacrae Eremitae Camaldulensis, & Sancti Michaelis de Murano, congregatio nuncupetur. In ea vero particulari infra scripta principaliora loca cum inferioribus ubi annexendis, & vniendis, hoc ordine contineri intelligantur.

§. 58. Sacra Camaldulensis Eremitae Aretinensis diocesis dicti Ordinis, cum suis annexis, cui perpetuo vnus hospitale sancti Fridiani de Pisis, dictum Sancti Martini, cuius quinquaginta, ac Prioratum sancti Sabini de Chio, prope Castellionem Aretinensem, cuius etiam quinquaginta; necnon Monasterium sancti Andrae de Puteo, cuius viginti, ac Prioratum Scandaloni Florentinensis diocesis, cuius quatuordecim; & Monasterium insulae cum suis annexis Imolensis, seu alterius diocesis, cuius centum; ac Monasterium de Typhi, in Val de Caprese, cuius quinquaginta; ac Prioratum de Cortona, cuius viginti quinque, & Prioratum Angnae Fesulanensis diocesis, cuius decem; ac Prioratum de Pratalea Fesulanensis diocesis, cuius sex; ac Prioratum de Planetudo cuius septuaginta, ac Prioratum de Valiala, cuius duodecim.

S. Michaelis de Murano, & d. Congregationis s. Martini de Chio, prope Castellionem Aretinensem, primis ipsarum Sacrae Eremitae cum suis annexis.

§. 59. Monasterium sancti Michaelis de Murano, Torcellanensis diocesis, cum suis annexis, cui vnus Prioratum sancti Martini de Opitergio, siue de Vderzo, cuius centum; & Monasterium sanctae Mariae de Lemo in Istria, cuius viginti quinque; ac Prioratum Camaldulini de Verona, cuius septuaginta.

S. Michaelis de Murano, cum suis annexis.

§. 60. Prioratum sancti Matthiae de Murano apud Venetias cum suis annexis, cui vnus Prioratum sancti Viti de Vincentia, qui nunc in Congregatione est, si ita Patribus Congregationis in futuro Capitulo videbitur; ac Prioratum montis Crucum in agro Patauino, cuius octoginta; & Prioratum sanctae Mariae de Orbigo Paduanensis diocesis, cuius viginti quinque; ac Prioratum sancti Benedicti de Philetto, Taruifinensis seu Cenetenensis diocesis, cuius viginti quinque.

S. Matthiae de Murano, cum suis annexis.

§. 61. Ac Monasterium sanctae Mariae de Carceribus, cum suis manualibus & annexis.

S. Mariae de Carceribus.

§. 62. Et Monasterium sancti Apollinaris de Classe, cum suis manualibus & annexis.

S. Apollinaris.

§. 63. Ac Prioratum sancti Saluatoris de Foroliuio, cum suis annexis; cui vnus Prioratum sanctae Mariae de Scardavilla, cuius quinquaginta; & Prioratum S. Petri de Caesena, cuius septuaginta; ac Prioratum Montis Caluaris, vna cum Prioratu sanctae Mariae de Fontana, ambo de Castracaro vnit, quorum viginti; & Prioratum de Prodano in agro Caesetani, cuius viginti.

S. Saluatoris de Foroliuio, cum suis annexis.

§. 64. Et Prioratum Sancti Joannis Baptistae de Fauentia, cum suis annexis, cui vnus Prioratum Sancti Joannis Baptistae de Bagnacaballo, cuius centum; & Prioratum S. Joannis Euangelistae de Ricco, cuius quindecim; ac Prioratum sancti Damiani de Bononia, cuius sexaginta.

S. Joannis Baptistae de Fauentia, cum suis annexis.

§. 65. Ac Monasterium sancti Romualdi de Val de Castro, cum suis manualibus & annexis, cui vnus Prioratum de Podiocuppo, cuius quadraginta; & Prioratum sancti Georgii, cuius duodecim, ac Prioratum de le Parelle, cuius decem, ac Eremitum dictam la Quadrigaria, cuius quatuor.

S. Romualdi de Val de Castro, cum suis annexis.

§. 66. Et Prioratum sanctae Mariae de Angelis Florentinae.

S. Maria An- gelorum Flo- rentia cum suis annexis.

rentia, cum omnibus suis annexis, cui vnimus Prioratum sancte Agathe de Valdechiano in monte sancti Sabini, vna cum Prioratu sancti Christophori, & Sancte Lucie prope montem sancti Sabini, illi vnito, quorum triginta; & Prioratum de Muchio Vulturnensis diocesis, cuius quadraginta; & Prioratum sancti Viriani Artinenfis diocesis, cuius sexaginta.

S. Benedicti extra muros Florentie cum suis annexis.

§. 67. Et Prioratum sancti Benedicti extra muros Florentie, cum suis annexis, cui vnimus Monasterium sancte Iucunde Lucanenfis diocesis, cuius octoginta; & Monasterium de Cintogia diocesis, cuius quinquaginta; & Prioratum Vetricae Fesulanensis diocesis, cuius triginta; & Prioratum S. Cypriani Vulturnensis diocesis, cuius viginti quinque, ac Monasterium de Castigneto Pisanens. diocesis, cuius tredecim; & Monasterium de monte Murò, Florentinensis vel Fesulanensis diocesis, cuius viginti quinque; ac Monasterium de Titiano, Arcenensis vel Sarinatenfis diocesis, cuius octoginta.

S. Maria de Monte Cornana.

§. 68. Ac Monasterium sancti Felicis in Platea Florentinensi, cum suis annexis, cui vnimus Monasterium montis Cornarii prope Balneum sancte Marie, cuius octuaginta.

S. Mariola prope Rosam.

§. 69. Et Monasterium de la Rosa Senensis diocesis, cum suis annexis, cui vnimus Eremum dictam Altiuo, vna cum sibi annexo Prioratu de Larco, & aliis sibi annexis Senensis diocesis, cuius centum quinquaginta.

S. Michaelis de Aretio.

§. 70. Ac Monasterium sancti Michaelis de Aretio, cum suis annexis, cui vnimus Monasterium Sancti Clementis Aretii, cuius octoginta; ac Prioratum sancti Laurentii prope Aretium, cuius viginti quinque.

S. Maria de Balneo.

§. 71. Ac Monasterium sancte Marie de Balneo cum omnibus suis manualibus & annexis, cui vnimus Prioratum sancti Syluestri, qui etiam vnus de manualibus eius existit, cuius quadraginta.

S. Severi de Perusia.

§. 72. Et Monasterium sancti Severi de Perusia, cum Prioratu sancte Trinitatis illi annexo, & eorum annexis, quibus vnimus Prioratum sancti Antonii de Tuderto, cuius viginti quinque; ac Prioratum sancti Angeli dictum el Massaccio, cuius centum.

S. Hippolyti de Fauentia.

§. 73. Et Monasterium sancti Hippolyti de Fauentia, cum suis annexis, & manualibus, cui vnimus, Ecclesiam sancti Andree, & sancti Laurentii eiusdem Monasterii manuales, cuius octoginta; ac Prioratum dictum de Ferracciano Foroliuensis diocesis, cuius centum; ac Prioratum sancte Marie Camaldulini prope Forumliuium, cuius triginta; ac locum sancti Mauri de Solarolo Fauentinensis diocesis, cuius quinquaginta.

Abbatia de monte Christi.

§. 74. Et Monasterium de Monte Christi in Insula prope Sardiniam, cum suis annexis, cui vnimus Monasterium sancte Trinitatis in Sardinia, Ecclesiam sancti Petri in Scano, sancti Nicolai de Trulla, sancte Marie, & sancte Eugenie in Samnar, sancti Michaelis & Laurentii in Vavaci, sancte Marie, & Joannis in Altasar, sancte Marie in Contra, sancti Joannis & Simonis in Salvener, sancti Pauli in Controli, sancti Petri in Olim Eremitarum, in Elba insula, locus in Capolinari, & omnia alia nostri Ordinis loca, quae in Corsica, Sardinia, Piumbino, & aliis circumiacentibus terris reperirentur, quorum insinul fructus, redditus, & prouentus quinquaginta ducatorum auri de Camera, secundum communem aestimationem, valorent annuum non excedunt.

Quorum locorum, antequam in Prioratu facta censentur, dum ea vacant.

§. 57. Quae omnia supradicta loca si quouis modo vacant, alioquin per cessum vel decessum, aut aliam quamvis dimissionem Abbatum, Priorum, & aliorum quorumvis ea obtinentium vnita, annexa, & incorporata perpetuo sint & esse censentur, & in noua hac Eremita Congregatione nostra, ordine quo supradictum est, esse intelligantur.

Et in eis monastica disciplina obseruanda seruetur.

§. 76. Et haec quidem principaliora decem & septem loca, tanquam magis idonea, in quibus iuxta monasticam disciplinam regularis vita constitui & obseruari valeat, eligimus, institimus, & deputamus, quibus alia minora loca, ut particulariter supra expressum est, ea ratione anneximus, ut cum Monachis simul pluribus alimentis suppeditare abunde valeant, pro sociali vita atque cenobitica institutione perfectius custodiatur Obseruantiae rigor.

Bullar. Mag. Tom. I.

§. 77. Quoniam verò & de Monialium dicti nostri Ord. locis, quibus omnia huiusmodi de nouo erectae Congregationis privilegia communia esse debent, ratio habenda est, cum nonnulla ex eis intolerabili, ut accepimus, paupertate premantur; statuimus & definimus, ut Sacra Eremus, cum primùm Prioratum Planctuli, iuxta praemissam dispositionem possederit, annuam triginta florenorum pensionem Monialibus Monasterii sancti Benedicti de Aretio perfoluat.

Monialium pauperum subuersioni Eremus soluat infra scriptas annuas portiones, videlicet Flor. 30. Monialibus S. Benedicti de Aretio. Flor. 20. Monialibus de Prato veteri.

§. 78. Cum Prioratum Cortonae, viginti florenorum Monialibus Monasterii sancti Joannis Evangelistae de Prato veteri.

Flor. 30. Monialibus de Boldrona.

§. 79. Cum verò Prioratus Angelorum de Florentia, Prioratum sancti Viriani acquisuerit, annuam similiter triginta florenorum pensionem Monialibus nostri Ordinis de Boldrona perfoluat.

Flor. 25. Monialibus S. Trinitatis de Fauentia.

§. 80. Quando iterum Monasterium sancti Hippolyti de Fauentia, locum sancti Mauri de Solarolo possederit, pensionem annuam viginti quinque florenorum Monialibus Monasterii sancte Trinitatis de Fauentia perfoluat.

Pensionemque ista perpetua fiat.

§. 81. Quas quidem pensiones perpetuis futuris temporibus de anno in annum praefatis Monialibus perfolui, & nulla ratione, neque à Capitulis nostri Ordinis, neque à praesenti, aut futuris Generalibus, aut aliis quibuslibet impediri posse statuimus.

Beneficia praedicta nemini ad vitam conferantur.

§. 82. Item statuimus, & ordinamus, nullum de cetero nostri Ordinis beneficium, neque ex principalioribus, neque ex vnitis supra nominatis, aut vnendis, posse cuiquam, vel in ipso Ordine nostro, vel extra existenti, ad vitam conferri, neque à moderno, neque à successoribus suis Generalibus, neque ab Eremitis, neque ab Abbatibus, & Prioribus Ordinis nostri, sub poena excommunicationis latae sententiae, his qui beneficium aliquod conferre voluerint. Et ut quod nemo, qui Camaldulensis Ordinis sit, beneficium aliquod, siue dignitatem ad vitam suscipere valeat. Sed in superius praenominatis locis principalioribus, per cessum vel decessum eorum qui loca ipsa nunc tenent, annales Priores, vel Abbates, aut Rectores instituantur, vitaeque regularis & Obseruantia custodiatur? Minora verò in vacationis quomodocumque euentum, maioribus ordine supra expresso vnita sint, ut praefertur, hoc declarato, ut in illis pari ratione nemo possit, nisi annalem administrationem habere.

Onera in eis implentur.

§. 83. Hac tamen lege, quod loca quaecumque sic applicari contigerit, debitis sibi non fraudentur obsequiis, sed per Praelatos Monasteriorum vel locorum, quibus applicata fuerint, & annexa, onera consueta & officia implentur.

Praelati de fructibus annuorum rationem reddantur hic.

§. 84. Obligenturque Praelati antedicti, qui perpetui sunt, de fructibus huiusmodi annexorum Vilitatoribus, per Obseruantes & Eremitas deputatis reddere rationem. De quibus quidem fructibus, ac prouentibus illud disponi debeat, quod per definitores Capituli Obseruantium fuerit ordinatum. Ex nunc, Sedis Apostolicae beneplacito praemisso, decernentes, ut quicquid super collatione beneficiorum, & locorum Ordinis nostri, aliter à quocumque fuerit attentatum, siue scienter, siue per ignorantiam, nullius roboris vel momenti esse censeatur.

Praelati loca quae tenent Congregationis regnent, ut ei ad iungantur.

§. 85. Item statuimus & ordinamus, quod Praelati Ordinis nostri perpetui, siue in hac Congregatione, siue extra ipsam fuerint, titulo, regimini, & administrationi locorum quae tenent, ad hoc ut dictae Congregationi vniantur, & effectualiter aggregentur, in manibus Generalis, & Capituli Eremitarum cedere valeant, & hi potestatem habeant admittendi cessionem, ac loca ipsa Congregationi, effectu ipso, adjungendi.

Cedentes loca in eorum Abbatibus & Prioribus praefici possint ad vitam, ceteri vero nequaquam.

§. 86. Et nihilominus Generalis ipse, & Eremitarum Capitulum, qui sic viuentes cedere voluerint, in eorum locorum Abbates, aut Priores, secundum loci qualitatem, per annum praeficere possint, qui quidem annus toto tempore vitae eius, qui sic praefectus fuerit, durare intelligatur. Quod & in aliis pariter obseruari decernimus, qui beneficia aliqua, vel loca Ordinis nostri, qui nunc in commenda sunt, in titulum habere procurauerint, scilicet titulo, atque administrationi locorum,

quæ sic habuerint in fauorem Congregationis in prædicatorum manibus cedentes, per eisdem, in Priores, aut Abbates eorundem locorum per annum præfici possint, qui annus donec vita illi supererit, non finiatur. Nullum autem alium nostri Ordinis quoquo modo ad aliquod beneficium aut dignitatem, ad vitam aut ad annum tota vita duraturam præfici posse volumus.

Loca quæ sunt extra Congregationem cum primis vacant, Congregationi aggregentur.

§.87. Item statuimus & ordinamus, ut Monasteria & beneficia, ac loca omnia & singula nostri Ordinis Camaldulensis, quæ modò extra hanc Congregationem, siue in Ordine sint, siue extra Ordinem, per quoscumque cuiuscumque dignitatis fuerint in titulum vel commendam obtenta, cum primum per cessum vel decessum illa obtinentium vacauerint, aut illorum commendæ cessauerint, ad Ordinem nostrum effectualiter reuertantur, & Congregationi de nouo erectæ huiusmodi pleno jure, & cum effectu aggregentur.

Generalis Ordinis, d. Congregationis caput sit.

§.88. Locorum autem omnium, qui nunc in nostro Ordine sunt, aut in futurum erunt, siue in hac Congregatione in præsentiarum sunt, siue illi in posterum aggregabuntur, siue etiam extra Congregationem sint, totius scilicet Camaldulensis Religionis caput Generalis censetur, de anno in annum prout inferius dicitur eligendus.

Prior Eremitæ tenet primum locum post Gener.

§.89. Eremitæ autem Prior propter loci illius dignitatem, post Generalem, supra omnes alios Ordinis Abbates, & Priores semper locum habeat.

Generalis eligatur de Conuentualibus, visitet eorum Ordinem, & habeat collectas.

§.90. Modus autem nominandi, ac eligendi Ordinis nostri Generalis talis sit. Vt eligatur & deputetur solum de numero Obseruantium seu Cœnobitarum, siue Eremitarum, & non Conuentualium, fiatque ejus electio de anno in annum in Capitulo Obseruantium, secundum eundem modum, & formam, quæ seruari consuevit in electione Vicarii dicte Congregationis sancti Michaëlis de Murano. Ipseque Generalis sic electus possit, ubi opus fuerit, Ordinem vniuersum visitare, & annuas collectas habere debeat à locis, quæ illas exsoluere tenentur, & consueuerunt.

Officium ejus durat sicut Abbatum.

§.91. Sacræ autem Eremitæ Prior, per cessum vel decessum Venerabilis Religiosi Petri Delsini, in præsentiarum Prioris & Generalis, nominetur & eligatur dumtaxat de numero Obseruantium Cœnobitarum, aut Eremitarum, sitque non perpetuus, aut ad vitam, sed temporalis, & ejus electio fiat secundum modum, & formam qua eliguntur, aut eligentur cæteri omnes Abbates, & Priores locorum, quæ nunc in dicta Congregatione de Murano sunt, aut in futurum erunt.

Prior Eremitæ in Eremito semper commorari debet.

§.92. Ipseque Sacræ Eremitæ Prior, pro tempore sui officii in Eremito commoretur, vitamque totaliter ducat Eremiticam, non secus ac cæteri omnes Eremitæ, quos non minus exemplo, quam doctrina instruere debet. Hoc enim in regula beati Benedicti, Prioris officium esse legitur.

Petro nunc Eremitæ Prior ac Generali Ordinis decedente, vicarius S. Michaëlis vices Gener. supplet, & Prior Eremitæ ab ejus Capite eligatur duraturus usque ad Cap.

§.93. Quoniam vero in obitu, aut cessione eiusdem Petri Delsini, moderni Prioris Eremitæ, & Ordinis Generalis, non statim coadunari Capitulum poterit, ordinamus & definimus, ut eo cedente vel decedente, usque ad immediate post futurum Capitulum ille qui pro tempore Congregationis sancti Michaëlis Vicarius esse reperietur, suppleat vices Generalis. Prior autem Eremitæ, pro illa dumtaxat vice, à Capitulo Eremitæ statim eligatur, duraturus usque ad proximum futurum Capitulum Obseruantium, in quo postea de anno in annum eligatur, ut præfertur.

Obseruantium quo singulis annis eligatur.

§.94. Item ordinamus ac definimus, ut qui post cessum aut decessum moderni Generalis, pro tempore Generalis eligatur, debeat sibi eligere & deputare Vicarios pro meliori totius Ordinis regimine & gubernatione.

Generalis futurus annis eligat Vicarios.

§.95. Vnum quidem super omnes Conuentuales vniuersalem Vicarium, qui super Obseruantes Cœnobitas, & Eremitas, & super Moniales nullum jus habere possit: Eligaturque de anno in annum ab ipso Ordine Generali, cum consensu Eremitarum, & cum consilio aliquorum Ordinis nostri Prælatorum, de numero solum Conuentualium Prælatorum. Qui & usque ad triennium confirmari, & infra annum reuocari ad mutum Generalis, & Capituli Eremitarum possit. Cui secundum quod

Vnum super Conuentuales de anno in annum, & de numero Conuentualium Prælatorum.

eisdem Generali & Capitulo Eremitarum visum fuerit, de competenti salario provideatur, ut munus suum implere commodè valeat.

§.96. Pro regimine autem Obseruantium Cœnobitarum, & Eremitarum, ac Monialium, vnum aut plures Vicarios, vniuersales aut particulares, quando & quoties opportunum censebit, ipse solus Generalis eligere, & confirmare, ac reuocare possit. Neminerque tamen, nisi de numero Prælatorum obseruantium nostri Ordinis possit in Vicarium supra Obseruantes, aut Moniales eligere.

Alterum super Obseruantes Cœnobitas, Eremitas, & Moniales, de numero Prælatorum Obseruantium, Capitulum de celebrante.

§.97. Pro meliori autem hujus Congregationis, & totius Ordinis regimine, confirmatione, & augmento, volumus in Religione nostra duo Capitula celebrari.

§.98. Vnum quidem de anno in annum, in quo solum conueniant obseruantes Cœnobitæ, & Eremitæ, ita ut Prior Eremitæ, sicuti alii obseruantium Prælati, cum vno socio ad eum accedat. In quo per nouem definitores, quorum major pars de numero Prælatorum sit, eo modo deputandi, & eligendi, quo in Capitulis Congregationis Cassinensis, alias sanctæ Iustine eliguntur. Prior Eremitæ, & cæteri omnes Obseruantium locorum Abbates, & Priores, & totius Ordinis Generalis eligantur, & cætera omnia tractentur, & definiantur, quæ ad regimen, tam spirituale, quam temporale obseruantium, tam Cœnobitarum, quam Eremitarum, atque Monialium pertinere videbuntur.

Vnum in quo conueniant Obseruantes Cœnobitas, & Eremitas, & Generalis Prior Eremitæ, & Obseruantium locorum Abbates, & Priores eligantur, & de anno in annum.

§.99. Alterum verò Capitulum, quandiu in nostro Ordine Conuentuales esse contigerit, Generales totius Religionis fieri volumus, quando, quoties, & ubi Generali Ordinis, & Capitulo Eremitarum visum fuerit, in quo conueniant omnes qui in Generalibus nostri Ordinis Capitulis vocem habere consueuerunt. Et per sex definitores, quorum duo sint Eremitæ, siue Sacerdotes, siue non, à Capitulo Eremitæ eligendi, duo de numero Obseruantium, & duo de numero Conuentualium, ab omnibus vocem in eodem Capitulo habentibus deputandi, una cum Præsidente, qui semper sit Ordinis Generalis, aut loco ejus Eremitæ Prior, ea tractentur & definiantur, quæ ad totius Ordinis reformationem, incrementum, atque vtilitatem opportuna existimabuntur.

Alterum sit Capitulum generale celebrandum, quando & ubi Generalis & Eremitæ Capitulum videbitur, in quo tractentur necessaria pro totius Ordinis reformatione, & utilitate.

§.100. Illud quoque Sedis Apostolicæ confirmatione obtenta definimus, ut quoties nostri Ordinis quaecumque Capitulum celebrabitur, possint ejusdem Capituli Definitores eligere vnum nostri Ordinis profectum idoneum & fidelem, loco notarii qui ejusdem Capituli acta scribere, ac in debitas, & opportunas formas redigere valeat, cujus quidem scriptis, tam in Romana Curia, quam alibi, in iudicio, & extra, plena fides adhibeatur, ac si per publicum & authenticum notarium scripta, & stipulata essent.

Definitores Capituli eligant vnum profectum, pro Notario Capituli.

§.101. Item statuimus & ordinamus, ut nullus de numero Obseruantium Monachorum Conuerforum, aut Eremitarum, possit ad vitam Conuentualium transire, sub inobedienciæ pœna, qua ligentur non solum transeuntes, sed etiam recipientes, qui etiam beneficiorum suorum privationis pœnam incurrant.

Monachi Obseruantium Monachorum Conuerforum, aut Eremitæ ad Conuentualium transire prohibentur.

§.102. Conuentuales verò ad arctiorem vitam obseruantiam transire posse volumus. Quinimò eorum singulos pro animarum suarum salute, Religionisque nostræ reformatione hortamur, & admonemus hoc facere. Volentesque ut Conuentualibus sic ad meliorem conuersationem transire volentibus, locus in Obseruantia denegari sub eadem pœna non possit, nisi post tertiam probationem, ut in B. Benedicti Regula scriptum est. Sed per obseruantium Monasteria, secundum beneplacitum Visitatorum & Definitorum Obseruantium deputentur.

Conuentuales ad obseruantiam transire possunt, & recipi debent.

§.103. Item, ut Obseruantium potius quam Conuentualium in nostro Ordine numerus augeatur, & omnes ad nostram Religionem accedere volentes, in loco Obseruantiam habitum Religionis suscipiant, & professionem emittant, innouamus antiquam nostri Ordinis constitutionem, ut nullus Conuentualium Prælatorum, qui perpetui sunt, possit alicui habitum nostræ Religionis exhibere, & contrafaciens pœnam priuationis beneficiorum suorum eo ipso incurrat.

Veniens ad Ordinem suscipiant ad obseruantiam tantum.

Obferuanti-
am in vitam,
opibus, cele-
bratione offi-
cium, & e-
andem for-
mam omnes
obferuanti-
am.

§. 104. Item definimus, & mandamus, vt omnes tam praelati, quam Monachi de Obferuantia (exceptis Eremitis, quorum vita arctior, & locus austerior est) debeat in victu, vestitu, tonsura, Divini officii, & Missarum, celebratione, & aliis omnibus moribus, & caeremoniis, tam extra, quam intra Monasterium, eundem modum, & normam, sine ulla penitus diuersitate, habere & obferuare.

Quonia flum-
di extra Or-
dinem reuo-
catur.

§. 105. Item omnes & singulas licentias nostri Ordinis, Monachis aut Conuersis concessas extra claustrum, & extra Ordinem commorandi reuocamus. Et eisdem, cum licentia, aut sine, extra Ordinem commorantibus, sub pena grauissimae culpae mandamus, vt infra terminum trium mensium a praeepto sibi facto, debeant coram Generali, aut Vicario, aut Visitatoribus praesentare, qui eisdem de congrua mansione in Ordine nostro prouidere debeant. Teneanturque perpetui Praelati Monachos, seu Conuersos huiusmodi, ad eos per Generalem Vicarium, aut Visitatores directos, benigne recipere, & humaniter tractare, nisi legitimam habuerint excusationem.

Familiaritas
Praelati, vel
Cardinalis
quomodo im-
petanda.

§. 106. Item in virtute sanctae obedientiae mandamus, vt nullus omnino nostri Ordinis, sine omnium definitorum Capituli, & Sedis Apostolicae licentia, literas familiaritatis alicuius Cardinalis seu Praelati impetrare possit. Ac literis desuper per eos hactenus impetratis, sub pena privationis beneficiorum suorum, & inhabilitatis ad illa in posterum obtinenda renuntiare habeant. Neque extra loca Religionis, seu in aliarum Religionum, aut saecularium locis permanere praesumat, neque possint beneficia, Ecclesias, aut loca alia ad regimen, aut ad officium, aut alio modo sine eadem licentia, & sub eadem pena suscipere. Neque etiam possint super his Generalis, aut Capitulum Eremiti, neque alius quoquo modo dispensare.

Beneficia
obferuanti-
am, & in
dignitate
deponantur,
& Ordini ag-
grauentur.

§. 107. Item definimus & statuimus, ut omnes nostri Ordinis beneficia obtinentes, in dicto beneficio, aut per se, aut per alium qui nostri Ordinis sit, resideant, & debito modo Deo altissimo deseruiant, aut deservire faciant. Et quicumque sine expressa omnium Definitorum licentia hanc institutionem non seruauerit, beneficio suo de facto privatus intelligatur. Et loco cui, secundum superiorem dispositionem, vniri debet, pro vnito, & annexo habeatur.

Cura be-
nificii habent-
is lampadem
ante Corpus
Christi te-
neant. Et cu-
tam animarum
amoveant, ut hic
infra annos
quinque.

§. 108. Item definimus, & mandamus, sub eadem pena, ut singula dicti Ordinis beneficia, quibus cura imminet animarum, quorum singulorum fructus & prouentus ad summam viginti quatuor die noctuque ante sacratissimum CHRISTI corpus accensam lampadem tenere debeant. Statuimus insuper, ac definimus, ut tam Eremitae, quam Caeuobitae, qui tunc in obferuantia sunt, aut in futurum erunt, infra terminum quinque proxime futurorum annorum debeant omnem curam animarum a locis eorum, tam principalioribus quam annexis, amouere, aut illis omnino cedendo, aut illas per saeculares presbyteros exercendo. Quo termino transacto, illos quibus hoc onus incumbit, si ordinationem hanc non impleuerint, grauissimam inobedientiae culpam incurrisse censentur, ac locum a quo cura animarum amota non fuerit, debere, & posse secundum Generalem, & Capitulum Eremiti dispositionem, ab eo cui vnitum erat separari, & alii vniri volumus. Ac sub dictae Sedis beneplacito volumus, ut plebs, & populi, quorum curam loca nostri Ordinis habere consueverant, secundum dispositionem eorundem locorum Praelatorum, contentae sint a saecularibus presbyteris curari ac gubernari.

Pro Ordinis
auxilio quin-
que prudentes
viri in locis
obferuantia
per decem an-
nos teneantur,
quibus indul-
gentia dupli-
cantur.

§. 109. Item quoniam multi nostri Ordinis probatissimi viri, proxime praeteritis annis vita functi sunt, nos terque propterea Ordo aliquo indigere auxilio videatur, sub Sedis Apostolicae beneplacito volumus, vt per decem annos proxime futuros, possint quolibet anno quinque alterius cuiuscumque Religionis, etiam Mendicantium, atque Carthusiensium, quos Capituli nostri Definitores elegerint, habitum nostrae Religionis, in quibuscumque obferuantiae locis recipere. His vero sic ad nostrum Ordinem accedentibus, & Camaldulensium Religionem profitentibus, cupimus de Apostolica benignitatis largitate, merita laborum Religionis duplicari, plenariam omnium peccatorum indulgentiam concedi, illas insuper easdem indulgentias, eadem benignitate consequi optamus, quas si sancta Hierusalem loca, beatorum Apostolorum in Vrbe limina, & sancti Jacobi in Galitia Ecclesiam visitando consequerentur.

In velle quo-
ad indulgentias
reuocantur
§. D.
Pauli V.
in causa con-
suetudinis. 16. Ro-
manum.

§. 110. Item statuimus, & definimus, ut singula nostri Ordinis loca, ubi Caeuobitica obferuantia custoditur, cuius fructus summam sexcentorum florenorum transcendant, debeant praepceptores conducere ac tenere, qui iuniores Monachos linguas, & doctrinas, maxime sanctarum scripturarum disciplinam doceant, si ea loca studentibus apta & idonea a Definitores iudicabuntur. Qui autem non id fecerint, secundum eorundem Definitores arbitrium, illis qui fecerint, aliquid persolvere teneantur, & grauissime insuper ab eisdem puniantur.

Loca Ordinis
qua transcon-
dunt sum-
mam sexcen-
torum Floren-
orum debent
praepceptores
conducere &
tenere.

§. 111. Item statuimus & ordinamus, quod nullae mulieres, Monasteria tam virorum quam monialium dicti Ordinis, sub pena excommunicationis ingredi possint, sine expressa Generalis dicti Ordinis licentia.

Ingressus ad
loca Ordinis
prohibetur.

§. 112. Item statuimus & definimus, quod a praesenti anno incipiendo, semel ad minus in anno, omnia nostri Ordinis monialium Monasteria, per Visitatores obferuantium visitentur. A nullo vero alio, nisi a Generali possint visitari sine omnium Definitores licentia. Teneantur vero obferuantium Definitores & Visitatores eadem Monasteria regere & gubernare, & inter caetera nullam monialem in eis permittere, ut proprii quicquam habeat.

Castior probi-
bitio est ho-
die, ut in
Gregorio XIII.
constat. 28.
Vbi gratia.
Visitatores ob-
feruantium
visitent omnia
loca.

§. 113. Ut Eremiticae vitae rigor per Caeuobitarum societatem non imminuatur, statuimus & definimus, ut Ordinis Generalis, aut Prior Eremiti non possit, neque propria, neque alicuius Capituli auctoritate, antiquas Eremiti constitutiones, secundum consuetudines quae in praesentiarum obferuantur moderatas relaxare, aut per laxiorem viuendi modum immutare, sine totius Capituli Eremiti consensu: & qui tam laudabilem vitam villo modo immutare attentauerint, Dei, & sancti Patris nostri Romualdi indignationem timeant.

Eremitica vi-
ta rigor a 10.0
Capitulo Ere-
miti tunc im-
mutari possit.

§. 114. Capitulum autem Eremiti, & in praesentiarum, & futuris temporibus esse, & intelligi volumus, ipse Eremiti Prior, & omnes, qui post professionem suam in Ordine nostro, per sex continuos menses in ipsa Eremita vitam duxerint Eremiticam, & a reliquis Eremitis digni eorum consortio fuerint iudicati, siue fuerint in sacerdotio constituti, siue non.

Capitulum
Eremiti qua
persona fa-
ciatur.

§. 115. Item definimus & statuimus, ut post obitum, vel cessionem Moderni Prioris Generalis, omnes, tam in spiritualibus quam in temporalibus ministri, officiales, Camerarii, dispensatores, in Eremita, Fonte bono, aliisque locis Eremita annexis, atque subiectis, singulis annis, pro die sancti Romualdi, de nouo eligantur, aut confirmentur per Eremiti Priorem, non tamen sine expresso consensu Capituli ipsius Eremiti. Electiones autem quaecumque, quae sine huiusmodi consensu fierent, nullae esse intelligantur, & cum grauissimo onere conscientiae illius, qui sine tali consensu eligere attentauerit. Viuente autem, & non cedente praefato Petro, qui nunc Eremiti Prior, & Generalis est, volumus, ut praedicti omnes, tam in spiritualibus, quam in temporalibus Ministri, & Officiales in Eremita, Fonte bono, Camal, Florent, aliisque locis quibuscumque Eremita annexis & subiectis, eligantur ab ipso Petro Priori & Generali, cum consilio tamen Eremitarum, aliter autem nequaquam.

Officiales om-
nes in Eremita
Or ejus locis
singulis annis
pro die S. Ro-
mualdi eli-
gantur a
Priore & Ca-
pitulo.

§. 116. Item ordinamus & definimus, ut eos, qui aut in praesentiarum, aut in futurum non bonae conuersationis, & famae in Fonte bono Camalduli, Florentin, aliisque omnibus locis Eremita annexis & subiectis, a duabus partibus ex tribus Capituli ipsius Eremita existimabuntur, & tales esse declarabuntur, statim ab illis locis remoueantur, prout in dies per Eremitas nominabuntur. Ad quod si opus fuerit, liceat etiam brachii saecularis auxilium implorare.

Qui non sunt
bonae conuer-
sationis ex lo-
cis Eremita re-
mouentur, ut hic.

Capitulum
Eremiti, quid
possit.

§. 117. Item statuimus & definimus, ut post obitum, aut cessionem moderni Prioris Eremiti, & Generalis, Capitulum dicti Eremiti, in temporalibus & spiritualibus regimine Eremiti, Fontis boni & aliorum locorum Eremiti annexorum, & subjectorum, eandem auctoritatem habeant, quam nostri Ordinis Capitulum quorumcumque Definitorum habent, aut habitari sunt. Et quicquid per Eremiti Capitulum, in Eremito, & locis predictis, circa modum viuendi, fabricandi, diuinum officium ordinandi, & circa morum, & ceremoniarum observationes terminatum fuerit, maius etiam robur habeat, quam si fuisset per Definitorum cuiuscumque Capituli constitutum.

Barbam Eremiti
deferre
possit.

§. 118. Item volumus, ut sicut clausis Eremitis, ita apertis etiam, tam Monachis quam conuersis, & Sacerdotibus, si ita Capitulo Eremiti visum fuerit, liceat barbam deferre, ita tamen ut Sacerdotes eas circa os tondere teneantur.

Pecuniam
verò habere
prohibetur
dum sunt in
Eremito.

§. 119. Item decernimus ac statuimus, ut post obitum vel cessionem huius qui nunc Eremiti Prior, & Generalis est, nemo in Eremito, neque Prior, neque Major, neque Sacrista, neque alius Eremita, Monachus, aut Conuersus dum effectualiter in Eremito commoratur, possit sub aliquo colore habere, seu tenere, mutuo dare, aut recipere aliquam pecuniam etiam minimam quantitatem. Nisi forte Camerarii Fontis boni coadjutor, socius aut minister sit. Sed tam elemosynarum, quæ pro dicendis Missis Eremito offeruntur, quam singula alia Prioratus Eremiti temporalia bona, per Fontis boni Camerarium, eiusque coadiutorem, & ministros tractentur, atque administrentur. Et hæc quidem constitutio tandiu variari non possit, quandiu omnibus Capituli Eremiti vocibus aliter visum fuerit.

Administratores
bonorum
temporalium
Eremiti qui
sunt.

§. 120. Item definimus ac statuimus, & per Eremiti Priorem, vnâ cum Eremitis, & in presentiarum, & in futuris temporibus, super administrationem bonorum temporalium Eremiti, duo nostri Ordinis deputentur, vnus Camerarius, qui in Fonte bono commoretur, alius autem ipsius Camerarii coadiutor, qui ex his etiam esse possit, qui in Eremito commorantur. Qui sexies in anno, semel scilicet quibuslibet duobus mensibus exactam suarum administrationum rationem reddere teneatur illis, siue secularibus, siue religiosi, aut vnus, aut plures sint, quos prior Eremiti, & Eremitæ ad hoc elegerint. Ministros verò, & vnus & plures, & laicos, & religiosos, habere isti possunt, neminem tamen sine Capituli Eremiti consensu.

Qui administratores
bonorum
Eremiti cogantur
ad reddendum
rationem.

§. 121. Item statuimus, & sancimus, quod per Eremitas deputentur, aut ab eadem Sede deputari impetrentur vnus, aut plures, qui rationes eorum, qui bona Eremiti administrauerunt, videant, & plenissima Sedis Apostolicæ auctoritate, cum brachii secularis auxilii imploratione, potestatem habeant cogendi eos ad reddendam rationem administrationum suarum, & ad restituendum quicquid per eos restituendum fore iudicauerint. Possintque etiam eadem auctoritate omnes, qui bona Eremiti minus legitime possident, ad ea restituendum cogere. Ac cum eis de fructibus eorundem bonorum, & de summa pro illis exposita, prout iuris fuerit componere.

Eremitis claudatur,
& in de pauperibus
& peregrinis
elemosyna
denetur.

§. 122. Item antiquiorem constitutionem confirmantes, ordinamus ut quam citius fieri poterit, Eremitus circumquaque eo modo, quo Eremitis opportunum videbitur, claudatur, vnus solum aditum, & ingressum, aut duos ad summum dimittendo. Ubi abundanter pauperibus, & peregrinis elemosynæ elargiantur.

Alano pro
hospitium
solum in cellula
Eremitarum
construatur.

§. 123. Item pro maiori fratrum Eremitarum quiete volumus, & definimus, ut Prior Eremiti, qui post obitum, aut cessionem eius qui in presentiarum Prior est, in Eremito habitauerit, pro hospitibus, qui ad Eremitum accesserint, mansionem, seu cellulam construere faciat, sic à cellulis Eremitarum diuisam, ut Eremitæ quantum minus fieri possit, ab hospitibus molestentur. Quæ tamen loco & forma, qua Capitulo Eremitarum visum fuerit, construatur.

Nemo admittatur
in choro,
ubi sunt
alio sine
licentia.

§. 124. Item ordinamus & definimus, ut quicumque, aut deuotionis gratia, aut alia quacumque de causa ad Eremitum accesserint, siue seculares viri, siue Religiosi fuerint, neque in choro, neque in

cellulis, neque ibi, nisi in prima Ecclesiæ parte, & in loco hospitibus deputato, sine Prioris licentia non admittantur.

centia Prioris.

§. 125. Item statuimus & ordinamus, ut Eremitæ Monachi, ac Conuersi, ipseque Eremiti Prior, quoties legitima causa, intentione redeundi, de Eremito exierint, teneantur etiam tempore quo extra Eremitum permanserint, in jejuniis & abstinentiis eandem formam seruare, quæ in Eremito custoditur, exceptis nonnunquam recreationis, aut non bonæ valetudinis, aut itineris defatigatione, aut alterius laboris causis, in quibus extra Eremitum commorantes, cum Prioris licentia, non teneantur hoc custodire.

Eremita
etiam extra
Eremitum
abstinentias
seruare
debet, si
vult.

§. 126. Item volumus, quod Eremitæ clausuram Eremiti exire non valeant diebus & horis quibus seruatur silentium, sine Prioris licentia. Nec liceat alicui Eremitarum, aut Monachorum, vel Conuersorum, vltra sex, aut septem milliaria, procul ab Eremito divedere. Aut extra Eremitum, vel etiam Fontis boni hospitium permanere, sine eadem licentia. Item volumus & definimus, ut nullus omnino Monachus, vel Conuersus, qui in Eremito commoretur, possit vltra hospitium Fontis boni, aut æquiualentem distantiam, ab Eremito solus recedere. Sed pro quacumque etiam administratione & necessitate, vltra eam distantiam, bini ire debeant, neque possit super hoc vlllo iure, nisi per omnes Capituli voces dispensari.

Clausuram
non exant,
Eremitæ
si ab Eremito
recedant, nisi
hic.

§. 127. Item ordinamus, & definimus, ut quoties aliquis, seu laicus, seu religiosus, aut nostri, aut alterius Ordinis fieri Eremita, siue per se, siue per nuntium, aut literas petierit, neque Eremiti Prior, neque aliquis Eremitarum, sub magna propria conscientie aggravatione audeat suo consensu illi determinate respondere, sed ad Capitulum Eremiti omnia referantur huiusmodi. Sine cuius Capituli licentia, sub eadem poena, nemo ad Eremiticam vitam admittatur, aut ab ea expellatur.

Eremita non
accipitur
absque
Capituli
licentia.

§. 128. Item ordinamus, ut nullus Monachus, aut Conuersus, ex Eremitarum numero possit, neque à Generali Ordinis, neque à Priore Eremiti, neque à quibuscumque nostri Ordinis Capituli Definitoribus, aut Visitatoribus, inuitus de Eremito extrahi, aut inde amoveri, aut ad aliquem eiusdem Ordinis locum transferri, nisi cum consilio pariter & assensu Capituli ipsius Eremiti, sed inuolabiliter obseruetur Martini Papæ V. priuilegium hoc idem statuens.

Neque de
Eremito ad
alium locum
inuitus
trahatur
nisi
a Capituli.

§. 129. Item volumus, ut fratres ex Mendicantibus Ordinibus, ad vitam Eremiticam in nostro Ordine transcentes, non obstante juris contraria dispositione, possint vocem in Capitulo, officia, & Prælaturas in Eremito habere, non autem alibi, in nostro Ordine, hoc eis permittatur.

Mendicantes
ad Eremiticam
vitam
transcentes
in
Eremito
tam
officia
Prælaturas
habent.

§. 130. Item ordinamus, quod nullus, neque clausus, neque apertus Eremita, per aliquem nostri Ordinis Prælatum, aut Capitulum possit ad sacros aliquos ordines, aut Prælaturas, in Eremito, vel alibi, aut visitationis munus suscipiendum, adstringi. Nulloque conscientie onere prægrauetur Eremita, qui ad huiusmodi vocatus, accedere, aut assentire recusat.

Eremita non
cogatur
Sacros
Ordines
aut
Prælaturas
suscipere.

§. 131. Item volumus, quod Monachus, aut Conuersus Eremita, qui trigessimum quintum suæ ætatis annum perfecerit, & per vnâ ad minus annum, post professionem nostri Ordinis, in Eremito permanserit, possit de licentia Capituli ipsius Eremiti dimittatur, sine alicuius alterius licentia, in cellula sua se claudere, & ibi reclusorum more viuere.

Eremita
qui
quandò
post
se
recluse
fuerit.

§. 132. Ut autem reclusi Eremitæ attentius soli Deo vacare possint, volumus vt reclusi Eremitæ omnes, liberi & immunes sint ab omni onere conscientie, circa regimen, & administrationem rerum, tam spiritualium, quam temporalium ipsius Eremiti, & locorum Eremiti annexorum, & subjectorum. Et si eisdem sic expedire sibi videbitur, possint etiam, sine conscientie scrupulo, voci suæ, quam in Capitulo habere possent, aut in aliquibus, aut in omnibus renuntiare.

Et quod sit
immunes
ab
omni
onere
conscientie
&c.

§. 133. Item totius huius Capituli auctoritate, clausis siue Monachis, siue Conuersis Eremitis, non valentibus

Missæ
celebranda
&
audienda
à
reclusis.

tibus Missam celebrare, concedimus, ut possint plures simul in cellulis nihilominus separatim habitare, & ab aliquo similiter clauso cum illis habitante Missas audire, aut si etiam multum distantes habitaverint, ad alium clausum, aut ad Ecclesiam ad audiendas Missas accedere, & statim cum silentio ad cellam suam redire: quod si alterius clausi hujusmodi commoditas defuerit, volumus, ut ex apertorum numero aliquis ad reclusum, qui celebrare non potest, accedere quotidie teneatur, & in cellula ejusdem Missam celebrare, & Sacratissimum CHRISTI Corpus, eidem recluso, quoties voluerit ministrare.

In quibus reclusis disponatur.

Arctioremque vitam eligere possunt.

Et etiam alii Eremitas quosvis professionem per annos quatuor in Eremito viceant.

Peculium monachorum extra claustrum applicatur Eremito. Ordinationes antiquiores observantur.

Si extra Ordines per se non observentur, illis non adhibetur, nisi in his.

Determinatio Cap. Eremiti circa regimen Eremiti, quod in locis immutari non possunt.

In locis Observantia fiat oratio pro Sede Apostolica & Papa.

Horatio ad mandatum ubi

§. 134. Item volumus, ut clausi Eremitarum, prout quique magis sibi congruere existimabit, cum Capituli Eremitarum licentia possint aliquid eorum, ad quae pro reclusione tenentur, sive circa Psalmidiam, sive circa pedum nuditatem, & alia hujusmodi, in aliquod aliud, aut aequivalens, aut majus permutare.

§. 135. Insuper, ne fervor spiritus, qui in aliquibus divina gratia esse solet, aliquorum tepiditate extinguatur, volumus ut reclusus quisque possit vitam observantiam arctiorem, atque austeriorem, in quibus sibi visum fuerit custodire, licentia à Priore quaesita, licet non obtenta: relaxare autem, absque necessitate, & expressa Superioris licentia non possit.

§. 136. Quod & de ceteris omnibus apertis Monachis & Conversis intelligi volumus, qui quatuor annos post professionem nostri Ordinis in Eremito vixerint.

§. 137. Item antiquam constitutionem confirmantes, & de novo statuentes, ordinamus, quod non obstante aliqua contrarii juris dispositione, peculium Monachorum, & Conversorum nostri Ordinis, qui extra claustrum, atque extra Ordinem ipsum obtinent, Sacratissimam Eremito applicetur, & ejus esse censetur.

§. 138. Insuper quoniam tam totius Ordinis nostri, quam Eremitarum constitutiones antiquiores, multa continere existimantur, quae propter temporum mutationem, secundum praesentem vivendi consuetudinem, minus observari posse videntur, plurimaeque in eis, aut confusa, aut minus cohaerentia, invicemque contraria sunt; Propterea virtute sanctae obedientiae praecipimus, ut illi quibus per Capitulum Eremiti hoc onus injunctum fuerit, debeat infra triennium, & totius Ordinis, & ipsius Eremiti constitutiones, prout Spiritus sancti gratia illis concesserit, corrigere, emendare, reformare, superflua aut inutilia rescindendo, inordinata ad ordinem redigendo, contraria moderando, & omnia in meliorem formam, & ordinem sub certis titulis in brevitate redigendo. Quae habeant, ad Generale nostri Ord. proxime futurum Capitulum appresentari, à quo cum fuerint confirmata, ab omnibus nostri Ordinis inviolabiliter observari, ac approbari debeant.

§. 139. Item statuimus ac definimus, quod omnia hujus Capituli decreta, ac statuta, inviolabiliter ab omnibus nostri Ordinis, in virtute sanctae obedientiae custodiantur. Neque possint infringi aut immutari, aut his aliquid contrarium determinari, nisi per dispositionem trium Generalium se continue subsequenti Capitulorum, quae conformiter contrarium determinarent, aliter firma, & illibata permaneat.

§. 140. Quicquid autem per Capitulum Eremiti, citra ea quae ad Eremitum, & loca illi annexa, atque subiecta pertinet videntur, in futurum determinatum, ac definitum fuerit, nullo modo possit immutari aut infringi, vel directè, vel indirectè impediri, sub magna propria conscientiae aggravatione, neque eas valeat Ordinis Generalis, aut Eremiti Prior, neque alii nostri Ordinis Definitores, sine Capituli totius Eremiti consensu derogare.

§. 141. Postremo statuimus ac definimus, ut in omnibus principalioribus hujus Congregationis locis, in quibus viget, aut in posterum vigeat observantia, teneantur omnes fratres orare pro Sum. Pontificis, & Sedis Apostolicae felicitate, & diebus serialis eos Psalmos & Orationes dicere, quae antiquissima institutione in Eremito dicuntur, eo modo, quo ibi dici consueverunt.

§. 142. Omnes propterea nostri Ordinis viros & mulieres hortamur, & admonemus, ut specialiter pro Leo-

no Decimo Pontif. Max. Magnificoque fratre ejus Juliano nostri Ordinis Protectoribus, & benefactoribus praecipuis, continuas ad Deum preces fundere non omittant.

quo pro Papa & Ordinis Praesidere.

§. 143. Ceterum quia difficile foret praesentes literas ad singula, & quaecumque opportuna loca deferri, motu, & scientia praedictis volumus, & Apostolica auctoritate praefata decernimus, quod transumptis super praedictis conficiendis, aut impressis, aut manu scriptis, & manu publici Notarii subscriptis, & sigilli alicujus personae in dignitate Ecclesiastica constitutae impressione munitis, ea prorsus fides adhibeatur indubia, quae ipsis originalibus literis adhiberetur, ubicumque essent exhibitae vel ostensae. Nulli ergo, &c.

Fides danda transumptis huic bullae.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo tertio decimo, quarto nonas Julii, Pont. nostri anno 1.

Dat. P. An. die 2. Julii.

Rota Romanae auditorum privilegium, quod literae Apostolicae à quibuscumque Romanae Curiae officialibus gratis pro eis expendantur.

III.

De materia hujus Rotae, plenè notabo infra in Pii IV. const. 44. ubi videas.

Edita An. D. 1513.

LEO EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Edis Apostolicae providentia gratiarum juxta singulorum conditiones, & merita distributrix, illos prout aequum est, ulterioris favoris gratia, & amplioris retributionis praemio libenter prosequitur, quos posterioribus meritis novit adjuvari, quique grata devotionis obsequia sibi studiosius impendere dignoscuntur.

Exordium.

§. 1. Attendentes igitur operosae sollicitudinis studia, & assiduos labores, quos dilecti filii Collegium, & Capellani nostri causarum Palatii Apostolici Auditores, eorumque Locatenentes, pro nostro & dictae Sedis honore, ac justitia personis ad Sedem ipsam ex omnibus mundi partibus confluentibus ministranda in causis eorum eis pro tempore vertentibus, jugiter perferunt, & nulla exinde stipendia pro incumbentibus illis juxta eorum status decentiam, oneribus facilius perferendis percipiunt, ac propterea dignum censentes eis gratiosos favores, & opportuna commoditatis auxilia impendere.

Causa hujus constituit.

§. 2. Motu proprio, non ad ipsorum Auditorum, aut Locatenentium, vel aliorum pro eis nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, auctoritate Apostolica tenore praesentium statuimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus singuli causarum Palatii hujusmodi Auditores, eorumque Locatenentes, nunc, & pro tempore existentes, quascumque literas Apostolicas, tam gratiam quam justitiam, seu mixtim concernentes, quas quilibet ipsorum Auditorum, & Locatenentium pro tempore duxerint expediendas, etiam si gratiae hujusmodi tales fuerint, quae etiam pro illius, qui juxta Rotulum nostrum, & pro tempore existentium Romanorum Pontificum familiarium, continuorum commensalium, de nostro, aut illorum mandato pro tempore ordinatum, gratis expedire consueverunt, mandatum speciale à nobis vel successoribus Romanis Pontificibus praefatis, ad effectum illas gratis expediendi necessarium foret, gratis ubique in singulis dilectorum filiorum Scriptorum, Abbreviatorum etiam de Majori praesidentia, Secretariorum, Sollicitatorum, plumbique & registri Scriptorum ac registrarum, correctoris, & Procuratorum Contradictorum, aliorumque Cancellariae Apostolicae, ac Romanae Curiae officialium quorumcumque, sine alicujus taxae, aut emolumentorum etiam regalium solutione expedire possint & debeant.

Indultum expediendi literas Apostolicas gratis pro Auditoribus Rotae.

§. 3. Et nihilominus eisdem Scriptoribus, Abbreviatoribus, Secretariis, Sollicitatoribus, Magistris, Collegatoribus, Brevium Scriptoribus, Registraribus, & aliis Cancellariae & Curiae officialibus hujusmodi, praesentibus

Proceperunt quid omnes officiales gratis expediant.

bus & futuris, ac aliis ad quos pertinet, in virtute sanctae obedientiae, ac sub excommunicationis sententiae poena, quam si contra fecerint, eo ipso incurrere volumus, districtè præcipimus, & mandamus, quatenus literas prædictas pro singulis ex Auditoribus, & Locatenentibus prædictis, quibusvis exceptione & dilatione, ac compositione cessantibus, liberè expediant, & expediri faciant & permittant.

Deponatio auctoritatis.

§. 4. Quocirca Venerabilibus fratribus nostris Afculan. & Sigun. Episcopis, ac dilecto filio in Alma Urbe & ejus districtu in spiritualibus Vicario generali, per Apostolica scripta Motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios præfatis Auditoribus & Locatenentibus, nunc & pro tempore existentibus, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra statutum, ordinationem, præceptum, & mandatum prædicta firmiter observari, ipsosque Auditores, & Locatenentes, nunc & pro tempore existentes, illis pacificè gaudere. Contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo.

Deponatio auctoritatis quorumcumque.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Collegiorum hujusmodi officiorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, necnon privilegiis, & indultis Apostolicis, illis sub quibuscumque tenoribus, & formis concessis, innovatis, & confirmatis, quibus tenores illorum, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur pro sufficienter expressis habentes, illis in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat, specialiter & expressè derogamus, necnon quibuscumque prohibitionibus, & inhibitionibus etiam vivæ vocis oraculo singulis officialibus prædictis, etiam per nos, & successores nostros præfatos, quomodolibet pro tempore factis, contrariis quibuscumque, aut si Scriptoribus, Abbreviatoribus, Secretariis, Sollicitatoribus, Collectoribus, Registratoribus, Magistris, & aliis officialibus prædictis, vel quibusvis aliis communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Dat. P. An. 1. 15. Septemb.

Nulli ergo, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo tertio, decimo septimo Kalend. Octobris, Pontificatus nostri Anno primo.

IV. De munere, auctoritate, & privilegiis Rectoris & Reformatorem, Lectorumque & scholarium Studii generalis Almæ Urbis, & officio Bidelli.

De hujus studii institutione, totoque ejus statu, ut de sup. in Bonif. VIII. const. 9. In suprema, ubi plenè notari. Et de hujusmodi generalium Studiorum privilegiis habetur etiam ultra ibi notata, in Conc. Trid. sess. 5. cap. 1. & inf. Pii IV. const. 88. In sacrosancta, & seq.

Edita An. D. 1513.

LEO EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Causa confutimur.

Um suavissimos atque uberes fructus, quos viri litterarum scientia præditi in agro Domini in dies producunt, animo contemplamur, dumque quàm utilis & necessarius pro spiritualium temporaliumque rerum in hac plena tenebris & caligine vita regimine & directione salubris sit ipsarum literarum usus, sedula meditatione perpendimus, inter sollicitudines varias, quibus pro injuncta nobis desuper Apostolicæ servitutis officio prospere & feliciter exequendo, undique angimur, illam libenter amplectimur, per quam in singulis Orbis partibus literarum studio vacare cupientibus illarum capel-

endarum occasio & commoditas ministraretur: sed ut hæc in Urbe nostra votivos sortiat effectus, eò propensior cura nos urget, quo Urbs ipsa Vicarii CHRISTI in terris Regiæ, antequam ejus oculos semper posita, tanquam Apostolicæ Sedis validissimum firmamentum supra cæteras Orbis Urbes principatum obtinere dignoscitur: dignumque est, ut sicuti ejus excellentissima est conditio, sic etiam ipsius incolæ, & habitatores in omni virtutum genere, & præcipuè liberalium artium disciplina, quæ ipsarum est nutritrix & alumna virtutum, alios antecellat.

§. 1. Dudum siquidem felicitis recordationis, &c. Omissionis relatio nulla, quia ejus continentia est sup. in const. 9. Bonif. VIII. In suprema.

Bonif. VIII. in suprema. ad hic, & c. Hic Pont. a probe.

§. 2. Nos igitur irreparabilem lapsi nequidquam temporis hujusmodi jacturam ægerentes, cupientesque sicut providum decet patremfamilias futuris temporibus consulere, hujusmodi supplicationibus inclinati, & ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium dictas prædecessoris literas approbamus & innovamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus: Decernentes omnia & singula in eisdem literis contenta, præsertim quod de scholarium exemptione, immunitate, & aliis illis concessionibus, prærogativis, & gratiis in eis traditur, debere inviolabiliter observari.

Lecturam merum, scholariumque designat.

§. 3. Et nihilominus hac irrefragabili, & perpetuis futuris temporibus valitura constitutione statuimus, decernimus & ordinamus, ut ex nunc de cætero præter alios, qui necessarii fuerint in qualibet facultate Lectores, unus saltem in jure Canonico, & unus in Jure Civili Doctores, & unus in Philosophia, seu Medicina magistri, eminentis literaturæ viri undecumque ad legendum in scholis publicis dictæ Urbis solitis temporibus & diebus, justis & honestis salariis, arbitrio pro tempore existentium Rectoris, & Reformatorem dicti Studii, juxta ipsorum Doctorum & Magistrorum qualitates, de Romani Pontificis licentia moderandis per eisdem Rectorem & Reformatores, communi opportuna in hoc per eos adhibenda diligentia, annuatim conducantur.

Ad vocat. nis manus inseritur.

§. 4. Et nullus dictorum duorum Doctorum sic conducendorum, interim advocacionis, aut præterquam domi, si voluerit, consulendo, quodvis aliud Curia, vel Urbis prædictarum officium valeat exercere.

Lecturam minus inclinat.

§. 5. Sed tam ipsi quam cæteri omnes ad legendum in hujusmodi scholis, pro tempore conducti, solitis temporibus, & diebus, horisque ad id eis per Rectorem & Reformatores præfatos statutis, legitimo impedimento cessante, commissum sibi legendi munus obire, & post finitas lectiones per aliquod conveniens spatium, circulos in eisdem scholis tenere debeant. Et si quis ex eis non legitime impeditus à legendo cessaverit, quoties id fecerit, toties dupli ejus quod pro qualibet lectione constituto ei salario, ipsum attingere discernetur: & quod pro una, Bidellis five nuntiis dicti Studii id legitime denuntiantibus, & tribus reliquis quartis partibus fabricæ scholarum earundem ex nunc applicamus, poena mulctetur, & ei tradenda bulletta seu mandato, defalcandi & denunciandi, ac curam d. Fabricæ habenti, juxta applicationem prædictam perfolvendi.

Observat. tam & c. tam Reformatorem committit.

§. 6. Et quoniam inutilis hæc provisio de facili reddi posset, nisi sint qui ejus transgressores adnotent, & scholas ipsas sollicitè visitent & frequentent, quod Rector cum duobus saltem doctorum Reformatorem, semel in mense, & pluries ubi cognoverint expedire, diebus atque horis variis & incertis, ad ipsas scholas se personaliter conferant, & eas, earumque lectores, dum legunt, dum tenent circulos, visitent, & si qua correctione aut reformatione digna viderint, illa corrigant & reforment, & unus ex eisdem reformatorebus seorsim, bis saltem in hebdomada, visitationis hujusmodi officium subeat per seipsum; & transgressiones, aut alia corrigenda vel reformanda, cum Rectore conferat & collegis, ut eorum opera sic adhibita (super quo eorum & ipsorum cujuslibet conscientias oneramus) studium prædictum votivis proficiat incrementis.

§. 7. Bidelli

§. 7. Bidelli verò, seu Nuntii præfati, aut eorum alter rotuli collationatam copiam habeant penes se, in qua scripta sint nomina omnium Lectorum, & qua quisque hora sit lecturus, & juxta illius ordinem & tenorem scholas circumteant. Festa Palatii consueta in scholis ante Cathedram Doctoribus & Scholaribus nuncient; & si quem ex dictis lectoribus suo loco abesse repererint, adhibito teste, illum adnotent, & in fine cujusque hebdomadæ, Notario dicti Rectoris, qui rem ad ipsorum Rectoris, & Reformatorem notitiam fideliter deducat, in scriptis tradant. Et si dicti Bidelli in præmissis negligentes fuerint, pro tempore existentem ipsius Studii Rectorem pro prima ejusdem Rectoris arbitrio, pro secunda verò vicibus salarii & emolumentorum omnium unius semestris, in dictam Fabricam convertendorum, amissionis pœna mulcentur. Quod si tertio in similem inciderint negligentiam, officio Bidellarum hujusmodi perpetuo privati, & ad illud ulterius obtinendum inhabiles sint, illudque vacare censeatur eo ipso, &c.

§. 8. Insuper inhiemus sub excommunicationis lætæ sententiæ, & dupli ejus in quo læsio committitur, si æstimationem recipiat, parti damnum vel injuriam patienti, ex nunc applicati, pœna, quoties contrarium fuerit, ipso facto incurrenda, Dilectis filiis modernis, & qui pro tempore fuerint dictæ Urbis Governatori, Senatori, Curie causarum Cameræ Apostolicæ Auditori, cæterisque Curie & Urbis prædictarum ordinariis & extraordinariis iudicibus, ne super causis contra dictos scholares, seu eorum aliquem pro tempore motis, & Dohanarum ac aliarum gabellarum quarumcumque, etiam ratione portarum & pontium dictæ Urbis exactoribus, ne in rebus & bonis ad dictos scholares, pro eorum studio hujusmodi insistentium usu pertinentibus, contra exemptionem & immunitatem prædictas, in ipsorum scholarium, seu alicujus eorum præjudicium, directè vel indirectè, quovis quæsito colore, quicquam facere vel attentare præsumant.

§. 9. Quocirca per Apostolica scripta mandamus præfato Dominico Episcopo moderno, & qui pro tempore fuerit, dicti Studii Urbis Rectori, & prædictis modernis, ac pro tempore existentibus Reformatoribus, ut præmissa omnia & singula quantum ad eos attinet, observent, & quoad alios cujuscumque status, gradus & conditionis fuerint, faciat ipse Rector de dictorum Reformatorum consilio auctoritate nostra firmiter observari, transgressores, contumaces, & inobedientes quoscumque per censuram Ecclesiasticam, & alia juris, de quibus sibi videbitur, opportuna remedia, appellatione quavis omnino remota, compescendo.

§. 10. Venerabili verò fratri nostro Raphaëli Episcopo Ostiensi moderno, & qui pro tempore fuerit Collegii Venerabilium fratrum nostrorum dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Decano, ac pro tempore existentibus, primo ex Presbyterorum, ac primo ex Diaconorum Cardinalium hujusmodi ordinibus, quatenus Rectori & Reformatore, Doctoribus & scholaribus præfatis, quando & quoties pro parte ipsorum, vel alicujus eorum fuerint requisiti, in præmissis efficacis assistant prædictæ defensionis, faciantque eos, & eorum quemque respectivè, auctoritate, facultate, exemptione, immunitate, & cæteris suprascriptis pacificè uti, frui, & gaudere, non permittentes ipsos per quoscumque desuper indubitè molestari, perturbari, aut inquietari.

§. 11. Baricello quoque, Connestabilibus, Marecallis, & cæteris Curie & Urbis prædictarum executoribus quibuscumque, presentibus & futuris, ut præfati Rectoris mandata contra quoscumque, tam personaliter quàm realiter exequenda, præmissorum occasione, & auctoritate præsentium, de dictorum Reformatorum, vel saltem duorum ex eis consilio pro tempore decreta, sollicitè & fideliter exequantur.

§. 12. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac statutis, & consuetudinibus dictæ Urbis, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, nec non omnibus illis quæ dictus prædecessor in suis literis prædictis voluit non obstare, contrariis quibuscum-

que; aut si aliquibus communiter vel divisim à dicta sic Sede indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

§. 13. Cæterum quia ob Curie nostræ in Urbe continuam residentiam frequens in eadem Urbe est Ecclesiasticarum personarum concursus, & modernis temporibus pro clariori Canonum intelligentia legum cognitio non abs re esse dignoscitur, quibusvis Archidiaconis, Decanis, Plebanis, Præpositis, Cantoribus, & aliis Clericis sæcularibus, etiam personatus habentibus, ac Presbyteris, quibus leges audire sub excommunicationis sententiæ, & aliis pœnis, à jure est prohibitum, in Studio Urbis hujusmodi damtaxat, pro clariori dictorum Canonum intellectu, Leges, sine aliqujus censuræ, sive pœnæ incursum audiendi (sanctæ commemorationis Honorii Papæ III. similiter prædecessoris nostri, & aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis nequaquam obstantibus) auctoritate & tenore præmissis, plenam & liberam licentiam elargimur.

Nulli ergo, &c.
Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo tertio decimo, Non. Novembris, Pont. nostri anno 1.

Audire leges pro intelligentia Canonum omnibus permittitur.

Dat. P. An. 1. 5. Novemb.

Asserentes, animam esse mortalem & unicam in cunctis hominibus, uti hæretici plectendi sunt. Et Catholica veritas circa dogmata Philosophorum, Fidei adversantia, à Philosophiæ professoribus explicanda est.

L E O E P I S C O P U S, Editæ An. D. 1513.
Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam, Sacro approbante Concilio.

Apostolici regiminis sollicitudo nos assidue pulsata, aut medendis animarum languoribus, quarum nos ex alto omnipotens auctor curam habere voluit, iis possimum olei instantius fideles nunc urgere cernuntur, salutifero olei & vini medicamine, ad instar Samaritani in Evangelio sollicitam operam impendamus, ne nobis illud Hieremiæ objiciatur: Numquid resina non est in Galaad, aut medicus non est ibi?

§. 1. Cum itaque diebus nostris, quod dolenter ferimus, zizania seminatio, antiquus humani generis hostis, nonnullos perniciosissimos errores à fidelibus semper explosos, in agro Domini superfeminare, & augere sit ausus, de natura præsertim animæ rationalis, quod videlicet mortalis sit, aut unica in cunctis hominibus, & nonnulli temerè philosophantes, secundum saltem philosophiam, verum id esse asseverent, contra hujusmodi pestem opportuna remedia adhibere cupientes.

§. 2. Hoc sacro approbante Concilio damnamus & reprobamus omnes asserentes, animam intellectivam mortalem esse, aut unicam in cunctis hominibus, & hæc in dubium vertentes, cum illa non solum verè per se, & essentialiter humani corporis forma existat, sicut in Canone sel. rec. Clementis Papæ V. prædecessoris nostri in generali Viennen. Concilio edito continetur, verum & immortalis, & pro corporum quibus infunditur multitudine singulariter multiplicabilis, & multiplicata, & multiplicanda sint. Quod manifestè constat ex Evangelio, cum Dominus ait, Animam autem occidere non possunt, & alibi: Qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam æternam custodit eam. Et cum æterna præmia, & æterna supplicia pro merito vitæ judicandis repro mittit, aliàs Incarnatio, & alia CHRISTI mysteria nobis minimè profuissent, nec resurrectio expectanda foret, ac sancti & justi miserabiliores essent juxta Apostolum cunctis hominibus. Cumque verum vero minime contradicat, omnem asserentem veritati illuminatæ fidei contrariam, omnino falsam esse definimus, & ne aliter dogmatizare liceat, districtius inhiemus: omnesque hujusmodi erroris asserentibus inhiemus, venesque hujusmodi errores asserentes seminantes, per omnia ut detestabiles

Exordium.

Causa controversiæ.

Asserentes animam esse mortalem, &c. sicut hæretici puniri debent.

Idem offi-

Curiam isti-

Curiam isti-

Cardinales

Execrabilis

Contrariis de-

testabiles & abominabiles hereticos & infideles, Catholicam fidem labefactantes, vitandos & puniendos fore decernimus.

Philosophia professorum Catholicam veritatem huiusmodi discipulis explicare.

§. 3. Insuper omnibus & singulis Philosophis in universitatibus Studiorum generalium, & alibi publice legentibus, districtè præcipiendo mandamus, ut cum Philosophorum principia, aut conclusiones, in quibus à recta fide deviare noscuntur, auditoribus suis legerint seu explanaverint, quale hoc est de animæ mortalitate, aut unitate, & mundi æternitate, ac alia hujusmodi, teneantur eidem veritatem religionis Christianæ omniconatu manifestam facere, & persuadendo pro posse docere, ac omni studio hujusmodi philosophorum argumenta, cum omnia solubilia existant, pro viribus excludere atque resolvere.

In sacris confirmari Theologia, vel sacris Canonibus studere.

§. 4. Et cum non sufficiat aliquando tribulorum radices præscindere, nisi & ne iterum pullulent, funditus evellere, ac eorum semina, originaleque causas, unde facile oriuntur, removere, cum præcipue humanæ Philosophiæ studia diuturniora, quam Deus secundum verbum Apostoli evacuavit, & stultam fecit, absque divinæ sapientiæ condimento, & quæ sine revelatæ veritatis lumine in errorem quandoque magis inducunt, quam in veritatis elucidationem, ad tollendam omnem in præmissis errandi occasionem, hac salutari constitutione ordinamus & statuimus, ne quisquam de cætero in sacris ordinibus constitutus, sæcularis vel regularis, aut aliis ad illos à jure arctatus, in Studiis generalibus, vel alibi publice audiendo, Philosophiæ aut Poësis studiis ultra quinquennium post grammaticam & dialecticam, sine aliquo studio Theologiæ aut juris Pontificii incumbat. Verum dicto exacto quinquennio, si illis studiis insudare voluerit, liberum sit ei, dum tamen simul aut seorsum, aut Theologiæ, aut sacris Canonibus operam navaverit, ut in his sanctis & utilibus professionibus Sacerdotes Domini inveniant, unde infectas Philosophiæ & Poësis radices purgare & sanare valeant.

In studiis generalibus publicentur.

§. 5. Et hos Canones per Ordinarios locorum, ubi generalia studia vigent, & rectores universitatis eorundem Studiorum singulis annis in principio studii, in virtute sanctæ obedientiæ publicari mandamus.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 1. 29. Decemb.

Datum Romæ in publica sessione, in Lateranensi sacrosancta Basilica solemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo tertio decimo, 14. kalend. Januarii, Pontificatus nostri anno primo.

VI. Quod Fratres Ordinis Minorum de Observantia habere possint domos amplas, & magnifica ornamenta Ecclesiastica.

De hoc Ordine vide notata infra in const. 23.

LEO PAPA X.

Edita An. D. 1514.

Dilectis filiis Generali, & Provincialibus Vicariis, Guardianis, & Fratribus Ordinis Fratrum Minorum de Observantia.

Exordium.

Merentur vestræ devotionis sinceritas, & Religionis honestas, ut ea vobis gratiosè concedamus, quæ vestrarum conscientiarum serenitatem, & quietem respicere dignoscuntur.

Causa hujusmodi constituit.

§. 1. Cum itaque sicut nobis nuper exponi fecistis, licet felicis recordationis Nicolaus III. Clemens Papa V. ac alii Romani Pontifices prædecessores nostri, pro consolatione ambiguarum mentium, & timoratarum conscientiarum Fratrum Ordinis vestri serenitate, domos, & loca, & alia bona vestra, tam mobilia, quam immobilia, in jus, & proprietatem Romanæ Ecclesiæ susceperint, nihilominus nonnulli vestrum adhuc hæsitant, cum eis domos amplas, & spatiosas, quæ in præsentiarum in vestro Ordine, & familia tam per Fratres speciali ad hoc facultate, sive auctoritate suffultos, quam per sæculares ad hoc pia devotione ductos, construuntur & ædificantur, ut potius palatia magistratum reputari posse videantur, quam habitationes pau-

perum, inhabitare, & colere. Et simili modo paramentis, & vasis Ecclesiasticis, quæ in numero, & pretio Evangelicæ paupertati, quam professi estis derogare videntur, & aliis, quibus tam Ordo, quam Fratres utuntur communiter vel divisim, uti, & in vestris Conventibus illa retinere liceat. Ac propterea nonnulli Conventus relinquere, & ad loca eremitoria se transferre, & fugere moliantur, in Divini cultus detrimentum, & scandalum plurimorum, ac Ordinis, & familiæ perturbationem. Et cum interdum ob magnificentias plurimorum Principum, & aliorum dominorum, qui non secundum quod vestræ congruit paupertati, sed secundum quod eorum congruit excellentiæ, volunt & vestras domos construere, & pro divino cultu capfas, & planetas, dalmaticas, & alia paramenta, & calices, ac alia vasa ad ministerium Sacramenti altaris, pro summi Dei honore, & gloria pie erogare, & elargiri, talia respicere non possitis, necnon possibilem resistantiam de non accipiendo faciatis, & non sinant isti tales donantes jam acceptata alienari, nec demoliri jam constructa permittant.

Petitione Fratrum Minorum de Observantia.

§. 2. Nobis humiliter supplicari fecistis, ut pro pace conscientiarum vestrarum, & ut sine stimulo gratum Altissimo famulatum exhibere, & in vestro laudabili officiandi, ritu continuare possitis, statui vestro super his opportunè providere de benignitate Apostolica dignemur.

Declaratio quod licet ipsis Fratribus sui amplius dominium magnificentiam ornamentis Ecclesiasticis.

§. 3. Nos igitur attendentes, quod demorum, & aliarum rerum, tam pro divino cultu, quam pro communi usu vestro vobis concessarum, solum ad usum, & non fructum, nec possessionem cedunt, nec ea sine speciali Sedis Apostolicæ mandato alienare possitis, ac ad eandem Sedem illa omnia, quæ de novo, ut nostri prædecessores fecerunt, in proprietatem dictæ Sedis recipimus, pertinent, & quod ex demorum amplitudine, aut paramentorum multiplicitate, nihil magis vestris commoditatibus corporalibus adjiciatis, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica tenore præsentium declaramus, & decernimus, vos illorum tantum esse Custodes, & non possessores, & propterea absque vestræ professionis macula, aut violatione, cum deceat juxta celebritatem solemnitatum & solemnioribus officiis, & decentioribus paramentis Divinam honorare majestatem, & ipsius cultum munificare, & aliis quibus tam Ordo quam Fratres utuntur communiter, vel divisim, uti, & potiri liberè, & licitè posse, prout etiam felicis recordationis Julius Papa II. prædecessor noster Fratribus ejusdem Ordinis, & familiæ Regni Angliæ, ad instantiam charissimæ in Christo filiæ nostræ modernæ Reginæ Angliæ illustri concessisse dicitur. Et sic perpetuis futuris temporibus in Ordine, & familia vestris ab omnibus illius Fratribus teneri, & observari debere volumus, & mandamus.

Derogatio prætorum.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac ipsius Ordinis statutis, etiam juramento, sive professione firmatis, & aliis in contrarium facientibus quibuscumque.

Dat. P. An. D. die 2. Jan. 1514.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die secunda Januarii, millesimo quingentesimo decimo quarto, Pont. nostri anno primo.

Reformatio generalis Prælatorum Ecclesiasticorum, eorumque Officialium ac Familiarium, & aliorum.

Multa habet capita ista constitutio, ita quod hic stare non possunt adnotationes, & ideo apud apostillas circumpositas indicavi.

LEO EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam, Sacrosancto approbante Concilio.

Edita An. D. 1514.

Supernæ dispositionis arbitrio, quo cœlestia pariter & terrena ineffabili providentia disponuntur, in sublimi beati Petri solio CHRISTI Unigeniti Dei Filii gerentem vices in terris Rom. Pontificem decet in primis pro cura, & salute Domini gregis sibi divinitus commissi providè exercere Pastoris officium.

Exordium.

§. 1. Quare

§. 1. Quare pro dicti pastoralis officii sollicitudine cum Ecclesiasticam disciplinam, ac per omnes fere Christi fidelium gradus, bene recteque vivendi regulam temporum difficultate, ac hominum malitia, licentiaque, & impunitate in deterius ita labi, diffuere, aberrareque longius à recta via animadvertimus, ut nisi provida corrigatur emendatione, in varios errores securitate peccandi quotidie magis incidere, moxque obortis publice scandalis prorumpere sit verendum.

§. 2. Cupientes igitur, quatenus nobis ex alto permittitur, ea jam nimium invalescentia mala corrigere, ac pleraque in pristinam sacrorum canonum observantiam reducere, ac in melius juxta sanctorum Patrum instituta, dante Domino, reformare, eaque omnia sacro approbante Lateranensi Concilio, à sel. rec. Julio Papa Secundo prædecessore nostro inter alia propterea incepto, & per nos continuato salubriter moderari, ut ab his sumamus exordium, quæ pro nunc magis expedire videntur, & quæ sæpè per singulas ætates neglecta magnam Christianæ Religionis attulere perniciem, & in Ecclesia Dei maxima scandala pepererunt, à promotionibus scilicet ad Ecclesiasticas dignitates constituimus exordiri.

§. 3. Cum præ mem. Alexander Papa III. prædecessor noster etiam in Lateranen. Concilio decreverit, ut ætas, morum gravitas, ac literarum scientia in personis promovendis in Episcopos, & Abbates diligenter inquirantur, nihilque magis Dei Ecclesiæ officiat, quam cum immeriti assumuntur Prælati ad regimen Ecclesiarum, propterea in promotionibus Prælatorum, quantum à Romano Pont. magna ratio haberi debet, eo præsertim quod de promotis per eos ad Ecclesias, seu Monast. in extremo judicio rationem Deo reddituri sunt. Statuimus & ordinamus, ut deinceps perpetuis futuris temporibus Patriarchalibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus Ecclesiis, & Monasteriis pro tempore vacantibus de personis juxta præfati Alexandri constitutionem, ætate matura, gravitate morum, literarumque scientia præditis, non ad alicujus instantiam per commendam, & administrationem, seu conservationem, aut alio quovis modo provideatur, nisi ratione utilitatis Ecclesiarum, prudentiæ, nobilitatis, probitatis, experientiæ, atque curialitatis antiquæ cum competenti literatura, & in Sede Apostolica meritorum, aliter visum fuerit faciendum. Idemque in electis, & postulatis, quorum electiones, & postulationes per Sedem Apostolicam admitti consueverint, volumus observari.

§. 4. Et si de minoribus ætate xxx. annorum, Ecclesiis aut Monasteriis hujusmodi contigerit provideri, non dispenseur cum eisdem, ut Ecclesiis citra xxvij. ætatis annum, Monasteriis verò citra xxij. præesse valeant.

§. 5. Quinimò ut accuratius, diligentiusque idoneæ personæ promoveantur, Statuimus ut Cardinalis, cui electionis, postulationis, aut provisionis Ecclesiæ, seu Monasterii relatio committetur, antequam in sacro Consistorio, ut moris est, referat commissionem examinis, ac relationis hujusmodi sibi datam, uni cujuslibet ordinis antiquiori Cardinali in ipso Consistorio per se ipsum, vel si ea die qua sibi commissionis onus injunctum fuerit, Consistorium non fuerit, per Secretarium suum, aut alium quemlibet ex suis domesticis familiaribus, notam illam facere debeat, qui tres priores aliis quamprimum sui ordinis Card. eam significare teneantur, negotiumque electionis, administrationis, postulationis, aut promotionis, summarie, & de plano per seipsum dictus relator examinet, & si qui contradixerint, his vocatis, idoneos, graves, & fide dignos testes, & si expediens, opusve fuerit, alios ex officio assumere, processusque, & jura ejusmodi relationis, unà cum dictis testium, die faciendæ relationis secum ad Consistorium deferre debeat, neque ullo modo referat, si præsens in Curia promovendus majorem Card. partem antea non adiverit, ut quæ à referente collega sint Cardinales audituri, oculata fide, quantum ad personam promovendi attinet, cognoscere possint.

§. 6. Promotus verò eisdem Cardinales qui præfentes in Curia fuerint, ex antiquo more, consuetudineque laudabili quamprimum visitare teneantur, quem qui-

dem morem, laudabilemque consuetudinem innovamus, ac inviolabiliter observari mandamus.

§. 7. Et quoniam Episcopalem dignitatem tueri illæsam, & ne improborum impugnationibus, aut accusantium calumniis passim pateat, munici par est: Statuimus, ut nullus Episcopus, aut Abbas, quovis instante ac requirente, nisi sibi copia, & facultas legitime defensionis permittatur, etiam si crimina fuerint notoria, diligenterque partibus auditis causa plenarie probata fuerit, privari valeat.

§. 8. Neque aliquis Prælati invitus, nisi aliis justis efficacioribusque rationibus, & causis, transferatur, juxta formam, ac decretum Concilii Constantien.

§. 9. Et, quoniam ex commendis Monasteriorum, ut magistra rerum experientia sæpius docuit, Monasteria ipsa, tam in spiritualibus, quam in temporalibus graviter læduntur, quippe quorum ædificia, partim commendatariorum negligentia, partim avaritia, vel incuria collabantur, & in dies divinus cultus in his magis diminuitur, passimque obloquendi materia personis præsertim secularibus præbetur, non absque dignitatis Apostolicæ Sedis diminutione, à qua commendæ hujusmodi proficiuntur, ut eorum indemnitati salubrius consulatur: Volumus, ac sancimus, ut cum illa per obitum Abbatum, qui illis præerant, vacaverint, nullo pacto cuiquam possint commendari (nisi pro conservatione auctoritatis Apostolicæ Sedis, & ad occurrendam malitiam illam impugnantium, pro temporum qualitate aliter nobis de Fratrum nostrorum consilio visum fuerit expedire) sed de persona idonea juxta præscriptam constitutionem eis ita provideatur, ut illis idonei Abbates, prout decet, præfutura sint.

§. 10. Ea verò Monasteria quæ commendata fuerint, cum per eorum cessum vel decessum, quibus erant commendata, commendæ hujusmodi cessaverint, Cardinalibus dumtaxat, ac personis qualificatis, & benemeritis commendari possint, ita tamen quod eorum Monasteriorum commendatarii, quibus ea de cætero commendata fuerint, cujusvis dignitatis, honoris, & præminentie existant, etiam si Cardinalatus honore, & dignitate fungantur, si mensam habuerint separatam, ac seorsum à mensa Conventuali, quartam suæ mensæ partem pro instauratione fabricæ, seu pro ornamentis, vestibus, ac paramentis emendis, faciendisque, aut pauperum alimonia, aut sustentatione, ut major exiget, ac suadebit necessitas. Si verò mensa fuerit communis, tertiam omnium fructuum dicti Monasterii sibi commendati partem pro supradictis oneribus supportandis, & sustentatione Monachorum, omnibus aliis deductis oneribus, impartiri teneantur. Ac literæ, quæ super Monasteriorum hujusmodi commendis expedientur, cum clausula hoc ipsum specificè exprimente debeant expediri, alioquin si aliter expediantur, nullius sint roboris, vel momenti.

§. 11. Et quoniam Ecclesiis hujusmodi absque aliqua fructuum diminutione provideri decet, ut tam dignitati Præfidentium, quam Ecclesiarum & ædificiorum necessitati consulatur: Decernimus pariter, ac statuimus, ut super earundem Ecclesiarum fructibus pensiones minime referantur, nisi ex resignationis causa, aut etiam alia quæ in secreto nostro Consistorio iusta, probabilis, & honesta habita fuerit.

§. 12. Statuimus quoque, ut de cætero parochiales Ecclesiæ, ac dignitates majores & principales, aliaque beneficia Ecclesiastica, quorum fructus, redditus, & proventus ducentorum ducatorum auri de Camera secundum communem æstimationem valorem annuum non constituunt vel attingunt, necnon hospitalia, leprosarum, Xenodochia cujuscumque valoris, quæ ad pauperum usum, & alimoniam instituta sunt, S. R. E. Cardinalibus non commendentur, aut alio quovis titulo conferantur, nisi per obitum familiarium nostrorum vacaverint, quæ illis commendari possint, ut illa ad illarum personarum sibi gratarum, & idonearum commodum infra sex menses dimittere teneantur, quibus etiam, quoad beneficia ad quæ haberent regressum, præjudicate non intendimus.

Episcopus & Abbas etiam in notis criminibus habeant defensionem.

Prælati invitus non transferatur.

Reformatio de commendatione Monasteriorum.

Onera oneribus dam circa elemosinas.

Reformatio de pensionibus referantur.

Beneficia que Cardinalibus non commendentur.

Beneficia que Cardinalibus non commendentur.

Reformatio de beneficiis servandis.

Principalesque.

Reformatio de beneficiis servandis, & reservationibus.

Inno. XXII. Extravag. de Præbend.

Reformatio Cardinalium circa vitam & mores. Vide etiam Conc. Trident. sess. 24. cap. 11. & sess. 25. c. 1.

Tempo quo d. cum Episcopi honorificis signantur.

Quoniam ne quis pro promotione ab aliquo partialitate.

Titulum loca & curiam pariter visitent, & ad pariter & curiam visitent.

§. 13. Ordinamus etiam ne Ecclesiarum, ac quorumcumque Monasteriorum, & militiarum membra a suo capite, quod est absurdum, absque legitima, & rationabili causa disjungantur, aut separentur.

§. 14. Uniones perpetuas, præterquam in casibus à jure permixtis, vel sine rationabili causa, nequaquam fiant.

§. 15. Dispensationes autem ad plura incompatibilia ultra duo, nisi qualificatis juxta formam juris communis non concedantur, nisi ex magna & urgente causa. Et personis cujuscumque dignitatis parochiales Ecclesias, & earum perpetuas vicarias, ac dignitates majores, & principales, etiam per viam unionis, vel commendæ ad vitam ultra quatuor obtinentibus, ex nunc terminum quorum annorum præfigimus, ut interim, quatuor tantum ex eis retentis, reliqua dimittere teneantur, & beneficia dimittenda hujusmodi resignari valeant in manibus Ordinatorum, ad effectum ut de illis provideatur personis per eos nominandis, quacumque reservatione, etiam generali, etiam ex qualitatibus resignantium personarum resultante, non obstante, quo elapso termino nisi dimiserint, omnia vacare censeantur, ac possint liberè ut vacantia impetrari, talesque præterea retinentes penas extravagantis, Execrabilis, recolende memorie Joannis Papæ XXII. etiam prædecessoris nostri incurrant. Item statuimus ut speciales reservationes quorumcumque beneficiorum ad cujusvis instantiam minimè concedantur.

§. 16. Et cum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales ceteros omnes in ipsa Ecclesia post summum Pontificem honore ac dignitate præcedant, conveniens est debitum est, ut vitæ munditia, ac virtutum splendore cunctis præfulgeant. Quapropter non modò hortamur eos ac rhonemus, verum etiam statuimus, & ordinamus ut de cætero quilibet Cardinalium pro tempore existens, juxta doctrinam Apostoli ita sobrie, caste, ac pie vivat, ut non solum à malo, sed ab omni etiam specie mali abstinens, coram hominibus luceat. Deumque in primis operibus honorificet. Sint omnes vigilantes, ac divinis officiis, Missarumque celebrationibus intenti, habeantque Capellas suas in loco honesto, prout facere consueverunt. Sitque eorum domus, familia, mensa, suppellexque non fastu, aut pompa, neque superfluis rebus, neque aliquo modo reprehensibilis, ne peccandi, excedendique modum licentia inde nascatur, sed ut æquum est, modestiæ & frugalitatis speculum dici mereantur. Illis itaque sint contenti, quæ sacerdotalem præ se ferant modestiam. Ac Prælatos & quoscumque alijs insignes viros ad Romanam Curiam venientes, benigne, honorificeque, tam publicè quàm privatim, tractent, & apud nos & successores nostros gratiose, liberaliterque eorum negotia commendata suscipiant.

§. 17. Præterea ministerium indecorum Episcoporum, Prælatorumque in domibus non habeant, ne cæteris præesse instituti, & sacro caractere insigniti, in villa descendant ministeria, passimque Pastoralis officii contemptum inducant. Eos itaque quos vel nunc habent, vel in posterum sunt habituri, honorificè, ut fratres, ac juxta eorum status condecantiam tractent.

§. 18. Cumque Romano Pontifici communi omnium Christi fidelium patri assistant, personarum acceptatores, vel advocatos eos fieri, valde incongruens est, propterea statuimus ne partialitatem suscipiant aliquam, neque Principum, aut Communitatum, vel quorumcumque aliorum contra quemquam, nisi quantum justitia & æquitas postulat, eorumque dignitas, & conditio requirit, promotores aut defensores fiant, sed à privata omni passione sejuncti, sedandis & componendis inter quoscumque litibus, omni diligentia vacent, incumbantque, Principum, & quorumcumque aliorum ac præsertim pauperum, & Religiosorum justa negotia pio promoveant affectu, oppressos & injuste gravatos juxta vires suas, & officii debitum adjuvent.

§. 19. Tituli sui loca, si præsentibus in Curia fuerint personaliter, si verò absentes, per Vicarium idoneum semel saltem singulis annis visitent, clericos & populos Ecclesiarum titulo suo subjectarum cum diligentia inquirent, vigilantque circa cultum Divinum & bona di-

starum Ecclesiarum, moresque in vita & vitam clericorum & parochianorum solerter explorent, eosque omnes & singulos ad rectè, honesteque vivendum paterno moneant. Pro augmento autem Divini cultus, & salute animarum suarum, quilibet Cardinalis, vel in vita donet, vel in mortis articulo relinquat suum titulum, quantum sit satis ad Presbyterum unum commodè ibi sustentandum, vel si Ecclesia indigeat reparatione, vel alia subventionem, tantum illi relinquat, vel donet, quantum conscientia sua videbitur.

§. 20. Et cum minimè deceat, affines, & consanguineos, præsertim benemeritos, & opè indigentes negligere, sed illis providere justum & laudabile sit, non propterea tamen vel beneficiorum multitudine, ac Ecclesiasticis redditibus ita eos impleri convenire arbitramur, ut cæteri damnum ex hujusmodi largitionis intemperantia patiantur, & inde scandalum nascatur. Statuimus itaque ut Ecclesiarum bona temerè non effundant, sed ea in pijs & sanctis operibus exponant, quorum causa magni, & optimi redditus per sanctos Patres statuti, & ordinati fuerunt.

§. 21. Volumus etiam ut Ecclesiis eisdem Cardinalibus commendatis, etiam si Cathedrales, Abbatialesve, aut Prioratus, vel quacumque alia beneficia Ecclesiastica fuerint, absque omni prioris excusatione procurent, ac omni conatu suo provideant debite inservire. Cathedrales dignos & idoneos Vicarios, seu Suffraganeos, prout consuetudo fuerit, cum digna & competenti mercede appointentes, reliquis autem sibi commendatis Ecclesiis aut Monasteriis de justo Clericorum, vel Capellanorum, seu Religiosorum, aut Monachorum Deo sufficiente, & laudabiliter servientium numero providentes.

§. 22. Aedificia quoque, possessiones, & jura quæcumque in statu convenienti conservent, & diruta instaurant, sicut ad bonorum Prælatorum, & Commendatariorum officium spectat.

§. 23. Statuimus etiam, ut dicti Cardinales circa numerum Familiarium, equorumque suis impensis alendorum magna utantur circumspectione, ac diligenti providentia, ne majorem numerum quàm sua facultas, conditio, ac dignitas patiatur habentes, luxus ac prodigalitatis vitio notari possint, neve rursus avari, sordidique habeantur, si in magnis, & amplis redditibus, paucissimis victum præbeant, cum domus Card. patens hospitium, portulve ac refugium proborum, & doctorum maxime virorum & pauperum nobilium, honestarumque personarum esse debeat. Sint igitur circa modum, & numerum tenendi prudentes, ac de Familiarium qualitate in primis curiosi, ne ex alienis vitis turpem sibi contrahant infamiam notam, vulgoque obloquendi, calumniantique justas præbeant occasiones. Et cum maxime providendum sit ut non solum coram Deo, cui primùm placeat debemus, sed etiam coram hominibus, opera nostra probentur, et cæteris exemplo ad imitandum possimus esse, ordinamus ut quilibet Cardin. se domus ac familiæ suæ optimum rectorem, præsertimque ostendat esse, tam circa ea quæ extrinseca omnibus apparent, quàm quæ intus latent abscondita.

§. 24. Habeat itaque eorum quisque Sacerdotes, & Levitas honestis vestimentis indutos, attenteque provideat, ne quis in familia sua quoquo modo beneficiatus, & in sacris ordinibus constitutus, vestes portet versicoloris, nec eo habitu utatur qui ordini Ecclesiastico parum conveniat. Quare in Presbyteratus ordine constituti vestes colorum, quæ clericis à jure non prohibeantur, deferre debeant, usque ad talos saltem demissas, & habentes dignitates in Cathedralibus, & Canonici etiam dictarum Cathedralium, ac primam dignitatem in Collegiatis habentes, & Cardinalium Capellani Missas celebrantes, caputium deferre in publico teneantur, Scutiferis verò paulo supra talos concedantur. Parafrenarii, quia in assiduo sunt motu, ministerioque funguntur laboriosiore, brevioribus, ac magis expeditis vestibus uti possint, etiam si fuerint Clerici, dummodo in Presbyteratus ordine non sint constituti. Ita tamen ut ab honestate non discedant, sed ita vivant ut mores Ecclesiasticis suis ordinibus non discrepent. Reliqui verò Clerici temperate, ac modeste

diligentia plerumque. Hinc sub. Sixt. P. in bulla 55.

Consequens sub. niant mod. 1. 2. 3.

In comm. d. Vicari. & alios ne essent ibi. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Bona Zeil. statum cap. servent & restantur.

De familiarium numer. & qualitatibus, impensibus, & optimi curant.

Reformatio de familiarium vestimentis, & habitu, & alia qualitatibus.

modeste omnia faciant, & tam ipsi clerici beneficiati, quam in sacris ordinibus constituti, comam, neque haram non nutriant, neque nillas, aut equos, aut phaleris, ornamentisque ex villuto, aut serico factis habeant, sed ejusmodi rebus ex panno tantum, aut corio simpliciter utantur. Si quis autem familiarium prædictorum contrafecerit, aut post tres menses legitima monitione præcedente, à præsentium publicatione hujusmodi vestes prohibitas gestaverit, in excommunicationem incurrat. Si vero infra tres alios menses non se correxerit, à perceptione fructuum ex beneficiis quæ obtinent, suspensus intelligatur. Quod si per alios sex menses in hujusmodi pertinacia obstinatus permanserit, legitima similiter monitione præcedente, beneficiis omnibus, quæcumque habet, priuatus sit, & esse censeatur, eaque sic vacantia à Sede Apostolica liberè impetrari valeant.

Familiarium quæ Papa

§. 25. Quæ omnia & singula in nostris, & cuiuscumque Rom. Pont. pro tempore existentis Familiaribus, & similiter in omnibus aliis clericis beneficiatis, vel in sacris ordinibus constitutis, ac etiam Curialibus locum habere volumus. Hoc vno tantum excepto, quod dicti nostri, & Rom. Pont. Familiares, rubri coloris vestimenta gestare possint pro decentia, & consuetudine dignitatis Pontificalis.

Cardinales de consuetudine & præsentibus fidei præcipue curati debent.

§. 26. Et quoniam ad Cardinales maxime spectat operum optimorum cura, pro viribus laborabunt scire quæ Regionibus hæresibus, erroribusque, ac superstitionibus contra veram & orthodoxam fidem infectæ sint; & ubi Diuinorum mandatorum Ecclesiastica deficiat disciplina, quique Reges, ac Principes seu Populi bellis infestentur, vel infestari timeant. Hæc & hujusmodi scire, ac nobis, & Rom. Pont. pro tempore existentis referre operam dabunt, ut opportuna & salutaria talibus malis ac pestibus remedia vigilantis studio excogitari valeant.

Legationes & gubernatores Prouinciarum non deputati, per litteras gubernent.

§. 27. Et cum frequenti ac prope quotidiana experientia notum sit, Prouinciis, ac Ciuitatibus propter suorum Legatorum de latere absentiam multa sæpius contingere mala, variaque non sine Apostolicæ Sedis præiudicio, scandala oriri: Statuimus & ordinamus, ut nullis Cardinalibus Prouincias ac Ciuitates Legationis titulo obtinentes, eas per Locutenentes, aut officiales quoscumque administrare liceat, sed personaliter ipsi pro majori parte temporis adesse, atque eas omni vigilantia regere & gubernare teneantur. Et qui nunc titulum Legationis obtinent, aut pro tempore obtinebunt, si in Italia intra tres menses; si extra Italiam, quinque à die præsentis publicationis ad suas Prouincias ire, ac maiorem temporis partem ibi residere teneantur, nisi de nostro & successorum nostrorum mandato pro aliquibus grauioribus negotiis in Romana Curia retineantur, vel ad alia loca, prout necessitas postulat, mittantur, & tunc in dictis Prouinciis ac Ciuitatibus Vicelegatos, Auditores, & Locutenentes, cæterosque confectos officiales cum debitis provisionibus, ac salariis habeant. Qui præmissa omnia & singula non serauerit, emolumentis quibuscumque Legationis careat. Quæ quidem propter hoc antiquitus ordinata, & instituta fuerunt, ut opportuna Legatorum præsentia populis esset salutaris, non ipsi laborum & curarum penitus expertes, lucro tantum, suæque Legationis titulo inhiarent.

Resident alii in Curia Rom. & Papa iurisdictionem.

§. 28. Et cum Card. officium in primis versetur in frequenti Rom. Pont. assistentia, & Sedis Apostolicæ negotiis, propterea statuimus, ut omnes Card. in Rom. Curia resideant, & qui sunt absentes, in Italia, intra sex menses, si extra Italiam, infra annum à die publicationis præsentis constitutionis reuertantur. Alioquin fructus beneficiorum, & omnium officiorum suorum emolumenta amittant, omnibusque priuilegiis generaliter & specialiter Card. concessis, quandiu abfuerint, omnino careant; exceptis tamen illis, quos ratione officii ab Apostolica Sede iniuncti, vel de Romani Pontificis mandato, aut licentia, vel iusto metu, aut quavis alia legitima causa impediante, vel ægrotationis, abesse contingat, priuilegiis, indultis, & immunitatibus eisdem Cardinalibus concessis, & in bulla nostra sub data coronationis nostre contentis, & expressis, in suo robore nihilominus permanentibus.

Bullar. Mag. Tom. I.

§. 29. Statuimus insuper, ut expensis funebres Card. computatis omnibus 150. florenorum summam excedere non debeant, nisi executorum prouidentia iustis allegatis causis, ac rationibus plus expendendum esse duxerit. Exequiæ, & castrum doloris, prima, & nona die fiant; infra octauam vero Missæ de more celebrentur.

Reformatio de impensis funer. lium Card.

§. 30. Pro reuerentia autem Sedis Apostolicæ, utilitateque & honore communi possunt. Et ipsorum Cardinalium, ut scandalorum quæ nasci possent, occasio tollatur, majorque in sacro Senatu libertas votorum fiat, liceatque ut par est, Cardinali cuique, secundum Deum & conscientiam suam, libere & impune quodcumque sentiat dicere. Statuimus, ne quæ Cardinalium vota in Consistorio data, & quæcumque ibi gesta, aut dicta, quæ in odium, aut præiudicium, aut scandalum alicuius redundare possint, scripto, aut verbo, vel quouis alio modo reuelent, sub pœna periurii, & inobedientiæ.

Potius non reueland.

§. 31. Et quotiescumque à nobis, & Romano Pontifice pro tempore existente, specialiter & expresse ultra præmissa indictum fuerit super aliqua re silentiū, si quis contrafecerit, ultra pœnas, excommunicationem latæ sententiæ incurrat, à qua non possit absolui nisi à nobis, vel præfato Pontifice Romano, & cum expressione causæ, præterquam in mortis articulo.

Silentiūque à Papa indidit observandum.

§. 32. Et cum omnis ætas ab adolescentia prona sit ad malum, & à teneris affluere ad bonum, magni sit operis, & effectus. Statuimus & ordinamus, ut Magistri Scholiarum, & Præceptores, pueros suos, siue adolescentes, nedum in grammatica, & rhetorica, ac cæteris hujusmodi audire, & instruere debeant, verum etiam docere teneantur ea quæ ad Religionem pertinent, ut sunt præcepta diuina, articuli fidei, sacri Hymni, & Psalmi, ac Sanctorum vitæ, diebusque festiuis nihil aliud eos docere possint, quam in rebus ad Religionem, & bonos mores pertinentibus, eosque in illis instruere, hortari, & cogere in quantum possunt teneantur, ut nedum ad Missas, sed etiam ad Vesperas, diuinaque officia audienda, ad Ecclesias accedant, & similiter ad prædicationes & sermones audiendos impellant, nihilque contra bonos mores, aut quod ad impietatem inducat, eis legere possint.

Reformatio de Magistris in eruditione Scholiarum.

§. 33. Ad abolendam verò execrabilem blasphemiam, quæ in maximum diuini nominis, & sanctorum contemptum supra modum inualuit. Statuimus & ordinamus, ut quicumque Deo palam seu publice maledixerit, contumeliosissime atque obscænis verbis Dominum Nostrum IESVM CHRISTVM, vel gloriosam Virginem MARIAM ejus genitricem expresse blasphemauerit, si munus publicum, jurisdictionemve gesserit, perdat emolumenta trium mensium pro prima, & secunda vice dicti officii; si tertio deliquerit, illo eo ipso priuatus existat; si clericus vel sacerdos fuerit, eo ipso quod de delicto hujusmodi fuerit convictus, etiam beneficiorum quæcumque habuerit, fructibus applicandis ut infra, vnius anni mulctetur, & hoc sit pro prima vice, qua blasphemus ita deliquerit. Pro secunda verò si ita deliquerit, & convictus, ut præfertur, fuerit, si vnicum habuerit beneficium, eo priuatur; si autem plura, quod Ordinarius maluerit, id amittere cogatur. Quod si tertio ejus sceleris arguatur & conuincatur, dignitatibus ac beneficiis omnibus quæcumque habuerit, eo ipso priuatus existat, ad eaque vltius retinenda inhabilis reddatur, eaque libere impetrari, & conferri possint. Laicus vero blasphemans, si nobilis fuerit, pœna XXV. Ducatorum mulctetur, & pro secunda vice, L. fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe applicandorum, & aliis, ut infra deducitur. Pro tertia verò, nobilitatem perdat. Si verò ignobilis ac plebeius fuerit, in carcerem detrudatur: quod si vltra duas vices publice blasphemans deprehensus fuerit, mithra infami per integram diem ante fores Ecclesiæ principalis mithratus stare cogatur, si vero pluries in hoc ipsum peccatum lapsus fuerit, ad perpetuos carceres, vel ad trimeses damnetur, ad iudicis deputati arbitrium. In foro autem conscientie, nemo blasphemiz reus, absque gravissima pœnitentia, seueri confessoris arbitrio iniuncta, possit absolui. Qui verò reliquos Sanctos iniuncta, possit absolui.

AA a

blasph

blasphemaverit, arbitrio iudicis, rationem personarum habituri, mitius aliquanto puniri volumus. Statuimus etiam, ut seculares iudices, qui contra tales blasphemias conuictos, non animaduertent, eosque iustis poenis minime affecerint, quantum in eis fuerit, quasi eidem sceleri obnoxii, eidem quoque poenis subjiciantur. Qui vero in illis inquirendis, puniendisque diligentes, & se veri fuerint, pro qualibet vice decem annorum indulgentiam consequantur, & tertiam partem multae pecuniariae habeant. Quicumque vero blasphemantem audierint, cum verbis acriter obiurgare teneantur, si citra periculum suum id fieri posse contingat, eundemque de forre vel notificare apud iudicem Ecclesiasticum, seu secularem intra triduum debeant. Quod si plures dictum blasphemantem simul audierint, singuli eum accusare teneantur, nisi forte omnes conuenerint, ut unus pro cunctis tali fungatur officio. Quos omnes in virtute sanctae obedientiae hortamur, & monemus in Domino, ut pro Divini nominis reuerentia & honore, in suis dominiis ac terris praemissa omnia seruari, & exactissime exequi mandent, ac faciant, vberimam ab ipso Deo tam boni ac pii operis mercedem habituri, similemque annorum decem indulgentiam ab Apostolica Sede consecuturi, cum tertia parte multae qua dictus blasphemus plectetur, quoties tale scelus puniendum curauerint: quam quidem indulgentiam, & reliquam tertiam multae partem, accusatori blasphemii nomen deferenti similiter concedi, & assignari volumus, aliis poenis contra huiusmodi blasphemos per sacros canones expressis, nihilominus in suo robore manentibus.

Clericorum incontinentium poena.

Sodomitarum poena. Ad hoc vide etiam d. conf. Pii V.

Concubinariorum poena.

Vide ibid.

Simoniacorum poena. Tu vide d. conf. Pii V. ubi notari.

Officium recitationis poena. Hanc etiam declaravit infra Pium V. in conf. 135. Ex proximis.

Principum secularium, & ipsorum officialium in fructibus beneficiorum se ingerentium poena.

§. 34. Ut clerici praesertim caste, continenterque, iuxta canonum praecipua viuam, statuimus, ut contrafacientes acriter secundum canones puniantur.

§. 35. Si qui vero, tam laicus quam clericus, de crimine propter quod venit ira Dei in filios diffidentiae, conuictus fuerit, poenis per sacros canones, aut jus civile respectiue impositis puniatur.

§. 36. Concubinarij autem, siue laici, siue clerici fuerint, eorumdem canonum poenis mulctentur, neque Superiorum tolerantia, seu praua consuetudo, quae potius corruptela dicenda est, a multitudine peccantium, aliave quolibet excusatio, eis aliquo modo suffragetur, seu iuxta juris censuram seuerè puniantur. Ad bonum vero, & quietum regimen Civitatum, ac locorum omnium Romanae Ecclesiae subditorum, constitutiones bonae memoriae Ageldii Episcopi Sabin. olim editas, inuovamus, easque inuolabiliter seruari praecipimus, & mandamus.

§. 37. Et ut nefariae simoniae labe ac pestis non solum a Romana curia, sed ex omni etiam Christiana ditione in perpetuum ejiciatur, constitutiones per antecessores nostros, etiam in sacris Concilijs contra huiusmodi simoniacos editas inuovamus, easque inuolabiliter seruari praecipimus, ac poenas in eis contentas pro expressis & insertis haberi, & delinquentes etiam auctoritate nostra affici volumus.

§. 38. Statuimus quoque & ordinamus, ut quilibet habens beneficium, cum cura vel sine cura, si post sex menses ab obtento beneficio, diuinum officium non dixerit, legitimo impedimento cessante, beneficiorum suorum fructus suos non faciat pro rata omissionis recitationis officij, & temporis, sed eos tanquam iniuste perceptos in fabricam huiusmodi beneficiorum, vel pauperum elemosynas erogare teneatur. Si vero ultra dictum tempus in simili negligentia contumaciter permanserit, legitima monitione praecedente, beneficio ipso priuetur, cum propter officium detur beneficium. Intelligatur autem officium omittere, quoad hoc ut beneficium privari possit, qui per quindecim dies illud bis saltem non dixerit. Deo tamen ultra praemissa de dicta omissione redditurus rationem. Quae poena in habentibus plura beneficia reiterabilis toties sit, quoties contra facere conuincatur.

§. 39. Et cum fructuum Ecclesiarum Cathedralium, & Metropolitanarum, Monasteriorumque, & aliorum quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum plenaria dispositio, & administratio ad nos, & Rom. Pont. pro tempore existens, & illos etiam qui eiusmodi Ecclesias, Monasteria, & beneficia iure & canonicè obtinent, solum perti-

neant, secularesque Principes, omni etiam diuino iure id prohibente, dictis Ecclesijs, Monasterijs, ac beneficijs intrudimere se nullatenus debeant. Statuimus & ordinamus, ut fructus, redditus, & proventus Ecclesiarum, Monasteriorum, ac beneficiorum per seculares ullos Principes, et si Imperatores, Reges, Reginae, seu Respublicae, vel potentatus fuerint, aut per eorum officiales, seu iudices etiam Ecclesiasticos, vel quascumque alias personas publicas vel privadas, de eorundem Imperatoris, Regum, Reginarum, ac Principum, Rerumque publicarum, vel Potentatum mandato sequestrari, occupari, aut modo aliquo detineri, ipsique huiusmodi Ecclesias, Monasteria, ac beneficia obtinent, sub praetextu fabricae, instaurationisq; sine Romani Pontificis pro tempore existentis expressa licentia, aut elemosynarum, seu quouis alio colore, aut fuce, impediri non debeant, quominus de illis ut antea libere, ac sine impedimento disponere valeant. Et si sequestrati fuerint, occupatiue, aut detenti, integre, libereque, ac sine exceptione vel mora, Praelatis ad quos de iure legitimeque spectant, restituantur, de quibus, si dissipati nusquam reperiri possint, eorum iusta aestimatione facta, dictis Praelatis satisfieri volumus per eos qui dictas sequestrationes, applicationes, dissipationesque, quas fecerint, aut fieri mandauerint sub poena excommunicationis, aut interdicti Ecclesiastici talium Principum terris, & dominio, eo ipso incurrendis. Et ut eorum, ac ejusdem subditorum bona ubicumque reperta, si moniaci parere noluerint, capi, & retineri possint, ipsi vero contrafacientes, tam supradictis poenis, quam privationis feudorum, & privilegiorum, quae a nobis, & Romana vel alijs Ecclesijs nunc & pro tempore obtinuerint, & alijs contra violatores, & oppressores libertatis Ecclesiasticae, etiam per extravagantes, & alias constitutiones, etiam incognitas, & forsan in usu non existentes, impositis, quarum omnium tenores pro expressis & insertis habentes inuovamus, ac perpetuam firmitatis robur habere decernimus, & declaramus, ac secundum eas per quoscumque iudices, etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, sublata, & adempta eis aliter iudicandi declarandi que potestate, sententiarum, iudicari, & interpretari debere volumus, atque mandamus.

§. 40. Et cum a iure, tam diuino quam humano laicis potestas nulla in Ecclesiasticas personas attributa sit, inuovamus omnes, & singulas constitutiones fel. rec. Bonifacii Papae VIII. etiam praedecessoris nostri, quae incipit, Felicitis, & Clementis V. quae incipit, Si quis suadente, necnon quascumque alias Apostolicas sanctiones in favorem libertatis Ecclesiasticae, & contra eius violatores quomodolibet editas, & poenis etiam contra talia praesumentes, in bulla quae legitur in Coena Domini, contentis in suo robore permansuris. Et cum in Lateranen. pariter ac Concilijs generalibus, sub excommunicationis poena prohibitum fuerit, ne Reges, Principes, Duces, Comites, Barones, Respublicae, & filii potentatus quicumque, Regnis, Prouincijs, Civitatibus, ac Terris quoquo modo praesiden. collectas, decimas, & alia huiusmodi onera Clericis, Praelatis, & alijs quibuscumque personis Ecclesiasticis imponant, exigantque, neve a sponte etiam danti bus & consentientibus etiam recipiant, atque in praemissis auxilium, favorem, consiliumve palam, vel occulte praestantes, in excommunicationis latae sententiae poenam eo ipso incidant, & ipsae quoque Respublicae ac Communitates, & Vniuersitates circa hoc quomodolibet delinquentes, Ecclesiastico eo ipso subjiciantur interdicto: Praelati etiam praemissis absque Rom. Pont. expressa licentia vltro consentien. excommunicationis & depositionis poenam ipso facto incurrant. Statuimus, & ordinamus, ut de caetero talia praesumentes, etiam si, ut praesertur, qualificati fuerint, ultra supradictas poenas quas contravenientes eo ipso incurtere volumus, inuovamus, quod ad omnes actus legitimos inhabiles, & inestabiles habeantur.

§. 41. Et cum secundum leges civiles, & sacrorum canonum censuras, sortilegia per invocationem demonum, incantationes, ac divinationes, superstitionesque prohibita sint; Statuimus, decernimus, & ordinamus, ut clerici, qui in praemissis culpabiles inuerti fuerint, arbitrio Superiorum infa-

Ad hoc vide bullam in Coena Domini, quam habet infra in P. conf. 41.

Contra viantes libertatem Ecclesiasticam inuovamus cap. Felicitis, de poen. in 6. c. Clem. i. ed. tit. Vide d. l. tam in Coena Domini.

Reformatio de malis & incantationibus. De quibus vide infra in conf. 43. Ep. n. 11.

Infamia notentur; si vero non desisterint, deponantur, & in Monasterium ad tempus arbitrio Superioris praefiniendum detrudantur; beneficiisque & officiis Ecclesiasticis priuentur. Laici vero vtriusque sexus, excommunicationis, & aliis poenis juris, tam civilis quam canonici subiaceant.

Informatio
iustitiae
quoniam
iustitiam
iustitiam
iustitiam
iustitiam
iustitiam

§.42. Et ut omnes fidei Christiani, ac de fide male sentientes, cuiuscumque generis, aut nationis fuerint, necnon haeretici, seu aliqua haerese labe polluti, vel Iudaizantes, à Christi fidelium cœtu penitus eliminentur, & à quocumque loco, & praesertim à Romana Curia expellantur, ac debita animaduersione puniantur: Statuimus ut contra eos diligenti inquisitione ubique & in dicta Curia maximè, procedatur per Iudices per nos deputandos, & ejus criminis reos, & legitime conuictos, debitis poenis puniri; lapsos vero, absque vlla spe veniæ, aut remissionis affici volumus.

Has bullas
et ubi
ligas.

§.43. Et cum constitutiones, & ordinationes nostrae hujusmodi, quas pro nunc ordinamus, vitam, mores, Ecclesiasticamque disciplinam concernant, tam officiales nostros, quam alios, tam in Romana Curia, quam extra ubique locorum commorantes, imitari conuenit, illis ligari, eosque ad eorum observationem inuolabiliter teneri volumus, atque decernimus.

Uisum
com
missionibus
ad parum
in decretis.

§.44. Et ne constitutiones ipsae aliis censuris, ac poenis in contrarietate per antiqua jura, & constitutiones impositis derogare in aliquo videantur, cum ad augmentum edictæ, atque excogitæ fuerint, etiam declaramus, per earum dispositiones, ordinationesque, nihil prorsus juri communi, vel decretis aliorum Romanorum Pontificum vllatenus derogatum esse. Quinimo si qua in eis propter peruersam temporum, aut locorum vel hominum corruptelam, vel abusum, aut quamcumque aliam causam miuime probandam, vigorem suum amiserint, ea ex nunc innouamus, confirmamus, & inuolabiliter observari mandamus.

Post duas
mensis à
publicatione
quæ & inter
uari non
possit.

§.45. Quas nostras consultissimas constitutiones post duos menses ab earum publicatione ligare debere etiam decernimus, & declaramus; districtius inhibentes ne quis eas glossare, vel super eis commentaria, interpretationesque facere, absque speciali nostra vel Sedis Apostolicæ licentia praesumat. Si quis autem ausu temerario contrauerit, excommunicationis latae sententiæ poenam eo ipso incurrat.

Dat. P. An.
die 5. Maij.

Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis, &c. Dat. Romæ in publica Sessione, in Lateranen. Sacrosancta Basilica solemniter celebrata, Anno Incarn. Dom. 1514. tertio Nonas Maij, Pont. nostri Anno secundo.

VIII. Iurisdicchio & facultates Gubernatoris Almaz Vrbis, eiusque districtus, ac Vicecancellarii.

In causis criminalibus hac iurisdicchio illaesa permanet, cum declarationibus, qua sumuntur à const. 44. Pauli III. Ad onus, & à const. 38. Pii IV. Cum ab ipso, & Pauli V. const. 44. §. 3. & 7.

In civilibus autem est declarata & limitata quoad Romanos & incolas (quibusdam tamen casibus exceptis) ut in nouo Statut. lib. 1. c. 41. Et quoad causas spirituales & Ecclesiasticas iurisdicchio data est Vicario Papæ, à Paulo III. ut infra in eius const. 36. Licet. Et quoad causas Curialium & Clericorum forensium, iurisdicchio est A. Cameræ, ut infra in 71. const. §. 4. Pauli V. Et quoad lites incolarum Burgi S. Petri, iurisdicchio est illius Curia, ut infra in const. 4. Iulij III. Ad fidei. Est tamen aucta Gubernatoris iurisdicchio, quoad causas appellationum in causis Hospitalis Mendicorum Vrbis, ut infra in bulla 57. Sixti V. Quamvis. Et quoad causas recursus à Consulibus Artium, ut in eisdem Sixt. const. 72. In sibilimi, ubi videre poteris reformationem hujus Curia quæ (me tunc Gubernatoris Locumtenente eam promouente) edita fuit. Et recordare quod quicquid Vrbis Gubernator dicere aut facere asserit de mandato Papæ, plene sibi creditur, ex bulla Pii V. infra, num. 107. Cum Apostolica, Bullæ Greg. Rom. 1.

Indulta autem concessa diversis Vrbis Tribunalibus, & Iudicibus cognoscendi causas criminales super delictis quarumcumque personarum, priuatim quoad alios, non quoad Gubernatorem Vrbis pro tempore existentem, sed cumulatim concessa esse intelligi voluit S. D. N. Vrbis VIII. const. 93. Decet, inf. tom. 4.

LEO EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilecto filio Magistro Amadeo Berruo Notario nostro, pro nobis, & Romana Curia, sua Ecclesia in Alma Vrbe nostra Gubernatori, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Et si pro cunctarum Civitatum temporali dominio Sanctæ Romanæ Ecclesiæ subiectarum prospero ac felici regimine, quantum nobis ex alto conceditur, curam solertem, & vigilem gerere debeamus, de nostræ tamen Almaz Vrbis Beatorum Petri & Pauli Apostolorum cruore Domino nostro IESU CHRISTO consecratæ, ac incolarum ejus, & Cameræ Apostolicæ officiorum diligenti administratione, tanto accuratius cogitare nos convenit, quanto Vrbis ipsa caput est Orbis, & in ea altissimus Sacerdos principalem ac præcipuam Sedem, ad quam de diversis Mundi partibus Christi fideles confluunt in numero copioso, voluit collocari, & quæ in eadem Camera peraguntur, inter graviora dictæ Ecclesiæ negotia solita sunt reputari, eaque expedit solerti cura, & diligentia pertractari.

Præmissis

§.1. Cupientes igitur, ut Vrbis ipsa, ac illius ciues, & incolæ peculiari nostri, & præfate Ecclesiæ filii, providi Gubernatoris potiantur regimine, & quæ ad Camerarii nostri Locumtenentem, seu Vicecamerarium ibidem exerceri solita sunt, ea qua expedit solerti cura expeditantur, ac de te, qui Prælati noster domesticus existis, & in quo tamdiu tam doctrinam singularem, quam fidei constantiam, magnanimitatem, circumspectionem, ac vitæ integritatem, atque alias virtutes, auctore Domino cumulatim esse cognoscimus, sumentes in Domino fiduciam specialem quod omnia, etiam ardua, & difficilia, quæ ad honorem, & felicitatem, ac prosperum statum nostrum, ac Ecclesiæ, & Sedis prædictæ pertinere cognoveris, divina fauente clementia, laudabiliter exequeris, Motu proprio, non ad tuam, vel alterius pro te nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, te in Vrbe ipsa, ejusque districtu, & pertinentiis, generalem Gubernatorem, ac in Camera Apostolica Vicecamerarium, ac Camerarii præfate Cameræ Locumtenentem, cum cura, arbitrio, potestate, honoribus, oneribus, pertinentiis, & emolumentis conductis ad nostrum, & dictæ Sedis beneplacitum, auctoritate Apostolica tenore præsentium constituimus, & deputamus, quascumque alias commissiones de dictis Vicecamerariatus, & Gubernatoriatu officii alias factas harum serie penitus reuocantes.

Deputatio
Gubernatoris
cum infra-
scriptis faculo
casibus.

§.2. Ac tibi omnes, & singulas causas commissas, ac negotia per nos, nostrasque in forma Brevis literas, siue alias commissiones quomodolibet in genere, vel in specie Gubernatori prædecessori tuo commissas, juxta illarum literarum commissionem, & tenorem prosequi. Et in omnibus aliis, & singulis causis, etiam per nos, & venerabilem fratrem nostrum Raphaëlem Episcopum Ostien. Camerarium nostrum, tanquam Vicecamerario commissis pro tempore, & committendis Auditoribus, & Locatenentibus tuis, ac aliis de quibus tibi videbitur, vices tuas, etiam vsque ad sententiam diffinitiuam inclusivè, & cum potestate exequendi, & quoties tibi placuerit, committendi. Ac tam per te ipsum quam per tuos Auditores, seu Locatenentes, exercentes vices tuas in eisdem, & tam in civilibus, quam in criminalibus, & tam spiritualibus, quam temporalibus causis, & aliis quibuscumque negotiis, tam contra ciues Romanos, quam forenses Ecclesiasticos, & laicos, & incolas, necnon Religiosos cuiuscumque Ordinis, status, gradus, conditionis, seu dignitatis existant, actiue, & passivè concernentibus, & tam in Palatio Apostolico, & in Burgo S. Petri, ac in Castro nostro S. Angeli, necnon in Capitolio, quam alibi.

Causas etiam
les & crimi-
nales cognos-
cendi.
Ad hoc vide
declaratō-
nis quæ in
dicari in
rubr.

Summarie
de procedendi.

§. 3. Et ad reprimendum litium anfractus, necnon partium litigantium expensas, indemnitate & dispensatione parcendum, in causis, & negotiis hujusmodi procedendi, etiam nullo penitus juris ordine, seu dictae Camerae, & Curiae Romanae stylo, vel consuetudine servatis, sed sola facti veritate inspecta, de bono, & aequo, & pro contingencia rerum, & qualitate facti, quandocumque tibi visum fuerit, etiam de facto, manu regia, ac velo levato, etiam secundum voluntatem, & beneplacitum, & dispositionem tuam procedendi, & judicandi, & iudicandi.

Excommunicandi & brachium saeculare exercendi.
Quod prius non attendebat in illam etc. & A. C. cit. in rubr.

§. 4. Necnon occasione coram te litigantium excommunicationes seu alias censuras, & poenas contra eos promulgandi, & relaxandi, & brachium etiam saeculare exercendi, etiam contra Romanos, & alios supradictos quacumque auctoritate, & dignitate fulgentes; & generaliter omnia alia & singula, faciendi, dicendi, gerendi, procurandi, quae in praemissis, & quae ad officium ipsum de jure, vel consuetudine, aut alias quomodolibet pertinere dignoscuntur, & quae nos ipsimet in omnibus & singulis praemissis facere possumus, & omnia alia, & singula quae Vicecamerarii, & Gubernatores qui pro tempore fuerunt, facere, mandare, ordinare, corrigere, exequi soliti sunt, faciendi, mandandi, ordinandi, disponendi.

Delinquentes puniendi. Privari quoque ad alios, in poenis ab eo indiciis, vel data poenitione.

§. 5. Et contra quascumque praedictas personas, etiam nulla precedente infamia, nulloque processu inquirendi, easque corrigendi, castigandi, & etiam vsque ad ultimum supplicium inclusive puniendi, ita quod quamprimum citationem contra aliquem Civem Romanum, vel alium quemcumque ex praedictis quomodolibet delinquentem ad ejus domum factam, quoscumque alios Iudices praevenerint, ita quod alii nullatenus contra eundem ut supra citatum quomodolibet procedere possint; nec etiam per eos super poenis contra defertentes arma, & alios delinquentes per te indictis, vel comminatis, post illarum incursum possit introritari, sed absolutio, vel condemnatio aut remissio dumtaxat ad te pertineant.

Domique citandi.

§. 6. Necnon delinquentes quoscumque citandi, & citari faciendi etiam pro prima vice, ad domum solite habitationis eorum; quae perinde valeat, ac si fuissent personaliter apprehensi.

Poenas augendi & minuendi.

§. 7. Ipsosque delinquentes, vel rebelles aut inobedientes pecuniariam, ac privationis officiorum, & alios, de quibus tibi videbitur, & placuerit poenis condemnandi, mulctandi, & poenas ipsas tam a jure communi, quam ex Statuto, vel consuetudine, aut alias quomodolibet impositas, & tam corporis afflictivas vsque ad ultimum supplicium inclusivae, quam pecuniarias pro modo culpa, qualitateque delicti, causae, loci, & personae augendi, & minuendi.

Statuti derogandi. & illa proponendi.

§. 8. Statuti Urbis toties quoties tibi videbitur, & placebit derogandi.

§. 9. Edictaque, ac decreta, proclamata, seu bannimenta, & statuta, quoties tibi placuerit, & sub quibuscumque poenis, ac contra quoscumque faciendi; & quaecumque alia per quoscumque etiam per nos edita, & edenda, interpretandi, mutandi, & alterandi pro bono Pacis, & utilitate subditorum, & correctione delictorum, ac inductione bonorum morum plenam, liberam, & omnimodam auctoritate Apostolica tenore praesentium concedimus facultatem.

Nullitates in hac Curia non attendenda.

§. 10. Statuentes, processus tuos, vel Auditorum, seu Locatenentium tuorum in causis praemissis, vel sententiis ferendis, ob juris ordinem, etiamque judicariam, dictaque Camerae, & Romanae Curiae styllum, vel consuetudinem, illis non servatis, per viam nullitatis, vel alias quomodolibet impugnari, seu revocari non posse.

Appellatio quando danda. Et vide Sine. V. cit. in rubr. Causa non evocanda.

§. 11. Nec a processibus, & sententiis hujusmodi in causis civilibus vsque ad summam decem ducatorum auri, & in causis criminalibus, & mercedum nullatenus per aliquem appellari, vel reclamari posse.

§. 12. Nec causae a te, vel Locatenentibus, seu Auditoribus tuis auocari possint, nisi motu proprio nostro, & te prius accersito & audito.

Officiales non possunt.

§. 13. Mandantes praefato Camerario nostro, necnon dilectis filiis Praefatis, Praesidentibus, & Clericis

Camerae praedictae, Vrbis Senatori, & Conservatoribus, & aliis ad quos spectat, & pertinet, ac spectare, & pertinere poterit quomodolibet in futurum, ut ad dictum officium ejusque liberum, ut praemittitur, exercitium, necnon honores, onera, & emolumenta hujusmodi recipiant, & admittant, ac in omnibus quae ad officium ipsum pertinent, tibi veluti personae nostrae propriae efficaciter pareant, obediant, & intendant.

Sindici stare non possunt.

§. 14. Volentes pariter, & statuentes, ac de Apostolicae potestatis plenitudine decernentes, quod in iis quae per te, vel alium, seu alios per te deputandos, & subdelegandos tuo nomine in officio hujusmodi gerentur ab aliquo, cuiuscumque conditionis seu auctoritatis existat, villo vnquam tempore, vlla ve occasione, vel causa molestari, aut quomodolibet inquietari valeas, nec tu, aut ipsi de praemissis villo vnquam tempore rationem reddere, aut indicatui stare tenearis.

Irregularitas non incurrat.

§. 15. Et quod officium hujusmodi, per te vel alios exercendum, & per quascumque captionem, detentionem, seu torturam quoruncumque Clericorum, vel privilegiorum, contra quos etiam nulla praecesserit infamia, sed sola indicia, nullas censuras vel poenas per comminationem, commissionem, vel impositionem poenae corporalis, mutilationis membrorum, aut capitalis, ubi etiam sanguinis effusio fuerit facienda, vel fieri contigerit, aut si fortuito, vel alia quavis causa occurreret, vel in tortura seu punitione per te vel de mandato tuo facienda, aliqua membra mutilari, aut aliquem ab hac luce migrare, seu sanguinis effusionem fieri, vllam propterea irregularitatis, vel infamiae maculam siue notam tu, & praedicti incurrant, nec incurrere valeant, sed perinde sit, ac si talia comminatus non fuisses, vel imposuisses, aut talibus non interfuisses, ac tui Auditores, & mandatarii non interfuissent.

Decretum irritum.

§. 16. Ac sic per quoscumque reputari, tractari, & judicari debere, decernentes ex nunc irritum, & inane quicquid secus super praemissis omnibus & singulis a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Omnes exequutores mandati exequantur.

§. 17. Volumus etiam certis bonis respectibus moti, & ita sub excommunicationis poena latae sententiae mandamus, quod Barisellus, & caeteri executores in causis criminalibus in quibus venit mors inferenda, vel corporis poena seu sanguinis imponenda, teneantur mandata tuorum Locatenentium, seu Auditorum qui in dictis causis sententiam tulerint, de tuo tamen mandato, ac commissione facta, indilate exequi juxta illorum tenorem, quamvis per te ipsum manu propria non fuerint subscripta.

Hac bulla vis praesens & futura.

§. 18. Mandantes ulterius omnia & singula praemissa in omnibus, & singulis causis & negotiis, tam pendentibus, praeteritis, praesentibus, quam futuris, locum sibi vindicare, & effectum suum sortiri.

Contraria non obstant.

§. 19. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac statutis praedictis juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, & indultis, ac literis Apostolicis, etiam in forma Brevis per fel. rec. Julium Papam II. praedecessorem nostrum, Populo Romano concessis, & per nos confirmatis, innovatis, & etiam de novo concessis, quibus, etiam si ad illorum derogationem, de eis eorumque totis tenoribus specialis, specifice, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per generales clausulas idem importantes mentio, seu quavis alia expressio habenda foret, illorum omnium tenores praesentibus pro expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, quoad praemissa motu, & scientia similibus specialiter, & expresse derogamus, eaque quoad praemissa nemini volumus suffragari, caeterisque contrariis quibuscumque.

Horatio si liter officium exercendi.

§. 20. Tu igitur officium ipsum sic sollicite, fideliter & prudenter studeas exercere, ut tua possit apud nos fidelitas, & prudentia non immerito commendari, & ad majora tibi committenda promptius invitetur.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo decimo quarto, 4. kal. Julii, Pontificatus nostri anno secundo.

Decla

1X. Declarationes quorundam dubiorum, super prima, & secunda Regula Sororum seu Monialium S. Claræ. Et licentia duplici officio celebrandi festa B. Agneis, & vndecim milium Virginum.

Primam Regulam traditam à B. Francisco, confirmavit Innoc. VI. ut sup. in eius const. 12. Solet. Et secundam Regulam, vel potius primam-mitigatam edidit Urb. IV. sup. in eius const. 7. Beata, & utrobique videas qua notavi. Et alias declarationes à Regula habes sup. in const. 2. Eug. IV. & etiam infr. in const. 103. Pij IV. Sedis, 127.

LEO PAPA X.

Dilectis in Christo filiabus universis Abbatissis, & Monialibus ac Convenibus Monasteriorum quorumcumque Ordinum S. Claræ, sub perpetua clausura, ac regimine Fratrum Minorum de Observantia Altissimo famulantibus: Salutem, & Apostolicam benedictionem.

119.

omnes alii- que dubia- que habentur sup. Re- gula, & sup- pliane pro- declaratione.

Prima dubi- tio circa- stationem- Divini officii

Secunda du- bitatio super- necessitate- qua excuset- à Choro.

Cum (sicut nobis nuper exponi fecistis) in Regula S. Claræ, sub qua, & suavi Religionis iugo, ac cura Fratrum Minorum de Observantia nuncupatorum, agratum Domino redditis famulatum, & Divinis beneplacitis insistentis, nonnulla contineantur, quæ mentibus vestris dubia existunt, & declaratione Apostolica indigere noscuntur: nobis propterea humiliter supplicari fecistis, ut circa huiusmodi Regulæ observantiam sine aliqua hesitatione, ac mentium & conscientiarum vestrarum perturbatione, & scrupulo insistere possitis, quæ ambigua sunt per nostræ declarationis ministerium vobis plana, & aperta reddere, de benignitate Apostolica dignemur.

§.1. Et sicut eadem expositio subiungebat, circa observantiam divini officii ex prima Regula B. Claræ contineatur, quod Sorores literatæ faciant divinum officium secundum consuetudinem Fratrum Minorum, legendo sine cantu, & quæ literas nesciunt, dicant Pater noster, & pro Defunctis dicant etiam in Vesperis septem Pater noster, & Requiem æternam. Pro Matutino xii. Et Sorores literatæ teneantur dicere officium Mortuorum: & ex secunda Regula Ordinis S. Claræ huiusmodi per fel. rec. Urbanum Papam V. prædecessorem nostrum, cum prima satis obscura videretur, declarata contineatur quod de Divino officio, tam in die quam in nocte Domino persolvendo, taliter observetur, videlicet quod hæc quæ legere, & canere noverint, secundum consuetudinem Ordinis Fratrum Minorum Divinum officium debeant celebrare, illiteratæ verd dicant Pater noster, & pro Defunctis dicant vii. Pater noster, cum Requiem æternam, pro Matutino xii. Pater noster, tempore quo Sorores literatæ faciunt officium Mortuorum. Et quia etiam ex declaratione per Urbanum prædecessorem huiusmodi facta, ut præfertur, mentibus vestris adhuc plene satisfactum non est, cum tam prima quam secunda Regula huiusmodi Sorores literatæ teneantur dicere officium Mortuorum, tamen circa officium Mortuorum huiusmodi certam declarationem, an Vesperas, aut vigiliis Mortuorum dicere in Choro semper, & quotidie debeatis, cum Fratres Minores officium Mortuorum huiusmodi, nisi temporibus ex Ordinario Romano, & eorum constitutionibus statutis non persolvant, non habetis, propter quod in magna conscientiarum fluctuatione, & mentium vestrarum perturbatione existitis.

§.2. Et insuper cum difficile semper sit esse in Choro in omnibus horis, & nunquam deficere, aliquando occupatione satis levi, aliquando tædio, aliquando alia negligentia, & aliquando vos aliquam horam vobis eligatis per vos ipsas, aut cum socia horas huiusmodi persolvere, cumque multū difficile sit conscientis timoratis interpretari, quæ sit illa necessitas, quæ excuset à Choro, propterea vtrum Monialis sana sub pœna peccati horas in Choro semper persolvere teneatur, posito quod in Choro dicatur officium ordinariæ, ut consuetum est, à compe-

Bullar. Mag. Tom. I.

tenti numero Montalium, juxta copiam inibi residentium, & quod propterea, quæ in Choro non interest, non omittit per seipsam, aut cum socia omnium officium persolvere, petatis declarari.

§.3. Præterea cum asseratur piæ memoriæ Innocentium Papam VIII. seu alium Romanum Pontificem prædecessorem nostrum, ad tollendos discursus Fratrum Ordinis huiusmodi, quod Fratres ipsi dicendo quinque Pater noster, cum Ave Maria coram Sacramento Altaris, infirmi in grabatis suis pro felici statu Sanctæ Matris Ecclesiæ, dicendo ut supra, habeant eandemmet indulgentiam, quæ est secunda die Augusti in Sancta Maria de Angelis, siue de Portiuncula apud Assisium, provt illo die à devotis populis lucrantur. Item, quod dicendo alia quinque Pater noster, & Ave Maria, cum Gloria Patri in fine cujuslibet Pater noster, & ipsi Fratres stationes Urbis, subjungendo vnum Pater noster, & Ave Maria pro intentione Domini concedentis. Et insuper piæ memoriæ Pius Secundus, etiam prædecessor noster, eisdem Fratribus Ultramontanis, ut Septem Psalmos Pœnitentiales dicendo cum Litanis, indulgentias stationum Urbis haberet, & consequerentur indulserit, & ipsi Fratres toties quoties Coronam Domini IESU CHRISTI, & Virginis MARIÆ dicerent, plenariam haberent indulgentiam, concessum fuisse asseratur.

§.4. Quare, ut præmissa vobis ex officio Pastoralis officii nostri, pro quiete conscientiarum vestrarum, ne contra conscientiam agendo, ad gehennam ædificare videamini, plena, & aperta facere, atque declarare, & super officio huiusmodi persolvendo, quomodo vos habere debeatis, ac in facultatibus, quoad participationem gratiarum Fratribus Minoribus huiusmodi, sub quorum cura, & regimine vivitis concessarum, qualiter participetis, & in facultate absolutionis peccatorum vestrorum, quæ forma servanda sit, more pii Patris, & ex benignitate Apostolica, qua vos tanquam peculiaries in Christo filias profecuti sumus, & prosequimur, aperire, & discernere dignemur. Nos itaque præmissis, & infra scriptis supplicationibus paternæ benevolentia annuentes, ac super præmissis omnibus vobis taliter per nostræ declarationis oraculum providere, & sic plana facere volentes, & ei, cui iugiter inservitis, cum conscientiarum, & mentium vestrarum quiete, & pace, gratum, & acceptum reddere valeatis famulatum, circa præmissa omnia, prius habita matura deliberatione, omnibusque diligenter præmeditatis, & consideratis, auctoritate Apostolica ex nostra scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium duximus declarandum, & concedendum, ut sequitur.

§.5. Primo videlicet quoad officium Defunctorum, declaramus vos dumtaxat teneri sicut Fratres Ord. Minorum, quorum tituli in Divinorum persolutione vestra vobis præcipit Regula conformari, quod satis declarasse videtur Urbanus prædecessor noster, ubi dicit Sorores illiteratas nõ teneri ad dicendum Pater noster pro mortuis, nisi eo tempore, quo in Choro Choristæ officium faciunt mortuorum; & verbum illud, teneantur, dicimus referri ad obligationem vigiliarum, & vesperearum, provt in Brevario adnotatur, & non ad Pater noster, quæ illiteratis Sororibus pro tali suffragio per Regulam indicuntur.

§.6. Quo verd ad obligationem persolvendi officium in Choro, decernimus etiam sanas non teneri semper officium Divinum in Choro persolvere, humana considerata fragilitate, & sexus feminei debilitate, quia difficulter conscientia timorata sciret discernere necessitatē excusantem, consideratis diversis, ac variis occupationibus & impedimentis, quæ superveniunt continuè in administratione rei familiaris Monasteriorum vestrorum, attempto, quod die noctuque bene, & solemniter, ac sine intermissione collegialiter in Choris vestris officium Divinum persolvitur, & juxta formam per Regulam vobis traditam, cum reverentia decantatur: exonerantes tamen conscientiam vestram, discretioni Abbatissarum pro tempore existentium committimus, ut quando, & quomodo, siue cum quibus sit hæc remissio, siue exemptio toleranda, solerter inuigilent, & diligenter advertant, & prudenter concedant, ne sub colore pietatis, ex nimia indulgentia

Tertia dubi- tatio circa- indulgen- tiam.

Hic Pont. em- plicitat.

Explicatio- prima dubi- tationis.

Explicatio- secunda du- bitationis. Tu circa in- dulg. attende- bullam 16. S. D. N. Pape- li V. Roma- num.

permittant in aliqua Sororum, seu Monialium habitum generari Diuinae offensionis. Quantum vero attinet ad participationem in gratis Fratibus Minoribus, sub quorum regimine vitis concessis, simili declaratione discernimus, tanto magis vobis esse concessas, quanto minor occasio datur discurrendi; quo fit, ut indulgentia S. Mariae de Angelis, siue Portiunculae in Assisio, secundum diem Augusti, & de quinque Pater noster, cum Gloria Patri, coram Sacramento Altaris recitandis, & de Psalmis Pœnitentialibus pro stationibus Urbis, quae Fratibus dicuntur esse concessae, ad vos extendimus, & vobis, prout eis, suffragari volumus, & quatenus opus sit, de nouo pro vestra, & eorundem Fratrum consolatione concedimus. Insuper vero quantum facultatem absolutionis concernit, concedimus vobis, ut in omnibus solemnitatibus Domini Sabaoth, Virginis Mariae, Omnium Sanctorum, Patris vestri Sancti Francisci, ac Matris vestrae Sanctae Clarae, Confessores vestri possint in absolutionibus vestrarum confessionum, eis de peccatis vestris facturum, vos plenarie absolueri, & poenitentiam salutarem iniungere. Et quoties sacram sumitis Communionem, ea die plenariam indulgentiam consequi.

Litanis duplici ritu celebrandi festa B. Agnetis & undecim milium Virginum.

§. 7. Præterea, quia accepimus, Abbatissas, & Moniales Parisiensis, Albanensis, Monasteriorum Sanctae Clarae huiusmodi, ad beatam Agnetem, & gloriosissimas undecim mille Virgines singularem gerere deuotionis affectum, eis nunc, & pro tempore existentibus, & quibusvis aliis Abbatissis, & Conuentibus Monasteriorum dicti Ordinis Sanctae Clarae hunc ritum observare volentibus quodammodo in antea beatae Agnetis, & undecim milium Virginum huiusmodi festa perpetuis futuris temporibus sub ritu duplicis maioris celebrare, liberè, & licite possint, & valeant concedimus, pariterque indulgemus.

Causa praedicationis de Leonisimo.

§. 8. Præmissas autem declarationes, attestaciones, decreta, concessiones, & indulta vobis, & vestrum singulis perpetuo facimus, ut omni semota ambiguitate, & puriori conscientia sub suavi Religionis iugo, cui estis perpetuò addictae, preces ad Dominum liberiori mente fundere, & perpetua pace, & spiritali consolatione gaudere possitis, sperantes eo acceptiores preces vestras apud eum, cui proprium est misereri semper, & parcere, futuras, quo omni soluto fluctuationis obstaculo, intentius illas persolvere, & pro nobis & Sancta Romana vniuersali Ecclesia, sedulius, & feruentius orare poteritis, prout vos, quas in visceribus charitatis, tanquam peculiarias, ac dilectissimas in Christo filias paterna beneuolentia, & cura amplectimur, facturas non dubitamus.

Derogatio consuetudinum.

§. 9. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon Monasteriorum, & Ordinis praedicatorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæteriisque in contrarium facientibus quibuscumque. Cæterum quia difficile esset praesentes litteras in singulis locis, & Monasteriis vestris, & alibi, ubi opus est, ostendere, vel exhibere, volumus, & eadem auctoritate concedimus, quod transumptis ipsarum manu alicuius Notarii publici subscriptis, & sigillo alicuius Praelati munitis, ubique plena fides adhibeatur veluti adhiberetur propriis originalibus, si in medium ostense essent, vel exhibite.

Dat. P. An. 3. die 19. Maii

Datum Romae apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris die 19. Maii 1515. Pont. nostri anno tertio.

X. Iurisdicção Ordinariorum Ecclesiasticorum, cognoscendi quascumque causas ad forum Ecclesiasticum spectantes in prima instantia, in omnes personas etiam exemptas, si iudices eis dati sunt negligentes. Et innovatio constitutionum editarum contra impediētes libertatem Ecclesiasticam.

Quoad primam partem huius bullae, habes Concil. Trident. sess. 7. cap. 14. sess. 14. c. 4. & seq. ac sess. 24. c. 20. & etiam bullam Cena Domini

quotannis solitam innovari, ut infra in Pauli V. const. 63. Pastoralis; ubi notabo.

Quo verò ad secundam partem, vide supra const. 10. Innocent. III. Ad nostram. Honor. III. const. 1. Has leges Bonif. IX. const. 4. Iustis. Urbani VI. const. 3. Quia. Mart. V. const. 10. Ad reprimendas, necnon & Concil. Trident. sess. 25. c. 20. ac proxime citatam bullam Cenae Domini.

De priuilegiis Exemptorum quoad animarum curam, sacramentorum administrationem, sanctorum Monasteria, & Verbi Dei praedicationem, edidit Constit. Greg. XV. ut infra. tom. 4. sub num. 18. Inscrutabili, super qua nonnulla postea exorta sunt dubia, quae ibi habes subsequētia cum suis declarationibus.

LEO EPISCOPVS, *Edita An. 1515.*
Seruus Seruorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam,
Sacro approbante Concilio.

R egimini vniuersalis Ecclesiae disponente Domino praesidentes, iuxta Pastoralis officii debitum, libenter intendimus vtilitatibus subditorum, ad conseruandam libertatem Ecclesiasticam, & remouenda scandala, ponendam concordiam, & nutriendam quietem inter Ecclesiarum Praelatos, & eorum subditos, eo propensius Apostolicae sollicitudinis studium adhibemus, quo disensionem talium fore dispendiosam experimento comprobatur; necnon indulta pariter, & priuilegia eisdem subditis in ipsorum Praelatorum dispendium, tam per praedecessores nostros, quam Sedem Apostolicam concessa, ita libenter moderamur, ne exinde scandala procedant, neve ex eis vlli detur materia malignandi, & personae Ecclesiasticae à bono obedientiae, necnon diuini perseuerantia seruitii ullatenus retrahantur.

Causa huiusmodi consilium.

§. 1. Sane nuper ad nostrum relatio fide digna perduxit auditum, quod Canonici Patriarchalium, Metropolitanarum, & Cathedralium, & Collegiarum Ecclesiarum, & alii Clerici saeculares plura praesumunt, quae ipsis infamiam non paruam pariunt, & aliis inferunt laesionem, praetextu exemptionis, & libertatis à dicta Sede obtentae, Ordinariorum correcciones & ordinationes subterfugunt, ac eorum forum, siue iudicium declinant; nonnulli etiam impunitatem suorum excessuum per priuilegium exemptionis obtinere sperantes, excessus ipsos committere non verentur, quos nisi per exemptionem qua gaudent, crederent se defendi, nullatenus fuissent commissuri. Hinc itaque accidit, ut propter eorum audaciam, qui praetextu priuilegii exemptionis, impunitatem excessuum obtinere confidentes, nonnulla multoties committant enormia, per quae plurimum diffamatur Ecclesia, & scandala graua generantur, potissime autem cum talia per eos, ad quos eorum spectat correctio, incorrecta remaneant, seu illi ad quos spectat illa punire, negligunt.

Judices exemptorum diligenter causas incumbant.

§. 2. Nos volentes ne eo praetextu delicta remaneant impunita, morbo huiusmodi necessariam adhibere medelam, sacro approbante Concilio statuimus, ut de cætero illi, quibus exemptorum correctio & puniatio à dicta Sede demandata est, circa illam vigilanter intendant, & diligenter officii sibi commissi debitum exequantur; & quamprimum in eis exemptos ipsos deliquisse legitime constiterit, ita eosdem exemptos delinquentes puniant, quod iidem exempti metu poenae à suis arceantur insolentis, & alii eorum exemplo perterriti, proflire ad similia merito perhorrescant.

Alioquin Ordinarius in eis procedat.

§. 3. Et si circa hoc negligentes fuerint, Diocesani, & alii locorum Ordinarii eosdem, quibus exemptorum correctio huiusmodi competit, personaliter, si illorum copia, & noticia haberi poterit alioquin, vel si nullus in partibus exemptorum ipsorum certus iudex fuerit, eos quorum sua in praemissis interesse putauerint, per edictum publicum, Cathedralium, seu aliarum Ecclesiarum locorum, in quibus exemptorum iudices huiusmodi residere, seu nullis eorundem exemptorum iudicibus existentibus, ipsos exemptos deliquisse contigerit, vel vis affigendum moneant, ut ipsi tales exemptos delinquentes,

tes, & criminosos puniant, & castigent infra competen-
tem terminum, momentum ipsorum arbitrio moderan-
dum. Et si ipsi moniti in hoc negligentes fuerint, & id
adimplere neglexerint, seu reculerint, tunc ut in eo in
quo deliquerint puniantur, cognitione huiusmodi ea vi-
ce sint privati, & se non intromittant vllatenus de
eisdem; sed Diocesani, & alii locorum Ordinarii hu-
iusmodi, contra tales exemptos delinquentes, & cri-
minosos, auctoritate nostra, ad inquisitionem, vel per
accusationem, sine aliquibus tormentis, procedere, & tes-
tes per seiplos examinare possint; ac processum ipsum,
quem ratione solemnitate juris, praterquam ratione cit-
ationis omittat, dummodo delictum alias rite probatum
fuerit, nullu allegari, vel dici posse prohibemus, sed per
eos habitum, clausum, & eorum sigillo munitum, ad Se-
dis Apostolicæ examen, ipsorum exemptorum delin-
quentium expensis, etiam in ipso processu factis, ad
quarum solutionem Ordinarii ipsi possint eosdem inquit-
itos accusatos compellere, per proprium, vel alium
nuntium quantocius destinare procurent apud eandem
Sedem per Romanum Pontificem, vel alium, cui duxerit
committendum, diligenter examinandum, & ita culpa-
biles reptos quoad condemnationem, vel propter suffi-
cientia indicia, propter quæ ad torturam pro veritate
exquirenda procedi valeat, ad ipsos Diocesanos, seu Or-
dinarios per eos auctoritate nostra in causa inquisitionis,
seu accusationis, vltimus legitime procedendum, &
causam ipsam, prout iustum fuerit, terminandam remit-
tendum.

*Protonotarii
Apollitici &
alii Sedis
Apost. Officia-
lis actu ser-
vantes exem-
pti sunt à ju-
risdictione
Ordinarii-
um.
H. c. inno-
centii Sexti. V.
in cap. 12.
Romanus.*

§. 4. Notarii autem dictæ Sedis, quorum officium in
ipsis primitiæ Ecclesiæ initiis, à fel. rec. Clem. Papa I. ad
sanctorum gesta perquirenda atque conscribenda nosci-
tur institutum, ad Protonotariatus officium assumpti, ha-
bitum & rochetum deferentes, & alii nostri, & dictæ Se-
dis Officiales actu sua officia exercentes, tam in civili-
bus, quam in criminalibus, ab omni Ordinariorum iuri-
sdictione sint exempti. Alii vero Notarii habitum Proto-
notariatus non deferentes, nisi illum infra trimestre post
præsentium publicationem assumpserint, & ipsi, ac alii in
posterum assumendi, habitum, & rochetum huiusmodi
continuè non gestantes, atque alii nostri, & dictæ Sedis
Officiales officia sua actu non exercentes, tam in crimi-
nalibus, quam in civilibus, ratione causæ summam xxv.
ducatorum auri de Camera non excedentis dumtaxat,
eorundem Diocesanos, & Ordinarios iurisdictioni
subiaceant. In civilibus vero causis summam huius-
modi excedentibus, plena gaudeant exemptione, & à di-
ctorum Diocesanos, & Ordinarios iurisdictione
penitus sint exempti.

*Familiares
Cardinalium
sunt etiam
exempti, si
actu ser-
vant.
Intellige iux-
ta d. Conci-
lium.*

§. 5. Dignum quoque & etiam congruum arbitran-
tes, quod ex Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium fa-
miliaribus illi dumtaxat privilegio exemptionis gau-
deant, qui actu domestici, & continui sunt commensales,
vel ab eisdem Cardinalibus ad ipsorum exequenda ne-
gotia missi, vel qui recreationis causa ad tempus à Roma-
na Curia absentes fuerint, cæteris vero etiam familiarita-
tis literas habentibus, quominus coercitioni Diocesano-
rum & Ordinarios eorundem subiaceant, familiarita-
tis huiusmodi privilegium nullatenus suffragetur.

*Diocesanis se-
mel in anno
visitatis Mo-
nasteria Mo-
nialium.
Hoc renova-
vit Gre. XIII.
in cap. 28.
ubi gratia.*

§. 6. Et cum eisdem Diocesani, & ut Monasteria
Monialium Sedi Apostolicæ immediate subiecta, in eo-
rum Diocesibus consistentia, semel in anno visitare pos-
sint, per Constitutionem in Concilio Viennen. editam,
quæ incipit, Attendentes, plena fuerit data facultas, illam
innovamus, ac exemptionibus, & privilegiis quibuscum-
que non obstantibus, districte servari præcipimus & man-
damus. Per præmissa quoque eisdem Diocesani, & Or-
dinarii, casibus quibus in exemptos à iure iurisdictione
concessa est, nullatenus præiudicium generetur.

*Exemptiones
irrationabiles
damnantur.*

§. 7. Exemptiones autem de cætero absque rationabi-
li causa, & quorum interest minime citatis, pro tempore
concessas, nullius roboris vel momenti esse decernimus.

*Causa in pri-
ma instantia
etiam Ordi-
narii cognos-
cantur.*

§. 8. Et cum Ecclesiasticus ordo confundatur, si sua
vnicuique iurisdictioni non seruetur, Ordinarios iuri-
sdictioni (quantum cum Deo possumus) favere, ac litibus
sinehi celerius imponi, & litigantium immoderatis sum-
ptibus, & expensis parci satagentes: Statuimus, & ordina-

mus, quod singulæ causæ, tam spirituales, quam civiles &
mixtæ, ac forum Ecclesiasticum quomodolibet concer-
nentes, & beneficiales (dummodo beneficia ipsa genera-
liter reserata non fuerint, & ipsorum singulorum bene-
ficiorum fructus, redditus, & proventus xxiv. ducatorum
auri de Camera, secundum communem estimationem
valoris annuum non excedant) in prima instantia extra
Romanam Curiam, & in partibus coram Ordinariis lo-
corum dumtaxat cognosci, & terminari; ita quod nulli
ante definitivam sententiam liceat appellare, nec appellatio
si fuerit emissa, vllatenus admitti, nisi ab interlocutoria,
quæ vim habeat definitivæ, vel à gravamine minime cõ-
cernente negotium principale, quod per appellationem à
definitiva sententia reparari non possit, nisi alter colliti-
gantium adversarii sui potentiam merito perhorrescens,
seu alia probabili, & honesta causa aliter quam per pro-
prium iuramentum saltem semipleite probata, coram Or-
dinario non auderet litigare. Eo enim casu, causæ piz-
etiam appellationis, in dicta Curia, etiam in prima instan-
tia, committi & cognosci & terminari possint. Alioquin
appellationes, & illarum, etiam aliarum causarum huius-
modi commissiones in posterum, & quidquid inde secu-
tum fuerit, nullius sint roboris vel momenti.

*Confusus
d. Concil.
T. id. sess. 24.
c. 10.*

§. 9. Iudices autem, & Conservatores à Sede Apo-
stolica deputati, si in altero iurium graduati non fuerint,
Assessorem partibus non suspectum, ab ipsis partibus,
vel earum altera requisiti, assumere, & secundum ejus
relationem iudicare teneantur.

*Iudices non
Doctores, ju-
dicent cum
voto Asses-
soris.*

§. 10. Et quia sæpius & multiplici relatione percepi-
mus, quamplurimas Ecclesias, & illis præsidentes Episco-
pos, tam citra quam vltra montes, vexari in eorum iuri-
sdictionibus, iuribus, & dominiis, ac turbati à domicellis,
Principibus, & nobilibus eorundem, qui sub colore iu-
ris patronatus, quod in beneficiis Ecclesiasticis habere
possunt, nullo privilegio Apostolico suffulti, sine Or-
dinarios collationibus, & literis, & absque aliquo sal-
tem colorato titulo, beneficia non solum clericis, sed
etiam laicis cõferre, Sacerdotes & Clericos delinquentes
ad eorum libitum punire, decimas omnium rerum, ad
quarum solutionem de iure tenentur, ac Cathedralium,
& alia quæ legis Diocesane, & iurisdictionis sunt, & ad
ipsos Episcopos dumtaxat pertinere, temerè auferre, frau-
dare, usurpare, seu ut præmissa fiant mandare, ac ipsa &
fructus quoscumque, ne à Civitatibus, Terris, & locis eo-
rum extrahantur prohibere, feuda, possessiones, & prædia
occupare, & indebitè detinere, seu ad feuda & bona ipsa-
rum Ecclesiarum eis concedendum, ac beneficia Ecclesia-
stica personis per eos nominatis conferendum, minis, &
terroribus, ac aliis viis indirectis inducere, & compelle-
re, & alia quæ plurima damna, jacturas, iniurias Ecclesiis,
& earum Prælati, ac Clericis præfatis inferri, non modo
permittere, sed etiam expressè mandare præsumant.

*Impedientes
iurisdictionem
Ecclesiasticam
penis
subiunguntur.
Vide etiam
in bulla Coe-
na Domini
cit. in rub.*

§. 11. Attendentes igitur quod laicis in Clericos &
personas Ecclesiasticas, ac bona Ecclesiastica, non est at-
tributa facultas, atque æquum & iustum esse, ut in eos
iura insurgant, qui illa offendere præsumunt. Necnon
considerantes quantum ex his tã nostro & Apostolicæ Se-
dis honori, quam personarum Ecclesiasticarum quieto &
prospero statui non sine damnanda pernicie derogetur.
Ac cupientes eos, quos ad observantiam iurium virtu-
um præmia non inducunt, tam adiectionum exaggeratio-
ne pœnarum, quam adjiciendarum de nouo formidine, à
temerariis ausibus refrænare, omnes & singulas consti-
tutiones, quæ super Decimarum solutione, & contra vio-
latores, & raptores Ecclesiarum, & incendiarios, agro-
rum depopulatores, & tam S. R. E. Cardinales, quam ve-
nerabiles fratres nostros Episcopos, & alias personas Ec-
clesiasticas, sæculares & Regulares, & capientes, & deti-
nentes, & eorum iurisdictionem & iura quomodolibet
indebitè occupantes, aut eos in eorum iurisdictionis ex-
ercitio perturbantes, seu molestantes, eos quoque ad con-
ferendum beneficia Ecclesiastica personis per eos nomi-
natis, aut alias de illis pro eorum libito voluntatis dispo-
nendum, & feuda ac bona Ecclesiastica in emphyteusim
concedendum, aut alias vendendum, temerè compellen-
tes, necnon statuta contra libertatem Ecclesiasticam fa-
cientes, & ad præmissa auxilium, consilium, vel fauorem

*Innovatio
quarumcum-
que consti-
tutionum editarum
contra
impedientes
libertatem
Ecclesiasticam.*

*Quod videtur
etiam in
Conc. Trid.
sess. 25.
cap. 20. & in
bullæ Coe-
na Domini
cit. in rub.*

prestantes, hactenus emanarunt, innovavimus. Et cum ea
nedum juri contraria, sed etiam Ecclesiastica libertati
opprobriosa sint quamplurimum & adversa, ut de offi-
cio nobis credito dignam Deo possimus reddere ratio-
nem, affectibus & monitis paternis Imperatorem, Re-
ges, Principes, Duces, Marchiones, Comites, Ba-
rones, & quoscumque alios alterius cujuscumque no-
bilitatis, praeeminentiae, potentiae, seu potestatis, excel-
lentiae, vel dignitatis existentes, attentè hortamur in
Domino, eisdem in virtute sanctae obedientiae mandan-
tes, ut ipsi constitutiones praedictas observent, & faciant
à suis etiam subjectis inviolabiliter observari, qua-
cunque consuetudine contraria non obstante, si divi-
nam offensam, & Sedis Apostolicae debitam vitare vo-
luerint ultionem. Ac collationes de dictis beneficiis sic
factas, nullas & irritas nihilominus esse decernimus, ac
illis utentes reddantur inhabiles ad alia beneficia Eccle-
siastica obtinenda, donec cum eis super hoc per Sedem
praedictam fuerit dispensatum.

*Concilium
provinciale
quolibet
trienio cele-
bratur.*

§. 12. Maturè quoque considerantes, quod post
CHRISTI ad caelos Ascensionem, Apostoli per sin-
gulas urbes & Dioeceses Episcopos distribuerunt, sicut
Sancta Rom. Ecclesia per Orbem constituit eisdem
Episcopos, in partem sollicitudinis vocando, onera gra-
datim distribuendo per Patriarchas, Primates, Archie-
piscopos, Episcopos, ac facris etiam canonibus fuerit
definitum, per eos pro motum correctione, & contro-
versiarum decisione, & determinatione, ac mandato-
rum Domini observatione, fieri debere Concilium pro-
vinciale, ac Synodum Episcopalem, ut depravata cor-
rigerentur, & illa facere negligentes, canonicis poenis
subjacerent. Cum conveniat nos circa ea quae republi-
eam Christianam concernunt, esse intentos, desideran-
tes canones ipsos firmiter observari, eisdem Patriarchis,
Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis districtè in-
jungimus, ut de officio eis commisso dignam Deo possint
reddere rationem, Canones, Concilia & Synodos hu-
jusmodi fieri mandantes, quocumque privilegio non
obstante, inviolabiliter observent, praeterquam quoad
Concilium provinciale, quod de caetero singulis trien-
niis fieri mandamus, ad illaque etiam exemptos accedere
debere decernimus, privilegio, ac consuetudine qua-
cumque contraria non obstante. Circa hoc autem ne-
gligentes poenas in eisdem canonibus contentas se no-
verint incurfuros.

*Innocentio
confir. Con-
cilio Viennen-
in Clem. V. de
elect.*

§. 13. Et constitutione in Concilio Viennen. edi-
ta, quae incipit: In plerisque, ut Pont. dignitatis ho-
nor servaretur, statutum fuerit, ne Ecclesiis Cathedra-
libus bonis temporalibus (sine quibus spiritualia diu
esse non possunt) privatis, ac clero, & populo Chri-
stiano carentibus, de aliquibus personis, praesertim Re-
ligiosis provideretur, constitutionem ipsam innovamus,
illamque inviolabiliter observari debere volumus, at-
que mandamus, nisi ex aliqua justa causa in Consistorio
nostro secreto approbata, aliter duxerimus faciendum.

*Deorum ir-
ritam.*

§. 14. Nos enim quicquid contra praemissa, vel
aliquod praemissorum contigerit attentari, irritum de-
cernimus, & inane, contraria quacumque constitutio-
ne, vel privilegio non obstantibus.

*Dat. P. Anj.
die 4. Maii*

Dat. Romae in publica Sessione in Lateranen. Sacro-
sancta basilica solemniter celebrata, Anno Incarnatio-
nis. Dominicae millesimo quingentesimo decimoquin-
to, quarto nonas Maii, Pont. nostri Anno 3.

**II. Montes Pietatis, Christiana charitate instituti,
pecunias licitè mutuam, aliquo pro impen-
sis & indemnitate, & quidem moderatè re-
cepto.**

*Horum Montium administrationis ratio Ordina-
riis locorum reddenda est, ex dispositione Conc.
Trid. sess. 25. c. 9. Et de ejusmodi Monte in Vrbe
constituito, vide in const. 94. Greg. XII. Inter, ubi
notabo.*

Inter multiplices nostrae sollicitudinis curas, illam in
primis suscipere pro nostro Pastoralis officio debemus,
ut quae salubria, & laudabilia, ac Catholicae fidei conso-
na, & bonis moribus conformia, nostro tempore non so-
lum enteleentur, verum etiam ad posteros propagentur,
& quae materiam scandali praebere possent, penitus suc-
cidantur, & radicitus extirpentur, nec pullulare usquam
sinantur ea in agro Dominico, & vinea Domini Sabaoth
dumtaxat censeri permittendo, quibus fidelium mentes
pasci spiritualiter possint, eradicatis zizaniis, & oleastri
sterilitate succisa.

Exordium

§. 1. Sanè cum olim inter nonnullos dilectos filios
sacrae Theologiae Magistros, ac Juris utriusque Do-
ctores, controversiam quandam non sine populorum
scandalo & murmuratione exortam, & nuper his diebus
innovatam esse compererimus, circa pauperum releva-
tionem in mutuis eis publica auctoritate faciendis, qui
Montes Pietatis vulgò appellantur, quique in multis
Italiae Civitatibus, ad subveniendum per hujusmodi
mutuum pauperum inopiae, ne usurarum voragine de-
glutiantur, à Civitatum Magistratibus, ac aliis Christi
fidelibus sunt instituti, atque à sanctis viris divini verbi
praecoribus, & laudati, & persuasi, ac à nonnullis, etiam
summis Pontificibus praedecessoribus nostris probati,
& confirmati sint, ne praefati Montes à Christiano dog-
mate dissonantes, vel non, utraque parte diversimode
sentiente, atque praedicante. Nonnullis enim Magistris,
& Doctoribus dicentibus, eos Montes non esse licitos,
in quibus aliquid ultra sortem pro libra, decurso certo
tempore, per ministros hujus Montis, ab ipsis paupe-
ribus quibus mutuum datur, exigitur, & propterea ab
usurarum csumine injustitiae, seu ab aliqua certi specie
mali mundos non evadere: cum Dominus noster, Luca
Evangelista attestante, aperto nos praeccepto obstrinxerit,
ne ex dato mutuo quicquam ultra sortem sperare debeam-
us. Ea enim propria est usurarum interpretatio, quan-
do videlicet ex usu rei, quae non germinat, nullo labore,
nullo sumptu, nullove periculo lucrum foetusque con-
quiri studetur. Addebant etiam iidem Magistri, & Do-
ctores, in iis Montibus neque commutativae, neque di-
stributivae justitiae fieri satis, cum tamen justitiae termi-
nos contractus hujusmodi excedere non debeant, si de-
beant approbari: praeterea probare nitebantur, quia im-
pensae pro hujusmodi Montium conservatione, à pluri-
bus, ut aiunt, debita, à solis pauperibus quibus mutuum
datur, extorqueantur, pluraque interdum ultra necessa-
rias & moderatas impensas, non absque specie mali, ac
incentivo delinquendi, quibusdam aliis personis, ut in-
ferre videntur, exhibeantur.

*Moneri illi
illicitos non
nulli dice-
bant ex ra-
tionibus hu-
assignatis.*

§. 2. Aliis verò pluribus Magistris & Doctoribus
contra asserentibus, & in multis Italiae Gymnasis, ver-
bo & scripto conclamantibus, pro tanto bono, tanquam
Reipublicae pernecessario, modo ratione mutui nihil
petatur neque speretur, pro indemnitate tamen eorum-
dem Montium, impensarum videlicet Ministrorum eorundem
ac rerum omnium ad illorum necessariam con-
servationem pertinentium, absque Montium hujusmodi
lucro, idque modestum & necessarium ab iis qui ex hu-
jusmodi mutuo commodum suscipiunt, licet ultra sor-
tem exigi, & capi possit, nonnihil licere, cum regula ju-
ris habeat, quod qui commodum sentit, onus quoque
sentire debeat, praesertim si Apostolica accedat auctoritas.

*Et alii licite
asserunt ut
rationes hu-
relatas.*

§. 3. Quam quidem sententiam à fel. record. Paulo
Secundo, Sixto Quarto, Innocentio Octavo, Ale-
xandro Sexto, & Julio Secundo Romanis Pontificibus
praedecessoribus nostris probatam, à Sanctis quoque ac
Deo devotis & in magna, ob sanctitatis opinionem,
existimatione habitis Evangelicae veritatis praedicatori-
bus praedicatam esse ostendunt.

*Hanc nisi
mam opinio-
nem nonnulli
Pontif. proba-
runt.*

§. 4. Nos super hoc (prout nobis est ex alto con-
cessum) opportunè providere volentes, alterius quidem
partis justitiae zelum, ne vorago aperiretur usurarum, al-
terius pietatis & veritatis amore, ut pauperibus subveniretur,

*Possit ista
doctrina his-
res esse licit-
as & si nobis*

niretur, utriusque verò partis studio commendantes, cum hæc ad pacem, & tranquillitatem totius Reipublicæ Christianæ spectare videantur, sacro approbante Concilio, declaramus, & definimus, Montes pietatis antedictos per Respublicas institutos, & auctoritate Sedis Apostolicæ hæcenus probatos & confirmatos, in quibus pro eorum impensis & indemnitate aliquid moderatum ad solas Ministrorum impensas, & aliarum rerum ad illorum conservationem, ut præfertur, pertinentium, pro eorum indemnitate dumtaxat, ultra sortem, absque lucro eorundem Montium, recipitur, neque speciem mali præferre, nec peccandi incentivum præstare, neque ullo pacto improbari, quinimo meritorium esse, ac laudari & probari debere tale mutuum, & minimè usurarium putari, licereque illorum pietatem, & misericordiam populis prædicare, etiam cum indulgentiis à Sancta Sede Apostolica eam ob causam concessis. Ac deinceps alios etiam similes Montes, cum Apostolicæ Sedis approbatione erigi posse. Multo tamen perfectius, multo que sanctius fore si omnino tales Montes gratuiti constituerentur, hoc est, si illos erigentes, aliquos census assignarent, quibus si non omni, saltem vel media ex parte, huiusmodi Montium Ministrorum solvantur impensæ, ut ad levioeris solventis portionem, medio hoc, pauperes gravari contingat, ad quos cum huiusmodi census assignatione, pro impensarum supportatione erigendos, Christi fideles majoribus indulgentiis invitandos esse decernimus.

§. 5. Omnes autem Religiosos, & Ecclesiasticas ac sæculares personas, qui contra præsentis declarationis & sanctionis formam de cætero prædicare, seu disputare, verbo vel scriptis ausi fuerint, excommunicationis lætæ sententiæ pœnam, privilegio quocumque non obstante, incurrere volumus.

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis autem, &c. Datum Romæ in publica Sessione, in Lateran. Sacrosancta Basilica solemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ 1515. quarto Non. Maii, Pont. nostri Anno 3.

XII. Prohibitio imprimendi libros absque examine & approbatione Vicarii Papæ, & Magistri Sacri Palatii Apostolici in Urbe, & Episcoporum, hæreticæque pravitatis Inquisitorum in aliis locis.

Qui autem sint libri, imprimi & legi prohibiti, videre est infra Pii IV. const. 77. Dominici, cum ibi notati.

Ne degentes in statu Ecclesiastico, mediate, vel immediate Sedi Apostolicæ subiecto, libros ab eis ubicumque compositos ac de quacumque materia tractantes, aliò deferant, aut imprimendos transmittant, absque Cardinalis Vicarii, & Magistri Sacri Palatii in Urbe, & extra eam absque Ordinarii, & inquisitoris loci licentia prohibuit S. D. N. Urban. VIII. Const. 50. Sanctissimus, inf. tom. 4. Licentias quoque legendi & habendi libros quomodolibet prohibitos quibusvis personis, & à quibuscumque, etiam Romanis Pontificibus concessas revocavit Greg. XV. Const. 40. Apostolatus, inf. tom. 4.

L E O E P I S C O P V S,
Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam, Sacro approbante Concilio.

Inter sollicitudines nostris humeris incumbentes, perpecti cura revolimus, ut errantes, in viam veritatis reducere, ipsosque lucrifacere Deo, sua nobis cooperante gratia, valeamus, hoc est quod profecto desideranter exquirimus, ad id nostræ mentis sedulò destinamus affectum, ac circa illud studiosa diligentia vigilamus.

§. 1. Sanè licèt literarum pericia per librorum lectionem possit facilliter obtineri, ac ars imprimendi li-

bros, temporibus potissimum nostris, divino favente numine, inventa seu aucta & perpolita, plurima moribus attulerit commoda, cum parva impensa, còpia librorum maxima habeatur, quibus ingenia ad literarum studia percommode exerceri, & viri eruditi in omni linguarum genere, præsertim autem Catholici, quibus Sanctam Romanam Ecclesiam abundare affectamus, facillè evadere possunt, qui etiam infideles sciant, & valeant sacris institutis instruere, fideliumque collegio per doctrinam Christianæ fidei salubriter aggregare. Quia tamen multorum querela nostrum, & Sedis Apostolicæ pulsavit auditum, quod nonnulli huius artis imprimendi Magistri, in diversis Mundi partibus libros, tam Græcæ, Hebræicæ, Arabicæ, & Chaldææ linguarum in Latinum translatos, quàm alios Latino, ac vulgari sermone editos, errores etiam in fide, ac perniciosà dogmata etiam Religioni Christianæ contraria, & contra famam personarum, etiam dignitate fulgentium continentes imprimere, ac publicè vendere præsumunt, ex quorum lectura non solum legentes non ædificantur, sed in maximos potius, tam in fide quàm in vita, & motibus prolapsur errores, unde varia sæpè scandala (prout experientia rerum magistra docuit) exorta fuerunt, & majora in dies exortiri formidantur.

§. 2. Nos itaque ne id quod ad Dei gloriam, & fidei augmentum, ac bonarum artium propagationem, salubriter est inventum, in contrarium convertatur, ac Christi fidelium saluti detrimentum pariat, super librorum impressione curam nostram habendam fore duximus, ne de cætero cum bonis seminibus spinæ coalescant, vel medicinis venena intermiscantur. Volentes igitur de opportuno super his remedio providere, hoc sacro approbante Concilio, ut negotium impressionis librorum huiusmodi, eo prosperetur felicius, quo deinceps indago solertior diligentius, & cautius adhibetur. Statuimus, & ordinamus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus, nullus librum aliquem, seu aliam quamcumque scripturam, tam in Urbe nostra, quàm aliis quibusvis Civitatibus, & Diocæsisbus imprimere, seu imprimi facere præsumat, nisi priùs in Urbe per Vicarium nostrum, & Diocæsisbus, per Episcopum, vel alium habentem peritiam scientiæ libri, seu scripturæ huiusmodi imprimendæ, ab eodem Episcopo ad id deputandum, ac Inquisitorem hæreticæ pravitatis Civitatis sive Diocæsis, in quibus librorum impressio huiusmodi fieret, diligenter examinentur, & per eorum manus propriæ subscriptionem, sub excommunicationis sententia, gratis, & sine dilatione imponendam, approbentur.

§. 3. Qui autem secus præsumperit, ultra librorum impressorum amissionem, & illorum publicam combustionem, ac centum ducatorum fabricæ Principis Apostolorum de Urbe, sine spe remissionis, solutionem, ac anni continui exercitii impressionis suspensionem, excommunicationis sententia innodatus existat, ac demùm in grave sententia contumacia, taliter per Episcopum suum, vel Vicarium nostrum respectivè, per omnia juris remedia castigetur, quod alii ejus exemplo similia minimè attentare præsumant. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Datum Romæ in publica Sessione, in Lateran. Sacrosancta Basilica solemniter celebrata, Anno Incarn. Dom. 1515. 4. Nonas Maii, Pont. nostri Anno 3.

XIII. Contra occupantes, vel invadentes Terras, & loca S.R.E. eorumque complices, & fautores.

Ampliore dispositionem habes inf. in Pauli IV. const. 11. Incumbentia, & etiam in bulla Cæne Domini, de qua dabo adnotationes inf. in Pauli V. const. 63. §. 10. Pastoralis.

L E O E P I S C O P V S,
Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam, 1515.

Inter graves sollicitudines, & curas quibus pro Pastoralis officii, & Apostolicæ servitutis debito continè-

Contra occupantes, vel invadentes Terras, & loca S.R.E. eorumque complices, & fautores.

Contra occupantes, vel invadentes Terras, & loca S.R.E. eorumque complices, & fautores.

Dat. P. An. 3. die 4. Maii.

Libri non imo primantur, nisi prout Superiorum licentia & examine.

Contractum per nos.

Dat. P. An. 3. die 4. Maii.

Edita An. D. 1515.

Exordium.

premiunt, vna est peculiaris, qua semper angitur, ut defensionem, & custodiam Civitatum, & Terrarum, & locorum nobis, & Sanctae Romanae Ecclesiae subiectorum assidue inuigilemus, ac ne perverforum temerariis ausibus, a quibusvis gentium armorum ductoribus, qui iustitiae ministerio, sed hostili manu, & propria temeritate procedunt, occupentur, & dissipentur, omnibus remediis, & iuris auxilio opportune prohibere, quod tanto periculosius negligitur, quanto exinde turbatio, & confusio Civitatum, & Terrarum Ecclesiastici Status de facili causaretur, & Pontificalis auctoritas minueretur.

Iulius II. multi loca ex bona Sede Apost. recuperavit.

§. 1. Cum itaque opem, & operam efficaces adhibere debeamus, ut omnes Christi fideles, praesertim in terris, & locis nobis, & dicte Sedis mediate, vel immediate subiectis existentes, sublati quibuscumque armorum strepitibus, & impedimentis, quiete, & pacifice vivere valeant, omnibus iuris remediis (ubi etiam perverforum audacia exigit, vibrato Apostolicae potestatis mucrone) per censuras Ecclesiasticas providere volentes. Sane cum mente revolimus quor, & quantos labores fel. record. Iulius Papa II. praedecessor noster pro recuperatione Civitatum, Terrarum, & locorum ad Romanam Ecclesiam canonico titulo pertinentium, quae a diversis Ducibus, Principibus, & potentatibus longo tempore occupata, & detenta fuerant, passus sit, praesertim cum adductus fuerit consilium capere de adeundis per se ipsum, visitandis, & reformandis aliquibus Romanae Ecclesiae Civitatibus & illarum Statu, assumptis etiam aliquibus copiis, ut contumaces compescere possit, iter matura deliberatione cum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, ipsis eum comitantibus, arripere, illaque felici, & prospero successu, dextera Domini sibi etiam assistente, recuperaverit, & dicte Romanae Ecclesiae reintegraverit.

Pont. iste Parmam & Placentiam recuperavit.

§. 2. Nos etiam post nostram ad summi Apostolatus apicem, divina favente clementia, assumptionem, Parmam, & Placentiam Civitates, quibus Apostolica Sedes, ea tunc vacante, spoliata fuerat, summa diligentia restitui curavimus. Et omnia quaeque per eundem Iulium praedecessorem recuperata, pro nostro, & dicte Sedis honore, non minori diligentia, ac opportunis iuris remediis conservare intendimus, quam idem Iulius praedecessor, cum in humanis ageret, recuperare studuerit, animo etiam semper gessimus, Reges, & Principes, ac potentatus, quos tempore assumptionis nostrae huiusmodi inter se bello dissidentes audivimus, non armis, sed concordia, eorum differentias, & lites, Domino concedente terminari, & inter fideles quoslibet, controversias super quacumque etiam maximas importante re, via iuris, & non armis decidi, & terminari, ipsaque arma Regum, & Principum, ac potentatum praedictorum vnanimi consensu contra inmanissimos CHRISTI nominis hostes, ad fidei exaltationem converti, summo studio concupivimus.

Et modo pro conservacione honorum dictae Sedis immoventium omnes conf. edicta contra detinentes loca ad Rom. Ecclesiam spectantia, & eorum sanctorum.

§. 3. Et cum a quampluribus praedecessoribus nostris Romanis Pontificibus constitutiones, diversas censuras, & poenas in se continentes, contra occupantes Civitates, & Terras, & loca huiusmodi, aut illa hostiliter invadentes emanaverint, & singulis annis censurae huiusmodi contra talia praesumentes in die Coenae Domini innoventur, ea propter, ne Terrarum, aut locorum, ac iurium, seu bonorum Sanctae Romanae Ecclesiae curam negligere videantur, necnon ad tollendam super praemissis ignorantiam, aut cuiuslibet alterius generis excusationem omnes, & singulas constitutiones, & literas Apostolicas, ac processus, qui singulis annis publice promulgantur in die Coenae Domini, ex more Romanorum Pontificum, ac alias quascumque constitutiones, seu canonicas sanctiones quomodolibet editas, excommunicationis, ac alias sententias, censuras, & poenas contra Civitates, & Terras, loca, & iura ad dicte Romanae Ecclesiae pertinentia occupantes, aut illa hostiliter invadentes, vel ad id per se vel alium, seu alios, auxilium, consilium, vel fauorem, directum, vel indirectum, aut alias quovis quaesito colore praestare praesumentes, cuiuscumque ordinis, praerogativa, conditionis, & status, etiam Cardinalatus, aut Patriarchali, Regali, Reginali, aut alia quavis Ecclesiastica, vel mundana praesulgeant dignitate, continentibus, approbamus, & innovamus, illaque inviolabiliter observari debere decernimus.

§. 4. Ac omnes & singulos Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, Barones, ac Communitatum, Universitatum, tam in Italia, quam extra Italiam existentium singulas personas, Civitates, Terras, & loca, praesertim Parmam, & Placentiam, ad dicte Romanae Ecclesiae mediate, vel immediate pertinentia, seu in quarum, vel quorum, aut cuiuslibet earum, vel eorum possessione quomodolibet eadem Sancta Romana Ecclesia, per se, vel alium extiterit, hostiliter invadentes, aut alias eum gentibus armorum, aut stipendiariis equestribus, vel pedestribus, aut sine, etiam ad vocationem populorum, seu factionum, aut privatarum personarum, aut alias qualitercumque, & quomodocumque, & quovis quaesito colore, aut ingenio, absque nostra speciali licentia occupantes, necnon stipendiarios, equestris aut pedestres, quomodolibet contra praesentes literas nostras, & in eis contenta militantes, aut auxilium, consilium, vel fauorem praestantes, ex parte omnipotentis Dei, Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, auctoritate beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, ac nostra, & de potestatis plenitudine, excommunicamus, anathematizamus, ac maledictionis, & damnationis aeternae mucrone percutimus, ac omnium Ecclesiasticarum censurarum laqueis ligatos, & irretitos esse, vigore praesentium decernimus, ac reos criminis laesae Majestatis, & a Sede Apostolica, & a Romana Ecclesia, ac omnibus dicte Romanae Ecclesiae devotis, cum eorum bonis perpetuo diffidatos, infames, & inhabiles ad omnes Ecclesiasticas, vel mundanas dignitates, omnesque actus legitimos, & Ecclesiastica sepultura indignos esse, auctoritate, & potestate praedictis etiam decernimus.

Parmam & Placentiam.

§. 5. Et generaliter Civitates, Terras, Oppida, & loca quaecumque ad quae aliquem eorumdem excommunicatorum declinare contigerit, quando ibidem permanferit, etiam triduo post recessum ejusdem, Ecclesiastico interdicto subijcimus, necnon excommunicatos, anathematizatos, & maledictos, titulis, dignitatibus, & honoribus, in quibus constituti existunt, & tam ipsos, quam Communitates, Castra, Oppida, & loca praedicta, omnibus privilegiis, indulgentiis, etiam Studii generalis, concessionibus, & gratiis, dignitatibus, honoribus, quibus utitur, & gaudent, seu muniti sunt, necnon bonis omnibus, quae in feudum, vel in emphyteusim, seu aliis a praefata Romana, vel aliis Ecclesiis, Monasteriis, & locis Ecclesiasticis, aut aliis quomodolibet, etiam ab Imperatore, Regibus, seu aliis Principibus, ac secularibus potestatibus obtinent, penitus privamus, dicteque bona feudalia, vel emphyteutica, ut praefertur, obtenta, ad dominos suos reverti debere, ita ut de illis liberè disponere possint, decernimus.

Civitates, & loca in quibus illi permanentes interdicto subijcitur.

§. 6. Et si aliqui ex excommunicatis, anathematizatis, & maledictis praedictis, clerici, saeculares, vel Praelati, etiam in Archiepiscopali, Episcopali, vel alia dignitate, etiam Cardinalatus honore, & beneficiati fuerint, illos dignitate, ac titulo Cardinalatus, necnon praelaturis, administrationibus, regimineque, ac omnibus, & singulis beneficiis, dignitatibus, personatibus, officiis, canonicatibus, & praebendis, aliisque beneficiis Ecclesiasticis, ac ordinibus, etiam sacerdotalibus, ad quos promoti forent, sine vlla spe restitutionis, & absque alia citatione, seu declaratione privamus, & ex nunc privatos esse per praesentes decernimus.

Favoribus quoque praesentibus imponitur.

§. 7. Absoluti autem a praedictis censuris, sententiis, ac poenis nullus ex supradictis per alium quam per Romanum Pontificem, nisi dumtaxat in mortis articulo constitutus possit, nec etiam tunc, nisi quantum fieri potest, satisfactione praevia, & de stando Sanctae Matris Ecclesiae mandatis, & similia ulterius non committendo, legitima cautione praestita, aliter autem absolvent, aut indignos sepultura Ecclesiastica, ut praefertur, sepelire praesumentes, supradictis omnibus, & singulis poenis eo ipso subijcimus. Quodque de beneficiis praedictis possit, & debeat per Sedem praedictam duntaxat, seu ab illa speciale facultate habentes, absque alia declaratione incursum poenae huiusmodi, libere illico provideri, auctoritate praedicta, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine.

Absolutio Romano Pontifici r. sit. vavii.

§. 8. Ac omnibus, & singulis Civitatum, & Terrarum nobis, & Romanae Ecclesiae mediate, vel immediate subjectarum

Prohibito in capiendo milite.

Ita est Ioannes Valtrini qui supra Cursor.
Ita est Hubertus Iacobi qui supra Cursor.

Ampliatio Indultorum, & gratiarum Collegii
Abbreviatorum literarum Apostolicarum. XIV.

Institutionem d. Collegii cum privilegiis vide sup.
in Sixt. IV. const. 16. Diuina, ubi notauit. Et alia
indulta habes inf. in Pauli V. const. 1. Romani.

Munus autem Abbreviatorum explicavit Mart. V. in
const. 3. in Apostolica, sup.

LEO EPISCOPVS, edita 2a. D.
Seruus Seruorum Dei: Ad futuram rei memoriam. 1515.

Vnini bonorum omnium largitoris Dei, qui labo-
rum participes, premiorum etiam censuit esse con-
sortes, verbo atque exemplo instructus verus eius Vica-
rius Romanus Pontifex, & in sustinendis pro vniuersa
Reipublice Christiane, cuius cura sibi imminet genera-
lis, gubernatione, laboribus continue assistentes, ac in re-
quiritis ad hoc officiis indefessis viribus laborantes, pri-
uilegiis specialis prerogatiue proficere, & distributione
gratiarum debet quibusvis ceteris anteferri.

§. 1. Cum itaque dilecti filii literarum Apostolica-
rum Abbreviatores, sint nobis, & Apostolicæ Sedi in
litteris eiusdem dictandis atque formandis, nedum vtilis,
sed etiam necessarii, nos ipsos, & eorum quemlibet spe-
cialibus fauoribus, & gratiis prosequentes, ac à quibus-
vis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliif-
que Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à iure vel
ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus
quomodolibet innodati existant, ad effectum præsentium
damntaxat consequendum, harum serie absoluen-
tes, & absolutos fore censentes, motu proprio, non ad ec-
cundem Abbreviatorum, vel alicuius alterius pro eis no-
bis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra
mera liberalitate, & ex certa scientia ac potestate Apo-
stolicæ plenitudine, tenore præsentium omnes, & singu-
las, tam à felicis recordationis Sixto IV. Innocentio
Octauo, Alexandro Sexto, & Iulio Secundo, ac aliis
Rom. Pontificibus prædecessoribus nostris, quam à no-
bis, & dicta Sede, & ipsorum Abbreviatorum, seu officii
eorundem fauorem, vtilitatem, vel commodum, princi-
paliter, vel accessorie, aut alias quomodolibet emanatâ
litteras, illarum omnium tenores præsentibus pro suf-
ficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes,
approbamus, & confirmamus, suppletentes omnes &
singulos, tam iuris, quam facti defectus, etiam substan-
tiales, si qui forsan intervenerint in eisdem, ac ab omni-
bus inuolabiliter observari, & secundum eas vbique
iudicari debere decernimus atque mandamus.

§. 2. Et nihilominus potiori pro cautela, omnia, &
singula in eisdem litteris contenta de nouo, ac eiusdem
Sixti prædecessoris vestigiis inhærentes, & ut falsitatis
magis aditus præcludatur, omnes, & singulas litteras mi-
noris, aut etiâ absque signatura maioris iustitiæ, & illis
ex quibus ipsis Abbreviatoribus nihil, & dilectis filiis
Secretariis nostris, aut Cancellariæ Apostolicæ Sene-
scallo, alias Custodi integræ, sicut dilectis filiis literarum
earundem Scriptoribus secunda taxa debetur dütaxat, &
nullis aliis exceptis, litteras Apostolicas per Abbreviato-
res ad id deputatos non subscriptas, viribus omnino ca-
rete, & de nihilo suffragari, nulliusque roboris, vel mo-
menti, tam ipsas, quam in eis supplicationibus, & signa-
turis desuper factis quomodolibet contentas gratias, ac
signaturas ipsas penitus, & omnino existere.

§. 3. Ac omnes, & singuli, quicumque sint, illas solli-
citanter, ac illis quomodolibet vrentes, omnes, & singu-
las sententias, censuras, & pœnas in Apostolicarum lite-
rarum falsarios quomodolibet promulgatas incurrere
eo ipso decernimus, statuimus, & ordinamus. Ac omnes
& singulos modernos, & pro tempore, tam de majori
Præsentia, quam de minori Parco, & prima visione.

§. 4. Abbreviatores huiusmodi, clericos veros no-
stros, & dictæ Sedis (sine præiudicio tamen de numero
partici

in Terris
E. absque
unia Pa-
Subjactarum personis, sub eisdem pœnis, quæ eo ipso si
contrafecerint, absque alia declaratione incurrant, &
quibus, ut præfertur, non nisi à nobis, & successoribus
nostris, præterquam in mortis articulo constituti, & de-
bita satisfactione præmissa, absolui possint, in virtute
sanctæ obedientiæ districte præcipiendo mandamus, ne
aliquas gentes armigeras, præterquam ad nostra, & di-
ctæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ stipendia militantes, quo-
vis quæsito, colore in civitatibus, Terris, Castris, Op-
pidis, & locis nostris subjectis, sine nostra speciali li-
centia admittete, retinere, illisque victualia, aut aliquod
subsidiu quoquo modo præstare præsumant, eosque,
etiam si Cardinalatus honore, vel Archiepiscopali, Epif-
copali, aut quavis alia Ecclesiastica, vel mundana præ-
fulgeant dignitate, si contrafecerint, ipso facto eisdem
pœnis subiacere, Civitates quoque, Terras, Castra, Op-
pida, & loca prædicta, ad quæ inobedientes huiusmodi
declinare, & in quibus moram trahere contigerit, Ec-
clesiastico supposita interdicto, tandiu firmiter obser-
vando, donec compuncti corde, huiusmodi interdicti
relaxationem, debita satisfactione præmissa, meruerint
obtinere, ac ibidem permanferint, & per triduum post
eorum discessum, auctoritate Apostolica, scientia, & po-
testate prædictis, decernimus.

§. 9. Non obstantibus præmissis, ac constitutioni-
bus, & ordinationibus Apostolicis, necnon quibuscum-
que privilegiis, & indultis, siue indulgentiis, & literis
Apostolicis, generalibus, vel specialibus, à prædicta Se-
de sub quavis forma, vel tenore, quibusvis ex supradic-
tis etiam Cardinalibus concessis, quod excommunicari,
vel anathematizari non possint, cõsuetudinibus quoque,
obseruantis, scriptis, cæterisque contrariis quibuscunque.

§. 10. Et quia difficile foret, præsentibus literis ad sin-
gula quæque loca, in quibus expediens fuerit, illa defer-
ri, volumus, & dicta auctoritate decernimus quod illa-
rum transumptis, manu alicuius Notarij inde rogati sub-
scriptis, & sigillo alicuius Prælati, seu alterius personæ in
Ecclesiastica dignitate cõstitutæ sigillatis, ea prorsus fides
indubia in iudicio, & extra, ac alias ubilibet adhibeatur,
quæ præsentibus adhiberetur, si esset exhibitæ, vel ostēdæ.

§. 11. Insuper ut præmissa omnia, & singula ad om-
nium ad quos spectat, notitiam, & cognitionem deueni-
ant, omniumque in præsentibus literis contentorum
certa, & indubitata notitia habeatur, nullusque præmis-
sorum ignorantiam iuste prætereundere possit, nec se legi-
time excusare valeat, volumus, & decernimus, præsentibus
litteris nostras per aliquos Curie nostræ Cursores, vel
Notarios publicos, in Basilica Principis Apostolorum,
& Ecclesia Lateranensi, hora diuinorum, publice, alta, &
intelligibili voce legi, & publicari, & dictarum Ecclesia-
rum portis, siue valvis, ac in acie Campi Floræ, & Can-
cellariæ Apostolicæ affigi, & ibidem per aliquod tempo-
ris spatium dimitti debere.

§. 12. Quæ publicatæ, & affixæ, tunc à die publi-
cationis prædictæ immediate ligent, & effectum fortian-
tur, & eos quos concernunt ita arctant, perinde ac si per-
sonaliter eisdem intimatæ essent.

Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis, &c.
Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnat. Domin.
1515. octauo kalen. Iunii, Pont. nostri Anno tertio.

Anno à Natiuitate Domini 1515. indictione ter-
tia, die verò 26. mensis Maii, Pontificatus Sanctiss.
in Christo Patris, & D.N.D. Leonis diuina prom-
dentia Papa X. anno 3. retroscripta litera Aposto-
lica, ut ad omnium notitiam citius deuenirent, alta
& intelligibili voce de verbo ad verbum lecta fue-
runt in valvis basilicæ Principis Apostolorum, ac
Ecclesia S. Iohannis Later. dum ibidem diuina cele-
brarentur, & multitudo populi adesset. Necnon in
earundem Ecclesiarum, & Cancellariæ Apostolica
valvis seu portis, ac acie Campi Floræ affixæ & pu-
blicatæ, ac congruo temporis spatio dimissa fuerunt
per nos Hubertum Iacobi, & Ioannem Valtrini præ-
fati Sanctiss. D.N. Papa Cursores.

Dignitas
notariorum.

Valvis
notariorum.

Notario
publico.

Effectus
publicatus.

Dat. Romæ
apud S. Petrum.

Publicatio.

Approbatio
omnium gra-
tiarum, etiam
à prædecesso-
ribus Pont.
Collegio
Abbreviato-
rum concessa-
rum.
Quæ vide
in locis in
rubr. citatis.

Annulla-
tio omnium
litterarum
Apostolica-
rum per
Abbreviato-
res deputatos
non subscri-
ptarum.
Hoc idem fe-
cit Sixt. IV. in
rubr. citatis.

Pœnarum
institio
sollicitanti-
bus, & quæ
sententiis.

Abbreviato-
res omnes
partici

DE DECIMIS,

hiles, Comites, Palatini, et alii, et aliam Sedem, et aliam Sedem, et aliam Sedem.

participationem notariorum, notarios, et tam clericos quosdam Abbates, et alios eisdem Nobiles, ac sacri Palatii Apostolici, et alios nostrae Lateranen. Comites, et Milites, et alios, facimus, constituimus, deputamus, ac gratioso recipimus, nobilitamusque, et nobilitatis titulo, insignis, et armis decoramus, ac aliorum nobilitum, ac nostrorum, et Palatii, et Aulæ, necnon dicte Sedis Comitum, Militum, et notariorum numero, et confugio hujusmodi quoad vixerint, etiam postquam Abbreviatores esse deserint.

Familiares, qui et commensales commensales commensales.

§. 5. Necnon dicte Sedis, ac nostrorum, et successorum nostrorum Roman. Pontificum antiquos ab eodem momento quo ad Apostolatus apicem, divina favente clementia assumpti fuimus, et successores nostri hujusmodi assumuntur, familiares continuis commensales essentialiter, ac omni fictione semota, verè, et indubitanter esse.

Etiamque indubitanter gaudemus.

§. 6. Ac omnibus, et singulis exemptionibus, exceptionibus, privilegiis, prerogativis, antelationibus, favoribus, facultatibus, indulgentiis, et gratiis, quibus alii de nobili, etiam militari, ac Comitum, et Illustrium genere ex utroque parente essentialiter procreati, ac nostri, et successorum nostrorum, ac Palatii, et Aulæ, ac Sedis hujusmodi Milites, et Comites, ac notarii, necnon etiam verè, et essentialiter nostri, et successorum eorundem familiares continui commensales antiqui, et qui omni privilegio, fictione, lege, et gratia cessantibus, nedum post, sed etiam ante assumptionem nostram, et successorum nostrorum hujusmodi actu nobis, et successoribus nostris hujusmodi, non tantum in Romanæ Curie, seu Ecclesiæ officis, sed in propriis etiam immediatè nostris, et successorum nostrorum hujusmodi rebus privatis, et domesticis actu servierunt, et servierint, ac in domibus habitationum nostrarum, et successorum eorundem personaliter habitaverunt, et habitaverint, et propterea ad effectum, ut quibuscumque ceteris præferantur per nos, et successores nostros hujusmodi, in ceteris nostris, et successorum nostrorum hujusmodi literis, in primæva eorum confectio, characteribus, et signis, ac per singulorum eorundem nomina, et cognomina, ac alias designationes speciales actualiter descripti fuerint, et quicumque alii etiam amplioribus privilegiis, prerogativis, exemptionibus, gratiis, et antelationibus fungentes, de jure, consuetudine, privilegio, vel aliis, tam quoad affectionem beneficiorum Ecclesiasticorum, vel gratiis expectativis, earumque collationum mutationibus, extensionibus, ac revelationibus eis pro tempore concessis comprehensorum, quam quoad quæcumque alia etiam, longe majora, et quæ nisi in individuo exprimantur non venirent, quomodolibet utuntur, potiuntur, et gaudent, ac uti, potiri, et gaudere poterunt quomodolibet in futurum, ipsos quoque Abbreviatores, et etiam singulos, etiam ante literarum descriptionem hujusmodi, confectio, etiam pariformiter, et absque ulla penitus differentia, in omnibus, et per omnia, ac quibusvis fictione, et diversitate semotis, æque principaliter verè, et essentialiter uti, potiri, et gaudere.

Quinimo præferentis sunt.

§. 7. Ac omnibus, et singulis personis, etiam si veri familiares nostri continui commensales, ac quicumque generis, gradus, ordinis, conditionis, et præminentie existant, ac quibuscumque, tam Ecclesiasticis quam mundanis dignitatibus, et excellentiis præfulgeant, ac prerogativis, descriptionibus, exemptionibus, gratiis, et antelationibus quæcumque efficacissimis et insolitis, ac ex quibusvis etiam justissimis, et quæ necessariò exprimendæ essent, causis fungantur, illis qui nobis et successoribus nostris hujusmodi, ut præfertur, etiam Cardinalatus, ac vacationis beneficiorum hujusmodi temporibus servierunt et servierint, ac omnino tales in dictis habitationibus habitaverunt et habitaverint, ac in dictis descriptorum literis descripti, ut præfertur, fuerint dumtaxat, et nullis aliis etiam eis omnino adæquatis, parificatis, ac etiam longè magis privilegiatis, et prerogativatis, et dignis, ac individuum et certis modis, quos, necnon omnia alia ad effectum præsentium etiam præcise, et de necessitate exprimenda, præsentibus pro sufficientissime expressis habemus, qualificatam expressionem requirentibus, acceptis anteferi posse atque debere, ac in dictis descri-

ptionis literis, quoties eas confici contigerit inter servientes inhabitantes descriptos et exceptuatos hujusmodi, videlicet post eorum primum et ante ultimum describi et adnotari debere declaramus, decernimus et mandamus. Ac potiori pro cautela nos eisdem Abbreviatores, et eorum singulos in ipsis descriptionibus literis inter primum et ante ultimum prædictos in præcise omnimodè, et totalis paritatis ac fraternizationis signum harum serie, etiam quoad successores nostros hujusmodi, eorumque gratias quascumque perpetuò describamus et adnotamus, necnon descriptionem et adnotationem per presentes hujusmodi eisdem vim, efficaciam, atque essentialitatem quas descriptio et adnotatio servientium inhabitantium descriptorum et exceptuatorum prædictorum in dictis literis descriptionum pro tempore factæ habent et habere poterunt quomodolibet, in omnibus et per omnia absque ulla penitus differentia, diversitate, seu fictione habere, et eisdem naturæ atque essentialitatis esse, ipsosque Abbreviatores, ubicumque eisdem modis ac formis et clausulis, in omnibus et per omnia quibus servientes et inhabitantes, ac descriptos et exceptuatos esse et censeri debere perpetuò declaramus.

Expectativam gratiam donantur. Revoventur nem habent. Conc. Trib. sess. 24. cap. 19.

§. 8. Quodque Abbreviatores ipsi, et eorum quilibet gratias expectativas ad tres collationes per eos ubilibet, etiam extra eorundem nationem eligendas, et totidem beneficia, ac etiam ad præstimonialia, præstimonialia portiones, vel simplicia beneficia, cujuscumque annui valoris illorum fructus, redditus, et proventus existant, etiam si beneficia ipsa parochiales Ecclesiæ, vel earum perpetuè Vicariæ, ac Canonicatus et præbendæ, dignitates, personatus, administrationes, vel officia etiam curata et electiva in Cathedralibus, etiam Metropolit. vel Collegiatis Ecclesiis, seu dignius quæ ut præfertur, qualificata fuerint. Dummodo inter illa ultra duo curata, seu aliis invicem incompatibilia, ac dignitates majores et principales non existant, quoties illa per nos et successores prædictos concedi contigerit, eo ipso absque alia signatura desuper obtinenda, habere, ac literas Apostolicas desuper expedire, seu expediri facere possint, ac processus desuper fulminari, et haberi possint, ac processus pro tempore habiti hujusmodi, sub quacumque data decernantur, de prima expeditione verè et non fictè decreti esse censentur. Ipsi Abbreviatores, et eorum singuli, tam gratiarum expectativarum quam illarum mutationum, collationum, extensionum, et revalidationum, eis per nos et successores præfatos pro tempore concessarum vigore unum ex beneficiis hujusmodi, etiam ut præfertur qualificatum, etiam si illud in mensibus ordinatis Collatoribus, vel aliis, per constitutiones nostras, aut successorum eorundem, seu literas alternativas, privilegia, vel indulta quæcumque, aut aliis quovis modo, etiam cum declaratione et decreto, quod vim statuti et pacti perpetui, et contractus stipulati habeant, aliisque etiam derogatoriarum derogatoriis, quantumcumque fortissimis et efficacissimis clausulis, irritantibus decretis, à nobis successoribus prædictis pro tempore concessis, vacare contigerit, ipsumque beneficium ex quavis causa, etiam de necessitate exprimenda, et alias qualitercumque, præterquam ratione vacationis illius apud Sedem prædictam, aut majoritatis vel principalitatis, seu nostræ, vel alicujus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ hujusmodi Cardinalis viventis, et in dicta Curia præsentis, et cujus consensus de necessitate ante omnia requirendus foret, familiaritatis, continuæ commensalitatatis generaliter reservatum, aut ex generali reservatione affectum. Dummodo illius fructus, redditus, et proventus quadringentorum ducatorum auri de Camera secundum communem estimationem valorem annuum non excedant, fuerint; necnon illud, ac reliqua duo beneficia hujusmodi, per se vel procuratorem suum, etiam in genere acceptare, et de illis sibi provideri, ac alias diligencias ad id quomodolibet requisitas et opportunas, etiam per se vel alios facere; et instrumenta in specie ex generalibus notis acceptationum et provisionum, ac aliarum diligentiarum prædictarum extrahi facere et obtinere, ac notarii desuper sic in genere rogati instrumenta in specie ex suis notis generalibus desuper receptis, ad instantiam Abbreviatorum eorundem

eorundem extrahere, & publicare respectivè liberè & licitè possint & valeant, statimus & ordinamus.

§.9. Ac ipsos Abbreviatores & eorum singulos quoad vixerint, eorumque familiares, Vicarios & Officiales, necnon clericos, subditos quosvis, ac beneficia & bona quaecumque ad eos, in totum vel in partem, aut alias quomodolibet spectantia, ac in omnibus & singulis, & in quibus, necnon prout dictos Scriptores exemimus & liberavimus, ac Scriptores ipsi exempti & liberi quomodolibet existunt, exemimus & liberamus, ac exemptos, & liberos, necnon nobis & successoribus nostris hujusmodi immediatè subjectos esse declaramus. Ac quibusvis personis, etiam si ordinaria, delegata vel mixta, ac Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, Imperiali, Regali, Regionali, & alia quavis Ecclesiastica vel mundana auctoritate, dignitate, & excellentia præfulgeant & fungantur, sub excommunicationis latæ sententiæ, & privationis omnium & singulorum Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratum, & aliorum quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, sæcularium & quorumvis Ordinum regularium, ac Regnorum, dominiarum, terrarum, & bonorum quæ à Romana & quibusvis aliis Ecclesiis, Monasteriis, & locis Ecclesiasticis, aut piis, in titulum vel commendam, seu feudum, vicariatum, vel aliàs quomodolibet obtinent, & in posterum obtinebunt pœnis, quas contra facientes, eisque ad hæc auxilium, consilium, vel favorem quomodolibet præstantes incurrere, ipsaque beneficia aliis liberè posse conferri, & bona concedi volumus eo ipso, ne ipsos Abbreviatores, & alios, quorum favorem præsentem quomodolibet concernunt, vel eorum aliquem modo aliquo molestare, inquietare, aut perturbare, nec aliquid intentare contra eorundem præsentium tenorem præsumant, aut aliquis eorum præsumat, districtius inhibemus.

§.10. Quodque omnes & singuli Abbreviatores præfati, similiter quoad vixerint, in utroque vel altero iurium, ac in artibus, Medicina, Theologiaque promovere, ac notarios hujusmodi investire, ac illegitimos, & ex quovis illicito coitu, tam simpliciter quam mixtim procreatos, viventibus seu defunctis eorum parentibus, ad pristina naturæ jura penitus & omnino restituere, quascumque personas in literis per nos desuper, sub Dat. videlicet Kal. Maii, Pontificatus nostri Anno secundo, dictis Scrip-toribus concessis comprehensas, ipsisque promovendis juramenta per eos de non recipiendis gravibus extra Universitates in quibus studuerunt præstita relaxare, eoque ad juramentorum eorundem observantiam non tene-ri decernere, necnon eis, ut omnibus & singulis privile-giis, immunitatibus, exceptionibus, antelationibus, com-moditatibus, favoribus, libertatibus, & gratiis, quibus si in dictis Universitatibus juxta eorum statuta & consue-tudines gradus hujusmodi susceptissent, uti, frui, & gau-dere possint & debeant, concedere.

§.11. Ac unus ex familiaribus singulorum eorundem Abbreviatorumensem per Urbem ad patroni sui libitum deferre liberè, & licitè valeat.

§.12. Omniaque & singula in eis, ac exemptionis, liberationis, & subjectionis prædictarum, necnon quibusvis aliis literis Apostolicis Scrip-torum eorundem, eo quod Scriptores exiunt, honorem, exemptionem, præ-minentiam, prærogativam, commodum, favorem, vel uti-litatem quomodolibet concernentibus, à nobis quibusvis aliis Roman. Pontificibus prædecessoribus & succes-soribus nostris, ac Sede hujusmodi pro tempore emana-tis contenta, illarum omnium & singularum totos teno-res præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum pro insertis habètes, eisdem Abbreviatoribus, & eorum singulis, juxta omnium & singularum literarum earundem continentiam, & tenorem, ac ut absque aliqua alia Signatura desuper obtinenda. Omnes & singuli Abbreviatores hujusmodi, nulla signatura, aut compo-sitione, seu quavis re alia desuper requisita, sed pro eorum libito liberè, desuper omnibus & singulis hic contentis simul vel seorsum, etiam super eorum quolibet, necnon tot & tales, quot & quales, & prout Scriptores ipsi eo, quod Scriptores existunt, possunt, & in futurum pote-runt quomodolibet expedire, ac pro eis confici facere

literas Apostolicas, cum omnibus & singulis clausulis, & aliis in eis contentis de verbo ad verbum, Scrip-toris in Abbreviatoris ac nomine & cognomine dictorum, & qua-litatibus personarum, quæ mutanda fuerint dumtaxat mutatis, expedire & confici facere, liberè & licitè possint & valeant concedimus. Ac omnibus & singulis ad quos literarum Apostolicarum expeditio quomodolibet spe-ctat, & spectare poterit, ut illas quoties desuper per ali-quem ex ipsis Abbreviatoribus requisiti fuerint, absque mora, aut excusatione aliqua, totaliter expedire debeant, & expediant, sub dictis pœnis mandamus. Necnon ut etiam omnibus & singulis privilegiis, immunitatibus, præro-gativis, exemptionibus, exceptionibus, indultis, favoribus, & gratiis, quovis modo nuncupentur, quibus dicti Scri-ptores eo quod Scriptores existunt quomodolibet utun-tur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere pote-runt quomodolibet in futurum, ipsos Abbreviatores, & eorum singulos pariformiter æque principaliter, & abs-que ulla penitus differentia, diversitate, aut fictione, uti, potiri, & gaudere (sine tamen eorundem Scrip-torum præ-judicio) quoad illos de minori, quoad alios verò de ma-jori Parco, Abbreviatores non minus eis, quam dictis Scrip-toribus per præsentem, & alias quascumque literas nostras, quoad antelationum prærogativas concessum fuisse, aut concedere noluisse, vel concedere, sed privilegia & antelationum prærogativas per Rom. Pont. prædeces-sores nostros, tam Abbreviatoribus de majori Parco quàm Scrip-toribus hujusmodi, eorumque Collegiis hæcenus concessas, eis hinc inde salva fore, illasque per eandem singulas literas nostras, eisque minimè derogatum fuisse, aut esse necernimus & declaramus. Ac ubicumque Scri-ptores ipsos quomodolibet excipi contigerit, etiam dic-tos Abbreviatores exceptuatos esse. Necnon eorundem Abbreviatorum, quibus qui præmissis quoad affecutionem beneficiorum Ecclesiasticorum in propriis personis gaudere non poterunt, seu noluerint, singuli ad singulas, seu unum ad duas, vel omnes tres collationes prædictas Ecclesiam, vel dictorum, quem vel quos maluerit loco sui nominare, & sic nominatos pro tempore, omnibus & singulis antelationum prærogativis & gratiis, quibus in affecutione beneficiorum hujusmodi, si Abbreviatores actu essent gaudere possent, gaudere in omnibus & per omnia perinde ac si Abbreviatores etiam Scrip-tores & nominati hujusmodi Abbreviatores literarum Apostoli-carum hujusmodi essentialiter, & verè omni fictione se-mota essent, liberè, & licitè valere atque debere.

§.13. Necnon præmissa omnia, & singula vim præcisæ obligationis, & stipulati contractus hinc inde obligato-rii, & omnino irrevocabilis, inter nos, & successores nos-tros, & Sedem hujusmodi, ac Abbreviatores ipsos initi, & facti, ad cujus observantiam nos, successoresque nos-tros hujusmodi obligatos testamur, semper habere. Ac sub nullis revocationibus, cassationibus, annulationibus, suspensionibus, modificationibus, aut limitationibus sub quibusvis verborum formis, & clausulis, quantumcum-que efficacissimis, & insolitis, à nobis, & successoribus nostris, & Sede hujusmodi pro tempore quomodolibet emanatis, nisi de eorundem Abbreviatorum consensu, & consistorialiter editæ fuerint, & in eis nomina, & cogno-mina, gradus, & qualitates, ac beneficia, & officia, om-nium, & singulorum tunc existentium Abbreviatorum actualiter, & individualiter, & nominatim sint scripta, comprehendi, nec desuetudine seu inobservantia quavis vel aliter aboleri, tolli, minui, aut abrogari, seu eis in ali-quo derogari posse neque debere, & quoties ea revocari, & annullari, aut eis in aliquo, etiam quantumcumque minimo derogari contingat, toties in ea pristinum, & eum in quo de præsentem existunt, & ante revocationem, & derogationem hujusmodi existebant, statum plenariè, & absque ullis diminutione, aut defectu, reposita, restituta, atque reintegrata, prout nos harum serie reponimus, restituimus, & plenariè reintegramus, esse. Ac præmissa omnia, & singula ex nunc nulla probatione more uten-tium, vel alias introducta, seu publicatione, & promulga-tione, aut re aliqua alia desuper requisita, aut expectata plenum effectum sortita esse.

§.14. Ac omnes, & singulos quos concernunt ad suo-

Exemptio à
jurisdictione
quodlibet
superioris
conceditur.

Notarij, no-
tarij, quodlibet
in artibus
Medicina,
Theologiaque
promovendi,
ac illegitimos,
& ex quovis
illicito coitu,
tam simpliciter
quam mixtim
procreatos,
viventibus
seu defunctis
eorum parentibus,
ad pristina
naturæ jura
penitus & omni-
no restituere,
quascumque
personas in
literis per nos
desuper, sub
Dat. videlicet
Kal. Maii,
Pontificatus
nostri Anno
secundo, dictis
Scrip-toribus
concessis
comprehensas,
ipsisque
promovendis
juramenta
per eos de non
recipiendis
gravibus extra
Universitates
in quibus
studuerunt
præstita
relaxare, eoque
ad juramentorum
eorundem
observantiam
non tene-
ri decernere,
necnon eis,
ut omnibus
& singulis
privile-giis,
immunitatibus,
exceptionibus,
antelationibus,
com-moditatibus,
favoribus,
libertatibus,
& gratiis,
quibus si
in dictis
Universitatibus
juxta eorum
statuta &
consue-tudines
gradus
hujusmodi
susceptis-
sent, uti,
frui, &
gau-dere
possint &
debeant,
concedere.

Familiaris
Abbreviato-
rumensem
per Urbem
ad patroni
sui libitum
deferre liberè,
& licitè
valeat.

Hanc v. d. sup.
in l. II. cons.
14. Sicur.

Clausula præ-
scriptiva.

Clausula sub-
lativa.

rum observantiam omnino obligare, & non aliter quam secundum presentibus contenta, omnia, & singula per quoscumque etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ac Sacri Palatii Apostolici causarum Auditores, & alios, tam ordinaria quam delegata, & mixta auctoritate fungentes Judices, & personas sub excommunicationis sententia per contravenientes eo ipso incurrenda, ullo unquam tempore cognosci, judicari, & decidi debere, sublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, cognoscendi, decidendi, & interpretandi facultate. Necnon irritum, & inane quicquid secus super præmissis, seu eorum aliquo à quoquam quavis auctoritate, etiam per nos, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus, ac statuimus, & ordinamus.

*Executio
deputatio,
auctoritas.*

§. 15. Et nihilominus universis, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, eorumque Vicariis, & officialibus, & aliis quibusvis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, ac Canonicis Cathedralium etiam Metropolitanarum Ecclesiarum ubilibet existentibus presentium tenore mandamus, quatenus ipsi, & eorum quilibet per se vel alium, seu alios, etiam si sint extra loca in quibus deputati fuerint, eisdem Abbreviatoribus quoad vixerint, & per eos nominatis, necnon eorum familiaribus, Vicariis, officialibus, ac clericis subditis huiusmodi, & eorum singulis in præmissis quoties per eos seu pro eorum parte fuerint quomodolibet requisiti, efficacis defensionis præsidio assistentes non permittant eos contra presentium tenorem quomodolibet molestari, inquietari, aut perturbari. Ac quibus eis videbitur, etiam sub censuris, & pœnis quibusvis inhibeat, & citandos citent, ac causas super contentis presentibus pro tempore occurrentes cum suis annexis, connexis, dependentiis, incidentiis, & emergentibus, audiant, decident, & sine debito terminent, & exequantur, facientes quod decreverint firmiter observari. Contradictores quoscumque, quos etiam si dignitate, & excellentia præmissis præfulgeant, ac fungantur, excommunicationis sententiam eo ipso incurrisse decernimus, etiam per declarationem incursum huiusmodi, & aliarum sententiarum, & pœnarum, ac alia juris remedia, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc quoties, & quando eis videbitur, auxilio brachii sæcularis. Et nihilominus legitimis super eis habendis servatis processibus contra illos, quos censuras, & pœnas huiusmodi incurrisse eis constiterit, eas toties quoties opus fuerit, iteratis vicibus aggravare procurent. Cæterum si per summariam super iis per eos habendam informationem eis constiterit, quod ad loca in quibus contradictores, molestatores, perturbatores, seu inquietatores huiusmodi existunt, pro monitionibus de ipsis faciendis tutas non pateat accessus, vel eorum copia commodè haberi non possit: Nos eis citationes, & monitiones quaslibet per edicta publica locis publicis affigenda, & in publicis illis vicinis, de quibus sit verisimilis conjectura, quod ad eorundem citatorum, & monitionum notitiam pervenire valeat, faciendi plenam, & liberam concedimus facultatem. Ac volumus, & decernimus, quod citationes, & monitiones huiusmodi perinde ipsos monitos, & citatos ardeant, ac si eis personaliter insinuata, & intimata fuissent.

*Transumptum
fides.*

§. 16. Et quia difficile foret presentes, & illarum vigore conscribendas literas ad singula loca, in quibus de eis fides forsan facienda foret deferre, etiam volumus, & decernimus, quod ipsarum transumptis manu alicujus notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, aut Curie Ecclesiasticæ munitis, in iudicio, & alibi ubicumque opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem originalibus literis si forent exhibitæ, vel ostensæ.

*Clausula de
rogatoria.*

§. 17. Non obstantibus de cætero Notariorum numero etiam si ad eum devenit non sit, cui per hoc aliis non intendimus derogare, ac quibusvis Cancellariæ Apostolicæ Regulis, etiam circa privilegia, prærogativas, & antelationes editis, & etiam per successores nostros huiusmodi edendis, necnon pæ memoriæ Bonifacii Papæ Octavi, illa præsertim qua cavetur ne quis extra suam civitatem, & dioc. nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dictam à sine suæ dioc. ad iudicium evocetur,

seu ne Judices à Sede deputati prædicta, extra civitatem, & dioc. in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, ac Innocentii Quarti Romanorum Pontificum etiam prædecessorum nostrorum contra exemptos, quæ incipit, Volentes, & quibusvis aliis Apostolicis, necnon tam in Provincialibus quam Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus ac legibus Imperialibus, & municipalibus, statutisque & consuetudinibus quatuorcumque civitatum, & locorum ac Ecclesiarum etiam Cathedralium, & Metropolitanarum, ac Monasteriorum, Hospitalium, Militiarum, & aliorum locorum Ecclesiasticorum, & piorum, eorumque Ordinum quorumcumque, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon privilegiis, indulgiis, & literis Apostolicis, ac quibuscumque prærogativis, antelationibus, facultatibus aut descriptionibus, & gratiis à Sede prædicta in quorumcumque commodum, ac motu, scientia, & potestate similibus, & quibusvis aliis, etiam toties quoties restitutoriis, reintegratoriis, declaratoriis, derogatoriis, derogatoriis, fortioribus, efficacioribus, efficacissimis, & insolitis, ac cū plena facultate illas latissimè extendendi clausulis, irritantiisque decretis, ac per viam legis ordinationibus, ac statuti perpetui, ac pacti, & stipulati, etiam ut præfertur, contractus, aliique etiam longè efficacioribus viis, modis, ac verborum formis, ac clausulis quomodolibet, & ex quibusvis etiam fidei Catholicæ, ac magis, & quatuorcumque piis, urgentissimis, & efficacissimis causis emanatis, & in futurum emanandis quomodolibet, quibus etiam si in illis caveatur expressè, quod illis nullatenus etiam consistorialiter, vel alias in aliquo derogari possit, ac pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, necnon certis nominibus, cognominibus, & aliis individua, ac de verbo ad verbum, & litera ad literam nullis signis aut characteribus, vel aliis omissis mentio, & expressio habenda, aut exquisita, & specialibus forma servanda, & insertio facienda foret, tenores, ac omnia quæ exprimenda essent huiusmodi presentibus pro sufficienter, ac de verbo ad verbum, & eisdem modis, quibus exprimenda, & inserenda forent, expressis, & insertis habentes, hac vice dumtaxat, illis alias in suo robore permanentibus, harū serie specialiter, & expressè derogamus, & quæ ex ea parte qua ipsis Abbreviatoribus, presentibus, & futuris, aut alicui eorum in præmissis, vel aliquo ex eis præjudicent, aut præjudicarent, seu aliquando in futurum quoquo modo præjudicare possent, vel videantur, omnino revocamus, cassamus, & annullamus, ac viribus vacuum nulliusque roboris vel momenti esse, ac quoties aliquid præmissis in aliquo objiciens, aut contrarium pro tempore emanare, apparere, aut reperiri contigerit, toties absque Signatura alia desuper obtinenda sub presentium, vel alterius qua eisdem Abbreviatoribus placuerit data, literas Apostolicas, in quibus eisdem contrariis, & obstantibus latissimè derogetur, & quicquid præmissis in nullo obstant faciendum fuerit, etiam per omnes, & singulos ad quos id quomodolibet spectat, & spectare poterit, fiat ad simplicem eorundem Abbreviatorum, & eorum cujuslibet instantiam, & libitum confici, ac totaliter expediti posse atque debere declaramus, ac omnibus illis, quæ in singulis Scriptorum prædictorum favore, vel commodum concernentibus pro tempore literis expressum est, & pro tempore fuerit, non obstare contrariis quibuscumque. Aut si omnibus, & singulis prædictis, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim à prædicta sit Sede indultum, vel in posterum indulgeri contingat, quod interdici, suspendi, vel excommunicari, aut extra, vel ultra certa loca ad iudiciū trahi, seu contra eos modo aliquo procedi non possit per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis quorumcumque tenorum existant, per quæ presentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus presentium impediti valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum sit in nostris literis mentio specialis.

§. 18. Volu

Declaratio
radiatum

§. 18. Volumus autem quod vigore unius gratie expectativæ, illiusque mutationis, collationis, revulsdationis, & extensionis ultra unum beneficium reservatum obtinere non possint. Quodque nominandi per Scriptores vel Abbreviatores hujusmodi, in assecutione beneficiorum eisdem Abbreviatoribus postponantur.

Alia gratia.

§. 19. Et quod quilibet Abbreviatoribus prædictis enssem, & alia arma per Nobiles, & Milites deferri solita, etiam per Urbem liberè deferre, & tres per eum eligendas personas Nobilitatis, & Militari titulo decorare, ac Nobiles, & Milites aureatos creare, & facere, et si que insignia, & arma in similibus dari solita dare atque concedere, ac eos numero, & consortio aliorum Nobilium, & Militum aureatorum favorabiliter aggregare, omniaque alia, & singula in similibus fieri solita, & opportuna facere, liberè, & licitè possit, & valeat, &c. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini 1515. 17. Kal. Augusti, Pont. nostri Anno 3.

XV. Hospitalis B. Mariæ de Populo, & S. Jacobi in Augusta de Urbe erectio in Archihospitali pauperum infirmorum Incurabilium, cum privilegiorum largitione.

Hæc omnia approbavit Paul. III. die 31. Maii 1548. postquam annum redditum eidem Hospitali tribuisset die 21. Januarii 1539. Et approbavit prorsus Pius IV. die 3. Julii 1562. sed eorum constitutiones tanquam minus necessariae consilio prætermisit.

Eidem Archihospitali, pro ipsius causarum cognitione, specialem judicem, cum amplis facultatibus, & jurisdictione, elegit Pius IV. inf. in ejus const. 2. ad charitatis.

LEO EPISCOPVS,
Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Salvatoris nostri Domini JESU CHRISTI, qui nos ad pietatis cultum, & charitatis zelum in pauperes, cæterasque miserabiles personas misericorditer exercendum, quotidianis per totum ejus in hac vita progressum exemplis hortatus est, vices licet immeriti gerentes in terris, inter curas multiplices, quibus pro negotiorum assidue occurrentium cumulo, & varietate distrahimur, illam libenter amplectimur, per quam pauperum & aliarum miserabilium personarum, quas non solum rerum fatigat egestas, verum etiam incurabilium morborum calamitas devorat, & humanis oculis reddit molestos, necessitatibus consulari, & piis fidelium institutis, quæ huic nostro desiderio inhætere conspiciamus, ut firma perpetud & inconcussa permaneant, nostræ approbationis adjicimus firmitatem, utque votivos sortiantur effectus, opem & operam quantum nobis ex alto conceditur, impendimus efficaces, ipsosque, & cæteros Christi fideles, ne sanctissimum opus rerum intermittatur penuria, ad conferendum sua illi charitativa suffragia, indulgentiis & remissionibus invitamus, aliasque desuper provideamus, prout & temporum qualitatibus benè pensatis cognoscimus in Domino salubriter expedire.

Confratres
Hospitalis B.
Mariæ de Po-
pulo, & S. Ja-
cobi de Au-
gusta in Urbe,
nunciant in
de cætero
sibi debere
formas Incur-
abilium Hospi-
talis
denominati-
onis Hospitalis
Incurabilium
Infirmorum.

§. 1. Accepimus siquidem, quod nuper dilecti filii antiqui & moderni confratres confraternitatis Hospitalis Beatæ MARIÆ de Populo, & S. Jacobi de Augusta de Urbe, piè attendentes, ab aliquot citra annis, pauperes infirmos variis morborum incurabilium generibus infectos, de diversis mundi partibus in Urbem communem fidelium omnium patriam eo in numero confluisse, ut tum hominum multitudine, tum morborum visui, & odoratui molestorum fastidio, loca illis in ipsius Urbis hospitalibus non sine difficultate paterent, quo fiebat ut dicti pauperes morbo incurabili laborantes, per Urbem victum quærentes tota die, etiam parvis curribus, & vehiculis discurrere, seque & alios eis objectos tædio & impedimento afficere, pluresque ex eis, nullo adjuti in eorum vita regimine, in graviores morbos incidere, &

Bullar. Magn. Tom. I.

omnium Christi fidelium auxilio destituti, præmaturam mortem subire cogentur, ac cupientes desuper de aliquo opportuno remedio provideri, statuerunt & ordinarunt, quod ex nunc de cætero in perpetuum dictum Hospitali infirmorum Incurabilium denominaretur, & in eo omnes & singuli utriusque sexus infirmi, quovis etiam Gallico nuncupato (præterquam epidimicæ & lepræ) morbo infecti, ad illud pro tempore confugerent, vel alias ducti, reciperentur, alerentur, & curarentur, & illis extantibus, nisi ipsius Hospitalis facultates ad id evidenter suppetere, alii infirmi curabiles ibi recipi non possent, cum pro talibus multa, & locupletata essent in Urbe Hospitalia. Et ne ex hujusmodi nova, & necessaria dictorum incurabilium infirmorum receptione, aliquid dicto Hospitali circa celebrationem anniversariorum pro animabus defunctorum, ad quam dicta societas tunc tenebatur, & pro tempore obligaretur, & aliorum piorum operum per eosdem antiquos confratres exerceri solitorum præjudicium inferretur, quod duorum proborum virorum de communi consensu dictorum antiquorum, & modernorum confratrum, & in eventum discordiæ tertii ad hoc eligendorum arbitrio, omnia & singula bona stabilia, quæ dictum Hospitali tunc possidebat estimarentur, & totum illud quod ex illis proveniebat annuatim, & quod si terræ ad ipsum Hospitali pertinentes prout aliæ illis contigua locata fuissent, provenisset, colligeretur in unam certam summam, quæ tam ex prædictis, quam aliis quibusvis per dictum Hospitali acquirendis bonis annis singulis deduceretur, ex qua dicta pro tempore anniversaria in primis celebrarentur, & quod inde superesset, in maritajum pauperum honestarum puellarum in festo Sancti Jacobi approbandarum converteretur, & quod omnia donanda, relinquenda, & leganda, tam inter vivos, quam ex causa mortis dicto Hospitali vel societati pro anniversariis hujusmodi dumtaxat celebrandis, dictæ summæ accrescerent, & ad illam, seu illius massam pertinerent.

§. 2. Necnon quod regimini & gubernio dicti Hospitalis Custodes quatuor præessent annuatim deputandi quorum duo essent Romani, & duo forenses, adderenturque duodecim Consilarii, de quorum gremio dicti Custodes eligerentur, quorum quidem Consiliariorum sex essent Romani, & sex forenses. Et quod dicti quatuor Custodes & duodecim Consilarii potestatem haberent omnia faciendi quæ tota societas facere posset, dummodo de alienatione loci dicti Hospitalis, & illius bonorum immobilium, præsentium & futurorum, absque ipsius societatis consensu, quovis quæsito colore se nullatenus intromitterent.

§. 3. Præterea duo Syndici eligerentur, unus Romanus & alius forensis, qui computa, & rationes dicti Hospitalis viderent, & alia facerent quæ ad syndicatus officium, juxta dicti Hospitalis antiqua statuta spectabant.

§. 4. Et similiter duo Notarii practici in causis forensibus pertractandis, unus Romanus, & alter forensis, qui ea quæ dicti Hospitalis utilitatem concernebant, fideliter scriberent, & adnotarent, & alia facerent, quæ ad notariatus officium juxta eadem statuta pertinebant.

§. 5. Ac demum quatuor probi viri Visitatores dictorum infirmorum Incurabilium nuncupandi deputarentur, duo Romani & duo forenses, qui unâ cum dictis duobus Syndicis à nobis super hoc facultatem, & auctoritatem habituri, omnes & singulos pauperes infirmos quocumque morbo laborantes, vagos per Urbem, atque dispersos diligenter perquirent, & curabiles ad Hospitalia, in quibus infirmi curabiles recipi consueverint, incurabiles verd etiam retinentes, ad dictum Hospitali S. Jacobi duci, eosque in illis respectivè recipi, & in dicto Hospitali S. Jacobi receptis, juxta Hospitalis facultates, & receptorum qualitatem, necessaria ministrari facerent, prout in quodam publico instrumento desuper confecto dicitur plenius contineri.

§. 6. Nos igitur pium & laudabile dictorum confratrum propositum hujusmodi plurimum in Domino commendantes, & ut ex eo optati fructus proveniant, intimo desiderantes affectu, considerantesque ad hospitalitatem hujusmodi tanto hominum numero, tot morborum ge-

Ejusque regi-
men sit qua-
stor Custodis
& duodecim
Consiliariorum.

Et duodecim
notarii ad
videnda com-
puta & ratio-
nes ad officium
Syndicatus
Speciancia.
Notarii etiam
duo ad scriben-
dum quæ ad
Hospitali per-
tinent.

Visitatores quo-
quatuor ad
perquirendos
& recipiendos
infirmos Incur-
abiles, in de
Hospitali, &
alios ad aliis
Hospitali
transmissionem.

Hic autem
Pont. ad pro-
mouendâ huius-
modi Hospi-
talis opus.

neribus laboranti congruè exhibendam, magna esse opus impensa, & propterea volentes eidem Hospitali de Apostolica Sedis peculio partem conferre, & alios ad pie memorie aliquid ejus intuitu conferendum, à quo cuncta quæ acceperunt, spiritualibus donis invitare.

Statuta prædicta approbata, & d. Hospitalis originis in Archihospitalibus & Capitulis omnium Hospitalium similibus.

§. 7. Motu proprio, non ad dictorum confratrum, vel aliorum quorumvis pro eis nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia, statuta, & ordinationes hujusmodi rata habentes & grata, auctoritate Apostolica, tenore præsentium Hospitalis prædictum in Archihospitalibus, caputque omnium Hospitalium pauperum infirmorum incurabili ubilibet constitutorum, & constituendorum, erigimus, & instituímus, illaque omnia & singula constructa, & construenda incurabili infirmorum hujusmodi Hospitalia immediatè subjicimus, & facimus ab eo dependentia membra, sine tamen eorum præjudicio.

Syndici & Visitatores d. facultatem pauperes infirmos, incurabiles per Urbem vagantes suscipiendi concedit.

§. 8. Ac Syndicis & Visitatoribus præfatis, qui pro tempore fuerint, quoscumque pauperes infirmos utriusque sexus per Urbem vagantes, si curabiles, ad sub imagine Salvatoris, vel sancti Spiritus in Saxia, aliave in quibus tales recipi solent: si verò incurabili morbo laberent, ad sancti Jacobi Hospitalia hujusmodi etiam venientes, atque invitos conducunt, eosque in dictis Hospitalibus recipi, & in dicto Archihospitali receptis, iuxta illius facultates necessaria ministrari faciendi, & alia omnia, & singula ad id quomodolibet opportuna gerendi & exequendi, etiam per alium, vel alios plenam & liberam concedimus facultatem.

Exemptionem à d. gabelle Hospitalis largitur.

§. 9. Et dictum Archihospitalis in omnibus, & singulis suis bonis, præsentibus, & futuris, & rebus ad ejus sustentationem, & incrementum, ac pauperum in eo pro tempore degentium victum & sustentationem, necessariis & opportunis, ab omnibus d. gabelle, nunc & pro tempore impositis, prorsus eximimus & liberamus.

Privilegiaque aliorum Urbium Hospitalium tribuit. Ad hoc vide consil. 119. Clem. 8. Quæcumque.

§. 10. Et eidem Archihospitali, quod ipsum & ab eo dependentia membra, quibus id per illius Custodes, & consiliarios pro tempore existentes, specialiter conceditur dumtaxat, illorum Ecclesie seu Capellæ, infirmi confratres, ministri, servitores, familiares, res, & bona quæcumque, ab omnibus & singulis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, gratiis, favoribus, & indulgiis, spiritualibus, & temporalibus, in genere & in specie, sub imagine Salvatoris, & sancti Spiritus prædictis, ac sancti Jacobi in Compostella Hospitalibus, eorumque confraternitatum confratribus, infirmis, ministris, servitoribus, familiaribus, rebus & bonis, Apostolica, aut quavis alia auctoritate concessis, & pro tempore concedendis, non solum ad instar, sed æquè principaliter, & absque ulla penitus differentia, perinde ac si eis à principio h. gillatim concessa fuissent, utantur, potantur, & gaudeant, indulgemus.

Facultatem omnibus clericis disponendi de bonis suis ad favorem Hospitalis concedit.

§. 11. Et insuper quod Clerici, etiam in sacris ordinibus constituti, Abbates, Episcopi, Patriarchæ, & aliarum Ecclesiarum Prælati, etiam S. R. E. Cardinales, possint de bonis per eos, etiam per Ecclesias, Monasteria, & beneficia Ecclesiastica acquisitis, tam inter vivos, quam ex causa mortis, & in eorum ultimis voluntatibus, quantumcumque eis placuerit, dicto Archihospitali donare, & legare, vel etiam illud in omnibus eorum bonis hujusmodi, seu eorum parte universalem hæredem instituire.

Indulgentia que das cuique aliquid Hospitali donat. Has indulgentias revocavit Pius V. in consil. 30. N. 8. dominici. Notarius mandas ut infra certum tempus Officialibus Hospitalis reddantur donationes, & ultimas voluntates ejus utilitatem concernentes.

§. 12. Et quod quilibet Christi fidelis utriusque sexus in Urbe, pro tempore residens, qui in ejus testamento, vel alia ultima voluntate de bonis suis aliquid, non tamen infra quinque ducatorum auri valorem, eidem Archihospitali donaverit, seu legaverit, plenariam omnium peccatorum suorum, de quibus corde contritus, atque ore confessus fuerit indulgentiam & remissionem consequatur.

Notarius mandas ut infra certum tempus Officialibus Hospitalis reddantur donationes, & ultimas voluntates ejus utilitatem concernentes.

§. 13. Teneanturque Notarii & scribes de donationibus vel Legatis dicti Archihospitalis pro tempore faciendis, ac testamentis, codicillis, vel aliis ultimis voluntatibus, Archihospitalis, & illius pauperum hujusmodi utilitatem quomodolibet concernentibus, pro tempore rogatis, infra mensem post diem rogatus, si dispositio fuerit inter vivos, & si ex causa mortis, post diem obitus donantis, vel testantis, aut alias ut præmittitur disponendis,

immediatè sequentem, legata, donata, aut alias dispositiones hujusmodi, alicui ex eisdem Archihospitalibus Custodibus, & Consiliariis pro tempore existentibus fideliter nunciare. Alioquin dicto mense elapso, excommunicationis læte sententiæ, à qua non nisi de Custodibus & Consiliariis hujusmodi pro tempore existentibus consensu, præterquam in mortis articulo constituti, absolvi nequeant, & ab officio ac exercitio notariatus suspensionis poenam incurrant eo ipso, qui si suspensione hujusmodi durante, in dicto exercitio quomodolibet se ingererint falsum committant, actus tamen de quibus inter suspensionem eandem ignorantes rogabuntur, detrimentum aliquod propterea non sustineant.

§. 14. Liceatque singulis dicti Archihospitalis confratribus, præsentibus & futuris, aliquem Presbyterum sæcularem, vel cuiusvis Ordinis regularem, in suum eligere confessorem, qui vita eis comite eorum confessionibus diligenter auditis, ab omnibus & singulis eorum peccatis, excessibus, criminibus & delictis, quantumcumque gravibus & enormibus, etiam si talia fuerint propter quæ Sedes Apostolica sit meritò consulenda, videlicet Apostolica Sedi reservatis (offensæ Ecclesiæ libertatis, criminum hæresis, rebellionis, aut conspirationis in personam vel statum Romani Pontificis, seu Sedis prædictæ, falsitatis literarum, supplicationum & commissionum Apostolicarum, invasionis, deprædationis, vel occupationis, aut devastationis terrarum & maris eidem Romanæ Ecclesiæ mediatè vel immediatè subjectorum, offensæ personalis in Episcopum, vel alium Prælatum, prohibitionis devolutionis causarum ad Romanam Curiam, delationis armorum & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, dumtaxat exceptis) semel in vita, in aliis verò casibus quoties fuerit opportunum, pro commissis debitam eis absolutionem impendat, & injungat poenitentiam salutarem. Necnon vota quæcumque (ultramarino, liminum Apostolorum Petri, & Pauli de Urbe, ac eisdem S. Jacobi in Compostella, & Sanctæ MARIE de Loreto, Religionisque & castitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare, idemque vel alius Confessor omnium peccatorum, de quibus corde contriti atque ore confessi fuerint, semel in vita & in mortis articulo, quoties illi occurrere videbitur, etiam si mors tunc non sequatur.

Confratribus d. facultatem eligendi confessorem, qui eos absolvat, &c. In hoc articulo constituti. Clem. VIII. 119. Quæcumque.

§. 15. Illis autem ex eisdem Archihospitalibus confratribus pro tempore existentibus, qui dicto Archihospitali decem ducatos auri, vel eorum valorem in pecunia, vel alius rebus, propter hoc specialiter donaverint, semel singulis annis plenariam remissionem, ipsis in sinceritate fidei, unitate dictæ Romanæ Ecclesiæ, ac obedientia & reverentia nostra, & successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantibus persistentibus, eadem Apostolica auctoritate concedere possint.

Indulgentia que est illi cuiusdam d. d. si donaverint Archihospitali donaverint. Hanc indulgentiam revocavit Pius V. ut citatus.

§. 16. Et quod iidem confratres, qui quadragesimalibus, & aliis totius anni temporibus, quibus nonnullæ in dicta Urbe & extra illius muros consistentes Ecclesiæ, pro stationibus consequendis visitari solent, Ecclesiam dicti Archihospitalis devotè visitaverint, & manus in dicti Archihospitalis subsidium quantumvis modicè porrexerint adjutrices, easdem indulgentias, & peccatorum remissiones consequantur, quas consequerentur si dictas stationarias Ecclesias personaliter visitarent, auctoritate Apostolica, & tenore præmissis statuimus, & ordinamus.

Et alia indulgentiam constituitur. Eas revocavit idem Pius V.

§. 17. Præterea ut Archihospitalis, & illius Ecclesia congruis frequentetur honoribus, & infirmi in eodem Archihospitali pro tempore recepti, charitative fidelium visitatione & consolatione recreentur, fidelesque ipsi ad hoc eo libentius se conferant, & erga dictum Archihospitalis, & illius pauperes infirmos, largius suæ liberalitatis dona diffundant, quo exinde pro temporalibus bonis quæ erogaverint, æternæ vitæ præmia se noverint adipisci, De omnipotentis Dei misericordia, ac eorundem Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus, & singulis utriusque sexus Christi fidelibus, qui Archihospitalis, seu illius Ecclesiam prædictam diebus Sabbati, tertie partis injunctarum eis poenitentiarum, & qui in eisdem S. Jacobi, & Conceptionis Gloriosissimæ D. genitricis MARIE Festivitatibus, & earum qualibet,

Indulgentia festis diebus Hospitalis constituitur. Hanc etiam revocavit idem Pius V.

à primis Vesperis usque ad occasum solis singularum festivitatum earundem annuatim devotè visitaverint, & pro dictorum Archihospitalis, & illius pauperum subsidio, alimonia & sustentatione, prout sua cuique conscientia dictaverit, manus porrexerit adjutrices, quoties id fecerint, toties plenariam omnium peccatorum suorum, de quibus corde contriti, atque ore confessi fuerint, indulgentiam & remissionem in Domino elargimur.

§. 18. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac fundatione dicti Archihospitalis, etiam si laicorum sit, ac aliis statutis, & consuetudinibus Archihospitalis, & confraternitatis ejusdem, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ceterisque contrariis quibuscumque.

§. 19. Volumus autem, quod confessor quem quilibet dictorum confratrum duxerit eligendum, de his de quibus fuerit alteri satisfactio impendenda, eam sibi per se, si supervixerit, vel alios, si fortè de hac vita transierit, faciendâ injungat, quam ipse vel illi facere omninò teneatur.

§. 20. Et ne, quod absit, propter hujusmodi facultatem eligendi confessorem reddatur quisque proclivior ad illicita in posterum committenda, quod illi ex eisdem confratribus, qui à sinceritate fidei, unitate dictæ Romanæ Ecclesiæ, ac obedientia & devotione nostra, vel successorum prædictorum destiterint, aut ex confidentia confessionis, vel remissionis hujusmodi aliqua forsitan commiserint, de concessis & remissis prædictis, quoad illa præsentis literæ nullatenus suffragentur.

Nulli ergo omnino hominum, &c.

Datum Romæ apud Sanctam Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo decimo quinto, xiv. Kal. Augusti, Pontificatus nostri anno tertio.

Subsequitur alia privilegiorum concessio.

LEO EPISCOPVS,

Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

EX supernæ dispositionis arbitrio, universalis Ecclesiæ regimini, gregique Dominico prædentes, inter varias, curasque multiplices & sollicitudines quæ ex ministerio pastoralis officii nobis incumbunt, illam totis affectibus, & desiderii libenter amplectimur, per quam CHRISTI pauperibus, & egenis, miserabilibusque personis, in quibus Redemptor noster Summi Patris unigenitus JESUS CHRISTUS se præsentare dignatus est, inopiæ, & indigentia subvenitur, & ut singula pia loca, præsertim Hospitalia Sancti Jacobi in Augusta de Urbe, nuper per nos in Archihospitale erectum, & institutum, à quibusvis injuriis, molestiis, & violentiis, ac personarum conatibus conferventur, & juxta cordis nostri affectionem feliciter gubernentur, partes nostras quantum ex alto permittitur impendimus efficaces.

§. 1. Dudum siquidem ex certis & pernecessariis causis, Motu proprio, & ex certa scientia, Hospitalia sancti Jacobi in Augusta de Urbe, in Archihospitale, & caput omnium Hospitalium pauperum infirmorum incurabili-um ubilibet constructorum & construendorum, creximus, & instituimus, & illi omnia, & singula instituta incurabili-um infirmorum hujusmodi hospitalia, immediatè sine tamen illorum præjudicio subjecimus, & eidem Archihospitali, & illius membris, eorumque confratribus, tunc, & pro tempore existentibus, & in ipsis degentibus personis, eorumque singulis, nonnullas indulgentias, & peccatorum remissiones elargiti sumus, prout in nostris inde confectis literis plenius continetur.

§. 2. Cum autem eorum confratrum Archihospitalis hujusmodi conquestione perceperimus, quod nonnulli Archiepiscopi, Episcopi, alique Ecclesiarum Prælati, & Clerici, & Ecclesiasticæ personæ, tam religiosi, quam sæculares, necnon Duces, Marchiones, Comites, Barones, Nobiles, Milites, & Laici, Communia Civitatum, Universitatum, Oppidorum, Castrorum, Villarum, & aliorum locorum, & alia singulare personæ nonnullarum Civitatum, diocesium, & partium diversarum, occuparunt, & occupari fecerunt castra, villas, & alia loca, terras, domos, & possessiones, jura, jurisdictiones, necnon fructus, redditus, & proventus beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, sæcularium, & quorum-

vis Ordinum regularium, ad Archihospitale, & membra hujusmodi, illorumque servitores, & alios sæculares, & quorumvis etiam Mendicantium Ordinum regulares personas, & in illis pro tempore degentes spectantia, & pertinentia, ut ea detinent occupata, seu ea detinentibus præstant auxilium, consilium, & favorem; nonnulli etiam civitatum, & diocesium, ac partium prædictarum, qui nomen Domini in vanum recipere non formidant, eidem Archihospitali, membris, servitoribus, & aliis personis hujusmodi, super prædictis castris, villis, & locis, aliisque terris, domibus, & possessionibus, juribus, jurisdictionibus, fructibus, redditibus, censibus, & proventus eorumdem, ac bonis mobilibus, & immobilibus, spiritualibus, & temporalibus, aliisque rebus ad Archihospitale, membra, servitores & alias personas in Archihospitali, & membris degentes hujusmodi, pro tempore spectantibus, multiples molestias & injurias inferunt, & jacturas.

§. 3. Quare confratres prædicti nobis supplicarunt, ut cum eisdem ac dictorum membrorum præsentium, & futurorum Confratribus, Syndicis, Custodibus, servitoribus, & personis valde reddatur difficile pro singulis querelis ad Sedem Apostolicam habere recursum, providere eis super hoc paterna diligentia curarem.

§. 4. Nos igitur adversus occupatores, detentores, præsumptores, molestatores, & injuriatores hujusmodi, illo volentes eidem Archihospitali, membris & personis in eis degentibus, ac servitoribus remedio subvenire, per quod ipsorum compescatur temeritas, & aliis aditus similia committendi præcludatur, Confratres, Syndicos, Custodes, Servitores, ac personas hujusmodi, & eorum singulos, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, Archihospitale, membra, & in eis degentes personas, durante servitio, & actu in Archihospitali, & membris prædictis deservientes hujusmodi, præsentis, & futuros, ac eorum singulos, ipsorumque, & cujuslibet ipsorum beneficia Ecclesiastica, etiam si Canonicatus, & præbendæ, dignitates, personatus, administrationes, vel officia in cathedralibus etiam Metropolitanis, aut Collegiatis, & dignitates ipsæ in Cathedralibus etiam Metropolitanis post Pontificales majores, aut Collegiatis Ecclesiis hujusmodi principales fuerint, per eosdem servitores, & personas, in titulum, vel commendam, aut alias, nunc & pro tempore obienta, ac res, & bona quæcumque mobilia, & immobilia, præsentia, & futura, ab omni jure quarumcumque parochialium Ecclesiarum, infra quarum limites existunt, seu quarum parochiani pro tempore extiterint jurisdictione, dominio, potestate, visitatione, & correctione Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum Ordinariorum, eorumque Officialium, Vicariorum, Commissariorum, & aliorum quorumcumque etiam Apostolicorum Judicum, & Delegatorum, tam Ecclesiasticorum, quam sæcularium, etiam si mixtim Ordinarii, & delegati, & alias qualitercumque qualificati fuerint, eximimus & totaliter liberamus, & sub B. Petri patrocinio, ac nostra, & Sedis Apostolicæ protectione suscipimus, ac nobis, & Romano Pontifici pro tempore existenti immediatè subjecimus. Ita quod Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Ordinarii, officiales, Vicarii, Commissarii, Rectores, & Judices prædicti, præsentis, & futuri, nullam jurisdictionem, superioritatem, auctoritatem, dominium, potestatem, visitationem, aut correctionem in Archihospitali, membra & personas, ac hujusmodi servitio durante, servitores, eorumque beneficia, res, & bona hujusmodi, præsentia, & futura, utpote prorsus exemptas & exempta, etiam ratione cujuscumque delicti, aut contractus, seu rei de qua ageretur, ubicumque committatur delictum, incatur contractus, aut res ipsa consistat, exercere, seu excommunicationis, suspensionis, & interdicti, seu alias sententias, censuras & pœnas Ecclesiasticas promulgare nequeant.

Summa de-
rogatio
Drogus o
ad facili-
um confes-
su supra
Hic decla-
P. An. 3.
19. Julii.
An. D.
116.
Summaria
narratio con-
sentium in
transfere
confutur.
Hospitalia
Confratres
quod Pontifi-
cum conques-
tus de mo-
lestiis sui, co-
mumque servi-
toribus, &c.
illatis in eo-
rum personis,
& Hospiti-
o.

Supplicarunt
que pro oppor-
tuna desuper
provisum.
Hic idem Pontifex
sui omnia &
jurisdictione,
correctione &
visitatione
quorumcum-
que Præla-
rum eximit,
& sedis Apo-
stolice immediatè
subjecit.

Confratribus
que bona
Hospitalium &
membrorum
in eisdem
militantem
permutandi,
Or. fa. ul. a-
nem concedit.

Exemptus
huius bullae
& defensor
horum privi-
legiorum de-
putat.

§. 5. Ac confratribus Archihospitalis, & membrorum huiusmodi, eorundem Archihospitalis & membrorum bona mobilia & immobilia, etiam loca Comperarum sancti Georgii Januensis, nuncupata, praesentia & futura, quibuscumque aliis mobilibus & immobilibus, quorumcumque valorum existant, cum quibuscumque personis, tam Ecclesiasticis quam secularibus, cujuscumque qualitatis vel praesentiae existentibus, ac Ecclesiis etiam Cathedralibus, Metropolitanis, Parochialibus, Hospitalibus, vel aliis quibusvis piis locis permutare, seu bona Archihospitalis & membrorum huiusmodi, cum praedictis & quibusvis aliis personis, etiam Ecclesiasticis vel secularibus, ac Ecclesiis & locis praedictis, cum quibus Archihospitalis & membrorum huiusmodi conditionem efficere poterint meliorem, in emphyteusim perpetuam, & sub annuo canone, sive censu, seu ad tempus, vel alias, toties quoties opus fuerit concedendi, & eorum pretia in fabricas & sustentationem pauperum Archihospitalis, & membrorum huiusmodi convertendi, libertatem licentiam & facultatem concedimus.

§. 6. Quocirca Venerabilibus fratribus nostris, universis & singulis Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, ac Cathedralium & Metropolitanarum, Ecclesiarum Canonicis, necnon eorundem Archiepiscoporum, & Episcoporum officialibus, seu Vicariis in spiritualibus generalibus, ubilibet constitutis, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, etiam si sint extra loca in quibus deputati fuerint Conservatores, & Iudices, Archihospitalium, membrorum, ac in illis degentibus personis, & huiusmodi durante servitio servitoribus, & eorum cuilibet, ac Confratribus, Syndicis, & Custodibus praefatis, in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, ipsosque & eorum singulos, etiam contra quoscumque bonorum suorum, spiritualium & temporalium, ac Archihospitalium & membrorum, ac in illis degentes, & servitores huiusmodi, illorumque beneficia praedicta, per eos, nunc & pro tempore obtenta, tam ratione personarum suarum, quam alias legitime spectantium & pertinentium occupatores & detentores, ac super eis injurias inferentes, & jacturas, perpetuo defendentes, faciant auctoritate nostra, Archihospitalium, membrorum, & personarum, ac huiusmodi durante servitio servitores, exemptione & liberatione, & Confratres, Syndicos, & Custodes, licentia & facultate huiusmodi, ac aliis praemissis pacifice frui & gaudere. Non permittentes eos, vel eorum aliquem, per Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Ordinarios, illorumque Officialibus, Vicarios, Rectores, Commissarios, ac etiam Iudices Ecclesiasticos & seculares, ac alios supradictos, etiam ut praefertur qualificatos, per Communia Civitatum, Universitatum, Oppidorum, & aliorum locorum, & quascumque alias personas huiusmodi indebitè molestari, vel eis super eisdem bonis gravamina, seu damna, aut injurias irrogari, facturi ipsi Archihospitalium, membrorum, ac personarum & servitoribus, cum ab eis vel procuratoribus suis, aut eorum altero fuerint requisiti, de praedictis & aliis personis quibuslibet super restitutione huiusmodi castrorum, villarum, terrarum, & aliorum locorum, jurisdictionum, Jurium, & bonorum, mobilium & immobilium, reddituum & proventuum, & aliorum quorumcumque bonorum, necnon de quibusvis molestiis, injuriis & damnis, praesentibus & futuris, in illis videlicet, qui judicialem requirunt indignem, summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu & figura iudicii; in aliis vero prout qualitas negotiorum exegerit, iustitiae complementum, occupatores seu detentores, praesumptores, molestatores, & injuriatores huiusmodi, necnon contradictores quoslibet, & rebelles, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis extiterint, quodcumque & quotiescumque expedierit, auctoritate nostra per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo, invocato ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii secularis, & nihilominus legitimis super his habendis servatis processibus, contra illos, quos censuras & poenas huiusmodi per eos pro tempore latas incurrisse con-

gerit, illas toties quoties opus fuerit, iteratis vicibus aggravare procurent.

§. 7. Non obstantibus sel. rec. Bonifacii Papae VIII. qua cavetur, ne quis extra suam civitatem & dioec. ad iudicium evocetur, nisi in certis exceptis casibus, & in illis non ultra unam dietam à fine suae dioec. seu ne Iudices & Conservatores à Sede deputati praedicta, extra civitatem & dioec. à quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii vel aliis vices suas committere, aut aliquos ultra unam dietam à fine dioec. eorundem trahere praesumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodo non ultra quatuor dietas aliquis à fine suae dioec. vigore praesentium non trahatur, seu quod de aliis, quam de manifestis injuriis & violentiis, & aliis quae judicialem requirunt indignem poenis, in eos si quas egerint, & in id procurantes adjectis, Conservatores se nullatenus intromittant; & Innocentii Quarti contra exemptos, Volentes; ac Pauli Secundi Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum Ambitiosae cupiditatis, incipientibus, quam aliis quibuscumque, à praedictis & quibusvis aliis Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris, tam à Iudicibus delegatis & Conservatoribus, quam personis ultra certum numerum ad iudicium non vocandis, & aliis editis constitutionibus & ordinationibus, quae eorundem Conservatorum per praesentes deputatorum possent in hac parte jurisdictioni aut potestati, ac ejus libero exercitio quomodolibet obviare; quodque dicti Vicarii, seu Officiales ac Canonici praedicti per praesentes deputati, non sint de personis, quae in Conservatores deputari non possunt, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis etiam cum similibus Conservatorum deputationibus, ac aliis conservatoriis quibusvis personis Ecclesiasticis, mensis, Hospitalibus, seu aliis piis locis, sub quibusvis verborum formis & clausulis, etiam derogatoriis derogatoriis, & aliis quantumcumque fortissimis & insolitis clausulis per nos & praedecessores ac successores nostros Romanos Pontifices, & Sedem eandem haecenus concessis, & in posterum concedendis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad haec servanda foret, & illis nullatenus, aut non nisi de Apostolica potestatis plenitudine derogari possit, illorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum praesentibus inferrentur, praesentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, illis alias in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si Patriarchis, Archiepiscopis, & aliis Ordinariis, eorumque Officialibus, & Vicariis, Canonicis, & occupatoribus, detentoribus, & injuriatoribus praefatis, vel quibusvis aliis, communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari, aut extra vel ultra certa loca ad iudicium evocari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi, & eorum personis, locis, & Ordinibus, militiis, & nominibus propriis mentionem, & qualibet alia dictae Sedis indulgentia generali vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam praesentibus non expressam, vel totaliter non insertam, dictorum Archiepiscoporum, & aliorum Conservatorum per praesentes deputatorum jurisdictionis expeditio in hac parte valeat quomodolibet impedire, & de qua, cujusque tenore de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis.

§. 8. Ceterum volumus, ac auctoritate & tenore praedictis decernimus, quod quilibet Conservatorum per praesentes deputatorum prosequi valeat articulum, etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonico praepeditus, quodque à dat. praesentium sit eisdem Conservatoribus per praesentes deputatis, & eorum cuilibet in praemissis omnibus, & eorum singulis ceptis & non ceptis, praesentibus & futuris, & pro praedictis procedere, ac si praedicta omnia &

Constitutio
omnibus
rogat.

Capitulum
est in m.
Privileg. a
princip.
Ista com.
sup.

Pr. ul. m.
Constitutio
cum art. m.

& singula coram eis cepta fuissent, & iurisdictione eorum, & cujuscumque eorum, in praedictis omnibus & eorum singulis, per citationem vel modum alium perpetua legitime extiterit, constitutione praedicta super Conservatoribus, & alia quomodolibet in genere edita non obstante.

§. 9. Et quia difficile foret praesentes literas ad singula loca, in quibus expediens foret, deferre, etiam volumus, & eadem auctoritate & tenore decernimus, quod ipsarum transumptis, manu alicujus notarii subscriptis, & sigillo alicujus Praelati, vel personae in dignitate Ecclesiastica constitutae, aut Curiae Ecclesiasticae munitis, in iudicio, & alibi, ubi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur eisdem praesentibus, si essent exhibitae vel ostensa. Nulli, &c.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo sexto decimo, 14. Kal. Julii, Pontificatus nostri Anno quarto.

XVI. Contra offendentes al quem ex S. R. E. Cardinalibus, vel ejus domum invadentes, etiam tempore Conclavis, aut bona ejusdem diripientes, eorumque complices & fautores.

Recordare quod contra offendentes Cardinalem, habes etiam sanctionem Pii V. in ejus consis. 93. ubi hanc extendit etiam ad scientes, & non revelantes.

LEO EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam, Sacro approbante Concilio.

Emerariorum quorundam qui S. R. E. praecipuas Catholicae Ecclesiae columnas ea qua convenit reverentia observare contempnunt, & in eorum res & bona manus violentas ausu sacrilego injicere non verentur, effrenata libido nos admonet, & inducit, ut ad eorum audaciam, antequam longius proropat, comprimendam, ea quae a praedecessoribus nostris in dictorum Card. dignitatis conservationem provida sunt consideratione statutae, pro illorum observantia firmiter nostrae innovationis munimine roboramus, extendamus, & ampliemus, prout temporum qualitas exigit, & tam eminenti in Ecclesia Dei dignitati conspicimus in Domino salubriter expedire.

§. 1. Sanè ab aliquibus citra temporibus damnabilis quidam in Urbe inolevit abusus, & licentia delinquendi, quo dum Apostolica Sede vacante per Card. in Conclavi existentes de futuri Romani Pont. electione tractatur, si qua de uno ex eisdem Card. quod in Pontificem sit electus vox prodeat, etiam non vera, illius domum vulgus armis aggreditur, & super ea diripienda, cum ipsius Card. conclave nondum egressi, familiaribus eam custodientibus vi contendit, & si etiam effractis foribus, aut pariete effosso aditus pateat, in praedam omnium bonorum quae ibi extant, hostiliter corrumpit, nisi armatorum praedidio defendatur nonnullique quandoque reperuntur ita temerarii & audaces, ut aliis etiam temporalibus praetextu rixarum domos Cardinalium hostiliter, & cum armis aggredi non verentur, in eaque morantes offendere, vulnerare, & quibus Cardinalatus honori, quibus sacrosancta militans Ecclesia tanquam purpureo tota decoratur amictu, non parum detrahitur, & eorum generatur contemptus, & homicidiorum, & aliorum scandalorum occasio exhibetur.

§. 2. Nos igitur hujusmodi temerarios conatus debita volentes animadversione reprimere, sacro approbante Concilio felic. record. Honorii III. & Bonifacii VIII. Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum contra aliquem dictae Ecclesiae Cardin. hostiliter insequentes, & illis praesentia, consilio, aut favore assistentes, eoque scilicet receptantes, aut defendentes, & eorum domos, & aedes, ut supra, invadentes, & eorum posteris, & bona, editas Constitutiones, auctoritate Apostolica, tenore praesentium innovamus. Decernentes eas ubique

debere perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari.

§. 3. Et nihilominus constitutiones easdem cum omnibus, & singulis in eis contentis censuris, & poenis, ad omnes, & singulas personas, cujuscumque status, conditionis, & excellentiae existentes, qui alicujus dictorum Card. domum, tam tempore dicti conclavis, etiam in Romanum tunc Pontificem sit electus, quam alias quomodocumque, & ex quacumque causa armata manu invadentes, & in ea violenter hostiliter aliquid diripientes, aut quempiam ex inibi existentibus vulnerantes, & eorum locos, & qui id fieri mandaverint, vel factum ejus nomine ratum habuerint, ac ipsis invaloribus consilium in praemissis, vel favorem praestiterint, & defecerint, extendimus, & ampliamus.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

§. 5. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae innovationis, decreti, extensionis, & ampliationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Datum Romae in publica sessione, in Lateranen. sacrosancta Basilica solemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo sextodecimo, 17. Kal. Aprilis, Pontificatus nostri Anno quarto.

XVII. Confirmatio sacri, & Oecumenici Concilii Lateranensis Quinti. Et indictio expeditionis contra infideles.

Concilium istud ex urgentissimis causis indixit Jul. II. ut sup. in ejus cons. 27. Sacrosancta.

LEO EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam, Sacro approbante Concilio.

Constituti juxta verbum Prophetae, meritis licet imparibus, super gentes, & regna, officii nostri debitum decenter exequimur, cum universi status Ecclesiastici, ac universales Ecclesiae, eorumque negotiorum reformationem per nos utiliter factam innovamus, & pro illius inviolabili observatione opportuna remedia adhibere, & Ecclesiis Cathedralibus, ac etiam Metropolitan. ne diutius suis pastoribus careant, providere cogitamus, ac ad illa curis assiduis vigilamus, & operibus curae nostrae indefectis, per quae Dominicum gregem curae nostrae commissum in conspectu Divinae Majestatis acceptum, & obsequentem reddere valeamus: Turcas vero & infideles alios, tam in Orientalibus, quam in Meridionalibus partibus consistentes, qui veri luminis, veraque salutis iter pertinacissima mentium caligine contempnentes, vivificae Crucis, in qua Salvator noster mortem ultrò suscipere voluit, ut mortem nostram moriendo destrueret, ac vitam sacratissimae vitae suae ineffabili mysterio repararet, infidiantes, & hostes Deo odibiles, ac Christianae Religionis persecutores acerrimos sese reddunt, reprimere, ac infestissimis, crebrisque eorum insultibus, quibus in Christianum sanguinem crudeliter debacchantur, non solum spiritualibus, verum etiam temporalibus muniti praedidiis possumus, auctore, & favore Domino, contraire.

§. 1. Sanè cum felic. record. Julius Papa I. praedecessor noster Sacrum generale Lateran. Concilium ac Venerabilium fratrum suorum Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium, de quorum numero tunc eramus, consilio, & assensu, laudabiliter, legitime, & ex rationabilibus causis Spiritu sancto cooperante convocasset, & in eo quinque Sessiones tenuisset, ac sextam Sessionem indixisset.

§. 2. Nos quibus etiam in minoribus constitutis in sum cordi desiderium semper fuerat generale Concilium, utpote agri Dominici culturam praecipuam, cele-

Extensio ad invadentes domos Card.

Dragatio contrarium.

Sanctio poenalis.

Dat. P. An. 4. die 16. Mart.

XVII.

Edita An. D. 1516.

Vigilantia hujus Pontif. ad multa egregia, & saluberrima.

Julius II. convocavit Conc. Lat. & durante Concilio accessit.

Pont. iste tunc creavit Concilium quod Concilium praedictum nunc dicitur.

brari videndi; dicto Julio prædecessore humanis rebus exempto, divina favente clementia ad summi Apostolatus apicem assumpti, honesto, utilique desiderio nostro debitum ex injuncto nobis curæ Pastoralis officio accessisse conspicimus, rem hanc ardentiori voto, & tota animi alacritate suscepimus, ac in dicta Sessione illius pro rogationem ex tunc expressis, & aliis causis nostrum, & dictorum fratrum animum moventibus, de eorundem fratrum consilio, & assensu ad certum tunc expressum tempus per nos facta, approbante eodem sacro Lateranen. Concilio approbavimus, & Concilium ipsum usque ad perfectionem causarum propter quas indictum extiterat, & præsertim inter Principes, & potentatus Christianos bellis atrocibus pæcatis, hostilibusque armis depositis, universalis, & firma pax componi valeret, pro qua tanquam pro saluberrimo bono, intactum nihil relinquendo, conatus omnes nostros adhibere intendebamus prosequi, & sine debito terminare velle, nostrique incommutabilis animi, & intentionis, fore & esse declaravimus, ut his quæ ad Dei laudem, Ecclesiæque præfatæ exaltationem, & Christi fidelium concordiam pertinent absolutis, sancta, & perneccesaria expeditio contra Catholicæ fidei hostes fieri, feliciterque de illis Altissimo favente triumphari posset.

Et omnibus ad Concilium conductum concessit.

§. 3. Et ut ad tam perutile Concilium accedere debentes ab accessu hujusmodi nullatenus retraherentur, nullamque omnino causam prætereire possent, omnibus, & singulis ad celebrationem Concilii per Julium prædecessorem convocatis, & ad dictum Concilium Lateranen. venientibus, ipsorumque venientium servitoribus ad Concilium Lateran. ad Urbem hujusmodi veniendi, & in ea liberè commorandi salvum conductum dicto sacro Lateran. approbante Concilio, dedimus, & concessimus, ac Reges, & Principes hortati fuimus, ut pro Sedis Apostolicæ reverentia venientes hujusmodi non molestarent, sed eos liberè venire permitterent.

Concil. fuit principaliter congregatum ex tribus causis, videlicet. Pro concordia Prim. ip. Christianorum, de qua hic infra habes. Pro reformatione Curie, de qua hinc supra. Pro abrogatione pragmatice, de qua hinc supra.

§. 4. Ac septimam Sessionem indiximus, in qua cum nihil magis affectaremus, quam ut causæ utiles, & necessariæ, propter quas dictum Concilium Lateran. indictum fuerat, ut desiderii nostri erat, ad finem debitum perducerentur, tres Card. aliorumque Prælatorum, qui causas hujusmodi, & alias Conciliarias materias audirent, & discuterent, auditaque & discussa in eodem Concilio referrent, particulares deputationes fecimus atque mandavimus, quarum quidem deputationum una pacis universalis componendæ inter Reges ac Principes Christianos, quæ una ex principalioribus Congreg. Concilii præfati causæ fuerat, & schismatis extirpationis. Altera generalis reformationis etiam Curie, reliqua verò discussio, & abrogationis pragmatice sanctionis, & rerum orthodoxam fidem concernentium, peculiarem curam haberent, & cum unaquæque deputatio quamplura utilia, & necessaria diligenter examinaverint, & accuratè nobis referant, ac per eos discussa, & examinata in aliis quinque Sessionibus successivè per nos tentis, sacro approbante Concilio per nos favente Domino, absoluta, & terminata fuerint, proculdubio cognoscimus Deum ipsum bonorum datorem, piis nostris, & non nisi ad commune bonum tendentibus desideriis pro sua immensa pietate, & misericordia plurimum fuisse, ac nobis, ut quæ mente nostra gessimus, & circa quæ plurimum laboravimus, videlicet ut Concilium ipsum causis propter quas indictum fuerat, juxta votum terminatis feliciter claudi, & absolvi posset, concessisse.

Imperator & Reges Concilio consensuerunt.

§. 5. Charissimus namque in Christo filius noster Maximilianus in Imperatorem electus Julii prædecessoris præfati, nostro verò tempore clar. mem. Ludovicus Francorum, & ceteri Reges, & Principes Christiani summo cum omnium gaudio Lateran. Concilio in Spiritu sancto legitime congregato adhererunt.

Concilio hinc usque Pisanum damnatum fuit, ut supra.

§. 6. Ac Pisanum Conciliabulum per quosdam nullam potestatem habentes indictum, & per eundem Julium prædecessorem damnatum, juxta ipsius Julii prædecessoris sententiam pro damnato habuerunt, & schisma ex eis pullulare ceptum (quod semper dum viguit quamplurimas calamitates Prælati, & altis Christi fidelibus ex diversis schismatum temporibus, & aliis ge-

neralibus Conciliis hæcenus celebratis attulisse constat) extinctum, ac universalis Ecclesiæ pax, & unio secuta extitit.

§. 7. Necnon tam Ecclesiasticarum quam secularium, & aliarum personarum mores, quantum expedire visum fuit, reformati, & nonnullæ causæ orthodoxam fidem concernentes terminatæ, ac nonnullæ aliæ materiæ dictis tribus deputationibus Cardinalium, & Prælatorum diligenter examinatæ, & discussæ, in dicto Concilio solerti cura expeditæ, & terminatæ fuerunt, nobisque per Cardinales, & Prælatos deputationum hujusmodi plures relatum fuit, nulla negotia eis discutienda, examinandaque remansisse, & à pluribus mensibus citrà nulla prorsus de novo à quoquam ad eos prolata fuisse, Episcoposque in partem sollicitudinis ad curam gregis Domini nobiscum perferendam vocatos, ac alios Prælatos in dicta Urbe præter sacrorum Conciliorum consuetudinem, cum eorum, & Ecclesiarum suarum incommodo, ac damno diutius permanuisse.

Concilium Lateranen. ab solutum fuit.

§. 8. Itaque ex præmissis omnibus, quæ per nos, & dictas deputationes in ipso Concilio expediri desiderabantur, sola Regum, & Principum pax & animorum concordia restare videbatur, pro qua qualis mens nostra semper fuerit, quantumve omni studio nostro circa illam componendam laboraverimus, cunctis literas à nobis emanatas legentibus apertissime constare potest, novitque Deus ipse, qui summa est omnium rerum lux, & veritas, quot precibus, quamve assiduis orationibus ab eo petere, & implorare nunquam desisterimus, ut Christianum gregem, cujus custodiam nobis, licet immeritis, commisit, mutuo charitatis fervore accensum, ad firmam ac perpetuam pacem ineundam, pro sua clementia inducere dignaretur, & nihilominus tam Nunciis nostris quos apud Maximilianum Imperatorem electum, ac eodem Reges, & Principes habemus, quam literis eos multis, & efficacissimis rationibus, præsertim si Religioni Christianæ, & Catholicæ fidei in grave periculum ac discrimen propter tyranni Turcarum potentiam nuper dilataram, & auctam deductæ, ut par est, consulere, & providere vellent, in Domino cujus causa præcipue agitur, hortati fuimus, ac ex eorundem Nuntiorum, Regumque & Principum ipsorum literis percepimus, exhortationes nostras tantæ apud eosdem Reges, & Principes auctoritatis, & efficacitatis fuisse, illorumque corda, & animos adeo flexisse, & commovisse, ut fere inter omnes pax tandiu à nobis pro Reipublicæ Christianæ universali bono desiderata, omnino conclusa fuerit, & si quid superest, propediem componendum (ipso Deo favente) speretur: quod mente, animoque nostro subinde nobis revolventibus exultat cor nostrum in Domino nostro JESU CHRISTO, ipsique super hoc gratias agimus, omnium gratiarum largitori, quod ipsos ad optatam nobis concordiam induxerit, ac per omnes Christi fideles ea signa lætitiæ, quæ in similibus fieri consueverunt, & gratias Deo agendas, ipsumque Deum, ut pax conclusa perduret, rogandum esse censemus.

Pax, & concordia inter Principes Christianos conclusa fuit.

§. 9. Solum itaque superest, ut sancta ac perneccesaria contra infidelium rabiem Christianum sanguinem sitientium, expeditio capiatur, necnon omnia, & singula quæ in XI. Sessionibus, partim per nos, partim per Julium prædecessorem hujusmodi hæcenus tentis, gesta, & facta potiori pro cautela approbentur, & innoventur, ac inviolabiliter observari mandentur. Quia igitur super his cum fratribus nostris, & aliis Prælati matura deliberatione, sacro approbante Concilio, omnia, & singula in dictis XI. Sessionibus gesta, & facta, ac literas desuper editas, cum omnibus in eis contentis clausulis (exceptis quibusdam quæ certis personis pro universalis Ecclesiæ pace, & unione duximus concedenda, necnon executorum in illis deputatione) Apostolica auctoritate approbamus & innovamus, illaque perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari debere decernimus atque mandamus.

Hic Pontifex do. d. Concilium Lateran. confirmavit.

§. 10. Et illorum executores ad illa, & in eis contenta observari faciendum, in Romana Curia Governatorem Almæ Urbis nostræ, & Vicarium nostrum pro tempore existentes, ac Cameræ Apostolicæ Generalem Audito

Executores illius deponunt.

Auditorem, qui personas sibi respective subiectas, ad id cogere, & compellere valeant, extra vero eam, omnes & singulos locorum Ordinarios deputamus. Inhibemus sub excommunicationis late sententiae poena, omnibus, & singulis Christi fidelibus, ne in praesenti Concilio gesta, & facta sine nostra, & dictae Sedis licentia speciali, glossare, aut interpretari praesumant.

§. 11. Ac fidei urgente nos zelo dictam contra infideles expeditionem per nos, & dictum Julium praedecessorem dictis causis Conciliaribus expeditis, toties in dictis Sessionibus propositam, & promissam, & cum Oratoribus Regum, & Principum apud nos existentibus communicatam, & discussam, pie mem. Nicolaum Papam V. etiam praedecessorem nostrum, qui post Constantinopolitan. Urbis calamitosum excidium ad vindicandas CHRISTI injurias, & infidelium furorem reprimendum generalem contra eos expeditionem indixit, & quem solerti studio rec. mem. Callistus III. ac Pius II. Rom. Pont. etiam praedecessores nostri imitati fuerunt, invitantes ad triennium proximè futurum, cum facultate per nos, unà cum eisdem fratribus nostris decimas fructuum ex Ecclesiis, & Monasteriis, ac aliis beneficiis in universo Orbe consistentibus imponen. & exigen. ac omnia, & singula alia, quae ad huiusmodi expeditionem necessaria sunt, & quae in similibus expeditionibus fieri consueverunt faciendi, sacro approbante Concilio, sumendam, faciendam, & prosequendam decernimus, & ut felicem sortiatur effectum, pias, humiles ac devotas ad Omnipotentem Deum preces jugiter fundimus, idemque omnibus utriusque sexus Christi fidelibus faciendum mandamus.

§. 12. Eisdem Maximilianum in Imperatorem electum, ac Reges, Principes, & Potentatus Christianos, quorum virtutem Deus excitare nos jubet, hortantes, ac per viscera misericordiae Dei nostri JESU CHRISTI obsecrantes, perque tremendum ejus judicium obstantes, ut ipsi memores se de ipsa Ecclesia CHRISTI sanguine redempta, & per eos etiam propriae vitae non parendo, tuenda, & conservanda rationes reddituros esse, omnibus invicem posthabitis odiis, mutuisque dissensionibus ac similitatibus oblivioni perpetuae demandatis, ad defensionem Christianae fidei, sicut proprio, & necessario eorum incumbit officio, fortiter, & potenter exurgant: & in tantae necessitatis articulo, prout eorum fuerint facultates, prompta auxilia praebere studeant: eosdem nihilominus paterno affectu monentes, ac requirentes, ut pro Summi Dei, & Apostolicae Sedis reverentia, pacem per eos initam, saltem dicta expeditione durante, inviolabiliter observare procurent, ne tantum bonum, quod dextera Domini assistente securum speramus, & optamus, aliqua interveniente discordia, & dissensione, valeat impediri.

§. 13. Et ne Praelati ac alii ad praesens Concilium quod ferè quinquennium duravit, laboribus, & expensis ulterius fatigentur, & ut eorum Ecclesias visitare, & consolari possint, ac aliis certis, rationabilibus, & justis causis praesens Concilium absolvimus, & cum benedictione Domini dimittimus, omnibusque & singulis in eo existentibus, ad propria remeandi, sacro eodem approbante Concilio licentiam concedimus, & ut ad propria aliquibus spiritualibus muneribus refecti cumulatori gaudio remeare possint, illis, eorumque familiaribus plenariam omnium peccatorum suorum remissionem, & indulgentiam semel in vita, & in mortis articulo elargimur.

§. 14. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae approbationis, innovationis, constitutionis, mandati, deputationis, inhibitionis, decreti, monitionis, requisitionis, absolutionis, dimissionis, concessionis, & elargitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Datum Romae in publica sessione, in Lateran. sacrosancta Basilica solemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicae 1516. 17. Kal. April. Pontificatus nostri Anno quarto.

Facultas Visitatorum Congregationis Monachorum beatae Mariae Montis Oliveti, Ordinis S. Benedicti circa locationes, & alienationes bonorum immobilium d. Congregationis, in evidentem ejus utilitatem.

Hac facultas habens erat duorum Praelatorum Congregationis, ut sup. in Julii II. const. 11. Ex injuncto. Institutionem vero, & statum ipsius Congregationis indicavi sup. in const. 1. Clem. VI. Sollicitudinis.

LEO EPISCOPUS, &c. Dilectis filiis Abbati Generali, & Visitatoribus Congregationis Monachorum Beatae Mariae de Monte Oliveto, Ordinis Sancti Benedicti, Salutem & Apostolicam benedictionem.

EX debito Pastoralis Officii ad ea providere nos convenit, ut Monasteriorum, & aliorum Regularium locorum utilitati, & commoditati valeat provideri.

§. 1. Dudum siquidem felicitis recordationis Julii Papae II. praedecessori nostro, &c. Omittitur insertio hujus bullae, quae est sup.

§. 2. Cum autem sicut exhibita nobis nuper pro parte vestra petitio continebat, dictae Congregationis Visitatores, à multo tempore citra esse consueverint sex Praelati, quorum consilio, & consensu Generalis ejusdem dictae Congregationis Abbas pro tempore existens, Congregationem ipsam gubernat, & qui bini, saltem bis in anno ad visitandum omnia, & singula Monasteria dictae Congregationis mitti solent, & saepe contingat, sive propter multitudinem Monasteriorum visitandorum, sive propter aliquorum ex eisdem Visitatoribus adversam valetudinem, aut alios sinistros eventus, quod duo simul dictorum Visitatorum omnia Monasteria hujusmodi incedendo visitare non possint, sed multoties singuli ad visitandum mittantur, ordinaverintque praeterea, quod quando unus solus Visitator mittitur, ipse sic pro tempore missus, unum sacerdotem de gremio vestro sibi in locum assumere possit, qui dicta visitatione durante, omni Visitatoris auctoritate fungatur, & cum grave admodum, & dispendiosum Monasteriis, Prioratibus, & locis visitandis foret, si ob unius Visitatoris defectum, Abbates, seu Priores, aut alii, obtinendi licentiam vendendi, seu alias alienandi juxta formam singularum literarum praedictarum commoditate carerent, pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut Monasteriorum, Prioratuum, & aliorum Congregationis hujusmodi locorum utilitati consulere, aliasque in praemissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 3. Nos igitur vos, & singulares personas ex vobis à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis, à jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existitis, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati vobis, ut etiam unus ex dictis Visitatoribus, qui solus fuerit ad visitandum pro tempore missus, unà cum socio sacerdote, qui tamen Conventus ex dicta Congregatione existat, per eum in Conventum visitatorem pro tempore electo, in omnibus, & singulis venditionibus, & aliis alienationibus, per Abbates, Praelatos, Priores, & Conventus hujusmodi, juxta dictarum literarum continentiam faciendis, consensum praestare, & licentiam vendendi, & alias alienandi, ut praefertur, dictis Abbatibus, Praelatis, Prioribus, & Conventibus respective, servata alias singularum literarum earundem forma, concedere libere, & licite valeant, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, de speciali dono gratiae indulgemus.

§. 4. Decernentes, & declarantes totum id, quod per Visitatorem cum socio, sic per eum pro tempore electo, circa venditiones, & alias alienationes hujusmodi actum,

expeditionem per nos

horum principis ad

praelatos qui concil. inter-

sentio po-

Dat. P. An. 4. 16. Martii.

XVIII.

Edict. An. 1516.

Exordium.

Inl. II. bulla.

Partis Congr.

Concessio Pontificis de facultate unius Visitatoris circa alienationem bonorum Congreg.

Validatio alienationum ab eo factum.

actum, & gestum fuerit, valere, plehamque roboris firmitatem obtinere, ac Abbatibus, Prælatibus, Prioribus, & Conventibus præfatis, & ceteris eis contrahentibus sustinere debere in omnibus, & per omnia, perinde ac si electus per Nos, & Generale Capitulum ipsius Congregationis deputatus, & missus Vilitator foret.

Derogatio contrarium.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Congregationis Monasteriorum, Prioratum, & aliorum locorum prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, & omnibus illis, quæ dictus Julius prædecessor in suis literis prædictis voluit non obstat, cæterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo, &c.

Nulli ergo, &c.
Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo decimo sexto, IV. Kal. Septembris, Pont. nostri Anno quarto.

XIX. Confirmatio, & extensio jurisdictionis S. R. E. Camerarii, & Magistrorum Viarum Almar Urbis. Et declaratio circa appellaciones ab eorum sententiis interponendas.

Amplioem habet hic Magistratus auctoritatem ex Pontif. successorum concessione, ut videre est inf. in Greg. XIII. const. 22. Qua publica, ubi plenè notabo, & exinde huc abrogatur in huius quæ ibidem sententiæ respiciunt.

Edicta An. D. 1516. & 1519.

LEO EPISCOPVS,
Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Inter curas multiplices, quæ pro pastorali officio laudabiliter exequendo nobis incumbunt, illam libenter amplectimur, per quam Romanæ Urbis, in qua Apostolorum princeps sibi & suis in CHRISTI Vicariatu successibus Sedem statuit, & ad quam de universis Orbis provinciis, frequens assiduusque hominum est accessus, comitio non minus in urbanorum rusticorumque prædiorum amplitudine, & excellentia, quam virorum insignium numero, & ornatu, nostræ provisionis opere præclarior in dies, atque illustrior fiat, & qui in ea pro tempore degerint, aut Romani Pontificis Curiam sequentur, certiore in suorum dispositione bonorum libertate fruuntur: & quæ propterea à nonnullis ex prædecessoribus nostris provida consideratione emanarunt, ut eo firmiter illibata permaneant, quo fuerint crebrius Apostolico circumfusa præsidio, nostræ approbationis munimine roboramus, extendimusque & ampliamus, prout temporum ratione habita, nostro, & ejusdem Urbis, ac Curie decori cognoscimus expedire.

Sicut. 17. editio comp. hic indicatam.

§. 1. Dudum siquidem fel. rec. Sixtus Papa Quartus prædecessor noster cupiens dictæ Urbis decori, & venustati in structuris, & ædificiis, &c.

Iul. II. d. const. approbavit.

Omittitur insertio hujus bullæ, quia totam habes sup.
§. 2. Et successive præm. Julius Papa II. etiam prædecessor noster motu, & scientia similibus dictas priores literas cum inhibitionibus, ac singulis aliis in eis contentis clausulis approbavit, & confirmavit, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & observari debere decrevit, voluit & mandavit.

Hic modo Pontif. innovat & confirmat const. Sixt. & Jul.

§. 3. Nos igitur considerantes, quantum decoris, & dignitatis Urbis, & Curie supradictis, & in ædificiorum, & prædiorum ampliacione, & salubrioris aeris amenitate, & hominum in omni virtutum & dignitatum genere illustrium copia & cultu, à tempore quo dictæ literæ emanarunt, accessit, & quod pro conservatione, & in melius progressu Curie, & Urbis prædictarum status, necessaria est perpetua & inviolabilis dictarum usus & observantia literarum, earumque in aliquibus, quæ ipsarum, etiam in suburbis, & aliis locis dictæ Urbis, ut præmittitur, circumvicinis effectum passim impedire noscuntur, extensio & ampliatio, cupientesque in præmissis pro virili nostra opportunitatem adhibere remedium, motu simili, non

aucujus nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera, & matura deliberatione, ac certa scientia auctoritate Apostolica, tenore præsentium, omnes, & singulas literas prædictas cum omnibus in eis contentis clausulis, approbamus, & innovamus, & præsentis scripti patrocinio communitimus. Decernentes eas in singulis ipsarum partibus, etiam in quibus forte hætenus in usum receptæ non sunt, debere ab omnibus perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari.

§. 4. Et nihilominus dictorum prædecessorum inhaerendo vestigiis, cupientes ipsorum civium, & Curialium, & aliorum ædificare volentium commoditatibus providere, ut quanto citius Urbis ipsa, ac prædia, nostris præsertim temporibus, ædificiis, ac prædiis instaurentur: considerantes, quod in eadem Urbe & ejus districtu, sunt multæ domus, & loca sub proprietate, tam diversarum Basilicarum, & Ecclesiarum, quam Hospitalium, & aliorum quorumcumque piorum locorum, in casum in quem domini, quibus in censum aut emphyteusum, seu alias quomodolibet locata, aut domus concessæ sunt, in illis ædificare vellent, vel cum aliis ad hunc effectum tantum, prout melius potuerint, concordare, juxta seriem & tenorem literarum fel. record. Alexandri Papæ Sexti, etiam prædecessoris nostri, super via Alexandrina emanatarum, quas cum omnibus illarum inhibitionibus, decretis, clausulis, & mandatis approbamus, & innovamus, ac ad quæcumque Urbis & prædiorum loca ad hunc effectum extendimus, & ampliamus. Earundem tamen Basilicarum, Ecclesiarum, & aliorum quorumcumque, etiam piorum, locorum, non solum indemnitati, sed utilitati providere volentes, prout per præsentis providemus: & ut dicti domini, vel alii ad ædificandum facilius, & libentius inducantur, volumus, & decernimus, quod si census, vel responsio, & pensio annua erit in emphyteusum perpetuam alicujus familie, quod tali casu liceat illis de familia tantundem censum, sive similem responsionem in aliam domum, sive domos, vel possessionem, aut quæcumque alia bona stabilia ad dictum censum, vel responsionem convenientia, transferre, etiam permutare, aucta tamen decima parte: Quod etiam volumus & decernimus esse de domibus, & locis, tam intra quam extra ipsam Urbem infra miliaria prædicta hujusmodi consistentibus, & cæteris bonis dictarum Basilicarum, Ecclesiarum, & aliorum etiam piorum locorum, diversis inquilinis pro annua responsione, vel aliter, etiam ad plures annos, quibusvis locataris locati, seu ad plures vitas, aut cum facultate denominandi unam vel plures personas, concedere solitis, seu concessis, aut in futurum concedendis, quo possint in illis ædificare, seu illa quoquo modo ampliare volentes, dare, & consignare dictis dominis, & proprietariis alias domos, seu possessiones, vel quæcumque alia bona stabilia tantundem, diversis inquilinis pro annua pensione, cum augmento tamen decimæ, seu majoris partis, arbitrio Camerarii, & Magistrorum stratarum hujusmodi, quod honestum visum fuerit, ac alias, seu illarum, & illorum pretia cum dicto augmento, juxta formam, & tenorem dictarum literarum Alexandri, & pecunias inde provenientes in alias possessiones & bona, vel necessitates ipsarum Ecclesiarum, prout in dictis literis latius continetur, convertere. Quod si quis id efficere recusabit, possint Camerarius & Magistri præfati juxta facultates in dictis literis Sixti & Alexandri concessas, cogere quæcumque capitula, conventus, hospitalia, & alia quævis etiam pia loca ad faciendum dictam permutationem cum augmento dictæ decimæ partis.

Confirmat const. Alex. VI. quam non nisi viam omni- bus emphyteusis in districtu Mag. etc. dicit etiam bona locum piorum.

§. 5. Et si inter duos, aut plures ædificare volentes, lis, aut controversia orti contingat, volumus, & decernimus, quod præventio habeat locum, & quod qui primus negotium inceperit, & dictos dominos proprietarios primus interpellaverit, ille sit potior, nec ab aliquo postea molestari, vel quoquo modo impediri possit, & valeat, quinimo ex tunc sit illi jus quæsitum. Et tamen ad tollendum scandala seu controversias, quæ exinde orti contingeret, ne quis postea dolose & fraudulenter obprotetiam aliquorum, & invidiam, seu ipsorum commodum plerumque fieri posset, etiamsi plus offerret, & aliis, ut præmittitur, esset impedimentum, volumus & decet

Præventio permittitur per se ad hoc esse const. citatam in rubr.

decernimus, quod permutatio hujusmodi cum augmento decimæ partis, & ultra, prout arbitratum fuerit, ut præfertur, censetur, & sit in evidentem utilitatem. Et ne ob hujusmodi interpellationem domini & proprietarii prædicti aliqua damna, seu incommoda patiantur, quod liceat ipsis easdem suas domos, loca & bona retinere, donec sit illis cum effectu assignata dicta recompensa cum augmento hujusmodi.

§.6. Et quoniam, sicut accepimus, nonnulli ad habitandum domos quibus illarum vicinos, pro ornatu, & ampliatione prædictis indigere conspiciunt, de novo se conferunt, vel illas instaurari, aut refici faciunt, ut quod eis directo non licet, hac saltem via obliqua dictæ Urbis decori & utilitati obviant, illa augere desiderantes, ad domos ipsas longè plus justo pretio emendum necessitate compellant, auctoritate & tenore præmissis declaramus, omnes, & singulos, qui postquam pro parte dictorum Magistrorum super domibus eorum per eos tunc non habitatis, pro commoditate in illis, & apud illas ædificare volentium, ut præfertur, vendendis requisiti fuerint, domos vendendas hujusmodi de novo habitare, aut instaurari, vel refici, non tamen à fundamentis facere inceperint, ad illas vendendum juxta dictarum Sixti prædecessoris posteriorum literarum tenorem, perinde ac si ad eas de novo habitandum se non contulissent, illasve instaurari, aut refici facere non inceperint, per Camerarium & Magistros præfatos cogi, & compelli posse atque debere, tam in præteritis quàm in futuris.

§.7. Ac volumus ea omnia quæ per Sixtum prædecessorem præfatum super venditionibus & divisionibus domorum, arearum, sive platearum intra Urbem consistentium in favorem personarum de novo ædificare, aut constructa ædificia & prædia ampliare volentium, ab invitis dominis, seu etiam eorum nomine faciendis, provi- de sunt disposita, etiam extra Urbem in locis ultra prædicta milliaria non distantibus, in quibus ab aliquot citra annis multa & speciosa viridaria, vineæ, & alia non minus pulchra, quam usui humano utilia, necessaria, se- cussus, & ædificia surgere inceperunt, vicem sibi vendicare, & effectum sortiri debere, ubi & quoties eisdem Camerario, & Magistris videbitur utilitati vel ornatui publico expedire.

§.8. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis facultatum, & licentiarum testandi, & alias disponendi inter vivos, vel in ultima voluntate, de bonis & rebus per Ecclesias, & alia Ecclesiastica, & pia loca, illorumve fructus, redditus, & proventus pro tempore acquisitos, personis Ecclesiasticis, sæcularibus & regularibus, per Sedem Apostolicam quomodolibet concessarum, revocationibus, reductionibus, modificationibus, suspensionibus, & aliis contrariis constitutionibus, etiam per viam perpetuæ constitutionis, ex quibusvis etiam in fidei, ac Terræ sanctæ contra Infideles, & fabricæ dictæ Basilicæ sub- sidium, aut aliis quantumlibet maximis & urgentissimis, ac necessariis causis, etiam motu & scientia, ac potestatis plenitudine similibus, & de dictorum Cardinalium consilio, etiam consistorialiter habito, & cum aliis, &c.

Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini- cæ 1517. IV. Nonas Novemb. Pont. nostri Anno 4.

Sequitur extensio dictæ bullæ.

LEO EPISCOPVS, Motu proprio, &c.

§.1. Cum sicut accepimus non obstan. quod juxta for- mam literarum super liberation. domorum & aliorum quorumcumque locorum, rerum, bonorum, etiam sub proprietate alicujus Ecclesiæ, aut piorum locorum existentiam, soluta seu aucta decima parte à nobis emanatarum: tam per Camerarium nostrum & Magistros stratarum, quàm etiam alios per nos deputatos, super liberatione censuum, canonum, sive responsionum super eisdem domibus, locis & bonis. consistentium pronantia

ri seu declarari contingat, tamen patroni domorum, aut proprietarii dictarum Ecclesiarum & piorum locorum, à dictis provinciis, & sententiis appellare, & appellationum hujusmodi causas in infinitum protrahere non verentur, contra mentem nostram.

§.2. Nos igitur attendentes, quod propter præmissa civis & curiales, & alii, constructionibus, & ampliationibus ædificiorum, quæ non solum ad commodum prævatum, sed etiam ad publicum & maximum ornamentum Almæ Urbis nostræ cedunt, penitus retrahuntur, ac seu per his opportunè providere volentes, motu simili, & ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuè statuimus, & ordinamus, quod præ- tendentes se ex hujusmodi sententiis indebitè gravari, non debeant sub pœna mille ducatorum auri, Camera nostræ Apostolicæ ipso facto, sine aliqua declaratione applicandorum, & damnorum ac interesse per partem ob inobservantiam literarum prædictarum quovis modo supportandorum, ab ipsis sententiis, & ordinationibus appellare, querelare, seu aliquo modo conqueri. Sed possint ad Cam. Apost. habere recursum, & querelam super præmisso augmento, & Præsid. dictæ Cameræ de eo cognoscere. Et partes fecisse debeant, quod cognoscatur & terminetur infra quindecim dies à die latæ sententiæ hujusmodi, quæ in ipsa Camera infra tres dies porrigi debeat, quibus elapsis, si non fuerit aliquid determinatum, sententiam, de qua porrecta fuerat querela, etiam pro dicto augmento decimæ partis, prout declaratum fuerit, executioni debitæ, omni exceptione remota, demandent. Si verò fuerit in aliquo reformata, reformatio- ni hujusmodi, omni appellatione remota, statim, & exequi debeat, omni sublata appellatione vel exceptione.

§.3. Et quia etiam intelleximus in dubium revocari, an literæ nostræ prædictæ ad vineas & viridaria se ex- tendant: ea propter ad omne dubium tollendum literas prædictas, etiam ad vineas, viridaria, & alia prædicta, tam in Urbe, quàm extra, & in locis in dictis literis compre- hensis existentia extendi debere decernimus & declara- mus. Decernentes irritum & inane quicquid contra præ- missa, scienter vel ignoranter attentatum fuerit, aut in futurum attentari contigerit.

§.4. Mandantes eidem Camerario, & Cameræ Apo- stolicæ ac Legatis, respectivè, ut omnia in dictis literis ac præsentibus contenta, omninò & effectualiter obser- vari faciant.

§.5. Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, stylo Palatii, cæterisque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

§.6. Volumus autem, quod literarum Apostolicarum prædictarum ac præsentium transumptis manu unius Clerici & notarii Cameræ subscriptis, quemadmodum prædictis ubique fides adhibeatur.

Dat. Romæ apud S. Petrum, die decima Januarii 1519. Pont. nostri Anno sexto.

Damnatio pragmaticæ sanctionis in Regno Fran- ciæ editæ in detrimentum Sedis Apostolicæ, Et concordia cum Ludovico Rege, circa pro- visiones beneficiorum Ecclesiasticorum.

Hujus pragmaticæ abrogationem in isto Lateranensi Concilio discussi jussu Jul. II. die 10. Decembris 1512. quam veluti hic plenè relatam, missam facere duxi.

LEO EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

Pastor æternus gregem suum usque ad consumma- tionem sæculi nunquam deserturus, ita Apostolo teste, obedientiam dilexit, ut pro expiando primi paren- tis inobedientiæ peccato se ipsū humiliaverit, factus obe- diens usque ad mortem, migraturus verò ex mundo ad Patrem in soliditate petræ, Petrum ejusque successores Vicarios suos instituit, quibus ex libri Regum testimonio

Appellatio non datur à sententiis Mag- istrorum. Viarum. Immo servat- tur dari app- ellationem ad Clericum Præfatum. Viarum.

Extensio d. bullæ ad vineas & viridaria.

Executio de- punitio.

Clausula de rogatione.

Fides tran- sumptorum.

Dat. P. An. & die 10. Jan.

XX.

Edict. An. D. 1516.

Procurator

ita

quæ non possunt sustineri sine.

quæ non possunt sustineri sine.

quæ non possunt sustineri sine.

quæ non possunt sustineri sine.

quæ non possunt sustineri sine.

quæ non possunt sustineri sine.

ita obedire necesse est, ut qui non obediat, morte moriatur, ut alibi legitur in Ecclesia hinc non potest, qui Romani Pontificis Cathedram deserit, quoniam Augustino, Gregorioque auctoribus, sola obedientia est mater, custodique omnium virtutum, sola fidei mater, possidens, sine qua quisque in fideis convincitur, nisi fides esse videatur. Itaque nos eodem modo docente solliciti esse debemus, ut qui a Rom. Pont. prædecessoribus nostris, præsertim in sacris Conciliis, per obedientiam huiusmodi, auctoritatis, libertatisque Ecclesiasticæ, & Sedis Apostolicæ defensione mature, & ex legitimis causis, inchoata sunt, nostris studio, cura, & diligentia debite solvantur, & ad prædictam finem perducantur, simplicium quoque animarum, quarum etiam rationem Deo reddiduri sumus, à solis, & laqueis tenebrarum principis liberentur.

*Julius II. in
divis. Consi-
lium Latera-
nense scripsit.*

§. 1. Sanè fel. rec. Julius Papa Secundus prædecessor noster post illicitum ex legitimis tunc expressis causis de venerabilium fratrum suorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, & quorum numero tunc eramus, consilio, & assensu, sacrum Lateranense Concilium provide considerans cum eodem sacro Lateranen. Concilio Bituricen. Regni Franciæ corruptelam, quia illi pragmaticam sanctionem vocant, cum maximo animarum periculo, & scandalo, ac dignitatis Sedis Apostolicæ detrimentis, & vilipendio, retractis temporibus viguisse, & adhuc vjgere, ejusdem pragmaticæ sanctionis negotium, eodem approbante Concilio discutendum, certis tunc nominatim deputatis Cardinalibus, & Prælati certæ Congregationis commisit.

*Mandatum
vixit Gal-
los super re-
vocacione
pragmaticæ
in his in-
vibr.*

§. 2. Et quanquam sanctio præfata ex multis nullitati notorie subjaceret, schismaque manifestum foret, & contineret, & propterea citatione aliqua minime præcedente per se irrita, nulla, & invalida declarari potuisset, ex abundanti tamen cautela idem Julius prædecessor Gallicos Prælatos, Capitula Ecclesiarum, & Monasteriorum, Parliamenta, & laicos illis faventes, & dictæ sanctionis utentes, omnesque & singulos aliis in præmissis sua communiter, vel divisim interesse putantes, per edictum publicum, cum ad partes illas tutus tunc non pateret accessus, in Mediolan. Asten. & Papien. Ecclesiarum valvis affigendum monuit, & citavit, ut infra tunc expressum terminum coram eo, & dicto Concilio comparent, causasque dicerent, quare sanctio præfata, illiusque corruptela, & abusio in concernentibus auctoritatem Romanæ Ecclesiæ, & sacrorum canonum, ac Ecclesiasticæ libertatis violationem nulla & invalida declarari non deberet.

*Ita Papien-
(Julio in eorum
defuncto) mo-
nitionis terminum prærogavit.*

§. 3. Cum dicto Julio prædecessore in humanis agente diversis impedimentis causantibus citatio exequi, & reproduci, ac negotium abrogationis huiusmodi plene discuti, ut intentio ipsius Julii prædecessoris fuerat, non potuisset, sed eodem Julio prædecessore rebus humanis exempto, citatio ipsa legitime executata, & per Procuratorem fiscalem sacri Concilii promotorem reproducta, ipsorumque citatorum non comparentium contumacia accusata, & ad ulteriora procedi petiitum fuisset, nos divina favente clementia ad summi Apostolatus apicem assumpti, omnibus ritè pensatis, petitionis prædictæ ex certis causis nullum tunc responsum dedimus, ac deinde cum per dictos monitos, & citatos diversa impedimenta allegarentur, quare in termino eis, ut præfertur, præfixo comparere non potuissent, ut omnis justæ excusationis, & querelæ occasio eis auferretur, terminum citationis, & monitionis huiusmodi præfixum eodem sacro approbante Concilio ad alium tunc expressum terminum jam diu effluxum in diversis Sessionibus pluries propagavimus.

*Quo elapso
ad abrogacionem
d. prag-
maticæ detri-
nare constituit.*

§. 4. Cum autem moniti & citati prædicti sublatis jam omnibus impedimentis, effluxisque omnibus terminis coram nobis, & dicto Concilio non comparent, nec comparere curaverint ad allegandum causam quare sanctio prædicta nulla declarari non debeat, ita ut excusationi ultra locus non sit, possintque merito contumaces reputari, prout eos exigente justitia reputamus. Nos mature attendentes pragmaticam sanctionem, vel potius ut dictum est corruptelam, schismatis tempore à non habentibus potestatem editam, reliquæ Christianæ Reipublicæ Ecclesiæque sanctæ Dei nullatenus conformem,

& à cons. mem. Ludovico XI. Francorum Rege Christianissimo revocata, cassata, atque abolita, auctoritatem, libertatem ac dignitatem dictæ Sedis vicinam, ac diminuisse, facultatemque Rom. Pont. pro tempore existantis, de Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Card. pro universali Ecclesia assidue laborantium, virorumque Doctorum personis quibus abundat Curia, & quorum Consiliis Sedis Apostolicæ, & Rom. Pont. atque universali Ecclesiæ auctoritas, & potestas conservantur, negotiaque diriguntur, & in prospero statu confoventur, Ecclesiis & Monasteriis, eisdemque personis de reliquis beneficiis ecclesiasticis juxta eorum status exigentiam providendi penitus auferre. Prælati verò ecclesiasticis illarum partium causam præbere, ut ipsi nervum ecclesiasticæ disciplinæ obedientiæ sanctum frangant, & violentè, ac contra nos, & Sedem prædictam eorum matrem, cornua erigant, & eis ad præmissa audendum viam aperire, ipsamque notorie nullitati subjacere, nulloque nisi alicujus temporis, seu potius tolerantie cujusdam adminiculo fulciri, et si Rom. Pont. prædecessores nostri præfati, prout ipsi suo tempore summopere optare demonstrarunt, corruptelam, & abusionem huiusmodi, vel malignitatem temporum, vel alias illi providere, & in totum occurrere non valentes, suis temporibus tolerasse visi fuerunt, considerantes tamen ab ipsius Bituricen. sanctionis editione vix annos septuaginta fluxisse, nullumque infra hoc temporis spatium præter hoc Lateranen. Concilium, legitime fuisse celebratum, quo cum disponente Domino constituti sumus, ab ejusdem improbæ sanctionis extirpatione, totali annulatione, siue nostra, & tantorum Patrum in præfati Concilio congregatorum nota, ac nostra & doctorum illa utentium animarum periculo abstinere, seu desistere non posse, Augustino teste, judicamus, atque censemus.

*Leo I. resp.
vit. ubi
tra. hinc
2. Epistola
Synod.*

§. 5. Et sicut pie memorie Leo Papa, prædecessor noster, cujus in hoc libenter quoad possumus vestigia imitatur, ea quæ in secunda Ephesina Synodo temere contra justitiam & Catholicam fidem gesta fuerunt, postmodum in Chalcedon. Concilio mandavit, ac fecit pro dictæ fidei firmitate, revocari, ita & nos à tam nefariæ sanctionis, & contentorum in ea revocatione, retrahi aut desistere salva conscientia, ac nostro, & ipsius Ecclesiæ honore non posse, ac debere censemus.

*Ideo hic
jure reu-
d. prag-
maticam
quarum
firmatam
concordiam
Basilien-
Papa si
pra Concilio
us hic
tur.*

§. 6. Nec illud nos movere debet, quod sanctio ipsa & in ea contenta, in Basileen. Concilio edita, & ipso Concilio instante à Bituricen. congregatione recepta & acceptata fuerunt, cum ea omnia post translationem ejusdem Basileen. Concilii per rec. mem. Eugenium Papam IV. etiam prædecessorem nostrum factam, à Basileen. Concilio, seu potius conventicula, quæ præsertim post huiusmodi translationem, concilium amplius appellari non merebatur, facta extiterint, ac propterea nullum robur habere potuerint, cum etiam solum Rom. Pont. pro tempore existens, tanquam auctoritatem super omnia concilia habentem, conciliorum indicendorum, transferendorum, ac dissolvendorum plenum jus & potestatem habere, nedum ex sacre Scripturæ testimonio, dictis Sanctorum Patrum, ac aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, sacrorumque canonum decretis, sed propria etiam eorundem Conciliorum confessione manifestè constet, quorum aliqua referre placuit, reliqua verò utpotè notoria silentio præterire. In Alexandrina enim Synodo Athanasio ibidem existente, Felici Romano Pontif. ab eadem Synodo scriptum fuisse legimus, Nicænam Synodum statuisse non debere absque Roman. Pont. auctoritate Concilia celebrari. Neque nos latec etiam eundem Leonem Pont. Ephesinam secundam Synodum ad Chalcedonem transulisse. Martinum etiam Papam V. præfidentibus suis in Concilio Senen. potestatem transferendi Concilium, nulla consensu ipsius Concilii mentione habita dedisse. Ephesinam quoque primam Synodum Cœlestino, ac Chalcedonen. eidem Leoni Sextam, Agathoni Septimam, Hadriano Octavam, Nicolao Octavam etiam Constantinopolitan. Synodum Hadriano Roman. Pontif. prædecessoribus nostris maximam reverentiam exhibuisse, eorundemque Pontif. institutionibus & mandatis in sacris Conciliis per eos editis

& factis reverenter & humiliter obtemperasse. Unde Damasus & ceteri Episcopi Romae congregati & scribentes de Concilio Arimino. Episcopi in Illyrico constituti, praesertim aliquod per numerum Episcoporum Arimini congregatorum heri non potuisse testantur; quandoquidem constat Roman. Pont. cujus ante omnia decebat spectari decretum, talibus non praesentibus confertum; eundemque Leonem Pontificem universis Siciliae Episcopis scribendum idem voluisse apparere, consueveruntque antiquorum Conciliorum Patres pro eorum qui in suis Conciliis gesta fuerunt corroborations, à Rom. Pont. subscriptionem, approbationemque humiliter petere, & obtinere, prout ex Nicæna & Ephesina ac Chalcedonen. hujusmodi, & Sexta Constantinopolitana, & Septima eadem Nicæna, ac Romana sub Symmachio Synodis habitis, earumque gestis, necnon in Aimari libro de Synodis manifestè colligitur, quod etiam notissimè Constantien. Patres fecisse constat. Quam laudabilem consuetudinem si Bituricen. & Basileen. secuti fuissent, hujusmodi molestia proculdubio careremus.

§. 7. Cupientes quoque hujusmodi negotium ad debitum finem perducere, ac tam vigore citationum habundans à nobis & praefato Julio praedecessore ex abundanti emanatarum quam aliorum praemissorum, quae ita notoria sunt, ut nulla valeant excusatione aut tergiversatione celari, etiam ex nostro Pastoralis officio procedentes, omnique, & singulos tam juris quam facti defectus, si qui forsitan in praemissis intervenerint, suppletes, ex certa nostra scientia, & de Apostolicae potestatis plenitudine (eodem sacro approbante Concilio) tenore praesentium praefatam pragmaticam sanctionem seu corruptelam, ejusdem approbationem quomodolibet emanatam, omniaque & singula decreta, capitula, statuta, constitutiones sive ordinationes in eadem quomodolibet contentas, seu etiam insertas, ac ab aliis prius editas, necnon consuetudines, stylum, usum sive potius abusum ex ea in hanc usque diem quomodolibet emanatos, seu observatos, nullius roboris, vel momenti fuisse, & esse decernimus, & declaramus. Necnon ad abundantiore cautelam eandem Bituricen. sanctionem sive corruptelam, ejusque approbationem tacitam, vel expressam, ut praefertur, & in ea contenta, cassamus, abrogamus, irritamus, annullamus, ac damnamus, & pro infectis, revocatis, cassatis, abrogatis, irritatis, annullatis, & damnatis haberi volumus, decernimus, & declaramus.

§. 8. Et cum de necessitate salutis existat omnes Christi fideles Romano Pontifici subesse, prout divinae Scripturae, & Sanctorum Patrum testimonio edocemur, ac constitutione fel. mem. Bonifacii Papae Octavi similiter praedecessoris nostri, quae incipit, Unam sanctam, declaratur, pro eorumdem fidelium animarum salute, ac Rom. Pontif. & hujus sanctae Sedis suprema auctoritate, & Ecclesiae sponsae suae unitate & potestate Constitutionem ipsam sacro praesenti Concilio approbante innovamus, & approbamus, sine tamen praesudicio declarationis sanctae mem. Clementis Papae V. quae incipit, Meruit.

§. 9. Inhibentes in virtute sanctae obedientiae, & sub poenis, & censuris infra dicendis, omnibus & singulis Christi fidelibus, tam laicis quam clericis, saecularibus, & quorumvis Ordinum etiam Mendicantium Regularibus, & aliis quibuscumque personis, cujuscumque status, gradus, & conditionis existant, etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, & quibusvis aliis, Ecclesiasticis, vel mundana, vel quavis alia dignitate fulgentibus, omnibusque aliis, & singulis Praelatis, Clericis, Capitulis, & Conventibus saecularibus, & Ordinum praedictorum Regularibus, etiam Monasteriorum Abbatibus, Prioribus, Ducibus, Comitibus, Principibus, Baronibus, Parliamentis, Officialibus etiam Regiis, Judicibus, Advocatis, Notariis, Tabellionibus Ecclesiasticis, vel saecularibus, & quibusvis aliis personis Ecclesiasticis, regularibus, & saecularibus, ut praefertur, quacumque dignitate fulgentibus in praefato Regno Franciae, Delphinatu, & ubicumque praedicta pragmatica, directa, vel indirecte, tacite, vel expresse vigeret, quomodolibet existentibus,

Bullar. Mag. Tom. I.

vel pro tempore futuris, de ea, & de illius pragmatica sanctione, seu potius corruptela, quomodolibet vel quavis causa, tacite, & expressè, directe, vel indirecte, ac quovis modo, quavis via, & in quavis causa, & in quavis actus judicialis, vel extrajudicialis, seu etiam eam allegari, vel secundum eam, & ad quavis actus judiciales, vel extrajudiciales, seu pragmaticas, ignorari, vel capitula in ea contenta, per vel alium seu alios nullatenus facere praesumant, aut per alios fieri permittant, seu manent, nec praefatam pragmaticam sanctionem, aut in ea contenta capitula, seu decreta ulterius in domibus, aut aliis locis publicis, vel privatis teneat, quinimò illam ex quibusvis Archiepiscopis etiam Regibus, seu Capitulis, & locis praedictis infra sex menses à data praesentium computandos deleant, seu deserant, sub majoris excommunicationis lae sententiae, necnon quoad Ecclesiasticas, & Regulares personas praedictas, omnium etiam Patriarcharum, Metropolitanorum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum, Monasteriorum quoque, & Prioratuum etiam Conventualium, & quorumcumque dignitatum aut beneficiorum Ecclesiasticorum, saecularium, & quorumvis Ordinum Regularium, privationis, & inhabilitatis ad illa in posterum obtinenda, quo verò ad saeculares praefata, excommunicationis, necnon amissionis quorumcumque feudorum, tam à Romana quam alia Ecclesia ex quavis causa obtentorum, ac etiam inhabilitatis ad illa in posterum obtinenda, inhabilitatisque ad omnes, & singulos actus legitimos quomodolibet faciendos, infamesque ac criminis lae Majestatis in jure expressi, & ipso, & ablaque ulteriori declaratione, per omnes, & singulos supra dictos, si, quod absit, contrafecerint, incurrendis, à quibus vigore, cujuscumque facultatis, aut clausularum etiam in confessionalibus quibusvis personis sub quibusvis verborum formis concessis contentarum, nisi à Rom. Pont. canonicè strante, vel alio ab eo ad id in specie facultatem habente, praeterquam in mortis articulo constituti, absolvi nequeant.

§. 10. Non obstantibus praemissis, necnon constitutionibus, & ordinationibus, decretis, ac statutis Apostolicis, seu quacumque alia, etiam Conciliari auctoritate quomodolibet, etiam ex certa scientia, & Apostolica potestatis plenitudine editis, & emanatis, & saepius innovatis, repetitis, confirmatis, & approbatis, quibus, illorum omnium, & singulorum tenores, ac si de verbo ad verbum inferretentur, ad effectum praemissorum pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permanentibus, scientia, potestate, & tenore praemissis specialiter, & expresse derogamus, & contrariis quibuscumque. Aut si Communitatibus, Universitatibus, & personis singulis supranominatis, etiam Cardinalibus, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Marchionibus, & Ducibus praefatis, vel quibusvis aliis communititer, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari, aut propterea privari, & inhabiles reddi non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuscumque privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis, generalibus, vel specialibus, quorumcumque tenorem existant, per quae praesentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectum earundem impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque tenoribus de verbo ad verbum habenda sunt in nostris literis mentio specialis.

Nulli ergo omnino hominum, & c. Si quis, & c.

Dat. Romae in publica sessione, in Lateran. sacrosancta basilica solemniter celebrata, Anno Incarn. Domini 1516. 14. Kalend. Januarii, Pontificatus nostri Anno quarto.

Sequitur hic praedicta concordia, de qua sup. in rub.

L E O EPISCOPVS,
Scribitur Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

PRimitiva illa Ecclesia in angulari petra à Salvatore nostro JESU CHRISTO fundata, Apostolorum praesentium

Constitutio de rogari.

Dat. P. An. die 14. Dec.

Edita An. D. 1516.

Prius S. R. Ecclesia praesentium servorum Dei.

comis elata, Martyrumque sanguine consecrata, & aucta, ubi primum juvante Domino, per Orbem terrarum lacertos movere cepit, providè attendens quantum oneris humeris impositum haberet, quot oves pascere, quot custodire, ad quot etiam remotissima loca oculos intendere oporteret, divino quodam consilio parochias instituit, dioceses distinguit, Episcopos creavit, & Metropolitanos perfecit, ut tanquam membra capiti obsequentia, cuncta secundum ejus voluntatem salubriter in Domino gubernarent, & tanquam rivuli à perenni fonte, Romana videlicet Ecclesia, derivantes, ne angulum quidem Dominicæ agri irrigatum dimitterent. Unde sicut alii Romani Pontifices prædecessores nostri suo tempore omni studio curarunt, ut dicta Ecclesia uniretur, & in sancta unione sine ruga, & macula conservaretur, & omnes vepres ab eadem Ecclesia abolerentur, cui proprium est divina opitulante gratia virtutes colere, & vitia radicitus extirpare, ita & nos tempore nostro, & præsentis durante Concilio ea facere, & curare debemus, quæ unioni, & conservationi ejusdem Ecclesiæ conducere videntur. Ea propter omnes spinas quæ unioni hujusmodi obstant, & segetem Domini pullulare non sinunt, tollere procul, & extirpare, ac virtutes in vinea Domini inferre satagimus.

Cujus gratia concordia cum Regibus Franciæ ipsa hæc fuit pro abrogatione pragmatice ibi vigentis.

Ludovic. IX. illam abrogavit, tempore Pii II. sed non fuit observata.

Id. idem 11. Conc. Lateran. indicit, ibique de hujus pragmatice abrogatione agi iussit, ne sup.

Et defuncto hi Pont. ad ulteriora processit, ut in officio præced.

Sed Franciscus Rex personaliter contra hoc Pont. hæc orationis.

§. 1. Sanè inter arcana mentis nostræ revolventes quot tractatus inter præ memoriam Pium II. Sixtum IV. Innocentium VIII. Alexandrum VI. & Julium II. Romanos Pontifices prædecessores nostros, & claræ memoriæ reges Franciæ Christianissimos super abrogatione certæ constitutionis in dicto Regno Franciæ vigentis, quæ pragmatice vocatur, habiti fuerunt.

§. 2. Et licet Pius II. præfatus, Nuntiis ad claræ memoriæ Ludovicum IX. Franciæ Regem destinatis, tantis eisdem persuaserit rationibus, ut Rex ipse pragmatice sanctionem hujusmodi, tanquam in seditione, & schismatis tempore natam, suis patentibus literis abrogaverit: Tamen hujusmodi abrogatio, nec etiam literæ Apostolicæ præfati Sixti super concordata cum Oratoribus præfati Regis Ludovici ad præfatum Sixtum prædecessorem destinatis habita expedite per Prælatos, & personas Ecclesiasticas dicti Regni receptæ fuerunt; nec ipsi Prælati, & personæ Ecclesiasticæ illis parere, nec monitis Innocentii, & Julii prædictorum aures præbere, sed eidem pragmatice constitutioni in hære voverunt.

§. 3. Unde præfatus Julius prædecessor in præsentis Concilio Lateranensi universalem Ecclesiam representante per eum legitime indicto abrogationis pragmatice sanctionis hujusmodi negotium, & illius discussionem venerabilium fratrum suorum Cardinalium, de quorum numero tunc eramus, & aliorum Prælatorum Congregationibus, relationemque discussorum sibi, & eidem Concilio faciendam commisit, Gallicosque Prælatos, Capitula Ecclesiarum, Monasteriorum Conventus, ac Parlamenta, & laicos illis faventes, cujuscumque dignitatis, etiam Regalis existerent, sanctione prædicta utentes, seu illam approbantes, omnesque & singulos alios sua communiter, vel divisim interesse putantes, per edictum publicum, cum ad partes illas tutis non pateret accessus, in certis Ecclesiis tunc expressis affigendum moneri, & citari infra certum competentem terminum præfigendum ad comparandum coram eo in Concilio præfato, causasque dicendum quare sanctio præfata in concernentibus auctoritatem, dignitatem, & unitatem Ecclesiæ Romanæ, & Apostolicæ Sedis, sacrorumque canonum, & Ecclesiasticæ libertatis violationem, nulla, & invalida declarari, decerni, & abrogari non deberet.

§. 4. Et cum super iis, in forma juris in præfato Concilio Lateranensi procederetur, dictusque Julius prædecessor, (sicut Domino placuit) rebus fuisset humanis exemptus, nosque divina favente clementia ad summi Apostolatus apicem assumpti fuisset, & contra Prælatos, Capitula, Conventus, & personas hujusmodi ad nonnullos actus processissemus.

§. 5. Tandem considerantes pacem esse vinculum charitatis, & spirituales virtutes qua salvamur, dicente Domino: Qui biberit aquam, quam ego dabo ei bibere, non sitiet in æternum: & quod in pace consistat salus

universorum, Cassiodoro testante, omni quippe Regno desiderabilis debet esse tranquillitas, in qua & populi proficiunt, & utilitas gentium custoditur, matura deliberatione cognovimus, non per Nuntios, aut Legatos nostros, sed in præstatione obedientiæ filialis, qua charissimus in Christo filius noster Franciscus Francorum Rex Christianissimus personaliter nobis præstitit, hæc cum Majestæte sua coram discutere, cumque paternis hortari monitis, ut ad laudem Dei, & sui honorem prompto animo libens, ac volens dictæ pragmatice sanctioni abrenuntiare, & secundum canones, & constitutiones S. R. E. quemadmodum cæteri Christiani vivere, mandatis Apostolicis, & provisionibus, quæ à Sede Apostolica pro tempore emanarent, parere, & obedire vellet.

§. 6. Et cum ex electionibus, quæ in Ecclesiis Cathedralibus, & Metropolitanis, ac Monasteriis dicti Regni multis annis citra hæbant, grandia animarum pericula provenerint, cum pleræque per abusum sæcularis potestatis, nonnullæ verò præcedentibus illicitis & inimicis pactionibus, aliæ particulari amore, & sanguinis affectione, & non sine perjurii reatu fierent, cum electores ipsi, etiam ante electionem per eos faciendam magis idoneum, & non eum quem promissione, aut datione alicujus rei temporalis, seu prece vel precibus per se vel alium interpositis electionem procurare didicissent, eligere spontè jurarent, juramentum hujusmodi non servarent, sed contra proprium hujusmodi juramentum, in animæ suæ præjudicium, venirent, ut nobis notoriè constat ex crebris absolutionibus & rehabilitationibus à nobis, & prædecessoribus nostris petitis, & obtentis: idem Franciscus Rex nostris paternis monitis tanquam verus obedientiæ filius parere volens, tam pro bono obedientiæ in qua magnum meritum verè consistit, quam pro communi, & publica Regni sui utilitate, in locum dictæ pragmatice sanctionis, ac singulorum capitulorum in ea contentorum Constitutiones infra scriptas invicem tractatas, & cum fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus diligenter examinatas, & de eorum consilio cum præfato Rege concordatas per dilectum filium Rogerium Baroem Reg. Advocatum, Oratorem suum, ad hoc ab eodem Francisco Rege ad nos destinatum, habentem ad hoc speciale & sufficiens mandatum, fratrum consilio, & unanimi consensu, ex certa nostra scientia & potestatis plenitudine statuimus & ordinamus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus loco dictæ pragmatice constitutionis, ac omnium, & singulorum capitulorum in ea contentorum, in dicto Regno, Delphinatu, & Comitatu Vien. ac Valentini. infra scriptæ observentur constitutiones, videlicet.

§. 7. Quod Cathedralibus, & Metropolitanis Ecclesiis in Regno, Delphinatu, & Comitatu prædictis nunc & pro tempore etiam per cessionem in manibus nostris, & successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium spontè factam vacantibus, illarum Capitula, & Canonici ad electionem seu postulationem inibi futuri Prælati procedere non possint, sed illarum occurrente hujusmodi vacatione, Rex Franciæ pro tempore existens unum gravem Magistrum, seu Licentiatum in Theologia, aut in utroque, seu in altero juriurum Doctorem, aut licentiatum in universitate famosa, & cum rigore examinis, & in vigesimo septimo suæ ætatis anno ad minus constitutum, & alias idoneum, infra sex menses à die vacationis Ecclesiarum earundem computandos, nobis, & successoribus nostris Romanis Pont. seu Sedi prædictæ nominare, & de persona per Regem hujusmodi nominata, per nos & successores nostros, seu Sedem prædictam provideri: & si contingeret præfatum Regem personam taliter non qualificatam ad dictas Ecclesias sic vacantes nominare, per nos, & successores, seu Sedi hujusmodi de persona sic nominata eidem Ecclesiis minimè provideri debeat, sed teneatur idem Rex infra tres alios menses à die recusatationis personæ nominatæ non qualificatæ, sollicitatori nominationem non qualificatam prosequenti consistorialiter factæ intimandæ computandos, alium supradicto modo qualificatum nominare, alioquin ut dispendiosæ Ecclesiarum hujusmodi vacationi celeriter consulatur, Ecclesiæ tunc sic vacanti per nos & successores

Constitutionibus emittitur, ut res non fuerit, ne supra

Electio ad Capitulum & Abbatem politimum teletim.

fores nostros, seu Sedem hujusmodi de persona, ut præferatur, qualificata.

§. 8. Necnon Ecclesiis per obitum apud Sedem prædictam vacantibus, semper, nulla dicti Regis præcedente nominatione, libere provideri possit, decernentes electiones contra præmissa attentatas, ac provisiones per nos, & successores nostros, seu Sedem hujusmodi factas, nullas & invalidas existere.

§. 9. Confratris tamen præfati Regis, ac personis sublimibus ex causa rationabili & legitima, in nominatione & Apostolicis literis exprimenda, necnon Religiosis mendicantibus reformatis, eminentis scientiæ, & excellentis doctrinæ, qui juxta sui ordinis regularia instituta ad gradus hujusmodi assumi non possint, sub prohibitione præmissa minime comprehensis, sed de eorum personis dictis Ecclesiis pro tempore vacantibus, ad dicti Regis nominationem per nos, & successores nostros, seu Sedem hujusmodi libere provideri possit.

§. 10. Monasteriis verò, & Prioratibus Conventualibus & vere electivis, videlicet in quorum electionibus forma capituli, quia propter, servari, & confirmationes electionum hujusmodi solemniter peti consueverunt, in Regno, Delphinatu, & Comitatu hujusmodi nunc & pro tempore etiam per simplicem cessionem vacantibus, illorum Conventus ad electionem, seu postulationem Abbatis, seu prioris procedere non possint, sed idem Rex illorum occurrente hujusmodi vacatione, Religiosum ejusdem Ordinis in ætate viginti trium annorum ad minus constitutum infra simile tempus sex mensium à die vacationis Monasteriorum, & Prioratum hujusmodi computandorum nobis, & successoribus nostris, aut Sedi hujusmodi nominare, & de persona per Regem hujusmodi Monasterio vacanti nominata, per nos & successores nostros, seu Sedem hujusmodi provideri: Prioratus verò personæ ad illum per eundem Regem nominatæ conferri debeat. Si verò idem Rex presbyterum sæcularem, vel Religiosum alterius Ordinis, aut minorem viginti trium annorum, vel alias inhabilem, nobis aut successoribus nostris infra dictum semestre, seu Sedi hujusmodi nominaret, talis nominatus recusari, & nullatenus sibi provideri debeat, sed Rex ipse infra trimestre à die recusationis supradicto modo intimandæ computandos, alium modo supradicto qualificatum Monasterio, seu Prioratu vacanti nominare, & de persona ad Monasterium nominata illi provideri; ad Prioratum verò nominato, Prioratus ipse per nos, & successores nostros, seu Sedem prædictam conferri debeat. Alioquin dictis novem mensibus effluxis, nulla seu de persona minus idonea, & modo præmissa non qualificata facta nominatione, ac etiam vacantibus apud Sedem prædictam, semper, etiam nulla dicti Regis expectata nominatione, per nos, & successores nostros, seu Sedem prædictam Monasteriis provideri, Prioratus verò personis, ut præfertur, qualificatis dumtaxat conferri libere possint. Electiones autem, & illarum confirmationes, necnon provisiones, per nos & successores nostros, & Sedem prædictam contra præmissa pro tempore factas, nullas, irritas, & inanes esse decernimus. Per præmissa tamen non intendimus in aliquo præjudicare Capitulis Ecclesiarum, & Conventibus Monasteriorum, & Prioratum, hujusmodi privilegia à Sede Apostolica proprium eligendi Prælatum obtinentibus, quominus ad electionem Episcoporum, ac Abbatum, & Priorum juxta privilegia in eis concessa libere procedere possint, juxta formam in eorum privilegiis contentam, & si in eorum privilegiis forma aliqua expressa non fuerit, tunc formam Concilii generalis, quia propter, servare teneantur, dummodo de privilegiis sibi concessis hujusmodi per literas Apostolicas, seu alias authenticas scripturas docuerint, omni alia specie probationis eis in hoc adempta.

§. 11. Volumus quoque & ordinamus, quod in Regno, Delphinatu, & Comitatu prædictis de cætero non dentur aliquæ gratiæ expectatiæ, ac speciales vel generales reservationes ad vacatura beneficia, per nos, & Sedem prædictam non fiant, & si de facto per importunitatem, aut alias à nobis, & successoribus nostris, & Sede prædicta emanaverint, illas irritas, & inanes esse decernimus.

Bullar. Magn. Tom. I.

In Cathedralibus tamen, Metropolitanis, & Collegiatis Ecclesiis, in quarum statutis caveretur expressè, quod nullus ibidem dignitatem, personatum, administrationem, vel officium obtinere possit, nisi in illis actu canonicus existat, Canonicos (ad effectum dumtaxat inibi obtinendi dignitatem, personatum, administrationem, vel officium hujusmodi, & non consequendam primam præbendam vacaturam) create posse intendimus.

§. 12. Statuimus insuper, quod Ordinarius collator in unaquaque Cathedrali, ac etiam Metropolitana Ecclesia canonicatum, & præbendam theologalem inibi existentem conferre teneatur uni magistro seu Licentiatum, aut Baccalaureo formato in Theologia, qui per decennium in universitate Studii generalis privilegiata studuerit, ac onus residentie, lecturæ, & prædicationis actu subire voluerit, quique bis, aut semel ad minus per singulas hebdomadas, impedimento cessante legitimo, legere debeat, & quoties ipsum in hujusmodi lectura defecere contigerit, ad arbitrium Capituli per subtractionem distributionum totius hebdomadæ puniri possit, & si residentiam deseruerit, de illis alteri provideri debeat, & ut liberius studio vacare possit, etiam si absens fuerit à divinis, habeatur pro præsentem, ita ut nihil perdat. Præfati quoque Ordinarii collatores, seu patroni Ecclesiastici, quicumque fuerint, ultra dictam præbendam theologalem, quam, ut præfertur, qualificato conferre teneantur, tertiam partem omnium dignitatum, personatum, administrationum, & officiorum, cæterorumque beneficiorum Ecclesiasticorum ad eorum collationem, provisionem, nominationem, præsentationem, seu quamvis aliam dispositionem quomodolibet spectantium, viris literatis, graduatis, & per universitatem nominatis hoc modo, videlicet primo mense post præsentium acceptationem, & eandem publicationem præfati Ordinarii collatores dignitates, personatus, administrationes, & officia ad eorum collationem, provisionem, nominationem, præsentationem, seu quamvis aliam dispositionem, ut præfertur, spectantia, graduatis hujusmodi, qui literas suorum graduum cum tempore studii debite insinuaverint, conferre teneantur. Beneficia verò quæ in duobus sequentibus mensibus vacare contigerit, illa juxta juris communis dispositionem personis idoneis libere conferre, seu personas idoneas ad illa præsentare possint. Beneficia autem quæ in quarto mense vacare contigerit, viris graduatis per universitatem nominatis, qui gradus, & nominationis literas cum tempore studii debite insinuaverint, conferre, seu præsentare teneantur. Beneficia verò quæ quinto mense, & sexto vacare contigerit, simili modo personis idoneis libere conferre, seu personas ad illa præsentare possint. Beneficia autem quæ septimo mense vacare contigerit, graduatis qui simili modo literas graduum cum tempore studii debite insinuaverint, conferre teneantur. Beneficia verò quæ octavo, & nono mensibus vacare contigerit, pari modo personis idoneis conferre, seu personas idoneas ad illa præsentare teneantur. Beneficia autem quæ mense decimo vacare contigerit, graduatis nominatis, qui gradus, & nominationis literas cum tempore studii debite insinuaverint, per eosdem Ordinarios conferri, seu ipsi ad illa præsentari debeant. Beneficia autem quæ undecimo & duodecimo mensibus vacare contigerit, per eosdem Ordinarios personis idoneis juxta juris communis dispositionem conferri, seu ipsi ad illa præsentari debeant. Si quis verò cujuscumque status, etiam si Cardinalatus, Patriarchalis, Archiepiscopalis, aut Pontificalis, vel alterius cujuslibet dignitatis contra prædictum ordinem, & qualificationes superius ordinatas, de dignitatibus, personatibus, administrationibus, vel officiis, seu quibusvis aliis beneficiis Ecclesiasticis hujusmodi aliter quam modo præmissa disposuerit, dispositiones ipsæ sint ipso jure nullæ, collationesque & provisiones, ac dispositiones illorum ad immediatum superiorem devolvantur, qui eisdem personis modo præmissis qualificatis providere teneantur, & si contravenerit, ad alium superiorem devolvatur provisio, & præsentatio hujusmodi gradatum, donec ad Sedem Apostolicam fiat devolutio. Præterea volumus quod collatores Ordinarii, & patroni Ecclesiastici præfati qui

Collationibus
que fiendis per
Ordinarios.

qui dignitates, personatus, administrationes, & officia, ac beneficia in mensibus graduatis, & nominatis assignatis vacantia, illius graduatis simplicibus, aut nominatis illa conferre, aut ad illa eos dumtaxat presentare teneantur, qui per tempus competens in universitate famosa studuerint: tempus autem competens decennium in Magistris seu Licentiat, aut Baccalaureis in Theologia, Septennium verò in Doctoribus, seu licentiat in iure Canonico, Civili, aut Medicina, Quinquennium autem in Magistris, seu licentiat in artibus, cum rigore examinis à logicalibus inclusivè, aut in altiori facultate, Sexennium autem in Baccalaureis simplicibus in Theologia, Quinquennium verò in Baccalaureis juris Canonici, aut Civilis, in quibus Baccalaureis juris Canonici, aut Civilis, si ex utroque parente nobiles fuerint, triennium esse decernimus, præfati graduati, & nominati Collatoribus ordinariis, sive patronis Ecclesiasticis, semel ante vacationem beneficii de literis gradus, seu nominationis, & de præfato tempore studii per literas patentes universitatis in qua studuerint, manu scribæ, & sigillo universitatis signatas fidem facere teneantur. Cum verò probatio nobilitatis fieri deberet ad effectum ut nobiles ipsi gaudere possint beneficio minoris temporis studii, tunc nobilitas ipsa per quatuor testes deponentes in iudicio coram Iudice ordinario loci in quo est natus ille, de cuius nobilitate ex utroque parente constare debet, etiam in partis absentia probari possit, teneanturque præfati graduati, tam simplices, quàm nominati, patronis Ecclesiasticis, aut Collatoribus ordinariis, quibus gradus, aut nominationis literas huiusmodi insinuare deberent, literas suorum gradus, & nominationis, certificationis temporis studii, & attestationis nobilitatis duplicatas, ac in singulis annis tempore Quadragesimæ per se, vel procuratorem suum Collatoribus, nominatoribus, seu patronis Ecclesiasticis aut eorum vicariis, eorum nomina, & cognomina insinuare, & eo anno quo præfatum insinuationem facere omiserint, beneficium in vim gradus, aut nominationis huiusmodi petere non possint, & si Collatoribus ordinariis, aut patronis Ecclesiasticis in mensibus deputatis graduatis simplicibus, aut graduatis nominatis, non esset graduatus, aut nominatus, qui diligentias præfatas fecerit, collatio, seu presentatio per Collatorem, seu patronum Ecclesiasticum etiam eisdem mensibus facta alteri quam graduato, vel nominato non propter hoc irrita censetur, si tamen graduatus simplex, aut nominatus beneficium post insinuationem gradus aut nominationis in mensibus eis assignatis vacans petierit, & inter suam insinuationem, & præfatum requisitionem non supervenerit Quadragesima, in qua nomen, & cognomen insinuare debuerit, ad beneficium sic vacans eum capace, ipsumque illud consequi posse debere decernimus. Statuimus quoque, & ordinamus quod Collatores ordinarii, & patroni Ecclesiastici præfati inter graduatos, qui literas gradus cum tempore studii, & attestatione nobilitatis debite insinuaverint, quoad beneficia in mensibus eis deputatis vacantia, gratificare possint illum ex eis quem voluerint: quo verò ad beneficia in mensibus graduatis nominatis deputatis, antiquiori nominato conferre, seu antiquiorem nominatum qui literas nominationis tempore studii, & attestationis nobilitatis debite insinuaverit, presentare, seu nominare teneatur: concurrentibus autem nominationibus ejusdem anni, Doctores Licentiat, Licentiatos Baccalaureis (demptis Baccalaureis formatis in Theologia, quos favore studii Theologici Licentiat in iure Canonico, Civili, aut Medicina præferendos esse decernimus) Baccalaureos juris Canonici, aut Civilis Magistris in artibus præferri volumus. Concurrentibus autem pluribus Doctoribus in diversis facultatibus, Doctorem Theologum Doctorem in iure, Doctorem in iure Canonico, Doctorem in iure Civili, Doctorem in Civili Doctorem in Medicina præferendos esse decernimus, & idem in iure Licentiat, & Baccalaureis servari debere volumus, & si in eisdem facultate, & gradu concurrerent, ad datam nominationis seu gradus recurrendum esse volumus, & si in omnibus his concu-

rerent, tunc Collator ordinarius inter eosdem concurrentes gratificare possit. Volumus autem quod nominati literas nominationis ab universitatibus in quibus studuerint obtinentes, in nominationum literis beneficia per eos possessa, & eorum verum valorem exprimere teneantur, alioquin literæ nominationis huiusmodi eo ipso nullæ sint, & esse censentur. Si quis verò ex dictis qualificatis, graduatis simplicibus, aut nominatis, tempore vacationis beneficii in mensibus eis deputatis vacantibus obtineat præbendas, in Cathedralibus etiam Metropolitanis aut Collegiatis, seu dignitatem, vel præbendam, vel aliud beneficium, seu alia beneficia, quorum insimul, vel cujus fructus, redditus, & proventus tempore residentie, & horis divinis interessendo ad summam ducentorum florenorum auri de Camera ascenderent, beneficium in vim gradus seu nominationis huiusmodi tunc petere, seu consequi non possit. Et insuper quod tam graduati simplices quàm nominati, beneficia in mensibus, eis assignatis vacantia petere, & consequi possint secundum propriam personæ concordantiam, & conformitatem, videlicet sæculares sæcularia, & religiosi regularia beneficia Ecclesiastica, ita quod sæcularis nominatus beneficia regularia in mensibus deputatis vacantibus prætextu cuiusvis dispensationis Apostolicæ, & è contra religiosus beneficia sæcularia petere, aut consequi minime possit. Quodque beneficia simpliciter, vel ex causa permutationis in mensibus graduatis simplicibus, & nominatis assignatis vacantia eis non sint affecta, nec debita, sed ex causa permutationis cum permutantibus dumtaxat, simpliciter verò vacantia beneficia huiusmodi personis idoneis per ipsos Ordinarios liberè conferri possint.

§. 13. Statuimus quoque quod Parochiales Ecclesiæ in Civitatibus, aut Villis muratis existentes non nisi personis modo præmissis qualificatis, aut saltem qui per tres annos in Theologia, vel altero iurium studuerint, seu Magistris in artibus, qui in aliqua universitate privilegiata studentes magisterii gradum adepti fuerint, conferantur. Monemus autem præfati Regni universitates sub pœna privationis omnium, & singulorum privilegiorum à nobis, & Sede Apostolica obtentorum, ne Collatores seu patroni Ecclesiastici habeant aliquos nominare, nisi eos qui secundum præfata tempora studuerint, & secundum dictarum universitatum statuta ad gradus, & non per saltum proventi fuerint. Quod si secus fecerint, ultra nullitatis pœnam quam in præfatarum nominationum literis declaramus, universitates ipsas nominandi privilegium ad tempus secundum culpæ qualitatem suspendimus. Si quis autem graduatorum aut nominatorum in mensibus deputatis à Collatoribus ordinariis, aut personis Ecclesiasticis beneficium vacans in vim gradus, aut nominationis petierit, & Collatorem ordinarium in vim præfati gradus aut nominationis in processu posuerit, & aliter molestaverit, illum ultra expensarum, damnorum, & interesse condemnationem, à fructibus sui gradus, & nominationis privandum esse decernimus, eodemque vinculo Collatores ordinarios, & patronos Ecclesiasticos quibus graduati, & nominati debite ut supra qualificati suos gradus, & nominationis literas insinuaverint, adstringimus, ut beneficia ad eorum collationem, vel presentationem spectantia, in mensibus graduatorum simplicium, & nominatorum vacantia, stantibus præfatis graduatis, aut nominatis debite qualificatis illa prosequentibus, aliis quàm graduatis, aut nominatis conferant sub pœna suspensionis potestatis conferendi beneficia in octo mensibus illo anno ad collationem eorum ac presentationem liberam spectantibus.

§. 14. Statuimus quoque, & ordinamus, quod quilibet Rom. Pont. semel dumtaxat tempore sui Pontificatus literas in forma mandati juxta formam inferius adnotatam & non ultra dare possit, hoc modo videlicet, unum Collatorem habentem collationem decem beneficiorum in uno, habentem autem collationem quinquaginta beneficiorum, & ultra, in duobus beneficiis dumtaxat gravare possit, ita tamen quod in eadem Ecclesia Cathedrali, vel Collegiata Collatorem unum pro tempore in duabus præbendis non gravet. Et ut obvietur litibus quæ occasione literarum mandatorum huiusmodi oriri possent, mandata huiusmodi

De collatione
Ecclesiasticarum
Parochialium

De literis
pa in forma
mandati.
Forma dicitur
dati max in
fra ponitur.

hujusmodi sub forma quæ est inferius adnotata, dari volumus, quam ad perpetuam rei memoriam in Cancellaria Apostolica publicati, & in illius quinterno registrari mandamus. Declarantes, prosequentes hujusmodi mandata quoad beneficia sub illis comprehensa ordinariis collatoribus, & graduatis, simplicibus, & nominatis præferendos esse, Nosque & successores nostros jure præventionis dignitates, personatus, administrationes, & officia, cæteraque beneficia Ecclesiastica, & secularia, & quorumvis Ordinum regularia, quæcumque, & quomodocumque qualificata, tam in mensibus graduatis, simplicibus, & nominatis, quam ordinariis collationibus præfatis assignatis vacantia, ac etiam sub dictis mandatis comprehensa liberè conferre.

De vero vultu exprimendum. Ad hoc vide declarationem in fine hujus nuntii.

§. 15. Statuimus insuper quod in provisionibus quas personis quibusvis de beneficiis vacantibus, seu certo modo vacaturis per nos, & successores nostros, ac Sedem prædictam, etiam motu proprio, etiam promotis ad Ecclesias Cathedralis, & Metropolitanas, ac Monasteria, ut obtenta per eos beneficia retinere possint, fieri contingerit illorum verus annus per florenos, aut ducatorum auri de Camera, aut libras Turonen. seu alterius monetæ valor secundum communem æstimationem exprimi debeat, alioquin gratiæ ipsæ sint ipso jure nullæ.

De causis in quibus prædicta cognoscuntur, & earum appellati.

§. 16. Statuimus quoque, & ordinamus, quod in Regno, Delphinatu, & Comitatu prædictis omnes, & singulæ causæ, exceptis majoribus in jure expressè denominatis, apud illos Judices in partibus, qui de jure, aut consuetudine præscripta, vel privilegio, illarum cognitionem habent, terminari, & finiri debeant. Et ne sub umbra appellacionum quæ nimium, & nonnunquam frivolæ interponi consueverunt, atque etiam in eadem instantia ad prorogationem litium sæpè multiplicari, injunctis vexationibus materia præbeatur, volumus quod si quis offensus coram suo Judice justitiæ complementum habere non possit, ad immediatum superiorem, etiam ad nos, & successores nostros, vel Sedem prædictam, omisso medio, nec à gravamine in quacumque instantia ante definitivam sententiam quomodolibet appelletur, nisi forsitan tale gravamen extiterit, quod in definitiva reparari nequiret, & eo casu non nisi ad immediatum superiorem liceat appellari. Si quis verò immediatè subjectus Sedi Apostolicæ ad eandem sedem duxerit appellandum, causa committatur in partibus per rescriptum usque ad finem litis, videlicet usque ad tertiam sententiam conformem inclusivè, si ab illis appellari contingerit, nisi propter defectum denegatæ justitiæ, aut justum metum, & tunc committi debeat in partibus convicinis, & cum causarum expressione, quæ etiam de illis etiam legitime, aliàs quam per juramentum coram judicibus à Sede Apostolica deputandis constare debeat. Processus autem contra præmissa attentatos nullos, & irritos esse volumus, ac rescripta contra præmissa impetrantes, in expensis, damnis, & interesse condemnari debere decernimus, atque declaramus. Sanctæ verò Romanæ Ecclesiæ Cardinales qui pro universali Ecclesia continuè laborant, necnon dictæ Sedis Officialis officia sua actu exercentes, sub præfati decreto non intendimus comprehendi.

Laudemusque nuntium.

§. 17. Statuimus etiam, & ordinamus, quod Judices causas, quæ in partibus terminari debent, coram eis pro tempore pendentes, sub pœna excommunicationis, & privationis beneficiorum per eos obtentorum eo ipso incurrenda, infra biennium terminare debeant, pars verò diffugiens, & expeditionem ipsius causæ malitiosè impediens, gravissimè per eosdem Judices mulctetur, etiam usque ad privationem juris in hujusmodi processu prætenis, si eis visum fuerit: super quo eorum conscientias oneramus, ab interlocutoriis autem secundò, à definitivis verò tertid duntaxat provocare licere decernimus.

diplomatibus.

§. 18. Volumusque secundam sententiam interlocutoriam conformem, & tertiam definitivam etiam conformem omni mora cessante executioni debite demandari debere, quacumque appellacione interposita non obstante.

Trienniali pœna possessorum.

§. 19. Statuimus quoque quod quicumque, dummodo non sit violentus, sed habens coloratum titulum, pacifè, & sine lite prælaturam, dignitatem, personatum, administrationem, vel officium seu quodcumque beneficium Ecclesiasticum triennio proximo hæcenus possidet, vel pro tempore possidebit, in petitorio vel possessorio à quoquam etiam ratione juris noviter reperti molestari nequeat, præterquam prætextu hostilitatis, aut alterius legitimi impedimenti, de quo protestari, & juxta Concilium Viennense intimari debeat, lis autem hoc casu quoad futuras controversias intelligatur, si ad executionem citationis, jurisque sui in judicio exhibitionem, ac terminorum omnium observationem processum fuerit.

et, & sine lite prælaturam, dignitatem, personatum, administrationem, vel officium seu quodcumque beneficium Ecclesiasticum triennio proximo hæcenus possidet, vel pro tempore possidebit, in petitorio vel possessorio à quoquam etiam ratione juris noviter reperti molestari nequeat, præterquam prætextu hostilitatis, aut alterius legitimi impedimenti, de quo protestari, & juxta Concilium Viennense intimari debeat, lis autem hoc casu quoad futuras controversias intelligatur, si ad executionem citationis, jurisque sui in judicio exhibitionem, ac terminorum omnium observationem processum fuerit.

§. 20. Monemus etiam Ordinarios, ut diligenter inquireant, ne quis sine titulo beneficium possideat, & si quem beneficium sine titulo possidere tepererint, declarent illi jus non competere, cujusvis temporis detentione non obstante, de ipsoque beneficio possit illi (dummodo non sit intrusus, vel violentus, aut aliàs indignus) vel alteri idoneo provideri.

Beneficia sine titulo possidentibus.

§. 21. Et insuper statuimus, quod quicumque clericus, cujuscumque conditionis, status, religionis, dignitatis, etiam si Pontificalis, vel alterius præminentis fuerit, qui post habitam præsentium noticiam, quam habere præsumatur post duos menses post earundem præsentium publicationem in Ecclesiis Cathedralibus factam, quam ipsi Diocesani omnino facere teneantur, postquam præsentis ad eorum noticiam pervenerint, publicus concubinaris à perceptione fructuum omnium beneficiorum suorum trium mensium spatio sit ipso facto suspensus, quos suos superior in fabricam, vel aliam evidentem Ecclesiarum utilitatem, ex quibus ij fructus percipiuntur, convertat, necnon hujusmodi publicum concubinarium, ut primum talem esse noverit, mox suos superiores monere teneatur, ut infra brevissimum terminum concubinam dimittat, & si illam non dimiserit, vel dimissam, seu aliam publicè resumpserit, jubemus ut ipsum in omnibus suis beneficiis omnino privet. Et nihilominus ii publici concubinaris usquequò cum eis per suos superiores post ipsarum concubinarum dimissionem, manifestamque vitæ emendationem fuerit dispensatum, ad susceptionem quorumcumque honorum, dignitatum, beneficiorum, officiorumve sint inhabiles, qui si post dispensationem recidivo vomitu ad hujusmodi publicum concubinarium redierint, sine spe alicujus dispensationis ad prædicta prorsus inhabiles existant, quodque si hi ad quos talium correctio pertinet, eos ut prædictum est, punire neglexerint, eorum superiores tam in ipsos de neglectu, quam in illos pro concubinato modis omnibus digna punitione animadvertant. In conciliis etiam provincialibus, & synodalibus adversus tales punire negligentes, vel de hoc crimine diffamatos, etiam per suspensionem à collatione beneficiorum, vel alia condigna pœna severiter procedatur, & filii, quorum destitutio ad nos, & Sedem prædictam spectat, per concilia provincialia, aut suos superiores, propter concubinarium publicum reperiantur privatione digni, statim cum processu inquisitionis ad nos deferantur, & eadem diligentia, & inquisitio in quibuscumque generalibus Capitulis, etiam provincialibus quoad eos servetur, pœnis aliis contra prædictos & alios non publicos concubinaris à jure statutis in suo robore permanentibus.

Concubinariorum pœna. Trid. Conc. Trid. sess. 24. cap. 8. & sess. 25. c. 14.

Concubinaris publici quos sint.

§. 22. Publici concubinaris per sententiam, aut confessionem in jure factam, seu per rei evidentiam, quæ nulla possit tergiversatione celari, notorius est, sed etiam qui mulierem de incontinentia suspectam, & diffamata tenent, & per suum superiorem admoniti ipsam cum effectu non dimittunt.

Concubinaris non permissi.

§. 23. Quia verò in quibusdam regionibus nonnulli jurisdictionem Ecclesiasticam habentes pecuniarios quæstus à concubinariis percipere non erubescunt, patientes eos in tali sceditate sordescere, sub pœna maledictionis æternæ præcipimus, ne deinceps sub pacto, compositione, aut spe alterius quæstus, talia quovis modo tolerant, aut dissimulent, alioquin ultra præmissam negligentiam pœnam duplum ejus quod propterea acceperint, restituere, & ad

pios usus omnino convertere teneantur, & compellantur. Ipsas autem concubinas, aut suspectas Prælati omnibus modis curent à suis subditis, per auxilium, & brachii secularis invocationem (si opus fuerit) penitus arcere, qui etiam filios ex tali concubinato procreatos apud patres suos cohabitare non permittant. Jubemus insuper quod in prædictis Synodis, & capitulis præmissa publicentur, & ut quilibet suos subditos ad ipsarum concubinarum dimissionem moneat diligenter. Injungimus præterea omnibus secularibus viris, etiam si Regali præfulgeant dignitate, ne ullum qualecumque inferant impedimentum, quocumque quæsto colore Prælati, qui ratione officii sui adversus subditos suos pro hujusmodi concubinato, & aliis casibus sibi à jure permissis procedunt. Et cum omne fornicationis crimen lege divina prohibetur, & sub pœna peccati mortalis necessarîo evitandum, monemus omnes laicos, tam uxoratos, quam solutos, ut similiter à concubinato absterneant: nimis enim reprehensibilis est qui uxorem habet, & ad aliam uxorem seu mulierem accedit: qui verò solutus est, si continere nolit, juxta Apostoli consilium uxorem ducat: pro hujusmodi autem divini observantia præcepti, hi ad quos pertinet, tam salutaribus monitis, quam aliis canonicis remediis omni studio laborent.

De conversione cum excommunicatione.

§. 24. Statuimus insuper, ad evitandum scandala, & multa pericula, subveniendumque conscientis timoratis, quod nemo deinceps à communicatione alicujus in Sacramentorum administratione, vel receptione, aut aliis quibuscumque divinis, vel etiam prætextu cujuscumque sententiæ, aut censuræ Eccles. seu suspensionis, aut prohibitionis ab homine, vel à jure generali promulgatæ, teneantur abstinere, vel aliquem vitare, vel interdictum Ecclesiasticum observare, nisi sententia, prohibitio, suspensio, vel censura hujusmodi fuerit, vel contra personam, Collegium, Univers. Eccl. aut locum certum aut certam à judice publicata, & denunciata specialiter, & expressè, aut si notoriè in excommunicationis sententiam constitit incidisse, quod nulla possit tergiversatione celeri, aut aliquo juris suffragio excusari, eum à communione illius abstinere volumus, juxta canonicas sanctiones. Per hoc tamen hujusmodi excommunicatos, suspensos, interdictos, seu prohibitos non intendimus in aliquo relevare, nec eis quomodolibet suffragari.

Interdicti que Ecclesiasticum.

§. 25. Et quoniam ex indiscreta interdictorum promulgatione multa consueverunt scandala evenire, statuimus quod nulla Civitas, Oppidum, Castrum, Villa, aut locus Ecclesiastico supponi possit interdicto, nisi ex causa, sive culpa ipsorum locorum, aut domini, seu rectoris, vel officialium, propter culpam autem, seu causam alterius cujuscumque privatæ personæ hujusmodi loca interdicti nequaquam possint, auctoritate quacumque ordinaria delegata, nisi talis persona prius fuerit excommunicata, ac denunciata, seu in Ecclesia publicata, aut domini, seu rectoris, vel officiales ipsorum locorum auctoritate judicis requisiti, hujusmodi personam excommunicatam infra biduum inde cum effectu non ejecerint, aut ad satisfaciendum compulerint, qua etiam post biduum ejecta recedente, vel satisfaciente, mox ad divina resumi possint, quod etiam in pendentiis locum habere decernimus.

Resignationibus beneficiorum. De hac materia gravem habemus sanctionem Greg. XIII. in eius cons. 85. Humano.

§. 26. Necnon constitutionem de eorundem fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio editam, quam cum irritanti decreto statuimus, & decrevimus, & ordinamus, quod ex tunc de cætero perpetuis futuris temporibus de cessione regiminis, & administrationis Ecclesiarum, & Monasteriorum, facta per eos, qui Ecclesiis, & Monasteriis ipsis præerunt, seu illa in administrationem, seu commendam, aut ut aliis unita, aut aliàs obtinebant, seu resignatione aliorum quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum, seu cessione juris in eis, vel ad ea quomodolibet competentis, aut privationis, vel depositionis, aut censurarum fulminatione, etiam literis Apostolicis à nobis, & Sede Apostolica, etiam motu proprio pro tempore emanatis, quæ in manibus Romani Pontificis factæ dicerentur contentis, etiam si super illis narratis fundaretur intentio, constare, & apparere deberet per publica instrumenta, vel docu-

menta authentica. Alioquin tam in iudicio, quam extra illud, narrativæ, & assertioni hujusmodi in præjudicium tertii minime stari, nec ex illis alicui præjudicium asserri debere, nisi de hujusmodi narrativa, & assertione etiam in literis Apostolicis facta altero ex præmissis modis doceretur, innovamus, illamque perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari mandamus.

§. 27. Et quia ad supradictam concordiam cum præfato Rege ob illius sinceram devotionem erga nos, & Sedem prædictam ostensam, cum ad præstandam nobis reverentiam, & filialem obedientiam, ad Civitatem nostram Bononiæ per nos accessit, consentimus, illamque inviolabiliter observari desideramus, illam veri contractus, & obligationis inter nos, & Sedem Apostolicam prædictam ex una, & præfatam Regem, & Regnum suum ex altera partibus, legitime iniri, vim, & robur obtinere.

§. 28. Ac illis, & præsentibus in aliqua sui parte per quascumque literas, & gratias per nos, & successores nostros desuper concedendas derogari, clausulamque cum earundem derogatione præsentium latissime extendenda, ac quod eadem præsentis literæ, & earum tenor pro expressis habeantur in quibusvis supplicationibus pro tempore signatis appositam, nihil penitus operari, & illius vigore in literis Apostolicis super ipsis supplicationibus conficiendis quicquam, per quod præsentibus, aut alicui particulæ de contentis in eis derogaretur, seu derogari videretur, narrari non possit, & sic per quoscumque iudices, etiam Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & præfatæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales in quibusvis causis super præmissis, vel eorum aliquo pro tempore motis iudicari, definiti, & sententari debere, sublata eis aliter sententiandi, & definiendi omnimoda facultate, & auctoritate, necnon irritum, & inane quicquid secus super iis, vel eorum aliquo à quoquam quavis auctoritate, etiâ per nos, & successores nostros præfatos, scienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

§. 29. Volumus autem quod præfatus Rex præsentis literas, ac omnia, & singula in eis contenta, quæ in prima futura Sessione præsentis Concilii Lateranensis approbati, & confirmari facere promisimus, infra sex menses à die approbationis, & confirmationis computandos non approbaverit, & ratificaverit, & ea perpetuis futuris temporibus in Regno suo, & omnibus aliis locis, & dominiis dicti Regni per omnes Prælatos, & alias etiam Ecclesiasticas personas, ac Curias Parliamentorum legi, publicari, jurari, & registrari, ad instar aliarum Constitutionum Regiarum, & de acceptatione, lectione, publicatione, juramento, & registratione prædictis infra prædictum tempus per omnium, & singulorum supradictorum patentes literas, aut authenticas scripturas nobis non transmiserit, aut Nuntio nostro apud ipsum Regem existenti, per eum ad nos destinandas non consignaverit, deinde singulis annis etiam legi, prout alias ipsius Francorum Regis Constitutiones, & ordinationes, quæ in viridi sunt observantia, observari debent, inviolabiliter observari cum effectu non fecerit, præsentis literæ, & inde secuta quæcumque sint cassa, & nulla, nulliusque roboris vel momenti.

§. 30. Et cum omnium quæ in Regno, Delphinatu, & Comitatu prædictis aguntur, notitiam non habeamus, consuetudines, statuta, seu usus libertati Ecclesiasticæ, & auctoritati Sedis Apostolicæ quomodolibet præjudicantia, si qua in Regno, Delphinatu, & Comitatu prædictis aliàs quam in præmissis existant, non intendimus nobis, & eidem Sedi in aliquo præjudicare, seu illa tacitè vel expressè quomodolibet approbare.

§. 31. Et nihilominus præfato Francisco, & pro tempore existenti Francorum Regi in virtute sanctæ obedientiæ mandamus, quatenus per se, vel alium, seu alios in dignitate Ecclesiastica constitutos præsentis literas, ac omnia & singula in eis contenta, quando & quoties opus fuerit, publicari, & ea inviolabiliter observari faciant. Contradiçtores cujuscumque dignitatis & præminentie fuerint per censuras Ecclesiasticas, & pecuniarias pœnas, aliaque juris & facti quævis opportuna remedia, appellatione qualibet omnino postposita compescendo.

Stabilimentum d. concordiæ cum ipso Rege, qui de nomia præsentibus habet. Pont. obsequium præsentibus.

Cui derogari non possit.

Præfatum quod Rex infra certum tempus hanc concordiam in suo Regno acceptari debet.

Declinatio d. concordie.

Observantia concordiæ Regem executioni de mandatis.

*in fine de-
uaria.* §. 32. Non obstantibus omnibus supradictis, aut si aliquibus communitate vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

*Forma vero supradicti mandati Apostolici sequitur,
& est talis.*

LEO EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei: Venerabili fratri Episcopo N. & dilectis filiis Capitulo, singulisque Canonicis Ecclesie N. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

*ma man-
u Apostol.
quo sup.* §. 33. Vitæ ac morum honestas, aliaque laudabilia probitatis & virtutum merita, super quibus dilectus filius N. apud nos fide digno commendatur testimonio, nos inducant, ut sibi reddamur ad gratiam liberales. Hinc est quod nos cupientes ut eidem N. juxta illius quæ olim per fel. record. Gregorium Papam IX. prædecessorem nostrum ad tunc Episcopum Noviomem. directa extitit, quæ incipit, Mandatum, & aliarum duarum illam immediatè sequentium decretalium formas de Canonicatu & præben. aut dignitate, personatu, administratione, vel officio vestræ vel alterius Ecclesie, aut alio beneficio, cum cura, vel sine cura, etiam si Parochialis Ecclesia, vel ejus perpetua Vicaria, aut Capella, sive perpetua Capellania ad vestram collationem, nominationem, seu præsentationem, & aliam quamcumque dispositionem provideri possit: Ac volentes præfatus N. meritorum suorum intuitu gratiam facere specialem, ipsumque N. à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, necnon omnia & singula beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura, quæ præfatus N. etiam ex quibusvis Apostolicis dispensationibus obtinet, & expectat, ac in quibus, & ad quæ jus sibi quomodolibet competit, quæcumque, quotcumque, & qualicumque sint, eorumque fructuum, reddituum, & proventuum veros annuos valores, ac hujusmodi dispensationum tenores præsentibus pro expressis habentes, motu proprio, non ad ipsius N. vel alicujus alterius pro eo nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, discretionis vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus vobis pro alio non scripturimus qui simile mandatum, aut similem gratiam prosequatur, Canonicatum, & præben. aut dignitatem, personatum, administrationem, vel officium vestræ vel alterius Ecclesie, aut aliud beneficium Ecclesiasticum cum cura vel sine cura, etiam si Parochialis Ecclesia, vel ejus perpetua Vicaria, aut Capella, vel perpetua Capellania fuerit, ad vestram collationem, provisionem, præsentationem, nominationem, seu quamvis aliam dispositionem pertinens, etiam si dignitati, personatu, administrationi, vel officio hujusmodi cura imminet animarum, dummodo talis dignitas electiva non existat, cum creatione in Canonicum vestræ vel alterius Ecclesie, etiam si in ea statuto, & privilegio expressè caveatur, quod nulli de dignitate, personatu, administratione, vel officio provideri possit, nisi cum effectu illius Ecclesie Canonicus existat, Canonicatum hujusmodi Ecclesie, cum plenitudine juris Canonici, & non obstante de certo Canonicorum numero ad effectum hujusmodi dignitatem, personatum, administrationem, vel officium dumtaxat obtinendum, & non alias auctoritate Apostolica, tenore præsentium conferimus, & de illo etiam providemus, si quem, quam, vel quod post mensem, postquam præsentibus literis vobis præsentatæ fuerint, extra Rom. Curiam vacare contigerit, cum plenitudine juris Canonici, ac omnibus juribus & pertinentiis suis eidem N. conferatis, & de illo, aut illa provideatis, seu ipsum ad illam, vel illud præsentetis, aut nominetis, ipsumque N. in Canonicum, & in fratrem vestræ vel alterius Ecclesie ad effectum

tantum obtinendi dignitatem, personatum, administrationem vel officium hujusmodi recipiatis, stallum sibi in Choro, & locum in Capitulo, cum plenitudine juris Canonici assignetis, inducentes eundem N. vel procuratorem suum ejus nomine, in corporalem possessionem Canonicatus & præben. aut dignitatis, personatus, administrationis, vel officii, seu beneficii hujusmodi, juriumque, & pertinentium universorum prædictorum, defendentisque inductum, ac facientes N. vel pro eo procuratorem prædictum ad præbendas, aut dignitatem, personatum, administrationem vel officium, seu beneficium hujusmodi, quodcumque fuerit, ut moris est admitti, sibi quo de illius, vel eorum fructibus, redditibus, proventibus, juribus, & obventionibus universis integrè responderi. Non obstante de certo Canonicorum numero, ut præfertur, & aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ vestræ vel alterius Ecclesie juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia robotatis statutis, & consuetudinibus contrariis quibuscumque. Aut si vobis ab Apostolica sit Sede indultum, quod ad receptionem vel provisionem alicujus minime teneamini, quodque de Canonicatibus, & præbendis, seu dignitatibus, personatibus, administrationibus vel officiis vestræ vel alterius Ecclesie, aut aliis beneficiis Ecclesiasticis quibuscumque ad vestram collationem, provisionem, præsentationem, nominationem, seu quamvis aliam dispositionem, communiter vel divisim pertinet, nulli valeat provideri per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgent. generali vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam, effectus hujusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet vel differri, & de qua, cujusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis. Seu si dictus N. præfatus non fuerit ad præstandum de observandis statutis, & consuetudinibus vestræ, vel alterius Ecclesie solitum juramentum, dummodo in absentia tua per procuratorem idoneum, & cum ad Ecclesiam ipsam accesserit, corporaliter præstet. Data, &c.

§. 34. Dilectis filiis N. & N. ac N. Officialibus, Salutem & Apostolicam benedictionem. Hodie cupientes ut dilecto filio N. Clerico N. Diocesis, juxta illius quæ olim per fel. record. Gregorium Papam IX. prædecessorem nostrum ad tunc Episcopum Noviomem. directa extitit, quæ incipit, Mandatum, & aliarum duarum illam immediatè sequentium decretalium formas, de Canonicatu & præbendis, aut dignitate, personatu, administratione, vel officio Ecclesie N. aut alio beneficio Ecclesiastico, cum cura vel sine cura, provideri posset, motu proprio venerabili fratri nostro Episcopo N. & dilectis filiis Capitulo, singulisque Canonicis Ecclesie N. per alias nostras literas mandavimus, quatenus si eis communiter vel divisim pro alio non scriptissemus, qui simile mandatum, aut similem gratiam prosequeretur, eidem N. Canonicatum, & præbendas, aut dignitatem, personatum, administrationem, vel officium, aut beneficium Ecclesie N. aut aliud beneficium Ecclesiasticum, ad eorum collationem, provisionem, præsentationem, nominationem, seu quamvis aliam dispositionem communiter vel divisim pertinens, si quem, quam, vel quod, post mensem post præsentationem earundem literarum vacare contingeret, cum plenitudine juris Canonici, omnibus juribus, & pertinentiis suis, prout ad eos communiter vel divisim pertineret, conferrent, & assignarent, aut cum ad illa præsentarent, eligerent, nominarent, seu de illis providerent, prout in eisdem literis plenius continetur. Quocirca discretionis vestræ per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus vos, vel duo, aut unus vestrum per vos, vel alium, seu alios, si Episcopus, Capitulum, & Canonicus prædicti Canonicatum, & præben. aut dignitatem, personatum, administrationem vel officium, aut beneficium hujusmodi eidem N. conferre, & assignare, ac de illis etiam providere recusaverint, seu distulerint aut negligentes fuerint, Canonicatum, præbendas, aut dignitatem, personatum, administrationem vel officium hujusmodi cum plenitudine juris Canonici, ac omnibus juribus

*Forma aliter
rius mandati
Apost. de quo
sup.*

bus, & pertinentiis supradictis, eidem N. conferre, & assignare, necnon eundem N. ad illa ut moris est admittere, & in Canonicatum recipere, & in fratrum stallo sibi in Choro, & loco in Capitulo assignatis, omniaque & singula alia in dictis literis contenta, alias juxta earundem continentiam ac formam in omnibus, & per omnia facere, & exequi curetis. Contradictores prout justitia suadebit ad hoc compescendo. Non obstant omnibus quæ in dictis literis volumus non obstare. Datum, &c. Pro regularibus autem similis forma illis conveniens detur, &c.

Dat. R. An. 4. die 18. Aug.

Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis, &c. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexto decimo, xv. Kalen. Septembr. Pont. nostri Anno quarto.

Sequitur ejusdem Pontificis alia d. concordia confirmatio, Sacro Lateranensi Concilio approbante.

Edita An. D. 1516.

LEO EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

Causa hujus constit.

Divina disponente clementia, per quam Reges regnant, & principes imperant, in eminenti Apostolatus specula, & super gentes & regna, meritis licet imparibus constituti, animo revolentes, quod etsi ea quæ pro salubri, & quieto regimine regnotum, & ad apicem & justitiam populorum, perpetua eorumdem Regnotum stabilitate, Regibus præsertim de fide Catholica, & de Republica Christiana, & Apostolica Sede benemeritis, laudabili, & provida nostra ordinatione cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus concessa, ac ad effectum hujusmodi gesta, statuta, ordinata, & decreta, factave sunt, plenam roboris obtineant firmitatem, illis nihilominus interdum sacro approbante Concilio nostræ innovationis, & approbationis robor adjicimus, ut eo firmiter illibata perdurent, quo sæpius erunt nostra auctoritate, ac etiam generalis Concilii præsidio communita, efficacemque operam circa eorumdem conservationem libenter adhibemus, ut Reges & ipsorum Regnotum personæ concessionibus, privilegiis, statutis, & ordinationibus hujusmodi in Domino plenè gaudentes, in pacis, & tranquillitatis, ac amœnitatis dulcedine conquiescant, & in eorum solita erga eandem Sedem devotione ferventius perseverent.

Concordia inter nos & Franciam in bulla præmissa.

§. 1. Nuper siquidem ut Ecclesia sponsa nostra in sancta unione conservaretur, & per Christi fideles sacris canonibus à Romanis Pontificibus, & sacris generalibus Conciliis dumtaxat editis uteretur, quasdam Constitutiones, quas de cætero loco pragmaticæ sanctionis, & contentorum in ea in Regno Franciæ pro bono pacis, & concordia, ac illius communi, & publica utilitate cum charissimo in CHRISTO filio nostro Francisco Francorum Rege Christianissimo, dum Bononiæ cum nostra Curia essemus, tractatas, & cum eisdem fratribus nostris diligenter examinatas, & de eorum consilio cum præfato Rege concordatas, & per ipsius Regis legitimum procuratorem acceptatas, de eorumdem fratrum consilio, & unanimi consensu statuimus, & ordinamus, prout in nostris literis desuper confectis plenius continetur, quarum tenor sequitur, & est talis.

Et nonne illa per Pontificem cum approbatione Concilii, iterato approbatur, quatenus Rex pro parte sua eandem observet.

Bulla ipsa est quæ præcedit, ideo non inseritur. §. 2. Nos igitur ut literæ ipsæ quæ ob id præcipuè editæ fuerunt ut in corpore mystico, sancta videlicet Ecclesia, perpetua charitas, & pax inviolata perdurent, & si qua membra dissentiant, ea commodè suo reinscrantur corpori, eoque magis observentur, quo clarius constiterit ipsas literas ea matura & salubri deliberatione à nobis dicto sacro Lateranensi approbante Concilio approbatas, & innovatas, qua statuta, & ordinata fuerunt, licet ad earundem literarum subsistentiam, & validitatem alia approbatione non indigerent, ad abundantiore tamen cautelam, ut eo tenacius observentur, & difficilius tollantur, quo tantorum Patrum fuerint majore approbatione munitæ, literas prædictas cum omnibus, & singulis statutis, ordinationibus, decretis, definitionibus, patris, conventionibus, promissione, voluntate, ac pœnis,

inhibitione, aliisque, omnibus & singulis clausulis in eis contentis, illa præsertim qua volumus quod si præfatus Francorum Rex supradictas literas, ac omnia, & singula in eis contenta intra sex menses à data presentium computandos non approbaret, & ratificaret, & ea perpetuis futuris temporibus in Regno suo, & aliis locis, & Dominiis dicti Regni per omnes Prælatos, & alias Ecclesiasticas personas, ac Curias parlamentorum acceptari, legi, publicari, jurari, & registrari ad instar aliarum constitutionum regiarum, & de acceptatione, lectione, publicatione, juramento, & registratione prædictis intra prædictum tempus per omnium & singulorum supradictorum patentes literas, aut authenticas scripturas, nobis non transmitteret, aut Nuntio nostro apud ipsum Regem existenti per eum ad nos destinandum non consignaret, & deinde singulis annis etiam legi, prout alix ipsius F. Regis Constitutiones, & ordinationes, quæ in viridi sunt observantia, & observari debent, inviolabiliter observari cum effectu non fecerit, literæ ipsæ, & inde secuta quæcumque essent cassa, & nulla, nulliusque roboris, vel momenti, sacro Lateranensi Concilio approbante, Apostolica auctoritate, & potestatis plenitudine approbamus & innovamus, easque inviolabiliter, & irrefragabiliter observari, & custodiri mandamus, roborque perpetuæ firmitatis in eventum dictarum approbationis, & ratificationis, & non aliter, nec alio modo obtinere, omnesque in dictis literis comprehensos, ad ipsarum literarum ac omnium & singulorum in eis expressorum observationem, sub censuris & pœnis, ac aliis in eis contentis, juxta earundem literarum tenorem & formam teneri, & obligatos esse decernimus, & declaramus.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis quæ in dictis literis volumus non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

Clausula regatoria.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. Romæ in publica sessione, in Lateranensi, sacrosancta Basilica solemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sextodecimo, 14. Kalen. Januarii, Pontificatus nostri anno quarto.

Dat. P. An. die 19. Jul.

Sequitur d. constitutionis declaratio.

LEO EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1517.

Romanus Pontifex, cui tot tantaque in spiritualibus & temporalibus providenda incumbunt, rerum & temporum qualitate pensata, nonnulla prout ad cunctotum clericorum beneficia Ecclesiastica à Sede Apost. pro tempore impetrantium commoda & utilitates, ac litibus & fraudibus obvianandum oportere conspici, salubriter ordinat & disponit.

Exordium.

§. 1. Nuper siquidem inter constitutiones ad laudem DEI & Christi fidelium pacem & quietem, de fratrum nostrorum consilio, cum charissimo in CHRISTO filio nostro Francisco Francorum Rege Christianissimo matura deliberatione concordatas, statuimus quod in provisionibus per quas personis quibusvis Regni Franciæ ac Delphinatus, & Comitatus Dien. & Valentin. de beneficiis vacantibus, seu certo modo vacaturis per nos & successores nostros & Sedem prædictam, etiam motu proprio, etiam promotis ad Ecclesias Cathedralis, & Metropolitanas & Monasteria (ut obtenta per eos beneficia retinere possent) fieri contingeret, illorum verus annuus per florenos aut ducatos auri de Camera, aut libras Turon. seu alterius monete valor secundum communem estimationem exprimi deberet, alioquin gratiæ ipsæ essent ipso jure nullæ.

In concordia Franciæ inter nos & Franciam, quæ verus annuus beneficiorum exprimitur, ut hic sup.

§. 2. Cum autem, sicut accepimus, sæpè contingeret personas Regni & Delphinatus ac Comitatus hujusmodi, vacatione beneficiorum in locis remotis Regni ac Delphinatus, & Comitatus eorumdem, per obitum pro tempore vacantia intellecta, eorum veri valoris notitiam haberi non posse, & valoris hujusmodi notitia non habita, ad illa à Rom. Pont. impetrandum, celerem Nuntium ad Sedem prædictam destinare, & signaturam supplicacionis super illorum impetratione, cum facultate verum annuum,

Ex causis præmissis.

annuum valorem beneficiorum hujusmodi in literarum super hujusmodi supplicationibus expeditione augendi obtinere ad effectum possessionem beneficiorum hujusmodi assequendi, literas super hujusmodi impetrationibus, cum minus vera valoris beneficiorum eorundem expressione expedire, & absque eorum culpa, diligentia & expensis pro impetratione hujusmodi obtinenda factis, & gratia eis à nobis concessa, & illius effectu frustrari, ac per posteriores (qui nulla habita diligentia cum expressione veri valoris eadem beneficia à Sede prædicta impetrarunt) excludi, ac desuper propterea molestari.

§. 3. Nos qui subditorum nostrorum commoda libenter procuramus, ac eos à litibus & expensis, quantum cum Domino possumus relevamus, motu proprio ac ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine statuimus & ordinamus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus impetrantes beneficia Ecclesiastica in Regno, Delphinatu & Comitatu prædictis per obitum dumtaxat vacantia, si verum annum valorem beneficiorum in literis Apostolicis, quæ super dictis beneficiis expeditæ non fuerint, non expresserint, infra annum à die datarum literarum earundem computandum, valorem ipsum malè expressum corrigi per officiales, ad quos expeditio literarum hujusmodi pertinet, & correctiones literarum earundem fieri consueverunt petere, ipsique officiales ipsarum literarum expeditioni præsidentes, ad eorundem impetrantium simplicem petitionem, valorem ipsorum ad verum annum valorem, juxta petentium voluntatem in eisdem literis reducere, & corrigere, ipsique impetrantes pro augmento valoris expressi dumtaxat annuam Cameræ Apostolicæ solvere debeant & teneantur.

§. 4. Decernentes quascumque impetrationes posteriores de dictis beneficiis ratione non expressionis veri valoris hujusmodi, infra dictum annum factas, nullius roboris vel momenti esse, & pro infectis haberi debere. Nulli, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1517. Kal. Octobris, Pont. nostri Anno quarto.

XXI. De Prædicatorum verbi DEI munere, examine, & approbatione.

Approbatio & examen hujusmodi regulariter spectat ad Ordinarios locorum, ita disponente Concil. Trid. sess. 5. cap. 2. & sess. 24. c. 4. ac ita etiam jubente Clem. VIII. in sua const. 115. Quæcumque. Quo vero ad eorum officium habes Concil. Trid. sess. 5. c. 2. sess. 24. c. 4. & sess. 25. in cap. de Purgatorio.

Quoad prædicationem verbi Dei vide quæ statuit Greg. XV. in sua const. 18. Inscrutabili, infr. tom. 4.

LEO EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

Supernæ Majestatis præsidio, per cujus ineffabilem Sprovidentiam cælestia simul & terrena diriguntur, super gregem Dominicum nobis commissum, speculatoris officium (quantum imbecillitati nostræ concedatur) exercentes, totaque mente nobiscum ipsi revolventes inter alia complura & magna ad nos pertinere, ut munus prædicationis, quod in Ecclesia Dei præcipuum, ac per necessarium, magnique fructus atque utilitatis, dummodo rectè & ex sincera charitate erga Deum & proximum præceptisque & exemplis sanctorum Patrum, qui hæc profitentes cum fidei fundatione & propagatione plurimum Ecclesiæ contulerunt, exercentur, quippe quod Redemptor noster primus fecit, & docuit, & ejus præcepto & imitatione duodenus ille Apostolorum numerus, quasi totidem cæli Dei veri gloriam enarrantes per Orbem terrarum, universum genus humanum, quod sub peccati jugo vetusta servitute continebatur, sensum ab eorum tenebris educentes, & ad perpetuam salutis lucem excitantes, verbum ipsum in omnem terram, & in fines orbis terræ, tum ipsi prius, tum deinde sui successores

longè lateque propagaverunt, altissimeque fundarunt, ut qui nunc tantum subeunt onus, meminisse debeant, creberrimeque secum revolvere, præter auctoris ipsius, ac fundatoris JESU CHRISTI sapientissimi Redemptoris, Petri etiam & Pauli, cæterorumque Apostolorum & Domini Discipulorum se vices, quoad hoc officium, subire, ac sustinere.

§. 1. Sane fide dignorum relatione percepimus, quod nonnulli Prædicatores nostris temporibus (quod dolenter referimus) non attendentes, se eorum, quos diximus, & insuper Sanctorum Ecclesiæ Doctorum, aliorumque sacrum Theologium profitentium, qui assistendo jugiter Christianis, ac se falsis prophetis rectam fidem subvertere annitentibus opposcentes, Ecclesiam militanter illam prius, per se talem eam esse manifestarunt, officium exercere, & non nisi utilia concurrenti eorum sermonibus populo ad vitiorum extirpationem, virtutum laudem, animarum denique salutem fidelium, meditando & perficienda debere assumere, multa tamen & varia contra institutiones & exempla, quæ diximus, quandoque etiam scandalosa populis prædicare, quod mentem certè nostram mirum in modum commovit, dum nobiscum ipsi mente volvimus, quod illi officii immemores sui, in suis sermonibus non ad utilitatem audientium, sed ad suam potius ostentationem laborantes, vanis quorundam auribus blandiuntur, qui ad hoc jam devenisse apparent, ut verificetur dictum Apostoli ad Timotheum ita scribentis: Erit enim tempus cum sanam doctrinam non sustinebant, sed ad desideria cocervabant sibi magistros prurientes auribus, & à veritate quidem auditum avertent, ad fabulas autem convertentur, quorum falsas & inanes mentes, prædicantes ipsi præfati, non modò in rectam veramque viam reducere minime student, sed illas majoribus etiam erroribus implicant, dum sine ulla canonum attestatione, vel reverentia, imò contra ipsas canonicas sanctiones, sacræ Scripturæ sensum multifariam pervertentes, temereque ac perperam plerumque interpretantes, contra veritatem prædicare, terroresque ac minas, multaque mala propediem affuturam, jamque ingruentia, nulla prorsus legitima ratione muniti, sed sub dumtaxat sensu obsequentes comminantur, repræsentant, adesseque asseverant, plerumque etiam vana quædam & inania, & alia hujusmodi populis ingerere, & (quod enormius est) ab æternitatis lumine, & sancti Spiritus admonitione, aut infusione illa se habere asserere audent. Cumque ij sub confictorum miraculorum mendaciis varios errores fraudesque disseminant, denique populos, quos in Evangelica doctrina sedulò instruere, & in vera fide retinere & conservare deberent, sermones suos à sensu & præceptis universalis Ecclesiæ retrahentes, à sacrisque constitutionibus, quas maxime sequi deberent, deviantes, auditores suos amoveant, ac longè faciunt à salute. Per hæc namque & alia hujusmodi simpliciores homines, ut ad deceptionem procliviores, à via salutis & obedientia Rom. Ecclesiæ deviantes, in errores varios perfacile inducuntur.

§. 2. Propterea Gregorius hujus muneris peritissimus, & fervore charitatis incensus, prædicatores vehementer hortatur & monet, ut dicturi ad populum, prudentes cautique accedant, ne dicendi impetu rapti, verborum erroribus quasi jaculis audientium corda configant, & cum sapientes fortasse videri desiderant, decepti speratæ virtutis compagem insipienter discindunt. Sæpè namque verborum effectus amittitur, cum loquacitate importuna, vel incauta, audientium corda levigantur. Et insane in nullo alio rudem ij plebem majori damno scandaloque afficiunt, quam cum vel tacenda prædicant, vel falsa & inutilia docendo, eam in errorem inducunt. Quæ quoniam huic sacræ religioni divinitus institutæ, ut nova & aliena, omninò contraria esse noscuntur, gravi certè accuratoque sunt examine digna, ne scandalum populo Christiano, & suorum auctorum, ac aliorum animabus interitum pariant.

§. 3. Nos igitur sanctæ Dei Ecclesiæ (cui disponente Domino præsidemus, quæ quidem unum est, & Deum unum prædicat, colit, ac unam fidem firmiter & sincere confitetur, juxta illud Prophætæ vaticinium: Qui habitare

Prædicatores tamen aliqui scandalosa quandoque proponunt.

ideo Gregorius vult prædicatores hortari ut hic

Et hic Pontifex jubet Prædicatores ebera prius examina & approbare

Impetratio

Impetratio

Impetratio

Impetratio

Impetratio

bitate facit unius moris in domo) uniformitatem, quantum cum Deo possumus, post habitam reducere, & retentam conservare, quique populo verbum Dei predicant, tales esse cupientes, ut eorum predicatione Ecclesia nulum scandalum patiat, & si qui corrigibiles sunt, ab his, quae proximis nostrisque temporibus praesumpserunt, cum nonnullos eorum, praeter illa quae diximus, in predicationibus non viam amplius Domini in virtute docentes, non Evangelium, ut deberent, explanantes, sed conficta miracula, & nova ac falsa vaticinia, aliaque levitia & ab anilibus fabulis parum distantia, magnamque scandalum parientia, nulla devotionis & auctoritatis, ejusque improbantis, ac repellentis haec, habita ratione, vastis clamoribus imprimere, ac suadere ubique conantes, & ne Pontificali quidem dignitate fulgentibus, & aliis Ecclesiae Praelatis parentibus, quibus potius honorem, ac reverentiam exhibere deberent, sed in eorum personas, ac statum audacter, ac temere invehi consuevisse, & alia hujusmodi commisisse constat, in futurum abstinere, ut tam periculosum & contagiosum malum, ac mortifera pestis radicibus evellatur, & arefactum ita penitus deleatur, ut nec memoria ejus remaneat, sacro approbante Concilio statuimus & ordinamus, ut nullus tam clericus saecularis, quam cujuscumque etiam Mendicantium Ordinis regularis, aut quivis alius, ad quem facultas predicandi, tam de jure quam de consuetudine vel privilegio, aut alias pertinet, ad hujusmodi officium exercendum admittatur, nisi prius per Superiorem suum respectivè diligenter examinatus, (in qua re conscientiam ipsius Superioris oneramus) ac morum honestate, doctrina, probitate, prudentia, & vitae exemplaritate ad illud aptus & idoneus reperiat, & hic, quocumque postea predicaturus accesserit, de hujusmodi examine & idoneitate sua per literas authenticas, seu alias sui examinatoris, approbatorisque Episcopis & aliis locorum Ordinariis fidem legitime faciat.

Admissioque Evangelium juxta sensum DD. approbatorum predicare tenent. Ad hoc vide notata in rub.

§.4. Mandantes omnibus qui hoc onus sustinent, quique in futurum sustinebunt, ut Evangelicam veritatem & sanctam Scripturam juxta declarationem, interpretationem, & ampliationem Doctorum, quos Ecclesia vel usus diuturnus approbavit, legendosque haecenus recipit, & in posterum recipiet, praedicent & explanent, nec quidquam ejus proprio sensui contrarium aut dissonum adjiciant, sed illis semper insistant, quae ab ipsis sacrae Scripturae verbis, & praefatorum Doctorum interpretationibus ritè & sanè intellectis, non discordant.

§.5. Tempus quoque praefixum futurorum malorum, vel Antichristi adventum, aut certum diem iudicii praedicare, vel asserere nequaquam praesumant, cum veritas dicat: Non esse verum nosse tempora, vel momenta, quae Pater posuit in sua potestate, ipsosque qui haecenus similia asserere ausi sunt, mentitos, ac eorum causa reliquorum etiam rectè praedicantium auctoritati non modicum detractum fuisse constat, inhiibentes omnibus & singulis clericis saecularibus vel regularibus praefatis, caeterisque cujuscumque status, gradus, & Ordinis existant, qui hoc onus assument, ne de caetero in sermonibus suis publicis, alia quaeque futura ex literis sacris constanter praedicere, nec illa à Spiritu sancto vel divina revolatione se habuisse affirmare, & alienas inanes divinationes asseverando, aut alio quocumque modo tractanda assument, sed ex divinae vocis praeepto Evangelium omni creaturae cum vitiorum detestatione, & virtutum commendatione & enucleant & declarent, & pacem ac dilectionem mutuam à Redemptore nostro tantopere commendatam, ubique foventes, non scindant vestem inconsutilem Christi, sed ab Episcoporum & Praelatorum, ac aliorum Superiorum, eorumque status scandalosa detractio, quos coram vulgo & laicis non modo incautè, seu etiam intemperanter reprehendunt & mordent, & ab eis male gestorum expressis quandoque nominibus aperta & manifesta redargutione abstineant.

Futura praedicere, &c. non debent.

Consi. Clem. V. de privilegiis observant.

§.6. Denique constitutionem felicis record. Clementis Papae V. quae incipit, Religiosa, quam tenore praesentium innovamus & approbamus, inviolabiliter ab eis observari debere decernimus, ut hac ratione ad utilitatem populi praedicantes, & cum Domino lucrificantes, talentum

quod ab illo acceperant, superlucrari, & ejusdem gratiam & gloriam consequi mereantur.

§.7. Caeterum si quibusdam eorum Dominus futura quaedam in Dei Ecclesia inspiratione quapiam revelavit, ut per Amos Prophetam ipse promittit, & Paulus Apostolus praedicatorum princeps, Spiritum, inquit, nolite extinguere, prophetias nolite spernere; hos aliorum fabulorum, & mendacium gregi connumerari, vel aliter impediri minimè volumus. Extinguitur namque ipsius gratia spiritus, Ambrosio teste, si incipientibus loqui fervor contradictione sopitur, & tunc Spiritui sancto injuria certè fieri dicitur. Et quoniam res magni momenti est, eo quod non de facili credendum sit omni spiritui, sed sint probandi spiritus, teste Apostolo, an ex Deo proveniant, volumus, ut lege ordinaria tales asserat inspirationes, antequam publicentur, aut populo praedicentur, ex nunc Apostolicae Sedis examini reservatae intelligantur. Quod si sine morae periculo id fieri non valeret, aut urgens necessitas aliud suaderet, tunc eodem ordine servato, Ordinario loci notificentur, ut ille adhibitis secum tribus, aut quatuor doctis & gravibus viris, hujusmodi negotio cum eis diligenter examinato, quanto id expedire videbunt, (super quo eorum conscientias oneramus) licentiam concedere possint.

Atque quoniam Paulus apostolus inquit, nolite extinguere, prophetias nolite spernere; hos aliorum fabulorum, & mendacium gregi connumerari, vel aliter impediri minimè volumus.

Contravenit sum p...

§.8. Si qui autem contra praemissorum aliquod committere quidquam ausi fuerint, ultra poenas contra tales à jure statutas, excommunicationis etiam sententiam, à qua non nisi à Romano Pontifice, praeterquam in mortis articulo constituti, absolvi possint, eos incurrere volumus. Et ut eorum exemplo alii attentare similia minimè audeant, eis praedicationis etiam officium interdictum esse perpetuò decernimus.

Contravenit derogat...

§.9. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus, ac privilegiis, & indultis, & literis Apostolicis, Ordinibus, & personis praefatis, etiam in Mari magno comprehensis, ac etiam à nobis approbatis, innovatis, vel etiam de novo concessis, quae quoad hoc nolumus eis in aliquo suffragari. Nulli ergo, &c.

Dat. Romae in publica Sessione in Lateranen. Sacrosancta Basilica solemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicae 1516. 14. Kalen. Janv. Pont. nostri Anno 4.

Moderatio & declaratio indulgentiarum, quibuscumque Mendicantium & aliorum Religiosorum Ordinibus, & eorum Tertiariis concessorum.

XXII.

Aliam moderationem quoad omnes Regulares edidit Pius IV. in constit. 94. In principis, ubi omnia Religiosorum privilegia reduxit ad terminos Conc. Trid. & illi contraria revocavit. Quod & id ipsum Concilium statuit in sess. 25. cap. 22.

Quo verò ad Tertiarios, vide primam eis Regulam à B. Francisco traditam, & à Nicol. IV. approbatam in ejus constit. 2. Supra, ubi notavi.

LEO EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

Edita Au. D. 1516. & 1518.

Um intra mentis arcana revolvimus, & diligenti consideratione pensamus operosa sollicitudinis studia, continuoque labores, pro divini nominis gloria, exaltatione Catholicae fidei, Ecclesiae unitate servanda, & institutione ac salute fidelium animarum per Coepiscopos, eorumque Superiores, in diversis partibus ad regimen suarum Ecclesiarum à Sede Apostolica constitutos, necnon per Fratres diversorum Ordinum, praesertim Mendicantium indefesse & indefinenter impensos, tanta ex eorum in vinea Domini fructuosos operibus, & opportunè ac laudabiliter gestis, cordi nostro provenit satisfactio ut his quae ad pacem & quietem inter eos conservandam conducere cognoscimus, omni studio intendamus.

Causa huiusmodi continet.

§.1. Novimus enim Episcopos ipsos in partem sollicitudinis nostrae assumptos fuisse, quorum honor, & sublimitas, testante Ambrosio, nullis potest comparationibus adaequari. Religiosos etiam in agro Dominico pro Christianae

Episcopalis dignitas est reverentior, & merita altior, quae fructuosissimi sunt.

Christianæ Religionis defensione & ampliacione complura fecisse, ac uberes fructus protulisse, & in dies singulos proferre, ita ut eorundem Episcoporum, ac Religiosorum bonis operibus orthodoxam fidem incrementa sumpsisse, & per Orbem terrarum undique dilataram fuisse, fidelium nullus ignoret. Et sicut ipsi sæpe numero vigilantissima & solerti cura schismata in Dei Ecclesia extinguere, & Ecclesiæ unitatem reddere, & ut eidem Ecclesiæ pacis tranquillitas daretur, innumeros labores subire non dubitarunt, ita quoque par est, eos inter se nostris provisionibus pacis vinculo, ac fraterna charitate, & unitate conjungi, ut eorum concordia doctrina & mutuis operibus uberiores in Ecclesia Dei fructus proveniant.

§. 2. Sanè cupientes, ut jura spiritualia quæ ad Dei laudem, & Christi fidelium animarum salutem pertinent, & quorum in exercitium præfatis Episcopis & eorum Superioribus in suis Diocæsis (cum ipsi in partem sollicitudinis, ut præfertur, assumpti, ac dioceses distinctæ, & cuilibet eorundem Episcoporum assignatæ fuerunt) commissum extitit ut per ipsos Episcopos exercentur, & jus illa liberè exercendi, quantum fieri potest, eis illæsum præservetur. Et si aliqua dictis Fratribus Mendicantibus in eorundem Episcoporum lætionem per Romanos Pontifices prædecessores nostros, & Sedem Apostolicam concessa fuerint, concessiones hujusmodi eidem Religiosis factas in subsequenti duximus moderandas, ut ipsi Fratres potiùs ab eisdem Episcopis omni cum charitate foveantur, quam aliquo modo molestentur, & inquietentur. Una enim est Regularium, Sæcularium, Prælatorum & subditorum, exemptorum & non exemptorum universalis Ecclesiæ, extra quam nullus omninò salvatur, eorumque omnium unus Dominus, una fides. Et propterea decet eos, qui ejusdem sunt corporis, unius etiam esse voluntatis, & sicut Fratres nexu invicem charitatis adstricti sunt, sic non convenit alterum in alterius injuriam seu jacturam proflite, dicente Salvatore, Hoc est præceptum meum, ut diligatis invicem, sicut dilexi vos.

§. 3. Ad conservandam igitur inter Episcopos, & eorum Superiores, Prælatos & Fratres hujusmodi mutuam charitatem, & benevolentiam, divini quoque cultus augmentum, pacemque & tranquillitatem universalis Ecclesiæ status, quod ita demùm fieri posse cognoscimus, si unicuique quantum fieri potest, sua jurisdictione conservetur, sacro approbante Concilio statuimus & ordinamus, quod Episcopi, & eorum Superiores & alii Prælati præfati, parochiales Ecclesias ad eosdem Fratres ratione locorum suorum legitime spectantes, quoad ea, quæ ad Parochianorum curam, & Sacramentorum conservationem, administrationemque pertinent, (sine tamen visitorum insolito gravamine, vel impensa) visitare, & illarum curam gerentes, & circa illam delinquentes, si Religiosi fuerint, juxta ipsius Ordinis regularia instituta, intra septa Regularis loci, Sæculares verò presbyteros, & Fratres hujusmodi beneficia obtinentes, liberè tanquam suæ jurisdictioni subjectos punire.

§. 4. Ac tam Prælati, quam presbyteri sæculares, qui vinculo excommunicationis ligati non fuerint, Missas in Ecclesiis domorum eorundem, devotionis causa celebrare volentes, celebrare possint, ipsique Fratres tales celebrare volentes, libenter recipere debeant.

§. 5. Ac ab eisdem Prælatis ad processiones solemnes pro tempore faciendas requisiti, (dummodo eorum loca suburbana ultra unum milliariè à Civitatibus respectivè non sint remota) accedere.

§. 6. Necnon Superiores eorundem Fratrum, Fratres, quos ad audiendas confessiones subditorum eorundem Prælatorum tempore elegerint, eisdem Prælatis personalter exhibere, ac præsentare (si eos sibi exhiberi, & præsentari petierint) alioquin eorum Vicarii (dummodo ad Prælatos ultra duas dietas accedere non cogantur) omninò teneantur. Possintque illi per eosdem Episcopos, & Prælatos super sufficienti literatura, & aliqua saltem hujusmodi Sacramenti peritia duntaxat examinari. Talibusque præsentatis admissis, vel etiam indebitè recusatis contententes, constitutioni, quæ incipit, Omnis utriusque sexus, quoad confessionem duntaxat, satisfecisse censentur.

§. 7. Ipsique Fratres etiam forensium confessiones audire valeant, laicos tamen & clericos sæculares à sententiis ab homine laici nullatenus absolvi possint. Eucharistiæ verò, & Extremæ unctiois, aliaque Ecclesiastica Sacramenta, illis quorum etiam infirmitas, ac decedentium confessiones audierint, dicentibus proprium sacerdotem illa sibi dare denegasse, dare nequeant, nisi denegatio sine legitima causa facta, vicinorum testimonio probata, aut requisitio eorum Notario publico facta doceretur. Eorundem verò Fratrum obsequio insistentibus, Sacramenta hujusmodi nullatenus ministrare valeant, nisi illorum durante obsequio.

§. 8. Pacta autem & conventiones inter eosdem Fratres, & Prælatos, atque Curatos pro tempore inita valeant, nisi per subsequutum Capitulum proximum generale vel provinciale, refutata, ac per eos refutatio hujusmodi intimata debito tempore fuerit.

§. 9. Parochias autem cum Cruce ad levanda funera eorum, qui apud Ecclesias domorum, & locorum eorundem suam elegerint sepulturam, intrare non possint, nisi prius præmonito, & requisito, ac non recusante Parochiano presbytero, & tunc sine ejus, ac Ordinarii præjudicio, nisi eisdem Fratribus super hoc antiqua consuetudo, quæ sit in viridi observantia, & cum pacifica possessione, suffragetur.

§. 10. Volentes quoque sepeliri in habitu eorundem Fratrum, in claustro non degentes, sed in propriis domibus habitantes, in eorum ultima voluntate sepulturam sibi eligere possint.

§. 11. Quodque Fratres ipsi ad ordines promovendi, per Ordinarios de grammatica, & sufficientia examinatis, & dummodo competenter respondeant, per eosdem Ordinarios liberè admitti, ac nullatenus in eorum Ecclesiis seu domibus, aut aliis eorum locis ab alio, quam à Diocæsano Episcopo, vel ejus Vicario, super hoc cum debita reverentia requisito, & absque rationabili causa contradicente, vel eo à Diocæsi absente, ad dictos Ordines promoveri debeant.

§. 12. Nec ab alieno Episcopo consecrationem Ecclesiæ, vel Altaris, aut Cæmeterii benedictionem petere, seu in Ecclesiis per eos pro tempore ædificandis, primum lapidem per alienum Episcopum poni facere possint, nisi ubi Ordinarius bis, aut ter cum debitis reverentia, & instantia requisitus, sine legitima causa id recusaverit.

§. 13. Et absque Curatorum consensu, sponsum & sponsam benedicere nequeant.

§. 14. Et ut debitus honor Matri Ecclesiæ reddatur, tam ipsi Fratres, quam alii clerici sæculares, etiam super hoc Apostolicæ Sedis privilegio muniti, die Sabbati Majoris hebdomadæ, antequam campanam Cathedralis, vel Matri Ecclesiæ pulsaverint, campanam in Ecclesiis suis pulsare minimè possint: contrafacientes penam centum ducatorum incurrant.

§. 15. Censuras autem per eosdem Ordinarios latas, & promulgatas, ac in Matri Ecclesia Civitatum, necnon in Collegiatis, & Parochialibus Ecclesiis Castrorum & Oppidorum respectivè solemniter publicatas, quando super hoc ab eisdem Ordinariis requisiti fuerint, in Ecclesiis domorum suarum publicare, ac servare.

§. 16. Et ut animarum utriusque sexus Christi fidelium salutem uberius consulatur, illos quorum confessiones pro tempore audierint, cujuscumque status, & conditionis fuerint, ad solvendum decimas, sive aliam bonoram, seu fructuum quotam, in locis in quibus decimæ ipsæ, aut similia solvi consueverunt, etiam sub onere conscientiarum suarum monere, & hortari, ipsique etiam illos solvere recusantibus absolutionem denegare, & super hoc requisiti, id populo etiam publicè prædicare, & persuadere teneantur.

§. 17. Conservatores autem eisdem Fratribus pro tempore à Sede Apostolica deputandi, doctrina & probitate præstantes, & in Ecclesiastica dignitate constituti esse debeant, & coram eis per eosdem Fratres, quibus dati fuerint, ultra duas dietas à loco suæ solite habitationis nullus trahi possit, privilegiis super hoc alijs eis concessis, nullatenus suffragantibus.

Interdum in Episcopis & Mendicantibus servantur.

Volentes sepeliri cum habitibus, sepulturam eligere possunt.

Ordines ab Episcopis recipiunt.

Et Ecclesiæ consecrationem.

Sponsos non benedicant.

Campanam die Sabbati Majoris post Cæmeterium pulsare.

Censuras Ordinariarum serventur & publicentur.

Decimarum solutionem serventur.

Conservatores habent.

Itaque pro con-

Episcopi eorum, & in

Episcopi in eorum Ecclesiis

ad Processiones ire cogantur.

Quid habet Conc. Trid. c. 13. Confessores ab Ordinariis approbentur. Sic idem ultra d. Concilium statuit. Item in Conc. Trid. c. 13. Romani.

Quoniam ad Religionem non recipiantur.

§. 18. Excommunicati quoque Ordinem Mendicantium profiteri volentes, ubi de interesse tertii ageretur, absolvi non possunt, nisi previa satisfactione. Procuratores quoque & negotiorum gestores, ac operarii eorundem Fratrum servitii insistentes, sententiis excommunicationis promulgatis illaqueati sint, & esse censentur, si illis causam dederint, aut dantibus consilium, auxilium, vel favorem praestiterint.

Tertiaris in propriis domibus degentes nisi laici reputantur.

§. 19. Fratres autem, & Sorores tertii Ordinis, necnon Mantellati, Corrigiati, Pizochate, Cordellati, & alii quocumque nomine nuncupati, in propriis domibus habitantes, sepulturam ubi voluerint eligere valeant. Sed die Paschatis tantum Eucharistiam, necnon extremam unctionem, caeteraque Ecclesiastica Sacramenta (Poenitentiae sacramento dumtaxat excepto) a proprio sacerdote recipere, & ad onera, quae laicis incumbunt, perferenda teneantur, ac in foro saeculari coram iudicibus saecularibus conveniri possint. Et ne censura vilescat Ecclesiastica, & minoris auctoritatis interdicti sententia reputetur, iidem dicti Tertii Ordinis ad divina audienda, in Ecclesiis suorum Ordinum, tempore interdicti nullatenus admittantur, si causam dederint interdicto, vel causam ipsam nutriant, seu foveant, aut dantibus auxilium, consilium vel favorem quoquo modo praestiterint.

Secum si claustrales virgines, &c. Hoc declaratur hic infra.

§. 20. Collegialiter autem viventes, seu cum Claustralibus habitantes, ac mulieres virginales, seu coelibem, aut castam vidualem, expresso voto, & sub dicto habitu vitam ducentes privilegiis, quibus Fratres Ordinis cujus Tertiae Regulae habitum gerunt, gaudere debeant. Omnia etiam & singula supradicta ad reliquos Religiosos Ordinum quorumcumque extendi, & per eos etiam servari debere volumus, atque decernimus. Salvis tamen in reliquis desuper non expressis, tam Episcoporum, quam Fratrum & aliorum Religiosorum praedictorum iuribus, quibus per praemissa in aliquo praedictare, seu quicquam innovare non intendimus.

Derogatio constitutionum.

§. 21. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac statutis & consuetudinibus dictorum Ordinum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis; privilegiis quoque, & indultis, ac literis Apostolicis contra praemissa, seu aliquod praemissorum, eisdem Ordinibus concessis, etiam in Mari Magno contentis; quibus (etiam si ad illorum derogationem de eis eorumque totis tenoribus specialia, specifica, expressa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma servanda esset, illorumque tenores praesentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes) specialiter & expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque. Decernentes ex nunc irritum & inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Ordinarii & Mendicantes omnino serventur.

§. 22. Eisdem insuper Fratres in virtute sanctae obedientiae monemus, ut eosdem Episcopos loco sanctorum Apostolorum subrogatos, pro debita, & nostra ac Apostolicae Sedis reverentia, congruo honore, & convenienti observantia venerentur. Ipsos quoque Episcopos hortamur, ac per viscera misericordiae Dei nostri requirimus, ut Fratres ipsos affectu benevolente prosequentes, charitative tractent, ac benigne foveant, seque illis minime difficiles, aut duros, vel morosos, sed potius faciles, mites, propitios, piaque munificentia liberales exhibeant, ac in omnibus praedictis, tanquam in agro Dominico cooperatores, eorumque laboris participes, propria benignitate recipiant, eorumque jura omni cum charitate custodiant, atque defendant, ut tam Episcopi, quam Fratres praefati, (quorum opera veluti lucernae ardentes supra montem positae, omnibus Christi fidelibus lumen praebere debent) ad Dei laudem, fidei Catholicae exaltationem, populorumque salutem, de virtute in virtutem proficiant, ac exinde a largissimo bonorum omnium retributore Domino perennis vitae praemium consequi mereantur.

Sanctio penultima.

§. 23. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, ordinationis, voluntatis, derogationis, decreti, monitionis, exhortationis, & requisitionis

nis infringere, vel ei casu temeraria contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se noverit incursum.

Data Romae in publica Sessione, in Lateranen. Sacrosancta Basilica solemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo sextodecimo, xiv. Kalen. Januarii, Pont. nostri Anno quarto.

Dat. P. die 13. D.

Sequitur declaratio d. bullae quoad Tertiaris.

LEO PAPA X. Ad futuram rei memoriam.

Edita die 15. 18.

Nuper in sacro Lateranensi Concilio in reformatione privilegiorum Religiosis concessorum, inter alia statuimus, quod Fratres & Sorores Tertii Ordinis, necnon Mantellati, Corrigiati, Pizochate, Cordellati, & alii quocumque nomine nuncupati, in propriis domibus habitantes, sepulturam ubi voluerint, eligere valeant, sed die Paschatis tantum Eucharistiae ac extremam unctionem, caeteraque Ecclesiastica sacramenta (poenitentiae sacramento dumtaxat excepto) a proprio sacerdote recipere, & ad onera quae laicis incumbunt perferenda teneantur. Et ne censura vilescat Ecclesiastica, & minoris auctoritatis interdicti sententia reputetur, iidem dicti Tertii Ordinis ad divina audienda nullatenus admittantur, si causam dederint interdicto, vel ipsam causam nutriant, aut foveant, aut dantibus auxilium, consilium, vel favorem quoquo modo praestiterint. Collegialiter vero viventes, seu cum claustralibus habitantes, ac mulieres virginales, seu coelibem, aut castam vidualem, expresso voto, & sub dicto habitu vitam ducentes, privilegiis quibus Fratres Ordinis, cujus Tertiae regulae habitum gerunt, gaudere debeant, prout in constitutione dicti Lateranensis Concilii, eodem approbante Concilio desuper edita plenius continentur.

Relatio bullae.

§. 1. Cum autem sicut accepimus, a quibusdam nimium curiosis vertatur in dubium, an votum praedictum de voto solemniori religionis intelligatur, cum illud tria substantialia comprehendat, obedientiam scilicet, paupertatem, & castitatem, & circa dictas mulieres virginales, seu castam vidualem vitam ducentes, de virginitate, & castitate tantummodo mentio fiat.

Causa de latere.

§. 2. Nos ad tollendum omne dubium, motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicae potestatis plenitudine, harum serie decernimus & declaramus, quod in praemissis de voto solemniori Religionis minime intelligi debeat, ita ut mulieres virginales, aut coelibem vitam simpliciter viventes, etiam in consanguineorum, & affinium suorum, aut propriis domibus, vel seorsum habitantes, privilegiis & immunitatibus praedictis, in omnibus & per omnia frui & gaudere debeant.

Declaratio.

§. 3. Non obstantibus omnibus illis, quae in d. Constitutione nostra volumus non obstare, caeterisque contrariis quibuscumque.

Derogatio constitutionum.

Datum Romae, sub annulo Piscatoris, die prima Martii 1518. Pontificatus nostri Anno quinto.

Dat. P. die 1. Martii.

De electione Praelatorum Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia, eorumque a fratribus Conventualibus sejunctione.

XXIII.

Vtraque disposita, deinde concessa fuit ab istomet Pontifice praecedentia eisdem de Observantia in actibus publicis, & utriusque permissa Generalis electio infra in const. 26. Licet cum ibi notatis.

De electione ista Praelatorum hujus Ordinis Fratrum de Observantia vide etiam infra in Pii V. const. 128. Pastoralis, & Greg. XIII. const. 13. Consuevit. De facultate eligendi in Syndicos personas extra Ordinem, inspice bullam 1. Pauli IV. Ex clementi. De horum Syndicorum privilegiis, vide in constitut. 19. Clementis VII. Dum consideramus. De appellatione eis ad saecularia

secularia Tribunalia interdicta, extat alia const. ejusdem Greg. num. 27. Quoniam. Et de licentia officii de Sacramento celebrandi feria quinta extat const. Pii V. num. 52. Exponi. Ac de retentione locorum Ordinis attende const. 40. Sixti V. Cum sicut. Et de non asportandis libris ex Bibliothecis eorum, vide ejusdem Sixti const. 67. Cum sicut. Prout quoad Provinciales in partibus Indiarum, servanda est constit. 96. Clem. VIII. His quæ. Et quoad elemosynas in eisdem partibus petendas, observa constit. 96. ejusdem Clem. Expositum. Et de auctoritate Generalis in Fratres Strictioris Observantiæ, necnon & Commissarii Generalis simili facultate in eisdem, Paulus V. edit constit. 31. Postulat. Præterea de aliis Ordinibus S. Francisci, dixi supra ad constitut. 5. Honor. III. Solet.

LEO EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Te & vos in vineam meam, ait homo ille paterfamilias qui plantaverat vineam, mundi Salvator atque Redemptor Dominus noster JESUS CHRISTUS, qui si curam gerat de omnibus, cunctaque dirigat, quæ ipse fecit: attamen inter cæteras plantationes, quas per ipsum pater cælestis in solo plantavit militantis Ecclesiæ, vineam quandam tam ardenti profecutus est amore, ut suam velut propriam ubivis illam appelleret: hanc siquidem vineam sic assiduis, solertibus, ac fidelibus excoluit agricolis, ut alios primo manè, alios hora tertia, sexta, nona, decima verò & undecima quasi incessanter cultores transmiserit. Hæc est sacra illa Minorum Fratrum religio, quæ virentibus cæremoniæ foliis, per viros Apostolicos, tanquam per palmites extensis à mari usque ad mare, & à flumine usque ad terminos Orbis terrarum, vino sapientiæ & scientiæ irrigavit montes, & implevit terram. Hæc est Religio sancta & immaculata, in qua per speculum sine macula Redemptoris contemplatur præsentia, vitæ CHRISTI, & Apostolorum inspicitur forma, per quam primorum Ecclesiæ fundatorum ante oculos Christianæ plebis reducit norma, quæ demum nihil nisi divinum, angelicum, omni perfectione refertum, CHRISTOQUE nil nisi conforme, ut non immerito sua dicatur, repræsentat. Ad hanc vineam excolendam primo manè oriente jam Sole, misit ipse Paterfamilias Angelum illum ascendentem ab ortu Solis, habentem signum Dei vivi, beatum Franciscum, qui comitantibus miræ sanctitatis viris, prima vitis hujus duceret fundamenta, iis successerunt viri religiosi, qui duce beato Boaventura maros hujus vineæ jam utrinque ruinam minantes, hora tertia Trinitatis sanctæ virtute & adjutorio reparaverunt. Post hos veluti hora sexta prodierunt spiritu ferventes Fratres nonnulli, qui è sacro Viennensi Concilio tanquam à Deo missi & confortati, enervatam penè disciplinæ censuram ad sua principia revocaverunt. Hora verò nona moriente Domino, surgentibus in dies malis & scandalosis hujus vineæ agricolis, suscitavit Dominus spiritum adolescentis, paucorum videlicet Fratrum, qui signifero nominis Jesu beato Bernardino ductore & præside, sacri Concilii Constantien. freti præsidii, languentem, imò penè mortuum per Orbem Universum, Ordinem vivificaverunt. Novissime verò diebus istis, quasi hora ultima apparuerunt viri alii, qui zelantes pro domo Israël succiderunt lucos, & demoliti sunt delubra, ac ubi abundabat peccatum, adjuvante Domino curaverunt per introductam reformationis normam, ut superabundet & gratia. Sed veluti inter parabolicos & Evangelicos illos viticolas, quia novissimi æquabantur prioribus, murmur surrexit non parvum, sic acclamantibus Regibus, Principibus, Communitatibus, & Populis, graves lites & jurgia, ac dissensiones, occasione superioritatum & præfectionis graduum inter aliquos hujus Religionis professores per totum mundum, magis ac magis adaugeri dictum accepimus.

§.1. Quare nos, cujus animus ab ætate tenera, ardenti devotione efferbuit ad hujus Ordinis professores, & Ordinem ipsum totum, nunc verò ex communi cura Bullar. Magn. Tom. I.

procuratoris & pastoralis regiminis, quam immeriti sustinemus, ad componendas hujusmodi agricolarum lites, & sedandas murmuraciones, illius Evangelici procuratoris more, tanto provocamur ardentius; quanto frequentius intenta mente recolimus fructus uberes, quos ex eorum exemplari vita, & salubri doctrina universali Ecclesiæ continuè cernimus provenire.

§.2. Nec minus continuis Principum Christianorum, præsertim charissimorum in CHRISTO filiorum nostrorum Maximiliani in Imperatorem electi, & Francisci Christianissimi Francorum, ac Caroli Catholici Hispaniarum, Henrici Octavi Angliæ, ac Emanuels Portugalliæ & Algarbiorum, & Ludovici Ungariæ & Bohemiæ, ac Sigismundi Poloniæ, necnon Christierni Daciz Regum Illustrium, ac nonnullorum Principum aliorum, Ducum, Comitum, Populorum, & Communitatum piis provocamur supplicationibus & precibus, quibus pro pacandis hujusmodi divisionibus in Ordine Divi Francisci exortis, non cessant usque hodie apud nos postulare.

§.3. Deputatis igitur à nobis in secreto nostro Consistorio aliquibus ex Venerabilibus Fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, causas & seminaria hujusmodi jurgiorum & divisionum diligenter perquirere, ac de remediis opportunis pro sedandis præfatis litibus tractare commisimus & injunximus, qui longo maturæ discussionis examine, diligentissimè ac fidelissimè iusta complentes, relatione per ipsos nobis facta, necnon pensatis per nos acutius, quæ per ipsos pro hujusmodi concordia tractata & examinata fuerunt: habita etiam super iis in dicto Consistorio nostro cum eisdem, ac reliquis ejusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, maturæ deliberatione, & de eorum unanimi consilio, præfato Ordini modo infra scripto judicamus providendum.

§.4. Quia in primis compertum habemus, Prælatorum diversitatem, quorundam perpetuitatem, cæterorum verò Fratrum vitam non reformatam, hujusmodi litibus & divisionibus plurimum causæ præbuisse, ea propter volumus & ordinamus, prout in dicta Regula beati Francisci continetur, unum Ministrum generalem totius Ordinis de cætero omnibus & singulis Fratribus ejusdem Ordinis, cum plenaria potestate, quæ ex regula sibi competit præfici, cui omnes & singuli prædicti Fratres, in omnibus quæ non sunt contra Deum, animam suam, & Regulam, firmiter teneantur obdici, qui quidem Minister generalis, per sex annos ad plus Generalatus fungetur officio, infra quem terminum, si aliquo tempore appareret universitati Ministrorum Provincialium & Custodum, prædictum Ministrum generalem non esse sufficientem ad servitium & communem utilitatem Fratrum, teneantur prædicti Fratres, quibus electio dicti Ministri generalis data est, in nomine Domini alium sibi eligere, quibuscum sex annis, quibus (ut præfertur) expletis, ipso facto sit absolutus à Generalatus officio, & pro tali ab omnibus habeatur.

§.5. Electio verò successoris fieri debeat à solis Ministris Provincialibus & Custodibus reformatis, tam Cismontanis, quam Ultramontanis, in Capitulo generali dicti Ordinis, in festo Pentecostes, in loco quem Minister generalis cum Capitulo generali proximo præcedenti duxerint assignandum: Ad quod Capitulum omnes Ministri & Custodes, sive vocales, tam Cismontani, quam Ultramontani accedere teneantur. Et ne caput suis membris difforme appareat. Volumus & etiam ordinamus, quod nullus Frater possit eligi in Ministrum generalem, nisi vitam ducat reformatam, & pro reformato à Communitate reformatorum habeatur. In præfata verò electione Ministri generalis nullus penitus vocem habeat nisi reformatus, & pro reformato à Congregatione reformatorum habeatur, quod si in futuro quicquam in contrarium attentatum fuerit, irritum penitus & inane habeatur.

§.6. Quo verò ad electionem futuri Ministri generalis, in proximo festo Pentecostes in Conventu de Ara

DDd Celi

vane Col-
vumalis &
Ordinis.

Pro christi
minacione
Principes in-
stis: vult apud
Parr.

Qui si pro-
videndum
confit, ut
licet quod.

Minister ge-
neralis unus
eligatur totius
Ordinis: ejus-
que officium
sex annis du-
ret.
Scias hoc nich
servari, cum
qui que Ord
sum eligat
Gen. ut dict
in rubr.

Et eligatur de
Fratribus Oly-
servantia, &
per eos.
Quod str.
Hius jubet
Pius V. in rub.
cit. intelligens
de eorum G na

Ac per e
Ministr. m

Ann. D.
117.

omnda-
ordinu
di Fran-

Ordin
de Obser-

*Provincialis
& Custodum.
Hec nota se-
cretis esse de-
bet, ut jubeat
Pius V. cit. in
rubrica.*

Cæli de Vibe: juxta aliam nostram ordinationem in literis in forma Brevis contentam, celebrandam statuimus, omnes Ministros & Custodes reformatos, ac Vicarios & Discretos Fratrum de Observantia seu familia, dictam electionem debere celebrare. Et ut præfata electio Ministri generalis, quæ secundum prædictam regulam à Ministris Provincialibus & Custodibus fieri deberet, & liberè secundum intentionem ejusdem Regulæ, & absque quovis scrupulo celebretur, declaramus omnes Provinciales, Vicarios Fratrum de Familia seu Observantia, veros Ministros esse, ipsosque ad effectum electionis hujusmodi in Ministros ordinamus & instituimus. Discretos etiam ipsorum similiter declaramus esse Custodes, quo verò ad alios Fratres reformatos, volumus quod in Provinciis, in quibus Ministri pro nunc non sunt reformati, nec pro reformatis habiti, sub quibus sunt aliqui Conventus reformati, duo Fratres electi à præfatis Conventibus reformati, secundum aliarum literarum nostrarum tenorem sub forma Brevis, voces Ministrorum non reformatorum, quantum ad præfatas Provincias pro hac vice dumtaxat suppleant. Fratres vero de Congregatione Fratris Amadei de Clarenis, de sancto Evangelio, seu Caputio, pro singulis Provinciis, in quibus habent Conventus, ultra suorum Vicariorum voces duas pro hac solum vice concedimus. Quam quidem electionem à præfatis Fratribus de hujusmodi generali Ministro faciendam, canonicam secundum Minorum Fratrum Regulam & formam à beato Francisco in Regula traditam esse diffinimus, & etiam declaramus.

*Alternativè
que fiat ele-
ctio, semel de
Ultramonta-
nis, & semel
de Cismonta-
nis.*

§. 7. Et ut in ordine ipso, quantum cum Deo fieri potest, pax conservetur, & charitas per amplius inter Cismontanos & ultramontanos Fratres ejusdem Ordinis nutriatur, ordinamus quod si Minister generalis, ut præfertur, per sex annos de Cismontanis fratribus electus fuerit, sequentibus sex annis de Ultramontanis fratribus eligi debeat; quem modum alternatis vicibus in perpetuum volumus ab ipsis fratribus observari. Verum quia conspicimus ipsum Ordinem per universam Christianitatem mirum in modum dilatatum esse, ne ob hujusmodi amplitudinem debito pastoralis regiminis careat beneficio, decernimus, quod si Minister generalis de Cismontanis electus fuerit, instituat in partibus Ultramontanis unum generalem Commissarium ab eisdem Ultramontanis fratribus eligendum, cui Minister generalis super præfatos Fratres Ultramontanos vices suas committat, prout Capitulo generali expedire videbitur. Ita tamen, quod Commissarius præfatus Ministro generali omnimode subiciatur, ut cæteri dicti Ordinis Prælati subiciantur, ac illi per omnia secundum Regulam obedire teneantur.

*Qui Minister
gen. quilibet
triennio Com-
missarium de-
putet de Ul-
tramontanis,
si ipse sit Cis-
montanus, &
à contra.
In quocumque
electionem Com-
missarii vide
Pium V. cit.
in rubrica.*

§. 8. Dum vero Minister generalis fuerit ex Ultramontanis fratribus electus, tunc pariter Commissarium generalem Cismontanum instituere debeat pari modo quo de Ultramontano Commissario superius dictum & statutum est. Qui quidem generalis Commissarius per triennium solum generalis Commissionis fungetur officio: quo triennio elapso, novus Commissarius per Ministrum generalem in Capitulo generali, ut supra eligendus, secundum quod Ultramontanis de Commissario fuerit providendum, institui debeat. Minister vero generalis in partibus in quibus suis sex annis fuerit, & ad alias partes se conferre voluerit, pro eo tempore quo absens fuerit, Commissarium loco sui, de consilio & assensu Diffinitorum Capituli generalis hujusmodi dumtaxat relinquere possit. Et in partibus quibus dictis sex annis non erit Commissarius generalis, tenebitur Minister generalis primo triennio dictorum sex annorum celebrare unum Capitulum generale, ad quod convenient vocales illarum partium à quibus assumptus fuerit; & similiter aliud Capitulum in partibus à quibus assumptus non fuerit, per se vel suum Commissarium, ad quod omnes vocales dictarum partium accedere teneantur, celebrare habeat; aut super hoc fiat quod generalis Minister cum Capitulo generali judicaverit faciendum.

*Vicarii autem
de Observan-*

§. 9. Porro quantum ad Ministros provinciales in Provinciis in quibus Ministri pro nunc non sunt refor-

mati, septimo verè reformati non habentur, declaramus, ordinamus, & decernimus, Vicarios fratrum de Observantia, seu familia illarum Provinciarum respectivè, ex nunc & in perpetuum, veros & indubitatos earundem Provinciarum esse Ministros, illosque de cætero nomine Ministrorum debere appellari, quibus omnes & singulos fratres, necnon domos & loca eorundem in dictis Provinciis, ut præfertur, contentes plenarie submittimus; ac Generali & aliis Provincialibus Ministris, auctoritatem & potestatem antea generali, & aliis provincialibus Vicariis de familia nuncupatis attributam & concessam perpetuo concedimus, ac concessam & attributam esse decernimus. Mandantes præfatis fratribus etiam Regulam B. Francisci purè & simpliciter observantibus, ut dictis Ministris sic per nos declaratis & ordinatis, ut veris illarum Provinciarum Ministris secundum Regulam per omnia obediant.

*ita veri
Ministri cen-
sentur.*

§. 10. Denique ne ex Ministrorum Provincialium perpetuitate Ordinem ipsum in ruinam iterum collabi contingat, Volumus & ordinamus præfatos provinciales Ministros ultra triennium in suis non posse continuari officiis; quo triennio elapso, pro absolutis ab officio à cunctis fratribus habeantur.

*Ministrorum
que Provin-
cialium offi-
cium trienn-
explicatur.*

§. 11. Poterunt tamen infra dictum triennium à suis Capitulis provincialibus, ut secundum Regulam & consuetudinem celebrabuntur, si minus vtilis inveni fuerint, ab officiis provincialibus absolvi, & idem iudicium de Custodibus per omnia habeatur.

*Ipseque & Ca-
pitulum à Cap-
Provincialis
disputari possit.*

§. 12. Nullus verò in Ministrum provincialem aut Custodem eligi, aut in ipsorum electione vocem habere poterit, nisi vitam ducat reformatam, & in Communitate Reformatorum illius provincie cui præficiendus est, pro tali habeatur; quicquid autem in contrarium attentatum fuerit, ipso facto irritum sit & inane.

*Et de Obser-
vantia sui.*

§. 13. Præterea quia de reformatis, ac pure & simpliciter regulam Beati Francisci hujusmodi observantibus sæpe sæpius in præcedentibus & sequentibus mentio habetur, Volumus & declaramus sub nomine Reformatorum, ac pure & simpliciter regulam Beati Francisci hujusmodi observantium, comprehendendi omnes & singulos infrascriptos, videlicet Observantes, tam de Familia quam Reformatos sub Ministri, ac fratris Amadei de Coletanis, Clarenis, de sancto Evangelio, seu de Caputio, ac Discalceatos nuncupatos, aut alios, similesque quocumque alio nomine nuncupatos, & Regulam ipsam Beati Francisci pure & simpliciter observantes, & ex quibus omnibus supradictis unum corpus in simul facientes, eosdem ad invicem perpetuo unimus, ita quod de cætero omnia diversitate nominum prædictorum, fratres Minores Sancti Francisci Regulari observantibus, vel simul, vel disjunctivè nuncupentur & nuncupari possint & debeant. Omnesque & singulos, ut præfertur, unites generali Ministro prædicto, ac provincialibus Ministris & Custodibus, in quorum provinciis & custodiis respectivè morantur, in omnibus & per omnia secundum Regulam subijci debere. Conventuales vero secundum privilegia viuentes, quomodo eisdem Ministris generalibus & provincialibus subijci & obedire debeant, per alias nostras desuper edendas literas declarabimus.

*Observantibus
qui censentur.*

§. 14. Cæterum ut dissensionum, scandalorum, & partialitatum fomes penitus ab ipso Ordine tollatur, præcipimus firmiter & mandamus sub pena excommunicationis lætæ sententiæ ipso facto incurrenda, à qua nullus, præterquam in mortis articulo, nisi à nobis, aut à Sede Apostolica possit absolvi, ne aliquis frater Ordinis Sancti Francisci appellet alium fratrem ejusdem Ordinis malitiosè, irrisorè, seu impropertiosè, Privilegiatum, Coletanum, Bullistam, Amadeitam, Clarenum, de Evangelio, seu de Caputio, Pigotum, aut alio quovis nomine, etiam de novo reperto, seu forte in futurum occasione priorum divisionum ipsius Ordinis, vel hujus nostræ sanctæ institutionis & unionis Spiritus sancti gratia compositæ, à quocumque imponendo, seu alio quovis irrisorio, iniurioso, seu impropertioso nomine, aut quod pro impropertioso à patientibus habeatur. Necnon omnibus tam clericis, ne Fratres hujusmodi, aut eorum

*Quodque de
Ministris aliis
deordinatis
omnes
Fratres Minores
S. Francisci
vocentur.*

eorum fautores præfatis nominibus irrisorie, seu mali-
tiose appellent, sed omnes fratres ipsius Ordinis Fratres
Minores, ut præfertur, seu Sancti Francisci, à se ipsis &
omnibus aliis nominentur.

*servantes
ad Con-
vales non
sunt.*

§. 15. Item statuimus, quod de cætero nullus Fra-
ter reformatus, possit per quemcumque Prælaturam Or-
dinis, etiam Ministrum generalem mitti ad mandatum
ad aliquem Conuentum non reformatum, aut pro refor-
mato non habitum; excepto quod si Capitulis provin-
cialibus videretur minus malum aliquem fratrem licen-
tiare ad nondum Reformatos, quam ipsum cum Reformatis
retinere, tali casu possint Prælati mittere fratrem
seu fratres Reformatos ad nondum Reformatos. Inhi-
bentes sub excommunicationis læ sententiæ pœna,
omnibus & singulis Conuentualium secundum privile-
gia viuentium Prælatis ac fratribus, ne aliquem ex præ-
fatis Reformatis, nisi modo prædicto recipere audeant.
Similiter & dictis Reformatis fratribus sub eadem pœna
ne ab obedientia suorum Ministrorum vllatenus quam
modo prædicto recedant. Et ne ex nouarum sectarum in
dicto Ordine forsan introductione facienda Ordinem
iterum in rixas devenire oporteat, Volumus & in virtu-
te sanctæ obedientiæ firmiter præcipimus & manda-
mus, quod de cætero nullæ nouæ sectæ vel reformatio-
nes in dicto Ordine introducantur, aut fiant, absque Mi-
nistri generalis, aut Prouincialium Ministrorum Reformato-
rum in suis prouinciis respectiue expresso assensu.
Ita tamen quod dictæ reformationes ipsi Ministro gene-
rali & prouincialibus reformatis per omnia, iuxta regu-
lam subjiciantur, ut supra expressum est de aliis Reformatis.

*non refor-
matus non
sunt. VII.
Sed refor-
matus in
infra in
const. 35.
capitula.*

§. 16. Quapropter omnes domos, loca, & eremi-
toria, quæ fratres de Obseruantia, seu de Familia, seu alii
reformati sub Ministris, quocumque nomine appellati
fuerint, hæcenus tenuerunt & possederunt, ipsi Ministro
generali ac prouincialibus Ministris reformatis, & per
nos sic institutis & declaratis in suis prouinciis respecti-
ue perpetuo subijcimus & incorporamus. Volentes loca
ipsa per ipsos Ministros, ac eorum successores Reforma-
tos perpetuo teneri & possideri, regi & gubernari. Quas-
cumque lites desuper exortas coram quibuscumque ju-
dicibus, ordinariis vel delegatis, etiam Sanctæ Romanæ
Ecclesiæ Cardinalibus, & dicti Ordinis Protectore, aut
sacri Palatii nostri Auditoribus siue Commissariis Apo-
stolicis, tam in Romana Curia, quam extra eandem, &
tam inter subditos, in quibuscumque statu vel instantia,
tam super possessorio quam petitorio, seu etiam spolio,
si quomodolibet prætendi possit desuper penden. etiam
si hujusmodi loca de obedientia & de Capitulis fratrum
Conuentualium dicti Ordinis prius fuissent, ad nos ad-
uocamus penitus & extinguimus, silentium perpetuum
partibus imponen. Sententias quoque & processus per
quoscumque iudices in eis habitos, & lites, ac inde secuta
quæcumque, etiam si lites ipsæ ratione locorum fra-
trum, & bonorum hinc inde receptorum, aut cuiuscum-
que alterius rei occasione vel causa motæ fuissent, cas-
samus & annullamus.

*conuualis
super no
sunt.*

§. 17. Et nihilominus dictis fratribus Conuentua-
libus, necnon quibusvis Iudicibus, ac aliis quibuscum-
que, ne quicquam contra hujusmodi nostram declara-
tionem, institutionem, innovationem, vnionem, & in-
corporationem, in iudicio vel extra, attentare, procurare,
iudicare, vel pronuntiare, etiam si eis per nos commissum
existat, seu in futurum committatur, præsumant sub pœ-
na excommunicationis læ sententiæ, ac priuationis
beneficiorum quæ obtinent, ac etiam inhabilitationis ad
alia in posterum obtinenda eo ipso incurrendæ, inhi-
bemus, præcipimus, & mandamus.

*servatores
re for-
matis in
his generalis
sunt.*

§. 18. Demum vt secundum exigentiam locorum,
personarum, & morum cuncta quæ conducere videbun-
tur pro manutenentia reformationis per totam Christiani-
tatem in dicto Ordine jam divina gratia introductæ,
iuste, prouide, & discrete valeant statui & ordinari, vo-
lumus Capitulum generalissimum proxime celebran-
dum teneri deputare ex probatoribus Doctoribus, ac
magis expertis Fratribus, nonnullos ex diversis Regio-
nibus assumptos, qui omnia & singula quæ pro manute-
nientia reformationis, & vera Regulæ obseruantia, ac hu-
jus nostræ constitutionis debita executione accommo-
da iudicauerint, in vnum recolligant, approbata per
totum Capitulum, vel maiorem partem ejusdem, ac tan-
dem per nos Apostolicæ confirmationis patrocinio mu-
nienda.

Bullar. Mag. Tom. 1.

nientia reformationis, & vera Regulæ obseruantia, ac hu-
jus nostræ constitutionis debita executione accommo-
da iudicauerint, in vnum recolligant, approbata per
totum Capitulum, vel maiorem partem ejusdem, ac tan-
dem per nos Apostolicæ confirmationis patrocinio mu-
nienda.

*Exequutorum
deputatio.*

§. 19. Et nihilominus moderno & pro tempore exi-
stenti Cameræ Apostolicæ generali Auditori, necnon
vniuersis Archiepiscopis & Ecclesiarum Prælatis, ac qui-
buscumque in dignitate Ecclesiastica constitutis perso-
nis, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi &
eorum singuli præsentis nostras literas, & in eis con-
tenta quæcumque, vbi & quando opus fuerit, ap-
quodies pro parte dicti Generalis, ac Prouincialium Mini-
strorum Reformatorum, seu alicuius eorum super hoc re-
quisiti fuerint solemniter publicantes, eisque in præmis-
sis efficacis defensionis præsidio assisten. faciant eos om-
nibus & singulis prædictis pacifice frui & gaudere, non
permitten. eos desuper per quoscumque, quavis auctori-
tate fungentes, quomodolibet indebitè molestari. Con-
tradictores per censuras Ecclesiasticas, & alia juris reme-
dia, inuocato ad hoc etiam si opus fuerit, auxilio brachii
sæcularis, appellatione postposita compescendo.

*Contrariarum
derogatio.*

§. 20. Non obstantibus quibuscumque literis Apo-
stolicis, & indultis, etiam sacri Concilii Constantien-
sibus Religionis fratribus, familiis, congregationibus,
denominationibus, aut alicui eorum, siue illarum aucto-
ritatibus & institutoribus, Conuentualibus, siue Reforma-
tis, aut de Familia Fratribus, sub quibusvis verborum
formis, solemnitatibus, & clausulis, fortioribus & infoli-
tis, concessis, seu forsan in futurum concedendis, etiam
si tales forent, quod de illis, eorumque totis tenoribus
specialis, expressa, individua, ac de verbo ad verbum
mentio esset habenda: quibus, quoad præmissa, expresse
derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Cæte-
rum quia difficile foret has nostras præsentis literas ad
quælibet loca ubi opus fuerit deferre.

*Transumptum
vni fides.*

§. 21. Volumus & auctoritate Apostolica decerni-
mus, quod transumptis earumdem manu notarii publici
signatis, & alicuius Prælati Ecclesiastici sigillo mun-
tis ea prorsus fides in iudicio & extra adhibeatur, quæ
adhiberetur, si præsentis originales literæ exhibita vel
ostensa forent. Nulli ergo omnino hominum, &c. Si
quis autem hoc attentare, &c.

*Dat. P. An-
die 29. Maii.*

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incar-
nationis Dominicæ millesimo quingentesimo decimo
septimo, quarto kal. Iunii, Pont. nostri Anno quinto.

Jurisdicctio Camerarii & Clericorum R. Cameræ XXIV.
Apost. in causis & contractibus Cameralibus,
& guberniis locorum eis commissorum:
Necnon & confirmatio ordinationum per
eosdem Clericos, pro feliciori Cameræ regi-
mine editarum.

*Quoad jurisdictionem Camerarii plenè notabo inf.
in Clem. VIII. const. 65. In conferendis. De Cleri-
corum autem jurisdictione dixi sup. in const. 12.
Alexand. VI. Et si ex. Alias autem Cameræ ordi-
nationes attende sup. in Eugen. IV. const. 13.
Inter.*

LEO PAPA X.
Motu proprio, &c.

*Et die An. D.
1517.*

Licet fel. rec. Eugenius Quartus & Innocentius Octa-
uus Rom. Pont. prædecessores nostri prouida dis-
positione declarauerint, totius Christiani Orbis, & Ec-
clesiarum, & Monasteriorum omnium ciuitatum, ter-
rarum, & locorum S. R. E. mediate vel immediate subie-
ctorum, personas quælibet, ex quocumque loco etiam
exempto oriundas, ad Cameram Apostolicam pro eorū
causis & negotiis peragendis recurreres, summarie justitiæ
implementū reportare debere, ac Camerariū nostrū
DDd 2 &

*Eugen. IV. Et
Innoc. VIII. de-
clarauerunt Ca-
merarium &
Clericos mag-
nam jurisdic-
tionem habere
sup. in
ipsum Eug. IV.
constit. 13.
in r. ubi
&*

in. & Innoc. VIII. Const. 4. Cum fieri.

Sed tamen aliqui exci- rane dubium hic rotantur.

Nemo de p- cis. dubium submovet & decernit coru & jurisdictione esse, qualem qua causas summarie cognoſcendi & decidendi. Tu omnino in hoc attende conſtit. Clem. VIII. in conſ- rordis.

Officialibus contraveni- tibus puni- tiſigis.

Clericis tradi- tis guberni- quorundam terrarum Se- dis Apoſt. ap- probat, & in- rano commiſi.

Emolumenta d: guberni- indicat, & concedit.

Jurisdictione Super omnibus Dobanariis.

& dilectos filios Clericos Praesidentes, in eisdem perso- nas superioritatem & omnimodam jurisdictionem pas- sum habere.

§. 1. Nihilominus nonnulli rigorosis juris apicibus innixi, frequenter in dubium revocare innituntur, an Camerarius, & Clerici praefati in privatorum causis, & negotiis hujusmodi jurisdictionem exercere poterint, siue possint, pro ut habere & exercere consueverunt in fiscalibus Ecclesiarum, & Monasteriorum quorumcumque.

§. 2. Nos ne de caetero super praemissis, & infra- scriptis dubitari contingat, opportunè providere volen- tes, auctoritate Apostolica tenore praesentium decerni- mus & declaramus, Camerarium, Praesidentes & Clericos praefatos, omnimodam superioritatem & jurisdictionem in quascumque personas, tam publicas quam privatas, quarumcumque Ecclesiarum & Monasteriorum, piorum lo- corum, & fiscalium, ac Almae Urbis, aliarumque ciuita- tum, terrarum, & locorum S.R.E. mediate vel immedia- te subsectorum, ipsarumque personarum negotia sem- per habuisse, & nunc in futurum habere, cum ampla & irrefragabili potestate & auctoritate omnes earum cau- sas & querelas summarie, simpliciter & de plano, sola facti veritate inspecta, audiendi, cognoscendi, & sine debito terminandi; necnon jus inter quoscumque ciui- tatum, terrarum & locorum hujusmodi dicendi, ac illis praecipendi ac mandandi, pro ut hactenus facere con- sueverunt, perinde ac si causae ipsae coram nobis, seu Rom. Pontificibus pro tempore existentibus agerentur. Praemissaque omnia & singula eisdem Camerae Apostoli- cae Praesidentibus & Clericis alias concessa, quatenus opus sit, de Apostolicae potestatis plenitudine, ex certa nostra scientia, & animi deliberatione, motu simili innova- mus, ac perpetuae firmitatis robur obtinere decernimus.

§. 3. Districtius inhibentes quibuscumque Iudici- bus, & S.R.E. Cardinalibus, coram quibus causas huius- modi agitari contigerit, ne contra declarationem, & de- terminationem hujusmodi iudicare praesumant, adempta eis aliter iudicandi & interpretandi facultate.

§. 4. Et cum gubernium terrarum Arnulphorum, & Tulphae, Ciuitatis Vetulae, Massae, Aquaspartae, & Sancti Gemini, & aliorum castrorum, & terrarum Spolet. Tudert. & Narnien. dicec. eisdem Clericis specialiter sit commis- sum, & terrae, castra, & loca hujusmodi a jurisdictione Spoletan. Tudertin. & Narnien. civitatum & comitatum sunt pehitis separata, illa quatenus opus sit, etiam de no- vo separamus, & illarum gubernium eisdem Clericis confirmamus.

§. 5. Ac eisdem concedimus, quod in castris, terris, ac locis praedictis jurisdictionem, per se vel alium, seu alios exercere, ac subsidia per homines castrorum, ter- rarum, ac locorum hujusmodi Camerae Apostolicae solui solita, per eas exigere; ac illa & alia emolumenta in di- ctis locis per eos haberi solita recipere, & custodiam Ar- cium dictae Tulphae, & Oppidi Caesarum, cum eorum subditis, pagis, salariis & emolumentis habere, ac inter se diuidere licite possint & valeant. Et quod equi in di- ctis locis ponendi ad stallones, per eosdem Clericos ha- bito respectu ad alia loca eidem Romanae Ecclesiae sub- jecta, poni debeant. Necnon tritellorum tractas, & alia eorum consueta emolumenta etiam concedimus.

§. 6. Quodque curam & gubernium, ac auctori- tatem, tam in Vrbe quam extra eam, tam circa datia quam gabellas, dohanas, & appaltus, eorumque officiales, do- hanarios, conductores, & appaltatores, etiam circa Do- hanam Ripae, mercium, graeciae, salis, aluminium, Patri- monii, & Zeccham, Carceres, stratas, tam Urbis quam caeterarum civitatum & locorum, nobis & eidem Eccle- siae subsectorum, quam etiam circa singulos Thesaura- rios & Depositarios in dictis locis consistentes, quam hactenus habere consueverunt, habere & exercere. Ac septingenta cantaria aluminium pro residuo mille ducen- torum cantariorum sumptum, quae per appaltatorem pro decimis, vel alias fabricari debent, singulis annis fabricare, & fabricari facere, ac illa libere exigere, ven- dere, & pretium inde proueniens inter se diuidere, li- bere & licite valeant, concedimus.

§. 7. Cum facultate visitandi quolibet anno ter- ras Ecclesiae, illarumque arces & officia, necnon refor- mandi, corrigendi, & emendandi ea quae reformatione indigerent iuxta alias, tam per recol. mem. Urbanum, Martinum, Innocentium, Iulium, & alios Rom. Pontif. praedecessores nostros, quam per Camerarios, qui pro tempore fuerunt concessa; quas concessiones & in eis contenta quaecumque, tenore praesentium confirmamus & approbamus. Non obstantibus, &c.

§. 8. Volentes quod desuper literae in forma gra- tiosa ad perpetuam rei memoriam expediti possint, etiam sub plumbo, vel per Breue. Et etiam quod sola signatura sufficiat, & quod tam in iudicio quam extra illud ple- nam fidem faciat.

Dat. Romae die duodecima Iunii millesimo quingen- tesimo decimo septimo, Pont. nostri anno quinto.

Sequitur alia constitutio confirmatoria praecedentis, & aliarum hic relative insertarum, Ordinationumque à Clerico Camera pro ejus guber- nio feliciori editarum.

LEO EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Sicut prudens paterfamilias cuncta quae in ejus domo sunt, ad illius honorem & gloriam provida modera- tione disponit & ordinat; ita & nos, qui meritis licet imparibus, ab ipso supremo paterfamilias, & illius domi dispensatores effecti sumus, ejus curam studiosa sollici- tudine sic conuenit attendere, ut in illa, praesertim quoad ea, quae Romanae Curiae, illiusque officialium, potissi- me Camerae Apostolicae, cui pro status Romanae Eccle- siae conservatione diversa onera incumbunt, salubrem statum, regimen, & profectum conspiciunt, rectus ordo seruetur, ac officia ipsa diligenter, accurate & decenter exercentur, & ad eandem Curiam pro negotiis tractan- dis pro tempore accedentes, votiva expeditione laetentur; necnon ea quae propterea provide facta & ordinata comperimus, ut executioni demandentur, & firmiter per- petuo illibata obseruentur, nostrae approbationis munimine roborare, & de nouo statuere & ordinare debe- mus, pro ut in Domino conspiciamus salubriter expe- dire.

§. 1. Sane cum accepimus nuper, postquam fel. recordat. Eugenius Papa Quartus praedecessor noster, at- tendens ad praefatam Camera, Ecclesiarum & Mona- steriorum omnium, necnon etiam Urbium, ciuitatum, terrarum, castrorum, oppidorum, villarum, & locorum dictae Romanae Ecclesiae immediate vel mediate sub- sectorum spiritualia & temporalia negotia peragenda de- venire, nonnulla statuta, ordinationes, & capitula, per tunc Praesidentes dictae Camerae edita per suas literas, ex certa scientia confirmauerit, dilecti filii moderni Praesi- dentes eiusdem Camerae, circa illius, ac officialium eius- dem statum feliciter conservandum, & prospere diligen- dum intentè cupientes quantum cum Deo possunt, quae in dicta Camera gerunt, iuste & laudabiliter ad Omni- potentis Dei laudem, & status Romanae Ecclesiae conser- uationem, ac omnium quorum intererit quomodolibet subleuamen fieri, matura super hoc inter eos deliberatio- ne praehabita, statutis & ordinationibus praedictis, ac mandatis, tam per patrem mem. Innocentium Papam Octa- uum, & Iulium Secundum etiam praedecessores nostros, quam per nos in forma motus proprii concessis inharendo, nonnullas constitutiones & ordinationes inter caetera, ea quae tam per Clericos quam alios officiales ipsius Camerae pro tempore existentes, fieri & exerceri de- beant, concernentes & disponentes, ac alias rationabiles & honestas vnanimiter fecerunt, & dederunt, pro ut in literis Eugenii, ac mandatis Innocentii praedecesso- rum, & nostris, necnon constitutionibus & ordina- tionibus hujusmodi, quorum omnium tenores de ver- bo ad verbum praesentibus inseri fecimus, plenius conti- netur.

§. 2. Nos cupientes, ut literae, mandata, constitutiones, &c.

Facultatem singulis annis & officia de die. Apoſt. ſtandi, & confirmat.

Solum bulla signaturam sufficere deum nra

D.P.A. 12. Iunii.

Edita An. 1518.

Proemium.

Eugenius II. quaedam (e- mone Apoſt. ordinationibus Clericis fir- matas appro- bauerit, ut ſub in eius conſt. 13. Inter. Clerici ſe- de alia ſe- tuae pro ſe- ciori Camera ſtatu hic in- ſerua ediderunt.

*Hic modo
Fons. illo om-
nia approbat
una cum bul-
la hic infra
que relati-
vum est ad
omnia Privi-
legia Camer-
arii & Cleri-
corum con-
firmat.*

& ordinationes ipsæ inconcussa persistant, & Clerici & alii officiales præfati, eorum officia cū decentia, & tranquillitate exercere valeant. Motu proprio, non ad ipsorum Clericorum, vel aliorum pro eis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, literas, mandata, constitutiones & ordinationes prædictæ, & in eis contenta quæcumque, necnon omnia & singula privilegia, facultates, gratias, concessionem, & indulta, Camerario & Clericis ipsius Camera pro tempore existentibus, ac eorum Collegio alias per fel. record. Bonifacium, Urbanum, Martinum, Callistum, Sixtum Quartum, & per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & Sedem prædictam, ac etiam per nos quomodolibet concessa & confirmata; quorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur, præsentibus haberi volumus pro expressis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus & confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus, illisque perpetuæ firmitatis robur adjicimus, suppletentes omnes & singulos defectus iuris & facti, qui forsan interuenerint in eisdem.

*Iteraque
omnia stat-
uit.*

§. 3. Et nihilominus pro potiori cautela, omnia, & singula per ipsos modernos Clericos statuta & ordinata, ac eisdem Camerario, Clericis, & eorum Collegio concessa, & indulta, ut præfertur, auctoritate & tenore prædictis, de nouo statuimus, ordinamus, concedimus & indulgemus, ac illa perpetuis futuris temporibus inuoluntate observari volumus & mandamus. Non obstantibus, &c. tenores verò literarum & mandatorum Innocentii & Iulii prædecessorum, & nostrorum, necnon constitutionum & ordinationum prædictarum sequuntur, & sunt tales, videlicet.

*Innocentii
VIII. &*

§. 4. Innocentius Papa Octauus, &c. Cum sicut.

*Iulii II. ac
Leoni X. bul-
la inserta.*

§. 5. Iulius Papa Secundus, &c.

*Itera quæ
Foniticia
constitutiones,
Clerici alia
mandauerunt
facere, quæ
imprimat hie
sunt.*

§. 6. Leo Papa Decimus. Licet felicis, &c.

*Dei. P. An-
s. l. auv.*

§. 7. Et quia scriptum est, propter temporum varietatem nouas etiam licet edere sanctiones, dilecti filii moderni eiusdem Camera Clerici cupientes, quantum cum Deo possunt, quæ in Camera ipsa geruntur, iuste, integre, & laudabiliter fieri, CHR ISTI Saluatoris nostri, qui est sapientia Patris, & sol iustitiæ, numine inuocato, ut quæ inferius constituerentur, ad ejus laudem & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ statum, & omnium quorum quomodolibet intererit, iustum subleuamen prospiciant, infra scriptas constitutiones in ipsa Camera perpetuo valituras vnanimiter ediderunt. Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo decimo octauo, tertio non. Ianuarii, Pont. nostri Anno quinto.

Sequitur tenor Statutorum à Clericis Camera editorum, de quibus supra.

C A P. I.

*De Missa in
Camera au-
dienda.*

Quoniam scriptum est, Primum quærite Regnum Dei, & omnia bene adicientur vobis, cunctis diebus Cameralibus Clericis, & omnes Camerales, nisi iusto impedimento detineantur, in solita eorum Capella Missam deuote audiant, & Capellanus in missa currenti semper de Spiritu sancto vnâ orationem addat, ut ejus gratia Clericorum mentes ad iustitiam recte administrandam illuminentur.

C A P. II.

*Accessu ex-
tra ad Tri-
bunal Camer-
æ.*

Post cuius quidem missæ finem, duobus primis, simul successiue, cæteris seruando ordine eodem modo procedentibus, ad eorum Tribunal publicæ audientiæ cum gravitate ascendant.

C A P. III.

*Audientia &
habitu.*

Ubi proposita per recurrentes ad eos benigne audiant, notentque in eorum libro diligenter, & diebus quibus fuerint facta Consistoria, tam in Missa, quam supra in eorū publica & secreta audientia, cappis Pontificalibus induantur, præterquam tempore vacationum. Et quando Bullar. Mag. Tom. I.

Consistorium non fuerit, satis sit eorum honestis palatiis. In audientia autem secreta ea honestas, & ea gravitas seruetur, quæ loco & personis conueniat, ut qui administrandæ iustitiæ, ac regimini præpositi sunt, aliis præesse merito censeantur.

C A P. IV.

*Expeditione
negotiorum
intra Camer-
am.*

Intus vero, cum Clerici ad vtilitatem Camera Apostolicæ sint instituti, ante omnia Bullæ ex quibus iura Patris, Camera & Collegii soluenda sunt, vna cum Clericis ipsius Collegii expediantur. Deinde illis recedentibus, aliæ bullæ & negotia ipsius Camera proponantur, & cum ipsius Camera vtilitate, absque tamen iuris tertii præiudicio determinentur, & ibi omnia huiusmodi collegialiter tractentur, neque extra bullæ per alium, quam mensarium liberentur. Alia vero ad ipsam Camera pertinentia, in ejus præsertim præiudicium, per aliquem ex Clericis expediri non possint, nisi ad executionem manifestæ ejus vtilitatis, in contrarium gesta, viribus non subsistant.

C A P. V.

*Ordinis in
propositum
vni causa-
rum.*

Et cum dicitur: Vbi non est ordo, confusio omnia subruit, ideo negotia, tam Camera quam priuatarum personarum per illum proponantur, cui illorum iura demandata fuerint; & inter proponendum nemo proponentem interrumpat, sed omnes silentio vtantur, ut propositio bene intelligatur; & quia cameralis consensus ex Collegio personarum literatarum deducitur, quilibet tam in proponendo causas pendentes in Camera, aut materias camerales, quàm respondendo & argumentando, latine loquatur, ut à consortio mechanicorum clarissimus iste locus differre videatur. Et ne causarum & negotiorum cognitio confundatur, cum alicui ex Clericis alicujus causæ examen commissum fuerit, nullus ex aliis in ea se intromittat, nisi talis primo deputatus impeditus fuerit: & tunc noua ipsius Camera cum commissio- ne, & in impediti locum alicuius subrogatione.

C A P. VI.

*Summario
processu.
Hoc idem statu-
tum Inn. VIII.
in cons. super
rius etiam.*

Et quoniam Camera Apostolica in determinationibus causarum manu regia vti potest, dummodo iustitiam faciat, in omnibus causis in Camera cognoscen- sumariè, simpliciter & de plano, sine strepitu & figura iudicii, sola facti veritate inspecta procedatur, & absque registorum confectioe, si qualitas causæ id non exigat. Cum autem registorum fieri necesse fuerit, ad obuiandum querelis, quæ hæcenus factæ fuerunt, conficiatur eo modo, quo per constitutionem fel. record. Joannis Papæ Vigelimi secundi, quæ singulis annis dum Rota aperitur, legi & publicari consuevit, tam in numero versuum, & dictionum, quàm literatura, & curtis, ordinatum est; à pauperibus autem nihil contra eorum possibilitatem exigatur.

C A P. VII.

*Præiudicium
taxa.
Hoc de Pau-
peribus ser-
uatur, de
aliis autem
seruatur taxa
de qua infra
in Pii IV.
cons. 58. Quæ
ab ipse.*

Et quia ex iustitiæ administratione à Deo iusto iudice, qui iusti copiosam mercedem præparat in Cælis, præmia expectanda sunt, in causis pauperum nullæ propinæ accipiantur, nec in causis diuitem, nisi sint commissariæ; in quibus cum registra, & dicta testium non possunt sine magno labore videri, æquum est, ut tunc propina moderata, id est in esculentis & poculentis dumtaxat consistens, accipi possit, ut omnis infamiæ & auaritiæ nota penitus euitetur.

C A P. VIII.

*Participatio-
nibus aff. Animo
prohibitis.
In vide
etiam Pau-
li III. con-
s. 11. Alio.*

Cumque Præfati Fisci Apostolici, non solum ab omni fraude, labe & lucro illicito abstinere, sed etiam omni suspitione carere debeant, ut ex eis Camera nullam prorsus iacturam, seu damnum patiat; nullus Clericus seu notarius sub duorum millium ducatorum eidem Camera applicandorum pœna eo ipso incurrenda, contrahat aliquam societatem, publicam vel occultam in conducta alicuius gabellæ, Dohanæ seu Thefaurariæ ad Camera Apostolicam pertinentis; qui verò de hoc conuictus fuerit, ultra dictam pœnam, biennio priuatur emolumentis clericatus, & notariatus, quæ pro tribus illorum partibus accrescant aliis Clericis & notariis, reliqua vero illorum quarta reuelanti detur.

DDd ; C A P. IX.

CAP. IX.

Et quia Clerici omni studio & industria tenentur, cum iustitia tamen & honestate, intendere & consulere quantum possunt, commodo & utilitati Camere, in subhastatione & locatione cuiuscumque dohanæ, gabellæ, siue Theaurariæ ad ipsam Cameram pertinentis, sicut publica proclamata, siue publica significatio in locis debitis, ita ut intelligatur ubi & quando talis subhastatio fieri debeat, & Camere utilitati bene sit, & omni parte consultum; & inter cætera, in stabilibus subhastationibus, & locationibus, dicti Clerici diligenter & accurate provideant, quod illi quibus sicut tales locationes bonum bancum, fide & facultatibus sufficientem eidem Camere præsent, ita ut Camera per conductorem promissa facile assequi possit.

Forma in eis observanda. De vide bullam Pii IX. num. 8. Cùm ab ipso.

CAP. X.

Et quia per sæpe contingit, quod Theaurarii, Dohanarii, & alii tractantes proventus & res Camere Apostolicæ, computa & rationem eorum administrationis reddere defugiunt, tales Theaurarii, Dohanarii, & alii rerum Camere Ministri ad talem effectum debitis temporibus ad reddendam rationem præmissam adstringantur, quorum computa in Camera ex se illa per eos, quibus per præfatam Cameram commissa fuerint, diligenter & fideiiter examinentur, vocato quando opus est Computista præfatæ Camere; qui ad talem Clericum Commissarium, quoties opus fuerit, sub pena amissionis salarii sex mensium venire teneatur, & officium suum diligenter impendere. Post vero ipsorum computorum opportunitate examen, idem Commissarius in Camera cæteris Collegis suis illa fideliter & diligenter referat, ut sine aliquo effectu Camere utilitati, cum iustitia tamen, consuli possit.

Computorum visio & examinatio. Ad hoc vide eandem bullam Pii IX.

CAP. XI.

Et quoniam Theaurarii Camere Apostolicæ, ut sæpe querelæ audiuntur, Castellanis Arcium, & aliis officialibus terrarum S.R.E. non satisfaciunt, aut illis eorum stipendia & salaria, non in pecunia numerata solvunt, sed in pannis & aliis rebus, quas pro majori pretio quæ valeant, eis computant, propter quod ipsi Castellani, & officiales, non levi damno efficiuntur, & dicta Camera etiã ex hoc jacturam gravem patitur, cum prædicti officiales ex diminutione eorum stipendiorum & salariorum, opportune deservire non possint, propterea moneantur Theaurarii, etiam sub juramento in principio suorum officiorum, quod eisdem Castellanis & officialibus in pecunia numerata, & non in aliqua alia rerum specie satisfaciant.

Theaurarii juramento de solvendo salariis in pecunia numerata. De vide quod ad Theaurarii officium, bullam 100. Six. V. de conservandis.

CAP. XII.

Quia verò Castellani Arcium S.R.E. numerum stipendiorum eis designatum aliquando non retinent, & pro eorum satisfactione Camera gravissimas subit impensas, ad evitandum periculum occupationis alicuius Arcis ex defectu stipendiatorum, & necessarium munitionum, Camera ipsa Apostolica moneat Theaurarios, qui ipsis Castellanis stipendia persolvunt, ut ultra visitationem, quam facit Visitator à S.D.N. pro tempore deputatus, ipsi sæpe, & si fieri potest, omni mense curent intelligere, an Castellani pagas ordinatas retineant, & si in hoc deficere reperti fuerint, eis de eorum stipendio non satisfaciant, alias ipsi Theaurarii in tantundem à Camera mulctentur.

Theaurarii moneantur in corrigendis Castellanis Arcium.

CAP. XIII.

Item quia dicitur quod impunitas maleficiorum incentium præbet delinquendi, si habeatur notitia, quod aliquis officialis Terrarum Ecclesiæ ignavia sua, vel malignitate delicta relinquit impunita, unde & mala exempla & scandala inter subditos Ecclesiæ cum jactura etiam Camere frequenter oriuntur, tali officiali, si post monitionem, se non correxerit, de salario debito non satisfaciat, & ultra hoc, alia pecuniaria arbitrio Camere puniatur.

Offi. in illam status Ecclesiæ ignavia & malignitas correndo. Ad hoc vide etiam sup. consue. hic in principio insertam.

CAP. XIV.

Item quia subditi Ecclesiæ, tanquam filii liberæ, & non filii ancillæ, cū charitate & pietate tractandi sunt in eorum gravaminibus, sacros pedes S.N.D. non facile adire valent, neque aliud quam Camere Apostolicæ refugium habent, quod nonnunquam à plerisque velut dia-

Et idemque de iniustitiis & excessibus puniendis.

boli membris, non Ecclesiæ filii malignitate quadam impediri videmus, si de aliquo Revere, etiam Locumtenente alicuius Reverendiss. Legati, aut alio officiali Provinciarum, siue Terrarum Rom. Ecclesiæ, mala fama de iniustitia, extortionibus, aut malo regimine ad Cameram Apostolicam allata fuerit, & ex monitionibus ipsius Camere incorrigibilem se demonstraverit, & talis Legatus de suo Locumtenente opportunè non providerit, significetur saltem per duos Clericos S.D.N. & habita venia à sua Sanctitate, iusto Camere arbitrio provideatur, & Ecclesiæ Populi lupis lacerandos non relinqui, sed sibi tanquam filiis opportunum patrocinium præstari cognoscant, & ultra hoc, huiusmodi improbo officiali inter alia salarium adimatur.

CAP. XV.

Item quia scriptum est, omnia cum consilio, & non penitebit. Clerici, aut aliqua eorum pars, saltem semel in mense, S.D.N. aut Reverendissimū Camerarium adeant, & cum Sanctitate & Dominatione Reverendissima de rebus arduis occurrentibus consultant, & deinde talem consultationem, & responsiones siue deliberationes in Camera referant.

Consultationes in arduis in Papatu Camera.

CAP. XVI.

Et quia officium administrandæ iustitiæ satis grave est, & periculosum, superfluum non videtur sæpe illud replicare, ut omnes Clerici moniti sint, & omnino frequenter reuolvant, quod in omnibus causis, quas in Camera Apostolica verti continget, tam pro ipsa Camera, quam pro privatis personis iustitiam sincere administrare convenit, semper Deum præ oculis habendo, atque illam horrendam sententiam assidue memoriæ repetendo, quod durissimum iudicium his qui præsumunt retribuetur.

Iustitia sine fraude administratione.

CAP. XVII.

Deveniendum est præterea ad ea quæ ad singulos Clericos ad se pertinent, inter quos R. D. Decanus ipsius Camere illa agat diligenter, quæ ex ordinatione sel. rec. Eugenii IV. ei incumbant, provt in literis Apostolicis eiusdem Eugenii supra expressis continetur, quæ literæ semper inconcussè seruentur.

Decani officii iuxta bullam E. g. 19. de qua sup.

CAP. XVIII.

Item res camerales eo diligentius pertractentur, quocumque vnus quolibet mense commissæ fuerint: constituatur singulo mense vnus Mensarius, qui nisi iusto impedimento fuerit impeditus singulis diebus non feriat ad Cameram accedat, & ibi videat, & indicet omnes bullas partibus restituendas; & illas, pro quibus fuerit solvenda annata, nulli permittat consignari, nisi annata ipsa debito & consueto loco soluta, de ejus solutione cedulas depositariorum videat, & si aliqua iusta causa fuerit, quare tunc annata ipsa solui non debeat, in eo casu de opportuna cautione provideat, ut res absque Camere detrimento pertranscat, partibus nihilominus iustitiam ministrando. Et quoniam ad evitandas solutiones annatarum plurimi intrusiones allegant, & eas probare nituntur per testes, cum in hoc graue Camere interessè versetur, ne fraude & dolo tales intrusiones contingat probari, consultum opportunitati Camere videretur, si tale examen coram mensario Clerico fieret, & propterea ipse mensarius tale onus omnino subeat. Item quia bullæ ex quibus annata, & jocalia solui debeant, aliquando siue ex negligentia, siue per errorem, omnes non transmittuntur ad Cameram, ut tali inconuenienti occurratur, mensarius omnibus diebus Cancellariæ vadat ad Plumbum, ad providendum, quod omnes bullæ, tam pro debita annata, quam pro jocalibus mittantur ad Cameram, illis in dicto plumbo per eum in vno libro adnotatis; & qui non fecerit, aut non miserit vnum ex collegis, careat provisione sex ducatorum, qui ad eundem effectum omni mense ordinati sint, ac etiam participatione jocalium illius mensis. Et quia plurimum quam vnus tantum iudicio omnia melius determinantur, præfatus mensarius proponat in Camera tunc proxima omnes bullas, in quibus aliquod dubium fuerit, ut Camere & partibus pro iustitia satisfaciat.

Clerici mensarii moneantur, quos i bullæ expeditas & annata exigenda.

CAP. XIX.

Item, cum inter alias curas, quæ Camere Apostolicæ deman-

demandantur, illa precipua, granior & onerosior existat, per quam examen ad sacros ordines promovendos eidem Camerae committitur: Nam cum ex bonis membris bonum corpus Ecclesiae conficiatur, nisi Sacerdotes quorum officium est de lege divina recte respondere, moribus & doctrina idonei, aptique fuerint, Presbyteralis Ordo in ludibrium efficitur laicis, qui à Sacerdotibus doctrinam & bonos mores videre desiderant, ignorantiam & vitæ improbitatem manifeste conspiciunt, attendant diligenter & accurate dicti Clerici examinatores, ne Deo optimo tales admittant Ministros, quorum vitæ & doctrinæ propter ruditatem insufficientis scientiæ, ac vitæ inhonestatem, maiestati divinæ abominabiles fiant, & examinatorum simul damnationes causentur. Exquiratur itaque sufficiens titulus beneficalis, competens doctrina, & præsentia, & loquela promovendi, bonorum morum compositio; illud præterea & constanti memoria cum timore prospiciant, ne pro tali examine pecuniam, aut munus aliquod accipiant, cum in sacris canonibus nihil tantopere prohibeatur, quantum sacrorum Ordinum collatio simoniaca. Notarii quoque ipsius Camerae pro scriptura collationis ordinum prædictorum nihil accipiant, nisi quantum de jure licet. Væ autem illis Antistitibus, qui ex ipsorum ordinum collatione loculos implent, ut sibi ædificent in gehennam. Cura autem examinandi non alterius sit, quam Clerici, qui locum suum non possit, nisi Collega sustinere; & si quando acciderit, quod in supplicatione promovendi insertum sit, quod ipse promovendus examinetur in Camera Apostolica per Clericum, siue Notarium ejusdem, nullus Notariorum audeat illum examinare, cum talis clausula per Notarium inadvertenter admissa fuerit, & nunquam solita sit poni, nisi cum examinandus literarum ignarus censuram Camerae Clerici vult effugere.

demandantur, illa precipua, granior & onerosior existat, per quam examen ad sacros ordines promovendos eidem Camerae committitur: Nam cum ex bonis membris bonum corpus Ecclesiae conficiatur, nisi Sacerdotes quorum officium est de lege divina recte respondere, moribus & doctrina idonei, aptique fuerint, Presbyteralis Ordo in ludibrium efficitur laicis, qui à Sacerdotibus doctrinam & bonos mores videre desiderant, ignorantiam & vitæ improbitatem manifeste conspiciunt, attendant diligenter & accurate dicti Clerici examinatores, ne Deo optimo tales admittant Ministros, quorum vitæ & doctrinæ propter ruditatem insufficientis scientiæ, ac vitæ inhonestatem, maiestati divinæ abominabiles fiant, & examinatorum simul damnationes causentur. Exquiratur itaque sufficiens titulus beneficalis, competens doctrina, & præsentia, & loquela promovendi, bonorum morum compositio; illud præterea & constanti memoria cum timore prospiciant, ne pro tali examine pecuniam, aut munus aliquod accipiant, cum in sacris canonibus nihil tantopere prohibeatur, quantum sacrorum Ordinum collatio simoniaca. Notarii quoque ipsius Camerae pro scriptura collationis ordinum prædictorum nihil accipiant, nisi quantum de jure licet. Væ autem illis Antistitibus, qui ex ipsorum ordinum collatione loculos implent, ut sibi ædificent in gehennam. Cura autem examinandi non alterius sit, quam Clerici, qui locum suum non possit, nisi Collega sustinere; & si quando acciderit, quod in supplicatione promovendi insertum sit, quod ipse promovendus examinetur in Camera Apostolica per Clericum, siue Notarium ejusdem, nullus Notariorum audeat illum examinare, cum talis clausula per Notarium inadvertenter admissa fuerit, & nunquam solita sit poni, nisi cum examinandus literarum ignarus censuram Camerae Clerici vult effugere.

CAP. XX.

Clericorum humanitas

Item, quia omni Collegio tunc bene succedunt omnia, cum caput, & membra charitatis officio devincta sunt, propterea Clerici omni studio Advocatos, Procuratores, Notarios, & alias personas Camerae deservientes, benigne & charitatiue prosequantur, & tractent, eorumque honestis utilitatibus, & honoribus quantum possint faueant & assistant.

CAP. XXI.

Advocati pauperum

Aduocatus verò pauperum ad causas miserabilium personarum in Cam. Apostolica tractandas diligenter advertat, illasque quantum licet sine respectu tueatur, & curet, ne contra justitiam vexentur.

CAP. XXII.

Aduocati & procuratorum fiscalis

Aduocatus & Procurator Fiscalis, tam in Camera Apostolica, quam extra, interesse ipsius Camerae studiosè curent; & cum in ea vel alibi de prædicto interesse sermonem haberi audierint, illud quantum justitia expostulaverit, sine aliquo respectu tueantur, etiam si super hoc extra Camerae aliqua causa, siue judicium civile vel criminale intentatum fuerit; & quando fiet aliqua declaratio, incursum poenarum eidem Camerae applicatarum, vel absolutio ab eisdem, de omnibus per ipsos Aduocatum & Procuratorem detur Cam. Apostolicæ opportuna notitia, ut possit in omnibus providere. Et quia eorundem Aduocati, & Procuratoris judicium in omnibus & per omnia, præsertim in causis fiscalibus, vile est, à Cam. non discedant, nisi causis fiscalibus terminatis, quæ post examen bullarum ante omnes alias causas terminentur.

CAP. XXIII.

Notarii Camerae

Notarii autem Camerae Apostolicæ, in quorum fide, & diligentia magna cura rerum Cameralium reposita est, infra notata servare teneantur.

CAP. XXIV.

Registratio scripturarum

Et primò in libris ipsius Camerae ad id deputatis registrent extense & ad longum omnes & singulos contractus, inter eam & quancumque personam, Collegium vel Universitatem intos, & quascumque scripturas ad ipsam Camerae pertinentes, infra sex dies à die stipulationis, siue revisionis illorum per Clericum, cui id commissum fuerit, computandæ, qui contractus & scripturæ per Notarios ipsius Cam. & non per alios regi-

strentur, sub poena dacentorum ducatorum auri pro quolibet vice, qua transgressus aliquis eorum fuerit, pro merceditate eidem Camerae, & pro alia merceditate Collegii Clericorum applicandorum, etiam si pars eum qua tractus fuerit initus, Notario rogato non satisfecerit, pro cuius tamen mercede consequenda Clerici præsentem eidem Notario omnem favorem, ut ipsam mercedem cum effectu consequantur.

CAP. XXV.

Item quia bullæ Apostolicæ fideliter tractandæ & registrandæ sunt, neque ante illarum registrationem alicui extra Collegium ipsorum Notariorum credendæ, omnes bullæ in præfata Camera registrandæ, per ipsos Notarios Camerae, & non per aliquem alium registrentur, ipsæque bullæ, ut præmittitur, registratæ, & sumpta quæ ex eis fieri contingit, per unum ex Clericis cum eodem registro fideliter, ac de verbo ad verbum auscultentur, & si quid in registro omissum, superfluum, vel mendosum reperiat, corrigatur manu ejusdem Clerici, talisque correctio per ipsum Clericum nomine suo appposito approbetur, provt fit in aliis registris Curie.

CAP. XXVI.

Et quia omnis labor optat præmium, prædictaque registratio admodum necessaria est, & in partium utilitatem redundat, quia visum sæpe fait, quando accidit ex registris Camerae aliquod sumptum extrahi, repertos fuisse in eisdem registris plurimos defectus, & errores, etiam substantiales, prædictus Clericus auscultator à parte unum Julium recipiat pro quolibet pari bullarum, gratiosa scilicet & executoriali simul, aut pro vna bulla quando simplex fuerit, & similiter pro vno sumpto. Notarius vero pro labore suæ registrationis tantum capiat, & non ultra, quantum in registro Cancellariæ, siue præfate Camerae antiquitus capiebatur, in quo ipsi notarii modestiam servent, ne partes de ipsis juste consequantur, & similis auscultatio fiat de instrumentis, capitulis, patentibus, & aliis in eisdem libris Camerae registrandis.

CAP. XXVII.

Item, ut semper possit videri causa, propter quam Bullæ absque annatæ solutione partibus allegantibus intrusionem traduntur, Notarii ejusdem Camerae conficiant, & in eadem Camera conservent unum librum, in quo in præsentia Notarii describant omnes attestaciones testium examinatorum in præsentia mensarii per ipsi Notarium Camerae super intrusionibus Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum quorumcumque beneficiorum, cum interrogatoriis per Procuratorem fiscalem compositis, & in Cam. Apostolica registratis, alias testibus super similibus alio modo examinatis, nulla præstetur fides, & Bullæ non tradantur, etiam sub obligatione, nisi intrusio plene per testes, ut præfertur examinatos, probetur, & Notarius habeat pro examine uniuscujuslibet testis, ut præmittitur, examinati, carlenos duos antiquos, & tantundem capiant pro examine in similibus causis, præterquam in commissariis, in quibus servetur stylus Rom. Curie.

CAP. XXVIII.

Item quia libri qui sunt in Archivio Cam. Apostolicæ sunt magni ponderis, tam quoad interesse Sedis Apostolicæ, & ipsius Camerae, quam etiam partium, & propterea fideliter & diligenter custodiendi, ne aliquis extraneus aliquos ex dictis libris subripiat, aut aliquod folium ex eis laceret, vel aliquo modo vitiet, Notarii non admittant intra cancellum ejusdem Archivi alium extraneum, sed faciant extra expectare illos, qui eorum operam exquirunt, neque etiam permittant, quod aliquis ex familiaribus ipsorum Notariorum intret, siue maneat intra dictum cancellum, nisi quando aliquis ex ipsis Notariis ibidem præsens fuerit, & tunc etiam ipse Notarius bene circûspiciat, ne dictus familiaris aliquid mali faciat in dictis libris, atque etiam quando libri prædicti, aut à Domino Thesaurario, aut ab aliquo ex Dominis Clericis extra dictum cancellum extrahuntur, tunc ipsi notarii conficiant unum alium librum, in quo describatur extractio uniuscujusque libri Cameralis, cum subscriptione receptionis illius, qui librum ipsum

Bullarum

Registratio

Bullarum absque solutione annatæ

Librorum Camerae curia

extraxerit, ut sciatur apud quem talis liber possit reperiri, & circa hoc servetur mandatum per fel. rec. Iulium Papam I I. super hoc editum, cujus tenor sequitur, & est talis.

§. 8. Cum sicut acceptata in nostra Camera, &c.

§. 9. Item ad evitanda monopodia & quascumque extortiones, ipsi Notarii nullo modo possint vendere, sive arrendare, nec se aliquod membrum emolumentorum eorum officii Notariatus, sed labores & proventus omnes inter eos sint communes, & quolibet cura, præterquam registrandi bullas, quæ semper debet esse communis omnium, solum ad mensum, & non ultra, per unum ipsorum Notariorum, & utilitas inter omnes æqualiter dividi debeat, & ut partes commodius expediantur, Notarius mensarius, bullarum & obligationum, non in domo sua habitacionis, sed in Camera Apost. ea quæ circa illas occurrunt, agere & expedire teneatur, ubi etiam Clericus mensarius pro expediendis iis, quæ circa id ad eum pertinent, adesse debet, ita ut bullæ recipiantur, & retineantur solum per Notarium ad id deputatum, & non per alium: qui Notarius sic deputatus non recipiat aliquas bullas ab officialibus registri bullarum Cancellariæ, nisi per manus solius scriptoris ejusdem registri, & non famulorum ipsius, vel quorumvis aliorum, bullas verò per Camera expeditas solum recipiat per manus Summistæ, vel ejusdem Summistæ officium exercentis.

Nulli et mandati observantia. Notarii mensarii officio circa expeditionem bullarum.

Et circa resignationum concessio nem.

Camerarium decretum, quod ad evitandas fraudes Notariorum in ejusmodi registrationibus.

Providet circa resignationes præteritas.

Et circa futurum.

§. 10. Item et resignationes, & cessiones beneficiorum, quæ in manibus Notariorum fiant, omni dolo & fraude careant, & nemo propterea decipiatur, prout quotidie clamores audiuntur, de cætero Notarii prædicti in adnotandis ipsis resignationibus & cessionibus in libris Camera, infra scriptam ordinationem servare debeant, cujus tenor talis est, ut sequitur.

§. 11. Raphaël Episcopus Ostien. Cardinalis S. Georgii, S. D. N. Papæ Camerarius. Cum fide dignorum relatione intellexerimus, consuevisse dilectos filios Notarios Cam. Apost. per quandam corruptelam, negligentiam sive abusum, & malitiam, resignationes beneficiorum, quæ in Curia Romana, & Camera Apost. fieri consueverunt, & in ordinariis libris, & authenticis ejusdem Camera, Notarii & Scribæ, ne fraus aliqua fieri, sive excogitari possit, & ad hoc, ut semper de veritate doceri possit, quando opus esset, non in dictis libris, ut rationale statutum erat, amplius scribi, pro majori parte, sed à tergo supplicationum, quarum prætextu dictæ resignationes admitti debent, simpliciter notare, & scribere manu propria, & deinde partibus restituere, nulla retenta copia, vel nota, absque eo quod in protocollis, vel libris Cam. Apost. scriptæ sint, vel si scribantur, id ex intervallo plurium mensium fit, & id non aliter, quam parte instante, ex quo fit, ut veritas reperiri non possit in libris, dum de illarum admissione queritur & tractatur, & sit in potestate partis in fraudem, & deceptionem nostram, & impetrantium; ad eorum propositum illis uti, vel eas celare, prout eis magis expedire videtur, in maximum scandalum Curialium, & aliorum impetrantium, & pessimum exemplum.

§. 12. Nos igitur ad quos ex nostro Camerariatus officio pertinet, & spectat in primis, quantum possumus providere, de mandato S. D. N. Papæ, vivæ vocis oraculo super hoc nobis facto, & auctoritate nostri Camerariatus officii, præcipimus & mandamus, quatenus dictas resignationes beneficiorum jam factas & admittas, usque in præsentem diem, sic notatas in margine supplicationum detaxat, etiam si partibus restitutæ forent, infra terminum octo dierum proximè futurorum in libris authenticis Camera Apost. ubi scribi & notari solent, scripsisse & possuisse debeant, omni mora & excusatione cessantibus.

§. 13. Resignationes verò, quas fieri contiget in futurum, & in posterum admittendas & faciendas, sub simili privationis poenæ, & excommunicationis, quam quilibet contrarietatis ipso facto incurrit, infra tres dies à die resignationis factæ & notatæ, sive stipulatæ, in dictis libris Cam. Apost. in forma authentica, & legaliter, admittere, & solemniter apponere teneantur, & de-

beat, omni proffus excusatione cessante, nec prius liceat eis in margine supplicationis scribere vel notare, nisi in libris authenticis notatæ fuerint.

§. 14. Decernentes ex nunc resignationes aliter factas nullius momenti existere, nec alicui suffragari, beneficiorumque taliter resignata, non per resignationem, sed per obitum vacare.

§. 15. Mandantes RR. Patribus Dominis Præsidentibus & Clericis Camera Apost. ut omnia & singula supradicta inviolabiliter observari mandent, & faciant, ac ad declarationem & executionem dictarum poenarum ipso facto incursarum effectualiter procedere debeant, & teneantur, ut quos à malo Dei timor non revocet, temporalis coercet disciplina, sub poenis in dicto mandato contentis, in omnibus & per omnia observent, & cessiones & resignationes continuatim in libro resignationum describant, nullo spatio inter illam, & præcedentem, nisi fortè unius lineæ dimisso, ut tollatur occasio aliquid in medio scribendi.

§. 16. Item ut omni tempore de gestis per Clericos Camera ratio reddi valeat, quilibet Notarius habeat unum librum, in quo registret omnes literas Camerales, quæ per manus suas expediuntur, postquam à Clerico visa fuerint, & conetur unusquisque illas elegantè componere.

§. 17. Item quia sæpe contingit, mandata procuratoria in Camera super negotiis Fiscum & interesse Camera concernentibus exhiberi, ac illa ex incuria, vel dolo alicujus deperdi, & sine illorum ostensione, acta inter Camera, & exhibentes, pro nullis reputantur, statuerunt, ut omnia instrumenta & mandata procuratoria hujusmodi, cum recognitionibus illorum, in libris ejusdem Camera per ipsos Notarios omnino registrentur, ut de illorum tenore per libros eosdem perpetuo doceri possit, quorum registrationi fides adhiberi debeat, sine alia originalium exhibitione, cum per Clericum sint videnda, & conferenda cum originalibus.

§. 18. Item sicut scriptum est, qui non laborat non manducat, & in Camera Apost. continui & intolerabiles labores existunt, ne qui incommodum non sentiunt, commoditates capiant, & lucra, constituerunt quod Clericus Camera in Curia præsens, & legitimo impedimento non impeditus, ad Camera per unum mensum non accedens, careat participatione jocalium, & utilitate mensariatus: si verò extra Curiam degerit absque Collegiarum licentia, sive habuerit aliquod publicum officium, sive commissionem, cum salario & lucro, de proventibus Clericatus non participet, & idem observetur quoad Notarios ejusdem Camera.

§. 19. Circa verò admissiones Clericorum & Notariorum, tam in solutione admissionis, & jocalium, quam in perceptione fructuum, & emolumentorum servetur id quod observatum fuit.

§. 20. Et quia omnes leges, & Prophetas in sola radice charitatis pendere & solidari Veritas affirmat, constituerunt præfati Clerici, ut in quibuscumque occasionibus alicujus Collegæ eorum, sive alterius personæ Cameralis, Collegium ipsum Clericorum debeat patrocinium, & defensionem causæ ejusdem assumere, & omnia & modo illam tutari & defendere.

§. 21. Atque etiam in infirmitate Clericos, & alias personas Camerales visitare, & si opus fuerit, suis necessitatibus subvenire.

§. 22. In morte etiam providere, ut sumptibus defuncti, si facultates reliquerit, sin autem communi omnium Cameralium impensâ, funus decenter efferatur, & ipsi Camerales omnes illud collegialiter comitentur, in octava depositionis in loco sepulture curent exequias, ipsis ibidem assistentibus, & ipsorum impensâ celebrari, ut in eo pietatis opere Deo optimo placeatur, & cuicumque ipsorum, qui in hoc operam præstiterit, ut in ejus morte id ipsum à superstitibus rependatur.

§. 23. Quæ omnia & singula supradicta, & ordinata in præsentium constitutionum volumine, RR. DD. Cam. Apost. Clerici unanimiter statuerunt, & constituerunt, ac per quascumque Camerales personas, & alios ad quos spectat, integrè servari mandaverunt.

Resignationes aliter factas.

Clerici & Notarii in Camera.

Statutum Camera in sequitur in per Expeditionem in causis in jussumque Clerici registratione.

Mandatum Procuratorum registrandi in causis interesse Camera concernentibus.

Clerici in Camera, ad Camera per unum mensum non accedens.

Clericorum & Notariorum admissione.

Causam Clericorum defensionis.

Infirmitas que visitatio.

Mortuum quoque funeralibus.

Prædictum omnium observationis.

§. 2. Et ut de predictis in generalibus... quorum litteras... instituerunt... singulis annis in prima... mensis Octobris, per unum ex Notariis... Cameræ... ad mandatum D. Decani in tribunali publice... audientie ipsorum Dominorum Clericorum, alta & intel... ligibili voce perlegi, ut quilibet eorum ad justitiam... nistrandam ferventior reddatur, ad laudem & gloriam... Omnipotentis D. N. I. J. pro justitiae administratione... magna præsentis redditus est. Amen.

§. 1. Quia tamen, ut ex nonnullorum relatione acci... phatis, quæ ipsi Conventuales præcedunt... ipsorum Conventuales deferre in loco dignior...

§. 3. Nos autem, qui per omnia omnia scilicet, ut... omni consensu & contentione inter eosdem fratres de Ob... servantia, & Conventuales tolleretur, mentisque nostræ... fuerit, prout etiam in præmissis, quod in omnibus... actibus fratres de Observantia haberent locum magis... dignum, quam ipsi Conventuales, & propterea mentis... nostræ incomparabilis fuerit, prout etiam, quod ipsi... fratres de Observantia Crucem suam in loco digniori... deferant. Ad hujusmodi tamen ambiguitatem dubiit... de mensuris omnium tollendum, motu proprio & certa... nostra scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine... declaramus, mentis nostræ fuisse quod tam Conventua... les, quam de observantia & reformati fratres prædicti, in... quibuscumque processionibus, & aliis actibus, in quibus... Crux deferenda foret, Crucem suam deferre possint, seu... tamen quod Crux ipsorum fratrum de Observantia, &... Reformatorum loco digniori deferatur.

Et in ea p... missa fuit u... trique Ordini... sui Generalis... de... Possumus... Conventuales... fidei... Quia... lunt de... loco digniori... Pontificis... con... servantia...

XXV. Quod audientes Missam in Ecclesiis Fratrum Mendicantium in Dominicis & Festis diebus, satisfaciunt præcepto Ecclesie de Missa audienda.

LEO PAPA X.

Universis & singulis presentes litteras inspecturis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Intelleximus quosdam in dubium revocare, & perinde timoratis conscientis scrupulum injicere, si Christi fideles, qui Dominicis & Festis diebus extra Ecclesias suas parochiales, Missas audiunt in Ecclesiis Fratrum Ordinum Mendicantium, Ecclesie præcepto de Missa audienda satisfaciunt.

§. 1. Nos enim ambiguitatem hujusmodi penitus tollere volentes, ut cum sinceriori conscientia fideles quique Deo creatori suo serviant, auctoritate Apost. tenore præsentium notum facimus, omnes Christi fideles utriusque sexus, qui non contempto proprio Sacerdote parochiali, in Ecclesiis Fratrum Ordinum Mendicantium, Dominicis & Festis diebus Missas audiunt, satisfacere præcepto Ecclesie de Missa audienda, nec in aliquam labem mortalis peccati pœnamve incurrere.

§. 2. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

§. 3. Et quia difficile foret præsentibus litteras nostras originaliter ad loca omnia, ubi opus foret, deferri volumus & decernimus, ut earum transumptis manu notarii publici subscriptis, & sigillo alicuius Prælati in dignitate Ecclesiastica constituti munitis, ea fides, (ubi opus fuerit) detur, quæ originalibus ipsis daretur, si exhibere forent vel ostensa.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die decimatercia Novembris, millesimo quingentesimo decimo septimo, Pont. nostri Anno 4.

XXVI. Fratres Minores Ordinis S. Francisci de Observantia, in processionibus & actibus publicis, Fratribus Conventualibus præcedunt, digniorique loco crucem deferunt.

De separatione Fratrum de Observantia à Conventualibus, & ceteris tangen. Fratres de Observantia, vide sup. in const. 23. It. ubi notant.

LEO PAPA X.

Universis & singulis presentes litteras inspecturis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Inter alias postquam statueramus, & ordinaveramus, quod de cætero perpetuis temporibus fratres B. Francisci, puritate ejus regulæ, & sub regulari observantia viventes, ac Reformati, Ministrum, Fratres verò dicti Ordinis Conventuales nuncupati, Magistrum generales habere deberent, ne inter Reformatos & Conventuales fratres hujusmodi super præcedentia dissensio & contentio oriri posset, voluerimus & statuerimus, quod in processionibus, & aliis actibus publicis fratres Conventuales fratribus regularis Observantia Ministrum habentibus, locum digniorem relinquere tenerentur.

§. 1. Quodque fratres ipsi Conventuales, semper eorum Crucem & vexillum per eos deferri solitum, deferre libere & licite valeant.

§. 4. Quodque ipsi fratres de Observantia & Reformati, veri & indubitati Fratres Ordinis S. Francisci, & ejus regulæ observatores semper fuerint, ac diutina favore gratia sint futuri, sine aliqua interruptione; seu divisione, à tempore editæ regulæ per B. Franciscum usque ad præsens, ac sub ipsius Beati Francisci regulâ militaverint, & etiam ad præsens militent; sicque in omnibus teneri & observari, ac dici debere decernimus ac mandamus.

§. 5. Mandantes nihilominus omnibus & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac Ecclesiarum Capitulis, sub interdicti ingressus Ecclesie, ac suspensionis à divinis, inferioribus verò Prælati ac Parochialium Rectoribus, necnon Mendicantium, & aliorum ordinum professoribus, sub excommunicationis lætæ sententiæ pœnis ipso facto incurrendis, à quibus nisi per Romanum Pontificem pro tempore existentem, præterquam in mortis articulo absolvi nequeant, quatenus declarationem & decretum hujusmodi inter Conventuales, ac de Observantia & Reformatos fratres hujusmodi inuolabiliter observent, observarique faciant, necnon ne eosdem fratres Conventuales de Observantia & Reformatos hujusmodi super his molestant, aut perturbent, seu per quoscumque, cuiuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis existentes, seu etiam inter se quomodolibet molestari, perturbari, vel inquietari permittant.

§. 6. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac statutis & consuetudinibus dictorum Ordinum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon privilegiis, indultis, ac literis Apostolicis illis forsitan concessis, confirmatis & innovatis, quibus illorum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanens, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§. 7. Volumus autem quod præsentium transumptis manu publici notarii subscriptis, & sigillo Ministri generalis pro tempore existentis dicti Ordinis Minorum, aut alterius Prælati in dignitate Ecclesiastica constituti munitis, in judicio, & aliis, ubi opus fuerit, eadem fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus licetis, si illæ forent exhibere vel ostensa.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die sexta Decembris millesimo quingentesimo decimo septimo, Pontificatus nostri anno quinto.

Contra mentientes personas in literis Apostolicis, ut earum expeditionem gratis assquantur, Officialesque eorum complices.

Hoc serè voluit etiam Innocent. VIII. contra prædictas eas mentientes, ut sup. in ejus const. 1. Cum sicut.

Definitio... fratres de Ob... servantia... ros B. Francisc... ci Fratres de... vantes.

Perturbatio... bus pœnis im... ponit.

Contrariis... derogat.

Transumptis... erati suber.

D.P. An. 4. die 6. Decemb.

§. 2. Et ut de predictis in generalibus...

XXV.

A.D. 1517.

Intelleximus quosdam in dubium revocare...

§. 1. Nos enim ambiguitatem hujusmodi penitus...

§. 2. In contrarium facientibus non obstantibus...

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo...

XXVI.

Universis & singulis presentes litteras inspecturis...

Inter alias postquam statueramus, & ordinaveramus...

§. 1. Quodque fratres ipsi Conventuales, semper...

XXVII.

Hoc serè voluit etiam Innocent. VIII. contra prædictas...

Similem

Similem vero functionem contra simoniacos se pro aliis supponentes pro obtinendis beneficiis Ecclesiasticis, vide inf. in Pauli IV. const. 12. Inter, ubi notabo.

Edita An. D. 1517.

LEO EPISCOPUS, *Motu proprio, &c.*

Contra confis.

In hunc tenorem vestigia predecessorum nostrorum Romanorum Pontificum, sicut non absque gravi disciplina adsumimus, nonnulli animae suae prodigi, & avaritiae morbo laborantes, ut literas Apostolicas gratis expellant, & Romanae Curiae officiales debita eorum portione defraudent, in eisdem literis nonnunquam venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Vicecancellarii, & aliorum Cardinalium, aut dilectorum filiorum Abbreuiatorum de maiori praesentia, seu literarum praedictarum Scriptorum, necnon aliarum personarum quarumcumque, ex quarum qualitatibus, privilegiis, sive antiqua consuetudine, literas ipsas gratis expedire solent, nepotes, quamvisque germanos, interdum vero familiares continuos commensales fuisse & esse affirmare, & ut tales in dicta literis se inscribi facere, & fecisse non vereantur, cum se vera tales non fuerint, in animarum suarum periculum, & officiorum eiusdem Romanae Curiae non modicum praesudicium & gravamen.

Adnotatio in libro de post. curat.

§. 1. Nos igitur fraudibus & deceptionibus huiusmodi, pro ut nostro incumbit officio, de remedio opportuno providere volentes, motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine, omnes & singulos, cuiuscumque status, gradus, vel conditionis fuerint, & quocumque nomine nuncupentur, qui se vicecancellarii, aut aliorum Cardinalium, vel Abbreuiatorum, seu scriptorum eorundem, aut aliarum personarum quarumcumque, ex qualitatibus & privilegiis, sive ex antiqua consuetudine huiusmodi literas ipsas, in toto, vel in parte gratis expedire solent, nepotes, fratres, aut familiares, continuos commensales, in eisdem literis, etiam motu proprio concessis, nominaverint, si re vera tales nepotes, aut fratres, vel familiares continui commensales non fuerint.

Officiales non complentur permissis.

§. 2. Necnon officiales praemissa fieri procurantes, seu permittentes, excommunicationis sententiam, a qua non nisi per Romanum Pontificem pro tempore existentem, (articulo mortis excepto, ac debita satisfactione praevia) absolvi possint, auctoritate Apost. per praesentes innodamus, eosque excommunicationis sententiam huiusmodi in dictum euentum, ex nunc, pro ut ex tunc, & contra incurrisse declaramus, & pro talibus publice iudicari mandamus. Ac ipsos officiales procurantes, seu permittentes huiusmodi a suorum officialium perceptione emolumentorum per annum continuum, ultra alias penas quas propterea incurrent, omnino suspendimus.

Littera expressa nulla sunt.

§. 3. Et nihilominus concessionibus & gratias in eisdem literis contentas quascumque, ipsasque literas habentibus, tam per Cameram, quam Cancellariam expeditas, & expediendas viribus omnino carere, eisque quos concernunt, & eorum singulis in aliquo suffragari non potuisse, neque in futurum posse, sed omnino subreptitias, invalidas, & nullas fuisse, & fore.

Decretum irritum.

§. 4. Et quae per quoscumque Iudices, etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, ac sacri Palatii Apostolici Auditores, in quacumque instantia, sublata eis, & eorum cuiuslibet quavis aliter interpretandi, & iudicandi facultate, interpretari & iudicari debere, ac irritum & inane, quicquid fecerit super iis, quavis auctoritate, etiam per nos & successores nostros Romanos Pontifices, qui pro tempore fuerint, scienter vel ignoranter contigerit attentari, motu & scientia similibus decernimus & declaramus.

Iussu publico.

§. 5. Ac volumus quod mandatum, decretum & declaratio nostra huiusmodi in Cancellaria Apostolica publicentur, & in illius libro describantur, ac perpetuis futuris temporibus observentur.

Decretum irritum.

§. 6. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac quibuscumque privilegiis, & indultis eisdem Vicecancellario & aliis Cardinalibus, ac quibusvis personis, sub quibusvis ver-

borum formis & clausulis, etiam derogatoriis, concessis, & in posterum concedendis, quae, aut eorum alicui, quoad praemissa nullatenus volumus suffragari, & derogare contrariis quibuscumque.

Placet publicetur, & describatur I.

Papa sub.

Letum & publicatum fuit supra scriptum mandatum Roma in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo decimo septimo, id est, vigesima mensis Februarii, Pontificatus S. D. N. Leonis Papa Decimi, Anno quinto.

Contra Barones & Communitates non custodientes eorum territoria, a bannitis, furibus, &c.

Confirmatur & extenditur hac dispositio a Pio IV. infra in eius consis. 27. In eminenti, ubi loquar de hac materia.

LEO EPISCOPUS, *Edita An. D. 1518.*
Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontif. providentia circumspecta praedecessorum sacrorum gesta, quae praecipue pro venientium ad Almam Urbem totius Orbis caput, & recedentium ab ea, securitate & commodo facta sunt, pensatis opportunis occasionibus innovat atque extendit, pro ut conspicit in Domino salubriter expedire.

§. 1. Dudum siquidem a felic. record. Iulio Papa II. praedecessore nostro emanarunt literae in forma Brevis tenoris subsequentis.

Iulius eadem cons. quae sup.

§. 2. Nos itaque cupientes literas praedictas pro venientium ad Almam Urbem, & ab ea recedentium tutela, & commodo ininviolabiliter observari, Motu proprio, & ex certa nostra scientia literas praedictas auctoritate Apostolica, tenore praesentium innovamus, ac praesentis scripti patrocinio communitimus, illasque perpetuis futuris temporibus ininviolabiliter observari debere decernimus.

Et Pontif. confirmat.

§. 3. Et insuper cum huiusmodi furta, delicta, & derobationes fiant in sylvis, nemoribus, lateribus, & in locis occultis, & secretis, non adhibitis, nec praesentibus testibus, adeo quod sine maxima difficultate per ipsos spoliatos, & derobatos, furta, & valor rerum subtraharum & ablatarum probari non possint, statuimus & ordinamus, quod quoad probationem bonorum subtraharum, & eorum valorem, stetur declarationi praefatorum Praesidentium & Clericorum ipsius Camerae Apostolicae, qui diligenter considerata qualitate personarum spoliatarum, & derobatarum, exposita quantitate furto- rum, & aliis circumstantiis & conjuncturis, recepto iuramento ipsarum personarum derobatarum, seu mercatorum, quorum bona ablata existebant, super quibus praefatorum Praesidentium, & Clericorum conscientiam oneramus, furtum, & eius valorem declarare debeant.

In probatione huiusmodi fuerit & color bonorum fuerit declarationis Clericorum Camerae Apostolicae praesentis iuramentum ad amicum pass.

§. 4. Et quod si derobatio, seu furtum in confinibus diversorum territoriorum, diversarum Communitatum, seu dominiorum, vel iuxta huiusmodi confines derobatus contra dominum territoriorum praedictorum in Communitatem, quam & quam elegerit ad recuperationem rerum sibi ablatarum, agere possit, & valeat ab actione, quam ipse derobatus intentaverit, discedere, si ei placuerit, & contra alium agere licite possit (cum domini confinium praedictorum illos non custodiendo in praemissa culpa non careant) reservato tamen solenti iure agendi contra conteminos.

Datum in camerae Domini & Clericorum Camerae Apostolicae agere poss.

§. 5. Et ut quantum fieri potest, omnis occasio grassandi & derobandi sublata esse videatur, eisdem motu & scientia, ac tenore praecipimus & mandamus sub duorum millium ducatorum Camerae Apostolicae applicandorum penam similibus, omnibus & singulis aedictis, ne fures, latrones, & grassatores, in sylvis & sepibus latibula

Via non sine iuramento latibula sine iudicio non moventur.

bula faciant, ne ibi abscondere possent, ut prope vias publicas vtrimque ad medium milliare, arbores & sepes, & quoscumque latibula incidere, seu incidere, ac amouere, seu amoueri, & extirpari facere infra duos menses à die publicationis presentium computandos, & sic incisas conservare, & manuteneare omnino teneantur, & debeant.

§. 6. Sicque per Clericos dictæ Cameræ, ac quoscumque alios Iudices & Commissarios, etiam S. R. E. Cardinales, & sacri Palatii Apostolici causarum Auditores iudicari, ac desiniri, & exequi facere, sublata eis & eorum cuilibet aliter iudicandi & interpretandi facultate, decernimus summarie, & absque iudicii tela.

§. 7. Mandantes propterea eisdem Raphaëli Episcopo, & Camerario, ac Præfidentibus & Clericis pro tempore existentibus, ut præmissa omnia & singula ab omnibus inuolabiliter observari faciant, & contra facientes ad illorum observationem per supradictas pœnas, iuxta stylum ipsius Cameræ compellant.

§. 8. Volumus autem quod presentium transumptis manu vnius Clerici, & vnius notarii eiusdem Cameræ subscriptis eadem prorsus fides indubia adhibeatur, quæ presentibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1518, kal. Septemb. Pont. nostri anno sexto.

potest seu censura Ecclesiasticæ metu, aut irregularitatis nota tradendi, vel relaxandi, etiam curiæ seculari, plenam & liberam concedimus facultatem.

§. 2. Non obstantibus constitutionibus & ordinacionibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub anulo Piscatoris, die decimaquarta Decembris, millesimo quingentesimo decimo octavo, Pontificatus nostri Anno 6.

Contra quoscumque etiam prætextu indulti Urbani VI. quoquo modo impediētē executionem literarum Apostolicarum.

Eiusmodi sanctionem edidit etiam Martinus V. in const. 2. Quod sup. Et eas omnes approbavit & innovavit Clem. VII. in fine eius const. 93. Romanus. Amplioremque dispositionem habemus in bulla Cæna Domini, ut inf. in const. 63. Pauli X. Pastoralis, §. 14. ubi videmus quæ notabo.

LEO EPISCOPVS;

Seruum Seruorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

IN supremo Apostolicæ Sedis folio, meritis licet imparibus constituti, ad ea libenter intendimus, per quæ debitus honor, & reuerentia dictæ Sedi à subditis & inferioribus, præsertim Pontificali dignitate præditis impendantur; & si quid peruerse, aut minus recte per eosdem inferiores factum aut gestum reperitur, quod in dictæ Sedis depressionem, ac malum exemplum, & scandalum plurimorum cedat, id per nostræ providentiæ ministerium revocetur, & ad debitam normam reducat, ne membra à capite, cui obedientiam debitam, & devotam præstare tenentur, discordare videantur.

§. 1. Sane licet fel. rec. Bonifacius Papa Nonus prædecessor noster (ad quem fide dignorum relatione pervenerat, quod certi Prælatis, quibus pie memor. Urbanus Papa VI. etiam prædecessor noster concesserat, ut in eorum Civitatibus & dioc. executio literarum Apostolicarum fieri non posset, nisi literæ ipsæ Prælatis ipsi, aut eorum officialibus prius exhibitæ, & per eos approbatæ forent, & eorundem Prælatorum officiales in consuetudinem deduxerant; aliqui vero prætextu statutorum provincialium seu synodaliū, etiam servabant, quod nullus literas Apostolicas huiusmodi exequi audeat, nisi postquam Prælati seu officiales ipsi, per suas literas, quas vidimus, nuncupabant, mandarent, & concederent, ut Iudices in ipsis literis Apostolicis deputati illas exequi possent: provide attendens, quod propter tales literas vidimus, seu placet, nuncupatas, impetrantes effectum sæpe literarum Apostolicarum consequi nequiverant) concessionem Urbani huiusmodi, ac statuta quæcumque super his facta reuocavit; cassavit, & annullavit, ac decrevit, quod Iudices & executores quicumque in literis Apostolicis pro tempore deputati, etiam sine licentia vel consensu quorumcumque Prælatorum, vel Superiorum, aut officialium eorundem literas Apostolicas exequi possent & deberent.

§. 2. Tamen nuper in publica Signatura coram nobis nonnullæ supplicationes propositæ fuerunt contentes, quod in Toletana, & Carthagen. Ecclesiis, sub colore falsitatis obviandi editæ fuerant constitutiones synodales, quibus cautè dicebatur, ut Tabelliones & Notarii, etiam à partibus requisiti, literas Apostolicas nullatenus recipere possent, nisi illæ prius per Archiepiscopum Toletan. & Episcopum Carthagen. pro tempore existentes, aut eorum officiales examinatz forent, à nobisque earundem constitutionum confirmatio peteretur. Nos petitionem huiusmodi vti ratione carentem, cum Romani Pontificis gesta per inferiores sibi & subditos, sine ejus speciali licentia examinari non debeant, indecens, & absurdum, quinimò temerarium esse censentes, quod aliquis quavis occasione literas Apostolicas sine

XIX. Inquisitorum hæreticæ pravitatis facultas, eorum arbitrio puniendi, & Curia seculari tradendi testes falsidicos in causis fidei.

LEO PAPA X.

Dilecto filio Hadriano tituli SS. Iohannis & Pauli Presbytero Cardinali.

Intelleximus quod in Hispania, ceterisque Regnis & Dominiis Charissimæ in Christo filia: nostræ Joannæ Reginæ, & Charissimi in Christo filii nostri Caroli Regis Hispaniæ Catholicorum ditioni subiectis, in quibus tu hæreticæ pravitatis Inquisitor Generalis per Sedem Apostolicam deputatus existis, multi perditii ingenii homines, in testimoniis quæ perhibent super dictæ pravitatis veritate inquirenda falsitatem, quandoque prece, pretio, odio, vel amore, & quandoque metu committere, aut se eandem falsitatem commisisse publice, licet falso, fateri non verentur, sicque huiusmodi diabolicæ artis ministerio, plerumque vel damnantur insonites, vel diuinæ maiestatis Dei, & orthodoxæ fidei sub Christiano nomine derisores veniam consequuntur. Ad quæ facinora perpetranda ipsi falsi testes, tam propria improbitate & inconstantia, quam audacia & impunita temeritate eorum, qui illos ad talia committenda minis cogunt, aut pecunia alliciunt, impelluntur.

§. 1. Nos igitur scelestum hoc hominum genus, qui in divinam, humanamque simul naturam conspirant, & in nefandi criminis causa, vel iniustæ absolutionis, vel iniuste condemnationis actores existunt, acriori longe supplicio, quam ceteri falsidici testes plecti soleant, dignum censentes, circumspeditioni tuæ, & vniuersis & singulis aliis, per te & pro tempore existentem generalem dictæ pravitatis, in Regnis & dominiis prædictis Inquisitorem, ad ipsum inquisitionis officium pro tempore deputatis, contra omnes & singulas personas cuiusvis status, gradus, ordinis, dignitatis, & conditionis existant, quas tibi aut aliis Inquisitoribus prædictis in crimine hæresis scienter deposuisse, aut alium ad falsum deponendum, aut verum tacendum induxisse, vel quempiam ob perhibitum veritatis testimonium, vel propter falsum non attestatum occidisse, aut membro aliquo mutilasse, aut bonis suis omnibus, vel majori parte illorum spoliasse vel spoliari fecisse, seu atrocissima iniuria afficisse legitime constiterit, tuo, aut à te deputando, seu deputandis & subdelegandis arbitrio procedendi, & eos pœnis, de quibus tibi vel illis videbitur condemnandi, super quo tuam & illorum, quibus negotia huiusmodi commiseris, conscientiam oneramus, absque alicuius

Delegatio d. n. r. r. r.

Dat. P. An. 6. die 14. Dec.

XXX.

Edicta An. D. 1518.

Proammum.

Bonifacius in eius const. hic non habetur, literas Apost. ubique liber. exequi instituit; prævia reuoc. auctoritate in d. n. r. r. r. b. n. r. q. u. b. u. s. a. m. Prælatis concessis quod ea prius ipsi viderentur & exequi mandarent.

Iste Pontif. ex causa hic expressa auctoritate instituit. Bonif. IX. anno 1388. & observant. mandata.

line Romani Pontificis speciali commissione examinare velle presumat: propterea supplicationes ipsas pro merito reijcienda erant, reiecimus, & coram nobis lacerari fecimus. Ac constitutiones edendum temeritatem tali castigatione reprimere, ac super his tale remedium adhibere volentes, ut aliis in posterum committendi similis aditus precludatur, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine, licetis Bonifacii predecessoris huiusmodi, tenore presentium approbamus & innovamus, ac perpetue firmitatis robor obtinere, illasque inuolubiliter observari debere decernimus.

Quasvisque contrarias constitutiones nullo modo irritas.

§. 3. Necnon quasvisque constitutiones synodales, tam in dictis Toletan. & Carthaginen. quam quibusvis aliis Ecclesiis per uniuersum Orbem constitutis super his factas, motu, scientia, auctoritate, & potestate predictis cassamus & annullamus, ac statuimus & ordinamus, quod iudices & executores in literis Apostolicis pro tempore deputati, ac Notarii & Tabelliones super his requisiti, literas ipsas Apostolicas sine alicuius personae, cuiuscumque, Ecclesiasticae, vel mundanae dignitatis fuerit, licentia vel consensu exequi possint & debeant.

Prælati & ceteris literarum aequationem literarum Apostolicarum præcipit.

§. 4. Et insuper uniuersis Patriarchis, Archiepiscopis, Primatibus, Episcopis, & aliis Prælatibus, & personis Ecclesiasticis, necnon dilectis filiis Communitatibus civitatum, & uniuersitatibus castrorum, oppidorum, terrarum, & locorum, sub interdicti, singulatibus verò personis eorum, etiam secularibus, sub excommunicationis & anathematis penis, quas eo ipso si contrafecerint, absque alia declaratione incurrant, & à quibus non nisi à nobis, vel successoribus nostris Romanis Pontificibus canonicè intransibitibus, præterquam in mortis articulo constituti, & debita satisfactione præmissa, absolui, & interdicti huiusmodi relaxationem obtinere possint, in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipiendo mandamus, ne iudices & executores literarum Apostolicarum, ac Notarios & Tabelliones super his requisitos, quo minus literas Apostolicas huiusmodi exequi possint, quoquo modo impedire præsumant, ac eos qui executionem literarum huiusmodi impediuntibus, auxilium, consilium, vel fauorem quouis modo, directe vel indirecte, publicè vel occulte præstare præsumperint, etiam si Patriarchali, Archiepiscopali, Primatizli, Episcopali, & quavis alia, Ecclesiastica vel mundana, etiam Imperiali, Regali, Reginat, aut Ducali, vel alia præfulgeat dignitate, eidem excommunicationis, & anathematis sententiæ, à qua non nisi, ut præfertur, absolui possint, subiaccere: ac ciuitates, terras, castra, oppida, & loca predicta, & ad quæ inobedientes, & contrafacientes declinare, & in quibus moram trahere cõtigerit, Ecclesiastico supposita interdicto, tandiu firmiter observando, donec compuncti corde huiusmodi interdicto relaxationem, debita satisfactione præmissa, meruerint obtinere, ac ibidem permanferint, & per triduum post eorum inde discessum, motu, scientia, auctoritate, & potestatis plenitudine similibus decernimus. Ac sub dictis penis etiam mandamus illis, in quorù libris constitutiones synodales, & prouinciales huiusmodi descriptæ reperiuntur, ita deleri & cassari faciant, ut amplius legi non possint.

Non obstantibus quibuslibet.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis quæ idem Bonifacius predecessor in suis literis voluit non obstare, contrariis quibuscumque. Aut si Patriarchis, Archiepiscopis, Primatibus, Episcopis, & aliis personis præfatis, vel quibusvis aliis, communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, & quibuslibet aliis priuilegiis, indultis, & literis Apostolicis generalibus vel specialibus, quorumcunque tenorum existant, per quæ presentibus non insertis effectus eorum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ab verbum sit in nostris literis specialis mentio habenda, quæ quoad hoc cuiquam nolumus aliquatenus suffragari.

§. 6. Ut autem presentes literæ ad omnium notitiam deducantur, volumus & mandamus illas in Cancellaria Apostolica, & vltis Basilica Principis Apostolorum de Vrbe nostra adigi, ut illos quos huiusmodi literæ concernunt, quod ad ipsos non perueniant, aut illas ignoscant, nullam possint excusationem prætereendere vel ignorantiam allegare, cum non sit verisimile quoad ipsas remanere incognitas, quod tam patenter fuerit publicatum. Verum quia difficile foret presentes literas ad singula quæque loca in quibus expediens fuerit illas deferre, volumus & dicta auctoritate decernimus quod illarum, præsumpto, manu publici Notarii inde rogati subscripto, & sigillo alicuius Prælati, seu alterius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munito, ea prorsus fides in iudicio & extra, aut alias vbilibet adhibeatur, quæ presentibus adhiberetur, si illæ essent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.
Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini millesimo quingentesimo decimo octauo, Kal. Martii, Pontificatus nostri Anno sexto.

Letta & publicata fuit hac Constitutio Roma in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Domini 1519. die verò 10. mensis Iunii, Pontific. Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Leonis diuina providentia Papa 10. Anno septimo.

*Melchior de Campania Custos.
Anno Domini 1519. Indictione 7. Pontific. Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Leonis, diuina providentia Papa X. Anno 7. diebus 18. 19. & 20. mensis Iunii in Basilica Principis Apostolorum de Vrbe, & 22. 25. & 28. eiusdem mensis Iunii successiue, etiam in Cancellaria Apostolica vltis, seu portis, diebus Cancellaria, ista Litera Apostolica affixa & publicata fuerunt, per nos Henricum Boufsmardi, Sanctiss. D. N. Papa Cursorem, & per me Girardum Dubier, præfati Sanctiss. D. N. Papa, & Romana Curia Cursorem.*

Contra pugnantem in duello, aut illud permittentem, vel spectantes in Statu Ecclesiastico.
Hac Bulla extensa est etiam extra Statum Ecclesiasticum, & ad omnes complices & auxiliares, ut infra, in Pii I V. constitut. 21. Ea qua, ubi notabo plenè.

LEO EPISCOPUS, Editi ad Seruus Seruorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam. 1519.

Quam Dæo & hominibus abominabiles viti pugnantem in duello existant, & omnium in ore versatur, & diuina humanaque jura detestantur, nec immerito, cum non solum corporum, sed etiam animarum eorum, pro quibus Salvator noster IESVS CHRISTVS DEI filius mortem subiit temporalem, graue detrimentum afferre noscantur. Ad reprimendum igitur talium nefarios ausus plurimum conferre censentes, eos qui huiusmodi scelus detestabile quidem, & canonica ciuilique lege prohibitum patrare non expauescunt, grauiore fore puniendos, ac ea quæ ad compescendum similes vitios conatus à Rom. Pont. predecessoribus nostris statuta fuerunt, ut eo firmiter obseruentur quo sæpius fuerint auctoritate Apostolica communita, approbamus, & nouo munimine roboramus: & si qua ad perterrendum animos audaces meliora sint, iis adjicimus, provt in Domino conspicimus salubriter expedire.

§. 1. Dudum siquidem à fel. rec. Julio Papa II. predecessore nostro emanarunt literæ tenoris subsequentis, videlicet:

§. 2. Cum autem, sicut accepimus, in eisdem literis contenta

Justo dicitur in

Da. P. A. die 1. M.

Publica Cancell.

Et in Pii

Proximè

Julius II. die 1. M. indicantur.

Et Pontificatus confirmat.

Suae, necnon in parte temporis...

constituta, ab aliquo tempore ultra non fuerint observata, &c. ad quatuordecim Barones, Decem temporales, &c. alii; praesertim eidem Romani Ecclesiae subditi, adeo procliviores ad pugnam, in bello redditi sint, ut passim quondam singulariter, & certamina ubique committi viderentur, ac domos temporales praefati, a domibus duces, eos ad id invitare, quod potius irritare non formident, & cum in eorum territoriis & iurisdictionibus tutum parentum, siue avari preparant, & talia cruenta spectacula exhibeant, & illis comitum praesentent. Nos igitur non minus deestabilem in duello pugnantium, quam Ducum, Comitum, Marchionum, Baronum, Domicellorum, & armorum Capitaneorum, aliorumque dominorum temporalium eis ad id ardui, consilium, & suorem praestantium requiramus, ac improbam eorum conscientiam reprobantes, qui ad ea videnda conveniunt, corporum & animarum saluti Christi fidei, oportunitate remediis indefesso studio prospicere volentes, litteras sibi praedecessoris praefati, motu proprio, & ex certa scientia nostra, & animi deliberatione, harum serie, auctoritate Apostolica approbamus, confirmamus, & innovamus, ac praesentis scripti patrocinio communimus.

§. 3. Adjicientes, & eadem auctoritate Apostolica statuentes, quod pugnantibus ipsi non solum poenis praedictis subiaceant, sed eorum memoria perpetuo damnata sit, ac bona proscripita sint, & Camerae nostrae Apostolicae confiscata eo ipso.

§. 4. Duces, Barones, Comites, Marchiones, & domini temporales, Vicarii, feudatarii, armorum Capitanei, Communitates quoque Civitatum, Terrarum, & eorum eidem Rom. Ecclesiae mediate vel immediate subjeutorum, campum ad pugnam praestantes, non solum poenas praedictas incurrant, sed ab omni jure quod in locis & territoriis, suis obtinent, ipso facto cadant, illudque ad Camerae praefatam deolvatur, & deolvatur esse censetur, absque aliqua declaratione desuper facienda.

§. 5. Qui vero ad talia cruenta spectacula videnda conveniunt, si nobiles, Quingentorum, si medioeris fortunae, Centum, si vero ignobiles, Viginti quinque ducatorum, necnon excommunicationis & perpetuae maledictionis poenam incurrant, ac locus ipse Ecclesiastico subiaceat interdicto.

§. 6. Et insuper omnia & singula, tam per Iulium praedecessorem statuta, & ut praefertur, per nos confirmata, & illis adiecta, perpetuae firmitatis robore obtinere, ac inviolabiliter observari debere decernimus.

§. 7. Quocirca venerabili fratri Raphaeli Episcopo Ostiensi Camerario nostro, ac dilectis filiis praesidentibus, & Clericis dicte Camerae pro tempore existentibus, motu simili mandamus, quatenus praesentes litteras solemniter, provi sibi videbitur, publicari, ipsaque ac omnia, & singula in eis contenta inviolabiliter observari faciant, contrafacientes vero praedictas censuras & poenas damnabiliter incurrisse declarent, ac summarie, & eorum Camerali more exequantur, & irremissibiliter exigant, convocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii saecularis, super quibus amplam eisdem concedimus facultatem & potestatem.

§. 8. Non obstantibus omnibus supradictis, aut si aliquibus communitur vel diuisim ab Apostolica sit Se. de indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Nulli ergo, &c.

Dar. Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo decimonono, decimo Kal. Augusti, Pont. nostri Anno septimo.

Anno Domini 1629. Indi. 7. die vero 19. mensis Augusti, Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D.N. D. Leonis divina providentia Papa X. anno 7. ista littera Apostolica affixa & publicata fuerunt in Basilica Principis Apostolorum de Urbe, ac Cancellaria Apostolica valens, seu portis, per nos Franciscum Cancellarium. Bullar. Mag. Tom. I.

Communatio omnium privilegiorum Monachorum, XXXII.
dicantiam, tam condempnatoriam, quam condempnandorum, inter singulos eorumdem Ordines, eorumque loca, Ecclesias, Fratres, Moniales, Tertiarios, Conversos, & Oblatos.

LEO PAPA XI.

Venerabilis & singularis Christi Fidelibus praesentes litterae in...

VDUTI per nos accepto, quod Romani Pont. praedecessores nostri, aliqui ad Minorum, alii vero ad Eremitarum S. Augustini, alii ad B. MARIAE de Monte Carmelo, reliqui ad Praedicatorum Ordinem Fratres, & domos, iuxta ipsorum vota, devotionis affectum gentes, illorum singulis nonnullas gratias, concessiones, indulgentias, peccatorum remissiones, praerogativas, favores, immunitates, exemptiones, facultates, privilegia, indulta, ac dona, tam spiritualia, quam temporalia, per diversas ipsorum litteras, respectivè concesserunt.

§. 1. Nos ad singulos Ordines praedictos, singulasque ipsorum Ordinum domos, ubi religiosè vivitur, ita differenter, absque acceptione personarum, devotionis affectum aequa lance gerentes, omnes, & singulas gratias, concessiones, indulgentias, peccatorum remissiones, praerogativas, favores, immunitates, exemptiones, facultates, privilegia, indulta, tam spiritualia quam temporalia, quae hactenus illa essent, quae Praedicatorum, Minorum, Eremitarum S. Augustini, Carmelitarum, Seruorum Beatae Mariae, ac Minorum Fratrum, in domibus, & illorum Ecclesiis, Oratoriis, ac Ecclesiis ipsis, & Oratoria pro tempore visitantibus, cuiuscumque status, aut sexus existentibus, necnon domibus, & Praesidentibus, non solum Generalibus, & Prouincialibus, Fratribusque, & Sororibus, necnon Monialibus, & Conversis, oblati, ac utriusque sexus personis de poenitentia, seu tertii habitus nuncupatis, a dictis praedecessoribus, aut à nobis, ipsisque successoribus, aut alias auctoritatem habentibus conjunctim vel diuisim, in genere vel in specie concessa fuerunt, aut in posterum concedentur, illa, & omnia singula, ac nominatim exprimerentur, pro sufficienter expressis tunc habentes, singulis Ordinibus praedictis, illorumque singulis Ecclesiis, Oratoriis, & Ecclesiis, ac Oratoria visitantibus, cuiuscumque status, aut sexus existentibus, seu pro eorum mantentione, & ornatu contribuentibus, necnon domibus, & Conuentalibus Fratribus, & etiam Sororibus, vel Monialibus, Conversis quoque & Oblatis, ac utriusque sexus personis de poenitentia nuncupatis, & aliis singulorum Ordinum praedictorum, motu proprio, & ex certa nostra scientia, & liberalitate, de Apostolica auctoritate plenitudine communicavimus. Illaque omnia, & singula inter dictorum Ordinum personarum, pariformiter communia fuisse, & esse volumus, provi in singulis litteris praedictis plenus continentur.

§. 2. Et deinde, sicut accepimus, nonnulli Fratres dictorum Ordinum, volentes sapere plusquam oportet, atque ad ipsorum nutum verba ipsa interpretantes, diversis tam saecularibus quam etiam aliis personis, publice & private suggesterint, quod ipsi saeculares visitando unam dictorum Ordinum domum, omnes & singulas indulgentias & remissiones peccatorum, tam per dictos Praedecessores nostros, quam per Nos domus beatae Mariae de Populo de Vrbe concessas, consequi poterunt, perinde ac si dictam domum S. Mariae de Populo visitarent, quod praeter ipsorum Praedecessorum & nostram mentem fuisse & esse dignoscitur.

§. 3. Attendentes igitur, quod Indulgentia intuitu Religionis concessa, ad saeculares extendi non debet, volentes mentem dictorum Praedecessorum & nostram declarare;

Edicta An. D. 1519.

Causa huiusmodi...

Communio privilegiorum in pr. Ord. dicitur ad...

Dubium excipiatur super indulgentiis quoad Regulares.

Declaratio d. d. b. contra saeculares.

declinare, & omnem ambiguitatem & occasionem tollere, nec proprio, & ex certa nostra scientia volumus, & auctoritate Apostolica declaramus, quod univere singuli dictorum Ordinum Praeres, & Mendaes, & Tertiique Ordinis viriisque sexus, & familiares dumtaxat, omnibus & singulis indulgentiis & gratiis, per eosdem praedictores, & Praes, & Praes B. Mariae de populo de Vrbe, ut praedictum, concessis & concedendis, & potantur, & gaudent, ac vii, potiri & gaudent, quomolibet in futurum, perinde ac si ipsi dictam domum B. Mariae de populo, in diebus & festivitatibus quibus indulgentiis huiusmodi concessae fore dignoscuntur, personaliter viderent, quodque vigore praedictarum litterarum, saeculares gratiis & indulgentiis huiusmodi, vii, & gaudent non possunt.

Infra aliter non fundandi.

§. 4. Imhentes nihilominus in virtute Sanctae obedientiae, & sub excommunicationis late sententiae poena eo ipso per contrascentes incurrenda, omnibus & singulis Fratibus cuiuscuque Ordinis existentibus, & quibuscumque aliis personis, ne deinceps indulgentias & gratias huiusmodi sanctae Mariae de populo de Vrbe, ad saeculares extendi praedicent, aut publice vel private nuntient.

Derogatio citrariorum.

§. 5. Non obstantibus praemissis, aut quibusvis aliis literis Apostolicis, privilegiis quoque, & indulgentiis dictis Ordinibus concessis, quae quoad praemissa revocamus, cassamus & annullamus, ceterisque in contrarium factis quibuscuque.

Vides transumptum.

§. 6. Volumus autem, & auctoritate Apostolica decernimus, quod praesentibus transumptis, manu Notarii publici signatis, & alicuius Praelati, aut personae in Ecclesiastica dignitate constitutae sigillo munitis, ea fides profusa in iudicio & extra adhibeatur, quae adhiberetur si praesentia litterae essent exhibita: vel ostensa.

Dat. P. An. 7. die 10. Dec.

Dat. Romae apud S. Petrum sub annulo piscatoris, die 10. Decembris 1519. Pontificatus nostri anno 7.

XXXIII. Jurisdictio & alia privilegia Consulis & Consiliariorum Universitatis Mercatorum Florentinorum in Alma Vrbe.

Edita An. D. 1519.

L E O E P I S C O P U S ,
Servus Servorum Dei : Ad perpetuam rei memoriam.

Laudium.

Pastoralis officii debitum nobis desuper commissum, nos admonet & inducit, ut singularum personarum, praesertim Romanam Curiam sequentium, votis, per quae statui prosperiori & utiliori personarum eandem consuli valeat, libenter annuamus, & ad id ejusdem officii partes favorabiliter impendamus.

Ad personam universitatis Mercatorum Florentinorum.

§. 1. Dudum siquidem pro parte Capitaneorum partis Guelfae, & Consulum Communitatis Civitatis Florentiae, qui dilectorum filiorum Mercatorum suorum Florentinorum, & aliorum dictae civitatis subditorum in Vrbe & Romana Curia commorantium, utilitati consulere volentes, quaedam Capitula & constitutiones inter eos servanda, & inter alia cum potestate eligendi inter eos unum Consulem, cum duobus Consiliariis, & uno Cancellario seu notario publico, prout in diversis Mundi partibus Mercatores dictae Civitatis habebant, qui de eorum rebus, causis, libus, & quaestionibus civilibus, inter eos tantum cognoscere, vulgari sermone statuerant, & ordinaverant.

Partibus per alias suas dicitur, quae hic non habet, confirmavit florentinorum in Vrbe.

§. 2. Nos per alias nostras litteras, in quibus dicta Capitula quae per in lingua Latina peritum, in Latinum interpretari, & per deputatum ad hoc examinari diligenter & praedictis literis inseri feceramus, statuta & ordinationes huiusmodi auctoritate Apostolica approbavimus & confirmavimus, suppletes omnes & singulos tam juris quam facti defectus, si qui forsitan intervenierat in eisdem.

Et modo iterum confirmat.

§. 3. Et nihilominus priori pro cautela, quod tunc & pro tempore existens Consul, cum dictis Consiliariis etiam tunc & pro tempore existentibus, & omnibus causis, litibus, quaestionibus & controversiis civilibus, inter eos tantum jus dicere, procedere, sententiarum, decidere,

& prosequi (acceptis illis, in quibus essent instrumenta in forma Camerae Apostolicae, & scriptis personis eorum capitulis, qui huiusmodi decesserunt, quos quosdam capitulis huiusmodi instrumentis de iure dicitur. Capitulum tenores, & contentiones ex parte de illa, & ne omnia in eisdem literis continerent, sine quibus eorum jurisdictionis esset nullum auctoritatem, quodque de per excoommunicationem pro tempore latam, & alia contingeret excoommunicationem contra aliquam seu aliquam fore, carceribus, Marcellis, & alia, & alia curia, Curiae ministri, tam Vrbe, quam locorum circumvicinorum, assignata eis condonari, marcedo, libere & licite uti valeant, nullique alii iudices spirituales vel temporales dictae Vrbe, de illis ac ad eorum instantiam incoercatis, se intromittere, sub excoommunicationis late sententiae poena, possunt.

Notarium in suis nominis decretis, et c. ut in instrumentis et c. in Archivio.

§. 4. Et cum dictorum Mercatorum plurimum interserat, ut eorum negotia secreta tractarentur, & eorum conditio, propter dictae mercaturae casus contingentes, non omnibus publicaretur, ut pro tempore Consules & Cancellarius seu Notarius, dicti officii, acta, obligationes, protocolla, & alia in dicto officio & extra facienda & excoommunicanda, & per ipsum roganda, & omnia alia quae ad dicti Notariatus officium spectant, poena se & dictum pro tempore existentem officii huiusmodi Notarium retinere possent, nec dicta acta, contractus, & alia inter dictos Mercatores facta, & facienda, obligationes in fidem, alibi, vel ad Archivium ferre seu portare tenerentur, decrevimus, prout in eisdem literis plenius continetur.

Et non: in instauram Consulis de Ha nationis.

§. 5. Cum autem (sicut exhibita nobis nuper pro parte dilecti filii Bernardi de Binis moderni Consulis, petitio continebat) nonnulli Florentini Mercatores, Bancarii aut Fundacarii nonnullas pecuniarum summas ad dictum Consulatatum spectantes, quas de eodem consulatatu habuerunt, latente, illasque detineant indebite occupatas, quare pro parte ejusdem Bernardi nobis fuit humiliter supplicatum, ut sibi ac Consulatui huiusmodi in hoc providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Non refinites pecunias, & c. ejusdem nationis in nominat.

§. 6. Nos igitur cupientes pecuniarum summas huiusmodi praefato Consulatui restitui, ipsamque Bernardum qui, ut asserit, dilecti filii magistri Baptista etiam de Binis, Notarii nostri, & pro dilecto filio nostro Iulio tit. S. Laurentii in Damaso, presbytero Card. S.R.E. Vicecancellario, in Cancellaria Apostolica Locumtenentis genitor existit, a quibusvis excoommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis a jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomolibet innoctatus existit, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinari, omnes & singulos Florentinos Mercatores, Bancarios, aut Fundacarios, qui hactenus quicquam de pecuniis ad dictum Consulatatum pertinentibus, in manibus habuerint, & de illis minime satisfecerint, aut rationem competentem non reddiderint, & ea detinent, seu de eisdem satisfacere, & competentem rationem reddere negligunt seu reculant, excoommunicationis sententia (a qua, donec satisfecerint, seu competentem rationem reddiderint, non nisi a Rom. Pont. pro tempore existente, praeterquam in mortis articulo constituti, absolutiois beneficium nequeant obtinere) auctoritate Apostolica, harum serie innoctamus, & innoctatos & excoommunicationis sententiam huiusmodi incurrisse decernimus & declaramus.

Hominis de Ha nationis pro crimine examinandi, certo modo examinari jubet.

§. 7. Et nihilominus Bernardum, & pro tempore existentem Consulem, necnon Consiliarios praefatos, dictamque nationem Florentinam, per amplius honore, & specialis gratiae favore prosequi volentes, statuimus & ordinamus, quod nullus dictae nationis, in dicta Curia pro quocumque crimine aut delicto captus & carceribus mancipatus, non nisi praesente praedicto consule, & uno ex consiliariis praefatis, aut aliquo ab eis pro tempore transmissis, examinari valeat. Quodque etiam nullus ejusvis nationis, in domo seu societate dicti Consulis, occasione vel casu debiti, sine ratione cuiusvis

cujusvis criminis vel delicti (non tamen læsæ Mæstatis) capi possit.

Consul & Consiliariis eorum de-
missionem per-
mitti.

§. 8. Et insuper eisdem Bernardo ac pro tempore
existenti Consuli & Consiliariis, ut pro defensione per-
sonarum suarum, ipsi & eorum quilibet, cum duobus
eorum servitoribus & famulis, ac servitores, famuli, &
personæ Consulatus huiusmodi, ac eorum qui diu no-
duque absque alterius Gubernatorum Almæ Urbis no-
stræ, aut Bariselli seu Rom. Pont. pro tempore existentis
licentia, armâ defensionis & officii deserere.

Executores
quæ
indulget.

§. 9. Ac ipsi Consules & Consiliarii, pro fugien-
dis expensis, quas pauperes incarceratos subire est ne-
cesse, prope locum dicti Consulatus carceres publicos,
in quibus eorum subditi, pro debito & criminibus qui-
busvis eis notis, mancipari valeant, construere & habe-
re libere & licite valeant, dictâ auctoritate Apostolica
tenore præsentium licentiam & facultatem concedi-
mus.

Executores
in bulla
quæ.

§. 10. Quocirca venerabilibus Fratribus nostris
Casertano, & Salutarum Episcopis, ac dilecto filio
Præposito Ecclesiæ Florentinæ per Apostolica scripta
mandamus, quatenus ipsi, vel duo aut unus eorum per
se vel alium seu alios præsentis literas & in eis con-
tenta quæcumque, ubi, quando & quoties opus fuerit,
ac pro parte modernorum ac pro tempore exeuntium
Consulis ac Consiliariorum prædictorum fuerint requi-
siti, solemniter publicantes, faciant auctoritate nostra
præsentis literas, & in eis contenta quæcumque per
quemcumque inuolabiliter observari, contraditores
quoslibet & rebelles per censuras Ecclesiasticas & alia
juris opportuna remedia, appellatione postposita com-
pescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio
brachii læcularis.

Contrariis de-
mitti.

§. 11. Non obstantibus constitutionibus, & ordina-
tionibus Apostolicis, ac statutis & consuetudinibus,
etiam municipalibus dictæ Urbis, privilegiis quoque &
indultis Apostolicis, Gubernatori & Barisello præfatis,
& dilectis filiis Populo Romano, necnon quibusvis aliis
personis, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordi-
nis, conditionis, nobilitatis, præminentie existentibus,
sub quibusvis formis & tenoribus concessis, confirma-
tis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum
sufficiens derogatione, de illis eorumque totis tenori-
bus specialis, specifica, expressa, indiuidua, ac de verbo
ad verbum, non autem per generales clausulas idem im-
portantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut
alia quævis exquisita forma servanda esset, illorum te-
nores pro sufficienter expressis & insertis habentes, illis
alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat spe-
cialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis qui-
buscumque, aut si aliquibus communiter vel diuisim ab
Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi,
vel excommunicari non possint per literas Apostolicas
non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad ver-
bum de indulto huiusmodi mentionem. Nulli, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Do-
minicæ millesimo quingentesimo decimonono, quarto
Idus Septembris, Pont. nostri Anno septimo.

XXXIV. Quod Canonici Regulares S. Augustini, in Epi-
scopos promoti, utantur habitu, quo utuntur
alii clerici sæculares in Episcopos creati.

*Canonicorum Regularium dua extans Congrega-
tiones, una Lateranensis nuncupata, de qua ple-
ne notavi supra in const. 2. Paschal. II. Quanto.
Altera autem nuncupata S. Saluatoris, de qua
isidem notavi sup. in Greg. XII. const. 2. Excitas.*

Edita An. D.
1519.

L E O E P I S C O P V S,
Venerabili fratri Zacharia Episcopo Sebastensi, Pralato
nostro domestico.

Dubium.

§. I. **D**Vdum cum ad Ecclesiam Sebastensem, à no-
bis de venerabilium fratrum nostrorum S. R.
E. Cardinalium consilio promotus esses in Pastorem, du-
Bullar. Mag. Tom. I.

bitatum fuit à nonnullis, an tu qui Ordinem Canonicò-
rum Regularium S. Augustini expressè possides, etiam in
habitu & coloribus Fratrum secularium, de jure vel
consuetudine permittis, incedere posses, pro incede-
bas, & cum quæstio huiusmodi ad nos perlata fuisset.

Commissio
discussio
diti dubii.

§. 2. Nos causam ipsam mature tetinisse de fide-
rantes, venerabili fratri nostro Nicolao Episcopo Alba-
nen. tunc tit. S. Priscæ presbytero Cardinali de Prisco
nuncupato, viuz vocis oraculo commisitimus, ut super
his se diligenter informaret, & demum nobis referret.
Cum autem præfatus Nicolaus Episcopus nobis retule-
rit, de antiqua consuetudine in pluribus locis, etiam in
Romana Curia ubi Pontifex residet receptum fuisse, ut
Canonici Regulares huiusmodi in Episcopos promoti,
tam in Capella nostra, quam extra, utantur habitibus &
coloribus quibus utuntur alii clerici sæculares in Epi-
scopos promoti.

Declara-
tio ejusdem
dubii.

§. 3. Nos propterea juxta relationem nobis factam, ut
præfertur, fraternitati tuæ viuz vocis oraculo concessi-
mus, ut habitus & colores, quos dicti clerici sæculares
in Episcopos promoti, tam in Capella nostra, quam ex-
tra gestant, gestare posses, & ita etiam tenore præsen-
tium auctoritatem de nouo concedimus.

Clausula de-
rogatoria.
Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo piscatoris, die
prima Septemb. 1519. Pont. nostri anno 7.
die 1. Sept.

§. 4. In contrarium non obstantibus quibuscumque.
Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo piscatoris, die
prima Septemb. 1519. Pont. nostri anno 7.

De his quæ servari debent circa impetratio-
nem beneficiorum Consistorialium.

XXXV.

*Nonnulla huic sanctioni addidit Clem. VII. infra
in const. 8. Cum dudum. Et vide etiam const. 6.
Greg. XIV. Onus.*

L E O E P I S C O P V S, &c.
Motu proprio, &c.

Edita An. D.
1520.

Cum Sixtus Quartus, & Iulius Secundus, & non-
nulli alii prædecessores nostri providendo ne illis
de quorum personis Ecclesiis Cathedralibus, & Metro-
politianis, ac Monasteriis Consistorialibus provideretur,
seu ipsa Monasteria commendantur, prorogatio Consis-
torii præjudicium, siue occasio litigandi infereretur,
constituerint & ordinaverint, ut supplicationes desuper
signarentur & datarentur, ad quarum datas cedulæ consis-
toriales retraherentur, alias nullius essent roboris
vel momenti. Necnon ut Camera Apostolica, & sacrum
dilectorum filiorum Cardinalium Collegium cum peri-
culo promoventium animarum, eorum iuribus & anna-
tis non defraudarentur, similiter constituerint & ordina-
verint, ut literæ provisionis, siue commendæ Ecclesia-
rum Cathedralium, Metropolitanarum, & Monasterio-
rum consistorialium sine literis dispensationum, reten-
tionum Monasteriorum & aliorum beneficiorum, & sæ-
cularium & regularium, ac pensionum quarumcumque,
non expedirentur.

Sixtus IV. &
Iul. II. quo-
rum consti-
tutio non ha-
bet, statue-
runt qua mo-
do referuntur.

Hic modo
Pontif. eadem
app. bat &
extendis.

§. 1. Vestigiis prædecessorum inhærendo, ac majo-
ribus fraudibus occurrere cupientes, cum intellexerimus
supplicationes dispensationum huiusmodi retentionum
Monasteriorum, & beneficiorum, ac pensionum prædi-
ctarum ad partem signari, & de illis in cedulis Consis-
torialibus nullam mentionem fieri ad effectum, ut literæ
Ecclesiarum Monasteriorum prædictorum contra ordi-
nationes prædictas libere ad eorum libitum expediri fa-
cere valeant. Idcirco motu proprio, & ex certa scientia,
ac de nostræ Potestatis plenitudine prædicta manda-
ta, & ordinationes extendimus, ac de nouo decerni-
mus, declaramus, statuimus, & ordinamus, ut per qual-
cumque supplicationes, etiam motu proprio sub qui-
busvis datis in posterum signandas, dispensationum
retentionum quorumcumque Monasteriorum, benefi-
ciorum regularium & sæcularium, ac quorumcumque
pensionum, & similibus beneficiorum vacantium, &
pensionum translatarum per huiusmodi promotiones,
& commendas consistoriales, nullius sint roboris, nec
in aliquo eisdem personis promissis suffragentur; sed
E E e 2 Mona

Monsisteria, & beneficia predicta per huiusmodi promotiones impetari possint, ac pensiones cassatae & extinguitae intelligantur, nisi in cedulis predictis super illis dispensatis, & beneficiis sic vacantibus prouidum sit, ac supplicaciones predictas retrotrahantur, eis nequam suffragentur.

Supra scriptum mandata.

§. 2. Mandantes propterea dilecto filio nostro Iulio tit. S. Laurentii in Damaso presbytero Cardinali, sacrosanctae Romanae Ecclesiae Vicecancellario seiusdem Camerae Apostolicae Regenti, & dilectis filiis de maiori praesidentia Abbatibus, & aliis Officialibus ad quos expeditio dictarum literarum spectat, praesentibus & pro tempore existentibus, sub poena excommunicationis latae sententiae, ut praesens nostrum decretum, & mandatum praedictorum nostrorum praedecessorum inuiolabiliter obseruent, & observari faciant & mandent.

Clausula praeservativa.

§. 3. Ac simili modo volumus, mandamus, & decernimus, ordinationi & decreto nostris huiusmodi, per quascumque clausulas, etiam derogatorias, in supplicationibus & cedulis praedictis appositas, nisi per speciale mandatum nostrum, ut decet signatum, derogari non posse.

Clausula derogatoria. Papa subser.

§. 4. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & aliis contrariis non obstantibus quibuscumque. Placet, & ita Motu proprio mandamus.

Publ. An. 7. die 3. Jan.

Lectum & publicatum fuit superscriptum mandatum Roma in Cancellaria Apostolica, Anno incarnationis Dominica millesimo quingentesimo, die 3. mensis Jan.

XXXVI.

Contra homicidas, bannitos, &c. Communitates, & Dominos eos non capientes, aut auxiliantes, fauentes, & receptantes in Statu Ecclesiastico.

Confirmatur & ampliatur haec constitutio à pluribus Pontificibus, ut plenè aptabatur infra in Sixti V. constituitur. 6. Hoc nostri, ubi etiam huius bulla approbatio continetur.

Edicta An. D. 1510.

L E O E P I S C O P V S
Seruus Seruorum Dei : Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Omnis quidem Christi fideles, praesertim verò nostros, & S.R.E. deuotos & peculiare filios, quietè ac pacificè & sine aliqua offensione viuere summis desideris affectantes, ad id operarias manus libenter apponimus, & illa quae pro eorum felici, prospero, ac pacifico statu per Rom. Pontifices praedecessores nostros facta fuisse comperimus, non solum Apostolico munimine roboramus, verum etiam pro illorum obseruantia novas & seueriores poenas adjicimus, ut si non virtutis amore, saltem formidine poenae mandata Apostolica arctius feruentur.

Publ. An. D. 1510. hic indicantur.

§. 1. Dudum siquidem à fel. rec. Iulio Papa II. praedecessore nostro emanarunt literae tenoris subsequentes, videlicet.

Hic modo Pont. exco. fu. hic express. si non confirmat.

§. 2. Cum autem sicut fide digna relatione accepimus, & te ipsa cognovimus, nequissimi sicarii eo ad perpetranda homicidia, & mala omnia committenda procliuiores reddantur, quo in opprobrium iustitiae, & animi nostri indignationem, non solum in ciuitatibus, terris, castris, & locis S.R.E. subiectis, & non subiectis, Almae Urbis nostrae conuicinis, sed etià in Vrbe ipsa intra aedes & palatia retinentur, & recipiuntur, aut fauore Ducum, Marchionum, Comitum, Baronum, Domicellorum, Dominorum temporalium, armorum capitaneorum, ductorumque & aliorum magnatum auxilio confouentur, iudicium quoque & officialium animaduersio in eos saepe & saepius omissa fuerit. Nos cædissimè solis iustitiae, qui arcum suum tetendit, & nisi conuertantur, gladium vibrabit, cuius vices in terris gerimus, exemplo ducti, non eque minorem criminolorum praedictorum audaciam, quam praefatorum eos recipientium temeritatem esse in-

uentes, qui in supremæ ac pontificiae Maiestatis laesione inniti videntur, dum venerandæ legum potestati tales recipiendo eripiunt. Volentes igitur bene viuentium paci, & tranquillitati prospicere, audaces quoque & sceleratas manus delinquentium, praecipuosque animos à criminibus reprimere, recipientium, receptorumque nequitiam exterminare, motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac animi matura deliberatione, literas Iulii praedecessoris huiusmodi, ac omnia & singula in eis contenta, harum serie auctoritate Apostolica approbamus, & innovamus, ac praesentis scripti patrocinio communimus.

Imò poena exco. non cap. eos extinguit. & alia in poenis.

§. 3. Adjicientes, & auctoritate praefata, de nostrae potestatis plenitudine statuentes, quod si Duces, Barones, Marchiones, Comites, Domini temporales, Vicarii, feudatarii, armorum capitanei, Ductores, Magnates, Principes, communitatesque & Officiales ciuitatum, Terrarum, & locorum S. R. E. mediate vel immediate subiectorum, homicidas, bannitos, exititios, rebelles, aut pro quocumque crimine capitali poena damnatos, necnon brigosos, pacem facere recusantes, treguarum, siue induciarum violatores, seu fractores, jus sibi met contra alium dicentes, caualcatas aut armatas, vel ultra numerum decem hominum adunatas propria auctoritate facientes, vel mouentes, ad eorum ciuitates, terras, castra, territoria, & dominia declinantes, non solum receperint, retinuerint, vel auxilium, consilium, opem, & fauorem eis tacite, vel occulte, directe vel indirecte praestiterint, aut contra mandata & inhibitiones in eiusdem Iulii praedecessoris literis contenta deuenierint, sed etiam si eisdem manu forti non acceperint, apprehenderitque, & captos ad mandatum nostrum, seu Rom. Pont. canonicè intrantis, pro tempore existentis, aut nostrorum, seu suorum Officialium exhibuerint, tradiderintque, non solum omnes & singulas sententias, censuras, ac etiam priuationis poenas in eisdem literis expressas, verum etiam laesae Maiestatis, & verum ac nulla juris aut hominis fideione confidendum crimen eo ipso incurrant, & in eos sic contrascentes, modo & forma quibus in veros criminis laesae Maiestatis reos, à jure procedi debere statutum est, procedatur, & tam ad praedictas, quam huiusmodi laesae Maiestatis criminis à jure inflictas poenas executiue deueniatur. Et insuper omnia & singula per Iulium praedecessorem, & ut praefertur per nos innovata, ac de nouo statuta, & illis adiecta, perpetuè firmitatis robur obtinere, ac inuolabiliter observari debere decernimus, subblata cuiuslibet aliter interpretandi, & iudicandi facultate & potestate.

Exequatur istius con. de p. n.

§. 4. Quocirca venerabili fratri Raphaëli Episcopo Ostiensi Camerario nostro, & dilectis filiis Praesidenti, & clericis Camerae Apostolicae pro tempore existentibus, motu simili mandamus, quatenus praesentes literas solemniter, prout sibi videbitur, etiam in Prouinciis nostris, per Legatos earum, & alios Rectores, & Gubernatores ciuitatum, terrarum, & locorum S.R.E. mediate & immediate subiectorum publicari, ac omnia & singula in eis contenta inuolabiliter observari faciant, & mandent, contrascentes quoscumque, cuiusvis status, gradus, ordinis, vel conditionis, aut praeminentiae sint, sententias, censuras, & poenas antedictas damnabiliter incurrisse declarent, & in libris camerae respectiue ad perpetuam damnatorum memoriam, per ipsius camerae Notarios respectiue declarationem huiusmodi per eos faciendam conscribi, & annotari mandent & faciant, ac summarie eorum more Camerali exequantur, capitalesque praedictas sententias à Ministris iustitiae absque aliquo incurfu irregularitatis exequi procurent, reales autem irremissibiliter exigant, innocatè ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis, super quibus omnibus amplam eisdem concedimus facultatem & potestatem.

Clausula derogatoria.

§. 5. Non obstantibus omnibus supra dictis, aut si aliquibus communiter vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem, Nulli ergo, &c.

Dat.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo vigesimo, decimo Kal. Februarii, Pont. nostri Anno septimo.

XXXVII. Approbatio Archiconfraternitatis Charitatis nuper in Urbe institutae, ad Pauperum mendicare erubescendum, carceratorumque subventionem, ac mortuorum sepulturam.

Opus sepeliendi pauperes defunctos, specialiter postea assumptis Archiconfraternitatis Mariis, ut in constituto. 22. Pii IV. Divina. Et opus subveniendi egenis mendicare erubescensibus pariformiter assumptis Archiconfraternitatis SS. Apostolorum, ut in constituto. 90. Pii IV. In Apostolica. Ac subventionem carceratorum curat Archiconfraternitas Pietatis, ut in constituto. 56. Gregor. XIII. Pii patris. At ista Charitatis Archiconfraternitas dicta pia opera non dimisit, enixius tamen Carceratorum subventioni studet, pauperibusque elemosinas profusus largitur.

Eidem Archiconfraternitati Pius IV. subsidium sive proventus Custodiae Carcerum Urbis concessit, & Pius V. ac Greg. XIII. ipsam custodiam ei commisit, sed eorum bullas haec tantum continentes consulto pretermisit. Necnon iste Pont. regimen Monasterii Conuertitarum eidem dedit, ut in constituto. 39. Saluator. Indulgentias autem reformavit Paul. V. in constituto. quam adhuc habere non potui, eam tamen firmatam vidi sub die 15. Februarii 1607.

Privilegia Notarii, hujus Archiconfraternitatis approbavit, & declaravit, ac alia ordinavit circa transmissio- nes Commissariorum in Causis extra Urbem, ac registrationem compositionum, liberationum, ac gratiarum ad Sacra Consulta concessarum Greg. XV. in constituto. 37. Exigit, inf. tom. 4.

LEO EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Illius qui charitas est (& cujus Apostolus Paulus se, etiam linguis hominum loqueretur, & Angelorum, novissetque mysteria omnia, ac prophetarum omnem scientiam, omnemque fidem, ita ut montes transferre posset, non tamen charitatem haberet, nil esse, & charitatem reliquis virtutibus majorem, ac legis plenitudinem esse firmavit) vices, licet immeriti, gerentes in terris, ut vbilibet, & praesertim in Alma Urbe, quae universo Orbi exemplar, & virtutum speculum esse debet, charitatis opera exercentur frugifera, opem, & operam impendimus efficaces.

§. 1. Sane (sicut nobis nuper innotuit) dilectus filius noster Iulius S. Laurentii in Damaso presbyter Cardinalis S. R. E. Vicecancellarius, pie considerans, quod pauperes mendicare erubescens, longe majores, quam pauperes mendicantes, sustinent necessitates. Quodque cum Curia Romana, maximo forensium, & ignotorum numero frequentetur, magna pars incarceratorum in Urbe, nedum amicis, qui pro eis sollicitent, verum etiam notis saepe carent. Et quod cadavera pauperum defunctorum quotidie per bajulos in plateis ac locis publicis ejusdem Urbis passim ad colligendum pro eorum vectura, & sepultura elemosinas, ponebantur, & sine Cruce, ac sine lumine, & cum magno dedecore, & Christi fidelium horrore ad sepulturam vehebantur. Cupiensque praemissis, & aliis reipublice Christianae, praesertim in dicta Curia necessitatibus, & charitatis operibus providere, & quod provisio hujusmodi perpetuo duraret atque vigeret, nonnullos Curiales, ac dictae Curiae Officiales, quorum aliqui circa mendicare erubescens, alii vero circa incarceratos hujusmodi, operam aliquandiu praestiterat, & prestare desiderabant, ad se fecit vocari, & of-

Bullar. Mog. Tom. I.

ferens eis ex tunc pro operibus hujusmodi summatim, eos hortatus est, ut inter se, & alios dictis operibus assere volentes, Societatem sub titulo sanctissimae Charitatis inirent, ac dictis, & aliis per alias ejusdem Urbis Societates, assumptis charitatis operibus intendant.

§. 2. Quo quidem auctore, dicti Curiales, & Officiales intenso gaudio perfusi, jam per annum vel circa, pa- nes singulis Dominicis diebus, & alia alimentis dictis pauperibus erubescensibus erogare, necnon dictos Carceres per personas per eos ad id deputatas visitare, & ut justitia (praesertim pauperibus, & qui pro eis sollicitent non habentibus) celeriter ministraretur procurare, & pro pauperibus incarceratis capturas, ac alias expensas solvere, & cadavera pauperum defunctorum decenter cooperta, & Cruce, ac luminaribus praecedentibus, saltem vno presbytero, ac aliquibus aliis associantibus, ad sepulturam deferri facere, propriis dicti Iulii Cardinalis, & Vicecancellarii, ac eorum expensis curarunt, & curant, & Confraternitatem sanctissimae Charitatis, in qua jam octoginta, & ultra Confratres, quorum aliqui Episcopi, & alii Praelati, aliqui Officiales dictae Curiae, & aliqui Curiales existunt, instituerunt, ac in Ecclesia S. Andreae regionis Aemulae se saepe pro Charitatis operibus exercendis congregant.

§. 3. Nos igitur gratias Deo agentes, quod nostro tempore, ac dicto Iulio Cardinali, qui noster secundum carnem frater patruelis existit, auctore tam saluberrima, tamque pernecessaria Charitatis opera in dicta Curia coepert exerceri, cupientesque quod perpetuo frequententur, ac illis dicti Confratres animo hilariori insistat, motu proprio, non ad Iulii Cardinalis, & aliorum Confratrum praedictorum, vel alicuius alterius pro eis super hoc nobis oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa nostra scientia, institutionem hujusmodi, & quaecumque statuta, ac ordinationes per Confratres Confraternitatis hujusmodi edita, approbamus, & confirmamus, supplemusque omnes, & singulos tam juris, quam facti defectus, si qui forsitan interuenerint in eisdem. Ipsamque Confraternitatem in Archiconfraternitatem, caputque omnium Confraternitatum Charitatis ubilibet institutarum, & instituendarum, perpetuo erigimus & instituimus, ac ei omnes, & singulas ubique institutas, & instituendas Confraternitates Charitatis immediate subijcimus, & facimus membra ab ea dependentia, sine tamen earum praedictio.

§. 4. Quodque Confratres Archiconfraternitatis hujusmodi quaecumque statuta, & ordinationes pro eiusdem Archiconfraternitatis felici regimine, ad piorum operum hujusmodi exercitium, & aliis quoties, & pro eis videbitur, etiam cum quarumcumque poenarum in contravenientes appositione, conderet, reformare, & mutare, ipsasque poenas executioni remandare.

§. 5. Necnon Archiconfraternitas, & Confratres, communiter ac divisim, illorumque Ecclesiae Capellani, Ministri, Officiales, Familiars, res & bona quaecumque ac eorum Ecclesias hujusmodi visitantes, seu de bonis suis pro dictis operibus, in testamento, vel aliis contri- buentes, legantes, seu relinquentes, aut Confraternitatem ipsam haeredem particularem, vel universalem institu- entes, omnibus & singulis, ac illis eisdem privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, etiam plenariis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, conservatoris, indultis, favoribus, literis, & gratiis, spiritua- libus, & temporalibus a Sede Apostolica, in favorem, sub imagine Salvatoris ad Sancta sanctorum, & S. Spiritus in Saxia, ac B. Mariae de Populo, & S. Jacobi in Augusta, necnon Sanctorum Joannis Baptistae, & Cosmae ad Damiani de Urbe, & S. Jacobi in Compostella, Hospita- lium, & Confraternitatum, & Confratrum, ac illorum Ecclesiarum, Capellanorum, Ministrorum, Officialium, Familiarum, rerum, bonorum quorumcumque, ac illo- rum Ecclesias visitantium, vel illis de bonis suis largientium, aut illa in totum, vel in partem haeredes in- stituentium, communiter vel divisim, in genere, vel in specie quomodolibet emanatis, & emanandis. Quae omnia, & singula, necnon quarumcumque literarum, & Apostolicarum desuper quomodolibet confectarum, &

Officibus de Confraternitate in capite raris charitatis

hic non Pont. d. Confraternitatis approbavit, et in Archiconfraternitatis originis

Facile est considerandi statuta approbata in ea constituta

indulgentiis Confratribus & beneficiis tribui largitur. Tu videtis immolationem Pauli V. cit. in rub.

Iulius Card. instituit in Urbe Confraternitatem Charitatis, ad pia opera exercenda, de quibus in rub.

Be 3 con

conficiendarum, & quoruncumque in eis contentorum tenores presentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habemus, etiam si illa non sint in usu, ac revocari contingat, uti, potiri & gaudere, ac literas Apostolicas super eisdem privilegiis, & exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, conservatoriis, indultis, favoribus, & gratiis, etiam illorum individuan expressionem, & mentionem faciendo, mutatis dumtaxat nominibus, cognominibus, inuocationibus, ac diebus, ad libitum Confratrum Archiconfraternitatem huiusmodi, simul, vel separatim expediri facere in omnibus, & per omnia, ac si illa non solum per clausulas generales huiusmodi, sed per illarum omnium tenores de verbo ad verbum expressionem, & insertionem, eidem Archiconfraternitati, illiusque Confratribus, & Ecclesiis, rebus, bonis, Ministris, Officialibus, Capellanis, Familiaribus, ac eorum Ecclesias huiusmodi visitantibus, ac de bonis suis pro dictis operibus, aut alias contribuentibus, legantibus, aut relinquentibus, seu ipsam Archiconfraternitatem heredem partialem, vel uniuersalem instituentibus, sigillatim concessimus, prout presentium tenore concedimus, libere, & licite valeant. Et quod quicumque dictae Archiconfraternitatis, & quibus etiam illius Officialibus pro tempore existentes id concesserint, aliarum ab ea dependentium Confraternitatum Confratres utriusque sexus, nunc, & pro tempore existentes, ubicumque existant, eisdem indulgentiis, etiam plenariis, & gratiis, quibus eisdem Archiconfraternitatis Confratres in Vrbe commorantes, gaudere possunt, etiam si tunc confessi non fuerint (dummodo propositum confitendi habeant) gaudere possint, fiantque participes juniorum, ac diuinarum officiorum, ac aliorum quorumcumque spiritualium bonorum, ubicumque in toto Orbe pro tempore factorum. Et quicumque ex eis poenitens, & contritus nomen Iesu in mortis articulo nominauerit, plenariam omnium peccatorum suorum, etiam de quibus, nisi morte praeventiretur, confiteretur, consequatur.

*Bona quae-
quo, quae
datis, &c. re-
linqui possint.*

§. 6. Et quaecumque bona, etiam feudalia, ac emphyteutica, etiam Ecclesiastica eidem Archiconfraternitati, tam inter viuos, quam mortis causa, seu testamento, seu codicillo, dari, concedi, & relinqui libere possint, ita tamen, quod ipsa Archiconfraternitas ad eadem onera, ad quae donator, seu testator huiusmodi, occasione bonorum eorumdem tenebatur, & quaecumque alia, quae ipse donator, seu testator, etiam imposuerit, omnino teneatur. Et si ad certum numerum generationum, aut nominationum eadem bona concessa fuerant, ipsa Archiconfraternitas, non perpetuo, sed per viginti annos pro qualibet generatione, seu nominatione huiusmodi, bona eadem tenere possit, & finitis ipsis annis, bona praedicta ad eorum directos dominos deuolvantur, & absque eorum consensu teneri non valeant, perpetuo statuimus, & ordinamus.

*Observantia
hujus bullae
omnibus pra-
cipitur.*

§. 7. Et nihilominus uniuersis, & singulis Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, & aliis in dignitate Ecclesiastica constitutis personis, necnon Canonicis, Metropolitanis, vel aliarum Cathedralium Ecclesiarum, ac diaconum Archiepiscoporum, & Episcoporum Vicariis in spiritualibus generalibus, & Officialibus vbilibet constitutis, per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel plures, aut vnus eorum per se, vel alium, auctoritate nostra faciant presentes literas, & in eis contenta quaecumque optatum effectum sortiri, ac ab omnibus, quos concernunt, inuolabiliter observari. Non permittentes quemquam contra tenorem presentium modo aliquo molestari, impediri, aut inquietari. Contradiatores quolibet, & rebelles, etiam per quaecumque arbitrio suo imponendas, applicandas, & exequendas censuras, & poenas, ac alia juris remedia, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

*Derogatio
veterum.*

§. 8. Non obstantibus fel. rec. Bonifacii Papae VIII. praedecessoris nostri de vna, qua cauetur, ne quis extra suam Diocesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis, ultra vnam diocem a sine (sua Diocesi, ad iudicium euocetur, seu ne iudices a Sede praedicta deputati, extra Ci-

uitatem, vel Diocesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel alio vices suas committere praesumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, ac aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis, & consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, priuilegiis quoque indultis, ac literis Apostolicis a dicta Sede, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine, & de dictae Romanae Ecclesiae Cardinalium consilio, & consensu, etiam Consistorialiter habitis, ac per viam contractus, & obligationis iuramento vallatis, necnon perpetui statuti, & ordinationis, & cum quibusvis etiam exceptiuis, praeservatiuis, mentis attestatiuis, irritatiuis, annullatiuis, restitutoriis, innovatoriis, ac derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, & quantumcumque urgentissimis causis, ac necessariis exprimendis, quomodolibet emanatis, & emanandis, quibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quavis alia expressio habenda, aut exquisita forma seruanda foret, illorum omnium tenores presentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis, necnon modis, & formis ad id seruandos, pro indiuiduo seruatis habentes, harum serie, in eo quod presentibus quomodolibet obstat, specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§. 9. Nos enim praesentes literas, & in eis contenta quaecumque, sub bullis etiam in fauorem Basilicae Principis Apostolorum de Vrbe, ac illius Fabricae, & Crucatae sanctae quomodolibet emanatis, & emanandis reuocationibus, suspensionibus, annullationibus, limitationibus, modificationibus, vel derogationibus comprehendendi, illisque, etiam illorum toto tenore inserto, etiam in aliquo derogari nullatenus posse; & quoties opus fuerit, toties in pristinum, & sub quacumque data, de qua officialibus Archiconfraternitatis huiusmodi pro tempore placuerit, restituta esse, & censeri, ac literas Apostolicas de super expediri posse decernimus, & quia difficile foret praesentes literas ad quaecumque loca, ubi opus esset, deferre.

*Clausula
seruata.*

§. 10. Volumus, & Apostolica etiam auctoritate decernimus, quod earundem presentium transumptis, alicujus Notarii manu subscriptis, & Curiae Ecclesiasticae, seu personae in dignitate Ecclesiastica constitutae sigillo munitis, eadem prorsus fides adhibeatur ubique, quae adhiberetur eisdem presentibus, si forent exhibitae, vel ostensa. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

*Vides exem-
plorum.*

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo vigesimo quinto, kal. Februarii, Pontificatus nostri Anno septimo.

*Dat. P. An.
die 28. Jun.*

Canonizatio S. Francisci de Paula, Ordinis Fratrum Minimorum Institutoris, eiusque adscriptio Caralogo SS. Confessorum, & institutio suae festiuitatis pro die 2. mensis Aprilis, vna cum octaua.

XXXVIII.

Hoc festum innovauit, duplicique officio vbiq; celebrari iussit Sixtus V. in sua const. 2. In tali.

De institutione autem, & toto eius Ordine, dixi supra ad const. 5. Sixti IV. Sedes.

LEO EPISCOPVS, Sedis An. D. 1519. & 1521.

Excelsus Dominus militantem Ecclesiam pretiosorum lapidum, virosum ipsi summo angulari lapidi CHRISTO IESU viutorum, ornatissima varietate decoratam, structura mirabili fundare disposuit.

*Dens Ecclesia
suam pretio-
sissimis lapidi-
bus construxit.*

§. 1. Hinc processere beati Patriarchae, qui fide preclari, Sanctorum etiam Angelorum susceptores effecti, facie ad faciem videre Deum meruerunt, hos sequuti sunt sancti Prophetae, quibus ostendit Deus secreta sua, ut ventura quasi praesentia Spiritu sancto illuminati agnoscere, atque enuntiare potuerint.

*Cuius primi
fundatores
fuerunt Pa-
triarcae.*

§. 2. Post

§. 2. Postquam autem venit plenitudo temporis, & nos in assumpta sibi humanitate oriens ex alto visitare, nostraque salutis mysteria (juxta quod prodixerant Prophetæ) adimplere dignatus est, constituti fuere Beati Apostoli divinæ legis promulgatores, & prædicatores, qui per Orbem vniuersum genus humanum, quod sub diabolicæ potestatis jugo tenebatur, ad salutem excitantes, Dei verbum in omnibus terræ finibus prædicarunt.

§. 3. Hos subsequuti sunt Martyres splendidi, qui fidei loriceam induti, & inconcusse stabilitatis baltheo succincti stolas suas in sanguine innocenti agni lauantes, candidato exercitu Christum Iesum imitati, supernæ civitatis Hierusalem, hoc est triumphantis Ecclesiæ, cum gloriosa victoria palmas manibus gestantes, se dicto viuo lapidi Christo adjunxerunt, sempiternam sui memoriam, & exemplum venerabile militanti Ecclesiæ relinquentes.

§. 4. Progressi sunt & Doctores lucidi, qui suis doctrinis, & exemplis Catholicam & orthodoxam fidem defendentes, falsis prophetis ac iniquis doctoribus fidem ipsam subuertere satagentibus se opponentes, dictam Ecclesiam militantem multipliciter illustrarunt, quibus eadem Ecclesia conjuncta progreditur quasi Aurora confurgens, pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut castrorum acies ordinata.

§. 5. Sequuntur postea sancti Confessores, qui virtutum gemmis coruscantes, Domino rationem de talentis creditis deposcenti (utpote fideles, & boni serui) multiplicatum de suis laboribus fructum attulerunt, & in arcem cælestem deposuerunt, omniaque mundi blandimenta (ut venenum aspidum) fugientes, latibula in terris fecerunt, à terris abditæ, rudi victu, & scaturientis aquæ levi potu, carnem macerantes, tegmine hircino amicti, junce, vel stramineo cubili fessa membra somno fouentes, nudis pedibus Dominum quæsierunt, æternamque patriam inuenerunt.

§. 6. Adsumt & Virgines nitidæ mundo corpore, syncero corde, sanctaque mente, cum oleo in lampadibus suis sponso (qui est præ filiis hominum speciosus) obuiam venientes, deuotæ tandem, continentisque viduæ, & aliz quamplurimæ sexus vtriusque personæ, piis, ac sanctis operibus semper intentæ, cum plenè etiam manipulis eisdem cælesti sponso se præsentant, cum Angelis gloriam in Altissimis Deo, & in terra pacem hominibus bonæ voluntatis mirificè depromentes. Hæc omnia vnus atque idem spiritus admirando plurimum operatur mysterio, sicut Altissimus ab initio vineam suam talibus piis cultoribus (juxta sanctam promissionem) visitauit, firmavit, & auxit, sic semper ad illam suæ protectionis auxilium multipliciter impertitur.

§. 7. Nouissime verò diebus nostris cælestis ille, Agricola vineam suam more solito visitans, virum fortem ad huiusmodi vineæ culturam adduxit, gloriosum scilicet Confessorem B. Franciscum de Paula (superno cœtui merito sociandum, imò verius sociatum, qui inter cæteros Christi athletas suis meritis, & exemplis ipsam sanctam Ecclesiam (divina cooperante gratia) multipliciter decorauit, præsentis temporis caliginis suæ lampadis fulgore mirabiliter illustrauit, ipse enim aduersus mundum, carnem, & dæmonem fortiter dimicauit, ac in odorem suauitatis Altissimi currens, copiosam vtriusque sexus fidelium multitudinem salubriter post se traxit, ac (velut effusam super faciem terræ religiosam professionis suæ generationem) dereliquit, ut ad illuminationem gentium celebris sui memoria (tanquam rutilum sydus) in Ecclesiæ firmamento seruaret.

§. 8. De cuius quidem origine, vita, moribus, & fama, necnon mirabilibus, quæ in præmium sanctitatis ejus Deus mundo multipliciter ostendere dignatus est, ne de tam celebri viro etiam posteritas ipsa remaneat ignara, pauca ex multis duximus recensenda. Constat siquidè in Regno Neapolitano inter Brutios, & Lucanos, Paulæ oppidum situm esse, quod itinere vnus diei à Cusentia illius prouinciæ Metropoli distat. Inde originem traxit Iacobus Martolilia. Illi proximum est Castrum Foscaudi, ubi nata est Vienna, quondam ambo in fide Christi baptizati, & confirmati, ac ut veri Catholici educati, qui in vicem secundum ritum S. R. E. matrimonium contrahentes,

& (ut fideles decet coniuges) mutuum charitatem, vitæque honestatem seruantes, diu cohabitarunt, hoc matrimonio beatus Franciscus de Paula procreatus.

§. 9. Qui sacri baptismatis fonte lavatus, & christiani sacramento confirmatus, ab eisdemque parentibus sub Dei timore, & amore educatus, insigni specimen sanctitatis futuræ præferens, solitudinem & religionem diligere, ac orationibus, & jejuniis assidue vacare cepit, quæ cum ejus parentes animaduertissent, ipsum annum circiter decimum tertium agentem, juxta votum per eos emissum domui S. Francisci civitatis S. Marci obtulerunt. In qua puer in sortem Domini electus anno per eum exacto, nullaque professione emissa, vocatis parentibus, eos ut se ad Ecclesiam S. Francisci de Assisio, & S. Mariæ de Angelis devotionis causa ducere vellent, enixe rogavit, qui pio ejus desiderio annuentes, sese itineris comites præbuerunt, quibus Ecclesiis devote visitatis, in patriam reuersus idem beatus S. Spiritu inspirante, ad Ecclesiam construendam animum addixit, ipseque primus fundamenta effodere cepit, quo inter vicinos diuulgato, vndique ad opus iuuandum concurrunt, alii operi incumbunt, nonnulli calcem, lapides, camenta & alia idgenus futuro edificio necessaria deportabant, fertur etiam tunc fratrem quendam S. Francisci habitu indutum ex improvise B. Franciscum de Paula increpasse, quod tam angustam ædem facere incepisset, eandemque demoliri sibi mandasse, ac aliam majorem designasse, beatoque Francisco de Paula asserenti sibi vires ad tam ingens opus perficiendum non sufficere, diuinitus respondisse, Deum Omnipotentem ei nullo pacto defuturum, è vestigioque dirutis muris euasisse, vnde non immerito plerique illum B. Franciscum fuisse existimant. Postmodum verò nobilis quidam Consentinus superuenit, qui eidem beato pro ædificanda Ecclesia magnum auri, atque argenti pondus obtulit, vnde juxta situs designationem Ecclesiam nobili forma, non paruo sumptu construere cepit.

§. 10. Nunquam à laboribus cessabat, nisi cum orationi diuinis rebus intendebat, qui etiam vigiliis, continuisque jejuniis maximis esset attritus, lapides tamen, calcem, & ligna, aliaque ad fabricam necessaria, propriis etiam humeris deferre non desinebat.

§. 11. Erat adè in loquendo humanus, atque affabilis, ut nullus vnquam ad eum accesserit, qui mellis eius verbis delectatus, & incredibili quadam sermonis dulcedine captus, & quasi diuino spiritu repletus ab eo non recesserit.

§. 12. Humilitatem ejus etiam instituti per eum Ordinis cognomentum ostendit, quod ut is omnium minimus esse volebat, ita Minimorum censuit, & instituit, ejusdem etiam Ordinis institutor, & generalis corrector existens, omnium se infimum (quoad poterat) exhibebat, & ad omnia etiam seruilis opera (ut & cæteris humilitatis præberet exemplum) descendere non dedignabatur, quippe discipulis suis discumbentibus ministrabat, sæpeque Ecclesiam & Altaria verberabat & mundabat, ac paramenta & alia ad diuinum cultum necessaria componebat, aliorumque fratrum etiam novitiorum indumenta propriis manibus abluebat, & cum juvenis adhuc esset, Calabriamque incoleret, nunquam, nisi nudis pedibus, etiam per glacies, nives, montes, & acuta saxa, ve pres, spinaeque incedebat, nullamque ex eo etiam gravissimo sæpe pondere pressus læsionem in pedibus patiebatur.

§. 13. Ipsum sæpius ignem nudis pedibus conculcasse, ac ignitos candentesque lapides manibus portasse, liquiddo constat, admirabilis erat vitæ ejus austeritas, quæ propterea admirabilior celsenda est, quia in pueritia, adolescentia, iuventute, senectæ, & decrepita ejus ætate inter labores, vigilas, jejunia, abstinentias, innumerasque corporis macerationes eundè penè viuendi modum seruauit.

§. 14. Horum & plurimorum aliorum sanctorum operum ratione habita, adè sancti Spiritus gratia hominem complexa est, ut piis ejus meritis & precibus in Christi nomine dæmones à corporibus humanis sæpius eiecerit, pluresque infirmi diversis morborum generibus oppressi, & jam à medicis destituti, ac morti propinquæ, pristinae sanitati restituti fuerint. Idemque Beatus aliis commæ sanitati restituti fuerint. Idemque Beatus aliis commæ sanitati restituti fuerint. Idemque Beatus aliis commæ sanitati restituti fuerint.

debilitat enant, sanitate præstitit, ac multis claudis incesum, surdis auditum, mutis loquelam, caecisque lumen restituerit, & leproso mundaverit, nonnullosque mortuos vel pro mortuis habitos ad vitam, pristinaque lucem reduxerit.

Spiritus propheta horuit.

§. 15. Quorum quidem miraculorum fama cum jam per totum fere Orbem vagaretur, & ad aures fel. rec. Pauli II. prædecessoris nostri pervenisset, Cubicularium quendam suum ad bonæ memoriæ Pyrrhum Archiepiscopum Consentinensem misit, mandavitque, ut ipse super miraculis hujusmodi se diligenter informaret, ac deinde ipsum de veritate certiorum efficeret: qui quidem Archiepiscopus Pontificis mandato parere desiderans, ac neminem habens qui talia melius quam ipsemet Cubicularius explorare fideliusque referre posset, idem suavit, ut is cum socio quem ei adiunxit, ad dictum Beatum virum se conferret, ac de illius vita, miraculis, & fama hujusmodi plenam informationem caperet.

Cubiculario Papa presentem, ignem manuum accepit.

§. 16. Cubicularius Archiepiscopi fretus consilio, hominem adiit, & cum inter salutandum dicti Beati viri manum osculari veller, ille omnino renuit, eumque rogavit, ut sibi potius manum deosculandam porrigeret. Asserens id multo justius, & convenientius fore, eo quod ipse Cubicularius triginta tres annos jam Presbyter esset, quod Cubicularius memoria repetens, ubi id verum esse cognovit, miratus est hominis spiritum, & cum eo ad colloquium in cameram concessit, ubi cum primus sermo de tam ardua, difficilique vita fuisset, ut eam nulli nisi robusto, ac valido tolerabilem fore Cubicularius asseveraret, Beatus Pater audito illius verbo, igni appropinquans, ardentisque prunas absque læsione manibus arripiens, dixit, qui perfecto corde Domino seruiunt, omnia creata illis obtemperant. Exterritus ille eo miraculo, veniam petiit, cumque ejus pedes humiliter osculari vellet, ipseque vir Beatus id recusasset, ejus tunc vestem manu apprehensam devote osculans & ab eo recedens, ad Pontificem rediit, eique miracula, quæ viderat, enarravit.

Apostema incurabile Jacobo de Tarfia sanavit.

§. 17. Olim etiam vir nobilis Jacobus de Tarfia, Baro terræ Bellimontis, Consentinen. Diœcesis, cum gravissimo, & penè insanabili apostemate longo tempore in crure laborasset, insignesque Medici, & Chirurgi in eo nihil proficerent, quin vlcus illud quotidie ingrauesceret, omnibusque remediis adhibitis jam in desperationem salutis res adducta esset, tandè dictus Jacobus fama sanctitatis, & miraculorum Beati viri, qui tunc Paulæ degebat, adductus, ad eum non sine magno labore accessit, illique plagam detexit, & se devotissime commendavit. Primum siquidem ipsi Beato, & omnibus qui astabant, vlcus graue, & miserabile, ac penè insanabile visum est. Illum tamen Beatus admonuit, ut in Deo firmam fidem, & certam spem haberet, quia sanitatis gratiam consequeretur. Ac statim vnum ex suis fratribus misit, qui aliqua folia herbæ, quæ vngula caballina dicitur, & inibi nascitur, colligeret, & cum ipsis foliis certos pulveres, quos in cella sua ipse Beatus retinebat, sibi afferret. Dum frater ille mandata exequitur, Beatus vir ad propinquâ Crucifixi imaginem conversus oravit, ut Baroni in suæ diuinitatis gratia confidenti, misericordiam suam aperiret, nec multo post, foliis ac pulueribus hujusmodi sibi, ut iusserrat, asportatis, facto signo Crucis aliquantulum de dictis pulueribus vlceri imposuit, illudque tribus ex foliis dictis cooperuit, & omnia circumligavit, in Domino spem reponens quod sanitatem recuperaret. Illi ergo benedicens, iussit ut illico suam repeteret domum ad quartum decimum ferme lapidem inde distantem, qui cum aliquandiu equitasset, ad uxorem suam Joannam quæ illum semper in eo itinere comitata fuerat, conversus, mihi videtur, inquit, quod sim sanus, quia acerbum dolorem, & pessimum fetorem amplius non sentio, & cum jam certum monticulum superasset, Jacobus aude cupiens intelligere an possit ambulare, ex equo descendens, propriis pedibus ambulare cepit, & calce terram percutiens, nec aliquid doloris sentiens, se liberum, & sanum intellexit. Deo igitur, & B. Francisco de Paula gratias agentes coniuges, voti compotes ad propria rediere.

Paralyticum & leprosum curavit.

§. 18. Iisdem ferme diebus, in Civitate Consentini, fuit quidam Marcellus de Cardilla pedibus, & manibus

contractus, ac totus leprosus, adeo ut jam vocem quasi omnem amisisset, eiusque loquela vix audiretur, qui cum per consanguineos suos ad Paulæ Monasterium adductus, & Beato viro presentatus fuisset, ille misericordia motus, parum secreto oravit, mox verò rediens, cum manu subleuavit, & ab omni membrorum contractu, & lepra incolumem reddidit: Guidonem quoque Lipantum nobilem Consentinum gravissima infectum lepra in domo Paterni, quam vir Beatus tunc ædificabat, ad se venientem sanitati restituit.

§. 19. Cum idem Beatus vir fabricam domus juxta Paulæ oppidum incepisset, adductus est ei quidam à nativitate mutus, quem cum parentes ejus juxta Ecclesiam possiderent, dixit eis vir Beatus, ut alte secum ter Iasym exclamarent, & ita aperiretur illi sensus. Beato viro inchoante didisique parentibus prosequentibus, mutus similiter alta voce dixit Iasys, & deinde liber atque integer vsque ad ejus obitum in loquela permansit.

Mutum à servitute liberavit.

§. 20. Rursus Julia Antonii Catalani in dicto oppido Paulæ habitantis filia, ab ortu cæca, & nihil prorsus videns, cum à parentibus ad Beatum virum, qui forte tunc in horto domus erat, adducta fuisset, idem Beatus vir herbam quandam epulit, eamque signo Crucis facto super ipsius puellæ oculos apposuit, quæ statim videre cepit, ac sensu visus tandiu tandiu postea vixit, fruita est.

Puellam à visu liberavit.

§. 21. In fabrica dictæ domus Paterni, cum duo laborantes terram effodiendo obruti fuissent, ita ut jam pro mortuis haberentur, ad succurrendum invocatus vir Beatus à duobus patribus terras effodi fecit, quo facto dicti laborantes viui, & illæsi sui, ut creditur, gratia sunt reperti.

Obrutos à terra reparavit.

§. 22. Dum quidam Antonius Architectus ad dictæ domus Paterni fabricam accessisset, & Beatus vir ut pro cibo illi ministrando nonnullæ fabæ coquerentur, cuidam fratri juniori inibi existenti mandasset, frater ille ollam cum dictis fabis, & aqua frigidis in coquina cineribus superposuit, oblitusque ignem, quo coquina carebat, aliunde afferre discessit: sed cum vir Beatus dictas fabas jam coctas credens, esset vnâ cum hospite in coquina, nullusque ibi ignis adesset, dictus Antonius subruit de dicti Beati præcepto, & ejus ferculo, quod nondum coqui cepisset, cui vir Beatus ferculum ipsum paratum esse respondit, tetigitque manu ollam, quæ illico feruere visa est, statimque factæ coctæ fuere, ita ut idem Antonius ipse prandium sumere potuerit, qua de re dictus Antonius, & nonnulli alii tunc præsentibus, maxima sunt admiratione affecti.

Fabam ignis coxit.

§. 23. Idem etiam Beatus vir die quadam more solito Missam audire cupiens, Ecclesiam ingressus est, cumque tunc Ecclesiæ lampas accensa non esset, & aliqui ex his, quæ ibi Missæ audiendæ causa aderant, ignem foras quæsitum iussissent, illumque jam afferrent, vir Beatus chordam lampadis accepit, ut eam deduceret, illa verò in medio descensu absque aliquo igne miraculose accensa effulsit, ex quo circumstantes candelas pro Missa tunc celebranda necessarias devotissime accenderunt.

Lampam absque igne accendit.

§. 24. Cum in terra Montisalti dictæ Consep. diœcesis, quidam Franciscus ipsius terræ incolæ febre adeo vexaretur, ut de ejus salute nullam Medici spem promitterent, laboraret in extremis, ac omnibus Ecclesiæ Sacramentis devote susceptis, & candela benedicta, more solito, accensa, in ejusque manibus posita à circumstantibus jâ pro mortuo haberetur; tunc Ioanna mater ejus ad B. Franciscum de Paula specialem gerens devotionis affectum, illum lachrymans deprecata est, ut filium suum sanare, ac vitæ restituere dignaretur, ut illius ope tribus suis, ex dicto ejus filio, nepotibus providere possit. Præterea si voti compos fieret, se statim hujus sæculi vanitatibus omnino renuntiaturam, & in habitu Tertiaræ Regulæ ejusdem Beati Deo perpetuo famulaturam devote vovit, quo voto emisso, statim ejus filius quasi à morte resurgens, circumstantes aspicere, seque melius habere incepit, nec multis postea diebus pristinae fuit saluti restitutus, & per triginta fere annos idem superuixit.

Filium vultu mortuum sanavit.

§. 25. Cum in dicto oppido Paterni idem Beatus vir moram traheret, quidam oculi albuginem patiens ad eum accessit, humiliterque rogavit, ut sibi opem afferret, cujus precibus

Oculi albuginem abstulit.

precibus motus vir Beatus bombycem sacro latice asper-
sam super virginem, calcem que forte pro Ecclesie fa-
brica ibi aderat, conuoluit, & ea peculum macula huius-
modi infectum absterfit, signoque Crucis desuper facto,
ab omni albugine, & macula statim liberavit.

*seruatum in
sacrum
quodam
modo
adit.*

§.26. Cum quidam dicti oppidi venatores, hyemis
tempore in montibus niuibz repletis, hominem nullum
viuentis signum præferentem inuenissent, illum sepe-
liendum ad locum detulerunt, ubi tunc Beatus vir mora-
batur, qui in illum respiciens per charitatem ait, viuit ho-
mo iste, & ad eum conversus, surge inquit, & ambula, ad
cuius verba homo in sepulchrū mittendus illico surre-
xit, ac pedetentim ambulare cepit, moxq; hospitiū domū
ingressus, ac cibo, & potu refectus, pristinaque valetudi-
ni restitutus, ad propria saluus, & incolumis remeavit.

*francem
in
exord-
m
uit.*

§.27. Præterea in dicto oppido Paulæ, dum sui Or-
dinis domus ædificaretur, & calx in fornace coqueretur,
accidit, quod vel propter nimium ignem, vel aliam cau-
sam fornax ipsam ruinam minaretur, tunc illius magistri,
nullum penitus remedium adhibere scientes, ad Beatum
virum pro auxilio recurrerunt, qui illis per charitatem
inquit, ad collationem, seu prandium eati, mihi que cur-
ram fornacis relinquatis, quibus discedentibus, ipse
statim signo Crucis facto, intrepide dictam fornacem
ardentem intravit, ac illam solus reparavit, idemque
absque læsione aliqua incolumis exiit.

*Julium ab
idui mcr-
pencilo li-
uui.*

§.28. Iulius Barthuchius etiam de Paula, iuuenum
multitudine adiutus, post Beati viri obitum, è Cusentia
castro Paulam versus eximie magnitudinis bombardam
transportari curans, additis etiam ad laborem viginti bo-
um jugis, apud quendam decliuem locum non longe à
Paula distantem, Lamachiam nuncupatum, funem maxi-
mum cuiusdam navis onerariæ, quo bombardam ipsa alli-
gata erat euidam arbori (ut paulatim laberetur) inuoluit,
quam nec Iulius ipse, neque tot socii, propter impetum
velocem, quæ ex magnæ molis lapsu ferebatur, retinere
valerent, ibi dum idem Iulius ultra quam eius vires fere-
bant, nititur, iuxta arborem cui circumligatus erat funis
prostratus cecidit, pedesque suos intra funis orbem inuol-
uit. Vnde cum nullo pacto (nisi munere diuino) quin ejus
crura frangerentur, euadere posset, arborem amplectens
summa cum deuotione clamavit. O beate Franciscæ de
Paula opem fer mihi misero. His dictis, curus cui bom-
barda ipsa imposta erat, in loco præcepti statim restitit,
apparuitque eidem Iulio quidam frater Ordinis B. Fran-
cisci de Paula, qui tunc funem ipsum manibus retinuit.
Idem vero Iulius tanto periculo ereptus, omnesque qui
illic, quasi ad spectaculum conuenerant, omnipotentem
Deo, beatoque Franciscæ de Paula immensas illico gra-
tias egerunt, ipseque ante alios omnes nudis pedibus ad
ejusdem Beati viri Monasterium profectus, imaginem
suam ceream sine pedibus implicito pro deuotione in
tanti miraculi memoriam obtulit.

*Ad nec ti-
vnae mani-
bus propriis
ad proximi
saluam ac-
cepit.*

§.29. Cum à quodam fratre Antonio Ordinis Mino-
rum professore viro doctissimo integerrimæq; vitæ, idē
Beatus vir etiam in publicis prædicationibus carperetur,
quod videlicet tam imprudens esset, ut simplex laicus, &
literarum penitus ignarus, quibusdam herbis ægrotis sa-
luterem promitteret, accidit ut idem frater Antonius ab
aliis dicti Ordinis Minorum fratribz, ad eundem Beati
virum missus fuerit, quatenus eum de præmissis redar-
gueret, qui cum ad eum venisset, & magnis illum contu-
meliis affecisset, increpassetque ejus ignauiam, & crassi-
tudinem; vir Dei constantissimus, patientissimusque tot
cõvitiis, & iniuriis nullatenus fractus, ac nec commotus
quidem fuit; sed fero appropinquans ardentis titiones
nudis manibus accepit, eosque strictè compressit, ac ma-
nifestè ostendit, in Dei virtute omnia fieri posse. At ille
prudentissimè prospiciens hominis simplicitatem, & fi-
dem, omniaque ab eo diuina gratia, & ardentissimo fidei
spiritu fieri, ejus pedibus aduolutus illos ardē comple-
ctens, oscularique satagens, veniam ab ipso humillimè
postulavit. Neque inde surrexit donec ab eodem beato
Patre benediceretur, quod factum est, ut qui antea in il-
lum publice maledicta plurima congesserat, proprium
confessus errorem, Beati viri sanctitatem dignis verisque
postea laudibus merito effretet.

§.30. Quæ omnia cum mirabilem quandam, & raro
audita viri sanctitatem arguerent, eorumque celebris fama
jam ad claræ memoriæ Ludouicum Vndechnum hujus
nominis, Francorum Regem Christianissimum, perlata
esset, Rex viri Beati sanctitate motus, ac ipsum coram vi-
dere cupiens, à piæ memoriæ Sixto Papa Quarto etiam
prædecessore nostro impetravit, ut eidem Beato viro in
virtute sanctæ obedientiæ mandaret, ut ex Calabria in
Franciam se conferret, dictumque Ludouicum Regem
visitaret, quibus iussis Dei famulus obediens, in Franciam
iuit, ubi eū præfatus Rex singulari deuotione suscipiens,
seque ab eo benedici postulans, illi tanquam viro Dei
magnum honorem, ei eiuque fratribz sedem prope Ciui-
tatem Turonensem, & Regium Palatium assignavit, am-
plamque & magnificam domū cum Ecclesia, quæ in hac
vsque diem extrat, pro ipsius B. Francisci de Paula, suo-
rumque fratrum vsu, & habitatione construi fecit.

*Influ S. N. 17.
ad B. gen
Francis ac-
cessit, qui be-
nignè cum re-
cepit, & Ec-
clesiam adif-
cauit.*

§.31. Tantæ insuper continentiæ fuit idem Beatus
vir, ut non carne, sed solo spiritu compactus esse videret-
ur. Prius enim quam ab hac luce discederet, ad omnipo-
tentis Dei laudem, & gloriam, suæque Religionis propa-
gationē, diuina (ut pie creditur) inspiratione instructus,
tres Regulas, Fratrum scilicet, ac Sororum, & vtriusque
sexus fidelium Tertiariorum nuncupatorum instituit, &
ut humilitatis amator erat, illamque à suis etiam coli de-
siderabat, fratres sui Ordinis Minimorum, & Sorores Mini-
mas vocari debere ordinavit, iniunxitque illis, ut decem
mandata diuina, & Ecclesiæ præcepta salutaria vigilan-
ter obseruantes, Romano Pontifici pro tempore existen-
ti fideliter obedirent, ac sub obedientiæ, castitatis, & pau-
pertatis, quadragesimalisque vitæ sacris perseueranter
viuere profiterentur, nonnullis ad Regularium fratrum,
ac Sororum huiusmodi circa personarum ipsarum dire-
ctionem, & informationem, ac diuini cultus augmentum,
debitam obseruationem, & institutionem, oppor-
tunis adjectis.

*Regulas tres
B. Franciscæ
instituit.*

§.32. Ipsas verò Fratrum, ac Sororum cum decem,
dictorum autem vtriusque sexus Tertiariorum Regulas
cum septem capitulis per eum pie institutas, Reuerendis-
simæ memoriæ Iulius Papa II. similiter prædecessor nos-
ter, eodem Beato viro tunc in humanis agente, matura
præhabita deliberatione, tanquam religioni consonas,
postquam idem Sixtus prædecessor noster, ac sanctæ
commemorationis Innocentius VIII. & Alex. Sextus,
Romani Pontifices etiam prædecessores nostri, eidem
Beato viro, eiuque Ordini, ac ejus personis, & domibus
quamplura priuilegia concesserant per suas primo, &
deinde nos per alias nostras literas approbavimus, &
confirmavimus, diuersisque priuilegiis, gratiis, & indul-
tiis, Ordinem ipsum multipliciter communimus, provt in
ipsorum prædecessorum, & nostris idem cunctis lite-
ris plenus continetur.

*Remaniquo
Pont. plurima
sibi priuilegia
concesserunt.*

§.33. Cumque vitæ suæ finem iam proximum (diui-
na inspiratione) prospiceret, idem Beatus vir pridie quā
decederet, qui fuit dies Cœnæ Domini, pluribus ex fra-
tribz suis, qui ex variis Prouinciis, & Regnis tunc ad
eum venerant, astantibus in Missa Conuentuali, & post
Pœnitentiæ Sacramentum susceptum, cum profundissi-
ma humilitate vberimaque lachrymarum effusione, pe-
ctus suam percutiendo, sacrosanctum Eucharistiæ viati-
cum è manibus vnus ex sui Ordinis presbyteris magna
cum deuotione suscepit. Postea Domino nostro Iesv
CHRISTO, Beatæque MARIE Virgini, & Sanctis om-
nibus, deuote peractis gratiarum actionibus, Missaque
huiusmodi celebrata, ad cellam suam propriis pedibus
(licet pro senectute debilis, & infirmus) baculo, quem
more solito gestabat, innixus rediit. Postero autem die
cum idem Beatus fidelisque Dei seruus tempus instare
videret, quo sibi ex hac lachrymarum valle migrandum
erat, dictos fratres suos ad se convocari iussit, eosque ad
fraternam pacem, mutuamque charitatem dulcissimis ver-
bis, ac salutaribus monitis charitatiue exhortatus est, il-
lisq; benedictione more solito impertita, cum jam nona-
gesimum primum, vel circa annum feliciter impleuisset,
Anno à partu Virgineo millesimo quingentesimo septi-
mo, Aprilis verò die secunda, quæ tunc fuit Parasceues
Veneris

*In prævisio
moris die sa-
ceris susceptis
obdormiuit in
Domino in
die Venetis
sancto.*

Veneris Sancta nuncupata, circa horam, qua pro nobis Christus passus est, signo sanctae Crucis devote signatus omnibusque Sacramentis Ecclesiasticis debite communitus, perfecta coram eo Dominica Passione, iunctis devote manibus, erectisque in caelum oculis, Sanctae Crucis Triumphum pie amplectens, reuerenterque osculans, ac septus, In manus tuas Domine commendo spiritum meum, aliasque pias orationes deuotissime repetens, dimissa hujus carnis sarcina, quasi viuens, absque aliquo doloris, aut mortis notabili signo migravit ad Christum.

Miracula post
ejus obitum
Deus dedit.

§. 34. Cumque tunc per vndecim dies ejusdem Beati corpus insepultum remanserit, illucque maxima virorum, & mulierum ac Religiosarum personarum multitudo accesserit, ut Sanctum virum quem viuentē summa fuerat veneratione prosequuti, etiam defunctū viderent, & illius apud Deum suffragia mererentur, mirum omnibus fuit, quod ejus caro per tot dies incorrupta permaneret, nec vllum prorsus foetorem emisisset, quin potius odor quidam suaviter fragans ab ea manauerit. Post ipsius etiam obitum, multis ejus suffragia deuotē implorantibus, omnipotens Deus quamplures gratias largiri, magnaue miracula palam operari dignatus est.

Rex Fræcia ac
alii iustitiam
pro canoniza-
tione.

§. 35. Propter quod charissimus in Christo filius noster Franciscus hujus nominis primus Francorum Rex Christianissimus, charissimaque in Christo filia, Claudia Regina ejus confors (quæ alias coram dicti Ordinis tunc Generali, ac aliis nobilibus personis emisso voto, quod si gratiam pro masculo assequeretur, in beati Patris honorem Francisci nomen ei imponeret, fulgentissimum puerum in lucem edidit, illique juxta dictum ejus votum Francisci nomen imponi fecit) necnon dilecta etiam in Christo filia nobilis mulier Aloysia de Sabaudia, Andegauensis, & Angolismensis Ducissa, Cenomanensisque Comitissa, ejusdem Francisci Regis genitrix, nobis per venerabilem fratrem nostrum Dionysium Episcopum Maclouiensem generalem, ac dilectos filios Iacobum Lucam Decanum Ecclesie Aurelianensis, & nobilem virum Antonium Rophi, alias de Potom, Dominum temporalem loci de Podio Caluario Agennensis Diocesis, pro nonnullis particularibus ipsius Christianissimi Regis negotiis Nuntios, & Oratores ad nos destinatos humiliter supplicari fecerunt, ut præmissis diligenter inquisitis, & exploratis, ad ejusdem viri Canonizationem procedere dignemur.

Hic ergo Pontifex
annuis canonizationis
perita, exanimis
& processum
ferri mandauit.

§. 36. Quorum quidem precibus licet libenter annuere vellemus, summopereque gauderemus hujusmodi Canonizationem nostris temporibus diuino quodam mysterio contigisse, ac nobis æquum videretur, ut idem beatus Franciscus de Paula, quem jam Deus in caelesti gloria Sanctorum Choro dignum fecisse pluribus ac manifestis indicis, & miraculis ostenderat, in terris etiam sibi debito Sanctorum honore non defraudaretur. Ac super eo maxime nobis instaret venerabilis frater noster Bernardinus Episcopus Sabinensis, Cardinalis Sanctae Crucis nuncupatus, in dicti Ordinis Protectorem ab eodem Beato viro nondū tunc ab humanis egresso assumptus, cumulatissimæque preces nobis, ac venerabilibus fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus, per dicti Ordinis tunc Zelosum, totius Minimorum Ordinis nomine super hoc sæpius porrectæ fuissent, non statim rem tantiponderis, ac momenti faciendam, sed juxta veterem ac laudabilem consuetudinem cunctanter matureque considerandam duximus. Post complures igitur commissiones aulae Palatii nostri Aduocato Consistoriali, & Auditoribus causarum eiusdem Palatii super hoc debite factas: tandem tribus etiam S.R.E. Cardinalibus, ex tribus illorum Ordinibus, videlicet venerabili fratri Nicolao Episcopo Albanensi de Flisco, & dilectis filiis nostris Dominico tituli S. Bartholomæi in Insula presbytero de Iacobatis, ac Joanni Sanctorum Cosmæ, & Damiani (nostro secundum carnem nepoti) Diacono de Saluiatis respectiue nuncupatis Cardinalibus, de fratrum nostrorum consilio, & assensu commisimus ut ipsi, visis, & examinatis processibus editis super ejusdem Beati viri vita moribus, fama, & miraculis, ante, & post ipsum obitum ejus intercessionibus à Deo factis, aliisque cunctis ad Sanctorum Canonizationem hujusmodi necessariis, se

super omnibus ac singulis diligenter informarent, & per eos comperta in nostro secreto Consistorio, ut moris est, fideliter referrent. Cumque ipsi Cardinales, visis ac diligenter examinatis diversis processibus, in partibus Calabriae, & Franciæ de Sedis Apostolicæ commissione habitis, & ad Curiam nostram transmissis, testiumque fide dignorum depositionibus pro tantæ rei dignitate debite ponderatis, de suprascriptis miraculis, ac vitæ sanctimoniam, & aliis à jure requisitis fidelem nobis relationem in pluribus etiam secretis Consistoriis jam fecissent, nosque ipsorum & omnium aliorum Cardinalium vota pro faciendâ dictâ Canonizatione convenientia, & conformia inuenissemus:

§. 37. Et pro ulteriori executione, dilectus filius Angelus de Cæsis utriusque juris Doctor, & dilectæ Aulae nostræ Consistorialis Aduocatus, in publico Consistorio omnia de ipsius Beati viri vita, moribus, & fama, miraculis, copiose recensuisset, nobisque humiliter supplicasset, ut ad ejusdem Beati Canonizationem matura deliberatione præhabita, procedere dignemur. Nos de re latâ coram nobis in primis humiliter Deo gratias agentes rogauimus omnes in eodem publico Consistorio tunc astantes, ut suis orationibus, & jejuniis Ecclesiam Dei iuuaret, ac ne eam Altissimus modo aliquo in hujusmodi Canonizationis officio errare permetteret, instanter orarent.

Et iusque
vno facta
in publico
Consistorio.

§. 38. Demum post aliquot dies conuocatis de nouo in aula nostra Consistoriali, in Palatio Apostolico vniuersis, & singulis, qui tunc aderant in nostra Romana Curia, Ecclesiarum Prælati, Patriarchis videlicet, Archiepiscopis, ac Episcopis, in præsentia eorundem fratrum nostrorum præfate S.R.E. Cardinalium eisdem processibus super ipsius Beati vita, moribus, fama, & miraculis editis, per eundem Angelum breuiter summarique repeti fecimus, quæ cū ex serie per Cardinales, ac alios quibus id munus per nos injunctum fuerat, enarrata, & exposita fuissent, omnesque astantes Prælati, quid sibi super hujusmodi negotio videretur, interrogati, vnanimi consensu, nullo penitus discrepante, respondissent sibi videri, quod idem Beatus vir inter Sanctos merito adscriberetur, & connumeraretur.

Post quâ
pa præci-
Deum me
præceptis,
deinde
pro canoniza-
tione recipi-

§. 39. Nos iterum humiles omnipotenti Deo gratias agentes, quod ad Beatum seruum suum debitis honoribus prosequendum corda nostra illuminare dignatus esset, ipsius Canonizationis diem Dominicâ in Albis nuncupatam, qua in Ecclesia cantatur, Quasi modo geniti infantes, quæ tunc occurrebat prima die Maii Anni Dom. 1579, in qua etiam tunc beatorum Apostolorum Philippi, & Iacobi festum contingebat, deputauimus, ac in Basilica Principis Apostolorum de Vrbe amplum suggestum ligneum de more parati, & exornati iussimus, super quo quidem hodie astante populo, ac vniuerso Clero, de vitamiraculis, & fama eiusdem B. Francisci de Paula, humili devotioneque pleno sermone per nos, ut moris est, habito, deindeque Litania, & Hymno, Veni Creator Spiritus, per omnia devote decantatis: necnon à Procuratoribus causæ ipsius Canonizationis, & à Christianissimi Francorum Regis Oratoribus hujusmodi, eiusdemque Ordinis Minimorum tunc Vicegenerali Correctori à nobis magna cum instantia petito provinciali, adscribi inter Sanctos eundem B. Franciscum de Paula, cum jam omnia consummata essent, omnesque consuetas Ecclesie ceremonias super ea re rite seruauissemus, Deum præ oculis habentes, ad Canonizationem ejusdem Beati sub his verbis procedendum duximus, & processimus. Ad honorem omnipotentis Dei Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ad exaltationem fidei Catholicæ, Christianæque Religionis augmentum, ac Ordinis Minimorum consolationem, & incrementum, auctoritate Domini nostri IESU CHRISTI, beatorumque Petri, & Pauli Apostolorum ejus, ac nostra, de fratrum nostrorum speciali consilio, & assensu, decernimus, & definimus bonæ memoriæ Franciscum de Paula ejusdem Ordinis Minimorum institutorem, in caelesti Hierusalem inter beatorum Choros jam receptum, æternæque gloriæ condonatum fuisse, ac Sanctorum Confessorum Catalogo adscribendum fore, ipsumque hujusmodi Catalogo impræsentiarum adscribimus, & eum tanquam Sanctum publice priuatimque colendum esse declaramus, atque mandamus,

Et modo
Franciscum
SS. Catalogo
adscribitur.

§. 40. Sacramentis ejus scilicet illis secundis mensis Aprilis...

§. 41. Quibus debite poratibus, inchoatque per nos, ac deinceps...

§. 42. Servitutis nostrae tibi Domine jura solventes, quae sumus...

§. 43. Hostias Domine tuorum suscipe populorum, quas tibi in B. Francisci de Paula festiuitate dicamus...

§. 44. Coelesti Domine Sacramento consolati, te supplices deprecamur, ut intercedente B. Francisco de Paula...

§. 45. Caeterum quia difficile foret praesentes originales literas ad omnium notitiam deferri...

§. 46. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum processuum, voluntatis, & decreti infringere...

Dat. Romae, apud S. Petrum, 1519, primo Maii, Pont. nostri Anno 7.

Declaratio circa Festi celebrationem.

LEO PAPA X.

Licet per alias nostras literas, Francisci de Paula Ordinis fratrum Minorum institutoris festum, ab universali Ecclesia die secunda Aprilis annuatim celebrandum fore statuerimus...

canit. A patris hujusmodi, nisi tunc acciderit, in hoc festo domini vel octava Pasche...

Institutio Monasterii in Urbe pro mulieribus XXXIX. ab inhonesta vita ad honestam se convertentibus...

Confirmavit hanc institutionem, & spoliarum applicationem declaravit Clemens VII. in constit. 14. Cum ex, ubi omnino videat.

Causarum hujus Monasterii specialem Judicem deputavit Pius IV. infra in constit. 50. Cum sicut, & Archiconfraternitatis Charitatis institutionem vide hic supra in constit. 27. Illius, ubi dixi.

LEO EPISCOPVS, Edita An. D. Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Salvator noster JESUS-CHRISTUS Dei filius, qui assumpta humanitate non venerat, eo testante, nisi ad oves quae perierant...

§. 1. Nos itaque attendentes quod, sicut fide digna relatione plurium notabilium personarum accepimus, quamplures incontinentes, & turpi quaevis deditae mulieres, in Alma Vrbe nostra degentes...

Mulieres incontinentes, & meretriciae erant in Vrbe, id est pro earum conversione hic Pius, quod in Monasterium erigere voluit ut in rubrica.

margin notes on the left side of the page, including '§. 40.', '§. 41.', '§. 42.', '§. 43.', '§. 44.', '§. 45.', '§. 46.', 'Dat. Romae...', 'Declaratio...', 'LEO PAPA X.', 'Licet per alias...'.

que congruo & eandem loco pro receptione ipsarum ac Deo famulari, & poenitentia agere possint, sub inuocatione eiusdem beate Mariæ Magdalene erigantur, & ipse recipiendus ueliter, Moniales forent, ac sub Regula beati Augustini, & perpetua clausura, ac sub custodia gimine, & directione Fratrum Minorum B. Francisci de Paula in domo seu Conuentu Sanctissime Trinitatis de Vrbe in Monte Pincio degentium, perpetuo permangens; & bona quascumque nunc & pro tempore dicto erigendo Monasterio per utriusque sexus Christi fideles, seu alias largita, seu largienda, ac spectantia, & pertinentia, per Rectores Societatis, seu Confraternitatis sanctissime Charitatis nuper in prefata Alma Vrbe nostra à dilecto filio nostro Iulio tituli Sancti Laurentii in Damaso presbytero Cardinali S.R.E. Vicecancellario, nostro secundum carnem patruale, auctore saluberrime institutæ conservarentur, regerentur, & gubernarentur, ipseque Moniales tria vota solemniter emittere, ac habitum nigri coloris subtus, ad ostendam prioris vitæ sordem; & desuper chlamydem, seu scapulare album, ad designandum vitæ candorem quo sese ex huiusmodi vitæ mutatione honestarunt, deferre, & singulis horis, diurnis pariter & nocturnis horas diuinas inibi decantare tenerentur, & in eodem Monasterio vna Abbatissa, seu Priorissa que non perpetuo, sed ad tempus inibi præsideret, præficeretur, ex hoc profecto decori prefatæ Almæ Urbis nostræ, ac animarum salutem earundem mulierum Curialium nuncupatarum, & alias inhonestæ, & extra matrimonii claustra degentium, non parum consuleretur, & quamplures ad dimittendâ tam sordidam, & libidinibus plenam vitam, seque à peccato retrahendum, Dominoque perpetuo famulandum excitarentur, magnæque in dies dante Domino animarum profectus, & salus excreferet, idque Deo, & hominibus gratissimum foret.

Enunc erigit.

§. 2. Quare præmissis bene consideratis, habita desuper matura deliberatione, ac relatione super iis à pluribus magnæ auctoritatis, & vitæ laudabilis viris, relatione quoque dilecti filii nobilis viri Alberti de Sabauda Comitibus Carpen. in partibus Gallicanis in certis Ciuitatibus & locis à paucis tempore circa nonnulla Monasteria similibus mulierum olim incontinentiam, constructa fuisse, & ibi vberes fructus dante Domino in dies excrefcere, Motu proprio, & ex uoluntate certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine Ecclesiam siue Capellam Sanctæ Lucæ de Vrbe, Regionis Columnarum prope Monasterium Monialium S. Syluestri etiam de Vrbe, quam dilectus filius Ioannes Baptista Beccarus natus dilecti filii Aloyii de Suela dictæ Ecclesiæ Rector obtinet, ipso Joanne Baptista in hoc expresse consentiente, & omne jus sibi in dicta Ecclesia siue Capella quomodolibet competens in manibus nostris sponte, & libere remittente, in Monasterium Monialium mulierum huiusmodi à lapsu carnis & vitæ sordidæ recedentium, & poenitentiam agere volentium, cuiuscumque status, gradus, nobilitatis, conditionis, præminentie, & nationis fuerint, pro illarum perpetuis vsu, & habitatione, vnâ cum humilissimi campanili, campanæ, refectorio, dormitorio, hortis, hortaliis, & officinis necessariis sub dicta inuocatione beate Mariæ Magdalene, auctoritate Apostolica tenore præsentium erigendum duximus, & erigimus.

Abbatissam præfici.

§. 3. Decernentes inibi vnâ Abbatissam seu Priorissam, quæ non perpetuo, sed ad certum tempus inibi præsit, præficiendam esse.

§. 4. Ac mulieres huiusmodi à peccato recedere, & poenitentiam ducere volentes, cuiuscumque status, conditionis, & nationis fuerint, ut præfertur, vocatis tamen Rectoribus dictæ Societatis, qui de earum qualitatibus plene informari valeant, recipi debere, quæ tria vota solemniter in manibus dictæ Abbatissæ seu Priorissæ pro tempore existentis emittere, ac Regulam beati Augustini earum statui congruam & condecentem profiteri, ac habitum nigrum subtus, & desuper chlamydem seu scapulare album, ad designandam vitæ mutationem, ut præmittitur, gestare, ac sub perpetua, & strictissima clausura, quam nullus cuiuscumque status, auctoritatis, & præminentie, etiam Cardinalatus præfulgens honore, sub maledictionis, & damnationis æternæ interminatione,

Mulierum recipiendarum qualitates, habitum & regulam designat.

ac excommunicationis latæ sententiæ plena, cuius absolutioem nobis, & successoribus nostris canonice intractibus tantummodo reseruamus, vti hactenus præsumat. Ac sub cura, & directione eorundem Fratrum Minorum dicti Conuentus, seu domus Sanctissime Trinitatis pro tempore existentium subesse.

§. 5. Redditi vero, prouentus & bona quocumque dicto Monasterio quomodocumque pro tempore erogata seu eroganda, & alias legitime spectantia, & pertinentia, per eosdem Rectores dictæ Societatis seu Confraternitatis Charitatis regi, distribui, & gubernari debeant. Ac singulas Moniales prædictas pro tempore in dicto Monasterio existentes, introductas, & introducendas, à colloquio quocumque personarum secularium vel religiosarum, etiam affiniû, & parentum quomodocumque verbo, vel in scriptis penitus abstinere debent. Statuentes quod si quispiam eisdem Monialibus aliqua dicere vel deferre voluerit, ipsæ Moniales nullo pacto aures præbere, vel aliquid recipere audeant vel præsumant, sed Abbatissæ, seu Priorissæ huiusmodi duabus antiquioribus, & grauioribus eiusdem Monasterii Monialibus associata, verba ipsa per craticulâ ferreâ, præsentibus tamen, si videbitur, ad minus duobus Rectoribus dictæ Societatis seu Confraternitatis Charitatis, audire, & sic allata recipere possit, & valeat. Et nihilominus dicta auctoritate decernimus, quatuor claues, & seras totidem portis introitus ipsius Monasterii esse, ipsasque claues penes quatuor Rectores Societatis, seu Confraternitatis huiusmodi permanere debere. Ita quod porta ipsius Monasterii aperiri non possit, nec debeat, nisi saltem, & ad minus duo ex Rectoribus huiusmodi præsentibus existant.

Monasterium gimen de cõfraternitate Charitatis communi.

§. 6. Et insuper easdem Moniales, & earum singulas B. Mariæ Magdalene de poenitentia Moniales perpetuo nuncupari debere pari auctoritate volumus, & decernimus. Verum cum sperandum sit ut dante Domino plures à sordida vitâ ad bonam & exemplarè vitam transeant, & propterea non parua onera & expensæ inibi in dies necessario supportari, & sufferri oportere conspiciamus.

Monialium Maria Magdalene iudicium.

§. 7. Nos pro supportatione onerum huiusmodi, omnia & singula bona, ac spolia Curialium meretricum ex illicito quæstu, & extra matrimonii claustra, & pudorem videntium in Vrbe nostra pro tempore ab intestato, & absque eondendi, seu faciendi testamenti facultate decedentium, quæcumque & qualiacumque fuerint, eidem Monasterio, illorumque Conuentui & Monialibus pro tempore existentibus, motu, scientia & potestatis plenitudine similibus dicta auctoritate perpetuo applicamus, ac incorporamus, ac applicata, & incorporata ex tunc proxt ex nunc, & è contra dicto casu adueniente fore & esse eadem auctoritate decernimus. Ac ipsis Curialibus & inhonestis mulieribus, quæ ad minus quartam vel quintam, vel partem bonorum suorum quorocumque, mobilium vel immobilium eidem Monasterio, & illius Conuentui, & Monialibus pro supportatione eorundem onerum, seu alias pie relinquere, legare, vel donare voluerint, faciendi, & condendi testamenti, & de reliquis bonis earum, tam mobilibus quam immobilibus, cuiuscumque qualitatis, quantitatis, & valoris, libere, & licite ex tunc proxt ex nunc, & è contra disponendi licentiam, & facultatem dicta auctoritate, motu, scientia & potestatis plenitudine prædictis, damus, & concedimus. Volumus tamen quod Rectores dictæ Societatis, seu Confraternitatis Charitatis pro dicto Monasterio, & illius Conuentu agentes, eorundem bonorum sic pro tempore legatorum, donatorum, seu reliquorum, & aliorum bonorum earundem Curialium meretricum ab intestato, seu sine facultate testandi decedentium, & propterea ad dictum Monasterium, utpote incorporatorum pertinentium, quocumque casus contigerit, possessionem realem, & æqualem auctoritate propria, capere, retinere & alias de illis, nomine, & ad opus dicti Monasterii, & illius Conuentus disponere possint, & valeant. Ita tamen quod de illis duo inuentaria coram authenticis, & probis viris per Notarium publicum incontinenti, & quanto citius poterunt, facere teneantur, quorum vnum Abbatissæ, seu Priorissæ pro tempore existentis, alterum vero dictæ Societati, seu Confraternitati consignare debeant.

Spolia meretricum applicat. Ad quod de bulla Clementis VII. etc. in rub.

confiteri
nam ab
andi fa-
tem om-
vidi mo-
nitionem in
p. Clem.
n. 115.
numque

§. 8. Et insuper Correctori pro tempore existenti dicte domus Fratrum Minorum, sub quocumque regimine & directione ipsa Moniales pro tempore existentes in spiritualibus subesse habent, eisdem Monialibus nunc & pro tempore existentibus Regulam, & normam religiose vivendi, ac statuta tam circa horarum, & divinum officiorum recitationem, quam alia ipsarum directionem concernentia condendi, & in unum volumen redigendi, eique assignandi, per nos tamen prius, seu quos duxerimus ad id deputandos, antequam assignentur revidenda & mature consideranda, ac per nos Apostolica auctoritate confirmanda, & dum casus exegerit de novo condendi, addendi, minuendi, cassandi, & immutandi. Ac de Confessoribus idoneis, dictis Rectoribus ejusdem Societatis seu Confraternitatis Charitatis gratis & acceptis eisdem Monialibus pro tempore existentibus providendi, eisdemque Moniales, & earum singulas pro tempore existentes, a quibuscumque earum peccatis, criminibus, excessibus, & delictis quantumcumque gravibus & enormibus, etiam Apostolicæ Sedi reservatis, de quibus corde contrita, & ore confessæ fuerint, Apostolica auctoritate toties quoties opus fuerit, absolvendi, & in earum confessionibus eas audiendi, & penitentiam salutarem injungendi, licentiam, & facultatem dicte auctoritate concedimus.

§. 9. Ac ipsum Monasterium sic erectum, illiusque Abbatisiam, & Moniales, ac illarum res, & bona quæcumque pro tempore existentia, sub nostra, & Sedis Apostolicæ, ac beati Petri protectione, & inviolabili conservatione suscipimus, & præsentis scripti patrocinio esse volumus.

§. 10. Necnon eidem Abbatisæ seu Priorissæ, ac Monialibus, nunc & pro tempore existentibus ejusdem Monasterii, singulisque Christi fidelibus utriusque sexus, undecumque existant, opera charitatis, & manus adjutrices pro sustentatione Monasterii, Conventus, & Monialium hujusmodi porrigentibus, omnes & singulas & easmet indulgentias, facultates, & peccatorum remissiones concedimus, ac eisdem Abbatisiam, & Moniales pro tempore existentes Orationem Dominicam, & salutationem Angelicam tantummodo recitantes, eosdem verò Christi fideles manus adjutrices porrigentes, ut præfertur, lucrari posse volumus, quas eidem Societati, seu Confraternitati Charitatis, & aliis personis inibi expressis, videlicet, quod ipsi utriusque sexus Christi fideles Ecclesias hujusmodi Societatis, seu Confraternitatis visitantes, seu de bonis suis pro oneribus charitatis exercendis in testamento, vel alias contribuentes, legantes, seu relinquentes, aut Confraternitatem Societatis hujusmodi, hæredem partialem seu universalem instituentes, omnibus & singulis, ac illis eisdemmet privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, etiam plenariis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, conservatoriis, indultis, favoribus, literis & gratiis, spiritualibus, & temporalibus, à Sede Apostolica in favorem sub Imagine Salvatoris ad sancta sanctorum, & sancti Spiritus in Saxia, ac beatæ Mariæ de Populo, & sancti Jacobi in Augusta, necnon Sanctorum Joannis Baptistæ, & Cosmæ & Damiani de Urbe, & sancti Jacobi in Compostella Hospitalium, & Confraternitatum, ac Confratrum, ac illorum Ecclesiarum, Capellanorum, Ministrorum, Officialium, Familiarium, rerum, & bonorum quorumcumque, ac illorum Ecclesias visitantium, vel illis de bonis suis largientium, aut in totum vel in partem hæredem instituentium, communiter vel divisim, in genere vel in specie, quomodolibet emanatis, & emanandis, quæ omnia & singula, necnon quorumcumque literarum Apostolicarum desuper quomodolibet confectorum, & conscribendarum, ac quorumcumque in eis contentorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis haberi volumus, etiam si illa non sint in usu, aut revocari contingat, uti potiri, & gaudere, ac literas Apostolicas super eisdem privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, conservatoriis, indultis, favoribus & gratiis, etiam illorum individuum expressionem, & mentionem faciendo, mutatis dumtaxat nominibus, cognominibus, invocationibus, ac diebus ad libitum confratrum Confraternitatis hujusmodi, simul vel separatim expediri facere, in omnibus & per omnia,

Bullar. Mag. Tom. I.

ac si illa non solum per clausulas generales hujusmodi, sed per illorum omnium tenorem de verbo ad verbum, expressis & insertionem eisdem Confraternitati, illiusque confratribus, Ecclesiis, rebus, bonis, ministris, officialibus, capellanis, & familiaribus, ac eorum Ecclesias hujusmodi visitantibus, ac de bonis suis pro dictis operibus exercendis, aut alias contribuentibus, legantibus, aut relinquentibus, seu ipsas Confraternitates hæredes partiales vel universales instituentibus, sigillatim concessissemus, prout per quasdam alias nostras literas, quarum tenorem præsentibus pro sufficienter expresso & inserto haberi volumus, plenius continetur, concessimus quas quidem indulgentias privilegia, & alia omnia præmissa in eisdem Abbatisiam, seu Priorissam, ac Moniales pro tempore existentes hujusmodi, ac dictos utriusque sexus Christi fideles Ecclesiam dicti Monasterii visitantes, & manus, ut præmittitur, adjutrices porrigentes, plenarie dicte auctoritate transferimus.

§. 11. Quocirca dilectis filiis Gubernatori ac Auditori Cameræ, & Vicario Almæ Urbis nostræ, nunc & pro tempore existentibus, per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se vel alium, seu alios, Abbatisæ, & Priorissæ, ac Monialibus dicti Monasterii, necnon Rectoribus dicte Confraternitatis, seu Societatis Charitatis, in præmissis omnibus & eorum singulis assistentes, faciant eisdem Abbatisiam seu Priorissam, ac Moniales dicti Monasterii, necnon Rectores, seu deputatos Societatis, seu Confraternitatis Civitatis hujusmodi, nunc & pro tempore existentes præmissis omnibus & singulis plenarie, pacifice, & quietè frui & gaudere, non permittentes eas, & eos, ac earum & ipsorum singulos desuper per quosvis quacumque auctoritate, facultate, & potestate fungentes, quoquo modo molestari, seu alias inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles, ac inobedientes, & præmissis quovis modo, in toto vel in parte convenientes, per censuras Ecclesiasticas, & pecuniarias eorum arbitrio intelligendas, & quæ iteratis vicibus aggravari possint, & alia opportuna juris remedia, appellatione postposita compellendo, invocato, seu etiam per eos vel eorum aliquem exhibitio super hoc auxilio brachii sæcularis.

Executores
hujus conf.
deputat.

§. 12. Nihilominus, ut omni fraude & dolo cessantibus bona Curialium meretricum sic decedentium, ut præmittitur, incorporata, seu aliis dicto Monasterio relicta revelentur, & propalentur, Rectoribus parochialium, & aliarum Ecclesiarum in Urbe consistentibus, & quamprimum de præmissis notitiam habuerint, Rectoribus, seu deputatis dicte Confraternitatis, seu Societatis infra certum brevem, & petemptorium terminum eis desuper etiam sub pœnis & censuris prædictis præfigendum, notificare, & revelare habeant, præcipiant, & injungant, & alia mandent & faciant, ac exequantur, quæ in præmissis commodo, decori, honestati, ac animarum quieti & saluti expedire viderint.

Notitiam hæc
bonis spolia-
rum meretrici-
cum revelant
tenentur.
Hæc de h. 41
Clem. viij. 18
in rubr.

§. 13. Non obstantibus quibusvis concessionibus, & donationibus, & aliis contrariis dispositionibus super hujusmodi spoliis, & bonis in favorem quarumvis personarum, etiam familiarium, & Parenfrenariorum nostrorum, cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis clausulis, irritantibusque & aliis decretis pro tempore factis, & faciendis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis Civibus Rom. quovis modo, sub quibusvis verborum formis, & clausulis, etiam derogatoriis derogatoriis, concessis, confirmatis, & innovatis quibusvis omnibus etiam si ad illorum sufficientem derogationem, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales id importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut alia exquilita forma servanda foret, tenores hujusmodi pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permanentibus, hæc vice specialiter, & expresse derogamus, & derogatum esse volumus per præsentem, cæterisque contrariis quibuscumque.

Derogatiozoli-
tationum.

§. 14. Ceterum quia difficile foret præsentibus ubicumque opus fuerit ostendere, vel exhibere, volumus, & eadem

Fides eadem
plonm.

FFF auctoritate

au thoritate decernimus, quod harum transumptis manu alicujus Notarii publici subscripitis, & sigillo alicujus eorundem Gubernatoris, Auditoris, seu Vicarii hauritis, plena ubique in iudicio, & extra fides adhibeatur, prout adhibetur, & adhiberi deberet presentibus, si essent in medium exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 8. die 19. Maii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini millesimo quingentesimo vigesimo, 14. Kalen. Junii, Pontificatus nostri Anno octavo.

XL. Damnatio errorum Martini Lutheri, & sequacium, cum monitione, & requisitione, ut ab eis recedant.

Martinus (lires plerique conversi sint) obduratus permansit, ideoque damnatus, & excommunicatus fuit, cum omnibus suis adherentibus, & fautoribus, ut in seq. const.

Edm An. D. 1520.

LEO EPISCOPVS,

Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Exclamatio Pontificis adversus Lutherum.

Exurge Domine, & judica causam tuam, in memor esto improperiorum tuorum, eorum quæ ab insipientibus sunt tota die: inclina autem tuam ad preces nostras, quoniam surrexerunt vulpes quærentes demoliri vineam, cujus tu torcular calcasti solus, & ascensus ad Patrem, ejus curam, regimen, & administrationem Petro tanquam capiti, & tuo Vicario, ejusque successoribus instar triumphantis Ecclesiæ commisit. Exterminare nititur eam aper de sylva, & singularis ferus depascitur eam. Exurge Petre, & pro pastoralis curæ præfata tibi (ut præfertur) divinitus demandata, intende in causam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, matris omnium Ecclesiarum, ac fidei magistræ: quam tu, jubente Deo, tuo sanguine consecrasti, contra quam, sicut tu præmonere dignatus es, insurgunt magistri mendaces, introducentes sectas perditionis, sibi celerem interitum superducentes: quorum lingua ignis est, inquietum malum, plena veneno mortifero: qui zelum amatum habentes, & contentiones in cordibus suis, gloriantur, & mendaces sunt adversus veritatem. Exurge tu quoque, quæ sumus Paule, qui eam tua doctrina, ac pari martyrio illuminasti, atque illustrasti. Jam enim surgit novus Porphyrius, quia sicut ille olim sanctos Apostolos injuste momordit, ita hic sanctos Pontifices prædecessores nostros contra tuam doctrinam, eos non obsecrando, sed increpando, mordere, lacerare, ac ubi causæ suæ diffidit, ad convicia accedere non veretur, more hæreticorum, quorum (ut inquit Hieronymus) ultimum præsidium est, ut cum conspiciant causas suas damnatum iri, incipiant virus serpentis lingua diffundere, & cum se victos conspiciant, ad contumelias profilire. Nam licet hæreses esse ad exercitationem fidelium tu dixeris oportere, eas tamen, ne incrementum accipiant, neve vulpeculæ coalescant, in ipso ortu, te intercedente, & adjuvante, extingui necesse est. Exurgat denique omnis Sanctorum, ac reliqua universalis Ecclesia, cujus vera sacrarum literarum interpretatione posthabita, quidam, quorum mentem pater mendacii excæcavit, & veteri hæreticorum instituto, apud semetipsos sapientes, scripturas easdem aliter quam Spiritus sanctus flagitet, proprio dumtaxat sensu, ambitionis, auræque popularis causa, teste Apostolo, interpretantur, imo verò torquent, & adulterant: ita ut juxta Hieronymum, jam non sit Evangelium Christi, sed hominis, aut quod pejus est, diaboli. Exurgat, inquam, præfata Ecclesia sancta Dei, & unâ cum beatissimis Apostolis præfatis, apud Deum Omnipotentem intercedat, ut purgatis ovium suarum erroribus, eliminatisque à fidelium sinibus hæresibus universis, Ecclesiæ suæ sanctæ pacem, & unitatem conservare dignetur.

Martinus Lutherus, & sequaces multas hæreses inducunt.

§. 1. Dudum siquidem, quod præ animi angustia, & mœrore exprimere vix possumus, fide dignorum relatu, ac fama publica referente, ad nostrum pervenit auditum, imo verò, proh dolor! oculis nostris vidimus, ac legimus, multos, & varios errores, quosdam videlicet jam

per Concilia ac prædecessorum nostrorum constitutiones damnatos, hæresim etiam Græcorum, & Bohemicam expressè continentes: alios verò respectivè, vel hæreticos, vel falsos, vel scismaticos, vel piarum artium offensivos, vel simplicium mentium seductivos, à falsis fidei cultoribus, qui per superbam curiositatem mundi gloriam cupientes, contra Apostoli doctrinam plus sapere volunt, quam oportet: quorum garrulitas (ut inquit Hieronymus) sine scripturarum auctoritate non haberet fidem, nisi viderentur perverfam doctrinam etiam divinis testimoniis, malè tamen interpretatis, corroborare. A quorum oculis Dei timor recessit, humani generis hoste suggerente, noviter suscitatos, & nuper apud quosdam leviores in inelyta natione Germanica seminatos. Quod eo magis dolemus ibi evenisse, quod eandem nationem, & nos, & prædecessores nostros, in viscetibus semper gesserimus charitatis. Nam post translatum ex Græciis à Romana Ecclesia in eisdem Germanos imperium, tandem prædecessores nostros, & nos, ejusdem Ecclesiæ advocatos, defensoresque ex eis semper accepimus, quos quidem Germanos, catholicæ veritatis verè germanos, constat hæresim acerrimos oppugnatores semper fuisse, cujus rei testes sunt laudabiles illæ constitutiones Germanorum Imperatorum pro libertate Ecclesiæ, proque expellendis, exterminandisque ex omni Germania hæreticis, sub gravissimis pœnis, etiam amissionis terrarum, & dominiorum, contra receptatores, vel non expellentes olim editæ, & à nostris prædecessoribus confirmatæ: quæ si hodie servarentur, & nos, & ipsi utique hac molestia careremus. Testis est in Concilio Constantien. Hussitarum, ac Vviclestitarum, necnon Hieronymi Pragen. damnata, ac punita perfidia. Testis est toties contra Bohemos Germanorum sanguis effusus. Testis denique est prædictorum errorum, seu multorum ex eis per Colonien. & Lovanien. Universitates, utpote agri Domini piissimas, religiosissimasque tutrices, non minus docta quam vera ac sancta confutatio, approbatio, & damnatio. Multa quoque alia allegare possemus, quæ, ne historiam texere videamur, præmittenda censuimus. Pro pastoralis igitur officii, divina gratia nobis inuncti cura quam gerimus, prædictorum errorum virus pestiferum ulterius tolerare seu dissimulare, sine Christianæ religionis nota, atque orthodoxæ fidei injuria, nullo modo possumus. Eorum autem errorum aliquos præsentibus duximus inferendos, quorum tenor sequitur, & est talis.

1. Hæretica sententia est, sed usitata, Sacramenta novæ legis justificantem gratiam illis dare, qui non ponunt obicem.
2. In puero post baptismum negare remanens peccatum, est Paulum, & Christum simul conculare.
3. Fomes peccati, etiam si nullum ad sit actuale peccatum, moratur exeuntem à corpore animam ab ingressu cœli.
4. Imperfecta charitas morituri, fert secum necessariò magnum timorem, qui se solo satis est facere pœnam Purgatorii, & impedit introitum regni.
5. Tres esse partes Pœnitentiæ, contritionem, confessionem, & satisfactionem, non est fundatum in sacra scriptura, nec in antiquis sanctis Christianis doctoribus.
6. Contritio quæ paratur per discussionem, collationem, & detestationem peccatorum, qua quis recogitat annos suos in amaritudine animæ suæ, ponderando peccatorum gravitatem, multitudinem, feditatem, amissionem æternæ beatitudinis, ac æternæ damnationis acquisitionem, hæc contritio facit hypocritam, imo magis peccatorem.
7. Verissimum est proverbium, & omnium doctrina de contritionibus huc usque præstantius, de cætero non facere, summa pœnitentia: optima pœnitentia, nova vita.
8. Nullo modo præsumas confiteri peccata venialia, sed omnia mortalia, quia impossibile est, ut omnia mortalia cognoscas. Unde in primitiva Ecclesia solum manifesta mortalia confitebantur.
9. Dum volumus omnia pure confiteri, nihil aliud facimus, quam quod misericordie Dei nihil volumus relinquere ignoscendum.

§. 2. Tenor titulum hæresis Lutheri.

10. Peccata non sunt ulli remissa, nisi remissione sacerdotis, quod sibi summi: nisi peccatum maneret, nisi remissionem crederet, non esset remissio peccati, & gratia donatio, sed oportet etiam credere esse remissionem.
11. Nullo modo confidas absolvi propter tuam contritionem, sed propter verbum Christi, Quodcumque solueris, &c. Hic, inquam, confide, si sacerdotis obtinueris absolutionem, & crede fortiter te absolutum, & absolutus verè eris, quicquid sit de contritione.
12. Si per impossibile confessus non esset contritus, aut sacerdos non serio, sed joco absolveret, si tamen credat se absolutum, verissimè est absolutus.
13. In sacramento Pœnitentiæ, ac remissione culpæ, non plus facit Papa, aut Episcopus, quam infimus sacerdos: imò ubi non est sacerdos, æquè tantum quilibet Christianus, etiam si mulier, aut puer esset.
14. Nullus debet sacerdoti respondere, se esse contritum, nec sacerdos requirere.
15. Magnus est error eorum qui ad sacramenta Euchariæ accedunt, huic innixi, quod sint confessi, quod non sint sibi conscii alienius peccati mortalis, quod præmiserint orationes suas, & præparatoria, omnes illi ad iudicium sibi manducant, & bibunt: sed si credant, & confidant se gratiam ibi consecuturos, hæc sola fides facit eos puros, & dignos.
16. Consultum videtur, quod Ecclesia in communi concilio statueret laicos sub utraque specie communicandos, nec Bohemi communicantes sub utraque specie, sunt hæretici, sed schismatici.
17. Theauri Ecclesiæ unde Papa dat indulgentias, non sunt merita Christi, & Sanctorum.
18. Indulgentiæ sunt piæ fraudes fidelium, & remissiones bonorum onerum: & sunt de numero eorum quæ licent, & non de numero eorum quæ expediunt.
19. Indulgentiæ his qui veraciter eas consequuntur, non valent ad remissionem pœnæ pro peccatis actualibus debitiæ apud divinam justitiam.
20. Seducuntur credentes indulgentias esse salutaris, & ad fructum spiritus utiles.
21. Indulgentiæ necessariæ sunt solum publicis criminibus & propriè conceduntur duris solummodo, & impatientibus.
22. Sex generibus hominum indulgentiæ nec sunt necessariæ, nec utiles: videlicet mortuis seu morituris, infirmis, legitime impeditis, his qui non commiserunt crimina, his qui crimina commiserunt, sed non publica, his qui meliora operantur.
23. Excommunicationes sunt tantum externæ pœnæ, nec privant hominem communibus spiritualibus Ecclesiæ orationibus.
24. Docendi sunt Christiani plus diligere excommunicationem, quam timere.
25. Romanus Pontifex Petri successor, non est Christi Vicarius super omnes totius mundi Ecclesias ab ipso Christo in B. Petro institutas.
26. Verbum Christi ad Petrum, Quodcumque solveris super terrâ, &c. extenditur dumtaxat ad ligata ab ipso Petro.
27. Certum est in manu Ecclesiæ, aut Papæ prorsus non esse statuere articulos fidei, imò nec leges morum, seu bonorum operum.
28. Si Papa cum magna parte Ecclesiæ sic vel sic sentiret, nec etiam erraret, adhuc non est peccatum aut hæresis contrarium sentire, præsertim in re non necessaria ad salutem, donec fuerit per Concilium universale alterum reprobatum, alterum approbatum.
29. Via nobis facta est enarrandi auctoritatem Conciliorum, & liberè contradicendi eorum gestis, & iudicandi eorum decreta, & confidenter confitendi quicquid verum videtur, sive probatum fuerit, sive reprobatum à quocumque Concilio.
30. Aliqui articuli Ioannis Husz condemnati in Concilio Constantien. sunt Christianissimi, verissimi, & Evangelici, quos nec universalis Ecclesia posse damnare.
31. In omni opere bono iustus peccat.

Bullar. Mag. Tom. I.

32. Opus bonum optime factum, est veniale peccatum.
33. Hæreticos comburi, est contra voluntatem spiritus.
34. Præliari adversus Turcas, est repugnare Deo visitanti iniquitates nostras per illos.
35. Nemo est certus, se non semper peccare mortaliter, propter occultissimum superbiæ vitium.
36. Liberum arbitrium post peccatum, est res de se solutivulo, & dum facit quod in se est, peccat mortaliter.
37. Purgatorium non potest probari ex sacra scriptura, quæ sit in canone.
38. Animæ in Purgatorio non sunt securæ de eorum salute, (saltem omnes: nec probatum est ullis aut rationibus, aut scripturis, ipsas esse, nec extra statum merendi, aut augendæ charitatis.
39. Animæ in purgatorio peccant sine intermissione, quandiu querunt requiem, & horrent pœnas.
40. Animæ ex Purgatorio liberatæ suffragiis viventium minus beatæ quam si per se satisfecissent.
41. Prælati Ecclesiastici, & Principes sæculares non male facerent, si omnes saccos mendicitatis dederent.
42. Qui quidem errores respectivè, quam sint pestiferi, quam perniciosi, quam scandalosi, quam piarum, & simplicium mentium seductivi, quam denique sint contra omnem claritatem, ac S. R. E. matris omnium fidelium, & magistræ fidei, reverentiam, atque nervum Ecclesiasticæ disciplinæ, obedientiam scilicet, quæ fons est, & origo omnium virtutum, sine quæ facile unusquisque infidelis esse convincitur, nemo sanæ mentis ignorat. Nos igitur in præmissis, utpote gravissimis, propensus (ut decet) procedere, necnon huiusmodi pesti, morboque cancroso, ne in agro Dominico tanquam verpris nociva ulterius serpat, viam præcludere cupientes, hibita super prædictis erroribus, & eorum singulis diligenti trutinazione, discussione, ac districto examine, maturaque deliberatione, omnibusque ritè pensatis, ac sæpius ventilatis cum venerabilibus fratribus nostris sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, ac regularium Ordinum Prioribus, seu Ministris generalibus, pluribusque aliis sacre Theologiæ, necnon utriusque juris professoribus sive magistris, & quidem peritissimis: reperimus eosdem errores, respectivè (ut præfertur) aut articulos non esse catholicos, nec tanquam tales esse dogmatizandos, sed contra Ecclesiæ catholicæ doctrinam sive traditionem, atque ab ea veram divinaram scripturarum receptam interpretationem, cuius auctoritati ita acquiescendum censuit Augustinus, ut dixerit se Evangelio non fuisse crediturum, nisi Ecclesiæ Catholicæ intervenisset auctoritas. Nam eisdem erroribus, vel eorum aliquo vel aliquibus, palam sequitur, eandem Ecclesiam, quæ Spiritu sancto regitur, errare, & semper errasse. Quod est utique contra illud, quod Christus discipulis suis in ascensione sua (ut in sancto Evangelio Matthæi legitur) promisit dicens: Ego vobiscum sum usque ad consummationem sæculi. Necnon contra sanctorum Patrum determinationes, Conciliorum quoque, & summorum Pontificum expressas ordinationes, seu canones, quibus non obtemperasse, omnium hæresum, & schismatum, teste Cypriano, fones & causa semper fuit.
43. De eorundem itaque venerabilium fratrum nostrorum consilio, & assensu, ac omnium, & singulorum prædictorum matura deliberatione prædicta, auctoritate Omnipotentis Dei, & beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, & nostra, præfatos omnes, & singulos articulos seu errores, tanquam, ut præmittitur, respectivè hæreticos, aut scandalosos, aut falsos, aut piarum aurium offensivos, vel simplicium mentium seductivos, & veritati catholicæ obviantes, damnamus, reprobamus, atque omninò rejiciamus, ac pro damnatis, reprobatis, & rejectis ab omnibus utriusque sexus Christi fidelibus haberi debere, harum serie decernimus, & declaramus. Inhibentes in virtute S. obedientiæ, ac sub majoris excommunicationis latæ sententiæ, necnon quoad Ecclesiasticas, & regulares personas, Episcopaliū omnium, etiam Patriarchalium, Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum, Monasteriorum quoque, & Prioratum, etiam conventualium, & quarumcumque dignitatum, aut beneficiorum Ecclesiasticorum, sæcularium, aut quorumvis Ordinum regularium, privationis, & inhabilitatis ad

Qui errores reprobati sunt.

Pœni. eos damnat tanquam hæreticos & falsos.

illa, & alia in posterum obtinenda: quo vero ad Conventus, Capitula, seu domos, aut loca secularium, vel regularium, etiam mendicantium, necnon universitatium, etiam studiorum generalium, quorumcumque privilegiorum indultorum à Sede Apostolica, vel ejus Legatis, aut aliis quomodolibet habitorum, vel obceptorum, tu- juscumque tenoris existant: necnon nominis, & possessio- nis studium generale tenendi, legendi, ac interpretandi qual- vis scientias, & facultates, & inhabilitatis ad illa & alia in posterum obtinenda: Prædicationis quoque officii, ac amissionis studii generalis, & omnium privilegiorum ejusdem: quo vero ad seculares ejusdem excommunicationis, necnon amissionis cujuscumque emphyteusis, seu quorumcumque feudorum, tam à Romana Ecclesia, quam alias quomodolibet obtentorum, ac etiam inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda: necnon quoad omnes, & singulos superius nominatos, inhibitionis Eccle- siasticæ sepulture, inhabilitatisque ad omnes, & singulos actus legitimos, infamiae, ac diffidationis, & criminis læsæ majestatis, & hæreticorum & fautorum eorundem in jure expressis poenis, eo ipso, & absque ulteriori declaratione per omnes & singulos supradictos, si (quod absit) contra- fecerint, incurrendis, à quibus vigore cujuscumque facultatis, & clausularum eis in confessionalibus quibusvis personis, sub quibusvis verborum formis contentarum, nisi à Rom. Pont. vel alio ab eo ad id in specie facultatem habente, præterquam in mortis articulo constituti, absolvi nequeant. Omnibus, & singulis utriusque sexus Christi fidelibus, tam laicis, quam clericis, secularibus & quorumvis Ordinum regularibus, & aliis quibuscumque per- sonis, cujuscumque status, gradus, vel conditionis existat, & quacumque Ecclesiastica, vel mundana præfulgeant di- gnitate, etiam S. R. E. Cardinalibus, Patriarchis, Primate, Archiepiscopis, Episcopis, Patriarchalium, Metropolitarum, & aliarum Cathedralium, Collegiarum, ac inferiorum Ecclesiarum Prælati, Clericis, aliisque perso- nis Ecclesiasticis, secularibus, & quorumvis Ordinum etiam Mendicantium regularibus, Abbatibus, Prioribus, vel Ministris generalibus, vel particularibus, fratribus seu religiosi, exemptis, & non exemptis: Studiorum quoque universitatibus secularibus, & quorumvis Ordinum etiam Mendicantium regularibus, necnon Regibus, Imperatori, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comiti- bus, Baronibus, Capitaneis, Conductoribus, Domicellis omnibusque officialibus, Judicibus, Notariis Ecclesiasti- cis, & secularibus, Communitatibus, Universitatibus, Po- tentatibus, Civitatibus, Castris, Terris, & locis, seu eorum vel earum civibus, habitatoribus, & incolis, ac quibusvis aliis personis Ecclesiasticis, vel regularibus (ut præfertur) per universum orbem ubicumque, præsertim in Alemania existentibus, vel pro tempore futuris, ne præfatos erro- res, aut eorum aliquos, perverfamque doctrinam hujus- modi asserere, affirmare, defendere, prædicare, aut illi quo- modolibet, publicè vel occultè, quovis quæsito ingenio vel colore, tacitè, vel expressè favere præsumant.

Scripturam Lutheri in quibus dicitur ejus Articuli continentur damnatos illa, quæ penes alios quem retineri prohibet, quin imò comburi mandat.

§. 5. Insuper, quia errores præfati, & plures alii continetur in libellis seu scriptis Martini Lutheri, dictos libellos, & omnia dicti Martini scripta, seu prædicationes, in Latino, vel quocumque alio idiomate reperiantur, in quibus dicti errores, seu eorum aliqui continentur, simili- ter damnamus, reprobamus, atque omnino rejicimus, & pro omnino damnatis, reprobatis, ac rejectis, (ut præ- fertur) haberi volumus, mandantes in virtute sanctæ obe- dientiæ, & sub poenis prædictis eo ipso incurrendis, om- nibus, & singulis utriusque sexus Christi fidelibus super- ius nominatis, ne hujusmodi scripta, libellos, prædica- tiones, seu schedulas, vel in eis contenta capitula, erro- res, aut articulos supradictos continentia, legere, asserere, prædicare, laudare, imprimere, publicare, sive defendere, per se vel alium, seu alios, directè, vel indirectè, tacitè, vel expressè, publicè vel occultè, aut in domibus suis, si- ve aliis publicis, vel privatis locis tenere quoquo modo præsumant: quin imò illa statim post harum publicatio- nem ubicumque fuerint, per Ordinarios, & alios supra- dictos diligenter quæsitæ, publicè, & solemniter in præ- sentia cleri, & populi, sub omnibus, & singulis supradic- tis poenis comburant.

§. 6. Quo vero ad ipsos Martinum attinet (bone Deus) quid prætermissum; quid non fecimus, quid paternæ charitatis omnium, ac eum ad hujusmodi erroribus re- vocaremus? Postquam enim ipsam obsecravimus, mitius cum eo procedere volentes, illum invitavimus, atque tam per diversos tractatus cum Legato nostro habitos, quam per literas nostras hortati fuimus, ut à prædictis errori- bus discederet, aut oblato etiam salvoconductu, & pecu- nia ad iter necessaria, sine metu seu timore aliquo, quem perfecta charitas foras mittere debuit, veniret, ac Salva- toris nostri, Apostolice Pauli exemplo, non in occulto, sed palam, & in facie loqueretur. Quod si fecisset, pro- certo (ut arbitratur) ad cor reversus, errores suos cognovisset: nec in Romana Cùria, quam tantopere vanis ma- levolentium rumoribus plusquam oportuit tribuendo vi- tuperat, tot reperisset errata, docuissimusque eum luce- clarius, sanctos Romanos Pontifices prædecessores nos- tros, quos præter omnem modestiam injuriosè lacerat, in suis canonibus seu constitutionibus, quas mordere ni- titur, nunquam errasse: quia juxta Prophetam, nec in Galaad resina, nec medicus deest.

Pont. chari- facit Luth- rum, & de- de eundem hortatus f- ut ab erro- bus disset

§. 7. Sed obaudivit semper, & prædicta citatione, om- nibus, & singulis supradictis spretis venire contempsit, ac usque in præsentem diem contumax, atque animo in- durato certius ultra annum sustinuit; & quod deterius est, addens mala malis, de citatione hujusmodi notitiam habens, in vocem temerariæ appellationis prorupit, ad futurum Concilium, contra constitutionem Pii Secundi, ac Julii Secundi prædecessorum nostrorum, qua cavetur, taliter appellantes hæreticorum poena plectendos, (fru- stra etiam Concilii auxilium imploravit, qui illi se non credere palam profertur) ita ut contra ipsum, tanquam de fide notoriè suspectum, imò verè hæreticum, absque ulteriori citatione vel mora ad condemnationem, & dam- nationem ejus tanquam hæretici, ac ad omnium & sin- gularum suprascriptarum poenarum & censurarum seve- ritatem procedere possemus.

Ille rem- futurum Co- ciliium pro- curavit. Pii II. co- habes in fol. 290.

§. 8. Nihilominus de eorundem fratrum nostrorum consilio, Omnipotentis Dei imitantes clementiam, qui non vult mortem peccatoris, sed magis ut convertatur, & vivat: omnium injuriarum hætenus nobis & Aposto- licæ Sedi illatarum oblitus, omni qua possumus pietate uti decrevimus, & quantum in nobis est, agere, ut propo- sita mansuetudinis via, ad cor revertatur, & à prædictis recedat erroribus, ut ipsum tanquam filium illum prodigum ad gremium Ecclesiæ revertentem, benignè recipiamus. Ipsum igitur Martinum, & quoscumque ei adherentes, ejusque receptatores & fautores, per viscera misericor- diæ Dei nostri, & per asperionem sanguinis Domini no- stri Jesu Christi, quo & per quem humani generis redemp- tio, & sanctæ matris Ecclesiæ ædificatio facta est, ex toto corde hortamur & obsecramus, ut ipsius Ecclesiæ pacem, unitatem & veritatem, pro qua ipse Salvator tam instan- ter oravit ad Patrem, turbare desistant, & à prædictis tam perniciosi erroribus prorsus abstineant, inventuri apud nos, si effectualiter paruerint, & paruisse per legitima documenta nos certificaverint, paternæ charitatis affectum, & apertum mansuetudinis & clementiæ fontem.

Et nihilominus Pont. vult ut peccatoris, sed magis ut convertatur, & vivat: omnium injuriarum hætenus nobis & Aposto- licæ Sedi illatarum oblitus, omni qua possumus pietate uti decrevimus, & quantum in nobis est, agere, ut propo- sita mansuetudinis via, ad cor revertatur, & à prædictis recedat erroribus, ut ipsum tanquam filium illum prodigum ad gremium Ecclesiæ revertentem, benignè recipiamus.

§. 9. Inhibentes nihilominus eidem Martino ex nunc, ut interim ab omni prædicatione, seu prædicationis offi- cio omnino desistat.

§. 10. Alioquin in ipsum Martinum, si fortè justitiæ & virtutis amor à peccato non retrahat indulgentiæque spes ad poenitentiam non reducat, poenarum terror coërceat disci- plinæ, eundem Martinum, ejusque adherentes, compli- ces, fautores, & receptatores, tenore præsentium requiri- mus & monemus in virtute sanctæ obedientiæ, & sub prædictis omnibus & singulis poenis eo ipso incurrendis, districtè præcipiendo mandamus, quatenus infra sexagin- ta dies, quorū viginti pro primo, viginti pro secundo, & reliquos viginti dies pro tertio & peremptorio termino as- signamus, ab afflictione præsentium in locis infra scriptis, immediatè sequentes numerandos, ipse Martinus, compli- ces, fautores, adherentes, & receptatores prædicti, à præ- fatis erroribus, eorumque prædicatione, ac publicatione & assertionem, defensione quoque, & libro eorum seu scriptu- rarum editione super eisdem hæc eorum aliquo omnino desistant.

Luthero in- beo prædica- tionis offi- cio omnino desistat. Luthero & adherenti- bus poenarū terror coërceat disci- plinæ, eundem Martinum, ejusque adherentes, compli- ces, fautores, & receptatores, tenore præsentium requiri- mus & monemus in virtute sanctæ obedientiæ, & sub prædictis omnibus & singulis poenis eo ipso incurrendis, districtè præcipiendo mandamus, quatenus infra sexagin- ta dies, quorū viginti pro primo, viginti pro secundo, & reliquos viginti dies pro tertio & peremptorio termino as- signamus, ab afflictione præsentium in locis infra scriptis, immediatè sequentes numerandos, ipse Martinus, compli- ces, fautores, adherentes, & receptatores prædicti, à præ- fatis erroribus, eorumque prædicatione, ac publicatione & assertionem, defensione quoque, & libro eorum seu scriptu- rarum editione super eisdem hæc eorum aliquo omnino desistant.

desistant, librosque ac scripturas omnes & singulos præfatos errores; seu eorum aliquos quomodolibet continentes, comburant, vel comburi faciant. Ipse etiam Martinus errores & assertiones hujusmodi omnino revocet, ac de revocatione hujusmodi per publica documenta in forma juris valida, in manibus duorum Prælatorum consignata, ad nos infra alios similes sexaginta dies transmittenda, vel per ipsummet (si ad nos venire voluerit, quod magis placeret) cum præfato plenissimo salvo conductu, quem ex nunc concedimus, deferenda, nos certiores efficiat, ut de ejus vera obedientia nullus dubitationis scrupulus valeat remanere.

Inhibemus penam hinc in-

§. 11. Alias si (quod absit) Martinus præfatus complices, fautores, adhærentes, & receptatores prædicti, secus egerint, seu præmissa omnia, & singula infra terminum prædictum cum effectu non adimplerint, Apostoli imitantes doctrinam, qui hæreticum hominem post primam & secundam correptionem, vitandum docuit, ex nunc, prout ex tunc, & de converso, eundem Martinum, complices, adhærentes, fautores, & receptatores præfatos, & eorum quemlibet, tanquam aridos palmites in Christo non mamentes, sed doctrinam contrariam, catholicæ fidei inimicam, sive scandalosam, seu damnatam, in non modicam offensam divinæ majestatis, ac universalis Ecclesiæ & fidei catholicæ detrimentum & scandalum dogmatizantes, claves quoque Ecclesiæ vilipendentes, notorios & pertinaces hæreticos, eadem auctoritate fuisse & esse declarantes, eosdem ut tales, harum serie condemnamus, & eos pro talibus haberi ab omnibus utriusque sexus Christi fidelibus prædictis, volumus & mandamus. Eosque omnes, & singulos omnibus prædictis, & aliis contra tales à jure inflictis pœnis, præsentium tenore subijcimus, & eisdem irretitos fuisse, & esse decernimus & declaramus.

Deo Luthero omnia dicitur, & prohibemus illa imprimi, & in scriptis, &c.

§. 12. Inhibemus præterea sub omnibus & singulis præmissis pœnis eo ipso incurrendis, omnibus & singulis Christi fidelibus superius nominatis, ne scripta, etiam præfatos errores non continentia, ab eodem Martino quomodolibet condita vel edita, aut condenda vel edenda, seu eorum aliqua, tanquam ab homine orthodoxæ fidei inimico, atque ideo vehementer suspecta, & ut ejus memoria omnino deleatur de Christi fidelium consortio legere, asserere, prædicare, laudare, imprimere, publicare, sive defendere, per se vel alium, seu alios directè vel indirectè, tacitè vel expressè, publicè vel occultè, seu in domibus suis, sive aliis locis, publicis vel privatis, tenere quoquo modo præsumant: quinimò illa comburant, ut præfertur.

Immet omnes fideles, & evitanti supradicti hæreticos.

§. 13. Monemus insuper omnes, & singulos Christi fideles supradictos, sub eadem excommunicationis lætæ sententiæ pœna, ut hæreticos prædictos declaratos & condemnatos, mandatis nostris non obtemperantes, post lapsum termini supradicti evitent, & quantum in eis est, evitari faciant, nec cum eisdem vel eorum aliquo commercio, aut aliquam conversationem, seu communionem habeant, nec eis necessaria ministrent.

Lutherum, & quæcumque capi manet sub pœnis de quibus hic.

§. 14. Ad majorem præterea dicti Martini, suorumque complicum, fautorum, & adhærentium, ac receptatorum prædictorum, sic post lapsum termini prædicti declarationum hæreticorum & condemnatorum confusionem, universis, & singulis utriusque sexus Christi fidelibus, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Patriarchalium, Metropolitanarum, & aliarum cathedralium, collegiatarum, ac inferiorum Ecclesiarum Prælati, Capitulis, aliisque personis Ecclesiasticis, sæcularibus, & quorumvis Ordinum etiam Mendicantium (præsertim ejus congregationis, cujus dictus Martinus est professus, & in qua degere vel morari dicitur) regularibus exemptis, & non exemptis, necnon universis & singulis principibus, quacumque Ecclesiastica vel mundana fungentibus dignitate, Regibus, Imperatoribus Electoribus, ducibus, marchionibus, comitibus, baronibus, capitaneis, conductoribus, domicellis, communitatibus, universitatibus, potentatibus, civitatibus, terris, castris, & locis, seu eorum habitatoribus, civibus & incolis, omnibusque aliis & singulis supradictis, per universum Orbem, præsertim in eadem Alemania constitutis mandamus, quatenus sub prædictis

Bullar. Magn. Tom. I.

omnibus & singulis pœnis, & vel eorum quilibet, præfatum Martinum, complices, adhærentes, receptantes, & fautores personaliter capiant, & captos ad nostram instantiam retineant, & ad nos mittant, reportaturi pro tam bono opere à nobis & Sede Apostolica remunerationem, præmiumque condignum, vel saltem eos, & eorum quemlibet, de metropolitanis, cathedralibus, collegiatis, & aliis Ecclesiis, domibus, inonasteriis, conventibus, civitatibus, dominiis, universitatibus, communitatibus, castris, terris, ac locis respectivè, tam clericis, & regulares, quam laici, omnes & singuli supradicti omnino expellant.

Loca ad quæ declinaverit Lutherus, & ejus sequaces interdico subijcimus.

§. 15. Civitates, verò, dominia, terras, castra, villas, comitatus, fortalitia, oppida, & loca quæcumque ubilibet consistentia, eorum & earum respectivè metropolitanas, cathedrales, collegiatis, & alias Ecclesias, monasteria, prioratus, domus, conventus, & loca religiosa vel pia, cujuscumque ordinis, ut præfertur, ad quæ præfatum Martinum, vel aliquem ex prædictis declinare contigerit, quandiu ibi permanerint, & triduo post recessum, Ecclesiastico subijcimus interdico.

Præcipi, præfatis, ut Lutherus, & ejus adherentes, hæreticos publicari faciant.

§. 16. Et ut præmissa omnibus innotescant, mandamus insuper universis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Patriarchalium, Metropolitanarum, & aliarum cathedralium, ac collegiatarum Ecclesiarum prælati, capitulis, aliisque personis Ecclesiasticis, sæcularibus, & quorumvis Ordinum supradictorum regularibus, fratribus religiosi, monachis, exemptis & non exemptis supradictis, ubilibet, præsertim in Alemania constitutis, quatenus ipsi vel eorum quilibet sub similibus censuris & pœnis, eo ipso incurrendis, Martinum, omnesque & singulos supradictos, qui elapso termino hujusmodi mandatis seu monitis nostris non patuerint, in eorum Ecclesiis, Dominicis, & aliis festivis diebus, dum inibi major populi multitudo ad divina convenit, declaratos hæreticos, & condemnatos publicè nuntient, faciantque, & mandent ab aliis nuntiari, & ab omnibus arctius evitari.

Et comp. præmissa publicari, mandamus, & excommunicari publicacionem impedientes.

§. 17. Necnon omnibus Christi fidelibus, ut eos evitent, pari modo sub prædictis censuris & pœnis. Et præfentes literas vel earum transumptum sub forma infra scripta factum, in eorum Ecclesiis, monasteriis, domibus, conventibus, & aliis locis legi, publicari, atque affigi faciant. Excommunicamus quoque & anathematizamus omnes & singulos, cujuscumque status, gradus, conditionis, præminentie, dignitatis, aut excellentie fuerint, qui quo minus præfentes literæ, vel earum transumpta, copie seu exemplaria in suis terris & dominiis legi, affigi & publicari possint, fecerint, vel quoquo modo procuraverint, per se vel alium, seu alios, publicè vel occultè, directè vel indirectè, tacitè vel expressè.

Transumptis creati subibi.

§. 18. Postremò quia difficile foret præfentes literas ad singula quæque loca deferri, in quibus necessarium foret, volumus & Apostolica auctoritate decernimus, quod earum transumptis manu publici notarii confectis & descriptis, vel in Alma urbe impressis, & sigillo alicujus Ecclesiastici Prælati munitis, ubique stetur, & plena fides adhibeatur, prout originalibus literis staretur & adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Insisto publicandi hanc bullam. Quam publicam non inveni, sed hic Pont. de ea testatur in seq. bulla.

§. 19. Et ne præfatus Martinus, omnesque alii supradicti, quos præfentes literæ quomodolibet concernunt, ignorantiam earundem literarum, & in eis contentorum omnium & singulorum prætereundere valeant, literas in Basilicæ principis Apostolorum, & Cancellariæ Apostolicæ, necnon Cathedralium Ecclesiarum Brandeburgensium, Misnen. & Mespbergen. valvis affigi & publicari volumus. Decernentes, quod earundem literarum publicatio sic facta, supradictum Martinum, omnesque alios & singulos prænomatos, quos literæ hujusmodi quomodolibet concernunt, perinde ardeat, ac si literæ ipsæ die affixionis & publicationis hujusmodi eis personaliter lectæ, & intimatæ forent, cum non sit verisimile, quod ea quæ tam patenter fiunt, debeant apud eos incognita remanere.

Clausula de rogatoria.

§. 20. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, seu si supradictis omnibus & singulis, vel eorum alicui, aut quibusvis aliis à Sede Apostolica prædicta, vel ab ea potestatem habentibus, sub quavis forma, etiam confessionali, & cum quibusvis etiam fortissimis

simis clausulis, aut ex quavis causa, seu grandi confide- ratione, indultum vel concessum existat, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales id importantes, de indulto hujusmodi mentionem, ejusdem indulti tenores, causas, & formas, perinde ac si de verbo ad verbum inserebantur, ita ut omnino tollatur, presentibus pro expressis habentes.

Sanctio per- ualu.

§. 21. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc pagi- nam nostrae damnationis, reprobationis, rejectionis, de- creti, declarationis, inhibitionis, voluntatis, mandati, hortationis, obsecrationis, requisitionis, monitionis, as- signationis, concessionis, condemnationis, subjectionis, excommunicationis, & anathematizationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc atten- tare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. An. 8. Dat. Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarna- tionis Dominicae millesimo quingentesimo vigesimo, xvii. Kalen. Julii, Pontificatus nostri Anno octavo.

XLI. Damnatio & excommunicatio Martini Lutheri haeretici, & ejus sequacium.

Errorum ejusdem Martini damnationem habes in const. precedente.

Edita An. D. 1511.

LEO EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

DEcet Romanum Pontificem, ex tradita sibi divi- nitus potestate, poenarum spiritualium, & tempo- raliu, pro meritorum diversitate dispensatorem con- stitutum, ad reprimendum nefarios conatus perverso- rum, quos noxiae voluntatis adeo depravata captivat intentio, ut Dei timore postposito, canonice sanctio- nibus, mandatisque Apostolicis neglectis, atque con- temptis, nova & falsa dogmata excogitare, ac in Ecce- sia Dei nefarium schisma inducere, aut schismaticis ip- sis inconstitem Redemptoris nostri tunicam, ortho- doxaeque fidei unitatem scindere satagentibus, favo- rem praebere, assistere, adhaerereque non verentur, ne Petri navicula, sine gubernatore, & remige navigare videatur, contra tales, eorumque sequaces, acrius insur- gere, & exaggeratione poenarum, & alias opportuno remedio ita providere, ne iidem contemptores in repro- bum sensum dati, illisque adhaerentes, falsis commen- tis, ac subdolis eorum malitiis simplicem turbam decipiant, ac in eundem errorem & ruinam secum trahant, ac veluti morbo contagioso contaminent, & ad majo- rem ipsorum damnationum confusionem, omnibus Chri- sti fidelibus publice ostendere, ac palam declarare, quam formidabilium censurarum, & poenarum illi rei exi- stant, ad hoc, ut ipsi sic declarati & publicati, confusi- tandem & compuncti, ad cor suum redire, & ab eorum- dem excommunicatorum, & anathematizatorum pro- hibita conversatione, & participatione, ac etiam obe- dientia, se penitus subtrahant, ut divinam ultionem evadant, illorumque damnationis participes minime fiant.

Hic Pont. edidit contra Lutherum episc. praer- doctum. Post cuius publico immo- nitione illius servatores ad li- dem Carholi- cam convulsi- sunt. Lutheri- tus amantem- yva communi- & sequaces omnia ha- bent.

§. 1. Sanè alias, cum quidam falsi fidei cultores, munda- di gloriam quærentes, &c. Omittitur reliquum hujus narrativæ, quoniam tota bulla est quæ immediate præcedit.

§. 2. Cum autem, sicut accepimus, licet post litera- rum afflictionem & publicationem post elapsam terminum, seu terminorum hujusmodi in literis per nos præfixi hujusmodi seu præfixorum (quos quidem terminos elap- sos fuisse & esse omnibus Christi fidelibus & per præ- sentes significamus. & fidem facimus) nonnulli ex eis, qui ejusdem Martini errores secuti fuerunt, ipsarum li- terarum ac monitionum, & mandatorum nostrorum noti- tiam habentes, spiritu sanioris consilii ad cor reverfi,

errores suos confiteantur, & haereticam in manibus nostris abjurantes, ad veram fidem catholicam se converten- tes, absolutionis beneficium, juxta facultatem eisdem nuntiis desuper concessam obtulerunt, & in nonnullis civitatibus & locis dictæ Germaniæ, libri, & scripturæ dicti Martini juxta mandata nostra publice cremati fue- rint, tamen ipse Martinus (quod non sine gravi animi molestita, & mentis nostræ perturbatione referimus) in reprobum sensum datus, non solam errores suos infra præmissum terminum revocare, & de revocatione hu- jusmodi nos certiores facere, seu ad nos venire contemp- sit, verum tanquam petra scandali pejora prioribus contra nos & hanc sanctam Sedem, & fidem Catholi- cam scribere & prædicare, & alios ad hoc inducere non est veritus, propter quod, sicut ipse jam haereticus est declaratus, ita & alii etiam non parvæ auctoritatis & di- gnitatis, propriae suæ salutis immemores, ipsius Martini pestiferam haereticorum sectam publicè & notoriè se- quentes, eique palam & publicè auxilium, consilium, & favorem subministrantes, ipsumque Martinum in suis inobedientia & contumacia confuentes, & alii publi- cationem dictarum literarum impediendo, poenas in dictis nostris literis contentas damnabiliter incurrerent, & haeretici merito sunt habendi, atque ab omnibus Christi fidelibus evitandi, dicente Apostolo, Haereticum hominem post unam, & secundam correctionem devita- ta, sciens quia subversus est qui ejusmodi est, & delin- quit, cum sit proprio judicio condemnatus.

§. 3. Ut igitur cum Martino & aliis haereticis excom- municatis, & anathematizatis, & maledictis merito co- pulentur, & sicut in delinquendo dicti Martini pertinacia sequuntur, ita poenarum & nominis participes fiant, secumque Lutherani vocem, & debitas portent poenas, cum præmissa adeo manifesta, & notoria sunt ef- fecta, & permanentes ita ut nulla probatione aut moni- tione vel citatione indigeant, prout sic fore decernimus & declaramus: Martinum & alios, qui eundem Marti- num in suo pravo, & damnato proposito obstinatum se- quuntur, ac etiam eos, qui eum etiam præsidio militari defendunt, custodiunt, & propriis facultatibus, vel alias quomodolibet sustentare non verentur, ac auxilium, consilium, vel favorem quovis modo præstare & sub- ministrare praesumpserunt, & praesumunt, quorum om- nium nomina, cognomina, & qualitates, et si quavis celsa vel grandi præfulgeant dignitate, presentibus ha- beri volumus pro expressis, ac si nominatim exprime- rentur, ac in illorum publicatione vigore praesentium faciendâ nominatim exprimi possent, decernimus ex- communicationis, & etiam anathematis, necnon maledi- ctionis aeternæ, & interdicti, ac in eos, & eorum deli- cendentes dignitatum, honorum, & bonorum, privationis, & inhabilitationis ad illa, necnon bonorum con- scriptionis, & criminis læsæ Majestatis & alias sententias censuras, & poenas, etiam in haereticos à canonibus in- dictas in dictis, literis contentas damnabiliter inci- disse.

Martinum ideo & re- sequentes maledicti & alios poe- nas incurrunt & censuræ.

§. 4. Civitates quoque, terras, castra, oppida, & loca, in quibus tunc pro tempore fuerint, & ad quæ eos declina- re contigerit, ac quæ in illis sunt, ac alias etiam cathedra- les & metropolitanæ, monasteria, & alias religiosa & pia loca, etiam exempta, & non exempta, quocumque Ecce- siastico interdicto supposita esse, ita ut illo durante, illis prætextu cujusvis indulti Apostolici, præterquam in casibus à jure præmissis, & in illis, non alias quam januis clausis, ac excommunicatis, & interdictis exclusis, ne- queant missæ & alia divina officia celebrari, Apostolica auctoritate tenore praesentium declaramus, illosque pro excommunicatis, & anathematizatis, maledictis, interdi- ctis, privatis, & inhabilibus, ubicumque locorum denun- tiari, & publicari, ac ab omnibus Christi fidelibus arctius evitari præcipimus & mandamus.

Interdictum Ecclesiasticum applicari.

§. 5. Et ut in omnibus tantum in Dei & Ecclesiae suæ vili- pendium Martini & sequacium & aliorum inobedi- entium obstinata temeritatis audacia innotescat, ne mor- bida pecus gregem inficiat, parique sincera ad infectio- nem trahatur, universis & singulis Patriarchis, Archie- piscopis, Episcopis, patriarchalium, metropolitan, ca- thedralium,

Illaque & Praesens ut communicatores publici mandati.

thedralium & collegatarum Ecclesiarum prelati, capitulis, & personis Ecclesiasticis, & quocumque Ordinum etiam Mendicantium religionis exemptis, & non exemptis ubilibet constitutis, in virtute sancte obedientie, & sub excommunicationis lare, & censura penis mandamus, quatenus ipsi & quilibet eorum, & postquam vigore presentium requisiti fuerint, infra tres dies, quorum unum pro primo, & alterum pro secundo, & reliquum pro tertio & perceptorio termino, & canonica monitione premissa assignamus, eisdem Martinum, & alios excommunicatos, anathematizatos, maledictos & hereticos declaratos, aggravatos, interdictos, privatos, & inhabiles, & in presentium executione nominatos in eorum Ecclesiis, Dominicis, & aliis festis diebus (dum major inibi populi multitudo convenit ad divina) cum Crucis vexillo, pulsatis campanis, & accensis candelis, ac demum extinctis, & in terram projectis, & concultatis, cum trina lapidum projectione, aliisque caeremoniis in similibus observari solitis, publice nuncient, & faciant, & mandent ab aliis nunciari, & ab omnibus Christi fidelibus arctius evitari. Ad majorem insuper prelati Martini, aliorumque hereticorum supradictorum, adhaerentium & sequacium, & fautorum confutationem, in virtute sancte obedientie mandamus omnibus & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliarum Ecclesiarum Prelatis, ut sicut ipsi ad sedandum schismata, auctore Hieronymo, constituti fuerunt, ita nunc, urgente necessitate, prout eorum incumbit officio, constituent se murum pro populo Christiano, non tacendo tanquam canes muti non valentes latrare, sed incessanter clamando, & exaltando vocem, & predicando, & predicari faciendo verbum Dei, ac veritatem fidei Catholicae, contra damnatos articulos, & hereticos supradictos.

§.6. Necnon omnibus, & singulis parochialium Ecclesiarum Rectoribus, ac religiosis quorumcumque Ordinum, etiam Mendicantium, exemptis & non exemptis, ut premititur, similiter in virtute sancte obedientie mandamus, ut sicut ipsi habes a Domino constituti sunt, ita spirituales imbrem in populo Dei seminare, & contra supradictos articulos, ut prefertur, damnatos, sicut etiam eorum incumbit officio, publice publicare non vereantur. Scriptum est enim, quod perfecta charitas foras mittit timorem. Vos igitur, & vestrum singulorum tam meritorii negotii devota mente suscipientes, vos in illius executione sic sollicitos, ac verbo, & opere studiosos, atque diligentes exhibeatis, quod ex vestris laboribus, divina nobis favente gratia, sperati fructus adveniant, ac per sollicitudinem nostram, quae causas pias gerentibus pro retributione debetur, palmam gloriae non solum consequi mereamini, verum etiam apud nos & Sedem praedictam non immerito valeatis de exalta diligentia vestra uberius commendari.

§.7. Verum quia difficile foret praesentes declarationis, & publicationis literas ad praesentiam, & personam propriam Martini, & aliorum declaratorum, & excommunicatorum hujusmodi personaliter deducere, propter eis faventium potentiam, volumus ut affixio, & publicatio praesentium literarum in valvis duarum cathedralium seu metropolitanarum, aut unius cathedralis, & alterius metropolitanae in dicta Alemania consistentium Ecclesiarum, per unum ex Nunciis nostris ibidem existentibus facta ita eos liget & ardet, Martinumque & alios declaratos, damnatos hujusmodi demonstrat in omnibus, & per omnia, ac si eis, & eorum cuilibet personaliter intimata, & praesentata fuissent.

§.8. Et quia etiam difficile foret praesentes literas ad singula quaeque loca deferre, in quibus earum publicatio necessaria foret, volumus, & praesata auctoritate decernimus, quod earum transumptis, sigillo alicujus Praelati Ecclesiastici, seu ex Nunciis nostris praedictis munitis, & manu alicujus publici Notarii subscriptis ubique stetur, prout praesentibus originalibus literis staretur, si essent exhibitae vel ostensa.

§.9. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quae in prioribus literis nostris praedictis volumus non obstat, ceterisque contrariis quibuscumque.

§.10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc praesentium nostrae constitutionis, declarationis, praecipii, mandati, assignationis, voluntatis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis haec attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo vigesimo primo, tertio Nonas Janvar. Pont. nostri octavo.

Institutio Tertiae Regulae pro Fratibus, & Sororibus Tertii Ordinis S. Francisci Assisensis, de Poenitentia nuncupatis, sub tribus votis essentialibus in communi viventibus.

Tertiam Regulam hujusmodi B. Franciscus constituit pro secularibus, ut videre est sup. in const. 2. Nicol. IV. Supra montem. Sed cum aliqui religiosi viventes illi regula se addixissent, ideo hic Pont. eam illis accommodavit, ut hic legitur. Quos tamen Pius V. subiecit Praelatis Ordinis Fratrum de Observantia in const. 63. Ea est. Et hanc subiectionem declaravit Six. V. in const. 28. Romani. Ac de electione Praelatorum hujus Tertii Ordinis habemus const. 33. Clem. VIII. Decet. Qui in alia sua const. 51. illius privilegia confirmavit. Et tandem Provinciam Dalmaticam, & Justinopolitanam. Vicario generali subiecit in const. 91. Pro nostro.

Alia autem quae totum Ordinem S. Francisci respiciunt, indicavi vobis sup. in const. 5. Honor. III. Solet.

LEO PAPA X.
Dilectis filiis Fratibus, & Sororibus Tertii Ordinis S. Francisci, sub tribus votis essentialibus in Congreg. viventibus.

Inter cetera nostro regimini credita, ea nos potissimum sollicitos reddunt, per quae frenatis mundi carnisque concupiscentiis, innocentiae, primaeque pacis caelitus tranquillus status ad suam primaevan reduci cognoscitur originem.

§.1. Dudum siquidem hujus gratia Nicolaus Papa IV. praedecessor noster, Tertiam Regulam B. Francisci, quam de Poenitentia appellavit, per quam almus Confessor, homines utriusque sexus fideles, Spiritu Dei plenus salutate contendebat, confirmavit, & approbavit.

§.2. Verum quia temporis decursu, spirante illo Spiritu sancto, non solum viri conjugati, mundique hujus incolae, pro quibus a Francisco praefata Tertia Regula edita fuerat, verum etiam innumeratum Virginum Chori, tribus essentialibus, & a quibusdam etiam clausurae nostra auctoritate assumptae, votis, constructisque Monasteriis quamplurimis, non sine militantis Ecclesiae fructu multiplici, & aedificatione, praefati Tertii Ordinis jugo sua colla subdiderunt.

§.3. Et quoniam in dicta Tertia Regula, quaedam maritatis accommodata, caelibus vero, virgineoque statui sub hujusmodi Tertia Regula Domino famulantibus nullatenus decentia innectuntur, ob quod castorum animorum nitidi affectus, ac juxta Domini voluntatem, pretiosum a vili separantes, eandem Tertiam Regulam in modum qui sequitur distinctam, de novo confirmamus, & approbamus, ac vobis, & successoribus vestris servandam transmittimus, cujus tenor sequitur, & est talis.

De Novitiarum, seu Novitiarum ingressu. Cap. I.

Fratres, seu Sorores ad hunc Tertium Ordinem recipiendi, debent esse fideles, Catholici, de haeresi non suspecti, in obedientia Rom. Ecclesiae firmi, matrimonio non

sanctio p...
nati.

Dat. P. An. 8.
423. Janv.

XIII.

Edita An. B.
1511.

Exordium.

Nicolaus regu...
lam tertii Or...
dinis a B. Fra...
ncisco editam
confirmavit
in sua const...
cit. in rub.
Cui Ordini
non solum sa...
culares se ad...
dixerunt, sed
etiam regula...
tes.

Hic ideo Pont...
illam regulam
pro ista regula...
laribus accom...
modat.

De
Novitiarum
receptione.
Ad hoc a. 1511.

denudatio est con-
stit. 7. 1. 5. huc
V. Cum de, &
ibi not.

non ligati, debitis expediti, corpore sani, animo prompti, nulli vulgari infamia maculati, cum proximis reconciliati. Et de his omnibus, antequam recipiantur, ab eo qui recipiendi habet facultatem, sunt diligenter examinandi.

De his, quæ habent promittere Fratres, & Sorores in Professione hujus Tertia Regula. Cap. I I.

Habitum Fra-
trum, & So-
rorum, & for-
ma professio-
nis.

FRatres, & Sorores, postquam per unum integrum annum habitum probationis detulerint (qui de vili panno, arbitrio Visitatoris esse debet) si conversatio laudabilis fuerit apud Conventum in quo quis, vel quæ habitum probationis portaverit, de consilio dicti Conventus, ad professionem dicti Ordinis recipiatur. In qua Professione promittat servare mandata Dei, ac satisfactorum de transgressionibus, quas facere posset in futurum contra hanc Tertiam Regulam, ubi à Prælati requisitus fuerit, vivendo in obedientia, sine proprio, & in castitate.

De Ieiunio. Cap. I I I.

Ieiunia.

FRatres, & Sorores perpetuis temporibus, feria secunda, quarta, sexta, & Sabbato (excepto Dominicæ Nativitatis festo) carnes non comedant. Et à festo omnium Sanctorum usque ad Resurrectionem Domini, omni feria quarta, & sexta jejunare teneantur. Ac similiter quilibet sexta feria totius anni. Item à festo B. Martini usque ad Nativitatem Domini jejunent quotidie, inuncta Quadragesima universalis Ecclesiæ, usque ad Resurrectionem Domini, quam tamen à Quinquagesima incipere debent. Diebus vero, quibus non jejunatur, bis tantum die dumtaxat comedant. Excepto quod à festo Paschæ usque ad mensum Octobris, laborantes pœnoso, seu gravi labore, ter in die refici poterunt, jejuniorum semper diebus exceptis. Poterunt autem itinerantes, infirmi, debiles, tempore necessitatis jejunium solvere.

De divino officio, & oratione. Cap. I V.

Silentio, con-
fessione, & co-
munionem.

FRatres, & Sorores in Ecclesia servent silentium, præsertim quando Missa celebratur, vel sermo Dei proponitur. In aliis vero locis servent quod per suos Superiores circa silentium illis fuerit ordinatum. Debent etiam quolibet die in sacro, intra se, & Deum, cogitare quid fecerint, dixerint, vel cogitaverint. Quolibet autem die (si potuerint commodè) debeant audire Missam. Et procurare debent, quod habeant virum religiosum, qui illis verbum Dei certis diebus proponat, & eos ad pœnitentiam, & virtutes inducat. Illi autem, vel illæ, qui vel quæ horas canonicas sciunt per se dicere, debent horas canonicas secundum usum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ persolvere. Qui vero horas canonicas nesciunt dicere, dicant duodecim Pater noster pro matutino, & pro quolibet aliarum horarum septem, addito Gloria Patri in fine cujuslibet Pater noster, addito etiam Credo, & Miserere mei Deus in principio Primæ, & Completorii. Et quia præmissa nesciunt, ter Pater noster pro pœnitentia dicere debeat. Quoties autem prandium, vel cibum sumunt, gratias Deo reddere debent. De Confessione vero Sacramentali, & sacra communione sumenda, servabant ordinationem Nicolai Papæ Quarti, quod ter in anno confiteantur, atque communicent, vel etiam Statuta à suis Superioribus super hoc ordinata.

De Prælatorum, & officiorum ordinatione. Cap. V.

Officiorum or-
ditione, &
subjectione Or-
dini Fratrum
Minorum.

Tu intellige
de Observan-
tia, ex constit.
St. Clementis.
Ratio.

Quilibet domus, si Monasterium virorum fuerit, habeat Superiorem istius fraternitatis, qui Minister localis appellabitur. Si vero mulierum, Mater dicatur. Et eligentur per suos Conventus, vel instituentur per suos Provinciales Superiores, seu Visitatorem Generalem. Ita tamen, quod nullus sit perpetuus, sed certi temporis. Qui Ministri, & Matres obediunt per omnia, quæ ad præsentem Regulam spectant, Provincialibus Ministris Ordinis Minorum B. Francisci, & Visitatoribus

deputatis ab ipsis Ministris, quandiu in dictis officiis fuerint. Quo vero ad alia officia intra domum, servabunt statuta sua.

De modo inserius, exteriusque conversandi. Cap. VI.

Cum Fratres, & Sorores hujus fraternitatis dicantur de Pœnitentia, oportet eos ab omni curiositate, tam in vestibus, quam in aliis quibuscumque abstinere. Et juxta Apostolicum Principis B. Petri salubre consilium, depositis certis vanis hujus sæculi ornamentis, nullum ornamentum corporale portare debent, nisi solum humile, & necessarium tegumentum corporis sui. Debent etiam ab accessu Curiarum Principum, Dominorum, ubi mollia hujus mundi (Domino testante) habentur, omnino cavere. Nec ullo unquam tempore choreis, ludis, jocis, & aliis histrionum vanitatibus interesse. Debent quoque esse parci in verbis, & locutionibus, quæ raro sine peccato multiplicantur. Et super omnia ab omni mendacio, & juramento quocumque juxta mandatum Domini, nisi pro pace, fide, calumnia, & testimonio perhibendo, cavere debent. Et omni die in sero, inter cetera, debent examinare se, si vel mendacium, vel juramentum aliquod fecerint, & pro quolibet ter Pater noster dicere debent.

De visitatione, & cura infirmorum. Cap. VII.

Si quis Frater, vel Soror hujus Fraternitatis in infirmitate ceciderit, Minister domus, vel Mater, semel quotidie, per se, vel per aliam personam visitare teneatur. Et de bonis communibus omnia necessaria diligenter faciat illi ministrari. Teneatur quoque infirmum vel infirmam monere ad pœnitentiam acceptandam, veramque conversionem ad Deum faciendam, mortis propinquitatem & judicii divini distractionem, simulque divinam misericordiam proponendo.

De visitatione, quam Prælati debent facere circa Fratres & Sorores. Cap. VIII.

Minister Provincialis Fratrum Minorum, vel Visitator ejusdem Ordinis, cui ipse commiserit, visitabit quolibet anno, semel tantum in qualibet domo, cum præsentia seniorum. Et facta visitatione, non debet intrare officinas, nec alia interiora Sororum. Ipse autem Visitator nunquam solus maneat, & separatus cum aliqua Sorore. Debent autem Ministri, & Matres, dicere Visitatori defectus, qui correctione indigent. Similiter & alii Fratres, & Sorores. Et si alii fuerint incorrigibiles, judicio discretorum, vel discretarum domus, tanquam morbida pecora ejiciantur de Congregatione.

De officio mortuorum. Cap. IX.

Postquam aliquis Frater, vel Soror ab hac luce migraverit, curabit Minister, seu Mater quod ejus exequia solemniter celebrentur. Quibus exequiis omnes Fratres, vel Sorores alicujus domus, ubi ipsum mori contigerit, personaliter interesse debent, nec recedere, donec corpus traditum sit sepulturæ. Et pro anima cujuslibet defuncti, vel defunctæ, infra octo dies, quilibet Sacerdos unam Missam, scientes autem psalterium, quinquaginta psal. nescientes vero psal. quinquaginta Pater noster, & in fine cujuslibet, Requiem æternam dicere teneantur. In fine autem cujuslibet anni, seu infra quemlibet annum, quilibet Sacerdos tres Missas pro defunctis, scientes psalterium, unum psalterium; nescientes vero psalterium, centum Pater noster, cum Requiem æternam, in fine cujuslibet dicere debeant. Et circa ista officia pro defunctis, & alia officia divina, in præsentem serie annexa, cura imponitur Ministris, & Matribus, ut fideliter persolvantur.

De obligatione contentorum in Regula. Cap. X.

Omnia & singula in præsentem Regula contenta, sunt consilia ad facilius salvandas animas Viatorum. Et

Qualitas
stium, &
cursum

Infirmi.

Visitator
officio.

Defuncti
exequiis.

Obligatio
ad via con-
& clausura

Et nulla sunt obligatoria ad peccatum mortale vel veniale, nisi humano vel divino jure aliquis alias esset obligatus. Obligantur tamen Fratres, & Sorores facere poenitentias sibi à Superioribus impositas, quando super hoc requiruntur. Obligantur etiam ad tria Vota essentialia, paupertatem, nihil habendo in speciali; castitatem, quia post votum non possunt matrimonium contrahere, nec sine transgressione vitii carnis se immiscere, & obedientiam, quantum ad illa, sine quibus non potest commode ista fraternitas manuteneri. Tenentur etiam ad clausuram servandam illam quae ipsam expressè servare voverint, quod omnibus, & singulis Conventibus concedimus, dummodo hospitalitas, & charitas quam exercere solent apud infirmos, nullum cum honestate patiatur detrimentum.

P. An. B. o. Janu. Dat. Romae apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die vigesima Januarii millesimo quingentesimo vigesimo primo, Pont. nostri anno octavo.

LIII. Inquisitorum haereticæ pravitatis jurisdictionem, per adjunctionem alterius Judicis, non intelligatur diminuta in proceden. contra Maleficos, sortilegos, à fide apostatantes, &c. Et officiales saeculares absque processu revisione, eorum sententias exequantur.

Quoad secundam partem idem statuit Innoc. VII. sup. in sua const. 10. Dilectus, ubi notavi.

LEO EPISCOPUS,

P. An. D. Universis & singulis locorum ordinariis, ac haereticæ pravitatis inquisitoribus in dominio Venetorum consistensibus. Salutem & Apostolicam Benedictionem.

Pont. ex lib. de dignitate **H**onestis petentium votis libenter annuimus, eaque favoribus prosequimur opportunis. Alias ad petitionem dilectorum filiorum nobilium virorum Ducis, & Domini Venetorum, cum in Brixienti & Bergomensis civitatibus, & diocesis, quoddam hominum genus perniciosissimum ac damnatissimum labe haeretica, per quam suscepto renuntiabatur baptismatis sacramento, Dominum abnegabant, & satanae, cujus consilio seducebantur, corpora, & animas conferebant, & ut illi rem gratam facerent, in necandis infantibus passim studebant, & alia maleficia & sortilegia exercere non verebantur, quod ita factum esse videbatur, ut ad eorum errorem extirpandum opportuna adhiberentur remedia. Volentes etiam ejusdem generis nonnullos indicibili poena obstinate vitam potius perfide amittere, quam errorem suum cognoscere maluisse, & propterea de rigoroso nimium (ut dicebatur) vestri ordinariorum contra tales processu dubitantes, Venerabilem fratrem Episcopum Polensem, nostrum & Apostolicæ Sedis apud eisdem Ducem & Dominum Nuntium vobis adjungendum duximus, cum facultate per se vel alium, seu alios processus per vos habitos, seu factos examinandi, & revidendi: & si vos Inquisitores processus prædictos ritè, & rectè, ac juxta formam juris habitos fecissetis, contra tale hominum damnatorum genus unà vobiscum procedendi & inquirendi, necnon procuratores, & advocatos, scribas, ceterosque ad Inquisitionis præfatæ exercitium necessarios, & opportunos, officiales, & ministros cum competentibus salaris deputandi, & homines prædictos (quod redire ad Ecclesiæ unitatem vellent) clementer suscipiendi, eisque poenitentiam salutarem injungendi, & eos absolvendi, etiam in utroque foro, & incorrigibiles condemnandi, & brachio saeculari tradendi, ceteraque quae vos de jure vel consuetudine facere possitis, & deberetis, faciendi, gerendi, exercendi, & exequendi, prout in literis desuper confectis continetur.

nonnullis denotat. Curia. f. l. d. l. p. r. m. t. m. s. c. m. i. n. b. i. §. 1. Cum igitur commissionis hujusmodi vigore præfatus Nuntius venerabilem Fratrem Episcopum Justinopolitanum in partibus illis commorantem, ad præmissa unà vobiscum pertractanda, & exequenda subdelegaverint, vosque & ipse subdelegatus in valle Communica Brixientis diocesis, ubi maxime hujusmodi damnati

generis homines vigent, & pullulant, processeritis, ac nonnullos culpabiles reprobos, & curiæ saeculari tradendos, necnon jam condemnatos habueritis, videtur quod per Venetorum Collegium Prætori Brixienti mandatum fuerit, ne sententias hujusmodi exequeretur, & vobis de eisdem subdelegato, ut ad executionem illarum procederetis inhiberet, prout inhibendum fuit: ac expensas & salaria pro hujusmodi inquisitionis negotio necessaria submoveret, & detraheret: necnon processus contra culpabiles prædictos habitos & factos eis transmitteret, seu transmitti faceret: & quod deterius est, subdelegatum prædictum ad coram eis in civitate Venetiarum comparandum cogeret, & compelleret, prout coactus & compulsus fuit.

hic ergo Pont. Inquisitionis jurisdictionem, veram esse decernit, non obstante datione adjunctionis. §. 2. Et quia propter dictas literas, in quibus dictus Nuntius adjunctus fuit, ab aliquibus hæsitatur, an propter hoc facultas vestra diminuta existat, ita quod prout ante datas hujusmodi literas potuissetis, procedere non possitis, indecensque & contra juris & factorum canonum dispositionem, ac Ecclesiasticam libertatem existat, laicos de personis & causis Ecclesiasticis se intronittere, nollesque injunctam à vobis executionem adimplere, nisi processibus, ac sententiis per eos vitis, & examinatis, ac si ipsi in clericos, causasque Ecclesiasticas superioritatem & jurisdictionem haberent, cum tamen in clericos, causasque hujusmodi laicis nulla facultas attributa sit, quos obsequendi & exequendi manet necessitas, non auctoritas imperandi, propter quod inter Christi fideles non modicum surgit scandalum. Nos igitur, ne quod ad salutem animarum, & dictarum causarum faciliorem expeditionem introductum est, in damnum & perniciem convertatur, & propterea ob diuturnitatem temporis infelices animæ hujusmodi peccatis magis graventur, & ad omne circa hoc dubium tollendum, vos prout ante datas dictas literas, de jure & consuetudine seu privilegio procedere poteratis, necnon etiam contra maleficos, & sortilegos, ac à fide apostatantes, prout criminis postulaverit qualitas, procedere posse, & debere, auctoritate Apostolica, tenore præsentium decernimus, & declaramus.

Omnesque m. n. m. d. n. s. i. n. q. u. i. s. i. t. o. r. u. m. e. x. d. q. u. a. n. t. u. r. a. b. s. q. u. e. v. i. s. i. o. n. e. p. r. o. c. e. s. s. u. m. §. 3. Vobis committentes, & mandantes, ut eosdem Venetos, & illorum Ducem, ac officiales suos, ne ipsi ulterius in hujusmodi causis se intronitterent, sed quod injunctas sibi executiones & fortè injungendas, postquam requisiti fuerint, sine aliqua processuum per dictos Ecclesiasticos iudices factorum, visione vel examinatione promptè exequantur, moneatis, & hortemini. Et si hoc facere neglexerint vel recusaverint, vos eos per censuras Ecclesiasticas, & alia juris opportuna remedia, appellatione postposita compellatis.

Quibuslibet que non obstantibus. §. 4. Præmissis ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, statutisque & consuetudinibus civitatum & diocesium prædictarum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

P. An. B. die 15. Febr. Dat. Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die decimoquinto Februarii, millesimo quingentesimo vigesimo primo, Pont. nostri Anno Octavo.

XLIV. Quod Fratres Milites, & alix personæ Militiæ de Alcantara, ejusque Ecclesiæ perfruantur omnibus, indultis, privilegiis & indulgentiis concessis, & concedendis Ordini Cisterciensi S. Benedicti.

Consonat quoad alios hujus Ordinis milites de Calatrava const. 16. Jul. II sup. Romani. Et vide notanda inf. in const. 30. Greg. XII. Romani.

LEO EPISCOPUS, *Ed. An. D. 1521.*
Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. **I**n Apostolicæ dignitatis specula, licet immeriti, disponente Domino constituti, sub regularibus institutis studio piæ vitæ vacantibus personis, Apostolici favoris

præsidium libenter impendimus, ac in his quas solidationem gratas, & profectum, ac tranquillitatem earundem respiciunt, nos eis gratiosos, & favorabiles exhibemus, prout etiam Catholicorum Regum vota exposcunt, & id conspiciamus in Domino salubriter expedire.

*Hon. III. ex-
ponem' a de-
cimo conse-
cra' d'ni Ci-
sterciens' in
sub. cons. 6.*

§. 1. Datum siquidem, postquam fel. rec. Honorius Tertius, ex nullis ab Abbate monasterii Cisterciens. Cabilonen. dioc. ejusque Coabbatibus, & Prioribus, ac Abbatibus, & aliis personis Cisterciens. Ordinis, de terris suis ante generale Concilium acquisitis, etiam de illis quas aliis concesserant excolendas, & ad eos redigant, si eas manibus propriis, aut sumptibus colerent decimas exigere aut extorquere præsumerent, inter alia per quasdam ejus literas inhibuerat.

*Mart. V. am-
plius, in
ejus cons. 8.
inhibuit.*

§. 2. Et Martinus V. Rom. Pont. prædecessor noster, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Præpositis, & aliis Ecclesiarum Prælati, ad quos suæ super hoc confectæ literæ pervenerent, expressè mandaverat, ut Cisterciens. ac alios Abbates, Priores, & Abbatissas, ac omnia & singula monasteria, necnon singulas personas dicti Ordinis, tunc præsentia & futura, ubicumque pro tempore existentia, à præstatione decimarum, tam de possessionibus habitis ante & post Concilium antedictum, quam ex tunc de cætero habendis, & tam de novalibus, sive ante, sive post hujusmodi Concilium acquisitis, & acquirendis, quæ propriis sumptibus colebant, & colerent, quàm alias quomodocumque, & qualitercumque excolerentur, necnon de hortis, virgultis, & piscationibus suis, ac de suorum animalium nutrimentis singuli ipsorum omnino servarentur immunes.

*Sixtus IV.
(cujus cons.
hic non habet)
similiter am-
plius.*

§. 3. Præque mem. Sixtus Papa Quartus, etiam prædecessor noster literas, tam Honorii, quam Martini prædecessorum hujusmodi, ratas, & gratas habens, illas cum omnibus in eis contentis clausulis, per alias suas literas confirmavit, & approbavit, ac juxta omnimodas earum continentias, & formas in sui roboris firmitate perpetuò subsistere decrevit. Et nihilominus Cisterciens. ac omnes & singulos alios Abbates, Priores, Abbatissas, necnon omnia & singula monasteria, tunc præsentia & futura ubilibet existentia, singularesque personas Ordinis hujusmodi à præstatione decimarum, tam de possessionibus habitis ante & post Concilium prædictum, quam ex tunc de cætero habendis, & tam de novalibus, sive ante, sive post Concilium hujusmodi acquisitis, & acquirendis, quæ propriis sumptibus excolebant, & excolerent, quàm alias quomodocumque & qualitercumque excolerentur, & etiam de illis possessionibus, de quibus aliquis eatenus decimas perceperat, necnon de hortis, virgultis, piscationibus suis, & de nutrimentis ipsorum animalium auctoritate prædicta penitus exemit, & exempta fore perpetuò decrevit.

*Innoc. VIII.
(cujus cons.
non habet)
Monasteria
& alia
loca istius
Ordinis sub
Apostolica
sedis protec-
tione resti-
tuit, & à
jurisdictione
Ordinariorum,
ac saltem
colectarum
& subsidia-
rum exemit.*

§. 4. Et deinde recol. mem. Innocentio Papæ VIII. similiter prædecessori nostro, pro parte tunc Cisterciens. & aliorum Monasteriorum Ordinis hujusmodi Abbatum, ac dilectorum filiorum conventuum eorundem exposito, quod licet ipsi, eorumque ac dicti Ordinis Monasteria, tam virorum quam mulierum, & alia religiosa loca, & membra, ac Monachi, Moniales, vassalli, subditi, & eis servientes, bonaque omnia jamdudum per plures Rom. Pont. nostros, tunc ipsius Innocentii prædecessoris, sub ipsorum Pontificum, & Apostolicæ Sedis protectione recepti, & recepta, ac eidem Sedi immediate subiecti & subiecta, necnon ab omni jurisdictione ordinaria exempti, & exempta forent, eisque concessum esset, ut ad præstationem aliquarum collectarum, seu subsidiorum, aut procurationum, & aliarum exactionum per Sedem prædictam, seu ejus Legatos, aut ipsorum auctoritate, & mandato, seu per locorum ordinarios, vel alios pro tempore impostorum non tenerentur; tamen ipsi desiderabant, pro majori eorum quiete, receptioni, subjectioni, & aliis præmissis robor suæ approbationis adjici, illaque omnia per eundem Innocentium prædecessorem de novo concedi. Idem Innocentius prædecessor, Abbatum, & Conventuum prædictorum in ea parte supplicationibus inclinatus, receptionem, subjectionem, & exemptionem prædictas, ac singulas desuper confectas

literas, cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, auctoritate Apostolica ex certa scientia per suas literas approbavit, ac perpetuò, & inviolabilis firmitatis robor obtinere decrevit. Et nihilominus pro potiori cautela, monasteria, loca, membra, & bona omnia hujusmodi, tunc præsentia, & futura, Abbates, Abbatissas, Monachos, moniales, vassallos, subditos, & servientes præfatos, tunc & pro tempore existentes, auctoritate, & scientia similibus sub Beati Petri, & sua protectione suscepit, & ab omni jurisdictione, superioritate, correctione, visitatione, dominio, & potestate Archiepiscoporum, Episcoporum, & aliorum Judicum ordinariorum, eorumque Vicariorum, & officialium quoruncumque, necnon à solutione subsidiorum etiam charitativorum, procurationum, collectarum, & aliarum exactionum hujusmodi pro tempore imponendorum perpetuò profusus exemit, & totaliter liberavit, ac eidem Innocentio prædecessori, & Sedi immediate subiecti, ita quod Archiepiscopi, Episcopi, Judices, Ordinarii, Vicarii, & officiales Prælati, etiam ratione delicti, aut contractus, vel rei de qua ageretur, ubicumque committeretur delictum, iniretur contractus, aut res ipsa consisteret, nullam in eos, aut eorum aliquem, seu monasteria, loca, membra, & bona prædicta, tanquam profusus exemptos, & exempta jurisdictionem, correctionem, superioritatem, dominium, vel potestatem exercere, aut excommunicationis, suspensionis, & interdicti, seu qualvis alias sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas promulgare præsumerent, aut possent, vel deberent quoquo modo, nec ipsi sic exempti coram illis, aut ejusdem Sedis delegatis vel subdelegatis, nisi in literis eis pro tempore directis de Innocentii prædecessoris, literis hujusmodi specialis, specifica, & expressa, ac de verbo ad verbum mentio fieret, ad judicium evocari, aut quovis modo, directè vel indirectè molestari possent, vel deberent. Decernens omnes, & singulos processus, sententias, censuras, & pœnas, quos, & quas per Archiepiscopos, Episcopos, Judices, Ordinarios, Vicarios, & Officiales prædictos, seu eorum aliquem contra Abbates, & alios exemptos, monasteria, & loca hujusmodi, etiam exempta, ut præfertur, haberi, & promulgari, necnon quicquid fecus super his ab eis, vel alio quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contingeret, irrita, & inania, nulliusque roboris vel momenti, prout in singulis literis prædictis plenius continetur.

§. 5. Cum autem sicut charissimus in CHRISTO filius noster Carolus Romanorum Rex, in Imperatorem electus Illustris, qui etiam Castellæ, & Legionis Rex, ac Militiæ de Alcantara dicti Ordinis perpetuus Administrator per Sedem prædictam deputatus existit, tam suo, quàm dilectorum filiorum universorum priorum præceptorum, Commendatorum nuncupatorum, Militum, fratrum, & aliarum personarum dictæ Militiæ nominibus nobis nuper exponi fecit, licet Magister pro tempore existens, ac omnes, & singuli Priores, Præceptores, Milites, & fratres Militiæ hujusmodi ejusdem Ordinis profectores existant, & sub eadem regula militent, & vivant, nihilominus quia in literis Honorii, Martini, Sixti, & Innocentii prædecessorum hujusmodi de dicta Militia, & illius personis, monasteriis, domibus, præceptoris, alias commendatariis nuncupatis, & locis specialis mentio facta non extitit à nonnullis asseratur, Magistrum seu Administratorem pro tempore existentem, Priores, Præceptores, Milites, fratres, & personas, necnon monasteria, domus, & loca Militiæ hujusmodi, inhibitione, mandato, susceptione, exemptione, liberatione, & decretis prædictis ac aliis privilegiis, necnon indulgentiis, etiam spiritualibus, ac peccatorum remissionibus eidem Ordini, & illius Abbatibus, Monachis, & personis, necnon viro, & mulierum monasteriis, prioratibus, & locis, per Sedem prædictam concessis, uti, potiri, & gaudere non posse, præfatus Carolus Rex, & Administrator, dictis nominibus nobis humiliter supplicari fecit, ut Magistro, seu Administratori, Prioribus, Præceptoribus, Militibus, fratribus, & aliis personis, pro tempore existentibus, hujusmodi, cujus etiam claræ memoriæ Ferdinandus Aragonum, & Sciliæ Rex, ad cujus supplicationem nonnulla

*Et quoniam
Carolus Rex
per. Admini-
strator Militiæ
de Alcantara
dicti Ordinis
perpetuus
Administrator
per Sedem præ-
dictam deputatus
existit, tam suo,
quàm dilectorum
filiorum universorum
priorum præceptorum,
Commendatorum
nuncupatorum, Militum,
fratrum, & aliarum
personarum dictæ
Militiæ nominibus
nobis nuper exponi
fecit, licet Magister
pro tempore existens,
ac omnes, & singuli
Priores, Præceptores,
Milites, & fratres
Militiæ hujusmodi
ejusdem Ordinis
profectores existant,
& sub eadem regula
militent, & vivant,
nihilominus quia
in literis Honorii,
Martini, Sixti, &
Innocentii prædecessorum
hujusmodi de dicta
Militia, & illius
personis, monasteriis,
domibus, præceptoris,
alias commendatariis
nuncupatis, & locis
specialis mentio
facta non extitit à
nonnullis asseratur,
Magistrum seu
Administratorem
pro tempore existentem,
Priores, Præceptores,
Milites, fratres, &
personas, necnon
monasteria, domus,
& loca Militiæ
hujusmodi, inhibitione,
mandato, susceptione,
exemptione, liberatione,
& decretis prædictis
ac aliis privilegiis,
necnon indulgentiis,
etiam spiritualibus,
ac peccatorum
remissionibus eidem
Ordini, & illius
Abbatibus, Monachis,
& personis, necnon
viro, & mulierum
monasteriis, prioratibus,
& locis, per Sedem
prædictam concessis,
uti, potiri, & gaudere
non posse, præfatus
Carolus Rex, & Administrator,
dictis nominibus
nobis humiliter
supplicari fecit, ut
Magistro, seu Administratori,
Prioribus, Præceptoribus,
Militibus, fratribus,
& aliis personis, pro
tempore existentibus,
hujusmodi, cujus etiam
claræ memoriæ Ferdinandus
Aragonum, & Sciliæ Rex,
ad cujus supplicationem
nonnulla*

nonnulla de super concessimus, dum viveret perpetuus Administratos, per Sedem eandem deputatus existebat, eorumque vassallis, & servitoribus, ac monasteriis, domibus, & aliis locis, quod hujusmodi inhibitione, mandato, susceptione, exemptione, liberatione, & decretis, ac aliis privilegiis, immunitatibus, concessionibus, gratiis, & indultis, ac indulgentiis, & peccatorum remissionibus Ordinis, ac illius Abbatibus, Prioribus, Monachis, & personis, necnon Monasteriis, prioratibus, & locis predictis, ac eorum Ecclesiis concessis gaudere possint, perpetuo concedere, ac alias in premissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignemur.

modo
lectur
du in
gaude

§.6. Nos igitur qui religiosarum personarum quarumlibet, præsertim sub regularibus militiis pro defensione Christianæ fidei insudantium felici successui, indemnitati, & quieti, quantum cum Deo possumus, libenter consulimus, Priores, Præceptores, Milites, fratres, & personas præfatas, ac eorum singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolven, & absolutos fore censeri, hujusmodi supplicationibus inclinatis, eisdem Magistro, seu Administratori pro tempore existenti, Prioribus, Præceptoribus, Militibus, fratribus, & aliis personis dictæ Militiæ, illorumque vassallis, & servitoribus, etiam pro tempore existentibus, ac ejusdem Militiæ virorum, & mulierum monasteriis, domibus, & locis aliis, ac in districtu eorum, & dominio ipsius Militiæ consistentibus Ecclesiis, præsentibus, & futuris, ut de cætero perpetuis futuris temporibus inhibitione, mandato, susceptione, exemptione, liberatione, subjectione, & decretis, ac litteris prædictis, & aliis in eisdem litteris contentis, necnon omnibus, & singulis privilegiis, concessionibus, immunitatibus, gratiis, & indultis, ac indulgentiis, etiam spiritualibus, & temporalibus, ac peccatorum remissionibus dicto Ordini, illiusque Abbatibus, Prioribus, Monachis, & personis, necnon virorum, & mulierum monasteriis, prioratibus, & locis, ac illorum Ecclesiis per Sedem prædictam, & alias quomodolibet in genere concessis hæcenus, & in posterum similiter in genere concedendis, perinde ac si eidem Militiæ, ac illius Magistro, seu Administratori, Præceptoribus, Militibus, Prioribus, fratribus, & aliis personis, ac eorum vassallis, & servitoribus, necnon monasteriis, domibus, & locis, eorumque, ac in ipsius Militiæ districtu, seu dominio consistentibus Ecclesiis hujusmodi specialiter indulta, & concessa fuissent, uti, potiri, gaudere liberè, & licite valeant.

nam in
gentium
quod
fuit
pro
per
fuit
adju
Pio V.
30.
domini

§.7. Necnon omnibus utriusque sexus Christi fidelibus, qui Monasteriorum ejusdem Militiæ, præsentium, & futurorum, ac in ipsius districtu, & dominio pro tempore consistentibus Ecclesiis devotè visitaverint, ac pro manutentione Monasteriorum, & Ecclesiarum hujusmodi manus adjutrices porrexerint, & alia in litteris indulgentiarum Cistercien. Ordini concessis, & concedendis hujusmodi contenta, juxta tenorem illarum adimpleverint, ut illas indulgentias, & peccatorum remissiones quas consequuntur visitantes Ecclesias Monasteriorum, & aliorum locorum Cistercien. Ordinis hujusmodi, pro quibus indulgentiæ, & peccatorum remissiones prædictæ concessæ reperiuntur, & concedentur, ut præfertur, consequantur, auctoritate Apostolica tenore præsentium de speciali gratia concedimus, & pariter indulgemus. Decernentes irritum, & inane quicquid super præmissis, aut eorum aliquo contra Magistrum, seu Administratorem, Priores, Præceptores, Milites, fratres, personas, vassallos, servitores, ac Monasteria, domos, & loca, necnon privilegia, concessionibus, & indulta prædicta, & in eis, vel eorum aliquo contenta, à quoquam quavis auctoritate fungente seu functuro, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

si
de
quarta

§.8. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Ordinis, & Militiæ prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate, alia roboratis statutis, &

consuetudinibus, stabilimentis, iuribus, & naturis, ac quibusvis aliis privilegiis, ac indultis Apostolicis Ordinis Cistercien. hujusmodi, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis efficacissimis, infolis, etiam derogatoriis derogatoriis, & clausulis irritantibus, quàm etiam decretis aliis, etiam iteratis vicibus concessis, & confirmatis, quibus quatenus obstant, etiam si de eis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa mentio habenda, aut aliqua exquilita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in sua robore permanens, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, necnon omnibus illis, quæ dicti Honorius, Martinus, Sixtus, & Innocentius prædecessores, in præfatis eorum litteris voluerunt non obstare, ac quacumque consuetudine introducta, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides man
sumptum

§.9. Cæterum quia difficile foret præsentibus ad singula loca ubi necesse fuerit deferre, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod illarum transumptis manu notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, aut curiæ Ecclesiasticæ munitis, eadem prorsus fides ubique, in iudicio, & extra adhibeatur, quæ ipsis originalibus litteris adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Deo. P. An. 9.
die 14 Junii

Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.
Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimo primo, decimo Kal. Julii, Pontificatus nostri Anno nono.

Henricus Octavus Rex Angliæ, titulo Defensoris Christianæ Fidei donatur, quod contra Martinum Lutherum, ejusque & aliorum hæreses scripsit, & ipsos hæreticos, eorumque sequaces prosequi proficitur.

XLV.

iste Henricus devinavit postea à Fide Catholica, & etiam Elisabeth Regina Angliæ, ut de illo videre est inf. in const. 7. Pauli III. Eius qui. Et de ista habes in Pii V. const. 101. Regnans.

LEO EPISCOPVS, &c.
Charissimo in Christo filio Henrico Angliæ Regi illustri, Fidei defensori, salutem, &c.

Edict. An. Di
1521.

EX supernæ dispositionis arbitrio, licet imparibus meritis, universalis Ecclesiæ regimini præsidentes, ad hoc cordis nostri longè lateque diffundimus cogitatus, ut fides Catholica, sine qua nemo proficit ad salutem, continuum suscipiat incrementum, & ut ea quæ pro cohibendis conatibus illam deprimere, aut pravis mendacibusque commentis pervertere, & denigrare molientium sana Christi fidelium, præsertim dignitate regali fulgentium doctrina sunt disposita, continuis proficiant incrementis, partes nostri ministerii, & operam impendimus efficaces. Et sicut alii Romani Pontifices prædecessores nostri Catholicos Principes, prout rerum, & temporum qualitas exigebat, specialibus favoribus prosequi conlueverunt, illos præsertim, qui procellosis temporibus, & rabida schismaticorum, & hæreticorum fervente perfidia, non solum in fidei serenitate, & devotione illibata sacrosanctæ Rom. Ecclesiæ immobiles persistenterant, verum etiam tanquam ipsius Ecclesiæ legitimi filii, ac fortissimi athletæ, schismaticorum, & hæreticorum insanis furoribus spiritualiter, & temporaliter se opposuerunt: ita etiam nos Majestatem tuam, propter excellentiam, & immortalia ejus erga nos, & hanc sanctam Sedem, in qua permissione divina sedemus, opera, & gesta, condignis ac immortalibus præconiis, & laudibus efferre desideramus, & ea sibi concedere, propter quæ invigilare debeat, à grege dominico lupos arcere, & putrida membra, quæ mysticum CHRISTI corpus inficiunt, ferro, & materiali gladio abscindere, & nutantium corda fidelium in fidei soliditate confirmare.

Præmium

§.1. Sanè

Henricus li-
brum scripsi
contra Luth-
erum, & hinc
Poncif. missis
ejus approba-
tionem petens.

§. 1. Sanè cum nuper dilectus filius Joannes Clerk, Majestatis tuæ apud nos Orator in Confessorio nostro coram venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, & compluribus aliis Romanæ Curie Prælatibus, quem Majestas tua charitate, quæ omnia sedulo, & nihil perperam agit, fideique Catholicæ zelo accensa, ac devotionis erga nos, & hanc Sanctam Sedem fervore inflammata, contra errores diversorum hæreticorum sæpius ab hac sancta Sede damnatos, nuperque per Martinum Lutherum suscitatos, & innovatos, tanquam nobile, ac salutare quoddam antidotum composuit, nobis examinandum, & deinde auctoritate nostra approbandum obtulisset, ac luculenta oratione sua exposuisset Majestatem tuam paratam ac dispositam esse, ut quemadmodum veris rationibus, & irrefragabilibus sacre scripturæ, ac sanctorum Patrum auctoritatibus notorios errores ejusdem Martini confutaverat: ita etiam omnes eos sequi, ac defendere præsumentes, totius regni sui viribus, & armis persequatur, nosque ejus libri admirabilem quandam, & cælestis gratiæ rore conspersam doctrinam, diligenter, accurateque introspexissemus, Omnipotenti Deo, à quo omne datum optimum, & omne donum perfectum est, immensas gratias egimus, qui optimam, & ad omne bonum inclinatam mentem tuam inspirare, eique tantam gratiam supernè infundere dignatus sit, ut ea scriberes, quibus sanctam ejus Fidem, contra novum errorum damnatorum hujusmodi suscitatorum defenderes, ac reliquos Reges, & Principes Christianos tuo exemplo invitares: ut ipsi etiam orthodoxæ fidei, & Evangelicæ veritati in periculum, & discrimen adductæ omni ope sua adesse, opportuneque favore vellent.

Qui illum approbat.

§. 2. Equum autem esse censentes, eos qui pro fidei CHRISTI hujusmodi defensione pios labores susceperunt, omni laude, & honore afficere, volentes non solum ea, quæ Majestas tua contra eundem Lutherum absolutissima doctrina, nec minori eloquentia scripsit, condignis laudibus extollere, ac magnificare, auctoritateque nostra approbare, & confirmare.

Titulumque defensorum fidei illi donat.

§. 3. Sed etiam Majestatem ipsam tuam tali honore ac titulo decorate, ut nostris, ac perpetuis futuris temporibus Christi fideles omnes intelligant, quam gratum, acceptumque nobis fuerit Majestatis tuæ munus, hoc præsertim tempore nobis oblatum. Nos qui Petri, quem CHRISTUS in cælum ascensus Vicarium suum in terris reliquit, & cui curam gregis sui commisit, veri successores sumus, & in hac sancta Sede, à qua omnes dignitates, ac tituli emanant, sedemus: habita super his cum eisdem fratribus nostris, matura deliberatione, de eorum unanimi consilio, & assensu Majestati tuæ titulum hunc, videlicet Fidei defensorem, donare decrevimus: prout te tali titulo per præsentem insignimus, mandantes omnibus Christi fidelibus, ut Majestatem tuam hoc titulo nominent: & cum ad eam scribent, post dictionem Regni, adjungant Fidei defensori. Et profecto hujus tituli excellentia, & dignitate, ac singularibus meritis tuis diligenter perpensis, & consideratis, nullum neque dignius, neque Majestati tuæ convenientius nomen excogitare potuissimus. Quod quoties audies, aut leges, toties propriæ virtutis, optimique meriti tui recordaberis, nec hujusmodi titulum intumesces, vel in superbiam elevaberis, sed solita tua prudentia humilior, & in fide CHRISTI, ac devotione hujus sanctæ Sedis, à qua exaltatus fueris, fortior, & constantior evades, ac in Domino bonorum omnium largitore lætaberis, perpetuum hoc, & immortale gloriæ tuæ monumentum posteris tuis relinquere, illisque viam ostendere, ut si tali titulo ipsi quoque insigniri optabunt, talia etiam opera efficere, præclaræque Majestatis tuæ vestigia sequi studeant.

Et eidem, atque cor. p. & descendibus benedict.

§. 4. Quam, prout de nobis, & dicta Sede optimè merita est, unà cum uxore, & filiis, ac omnibus, qui à te, & ab illis nascuntur, nostra benedictione, in nomine illius, à quo illam concedendi potestas nobis data est, larga, & liberali manu benedicentes, Altissimum illum, qui dixit, per me Reges regnant, & Principes imperant, & in cujus manu corda sunt Regum, rogamus, & obsecramus, ut eam

in suo sancto proposito confirmet, ejusque devotionem multiplicet, ac præclaris pro sancta fide gestis ita illustret, ac toti Orbi terrarum conspicuam reddat, & judicium quod de ipsa fecimus, eam tam insigni titulo decorantes, à nemine falsum, aut vanum judicari possit: deinde mortalis hujus vitæ finito curriculo, sempiternæ illius gloriæ consortem, atque participem reddat.

§. 5. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ insignitionis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini millesimo quingentesimo vigesimo primo, V. Idus Octob. Pont. nostri Anno nono.

Sanctissimam Romanam ecclesiam obediens

Dat. p. 2. Obi.

Indulgentiæ Confraternitatis Rosarii Beatæ Mariæ Virginis.

Approbationem hujus antiqui ritus orandi, habes sup. in const. 8. Sixti IV. Ea qua. Approbationem vero Confraternitatum Rosarii attende sup. in const. 40. Clementis VII. Cetera autem inspicere in const. 86. Pii V. & const. 21. Sixti V. lib. 2.

LEO EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Edita 16. 1520.

Pæroris æterni, qui ut humanum genus redimeret, in Para Cruce immolari non abnuit, vices licet immeriti gerentes in terris, id super reliqua cordis nostri vota potissimum optamus, ut cunctos fideles, quos pretiosissimi sanguinis sui aperiione, Deo Patri reconciliari curavit, quorumque regimen, & gubernationem Nobis commisit, ad salubria pietatis opera, & præcipuè ipsius pastoris, ejusque beatissimæ ac semper Virginis intemeratæ Genetricis apud ipsum pro nobis advocatæ, cultum, & devotionis affectum, quibus immarcescibiles in cælis thesauros recondere, & cælestis patriæ cives effici possint, frequenter invitemus, & his quæ propterea provide concessa fuisse percepimus, ut firma perpetuè, & illibata persistant, cum à Nobis præsertim per sæculares Principes, & alias personas Nobis, & Apostolicæ Sedi gratas, & devotas, humiliter petitur, nostræ approbationis, & innovationis libenter adjicimus firmitatem, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Proemium

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum, Prioris, & Fratrum domus Prædicatorum Colonienis, nuper exhibita petitio continebat, quod olim prout in historiis legitur, à Sancto Dominico quædam Confraternitas utriusque sexus fidelium, de Rosario ejusdem Beatæ Mariæ Virginis nuncupata, ad honorem Angelicæ salutationis instituta, & in diversis mundi partibus prædicata fuit sequentibus signis. Sed cum ipsa Confraternitas decursu temporis ferè neglecta fuisset, & in oblivionem transisset, ac anno 1475. Civitas, & diocesis Colonienis gravibus bellis premeretur, eadem Confraternitas ad laudem, & honorem præfatæ Virginis, ut Civitas, & diocesis prædicta, meritis, & intercessionibus ejusdem Virginis ab eis bellis liberaretur, in Ecclesia dictæ domus innovata, & de novo instituta fuit, cum certo modo orandi, videlicet, quod Confratres, & Sorores ejusdem Confraternitatis, tribus diebus cujuslibet hebdomadæ, ad honorem Dei, & præfatæ Virginis, ac contra imminetia mundi pericula legerent, conjunctim vel divisim, toties Angelicam salutationem, quot sunt Psalmi in psalterio Davidico, singulis decem salutationibus hujusmodi, orationem Dominicam semel præponendo, & modum orandi hujusmodi Psalterium sive Rosarium ejusdem Beatæ Virginis vulgariter appellatum.

Confraternitas Rosarii antiquitus instituta in Civitate Colonien.

§. 2. Quam quidem Confraternitatem in dicta Ecclesia de novo institutam, postmodum bonæ mem. Alexander

Cardinalis Legatus

zander Episcopus Forglivienfis, tunc Apostolicæ Sedis cum potestate Legati de latere per totam Germaniam Nuntius, singulari devotione permotus, & se in eandem Confraternitatem recipi atque conscribi volens, & petens, ad preces claræ mem. Federici Tertii Romani Imperatoris, auctoritate Apostolica approbavit, confirmavit, & ratificavit.

§. 3. Ac omnibus & singulis utriusque sexus fidelibus dictæ Confraternitatis, Confratribus, & Confororibus, in singulis quinque ipsius beatissimæ MARIE Virginis præcipuis festivitibus, scilicet Annuntiationis, Visitationis, Assumptionis, Nativitatis, Purificationis centum. Et quoties per se, vel per alium dictum Rosarium legerent, vel legi facerent, seu Sabbatis, & festivis diebus decantationi Salve Regina, quod post Completorium in dicta Ecclesia ejusdem beatissimæ Virginis, ubi dicta Confraternitas instituta extitit, & quam ipse Nuntius antea consecraverat, cantabatur, intercessent, 40. dies indulgentiarum concessit.

§. 4. Et post vero fel. record. Sixtus Papa Quartus prædecessor noster, accepto per cum quod Confraternitas hujusmodi in dicta Ecclesia de novo instituta fuerat, voluit, & ordinavit, quod omnes, & singuli Confratres utriusque sexus, Confraternitatem prædictam servantes, tam in dicta Civitate Colonienfi, quam & alibi ubicumque locorum, tunc & pro tempore existentes, verè poenitentes, & confessi, qui orationem Dominicam, & salutationem Angelicam prædictam, modo præmissis dicent in singulis Nativitatis, Annuntiationis, Assumptionis ejusdem B. Virginis MARIE festivitibus, indulgentiam septem annorum, & totidem quadragenarum consequerentur.

§. 5. Et deinde supplicationibus tunc Ducis, & Ducissæ Britannicæ inclinatus, præfatam Psalterium, seu modum orandi eadem auctoritate approbavit, illumque tolerandum fore, ac cunctis fidelibus eo modo orare licere decrevit, & declaravit, ac ut omnes, & singuli Christi fideles ad devotionis opera, ad dictum modum orandi frequentius inducerentur, universis, & singulis Christi fidelibus modo prædicto orare volentibus, ubilibet, ac tunc, & pro tempore existentibus, pro qualibet vice qua sicut præmittitur orarent, pro qualibet quinquagena præfati Psalterii, quinque annos, & totidem quadragenas de injunctis poenitentibus in Domino relaxavit, prout in ipsius Sixti prædecessoris literis insuper confectis, quas perpetuo durare voluit, plenius continetur.

§. 6. Et successivè piæ mem. Innocentius Papa Octavus etiam prædecessor noster, cum anno Domini 1483. alias 1484. xij. die mensis Octobris, quidam Bartholomæus de Comatiis de Bononia, tunc dicti Ordinis generalis Magister, ejusdem Ordinis Provincialibus Capitulum generale in alma Urbe celebraret, Bartholomæi Generalis viæ vocis oraculo, omnibus qui tunc erant, & in futurum essent de dicta Confraternitate, & per hebdomadam dicerent Psalterium B. MARIE Virginis hujusmodi, plenariam omnium peccatorum suorum remissionem, semel in vita, & semel in mortis articulo, ac etiam receptis per literas ad beneficia dicti Ordinis, non autem quæstu, sed devotionis causa, concessit, de qua concessione per literas testimoniales ipsius Bartholomæi sui secreti sigilli, seu signati usualis impressione munitas constat.

§. 7. Et insuper fel. mem. Raymundus tit. S. Mariæ Novæ, Presbyter Cardinalis, tunc per Germaniam dictæ Sedis Legatus, eisdem Confratribus, & Confororibus, pro quolibet Rosario centum dies indulgentiarum perpetuò, & similiter plures, ac diversi locorum Ordinarii singuli indulgentiam 40. dierum concesserunt, prout etiam in Raymundi Cardinalis Legati, necnon Alexandri Episcopi, & Nuntii, & Ordinariorum hujusmodi singulis desuper confectis literis dicitur plenius contineri.

§. 8. Cum autem sicut eadem petitiõ subjungebat, dilectus filius nobilis vir Joannes Dux, & dilectæ nobis in Christo filie nobiles mulieres Maria ipsius Joannis Ducis consors Ducissa Juliacen. & Monten. ac Sibylla Marchionissa Brandeburgensis, dictæ Mariæ Ducissæ genitrix, necnon dilectus etiam filius Magister Joannes Ingeholz, Præpositus Ecclesiæ sancti Victoris Colonienfis

Diccesis, literarum Apostolicarum majotis præfidentie Abbreviator, necnon Notarius, scriptor, & familiaris, continuus Commensalis noster, ob singulari, & sinceram quam ad ipsam intemeratam Virginem præfentem devotionem, ac dicti Prior, & Confratres cupiunt omnia, & singula præmissa etiam per nos approbari, confirmari, & innovari. Quare pro parte, tam Joannis Ducis, & Mariæ Ducissæ, ac Sibyllæ Marchionissæ, necnon Joannis Præpositi, quàm Prioris, & Fratrum Prædicatorum nobis fuit humiliter supplicatum, ut præmissa omnia, & singula pro illorum substantia firmiori approbare, confirmare, & innovare, aliasque in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 9. Nos igitur piis votis eis in hac parte paterne annuentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica tenore præsentium Confraternitatem, ac ritum, sive modum orandi hujusmodi, necnon omnes, & singulas indulgentias, tam per Sixtum, & Innocentium prædecessores, quam Legatum, Nuntium, & Ordinarios prædictos, ut præfertur concessas, & desuper confectas literas, ac omnia & singula in eis contenta approbamus, confirmamus, & innovamus, ipsasque indulgentias de novo perpetuo concedimus.

§. 10. Et ut Joannes Dux, & Maria Ducissa, & Sibylla Marchionissa, ac Joannes Præpositus, necnon Prior, & Fratres præfati, necnon omnes, & singuli alii Christi fideles ea devotionis opera, & per dictum modum, sive ritum orandi eo frequentius indicantur, quo exinde facilius animarum suarum salutem consequi speraverint, de omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, Joanni Duci, Mariæ Ducissæ, Sibyllæ Marchionissæ, Joanni Præposito, Priori, ac Fratribus Prædicatoribus, & eorum singulis, ac universis, aliisque utriusque sexus Christi fidelibus dictæ Confraternitatis Confratribus, & Confororibus ubilibet existentibus, tam præsentibus, quàm futuris, verè poenitentibus, & confessis, seu consistendi propositum habentibus, qui ter in hebdomada dictum Rosarium devotè oraverint, ut pie fertur, pro qualibet vice alios decem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis poenitentibus misericorditer in Domino relaxamus.

§. 11. Ac quod omnes prædicti eorum, singuli Pascha Resurrectionis, & festivitibus prædictis, ac tribus diebus singulis festivitatum earundem præcedentibus, cujuscumque Presbytero domus Ordinis Prædicatorum Fratrum professorum, per eorum singulos pro tempore eligendos peccata sua confiteri valeant, ipseque Presbyter eorum confessionibus diligenter auditis, ipsos, & eorum singulos, ab omnibus, & singulis excommunicationibus, & Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenitentibus, a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa laicis, & promulgatis, necnon sacrilegiis, incestibus, adultteriis, poenitentiarum injunctarum & divinatorum officiorum, & jejuniorum omissionibus, aliisque eorum peccatis, criminibus, excessibus, delictis, quantumcumque gravibus, & enormibus, in singulis etiam Sedi Apostolicæ reservatis casibus (contentis in bulla singulis anni die Cænx Domini legi consueta, dumtaxat exceptis) absolvere, & eis pro commissis poenitentiam salutarem injungere, ac juramenta quæcumque sine alicujus præjudicio relaxare, & vota quæcumque (ultramarina, visitationis liminum beatorum Petri, & Pauli præfatorum, ac sancti Jacobi in Compostella, necnon religionis, & castitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare liberè possit, Ordinarii, & Archidiaconi, ac Rectorum parochialium, & cujusvis alterius licentia desuper minime requisita.

§. 12. Quodque pro receptione, & conscriptione aliquorum Confratrum sive Confororum in dicta Confraternitate, nihil omnino temporale exigi debeat, sed sponte oblata dumtaxat recipi possint, perpetuò statumur, & ordinamus.

§. 13. Præsentibus, quas, illarumque effectum, & in eis contenta sub cujusvis similibus, vel dissimilibus indulgentiarum, facultatum, concessionum, & gratiarum revocationibus, suspensionibus, vel modificationibus, etiam pro Anno Jubilæi, & in favorem fabricæ

in Ger-
ma cam-
ra-
viti.

Indulgen-
tiarum
concessio.

Oran. cu-
juslibet
modi ad
alia

Oran. no-
stram
pro
indul-
gentiis
con-
cessis
in
eisdem
literis

Indul-
gentiarum
concessio.

Alter Card.
Legatus Pa-
ris, & alii Or-
dinaris alias
indulgentias
concesserunt.

Hic modo Pan-
tis, de prædi-
ctis non confir-
matis, re-
sponsum.

Omnia confir-
mata.

Indulgentiarum
concessio.

Confessio
Prædicatorum
Ordinis
Sacerdotum
consecra-
tus ad
absolvendum
se
concedit.
Hoc in
limitibus
etiam
VIII. m. 15.
de
indulgentiis
concessis.

Claustrum
servatum.

Basilica Principis Apostolorum de Urbe seu expeditionis contra infideles, vel alias, quacumque de causa, per Nos, & Sedem praedictam, nunc, & pro tempore factis, nullatenus comprehendendi, sed illis non obstantibus dictis Christi fidelibus omnes suffragari, ipsosque illis gaudere, seu tibi debere decernimus, perpetuis futuris temporibus duraturis.

Clausula derogatoria.

§. 14. Non obstantibus praemissis, & constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, caeterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptoria.

§. 15. Caeterum, quia difficile foret praesentes literas ad singula quaecumque loca in quibus expediens foret deferri, volumus, & auctoritate praedicta etiam decernimus, quod earundem praesentium literarum transumptis, manu unius, vel plurium Notariorum publicorum subscriptione, & sigillo alicujus praelati, seu personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, plena, ac tanta fides adhibeatur, & adhiberi possit, & debeat, in omnibus, & per omnia, sicut ipsis originalibus, si essent in medium exhibita, vel ostensa.

Sanctio penultima.

§. 16. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae confirmationis, concessionis, & inhibitionis infringere, vel ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentate praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Dat. P. An. 8. die 6. Octob.

Dat. Romae apud S. Petram, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo vigesimo, pridie Nonas Octobris, Pont. nostri Anno octavo.

HADRIANUS SEXTUS PONT. CCXXII. ANNO DOMINI MDXXI.

Hadrianus Sextus, Florentinus, Belga, Urbe Traiecto natus, Episcopus Dertusensis, Presbyter Cardinalis tituli S. Joannis, & Pauli. Creatus quarto Idus Januarii, Coronatus 4. Kal. Septemb. anno 1521. Vixit annum quatuor, menses octo, & dies tres. Creavit Cardinalem 1. Obiit 8. Kalen. Octob. Anno Domini 1523. Sepultus fuit in Basilica S. Petri, postea translatus fuit in Aedes S. Mariae Germanorum. Vacavit Sedes menses duos, dies 4.

I. Administratio Militiarum Sancti Jacobi de Spatha, de Calatrava & de Alcantara, in Regnis Hispaniarum institutarum, Ordinum Sancti Augustini, & Cisterciensis, Coronae Regiae perpetuo conceditur, cum omnibus juribus, quae earum magni Magistri habere consueverunt.

De militia S. Jacobi habes etiam sup. in const. 5. Alex. III. Benedictus, & infra in const. 32. Clem. VII. Ex Apostolica, de nono & const. 30. Greg. XIII. Romani. De Militia autem Calatrava habes sup. const. 16. Jul. II. Romani, & inf. const. 12. Clem. VII. Romani, & in alia const. 18. Apostolica, de nono Greg. XIII. const. 32. Ex Apostolica, & in alia const. 30. jam citata. De Militia autem Alcantara habes similiter sup. const. 44. Leon. X. Ex Apostolica, & inf. in pract. bullae Greg. XIII.

HADRIANUS EPISCOPUS, Dilectis fili: Salutem & Apostolicam benedictionem.

Um intra nostrae mentis arcana, debita moderatione pensamus, S. Jacobi de Spatha, ac de Calatrava, & de Alcantara, in Regnis Hispaniarum erectas, propterea militias institutas fuisse, ut contra orthodoxae fidei hostes, & inimicos arma quaedam, & valida praesidia essent, earumque milites in infidelium expugnatione, ac Regnorum ab ipsis infidelibus occupatorum recuperatione jugiter vacarent, strenuaque ipsorum virtute, & opera, proximis annis, non solum quamplurimas Civitates, loca, sed etiam aliquot Principatus, dominia, & Regna, quae infideles Mauri occupaverant, & per multos annos detinuerant, non sine proprii sanguinis effusione, cum magna CHRISTI nominis gloria recuperata, & ad fidem CHRISTI reducta fuisse consideramus. Insuper & animo revolvimus, quae charissimus in CHRISTO filius noster Carolus, Castellae, & Legionis Rex Catholicus, in Imperatorem electus, clarae memoriae Ferdinandi avi, & Elisabethae Reginae aviae, Castellae, & Legionis hujusmodi, ac aliorum progenitorum suorum vestigia secutus, pro universa Ecclesia (cujus ut nos ad Summi Apostolatus apicem assumptione pastor, ita ipse ad sacri Imperii fastigium electione advocatus existit) non solum insulae Serravaram, quam ipsi Mauri detinebant expugnatione, sed etiam adversus Martinum Lutherum per Sedem Apostolicam haereticum declaratum executione, fecit, & in dies ipsum sub disciplina nostra à teneris educatum, ob ejus devotionem ac fidem erga nos, & hanc sanctam, in qua permissione divina sedemus, ac universam rempublicam Christianam, divina favente gratia facturum fore speramus; dignum merito censemus, & congruum, ut militiae praedictae Coronae, Regni Castellae, & Legionis perpetuo applicentur, non minus ut Caroli ipsius in Imperatorem electi studia, & conatus, ad profigendos, & subjugandos infideles barbaros concedente Domino crescant, & augantur, quam ut ipsarum militiarum felix & prosperum regimen semper in melius procedant, & illorum militum disciplina solertior evadat, ipsumque Carolum in Imperatorem electum, ejusque posteritatem signo specialis benevolentiae prosequamur, & quadam perpetuitatis memoria decoremus.

§. 1. Sanè cum Ferdinandus Rex, & Elisabeth Regina praefati, in humanis agentes, suorum, & ipsi progenitorum vestigia secuti, quamplurima egregia facinora & gesta fecerint, nec solum Hispaniam à Saracenis, & Mauris, qui Regnum Granatae, ac plura alia dominia occupaverant, non sine multis laboribus, & impensis, ac magna Christiani sanguinis effusione purgaverint, ac quamplurimos infideles à falsis idolorum tenebris, ad veram orthodoxae fidei lucem reduxerint, sed pluribus etiam casibus Oceanum mare penetraverint, & ad diversas ac maximas, & antea mortalibus ignotas insulas, salutiferæ Crucis vexillum detulerint, & in ipsis insulis plurimas metropolitanas, & cathedrales, ac alias Ecclesias ad CHRISTI nominis gloriam & exaltationem erigi, seque ob talia merita Catholici nomine, ab hac sancta Sede insigniri obtinuerint.

§. 2. Cumque in dictis Castellae, & Legionis Regnis, S. Jacobi de Spatha, ac Calatrava, & Alcantara, S. Augustini & Cisterciensis Ordinum Militiarum Magistratus, ad ejusdem fidei exaltationem, & infidelium barbarorum, maxime circumvicinarum partium depressionem, & expugnationem instituti fuerint, ut praefertur.

Edicta An. 1522.

Militiam S. Jacobi de Spatha, de Calatrava, & de Alcantara, in Regnis Hispaniarum erectas, propterea militias institutas fuisse, ut contra orthodoxae fidei hostes, & inimicos arma quaedam, & valida praesidia essent, earumque milites in infidelium expugnatione, ac Regnorum ab ipsis infidelibus occupatorum recuperatione jugiter vacarent, strenuaque ipsorum virtute, & opera, proximis annis, non solum quamplurimas Civitates, loca, sed etiam aliquot Principatus, dominia, & Regna, quae infideles Mauri occupaverant, & per multos annos detinuerant, non sine proprii sanguinis effusione, cum magna CHRISTI nominis gloria recuperata, & ad fidem CHRISTI reducta fuisse consideramus.

Similium facinora & gesta fecerint, nec solum Hispaniam à Saracenis, & Mauris, qui Regnum Granatae, ac plura alia dominia occupaverant, non sine multis laboribus, & impensis, ac magna Christiani sanguinis effusione purgaverint, ac quamplurimos infideles à falsis idolorum tenebris, ad veram orthodoxae fidei lucem reduxerint, sed pluribus etiam casibus Oceanum mare penetraverint, & ad diversas ac maximas, & antea mortalibus ignotas insulas, salutiferæ Crucis vexillum detulerint, & in ipsis insulis plurimas metropolitanas, & cathedrales, ac alias Ecclesias ad CHRISTI nominis gloriam & exaltationem erigi, seque ob talia merita Catholici nomine, ab hac sancta Sede insigniri obtinuerint.

Et ad ejusdem fidei exaltationem, & infidelium barbarorum, maxime circumvicinarum partium depressionem, & expugnationem instituti fuerint, ut praefertur.

§. 3. Et

quandocumque
Mili-
tibus Re-
gibus
Sedis Apo-
stolicæ in
Imperato-
re electo
perpetuo
Magistrorum
vacatione
supra
dictionibus
pro tempore
faciendis
possent
quandocumque
diffensiones
oriri
plurimumque
Regis Castellæ
& Legionis
pro tempore
existentis
interfit
ur ipse
Magistratum
hujusmodi
curam
& administrationem
habeat
cum Magistratus
ipsi quamplurimas
Civitates
& Arces
partim ab ipsis
Regibus Castellæ
& Legionis
donatas
partim per ipsos
Magistros
ab infidelium
manibus
proprie sanguinis
effusione
comparatas
& acquiritas
possideant
& si illorum
Magistri
aliquando
se Regi
opponerent
ex illorum
institutione
quæ ad eorundem
Regnorum
pacem
& quietem
ac infidelium
expugnationem
emanavit
gravia scandala
& pericula
in Regnis
ipsis
prout proximis
annis
cum in minoribus
constituti
& dictorum
Regnorum
regimini
& administrationi
prepositi
essimus
propter aspirationes
ad ipsos
Magistratus
oculis
nostris
vidimus
succedere
possent
si autem
Magistratus
ipsi
Coronæ
Regiæ
Regis
Castellæ
& Legionis
hujusmodi
pro tempore
existentis
perpetuo
unirentur
annecterentur
& incorporarentur
ita tamen
quod
ex illorum
hujusmodi
unione
tituli
singulorum
Magistratum
hujusmodi
ad infra-
scriptum
effectum
extincti
non
censeantur
illi
per Regem
ipsum
longè
melius
regi
& gubernari
possent
curaretque
Rex
ipse
ut illarum
militiarum
milites
idonei
& in arte
militari
adeo
periti
& experti
essent
ut de illis
merito
sperari
posset
quod non
solum
dicta
regna
ab infidelibus
defenderent
sed ipsum
Regem
ad expeditionem
contra
Turcas
& alios
infideles
maritima
classe
ac terrestri
exercitu
suscipiendam
& prosequendam
ultra
solicitarent
& invitarent
scandalisque
& diffensionibus
inter ipsos
preceptores
seu milites
electores
ac aliis
periculis
quæ
exoriri
possent
obviarentur
ipseque
Carolus
Rex
in Imperatorem
electus
ad sanctum
pacis
& unitatis
Regum
& Principum
opus
quod
pro totius
Christianæ
reipublicæ
necessaria
defensione
ac contra
hostes
Turcas
felici
expeditione
perficere
& concludere
desideramus
pro sua
religione
& devotione
in hanc
sanctam
Sedem
nos
plurimum
juvare
ac tempore
publicam
Christianam
à tam
gravi
periculo
in quo
constituta
est
divina
favente
gratia
liberare
possent
ac omnia
pro fidei
Catholicæ
exaltatione
ac infidelium
barbarorum
depressionem
libentius
& constantius
facere
non cessaret
similiterque
ejus
successores
facere
parati
essent
militarie
dictarum
militiarum
sub Regis
hujusmodi
disciplina
magistrali
& experti
& ad conferendum
manus
contra
Turcas
& infideles
hujusmodi
multo
promptiores
& alacriores
redderentur

§.3. Et quandoque illi per Romanos Pontifices prædecessores nostros, Regibus Castellæ, & Legionis hujusmodi, seu eorum primogenitis, aut propinquoibus infantibus nuncupatis respectivè, in administrationem, dum expediens fore visum fuerit, concedi consueverint, illorumque ad præfens idem Catholicus Rex in Imperatorem electus perpetuus administrator per Sedem prædictam deputatus existat, ipsarumque militiarum Magistrorum electiones, ad præceptoriam militiam hujusmodi præceptores seu milites spectare noscantur, ac inter eos, occurrente dictorum Magistrorum vacatione, super electionibus pro tempore faciendis, possent quandoque diffensiones oriri, plurimumque Regis Castellæ, & Legionis pro tempore existentis interfit, ut ipse Magistratum hujusmodi curam, & administrationem habeat, cum Magistratus ipsi quamplurimas Civitates, & Arces, partim ab ipsis Regibus Castellæ, & Legionis donatas, partim per ipsos Magistros ab infidelium manibus proprii sanguinis effusione comparatas, & acquiritas possideant, & si illorum Magistri aliquando se Regi opponerent, ex illorum institutione, quæ ad eorundem Regnorum pacem & quietem, ac infidelium expugnationem emanavit, gravia scandala, & pericula in Regnis ipsis, prout proximis annis cum in minoribus constituti, & dictorum Regnorum regimini & administrationi prepositi essimus, propter aspirationes ad ipsos Magistratus oculis nostris vidimus, succedere possent, si autem Magistratus ipsi Coronæ Regiæ Regis Castellæ, & Legionis hujusmodi pro tempore existentis perpetuo unirentur, annecterentur, & incorporarentur, ita tamen quod ex illorum hujusmodi unione tituli singulorum Magistratum hujusmodi ad infra-scriptum effectum extincti non censeantur, illi per Regem ipsum longè melius regi & gubernari possent, curaretque Rex ipse, ut illarum militiarum milites idonei, & in arte militari adeo periti, & experti essent, ut de illis merito sperari posset, quod non solum dicta regna ab infidelibus defenderent, sed ipsum Regem ad expeditionem contra Turcas, & alios infideles maritima classe, ac terrestri exercitu suscipiendam & prosequendam ultra sollicitarent, & invitarent, scandalisque & diffensionibus inter ipsos præceptores, seu milites, electores, ac aliis periculis quæ exoriri posset obviarentur, ipseque Carolus Rex in Imperatorem electus ad sanctum pacis & unitatis Regum & Principum opus, quod pro totius Christianæ reipublicæ necessaria defensione, ac contra hostes Turcas felici expeditione perficere, & concludere desideramus, pro sua religione & devotione in hanc sanctam Sedem nos plurimum juvare, ac tempore publicam Christianam à tam gravi periculo in quo constituta est, divina favente gratia liberare possent, ac omnia pro fidei Catholicæ exaltatione, ac infidelium barbarorum depressione, libentius & constantius facere non cessaret, similiterque ejus successores facere parati essent, militarie dictarum militiarum, sub Regis hujusmodi disciplina magistrali, & experti, & ad conferendum manus contra Turcas, & infideles hujusmodi, multo promptiores & alacriores redderentur.

§.4. Nos præmissa diligenti consideratione pensantes, ac animo revolventes, qualia, & quanta ejusdem Caroli Regis in Imperatorem electi majores, præfatis, ac etiam nostris temporibus, pro expurgatione infidelium & barbararum nationum perfecissent, quodque Regna, & Terras, ac insulas ab ipsorum infidelium manibus eriperint, & ad Christianam religionem reduci curaverint, & quæ ipse Carolus Rex in Imperatorem electus, tam ferventi animo hac tempestate nostra pro Christianæ fidei religione, & hujus sanctæ Sedis dignitate tuenda, adversus Martinum Lutherum præfatum, & ejus fautores ac alios qui contra nos, & dictam Sedem superbiæ cornua erexerunt, ac in dictæ insulæ Servarum expugnatione, quam divino assistente auxilio, sibi subdidit, digne & laudabiliter effecerit, ac sperantes quod quanto majoribus beneficiis & gratiis Majestas sua à Sede Apostolica se præmunitam & affectam cognoverit, tanto magis eidem Ecclesiæ, cujus advocatus, ut præfertur, existit, exuberantes favores, quoties opus fuerit exhibebit, ac brevi tempore, pro sua ipsius singulari devotione ac virtute, Regiaque

Bullar. Mag. Tom. I.

magnanimitate & imperiali celsitudine, ad honorem Dei & nominis Christiani propagationem, adversus nefandissimos Turcas Christiani nominis perpetuos hostes, & contra spurcissimam illam gentem, quæ Christianum sanguinem avide sitit, & nostris cervicibus imminet, justissimum bellum suscipiet, ac tot provincias & Regna ab ipsis Turcis & aliis infidelibus occupata recuperabit, & nomen Salvatoris Domini nostri JESU CHRISTI longè lateque propagabit, habita super iis cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus matura deliberatione, ac eorum consilio & assensu, Magistratus prædictos, quorum omnium qualitates, necnon verum & ultimum vacationis modum, illorumque ac Coronæ Regiæ Castellæ, & Legionis hujusmodi regnorum veros annuos valores, præsentibus pro expressis haberi volentes, eidem Coronæ Regiæ, etiam si Corona ipsa aliquo tempore ad mulierem spectaret, cum omnibus præeminentiis, jurisdictionibus, facultatibus, redditibus, juriabus, obventionibus, & pertinentiis suis universis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium perpetuo unimus, annectimus, & incorporamus. Ita quod jus administrandi ipsos Magistratus, sive in virum, sive in mulierem cum corona transeat, & omnia quæ ipsi Magistri, qui pro tempore fuerint, facere & exercere, & commendas ipsas, & præceptorias, ac alia beneficia militiarum hujusmodi, personis idoneis conferre liberè possint, in omnibus, per omnia, perinde ac si unio hujusmodi quoad præmissa duntaxat, minime facta fuisset, ipsorumque Magistratum possessionem propria auctoritate liberè continuare, seu illam de novo sibi, & Regi Castellæ & Legionis pro tempore existentis, etiam propria auctoritate liberè apprehendere, & perpetuo retinere, illorumque fructus, redditus, & proventus, in suos, ac Magistratum hujusmodi usus, ad quos deputati sunt, & utilitatem convertere, dicte sanctorum locorum, & quorumvis aliorum libertate, seu consensu minime requisiti. Ita tamen quod ipse Catholicus Rex in Imperatorem electus, ejusque successores Castellæ & Legionis Reges pro tempore existentes, ea quæ spiritualia concernunt, per personas dictarum militiarum religiosas, per ipsos Reges pro tempore existentes ad id deputandas, ad eorum nutum amovibiles, probe, & laudabiliter exerceri facere debeant, & teneantur. Quibus sic pro tempore deputatis personis gerendi, faciendi, mandandi, ordinandi, exercendi, exequendi, & disponendi omnia & singula quæ dictarum militiarum Magistri pro tempore existentes, de jure, vel Consuetudine, aut alias quomodolibet facere, gerere, exercere, mandare, disponere, exequi poterant & consueverant, auctoritate & tenore præmissis plenam, liberam, & omnimodam facultatem concedimus, & ne in præjudicium dictæ unionis per milites, seu fratres dictorum Ordinum aliquid de facto teneatur, per viam electionis, vel postulationis, seu alias decedente Rege, vel Regina, qui dictos Ordines administraverit, auferimus ab eis omne jus a potestate eligendi, postulandi, vel de novo administratione perpetuo providendi, & sub pena excommunicationis, ac privationis commendatarum & præceptoriarum, ac aliorum beneficiorum, quæ obtinent, inhabilitatisque ad ipsa in posterum obtinenda, omnibus & singulis prohibemus, ne eligant, postulent, vel de eligendo aut postulando tractent, quas penas volumus eos ipso facto incurere, absolutionem nobis & successoribus nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus specialiter reservantes.

§.5. Non obstantibus nostra, qua volumus quod in unionibus exprimi deberet valor etiam beneficii, cui unio fieret, & semper commissio fieret ad partes, vocatis quorum interest, ac aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis, & consuetudinibus, ac stabilimentis, usibus, & naturis dictarum militiarum, juramento, & confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, & indultis, ac literis Apostolicis dictis militiis, eorumque præceptoribus, militibus, & conventibus per dictam Sedem forsan concessis, illis præsertim quibus caveri dicitur, quod Magister de Alcantara, de Calatrava per personas regulares S. Augustini, & Cisterciensis Ordinis hujusmodi exprime

Derogatio consuetudinum

G G g

profus

professas, & non uxoratas, ac alias certo modo qualifica-
 tas dumtaxat, obtineri possint, quibus, etiam si ad eorum
 derogationem, de illis eorumque totis tenoribus specia-
 lis, specifica, & expressa, individua, ac de verbo ad ver-
 bum, non autem per clausulas generales id importantes,
 mentio seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua
 alia exquisita forma servanda esset, illorum tenores hu-
 jusmodi presentibus pro expressis, & insertis habent. il-
 lis alias in suo robore permaneris, hac vice dumtaxat,
 specialiter, & expressè derogamus, contrariis quibus-
 cumque, aut si aliqui super provisionibus faciendis hu-
 jusmodi Magistratibus, ac dignitatibus, speciales, vel aliis
 beneficiis Ecclesiasticis in partibus generales, dictæ Sed-
 is, vel ejus Legatorum literas impetrarint, etiam si per
 eas ad inhibitionem, reservationem, & decretum, vel
 alias quomodolibet sit processum, quas quidem literas,
 & processus habitas per easdem, & inde secuta quæcum-
 que, ad Magistratus hujusmodi volumus non extendi,
 sed nullum per hoc eis quoad assecutionem Magistra-
 tum, aut beneficiorum aliorum præjudicium generari,
 & quibuscumque privilegiis, indulgentiis, vel speciali-
 bus, & literis Apostolicis generalibus, quorumcumque
 tenorem existant, per quos presentibus non expressa, vel
 totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quo-
 modolibet, vel differri, tenoribus de verbo ad verbum
 habenda sit in nostris literis mentio specialis, provisio-
 que dicti Magistratus debitis propterea non fraudentur
 obsequiis, sed eorum congruè supportentur onera consu-
 eta. Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane, si
 secus super iis à quoquam, quavis auctoritate, scienter,
 vel ignoranter contigerit attentari.

*Prohibitio
 alienandi bo-
 na immobili-
 a aut mobilia
 pretiosa ad
 Militarium.
 Facultas exi-
 gendi jura Ma-
 gistratu sive
 conjuncta.*

§.6. Volumus autem quod ipse Rex pro tempore exis-
 tens, ab alienatione quorumcumque bonorum immo-
 bilium, & pretiosorum mobilium dictorum Magistra-
 tum penitus absteat.

§.7. Quodque antequam dictos Magistratus, vel eo-
 rum aliquem administrare possit, succedentes in regno
 hujusmodi, vobis, seu successoribus vestris canonicè in-
 trantibus, jura omnia solveat teneantur, quæ Magistri pro
 tempore solvere consueverunt, quibus solutis, ex tunc
 confirmatio, & licentiæ concessæ sint, & esse censentur,
 administrationemque liberè exercere possit.

*Declaratio
 quod certis
 casibus con-
 cessio, & gra-
 tia hujusmo-
 di irrita sit.*

§.8. Et ille ex iis, qui nullo unquam tempore, quod ab-
 sit, à nostra, & Romani Pontificis pro tempore existentis
 canonicè intrantis, & Romanæ Ecclesiæ obedientia, &
 devotione se subtraxerit, vel contra eum bellum susce-
 perit, in ejus damnum, & detrimentum honoris, aut re-
 tum, per se vel alium, seu alios, directè, vel indirectè, ma-
 chinatus fuerit, hujusmodi gratia privatus existat, præ-
 sentesque literæ nullius sint roboris, vel momenti, ipsa-
 que unio eo ipso dissoluta sit. Ipsique Magistratus per
 dissolutionem hujusmodi vacare censentur, & de illis
 per Sedem prædictam liberè disponi possit.

*Dat. P. An. 1.
 die 4. Maii.*

Nulli ergo, &c.
 Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Do-
 minicæ millesimo quingentesimo vigesimo secundo, iv.
 Nonas Maii, Pontificatus nostri Anno primo.

**II. Contra Christianam fidem susceptam abnegan-
 tes, sacramentis abutentes, sortilegiisque &
 maleficiis alios lædentes, ab Inquisitoribus
 hæreticæ pravitate graviter puniendos.**

*Adversus Maleficos, & Sortilegos, & de qua dixi sup.
 ad const. 1. Innoc. VIII. Summus.*

Contra Maleficos, & sortilegos cum Diabolo pactum fa-
 cientes, à fideque apostatando alios lædentes, sanctio-
 nem edidit Greg. XV. const. 46. Omnipotentis, inf. to. 4.

*Edita An. D.
 1522.*

HADRIANUS EPISCOPUS, &c.
*Inquisitori Cremonensi, Dilectæ fili, Salutem & Apostolicam
 benedictionem.*

*Inquisitores
 Cremona pro-
 cedebant con-
 tra maleficos,
 & obedientiam*

§.1. **U**dum, uti nobis exponi fecisti, per fel. rec. Ju-
 lium Papam II. prædecessorem nostrum, non
 sine magna tunc animi sui displicentia accepto, quod
 per quendam Georgium de Cafali, Ordinis Fratrum Præ-

dicatorum Professorum, & in Civitate Cremonensi hæ-
 reticæ pravitate Inquisitorem deputatum in nonnullis
 Lombardiæ partibus, & præsertim locis, in quibus di-
 ctus Georgius Inquisitor deputatus erat, repertæ fue-
 runt quamplures utriusque sexus personæ, propriæ sa-
 lutis inmemores, & à fide Catholica deviantes, certam
 sectam facientes, fidem quam in sacri susceptione baptis-
 mi susceperant, abnegantes; sanctam Crucem pedibus
 conculcantes, & opprobria super eam perpetrantes, Ec-
 clesiasticis, & præsertim Eucharistiæ Sacramentis abuten-
 tes, diabolum in suum dominum, & patronum assumen-
 tes, eique obedientiam, & reverentiam exhibentes, &
 suis incantationibus, carminibus, sortilegiis, aliisque ne-
 fandis superstitionibus jumenta, & fructus terræ multi-
 pliciter lædentes, aliæque quamplurima nefanda, excessus,
 & crimina eodem diabolo instigante committentes, &
 perpetrantes, in animarum suarum periculum, divinæ
 Majestatis offensam, perniciosumque exemplum, & scan-
 dalum plurimorum.

*diabolo
 hæreticæ*

§.2. Contra quas cum dictus Georgius tunc, ut asse-
 rebat, in dictis locis suæ Inquisitioni deputatis, prout
 ipsius Georgii incumbere officio, ipse Georgius proce-
 sisset, nonnulli autem, tam clerici quam laici illarum
 partium, quærentes plus sapere quam oportet, præmissa
 delicta ad ejusdem Georgii Inquisitionis officium non
 pertinere temere asserentes, præsumentes in populo erro-
 res, & scandala seminaverunt, sicque eundem Georgium
 in populo odiosum reddere, & dicti Georgii officium
 impedire conati fuerunt, prout etiam tunc impediabant,
 ita quod propter præmissa, personæ prædictæ delicta hu-
 jusmodi perpetrantes, remanebant impunitæ, & aliæ eo-
 rum exemplo ad similia perpetranda quotidie induce-
 bantur, in non modicum fidei opprobrium, animarum pe-
 riculum, & scandalum plurimorum.

*Aliqui
 opponunt*

§.3. Dicitur prædecessor volens (ne inquisitionis of-
 ficii executio quomodolibet retardaretur, & labes hæ-
 reticæ pravitate longè venena diffunderet) providere,
 dicto Georgio per quasdam suas in forma Brevis literas
 commisit, & mandavit, quatenus in locis ejusdem Geor-
 gii Inquisitioni deputatis de excessibus hujusmodi co-
 gnoscere, & contra quascumque personas, cujuscumque
 conditionis, & præminentie forent, inquisitionis offi-
 cium exercere, & exequi, ipsasque personas, quas in præ-
 missis culpabiles reperiret, unà cum locorum Ordinari-
 orum Vicariis, quatenus voluissent interesse, juxta dicta-
 rum personarum demerita corrigere, & punire deberet,
 secundum modum contra alios hæreticos à jure ex sa-
 cris canonibus statutum, contraditores quoscumque
 per censuram Ecclesiasticam, & alia juris opportuna re-
 media compescendo. Eos verò qui in præmissis consi-
 lium, auxilium, vel favorem præstarent, præfatus præde-
 cessor noster, eisdem indulgentiis uti, & gaudere decre-
 vit, quibus Cruce signati contra alios hæreticos, ex In-
 dulto Apostolico eis concessio, tunc gaudebant, & uteban-
 tur, prout in dictis literis plenius contineri dicitur.

*Nulli ergo
 Inquisitione
 procedere
 contra eos*

§.4. Et sicut eadem expositio subungebat, non solum
 delicta, & crimina hujusmodi contra fidem Catholicam,
 & Christianam religionem, sub jurisdictione Inquisiti-
 onis Cremonensis committuntur, & perpetrantur, sed om-
 nibus aliis locis, & diocesis, sub jurisdictione aliorum
 Inquisitorum dicti Ordinis Congregationis Lombardiæ,
 in dies perpetrantur, & committuntur. Et cum eadem
 sint delicta, eadem profecto provisione, & castigatione
 eis est earundem literarum tenore providendum. Quare
 tu, sicut asseris, in Civitate Cremonensi, ubi dictæ pravi-
 tatis Inquisitor existit, tam tuo, quam omnium aliorum
 dictorum Ordinis, & Congregat. hæreticæ pravitate In-
 quisitorum ubilibet consistentium, & deputatorum, no-
 minibus fecisti nobis humiliter, supplicari ut literas præ-
 dictas ad vos extendere, & ampliare, aliasque desuper
 opportunè dignemur providere.

*Hic modo
 iusta de cau-
 sa delicta
 Inquisitori
 Cremonensi*

§.5. Nos igitur hujusmodi supplicationi inclinati, litem
 prædictam, cum omnibus in eis contentis clausulis, in
 omnibus, & per omnia, prout in eisdem literis continetur
 ad te, & ad alios Ordinis, & Congregationis hujusmodi
 Inquisitores, tam in presentiarum deputatos, quam in
 futurum perpetuis futuris temporibus deputandos, ac si
 tibi,

*Hoc idem
 in
 omnibus Inqui-
 sitoribus man-
 dat.*

tibi, & cuilibet Inquisitorum prædictorum dirigerentur, & directæ fuissent, Apostolica auctoritate, tenore præsentium extendimus. Ipsasque literas tibi & illis, ut præmittitur, eidem auctoritate, & tenore concedimus.

§. 6. Non obstantibus illis, quæ idem Julius prædecessor voluit non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 7. Et quia difficile foret præsentem literas ad singula loca, in quibus de eis fides forsitan fuerit facienda, deferre: Apostolica auctoritate decernimus, quod ipsarum transumptis, manu cujuscumque Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, in judicio, & alibi, ubi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eidem præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 20. Julii 1522. Pont. nostri anno primo.

III. Declaratio, & revocatio concessionum jurispatronatus, & præsentandi ad beneficia Ecclesiastica, à Sede Apost. & ejus Officialibus ab anno primo Pontificatus Inno. encii Papæ Octavi citra factarum.

De hac materia notavi supra in ejusdem argumenti const. 5. Innoc. VIII. Cum Ab Apostolica.

Sanctissimus D. N. D. Hadrianus Papa VI. Accepto per Sanctitatem suam quod nonnulli Romani Pontifices ejus prædecessores diversis personis, Collegiis laicorum juspatronatus, ac facultates, & indulta præsentandi, seu nominandi personas idoneas ad Ecclesias etiam Metropolitanas, Monasteria, & beneficia Ecclesiastica secularia ac regularia, ac hospitalia, & alia pia loca ex tunc deinceps vacatura, etiam interdum pro eorum hæredibus, & successoribus alias sub variis modis, & formis per diversas eorum literas in perpetuum, vel ad certum tempus reservarunt, & concesserunt, considerans quod per hujusmodi facultates, & indulta Romanus Pontifex sæpius impeditur quo minus personas qualificatas, utiles, & necessarias, ad Ecclesias, & Monasteria promovere, ac de beneficiis Ecclesiasticis similibus personis providere, hospitalia quoque & pia loca hujusmodi personis etiam utilibus, & Monasteriis, committere, & alias de illis disponere liberè possit.

§. 1. Ideo ut per Sanctitatem suam, & Sedem Apostolicam liberius de personis benè meritis dictis Cathedralibus Ecclesiis, & Monasteriis provideatur, & de illis ac aliis dignitatibus, beneficiis, hospitalibus & piis locis hujusmodi disponatur, opportunè providere volens, felicis recordationis Innocentii Papæ Octavi suæ Sanctitatis prædecessoris inhærendo vestigiis, omnes, & singulas reservationes, & concessionem jurispatronatus, ac facultates, & indulta præsentandi seu nominandi personas hujusmodi ad Ecclesias, Monasteria, Prioratus, præposituras, dignitates, personatus, administrationes, officia, canonicatus, & præbendas, aliaque beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura, secularia, & Ordinum quorumcumque regularia, qualitercūque qualificata, ac hospitalia, & alia pia loca, per prædecessores, & Sedem Apostolicam, aut ejus Legatos, Nuntios, executores, & subexecutores ab anno primo Pontificatus ejusdem Innocentii prædecessoris citra quibusvis Regibus, Regnis, Ducibus, & Marchionibus, ac aliis Principibus, & personis, necnon Communitatibus, Universitatibus, Confraternitatibus, & Collegiis secularium personarum, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentibus, etiam ex motu proprio, & ex cætera scientia, ac de potestate Apostolicæ plenitudine, aut etiam consistorialiter, & alias tam simpliciter, quàm sub quibusvis conditionibus, & promissionibus, & alias quomodocumque & qualitercumque, & ex quibusvis causis, præterquam ratione ereptionis locorum in quibus Ecclesiæ, Monasteria, & beneficia prædicta consistunt ex infidelium manibus, & potestate facta, & concessa, quorum omnium formas, & tenores eadem sua Sanctitas haberi voluit pro expressis

Bullar. Mag. Tom. I.

quoad Metropolitan. ac alias Cathedralis Ecclesias & Monasteria, necnon Prioratus, & præposituras, ac alias dignitates Conventuales, & alia electiva, etiam si in quibus reservationes, & concessionem, facultates, & indulta hujusmodi facta, & concessa fuerunt, quascumque conditiones eis propterea quomodolibet impositas, & promissiones per eos propterea factas adimpleverint.

§. 2. Quo verò ad illa beneficia, ac hospitalia, & pia loca hujusmodi, si illi quibus reformationes, & concessionem, ac facultates, & indulta hujusmodi facta, & concessa fuerunt, ut præfertur, illorum occasione fructus proximè dictorum beneficiorum hospitalium, & piorum locorum ad medietatem unius anni valoris fructuum eorundem secundum communem estimationem de propriis eorum bonis non auerunt, vel eorum Ecclesias, aut hospitalia, & pia loca hujusmodi de novo fundamentaliter non ædificaverunt, seu funditus non reædificaverunt, seu fundos in quibus ædificia impræsentiarum subsecuta non concesserunt, ac quorum augmentis ædificationis, reædificationis, & concessionis respectivè probationem eos, qui tali juspatronatus seu præsentandi, & nominandi directè, vel indirectè uti voluerint, eadem sua Sanctitas teneri decrevit, etiam si conditiones ad quas alias quam modis præmissis tenebantur, executioni demandatæ fuissent, & in literis reformationum, & primo dictarum concessionum seu facultatum, & indultorum hujusmodi cautum sit quod dictum jus simpliciter, vel sub certis conditionibus, modis, & formis ex fundatione, vel dotatione pertinet, aut pertinere censeatur, vel perinde habeatur ac si ex fundatione, vel dotatione prædicta pertineret, & quod reservationes, primo dictas concessionem, facultates, & indulta hujusmodi revocari non possint, & clausulæ etiam derogatoriæ derogatoriæ fortiores, efficaciores, & insolite dictis literis pro illarum præsertatione desuper adjectæ sint, illarum formas, & tenores pro expressis habendo, revocavit, cassavit, & annullavit, ac Ecclesias, Monasteria, Prioratus, præposituras, dignitates, & beneficia hujusmodi ad eorum primævam naturam, præmissis non obstantibus, reduxit. Decernens irritum, &c.

Placet, publicetur, & describatur. A.

Papa sub. sig. p. 10.

Acta, & publicata fuit supradicta regula Roma in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Domini 1522. D. N. Papa Anno 1.

Pub. P. A. 1. die 9. Dec.

Hortatur I. Fredericum Saxonie Ducem, ut Martinum Lutherum hæresarcham dimittat, ejusque relictis erroribus, Catholicam fidem sequatur.

I V.

Errorum autem ipsius Martini, ipsorumque & ipsius damnationes, habes supra in Leonis X. const. 40. Exurge, & const. seq.

HADRIANVS EPISCOPVS, &c. Dilecte fili, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edicta An. D. 1522.

Satis, & plus quam satis sustinimus, dilecte in Christo, si fortè Dei pietas tuam animam dignetur invisitare, ac dare penitentiam ad cognoscendum veritatem, ut resipisceres à diaboli laqueis, à quo captivus detineris. Novimus te paternè monitum à fel. recor. prædecessore nostro, ut à te separares perniciem illam Christianæ religionis Martinum Lutherum, & cum jam toti Orbi manifestæ essent scelestissimæ machinationes illius, speravimus & te ad cor penitus reversurum.

Leo X. monuit Ducem Saxonie, ut Martinum dimitteret.

§. 1. Sed quoniam expectavimus utras, & ecce quia frustra constavit constator, militiæ enim tuæ non sunt consumptæ, coëgit nos miseratio tui, coëgit paternus amor, quo te & subditos Saxones in Domino semper fuimus prosequuti, salutaribus, & paternis monitis adhuc convenire, ut vel tandem resipiscatis, antequam planè in vos conveniat, quod mox subdit Propheta: Argentum reprobum vocate vos, quia Dominus projecit vos.

Ille verò magis reprobum factus est. Idem Pont. ipse multis rationibus hortatur ut resipiscat.

§. 2. Et quid dicemus vobis, quàm quod Galatis suis

G G g 9

Paulusi

Saxones com-
mendantur
fideliter, & pro-
perea Greg.
V. natione Sa-
xo, & cravit
Ducem Saxo-
nia electorem
Rom. Imp.

Paulus: O insensati, quis vos fascinavit veritati non obedire. Turrebatis benè. Interrogate patres vestros, ac dicent vobis: majores vestros, & annuntiabunt vobis. Quod ab ea etate, quo uno eodemque tempore vixere Hadrianus Rom. Pont. & Carolus ille Magnus Imperator, Saxonie fidei plantatores, ad nostra usque, & charissimi in Christo filii nostri Caroli tempora, & avi, & proavi vestri, atque adeo Saxones omnes, semper habiti estis veluti pacis amatores, fidei propugnatores, & per omnia obedientie pacifici filii, talesque, ut non immerito Gregorius V. natione Saxo, olim Roman. Pontifex, Saxonie Ducem in Rom. Imperatoris constituerit electorem. Quomodo ergo tam cito mutatus est color optimus? Cur tam facile transferimini ab eo, qui vos vocavit in gratiam Christi, in aliud Evangelium, quod non est aliud: nisi sunt quidam, qui vos conturbant, & volunt convertere Evangelium Christi? Quis vineam Domini Sabaoth tam pulchre plantatam est demolitus? Certè exterminavit eam aper de sylva, & singularis ferus depastus est eam. Sed vae illud à vobis, à domesticis, & amicis, à cruciatu precordiorum. Obsecramus te fili dilectè in CHRISTO, leva oculos tuos in directum, & vide ubi sis prostratus.

Lutherus qua
mala indu-
cit.

§. 3. Considera quantum Ecclesie Christi, tot malis undique circumvallatæ ac penè oppressæ, pro opera qua illi subvenire debueras, eladem insuper intulisti. Oppugnator foris ab infestissimo illo ac potentissimo Christiani nominis hoste. Dissident intus principes Reip. Christianæ, & in mutuam armati perniciem, cruentissimis inter se odiis conficiantur, & in fraterna viscera ferrum stringunt, ut vix ethnici inter se crudelius. An hæc ita tibi visa sunt non satis gravia, nisi contritionem induceres super contritionem, nutrens ac fovens serpentem illum in sinu tuo, qui veneno lingue sue Ecclesiam, & terras infecit adeo, ut nunc pervenerit gladius etiam usque ad animum? Quanto autem pluris est anima, quam corpus, tanto gravius est prædictis omnibus horrendum illud, & plus quam tartareum venenum, quo hæresum ac schismaticorum contagione tot myriades animarum interierunt, intereuntque. Ita tibi debemus omnes, quod nunc passim ab unitate Matris Ecclesie recedatur: Quod avertatur vulgus indoctum, ac bis mille prætigis ac fascinationibus retrahatur à fide, quam suxit ab ubere materno: Quod hisilicæ sint sine plebibus, plebs sine sacerdotibus, sacerdotes sine debita reverentia, & sine Christo denique Christiani: Quod sacramenta fidei, non sacra censeantur: Quod sanctuarium Christi, sanctum esse negetur: Quod dies festi festivis frustrentur solemnibus: Quod moriantur homines in peccatis suis, rapiantur animæ ad tribunal terrificum, nec poenitentia reconciliati, nec sacra communione muniti: Quod pulcherrimus ille tabernaculi ordo confusus sit, & pro Christiana pace ac tranquillitate ad rebellionem, ad rapinas, ad cædes, ad incendia, cum magno ac manifesto Christianæ Reipublicæ discrimine, veluti classico passim excitati. Pro quibus egregiis tuis in Ecclesiam Christi meritis, quo te præmio, imo quo non supplicio dignum censebimus? At dices fortè, Serpens me decepit. Dignam certè recepisti mercedem, qui illum nutriti in sinu tuo. Sed itane stultus es ac sine corde, ut in eis maximè rebus in quibus errare, damnari est, uni homuncioni cooperto peccatis, quam tot sanctiss. ab initio Patribus, qui in lege Dei meditati sunt die ac nocte, & quam tot universalibus Conciliis, adversus quæ impudens os illud velut sepulchrum patens, se aperire non erubescit, sanctæ denique & Catholicæ Ecclesie, cujus ritum, consuetudinem, & decreta, à temporibus Apostolorum ad nos usque inviolabiliter observata, unus iste sacrilega temeritate damnare præsumit, plus credere potueris? O cæcam dementiam, ac plusquam Judaicam cæcitatem. At fortassis hoc tibi imposuit, quod veterator ille Martinus, & ejus sequaces, de capitulis Scripturarum visi sunt sua conformare. Et quis tandem hæreticorum ita non fecit? An nonne sunt veteris serpentis astutia, qui hac veluti esca obducto hamo, miseris animabus mille technis, & versutiis semper est insidiatus, quique, quo angularem infringeret veteris fidei lapidem, ac Christianam scinderet

unitatem, in scripturarum agrum suum seminare semen, & perversam scripturarum intelligentiam, jampridem est aggressus? Cum itaque maximè semper pars Ecclesiarum, imperita turba sit, & vix unus reperiat aut alter, qui spiritualibus oculis de scripturarum intelligentia digne valeat judicare: siquidem librum signatum legimus quem solus Leo de tribu Juda dignatus est aperire, ac solvere signacula ejus: quæ tandem est ista diabolica excæcatio, uni carnali homuncioni, semper eructanti crapulam, & potum, quam reliquo Orbi universo, quam tot spiritualibus patribus, quorum voluntas semper fuit in lege Domini, qui vitæ sanctimonia, ostensione spiritus, ac virtute, glorioso denique martyrio suam doctrinam comprobaverunt, in scripturarum intelligentia plus te fidei habere potuisse? O cæcitatem novam, & inauditam! Unus apostata tibi potuit persuadere, sefellisse priores universos, errare posteros, & in solum se, & quos decepit pervenisse Regnum Dei, pervenisse totas miserationum Dei divitias, ac gratiam universitatis? & quid non dicimus cum Propheta: Heu, heu, heu Domine, ergone decepisti populum tuum? Quin potius, cur non deviatas (secundum Apostolic. præceptum) quæstionibus, ac pugnis verborum, ex quibus oriuntur invidiæ, contentiones, blasphemæ, suspiciones malæ, conflictationes hominum mente corruptorum & subvertunt corda audientium ex operibus suis, juxta Dominicam designationem, studuisti cognoscere filium profanum istum, qui ad vos venit primum in vestimentis ovium, lupus intrinsecus rapacissimus: Siquidem non ex foliis, non ex floribus, sed ex fructibus arbor cognoscenda erat.

§. 4. An non manifesti sunt nequissimi fructus ejus? Siquidem sacrilegus hic adversus Deum, imagines sacras, atque adeo ipsam Crucem Christi, sceleratis manibus confringere, & pollutis conculcare pedibus non formidat, contra sacerdotes Dei furore impio temerariè debacchans, non desinit laicos, ad lavandas sibi in eorum sanguine manus, sedulo concitare, Ecclesiam Christi paricidalibus armis oppugnans, hoc agit assiduo, ut suffocentur homines in peccatis suis: hoc unum elaborat, ne divina misericordia suis sacramentis, quæ peccatorum remedia efficacia esse voluit, vulneratos in Ecclesia sua curet. Ita enim ea aut sustulit universa, aut hæreseos suæ pestifero infecit veneno, ut toxicum magis requirat, quam animalium medicinas.

§. 5. Præcipit suis, ne indignanti Deo quis satisfaciat, ne jeuniis, orationibus, lamentationibus peccata redimat, ne hostia illa placens Deo, corpus & sanguis Domini nostri JESU CHRISTI à sacerdotibus offeratur quotidie pro peccatis nostris. Vota docet non reddere Domino Deo suo. Et cum ipse sit apost. ta, ac professionis suæ defertor, ut plurimos sui faciat similes, sancta illa Deo vasa polluere non veretur, consecrataque Christo virgines, & vitam monasticam professas, extrahere à monasteriis suis, & mundo, imo diabolo, quem semel abjuraverunt, reddere. Quod in veteri lege in umbraticis sacerdotibus Dominus non tulit, quod ethnici in idolum suorum flaminibus omnes sunt abominati, Christi sacerdotes etiam vilissimis copulat meretricibus. Sanctos Patres illos, quorum vita & doctrina illustravit universum mundum, non solum debito honore non prosequitur, sed multo quam Cain scelestus decipit, deridet, contemnit, infectatur.

§. 6. Sacrosanctis omnibus universalibus Conciliis impudenti ore palam contradicit, ac sacrilega lingua detrahit, libertatis specie, licentiosam quandam, nullis restrictam legibus, ac ferè ferinam, inducere conatur legem. Unde & exlex homo, contemptor ac violator legum omnium, in tantam erupit mentis vesaniam, ut sanctissimorum Patrum decreta, & Ecclesiasticos canones igne publico concremare non formidat. Et breviter Christianam veritatem, omnem rerum ordinem, pulcherrimam denique Ecclesie faciem, à Christo, ab Apostolis, Apostolicisque viris, ac sanctissimis Patribus ab initio constitutam, unus hic post tot centenos annos discindere, invertere ac deformare molitur.

§. 7. Quod si nondum satis etiam internoscis de Christiano magisterio, an de Antichristi spiritu ista proficiantur

Lutheri in
immu-
andacia.

Lutheri in
proba man-
data.

Lutherus
Concilium de-
trahit, & b-
centiosam vi-
tam inducit
runt.

Locus reser-
tus.

Lutherus al-
terum se
alserum de-
niolum.

cantur, si ita fascino te præstigiator ille, ut credere possis unum hunc perfidissimum apostatam, veluti alterum Helisæum habere duplicem spiritum Helisæi, aut alterum esse, quem se jactat, Danielem, in quo sit spiritus amplior & intelligentia scripturarum major, quam in omnibus olim sanctissimis illis doctissimisque viris, quam in sacrosancta Ecclesia Catholica, quid est te uno cæcius? Aut si jam ex fructibus arborem cognoscens, in errore persistis tamen, quid te miserius.

*si sermo
suum.*

§. 8. Sed esto transfiguratus sit coram te satanas ille in angelum lucis, & quæ manifesta sunt opera carnis ac diabolica, spiritus esse & Christi opera, venenata sua facundia persuadere potuerit, nunquid non ubique vel hoc ipso prodidit, cujusnam spiritus sit, quod omnis ejus sermo amarus est, virulentus, arrogans, ac maledicentissimus, nusquam non scatens conviciis, blasphemis, ac scommatibus plusquam venenatis, adversus omne Christianæ pietatis, modestiæ, mansuetudinis ac benignitatis officium? Nunquid ita docuit Paulus, cujus se jactat spiritum habere, cum nulla ejus extet epistola, quæ non pacem & unitatem, ac alias id genus virtutes redoleat? An non Romanos suos hortatur in Domino, ut in charitate fraternitatis se diligant, invicem sectentur quæ sunt pacis, & quæ ædificationis custodiant. Corinthiis an non testatur, se docere in Ecclesiis, Deum, non dissensionis, sed pacis Deum esse? Et breviter, nunquid non ubique clamat, ubique docet Evangelica illa tuba, ut digne ambulemus in omni humilitate ac mansuetudine, cum patientia sup portantes invicem in charitate, solliciti servare unitatem spiritus in vinculo pacis, utque deponamus omnem iram, indignationem, malitiam, blasphemiam, turpem sermonem? Quo igitur pacto maledicentiam, amaritudinem, iram, indignationem, blasphemiam, inflationem, jactationem, quæ ita huic peculiaris sunt, ut illa Paulo; ac illius discipulis universis, qui misis est ac humilis corde: non Paulini, non Christiani, sed diabolici spiritus esse certissima indicia, vel cæco non clarissime appareat?

*sermo ex
me co.
sua potuit
id: perfo-*

§. 9. Ex verbis illius, quomodo non intellexisti, Christum in corde suo, an verò Antichristum haberet, si eundem quod ipsa veritas in Evangelio ait: Progenies viperarum, quomodo potestis bona loqui, cum sitis mali? De abundantia enim cordis os loquitur. Et cum scriptum sit, quod maledici regnum Dei non possidebunt: Item cum in Evangelio dicat Dominus, Quicumque dixerit, fratri suo racha, reus erit Concilio: qui autem dixerit, fatue, reus erit gehennæ incendio.

*sermo sa-
dites ac
manum
in ser-
monibus suis
creabant &
habitu.*

§. 10. Illumne esse Antichristi Apostolum, cuiquam obscurum esse poterit? Qui non modo sacerdos Dei, sed & principem sacerdotum Petri successorem, JESU CHRISTI in terris Vicarium, tam nefandis infamibusque nominibus, tam inauditis contumeliis, conviciis, ac blasphemis, nusquam non lacerat, discerpit, & insectatur, ut ea commemorare pudica refugiat lingua, & audire horreant aures castæ. Qui Apostolicam Cathedram, in qua præsedet caput Apostolorum Petrus, cui præfuerunt tot sancti Pontifices, quam Ecclesiam principalem, unde sit exorta unitas sacerdotalis, sanctus ille, & gloriosus Martyr Cyprianus non dubitat asserere, impio ac pestilenti ore Cathedram pestilentis, Antichristianam, diabolicam, & si quæ potuit excogitare nefandiora, toties appellare non cessat. Qui scholas Christianas, quæ tam multos doctissimos sanctissimosque viros, tam egregias in Ecclesia Dei columnas nobis protulerunt, impudica lingua sua, lupanaria, Sodomas & Gomorrhæ ubique vocare non verecundatur. Qui non satis habet, omnipotentis Dei sacerdotes probris omnibus, conviciis, contumeliis, ac blasphemis horrendis, & inauditis, nunquam non publice ac privatim insectari, quibusvis cambus viliores facere, nisi etiam laicos concitet ad lavandas sibi manus in sanguine ipsorum. Cum tamen quanto honore haberi velit sacerdotes suos, maxime autem principem sacerdotum, idem ipse Dominus in Deuteronomio testatus est, dicens: Si difficile & ambiguum apud te iudicium esse prospexeris inter sanguinem & sanguinem, causam & causam, lepram & non lepram, & iudicium intra portas tuas videris verba variari, surge, & ascende ad locum, quem elegerit Dominus Deus tuus, veniesque ad sacer-

doles Levitici generis, & ad iudicem qui fuerit illo tempore, quæresque ab eis, qui indicabunt tibi iudicii veritatem, & facies quæcumque dixerint, qui præsum locum quem elegerit Dominus, & docuerint te juxta legem ejus, sequerisque sententiam eorum, nec declinabis ad dexteram, neque ad sinistram. Qui autem superbierit, nolens obedire sacerdotis imperio, qui eo tempore ministrat Domino Deo tuo, ex decreto iudicis morietur homo ille, & auferes malum de Israël: cunctisque populus audiens timebit, ut nullus deinceps intumescat superbia. Et Samuël cum sperneretur à filiis Israël, an non dicit Dominus: Non enim te spreverunt, sed me, ne regnem super eos, manifestè ostendens, invisibilem se contemni, cum visibilem quis spernit sacerdotem? Quare & Moses murmuranti adversus se populo respondit: Non adversus me murmurastis, sed adversus Dominum Deum vestrum. Quod si Leviticis illis sacerdotes tanta honoris prærogativa præcellere voluerit Dominus, qui exemplari tantum ac umbræ deserviebant cælestium, in umbratico illo tabernaculo sacrificiorum officia consummantes: quo tandem honoris loco eos haberi voluit, quibus tradidit claves regni cælorum, tantamque tribuit potestatem, ut quæ ligarent super terram, ligarentur & in cælis: & quæ solverent super terram, soluta essent & in cælis: utque quorum ipsi dimitterent peccata, dimissa forent, quorum retinerent, forent & retenta? Qui non sanguinem hircorum aut vitulorum, sed hostiam vivam, sanctam, immaculatam, corpus, & sanguinem Domini nostri Jesu Christi offerunt quotidie pro peccatis nostris, consociunt verbo suo, ac manibus tractant, & breviter sacramenta omnia, suis perficiunt orationibus. Quanto, inquam, honore hos præcellere voluerit Dominus, quis tandem dubitavit, quod nec ipse tacuit in Evangelio, cum dicit ad eos, Qui vos audit, me audit, & qui vos spernit, me spernit: qui autem me spernit, spernit & eum qui misit me? Et quid consequitur? Quod in eundem Christum blasphemus esset, & maledicus, qui sacerdoti Christi blasphemavit aut maledixit. An non hoc primum mandatum in retributione, Honora patrem & matrem, ut sis longævus super terram? Qui autem maledixit patri aut matri morte moriatur. Nunquid ad carnales tantum parentes illud est referendum? Et num minus ad eos qui nos in Christo regeneraverunt, per quos Christiani sumus, qui nobis peccata dimittunt, qui cælestibus nos pascunt sacramentis? Quid si peccatores sunt, & mali sacerdotes? Quid si parentes? Nunquid propterea eos, quos Dominus misit ante faciem suam, & ad quos dicebat: Quicumque non receperit vos, neque audierit sermones vestros, exeuntes foras de domo, aut de civitate, excutite pulverem de pedibus vestris, Amen dico vobis, tolerabilis erit terra Sodomorum, & Gomorrhæorum in die iudicii, quam illi civitati. An non præcipit ita Apostolus? Obedite præpositis vestris, & subjacete eis: Quod si malis, & peccatoribus non sit obediendum, quibus tandem? Quoniam si dixerimus, peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est. Ovis es, noli discutere pastorem: nolite iudicem Dei constituere & Christi. An non ita præcipit Dominus in Evangelio, dicens: Super cathedram Moysi sederunt scribæ & pharisæi, omnia quæcumque dixerint vobis, servate & facite, si quæ autem fecerint mala, facere nolite. Manifestè significans, habere eos dignitatem, tametsi vitæ essent perditæ. Nunquid idem Dominus, cum postea tempore passionis alapam accepisset à servo sacerdotis, dicenti sibi: Sic respondes Pontifici? adversus Pontificem quidquam dixit contumeliosè? quin magis innocentiam suam asserens & ostendens? Si malè, inquit, locutus sum, exprobra de malo: si benè, quid me cædis? An non & Paulus, cum caderetur in concilio iussu Ananias, diceretque ad eum, Percutiet te Deus paries dealbante. Et tu sedens iudicas me secundum legem, & contra legem jubes me percuti? audiens ab adstantibus, Sic insultas sacerdotem Dei, maledicendo ipsum? tamen inane nomen, & umbram quandam sacerdotis cogitans, expavit: Nesciebam, inquit, fratres, quia princeps est sacerdotum. Scriptum est enim: Principi populi tui non ma-

ledices. Quo magis miramur, quod ex istis diabolici spiritus vixati fructibus nequissimis, arborem pessimam nondum cognovistis. Et quis tandem est ita habes animo, ut non videat quod nunc prorumpant furiosissimi conatus istius, cum ut quisque est facinorosissimus, desperatissimus, aut perditissimus latro, aut homicida, sub istius vexillis ac signis, convenienter Ecclesiam jam Christi patricidalibus ac sacrilegis manibus, non clam, sed palam oppugnantes, consecrata Deo loca, templa & monasteria exurunt, & profanant, Christo dicatas virgines, sacerdotes Christi, & monachos crudelissime persequuntur, Ecclesiarum bona diripiunt, & breviter, rapinis, latrocinis, caedibus ac incendiis confundunt universa, excæcantes nimirum eos iusto Dei iudicio, & in infamiam tam manifestam erumpere permittente, ut neminem jam latere possint scelestissimæ machinationes istius. Atque, hi qui pestifera contagione ipsius infectos sese tandem cognoverunt, schismatico errore deposito, ac hæretico furore deserto, unitatis ac veritatis domicilium fidei sanitate repetunt, inter quos, dilecte nobis in CHRISTO JESU, cum à te non ex postremis reversurum ad salutarem matris sinum speravissetis, quem reverentem libenter & obviis excepissetis manibus, bona spe tandem nostra frustrati, videmus supra petram induravisse te faciem tuam, videmus perniciem illam animarum Lutherum sub tuo patrocinio latitantem, super adhuc virus longè lateque spargere. Sed quoniam adhuc potens est Dominus Deus etiam de lapidibus istis suscitare filios Abrahæ, antequam egrediatur ut ignis indignatio ejus, & succendatur, nec sit qui extinguat, ideo te fili dilecte in Christo obsecramus per viscera nostri Redemptoris Domini nostri Jesu CHRISTI, per Christianam unitatem, per patriæ charitatem, per tuam denique ipsius, tuorumque salutem, miserere Ecclesie Christi, & tot jam malorum procellis undique exagitata ac penè oppressa tua maxime culpa, aliquando ser opem, miserere patriæ nostræ, quæ sinceræ olim fidei, eximie religionis, sanctæ sub jugo Domini ac religiosæ obedientiæ insigni præcellens gloria, perniciem istam religionis Christianæ, ac fidei ac pietatis publicum hostem Martinum, in suis se peperisse ac fovisse visceribus, nunc erubescit. Miserere denique tui ipsius, tuorumque miserere seductorum Saxonum, quos, nisi respicatis, & quidem citò, manet præsens & certa ultio Divina, quam neque in hoc sæculo effugietis, neque in futuro. Hæc dicit Dominus Deus: Audi popule stulte, audi princeps qui non habes cor, qui habetis oculos, & non auditis, me ergo non timebitis, & à facie mea non doleritis? Nunquid non audistis, quæ fecerim in diebus antiquis? Legite scripturas, in quibus putatis vos vitam æternam habere, & invenietis, quàm gravis semper fuerit, & quàm terribilis Divina vindicta in illos qui in populo Dei schismata concitaverunt. Nunquid non legistis horribilem Divinam ultionem adversus Dathan & Abiron, quod multitudinem adversus Moysen concitavissent, quod dehiscens sub pedibus terra, & aperiens os suum, deglutivit, & omnia quæ ad eos pertinerunt, ita ut descenderent viventes in infernum? Et adversus Core, quem eandem ob causam cum ducentis, & quinquaginta viris cœlestis flamma devoravit. Quod si ob durius imperium fortassis, aut quorundam pastorum seu ignaviam, seu malitiam, schismata excitanda putatis, nunquid non ex libro Regum audistis adeo indignatum fuisse Dominum adversus decem tribus filiorum Israël, & in omne semen eorum, ut dimoverit eos, & tradiderit in direptionem, donec projiceret eos à facie sua? Ob quam tandem culpam, nisi quod ob durius imperium Salomonis, & imprudentius arrogantiusque responsum Roboam Regis Hierusalem, scissæ fuerunt à tribu Juda & Benjamin? Quam præsens semper fuerit Dominus vindex sacerdotibus suis, an non Saül ab regio abjectus honore, & Ozias rex Juda percussus lepra, propterea quod quæ sacerdotum erant, contra sacerdotes Domini sunt auri usurpare, sufficienti vobis potuerunt esse argumentum? Et breviter. An non omnes testantur historiz, universos ultrice Domini manu infelici perisse exitu, qui in Christo Domini sacrilegas manus injicere non formidaverunt? Contra autem, felicia omnia, & longum

illis contigisse vitam, qui Christum in sacerdotibus suis venerati sunt? Moveant ergo vos exempla aliorum, & cogitate quid vobis sit expectandum, qui venerabilem Dei chorum in manus tentatis tradere profanas. Proinde quod Dominus per Moysen præcepit universo populo Israël, & separatentur à tabernaculis Core, Dathan, & Abiron, nec tangerent quidquam quod ad eos pertinet, ne involverentur in peccatis eorum, & hoc & vobis, præcipue tibi dilecte fili, ejusdem Domini nostri auctoritate præcipimus, & obsecramus in Christo Jesu, ut separemini à Martino Lutero, auferatis à vobis petram illam scandali, neque tangatis quod illius est, ne & vos divina ultio involvat subitò in peccatis illius. Expurgate quamprimum fermentum illud, quod reliquam fidei vestræ massam corrumpit, ut sitis nova conspersio, novaque creatura.

§. 11. Non dedigneris fili dilecte Paulum imitari, quem sicut vicisti in Ecclesie Dei persecutione, tam gravem animarum perniciem sub tuo nutriendi patrocinio, ita reversus ad cor, effice ut omnes intelligant tuam conversionem, utque qui per te sunt scandalizati, in te reversus glorificent Deum. Maxime autem hoc præsta quamprimum, ut impurum os illud obstruatur, ut capuletur blasphemia lingua, quæ contra Deum ac Sanctos ejus loqui non cessat, & virus suum undique spargit. Et ut prophetis vos verbis admoneamus, stete super vias, & videte ac interrogate de semitis antiquis, quæ sit via bona, & ambulate in ea, & invenietis refrigerium animabus vestris. Stete, inquam, & doctrinis variis & peregrinis nolite abduci. Interrogate de semitis antiquis, quæ sit via bona, per quam ambulaverunt patres vestri, quam demonstraverunt tot myriades martyrum, docueruntque tot millia confessorum, & ambulate in ea.

§. 12. Quod si à vobis impetraverimus, sicut & suscipere speramus, erit quod gaudeamus cum Angelis de peccatore poenitentiam agente, & perditam ac rursus inventam ovem humeris nostris ad ovile Domini gaudentes reportabimus, paternaque pietate quantum in nobis fuerit, stolam vobis pristinam restituemus.

§. 13. Quod si dixeritis: Non ambulabimus, paterne salubriterque vos momenti respondebitis, Non audemus. Ideo audite gentes, dicit Dominus, & cognoscite congregationes, quanta ego faciam eis. Ecce ego adducam mala super populum istum, fructum cogitationum ejus, quia verba mea non audierunt, & legem meam projecerunt. Sed & hoc tibi denuntiamus in virtute omnipotentis Dei, & Domini nostri Jesu Christi, cujus in terris Vicarius sumus, nec te in præsentem sæculo hoc latitatum impunè, & in futuro æterni te ignis expectare incendium. Vivunt unà Pontifex Adrianus & religiosissimus Imperator Carolus, meus charissimus in Christo filius, & alumnus: cujus tu edictum verè Christianum adversus Lutheranam perfidiam, & quod talem decebat Imperatorem, non sine gravi offensa ac vilipensione Cæsareæ Majestatis violare non timuisti. Non committimus, ut quos olim cum Magno Carolo Adrianus Pontifex in Christo genuerunt, nunc Hadrianus Pontifex, & Imperator Carolus sub schismatico ac hæretico tyranno, hæresum ac schismatum sinibus interire contagione. Quare revertimini ad cor, & respicite tu, tuique miserè seducti Saxones, nisi utrumque gladium, Apostolicum simul & Cæsareum, velitis experiri. Scripta Romæ 1522.

Canonizatio S. Bennonis Episcopi Misnensis, ejusque in SS. Confessorum numerum relatio, cum ejus Festivitatis pro die 16. Maii institutione, & indulgentiarum pro ea die ad illius sepulchrum quotannis accedentibus elargitione.

Hæc eadem die iste Pontifex, eorundem SS. Confessorum Catalogo B. Antonium Archiepiscopum Florentinum ascripsit, sed sua Canonizationis

HADRIANUS SEXTUS.

633

Visionis litera, illius superveniente obitu, à Clemense VII. Successore expedita fuerunt, ut in sua conf. 1. lib. 1. Rationi.

HADRIANVS EPISCOPVS,
Seruus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

*An. D. Eccle-
sial mul-
Sancto-
egmine
servit, at-
nuntiois.*

§. 1. **EX**cellsus Dominus militantem Ecclesiam pretio-
forum lapidum vivorum, ipso summo angulari
lapidi Christo Jesu unitorum ornatissima varietate dec-
coram, structura mirabili fundare disposuit, hinc proces-
serunt beati Patriarchæ, qui fide præclari sanctorum An-
gelorum susceptores effecti, facie ad faciem Deum vide-
re meruerunt. Hos secuti sunt sancti Prophetæ, quibus
ostendit Deus secreta sua, ut ventura quasi præsentia
Spiritu sancto illuminante agnoscere, atque enuntiare
potuerint. Postquam autem venit plenitudo temporis,
& oriens ex alto in assumpta sibi humanitate nos visita-
te, nostræque salutis mytheria, sicut prædixerant Prophe-
tæ, adimplere dignatus est, constituti fuerunt beati Apo-
stoli divinæ legis promulgatores, qui per orbem univer-
sum genus humanum, quod sub diabolice potestatis ju-
go tenebatur, ad salutem excitantes, Dei verbum in om-
nibus Terræ finibus prædicarunt. Hos secuti sunt Ma-
tyres splendidi, qui fidei loricas induiti, & incoercibile
stabilitatis baltheo succincti, ac stolas suas in sanguine
innocentis agni lavantes, & candidato exercitu Chri-
stum Jesum imitati, cum gloriosa victoria palmas mani-
bus gestantes, se dicto vivo lapidi Christo adiungunt,
sempernam sui memoriam, & exemplum venerabile mili-
tanti Ecclesie relinquentes. Progressi sunt Doctores lu-
cidi, qui suis doctrinis & exemplis Catholicam & ortho-
doxam fidem ipsam subvertere satagentibus se opponen-
tes, dictam militantem Ecclesiam multipliciter illustra-
runt, quibus eadem coherata progreditur quasi aurora
conspiciens, pulchra ut luna, electa ut sol, terribilis ut ca-
strorum acies ordinata. Sequuntur postea Sancti Confes-
sores, qui virtutum gemmis toruscantes, hominum ratio-
nem de talentis creditis reposcenti, utpote fideles, & boni
servi, multiplicatum de suis laboribus fructum attule-
runt, & in arcam cælestem deposuerunt, omniaque mun-
di blandimenta ut venenum aspidum fugientes, latibula
in terris petierunt antris abditi, rudi victu, scaturientis
aquæ leni potu carnem macerantes, tegmine hircino ami-
cti, junceo, vel stramineo fessa membra somno foventes,
nudis pedibus Dominum quæsierunt, æternamque patriam
Invenerunt. Adfunt & Virgines nitidæ, mundo corpore,
sincero corde, sanctaque mente, cum oleo in lampadibus
suis, sponso qui est præ filiis hominum speciosus, obviam
venientes. Devotæ tandem, continentisque Viduæ, & aliæ
quamplurimæ sexus utriusque personæ, piis & sanctis
operibus semper intentæ, cum plenis manipulis eidem
cælesti sponso se repræsentaverunt, cum Angelis glo-
riam in altissimis Deo, & in terra pacem hominibus bo-
næ voluntatis magnificè depromentes.

*miraculis
necnon
mirabilibus,*

§. 2. Hæc omnis unus & idem Spiritus admirando plu-
rimum operatur mysterio, & sicut altissimus ab initio vi-
sionem suam, talibus piis cultoribus juxta sanctam pro-
missionem suam visitavit, firmavit, & auxit, sic semper ad
illam suæ protectionis auxiliū multipliciter impartitur,
& eandem vineam more solito visitans, virum fortem ad
hujusmodi vineæ culturam adduxit, gloriosum scilicet
Confessorem beatum Bennonem, superno cætui merito
sociandum, imo verius sociatum, qui inter ceteros Chri-
sti athletas suis meritis & exemplis ipsam sanctam Eccle-
siam divina cooperante gratia multipliciter decoravit,
præsentisque temporis caliginem suæ lampadis fulgore
mirabiliter illustravit. Ipse enim adversus mundum, car-
nem, & dæmonem fortiter dimicavit, & in odorem altis-
simi currens, copiosam utriusque sexus Christi fidelium
multitudinem salubriter post se traxit, ac velut effusam
super faciem terræ religiosam professionis suæ genera-
tionem dereliquit, ut ad illuminationem gentium cele-
bri memoria tanquam rotulam sydas in Ecclesie firma-
mento servaretur.

*miraculis
necnon
mirabilibus,*

§. 3. De cujus quidem origine, vita, moribus, & fama,
necnon mirabilibus, quæ in præmium sanctitatis ejus,

Deus mundo multipliciter ostendere dignatus est, ne do-
tam celebri viro etiam posteritas maneat ignara, pauca ex
multis duximus recitanda. Siquidem Fridericus Bulten-
burgensis vir nobili loco natus pater fuit beati Bennonis,
quem ex Bezela ejus pia uxore susceperat. Cumque in
Beato Bennone ab ineunte ætate bona indoles elucere-
ne illa æqualium studiis, malis moribus, ac depravatis opi-
nionibus (ut illa ætas assolet) corrumpere, magno opere
sibi providendum existimavit, & cum ut primum ex in-
fantia excessit, divo Bernardo Episcopo Hildesemensi
commendavit, & tradidit. Qui cum negotium sibi com-
missum attenderet, ut puer ad virtutem rectè informare-
tur, illum primum ad amorem Dei optimi maximeque in-
duxit, deinde verò cum vir prudens intelligeret, utile esse
si literæ cum virtute conjungerentur, beatum Bennonem
à Bigario, bono sancto viro & docto instruendum curavit,
sub quo magnos ille progressus fecit, quamobrem ineun-
te jam adolescentia, cum ad bene beateque vivendum sa-
tis instructus esset, monasticam vitæ rationem suscepit,
Monachus itaque cum esset, rejectis voluptatibus, om-
nem vitæ cursum in virtute confecit: quod cum Fratres
cum quibus vivebat probassent, tantumque in eo virtutis
esse cognovissent, quantum Ecclesiasticis honoribus erat
mandandum, defuncto eorum Abbate cunctis ferè suf-
fragiis Abbatiam illi detulerunt, sed quia res in conten-
tione incidere, cum essent sed non ita multi, qui Sigi-
berto religioso viro suffragabantur, beatus Benno ut erat
ab omni ambitione alienus, honorem recusavit, & pro Si-
giberto summo studio egit, rogavitque ne se ab ea viven-
di ratione, qua in tranquillitate esset, distraherent, sed
quo ille vehementius rogabat, eo magis Monachorum
studia incendebantur. Urgentes igitur & instantes, bea-
tum Bennonem vel invitum ad dignitatem rapiunt, quia
ipse tertio post mense deposuit, seque ad pristinum vitam
& bene quidem institutum retulit, cœpitque eum claræ
memoriæ Henricus Tertius Imperator diligere primum,
qui cum videret sanctissimum hominem ad republi-
cam bene gerendam natum esse, tantum virum in cœno-
bii angulis ætatem consummare passus non est. Sed cum
à fel. record. Leone Papa IX. prædecessore nostro assen-
sum obtinisset, illum magno opere repugnantem à Mona-
sterio eduxit, ac Præposituræ Ecclesie Bossorien. Hilde-
sensem, diæcesis præfecit. In ea verò cum usque ad ingra-
vescentem ætatem integrè, castèque conversaretur, Cano-
nici Ecclesie Misnii fama ejus ducti, venerandum se-
nem qui tunc quinquaginta sex annos natus erat, Eccle-
sie suæ præesse voluerunt. In qua cum omnia præclarè
tum hoc præclarissimè egit, quod Vandalos de religione
Christi, male sentientes, ex pernicioso errore eripuit, eos-
que traduxerit, ut unà cum Catholica Ecclesia pari studio
fidem Christianam tenerent. Quod factum & memorabi-
le est, & planè divinum. Illis namque temporibus pi-
mem. Gregorius Papa VII. etiam prædecessor huius, & si-
milis memoriæ Henricus Quartus Imperator, magnas in-
ter se inimicitias gerebant, & ita quidem ut alter alterum
de eo in quo locatus erat dignitatis gradu dejectum stu-
deret, qua de causa uterque suos in Concilium vocavit.
Paruerunt Imperatori non solum Principes, sed etiam
universi, & Germani, & Galliarum Episcopi, solus beatus
Benno decreti Imperatoris auditor non fuit, quippe qui
præclarum fore existimabat, si Ecclesie dignitatem quod
ejus fieri posset, tueretur. Atque ut suæ erga Ecclesiam de-
votionis documentum daret, Imperatorem, Marchionem-
que Misnen. hostes religionis judicatos exco-
municavit, quin etiam Marchioni ingressum templi Misnen. prohi-
bit, seque ad Concilium Pontificis contulit. Ad hæc ma-
gnitudinem animi quid addi potest? Sed antequam pro-
fectionem susciperet beatus Benno, in Albim magnam
& celebre flumen perfluens, Ecclesie suæ Misnen. clavis
projectit, ut iis qui se Imperatoris causæ adiungunt, &
que ob rem excommunicati essent, ingressus Ecclesie non
pateret, ex quo facile concipi potest, quantas ille inimicitias
pro Ecclesia Catholica susceperit, quantoque se ob-
tulerit periculo. Nam cum Imperator se suisque injuria
affectos existimaret, ac suas & communes injurias, quod
qui intenderet, beatam Bennonem à Concilio reverentem
ut suum expleret animum, in vincula conjecit. Sed Deus
omnipotens;

omnipotens, qui bonos scelerate oppressos erigit, divinum hominem respexit, fuit igitur beatus Benno non ita multo post, & liberatus, & in pristinum statum restitutus. Cum autem eo tempore claves Ecclesie Misnen. de quibus præfati sumus, desiderarentur, in dicto Albi flumine capite piscis; in ejus visceribus claves amissæ repertiuntur, magnum sane, & haud obscurum divinitatis specimen. Nunc verò de iis quibus Ecclesiam suam exornavit Sanctissimus homo. Et primo quidem cum videret egregium tantum rebus sacris magno ornamento esse, optimam quidem ille canendi rationem instituit, quæ hodie in templo Misnen. magno cum decore viget. Ecclesiam præterea bonis multis, atque facultatibus locupletiore fecit, quid quod in eo loco, in quem secedere solebat, si quando à cæteris curis ad contemplationem Dei Optimi se convertere vellet, Ecclesiam collegiatam extruxit, instituitque. Sed quid pluribus de propenso beati Bennonis in rem Ecclesiasticam studio? Albi flumen prædictum sicis pedibus transivit, cumque aliquando (ita ut facere solebat) agricolas inviseret, videretque homines de labore fessos vehementer sitire, commiseratione adductus, aquam in vinum convertit. Idemque beatus Benno alio quodam tempore, cum in valle proxima Civitati Misnen. concionem ad populum haberet, animadvertit multos, ut sit tempore æstivo, siti penè exanimis, ut illis subveniret terram percussit, è qua subito uberrimus, & perennis fons emanavit, qui adhuc hodiernis diebus fons sacer appellatur. Campana verò ab ipso divo Bennone consecrata, omnem vim cæli ab agris finitimis avertit, tum ager ille per quem iter facere solebat vir divinus, omnes qui in ea vicinia sunt agros ubertate facile superat. Est præterea pagus quidam Neumberch nuncupatus, à Misna longe distans, aliquando tamen divinitus accidit, ut uno eodemque tempore beatus Benno, & illic rem sacram faceret, & Misnæ rebus sacris interesse videretur. Marchio quidam Misnen. ad rem avidior, cum per summum scelus in possessionem bonorum Ecclesie Misnen. irruisset, beatus Benno hominem rectè facturum affirmavit, si ea quæ ipsi Ecclesie Misnensi eripuisset, restitueret, sin minus Deum aliquando pro tanta improbitate pœnas ab eo expecturum. Quibus verbis homo furens concitatus, sanctissimum virum alapa percussit: tunc beatus Benno divino spiritu afflatus, hanc tantam injuriam, inquit, hoc eodem tempore sequentis anni Deus omnipotens ulciscetur. Quem Marchio ille protervus atque superbus irrisit, ac paulo post beatus Benno ægrotare cœpit, & brevi futurum sperans, ut ex hac vita ad superos, quorum consuetudo dulcis est atque æterna, migraret, paulò antequam moreretur Canonicos suos adhortatus est, ut eam charitatem quam nos docuit Christus, studiose complecterentur, deinde Eucharistiam cibum illum divinum magna cum pietate suscepit, & cum orationes ad Deum optimum maximumque habuisset, è vita excessit, & quidem quadagesimo Pontificatus sui anno, post Christum autem natum millesimo centesimo sexto. Hactenus de iis, quæ in vita non humano consilio, sed divinitus gessit divinus homo.

Et post mortem miraculis etiam emicuit.

§. 4. Ad ea verò quæ post mortem illius, summa cum admiratione acciderunt, nonnulla recitanda censuimus, ac primum, Marchio de quo paulò ante locuti sumus, cum tempus illud evenisset quo sanctus vir ipsum Marchionem pœnas daturum prædixerat, in hanc vocem prorupit, Benno superiori tempore nescio quod periculum nobis hodierno die eventurum minabatur, mortuus est ille: non igitur est quod nobis timeamus. Vix ille hæc verba finierat, subito constringitur, & auxilium eorum qui aderant implorans, miserandum in modum, ac magno cum dolore, & gemitu moritur. Hinc facile concipi potest, divinam potestatem divino homini communicatam esse. Accedit huc alterum exemplum priori haud dissimile. Vvillhelmus alius Marchio antedictam Misnen. Ecclesiam injuriose tractabat, cumque Præpositus ejusdem Ecclesie hominem magnis precibus à malo instituto abducere vellet, ipse non solum rectè monentibus parere noluit, sed etiam multo magis quam antea ipsam Ecclesiam vexavit: tum dictus Præpositus cum aliunde auxilium petere non posset, ad divum Bennonem confugit, ab eoque preca-

tus est ut Ecclesiam servaret, quo factum est, ut beatus Benno Marchionem per quietem admonuerit, ne quid gravius adversus Ecclesiam moliretur, quod cum ille ut inane somnium contemneret, quarto deinceps vehementer objurgatus, alterum oculum amisit, periculo graviore proposito, nisi ab improbo instituto desisteret. Vvillhelmus Marchio partim metu, partim pœnitentia ductus Ecclesie restituit omnia, illiusque facultates quantum potuit auxit, quin etiam divum Bennonem, & plurimi fecit, & maxime coluit. Illud verò prætereundum non est, duos esse Pagos, in quorum altero Marchionem dum fugeret se abdidit, in altero verò Vandalos à summa impietate ad fidem Christianam convertit, in quibus vestigia pedum ejus adhuc integra concernuntur, tum tugurium illud in quo apud Vandalos fuit, et si nulla stabiliori structura firmetur, rectumque habeat stramineum vetustate confectum, illud tamen nec unquam vitium fecit, nec igni est consumptum, cum tamen sæpenumero vicinæ ædes incendio fragrarunt. Habitus quoque Episcopalis quo corpus suum terræ commendatum extitit, unà cum mitra Episcopali ultra ducentos annos sub terra latuit, & absque aliqua alteratione ex sepulchro effusus, hodie integer cernitur, & ostenditur. Possent hic quamplurima alia miracula afferri. Multos enim divi Bennonis meritis è mortuis excitatos constat; multos variis morbis curatos, denique qui votum fecerit, neminem illius beneficium non sensit.

§. 5. Propter quæ charissimus in Christo filius noster Carolus Romanorum, & Hispaniarum Rex Catholicus in Imperatorem electus, & dilecti filii nostri Albertus S. Petri ad Vincula Presbyter, & Mathæus S. Angeli diaconus S. Romanæ Ecclesie Cardinales, ac venerabiles fratres nostri Riccardus Treviren. & Hermanus Coloniensis Archiepiscopi per eorum patentes literas, necnon dilecti filii nobiles viri Ferdinandus Archidux Austriae, ac Georgius, & Henricus fratres Germani Ducæ Saxoniæ, Lantgraviæ, Thuringiæ, & Marchiones Misnæ, per venerabilem fratrem nostrum Joannem Episcopum Misnen. Nuntium & oratorem ad Nos ab eis destinatum, & dilectum filium Vvillhelmum de Enckenuort, electum Durtusen. Datarium, & Prælatum nostrum domesticum, eorum apud Nos & Sedem Apostolicam etiam oratorem, & negotiorum gestorem, humiliter supplicari fecerunt, ut præmissis diligenter inquisitis & exploratis, ad beati Viri canonizationem procedere dignemur.

§. 6. Quorum quidem precibus licet libenter annuere vellemus, summopereque gauderemus hujusmodi canonizationem nostris temporibus divino quodam mysterio contigisse, ac nobis justum videretur, ut idem beatus Benno, quem jam Deus in cœlesti gloria Sanctorum choro dignum fecisse plurimis & manifestis indicis, & miraculis ostenderat, in terris etiam sibi debito Sanctorum honore non defraudaretur, non statim rem tanti ponderis ac momenti faciendam, sed juxta veterem, & laudabilem consuetudinem cunctanter matureque considerandam duximus. Post triplicem igitur inquisitionem ex recolendæ memoriæ Alexandri Sexti primo, & deinde Julii Secundi, & successive Leonis Decimi prædecessorum etiam nostrorum commissionibus super hoc debite factam, tandem idem Leo Decimus tribus etiam Romanæ Ecclesie Cardinalibus, ex tribus illorum ordinibus, videlicet Venerabilibus fratribus nostris Bernardo Ostiensis sanctæ Crucis Jerusalem, & Antonio Albanen. Episcopis, tunc tit. S. Vitalis Presbytero, ac Joanni SS. Cosinæ & Damiani Diacono Cardinalium, de fratrum suorum, de quorum numero licet absentes tunc eramus, consilio & assensu commisit, ut ipsi visis, & examinatis processibus editis super ejusdem beati Viri vita moribus, fama, & miraculis, ante, & post ipsius decessum, ejus intercessionibus à Deo factis, aliisque cunctis ad Sanctorum canonizationem hujusmodi necessariis, se super omnibus, & singulis diligenter informarent, & per eos comperta in suo secreto Consistorio, ut moris erat, fideliter referrent. Cumque ipsi Cardinales visis, & examinatis diversis processibus in partibus Germaniæ de Sedis prædictæ commissione habitis, & ad Curam nostram transmissis, testiumque fide dignorum depositionibus, pro tanta rei dignitate

Carolus
V. Imperator
& alii
Episcopi, presbyteri,
Benedicti
nonnulli
hinc Pontificatus
supplicari

Qui post
inquisitionem
processibus
super ab
Alexandro VI.
Julio II. &
Leone X. de
bus, & moribus
tunc discipulis
servatis in
vandalis, &
Benedicti
nonnulli
d-venis de
ultima M
1523

dignitate debite ponderatis, de supradictis miraculis ac vita sanctimoniam, & aliis à jure requisitis fidelem nobis relationem in pluribus etiam secretis Consistoriis fecissent, Nosque ipsorum, & omnium Cardinalium vota pro celebranda d. canonizatione convenientia, & conformia invenissemus, & pro celebriori executione, dilectus filius Joannes Baptista de Senis, utriusque juris doctor, & aula nostrae Consistorialis Advocatus, in publico Consistorio omnia de ipsius beati Viri vita, moribus, fama, & miraculis copiose percensuisset, Nobisque humiliter supplicasset, ut ad ejusdem beati Viri canonizationem, matura deliberatione praehabita, procedere dignaremur, Nos de re latis coram Nobis, in primis maximas omnipotenti Deo gratias agentes, rogavimus omnes in eodem publico Consistorio tunc astantes, ut suis orationibus, & jeuniis Ecclesiam Dei juvarent, ac ne eam Altissimus in toto aliquo in hujusmodi canonizationis officio errare permitteret, instanter orarent, demum post aliquot dies convocatis demum in aula nostra Consistoriali in Palatio Apostolico, universis, & singulis, qui tunc aderant in Romana nostra Curia Ecclesiasticis Praelatis, Patriarchis videlicet, Archiepiscopis, & Episcopis, in praesentia eorundem fratrum nostrorum dicte Romanae Ecclesiae Cardinalium eisdem processu super ejusdem Beati vita, moribus, fama, & miraculis editos, per eundem Joannem Baptistam breviter summarietque repeti fecimus, quae cum ex serie per Cardinales, ac alios quibus id munus per Nos injunctum fuerat, enarrata, & exposita fuissent, omnesque astantes Praelati, quid sibi super hujusmodi canonizationis negotio videretur interrogati, unanimi consensu, nullo penitus discrepante respondiissent, sibi videri, quod idem beatus Vir inter Sanctos merito adscriberetur, & connumeraretur. Nos iterum humiles ipsi omnipotenti Deo, quod ad beatum servum suum debitis honoribus prosequendum corda nostra illuminare dignatus esset, gratias agentes, ad ipsius canonizationem diem Dominicam primam post Pentecosten, quae tunc occurrebat ultima die mensis Maii Anno Domini 1523. deputavimus, ac in Basilica Principis Apostolorum de Urbe amplum suggestum ligneum de more parari, & exornari iussimus, super quo quidem, astante universo Clero, & populo, de vita, miraculis, & fama ejusdem beati Benonis humiliter, devotioneque pleno (ut moris est) sermone habito, deindeque Litania, & Hymno, Veni creator Spiritus, per omnia devote decantatis, necnon à Procuratoribus causae ipsius canonizationis, & ab ejusdem Caroli in Imperatorem electi apud Sedem praedictam constituto Oratore, à Nobis magna cum instantia petito pronuntiari, adscribi inter Sanctos eundem beatum Benonem, cum jam omnia consummata essent, omnesque Ecclesiae caeremonias consuetas super ea re rite servavimus, Deum praeculis habentes, ad canonizationem ejusdem Beati sub his verbis procedendum duximus, & processimus.

§.7. Ad laudem, & honorem sanctae, & individuae Trinitatis, & exaltationis Fidei Catholicae, & Christianae religionis augmentum, auctoritate Domini nostri Jesu Christi, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, & nostra, de Fratrum nostrorum consilio decernimus, & definimus, bonae memoriae Benonem olim Episcopum Musensem Sanctum esse, & in Sanctorum Catalogo adscribendum, ipsumque in eodem Sanctorum Confessorum catalogo describimus. Statuentes, ut ab universali Ecclesia quolibet anno Festum ipsius, & officium, sicut pro uno Confessore Pontifice, sextadecima die mensis Junii, hoc est depositionis suae, devote, & solemniter celebretur.

§.8. Et insuper eadem auctoritate omnibus verè poenitentibus, & confessis, qui annis singulis ad sepulchrum ejusdem sancti Benonis eadem die accesserint, septem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis poenitentibus misericorditer relaxamus.

§.9. Quibus debite peractis, inchoatoque per Nos, ac decantato usque ad finem à Cantoribus nostris hymno, Te Deum laudamus, in illius etiam finem, Cardinali diacono in cantu dicente: Ora pro nobis beate Benno, à Choroque responso, Ut digni efficiamur promissionibus Christi, Nos illico propriam Orationem de eodem Sancto alta voce decantavimus dicentes: Deus, qui nos beati

Benonis Pontificis confessione gloriosa circumdas, & protegis: da nobis, & ejus imitatione proficere, & intercessione gaudere. Per Dominum nostrum Jesum Christum filium tuum, qui tecum vivit, & regnat in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia saecula saeculorum. Deinde verò à dicto Choro responso, Amen. Solemnem illic Missam Nos ipsi celebravimus de dicta tunc occurrente Dominica prima post Pentecosten, Collectas singulas sub una conclusione terminantes, additis etiam praedictae caeterisque specialibus ejusdem sancti Benonis collectis immediate sequantibus. Pro secreta videlicet Sanctus tuus quæsumus Domine Benno Confessor, & Pontifex, nos ubique lætificet, ut dum nos recolimus merita gloriosa, apud te semper patrocinia sentiamus, cum sua conclusione videlicet, per Christum, &c. Deinde verò post communionem subjunximus dicentes: Quæsumus Domine salutaribus repleti mysteriis, ut sancti tui Benonis Confessoris, & Pontificis, cujus solemnia celebramus, etiam intercessione adjuvemur, cum simili conclusione. Et ita Missam ipsam ad finem usque cum solitis caeremoniis, juxta ordinarium Apostolicum illic debite terminavimus, Indulgentiamque plenariam omnibus officio hujusmodi tunc astantibus devote elargiti sumus.

§.10. Praesentes literas in praemissorum testimonium concedentes, ad laudem, & gloriam omnipotentis Dei, qui in sanctis suis mirabilis est, ac gloriosus vivit, & regnat benedictus in saecula saeculorum.

§.11. Caeterum quia difficile foret easdem praesentes literas ad omnium notitiam deferri, volumus, & decernimus, quod earundem transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Praelati Ecclesiastici munitis fides adhibeatur indubie in omnibus, & per omnia, & illis ubique stetur, ac si originales literae hujusmodi essent exhibitae, vel ostense.

§.12. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum decreti, definitionis, descriptionis, statuti, relaxationis, concessionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini 1623. pridie Kal. Junii, Pont. nostri Anno sexto.

CLEMENS SEPTIMUS PONT. CCXXIII.

Clemens Septimus, Florentinus, de familia Medicea, Archiepiscopus Florentinus, Presbyter Cardinalis tituli

inque ca-
p. 55. Com-
muni ad-
p. 11. Festu-
die 16.
si agi ju-
gentiaf-
de anno
quid ad
sepulchro
indignitas
regitur. Mis-
in deinde
vras cum
ritione col-
in S. Ben-
o asan-
bus indus-
tium im-

Has literas
desuper edit.

Et in omni
transumptis
credis jure.

Sanctionem
penalem ap-
ponit.

Dat. P. A. 16.
die 31. Maii.

tituli S. Laurentii in Damaso Vicecancellarius, Julius antea vocatus. Cretatus 13. Kal. Decemb. 1323. Coronatus eodem mense. Vixit annos decem, menses totidem, ac dies septem. Creavit Cardinales 32. Obiit septimo Kalend. Octobr. 1334. Sepultus fuit in Bahlica S. Petri. Vacavit Sedes dies 17.

præmiis copiosiora etiam gaudia percipiebat, quod in excessu mentis suæ positus Isaias Propheta sensisse videbatur, cum diceret: Exulta, & lauda habitatio Sion, quia magnus in medio tui Sanctus.

§.6. Prædecessor igitur ipse dicendum putavit: Exultent omnes Angelorum Chori, qui de vacaturarum Sedium repletionem solliciti, humiles corde, ac bonis, & sanctis operibus præcellentes, per virtutum gradus, in beatas illas mansiones, unde superbi corruerant Spiritus, perducere gaudent. Exultent quoque animæ iustorum, qui Christi vestigia sequuti, vitæ hujus stipe hinc emeriti, ac mundi illecebris omnibus superatis, cælesti regno tandem perfrui meruerunt, & etiam tunc numero horum cælestium civium populo lætarentur. Exultet universum cælum laudibus, resulet terra gaudiis, cum sanctorum editio lætitiæ habeat plurimarum. Siquidem fidei zelus exigebat, ac justitiæ pietas postulabat, ut quod pro salute plurimorum gerebatur, communibus ubique gaudiis, & plausibus celebraretur. Præcipue verò prædecessor ipse etiam putavit exultare debere Pontificum beatorum cætum, & sacram illam Doctorem concionem, inter quos sanctus Antoninus, postquam ex hac lachrymarum valle ad cælestem illam, quæ sursum est Jerusalem (vocante ipsum Domino) migraverat, tanquam novum sydus gloriose micabat, & fulgebat. Cumque ejusdem Antonini Archiepiscopi Florentini ex civitate Florentiæ oriundi, Ordinis Prædicatorum vitæ excellentia, casti mores, fructuosa prædicatio, ac sanctissimorum operum perpetua coruscatio toti ferè Orbi nota esset, & ab omnibus prædicaretur. Nos tunc in minoribus constituti, & tituli sancti Laurentii in Damaso tunc sanctæ Mariæ in Dominica Diaconus, qui ex concessione Apostolica Ecclesiæ Florentinæ præfate dignoscebamur, & dilectus filius noster tunc ipsius prædecessoris, Thomas tit. Sancti Sixti tunc Ordinis Prædicatorum generalis Magister, presbyteri Cardinales, ac tunc Priores libertatis, & vexilliferi justitiæ populi Florentini, necnon Archidiaconus, & dilecti filii Capitulum Ecclesiæ Florentinæ, considerantes ipsius Antonini Archiepiscopi vitæ sanctimoniam, quotve, & quibus miraculis tam in vita, quam post mortem claruerat, & in dies clarebat, desiderantesque ipsum juxta morem, & ritum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Canonizationis dignitate præfulgere, ac Sanctorum numero, & Catalogo aggregari, piæ memoriæ Leonis Papæ X. secundum carnem fratri patrueli, etiam prædecessori nostro in dicta Ecclesia Florentina tunc existenti, Missa Pontificali, & aliis peractis solemniter humiliter supplicarunt, ut gloriose memoriæ dicti Antonini Archiepiscopi Canonizationi intendere dignaretur.

I. Canonizatio S. Antonini Archiepiscopi Florentini, Professoris Ordinis Fratrum Prædicatorum S. Dominici, cum institutione suæ festivitatis pro die 2. mensis Maii, ex constitutione Hadriani VI.

CLEMENS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

PROEMIIUM. RATIONI congruit, & convenit æquitati ut ea, quæ de Romani Pontificis gratia processerunt, licet ejus superveniente obitu literæ Apostolicæ super illis concessæ non fuerint, suum debitum consequantur effectum.

§.1. Dudum siquidem fel. rec. Hadrianus Papa Sextus prædecessor noster pie præmeditans singulos, præsertim aqua regenerationis renatos populos, Propheta docente, misericordias Domini in æternum cantare docere, magna que profecto, & mirabilia esse opera misericordie, quibus Salvator noster Jesus Christus in salutem generis humani miserationis hujus largissimè sese effundere dignatus fuerat, quæ si ab initio creati hominis recensenda forent, nullæ humanæ linguæ ad id sufficere poterant, quia inenarrabile illud erat, quod cum Deus ipse hominem creasset ad imaginem, & similitudinem suam, illi ut felicitatis æternæ particeps fieri, & in cælesti patria illa consortiis Angelorum adscribi posset, benignè concesserat, si datæ sibi divinitus legis non contempnisset imperium, neque tamen ipsum legis hujusmodi transgressorem factum passus erat divina clementia penitus interire, quinimò congruentes exhibere medicinas dignata extiterat, quibus à lege Domini aberrans in certam salutis semitam perduceretur, Angelos destinando qui ei divinam patefacerent voluntatem, ipsique justa suaderent, & ad implendum divina mandata opportune adjuverant.

§.2. Mittendo etiam Patriarchas gratiæ suæ spiritu repletos, qui exemplo sui totum humanum genus instruerent ad salutem.

§.3. Necnon Prophetas, qui Spiritu sancto illuminatis non præsentia solum beneficia commemorarent, sed futura etiam prædicerent.

§.4. Illud verò erat maximum, & cui nullum aliud miserationis opus comperari poterat, quod ipse Dei Filius in persona sua naturam nostræ mortalitatis assumere, ac ea mysteria, quæ de passione, & morte sua per sanctorum Prophetarum ora prædicata, & annuntiata fuerant, adimplere, ac per passionem, & mortem suam hujusmodi, nos à perpetua morte liberare dignatus fuerat.

§.5. Cumque prædecessor ipse tot gratiis, & beneficiis invitatus, ac provocatus, nihil studiosius curare, ac efficere, quam ejus voluntati, ac mandatis parere, atque obedire deberet, ipsique in illis qui sibi propter vitæ integritatem, ac sanctimoniam dilecti fuerant, & per quos diversa, & magna miracula ostendebat, sanctissimi nomen suum glorificari, ipsosque Catalogo Sanctorum adscribi, & ab universali Ecclesia claris bonorum, ac virtutum præconiis honorari mandaret, sicut etiam ipsa sancti patris Christi Salvatoris nostri hujusmodi sponsa prædecessorem ipsum docebat, ut fidelium animas supernæ cælesti beatitudine fruente, debita reverentia proficeretur, quos dum in humanis adhuc agerent, ipsi Deo acceptos, post autem ab hoc sæculo migrationem in Beatorum numero collocatos, & aggregatos esse intelligebat, dum fidelibus aliquo calamitatis genere oppressis, ac eorum suffragia implorantibus, divina omnipotentia in eorundem cælestis beatitudinis testimonium, miraculose subvenire dignabatur, superna quoque patria illa Jerusalem omnium electorum salutatione lætabatur, ut quorum præstantiora erant merita, pro illorum verioribus

Edita An. D. 1523. Proemium. Angelos Deus per sanctum hominum destinavit.

Patria clarissimam sit.

Prophetas etiam.

Etiam de proprio.

Leo igitur agnoscentis ipsius Dei nominem glorificari, dum ejus Sancti venerantur in terram.

Ideo San Antonini Catalogo adscribitur gratia in cælesti regno.

Idem Leo desiderio annuere volens, dilectis filiis Magistris Jacobo Symoneta, & Gujllermo Cassadoro, nostris tunc ipsius Leonis prædecessoris Capellanis, & Causarum Palatii Apostolici Auditoribus commiserat, ut ipsi, & quilibet eorum de sanctitate vitæ, cæterisque virtutibus, & miraculis ejusdem Antonini Archiepiscopi se diligenter informarent, & habita super his informatione matura, ipsi Leoni Prædecessori in Consistorio suo secreto fideliter referrent, ut de fratrum suorum consilio, ad omnipotentis Dei laudem efficere posset, quæ sanctorum Patrum dogmata, & sanctorum Canonum institutiones, necnon justitia, & Christiana charitas postularet, atque requireret. Cumque Auditores præfati ad inquisitionem præmissorum procedentes, articulis, & interrogatoriis datis, ac citatione legitima præcedente, sexaginta duos testes coram eis productos recepissent, eosque prævio juramento examinassent, idem Leo prædecessor ex dicta Civitate Florentiæ ad Almam Urbem, & Romanam Curiam redire proposuisset, dilectos filios Joannem Mariam Abbatem Monasterii Vallis Umbrosæ Fesulan. Diocesis, & Antonium Sacramorum Canonicum dictæ Ecclesiæ Florentinæ, ac Leonardum de Guasconibus tunc Vicarium Episcopi Fesulani in spiritualibus generalem, dictorum Auditorum loco in causa Canonizationis hujusmodi subrogaverat, eisque commiserat & mandaverat, ut ipsi, vel duo, aut unus eorum ad ulteriorem præmissorum inquisitionem procederent, ac testes reciperent, eorumque attestaciones, ac depositiones,

& omnia alia acta in scriptis fideliter redacta, sub eorum sigillo clausa, ad ipsum Leonem prædecessorem remitterent.

§. 8. Ipsique subrogati in causa inquisitionis hujusmodi ad ulteriora procedentes, quadraginta octo testibus coram eis productis, juratis, & examinatis, ac processu desuper formato, & absoluto, illum sub eorum sigillis clausum, ad eundem Leonem prædecessorem remiserant, & successivè nonnullis aliis testibus tam præfatum Vicarium, quam nonnullos alios Notarios ad procuratoris fidelis Civitatis Floren. instantiam examinatis, & eorum attestationibus etiam sub sigillo clausis, ad eosdem Auditores remissis, & de eorum mandato per Notarium causæ in registro insertis, præfatus Jacobus præfente eodem Guillelmo die nona mensis Decembris Anni millesimi quingentesimi sextidecimi, omnia & singula in hujusmodi Canonizationis causa, tam coram eis, quam dictis subrogatis, & Notariis acta, deducta, producta, & probata, plenè, fideliter, & diligenter eidem Leoni prædecessori, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus in Consistorio suo secreto retulerat.

§. 9. Qua relatione facta idem Leo prædecessor eam volens adhibere diligentiam, & gravitatem, quam rei magnitudo postulabat, processus in ipsius Canonizationis negotio factos venerabili fratri nostro, tunc suo, Bernardino Ostien. tunc Sabin. Episcopo, & tunc in humanis agentibus bon. mem. Leonardo tit. S. Petri ad Vincula Presbytero, & Bernardo S. Mariz de porticu Diacono Cardinalibus, per eos denuò diligenter examinandos in dicto Consistorio secreto, vivæ vocis oraculo commiserat. Cumque idem Leo prædecessor præfatum Bernardinum Cardinalem ad Charissimum in Christo filium nostrum, tunc suum Franciscum Francorum Regem Christianissimum, Legatum à latere suo destinasset, in eius locum dilectum filium nostrum, tunc suum Innocentium S. Mariz in Dominica Diaconum Cardinalem subrogaverat.

§. 10. Ipsique Bernardinus, ac Leonardus, & Innocentius Cardinales in causa Canonizationis hujusmodi ritè procedentes, ac dicto processu unà cum Auditoribus, & Abbate præfatis, necnon dilecto filio Melchior Baldastino Juris Utriusque Doctore, nostræ, tunc ipsius Leonis prædecessoris Aulæ Consistorialis Advocato, iteratis vicibus diligenter examinato, & causa hujusmodi mature discussa, primo per Bernardinum Episcopum die tertiadecima Junii Anni millesimi quingentesimi decimioni, in uno multis, & magnis in vita, deinde in alio Consistorio secretis per Leonardum Cardinalem præfatum, post mortem ipsius Antonini Archiepiscopi miraculis fideliter relatis, eodem Innocentio Cardinale præfente, & relationem per ipsos factam comprobante. Et si ex eorum Cardinalium relationibus de vitæ sanctimonia, & humilitate, aliisque virtutibus, & miraculis ejusdem Antonini Archiepiscopi plenissimè constat, quamplurimis tamen fide dignis testibus se offerentibus, ac super eis miraculis deponere volentibus.

§. 11. Idem Leo prædecessor die vigesima quinta mensis Januarii Anni millesimi quingentesimi vigesimi eisdem Jacobo, & Guillelmo Auditoribus, etiam commiserat, & mandaverat, ut per se, vel alium, seu alios, tam in dicta Urbe quam extra eam, & ad partes ad aliorum testium receptionem, & illorum examinationem procederent, & deinde in dicto Consistorio secreto referrent, ipsique Jacobus & Guillelmus Auditores dilectos filios venerabilium fratrum nostrorum tunc ipsius Leonis prædecessoris Archiepiscopi Senen. & Pistorien. ac ejusdem Fesulan. Episcoporum Vicarios in spiritualibus generalis, ac præfatum Antonium Sacramentum Canonicum, juxta tenorem commissionis eis factæ subdelegaverant, eisque, & eorum cuilibet mandaverant, ut super miraculis in vita, & post mortem per ipsum Antoninum Archiepiscopum factis testes reciperent, & prævio juramento diligenter examinarent. eorumque dicta, & attestationes in scriptis redigerent, & cuncta sub eorum sigillis clausa ad eos remitterent. Cujus commissionis vigore dilectus filius Ludovicus de Adimaris præfati Episcopi Fesulan. Vicarius in spiritualibus generalis, in causa Canonizationis hujusmodi ritè procedens, super eisdem miraculis, centum quinquaginta & uno testibus coram eo, adhibito

fideli procuratore hujusmodi, deductis, juratis, & fideliter examinatis, eorumque dictis in scriptis redactis, processum per eum absolutum, & suo sigillo clausum ad eosdem Jacobum, & Guillelmum Auditores, per proprium Nuntium remisit.

§. 12. Ipsaque processu per eosdem Auditores recepto, & aperto, ac diligenter examinato, & facta per eos super illum in secreto Consistorio fideli relatione, idem Leo prædecessor ipsius ultimi processus examen commiserat eidem Bernardino Episcopo, & Innocentio Cardinali, ac dilecto filio nostro, tunc ipsius Leonis prædecessori Achilli tit. Sanctæ Mariæ Transiberiæ Presbytero Cardinali, quem ipse Leo prædecessor loco ejusdem Leonardus Cardinalis vita functi in hujusmodi causa subrogaverat, ipsique omnibus processibus per eosdem Bernardinum, & Achillem, ac Innocentium Cardinales de novo diligenter examinatis, facta per eos plena, & fideli relatione, ac scrutatis eorum Cardinalium votis, in eandem sententiam convenerunt, & Antoninum Archiepiscopum ipsum canonizandum censuerunt. Deinde alio tempore, videlicet die quartadecima mensis Decembris Anni millesimi quingentesimi vigesimi, scrutatis votis omnium, & singulorum Cardinalium, qui numero triginta septem tunc in secreto Consistorio aderant, unà & eadem omnium sententia fuerat, ipsum videlicet Antoninum Archiepiscopum canonizandum fore.

§. 13. Quibus peractis idem Leo prædecessor in Vigilia Pentecostes Anni millesimi quingentesimi vigesimi primi, publicum Consistorium pro sexta Feria post festum ipsius Pentecostes indixerat, & teneti mandaverat, in quo idem Melchior publicam Orationem de vitæ, sanctitatis, moribus, ac virtutibus ipsius Antonini Archiepiscopi, necnon miraculis, in vita & post mortem factis, & in processibus hujusmodi contentis atque probatis, ut ea in secretis Consistoriis relata Prælati curiæ, ac Curialibus omnibus innotescerent, habiturus erat.

§. 14. Sed cum ante dictam sextam Feriam febre correptus fuisset, Consistorium illud præfata sexta Feria teneri non potuerat. Deinde impedimentis, ac postremo obitu ejusdem Leonis prædecessoris supervenientibus, in canonizationis hujusmodi negotio ulterius processum non fuerat.

§. 15. Idem Adrianus prædecessor post ipsius Leonis prædecessoris obitum, divina favente clementia, ad summum Apostolatus apicem assumptus fuerat, cum ad dictam Urbem Domino concedente pervenisset, & à nobis tunc in minoribus constitutus, ut præfertur, ac Thoma Sancti Sixti præfato, ut venerabili fratre nostro, tunc ipsius Adriani prædecessoris, Nicolao Episcopo Cardinali de Flisco dicti Ordinis Prædicatorum Protector, ac eisdem prioribus liberatis, & vexillifero justitiæ populi Florentini requisitus fuisset, ut ad ulteriorem ejusdem Canonizationis expeditionem procedere dignaretur. Et si omnino ipse Adrianus prædecessor id facere intenderet, peste tamen in dicta Urbe tunc ultra modum sæviente, id ipsum aliquantulum differre coactus fuerat.

§. 16. Postmodum vero cum pestis ipsa per Dei misericordiam cessasset, ipse Adrianus prædecessor Christiani gregis universalem curam gerens, pro debito Pastoralis officii militanti Ecclesiam cælesti ac triumphanti sponso illius conformare, & pro ejus ædificationis implemento omnibus diligenter examinatis, ac mature discussis, ipsum beatum Antoninum in Catalogo Sanctorum referendum esse duxit.

§. 17. De cujus quidem Antonini Archiepiscopi origine, vita, moribus, & fama omnis in præsentiarum miraculis præ multitudinem illorum, quæ libello quodam impresso ex ipso Canonizationis processu per causæ procuratorem fideliter excepta, & per ipsum fideliter revisa, atque collata continentur, aliqua ex multis ipse Adrianus prædecessor duxit recensenda.

§. 18. Antoninus igitur ipse beatus in Civitate Floren. quæ inter cunctas Italiæ Civitates cum multis aliis virtutibus & dotibus, urbes insignes, & præclaras facientibus, tum maxime pietate, ac religione semper floruerat, è Nicolao, & Thoma sub timore Domini, pie, & caste viventibus, tanquam ex bona arbore bonum fructum faciente ortus, & ab eis bene, & pudice educatus, cum

Uti quoque processu Auditoribus Rota illi de novo in Consistorio retulerant, & Leo alius Prælati revisionem ultimi processus commisit, & hujus relationis habuit, & S. Antoninum Canonizandum esse censuit de voto Cardinalium.

Et publicum Consistorium pro ablativum da Canonizatione indixit.

Sed morte prævenit fuit.

Adrian. VI. ad Pontificatum assumptus, peste in Urbe faciente, Canonizationem absolutam distulit.

Et postea cæcitate S. Antoninum Canonizandum esse duxit.

Et pauca ex multis ejus miraculis recenseri iussit, quæ hic inserta sunt.

Virginiam infans coarctavit, & conservavit.

primum per gratiam Deum sibi cognoscere scuerat, eligens ei soli servire, ac mundi pompis omnibus renuntiare velle, sese ipsi Deo in totum dicaverat, ac in oratorio horti sancti Michaelis dictæ Civitatis ante imaginem Crucifixi humiles ac devotas preces porrexit, ut virginitatem, quam illi voverat, usque ad ultimum vitæ spiritum illius dono, & gratia conservare posset. Imitaturus enim CHRISTUM ipsum quem de Virgine natum, virginitatem perpetuo conservasse constat, & secreta Dei contemplaturus, nullum gratius donum petere, atque impetrare potuisset. Virginitatem namque servanti, tantum dabatur propius arcana, & cœlestia contemplari, ac divinarum rerum veritatem cognoscere, quantum ea virtus secretior erat, & à terrenis sordibus, omnique corporis contagione, & fœditate longius abest. Deus qui scrutator est cordium, sinceram pueri mentem, purumque animum introspicens, humilem ac sanctam ejus orationem exaudiverat, eumque inter illos commendandum elegerat, quos in Apocalypsi præviderat Joannes sequentes Agnum quocumque iret, cantantes canticum novum ante thronum Dei, quod soli modulantur, qui cum mulieribus non sunt coinquinati, & labem carnis, atque immunditiam omnem execrati, amittuntur stolis albis, & corona immortalis gloriæ decorantur.

*Jejunioque
& studia frequenter
vigilavit.*

*Religionem
S. Dominici
anno sua aetate
15. ingressi
di petiit.*

§. 19. Puer igitur ipse à Deo electus, crebris jejunis, continua ad Deum præmeditatione, frequentibus circa orationem, & studia vigiliis, etiam illum modicum ætatis calorem extinguebat.

§. 20. Cumque tertiumdecimum attigisset annum, ut humanis illecebris posthabitis, atque contemptis, soli Deo, ejusque mandatis servire, ac penitus vacare posset, Religionem sancti Dominici, quæ per ardua tendit, ingredi statuerat, & die quadam devotionis fervore accensus, ad domum ejusdem sancti Dominici de Fesulis, dicti Ordinis pergens, à Priore dictæ domus habitum per fratres dicti Ordinis gestari solitum sibi exhiberi magna cum humilitate petierat. Prior ipse quem pueri tenerior ætas, & religionis austeritas ad habitum illum ipsi negandum, ejus verò fervor ac devotio ad exhibendum inducebat, secum ipse cogitando quonam modo præmaturum pueri desiderium differre posset, eum interrogaverat, quibus studiis vacaret, qui cum respondisset, se decretorum lectioni operam dare, tunc Prior modum invenisse ratus, quo interponerentur anni donec maturior illi ætas accederet, dixerat non solere canonicis habitum dicti Ordinis exhiberi, nisi toto decretorum libro memorie commendato.

*Sed repulsus
ad domum
paternam rediit,
& anni
spatio, integrum
decretorum
librum
memoria
mandavit.*

§. 21. Quibus verbis fide adhibita, innocens, simplexque ut columba puer à Priore discedens, & domum paternam repetens, decretorum lectioni totis viribus incunbere, ac vacare cœperat, adeoque sedula lectione, ac assidua oratione profecerat, ut cum sapiente merito dicere posset: Optavi, & datus est mihi sensus. Illuminatus enim ab eo qui illuminat omnem sensum, & qui lux, via, & veritas est, ejusdem anni spatio decretum integrum memorie mandaverat, quod propter sui magnitudinem tam brevi temporis spatio à quoquam vix legi posset.

*Postea habitum
Religionis
suscepit.*

§. 22. Quo peracto, lætus, & alacer, quasi ad victoriz suæ palmam accipiendam properans, Fesulas redierat, ac priori asserens se integrum decretorum librum mandasse memorie, dictum habitum, qui librum hujusmodi memorie mandasset dari solitum magna instantia postulaverat. Prior secum considerans quàm essent mirabilia opera Dei, accitis patribus ipsius domus, factoque memorie periculo, illis rei miraculo stupentibus, ac inter se dicentibus, Quis putas puer iste erit, de illorum unanimi consensu, eidem Antonino ipsum genibus flexis humiliter petenti, cum benedictione Domini exhibuerat.

*In qua multum
profecit,
& reformavit.*

§. 23. In quo per quadraginta quatuor annos tanta humilitate, ac vitæ sanctimonia perseveraverat, talentum sibi à Domino creditum non sudario alligans, aut terræ infodiens, sed ut providens dispensator in communem utilitatem convertens, ut qui ejus innocentiam & puritatem noverunt, dicere soliti fuerant, sibi videri quod in eo Adam non peccasset, adeoque ipsius Religionis servator fuerat, ut omnium fratrum oculos in se tanquam

lucidissimum exemplar, ac rectissimam normam converteret; ipsique fratres cum tunc ætate juvenem aliorum regimini præposuerant, invitumque cœgerant, ut domorum dicti Ordinis Italiæ gubernacula susciperet, ac officium generalis Vicariatus Congregationis Tusciæ, regularis observantiæ exerceret. In quo ita se laudabiliter gesserat, ac tantam animi, & corporis humilitatem ostenderat, non solum doctrina, paternisque monitionibus (ut officium illud prælationis exigebat) subditos regens, atque instruens, sed corporali etiam servitio, & proprio servili ministerio utens, ut verus CHRISTI miles, ejusque sanctorum operum imitator ab omnibus judicaretur, & in eo Dominicum istud verbum videretur impletum: Qui major est vestrum sit ipse minister vester. Nonnullas dicti Ordinis domos, in quibus regularis observantia relaxata fuerat, visitando, eas ad veram, & sanctam regularem observantiam reduxerat.

§. 24. Et ut se omnibus exemplar præberet, ultra continuos animi, & corporis labores, ac præter assiduas in orationibus, studiisque vigilias, à carnis esu quasi semper abstinuerat. Cilicium nunquam dimiserat, ac ferreo super nudam carnem cingulo cinctus, nudam terram seu ligneas tabulas pro lecto habuerat, donec ad senectutis annos pervenerat, tunc enim strato ex paleis uti cœperat, jejunis, aliisque corporis macerationibus supra tenues corpusculi vires continue poenitentiam agens, horas ferè omnes diei ac noctis, ad arcana Dei contemplanda, ac verbum ejus evangelizandum, & ea scribendum, quæ ad communem utilitatem, & Christianam Religionem pertinent, sedulo, ac jugiter impendebat, nec solum viva voce prædicando tunc viventibus, sed & posteris plurima librorum optimorum, tum in sacris literis, tum in naturalibus, tum maxime in moralibus scientiis monumenta utilissima relinquendo, prodesse studuerat.

§. 25. Quarum tam grandium, atque adeo insignium virtutum fama permotus piæ memoriæ Eugenius Papa Quartus etiam prædecessor noster, Ecclesiæ Floren. tunc Pastore carenti de persona ejus præter omnem spem providerat, ipsumque illi præfecerat in Archiepiscopum, & Pastorem. Quod cum sibi nuntiatum fuisset, haudquam hujusmodi nuntio lætatus fuerat, sed ut omni humilitate plenus tale onus humeris suis impar judicaverat, ac statim cogitare cœperat, quo pacto posset illo absolvi ac liberari. Suis igitur, & amicorum literis eidem Pontifici supplicare non desierat, ut se in minoribus inter confratres suos relinquere, ac dictæ Ecclesiæ de persona alterius, qui tantæ dignitati magis idoneus esset futurus, providere dignaretur. Cogitaverat autem Sardiniam petere, ac ibi tantisper delitescere, donec alius eidem Ecclesiæ præficeretur, sed ut dici consuevit, Homo cogitat, & proponit, Deus autem disponit. Nam quanto magis reluctabatur, ne Archiepiscopalis dignitatis onus sibi imponeretur, tanto magis operabatur Deus, ne alius quàm ipse Archiepiscopus crearetur. Siquidem ipsi Ecclesiæ, & Civitati Florentinæ pariter consulere volens, tum ipsum Eugenium Papam, tum etiam Cosmum Medicem, qui tunc temporis in ipsa Civitate ingenio, opibus, & auctoritate cæteris præstabat, ac inter egregias animi dotes, atque virtutes Religionem in primis colebat, inspiraverat, ut hominem partim precum blanditiis, partim censurarum timore compellerent ad consentiendum provisioni de se factæ, qui cum illam Dei voluntatem esse agnosceret, ne illi contumacius velle resistere videretur, obedientiæ jugo collum submisserat, ac Pontificis mandatis, & Cosmi precibus (uti par erat) paruerat, & obtemperaverat, ac non solum ipsi Ecclesiæ, sed etiam universæ Civitati Floren. illiusque populo, & gregi sibi commissio ita utiliter præfuerat, ut inde omnes intelligerent ipsum divino potius, quàm humano consilio ipsi Ecclesiæ pro illius populi salute in Archiepiscopum præfatum fuisse.

§. 26. Nam secum ipse reputans ad hujusmodi dignitates vocatos non luxu, ac deliciis deditos esse oportere, sed omnibus, & præsertim subditis, frugalitatis, ac virtutis exemplar esse debere, nihil prorsus de illo tenui, ac simplici victu, quo per quadraginta quatuor annos in Religione usus fuerat immutaverat, ipsamque paupertatem, quam

*Orati-
vigiliis,
niſi que
prædicat-
bus in-
bas.*

*Eugenius
IV. Ar-
chiepiscopus
Floren.
tunc
Pastor
erat,
quod
vix reli-
tum erat.*

*Opera
tis fuerat
ipse exercit
in Ar-
scopatu.*

quam veluti sponsam charissimam semper dilexerat, constantissime retinuerat, etiam semper aliquid de necessariis usibus suis detraxerat, ut largior erga pauperes, ac liberalior esse posset, octo familiaribus, inter quos unus erat Religiosus utens, qui pro Archiepiscopatus negotiis vix sufficere poterant, charitatis, & misericordiae operibus semper intentis. Nam ut hospitale quod pauperum verecundorum dicitur, in dicta civitate, in eoque confraternitas pro illius regimine institueretur, praefato Colmoviro sapientissimo plurimum adjuvante auctor fuerat, solent enim ipsius confraternitatis confratres egestate oppressis, seu mendicare erubescens uberes, copiosasque elemosynas elargiri. Et ut ipsi beatus Antoninus omnia misericordiae opera praestaret, infirmos, ac etiam peste laborantes visitabat, illisque non solum de spiritualibus, sed etiam de temporalibus cibis, & medicinis opportunis providebat, illisque interdum sibi paratos cibos, cum aliter prandere non posset, inaudita charitate largiebatur, nudos etiam propria quandoque tunica, cum jam omnia erogasset, vestiebat. Cumque omnes mensae suae Archiepiscopalis fructus, redditus, atque proventus in pauperum alimoniam, virginum dotes, atque Hospitalium sustentationem, aliosque pios usus erogasset, ac pro temporum angustiis esset pauperum copia, & nihil aliud superesset unde pauperibus ipsis, & indigentibus subvenire posset, a praefato Eugenio, & recolendae memoriae Nicolao Quinto, ac Callisto Tertio, & Pio Secundo Roman. Pontificibus similiter praedecessoribus nostris, quibus ob vitae sanctitatem charus erat, non parvas pecuniarum summas in huiusmodi pios usus convertendas recipiebat, easque pauperibus ipsis distribuebat. Denique nullum charitatis & misericordiae genus erga carceratos, viduas, & pupillos omitebat, memor scilicet verbi Pauli Apostoli dicentis: Et si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil sum. In administranda iustitia nullus iudicium eo tempore illi comparari poterat, ita ut praefatus Nicolaus praedecessor appellationes quas a suis sententiis ad Sedem Apostolicam deferri contingeret, nulli alteri committi, sed ad eum ipsum examinandas remitti mandabat, ratus hominem ab omni odio, amicitia, prece, pretio, aliisque omnibus, quae iudicantium animos in sententiis dictandis perturbare, ac pervertere solent, penitus alienum esse. Causas omnes ad eum delatas concordia componere, aut celeri sententia definire studebat. Cujus iudicio fere omnes propterea acquiescebant, quia id ab ore sanctissimi viri, Deo sic inspirante, procedere existimarent. In corrigendis vitiis, emendandisque delictis ingenti utebatur severitate, ita tamen, ut in eo misericordia cum iustitia conjuncta esse videretur. Fidei, & Ecclesiasticae libertatis defensorem se praebat acerrimum, nec ullius minas formidabat. Cumque olim cives quidam Florentini insolentiores illi voluntatibus ipsorum se opponenti minati fuissent, ita responderat, ut ostenderet nihil sibi ex bonis terrestribus adimi posse, quo valde tristaretur, & se Ecclesia sua spoliatum libenter ad Religionem & fratres suos rediturum fore, qui laeti, ac libenter cum variis curarum oneribus levatum exciperent. Clerum reformaverat, ac Populum correxerat, pravosque civitatis mores emendaverat, ludos omnes prohibitos, atque damnatos sustulerat, superfluos mulierum ornatus restrinxerat, ac fere omnium cordibus devotionem spirituales infixerat, quandoque frano, quandoque vero calcaribus pro animarum, & temporum qualitate utens, ut semotis seditionibus sub Dei timore, & charitatis zelo viverent, & in sancta Religione perseverarent.

andem an-
magis 70.
Dignis eb-
miv.

§. 27. Quibus animi virtutibus in dicto Ordine quadraginta quatuor, in Archiepiscopatu vero tredecim annos continue, absque non solum culpa, sed etiam culpa suspitione usus, cum annum septuagesimum ageret, quod saepius praedixerat, susceptis de more summa cum devotione Ecclesiae Sacramentis, bonis omnibus (si quae tunc illi remanserant) inter pauperes CHRISTI distributis, cum lacrymis imagine Crucifixi amplexa, ac saepius iis repetitis verbis: Servire Deo regnare est, ac Sancta & immaculata Virginitas, quibus te laudibus efferam ne-

Bjllar, Mag. Tom. I.

scio? hilari, atque laeto animo coram suis charis religiosiis fratribus, orantibus, & stentibus, sexto nonas Maii anni millesimi quadringentesimi quinquagesimi noni, ita immaculatam animam reddiderat Creatori, ut cum Apostolo dicere posset: Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi, in reliquo reposita est mihi corona iustitiae.

§. 28. Postridie praefatus Pius praedecessor, cum viri sanctitatem jam pridem cognitam haberet, Florentiam ingressus, omnibus Christi fidelibus ejus corpus antequam sepulchro conderetur visitantibus, indulgentiam septem annorum, & totidem quadragenarum concesserat. Ex quo tanta non solum ipsius Civitatis, sed etiam circumvicinorum locorum multitudo confluerat, ut ejus corpus per octo dies sepulchro tradi non potuisset, omnibus id videre, atque osculari volentibus, multisque infirmis ejus intercessione sanitate à Deo implorantibus, eamque miraculose consecutis, qui licet ex sanctis operibus suis beatus & sanctus ab omnibus ejus vitam intuentibus, aut famam integerrimam audientibus certissime crederetur, eam tamen opinionem auerit manifesta & oculata visio Dominica cuidam Tuccio Monacho Monasterii Cistelli Floren. Cisterciens. Ordinis in Civitate ipsa Floren. & Constantio de Fabriano, tam sanctitate vitae claro, quam scientia, & doctrina in dicto Praedicatorum Ordine professori, in Civitate Aesculana oblata. Quorum uterque eadem noctis hora, qua dictus beatus Antoninus ad Dominum transivit, ejus animam ab Angelis in caelum visibiliter portari viderant. Eandemque opinionem, fidemque postea confirmabat magna & innumera miraculorum multitudo, quae omnipotens Deus ipsis B. Antonini inter caelestes beatorum choros recepti meritis, tam dum in hac misera luce vixerat, quam vita sanctus, post mortem ipsam mundo manifestaverat. Siquidem ejus invocato nomine demoniaci à malis spiritibus liberati, diversorum morborum generibus oppressi, & à medicis omnino destituti, ac mortui, & pro mortuis utique habiti revixerant, ac pristinae sanitati restituti, ac leprosi mundati fuerant. Praeterea claudi incessum, surdi auditum, muti loquelam, contracti motum liberum, caeci lumen recuperaverant, ejusque sanctitatis non modicae ipsi Adriano praedecessori, & toti populo testimonium perhibere poterant verba, quibus vivente adhuc ipso beato Antistite Antonino idem Nicolaus praedecessor in Canonizatione sancti Bernardini de Senis per eum facta usus fuerat, asserendo non minus ad Dei laudem Antoninum vivum, quam Bernardinum mortuum inter sanctos referendum putare.

Et mirabile
p. sua viderit.

§. 29. Quibus & aliis multis, quae per eundem Adrianum praedecessorem recenseri poterant, jure, ac merito praedecessor ipse Adrianus ad ipsius Beati Antonini venerationem inducebatur. Egitque omnipotenti Deo quantas potuit gratias, quod praedecessorem Adrianum ipsum dignum reddiderat, per quem Canonizatio ipsa celebraretur. Cumque praeter magna & multiplicia hujus beati Antonini merita, & mirabilia signa per divinam potentiam ad ejus intercessionem mortalibus ostensa, quae in libellum, ut praefertur, à diligenti, & fidei Procureatore causae ex processu, & testium dictis redacta & impressa, adeo multa essent, & probatissima, & vera, ut per se Adrianum praedecessorem huiusmodi ad Canonizationem eandem faciendam facile persuadere possent, sciretque ipse Adrianus praedecessor nihil unquam fere ab omnibus Regibus, & Principibus Christianis, etiam à clarae memoriae Maximiliano in Imperatorem electo tunc in humanis agente, majori instantia à praefato Leone, & ab eodem Adriano praedecessoribus postulatum, ac propè flagitatum fuisse, durum, & quodammodo impium ipse Adrianus praedecessor arbitratus fuerat, eos tam pio ac devoto desiderio suo diutius frustrari. Ne igitur ipse Adrianus praedecessor tam praefatis Principibus pie supplicantibus, ac Spiritui sancto resistere videretur, qui per os Prophetae laudare Deum in sanctis suis jubet, Consistorium publicum habuerat, in quo cum pro ulteriori executione, praefatus Melchior Advocatus omnia de ipsius beati viri vita, moribus, & miraculis

Item Adria-
nus P. de
praedictis Deo
gratias egit.

H H h 2 copiosè

copiose percussisset, ipsique Adriano prædecessori pro eorumdem Regum, Ducum, Principum, ac plurimorum Prælatorum, Episcoporum, Capitulorum, ac Religionum humiliter supplicasset, ut ad ejusdem canonizationem, matura deliberatione præhabita, procedere dignaretur. Idem Adrianus prædecessor de rebus coram eo in primis humiliter Deo gratias agens, magna multitudine astante, in triduum orationes, jejuniaque indixit, ut Deus omnipotens ipsi Adriano prædecessori quod factum optimum in hac re foret, ostendere dignaretur, nec pateretur militantem Ecclesiam suam errare, qui se triumphanti conformare consueverat.

Postea convocati in Consistorio Prælati, & presbiteri, fuit dictum quod Canonizandus est S. Antoninus.

§. 30. Triduo deinde elapso, omnes qui in Romana Curia erant Prælatos jussit in suo secreto Consistorio convenire, qui processibus super ipsius beati Antonini vita, moribus, fama, & miraculis editis per ipsum Melchiorum Advocatum breviter repetitis, ad unum interrogati quid super hujusmodi negotio faciendum censerent, in eandem sententiam conveniunt, beatum videlicet Antoninum canonizandum esse.

Adrianus ipse ceteris aliis rite & rectè peractis, S. Antoninum canonizavit & SS. Confessorum numerum adjunxit.

§. 31. Ipse ergo Adrianus prædecessor, Dei nutum & voluntatem sequens, attendensque justum, ac debitum esse, ut quod Deus honorat in Cælis, venerationis officio laudaretur & glorificaretur in terris, cum ipse potius laudetur & glorificetur in illis, qui est laudabilis, & gloriosus in sæcula. Diem illum Canonizationis ipsius beati Antonini in medio Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, quod maxima omnis generis, ordinisque multitudo confluerat celebrandæ, statuerat, ibi astante populo, & universo Clero, de vita & fama, & miraculis ejusdem Antonini, humili, devotioneque pleno sermone per eundem Adrianum prædecessorem, ut moris est, habito. Deinde Litania, & Hymno, Veni creator Spiritus, devote cantatis, ac reliquis omnibus legitime peractis, prædictus Ordinis Prædicatorum in causa procurator in medio stans, dictumque illud beati Joannis Apostoli, clara voce proponens, videlicet: Tres sunt qui testimonium dant in cælo, Pater, Verbum, & Spiritus sanctus, probaverat ipsas beatæ Trinitatis personas testimonium perhibere, quod beatus Antoninus in cælis esset. Patrem videlicet in miraculorum potentia, Filium in doctrinæ sapientia, & Spiritum sanctum in vitæ ipsius bonitate. Et propterea non solum nominibus omnium, qui antedictam canonizationem fieri supplicaverant, sed etiam ex parte ipsius Sanctæ ac summæ individue Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, quatenus ipse Adrianus prædecessor eundem B. Antoninum sanctum pronuntiare dignaretur, postulaverat. Ea propter Adrianus prædecessor hujusmodi, considerans quod in eadem Canonizatione non permittitur esset Deus ipsum errare, qui omnia in ea quomodolibet requisita observata fuisse cognoverat, & observari fecerat, prout observaverat, sub data videlicet pridie Kalend. Julii, Pontificatus sui Anno primo, de eorumdem Fratrum suorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, omniumque Prælatorum in Romana Curia existentium unanimi consensu, & maturo consilio, de Omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate consensus, beatæ memoriæ Antoninum Florentinæ sacre Theologiæ professorem ex gremio sacri Ordinis Prædicatorum, & ex officio Vicariatus generalis Congregationis Thuscæ regularis observantiæ hujusmodi, in Archiepiscopum Florentinæ assumptum, sanctum esse, & aliorum sanctorum Dei Catalogo adscribendum, & aggregandum fore, ac fideliter, firmiterque teneri debere decrevit, ipsumque sanctorum confessorum, & Doctorum, quos sancta Dei venerabatur Ecclesia, consortio solemniter adscripsit, aggregavitque, ac eum tanquam sanctum, publice, privatimque colendum esse declaravit, ac voluit.

Festumque ipsius die secunda Maii celebrari jussit.

§. 32. Statuitque & mandavit universis venerabilibus fratribus nostris tunc suis, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis dictorum, ac Patriarchalium, Metropolitanorum, & Cathedralium Ecclesiarum Capitulis, & quorumvis Ordinum, tam Mendicantium, quam non mendicantium professoribus, necnon quibuscumque Ecclesiasticis personis, ut festum ipsius san-

cti Antonini, secunda die mensis Maii, qua die nexu carnis soluta ejus anima pretiosa Cælos ascenderat, singulis annis solemniter & devote celebrarent, divinum officium veluti pro uno Confessore Pontifice & doctore tam publice, quam privatim, prout contingeret perfolvendum. Dilectis vero filiis fratribus dicti Ordinis Prædicatorum hujusmodi officium sub duplici festo, & majori, cum octavis, eo modo quo aliorum dicti Ordinis Prædicatorum Sanctorum celebrare festa, tam in die quam in octavis consueverant, etiam in vacantiis feriarum hebdomadalium in provincia juxta consuetudinem Ordinis præfati celebrandi concessit facultatem.

§. 33. Quibus debite peractis, inchoatoque per eundem Adrianum prædecessorem, & decantato, ac ad finem usque à cantoribus profecuto hymno, Te Deum laudamus, in illius etiam sine Cardinali Diacono in cantu dicente, Ora pro nobis beate Antonine: à choroque responso, Ut digni efficiamur promissionibus Christi, Ipse Adrianus prædecessor illico propriam orationem de eodem sancto alta voce decantavit, quæ talis est, videlicet. Gregem tuum quæsumus Pastor æternæ custodi, & quos beati prædis Antonini à te virginitatis, & pietatis speciali prærogativa dotati, doctrina salutis illustras. ejusdem etiam semper tuere prædis. Per Dominum nostrum JESUM CHRISTUM, &c. Deinde verò à dicto Choro responso, Amen, solemnem illam Missam idem Adrianus prædecessor celebravit de dicta tunc currente Dominica Trinitatis, collectas singulas sub una conclusione terminans, additis etiam prædicta, cæterisque specialibus ejusdem sancti Antonini collectis immediate sequentibus.

Deinde postea hinc Te Deum laudamus, Oratio propria ipsi S. Antonino, tunc tunc delecta Trinitatis celebrata.

§. 34. Munera quæ in salutiferæ passionis Filii tui memoriam sacrificantes offerimus, quæsumus, ut beato Antonino confessore tuo, atque Pontifice assistente nobis ad salutem provenire concedas. Per eundem Dominum nostrum JESUM CHRISTUM, &c. Deinde vero post communionem subjunxit, dicens.

Secreta.

§. 35. Quæsumus Domine Deus noster, ut cælesti, & admirabili sacramento salutis nostræ refecti, beati Antistitis Antonini confessoris tui auxiliis semper adjuti, & distrahimur à noxiis, & ad salutaria dirigamur. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum qui tecum, &c. cum simili conclusione: & ita Missam ipsam ad finem usque, cum solitis cæremoniis juxta ordinarium Apostolicum illic debite terminavit.

Oratio communis.

§. 36. Indulgentiamque plenariam omnibus officio hujusmodi tunc assistentibus devote, concessit. Quam etiam plenariam indulgentiam similiter, omnibus & singulis fidelibus in die qua contingeret Translatio fieri sacri corporis ejusdem beatissimi Antonini de loco ubi humiliter tunc jacebat in terra in Ecclesia sancti Marci Florentinæ. Ordinis Prædicatorum, ad eminentiorem, & honorabiliorem locum per fratres dictæ Ecclesiæ, in eadem sancti Marci Ecclesia, ad honorem & laudem DEI, & ipsius sancti convenientibus, & manus adjuvantes porrigentibus, tam pro se ipsis viventibus, quam pro defunctis & absentibus, seu infirmis, aut corporaliter accedere impeditis, mittentibus pro ea consequenda ad dictam Ecclesiam elemosynam à primis vespere translationis ipsius, & deinde per totam octavam ejusdem pro una vice tantummodo duraturam; volens ut ad effectum prædictæ indulgentiæ consequendæ, tam Prior domus ipsius Ecclesiæ sancti Marci, quam alii duodecim fratres per eundem ibidem confessorum deputandi, possent absolvere omnes confidentes ab omnibus casibus & censuris, à quibus de jure Episcopi & diocesani poterant, & vota similiter commutare. Ac etiam in loco sepulture ejusdem sancti Antonini, in depositionis suæ die, videlicet secunda Maii hujusmodi perpetuo duraturam, quadraginta annorum, & totidem quadragenarum indulgentiam annuatim condonavit.

Indulgentiæ illæ assistentibus, & tunc S. Antonini translationis, & cæteris concessis.

§. 37. Ne autem de canonizatione, decreto, adscriptione, aggregatione, declaratione, voluntate, statuto, mandato, concessionibus, & condonatione prædictis, pro eo quod super illis ipsius Adriani prædecessoris literæ,

Adrianus ipse men obitu, & ceteris, hinc modis, & ceteris, mandatis.

ejus -

ejus superueniente obitu confectæ non fuerunt, valeat quomodolibet hæsitari, volumus & præfata Apostolica auctoritate decernimus, quod Canonizatio, quam tam Communitatis dictæ civitatis Floren. quam nostris, qui eidem Ecclesiæ Florentinæ præeramus impensis, summo desiderio, ac diligentia fieri procuravimus, ac decretum, adscriptio, aggregatio, declaratio, voluntas, statutum, mandatum, concessiones, & condonatio prædictæ, perinde à dicta die pridie kal. Iunii suum debitum fortiantur effectum, ac si super illis ipsius Adriani prædecessoris literæ sub eisdem diei data confectæ fuissent, prout superius enarratur. Quodque præsentis literæ ad probandum plenè canonizationem, decretum, adscriptionem, aggregationem, declarationem, voluntatem, statutum, mandatum, concessiones, & condonationem Adriani prædecessoris huiusmodi ubique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

§.38. Nos enim omnes & singulos in dignitate constitutos, in virtute sanctæ obedientiæ requirimus & monemus, quatenus vniuersis Clericis, & Populis suarum Ciuitatum & dioc. & parochialium, præsentis nostras literas solemniter publicantes, eosdem hortentur, ut Deus ipse à quo bona cuncta procedunt, ipsius sancti Doctoris & Confessoris Antonini meritis & precibus exoratus, militantem Ecclesiam, Apostolicam fidem, & cunctos Christi fideles, à Paganorum & aliorum infidelium, & hæreticorum tueatur incursum, & à periculis semper protegat atque defendat, ac illam quam nobis mundus dare non potest pacem, hostium omnium sublata formidine, firma cum tranquillitate concedat. Utque post hujus vitæ militiam, depositumque Pastoralis officii ministerium vnà cum grege nobis credito, ad sempiterna tandem gaudia peruenire mereamur.

§.39. Demum quia difficile foret præsentis originales literas ad cuiuscumque notitiam deferri, volumus ac decernimus, quod earum transumptis manu publici notarii inde rogati subscriptis, & sigillo alicujus personæ Ecclesiasticæ in dignitate constitutæ munitis, ea prorsus vbi libet fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

§.40. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ voluntatis, constitutionis, requisitionis, & monitionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dat. Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vicesimo tertio, 6. kal. Decemb. Pontificatus nostri Anno primo.

II. Gratia, immunitates, & priuilegia Abbatis, Conuentus, & Fratrum S. Antonii Viennensis, Ordinis S. Augustini, ex constit. Leonis X.

Hæc omnia approbavit Paul. III. die 28. Iulii 1536. sed ejus bullam, uti simpliciter confirmatoriam, sedulo prætermisi.

Priuilegia autem hujus Ordinis vide sup. in constit. 5. Bonif. VIII. In dispositione, & infra in Pii IV. constit. 100. Ex debito, 116.

CLEMENS EPISCOPVS, Seruum Seruorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Rationi congruit & conuenit honestati, ut ea quæ de Romani Pontificis gratia processerunt, licet ejus superueniente obitu, literæ Apostolicæ desuper confectæ non fuerint, suum fortiantur effectum.

§.1. Dudum siquidem fel. recordat. Leoni Papæ X. prædecessori nostro pro parte dilecti filii Theodori Abbatis Monasterii S. Antonii de S. Antonio, ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinent. Ordinis S. Augustini, Viennen. diocesis exposito, quod licet alias præfatum Monasterium, in quo corpus ejusdem gloriosi S. Antonii requiescebat, & ad quod multi Christi fideles Altissimo,

& eidem S. Antonio vota sua reddituri in dies conueniebant, per olim Francorum Regem, necnon Præceptorie, domus, & alia loca Religionis ipsius S. Antonii à primæua eorum institutione, aliorum Christi fidelium eleemosynis fundata existissent, & quasi nulla alia bona immobilia haberent, fructusque, redditus, & prouentus domorum Religionis huiusmodi, seu illarum Præceptoriarum, etiam generalium, in quæstis quæ per Religiosos ipsius Religionis, seu ab eis deputatos nuntios aut quæstos pro tempore per diversa loca fiebant, & eleemosynis quæ in dies à Christi fidelibus erogabantur, consisten. incerti existerent, ac potissime in ipso Monasterio sancti Antonii, & aliis Præceptoris, domibus & locis prædictis, seu illorum Hospitalibus, ex bonis & quæstis, ac eleemosynis huiusmodi jugis & indefessa hospitalitas obseruaretur, pauperes horrendo morbo S. Antonii nuncupato, laborantes, & languentes, & aliæ miserabiles personæ vndique confluentes, alerentur, vestirentur, & gubernarentur, ac peregrini reciperentur, & quamplura charitatis opera eiusdem sancti Antonii contemplatione exercerentur.

§.2. Et etiam alias piæ mem. Callistus Secundus, qui singulari deuotione ductus ad Monasterium ipsum se personaliter conferens, illius Ecclesiam consecrauerat.

§.3. Ac Urbanius Quartus, Gregorius Decimus, Benedictus Vndecimus, Nicolaus Quartus, Martinus V. qui ex Concilio Constantiensi Romam rediens, ipsum Monasterium visitauerat. Callistus III. Pius II. Sixtus IV. Alexander VI. & Iulius etiam II. ac alii Romani Pontifices etiam prædecessores nostri, tunc sui, ad plenum informati, & animo revolentes Religionem ipsam hospitalitate, continua onustam, & eidem Religioni in hospitalitate huiusmodi seruanda, & vtriusque sexus illius personis manut. ingentia onera incumbere, quæ Abbas Monasterii S. Antonii, & Præceptores Religionis huiusmodi absque quæstis, & eleemosynis prædictis subire & manut. non poterant, sed loca religionis & hospitalitatem huiusmodi deserere, & ab innumeris, quæ in ipsis locis, celebrari & exerceri consueuerant, diuinorum celebrationibus, & pietatis operibus cessare, victumque vagando, & mendicando miserabiliter quærere cogentur, Monasterio, & Religioni sancti Antonii huiusmodi, ac ejusdem Monasterii pro tempore existenti Abbati, & dilectis filiis Conuentui, ac Præceptoribus & aliis ipsius Religionis personis, domibus, & locis quamplura & diuersa priuilegia, præminentias, facultates, indulgentias, concessiones etiam quæstuidi, & quæstas fieri, ac percipi mandandi, necnon gratias & indulta concessissent.

§.4. Et Sixtus ac nonnulli alii ex prædecessoribus huiusmodi, quod Præceptorie, & alia beneficia dictæ Religionis quibusvis aliis, quam dictum Ordinem expresse professis, ac de Regis Francorum pro tempore existentis expresse consensu non commendarentur, statuisent ac prohibuissent.

§.5. Nonnullique ipsorum prædecessorum, interdum indulgentias, & priuilegia aliis Ordinibus etiam exemptis, concessas & concessa consideratione vel causa alia, etiam intitu cruciatæ contra infideles, aut spoliatorum & damnorum pro fide Catholica illatorum, seu Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & aliarum Ecclesiarum, aut piorum locorum fabricarum suspendendo, Religionem S. Antonii huiusmodi illæsam præseruauissent.

§.6. Eamque à quibusvis impositionibus, Apostolica vel ordinaria, aut alia auctoritate quacumque ratione impositis, necnon decimis, oneribus, & aliis gravaminibus, & solutionibus exemptis.

§.7. Ac quod oblationes, & alia pia relicta, vota, & bona, quæ in Capellis, Oratoriis, Hospitalibus, Ecclesiasticis beneficiis, & aliis piis locis, sub ipsius sancti Antonii inuocatione pro tempore offerrentur, pie largirentur, ut Religionis ejusdem S. Antonii essent & esse censerentur, declarauissent.

§.8. Necnon priuilegijs Ordini & Religioni per eisdem prædecessores, & Sedem Apostolicam concessis, etiam prætextu clausulæ in supplicationibus apponi solitæ, videlicet cum derogatione priuilegiorum & indultorum

Callistus II

Præb. IV. Greg. X. B. n. d. X. Nicolaus IV. Mart. V. Call. III. Pius II. Sixtus IV. Alex. VI. & Jul. II. & alii. ont. plurima priuilegia, & præsentis pro manutentione hospitalium quæstuidi con. off. runt. Tu quæd. quæstas obserua. in constit. 93. Greg. XIII. Romæ.

Sixtus IV. de crevit. benefici. Ordinis S. Antonii, eius tantam reuolam præf. s. s. conferri posse sed ea non pot. uti sic. insufficienter res. l. tam. Nonnulli ex ill. Pont. gratias dicti Ordinis præferunt, et alios aliorum priuilegia suspenderunt.

Exemptamque à lucto. n. impositionum esse voluerunt. Leg. a etiam piis locis S. Antonii vti. d. d. Religionis esse declarat.

Priuilegijs que d. Ordinis derogari pro. hibentur.

dultorum Religioni sancti Antonii concessorum in literis latissime extendenda minime derogari posse forsitan voluisset.

Leo X. supra dicta approbavit, &c.

§. 9. Et idem Leo prædecessor voluisset, privilegiaque ipsa approbasset, prout in diversis prædecessorum prædictorum desuper confectis literis plenius contineri dicebatur, & ut à nonnullis assereretur, alias antequam supplicationes, Religionem huiusmodi concernentes eisdem prædecessoribus porrigerentur, per Protectores ipsius Ordinis tunc existentes, an Ordini & illius privilegii huiusmodi contrariarentur inspicere, & si contrariæ essent, lacerari consueverunt.

Sed præfata privilegia de factis non servabantur, & Ordo S. Antonii multis damna patiebatur.

§. 10. Nihilominus causantibus sinistris eventibus, aut hominum malitia, & pullulante cupiditate, vel alias à certis annis tunc citra, Religionis huiusmodi sic ex parte tot annis illæsa privilegia, immunitates, indulgentiæ, & indulta, prætextu Cruciarum, ac fabricarum dictæ Basilicæ, & aliarum Ecclesiarum fore annuatim suspensa, moderata, & modificata, ac Abbas, Conuentus, & personæ Religionis huiusmodi, nedum ratione bonorum illius immobilium, sed etiam mobilium & quarstarum, elemosynarum per illius religiosos aut ab eadem deputatos fieri solitarum, & decimarum, & impositionum solutionem, sub diversis censuris & pœnis compulsi, & quod deterius erat, privilegia huiusmodi, in genere, & in specie, importunitate vel præoccupatione revocata, ac nonnulla bona immobilia & quæstæ, ac beneficia ad ipsam Religionem spectantia ab illis Præceptoribus & Hospitalibus dismembrata, ac aliis beneficiis, absque Abbatis præfati consensu applicata & unita, ac forsitan in alia beneficia erecta fuerant, ipsaque bona immobilia, quæstæ, & beneficia, etiam absque aliqua recognitione ipsius Abbatis, tanquam applicata & unita, ac erecta, & per scripta à diversis Communitatibus seu personis, Ecclesiasticis & secularibus detinebantur, & nonnullarum Ecclesiarum Capitula, necnon locorum Communitates, & earundem Communitatum particulares, ac alia secularia, & regulares personæ, quæ pias elemosynas, & oblationes ad honorem eiusdem sancti Antonii Religioni huiusmodi elargiri, & facere consueverant, illas tunc facere minime curabant, ac contra privilegia & indulta prædicta per longissima tempora inuiolabiliter observata, nonnulli locorum Ordinarii, Cathedraliumque & Collegiarum Canonici, necnon Parochialium Ecclesiarum Rectores, suarum conscientiarum prodigi, medietatem, aut aliquam partem quarstarum, elemosynarum prædictarum exigere, & literas licentiæ quæstas huiusmodi faciendi, Religioni seu eorum Nuntiis præfatis denegare non expauebant; nonnullique diversorum aliorum Ordinum, Ecclesiarum, & Hospitalium quæstos, prætextu quorundam privilegiorum illis forsitan tunc noviter concessorum, quæstas nolis & campanellis sonantibus faciebant, ac sub ficto nomine, quod eidem Sancto Antonio offerrebant, surripientes nolas seu campanas, porcis & aliis animalibus appendebant, & quod dolenter referendum erat, Communitates & alia personæ huiusmodi, certa Oratoria, Capellas, beneficia ac forsitan Hospitalia sub dicti S. Antonii nomine fieri, & in illis ejusdem S. Antonii figurâ & imaginem depingi facientes, Oratoria, & Hospitalia, ac beneficia ipsa, sub invocatione eiusdem sancti, Apostolica seu Ordinaria auctoritate erigi procurabant, & illorum prætextu elemosynas, & alia pia reliqua, quæ Religioni huiusmodi pro languidorum, & pauperum in illis Hospitalibus degentium, necnon religiosorum, die noctuque in Monasterio, domibus, Præceptoribus, ac aliis locis dictæ Religionis Altissimo famulantiunt sustentatione relinquebantur, de facto percipiebant, detinebant, occupabant, ac in damnabiles eorum usus conuertebant, eisdemque Abbati & Conuentui, ac Religioni subijci recusabant in animarum suarum periculum.

Et fieri ad nihilum reduebatur.

§. 11. Propter quæ Religio huiusmodi eatenus gravem passa erat, & in dies patiebatur jacturam, ac in maximam lapsa erat, & dictum labeatur ruinam, & hospitalitas in Hospitalibus Religionis huiusmodi, prout consueverat, non observabatur, divinus cultus, ac Religionis huiusmodi facultates diminuiebantur, religio-

que & alia ipsius Religionis personæ maximis necessitatibus circumveniebantur, & Religio huiusmodi ad nihilum reducebatur.

§. 12. Vnde pro parte dicti Theodori Abbatis, qui paulo ante apud Sedem Apostolicam constitutus assueverat, se etiam ad id assiduis querelis Præceptorum & Religiosorum dictæ Religionis, ac in illius Hospitalibus degentium utriusque sexus languidorum, & aliarum miserabilium personarum excitatum, cui Leoni prædecessori humiliter supplicatum, ut privilegia, præeminentias, immunitates, exemptiones, libertates, prærogativas, facultates, indulgentias, concessiones, & indulta prædicta approbare & innovare, alias super eis opportune providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Abbas dicti Ordinis prædicti privilegia & gratias innovavit, & concessiones dicti Leonis petiit.

§. 13. Idem Leo prædecessor, qui ad sacrum Apostolatus ministerium, divina disponente clementia evocatus, Monasteriorum, & aliorum piorum locorum omnium suæ curæ commissorum necessitates, paterna consideratione pensabat, & ut illis ac personis in eis sub suavi Religionis jugo Altissimo famulantibus, & ad ea hospitalitatis causa diuertentibus, opportuna in suis necessitatibus subsidia corresponderent, ac eorum conservatio, quies & augmentum provenirent, opem & operam, quantum sibi ex alto cõcedatur favorabiliter adhibebat, & illa quæ propterea per prædecessores suos Romanos Pontifices, provida deliberatione concessa compeiebant, ut firmius & illibata servarentur, libenter approbabat, ac de novo concedebat, aliasque provisiones congruas desuper adiciebat, prout etiam Catholicorum Principum exposcebat devotio, & id conspicebat in Domino salubriter expedire: quique Religionem huiusmodi S. Antonii, in visceribus gerebat charitatis, & illâ nondum conservari, sed in melius dirigi suis potissime temporibus sinceris desiderabat affectibus, præfatum Theodorum Abbatem à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, quibus quomodolibet innodatus existeret, ad effectum infrascriptorum dumtaxat consequendû absolutus, & absolutum fore censeretur, huiusmodi supplicationibus inclinari, cõsiderationes etiam charissimorum in Christo filiorum nostrorum, tunc suorum, Caroli in Imperatorem electi Romanum, & Hispaniarum Catholicum, necnon qui dicti Monasterii fundator, & protector existeret, Francisci Francorum Christianissimi Regum eidem Leoni prædecessori desuper, per eorum literas humiliter supplicantium, sub datis videlicet 4. non. Octob. Pontif. sui anno nono, omnia & singula privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, prærogativas, facultates, indulgentias, concessiones, gratias, indulta, Monasterio, Religioni, Abbati, Conuentui, & personis prædictis, per præfatos & quoscumque alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, tunc suos, concessa, & singulas ipsorum prædecessorum, & suas desuper confectas literas, & in eis contenta quæcumque, auctoritate Apostolica approbavit & innovavit, ac ea omnia & singula, prout per prædictos prædecessores concessa fuerunt, de novo, ita quod Abbas, & Conventus, necnon Præceptores, & personæ præfate privilegiis quibus tempore Sixti, & Innocentii, ac Alexandri & aliorum prædecessorum præfatorum uti poterant, & utebantur, etiam in Vrbe, & Curia Romana, liberè & licitè uti possent, concessit, illaque robur perpetuæ firmitatis obtinere, & inuiolabiliter observari debere.

Qui innovavit approbavit.

§. 14. Necnon de cætero perpetuis futuris temporibus, singulas prædecessorum huiusmodi, ac supra, & infra scriptas conficiendas literas, necnon privilegia, immunitates, indulgentias, prærogativas, facultates, exemptiones, concessiones, gratias, indulta & alia in eisdem literis contenta, sub literis per eundem Leonem prædecessorem, alias venerabili fratri nostro, tunc suo moderno Episcopo Meldensi, super suspensione & modificatione indulgentiarum ac privilegiorum dictæ Religionis sancti Antonii, sub dat. videlicet duodecima Kalendas Septembris, dicti Pontificatus anno septimo, vltimò concessis, & aliis quibuscumque, etiam quæ per Leonem, & alios prædecessores huiusmodi, etiam contemplatione

Et quæ supra dicta sunt observari prædictis decretis.

Fabricæ

Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe prædictæ, à quarta feria cinerum fieri consueverant, revocationibus, suspensionibus, modificationibus, generalibus vel specialibus, etiam in specie de Religione Sancti Antonii huiusmodi specialis, nominatæ, & expressa mentio fieret, etiam si subsidium sanctæ Cruciatæ, contra infideles, aut dictæ Basilicæ, necnon aliarum etiam Patriarchalium, Cathedralium, vel aliarum Ecclesiarum, Monasteriorum, ac aliorum quorumcumque piorum locorum, ac occasione damnorum, etiam per infideles illatorum, & bonorum oblatorum, aut in recompensam laborum Romano Pontifici, & Sedi Apostolicæ, etiam contra dictos infideles impensorum, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, & cum quibusvis clausulis etiam derogatoriis derogatoriis, & alias qualitercumque efficacissimis & insolitis eatenus factis, & in posterum faciendis, minime comprehendendi posse neque debere, sed ab aliis semper excepta, ac quoties huiusmodi suspensiones, revocationes, & modificationes emanarent, toties quoties in pristinum, & eum in quo antequam illæ emanassent erant, statum restituerent, & plenarie reintegratæ essent; & si illa per Leonem prædecessorem, aut ejus successores Romanos Pontifices pro tempore existentes, importunitate, aut etiam motu simili, vel alias revocari, suspendi, aut modificari contingeret, revocationes, suspensiones, & modificationes huiusmodi, nisi ille de consilio Venerabilium Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, tunc & pro tempore existentium, consistorialiter habito, & cum trina intimatione per literas Apostolicas sub plumbo, ita ut semper & qualibet vice trimestre intercederet, eisdem Carolo electo, & Francisco Regi, ac aliis Romanorum Imperatoribus electis, ac Francorum Regibus, & eorum successoribus pro tempore existentibus faciendæ, ac eorum per diversas literas ipsorum propriis manibus subscriptas, & parvis eorundem sigillis munitas, & non alias, aliter nec alio modo, expresso accedente consensu fierent suffragari, nec privilegiis, indultis, & literis Apostolicis dicto Ordini concessis prætextu quorumcumque specialium clausularum, præsertim illius in supplicationibus per Leonem prædecessorem, & ejus successores Romanos Pontifices pro tempore existentes huiusmodi, aut de eorum mandato eatenus signatis, & pro tempore signandis, videlicet cum derogatione privilegiorum, indultorum, & literarum Apostolicarum latissime extenden. in supplicationibus ipsi de Sixti & aliorum etiam ipsius Leonis prædecessorum privilegiis, & Religione huiusmodi mentio fieret, non operari; necnon prædicto Sixti privilegio derogatum non censeri, & neque vigore dictæ clausulæ in eisdem supplicationibus apponi solitæ, debuisse, neque posse in literis Apostolicis, tam per Cancellariam, quam Cameram Apostolicam expeditis & expediendis ad dictum privilegium Sixti prædecessoris extendi, nisi in dictis supplicationibus fieret specialis & specifica mentio dicti privilegii, necnon Regis ad cuius instantiam concessum fuisset, literasque Apostolicas desuper etiam per Cameram Apostolicam expeditas, seu in futurum expediendas, illis pro quibus vigore dictarum supplicationum, & illorum sumptorum expeditæ fuissent, seu in futurum expedirentur, non suffragari posse, neque debere, illasque ipsius Leonis prædecessoris, & ejus successorum huiusmodi intentionis defectu carere, & pro cassis, irritis, & non legitime expeditis haberentur, & ad dictam Cameram seu Cancellariam corrigendæ remitterentur, ipsasque super supra, & infra scriptas conficiendas literas, vim contractus, & indissolubilis obligationis inter eundem Leonem prædecessorem & Sedem prædictam, ac Franciscum Regem, & ejus successores, necnon Theodorum, & pro tempore existentem, Abbatem præfatos obtinere. Et sic per quoscumque Judices Ecclesiasticos & sæculares etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & causarum Palatii Apostolici Auditores, in eadem Curia vel extra eam, in quibusvis causis & instantiis sententiari, decidi, judicari, & interpretari debere, sublata eis & eorum cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate, ac quicquid secus super his à quocumque quavis auctoritate, scienter vel ignoranter con-

tigerit attentari, irritum & inane decrevit, & declaravit.

§. 15. Et nihilominus ut necessitatibus dictæ Religionis commodius provideretur, quod desinceps perpetuis futuris temporibus liceret religiosis dictæ Religionis & aliis personis ab eis, ut prius deputatis, quæstas, vota, elemosynas, pia relicta, & alia etiam Confraternitatum pia suffragia, quæ in dicti Sancti Antonii honorem fierent, in quibuscumque Regnis, Ducatibus, Communicatibus, & aliis etiam Imperatoris dominiis, ac diocesis, etiam in Urbe & Curia prædictis, Ordinariis locorum, & quorumcumque aliorum licentia petita, licet non obtenta, facere; ac Ordinarii locorum, & aliarum personarum ad quos pertinere dignosceretur, literas, & alia mandata licentiæ quæstuari huiusmodi nullis, nisi à præfato Theodoro, & pro tempore existentem Abbate dicti Monasterii & generali Capitulo ejusdem Religionis Sancti Antonii, per eorum literas paten. specialiter deputatis, concederent, ac illa ipsis deputatis absque ea, quam contra dicta privilegia, & indulta exigere solebant pecuniarum exactione, sub excommunicationis latæ sententiæ, ac aliis censuris & pœnis in dictis privilegiis defunctis, concessis, contentis concedere tenerentur, nec ultra unum florenum pro dictis literis & mandatis, juxta privilegia prædicta percipere possent; & si quid ultra perciperent, ad restitutionem ejus Religionis, & deputatis præfatis faciendam, sub anathematis pœna tenerentur.

§. 16. Quodque Abbas Monasterii, & Præceptores, & alie religiose personæ Religionis huiusmodi, etiam in Urbe & Curia huiusmodi, occasione quæstuarum, votorum, elemosynarum, relictorum confraternitatum, & aliorum piorum suffragiorum, & quorumcumque bonorum mobilium & immobilium, ad solutionem alicujus decimæ, subsidii, aut alterius impositionis talliarum, gabelle, succundorum adventuum, etiam Imperatorum, Regum, Legatorum etiam de latere, seu Nuntiorum Sedis prædictæ, etiam Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, & aliorum quorumcumque Prælatorum Ecclesiasticorum, quavis etiam Apostolica, vel alia quavis auctoritate impositis seu imponendis, minime tenerentur, nec ad id compelli, aut propterea interdici, suspendi, vel excommunicari, aggravari, reagravari, & beneficiis suis privari possent.

§. 17. Quodque de cætero, etiam perpetuis futuris temporibus supplicationem, tam gratiam, quam justitiam, & alia negotia dictæ Religionis concernentia, aut impetrationes beneficiorum, seu præceptoriarum dicti Ordinis, etiam in Urbe, & Curia huiusmodi consistentium continentes, per ipsum Leonem prædecessorem & pro tempore existentem Romanum Pontificem, seu de eorum mandato non signarentur, aut per Referendarios pro tempore existentes, non referendarentur; sed nunc ei pro tempore existenti dictæ Religionis Protectori mandarentur, & ipse Protector supplicationes huiusmodi, si dictæ Religionis præjudicare non cognosceret, manu sua signaret, & Leoni prædecessori, vel pro tempore existenti Rom. Pontif. aut Cardinali, seu alteri curam Signaturæ habenti signandas remitteret, & quæcumque gratiæ eidem Religioni præjudicantes, absque manu dicti Protectoris de cætero concedendæ, subreptionis, & obreptionis vitio subjacerent, nulliusque roboris vel momenti existerent.

§. 18. Ac quod Religionis huiusmodi consistentium, & alia beneficia, etiam in Urbe, & Curia huiusmodi nullis nisi dictum Ordinem expresse professis, ac de expresso consensu Regis Francorum, ac Abbatis pro tempore existentium prædictorum, per Leonem prædecessorem, aut successores suos huiusmodi, necnon Sedis prædictæ Legatos etiam de Latere, & Nuntios legatorum de latere, potestate fungentes, etiam ad tempus commendari, aut in administrationem dari possent, & si commendas de illis per Leonem prædecessorem, aut successores suos Legatos, & Nuntios huiusmodi fieri contingeret, commendæ huiusmodi defectu intentionis Leonis prædecessoris & successorum eorundem carerent, literæque desuper pro tempore confectæ nullæ, irritæ, & invalidæ existerent.

*Et quæstionibus
facilem
iterum commo-
si.
Tunc hoc vi-
de & obsequi
confinit. 73.
Greg. VIII.
Romanis, cum
ibi morari.*

*Exemptionem
que à decimis
& aliis imposi-
tionibus, clar-
gatus est. Ad
hoc habet etiam
bull. m. b. f.
111. cit. n.
112.*

*Supplicatio-
gratiam vel
justitiam con-
cernentes, cir-
ca negotia &
causas Ord-
inis S. Antonii
non nisi for-
hic data for-
ma expediri
posse dicitur.*

*Beneficia d.
Ordinis ejus
tantum religio-
sifis confecti
voluit.*

Capitulum & Oratorias ac pia loca omnia sub invocatione S. Antonii constructa, & construenda, Abbatibus S. Antonii subijciuntur.

§. 19. Ac quod Hospitalia, Capellæ, Oratoria, beneficia, & alia pia loca, etiam in Urbe & Curia hujusmodi, seu aliis quibuscumque terris, dominiis, & locis, sub dicti S. Antonii invocatione fundata, constructa, ædificata, & erecta, & quæ in posterum perpetuis futuris temporibus fundari, constructi, ædificari, & erigi contingeret, cum eorum applicationibus, appropriationibus, unionibus, annexionibus, & incorporationibus, factis, & deinceps faciendis, ad Abbatem, & Religionem hujusmodi spectarent & pertinerent, illisque subijcerentur, & subiecta existerent, & à dicto Monasterio dependerent, illaque per eisdem Religionis Canonicos & Religiosos, non autem per alios, Ecclesiasticos & sæculares, etiam oppidorum, locorum, & villarum, & communitatum personas, nisi de Abbatis & Conventus prædictorum expresso consensu, regi & gubernari deberent; & in signum recognitionis superioritatum hujusmodi de aliquo anno rationabili canone, & censu per eisdem Abbatem & Conventum, ac Definitorum generalis Capituli hujusmodi imponendo, & eis singulis annis persolvendo respondere deberent & tenerentur, ac in eventum rebellionis, aut non subjectionis, ac remissionis singulares Communitatum, & aliarum personarum hujusmodi, majoris excommunicationis sententia per Leonem prædecessorem, & ejus successores præfatos innodata, earumque Ecclesiarum interdicta essent, & esse censerentur; nec ab hujusmodi majori excommunicatione per Leonem prædecessorem, aut successores prædictos absolvi, aut interdicta ipsa relaxari possent, nisi ad id Abbatis & Conventus prædicti expressus per eorum patentes literas accederet assensus; liceretque Theodoro & pro tempore existenti Abbati & Conventui, necnon Præceptoribus hujusmodi, beneficia, Oratoria, Hospitalia, & alia loca, sub nomine ejusdem S. Antonii pro tempore, etiam in Urbe & Curia prædictis, fundata & dotata, quæ eidem Theodoro & pro tempore existenti dicti Monasterii Abbati & Conventui, ac Præceptoribus hujusmodi obedire, seu subijci, aut annuam responsionem solvere recusare contigerit, solo æquare, aut demoliri, & imagines à parietibus delere, seu per eisdem Communitates, & alias personas, Ecclesiasticas & sæculares, solo æquari & demoliri, ac imagines hujusmodi deleri, sub excommunicationis lætæ sententiæ, interdicti, ac aliis censuris & pœnis, etiam cum invocatione auxilii brachii sæcularis facere.

Elemosynas nolis sonantibus colligere, & in las animalibus appendere posse d. Ordinis summum modo permitti. Ad hoc vide revocationem & declarationem Gregor. VIII. in eius const. 73. Romani, cum ibi not.

Vaines & suppressiones beneficiorum d. Ordinis prohibet & annullat.

§. 20. Quodque etiam deinceps perpetuis futuris temporibus, etiam in Urbe, & Curia hujusmodi, nullis cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis forent, nisi dictæ Religionis Religiosis, aut ab eis deputatis procuratoribus, seu nuntiis, sub eadem excommunicationis lætæ sententiæ, & viginti quinque ducatorum auri de Camera, Cameræ Apostolicæ applicationum pœnis, liceret questas hujusmodi facere, ac vota, legata, elemosynas, oblationes, & alia pia suffragia qualitercumque donata, seu donanda petere, quærere, exigere, colligere aut recipere nolis, seu campanis sonantibus, aut per sonum nolarum, seu campanellarum hujusmodi, nec campanellas, seu nolas porcis, & aliis animalibus, quomodocumque nuncuparentur, appendere, seu appendi facere, auctoritate Apostolica prædicta statuit & ordinavit.

§. 21. Et insuper quascumque uniones, annexiones, incorporaciones, suppressiones, applicationes, erectiones, & institutiones factas, ac ex tunc, prout eodem die, & è contra, perpetuis futuris temporibus faciendas, etiam in Urbe, & Curia hujusmodi, absque Abbatis & Conventus, ac Capituli generalis, seu Definitorum prædictorum expresso consensu, de Præceptoribus, beneficiis, Hospitalibus, Oratoriis, Confraternitatibus, questis, & aliis bonis, ad dictam Religionem Sancti Antonii quomodolibet spectantibus & pertinentibus, aut quocumque titulo spectarent, & pertinerent, Apostolica auctoritate prædicta revocavit, cassavit, irritavit, & annullavit; ac Præceptoribus, Hospitalibus, Oratoriis, Beneficiis, Confraternitatibus, questis, & vota prædicta, in pristinum & eum in quo antequam hujusmodi uniones, annexiones, incorporaciones, suspensiones, applicationes, erectiones, & institutiones fierent, erant, statum restituit, reposuit,

& plenarie reintegravit; necnon uniones, annexiones, incorporaciones, suppressiones, applicationes, approbaciones, erectiones, & institutiones prædictas, nullas, irritas, cassas, & inanes, illarumque prætextu questas, & alia bona, mobilia & immobilia hujusmodi, præscripta non esse, neque præscribi posse, neque debuisse, locum cuicumque præscriptioni contra eandem Religionem, & illius bona, non esse, neque in futurum fore; liceretque deinceps Theodoro, & pro tempore existenti Abbati, & Conventui, ac Præceptoribus præfatis, bona prædicta, etiam in Urbe, & Curia hujusmodi recuperare, ac illorum corporalem possessionem apprehendere, & apprehensam continuare; dictasque uniones, annexiones, incorporaciones, suppressiones, applicationes, & approbaciones, ac Oratoriorum, & Capellarum, Imaginum, & Hospitalium sub invocatione dicti Sancti Antonii erectiones, etiam in Urbe, & Curia hujusmodi, absque Abbatis & Conventus, ac Capituli prædictorum consensu, per Leonem prædecessorem, & ejus successores præfatos, seu eorum & dictæ Sedis Legatos, aut locorum Ordinarios hujusmodi, fieri non posse, neque debere; & si quæ fierent, illas cassas, irritas & inanes existere, etiam decrevit.

§. 22. Districius inhiens omnibus & singulis Commissariis, etiam Fabricæ dictæ Basilicæ, ac quibusvis aliis Nuntiis Apostolicis, & aliis cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existens, & quacumque auctoritate, etiam Apostolica vel mundana, etiam contra exemptos, & eorum privilegia tunc fungentibus & futuris, necnon quibusvis sæcularibus, & quoruncumque Ordinum etiam Mendicantium, etiam de Observantia nuncupatorum regularibus personis, etiam in Urbe, & Curia hujusmodi, tunc & pro tempore existens, ne Abbatem & Conventum Monasterii, ac Præceptores, & personas Religionis hujusmodi, directè vel indirectè, quovis quæsito colore, vel ingenio, sub dicta excommunicationis lætæ sententiæ, & aliis etiam pecuniariis censuris & pœnis, arbitrio pro tempore existentis dicti Monasterii Abbatis moderandis, & Cameræ Apostolicæ ac Religioni prædictis applicatione cujusvis decimæ, aut impositionis, in dictis questis, & bonis, etiam prætextu quarumcumque suspensionum molestant, turbarent, inquietarent, seu molestari, turbari, inquietari facerent, aut permitterent; necnon omnibus locorum Ordinariis, & eorum officariis, & aliis quibusvis ubilibet, etiam in Urbe, & Curia hujusmodi constitutis personis, quacumque etiam Apostolica auctoritate fungentibus, ne literas quæstuandi cum campanellis quorumvis Ordinum personis de cætero concederent, ac decernens ex tunc irritum & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Ordinum S. Antonii per prædictum in lictariis per dicitur.

§. 23. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Monasterii & Ordinis prædicti juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, necnon privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, per prædictos & quoscumque alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, tunc suos, ac etiam ipsum Leonem prædecessorem, & Sedem eandem, etiam consistorialiter, etiam per viam legis & statuti perpetui, ac stipulati contractus, etiam juramento vallati, etiam in favorem Cruciatæ, & Basilicæ prædictarum, & fidei Catholicæ, ac motu simili, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, ac cum quibusvis efficacissimis & insolitis, etiam irritativis & cassativis, revocativis, præservativis, mentis attestativis, ac derogatoriis derogatoriis clausulis, irritantibusque & aliis decretis in contrarium quomodolibet, etiam pluries concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua ex quibus forma servanda foret, & in eis caveretur expresse, quod illis nullatenus derogari posset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, & forma in illis tradita observata inferri

Quibus non dicitur.

infecti fuissent, eidem Leoni prædecessori pro sufficien- ter expressis haben. illis alias in suo robore permanfu- ris, ea vice dumtaxat, specialiter & expresse derogavit, contrariis quibuscumque, aut si locorum ordinariis vel quibusvis aliis, communiter vel diuisim à dicta esset Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excom- municari non possent, per literas Apostolicas non fa- cientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§.24. Cæterum quia difficile erat super supra, & in- fractiscriptis consicent. literis huiusmodi, ad singula que- que loca, in quibus de illis fides facienda esset, deferri, voluit idem Leo prædecessor, & Apostolica auctoritate prædicta decrevit, eorum transumptis, manu Notarii pu- blici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, vel Curie Ecclesiasticæ munitis, eandem prorsus fidem, in iudicio & extra adhiberi debe- re, quæ eisdem originalibus literis adhiberetur, si præ- sentialiter essent exhibitæ vel ostensæ.

§.25. Ne autem de absolute, approbatione, in- novatione, concessione, decretis, declaratione, statuto, ordinatione, reuocatione, cassatione, annullatione, resti- tutione, reintegratione, inhibitione, derogatione, & vo- luntate Leonis prædecessoris huiusmodi, pro eo quod super illis ipsius Leonis prædecessoris, ejus superueniente obitu, literæ non confectæ fuerunt, valeat quomodo- libet hæsitari, ipseque Theodorus, & pro tempore exi- stens dicti Monasterii Abbas, illorum frustrentur effe- ctu, volumus & dicta Apostolica auctoritate decerni- mus, quod absolutio, approbatio, innovatio, concessio, decreta, declaratio, ordinatio, revocatio, cassatio, irritatio, annullatio, restitutio, repositio, reintegratio, inhibiti- o, derogatio, & voluntas Leonis prædecessoris huiusmo- di, perinde à dicta die quarto nonas Octobris, suum desor- tiantur effectum, ac si super illis ipsius Leonis prædeces- soris literæ, sub ejusdem diei datis confectæ fuissent, prout superius enarratur.

§.26. Quodque præsentis literæ ad proban. plene absolute, approbationem, innovationem, concessi- onem, decreta, declarationem, statutum, ordinationem, revocationem, cassationem, irritationem, annullationem, restitutionem, repositionem, reintegrationem, inhibiti- onem, derogationem, & voluntatem Leonis prædecessoris huiusmodi ubique sufficiant, nec ad id probationis alteri- us adminiculum requiratur.

§.27. Quocirca vniuersis & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac personis in dignitate Ec- clesiastica vbilibet constitutis, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel plures, aut eorū vnus, per se vel alium, seu alios, omnes & singulas prædictas, & præsentis literas, ac in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Theodori, & pro tempore existentis Abbatis, & Conuentus, ac Præceptorum præfatorum desuper requisiti fuerint pu- blicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præ- sidio assisten. faciant auctoritate nostra literas ipsas, ac privilegia, præeminencias, immunitates, exemptiones, libertates, prærogativas, facultates, concessiones, gratias, & indulta, ac alia in eis contenta huiusmodi, firmiter observari, ipsosque Abbatem & Conuentum, ac Præ- ceptores, quæstos, & alios quos literæ ipsæ cõcernunt, illis pacificè gaudere, non permittentes illos, aut eorum aliquem desuper modo aliquo indebite molestari, aut impediri, aut inquietari, contradictores, molestatores, impeditores quoslibet & rebelles, per censuras Ecclesi- asticas, & pœnas, ac alia in eis remedia appellatione post- posita compescendo, ac legitimis super his habendis seruatibus processibus, censuras & pœnas prædictas quo- ties opus fuerit, aggrauando & reaggrauando, inuocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, non obstantibus omnibus supradictis.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.
Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimo ter- tio. sexto kalend. Decembris, Pontificatus nostri anno primo.

Instituto Collegii 60. virorum, ad curandam perfectionem Fabricæ basilicæ S. Petri Prin- cipis Apostolorum de Vrbe, cum facultate deputandi iudicem ad cognitionem causa- rum interesse d. Fabricæ concernentium.

Huius Collegii præfatus & moderator est Cardi- nalu pro tempore Archipresbyter S. Petri, ex const. 102. Six. V. Cum ex, ubi hæc iurisdictio ste- ratio conceditur.

Ante hanc bullam Iulius II. sup. in sua const. 23. Lique- & Leo X. amplas facultates Fabricæ Collegio dede- runt in exigendis legatis piis & incertis, & deinde etiam iste Clem. inf. in const. 9. Dudum. Necnon Paul. III. qui illas Iul. II. & Leon. X. refert inf. in const. 31. Dum ad vniuersas, ac Iul. III. in const. 15. Accepimus, & Pius V. in const. 96. Decet, & const. 97. Exigit. Scias etiam pro hac Fabrica duas sententias conformes constituere rem iudicatam, ut inf. in const. 95. Pii V. Et si omnium.

LEMENS EPI SCOPY S, Editæ An. D. 1545.
Seruus Seruorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Admonet nos suscepti cura regiminis, & auctoritas Pontificalis inducit, ut ad ea potissimum intenda- mus, per quæ gloriosi Principes terræ Petrus & Paulus, qui primi Euangelium CHRISTI in Alma Vrbe prædi- carunt, in eaque, postquam Christianam Religionem fundarunt & erexerunt, ac vniuersum Orbem sacre do- ctrinæ splendore, & miraculorum fama repleuerunt, sancti martyrii coronam sub eodem persecutore, ac ea- dem die, eodemque loco susceperunt, eo majori venera- tione à Christi fidelibus colantur, quo maioribus meritis inter alios Apostolos excelluerunt. Quorum licet Salua- tor noster peculiarem curam semper habuerit, quippe qui, ut alia innumera omittantur, Petrum in fluctibus ambulanti, ne mergeretur, dextera sua erexit, Paulum verò tertio naufraganti, de profundo pelagi liberavit, ipsum tamen Petrum, cui clauis Regni Cælorum dedit, plenitudinem potestatis habere, aliorumque Apostolo- rum Principem esse voluit. Et propterea non conuenit, Ecclesiam seu Basilicam sub ejus nomine dedicatam, apud quam Palatium Apostolicum existit, & in qua su- per ipsius B. Petri Altari Romani Pontifices quolibet anno missas Pontificales solemniter celebrare consue- uerunt, necessaria instauracione, ac reparatione carere, & ab illis qui devotionis causa, ad eorundem Apostolo- rum limina visitanda confluunt, quali desertam & que relictam conspici.

§.1. Sanè considerantes quod in ipsa Vrbe Roma, in qua omnipotens primatum Ecclesiæ suæ sanctæ sta- tuit atque firmavit, claræ memoriæ Constantinus, qui Monarchiam tenebat imperii, postquam à B. Syluestro per sancti baptismi sacramentum, veritatem fidei, & spem salutis æternæ suscipere meruit, in proprio Latera- nensi Palatio, Ecclesiam in honorem Saluatoris Mundi erexit, eorundemque Apostolorum basilicam pari prope forma & magnitudine à fundamentis ædificavit, ac pro- priis humeris duodecim cophinos terræ ex earum funda- mentis exportavit, ac eas ipsas eodem die ab ipso beato Syluestro consecrari obtinuit, aliaque multa mente re- uolventes, ad officium nostrum pertinere arbitramur, ut postquam fel. record. Iulius Papa II. prædecessor noster existimans, quemadmodum ipse Petrus Apostolorum Princeps haberetur, ita ejus Basilicam ædificii pulchritu- dine & magnificentia, inter alias principatum obtinere debere, ipsam propterea demolendam mandavit, ut lon- ge ampliore, ac magis admirabili ædificio reficeretur, ac instauraretur.

§.2. Nos qui ejusdem B. Petri successores sumus, ipsamque peculiari deuotione prosequi tenemur, quod ipse Iulius prædecessor morte præuentus, successueque Leo X. Adrianus VI. Romani Pontifices etiam præde- cessores

HL.

Editæ An. D. 1545.

SS. Petrus & Paulus A. oss. Romæ scilicet Catholicam firmarunt.

Constantinus Imperator eor- r. m. Ecclesiæ Romæ iridem ædificauit.

Hic modo de- scripta ut Ec- clesiæ S. Petri Apostolorum Principis su- cessores

monque
idem
circu

qua di-
era eju
omnino
expedi-
fuerit,
Pont.
VII. a
ua curi
esse
nt.

anc bullæ
illa om-
fuerit
are de-
nt.

equator.
itorum
nim di-
nt.

De. P. An. t.
26. Nov.

casus praesentis, originem istud Collegium, ad illius Fabricae perfectionem curandam.

cessores nostri, variis causantibus impeditis, perficere non potuerunt, id omni conatu, ac totis viribus nostris aggrediemur. Attendentes autem hoc factum, & sublimi B. Petri templum non nostri, neque cuiusque esse proprium, sed omnium Christianarum nationum commune, quando à Domino Deo, Deique Filio, ipsi Petro super omnes gentes potestas est data, ipseque & successores ejus Romani Pontifices pro salute omnium mediatorum apud Dominum nostrum Iesum Christum esse debent, cogitavimus propterea Collegium unum LX. virorum Curialium quarumcumque nationum instituere, & ordinare, qui dictae Basilicae, favente Deo, reficiendae diligentem curam habere debeant. Et cum singularum nationum in nostra Romana Curia degentium, Curiales digniores ex eis numerum LX. non excedentes ad hoc de mandato nostro elegerint, Nos ut exinde optatus subsequatur effectus, & fabrica ipsius basilicae, cuius absolutionem sincero cordis affectu desideramus, prosperiores complectatur successus, ac suffragia pro eadem fabrica, pia Christi fidelium devotione eroganda, fideliter exigantur, & conserventur, necnon proventus illi in fabricam ipsam, & non aliam causam debite convertantur, oportune providere volentes, ac quoscumque Praefectos officiales ad opus dictae fabricae, cuiuscumque dignitatis, status, gradus & conditionis fuerint, etiam Pontificali dignitate, aut Cardinalatus honore praefulgeant, per dictos praedecessores, & nos, ac Sedem Apostolicam hactenus deputatos, ac omnes commissiones, & facultates eis desuper sub quacumque verborum forma factas & concessas revocantes, ipsosque Praefectos & officiales ab huiusmodi praefectione, & aliis officiis, & commissionibus alias eisdem specialiter, vel generaliter factis absolventes, Motu proprio, non ad aliquorum nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, vnum Collegium fabricae basilicae beati Petri nuncupandum, omnium Oratorum Christianorum Regum, & Principum, Rerumque publicarum, ac ex singulis nationibus huiusmodi, ut praefertur, electorum, loco quorum pro tempore decedentium, vel se diutius absentantium, alii earundem nationum similiter eligi possint, sic tamen quod dictum numerum LX. non excedant, auctoritate Apostolica, tenore praesentium erigimus, & instituimus.

Illudque sibi soli subijcit. Immo Sixtus, in causa d. Fabricae, alioque Officialibus concessit. Immo Sixtus, eandem de illa Arciepiscopatu S. Petri.

§. 3. Collegium huiusmodi, & pro tempore existentes singulares personas ejusdem, ab omni superioritate, dominio, potestate, jurisdictione, & auctoritate quarumvis personarum, quacumque dignitate, & excellentia, etiam Cardinalatus honore, & Legationis de latere officio, ac quavis facultate pro tempore fungentium, etiam ratione Archiepiscopatus dictae Basilicae, quoad omnia & singula quae fabricam huiusmodi concernunt, auctoritate & tenore praedictis eximimus, & totaliter liberamus, ac sub nostra & Sedis praedictae suscipimus protectione, nobisque & eidem Sedi, ita ut nullum alium quam nos, & successores nostros Romanos Pontifices in superiores recognoscere debeant, nulli alii in eos aliquam superioritatem, dominium, potestatem, jurisdictionem, aut auctoritatem quoquo modo exercere valeant, immediate subijcimus.

Collegio facultatem deputandi iudicem causarum d. Fabricae, alioque Officialibus concessit. Immo Sixtus, eandem de illa Arciepiscopatu S. Petri.

§. 4. Ipsisque Collegio omnimodam administrationem, curam, & directionem, ac omne regimen dictae fabricae plenarie committimus, ac eisdem Collegio, ut de eorum gremio Officiales ad tempus per eos statuendum, tam ad specialem curam ipsius fabricae, ac quaecumque alia inferiora illam concernentia, quam etiam (dummodo ex dignioribus, doctioribus & clericis eligantur) ad justitiam ministrandam, qui juxta facultatem eis per eisdem Collegium tribuendam, contra debitores dictae fabricae, prout justitia exegerit, procedere possint, eligere, & ipsi officialibus electis salaria decentia constitutere, ac omnia & singula quae caetera Collegia quaecumque tam in dicta Vrbe & Curia Romana quam alibi, de jure vel consuetudine statuere, ordinare, & disponere possunt, & debent, tam prosperum regimen, & debitum ordinem ipsius Collegii, quam multas committentium fraudes in dispensatione proventuum fabricae huiusmodi, & alias

fabricam ipsam concernentia, quae postquam per eos statuta, ordinata, & disposita fuerint, eo ipso dicta auctoritate Apostolica approbata & confirmata sint, & esse censentur, prout illa ex nunc, prout ex tunc, & de contra approbamus, & confirmamus, statuere, ordinare, & disponere libere & licite valeant, plenam & liberam facultatem, auctoritatem, & potestatem, auctoritate Apostolica & tenore supradictis concedimus.

Qui Officialibus praefatis ad rem adstruendi.

§. 5. Et insuper ut omnia per ipsos Collegium gerenda, omni odio, amore & sinistra machinatione postpositis, secundum Deum, & rectam conscientiam dirigantur, eisdem auctoritate & tenore statuimus & ordinamus, quod omnes & singuli de dicto Collegio, ac per eos pro tempore eligendi Officiales, sub attestatione damnationis aeternae, quod ipsi in huiusmodi fabricae administratione, cura, & directione, ac regimine, & Officialium electione secundum Deum absque dolo, fraude, odio, vel rancore, prout cuilibet eorum conscientia dictauerit, procedent, & votum dabunt, ac officium exercebunt, juramentum, quod per praefatos Collegium, aut ab eis deputandos, quoties qualitas negotii id exegerit, & Officialibus deputandis pro tempore expedire visum fuerit, repeti possit, praestare teneantur.

Elemosinae quae Oblationes, tam in dicta Vrbe quam extra eam, operi dictae fabricae erogandae, penes Collegium seu Officiales eligendos praedictos, aut Depositarium per Collegium deputandum permanere, & per eos claves arcarum & truncorum, ubi pecuniae & elemosynae in ipsa Vrbe reponantur, custodiri, ipsaque pecuniae omnes per eisdem Collegium & Officiales ad hoc ab eis deputandos seu eligendos, ad opus dictae fabricae, & non ad alium usum omnino distribui, exponi, & converti debeant, etiam si nos & successores nostri Romani Pontifices aliter disponeremus & ordinaremus, etiam per quaecumque mandata, tam in scriptis quam etiam viva voce oraculo sub quibusvis poenis & censuris faciendae, quibus Oratores Regum, Principum, necnon Rerum publicarum in dicta Curia residentes, pro eisdem Collegio firmiter resistere, & in huiusmodi euentum praefati Collegium pecunias, res, & bona omnia praedicta, nomine omnium Oratorum deponere, nec dicti Oratores, aut Collegium ratione resistentiae huiusmodi aliquas censuras siue poenas incurrere, neque Collegium praefati aliud quam ad deponendum, ut praefertur, adstringi possint, ipsique Oratores eo casu pecunias, res, & bona huiusmodi ad aliud opus quam dictae fabricae exponere nequeant; & qui contrarium fecerint, ad restitutionem de proprio damni eidem fabricae eorum culpa vel facto illati teneantur.

Elemosinae quae Oblationes, tam in dicta Vrbe quam extra eam, operi dictae fabricae erogandae, penes Collegium seu Officiales eligendos praedictos, aut Depositarium per Collegium deputandum permanere, & per eos claves arcarum & truncorum, ubi pecuniae & elemosynae in ipsa Vrbe reponantur, custodiri, ipsaque pecuniae omnes per eisdem Collegium & Officiales ad hoc ab eis deputandos seu eligendos, ad opus dictae fabricae, & non ad alium usum omnino distribui, exponi, & converti debeant, etiam si nos & successores nostri Romani Pontifices aliter disponeremus & ordinaremus, etiam per quaecumque mandata, tam in scriptis quam etiam viva voce oraculo sub quibusvis poenis & censuris faciendae, quibus Oratores Regum, Principum, necnon Rerum publicarum in dicta Curia residentes, pro eisdem Collegio firmiter resistere, & in huiusmodi euentum praefati Collegium pecunias, res, & bona omnia praedicta, nomine omnium Oratorum deponere, nec dicti Oratores, aut Collegium ratione resistentiae huiusmodi aliquas censuras siue poenas incurrere, neque Collegium praefati aliud quam ad deponendum, ut praefertur, adstringi possint, ipsique Oratores eo casu pecunias, res, & bona huiusmodi ad aliud opus quam dictae fabricae exponere nequeant; & qui contrarium fecerint, ad restitutionem de proprio damni eidem fabricae eorum culpa vel facto illati teneantur.

§. 6. Ac quod omnia & singula, pecunias, res, & bona debita, & debenda, etiam pie oblaciones, tam in dicta Vrbe quam extra eam, operi dictae fabricae erogandae, penes Collegium seu Officiales eligendos praedictos, aut Depositarium per Collegium deputandum permanere, & per eos claves arcarum & truncorum, ubi pecuniae & elemosynae in ipsa Vrbe reponantur, custodiri, ipsaque pecuniae omnes per eisdem Collegium & Officiales ad hoc ab eis deputandos seu eligendos, ad opus dictae fabricae, & non ad alium usum omnino distribui, exponi, & converti debeant, etiam si nos & successores nostri Romani Pontifices aliter disponeremus & ordinaremus, etiam per quaecumque mandata, tam in scriptis quam etiam viva voce oraculo sub quibusvis poenis & censuris faciendae, quibus Oratores Regum, Principum, necnon Rerum publicarum in dicta Curia residentes, pro eisdem Collegio firmiter resistere, & in huiusmodi euentum praefati Collegium pecunias, res, & bona omnia praedicta, nomine omnium Oratorum deponere, nec dicti Oratores, aut Collegium ratione resistentiae huiusmodi aliquas censuras siue poenas incurrere, neque Collegium praefati aliud quam ad deponendum, ut praefertur, adstringi possint, ipsique Oratores eo casu pecunias, res, & bona huiusmodi ad aliud opus quam dictae fabricae exponere nequeant; & qui contrarium fecerint, ad restitutionem de proprio damni eidem fabricae eorum culpa vel facto illati teneantur.

Cum dictis Officialibus deputandis & sigillo Collegii praedictorum munita valeant, plenamque reboris firmitatem obtineant, ac in iudicio & extra fidem faciant, ac si per Camerarium nostrum & Praesidentes Apostolicae Camerae gesta & facta. Et similiter dilationes, pacta, transactiones, relaxationes, seu remissiones per Collegium praefatos pro quiete mentis debitorum ipsius fabricae faciendae, illas vim & auctoritatem habeant, quas haberent, si nobiscum, & cum successoribus nostris praefatis, ac Camerario & Praesidentibus Camerae huiusmodi confecta & celebrata forent, nec in aliquo alio per Camerarium & Praesidentes praefatos, seu quoscumque alios Officiales molestari, aut inquietari possint.

§. 7. Quodque omnia & singula per inferiores officiales praedictos pro tempore acta & gesta, cum subscriptione Officialium deputandorum & sigillo Collegii praedictorum munita valeant, plenamque reboris firmitatem obtineant, ac in iudicio & extra fidem faciant, ac si per Camerarium nostrum & Praesidentes Apostolicae Camerae gesta & facta. Et similiter dilationes, pacta, transactiones, relaxationes, seu remissiones per Collegium praefatos pro quiete mentis debitorum ipsius fabricae faciendae, illas vim & auctoritatem habeant, quas haberent, si nobiscum, & cum successoribus nostris praefatis, ac Camerario & Praesidentibus Camerae huiusmodi confecta & celebrata forent, nec in aliquo alio per Camerarium & Praesidentes praefatos, seu quoscumque alios Officiales molestari, aut inquietari possint.

vide bullam eius in rub.

§. 8. Ac quod Collectores pro exigendis hereditariis, legatis, & aliis bonis ex donationibus causa mortis, seu irrevocabiler inter vivos dictae fabricae factis seu faciendis, ac piis elemosynis tam in Curia & Basilica praedictis, quam extra eandem Curiam, & in quibuscumque Civitatibus, Diocesis & locis erogandis deputari, eligi, & transmitti non possint per alios quam per Collegium praefatos, ac per ipsos Collegium pro tempore deputati, & electi, ut sine impedimento aliquo, & cum mentis quiete officium eis commissum exercere valeant, eorumque familiares clerici dumtaxat ad opus fabricae huiusmodi deservientes, durante eorum officio, &

Collectores pro exigendis legatis, & aliis bonis ex donationibus causa mortis, seu irrevocabiler inter vivos dictae fabricae factis seu faciendis, ac piis elemosynis tam in Curia & Basilica praedictis, quam extra eandem Curiam, & in quibuscumque Civitatibus, Diocesis & locis erogandis deputari, eligi, & transmitti non possint per alios quam per Collegium praefatos, ac per ipsos Collegium pro tempore deputati, & electi, ut sine impedimento aliquo, & cum mentis quiete officium eis commissum exercere valeant, eorumque familiares clerici dumtaxat ad opus fabricae huiusmodi deservientes, durante eorum officio, &

cautione de satisfaciendo per se, si convaluerint, alias hereditibus & executoribus satisfactionem injungendo absolvi; hujusmodique absolutionem Officiales & Collectores ipsi parentibus tantum impediendum & occultantium, qui de jure pro impedimentis & occultationibus per eos praestitis & factis obligati fuerint, impendere possint.

Notarii et notificem Fabri.

§. 15. Quodque Notarii, Rectores parochialium Ecclesiarum, seu Vicarii, vel quicumque alii de donationibus praedictis rogati, seu de illis notitiam habentes, illas infra mensem Collegio, seu Collectoribus, & si Collectores praesentes non fuerint, in Curia Episcopali loci intimare teneantur & debeant.

Clausula praesentium.

§. 16. Decernentes & declarantes pro potiori praemissorum robore, quod si adversus illa vel eorum aliqua, quavis literae Apostolicae, tam quascumque declarationes, concessiones, & clausulas generales vel speciales, etiam derogatorias derogatorias, fortiores, efficaciores, & insolitas, ac irritantia decreta, necnon mandata etiam poenalia, sub quacumque forma & verborum expressione in se continentes, etiam praesentibus expressè derogantes, etiam motu proprio, & scientia similibus, ac de Apostolicae potestatis plenitudine, à nobis, seu successoribus nostris praefatis, aut nostra, vel eorundem successorum nostrorum auctoritate, seu aliis quibusvis modis emanaverint, aut aliquo unquam tempore apparuerint, per quae effectus earundem praesentium retardati vel impediti, aut illis quomodolibet derogari, vel praedictum aliquod in aliqua sui parte quovis modo asserti posset, quod illa cum omnibus & singulis inde secutis executionibus, & processibus, pro infectis habeantur, nulliusque roboris vel momenti existant, ipsaeque praesentes literae vim validi & efficacis pacti, & contractus, inter nos & Collegium praefatos iniri, etiam juramento vallati, ad effectum ut non liceat nobis, nec successoribus nostris praedictis praemissa revocare, habere censeantur. Et sic in praemissis omnibus & singulis per quoscumque Judices & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam dictae Romanae Ecclesiae Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiti debere, irritum quoque & inane, quicquid secus super praemissis, vel eorum aliquo per quoscumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Deputatio eorum in unum bulla.

§. 17. Quocirca universis & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Praepositis, Decanis, Archidiaconis, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, necnon Patriarchalium, & Metropolitanarum, ac aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, ac eorundem Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum Officialibus & Vicariis in spiritualibus, & temporalibus ubilibet constitutis, motu simili per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, praesentes literas & in eis contenta quaecumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Collegii, & ab eis pro tempore deputandorum Officialium, & Collectorum praedictorum, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra praesentes literas, & in eis contenta hujusmodi, sub censuris & poenis Ecclesiasticis firmiter observari, non permittentes Collegium, & ab eis pro tempore deputatos Officiales & Collectores praefatos, desuper per quoscumque quavis auctoritate fungentes quomodolibet molestari, impediti, seu perturbati, contraditores, molestatores quoscumque & rebelles, per eandem censuras & poenas, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, censuras & poenas ipsas quoties opus fuerit, aggravando, necnon loca in quibus eos morari, & ad quae declinare contigerit, Ecclesiastico interdicto subjiendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Deputatio eorum in unum.

§. 18. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis privilegiis, indultis, &

literis Apostolicis, quibusvis Ecclesiis, Monasteriis, civitatibus, & locis, ac Capitulis, Collegiis, Communitatibus, Universitatibus, iudicibus, & personis, cujuscumque dignitatis & conditionis existentibus, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque fortioribus & insolitis clausulis concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & individua mentio fieri deberet, tenores hujusmodi ac si de verbo ad verbum inserti forent praesentibus, pro sufficienter expressis & insertis habentes, quoad praemissa specialiter & expressè derogamus, & sufficienter derogatum esse, & adversus praesentes nemini suffragari posse decernimus, ac quorumvis tribunalium consuetudinibus contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim à dicta sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

§. 19. Caeterum quia difficile foret praesentes literas ad singula, in quibus de eis fides forsitan facienda foret, loca deferre, etiam volumus, & eadem Apostolica auctoritate decernimus, quod ipsarum transumptis manu publici notarii subscriptis, & sigillo alicujus Praelati, vel personae in dignitate Ecclesiastica constitutae, vel Curiae Ecclesiasticae munitis, in iudicio & alibi, ubi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur eisdem praesentibus, si forent exhibitae vel ostensa.

Nulli ergo omnino, &c.
Dat. Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo vigesimo tertio, pridie Idus Decemb. Pontificatus nostri Anno primo.

Jurisdicatio Iudicis Curiae Ripetae Almae Urbis, cognoscendi causas civiles occasione mercium, per Ripetam vehendarum, & nonnullas causas criminales.

Alia istius iudicis jurisdictiones, vide inf. in Pauli III. const. 6. Cum nobis, & in aliis constit. quas ibi indicabo.

Reformationem autem hujus Curiae edidit Paul. V. ut in sua const. 71. Universi, tit. 8. ubi notabo.

CLEMENS EPISCOPVS, Editi 1524. Motu proprio, &c.

Nuper fel. rec. Adrianus Papa VI. praedecessor noster ad supplicationem dilectorum filiorum & universitatis Nautarum sive Barcarolorum Tyberonis & Anienis, seu Tyberonis Ripetae Almae Urbis, nonnulla statuta, & in Camera Apost. discussa & concessa Apost. auctoritate approbaverat, quibus inter alia cavebatur expressè, quod praefati Consules deputati pro tempore in aliquibus controversiis, & causis super quibusdam rebus, & bonis per fluvium Tyberis & Anienis deVectis, in certis pecuniarum summis haberent jurisdictionem cognoscendi & terminandi, sola facti veritate inspecta, etiam manu Regia.

§. 1. Cum autem, sicut accepimus, multas quaestiones & controversias quotidie in facto oriri, non solum inter ipsos Barcarolos, sed etiam inter Cives Romanos, aliosque mercatores se exercentes in dicto flumine ventilandas, quae in apicibus juris involuta, debent decidi & cognosci consilio jurisperitorum, & propterea praefatos Consules penitus ignaros indigere summopere viro juris peritia insignito.

§. 2. Nos qui ipsius Urbis praecipuam curam gerere tenemur, prospero statui, ac felici regimini, ac tam Romanorum Civium & Curialium, ac forensium Metcatorum in fluminibus se exercitantium, & ad ipsam Urbem victualia multa, & alias merces deferentium,

Transumptis manu

Dat. Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo vigesimo tertio, pridie Idus Decemb. Pontificatus nostri Anno primo.

IV.

Jurisdicatio Iudicis Curiae Ripetae Almae Urbis, cognoscendi causas civiles occasione mercium, per Ripetam vehendarum, & nonnullas causas criminales.

Quamvis in factis oriri, non solum inter ipsos Barcarolos, sed etiam inter Cives Romanos, aliosque mercatores se exercentes in dicto flumine ventilandas, quae in apicibus juris involuta, debent decidi & cognosci consilio jurisperitorum, & propterea praefatos Consules penitus ignaros indigere summopere viro juris peritia insignito.

Transumptis manu

ac deferri facientiam, quam praesentibus Consulis & Universitatis Barcarolorum, ac utilitas providebunt, ad omnia de Apostolica potestate plebiscitis, omnia de iure scripta, privilegia, facultates ad Adriaticam per nos praefata Consulis, & Universitatis Barcarolorum quomodolibet concessa approbamus, confirmamus, & ampliamus. Eisdem etiam omnibus ac singulis privilegiis, facultatibus, Nautis, & Mercatoribus Ripae Urbis, concessis ac concedendis, in rebus & bonis per dicta summa conducendis pariter, in omnibus & per omnia uti, potiri, & gaudere libere ac licite possint & valeant, auctoritate praedicta indulgemus. Volumus autem quod per Praesidem Camerae nostrae Apostolicae, seu ejus Decanum pro tempore existentem, deputetur aliquis jurisperitus, qui in eorum tribunali justitiam cuique administrare possit & valeat.

§. 3. Et eidem sic ut praemittitur deputato quascumque causas, controversias, quastiones, seu contentiones, ac differentias, super, & pro quibusvis rebus, & bonis, ac mercibus per dicta summa ad Urbem devectis, & quomodocumque ad eam devecten. concernen. tangen. ac quibusvis pecuniarum summis propterea debitarum, ac exigen. necnon criminales, & praesertim à rixis, ac blasphemis in Deum, & ejus matrem Virginem, ac Sanctos, etiam per dictos Barcarolos, & hujusmodi mercatores inibi exercen. prolatis provenien. in quibus tamen poena pecuniaria, & non sanguinis, venit imponenda, cum omnibus & singulis suis emergentibus, incident. dependen. annexis & connexis, summarie, simpliciter, & de plano, sola facti veritate inspecta, etiam manu regia audien. cognoscendi, deciden. sineque debito terminan. ac dictos criminosos, & blasphematores, & cultus divini contemptores, qui poena pecuniaria, pro tertia parte Camerae Apostolicae, pro alia tertia dictae universitati, & reliqua tertia parti exequenti applican. multandi venient, & debite puniendi, ac omnia & singula in praemissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna facien. plenam & liberam auctoritatem & licentiam, auctoritate Apostolica concedimus & impartimur. Eidemque deputato, & pro tempore deputando, ejusque jurisdictioni, omnesque & singulas causas cum praefatis incident. & annexis, illarumque actores, & eos subijcimus, & submittimus, ita & taliter, ut ne quis eorum quolibet alio tribunali simili occasione praemissarum rerum, & allegata jurisdictione hujusmodi fori non nisi nulliter procedi posse. Item quascumque quae per ipsum, ut praemittitur, deputatum alias rite ordinari, statui, pronuntiari, & decerni contigerit, valida & efficacia fore, & firmiter observari. Sicque per quoscumque Judices, &c. Sublata, &c. Judicari debere, irritum quoque, &c. decernimus.

§. 4. Mandantes dilectis filiis Praesidem, & Clericis Camerae Apostolicae, ac eisdem Consulibus & universitati Barcarolorum, ac eorum Judici, ut dicitur deputando ad nutum eorundem Clericorum amovibili in praemissis pacifice gaudere faciant, nec eos desuper quomodolibet impediri, perturbari, vel molestari permittant, ac quascumque literas necessarias desuper, quatenus opus fuerit, tradant & concedant.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Urbis Ripae & Ripetae praedictae, juramento, &c. roboratis statutis, consuetudinibus, reformationibus & decretis, necnon quibusvis privilegiis, indultis, & concessionibus, illis aut aliis quomodolibet in contrarium forsan concessis, & confirmatis, quibus derogamus, ac eis adversus praemissa nullatenus suffragari posse volumus, etiam si talia essent, quae de verbo ad verbum inseri deberent, quorum tenores & compendia pro expressis habemus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Fiat ut petitur. I. Et motu proprio, & ad beneplacitum Camerae.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, Idibus Januarii, anno primo.

Bullar. Mag. Tom. I.

Privilegia pro abundantia rei frumentariae, & agr cultura in districtu Almae Urbis.

Quorum privilegiorum aliqua revocantur, ubi nulla declarantur, & quaedam etiam pro temporum conditione concesserunt Pius V. in sum. const. 19. Capientes, & Clem. VIII. in const. 49. Frumentum, & in alia const. 72. Inter multiplices.

CLEMENS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

AD sacram beati Petri Sedem, meritis licet imparibus, divina dispositione vocati, continua meditatione urgemur, ut juxta commissi nobis pastoralis officii debitum, circa ea, per quae Almae Urbis nostrae, in qua Sedes ipsa signoscitur collocata, prosperitati, illiusque incolarum, & ad eam confluentium personarum commodo, & necessitati opportunè consuli possit, sollicitis studiis intendamus, ac incolarum, & personarum earundem dispendiis congruentibus remediis occurramus, prout temporum qualitate maturè pensata conspiciamus in Domino salubriter expedire.

§. 1. Sanè licet dudum fel. record. Sixtus Papa IV. praedecessor noster, attendens quod à pluribus tunc retroactis annis omnis regio dictae Almae Urbi finitima frequenter habuerat steriles frumenti, & bladorum proventus, cum gravi populorum in ea degentium jacura & afflictione, & considerans id praeter & ultra coeli naturalem cursum & dispositionem, possimè etiam provenire ex raritate culturae agrorum, qui propter aliquam fortè majorem utilitatem inde provenientem eorum dominis potius servabantur inculti, ut essent in pascua animalibus brutis, quam colerentur, aut coli sinerentur in alimentum, & sustentationem hominum, per suas literas statuerat & ordinaverat, quod ex tunc deinceps, perpetuis futuris temporibus liceret omnibus & singulis agrorariis, & colere volentibus in praedictae Urbis nostrae territorio, & Patrimonii B. Petri in Tuscia, ac Campaniae maritimae, rumpere & arare, ac colere, aliis debitis & consuetis temporibus, tertiam partem uniuscujusque tenementi, seu tenutae, quam eligendam duceret, tam ad quavis monasteria, capitula, seu alias Ecclesias, & pia loca, quam ad qualvis privatas & particulares personas, cujusvis status vel conditionis spectantes & pertinentes, petita tamen, licet non obtenta, eorum ad quos spectaret licentia, dummodo judicium tunc desuper deputatorum, seu alicujus eorum auctoritas interveniret. Et mandaverit propterea omnibus & singulis tenementorum, seu renutarum hujusmodi dominis, tam Ecclesiasticis quam saecularibus, cujusvis status vel conditionis existerent, & quavis dignitate praefulgerent, ut absque ulla proflus resistencia sinerent omnes & singulos colere volentes, tenutas ipsas pro eorum arbitrio & voluntate, juxta statuti hujusmodi tenorem & formam, rumpere, & arare, nullum omninò eis, aut alicui eorum, vel ipsorum famulis & ministris, per se, aut alios, impedimentum, aut molestiam inferentes.

§. 2. Volueritque tam super tempore rumpendi, quam super electione tertiae partis hujusmodi tenutae, quae arari deberet, ac responsione pro arata, & cultura parte dominis facienda, & super aliis quibuscumque differentiis, & controversiis, si fortè aliquas differentias, seu controversias super iis quovis modo oriri contingeret inter eos qui arare & colere vellent, & quorum tenutae ararentur, praecipuè super damnis & interesse, si quae forsan illo primo anno praetendere possent praedicti domini tenutarum, seu eorum conductores se ex insperato eorum cultu pati, utraque pars praefatorum iudicium, aut duorum ex eis iudicio & determinationi stare & acquiescere tenerentur, neque possent aut deberent se mutuo super hujusmodi, aut quibusvis aliis differentiis ex hujusmodi statuti tenore quovis modo provenientibus coram quibusvis aliis iudicibus convenire, aut iudices ipsi, quacumque etiam potestate & auctoritate fungerentur, eos audire, vel se de ipsis controversiis

V.

Primum

Sicut in epistola non habet, tenentiam omnibus concessis arandi & colendi etiam partem tenutae arandi & colendi tenentiam ubi est Patrimonium, &c. ad quod cumque, ubi loca ipsa sunt, hanc licentiam ab aliquo ex iudicibus deputatis, &c.

Etiam ad declaratur hic infra, &c. in articulo C. de Vill. et. in rub.

Differentiae praemissae occasione arandae, praesertim per iudices de tenentis congnoscentur.

Etiam reser. statum de revocatione.

versis impediti, & si secus forsan actum foret, id totum irritum & inane, ac nullius roboris vel momenti esse decreverit.

*In sum y. cu-
jus const. hic
non habet in-
novavit di-
ctam const.
Sixti.*

§. 3. Et deinde pie memorie Julius Papa II. etiam prædecessor noster literas prædictas per quasdam innovaverit, & quævis ex provisione sua hujusmodi pluri- mi agriculturæ se dedissent, & in territorio dictæ Ur- bis, & aliis locis circumvicinis magna frumenti, & alio- rum bladorum quantitas colligeretur, & ex illa di- ctæ Urbis necessitatibus abundanter subveniri pos- set.

*B. romibus
& aliis man-
davit ne in-
terdictis co-
rum subditum
delationem
frumentorum
ad præbendam
que illos in-
ducerent ad-
vendant, cu-
jus artem ipsi
revertentur.*

§. 4. Quia tamen Barones, & Domicelli dictæ Urbis domini temporales oppidorum circumvicinorum, eorum subditis, ne frumentum, & alia blada ad dictam Ur- bem deferre præsumerent, interdicebant, & ab eisdem subditis, qui non sine magnis sudoribus illud recollige- rent, vili pretio habere, illudque eis cum frumentum aliis carius vendidissent, persolvere volebant, ab agricul- turæ hujusmodi laudabili, & pernecessario exercitio, in- animarum suarum periculum, & incolarum Urbis, & Curialium hujusmodi non modicum præjudicium, & gravamen delistere compellebantur, idem Julius præde- cessor motu proprio, & ex certa scientia, per alias suas literas omnes & singulos Barones, & Domicellos Ro- manos, ac quascumque alias personas, tam Ecclesiasticas quam sæculares, oppida, terras, & villas infra quinquaginta milliaria à dicta Urbe possidentes, ab eorum sub- ditis frumenta & blada, præterquam pro usu & neces- sitate vicus domus eorum, emere, & ad dictam Urbem deferri interdiceret, & prohibere, aut illa ad alia loca, quam ad eandem Urbem absque speciali sua, seu Came- ræ Apostolicæ sibi nota licentia deferre præsumen- tes, ac in præmissis auxilium, consilium, vel favorem, publicè vel occultè, directè vel indirectè, quovis qua- sito colore præstantes, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis, etiam si Cardinalatus honore fulgentes forent, requisiverit, & monuerit, eisque distictè præcipiendo mandaverit, quatenus infra quindecim dierum spatium, postquam posteriorum li- terarum prædictarum notitiam haberent, videlicet Com- munitates, & universitates, ac Barones, & alii in præmis- sis auxilium & favorem præstantes, ab emptionibus & prohibitionibus, ac interdictionibus hujusmodi, ex tunc deinceps penitus, & omnino desisterent, alioquin lapsis dictis quindecim diebus, Barones, ac Communi- tates, & Universitates singulares personas, & alios auxilium, consilium, vel favorem præstantes, ex tunc prout ex ea die, & è contra, excommunicationis senten- tiam, à qua ab alio quam Romano Pontifice, & facta de eo speciali, & expressa mentione, præterquam in mortis articulo constituti, & prævia satisfactione, absolvi ne- quirent, innodaverint, Archiepiscopos vero, Episcopos, & alios Prælatos suspenderit à divinis, & nihilominus, si aliqui ex prædictis, Baronibus, & alii civitates, oppida & terras, in feudum seu vicariatum, aut alias quovis ti- tulo obtinentes, lapsis aliis ex tunc sequentibus quin- decim diebus, à præmissis non desisterent, dominio di- ctorum feudorum omnino & penitus privaverit, Fisco- que Apostolicæ Cameræ applicaverit, & eorum civita- tes, terras, oppida, & villas Ecclesiastico subjecerit inter- dicto ipso facto, quod nisi prævia satisfactione relaxari per alium quam per ipsum Julium prædecessorem inter- dixit, & prohibuit. Si vero ultra semestre dictos ultimos quindecim dies immediatè sequentes in eorum pravo proposito, & duritia obstinate perseverando, mandatis suis hujusmodi non parerent, sed parere contemnerent, ex tunc ipso jure omnibus & singulis civitatibus, oppi- dis, terris, villis, feudis & juribus, quæ à Romana, & aliis Ecclesiis, aut alias obtinebant, vel recognoscebant, ead- em auctoritate privaverit, & ad illa & alia obtinenda perpetuè inhabilitaverit, privatosque & inhabiles esse, ac civitates, oppida, terras, villas, & jura hujusmodi Ca- meræ Apostolicæ pleno jure incorporata decreverit, & declaraverit, prout in eisdem literis plenius conti- netur.

*Hic modo præ-
cipitur dicta.*

§. 5. Et in ipsa præsentiarum propter multiplicatio- nem & augmentum illius iacolarum habitatorum, ma-

ior copia frumenti, quam antea notorie sit necessaria, ni- hilominus exercitium artis agriculturæ, & colendorum agrorum hujusmodi in territorio dictæ Urbis finitima, & illius territorio prædictis ultra moderatam ab eo, quod viginti annos existebat, diminutum fuerit, & cultus exercenda agriculturæ hujusmodi, etiam docente ex- perientia rerum magistra, propter multitudinem vacca- rum subcasum in eodem territorio existentium, in dies præmittatur, & ars ipsa quodammodo pereat, quo fit ut in dicta Urbe frumenti penuria invalescat. Nos consi- derantes terram præfatæ Urbis finitima, qua illius do- mini ad pascua multorum animalium utuntur, sub isto celo fecundam existere, & convenientius fore, ut terra ipsa vomere & aratro scindatur & aretur, ac potius se- men ex ea ad usum hominum, quam fenum, quod sua sponte ad usum animalium produxit, recolligatur, & quod ex cultu agriculturæ hujusmodi homines ad labo- rem nati in exercitio honesto se poterunt exercere, & aer salubrior reddetur, & non solum dictæ Urbi, & illius incolis, & curialibus, ac cæteris hominibus in terris San- ctæ Romanæ Ecclesiæ subjectis, de frumento necessario provideri, verum etiam illud per mare ad alias nationes grano indigentes deferri poterit. Ac propterea volentes artem agriculturæ, & colendorum agrorum hujusmodi in pristinum statum restituere, ac rei frumentariæ in di- ctâ Urbe opulentia providere, & futuræ illius penuria obviare, Motu proprio, non ad alicujus super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra me- ra deliberatione, & ex certa scientia, ac de Apo- stolicæ potestatis plenitudine, literas Sixti & Julii prædecessorum hujusmodi, ac in eis contenta quæcum- que, ita ut tertia pars omnium tenentiarum & possessio- num, & casalium, tam in territorio, & Patrimonio, ac Campania maritima prædictis, quam citra Urbem in- fra viginti milliaria consistentium, tam ad Ecclesias, monasteria, & hospitalia quæcumque, ac Cameram Apostolicam, quam Barones, Domicellos, & cives Ro- manos, ac forenses cujuscumque dignitatis, & condi- tionis, etiam si Prælati, Commendatarii, vel etiam S.R. E. Cardinales fuerint, aut eorum domini quacumque alia dignitate, tam Ecclesiastica quam mundana & tem- porali fulgeant, quomodolibet pertinentium, absque ul- la exceptione vel prohibitione singulis annis pro fru- mentis ferendis, & recolligendis, scindi, arari, & coli pos- sit, & debeat, à die publicationis præsentium liceat uni- cuique tenutas, possessiones & casalia prædicta ad tenu- tas & possessiones ipsas pro futuro anno rumpendum, & colendum ingredi; sic tamen, quod si domini earun- dem tenentiarum & possessionum illas pro dicta tertia parte colere, vel per alios coli facere voluerint, dummo- do frumenta in illis recolligenda ad dictam Urbem defe- rantur, non liceat aliis in eorum casalibus aliquid inno- vare, aut illorum possessiones, sed eisdem dominis tenu- tas, & possessiones ipsas colere volentibus, liceat aliis civibus, vel mercatoribus Urbis habitatoribus, vel qui- busvis aliis personis tertiam partem tenentiarum, & pos- sessionum hujusmodi in quolibet casali, pro eorum arbi- trario, & ubi eis melius videbitur, absque aliqua prohibi- tione, & impedimento, sub pœna quingentorum duca- torum auri Cameræ Apostolicæ applicandorum pro qua- libet vice, per prohibentes vel impediendes eo ipso in- currenda, rumpi, arari, & coli facere, ita ut cultores ipsi cum dictis possessionibus pascuale pro pascendis bobus laborantibus necessarium habeant, & laboratores illo in- digentes, easdem possessiones pro pascualibus reserva- tas quolibet anno à principio mensis Augusti custodiri, & culturas eligendas in principio mensis Januarii, vel post, prout eisdem commodius & opportunius videbitur, rumpi & arari facere possint, nec pro intratura pro rubro terræ aliquid, vel tantum pro quolibet rubro terræ labo- ratæ in pecunia, sed solum, & dumtaxat de tenuis, pos- sessionibus, & casalibus infra octo milliaria ab ipsa Urbe consistentibus, quintam partem frumenti, vel bladorum recollectorum in dicto territorio fideliter, & more boni coloni, in frumento bono & recenti, ac mercantili, ar- bitrio Consulium artis solvere teneantur. Et pro tenuis, possessionibus, & casalibus in eodem territorio ab octo milliariibus

*Six. in
im. y.
const.
exten.
Sed
jam de
revoce.*

miliaribus ultra distantibus ab Urbe, usque ad quinde-
cim vel sexdecim miliaria, similiter de septima parte
frumenti recollecti pro quolibet rubro, modo & forma
præmissis, respondere debeant, sic tamen quod sub tenu-
tis & possessionibus prædictis, non comprehendantur,
nec comprehensa censentur, quoad responsionem se-
ptimæ partis fructuum tenentæ & possessionibus in Latio,
& Campania maritima consistentes, pro quibus propter
faciliorem earum culturam, & multitudinem laborato-
rum de quinta parte fructuum responderetur, & in qui-
bus consuetudo hæcenus servari solita servetur, & si
contingat illas per aliquos præsentium vigore laborari,
responderi debeat modo præmissis, ac pro tenuis, & pos-
sionibus ultra dicta xvi. miliaria, citra, & ubicum-
que consistentibus (dummodo non sint loca vicina flu-
minum Tyberis, in quibus consuetudo loci, quoad res-
ponsiones (servetur) cultores illorum dominis eorum dec-
cimam partem frumenti, & bladum, quæ illis sic cul-
tivatis & laboratis excreverint, respondere teneantur,
exceptis dominis illarum eas colere volentibus, qui
alii præferantur, dummodo blada ipsa, etiam illa, de
quibus daretur tracta, ad Urbem prædictam deferantur,
ac per flumen & fauces Ostiæ extrahantur, auctoritate
Apostolica tenore præsentium innovamus, ac vim, & vi-
gorem perpetuò habere, viribusque subsistere & observa-
ri debere decernimus.

§.6. Et nihilominus pro potiori cautela præmissa
omnia de novo modo supradicto, ac quod cultores præ-
fati cum animalibus, bobus, & equibus necessariis ab
omni repressali receptione, & retentione, tam in Urbe,
quam extra, liberi & exempti existant, nec occasione ali-
cujus debiti vel obligationis, etiam in forma dictæ Ca-
meræ, & Ripæ & Ripetæ molestari, capi, pignorari, nec
eorum animalia vel frumenta tolli, pignorari, seu auferri
possint. Et quotiescumque pretium frumenti in præfata
Urbe non excedet decem & octo julios, pro quolibet
rubro ad mensuram majorem, Pala batuta nuncupa-
tam, debeat dari cuilibet mercatori tracta quinquaginta
rubrorum pro quolibet aratro, cum solutione tractæ
duorum juliorum pro rubro, & non ultra, de quibus
unus julius cum dimidio dictæ Cameræ, medius verò
julius pro quolibet rubro Militibus S. Petri cedat, quæ
quidem tracta dari debeat pro una tempore recollec-
tionis frumentorum, & pro alia medietatibus in festo Na-
tivitatis Domini nostri Jesu Christi, & interim tractæ
dari non debeant aliis, donec ipsi eorum frumenta ven-
diderint, vel navigio ad alia loca deferri fecerint. Possint
tamen dari tractæ per ad id deputatos pro majori sum-
ma, quando esset major abundantia, eorum arbitrio, ita
quod in Urbe ipsa propterea penuria non proveniat, jux-
ta voluntatem nostram, & successorum nostrorum Rô-
manorum Pontificum pro tempore existentium, & dis-
cretionem executorum infrascriptorum.

§.7. Ac quod liceat habentibus locationes casalium,
etiam ad longum tempus ab Ecclesiis & monasteriis Ur-
bis vel hospitalibus hujusmodi renuntiare in perpetuum
dictis locationibus, quas in hujusmodi eventum cassa-
mus, irritamus, & annullamus, ad effectum præmissum,
nec teneantur ad solutionem alicujus summæ ultra tem-
pus quo tenentur, possessiones, & casalia hujusmodi te-
nuerunt, & illorum fructus perceperunt. Nec liceat ali-
cui habere armentum vaccarum rubearum in dicto Ur-
bis territorio infra decem miliaria, excedens centum &
viginti quinque vaccas ad plus.

§.8. Quodque in tenuis, possessionibus, & casalibus
Civium Romanorum laicorum, illas colere, & agricul-
turam exercere volentium, non possint alii forenses labo-
rare, sed solum & dumtaxat alii Cives Romani, de qui-
bus domini illorum contentantur, & alii habitantes in
dicta Urbe artem prædictam exercere volentes, dummo-
do tenentur, & possessiones ipsæ pro dicta tertia parte
culti ventur, & laborentur, auctoritate, & tenore prædi-
ctis statuimus, & ordinamus.

§.9. Districtius inhibentes omnibus & singulis tenu-
tariis, seu possessionum, & casalium prædictorum do-
minis, tam Ecclesiasticis quam secularibus, cujuscum-
que dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis

Bullar. Mag. Tom. I.

existentibus, quavis dignitate præfulgentibus, ne tenu-
tas & possessiones ipsas colere volentibus, seu eorum
ministriis & famulis præfatis, per se, vel alium, directè
vel indirectè impedimentum, vel molestiam aliquam in-
ferre quoquo modo præsumerent, sed eos absque ulla
prorsus resistentia, tenuitas, & possessiones prædictas pro
eorum arbitrio, & voluntate, juxta prædictarum, & præ-
sentium literarum tenorem, rumpere & arare permit-
terent.

§.10. Et nihilominus præfatos Barones, & domicel-
los Romanos, ac quascumque alias personas, tam Ec-
clesiasticas quam seculares, cujuscumque dignitatis, sta-
tus, gradus, ordinis, vel conditionis existentes, etiam
Cardinalatus honore fulgentes, oppida, terras, & villas
in dicto territorio possidentes, requirimus, & mone-
mus, eisque districtè præcipiendo mandamus, quatenus
ab eorum subditis frumenta & blada, præterquam pro
usu & necessitate victus & domus eorum, ut præfertur,
emere, & ad dictam Urbem deferri interdiceret, & prohi-
bere, aut illa ad alia loca, quam ad eandem Urbem absque
speciali nostra seu Cameræ prædictæ nobis nota licentia
deferre, aut in præmissis, auxilium, vel consilium, aut fa-
vorem, publicè vel occultè, directè vel indirectè, quovis
quæsito colore præstare ulterius præsumant. Alioquin
si contrafecerint, ex nunc prout ex tunc, & contra ipsos
omnes & singulos excommunicationis, suspensionis, in-
terdicti, privationis, inhabilitatis, applicationis, & incor-
porationis, ac alias censuras, & penas in posterioribus
litteris Julii prædecessoris hujusmodi contentas, post ter-
minos in eisdem posterioribus litteris contentos incur-
risse declaramus, ac quicquid secus attentari contigerit,
irritum & inane decernimus.

§.11. Quocirca venerabili fratri Antonio Episcopo
Prænestinen. & dilecto filio nostro Andreae tituli sanctæ
Priscæ presbytero Cardinali, per Apostolica scripta mo-
tu simili mandamus, quatenus ipsi, ac venerabilis frater
noster Bernardus Episcopus Gervisii, modernus, & pro
tempore existens in dicta Urbe Gubernator, necnon di-
lecti filii Magister Philippus de Senis notarius noster,
dictæ Cameræ Clericus, & Jacobus de Frejapanibus, ac
Julius Petri de Mathæis Romanus, & Jacobus de Rucel-
lariis Florentinus civis, & illis deficientibus per eundem
Gubernatorem eorum loco subrogandi, seu tres, aut plu-
res ex eis, per se vel alium prædictas & præfatas literas
ac in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fue-
rit, ac quoties pro parte dictorum colere volentium
desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eis-
que in præmissis efficacis defensionis præsidio assisten-
tes, faciant auctoritate nostra, singulas literas, & in eis
contenta hujusmodi, juxta illarum tenorem, quacum-
que recusatione, vel præterquam ad nos interposita re-
clamatione non obstantè, firmiter observari, non per-
mittentes eosdem colere volentes, desuper dominos præ-
fatos, seu quoscumque alios quomodolibet molestari,
impediri, vel perturbari. Necnon communitates, uni-
versitates, barones, & alias personas præfatas auxiliis
consilium, favorem præstantes, quoties opus fuerit ex-
communicatos, & à divinis suspensos publicent, & ab
aliis etiam nominatim nuntiati & publicari, & ab om-
nibus Christi fidelibus, donec meruerint absolutionis
beneficium obtinere, arctius evitari. Et demum etiam ci-
vitatibus, oppidis, terris, feudis, & juribus prædictis pri-
vatos, & illa eidem Cameræ incorporata fore, etiam
omnibus solemnitatibus positivi juris, instante etiam Fisci
nostri Procuratore, declarent, & ad declarationem hu-
jusmodi, etiam brachio militari, & gentium armorum, ad
nostra & ejusdem Romanæ Ecclesiæ stipendia militan-
tium exequantur. Contradictores, molestatores, impe-
dientes, perturbatores quoscumque, & rebelles per censuras
& penas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias, eorum ar-
bitrio imponendas, & realiter exigendas, ac alia oppor-
tuna juris remedia compescendo.

§.12. Non obstantibus constitutionibus, & ordinatio-
nibus Apostolicis, ac literis institutionis Militum præ-
dictorum, necnon Urbis, terrarum, oppidorum, & villa-
rum prædictorum jumento, confirmatione Aposto-
lica, vel quavis firmitate alla roboratis statutis, consue-
tudinibus

Prohibetur
Jul. q. omnia
Dominos &
Barones om-
nes frumenta
subditis ultra
usum familiæ
aut blada ad
urbem deferri
interdicimus
et illorum quib
favores immo-
vati.
An hoc vide
bullas sic. in
rubricis

Exce. ubi
istius obij.

Clansula de
rogatoria.

rudinibus, reformationibus, & decretis, privilegiis quoque & indultis Apostolicis, Communitatibus, Universitatibus, Baronibus, ac aliis prefatis à dicta Sede forsan concessis, quæ eis quoad præmissa nolumus suffragari, necnon pactis & conditionibus in dictis locationibus forsan appositis, ac omnibus illis, quæ dicti prædecessores in prefatis literis voluerunt non obstatè contrariis quibuscumque. Aut si Communitatibus, Universitatibus, Baronibus, & aliis prefatis, vel quibusvis aliis communiter vel divisim ab eadem sic sede indultum, quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Forma publicæ istam const.

§. 13. Cæterum ne quemquam de præmissis hæstare, aut ignorantiam allegare forsan in posterum contingat, volumus pariter & decernimus, quod præsentium literarum tenor per omnia loca publica dictæ Urbis solemniter publicari, ac præconizari debeat, ut sic publicatus & præconizatus à die qua publicatus fuerit, perinde ac tot omnes quos concernit, ac si singulis eorum personaliter intimatus fuisset. Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 1. die 20. Febr.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimo tertio, x. Kal. Martii, Pontificatus nostri Anno primo.

V I. Jurisdictio & facultates Conservatorum Ord. Fratrum Minorum S. Francisci de Paula, in ejus litibus, causis, & controversiis.

Hic Franciscus in Sanctorum numerum relatus fuit à Leone X. prædecessore, ut sup. in ejus const. 38. Excelsus.

De hoc Ordine plenè notavi sup. in const. 5. Six. 4. Sedis. Revocavit quascumque electiones & Judicibus Conservatoribus factas, & noviter de eis, eorumque electionibus disposuit Gregorius XV. in const. 9. Sanctissimus, inf. tom. 4.

Edita An. D. 1524.

CLEMENS PAPA VII. Vniversis & singulis venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus & Prioribus, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, ac Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, necnon eorundem Archiepiscoporum, & Episcoporum Officialibus, seu Vicariis in spiritualibus generalibus, ubilibet constitutis.

Ordo expensis Papa multa gravamina qua patiebatur, circa quartam canonicam, accionem, & funerals, & a postatam, seu extra elan-tes. Tu de quarta funerals habes Concil. Vid. sess. ult. cap. 13.

Conquestionibus dilectorum filiorum Generalis, & Provincialium, ac aliorum Correctorum, & universorum Fratrum Ord. Minorum S. Francisci de Paula percipimus, quod nonnulli Archiepiscopi, & Episcopi, alique Ecclesiarum Prælati, & Rectores, eorumque Vicarii & officiales, ac Clerici, & alie Ecclesiasticæ personæ, tam Religiosæ, quàm seculares, necnon laici, Communia civitatum & diocesum, ac aliarum diversarum partium, qui nomen Domini vacuum recipere non formidant, à prædictis Correctoribus & Fratribus quartam canonicam, seu alias portiones ex rebus, & bonis eis ratione funerals, & Christi fidelium piorum legatorum ad certos & determinatos usus, præsertim ad fabricam Ecclesiarum, domorum, & locorum suorum, seu in elemosynam, aut alias sibi piè relicti, vel erogatis, ac decimas fructuum ex possessionibus, & petiis terrarum ad eos legitimè spectantibus, & petiis terrarum provenientium, contra privilegia, & indulta Apostolica, eis & Ordini, ac domibus prædictis concessa, exigunt, & in dies exigere conantur, ac relicta & erogata hujusmodi indebite occupata detinent, seu ea detinentibus, aut decimas, & portiones hujusmodi exigentibus, præstant auxilium, consilium, vel favorem, & alias ipsis super his, ac aliis libertatibus, privilegiis & indultis, domibus & Ordini prædictis, illorumque personis, tam à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, quàm alias

rite à Regibus, & aliis principibus secularibus concessis. Necnon bonis, & rebus, & aliis juribus ad dictas domos, illarumque Sacristias spectantibus, multiplices molestias, injurias, & jacturas inferunt, eosque coram diversis, tam Ecclesiasticis, quàm secularibus judicibus ad iudicium trahunt. Nonnulli etiam dictum Ordinem professi post emissam ab eis Regularem professionem, apostatantes ad aliorum Ordinum loca se transferunt, & sæpius per secularium habitationes, secundum vana sui cordis desideria vagando, insolenterque & scandalosè vivendo, se ab obedientia, & subjectione suorum Prælatorum, etiam prætextu indultorum, seu licentiarum à Sede Apostolica surreptione impetratarum, subtrahunt in contemptum Religionis, & animarum suarum periculum, & scandalum plurimorum.

§. 1. Quare generalis, & provinciales, ac alii correctores, & fratres prædicti, nobis humiliter supplicare fecerunt, ut cum eis valdè reddatur difficile pro singulis querelis ad Sedem prædictam habere recursum, providere ipsis super hoc paterna diligentia curaremus.

Et sup. ut præsentia præsentia præsentia

§. 2. Nos igitur qui pro debito pastoralis officii Religiosarum personarum quarumlibet dispendiis occurrimus, & profectibus libenter intendimus, adversus exactores, occupatores, detentores, præsumptores, molestatores, & injuriatores, ac subtrahentes se ab obedientia hujusmodi, illis volentes eisdem Correctoribus, & Fratribus subvenire, per quod illorum compefcatur temeritas, & aliis aditus committendi similia præcludatur. Discretionem vestram per hæc scripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut unus vestrum, per vos, vel alium seu alios, etiam si sint extra loca in quibus deputati estis Conservatores, & Judices, prædictis Generali, Provincialibus & aliis Correctoribus & Fratribus efficacis defensionis præsidio assistentes, non permittatis eosdem super libertatibus, privilegiis, indultis, rebus, & bonis prædictis ab eisdem, & quibuslibet aliis indebitè molestari, vel eis gravamina, vel damna, seu injurias irrogari, aut coram quibuscumque judicibus, ordinariis vel delegatis, etiam Apostolicis, quavis occasione, vel causa, etiam criminali, eosdem fratres trahi, facturi Generali, Provincialibus, & aliis correctoribus, ac fratribus prædictis, cum ab eis vel procuratoribus suis, aut eorum aliquo fueritis requisiti, de prædictis & aliis personis quibuslibet, super restitutione bonorum, ac rerum & jurium prædictorum, necnon libertatum, privilegiorum, & indultorum prædictorum & aliorum eis pro tempore concessorum, observatione, necnon professorum, & se ab obedientia subtrahentium hujusmodi ad regularia loca dicti Ordinis revocatione, & reductione, de quibuslibet molestiis, injuriis, atque damnis præsentibus & futuris, in illis videlicet, quæ judicalem requirunt indaginem, summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura iudicii, in aliis verò prout qualitas eorum exegerit, justitiæ complementum ministrare. Inhibendo etiam quibuscumque judicibus prædictis, tam in principio, quam in medio, vel in fine causæ, ne in causis dictorum Fratrum, etiam criminalibus, eisdem invitis se quomodolibet intromittant, ac occupatores, seu detentores, exactores, præsumptores, molestatores, ac injuriatores hujusmodi, necnon inobedientes, & rebelles, cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis extiterint, quandocumque, & quotiescumque expederit, auctoritate nostra per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compefcendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis. Et nihilominus legitimis super his habendis servatis processibus, illos, quos censuras & pœnas per vos pro tempore latas incurrisse constiterit, eas incurrisse declarare, (& quoties opus fuerit etiam iteratis vicibus) aggravare curetis. Cæterum, si per summariam informationem super his per vos habendam, etiam vobis constiterit, quod ad loca in quibus occupatores, detentores, exactores, præscriptores, molestatores, & injuriatores hujusmodi, ac alios quos præsentis literæ concernunt, pro tempore morari contigerit, pro monitionibus ipsis, & citationibus de eis faciendis, tutus non pateat accessus: Nos vobis citationes.

Hic idem iudicium servatum dicitur in pluribus locis. At vide Concil. Trid. sess. cap. 14. bullam C. v. 139. cepit.

citaciones, & monitiones quaslibet per edita publica locis affigenda publicis, & partibus illis vicinis, de quibus sit verisimilis conjectura, quod ad notitiam citandorum, & monitionum huiusmodi pervenire valeant, plenam & liberam concedimus tenore presentium facultatem, ac volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod monitiones sic facte, perinde eisdem citatos & monitos archens, ac si eis personaliter intimatae extitissent.

§.3. Non obstantibus tam fel. record. Bonifacii Papae Octavi praedecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus diebus, dummodo non ultra tres dietas aliquis auctoritate presentium extrahatur, quam aliis quibuscumque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, tam de iudiciis delegatis, & conservatoribus, quam personis ultra certum numerum ad iudicium non vocandis, necnon quibusvis privilegiis & indultis Apostolicis, quibusvis personis, saecularibus vel regularibus, Militiis, Communitatibus, Universitatibus, Capitulis, Castris, Villis, Terris, & locis praedictis, ac quibusvis Cathedralibus, etiam metropolitani, vel collegiatis, aut aliis Ecclesiis, Capitulis, Conventibus, Monasteriis, Hospitalibus, & aliis piis locis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, etiam de non trahendis eorum subditis vel personis ipsarum Ecclesiarum, Civitatum, Universitatum, Castrorum, Villarum, & locorum respectively extr. eas, aut coram illis iudiciis, & personis, quam eis etiam vigore quarumcumque literarum Apostolicarum, aut alias quibusvis modis, & qualitercumque, & sub quibusvis verborum formis, & clausulis, etiam si plena, expressa, specialis, specifica, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quavis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi presentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanens, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus. Quodque vos filii Canonici, Officiales, & Vicarii, de personis quae deputari possint Conservatores non sitis, seu si aliquibus communiter vel divisim a praedicta sit Sede indultum, quod excommunicari, suspendi, vel interdicti non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto, & earum personis, locis, ordinibus, & nominibus propriis mentionem, caeterisque contrariis quibuscumque.

§.4. Caeterum volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quod quilibet vestrum prosequi valeat articulum etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento Canonico impeditus.

§.5. Quodque a datis presentium sit vobis, & unicuique vestrum in praemissis omnibus, & eorum singulis, coeptis & non coeptis, presentibus & futuris, perpetua potestas, & iurisdictio attributa, ut eo vigore, eaque firmitate possitis in praemissis omnibus, coeptis & non coeptis, presentibus & futuris, & pro praedictis procedere, ac si praedicta omnia & singula coram vobis coepa fuissent, & iurisdictio vestra, & cuilibet vestrum in praedictis omnibus & singulis per citationem, & modum alium perpetua legitimus extitisset, constitutione praedicta super Conservatoribus, & alia qualibet in contrarium edita non obstantibus.

§.6. Volumus etiam, & Apostolica auctoritate decernimus, quod ipsarum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curiae Ecclesiasticae, aut personae in dignitate Ecclesiasticae constitutae munitis, in iudicio & alibi, ubi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quae adhiberetur eisdem presentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die decimo nono Martii 1524. Pontificatus nostri anno primo.

VII. Facultas Fratrum Ordinis Sanctissimae Trinitatis Redemptionis Captivorum, quarendi eleemosynas pro opere dictae Redemptionis, non obstante quacumque prohibitione contra questores.

Bullar. Mag. Tom. I.

Huius Ordinis institutionem & alia, vide sup. apud const. i. Innoc. III. Operante, & alia const. 9.

CLEMENS EPISCOPUS, Servus servorum Dei. Venerabilibus in Christo fratribus Archiepiscopis, dilectisque filiis ac filiabus nostris Abbasibus, Prioribus, Priorissis, exemptis, Decanis, Presbyteris, ab aliis Ecclesiarum Rectoribus, ac Capellanis, curatis & non curatis (ad quos praesentis litterae pervenerint.) Salutem & Apostolicam benedictionem.

Gratum Deo credimus impendere famulatum, cum Christi fideles ad ea opera misericordiae nunc exhortamur, per quae salus mundi, & animae utilia procurantur.

§.1. Cum itaque Ministri ac Fratres Ordinis Sanctae Trinitatis, Redemptionis Captivorum Fratrum nostrorum Christianorum totis viribus elaborent, transeundo ad partes ultramarinas pro afflictis, ac captivis Christianis redimendis, in manibus inimicorum fidei Christianae captivis, ac detentis. Et cum dicti fratres pro dictis captivis redimendis, corpora sua mortis periculo subicere non vereantur, videntesque dictos Captivos duis ac diversis tormentis affuetos ac cruciatos. Et cum pro dictis pauperibus Captivis redimendis, qui a Paganis captivantur, (Altissimo permittente) ipsique ab huiusmodi captivitate liberandis, Domino coadjuvante, auxilio, totis viribus attendentes, quod ad ea exercenda, (propter diversarum onera expensarum) eisque propriis non suppetant facultates, ac ad id opus tam pium, ac laudabile peragendum, eleemosynae fidelium sint plurimum opportunae.

§.2. Hinc est, quod vobis omnibus fratribus nostris Archiepiscopis, & Episcopis mandamus ac praecipimus, firmiter injungentes, quatenus, cum Fratres dicti Ordinis Sanctae Trinitatis, ac Redemptionis Captivorum praedictorum, seu Procuratores, aut eorum Nuntii, ad vos accesserint, cum fueritis requisiti, vestras bonas, fortissimas, ac gratiosas pro petendis eleemosynis ad sustentationem praedictorum literas dioecesanis eisdem liberaliter concedatis.

§.3. Et vos Abbates, Priores, exempti, ac non exempti, similiter Presbyteri, Curati ac non Curati, ac omnes alii, praedictos Fratres, Procuratores, vel eorum Nuncios in Ecclesiis vestris benigne, gratose, ac favorabiliter, & honeste recipiatis: ac eisdem ob reverentiam Sedis Apostolicae transeundo ministretis, ac sine tristitia, Decani, Presbyteri, Curati, & non Curati, ac Ecclesiarum rectores, dictos Fratres Procuratores, aut eorum Nuntios praedicare verbum Dei, quia sic eis indultum est per sanctum Sedem Apostolicam, ipsosque permittentes in praedictis Ecclesiis, populo (pout a latore presentium Fratribus, vel eorum Nunciis fueritis requisiti) diligenter, ostiatim, ac nominatim convocando de domo in domum, omnes Parochianos vestros utriusque sexus, aetatem habentes, in Ecclesiis vestris in unum congregari faciatis ad idem locum, ac horam, quos lator presentium vobis assignaverit, ipsosque spontanea spectatione pacifica, intra missarum solemniam, Caveatis etiam, ne ad divina officia accedere praesumatis, quousque verbum Dei, ac necessitates dicti Ordinis fuerint diligenter declaratae.

§.4. Non obstante aliqua inhibitione facta per praedecessores nostros in Capitulo de Questoribus, in Concilio Lugdunensi, sive in aliis Capitulis. Quia isti non sunt Questores, sed sunt viri Religiosi, & approbati.

§.5. Item districtè vobis praecipimus ac mandamus, quod nullum verbum exhortationis, seu praedicationis per aliquem Religiosum, seu per aliquos Religiosos, Mendicantes vel non Mendicantes, Questores, ad populum exponere permittatis illa die qua ad vos accesserint fratres praedicti, Procuratores vel eorum Nuntii.

§.6. Volumus insuper ac praecipimus, quod cum dicti Fratres, Procuratores, vel eorum Nuntii, ad aliquas Ecclesias advenerint interdictas, in eorum iucundo adventu Ecclesiae aperiantur, ac campanae pulsentur, ac

quod ibidem, campanis pulsatis, & januis apertis, divina officia celebrentur, ac corpora mortuorum ibidem Ecclesiasticæ tradantur sepulture: nisi excommunicati nominatim fuerint, aut eorum publici usurarii.

Non ab aliquo molestiam pati.

§.7. Insuper, ac sub pœna canonica, ne quis dictis Fratribus, Procuratoribus, vel eorum Nuntiis mandatum nostrum Apostolicum secum deferentibus, in aliquo injuriare præsumat, in aliquibus Civitatibus, Castris, Villis, seu Ecclesiis, in quibus fractio, seu injuriatio facta fuerit, vel mandatum impeditum, seu etiam perturbatum, aut dictorum Fratrum, Procuratorum, vel Nuntiorum ipsorum bona detenta, fuerint destituta, quæ Ecclesiastico supponentes Interdicto, nulla ibidem celebrentur divina officia, præter baptismum parvulorum, ac penitentiam morientium, quousque Fratribus, Procuratoribus, vel nuntiis supradictis, de illatis injuriis fuerit plenarie satisfactum.

Perturbatores eorum cœrentur.

§.8. Quicumque autem mandatorum nostrorum extiterint contemptores, rebelles, ac inobedientes, seu perturbatores in aliquo, eosdem denuntietis, campanis pulsatis, candelis extinctis, excommunicatos, auctoritate nostra Apostolica, ac anathematizatos, ac nunquam à prædicta denuntiatione cessantes, donec de eorum abolitione à Sede Apost. impetrata, vobis appareat competenter. Plebes vobis subditas piis exhortationibus, ac salutaribus monitis inducentes, ut de bonis à Deo super terram collatis, ad sustentationem præmissorum piis elargiantur elemosynas, ac grata subsidia charitatis ministrentis, ut illa penuria valeat consummare vos, ab incipientibus pariter verbo, ac exemplo: ut per hæc, & alia bona, quæ vos, ac ipsi, Domino suspiciente feceritis, ad æterna mercamini felicitatis gaudia pervenire.

Benefactores indulgentiarum hic enumeratas consequuntur. Tu sciam illum v. vero assensu indulgentiarum pro quibus porrigenda sunt manus adstrictas, in con. fit. 30. Et si dominici. Vide igitur si has comprehendit.

§.9. Nos enim de Omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate consili, omnibus benefactoribus dicti Ord. Sanctæ Trinitatis ac Redemptionis captivorum prædictorum, verè penitentibus & confessis, vel infra annum confiteri volentibus, post declarationem nostrarum indulgentiarum, si verè penitentes, ac confessi fuerint, pro nostris indulgentiis acquirendis in festivitatis D.N. Jesu Christi, videlicet Nativitatis, Circuncisionis, Apparitionis, Resurrectionis, Ascensionis, Pentecostes, S. Trinitatis, S. Eucharistiæ, ac in quatuor festivitatis S. Mariæ Virg. per singulos dies dictarum festivitatum, septem annos, & totidem quadragenas, eisdem benefactoribus de injunctis sibi penitentibus duximus indulgentias, & per omnes octavas dictarum festivitatum tres annos, ac 3. quadragenas. Item ac per totam Quadragesimam singulis diebus, unum annum, ac quadraginta dies. Si quis verò clericus, vel laicus dictis Fratribus secundum quantitatem substantiæ suæ, ac qualitatem criminis de bonis suis dederit, vel transmisit ad sustentat. præmissorum, pro prædictis indulgentiis acquirendis, ac si in capite ejusdem anni verè penitens, ac confessus moriatur, volumus, ac de gratia speciali concedimus, quod ab omnibus peccatis suis in Domino permaneat absolutus.

Redemptionem impediens excommunicatur.

§.10. Si quis verò clericus, & laicus hoc impediens ictu, verbo, vel opere, Diabolo instigante, quod non credimus, sciat se excommunicatum esse, ac anathematizatum, ac beneficium suæ absolutionis nullatenus obtinebit, quousque de damnis dicti Ordinis Sanctæ Trinitatis, & contemptu Romanæ Ecclesiæ satisfecerit competenter.

Adjuvans primum conficitur.

§.11. Sacerdotibus verò, clericis, ac viris religiosis, tam viris, quam mulieribus, dictum negotium diligenter tractantibus, ac de bonis suis misericorditer erogantibus, quicquid in divinis officiis ac horis canonicis dicere omiserint per negligentiam, aut per defectum librorum, seu per infirmitatem corporis, misericorditer in Domino absolvimus.

Indulgentia omnium confirmamus.

§.12. Ac omnes indulgentias à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris dicto Ordini S. Trinitatis, ac Redemptionis concessas, ex certa scientia confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus.

S. D. N. Paul.

§.13. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc pa-

ginam nostræ ordinationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentate præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Dat. Perusii, decimo quinto Kalen. Maii, Pontificatus nostri anno primo.

Confirmatio & extensio constitutionum à Prædecessoribus Pont. editarum circa ea, quæ observanda sunt, quoad impetrationes beneficiorum Ecclesiasticorum Consistorialium.

Habes in hoc Leonis X. constit. 35. Cum Sixtus, supra ubi notavi.

CLEMENS EPISCOPUS, &c. Motu proprio, &c.

Um dudum fel. recor. Sixtus Papa IV. & Julius II. ac nonnulli prædecessores nostri, providendo ne illis de quorum personis Ecclesiis Cathedralibus & Metropolitanis, ac Monasteriis Consistorialibus providetur, seu ipsa Monasteria commendantur, prorogatio Consistorii præjudicium sive occasionem litigandi inferret, constituerint & ordinaverint, quod supplicationes desuper signarentur, & darentur, ad quarum datas cedulæ Consistoriales retrotraherentur, alias nullius essent roboris vel momenti: necnon ut Camera Apostolica, & sacrum dilectorum filiorum Cardinalium Collegium cum periculo promotorum animarum in eorum juribus, & annatis non defraudarentur, similiter constituerint, & ordinaverint, quod literæ provisionis, seu commendæ Ecclesiarum Cathedralium & Metropolitanarum, ac Monasteriorum Consistorialium, sine literis dispensationum retentionum Monasteriorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, secularium & regularium, ac pensionum quarumque non expedirentur.

§.1. Ac deinde pie mem. Leo Papa X. & Adrianus VI. etiam prædecessores nostri, intellecto per eos, quod supplicationes dispensationum hujusmodi retentionum Monasteriorum & beneficiorum, ac pensionum prædictarum ad partem signabantur, & de illis in cedulis Consistorialibus nulla mentio fiebat, ad effectum ut literæ Ecclesiarum, & Monasteriorum prædictorum contra ordinationes prædictas liberè ad personarum provisionum libitum expediri possent, Motu proprio, & ex certa scientia mandata & ordinationes prædictas extendentes, de novo statuerint, decreverint, & ordinaverint, quascumque supplicationes, & motu simili, sub quibusvis datis in posterum signandas dispensationum retentionum quorumcumque Monasteriorum & beneficiorum, regularium, & secularium, ac quarumcumque pensionum, & similium beneficiorum vacantium, & pensionum, per hujusmodi provisiones & commendas Consistoriales nullius esse roboris vel momenti, nec in aliquo eisdem personis provisus suffragari; sed Monasteria & beneficia prædicta per hujusmodi provisiones impetrari posse, ac pensiones cassatas & extinctas intelligi debere, nisi in cedulis prædictis super illis dispensarentur, & de beneficiis sic vacantibus provisum esset, ac supplicationes prædictas sub quibusvis datis desuper signatas, nisi ad hoc quod ad illarum datas cedulæ prædictæ retrotraherentur, eis nequaquam suffragari possint.

§.2. Nos prædecessorum prædictorum vestigiis inherentes, ac fraudibus occurrere cupientes, constitutiones, mandata, ordinationes, statuta, & decreta prædecessorum hujusmodi innovamus, illaque juxta eorum continentiam & tenorem observari debere decrevimus, ac ad commendas beneficiorum quorumcumque per supplicationes, etiam sub data cedula, &c. Consistorialium ad partem signatas, & signandas extendimus & innovamus.

§.3. Man

§. 3. Mandantes dilecto filio nostro Pompeio Basilicæ xii. Apostolorum de Urbe Presbytero Cardinali Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellario, & ejusdem Cancellariæ Regenti, necnon dilectis filiis de majori præsentia Abbreviatoribus, & aliis Officialibus ad quos expeditio dictarum literarum etiam per Cameram pertinet, præsentibus, & pro tempore existentibus, ut mandata, ordinationes, statuta, & decreta prædecessorum prædictorum, ac nostrorum hujusmodi inviolabiliter observent & observari faciant & mandent. Necnon ordinationes Datariorum nostrorum, & agentibus pro eo, quod supplicationes dispensationum, retentionum, & capacitatis beneficiorum quorumcumque promotionis, & translati, ac commendatariis Ecclesiarum Cathedralium & Metropolitanarum, ac Monasteriorum Consistorialium extra cedulas Consistoriales, & extra supplicationes commendæ hujusmodi Monasteriorum ad partem signatas non darent, nec transire permittant.

§. 4. Volumus autem, quod hujusmodi mandato, & constitutioni per nullas clausulas in supplicationibus, sive cedulis appositæ, etiam cum illius derogatione, & sub quibusvis attentionibus præservatis, nisi per mandatum speciale manu nostra signatum, tantum derogari possit.

§. 5. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & aliis contrariis non obstantibus quibuscumque.

Placet, & ita Motu proprio mandamus. I.

LECTUM & publicatum fuit superscriptum mandatum Roma in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimo quarto die vero decima nona mensis Aprilis, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris & D. N. D. Clementis divina providentia Papa Septimi Anno primo.

IX. Facultas Collegii deputatorum Fabricæ Basilicæ S. Petri de Urbe, componendi pro subventione d. Fabricæ super legatis, loco pio, vel personæ incertæ aut ignoæ, & pro male ablatis malè ablatorum restitutione relictis, ac bonis Ecclesiarum & beneficiorum occupatis, &c.

Istud Collegium erexit hic Pont. in const. 3. Admonet, supra. Et quoad disposita in hac bulla, ac cetera de Fabrica, ibi plene tibi indicavi.

CLEMENS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Dudum admonente nos cura regiminis, & auctoritate Pontificali inducente, ut ad ea potissimum intenderemus per quæ gloriosi Principes terræ, Petrus videlicet & Paulus Apostoli, qui primum Evangelium DEI in Alma Urbe prædicarunt, in eaque postquam Christianam religionem ibidem plantaverant, ac universum Orbem sacre doctrinæ splendore, & plurimis miraculis repleverant, gloriosi martyrii coronam sub eodem persecutore, ac eadem die susceperunt, eo majori veneratione à Christi fidelibus colerentur, quo majoribus meritis inter alios Apostolos excelluerunt.

§. 1. Quia tamen Salvator noster JESUS CHRISTUS Petrum aliorum Apostolorum Principem, & eum eoque successores plenitudinem habere voluit, mente revolvimus ad nostrum officium pertinere, ut postquam fel. rec. Julius Papa Secundus prædecessor noster existimans quemadmodum ipse Petrus Apostolorum Princeps haberetur. Ita etiam Basilicam sub ejus invocatione in dicta Urbe dedicatam, ædificii pulchritudine & magnificentia inter alias principatum obtinere debere, ipsam propterea demolendam duxerat, ut eam ædificio longè ampliori & magis admirabili reficeret, & instauraret.

§. 2. Quod ipse Julius morte præventus, successi-

ve Leo X. & Adrianus VI. Romani Pontifices, etiam prædecessores nostri, variis causantibus impedimentis perficere non potuerunt, id omni conatu ac totis viribus aggredieremur, dignum quin potius debitum duximus, quod illius Fabrica etiam communi favore & diligentia prosequenda esset.

§. 3. Et ut Fabrica ipsa prosperiores successus amplecteretur, ac pia Christi fidelium suffragia pro eadem Fabrica eroganda fideliter exigenterentur, conservarentur, & in Fabricam ipsam, & non alium usum converterentur, providere volentes, revocatis per nos primitus quibuscumque Officialibus præfectis ad opus dictæ Fabricæ, cujuscumque dignitatis, status, gradus, & conditionis forent, etiam si Pontificali dignitate, aut Cardinalatus honore præfulgerent, per dictos prædecessores, & nos, ac Sedem Apostolicam eatenus deputatis, ac omnibus commissionibus & facultatibus eis concessis & factis, eisque ab hujusmodi perfectione, & aliis officiis ac commissionibus absolutis, unum Collegium fabricæ beati Petri de Urbe nuncupandum omnium Oratorum Christianorum Regum & Principum, Rerumque publicarum ac singularum nationum, in nostra Romana Curia degentium Curialium digniorum ex eis numerum sexaginta non excedentium, ad hoc de mandato nostro tunc electorum, loco quorum pro tempore decedentium, vel se diutius absentantium, alii earundem nationum similiter eligi possent, sic tamen quod dictum numerum sexaginta non excederent, auctoritate Apostolica Motu proprio ereximus & constituimus, ipsique Collegio administrationem, curam, & directionem ac omne regimen dictæ Fabricæ plenariè commisimus, prout in nostris inde factis literis plenius continetur.

§. 4. Cognoscentes autem ad tanti operis absolutiorem, facultates Cameræ Apostolicæ quampluribus debitis & aliis oneribus gravatæ, non sufficere, & opus ipsum tam sublime & excelsum, ad finem optatum, absque piis & largis Christi fidelium erogationibus, & aliis subsidiis, perducere non posse, ac considerantes indulgentias, & alias gratias, tam spirituales quàm temporales, per præfatos Prædecessores in favorem dictæ Fabricæ concessas jam dudum expirasse, Motu simili & ex certa scientia ac Apostolicæ potestatis plenitudine, præfatis Collegio & ab eis ad infra scripta, in genere vel in specie deputandis, aut subdelegandis, ut ad biennium à publicatione præsentium literarum in valvis dictæ Basilicæ tribus diebus continuis faciendas computandum, & deinde ad nostrum & Sedis Apostolicæ beneplacitum, cum quibuscumque utriusque sexus Christi fidelibus, cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existant, tam Ecclesiasticis, etiam Religiosis, quam sæcularibus per totum Orbem constitutis.

§. 5. Super quibuscumque male ablatis, incertis, vel per usurarium pravitatem quæsitis, etiam certis quæ scenerator ab alio sceneratore extorsisset, & quæ ipse requisitus ultimas restituere paratus non esset.

§. 6. Vel alicui privatæ Ecclesiæ deberentur, in quibus tamen Romana Ecclesia de jure communi succedere possit.

§. 7. Ac etiam bonis quæ ad alicujus manus pervenissent, & illa habentes quibus restitui deberent ignoraverint, vel dubitaverint, quanquam malè ablata per eos non existant, seu alias illa ad eos pervenerint.

§. 8. Et similiter de eis quæ Deo, ejus Sanctis & eorum intuitu pauperibus & aliis piis locis in genere, & absque ulla speciali determinatione, & propriis nominibus personarum non expressis, pure in diem, vel sub conditione, etiam per viam substitutionis, vel translationis, aut alias quomodolibet relicta fuerint, ac biennio & beneplacito hujusmodi durantibus relinquuntur, tam pro præterito, quàm futuro temporibus, etiam ante illorum purificationem vel diei adventum aut cessionem componere, ita ut soluta aliqua quantitate pro dicta Fabrica eisdem Collegio seu deputandis vel subdelegandis ab eis, dumtaxat à reliquorum sic relictorum, male ablatorum ac per usurariam pravitatem extortorum, seu ad eos alias pervenerint, & cui ea restituere debeant dubitanter ignorant, ut præfertur, restitutione

At ipse & successores Patris: hoc opus perfectum non valuerunt.

Et ideo hic Pont. ad curandum perfectionem d. Fabricæ Collegium Deputatorum instituit, ut in const. 3. sup.

Et modo sub subventione hujusmodi Fabricæ, dicit Collegio auctoritate in competenti supra.

Male ablati incertis.

Debitis Ecclesiæ, cui Romana succederet Ecclesiæ.

Restituendis persona incerta.

Legatis piis incertis.

absoluti existant, & ultra restituere minime teneantur, eis concedere.

Incertis Ordinariis dampnatis, vel relictis pro incertis, &c.

§. 9. Ac illa quæ tempore publicationis literarum Indulgentiarum Julii, & Leonis & Adriani prædecessorum hujusmodi inexacta remanserunt, etiam illa Ordinariis pro ipsis tamen incertis quomodolibet relicta, donata, & quæ eis quovis modo obveniant. Necnon quæ ab ipsis Ordinariis vel eorum nomine, post ipsam publicationem exacta, & eis quoquo modo soluta, ac etiam quæ ante ipsam publicationem pro ipsis certis aut incertis personis, & locis non debebantur, sed post publicationem prædictam postea deberi cœperunt, etiam si ea Ordinariis, ut præmittitur relicta, donata, aut obventa, tanquam eis indebita per ipsos Collegium, & deputandos, seu subdelegandos ab ipsis nomine dictæ Fabricæ liberè exigi ac repeti, & assequi posse, & debere decernimus, etiam censuris Ecclesiasticis ac pecuniariis pœnis, aliisque juris remediis opportunis, invocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Boni Ecclesiarum, & beneficiorum restitutionibus, &c.

§. 10. Ac cum quibuscumque qui bona Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum Ecclesiasticorum quorūlibet haberent, & judicialiter deficientibus probationibus, ad illorum restitutionem compelli non possent, etiam si per eos probari possent.

Relictis pro male ablatis.

§. 11. Quæ bona omnia, ac quæcumque legata, & alias quomodolibet etiam hæreditatis titulo pro male ablatorum restitutione relicta hætenus, & quæ relinqui ac largiri contigerit in futurum biennio, & beneplacito hujusmodi durantibus, in quibuscumque testamentis, donationibus causa mortis, codicillis, aut aliis ultimis voluntatibus per quoscumque, & ubicumque factis.

Legatis piis locis, & personis incertis vel absentibus, & ignorantibus.

§. 12. Et quæ durante biennio, & beneplacito hujusmodi sicut quibuscumque incertis Ecclesiis, & piis locis, aut personis similiter incertis vel absentibus, taliter quod propter ipsorum absentiam meritò ab eis notitia haberi non possent.

Restituendis ei, cui re opio non competet.

§. 13. Ac etiam quæ restitutioni subjacerent, sed in eis, vel ad ea personis quibus illa fieri deberet, receptio non competeret.

Exponendis in prædiis, conviviis, & spectaculis, in diebus festivitatum.

§. 14. Necnon omnes, & singulas pecunias, & res alias, quæ in prædiis ac conviviis & publicis spectaculis, in aliquibus celebratibus ex voto, statuto seu consuetudine in aliquibus locis exponi consueverunt, & biennio ac beneplacito hujusmodi durantibus exponi debent.

Declaratio quod prædicta procedant etiam super his, & aliis ubi lis pendens.

§. 15. Etiam si super illis, & aliis quibuscumque rebus, & bonis ad dictam Fabricam quomodolibet spectantibus, & pertinentibus, inter ipsam Fabricam, & quovis alios coram olim prædictis, & Officialibus ejusdem Fabricæ, aut dilectis filiis supradictæ Cameræ Clericis, seu Curie causarum Cameræ ejusdem generali Auditore, vel quibuscumque aliis Judicibus, & Commissariis quavis auctoritate fungentibus, etiam si Cardinalatus honore præfulgeant in Romana Curia, vel extra eam lis etiam in secunda vel ulteriori instantia indecisa pendens, ad ipsam Fabricam applicamus.

Commissio omnium causarum Fabricæ, & beneficiorum, iuxta conventioniam bullæ hanc præcedentis.

§. 16. Ac omnes, & singulas causas eandem Fabricam concernentes, in quavis instantia, ut præmittitur, pendentes, earum omnium statum, & merita præsentibus pro expressis habentes, à dictis Judicibus, & Commissariis harum serie avocamus, illasque in eo statu in quo reperiuntur, præfatis Collegio juxta facultates eis in dictis prioribus literis nostris per nos concessas, ulterius ad audiendas, cognoscendas, decidendas, & sine debito terminandas committimus.

Autoritas Collegii ad componendum cum occupantibus bona Ecclesiarum, & beneficiorum.

§. 17. Super restitutione bonorum Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum hujusmodi, competentem recepta portione, vel quantitate pro eis in Fabricam hujusmodi convertenda similiter componere, & ipsos sic ea tenentes ab ulteriori eorum restitutione liberè absolvere, & quod illa retinere liberè, & licite possint in posterum eis concedere.

Electio quædam confessorum dandi elemosynam Fabricæ præfatis.

§. 18. Ac eidem Christi fidelibus qui cum præfatis Collegio seu deputandis vel subdelegandis ab eis de aliqua elemosyna pro dicta Fabrica convenerint, ut idoneum possint eligere confessorem, secularem vel cuiusvis Ordinis etiam Mendicantium Regularem, qui eorum

confessione diligenter audita pro commissis per eligentem delictis, & excessibus, ac peccatis quibuslibet, quantumque gravibus, & enormibus, etiam Sedi Apostolicæ reservatis, ac censuris Ecclesiasticis, etiam ab homine ad alicujus instantiam læti de consensu partium, etiam ratione interdicti incursum, & quorum absolutio dictæ Sedi esset reservata (præterquam machinationis in personam Summi Pontificis, occisionis Episcoporum, aut aliorum Prælatorum, & injectionis manuum violentarum in illos, & alios Prælatos, falsificationis bullarum, & literarum Apostolicarum, delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, ac sententiarum, & censurarum occasione Aluminum Tulphæ nostræ, ac de partibus infidelium ad fideles contra prohibitionem nostram delatorum incursum) semel in vita, & in mortis articulo, & in non reservatis casibus, toties quoties id petierint, eos absolvere, ac eis in mortis articulo plenariam omnium peccatorum indulgentiam, & remissionem impendere, ac pœnitentiam salutarem injungere. Necnon emissa per vos vota quæcumque, ultramarino, ingressus Religionis, & castitatis votis dumtaxat exceptis, in utilitatem dictæ Fabricæ, si consentis ad id accesserint facultates, sin autem, in alia pietatis opera commutare. Ac juramenta quæcumque sine alicujus præjudicio relaxare, ac simoniam in ordinibus vel beneficiis Ecclesiasticis commissæ labe pollutos, ad ipsum opus contributorum, similiter absolvere, & cum eis super irregularitate, si quam censuris hujusmodi ligati Missas, & alia divina officia, non tamen in contemptum clavium celebrando, aut alias in divinis se immiscendo, seu alias quomodolibet etiam beneficia Ecclesiastica præmissorum occasione vel alias debite occupando, præterquam ratione homicidii voluntarii, & bigamiæ contraxerint, & ut in susceptis ordinibus ministrare, ac si quæsitâ beneficia Ecclesiastica, quæ ex tunc eis de novo collata censentur retinere, liberè, & licite valeant dispensare, omnemque inhabilitatis, & infamiæ maculam, si ve notam ex eis provenientem abolere, ac eis fructus per eos indebitè perceptos, etiam ratione omissionis horarum Canoniarum, & divinorum officiorum remittere possit, liceatque eidem Christi fidelibus Eucharistiam, & alia Ecclesiastica Sacramenta ab eodem confessore, vel alio sacerdote cuiusvis Ordinis etiam Mendicantium Regulari per eos eligendo quocumque tempore, præterquam in Paschate Resurrectionis, & sine alicujus præjudicio recipere, nec ipsorum decedentium corpora etiam tempore interdicti auctoritate ordinaria apposti, Ecclesiasticæ tradi possint sepulture sine pompa, ac quæcumque Ecclesiam, vel Cappellam per eos eligendam devote visitando tot & similes indulgentias, ac peccatorum remissiones consequantur, quas consequerentur si singulis diebus Quadragesimalibus singulas dictæ Urbis, & extra eam Ecclesias quæ à Christi fidelibus propter stationes Urbis visitari solent personaliter visitassent. Ac ut eidem Quadragesimalibus, & aliis temporibus prohibitis, ovis, butyro, caseo, & aliis luctuosis, carnibus verò de utriusque Medici consilio uti, frui, & vesci liberè, & absque conscientie scrupulo possint, & valeant, ipsique Collegium, & quibus vires suas in genere vel in specie duxerint committendas possint summam pecuniariam pro præmissis declarare, taxare, & limitare. Ac facultatem eligendi confessorum hujusmodi per eorum patentes literas eorum sigillo sigillatas, etiam absque insertione præsentium literarum concedere. Necnon nobilibus, & Presbyteris, ac graduatis indulgere ut habeant altare portatile, super quo cum debitis reverentia, & honore in locis ad hoc congruentibus, & honestis, etiam non sacris, & Ecclesiastico interdicto ordinaria auctoritate interpositis, dummodo causam non dederint hujusmodi interdicto, etiam antequam illucescat dies, circa tamen diurnam lucem, in sua, & suorum familiarium domesticorum præsentia Missas, & alia divina officia per seipos qui Presbyteri sunt, aut pro tempore erunt, celebrare, seu per alios sacerdotes celebrari facere, ac tempore interdicti hujusmodi divinis interesse liberè possint, auctoritate Apostolica præfata tenore præsentium licentiam, & facultatem concedimus.

Ad hoc omnino necesse ad bullam Pauli III. Datum ad versum.

§. 19. Mandantes universis, & singulis locorum Ordinariis,

nariis, Abbatibus, & aliis cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & praeminentiae existant, sub excommunicationis laeae sententiae, ac quingentorum ducatorum auri Fabricae praedictae applicandorum poenis ipso facto incurrendis, ne publicationem, & praedicationem earundem praesentium in eorum Civitatibus, & Diocesisibus, ubi & quando, ac quoties opus fuerit faciendam impedire, neve aliquid praetextu publicationis petere, aut etiam a sponte offerentibus recipere, aut in praemissis, & circa ea aliquam fraudem vel dolum committere. Nec illos quos absolvi, & cum quibus dispensari vigore praesentium ab ipsa Collegio vel deputandis aut subdelegandis ab eis contigerit quovis modo molestare vel impedire, aut poenas aliquas pro casu in quo, ut praefertur, dispensatum fuerit, ex statuto vel consuetudine, seu alias exigere per se vel alium, seu alios quovis modo audeant vel praesumant, ac decernentes confessionalibus per praefatos Collegium, & deputandos vel subdelegandos ab eis pro tempore concessis, & eorum sigillo duntaxat munitis plenariam fidem adhiberi debere.

§. 20. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon quibusvis aliis applicationibus, & concessionibus dictorum legatorum, & incertorum ablatorum, ac privilegiis, & indulgentiis Apostolicis quibuscumque Ordinibus, Ecclesiis, Hospitalibus & aliis piis locis, ac miserabilibus personis, in genere, vel in specie, sub quibusvis verborum formis, & clausulis, etiam motu proprio, & scientia ac de Apostolicae potestatis plenitudine similibus forsitan factis, & concessis, aut in posterum fierendis, & concedendis, necnon de statuto, & similibus facultatum, & gratiarum suspensione, per nos in praesenti anno Jubilaei ad similitudinem nostrum, & dictae Sedis beneplacitum de fratrum nostrorum consilio facta, quibus omnibus, etiam pro illorum sufficienti derogatione, de ipsis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales id importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma servanda esset, illorum tenores praesentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice duntaxat specialiter, & expresse de simili nostra scientia, & potestatis plenitudine derogamus, ac cuiquam volumus ullatenus suffragari, caeterisque contrariis quibuscumque, aut si aliquibus, vel eorum Ordinibus ab eadem Sede indultum existat, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Verum quia difficile foret praesentes, &c.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.
Datum Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo vigesimo quinto, Kalendis Junii, Pontificatus nostri Anno secundo.

X. Approbatio, & extensio constitutionum Pii II. Pauli II. Sixti IV. Julii II. & Leonis X. contra homicidas, bannitos, sumentesque vindictam de propinquis offendentis, necnon brigofos, &c. Ac Barones, & Communitates eorum Territoria a praedictis non custodientes in statu Ecclesiastico.

Ultra has bullas, alias tibi indicabo infra in Sixti Quinti const. 6. Hoc nostris, ubi etiam hujus constitutionis confirmatio habetur.

CLEMENS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

IN Sancta B. Petri Sede divina disponente clementia, Imertis licet imparibus, constituti, considerantes quod licet Deus, qui ex praecipui amoris sui dulcedine hominem ad imaginem suam creavit, in lege Veteri

populo illi rudi, & infirmo mandaverit proximum diligere, inimicum vero in odium haberi permiserit: tamen secundum Evangelicam doctrinam, quae lege Veteri excellentior atque perfectior est, praecipit etiam inimicum diligere, & transgressorem hujus legis ultionem expectare debere innuit, cum dixit: Qui gladio ferit, gladio peribit. Ut igitur lex ab omnibus servetur; nec gladiatorum impunitas a quoquam sperari possit, & qui virtutis amore nolunt, saltem formidine poenae a vitiis abstineant, ad officium nostrum spectare duximus; illa quae pro pace, & quiete Civitatum, & Terrarum temporali dominio nobis, & sanctae Romanae Ecclesiae mediate vel immediate subiectarum, ac civium, & incolarum in eis dependentium, a praedecessoribus nostris Romanis Pontificibus statuta, & ordinata fuisse comperimus; ut eo majorem obtineant firmitatem, quo saepius fuerint Apostolico praesidio communita; nostri praesidii munimine corroborare, ac etiam de novo statuere, & ampliare, prout rationabiles causae persuadent, & in Domino conspiciamus salubriter expedire.

§. 1. Dudum siquidem postquam per fel. rec. Pium Papam II. &c.

Omittitur residuum narrativae, quia ipsam bullam habes sup. Ad retineandas.

§. 2. Et deinde cum Alma Urbe, &c. Piae mem. Paulus Papa, &c.

Omittitur narrativa hujus bullae, quoniam ipsam bullam habes sup. Viros.

§. 3. Ac successive recolendae memoriae Sixtus Papa IV. similiter praedecessor noster, accepto per eum, quod contenta in literis Pii praedecessoris hujusmodi a certis annis tunc elapsis citra non fuerant observata, & ex illorum non observantia subditi praefatae Ecclesiae procliviores fuerant ad homicidia committenda; ac fere passim quotidie homicidia perpetrabantur, & homicidia praefati ideo ad illa committenda promptiores existebant, quia sperabant latere, & suorum excessuum remissionem consequi facile posse, ac detestabilem, & horrendam talium Sicariorum nequitiam, ad aliorum cautelant juris remediis prosequi studio cupiens indefesso, habita super iis cum fratribus suis praefatae Ecclesiae Cardinalibus deliberatione matura, de illorum consilio, per suas litteras decretaque Pii praedecessoris hujusmodi, ac prout illa concernebant omnia, & singula in dictis literis Pii praedecessoris praefati contenta approbaverat, & robur perpetuae firmitatis obtinere debere decreverat, ac voluerat, & de eorundem fratrum consilio statuerat, & ordinaverat, quod condemnati eatenus, & quos in posterum condemnari contingeret ubilibet, in Civitatibus, Terris, & locis praedictis pro homicidio, sive ut principales, sive ut auxilium, consilium vel favorem praestantes, suarum condemnationum irremissionem, aut contra illas salvum conductum & licentiam securè in loco patratu criminis, vel infra quinquaginta milliaria, ut praefertur, propinquo nullatenus obtinere possent ab alio, quam a Romano Pontifice, qui pro tempore esset, & alicujus alterius, etiam Legati de latere, remissio nemini suffragaretur. Et si forsitan contingeret eundem Romanum Pontificem ad remissiones, sive salvum conductum hujusmodi procedere, talis remissio per praecipuum neminem processisse censeretur, & nemini prodesse posset, nisi in illa verus Sixti praedecessoris hujusmodi tenor de verbo ad verbum, non autem per clausulas idem importantes insertus foret: ac specifica, & determinata causa exprimeretur, quae eundem Romanum Pontificem induceret ad derogandum eisdem literis Sixti praedecessoris, quae cum tam matura deliberatione ab eodem praedecessore emanarunt.

§. 4. Et demum sanctae memoriae Julius Papa II. etiam praedecessor noster, &c.

Omittitur narrativa hujus bullae, quia eam habes sup. Cum homines.

§. 5. Cum similis mem. Leo Papa X. etiam praedecessor noster, &c.

Omittitur itidem haec narrativa bullae, siquidem eam habes sup. Omnes.

§. 6. Cum autem sicuti facti notorietas attestatur, plures Urbis, Civitatum, Terrarum, Castrorum, locorum, &c.

ad. nariis

§. 20.

Incarn.

An. D.

IN

Pius II. editit bullam hanc

Paulus II. aliam editit bullam hanc indicantem

Sixtus IV. aliam editit bullam hanc

Julius II. editit aliam const. hanc citi

Leo X. aliam editit hanc innotatam

Hic modo Pont. confirmat praedictas

Nullas Pii II. Pauli II. Sixti IV. Julii II. Leonis X.

& tenimentorum, ac Regni, & partium prædictorum contra literas prædecessorum hujusmodi, elata cervice, deventro, & se adversus Justitiæ clypeum, & tutelam rebelles constitutæ præsumant, ac censuras, & pœnas prædictas in eisdem literis contentas, sentis reprobo parvipendere non vereantur, in animarum suarum perniciem, divinæ Majestatis offensam, & reipublicæ lætionem. Nos quorum est, sceleratorum insolentis, quibus adversus Deum, & proximum, ac prædictæ Sedis auctoritatem veluti Catholicæ professionis inimici sæviunt, salubriter reprimentis, ne ipsorum invalescat præsumptio, & perveritas extollatur, intendere, sed criminorum temeritatem (ultrix justitia) cohibere, ne literæ prædictæ quæ provida deliberatione ab ipsis prædecessoribus emanarunt, contemptibiles reddantur, sed excessuum perpetratores debita animadversione puniantur, opportunis remediis providere volentes, Motu proprio, non ad aliquorum nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, singulas Pii, Pauli, Sixti, Julii, & Leonis prædecessorum literas hujusmodi, cum statuti, ordinationis, extensionis, additionis, inhibitionis, decreti, declarationis, confiscationis, incorporationis, applicationis, voluntatis, & mandati, ac omnibus, & singulis aliis in eis respectivè contentis clausulis, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & innovamus, ac perpetua roboris firmitate subsistere, & per singulos, quos literæ ipsæ concernunt, sub excommunicationis, anathematis, maledictionis, infamæ, suspensionis, diffidationis, criminis læsæ Majestatis, seditionis, rebellionis, confiscationis, depositionis, privationis, inhabilitatis, & interdicti, ac aliis censuris, & pœnis Ecclesiasticis, & temporalibus, in eisdem literis contentis, quas contravenientes eo ipso incurrant, perpetuò inviolabiliter observari debere decernimus.

Et declarat Homicidas non solum à loco delicti per 50. miliaria, ut constituit Pius II. sed à quibusvis locis terris & locis S. R. E. ex. l. is esse debere.

§. 7. Illasque etiam ad hoc ut homicidæ, scarii, exitii, criminosi, rebelles, alique infames, propter homicidia, aut alia nefanda per eos perpetrata, excessus, crimina, & delicta, in Civitatibus, Terris, Castris, vel locis eorum, seu in quibus tunc morabantur Banniti, & condemnati, etiam habita pace ab hæredibus, filiis seu consanguineis occisorum, aut partium læsarum, non solum à locis circumvicinis usque ad quinquaginta miliaria, sed etiam ab omnibus, & singulis Civitatibus, Terris, Castris, & locis etiam Regni, & partium prædictarum, nobis, & dictæ Romanæ Ecclesiæ quomodolibet mediate vel immediate subiectis, banniti, & exules sint, & esse censentur, nec in illis seu eorum aliquo etiam prætextu cujusvis licentiæ, salvoconductus, remissionis, reductionis, revocationis, vel alterius gratiæ per eos desuper quomodolibet pro tempore obtentæ, moram trahere possint, & si in eis resederint, vel reperti fuerint, capi, detineri, & incarcerari, ac juxta criminum, & excessuum per eos perpetratorum qualitatem, & literarum Pii prædecessoris hujusmodi tenorem, sub pœnis in eisdem literis contentis per Officiales Civitatis, Terræ, Castri, vel loci, in qua, vel in quo deprehensi fuerint, debitis pœnis plecti, seu inde educi, & ad forum seu Officiales, ad quos criminum, & excessuum eorum punio de jure vel consuetudine pertinet, remitti debeant, extendimus, & ampliamus. Et nihilominus præmissa omnia, & singula, prout per Pium, Paulum, Sixtum, Julium, & Leonem prædecessores præfatos statuta, & ordinata, inhibita, decreta, & declarata fuerunt, ita ut Duces, Barones, Marchiones, Comites, Domini temporales, Vicarii, Feudatarii, Capitanei, Magnates, Principes, Communitates, Cives, Officiales, & personæ, ac alii ad quos prædictæ, & præfentes literæ concernunt, ac ipsorum singuli, literas, & in eis contenta hujusmodi non observantes, & illis quomodolibet, directe, vel indirecte, contravenientes, ac eis ad hærentes, eorumque fautores, & complices, singulas censuras, & pœnas prædictas, eo ipso, absque alia declaratione incurrant, & incurrisse censeantur de novo.

Receptis huiusmodi pœnis hinc expressas.

§. 8. Quodque Duces, Barones, Marchiones, Comites, Domini in temporalibus Vicarii, & Feudatarii Civitatum, Terrarum, Castrorum, & locorum etiam Re-

gni, & partium prædictorum nobis, & eidem Ecclesiæ immediate subiectorum, aliquos nostros, & dictæ Ecclesiæ hostes, & inimicos, aut subditos, exules, bannitos, & facinorosos, cujuscumque status, vel conditionis fuerint, publice, vel occulte, ullo unquam tempore recipere, & acceptare nullatenus præsumant. Et si aliquos ad eorum dominia, & territoria confugere contigerit, illos ex eorum dominis vel territoriis hujusmodi expellere, seu ad simplicem iussionem vel requisitionem nostram vel successorum nostrorum quod voluerimus, seu successores ipsi voluerint, tute conduci facere. Ac quod præmissa à suis subditis inviolabiliter observentur, omni excusatione cessante, eum effectu curare, sub similibus privationis & rebellionis, ac crimine læsæ Majestatis pœnis, si contrafecerint eo ipso incurrendis.

Communitates Civitatum, & Universitates Terrarum, Castrorum, & locorum, in quibus, seu quorum territorio, districtu, & ditione dicta homicidia perpetrabuntur, sub interdicti Ecclesiastici, & duorum millium per Communitates, ac mille ducatorum per Universitates, necnon Civitatum, Terrarum, & locorum eorumdem domicilii, Barones, Vicarii, aut alii in temporalibus domini, sub majoris excommunicationis læsæ sententiæ, & quinque millium ducatorum auri Cameræ Apostolicæ, irremissibiliter applicandorum eo ipso, absque alia declaratione incurrendis pœnis, eosdem homicidas, complices, & fautores statim capere, ac omnem exactissimam diligentiam, de qua per publica documenta fides etiam facere teneantur capi facere. Et si eos capere nequiverint, statim commissum homicidium Universitatibus, seu incolis, & habitatoribus Oppidorum circumvicinorum, ad quæ declinabunt, aut declinare poterunt, notificari, Communitates verò, & domini in temporalibus prædicti, ad quorum ditionem tales declinabunt, cum primum id ad eorum notitiam devenerit, eos apprehendere, seu apprehendi facere. Quod si non poterint, similiter id Universitatibus seu incolis, & habitatoribus vicinorum Oppidorum, & locorum, ad quæ declinabunt, aut verisimiliter declinare poterunt, insinuare, & captos ad eorum Judices ordinarios traducere, & tradere sub similibus pœnis teneantur & debeant, statuimus, ordinamus, inhibemus, & declaramus.

§. 9. Necnon ut homicidæ, fautores, & complices præfati facilius capi, & puniri possint, quod Communitates Civitatum, & Universitates Terrarum, Castrorum, & locorum, in quibus, seu quorum territorio, districtu, & ditione dicta homicidia perpetrabuntur, sub interdicti Ecclesiastici, & duorum millium per Communitates, ac mille ducatorum per Universitates, necnon Civitatum, Terrarum, & locorum eorumdem domicilii, Barones, Vicarii, aut alii in temporalibus domini, sub majoris excommunicationis læsæ sententiæ, & quinque millium ducatorum auri Cameræ Apostolicæ, irremissibiliter applicandorum eo ipso, absque alia declaratione incurrendis pœnis, eosdem homicidas, complices, & fautores statim capere, ac omnem exactissimam diligentiam, de qua per publica documenta fides etiam facere teneantur capi facere. Et si eos capere nequiverint, statim commissum homicidium Universitatibus, seu incolis, & habitatoribus Oppidorum circumvicinorum, ad quæ declinabunt, aut declinare poterunt, notificari, Communitates verò, & domini in temporalibus prædicti, ad quorum ditionem tales declinabunt, cum primum id ad eorum notitiam devenerit, eos apprehendere, seu apprehendi facere. Quod si non poterint, similiter id Universitatibus seu incolis, & habitatoribus vicinorum Oppidorum, & locorum, ad quæ declinabunt, aut verisimiliter declinare poterunt, insinuare, & captos ad eorum Judices ordinarios traducere, & tradere sub similibus pœnis teneantur & debeant, statuimus, ordinamus, inhibemus, & declaramus.

Facilius quibusvis dictæ Sedis Legatis, etiam de latere, ac Nuntiis, & Provinciarum Rectoribus, necnon nostris, & dictæ Romanæ Ecclesiæ Vicariis in temporalibus pro tempore existentibus, & præfatis Communitatibus omnem super absolutionibus homicidiorum hujusmodi per nos, & prædecessores nostros Romanos Pontifices, ac Sedem eandem, sub quavis forma, & verborum expressione concessam, approbatam, & innovatam, auctoritatem, & facultatem revocamus, cassamus, irritamus, & annullamus. Et si quando similes absolutiones per nos, & successores nostros Romanos Pontifices, ac Sedem præfata concedi contigerit, illas per judices, & officiales, ad quos pertinent, nisi trinæ literæ Apostolicæ, sub intervallo unius mensis pro singulis literis hujusmodi, cum expressa derogatione præsentium, desuper emanaverint, nullatenus admitti, vel observari volumus.

§. 10. Et ne facilitas veniæ incentivum præbeat delinquendi, quibusvis dictæ Sedis Legatis, etiam de latere, ac Nuntiis, & Provinciarum Rectoribus, necnon nostris, & dictæ Romanæ Ecclesiæ Vicariis in temporalibus pro tempore existentibus, & præfatis Communitatibus omnem super absolutionibus homicidiorum hujusmodi per nos, & prædecessores nostros Romanos Pontifices, ac Sedem eandem, sub quavis forma, & verborum expressione concessam, approbatam, & innovatam, auctoritatem, & facultatem revocamus, cassamus, irritamus, & annullamus. Et si quando similes absolutiones per nos, & successores nostros Romanos Pontifices, ac Sedem præfata concedi contigerit, illas per judices, & officiales, ad quos pertinent, nisi trinæ literæ Apostolicæ, sub intervallo unius mensis pro singulis literis hujusmodi, cum expressa derogatione præsentium, desuper emanaverint, nullatenus admitti, vel observari volumus.

Executores istius constituti.

§. 11. Quocirca dilectis filiis Francisco tit. S. Mariæ in Transiberim Presbytero Cardinali, nostro, & pro tempore existenti Camerario, Cameræ Apostolicæ Clericis, & Præfidentibus, ac universis, & singulis Legatis Provinciarum nostrarum, & aliis Rectoribus, & Gubernatoribus, ac Officialibus Civitatum, Terrarum, & partium prædictarum, nobis & dictæ Ecclesiæ mediate, vel immediate subiectarum, Motu simili mandamus, quatenus præfentes literas solemniter in singulis Provinciis, Civitatibus, Terris, & locis prædictis publicari, necnon omnia, & singula in eis contenta inviolabiliter observati faciant, & mandent. Contrafacientes quosvis, cujusvis status, gradus, ordinis, vel præminentie sint, sententias, censuras, & pœnas antedictas damnabiliter incurrisse declarent, & declarationem hujusmodi per eos

eo; faciendam, in libris malefactorum confectis, & ad notari mandent, & faciatis. Necnon ex istis predictis sententias a Ministris Justitie obique alicujus incursum irregularitatis exequi procurabit. Reales autem irremissibiliter exigat, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis. Necnon pro exactione poenarum pecuniarum hujusmodi contra Communicatos, & Universitates, ac eorundem inobedientium in temporalibus dominorum vassallos, propter eorum hujusmodi inobedientiam, represalias concedant, nec realiter, & cum effectu exequi faciant.

in illis, & non recedant a hujusmodi officio. App...

§. 12. Attentius hortantes, & requirentes in Domino Barones, & Domicellos, ac in temporalibus dominos dicti Regni, necnon illius Provinciarum, Civitatum, Terrarum, & locorum Gubernatores, & Officiales pro tempore existentes, ut prefatos homicidas, fautores, & complices capiant, & capi procurent, captosque ad Prefatos nostrarum Provinciarum, unde ipsi homicidae, fautores, & complices originem traxerint, conducant, & eis realiter consignari similiter cum effectu faciant.

in illis de...

§. 13. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis que dicti predecessores in prefatis eorum literis voluerunt non ob stare, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

in illis de...

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominice millesimo quingentesimo vigesimo quarto, Præ Idus Junii, Pontificatus nostri Anno primo.

XI.

Approbatio Congregationis Clericorum Regularium (qui deinde Theatini nuncupati sunt) cum elargitione omnium gratiarum, & privilegiorum Congregationis Canonico-rum Regularium Lateran.

Alia privilegia hic idem Pont. postea concessit inf. in const. 38. Dudum, aliaque dedit Pius V. in sua const. 31. Ad immarcescibilem.

in illis de...

Andream Avellinum hujus Congregationis Clericum inter Beatorum numerum retulit S.D.N. Urban. VIII. in ejus Const. 42. In Sede, inf. tom. 4.

CLEMENS PAPA VII. Venerabili fratri Io. Petro Episcopo Theatino, & dilecto filio Gaetano presbytero Vicentino, ac eorum sociis, & successoribus.

in illis de...

Exponi nobis nuper fecistis, quod vos, & nonnulli alii ejusdem propositi socii vestri, divina, ut creditur inspiratione ducti, cupientes cum majori animi quiete Deo servire, & illi magis pio desiderio adherere posse, tria substantialia religiose vite, paupertatis scilicet, castitatis, & obedientie vota emittere, & sub solito, ac communi habitu clericali in unum habitantes, & in communi viventes, ac Deo humiliter, & devote, quantum ipse dederit servientes, sub nostra, & Apostolicæ Sedis humili, & immediata subjectione, & speciali protectione, clericalem vitam ducere decrevistis, supplicarique nobis fecistis, ut de nostræ, atque hujus sanctæ Sedis Apostolicæ plenitudine potestatis, solitaque clementia, in præmissis benigne annuentes, de eis, quæ ad hujus vite propositum conducere, aut quomodolibet expedire videntur, vobis sociis, successoribusque vestris providere dignaremur.

in illis de...

§. 1. Nos, qui omnium Christi fidelium piis, & honestis desideriis libenter annuimus, vestrum in hac parte laudabile desiderium, plurimum in Domino commendantes, vestrisque hujusmodi supplicationibus inclinati, vobis, & cuilibet vestrum, ut quandocumque visum fuerit, possitis tria substantialia religiose vite, ut petitis, Paupertatis, Castitatis, & Obedientie vota pu-

blice emittere, & in manibus cujuscumque Presbyteri secularis, vel cujuscvis Ordinis regularis, solemniter profiteri, ac sub solito, & communi habitu clericali, subque nomine, & nuncupatione Clericorum Regularium in communi, ac de communi viventes, in locis religiosis, aut secularibus, prout vobis ab Illis, quorum loca ipsa fuerint, concessum fuerit, seu expedire videbitur, sub nostra, & sanctæ hujus Sedis Apostolicæ immediata subjectione, & speciali protectione in unum habitare.

Præpositum que eligendi.

§. 2. Atque ex vobis, inter vos singulis annis Superiorem eligere, Præpositum nuncupandum, qui usque ad triennium, & non ultra confirmari possit.

Alios ad religionem recipiendi.

§. 3. Aliosque quoscumque seculares clericos, quavis dignitate fulgentes, seu laicos, qui Deo inspirante, ad hujusmodi vite propositum, & communem vivendi modum sese conferre voluerint, recipere, & post annum probationem ad talem trium votorum professionem, in manibus Superioris, seu Præpositi emittendam, ad hujusmodi communem vivendi modum admittere.

Constitutiones, & facultatem concedis.

§. 4. Necnon statuta quæcumque, ordinationes, & constitutiones, de omnibus, & singulis, quæ ad hujusmodi vite propositum conducere, moresque & institutum honeste, & devote clericaliter vivendi concernere videbuntur, de Missis præcipue, & aliis divinis officiis, seu his canonicis, prout vobis melius videbitur celebrandis, & recitandis, licita tamen, & honesta, rationalia, & bonis moribus, & sacris canonibus non contraria, facere, edere, & pro tempore facta, & edita corrigere, reformare, & in parte vel in totum immutare, ac de novo alia, prout vobis expedire videbitur, instituire, & ordinare, ac juxta illa vivere, quæ postquam a vobis condita, edita, reformata, instituta, aut immutata, & ordinata, ac nobis, seu successoribus nostris exhibita fuerint, Apostolica auctoritate approbata, & confirmata sint, & esse censeantur.

Privilegia, & gratias Congregationis Canonico-rum Lateranensis elargitur.

§. 5. Et ut omnibus, & singulis privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, favoribus, concessionibus, & gratiis spiritualibus, & temporalibus, quibus potiuntur, & gaudent, aut in futurum potiuntur, & gaudebunt, Canonici Regulares Lateranensis Congregationis, personæ, & loca eorum, vos, personæ, & loca vestra uti, potiri, & gaudere possitis. Quorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & de verbo ad verbum insertis haberi volumus, ita ut literæ Apostolicæ super eisdem privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, concessionibus, & gratiis, eisdem concessis, vel pro tempore concedendis, mutatis dumtaxat nominibus, cognominibus, & invocationibus, & diebus, ad libitum vestrum expediri possint, perinde ac si illa omnia, & singula, non solum per clausulas generales, sed per eorum tenorem de verbo ad verbum expressionem, & insertionem, fuissent vobis per has nostras literas, sub hac ipsa die, expresse, & specialiter concessa, tenore præsentium ex certa nostra scientia, & ex Apostolicæ plenitudine potestatis, vobis, ac sociis, & successoribus vestris, in perpetuum concedimus pariter, & indulgemus, & ad præmissa omnia, & singula, quibuscumque impedimentis, & contradictionibus amotis, liberam, plenamque auctoritatem, & facultatem elargimur.

Tu sias concessa etiam fuisse privilegia omnium Ordinum, & signanter Societatis J. J. in bulla cit. in rub.

Contrariis derogat.

§. 6. Non obstantibus nomine, dignitate, & officio Episcopali, quæ Joanni Petro supradicto per alias nostras literas reservavimus, Apostolicisque aut aliis generalibus, aut specialibus constitutionibus, ordinationibus, etiam juramento, aut alia quavis firmitate roboratis, etiam si quæ specialiter, seu de verbo ad verbum exprimenta essent, quæ pro expressis haberi, & quibus quoad effectum præsentium dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus, aliisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

Dat. Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 24 Junii.

Dat. Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 24 Junii 1524. Pont. nostri Anno primo.

Declaratio circa expensas fieri permissas Militiæ de Calatrava, Ordinis Cisterciensis, de communi Thesauro dictæ Militiæ.

XII.

De

De hac Militia atque Thesauro, vide sup. in const. Julii I. Romani, & alia addende in const. i. Adriani VI. Dum infra.

CLEMENS EPISCOPVS Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romanus Pontifex ex injuncto sibi desuper Apostolica servitutis officio, ad ea libenter intendit per que singuli Christi fideles, sub Regularibus presertim Militiis, pro fidei Catholice defensione institutis militantes, expensas necessarias, & alia onera eis pro tempore incumbentia, absque aliquo conscientie scrupulo subire valeant, eorumque, & Catholicorum Regum desuper sibi supplicantium votis libenter annuit, prout id conspicit in Domino salubriter expedire.

Julius II. edidit 7. conf. de qua hic.

§. 1. Sane charissimus in Christo filius noster Carolus Romanorum Rex Illustris in Imperatorem electus, qui etiam Castellae, Legionis, Aragonum, & Utriusque Siciliae Rex per Sedem Apostolicam deputatus, Militiae de Calatrava Cisterciensis Ordinis, perpetuus Administrator extitit, suo, & dilectorum filiorum universorum Priorum, Praeceptorum, Fratrum, & Militum dictae Militiae hujusmodi, per dilectum filium Ramirum Nunez de Aguilera Praeceptorem domus de Mestanca, Militiae, & Ordinis praedictorum, Toletanae Diocesis, Nuntium suum super hoc ad nos destinatum, nuper nobis exposuit, quod postquam olim pro parte clarz mem. Ferdinandi Aragonum, & Siciliae praedictorum tunc Regis, ac ejusdem Militiae perpetui Administratoris per Sedem eandem etiam deputati, felices recordationis Julii Papae II. praedecessori nostro expositum fuerat, &c.

Postea ex Thesauro suo hac Militia de Calatrava, in casibus hinc vel inde expensae consuevit, sed pro conscientia securitate hujus Pont. permisso petiunt.

§. 2. Dicta Militia ex tunc Thesauro ipsum juxta formam statutorum, ordinationum, & literarum praedictarum habere. Et licet exinde omnes, & singulas expensas pro necessitatibus, negotiis, rebus, honore, & utilitate ejusdem Militiae, ac illius Monasteriorum, & locorum, illorumque onerum eis pro tempore incumbentium necessarias supportare, & facere consueverint, prout facere potuisse credunt: tamen ipsi, vel eorum aliqui, qui timorate, & scrupulose conscientiae existunt, pro eorum conscientiarum tutiori cautela, illas, quas hactenus facere consueverunt, & alias similes, vel dissimiles necessarias expensas, sive sint pro defensione, & protectione praedictis, sive etiam pro Monasteriis, & aliis locis dictae Militiae, eorumque fabricis, aut etiam pro expeditione quarumcumque literarum, etiam Apostolicarum, in favorem Militiae, & Monasteriorum, locorum ac personarum praedictorum expediendarum, ac satisfactione, seu remuneratione illorum, qui pro earum expeditione, ac aliis eorum, & singulorum rebus, negotiis, utilitate vel honore auxilium, consilium, vel favorem praestiterint, & aliorum onerum eis pro tempore incumbentium supportatione, & ex Thesauro praedicto, juxta providam ordinationem, deliberationem, & consilium Caroli Regis in Imperatorem electi, & pro tempore dictae Militiae Administratoris, seu Magistri, & Capituli Generalis, vel Seniorum, Priorum, Praeceptorum, Fratrum, & Militum dictae Militiae Administratoris, liberè facere cuperent. Quare pro parte Caroli Regis in Imperatorem electi, seu Administratoris, ac Priorum, Praeceptorum, Fratrum, & Militum modernorum praedictorum nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus eis in praemissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic idem Pontifex de Thesauro expensas de quibus loquitur, serio modo fieri indulget.

§. 3. Nos igitur eorum laudabili desiderio in praemissis annuentes, ac Priores, Praeceptores, Fratres, & Milites modernos praedictos, eorumque singulos, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis, à jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existant, ad effectum praesentium dimittat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica tenore praesentium, Carolo Regi in Imperatorem electo, & Administratori, ac

pro tempore eadem Magistro, seu Administratori, necnon Majori, & aliis Praeceptoribus, Prioribus, Fratribus, & Militibus moderatis, & pro tempore existentibus Militiae hujusmodi, quod ipsi de cetero perpetuis futuris temporibus omnes, & singulas expensas, tam pro Militia, quam Monasteriis, & aliis locis, eorumque fabricis; rebus, & personis praedictis, quam etiam pro expeditione quarumcumque literarum etiam Apostolicarum pro eis, & aliorum singulis, ac aliorum onerum eis incumbentium, necnon satisfactione, remuneratione, & recompensatione illorum, qui in illis, & aliis eorum negotiis, rebus, commodo, utilitate, favore, honore, vel oneribus suis, aliquid fecerint, aut ad id faciendum consilium, consensum, & favorem praestiterint, ex Thesauro praedicto, de consilio Capituli Generalis, vel saltem Diffinitorum, aut Seniorum illius, facere libere, & licite valeant: indulgemus, ac ipsae expensae si pro tempore factae, quando videlicet per Carolum Regem in Imperatorem electum modernum, ac pro tempore existentem, Administratorem, vel Magistrum, de Diffinitorum, & Seniorum in ejus Curia pro tempore residentium, & quando verò per Diffinitores, & Seniores, aut Capitulum praedictos, etiam modernos, & pro tempore existentes de Caroli Regis in Imperatorem electi Administratoris moderni, & Magistri pro tempore etiam existentium praedictorum ejusdem Militiae factae fuerint, bene factae sint, & esse censentur, ac pro bene factis habeantur, & reputentur, statuimus, & ordinamus, ac literas praedecessoris hujusmodi etiam ad praemissa extendimus & ampliamus.

Quibus que no stantibus

§. 4. Non obstantibus praemissis, & Apostolicis, ac Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac Militiae, & ordinis, eorumque Monasteriorum, & locorum praedictorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus omnibus, quae idem praedecessor noster in dictis literis voluit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo vigesimo quinto, Idibus Januarii, Pont. nostri Anno secundo.

Privilegia, indulgentiae, & exemptiones Auditorum Rotae Romanae.

Confirmationem, & extensionem habes inf. in const. 12. Pauli III. Romani. Moderationes verò vide in Pii V. const. 73. Sacrosanctum, & in aliis bullis citatis hic in apostillis. Et de aliis Rotam concernentibus, indicabo plenè in Pii IV. const. 44. In throno.

CLEMENS EPISCOPVS Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Convenit aequitati Romani Pontificis digna pro meritis praemia compensantis, illis potiores gratias, & favores impartiri efficaciter, qui non solum pro ipso Romano Pontifice, sed etiam pro universali Ecclesia, ac Sedis Apostolicae honore, & personis ad illam confluentibus justitia ministranda graviora sollicitudinis studia prompta voluntate jugiter perferre, & facti evidentia designante, majora eidem Sedi devotionis obsequia studiosius impendere dignoscuntur, ut exinde eorum devotio augeatur, & fides illorum cunctis plenius innotescat, ac alii eorum exemplo ad similia propensus excitentur.

Eximio

§. 1. Hinc est quod nos debita consideratione pensantes continuos labores quos dilecti filii causarum Palatii Apost. Auditores, & eorum Locatenentes, nunc & pro tempore existentes, circa causas ipsas audiendas, & sine debito decidendas ad publicam utilitatem, & ejusdem Rom. Pontificis honorem permaximum in dies noscuntur sustinere, ac propterea volentes eos, qui etiam nostri, & Rom. Pontificis pro tempore existentis Capellani existunt, condignis favoribus, & praerogativis prout debitum reputamus prosequi.

Causa consuetud.

§. 2. Motu proprio non ad ipsorum Auditorum, & Lateranen. vel aliorum pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, cum eisdem Auditoribus, & Locatenen. nunc, & pro tempore existentibus, ac eorum singulis, ut quæcumque quatuor curata, seu alias invicem incompatibilia secularia, aut uno, vel duobus, seu tribus ex eis, seu absque illis unum cum cura vel sine cura, cujusvis etiam Cluniacen. vel Cisterciën. Ordinis regulare, necnon quæcumque alia tria similia vel dissimilia sub singulis tribus tectis quorumcumque trium Cathedralium, etiam Metropolitanarum, vel Collegiatarum, aut aliarum Ecclesiarum consistentia, alias se invicem, & cum dictis incompatibilibus beneficiis compatientia beneficia Ecclesiastica, etiam si alterum beneficium sub eisdem tectis consistentium cum cura, aut quomodolibet eorum Canonicatus, & præbenda, & tam illa quam incompatibilia secularia, dignitates, personatus, administrationes, vel officia in Cathedralibus etiam Metropolitanis post Pontificales majores seu Collegiatis Ecclesiis hujusmodi principalis, aut tria ex eis Parochiales Ecclesiæ vel earum perpetuæ Vicariæ, seu talia mixtim, Regulare verò, beneficia hujusmodi Prioratus, præposituras, dignitates, dignitas etiam Conventualis, personatus, administratio vel officium fuerint, & ad Prioratum, præposituram, præposituram, dignitates, personatus, administrationes vel officia hujusmodi consueverint, qui per electionem assumi, eisque cura imminet animarum, si eisdem Auditoribus, & Locatenentibus alias canonicè conferantur, aut ipsi eligantur, præsententur, vel alias assumantur ad illa, & instituantur in eis, recipere, & insimul secularia in titulum, ac regulare in commendam sub eisdem tectis consistentia, videlicet si duo Canonicatus, & duæ præbendæ ac totidem dignitates, personatus, administrationes, vel officia ad annum à die habitæ pacificæ per eos utriusque illorum possessionis computandum dumtaxat. Si vero alia fuerint, ac incompatibilia secularia, necnon regularia, beneficia hujusmodi quoad vixerint retinere, illaque simul vel successivè, simpliciter vel ex causa permutationis, quoties eis placuerit dimittere, & eidem commendæ cedere, ac loco dimissi vel dimissorum aliud vel alia simile vel dissimile, aut similia vel dissimilia beneficium seu beneficia Ecclesiastica vel Ecclesiastica, quatuor dumtaxat curata seu alias invicem incompatibilia secularia, aut cum uno vel duobus seu tribus ex eis, vel absque illis unum cum cura vel sine cura, cujusvis etiam Cluniac. & Cisterciën. Ordinis regulare, necnon quæcumque tria alia similia vel dissimilia sub singulis tribus tectis quorumcumque trium Ecclesiarum consistentia alias, ut præfertur, compatientia similiter recipere, & insimul secularia in titulum, regulare in commendam sub eisdem tectis consistentia, videlicet si duo Canonicatus, & duæ præbendæ, aut totidem dignitates, personatus, administrationes, vel officia ad annum, ut præfertur, computandum. Si verò alia fuerint, ac incompatibilia, necnon regulare beneficia hujusmodi, dummodo inter ipsa quatuor incompatibilia secularia plures quam tres parochiales Ecclesiæ, vel eorum perpetuæ Vicariæ, & sub singulis tribus tectis consistentia post dictum annum duo Canonicatus, & duæ præbendæ, aut totidem dignitates, personatus, administrationes, vel officia, ac regulare beneficia hujusmodi officium claustrale non existant, quoad vixerint, ut præfertur, retinere, necnon debitis, & consuetis ipsius regularis beneficii supportatis oneribus, de residuis illius fructibus, redditibus, & preventibus, sicut illud in titulum pro tempore obtinentes de illis disponere, & ordinare potuerunt seu etiam debuerunt (alienatione tamen quorumcumque bonorum immobilium, & pretiosorum mobilium dicti regularis beneficii eis penitus interdicta) disponere, & ordinare liberè & licitè valeant. Ac quod ipsi Auditores, & Locatenentes, ac eorum singuli, naturales in omnibus regnis, dominis, & provinciis existant, ac in ipsis, & eorum singulis quæcumque, quotcumque, & qualicumque cum cura, & sine cura beneficia Ecclesiastica, secularia, & regularia, etiam ut præfertur, qualificata alias eis canonicè

Bullar. Mag. Tom. 1.

conferenda, perinde ac si ibidem oriundi, & nati fuissent, etiam recipere, & retinere liberè, & licitè possint, ac de illis aut qualitate locorum in eorum literis mentionem facere minime teneantur. Quodque ratione quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum curatorum, seu ex statuto, fundatione, aut alias factos etiam Presbyteratus ordines requirentium per eosdem Auditores, & Locatenentes, ac eorum singulos pro tempore obtentorum usque ad septennium à fine anni à jure concessi computandum, ad aliquem ex sacris ordinibus hujusmodi promoveri minime teneantur, nec ad id à quoquam invitari coactari possint, auctoritate Apostolica tenore præsentium de specialis dono gratiæ dispensamus, eisque pariter indulgemus.

§. 3. Et insuper præfatis Auditoribus, & Locatenentibus, & eorum cuilibet, ut omnes, & singulas utriusque sexus personas quorumcumque Parochialium Ecclesiarum, ac dignitatum, vel aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum curam animarum habentium per eos pro tempore obtentorum, per se ipsos vel alios ab eis deputandos earundem personarum confessionibus diligenter auditis, in omnibus, & singulis casibus in quibus Ordinarii locorum de jure vel consuetudine absolvere possint, quoties ad eos confessionis causa confugerint absolvere, eisque poenitentiam salutarem injungere.

§. 4. Necnon de omnibus, & singulis bonis mobilibus, & immobilibus ubilibet consistentibus, cujuscumque quantitatis, & qualitatis, etiam si in pecunia fuerint, quæ ad eos, & eorum quemlibet, etiam Archiepiscopos, vel Episcopos, etiam ratione suarum quibus nunc præesse dignoscuntur, aut aliarum Cathedralium, etiam Metropolitanarum, ad quas eos transferri contigerit Ecclesiarum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, secularium, & regularium, obtentorum & obtinendorum quomodolibet pertinent, & pertinebunt, acquisitis, & acquirendis, tam in vita quam etiam ultima voluntate eorum inter consanguineos, & alias quascumque personas, ac loca, necnon pro expensis funerum, ac remuneratione eorum qui sibi viventibus servierint disponere, erogare, testari, codicillari, ac illas alias in pios, & quoscumque alios, tamen licitos usus prout eis videbitur expedire, convertere liberè, & licitè valeant.

§. 5. Ac prædicta necnon omnia, & singula alia beneficia Ecclesiastica cum cura, secularia, & quorumvis Ordinum regularia per ipsos Auditores, & Locatenentes, ac eorum singulos in titulum, & commendam, ac invicem seu aliàs ad eorum vitam unita, pro tempore obtenta, necnon in quibus, & ad quæ jus eisdem Auditoribus, & Locatenentibus competit, & competere poterit in futurum, ac de quibus eis provisum, etiam illorum possessione non habita, seu provideri mandatum, vel concessum fuerit, simpliciter aut pro alio vel aliis simili, vel dissimili, aut similibus, vel dissimilibus beneficio seu beneficiis Ecclesiastico, vel Ecclesiasticis, cum quibusvis personis cum eis permutare volentibus, ac causa permutationis hujusmodi, in qua tamen nulla illicita pactio, seu simoniaca pravitas interveniat, in quorumcumque ordinatum locorum, aut Canonicorum Metropolitan. vel aliarum Cathedralium Ecclesiarum, seu aliarum personarum in dignitate Ecclesiastica constitutarum ad id per eos eligendorum, vel eligendarum manibus extra Romanam Curiam, præfata sedis vel cujusvis alterius licentia super hoc minime requisita resignandi, commendis, necnon juri, & concessionibus etiam literis Apostolicis non concessis cedendi, ac dissolutioni unionum hujusmodi consentiendi, ipsisque Ordinariis, Canonicis, & personis in dignitate constitutis, resignationes, & cessiones hujusmodi ab eisdem Auditoribus, & Locatenentibus simpliciter vel ex eadem causa etiam permutantibus personis ex dicta causa dumtaxat extra eandem Curiam auctoritate prædicta recipiendi, & admittendi, ac uniones, annexiones, & incorporationes prædictas dissolvendi. Necnon ea quæ simpliciter resignaverint, & quorum commendis, aut juri, & concessionibus cesserint, seu unionum dissolutioni consenserint personæ, seu personis idoneæ, vel idoneis ad id per ipsos Auditores, & Locatenentes nominandæ, seu nominandis,

Facultas absolvendi sine Ordinariis.

Testandique etiam de bonis acquisitis au beneficiis.

Revocantur etiam in Pro. & cit. in sub. cum illis ibi not.

Transferenda etiam resignandi beneficia &c.

Hoc revocantur in Pro. & cit. in sub. ibidem.

K K K

minandis, quæcumque, quotcumque, & quascumque beneficia Ecclesiastica obtinentibus, & expectantibus, quibus, & non aliis, etiam si ante resignationes seu cessiones hujusmodi per eos nominata fuerint, conferti possint, & quæ ex eadem causa cum eis permutantibus. Quæ verò ipsæ compertantes personæ resignaverint beneficia hujusmodi, etiam si, ut præfertur, qualificata, & cum permutantium hujusmodi similem facultatem non habentium beneficia hujusmodi dispositioni Apostolicæ generaliter reservata seu affecta fuerint, eisdem Auditoribus, & Locatenentibus conferendi, & de illis etiam providendi, ac omnia, & singula alia in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, ac exequendi plenam, & liberam auctoritate, & tenore prædictis motu simili facultatem concedimus.

Privilegium circa residentiam. Revocationem vide in cap. 91. Pii IV. In summa, cum ibi ut.

§. 6. Ac eisdem Auditoribus, & Locatenentibus, & eorum singulis, etiam in dicta Curia aut aliquo beneficiariorum Ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, per eos pro tempore obtentorum residendo, in aliis beneficiis Ecclesiasticis similiter per eos in quibusvis Ecclesiis sive locis pro tempore obtentis residere minime teneantur, nec ad id inviti compelli possint. Et nihilominus omnes, & singulos fructus, redditus, & proventus beneficiariorum prædictorum, etiam ut præfertur qualificatarum, cum ea integritate (quotidianis distributionibus dumtaxat exceptis) liberè percipere valeant, cum qua illos perciperent si in eisdem beneficiis personaliter residerent, dictisque beneficiis per Capellanos seu Vicarios idoneos ad eorum nutum amovibiles in divinis deservire, & animarum curam illis imminenter exercere, ac quæcumque Ecclesiastica Sacramenta ministrari facere quoties opus fuerit, Diocæsani loci, & cujusvis alterius licentia super hoc minime requisita, liberè, & licitè valeant, nec ad residendum in illis per quempiam cogi possint.

Facultas recitari di horas canonicas horis propriis.

§. 7. Eisque, & eorum cuilibet, ut quoad vixerint, quoties eis placuerit per se ipsos, aut cum uno, vel duobus sociis etiam familiaribus suis per eos pro tempore eligendis horas canonicas diurnas pariter, & nocturnas, ac alia divina officia secundum usum, & morem Romanæ Ecclesiæ, etiam anticipatis, vel postpositis horis dicere, & recitare liberè, & licitè valeant. Nec ipsi aut eligendi socii hujusmodi ad alium usum super hoc observandum teneantur, nec ad id à quoquam etiam ratione beneficiariorum Ecclesiasticorum per eos pro tempore obtentorum inviti possint coartari.

Facultas eligendi Confessores, qui in casibus reservationis (exceptis) absolvere possint. Quod declaratur hic in fine.

Et intellige ut in Clem. VIII. cap. 115. Quæcumque.

§. 8. Quodque ipsi, & eorum singuli aliquem Presbyterum sæcularem, vel cujusvis Ordinis regularem in eorum possint, & quilibet eorum possit eligere confessorem, qui vita eis comite in casibus dictæ Sedi reservatis (præterquam offensæ Ecclesiasticæ libertatis, criminum hæresis, rebellionis, aut conspirationis in personam, vel statum Romani Pontificis, seu Sedem Apostolicam, falsitatis literarum Apostolicarum, supplicationum, & commissionum, invasionis, deprædationis, occupationis, devastationis terrarum, & maris, dictæ Romanæ Ecclesiæ mediata, vel immediata subditorum, offensæ personalis in Episcopum, vel alium Prælatum prohibitionis devolutionis causarum ad Romanam Curiam, delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, semel singulis annis, & quoties de eorum morte timendum extiterit, in aliis verò quoties fuerit opportunum confessione eorum diligenter audita pro commissis eis debitam absolutionem impendat, & iungat poenitentiam salutarem, necnon vota quæcumque (ultramano, liminum Apostolorum Petri, & Pauli, ac S. Jacobi in Compostella, ac Castitatis, & Religionis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare valeat, quodque confessor quem duxerit eligendum, omnium peccatorum suorum de quibus corde contriti, & ore confessi fuerint, etiam semel singulis annis, & quoties de eorum morte timendum fuerit, ut præfertur, plenariam remissionem à pœna, & culpa eis in sinceritate fidei, unitate Romanæ Ecclesiæ, ac obedientia, & devotione nostra, & successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium permissentibus dicta auctoritate Apostolica concedere possint.

fit, sic tamen quod idem confessor de eis, de quibus fuerit alteri satisfactio impendenda, eis per eos, si supervixerint, vel alios si forsan tunc transferint, faciendam iungat, quam ipsi vel illi facere teneantur.

§. 9. Liccatque eis habere altare portatile cum debitis reverentia, & honore, super quo in locis ad hoc congruentibus, & honestis, sine juris alieni præjudicio, & cum qualitas negotiorum pro tempore ingruentium id exegerit, & antequam elucescat dies, circa tamen diurnam lucem. Et si forsan ad loca interdicto Ecclesiastico tam ordinaria, quam Apostolica auctoritatibus supposita ipsos declinare contigerit, in illis, clausis januis, non pullatis campanis, & submissa voce, excommunicatis, & interdictis exclusis, in eorum & familiarium suorum domesticorum, ac sex aliarum personarum utriusque sexus per eos, & eorum quemlibet eligendarum præsentia, dummodo ipsi, vel illi causam non dederint interdicto, nec id eis contigerit quod specialiter interdicti possint, per se ipsos qui Presbyteri fuerint, aut proprium vel alium sacerdotem idoneum sæcularem, vel regularem, Missas, & alia divina officia celebrare, seu celebrari facece, & Ecclesiastica Sacramenta recipere, ac eorum tempore interdicti hujusmodi decedentium corpora Ecclesiasticè tradi possint sepulturæ, etiam cum aliqua funerali pompa.

Privilegium celebrandi ante diem in locis interdictis. Hic infra declaratur.

§. 10. Et insuper duas Ecclesias, seu duo vel tria altaria in locis ubi ipsos Auditores, & Locatenentes, ac eorum quemlibet pro tempore morari contigerit, per eos, & eorum quemlibet pro tempore eligendas, seu eligenda singulis diebus Quadragesimalibus, & aliis anni temporibus, & dum in Curia residerint, eorum propriam Capellam, diebus tamen audientia, visitando, singulas indulgentias, & peccatorum remissiones consequantur, quas consequerentur si ipsi eisdem temporibus, & diebus Basilicas, & Ecclesias Stationum Urbis, & extra eam ad id deputatas personaliter visiterent.

Facultas sequendi rationes propriam Capellam visitando.

§. 11. Eisque & eorum cuilibet, ac eorum familiaribus prædictis, vel diebus, & temporibus quibus usus carni, ovorum, casei, butyri, & aliorum lacticianorum est prohibitus, eisdem ovis, caseo, butyro, & aliis lacticianis, ac de utriusque Medici consilio carnibus absque conscientia scrupulo uti, & vesci.

Facultas carnium.

§. 12. Ipsique Auditores, & Locatenentes nunc, & pro tempore existentes, ac eorum singuli literas gratiarum expectatarum, quoties eas generaliter concedi contigerit, absque aliqua signatura desuper expedienda in prima earum expeditione ad tres collationes per eorum quemlibet eligendas, & tria beneficia cujuscumque taxæ, seu annui valoris illorum fructus, redditus, & proventus fuerit, etiam si unus ex dictis beneficiis alias sub eorundem Auditorum, eorumve Locatenentium gratis expectativis, eorumve collationum, mutationibus, revalidationibus, & extensionibus pro tempore comprehensis eidem dispositioni Apostolicæ ex quavis causa, præterquam ratione vocationis illius apud Sedem prædictam aut familiaritatis, continuæ commensalitatibus nostræ, & tunc viventis Romani Pontificis, aut cujus tempore vacationis ad id consensus requirendus foret alicujus dictæ Ecclesiæ Cardinalis generaliter reservatum, vel ex generali Apostolica reservatione, ac aliis quomodolibet affectum fuerit expedire, & ipsum beneficium sic generaliter reservatum seu affectum acceptare, consequi, & obtinere, necnon beneficia sub hujusmodi gratis expectativis, & illarum collationum mutationibus, revalidationibus, & extensionibus comprehensa, etiam in eorum à dicta Curia absentia per procuratorem tam in dicta Curia, quam extra eam, etiam in genere acceptare, & de illis etiam provideri facere, ac alias diligentias requisitas per se, vel alios facere, ac instrumenta in specie ex suis notis generalibus acceptationum, & aliarum diligentiarum prædictarum extrahi facere, & obtinere, ac Notarii sic in genere rogati instrumenta in specie ex suis notis generalibus desuper facta ad instantiam Auditorum, & Locatenentium prædictorum, ad quos id concernet extrahere dumtaxat, & publicare possint respectivè, & debeant.

Privilegium circa expectationes. Tu vid. dispositionem Pii IV. in cap. 73. Sacrosanctum.

§. 13. Et ad satisfaciendum regulæ sive constitutioni de publicandis acceptationibus, & provisionibus, ac illis

Indulgentia forma.

illi, incimandis possessoribus, seu eis ad iudicium evocatis pro tempore editis, etiam ratione praedictarum expectativarum, aut aliarum gratiarum, & reservationum quarumcumque minime teneantur, ac eorum fratres, & nepotes, cum descendentes quam Collaterales, ac amicos seu benevolos, & familiares ipsorum in toto, vel in parte, aut simpliciter, vel quoad unam, vel plures seu singulas gratiarum expectativarum eis pro tempore concessarum, & illarum mutationum, revalidationum, & extensionum collationis prosequendis antelationibus, praerogativis, privilegiis, & indultis eisdem Auditoribus, & Locatenen. in affectatione beneficiorum vigore gratiarum huiusmodi acceptandorum pro tempore concessis, loco sui nominare, & quod sic nominatis praerogativis Auditoribus & Locaten. concessis, & concedendis huiusmodi in affectationibus beneficiorum Ecclesiasticorum sub collationibus ad quos nominati fuerint comprehensorum, quae vigore literarum desuper consociendarum duxerint acceptanda, uti, potiri, & gaudere, ac in omnibus, & singulis quibus ipsi Auditores, & Locatenentes immediate praerferuntur (dilectis filiis literarum Apostolicarum de Majori praesidentia Abbreviatoribus, & eorundem literarum Scriptoribus dumtaxat exceptis) immediate praerferri, & anteferri valeant, ac si ejusdem Palatii Auditores vere, & non fictae, aut aggregati per privilegium existerent, ita tamen quod Auditores ipsi suas gratias expectativas, ac illarum extensiones, & collationum mutationes, seu revalidationes prosequentes, praefatis nominatis etiam qualitercumque qualificatis omnino praerferantur, & praerferri debeant.

§. 14. Quodque singuli Auditores, & Locatenen. praefati qualicumque provisionum, commendarum, dispensationum, unionum ad vitam, praerfectionum, reservationum fructuum, pensionum, & aliorum quorumcumque ac facultatum, mandatorum, gratiarum, & indultorum, ac alias literas gratiam, vel iustitiam seu iustitiam concernentes a Sede praedicta, etiam ratione quarumcumque dignitatum etiam Episcopali, Archiepiscopali, & Monasteriorum, aliorumque beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcumque pro tempore per eos a nobis, & successoribus nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, ac Sede praedicta qualitercumque impetrandas, ac sibi etiam motu simili, & ex certa scientia concedendas, & de personis eorum consistorialiter faciendas in dilectorum filiorum Abbreviatorum, Scriptorum bullarum, ac registri, necnon qui etiam de nostris Apostolicis gratis expectativis taxam recipiunt, Sollicitatorum literarum Apostolicarum, necnon Secretariorum & Procuratorum Audientiae nostrae literarum contradictarum, ab aliis quibusvis dictae Curiae officiis gratis, cum subscriptione videlicet (gratis pro Auditore, seu Locumtenente Rotae) per Rescribendum literarum earundem faciendis expedire possint, sint, debeant, dicta auctoritate Apostolica earundem tenore praesentium, motu simili pariter indulgemus, Mandantes nunc, & pro tempore existentibus literarum praedictarum Rescribendario, & aliis Scriptoribus, & Abbreviatoribus, Sollicitatoribus, Secretariis, dictae Audientiae Procuratoribus, & quibusvis aliis dictae Romanae Curiae officialibus expeditioni literarum huiusmodi pro tempore Praesidentibus, & Ministris, sub excommunicationis latae sententiae, privationis & suspensionis suorum officiorum, & perceptionis emolumentorum eorundem poenis, per eos ad quos pertinuerit, & qui eas gratis subscribere, vel concedere noluerint eo ipso incurrendis absque alio nostro aut successorum nostrorum, & Sedis praedictae ulteriori mandato, eas gratias subscribant, & per omnia usque ad plumbum, & alia necessaria inclusive omni contradictione, & dilacione cessante expediant.

§. 15. Propterea Auditores, & Locatenentes praedictos nunc, & pro tempore existentes, ac eorum quemlibet, ipsorumque beneficia, & officia Ecclesiastica, ac bona quaecumque quae obtinent, & possident, & in futurum obtinebunt, & possidebunt, sub beati Petri, & Sedis praedictae, ac nostra protectione, auctoritate Apostolica, & tenore supradictis pari motu suscipimus, & ab omni jurisdictione, correctione, visitatione, dominio, superioritate, & potestate quorumcumque Legatorum, etiam de latere, ac Archiepiscoporum, Episcoporum, Praelatorum, & Ordinariorum, illorumque Vicariorum, Officialium, Locatenentium, & Iudicum etiam a dicta Sede deputatorum nunc, & pro tempore existentium.

§. 16. Ipsosque ac eorum res, & bona propria, tam in Urbe quam extra eam, a solutione, & exactione quarumcumque decimarum, etiam Apostolica auctoritate praedicta pro tempore impositarum, pedagiorum, gabelarum, & quorumcumque aliorum onerum, tam ordinariarum quam extraordinariarum ubicumque locorum existentium liberamus, liberosque, immunes, & exemptos omnino facimus, constituimus, & deputamus, & declaramus. Ita quod Legati, Archiepiscopi, Episcopi, Praelati, Ordinarii, Vicarii, Officiales, Locatenentes, & Iudices praedicti, etiam ratione delicti seu contractus, aut rei de qua ageretur, ubicumque committatur delictum, in eatur contractus, aut res ipsa consistat, nullam in eos aut eorum aliquem seu illorum beneficia, officia, & bona huiusmodi, jurisdictionem, correctionem, visitationem, dominium, superioritatem, & potestatem exercere, aut excommunicationis, aliave sententias, censuras, & poenas proferre. Nec exactores decimarum, gabelarum, pedagiorum, & onerum huiusmodi eos ad aliquam solutionem cogere, compellere, & coartare, aut quicumque alii cuiuscumque dignitatis, status, conditionis, & praerogativae Ecclesiasticae, vel mundanae existant, eos super praerogativis, aut illorum usu, etiam praetextu cuiuscumque criminis, vel delicti facti, vel perpetrati ex eorum officio, vel ad instantiam quorumcumque directe vel indirecte, quovis quaesito colore, vel ingenio molestare, aut alias quomodolibet impedire quoquo modo praesumant.

§. 17. Decretentes, & declarantes praesentibus literis, necnon praerogativis, & aliis privilegiis, & indultis quibuscumque eisdem Auditoribus, & Locatenentibus pro tempore concessis, ex quavis etiam necessario expressa causa, vel occasione per nos, & Sedem eandem in genere, vel in specie, etiam per constitutiones Apostolicas, seu Cancellariae Apostolicae regulas, etiam consistorialiter pro tempore editas, aut quaecumque alias literas Apostolicas, etiam quod tenores, & formae illorum habeantur pro expressis, seu alias clausulas, & decreta quaecumque in se continentes, etiam quibusvis dictae Curiae Officialibus, etiam praerogativis Scriptoribus pro tempore concessis, seu etiam vigore implicitae derogationis latissime extendere in supplicationibus desuper pro tempore signatis appositae derogari, seu illa revocari, cassari, suspendi, aut in aliquo alterari, seu revocata, suspensa, vel alterata censeri. Aut ipsos Auditores, & Locatenentes, sub eisdem clausulis comprehensos, vel eos illarum praetextu, nisi in eisdem desuper pro tempore signatis supplicationibus illorum omnium nomina propria, & cognomina specificae expressa fuerint, exprimi non posse, sed semper eosdem Auditores, & Locatenentes ac in eis concessa privilegia, indulta, & literas huiusmodi ab illis exceptos, & excepta, ac privilegia, indulta, & literas eis concessa praedicta valida, & efficacia existere, & ipsis Auditoribus, & Locatenentibus suffragari, & quidquid in contrarium pro tempore factum fuerit, pro non facto haberi debere, necnon ex tunc de novo eo ipso concessa, & innovata, ac in pristinum statum restituta, reposita, & plenarie reintegrata esse, & censeri.

§. 18. Sicque in praerogativis omnibus, & singulis per quoscumque Iudices, & Commissarios, etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, & Palatii huiusmodi causarum Auditores in qualibet causa & instantia, sublata eis, & eorum cuiuslibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiti debere, irritum quoque, & inane si secus super iis a quocumque quavis auctoritate, etiam per nos, & Sedem praedictam scienter, vel ignoranter attentari contigerit.

§. 19. Quocirca Curiae causarum Camerae Apostolicae generali Auditori, & dictae Urbis Governatori, ac in eadem Urbe, & ejus districtu nostro in spiritualibus Vicario generali pro tempore existentibus per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo,

ad pro-
mas bene-
runt.
habes vo-
luntatem in
per XIII.
75. Hu-
dem.
in no-
infra-
ratum.

adum pro-
is gratis
is expe-
di.

adulsum
comptimis
Ordina-

Prudens
exemptionis
d. c. imis
bellis, &c.
Moderatio-
nem d. d. infu-
in Pauli V.
conf. 3. in
maximus
ibi not.

Clavis
sunt
jus con-

Declaratio
ri. an.

Exec. audito-
istius conf.

aut unus eorum per se vel alium seu alios presentes literas, & in eis contenta quaecumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum Auditorum, & Locatenentium, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra eisdem praesentes, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari, ipsoque Auditores, & Locatenentes nunc, & pro tempore existentes illis pacifice gaudere, necnon fructus praedictos ejus juxta dicti indulti de illis percipiendis in absentia hujusmodi tenorem integre ministrari, non permittentes eos per locorum Ordinarios, & dilectos filios Ecclesiarum praedictarum Capitula, seu quoscumque alios ad residendum in eisdem Ecclesiis sive locis compelli, aut alias super praemissis contra praesentium tenorem quomodolibet indebite molestari, contradicere, molestatores quoslibet, & rebelles per censuras, & poenas Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris remedia appellatione postposita compescendo, invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis.

Clausula derogatoria.

§. 20. Non obstantibus si dicti Auditores & Locatenentes in eisdem Ecclesiis, sive locis primam non fecerint residentiam personalem. Ac super idiomate quoad Parochialem Ecclesiam, & de non concedendo alicui gratiam expectativam extra nationem suam, ac non acceptando vigore cujusvis gratiae expectativae aliquod beneficium generaliter reservatum seu affectum, necnon de insinuandis & publicandis acceptationibus beneficiorum vigore gratiarum expectatarum acceptatorum, & aliis diligentis faciendis pro tempore editis, dictae Cancellariae regulis, ac fel. rec. Bonifacii VIII. contra exemptos edita, quae incipit, Volentes, ac etiam per quam concessionem de fructibus in absentia percipiendis sine praesensione temporis fieri prohibentur, necnon quae incipiunt, Sicut bonus pastor, & quibus disponitur, quod nullus vigore facultatum per Sedem praedictam pro tempore concessarum aliqua beneficia Ecclesiastica resignare possit, nisi illorum possessionem pacificam per quatuor menses habuerit, & nihilominus beneficia ipsa in odium resignantium vacare censentur eo ipso, Sixti IV. & Innoc. VIII. ac per quas tertia pars omnium bonorum, de quibus per quoscumque Praelatos vigore quarumcumque facultatum eis per Sedem praedictam concessarum testari, seu alias disponi contigerit, Camerae praedictae Apostolicae pro illius necessitatibus applicata dicitur, Alexandri, Sixti, & aliorum quorumcumque Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum, ac Lateranensium, etiam novissime celebrati, & generalis Conciliorum, & quibusvis aliis Apostolicis, necnon Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac quibusvis per nos de nostrorum, & dictae Romanae Ecclesiae Cardinalium familiarium continuorum commendationum, & aliis beneficiis Ecclesiasticis per nos, & Sedem eandem factis, & pro tempore faciendis specialibus, vel generalibus reservationibus, affectionibus, necnon legibus Imperialibus, & municipalibus, ac Regnorum, Provincialium, Ecclesiarum, Monasteriorum, & locorum in quibus incompatibilia, & alia secularia, ac regularia beneficia hujusmodi forsitan fuerint, seu a quibus ipsa regularia beneficia dependere contigerit, & Ordinum quorum illa extiterint juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Regnis, Provinciis, Ecclesiis, Monasteriis, & locis, ac etiam Cluniacensium, & Cisterciensium, Ordinum, necnon quibusvis personis, cujuscumque dignitatis, status, gradus, & conditionis existentibus, etiam dictae Curiae Officialibus, & eorum Collegiis, etiam literarum earundem Scriptoribus praefatis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, etiam per modum statuti perpetui, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, etiam ex quibusvis, & quantumcumque maximis, & urgentissimis, etiam necessariis exprimendis causis, ac cum quibusvis antelationibus, suspensionibus, restitutionibus, declarationibus, attestationibus, modificationibus, & aliis efficacissimis, & insolitis, etiam derogatoriis derogatoriis, etiam ge-

neralibus expresse derogantibus, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & quod hujusmodi privilegia, indulta, & literae cum concessionibus, declarationibus, & decretis, ac aliis in eis contentis clausulis, sub quibuscumque derogationibus, revocationibus, suspensionibus, vel alterationibus, per quascumque alias similes, vel dissimiles literas, gratias, privilegia, facultates, concessionem, antelationes, & indulta, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine praedictis pro tempore factis, etiam in quibus de illis specialis mentio fieret, nullatenus includantur, nec ei quomodolibet derogatum, seu illa revocata, suspensa, vel alterata censentur, sed semper ab illis omnibus excepta existant, & illis demum quovis modo derogaretur, aut derogatum esse videretur, quoties eis derogatum foret toties illa cum omnibus in eis contentis clausulis de novo concessa, & in pristinum statum restituta fore, & esse, ac vim stipulati contractus inter Romanum Pontificem pro tempore existentem, & Sedem hujusmodi, necnon Scriptorum, & alios Officiales pro tempore existentes, ac personas praefatas habuisse, & etiam in futurum habere debeant. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, executores, & delegatos, tam in dicta Curia quam extra eam pro tempore deputatos judicari debeant, sublata aliter judicandi, & interpretandi facultate, aliisque etiam efficacioribus decretis, etiam Imperatoris, Regum, Ducum, & aliorum dominorum temporalium contemplatione, & alias quomodolibet, etiam iteratis vicibus per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros, ac etiam per nos, & Sedem praefatam concessis, & approbatis, ac innovatis, etiam quod Regnorum, & provincialium, nisi per oriundos, & naturales acceptari vel obtineri, ac Cluniacensium, Cisterciensium, & aliorum Ordinum beneficia hujusmodi, nisi ejusdem Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, aut ipsos Ordines respectively expresse professis, ac de consensu Abbatum pro tempore existentium, & dilectorum filiorum Conventuum, Monasteriorum Cluniacensium, & Cisterciensium, Matiscenensium, & Cabillonensium, Diocesis, aut aliorum Superiorum aliorum Ordinum praedictorum commendari non possint, & alias de illis etiam per Sedem praedictam pro tempore factae commendae, seu de illis in hujusmodi commendam obtinendis dispensationes concessae nullae sint, disponentibus. Quibus omnibus, & eorum singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua & expressa mentio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac formas, & datas illorum, necnon decreta in eis apposta, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent praesentibus pro sufficienter expressis habentes, tanquam de eis plene informati, quoad praemissa motu simili specialiter, & expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, contrariis quibuscumque, aut si eisdem locorum Ordinariis a dicta sit Sede concessum, vel in posterum concedi contingat, quod Canonicos, Rectores, & personas Ecclesiasticas suarum Civitatum, & Diocesis etiam in dignitatibus, personatibus, administratione, vel officiis constitutas per subtractionem proventuum beneficiorum suorum ecclesiasticorum, aut alias compellere valeant ad residendum personaliter in eisdem, seu si Ordinariis, & Capitulis, vel quibusvis aliter communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum vel in posterum indulgeri contingat, quod Canonicis, Rectoribus, & personis suarum Civitatum, & Diocesis, etiam in dignitatibus, personatibus, administratione, & officiis constitutis, & in illis non residentibus, aut qui in eis primam non fecerint residentiam personalem consuetam, fructus, redditus, & proventus suorum beneficiorum Ecclesiasticorum in absentia sua ministrare minime teneantur, & ad id compelli non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis generalibus vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quae praesentibus non expressa, vel totaliter non infera effectus earum impediri valeant quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque

quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis.

§. 21. Volumus autem quod incompatibilia, ac sub singulis tectis consistentia, & alia secularia, necnon regularia beneficia hujusmodi debitis propterea non fraudentur obsequiis, & animarum cura in eis quibus illa imminet, nullatenus negligatur, sed in eis quorum fructus in absentia hujusmodi eisdem Auditores & Locatenentes percipere contigerit, per bonos, & sufficientes Vicarios, quibus de eorundem beneficiorum proventus, necessaria congruè ministrentur, diligenter exerceatur, & deserviat inibi laudabiliter in divinis, ac regularis antedicta, & sub singulis tectis consistentiam beneficiorum hujusmodi consueta onera congruè supportentur. Ac quod ipsi Auditores & Locatenentes infra dictum annum alterum ex duobus Canonicatibus, & duabus præbendis, aut totidem dignitatibus, personatibus, administrationibus, vel officiis sub eisdem tectis consistentibus hujusmodi, quos maluerint pro alio cum retentis Canonicatu, & præbenda, seu dignitate, personatu, administratione, vel officio compatabili beneficio permutare, alioquin illo ex duabus præbendis, ac totidem dignitatibus, personatibus, administrationibus vel officiis sub eisdem tectis consistentibus hujusmodi, quos primo afsecuti fuerint, & quos ex tunc dicto anno elapso vacare decernimus, dimittere omnino teneantur.

§. 22. Et ne, quod abstet, dicti Auditores & Locatenentes propter hujusmodi gratiam vel concessionem eligendi Confessorem reddantur procliviores ad illicita in posterum committenda, etiam volumus quod si a sinceritate fidei, unitate dictæ Romanæ Ecclesiæ, ac obedientia, & devotione nostræ, & successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium destiterint, aut ex confidencia ejusdem remissionis vel concessionis aliqua forsitan commiserint, concessio & remissio, & quoad illas præsentis literæ eis nullatenus suffragentur.

§. 23. Ac quod indulto celebrandi seu celebrari faciendi ante diem parce utantur, quia cum in altaris ministerio immoletur Dominus noster JESUS CHRISTUS Dei filius, qui candor est lucis æternæ, congruit hoc non noctis tenebris fieri, sed in luce.

§. 24. Necnon ut in eorundem Ecclesiasticorum dispositione bonorum juxta qualitatem residui erga Ecclesias a quibus eadem perceperint, se liberales exhibeant, prout conscientia eorum dictaverit, & animæ eorum saluti viderint expedire.

§. 25. Ac quod dum divinis officiis in aliquibus Ecclesiis contigerit eos interesse; illum morem qui in eisdem Ecclesiis observabitur circa hujusmodi horas canonicas dicendas, studeant observare.

§. 26. Quodque si singulorum beneficiorum prædictorum per eos simpliciter resignandorum, seu quorum commendis, aut juri vel concessioni cesserint, aut unum dissolutioni consenserint, fructus, redditus, & proventus vigintiquatuor ducatorum auri de Camera, secundum communem æstimationem valorem annuum non excedant conferentes, & illi quibus conferentur, & si ex dicta causa resignationes hujusmodi fiant, ac suorum & eis ex eadem causa collatorum beneficiorum hujusmodi fructus, redditus, & proventus inæquales, & majoris valoris, etiam si ipsa inæqualitas vigintiquatuor florenos similes secundum æstimationem prædictam non transcendat, similiter conferentes prædicti, & illi quibus beneficia majoris valoris hujusmodi collata fuerint, de nominibus, & cognominibus personarum, & beneficiorum eorundem, ac diebus factarum collationum hujusmodi Præsidentes dictæ Cameræ Apostolicæ, aut Collectores, vel Subcollectores fructuum, & proventuum eidem Cameræ debitorum in partibus illis pro tempore deputatos infra unum, si citra, & tres menses, si ultra montes collationes factæ fuerint, juxta Sixti, & Innocentii prædecessorum prædictorum super hoc editas literas, certificare procurent, alioquin beneficia ipsa sic collata vacare censeantur eo ipso.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.
Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1525. Nonis Aug. Pont. nostri Anno 2.
Bullar. Mag. Tom. 1.

Confirmatio institutionis Monasterii B. Mariæ Magdalenz, pro impudicis mulieribus, ad honestam vitam se convertentibus in Urbe, cum declaratione circa spolia impudicarum mulierum ei applicata.

XIV.

De institutione, ac ejusdem Monasterii iudicis jurisdictione, & aliis vide Leon. X. const. 39. super Salvatore. Et an ab his spoliis sint exempta legata ab impudicis mulieribus facta Monasterio S. Bernardi, vide in const. 60. Sixti V. Sacrosancta.

CLEMENS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Um ex corpore, & anima constet homo, & nobilitate subjecti actionis nobilitas mensuretur, CHRISTUS quod Salvator noster testatus fuerit, gaudium esse in cælo majus super uno peccatore penitentiam agente, quam super nonaginta novem justis qui non indigent penitentia, manifeste apparet Monasterium Monialium B. Mariæ Magdalenz, in quo mulieres carnis libidini & licentiosæ vitæ antea assuetæ charitative recipiuntur, ac in viam Domini diriguntur, earumque, & illas sequentium animabus æterna salus paratur, tantò pauperum hospitalia, in quibus Christi pauperes hospitantur, infirmi curantur, esurientes cibantur, nudi cooperiuntur, & alia vitæ subsidia ministrantur, necnon etiam aliarum sanctimonialium loca excellere, quanto animarum corpora, & perpetua transitoria, ac cælestia terrena, & spiritalia corporalia, quantoque millenarius numerus denarium numerum antecellunt.

Edita An. D. 1525.

Exordium.

§. 1. Unde nos, qui in minoribus constituti, & Cardinalatus honore fulgentes, Deo à quo cuncta bona procedunt auctore, Monasterium ipsum fundavimus, circa illius conservationem, augmentum, & propagationem eo diligentius vigilamus, quo opera nostra sumptis exordium, & majori nunc, divina favente clementia, fungimur potestate, uberrimamque inde acceptabilem messem Deo in dies conspicimus provenire.

Pontificatus Cardinalatus, fundavit Monasterium Conventus, in rub.

§. 2. Dudum siquidem fel. rec. Leo Papa X. prædecessor noster per eum accepto, quod, &c. Omittitur inferio hujus bullæ, siquidem ea habetur in loco cit. in rub.

Leo X. const. 4. in rub. in eius bulla c. h. in rub.

§. 3. Et deinde dicto prædecessore, sicut Domino placuit, de medio sublato, nos divina favente clementia ad summum Apostolatus apicem assumpti, &c. ut literarum prædictarum votivus succedat effectus, provide volentes, Motu proprio, non ad alicujus super hoc nobis oblata petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, auctoritate Apostolica, tenore præsentium literarum prædictas, ac omnia & singula in eis contenta ab eorundem literarum data, & in illorum favorem inde secuta quæcumque approbamus, & innovamus, & valere, plenamque roboris firmitatem obtinere, ac omnibus, & singulis quorum interest suffragari debere, &c.

Hujus Pontificatus approbasio.

§. 4. Et quod Gubernatores dicti Monasterii saltem quolibet mense ad Monasterium ipsum accedere, & ex illius Abbatissa, seu Priorissa, & Capellano, aliisque personis ad hæc opportunis investigare occurrentia, & facere sicut bonos decet pastores, ac sollicitè vigilare ne Monialis aliqua dicti Monasterii de his quæ exterius, nec aliqua Persona non Monialis dicti Monasterii quicquam nisi de expresso consensu, & licentia dictorum Gubernatorum scire possit, ordinare, necnon quæcumque statuta & ordinationes licita & honesta, Monasterium, & Ecclesiam hujusmodi, illorumque Abbatissam, seu Priorissam, Moniales, Capellanos, Confessores, & personas, ac bona quæcumque quomodolibet concernentia, quoties voluerint condere, alterare, & mutare, quæcumque pœnas, de quibus eis placuerit in contravenientes apponere.

Gubernatoribus & confessoribus manus.

§. 5. Et quæcumque stabilia bona, cujuscumque valoris existant, ad Monasterium, & Ecclesiam prædicta quomodolibet tunc, & pro tempore pertinentia, pro evidenti utilitate, aut necessitate Monasterii hujusmodi vendere, & permutare, ac in emphyteusim perpetuam, vel ad

Alienandi factas.

KKk 3 tempus

Declaratio circa indultum residuum. Cr. no.

Declaratio circa peccata commissa. Cr. no.

Declaratio circa celestia. Cr. no.

Declaratio circa dispositionem bonorum. Cr. no.

Interessum. Cr. no.

Declaratio circa resignationem beneficiorum. Cr. no.

P. An. 1. Aug.

tempus locare, & quecumque alio titulo alienare, dictæ Sedis vel cujusvis alterius licentia desuper minime requisita.

*Eligendi que
Procedorem.
H. die Card.
non dicitur.*

§. 6. Et loco decedentis ex venerabilibus fratribus nostris Theatinis, & Casertano Episcopis, quibus curam dicti Monasterii in spiritualibus commisit, alium, ac decedente etiam reliquo, etiam alium, & sic duos Prælatos, si fieri possit, ita proveat ætatis sicuti ipsi Theatin. & Casertan. Episcopi, & illis in exemplari vita, modestia, sana doctrina, diligenti prudentia, & efficacia sermone, ac aliis virtutibus, quibus ipsi Episcopi à Deo decorati existunt, similes diligenti discussionem, aturæque deliberatione eligere, & tunc Romano Pontifici præsentare, & si ipse Romanus Pontifex ipsos præsentatos, vel eorum aliquem recusaverit, alium vel alios similiter eligere, & præsentare, & sic successive quoties aliquis ex Prælatibus hujusmodi defecerit, & tam Prælati quam Deputati, & Governatores prædicti, omnia & singula in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna facere, & exequi.

*Gratia & indulgentia pro
Monialibus
& beneficiis
e. v. s.
Ta vide bul.
lan. 30. ii. r.
Etsi & bulla
115. Clem. 8
Quocumque.*

§. 7. Quodque Monasterium, & illius Ecclesia, Abbatissa seu Priorissa, Moniales, Capellani, Confessores, personæ, res, & bona quæcumque ac ipsam Ecclesiam visitantes, & eidem Monasterio bene facientes, omnibus & singulis privilegiis, immunitatibus, indulgentiis, etiam plenariis peccatorum remissionibus, indultis, exemptionibus, prærogativis, facultatibus, & gratiis, quibus alia quæcumque Monasteria quoruncumque Monialium Ordinum & quoruncumque etiam Mendicantium, & hujusmodi Societatis Charitatis, illiusque Confratres, Ecclesia, personæ, res, bona quæcumque, ac Ecclesiam Societatis hujusmodi visitantes, & eidem Societati benefacientes quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt in futurum, non solum ad instar, sed æque principaliter uti, potiri & gaudere.

*Sp. lia merr
tri um appli
cantur Mon
stria.
Quod habet
etiam in bul.
la Leon. X.
et. in rubr.*

§. 8. Quodque tam Cortesana nuncupata, quam que palam in prostibulis questum faciunt, & alias ex quocumque turpi questu viventes, & quomodolibet etiam in domibus propriis, vel alibi ad instantiam certarum personarum secularium, vel Ecclesiasticarum tenent vitam impudicam agentes mulieres, quæ quartam vel quintam partem bonorum suorum eidem Monasterio reliquerint, vel donaverint, aut perpetuo concesserint, testamentum condere, & de reliquis earum bonis, prout eis placuerit disponere libere & licite valeant, earumque testamenta ad dispositionem hujusmodi, plenum consequantur, & consequi debeant, quoad omnia effectum. Quæ vero eis quartam vel quintam partem hujusmodi eidem Monasterio vere, & cum effectu non reliquerint, testamenti factione, (præterquam quoad earum prolem de legitimo matrimonio habitam) queant, & sive testamentum, sive donationem causa mortis, vel inter vivos, aut aliam dispositionem fecerint, sive non (nisi dispositio hujusmodi in favorem suæ prolis de legitimo matrimonio procreata facta fuerit) earum bona mobilia, ac alia ædificia per eas, aut ex earum bonis pro tempore contructa immobilia, se moventia, necnon actiones, & jura quæcumque, etiam extra Urbem ubilibet existentia, etiam si ipsæ mulieres recreationis seu vitandi consanguineos, vel affines, aut vitandi malum ærem, sive alias quacumque causa extra dictam Urbem, nisi animo amplius non redeundi ad eam, recesserint, & ibi decesserint, etiam si bona emphyteutica, & feudalia, etiam Ecclesiastica, perpetuo vel ad tempus existant, eidem Monasterio perpetuo applicata, & appropriata, ac ejusdem Monasterii existere, ipsumque Monasterium ad eadem opera ad quæ ipsæ mulieres occasione bonorum feudalium vel emphyteuticorum hujusmodi tenebantur, omnino teneri, & si ad certum numerum generationum aut nominationum eadem bona emphyteutica concessa fuerant, Monasterium ipsum non perpetuo, sed viginti annos pro qualibet generatione seu nominatione hujusmodi bona eadem absque consensu illorum domini directi tenere possit, si vere emphyteutis perpetue fuerint, illa Monasterium ipsum in perpetuum tenere valeat.

*D. 11. m. 111
127. 20. 2000*

§. 9. Et contingente obitu alicujus prædictarum mulierum, omnes & singulos quoscumque status, con-

ditionis, ac dignitatis Ecclesiasticæ vel mundanæ existentes infra decem dies à die obitus hujusmodi computandos bona mobilia, & immobilia, ac debita, & nomina debitorum, necnon jura, instrumenta, ac scripturas publica vel privata hæreditatis hujusmodi habentes, illa tradere, & scientes revelare Camerario & uni ex Gubernatoribus dicti Monasterii teneri, & statim post obitum hujusmodi de tunc repertis facta vero traditione hujusmodi, etiam de traditis bonis hujusmodi duo inventaria per Governatorem Monasterii hujusmodi fideliter confici, & unum illorum penes ipsum Camerarium, reliquum vero penes deputatos Societatis hujusmodi conservare.

*consignari
bene.*

§. 10. Et si infra mensem aliquis prætendens in hæreditate hujusmodi jus habere comparuerit, ipsa bona hæreditaria donec controversia hujusmodi terminetur, apud aliquam ædem factam, aut virum idoneum consignanda, postmodum prout justum, & determinatum fuerit deponi debere. Et deficientes in traditione aut revelatione hujusmodi, necnon quicumque qui impedimentum aliquod indirectè quovis quæsito colore præstiterit, seu per quem steterit quominus depositum hujusmodi integre, & libere, amotis omni dolo, & fraude fiat, omni jure sibi ad ipsa bona quomodolibet competentis privatum ipso facto absque aliqua declaratione existere.

*Etiam in
quodam
mi debet.*

§. 11. Necnon Governatores monasterii hujusmodi pro tempore existentes ex bonis applicatis hujusmodi filios, & filias, si qui fuerint curialium & mulierum hujusmodi, ali, & moribus imbui, & masculos aliqua arte qua honeste vivere possint erudire facere, foeminas vero nuptui tradere, vel in aliquo monasterio Monialium collocare, curamque filiorum, & filiarum hujusmodi pie, ac diligenter suscipere & gerere in quantum vires hæreditatis, & annorum matrum suarum suppetant, & non ultra debere.

*Filiis
ex bonis
applicatis
Monasterii
& eruditi
bene.*

§. 12. Et quicumque curatus cujuscumque parochialis Ecclesiæ dictæ Urbis, quoties desuper fuerit requisitus, præmissa in ejus Ecclesia, dum major inibi populi multitudo ad divina convenerit publicare.

*Curatus
publicus.*

§. 13. Et quicumque Notarium, ac tabellionem præmissa, postquam de illis notitiam habuerit, curialibus & mulieribus hujusmodi, ad quarum testamenta seu donationes, aut dispositiones rogatus fuerit, antequam notam desuper scribere incipiat, notificare, & sive ipsæ mulieres quartam vel quintam partem hujusmodi reliquerint, aut concesserint, sive non, de illarum testamentis seu donationibus, vel dispositionibus quibuscumque, saltem Camerario, & uni ex Gubernatoribus dicti Monasterii, plenam ac distinctam notitiam dare, & facere infra decem dies à die rogatus hujusmodi computandos omnino teneri, ac efficaciter obligatum esse, & Notarium quicumque in danda notitia hujusmodi deficientem, pœnam mille ducatorum eidem monasterio eo ipso applicatorum, & si illam solvere recusaverit, seu desuper cum Gubernatoribus monasterii hujusmodi non concordaverit, & in recusatione, aut non concordia hujusmodi, per octo dies perseveraverit, pœnam falsi, & perpetuæ inhabilitatis ad notariatus, & quæcumque alia officia in posterum exercenda incurrere ipso facto, nec sibi pœna hujusmodi, nisi dumtaxat per confratres dictæ Societatis Charitatis, aut majorem partem illorum ex eis qui in congregatione ordinaria per eos fieri solita tunc affuerint, aliquatenus remitti, aut relaxari posse.

*Notarii
positi
l. eorum
dicarum
velate
statio
tur.*

§. 14. Denique quodcumque dubium, quod circa præmissa, vel eorum aliquod quodcumque quomodolibet emerferit, per deputatos, & Governatores Societatis Charitatis, ac Monasterii hujusmodi, vel eorum majorem partem declarari, decidi, ac determinari, libere & licite posse, ac declarationi hujusmodi tanquam generali legi à Romano Pontifice editæ ubique in omnibus stari debere, nec illi quenquam ullatenus contravenire posse.

*Dubia
Præmissa
Monasterii
decidit
Monasterii
dicitur, &
tam de
nes tanquam
leges ab
ri, ubi
Contracti
suo
facien.
deputati
probantur.*

§. 15. Ac venditiones, permutaciones, locationes, & alienationes faciendas prædictas, ac inde secutura quæcumque, quæ ex nunc prout postquam factæ fuerint, & contra, approbamus, & confirmamus, supplemusque omnes & singulos, tam juris quam facti defectus in eisdem, ac prædictis literis forsitan intervenientes,

tes, perpetuæque firmitatis robur obtinere, ac inviolabiliter observari debere.

§. 16. Necnon præsentium literarum transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eandem prorsus fidem ubique adhiberi posse, ac debere, quæ adhiberi posset atque deberet eisdem præsentibus literis, si forent exhibitæ vel ostensæ.

§. 17. Ac præsentibus literis, postquam in acie Campi Floræ, ac valvis Cancellariæ Apostolicæ ac scalis Palatii Capitolii more solito affixæ, & publicatæ fuerint, etiam Notarios prædictos, ac alios quoscumque, quos quomodolibet concernunt, ad observationem omnium & singulorum præmissorum atctare in omnibus & per omnia perinde ac si eis personaliter intimatæ fuissent.

§. 18. Et sic per quoscumque, tam ordinaria quam delegata, ac mixta auctoritate fungentes iudices & personas ubique judicari cognosci, ac decidi debere, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, cognoscendi, ac decidendi facultate, necnon irritum & inane, quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

§. 19. Et nihilominus dilectis filiis Gubernatori, & Vicario dictæ Urbis, ac generali Auditori causarum Camere Apostolicæ nunc, & pro tempore existentibus, necnon universis ac singulis in dignitate Ecclesiastica constitutis personis per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus eorum quilibet per se vel alium, seu alios, auctoritate nostra faciat præsentibus literis, ac in eis contenta quæcumque plenum effectum sortiri, ac ab omnibus inviolabiliter observari, nec permittat quemquam contra tenorem præsentium modo aliquo molestari, impediri, aut inquietari, contradictores quoslibet ac rebelles, etiam per quascumque, de quibus eis placuerit, censuras, & pœnas, ac alia juris remedia appellatione postposita compescendo. Nos enim Gubernatori, Vicario, & Auditori prædictis, ac eorum cuilibet in præmissis summarie, simpliciter, & de plano, sine confectioe registri, & sine quavis tela judiciali, sed de manu regia ad requisitionem cujusvis ex deputatis, & Gubernatoribus prædictis justitiam unica sententia, etiam per viam mandati executivi administrandi, & quod decreverint executioni debitæ demandandi, perinde ac si essent tres conformes sententiæ, plenam, & liberam licentiam, & facultatem concedimus, sublata cuilibet appellandi, ac de nullitate dicendi desuper qualibet facultate.

§. 20. Non obstantibus nostris de unionibus, & unionum confirmationibus, ac de valore beneficiorum in illorum dispositionibus exprimendo, necnon bon. mem. Bonifacii Papæ Octavi similiter prædecessoris nostri, & novissimi Lateranensis Concilii, ac aliis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis & consuetudinibus, ac foundationibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque indultis, ac literis Apostolicis prædictis, & aliis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, necnon Collegio Cardinalium hujusmodi, ac Populo Romano, & illius Civibus, ac in Urbe, & in ejus districtu ædificantiibus, & aliis quibuscumque personis, collegiis, Ecclesiis, etiam consistorialiter, ac per viam generalis legis, & statuti perpetui, ac in initio, & stipulati contractus, ac motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, & cum quibusvis irritativis, annullativis, cassativis, revocativis, modificativis, præservativis, exceptivis, restitutivis, declarativis, mentis attestativis, ac derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis quomodolibet, etiam pluries concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut exquisita forma servanda foret, & in eis caveatur expresse, quod illis nullatenus derogari possit, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis, necnon modis, & formis ad id servandos pro individu-

servatis habentes, hac vice dumtaxat, illis alias in suo robore permanens, harum serie specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo, &c.
Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Domini millesimo quingentesimo vigesimo quinto, Idibus Augusti, Pontificatus nostri Anno secundo.

Dat. P. An. 2. die 13. Aug.

Quod Fratres Minores de Observantia Ordinis S. Francisci possint componere cum hæredibus testatorum super legatis Ordini relictis.

XV.

Alia de hoc Ordine vid. sup. in const. 23. Leon. X.

CLEMENS PAPA VII.

Dilectis filiis Ministris Provincialibus Ordinis Fratrum Minorum Regularis Observantia.

Edict. An. D. 1525.

Nuper pro parte vestra nobis expositum fuit, quod forsitan hæcenus contigit, & in futurum etiam contingere posset, quod aliqui Christi fideles devotionem ad vestrum Ordinem, fratres, & loca ipsius Ordinis gerentes, in eorum testamentis institutiones seu legata fecerunt, aut facient, quorum ex vestræ Religionis regula, & professionis puritate quam servatis, capaces non estis. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut cum hæredes instituti sive executores per hujusmodi testatores deputati, in conscientia se gravatos sentiant ad pias defunctorum voluntates exequendas, desuper opportunè vobis, ac ipsi hæredibus, & executoribus consulere, & providere, de Apostolica benignitate dignemur.

Causa const.

§. 1. Nos cupientes pias ipsorum defunctorum intentiones, & voluntates quantum fieri potest executioni mandari, & attendentes quod in hujusmodi legatis, & institutionibus, mens illorum fuerit, & sit vestram relevare penuriam, ac proinde vestrorum suffragiorum spiritualium participes fieri, pro exoneratione quoque conscientiarum dictorum hæredum, & executorum, hujusmodi vestris supplicationibus inclinati, tenore præsentium, auctoritate Apostolica decernimus, declaramus, disponimus, ac firmiter statuimus, & ordinamus, ac vobis concedimus quod vos singuli Ministri provinciales in provinciis vestris, vel Guardiani, cum aliquibus discretis fratribus domorum, vel locorum, quibus hujusmodi legata, & institutiones factæ fuerunt, vel in posterum fient, quorum non estis (ut præfertur) capaces, mediantibus Procuratoribus, & Syndicis eorumdem locorum cum dictis hæredibus, & executoribus, super præmissis institutionibus, & legatis componere possitis, & valeatis, prout vobis secundum æquitatem, & bonam conscientiam visum fuerit, ad certam summam, & quantitatem pecuniarum, aut rerum prædictos hæredes, & executores, semel tantum solvendam, & tradendam fratribus, & locis prædictis ad ipsorum relevandas necessitates, seu ipsa loca fabricanda, facta desuper ipsis hæredibus, & executoribus plena, & libera, ac perpetua absolutione, & quietatione, quæ Apostolica auctoritate sit approbata, & roborata. Ita quod deinceps prætextu talium testamentorum, institutionum, & largitionum amplius molestari non possint, in iudicio, vel extra.

Concessio facultatis coponendi circa legata testatorum.

§. 2. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Constitutio derogatio.

§. 3. Volumus autem quod præsentium transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati, aut personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides, tam in iudicio, quam extra adhibeatur, quæ præsentibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Transumptum fides.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die vigesima tertia Novembris millesimo quingentesimo vigesimo quinto, Pontificatus nostri Anno tertio.

Dat. P. An. 3. 23. Novembris.

XVI. Quod in Statu Ecclesiastico causæ cessionis, & discussionis bonorum, aut dilationis quinquennalis, live beneficii cap. Pervenit, & cap. Odoardus, spatio trium mensium terminentur.

Quoad causas discussionum, instantiam immutavit Pins IV. in sua const. 59. Cum nuper. Et quoad has causas vertentes in Curia Capisoli, observat. lib. 1. cap. 161.

Hæc autem beneficia, vel dilationes, denegavit in causis mercedum, alimentorum, pupillorum, & locorum piorum hic Paul. III. in const. 36. Licet. Et debitoribus pretii rerum ripalium in alia ejus const. 45. Cum postquam. Ac debitoribus ex causa panis abstulit Sixt. V. in const. 36. Cælestis. In causis autem obligationum in forma Camerae solus A. C. concedere valet, ut in const. 28. Pauli V. Eximæ.

Edita An. D. CLEMENS PAPA VII.

1529. & 1530. Causa hujus constituit.

Instantia trii mensium praesentur.

Quam Index ad mensum prout gaur potest.

Classifica de rogatoria.

PP. s. h. s. r.

P. bl. P. s. A. 3. de 20. Decembri.

Um ex multorum relatione non sine animi nostri displicentia acceperimus, quod nonnulli Dei timore postposito, & suarum animarum, ac honoris proprii immemores, post magnum æs alienum contractum, etsi bona sufficientia pro satisfaciendis creditoribus habeant, tamen ad eos illudendos, ac laboribus, & expensis defatigandos, alij beneficium alternativum, cessionis videlicet Bonorum, aut dilationis quinquennalis, alij discussionem bonorum, aut hæreditatum etiam à Sede Apostolica impetrant, quibus impetratis ad expeditionem earundem minimè incumbunt, & dictis gratiis fetutos cognoscentes, & difficilè reputantes, quod vel creditores conveniant in eligendo, vel bonorum, & hæreditatis discussio fiat, pauperes creditores eorum credito vel deluduntur, vel adeo protrahuntur, ut ipsi fame pereant, vel ut sæpius evenire solet, moriantur, & hæredes eorum non ita de materia informati, à credito eorum penitus excludantur.

§. 1. Nos talibus inconvenientiis obviare volentes, Motu proprio, & ex nostra certa scientia, tenore præsentium decernimus, & declaramus, quod quicumque beneficium alternativæ prædictæ, aut discussionum bonorum, seu hæreditatis hæcenus impetrarunt à die publicationis præsentium, & qui in futurum impetrabunt, à die eorum impetrationis computandis, nisi infra tres menses usque ad sententiam exclusivè causam expediverint, seu expediri fecerint, dictis gratiis, seu beneficiis ipso jure privati existant, & judices eorum, quibus tales causas ventilare contingeret, sive Ordinarii, sive delegati, etiam si sint causarum Palatii Apostolici Auditores, aut Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ad totalem executionem contra ipsos debitores, ad instantiam cujuslibet creditoris procedere possint, & debeant, perinde ac si talia beneficia ipsis talibus debitoribus minimè concessa fuissent, partibus alias justitiam ministrando.

§. 2. Et nihilominus si ex aliqua rationabili causa judicibus prædictis visum fuerit dictum terminum trium mensium prorogari debere, dictum terminum sibi bene visum, non tamen ultra alium mensem, & non amplius, prorogandi licentiam per præsentem concedimus pariter, & facultatem.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, juribus etiam municipalibus, cæterisque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Placet D. N. Papæ, & ita Motu proprio mandat. A. Portuensis.

Die vigesima Decembris millesimo quingentesimo vigesimo nono, intimata, affixa, & publicata suis Romanæ in locis consuetis per me Ioan. Iervier, S. D. N. Papæ Curf.

Ita est Ioan. Valtrini magister Curf.

Sequitur extensio d. const. ad causas cap. Pervenit, de fidejuss & cap. Odoardus, de solution.

CLEMENS PAPA VII. Edita An. 1530. Motu proprio, &c.

Um nuper ad amputandum cavillationes eorum, qui ad fraudandum creditores, & diutius prorogandum debita, alternativas, & discussiones bonorum à Sede Apostolica impetraverint, ut exinde ea longissimo tempore durante nullatenus solvere teneantur, nos per motum proprium manu venerabilis fratris nostri Antonii de Monte, Episcopi Portuensis mandaverimus, ut ij qui talia impetraverant, ex tunc, qui verò talia in futurum impetrarent à die impetrationis hujusmodi infra tres menses causam expedire tenerentur, cum potestate dictis judicibus attributa trimestre prædictum si eis videretur ad unum mensem prorogandi, quibus elapsis, & causa minimè finita, ex tunc index coram quo causa penderet, ad executionem contra debitores, perinde ac si tales concessionem minimè impetrassent, procedere debeant, aliaque faciant, prout in dicto motu proprio, cujus tenorem haberi volumus pro inserto, plenius continetur.

§. 1. Verum quia quod una via prohibuimus, alia cavilloso debitoribus præfati consequen. alij capitulum Odoardus, alij beneficium capituli Pervenit, à prædicta Sede Apostolica impetrantes, quæ beneficia nullatenus expedire curant, in maximum pauperum creditorum damnum, animæ suæ periculum, ac scandalum plurimorum. Talibus igitur inconvenientiis providere volentes, dictumque mandatum, etiam ad prædicta beneficia ampliantes, & extendentes, decernimus, & mandamus, quod quicumque aliquod dictorum beneficiorum, scilicet Capitulum Odoardus, & capitulum Pervenit, à nobis, seu Sede Apostolica hæcenus impetraverint, aut in posterum impetrabunt, ex tunc, aut à die impetrationis respectivè infra tres menses, cum potestate prorogandi ad alium mensem, juxta, & secundum formam dicti prioris mandati causam ipsam omninò expediri facere teneantur. Quibus elapsis, & causa minimè expedita iudex ad executionem contra debitores, & bona eorum procedere teneatur, concession. obstan. ac aliis quæ in dicto mandato volumus non obstare, minimè obstantibus.

Placet, & ita Motu proprio mandamus. I.

Anno millesimo quingentesimo trigesimo, Indictione tertia, die verò vigesima secunda Junii, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris Clementis divina providentia Papa VII. Anno septimo, retrospectæ literæ publicatae fuerunt, & affixa in acie Campi Floræ, ac Cancellaria Apostolica, Capisoli, Reverendiss. PP. DD. Gubernatoris, Auditoris Camera, ac Vicarii Urbis, dimissis copiis affixis per me Petrum Trafolli Curforum.

Vinianus de Bellavilla magister Curforum.

Ordinationes observandæ per Notarios Rever. Cameræ Apost. circa adnotationem, & extensionem consensuum, de cessionibus jurium, & resignationibus beneficiorum Ecclesiasticorum. Necnon circa literas Apost. de super expediendas, ac mandata per Judices, eorum consensuum vigore concedenda.

Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster Dominus Clemens divina providentia Papa VII. Providè attendens infra scriptas constitutiones fel. recor. Julii II. & Leonis X. Romanorum Pontificum prædecessorum suorum fore rationabiles, ac canonicas, & justas, per quas primò Julius accepto per eum, quod tunc Cameræ Apostolicæ Notarii per quandam corruptelam seu abusionem resignationes beneficiorum quæ in Romana Curia in dicta Camera fiebant, ac in ordinariis authenticis libris adnotari, & scribi consueverant, ne fraus aliqua fieri

Causa hujus extensio.

Extensio constituit.

PP. s. h. s. r.

Publ. Proc. 7. die 11. 1530.

XVII.

Edita An. 1526. 1530.

1534. Iulius II. dicitur Notarius Cameræ Apost. ut in signationibus factis in Camera in authenticis libris

fieri aut excogitari, sed quando opus esset semper de veritate doceri posset, ut plurimum in dictis libris prout consuetum erat non scribebant, sed à tergo supplicationum adnotabant, & postea supplicationes ipsas cum adnotatione resignationum hujusmodi à tergo earum partibus restituebant, nulla retenta copia seu nota, absque eo quod in protocollis vel libris ejusdem Camere scriptæ forent, talesque resignationes per intervallum plurimum mensium parte instante absconæ, & secretæ existebant, quo fiebat ut cum in dictis libris dum de resignationum admissionibus hujusmodi tractaretur, veritas reperiri non posset, essetque in potestate partium, in fraudem & deceptionem impetrantium ad eorum propositum resignationibus sic à tergo adnotatis vel eas celare, ut eis magis expedire videretur, hujusmodi fraudibus occurrere volens eisdem Notariis, & eorum cuilibet sub excommunicationis latæ sententiæ pœna mandaverat, ut resignationes dictorum beneficiorum tunc factas, & admittas, in margine, seu à tergo supplicationum, aut alias aliter, quam in dictis libris adnotatas, etiam si partibus restitutæ essent, infra terminum octo dierum ex tunc proximè futurorum in libris authenticis ejusdem Camere scriptis debent, resignationes verò quas ex tunc in posterum admitti, & fieri contingeret, sub simili pœna infra tres dies computandos à die præstiti consensus super supplicationibus singulis adnotari deberent, nec ex tunc de cætero liceret eis in margine supplicationum dictas resignationes scribere vel adnotare, nisi prius in literis authenticis adnotatæ fuissent, ac ex tunc resignationes aliter factæ nullius momenti fore, nec alicui suffragari debere, beneficiaque aliter resignata quamvis resignantes tunc mortui essent, non per resignationem, sed per obitum vacare decreverat.

§. 1. Et deinde Leo prædecessor præfatus, etiam per eum accepto, quod præfati dictæ Camere, ac etiam Cancellariæ Apostolicæ notarii, plura loca seu folia in libris talium resignationum in albo dimittebant, ut postmodum diem qua resignationes à tergo supplicationum adnotatæ fuerant scribere possent, & per hoc occasio præbebatur, ut alia fraus committeretur, quoniam litigantes, vel eorum procuratores, qui consensum resignationis seu concessionis post signaturam supplicationis, vigore cuius faciendæ erat resignatio vel cessio, præstare debebant consensum per eos hujusmodi cessione præstandum ad eorum beneplacitum, & juxta eventum litis in fraudem colligantium præstare, aut in dictis libris adnotari facere differebant, cum consensus super hujusmodi resignationibus seu cessionibus retraheretur ad diem datæ supplicationis, & ex die datæ supplicationis cessiones ipsæ factæ censerentur, quo fiebat ut lites ipsæ fierent immortales, ac colligantes & alii impetrantes supplantarentur, cum esset in potestate illorum, in quorum favorem hujusmodi resignationes seu cessiones fiebant, sententias latas retractari, & annullari facere detegendo supplicationes & cessiones, ac resignationes præcedentes illarum vigore factas, præmissas, omnesque alias fraudes quantum potuit extirpare volens, ac resignationes, & cessiones sic dolose eatenus factas, & ex tunc in antea faciendas irritans, ac irritas, & inanes decernens, mandatum Julii prædecessoris hujusmodi Motu proprio approbaverat, & nihilominus dictis Notariis sub dicta latæ sententiæ pœna mandaverat, quod ex tunc de cætero omnes resignationes, & cessiones, quas per eos admitti, seu coram eis fieri contingeret, infra tres dies à die præstiti consensus computandos super supplicatione cessionis seu resignationis signata in libris præfatis authenticis, & legaliter adnotare, ac solemniter apponere tenerentur, omni prorsus exceptione cessante, ita quod ex tunc de cætero nulli ex eis liceret, in margine vel à tergo supplicationum sive procuratorum dictas resignationes, aut cessiones scribere vel adnotare, nisi prius in dictis libris authenticis adnotatæ forent. Et in adnotationibus hujusmodi fiendis, voluerat diem datæ supplicationis, cuius vigore talis resignatio vel cessio faciendæ erat, poni & adnotari, & tempus trium dierum prædictorum præfixum à die præstiti consensus computari debere, ac ex tunc resignationes, & cessiones aliter factas, nullius ro-

boris vel momenti fore, nec alicui suffragari debere, beneficiaque aliter resignata, non per resignationem, sed per obitum, ut præfertur vacare, sicque judicari debere, ac irritum si secus contingeret fieri decreverat.

§. 2. Itemque Leo prædecessor cum postmodum accepisset, quod nonnulli dictorum mandatorum contemptores nixi fuerant, & nitentur per vias varias illorum dispositionem cavillari, illa de consensibus dumtaxat à tergo supplicationum seu mandatorum procuratorum, non autem in aliis locis descriptis, vel mente retentis, & gestis intelligi debere, aliis verò aliter, & aliter interpretantibus, volens suum, & Julii prædecessoris mandatum hujusmodi, semotis quibusvis cavillationibus effectum fortiri, Motu simili declaraverat illam ex tunc in antea intelligi debere de omnibus, & singulis consensibus, in quacumque cessione, & resignatione, ac unionum dissolutione, ac alia actione pro expeditione literarum Apostolicarum necessariis, sive à tergo supplicationum & mandatorum procuratorum sive alibi scriptis, aut etiam aliter vigore supplicationum pro tempore signatarum quomodolibet, etiam tacite præstitis vel mente retentis, qui in libris prædictis infra tempora prædicta respectivè in posterum non adnotarentur, ac voluerat, & decreverat hodie, quod in literis resignationum, & concessionum, ac dissolutionum unionum, ac alias in quibus consensus requiritur apponi solitum, nullum effectum de cætero operari, nec attendi debere, ubi non esset servata solemnitas prædicta adnotandi consensus infra triduum, modo, & forma prædictis, ac quod consensus in dictis libris ultra tres dies adnotari ante illos, de quibus ageretur facerent sufficientem probationem, de & super eo quod dicti consensus de quibus ageretur post tres dies prædictos in dictis libris pro tempore positi fuissent, & essent, nec ad id alterius probationis adminiculum requireretur, nisi contrarium ex adverso probaretur. Et sic per Palatii Apostolici causarum Auditores, ac dictæ Camere Præsidentes, & Clericos, ac alios quoscumque Judices, etiam S. R. E. Cardinales judicari debere, ac irritum, & inane, si secus super iis contingeret attentari.

§. 3. Constitutiones, & mandatum Julii, & Leonis prædecessorum hujusmodi, ad quorum probationem illorum narrativam prædictam, in judicio, & extra illud sufficere voluit, per præsentem suam constitutionem approbavit, & innovavit, ac perpetuè inconvulsa, & inviolabiliter pro lege observari, & secundum illa de cætero judicari mandavit, salvo quod ne quis in futurum de brevitate termini ad adnotandum dictos consensus in dictis constitutionibus, & mandatis Julii & Leonis prædecessorum appoliti conquiri possit, voluit quod in materiis Franciæ pro absentibus à Romana Curia ad consulendum commoditati sollicitatorum, qui nonnunquam in illarum expeditione coguntur partibus rescribere, & responsum ab eis spectare, habeant Notarii ad adnotandos consensus de cætero præstandos tres menses: in aliis verò quindecim dies à die præstationis eorundem consensusum computandos; consensus autem hæcenus præstitus in materiis Franciæ pro absentibus infra duos menses, aliis verò infra decem dies post publicationem præsentis constitutionis nostræ præmissæ adnotare teneantur ipsique Notarii qui præsentem constitutionem in aliquo observare contempserint, ultra dictam excommunicationis sententiam, pro prima vice suspensionis à perceptione emolumentorum officiorum suorum ad tres menses per Datarium pro tempore existentem irremissibiliter exigendorum, & fabricæ S. Petri de Urbe applicandorum, & si secundariò deliquerint, ipsorum officiorum privationis pœnas incurrant eo ipso.

§. 4. Insuper mandavit eandem constitutionem in Cancellaria Apostolica publicari, & in illius quinterno ad perpetuam rei memoriam describi, & eodem quinterno cuicumque petenti dari, ut in aliis constitutionibus extravagantibus in ipso quinterno descriptis solitum est observari.

§. 5. Decernens irritum, & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Placet, publicetur, & describatur. I.

Leclan

infra
o.
sa
si

su

X
d
II
em
per
in
na
m
da

Et postea
claravit
hic.

Pont. ista
an
Leo. X.
innovat
illam
rat.

Publicari
bet.

Decretum
ritans.

P. P. sub
Leclan

Publ. Pontif. A. 3. die 30. Januarii. *Letta, & publicata fuit suprascripta constitutio Romae in Cancellaria Apostolica anno incarnationis Domini 1526. die vero trigesima mensis Januarii, Pontificatus praefati S. D. N. Papa Anno tertio.*

Sequitur alia constitutio praecedenti connexa.

SANCTISSIMUS IN CHRISTO PATER, & Dominus noster Dominus Clemens divina providentia Papa VII. Quidum postquam scilicet Julius Papa II. ejus praedecessor, accepto per eum quod tunc Camerae Apostolicae Notarii per quandam corruptelam seu abusionem resignationis beneficiorum, quae in Romana Curia in dicta Camera fiebat.

Hic idem Pontif. deinde ex causis hic expressis praecipit.

§. 1. Et cui postmodum innovit, quod dicti Notarii consensus praedictos, juxta praedecessorum, & Sanctitatis suae constitutiones, & mandata hujusmodi adnotare praetermittentes, seu ex aliqua causa nequeunt, instrumenta resignationum, & cessionum de quibus rogati fuerunt, tanquam coram eis, & testibus factarum partibus indifferenter dant, quorum vigore illis exhibitis literarum Apostolicarum super resignationibus seu cessionibus ipsis illas admitti, mandando, aut etiam admittendo, absque eo quod Notarii praedicti manum a tergo ipsarum literarum apponant, tam per Cancellariam, quam Camerae Apostolicam juxta illarum stylum expediuntur, ac quod nonnulli Judices dictae Curiae transumpta supplicationum, provisionum, beneficiorum, & aliarum gratiarum per Sanctitatem suam, & in ejus praesentia signatarum & registrarum, ac etiam earundem supplicationum praetextu, literas, & mandata de adipiscenda possessione beneficiorum in illis expressorum, antequam literae Apostolicae desuper expeditae fuerint, expedit, & concedant, ex quo plura inconvenientia subsequuntur, & diversae querelae ad aures Sanctitatis suae proferuntur.

Notarii ne donec instrumenta resignationum, &c.

§. 2. Volens etiam hujusmodi abusibus, & inconvenientibus congruis remediis obviare, tam Cancellariae & Camerae praedictarum, quam aliis quibuscumque Notariis publicis, sub poenis supradictis mandavit, ne de cetero instrumenta resignationum, seu cessionum beneficiorum in dicta Curia, etiam sine supplicatione pro tempore factarum seu praestitorum in illis consensus traderet.

Praesidentibus Cancellariae & Camerae ne viginti illorum instrumentorum literas Apostolicas expeditant.

§. 3. Necnon tam per Cancellariam, quam per Camerae praedictas expediendarum, praesidentibus, ne praetextu dictorum instrumentorum literas Apostolicas super resignationibus, & cessionibus praedictis, cum mandato eas admittendi, constituto quod illae coram Notario & testibus in dicta Curia factae fuerint, vel etiam cum earum admittendo dicendo, quod de illis per publica documenta extitit legitime facta fides, expedire.

Et iudicibus ne donec mandata capiant possessionem beneficiorum.

§. 4. Necnon quibusvis iudicibus dictae Curiae quavis ordinaria, vel delegata auctoritate fungentibus, & quocumque nomine nuncupatis, sub eisdem poenis, ne transumpta supplicationum Apostolicarum, & literas seu mandata illarum vigore possessionem beneficiorum Ecclesiasticorum apprehendendi, dare, & concedere quomodolibet praesumant, decernimus irritum, &c.

Papa subscribitur.

Letta, & publicata fuit suprascripta Regula Romae in Cancellaria Apostolica, anno incarnationis Domini millesimo quingentesimo trigesimo, die vigesima secunda mensis Septembris, Pontificatus S. D. N. Clementis divina providentia Papae VII. anno septimo.

Sequitur alia declaratio praeced. constitutionis.

SANCTISSIMUS IN CHRISTO PATER, & Dominus noster Dominus Clemens divina providentia Papa VII. Constitutionem suam de consensibus in Cancellaria, vel Camera Apostolica ex tunc de cetero praestandis quoad materias Franciae infra tres menses, in aliis vero infra quindecim dies a die extensionis eorundem consensus computandos in libris solitis, & authenticis adnotandos, ad obviandum fraudibus quae in retardatione annotationis consensus hujusmodi committebantur, nuper editam declarando.

De lazaris temporis pra-

§. 1. Voluit quod dicta tempora non a die extensionis

consensus in dictis libris, cum ipsa constitutio sic nihil operaretur, nec per eam dictis fraudibus in aliquo obviaretur, sed a die praestationis eorundem consensus intelligi debeant. Et quoniam nonnunquam praestantur consensus super supplicationibus nondum ad registrum missi, seu adhuc penes Datarium suum existentibus, & Notarii non possunt tales consensus in dictis libris adnotare, nisi videant hujusmodi supplicationes registratas, seu expeditas, & saepe labuntur dicta tempora antequam ipsae supplicationes ad registrum mittantur seu expediantur, voluit, & declaravit quod tunc, & eo casu dicta tempora a die quo Datarium hujusmodi supplicationes ad registrum vel Summam miserit, computari debeant. Diem autem missionis hujusmodi de cetero adnotabit Datarium pro tempore in calce supplicationum consensus aliqueo requirentium per haec verba, videlicet: Missa die tali. N. Datarium, quae verba voluit ad plenam probationem missionis praedictae sufficere.

Hic Notarii adnotandi consensus.

§. 2. Praeterea voluit, quod Notarii de talibus consensus rogati in adnotatione illarum in dictis libris faciendae teneantur de die missionis hujusmodi, sicut de data supplicationum, expressam mentionem facere, ut die praestationis consensus, & die missionis supplicationum hujusmodi simul junctis, ex illorum inspectione evidenter appareant ipsi consensus infra tempora praedicta in dictis libris adnotati, & Notarii requisiti de cetero adponendum aliquos consensus in libris praedictis, si ex inspectione dierum praestationis consensus, ac missionis supplicationum viderint dicta tempora ad adnotandum consensus, ut praefertur, praefixa esse lapsa, consensus tales in dictis libris adnotare nullatenus praesumant sub poenis in dicta priori constitutione contentis. Et nihilominus adnotatio de illis sic extra tempora praedicta pro tempore facta, ipsique consensus sic adnotati viribus omnino careant, nulliusque sint roboris, vel momenti. Narrativa quoque per verbum Hodie, vel Nuper, in literis Apostolicis super materiis ad quarum expeditionem consensus aliquis requiritur, pro tempore expeditis posita, contra praemissa minime attendi debeat, nec aliquem effectum operetur.

Declaratio quod Notarii adnotandi consensus, & die missionis supplicationum.

§. 3. Insuper intelligens Sanctitas sua in protectione sua versus Massiliam, & durante Sanctitatis suae ab Urbe absentia, ac per aliquos dies ante, & postquam plures consensus fuisse praestitos, qui propter varia impedimenta infra dicta tempora juxta dictam constitutionem in libris praedictis adnotari non potuerunt, ad consulendum indemnitati partium, dat & concedit Notariis Cancellariae, & Camerae praedictis, licentiam, & facultatem, quod omnes consensus a die recessus Sanctitatis suae ab Urbe versus Massiliam usque ad ejus in Urbe felicem reditum, videlicet a die nona Septembris usque ad diem decimam Decembris 1533, ac per quindecim dies ante recessum, & alios quindecim dies post reditum hujusmodi praestiti in libris praedictis pro absentibus infra tres menses, & pro praesentibus infra quindecim dies a die publicationis praesentis constitutionis computandos, adnotare possint, & valeant. Necnon consensus hujusmodi sic adnotandos, ac etiam de mandato Sanctitatis suae, vel Datarium sui jam adnotatos, in omnibus valere, & validos esse, perinde ac si infra tempora dictae prioris constitutionis in eisdem libris adnotati fuissent.

De lazaris consensus non adnotandi, & impedimenta dissolutionis Praefati ab Urbe.

§. 4. Decernentes sic per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes in quibusvis causis, motis, & movendis, & etiam per appellationem adhuc pendentibus, interpretari, ac judicari debere. Ac irritum, &c. sic secus fiat. Constitutione praedicta cum poenis in ea indictis alias in suo robore permanentibus.

Decernuntur.

Placet, publicetur, & describatur.

Papa subscribitur.

Letta, & publicata fuit die Martis 14. Aprilis 1534. Pont. S. D. N. Anno undecimo.

Publ. P. A. die 4. Aprilis.

De dispensatione Fratrum Militiae de Calatrava Ordinis Cisterciensis, circa ordinationes quibus cavetur, quod ipsi non nudi, & cincti dormiant, & tam diurnis, quam nocturnis horis divina officia recitent.

XVIII.

De

De hac Militia alias posui const. indicatas sup. in const. 1. Adriani VI. Dum in tra.

C L E M E N S E P I S C O P V S, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Postolicæ Sedis consueta clementia, lapsis ad eam post excessum cum humilitate recurrentibus personis, sub suavi præsertim sacræ Religionis Militiæ de Calatrava Cisterciensis Ordinis, pro fidei Catholicæ exaltatione institutæ, militantibus, libenter se propitiam, & benignam exhibere, & dum id humiliter petierint, suæ pietatis gremium aperire, illosque gratiose favore prosequi consuevit, quos ad id alias propria virtutum merita multipliciter recommendant.

§. 1. Sanè charissimus in CHRISTO filius noster Carolus Romanorum Rex Illustris in Imperatorem electus, qui etiam Castellæ, Legionis, Aragonum, & utriusque Siciliæ Rex, ac dictæ Militiæ per Sedem Apostolicam deputatus perpetuus Administrator existit, suo & dictorum filiorum, Capituli, & universorum Definitorum nuncupatorum, ac aliorum Priorum, Præceptorum, Fratrum, & Militum ejusdem Militiæ nominibus, per dilectum filium Ramirum Nuñez de Aguilera, Præceptorem domus de Mestanca, Militiæ, & Ordinis prædictorum, Toletanæ diocesis, Nuntium suum super hoc ad nos destinatum, nobis nuper exponi fecit, quod licet in modo vivendi, institutionibus regularibus, statutis, & consuetudinibus dictæ Militiæ, ac eis traditis, etiam forsân juramento, confirmatione Apostolica, aut alia firmitate roboratis, inter alia caveri dicatur expressè, quod Priores, Præceptores, Fratres, Milites, & personæ Militiæ hujusmodi pro tempore existentes, vestiti, & cincti dormire, ac nonnulla Psalteria, Psalmos, Orationes, & alia officia divina annuatim, & diem, ac nocturnis temporibus, & horis diversis dicere, & recitare, & alia tunc expressa facere teneantur, & illa negligentes excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aut alias sententias, censuras, & pœnas incurrant.

§. 2. Tamen à multis annis citra, illa in eadem Militia, quoad dormiendum vestitos, & cinctos, ac quoad debitum modum dicendi officium negligenter fecerunt, ac multi illa, non in totum, vel modo, aut temporibus debitis dixerunt, & recitarunt, ac nudi, & sine cingulo dormierunt, & in omnibus aliis observandis negligentes fuerunt.

§. 3. Quare pro parte ejusdem Caroli Regis, in Imperatorem electi, & Administratoris asserentis, nonnullos ex eisdem Prioribus, Præceptoribus, Militibus, & Fratribus, ac personis, ob securitatem eorum & aliorum suorum confratrum, & personarum conscientiarum, à præmissis negligentis, & culpis absolvi desiderare, eisdem nominibus nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus eis in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 4. Nos igitur attendentes, quod præfata Sedis exuberans clementia cum humilitate petentibus suæ pietatis gremium aperire non denegat, quique hodie, & alias per diversas nostras literas, Horas, & Officium, ac Psalmos hujusmodi, in alias orationes, & versus tunc expressos, eisdem Prioribus, Præceptoribus, Militibus, Fratribus, & personis commutavimus, & circa modum vivendi, ac quod nudi, & sine cingulo dormirent, & aliqua alia tunc expressa eis concessimus, & indulgimus, prout in ejusdem literis plenius continetur, Capitulum, Definitores, & alios Priores, Præceptores, Fratres, & Milites, & personas prædictas, ac eorum singulos, à quibusvis aliis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existant, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, Apostolica auctoritate, tenore præsentium, omnes, & singulos Priores, Præceptores, Fratres, Milites, & personas Militiæ hujusmodi, à negligentis, & culpis prædictis absolvimus, ac illis, ut aliquam elemosinam ad arbitrium di-

lecti filii Prioris Conventus Militiæ hujusmodi, seu ejus Vices gerentis, pro pœnitentia salutari, quam pro præmissis facere deberent, omnino erogare præcipient, mandamus.

§. 5. Ac quod deinceps perpetuis futuris temporibus, quoties Capitulum generale dictæ Militiæ celebrabitur in principio ipsius Capituli pro tempore existens Prior conventus Militiæ hujusmodi, seu ejus Vicemgerens, omnes, & singulos Priores, Præceptores, Milites, Fratres, & personas dictæ Militiæ in eodem Capitulo pro tempore intereßentes, à quibusvis similibus culpis, transgressionibus, omissionibus, vel negligentis, ac quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, ac reliquis Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa in eos latis, inflicti, & promulgatis, aliisque eorum peccatis, delictis, criminibus, & excessibus quibuscumque, quantumcumque gravibus, & enormibus, dummodo talia non fuerint, propter quæ dicta Sedes foret merito consulenda, absolvere, ac eis pro præmissis pœnitentiam salutarem injungere, ac cum eis, & eorum singulis super irregularitate per eos quovis modo, & qualitercumque contracta, & contrahenda dispensare liberè, & licitè valeat statuimus, & ordinamus, plenamque & liberam ad id eidem pro tempore existenti Priori, & ejus Vicemgerenti licentiam, & facultatem concedimus.

§. 6. Non obstantibus præmissis, & Apostolicis, ac in provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac aliis Militiæ, & Ordinis prædictorum etiam similiter roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiisque, indultis, & literis Apostolicis illis concessis, confirmatis, approbatis, & etiam pluries innovatis, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1526. 17. Kal. Aprilis, Pont. nostri Anno tertio.

Quod Syndici, & Procuratores Fratrum Minorum Ordinis S. Francisci de Observantia, & Monialium S. Claræ, cum eorum conjugibus, atque filiis, domibus, & Monasteriis eorum fervientes, gaudeant omnibus gratiis & favoribus, ac privilegio fori, quibus ipsi Fratres potiuntur, & gaudent.

Horum Syndicorum auctoritatem explicat Paul. IV. inf. in ejus const. 1. Ex Clementi, ubi videas.

C L E M E N S P A P A V I I. Dilectis filiis Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Dum consideramus assiduos labores, & vigiliis, quos dilecti Filii Syndici, & Procuratores domorum, & Monasteriorum Fratrum Minorum S. Francisci regularis Observantiæ, & Monialium Sanctæ Claræ, Conceptionis, & Annuntiationis Ordinum, & Sororum tertie regulæ S. Francisci, sustinere non cessant, meritò nos obligant, ut animarum suarum salutem consulamus, ipsosque à quibusvis molestiis, & injuriis, sibi pro tempore illatis, quantum cum Deo possumus, relevemus.

§. 1. Idcirco uni syndico, & procuratori hujusmodi cum illius uxore, & liberis, præfati & futuro singulæ domui, & Monasterio prædictis, pro tempore servientibus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus ipsi, & eorum quilibet omnibus, & singulis Indulgentiis & peccatorum remissionibus, favoribus, & gratiis, quibus Fratres Ordinis Observantiæ prædictorum utuntur, potiuntur, & gaudent, seu uti, potiri, & gaudere poterunt, quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere possint, & valeant.

§. 2. Et insuper in quibusvis causis, & rebus ipsos Syndicum, & procuratorem concernentibus, civilibus, criminalibus, & mixtis, non nisi coram Judicibus conservatoribus domorum illarum, quarum ipse syndicus, & procurator fuerit, de justitia respondere teneatur, auctoritate Apostolica concedimus, & indulgemus.

§. 3. Inhi

Prioribus à Militia in quolibet Capitulo simili absolutionem dandi facultatem tribuit.

Quibusvis que non obstantibus.

Dat. P. A. die 17 Martii.

XIX.

Edita A. B. 1526.

Causa committimus.

Syndici & Procuratores Fratrum Minorum de Observantia potiuntur cum eorum filiis, & uxoribus, privilegiis ipsorum Fratrum.

Et signatur privilegio fori.

Inhibito qua prohibetur ca-
teris aliis lu-
dicibus quàm
Ordinis Con-
servatoribus
cognicio hu-
jusmodi cau-
satum.

§. 3. Inhibendo sub excommunicationis late sententia
pœna universis, & singulis Judicibus, Commissariis, Ec-
clesiasticis & secularibus, quacumque auctoritate fun-
gentibus, ne de causis contra dictos syndicos, & procura-
tores motis, & movendis, directè vel indirectè, quovis
quæ sit colore, seu prætextu, se intromittere quomodolibet
de cætero audeant vel præsumant. Decernentes
quoscumque processum, contra dictos syndicos & procura-
tores per alios quàm dictos Conservatores, in causis
dumtaxat contra eos motis, & movendis habendos, &
sententias ferendas, nullos, & invalidos, nulliusque robo-
ris vel momenti fuisse, & esse, ac irritum, & inane, si secus
super his à quoquam quavis auctoritate, scienter, vel
ignoranter contigerit attentari.

Quibuscum-
que non ob-
stantibus,

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus,
& ordinationibus Apostolicis, necnon Ordinum prædi-
ctorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis
firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæ-
terisque contrariis quibuscumque.

Fides tran-
sumptorum
hujus bullæ.

§. 5. Volumus autem, quod præsentium transumptis,
manu publici Notarii subscriptis, & sigillo alicujus Epi-
scopi, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ
munitis, eadem prorsus fides, tam in judicio, quam extra
illud adhibeatur, quæ adhiberetur si præsentis origina-
les literæ essent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. An. 1.
die 18. Apr.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris,
die 16. Aprilis, millesimo quingentesimo vigesimo
sexto, Pontificatus nostri Anno 3.

XX. Procuratori Rever. Cameræ Apost. assignatur
vigesima portio omnium pœnarum, quæ ex
causis criminalibus, aut ab eis procedentibus,
ad eandem Cameram, ipso, vel ejus substitutis
procurantibus, perveniunt.

De munere procuratorum Fiscalium, caterisque causas
Fiscales concernentibus, vide sup. in const. 4. Innoc.
VII. Cum sicut, & inf. in const. 24. Pauli III. Cum
sicut, & const. 55. Pii IV. Romanus, & alia const. 58.
Cum ab ipso, ac in aliis bullis ibidem citatis in apo-
stolis. Et circa modum percipiendi d. vigesimam,
habes i. f. bullam 5. Clem. VIII. Inter cæteras. Et
hinc vides, quod constitutio ista, quamvis sit per-
sonalis, est effecta perpetua, sicut alia cæterorum Of-
ficialium.

Edita An. D. CLEMENS EPISCOPVS,
1526. Dilecto filio, &c.

Causa con-
cessionis.

Quoniam nulli debet officium suum esse damnosum,
nec labor, fides, & industria alicui damno esse. Id-
circo nos, qui de fide, diligentia, labore, & solertia dile-
cti Filii Benedicti de Valentibus, nostri, & Cameræ Apo-
stolicæ Procuratoris Fiscalis circa hujusmodi procura-
tionis officium, & quæ officium ipsum concernunt, &
alia, quæ quotidie eidem peragenda committimus, tam
plurimorum fide digna relatione, quam ex facti eviden-
tia & experientia, plenam & veram notitiam habemus,
ut valeat in prædictis, & aliis ejus virtutibus perseverare,
& de bono in melius procedere, & officium procura-
tionis hujusmodi juxta ipsius condecetiam, & dignita-
tem gerere, & exercere.

Assignatio
partium de
qua in rub.

§. 1. Motu proprio, & ex nostra certa scientia per
præsentem statuimus, decernimus, ordinamus, & volu-
mus atque mandamus, quod de omnibus, & singulis pec-
uniariis pœnis ex causis criminalibus, & provenienti-
bus ab eis, quas cum effectu, Benedicto procuratore præ-
dicto vel ab eo deputatis, & deputandis substitutis pro-
curantibus, ad Cameram nostram prædictam pervenire
contigerit, & quæ hætenus à die suæ electionis pervene-
rint, idem Benedictus Procurator ad rationem quinque
pro centenario, realiter, & cum effectu consequi debeat,
& consequatur.

Iussio eorum
portionem per-
solvendi.

§. 2. Mandantes dilectis filiis A. tituli S. Cyriaci in
Thermis Presbytero Cardinali, S. R. E. Camerario, ac
Præfidentibus & Clericis Cameræ nostræ Apostolicæ,

ut prædictam pœnarum partem eidem Benedicto Procu-
ratori prædicto, absque exceptione, vel mora, realiter &
cum effectu persolvat, ac per illos ad quos spectat, per-
solvi faciat, & procurat. In contrarium facientibus non
obstantibus quibuscumque.

Fiat ut petitur. I.

Et quod præsentium sola signatura sufficiat, & ubique
fidem faciat, & quod literæ in forma brevis vel aliter,
prout eidem Benedicto procuratori videbitur, & place-
bit, expediri possint & valeant.

Fiat. I.

Dat. Romæ apud S. Petrum, 5. Kal. Decemb. anno 4.

Pape
S. S. S.
17.

Dat.
die 17.

XXI

Approbatio Congregationis Fratrum Minorum
Conventualium de vita Eremitica; nunc Ca-
pucinatorum, Ordinis Minorum S. Francisci,
præfinita delatione habitus & barbæ, gratiif-
que & privilegiis eidem attributis.

Isti Minores de vita Eremitica nuncupati, nomen Ca-
pucinatorum postea sortiti sunt, ut videre est in Const.
Pauli III. Exponi, ubi ipse nonnulla pro eorum regi-
mine ordinavit. Eisque transitum ad Fratres Mi-
nimos S. Francisci de Paula, & contra, prohibuit
Pius V. in const. 45. Sedis. Et eisdem Capucinis ad
Fratres de Observantia, & de converso, transitum
interdixit Six. V. in sua const. 20. Pro ea. Eorumque
habitum, seu consimilem cæteris prohibuit post alios
Greg. XIV. in const. 11. Beati. Ac ad audiendas sacu-
larium confessiones aliquos ex Capucinis ex Capitu-
lo generali deputari decrevit Clem. VIII. in const.
82. Alias fel. Et de toto Ordine Franciscano plenè
notavi sup. in const. 5. Honor. 3. Soles.

Ad eo quod istis fratribus ut in publicis processionibus
ubique locorum propriam Crucem deferre possint con-
cessit Paul. V. in Const. 107. Pastoralis, infr. tom. 3. Ac
super prohibitione deferendi per alios regulares eo-
rum habitum, vel consimilem, innovavit Const. enun-
tias in præced. rubr. Greg. XV. in Const. 15. Ex in-
juncto, infr. tom. 4. Qui eidem indulgit, ut possint reci-
tare officium de communi Confessoris non Pontificis
sub ritu semiduplici in die festo S. Conradi, Tertii
Ordinis S. Francisci professoris in const. 47. Domini
nostri, Quod verò isti fratres verè sint Minores Or-
dinis S. Francisci, & ex illius vera linea descendant
declaravit S. D. N. Urb. VIII. in const. 68. Salvatoris. Et
postea eidem prohibuit transitum ad laxiorem Ordi-
nem sine Sedis Apostolicæ licentia, ad Carthusiensem
verò sine ministri Generalis licentia in Const. 91. In-
juncti, dicto tom. 4.

CLEMENS EPISCOPVS, Edita An. D.
Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Ludovico, & Raphaeli
1528. li de Forosempromien. Ordinis Fratrum Minorum profes-
soribus, Sal. & Apost. bened.

Religionis zelus, vitæ ac morum honestas, aliaque
laudabilia probitatis, ac virtutum merita super, qui-
bus apud nos fide digno commendamini testimonio, nos
inducunt, ut votis vestris, præsertim quæ animarum salu-
tem, & religionis propagationem respiciunt, quantum
cum Deo possumus favorabiliter annuamus.

§. 1. Sanè pro parte vestra nobis nuper exhibita po-
tione continebat, quod vos olim fervore serviendi Altissi-
mo ducti, Ordinem Fratrum Minorum de Observantia
nuncupatorum ingressi, in eo professione emissa, per
certum tempus permanistis, & deinde de licentia vestri
tunc Superioris, juxta formam literarum Apostolicarum
super unione, & concordia inter prædictos, & Conventu-
ales nuncupatos Fratres dicti Ordinis edita consecuta-
rum, ad ipsorum Fratrum Conventualium consortium
vos transtulistis, & à tunc Magistro Provinciali Povin-
ciæ Marchiæ dictorum Fratrum Conventualium beni-
gnè recepti, ac aliorum Fratrum Conventualium
ejusdem

Exordium.

Qui iam de
Franciscis
Minoribus
Observantia
ad Conventu-
ales nuncupatos
transiit, ut
licentia Pro-
vincialis
Marchiæ, Em-
miliæ, &
sub Regibus
Franciscis de-
cere capere

eiusdem Provinciae numero, & consortio aggregati fuistis. Et deinde vobis desiderantibus pro animarum vestrarum salute, ac Dei gloria, Eremiticam vitam ducere, & quantum humana patitur fragilitas, regulam B. Francisci observare, dictus Magister Provincialis licentiam ad Romanam Curiam accedendi, & a nobis, ac Sede Apostolica, quaecumque ad animarum vestrarum salutem, ac Dei gloriam opportuna vobis viderentur, petendi, & impetrandi concessit.

§. 2. Ac etiam dilectus filius noster Andreas tituli sanctae Priscae Presbyter Cardinalis, dicti Ordinis Protector vobis, ut similem impetrationem facere, ita tamen quod unus ex consortio vestro omnium vestrorum nomine, Magistro Provinciali, seu Capitulo Provinciae dictorum Fratrum Conventualium in qua habitaretis, singulis annis se praesentare in signum subjectionis teneretur, & ipse Magister (si sibi videretur) semel in anno, & non ultra vos visitare, & si invenerit vos regulam praedictam non observare, ad eam plenius observandam vos admonere, ac debitis modis compellere posset, praeter haec autem nec vos de loco ad locum transferre, nec aliquid aliud vobis injungere, aut a vobis exigere valeret, sed potius vos tueri, & defendere teneretur, ut in pace possitis Altissimo in divinis famulari, prout in literis patentibus eorundem Cardinalis Protectoris, & Magistri Provincialis desuper confectis plenius dicitur contineri.

§. 3. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut vobis vitam Eremiticam hujusmodi docendi facultatem concedere, aliasque in praemissis opportunè providere de benignitate Apostoli, dignaremur.

§. 4. Nos igitur, qui salutem cupimus animarum, vestrum quemlibet a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis, a jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet inmodatus existit ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, ac literas praedictas, & in eis contenta quaecumque, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, vobis ut secundum regulam praedictam, vitam Eremiticam ducere.

§. 5. Et habitum cum caputio quadrato gestare.

§. 6. Necnon omnes, tam clericos seculares & Presbyteros, quam laicos ad vestrum consortium recipere.

§. 7. Ac tam illi, quam vos barbam deferre.

§. 8. Et ad Eremitoria, seu loca quaecumque, cum consensu Dominorum eorundem locorum vos conferre, & in eis habitare, vitamque austeram, & Eremiticam inibi agere, & in quibuscumque locis mercari.

§. 9. Necnon omnibus, & singulis privilegiis, indultis, & gratiis Ordini Fratrum Minorum hujusmodi, ac Eremito Camaldulensi, B. Romualdi, illiusque Eremitis, in genere vel in specie haecenus concessis, & in posterum concedendis, & quibus ipsi quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt in futurum, vos quoque quaeque principaliter sicut ipsi, uti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè valeatis, plenam, & liberam licentiam, & facultatem concedimus.

§. 10. Et nihilominus universis, & singulis Archiepiscopis, Episcopis & Abbatibus, aliisque in dignitate Ecclesiastica constitutis personis, necnon Canonicis Metropolitanarum, vel aliarum Cathedralium Ecclesiarum, ipsorumque Archiepiscoporum, Episcoporum, & Abbatum Vicariis in spiritualibus generalibus, discretioni vestrae per Apostolica scripta mandamus, quatenus eorum quemlibet, per se, vel alios, seu alii, vobis, & vestrum cuilibet, in praemissis efficacis defensionis praesidio assistat & faciat vos, & vestrum quemlibet, praemissis omnibus & singulis pacificè frui, & gaudere, nec permittat vestrum quemlibet, contra tenorem praesentium modo aliquo molestari, impediri, aut inquietari. Contradiatores quoslibet, & rebelles, etiam per quascumque, de quibus sibi placuerit, censuras, & poenas, & alia in eis remedia, appellatione postposita compescendo, invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis.

§. 11. Non obstantibus fel. rec. Bonifacii Papae VIII. Bullar. Mag. Tom. I.

praedecessoris nostri, etiam de una, & consilio generali de duabus dictis edita, ac aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon dicti Ordinis statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, ac literis Apostolicis per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros, ac nos & Sedem praedictam, etiam per vim generalis legis, ac statuti perpetui, ac motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine, & cum quibusvis irritativis, annullativis, cassativis, revocativis, praeservativis, exceptivis, restitutivis, declarativis, mentis attestativis, ac derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, & consistorialiter quomodolibet etiam pluries concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quavis alia expressio habenda, aut certa exquisita forma servanda foret, & in eis caveatur expresse, quod illis nullatenus derogari possit, illorum etiam tenores praesentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis, necnon modos, & formas ad id servandas pro in individuo servatis habentes, hac vice dumtaxat, illis alias in suo robore permanentibus, harum serie specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo, &c.

Datum Viterbii Anno Incarnationis Dominicae 1528. quinto Non. Julii, Pont. nostri Anno 5.

Dat. P. An. 5. die 3. Julii.

Communitas Civitatis Brixienensis de exacta pro Lutheranae haeresis extirpatione protinus adhibita diligentia laudatur. Amplaque jurisdictio Episcopo, & Inquisitoribus datur contra perfidum ejusmodi haereticorum, eorumque complicum genus procedendi.

CLEMENS PAPA VII. Edita. An. 1528. Venerabili fratri Paulo Zana Episcopo Brixie. si. dilecto filio Inquisitori haeretica pravitatis in Civitate Brixien. & eorum alteri, Sal. & Apost. bened.

§. 1. Placuit intelligere, quod non solum fraternitas tua, seu ejus dilecti filii Communitas istius Civitatis Brixien. nolentes negligentia aut desidia eorum amittere illud optimum nomen eis a parentibus, & antecessoribus suis relictum, omni diligentia curarint, ne haereses his temporibus de novo pullulare possint, sed omnibus remedia adhibuerint, ut si quae sint in ipsa Civitate extirpentur: & propterea cum ad ipsorum Communitatis noticiam pervenisset, nonnullos in ipsa Civitate, suae famae, & honoris prodigos, ita nefarios Dei sanctaeque Matris Ecclesiae rebelles existere, ut non erubescerent Lutheranam doctrinam publicè declarare, & quae palam non auderent, seorsum secretò docerent, plebsque inducentes a recta semita declinare, ne ob id forte contra eos ira Dei magis provocaretur, in publico eorum consilio statuerunt, tres ejusdem Civitatis cives eligi debere, quorum cura, diligentia, & vigilantia Lutheranae diabolicae haeresis a Civitate ipsa, ejusque territorio profus extirparetur, & ejus auctores, & seminatores condigna poena plesterentur, cum potestate etiam comparandi per procuratorem coram Sede Apostolica, & quibuscumque aliis Judicibus Ecclesiasticis, & secularibus, & pro praemissorum executione exponendi ex publico quascumque pecunias necessarias, quod ut merito ex hoc illi laudari, & plurimum commendari debent, ita etiam vos, prout vestro incumbit officio circa haereses hujusmodi, in Civitate, & diocesi Brixien. ident facere, prout speramus, & desideramus, omni diligentia curabitis.

§. 2. Cupientes igitur errores, & perversa dogmata in Civitate, & diocesi tuis hujusmodi panitus extirpari, & illorum sectatores debita correctione reprimi, ac debitis poenis puniri, Vobis, & alteri vestrum etiam cum

Communitas Brixien. nolentes negligentia aut desidia eorum amittere illud optimum nomen eis a parentibus, & antecessoribus suis relictum, omni diligentia curarint, ne haereses his temporibus de novo pullulare possint, sed omnibus remedia adhibuerint, ut si quae sint in ipsa Civitate extirpentur: & propterea cum ad ipsorum Communitatis noticiam pervenisset, nonnullos in ipsa Civitate, suae famae, & honoris prodigos, ita nefarios Dei sanctaeque Matris Ecclesiae rebelles existere, ut non erubescerent Lutheranam doctrinam publicè declarare, & quae palam non auderent, seorsum secretò docerent, plebsque inducentes a recta semita declinare, ne ob id forte contra eos ira Dei magis provocaretur, in publico eorum consilio statuerunt, tres ejusdem Civitatis cives eligi debere, quorum cura, diligentia, & vigilantia Lutheranae diabolicae haeresis a Civitate ipsa, ejusque territorio profus extirparetur, & ejus auctores, & seminatores condigna poena plesterentur, cum potestate etiam comparandi per procuratorem coram Sede Apostolica, & quibuscumque aliis Judicibus Ecclesiasticis, & secularibus, & pro praemissorum executione exponendi ex publico quascumque pecunias necessarias, quod ut merito ex hoc illi laudari, & plurimum commendari debent, ita etiam vos, prout vestro incumbit officio circa haereses hujusmodi, in Civitate, & diocesi Brixien. ident facere, prout speramus, & desideramus, omni diligentia curabitis.

Inquisitoribus tuis hujusmodi panitus extirpari, & illorum sectatores debita correctione reprimi, ac debitis poenis puniri, Vobis, & alteri vestrum etiam cum

à præfatis electis requisiti fueritis, & alter vestrum requisitus fuerit, omnes, & singulas causas hujusmodi hæresim sapientes, etiam criminales, tam dicta Lutherana, quam alia, & erronea, ac perversa doctrina in civitate & diocesi prædictis exortas, & quas, etiam contra quendam Joannem Baptistam Palavicinum, Ordinis Fratrum Carmelitarum, qui verbum Dei in proxima Quadragesima in Ecclesia Brixien. prædicando publicè nonnulla erronea, & à fide Catholica deviantia prædicavit, adeo quod plures hominum aures plurimum scandalizavit, si in civitate, seu diocesi prædictis extiterit, movere seu exoriri contigerit, cum omnibus, & singulis illis annexis, dependentibus, & emergentibus ab eis, simpliciter, & de plano, sine strepitu & figura Judicii, prout in similibus procedi consuevit, audiatis.

Et procedant appellatione remota perinde ac si tres sententia conformes lata fuissent.

Et quicunque voluerit, consuetudinem vel aliam removere.

Cumque.

Inquirant contra quoscumque Lutherana hæresim, & quæcumque complices, & in se invicem sine conditione & præmissis.

Inpunitentes multa penam coercant.

Revertentes autem ad fidem & hæresim abjurantes, non tamen relapsi, serventur hic expressis, absolvantur, & super irregularitate incursum dispensent.

§. 3. Nos enim vobis ut auditis hinc inde propositis, etiam usque ad definitivam sententiam inclusive, sublato quovis diffugii obstaculo, & prout sacri canones volunt etiam approbatione qualibet remota, decidendi & sine debito terminandi, ac sententias desuper per vos, & alterum vestrum latis, & quibusvis appellationibus, etiam ad nos, & Sedem prædictam interpositis, penitus rejectis, perinde ac si tres sententia conformes in nostræ Rotæ Auditorio latis essent, debita executioni demandandi.

§. 4. Testes autem, qui fuerint nominati, si gratia, odio, vel timore se subtraxerint, per censuras Ecclesiasticas appellatione cessante compellendi veritatis testimonium perhibere.

§. 5. Ac monitiones, & citationes quaslibet, constito de non tuto accessu, seu quod pro monitionibus, & citationibus hujusmodi faciendis ipsorum monendorum, & citandorum præsentia eodem modo haberi nequirit, & per edicta publica locis publicis affigenda, quæ perinde ipsos ardeant ac si eis personaliter intimata fuissent, faciendi.

§. 6. Ac contra quosque cuiusque status, gradus, ordinis, religionis vel conditionis, seu præminentia fuerint, & quacumque Ecclesiastica, seu mundana dignitate præfulgeant, vel exemptione, ipsius Martini, & aliorum errorum dogmatum sectatores, sequaces, fautores, defensoresque, ac illis auxilium, consilium, vel favorem, directè vel indirectè, publicè vel occultè præstantes, inquirendi, & procedendi, ac hujusmodi labe, & aliis hæresibus infectos capiendi, & carceribus mancipandi, ac juxta capitonicas sanctiones, & SS. Patrum instituta, prout qualitas excessum exegerit, vel conscientia vestra expedire visum fuerit, puniendi, & pœnis debitæ plectendi.

§. 7. Et ad cor redire nolentes, & dictæ Ecclesiæ communionem, velut putrida membra separatos, & divisos, ac damnationi æternæ cum Satana, & Angelis ejus addictos, ac perpetuè infames, ac instabiles esse, necnon bona eorum quælibet, mobilia, & immobilia quicunque fidelium, liberè, & licitè invadere, occupare, & sibi acquirere licere, personas eorum captivare, & in perpetuam servitutem adducere, corpora eorum, postquam defuncta fuerint sepultura Ecclesiastica carere debere decernendi, denunciandi, & declarandi.

§. 8. Et qui ad veritatis lumen redire, & hujusmodi hæreses abjurare voluerint, postquam errorem suum deposuerint, idque humiliter petierint, si alias relapsi non fuerint, recepta ab eis prius abjurazione hæresis, & errorum hujusmodi, legitime, & publicè faciendæ, præstandoque per eos juramento, quod talia deinceps non committent, nec talia, vel alia his similia committentibus, seu ad hærentibus consilium, auxilium, vel favorem, per se vel alium seu alios præstabunt, ab omnibus, & singulis excommunicationis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, etiam in literis s. l. recordat. Leonis Papæ Decimi prædecessoris nostri contra dictum Martinum editis, contentis, quas præmissorum occasione quomodolibet incurrisset, ac ab hujusmodi delictis, excessibus, & criminibus, necnon alia, in forma Ecclesiæ consueta absolvendi, & super irregularitate propterea quomodolibet contracta dispensandi, omnemque inhabilitatis, & infamiae maculam sive notam penitus abolendi, eosque rehabilitandi & ad nostrum, & ejusdem Sedis gremium, necnon gratiam, & benedictionem restituendi, & reponendi.

§. 9. Omniaque & singula alia quæ ad hujusmodi pestem reprimendam, & radicibus extirpandam necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, gerendi, ordinandi, coercendi, & exequendi, ac auxilium brachii sæcularis, si opus fuerit, invocandi.

§. 10. Et ad præmissa omnia, & singula, si & quando expedire vobis, & alteri vestrum visum fuerit, viros aptos & idoneos, cum simili, vel limitata potestate subdelegandi, & deputandi, ipsosque quoties opportunum vobis, & alteri vestrum videbitur revocandi, ac loco ipsorum alios similiter deputandi, auctoritate Apostolica plenam, & liberam potestatem, auctoritatem, facultatemque concedimus per præsentem.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ idem Leo prædecessor in suis literis voluit non obstat, & quæ expressis haberi volumus, cæterisque contrariis quibuscumque, etiam si in eis essent clausulae aliquæ derogatorie derogatoriarum, & de quibus deberet fieri specialis, & individua mentio, & de verbo ad verbum, quas pro expressis haberi volumus, & eis derogatum esse censemus & intendimus.

Dat. Viterbii sub annulo Piscatoris, die decima tertia Julii millesimo quingentesimo vigesimo octavo, Pontificatus nostri Anno quinto.

Ceteraque alia necessaria ad hujusmodi pestem reprimendam, & radicibus extirpandam necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, gerendi, ordinandi, coercendi, & exequendi, ac auxilium brachii sæcularis, si opus fuerit, invocandi.

Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ idem Leo prædecessor in suis literis voluit non obstat, & quæ expressis haberi volumus, cæterisque contrariis quibuscumque, etiam si in eis essent clausulae aliquæ derogatorie derogatoriarum, & de quibus deberet fieri specialis, & individua mentio, & de verbo ad verbum, quas pro expressis haberi volumus, & eis derogatum esse censemus & intendimus.

Dat. P. die 13. Julii.

Exemptio Monachorum Eremitarum S. Romualdi Montis Coronæ, Ordinis Camaldulensis, sub Regula S. Benedicti, & auctoritate eorum Majoris.

XXVII.

De Ordine tam Monachorum quam Eremitarum Congregationis Camaldulensis plenè notavi sup. in const. 1. Alexand. II. Nulli. Ab ea tamen se juncta est hæc Congregatio Eremitarum S. Romualdi, ut latius infra in const. 1. Paul. III. Rationi, ubi habes ipsius privilegia, & etiam in const. 3. Six. V. Ea est.

Romualdus, qui Ordinem Camaldulensem instituit, inter SS. relatus est, & ejus festum celebratur die 7. Februarii, ut habetur inf. in const. Clem. VIII. Pia, inf. tom. 3.

CLEMENS PAPA VII. Editæ An. D. lectis filii Majori, & Universis Eremitis S. Romualdi 1528. Ordinis Camaldulensis, presentibus, & futuris.

Vestrum Ordinem in agro Dominico speciosum ad salutem animarum in dies utiliter fructificantem, & gratiarum donis libenter ornatum, ut quietius, & decentius valeatis altissimo famulari.

Eremitarum S. Romualdi communitas.

§. 1. Itaque Majori vestro, ut quibus Abbates generales universorum Ordinum sub Regula Sancti Benedicti militantium, privilegiis, immunitatibus, & gratiis uti possunt, vel consueverunt, uti in perpetuum (citra tamen facultatem utendi mitra, & baculo, ac aliis Pontificalibus, & benedictionem Populo solemniter impendendi possitis, & valeatis, privilegiaque ipsa illis concessa, quorum tenores hic habemus pro sufficienter expressis, vobis concessa esse censentur.

Majori Congregationis S. Romualdi, per quam in hunc exitum.

§. 2. Quodque quemadmodum alii Ordines ab Ecclesia approbati, ita etiam vos, & vester Ordo in perpetuum à quibusvis gabellis, dantiis, tallis, collectis, exactionibus dativis, decimis, & quibusvis impositionibus, ex quavis causa, & consideratione, etiam auctoritate Apostolica impositis, & imponendis exempti censentur, saltemque pro usu vestro necessarium, ex quovis loco Sedi Apostolicæ immediatè subjecto, ad vestra Eremitoria transferre liberè, & licitè possitis, auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & indulgemus.

Congregatio exempta à solutione pœnditur, &c.

§. 3. Quocirca universis, & singulis Archiepiscopis, & Episcopis, ac quorumvis Ordinum Abbatibus per hæc scripta mandamus, ut per se, vel alium, seu alios vobis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, non permittant vos contra præsentium tenorem à quovis indebitè molestari, contradicere per censuras Ecclesiasticas

Prælati omnes hæc executionem extentionem mandant.

cas, & alia juris opportuna remedia appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§. 4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, dictorumque Ordinum statutis & privilegiis, quibus, illorum tenores pro sufficienter expressis habentes, illis aliis in suo robore permansuris, specialiter, & expressè ad effectum præsentium derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

§. 5. Volumus autem quod præsentium transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, ea prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si essent exhibitæ, vel ostensæ.

Datum Viterbii, sub annulo piscatoris, die vigesima septima Julii, millesimo quingentesimo vigesimo octavo, Pontificatus nostri Anno quinto.

XIV. Cursores Papæ, & Mandatarii illarum Curiarum Urbis, in quibus causis citare, intimare, &c. valeant.

Confirmationem, & declarationem vide inf. in Julii III. const. 14. Cum ea, ubi alia notabo.

C L E M E N S P A P A V I I. Ad perpetuam rei memoriam.

Accipimus nuper, quod licet dudum, cum à certo tempore præsentationes commissionum causarum in Romana Curia pro tempore vertentium, manu Romani Pontificis, aut de illius mandato signatarum, quæ ex stylo, & consuetudine dictæ Curie ætenuis inviolabiliter observatis, qui pro lege habentur, Auditoribus causarum Palatii Apostolici, aliisque iudicibus, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, Episcopis, & Prælatiis, quibus dirigebantur, solum per Cursos Romani Pontificis pro tempore existentis præsentati, & citationes in causis ipsis fieri consueverant, ac citationes ipsæ per alios, quam suos, & Sedis Apostolicæ Cursos fierent, in grave præjudicium nedum ipsorum Cursum, seu etiam litigantium in Romana Curia, abususque, & perversionem antiquorum styli, & consuetudinum dictæ Curie, felic. recordat. Alexander Papa Sextus prædecessor noster, volens fraudibus quæ in similibus quandoque fiebant, ac indemnitati ipsorum Cursum, & litigantium, observationi styli, & consuetudinum ipsius Curie providere, Motu proprio, & ex certa scientia, auctoritate Apostolica decrevit omnes, & singulas commissiones, manu sua, aut de mandato suo pro tempore signatas, ac omnes, & singulas citationes, coram quibusvis dicti Palatii Apostolici Auditoribus, iudicibus, Commissariis, vel Ordinariis in causis eis commissis, ac etiam intimationes, publicationes, & affixiones quarumcumque literarum in dicta Romana Curia, quas per alios quam per ipsos Cursos ex tunc de cætero præsentari, seu fieri contingeret, & processus illarum vigore habendos, nullius existere roboris, vel momenti, mandans inter alia dictæ Curie, & causarum Camere Apostolicæ Auditori pro tempore existenti, ut si in præsentandis commissionibus, citationibus, executorialibus, intimationibus, & affixionibus, & publicationibus, aliter fieri reperiret, citationes, publicationes, intimationes, & affixiones, vel alia ad officium Cursum prædictorum spectantia præsentari, seu fieri reperiret, excommunicationis, ac pecuniarias, arbitrio ipsius Auditoris declarandas pœnas incurrisse declararet, & ad exactiones pœnarum pecuniarum, & declarationem censurarum contra inobedientes procederet, ac pro talibus publicè denuntiari mandaret, & faceret.

§. 1. Ac successivè pæ memoriz Julii Papa Secundus Bullar. Mag. Tom. I.

similiter, prædecessor noster, intelligens quod causa præter quas decretum, & mandatum prædicta ab eodem prædecessore emanaverant, adhuc tunc subsistebant, & similes abusus, & fraudes, ac etiam citationes per alios quam per ipsos Cursos in diversis causis fiebant, styli & consuetudinem antiquos Curie hujusmodi pervertendo, Motu simili, non ad ipsorum Cursum, vel alicujus alterius pro eis instantiam, sed de sua mera liberalitate, & ex certa scientia, decretum, & mandatum hujusmodi auctoritate Apostolica innovaverit, ac perpetuè firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter observari debere decreverit, & mandaverit, ac districtius inhibuerit omnibus, & singulis causarum dicti Palatii Auditoribus, aliisque iudicibus, & Commissariis, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, ac Senatori, Governatori, & Vicario generali Almæ Urbis, & Curie de Sabellis iudicibus, eorumque Auditoribus, Collateralibus, seu Locatenentibus & Capitaneis omnibus ordinariis, ne in causis eis commissis, & in quibus eis commissiones fierent, citationes commissionum, præsentationes executorialium, & alias intimationes, ac affixiones, & publicationes per alios quam per ipsos Cursos quovis quæsito colore fieri facerent, sive permitterent, aut præsentatas, & factas reciperent, & admitterent, ac omnibus, & singulis Nuntiis, & quibusvis aliis personis quovis alio nomine nuncupatis ne commissionum præsentationes, citationes, publicationes, intimationes, & affixiones hujusmodi, vel alia ad officium Cursum prædictorum spectantia præsentare, seu facere, sub excommunicationis lætæ sententiæ pœna eo ipso incurrenda quoquo modo præsumerent.

§. 2. Ac decrevit, & declaravit, omnes, & singulas commissiones, per eum, seu de ejus mandato signatas, ac etiam omnes, & singulas citationes coram quibus Auditoribus, iudicibus, Commissariis, etiam Cardinalibus, vel Ordinariis, in causis eis commissis pro tempore pendentibus, ac etiam intimationes, publicationes, & affixiones quarumcumque literarum in dicta Curia, quas per alios quam per ipsos Cursos de cætero præsentari, seu fieri contingeret, aut processus illarum vigore habendos, & inde secuta quæcumque, ac quicquid in contrarium, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contingeret, nullius roboris, vel momenti, ipso jure, etiam absque eo, quod aliter ejus dispositione receptam esse constaret, extiteret, & per commissarios, etiam S. R. E. Cardinales præfatos, iudicandum, sententiandumque fore, sublata eis aliter quavis iudicandi, & interpretandi, facultate, & auctoritate. Necnon mandaverit præfato Auditori, ac pro tempore existenti Almæ Urbis Governatori, ut eisdem Cursum super his efficacis defensionis præsidio assistentes, facerent mandatum, inhibitionem, & decretum hujusmodi inviolabiliter observari, contradictores, & inobedientes censuris, & pœnis, etiam pecuniariis, compescendo, prout in literis eorundem Alexandri, & Julii prædecessorum nostrorum de super confectis plenius continetur.

§. 3. Nihilominus nonnulli, à quorum oculis Dei timor abcessit, & quæ non sua sunt quærentes, in diversis causis citationes, commissionum præsentationes, publicationes, intimationes, & affixiones, ac subastationes, & alia ad officium dilectorum filiorum Cursum nostrorum, tam ex institutione eorum officii, quam juxta antiquos styli, & consuetudinem Romanæ Curie spectantia, contra decretum, & mandatum Alexandri VI. ac inhibitionem, & declarationem Julii II. ac etiam contra alia in prædictis literis contenta facere præsumunt in ipsorum grave præjudicium, & officiorum suorum læsionem, ac illorum exercitii usurpationem non modicam, excommunicationis lætæ sententiæ pœnam juxta inhibitionem Julii prædecessoris hujusmodi damnabiliter incurrendo. Quare nos hujusmodi errores submovere, ac ipsorum Cursum indemnitati, prout convenit, providere volentes, auctoritate Apostolica tenore præsentium, decretum, & mandatum Alexandri, ac inhibitionem, & declarationem Julii prædecessorum, ac eorum literas hujusmodi, necnon in eis contenta quæcumque, ex certa scientia (quatenus tamen sint in usu) approbamus, & innovamus, ac illa, & eis prorsus similia de novo decernimus, mandamus, inhibemus

maris huiusmodi Alex. VI. inhibendo in iudicibus, aliorumque

Declaratione que & amplius notabitur

Hic modo Pont. prædictus constitutiones approbatæ cum clausula, quatenus in usu. Quam successivè abstrulit inferius.

benus, & declaramus, eaque perpetua roboris firmitate subsistere.

In libereque officialibus n. Cur. et s. de super impediunt.

§.4. Et per Auditores, Commissarios etiam Cardinales, Vicarium, Gubernatorem, Senatorem, & alios Judices, ac eorum Collaterales, Locatenentes, Capitaneos prefatos, necnon omnes, & singulos nuntios, & quasvis alias personas quocumque nomine nuncupatas, prout singulos eorum concernit, sub dicta excommunicationis late sententia, & quingentorum ducatorum fabricae basilicae principis Apostolorum de Urbe irremissibiliter applicandorum poenis, per nuntios, & alios praemissa ad officium Curforum ejus, & non aliis quibuscumque nuntiis spectantia exerceat, eo ipso, absque alia declaratione incurrendis firmiter observari debere, juxta tamen continentiam dictarum literarum Alexandri, & Julii praedecessorum nostrorum, in quarum possessione dicti Curfores (ut etiam accepimus) existunt.

Deputatio Auditoris Camerae in executionem.

§.5. Necnon Curiae causarum Camerae Apostolicae generalem Auditorem pro tempore existentem contra eos ad, nedum publicationem incursum poenarum hujusmodi, ac illarum executionem, sed etiam tanquam falsarios, vigore praesentium, absque alia commissione sibi desuper facienda procedere posse.

Decretum irritans.

§.6. Et sic in praemissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiti debere, & quicquid secus a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Derogatio contrariorum.

§.7. Non obstantibus praemissis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

D. i. P. An. §. die 16 Octob.

Dat. Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 16. Octobris 1528. Pont. nostri Anno quinto.

Sequitur declaratio constitutionis praecedentis.

Edicta An. D. 1529.

CLEMENS PAPA VII. Motu proprio, &c.

Exordium.

Cum de Viribus literarum nostrarum praefertarum, pro eo quod illae nobis tunc plene non informati, eisdem Curforibus concedebantur (quatenus essent in usu, aut in dictarum literarum Alexandri, & Julii praedecessorum possessione) ab aliquibus in futurum dubitari possent.

Clausulam praefertam quatenus in usu, auferret. Praedictaque simpliciter confirmat.

§.1. Nos igitur, ad quos spectat litium anfractus, & controversias succidere, dubiaque tollere, de possessione dictorum Curforum in praemissis usu, & consuetudine roborata, ex fide, & relatione personarum fide dignarum plene informati, ac de ipsorum Curforum jure in praemissis omnibus, & singulis veram notitiam habentes, motu simili, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine decernimus, & declaramus, literas nostras praefatas, cum omnibus, & singulis decretis, declarationibus, inhibitionibus, mandatis, concessionibus, & aliis in eis contentis clausulis perinde valere, & perpetua firmitatis robor obtinere, & Collegio dictorum Curforum suffragari debere in omnibus, & per omnia, perinde ac si dicta verba (Quatenus in usu, aut literarum Alexandri, & Julii possessione ipsi Curfores essent) non apposita vel expressa fuissent, & ita intentionis nostrae, & voluntatis incommutabilis fuisse, & esse attestamus. Et nihilominus pro potiori cautela decretum, & mandatum Alexandri, ac inhibitionem, & declarationem Julii praedecessorum nostrorum, ac eorum literas hujusmodi, necnon in eis contenta quaecumque Apostolica auctoritate, & ex nostra certa scientia approbamus, & innovamus, ac alia, & eis proferus similia de novo concedimus, decernimus, mandamus, inhibemus, & declaramus, atque perpetua roboris firmitate subsistere.

Omnes mores ad observandam hanc constitutionem.

§.2. Et Auditores, Commissarios, etiam Cardinales, Vicarium, Gubernatorem, Camerarium, & Camerae Apostolicae Clericos pro tempore existentes, Senatorem, & alios Judices, & eorum Collaterales, Locatenentes, & Capitaneos praefatos, etiam Turris novae, Ripae, & Ripettae, necnon omnes, & singulos Nuntios, & quasvis alias personas quocumque nomine nuncupentur, prout singulos

eorum concernit, sub excommunicationis, suspensionis, & interdicti late sententiae, & quingentorum ducatorum fabricae basilicae Principis Apostolorum de Urbe irremissibiliter applicandorum poenis, per Nuntios, mandatarios, & alios praemissa ad officium Curforum eis, & non aliis quibuscumque Nuntiis, spectantia, & excoercitio eo ipso absque alia declaratione incurrendis firmiter observari debere. Mandantes tam dictis Nuntiis, mandataris, & officialibus officia sua in quibuscumque Curis, & coram quibuscumque personis, nullis exceptis, ac in literarum Apostolicarum facien. executione sine affixione, aut cautionibus, directe, vel indirecte, quovis quaesito colore, vel ingenio se intromittant, & intromittere tentent, vel procurent.

§.3. Decernentes commissionis praesentationem, ac citationis executionem, intimationem, publicationem, & affixionem, per alios quam dictae Curiae Curfores pro tempore faciendas, ac processus illarum vigore habendos, & faciendos, ac nullam fidem in iudicio, & extra illud adhibendam fuisse, nec adhiberi debere, sed fuisse, & esse nullas, & invalidas, nulliusque roboris, vel momenti, ac pro nullis, & invalidis, ac infectis, & viribus omnino vacuis haberi.

§.4. Mandantes insuper, & committentes Curiae causarum Camerae Apostolicae, tunc, & pro tempore existentis generali Auditori, quatenus Collegio dictorum Curforum in praemissis per se, & ejus Locumtenentem efficacis defensionis praesidio assistat, eaque omnia, & singula sub praedictis aliis censuris, & poenis observari faciat, & contra rebelles, ac inobedientes quoscumque debite executioni, etiam summarie, simpliciter, & de plano, sola facti veritate inspecta, quacumque appellatione remota, debite executioni demandet, & demandari faciat, & exequatur.

§.5. Decernentes, quod confirmatio, approbatio, innovatio, decretum, inhibitio, & gratia nostrae hujusmodi ex quacumque causa, etiam urgentissima, & de necessitate exprimens, de subreptionis, aut obreptionis vitio, seu intentionis defectu notari seu impugnari minime possint, & debeant, & in praemissis omnibus, & singulis sic per quoscumque Judices, etiam praefatos, in quacumque instantia pronuntiari, &c. Sublata eis, &c. ac irritum, &c. decernentes, & declarantes.

§.6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem mandataris, etiam per nos, & Sedem praedictam, sub quacumque verborum forma, & expressione, etiam motu proprio, & ex certa scientia, & cum quibuscumque clausulis, etiam urgentissimis, & de necessitate exprimens, pro tempore concessis, confirmatis, & innovatis, quibus, illarum tenores pro expressis habentes, latissime derogamus, & derogatum fuisse, & esse decernimus, & declaramus, ceterisque contrariis quibuscumque sub clausulis opportunis, & consuetis ad ipsorum libitum.

Fiat motu proprio. I. §.7. Et cum absolute a censuris ad effectum, &c. ac decreto, & declaratione praedictis, perinde ac si dicta verba in nostris literis non fuissent expressa, latissime extendentes: & de nobis si opus fuerit, decretis, inhibitione, mandatis, approbatione, innovatione, concessione, ac aliis clausulis supradictis, quae pro repetitis habeantur, & de deputatione iudicis deputati, &c. ut supra. Et quod praemissa de subreptionis vitio, aut intentionis defectu notari, seu impugnari non possint, latissime extendentes. Et cum derogatione statutorum, privilegiorum, & indultorum, ut supra, latissime extendentes. Et quod praemissorum omnium, & singulorum, & circa praemissa necessarium, sola signatura sufficiat, & ubique in iudicio, & extra illud fidem faciat, Regula contraria non obstante, seu etiam major, & verior specificatio, ac expressio fieri possit in literis, quae per Breve nostrum ad ipsorum libitum expediri debeant. Et remanente eorundem mandatariorum quoad causas ordinarias exercitio, quoad solitas citationes per eos fieri solitas, ac in suis solitis tribunalibus, & quoad eas quibus non proceditur per commissionem priam seu dependentem.

Fiat. I. Datum

Datum Romae apud sanctum Petrum, Quarto nonas Octobris Anno sexto.

Die vigesima septima mensis Octobris, millesimo quingentesimo vigesimo nono, presentes licet affixa, & presentata fuerit in valvis seu portis Audientie Palatii Apostolici R. P. L. Alma Urbis Gubernatoris, Auditoris Camera Apostolica, Vicarii Papa, Audientia Capitolina, veluti Cancellaria Apostolica, & acci Campi Florae, per me Johannem Servier S. D. N. Papa Cursorem.

Petrus Craspi pro Magistro Curf.

XXV. De Syndicatu Judicum, & Officialium status Ecclesiastici.

Alia qua hujusmodi Officiales respiciunt, vide sup. in Paul. II. const. 3. Aumer. Et inf. Pii V. const. 140. Et s. Romani.

CLEMENS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Quis pastoralis officii nobis supernae majestatis providentia, meritis licet imparibus, commissi nos inducit, ac etiam voluntarios excitat, ut non solum circa spiritualia, sed etiam temporalia Romanae Ecclesiae, ac illi subiecta provincias, civitates, terras, & loca, sollicita ac vigilantia cura intendamus, & ut civitates, terras, & loca ipsa, prospere, & feliciter regantur, illorumque populi ab indebitis oppressionibus sublevati in semitis justitiae dirigantur, remediis opportunis provideamus, ac his quae propterea à Rom. Pontificibus praedecessoribus nostris providè gesta sunt, ut firmiter observentur, nostrae approbationis robur impartimus, & aliis desuper disponamus, prout ad felicem ejusdem Ecclesiae statum, & eorundem populorum indemnitate, & utilitatem conspicimus in Domino salubriter expedire.

§. 1. Dudum siquidem per fel. rec. Julium Papam II. praedecessorem nostrum, tam ex diversis querelis, ac clamoribus populorum, communitatum, universitatum, ac singularum personarum civitatum, terrarum, & locorum sibi, & dictae Romanae Ecclesiae immediate subiectorum, quam aliorum fide dignis relationibus intellecto, quod nonnulli Gubernatores, & Locatenentes, eis regendis, & gubernandis per ipsam praedecessorem, ac Apostolicae Sedis Legatos de latere deputati, precibus, pretio, odio, aut amore ducti, eo praetextu confisi, quod administrationum suorum officiorum rationem alicui reddere non erunt soliti, diversa, & varia eis gravamina, & damna etiam intolerabilia inferre, justitiam administrare unicuique, ut tenebantur, atrociorum quandoque delictorum impunitatem pro particulari lucro praestare, executiones indebitas facere, carceratorumque innocentium relaxationes prorogare, poenas pecuniarias Fisco suo debitas sibi appropriare, & in proprios usus convertere, statutorumque rationabilium, & constitutionum provincialium, & Cameralium, literarumque Apostolicarum formam, & tenorem non servare, ac propriis commoditatibus intenti, subditorum quieti, ac paci, & justitiae administrationi modicum studere consuevisse in eorum animarum periculum, dictorumque subditorum gravamen, & praedictum, perniciosum exemplum, & scandalum plurimorum.

§. 2. Dicitur praedecessor motu proprio, & ex certa ejus deliberatione, sua in perpetuum valitura constitutione statuit & ordinavit, ut omnes & singuli gubernatores, ac eorum, seu Legatorum praefatorum Locatenentes, etiam Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, Abbatiali, aut quavis alia, Ecclesiastica seu saeculari dignitate fungentes, qui nunc, & pro tempore, perpetuis futuris temporibus provincias, civitates, terras, & loca, quaecumque & qualiacumque essent, nulla penitus exceptione habita, praefata Rom. Ecclesiae immediate subiecta, ex deputatione ipsius praedecessoris, vel Legatorum, aut

Bullar. Mag. Tom. I.

Gubernatorum hujusmodi pro eò, & Romana Ecclesia praefata regerant, gubernabant, & administrabant, seu regerent, gubernarent, & administrarent, quavis quavis, & latissima potestate, arbitrio, & auctoritate muniti, etiam si eorum literis veretur expresse, quod ad aliquam redditionem rationis administrationum suarum non tenerentur, nec cogi possent post finem cujuslibet officii, & administrationis eorum infra mentem conspectui ipsius praedecessoris, aut Romani Pontificis successoris sui pro tempore existentis, seu si ab ipsis Legatis deputati, & pro tempore finiti eorum officii, Legati praefati in locis ipsarum legationum praesentes essent, eorum ipsius Legatis se personatim praesentare, ac gestorum, administratorum, & omnium, tam per eos, quam eorum Auditores, & alios officiales, deputatos, & familiares rationem reddere, querelisque & accusationibus contra eos propositis, coram eo, vel successoribus suis, vel per eos, aut ab eis deputandis, seu Legatis praedictis respective, de gestis, seu omissis in eorum officiis respondere, ibique per dies duodecim continuos, postquam per ipsum Julium praedecessorem, vel successores praefatos, seu dictos Legatos, etiam respective examen redditionis rationis hujusmodi inceptum, seu commissum fuerit permanserit, nec etiam post inde, sine sua aut successorum praedictorum, vel ab eodem praedecessore & successoribus hujusmodi deputatorum, aut Legatorum praefatorum similiter respective expressa licentia reddere.

§. 3. Necnon de eo, in quo per praedecessorem, & successores suos, aut ab eodem praedecessore, vel eis deputatos, seu Legatos hujusmodi condemnati forent, statim omni dilatione, protelatione, & malitia, ac excusatione, appellacionibusque quibuscumque cessantibus, satisface-re, sub excommunicationis latae sententiae, ac perditionis emolumentorum eis ratione dictorum officiorum debitorum, & inhabilitatis ad quaecumque alia officia in posterum exercenda poenis tenerentur.

§. 4. Et nihilominus, suis & successorum praedictorum Secretariis, ut literas Apostolicas sub plumbo, aut in forma Brevis, Cancellariis verò & aliis ab ipsis Legatis deputatis, tunc & pro tempore existentibus, ne literas patentes officiorum Gubernatorum, seu Locatenentium respective traderent, ipsique Gubernatores, Locatenentes officia hujusmodi exercere auderent, nisi prius in Camera Apostolica, aut si ab ipsis Legatis deputarentur, in eorum Cancellaria de praemissa omnia & singula observando jurassent, & idoneam cautionem dedissent.

§. 5. Necnon omnibus, & singulis Thesaurariis, Camerariis, Communitatibus, & universitatibus, & aliis ad quos spectabat, & spectaret, provincialium, civitatum, terrarum, & locorum dictae Ecclesiae immediate subiectorum, tunc & pro tempore existentibus, ne eisdem Gubernatoribus, seu Locatenentibus de tertia parte eorum salarii, seu provisionis in fine officii eis debita responderent, sed illam retinerent, donec eis, quod absoluti forent, legitime constaret, sub eadem excommunicationis poena mandavit.

§. 6. Ac voluit quod magistratus digniores, quocumque nomine nuncuparentur, civitatum, terrarum, & locorum praedictorum statim functo officio Gubernatorum, seu Locatenentium hujusmodi, per publicum proclama omnibus & singulis, querelas seu accusationes, contra Gubernatores, aut Locatenentes exponere volentibus, ut ad ipsum praedecessorem, vel ad ipsos Legatos, si Gubernatores, seu Locatenentes ab eis deputati forent, ipsique Legati in locis suarum legationum praesentes essent, infra mensem praedictum cum eorum probationibus & juribus accederent, recepturi infra duodecim dies justitiae complementum, per publicum proclama notum facerent, deputandi verò ab eodem Julio & successoribus praefatis deputationibus, ac justitiae administratione, omnes, & singulas querelas, & accusationes exponere volentes, per affixionem cedularum in valvis basilicae Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariae Apostolicae, ac in Campo Florae certiores redderent.

§. 7. Atque in examinatione redditionis rationis, & administrationis hujusmodi, & aliis praemissis faciendis, ne partes ad Romanam Curiam, vel Legatos ipsos pro exponendis querelis, aut accusationibus accedentes nimium

L L I 3 grava

Datum omnes officiales sine officio eorum Pontificis Syndicatus se subiectos, & pro eis Auditoribus deputatis & familiaribus rationem reddere debere.

Officialibus que in synodo qua ad idem nuncis apponitur reprobantur. Quod officium rari non infirmum.

Postquam antequam incipiant exercere officia iuramentum, & canonicum de servando praestantur. De quo vide etiam infra.

Salariarum que Officialibus debitorum in fine officii mandavit retinere tertiam partem usque ad finem Syndicatus. Hoc non servatur.

Proclama eorum tempore Syndicatus fieri crepiti, ut crepiti querelas proponere possint.

Syndicatoribus facultatem sumari, & procedendi concessis.

gravarentur, summarie, simpliciter, & de plano, & extra-judicialiter, absque aliquibus sumptibus, solâ facti veritate inspecta, etiam sine scripturâ alicujus confessione procederetur, prout in literis ipsius prædecessoris de super conf. & is plenius continetur.

Mulsi tamen cessant quæritas proponere, ut expensas, & alia, &c.

§. 8. Cum autem, sicut non sine animi nostri displicentia ad nostrum perveniret auditum, licet causæ propter quas literæ prædictæ ab eodem prædecessore emanarunt, adhuc subsint, tamen formidandum est, ne oppressi pro tempore propter impensas, quas pro querelis, aut accusationibus contra Gubernatores, & Locatenentes, eorumque Auditores, & alios officiales præfatos exponendis, ad nos, aut successores nostros Romanos Pontifices seu Legatos prædictos, juxta ordinationem Julii prædecessoris hujusmodi veniendo subire cogentur, potius à querelarum, seu accusationum hujusmodi expositione abstinere habeant, quam expensas hujusmodi facere velint, siquæ effectus literarum earundem impediri debeat.

Idem Pont. iste confirmavit in l. 11. confirmavit & mandavit huic modis, &c.

§. 9. Nos cupientes, prout ex debito ipsius pastoralis officii tenemur, felici & tranquillo regimini, & successu ac indemnitate populorum prædictorum, quos in visceribus gerimus charitatis, paterno affectu providere, ac eos à laboribus, & expensis, quantum possumus relevare, habita super his cum venerabilibus fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus, matura deliberatione, & de eorum unanimi consilio, & assensu, statutum, & ordinationem, ac mandatum, & de super confectas literas Julii prædecessoris hujusmodi, necnon omnia, & singula, eisdem literis contenta, sub modificatione infra scripta, in potestate Apostolica, tenore præsentium, approbamus, & innovamus, & perpetua roboris firmitate subsistere, ac plenum effectum sortiri, & firmiter perpetuo, tam per Gubernatores, & Locatenentes, ac Auditores, Judices, & alios officiales, quam per præfatos, & alios quos literæ ipsæ concernunt, sub excommunicationis lætæ sententiæ, & perditionis emolumentorum, ac inhabilitatis pœnis prædictis respectivè observari debere decernimus.

Officiales synodi in locis officii communiario in partibus deputando. Hoc non fructu, sed successu in officio est loci commissarii.

§. 10. Et nihilominus præmissa per dictum Julium prædecessorem, ut præfertur, statuta, & ordinata de novo sic, quod tam Gubernatores, ac eorum, seu dictorum Legatorum Locatenentes, aut Vicelegati, alique Præsidentes provinciarum, civitatum, terrarum, & locorum, nobis, & dictæ Romanæ Ecclesiæ subjectorum prædictorum, præfatos, & futuri, etiam Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, Abbatiali, aut quavis alia Ecclesiastica, vel seculari dignitate, ut præfertur, fungentes, & quavis facultate muniti, quam ab eisdem Legatis, & Gubernatoribus, seu eorum Locatenentibus, aut Vicelegatis, & Præsidentibus in provinciis, civitatibus, terris, & locis prædictis pro tempore deputati Locatenentes, ipsorumque Auditores, Judices, & alii quicumque officiales pro tempore existentes, si annales fuerint, functo cujuslibet officii, & administrationis eorum anno, & si ultra annum eorum officio, in aliqua provincia, civitate, vel terra duraverint, in fine cujuslibet anni, si verò breviori tempore eorum officia durent, in fine eorum officii, in civitatibus, terris, & locis, in quibus officia exerceverint, coram personis dignioribus civitatum, terrarum, & locorum eorundem, videlicet coram uno Commissario, per nos aut successores nostros præfatos ex dicta Romana Curia, moderatis, ipsorum officialium, ac provinciarum, vel civitatum, seu terrarum, vel si nobis, aut successoribus prædictis videbitur pro parte Cameræ prædictorum expensis mittendo, adjunctis secum Episcopo loci, vel eo absente ejus Vicario in spiritualibus generali, & Procuratore Fiscali ipsius loci, vel civitatis per præfatos dictæ Cameræ pro tempore deputato, & capite officii, seu magistratus ipsius civitatis, vel terræ, videlicet Confalonerio, vel Præposito, qui pro tempore fuerit, aut uno doctore per ipsas digniores personas, ultra Commissarium, ac Episcopum, vel Vicarium, & Procuratorem Fiscalem præfatos, eligendo, gestorum, & administratorum per eos alios, juxta tenorem literarum Julii prædecessoris hujusmodi, rationem reddere, & querelis ac accusationibus contra eos propositis, de ge-

Et eorum Episcopo. Procuratore Fiscali. Præpositus Magistratus.

stis, seu omnibus in eorum officio, subito quovis dillugio, respondere debeantur.

§. 11. Ac Commissarius mittendus, Episcopus, vel Vicarius, & Procurator Fiscalis, Confalonarius, seu Præpositus, & Doctor eligendus præfati rationem administrationis hujusmodi, cum omni summarietate, integritate, & severitate audiant & procedant, ac querelas & probationes contra Gubernatores, Vicelegatos, & Præsidentes præfatos propositas, & factas recipiant, processusque de super forment, & clausos ad nos vel successores nostros prædictos, ut nos vel dicti successores, de ipsorum Gubernatorum, Vicelegatorum, & Præsidentium, juxta ipsorum demerita, amotione, vel ad ulterius tempus confirmationem mature deliberare possimus, fideliter mittant, ipsorum vero Gubernatorum, Vicelegatorum, & Præsidentium Locatenentes, ac Auditores, & alios officiales præfatos, condegnando vel absolvendo judicare, & ad restitutionem, omnibus subterfugiis, cavillationibus, & exemptionibus semotis, nisi propter casum gravitatem, eis concordent, alias concorditer, vel Commissario præfato id nobis, vel eisdem successoribus referendum esse videretur, quo casu contra eos, servato tenore literarum Julii prædecessoris hujusmodi, procedendum sit, cogere debeant.

Syndicatus summarie procedant, &c.

§. 12. Et si ab eorum decisionibus, & sententiis aliqui eorum se gravatos præferant, ad nos, vel à nobis deputatos, per viam recursum provocare, & appellare possint, ac tamen, quod nisi infra mensem immediatè sequentem, in vacationem, vel correctionem eorum, quæ contra eos facta, vel determinata fuerint, non reportaverint, ex parte ipsorum aliqua facienda intimatione, decisiones, & sententiæ ipsæ firmæ remaneant, & executioni mandentur, perinde ac si ab eis reclamatum, vel appellatum non fuisset.

Condemnatio ad Papam possint recurrere, & appellare infra mensem expeditum.

§. 13. Et si Legatorum, Gubernatorum, Vicelegatorum, & Præsidentium præfatorum Locatenentes, Auditores, & alii officiales prædicti culpabiles reperti fuerint in eorum officiis perseverare non permittant, seu Legatus illius Provincie pro tempore existens de novis Locatenentibus, Auditoribus, Judicibus, & Officialibus debite provideat, & nisi infra mensem providerit, tunc per Nos, aut Successores antedictos Locatenentibus, Auditoribus, & Officialibus, cum convenienti salario eis per ipsum Legatum præstando provideri debeat.

Et culpabiles non retineantur in officio.

§. 14. Ac quod cautiones idoneæ per deputandos ab ipsis Legatis, ac eorum Officialibus de præmissis observandis danda ad dictam Cameram Apostolicam in libro particulari pro hujusmodi cautionibus annotandis ordinato, in quo cautiones per Gubernatores, & Vicelegatos prædictos præstandæ, annotandæ erunt, annotari debeant, ipsorumque Legatorum Secretarii, seu Notarii deputandi à legatis ipsis literas patentes officiorum suorum, nisi prius eis per fidem manu Notarii ipsius Cameræ factam constiterit quod cautiones prædictæ annotatæ fuerint, consignare non debeant, auctoritate & tenore prædictis perpetuo statuimus, & ordinamus.

Cautiones præstandæ officialibus bantur in libro R. Cam. Apost. Hoc non valet.

§. 15. Decernentes præsentium transumptis, etiam impressis, manu tamen Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curie Ecclesiasticæ, aut personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eandem prorsus fidem in judicio, & extra ubilibet adhibendam fore, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Exemptio fides.

§. 16. Declarantes præfatas nostras literas à data præsentium locum habere, & servari debere, etiam quoad Officialibus supradictos, quoad syndicatam præmissam in fine officiorum suorum, etiam quod in principio eorum officii cautiones non dederint, & tempore publicationis præsentium in officiorum suorum exercitio, & possessione existant.

Vidi literas dispensari, & ligari habentur, non apparent fuisse publicationem.

§. 17. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac legibus municipalibus, & aliis Provinciarum, Civitatum, Terrarum, & locorum prædictorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica roboratis statutis, & consuetudinibus, ac omnibus illis, quæ præfatus prædecessor in dictis literis voluit non obstante, quæ omnia præsentibus pro expressis, & repetitis haberi

Idem positum cum publicis iuramentis. Clausula rogatoria.

CLEMENS SEPTIMUS.

699

haberi volumus, ceteraque... Nulli ergo... Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini millesimo quingentesimo vigesimo octavo, Kal. Decembris, Pontificatus nostri Anno sexto.

Anno & Nativitate Domini 1528. Indictione prima, die vero 8. mensis Decembris, Pont. Sapientiss. in Christo Patris, & D. N. D. Clementis divina providentia Papa VII. Anno eius sexto, praesentes transscripta littera publicata fuerunt in vobis seu parvis Basilicae Principis Apostolorum de Urbe, Audientia Palatii Apostolici, Cancellaria Apostolica, & acie Campi Flora, per me Joannem Serrurium, praebitum S. R. E. Papa Cursorem. Vianus de Bellavilla Magister Curforum.

XVI. Declaratio, quod electio successoris hujus Papae, Bononiam, Viennam vel alibi profecturi, fiat in ipsa Urbe, si ante ad eam reditum ipse decesserit. Et innovatio constitutionum Alex. III. Greg. X. & Clem. V. circa electionem Papae.

Quoad electionem Pontificis, vide inf. const. 63. P. IV. In eligendis, ubi notat. Et constitutionem Alexandri III. hic cit. habes in cap. 2. de Elect. & Gregorii X. habes in c. 3. eod. tit. in 6. Et Clementis V. habes in Clem. 2. eod. tit.

CLEMENS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Cum charissimus in Christo filius noster, Carolus Romanorum & Hispaniarum Rex Catholicus, in Imperatorem electus, intellexisset, Turcarum tyrannum potentissimo exercitu ad denuo Regnum Ungariae invadendum & occupandum venire, cognoscensque propterea non solum Regnum, sed etiam totam Rempublicam Christianam in maximo versari discrimine, & desiderans Ferdinando Regi Ungariae fratri suo dulcissimo ipsique reipublicae Christianae opem ferre, prout ad ejus officium, cum advocatus Ecclesiae existat, pertinere cognoscebat, omnibus suis regnis dimissis, quamprimum ad Italiam venit, offerens pacem illam, quam Jesus Christus in caelum ascendens suis reliquit discipulis, Regibus, & Principibus Christianis, ac Italiae potentatibus, sine qua eadem Turcarum tyranno resisti non posse cognoscebat, & pro hujusmodi universali pace facilius componenda nuper nobis suis literis significavit plurimum expedire, ut in Civitate nostra Bononiae quam celerius fieri posset, in simul conveniremus, ut totam Italiam tandem a tot calamitatibus liberatemus, illique pacem daremus, ut illa placata, illius potentatus ac barones unitis animis & viribus non solum dicto Turcarum tyranno resisti, sed ipse cum toto ejus exercitu profligari possit.

§. 1. Nos ejus pium & honestum desiderium plurimum in Domino commendantes, etsi ex gravi infirmitate, quia tot mensibus detenti fuimus, convaluerimus, tamen pristinas corporis vires adhuc non recuperavimus, occasionem tamen rei bene gerendae, & tam necessarii boni ommittere nolentes, cognoscentes ad officium nostrum pertinere pro salute gregis dominici nobis commissi, periculo vitae nos exponere, & ad Civitatem ipsam Bononiae omni celeritate & mora cessante nos conferre, in Alma tamen Urbe nostra causarum, & litterarum Apostolicarum Audientiam relinquentes, ac relinquere declarantes ad effectum, ut si ante reditum nostrum ad Urbem ipsam nos ab hac luce migrare contingeret, in ipsa Urbe, in qua Audientiam memoratam relinquimus, & non in Civitate Bononiae, seu in alio loco, in quo tempore obitus nostri cum nostra Curia resideremus, electio Romani Pontificis fieri debeat, nisi ipsa Urbs tunc in-

terdicta, vel contra Ecclesiam Romanam manifeste rebellare persisteret, seu de impressione dabitaretur, sicut alias ex causis tunc expressis, proximis annis circa electionem Pontificis eventum obitus nostri, ita & nunc etiam providere desideramus, & intendimus.

§. 2. Habita igitur super his cum venerabilibus fratribus nostris Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus matura deliberatione, & diligenti examine, & de eorumdem consilio, & unanimi consensu, & litterarum Apostolicarum Audientiam in ipsa Urbe post nostrum ab ea discessum remanere, ad effectum, ut si ante reditum nostrum ad ipsam Urbem, nos ab hac luce migrare contingeret, ibi & non alibi ubi nos mori contingere, electionem Romani Pontificis celebrari debere, nisi ipsa tunc interdicto subjaceret, vel esset aperte rebellis, aut inibi de impressione dabitaretur, ut praefertur. Super quo, majoris partis Cardinalium tunc ibidem existentium decisioni stari, & tunc in Civitate Castellana, seu Urbevetana, seu Perusina, servato scripturae hujusmodi ordine, fieri debere, dummodo illa Ecclesiastico interdicto subjacta seu rebelles non fuerint, ut praefertur.

§. 3. Ac per fel. record. Alexandrum III. Licet de evitanda, & Gregorium X. in Lugdunen. Ubi periculum, & Ne Romani, incipientes, per Clementem V. Romanos Pontifices praedecessores nostros in Viennen. Conciliis circa electionem eandem haecenus editas constitutiones, & alias extravagantes in omnibus in eis contentis servari, & in suo robore permanere debere volumus, atque decernimus.

§. 4. Nos enim electionem alibi contra praesentium tenorem per eosdem Cardinales factam, nullam & irritam fore, ipsosque Cardinales ad aliam benedictionem Romani Pontificis, servata earundem praesentium litterarum forma, procedere debere, & per eos contra praemissa nullatenus dispensari posse etiam decernimus.

Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis, &c. Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini millesimo quingentesimo vigesimo nono. Pridie Nonas Octobris, Pont. nostri Anno sexto.

Sequitur innovatio dictae Constitutionis.

CLEMENS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Licet variae constitutiones pro evitanda discordia in electione Romani Pontificis, etiam circa locum celebrandae ipsius electionis a nostris praedecessoribus salubriter sint editae, tamen sicut accepimus, si nos ab Alma Urbe aliquandiu absentaremur, & ante reditum nostrum ad ipsam Urbem nos per divinam voluntatem decedere contingeret, a nonnullis asseritur quod per constitutiones haecenus editas circa locum celebrandae electionis hujusmodi, non sit pro conditione hujus temporis ex omni parte satis provisum.

§. 1. Et id dudum cum versus Bononiam, &c. Resilium praetermittit, quia tota ipsa bulla praecedat.

§. 2. Et deinde cum nos iterum pro simili necessitate ad dictam Civitatem Bononiae conferre, & inibi cum praefato Carolo Imperatore ex Germania redeunte ad similem effectum convenire necesse fuisset, nos de simili eorumdem fratrum consilio litteras praedictas per alias nostras litteras innovavimus, prout in eisdem literis plenius continetur.

§. 3. Cum autem nos de proximo pro nonnullis nostris, & Sanctae Romanae Ecclesiae, ac orthodoxae, & Catholicae fidei, totiusque Reipublicae Christianae arduis negotiis, & ex urgentissimis causis ad Civitatem Viennam vel alium locum magis opportunum, minoris vel majoris ab Urbe distantiae, prout nobis convenire videbitur, non sine gravi nostrae, ac totius Curiae nostrae incommodo nos conferre, ac inibi cum charissimo in Christo filio nostro Francisco Francorum Rege Christianissimo convenire, & ad certum tempus a dicta Urbe nos abesse necesse esset.

§. 4. Nos propterea circa electionem Romani Pontificis

tificio in ventum decem nostri, Domino ita volente ante reditum nostrum ad eandem Urbem, pari modo ut debemus providere volentes, habita etiam super hoc cum ipsis fratribus matris de liberatione, & de simili eorundem consilio, & assensu priores litteras nostras predictas auctoritate Apostolica tenore presentium innovamus, ac plenum firmitatis robur obtinere, illasque nec non omnia, & singula in eis contenta, in eorum futuris decessibus nostris ante reditum nostrum ad eandem Urbem circa electionem futuri Romani Pontificis in omnibus & per omnia inviolabiliter observari debere, ac predictos Cardinales contra premissa nullatenus dispensari posse, nec non totum id, quidquid ab eisdem Cardinalibus, quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis, &c.
Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo trigesimo tertio, Nonas Septembris, Pont. nostri Anno decimo.

Dar. P. A. 10. die 3. Sept.

Publicatio. *Letta & publicata suis superscripta Innovatio Romae in Cancellaria Apostolica, die Martis nona Septembris, Anno, & Pontificatu quibus supra.*

XXVII. Inquisitorum haereticarum pravitatis facultas procedendi adversus quoscumque etiam Regulares cujuscumque Ordinis, in causis haereticis. Indulgentiasque concedendi Confratribus Societatis Crucis signatorum, pro servitio Sanctae Inquisitionis.

Quoad primam partem hujus bullae attende const. § 1. Pii IV. Pasports, cum ampliatione Pauli V. in const. 26. Romanus. Et quoad secundam, vide const. 10. Pii V. Sacrosancta, cum ibi indicandis.

Edita A. D. 1530.

CLEMENS EPISCOPUS, &c. Dilecto filio Paulo Buzigalla, totius Ordinis Fratrum Praedicatorum Vicario generali, in Ferrariens. & Mutinens. Civitatibus & Diocesis haereticarum pravitatis Inquisitori.

Martini Lutheri haereticus in quibusdam articulis distinguenda.

Um sicut ex relatione pro parte tua nobis facta, cum gravi nostrae mentis molestia innouit, in diversis Italiae partibus adeo pestifera haereticorum Lutheri, non tantum apud seculares personas, sed etiam Ecclesiasticas, & regulares, tam mendicantes, quam non mendicantes invaluerit, ut aliquando nonnulli ex eis suis sermonibus, & verbis, & (quod deterius est) publicis praedicationibus tali labe plerisque inficiant, & Christi fideles sub obedientia Sanctae Romanae Ecclesiae viventes, & praecipua ejusdem Ecclesiae servantes non leviter scandalizent, in haereseum augmentum, pusillorum scandalum, atque Catholicae fidei non mediocriter detrimentum.

Ne serpat nimium ut haereticus Artus.

§. 1. Nos attendentes Arrium unam modicam scintillam fuisse in Alexandria, sed quoniam non mox oppressus est, grande per totum Orbem incendium exfucitasse, ac cupientes huic veneno, haereticum nefarium, & labi pestiferum, quam supremis extingui affectibus anhelimus, omni salubri, quo possumus remedio occurrere, & ne hujusmodi morbus excreset ulterius, sed operante Domino passim evellatur, salubriter providere.

Inquisitores ergo procedat contra omnes etiam Regulares, cujuscumque Ordinis.

§. 2. Tibi, nec non omnibus, & singulis aliis dictae haereticarum pravitatis Inquisitoribus ex Ordine Fratrum Praedicatorum, maxime Congregationis utriusque Lombardiae per universam Italiam constitutis, & deputatis, ac constituendis & deputandis, eorumque Vicariis, in virtute sanctae obedientiae, & in remissionem peccatorum vestrorum districtè praecipiendo mandamus, quatenus omnibus, & singulis etiam Carmelitarum, & aliorum Ordinum Mendicantium Religiosis, vel non Mendicantibus de hujusmodi peste distamatis, vel non Mendicantibus de hujusmodi peste distamatis, aut aliter suspectis, praecipueque tales errores in suis sermonibus, verbis, seu praedicationibus disseminantibus, per censuram

Eccl[esiasticam] appellatione postposita, super hujusmodi ac qualibet alia haereticorum silentium imponatis. Et postquam per vos, & Vicarios vestros, aut vestrum vel eorundem Vicariorum alios, sive aliquem, Praesidentes Monasteriorum, Conventuum, & aliorum locorum, ubi haereticorum hujusmodi vel errores seminati fuerint, aut inibi propius quorum praemoniti fuerint, nisi tales infra mensem a die admonitionis computandum debita provisione, remedia cum effectu adhibuerint, ac digna poenitentia castigaverint, de quibus admonenti fidei tenore teneantur: & si Praesidentes ipsi talia praedicarent, admonitionem Praesidentis vicinioris Conventus, vel loci respective facere sufficiat, contra hujusmodi exemptos usque ad sententiam definitivam, ad quam ferendam (si fuerit condemnatoria) cum consensu Ordinarii procedentis. Contra Carmelitas tamen confessim possitis etiam ad capturam dum praedicant populo, vel publice disputant erroneas conclusiones, adversus non exemptos verò de tali labe suspectos aut suspectos, veluti contra alios haereticos (proat jura disponunt) liberè inquiratis atque procedatis. Decernimus insuper ut vestros Vicarios, sive Commissarios instituere valeatis, viros vestra sententia providos, aptos, & idoneos, dummodo aetatis trigessimum annum attigerint. Vobis etiam ac Vicariis praefatis extrajudicialiter Lutheranos occultos, & non inquisitos per Ordinarium, sive alios Judices, ac alios quoscumque haereticos, fautores, credentes, defensores, & receptatores, non & à sancta fide apostatas, eosque qui contra inhibitionem Sedis Apostolicae tenuerunt vel legerunt libros Martini Lutheri vel aliorum, aut eidem sive eisdem quomodolibet adhaeruerunt (si ad cor reversi poenitentes id humiliter petierint) postquam haereseum, qua polluti, & infecti erant, abjuraverint, medio juramento promiserint de cetero ab hujusmodi haeresei poenitus abstinere, absolvendi, illisque pro praemissis poenitentiam injungendi salutarem, eosque ad gremium Sanctae Matris Ecclesiae restituendi & reducendi. Et cum clericis saecularibus ac personis Religiosis cujuscumque ordinis, status, & conditionis, super quavis irregularitate, quam tam ex haeresei quam ex apostasia à fide, seu etiam ex eo quod censuris & poenis Ecclesiasticis, tam à jure quam ab homine quavis occasione vel causa latis, & promulgatis quomodolibet incurrerint, aut ligati, seu innodati divina celebrando contraxerint, ac etiam super irregularitatibus, quas clerici Crucisignati sententiis, censuris, & poenis à jure verò ab homine etiam quavis occasione vel causa latis, ligati seu irretiti, ac etiam ex eo quod in locis Ecclesiastico interdicto suppositis Missas, & alia divina officia (non tamen in contemptum clavium) celebraverint, incurrerint dispensandi.

§. 3. Et quis Inquisitores praefati in civitatibus seu aliis locis Societates seu Confraternitates ad extirpandum haeresei & capiendum haereticos (juxta concessionem à Romanis Pontificibus eis factam) instituunt, & in eis Confratres recipiunt, qui in eorum receptione votum in eorundem Inquisitorum seu Vicariorum manibus emittunt, ac voto se adstringunt, dum pro parte ipsorum Inquisitorum & Vicariorum ad capiendos ipsos haereticos requisiti fuerint, auxilium, consilium, & favorem praestare, ut eis tempore cujuscumque localis interdicti divinis interesse, & eis decedentibus eorum corpora Ecclesiastica sepulture (sine tamen funerali pompa) tradi possint, dummodo causam non dederint hujusmodi interdicto, nec eis id contigerit specialiter interdicti, ipsisque Crucisignatis per ipsos Inquisitores seu Vicarios, dum in eorum manibus votum haereticos ipsos persequendi emisserint, ut semel ex tunc, & in mortis articulo à reservatis, & in bulla Cenae Domini contentis casibus, de quibus corde contriti, & ore confessi fuerint, aut propositum confitendi debito tempore per Ecclesiam statuto habuerint absolvi, ac indulgentia plenaria, & omnium peccatorum remissio hujusmodi concedi, eisque ut singulis diebus anni quinque altaria Ecclesiae (si tot ibi fuerint) aut unum loci in quo eos esse contigerit, Psalium unum genibus flexis recitando, vel quinquies Orationem Dominicam, & toties Salutationem Angelicam in quolibet altari, indulgentias stationum Urbis consequi valeant, etiam

Crucesignati indulgentiam concedunt, &c. Quoad articulum constitutionis Clem. 11. Quia...

etiam concedendi, & elargiendi, auctoritate Apostolica tenore presentium licentiam & facultatem concedimus. Et nihilominus concessionem per Romanos Pontifices...

Episcopi & in pradi- favent.

§. 4. Mandantes omnibus & singulis venerabilibus fratribus Archiepiscopis, & Episcopis, necnon dilectis filiis eorumdem Archiepiscoporum, & Episcoporum Vicariis, in spiritualibus generalibus, quatenus presentes literas & in eis contenta quaecumque ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte vestra, seu Vicariorum vestrorum predictorum, aut alicujus vestrum, sive illorum desuper fuerint requisiti...

quibuscum- in ob- antiis.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis ac dictorum Ordinum etiam juramento, & confirmatione Apostolica roboratis statutis, & consuetudinibus, necnon privilegio quod incipit, Sacer Ordo, per sel. rec. Sixtum Papam Quartum predecessorem nostrum Ordini Carmelitarum concessio, fortassisque post aliis communicato, & quibuscumque aliis privilegiis, & indultis Apostolicis illi ac quibuscumque aliis, etiam Mendicantium Ordinibus, etiam sub quibuscumque verborum formis, ac cum quibuscumque clausulis & decretis, concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus (tenores illorum ac si de verbo ad verbum inserti forent, presentibus pro sufficienter expressis habentes) hac vice specialiter, & expresse derogamus, necnon quibuscumque exceptionibus, oppositionibus, & appellationibus, forsitan desuper faciendis & interponendis, quae adversus praemissa nullatenus suffragari posse volumus contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Fides tran- sumptionum.

§. 6. Decernentes presentium transumptis, manu publici Notarii subscriptis, & sigillo alicujus personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis eandem prorsus fidem in judicio & extra adhibendam fore, quae eisdem presentibus adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensa.

Dat. P. An. 7. die 15. Jan.

Dat. Bononiae sub annulo Piscatoris, die 15. Januar. millesimo quingentesimo trigesimo, Pont. nostri Anno 7.

XXVIII. Coronatio Caroli V. Imperatoris, in Civitate Bononiae, Provinciae Lombardiae.

Ante ejusmodi Coronationem, hic idem Pontifex electionem de eodem Carolo in Regem Romanorum & Imperatorem per Electores Imperii factam approbaverat, una cum Coronatione ab Archiepiscopo Colonien. cum corona argentea in Aquigrano peracta, ut legi in alia ipsius bulla data die 16. Februarii, hoc eodem anno.

CLEMENS EPISCOPUS, Editio An. D. 1530.

Un proximo Februarii mense, celebri Cathedrae Petri die, cui dispartii quidem merito, partem potestate successimus, dilectus filius noster V. H. S. S. Joannis & Pauli Presbyter Cardinalis in Capella Palatii Civitatis nostrae Bononien. quod in praesentiarum habitamus, Missarum sacra nostro jussu esset peracturus, & priusquam ad ipsam Capellam accederemus, charissimum in Christo filium nostrum Carolum V. Imperatorem semper Augustum nostra ex auctoritate inunxisset, reliquaque caeremonias vetusto more circa id fieri solitas peregit.

Corolus V. de mandato huius Pontificis in Capella Palatii Civitatis Bononien. quod in praesentiarum habitamus, Missarum sacra nostro jussu esset peracturus, & priusquam ad ipsam Capellam accederemus, charissimum in Christo filium nostrum Carolum V. Imperatorem semper Augustum nostra ex auctoritate inunxisset, reliquaque caeremonias vetusto more circa id fieri solitas peregit.

§. 1. Nos qui postea iis caeremoniis, & unctione peractis, Capellam ingressi fuimus, infra ipsarum Missarum solemniam Regia, Imperatoriaque insignia eidem Carolo tradidimus, ejusque caput corona ferrea decoravimus.

Pontifex deinde Capellam ingressus, infra Missarum solemniam insignia Regia, Imperatoriaque tradidit, & coronam ferream coronavit.

§. 2. Ab hinc deinde triduum, in ipso scilicet die Mathiae Apostoli facta, qui primus dies natalis ipsi Carolo illuxit, cum aurea corona insignire volentes, ex Palatio per penile tabulatum ob hoc ipsum instructum ad Ecclesiam Sancti Petronii accessimus, pontificiam Missam celebraturi, & cum ipse Carolus Imperatoris omnibus perfunctus esset, quae ad ejusmodi caeremonias exiguntur. Primo videlicet ante aram ad hunc usum super tabulato erectam, in Canonicum Basilicae Principis Apostolorum de Urbe per nonnullos ejusdem Basilicae Canonicos, Bononiae tunc temporis degentes, & ibidem praesentes receptus, deinde Oratione una ad hanc celebritatem accommodata, in Ecclesia hujusmodi foribus per Praenestium, rursus altera intra ipsas fores, per Sabinen. Episcopos super caput Caroli alta voce prolatis, Idem Imperator ad quandam Capellam divertit, ubi cultu, & ornatu Diaconorum indutus, & inde ad Sedem pro eo paratam accedens, ibidemque ab Episcopo Ostiensis inunctus, ad conspectum nostrum venit. Hoc vero Missam prosequente, Evangelio Latino, Graecaque lingua nondum enuntiato, eadem quae nudius tertius Regia, Imperaliaque insignia Imperatori contulimus, annulum in primis ejus digito annulari imponentes, deinde enssem adversus fidei hostes vibrandum, ad ejus femur accing fecimus, deinde vero aurea corona ejus caput coronavimus, ac postmodum sceptrum peculiare Regibus ingne, ac globum totius Mundi imaginem representantem, in ejus manus tradidimus, & ad pacis osculum, qua Christus nascens, praedicans, moriens, resurgens, ac regnans Ecclesiam suam docuit, admisimus. Quibus ritibus peractis, illic in solium Imperiale dextero lateri nostro penitus contiguum sese recepit. Sacrificio deinde absoluto, & omnibus quae veteri ex instituto in hujusmodi coronatione fieri solent peractis, ad Palatium unde profecti eramus, equo insidentes regressi sumus.

Succesori altera die festi S. Matthei Apostoli, idem Pontifex praevius solitis caeremoniis, eadem in insignia ipsi Carolo contulit, & coronam auream eundem coronavit.

§. 3. Et ne animis curiosis ambigi posset, an corona ferrea, quae olim Modicen. vel in Ecclesia Mediolanen. & aurea, quae per Romanum Pontificem Romae in dicta Petri Basilica exhiberi fuit solita, jam utraque Bononiae ad supplices Imperatoris preces, & ex causis legitimis id suadentibus per nos exhibita, tantundem virium, & stabilitatis obtineat, ac si ambae statutis in locis more veteri traditae, susceptaeque fuissent, ut hic scrupulus ex animis evellatur, auctoritate Apostolica tenore presentium declaramus, & ad posteritatem transmitti volumus, omnia praemissa hoc tenore, hocque in loco gesta, perinde firma, valida, & inconcussa esse, & suum robur, & stabilitamentum obtinere, ac si illa ferrea coronatio, vel Modicae, vel Mediolani hac aurea vero Romae in dicta Basilica, servatis omnibus caeremoniis servari solitis, celebrata, factaque fuissent.

Qua omnia ritibus legitime & facta esse summa perinde ac si Romae, & Modicae, ac Mediolani respectuve acta essent, declaramus.

§. 4. Sicque per quoscumque Judices, & causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales interpretandum, judicandum, ac sententias promulgandas, adempta eis aliter interpretandi, judicandi, & sententiam promulgandi facultate, auctoritate, & tenore praedictis decernimus.

Et ita non aliter iudicari posse decernit.

§. 5. Supplentes ex certa scientia, ac Apostolicae potestatis plenitudine omnes & singulos defectus, tam juris quam facti, si qui forsitan intervenerint in eisdem.

Defectusque omnes supplet.

§. 6. Nos

De super re-
tentione Im-
perii & Re-
gni Neapoli-
tani, quoad
ipse Carol. V.
vixit dis-
pensat.

§. 6. Nos etiam cum eodem Carolo, cum quo alias fel. rec. Leo Papa X. secundum carnem frater patruelis, & prædecessor noster, ut Regnum Neapolitan. una cum Imperio retinere posset, per suas literas dispensavit, pro priori cautela, ut regnum ipsum Neapolitanum una cum Imperio quoad vixerit retinere liberè, & licitè valeat, quibusvis constitutionibus, ac literis, necnon statutis, & consuetudinibus Apostolicis, ac legibus imperialis, cæterisque contrariis nequaquam obstantibus, auctoritate, & tenore præmissis, de speciali dono gratiæ dispensamus.

Subditisque
obediunt jam
illi præfati
jubet.

§. 7. Quocirca omnibus Christi fidelibus, vassallis, & subditis præfati Imperii, cujuscumque conditionis existant, etiam Regali, aut Pontificali dignitate præfulgeant, in virtute sanctæ obedienciæ, & pro quanto gratiam nostram charam habent districte præcipiendo mandamus, quatenus præfato Carolo Imperatori, ut tenentur, efficaciter pareant, & intendant.

Sancitionem
penalem ap-
ponit.

§. 8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, voluntatis, decreti, dispensationis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

D.P.A.7. die
1. Martii.

Dat. Bononiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1530. Kal. Martii, Pont. nostri Anno septimo.

XXIX. Institutio Rotæ ad causas & lites cognoscendas, & decidendas, in Civitate Perusii, Provinciæ Hetruriæ, in Statu Ecclesiastico.

Studium generale ibidem instituit Clem. V. ut sup. in ejus const. 2. Super specialis.

Edita An.D.
1530.

CLEMENS PAPA VII.
Dilectis filiis Prioribus, & Communitati Civitatis nostræ Perusia, &c.

Civitatis Pe-
rusii præfati,
pro institutio-
ne Rotæ.

EXponi nobis nuper fecistis per dilectum filium Gulielmum Pontanum V.I.D. Oratorem vestrum, quod si officia Præturæ, suorumque Collateralium, necnon officium Judicis Appellationum, Barifelli Populi nuncupatum, istius nostræ Civitatis, cum eorum Jurisdictionibus, ac salariis, & emolumentis in nova officia quatuor Rotæ nuncupata, assensu, & auctoritate nostra in Civitate erigenda, & constituenda transferrentur, seu commutarentur, in non mediocri ejusdem Civitatis, ac Territorii commodum, facilioremque justitiæ, absque labis alicujus suspitione, administrationem cederet, prout in pluribus aliis Civitatibus, in quibus hujusmodi Rotæ Auditoria instituta fuerunt, idem contigisse experientia docuit.

Pontificis cõ-
silio & Rotæ
institutio.

§. 1. Nos igitur, qui Civitatem ipsam paterna charitate prosequimur, cupientes, ut in solida fide, & constantia erga nos, & Sedem Apostolicam, vos perseveretis, & justitia istuc ministraretur, vestris in hac parte supplicationibus inclinatis, officia Præturæ, suorumque Collateralium, Officialium ac Judicatus Appellationum, seu Barifellatus, cum eorum jurisdictionibus, auctoritate Apostolica tenore præsentium extinguimus, & annullamus, eaque cum eorum, & cujusque ipsorum jurisdictionibus, & salariis, ac emolumentis solitis, & consuetis in dictum Auditorium Rotæ ibidem constituendæ, & non in alios usus convertenda, auctoritate prædicta transferimus, & commutamus, salvis, & reservatis Secretariorum taxis, & aliis retentionibus hætenus fieri solitis.

Facultatis
elargitio, de-
super consti-
tutiones for-
mandi.

§. 2. Dantes vobis facultatem, & auctoritatem, circa ipsius novi officii institutionem, capitula quot, & quæ decentia, opportuna, ac utilia videbuntur, cum præsentia tamen, & consensu præsentis, & pro tempore existentis venerabilis Patris Vicelegati, formandi, & componendi.

Jussu obse-
vantia ca-
rum.

§. 3. Mandantes eidem Vicelegato, & aliis Officialibus, quovis nomine nuncupatis, ut ea, quæ in præmissis fuerint per vos, ut præferuntur, statuta, & ordinata, inviolabiliter observent, & faciant ab aliis observari.

§. 4. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Præturæ, & Capitaneatus constitutione, necnon statutis, & consuetudinibus dictæ Civitatis juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, cæterisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

Derogatio
omnium

Dat. Bononiæ, sub annulo Piscatoris, die 18. Martii 1530. Pont. nostri Anno septimo.

D.P.A.7.
die 18. Martii.

Filii Presbyterorum, ex fornicatione nati, beneficia Ecclesiastica per eorum patres obtenta, minimè obtinere possint.

XXX.

Ampliolem dispositionem in hoc habes in Concil. Trident. sess. 25. c. 15. Et de materia illegitimarum notabo inf. ad const. 117. Pii V. Qua ordini.

CLEMENS PAPA VII. Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An.D.
1530.

AD Canonum conditorem non est dubium pertinere, cum statuta à se, vel prædecessoribus suis, ad animarum Christi fidelium salutem edita, propter eorum abusum, qui successu temporum malitia hominum succrescente magis in dies dignoscitur obesse, quam prodesse animadvertit, ne ulterius obesse valeat, providere. Sanè postquam fel. rec. Alexander Papa III. prædecessor noster filios præsertim Sacerdotum in Ecclesiis paternis succedere prohibuerat, eaque nihilominus, media intercedente persona, filios ipsos habere disposuerat, cum passim Sacerdotes, ut Ecclesiis suis eorum filii potirentur satagentes, in Alexandri prædecessoris hujusmodi dispositione consilii Ecclesiæ suas, quas ad eorum pervenire filios constituebant, in favorem personarum quæ Ecclesiæ ipsas, etiam illarum possessione non habita, in ipsorum resignantium filios ex fornicatione genitos, illico mox resignare, ipsique filii Ecclesiæ ipsas, dispensatione super defectu natalium, quem ex dictis Sacerdotibus resignantibus geniti patiebantur, etiam patris nomine expresso, obtenta consequi hætenus consueverint, profecto perniciosum semper, & abominabile, ac in gravem divinæ Majestatis offensam tendere, videlicet quod ipsi Presbyteri eorum crimen, quod erat occultum, non sine turpitudine, ob inordinatum spuriorum filiorum amorem detegere non erubescerent.

Causa hujus
prohibiti.

§. 1. Judicavimus propterea quod ubi tempus, quod omnia palam facit, & præsentium ratio quid in futurum cavendum sit, admonet, merito admonemur, & ad tollendum hujusmodi abusum necessarium arbitrati sumus ejusdem Alexandri prædecessoris canonem corrigere potius, quam talia cum tanto hominum scandalo tolerare. Habita igitur super his cum venerabilibus fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus matura deliberatione, de eorum consilio, & unanimi consensu, auctoritate Apostolica, tenore præsentium statuimus, & ordinamus, quod de cætero filii Presbyterorum ex fornicatione nati Ecclesiæ Cathedralis, etiam Metropolitanas, ac Monasteria, quibus eorum patres præfuerunt, seu illa, & illas dignitates, etiam majores, & principales, personatus, administrationes, & officia, etiam curata, & electiva, & alia quæcumque beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura, secularia, & quorumvis Ordinum regularia, quæ Presbyteri, & clerici, ac religiosi eorum patres in titulum, vel commendam, aut administrationem, ad tempus seu in perpetuum aliquando obtinuerunt, nullo unquam tempore quoquo modo obtinere possint, nec cum eis super hoc dispensare intendimus. Et si quas dispensationes per nos concedi contigerit, tanquam per præoccupationem, & contra mentem nostram concessas, eis nullatenus suffragari, talesque dispensationes nostris volumus exultare temporibus, & quod nobis licere non patimur, nostris successoribus indicamus.

Prohibiti
qua in re.

§. 2. Non obstantibus præfati Alexandri prædecessoris, & aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Derogatio
transumptum.

§. 3. Volumus autem quod præsentium transumptis manu

Fides transumptum.

manu alicujus notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati, vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis; ea prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo vigesimo, tertio Nonas Junii, Pontific. nostri Anno septimo.

XXVI. Approbatio gratiarum, & privilegiorum Ordinis Fratrum ac Monialium B. Mariæ de monte Carmelo, & concessio quorumcumque aliorum indulgentiarum, omnibus aliis Ordinibus concessorum, & concedendorum. Et indulgentiarum largitio pro Confratribus utriusque sexus Confraternitatum institutarum in loco d. Ordinis.

De hoc Ordine plene dixi sup. ad const. 8. Honor. III ubi videas. Confraternitatum autem ejusmodi indulgentias reformavit postremò Paulus V. in sua const. mox edenda, jam firmata, sub die 30. Octobris 1606.

CLEMENS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

EX clementi Sedis Apostolicæ provisione, necnon personarum Deo devotarum sub Religionis jugo, & regulari castimonia Domino Militantium, pia devotione provenire dignoscitur, ut Rom. Pont. quandoque per prædecessores suos Rom. Pont. pro personarum earundem, ac illarum locorum felici successu, & quiete, ac Christi fidelium piis operibus vacantium animarum salute concessa approbet, & innovet, ac innovata communiat, & alia de novo concedat, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

§. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum Nicolai Audet Generalis, ac Provinciarum, & Priorum domorum Ordinis B. Mariæ Virginis de monte Carmelo, necnon Confratrum utriusque sexus Confraternitatum in Ecclesiis domorum ejusdem Ordinis institutarum, nobis nuper exhibita petitiō continebat, quod alias fel. recor. Joannes XXII. & Alexander V. Rom. Pont. prædecessores nostri, universis, & singulis Christi fidelibus, qui Confraternitatem de Monte Carmelo ingredi, seu Confratrum Confraternitatum hujusmodi numero adscribi, ipsiusque Ordinis statuta observare, ac habitum dicti Ordinis deferre, seque Fratres, & Sorores dicti Ordinis appellare, ita quod si mulier virgo castitatem, vidua verò continentiam, conjugata tamen matrimonii jura prout sancta Ecclesia præcipit, tempore eorum ingressus inviolabiliter servare velle promitterent, & observarent, tertiam partem suorum peccatorum in Domino relaxarunt, ac ipsa gloriosissima Dei Genitrix semper Virgo MARIA, ipsorum Confratrum seu Religiosorum, ac Sororum animas post eorum transitum, suis intercessionibus continuis, piis suffragiis, & speciali protectione adjuvabit. Quodque Confratres ipsi gratiarum earundem prædecessorum participes fieri volentes, horas canonicas, juxta formam ab Alberto Patriarcha dicto Ordini concessam, & ordinatam recitare. Ignari verò literarum, diebus quibus sancta Ecclesia jejūnare præcipit, jejūnare, necnon quarta Feria & Sabbato toto tempore vitæ eorum, præterquam die qua aliquam ex Feriis prædictis Nativitatem Domini nostri Jesu Christi occurrere contigerit, à carnibus abstinere deberent.

§. 2. Ac etiam nonnulli alii Rom. Pont. etiam prædecessores nostri, quamplura, & diversa privilegia, immunitates, exemptiones, præsertim quartam funeralium Presbyteris sæcularibus non solvendi, ac indulgentias & peccatorum remissiones, ac gratias dicto Ordini, illiusque Fratribus, Monialibus, Sororibus, & utriusque sexus personis, ac Monasteriis Monialium, & domibus Sororum, eorumque Ecclesiis, & locis quibuscumque

etiam per modum extensionis, seu excommunicationis, ac alias concesserunt, prout in diversis eorundem prædecessorum literis desuper confectis dicitur plenius contineri.

§. 3. Quare pro parte Generalis, Provinciarum, Priorum, utriusque sexus Confratrum prædictorum, assensum, utriusque sexus fidelium devotione, domus Fratrum, & Sororem, & Monasteria hujusmodi non modica reparatione indigere, & propterea fideles ipsos ad temporalia bona pro hujusmodi reparatione concedenda, spiritualibus donis, & gratis invitare oportere, ac ad id inducere necesse fore, nobis fuit humiliter supplicatum, ut privilegia, indulgentias, immunitates, exemptiones, & gratias, ac alia prædicta approbare, & innovare, & inviolabiliter observari mandare, illaque pro potiori cautela de novo concedere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 4. Nos igitur dicti Ordinis, quem præ cæteris in visceribus gerimus charitatis, prosperum, & tranquillum statum, ac animarum salutem paterno zelantes affectu, hujusmodi supplicationibus inclinati, Joannis, & Alexandri, ac aliorum prædecessorum literas, ac per eosdem prædecessores omnia, & singula privilegia, immunitates, exemptiones, etiam non solvendi quartam funeralium Presbyteris sæcularibus (quoad Fratres domorum in possessione quartam ipsam non solvendi existentes dumtaxat) ac indulgentias, extra plenarias, peccatorum remissiones & gratias, Ordini, & illius Fratribus, monialibus, Sororibus, & utriusque sexus Confratribus, & personis, domibus, Monasteriis, Ecclesiis, & locis quibuscumque, etiam per modum extensionis, seu communicationis, & alias quomodolibet, etiam per nos, & Sedem Apostolicam concessa, quorum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis haberi volumus, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & immovamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter observari debere.

§. 5. Ipsosque Fratres, Moniales, Sorores, Personas, Monasteria, domus, & Ecclesias, & alia loca hujusmodi, omnibus, & singulis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, indulgentiis, & gratiis quibuscumque Congregationibus dicti, & aliorum Ordinum, etiam Mendicantium, Fratribus, & personis, ac Confraternitatibus suæ professioni non contrariis, aliisque Ordinibus quibuscumque; etiã non Mendicantium, quomodolibet concessis, & concedendis in genere, uti frui, & gaudere possint, atque debere in omnibus, & per omnia, perinde ac si eis concessa fuissent decernimus.

§. 6. Necnon potiori pro cautela ea omnia etiam de novo concedimus.

§. 7. Ipsiusque Ordinis Fratres ab Inquisitoribus hæreticæ pravitatis penitus eximimus, & sub nostra, ac dictæ Sedis protectione suscipimus, ac eidem Inquisitoribus sub excommunicationis lætæ sententiæ, & officiorum suorum privationis pœnis districtè inhibemus, ne de dictis Fratribus etiam rationis criminis hæresis quoquo modo se intromittere præsumant. Decernentes irritum, & inane, quicquid per eos scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 8. Omnibusque & singulis utriusque sexus Confratribus, & cuilibet eorum, aliquem presbyterum idoneum sæcularem, vel cujusvis Ordinis etiam Mendicantium, & de Observantia regularem, in suum possint eligere confessorem, qui vita eis comite, eos & eorum quemlibet à quibusvis etiam majoris excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa pro tempore latis, & quibusvis etiam pro tempore irretiti fuerint, etiamsi illorum absolutio Sedi prædictæ specialiter, vel generaliter (præterquam per literas in Cœna Domini legi solitas) reservata foret, ac quorumcumque votorum, & juramentorum, necnon Ecclesiæ præceptorum transgressionibus, perjuriis, simoniæ, homicidii mentalis, vel causalis reatibus, manuum violentarum in quavis personas Ecclesiasticas, non tamen Episcopos, vel eorum Superiores de præterito injectionibus, jejuniarum, horarum canonicarum, divinatorum officiorum, ac penitentiarum injunctarum, in toto vel in parte omissionibus, omnibusque aliis eorum peccatis, criminibus, excessibus

Supplicatio Ordo pro confirmatione fratrum provinciarum

Hic ideo Pont. illa innovat & observari mandat. Tu vide notata sup. in rub. infra in h. articulo.

Privilegia quæ antea in Ordinibus ei tributa sunt.

Et de novo concedit.

Fratres eximunt à jurisdictione Inquisitorum. Hac revocavit. Pius IV. in constit. 51. ubi dicitur.

Confratribus autem dat facultatem eligendi Confessores qui eos absolvant, &c. Hoc intellige juxta constit. 15. Clem. VIII. Quædamque.

Exponitur supra quod in. XXII. Alex. V. indulgentias concessit, & fratribus instituta in locis domus. Hæc prætermissa ob. nec largitio in indulgentiarum reformavit, ut in h. articulo.

Quodque alii Rom. Pont. fratribus & Sororibus d. Ordinis literas prædictas de.

excessibus, & delictis, quantumcumque gravibus, & enormibus, etiam talibus propter quæ Sedes prædicta merito consulenda foret, in casibus dictæ Sedi qualitercumque reservatis (exceptis contentis in dictis literis Cæteræ Domini) semel in vita, & in mortis articulo; de aliis vero dictæ Sedi non reservatis casibus toties quoties opportunum fuerit, eorum confessionibus diligenter auditis absolvere, illisque pro commissis penitentiam salutarem injungere: Vota vero visitationis quantumcumque ultra marina (Liminum beatorum Petri, & Pauli Apostolorum de Urbe, ac Sancti Jacobi in Compostella, necnon religionis, & castitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare, & juramenta quantumcumque sine tertii præjudicio relaxare, ac omnium eorum peccatorum semel in vita, & in mortis articulo, ut præfertur, etiam si tunc non subsequatur, plenariam remissionem, & absolutionem, auctoritate Apostolica impendere possit.

*Vendique al-
tari portatili
in quo cele-
bratur etiam
tempore inter-
dicti. Circa
obstantiam
interdicti, ut
in l. c. 11.*

§. 9. Liceatque omnibus, & singulis utriusque sexus confratribus prædictis, & cuilibet eorum, habere altare portatile cum debitis reverentia, & honore, super quo, in locis ad hoc congruentibus, & honestis, etiam non sacris, & quavis etiam Apostolica auctoritate interdictis, seu tempore cessationis à divinis, dummodo causam non dederint hujusmodi interdicto, seu cessationi, & per eos non stet quominus pareatur Apostolico interdicto, etiam antequam illucescat dies, circa tamen diurnam lucem, seu circa meridiem, cum qualitas negotiorum pro tempore ingruentium id exegerit, in eorum præsentia, clausis januis, excommunicatis, & interdictis exclusis, non pulsatis campanis, & submissa voce missas, & alia divina officia per sacerdotes sæculares, vel regulares hujusmodi celebrare, ac quocumque tempore Eucharistian, & alia sacramenta Ecclesiastica, à quocumque maluerint Presbytero idoneo, & ubicumque sine rectoris Parochialis Ecclesiæ præjudicio, recipere, & administrare liberè, & licitè valeant. Et si contingat eos, vel eorum aliquem tempore interdicti hujusmodi ab humanis decedere, corpora eorum Ecclesiastica cum aliqua honesta tamen funerali pompa tradi possint sepulture.

*Sequitur et-
iam Ecclesi-
am hujus-*

§. 10. Quodque singulis quadragesimalibus, & aliis cujuslibet anni temporibus, & diebus Stationum Basilicarum, & Ecclesiarum Urbis Romæ, extra illius muros, unam vel duas Ecclesias, aut unam, duo, vel plura altaria in partibus illis, ubi eos, seu eorum aliquem residerit, seu quò declinare contigerit, quas, vel quæ ipsi, vel quilibet eorum duxerint eligendas, vel eligenda, devotè visitant, tot, & singulas, ac similes indulgentias, & peccatorum remissiones consequantur, quas consequentur si singulis diebus eadem singulas dictæ Urbis, & extra eam Ecclesias pro stationibus hujusmodi deputatas personaliter visitant.

*Indulgentias
concedit om-
nibus et em-
as dicitur
per præs-
sentem
Clem. VII. de
indulgentiis
c. 11. §. 10.*

§. 11. Insuper etiam omnibus utriusque sexus Christi fidelibus, qui pro monasteriorum, & domorum reparatione, ac fratrum hujusmodi sustentatione manus porrexerint, adjutores, supradictas indulgentias consequi possint, & consequantur. Omnibus verò, & singulis aliis Christi fidelibus utriusque sexus, qui dictum Ordinem, illiusque domos & monasteria, fratres, sorores, moniales hujusmodi suis elemosynis, & subsidiis pro tempore juverint, & mantenerint, ut ipsi, & quilibet eorum omnium precum, suffragiorum, elemosynarum, jejuniorum, orationum, Missarum, horarum canonicarum, disciplinarum, peregrinationum, & cæterorum spiritualium bonorum, quæ pro tempore in universali sacrosancta Ecclesia militante fiunt, in perpetuum participes fiant, & omnibus ejus meritis gaudeant, ac omnibus aliis, qui gratis eorundem confratrum gaudere voluerint, aliquam elemosynam, sive charitatem, prout eis ac præsentibus confraternitatum hujusmodi visum fuerit, dando, & largiendo, gratiarum hujusmodi participes fiant, indulgemus.

*Confrat-
ritas*

§. 12. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dicti Ordinis statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate roboratis, necnon privilegiis, & indultis, & literis Apostolicis per quoscumque Rom.

Pont. Prædecessores nostros, ac nos, & Sedem prædictam, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine, & cum quibusvis irritativis, annullativis, cassativis, revocativis, modificativis, præservativis, exceptivis, restitutivis, declarativis, mentis attestativis, ac derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis quomodolibet, etiam pluries concessis, & confirmatis, & innovatis, quibus omnibus etiam pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut exquisita forma servanda foret, & in eis caveatur expresse, quod illis nullatenus derogari possit, illorumque omnium, necnon quarumcumque etiam in forma brevis literarum, occasione præmissarum quomodolibet confectarum, & quantumcumque in eis contentorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis, necnon modis, & formas ad id servantes, pro individuo servatis habentes hac vice dumtaxat, illis alias in suo robore permanentibus, harum serie specialiter, & expresse derogamus, necnon omnibus illis quæ præfati prædecessores in eorum literis voluerunt non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 13. Volumus autem quod præsentium transumptis manu alicujus publici Notarii subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ præsentibus originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis, &c.
Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini millesimo quingentesimo trigésimo, Pridie Idus Augusti, Pontificatus nostri Anno sexto.

Facultas Militum, & Fratrum Militiæ S. Jacobi de Spatha, testandi, ac de eorum bonis disponendi.

Hanc facultatem revocavit Pius V. in ejus const. 73. Sacrosanctum: sed Greg. XIII. eam reintegravit infra in ejus const. 30. Romani. Et de hac Militiæ, & ejus privilegiis notavi sup. ad const. 1. Adriani VI. Dum intra.

CLEMENS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

EX Apostolicæ benignitatis officio, cunctorum fidelium, præsertim sub Religionis habitu militantium, circa dispositionem bonorum, quæ viventes possident, honestis desideriis quantum cum Domino possumus libenter annuimus.

§. 1. Savè charissimus in Christo filius Carolus Romanorum Imperator semper Augustus, qui etiam Castellæ & Legionis, ac Aragoniæ Rex, & Militiæ Sancti Jacobi de Spatha sub Regula S. Augustini Canonicorum Regularium perpetuus administrator, in spiritualibus, & temporalibus per Sedem Apostolicam deputatus existit, suo ac dictorum filiorum de Veles Conchenis Diocesis, & S. Marci Legionis Prioratum Priorum, necnon Fratrum ejusdem Militiæ nomine, nobis nuper exposuit, quod licet illius statuta, & stabilimenta dictæ Militiæ, ac illi concessa privilegia, & indulta Apostolica, Præceptores, & Fratres Milites ejusdem Militiæ, de bonis sibi à Deo collatis, ac propria cujuslibet ipsorum industria, tam ex Præceptoriis, quam ex Parochialibus Ecclesiis, Capellanis, & aliis beneficiis ipsius Militiæ acquisitis, certis modo, & forma in illis expressis, de licentia Magistri ejusdem Militiæ, sive suorum Superiorum, testi, & de illis disponere possint.

§. 2. Tamen cum Fratres clerici non Conventuales, seu pro Conventualibus non deservientes dictæ Militiæ, forsan in ipsis statutis, & stabilimentis, ac privilegiis, & indultis expresse non nominentur, igitur Fratres clerici

*de v. tem-
pore d.
vita Ad-
miratore
viam ob-
viam em-
viam de cor-
viam dispo-
viam a Sede
viam p-
viam andi.*

clerici non Conventuales, seu pro Conventualibus non deservientes, dubitantes se eisdem statutis, & stabilimentis, ac privilegiis, & indultis gaudere posse, in Capitulo generali præfate Militiæ in Oppido Vassifoleti Palentinæ Diocesis novissime celebrato, eidem Carolo Imperatori, & Administratori tunc in Imperatorem electo humiliter supplicarunt, ut liceret à Sede Apostolica licentiam, & facultatem de bonis sibi à Deo collatis, & sua industria acquisitis testandi impetrare, & præfatus Carolus Imperator Administrator habita desuper cum Prioribus dictæ Militiæ, ac aliis ejusdem Consiliariis matura deliberatione, eisdem Fratribus clericis non Conventualibus, seu pro Conventualibus non deservientibus, sub conditionibus ac modo, & forma infra scriptis à dicta Sede Apostolica facultatem testandi hujusmodi petendi, & obtinendi facultatem concessit.

§. 3. Quare dictus Carolus Imperator suo ac Priorum, & Fratrum Militiæ hujusmodi nominibus prædictorum nobis humiliter supplicavit, ut eisdem Fratribus clericis non conventualibus, seu pro Conventualibus non deservientibus, de bonis suis, ut præfertur, testandi licentiam concedere, ac alias in præmissis opportune providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 4. Nos igitur Priores, & Fratres, clericos non Conventuales, seu pro Conventualibus non deservientes, præfatos, ac eorum singulos à quibusvis excommunicationis, &c. hujusmodi supplicationibus inclinati, de Veles, & Sancti Marci Prioratum prædictorum Prioribus nunc, & pro tempore existentibus, & cælibet eorum, ut de consilio alicujus ex antiquis Monasterii in quo dicti Fratres clericis non Conventuales, seu pro Conventualibus non deservientes professionem emisserint, eisdem Fratribus clericis non Conventualibus, seu pro Conventualibus non deservientibus, licentiam, & facultatem, ut de quibuscumque bonis per eos tam ratione Prioratum aliorumque beneficiorum quorumcumque, pariterque secularium, aut aliorum quam dictæ Militiæ Ordinum, quam alias undecumque sua industria licite acquisitis testandi, & de illis disponendi, sic tamen quod quilibet ex eisdem Fratribus non Conventualibus, seu pro Conventualibus non deservientibus, univerforum bonorum, jurium, & pertinentiarum suarum singulis annis alteri de Veles, & Sancti Marci Prioribus pro tempore existentibus inventarium dare teneantur. Necnon quod licentia hujusmodi testandi per eosdem Priores concedenda, per triennium, & non ultra duret; quo elapso ipsi Fratres clericis non Conventuales, seu pro Conventualibus non deservientes, licentiam hujusmodi de novo repetere singulis trienniis teneantur. Et si ex negligentia, seu malitia Fratres ipsi clericis non Conventuales, seu pro Conventualibus non deservientes, inventarium bonorum suorum, ut præfertur, dictis Prioribus dare neglexerint aut recusaverint, licentia hujusmodi per eos obtemperata, ac inde sequuta nullius sint roboris vel momenti, neque in aliquo suffragentur: quodque dictis Fratribus clericis non Conventualibus, seu pro Conventualibus non deservientibus obtemperata licentia hujusmodi in omnibus, & per omnia succedere debeat, prout hæcenus succedere consuevit. Et quod ipsi Fratres clericis non Conventuales, seu pro Conventualibus non deservientes, (licentia hujusmodi per eos obtemperata) in suis testamentis, codicillis, seu ultimis voluntatibus à quibusvis dispositionibus per eos de bonis suis pro tempore factis, & conditis, ac faciendis, & condendis, quintam partem omnium, & singulorum bonorum, jurium, & actionum suarum (deductis debitis, & oneribus, Conventui Monasterii in quo professionem fecerint) reliquas vero partes bonorum hujusmodi quibusvis personis sibi gratis, & acceptis, non tamen filiis, seu nepotibus ex damnato coitu procreatis, neque adulteris, sive inhonestis, aut quatum conversatio à jure sit eis prohibita mulieribus, relinquere possint, & valeant, concedendi, & largiendi plenam, & liberam auctoritatem Apostolico tenore præsentium, cum ad hoc præfati Caroli Imperatoris, & Administratoris expressus accedat assensus, auctoritatem, & facultatem concedimus.

§. 5. Decernentes, præfatos Priores Fratribus pro

Bullar. Mag. Tom. I.

Conventualibus, tam de Veles, & Sancti Marci hujusmodi, quam Sancti Jacobi de Spatha Hispaniæ, & Sancti B. MARCI de Tudia, ac de Villar, de Bonas, & Sancti Monii de Vega, ac aliorum conventuum dictæ Militiæ, sive præsentibus, & residentibus, sive absentibus, licentiam hujusmodi concedere nullo modo posse, & sic per quoscumque Judices, &c.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Militiæ juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, stabilimentis, usibus, & naturis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigésimo primo, decimo octavo Kalend. Januarii, Pontificatus nostri Anno nono.

*Limetio d.
fronibus.*

*Delegatio
rationum.*

*D.P.A.9. d.
15. Dec.*

Annatæ de beneficiis, vel pensionibus Ecclesiasticis annuum valorem 24. ducatorum non excedentibus, non debentur R. Camera Apostolicæ.

XXXIII.

De materia Annatarum, & Quindenniorum plenè nosabo infra in Sixti V. const. 33. Camera, ubi etiam hæc bulla declaratur.

CLEMENS EPISCOPVS, *Edita ad D.
1552.*

Motu proprio, &c.

Cum sicut nobis innotuit, licet ratione fructuum beneficiorum Ecclesiasticorum valorem annuum viginti quatuor ducatorum auri de auro communi estimatione non excedentium annatæ Camera Apostolicæ non debeantur, nec solvi aut exigi consueverint, & minus ratione pensionum quantitatem viginti quatuor ducatorum auri similium non excedentium, annatæ aliquæ retroactis temporibus exactæ aut solutæ fuerunt, nihilominus à certo tempore citra, Præsidentes dictæ Camera, & alii officiales Romanæ Curie ad quos exactio annatarum pertinet, sub prætextu quod in provisionibus, & aliis dispositionibus beneficiorum Ecclesiasticorum eorum, super quorum fructibus, &c. valorem viginti quatuor ducatorum excedentibus aliquæ pensiones annuæ, cujuscumque etiam minoris quantitatis viginti quatuor ducatorum reservatæ existunt, illorum medietas deduci, ac defalcari consueverint, annatas ex pensionibus quantitatem octo ducatorum excedentibus, & viginti quatuor non excedentibus aut attingentibus, de facto exegerint, & exigunt.

*Causa hujus
conjectura.*

§. 1. Nos qui unicuique in justitia debitores sumus, super iis congruis remediis providere volentes, ac ratione pensionum, quarum quantitas viginti quatuor ducatorum auri de Camera non excedit, nullas annatas Camera aut Officialibus prædictis deberi declarantes, ex certa nostra scientia, & deliberatione statuimus quod de cætero de quibusvis pensionibus quantitatem viginti quatuor ducatorum hujusmodi non excedentibus, nulla annata quovis prætextu exigatur, nec per illos quibus pensiones ipsæ resignatæ fuerint solvatur, neque solvi debeat, sic tamen quod in pensionibus, & aliis dispositionibus beneficiorum super quorum fructibus similes pensiones annuæ minoris quantitatis viginti quatuor ducatorum, & quantitatem viginti quatuor ducatorum similium non excedentes resignatæ fuerint, ex talibus pensionibus nihil deduci debeat.

*Declaratio de
qua in rub.*

§. 2. Districtius inhibentes Camera Præsidentibus, ac aliis Officialibus prædictis sub excommunicationis, & à perceptione emolumentorum officiorum suorum ad nostrum, & Apostolicæ Sedis beneplacitum suspensionis in eorum singulos late sententiæ pœnis, ne de cætero ratione hujusmodi pensionum quantitatem viginti quatuor ducatorum non excedentium, aliquas annatas quovis prætextu exigere, seu quominus literæ resignationis illarum expediantur impedire, vel differre quoquo modo præsumant, aliouquin literas ipsas tam per Cancellariam,

*Pa na consue-
verint.*

M M m quàm

quam per Cancellariam Apostolicam per eos ad quos literarum expedicio pertinet, absque manuum illorum appositione liberè expediri posse decernimus, ac ad id eis liberam facultatem concedimus.

Classula de rogatoria.

§. 3. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinariis Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Iussu publ.

§. 4. Volumus autem quod præsens mandatum ad hoc quod ad plenam, & indubitam notitiam deveniat, in Cancellaria Apostolica more solito publicetur, & in quinterno Cancellariæ ad perpetuam rei memoriam describi debeat.

Papa subscr.

Placet, & ita Motu proprio mandamus.

P.N.P. A.9.

d. 130 Janu.

Lectum & publicatum fuit superscriptum mandatum Roma in Cancellaria Apostolica, Anno incarnationis Dominica millesimo quingentesimo trigesimo secundo, die vero Martis trigesima mensis Ianuarii, Pontificatus D. D. Clementis divina providentia Papa VII. Anno nono.

XXXIV. De Officio Vicecancellariatus Papæ, cum annexione curæ, & tit. SS. Laurentii, & Damasi de Urbe.

Hoc officium antiquissimum est, ut liquet ex lectura bullæ 3. Martii V. in Apostolica, sup. & ei sunt annexa multa officia, ut ibidem. Alia autem de materia Cancellaria, ultra ea quæ sunt in d. bulla Martii V. habes inf. in const. 54. Pii IV. Diversi, ac Pii V. const. 84. In eorum. Et alia const. 90. Romani

Elita A.D.

1538.

et ordinem

CLEMENS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Collatio Vicecancellariatus de qua in rub.

Est ad singula Romanæ Ecclesiæ officia, & administrationes pro illorum, & ejusdem Ecclesiæ, ac Romanæ Curie, illiusque Curialium, & Officialium felici, tranquillo, & prospero successu ac decore, intendere ex commisso nobis Pastoralis officio tenemur, ad Vicecancellariatus tamen officium oculum nostrum, & pro tempore existentis Romani Pontificis dexterum nostræ circumspèctionis intuitum propensiori cura, & studio nos providere debere convenire arbitramur, ut illius regimini minister idoneus, per cujus solertiam felicibus dante Domino proficiat incrementis, deputetur, & pro tempore deputatus Ecclesiæ titulo, & honore condigno decoretur, ipsumque officium cum decencia, & tranquillitate, ac Curialium, & Officialium eorundem commoditate, & utilitate exerceatur, & quæ illius perturbationem quoquo modo adducere possent, de medio submoveantur.

§. 1. Sane Ecclesia S. Laurentii in Damaso de Urbe, quæ tituli presbyteri Cardinalis existit, & cui præsedebat bonæ memoriæ Pompeius tit. S. Laurentii in Damaso presbyter Cardinalis ejusdem Romanæ Ecclesiæ Vicecancellarius dum viveret, per obitum ejusdem Pompeii Cardinalis, & Vicecancellarii, qui extra Romanam Curiam debitum naturæ persolvit vacantibus, Nos considerantes ipsius officii dignitatem, excellentiam, & auctoritatem, & quod illud à memoria hominum citra per Vicecancellarium temporalem erectum, & gubernatum non extitit, sed semper Vicecancellarium perpetuum habuit, ac quod pro tanti officii regimine, & exercitio, & ne incommoda, quæ ex rerum à suo solito, & destinato cursu mutatione evenite solent, proveniant, decens, & plurimum commodum fore dignoscitur, ut dicta Ecclesia S. Laurentii cum illius palatio seu domo, & membris in ejusdem Romanæ Ecclesiæ Vicecancellarium pro tempore assumptum, pro ejus proprio titulo seu propria denominatione concedatur, & assignetur, habita super his cum venerabilibus fratribus nostris dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, cum maxime expediat nobis talem in Vicecancellarium nostrum, &

Apostolicæ Sedis assumere, de quo confidere quam maxime possimus, & nullum alium Cardinalem, de quo magis confidere possimus, quam dilectum filium Hippolytum S. Prædixis Diaconum Cardinalem de Medicis nuncupatum secundum carnem nepotem nostrum habeamus, ac sperem in Domino geramus, quod idem Hippolytus Cardinalis, cujus personam ingenii claritate, singulari providentia, eximia probitate, aliisque multiplicium virtutum donis, ac gratiarum muneribus illarum largitor decoravit Altissimus, gratia sibi assistente divina, per ejus circumspèctionem, industriam, & studium fructuosum, ac innatam benignitatem, tam Ecclesiam S. Laurentii, quam officium hujusmodi summa cum providentia, & fidelitate, ac exacta diligentia salubriter regere, & fideliter gubernare studebit, de ipsorum fratrum consilio ad honorem, & gloriam dictæ Romanæ Ecclesiæ, necnon Ecclesiæ S. Laurentii, & officii hujusmodi prosperum regimen, & salubrem directionem, Ecclesiam S. Laurentii cum illius palatio, domibus, membris, jurisdictionibus, collationibus, ac aliis dispositionibus beneficiorum Ecclesiasticorum, ac juribus, & pertinentiis suis universis, necnon Vicecancellariatus officium hujusmodi, sive ut præmittitur, sive aliis quovis modo, quem præsentibus haberi volumus pro expresso, aut ex alterius cujuscumque persona vacaret, similiter cum omnibus, & singulis ipsius officii honoribus, oneribus, privilegiis, facultatibus, prærogativis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, juribus, obventionibus, & emolumentis debitis, & consuetis, eidem Hippolyto Cardinali auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & assignamus, ipsumque Hippolytum Cardinalem eidem Ecclesiæ S. Laurentii, in Diaconum Cardinalem præficimus, ac in dictæ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellarium assumimus, creamus, constituimus, & deputamus. Sibi que curam, regimen, & administrationem Ecclesiæ S. Laurentii in spiritualibus, & temporalibus, necnon officii hujusmodi, cujus ratione ab ipso Hippolyto Cardinali fidelitatis debite solitum recipiemus juramentum, & quod etiam per Regentem, & alios Ministros, prout alii præfatæ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellarii, qui pro tempore fuerunt, facere consueverunt, etiam facere, & exercere posse volumus, liberum exercitium plenarie committimus, ac eidem auctoritate, ac tenore statuimus, & ordinamus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus Ecclesia ipsa S. Laurentii dictæ Romanæ Ecclesiæ Episcopo aut presbytero seu Diacono Cardinali, cui officium ipsum vacans concedi contigerit, pro Ecclesiæ titulo, seu pro ejus denominatione eo ipso absque alio juris vel hominis ministerio dicta auctoritate concessa, & assignata, & ipse eidem Ecclesiæ S. Laurentii præfectus sit, & esse censetur; ita quod liceat eidem Hippolyto, & pro tempore ad dictum Vicecancellariatus officium assumpto, per se vel alium seu alios Ecclesiæ S. Laurentii, ac Palatii, seu domus membrorum, jurisdictionum, jurium, & pertinentiarum prædictarum, corporalem possessionem propria auctoritate liberè apprehendere, & retinere, illamque regere, & gubernare, & alia facere, & exercere quæ Presbyteri seu Diaconi Cardinales qui illi pro tempore præfuerunt, facere poterunt, & debuerunt.

§. 2. Ipseque Hippolyto Cardinali, & Vicecancellario, ut omnibus, & singulis privilegiis, prærogativis, facultatibus, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indultis, concessionibus, & gratiis, nobis dum in minoribus constituti illud obtineremus, & cuicumque alteri dictæ Romanæ Ecclesiæ Vicecancellario, ratione officii Vicecancellariatus hujusmodi, aut nostræ vel illius personæ intuitu, & aliis quomodolibet, tam in genere quam in specie concessis, quorum omnium tenores præsentibus pro sufficienter ac de verbo ad verbum insertos habemus, & quicumque alius ejusdem Romanæ Ecclesiæ Vicecancellarius utebatur, potestatur, & gaudebat, ac uti, potiri, & gaudere poterat, uti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeat, indulgemus.

§. 3. Quocirca eidem Hippolyto Cardinali per Apostolica scripta mandamus, quatenus impositum sibi onus regiminis, & administrationis Ecclesiæ Sancti Laurentii, ac officii Vicecancellariatus hujusmodi prompta devotione

Cum omnibus privilegiis, facultatibus, & consuetudinibus.

Hoc actus ad fideliem officii administrationem.

devotione suscipiens, curam, regimen, & administratio- nem Ecclesie S. Laurentii, ac officium hujusmodi juxta datam sibi à Domino Providentiam, sic exercere studeat sollicitè, fideliter, & prudenter, quod Ecclesia, & officium prædicta gubernatori provide, & fructuoso administra- tori gaudeant se commissa, & optati fructus, quos speramus, succedant, ipseque Hippolytus Cardinalis præter æternæ retributionis præmium, nostram, & dictæ Sedis benedictionem, & gratiam exinde uberius consequi mereatur.

Capitulum S. Laurentii.

§. 4. Necnon dilectis filiis Capitulo, & clericis ipsius Ecclesie Sancti Laurentii, ut eidem Hippolyto Cardina- li, & Vicecancellario in omnibus, & per omnia pareant, & obediant, alioquin sententiam, sive pœnam, quam ritè tulerit in rebelles, ratam habebimus, & faciemus aucto- re Domino usque ad satisfactionem condignam in viola- biliter observari.

Officialesque Cancellaria participant.

§. 5. Ad omnes, & singulis ipsius Cancellariæ officia- libus, & aliis ad quos pertinet, ut ipsum Cardinalem Hippolytum ad dictum Vicecancellariatus officium reci- piant, & admittant, eique tanquam vero dictæ Romanæ Ecclesie Vicecancellario in omnibus ad officium ipsum spectantibus similiter pareant, & obediant, ac de juribus, obventionibus, & emolumentis consuetis integrè res- pondent. Non obstantibus constitutionibus, & c.

Dicitur P. A. 9. die 5. Julii.

Nulli ergo, & c. Si quis, & c. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Do- minicæ milleesimo quingentesimo trigésimo secundo, die 3. Julii, Pontificatus nostri Anno nono.

XXXV.

Approbatio Congregationis Fratrum Minorum S. Francisci Strictioris Observantiæ nuper in- stituta, & ordinationes pro eorum bono re- gimine.

Alia ordinationes dedit Gregor. XIV. in constit. 55. Dum illius. Et jam Pius V. de domibus à Fratri- bus de Observantia eis assignandis sanctionem ediderat in const. 81. Injunctum. Deinde Clem. VIII. eosdem vero Regula B. Francisci non autem nova regula professores esse declaravit in sua const. 91. Ex injuncto. Et contra occupantes bona Monasteriorum eis concedendorum, pœnas infligit in alia ejus const. 100. Decet. Et tandem Magi- stri generalis, & aliorum Prælatorum de Obser- vantia auctoritatem super eis, eorumque appel- lationibus Paulus V. declaravit in alia const. 31. Postulat, ubi notabo. Prout eisdem traditis for- mam recipiendi Novitios prædictus Clem. VIII. in const. 106. Sanctissimus. Et declaravit etiam quando eis liceat habere organa, paramenta, & vasa pretiosa, in alia const. 84. Sanctissimus.

De totius autem Ordinis Sancti Francisci materia, plenè notavi sup. in const. 5. Hon. III. Solet.

Edita A. D. CLEMENS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Præmium.

IN suprema militantis Ecclesie specula, licet immeriti, disponente Domino constituti, inter multiplices nobis ex debito Pastoralis officii incumbentes curas, illa potissimum premimur, ut qui sub voluntariæ paupertatis habitu militantes in humilitatis spiritu devotum, & sedulum Altissimo impendere satagunt famulatum, non so- lum ad id sublatis impedimentis intendant, verum etiam id eo ardentius efficiant, quo majores sibi viderint exhiberi commoditates. Et ex hoc fit, ut quæ antea ex ratio- nabilibus causis à prædecessoribus nostris ordinata vide- bantur, ea interdum reformemus, & in melius ordinemus, prout juxta temporum, & personarum qualitatem id in Domino conspicimus salubriter expedire.

Leo X. multos Fratres uni- versis sub deno- minatione Re-

§. 1. Sanè postquam fel. rec. Leo Papa X. prædecef- sor noster, ex certis tunc expressis causis voluerat, & de- claraverat, sub nomine Reformatorum, ac purè, & simpli- Bullar. Mag. Tom. I.

ter Regulam B. Francisci Observantium, comprehendend- omnes, & singulos observantes, tam de familia, quam re- formatos sub Ministris, ac fratris Amadei de Colletaniis, Clarenis, de S. Evangelio, seu de Caputio, ac Discalceatos nuncupatos, aut alios similes quocumque alio nomine nuncuparentur, & Regulam B. Francisci hujusmodi purè & simpliciter observarent, ex quibus omnibus unum corpus insimul efficiens, eosdem ad invicem perpetuè univerat, ita quod deinceps, omnia diversitate nominum prædictorum, Fratres Minores S. Francisci Regularis Ob- servantiæ simul, vel disjunctivè nuncuparentur, & nun- cupari possent, & deberent. Omnesque, ut præfertur, uni- tos Generali, & Provincialibus Ministris, & custodibus dicti Ordinis, in quorum Provinciis, & Custodiis respe- ctivè morabantur, in omnibus, & per omnia, secundum Regulam eandem subjici deberent.

gularis Ob- servantia, ut supra in eius const. 32. etc.

§. 2. Cum nonnulli ipsius Ordinis professores, sicut fideli relatione percipimus, Spiritu sancto inflammati, ut beati Francisci alumni, & veri filii affectent Regulam ipsam beati Francisci purè, & plenè juxta illius literam, & declarationes bonæ mem. Nicolai III. ac Clemen- tis V. Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorū firmiter observare: Nos, qui in sinceris eorum conscientis delectamur, quique ab ineunte ætate ad hujus Ordinis professores, & Ordinem ipsum singularem gestimus devotionis affectum, nunc autem ex communi cura Pas- toralis regiminis, quam immeriti sustinemus, ad ipsos faciendos dulcius, & gratiosis favoribus attentè profe- quendos tanto provocamur ardentius, quanto intenta mente frequentius cogitamus fructus uberes, quos ex Regulæ præfate arctiori Observantia ipsi Religioni, & toti universitati Ecclesie speramus proventuros. Atten- dentes etiã, quod in his, quæ animæ salutem respiciunt, ad vitandos gravantes remorsus, pars securior est tenen- da. Igitur tam pia, & ferventi Fratrum prædictorum in- tentione commoti, ad peragendum diligentius quod ab eisdem desideratur, studia nostra duximus convertenda.

Postea nonnulli fructus Regulam S. Francisci ob- servantia in maxi- mum animarum profectum

§. 3. Habita igitur super his cum venerabilibus fra- tribus nostris S. R. E. Cardinalibus, ac aliis de ipso Or- dine ad plenum informati, matura deliberatione, de eo- rundem Cardinalium unanimi consilio, his nostris in perpetuum valitatis statuimus, & ordinamus, ac in virtu- te sanctæ obedientiæ districtius præcipiendo mandamus, Quod prædictis Fratribus dictam strictiorem Observan- tiam desiderantibus, per præfatos Generales, & Provin- ciales Ministros, cæterosque dicti Ordinis Prælatos, & quemlibet ipsorum, cui, vel quibus hæc nostræ, vel earum transumpta præsentatæ, vel præsentata fuerint, assignen- tur loca, quantum fieri poterit, contigua, quatuor, vel quinque, juxta numerum Fratrum eorundem. Et si in fu- turum plures Fratres voluerint se vitæ præcedentium conformare, & ab eis acceptati fuerint, nullus eos impe- dire possit. Sed Magister Provincia, cum Definitoribus in Provinciali Capitulo teneantur alia loca, quantum possibile fuerit contigua prædictis, eis assignare, & prio- ribus addere. Quæ quidem loca Fratres prædicti expro- priare possint superfluis, & pretiosis, & ea in utilia, & necessaria commutare, mediante Syndico à Nicolao Ter- tio prædecessore ordinato.

Hic idem præ- latorum eorum- modi assignari mandavit. Imò Pius V. duo in singulis locis, vix in eis assignari jus- sisse in const. 81. Et intelligi si sine idcirco, juxta bul. 54. Greg. XIII.

§. 4. Et Generalis ac Provinciales Ministri, & eorum Commissarii, non possint impedire prædictos à dicta strictiori Observantia ipsius Regulæ, juxta prædictas de- clarationes Nicolai, & Clementis. Nec à suo bono modo vivendi, quem inter se, pro dicta arctiori Observantia, ordinaverint. Nec etiam impediant, quin vilioribus, & repetiatis induantur. Et quin nudis pedibus ambulent. Sed, qui non poterint, portent calopodia, ut cæteris conformentur.

Minister Ge- neralis, & alii hinc strictio- rem observan- tiam impedi- re prohiben- tur.

§. 5. Forma autem habitus, & Caputii sit in certis Observantiæ Fratribus conformis.

Forma habi- tus sit consim- ilis.

§. 6. Volumus etiam, quod Fratres recipiendi, seu vestiendi per Fratres in dicta strictiori Observantia vi- ventes, examinentur juxta Regulam, per Ministrum Pro- vincialem, & ab ipso cum consilio ipsorum acceptentur. Nec possint quicumque dicti Ordinis Prælati, sine præ- fatorum Fratrum consensu, ad loca prædicta mittere alios Fratres. Nec prædictos ab ipsis locis amovere, nisi ipsi petierint.

Recipiendi quamvis, ac vestendi, ut supra in const. 21. Pauli V. Postulat.

petierint. In Provincialibus verd Capitulis removeantur per Ministros Provinciales, & Definitorum à locis prædictis, illi Fratres, quos Custos, ut infra eligendus, cum consensu majoris partis Vocalium dictorum locorum, duxerit amovendos.

Custodem habeant isti Reformati in singulis Provinciis.

§. 7. Insuper statuimus, quod prædicti Fratres, in dicta strictiori Observantia vivere volentes, habeant in singulis Provinciis, ubi fuerint, Custodem unum ex ipsis, quem sibi ipsi petierint, à Ministro Provinciali, vel ab eo, qui præest Capitulo, simul cum Definitoribus confirmandum, & assignandum.

Perfusus eius designatur.

§. 8. Qui habeat absolutam potestatem plenariè in hoc tantum, ut Fratres prædictos visitet, moneat, corrigat, ac manuteneat in dicta strictiori Observantia Regulæ, ordinationum, & gratiarum eis à nobis, & successoribus nostris, pro tempore existentibus Romanis Pontificibus, & prædictis Ministris Generalibus concessarum, & concedendarum in futurum, & in dicto suo bono vendi. Nec propter hoc impediatur Minister Provincialis, quin visitare possit eosdem, & corrigere delinquentes. Qui etiam Custos ire possit ad Capitulum Generale, cum Ministro Provincie, ad intimandum necessitates, & opportunitates dictorum Fratrum.

Vocales in Capitulis qui.

§. 9. Ordinamus etiam, quod Custos, Guardiani, & Discreti prædictorum locorum, vadant ad Capitula Provincialia, in quibus habeant vocem activam, & passivam, sicut ceteri vocales.

In Cap. qua peragenda.

§. 10. In quibus Capitulis Custos prædictus præsentet Ministro Provinciali, & Definitoribus Fratres idoneos ad officium Guardianatus. Ex quibus tantum fiant Guardiani prædictorum locorum. Possit etiam idem Custos infra annum, cum consensu majoris partis Conventus singuli removere Guardianum ab ejus officio, & alium substituere, quem Minister Provincialis confirmet.

Custodis officium triennio exploratur.

§. 11. Custos verd à Fratribus prædictis eligi, usque ad triennium. Quo custode infra annum decedente, Guardiani dictorum locorum alium, quem sibi viderint expedire, petant à Ministro, vel ejus Commissario confirmari, & assignari, quem Minister ipse, siue ejus Commissarius benigne confirmet, & assignet. Possit quoque dictus Custos, si Fratribus eisdem expediens visum fuerit, esse Guardianus unius dictorum locorum.

Observantia hujus bullæ præcipit Pat.

§. 12. Si igitur Ministri Provinciales, vel eorum Commissarii his prædictis contravenerint, siue alicui eorum, immediatè Fratres prædictorum locorum subiciantur Ministro Generali. Et si, quod absit, Minister Generalis prædictus eos impedire tentaverit, vel eis in præmissis, aut in aliquo præmissorum favere neglexerit, volumus præfatis Fratribus ad Apostolicam Sedem, & ad totius Ordinis Protectorem liberum patere recursum, à quo si quis eos impedire præsumperit, sententiæ excommunicationis, quam ex nunc prout ex tunc ferimus in his scriptis, illicd subiacere Auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, & promulgamus.

Executores defuncti.

§. 13. Quocirca moderno, & pro tempore existenti Camera Apostolicæ generali Auditori, necnon universis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & Ecclesiasticis Prælatibus, ac quibuscumque in dignitate Ecclesiastica constitutis, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, & eorum singuli, præfatas nostras literas, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum Fratrum prædictæ strictioris observantiæ, seu alicujus eorum, super hoc requisiti fuerint, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant eisdem omnibus, & singulis prædictis pacificè frui, & gaudere. Non permittentes eos desuper per quoscumque quavis auctoritate fungentes quomodolibet indebite molestari, vel quovis quæsito colore, vel ingenio, directè, vel indirectè perturbari, aut aliter quomodolibet inquietari. Contradictores quoslibet per censuras Ecclesiasticas, & alia juris opportuna remedia, appellatione postposita compefcendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Claufulas derogatorias apponit.

§. 14. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon ipsius Leonis Decimi, & quorumcumque aliorum prædecessorum nostrorum litem,

etiam Bullæ aureæ, Mari magno, vel aliis quibuscumque, dictique Ordinis statutis, privilegiis, & indultis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, etiam in forma Brevis, etiam anno præfenti, vel sub quibuscumque verborum formis, solemnitatibus, clausulis, etiam insolitis, & quantumcumque fortissimis, dicto Ordini, vel quibuscumque Prælatibus ejusdem concessis, vel concedendis in futurum, etiam si tales forent, quod pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, mentio habenda foret, quibus omnibus, illorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum præfentibus infererentur, pro plenè & sufficienter expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis credi jubet.

§. 15. Cæterum, quia difficile foret præfentes literas ad quælibet loca, ubi opus fuerit, deferri, volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quod transumptis earundem manu Notarii publici signatis, ac alicujus Prælati Ecclesiastici sigillo munitis, ea prorsus fides, in judicio, & extra adhibeatur, quæ adhiberetur, si præfentes originales literæ exhiberentur, & ostenderentur.

Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis, &c. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1532. 16. Kal. Decemb. Pont. nostri Anno nono.

D. P. An. die 16. No.

Extensio ad Fratres Jesuitas S. Hieronymi, omnium gratiarum, & indultorum Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini.

XXXVI.

Quinimo ista Congregatio gaudet privilegiis, & gratiis omnium Ordinum Mendicantium, ut in bulla 50. Pii V. Romanus, ubi notabo.

CLEMENS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Congregationis S. Hieronymi Jesuitarum nuncupatis. Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Edita An. 1532.

Sacra Religionis sinceritas in qua sub voluntariæ Spauptatis habitu militantes, in humilitatis spiritu devotum, & sedulum impenditis Domino famulatum, necnon pia vitæ, sub qua degitis, observantia promerentur, ut petitiones vestras quantum cum Deo possumus, grato admittentes affectu, vos condignis privilegiis decoramus, & gratiis.

Exordium.

§. 1. Sanè pro parte vestra nobis nuper exhibita petitio continebat, quod postquam fel. rec. Julius Papa II. prædecessor noster ex certis tunc expressis causis Fratres tam tunc existentes Congregationis Sancti Hieronymi Jesuitarum nuncupatorum, quam illam pro tempore ingredientibus, professionem per Religiosos Ordinis Sancti Augustini emitti solitam expresse emittere, & in eorum habitu, & statu, in quibus tunc existerant, remanere, ac sub eorum Regularibus institutis vivere tenerentur, statuerat, & ordinaverat, vos professionem per Religiosos Sancti Augustini hujusmodi emitti solitam, expresse emittere consuevistis. Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut vobis propterea, omnibus, & singulis privilegiis, indulgentiis, prærogativis, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, & indultis, Ordini Fratrum Eremitarum ejusdem Sancti Augustini concessis uti, potiri, & gaudere possitis, & debeatis concedere, ac alias vobis in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignemur.

Congregatio supplicat in concessione gratiarum Ordinis Eremitarum S. Augustini, ut regulam præficeret.

§. 2. Nos igitur, ut divinis obsequiis eo attentius insistatis, quo ampliori Apostolicæ Sedis ubertate noveritis vos foveri, vos, & vestrum singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati estis, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati,

Hic amplius si ex gratiis immunitatis & indultis omnia Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini eidem Congregationi communicantur.

Inclinati, vobis quod omnibus, & singulis privilegiis, indulgentiis, prerogativis, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, & indultis Ordini Eremitarum Sancti Augustini hujusmodi, ac illius professoribus, tam in spiritualibus, quam in temporalibus, in genere, etiam communicative per quoscumque Romanos Pontifices predecessores nostros, aut pro talibus habitos, ac Sedem prefatam hactenus quomodolibet concessis, ac in posterum concedendis, & quibus professores hujusmodi, tam in vita, quam in mortis articulo, etiam circa peccatorum remissionem, & injunctarum poenitentiarum relaxationem, aut alias quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, quae omnia ac si hic nominatim exprimerentur, pro expressis haberi volumus perpetuis futuris temporibus, utamini, potiainini, & gaudeatis, ac uti, potiri, & gaudere, necnon illorum omnium participes esse possitis & debeatis concedimus; ac privilegia, indulgentias, prerogativas, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta Ordini Fratrum Eremitarum ac illius professoribus hujusmodi, tam in spiritualibus, quam in temporalibus in genere, quam etiam communicative concessa, ut praefertur, ad vos, & Fratres vestros extendimus, & ampliamus, ac in vobis locum habere, & suum plenarium effectum in omnibus, & per omnia, absque ulla prorsus differentia fortiri debere, necnon privilegiorum, indulgentiarum, prerogativarum, exemptionum, immunitatum, gratiarum, & indultorum eidem Ordini Eremitarum, ac illius professoribus, ut praefertur, concessorum, originalibus literis, aut transumptis authenticis pro parte vestra, ac in favorem vestrum adducendis vel exhibendis indubiam, & eandem fidem, quae eis, si in favorem vestrum a Sede Apostolica emanassent, & vobis fuissent immediate concessa adhiberetur, in iudicio, & extra adhiberi debere decernimus, & declaramus.

Contrariis derogat.

Dat. P. A. 10. die 31. Jan.

Dat. Bononiae, Anno Incarnationis Dominicae 1532. Prid. Kal. Februarii, Pont. nostri Anno decimo.

XXXVII. Approbatio Congregationis Clericorum Regularium S. Pauli Decollati, in communi viventium, triaueque vota substantialia emittentium, in Diocesi Mediolanen. & sub Ordinarii obedientia degentium.

Istam Congregationem firmavit Paulus III. & sub Sedis Apost. protectione recepit, & circa ejus statum multa ordinavit, ut in ejus const. 5. Dudum, & Julius III. Conservatores cum amplis facultatibus dedit in ejus const. 10. Ad hoc.

Istis Clericis transitum ad alios Ordines certo modo prohibuit Greg. XIII. inf. in ejus const. 48. in specula, ubi hanc Congregationem S. Pauli Decollati appellat. Et ad processiones invitos non accedere decrevit idem Gregor. ut habetur in const. 5. Sixti V. Rationi. Qui Sixt. modum recipiendi Novitios eidem praescripsit in const. 77. Exigit.

Edita An. D. 1532. CLEMENS PAPA VII. Dilectis filiis Bartholomaeo Ferrario, & Ant. Maria Zacharia Presbyteris Mediolanen. & Cremonen.

Exordium.

Quidam prohi viri quibus religioe vivere volentes, supplicarunt Papa pro licentia emittendi tria vota substantialia

Vota per quae vos in humilitatis spiritu perennis vitae praemii digniores effici. vestraeque & aliorum animarum saluti consulere possitis, libenter ad exauditionis gratiam admittimus, eaque favoribus prosequimur opportunis.

§. 1. Exponi siquidem nobis fecistis, quod vos cum tribus aliis vestrae voluntatis sociis, ut liberius divinis beneplacitis insistere, & quae Dei sunt perquirere possitis, cupitis professionem trium votorum substantialium

Bullar. Mag. Tom. 1.

Religionis in manibus venerabilis fratris Archiepiscopi Mediolanen. seu ejus in spiritualibus Vicarii generalis emittere, & insimul in aliquo loco Civitatis, seu Diocesis Mediolanen. per vos eligendo morari, & permanere. Quare nobis fecistis humiliter supplicari, ut pia vestrae intentioni hujusmodi paternè annuere de benignitate Apostolica dignaremur.

valla & insimul permanendi.

Te vide quod dicit in rubr.

§. 2. Nos hujusmodi supplicationibus inclinati, vobis, & vestrum singulis, ut professionem ipsam in ejusmodi Archiepiscopi, seu Vicarii, qui verò de cetero ad vos converti voluerint, in alterius vestrum, seu Praepositi, vestrae Congregationis pro tempore existentis manibus, professionem trium votorum eorundem emittere, & insimul, sub obedientia tamen Ordinarii loco per eos eligendo cohabitare, ac in communi vivere.

Qui postquam licentiam eis concedit, admodum utantur in communi, & sub obedientia Ordinarii

§. 3. Necnon pro vestro, & rerum vestrarum salubri statuto, & directione, quaecumque statuta, & ordinationes rationabilia, & honesta, ac sacris canonibus non contraria condere, & ficere, illaque ut vobis pro temporum qualitate expedire videbitur, mutare, & in totum tollere, aliaque illorum loco de novo facere liberè, & licite valeatis.

Imò vultum sub protectione Sedis Apost. ut non in rubr.

§. 4. Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodali- bus Conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ceterisque contrariis nequaquam obstantibus, Apostolica auctoritate tenore praesentium, de specialis dono gratiae concedimus, & Indulgentium eidem praesentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Et etiam concedat statuta pro eor. in salubri statu.

Quibuscumque non obstantibus.

Dat. Bononiae, sub annulo Piscatoris, die 18. Februarii 1533. Pont. nostri Anno decimo.

Dat. P. A. 10. die 17. Febr.

Gratiae, & privilegia Congregationis Clericorum Regularium, qui Theatini nuncupantur.

De institutione hujus Congregationis, aliisque ejus privilegiis, vide sup. in const. 11. Exponi, ubi notavi.

CLEMENS PAPA VII. Edita An. D. 1533. Venerabil. fratri Petro Episcopo Theatino, & dilectis filiis Presbytero Vicentino, & eorum Sociis, & successoribus, Clericis Regularibus nuncupatis.

Dudum pro parte vestra nobis exposito, &c.

Hic Pont. confirmavit istam Congregationem suam.

§. 1. Et deinde nobis etiam pro parte vestra exposito, quod vos sub trium votorum substantialium emissionem, vitam clericalem perducere, ac praedicationi verbi Dei, audentiae confessionum, & sacrae Theologiae, ac sacrorum Canonum studiis, ad vestrarum, & aliorum Christi fidelium animarum profectum, vacare decreveratis.

Et eundem Congregatio praedicationibus, & confessionibus vacare iam accrevisset. Hic ont. facultatem eor. Praeposito super his dispensandi, & c. dedit, in const. quae hic non habet.

§. 2. Nos vestris etiam tunc supplicationibus inclinati vobis, ut Superiores vestri, Praepositi nuncupati, pro tempore existentes, cum clericis, & sociis suis, qui in supradictis pietatis operibus, aut studio literarum sacrarum occuparentur, seu infirmitate, aut infirmorum curatione & ministerio pro tempore praepedirentur, super recitatione divinorum officiorum, ad hoc, ut ipsi occupati, vel impediti, certum Psalmorum per ipsos Superiores eis assignandorum non minus septem, aut sex, cum divisione, ac Orationem Dominicam septies, Symbolum Apostolorum bis, graviter autem aegrotantes, Orationem Dominicam semel, & Salutationem Anglicam septies in die recitando, septem horis canonicis, & toti divino officio satisfecisse censerentur, & cum quibusvis clericis, & sociis vestris in praeveniendo, vel postponendo, uniendo, vel decidendo, in communi, vel speciali horas canonicas, ac in breviandis, & protelandis lectionibus.

§. 3. Necnon super jejuniis etiam de praepcepto, etiam Quadragesimalibus, & cum concessione vespertini jentaculi, collationis nuncupati, & comestionis, etiam panis in eis licite & absque praeviaricatione faciendae dispensare possint per alias.

Ac super jejunia

§. 4. Et postremo, ut vos, inter vos mutuas, seu etiam

MM in 3 alii

*Et absolutio-
ne in confes-
sionibus dan-
da a consu-
tu.*

alii sacerdotes seculares, vel regulares, a vobis de Superiorum vestrorum, aut Sedis Apostolicæ licentia ad hoc pro tempore eligendi vestras, ac vos eorum confessiones audientes absolutionibus hac forma uti possitis & illi possent, videlicet post Misereatur, &c. & Indulgentiam, &c. Dominus noster Iesus Christus te absolvat, & ego auctoritate ipsius, & beatorum Apost. Petri, & Pauli, mihi concessa absolvo te ab omni vinculo excommunicationis majoris, vel minoris; suspensionis & interdicti, dispenso tecum in omni irregularitate, quam quomodocumque incurristi, & restituo te sanctis Sacramentis Ecclesiæ, unionique & participationi fidelium, In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, Amen. Iterum eadem auctoritate, &c. per alias..... nostras in forma Brevis literas, ad hoc, ut dicta forma in absolutionibus, non solum cum sacerdotibus, sed etiam cum aliis clericis, & laicis vestre Congregationis pro tempore existentibus, vobis pro tempore consistentibus, uti possitis, extendimus, & ampliavimus, auctoritate Apostolica in perpetuum concessimus, & indulgimus, prout in illis plenius continetur.

*Et modo præ-
dicta confir-
mas. Et ab
omni superiori-
tate eximit.*

§. 5. Cum autem, sicut nobis nuper exponi fecistis, pro præmissorum omnium subsistentia firmiori ea omnia per nos innovari, & nonnulla alia pro felici hujusmodi vestri propositi directione statui, & ordinari cupiatis, & propterea nobis humiliter supplicari feceritis, ut vobis super eis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos qui fidelium omnium, & præsertim sub paupertate, obedientia & castitate Altissimo famulantium votis, quantum cum Deo possumus, libenter annuimus, vestrum institutum plurimum in Domino commendantes, & approbantes, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, præmissa omnia, ac alia quæcumque per nos vobis hæcenus concessa, innovamus, vestrisque piis votis, & desideriis, quæ circa infrascripta omnia, & singula habere nobis exponi fecistis, ut sub nostra, & hujus sanctæ Sedis Apostolicæ speciali protectione, & humili subjectione, ab omni alio Superiore penitus liberi, & exempti, soli Romano Pontifici canonicè intranti, & Superiori vestro canonicè electo pro tempore existentibus subditi, degere debeatis.

*Invenientes hæc
v. legione in-
pl. ut votum
interditi r. li-
gi. nom.*

§. 6. Ac qui ad vestrum communem vivendi modum se contulerint, & ad votorum professionem hujusmodi, modo, & forma præmissis admissi fuerint, voto Religionis in genere emisso, satisfecisse censentur, perpetuò concedimus.

*Superiores Or-
dines ad tri-
ennium confir-
mari possunt.*

§. 7. Quodque singuli Superiores vestri, pro tempore electi, finito triennio, quo confirmati fuerint, in alio loco in superiores eligi, & ad aliud triennium ex tunc immediate sequens confirmari.

*Militum, &
carminiarum
ritus designa-
tur.*

§. 8. Ac tam ipsi, quam eorum socii pro tempore existentes, ac vos ipsi vestimenta cum manicis super pallium exercitis deferre. Ac tam circa vestimenta, quam circa caeremonias in officiis Ecclesiasticis, reliquo vitæ cultu, & victu servandas, cum moribus, & laudabilibus consuetudinibus bonorum Clericorum Civitatis, vel loci, in qua, seu quo vos, & eos pro tempore degere, vel morari contigerit, convenire.

*Officialium
munus refer-
tur.*

§. 9. Ac sub singulis Præpositi Archipresbyterum, qui in spiritualibus, & Archidiaconum, qui in temporalibus præsint, & vestrum curam habeat, ac Plebanum, qui curam animarum vobis imminentem exerceat, eligere valeatis.

*Mensa bene-
dicti in la mo-
nus datur.*

§. 10. Et omni tempore in benedictione mensæ Psalmum, Laudate Dominum omnes gentes, recitare, nec ad alium Psalmum recitandum quoquo modo teneamini.

*Vocales in
Capitulo de-
signantur.*

§. 11. Quodque in Capitulis vestris, illi tantum, qui ad id capitulariter admissi fuerint, vocem habeant, & alii, ut præfertur non admissi, in eominimè intervenire, aut vocem habere possint, etiam perpetuò statuimus, & ordinamus.

*Privilegia &
gratia omni
Ordinum co-
c. duntur.
Tales sunt
se etiam dant*

§. 12. Ac insuper vobis, quod omnibus & singulis privilegiis, indulgentiis, prærogativis, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, & indultis, quorumvis, etiam Cisterciensium, & Cluniacensium Monachis, & aliorum, tam Mendicantium, quam non Mendicantium

Ordinum Fratibus, tam in spiritualibus, quam in temporalibus, in specie, vel in genere, etiam communicativè, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & pro talibus habitos, ac Sedem Apostolicam hæcenus quomodolibet concessis, & in posterum concedendis, & quibus illi, tam in vita, quam in mortis articulo, etiam circa peccatorum remissiones, & injunctarum penitentiarum relaxationes, aut alias quomodolibet uti, potiri, & gaudere possunt, aut poterunt quomodolibet in futurum, quæ omnia ac si hic de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis haberi volumus, perpetuis futuris temporibus utamini, portamini & gaudeatis, ac uti, potiri, & gaudere, necnon illorum omnium participes esse possitis, & debeatis indulgemus. Ac privilegia, indulgentias, prærogativas, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta, Monachis, & Fratibus prædictis, tam in spiritualibus, quam in temporalibus, in specie, vel in genere, etiam communicativè concessa, ut præfertur, ad vos extendimus, & ampliamus, ac in vobis locum habere, & suum plenarium effectum sortiri debere decernimus, & declaramus.

*privilegia Sp-
cualis Jusu
Pio V. infr. m
conf. 31.
Ad immar-
scibilem.*

§. 13. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac vestris, & dictorum Ordinum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

*Contrariis
rogatur.*

§. 14. Et insuper præsentium literarum transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutz munitis, plenam ubique, tam in judicio, quam extra, & eandem prorsus fidem haberi, quæ originalibus literis præstaretur, si exhiberentur.

*Transumptis
credatur.*

Dat. in Civitate nostra Bononiæ, sub annulo Piscatoris, die 7. Martii 1533. Pont. nostri Anno decimo.

*Dat. P. A. 10
die 7. Martii*

Contra impediētes quocumque modo executionem literarum Apostolicarum, eorumque complices & fautores.

XXXIX.

Declarationem vide inf. in Greg. XIII. const. 19. Ad Romani, ubi circa id Tridentini Concilii cap. 20. sess. 24. interpretatur.

Contra prædictos habes etiam sup. const. Mart. V. num. 2. Quod, & const. 17. Innocent. VIII. Officii, & const. 30. Leon. X. In Supremo, & quorannis Romani Pont. in die Cænz Domini anathematis sententiam promulgant, ut videre est infra in Pauli V. const. 63. Pastoralis, §. 14. cum ibi indicandis.

CLEMENS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

*Edita A. D.
1533.*

Romanus Pontifex, qui solet pro debito Pastoralis officii alios in sua justitia confovere, non debet suam, & Apostolicæ Sedis justitiam negligere, quare nos ad ea debemus sollicitè intendere, per quæ nostra, & ejusdem Sedis auctoritas conservetur, & quæ propterea à Rom. Pontific. prædecessoribus nostris providè processisse comperimus, ut perpetuò firma & illibata persistant, libenter Apostolico munimine roboramus, ac alias nostræ provisionis remedium adjicimus, prout in Domino conspiciamus salubriter expedire.

Exordium.

§. 1. Sane licet olim bonæ memoriæ Urbanus Papa Sextus in sua obedientia nuncupatus concesserit certis Prælatibus, ut in eorum civitatibus, & diocæsis executionem literarum Apostolicarum fieri non possit, nisi literæ ipsæ eidem Prælatibus, aut eorum officialibus prius exhibitæ, & per eos approbatæ forent; & eorundem Prælatorum officiales ad in consuetudinem deduxissent; Aliqui vero prætextu statutorum provincialium, seu synodaliū etiam servassent, quod nullus literas Apostolicas hujusmodi exequi auderet, nisi postquam Prælati, seu officiales ipsi, per suas literas, quas Vidimus, seu Placet nuncupabant, mandarent, & concederent,

*Præ. P. (Crispi-
const. ipsa hic
non habes).
concessit quibusdam
Prælatibus, ut literas
Apost. sine
rum approbatione
non possint
eorum locis.*

Et quascumque ordinationes de rudienda iurisdictione Apostolicam ante executionem damnet, & cassari mandat.

§. 9. Necnon quascumque constitutiones provinciales, & synodales de non exequendo literas Apostolicas sine placito Ordinariorum locorum, & nisi ipsæ literæ sint per eosdem Ordinarios, seu eorum Officiales, aut Sigilliferos, vel Commissarios visæ & admittæ in supradictis, & quibusvis aliis Ecclesiis, ac Civitatibus, diocesis, & Provinciis per totum Orbem terrarum constitutis, ut præfertur, editas, & factas, ac quomodolibet, etiam sub dicto colore obviandi falsitatibus, & fraudibus innovatis, motu, scientia, auctoritate, & potestatis plenitudine prædictis, cassamus, & annullamus, ac ex quibuscumque libris, ubi descriptæ reperiuntur, penitus cassari, & deleri sub dictis pœnis mandamus.

Liberamque executionem præmissi iubet.

§. 10. Necnon de novo statuimus, & ordinamus, quod iudices, & executores in literis Apostolicis pro tempore deputati, ac notarii, & tabelliones super his requisiti, ipsas literas Apostolicas liberè, & sine alicujus personæ, cujuscumque Ecclesiasticæ vel mundanæ dignitatis fuerit, licentia, vel consensu exequi possint, & debeant. Et nihilominus universis Patriarchis, Archiepiscopis, Primatibus, Episcopis, locorum Ordinariis, eorum Officialibus, Sigilliferis, & Commissariis, ac aliis personis, tam Ecclesiasticis, quam sæcularibus, quavis auctoritate fulgentibus, necnon communitatibus civitatum, & universitatibus castorum, oppidorum, terrarum, & locorum, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis & anathematis pœna in eorum singulos, quam si contrafecerint, eo ipso, etiam absque alia declaratione desuper faciendâ, incurrant, à qua non nisi per nos, aut successores nostros canonicè intrantes, etiam prætextu quorumcumque privilegiorum Apostolicorum eis, etiam per nos quomodolibet concessorum, aut innovatorum, quæ eis quoad hoc nullatenus suffragari volumus, præterquam in mortis articulo constituti, & debita satisfactione prævia, absolvi possint, districtè præcipiendo mandamus, ne iudices, & executores literarum Apostolicarum, ac notarios, & tabelliones super his pro tempore requisitos, quo minus literas Apostolicas hujusmodi liberè, & absque eorum placito, licentia, & consensu exequatur, quovis modo impedire præsumant.

Contravenientibus pœnam imponit.

§. 11. Nos enim omnes illos, qui executionem literarum ipsarum Apostolicarum impediverint, seu impedientibus auxilium, consilium, vel favorem, directè vel indirectè, publicè vel occultè, aut quovis quæsito colore præsumperint, etiam si Patriarchali, Archiepiscopali, Primatiali, Episcopali, & quavis alia, Ecclesiastica vel mundana, etiam Imperiali, Regali, Reginali, Ducali, vel alia dignitate præfulgeant, per alias nostras literas in die Cœnæ Domini publicè lectas, excommunicavimus, & anathematizavimus, prout etiam tenore præsentium eos eidem excommunicationis, & anathematis sententiæ, à qua non nisi, ut præfertur, absolvi possint, subjacere, ac civitates, terras, castra, oppida, & loca, in quibus dicti inobedientes, & contrafacientes manserint, & ad quæ eos declinare contigerit, Ecclesiastico supposito esse interdicto, tamdiu firmiter observando, donec ad cor reversi, interdicti hujusmodi relaxationem, debita satisfactione præmissa, meruerint à nobis, aut dictis successoribus nostris obtinere. Necnon omnes & singulas sententias, censuras, & pœnas, quas dicti Ordinarii, aut eorum Officiales contra hujusmodi iudices, & executores literarum Apostolicarum, aut illas impetrantes, seu notarios, & tabelliones propter executiones per eos factas, vel faciendas infixerunt, & promulgarunt, aut in futurum quomodolibet infligent, aut promulgabunt, irritas, & inanes, ac nullius roboris vel momenti existere, eisdem motu, scientia, auctoritate, & potestatis plenitudine decernimus & declaramus.

Executores quoque bullæ deponat, & fidei iuramentum recuset.

§. 12. Quocirca dilecto filio Curie causarum Cam. Apostolicæ generali Auditori, auctoritate, & tenore prædictis, motu simili committimus, & mandamus, ut, si, & quando, ac quoties de cætero ad ejus notitiam per delationem partis cujus interest, vel Fisci nostri, seu famam publicam, aut alias quovis modo deducatur, dictos Ordinarios, seu eorum Officiales, Sigilliferos, & Commissarios, aut quosvis alios, seu eorum aliquem dictis constitutionibus, ut præfertur, cassatis &

annullatis, adhuc pertinaciter uti, & illas ex eorum libris non delevisse, seu ipsos iudices, & executores literarum Apostolicarum, ac notarios, & tabelliones super his requisitos, quominus easdem literas Apostolicas liberè, & absque eorum placito, visione, vel admissione exequantur, quoquo modo impediunt, seu impediuntibus præmissis, aut alio quovis modo auxilium, consilium vel favorem præstent, habitis & receptis prius per eum desuper aliquibus probationibus ad instantiam partis, vel Fisci, vel etiam ex mero officio, etiam summarie, & extrajudicialiter, quantum sibi sufficere videbitur, eosdem Ordinarios, eorumque Officiales, & Sigilliferos, & Commissarios, ac quosvis alios in præmissis culpabiles, & eorum singulos, etiam nominatim, & in specie, ad instantiam partis, vel Fisci prædictorum, vel etiam ex suo mero officio, prout sibi videbitur magis expedire, vigore præsentium peremptorie moneat, & requirat, ac moneri & requiri faciat, etiam per edictum publicum in locis affigendum publicis, & partibus illis vicinis, de quibus sit verisimilis conjectura, quod ad ipsorum monitorum notitiam pervenire valeat, ad comparandum legitime coram eo infra terminum arbitrio suo eis præfigendum, per se, vel procuratores idoneos, & si sibi videbitur, quoad Officiales, & Sigilliferos, ac Commissarios, & alios inferiores, etiam personaliter, & non per procuratorem, sub privationis omnium & singulorum beneficiorum, & officiorum Ecclesiasticorum per eos obtentorum, & ad illa, & quævis alia obtinenda, & eorum officia, & alios quoscumque actus legitimos exercendum, inhabilitatis pœnis eo ipso, si non paruerint, incurrendis, se de præmissis legitime excusandum, & quoad Officiales, & Sigilliferos, ac Commissarios, aliter quam quod jussu dominorum suorum id fecerint, cum hoc casu teneantur nobis tanquam majori potestati obedire, non autem eorum dominis tanquam minori potestati nobis subjactæ, quo quidem termino elapso, & dictis monitis modo præmissis non comparentibus, vel etiam comparentibus, sed se non sufficienter, vel minus legitime excusantibus, eos omnes & singulos, etiam nominatim, & in specie, quacumque appellatione, vel exceptione remota, pro excommunicationis, & anathematizatis, ac civitates, castra, oppida, & loca in quibus manserint, & ad quæ eos declinare contigerit, similiter nominatim, & in specie pro interdictis ubique locorum, publicari & denunciari faciat, ipsoque Officialibus, Sigilliferis, & Commissariis, ac aliis inferioribus, in dictam privationis pœnam damnabiliter incidisse, & eorum beneficia, & officia, tanquam per privationem hujusmodi, tam de jure, quam de facto verè vacantia, à nobis & dicta Sede dumtaxat liberè impetrari posse, ac eos ad illa, & quævis alia beneficia, & officia Ecclesiastica obtinenda, ac eorum officia, & quoscumque alios actus legitimos exercendum, penitus inhabiles perpetuè fore, auctoritate nostra declaret, literasque desuper necessarias, & opportunas suo sub sigillo quibusvis petentibus det & concedat.

§. 13. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ Bonifacius, Martinus, ac Leo prædecessores præfati in dictis suis literis voluerunt non obstare, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus, communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari, aut eorum loca Ecclesiastico interdicto supponi non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Quod quidem indultum decernimus eis, quacumque auctoritate muniti sint, contra præmissa in aliquo suffragari non posse, quominus ipsi hujusmodi sententiis, & pœnis subjaceant, & dicta loca Ecclesiastico interdicto supposita existant.

§. 14. Ut autem præsentibus literis ad omnium notitiam deducantur, volumus & mandamus, eas in Cancellaria Apostolica publicari, & in quinterno ejusdem Cancellariæ describi, & præfatum Auditorem lapsis duobus mensibus post publicationem hujusmodi, ad illarum executionem modo præmissis procedere posse decernimus & declaramus.

§. 15. Nulli

Consilio rogatur.

Castro publicandi bullam.

§. 15. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae approbationis, innovationis, cassationis, annullationis, statuti, ordinationis, declarationis, voluntatis mandatorum, & decretorum, infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentate praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dat. Romae apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo trigesimo tertio, quarto Kalend. Januarii, Pontificatus nostri Anno undecimo.

Letta & publicata fuit anno & Pont. quibus supra, die 9. mensis Januarii.

XL. Approbatio Confraternitatum Rosarii B. MARIAE Virginis, & declaratio circa ejus recitationem, Indulgentiarumque extensio pro Confratribus.

Hoc diploma specialiter approbatum fuit à Paulo III. die 3. Novembri 1534. & à Julio III. 24. Augusti 1551. quarum literas de more praetermissi. Alii autem Pont. alia statuerunt pro augmento Rosarii, ejusque Confraternitatum, quas sibi indicavi supra in Six. IV. const. 18. Ea qua.

CLEMENS PAPA VII. Motu proprio, &c.

ET si temporalium cura nos sollicitè angat, tanto accuratius aciem considerationis extendere nos decet, quanto divina humanis, & perpetua temporalibus digniora cognoscimus.

§. 1. Considerantes igitur, quàm Religioni nostrae salubre, ac fructuosum fuerit Rosarii institutum, quantae exinde provenerint, & quotidie proveniant bona, quamobrem tum clerici, tum laici, tam masculi quam foeminae ad tantum devotionis fervorem deveniant, quod Deus, & ipsa Virgo ad cujus honorem fuit originaliter institutum, eisdem non solum gratis decorare, verum etiam miraculis & signis quamplurimis illustrare non dedignatur.

§. 2. Idcirco cum ad notitiam nostram deveniret, quod dicti Rosarii Confratres, & Sorores à fel. record. Sixto IV. & Leone X. praedecessoribus nostris, nedum confirmationem, & augmentum, sed & indulgentias quamplures, & privilegia non immeritò obtinere meruerint, prout per Apostolicas literas in forma Brevis expeditas nobis manifestissimè constat.

§. 3. Nos igitur eorum vestigiis inhaerendo, motu simili, ac eodem devotionis affectu divinitus excitati, dictam Confraternitatem, indulgentias, & privilegia omnia per praedecessores praefatos eidem Societati quomodolibet concessas & concessa approbamus, confirmamus, & roboramus, & firmum ac robur perpetuum habere volumus & intendimus.

§. 4. Sed quoniam Sixtus in literis praedictis, quas hic pro expressis haberi volumus, instituendo confirmavit, quod dicti Rosarii Confratres & Sorores ad consequendas, adipiscendas, & indulgentias praedictas integraliter obtinendas, & pro earum totali assentione tenerentur & obligarentur semel in die, ad honorem Virginis integrum Psalterium beatæ Virginis perfecisse, propter quod nonnulli multitudine, ac negotiorum varietate impediti, hoc sibi difficillimum fore putantes, ab hujusmodi saepius retrahebantur, & in amore, ac eorum devotione tepescebant: ad aperiendum igitur caelorum semitas, & ut ferventiùs inducantur, quo exinde facilius animarum suarum salutem consequi speraverint, volumus & ordinamus, quod spatium unius diei ad spatium integræ hebdomadae amplietur & dilatetur, & quod in una die & una vice fortasse tenebantur, pro die dies, pro vice vices assignamus, & nihilominus illud idem

consequantur, ac si ritus antiquus integraliter servaretur.

§. 5. Et quia Leo Decimus ordinando instituit, ac benigne concessit, quod quilibet ex dictis Fratribus ubicumque existentibus, visitando quinque altaria cujuscumque Ecclesiae, vel unum aut duo quinquies, si quinque defuerint, eisdem indulgentias integraliter consequeretur, ac si omnes Almae Urbis stationes peregrinando circumiret, hoc idem auctoritate Apostolica, tenore praesentium approbamus & confirmamus, ac pro firmis & approbatis esse & haberi volumus & decernimus.

§. 6. Et quia nos decet religiones, & sanctorum patrum instituta potissimum ampliare, supradictis etiam addendo volumus, quod cum praefatus Sixtus Quartus omnibus praesentibus & futuris supranominatum Rosarium, in tres partes illud dividendo, id est in tres quinquagenas singulis diebus, pro qualibet quinquagena quinque annos, & totidem quadragenas misericorditer relaxaverit, ex Apostolica benignitate, ut praedicti Confratres ad hujusmodi devotionis opera ferventiùs inducantur, praeter hujusmodi indulgentias, omnibus Confratribus, & Confratribus praedictum Psalterium modo supra exposito, & per nos concessio recitantibus, annos duos verè indulgentiae concedimus.

§. 7. Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis synodalibus, ceterisque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Et ita motu proprio, ac ex certa animi deliberatione volumus & mandamus.

Fiat ut petitur.

§. 8. Et cum absolute à censuris ad effectum praedictorum, & cum derogatione privilegiorum & indulgentiarum quorumcumque. Et quod litera expediri possint in forma brevis, vel sub plumbo, prout dictis confratribus videbitur opportunum.

Fiat. I.

Datum Romae apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, octavo Idus Maii, Anno undecimo.

Annulatio quarumcumque dispositionum, de beneficiis Ecclesiasticis Sedi Apostolicae reservatis obtentorum, contra formam concordatorum inter Sedem Apostolicam, & nationem Germanicam, à Principibus & Praelatis quibuscumque.

Ista concordata firmavit Nicol. V. ut supra in ejus const. 1. Ad sacram, ubi alia indicavi.

CLEMENS EPISCOPUS Servus Servorum Dei: Ad futuram rei memoriam.

Admonet nos incumbens nobis pastoralis officii cura, ut non solum nobis, sed etiam cunctorum Christi fidelium, & praesertim Ecclesiasticarum personarum profectibus diligenter intenti, illorum occurramus dispendiis, & quae in eorum ipsorum praedictum sive noxam quavis etiam auctoritate prodidisse compertimus, salubriter reformemus.

§. 1. Sanè dudum ad nostram pervenit notitiam, qualiter nonnulli Archiepiscopi, & Episcopi, ac Ecclesiarum Praelati, nonnulli etiam Principes, & Domini temporales Inelytae Nationis Germanicae, post miserabilem Urbis direptionem, collationes & dispositiones beneficiorum Ecclesiasticorum, nobis & Sedi Apostolicae, etiam virtute Concordatorum inter Sedem & Nationem praefatas reservatorum, temerè usurpare praesumpserunt, ac collationes, & dispositiones nostras, & dictae Sedis de illis factas admittere contempserunt, nedum in nostrum & ipsius Sedis vilipendium, sed etiam in jurium nostrorum, & ejusdem Sedis, ac illorum, quibus de ipsis beneficiis providimus, aut in quorum favorem aliàs disposuimus, seu provideri & disponi mandavimus, grave praedictum. Et quamvis contra praesumptores & contemptores hujusmodi in bulla, quae quotannis in die Coenae Domini de more lecta fuit, declaraverimus, &

pa

An. 11.

De

Lat.

XL.

An. D.

indim.

erat Aug.

sum de

con Ro-

mitates

robasse

indulgenti-

multasse.

de ea omnia

firmata.

dit Sixti

Leone X.

Con-

fraternitates

robasse

indulgenti-

multasse.

de ea omnia

firmata.

dit Sixti

Leone X.

Con-

fraternitates

robasse

indulgenti-

multasse.

de ea omnia

firmata.

Approbat. In-
dulgenciae
Stationum
Urbis Con-
fratribus
largiunt à
Leone X.

Auger & ad-
dit Indu gen-
tiam sicut
Confratribus.

Confr. & ad-
rogat.

de subscr.

Papa alia
subscr. 10
post. clausu-
lura

Dat. P. An. 11.
die 8. Maii.

XLI.

Edita An. 1534.

Exordium.

Praelati &
Prin. spes
usurabant
de sp. sui net
beneficiorum
contra f. r. &
Concordato-
rum.

& protestati fuerimus, quod in præmissis, & aliis quibuscumque juribus dictæ Sedi & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ undecumque & quomodocumque quæ sitis, seu quærendis, per quoscumque actus contrarios, aut quomodolibet præjudicantes, tacitos vel expressos, à nobis vel ab eadem Sede quomodolibet factos, vel faciendos, aut quemcumque temporis fluxum, vel patientiam, vel tolerantiam nostram, nobis aut eidem Sedi nullatenus præjudicari debere, aut quomodolibet posse: tamen, sicut non sine animi nostri merore intelleximus, nonnulli ex Archiepiscopis, Episcopis, Prælati, Principibus, & Dominis prædictis, adhuc à præmissis desistere non curarunt, nec de præsentibus curant, quinimò quod deterius est, ne provisiones Apostolicæ admittantur, per sua mandata etiam pœnalia prohibere non verentur, in animarum suarum grave periculum, & aliorum Prælatorum, ac Principum Catholicorum dictæ Nationis perniciosum exemplum, & scandalum plurimorum.

hic ideo rō. collationis beneficiorum factis contra formā dictarum Concordatorum irritas, & provisiones male fidei possessorum, & ad restitutionem fructuum tenentur decerni.

§. 2. Nos igitur, qui à dictis concordatis, quæ olim Romanæ Ecclesiæ, & dictæ Nationis hominibus, pro ipsius Ecclesiæ unione, ac pace & tranquillitate inter Ecclesiam & Nationem prædictas, perpetuò solidandis, & conservandis laudata, conclusa, & acceptata fuerunt, nullatenus recedere intendimus, ne dicti præsumptores, & contemptores, aut per eos in dictis beneficiis intrusi, ex hujusmodi temeraria præsumptione gloriari valeant, neve ipsi intrusi ex adulterinis eorum titulis aliquem fructum reportent, nec illis quibus de beneficiis prædictis, per nos, aut dictam Sedem, seu ejus auctoritate provisum extitit, & in futurum providebitur, per alicujus temporis fluxum, seu aliquam patientiam, vel tolerantiam præjudicium fiat, aut factum censeatur, ex Pastoralis officii debito providere volentes, ac Concordatis prædictis firmiter inhærentes, motu proprio, & ex nostra matura deliberatione, ac certa scientia, auctoritate Apostolica, de Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium declaramus præsentis collationes, & alias dispositiones de quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis, cum cura & sine cura, nobis & dictæ Sedi, ut præfertur, reservatis, per Archiepiscopos, Episcopos, Prælatos, ac sæculares Principes, & dominos quoscumque dictæ Nationis, seu ad eorum præsentationem, vel nominationem, etiam per Ordinarios ipsorum beneficiorum collatores à tempore dictæ directionis citra contra tenorem & formam dictorum Concordatorum quomodolibet factas, & in posterum faciendas, personis quibus, aut in quarum favorem factæ sunt, aut in posterum fient, nisi sint per nos, aut nostra, vel dictæ Sedis auctoritate approbatæ, nullum titulum, vel colorem ipsa beneficia possidendi tribuisse, aut in futurum tribuere, sed & illis pro male fidei possessoribus, & merè intrusis ab omnibus haberi, & censei, ac fructus per eos ex beneficiis hujusmodi perceptos & percipiendos, nullo unquam tempore suos facere, sed ad illorum restitutionem in utroque foro efficaciter obligatos esse, & ad illorum restitutionem, ad eorum quorum interest, seu etiam fisci nostri instantiam, omnibus viis juris, & remediis compelli posse & debere, & eos nullo unquam tempore beneficio regularum de annali & trienniali pacifico possessore gaudere potuisse, aut posse.

Provisis autem à Sede Apost. juxta tenorem Concordatorum, jura quæcumque reseruat, etiam agendi quantum documentum contra intrusos.

§. 3. Illis verò quibus eadem beneficia per nos, aut auctoritate nostra, vel dictæ Sedis tenore & forma Concordatorum hujusmodi servatis collata sunt, aut in futurum conferentur, vel commendabuntur, necnon Ecclesiis & locis Ecclesiasticis, ac Collegiis, quibus perpetuò, vel ad tempus eadem auctoritate upita sunt, aut in posterum unientur, ac omnibus illis qui in executione litterarum Apostolicarum eis concessarum per constitutiones, seu mandata Archiepiscoporum, Episcoporum, Prælatorum, Principum, vel Dominorum prædictorum, hætenus quomodolibet impediti fuerunt, aut in posterum impediuntur, dictas regulas, & quemcumque temporis fluxum seu patientiam, vel tolerantiam minimè obstare debere, quominus contra dictos, intrusos & intrudendos quocumque tempore judicialiter experiri valeant.

§. 4. Decernentes sic per quoscumque Judices &

Commissarios, quavis auctoritate fungentes, Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & Palatii Apostolici causarum Auditores sententiari, interpretari, & judicari debere, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter sententiandi, interpretandi, & judicandi, facultate & potestate, ac irritum & inane, si secus super his, ab eis vel quibusvis aliis quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentatum forsan est hætenus, aut in posterum contigerit attentari.

§. 5. Non obstantibus regulis, & aliis præmissis, aliisque constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Ut autem præmissa ad omnium notitiam deducantur, volumus & mandamus præsentibus in Cancellaria Apostolica more solito publicari, & in quinterno ejusdem Cancellariæ describi.

§. 6. Præterea quia difficile foret præsentibus literas ad singula loca, in quibus de eis forsitan fides facienda foret deferre, eadem Apostolica auctoritate decernimus, quod ipsarum transumptis, manu alicujus notarii publici inde rogati subscriptis, & sigillo alicujus personæ Ecclesiasticæ in dignitate constitutæ munitis, ea prorsus in judicio & extra, & aliàs ubilibet fides indubitata adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

§. 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, decreti & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum.

Dat. Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigésimo quarto, Kalend. Junii, Pontificatus nostri Anno undecimo.

Lecta & publicata fuit in Cancell. Apostolica die 13. Julii 1534.

PAULUS TERTIUS PONT. CCXXIV.
ANNO DOMINI MDXXXIV.

Paulus Tertius, Farnesius, Romanus, Alexander antea dictus, Episcopus Cardinalis Ostiensis, & Sacri Collegii Decanus. Creatus 7. Idus Octobris, coronatus 3. Nonas Novembris anno 1534. Vixit annos 15. dies 29. Creavit Cardinales 71. Obiit 4. Idus Novembris, Anno Domini 1549. in Basilica S. Petri conditus fuit. Vacavit sedes menses 2. dies 29.

Separatio

Separatio Congregationis Eremitarum S. Romualdi Montis Coronæ, Ordinis Camaldulensis, & S. Michaelis de Murano, sub Regula S. Benedicti, cum plurimarum gratiarum concessione, & cujuscumque alterius Ordinis privilegiorum communicacione, ex indulto Clem. VII.

De hac Congregatione habes etiam sup. in const. 23 Clem. VII. Vestrum, ubi notavi.

AN. D. PAVLVS EPISCOPVS S. SERVVM SERVORVM DEI: Ad perpetuam rei memoriam.

RATIONI congruè, & convenit honestati, ut ea, quæ de Romani Pontificis gratia processerunt, licet ejus superveniente obitu litteræ Apostolicæ confirmatæ non fuerint super illis, suum consequantur effectum.

§. 1. Dudum felicitis recordationis Clementi Papæ Septimo prædecessori nostro pro parte Dilectorum filiorum Majoris, Visitatorum, Priorum, & Fratrum societatis Eremit. sancti Romualdi Camaldulen. Ordinis expolito: Quod olim postquam piæ memoriæ Leo Papa X. etiam prædecessor noster quondam Paulo Veneto, & quibusdam aliis in litteris tunc expressis Eremitis sacri Eremit. dicti Ordinis Aretin. Diocesis expressè professis, ardore majoris Observantiæ, & perfectioris vitæ Eremiticæ ferventibus inter alia, quod in quibusvis locis, etiam extra Italiam, & loca ultramarina, Monasteria, Eremitoria, & Religiosa loca erigere, & postquam erecta forent, omnibus & singulis indultis, & privilegiis quomodolibet à Sede Apostolica Eremitis sacri Eremit. hujusmodi, ac Congregationi ejusdem Eremit. & sancti Michaelis de Murano concessis, gaudere, & habitum ejusdem Religionis aliis exhibere possent, per suas in forma Brevis litteras licentiam concesserat.

§. 2. Et ipse Paulus cum uno Socio Eremita, vigore concessionis hujusmodi ad id electo ad locum Cryptarum nuncupatum Castri Massarii Exin. diocesis, qui tunc membrum Eremitarum sacri Eremit. prædicti erat, accesserat, & ad eisdem Paulum, & Socium, diversæ multatum partium, tam Ecclesiasticæ & religiosæ, quam secularis personæ in dies ad eisdem venientes, cum eodem Paulo, & socio se conjunxerant, & præfatis Paulo & socio, & successivè receptis personis nonnulla loca Eremitica partim diruta, & partim ædificari cœpta, quæ postmodum ipsi restauraverant, & quasi de novo ædificaverant, tam à Sede Apostolica, quam à diversis Christi fidelibus Ecclesiastic. & secularibus personis donata & concessa fuerant.

§. 3. Vidensque ipse Paulus se tot personis, ac locis quotidie multiplicari, ad olim Congregationis sacri Eremit. & S. Michaelis de Murano Vicarium Generalem, tunc verò Gener. nuncupatum, & Visitatorem accesserat, eisdemque seriem facti explicaverat, velleque tam ipse, quam cæteri socii Eremitæ hujusmodi sub eorum obedientia, & visitatione vivere declaraverat. Olim Vicarius tunc Generalis prædictus habens, ut asserbat, à Congregatione hujusmodi omnimodam auctoritatem, sinceritatem animi dicti Pauli cognoscens, præfata Eremitoria, videlicet quinque Cryptarum Massarii, S. Hieronymi de Palsilupo, Cryptæ S. Benedicti in Monte Conaro, S. Leonardi de Volabrio, ac S. MARIE de Spiritu sancto, Esin. Eugubini, Anconitan. Firman. & Larinen. diocesis à Sede prædicta, aliisque Christi fidelibus præfatis eisdem Paulo, & sociis, ut præfertur, concessa, & Eremitas in illis tunc commorantes, in eorum Congregationem receperat, ipsosque Paulum & socios receptos Eremitas, eorumque Eremitoria, & Religiosa loca hujusmodi in societatem Eremitarum S. Romualdi per Majorem, & olim Correctores, tunc autem Visitatores, Capitulum, & Eremitiorum hujusmodi singulorum Priores, perpetuis futuris temporibus regendam, & gubernandam crexerat. Et eisdem Paulo, & Eremitis

præfate societatis, condendi, & celebrandi generalia Capitula ejusdem Societatis, & in eis Prioris, Rectores, & alios ministros eligendi, & pro ejusdem Societatis conservatione & augmento, Missas, & alia divina officia in eorum Capitulis celebrandi, Capitula generalia ejusdem Societatis, & pro ejusdem observantiâ quæcumque statuta, ordinationes, & constitutiones edendi, & pro tempore edita corrigendi, reformandi, & mutandi, quæ si contra substantialia Regule S. Benedicti non essent, à prædicto tunc Vicario, & Visitatoribus, aut præfate Congregationis Capitulo derogari, aut innovari sine dictorum Eremitarum consensu non possent. Ac alia loca quæcumque, & personas quæcumque in eadem Societate receptandi, necnon quod ejusdem Societatis superior ex tunc Major nuncupandus, per ejusdem Congregationis Capitulum de anno in annum eligendus, loca & personas de triennio in triennium, & frequentius, si sibi videretur, visitare deberet, licentiam concesserat, & omnia & singula privilegia, gratias, & immunitates Eremitis concessas, & quomodolibet concedendas, tam sacri Eremit. Camaldulen. quam totius præfate Congregationis eidem Societati Eremit. sancti Romualdi, loca & personas communia esse, dummodo receptio, & admissio hujusmodi per Capitula generalia Congregationis sacri Eremit. & S. Michaelis de Murano prædictis approbaretur, voluerat. Et præfati Eremitæ vigore concessionis hujusmodi in eorum Capitulis congregati, nonnullas constitutiones, & statuta super tribus substantialibus, & forsitan aliis emittendis votis, & regularibus Institutis Regule S. Benedicti, & divinis officiis celebrandis, ac aliis felicem dictæ Societatis, tam in spiritualibus, quam in temporalibus, gubernationem & directionem, ac honestè & religiosè vivendi modum concernentia ordinaverant. Ac postmodum Præsidentis, & definitores Capituli generalis Congregationis sacri Eremit. & S. Michaelis prædicti per eorum speciales litteras, dicta quinque Eremitoria, & Societatem hujusmodi ab eorum Congregatione penitus separaverant, & dissolutam & separatam esse declaraverant, nullumque sibi eligendi Superiorem, necnon Eremitoria, ac illorum personas hujusmodi visitandi facultatem reservarent, quodque præfati Eremitæ ad eorum Superioris hujusmodi electionem, prout eis visum foret procedere possent, ac in iis, quæ Eremitoria, & illorum personas prædicta concernebant, ac quicquid eidem Societati visum foret, à Sede Apostolica petere possent, voluerat.

§. 4. Præfatus Clemens prædecessor prædicta omnia, & dissolutionem hujusmodi approbaverat & confirmaverat, eisque unum dictæ Societatis Majorem, & Correctores, nunc autem Visitatores nuncupatos, locorum Priores, & alios officiales, prout eis expedire videretur, per seipos annis singulis eligendi, qui eo ipso quo Electi forent, confirmati esse censentur, indulserat.

§. 5. Et successivè cum ipsi pro dictæ Societatis commodiori gubernatione aliquas ex prædictis constitutionibus, ordinationibus, & capitulis eis diligentius & maturius examinatis cassassent, & aliquas denuò ordinassent, & amotis quibusdam superfluis in meliorem formam reformassent, idem Clemens prædecessor illas etiam approbaverat, & confirmaverat, prout in diversis instrumentis & scripturis Vicarii generalis, ac Visitatorum, Præsidentis, & Definitorum prædictorum, ac ipsorum Leonis & Clementis prædecessorum diversis litteris dicebatur plenius contineri.

§. 6. Ac pro parte eorundem Majoris, Priorum, Fratrum, & Eremitarum, eidem Clementi prædecessori humiliter supplicato, ut ex prædictis, & aliis eis concessis, & concedendis locis, unam tantum Societatem Eremitarum Sancti Romualdi erigere & instituire, & præmissis, & aliis infra scriptis pro illorum subsistentia firmiori robur Apostolicæ firmitatis adjicere, ac aliàs in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaretur, præfatus Clemens prædecessor, qui ad ea, per quæ status religiosarum personarum stare, ipsæque personæ acceptius divinis beneplacitis

Clem. VII. prædicta confirmavit.

Et etiam commisit, ut per d. Societatis regimen ordinatus approbavit.

Societatem que ipsam instituit nomenque dat Eremitarum S. Romualdi.

Paulus
Vicarius
Majoris
Eremit. S.
Michaelis
Camaldulen.
Ordinis
Eremit.
S. Romualdi
Camaldulen.
Ordinis
Eremit.
S. Michaelis
de Murano
Aretin. Diocesis
Eremit.
S. Hieronymi
de Palsilupo
Cryptæ
S. Benedicti
in Monte
Conaro
S. Leonardi
de Volabrio
ac S. MARIE
de Spiritu
sancto
Esin.
Eugubini
Anconitan.
Firman.
& Larinen.
diocesis
à Sede
prædicta
aliisque
Christi
fidelibus
præfatis
eisdem
Paulo,
& sociis,
ut præfertur,
concessa,
& Eremitas
in illis
tunc
commorantes,
in eorum
Congregationem
receperat,
ipsosque
Paulum
& socios
receptos
Eremitas,
eorumque
Eremitoria,
& Religiosa
loc
hujusmodi
in societatem
Eremitarum
S. Romualdi
per Majorem,
& olim
Correctores,
tunc autem
Visitatores,
Capitulum,
& Eremitiorum
hujusmodi
singulorum
Priores,
perpetuis
futuris
temporibus
regendam,
& gubernandam
crexerat.

replectis se coaptare possent, solentque sue curas libenter dirigebat, volens Majorem, Visitatores, Priores, Officiales, ac Eremitas Societatis hujusmodi amplioris Apostolici favoris plenius complecti, ac eorum singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, ac poenis, à jure vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existerent, ad effectum infrascriptorum dumtaxat consequendum absolvens, & absolutos fore censens, hujusmodi supplicationibus inclinatus, sub dat. videlicet tertio Non. Septemb. Pontificatus sui Anno sexto, auctoritate Apostolica, ex prædictis, ac quibuscumque aliis eis, tunc & pro tempore dictæ Societati ubique terrarum concessis & concedendis, ac per eos recipiendis, & retinendis, Eremiticis, & religiosis locis, unam tantum omnium, ac singulorum Fratrum in eisdem Eremiticis, & religiosis locis pro tempore degentium Societatem Eremitarum S. Romualdi nuncupandam, per Majorem Superiorem nuncupatum, Visitatores, Capitulum, Priores, ac alios officiales, juxta ipsius Societatis statuta & ordinationes, regendam, ac gubernandam.

Regulam quique iussit ab uno Superiore, nuncupando Majore.

§.7. Ita quod omnes, & singuli dictæ Societatis Fratres, præfentes & futuri, quamvis in diversis locis etiam extra Italiam, & loca ultramarina pro tempore manent, unum tamen corpus, & unica Societas Eremitarum S. Romualdi Camaldulen. Ordinis, perpetuis futuris temporibus existerent ac facerent.

Facultates hic expressè concessæ.

§.8. Cum facultate celebrandi Generalia, Provincialia, ac alia Capitula ejusdem Societatis, & in eis Superiorem, Majorem, Priores, Rectores, & alios Ministros eligendi, & pro ejusdem Societatis conservatione, & augmento Missas, & alia divina officia in eorum Capitulis celebrandi, aliaque omnia, & singula, quæ ad similes Societates pertinebant, & pro tempore pertinerent, faciendi, exercit ac instituit.

Indulta omnia & statuta confirmavit.

§.9. Necnon separationem, dissolutionem, concessionem, & indulta, ac facultates eis quomodolibet concessa, ac constitutiones & statuta per Capitulum dictæ erectæ Societatis edita, ut præfetur, reformata, ac omnia & singula privilegia, indulta, & gratias per Sedem eandem dictæ Societati, vel per alium facultatem habentem, etiam vivæ vocis oraculo, vel aliis quomodolibet concessa, & concessas, auctoritate prædicta approbavit, confirmavit, stabilivit, ac robor Apostolicæ confirmationis habere decrevit: supplens omnes & singulos defectus, tam juris quam facti, si qui forsan intervenerant in eisdem.

Aliaque edita, & statuta de ferendis, facta in consuetudine.

§.10. Et pro potiori cautela Majoris, Visitatorum, Priorum, & Officialium, & aliorum Fratrum præfate Societatis, illas, & illa quinque Eremitoria prædicta, eidem Majori, Visitatoribus, Prioribus, & Fratribus eorum erectæ Societatis pro tempore existentibus, de novo perpetuò concessit & assignavit: quodque omnes & singuli dictæ Societatis erectæ Eremitæ, Ordinem prædictum in ipsa Societate professi, tunc præfentes & futuri, in Capitulo generali pro tempore celebrando, in eo vocem habentes, pro felici dictæ Societatis statu, & successu alia statuta, constitutiones, ordinationes, ac omnia & singula, quæ in spiritualibus, & temporalibus ipsius Societatis, ac ejus regularis disciplinæ statum, observantiam, indemnitate, & circa divini officii, & Missarum directionem, & ordinationem, ac caeremonias, absque ipsius regulæ, in substantia, vel in effectu variatione, interpretatione, vel declaratione quoquo modo concernere possent, instituendi, ordinandi, interpretandi, declarandi, & alia de novo faciendi: & sic instituta, ordinata, interpretata, declarata, de novo facta, in toto vel in parte, prout rerum & temporum qualitas exigeret, tollendi & alterandi, ac in melius commutandi, necnon pro honestate, & qualitate vitæ Eremiticæ hujusmodi barbaram deferendi, plenam, & liberam eis concessit facultatem.

Aliaque Ordinatio, & statuta confirmavit.

§.11. Ac hujusmodi Societatem, omnesque & singulos Superiores, Eremitas, Oblatos, Novitios, Familiares, Servitores, & personas dictæ Societatis, tunc

pro tempore existentes, ac ipsius Monasteria, Eremitoria religiosa, & loca alia quæcumque, ac mobilia & immobilia bona, tunc præfentia & futura, ad præfatum Societatem quomodolibet pro tempore pertinentia, & in posterum eidem de novo erectæ Societati, quomodolibet, seu quomodolibet untri, vel incorporari, seu subijci, in perpetuum vel ad tempus contingeret, à quocumque Legatorum etiam de latere, necnon Nunciorum dictæ Sedis, ac quorumvis Officialium Romanæ Curie, & Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Electorum, & Inquisitorum hæreticæ pravitatis, quacumque etiam Apostolica auctoritate aliorum quorumcumque Judicum ordinariorum, & non ordinariorum, quavis auctoritate & potestate fungentium, ditione, auctoritate, superioritate, potestate, dominio, visitatione, reformatione, & correctione, ita quod contra dictam de novo erectam Societatem, vel ejus singulares personas, necnon Monasteria, Eremitoria, & loca, & personas, ac familiares cum eis degentes, ratione delicti, excessus, seu contractus, aut rei, de qua ageretur, ubicumque iniretur contractus, committeretur delictum, aut res ipsa consisteret, excommunicationis, suspensionis, aut interdicti, aut alias quavis sententias, nisi de speciali Sedis prædictæ commissione quomodolibet, directè vel indirectè, proferre seu promulgare non possent.

etiam & aliorum mitt.
Quod hujusmodi sententia in eorum in 51.

Et quod dicitur in moderatim in eorum in 51.

A decem gabelle liberavit.

§.12. Necnon ab omnibus & singulis decimis, collectis, exactionibus, gabellis, talliis, dativis, dantiis, tractis, subsidiis charitativis, impositionibus, ordinariis & extraordinariis, Collegiis, Parochianis, Universitatibus, Monasteriis, Fabricis, & aliis quibusvis personis, quacumque auctoritate, & ex quavis causa, & consideratione, etiam pro expeditione contra infideles, aut Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, aut aliis imminentiis necessitatibus Sedis prædictæ, auctoritate ejusdem Sedis, vel quavis alia impositis, & imponendis, sub quacumque verborum vi, & forma, etiam sub excommunicationis lætæ sententiæ poena, exempti, & exempta conferentur, nisi de indulto, & Societate hujusmodi specialis & expressa mentio in literis Apostolicis fieret; & tunc non veram decimam, sed mediam auri unciam Cameræ Apostolicæ solvendo pro omnibus eorum locis, ac Eremiticis, bonis, & personis, liberationem consequerentur, prorsus exemit, & totaliter liberavit, eaque omnia, & eorum quodlibet, in jus & proprietatem beati Petri, & Sedis prædictæ, ac sub eorum & dictæ Sedis protectione suscepit. Et si Legati, & Subdelegati, Ordinarii, aut alie personæ prædictæ, contra exemptionem, & liberationem hujusmodi quocumque attentare quoquo modo præsumerent, ac literarum desuper faciendarum vigote requisiti, per ipsius de novo erectæ Societatis Prælatos, Eremitas vel Procuratores eorum, infra tres dies, à die requisitionis hujusmodi computandos, non desisterent, excommunicationis sententiæ ipso facto noscerent se subiectos, & si forte aliter factum foret, eo ipso esset irritum & inane, nulliusque roboris vel momenti.

Religiosis ad maiores Ordines promovendi, & ad promotionem citandi per libet Antiprimus, & temporaria cultorem bunt, & Primus claris Conc. Trident. sess. 24. cap. 12.

§.13. Præterea ipsis, ut Religiosos eorum Ordinis ad primam tonsuram, & quatuor minores Ordines promovendi, ad sacros verò, etiam si tempus à Canonibus statutum non attingerent, per quemlibet Catholicum Episcopum in eorum locis, & alibi, ubicumque eis commodum foret, absque licentia diocesani, etiam extra tempora, diebus tamen Dominicis, vel Festivis, eos promoveri faciendi, ac illos eis liberè conferendi, eundemque Episcopum pro consecrationibus Altarium, seu Ecclesiarum, ac pro Oleo sancto, & quolibet Ecclesiastico Sacramento adeundi, & de licentia eorum Capituli Generalis, seu Provincialis, Jerusalem & alia loca sancta visitandi, & inibi habitandi, ac loca & elemosynas etiam ab infidelibus recipiendi, licentiam & facultatem concessit.

Secundum unum viri Trident. sess. 24. cap. 12.

§.14. Et insuper pro conservatione puritatis eorum solitudinis, ne mulieres ad eorum Eremitoria, etiam sancti Hieronymi de Pascilupo Eugubinae diocesis, tunc præfentia & futura, intra videlicet per eos præfixos,

PAULUS TERTIUS.

697

Insuper ad
...
Gregor.

De re ad
...
10.

In anima
...
10.

Quae
...
10.

Insuper
...
10.

Insuper
...
10.

praxicos, seu praefigendos terminos, praeter illos tantum dies, quos ipsi statuerint, dummodo non ultra tres dies in quolibet anno, accedere quomodolibet sub excommunicationis poena audent, vel praesumerent, cellularum tamen ipsorum ingressu, semper prohibitio remanente, inhibuit.

§. 15. Demum pro commoditate & utilitate Eremitiorum, & locorum hujusmodi, tunc praesentium & futurorum, de licentia eorum Capituli Generalis, seu Provincialis, eis & cuilibet eorum, ac pro tempore existentibus, quaecumque immobilia ad eos, eorumque Ecclesias, Eremitoria, Altaria & loca hujusmodi pro tempore spectantia, & pertinentia, in emphyteusim perpetuam, vel per tempus, sub aliquo annuo canone, sive censu, quibusvis personis, in evidentem Ecclesiarum, Monasteriorum, & regulariorum locorum hujusmodi utilitatem concedere, illaque pro aliis immobilibus utilitatibus permutare, seu vendere & alienare, & pretium inde proveniens in aliis immobilibus bonis eorum Ecclesiarum, Eremitiorum, & regularibus locis utilioribus, ac aliis juxta tenorem litterarum recondendae memoriae Pauli Papae Secundi similiter praedecessoris nostri, de rebus Ecclesiasticis non alienandis editarum, ita quod Priores, qui pro tempore essent locorum hujusmodi Judices, ad hoc, ut immobilia bona hujusmodi in emphyteusim, vel censum, aut alias danda, & permutanda, seu vendenda & alienanda coram eisdem Judicibus spectarentur, eligere possent, convertere, & caeteris Eremitiis eorum Societatis, prout eis commodius visum foret, pro ejusdem Societatis conservacione applicare valerent, & quaecumque bona, etiam feudalia, ac emphyteutica, etiam Ecclesiastica eidem Societati, tam inter vivos, quam causa mortis, seu testamento, vel codicillo dari, concedi, & relinqui liberè possent.

§. 16. Ita quod ipsa Societas ad eadem onera, ad quae donator seu testator hujusmodi, occasione bonorum eorundem tenebatur, & quaecumque alia, quae ipse donator seu testator etiam imponeret, omnino tenerentur, etiamsi ad certum numerum generationum, aut nominationum eadem bona concessa essent, ipsa Societas, non perpetuo, sed per triginta annos pro qualibet generatione, seu nominatione, hujusmodi bona eadem tenere possent: & finitis ipsis annis, bona praedicta ad eorum directos Dominos devolventur, & absque eorum consensu tenere non valerent, statuit & ordinavit.

§. 17. Ulterius ipsis, de licentia Capituli Generalis seu Provincialis dictae Societatis, curam animarum Monasterii S. Salvatoris de Monte Acuto, & Parochialium S. Michaelis Archangeli, ac Prioratus S. Salvatoris de Fano, Perusini, Tudertini, & Fanensis, diocesis, Ecclesiarum eidem Societati perpetuo canonice unitarum abdicare, & de consensu illorum Parochianorum in loco dictis Parochianis commodo alias Ecclesias, quibus cura Parochianorum praefatorum applicaretur, construi facere, seu alteri Parochiali, quae Parochianis hujusmodi accommodata foret, etiam de consensu illius Rectoris, cui pro hujusmodi cura exercenda, quod inter eos Conventum esset, solverent, ac illas jurisdictioni Ordinarii loci subjicere.

§. 18. Ac loca quaecumque, etiam per Ecclesiasticas, & Religiosas personas eis concedenda recipere, & eorum usui applicare. Necnon loca, sive Eremitoria pro tempore recepta perficere, & alia de novo cum Ecclesiis, Oratoriis, humili campanili, cellulis, & officinis necessariis construere, seu construi, & jam constructa pro convenientiori eorum mansione demoliri facere, & ea ad aliorum locorum constructorum, sive de novo constructorum usum convertere.

§. 19. Ac pro dicti Ordinis propagatione omnes & singulos Religiosos quorumcumque, etiam Mendicantium Ordinum, & Congreg. ac Monasteriorum ad Eremitoria praefata, tanquam ad ardentem vitam, convolare, & sub Societate, & eorum habitu Altissimo famulari eligentes, Superiorum suorum licentia petita, licet non obtenta, absque aliqua contradictione, vel obstaculo recipere, ipsique sic recepti, & in eadem Societate, sive

Bullar. Mag. Tom. I.

Ordine professi, ad omnia officia, & dignitates Societatis eorundem Eremitatum promoveri & assumi, liberè & licitè valerent, indulget.

§. 20. Postremò Majori, ac omnibus & singulis Visitationibus, Provincialibus, Prioribus, & aliis Officialibus, ac Fratribus, sive Eremitis praefatis, ut ipsi, & omnes & singuli, ac commissi, oblato, novitii, servitores, familiares, benefactores, & aliae personae, ac etiam Oratoria, Ecclesiae, Monasteria, Eremitoria, & loca, & quaecumque bona, & caetera alia ejusdem Societ. pro tempore pertinentia, omnibus & singulis indulgentiis, peccatorum remissionibus, gratiis, concessionibus, facultatibus, immunitatibus, exemptionibus, privilegiis, praerogatiis, praerogativis, libertatibus, favoribus, licentiis, & indultis Apost. vel aliter quacumque essent, quibus omnes, & singuli Ordines, Congreg. Societ. & Monast. sub approbatis regulis degentes, seu militantes, ac degentia, seu militancia, eorumque Superiores Generales, Provinciales, & particulares Monachi, seu Religiosi, Commissi, Oblati, Novitii, familiares, servitores, benefactores, & aliae personae, eorumque Ecclesiae, Oratoria, & alia quaecumque bona, quae omnia, ac si nominatim exprimerentur, dictus Clemens praedecessor haberi voluit pro sufficienter expressis, conjunctim vel divisim, eis & cuilibet ipsorum, in genere vel in specie, etiam viva voce oraculo, vel alias quomodolibet concessis, seu concedendis, tam in spiritualibus quam temporalibus, & tam in communi quam in particulari, seu aliis quomodolibet utebantur, poterant, & gaudebant, seu uti, potiri, & gaudere possent quomodolibet in futurum absque ulla differentia, tam in communi, quam in particulari, vel aliis quomodolibet uti, potiri, & gaudere liberè & licitè possent, & valerent in perpetuum, ac etiam de novo concessit pariter, & indulget, & in eis locum habere voluit, ac si eisdem omnia, & singula praemissa, directe & expressè concessa fuissent, exceptis quae essent contra eorum constitutiones approbatas, ac ordinationes capitulares factas, & pro tempore faciendas. Ac ut dum privilegiorum, concessionum, exemptionum, immunitatum, facultatum, gratiarum, & indultorum eorum, & cujuslibet dictorum Ordinum, Congreg. Societatum, & Monasteriorum originales litterae, seu transumpta authentica ex illis, prout in favorem dictae Societatis, ejusque Superiorum, Eremitarum, Commissorum, Oblatorum, Novitiorum, familiarium, servitorum, benefactorum, & personarum, ac Ecclesiarum, Monasteriorum, Eremitiorum, locorum, bonorum, & aliorum caeterorum ejusdem Societatis ostenderentur, vel exhiberentur, eadem fides indubia adhiberetur tam in judicio quam extra, & aliis locis, quibus opus foret, ac si pro, & in favorem eorum Societatis, Ecclesiarum, Eremitiorum, & Monasteriorum, Fratrum, & personarum, ac bonorum praedictorum, ac praedictarum à Sede praedicta emanassent, ac eis, & cuilibet ipsorum fuissent immediatè concessa, mandavit.

§. 21. Necnon quod litterarum desuper conficiendarum transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Praelati Ecclesiastici munitis, ubique staretur, prout originalibus litteris staretur, & plena fides in judicio & extra adhiberetur, quae eisdem desuper conficiendis litteris daretur, si essent exhibitae vel ostensa.

§. 22. Quodque litterae ipsae desuper conficiendae, cum confectae forent, ac in eis contenta quaecumque, sub quibusvis revocationibus, modificationibus, limitationibus, & suspensionibus quatumcumque litterarum, gratiarum, & dispositionum per ipsum Clementem praedecessorem, & Sedem praedictam, etiam motu proprio, & ex certa scientia, seu ad Imperatoris, Regum, & Ducum instantiam concessis & concedendis, nullatenus comprehenderentur, sed semper ab illis excepta essent, & esse censerentur. Et quoties revocata, modificata, limitata, suspensa, aut alterata forent, toties in eo statu in quo ante revocationem, modificationem, limitationem, & suspensionem hujusmodi reposita, restituta, & reintegrata, ac si opus foret de novo concessa essent, & esse censerentur, & quotiescumque per aliquem, aut plures actus contra ea aut ipsorum aliqua, à quoquam, cujuscumque dignitatis,

N N n status,

Hic quesi d
...
10.

Transumptif-
...
10.

Clausalas d.
...
10.

status, gradus, & conditionis foret, ex negligentia, vel ignorantia illorum quibus ea concedebantur, aut aliqua causa, scienter vel ignoranter attentari, vel attentata obsecrari contingeret, nullum tamen propterea exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, indultis, & privilegiis huiusmodi præjudicium generaretur, sed ea omnia & singula in suo robore, & firmitate permanerent, eisdem literas, absque aliorum instrumentorum, & literarum prædictarum productione, & ostensione ad probandum plenè omnia, & singula superius enarrata, & specificata, in iudicio, & extra ubique sufficere, nec ad id probationis alterius adminiculum requiri.

Dubia in d. Societatis favore inter pretari iussit subtrahantur iudicandi favore laice.

§. 23. Et si forte contingeret aliquod dubium in dictis per ipsum Clementem prædecessorem confirmatis, aut literis suis super præmissis conficiendis huiusmodi, aut aliquo eorum pro tempore emergi, data verborum ambiguitate, & jurisperitorum interpretatione dictæ Societatis de novo erectæ, ad illius locorum particularium, & personarum favorem interpretari debere. Sicque per quoscumque Iudices, ordinarios & extraordinarios, ac delegatos, & causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sententiari, iudicari, & defini debere, sublata eis, & eorum cuilibet, quacumque alia iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, irritum quoque, & inane quicquid secus fieri, sive attentari contingeret, decrevit.

Executores d. b. de deputati.

§. 24. Ac voluit & concessit universis & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, ac aliis in dignitate Ecclesiastica constitutis personis, ac quarumcumque Metropolitan. & Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, necnon præfatorum Patriarcharum, ac Archiepiscoporum, & Episcoporum in spiritualibus Vicariis & Officialibus generalibus dari in mandatis, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se vel alium seu alios, literas desuper conficiendas huiusmodi, cum confectæ forent, ac in eis contenta quæcumque solemniter publicantes, ipsisque Eremitis, seu Fratribus, ac personis prædictis præmissis efficacis defensionis præfatio assistere, ac facere eisdem Eremitas, ac alias personas omnibus præmissis pacifice frui, & gaudere, non permittentes ipsos, seu ipsas super iis per quoscumque quomodolibet indebitè molestari, perturbari, aut inquietari. Contragredientes quoslibet, & rebelles per censuras Ecclesiasticas, aut alia opportuna juris remedia, appellatione postposita, compesci, & legitimis super iis habendis servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas iteratis vicibus aggravandi, invocato etiam ad id, si opus foret, auxilio brachii secularis.

C. in variis quibus sum. que amplissimi derogati.

§. 25. Non obstantibus præmissis, ac Clementis, per quam inter alia voluerat, quod petentes beneficia Ecclesiastica aliis uniri, tenerentur exprimere verum annum valorem, secundum communem æstimationem, tam beneficii unendi, quam illius cui unio fieri peteretur, alioquin unio non valeret, & semper in unionibus commissio fieret ad partes, vocatis quorum interesset: necnon Pauli prædecessorum prædictorum, ac similis memorie Innocentii Quarti contra exemptos edita, quæ incipit, Volentes, necnon quibus cavetur, quod nullus extra suam civitatem vel diocesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam à fine suæ diocesis, ad iudicium evocetur, seu ne Iudices à Sede prædicta deputati extra civitatem vel diocesim, in quibus deputati forent, contra quoscumque procedere, aut alii, vel alii vices suas committere præsumerent, & Bonifacii VIII. Rom. Pontif. etiam prædecessorum nostrorum, & de duabus diebus in Concilio generali edita, dummodo non ultra tres dietas aliquis dictarum literarum desuper conficiendarum auctoritate non traheretur, & quibusvis aliis Apostol. necnon Provincialibus & synodalibus Conciliis editis, generalibus & specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac prædictarum Ecclesiarum, Monasteriorum, etiam S. Antonii de Sancto Antonio, Ordinis Sancti Augustini Viennen. diocesis, & Religiosorum locorum, ac Ordinum quorumcumque, etiam Camaldulen. huiusmodi, & aliorum etiam Mendi-

cantium, & non Mendicantium statuti, & consuetudinibus, etiam illis in quibus cavebatur, ut mulieres ad dictum Eremitorium Sancti Hieronymi de Pasculupo, sub excommunicationis late sententiæ pœna nunquam accederent, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis: privilegiis quoque & indultis, ac literis Apostol. Camaldulen. aliisque Ordinibus Mendicantium, & non mendicantium, & militiarum Ecclesiis, Monasteriis, & Sancti Antonii huiusmodi, necnon Universitatibus, Congregationibus, Societatibus, Communitatibus, Collegiis, & cæteris aliis personis, & locis, per eundem Clementem prædecessorem, & Sedem Apostolicam, sub quibusvis verborum formis, & clausulis, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis, illis præsertim, quibus inter alia caveri dicebatur expressè, quod nulli Fratres, seu Monachi, de dictis etiam Mendicantium Ordinibus ad alium Ordinem, etiam strictiorem transeuntes per Superiores, Priores, & alios Fratres Ordinum, aut Societatum, ad quos, si transferint, etiam de licentia eorundem Superiorum petita, & obtenta, recipi & admitti possent, alias recipientes, & recepti excommunicationis sententiam incurrerent, ipsique sic, vel alio modo recepti, ad aliquod officium, seu Prælatum ejusdem Ordinis, in quo recipiebantur, eligi non possent, absque Apostolicæ Sedis speciali, & expressa licentia, per ipsius Sedis patentes literas concedenda, facientes plenam ac certam & determinatam de statuto, & ordinatione huiusmodi, expressam, & individuum mentionem. Quibus omnibus, etiam si pro eorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua mentio, seu quævis alia expressio habenda, vel aliqua alia exquisita forma servanda foret, dictus Clem. prædecessor eorum, omnes tenores & formas illorum concessionum, ac si de verbo ad verbum infererentur, pro expressis habens, illis alias in suo robore permansuris, ea vice dumtaxat, auctoritate prædicta, specialiter & expressè derogavit, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 26. Ne autem de absolutione, erectione, institutione, approbatione, confirmatione, suppletionem, concessionem, assignationem, exemptionem, liberationem, susceptionem, inhibitionem, statuto, ordinatione, indulto, voluntate, mandato, decreto, & derogatione prædictis, pro eo quod super illis dicti Clementis prædecessoris ejus superveniente obitu, literæ confectæ non fuerunt, valeat quomodolibet hæsitari, ipsique Major, Visitatores, Priores, Officiales, & Fratres illorum fructentur effectu, volumus, & similiter Apostolica auctoritate decernimus, quod absolutio, erectio, institutio, approbatio, confirmatio, suppletio, concessio, assignatio, exemptio, liberatio, susceptio, inhibitio, statutum, ordinatio, indultum, voluntas, mandatum, decretum, & derogatio Clementis prædecessoris huiusmodi, perinde à dicta die tertio Nonas Septembr. suum fortiantur effectum, ac si super illis ipsius Clementis prædecessoris literæ sub ejusdem diei datum confectæ fuissent, prout superius enarratur: quodque præsentibus literis ad probandum plenè absolutionem, erectionem, institutionem, approbationem, confirmationem, suppletionem, concessionem, assignationem, exemptionem, liberationem, susceptionem, inhibitionem, statutum, ordinationem, indultum, voluntatem, mandatum, decretum, & derogationem Clementis prædecessoris huiusmodi, ubique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Et quoniam d. b. de obitu d. de nona hic Pontif. eam valere à die dno

§. 27. Quocirca universis ac singulis venerabilibus Fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & dilectis filiis Abbatibus, ac aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, necnon Metropolitan. & aliarum Ecclesiarum Canonicis, ac eorundem Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum Vicariis in spiritualibus, ac Officialibus generalibus per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se vel per alium, seu alios præsentibus literis, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus

Deponitur executio bonorum communitatis.

fuerit, ac quoties pro parte Majoris, Viscatorum, Priorum, Officialium, & Fratrum praedictorum, seu alicujus eorum de super fuerint requisiti, solemniter publicantes, et si que in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra praesentes literas, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari, ac singulos, quos eadem praesentes literae concernunt, illis pacifice gaudere: non permittentes eos de super per quoscumque quomodolibet indebitè molestari, perturbari, aut inquietari, contradictores quoslibet, & rebelles per centuram Ecclesiasticam, & alia opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super iis habendis servatis processibus, censuras, & poenas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando. Invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis, juxta voluntatem & concessionem Clementis praedecessoris hujusmodi. Non obstantibus omnibus supradictis, aut si aliquibus communiter vel divisim à dicta sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Nulli ergo, &c.

An. 1. 1. Nov. Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo trigesimo quarto, tertio Non. Novembris, Pontificatus nostri Anno primo.

11. Quod omnes gratiae & exemptiones concessae & concedendae per Sedem Apostolicam locis & personis Ordinis Sanctiss. Trinitatis Redemptionis Captivorum, in Provincia Castellae, & Legionis, ac Bethicae, concessae censeantur locis & personis ejusdem Ordinis in Regno Portugalliae.

Multa de hoc Ordine notata sunt apud consil. 1. Innoc. III. Operante, sup.

An. D. P. A. V. L. V. S. E. P. I. S. C. O. P. V. S.
Servum Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

minim. Inter curas multiplices, quae nobis ex Apostolatus officio incumbere dignoscuntur, illam libenter amplectimur, per quam status personarum quarumlibet, praesertim religiosorum (quorum precibus assiduis, & sanctis operationibus propitiatur Altissimus) non solum ubique floreat, sed etiam, auctore Domino, felicibus proficiat incrementis.

una hujusmodi indulgentiarum. §. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum moderni Provincialis, & aliorum Ministrorum, ac conventuum, & Monasteriorum Ordinis S. Trinitatis Redemptionis Captivorum Regni, & secundum morem ipsius Ordinis Provinciae Portugalliae, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod licet ipsa privilegia, exemptiones, concessionem, & indulta Monasteriis ejusdem Ordinis Provinciae Castellae & Legionis ac Bethicae, secundum morem hujusmodi, ac eorundem Provinciae Castellae & Legionis, ac Bethicae, illiusque Monasteriorum Provinciali, & Ministris, ac Conventibus, & forsitan in genere toti Ordini praedicto per Sedem Apostolicam concessa, ad Monasteria Ordinis Regni & Provinciae Portugalliae hujusmodi, illorum Provinciale, & alios Ministros, ac conventus praefatos se extendere credant: tamen à nonnullis de hujusmodi extensione haesitatur, maxime cum in toto Regno & Provincia Portugalliae praedictis, duo dumtaxat exigui valoris conventualia Monasteria, necnon in quibus solum dicti Ordinis fratres resident, duo Eremitoria, sive Oratoria existunt, ac iidem Provincialis & alii Ministri, necnon conventus ipsius Regni de privilegiis hujusmodi, quibus se tueantur, ob eorum paupertatem, & Praelatorum Ordinis, qui haecenus fuerunt incuriam, realiter docere nequeant, quo fit ut Provincialis, alii Ministri, necnon conventus praefati, ac personae Ordinis Regni Portugalliae, illorumque Monasteriorum hujusmodi, tam in personis, quam in rebus à locorum Ordinariis, & aliis Judicibus, Ecclesiasticis ac saecularibus passim indebitè molestantur, ac in suis juribus opprimantur, & frequenter praefati Judices ob privilegiorum hujusmodi carentiam, eisdem Provinciali, & aliis Ministris, conventibus, & personis, etiam pro quacumque levissima re diversas injurias, & diversa opprobria inferendi occasionem assumant, quae dicti Provincialis & alii Ministri, ac conventus, si hujusmodi privilegia penes se haberent, sibi inferri non permitterent, unde religio ab illarum partium fidelibus parvipenditur, & illarum solita devotio frigescit, ac Monasteria ipsa religiosi destituuntur, & divini cultus in eis, necnon elemosynae, & pia largitiones ab eisdem fidelibus erogari solitae (ex quibus ipsi Provincialis, & alii Ministri, ac personae Ordinis, & Regni Portugalliae praedictorum, vitae subsidium recipiunt) in dies diminuuntur. Quare pro parte moderni Provincialis, & aliorum Ministrorum ac conventuum Regni & Provinciae Portugalliae praedictorum, nobis fuit humiliter supplicatum, ut eis, eorumque Monasteriis, & in illis degentibus personis, ut hujusmodi privilegiis gaudere possint, concedere, ac alias eorum incolumitati in praemissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 2. Nos igitur qui ordinem praedictum in visceribus gerimus charitatis, & illius personarum prosperum statum paterno zelamus affectu, modernum Provinciale, & alios Ministros, necnon conventus Monasteriorum Regni & Provinciae Portugalliae hujusmodi, ac eorum singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis, à jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnia & singula privilegia, exemptiones, concessionem, & indulta Provinciali & aliis Ministris, & Superioribus, necnon conventibus, ac singulis Religiosis personis dicti Ordinis praefatae Provinciae Castellae, & Legionis, ac Bethicae, seu illorum Monasteriis per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros, ac per nos & Sedem praedictam, quocumque modo, ac sub quibuscumque modis, tenoribus & formis, ac verborum expressionibus generaliter concessa, & pluries confirmata, quorum tenores praesentibus haberi volumus pro expressis, ac in posterum concedenda & confirmanda, Provinciali, & aliis Ministris, necnon conventibus, ac singulis Religiosis personis Ordinis, Regni & Provinciae Portugalliae hujusmodi, nunc & pro tempore existentibus, ac eorum Monasteriis praesentibus & futuris, ita ut ipsi hujusmodi privilegiis, exemptionibus, concessionibus, & indultis praedictis ubicumque in iudicio & extra, utantur potiantur & gaudeant, ac uti, potiri, & gaudere possint, pariformiter, & aequè principaliter, auctoritate Apostolica, tenore praesentium concedimus, illaque eisdem Provinciali, & aliis Ministris, ac conventibus, necnon singulis Religiosis personis Ordinis & Regni, ac Provinciae Portugalliae, illorumque Monasteriis hujusmodi in utroque foro suffragari, ac etiam quoad eos, etiam sub sententiis, censuris & poenis, ac cum clausulis, necnon decretis in literis Apostolicis de super confectis contentis, juxta illorum tenorem observari, in omnibus & per omnia, ac si illa eidem Provinciali & aliis Ministris, necnon conventibus & singularibus Religiosis personis Ordinis, Regni & Provinciae Portugalliae, illorumque Monasteriis hujusmodi, primò & principaliter concessa fuissent, si eis tali modo concederentur.

§. 3. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiti debere, necnon quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

§. 4. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in provincialibus & synodalibus Conciliis editis generalibus

Communicatio indulgentiarum.

habent aliter iudicandi facultatem.

Derogatio contrarietatum.

ralibus vel specialibus constitutionibus, ordinationibus, necnon dicti Ordinis iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ac quibusvis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, quibusvis Ecclesiis, ac illarum Praefulibus & Capitulis, necnon locorum Ordinariis & aliis personis Ecclesiasticis & secularibus cujuscumque, etiam Archiepiscopalis dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, excellentiae, & praeminentiae existentibus, etiam Cardinalatus honore fungentibus, ac aliis Ordinibus, Congregationibus & conventibus, ac monasteriis quomodolibet, ac sub quibuscumque tenoribus & formis, necnon cum quibusvis clausulis & decretis, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis, ac concedendis, approbandis, & innovandis: quibus omnibus, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialibus, specificis, individuis, & expressa mentio, seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad haec servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, ac forma in illis tradita, observata infererentur, pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus, ac omnibus illis quae in literis Apostolicis, privilegiorum, exemptionum, & indultorum, Provinciali, & aliis Ministris, conventibus, & religiosis personis, ac Monasteriis, Ordinibus, & provinciis Castellae, & Legionis, ac Bethicae concessorum, hujusmodi concessum fuit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides exemplorum.

§. 5. Decernentes, quod singulis, tam praesentium, quam privilegiorum Provinciae Castellae & Legionis, ac Bethicae hujusmodi concessarum literarum transumptis, pro Provinciali & aliis Ministris, ac conventibus, & religiosis personis, necnon Monasteriis Ordinis, & Provinciae Portugalliae hujusmodi, ac eorum singulis conficiendis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo aliqujus personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quae ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitae vel ostensa.

Dat. P. An. 1. die 13. Nov.

Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.
Dat. Romae apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo trigesimo quarto, Id. Novembris, Pontificatus nostri Anno primo.

III. Qui verè sint familiares & continui commensales Summi Romani Pontificis.

Declarationem hujus constitutionis vide inf. in consuetis. 2. l. III. Sanctissimus, ubi notabo.

Elia An. D. 1543.

Causa declarationis.

Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster Dominus Paulus divina providentia Papa III. provide considerans retroactis temporibus pluries dubitatum fuisse an Referendarii & alii Officiales ex Palatio Apostolico panem habentes, Secretarii Apostolici, literarum Apostolicarum Scriptores, Cubicularii, Milites sancti Petri, ceterique Officiales Sanctitati suae, seu Romano Pontifici pro tempore existenti, in eodem Palatio deservientes, aut custodiam facientes, fuerint & sint Sanctitatis suae, & Romanorum pro tempore Pontificum veri & indubitati, & non per privilegium familiares & continui commensales.

Declaratio, qui sint veri familiares Papa.

§. 1. Eadem Sanctitas sua hujusmodi ambiguitatem in futurum tollere volens, ex certa scientia declaravit Referendarios, & alios Officiales ex dicto palatio panem habentes, Protonotarios, Subdiaconos, Auditores Rotae, Acolytos, Prototonarios, Subdiaconos, Auditores Rotae, Scutiferos, Secretarios, literarum Apostolicarum Scriptores, Cubicularios, ac Milites sancti Petri, reliquosque Officiales eidem Sanctitati suae, & Romano Pontifici pro tempore existenti, in Palatio deservientes, aut custodiam facientes, licet in eodem non habitaverint, nec habitent, nec forsan habitabunt, nec in tinello comedent, nec comedant, nec in futurum forsan comedent, in posterum veros & indubitatos

Sanctitatis suae, & Romanorum pro tempore Pontificum, & non per privilegium, nec licet familiares continuos commensales cenferi, reputari & esse, ita ut regulis tam editis quam edendis, de veris familiaribus, & continuis commensalibus suae Sanctitatis, & Romanorum pro tempore Pontificum loquentibus in posterum potiantur, & gaudeant, ac eis quoque quoad omnia subiciantur, etiam ad hoc, ut Sanctitas sua, & alii Pontifices occurrentibus vacationibus beneficiorum Ecclesiasticorum per eos obtentorum & obtinendorum, qualitercumque qualificatorum per obitum eorundem in Romana Curia vel extra, ad collationem, provisionem, praesentationem, seu quamvis aliam dispositionem quorumcumque collatorum, & collatricum, communiter vel divisim pertinentium providere, & de illis disponere libere & licite valeant, in omnibus & per omnia, ac si Referendarii, Secretarii, Scriptores, & alii Officiales hujusmodi, ac deservientes supradicti in Palatio habitassent, & in tinello verè & realiter comedissent.

§. 2. Et ita per quoscumque Judices, etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, & sacri Palatii Apostolici causarum Auditores, de cetero judicari & interpretari debere statuit, sublata eis aliter interpretandi & iudicandi potestate. Decernens irritum & inane, &c.

Classis sublata.

§. 3. Constitutionibus, ordinationibus, & regulis Apostolicis, privilegiis quoque, & indultis, tam ordinariis collatoribus, quam quibuscumque aliis personis, cujuscumque dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis existentibus, concessis & concedendis, cum quibusvis clausulis derogatoriis praeservativis, restitutivis, irritativis, annullativis, & aliis decretis, quorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur, pro expressis haberi voluit, ceterisque in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Derogatio contraria.

Placet, publicetur & describatur. A.

Papa scribit.

Lecta & publicata fuit suprascripta constitutio, sive declaratio in Cancellaria Apostolica, anno incarnationis Dominica millesimo quingentesimo trigesimo quarto, die Martis vigesima secunda mensis Decembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo patris, & D. N. D. Pauli divina providentia Papa Tertii, anno primo.

Publ. P. An. 1. die 22. Decembris.

Sequitur declaratio d. constitutionis.

Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster Dominus Paulus divina providentia Papa Tertius, cui dudum postquam unam constitutionem suam, &c. ut hic supra.

Edita die 1543.

§. 1. Innotuit qualiter inter ceteros in eadem constitutione nominatos Referendarii, & Auditores, Referendariatus & Auditoriatus, ac nonnulli aliorum officiorum, quae obtinebant ratione, ut singuli de ipsorum Collegiis, necnon ex Scriptoribus unus tanquam Referendarius officium actu exercens, & alius tanquam Decanus antiquitatis, & forsan in aliis Collegiis unus vel duo, aut forsan plures, & non singuli ipsorum Collegiorum ratione, panem ex Palatio Apostolico habeant, tamen custodiam non faciunt, à nonnullis asserbatur constitutionem praedictam in habentibus panem in Palatio, & custodiam facientibus conjunctim locum habere, & effectum sibi vendicare, & non alias, nec alio modo procedere.

Primum d. bium or. super cons. praedictis cons.

§. 2. Ambiguitatis dubium submovere volens, primò viva voce oraculo declaravit, & decrevit constitutionem ipsam, etiam in die publicationis illius intelligi, locumque vendicare & procedere posse & debere, sive dicti Officiales, vel quicumque alii conjunctim & divisim panem ex Palatio haberent, & in eodem custodiam facerent, etiam si iidem officiales & alii, per quorum obitum beneficia, ut praefertur, vacaverint, panem non habuissent, nec in ipso Palatio custodiam fecissent, ac beneficia per eosdem officiales, & alios, ut praefertur, obtemperata, per obitum etiam eorundem officialium in dicta Curia, vel extra eam vacarent, &c.

Declaratio primi dubii.

& ad collationem, provisionem, presentationem, seu quamvis aliam dispositionem, etiam S.R.E. Cardinalium & quorumcumque aliorum collatorum, & collatricum, communiter vel divisim spectarent.

Secundum
in ortum
non publi-
cario di-
declara-
tu.

§. 3. Postea accepit quod pro eo quod de posteriori declaratione hujusmodi aliis non apparebat, adhuc ali- quibus in dubium revocaretur, quod contingere posset eos, quibus de beneficiis hujusmodi per obitum dicto- rum officialium, ac aliorum sic, ut praefertur, vacantibus, per suam Sanctitatem provisorum, seu provideri concessum extitit, aut in futurum provideri concessum extitit, vel quod provideretur concedi contingerit, desuper in futu- rum posse molestari.

Declaratio
vidi Du-

§. 4. Motu proprio, &c. per aliam suam constitutio- nem, quam & literas desuper expeditas, etiam quod in eadem Cancellaria lecta & publicata non esset, arcere voluit, sub dat. decimonono Kalendas Septembris, ejus- dem Pontificatus sui anno secundo, inter alia fidem fecit, ac in verbo Romani Pontificis attestatus fuit semper suae incommutabilis mentis fuisse, & tunc esse, quod etiam posterior declaratio hujusmodi, etiam quod aliter in dicta Cancellaria lecta & publicata non foret, ab il- lius data valeret & ligaret, ac omnibus & singulis, qui- bus de singulis, aut pluribus beneficiis praedictis, ut praefertur, provisorum seu provideri concessum extitit, aut in futurum provideri, seu quod provideatur concessum fuerit, suffragaretur, etiam in omnibus & per omnia, ac si dicta die vigesima secunda Martii in dicta Cancellaria lecta & publicata fuissent, cum de sic judicando, & alii- clausulis etiam irritantibus decretis in literis desuper confectis latius continetur.

nam Du-

§. 5. Cum sanctitati suae etiam novissime innotue- rit ab aliquibus etiam plusquam conveniat sapere volentibus, praetendi, constitutionem & declarationem praedictas forsan ad de numero participantes, & alios non participantes, praesertim Romanorum Pontificum praedecessorum suorum, ac etiam Pontificatus sui tempore, etiam per S.R.E. Cardinales, etiam de latere, & alios Lega- tos, sive Nuntios Apostolicos, etiam facultatem Lega- torum de latere habentis, quorum numerus nimis jam excrevisse asseritur, pro tempore creatos Notarios Apostolicos supernumerarios nuncupatos, & omnes alios officiales in dicta constitutione nominatos & ex- pressos, qui in eodem Palatio forsan non habitant, nec in posterum habitabunt, aut in tinello nunc non comedunt, neque forsan in posterum comedent, minusque Sanctitati suae deserviant, neque Romano Pontifici pro tempore existenti in futurum deserviant, aut custodiam non faciunt, aut non facient, non extendi, neque eisdem comprehendere, neque in illis procedere, aut locum sibi vindicare.

Declaratio
in dubio.

§. 6. Ad hujusmodi etiam ulterioris ambiguitatis dubium refecandum, constitutionem, regulamque, nec- non declarationem praedictas, etiam cum omnibus & singulis decretis, & aliis clausulis quibuscumque in illis respectivè contentis & expressis, pro insertis & expressis habens, decrevit & declaravit, fidemque indubiam facit, & attestatur mentis & intentionis suae semper fuisse & esse, tam à die editionis & publicationis singularum constitutionum, sive regulae ac declarationis praedicta- rum, quam etiam cujuslibet ipsarum, tam de numero par- ticipantium, quam non participantium notariis praedi- ctis, ac etiam omnibus & singulis aliis officialibus in di- cta constitutione sive regula, & declaratione, ut praefertur, nominatis intelligi, locumque sibi vindicare, & pro- cessisse, ac vindicare, & procedere debere, etiam quod quicumque participantes & non participantes, notarii, aliique omnes, & singuli officiales praedicti, in dicta con- stitutione, sive regula & declaratione quomodolibet nomi- nati, & expressi, panem ex Palatio non haberent, non habuerint, & non habeant, & custodiam in eo non fecerint, & non faciant, aut aliter suae Sanctitati, & Romano Pontifici pro tempore existenti in Palatio Apostolico, vel extra, aliquo modo non servierint, neque serviant, vel aliis quomodolibet in Palatio Apostolico non ha- bitaverint, & non habitent, & custodiam in eo non fecerint, & non faciant, & nihilominus singulas constitutio-

Bullar. Mag. Tom. 1.

nes & declarationes praedictas, & ipsarum quamlibet, etiam cum omnibus, & singulis clausulis & decretis in illis contentis, illas pro expressis, & insertis habens, ad quoscumque non participantes notarios per eosdem Ro- manos Pontifices, & per Sanctitatem suam creatos tan- tum restrinxit, & restringit & reducit, illasque minime ad non participantes, & supernumerarios notarios ab eisdem Cardinalibus de Latere, & aliis Legatis, & Nuntiis Apostolicis, etiam facultatem & auctoritatem Legati de latere habentibus creatos, in eadem regula, sive constitutione, & declaratione nullatenus contineri, nec comprehendi posse, nec valere, aut debere, ac si spe- cialiter & individue expressa fuissent, perpetuis futuris temporibus valere, & observari debere.

Decretum
ruians.

§. 7. Et ita per quoscumque Judices, etiam Palatii Apostolici causarum Auditores, & alios quoscumque Judices, etiam in quibuscumque causis etiam pendentibus, & in quibuscumque inter omnes & singulos judi- cari, sententiarum & definiti debere statuit, voluit, decre- vit, & ordinavit, sublata &c.

luffi publi-
candi.

§. 8. Praesentemque prout moris est in dicta Cancel- laria legi & publicari, & inter alias regulas Cancellariae, ut moris est, describi & adnotari mandavit.

Papa subscr.

Placet, & publicetur, & describatur. A.

Lecta & publicata fuit suprascripta regula sive con- stitutio Bononiae in Cancellaria Apostolica, anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo quadragesimo tertio, die veneris decima octava Maii.

Publ. Anno
Pon 4 die
18. Maii.

De Rotae institutione in Civitate Bononiae Pro- vinciae Lombardiae, & Status Ecclesiastici, causisque cognoscendis, & terminandis in ea.

IV.

Studium quoque generale antiquitus ibidem institu- tum fuit, ut refertur in const. 3. Innoc. VI. Quasi, sup. ubi notavi.

P A V L V S P A P A I I I.
Ad futuram rei memoriam.

Edita An. D.
1555.

EX injuncto nobis desuper Apostolicae servitutis of- ficio, quo unicuique in administranda justitia hujus- modi personis quibuscumque, praesertim nobis & Aposto- licae Sedi immediate consulitur, nostrae vigilantiae partes propentius impartimur.

Procuramus.

§. 1. Exponi nobis fecerunt dilecti filii Vexillifer ju- stitiae, & Quadraginta Reformatores status libertatis Ec- clesiasticae Civitatis nostrae Bononiae, quod licet in primor- dio nostrae ad Summum Apostolatus apicem assumptionis, dictorum Vexilliferi, ac Reformatores supplicatio- nibus inclinati, quod in dicta Civitate Rota perpetuis temporibus duratura, & singulo quinquennio renovanda fieret, & erigeretur, & pro ea facienda, ac erigenda quinque Doctores excellentes, & usui, ac peritia judi- candi praestantes, aliunde quam ex ipsa Civitate, aut ejus Comitatu, sive districtu oriundi, & qui in eadem Civitate saltem per integri anni intervallum non habita- rent, qui omnes causas civiles dumtaxat certam sum- mam excedentes in prima, secunda, & ulteriori instantiis cognoscere, & terminare habeant, cum modis & oneri- bus, capitulis, & provisionibus necessariis & opportu- nis, ac per partita inter eosdem Vexilliferum, & Refor- matores, legitime, more solito, in praesentia, & de con- sensu pro tempore existentis nostri in dicta Civitate Le- gati, seu ejus Vicelegati obtinenda, statuendis, & decla- randis eligerentur. Et ex eisdem quinque Doctoribus singulis annis potestas ejusdem Civitatis deputaretur. Ipsique omnes post duos annos immediate subsecuturos syndacatu de eis faciendo subiacere deberent. Et dum Rotae hujusmodi praesidentem, nullum aliud officium nec jurisdictionem aliquam in dicta Civitate habere, aut obti- nere possent, statuerimus, & ordinaverimus, prout in ca- pitulis de mandato nostro signatis plenius continetur.

He Pontif
Civitas Bon
noniae Rom
erigitur
Additio
quod dicitur
non quatuor
tis & per
dicitur pra
finitis.

NNn 3

§. 1. Ni

Nunc Civitas supplicat pro indulgentia ex d. Roma causa avocari possim.

§.2. Nihilominus, quia contingere potest, causas in eadem Rota pendentes, vigore commissionum, ad importunam partium instantiam per nos, seu de mandato nostro pro tempore signatarum, ab illa avocari, ac aliis iudicibus, tam in partibus, quam in Romana Curia committi, ac cives & incolas, Civitatis, & Comitatus, ac districtus prædictorum, erectione Rotæ huiusmodi frustrari, & circa prosecutionem causarum, & litium suarum diversis expensis, & laboribus fatigari, in eorum grave dispendium, nobis humiliter supplicari fecerunt, ut in præmissis opportunè providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Et ipse Pontifex hoc indulgentiam concessit.

§.3. Nos igitur, qui nostrorum, & dictæ Sedis subditorum dispendiis, quantum cum Deo possumus, libenter occurrimus, dictorum Vexilliferi, & Reformatorum supplicationibus inclinati, quod de cætero omnes, & singulæ causæ civiles, inter cives & incolas pro tempore exortæ summam prædictam excedentes, in quacumque instantia, in eadem Rota, & non alibi cognosci & terminari debeant, quodque ab illa quovis modo, nisi per nos & successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, & in vim commissionis per nos, seu eisdem successores nostros, nostra vel eorum propria manu, & per hoc verbum, Placet, signatæ, nisi de utriusque partis consensu, avocari non possint. Nec Potestas, aut Auditores præfati, inhibitionibus, seu mandatis ejus, vigore commissionum aliter quam ut præfertur, signatarum factis, etiam quascumque sententias, censuras, & pœnas etiam pecuniarias in se continentibus parere teneantur, nec ob non partitionem huiusmodi aliquibus sententiis, censuris, & pœnis prædictis innodari, aut illas incurrere quovis modo possint, auctoritate Apostolica tenore præsentium, & ex certa scientia statuimus & ordinamus.

Decretum irritans apponit.

§.4. Decernentes ex nunc irritum & inane, si secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Quibuscumque non obstantibus.

§.5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P. An. 3. die 2. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die II. Julii millesimo quingentesimo trigésimo quinto, Pontificatus nostri Anno primo.

V. Cōprobatio Congregationis Clericorum Regularium S. Pauli decollati, cum præfinitione quarundam ordinationum, & concessione privilegiorum.

Istam Congregationem primò approbavit Clem. VII. sup. in ejus const. 37. Totam, ubi plenè de ea tractavit.

Edita An. D. P. 1535. & 1541.

PAULUS EPISCOPUS, Servus servorum Dei, Dilectis filiis Antonio Maria de Zachariis, & Bartholomæo de Ferrariis Presbyteris Cremenensibus, & Mediolanensibus. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Refertur confirmatio Clem. VII. de quibus in rubr.

Udum felicitis recordationis Clementi Papæ Septimo prædecessori nostro pro parte vestra exposito, quod vos cum tribus aliis vestræ voluntatis sociis, ut liberè divinis beneplacitis insistere, & quæ Dei erant perquirere possitis, cupiebatis professionem trium votorum substantialium Religionis in manibus tunc Archiepiscopi Mediolanensibus, seu ejus tunc Vicarii in spiritalibus generalis emittere, & insimul in aliquo loco Civitatis, seu diocesis Mediolanensibus, per vos eligendo morari ac remanere, idem prædecessor vestris in ea parte supplicationibus inclinatus, vobis & vestrum singulis, ut professionem ipsam in ejusdem Archiepiscopi seu Vicarii, qui verò ad vos de cætero converti vellent, in alterius vestrum, seu præpositi vestræ Congregationis pro tempore existentis manibus professionem trium votorum eorundem emittere, ac insimul, sub obedientia tamen Ordinarii loci, in ipso loco per vos eligendo co-

habitare, & in communi vivere, necnon pro vestro, & rerum vestrarum salubri statu, ac directione, quacumque statuta & ordinationes, rationabilia & honesta, ac factis canonibus non contraria condere & facere, illaque ut vobis pro temporum qualitate expedire videretur mutare, & in totum tollere, aliaque illorum loco de novo facere, liberè, & licitè valeatis concessit, & indulgit, prout in ejusdem prædecessoris literis desuper in forma brevis confectis, quas perpetuis futuris temporibus valere voluit, plenius continetur.

Pii VIII. istam Congregationem Papa super carnis prolatu.

§.1. Cum autem sicut nobis nuper exponi fecistis, vos & nonnulli alii ejusdem voluntatis socii vestri, qui professionem aliquam nondum emisistis, divina ut creditur inspiratione ducti, cupientes cum majori animi quiete Deo servire, & illi magis adherere posse, tria substantialia religionis vitæ, paupertatis scilicet, & castitatis, & obedientiæ vota emittere, & sub solito & communi habitu clericali in unum habitantes, & in communi ac de communi viventes, necnon Deo humiliter & devote, quantum ipse dederit servientes, sub nostra & Apostolicæ Sedis humili & immediata subjectione, & speciali protectione clericalem vitam ducere, ac prædicationi verbi Dei, audientiæ confessionum, & administrationi sacramentorum, sacræque Theologiæ, & sacrorum canonum studiis ad vestrarum & aliorum Christi fidelium animarum profectum vacare decreveritis, nobis humiliter supplicari fecistis, ut vobis in præmissis benignè annuere, ac opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Qui est in riam conc. di. tria ne substantiam concedit.

§.2. Nos igitur qui omnium Christi fidelium piis & honestis desideriis libenter annuimus, vestrum in hac parte laudabile desiderium plurimum in Domino commendantes, vestrisque huiusmodi supplicationibus inclinati, vobis & cuilibet vestrum, ut quancumque vobis visum fuerit, possitis tria substantialia religionis vitæ, ut petitis, paupertatis, castitatis, & obedientiæ vota publicè emittere, in manibus cujuscumque Presbyteri secularis, vel cujusvis Ordinis regularis solemniter profiteri.

Habitum clericalem Regularium defendit in communi & de communi vestri sub protectione Apostolice.

§.3. Ac sub solito & communi habitu clericali, subque nomine & nuncupatione Clericorum Regularium, in communi, ac de communi viventes, in locis religiosis aut secularibus, prout vobis ab illis quorum loca ipsa fuerint, concessum fuerit, seu expedire videbitur, sub nostra & hujus sanctæ Sedis Apostolicæ immediata subjectione, & speciali protectione, ad quinquennium dumtaxat in unum habitare.

§.4. Atque ex vobis, & inter vos singulis annis Superiorem, Præpositum nuncupandum, qui usque ad triennium, & non ultra, confirmari possit, eligere.

Præpositum ad triennium eligendi. Alii sunt in religionem recipiendi. De vide tit. 71. Sect. 1. Cum de Officio dicitur.

§.5. Ac alios quoscumque seculares clericos quavis dignitate fulgentes, Episcopo tamen inferiores, ac etiam laicos, qui Deo aspirante ad huiusmodi vitæ frugem, & communem vivendi modum sese conferre voluerint recipere, & post annuam probationem ad talem trium votorum professionem in manibus ipsius Superioris emittendam, & ad huiusmodi communem vivendi modum admittere.

§.6. Ac horas canonicas diurnas, pariter & nocturnas, necnon missas, & alia divina officia, simul & divisim secundum usum & morem Romanæ Ecclesiæ, etiam juxta breviarium noviter compilatum, ita tamen quod cum publicè ea recitaveritis, vos invicem conformetis in Ecclesia, dicere & recitare.

§.7. Necnon quibuscumque fidelibus verè pœnitentibus & confessis, ad vestram Ecclesiam pro tempore accedentibus, quoque anni tempore, præterquam in festo Paschatis Resurrectionis dominicæ, Eucharistiæ, & alia Ecclesiastica Sacramenta ministrare, liberè & licitè valeatis, & ad alium usum super huiusmodi horis, missis, officiis dicendis observandum minime teneamini, nec ad id à quoquam inviti compelli valeatis.

Sacramenta administrandi.

§.8. Necnon ut dictus Superior vester pro tempore existens, Clerici & socii vestri, qui infirmitate gravati, aut circa infirmorum in domibus vestris morantium curationem adeo impediti fuerint, ut conguum eis tempus ad divinorum officiorum recitationem non super-

Præpositusque dicit auctoritatem dispensandi cum infirmis & c.

ca. 10. ut in...

etiam cir...

firmamque...

impli quo...

Privilegia...

Generarii...

Dat. P. An. 1...

fit, ut in... aut circa infirmos occupatione hujusmodi...

§. 9. Quodque tempore jejunii, etiam de precepto, etiam tempore Quadragesimae...

§. 10. Ac quod vos inter vos mutuas, seu etiam alii sacerdotes, seculares vel regulares a vobis de Superiorum vestrorum licentia ad hoc pro tempore eligendi...

§. 11. Vobisque insuper, qui speciali devotionis affectu duci erga doctorem gentium Paulum Ecclesiam sub ejus nomine, etiam Apostolica auctoritate insignitam habere cupitis...

§. 12. Necnon ut omnibus & singulis privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, favoribus, concessionibus, & gratiis, spiritualibus & temporalibus quibus potiuntur & gaudent, ac in futurum potentur & gaudebunt Canonici regulares Congregationis Lateranensis...

§. 13. Non obstantibus premissis & Apostolicis, ac in provincialibus & synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, etiam si qua specialiter, seu de verbo ad verbum exprimenda essent, quae pro expressis haberi, & quibus quoad effectum presentium dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romae apud Sanctum Marcum, anno millesimo quingentesimo trigesimo quinto, octavo Kalend. Augusti, Pont. nostri anno primo.

Sequitur perpetuatio dictionum gratiarum. PAULVS PAPA III. Edita An. D. 1543. Ad perpetuam rei memoriam.

Pastoralis officii cura nobis, meritis licet imparibus, ex alto commissa nos excitat & inducit, ut circa statum fidelium quorumlibet, praesertim sub regulari observantia trium votorum substantialium religionis degentium prosperè dirigendum, operosis studiis jugiter intendentes, eosdem fideles ut vota sua Altissimo quietius persolvere possint benignis favoribus & gratiis confoveamus...

§. 1. Dudum siquidem nobis pro parte dilecti filii Bartholomaei de Ferrariis, & tunc in humanis agentis quondam Antonii Mariae de Zacchariis, Mediolanen. & Cremonen. Presbyterorum exposito, &c.

§. 2. Nos igitur, qui Deo devotorum votis quantum cum Deo possumus libenter annuimus, Bartholomaeum & ejus socios praefatos, & eorum singulos, a quibusvis excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & poenis a jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum presentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati Bartholomaeo, & ejus sociis praefatis, quod de caetero perpetuis futuris temporibus sub solito & communi habitu clericali, subque nomine, & nuncupatione Clericorum Regularium in communi & de communi viventes, sub nostra & ejusdem Sedis humiliter & devota subjectione, ac speciali protectione in unum habitare, ac omnia & singula alia in eisdem literis nostris contenta facere & exequi valeant eadem auctoritate Apostolica tenore presentium de speciali gratia concedimus, & indulgemus.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quae in dictis literis nostris volumus non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. Romae apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo quadagesimo, tertio, Kalend. Decembris, Pont. nostri Anno decimo.

Jurisdicchio Camerarii & Judicis Curiae Ripae VI. Almar Urbis, quoad causas Ripales.

Judicis autem alterius Ripae jurisdictionem habes supra in const. 4. Clem. VII. Nuper. Prout illius reformationem inspicere in const. 7. 1. Pauli V. Universi, §. 9. Indulta autem Mercatorum istarum Riparum habes hic infra in const. 45. Cum postquam.

PAULVS EPISCOPVS, Edita An. D. 1553. Motu proprio, &c.

Unobis constet per fel. rec. Clementem Septimum praedecessorem nostrum praesertim Motum proprium fuisse concessum, & ad utilitatem Romanae Urbis & Sedis Apostolicae redundare videatur.

§. 1. Nos ea quae per praedecessores nostros facta rite & ratione congrua cognoscimus, & propterea approbare & confirmare omni studio & conatu debere arbitramur, ac propterea dictum praesertim Motum proprium & omnia eo contenta, tam conjunctim quam divisim confirmamus, & quatenus opus sit de novo concedimus.

§. 2. Addentes praeterea quod dicto Motu proprio praesertim per nos aliquo modo derogatum esse non censetur, nisi de verbo ad verbum in supplicationibus seu Motu proprio, aut per alias signaturas nostras, & etiam per dilectos filios Praesidentes & Clericos Camerae nostrae Apostolicae mentio de dicto Motu proprio facta non fuerit.

*Jurisdiclio in
causis crimi-
nalibus am-
pliatur.*

§. 3. Et quod dicti Officiales Almæ Urbis quacumque auctoritate fungentes, in causis criminalibus in dicta Ripa & ejus districtu, in causis Ripalibus vel in Ripis quocumque modo provenientius, etiam cum effusione sanguinis, se introumittere possint nec valeant, sed executio dictarum causarum & cognitio ad Dominum Camerarium Ripæ spectet & pertineat.

*Camerarius
solus carcerum
suos ex-
carcerat.*

§. 4. Ac etiam per Visitatores Carcerum aliquem pro debito Ripali incarceratum in quacumque Curia Romanæ Urbis relaxare non possit, nisi de consensu & voluntate Camerarii Ripæ, & interventu Notarii dictæ Ripæ.

*Siquis ex-
cutores tantum
eius manda-
ta exequantur.*
*Correxit Pius
IV. in consil.
58. §. 31.*

§. 5. Necnon executores Rom. Urbis & Barifellus non possit aliquas executiones pro debito Ripali in ipsa & ejus districtu facere, & si forsan factæ fuerint nullæ & invalidæ sint & existant. Ac dictis executoribus possint per dictum Camerarium Ripæ de facto relaxari absque aliqua solutione executionis ac carceris.

*Jus obser-
uandi hanc
billam.*

§. 6. Mandantes propterea dilectis filiis Almæ Urbis Gubernatori, Auditori Cameræ, Senatori Urbis, Vicario, Barifello, & aliis quibuscumque Rom. Urbis Officialibus, quatenus sub excommunicationis & mille ducatorum auri pœnis contenta in præfenti Motu proprio obseruent, ac ab aliis obseruari faciant & permittant.

*Nullis obsta-
tibus.*

§. 7. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, stylo palatii, cæterisque in contrarium facientibus quibuscumque.

*Dat. P. An. 1.
Subscrip. PP.
Clericorum
subscriptio.*

Pontificatus nostri Anno primo.
Placet, & ita mandamus. A.
Vifa. Philippus Cameræ Apostolicæ Decanus.
Vifa. Joan. Carolus Cameræ Apostolicæ Clericus.

VII. Damnatio & excommunicatio Henrici VIII. Regis Angliæ, ejusque fautorum & complicum, cum aliarum pœnarum adjectione.

Iste Henricus contra Martinum Lutherum, & alios hæreticos ante scripserat, & propterea titulo defensoris Christiana fidei à Leone X. donatus fuerat, ut sup. in ejus const. 45. Ex superna Elizabeth quoque Regina Anglia damnata fuit à Pio V. ut infra in ejus const. 101. Regnans.

*Edita A. D.
1535. &
1538.*

PAVLVS EPISCOPVS,
Seruus Seruorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Ejus qui immobilis permanens sua providentia ordine mirabili dat cuncta moveri, disponente clementia, vices, licet immeriti gerentes in terris, & in sede Justitiæ constituti, juxta Prophetæ quoque Hieremiæ vaticinium dicentis: Ecce te constitui super gentes, & regna, ut evellas, & destruas, ædifices, plantes, præcipuum super omnes Reges universæ terræ, cunctosque populos obtinentes principatum, ac illum qui pius, & misericors est, & vindictam ei, qui illam prævenit paratam temperat, nec quos impœnitentes videt severa ultione castigat, quin prius comminetur, in assidue autem peccantes, & in peccatis perseverantes, cum excessus misericordiæ fines prætereant, ut saltem metu pœnæ ad cor reverti cogantur, justitiæ vires exercet, imitantes, ex incumbenti nobis Apostolicæ sollicitudinis studio perurgemur, ut cunctarum personarum nostræ curæ cœlitus commissarum salubri statui solertius intendamus, ac erroribus, & scandalis, quæ hostis antiqui versutia imminere conspicimus, propensius obviamus, excessusque, & enormia, ac scandalosa crimina congrua severitate coërceamus, & juxta Apostolum inobedientiam ovium promptius ulciscendo, illorum perpetratores debita correctione sic compescamus, quod eos Dei iram provocasse pœniteat, & ex hoc aliis exemplum cautelæ salutari cedat.

§. 1. Sane cum superioribus diebus nobis relatum fuisset, quod Henricus Angliæ Rex, licet tempore Pontificatus sel. record. Leonis Papæ X. prædecessoris nostri diversorum hæreticorum errores sæpè ab Apostolica Sede, & sacris Conciliis præteritis temporibus damnatos, & novissime nostra ætate per perditionis alumnam Martinum Lutherum suscitatos, & innovatos, zelo Catholicæ fidei, & erga dictam Sedem devotionis fervore inductus, non minus doctè, quam piè per quemdam librum per eum desuper compositum, & eidem Leoni prædecessori, ut eum examinaret, & approbaret, oblatum confutasset, ob quod ab eodem Leone prædecessore ultra dicti libri cum magna ipsius Henrici Regis laude & commendatione, approbationem, titulum Defensoris Fidei reportaverit, à recta fide & Apostolico tramite devians, ac propriæ salutis, famæ, & honoris immemor, postquam charissima in Christo filia nostra Catharina Angliæ Regina Illustris sua progenie conjuge, cum qua publicè in facie Ecclesiæ matrimonium contraxerat, & per plures annos continuaverat, ac ex qua, dicto constante matrimonio prolem pluries susceperat, nulla legitima subsistente causa, & contra Ecclesiæ prohibitionem dimissa, cum quadam Anna Bolæna, muliere Anglica, dicta Catharina adhuc vivente, de facto matrimonium contraxerat, ad deteriora proficiens, quasdam leges, seu generales constitutiones edere non erubuit, per quas subditos suos ad quosdam hæreticos, & schismaticos articulos tenendos, inter quos & hoc erat, quod Romanus Pontifex Caput Ecclesiæ, & Christi Vicarius non erat, & quod ipse in Anglica Ecclesia supremum caput existebat, sub gravibus etiam mortis pœnis cogebat. Et his non contentus, diabolo sacrilegii crimen suadente, quamplures Prælatos etiam Episcopos, aliasque personas Ecclesiasticas, etiam Regulares, necnon sæculares sibi ut hæretico, & schismatico adherere, ac articulos prædictos sanctorum Patrum decretis, & sacrorum Conciliorum statutis, imò etiam ipsi Evangelicæ veritati contrarios, tanquam tales alias damnatos approbare, & sequi nolentes, & intrepide recusantes capi, & carceribus mancipari. Hisque similiter non contentus, mala malis accumulando, bonæ memoriæ Jo. tit. S. Vitalis Presbyter Cardinalis Rossen, quem ob fidei constantiam, & vitæ sanctimoniam ad Cardinalatus dignitatem promoveramus, cum dictis hæresibus & erroribus consentire nollet, horrenda immanitate, & detestanda sævitia, publicè miserabili supplicio tradi, & decollari mandaverat, & fecerat excommunicationis, & anathematis, aliasque gravissimas sententias, censuras, & pœnas in literis, ac constitutionibus recolendæ mem. Bonifacii VIII. Honorii III. Roman. Pontificum prædecessorum nostrorum desuper editis contentas, & alias in tales à jure latas damnabiliter incurrendo, ac Regno Angliæ, & dominis, quæ tenebat, necnon regalis fastigii celsitudine, ac præfati tituli prærogativa, & honore se indignum reddendo.

*Henricus
quam à Le-
ne X. ubi
lo Defen-
Fides dicitur
tus fuit in
causa hinc
pressa, &
etiam à
devotus, &
multa en-
mia commi-
sit.*

§. 2. Nos licet ex eo, quod prout non ignorabamus, idem Henricus Rex in certis censuris Ecclesiasticis, quibus à piæ memoriæ Clemente Papa VII. etiam prædecessore nostro, postquam humanissimis literis, & paternis exhortationibus, multisque nuntiis, & mediis, primo, & postremo, etiam judicialiter, ut præfatam Annam à se dimitteret, & ad prædictæ Catharinæ suæ veræ conjugis consortium rediret frustra monitus fuerat, innodatus extiterat, Pharaonis duritiam imitando, per longum tempus in clavium contemptum inforduerat, & infordebat, quod ad cor rediret vix sperare posse videmus, ob paternam tamen charitatem, qua in minoribus constituti donec in obedientia, & reverentia Sedis prædictæ permansit, eum profecuti fuimus, utque clarius videre possemus, an clamor qui ad nos delatus fuerat, (quem certè etiam ipsius Henrici Regis respectu falsum esse desideramus) verus esset, statuimus ab ulteriori contra ipsum Henricum Regem processu ad tempus abstinendo, hujus rei veritatem diligentius indagare.

*Clemen-
(ejus co-
hic non re-
bis) tunc
illum ex-
municavit
qui in cer-
ris instrit-
cenda det-
rior evasit.*

§. 3. Cum autem debitis diligentius desuper factis clamorem ad nos, ut præfertur, delatum, verum esse, simulque, quod dolenter referimus, dictum Henricum Regem

*Ideo Pontifex
obra Regis
complet.*

Regem ita in profundum malorum descendisse, ut de eius resipiscencia nulla penitus videatur spes haberi posse, reperimus. Nos attendentes Veteri lege crimen adulterii notatum, lapidari mandatum, ac auctores schismatis hiati terræ absorptos, eorumque sequaces cœlesti igne consumptos, Elimamque magnum viis Domini resistentem per Apostolum æterna severitate damnatum fuisse, volentesque ne in districto examine ipsius Henrici Regis & subditorum suorum, quos secum in perditione trahere videmus, animarum ratio à nobis exposcatur, quantum nobis ex alto conceditur providere contra Henricum Regem, ejusque complices, fautores, adherentes, & sequaces, & in præmissis quomodolibet culpabiles, contra quos ex eo quod excessus, & delicta prædicta adeo manifesta sunt, & notoria, ut nulla possint tergiversatione celari, absque ulteriori mora ad executionem procedere possimus, benignius agendo decrevimus infra scripto modo procedere.

§. 4. Habita itaque super his cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus deliberatione maturata, & de illorum consilio, & assensu præfatum Henricum Regem, ejusque complices, fautores, adherentes, consultores, & sequaces, ac quoscumque alios in præmissis, seu eorum aliquo quoquo modo culpabiles, tam laicos, quam clericos, etiam regulares, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, præminentie, & excellentie existant (quorum nomina, & cognomina perinde ac si præsentibus infererentur, pro sufficienter expressis haberi volumus) per viscera misericordie Dei nostri hortamur, & requirimus in Domino, quatenus Henricus Rex à prædictis erroribus prorsus absteat, & constitutiones, seu leges prædictas, sicut de facto eas fecit, revocet, casset, & annullet, & coactione subditorum suorum ad eas servandas, necnon carceratione, captura, & punitione illorum qui ipsis constitutionibus, seu legibus adherere, aut eas servare noluerint, & ab aliis erroribus prædictis penitus, & omnino absteat, & si quos præmissorum occasione captivos habeat, relaxet.

§. 5. Complices verò, fautores, adherentes, consultores, & sequaces dicti Henrici Regis in præmissis, & circa ea ipsi Henrici Regi super his de cætero non adstant, nec adhaereant, vel favcant, nec ei consilium, auxilium, vel favorem desuper præstent.

§. 6. Alias si Henricus Rex, ac fautores, adherentes, consultores, & sequaces hortationibus, & requisitionibus hujusmodi non annuerint eum effectu, Henricum Regem, fautores, adherentes, consultores, & sequaces, ac alios culpabiles prædictos auctoritate Apostolica, ac ex certa nostra scientia, & de Apostolica potestatis plenitudine tenore præsentium, in virtute sanctæ obedientie, ac sub majoris excommunicationis latæ sententie, à qua etiam prætextu cujuscumque privilegii, vel facultatis, etiam in forma confessionalis, cum quibuscumque efficacissimis clausulis à nobis, & Sede prædicta quomodolibet concessis, & etiam iteratis vicibus innovatis, ab alio quàm à Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo constituti, ita tamen, quod si aliquem absolvi contingat, qui postmodum convaluerit, nisi post convalescentiam monitioni, & mandatis nostris hujusmodi patuerit cum effectu, in eandem excommunicationis sententias relincdat, absolvi non possint.

§. 7. Necnon rebellionis, & quoad Henricum Regem, etiam perditionis Regni, & dominiorum prædictorum, & tam quoad eum, quàm quoad alios monitos supra dictos supra, & infra scriptis pœnis, quas si dictis monitioni, & mandatis, ut præfertur, non paruerint, eos, & eorum singulos, ipso facto respectivè incurrere volumus, per præsentem monemus; eisque, & eorum cuilibet districtè præcipiendo mandamus, quatenus Henricus Rex per se, vel procuratorem legitimum, & sufficienti mandato suffultum infra nonaginta, complices verò, fautores, adherentes, consultores, & sequaces, ac alii in præmissis quomodolibet culpabiles supra dicti, sæculares & Ecclesiastici etiam regulares, personaliter infra sexaginta dies compareant coram nobis, ad se super præmissis legitime excusandum, & defendendum, aliàs videndum

& audiendum contra eos, & eorum singulos, etiam nominatim, quos sic monemus, quatenus expedit, ad omnes, & singulos actus, etiam sententiam definitivam, declaratoriam, condemnatoriam, & privatoriam, ac mandatum executivum procedi. Quod si Henricus Rex, & alii moniti prædicti intra dictos terminos eis, ut præfertur, respectivè præfixos non comparuerint, & prædictam excommunicationis sententiam per tres dies, post lapsum dictorum terminorum animo, quod absit, sustingerint indurato, censuras ipsas aggravamus, & successivè reaggravamus, Henricumque Regem privationis Regni, & dominiorum prædictorum, & tam eum, quàm alios monitos prædictos, & eorum singulos, omnes & singulas alias pœnas prædictas incurrisse, ab omnibusque Christi fidelibus cum eorum bonis perpetuò diffidatos esse. Et si interim ab humanis decedat, Ecclesiastica debere carere sepultura, auctoritate & potestatis plenitudine prædictis decernimus, & declaramus, eoque anathematis, maledictionis, & damnationis æternæ mærone percusimus.

§. 8. Necnon quæ præfatus Henricus Rex quomodolibet, & ex quavis causa tenet, habet, aut possidet, quandiu Henricus Rex, & alii moniti prædicti, & eorum singuli in aliis per dictum Henricum Regem non tenent, habent, aut possident permanserint, & triduo post eorum inde recessum, & alia quæcumque ad quæ Henricum Regem, & alios monitos prædictos post lapsum dictorum terminorum declinare contigerint, Dominia, Civitates, Terras, Castra, Villas, Oppida, Metropolitanasque, & alias Cathedralis, cæterasque inferiores Ecclesias, necnon Monasteria, Prioratus, Domos, Conventus, & loca religiosa, vel pia cujuscumque, etiam S. Benedicti, Cluniacen. Cisterciens. Præmonstraten. ac Prædicatorum, Minorum, Eremitarum S. Augustini, Carmelitarum, & aliorum Ordinum, ac Congregationum, & Militiarum quarumcumque in ipsis Dominiis, Civitatibus, Terris, Castris, Villis, Oppidis, & locis existentia, Ecclesiastico supponimus interdicto, ita ut illo durante, in iis etiam prætextu cujuscumque Apostolici indulti Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus, Domibus, Conventibus, locis, Ordinibus, aut personis, etiam quacumque dignitate fulgentibus concessi, præterquam in casibus à jure permisis, ac etiam in illis alias quam clausis januis, & excommunicatis & interdictis exclusis, nequeant Missæ, aut alia divina officia celebrari.

§. 9. Et Henrici Regis, complicumque, fautorum, adherentium, consultorum, sequacium, & culpabilium prædictorum filii, pœnarum, ut hic in hoc casu patet, participes sint, omnes & singulos ejusdem Henrici Regis ex dicta Anna, ac singulorum aliorum prædictorum filios natos, & nascituros, aliosque descendentes, usque in eum gradum, ad quem jura pœnas in casibus hujusmodi extendant (nemine excepto, nullaque minoris ætatis, aut sexus, vel ignorantie, vel alterius cujuscumque causa habita ratione) dignitatibus, & honoribus in quibus quomodolibet constituti existunt, seu quibus gaudent, utuntur, potiuntur, aut muniti sunt, necnon privilegiis, concessionibus, gratiis, indulgentiis, immunitatibus, remissionibus, libertatibus, & indultis, ac dominiis, Civitatibus, Castris, Terris, Villis, Oppidis, & locis, etiam commendatis, vel in Gubernium concessis, & quæ in feudum, emphyteusim, vel alias à Romanis, vel aliis Ecclesiis, Monasteriis, & locis Ecclesiasticis, ac sæcularibus Principibus, Dominiis, Potentatibus, etiam Regibus, & Imperatoribus, aut aliis privatis, vel publicis personis quomodolibet habent, tenent, aut possident, cæterisque omnibus bonis, mobilibus & immobilibus, juribus, & actionibus, eis quomodolibet competentibus privatos, dictaque bona feudalia, vel emphyteutica, & alia quæcumque ab aliis quomodolibet obtenta, ad directos dominos, ita ut de illis liberè disponere possint, respectivè devoluta, & eos qui Ecclesiastici fuerint, etiam si Religiosi existant, Ecclesiis etiam Cathedralibus, & Metropolitanis, necnon Monasteriis & Prioratibus, præposituris, præpositatibus, dignitatibus, personatibus, officiis, canonicatibus, & præbendis, aliisque beneficiis Ecclesiasticis per eos quomodolibet obtentis privatos, & ad illa, ac alia

Et quatenus Civitas, Ecclesia, & alia loca, ad qua ipsi declamaverint interdicto Ecclesiastico supponit.

Filiisque non tam de dignitatibus, gratiis, & privilegiis, ac dominiis omnibus privatos, & ad alia de cætero obtinenda inhabiles esse declaramus.

opus de-
est proce-
di, ut hic.

remittitur
tatur, ut
huiusmodi
cribis desi-

aplicis vero
fautores
aut ab
stant Regi
super favo-
re, vel adha-

obediens
et majoris
cimonica-
mis senten-
tiis mandas.

Rebellionis
aque Cr
missis Ro
mi panis im
nis, Regem
ne & com
licet mones,
infractum
armis com
reano, alio
in panas
ne extressa
didisse de-
lari.

in

in posterum obtinenda inhabiles esse, similiter decernimus, & declaramus; eosque sic respectivè privatos ad illa, & alia quaecumque similia, ac dignitates, honores, administrationes, & officia, jura, ac feuda in posterum obtinenda, auctoritate & scientia, ac plenitudine similibus inhabilitamus.

Subditosque à juramento fidelitatis & subjectione liberat. Et eisdem mandatum ut in obedientia omnino recedant.

§. 10. Ipsiusque Henrici Regis, ac regni, omniumque aliorum dominiomm, Civitatum, Terrarum, Castrorum, Villarum, Fortalitiomm, Arcium, Oppidorum, & locorum suorum, etiam de facto obtentorum Magistratus, Judices, Castellanos, Custodes, & Officiales quoscumque, necnon Communitates, Universitates, Collegia, Feudatarios, Vassallos, subditos, cives, incolas, & habitatores etiam forenses, dicto Regi de facto obedientes, tam sæculares, quam si qui rationis alicujus temporalitatis ipsum Henricum Regem in superiorem recognoscant, etiam Ecclesiasticos, à præfato Rege, seu ejus complicibus, fautoribus, adherentibus, consultoribus, & sequacibus supradictis deputatis, à juramento fidelitatis, jure vassallico, & omni erga Regem, & alios prædictos subjectione absolvimus, ac penitus liberamus. Eis nihilominus sub excommunicationis pœna mandantes, ut ab eisdem Henrici Regis, suorumque officialium, judicum, & magistratum quorumcumque obedientia penitus, & omnino recedant, nec illos in superiores recognoscant, neque illorum mandatis obtemperant.

Henrico & complicibus alias penas imponit.

§. 11. Et ut alii eorum exemplo perterriti, discant ab hujusmodi excessibus abstinere, eisdem auctoritate, scientia, & plenitudine volumus, ac decernimus, quod Henricus Rex, & complicés, fautores, adherentes, consultores, sequaces, & alii in præmissis culpabiles, postquam alias penas prædictas, ut præfertur respectivè incurserint, necnon præfati descendentes, ex tunc infames existant, & ad testimonium non admittantur, testamenta, & codicillos, aut alias dispositiones, etiam inter vivos concedere, & facere non possint, & ad alicujus successionem ex testamento, vel ab intestato, necnon ad jurisdictionem, seu judicandi potestatem, & ad Notariatum officium, omnemque actum legitimos quoscumque, ita ut eorum processus, sive instrumenta, atque alii actus quicumque, nullius sint roboris, vel momenti, inhabiles existant, & nulli ipsi, sed ipsi aliis super quocumque debito, & negotio, tam civili, quam criminali, de jure respondere teneantur.

Christi fideles sub pœnis hinc expressis pœnitentiam committunt.

§. 12. Et nihilominus omnes, & singulos Christi fideles sub excommunicationis, & aliis infra scriptis pœnis monemus, ut monitos, excommunicatos, aggravatos, interdictos, privatos, maledictos, & damnatos prædictos evitent, & quantum in eis est, ab aliis vitari faciant, nec cum eisdem, seu præfati Regis, Civitatum, Dominiomm, Terrarum, Castrorum, Comitatum, Villarum, Fortalitiomm, Oppidorum, & locorum prædictorum civibus, incolis, vel habitatoribus, aut subditis, & vassallis, emendo, vendendo, permutando, aut quacumque mercaturam, seu negotium exercendo, commercium, seu aliquam conversationem, seu communionem habeant, aut vinum, granum, sal, seu alia victualia, arma, pannos, merces, vel quasvis alias mercantias, vel res per mare in eorum navibus, triribus, aut aliis navigiis, sive per terram, cum mulis, vel aliis animalibus deferre, aut conducere, seu deferri, aut conduci facere, vel delata per illos recipere, publicè, vel occultè, aut talia facientibus auxiliù, consilium, favorem publicè vel occultè, directè, vel indirectè, quovis quæsito colore, per se, vel alium, seu alios quoquo modo præstare præsumant. Quod si fecerint, ultra excommunicationis prædictæ, etiam nullitatis contractuum, quos inirent, necnon perditionis mercium, victualium, & bonorum omnium delatorum, quæ capientium fiant, pœnas similiter eo ipso incurraunt.

Prælati & ceteris seronis Ecclesiarum istius mandatis sub pœnis hinc committunt, auctoritate de Regno Anglia distulimus, ut

§. 13. Cæterum quia convenire non videtur, ut cum his qui Ecclesiam contemnunt, dum præsertim ex eorum pertinacia spes corrigibilitatis non habetur, hi qui divinis obsequiis vacant conversentur, quod etiam illis tuti facere non posse dubitandum est, omnium & singularum Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium, cæterarumque inferiorum Ecclesiarum, & Monasteriorum, domorum, & locorum Religiosorum, & piorum quorum-

cumque, etiam S. Augustini, S. Benedicti, Cluniacensis, Cisterciensis, Præmonstratensis, ad Prædicatorum, Minorum, Carmelitarum, & aliorumque quorumcumque Ordinum, & Militarum, etiam Hospitalis Hierosolymitani Prælati, Abbatibus, Prioribus, Præceptoribus, Præpositis, Ministris, Custodibus, Guardianis, Conventibus, Monachis, & Canonicis, necnon Parochialium Ecclesiarum Rectoribus, aliisque quibuscumque personis Ecclesiasticis in regno & dominiis prædictis commorantibus, sub excommunicationis, ac privationis administrationum, & regiminum Monasteriorum, dignitatum, personatum, administrationum, ac officiorum, Canoniatuumque, & præbendarum, Parochialium Ecclesiarum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcumque, quomodolibet qualificatorum, per eos quomodolibet obtentorum pœnis mandamus, quatenus infra quinque dies post omnes, & singulos terminos prædictos elapsos, de ipsi regno, & dominiis, dimissis tamen aliquibus Presbyteris in Ecclesiis, quarum curam habuerint, pro administrando baptisinate parvulis, & in pœnitentia decedentibus, ac aliis Sacramentis Ecclesiasticis, quæ tempore interdicti ministrari permittuntur, exeant, & discedant, neque ad regnum, & dominia prædicta revertantur, donec moniti, & excommunicati, aggravati, reagravati, privati, maledicti, & damnati prædictis monitionibus, & mandatis nostris hujusmodi obtemperantes meruerint à censuris hujusmodi absolutionis beneficium obtinere, seu interdictum in regno, & dominiis prædictis fuerit sublatum.

§. 14. Præterea si præmissis non obstantibus Henricus Rex, complicés, fautores, adherentes, consultores, & sequaces prædicti in eorum pertinacia perseveraverint, nec conscientie stimulus eos ad cor reduxerint, in eorum fortè potentia, & armis confidentes, omnes & singulos Duces, Marchiones, Comites, & alios quoscumque, tam sæculares, quam Ecclesiasticos etiam fortenses, de facto dicto Henrico Regi obedientes, sub eisdem excommunicationis, ac perditionis bonorum suorum (quæ, ut infra dicitur, similiter capientium fiant) pœnis requirimus, & monemus, quatenus omni mora, & excusatione postposita, eos, & eorum singulos, ac ipsorum milites, & stipendiarios, tam equestres, quam pedestres, aliosque quoscumque, qui eis cum armisnaverint, de regno & dominiis prædictis, etiam vi armorum, si opus fuerit, expellant, ac quod Henricus Rex, & ejus complicés, fautores, adherentes, consultores, & sequaces mandatis nostris non obtemperantes prædicti, de Civitatibus, Terris, Castris, Villis, Oppidis, Fortalitiis, aut aliis locis regni, & dominiis prædictorum, se non intromittant, procurent, eis sub omnibus & singulis pœnis prædictis inhibentes, ne in favorem Henrici, ejusque complicum, fautorum, adherentium, consultorum, & sequacium, aliorumque monitorum prædictorum mandatis nostris non obtemperantium, arma cujuslibet generis offensiva, vel defensiva, machinas quoque bellicas, seu tormenta (artellarias nuncupata) sumant aut teneant, seu illis utantur, aut armatos aliquos, præter consuetam familiam parent, aut ab Henrico Rege, complicibus, fautoribus, adherentibus, consultoribus, & sequacibus, vel aliis in regis ipsius favorem paratos, quomodolibet, quavis occasione vel causa, per se vel alium seu alios, publicè vel occultè, directè vel indirectè teneant, vel receiptent, aut dicto Henrico Regi, seu illius complicibus, fautoribus, adherentibus, consultoribus, & sequacibus prædictis, consilium, auxiliùm, vel quomodolibet ex quavis causa, vel quovis quæsito colore, sive ingenio, publicè vel occultè, directè vel indirectè, tacitè vel expressè, per se vel alium seu alios in præmissis, vel aliquo præmissorum præstent, seu præstari faciant quoquo modo.

Ducesque & alios monitos sub pœnis prædictis, & Henricum & ejus consules de Regno compellerent, ut procurarent.

§. 15. Præterea ad dictum Henricum Regem facilius ad sanitatem, & præfate Sedis obedientiam reducendum, omnes & singulos Christianos Principes, quacumque etiam Imperiali & Regali dignitate fulgentes, per viscera misericordie Dei nostri (cujus causa agitur) hortamur & in Domino requirimus, eis nihilominus, qui Imperatore & Rege inferiores fuerint, quos propter excellen-

Principum Christianorum confederationes, & alias actiones contra Henricum multas, & invidias declarant.

excellentiâ dignitatis à censuris excipimus, sub excommunicationis poena mandantes ne Henrico Regi, ejusque complicitibus, fautoribus, adherentibus, consultoribus, & sequacibus, vel eorum alicui per se vel alium seu alios, publicè vel occultè, directè vel indirectè, tacitè vel expressè, etiam sub prætextu confederationum aut obligationum, quacumque etiam juramento, aut quavis alia firmitate roboratarum, & sæpius geminarum, à quibus quidem obligationibus, & juramentis omnibus, nos eos & eorum singulos eisdem auctoritate & scientia, ac plenitudine per præsentem absolvimus, ipsasque confederationes & obligationes, tam factas, quam in posterum faciendas, quas tamen (in quantum Henricus Rex & complices, fautores, adherentes, consultores, & sequaces prædicti circa præmissa, vel eorum aliquod se directè vel indirectè juvare possent) sub eadem poena fieri prohibemus, nullius roboris vel momenti, nullasque, irritas, cassas, inanes, ac profectis habendas fore decernimus & declaramus, consilium, auxilium, vel favorem quomodolibet præstent, quinimò si qui illis, aut eorum alicui ad præsentem quomodolibet assistant, ab ipsis omnino, & cum effectu recedant. Quod si non fecerint postquam præsentem publicatam & executioni demandatam fuerint, & dicti termini lapsi fuerint, omnes & singulas Civitates, Terras, Oppida, Castra, Villas, & alia loca eis subiecta simili Ecclesiastico interdicto supponimus, volentes ipsum interdictum, donec ipsi principes à consilio, auxilio & favore Henrico Regi & complicitibus, fautoribus, adherentibus, consultoribus, & sequacibus prædictis præstando destiterint, perdurare.

Principibus aliis mandatis, ut contra Henricum & complices in capite.

§. 16. Insuper tam principes prædictos, quam quoscumque alios, etiam ad stipendia quorumcumque Christi fidelium militantes, & alias quascumque personas, tam per mare, quam per terras armigeros habentes, similiter hortamur, & requirimus, & nihilominus eis in virtute sanctæ obedientiæ mandantes, quatenus contra Henricum Regem, complices, fautores, adherentes, consultores, & sequaces prædictos, dum in erroribus prædictis, ac adversus Sedem prædictam rebellionem peremerint, armis insurgant, eosque & eorum singulos persequantur, ac ad unitatem Ecclesiæ, & obedientiam dictæ Sedis redire cogant, & compellant, & tam eos, quam ipsorum subditos, & vassallos, ac Civitatum, Terrarum, Castrorum, Oppidorum, Villarum, & locorum suorum incolas, & habitatores, aliasque omnes & singulas personas supradictis mandatis nostris, ut præfertur, non obtemperantes, & quæ præfatum Henricum Regem postquam censuras, & poenas prædictas incurrerint, in dominum quomodolibet, etiam de facto recognoverint, vel eis quovis modo obtemperare præsumpserint, aut qui eum, ac complices, fautores, adherentes, consultores, sequaces, ac alios non obtemperantes prædictos, ex regno & dominiis prædictis, ut præfertur, expellere noluerint, ubicumque eos invenerint, eorumque bona mobilia & immobilia, mercantias, pecunias, navigia, credita, res & animalia, etiam extra territorium dicti Henrici Regis ubilibet consistentia capiant.

Principibus & obedientibus in quantum & eorundem bona occupantium fieri decernis.

§. 17. Nos enim eis bona, mercantias, pecunias, navigia, res, & animalia prædicta sic capta, in proprios eorum usus convertendi, eisdem auctoritate, scientia, & potestatis plenitudine plenariam licentiam, facultatem, & auctoritatem concedimus, illa omnia ad eosdem capientes plenariè pertinere, & spectare, & personas ex regno, & dominiis prædictis originem trahentes, seu in illis domicilium habentes, aut quomodolibet habitantes, mandatis nostris prædictis non obtemperantes, ubicumque eos capi contigerit, capientium servos fieri decernentes, præsentemque literas quoad hoc ad omnes alios cujuscumque dignitatis, gradus, status, ordinis vel conditionis fuerint, qui ipsi Henrico Regi, vel ejus complicitibus, fautoribus, adherentibus, consultoribus, & sequacibus, aut aliis monitionibus, & mandatis nostris hujusmodi quoad commercium non obtemperantibus, vel eorum alicui victualia, arma, vel pecunias subministrare, aut cum eis commercium habere, seu auxilium, consilium, vel favorem, per se, vel alium, seu alios, pu-

bilitate vel occultè, directè vel indirectè, quovis modo contra tenorem præsentium præstare præsumpserint extendentes.

§. 18. Et ut præmissa facilius iis quos concernunt innotescant, universis, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & Patriarchalium, Metropolitan. & aliarum Cathedralium, & Collegiarum Ecclesiarum Prælati, Capitulis, aliisque personis Ecclesiasticis, secularibus ac quorumvis Ordinum Regularibus, necnon omnibus, & singulis, etiam Mendicantium Ordinum professoribus, exemptis, & non exemptis, ubilibet constitutis, per easdem præsentem sub excommunicationis, & privationis Ecclesiarum, Monasteriorum, ac aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, graduum quoque & officiorum, necnon privilegiorum, & indulgentiarum quorumcumque, etiam à Sede prædicta quomodolibet emanatorum poenis ipso facto incurrendis præcipimus, & mandamus, quatenus ipsi, ac eorum singuli, si, & postquam vigore præsentium desuper requisiti fuerint, infra tres dies immediatè sequentes præfatum Henricum Regem, omnesque alios, & singulos, qui supradictas censuras, & poenas incurrerint, in eorum Ecclesiis Dominicis, & aliis festivis diebus, dum major inibi populi multitudo ad divina convenit, cum Crucis vexillo, pulsatis campanis, & accensis, ac demùm extinctis, & in terram projectis, & conculcatis candelis, & aliis in similibus servari solitis ceremoniis servatis, excommunicatos publicè nuntient, & ab aliis nuntiarum, ac ab omnibus arctius evitari faciant, & mandent, necnon sub supradictis censuris, & poenis præsentem literas, vel earum transumptum, sub forma infra scripta confectum, infra terminum trium dierum, postquam, ut præfertur, requisiti fuerint, in Ecclesiis, Monasteriis, Conventibus, & aliis eorum locis publicari, & affigi faciant.

Prælati & alii mandatis sub poenis de quibus hic, ut in eorum Ecclesiis Henricus cum & complicitibus qui supradictas poenas, & censuras incurrerint, excommunicatos publicè nuntient, & evitari faciant.

§. 19. Volentes omnes, & singulos cujuscumque status, gradus, conditionis, præminentie, dignitatis, aut excellentiæ fuerint, qui quominus præsentem literam, vel earum transumpta, copie, seu exemplaria, in suis civitatibus, terris, castris, oppidis, villis, & locis legi, & affigi, ac publicari possint, per se, vel alium, seu alios, publicè, vel occultè, directè, vel indirectè impederint, easdem censuras, & poenas ipso facto incurrere. Et cum fraus, & dolus nemini debeant patrocinari, ne quisquam ex his, qui alicui regimini, & administrationi deputati sunt, infra tempus sui regimini, seu administrationis, prædictas sententias, censuras, & poenas sustineat, quasi post dictum tempus sententias, censuras & poenas prædictas amplius ligatus non existat, quemcumque qui dum in regimine, & administratione existens, monitioni, & mandato nostris, quoad præmissa, vel aliquid eorum obtemperare noluerit, etiam deposito regimine, & administratione hujusmodi, nisi paruerit, eisdem censuris, & poenis subjacere decernimus.

Publicatio- ne istius const. impedientibus, ea dem poenas imponant.

§. 20. Et ne Henricus Rex, ejusque complices, & fautores, adherentes, consultores, & sequaces, aliique quos præmissa concernunt, ignorantiam earundem præsentium literarum, & in eis contentorum prætereundere valeant, literas ipsas (in quibus omnes, & singulos, tam juris, quam facti, etiam solemnitate, & processuum, citationumque omnissarum defectus etiam tales sint, de quibus specialis, & expressa mentio facienda esset propter notorietatem facti, auctoritate, scientia, & potestatis plenitudine similibus supplemus) in Basilicæ Principis Apostolorum, & Cancellariæ Apostolicæ de Urbe, & in partibus in Collegiæ B. Mariæ Burgen. Tornacen. & Parochialis de Dunkerke Oppidorum Morinensis Diocesis Ecclesiarum valvis affigi, & publicari mandamus, decernentes quod earundem literarum publicatio sic facta Henricum Regem, ejusque complices, fautores, adherentes, consultores, & sequaces, omnesque alios, & singulos, quos literæ ipsæ quomodolibet concernunt, perinde arctent, ac si literæ ipsæ eis personaliter lectæ, & intimatæ fuissent, cum non sit verisimile, quod ea, quæ tam patenter sunt, debeant apud eos incognita remanere.

Publicari mandatis hanc const. in locis hic expressis. Sed ea forma immutata est, ut in hoc in hoc.

§. 21. Cæterum quia difficile foret præsentem literas ad singula quæque loca, ad quæ necessarium esset deferri, singula

Transumptis credi jubet.

volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod earum transumptis manu publici Notarii confectis, vel in Alma Urbe impressis, ac sigillo alicujus personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, ubique eadem fides adhibeatur, quae originalibus adhiberetur, si essent exhibitae, vel ostensae.

Sanctiorem
paulatim ap-
puit.

§. 22. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae munitiois, aggravationis, reaggravationis, declarationis, percussiois, suppositionis, inhabilitatiois, absolutiois, liberationis, requisitionis, inhibitionis, hortationis, exceptionis, prohibitionis, concessiois, extensionis, suppletionis, mandatorum, voluntatis, & decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

Dat. P. A. T.
die 30. Aug.

Datum Romae apud sanctum Marcum, Anno Incarnationis Domini 1535. 3. Kal. Sept. Pont. nostri Anno 1.

Sequitur suspensio executionis dictae bullae, & tandem ejus revocatio, & executio.

Edita An. D.
1538.

PAVLVS EPISCOPVS,
Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Cum Redemptor noster ideo illum qui ipsum negaverat, Petrum videlicet, universae Ecclesiae praeficere voluerit, ut in sua culpa disceret aliis esse miserendum, non immerito Romanus Pontifex, qui ipsius Petri in dignitate successor existit, debet etiam in officio exercendae misericordiae ipsius esse successor. Sed cum in eum dirigitur misericordia, qui ex hoc fit insolentior, & obstinatio, alioque secum trahit in perditionem, debet ipse Romanus Pontifex postposita in eum misericordia omnem severitatem adhibere, quo membrum illud putridum ita a corpore separetur, ut reliqua membra absque metu contagionis salva remaneant, praesertim cum pluribus curis adhibitis, & multo tempore in hoc consumpto morbum quotidie magis invalescere ipsa experientia comprobatur.

Refer. nr. cōst.
praecedens.

§. 1. Alias cum nobis relatum fuisset, quod Henricus Angliae Rex, praeter ea quae matrimonium de facto, & contra prohibitionem Ecclesiae temerarie contractum concernebant, quasdam leges, seu generales constitutiones subditos suos ad haeresim, & schisma trahentes ediderat, & bonae memoriae Joan. tit. Sancti Vitalis Presbyterum Cardinalem Ross. n. publice damnari, & capite puniri, ac alios quamplures Praelatos, necnon alias personas Ecclesiasticas haeresi, & schismati hujusmodi adherere nolentes carceribus mancipari fecerat: Nos licet illi qui talia nobis retulerant tales essent, ut nullo modo de veritate suorum dictorum ambigendum esset; cupientes tamen respectu ipsius Henrici Regis, quem antequam in has insanias incideret, peculiari quadam charitate prosequeremur, praedicta falsa reperiri, de eis informationem ulteriorem habere procuravimus, & inveniētes clamorem ad nos delatum verum esse, ne nostro officio deessemus, contra eum procedere decrevimus, juxta formam quarundam literarum nostrarum, quarum tenor sequitur. Et est talis, &c.

Superioria
per annos 3.

§. 2. Dum autem postea ad dictarum literarum executionem deveniendum esse statuissimus, cum nobis per nonnullos Principes, & alias insignes personas persuaderetur, ut ab executione hujusmodi per aliquantum tempus supersederemus, spe nobis data, quod interim ipse Henricus Rex ad cor rediret, & respiceret: Nos qui, ut hominum natura fert, facile credebamus quod desiderabamus, dictam executionem suspendimus, sperantes, (ut spes nobis data erat) ex ipsa suspensione correctionem, & resipiscentiam, non autem pertinaciam, & obstinationem, ac majorem delirationem, ut rei effectus edocuit, proventuram.

Henrici ma-
gis improba
& serva pro-
servia.

§. 3. Cum itaque resipiscentia, & correctio hujusmodi, quam tribus fere annis expectavimus, non solum postea sequuta non sit, sed ipse Henricus Rex quotidie magis se in sua feritate, ac temeritate confirmans, in

nova etiam scelera proruperit, quippe cum non contentus vivorum Praelatorum, & Sacerdotum crudelissima trucidatione, etiam in mortuos, & eos quidem quos in sanctorum numerum relatos universalis Ecclesia pluribus saeculis venerata est, feritatem exercere non expavit. Divi enim Thomae Cantuarien. Archiepiscopi, cujus ossa, quae in dicto Regno Angliae potissimum ob innumera ab omnipotenti Deo illic perpetrata miracula, summa cum veneratione in arca aenea in Civitate Cantuarien. servabantur, postquam ipsum Divum Thomam, ad majorem religionis contemptum, in judicium vocati, & tanquam contumacem damnari, ac proditorem declarari fecerat exhumari, & comburi, ac cineres in ventum spargi jussit, omnem plane cunctarum gentium crudelitatem superans, cum ne in bello quidem hostes viatores sevir in mortuorum cadavera soliti sint, ad haec omnia ex diversorum Regum, etiam Anglorum, & aliorum Principum liberalitate donaria ipsi arcae appensa, quae multa, & maximi pretii erant, sibi usurpavit, nec putans ex hoc satis injuriae religioni intulisse, Monasterium Divo illi Augustino, a quo Christianam fidem Angli acceperunt, in dicta Civitate dicatum, omnibus thesauris, qui etiam multi, & magni erant, spoliavit, & sicut se in belluam transmavit, ita etiam belluas quasi socias suas honorare voluit, feras videlicet in dicto Monasterio, expulsis Monachis, intromittendo, genus quidem sceleris non modò Christi fidelibus, sed etiam Turcis inauditum, & abominandum.

Hinc 3.1
canonice
Alex. III.
sup. cons.
Reddu.

§. 4. Cum itaque morbus iste à nullo quantumvis peritissimo medico alia cura sanari possit, quam putridi membri abscissione, nec valeret cura hujusmodi absque eo, quod nos apud Deum causam hanc nostram efficiamus ulterius retardari, ad dictarum literarum (quas ad hoc, ut Henricus Rex, ejusque complices, fautores, adherentes, consultores, & sequaces, etiam super excessibus per eum novissimè, ut praefertur, perpetratis, intra terminum eis, quoad alia per alias nostras literas praedictas respectivè praefixum, se excusare, alias poenas ipsis literis contentas incurrant, extendimus, & ampliamus) publicationem, & deinde, Deo ducto, ad executionem procedere omnino statuimus. Et quia à fide dignis accepimus, quod si ipsarum, & praesentium literarum publicatio Diepe Rothomagen. vel Bononiae Ambianen. Dioc. Oppidis in Francia, aut Civitate Sancti Andree, seu in Oppido Calistren. Sancti Andree Dioc. in Scotiae regnis, vel in Thumien. & Artiferen. Civitatibus, vel Dioc. domini Iberniae fiat, non solum tam facile, ut si in locis in dictis literis expressis fieret, sed facilius ipsarum literarum tenor ad Henrici, & aliorum, quos concernunt, praesertim Anglorum notitiam deveniret: Nos volentes in hoc opportunè providere, motu, scientia, & potestatis plenitudine praedictis decernimus, quod publicatio literarum superius insertarum, quarum insertioni superius factae, ac ipsis originalibus quoad validitatem publicationis, seu executionis praesentium, fidem adhiberi volumus, in duobus ex locis praesentibus literis expressis, alias juxta supra insertarum, & praesentium literarum tenorem facta, etiam si in locis extra Romanam Curiam in dictis praesentibus literis specificatis, hujusmodi publicatio non fiat, perinde Henricum Regem, & alios, quos concernunt, praesertim Anglos afficiat, ac si Henrico Regi & aliis praedictis praesertim Anglis personaliter intimatae fuissent.

Jussio sub
eandem
bullam
revocatio
praesentium
suspensio

§. 5. Quodque praesentium transumptis, juxta modum in praesentibus literis expressum factis, tam in judicio quam extra, eadem fides adhibeatur, quae originalibus adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae.

Fides in
sumptis

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non omnibus illis, quae in dictis literis volumus non ob stare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Derogatio
praesentium.

§. 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostri decreti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli, Apost. ejus se noverit incursurum.

Sanctio
nalis.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini 1538. decimo sexto Kal. Januarii, Pontificatus nostri Anno quinto.

Dat. P. A. T.
die 17. Dec.

Approba

brassent, aut alias istis se immiscuissent contra, & cum
 iis qui promoti non erant, ut ad omnes, etiam sacros, &
 Presbyteratus Ordines promoveri, & in illis, tam illi,
 quam qui tunc, etiam post dicta crimina perpetrata, &
 abolitionem huiusmodi promoti erant, etiam in quavis
 ministerio ministrare, ac beneficia Ecclesiastica, etiam, ut
 pramittitur, & alias qualitercumque qualificata, eis ca-
 nonicè conferenda recipere, illaque & alia per eos tunc
 obtenta retinere, ac etiam tam ipsi Ecclesiastici, & regu-
 lares, ac milites, quam laici, ac mulieres, eorumque filii,
 nepotes, & descendentes, ad gradus, honores, ordines,
 officia, & alia assumi, illaque suscipere, & exercere, ac illis
 & aliis similibus, & dissimilibus jam susceptis uti, nec-
 non vestes seticeas, & panam cuiuscumque, etiam rubei
 coloris, ac aurum, argentum, gemmas, & alia jocalia, nec-
 non enses, & arma eorum statui concedentia deferre,
 super equos, & mulas equitare, ac aliis omnibus, & sin-
 gulis privilegiis, exemptionibus, favoribus, gratiis, im-
 munitatibus, libertatibus, & concessionibus, quibus alii
 Christi fideles eorumque filii, & nepotes, ac ab eis des-
 cendentes utebantur, potiebantur, & gaudebant, ac uti
 potiri, & gaudere poterant quomodolibet in futurum,
 uti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valerent in omni-
 bus, & per omnia, perinde ac si ipsi, eorumque avi, proavi,
 parentes, & alii genitores veri Christiani fuissent, &
 nunquam à fide deviasent, dispensavit, eisque pariter
 indulgit. Necnon omnem inhabilitatis, & infamiae mac-
 ulam sive notam circa eos pramissorum occasione, tam
 ex propriis, quam illorum parentum, consanguineorum,
 & affinium culpis, & sententiis, eorumque executioni-
 bus, & aliis quomodolibet insurgentes, ab eis penitus,
 & omnino abolevit.

*Confiscationes
 bonorum Pif-
 co non incor-
 poratorum, &
 processum &
 sententias con-
 tra eos latas
 deletis.*

§.5. Ac confiscationes bonorum, si quæ eatenus factæ
 fuerant, quorum tamen possessio pro eodem Fisco appre-
 hensæ non fuerat, necnon processus contra eos formati,
 sententiasque latas, ac dictis mensibus durantibus forma-
 tas, & ferendas, necnon informationes, & alia quæcumque
 acta, & gesta, ordinaria, & extraordinaria, in iudicio, & ex-
 tra, contra eos eatenus facta, ac ex tunc proat ex ea die, &
 è contra, eisdem mensibus durantibus faciendæ, quorum
 omnium tenores, status, & merita similiter haberi voluit
 pro expressis, cassavit, irritavit, abolevit, & annullavit, ac
 cassata, irrita, deleta, & annullata fore decrevit, ipsaque
 bona sic confiscata, & confiscanda eis à quibus ablata fue-
 rant, si eodem Fisco incorporata non essent, remisit, do-
 navit, & restituit, illosque, & illa in pristinum, & eum in
 quo ante pramissa, & tempore quo baptizati fuerant,
 erant, statum restituit, reposuit, & plenariè reintegravit.

*Habentes fidè
 à Confesso-
 ribus vel in eo-
 rum libro, an-
 notatos, seu
 res aliæ decla-
 ratas.*

§.6. Necnon statuit & ordinavit, quod omnes, &
 singuli confessores prædicti, quibusvis eis durantibus
 mensibus supradictis, confessi etiam de dictis crimini-
 bus, non culpabilibus, neque suspectis in dicto libro des-
 cribendis, si id petissent, pro illorum super pramissis
 tutiori cautela aliquam cedulam, vel scripturam authen-
 ticam manu propria subscripserunt, vel ipsius Nuntii sigil-
 lo munitam, in testimonium pramissorum gratis, & abs-
 que alia exactione concedere possent, & deberent, qua
 perpetuis futuris temporibus per eos exhibita vel osten-
 sa, illam habentes, vel etiam absque illa in dicto libro
 descripti, & annotati, tuti & securi permanerent, & de
 prædictis criminibus hæresim, apostasiam, & blasphemiam
 sapientibus, per ipsos culpabiles, vel suspectos
 perpetratis usque ad diem Datæ ejusdem cedulæ, vel tes-
 timonii, seu in eodem libro annotationis, & descriptionis
 nullatenus inquiri possent, ac quod pramissorum occa-
 sione ipis describendis, vel suas cedulas prædictas ha-
 bituris, & illorum filiis, & descendentes in nullo præ-
 judicari, nec præjudicium asserri, nec reconciliari censerent,
 etiam ex eo quod dictorum delictorum, seu aliquorum
 ex eis veniam petissent, vel ab eis absoluti fuissent, nec
 etiam si forsitan in aliquem prædictorum errorum in po-
 sterum reincidissent, vel aliis quomodolibet deprehensi
 extitissent, relapsi viderentur, neque aliquod iudicium,
 etiam minimum contra eos oriri, allegari, vel deduci
 posse in iudicio vel extra, indulgentia, remissio, & alia
 in damnum, injuriam, vel aliud incommodum illorum
 retorqueri requirent.

§.7. Quodque si aliqui jam essent condemnati de
 criminibus hæresim huiusmodi, vel eorum crimina jam ef-
 sent in iudicio omnibus notoriè probata, ipsi secundum
 Ecclesiastica statuta errores suos abjurare, illisque publi-
 cè renuntiare deberent. Quibus abjuratis, & renunciatis
 idem Nuntius ejus arbitrio penitentias eis injungen-
 das, vel injunctas, non tamen in aliis publicas, sed se-
 cretas penitentias commutare, ac reconciliatis, quibus
 aliqua publica penitentia per quoscumque iudices, &
 Inquisitores fuisset injuncta, etiam illam veluti ipsi In-
 quisitores etiam commutare potuissent, vel conluvis-
 sent, in alia pietatis opera commutare, & cum illis dis-
 pensare valeret. Ac quod si ex supradictis condemnatis,
 vel inquisitis, accusatis, aut reconciliatis, seu relapsis fu-
 sent aliqui qui se contra justitiam gravatos esse asseren-
 rent, ac propterea cuperent ut iterum eorum causæ aud-
 irentur, liceret eis ad dictum Nuntium recurrere, &
 personaliter coram eo comparere, & se ipsos in eo statu
 in quo tunc esse reperirentur, de integro defendere; sic
 tamen quod si iterum in defensione sua ipsos succum-
 bere contingeret, tunc tanquam ob causam delictorum
 huiusmodi relapsi legitima pœna punirentur, ceteri verd
 secretam penitentiam suscipere, quæ loco legitime, &
 canonice pœnæ quam pati debuissent, ipsius Nuntii ar-
 bitrio ipsis imponeretur. Et nihilominus ii qui relapsi
 non essent, dictis literis, & illarum effectu gauderent.

*Condem-
 nati de hærè-
 sibus illis
 jurare de-
 bere.*

§.8. Ac quod dicti condemnati, aut inquisiti accusati,
 vel reconciliati, si iterum in hæresim crimen relabi eos
 contingeret, pro relapsis puniri possent, habita tamen
 diligenti deliberatione, quod si ex ipsis aliqui essent, qui
 se violenter ad fidei sacramentum suscipiendum pertra-
 ctos esse docerent, illis non ita imputentur culpæ, ut in
 posterum relapsorum pœna tenerentur.

*Condem-
 nati in hæ-
 resim
 se gratia
 ad Nuntium
 recurrere
 possunt.*

§.9. Quodque ij qui publicè de crimine hæresim dif-
 famati, non tamen convicti, seu accusati essent, quorum
 perfidia ex publica voce, & fama ad aures ipsius Nuntii
 perveniret, proprio juramento, & duobus vel tribus testi-
 bus compurgatoribus fide dignis per eundem diffama-
 tum eligendis se ipsos secreta, & extrajudicialiter coram
 Nuntio, vel ab eo deputandis prædictis, seu eorum aliquo
 purgare, seu crimina huiusmodi de quibus diffamati es-
 sent, sua sponte, & cum juramento secretè, ac etiam ex-
 trajudicialiter coram eorum Nuntio, seu deputato aliquo
 in præsentia duorum testium, vel proprii sacerdotis loco
 eorum abjurare possent.

*Relapsi
 hærè-
 sibus
 puniri.*

§.10. Qui omnes accusati, inquisiti, condemnati,
 reconciliati, & publicè diffamati, modo, & forma præ-
 missis, ceteri verd, pramissa tantum confessione, & abs-
 que aliqua publica penitentia eis injungenda, plena-
 riam, & totalem veniam, & alia supra dicta consequi, &
 obtinere, ipseque Nuntius, & omnia & singula supradic-
 ta, & quæcumque alia quæ alii Inquisitores, & Commis-
 sarii quicumque per quascumque prædicti prædecesso-
 ris, & dictæ Sedis literas, ac etiam de jure, vel consuetu-
 dine facere, gerere, & exercere possent, facere, gerere, &
 exercere liberè & licitè valeant. Ac quod si aliqui ex
 prædictis omnibus, tam noviter conversis, quam aliis,
 præsentibus, & absentibus reperirentur, qui huiusmodi
 gratiam modis præmissis durantibus dictis mensibus sus-
 cipere nollent, lapsis eisdem mensibus, gratis per dictas
 posteriores literas concessis nullo modo gaudere pos-
 sent. Qui tamen ad sui excusationem aliquid asserere vel-
 lent, benignè, & secundum Christianam mansuetudi-
 nem audirentur, & eorum jura, & defensiones ad eun-
 dem prædecessorem per dictum Nuntium sub suo sigillo
 clausa mitterentur.

*Diffama-
 tum non
 abjurare
 se purgare
 posse man-
 dit.*

§.11. Quodque contra noviter conversos, ac filios,
 & descendentes eorum, confessos, vel non confessos,
 quorum tamen excusationes per Nuntium, aut deputatos
 præfatos, sive eorum aliquem receptæ, & ad dictum præ-
 decessorem transmissæ essent, in negotio inquisitionis,
 vel visitationis ordinariæ vel extraordinariæ super cri-
 minibus prædictis juxta formam literarum prædictarum
 usque ad annum à die ipsarum publicationis, etiam su-
 persederetur, quia interim dictus prædecessor, tam super
 eodem negotio, quam etiam circa illorum futuram vitam
 opportune providere intendebat.

*Contra
 eorum
 & eorum
 literas
 denique
 excu-
 sationes
 ad istum
 finem
 erant
 dederit
 pte.*

*Quibusque
Judicibus
de ca-
molesta-
one qui
super
liberorum
curant.*

§. 12. Districtius inhibens omnibus, & singulis etiam Judicibus, Ecclesiasticis, & secularibus, ac Prælati, Inquisitoribus, Ordinariis, seu Delegatis quacumque auctoritate, potestate, & dignitate, etiam Pontificali, Archiepiscopali, Primatiali, & Patriarchali, ac statu, gradu, conditione, & præminencia, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, ac tali qualitate de qua expressa mentio fieri deberet pollutibus, à præfato prædecessore, seu Sede prædicta, etiam ad instantiam ejusdem Regis deputatis, sub excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententiis, ac beneficiorum, & officiorum per eos obtentorum privationis pœnis, ne aliquos de præmissis hæresi, apostasia, blasphemia culpabiles, aut suspectos, qui gratis prædictis juxta posteriorum sub plumbo literarum tenorem gaudere deberent, si quos sub aliqua custodia vel carceribus tenerent, aut in exilium misissent, amplius detinerent, aut contra eos ad ulteriora procederent, immò captos relaxarent, & exules ad patriam secure redire permetterent, & in eorum statu in quo erant ante accusationes, condemnationes, carcerationes, exilia, & bannimenta hujusmodi existerent, reponerent; accusatoribus verò, denuntiatoribus, testibus, Inquisitoribus, Judicibus, promotoribus, & aliis quibusvis sub similibus censuris, & pœnis, ne contra prædictos etiam non culpabiles, nec suspectos præmissorum occasione se intrmittere, neque aliquos ad testificandum, vel accusandum, seu denuntiandum inducere, vel alias illos super præmissis, vel illorum occasione molestare quoquo modo præsumerent.

*interve-
nibus præ-
sue ex-
suis impo-
-*

§. 13. Ac decernentes omnes, & singulos in præmissis inobedientes, vel contraventuros eadem sententias, censuras, & pœnas eo ipso incurrere, & beneficia per eos tunc obtenta eo ipso vacare, & ab ipso prædecessore, ac quibusvis illorum ordinariis collatoribus impetrari, & conferri posse, ipsaque impetrationes, & collationes, ac alias dispositiones, alias legitime factas valere, plenamque roboris firmitatem obtinere: ac eandem posteriore literas de subreptionis vitio, seu intentionis defectu notari, vel impugnari non posse, nec sub quibusvis revocationibus, modificationibus, limitationibus, & suspensionibus quarumcumque similibus vel dissimilibus literarum, ac etiam per eundem prædecessorem, & Sedem præfatam factis, & faciendis nullatenus comprehensas, sed semper ab illis exceptas esse, & quoties revocatz, vel limitatz essent, toties in pristinum, & eum in quo tunc existerent statum restitutas, & teintegratas existere. Necnon illarum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo ejusdem Nuntii munitis eandem protusus, tam in judicio quam extra illud fidem adhiberi debere, quæ ipsis posterioribus literis adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

*Præterquam
trian ad-
-*

§. 14. Sicque in præmissis omnibus per præfatos, & quoscumque alios Inquisitores, & Judices, etiam S. R. E. Cardinales in quacumque instantia, sive in judicio coram eis etiam nunc, & in futurum penden. judicari, sententiarum, & definiti debere, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, sententiandi, & definiendi facultate. Ac irritum & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, etiam per ipsum prædecessorem, scienter vel ignoranter contingeret attentari.

*Executores
que eius com-
sit. Nuntium
impugnavit.*

§. 15. Mandans præfato Nuntio, ut per se vel alium, seu alios posteriores literas hujusmodi, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando, ac quoties opus esset solemniter publicans, ac in præmissis efficaciter assistens, faceret eandem posteriores literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando, ac quoties opus esset firmiter observari, ac singulos quos prædictæ posteriores literæ concernebant, illis pacificè gaudere. Nec permetteret eos desuper per Inquisitores, & Judices præfatos, seu quoscumque alios quomodolibet impediri, molestari, vel perturbari, ac contradictores quoslibet, & rebelles per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, & alia opportuna juris remedia, appellatione postposita compesceret; invocato etiam ad hoc si opus fuisset auxilio brachii secularis.

*Joannemque
Portugallia.*

§. 16. Joannem verò Regem præfatum rogans, & hortans in Domino, ut pro sua in hanc sanctam Sedem Bullar. Mag. Tom. I.

devotione, & observantia, ipsi Marco Nuntio suis auctoritate, & favore assistens, non permetteret ipsum Marcum Nuntium circa præmissorum executionem, aut illos qui sub eisdem posterioribus literis comprehendebantur, quo minus juxta ipsarum literarum tenorem gaudere possent, quomodolibet turbati, aut impediri. Non obstantibus præmissis, ac piz memorie Bonifacii Papæ VIII. & aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum suorum, ac aliis Apostolicis, necnon in generalibus, ac Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, etiam ab eisdem prædecessoribus, etiam pluries emanatis, legibus Imperialibus, necnon etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, officii Inquisitionis, & Ecclesiarum ac regnorum, & dominiorum prædictorum, illorumque Civitatum, & locorum, etiam municipalibus statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, etiam in corpore juris clausulis, ac etiam in forma Brevis literis, etiam per dictos prædecessores, & Sedem hujusmodi, etiam Inquisitoribus prædictis, etiam ad instantiam ejusdem Joannis, & aliorum quorumcumque Regum, & Reginarum, aut etiam Motu proprio, & de Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio, etiam Apostolicæ potestatis plenitudine, ac cum quibusvis, etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis concessis, & innovatis, etiam si in eis caveretur expressè, quod illis nullatenus, aut non nisi sub certis inibi expressis modis, & formis derogari posset: quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores, ac si de verbo ad verbum, ac forma in illis tradita observata inserti essent, pro sufficienter expressis habens, illis alias in suo robore permansuris, ea vice dumtaxat, motu simili specialiter, & expressè derogavit, contrariis quibuscumque, seu si Inquisitoribus, & Judicibus prædictis, vel quibusvis aliis, communiter vel divisim ab eadem esset Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possent per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

*Algarbio-
rum Regè
garvit, ut
dem Nuntio
assisteret ac
favere qui-
busumque
non obstantibus.*

§. 17. Et deinde posteriores literas prædictas non alia ratione nisi ut præfato Regi qui multa ad Christi gloriam pertinentia super hujusmodi absolutionis concessione eidem prædecessori per specialem ejus Oratorem significare velle præmonuerat, satisfaceret, edi, & per dictum Marcum Episcopum, & Nuntium publicari per alias in forma Brevis literas prohibuit. Ac postmodum tam dilecto filio Henrico de Meneses ejusdem Regis Nuntio ad ipsum prædecessorem ob hanc causam specialiter destinato, quam venerabili Fratri Martino Archiepiscopo Funchallen. suo apud eundem prædecessorem Oratore auditis, ac omnibus, & singulis quæ per eos adversus prædictæ absolutionis confessionem acta, & in scriptis data fuerant, maturè consideratis, sufficientique ad omnia ex urbanitate dato responso, & quid ad ea per eundem Regem replicaretur, per quatuor menses, & plus eo expectato, per alias in forma Brevis literas statuit, declaravit, & voluit, quod literæ absolutionis hujusmodi in omnibus, & per omnia eam vim, & auctoritatem haberent, ac si in Regno prædicto juxta illarum tenorem publicatæ fuissent. Addens quod si per eundem Regem, ac per ejus Ministros, aut populum effectum foret, ut prædicti novi Christiani secure non possent ea adimplere, quæ dictus prædecessor in prædictis absolutionis literis adimplenda esse mandaverat, ut prædictam absolutionem consequi valerent, ipsi nihilominus in eis quæ ad potestatem ipsius prædecessoris temporalem pertinebant, quoad forum contentiosum absoluti, & liberi esse censerentur, ac nullo modo ratione prædictorum delictorum ex tunc per viam inquisitionis seu visitationis, ordinariè vel extraordinariè molestari, vel inquietari valerent.

*Postea per
alias literas
(quas hic non
habe.) consti-
tutum si
publicari pro-
hibuit.*

De deinde illam publicari, & exequi mandavit.

§. 18. Mandamus eidem Marco Episcopo, & Nuntio, quem ad id specialiter executorem constituerat, quod ejus, & dictæ Sedis nomine illius declarationem, & voluntatem hujusmodi sub eisdem comminationibus, & censuris exequi faceret, quæ in prædictis venæ literis sub plumbo datis continebantur. Non obstantibus dictis, tamen sub plumbo quàm in forma Brevis emanatis literis, quibus illorum omnium tenores pro sufficienter expressis habens, ipse Clemens prædecessor derogavit, cæterisque contrariis quibuscumque.

Hic autem Pont. ex causis hic expressis, & per dictum mandatum in executione dictis constitutionis Clem. VII.

§. 19. Postmodum autem cum dicti Martinus Archiepiscopus, & Henricus etiam apud nos oratores nobis exposuissent, quod licet præfatus Rex responsiones suas ad causas prædictas misisset, putaretque per eas constare ad absolutionem prædictam sub forma præfata, etiam causis quæ dictum prædecessorem ad id induxerant non obstantibus, procedi non debuisset, tamen quia præfatus prædecessor, cui cum infirmitate gravaretur, ipsi Martinus Archiepiscopus, & Henricus oratores, ipsius responsiones, quæ tempore dictæ infirmitatis ad eorum manus pervenerant, tradere non poterant, nec scis responsiones prædictas delatas esse, ac putans ipsum Regem, ex eo forsitan quod causæ prædictæ ad eum missæ ita validæ viderentur, ut congruè ad eas responderi non posset, ipsas responsiones tanquam non urgentes missas non esse, præmissa in ultimò datis literis contenta statuerat, & ordinaverat. Quodque nos responsiones ipsas debite attendere, & considerare, ac maturè in hoc negotio, ex quo dictorum regnorum quies non parum pendeat, providere vellemus, apud nos nomine ipsius Regis institissent, nos responsiones prædictas per ipsos Oratores nobis traditas nonnullis viris doctrina, integritate, gravitate, experientia decoratis examinandas tradidimus ea intentione, ut habita illorum relatione, in hoc negotio, prout ad nostrum spectabat officium, provideremus; præfato Marco Episcopo, & Nuntio, ne etiam vigore prædictorum, & quarumcumque aliarum literarum à præfato prædecessore emanatarum: ac universis, & singulis de hæresi, & à fide apostasia culpabilibus, seu suspectis, ne modo aliquo literas absolutionis publicare, aut si publicatæ forent, eis uti, Inquisitoribus autem prædictis, ne vigore literarum per ipsum prædecessorem super eorum deputatione, ut præfertur, concessarum, Ordinariis verdè ne facultatis eis de jure vel consuetudine concessæ vigore aliquem ex dictis de hæresi, & apostasia culpabilibus, & suspectis, occasione criminum per eos commissorum modo aliquo molestare auderent, vel præsumerent, donec aliud per nos desuper ordinatum foret. Per quasdam interim inhibentes, voluimus quoque, ut si qui ob crimina hujusmodi carceribus mancipati invenirentur, nisi relapsi forent, data idonea cautione de ipsos carceres quoties per eos, ad quos spectabat, desuper requiriti forent, intrando, & eorum bona in manibus fisci devenissent, aut ad ejus infamiam sequestrata essent, absque alia cautione ex præfatis carceribus relaxarentur.

Set tandem per ejus literas, quæ hic non habent, sed per ipsi mandata, & ad illius votum executionem procedi mandavit.

§. 20. Et demum cum prædicti viri, discussis, & maturè consideratis per eos rationibus hujusmodi, & aliis quæ consideranda erant, literas absolutionis per dictum prædecessorem, ut præfertur, concessas executioni debite demandandas esse nobis retulisset, nos præfato Marco Episcopo, & Nuntio per alias nostras etiam in forma Brevis literas dedimus in mandatis, quatenus ad executionem dictarum absolutionis literarum, juxta illarum tenorem in omnibus, & per omnia, perinde ac si earum executionem per dictas literas non suspendissemus, & ut supradictum est, non inhibissemus, procederet, prout in eisdem literis, quarum omnium tenores hic pro sufficienter expressis haberi volumus, plenius continetur.

Molo autem eadem cons. cons. mat. & innovat.

§. 21. Cum autem sicut accepimus literæ absolutionis hujusmodi, si illa forma quoad nonnulla in ipsis literis contenta servetur, de facili absque scandalo executioni demandari non possent, præsertim cum pro nonnullis Sedem Apostolicam concernentibus causis dictum Marcum Episcopum, & Nuntium qui super præmissis executor, ut præfertur, deputatus fuit, brevi ad nos vocare intendimus: Nos ex præmissis, & aliis causis animum nostrum moventibus literas ipsas suam, prout convenit, ad

obviandum periculis, effectum sortiri volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, & Apostolicæ potestatis plenitudine volumus, & decernimus, quod literæ venæ prædictæ, quæ ut accepimus, jam diu Ordinariis regni, & domini prædictorum, vel eorum officialibus pro majori parte intimatæ fuerunt, quoad absolutionem & omnia alia in eis contenta, eam vim & auctoritatem habeant perinde ac si in regno, & dominiis prædictis juxta ipsarum literarum formam, in omnibus, & per omnia publicatæ, & novi Christiani ab eisdem descendentes, omnesque alii ab Hebræis originem quomodolibet trahentes in præfatis literis comprehensi de hæresi, & aliis prædictis criminibus culpabiles, & suspecti, in regnis, & dominiis præfatis, vel extra illa tanquam hæretici inquisiti accusati, publicè vel occultè diffamati, etiam si eorum crimina in judicio notorè probata fuissent, & tanquam hæretici sententialiter condemnati, & ut tales ipsi habiti, convicti, reconciliati, & eorum bona publicata, & contra eos sententiæ desuper latæ, & executæ, & pænæ publicæ injunctæ, vel illi propterea carcerati confessiones, abjuraciones, renunciaciones, purgaciones, penitencias injunctas, & juxta dictarum literarum formam injungendas, omniaque alia in dictis literis contenta adimplevisent, & per eos realiter adimpleta, & cum effectu completa fuissent. Decernentes quod in foro temporali, civili, & criminali, etiam contentioso, de omnibus, & singulis criminibus per dictas literas venæ, eis ut præmittitur, remissis, etiam hætenus quomodolibet per eos, qui tempore Datæ dictarum literarum sub plumbo in regno, & dominiis prædictis morabantur, & alios ab Hebræis descendentes in dictis literis venæ comprehensos perpetratis, plenariè absoluti, & liberati sint, & intelligantur, prout nos etiam eos Motu, scientia, & potestate familiaribus plenariè absolvimus, & liberamus.

Illamque pliam, ut in

§. 22. Volentes quod quoad forum fori ad aliquam confessionem, abjuracionem, renuntiationem, purgationem, penitentiam, aliorumque in dictis literis contentorum executionem, paritionem, & diligentiam non teneantur, tam quoad hæresis, apostasiæ, blasphemiæ, & alia prædicta crimina, quàm in foro conscientiæ, dumtaxat quoad ea, & omnia alia delicta, & excessus pravitate hujusmodi non sapientia, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque fuerint, dummodo eorum errata, & excessus alicui per eos eligendo confessori sacramentaliter corde contriti, & ore confessi fuerint, absque aliqua publica penitentia eis injungenda, in omnibus, & per omnia suffragari volumus. Decernentes quod ob confessionem, & contritionem prædictas, quomodolibet omittas, nullo pacto temporaliter, & in foro contentioso, & civili, quominus plenarium præmissorum effectum liberè consequantur, impediri, molestari, seu perturbari possint, ac per eos eligendis confessoribus ipsos, & eorum singulos à præmissis absolvendi plenariam, & generalissimam potestatem, & facultatem concedimus, & impartimur. Necnon eosdem carceratos, vel alias detentos, & exules, etiam à carceribus, exiliis, & bannis quibus occisi ne criminum hæresis, & apostasiæ, ac blasphemiæ hujusmodi detenti, & condemnati existunt, relaxamus, & liberamus, ac relaxari, & liberari mandamus.

Indultis quoque, & remissionibus Christianis, qui in futurum, uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant in omnibus, & per omnia, perinde ac si ipsi, eorumque avi, proavi, parentes, & alii genitores veri Christiani fuissent, & nunquam à fide Catholica deviasent, de specialis dono gratiæ plenissimè dispensamus, eisque pariter indulgemus; omnemque inhabilitatis, & infamiæ maculam, sive notam circa eos præmissorum occasione, tam ex propriis, quam illorum parentum, consanguineorum, & affinium culpis, & sententiis, earumque executionibus, & aliis quomodolibet insurgentes, ab eis penitus, & omnino abolemus. Ac confiscaciones bonorum, si quæ hætenus etiam post dictas literas venæ in dictis regnis,

&

& dominis facte fuerint, quorum tamen possessio pro Fisco ante datam literarum venie sub plumbo per eundem Clementem predecessorem nostrum concessarum apprehensa non fuerit. Necnon processus contra illos, & illorum singulos formatos, sententiasque lras, necnon informationes, & alia quacumque acta, & gesta, ordinaria, & extraordinaria, in iudicio, & extra, contra eos hactenus similiter etiam post dictas literas facta, quorum omnium tenores, status, & merita, etiam presentibus haberi volumus pro latissime expressis, cassamus, irritamus, dellemus, & annullamus, ac cassata, irrita, deleta, & annullata fore decernimus, ipsaque bona sic confiscata eis a quibus ablata fuerint, & eis mortuis eorum heredibus, & successoribus, si eidem fisco, ut premititur, incorporata non sint, plenissime remittimus, donamus, & restituimus, eosque, & illa in pristinum, & eum in quo ante premissa, & tempore quo baptizati fuerant, erant, statum restituimus, reponimus, & plenarie reintegramus.

§. 24. Et insuper auctoritate, & tenore supradictis statuimus, & ordinamus, volumus, & mandamus, quod predicti liberi, & plenarie absoluti, tuti, & securi remaneant, & de heresim, & apostasiam, ac blasphemiam sapientibus, ac aliis criminibus, & excessibus supradictis per ipsos usque ad diem datæ presentium quomodolibet perpetratis nullatenus inquiri, accusari, vel molestari possint, ac quod premissorum occasione ipsis, vel illorum filiis, & descendibus in nullo prejudicari, vel prejudicium afferri, nec reconciliati censeant, etiam ex eo quod dictorum delictorum, seu aliquorum ex eis veniam petierint, vel ab eis absoluti fuerint, nec etiam forsitan in aliquem predictorum errorum in posterum reinciderint, vel alias quomodolibet deprehensi extiterint, relapsi videantur, neque aliquod ex præteritis indicium, etiam minimum contra eos oriri, allegari, vel deduci posse, in iudicio vel extra, indulgentia, remissio, & alia in damnum, injuriam, vel aliud incommodum illorum retorqueri nequeant.

§. 25. Districtius inhibentes omnibus, & singulis etiam iudicibus Ecclesiasticis, vel secularibus, ac Prælatibus, Inquisitoribus, Ordinariis, seu Delegatis, quacumque auctoritate, potestate, & dignitate, etiam Pontificali, Archiepiscopali, Primatiali, & Patriarchali, ac statu, gradu, conditione, & præminencia, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, & tali qualitate de qua expressa mentio fieri deberet pollutibus, etiam a nobis seu Sede prædicta, etiam ad instantiam ejusdem Regis deputatis, & pro tempore deputandis sub excommunicationis, suspensionis, & interdicti sententis, & beneficiorum, ac officiorum per eos obtentorum privationis pœnis, eo ipso, nisi paruerint incurrendis, ne aliquos de heresi, apostasia, aut blasphemia, & aliis præmissis culpabiles, aut suspectos, qui gratis prædictis juxta presentium tenorem gaudere debent, si quod sub aliqua custodia, vel carceribus teneant, aut in exilia miserint, amplius detineant, aut contra eos ad ulteriora procedant, imò captos relaxent, & exules ad patriam redire permittant, & in eorum statu in quo fuerint, & ante accusationes, condemnationes, carcerationes, exilia, & bannimenta hujusmodi existebant, reponant: accusatoribus verò denuntiatoribus, testibus, Inquisitoribus, Judicibus, promotoribus, & aliis quibusvis sub similibus censuris, & pœnis, ne contra supradictos delictorum hæresim, à fide apostasiam, ac blasphemiam sapientium hactenus commissorum occasione se intromittere, nec aliquos ad testificandum, vel accusandum, seu denuntiandum inducere, vel alias illos super præmissis, vel illorum occasione molestare quoquo modo præsumant. Ac decernentes omnes, & singulos in præmissis inobedientes, vel contravenientes eadem sententias, censuras, & pœnas eo ipso incurrere, & beneficia per eos vacare, & à nobis, & quibusvis illorum ordinariis collatoribus impetrari, & conferri posse, ipsaque impetrationes, & collationes, ac alias dispositiones aliis legitime factas valere, plenamque roboris firmitatem obtinere, ac easdem presentes literas de subreptionis, vel obreptionis vitio, seu intentionis nostre defectu notari, vel impugnari non posse, nec sub quibusvis revocationibus, modificationibus, limitationibus, & suspensionibus quorumcumque similium, vel dissimilium literarum, ac etiam per nos, & eundem eandem factis, & faciendis, nullatenus comprehensas, sed ab illis semper exceptas esse, & quoties revocata vel irritata fuerint, toties in pristinum, & eum in quo ad presentem existunt statum restitutas, & reintegratas existere. Necnon illarum transumptis manu Notarii publici subscriptis, eandem prorsus, tam in iudicio quam extra illud fidem adhiberi debere, quæ ipsis presentibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ. Sicque in præmissis omnibus per præfatos, & quoscumque alios Inquisitores, & Judices, etiam S. R. E. Cardinales in quacumque instantia sive iudicio coram eis, etiam nunc, & in futurum pendente, judicari, sententiarum, & definiti debere, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, sententiandi, & definiendi facultate, & irritum & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 26. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Traanen. & Ulixbonen. Archiepiscopis, ac Episcopo Ferrariensi. per hæc scripta mandamus, quatenus ipsi vel duos aut unus eorum per se vel alium seu alios eadem presentes pro majori predictorum notitia, & in eis contenta quacumque ubi & quando, ac quoties opus fuerit, etiam in Romana Curia, ac ejus locis solitis, & consuetis publicantes, & in præmissis efficaciter assistentes, faciant presentes, & in eis contenta quacumque ubi, & quando, ac quoties opus fuerit firmiter observari, ac singulos quos ipsæ presentes concernunt illis, pacifice gaudent. Necnon quibuscumque habentibus interesse instrumentum intimationis hujusmodi cum insertione earundem presentium, omnium contradictione, & excusatione cessante tradant, & concedant, seu tradi, & concedi faciant. Non permittentes eos desuper per Inquisitores, & Judices præfatos, seu quoscumque alios quomodolibet impediri, molestari, vel perturbari, Contradictores quoslibet, & rebelles per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, & alia juris opportuna remedia, appellatione postposita compefcendo, invocato etiam ad hoc si opus fuerit, auxilio brachii secularis. Ne autem super anno in quo futuræ vitæ dictorum novorum Christianorum modus juxta voluntatem dicti Clementis predecessoris dari debet, aliqua dubitatio oriatur, volumus, & dicta auctoritate decernimus ipsum annum à die datæ presentium incipere.

Exemplum istius constituti.

§. 27. Non obstantibus præmissis, ac etiam fel. rec. Bonifacii VIII. & aliorum Rom. Pontificum predecessorum nostrorum, & aliorum Apostolicis, necnon in generalibus, ac provincialibus, & synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinatis, etiam ab eisdem vel à nobis etiam pluries emanatis, legibus Imperialibus, necnon etiam juramento, confirmatione Apostolice vel quavis firmitate alia roboratis, officii inquisitionis, & Ecclesiarum, ac regnorum, & dominiorum predictorum, illorumque dignitatum, & locorum, etiam municipalibus statutis, & consuetudinibus, sententiis, privilegiis quoque indultis, etiam in corpore juris clausis, ac etiam in forma Brevis literis etiã per nos, & predecess. nostros, & Sedem hujusmodi, etiã Inquisitoribus prædictis, etiam ad instantiam ejusdem Joannis, & aliorum quorumcumque Regum, & Reginarum, aut etiam Motu proprio, & de Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio, etiam Apostolicæ potestatis plenitudine, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & in solitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis concessis, approbatis, & innovatis, etiam si in eis caveatur expressè, quod aliis nullatenus, aut non nisi sub certis inibi expressis modis, & formis derogari possit, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis illorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, ac forma in illis tradita observata, inserti forent, pro sufficienter expressis habentes, illis alia in suo robore permanentis, hac vice dumtaxat harum serie, motu, scientia, & potestatis plenitudine prædictis

Clausula de rogatione

prædictis specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Seu si inquisitoribus, & Judicibus prædictis, vel quibusvis aliis communiter vel divisim, eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Declaratio.

§. 28. Volumus autem quod carcerati, vel sub cautionibus relaxati, qui de hæresi, aut à fide apostasia, seu blasphemia hæresim sapiente condemnati, aut convicti fuerint, aut desuper confessionem fecerunt, abjuracionem super hoc coram aliquo jurisdictionem habente per eos eligendo publicè facere omnino teneantur. Et abjuracione hujusmodi facta, etiam absque publica poenitentia per eos facienda, juxta formam prædictarum sub plumbo confectarum literarum omninò relaxentur.

Dat. P. A. 1. die 12. Octob.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die duodecima Octobris, millesimo quingentesimo trigesimo quinto, Pont. nostri Anno primo.

Anno à Nativitate Domini 1535. Indictione octava, die verò secunda mensis Novembris, Pont. Sanctiss. in Christo patris, & D. D. N. divina providentia Pauli Papa III. Anno primo, retrospectiva litera in forma Brevis in præsentis quinquiesimo descripta, affixa & publicata fuerunt in acie Campi Florentiæ, & in aliis locis publicis, & solitis, ac consuetis Romana Curia, ut moris est, per me Simonem de Bellavilla Sanctiss. Domini nostri prælati Papa Causorem.

Aymo Gilcon Mag. Caus.

IX. Causæ Civiles, interesse Fisci Rever. Camera Apostolicæ concernentes, in eadem Camera cognoscantur, in omnibus instantiis.

Ampliatur hac dispositio à Pio IV. infra in constit. 35. Cum scis, ubi notabo.

Edita A. D. P. A. V. L. V. S. P. A. P. A. V. I. I. Motu proprio, &c.

Causa hujusmodi consistit.

Non sine animi molestia accepimus causas feudales, & alias quæ inter Fiscum, & privatam vertuntur, per diversa Tribunalia Almæ Urbis, vigore commissionum specialium, aut alias, non sine magno Camera Apostolicæ, & illius auctoritatis, & jurisdictionis præjudicio, passim audiri, & terminari: & quia causæ hujusmodi de sui natura in Camera Apostolica, & non alibi tractari, & definiri debent, volentes in præmissis opportunè providere, nonnullorum Rom. Pont. prædecessorum nostrorum vestigiis inherendo.

Avocatio causarum in parte civile Fisci tangentium ab omnibus Judicibus, & Auditoribus, & Senatibus, & aliis Tribunalibus dicitæ Urbis, & aliquibus ex Clericis, seu Præsentibus particulariter, & instructè pendent; quomodocumque & qualitercumque in petitorio, vel possessorio, mero, vel mixto introducæ sint, ad nos advocantes, illas unà cum quibusvis earum incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis, tam conjunctim, quam divisim pendentes dilecto filio Camerario, & Præsentibus, ac Clericis Camera Apostolicæ per eos more Camerali, & juxta formam concessionum, indultorum, & privilegiorum ipsius Camera in plena Camera audiendas, cognoscendas, decidendas, sineque debito terminandas committimus, & mandamus.

Camera facultas procedendi in eis.

§. 2. Dantes ei plenam, & liberam facultatem, & auctoritatem prædictis, & aliis quibusvis inhiben. fuerit,

in Rom. Curia, & extra eam, etiam sub censuris, & poenis, & quoad causas similes in futuram extra Camera committendas propria, & eorum auctoritate sine alio nostro mandato, vel signatura, inhiben. & in causis hujusmodi, non obstant quibusvis signatoris, & inhibition. hæcenus factis, & in posterum facien. nisi commissiones in futurum presentandæ, manu nostra cum presentium de verbo ad verbum insertione, & illarum derogatione signatæ fuerint, proceden. citan. declaran. aggravan. reagravan. interdictumque ponen. auxiliumque brachii secularis invocan. cæteraque facien. geren. & exequen. quæ in præmissis, ac circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna fuerint.

duodecim, & Papa III. etiam commisi.

§. 3. Non obstantibus præmissis, & constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, clausulis, statutis, & consuetudinibus, ac reformation. etiam juramento, &c. roboratis, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis, (quibus illorum tenores, causas, & effectus pro expressis, & insertis habent. & exprimi ac de verbo ad verbum inseri posse decernen.) latissimè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunitis & consuetis.

Clausula rogatur.

§. 4. Volentes presentium solam signaturam sufficere, & ubique tam in judicio quam extra fidem facere absque alia literarum expeditione, seu quod literæ in forma Brevis ad perpetuam rei memoriam, cum majori vera & ampliori specificatione omnium, & singulorum præmissorum, & circa ea necessariorum, latissimè extendendo, quod contraria quæcumque penitus, & omnino tollantur, & non obstant. De mandato D. N. Papæ audiant præfati Reverendissimi DD. Cardinalis Camerarius, Præsidentes, & Clerici Camera, citent, inhibeant, etiam sub censuris procedant, ut petitur, & justitiam faciant.

Sola signatur.

Placet Motu proprio. A.

Papa sub.

X. Anathematizatio hæreticorum, & aliorum contravenientium contentis in hac constitutione, quæ bulla in cœna Domini appellatur.

X.

Alias de hac materia bullas, cum opportunis notis indicabo in const. 63. Pastoralis, Pauli V.

PAULVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Edita die 1536.

Consueverunt Romani Pontifices prædecessores nostri, ad retinendam puritatem religionis Christianæ, & ipsius unitatem, quæ in conjunctione membrorum ad unum caput, Christum videlicet, ejusque Vicarium principaliter consistit, & sanctorum fidelium societatem ab offensione servandam, arma justitiæ per ministerium Apostolatus in præsentis celebritate exercere. Nos igitur vetustum & solemnem hunc morem sequentes.

Excommunicatur, & anathematizatur, & interdictum, & in justis signis m. rem Rom. rum Pont.

§. 1. Excommunicamus, & anathematizamus ex parte Dei omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, auctoritate quoque Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, ac nostra, omnes hæreticos, Gazaros, Patarenos, Pauperes de Lugduno, Arnaldistas, Speronistas, Passageros, Vviclestas, seu Hussitas, Fraticellos, de opinione nuncupatos, necnon per fel. rec. Leonem PP. X. Prædecessorem nostrum superioribus annis damnatam impiam, & abominabilem Martini Lutheri hæresim sequentes, ipsique Martino quominus puniri possit quomodolibet faventes, & quoslibet alios hæreticos, quocumque nomine censeantur, ac omnes fautores, & receptatores, librosque ipsius Martini, aut quorumvis aliorum ejusdem sectæ sine auctoritate nostra, & Sedis Apostolicæ, quomodolibet legentes, aut in suis domibus tenentes, imprimentes, aut quomodolibet defendentes, ex quavis causa, publicè vel occultè, quovis ingenio, vel colore. Et generaliter quoslibet defensores eorundem.

Hæreticorumque in rebus, & lib. legentes, &c.

§. 2. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes piratas, cursarios, latrunculos maritimos, & illos præcipuè, qui mare nostrum à Monte Argentario usque ad Terracinam discurrere, & navigantes in illo deprædare, mutilare, interficere, ac rebus, & bonis suis spoliare præsumunt.

Pirata & eorum faul.

Auditoribus, & Commissariis Apostolicis in eisdem causis pro tempore emanatarum, illarumque cursum, & audientiam, ac personas, Capitula, Conventus, & Collegia causas ipsas prosequi volentes, auctoritate laicali impediunt, & de illarum cognitione tanquam iudices intromittere, ac partes adrices, quæ illam committi fecerunt, & faciunt ad revocandum, seu revocari faciendum, citationes, vel inhibitiones, aut alias literas in eis decretas, & ad faciendum eos, contra quos tales inhibitiones emanaverunt, a censuris, & pœnis in illis contentis absolvi ordinant, vel compellunt, vel alias executionem literarum Apostolicarum, vel executorialium, etiam sub prætextu violentiæ prohibendæ impediunt, declarantes nihilominus, ac protestantes, prout tenore præsentium declaramus, ac expressè protestamur, absolutionem hodie, vel alias etiam solemniter per nos faciendam præfatos supranominatos, & qualificados, ac Cancell. Vicecancellarios, Consiliarios, procuratores ac alios excommunicatos prædictos, nisi prius statuta, ordinationes, constitutiones, pragmaticas, & decreta hujusmodi publicè revocaverint, & ex archivis, seu capitularibus locis, aut libris in quibus adnotata reperiantur, deleri, & cassari, ac nos de revocatione, & cassatione hujusmodi certiores fecerint, & alias à præmissis, cum vero proposito ulterius similia non committendi desisterint comprehendere, nec illis aliter suffragaturum fore, ac in præmissis omnibus, & singulis, ac aliis quibuscumque juribus Sedis Apostolicæ, ac S. R. E. undecumque, & quomodolibet quæsitis, seu quærendis, per quoscumque actus contrarios, aut quomodolibet præjudicantes, tacitos, vel expressos, à nobis, vel à Sede Apostolica quomodolibet factos, aut faciendos, aut quemcumque temporis fluxum, vel tolerantiam, seu patientiam nostram ullatenus præjudicari debere, aut quomodolibet posse.

Offendentes peregrinos ad Urbem venientes, commorantes, & recedentes.

Occupantes bona seu Apostolica.

Diripentes sacra Ecclesiarum ornamenta.

§. 15. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes mutilantes, vulnerantes, aut interficientes, seu capientes, & detinentes, seu deprædantes Romipetas, & peregrinos ad Urbem causa devotionis, seu peregrinationis accedentes, & in ea morantes, vel recedentes ab ipsa, & in his dantes auxilium, consilium, vel favorem.

§. 16. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per se, vel alium, seu alios, directè, vel indirectè, sub quocumque titulo vel colore occupant, detinent, vel hostiliter destruunt, seu invadunt, aut occupant, detinere, vel destruere, aut invadere hostiliter præsumunt, in totum, vel in partem Almam Urbem, Regna Sicilia, seu Trinacriæ, Insulas Sardinia, & Corsica, terras circa Pharum, patrimonium beati Petri in Tuscia, Ducatum Spoletanum, Comitatum Venayinum, Sabinen. Marchiæ Anconitanæ, Massæ, Trebatia, Romanodiolæ, Campaniæ, & Maritimæ provincias, illarumque terras, & loca, ac terras specialis commissionis Arnulphorum, Civitatesque nostras Bononiam, Ferrariam, Regium, Mutinam, Faventiam, Imolam, Forlivium, Ravennam, Cerviam, Cesenam, Ariminum, Beneventum, Perusiam, Avenionem, Civitatem Castellum, Tudertum, Camerinum, & alias Civitates, terras, & loca, vel jura ad ipsam Romanam Ecclesiam spectantia, & pertinentia, & adhaerentes, ac fautores, & defensores eorum, seu in his dantes auxilium, consilium vel favorem.

§. 17. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes Sanctarum Reliquiarum, & ornamentorum Ecclesiasticorum quorumcumque, calicum, crucum, candelabrorum, thuribulorum, vasorum argenteorum, & aureorum, vestium sacrarum ad divinum cultum, & usum deputatarum, ex Basilicis, & Ecclesiis, tam Urbis, quam extra illius omnia consistentibus, & aliarum quarumcumque rerum in ipsa Urbe tempore illius direptionis usque in præsentem diem nequiter ablatarum, ablatores, & illorum occupatores, ac quoscumque alios, ad quorum manus res ipsæ quocumque titulo, & ex quavis causa scienter pervenerint, & existant, cujuscumque fuerint ordinis, vel præminentia, conditionis, ac status, etiam si Pontificali, Regali, Reginali, aut alia quavis Ecclesiastica, vel mundana præfulgeant dignitate, nisi restituerint res ablatas hujusmodi eorum veris dominis, si quorum notitiam habuerint, vel cum ipsis dominis, & super ami-

tabiliter concordaverint, seu si eosdem dominos ignoraverint, nisi res ipsas ad manus personarum ad hoc per nos deputatarum consignaverint realiter, & cura effectus.

§. 18. Non obstantibus quibuscumque privilegiis, & indulgentiis, ac literis Apostolicis, generalibus, vel specialibus, eis vel eorum alicui, vel aliquibus, cujuscumque ordinis, status, vel conditionis, dignitatis, vel præminentia fuerint, etiam si (ut præmittitur) Pontificali, Imperiali, Regali, Reginali, seu quavis alia Ecclesiastica, vel mundana præfulgeant dignitate, à prædicta Sede, sub quavis forma, vel tenore concessis, quod excommunicari, vel anathematizari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi, ac Ordinibus, locis, nominibus propriis, cognominibus, dignitatibus eorum mentionem, nec non consuetudinibus, & observantiis, scriptis, & non scriptis, & aliis contrariis quibuscumque, per quæ contra nostros processus hujusmodi, ac sententias, quo minus concludantur in eis, sese juvare valeant, vel tueri, & quæ quoad hoc penitus tollimus, & omnino revocamus.

Contrariis derogatis.

§. 19. Et à quibus quidem sententiis nullus per alium quam per Romanum Pontificem, nisi in mortis articulo constitutus absolvi possit. Nec etiam tunc, nisi de stando Sanctæ Romanæ Ecclesiæ mandato satisfactione, & sufficienti cautione præstitis, etiam prætextu confessionalis, seu quarumvis facultatum verbo, literis, aut quavis alia scriptura, etiam in qua, quod sola signatura sufficeret, concessum, & quavis derogatarum derogatoriarum, fortiores, & efficaciores, ac insolite clausulæ apparerent, quibusvis personis, cujuscumque præminentia, dignitatis, conditionis, aut status fuerint, etiam si, ut præmittitur, Pontificali, Imperiali, Regali, Reginali, vel quavis alia præfulgeant dignitate, religiosis, & secularibus utriusque sexus, Capitulis, Collegiis, Conventibus, Ordinibus, etiam Mendicantium, & militiarum hospitalibus, confratris, universitatibus concessarum à nobis, vel à prædicta Sede, & quas concedi contingeret quomodolibet in futuram.

Absolutio referunt, qua non vet nisi in sententiis a præmissis.

§. 20. Illos autem, qui contra tenorem præsentium talibus, vel eorum alicui, seu aliquibus absolutionis beneficium impendere de facto præsumperint, excommunicationis, & anathematis sententia innodamus, eisque prædicarionis, electionis, administrationis sacramentorum, & audiendi confessiones officia interdiciamus, prædicantes, & declarantes aperte transgressoribus, & contemptoribus prædictis, nos gravius contra eos spiritualiter, & temporaliter, prout expedire cognoverimus, processuros. Et nihilominus quicquid egerint absolvendo, vel aliis nullius sit roboris, vel moment.

Pena comminationis in abjectione.

§. 21. Ut autem hujusmodi nostri processus ad communem omnium notitiam deducantur, cartas, seu membranas processus continentes eosdem in valvis basilicarum Principis Apostolorum, & sancti Joannis Lateranen. de urbe, affigi, seu appendi faciemus, quæ processus ipsos quasi sonoro præconio, & patulo iudicio publicabunt, ut ii, quos processus hujusmodi contingunt quod ad ipsos non pervenerint, aut ipsos ignoraverint, nullam possint excusationem prætexere, seu ignorantiam allegare, cum non sit verisimile quoad ipsos remanere incognitum quod tam patenter omnibus publicatur.

Forma factus publicacionis in urbe.

§. 22. Verum, ut præsentis literæ, ac omnia, & singula in eis contenta eo fiant notiora, quo in plerisque civitatibus, & locis fuerint publicata, Venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & locorum Ordinariis ubilibet constitutis, per hæc scripta committimus, & in virtute sanctæ obedientiæ districtè præcipiendo mandamus, quatenus per se vel alium, seu alios, præsentis literas, postquam eas receperint, seu earum habuerint notitiam, saltem semel in anno, aut pluries, prout expedire viderint, in Ecclesiis suis dum major in eis populi multitudo ad divina convenerint, solemniter publicent, ad Christi fidelium mentes deducant, nuntient & declarent.

Iussio hanc eandem literam, in locis publicari.

§. 23. Decernentes earundem præsentium transumptis, etiam impressis, manu notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Judicis Ordinarii Romanæ Curiaë munitis,

Transumptis manu fidei.

nitis, eandem prorsus fidem in iudicio & extra ubiliber adhibendam fore, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

§. 24. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ excommunicationis, extensionis, revocationis, innodationis, interdicti, innovationis, protestationis, declarationis, commissionis, mandati, voluntatis, & decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, se noverit incursum.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimo sexto, Idibus Aprilis, Pont. nostri Anno secundo.

Anno à Nativitate Domini millesimo quingentesimo trigesimo sexto, Indictione octava, die vero decima tertia mensis Aprilis, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pauli divina providentia Papa III. Anno secundo, rescripta litera Apostolica affixa, & publicata fuerunt in S. Ioannis Lateranensis, ac Principis Apostolorum de Urbe Basilicarum valvis seu portis, dimissis ibidem per aliquod temporis intervallum affixis per nos Thomam Roger. & Franciscum de Grosa pralibati Sanctiss. D. N. a-pa Cursores.

Petrus Cornuti magister Cursorum.

XI. Approbatio secunda, seu confirmatio Congregationis Capuccinorum Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci, cum declarationibus circa munus eorum Vicarii generalis, & aliorum officialium.

Hi Fratres Capuccini, hæcenus minores de vita Eremitica nuncupabantur, eorumque Congregatio à Clem. VII. approbata fuit, ut habes sup. in eius cons. tit. 21. Religionis zelus, ubi plenè dixi.

P A V L V S E P I S C O P V S, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Exponi nobis nuper fecerunt dilecti filii Vicarius modernus, & Fratres Ordinis Minorum Capuccinorum nuncupatorum, quod postquam fel. record. Clementi Papæ Septimo prædecessori nostro pro parte nonnullorum tunc expressorum fratrum Ordinis Minorum expositum fuerat, &c.

§. 1. Cum autem, sicut eadem expositio subungebat, literarum prædictarum vigore, nonnulli Clerici sæculares, & regulares, ac laici ab ipsis Fratribus, ut præfertur nominatis, vel uno ex eis, ac ab aliis de ipsorum commissione receptis, Congregationem Fratrum Ordinis Minorum Capuccinorum nuncupatorum constituerint, ipsique fratres cupiant literas prædictas quoad infra scripta confirmari, & extendi, & propterea nobis humiliter supplicari fecerint, ut huiusmodi eorum votis annuere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 2. Nos attendentes uberes fructus quos Ordo ipse Minorum, in agro militantis Ecclesiæ hæcenus produxit, & in posterum producturum spe firma speramus, ac dignum censentes, ut circa ea quæ ipsius Ordinis incrementum concernunt, benignos favores impendamus, huiusmodi supplicationibus inclinati, literas Clementis prædecessoris huiusmodi, quarum tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, auctoritate Apostolica ex certa nostra scientia, per præsentibus approbantes, & confirmantes, illas dilecto filio moderno & pro tempore existenti Vicario generali Congregationis Capuccinorum huiusmodi, ac ipsius Congregationis Fratribus, perinde ac si illæ eisdem Congregationi, & Fratribus directæ

essent, quoad omnia, & singula in ipsis literis contenta suffragari debere decernimus.

§. 3. Et nihilominus auctoritate, & scientia similibus per easdem præsentibus statuimus, & ordinamus, quod deinceps Vicarius generalis ipsorum Fratrum Capuccinorum, circa finem triennii, ex quo ad officium Vicariatus huiusmodi electus fuerit, vel etiam prius aut posterius juxta præfatæ regulæ tenorem, ac ipsorum Fratrum laudabiles constitutiones, Vicarios discretos, & Custodes vocem Congregationis habentes, quarumlibet Provinciarum, & Custodiarum sibi subiectarum, in locum per ipsum Vicarium generalem deputandum, ac Capitulum convocare possit, quorum si qui legitimo impedimento detenti ipsi Capitulo interesse non poterint, per nuntios ab eis deputatos, vel suppletis votis eorum, juxta ipsorum consuetudinem præsentia suppleatur.

§. 4. Qui sic congregati, omnia, & singula, quæ alii Fratres dicti Ordinis in eorum generali Capitulo, de jure vel consuetudine, & ex privilegiis possunt, faciendi, ordinandi, & disponendi, potissimè eligendi unum Religiosum ejusdem Ordinis, & Congregationis in eorum similem Vicarium generalem facultatem habeant, & ipsius Vicarii electionem, si à majori parte eligentium celebratur, quamprimum commodè fieri poterit, Generali Magistro dictorum Fratrum Conventualium nuncupatorum, sicut hæcenus servatum fuit, donec aliud de super ordinatum à Sede Apostolica præsentent, seu præsentari faciant.

§. 5. Ipseque Generalis Magister intra triduum à præsentatione sibi facta ipsum electum Vicarium confirmare teneatur, concedendo ei, & committendo plenariè vices suas, tribuendo videlicet liberam potestatem, & auctoritatem, ac omnimodam facultatem suam super omnes & singulos fratres ejusdem Ordinis Capuccinos nuncupatos, etiam si alio quovis nomine nuncupentur, tam in capitibus, quàm in membris, publicè ac privatim visitandi Congregationes in Provinciis, & Custodiis omnibus eis subiectis, sive pro electione Vicariorum, Discretorum, Custodum, & Guardianorum, sive pro aliis utilibus negotiis, faciendi, seu fieri faciendi, nova loca, Conventus, seu Eremitoria recipiendi, Fratres subditos corrigendi, & puniendi, excommunicandi, & absolvendi, & incarcerandi, & à carceribus liberandi, contradictores ac rebelles per censuras ecclesiasticas, & alia juris, ac dicti Ordinis remedia, etiam per invocationem brachii sæcularis, vel Ecclesiastici, si opus fuerit, compescendi, ac generaliter, specialiterque omnia & singula circa fratres, conventus, domos, loca, & Eremitoria huiusmodi faciendi, exercendi, & disponendi, ordinandi, administrandi, ac statuendi, quæ Generalis Magister dicti Ordinis circa Fratres, Conventus, domos, loca, & Eremitoria Fratrum Conventualium nuncupatorum facere possit, si personaliter adesset, vel interesset, ac eisdem auctoritatem, potestatem, gratiam, & facultates per ipsum Magistrum generalem eidem Vicario generali concessas, vel earum partem, aliis fratribus quos ad hæc judicaverit idoneos committendi, & concedendi, necnon per ipsos prædicti Vicarii Commissarios committi, & concedi faciendi, & triduo elapso, & electo non confirmato, idem electus pro confirmato Sedis Apostolicæ auctoritate, cum plenaria potestate huiusmodi, usque ad successoris electionem habeatur, & infra hoc tempus officio suo, sine scitu omnium Vicariorum, & Discretorum Provincialium, aut majoris eorundem renuntiare nequeat. Possit tamen convocare omnes Vicarios, & discretos sibi subiectos infra tempus officii sui in loco per ipsum deputando, quoties sibi opus visum fuerit.

§. 6. Si verò generalis Vicarius infra officii sui tempus ex hac luce migraverit, seu aliàs ab officio amotus fuerit, Vicarius in cujus Provincia mori, vel amoveri contigerit, nuntiet quàm citius poterit omnibus Definitoribus Capituli generalis immediatè præcedentis, & omnibus Vicariis provincialibus, ac de consilio, atque consensu duorum Vicariorum proximorum determinet locum, & tempus, nisi fuissent per generale Capitulum, vel per prædictum Vicarium ante obitum ipsius, ac amotionem

Vicario eorumdem Capitulum generalis, quodlibet triduum congregandi facultatem concedit.

In quo Vicarius in Capitulo eligatur, & electus Magister generalis Conventualium præsententur.

A quo confirmari, & committi, & concedi, & triduum elapso, & electo non confirmato, idem electus pro confirmato Sedis Apostolicæ auctoritate, cum plenaria potestate huiusmodi, usque ad successoris electionem habeatur, & infra hoc tempus officio suo, sine scitu omnium Vicariorum, & Discretorum Provincialium, aut majoris eorundem renuntiare nequeat.

Etque Vicarius definitus, Vicarius Provincialis agat de convocando Capitulo pro alterius electione, & interim interim Vicarius Provincialis exerceat officium Vicariatus.

tionem deputata, & convocet qui fuerint evocandi, pro
successoris Vicarii electione celebranda, quo vacationis
tempore, auctoritate Sedis prædictæ exerceat officium
Vicariatus hujusmodi primus Definitorum prædicto-
rum, vel ipso deficiente, secundus, & sic de aliis succes-
sivè, cum plenaria potestate præmissa.

Et hoc idem
servetur defi-
cientibus Vi-
cariis provin-
cialibus.

§.7. Et hoc idem censeatur de Vicariis Provinciali-
bus cum eis mori vel amoveri contigerit, ac Provincias
regi, & gubernari per primum ac alios Definidores suc-
cessivè Capituli provincialis immediatè præcedentis,
prout supra de Vicario generali statutum extitit, salva
semper & reservata prædicti Vicarii generalis, ut præ-
mittitur potestate.

Magister ge-
neralis Ordini-
nis tantum-
modo Capuci-
norum visitare
& corrigere
possit.

§.8. Generalis verò tam Magister prædictus, quàm
Minister Ordinis Minorum hujusmodi, aut quisquam
Ministorum seu Magistrorum Provincialium, seu alio-
rum Fratrum dicti Ordinis, tam conventualium quam de
familia, sive de Observantia nuncupatorum, donec aliter
per Sedem Apostolicam ordinatum fuerit, prædicto Vi-
cario generali, seu cæteris Vicariis, vel cuiquam fratri
ejusdem Congregationis de Capuccinis nuncupatæ,
molestiam seu impedimentum aliquid inferre non au-
deat, nec præsumat, sub pœna excommunicationis late
sententiæ, privationis officii, omniumque actuum legiti-
morum, nisi quod præfatus Magister generalis, donec
aliter per dictam Sedem ordinatum fuerit, per se dum-
taxat personaliter visitare, & corrigere possit, & valeat,
prædictum Vicarium generalem, seu Fratres domum, lo-
cum, & Eremitorium eorundem Fratrum Capuccino-
rum nuncupatorum, piè, benignè, & charitativè ad me-
liorem frugem provocando. Et si quemquam, quod ab-
sit, repererit criminofum, ipsam Vicarium de consilio &
assensu majoris partis Vicariorum præmissorum, cæteros
verò de consilio, & assensu majoris & sanioris partis
Fratrum domus, Eremitorii, loci, vel Conventus Visita-
torum in eodem loco, & non extra, corrigere valeat &
punire, pœnitentiare, ac emendare, secundum quod delicti
qualitas exegerit faciendum. De regimine verò ac cura
prædictorum Fratrum Capuccinorum nuncupatorum se
aliter non intromittat.

Habitus Ca-
puccinorum
ceteris aliis
prohibetur.
Unde præ-
dictus est etiam
habitus con-
firmatus in
C. de XIV.
R. c. 1.

§.9. Distridius inhihentes quibuscumque personis
cujuscumque conditionis existant, sub excommunica-
tionis late sententiæ pœna eo ipso incurrenda, ne habi-
tum per eos deferri solitum, nisi sub præfati Vicarii
generalis pro tempore existentis obedientia, & cura per-
maneant, gestare quoquo modo præsumant.

Declaratio
circa obedi-
entiam ad
Vicarium
generalem
præfatum.

§.10. Insuper vestigiis piæ memoriæ Pii Papæ Secun-
di etiam prædecessoris nostri in hac parte inhærendo,
qui aliàs ex certis causis auctoritate Apostolica ex cer-
ta scientia, in favorem Familie de Observantia inter-
pretatus est, ac declaravit, quod cum Apostolica Sedes
Generalem totius Ordinis Minorum, Ministrum genera-
lem, & provinciales Vicarios Ministrorum loco, certis,
piis, ac sanctis respectibus esse voluisset ac decrevisset,
Vicarii ipsi qui illis præessent, & quibus ipsi ex debito
eorum professionis obediebant, veri, & indubitati ipso-
rum Ministri, cum tales B. Franciscus dicti Ordinis in-
stitutor eos esse intellexisset, quoad usque præfata Sedes,
in cujus arbitrio consistebat, aliud alio respectu ordina-
re statuisset, essent, ac perpetuò forent, differentes à præ-
dictis Ministris solo nomine, eosque qui dictis Vicariis
obedirent, secundum dictæ Sedis determinationem eor-
um regulæ, & præcipuè in ea parte ubi erat (Præcipio
firmiter fratribus universis, ut obediant suis Ministris)
plenè & integrè satisficere, auctoritate ac scientia præ-
dictis declaramus, & decernimus, quod donec aliter su-
per præmissis per præfatum Sedem ordinatum fuerit, fra-
tres Capuccini prædicti eorum Vicariis, prout de Vica-
riis familie per dictum Pium prædecessorem, ut præfer-
tur, statutum fuerat, obediendo, plenè ac integrè præ-
fate regulæ satisficiant.

Extremum
hujusmodi
a palatio.

§.11. Quocirca universis, & singulis Venerabilibus
Fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episco-
pis, necnon dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, ac aliis
personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, per Apo-
stolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus
eorum, per se vel alium, seu alios, præfentes literas, ac

in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit,
ac quoties pro parte Vicariorum, & fratrum Capuccino-
rum prædictorum, sive alicujus eorum fuerint desuper
requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis ef-
ficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctori-
tate nostra præfentes literas, ac in eis contenta hujusmodi
firmiter observare, ac singulos, quos præfentes concer-
nunt, illis pacificè gaudere, non permittentes eos desu-
per, per quoscumque, contra præsentium tenorem quo-
modolibet molestari, inquietari seu perturbari, contradi-
ctores quoslibet, ac rebelles per censuram Ecclesiasti-
cam, ac alia opportuna juris remedia, appellatione post-
posita compescendo, ac censuras, & pœnas ipsas iteratis
vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fue-
rit, auxilio brachii sæcularis.

Comparatio
decretorum.

§.12. Non obstantibus præmissis, ac recolendæ me-
morie Bonifacii Papæ Octavi similiter prædecessoris
nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, ac
aliis Apostolicis constitutionibus, necnon quibusvis
privilegiis ac indultis Apostolicis, sub quibusvis tenori-
bus ac formis, cum quibusvis clausulis, & decretis, quæ
adversus præmissa nullatenus suffragari volumus, cæte-
risque contrariis quibuscumque: Aut si aliquibus com-
muniter vel divini ab eadem sit Sede indultum, quod
interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per
literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac
de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Transmissio
viam suam.

§.13. Volumus autem, quod præsentium transumptis
manu publici Notarii subscriptis, & sigillo alicujus per-
sonæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, seu Canonici
alicujus Cathedralis Ecclesiæ munitis, eadem fides in
iudicio, & extra adhibeatur, quæ præsentibus adhibere-
tur, si essent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ
die 25. Julij.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnatio-
nis Dominicæ millesimo quingentesimo trigésimo sexto,
octavo Kalend. Septembris, Pontificatus nostri Anno 2.

Confirmatio, & nova concessio privilegiorum,
& gratiarum Auditorum Rotæ Romanæ.

XII.

Ad hæc vide notata supra ad constit. 13. Clem. VII.
Convenit.

PAULVS EPISCOPVS, &c.
Ad perpetuam rei memoriam.

Edita die
1537.

Romani Pontificis consueta benignitas, ea quæ per
prædecessores suos, præsertim personarum tibi &
Apostolicæ Sedi continuos labores impendentium, com-
modum, ac utilitatem concernentia concessa sunt, ut fir-
ma perpetuè & illibata persistant, libenter approbat, pro-
ut in Domino salubriter conspiciat expedire.

Exordium

§.1. Dudum siquidem fel. recordat. Julius Secundus,
Leo Decimus & Clemens Septimus Romani Pontifices
prædecessores nostri, dilectis filiis causarum Palatii Apo-
stolici Auditoribus, ac eorum Locutenentibus, tunc &
pro tempore existentibus, & eorum Collegio diversa pri-
vilegia, concessiones, exemptiones, antelationes, præro-
gativas, facultates, gratias, & indulta tunc expressè gra-
tiosè concesserunt, & approbarunt.

Præfatus
Auditorum
largiti.

§.2. Nos dignum, quin potiùs debitum censentes di-
ctos Auditores, & Locatenentes, qui pro publica uti-
litate quotidie & incessanter invigilant, & in justitia
personis ad Sedem ipsam ex omnibus mundi partibus
confluentibus ministranda, immensos labores sustinent,
pro eorundem laborum remuneratione illorùm exigen-
tibus meritis, & ut commodius se alere, ac sustentare va-
leant, non minoribus gratiis ac prærogativis, quàm à di-
ctis prædecessoribus nostris reportarunt, eos prosequi
volumus, Motu proprio, non ad ipsorum Auditorum, seu
Locatenentium, vel aliorum pro eis nobis super hoc ob-
latæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate
ac ex certa nostra scientia, omnia & singula privilegia,
exemptiones, antelationes, prærogativas, concessiones,
gratias, facultates, literas ac indulta hujusmodi, per di-
ctos, & alios nostros prædecessores eisdem Auditoribus,
&

Quæ
Pænes
mat.

Sequitur concessio exemptionis à gabella vini.

PAVLVS PAPA III. Edita An. D. Motu proprio, &c.

Attendentes continuos labores, quos dilecti filii ca- catenentes, pro administranda iustitia personis ad Sedem Apostolicam ex omnibus mundi partibus confluentibus, ac in causis coram eis pro tempore vententibus jugiter perferunt, ac propterea dignum reputamus, ut illis gratiosos favores, & opportuna commoditatis auxilia im-

pendamus. §. 1. Volentes igitur eos specialibus favoribus, & gratiis prosequi, motu proprio, & ex certa scientia nostra eisdem Auditoribus, & Locatenentibus quos sicut accepimus fel. record. Clemens Papa Septimus prædecessor noster inter alia privilegia illis concessa à solutione & exactione quoruscumque gabellarum, & onerum liberavit ac exemit, ut privilegii huiusmodi plenarium consequantur effectum, quod ipsi, & eorum quilibet ad nostrum & Apostolicæ Sedis beneplacitum, singulis annis pro eorum usu, & victu quindecim vegetes cujuscumque qualitatis vini, quandocumque illis placuerit, absque alicujus dohanæ seu gabellæ, ac aliorum onerum solutione, ex Ripa, seu aliunde percipere ac habere liberè, & licitè valeant, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, de speciali gratia indulgemus, ac licentiâ, & facultatem concedimus.

§. 2. Mandantes nihilominus modernis, ac pro tempore existentibus Camerario nostro, ac domus nostræ Magistro, ac Clericis Cameræ Apostolicæ, & dohaneris, omnibusque & singulis dohanæ nostræ officialibus, ac aliis ad quos quomodolibet spectat, in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, quam si contrafecerint illos eo ipso incurrere volumus, quatenus de cætero in perpetuum, singulis Auditoribus ac Locatenentibus prædictis quolibet anno quindecim vegetes vini huiusmodi, absque aliqua gabellæ seu dohanæ, ac onerum solutione, & gratis quandocumque ab eisdem Auditoribus, seu eorum aliquo requisiti fuerint, tradant ac tradi faciant, nec ab eis aliquid præmissorum occasione exigant, seu exigere præsumant, ac illis & eorum cuilibet quoties opportunum fuerit, mandata ad id necessaria expediant, ac expediri faciant, omni mora & exceptione cessantibus, ac per eos ad quos spectat, sub pœnis etiam pecuniariis eorum arbitrio imponendis observari faciant.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus, ac locationibus, etiam Apostolica auctoritate factis ac faciendis, statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, &c. roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis Camerario, Magistro, Dohaneris, & officialibus, & dohanæ huiusmodi, ac quibusvis aliis locis, ac personis, cujuscumque conditionis, gradus, &c. existentibus, etiam motu simili, ac aliis sub quibusvis tenoribus & formis, &c. concessis, & concedendis, quibus latissimè extendentes motu simili derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis.

§. 4. Volumus autem quod præsentium sola signatura sufficiat, & ubique, tam in iudicio quàm extra, fidem faciat, regula contraria non obstante.

Placet, & ita motu proprio mandamus.

Uxores non possint ab eorum maritis cautiones XIII. de non offendendo petere, aut alia de causa cum eis in Urbe litigare, nisi prius in Monasterio, aut alio honesto loco ponantur.

Penas autem mulieribus, ex loco sibi assignato aufugientibus, inhonestèque viventibus imposuit Six. V. ut inf. in ejus const. 46. Ad compescendam.

PAVLVS PAPA III. Edita An. D. Motu proprio, &c.

Um sicut accepimus, diversæ mulieres conjugatz, Calæ Urbis seu in ea commorantes, tam Romanæ, quam

& Locatenentibus, ac eorum singulis, in genere vel in specie concessa quacumque quotcumque & qualiacumque sint ac cujuscumque, tenoris, & continentia existant, quorum omnium formas, & tenores, ac si de verbo ad verbum inferrentur, præsentibus pro expressis habentes, cum omnibus, & singulis derogationibus, decretis, & clausulis in eis contentis, in omnibus, & per omnia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium confirmamus, & innovamus, illaque sibi & eorum cuilibet, & prout dicti ac alii prædecessores concesserunt, de novo pro potiori cautela concedimus & indulgemus.

§. 3. Ac privilegia & gratias dilectis filiis Referendariis nostris, seu eorum Collegio concessa, ac in posterum concedenda, illa pro sufficienter expressis habentes, cum eisdem Auditoribus, & Locatenentibus, ac eorum Collegio, auctoritate, & tenore præmissis communicamus, seu illa de novo eis concedimus, ac præsentibus literas, & in eis contenta quacumque sub cujusvis suspensionibus, derogationibus, ac revocationibus in contrarium factis, & faciendis minime comprehendendi, neque illis derogari posse, nisi eorundem Auditorum, ac Locatenentium ad id expressus accesserit assensus, ac irritum & inane quicquid super iis à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

§. 4. Quocirca pro tempore existentibus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, & Curiaë caufatum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, ac in Urbe in spiritualibus Vicario, per præsentem motu simili mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum per se vel alium, seu alios præsentibus literas, ac in eis contenta quacumque, ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte dictorum Auditorum, Locatenentium, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra eos, & eorum quemlibet confirmatione, innovatione, concessione, indulto, communicatione, & decreto, ac aliis præmissis pacificè frui, & gaudere, non permittentes eos desuper per quoscumque quomodolibet indebitè molestari, contradictores quoslibet, & rebelles per censuras Ecclesiasticas, ac alia iuris remedia, appellatione postposita compescendo, invocato aut hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, editis ac edendis, etiam perpetuis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, gratiis, ac concessis omnibus per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem eandem sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, etiam iteratis vicibus quibuscumque, quocumque nomine nuncupentur, & dignitate, seu majoritate præfulgeant, in genere vel in specie, & seu eorum Collegiis concessis, approbatis & innovatis, ac in posterum concedendis, approbandis, & innovandis. Quibus omnibus, etiam pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialibus, specificis, & expressa mentio habenda, aut exquisita forma servanda foret, ac in eis caveatur expressè, quod illis nullatenus derogari possit, illorumque omnium tenores pro sufficienter expressis, ac insertis habentes, hac vice dumtaxat, illis aliis in suo robore permanens, harum serie, motu ac scientia similibus derogamus, necnon omnibus illis quæ in literis eisdem Auditoribus, & Locatenentibus, seu eorum Collegio concessa voluerunt dicti prædecessores non obstat, quæ pro repetitis habeantur, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 6. Et quia difficile foret præsentibus literas ad singula loca, in quibus de eisdem fides forsan facienda esset deferri, volumus, & eadem auctoritate decernimus, quod ipsarum transumptis manualibus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die decimasextima Augusti, millesimo quingentesimo trigesimo septimo, Pontificatus nostri Anno tertio.

privilegia referendarij quilibet & locatenentibus, ac eorum collegio, auctoritate, & tenore præmissis communicamus, seu illa de novo eis concedimus, ac præsentibus literas, & in eis contenta quacumque sub cujusvis suspensionibus, derogationibus, ac revocationibus in contrarium factis, & faciendis minime comprehendendi, neque illis derogari posse, nisi eorundem Auditorum, ac Locatenentium ad id expressus accesserit assensus, ac irritum & inane quicquid super iis à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Exemptio Aud. à gabella vini.

Inhibito contra officiales qui eos desuper molestarent.

Derogatio contrariis.

Si signatur sufficit.

Papa subscri.

quàm forenses, forsan atrecedentes vitam ad earum libitum inhonestam ducere, ubi se ab earum maritis super earum inhonesta vita, aut pravis moribus atqui vident, eos à quibus se amari sciunt, maritis suis in fidejussores, quod ipsæ eos non offendent, nec offendi facient, pro diversa pecuniarum summis etiam excessivis, judicialiter, aut aliàs similem cautionem ab eisdem maritis suis exigant: & illis eam quandoque præstare nequeantibus illos carceribus mancipari, & quandoque ad triremes delegari procurent, & faciant, vel si earum mariti prædicti cautionem hujusmodi eis præstent, illius clypeo fretæ, vitam ad earum libitum inhonestam ducant, in divinæ majestatis offensam, ac scandalum plurimorum.

Sanctio de qua in rub.

§. 1. Nos volentes ex debito nostri officii pastoralis præmissis occurrere, Motu simili modernis, & pro tempore existentibus *Almæ Urbis prædictæ* Gubernatori, ac Senatori, & curiæ causarum *Camere Apostolicæ* generali Auditori, ac quibusvis aliis *Romanæ Curie* officialibus seu iudicibus vel marescallis, quacumque auctoritate etiam sæculari fungentibus, districtius inhibemus, ne de cætero ad cujusvis mulieris conjugatæ instantiam ejus virum ad fidejubendum, & sibi sub aliqua quantumvis modica pecuniarum summa de eam non offendendo, nec offendi faciendo cavendum cogere, aut monere, seu ipsam mulierem conjugatam ad quovis modo cum viro suo quavis occasione litigandum admittere præsumat, nisi ipsa mulier in loco honesto, aut apud mulierem honestam, bonæ conditionis, & famæ, aut in domo sanctæ *Marthæ de Urbe*, in qua quælibet mulieres conjugatæ, seu ob earum malam vitam & violatum thorum offendi timentes recipiuntur, & donec cum earum maritis reconciliantur, charitativè tractantur, & sustentantur, cum effectu habitaverit, & vixerit. Nos enim ex nunc omnes, & singulas cautiones, & fidejussiones per maritos uxoris suis alibi quàm in loco honesto, & apud mulierem honestam, seu in dicta domo *S. Marthæ* habitantibus hæcenus præstitas, unica tamen præcedente monitione, & in posterum præstandas, nullas, irritas, & inanes, nulliusque roboris vel momenti fore, & illarum, etiam si juramento vallatæ sint, executionem fieri non posse, ac dictos maritos, si qui in exilium relegati, vel ad triremes transmissi propter præmissa fuerint, dictos triremes exire, & ad Urbem liberè redire posse, ac irritum, &c. decernimus.

Vicarium Pa-pa executor deputatur.

§. 2. Mandantes venerabili fratri *Philippo Episcopo Salutarum*, moderno ac pro tempore existenti nostro in eadem Urbe, ejusque districtu, in spiritualibus Vicario generali, quatenus inhibitionem, & decretum nostrum hujusmodi perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari faciat cum effectu, contraditores quoscumque, & rebelles, ac in præmissis non parentes, per sententias, censuras, & pœnas ecclesiasticas, ac aliàs opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo, ac censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Capitula de rogatoria.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac stylo Palatii, & curiarum Gubernatoris, Senatus, & Auditoris *Camere* hujusmodi, necnon earundem curiarum, etiam juramento, &c. roboratis statutis, ac consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis in contrarium quomodolibet concessis.

S. La. signaturæ sufficit.

§. 4. Et præsentium, etiam absque eo quod registrantur, aut illius data apponatur, solam signaturam sufficere, & ubique fidem facere, in iudicio, & extra, regula contraria non obstantibus, decernentibus.

Papa subscribitur.

Placet, & ita mandamus. A.

XIV. Declaratio, & ampliatio facultatum Collegii Scriptorum Archivii *Romanæ Curie*, in legitimandis Bastardis.

Hoc indultum confirmavit Pius. V. in sua const. 87. Pridem, & istud Collegium creavit Iul. II. in sua const. 15. Sicut, sup. ubi notavi.

PAULVS EPISCOPVS, Edita de Seruvm Seruorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam. 1527.

Romani Pontificis providentia circumspecta nonnunquam per ejus prædecessores gesta, eum super illis dubia oriuntur, ne aliqui propterea litibus indebitis fatigentur, dilucidat, & declarat, prout convenit, & rei qualitate inspecta conspiciat in domino salubriter expedire.

Exordium

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Collegii Scriptorum Archivii *Romanæ Curie* nobis nuper exhibitæ petitio continebat, quod licet dudum scilicet Julius Papa II. prædecessor noster in institutione Collegii prædicti per eum erecti, inter alia eidem Collegio, seu illius Correctoribus, & Officialibus quoscumque Bastardos, Manseres, & Nothos, sine tamen præjudicio venientium ab intestato, legitimandi facultatem concesserit, ac Collegium seu Correctores, & Scriptores præfati facultatis hujusmodi vigore certas formas super hujusmodi legitimandis faciendis ordinaverint.

Julius Papa II. seu istud Collegium, & Officialibus quoscumque Bastardos, Manseres, & Nothos, sine tamen præjudicio venientium ab intestato, legitimandi facultatem concesserit, ac Collegium seu Correctores, & Scriptores præfati facultatis hujusmodi vigore certas formas super hujusmodi legitimandis faciendis ordinaverint.

§. 2. Et tam tempore ipsius Julii, quàm etiam piæ memoriæ Leonis Decimi, Adriani Sexti, & Clementis Septimi Romaporum Pontificum, etiam prædecessorum nostrorum, ac nostri Pontificatum temporibus facultatem hujusmodi continuantes, quamplures Bastardos, Manseres, & Nothos, ex quocumque coitu procreatos, etiam stantibus legitimis, absque tamen præjudicio venientium ab intestato, juxta dictas formas diversimodè legitimaverint, ac in possessione, seu quasi legitimandi hujusmodi pacificè, & dictæ formæ per ipsos observatæ hæcenus fuerint, ac legitimaciones per eos hæcenus factæ impugnatæ non extiterint, neque de illarum validitate ab aliquibus hæcenus hæsitatum fuerit.

Et mulierum legitimitas.

§. 3. Nihilominus impræsentiarum à nonnullis de viribus legitimacionum per ipsum Collegium de illegitimo consensu patrum legitimorum, stantibus filiis legitimis, & naturalibus, juxta formam per ipsos traditam factarum hæsitatur, & asseritur, facultatem Collegii hujusmodi ad casum in quem pater illegitimi filios legitimos ac naturales haberet, se non extendere, cum hoc ipsa facultate specialiter expressum non reperiatur, ac solum Bastardos, Manseres, & Nothos, cum illa clausula, sine præjudicio venientium ab intestato, comprehensos esse. Quare pro parte præfatorum Collegii nobis fuit humiliter supplicatum, ut super iis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Dubium quod hic tenentur.

§. 4. Nos igitur hujusmodi ambiguitatis dubium submovere, ac tam per ipsos Collegium dictæ facultatis vigore in posterum legitimandorum, quàm etiam ipsorum Collegii, quorum interpretatione formæ prædictæ traditæ fuerunt, & juxta illas legitimaciones hujusmodi processerunt, indemnitati providere, ac dispendiis, necnon diversis litibus, & forsan scandalis, quæ exinde oriri, ac subsequi possent, obviare, necnon Status, tam Urbis quàm *Romanæ Ecclesie*, in qua legitimaciones ipsæ conceduntur, quieti consulere, necnon formarum, & legitimacionum hujusmodi tenores præsentibus pro expressis habere volentes, ipsasque legitimacionum formas, ut præfertur, traditas approbantes, confirmantes, ac innovantes; hujusmodi supplicationibus inclinanti, præfatos Collegium facultatis prædictæ vigore, quoscumque illegitimos, ex quocumque illicito ac damnato coitu procreatos, etiam si eorum genitores filios legitimos, & naturales haberent, absque tamen præjudicio venientium ab intestato, legitimare posse, & legitimaciones per eos in posterum faciendas, etiam stantibus legitimis, validas, & efficaces fore, suosque effectus fortiri, ac firmiter observari debere, & illis quibus fieri contigerit, suffragari, ac eos qui legitimati pro tempore fuerint, juxta hujusmodi legitimaciones succedere posse.

Et idem si istud movet.

§. 5. Sicque in præmissis omnibus, ac singulis per quoscumque etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac dictæ *Romanæ Ecclesie* Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi ac interpretandi, facultate, & auctoritate, judicari, ac definiti debere, necnon quicquid secus super iis, à quoquam quavis aucto

Et ita in curia debet decerni.

auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane, auctoritate Apostolica, tenore praesentium declaramus, & decernimus, ac pro potiori cautela facultatem praedictam ad hoc extendimus, & ampliamus.

§. 6. Non obstantibus quibusvis constitutionibus, ac ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quae praefatus Julius praedecessor in literis erectionis Collegii hujusmodi voluit non obstare, & quae praesentibus pro repetitis haberi volumus, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c.

Dat. Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo trigesimo septimo, pridie Kal. Novemb. Pont. nostri Anno 4.

XV. Privilegium centenariae praescriptionis, & a'ia gratiae Congregationis Cassinensis, al'as S. Iustinae Monachorum, Ordinis S. Benedicti.

Cetera qua hanc tangunt Congregationem, vide supra in l. 11. const. 1. Super Cathedrali, ubi plenius notavit.

PAULUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Benignitas Sedis Apostolicae consueta, ea quae per Romanos Pontifices pro Religionis conservatione, & augmento, ac Monasteriorum, & aliorum piorum locorum, necnon personarum devotarum in eis sub regularis disciplinae observantia Domino militantium prospero, ac tranquillo statu, & salubri directione providere concessit, ac etiam approbata, & innovata comperit, ut eo firmius illibata persistant quo frequentiori suo fuerint praesidio pro tempore stabilita, libenter approbat, innovat, eisque uberioris Apostolici muniminis robur adjicit, ac de novo concedit, & alias pro eorum observatione providet, prout in Domino conspiciet salubriter expedire.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Modernorum Praesidentis, & Definitorum Capituli Congregationis Cassin. alias S. Iustinae de Padua Monachorum Ordinis S. Benedicti Regularis Observantiae, necnon ipsius Congregationis nobis nuper exhibita petito continerebat, quod dudum pro divini cultus augmento, & Religionis propagatione, ac Regularis observantiae conservatione, Congregationi praedictae, ac illius Praesidentibus, Definitoribus, Visitatoribus, Abbatibus, Prioribus, Religiosis, Monachis, Conversis, Novitiis, eorumque Capellanis, familiaribus, ac servitoribus, necnon Monasteriis, Prioratibus, ac locis etiam unitis Ecclesiis, Capellis, Oratoriis, membris, ac bonis pro tempore existentibus, quamplura, & diversa privilegia, immunitates, exemptiones, tam ab Ordinariorum jurisdictione, quam etiam ab omni impositione, exactione, collecta, decima, subsidio, & alio quocumque gravamine, quocumque nomine censerentur, per Romanos Pontifices pro tempore existentes, etiam pro tempore imponenda, necnon à quocumque onere, occasione Legatorum, subdelegatorum, Nuntiorum Apostolicorum, Ordinariorum, Diocesanorum, seu alterius cujuscumque, etiam Apostolica auctoritate imponenda, ac charitativi, & alterius cujuscumque subsidii impositionis, collectae, vel alterius cujuscumque exactionis, ac oneris, personalis, & realis, vel mixti, annatarumque etiam ratione Monasteriorum, & aliorum beneficiorum, etiam unitorum solutione, ac ab omnibus censibus, redditibus, & solutionibus ratione visitationis, vel subjectionis quorumcumque jure debendi, quibuscumque Oratoriis, ac personis libertates, praerogativae, favores, Conservatoriae, declarationes, facultates, gratiae, indulta spiritualia, & temporalia, tam per felicis recordationis Urbanum Secundum, Eugenium Quartum, Alexandrum Quintum, Martinum etiam Quintum, Nicolaum similiter Quintum, Callistum Tertium, Pium Secundum, Innocentium Octavum, Alexandrum Sextum, Julium Secundum, Leonem Decimum, ac alios

Bullar. Mag. Tom. I.

Romanos Pontifices praedecessores nostros, necnon Imperatores, & Romanos Reges, ac alios saeculares Principes, etiam circa celebrationem Capituli, & electionem Praelatorum, ac conservationem ejusdem Congregationis, ac illius Personarum salubrem directionem concessit, ac per nonnullos ex ipsis praedecessoribus, ac demum per similes memoriae Clementem Papam VII. etiam praedecessorem nostrum approbata, & innovata extiterunt.

§. 2. Et inter alia Urbanus, tunc & pro tempore existenti Abbati, ac dilectis filiis Conventui Monasterii Sanctissimae Trinitatis Cassin. Ordinis, & Congregationis eorundem, ut tunc pro tempore existens Abbas per terras sui Monasterii habitas, & habendas, Ecclesias construere, & cum Cruce signare, ac alia Pontificalia, & spiritualia (sacrorum Ordinum collatione, Basilicarum, & altarium, ac chrismatis consecratione dumtaxat exceptis) exercere posset.

§. 3. Necnon ut de iis, quae à Catholicis Christianis eidem Monasterio Sanctissimae Trinitatis, tam inter vivos, quam in ultima voluntate, ubicumque donata, vel legata forent, nulli Episcoporum Diocesanorum licitum esset quartam, vel tertiam partem in ipsis legatis, seu donatis, tam in stabilibus, quam in mobilibus, etiam praetextu cujuscumque consuetudinis exigere, concessit.

§. 4. Et si processu temporis per quoscumque contra praedictorum, ac aliorum privilegiorum per ipsum Urbanum dicto Monasterio Sanctissimae Trinitatis concessorum tenorem, per aliquos attentatum foret, illud, & tunc viribus vacuum, ac praescriptionem longi temporis non currere decrevit, ac quicumque dictum Monasterium Sanctissimae Trinitatis in suis juribus, possessionibus, & libertatibus laederent, aut etiam perturbarent, liceret dicto Abbati, & suis successoribus illos, cujuscumque praesentis, sive status forent, auctoritate Apostolica, canonica monitione praemissa, excommunicare, ac excommunicatos fore denuntiare, à qua excommunicatione absolvi non possent nisi digne satisfacerent, etiam quocumque privilegio illis, quo excommunicari vel interdici non possint, forsitan concessio non obstante, nisi de indulto hujusmodi plenam ac expressam facerent mentionem, indulset.

§. 5. Necnon Eugenius Abbati pro tempore existenti Monasterii sancti Pauli extra muros Urbis, eorundem Ordinis, & Congregationis, ut cum Mitra, & annulo, Sandaliis, Tunica, Dalmatica Missarum solemniter celebrare, & astanti Clero, & Populo benedicere. Ac eidem Abbas, ac dilecti filii Conventus ipsius Monasterii sancti Pauli Consecrationes Altarium, & Ordinationes Monachorum, qui ad sacros Ordines forent promovendi, à quocumque in illis Catholico Antitiste Apostolica auctoritate freti suscipere, quas sine difficultate, ac pravitate exhiberi praecipit. Ipseque Abbas, dummodo Presbyter esset, Minores Ordines hujusmodi Monachis suis ex Apostolica Indulgentia cum necesse foret exhibere posset, necnon eidem Abbati etiam indumenta quae ad usum altaris, & in eodem Monasterio forent necessaria, benedicendi facultatem concessit.

§. 6. Ac statuit & sancivit, ut sicut contra Romanam Ecclesiam non nisi centenaria secundum constitutiones canonicas, & legitimas sanctiones curret praescriptio, ita praefato Monasterio S. Pauli minoris temporis praescriptio non obliteret.

§. 7. Et demum Alexander praedecessor praefatus Motu proprio voluit, & declaravit, quicquid dubii hujusmodi privilegii, seu aliquo eorum pro tempore emergere, data verborum ambiguitate, & varia peritorum interpretatione in favorem dictae Congregationis ac locorum particularium ejus interpretari.

§. 8. Necnon cujusvis particularis Monasterii ipsius Congregationis privilegia, toti Congregationi praedictae & illius particularibus Monasteriis communia esse, & ad illa extendenda, ac extendi debere decrevit, prout etiam extendit.

§. 9. Cum autem, sicut eadem petitio subjungit, Praesidentis, & Definitorum, ac Congregatio praefata, cupiant singula privilegia, & indulta praedicta, ut uberiorem obtineant roboris firmitatem, etiam nostri muniminis praesidio fulciri, pro parte eorundem Praesidentis, &

P P p

Prb. 11. concessit Abbati facultatem alia Monasteria adificandi, & Pontificalia (quibusdam exceptis) exercendi.

Pia legata Congregationis ab omni solutione exempta.

Perturbatores excommunicari decernuntur.

Eugen. 10. Abbati S. Pauli extra muros Urbis concessit posse cum mitra celebrare & minores Ordines Monachis consecrari.

Centenaria non potest praescribi sine gaudere iussit.

Alexand. VI. privilegia praedicta decrevit in dubio interpretanda esse ad favorem Congregationis.

In illis quae Monasteriis communia esse commisit. Congregatio praefata privilegia Praesidentis & Definitorum indultorum conservat.

& Definitorum, ac Congregationis nobis fuit humiliter supplicatum, ut privilegiis, & indultis prædictis robur nostræ approbationis adjicere, ac alias in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic idem Pontif. Na approbationem

§. 10. Nos igitur attendentes uberes fructus quos dictæ Congregationis Monachi, qui tanquam mortui mundo, soli CHRISTO qui est vita, viventes pro universali Ecclesia ad Deum preces in militanti Ecclesia in dies producant, ac præfidentem, & Definitorum necnon Congregationem præfatos, & eorum singulos, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnia & singula privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, prærogativas, favores, conservatorias, declarationes, facultates, gratias, concessionem, indulgentias, indulta, spiritualia, & temporalia, Congregationi, & illius Præfidentibus, Visitatoribus, Abbatibus, Prioribus, Monachis, Novitiis, Conversis, Personis, Capellanis, familiaribus, servitoribus, & locis etiam unitis, necnon Ecclesiis, Capellis, membris, & bonis, pro tempore existentibus, in genere, & in specie, tam per prædictos, & quoscumque alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, & Sedem prædictam, quàm per Imperatores, Reges & Principes, etiam particularibus Monasteriis, etiam ampliativè vel extensivè, aut alias sub quacumque forma, & verborum expressione, communiter vel divisim concessa, & approbata, ac cum omnibus, & singulis decretis, & clausulis in eis contentis desuper confectas literas, & in eis contenta, & inde secuta quæcumque, quorum omnium tenores, formas, datas, & effectus, ac decreta in illis apposta, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso infererentur, præsentibus pro sufficienter expressis haberi volumus, ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, ac perpetua roboris firmitate subsistere, & firmiter observari, necnon Congregationi hujusmodi, & illius personis suffragari debere decernimus. Supplentes omnes, & singulos, tam juris quàm facti defectus, si qui forsan in Imperatorum, Regum, & Principum concessionibus hujusmodi intervenerint.

Itaque concedit.

§. 11. Et nihilominus pro potiori cautela, ea, omnia, & singula, prout per dictos prædecessores, ac Imperatores, Reges & Principes, etiam ut præfertur, concessa fuerunt, de novo in omnibus, & per omnia, ita quod Congregatio, ac Præfidentes, Definitorum, Visitatores, Abbates, Priores, Rectores, Monachi, & alii supradicti, ac Monasteria, & loca prædicta, omnibus illis, tam in genere quàm in specie concessis uti, potiri, & gaudere possint & debeant, & ab impositionibus, decimis, collectis, subsidii, & oneribus, ac omnibus aliis, & singulis supradictis, etiam ratione Apostolicæ Sedis Legatorum, etiam de latere, etiam dicta auctoritate Apostolica pro tempore imponendis liberi, immunes, & exempti existant, nec ad illorum solutionem, seu contributionem cogi, aut desuper molestari, vel inquietari possint, seu debeant, auctoritate & tenore prædictis de novo concedimus, & indulgemus, ac statuimus, & ordinamus.

Prohibito in omnes perturbationes.

§. 12. Districtius inhibentes quibusvis personis cujuscumque Ecclesiasticæ, etiam Pontificalis, vel sæcularis dignitatis, præminentie, vel auctoritatis existentibus, ne Congregationem, ac illius Præfidentes, Definitorum, Visitatores, Abbates, Priores, Rectores, Monachos, & alios præfatos super hujusmodi privilegiis, & indultis, aut illorum usu, possessione, seu quali, per se vel alium seu alios directè vel indirectè, quovis quæsito colore vel ingenio, impedire, molestare, vel perturbare quoquo modo præsumant, ac eis præcipiendo mandantes, ut Congregationem, Præfidentes, Definitorum, Visitatores, Abbates, Priores, Rectores, Monachos, & alios prædictos illis omnibus pacificè, & quietè frui, uti, potiri, & gaudere permittant.

Cum sit hujusmodi in præfatis.

§. 13. Necnon decernentes, eisdem privilegiis, indultis, ac præsentibus literis, & in eis contentis clausulis

quibuscumque, etiam per quascumque literas Apostolicas, etiam quascumque generales vel speciales, etiam derogatorias derogatorias, efficaces & insolitas clausulas, ac irritantia decreta, sub quacumque verborum conceptione in se contentia nullatenus derogari posse, nec derogatum censei, nisi de illarum, ac præsentium literarum totis tenoribus de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, ac specifica, specialis, & expressa mentio facta fuerit, ac hujusmodi derogationes per tres distinctas literas eundem tenorem continentes, tribus similiter distinctis vicibus pro tempore existentibus Præfidenti, Definitoribus, & Visitatoribus præfatis legitime intimatæ, & insinuatæ fuerint, ac ipsorum Præfidentis, Definitorum, & Visitatorum ad id expressus accedat assensus, & aliter factæ derogationes nemini suffragari. Et sic in præmissis omnibus per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiti debere, ac irritum & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Classificatio trariorum rogatorum.

§. 14. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis quæ per singulos prædecessores prædictos in singulis literis prædictis concessum fuit non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. die 5. Nov.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigésimo septimo, Non. Novembris, Pontificatus nostri Anno quarto.

Jurisdicção, & facultates Vincentii Cardinalis Neapolitani nuncupati, in Alma Urbe Legati de latere deputati, ob discessum Pontificis versus civitatem Placentiæ.

XVI.

Hujusmodi legationum bullas, quarum magnus est numerus, supervacuas arbitratus sum, & ideo hanc solummodo, & alteram de antiquioribus, nempe Innoc. VI. const. 1. Cum onus sup. & aliam de recentioribus Clem. VIII. Licet, n. 3. apposui ut concessionem jurisdictionum, tempore variari dignoscatur.

PAVLVS EPISCOPVS, &c. Servus Servorum Dei. Dilecto filio Vincentio tituli sancte Mariæ Trasteverim Presbytero, Cardinali Neapolitano nuncupato, in Urbe, ejusque territorio, & districtu nostro, & Apost. Sedis Legato, Sal. & Apost. bened.

Edita An. 1530.

¶ Licet potestatis plenitudo desuper nobis commissa sit, & universi gregis dominici, divina disponente clementia, curam habeamus, finem tamen humanæ possibilitatis excedere non valentes, considerantesque quod circa singula per nosmetipsos Apostolicæ servitutis debitum absolvere non possumus, nonnunquam aliquos, & præcipuè Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales in sollicitudinis partem assumimus, ut ipsis vices nostras suppletibus, ministerium nobis desuper commissum favente pietate superna, facilius & salubrius exequamur. Et quamvis ad cunctorum Christi fidelium provincias, civitates, & loca paternum studium, & diligentiam adhibeamus, ad Almam Urbem tamen nostram aciem nostræ considerationis paternis affectibus dirigentes, illam, cives, incolas, & habitatores ejusdem, tanquam peculiare filios, & devotos, diligentiori cura intuemur, & super eorum felici regimine pacifico, & tranquillo, desiderantes specialiter providere, ut præserventur à noxiis, & optatis perfruantur incrementis. Cum itaque nos, pro nonnullis arduis, & urgentibus negotiis orthodoxæ fidei, ac publicum Reipublicæ Christianæ commodum congruentibus ab ipsa Urbe ad aliquod tempus discedere, & ad civitatem nostram Placentiam Provinciæ Mediol. nos conferre, & dimissis in eadem Urbe Palatii nostri, & Curie Camerae Apostolicæ causarum audientis,

P. missis & crevis P. r. censuram con. etc.

necnon

neqnon Gubernatore, sed Vicecomes, ac Vicario, seu
ejus Locumtenente, & Senatore, ac...
Officialibus, Cancellariam nostram...
la, & nonnullis ejusdem Cancellariae, & Cur. Rom. Offi-
cialibus nobiscum ducere intendamus.

§. 1. Nos volentes interitu bono & felici Urbis, &
Rom. Cur. praedictarum regimini providere, & potissi-
mum ad te, quem etiam in magnis, & arduis sacrosan-
tae Romanae Ecclesiae negotiis versatum, eximia probi-
tate, & fidelitate, rerumque gerendarum experientia, &
praecipua prudentia, ac integritate comprobatum habe-
mus, mentem nostram convertentes, ac sperantes, quod
ea, quae tibi duxerimus committenda, gratia tibi assiste-
nte divina, circumspice, prudenter, juste, & fideliter exe-
queris: Te in Urbe praedicta, ejusque territorio, & distri-
ctu, ac terris, & locis illi adjacentibus, nostrumque di-
ctae Sedis Legatum de latere, in spiritualibus & tempo-
ralibus Vicarium generalem, de venerabilium fratrum
nostrorum Sanctae Romanae Ecclesiae Card. consilio, au-
thoritate Apostolica, tenore praesentium, usque ad bene-
placitum, vel ad eandem Urbem reditum nostrum dum-
taxat, creamus, constituimus, & etiam deputamus.

§. 2. Dantes tibi harum serie pariter & concedentes
plenam, liberam, & omnimodam potestatem & facul-
tatem, ac auctoritatem, Urbem, & loca praedicta cum eo-
rum territorii, districtibus, & pertinentiis, necnon per-
sonas, cives, habitatores, etiam Curiales, & ipsam Roma-
nam Curiam sequentes, seu ad eandem undecumque ven-
ientes, dum in ea fuerint, seu in ea degentes, & incolae
ejusdem, cujuscumque status, gradus, ordinis, praemi-
nentiae, dignitatis, etiam Pontificalis fuerint, ac ejusdem
Romanae Cur. officiales existant, etiam si exemptos à
quocumque Legationis officio praetenderent, nostro, &
dictae Romanae Ecclesiae nomine gubernandi, regendi, &
administrandi, prout caelestis gratiae infusio, & tua pru-
dentia persuadebunt, reformandi, & corrigendi, occupa-
ta recuperandi, necnon illa, & alia deformati in pristi-
num & debitum statum reducendi, & jurisdictionem om-
nimodam exercendi, civiles, & criminales, Ecclesiasticas,
& spirituales, & super quibuscumque monasteriis, prio-
ratus, praepositis, canonicis, & praebendis, digni-
tatis, personarum, administrationibus, officiis, & ceri-
que beneficiis Ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, & sae-
cularibus, & quorumcumque Ordinum regularibus, &
profanas ad forum Ecclesiasticum quocumque jure spe-
ctantes, ac mixtas quascumque, tam in dominio nostro,
quam extra, per appellationes extrajudiciales, vel gene-
rales querelas, etiam non obstante quod ad ipsam Rom.
Curiam legitime devolutae, aut in illa de juris necessita-
te tractandae, seu finiendae non existant, illarumque, &
etiam aliorum quorumcumque, & quibuscumque Judi-
cibus Ecclesiasticis, & saecularibus, quacumque auctori-
tate, dignitate, seu praeminentia falcitis, ad nos & Roma-
nam Curiam, ac Sedem hujusmodi, & pro quibuscumque
gravaminibus, vel definitivis sententiis pro tempore in-
terpositis, primarum, & secundarum, & ulteriorum appel-
lationum causas, una cum negotio principali, conjunctim
vel divisim, vel alias, prout tibi visum fuerit, ac omnibus,
& singulis earum incidentibus, dependentibus, emergen-
tibus, etiam summarie, simpliciter, & de plano, sine stre-
pitu, & figura iudicii, sola facti veritate inspecta, alias
juxta casum, & prout tibi videbitur, etiam cum potesta-
te citandi in eadem Curia Rom. etiam extra eam, per edi-
ctum publicum, confitio summarie de non tuto accessu,
ac inhibendi quibus, & quoties fuerit inhibendum, au-
diendas, cognoscendas, decidendas, & sine debito termi-
nandas committendi.

§. 3. Et pari modo inter Auditores dicti Palatii no-
stri, seu eorum Locatenen. distribui (ut moris est) facien-
& per Signaturam nomine nostro videlicet, si illi Judi-
cibus in Romana Curia per haec verba videlicet, Placet
Domino nostro Papae, si vero extra eam, praeterquam ubi
nos fuerimus, dirigendae, per Concessum in praesentia
Domini nostri Papae, signan. Ac omnia & singula per Si-
gnaturam justitiae concedi, & committi solita concedere,
& etiam eisdem Auditoribus, & Locatenen. seu aliis qui-
buscumque Praelatis vel iudicibus, tam in Rom. Curia,

quam extra eam committendi, seu per te, vel alium, seu
alios audendi, cognoscendi, etiam summarie, simpliciter
& de plano, sine strepitu, ut praefertur, etiam reiteratione
terminorum ex stylo Curiae, seu natura observari consue-
torum, ac etiam illorum omissione, illasque decidendi, &
terminandi, causasque ipsas quando tibi placuerit, ab il-
lis, quibus commissa fuerint, tam in dicta Curia, quam
extra evocandi, & aliis etiam committendi. Et quascum-
que sententias, per te, seu etiam alios iudices quoscum-
que latus, tam in Romana Curia, quam extra eam, etiam si
in rem transiverint judicatam, executioni debite deman-
dandi, cum decreto literarum executorialium, seu man-
dati executivi, etiam cum invocatione brachii saecularis,
nullitates processuum, actorum, gestorum, & sententiarum,
& tollendi, & finiendi, ac restitutionem in integrum
adversus rem judicatam, etiam si tres sententiae conformes
latae fuerint, etiam grato concedendi, dictarum
causarum cognitionem, terminationem & executionem,
ac cursum instantiarum, vel etiam fatalium suspendendi,
ac restitutionem ad illa etiam concedendi.

§. 4. Necnon constitutionibus fel. rec. Bonifacii Papae
Octavi praedecessoris nostri de una, & Concilii generalis
de duabus, non tribus dietis, & aliis per Signaturam jus-
titiae derogari solitis, & etiam quibusvis privilegiis, &
indultis, tam Curiae causarum Camerae Apostolicae gene-
rali Auditori, quam aliis ordinariis iudicibus dictae Ur-
bis, etiam per nos concessis, & approbatis, etiam quod il-
li, nisi per signaturam manu nostra, & motu proprio con-
cessis derogari non possit, disponentibus, & haecenus ob-
servatis, specialiter & expresse derogandi.

§. 5. Necnon si necessarium fore contuleris, unum
vel duos Signaturae dumtaxat Referendarios, quos ma-
lueris, & ad hoc utiles & idoneos esse cognoveris, qui
commissiones justitiae hujusmodi referendariare, & in si-
gnatura per te facienda tibi assistere, ac illi interesse licite
valeant, durante legatione tua tantum, deputandi, & alia
quae S. R. E. Cardinales, qui haecenus signaturam justitiae
habuerunt, & dictae Urbis Legati facere, & exercere po-
tuerunt, & debuerunt, faciendi, & exercendi.

§. 6. Omniaque, & singula beneficia Ecclesiastica,
cum cura, & sine cura, saecularia, & Ordinum quorum-
cumque regularia, etiam dignitates, etiam majores, &
principales fuerint, & ad illa consueverint, aliqui per ele-
ctionem aut alium modum assumi, intra limites tuae lega-
tionis consistentia (basilicae Principis Apostolorum de
Urbe, ac Lateranensis, & B. MARIE Majoris Ecclesiarum
Canonicatus, praebendis, & illis, quae ad collationem
alicujus ex venerabilibus fratribus nostris Sanctae Ro-
manae Ecclesiae Cardinalibus praefatis, respectu Episco-
patuum, titularum suorum praesbyteralium, aut diacona-
lium, vel alias quocumque modo pertinent, dumtaxat ex-
ceptis, & ac quorumcumque familiarium tuorum conti-
nuorum commensalium, nunc & pro tempore existen-
tium, etiam si ipsi à familiaritate recessissent, & in quibus-
cumque provinciis, seu locis consistent, beneficia Eccle-
siastica, etiam si dispositioni Apostolicae specialiter, vel alias
ex quavis causa etiam de necessitate exprimentia, praeter-
quam familiaritatis nostrae, aut quoad ea quae ad disposi-
tionem tuam, ratione Ecclesiarum, vel beneficiorum tuo-
rum non pertinent, alicujus Cardinalis viventis genera-
liter reservata, seu ex quavis generali reservatione aff. eta
fuerint, cum illa per cessus vel decessus, aut alias quavis
dimissione illa nunc & pro tempore obtinentium, etiam
si, ut praefertur, reservata fuerint, dummodo etiam illorum
commendis cessantibus, vel unionibus temporalibus dis-
solutis, vel alias quocumque modo vacare contigerit, qui-
busvis personis, de quibus tibi videbitur, etiam quacum-
que, quotcumque, & qualicumque beneficia ecclesiastica
obtinere, & expectare. Necnon & si extra limites tuae le-
gationis beneficia aliqua, ut supra, qualificata, in civi-
tatis, diocesis, & locis, per duas dietas dictae Urbi
propinquis vacaverint, etiam si, ut praefertur, reservata
fuerint, dummodo alicujus ipsorum beneficiorum re-
servatorum, praeterquam ex familiaritate nostra, in dictis
Civitatibus, & diocesis vacan. hujusmodi fructus, red-
ditus, & proventus summam seu valorem annuum secun-
dum communem aestimationem viginti quatuor flore-

pro Urbe
Curia Ro-
manae Le-
gatum de la-
tere deputat-
um facultate
sine ex-
ceptis.

ultae co-
muni
sumque
non ex-
ceptis.

Derogandi
que omnibus
legibus &
constit. per si-
gnaturam jus-
titiae derogari
sunt.

Referendari-
que signatura
justitiae duo
vel unus de-
putandi.

Facultas etiam
in beneficiis
collationem
non

Facultas etiam
in Curia
& extra.

normandi Camera non excedant, personis idoneis per te eligendis conferendi, & de illis etiam providendi, seu illa aliis beneficiis Ecclesiasticis ad vitam vendendi, annektendi, & incorporandi, verosque ultimarum vacationum modos, etiam si ex illis quavis generales reservationes, etiam in corpore juris clausule resistent, pro expressis habendi. Ac etiam in ipsa Urbe, quandiu ab ea absentes fuerimus, in quoscumque Curiales, & ipsam Curiam sequentes, seu Cortisanos, & officiales quoscumque ipsius Curie nostrae, & ipsorum officiorum praesidentes, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, dummodo S. R. E. Cardinales non existant, omnimodam jurisdictionem exercendi, eosque pro excessibus puniendi, & prout demeruerint, seu deliquerint, a suorum officiorum exercitio suspendendi, & prout iustitia suaserit, eos eisdem officiis suis privandi, & destituendi.

Facultas in diendi contra Officialis Rom. Curiae, ac Curiales, Barones, Communitates, &c.

§. 7. Necnon etiam inter Barones, & Milites, Dominos temporales, & nobiles, ac personas alias seculares, & Ecclesiasticas, necnon Communitates, & Universitates, ac populos, & omnes alios seculares, discordes, & differentes Urbis, terrarum, locorum, & districtus praedictorum pacem, & concordiam facien. & inter eos treugas indicendi, ipsosque ad eas, & ipsarum observantiam quibuscumque poenis, districtionibus, sententiis, & censuris, prout tibi videbitur, compellen. concordem in unitatis, & charitatis vinculo confovendi, & confirmandi: rebelles, & delinquentes, ac ejusdem Romanae Ecclesiae hostes censuris, & poenis, tam Ecclesiasticis, quam aliis, etiam pecuniariis, & corporis afflictivis arcendi, & corrigendi, & ad nostram, & dictae Romanae Ecclesiae unitatem reducendi.

Dispensandi quae ad plura beneficia, & circa aetate & natalium deficiunt.

§. 8. Necnon cum tuis, & quinque Praelatorum se afferentium familiaribus, & continuis commensalibus, & decem, quos tu elegeris personis aliis ad duo, & si nobiles, vel graduati fuerint ad tria, seu cum dispensatione ad duo, ad tertium curata, dummodo inter alia non fuerint nisi duae parochiales Ecclesiae, seu alia invicem incompatibilia secularia, etiam majores, & principales personatus, administrationes, vel officia, etiam curata & electiva, in cathedralibus etiam Metropolitanis, vel Collegiatis Ecclesiis, parochiales Ecclesiae, vel earum perpetuae Vicariae fuerint, & ad duo alia, etiam similia simplicia, non tamen duos canonicatus, & praebendas, sub uno, & eodem titulo unius, & ejusdem Ecclesiae consistentia, si eis, & cuilibet eorum alias canonicè conferantur, aut eligantur, praesententur, vel alia assumantur ad illa, & instituantur in eis simul ad vitam, cum potestate dermutandi, & commendae cedendi, toties quoties in titulum, & commendam respectivè obtinenda. Necnon super aetate in decimosextimo dispensandi, super aetate, & natalium defectibus ad unum, & in vigesimo ad duo, necnon super defectum patientibus ad quoscumque, quotcumque, & qualiacumque beneficia Ecclesiastica, etiam si canonicatus, & praebendae in cathedralibus, etiam Metropolitanis, vel Collegiatis Ecclesiis, & alias, ut praefertur, qualificata fuerint, & ad canonicatus, & praebendas cathedralium in undecimo, & aliarum collegiatarum in octavo suarum aetatum annis, & de non promovendo ad septennium, dummodo infra primum triennium dicti septennii ad Subdiaconatus ordinem se faciat promovendi, vel aliud breve tempus prout, tibi videbitur. Ac etiam de promovendo ad sacerdotium in vigesimo tertio cum secularibus clericis, cum regularibus vero in vigesimo secundo anno. Et de suscipiendo clericatum, minores, & sacros etiam Presbyteratus ordines in Romana Curia à quocumque Antiquitate, & etiam extra eam, etiam extra tempora à jure statuta, in tribus tamen festivis diebus, dispensandi.

Facultas de rogandi organum in Cancellaria, & iuris pariter.

§. 9. Necnon quibuscumque Cancellariae regulis processibus, acta, & merita causarum, ac etiam praemissa omnia & singula concernentibus, dummodo alteri non tollatur jus quaesitum. Ac etiam juris patronatus laicorum quoad beneficia familiarium tuorum, & alia in limitibus tuae legationis vacantia, vel ex tunc vacatura, quae de illo ex consuetudine vel privilegio fuerint, in totum, alioquin pro medietate patronorum eorundem derogandi.

§. 10. Et quascumque personae, quibus tua vigore praesentium concesseris, a quibuscumque communicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & poenis, à jure vel ab homine quavis occasione, vel causa, si quibus quomodolibet tunc, etiam ob non partitionem rei iudicatae, aut alias in casibus in regula desuper edita expressis, innotati erunt, etiam si per annum, & ultra in illis infortuerint, ad effectum gratiarum suarum, dumtaxat consequendum absolventi, eorumque omnia, & singula beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura, secularia, & Ordinum quorumcumque regularia, quae in titulum vel commendam, etiam ex quibusvis concessionibus, ac dispensationibus Apostolicis tunc obtinebunt, & expectabunt, ac in quibus, & ad quae jus tibi quomodolibet competet, quotcumque, & qualiacumque fuerint, eorumque fructuum, reddituum, & proventuum veros annuos valores, ac hujusmodi concessionum, & dispensationum tenores pro expressis habendi.

Absolventi quae à censuris.

§. 11. Necnon quascumque concessionem, si in evidentem utilitatem, super alienationibus, & arrendationibus perpetuis, seu temporalibus, etiam emphyteuticis, quorumcumque bonorum stabilium ad Ecclesias, Monasteria, dignitates, beneficia, ac loca alia Ecclesiastica, intra limites tuae legationis consentientia, cujuscumque valoris existant: in aliis vero locis quantumcumque remotis, usque ad valorem centum florenorum auri de Camera dumtaxat spectantia, cum insertione tamen literarum fel. rec. Pauli Papae II. praedecessoris nostri, quae incipit, Cum in omnibus judiciis, communiter vel divisim concedendi.

Commissione in forma si evidentem, super alienatione, honor. Ecl. com. cedendi.

§. 12. Insuper contraditores & rebelles quoslibet per amonitiones, privationes, depositiones, relegationes, & proscriptiones, perpetuas, vel temporales, etiam sententialiter, prout ad ipsam Romanam Curiam pertinuerint, sublato appellationis obstaculo, compescendi.

Omnique faciens in Pont. rec. in eae possit.

§. 13. Omniaque alia & singula ad honorem, & statum nostri, & ipsius Rom. Ecclesiae, & populorum commoditatem faciendi, gerendi, mandandi, ordinandi, disponendi, & exequendi, quae necessaria quomodolibet, & opportuna fore cognoveris, & quae nosmetipsi facere possumus.

Omnique faciens in Pont. rec. in eae possit.

§. 14. Et nihilominus singulari integritate, fidei constantia, justitiae & rectitudinis zelo, clara providentia, ac longa, consummataque Urbis, & Curiae praedictarum notitia in te evidentissimè comprobatis, necnon maturitate consilii per te arduis, & periculosis, nostris ac dictae Sedis negotiis, fideli experientia testimonium perhibente praestitisti, diligenter perspectis, dignum, censentes, ut te non minoribus prerogativis, quam praedecessores nostri Romani Pontifices, alios qui pro tempore fuerunt in Urbe Legatos profecti sunt, prosequamur, ultra supradictas omnes & singulas alias facultates, quae pro quibusvis aliis dictae Rom. Ecclesiae Cardinalibus à tempore pia mem. Alexandri Papae VI. etiam praedecessoris nostri in ipsa Urbe deputatis Legatis per quascumque literas, tam sub plumbo, quam in forma Brevis, sub quacumque forma, & expressione verborum concessae comperiantur, quarum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, inserti forent, praesentibus pro sufficienter expressis haberi volumus, eidem circumspersioni tuae harum serie concedimus, tibi que ut illis omnibus & per omnia, perinde ac si illa tibi specialiter & expressè concessae forent, uti, potiri, & gaudere liberè & licitè valeas, indulgemus.

Concessio quorumcumque aliam facultatem alia Legati concesserunt.

§. 15. Decernentes commissionibus manu tua, & vigore praesentium, de mandato nostro, ac in praesentia nostra signandis, ac derogationibus eis concedendis, in iudicio & extra, perinde ac si propria nostra manu signata fuissent, stari, & indubitata fide adhiberi, necnon omnia & singula alia eorundem praesentium vigore, per te, seu de mandato tuo aliis ritè pro tempore gesta, & concessa, ac quaecumque quae inde sequuntur, valida & effectiva existere, & suos effectus fortiri debere.

Approbatio quae dicitur à 1524.

§. 16. Sicque per quoscumque iudices quavis auctoritate fungentes, sublata eis quavis aliter iudicandi, &

Decretum 1524.

& interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & interpretari, ac defini debere, ac irritum & inane quicquid super his scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 17. Mandantes in super Gubernatori, Vicario ejusdem Urbis, Auditori Camerae, & Senatori, ac aliis officialibus quibuscumque in ipsa Urbe presentibus, necnon omnibus, & singulis Baronibus, Domicellis, stipendiariis, nobilibus, civibus, incolis, & habitatoribus, ac personis aliis Urbis, Curiae, districtuum, & locorum praedictorum, etiam forensibus ibidem pro tempore degentibus, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, in virtute sanctae obedientiae, & sub poenis per te infligendis, ut tibi in omnibus pareant efficaciter, & obediant, omni dilacione, vel exceptione cessante. Nos enim per te pro tempore facta, concessa, & acta, ac gesta quaecumque, necnon processus, sententias, & poenas, quas per te vigore praesentium fulminari contigerit, rata habebimus, & faciemus, auctore Domino, usque ad satisfactiorem condignam inviolabiliter observari.

§. 18. Non obstantibus privilegiis, indulgentiis, tam Apostolicis, quam aliis, generalibus vel specialibus, sub quacumque forma, & expressione verborum, cuiuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis, aut Ordinum, etiam Cisterciensium, Cluniacensium, Praemonstratensium, Grandimontensium, Carthusiensium, Vallis Umbrosae, Camaldulensium, Humiliatorum, S. Benedicti, & Augustini, Hospitalium Hierosolymitanum, S. Joannis, & S. Mariae Teutonicorum, Calatraven. S. Spiritus in Saxia, & S. Antonii, seu quorumcumque aliorum Ordinum existant, concessis, confirmatis, & innovatis, ac praedicti Bonifacii praedecessoris de una, & in Concilio generali de duabus dietis edita, ac Lateranen. Pictavien. & generalis Conciliorum, necnon de valore exprimendo, & de concessione faciendi in unionibus, & illarum confirmationibus, ac de infordescensibus in censuris per tempus inibi expressum, & alias, ac de non expediendis literis executorialibus, & sequestris, nisi sub plumbo, & aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Ecclesiarum, in quibus saecularia, & monasteriorum, & aliorum regularium locorum, in quibus regularia beneficia hujusmodi forsan fuerint, seu a quibus illa dependere contigerit, & Ordinum quorum extiterint, juramento, confirmatione Apostolica, & quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, & aliis quibuscumque praemissis obviantibus, quae omnia & singula in literis per te super eisdem praemissis concedendis latissime exprimi posse volumus. Praemissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon quibusvis aliis privilegiis, literis, & exemptionibus eis sub quibusvis verborum formis, & clausulis, etiam derogatoriis, per nos & Sedem eandem concessis, & concedendis in posterum, quorumcumque tenorem existant, per quae praesentibus non expressa, vel tota liter non inserta, effectus earum impediti valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis, quae quoad hoc cuiquam nolumus suffragari.

§. 19. Volumus autem, quod in concessionibus, gratiis & literis per te vigore praesentium faciendis, praesentes literae nullatenus inferantur, sed absque illarum infertione perinde plenum sortiantur effectum, ac si ipsae praesentes de verbo ad verbum infererentur.

§. 20. Tu igitur, dilecte fili munus, hujusmodi devota mente suscipiens, te in illius executione sollicitum, ac verbo, sermone, & opere studiosum, & diligentem exhibeas, quo ex tuis laboribus, divina favente gratia, optati fructus succedant, quos speramus. Tuque per sollicitudinem tuam, praeter aeternae retributionis praemium, meritum apud nos & Sedem praedictam commendari possis.

Dat. Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo trigesimo, undecimo Kalend. Aprilis, Pontificatus nostri Anno quarto.

Bullar. Mag. Tom. I.

Constitutiones Aegidianae, in toto Statu Ecclesiastico, in locis et immediate subjectis, Carpenfes vero in Provincia Marchiae observentur.

XVII.

PAULVS EPISCOPVS Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Officii nostri debitum, quo sumus universis nostrae curae, praesertim etiam in temporalibus creditis, in iustitia debitores, exigit, & ad hoc potissimum nos inducit, ut in his, per quae iustitia unicuique debite ministratur, & illam exquisitis viis conculcare satagentium malitiam obvietur, ejusdem officii partes propensius impartiamur, ac ea quae propterea providere ordinata, ac etiam Apostolico praesidio fulcita, & extensa comperimus, ut remota omni ambiguitate, firmiora persistant, de novo approbemus, ac alias pro eorum observatione provideamus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

§. 1. Sanè, sicut nobis innotuit, dudum postquam bon. mem. Aegidius tit. S. Clementis Presbyter Cardinalis, tunc in humanis agens, & fel. rec. Innocentii Papae VI. praedecessoris nostri, ac Sedis Apostolicae in Patrimonio B. Petri in Thulcia, & Ducatu Spoletano, ac Marchiae Anconitanae, Romandioiae, Campaniae, & Maritimae Provinciae, necnon civitatibus, terris, castris, & locis S. R. E. immediate subjectis, & infra limites tunc expressos constitutus Legatus, necnon in spiritualibus & temporalibus Vicarius generalis, sufficienti ad id per literas dictae Sedis facultate suffultus, pro tranquillo, & prospero statu provinciarum, civitatum, terrarum, castrorum, & locorum praedictorum, plures laudabiles, honestas, & salubres constitutiones, & ordinationes provinciales ediderat.

§. 2. Pie mem. Sixtus Papa Quartus etiam praedecessor noster, tam illas, quam alias ab aliis divertis Romanis Pontificibus, ac Legatis editas, & per dictum Aegidium Cardinalem in unum volumen in sex libros distinctum collectas, & redactas per eos, qui tunc erant, & pro tempore essent in provinciis, civitatibus, terris, castris, & locis praedictis deputati Legati, etiam de latere, Gubernatores, & eorum Locatenentes, firmiter & inviolabiliter observari debere, statuit & ordinavit, prout in ipsius Sixti praedecessoris literis.

§. 3. Quas etiam ad Urbem, civitates, terras, & loca specialis commissionis, & in illis, tunc & pro tempore deputatos Vicecamerarium, Gubernatores, Thesaurarios, Potestates, Judices, & Officiales extendit, ac sub censuris in eis contentis in eisdem Urbe, ac specialis commissionis civitatibus, terris, & locis, sicut in provinciis firmiter observari mandavit, plenius continetur.

§. 4. Cum autem, sicut accepimus, à nonnullis devotibus literarum praedictarum, & in eis contentorum haesitetur, sub eo praetextu, quod forsan non appareat constitutiones praedictas in Urbe, & provinciis, ac civitatibus, terris, castris, & locis praedictis, etiam specialis commissionis, aut aliquibus ex ipsis usu receptas fuisse: Nos considerantes ex hoc necessarid non inferri, quod constitutiones, additiones, modificationes, & correctiones praedictae suum vigorem amiserint; attendentesque, quod fel. mem. Leo Papa X. etiam praedecessor noster, in Lateranensi Concilio novissime celebrato, Aegidianas constitutiones praedictas, quae fundamentum totius ferè voluminis existunt praedicti, approbavit, & confirmavit, quodque constitutiones praedictae, ut nobis à peritis, quibus hanc curam demandavimus, relatum est, & iuridicæ, & populis utiles, & proficuae sunt, & propterea volentes omnino effectum suum consequi, & plenum robur obtinere, literas praedictas, quarum tenores praesentibus haberi volumus pro expressis, cum extensione praedicta, & omnibus & singulis decretis, & clausulis in eis contentis, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, & ex certa scientia approbamus, & confirmamus, easque tam in Urbe, quam provinciis, civitatibus, terris, & locis praedictis, etiam specialis

Edita An. Di. 1538. & 1544. Promissum.

Aegidius Cardinalis Legatus ab Innocentio VI. deputatus fuit, ut super in eius cons. cum omni.

Sixtus IV. constituit ab Aegidio formatae observari iussit, ut in cons. 15. sup.

Enique ad P. bon. & alia loca extendit.

Hic modo Pontifex eorum dem observantiam praecipit.

quodammodo

quodammodo

Legatus in sua concessione non tenetur inferre nisi per hanc constitutionem.

Interdum Legatus, ut supra, non debet inferre nisi per hanc constitutionem.

Dat. P. An. 4. die 22. Martii.

commissionis, per omnes, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ac conditionis extiterint, perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari debere.

Clauſula ſublata, &c.

§.5. Sicque per quoscumque etiam Palatium Apostolici causarum Auditores, & quoscumque alios etiam auctoritate Apostolica deputatos Judices, etiam in pendentibus causis pronuntiari, sententiari, ac defini debere, sublata eis aliter judicandi, sententiandi, & definiendi auctoritate & facultate, irritum, & inane, si secus super his à quoquam quavis occasione, vel causa, & auctoritate contigerit attentari, decernimus.

Inſiſſe publico.

§.6. Volumus quoque presentes literas in valvis basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ per aliquem ex Curforibus nostris affigi, & copiam collationatam dimitti, ut illæ ad cunctorum notitiam facilius valeant pervenire, ne aliquis de illis ignorantiam prætere possit, nec quomodolibet allegare, cum non sit verisimile apud aliquos remanere incognitum, quod tam patenter fuerit publicatum.

Clauſula g.

§.7. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ Sixtus, & Leo prædecessores prædicti voluerunt non obſtare, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimo octavo, tertio Kalendas Augusti, Pontificatus nostri Anno quarto.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimo octavo, tertio Kalendas Augusti, Pontificatus nostri Anno quarto.

Sequitur bulla quoad constitutiones Carpenſes.

Etia An. D. 1544.

P A V L V S E P I S C O P V S,
Servus Servorum Dei: Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

EX debito pastoralis officii, meritis licet imparibus, nostris humeris impositi, ad ea etiam nos convenit nostræ vigilantie curas adhibere, per quæ universi populi nostræ potissimum sollicitudini, etiam in temporalibus erediti, salubriter & prosperè dirigantur, & per quæ confusionibus extirpatis, jus æqua lance ministratur, & propterea nonnunquam his, quæ ad hoc providè gesta comperimus, ut firma, & illibata persistant, nostræ confirmationis munimen libenter adjicimus, prout pro temporum & provinciarum qualitatibus conspiciamus in Domino salubriter expedire.

Egidium editæ constitutionis, ut in præmissis bulla dicitur &c.

§.1. Cum itaque, sicut accepimus, nuper constitutiones per bon. mem. Egidium tunc tituli S. Clementis olim Presbyterum Cardinalem, tunc in humanis agentem, & in certis civitatibus, & provinciis S.R.E. subditis Apostolicæ Sedis de latere Legatum, & Vicarium generalem, salubrem directionem civitatum, & provinciarum earundem concernentes, necnon reliquæ leges, sanctiones, ac ordinationes per diversos alios ipsarum provinciarum pro Romana Ecclesia prædicta Vicarios ac Gubernatores editæ, & per eundem Egidium Cardinalem suis adjunctæ, & in sex libros redactæ, & partitæ, ob diversarum aliarum sanctionum & decretorum per varios Gubernatores Apostolicos, ac etiam per literas nonnullorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, pro rerum & temporum qualitatibus, præsertim ad usum provinciarum nostræ Marchiæ Anconitanæ, postmodum editorum, & prædictis Egidianis adjunctorum, seu alligatorum dubia, repugnantia, absurditates, & confusiones in judiciis, ac negotiis inter dilectos filios dictæ provinciarum homines in varios sensus interpretarentur, ac minus clarè intelligerentur, ex quo homines provinciarum hujusmodi multiplicum litium involucri, dispendiis, ac incommodis afficiebantur & involvebantur.

Cardinalis de Carpiſſu addidit, pro utilitate provinciarum Marchiarum.

§.2. Dilectus filius noster Rodolphus tituli S. Clementis, tunc sanctæ Priscæ Presbyter Cardinalis de Carpo nuncupatus, cupiens provinciarum, & hominum prædictorum sublevamini providere, & litibus, ac differentiis pro posse iter præcludere, de mandato nostro, etiam tunc dictæ provinciarum agentibus id sæpius à nobis efflagitantibus, singularum etiam additarum constitutionum, ac extravagantium prædictarum repurgationis, ac

reparationis cognitione nonnullis curiæ generalis ejusdem provinciarum peritis demandatis, illas repurgare, corrigere, & elucidiores, ac faciliores reddere, in librosque sex ordinatim redigere, & collocare, nonnullis suis opportune interpositis decretis optime curaverit.

Etia Pont. i constitutione sic suppl. approbat. in d. præmissis &c.

§.3. Nos laudabilem dicti Rodulphi Cardinalis operam in Domino plurimum commendantes, cupientesque prout nostro incumbit pastoralis officio providere, quod constitutiones sic reformatæ, ac in faciliorem sensum redactæ, tanquam utiles & necessariæ omnino adimplerentur, & in viridem tranſeant observantiam, easdem Egidianas constitutiones per præfatum Rodolphum Cardinalem, sive ejus agentes, & ad id deputatos purgatas, emandas, elucidatas, mutatas, alteratas, additas, & in dictos sex libros redactas, suisque locis ac ordinibus collocatas, omniaque & singula alia in ipsis sex libris contenta, quæ presentibus pro sufficienter expressis, & insertis haberi volumus, ac inde secuta quæcumque tenore presentium perpetuè confirmamus, & approbamus, ac rata, & grata habemus, presentisque scripti patrocinio consolidamus. Illaque omnia & singula in quibusvis causis etiam, specialis commissionis vigore commissis, ac tribunalibus & judiciis per quoscumque judices, ac personas cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, excellentiæ, & præminentie existentibus, perpetuis futuris temporibus in eadem provincia observari debere, ac quicquid focus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane fore decernimus, suppletentes omnes, ac singulos juris & facti defectus, si qui forsan intervenierint in eisdem.

Quibusvis que mo. &c.

§.4. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon dictæ provinciarum statutis, & consuetudinibus, reformationibus, & capitulis etiam, ut præfertur, roboratis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides nota.

§.5. Volumus autem, quod presentium transumptis manu notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati, aut personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur in iudicio, & extra, quæ presentibus adhiberetur, si essent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. A. 10. 10. 1544.

Dat. Perusie sub annulo Piscatoris, die decima Septembris millesimo quingentesimo quadragésimo quarto, Pontificatus nostri anno decimo.

Confirmatio constitutionis Jul. II. contra officiales Rever. Cameræ Apostolicæ quomodolibet in contractibus Cameralibus participantibus, & ejus extensio ad omnes intervenientes in Camera, quando de illis agitur, pro eorum attinentibus.

XVIII.

Hæc eadem prohibuit Pius IV. inf. in ejus const. 55. Romanus. Sed an Cardinalis Camerarius his prohibitionibus ligetur, vide inf. in Jul. III. const. 3. Licet.

P A V L V S P A P A III.
Motu proprio, &c.

Etia An. D.

Alias fel. rec. Julius Papa II. prædecessor noster, considerans æquum non esse, ut quis in rebus propriis judex esset, cum interesse, quod in rebus ipsis habet, ei quod iniquum est, justum quandoque videri faciat, & illius iudicium rectum esse non sinat, Motu proprio statuit ac ordinavit, quod Præsidentes, & Clerici Cameræ Apostolicæ, ac quæcumque aliæ personæ, in dicta Camera, & loco Camerali intervenientes, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, ac majori dignitate fulgerent, Dohanas, Theſaurarias, Salarias, ac alios introitus, & res ad dictam Cameram spectantes, per se vel alium, in totum, vel pro parte conducere, aut cum illorum conductoribus societatem super eis inire, aut cum conductoribus ipsis quomodolibet participare possent, dictisque Præsiden-

Julius II. prohibuit officiales Cameræ participare in contractibus Cameralibus sup. in eum const. 1. P. A. 10. 10. 1544.

Præsentibus, Clericis, ac personis sub excommunicationis late sententiæ, ac privationis quorumcumque officiorum per eos obtentorum pœnis ipso facto incurrendis inhibuit, ne contra præmissa quomodolibet venire præsumerent, prout in literis desuper in forma Motus proprii confectis, etiam manu dicti Julii prædecessoris signatis, plenius continetur.

modo p- confirmat.

§. 1. Cum autem ea quæ innovantur, magis considerari, & observari soleant, præmissa innovanda duximus. Dictarum itaque literarum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, ac præsentibus ad docendum de literis, & tenore prædictis plenè sufficere, & ubique fidem, in iudicio & extra, absque alia illarum ostensione, vel documento facere, & per omnia, ac si illæ exhiberentur, & ostenderentur decernentes, Motu simili literas Julii prædecessoris hujusmodi, cum inhibitionibus, pœnarum adjectionibus, ac aliis in eis contentis clausulis approbamus & confirmamus. Et nihilominus eam, quæ idem Julius prædecessor per dictas literas statuit & ordinavit, sub supradictis pœnis de novo statutis ac ordinamus.

extendit inquisi- tione.

§. 2. Et ut plenius in præmissis provideatur, easdem literas ad hoc ut Clerici, Præsidentes, & personæ prædictæ, quarum consanguinei, vel affines dictas Dohanas, Theaurarias, Salarias, ac introitus conducerint, seu conducere velint, in eisdem Camera, & loco Camerali (dum de locationibus ipsis, & materiis illas concernentibus discutitur & tractatur) intervenire non possint, extendimus & ampliamus per præsentibus. Volentes præsentibus supradictos præsentibus, Clericos, ac personas afficere, & contravenientes præfatas pœnas incurrrere, etiam de supradictis literis Julii prædecessoris nullo modo constet.

Delegatio co- natorum.

§. 3. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ idem prædecessor in dictis literis voluit non obstare, cæterisque contrariis quibuscumque.

subscr.

Placet, & ita innovamus, & inhibemus. A.

XIX. Jurisdicção & facultates Archipresbyteri, & Judicis causarum Capituli, Canonicorum, & aliarum personarum Ecclesiæ S. Mariæ Majoris de Urbe, & habitatorum in illius Franco.

Approbat & declaravit Pius IV. ut inf. in constitut. 15. Cum sicut accepimus.

Edicta An. D. PAVLVS PAPA VII. Motu proprio, &c.

Jurisdicção co- muni. cau- sa Capituli summarie, &c. Ad hoc vide- tur in 1587.

Cum sicut accepimus ad parcendum sumptibus ac expensis colligantium, & ne dilecti filii Canonici & Capitulum, ac perpetui Capellani Venerabilis Ecclesiæ S. Mariæ Majoris de Urbe, pro rebus ac negotiis dictæ Ecclesiæ coram diversis Judicibus litigare, ac conveniri contingat, & lites quascumque præsentibus, ac futuras, tam contra ipsos, quam per eosdem motas & movendas, per alias nostras literas, quas & illarum tenores pro expressis habere volumus, bon. mem. D. Paulo de Cæsis dum viveret S.R.E. Cardinali prædictæ Basilicæ Archipresbytero commiserimus, & propterea, ut creditur, dilectum filium nostrum secundum carnem nepotem R.D. Alexandrum Cardinalem Farnesium vulgariter nuncupatum, tanquam dictæ Ecclesiæ modernum Archipresbyterum in causis hujusmodi etiam Judicem existere, ad omne dubium tollendum, ac dictæ Ecclesiæ & aliis consulendum, Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Sedis Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulas causas inter dictos Canonicos & Capitulum ac Capellanos respectivè, seu quemlibet eorum ex una, & quascumque alias personas, coram quibuscumque Judicibus Ordinariis, ac extraordinariis, Commissariis, & executoribus, etiam S.R.E. Cardinalibus, & Rotæ Auditoribus, & Locatenentibus, super quibuscumque rebus, bonis, ac pecuniarum summis verten. & penden. partibus, ex altera, ad nos penitus advocantes, illamque & illas, quatenus etiam opus sit, denuo inchoatas & inchoandas

ac quascumque alias causas civiles & criminales ac mixtas, per prædictos Canonicos ac Capitulum & Capellanos, seu eorum quemlibet, contra quascumque personas, quovis nomine nuncupatas, Collegium, & Capitulum ac Universitatem respectivè motas & movendas, & sic activè & passivè, super quibuscumque pecuniarum summis, censibus, canonibus, responsonibus, rebus & bonis, ad quancumque summam, pecuniarum numerum & quantitatem ac valorem ascenden. rebusque aliis in actis causæ & causarum hujusmodi latius deductis & deducen. & illorum occasione, cum omnibus & singulis suis incident. dependen. & emergent. annexis & connexis, eidem R. D. Alex. moderno Archipresbytero, tam conjunctim quam divisim, summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura judicii, sola facti veritate inspecta, ac quatenus opus sit, executivè & manu regia, absque terminorum substantialium & alicujus telæ judicariæ observatione, sine confectioe registri, sive extractus, quacumque appellatione postposita, audiendi, cognoscendi, decidendi, sineque debito terminandi, tenore præsentium de novo constituimus ac mandamus.

Citandique in Curia & extra, inhibentibus &c.

§. 1. Cum potestate dictas partes respectivè, & omnes alios quos opus fuerit, & sua communiter vel divisim interesset, etiam in executione citationis nominan. in Rom. Cur. ac extra eam, etiam per edictum publicum, confito summarie & extrajudicialiter de non tuto accessu citandi, ac eisdem omnibus & singulis etiam Judicibus suprascriptis, ac quibus & quoties opus fuerit, etiam sub censuris Ecclesiasticis, & pecuniariis pœnis suo arbitrio moderandis, & applicandis, etiam per simile edictum inhibendi, & in eventum non partitionis, pœnas ac censuras prædictas damnabiliter incurrisse declarandi, aggravandi, & reagravandi, & brachii secularis auxilium invocandi, locove sententiæ, seu sententiarum proferendarum, mandatum seu mandata executiva, in forma solita & consuetâ decernendi; illudque vel illa, & quicquid per te judicatum fuerit exequendi, expensasque taxandi, ac moderandi, omni. que alia & singula faciendi, gerendi, & exercendi, in præmissis necessaria, seu quomodolibet opportuna.

Clausula derogatoria.

§. 2. Non obstantibus præmissis, constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, stylo Palatii, regula Cancellariæ Apost. prohiben. mandata aliter quam sub plumbo expediri posse, facultatibus, & jurisdictionibus supradictis, sub quavis verborum forma, etiam clausulis urgentissimis per nos forsan concessis & innovatis, quas seu illorum tenores, ac si de verbo ad verbum specialis hic mentio facta foret, pro expressis haberi volumus, cæterisque contrariis quibuscumque. Statum & merita causæ, & causarum hujusmodi, & nomina ac cognomina & qualitates partium & personarum prædictarum, necnon dictorum Collegii, Capituli, & Universitatis, præmissorumque omnium & aliorum de necessitate exprimendorum tenores, pro plenè ac sufficienter expressis habentes.

Sola signaturâ sufficit.

§. 3. Et quod præsentium sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat.

Fiat Motu proprio. A.

Et quod præsentis nostri motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique in iudicio & extra illud fidem faciat, regula in contrarium edita non obstantè, & literæ expediantur sub plumbo.

Fiat. A.

Datum Romæ apud S. Petrum, nono Kalen. Decembris, anno quinto.

D. P. Ann. 5. 23. Novemb. Causa ab Archipresbytero non advocatur.

§. 4. Beatissime Pater. Quoniam super præmissis commissionibus causarum in Vrbe nunquam literas sub plumbo expediri solitum fuit, sed solam signaturam semper sufficere compertum extitit, neque etiam tempore prædicti R. Card. de Cæsis, super dicta commissione sibi facta, fuere alias dictæ literæ expeditæ, necnon ad obvian. fraudibus & malitiis colligantium, qui in causis hujusmodi nullum jus haben. ut illas immortales faciant, ac partes variis sumptibus & expensis defatigent, confictis quibusdam falsis causis, & imaginariis suspicionibus, hujusmodi causas, à Reverendissimo moderno Archipresbytero fortè avocare curarent, idcirco ad preces præfatorum

PP p 4 vorum

torum Canonicorum, ac Capituli & Capellanorum placeat eidem R. Moderno Archipresbytero, committere & mandare, ut in omnibus causis supradictis, juxta tempore præsertim in omnibus firmæ remanentis, perinde ac si absque illorum verborum insertione, videlicet (& quod literæ sub plumbo expediantur.) signata foret, procedere, illasque expedire, & terminare possit & valeat: Necnon concedere, ut præmissarum causarum avocationes à prædicto Reverendissimo Moderno Archipresbytero, seu aliquo ex ejus successoribus (si illas forsitan fieri contigerit) sint nullius roboris & momenti, nisi de præmissis omnibus, & singulis in præsertim contentis, eorumque toto tenore de verbo ad verbum, & non per clausulas generales, nec etiam derogatorias, & derogatoriarum derogatorias, specialis, & individua mentio facta, ac manu S. V. per Fiat, & Motu proprio, specialiter signata fuerit, & ipso R. D. Archipresbytero, & prædictis Canonicis specialiter citatis. Præmissis, cæterisque in contrarium facientibus non obstantibus.

Fiat. A.

Isque procedat etiam in obligationibus Camera- libus.

§. 5. Pater Clementissime. Cum ex tenore primo loco præsertim dignosci videatur, ut etiam causæ instrumentales, seu quæ ex obligationibus etiam in forma Camera exoriri possunt, in eadem præsertim inclusa, seu comprehensa censentur, attamen ut omnis penitus dubietas tollatur, & ne etiam causarum hujusmodi, præsertim censualem, aut aliàs supradictæ Ecclesiæ interesse tangentium, propter supervenientiam quomodocumque feriarum, expeditio retardetur, supplicanti humiliter oratores prædicti, quatenus prædicto R. Moderno Archipresbytero, sive ejus subdelegato, committere, & mandare, ut in causis hujusmodi respectivè, juxta formam primæ præsertim, ac etiam secundum facultates in similibus A. C. concessas, singulis diebus etiam feriatis, præterquam in honorem Dei, perinde procedere, illasque terminare, & decidere, prout ac si de eisdem in eadem primò præsertim, specialis mentio facta foret, possit & valeat.

Feriarum ob- stantibus app. ii.

§. 6. Et si alicui alteri Judici per eandem S. V. in secunda instantia contra oratores causa alicujus præsentis appellationis commissa foret, de & super rebus & bonis ad dictam Ecclesiam spectant, tunc etiam, ut supradictis feriis non obstantibus, ad expeditionem causæ, & causarum hujusmodi procedi possit, quemadmodum ante indicationem dictarum feriarum procedi potuisset.

Judicio se extendit etiam ad habitantes in Franco.

§. 7. Et ne causarum locorum dependentium à dicta Basilica expeditio retardetur, ad Ecclesias etiam SS. Potentianæ, & Euphemie, supradicto Archipresbytero unitas, & accessorias; necnon ad omnes habitatores existentes in Franco supradictæ Ecclesiæ, qui ex causa hujusmodi & ob eorum paupertatem certis exemptionibus perfruuntur, ut ab expensis & litium anfractibus subleventur, tanquam illius membra dependentia, porrigatur, & extendatur, concedere, & largiri dignetur.

Class. etrogat.

§. 8. Non obstantibus præmissis, aliàs in omnibus firmis remanentibus, prædictisque obligationibus juratis, & in forma Camera celebratis, feriis indictis, & etiam indicendis, & cæteris aliis in contrarium facien. quibuscumque. Et quod super præmissis omnibus & singulis literæ sub plumbo expediri possint. Statum & merita causarum, & omnium ac singulorum præmissorum nomina & cognomina Judicum & colligantium, obligationum formas, causas, bona, resignationes, confirmationes dictorum bonorum, omniumque aliorum hic de necessitate exprimen. tenores pro sufficienter expressis habent.

Papa sui fr.

De Mandato D. N. Papæ idem R. D. Cardinalis, & alii Judices procedant, ut petitur, feriis non obstantibus. Placet. A.

Judicio se extendit etiam contra quoscunque relictos. & pro- v. legat. i.

§. 9. Beatissime Pater. Quamvis credatur, quod R. D. Guido Ascanius, qui nunc supradictæ Basilicæ Archipresbyter existit, in vim præsertim, quoad omnia & singula, etiam judicia executiva, prout poterat prædictus R. Cardinalis Farnesius, procedere, facere, & exequi possit, tamen ut omnis hæsitatio, & dubietas tollatur, & ut ne magis suo, quam R. Cardinalis Farnesii tempore, tam Canonici, & Capitulum, quam omnes alii & singuli ora-

tores prædicti, per diversa Tribunalia distrahantur, Sanctitati vestræ humiliter supplicant oratores prædicti, quatenus eidem R. D. Guidoni Ascanio Moderno Archipresbytero committere, & mandare dignetur, ut in omnibus, & singulis supradictis, & omnibus, & per omnia, perinde ac si eadem præsertim sibi directæ, ac per Dominationem suam Reverendissimam impetratas fuissent, partibus justitiam ministrando procedat, contra quoscumque, quomodolibet privilegiatos & exemptos, etiam Religiosos, ac etiam tam ratione Beneficiorum, & censuum, quam pensionum, & responsum vini ad Oratores respectivè quomodolibet spectan. & pertinen. ac alia quacumque occasione, vel causa, etiam si de eorum totis tenoribus hic habenda foret mentio specialis.

Pœnitentiam per Archipresbyterum in d. Basilica deputantur.

§. 10. Cum potestate citandi, & inhibendi, necnon à censuris, & pœnis Ecclesiasticis, quatenus oportuerit, absolvendi, Pœnitentiarum etiam ad audiendum confessiones, sufficientes & idoneos, ac timorata conscientia, supradictæ Basilicæ deputandi, alios etiam, si in illa de præsertim existerent, prout sibi videbitur amovendi, & expellendi, omniaque alia & singula faciendi, exercendi, & exequendi in præmissis necessaria, & opportuna.

Quibus non que non ob- stant.

§. 11. Non obstantibus præmissis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, stylo Palatii, privilegiis, & exemptionibus, cum quibuscumque clausulis, etiam fortissimis, & derogatoriarum derogatoriis, etiam in vim Motus proprii, seu aliàs quomodolibet concessis, cæterisque aliis quibuscumque. Et quod super præmissis omnibus & singulis literæ sub plumbo, ut supra, expediri possint.

Papa sui fr.

De Mandato D. N. Papæ, audiat idem R. D. Cardinalis, citet, absolvat, deputet, & procedat, ut petitur. Placet. A.

Approbatio Confraternitatis sub invocatione XX.

Sanctissimi Corporis Christi, pro decentiori ejus veneratione in Urbe instituta, Indulgentiarumque largitio, tam pro ea, quam pro aliis Confraternitatibus ubique locorum institutis, & instituendis.

Quoad Indulgencias videnda est nova dispositio Pauli V. vocanda, firmata die 3. Novembris 1606. Et circa aggregationes Confraternitatum attende constituti. 11. Clement. VIII. Quacumque.

Festivitatem autem Sanctissimi Corporis Christi instituit Urb. IV. in const. 1. Transiturus, sup. ubi notavi.

PAVLVS EPISCOPVS, *Edita An. D. 1559.*
Servus Servorum Dei: Ad futuram rei memoriam.

Dominus noster Jesus Christus transiturus de hoc mundo ad Patrem, in ultima Coena, qua Pascha cum discipulis suis manducavit, admirabile Sacramentum pretiosissimi Corporis, & sanguinis sui instituit, per quod universi Christicolæ memoriam suæ charitatis eximie, quam in sua passione, hora ejus appropinquante, ostendit, recolerent. Unde nos illius vices licet immeriti gerentes in terris, debitum censuimus, ut quæ in hujus Sacrosancti Sacramenti honorem, & venerationem ex pia Christi fidelium devotione dignè ordinata comperimus, perpetuis futuris temporibus permanent, prompta devotione, prout decet, Apostolico præsidio solide- mus, & ut ad id fidelium eorumdem vota facilius concurrant, fideles ipsos spiritualibus muneribus prosequamur, & eorum pia suffragia donis cælestibus confoveamus, ut exinde divinæ gratiæ aptiores reddantur, & Sacramentum ipsum in die peregrinationis extremæ sibi fore viaticum salutare mereantur.

Christi in ultima Coena Sacramentum Euchari- stiam instituit ut ipsi fideles sua eximia charitatis memoriam recolerent.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum univerforum Confratrum Confraternitatis sub invocatione Sacratissimi Corporis Christi in Ecclesia domus Beate Marie super Minervam de Urbe, Ordinis Fratrum Prædicatorum

Quidam Cr- des Romani in Ecc. S. N. super Minervam.

dicatum instituit, nobis super exhibita petitiōe continēbat, quod nonnulli Cives Rom. & curiales Christi fideles, p̄sonas fideles, Sacratissimū Eucharistia Sacramentum p̄dictum in parochialibus Ecclesijs Urbis minus honorificē, & in locis abjectis sine ulla veneratione conservari, & cum per ipsam Urbem pro communione infirmorum defendendum erat; ab uno tantum Capellano, sine ullis decore, & reverentia solum deferri, & singulari devotione ducti, cupientes p̄missis, & ut eidem Sacramento honor, cultus, & veneratio debita exhiberetur, quātum in eis erat providere, unam Societatem, seu Confraternitatem utriusque sexus sub invocatione ejusdem Sacratissimi Corporis Christi in dicta Ecclesia de Minerva ordinarunt, & instituerunt.

§. 2. Ac pro ejus salubri directione, & incremento, inter alia, quod Confratres Confraternitatis hujusmodi pro tempore existentes, seu ab eis per singulas regiones Urbis p̄dictae deputati, aut deputandi, diligenter, ac omni cura, & studio facerent, & procurarent ut Sacramentum hujusmodi tam in dicta Minerva, quam singulis aliis parochialibus Ecclesijs Urbis hujusmodi, ea qua decet veneratione in loco honorifico & honesto, lampadibus accensis, die noctuque conservaretur, & custodiretur.

§. 3. Et si earundem Eccles. redditus ad id non sufficerent, ipsi Confratres illis de necessariis ad hujusmodi opus, necnon ad emendum unum pallium pro singulis Ecclesijs p̄dictis, cum quo Sacramentum ipsum, quotiescumque illud pro communione infirmorum extra Ecclesiam deferendum esset, deferri deberet, providerent.

§. 4. Ac quod Rector cujuslibet ex Ecclesijs p̄dictis, seu illius locumtenentes, quotiescumque esset necessarium Sacramentum hujusmodi alicui infirmo ministrari, & ad illius domum deferri, campanam suae Ecclesiae certis ictibus pulsari facere teneretur, ad hoc ut Confratres vicini parochiae illius Ecclesiae, se moneri & convocari ad associandum Sacramentum ipsum cognoscerent, & per se ipsos associare, si legitimo impedimento detenti non forent, alioquin per unum de suis dignioribus familiaribus, Sacramentum p̄dictum ad domum dicti infirmi, facibus accensis associari, & comitari facere tenerentur.

§. 5. Ac quod utriusque sexus personae Confraternitatis hujusmodi Confratres pro tempore existentes tertia quaque die Dominica cujuslibet mensis totius anni in dicta Ecclesia de Minerva congregati, & inibi unam Missam in cantu, vel alias celebrari facere, ac in elevatione p̄fati Sacramenti faces accensas habere deberent.

§. 6. Necnon prima die Veneris statim post Festum Corporis Christi immediatē sequenti, solemnem processionem, extra & circum p̄fatum Ecclesiam de Minerva Sacramentum p̄dictum honorificē facibus accensis deferendo, annuatim facere.

§. 7. Et si aliquem ex Confratribus Confraternitatis hujusmodi aegrotare contingeret, Rector, aut electus nominatus Ecclesiae, cujus dictus infirmus parochianus existeret, unā cum alio Confratre ejusdem Confraternitatis per Rectorem, seu electum nominatum hujusmodi pro tempore eligendo, dictum infirmum visitare, & ad confitendum peccata sua, ipsumque Sacramentum suscipiendum piē adhortari, & commoneere.

§. 8. Necnon singulis hebdomadis totius anni, ipsi utriusque sexus Confratres quinquies orationem Dominicam, & toties salutationem Angelicam in commemorationem dicti Sacramenti devotē recitare, & commemorare tenerentur.

§. 9. Ac mulieribus Confratribus dictae Confraternitatis, quibus indecens esset per dictam Urbem vagari, ad associandum dictum Sacramentum, ut quoties signum Campanae audirent, flexis genibus orationem Dominicam, & salutationem Angelicam hujusmodi quinquies, ut p̄fatur recitando, omnes & singulas, gratias, & indulgentias Confratribus Confraternitatis hujusmodi pro tempore concessas consequerentur, per nos concedi procurare statuerunt, & ordinarunt, prout

in instrumentis; seu aliis documentis desuper confectis plenius contineri dicitur.

§. 10. Ac dilectum filium nostrum Alexandrum S. Mariae in via lata Diaconum Cardinalem de Caesarinis nuncupatum, in protectorem dictae Confraternitatis elegerunt.

§. 11. Quare pro parte eorundem Confratrum nobis fuit humiliter supplicatum, ut institutioni Confraternitatis, ac statutis, & ordinationibus hujusmodi pro illorum subsistentia firmiori, robor Apostolicae confirmationis adjicere, ac alias in p̄missis opportunē providere de benignitate Apostolica dignemur.

§. 12. Nos igitur tantum Sacramentum omni laude, & veneratione dignum, à cunctis fidelibus, ut per hoc desideratam salutem consequi valeant, honorari, laudari, magnificati sinceris desideriis exoptantes, ac omnipotenti Deo, quod tam saluberrima, tamque necessaria, & utilia opera nostro tempore exerceri inceperint, gratias agentes, & ut illa perpetuo frequententur, ac Christi fideles p̄fati eis frequentius insistant, quo nos erga eos amplioribus, & specialioribus gratiis liberaiores, seque per hoc majori caelestis gratiae devotione refici posse cognoverint, quantum sum Deo possumus, providere volentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, institutionem Confraternitatis hujusmodi, necnon p̄dicta, ac omnia, & singula alia per eosdem Confratres circa p̄missa statuta, & ordinata, ac prout illa concernunt, omnia, & singula instrumentis, seu documentis desuper confectis p̄dictis contenta, & inde sequuta quaecumque, ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica tenore p̄sentium approbamus, & confirmamus, ac omnes, & singulos juris, & facti defectus, si qui forsitan intervenerint in eisdem supplementis; illisque perpetuae firmitatis robor adjicimus, & ea per ipsarum parochialium Ecclesiarum Rectores, seu eorum locumtenentes, pro tempore existentes, & alios ad quos spectat, firmiter observari debere decernimus. Et nihilominus pro potiori cautela p̄missa, omnia, & singula alia per eosdem Confratres, ut p̄fatur statuta, & ordinata de novo, auctoritate, & tenore p̄dictis, perpetuo statuimus, & ordinamus.

§. 13. Ac Confratribus Confraternitatis hujusmodi nunc, & pro tempore existentibus, ac eorum singulis quod omnibus, & singulis privilegiis, indultis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, indulgentiis, etiam plenariis, & peccatorum remissionibus, & aliis gratiis spiritualibus & temporalibus Confratribus Imaginis Salvatoris ad Sancta Sanctorum, necnon Charitatis, & Archiepiscopalis S. Jacobi in Augusta, ac Sancti Joannis Baptistae, necnon Sanctorum Cosmae, & Damiani nationis Florentinae, ac hospitalis nostri S. Spiritus in Saxia, ordinis S. Augustini, & Campi Sancti Confraternitatum ejusdem Urbis, pro tempore existentibus, illorumque, ac Beatae Mariae de Populo, etiam de Urbe Eccles. ac Christi fidelibus illas visitantibus, per quoscumque Rom. Pont. p̄decessores nostros, & successores concessis, & concedendis; & quibus illi utuntur, potiuntur & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum: quorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, p̄sentibus pro expressis haberi volumus, ex nunc, & in perpetuum utantur, potiuntur, & gaudeant, ac uti, potiri, & gaudere libere, & licite valeant in omnibus, & per omnia, perinde ac si illa eis specialiter, & expresse concessa fuissent, & in futurum concederentur, concedimus, & indulgemus. Ipsaque privilegia, indulta, exemptiones, libertates, immunitates, indulgentias, etiam plenarias, ac peccatorum remissiones, & alias gratias ad Confratres Confraternitatis Sanctissimi Corporis Christi hujusmodi, ac illius capellanos, ministros, & personas pro tempore existentes; eisdem auctoritate, & tenore extendimus; & eis communicamus.

§. 14. Necnon Christi fidelibus p̄fatis qui dictam Confraternitatem Sacratissimi Corporis Christi ingrediuntur, die illorum ingressus hujusmodi, plenariam adiinstar Jubilaei, ac eorum peccatis prius confectis, & Sacramento hujusmodi per eos devotē recepto;

Corporis Christi
fidelibus
Sacramentum
Urbis minus
honorificē
in locis abjectis
sine ulla veneratione
conservari
cum per ipsam Urbem
pro communione infirmorum
defendendum erat
ab uno tantum
Capellano
sine ullis decore
& reverentia solum
deferri
& singulari devotione
ducti
cupientes p̄missis
& ut eidem Sacramento
honor
cultus
& veneratio debita
exhiberetur
quātum in eis erat
providere
unam Societatem
seu Confraternitatem
utriusque sexus
sub invocatione
ejusdem Sacratissimi
Corporis Christi
in dicta Ecclesia
de Minerva
ordinarunt
& instituerunt

Indulgentias
& gratias
ac
omnes
privilegia
indulta
exemptiones
libertates
immunitates
indulgentias
etiam plenarias
ac peccatorum
remissiones
& alias gratias
ad Confratres
Confraternitatis
Sanctissimi
Corporis Christi
hujusmodi
ac illius
capellanos
ministros
& personas
pro tempore
existentes
eisdem
auctoritate
& tenore
extendimus
& eis
communicamus

ter in vita, similiter plenarium omnium peccatorum suorum.

Et in officio Sacramenti, & in reverentia divinorum officiorum, & visitatione Eccl. B. Mariae super Nativitatem.

Ac mulieribus non valentibus Sacramentum administrare, sed orantibus, ut hic. Tu vide ibi.

Facultas Confessorum eligendi Confessorem, qui eorum absolvat. Et hoc de lat. v. Cl. VII. in cons. 115. Quatuoragesima.

Sententia pro reg. mini. d. Confraternitatis ordinandi.

Aliasque Confraternitates sub eadem invocatione Corporis Christi, ubique instituendas, et idem in d. gaudere de. c. 115.

Hic intelligit. Et si que nota. Et si que nota. Et si que nota. Et si que nota.

Clausulas hujus constitutionis praesentibus ad. 1008.

§. 15. Ipsi Confratribus, qui praefatum Sacramentum eidem infirmis ministrandum associaverint, seu impediti associati, ut praefertur, fecerint, ac eisdem processibus, & divinis officiis, quae per eosdem Confratres, ut praefertur, celebrari facere contigerit, interfuerint, quoties id fecerint, centum, qui vero dictam Ecclesiam de Minerva diebus Veneris, cujuslibet hebdomadae totius anni devotè visitaverint, decem annorum & totidem quadragenarium infuncliarum eis poenitentiarum indulgentias, & remissiones, quoties id fecerint, misericorditer in Domino concedimus, & largimur.

§. 16. Necnon mulieribus ejusdem Confraternitatis, quibus propter honestatem non licet per Urbem ipsam passim vagari, quoties signum Campanae hujusmodi audierint, semel orationem Dominicam, & totidem salutacionem Angelicam, sexis generibus devotè recitaverint, ut omnes, & singulas indulgentias, concessiones, & gratias aliis Confratribus interessentibus concessas consequantur, & consequi valeant.

§. 17. Ac eisdem utriusque sexus Confratribus, & eorum singulis, ut quemcumque Presbyterum, saecularem, vel cujusvis Ordinis regularem, etiam in mortis articulo, etiam si mors tunc non subsequatur, in suum articulum eligere confessorum, qui eorum confessionibus diligenter additis, eos & eorum singulos ab omnibus, & singulis eorum peccatis, criminibus, excessibus, & delictis, quantumcumque gravibus, & enormibus, per eos & eorum singulos pro tempore perpetratis, etiam Sedi Apostolicae, & eorum Ordinarii reservatis, praeterquam ad contentis in literis in die Coenae Domini legi solitis, ter in vita absolvere, & eis poenitentiam salutarem injungere.

§. 18. Necnon ejusdem Confraternitatis administratoribus, & Confratribus pro tempore existentibus, pro illius statu salubriari dirigendo, ut quaecumque licita, & honesta statuta, & ordinationes saeculari regimen, & prosperum statum, ac gubernationem illorum, & aliarum quarumcumque rerum, spiritualium & temporalium, eos quomodolibet concernentia condere, & facere, eaque quoties videbitur mutare, & alterare, limitare, corrigere, declarare, modificare, & in melius reformare, quae postquam edita, mutata, alterata, limitata, correctata, declarata, modificata, & in melius reformata fuerint, eo ipso per Sedem eandem confirmata sint, & esse censentur, auctoritate, & tenore supradictis indulgentibus, & plenam, ac liberam desuper facultatem concedimus.

§. 19. Et nihilominus, ut Christi fidelium devotio ad tam salubre Sacramentum ferventius invalescat, ac Christi fideles ad illius venerationem, & similia charitativa opera exercenda per amplius excitentur, quod omnes, & singulae aliae Confraternitates sub eadem invocatione Sanctissimi Corporis Christi ubilibet instituta, & instituenda, eisdem privilegiis, concessionibus, indulgentiis, facultatibus, gratiis, & indultis Confraternitati in Ecclesia de Minerva instituta hujusmodi per nos concessis, & concedendis utantur, potiantur, & gaudeant, ac uti, potiri, & gaudere possint, & debeant, praefata auctoritate, etiam praesentium tenore statuimus, & ordinamus.

§. 20. Decernentes praesentes literas, & in eis contentas indulgentias, & peccatorum remissiones, sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, modificationibus similibus vel dissimilibus indulgentiarum, & literarum, etiam per nos, & successores nostros, ac Cancellariae Apostolicae regulis pro tempore editis, etiam in favorem fabricae Basilicae Principis Apostolorum de eadem Urbe, & Cruciate Sanctae, nullatenus comprehensas, sed ab illis omnino exceptas esse, & censei. Et sic per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiti debere, ac quidquid secus attentari contigerit, irritum, & inane. Necnon praesentium transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curiae Ecclesiasticae, seu personae in dignitate Ecclesiastica constituta munitis, eandem prorsus fidem, in iudicio & extra adhibendam fore, quae eisdem praesentibus adhiberetur, si forent exhibita, vel ostensa.

fore, quae eisdem praesentibus adhiberetur, si forent exhibita, vel ostensa.

§. 21. Quocirca venerabilibus fratribus vestris universis, Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, necnon Metropolitanis, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, ac eorundem Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum Vicariis in spiritualibus, & officialibus generalibus ubilibet constitutis, per Apostol. scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se vel alium, seu alios praesentes literas, & in eis contenta quaecumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Confratrum Confraternitatis Sacratissimi Corporis Christi in Ecclesia de Minerva instituta hujusmodi pro tempore existentium desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in praemissa efficacia defensionis praesidio assistentes, faciant praesentes literas, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari, ipsosque Confratres illis pacifice gaudere. Non permittentes eos desuper per quoscumque contra praesentium tenorem quomodolibet molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras & poenas Ecclesiasticas, appellatione postposita compellendo. Ac quoscumque sua interesse putantes, etiam per edictum publicum locis publicis affigendum, constito summarie de non tuto ad eos accessu, citando, ac illis, necnon aliis, quibus, & quoties opus fuerit, inhibendo, censurasque, & poenas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

§. 3. Non obstantibus fel. rec. Bonifacii Papae VIII. praedecessoris nostri, qua cavetur ne quis extra suam civitatem, vel diocesim ad iudicium evocetur, seu ne Judices a Sede praedicta deputati extra civitatem, vel diocesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut aliis vices suas committere praesumant, ac de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate praesentium ad iudicium non trahatur, & quibusvis aliis Apostolicis, ac in provincialibus, & synodalibus editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, necnon privilegiis, & Apostolicis supradictis, & quibusvis aliis Ecclesiis, confraternitatibus, & personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma illis tradita observata infererentur, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis aliis in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, & contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari, aut extra, vel ultra certa loca ad iudicium evocari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergo, &c.

Datum Romae apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicae 1539. pridie Kalend. Decembris Pontificatus nostri anno sexto.

Approbatio Societatis, tam Ecclesiasticarum, quam saecularium personarum nuper instituta ad erigendum Hospitalia pro subventionem pauperum Orphanorum, & mulierum Convertitarum.

Hac societas translata est in Congregationem Clericorum Regularium S. Maioli, aliis de Somascha, cum nonnullarum gratiarum largitione, & profertur regulam S. Augustini, ut videre est infra in Pii V. cons. 78. Injunctum, cui Gregorius XIII. alia privilegia dedit, qua leguntur in cons. 4. Sixti V. Aequum, & quadam alia Clem. VIII. in ejus Cons. 22. Deces.

Excent. que d. cons. 115. p. 1008.

Clausulae contra. derogat. addit.

Dat. Romae. An. 6. die 2. Novembris.

X XI

PAULUS TERTIUS.

731

PAVLVS PAPA III. Ad perpetuam rei memoriam.

EX inuncto nobis desuper, meritis licet imparibus, Apostolicæ servitutis officio, votis, per quæ hospitalium, & aliorum piorum locorum utilitas, & salubris directio procuratur, libenter annuimus, ad illos quoque & ceteram nostræ liberalitatis extendimus, quos ad id propria virtutum merita multipliciter recomendant.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum universorum pauperum Orphanorum S. Mariæ Magdalenz in suburbio Sancti Leonardi Bergomen. & Mediolanen. Comen. Januen. Papien. Brixen. & Veronen. Civitatum, ac Diocesum Hospitalium Recolletorum nuncupatorum, ac tam Ecclesiasticarum, quam sæcularium personarum in eis deservientiam, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod cum alias quondam Hieronymus Mianus Civis Venetiarum, plures pauperes Orphanos propter bellorum in Italia urgentium tristes eventus, & famem urgentem, passim derelictos vagari videret, idem Hieronymus devotionis fervore, & pietate motus prædictum hospitale S. Mariæ Magdalenz inchoavit, & deinde hospitale prædictum, tam propter civium in Civitate Bergomen. degentium ferventem charitatem, quam providam directionem, & salubre regimen prædicti Hieronymi, in tantum auctore Domino crevit, ut idem Hieronymus ad alia hospitalia in aliis Italiæ partibus instituenda animum applicarit. Ita quod tam in Mediolanen. quam Comen. & aliis Civitatibus, ac diocæsis prædictis, similia, & in quibusdam ex eis mulierum convertitarum Hospitalia, dicto Hieronymo, & nonnullis aliis medianibus erecta fuerunt. Unde hospitalia ipsa de bono in melius perduntur, in dies eorum numerus augetur, & augeri speratur, & sicut eadem expositio subjungebat, si in eisdem hospitalibus, quæ per dictos Clericos, & Læicos insimul gubernari consueverunt, unus superior, vel caput, qui inibi pro tempore servientes congregari faceret, & de loco ad locum mutare valeret, existeret, hospitaliaque ipsa aliquibus prærogativis decorarentur, profectò salubri ipsius hospitalis, & illi deservientium prædictorum directioni, & quieti plurimum consuleretur, ac in illis degentes pauperes hujusmodi, & melius gubernarentur, & pertractarentur, dictæque personæ in eo conforterentur, & ad solita servitia invitarentur. Quare pro ipsorum pauperum, & deservientium personarum parte nobis fuit humiliter supplicatum, ut in præmissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 2. Nos igitur qui charitatis opera ubique exerceri sinceris desideramus affectibus, quemlibet ex pauperibus personis prædictis, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinari, auctoritate Apostolica tenore præsentium eisdem hospitalibus, quod pauperes, & personæ in eis pro tempore degentes, & deservientes, unam ex personis inibi deservientibus hujusmodi, Ecclesiasticam vel sæcularem, inter eos superiorem, vel caput, quæ ipsos congregari faceret, ac de loco ad locum mutare, & quæcumque statuta, & ordinationes licita & honesta, ac sacris Canonibus non contraria concedere, ipsaque statuta, quoties ei videbitur, mutare, ac de novo statuere possit, eligere.

§. 3. Necnon Sacerdotes eisdem pauperibus pro tempore deservientes, horas Canonicas, diurnas pariter & nocturnas, Missas, & alia divina officia, secundum ritum, & morem, & usum S. R. E. etiam novissimè editum dicere, & recitare.

§. 4. Ipsosque pauperes, ac omnes, & singulos in dictis hospitalibus deservientes dumtaxat, eorum confessionibus diligenter auditis, ab eorum omnibus, & singulis peccatis, casibus, criminibus, excessibus, & delictis, à quibus locorum Ordinarii absolvere consueverunt, absolvere, ac pro commissis pœnitentiam salutarem

injungere liberè, & licitè valeant perpetuè concedimus, & indulgemus.

§. 5. Quocirca Venerabilibus Fratribus nostris Cæsartan. Feliten. & Visonen. Episcopis per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel per alium, seu alios, auctoritate nostra faciant præsentem literas, & in eis contenta quæcumque, plenum effectum sortiri, ac inviolabiliter observari, illisque pauperes Sacerdotes prædictos, ac omnes, & singulos alios, quos quomodolibet concernunt, pacificè frui, ac gaudere, juxta præsentium continentiam, & tenorem. Non permittentem quenquam contra illorum tenorem, modo aliquo molestari, impediri, aut inquietari. Contra dictores per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo.

§. 6. Non obstantibus Apostolicis, ac in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, ac literis Apostolicis, etiam in forma Brevis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & nos ac Sedem prædictam, etiam per viam generalis legis, & statuti perpetui, & iniri, ac stipulati contractus, ac motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam cum quibusvis irritativis, annullativis, cassativis, revocativis, præservativis, exceptivis, restitutivis, declarativis, ac derogatoriis derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, irritantibus, & aliis decretis, etiam quibusvis locorum Ordinariis sub quibusvis verborum formis & extensionibus concessis, confirmatis, & innovatis, quibus (illorum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes) illis alias in suo robore remanentibus, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expressè derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia, generali vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam, effectus hujusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet vel differti, & de qua, cujusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis. Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ 1540. Non. Junii, Pontificatus nostri anno sexto.

Instituto Studii generalis in Civitate Maccaren. Provincie Piceni, & Status Ecclesiastici, cum aliorum Studiorum generalium gratiis & privilegiis.

Quoad Lectores, & Scholares ejusmodi Studiorum, vide etiam Concil. Trident. sess. 5. cap. 1. & const. 88. Pii IV. In Sacrosancta, & const. seq. Et in hac Civitate Sixtus V. instituit Romam infra in const. 94. Romanus.

PAVLVS EPISCOPV S, EDIA AN. D. Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam. 1540.

IN eminenti dignitatis Apostolicæ specula, superni dispositione consilii licet immeriti constituti, ad cunctas fidelium regiones nostræ vigilantia, potissimè etiam in temporalibus creditas, earumque profectus, & commoda, tanquam Pastores universalis gregis Domini, nostræ considerationis aciem, quantum nobis conceditur extendentes, fideles ipsos ad quærendum literarum studia, per quæ militantis Ecclesiæ Res. ublica geritur, ac divini nominis, & fidei Catholicæ cultus protendi-

Mianus Civis Venetiarum, plures pauperes Orphanos propter bellorum in Italia urgentium tristes eventus, & famem urgentem, passim derelictos vagari videret, idem Hieronymus devotionis fervore, & pietate motus prædictum hospitale S. Mariæ Magdalenz inchoavit, & deinde hospitale prædictum, tam propter civium in Civitate Bergomen. degentium ferventem charitatem, quam providam directionem, & salubre regimen prædicti Hieronymi, in tantum auctore Domino crevit, ut idem Hieronymus ad alia hospitalia in aliis Italiæ partibus instituenda animum applicarit.

§. 2. Nos igitur qui charitatis opera ubique exerceri sinceris desideramus affectibus, quemlibet ex pauperibus personis prædictis, à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinari, auctoritate Apostolica tenore præsentium eisdem hospitalibus, quod pauperes, & personæ in eis pro tempore degentes, & deservientes, unam ex personis inibi deservientibus hujusmodi, Ecclesiasticam vel sæcularem, inter eos superiorem, vel caput, quæ ipsos congregari faceret, ac de loco ad locum mutare, & quæcumque statuta, & ordinationes licita & honesta, ac sacris Canonibus non contraria concedere, ipsaque statuta, quoties ei videbitur, mutare, ac de novo statuere possit, eligere.

§. 3. Necnon Sacerdotes eisdem pauperibus pro tempore deservientes, horas Canonicas, diurnas pariter & nocturnas, Missas, & alia divina officia, secundum ritum, & morem, & usum S. R. E. etiam novissimè editum dicere, & recitare.

§. 4. Ipsosque pauperes, ac omnes, & singulos in dictis hospitalibus deservientes dumtaxat, eorum confessionibus diligenter auditis, ab eorum omnibus, & singulis peccatis, casibus, criminibus, excessibus, & delictis, à quibus locorum Ordinarii absolvere consueverunt, absolvere, ac pro commissis pœnitentiam salutarem

injuriam, & licitè valeant perpetuè concedimus, & indulgemus.

§. 5. Quocirca Venerabilibus Fratribus nostris Cæsartan. Feliten. & Visonen. Episcopis per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel per alium, seu alios, auctoritate nostra faciant præsentem literas, & in eis contenta quæcumque, plenum effectum sortiri, ac inviolabiliter observari, illisque pauperes Sacerdotes prædictos, ac omnes, & singulos alios, quos quomodolibet concernunt, pacificè frui, ac gaudere, juxta præsentium continentiam, & tenorem. Non permittentem quenquam contra illorum tenorem, modo aliquo molestari, impediri, aut inquietari. Contra dictores per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo.

§. 6. Non obstantibus Apostolicis, ac in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, ac statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, ac literis Apostolicis, etiam in forma Brevis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & nos ac Sedem prædictam, etiam per viam generalis legis, & statuti perpetui, & iniri, ac stipulati contractus, ac motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam cum quibusvis irritativis, annullativis, cassativis, revocativis, præservativis, exceptivis, restitutivis, declarativis, ac derogatoriis derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, irritantibus, & aliis decretis, etiam quibusvis locorum Ordinariis sub quibusvis verborum formis & extensionibus concessis, confirmatis, & innovatis, quibus (illorum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes) illis alias in suo robore remanentibus, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expressè derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia, generali vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam, effectus hujusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet vel differti, & de qua, cujusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis. Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ 1540. Non. Junii, Pontificatus nostri anno sexto.

Instituto Studii generalis in Civitate Maccaren. Provincie Piceni, & Status Ecclesiastici, cum aliorum Studiorum generalium gratiis & privilegiis.

Quoad Lectores, & Scholares ejusmodi Studiorum, vide etiam Concil. Trident. sess. 5. cap. 1. & const. 88. Pii IV. In Sacrosancta, & const. seq. Et in hac Civitate Sixtus V. instituit Romam infra in const. 94. Romanus.

PAVLVS EPISCOPV S, EDIA AN. D. Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam. 1540.

IN eminenti dignitatis Apostolicæ specula, superni dispositione consilii licet immeriti constituti, ad cunctas fidelium regiones nostræ vigilantia, potissimè etiam in temporalibus creditas, earumque profectus, & commoda, tanquam Pastores universalis gregis Domini, nostræ considerationis aciem, quantum nobis conceditur extendentes, fideles ipsos ad quærendum literarum studia, per quæ militantis Ecclesiæ Res. ublica geritur, ac divini nominis, & fidei Catholicæ cultus protendi-

tur, omniſque prosperitatis humane conditio augetur, nostrae ſollicitudinis ope, Apoſtolicisque favoribus propenſius excitamus.

Cauſa huius conſtitutionis.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Communitatis Civitatis noſtræ Maceraten. nobis nuper exhibita petitiõ continebat, quod cum dicta Civitas, in qua Curia generalis Marchiæ noſtræ Anconitanæ reſidet, & vidualium omnium copia habetur, propter varias ipſius Civitatis conditiones, & commoditates generali Studio non modicum apta cenſeatur, ac Republicæ expedire credatur, ut in ipſa Civitate emanet fons ſcientiarum irriguus, de cujus plenitudine univerſi liberalibus documentis imbui cupientes, haurire poſſint, ſi in eadem Civitate una univerſitas Studii generalis, cujuſcumque facultatis & ſcientiæ erigeretur, & inſtitueretur, proſecto Maceraten. prædictæ, & aliarum Civitatum, ac locorum circumvicinorum incolis, & habitatoribus in ſcientia proficere volentibus magna commoditas ſtudenti pararetur. Ac ex eorundem ſtudentium poſtmodum doctrina, & ſcientia, in Civitatum, Terrarum, & locorum regimine, ac ipſius fidei Catholiçæ propagatione, quamplurimi fructus provenirent. Quare pro parte præſatorum Communitatis nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ſuper iis, ad hoc utrin ipſa Civitate literarum ſtudio incrementum ſuſcipiat, opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Diſtinctio ſcientiarum generalis in Civitate Maceraten.

§. 2. Nos igitur attendentes, quod ex literarum ſtudio, tam publica, quam privata, ſpiritualia, & temporalia commoda mundo proveniunt, Communitatem præſatam, ac eorum ſingulos à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & Interdicti, aliisque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & penis, à Jure vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa lætis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, huiusmodi ſupplicationibus inclinati, in eadem Civitate Maceraten. perpetuis futuris temporibus generale Studium cujuſcumque facultatis, & ſcientiæ licitæ, cum Cathedris facultatum earundem, ac poteſtate & facultate doctorandi, ſeu magiſtrandi, necnon Rectoriæ, & aliis pro illius proſpero, & felici regimine neceſſariis facultatibus, & officiis, ita ut inibi generale Studium in qualibet licita facultate perpetuò habeatur & vigeat, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium erigimus, & inſtituimus. Ac eidem Studio, & illius univerſitati, necnon Rectori, Doctoribus, Scholaribus, & perſonis pro tempore exiſtentibus, ac illis, quos inibi ad quocumque gradus promoveri contigerit, ut omnibus, & ſingulis privilegiis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, facultatibus, præminentis, antelationibus, prærogativis, honoribus, favoribus, gratiis, conſeſſionibus, & indultis, tam à Jure communi, quam ex conſeſſionibus Apoſtolicis, & Imperialibus, vel alias quomodolibet, in genere & in ſpecie, Bobonien. Paduan. ac quibuſcumque aliorum quorumcumque Studiorum generalium univerſitatibus, illarumque Rectoribus, Scholaribus, & perſonis, ac in eis pro tempore promotis, quomodolibet conſeſſis, & concedendis, & quibus illi utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterint quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere plene, liberè, & licitè poſſint, & debeant, etiam in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi illa eidem univerſitati ipſius erecti Studii, & illius Rectori, Doctoribus, Scholaribus, & perſonis, ac in illa pro tempore promotis ſpecialiter, & nominatim conſeſſa forent, auctoritate, & tenore prædictis, de ſpeciali gratia indulgemus.

Reſcriptis, & Officialium facultas ſtatuta pro eius r. e. immo conſeſſa.

§. 3. Necnon eidem univerſitati, ac illius Rectori, & Doctoribus pro tempore exiſtentibus, quæcumque ſtatuta, & ordinationes, licitæ & honeſtæ, ac Sacris Canonibus non contraria condendi, & prout qualitas temporum exegerit reformandi, immutandi, ac alia de novo edendi, quæ poſtquam condita, reformata, immutata, & de novo edita fuerint, eo ipſo auctoritate Apoſtolica approbata, & conſirmata ſint, & eſſe cenſeantur, plenam, & liberam facultatem concedimus.

Privilegium Scholarium

§. 4. Decernentes Cives dictæ Civitatis, qui inibi ſtuduerint, & eorum Concluſiones inter Advocatos, &

Procuratores ipſius Curie ſuſtinerint, & alias ſibi, & ſufficientes reperti fuerint, eo ipſo in Collegio Iſtorum Advocatorum & Procuratorum receptos & admiſſos eſſe, & cenſeri, ac pro talibus haberi, eiſdemque privilegiis, & indultis Advocatorum, & Procuratorum gaudere, & potiri, & recipi, & admitti debere.

Coloſium, cluſione, ſuſtentia

§. 5. Non obſtantibus conſuetudinibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac Collegii Advocatorum, Procuratorum huiusmodi juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis alia firmitate roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, necnon privilegiis, & Indultis Apoſtolicis, eidem Collegio conſeſſis, approbatis, & innovatis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulla ergo, &c.

Derogatio ſtatutum

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, anno Incarnationis Dominicæ milleſimo, quingentimo quadrageſimo. Kalend. Junii, Pontificatus noſtri anno ſexto.

Dat. Rom. An. 6. die Julii.

Privilegia, & gratiæ Prælatorum Referendariorum utriuſque Signaturæ Romani Pontificis.

XXIII

Eorum numerum, & qualitates præſcribit Sixt. V. in ſ. in eius conſ. 41. Quomodo, ubi nonnulla etiam privilegia iteratò conſeſſi.

PAULUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Edicta An. 1540.

Debita conſideratione penſantes quantum venerabiles fratres Episcopi, ac dilecti filii in minoribus conſtituti, utriuſque Signaturæ, Supplicationum videlicet, & Commiſſionum per nos, ſeu in præſentia noſtra ſignandarum inſcripti Referendarii noſtri, qui præ cæteriſ officialibus, & miniſtris noſtris propinquius nobis aſſiſtunt, circa ipſas ſupplicationes, & commiſſiones, pro noſtro, & Apoſtolicæ Sedis honore, ac univerſalis Eccleſiæ utilitate, & aliis gratis, prompta voluntate indefeſſe laborant, dignum, quin potius debitum reputamus, ut illos ſpecialis benevolentiæ favoribus amplectamur, ac præclaris dignitatum titulis decoramus, & alias nos eis (prout convenit) gratiſos exhibeamus.

Cauſa inſcripti.

§. 1. Hinc eſt, quod nos ſel. record. Leonis X. & Clementis VII. Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum veſtigiiſ inhxerentes, eoſdem inſcriptos Referendarios noſtros, qui Prælati, ac etiam familiares continui commenſales noſtri exiſtunt, condigni favoris gratia, & excellentiæ dignitate ſublimare, ac opportunis favoribus munire volentes, ipſoſque Referendarios, ac eorum ſingulos à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliisque Eccleſiaſticis cenſuris, & penis, à jure vel ab homine quavis occaſione vel cauſa lætis, ſi quibus, vel quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, Motu Proprio, non ad ipſorum Referendariorum, vel aliorum pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſcientia, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium præſatos Referendarios, & eorum ſingulos, qui præſules non ſunt, ac alios inſcriptos, & eorū ſingulos in noſtros, & dictæ Sedis Notarios gratiſos recepimus, eoſque, & alios qui præſules exiſtunt, ac eorum ſingulos in Sacri Palatii, & Aulae Lateranenſis Comites, necnon qui nobiles non ſunt, nobiles facimus, conſtituimus, ordinamus, & deputamus, ac nobilitamus, necnon nobilitatis titulo, & favore decoramus, ac aliorum noſtrorum, & Sedis prædictæ Notariorum, necnon Palatii, & Aulae huiusmodi comitum, ac ex Magno Baronum, & nobilium genere procreatorum numero, & conſortio favorabiliter aggregamus, eoſque deinceps nobiles eſſe, & pro nobilibus reputari, nominari, teneri, cenſeri, & judicari, ac de cætero in quibuſvis conſeſſionibus, & literis, tam gratiam quam juſticiam concernentibus, à nobis, ſeu Sede prædicta impetratis, ſeu impetrandis, vel eis à nobis aut aliis quibuſcumque conſeſſis, & concedendis, ac inſtrumentis, ſeu aliis ſcriptis etiam

Reſcriptis creati ſub Apoſt. ſcribis, & Notariis, ac in Nobilitatiſ titulo decorati, &c. Hoc idem conſeſſi Sixt. in rub. 1540.

etiam authenticis, & privatis, nobiles nominari, & pro-
 talibus haberi possunt, & debent volumus. Eisque quod
 omnia, & singulis privilegiis, praeeminentiis, indultis,
 immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, facultati-
 bus, honoribus, aequalitatibus, prerogativis, etiam in
 acquisitione quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum,
 etiam vigore gratiarum expectatarum, & illarum
 mutationum, extensionum, & revalidationum, collatio-
 num & quarumcumque gratiarum, & indulto-
 rum, quibus ceteri nostri, & dictae Sedis Notarii de nu-
 mero partium eisdem existentibus, & absque illorum prae-
 judicio, ac Palatii, & Aulae praedictorum Comites, nec-
 non veri & indubitati nobiles, & ex nobilium genere ex
 utroque parente procreati, tam de jure, quam consuetu-
 dine, seu alias quomodocumque utuntur, potiuntur, &
 gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet
 in futurum, in iudicio, & extra, ac ubicumque loco-
 rum uti, potiri, & gaudere debeant, in omnibus & per
 omnia, perinde ac si Referendarii, & alii infra scripti, de
 dicto magno Baronum, & nobilium genere ex utroque
 parente, verè & non fictè procreati, & geniti forent, con-
 cedimus. Ac eorum singulis, sublatis quibusvis obsta-
 culis, & impedimentis, veros nobiles esse, & de nobili
 ex dicto genere ex utroque parente procreatos, ceteri
 debere decernimus, & declaramus.

§. 2. Et in signum honoris, & nobilitatis hujusmodi,
 eis & eorum cuilibet, pro insigniis, & armis, quibus
 ipsi, & ab eis descendentes, & ascendentes uti possint
 in decorem, partem insigniorum nostrorum, si eis uti
 voluerint, etiam cum, vel absque armis suis, si illa ha-
 buerint, vel illis usi fuerint, aut sine ipsis, prout duxe-
 rint ordinandum, seu eligendum, assignamus, & per-
 petuo decoramus.

§. 3. Et eis illos, quos moribus, scientia, & aetate, aliis-
 que requisitis qualitatibus ad officium Tabellionatus
 exercendum idoneos esse repererint, ad instar aliorum
 dicti Palatii Comitum, ubique locorum, extra tamen
 muros Urbis, seu locum in quo Romanam Curiam resi-
 dere contigerit, Notarios, Tabelliones publicos, ac Ju-
 dices ordinarios (recepto prius ab eis, juxta formam
 praesentibus adnotatam, solito juramento) creandi, de-
 putandi, & constituendi, ac de Notariatus, & Tabellio-
 natus, ac Judicatus officiis hujusmodi per pennam &
 clamare (ut moris est) investendi.

§. 4. Necnon quoscumque spurios, naturales, bastar-
 dos, manfetes, nothos, & incestuosos, copulative, vel
 disjunctive ex quocumque illicito, etiam sacrilego, vel
 damnato coitu, pro tempore procreatos, seu genitos, vi-
 ventibus, seu mortuis eorum parentibus, legitimandi,
 & ad haereditates, & bona, prout Colle-
 gium Archivi dictae Romanae Curiae, vel ejus Officiales
 juxta facultatem eis per praem. Julium Papam II.
 etiam praedecessorem nostrum concessam, vel alias ipsi
 Comites Palatini de jure vel consuetudine legitimare &
 habitare respectivè possunt, legitimandi, & habitandi,
 & ad officia saecularia, publica, & privata, ac hono-
 res, & bona quaecumque restituendi, & reintegrandi.

§. 5. Necnon quoscumque idoneos (adjunctis in hoc
 sibi assistentibus duobus, aut tribus Magistris, seu Docto-
 ribus, aut Licentiatis in facultate in qua promovendi
 erunt, quos ad hoc duxerint eligendos, eorum votis
 juratis) in utroque, vel altero Jurium, & Theologia,
 ac Artibus ac Bachalariatus, & Licentiatum, ac Docto-
 ratum, & Magisterii gradus respectivè ubique locorum
 promovendis, eisque sic promoti legendi, disputandi,
 interpretandi, ac alios actus ad personas in hujusmodi
 gradibus constitutas quomodolibet pertinentes faciendi,
 & ipsorum graduum solita insignia, & auctoritatem con-
 ferendi. Ac si promoti, quod omnibus & singulis pri-
 vilegiis, immunitatibus, nobilitatibus, concessionibus,
 honoribus, libertatibus, praeeminentiis, & prerogati-
 vis, quibus alii in Bonon. Parisien. Lovanien. Tholosan.
 ac quibusvis aliis Universitatibus, in quibus Studium
 generale viget, promoti, etiam in assecutione benefi-
 ciorum Ecclesiasticorum utuntur, potiuntur, & gau-
 dent, ac uti, potiri, & gaudere quomodolibet po-
 terunt in futurum, non solum ad ipsorum instar, sed

pariformiter, & absque differentia, perinde ac si verè,
 & non fictè, in aliqua eisdem Universitatibus, rigore
 examinis praecedente, ac aliis solemnitatibus servari so-
 litis observatis, & alias juxta formam statutorum, ac
 consuetudinum ipsarum Universitatum, ac privilegio-
 rum illis concessorum promoti fuissent, uti, potiri, &
 gaudere valeant concedendi, plenam & liberam facul-
 tatem concedimus.

§. 6. Praeterea eisdem Referendariis, & aliis infra-
 scriptis, ac eorum singulis Monasteria, quorum Abbates
 pro tempore existentes mitra, & aliis Pontificalibus in-
 signiis, ex privilegio Apostolico, vel alias uti consue-
 verunt, in commendam pro tempore obtinentibus, in
 ipsis Monasteriis perinde ac si illis ut Abbates praesentent,
 Mitra, Annulo, & Baculo pastorali, ac aliis Pontificali-
 bus insigniis hujusmodi uti. Necnon solemnes Benedi-
 ctionem post Missarum, Vesperarum, Matutinorum, &
 aliorum divinarum officiorum solemniam, super popu-
 lum tunc interessentem (dummodo inibi aliquis Antistes,
 seu dictae Sedis Legatus praesens non sit, vel si praesens
 fuerit, ad id ejus accedat assensus) elargiri liberè, &
 licitè valeant.

§. 7. Illique ac alii omnes & singuli Referendarii, ac
 alii praedicti, ut duos familiares in rotulo familiarium
 nostrorum numeratos habeant; & tam ipsi Referendarii,
 quam duo adnotandi familiares, quoad expeditionem
 quatuordecimque literarum Apostolicarum, tam gratiam,
 quam justitiam concernentium, necnon instrumentorum
 & aliorum quorumcumque gratis ubique in omnibus
 officiis, tam Cancellariae, etiam Sollicitatorum literarum
 Apostolicarum Camerae Apostolicae, quam in Auditorio
 Rotae, & in quibusvis aliis ordinariis & extraordi-
 nariis Judicium tribunalibus, absque alio speciali
 mandato desuper expediendo, omni contradictione &
 dilatione cessantibus, expediant, prout alii familiares
 continui commensales nostri in dicto rotulo descripti,
 & prout causarum Palatii Apostolici Auditores expe-
 diunt.

§. 8. Ipsique Referendarii, & eorum singuli pro eo-
 rum usu ex Ripa, & Ripetibus nostrae Urbis sex vege-
 teris vini communis singulis annis gratis ad instar Cle-
 ricorum Camerae Apost. liberè extrahere possint, indul-
 gemus.

§. 9. Et nihilominus Referendarios, & alios praedictos,
 ac eorum singulos, ac illorum omnia, & singula
 beneficia, & officia Ecclesiastica, quae obtinent, ac in
 futurum canonicè obtinebunt, & in illis pro tempore
 deservientes, ac Capellanos, familiares, & servitores
 suos, tam praesentes, quam futuros, & sua ac illorum
 bona, quoad vixerint, ab omni jurisdictione, correctio-
 ne, visitatione, dominio, superioritate, & potestate Ar-
 chiefiscoporum, & Episcoporum, Praelatorum, & Or-
 dinariorum locorum quorumcumque, illorumque Vi-
 cariorum, & Officialium, Locatenentium, & Judicum,
 etiam à dicta Sede delegatorum, aut subdelegatorum
 quomodolibet, nunc, & pro tempore existentium; Eos-
 que in rebus, & bonis illorum propriis duntaxat cum
 eis contrahentes, à solutione, & exactione quarum-
 cumque pedaggi, gabellae, collectarum, decimarum, &
 cujusvis alterius oneris, tam ordinarii quam extraor-
 dinarii, ubicumque locorum, & ex quacumque causa,
 etiam per synodales constitutiones impositi, vel im-
 ponendi, eximimus, & totaliter liberamus, ac sub B.
 Petri & Sedis praedictae, atque nostra protectione susci-
 pimus, nobisque & dictae Sedi mediare subijcimus, ac
 liberos, immunes, exemptos, susceptos, & subjectos
 omnes constituimus, & declaramus, & decernimus, ita
 quod Archiepiscopi, Episcopi, Praelati, Ordinarii loco-
 rum, eorumque Vicarii, Officiales, Locatenentes, &
 Judices, etiam à Sede praedicta deputati praefati, & alii
 quicumque, etiam ratione delicti, contractus, vel rei de
 qua ageretur, ubicumque committatur delictum, ineat
 contractus, aut res ipsa consistat, nullam in eis, aut ali-
 quo eorum, ad beneficia hujusmodi, & in illis deservien-
 tes, Capellanosque, familiares, & servitores suos, praes-
 entes & futuros, ac bona praedicta, jurisdictionem, cor-
 rectionem, visitationem, dominium, superioritatem, &

Notarios suam

Notarios suam

Notarios suam

Notarios suam

Mitram, Annulo, & Baculo pastorali utantur, & solemnes Benedictionem post Missarum, Vesperarum, Matutinorum, & aliorum divinarum officiorum solemniam, super populum tunc interessentem (dummodo inibi aliquis Antistes, seu dictae Sedis Legatus praesens non sit, vel si praesens fuerit, ad id ejus accedat assensus) elargiri liberè, & licitè valeant.

Referendarii eorum duo familiares in rotulo familiarium nostrorum numeratos habeant; & tam ipsi Referendarii, quam duo adnotandi familiares, quoad expeditionem quatuordecimque literarum Apostolicarum, tam gratiam, quam justitiam concernentium, necnon instrumentorum & aliorum quorumcumque gratis ubique in omnibus officiis, tam Cancellariae, etiam Sollicitatorum literarum Apostolicarum Camerae Apostolicae, quam in Auditorio Rotae, & in quibusvis aliis ordinariis & extraordinariis Judicium tribunalibus, absque alio speciali mandato desuper expediendo, omni contradictione & dilatione cessantibus, expediant, prout alii familiares continui commensales nostri in dicto rotulo descripti, & prout causarum Palatii Apostolici Auditores expediunt.

Vini gabellae Riparum nostrae Urbis sex vegeteris vini communis singulis annis gratis ad instar Clericorum Camerae Apost. liberè extrahere possint, indulgemus.

Exemptio sunt ipsi eorum familiares, ac bona, quoad vixerint, ab omni jurisdictione, correctio- ne, visitatione, dominio, superioritate, & potestate Archiepiscoporum, & Episcoporum, Praelatorum, & Ordinariorum locorum quorumcumque, illorumque Vicariorum, & Officialium, Locatenentium, & Judicum, etiam à dicta Sede delegatorum, aut subdelegatorum quomodolibet, nunc, & pro tempore existentium; Eosque in rebus, & bonis illorum propriis duntaxat cum eis contrahentes, à solutione, & exactione quarumcumque pedaggi, gabellae, collectarum, decimarum, & cujusvis alterius oneris, tam ordinarii quam extraordinarii, ubicumque locorum, & ex quacumque causa, etiam per synodales constitutiones impositi, vel imponendi, eximimus, & totaliter liberamus, ac sub B. Petri & Sedis praedictae, atque nostra protectione suscipimus, nobisque & dictae Sedi mediare subijcimus, ac liberos, immunes, exemptos, susceptos, & subjectos omnes constituimus, & declaramus, & decernimus, ita quod Archiepiscopi, Episcopi, Praelati, Ordinarii locorum, eorumque Vicarii, Officiales, Locatenentes, & Judices, etiam à Sede praedicta deputati praefati, & alii quicumque, etiam ratione delicti, contractus, vel rei de qua ageretur, ubicumque committatur delictum, ineat contractus, aut res ipsa consistat, nullam in eis, aut aliquo eorum, ad beneficia hujusmodi, & in illis deservientes, Capellanosque, familiares, & servitores suos, praesentes & futuros, ac bona praedicta, jurisdictionem, correctionem, visitationem, dominium, superioritatem, &

QQQ &

& potestatem exercere, aut alias injurias, & damna irrogare, ac excommunicationis, aliasque sententias, censuras, & penas proferre. Nec exactores gabellarum, pedagogorum, decimarum, & onerum hujusmodi ad aliquam solutionem eos coarctare, aut alii quicumque, cujuscumque, Ecclesiasticæ vel mandatæ dignitatis, status, gradus, conditionis, & præminentie existant, illos super præmissis, & illorum usu, à possessione, seu quasi, etiam ex quocumque crimine, vel delicto, præterquam in nostram & Romanæ Ecclesiæ offensam perpetrato, directe vel indirectè, quovis quæsito colore, vel ingenio molestare, aut alias quomodolibet impedire quoquo modo præsumant, aut debeant, seu etiam valeant, sed solum Referendarii, deservientes, Capellani, familiares, & servitores præfati coram nobis, & Sede prædicta dumtaxat, de justitia respondere teneantur. Decernentes quoscumque processus, sententias, censuras, & penas Ecclesiasticas, quos & quas per Archiepiscopos, Episcopos, Prælatos, locorum Ordinarios, illorumque Vicarios, & Officiales, Locumtenentes, & Judices, etiam à Sede prædicta delegatos, aut subdelegatos, ac alios prædictos, aut eorum aliquos, contra Referendarios, & alios infra scriptos, ac deservientes, Capellanos, familiares, & servitores præfatos haberi, seu promulgari contigerit, & quæcumque inde secuta, nulla, irrita, & inania, nulliusque roboris, vel momenti fore, & esse.

Gratias expectativarum & plurium beneficiorum ut hic cõsequi possunt. Quod revocavit Pius V. in fine cõstit. 73. ubi not. Et vide etiam Gregor. XIII. cõst. 85.

§. 10. Cæterum Referendariis, & aliis prædictis, ac eorum singulis, ut literas gratiarum expectativarum, cum eis generaliter concedi contigerit, absque aliqua signatura desuper obtinenda, ad tres collationes per singulos eorum eligendas, & totidem beneficia, etiam cum creatione in Canonicum quarumcumque trium Cathedralium, etiam Metropolitanum, vel Collegiatarum Ecclesiarum, sub expectatione totidem inibi præbendarum, etiam majorum, & pinguiorum, ac dignitatum, personatum, administrationum, & officiorum, etiam Curatorum, & electivorum, ac ferculorum, obligearum, additamentorum, præstimoniorum, seu præstimonialium portionum, aut simplicium beneficiorum, unius, duorum, vel plurium cedentium, vel decedentium ipsarum Ecclesiarum, Canonicorum, seu aliis in earum Civitatibus, seu Diocesis beneficiarum, aut ad tria beneficia Ecclesiastica, etiam si duo illorum cum cura, aut Decanatus, vel Archipresbyteratus rurales, seu Vicariæ, & Capellanæ perpetuæ, qui, vel quæ dignitates, etiam curatæ, extra tamen Cathedrales Ecclesias repræsententur, aut dignitates, vel personatus, seu singula eorum Canonicatus, & præbenda, administratio, vel officium, etiam curatum, & electivum in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, vel Collegiatis Ecclesiis, aut unum ex eis, cum cura vel sine cura, cujusvis Ordinis Regularis, etiam si Prioratus, Præpositura, præpositus, vel alia dignitas, non tamen Conventualis, personatus, administratio, vel officium, etiam curatum, & electivum, non tamen claustrale, ac illud, vel unum ex secularibus beneficiis hujusmodi, ex quavis causa dispositioni Apostolicæ specialiter, vel per Cancellariæ Apostolicæ regulas, aut alias ex quavis causa, etiam de necessitate exprimenda, præterquam ratione vacationis illius apud Sedem prædictam, & familiaritatis continuæ commensalitatatis nostræ, ut alicujus ex S. R. E. Cardinalibus viventibus, & in Romana Curia præsentibus, quorum consensus requireretur, generaliter reservata existant, quorum fructus, redditus, & proventus ducatorum ducatorum auri de Camera, secundum taxationem decimæ, valorem annum non excedant, secularia videlicet, per ipsos in minoribus constitutos in titulum, regularia vero in commendam. Ac tam regularia, quam secularia beneficia hujusmodi per præfatos Referendarios in commendam retinenda, etiam extra nationem, in qua idioma non intelligunt, pro eis, & eorum quolibet, cum reservationis, inhibitionis, & decreti, ac aliis clausulis opportunis expedire, ac in, & sub illis comprehensorum quorumcumque, cum cura & sine cura, secularium & regularium, cujuscumque qualitatibus existentium beneficiorum Ecclesiasticorum affectatione, quibuscumque aliis nullis prorsus, præterquam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus exceptis, om-

nino præferri pariter, & anteferri possint, & debeant. Et quævis antelationes, prærogative, decreta, declarationes, suspensiones, & clausulæ, etiam derogatorie, quibuscumque aliis concessæ, etiam si in eis caveretur expressè, quod illis per alia privilegia, literas & indulta derogari, vel illorum effectus suspendi non possent, & in affectatione per eos faciendâ, singulis aliis personis, etiam similes, aut illis majores prærogativas pro tempore prosequentibus, omnino possent, & deberent anteferri, quominus ipsi Referendarii in hujusmodi per eos faciendâ affectatione potiores existant, cuiquam suffragentur, absque tamen præjudicio familiarium continuorum commensalium nostrorum descriptorum, illorum videlicet, qui pro tempore assumptionis nostræ ad summi Apostolatus apicem nostri familiares continuæ commensales extiterunt, necnon quinquaginta aliorum post ultimum ex prædictis antiquis familiaribus descriptis adnotatorum. Ipsique Referendarii ad satisfaciendum constitutioni de publicandis acceptationibus, & provisionibus, ac illis intimandis possessoribus, seu eis ad iudicium evocandis pro tempore edendis minimè teneantur, sed tantum novam provisionem à die notitiæ vacationis illorum habere debeant, quæ alias diligentias fieri necessarias, ac defectus suppleant, indulgemus. Et insuper cum singulis Referendariis, ac aliis prædictis, ut quæcumque quatuor curata, seu alias invicem incompatibilia secularia, aut cum uno, vel duobus, aut tribus ex eis, seu absque illis, unum cum cura, vel sine cura sancti Benedicti, vel sancti Augustini, aut cujusvis alterius, etiam Cluniacensis, Cisterciensis, Præmonstratensis, vel Grandimontensis Ordinis Regularis, necnon quæcumque alia tria similia, vel dissimilia sub singulis tribus tectis quarumcumque trium Ecclesiarum consistentia beneficia Ecclesiastica, etiam si sub eisdem tectis consistentia, Canonicatus, & præbendæ, ac tam illa quam incompatibilia secularia, dignitates, personatus, administrationes, vel officia in Cathedralibus, etiam Metropolitanis post Pontificales majores, seu Collegiatis Ecclesiis hujusmodi principales, aut tria ex ipsis incompatibilibus secularibus beneficiis, Parochiales Ecclesiæ, vel earum perpetuæ Vicariæ, regularia vero beneficia hujusmodi, Prioratus, præpositura, præpositus, dignitas, personatus, administratio, vel officium, seu talia mixtim fuerint. Et ad Prioratum, præposituram, præpositum, dignitates, personatus, administrationes, vel officia hujusmodi consueverint qui per electionem assumi, eisque cura imminet animarum, si eis alias canonicè conferantur, aut eligantur, præsententur, vel alias assumantur ad illa, & instituantur in eis, recipere. Et secularia in titulum, ac regularia in commendam sub eisdem tectis consistentia, videlicet si singula illorum Canonicatus, & præbendæ, aut totidem dignitates, personatus, administrationes, vel officia ad annum à die habitæ per eos illorum pacificæ possessionis computandum dumtaxat. Si vero alia fuerint, illa, ac incompatibilia secularia, necnon regularia beneficia hujusmodi, quoad vixerint, retinere, illaque omnia simul, vel successivè, simpliciter, vel ex causa permutationis, quoties eis placuerit, dimittere, & eidem commendæ cedere, ac loco dimissæ, vel dimissorum aliud, vel alia, simile, vel dissimile, aut similia, vel dissimilia beneficium, vel beneficia, Ecclesiasticum, vel Ecclesiastica, quatuor dumtaxat curata, seu aliis invicem incompatibilia secularia, aut cum uno, vel duobus, seu tribus ex eis, aut absque eis, unum cum cura, vel sine cura sancti Benedicti, vel Augustini, aut cujusvis alterius, etiam Cluniacensis, Cisterciensis, Præmonstratensis, vel Frontisebrandi Ordinis Regularis, necnon tria alia similia, vel dissimilia, sub singulis tribus tectis quarumcumque trium Ecclesiarum consistentia similiter recipere. Et insimul secularia in titulum, ac regularia in commendam sub eisdem tectis consistentia, si illorum singula Canonicatus, & præbendæ, aut totidem dignitates, personatus, administrationes, vel officia ad annum, ut præmittitur, computanda dumtaxat. Si vero alia fuerint, illa, ac incompatibilia secularia, necnon regularia

regulari beneficia hujusmodi, dummodo inter illa omnia
quae quibuslibet incompatabilia sunt, inter ipsa incompatibi-
lia fuerint, quae sunt Praebendae Ecclesiarum, vel
curiarum perpetuarum, & similia. Atque per hanc legem, sub
eodem tenore, de regulari, duo Canonici, & preben-
datus, aut totidem dignitates, personatus, administra-
tiones, vel officia, de regulari beneficia hujusmodi digni-
tas Canonialis, seu officium claustrale existant, quoad
vixerint, retinere, necnon debitis, & consuetis ipsius regu-
laris beneficii supportatis operibus, de residuis illius
fructibus, redditibus, & proventibus, sicut illud in titu-
lum pro tempore obtinentes, de illis disponere, & ordi-
nare poterunt, seu etiam debuerunt, (alienatione tamen
quorumcumque illius bonorum immobilium, &
pretiosorum mobilium eis penitus interdicta), dispone-
re, & ordinare liberè, & licitè valeant. Quodque ratio-
ne quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum cura-
torum, seu alias sacros etiam Presbyteratus ordines,
etiam ex statuto, & fundatione, consuetudine, privilegio
vel alias requiritur, per eos, & eorum quemlibet,
nunc, & pro tempore obtentorum, usque ad septennium
à fine anni à jure praefixi computandum, ad aliquem ex
dictis factis etiam Presbyteratus ordinibus se promove-
ri facere minime teneantur, nec ad id à quoquam inviti
compelli possint, dispensamus.

§. 11. Ipsosque Referendarios, & alios infrascriptos,
& eorum singulos, omnium Regnorum, Dominiorum,
& Provinciarum legitimos, & naturales, ita quod ipsi,
vel Procuratores sui illorum nomine, in regnis, domi-
niis, & provinciis hujusmodi quaecumque, quocum-
que, & qualiacumque beneficia Ecclesiastica, cum cura &
sine cura, saecularia & quorumvis Ordinum regularia,
etiam ut praefertur qualificata, etiam vigore gratiarum
expectatarum, specialium vel generalium reservatio-
num, illarumque collationum, mutationum, extensio-
num, revalidationum per nos, & successores nostros
Rom. Pont. pro tempore existentes, & Sedem praedictam
eis concessarum, & concedendarum acceptare, ac de illis
sibi provideri facere. Et illa, ac si regnorum, domini-
orum, & provinciarum eorumdem oriundi, ac in illis nati
essent, recipere, & retinere liberè, & licitè valeant, crea-
mus, constituimus, & deputamus.

§. 12. Ac eisdem Referendiis, & aliis infrascriptis,
ac eorum singulis, ut quoad vixerint in dicta curia, vel
aliquo beneficiorum Ecclesiasticorum, per eos pro tem-
pore obtentorum, aut si contigerit ipsos per nos, &
Rom. Pontificem pro tempore existentem ad aliquem
locum destinare, in eo loco residendo, aut literarum stu-
dio, in loco ubi illud vigeat generale, insisterendo, omnes
& singulos fructus, redditus, & proventus quorumcum-
que beneficiorum Ecclesiasticorum per eos in quibus-
vis Ecclesiis sive locis, nunc & pro tempore obtento-
rum, & obtinendorum, etiam si canonicatus & praebendae,
& alias, ut praefertur, qualificata fuerint, ac personalem
residentiam ex statuto, fundatione, aut consuetudine re-
quirant, etiam si fructus, redditus, & proventus unius
beneficiorum hujusmodi, non nisi in distributionibus
quotidianis consistant, & aliorum omnium cum ea in-
tegritate (quotidianis distributionibus quoad alia dum-
taxat exceptis) cum qua illos perciperent, si in eisdem
Ecclesiis sive locis personaliter residerent, ac primam re-
sidentiam fecissent. Ac quoad unum ex beneficiis hujus-
modi, divinis & omnibus aliis actibus interessent, & ad
residendum interim in eisdem Ecclesiis sive locis, in qui-
bus beneficia ipsa fuerint, minime teneantur, nec ad id
à quoquam inviti coarctari valeant, percipere.

§. 13. Ac residendo, ubi supra, eisdem beneficiis
Ecclesiasticis, cum cura & sine cura, saecularibus & regu-
laribus, quae in eisdem Ecclesiis sive locis, in titulum
vel commendam, ut praefertur, obtinent, & in posterum
obtinebunt, per Capellanos, seu Vicarios idoneos, ad
eorum nutum amovibiles in divinis deserviri, & anima-
rum cura exerceri, & quaecumque Ecclesiastica sacra-
menta ministrari facere liberè & licitè valeant, dioecesa-
ni loci, & cujuscumque alterius licentia super hoc minime
requisita.

§. 14. Necnon ut aliquem idoneum Presbyterum

secularem, vel cuiusvis Ordinis regularem, in locum
possint eligere concessimus, qui vita eis commissa in ca-
sibus Sedis praedictae reservatis (praesertim in officio
Ecclesiasticis libertatis, utrimum haereticis, schismaticis,
aut conspirationis in personam vel statum Pontificis,
sive Sedem praedictam, falsitatis litterarum, & apo-
stolicarum, supplicationum & obmissionum, lapa-
sionis, depraedationis, occupationis, aut devoti-
nis terrarum & maris Romanae Ecclesiae, mediata vel
immediate subjectorum, offensae personalis in Episc-
copum, aut alium Praelatum, prohibitionis, devolutio-
nis causarum ad Romanam Curiam, delationis armo-
rum & aliorum prohibitorum ad partes infidelium) se-
mel dumtaxat in vita, in aliis vero quoties fuerit op-
portunum, confessionibus eorum diligenter auditis,
pro commissis eis debitam absolutionem impendat, &
injunget poenitentiam salutarem. Necnon vota qua-
cumque (ultramarino, visitationis limitum Apostolorum
Petri & Pauli, ac Sancti Jacobi in Compostella,
necnon castitatis & religionis votis dumtaxat exceptis)
in alia pietatis opera commutare valeat. Quodque con-
fessor, quem duxerint eligendum, omnium peccatorum
suorum, de quibus corde contritii & ore confessi fue-
rint, etiam semel in vita & in mortis articulo, plenam
remissionem eis in sinceritate fidei, unitate dictae Ro-
manae Ecclesiae, ac obedientia nostrae & successorum no-
strorum Romanorum Pontificum canonicè instaurantium
persistentium, auctoritate Apostolica concedere possit.
Sic tamen, quod idem confessor de his, de quibus
fuerit alteri satisfactio impendenda, eam illis per eos,
si supervixerint, vel per alios, si forsitan tunc dece-
serint, faciendam injungat, quam ipsi vel alii facere te-
neantur.

§. 15. Liceatque eis habere altare portatile, super
quo in locis ad hoc congruentibus & honestis, sine ju-
ris alieni praedictio, & quum qualitas negotiorum
pro tempore ingruentium id exegerit, etiam antequam
illucescat dies, circa tamen diurnam lucem, si forsitan
eos ad loca Ecclesiastica interdicta, tam ordinaria quam
Apostolica auctoritate supposita eos declinare contige-
rit, in illis clausis januis, non pulsatis campanis, &
submissa voce, excommunicatis & interdictis exclu-
sis, in sua & familiarium suorum domesticorum, ac
quatuor aliarum personarum utriusque sexus, per eos &
quemlibet eorum eligendarum praesentium (dummodo
ipsi, & illi causam non dederint interdicta, aut eis vel
illis contigerit specialiter interdicti) possint per se ipsos,
qui Presbyteri fuerint, aut proprium vel alium sacer-
dotem idoneum, Missas & alia divina officia celebrare,
seu celebrari facere, necnon tempore interdicti hujus-
modi divinis interessent, ac Ecclesiastica sacramenta reci-
pere, & ipsis dicto tempore decedentibus, eorum cor-
pora Ecclesiastica, etiam cum funerali pompa, tradi pos-
sint sepulturæ.

§. 16. Necnon singulis Quadragesimalibus & aliis
temporibus, & diebus Stationum Basilicarum, & Ec-
clesiarum Urbis, & extra muros ejus, duas Ec-
clesias, vel duo, aut tria altaria, unius vel diversarum
Ecclesiarum, in locis ubi ipsos, & eorum singulos pro
tempore esse contigerit, per singulos pro tempore eli-
gendos, seu eligenda visitando, omnes & singulas in-
dulgentias, & peccatorum remissiones consequantur,
quas consequerentur si eisdem temporibus & diebus,
Stationum Basilicas, & Ecclesias Urbis hujusmodi,
& extra muros ejus, ad id deputatas personaliter visita-
rent.

§. 17. Ac eisdem Quadragesimalibus, & aliis tem-
poribus, quibus esus carnis, ovorum, casei, & lacti-
ciniorum, de jure vel consuetudine est prohibitus, ei-
dem ovis, caseo, butyro, & aliis lacticiis, ac de utrius-
que Medici consilio, carnibus, absque conscientiae scrupulo,
uti, frul, & vesci.

§. 18. Necnon etiam quoad vixerint, & quoties eis
placuerit, per seiplos, aut cum uno, vel duobus amicis,
seu familiaribus suis per eos pro tempore eligendis,
horas canonicas, diurnas pariter & nocturnas, ac alia di-
vina officia secundum usum & morem dictae Romanae
Ecclesiae,

Confessor
qui in casu
dignitas hujus
vota hujus
omnes com-
municare pos-
sunt.

Arrendo cam-
pam in
P. Q. L.

Facultas ha-
bendi altare
portatile, &
celebrandi in
locis inter-
dictis suppositis.

Indulgentias
Stationum Pro-
bis Reser-
vatis con-
sequantur vi-
sitando altaria
per eos eli-
genda.

Carnibus vo-
sci possunt
debutis rati-
onis.

Horaeque ca-
nonicas possunt
per seiplos
aut cum sociis
recitari possunt.

quibuslibet
beneficiis
aut per
nos, ac si in
nati esse

Referendiis
aut per
nos, ac si in
nati esse

indulgentias
Stationum Pro-
bis Reser-
vatis con-
sequantur vi-
sitando altaria
per eos eli-
genda.

Ad quod
de P. 7. con-
fir. 64. Quod
a nobis.

Ecclesie, dicere & recitare, libere & licite valeant, & ad alium usum super hoc observandum minime geneantur, nec ad id a quoquam, etiam ratione quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum per eos pro tempore obtentorum, inviti compelli possint, etiam indulgemus. Et ulterius Referendariis, & aliis infrascriptis, ac eorum singulis, utriusque sexus Parochialium Ecclesiarum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcumque per eos & eorum singulos, nunc & pro tempore obtentorum, ad eos confessionis audiendae causa pro tempore confluentium, confessionibus illorum per eos diligenter auditis, a quibusvis eorum peccatis, criminibus, excessibus, & delictis, in omnibus & singulis casibus, in quibus Ordinarii locorum de jure vel consuetudine absolvi possint, quoties opportunum fuerit, Diocesani loci, & cujusvis alterius licentia super hoc minime requisita, absolvi, & eis pro commissis poenitentiam salutarem injungere.

Testarique
etiam de bonis
acquiriis
ex beneficiis
prout Audi-
tores Rom.

Auditorum
Roma factum
vatem istum
habes sup. in
Clem. VII.
const. 13.

§. 19. Necnon, ut de omnibus, & singulis bonis mobilibus, & se moventibus, ac immobilibus ubilibet consistentibus, necnon juribus & actionibus, quae ad eos, & eorum quemlibet, etiam Archiepiscopos, vel Episcopos, etiam ratione suarum quibus praesse dignoscuntur, ac aliarum Cathedralium Ecclesiarum, etiam Metropolitanarum, ad quas eos transferri contigerit, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, saecularium & regularium quorumcumque obtentorum & obtinendorum, quomodolibet pertinent, & pertinebunt, acquisitis, & acquirendis, prout Auditores Curiae causarum Palatii Apostolici ex privilegio Apostolico, eis per nonnullos Romanos Pontifices praedecessores nostros, & praesertim praefatum Julium praedecessorem, per ejus literas, quas nos vidisse, tenuisse, & legisse, etiam motu simili attestatur, etiam cum expressis clausulis derogatoriis derogatoriis concessio, vel alias disponere, erogare, testari, codicillari, & convertere possint, tam in vita, quam eorum ultima voluntate, aut alio quocumque tempore, ac inter consanguineos, & alias quascumque personas, etiam non notas, & loca etiam causa mortis, aut donationis inter vivos, necnon pro expensis funerum, & remuneratione illorum, qui eis viventibus servierint, disponere, erogare, testari, codicillari, & ordinare, ac illa alios in pios, & quoscumque alios licitos usus, prout videbitur expedire, convertere absque aliquo conscientiae scrupulo, libere & licite valeant.

Resignandi-
que & per-
mutandi be-
neficia.

§. 20. Et demum, eis & illorum singulis, beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura, saecularia, & quorumvis Ordinum regularia, quae etiam ex quibusvis concessionibus, & dispensationibus Apostolicis in titulum, & commendam, ac ut invicem, seu aliis beneficiis ad eorum vitam unita obtinent, & in posterum obtinebunt, simul, vel successively, simpliciter, aut pro alio, vel aliis simili, vel dissimili, aut similibus, vel dissimilibus, beneficio, seu beneficiis, Ecclesiastico, vel Ecclesiasticis, cum quibusvis personis secum permutare volentibus, ex causa permutationis hujusmodi, in qua tamen nulla illicita pactio, sive simoniaca pravitas interveniat, in Ordinariorum locorum, aut Canoniorum Metropolitanorum, vel aliarum Cathedralium Ecclesiarum, seu aliarum personarum in dignitate Ecclesiastica constitutarum, ad id per eos, vel Procuratores suos legitimos eligendorum seu eligendarum manibus extra Romanam Curiam praefatam, ejusdem Apostolicae Sedis, seu cujusvis alterius licentia super hoc minime requisita, quoties eis placuerit, resignandi, & commendis cedendi, necnon unionum hujusmodi dissolutioni consentiendum ipsis Ordinariis, Canonici, & personis in dignitate Ecclesiastica constitutis resignatione ab eisdem Referendariis, & aliis infrascriptis, simpliciter, vel ex eadem causa, & ab ipsis compermutantibus personis, ex dicta causa dumtaxat, & commendarum cessiones extra eandem Curiam recipiendi, & admittendi, unionisque hujusmodi dissolvendi, necnon ea, quae ipsi Referendarii, & alii infrascripti simpliciter resignaverint, seu quorum commendis cesserint, aut unionum dissolutioni consenserint idoneae, vel idoneis ad id per eos, seu Procuratores praedictos nominandis, etiam quascumque, quotcumque, & qualia-

cumque beneficia Ecclesiastica obtinentibus, & expectantibus, & quae ex eadem causa secum permutantibus personis, quae vero ipsae compermutantes personae resignaverint, beneficia hujusmodi, etiam si praefertur, qualificata, & per eos pro tempore obtenta, ex personis ipsorum Referendariorum, & aliorum infrascriptorum, vel quavis alia causa dispositioni Apostolicae generaliter reservata, seu ex generali reservatione Apostolica affecta fuerint (dummodo Prioratus, vel alia dignitas Conventualis, aut in Metropolitana, vel aliis Cathedralibus post Pontificales majores, seu Collegiatis Ecclesiis hujusmodi principales, ac compermutantium personarum similem facultatem non habentium beneficia hujusmodi dispositioni Apostolicae generaliter reservata, seu affecta non existant) eisdem Referendariis, & aliis infrascriptis, per eos quoad vixerint, juxta tenorem dispensationum eis pro tempore concessarum, in titulum vel commendam tenenda, conferendi, & de illis etiam providendi, omniaque & singula alia in praemissis & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, & exequendi, etiam si dicti Referendarii beneficiorum hujusmodi possessionem per quatuor menses non obtinuerint, aut illam nondum assequuti fuerint, plenam & liberam facultatem concedimus.

Referendariis
officium de
rat. vita
ranus, & p
md admisi
caeris pro
rumpent.

§. 21. Decernentes, semel admissum & receptum in Referendariis hactenus & in futurum, semper Referendariis existere, ac ejus officium quoad vixerit durare, & privilegiis aliis Referendariis concessis pro tempore gaudere, & inter illos primo quandocumque admissum, caeteris quacumque etiam Pontificali dignitate fungentibus, in officio Referendariatus hujusmodi praefertur.

Decretum
vitanis.

§. 22. Sicque pro promissorum omnium validitate, efficacia, & observatione, per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam causarum Palatii hujusmodi Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter sententiandi, judicandi, & interpretandi facultate, sententiarum, judicari, interpretari, & definiti debere, necnon irritum & inane quicquid desuper per quoscumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Defensio
Ref. v. ad
rumpent.

§. 23. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopo Sipontino & Episcopo Nuscano, ac dilecto filio Vicario venerabilis fratris nostri Archiepiscopi Mediolanensis in spiritualibus generali, tenore praesentium committimus & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se vel alium, seu alios, praesentes literas & in eis contenta quaecumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Referendariorum, & aliorum infrascriptorum praedictorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in praemissis efficacis defensionis praetidio assistentes, faciant, auctoritate nostra praesentes literas & in eis contenta quaecumque firmiter observari, ac per Referendarios, & alios infrascriptos, necnon singulos alios quos ipsae praesentes literae concernunt, illis omnibus pacifice gaudere, ac fructus, redditus, & proventus praedictos eisdem Referendariis, & aliis infrascriptis, juxta hujusmodi nostrae concessionis de illis in absentia percipiendis, continentiam & tenorem, integre ministrari. Non permittentes eos per Archiepiscopos, Episcopos, Praelatos, Ordinarios, Vicarios, Officiales, Locatenentes, Judices, & exactores praefatos, ac dilectos filios Ecclesiarum praedictarum Capitula, seu quoscumque alios, quacumque auctoritate fungentes, contra praemissa, vel eorum aliquod, aut praesentium tenorem quomodolibet molestari, inquietari, perturbari, aut ad residendum in eisdem Ecclesiis, sive locis compelli. Contradictores, molestatores quoslibet, & rebelles per censuras, &c. Non obstantibus, &c.

Declaratio
c. h. h. h.

§. 24. Volumus autem quod incompatibilia saecularia, & sub eisdem tectis consistentia, ac sacros ordines requirentia, & alia saecularia, necnon regularia beneficia hujusmodi debitis propterea non fraudentur obsequiis, & animarum cura in eis, quibus illa imminebit, nullatenus negligatur, sed in eis quorum fructus hujusmodi

PAULUS TERTIUS.

737

hujusmodi ipsos Referendarios, & alios infrascriptos, in absentia percipere contingeret, per bonos, & sufficientes Vicarios, quibus de ipsorum beneficiorum proventus...

Paulo Papae III. suisque successoribus canonice intrantibus: non ero in consilio cum alio, consensu, vel facto ut vitam perdant, aut membrum, seu capiantur mala captione...

riorem & hanc formam hanc intrantibus

in consilio

§. 24. Et, ne quod absit, Referendarii ipsi propter hujusmodi gratiam vel concessionem eligendi Confessione reddantur procliviores ad illicita in postetum committenda...

celebrandi

§. 25. Quodque indulto celebrandi, seu celebrari faciendi ante diem, parè utantur, quia sum in altaris ministerio immoletur Dominus noster Jesus Christus Dei Filius...

in quibus

§. 26. Ac quod dum eisdem Referendarios divinis officiis in aliquibus Ecclesiis contigerit interesse, illum morem, qui in eisdem Ecclesiis observabitur, circa hujusmodi horas canonicas dicendas studeant observare.

in eisdem

§. 27. Necnon, ut in eorundem Ecclesiasticorum dispositione bonorum juxta quantitatem residui erga Ecclesias à quibus eadem perceperint, se liberales exhibeant, prout conscientia eis dictaverit, & animarum suarum saluti viderint expedire...

in quibus

§. 28. Verùm quia difficile foret presentès literas ad singula, in quibus de eis fides forsan facienda foret, loca deferre, similiter volumus, & eadem auctoritate decernimus, quod ipsarum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curiae Ecclesiasticae, seu personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis eadem prorsus fides in judicio & alibi ubi opus fuerit, adhibeatur...

Forma autem juramenti quod Notarii, Tabelliones, & Iudices per dictos Referendarios creandi praestabunt, talis est.

in quibus

§. 29. Ego N. ab hac hora in antea, fidelis, & obediens ero beato Petro, & Sanctae Rom. E. & D. N. D.

§. 30. Volumus autem quod si ex praenominatis qui ex aliqua causa privilegio extrahendi gratis, ut praemittitur, vinum ex Ripa & Ripetibus utantur, indulto vigore praesentium eis super extractione sex vegetum vini concessio, uti non debeant neque possint.

Modernis Privilegiis in Ripa & Ripetibus vini

Datum Romae apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die trigesima Julii, millesimo quingentesimo quadragesimo, Pontificatus nostri anno sexto.

D. P. A. & M. 30. Junii

De appellationibus non admittendis non facto deposito pœnae, in qua rei vel eorum fidejussores ad favorem R. Camerae Apostolicae, aut ejus Fisci condemnantur. XXIV.

Constitutio ista confirmatur & ampliat a Pio IV. in const. 52. Et si cuncta, ubi materiam hujusmodi appellationum notabo.

PAULUS PAPA III. Ad perpetuam rei memoriam.

Edicta An. D. 1540.

Um (sicut ex plurimorum fide dignorum relatione accepimus) nonnulli Civitatum, Terrarum, ac locorum Sanctae Romanae Ecclesiae mediata & immediatae subjectionum, & praesertim Provinciae nostrae Romandiolae, ad evitandum, seu differendum poenarum condemnationes & solutiones, ad appellationes plerumque etiam frivolas recurrant, causasque appellationum hujusmodi coram diversis Judicibus ordinariis & delegatis, etiam in Romana Curia per diversa rescripta nobis, vel Signatura nostra Justitiae extorta introduci procurant, contra formam diversarum constitutionum plurimorum Romanorum Pontificum, & praesertim Julii II. Leonis X. & Clementis VII. praedecessorum nostrorum, quibus inter alia cautum fuit, quod appellationes in causis condemnationum, & Fiscalibus, nisi facto deposito pœnae ad quam appellans foret condemnatus, admitti non possent, sed ad pœnae hujusmodi exactionem procedi deberet, prout latius in constitutionibus hujusmodi, quarum tenores praesentibus pro sufficienter expressis haberi volumus, continetur.

Causa istius constituta

Julii II. con. str. est sup.

§. 1. Nos praedecessorum nostrorum praedictorum vestigiis inherendo, indemnitati Camerae Apostolicae in quantum possumus, providere cupientes, Motu proprio, & ex certa scientia, constitutiones praedictas, & in eis contenta quaecumque tenore praesentium confirmamus & approbamus, illasque in quantum opus sit, innovamus.

Confirmatio hujus Papae

QQQ 3 §. 2.

Ampliatio.

§. 2. Et nihilominus Motu, scientia, & potestate si- milibus de novo statuimus & ordinamus per presentes, quod nullæ appellationes & provocaciones in causis criminalibus, seu mixtis ad Fiscum & Cameram Apostolicam quomodolibet concernentibus, non facta deposito pœne, in qua delinquentes, aut illi qui pro delinquentibus ipsis fidejussissent, vel ex contractu quoquo modo condemnandi venirent, aut hætenus condemnati fuissent, recipi, & admitti possint, sed appellationes & provocaciones hujusmodi tam hætenus in causis hujusmodi interpositas, quam in futurum interponendas, ac appellantes ipsos rejici debere.

Annulatio commissionum signaturarum alicujus clausula, facta de pœnio.

§. 3. Illasque, ac quæcumque rescripta, & commissiones similium causarum, ad cujusvis instantiam, per quemcumque ad commissiones Signaturæ Justitiæ signandas deputatum, etiam per nos, & successores nostros Romanos Pontifices hætenus signatas, & in futurum signandas, non facta dicto deposito, nullius fore & esse roboris vel momenti, sed illis non obstantibus ad ulteriora in causis ipsis usque ad pœnarum dictarum effectivalem executionem procedi debere, prout procedi mandamus per presentes.

Vel Fisco, aut Theaurario Provinciae citato.

§. 4. Et insuper, nullæ commissiones, Fiscum & Cameram Apostolicam quomodolibet concernentes, per quemcumque a nobis, & Sede Apostolica ad commissiones in Signaturâ Justitiæ signandas, ut præfertur, deputatum, nec etiam per nos, & successores nostros predictos signari possint, nisi Fisci, & Cameræ præfate Procuratore, & Theaurario provincie, de cujus etiam interesse ageretur, si in Romana Curia præfens fuerit, citatis, & aliter signatæ nullius sint roboris vel momenti.

Clausula supra.

§. 5. Et ita per quoscumque Judices, etiam Sedis Apostolicæ, ac de latere Legatos, Vicelegatos, Præfidentes, Governatores, & quosvis alios judicari, & definiti debere, sublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & definiendi facultate, irritumque & inane quicquid contra præsentium tenorem contigerit attentari.

Executores hujus commissionis deputatio.

§. 6. Mandantes dilectis filiis Camerario, Theaurario, Præfidentibusque & Clericis Cameræ Apostolicæ, quatenus præmissa, tam in dicta Provincia, quam aliis Civitatibus, Terris, locis S. R. E. mediatè vel immediatè subiectis, ac Alma Urbe nostra inviolabiliter observari mandent & faciant. Contradictores quoslibet & rebelles per censuras Ecclesiasticas, & alias etiam pecuniarias & privatorias pœnas, de quibus eis videbitur, auctoritate nostra, appellatione postposita compescendo, invocato, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Contrarium derogatio.

§. 7. Non obstantibus omnibus & singulis supradictis, privilegiis quoque & indultis, constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, etiam rescriptis, commissionibus, etiam manu nostra contra præmissorum tenorem signatis, cæterisque contrariis quibuscumque.

Tantum fieri.

§. 8. Volumus autem quod præsentium copiis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. P. A. S. die 13. Sept.

Dat. in nostra Civitate Urbeveterana, sub annulo Piscatoris, die decimatercia Septembris, millesimo quingentesimo quadragesimo, Pont. nostri Anno sexto.

XXV. Approbatio instituti & Religionis Clericorum Regularium Societatis J E S U.

Hoc institutum latius explicatum approbavit Julius III. infra in const. 9. Exposcit. Ac rejectis quibusdam oppositionibus approbavit post Concilium Trid. Greg. XIII. in const. 89. Ascendente. Novisque impugnationibus repulsatis, iidem approbavit Greg. XIV. in const. 10. Ecclesia.

Eidem Religioni quamplura Romani Pont. privilegia & gratias elargiti sunt, quæ longum esset hic referre, ideo videas hic infra in const. 48. Licet debitum, & in d. const. 89. Greg. XIII. Et signanter hanc religionem iuter Ordines Mendicantes esse, & eorum privilegia

gaudere censuit Pius V. in const. 131. Dum indefessis, Conservatores & Judices ejus causarum dedit idem Pius, ut habetur in const. 1. Gregor. XIII. Equum. Exemptionem à publicis supplicationibus tribuit idem Greg. in const. 36. Quæcumque. Et à decimis & alijs impositionibus in const. 51. Pastoralis. Privilegiumque edificandi ubique Ecclesias concessit in alia const. 39. Salvatoris. Usus altaris portatilis permittit in const. 57. Usus. Facultatem aperiendi literas sacre Pœnitentiariæ, indulgit in const. 75. Exponi. Alienandique bona auctoritatem in const. 76. Apostolicæ. Suscipiendique ordines, omni tempore & à quolibet Antistite, in const. 77. Pium. Et quod prædicare possint, etiam sacris non initiati. Et quod emissis votis ad Carthusianos tantum transcant in const. 95. Vigore. Recipereque Novitios etiam non servata bulla Sixti V. decrevit Gregor. XIV. in const. 15. Exponi. Et instituire posse Congregationes secularium concessit Sixtus V. in const. 55. Superna.

PAVLVS EPISCOPVS, Editio Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam. 1540.

Regimini Militantis Ecclesiæ meritis licet imparibus, disponente Domino præfidentes, & animarum salutem prout ex debito pastoralis officii tenemur, sollicitis studiis exquirentes, fideles quoslibet qui vota sua in id exponunt, Apostolici favoris gratia confovemus, aliaque desuper disponimus, prout temporum & locorum qualitate pensata, id in Domino conspiciamus salubriter expedire.

Exordium

§. 1. Nuper siquidem accepimus, quod dilecti filii Ignatius de Loyola, & Petrus Faber, ac Jacobus Laynez, necnon Claudius Jayus, & Paschasius Broët, ac Franciscus Xavier, necnon Alphonus Salmeron, & Simon Rodericus, ac Joannes Coduri, & Nicolaus de Bobadilla, Presbyteri Pampilonen. Gebenen. Seguntin. Toletanen. Vifen. Ebredunen. & Palentin. Civitatum & Dioc. respectivè in artibus Magistrum in Universitate Parisien. graduati & in Theologicis studiis per plures annos exercitati, Spiritu sancto (ut pie creditur) affliti, jam dudum à diversis Mundi regionibus descendentes in unum convenerunt, & socii effecti, abdicatis hujus sæculi illecebris, eorum vitam perpetuo Domini nostri JESU CHRISTI, atque nostro & aliorum successorum nostrorum Romanorum Pontificum servitio dedicaverunt, & jam quampluribus annis laudabiliter in vinea Domini se exercuerunt, Verbum Dei prævia sufficienti licentia, publice prædicando, fideles privatim ad bene beateque vivendum exhortando, & ad pias meditationes excitando, hospitalibus inserviando, pueros & personas rudes ea quæ ad Christianam hominis institutionem sunt necessaria docendo, & demum omnia charitatis officia, & quæ ad animarum consolationem faciunt, ubique terrarum ubi peregrinati sunt, multa cum laude obeundo.

Ignatius Loyola, alii hinc, mai in convergent, & Dicitur, Rom. P. servitio dicantur, opera hinc pressa sunt.

§. 2. Cumque ad hanc Almam Urbem se contulerint, & in charitatis vinculo persistentes ad perficiendam & conservandam eorum Societatis in Christo unionem, quandam vivendi formulam juxta ea quæ ad propositum sibi finem conducere usu didicerunt, Evangelicis consiliis, & Canonicis Patrum sanctionibus conformem ediderint, factum est, ut ipsorum sociorum vitæ institutum sub dicta formula comprehensum, non solum à multis probis viris, & Deum zelantibus laudetur, verum etiam à quibusdam ita approbetur, ut illud etiam sequi velint.

Et cum man viderent, & ita vivendi formulam ipsi hinc viderent, eorum vita hinc viderent, darunt & hinc viderent.

§. 3. Formulæ autem prædictæ tenor sequitur, & est talis.

Cujus instituti Regularium hic instituti De Castellanorum.

§. 4. Quicumque in Societate nostra, quam J E S U nomine insigniri cupimus, vult sub Crucis vexillo Deo militare, & soli Domino, atque Romano Pontifici ejus in terris Vicario servire, post solemne perpetuæ castitatis votum, proponat sibi in animo se partem esse Societatis, ad hoc potissimum institutæ, ut ad profectum animarum in vita & doctrina Christiana, & ad fidei propagationem per publicas prædicationes, & Verbi Dei ministerium, spiritualibus officiis, & charitatis opera, &

& nominatim per puerorum ac rudium in Christianismi institutionem, ac Christi fidelium in confessionibus audiendis spirituales consolationem precipue intendat, curetque primo Deum, deinde hujus sui instituti rationem, quae via quaedam est ad illum, semper ante oculos habere, & finem hunc sibi à Deo propositum totis viribus assequi. Unusquisque tamen secundum gratiam sibi à Spiritu sancto subministratam, & vocationis suae proprium gradum, ne quis forte zelo utatur, sed non secundum scientiam, cuius proprii cuiusque gradus iudicium & officiorum discretio, ac distributio tota sit in manu Praepositi seu praelati per nos eligendi, ut congrua ordo seruetur in omni bene instituta Communitate necessaria.

§. 5. Qui quidem Praepositus de consilio consecutorum constitutiones ad constructionem hujus propositi nobis finis conducentes in consilio condendi auctoritatem habeat majori suffragiorum parte semper utendum jus habente. Consilium verò intelligatur esse in rebus quidem gravioribus ac perpetuis, major pars totius Societatis, quae à Praeposito commodè convocari poterit, in levioribus autem & temporaneis, omnes illi, quos in loco ubi Praepositus noster residebit, praesentes esse contigerit. Jubendi autem jus totum penes Praepositum erit.

§. 6. Sciant omnes socii, & non solum in primis professionis suae foribus, sed quoad vixerint quotidie animo volvant Societatem hanc universam & singulos sub Sanctissimi Domini nostri Papae, & aliorum Romanorum Pontificum successorum ejus fidei obedientia Deo militare, & quamvis Evangelio doceatur, & fide orthodoxa cognoscamus, ac firmiter profiteamur omnes Christi fideles Romano Pontifici tanquam capiti, ac Jesu CHRISTI Vicario subesse, ad majorem tamen nostrae Societatis humilitatem, ad perfectam uniuscujusque mortificationem, & voluntatum nostrarum abnegationem summopere conducere judicavimus, singulos nos, ultra illud commune vinculum speciali voto adstringi. Ita ut quicquid modernus, & alii Romani Pontifices pro tempore existentes jussierint, ad profectum animarum & fidei propagationem pertinens, & ad quascumque provincias nos mittere voluerit, sine ulla tergiversatione aut excusatione illico quantum in nobis fuerit, exequi teneamur, sive miserit nos ad Turcas, sive ad quoscumque alios infideles, etiam in partibus, quas Indias vocant, existentes, sive ad quoscumque haereticos, seu schismaticos, seu etiam ad quosvis fideles. Quamobrem qui ad nos accessuri sunt, & antequam huic oneri humeros supponant, diu multumque meditentur an tantum pecuniae spiritualis in bonis habeant, ut turrim hanc juxta consilium Dominicum possint consummare, hoc est an Spiritus sanctus, qui illos impellit, tantum illis gratiae pollicetur, ut hujus vocationis pondus, illo adjuvante selaturos sperent, & postquam Domino inspirante, huic Jesu CHRISTI militiae nomen dederint, die noctaque succincti lumbos, & ad tam grandis debiti solutionem prompti esse debebunt.

§. 7. Ne qua autem possit esse inter nos missionum, ac provinciarum hujuscemodi, aut ambitio, vel detractio, profiteantur singuli se nunquam directè aut indirectè de hujusmodi missionibus quicquam cum Romano Pontifice curaturos, sed omnem hanc curam Deo & ipsi Pontifici tanquam ejus Vicario, & Societatis Praeposito dimissuros. Qui Praepositus sicut ceteri etiam profiteatur, se nihil de suimet ipsius missione in alteram partem, nisi de Societatis consilio cum dicto Pontifice esse curaturum.

§. 8. Voveant singuli, se in omnibus quae ad Regulam hujus nostrae observationem faciunt, obediens fote Societatis Praeposito.

§. 9. Ille autem jubeat ea quae ad constructionem propositi sibi à Deo & à Societate finis cognoverit esse opportuna. In praelatione autem sua, benignitatis ac mansuetudinis, charitatisque CHRISTI, Petri, Paulique formulae semper sit memot, & tam ipse, quam Consilium ad normam hanc assidue spectent. Et nominatim commendatam habeant institutionem puerorum ac rudium in

Christiana doctrina decem preceptorum, atque aliorum similitum retinentorum, quaecumque secundum circumstantias personarum, locorum, ac temporum illi congrua videbuntur. Etenim maxime necessarium circa providentiam hujus rei diligenter Praepositi & Consilium invigilare, cum & in proximis edificium fidei sine fundamento non possit consurgere, & in nostris periculum sit, ne ut quisque erit doctior, ita provinciam hanc tanquam primo aspectu minus speciosam forsitan detestare conetur, cum tamen re vera nulla sit fructuositas vel proxima ad edificationem, vel nostris ad charitatis & humilitatis simul officia exercenda. Subditi verò tam propter tanquam satis laudatam humilitatis assiduum exercitium, Praeposito in omnibus ad institutum Societatis pertinentibus parere semper teneantur, & in illo CHRISTUM veluti praesentem agnoscant, & quantum decet venerentur.

§. 10. Cum autem experti fuerimus jucundiorum, puriorum, & ad proximi edificationem aptiorum esse vitam ab omni avaritiae contagione quam remotissimam, & evangelicam paupertati quam simillimam, cumque sciamus Dominum nostrum JESUM CHRISTUM servis suis regnum Dei solum inquirentibus, necessaria ad victum & vestitum esse subministratum, voveant singuli & universi perpetuam paupertatem, declarantes quod non solum privatam, sed neque etiam communiter possint pro Societatis sustentatione, aut usu ad bona aliqua stabilia, aut ad proventus seu introitus aliquos, jus aliquod civile acquirere, sed sint contenti usu tantum rerum sibi donatarum, ad necessaria sibi comparanda recipere.

§. 11. Possint tamen habere in universitatibus Collegium seu Collegia habentia redditus, census seu possessiones, usus & necessariis studentium applicandas, retenta penes Praepositum & Societatem omnimoda gubernatione, seu superintendencia super dicta Collegia & praedictos studentes, quoad Gubernatoris, seu Gubernatorum, ac studentium electionem, ac eorundem admissionem, emissionem, receptionem, exclusionem, statutorum ordinationem, circa studentium instructionem, edificationem, ac correctionem, victus, vestitusque eis ministrandi modum, atque aliam omnimodam gubernationem, regimen ac curam. Sic tamen ut neque studentes dictis bonis abuti, neque Societas in proprios usus convertere possit, sed studentium necessitati subvenire. Qui quidem post cognitum in spiritu & literis eorum profectum, & post sufficientem probationem in Societatem nostram admitti possint.

§. 12. Socii omnes quicumque in sacris fuerint, quamvis beneficia Ecclesiastica, aut eorum redditus non habeant, teneantur tamen singuli privatim ac particulariter, & non communiter ad dicendum officium secundum Ecclesiae ritum.

§. 13. Haec sunt quae sub praefati domini nostri Pauli, & Sedis Apostolicae beneplacito, de nostra professione typographice explicare potuimus, quod nunc fecimus, ut summam descriptionem hac informaremus, tum illos qui nos de nostro vitae instituto interrogant, tum etiam posteritatem nostram, si quos, Deo volente, imitatores unquam habebimus hujus vitae, quam cum multis magnisque habere annexas difficultates fuerimus experti, opportunum judicavimus etiam statuere, ne quis in hac Societate recipiatur, nisi diu ac diligentissime fuerit probatus. Cumque prudens in Christo, & vel doctrina, seu vitae Christianae puritate apparerit conspicuus, tunc demum admittatur ad Jesu CHRISTI militiam, qui tenibus ceptis nostris favere dignetur ad gloriam Dei Patris, cui soli sit semper decus, & honor in saecula. Amen.

§. 14. Cum autem nil in praemissis repetiatur quod proprium non sit, aut sanctum. Nos (ut iidem socii, qui nobis super hoc humillimè supplicari fecerunt, in eorum pio vivendi proposito eo promptiores existant, quo se majori à Sede Apost. gratia complecti cognoverint, & praemissa per nos approbata viderint) praemissa omnia & singula, tanquam ad spirituales profectum eorundem Societatum, & reliqui Christiani gregis opportuna Apostolica auctoritate, tenore praesentium ex certa scientia

possi mu-
d. Amis
Romae
ipsum.
dignibus
procuratione
nec qui-
dam.
possi au-
riant.

Paupertatis
viva.
Non tam
quoad Collo-
gia.
Officiarios
sui recipian-
do.
Fini d. Re-
gula.
Papa confir-
matio.

approbamus, confirmamus, & benedicimus, ac perpetue firmitate, unanimine roboramus, ipsosque socijs sub nostra & hujus sancte Sedis Apostolice protectione suscipimus, eis nihilominus concedentes, quod particulares inter eos constitutiones, quas ad Societatis hujusmodi finem, & Jesu Christi Domini nostri gloriam, ac proximi utilitatem conformes esse judicaverint, condere liberè & licitè valeant.

Clavula de rogatione.

§. 15. Non obstantibus generalis Concilii, & felicis recordationis Gregorii Papae X. praedecessoris nostri, ac quibusvis aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nostri Societatis.

§. 16. Volumus autem quod in Societate hujusmodi usque ad numerum sexaginta personarum normulam vendi hujusmodi profiteri cupientium, & non ultra admitti, & Societati praefatae aggregati dumtaxat valeant. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. P. An. 6. die 27. Nov.

Datum Romae apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicae 1540. 1. Kal. Octobr. Pontificatus nostri Anno sexto.

XXVI. Approbatio Confraternitatis nuper in Urbe institutae, ad pauperes Orphanos pie educandos, bonisque artibus instruendos. Ejusque in Archiconfraternitatem, cum privilegiorum elargitione, jurisdictione S.R.E. Cardinalis ejus Protectoris, ad ejusdem lites, & causas cognoscendas.

Quoad facultatem qua ista Archiconfraternitas utitur, in alia Confraternitate sibi aggreganda servare debet formam ad hoc praescriptam a Clemen VIII. in sua const. 115. Quaecumque.

Edita An. D. P A U L V S E P I S C O P V S, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Promissum.

Altitudo divinae providentiae nullis praescripta limitibus, nullisque terminis comprehensa, caelestia pariter & terrestria inscrutabili ratione disponit, & mortalium mentes ad ea charitatis opera exercendum frequenter excitat, per quae ipsi Deo acceptiores reddantur, & pauperum, aliarumque miserabilium personarum, praesertim puerorum & puellarum parentibus orbatorum per urbem hinc inde vagantium, quos fames cruciat, & rerum omnium egestas consumit, necessitatibus succurratur, desiderataque plurimum salus proveniat animarum. Unde nos, quibus meritis licet imparibus, universalis Ecclesiae regimen eadem est providentia creditum, iis quae propterea facta fuisse comperimus, ut firma perpetuo & illibata permaneant, Apostolici muniminis libenter adjicimus firmitatem, & singulorum fidelium, praesertim Curialium nostrorum vota quae ad id pertinere noscuntur, pii patris affectione prosequimur, & ut optatos sortiantur effectus, opem & operam quantum cum Deo possumus impendimus efficaces, & fideles ipsos ad opportuna iis suffragia exhibendum quibusdam quasi allectivis muneribus, indulgentiis videlicet & remissionibus invitamus, ut per temporalia bona quae erogaverint, praemia consequantur salutis aeternae.

Confraternitas ad colligendum pie educandi Orphanos in Urbis, & Curialibus missi tunc fuit.

§. 1. Dudum, sicut nobis innouit, nonnulli probavit Curiales, Charitate omnium suprema virtute, circa pueros, & puellas, Orphanos, pauperesque, & miserabiles personas pudendas infirmas, quas Redemptor noster potissimum commendavit moti, pie attendentes, quod in Romana Curia, quae maxime forensium & ignotorum numero frequentatur, quamplures pueri pauperes parentibus orbati, claritate ingenii praediti, ac dociles & idonei reperiebantur, ut de magno illorum tam in sacrae paginae quam utriusque juris & aliis scientiis, ac diversis exercitiis profectu, si eis ad onera & impensas ratione studiorum & exercitiorum hujusmodi incumbentia supportanda sufficerent, spes certa verisimiliter conciperetur:

Cupientesque praemissis & aliis in dicta Curia necessitatibus & charitatis operibus providere, ac quod provisio hujusmodi perpetuo duraret atque vigeret, convocatis ad id quampluribus aliis Curialibus & Civibus Romanis, Societatem inter se iniverunt, & quamplures parentibus orbatos ac egenos pueros, & puellas hinc inde per Urbes dispersas, ac ostiatim victum quaerentes, in unum in certo ad id deputato loco convenerunt, & eorum expensis ac aliis Christi fidelium piis eleemosynis eidem pueris, ut a malo tetraherentur, bonisque moribus imbuerentur, & virtutibus ornarentur, de providis Gubernatoribus & Magistris, ac victu, vestitu, & aliis necessariis providere curarunt. Necnon Confraternitatem, in qua viginti quatuor, & ultra, quorum aliqui S.R.E. Cardinales & Episcopi, ac alii Praelati, aliqui ejusdem Curiae Officiales, & aliqui Curiales, etiam cives Romani existunt, instituerunt.

§. 2. Nos igitur gratias Deo agentes, quod nostro tempore a dictis Curialibus tanta necessaria charitatis opera in ipsa Urbe cesserint exerceri, cupientes ut ea perpetuo frequententur, & illis Confratres hujusmodi animo hilari insistant, Confratres praedictos, eorumque singulos quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis, a jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, necnon fructuum, reddituum, & proventuum dictae Confraternitatis verum annum valorem praesentibus pro expressis habentes, ipsorum Confratrum supplicationibus in hac parte inclinati, institutionem Confraternitatis hujusmodi, ac quaecumque statuta & ordinationes per eosdem Confratres edita, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, ex certa nostra scientia approbamus & confirmamus: suppletes omnes & singulos juris & facti defectus, si qui forsitan intervenerint in eisdem.

§. 3. Ipsamque Confraternitatem sub B. MARIAE Visitationis Orphanorum, seu alia de qua eisdem Confratribus videbitur invocatione, pro tot Confratribus, seu utriusque sexus personis, qui eam ingredi voluerint, de novo erigimus & instituimus.

§. 4. Illamque in Archiconfraternitatem, caputque omnium aliarum Confraternitatum, ac hospitalium, & aliorum quorumlibet locorum eorundem Orphanorum puerorum & puellarum ubilibet institutarum, & instituendarum Confratrum, ac erectorum & erigendorum hospitalium & locorum puerorum & puellarum hujusmodi, auctoritate & tenore, ac scientia praedictis immediate subijcimus, & facimus membra ab Archiconfraternitate hujusmodi dependentia. Ita quod Confraternitates & hospitalia, ac loca illis subjecta, & ab eis dependentia hujusmodi, ipsam Confraternitatem, uti eorum Superiorem in aliquo saltem reverentia obedientia singulis annis recognoscere teneantur.

§. 5. Necnon Archiconfraternitatis confratribus, Ecclesiae hospitalibus, domibus, & monasteriis praedictis, illorumque administratoribus, gubernatoribus, rectoribus, economis, familiaribus, ministris, pueris, & puellis, ac aliis personis in eis pro tempore existentibus, seu aliquam curam de Archiconfraternitate, confratribus, Ecclesia, hospitalibus, domibus, & monasteriis, ac illorum fabrica habentibus, necnon personis inibi pro tempore decedentibus, seu de bonis suis pro dictis operibus aliquid relinquentibus, quod omnibus & singulis privilegiis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, indulgentiis, etiam plenariis, & peccatorum remissionibus, ac aliis gratiis spiritualibus & temporalibus, Imagini sancti Salvatoris ad Sancta Sanctorum, ac Charitatis, ac Archihospitale sancti Jacobi, & Hospitale sancti Spiritus in Saxia, ac Corporis Christi, & Sacramenti, ac Campi sancti, & aliis Confratribus Confraternitatum de dicta Urbe, necnon eisdem Imagini, & Archihospitali sancti Jacobi, & Hospitali sancti Spiritus, ac Campo sancto, necnon fabricae basilicae Principis Apostolorum de eadem Urbe, illiusque deputatis, eorumque, necnon B. MARIAE de Populo, & Consolationis, ac S. Joannis

Qua in Pont. b. n. n.

Et de in b. n. n.

In Arch. fraternit. erigimus.

Privilegiis indulgentiarum remissionis in Urbis, & archiconfraternitatis que per concessa.

3. Joannis Florentinorum, illisque ejusdem Urbis Ecclesiis, ac illis, & illas visitantibus, vel eis beneficentibus, eorumque administratoribus, guardianis, rectoribus, familiaribus, economis, gubernatoribus, & aliis personis similem curam in eis sumentibus, ac pauperibus & infirmis eorum, etiam per nos, & quoscumque Romanos Pontifices predecessores & successores nostros, ac Sedem eandem concessis, & concedendis, & quibus illi, illis, & illa utantur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, Archiconfraternitas beate MARIE Visitationis Orphanorum, illiusque Confratres, Ecclesia, hospitalis domus, & Monasteria, administratores, rectores, servitores, familiares, ministri, economi, & gubernatores hujusmodi, aliazque personae similem curam inibi sumentes, ac illa visitantes, vel eis beneficentes, ex nunc in perpetuum utantur, potiuntur, & gaudeant, ac uti, potiri & gaudere libere & licite valeant in omnibus & per omnia, perinde ac si eisdem Archiconfraternitati beate MARIE Visitationis Orphanorum Confratribus, Ecclesie, hospitalibus, gubernatoribus, & aliis personis, ac illa visitantibus, & beneficentibus pro tempore specialiter & expressè concessa fuissent, ac in futurum concederentur.

5.6. Necnon quibusvis Presbyteris, tam religiosis quàm secularibus, qui in ipsa Ecclesia quocumque anni tempore celebraverint, & pro animabus Christi fidelium, qui in charitate Dei decesserint, ac pro quibus iidem Presbyteri ibi celebraverint, aut celebrari fecerint, ac oraverint, easdem indulgentias, & peccatorum remissiones, quæ celebrantibus pro defunctis in capella Scala cæli nuncupata, Monasterii trium Fontium extra muros ejusdem Urbis, aut in capella in Præsepe Domini, sita in Ecclesia ejusdem B. MARIE Majoris de dicta Urbe, & animabus pro quibus inibi celebratur, & oratur, concedimus & indulgemus, ipsasque indulgentias, gratias, privilegia, indulta, exemptiones, immunitates, libertates, & alias concessiones, ac remissiones, ad illos, illas, & illa extendimus & prorogamus, ac ampliamus, Et quod administratores, rectores, servitores, familiares, ministri, economi, & gubernatores hujusmodi indulgentias, privilegia, indulta, & exemptiones, immunitates, libertates, & alias concessiones, ac remissiones hujusmodi, ac dies, & festa, in quibus, & causas propter quas illas consequi debeant, ad eorum beneplacitum publicari facere.

5.7. Necnon elemosynas Ecclesie, hospitalibus, domibus & monasteriis erigendis, ac pueris & puellis præfatis concedendas recipere, & ad illas recipendas, & quærendas, ac indulgentias hujusmodi publicandas per dictam Urbem, seu alibi quæstores, seu quascumque alias personas, diocessani loci, aut cujusvis alterius licentia desuper minime requisita, deputare & mittere.

5.8. Necnon quæcumque statuta & ordinationes licita & honesta, tam circa regimen & tranquillum statum Ecclesie, hospitalium, domorum, & Monasteriorum prædictorum, divinarumque celebrationem, quàm numerum, qualitates, ac ætatem puerorum & puellarum, Capellanorum, & Confratrum, ac ministrorum, rectorum, economorum, gubernatorum, & familiarium prædictorum, illorumque personas ac ornamenta & bona mobilia & immobilia illorum, eorumque administrationem, & alia præmissa concernentia, condere, alterare, mutare, ac de novo edere, & per eos hæcenus facta reformare, quæ postquam condita, alterata, & mutata, ac edita & reformata fuerint, eo ipso dicta Apostolica auctoritate confirmata sint, & esse censentur. Ac quascumque pœnas in contravenientes apponere.

5.9. Quodque pro tempore existentes Archiconfraternitatis beate MARIE Visitationis Orphanorum hujusmodi Confratres, administratores, rectores, servitores, familiares, ministri, economi, & gubernatores præfati, ac quilibet minister, seu officialis, aut persona Ecclesie, hospitalium, domorum, & monasteriorum erigendorum hujusmodi, ipsique pueri, & puellæ quemcumque Presbyterum secularem, vel cujusvis Ordinis regularem in suum possint eligere confessoem, qui eos,

& eorum quemlibet à quibusvis casibus, etiam quantumcumque gravibus, ac etiam in forma quintorni Cancellaria Apostolica, de dictis literis expressè absolvet ac confessionale de altare portatile, juxta formam de literas prædictas habere valeant, licentiam, & facultatem concedimus & indulgemus.

5.10. Et ut Confratres Archiconfraternitatis B. MARIE Visitationis Orphanorum hujusmodi ab indebitis molestiis releventur, unum ex S. R. E. Cardinalibus, quem ipsi confratres ad id duxerint nominandum, seu eligendum, in eorum Protectorem ac Judicem ordinarium perpetuum, coram quo, seu ab eo deputando quavis, tam civiles & criminales, ac mixtae causæ posthac contra Confraternitatem, illiusque administratores, rectores, confratres, servitores, familiares, ministros, economos, gubernatores, capellanos, officiales, ac pueros, & puellas, ac personas præfatas, super bonis, & rebus cujuscumque qualitatis existentibus, ad eas pertinentibus motæ, & pro tempore movendæ, juxta ordinariam jurisdictionem seu facultatem Curia secularum Camera Apostolica generali Auditori attributam, cum omnibus & singulis eorum dependen, annexis, & connexis, ac incidentibus cognoscere, & sine debito terminare debeant, constituimus, & deputamus.

5.11. Ipsique pro tempore Protectori, per se, vel alium seu alios quoscumque, quorum intererit, aut interesse poterit, tam in dicta Curia, quàm extra eam per edictum publicum constituta sibi summariè de non tuto accessu, ac quibusvis, etiam ejusdem Curie judicibus & personis quibusvis & quoties opus fuerit, sub sententiis, censuris & pœnis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis, de quibus eidem Protectori videbitur, inhibendi, ac in eventum non paritionis ad declarationem incursum censurarum & pœnarum hujusmodi, illarumque aggravationem, ac alias juxta stylum & morem dicti Auditoris in similibus servari solitum procedendi, ac sententias executioni debitæ demandandi, seu demandari faciendi, contraditores quoscumque, & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias, & alia juri opportuna remedia appellatone postposita compescendi, ac etiam ad hoc si opus fuerit, auxilium brachii secularis invocandi, omniaque & singula alia in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, & exequendi plenam & liberam licentiam & facultatem etiam concedimus.

5.12. Necnon quod qui administratores, gubernatores, rectores, economi, servitores, familiares, ministri, & confratres Archiconfraternitatis beate MARIE Visitationis Orphanorum hujusmodi, illiusque ac dictæ Ecclesie capellani, seu officiales, officia sua actu exercentes extiterint, durante eorum officio à quovis eorumque Ordinariorum locorum, eorumque Vicariarum & officialium jurisdictione, correctione, visitatione, & potestate penitus & omnino exempti, & soli eidem Protectori pro tempore existenti, seu Sedi prædictæ subjeti existant, eorumque correctioni, & punitioi subjaceant, statuimus & ordinamus.

5.13. Quodque præmissa omnia & singula, de subreptionis, obreptionis, & nullitatis vitio, seu intentionis defectu, etiam ex eo quod ea quæ super præmissis gesta fuerint, & emanarunt, plenarie expressa, seu prout existunt narrata minime fuerint, seu quovis alto prætextu, occasione vel causa, notari, vel impugnari, aut in aliquo annullari, vel alterari non possint, neque notata, seu impugnata, annullata, aut alterata censentur, sed valida & efficacia existant, ac si exprimenda de necessitate de verbo ad verbum inserta fuissent. Quodque præfatas literas sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, modificationibus, limitationibus, restitutionibus, repositionibus, & exceptionibus similium literarum, gratiarum, & indulgentiarum, etiam per nos & successores nostros Romanos Pontifices, ac Sedem prædictam, vel ejus Legatos, ac etiam per regulas Cancellariae Apostolicæ pro tempore factas, ac in favorem fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & expeditionis contra infideles, nullatenus comprehendantur, sed semper ab illis penitus, & omnino excepta sint, &

Monasterium que & in die eam cunctis ab aliis servari debet

Qui summa rior, etc. est cognoscant

Personas, etc. d. Archiconfraternitas & officiales ab aliorum jurisdictione exempti erunt

Confratres pro serventur.

uni- oim- ali- indul-

re- nu- ut-

offi- nia & di fa- cundec-

aque- di pro- me op-

offi- rium- ali- vide li- tionem- VIII. in- 117.

esse censeantur, ut eisdem presentibus per quascumque literas, etiam quasvis clausulas generales, & speciales, etiam derogatorias, efficaciores, & insolitas, ac etiam irritantia decreta sub quacumque verborum expressione in se continentes nullatenus derogari possit, nec derogatum esse censeatur, nisi tenor illarum de verbo ad verbum nihil omisso insertus, & huiusmodi derogationes consistorialiter factae, etiam per trinas distinctas literas eundem tenorem continentes, tribus similibus distinctis vicibus administratoribus, gubernatoribus, rectoribus, & economis praedictis legitime intimatae, & insinuatae fuerint, eorumque ad id expressus accedat assensus, & aliter factae derogationes nemini suffragentur.

Clausula soluta.

§. 14. Sicque per quoscumque quavis auctoritate fungentes iudices & personas, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiti debere, irritum quoque & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Indulgentia visitantium Ecclesiam.

§. 15. Et nihilominus de Omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, universis & singulis utriusque sexus Christi fidelibus verè poenitentibus & confessis, seu confitendi propositum habentibus, qui in Visitatione ejusdem beatæ MARIÆ, seu alio per eosdem administratores, gubernatores, rectores, & economos ad id nominando die, à primis vespere usque ad occasum Solis sequentis diei parochialem Ecclesiam praedictam devotè visitaverint, ac pro praemissis operibus manus adiutrices iuxta eorum arbitrium potrexerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, ac jubilæum, & remissionem misericorditer in Domino clar-gimur.

Deputatio advocatorum.

§. 16. Quocirca Curiae causarum Camerae Apostolicæ generali Auditori, & dictæ Urbis Gubernatori, ac Vicario nostro in dicta Urbe, in spiritualibus pro tempore existentibus, necnon universis & singulis venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, aliisque in dignitate Ecclesiastica constitutis personis, necnon Metropolitanarum, & Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, ac dictorum Archiepiscoporum, & Episcoporum Officialibus, ac Vicariis in spiritualibus generalibus ubilibet constitutis, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut aliquis eorum, per se vel alium, seu alios presentes literas, & in eis contenta quacumque, ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte Protectoris, administratorum, gubernatorum, rectorum, economorum, servitorum, familiarium, ministrorum, puerorum, & puellarum, ac personarum, & officialium praedictorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra praemissa omnia & singula firmiter observari, ipsosque Protectorem, administratores, gubernatores, rectores, economos, servitores, familiares, ministros, pueros & puellas, ac personas & officiales illis perpetuò pacificè frui, & gaudere, non perwittentes eos desuper per Confraternitatem Presbyterorum huiusmodi, seu dictos Presbyteros, aut quoscumque alios, quavis auctoritate fungentes quomodolibet indebitè molestari, Contradictores quoslibet & rebelles per censuras & poenas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias eorum arbitrio moderandas, ac alia juris remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super iis habendis servatis processibus, censuras & poenas ipsas iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc auxilio brachii secularis huiusmodi.

Derogatio omnium etc.

§. 17. Non obstantibus priori voluntate nostra, ac aliis praemissis, ac Lateranensis Concilii novissimè celebrati, &c.

Dat. Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quadagesimo primo, septimo idus Februarii, Pontificatus nostri Anno quarto.

Dat. Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quadagesimo primo, septimo idus Februarii, Pontificatus nostri Anno quarto.

Excommunicationes S. Eleutherii nuncupatas, de cætero concedi, vel publicari prohibet, & concessas annullat.

XX

Quoad excommunicationes concedendas attende dispositionem Concilii Tridentini sess. 25. cap. 3.

PAVLVS PAPA III. Editio Motu proprio, &c.

Licet nuper in Consistorio nostro secreto, de fratrum nostrorum consilio, ad evitanda scandala, & abusus, quæ ex concessione, & publicatione certarum excommunicationum Sancti Eleutherii nuncupatarum, in diversis mundi partibus exoriebantur, huiusmodi excommunicationes deinceps minimè fieri, & publicari omninò decreverimus, ac propterea dilectus frater noster Bartholomæus Presbyter Cardinalis Guidicionus, cui ratione Ecclesiæ Aprutinae, cui praesente dignoscitur, huiusmodi excommunicationes concedendi jus competere asserbatur, ab illarum concessione, ut dicebat, abstinuerit, & abstinere de presenti, nihilominus (non sine animi nostri displicentia) accepimus, quod dilectus filius Pompeius Benenatus de Piccolhominibus, Praepositus Sancti Eleutherii, sub praetextu quod facultas dictas excommunicationes concedendi ratione Praeposituræ huiusmodi sibi competat, illas passim, ubique locorum, & forsan in Alma Urbe concedere, imprimere, & publicare, licet forsan monitus non desistit.

Causa consistorialis.

§. 1. Nos decretum in Consistorio nostro matura deliberatione factum, omninò effectum sortiri, & ab omnibus inviolabiliter observari volentes, ac omnes & singulas excommunicationes huiusmodi hæcenus concessas & publicatas, aut in futurum contra praesentium tenorem, quod absit, forsan concedendas, & publicandas, nullas, & nullius roboris, & momenti existere, nec aliquos illis ligari, seu quomodolibet irretiri, & illis nullam fidem adhiberi debere decernentes.

Prohibet publicari excommunicationes.

§. 2. Ac tam praefato Pompeio, & ejus successoribus Praepositis S. Eleutherii huiusmodi, quàm aliis quibuscumque, sub excommunicationis latae sententiae, ac privationis omnium & singulorum beneficiorum, & decem millium ducatorum auri Camerae Apostolicæ applicandorum poenis, ne deinceps similes excommunicationes S. Eleutherii concedere vel publicare, aut publicari, aut imprimere, vel imprimi facere, seu illis quomodolibet uti audeant seu praesumant, districtiùs inhibentes.

Circa istum.

§. 3. Dilectoquo filio Curiae causarum Camerae Apostolicæ generali Auditori committimus, & mandamus, quatenus decretum ac inhibitionem nostram huiusmodi ubique locorum publicet, & publicari, ac sub praedictis, & aliis, ejus arbitrio applicandis & moderandis poenis, tam à praefato Pompeio, & successoribus, quàm aliis quibuscumque observari mandet, & faciat cum effectu, cum potestate, si opus fuerit, tam Pompeium praefatum & successores, quàm alios quoscumque quacumque dignitate, etiam Episcopali vel majori, aut mundana, vel alia dignitate fungentes, sub poenis praedictis, etiam ad personaliter comparandum coram eo, si sibi videbitur, aut alias, etiam per edictum citandi, ac contravenientes & rebelles, ut praefertur, multandi, corrigendi, & puniendi, aliaque faciendi, gerendi, & exercendi, in praemissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna.

Executio istius.

§. 4. Non obstantibus quacumque litis pendentia super facultate huiusmodi excommunicationes concedendi in Romana Curia, praefato, aut aliis quibuscumque Auditoribus, seu Judicibus inter praefatos Cardinalem & praepositum, aut alios quoscumque, necnon constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, quibusvis privilegiis & consuetudinibus per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros, & nos ipsos forsan emanatis, roboratis, & innovatis, cum quibusvis clausulis, etiam derogatoriis derogatoriis, quibus specialiter & expressè derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Causa.

§. 5. Volumus insuper motu & scientia similibus, quod praecatus nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, &

& in iudicio & extra fidem faciat, regula contra non obstante.

Placet, & ita Motu proprio mandamus. A.

XVIII. De impetrationibus beneficiorum, tanquam certo modo vacantium.

SANCTISSIMUS IN CHRISTO PATER, & Dominus noster Dominus Paulus divina providentia Papa Tertius, qui in castino assumptionis suae ad summi Apostolatus apicem, cupiens eorum fraudibus obviare, qui viventium beneficia, illorum praesertim, quibus aut propter senium, aut propter infirmitatem imminere vitae periculum, impetrabant, ut illis decedentibus, tanquam colligantes in illorum iuribus facilius subrogarentur, per quandam eius constitut. inter alia voluit, ut deinceps nullus in iure, vel ad ius, in beneficio defuncti, quod illo vivente in casibus praemissis, vel similibus impetravit, aliquo modo subrogetur, ac subrogatio & gratia si neutri, si nulli seu novae provisionis, aut perinde valere, taliter impetranti nullatenus suffragaretur, quod etiam strictissime observari mandavit in impetrationibus beneficiorum, per privationem, & amotionem, ex quibusvis criminibus & excessibus forsitan perpetratis, etiam usque ad definitivam sententiam, quae tamen in rem non transivisset iudicatam, processum foret.

§. 1. Ac per alias constitutiones suas, seu Cancellariae Apostolicae regulas voluit, statuit, & ordinavit, quod quicumque beneficium Ecclesiasticum, tunc per annum immediate praecedentem pacifice possessum, & quod certo modo vacare praetenderet, ex tunc deinceps impetraret, nomen, gradum, & nobilitatem possessoris eiusdem, & quot annis illud ipse possidisset, ac specificam & determinatam, ex qua clare constare posset, quod nullum ipsi possessori in dicto beneficio jus competere, causam in huiusmodi impetratione exprimere, & infra sex menses ipsum possessorem ad iudicium evocari facere, & causamque ex tunc desuper infra annum, usque ad sententiam definitivam inclusive prosequi deberet, & teneretur, alioquin impetratio praedicta, & quaecumque inde secuta nullius essent firmitatis, & idem impetrans de damnis & interesse possessorem praedictum propterea contingentibus ei satisfaceret. Et si possessorem ipsum iniuste, frivole, & indebitè molestasse repertus existeret, quinqueaginta florenos auri persolvere Camerae Apostolicae esset adstrictus, nec aliud quam praemissa vacationis modus, etiam per literas si neutri, aut subrogationis, vel alias, sibi quoad hoc ut beneficium huiusmodi ea vice consequi, vel obtinere valeret, quomodolibet suffragaretur, illudque nullatenus in antea litigiosum propterea censeretur.

§. 2. Et cui fide dignorum relatione innouit, quod huiusmodi voluntate, statuto, & ordinatione non obstantibus, multi ex causa cupiditate ducti ad beneficia Ecclesiastica per alios, etiam quoad quocumque multo antea tempore canonicè eis collata & possessa, quos valetudinarios, seu senio confectos conspiciunt, aut alias certo modo citè defecturos, vel eorum beneficia dimissuros sperant, improbè, ac per media illicita aspirantes, huiusmodi beneficia tanquam certo modo vacantia, & absque alio titulo, seu minus canonico detenta, à Sede Apostolica impetrabant, & illorum possessoribus litem super dictis beneficiis sic possessis movebant, & causas huiusmodi contra eos committi faciebant, & alias illos nunc titulos fingendo, nunc crimina impingendo, in ipsis beneficiis inquietabant, & molestabant, nec causas ipsas (prout etiam iuxta constitutionem praedictam tenebantur) expediri facere curabant, sed in longum protrahabant, expectantes obitum dictorum possessorum, & in iure eisdem possessoribus in dictis beneficiis, vel ad alia competente subrogarentur. Sicque per indirectum eisdem impetrantibus votum captandae mortis dictorum possessorum praebatur, ipsique possessores indebitè vexabantur, ac laboribus & expensis fatigabantur. Et saepenumero vexationem huiusmodi illicitis mediis redimere cogebantur, & quandoque destituti, seu desperati, in anxietatem ducebantur, eorumque bene-

ficia resignare, seu permutare, ac etiam illorum collatores, quominus de beneficiis per obitum dictorum possessorum vacantibus, & propter lites huiusmodi malitiosè & fraudulenter motas seu confectas, liberè disponere, & sua ordinaria auctoritate in praemissis uti possent impediebantur, in animarum ipsorum impetrantium periculum, & dictorum possessorum gravè praedictum, & ordinariae potestatis huiusmodi collatorum laesionem.

§. 3. Attendentes malitiis hominum non esse indulgendum, sed potius obviandum, ac volens ipsorum beneficia obtinentium quieti & securitati providere, constitutionem praedictam innovando, & ad impetrantes beneficia illorum, qui aliquo evidenti impedimento detinerentur, quamvis senio confecti, aut infirmitate detenti non forent, extendendo, etiam voluit, statuit, & ordinavit, quod de cetero impetrantes beneficia Ecclesiastica cujuscumque qualitatis, per privationem & amotionem, vel alias propter commissa, excessus, & crimina, vacantia vel vacatura in supplicatione desuper porrecta, excessus, & crimina ipsa, ac eorum qualitates, nec non modos, & causas tales, ex quibus de iure privatio ipsa incurfa, aut facienda censeatur, & similiter impetrantes, etiam per modum devolutionis, beneficia tanquam certo modo vacantia, & ab aliis etiam non senio confectis, nec infirmitate, aut impedimento detentis, tanquam nullo, seu minus canonico titulo possessa, modum vacationis illorum in supplicatione desuper porrecta, specificè & determinatè, ac dispositivè exprimere teneantur, & antequam decretum citationis à iudice cui causa commissa fuerit, per se vel procuratorem eorum petant, coram eo iuramentum, quod credunt ea quae sic expresserunt, vera esse, & posse ea probare, corporaliter praestare, & deinde excessus & crimina, aut modum vacationis huiusmodi proponere, & deducere, & intra octo dies observationem termini ad articulandum, per eum vel procuratorem suum suo ordine, & loco, ita quod si ipse terminus sic non servetur, dicti octo dies post observationem termini secundo loco servati, quicumque is fuerit, currissè censeantur factam immediate sequentes probare, nec non ex tunc infra annum, similiter à die impetrationis eorum computandum, causam contra eosdem possessores, usque ad definitivam sententiam prolationem inclusive prosequi debeant & teneantur.

§. 4. Quodque impetrationes de beneficiis tanquam per privationem, & amotionem, vel alias propter commissa excessus, & crimina vacantibus vel vacaturis, absque causae, seu causarum privationis & amotionis, aut excessuum & criminum vacationem huiusmodi cautionum, nec non tanquam de certo modo vacantibus, etiam per modum devolutionis, absque modi vacationis specificae expressione, etiam praetextu quarumcumque clausularum quomodolibet implicitarum, & quantumcumque praegnantium, etiam quod causae, & excessus, ac crimina, nec non modi vacationum huiusmodi in literis pro expressis habeantur, vel etiam dispositivè exprimi possint, disponentium, in supplicationibus insertatum, eisdem impetrantibus nullatenus suffragentur, & quantumcumque subrogationes per ipsos impetrantes de beneficiis, quae etiam cum huiusmodi expressione impetraverint tanquam litigiosis, in iure vel ad ius eorum, quos huiusmodi excessus & crimina perpetrasse, aut quorum beneficia per devolutionem, aut alias certo modo vacasse narraverint, à Sede Apostolica, vel Legatis eius quomodolibet impetrandae, seu etiam Motu proprio concedendae, nisi quod impetrantes excessus, & crimina, aut modum vacationis huiusmodi intra dictos dies observationem dicti termini ad articulandum per ipsos impetrantes, aut eorum procuratores, ut praefertur, non autem per eos aut ipsorum procuratores factam, quoad excludendos post dictos dies ipsos impetrantes à probatione excessuum, seu criminum, aut modi vacationis praedictorum nihil operari volumus contra possessores beneficiorum quae impetraverint, probaverint, etiam si alia excessus & crimina, privatione, aut privationis declaratione digna, etiam ante lapsum dictorum octo dierum probaverint, nullius sint roboris vel momenti. Quodque subrogationes huiusmodi, si ij contra quos huiusmodi impetra-

Pontif. x. idem forma de curio servanda in impetrationibus beneficiorum punit.

Et impetrationes alias factas innovanda & nullas declarat.

impetrationes fieri, in itinere propter id suscepto, quod post excommunicationem citationis, etiam per edictum factæ, etiam si de dictorum citatorum notitia aliter non apparuerit, propterea attentatum præsumatur, et si fuerint, etiam si senes, aut valetudinarii, seu impediti, ut præfertur, non extiterint, aut etiam ij, contra quos huiusmodi impetrationes fieri, morte violenta decesserint, licet nullum penitus argumentum, aut nulla conjectura habita fuerit, quod collitigans id fecerit, aut de tali morte culpabilis, seu conscius fuerit, locum non habeant. Et si post lapsum dicti anni, vel etiam eo durante, & istis octo diebus post dicti termini ad articulandum, absque probatione prædictorum excessuum, seu criminum, aut modi vacationis per ipsos impetrantes, vel eorum procuratores observationem elapsis, contingat possessores dictorum beneficiorum, seu aliquos ex eis decedere, aut eorum beneficia simpliciter vel ex causa permutationis, aut alias quomodolibet, in Romana Curia vel extra eam vacare, non censeantur propterea beneficia ipsa litigiosa de huiusmodi beneficiis sic vacantibus provideri, & alias liberè disponi possit in omnibus & per omnia, ac si contra dictos possessores aliqualis modo præmissio mota non fuisset.

*Impetranti-
bus tamen h
de rito
impediti.*

§. 5. Et nihilominus impetrantes prædicti ad ambita beneficia huiusmodi obtinenda censeantur perpetuò inhabiles, necnon vexatæ parti omnia damna, interesse, & expensas persolvere teneantur, ac omnibus & singulis beneficiis Ecclesiasticis, per eosdem impetrantes obtentis, se triennio suspensos noverint. Quibus, si se in eis propria temeritate injecerint, ipso jure privati sint, ac calumnioso perjurio, juxta canonicas sanctiones, puniantur. Decernens novas provisiones super impetrationibus prædictis pro tempore, etiam antequam dicti octo dies elapsi fuerint, iis in quorum favorem emanaverint, in fraudem huiusmodi constitutionis non suffragari. Et si ii, qui impetrationes modo prædicto fecerint, beneficia sic impetrata resignaverint, quandoquomque id fecerint, illis, quibus de beneficiis huiusmodi per resignationem de eis factam, & admittam provisum fuerit, præsentem constitutioni subjacere, & in eodem statu in quo dictus resignans tempore huiusmodi resignationis erat, quoad hoc censeatur & esse.

*Decretum ir-
ritum.*

§. 6. Sicque in præmissis omnibus judicandum fore, sublata, & irritum quoque, &c.
Placet, publicetur, & describatur A.

Papa subscr.

*Du. P. An. 8.
11. Decemb.*

Acta & publicata suis in Cancellaria Apostolica die sabbati 27. Aug. & successivè undecima Decembris anno millesimo quingentesimo quadragesimo primo. Ia. Gemilius Proculus.

XXIX. Spolia Ecclesiasticarum personarum, sine testamento, aut facultate testandi decedentium, vel ultra quantitatem de qua testari possunt disponentium, ad Rever. Cameram Apostolicam spectant.

De hac materia spoliarum plenè notabo in Pauli V. constit. 18. In eminenti.

P A U L U S E P I S C O P U S,
Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontificis providentia circumspècta, dubia quæ litium dispendia afferre possent, in suæ declarationis arbitrio tollit, ac desuper statuit, & ordinat, prout rerum qualitate pensata, conspiciit in Domino salubriter expedire.

§. 1. Cum itaque, sicut accepimus, à nonnullis nimium curiosis, qui jura Camere Apostolicæ usurpare, ac Cameram præfatam illis defraudare vellent, in dubium redigatur, an res, & bona spolia nuncupata, Prælatorum, etiam Pontificali, vel alia majori dignitate fulgentium, cæterarumque personarum Ecclesiasticarum, sæcularium & regularium, tempore obitus ipsorum remanentia, ex eo

*Causa hujus
modi in 1543.*

quod Romano Pontifici pro tempore existenti, & Camere præfatæ reservata fore aliqua generali Apostolica constitutione forsitan non caveatur, ad Cameram prædictam jure legitimo spectare & pertinere debeant.

§. 2. Nos, etsi satis evidenter constet, & appareat, prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum, & nostram indubiam intentionem & voluntatem semper fuisse, ut spolia huiusmodi ad dictam Cameram, & non ad alios spectarent & pertinerent, & quod pro eadem Camera exigerentur, & recuperarentur, cum prædecessores præfati diversos dictorum spoliarum, ut ad Cameram prædictam spectantium, & pertinentium, collectores, & exactores, in variis provinciis & locis deputaverint, & constituerint, & nos deputaverimus, & constituerimus, variæ quoque literæ ab eisdem prædecessoribus, & à nobis super exactione aliquorum eorundem spoliarum, in quibus spolia huiusmodi ad præfatam Cameram spectare expressè continebatur, emanaverint, ac semper de illis dicti prædecessores per plerisque alias literas, tanquam de rebus ad Cameram prædictam pertinentibus, donando, vel transigendo, aut alias diversimodè disposuerint, & nos disposuerimus, necnon ea ab antiquissimo tempore citra, dictæ Camere nostræ nomine exacta, & inter jura ipsius Camere connumerata fuerint, ne tamen præmissorum veritas deprimi, & mendacium desuper in præfatæ Camere præjudicium, locum sibi vindicare valeant, attendentes quod iniquum esset, si ex Apostolicæ Sedis benignitate, vel alia rationabili causa, ad singula quæque loca Collectores non destinantur, jura ipsius Camere propterea depereant, dubium huiusmodi enucleare, ac in præmissis opportunè providere volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine declaramus, res & bona huiusmodi, spolia, ut præfertur, nuncupata, in quibusvis regnis ac dominiis, tam citra quam ultra montes, & maria consistentia, quæ pro tempore post obitus Prælatorum & personarum prædictarum, quantumcunque etiam ut præfertur, vel alias quomodolibet qualificatarum, etiam Cardinalatus honore fulgentium, qui nullo condito testamento, vel absque sufficienti facultate, aut ultra quantitatem de qua facultatem habuerint, condito, decesserunt, decedent, remanserunt, remanent, & remanebunt, etiam quod ad illa recuperandum aliqui Collectores deputati non fuerint, ad Cameram Apostolicam, & non ad alios, etiam in quibusvis Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Collegiatis, ac aliis Ecclesiis, Monasteriis, cæterisque beneficiis Ecclesiasticis, cum cura & sine cura, sæcularibus, & quorumvis Ordinum regularibus, utcumque qualificatis successores, illa in titulum, commendam, administrationem, & alias quomodolibet pro tempore obtinentes, etiam si ad illa vigore prioris tituli jus regrediendi, seu accedendi, vel ingrediendi concessum fuerit, spectasse, & spectare, illaque tanquam ad ipsam Cameram spectantia, perpetuò colligi, & recuperari potuisse & posse, atque debere, ac ita, ut præfertur, eorundem prædecessorum, & nostram intentionem & voluntatem semper fuisse, fidem facimus & attestamus per præfentes.

*Declarat
quod
personæ
Ecclesiæ
rum, de
in rub.
fiant
ver. Ca
Apostolice*

*Et ita
aliam
r. dicit*

§. 3. Decernentes sic, & non aliter per quoscunque tam ordinaria quam delegata & mixta auctoritate fungentes iudices & personas, ubique in quacunque instantia judicari, definiri, & decidi debere, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, interpretandi, ac decidendi facultate, necnon irritum & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 4. Quocirca dilecto filio Guidoni Ascanio Sfortie sancti Eustachii diacono Cardinali, Camerario nostro, ejusque in Camerariatus officio successoribus committimus, & mandamus, quatenus exactioni, & recuperationi spoliarum huiusmodi incumbant, & illa ad Cameram Apostolicam pervenire, ac præmissa ab omnibus inviolabiliter observari faciant, nec permittant Cameram ipsam vel ejus agentes desuper modo aliquo molestari, impediri, vel inquietari, contradicere, &c. compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

*Executio
deputatum*

§. 5. Non obstantibus præmissis, & quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus, & synodalibus Conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, necnon quorumcumque Ecclesiarum, & Monasteriorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, quibus, illorum tenores præsentibus, ac si de verbo ad verbum inferrentur, pro sufficienter expressis habentibus, hac vice dumtaxat, illis alias in suo robore permanentibus, specialiter & expressis derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§. 6. Volumus autem quod præsentibus literis in Cancellaria Apostolica, & Camera prædicta publicentur, & inter constitutiones extravagantes ad perpetuam rei mem. valituræ conscribantur.

Nulli ergo, &c.
Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleesimo quingentesimo quadagesimo secundo, tertio nonas Januarii, Pont. nostri Anno octavo.

Anno à natiuitate Domini 1542. die Luna vigesima Martii, præsentibus retroscripta litera lecta & publicata fuerunt in plena Camera Apostolica, & ex mandato ipsius decreto registrata in libro de Curia, &c.

Lecta & publicata fuit in Cancellaria Apostolica die 23. Martii 1542. anno Pont. D.N. octavo.

XXX. Inquisitorum hæreticæ prauitatis facultas procedendi contra omnes etiam regulares, prædicantes aut proponentes scandalosas propositiones, & à fide Catholica discrepantes.

Ad huiusmodi bulla declarationem & ampliationem vide Pii IV. const. 51. Pastoralis, & Pauli V. const. 26. Romanus.

PAVLVS EPISCOPVS, &c.
Ad perpetuam rei memoriam.

IN Apostolici culminis specula diuinæ gratiæ munere collati, nihil magis esse nostri officii duximus quam sedulo, ac diligenter omnia circumspicere, quæ catholici nobis commissi gregis custodiæ ac conservationi conferant, illamque in primis curam suscipere, ut quæ materiam scandali præbere possent, penitus succidantur, ac radicibus extirpentur, nec ea usque pullulare sinantur.

§. 1. Cum itaque sicut accepimus, in nostris Bononiæ ac Mediolani, & quamplurimis aliis Italiæ civitatibus & locis, nonnulli sæculares, ac etiam religiosi prætextu quorundam indultorum, ac concessionum seu privilegiorum, & exemptionum à Sede Apostolica per ipsos obtentorum, & ab inquisitoribus hæreticæ prauitatis in eisdem civitatibus & locis per Sedem Apostolicam, aut illius auctoritate deputatis, illorum iurisdictione exemptos se prætendentes, varias propositiones scandalosas, & erroneas, ac piarum mentium offensivas, & quandoque etiam hæresim sapientes, ac Catholicæ fidei minus conformes, publicè proponere ac disputare, & pro viribus sustinere, necnon populis prædicare, non sine magno Christi fidelium animarum periculo. ipsiusque fidei detrimento, & totius religionis opprobrio temerè audeant & præsumant.

§. 2. Nos qui desideranter in votis gerimus, ut fides præfata nostris prosperetur temporibus, & prauitas hæretica de sinibus fidelium extirpetur, attendentes non ideo ab Apostolica Sede privilegia, & exemptiones con-

cedi solitas esse, ut per ea scandala & fidei diminutio gererentur, sed potius ad ea tollendum, & ipsam fidem augendum, volentesque ne de cætero per propositiones & prædicationes huiusmodi in perditionem, quod est, animæ fidelium prolabantur, obviare, & ne prædictorum prædictarum prætextu valeant talium præsumptorum in eorum tam detestabili temeritate persequere, eorumque iniquitas remaneat impunita, morbo huiusmodi necessitatem adhibere medelam, Motu proprio, & ex certa nostra scientia volumus, statuis & ordinamus, quod Inquisitores præfati in tota Italia, & Insula Chii deputati & in posterum deputandi, contra omnes & singulos, tam sæculares quam religiosos quorumvis Ordinum, etiam mendicantium professores, cuiuscumque sexus, gradus, status, conditionis, dignitatis, & præminentie, non tamen Episcopalis existant, qui propositiones suspectas, scandalosas, periculosas, errores continentes heresim sapientes, ac aliàs Catholicæ fidei minus conformes huiusmodi, vel eorum quilibet in posterum asserere, seu publicè proponere, & populis prædicare audeant vel præsumant, iuxta auctoritatem, & potestatem eis inquisitoribus à jure, aut aliàs quomodolibet traditam & concessam, procedere & inquirere, suamque iurisdictionem exercere debeant. Necnon eis contra illos, iuxta prædictam potestatem, ut præfertur, procedendi & inquirendi, & iurisdictionis huiusmodi exercendæ facultatem, quatenus opus sit, eadem auctoritate de novo concedimus.

§. 3. Decornentes præsentibus nostris literis, nisi per signaturam manu nostra signatam minime derogari posse, irritumque & inane quicquid secus super his à quocumque quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 4. Districiusque inhibentes locorum Ordinariis, sub interdicti ingressus Ecclesiæ, & suspensionis à regimine & administratione suarum Ecclesiarum, necnon civitatum & locorum quorumlibet Dominis, Gubernatoribus, & Rectoribus, & aliis quibuscumque, sub excommunicationis lætæ sententiæ, ac bonorum suorum privationis pœnis eo ipso, si contrafecerint, incurrendis, ne Inquisitores præfatos, quo minus contra propositiones præfatas, vel eorum quilibet, sub indultorum, concessionum, privilegiorum, & exemptionum eorundem, & quovis alio prætextu asserentes, proponentes, & prædicantes huiusmodi procedere, inquirere, eorumque iurisdictionem exercere liberè possint & valeant quovis modo per se vel alium seu alios, directè vel indirectè impedire præsumant.

§. 5. Non obstantibus præmissis & Apostolicis, ac in provincialibus & synodalibus Conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, necnon Ordinum earundem juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque & exemptionibus prædictis quibusvis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, & per nos & Sedem Apostolicam concessis, confirmatis, & innovatis, quibus, et si pro sufficienti illorum derogatione de illis, illorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, non autem per clausulas generales idem importantes mentio habenda foret, tenores huiusmodi pro sufficienter expressis habentes, hac vice dumtaxat, illis alias in suo robore permanentibus, specialiter & expressis derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§. 6. Et quia difficile foret præsentibus nostras literas originales ad singula loca quod opus foret destinare, volumus, & decernimus, quod earum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides indubia, in iudicio & extra ubicumque exhibita fuerint, detur, ac eisdem stetur, ac si originales literæ ipsæ exhibitæ forent, vel ostensæ.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 14. Januarii, milleesimo quingentesimo quadagesimo secundo, Pontificatus nostri Anno octavo.

reclara
vã
sona
clerici
m, de
vni.
r. C.
vssol

publi-

P. An. 8.

tratio.

uatio.

XXX.

An. D. P.

diu.

sa huius

missio fa-

latu pro-

cedi con-

quisum

regulares

Præmissis
privilegiis
non imen
Episcopos
ind. vni. con-
tra. Notarios
vni. de. la
vni.

Clausula
præservativa.

Iussu obediendi
Inquisitoribus.

Clausula derogatoria.

Transumptis
fides.

Dat. P. An. 8.
die 14. Jan.

XXXI. Comprobatio gratiarum, jurisdictionum, & indultorum Collegii Fabricæ B. Petri, incipit Apostolorum de Urbe, cum aliorum privilegiorum concessione.

Hanc bullam iste Pontifex iteratè confirmavit die 10. Januarii 1547. & Paulus IV. die 24. Junii 1555. Ideò non est curandum de intermedis, & respectivè precedensibus suspensionibus & revocationibus. Quæ autem de his gratiis revocata postea, aut restricta fuerint à Concilio Tridentino, & Pio IV. & Successoribus, hic in apostillis adnotabo. Prout & alia hanc Fabricam concernentia indicavi tibi sup. ad const. 3. Clem. VII. Admonet.

Edita An. D. 1543. PAVLVS PAPA III. Ad futuram rei memoriam.

Basilica 3. Quæ de Prædictis Pontifici indultus decorata fuit. Hæc vide in bulla in rubricâ indicat.

Um ad universas Urbis Basilicas, & Orbis Ecclesias, pro injuncto nobis desuper Apostolica servitutis officio, crebris vigiliis, & assiduis studiis attendimus, ad sacram præcipuè B. Petri Apostoli de Urbe Basilicam, eo libentius nostræ mentis oculos convertimus, quod Basilica in nascentis Ecclesiæ sancta institutione, ac primorum Christianæ Religionis Clericorum norma, traditionibusque, & sacris institutis, ac divinis regulis, eloquiisque præmunita extitit, & ab ejus primæva erectione variis virtutum meritis semper resplenduit. Quamobrem nonnulli Romani Pontifices prædecessores nostri, innumeris Basilicam ipsam privilegiis & dignitatum titulis decorarunt. Unde nos, eorum ducti exemplo, decet, ut Basilicam ipsam nostris etiam gratiarum muneribus muniamus, & his, quæ pro ipsius Basilicæ augmento, ac personarum inibi vota sua exsolventium commoditatem processerunt, ne in contentionis scrupulum labantur, sed firma & illibata persistant, nostri muniminis adjicimus firmitatem, ac ut dubia quæ in privilegiis, & gratiis ipsis subortiri possent, nostræ declarationis adminiculo separentur, libenter consulimus, ac desuper providemus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Julian II. pro subventionem Fabricæ, his qui possunt, vel presentia si subventionem infra annum a die sua concessimus, facultatem committimus.

§. 1. Sanè nobis nuper pro parte Venerabilium fratrum nostrorum Francisci Alerici, Pauli Nucerin, Petri Aquei, & Philippi Burgi sancti Sepulchri Episcoporum, ac dilectorum filiorum Magistri Joannis Baptistæ Cicada Notarii nostri, & causarum Cameræ Apostolicæ generalis Auditoris, necnon Raphaëlis de Casalibus civis Romani, modernorum Fabricæ dictæ Basilicæ deputatorum exhibita petitio continebat, quod nuper postquam fel. record. Julius Papa II. prædecessor noster, qui antea, cum ad Basilicæ prædictæ restorationem operarias manus apposuisset, cognoscens fabricam hujusmodi absque piis & largis fidelium erogationibus ad finem optatum perducere non posse, universis Christi fidelibus utriusque sexus, qui infra annum ex certo tempore tunc expresso computandum, in capsa ad id in dicta Basilica collocanda per seipsum mitterent, vel alios mitti, & poni facerent tantum quantum eorum pia devotio eis diceret, in pecunia numerata, aut rebus aliis ad opus ipsum convertendis, vel circa dictum opus se personaliter exercerent, seu tunc generali Thesaurario suo se ad piè erogandam aliquid ad opus hujusmodi, juxta eorum devotionem efficaciter obligarent.

Confessorum dignitas qui certis casibus absolverent.

§. 2. Ut idoneum possent eligere confessorem, qui eos à certis tunc expressis casibus absolvere, & super certis etiam tunc expressis in foro conscientie dumtaxat dispensare possent, facultatem per quasdam concesserat.

Præterquam ut hujusmodi gratias infra annum à die illarum publicationis ad notitiam Christi fidelium ultra montes consistentium pervenire posse, ipsas per alias ad sui beneplacitum prorogaverat, cupiens nonnullarum Provinciarum totam Italianam, Siciliam ultra pharum, Corsicam, Cretam, Cyprium, Rhodum

etque Jerosolymam, Dalmatiam, Croatiam, Bosniam, Ungariam, Austriam, Bohemiam, & Poloniam, ac insulas maris mediterranei continentium personas, aut in eis degentes, quæ ob locorum distantiam personaliter ad dictam Basilicam se conferendi, aut per alium pias elemosynas pro hujusmodi Fabrica in dictam capsam transmittendi omnimodam commoditatem non habebant, ipsarum indulgentiarum participes fieri, universis eisdem Christi fidelibus utriusque sexus, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & præminentie existentibus, etiam Ecclesiasticis, religiosis, ac aliis sæcularibus per universas Provincias, & insulas prædictas constitutis, verè poenitentibus, & confessis, qui infra annum, & deinde ad beneplacitum suum à publicatione priorum literarum suarum prædictarum in dictis Provinciis & insulis faciendâ computandum, Ecclesias in dictis Provinciis & insulis, quas quidam tunc ab eodem prædecessore deputatus Commissarius nominasset, juxta illius, seu deputandi ab eo providam ordinationem super eo faciendam, devotè visitassent, & in capsis ad id in subsidium dictæ Fabricæ deputandis, pias elemosynas effectualiter ponerent, peccatorum remissiones, & alia spiritualia dona concesserat & indulserat per quasdam alias.

placitum regit, Commisarius ad colendum dicitur.

§. 4. Et postea eodem Commissario vita functo, idem prædecessor alium deputando universis Christi fidelibus utriusque sexus, tam sæcularibus quàm regularibus Ordinum quorumcumque Provinciarum & insularum prædictarum, qui juxta ejusdem Commissarii, aut deputati, seu subdelegati, aut deputandorum, seu subdelegandorum ab eo providam ordinationem super eo faciendam, in capsis ad id deputandis, juxta Nuncii, & Commissarii, ac deputandorum, & subdelegandorum prædictorum ordinationem, & arbitrium pias elemosynas effectualiter posuissent, plenissimam omnium peccatorum suorum remissionem consequerentur.

Quo Commissario vita functo, ad deputandum elemosynas largiendum plenaria potestatem commissum.

§. 5. Et quia cum præfatis Commissario, seu delegandis & subdelegandis prædictis convenirent, ut idoneum possent eligere confessorem Presbyterum, sæcularem vel cujusvis Ordinis etiam mendicantium regularem, qui eorum confessione diligenter audita, pro commissis per eos delictis & excessibus, ac peccatis quibuslibet quantumcumque gravibus, & enormibus, etiam Sedi prædictæ referatis casibus ac censuris Ecclesiasticis, etiam ab homine, vel ad alicujus instantiam latis, de consensu partium, etiam ratione interdicti incurris, & quarum absolutio dictæ Sedi reservata foret (præterquam machinationis in personam Summi Pontificis, occisionis Episcoporum aut aliorum Superiorum Prælatorum, & injectionis manuum violentarum in illos aut alios Prælatos, falsificationis bullarum, & literarum Apost. delationis armorum & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, ac sententiarum, & censurarum, occasione Aluminum Tulphæ suæ, ac de partibus fidelium ad infideles, contra prohibitionem suam delatorum, incurrarum) semel in vita, & in non reservatis casibus, toties quoties id petissent, & in mortis articulo, plenariâ omnium peccatorum indulgentiæ & remissionem impendere, ac poenitentiam salutarem jungere, & Eucharistiæ Sacramentum, præterquam in die Paschatis, & in mortis articulo, aliis anni temporibus ministrare. Necnon per eos emissa vota quæcumque (ultramario, ingressus religionis, & castitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare. Ac cum simoniz in ordinibus, vel beneficiis commissæ labe pollutis, ad ipsum opus contribuentibus super irregularitate, si quam censuris hujusmodi ligati, missas & alia divina officia, non tamen, in contemptam clavium celebrando, aut alias divinis se immiscendo, seu alias quomodolibet, etiam beneficia Ecclesiastica præmissorum occasione vel alias indebite occupando, præterquam ratione homicidii voluntarii & bigamiz contraxissent, dispensare, eosque absolvere, omnemque inhabilitatis & infamiz maculam, sive notam ex his provenientem abolerè, & ut in susceptis ordinibus ministrare, ac si acquisita beneficia Ecclesiastica, quæ ex tunc eis de novo collata censerentur, & perceptos ex eis fructus, etiam ratione omissionis horarum canonicarum, & divinorum officiorum, facta aliqua compositione cum eis concedere.

Tu scilicet in manus pro portione manus dicitur, etiam effectus in eorum 30. Etiam in Confessione que est licentiam dicitur, qui in veris, Tu ad quod in summa summa in, si in, in ad, Conc. Pio IV. in, in, Et, diligend, forma, cultus, VIII. in, bulla, Quædam

inter alia continebatur ut Nuntii, & commissarii ipsa- rum facultatum & indulgentiarum, & ab ipsis deputan- di, possent cum retinentibus relicta factis incertis perso- nis, vel absentibus, taliter quod propter eorum absen- tiam meritò ab eis notitia haberi non posset, recepta competenti portione vel quantitate, prout superius enar- ratur componere, ac eos absolvere. Et si nonnulli tene- res relicta hujusmodi neglexissent eatenus cum dictis Commissariis componere, voluerat etiam ut illos sic ea tenentes vel quomodolibet occupantes, ad consignan- dum illa integra eisdem Commissariis suis pro dicta Fab- rica cogere, & compellere valeret summarie, simplici- ter, & de plano sola facti veritate inspecta, ac omni tela judiciaria posthabita, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, & aliis pecuniariis, de quibus eis videretur, invocato etiam, si opus foret, auxilio brachii secularis, super quibus om- nibus, & singulis plenam eis, & eorum cuilibet in soli- dum concesserat facultatem, & potestatem.

§. 26. Et subsequenter idem Leo prædecessor per re- liquas suas literas ad certum similiter tempus duraturas, certis Commissariis, deputandis seu nominandis, inter alias consimiles supra expressas facultates, in viginti- quinque provinciis, & sub quibus provinciæ supra ex- presse existebant, concesserat, quod ipsi Commissarii eis qui sine confessione moriebantur, etiam si infra annum non fuissent confessi, dummodo in eis signa contritionis in articulo mortis apparuissent, ut in loco sacro sepeliri possent concedere, & contradictores similes pœnas in- currisse declarare, ac summam pecuniarum pro conse- quenda indulgentia hujusmodi, & aliis præmissis, ac fa- cultatem eligendi confessorem, limitare & taxare.

§. 27. Necnon nobilibus, & Presbyteris ac gradua- tis altare portatile, quod cum debitis reverentia & ho- nore retinerent, & super quo in locis ad hoc congruen- tibus & honestis, etiam non sacris, & Ecclesiastico inter- dicto, generali & speciali, tam Apostolica quam ordina- ria auctoritate suppositis, dummodo causam non dedis- sent hujusmodi interdicto, & antequam illucesceret dies, circa tamen diurnam lucem in sua ac suorum familia- rium domesticorum præsentia, juxta formam Capituli Alma, de sent. excommunic. in 6. Missas & alia divina officia per se ipsos, qui Presbyteri erant, aut pro tempo- re forent, celebrare, seu per alios Sacerdotes celebrari facere, ac tempore interdicti hujusmodi divinis intereste, ac Eucharistiam & alia Ecclesiastica sacramenta, sine alicujus præjudicio, præterquam in die Dominica Res- urrectionis, accipere, & eorundem corpora Ecclesiasticæ tradi possent sepulturæ, sine tamen funerali pompa, con- cedere.

§. 28. Necnon quæcumque juramenta, in quibusvis contractibus, instrumentis, obligationibus, præterquam in forma Cameræ appositis, ad effectum agendi summa- taxat, relaxare, & ab eis & à quocumque perjurio, sine ta- men tertii præjudicio, absolvere.

§. 29. Ac quascumque indulgentias, etiam illas à media quadragesima usque ad Pascha inclusivè, ab Or- dinibus Mendicantium publicari solitas, tam ab eodem Leone, quam à suis prædecessoribus, & à Sede prædicta, vel ejus auctoritate, quibuscumque Ecclesiis, Monaste- riis, Hospitalibus, etiam S. Spiritus prædicto, & aliis piis locis, universitatibus, Confraternitatibus, cujuscumque qualitatis, & ad quemcumque usum, etiam laicorum, & clericorum institutis, & singularibus personis cujuscum- que dignitatis, etiam Cardinalatus honore, aut Legatio- nis officio fungentibus, super præmissis vel aliquo præ- missorum hætenus tunc concessas, ac expeditionis con- tra Turcas, & hæreticos, etiam quascumque regulas præ- servativas adversus revocationes, & suspensiones earundem in se continentes, certis locis tunc exceptis, quando & quoties, & ad quod tempus Nuntio & Commissario præfato, vel deputandis, & subdelegandis ab eo videretur opportunum suspendere, prout idem Leo illas suspensas fore declaravit, ac processiones publicè, ad effectum in- dulgentiarum publicationum fieri.

§. 30. Et populum, ac Religiosos omnes cujuscumque Ordinis, etiam exemptos, pro hujusmodi operibus per- agendis ad sonum campanæ evocari facere possent, dicti-

que congregati tenerentur sub excommunicationis pœ- na procedere, relicto digniori loco deputatis & subdele- gatis, ad ipsas indulgentias exequendas, & dicti Commis- sarii à censuris, & pœnis prædictis, satisfactioe prævia absolvere, & illas remittere, ac suspensionem hujusmodi indulgentiarum relaxare valeret.

§. 31. Quodque etiam transumptis, & confessionali- bus in dictis provinciis, insulis, & finibus, quibusvis personis per præfatum Nuntium & Commissarium, at deputandos, & subdelegandos ab eo subscriptis, & suo sigillo dumtaxat munitis, fides adhiberetur, Apostolica auctoritate, per literas prædictas, licentiam, & facultatem concesserat, & voluerat, atque mandaverat.

§. 32. Et postremò recol. mem. Clemens Papa VII. si- militer prædecessor noster, volens opus prædictum, quod per prædecessores prædictos perfici non poterat, &c.

Omittitur residuum narrativæ, quia bullas ipsas Clem. VII. habes sup.

§. 33. Et postmodum per nos etiam accepto quod à quampluribus in dubium revocabatur, an revocationis per nos in crastinum nostræ assumptionis ad Summi Apostolatus apicem, in genere factæ vigore, indulgentias, facultates, & privilegia, tam per præfatos quam Adrianum Papam VI. prædecessores nostros, Fabricæ, & Collegio præfatis concessa comprehendere intendisse- mus, Nos motu & scientia similibus, indulgentias etiam plenarias, privilegia, facultates, prærogativas, & indulta; per præfatos prædecessores, eisdem Fabricæ & collegio concessa, cum omnibus, & singulis decretis, & clausulis; in singulis literis desuper confectis contentis, adversus revocationes & suspensiones hujusmodi in pristinum statum, in quo ante easdem revocationes quomodolibet existebant, præfata auctoritate Apostolica plenariè res- titueramus, reposueramus, & reintegraveramus, illas- que prout per dictos prædecessores concessæ erant, in omnibus, & per omnia, quatenus opus esset, de novo con- cesseramus.

§. 34. Et nihilominus omnes, & singulos Fabricæ præ- dictæ Commissarios, cujuscumque dignitatis etiam Episc- opalis, gradus vel conditionis existerent, eatenus quo- modolibet per Collegium dictæ Fabricæ deputatos, nec- non omnes commissiones, & facultates eis concessas & factas revocantes, eosque ab hujusmodi commissionibus absolverentes, Collegio præfatis, & quibusvis ab eis ad id deputatis, alios Commissarios idoneos, qui Ecclesias, quæ pro consequendis hujusmodi indulgentiis visitare debe- rent declarare, necnon super publicatione ipsarum indul- gentiarum inquirere, & procedere, ac falsos Quæstores; Commissarios & Procuratores debite punire.

§. 35. Necnon quibuscumque Regibus, Ducibus, Prin- cipibus & aliis, tam secularibus quam Ecclesiasticis per- sonis cujuscumque gradus, præminentia, & conditio- nis existentibus, in quorum dominiis, districtibus, & locis aliqua Ecclesiæ essent, quas ipsi ex elemosinis ex dictis Ecclesiis colligendis reparare cupiebant, partem elemosinarum prædictarum, de qua cum dictis Regi- bus, & aliis personis præfatis convenissent, ad dictum effectum dare & assignare.

§. 36. Necnon super bonis in direptione Urbis sub- tractis, si personæ illæ quibus restitui debuissent omnindò ignorabantur, ad usum dictæ Fabricæ componere, & ut illa detinentes, si diligentiam pro inveniendis ipsorum honorum dominis fecissent, & ipsos invenire non potuissent, soluta ea pecuniarum quantitate, de qua eisdem Commissariis videretur, ad illorum restitutio- nem aliter non tenerentur, concedere liberè, & licitè valeret.

§. 37. Deputandi facultates & potestates præfatas in se etiam retinendi, ac omnia & singula in singulis lite- ris singulorum prædecessorum, & nostris hujusmodi contenta faciendi, procurandi, exercendi, ordinandi, & exequendi, dummodo Commissarii ad hoc deputandi, personæ essent Ecclesiasticæ, & speciales super eo à di- cto Collegio literas haberent, plenam, & liberam facul- tatem concesseramur.

§. 38. Ac etiam per alias, tam in dicta Basilica, quam in singulis civitatibus, castris, terris, & locis per univer-

gentiarum in- dicit. Quod in- gentias, tam- ad revocati- nem quæ su- tibi indicat. Transumptis- que Commis- sariorum pla- nam si lem- dari voluit.

Clem. VII. cit- in rubr. mlt- ra quoad d- Fabricam di- spo ut, ut su- pra.

Hic P. nif. Paul. IV. in- dicit d. Pa- trica consp- mavit.

Revocari quæ omnibus Com- missariis, tam- in crastinum Collegio d- Fabricæ, re- missi cum fa- cultate v. præ- fectum.

Principibus dimittendi partem elem- osinarum pro reparand- a Ecclesiæ in eorum do- miniis exte- rior.

Componendi- bus, per ab- latis in dire- ptione Urbis.

Et cetera alia faciendi jux- ta sim. aucto- ritatē Rom. Pont. præde- cessorū, dum- modo Com- missarii depu- tati per liter- as Ecclesiæ- sticæ.

inter alia continebatur ut Nuntii, & commissarii ipsa- rum facultatum & indulgentiarum, & ab ipsis deputan- di, possent cum retinentibus relicta factis incertis perso- nis, vel absentibus, taliter quod propter eorum absen- tiam meritò ab eis notitia haberi non posset, recepta competenti portione vel quantitate, prout superius enar- ratur componere, ac eos absolvere. Et si nonnulli tene- res relicta hujusmodi neglexissent eatenus cum dictis Commissariis componere, voluerat etiam ut illos sic ea tenentes vel quomodolibet occupantes, ad consignan- dum illa integra eisdem Commissariis suis pro dicta Fab- rica cogere, & compellere valeret summarie, simplici- ter, & de plano sola facti veritate inspecta, ac omni tela judiciaria posthabita, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, & aliis pecuniariis, de quibus eis videretur, invocato etiam, si opus foret, auxilio brachii secularis, super quibus om- nibus, & singulis plenam eis, & eorum cuilibet in soli- dum concesserat facultatem, & potestatem.

Commissariis ut per sta- permi- tum licet in sepeli- rone abs- olvendo.

Al. v. que ante pref- ato, & c. edendi.

hoc vi- dum est in Trid. 22. cap. 1. cano. 25. ff. de c. de Regu-

omni- a. licet in d. ff. de ager- rilasanti.

Indulgentiarum etiam eo- rum, & alias mandandi.

Per person- as publica- mem in unum.

Sciatis Principem Apostolorum ex his & Confratribus multis gratias concessit.

sum Orbem consistentibus, & illorum matribus, seu aliis ad id designandis Ecclesiis, unam utriusque sexus Christi fidelium, tam ecclesiasticorum quam secularium societatem, sub invocatione dicti Principis Apostolorum, crexeramus, & ordinaveramus. In qua nos primo, & deinde charissimos in Christo filios nostros, Carolum Rom. Imp. & Franciscum Francorum Regem, ac quoscumque alios utriusque sexus seculares & Ecclesiasticos Christi fideles, cujuscumque conditionis existerent, qui ex eorum bonis Fabricam hujusmodi juvarent, in ipsam Confraternitatem descriperamus. Quibus confraternitatem ipsam infra triennium à die publicationis ingredientibus, & pro dicta Fabrica de bonis sibi à Deo collatis, juxta discretionem seu providam ordinationem Commissariorum desuper à nobis pro tempore deputatorum, seu ab eisdem deputandorum, super eo faciendam erogantibus, tam ipsis quam per modum suffragii animabus defunctorum quæ in charitate decessissent, indulgentias, & peccatorum remissiones, etiam plenarias, per prædictos prædecesores, ac per nos, in genere vel in specie ad Fabricam prædictam manus adjutrices porrigentibus, quomodolibet concessas. Et quæ visitantibus anno Jubilæi Ecclesias ad id deputatas concedi consueverant, necnon illis qui cum cordis contritione & oris confessione decesserant, etiam in mortis articulo plenariam peccatorum suorum remissionem, consequerentur, cum communicatione omnium spiritualium bonorum, quæ fiebant, & ex tunc in perpetuum fieri poterant, in universali sacrosancta militanti Ecclesia, eosdem confratres quampluribus aliis spiritualibus bonis decorantes, concesseramus.

Hispanis, ut d. Confraternitatis, elemosinam fabricæ, & plenarias indulgentias largiri esset, cum potestate.

§.39. Ac postremò ejusdem Caroli Imperatoris & Regis, ut eidem primogenito Ecclesiæ primum locum, ut pat erat, daremus, subditis in Hispaniarum, & illi annexis Regnis, Insulis, & dominiis (excepto Regno Siciliae citra Pharam) existentibus, & in eis commorantibus, ac ad illa undecumque venientibus utriusque sexus, tam secularibus quam regularibus Ordinum quorumcumque dictæ confraternitatis confratribus, verè poenitentibus, & confessis, seu confitendi statutis temporibus positum habentibus, qui in Nativitatis, & Resurrectionis D.N. Jesu Christi, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, vel tribus aliis festivitibus, per Commissarium per nos deputandum, quolibet ex tribus annis designandis, aliquas Ecclesias, seu altaria, dicto triennio durante visitarent, & in capsis ad id deputandis aliquam plani elemosinam, juxta ejusdem Commissarii, seu ab eo deputandi ordinationem pro Fabrica hujusmodi profectenda, per se vel alium effectualiter ponerent, plenissimam, etiam sacro Jubilæi centesimo anno Ecclesias Urbis Romæ visitari solitas visitantibus, & ad recuperationem Terræ sanctæ, & sacre orthodoxæ fidei Catholicæ, & Dominicæ Crucis hostium expugnationem profectentibus, ac omnes, & singulas gratias illi concessas, & concedi solitas concesseramus.

Confraternitatem eligendi, qui absolvat. Et servanda est constitutio Clem. VIII. Et quod indulgentias, vid. quæ à Pio V. sunt revocata. ut in eju. const. 30.

§.40. Cum potestate eligendi sibi confessorem, qui ad effectum indulgentias hujusmodi consequendi, confessionibus auditis, eos ab omnibus, & singulis sententiis, & censuris ecclesiasticis, quomodocumque à jure, vel ab homine in eos latis, necnon peccatis, criminibus, excessibus, & delictis, quantumcumque gravibus, & enormibus, etiam si illorum absolutio Sedi Apostolicæ reservata existeret, & præterquam conspirationis in personam Rom. Pontificis, aut statum Rom. Ecclesiæ, occisionis, vel verberationis Episcoporum, aut aliorum Prælatorum, & injectionis manuum violentarum in illos, falsificationis literarum Apostolicarum, aut delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad infidelium partes, atque sententiarum, & curarum occasione Aluminum Tulphæ nostræ, ac de partibus infidelium ad fideles, contra prohibitiones nostras delatorum, necnon Ecclesiasticæ libertatis, ac privilegiorum Sedi Apost. etiam ex consuetudine competentium, ac aliorum id, & executionem literarum, & mandatorum Apostolicorum, etiã in bulla in die Cœnæ Domini legi consueta, ac aliis Apostolicis constitutionibus comprehensorum concernentia quomodolibet violatorum, incursum, semel

tantum absolvat, eligendi, & pro animabus defunctorum cum communicatione bonorum spiritualium prædictorum, & stationum Urbis indulgentiarum, necnon elusorum, butyri, & lactiniorum temporibus prohibitis ad eorum libitum, & caritum, de utriusque medici consilio, licentia, & concessione, & cum eisdem, seu similibus facultatibus Commissariis ad id deputatis, seu ab illis sub deputandis per prædictos prædecesores nostros, seu ab eis deputari solitis, juxta tenorem prænarratarum literarum seriatim in nostris desuper expeditis literis, descriptis, & adnotatis concessione.

§.41. Necnon prædictis Commissariis, ut præmittitur, & deputandis, si ad eos arctati forent, & vigesimum tertium suæ ætatis annum attingerent, vel ad omnes sacros, etiam presbyteratus ordines promoveri, & unum beneficium Ecclesiasticum obtinere, necnon cum quibusvis religiosis professis, & non professis quorumcumque Ordinum, & quacumque licita facultate, & cum secularibus clericis, seu Presbyteris, qui graduari velint, etiam in quacumque universitate, etiam leges audire, eisque studere, ac in ipsis graduari, usque ad doctoratus gradum inclusivè similiter valerent. Et cum eisdem Religiosis, qui relicto religionis habitu per seculum vagantes, apostasie notam, seu irregularitatem contraxerint, & deinde poenitentia ducti ad cor redierint, quando inde verisimiliter scandalum expectari non posset, & cum his qui de Ordine suo ad alium Ordinem, parem, vel strictiorem, transferri cuperent. Necnon cum ipsis, ac etiam quibuscumque monialibus, cujuscumque qualitatis, & Ordinis existerent, ut de Superiorum suorum licentia, & ea durante, monasteria exire, & cum parentibus, & aliis Ecclesiasticis personis, seu secularibus conversari. Et corporalia, & alia Ecclesiæ ornamenta, dummodo per Presbyterum primo, vel per eas cum chirotecis abluerentur, abluere, & mundare toties quoties opus foret, licentiam, & facultatem concedere. Quodque eos, qui moniales etiam velatas, commatres, sorores, consanguineas carnaliter, damnabili, & incestuoso coitu cognovissent, aut aliud quodcumque carnale crimen, cujuscumque qualitatis existeret, commississent, absolvere, ac eos qui in quarto, vel tertio, & quarto, si tamen ab eodem stipite penderent, & non aliis, affinitatis vel consanguinitatis gradibus invicem conjuncti, ac quocumque impedimento publicæ honestatis justitiæ, præterquam inter levatum, & levantem, etiam cognatione spirituali detenti, & etiam carnali copula subsecuta contraxissent, ac etiam qui hujusmodi matrimoniis etiam clandestinis intervenissent, seu præsentibus, & consentientibus fuissent, à censuris propterea incurris absolvere, ac cum eis ut in sic contractis matrimoniis remanere. Et cum his, qui in casibus prædictis contrahere voluissent, ut matrimonium ad invicem contrahere possent, dispensare valerent. Decernentes præmissa omnia per eundem Commissarium sic faciendâ, in utroque foro valere, quibusvis contrariis nequaquam obstantibus.

Commissarius que Fabrica dedit potestatem dispensandi in casibus huiusmodi. In rectoribus quod iam facultas sublata, præ sibi significavit.

§.42. Cum nos per alias nostras literas similiter accepto per nos, quod nonnulli Hospitalium, etiam nostri S. Spiritus præfati, & S. Joan. Lateranen. ac S. Jacobi Incurabilium de Urbe, & monasteriorum S. Sebastiani extra muros dictæ Urbis, ac S. Antonii Viennen. Cisterciens. & S. Augustini Ordinum, ac Mercedis Redemptionis Captivorum, etiam S. Helmi, S. Bovis, S. Bernardi, S. Leonardi, Sanctæ Marthæ, Sanctæ Catharinæ Montis Sinai, S. Viti, & Sanctæ Mariæ della Heremita Quæstorum, & Commissarii, non obstante suspensione privilegiorum super quæstis faciendis, & confratribus describendis, & indulgentiis publicandis concessorum, ac suppressione Capellarum sub invocatione S. Sebastiani, ac revocatione Commissariorum, Nuntiorum, & Quæstorum, vigore privilegiorum prædictorum constitutorum, ac prohibitione faciendi quæstas, & indulgentias, & alias gratias publicandi, ac confratres describendi, & confessionalia concedendi, & in certis casibus matrimonialibus dispensandi, quæstas facere, & alia prædicta exercere minime erubescant. Et successivè, etiam non obstante alia prohibitionem à nobis desuper narrata, nonnulli etiam quæstos, & Commissarii, tam prædictis quæ aliis forsan nomi

Len. videlicet Collegio Fabrica dedit potestatem dispensandi in casibus huiusmodi. In rectoribus quod iam facultas sublata, præ sibi significavit.

nomibus vigore privilegiorum prædictorum, & forsan aliorum, etiam à nobis, licet contra mentem nostram emanatorum, tam quæstas facere quam indulgentias, & alia, ut præfertur, prohibita, publicare, & exercere, ac diversas pecuniarum summas, res & bona exigere, & aliqui forsan sibi ipsis appropriare non destiterant, omnes, & singulas pecuniarum summas, res, & bona ex quæstis, elemosynis, & indulgentiis, & aliis prædictis eatenus proventa, & penes quæstos, & Commissarios præfatos, ac Nuntios, Ministros, Theaurarios, Depositarios, loca, Collegia, & Universitates existentia, quæ eatenus Hospitalibus, Monasteriis, & aliis locis prædictis minime incorporata fuerant, Fabricæ, & illius Collegio, & deputatis concessimus, & applicavimus. Omnemque Quæstos, Commissarios, Nuntios, & alios officiales præfatos revocavimus, omnemque facultatem, potestatem, & auctoritatem quæstuari, indulgentias, & alias gratias publicandi, confratres describendi, confessionalia concedendi, in gradibus matrimonialibus prohibitis dispensandi, ab homicidiis casualibus, seu voluntariis, ac sumonia labe absolvendi, ac vota commutandi, & forsan alia exercendi, à Quæstos, Commissariis, Ministris, Theaurariis, Depositariis, & aliis prædictis, necnon Guardianis, Officialibus, & aliis Superioribus Hospitalium, Monasteriorum, etiam Redemptionem captivorum, & aliorum locorum prædictorum privilegia, & facultates eos substituendi, & deputandi habentibus, abdicavimus, & amovimus. Ita quod ex tunc de cetero perpetuis futuris temporibus, Quæstos, & Commissarii, & alii officiales, ad quæstas, & alia prædicta exercenda, ab aliquibus, etiam à nobis, & successoribus nostris Rom. Pont. constitui, & deputari non possent, nisi ipsis constitutioni, & deputationi Collegii deputatorum Fabricæ hujusmodi expressus accederet assensus, cum mandato universis, & singulis præfatorum Hospitalium, Monasteriorum, & aliorum prædictorum, ut pecunias, res, & bona ex quæstis, indulgentiis, & aliis prædictis acquisita, & ut præfertur dictæ Fabricæ applicata, & concessa, penes ipsos existentia, & nondum, ut præfertur, incorporata præfatæ Fabricæ, & pro ea præfatis Collegio deputatorum, & illorum officialibus ad opus, & utilitatem dictæ Fabricæ exponenda, & convertenda persolverent, & assignarent. Eisdem verò, & pro tempore existentibus Deputatis, & præfatis Fabricæ hujusmodi, ut Quæstos, Commissarios, & alios Officiales, ac personas penes quos pecuniarum, res & bona hujusmodi existebant, sub pœnis, & censuris, de quibus eis videretur, tam posteriorum prædictorum quam aliorum privilegiorum dictæ Fabricæ, & illius deputatorum Collegio concessorum vigore, ad solutionem, & consignationem hujusmodi faciendam cogere, & compellerent, ac easdem posteriores literas, & in eis contenta quæcumque inviolabiliter observari mandarent, & facerent, inobedientes, & rebelles, ac contraditores quolibet per pœnas, & censuras prædictas, auctoritate nostra, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus esset, auxilio brachii secularis. Ac post publicationem posteriorum literarum nostrarum prædictarum nonnulli locorum Ordinarii, eorumque Vicarii, Officiales, & alii Ministri, luctri, ut creditur, cupiditate ducti, in contemptum literarum nostrarum earundem, & pœnarum in illis contentarum, nonnullis Hospitalium, Monasteriorum, & aliorum locorum prædictorum Quæstos, & Commissariis quæstas prædictas faciendi, aliaque prædicta exercendi, ac diversas indulgentias publicandi licentias per eorum patentes literas expressè concedere, & impartiri non erubescerent, vel ipsos publicè quæstare permitterent, seu dissimularent, in animarum suarum periculum, & perniciosum exemplum, ac scandalum plurimorum.

§. 43. Nos circa præmissa providere cupientes, Universis, & singulis, tam locorum Ordinariis, eorumque Vicariis, Officialibus, & Ministris, quam aliis quibuscumque Ecclesiarum Prælati, sub ingressu Ecclesiæ, ac suspensionis à divinis, necnon excommunicationis majoris, aliisque Ecclesiasticis sententiis, & duorum milium ducat, auri de camera d. Fabricæ applicatorum pœnis, per eos eo ipso absque aliqua declaratione, quoties

contravenirent incurrendis, distictè præcipiendo mandavimus, quatenus ex tunc de cetero aliquas quæstuari, & indulgentias publicandi licentias, & desuper literas quibusvis quæstos, & aliis personis, etiam prætextu cujusvis antiquæ consuetudinis, vel possessionis, eisdem Ordinariis similes licentias concedendi, & aliquam partem ex quæstis, & indulgentiis hujusmodi exigendi, & percipiendi, & seu vigore quorumcumque privilegiorum, & indultorum, ac literarum Apostolicarum eis hætenus concessorum, vel in posterum concedendorum, absque expressa licentia ejusdem Fabricæ Deputatorum nullatenus concedere, vel impartiri præsumerent, nec ipsos quæstos publicè quæstare permitterent, seu tacendo dissimularent, quinimò eos ad parendum reverenter posterioribus literis nostris prædictis, & in illis contentis quibuscumque omnino cogere, ac compellerent.

§. 44. Insuperque eisdem Deputatis, eorumque Commissariis contra eosdem Ordinarios, illorumque Vicarios, & Ministros, necnon quoscumque alios Ecclesiarum Prælatos, Superiores, & personas, tam sæculares quam quorumvis etiam mendicantium Ordinum regulares, quæstas facientes, in eventum contraventionis ad declarationem incursum censurarum, & pœnarum prædictarum procedendi, necnon Quæstos præfatos quæstas facientes, & indulgentias hujusmodi absque ipsorum Deputatorum expresso consensu ubilibet publicantes capiendi, & incarcerandi, seu incarcerari faciendi, illosque tanquam inobedientes, & rebelles multandi, & ad triremes perpetuò, vel ad, de quo eis videretur, tempus relegandi, ac pecunias per eosdem Quæstos occasione dictarum indulgentiarum, vel quæstorum quomodolibet acquisitas eidem Fabricæ, ut præfertur, applicatas, ab eis, & eorum singulis etiam invitatis, & renitentibus violenter auferendi, necnon pro præmissis omnibus exequendis auxilium brachii secularis, quoties opus foret, invocandi omnimodam concessimus facultatem. Quibuscumque nobis, & eidem Sedi immediatè subjectis, sub eisdem sententiis, censuris, & pœnis tunc mandantes, alios verò nobis non subjectos, Judices, & personas sæculares in Domino hortantes, ut si, & postquam pro parte dictorum deputatorum & Commissariorum forent requisiti, in præmissis auxilium, & favorem, ac remedium opportunum præberent, prout singulis nostris, & prædecessorum prædictorum literis, quarum singularum tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur, præsentibus pro sufficienter expressis haberi volumus, dicitur plenius contineri.

§. 45. Cum autem, sicut eadem petitio subjungebat, à nonnullis fortè nimium scrupulosis dubitatum fuerit, an privilegia, indulta, & facultates per prædictos prædecessores Commissariis, & Collegio prædictis concessa per eosdem Franciscum, Paulum, Petrum, Philippum, Episcopos, Joan. Baptistam, & Raphaelem modernos ad opus dictæ Fabricæ deputatos, aut aliquos ex eis sub nomine dicti Collegii hætenus exercere, vel eis uti potuerint, & in futurum possint, hætenusque per eos sub nomine dicti Collegii pro dicta Fabrica gesta valida existant, pro illorum parte nobis fuit humiliter supplicatum, ut desuper opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, quibus in sacra B. Petri Sede, meritis quamquam insufficientibus, collocatis convenit operam & operam impendere efficaces, ut ejusdem B. Petri Basilicam, ac illius Fabricæ Rectores, & ministros, necnon privilegia, facultates & indulta eis concessa, illæsa præservare studeamus, considerantes diligentiam quam primò dicti Franciscus, & alii deputati in opus dictæ Fabricæ, quod dicti prædecessores, ut prædictur, perficere non potuerunt, juxta mentem nostram reassumendo adhibuerunt, illudque omni conatu & totis viribus assidue prosequantur: Quodque ad illius commodum & utilitatem privilegii, facultatibus, & indultis, ac gratiis hujusmodi in favorem dictæ Fabricæ tantummodò utantur. Et ne Christi fideles ab elargitione & subsidiis retrahantur, sed ut ad illud promptiores reddantur, quo singula privilegia, facultates, concessionis & indulta prædicta noverint inviolabiliter observari,

Collegio Fabricæ dicitur potestatem procedendi contra quoscumque quæstos, & quæstas penes Fabricam applicandi.

Dicitur etiam d. Collegium omnibus prædictis prædecessorum indulta, & potestatem ad nullatenus dicta Fabrica.

hujusmodi supplicationibus inclinati, ex certa scientia, & de potestate plenitudine similibus omnia & singula que per Franciscum & alios deputatos predictos, seu eorum aliquos nomine dicti Collegii, ac vigore literarum patentium, eis per dictos deputatos concessarum deputatos, Commissarios, & officiales dicto nomine eandem literarum patentium, & Capitulorum forma servata, gesta, facta & executi fuerunt, fuisse & esse legitime facta, ac si privilegia, facultates & indulta aliis Commissariis per Julium, & Leonem, ac Collegio prefatis per Clementem predecessores predictos respectivè concessa, & per nos confirmata & innovata, ipsimet deputatis concessa fuissent, auctoritate Apostolica tenore presentium declaramus. Et nihilominus omnia & singula per primo dictos Deputatos, aut eorum aliquos, seu ab eis dicti Collegii nomine Commissarios & officiales, etiam deputatos, dummodo Commissarii, & officiales hactenus, ut prefertur, deputati predicti formam & ordinem eis, per eorum literas patentes hujusmodi, sive capitula inter eos inita servaverint, approbamus, & confirmamus, ac perpetuè firmitatis robur obtinere decernimus.

Ad hoc etiam Collegio ita concedit.

§. 46. Et ut circa illa omne dubium & ambiguitas in futurum cessare debeant, ipsique Deputati opus Fabricæ hujusmodi diligentius prosequi possint, ipsis, aliisque dictæ Fabricæ pro tempore deputatis, quod omnibus & singulis privilegiis, prerogativis, facultatibus, jurisdictionibus, gratiis, & indultis, tam Commissariis per Julium & Leonem, ac Collegio prefatis per Clementem predecessores predictos, ad commodum, & utilitatem dictæ Fabricæ, quam etiam per nos, per singulas literas predictas, Commissariisque, & Collegio prefatis per eosdem predecessores, ac nos, ut præmittitur, hactenus respectivè concessis, sub nomine Collegii prefati, uti, & illa exercere valeant, eisdem auctoritate, & tenore concedimus, & indulgemus, ac singulas nostras & predecessorum nostrorum literas hujusmodi, ad dictos etiam pro tempore deputatos, & ad universas provincias in singulis literis predictis expressas, extendimus, & ampliamus.

Et ad beneplacitum sedis Apostolicæ, & sub revocationibus, &c. non comprehendit.

§. 47. Necnon presentes literas ad nostram, & successorum nostrorum Rom. Pont. canonicè intrantium beneplacitum durare. Ac beneplacitum hujusmodi, & presentes literas, per generalem revocationem, seu Cancellariæ Apost. regulas, etiam per successores nostros predictos pro tempore edendas, aut alias etiam nisi per alias nostras sub plumbo, cum presentium de verbo ad verbum insertionem, literas minime revocari posse, sed quoties aliter quam, ut præmittitur, revocari contigerit, toties de novo concessas intelligi, sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam Palatii Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales; in quavis instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate ubique judicari, sententiarum, & definitur debere, necnon quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Excutitur de. n. n.

§. 48. Quocirca universis, & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Decanis, Archidiaconis, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, necnon Patriarchalium, & Metropolitanarum, ac aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, eorundem Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum Officialibus, & Vicariis in spiritualibus, & temporalibus ubilibet constitutis, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum, per se, vel per alium seu alios presentes literas, ac omnia, & singula in eis contenta, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties super hoc pro parte Collegii, seu Deputatorum predictorum, seu alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra presentes literas, & in eis contenta hujusmodi sub censuris, & pœnis Ecclesiasticis firmiter observari, ac Collegium, & Deputatos, Officialesque predictos

illis pacificè gaudere, non permittentes Collegium, & deputatos, ac officiales predictos, seu eorum aliquem desuper per, quoscumque quomodolibet indebitè molestari, contradicere quolibet, & rebelles per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione postposita compefcendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Contrariis derogat.

§. 49. Non obstantibus præmissis, & quibusvis dictæ Cancellariæ regulis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon privilegiis, & indultis, etiam Mari magno nuncupatis, eisdem Ordinibus, illorumque personis, in genere, vel in specie, sub quibusvis verborum formis, & clausulis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine forsan concessis, quibus etiam pro illorum sufficienti derogatione de ipsis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma servanda esset, illorum tenores pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, illaque cuiquam nolumus aliquatenus suffragari, ac omnibus, & singulis, quæ nos, & prefati predecessores nostri in singulis literis predictis volumus respectivè non obstare, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo verbum de indulto hujusmodi mentionem. Cæterum quia difficile foret, &c.

Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.
Dat. Romæ apud S. Petrum, die tertia Februarii 1542. Pont. nostri anno octavo.

D. P. An. 3. Febr.

Privilegia Neophytorum, sive Judæorum, & infidelium ad Catholicam fidem se convertentium: Ordinationesque circa eorum vendendi modum. XXXII.

Consonat extravag. 2. Ioan. XXII. in tit. de Jud. inter communis. Et de materia Judæorum dicam infr. ad const. 4. Pauli IV. Cum nimis.

PAULUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. 1542.

Cupientes Judæos, alios infideles quoslibet ad fidem Catholicam converti, & prætextu bonorum per eos antea possessorum ab eadem fide non distrahi, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica, tenore presentium, hac in posterum valitura constitutione sancimus, quod cuicumque eorundem Judæorum, & infidelium ad dictam fidem converti volenti, etiam si in patria potestate constitutus fuerit, bona sua quæcumque, tam mobilia, quam immobilia, intacta, & illæsa permaneant. Ita ut etiam filii familias, & in patria potestate, ut præfertur, constituti, legitima, & quacumque portione bonorum patrimonialium, aut maternorum eis de jure, seu successione bonorum eis aliàs debitorum, per eorum parentes fraudari, aut privari non possint, neque debeant, sed eis integrè, etiam si contra voluntatem parentum suorum ad fidem ipsam conversi fuerint etiam eorum parentibus viventibus, debeantur.

Infideles etiam converti non possunt sine bona.

§. 1. Et si bona ipsa ex usura, aut illicito quæstu fuerint acquisita, & notæ sint personæ quibus eorum fuerit de jure facienda restitutio (quia non dimittitur peccatum, nisi restituatur malè ablatum) illa eisdem personis omnino restituantur, personis verò non extantibus predictis, quia bona ipsa essent per manus Ecclesiæ in pios usus convertenda, bona hujusmodi eisdem Judæis, & aliis infidelibus, in favorem suscepti baptismatis, tanquam in pium usum liberè concedimus, eaque apud ipsos

Malè acquisita sunt sine nota sint.

§. 8. Hanc igitur pacis conclusionem cum & expectaremus, & urgeremus, nec solum duobus antedictis Principibus, verum etiam charissimo in Christo filio nostro Ferdinando Regi Romanorum videretur actionem Concilii, nisi pace facta, suscipi non oportere; cunctique à nobis per literas, suosque Oratores contenderent, ut alias rursus temporis prorogationes faceremus, præcipue autem instaret Serenissimus Cæsar promississe se demonstrans his, qui à Catholica unitate dissentiant, se operam suam apud nos interpositurum, ut aliqua concordie ratio iniretur, quod ante suam in Germaniam profectioem aprè non posset fieri. Nos eadem semper spe pacis, & tantorum Principum voluntate addicti, cum præsertim cerneremus ne ad dictum quidem Resurrectionis festum alios Praelatos Vicentiam convenisse prorogationis nomen jam fugientes, quod tam sæpè frustra fuerat repetitum, celebrationem generalis Concilii ad nostrum, & Sedis Apostolicæ beneplacitum suspendere maluimus, itaque fecimus, & de suspensione hujusmodi literas ad singulos supradictorum Principum decima die Junii millesimo quingentesimo trigesimo nono dedimus, sicut ex illis perspicue potest intelligi. Et itaque suspensione necessariè per nos facta, dum tempus illud magis idoneum à nobis, pacisque aliqua conclusio expectatur, quæ & dignitatem postea, frequentiamque Concilio, & Christianæ reipublicæ præsentiorum salutem erat allatura, christianæ interea res in deterius quotidie prolapse sunt. Ungaris Rege ipsorum mortuo, Turcam vocantibus: Ferdinando Rege bellum in eos movente: Belgis ad defectionem à Cæsare ex parte quadam incitatis, cujus defectionis comprimendæ causa per Galliam amicissimè, & cum Rege Christianissimo concordissimè magno benevolæ inter eos voluntatis indicio transiens in Belgas Serenissimus Cæsar, & illinc deinde in Germaniam profectus, conventus Germaniæ Principum, & Civitatum tractandæ ejus, quam dixerat concordie causa habere cepit. Sed cum spe pacis jam deficiente, ille quoque modus curandæ in conventibus, tractandæque concordie, ad majores potius discordias concitandas * apertus esse videretur, inducti fuimus ad pristinum Concilii generalis remedium reverti, idque per legatos nostros S. R. E. Cardinales ipsi Cæsari obtulimus. Quod etiam postmodò, & præcipue in Ratisponensi conventu egimus, cum illic Dilectus filius noster Gaspar tituli Sanctæ Prædix Cardinalis Contarenus, summa doctrina, & integritate Legatum nostrum ageret. Nam cum (id quod ne accideret antea veriti eramus) ex ejus conventus sententia peteretur à nobis, ut ab Ecclesia dissentientium quosdam articulos tolerandos declararemus, quoad per œcumenicum Concilium illi excuterentur, & deciderentur, idque nobis ut concederemus, neque Christiana, & Catholica veritas neque nostra, & Sedis Apostolicæ dignitas, permitteret, palam potius Concilium, ut quamprimum fieret, proponi mandavimus. Neque verò in alia unquam sententia, & voluntate fuimus, quam ut primo quoque tempore Concilium œcumenicum, & generale congregaretur. Sperabamus enim ex eo, & pacem populo Christiano, & Christianæ Religionis integritatem posse recuperari: verum tamen id cum bona gratia, & voluntate Christianorum Principum habere volebamus. Quam voluntatem dum expectamus, dum observamus tempus absconditum, tempus beneplaciti tui ò Deus, aliquando tandem decernere compulsi sumus omne esse tempus beneplacitum Deo, cum de rebus sanctis, & ad Christianam pietatem pertinentibus consilia ineuntur.

§. 9. Quapropter videntes, maximo quidem animi nostri cum dolore, rem Christianam quotidie in pejorare, Ungaria à Turcis oppressa, Germanis periclitantibus, cæteris omnibus metu, mœroreque afflictis, nullius jam Principis consensum expectare, sed tantum Dei omnipotentis voluntatem, & Christianæ reipublicæ utilitatem attendere constituimus. Itaque cum Vicentiam amplius non haberemus, cuperemusque cum universæ Christianorum salutis, tum Germaniæ nationis incommodis in eligendo per nos novo Concilii habendi loco consulere, aliquotque locis propositis, ipsam Tridentinam

civitatem ab ipsis desiderari videremus, nos etsi in citiore Italia commodius omnia tractari posse judicabamus, ad eorum tantum postulationes nostram voluntatem, præsertim charitate defleximus. Itaque Tridentinam Civitatem elegimus, qua in civitate œcumenicum Concilium ad proximè venturas Kalendas Novembris habendum, idoneum locum illum statuimus, quod ex Germania quidem, aliisque Germaniæ finitimis nationibus facillimè, ex Gallia, Hispaniâ; cæterisque provinciis remotioribus non difficiliter Episcopi, & Praelati convenire possent. Dies autem Concilii ea nobis spectata est, quæ spatium in se haberet, & publicandi per Christianas nationes nostri hujus decreti, & facultatibus omnibus Praelatis ad veniendum tribuendis. Quo minus autem annum tempus præfinitur mutando Concilii loco, sicut quibusdam constitutionibus alias præscriptum est, ea res fuit in causa, quod longius extrahi spem sanandæ aliqua in parte Christianæ reipublicæ, quæ tot detrimentis, & calamitatibus affecta est, nolimus. Et tamen videmus tempora, agnoscimus difficultates: quid sperari possit ex consiliis nostris incertum esse intelligimus. Sed quia scriptum est: Revela Domino viam tuam, & spera in eo, & ipse faciet, magis Dei clementiæ, & misericordiæ confidere, quam nostræ imbecillitati diffidere constituimus. Sæpè enim fit in bonis operibus incipiendis, ut quod humana consilia non valent, divina virtus efficiat.

§. 10. Hujus igitur ipsius Dei omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus sancti, ac beatorum ejus Apostolorum Petri, & Pauli auctoritate, qua nos quoque in terris fungimur, freti atque subnixi, de Ven. item fratrum nostrorum Sanctæ Romæ Ecclesiæ Cardinalium consilio & assensu, sublata amovæque suspensione, de qua supra commemoratum est, quam per præsentem tollimus, & amovemus, sacrum œcumenicum, & generale Concilium in civitate Tridentina, loco commodo & libero, omnibusque nationibus opportuno, ad Kalendas proximas Novembris anni præsentis ab Incarnatione Domini millesimo quingentesimo quadragesimo secundo incipiendum, prosequendum, & eodem Domino adjuvante, ad ipsius gloriam, atque laudem, & Christiani totius populi salutem absolvendum, perficiendumque iudicimus, annuntiamus, convocamus, statuimus, atque decernimus.

§. 11. Omnes omnibus ex locis tam venerabiles fratres nostros Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, quam alios quoscumque, quibus jure, aut privilegio in Conciliis generalibus residendi, & sententias in eo dicendi permessa potestas est, requirentes, hortantes, admonentes, ac nihilominus eis in vi jurisjurandi, quod nobis, & huic sanctæ Sedi præstiterunt, ac sanctæ virtute obedientiæ, aliisque sub pœnis jure, aut consuetudine in celebrationibus Conciliorum adversus non accedentes ferri, & proponi solitis, mandantes, arctèque præcipientes, ut ipsimet, nisi fortè iusto detineantur impedimento, de quo tamen fidem facere compellantur, aut certè per suos legitimos Procuratores, & Nuncios, sacro huic Concilio omnino adesse, & interesse debeant.

§. 12. Supradictos autem Imperatorem, Regemque Christianissimum, necnon cæteros Reges, Duces, Principes, quorum præsentia, si alias unquam, hoc quidem tempore maxime, sanctissimæ Christi fidei, & Christianorum omnium salutis futura est salutaris, rogantes, atque obsecrantes per viscera misericordiæ Dei, & Domini nostri JESU CHRISTI, cujus fidei veritas, & religio intus & extra graviter jam oppugnatur, ut si salvâ volût christianam esse reipublicam, si se Domino obstrictos, & obligatos pro maximis illius erga se beneficiis intelligunt, ne deserant ipsius Dei causam, & negotium; ipsimet ad sacri Concilii celebrationem veniant, in quo ipsorum pietas, atque virtus communi utilitati, salutique suæ, ac cæterorum, & temporali, & æternæ plurimum est profutura. Sin autem (id quod nollemus) accedere ipsi non poterunt, graves saltem viros Legatos cum auctoritate mittant, qui personam Principis sui quisque & cum prudentia, & cum dignitate possint in Concilio

*Indictio sacri
Conc. Trident. ad
Kalendas Novem-
bris 1542.*

*Monitio &
præceptum ad
Praelatos acco-
dant a Concilio.*

*Hortatio ut
Imperatores, Re-
ges & Princi-
pes inter sint
Concilio per
seipos, aut
Legatos.*

*inde ex
de qui-
bus, Con-
cilii, ad
ejus
placitum
indit per
tam tunc
us, quas
non ha-*

ant

*am autem
Catholi-
cipullica
indit in
et probab-
tur, Con-
cilium in Tri-
dentina Ci-
vitate cele-
brandum fore
restit.*

Concilio referret. In primis vero, ut id curent quod ipsis
 facillimum est, ut ex suis eorumque Regnis, ac Provin-
 ciis Episcopi, & Prælati sine tergiversatione, & mora ad
 Concilium profectentur. Quod maxime quidem Præ-
 latis, Principibusque Germaniæ, Deum ipsum atque nos
 impetrare volumus, ut cum eorum precipue causa,
 ipsisque cupientibus Concilium indictum sit, & in ea ci-
 vitate indictum, quæ ab eis est desiderata, non graventur
 ipsi sua cunctorum præsentia celebrare, & ornare.
 Quo melius, atque commodius, quæ ad integritatem, &
 veritatem Christianæ religionis, quæ ad bonorum mor-
 rum reductionem, emendationemque malorum, quæ ad
 Christianorum inter se tam Principum, quam populo-
 rum pacem, unitatem, concordiamque pertineant, & ad
 quæ ad repellendos impetus barbarorum & infidelium,
 quibus illi universam Christianitatem obruere moliantur,
 sint necessaria, Deo nostris consultationibus præ-
 ceunte, & lumen sapientiæ suæ, ac veritatis mentibus nos-
 tris præferente, agi in dicto sacro œcumenico Conci-
 lio, & conspirante omnium charitate consuli, tractari,
 confici, ad optatosque exitus deduci quamplurimum, &
 quam optime possint.

Forma publ.
 istam consti-
 tutionem.

§. 13. Atque ut nostræ hæc literæ, & quæ in eis con-
 tinentur, ad notitiam cunctorum, quorum oportet, per-
 veniant, neve quis illorum ignorantia excusationem
 prætentat, cum præsertim etiam non ad omnes eos, qui-
 bus nominatim illæ essent intimandæ, tutus forsitan pa-
 teat accessus, volumus, & mandamus, ut in basilica Va-
 ticana principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranen-
 si, cum ibi multitudo populæ ad audiendam rem divinam
 congregari solita est, palam clara voce per curiæ nostræ
 euntes, aut notarios aliquos publicos legantur, lectæ-
 que in valvis dictarum Ecclesiarum, itemque Cancella-
 riæ Apost. portis, & Campi Floræ solito loco affigantur
 ubi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquandiu ex-
 positæ pendeant. Cumque inde amovebuntur, eorum
 nihilominus exempla in eisdem locis remaneant affixa.

Const. ista li-
 gat. r. ff. luo-
 m. n. f. a. d. r.
 publ.

§. 14. Nos enim per lectionem, publicationem, affixio-
 nemque hujusmodi, omnes & quoscumque quos ante-
 dictæ nostræ literæ comprehendunt, post spatium duo-
 rum mensium à die literarum publicationis, & affixio-
 nis ita volumus obligatos esse, atque adstrictos, ac si
 ipsismet illæ coram lectæ, & intimatæ essent, transum-
 ptis quidem earum, quæ manu publici notarii scriptæ, aut
 subscriptæ, & sigillo personæ alicujus Ecclesiasticæ in
 dignitate constitutæ munita fuerint, ut fides certa, &
 indubitata habeatur, mandamus, atque decernimus.

Sanctio pa-
 nal.

§. 15. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc pa-
 ginam nostræ indictionis, annuntiationis, statuti, decre-
 ti, mandati, præcepti, & obsecrationis infringere, vel ei
 ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare
 præsumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac
 beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit
 incursum.

Dat. P. A. S.
 die 25. Maii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incar-
 nationis Dominicæ 1540. 11. Kalendas Junii, Pontifi-
 catus nostri anno octavo.

XXXIV. Deputatio nonnullorum S. R. E. Cardinalium
 generalium Inquisitorum hæreticæ pravitatis,
 cum amplissima auctoritate.

Cardinalium hujusmodi Congregationem præfinit
 Sixt. 7. in ejus const. 74. Immensa, ibi videas
 quæ notabo.

Edita An. D. 1542.
 PAVLVS EPISCOPVS,
 Servus Servorum Dei: Ad futuram rei memoriam.

Lex ab initio nostri ad summi Apostolatus apicem
 assumptionis id semper nobis cordi fixum institerit,
 ut fides Catholica ubique floretet, & augetetur, ac omnis
 hæretica pravitas à Christi fidelibus nostra diligentia
 procul pelleretur, necnon diabolica fraude seducti, viam
 veritatis cognoscerent, & ad gremium, & unitatem Ec-
 clesiæ reducerentur, & si qui animi perversitate ducti, in

eorum damnata proposito persisterent, ita plecterentur,
 ut eorum poenitentia aliis transiret in exemplum. Nihilomi-
 nus sperantes quandoque eosdem sic seductos, cum Dei
 omnipotentis misericordia, cum fidelium orationibus, ac
 doctorum virorum prædicationibus errores suos recog-
 nituros, & illis abjuratis ad sanctam Ecclesiam Catho-
 licam redituros, etsi id aliquantum differrent, auctorita-
 te sacri œcumenici, & generalis Concilii, quod ad id
 in primis propediem celebrare sperabamus deterritos,
 veram, & Catholicam fidem amplexturos, & ea mediante
 in semitis justitiæ ambulaturos fore, negotium inquisi-
 tionis hæreticæ pravitatis hujusmodi in hanc usque
 diem distulimus.

Causa In-
 quisitionis.

§. 1. Verum cum Concilium hujusmodi ex diversis
 rationabilibus causis, & præsertim bellorum turbationibus,
 quæ hæcenus inter Principes Christianos viguerunt,
 nondum inchoari potuerit, & humani generis hoste
 procurante, fidelium animi novis hæresibus in dies ma-
 gis polluantur, omniaque schismatis dissidiis replentur,
 læcereturque ferè Christiani nominis unitas, inoon-
 stititque Christianica scindatur.

Institu-
 Cong. Cr.
 malium In-
 quisitionis.

§. 2. Nos ne, dum dies Concilii per nos novissime
 indicti expectatur, omnia in deterius labantur providere
 volentes, ac nequeantes per nos solos, aliis etiam arduis
 occupatos curis, omnia exequi, dilectorumque filiorum
 nostrorum Joannis Petri Sancti Clementis, Joannis S.
 Sixti, Petri Pauli S. Balbinæ, Bartholomæi S. Cæsarei,
 Dionysii S. Marcelli, & Thomæ S. Sylvestri vir. Presbyte-
 rorum Cardinalium fidem doctrinam, & virtutem per-
 spectas habentes, ac de eis plurimum in domino confi-
 dentes, eisdem Joan. Petrum, & Joannem, ac Petrum Pau-
 lum, & Bartholomæum, necnon Dionysium, & Tho-
 mam Cardinales, nostros, & Apostolicæ Sedis in omni-
 bus, & singulis Republicæ Christianæ Civitatibus, Op-
 pidis, Terris, & locis, tam citra quam ultra montes ubi-
 libet etiam in Italia consistentibus, ac in Romana Curia
 super negotio fidei Commissarios, & Inquisitores Ge-
 nerales, & generalissimos auctoritate Apostolica tenore
 præsentium constituimus, & deputamus.

Jurisdictio
 facultas
 Congreg.
 nis, pro
 di. coram
 eumque
 negotio.

§. 3. Ac eis contra omnes, & singulos à via Domini,
 & fide Catholica aberrantes, seu de eadem fide malè sen-
 tentes, aut alias quomodolibet de hæresi suspectos, il-
 lorumque sequaces, fautores, & defensores, ac eis auxi-
 lium, consilium, vel favorem, publicè, vel occultè, dire-
 ctè, vel indirectè præstantes, cujuscumque status, gra-
 dus, ordinis, conditionis, & præminentie fuerint, etiam
 absque ordinariis locorum, etiam in causis in quibus
 ipsi de jure intervenire habent, inquirendi, & per viam
 inquisitionis, vel investigationis, seu alias etiam ex offi-
 cio procedendi, ac culpabiles quoscumque seu suspectos,
 præcedentibus indicibus, carceribus mancipandi, ac contra
 eos usque ad finalem sententiam inclusivè procedendi,
 & culpabiles repertos, poenis juxta Canonicas sanctio-
 nes debitè puniendi, ac ultimo supplicio damnatorum
 bona prout juris fuerit publicandi.

Offi. In-
 quisitionis.

§. 4. Necnon ad effectum præmissorum, procurato-
 rem fiscalem, & notarios publicos, & alios officiales ad
 præmissa necessarios, & opportunos, etiam Clericos,
 sive religiosos cujuscumque Ordinis fuerint, deputandi,
 & constituendi.

Degrada-
 tionem Clericorum
 cum con-
 demnatione.

§. 5. Et si necesse fuerit aliquos Clericos sæculares,
 aut cujuscumque Ordinis regulares, etiam in sacris, &
 Presbyteratus ordinibus constitutos propter præmissa
 degradari, per quemcumque Catholicum Antistitem,
 quem prædicti Cardinales duxerint deputandum, convo-
 catis, & sibi ad hoc assistentibus duobus Abbatibus, aut
 aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, ad
 actualem degradationem eorundem Clericorum, eorum-
 que Curie sæculari traditionem, seu dimissionem alias,
 prout etiam juris fuerit, procedi faciendi.

Contradi-
 ctionem In-
 quisitionis.

§. 6. Ac contradictores quoslibet, & rebelles senten-
 tiis, censuris, & poenis Ecclesiasticis, ac privationis
 omnium, & singulorum beneficiorum & officiorum Ec-
 clesiasticorum per eos quomodolibet obtentorum, nec-
 non inhabilitationis ad illa, & alia in posterum obtinen-
 di, aliisque opporunitis juris remediis, appellationis
 diffugio semoto, compescendi.

§. 7. Et

§. 7. Et auxilium brachii secularis invocandi, omniaque & singula alia, quae praedicti Cardinales ad haereses, & in fide hujusmodi errores praesentes in Republica Christiana ubilibet vigentes reprimendos, & radicibus extirpandos necessaria fore cognoverint, & ad officium inquisitionis haereticae pravitatis de jure pertinent faciendi, gerendi, ordinandi, exercendi, & exequendi.

§. 8. Necnon ad praemissa omnia, & singula in quibusvis Civitatibus, terris, & locis, de quibus eisdem Cardinalibus videbitur, & quoties ipsi Cardinales opus esse cognoverint, alias personas Ecclesiasticas idoneas, literatas, & Deum timentes, in Theologia Magistros, seu in altero jurium Doctores, licentiatos, Baccalaureos in aliqua Universitate Studii generalis graduatos, in trigesimo eorum aetatis anno ad minus constitutos, seu Ecclesiarum Cathedralium Canonicos, vel alia dignitate Ecclesiastica praeditos, cum simili aut limitata facultate, substituendi, & subdelegandi, ac eos in toto, vel in parte, simul, vel successively ad eorundem Cardinalium libitum, etiam in negotiis, & causis per eos tunc inceptis revocandi, & loco ipsorum alios similiter qualificados deputandi, ita tamen, quod praedicti Cardinales, & alii ab eis pro tempore deputati, de absolutionibus, & reconciliationibus eorum, qui ad veritatis lumen redire voluerint, quas nobis expressè reservamus, ac aliis quam haereticis crimen sapientibus delictis, & excessibus, se intrormittere nequeant, plenam, & omnimodam facultatem eisdem auctoritate, & tenore concedimus.

§. 9. Et nihilominus auctoritate, & tenore praemissis statuimus, & ordinamus, quod omnes, & singulae appellationes per eos contra quos vigore praesentium procedi contigerit, à quibuscumque per ipsos Cardinales deputatis pro tempore interponendae, ad eosdem Cardinales devolvi debeant, ipsique Cardinales causas appellationum hujusmodi cum omnibus, & singulis earum incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis audire, cognoscere, & decidere.

Ac in quacumque instantia fuerint, sine debito terminare, ac executioni debitae demandare.

§. 10. Et tam in causis appellationum hujusmodi, quam alias ad effectum praemissorum omnium, quos opus fuerit, tam in dicta Curia, quam extra eam, & in partibus etiam per edictum publicum, confitro summarie, & extrajudicialiter de non tuto ad eos accessu, citare, ac quibus inhibendum fuerit inhibere, & appellantes simpliciter, vel ad cautelam à quibuscumque excommunicationis, & aliis sententiis, censuris, & poenis Ecclesiasticis in eo latis, absolvere possint, prout de jure fuerit faciendum. Decernentes quaecumque per ipsos Cardinales, seu ab eis deputatos in praemissis quomodolibet pro tempore gesta, plenam roboris firmitatem obtinere, & perpetuè inviolabiliter observari debere.

§. 11. Et sic per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiti debere, necnon irritum, & inane quicquid secus super his à quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 12. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii Papae Octavi praedecessoris nostri, qua cavetur, ne quis extra Civitatem suam, vel dioecesim, nisi in certis casibus, & in illis ultra unam diem à fine suae dioecesis ad iudicium evocetur, seu ne Judices qui à Sede praedicta deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut aliis vices suas committere praesumant, & de duabus diebus in Concilio generali edita, ac aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscumque, aut in personis praedictis, vel quibusvis aliis communiter, vel divitum ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicati, aut extra, vel ultra certa loca ad iudicium evocari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibusvis aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis, sub quibuscumque tenoribus & formis quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, per quae praesentium literarum, & jurisdictionis ipsorum Cardinalium in praemissis executio impediti quomodolibet vel differri possit, quae quoad hoc ipsi, aut alicui eorum minimè suffragari possent, vel debere decernimus.

Bullar. Mag. Tom. I.

§. 13. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae Constitutionis, reservationis, concessionis, statuti, ordinationis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem attētare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum.

Dat. Romae apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicae 1542. 12. Kal. Augusti. Pont. nostri Anno octavo.

Sanctio papalis.

Dat. P. An. 8. die 21. Julii.

Jurisdictionis Cardinalis Archipresbyteri, & iudicis causarum, Capituli Canonice, & aliarum personarum Ecclesiae S. Petri Principis Apostolorum de Urbe, vel eorum interesse concernentium.

XXXV.

Hanc jurisdictionem ampliavit Sixtus V. in sua constitutione. Cum ex debito, ideo praetermissi aliam bullam Pii IV. editam die 22. Septemb. 1556. quae istam confirmabat.

PAVLVS PAPA III. Motu proprio, &c.

Edita A. D. 1547.

Cum Dilectus filius Alexander S. Laurentii in Damaso Diaconus Cardinalis Farnesius, Sanctae Romanae Ecclesiae Vicecancellarius, secundum carnem Neponos noster, Archipresbyteratum Principis Apostolorum de Urbe tunc certo modo vacante, assēcutus fuerit, & nos eidem Alexandro, dum alias Archipresbyteratum S. Mariae Majoris de Urbe obtineret, ne Canonici, & Capitulum, ac Capellani dictae Ecclesiae S. Mariae Majoris, pro rebus, & negotiis suis, & dictae Ecclesiae coram diversis Urbis iudicibus litigare, & conventui contingeret, ac laboribus & expensis fatigaretur, omnes, & singulas causas tunc praesentes & futuras, tam contra ipsos, quam per ipsos contra quascumque personas, quovis nomine nuncupatas, Collegium, Capitulum, & universitatem motas, & movē. etiam civiles, & criminales, etiam super quibuscumque pecuniarum summis, censibus, canonibus, responsionibus, etiam instrumentales, etiam ex obligationibus in ampliori forma Camerae Apostolicae orientes, coram quibuscumque Urbis iudicibus, & S. R. E. Cardinalibus, & Rotae Auditoribus ad nos advocat, illas praedicto Alexandro Card. etiam similiter summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura iudicii, sola facti veritati inspecta, & quatenus opus esset extrajudicialiter audien. & deciden. commisissemus, prout in aliis diversis scriptis etiam Motu proprio, &c. manu nostra signatis, quas & illorum tenores totos, & compendia, ac si de verbo ad verbum praesenti inserta forent pro sufficienter expressis, & insertis haberi volumus, ipseque Alexander Cardinalis, & Archipresbyter, in dicta basilica Venerabilem fratrum nostrum Franciscum Sfondratum Vicarium suum constituerit, & deputaverit.

Hic Pont. Archipresbytero Ecclesiae S. Mariae Majoris jurisdictionem dedit de qua supra in Constit. Urbis sicut.

§. 1. Nos qui dictam basilicam Sancti Petri, & illius Canonicos beneficiatos, & Clericos, & dictae Basilicae proprios Capellanos, ac alios in eadem Basilica deservien. non minori dilectione quam praedictam Basilicam S. Mariae Majoris prosequimur, paremque etiam respectum ad dictum Alexandrum, Cardinales, & Archipresbyterum habent. omnes, & singulas jurisdictiones, potestates, auctoritates, & facultates, sibi alias tanquam d. basilicae S. Mariae Majoris Archipresbytero concessas, ad eundem Alexandrum Cardinalem ad praesens Basilicae praedictae Archipresbyterum, suosque in dicta Basilica successores extendimus, & ampliamus.

Eodem modo Urbis Archipresbytero S. Petri.

§. 2. Et nihilominus motu, & scientia similibus, omnes, & singulas causas, etiam beneficiales, prophanas, & mixtas, & compromissas, tam civiles, quam criminales, inter dictos Canonicos, & Capitulum, ac beneficiatos, & clericos, atque Capellanos respectivè, seu quemcumque eorum

Inò de novo concessis, in quibus causis criminales, quae quod dixim trib. eorum

eorum ex una, & quascumque personas alias, loca, collegia, vel universitates, quae inter dictos Capitulum, & Canonicos, vel eorum quemlibet, & beneficiatos clericos, seu Capellanos praefatos, vel quemcumque eorum, eorum quibuscumque Judicibus ordinariis, commissariis, & executoribus, etiam S.R.E. Card. & Rotae Auditoribus, & Locaten. super quibuscumque rebus, bonis, & pecuniarum summis verten. & penden. partibus ex altera respectivè ad nos praesentes avocan. illamque & illas in statu, & terminis in quibus ad praesens reperiuntur, & quas in futurum moveri etiam de novo contigerit, tam activè quàm passivè, per Priores, Canonicos, Capitulum, beneficiatos, clericos, capellanos, seu eorum quemlibet beneficiatos clericos contra quascumque personas, quovis nomine nuncupatos, Collegium, capitulum, & universitatem, societates, hospitalia, & loca quaecumque, quantuncumque respectivè privilegiatos, & privilegiata, etiam per praedictos canonicos, & Capitulum contra beneficiatos, clericos, capellanos praedictos, super quibuscumque pecuniarum summis, beneficiis Ecclesiasticis, censibus, responsonibus, etiam vinearum, rebuque & bonis ad quaecumque summam pecuniarum, numerum, quantitatem, & valorem ascenden. rebuque aliis in actis causae, & causarum hujusmodi latius deductis, & deducen. & illorum occasione, cum omnibus & singulis suis inciden. depen. emergen. annexis, & connexis, eidem Alexandro Archipresbytero, & praefato Vicario, necnon ejusdem Alexandri successoribus, summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura Judicii, sola facti veritate inspecta, & quatenus opus sit executivè, etiam manu regia, absque terminis substantialibus, & alicujus telae judicariae observatione, sine confectioe registri, sive extractus, quacumque appellatione postposita, etiam non frivola, audiend. cognoscend. decidend. sineque debito terminan. tenore praesentium de novo committimus, & mandamus perpetuis temporibus duraturarum.

Cum potestate citandi in Curia, & extra.

§. 3. Cum potestate dictas partes respectivè, & omnes alios, quos opus sit, & sua communiter, vel divisim interesse putan. in executione citationum nominan. in Rom. Curia, & extra etiam per edictum publicum, confesso summarie, & extrajudicialiter de non tuto accessu, citandi, ac eisdem omnibus, & singulis Judicibus supradictis, & quibus, & quoties opus fuerit, etiam sub censuris Ecclesiasticis, & pecuniariis poenis suo arbitrio moderan. & applican. etiam per simile edictum inhiben. & in eventum non partitionis, poenas & censuras praedictas damnabiliter incurrisse, & incidisse declarandi, aggravandi, reaggravandi, interdican. & brachii saecularis auxilium invocan. loco vel sententiae, seu sententiarum prolatarum, mandatum, & mandata executiva in forma solita, & consueti decernendi, illudque vel illa, & quicquid per eos, vel alterum vestrum judicatum fuerit exequendi, expensas quascumque taxandi, moderandi, in causisque & omnibus, & singulis praedictis, vel eorum quolibet, seu quolibet praemissorum etiam singulis diebus, & horis, praeterquam in honorem Dei feriatis procedendi.

Juramentum praesentium Basilica ad effectum agendi, & c. relaxandi.

§. 4. Necnon Canonicos, & Capitulum, ac beneficiatos clericos, & capellanos praedictos, sive eorum quemlibet à vinculo juramenti ad effectum agendi, aliisque censuris Ecclesiasticis, & poenis, quatenus oportuerit absolven. omniaque alia, & singula faciendi, gerendi, & exercendi in praemissis necessaria, seu quomodolibet opportuna.

Quibuscumque non obstantibus.

§. 5. Non obstant. constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, stylo palatii, regula Cancellariae Apostolicae prohibentis mandata executiva alias quàm sub plumbio expediri non posse facultatibus, & jurisdictionibus Cardinalibus, & quibuscumque Urbis Judicibus, sub quavis verborum forma, & regulis urgentissimis, per nos eisdem concessis, & innovatis, quas etiam, & illarum tenores, ac si de verbo ad verbum specialis mentio facta foret, pro expressis habent. caeterisque contrariis quibuscumque. Statum, & c. & merita causae, & causarum praedictarum, nominaque & cognomina, qualitates partium, & personarum praedictarum, necnon rerum, Collegii, & Capituli, & c. praemissorumque omnium singulorum, ac aliorum de necessitate exprimen. tenores pro insertis, &

sufficienter expressis habent. Et quod praesentium sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat.

Fiat Motu proprio. A.

Et quod praesentis Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique in judicio, & extra fidem faciat, regula contraria edita non obstant. & de extensione, & nova commissione, & mandato praedictis, ad vitam praedicti Reverendissimi Alexandri, seu quandiu Archipresbyteratum Basilicae S. Petri obtinuerit tantum.

§. 6. Et quoad causas criminales, citra tamen poenam sanguinis, & corporum afflictivam. Et quoad causas pendentes inter alias quàm ipsius Basilicae personas, pro rebus Canonicos, & Capitulum, ac beneficiatos S. Petri hujusmodi tangen. dumtaxat.

Dat. Romae apud S. Petrum Kal. Novemb. anno 9.

Jurisdicção, & facultates Vicarii Summi Pontificis, in alma Urbe, ejusque districtu.

De hac jurisdictione aliquid vide sup. in const. 1. Pauli II. licet, & const. 28. Julii II. Decet. Et circa lites movendas ab uxoribus contra maritos, habes hic infra in const. 13. Cum sicut. Quo vero ad causas Hebraeorum, necnon & Clericorum, ac obligationum in forma Camera declarata est hac jurisdictione Int. infr. in const. 2. Cum sicut, & à Pio V. const. 18. Considerantes, & à Clementi III. in const. 65. In conferendis, & postremo à Paul. V. in const. 71. Universi, §. 4. & 7.

Habet etiam Vicarius cognitionem causarum Puellarum Desperatarum nuncupatarum, in Urbe, ex bulla 66. Clem. VIII. Debitum. Necnon causarum Hospitalis S. Spiritus, ut in d. Clem. const. 118. Cum sicut, & pariter causarum Collegii Scholarium S. Hieronymi, ex bulla 8. Pauli V. Altitudo.

PAVLVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei. Venerabili fratri Philippo Episcopo Burgi S. Sepulchri, in nostra Urbe, ac ejus suburbii, & districtu nostro in spiritualibus Vicario. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Licet Ecclesiarum omnium universalis cura, & populi Christiani regimen, ad vigilantiam nos inducat, Romana tamen Urbs inclita, quam caput orbis divina clementia stabilivit, mentem nostram sollicitat, ut de ipsius Ecclesiarum statu prospero, & salubri attentius, & diligentius ita procuremus, ut specialiter, & temporaliter felicioribus successibus congruum suscipiant incrementum.

§. 1. De tua ergo laudabili vita, morum gravitate, probata fide, & circumspectione, aliisque virtutum donis, quibus personam tuam etiam familiari experientia praeditam esse jam dudum, etiam in magnis almae Urbis nostrae gubernio, ac fabricae Basilicae Principis Apost. de Urbe negotiis, & arduis causis tibi commissis percepimus, firmam in Domino spem gerentes, & sperantes quod ea quae tibi committenda duxerimus, prudenter, & fideliter exequeris. Motu proprio, non ad tuam, vel alterius pro te nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia, Te qui etiam Capellanus Praelatus domesticus, & in utraque Signatura referendarius noster, ac ad eandem Basilicam per nos deputatus existis, necnon unum ex officiis scriptoriae literarum Apost. ex indulto Apost. obtines, in praefata Urbe, ejusque suburbii, & districtu Vicarium nostrum in spiritualibus, quandiu vixeris, cum honoribus, oneribus, redditibus, & emolumentis consuetis, auctoritate Apostolica tenore praesentium constituimus & deputamus.

§. 2. Tibique omnia & singula Ecclesias, Monasteria, etiam Monialium, & alia loca Ecclesiastica, saecularia, & regularia Ordinum quorumcumque Urbis, & ejus districtus, & Religiosos quoscumque utriusque sexus in illis commorantes, & ad dictam Urbem confluentes pro

Papa

Declara Jurisdicção

Publ. P. A. die 1. Nov.

XXXV

Edita 1542.

Exordium

Deputatus Vicarii facultas

Monasteria & religio visitantibus

pro tempore, ac etiam Ecclesias S. Athanasii, S. Sebastiani, S. Pauli, & ad Tres Fontes, S. Agnejs, S. Laurentii, & S. Sabbe, ac alia Monasteria quocumque exempta, & non exempta, eorumque personas visitandi, ac in capite & membris reformandi, necnon earum & cujuslibet ipsarum excessus, & crimina mulctandi, corrigendi, & puniendi, prout secundum Deum videris expedire. Necnon edificia quae in Ecclesijs per te visitandis videbis ruinis supposita, auctoritate propria demoliendi, & demoliri faciendi, & Rectores ad Ecclesiarum reparationem per fructuum subtractionem, vel alias prout tibi videbitur cogendi, mulctaque ipsas, prout etiam tibi videbitur, moderandi, & Camerae Apostolicae applicandi.

§. 3. Ac causas civiles & ordinarias, eas videlicet in quibus non agitur de majori summa redditus sexaginta florenorum auri de Camera, aut illius summae valoris estimationem communem non excedente, etiam de locatione, & evacuatione, ac pensione, responsione & devolutione Casalium, praediorum, & domorum, ac ratione vinearum, & mercedibus, etiam cujuscumque summae, & valoris existant, summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura iudicii, sola facti veritate inspecta, cum aliquali petitione verbali, apud acta tamen redacta, seu per viam monitorii, nullis terminis servatis, etiam qui de stylo, seu ordinatione d. Palatii Apost. servari soliti sunt, alias vero more solito, & juxta stylum, consuetudinem Curiae officii Vicariat. hujusmodi, ac alias Commiss. juxta illarum commisionum tenores, & formas, Ac etiam crimin. per te, vel per te pro tempore deputatum Auditorem audiendi, decidendi, & sine debito terminandi.

§. 4. Hoc etiam adjecto ad lites abbreviandum, & partes a laboribus, & expensis relevandum, quod a processibus, & sententijs a quinque ducatis infra, auditis, & intellectis partibus, & cujuslibet ipsarum juribus, in principali negotio non possit per aliquem quomodolibet appellari, seu de nullitate dicti, & appellationis, & nullitate praedictis, ac omnibus alijs inde secutis non obstantibus, servatis alijs servandis, ad executionem dictarum sententiarum liberè procedere possis.

§. 5. Necnon omnes, & singulas causas alimentorum, & alias miserabilium personarum, ac etiam aliorum quorumcumque quae non excedunt summam sexaginta ducatorum auri de Camera, summarie, simpliciter & de plano, sola facti veritate inspecta, manu regia, sine confessione registri, sicut tibi visum fuerit, recognoscendi, iudicandi, & sine debito terminandi.

§. 6. Dilationes moratorias quascumque, etiam quinquennales, in causis mercedum, & alimentorum, censuum, pensionum, responsionum, & in causis miserabilium personarum, viduarum, pupillorum, Ecclesiarum, & piorum locorum, ac obligationum juratorum rejiciendi, & illis rejectis (nisi causa cognita concessa fuerint, aut aliter a nobis Motu proprio, & ex certa scientia rescriptum fuerit) debitores ad solvendum remedium opportunis, etiam per censuras ecclesiasticas, vel via executiva, prout tibi videbitur, compellendi.

§. 7. Carceres quoque visitandi, votum dandi, ac de carceratorum liberatione vel condemnatione, ad pecuniarum solutionem, cum caeteris visitantibus statuendi, & ordinandi.

§. 8. Judaeos omnes, etiam usurarios, bancarios, quoscumque clericos, & beneficiatos Urbis, ac ejus districtus, religiosos etiam mendicantes, ac regulares omnes utriusque sexus, Fratritates etiam laicorum, Hospitalarios, omnesque in Ecclesijs & Monasteriis beneficiatos, ac deservientes, eorumque omnium res, & bona iudicandi, & tam civiliter quam criminaliter coercendi & puniendi.

§. 9. Usurarum excessus etiam dictis Judaeis toleratos ad honestissimum modum reducendi, Matrimoniorum causas, omnesque alias, quae de jure ad Vicarium nostrum dignoscuntur pertinere, audiendi, & sine debito terminandi.

§. 10. Synodum in Romano Clerico pro correctione malorum morum, & pro necessitate, juxta temporum opportunitates in Clero occurrentes, ubi & quando

libuerit, celebrandi, & congregandi; statuta, & ordinationes, seu constitutiones pro tempore observanda edendi.

§. 11. Necnon per te, vel aliquem catholicum Antistitem, gratiam & communionem Apost. Sedis habentem, quem ad hoc cum opus fuerit duxeris eligendum, & deputandum, ordines conferendi temporibus a jure statutis, ac alia ecclesiastica sacramenta.

§. 12. Ecclesias Urbis, ac illius districtus praedictorum, illorumque Coemeteria consecrandi, ac polluta (aqua tamen prius per te, vel eundem, vel alium Antistitem, similis communionem & gratiam habentes, benedicta) reconciliandi.

§. 13. Ac eos qui f. flivis diebus vetita a jure exercitia fecerint, compellendi, & puniendi.

§. 14. Blasphematores, usurarios, Judaeos, perjuros, & quoscumque alios committentes crimin. quod ad Ecclesiasticum forum, & ad Curiam & jurisdictionem Vicarii nostri etiam juxta facultates tibi, & praedecessoribus tuis concessas, simpliciter vel mixtum, de jure, vel consuetudine, seu statuto pertineat, non obstantibus quibuscumque significationibus ab alijs iudicibus factis, seu faciendis, cognoscendi, & puniendi.

§. 15. Ac tam pro vasis, vestibus, tunicellis, planctis, & similibus, quae de necessitate ad divinum honorem requiruntur, tam pro ordinibus sacris celebrandis, quam pro sustentatione Episcopi ordinantis, ministrorumque ejus, ac Notariorum quos, ut accepimus, pro sigillo nihil accipiunt, saltem pro meritis laboribus persolvendis, & alijs quae de necessitate ad curam & regimen tui officii fieri debere videbuntur, de penis in dicta Curia disponenti.

§. 16. Omniaque alia & singula faciendi, gerendi, disponendi, ordinandi, mandandi, & exequendi, quae ad hujusmodi Vicariatus officium de jure, vel consuetudine, aut alias quomodolibet pertinere dignoscuntur, & quae omnes alii Vicarii Urbis de jure, consuetudine, vel privilegio facere, dicere, & ordinare potuerunt.

§. 17. Necnon contraditores, & facultati, potestati, que tuae hujusmodi contravenientes, & illam perturbantes, ac rebelles quoscumque quavis auctoritate surgentes, per Ecclesiasticas, & alias pecuniarias penas arbitrio infligendas, & moderandas, etiam per represalias, ubi & quando opus fuerit, correctiones, que personalem juris remedio opportuno, appellatione postposita compescendo, plenam liberam, & omnimodam, auctoritate Apostolica tenore praesentium facultatem concedimus.

§. 18. Et insuper qui, ut accepimus, hujusmodi Vicariatus officii vigore Vicario pro tempore existenti, tam in Civilibus, quam in Criminalibus, clericorum Urbis, & ejus districtus matrimoniorum spiritualium, illorumque connexorum, Judaeorum quoque ac hospitalium, & hospitaliarum, necnon Confraternitatum laicorum quorumcumque, ac Collegiorum Ecclesiasticorum, & aliorum quorumvis, etiam forensium, ac quorumcumque in quibuscumque Ecclesijs, Monasteriis, & capellis Urbis praedictae deservientium, & residentium, locorum piorum & religiosorum quorumcumque, utriusque sexus, Fratrum Monachorum, etiam Mendicantium quorumcumque, tam in dicta Urbe commorantium, quam ad illam pro tempore confluentium causis jurisdictioni attributa fuerit: Nihilominus super praemissis, seu aliquibus eorum per Gubernatorem, necnon Senatorem Urbis, ac Auditorem causarum Curiae Camerae Apostolicae generalem, Conservatores Camerae Urbis, & diversos alios Judices & officiales pro tempore existentes, dictum Vicariatus officium pro tempore obtinentes, quod saepe nonnullarum, ut ipsi assuerunt, per Sedem Apost. eis concessarum literarum praetextu perturbari, & impediti contingit, & aliquas ex hujusmodi causis ad se appropriare nituntur, in gravem dicti Vicariatus officii judicium, ac damnum. Nos iis occurrere, & obviare, ac dicti Vicariatus officii indemnitati providere volentes, Motu simili in praemissis, etiam active & passive, tibi & pro tempore existenti Vicario jurisdictionem hujusmodi haecenus semper competisse, & competere.

§. 19. Ac

causas 60. Appellatio- nes a re- judicandi. causas mis- erabilium & non ex- ceptas. 60. summarie con- ficiendi. moratorias in- ducendi. Carceres vi- sitando. iudicium & iudicandi. ad hoc vide- dum est. moratorias & causas iudicandi. eorum co- gendi.

Ordines con- ferendi. Ecclesijs con- sacrandis. Penae pite- orum ip- sianum. Cetera ad 2. de p. ca. 1. di. Inhibentes clericis. Causae pite- orum ip- sianum.

Alienationū que per mutationē de bonis & de si. sibi.

§. 19. Ac te in singulis venditionis, permutationis, & alienationis rerum, & honorum Ecclesiasticorum causis, etiam per supplicationem Apostolicam commissis, & committendis, tam in Urbe, quam illius districtu prædictis, Judicem & executorem quandiu vixeris fore, & esse. Ac venditiones, permutationes, & alienationes hujusmodi sine cognitione, & approbatione tuis, pro tempore factas, minimè valere decernimus, & declaramus.

Vicarius in his causis Index est ordinarius.

§. 20. Ac pro potiori cautela te successoresque tuos in dicto Vicariatus officio Vicarios in præmissis causis, & circa præmissa competentem Judicem, quandiu vixeris, ut præferatur, constituimus, & deputamus. Et in eventum in quem per Nos, vel Sedem prædictam hujusmodi tua jurisdictio in præmissis per præoccupationem vel alias, tibi diminuta, & abdicata, ac illa præfatis Gubernatori, aut Senatori, vel Auditori, Conservatoribus, & quibuscumque aliis Judicibus, & Officialibus, quacumque auctoritate fungentibus attributa fuisset, ex nunc illam Motu simili restituimus, & plenariè reintegramus. Ac omnes, & singulos processus, & sententias, quos & quas in Gubernatorem, vel Senatorem, seu Auditorem, Conservatores, seu quoscumque Judices & Officiales præfatos, in præjudicium attributæ & concessæ tibi jurisdictionis prædictæ, haberi vel promulgari contigerit, nullos, & nullas, nulliusque roboris, vel momenti fore, & esse: Ac res, & personas sub tua, & tui Vicariatus officii jurisdictione constitutas, alicui alteri Judici, quacumque auctoritate, etiam Cardinalatus honore fungenti, ex quacumque occasione, causa, vel contractu sub quavis forma celebrato, minimè subesse, nec subijci posse. Et ita per quoscumque Judices etiam causarum dicti Palatii Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales interpretari, sententiari, & declarari debere, sublata eis, & cuilibet ipsorum quavis aliter interpretandi, sententiandi, & judicandi facultate, & auctoritate. Ac quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritam, & inane, ejusdem motu, & scientia decernimus, & statuimus per præfentes.

Quibus non nisi oblationibus.

§. 21. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon quibusvis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis super præmissis in præjudicium dictæ, ut præmittitur, per nos tibi attributæ jurisdictionis, aut coercitionis, eidem Gubernatori, Senatori, Auditori, Conservatoribus, & aliis Judicibus, & officialibus præfatis, ac quibuscumque aliis personis, sub jurisdictione Vicariatus hujusmodi existentibus, in genere vel in specie, sub quibuscumque tenoribus & formis, per Nos, aut prædecessores nostros, & Sedem præfatam concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam de illis eorumque totis tenoribus; pro illorum sufficienti derogatione specifica, & expressa, ac individua, non autem per clausulas generales idem importantes, sed de verbo ad verbum habenda mentio foret, eorum tenores pro sufficienter expressis habentes, harum serie specialiter & expressè, motu simili derogamus, & aliis præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus personis, aut Ecclesiis, Monasteriis, vel Ordinibus, aut quibusvis aliis à prædicta sit Sede indultum, quod capi, detineri, & interdici, suspendi, & excommunicari, aut visitari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, generalibus vel specialibus, quorumcumque tenorem existant, & nostra propria manu non fuerint subscripta, per quæ præfatis non expressi, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis, quæ quoad præmissa cuiquam nolumus aliquatenus suffragari. Irritum quoque, & inane quicquid contra præmissa, vel aliquod præfatorum attentari contigerit, decernentes.

Et ut omnes qui ad ista...

§. 22. Et ut officium prædictum melius, & liberius proficiat, Mandamus omnibus, & singulis ad

quos spectat, quuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis existant, quatenus tibi in exequendis iis, quæ ad officium tuum prædictum pertinere dignoscuntur, omnibus possibilibus auxiliis, consiliis, ac favoribus opportunis assistant, tibi que pariter obediant prout nobis.

§. 23. Quocirca discretioni tuæ per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus officium Vicariatus hujusmodi devotè suscipiens, illud sic prudenter, sollicitè, & fideliter exequaris, quod exinde optati fructus proveniant, quos speramus, tuque præter æternæ retributionis præmium, nostram, & dictæ Sedis benedictionem, & gratiam uberius consequi merearis.

Tu fisco officii sollicitè ministrare.

Dat. Anno Incarnationis Dominicæ, Pontificatus nostri Anno nono.

Dat. P. An. die 3. Nov.

Institutio Hospitalis, & Monasterii in Vrbe, pro Neophytis, Catechumenis, Judæisque & Infidelibus ad Catholicam Fidem se convertentibus. Et erectio Archiconfraternitatis pro eorum regimine: Jurisdictioneque S. R. E. Cardinalis Protectoris, & Iudicis causarum, eorum interesse concernentium.

XXXVII

Hujusmodi infidelibus se convertentibus ubique locorum indulta, & privilegia hic idem Pontifex largitus est, ordinationesque circa eorum vivendi modum præfinit sup. in constit. 32. Cupientes. Et pro virginibus Neophytis, d. Monasterium in Vrbe adificari jussit Pius IV. & illud Pius V. transiit ad Ecclesiam S. Basilii in regione Montium, sed eorum Bullas, tanquam minus necessarias præternisi.

PAVLVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad futuram rei memoriam.

Edicta A. 1543.

Illius, qui pro Domini gregis redemptione in Aëricis in pretium immolari non erubuit, quique post ejus mortem, & à mortuis resurrectionem, præordinatis testibus, sæpe sæpius apprensus, tandem ascensus ad patrem, suos nolens discipulos relinquere orphanos, Spiritus Sancti paracliti consolatione visitavit, & eos hospitaliter ad invicem fore debere, charitatisque dona, quæ omnes alias virtutes superat, exorare præceperat, nos quanquam immeriti vices in terris gerentes, quamvis ex debito pastoralis officii mens nostra rerum pro tempore ingruentium occasione, ad multiplices cogitatus se divertat, incessanter curis affigimur assiduis, ut Judæi, & infideles ex eorum Hebræica cæcitate ad verum luminis agnitionem converti, ac conversi in Catholica fide instrui, & ad id hospitalia, deputataque loca ad salubrem statum, & hospitalitatis observantiam provenire valeant, & ut ad præmissa cunctorum Christi fidelium vota concurrant, fideles ipsos per confraternitatis spiritualis, tanquam membra suo capiti adhaerentia, nexum quibusdam spiritualibus & allecutoris muneribus prosequimur, ut exinde gratiæ divinæ reddantur aptiores.

Procedimus.

§. 1. Sanè pro parte dilecti filii Joannis de Jorano Rectoris Parochialis Ecclesiæ S. Joannis de Mercato Regionis Capitelli de Urbe, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod cum ad omnipotentis Dei, & totius curiæ cœlestis laudem & gloriam, & orthodoxæ fidei exaltationem, ac augmentum, nonnulli Hebræi, seu Judæi divinitus inspirati, tenebrosam cæcitate, qua tunc detinebantur, abjecerint, & ad veri luminis agnitionem se converterint, ac lavacro baptismatis baptizati fuerint, & ob diversa munera, & gratias ex Sedis Apostolicæ benignitate eis concessa, quamplurimi alii Hebræi, & Judæi simili desiderio accensi eandem cæcitate abjicere, & ipsum verum lumen agnoscere cupiant, & in dicta Urbe nullus locus existat, in quo ipsi Judæi, & infideles ex Judaica cæcitate ad fidem Christi

Petitio eorum suspensa. Alia pro Juliano conserj.

Christi

Christi converſi recipi poſſunt, pro parte dicti Joannis nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ſibi propè dictam Eccleſiam unum Monafterium pro puellis, & unum hoſpitale pro viris Judæis converſis conſtrui faciendi licentiam concedere, ac alias in præmiſſis opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

§. 2. Nos igitur temporibus noſtris tantam gratiam ab Altiffimo divino miraculo nobis, meritis licet imparibus, allatam fuiſſe reputantes, ac deſuper eas quas valemus gratias eidem Altiffimo agentes, ac de fide, & integritate, necnon bonorum operum zelo præfati Joannis in Domino plurimum confidentes, hujusmodi ſupplicationibus inclinati, præfato Joanni facultatem erigendi Monafterium, & hoſpitale prope dictam Eccleſiam in loco ad id designato, unum Monafterium pro puellis, & unum hoſpitale, ſub S. Joſeph, ſeu alia de qua eidem Joanni videbitur invocatione, pro viris Judæis, ac infidelibus quibuſcumque volentibus ſe ſpontè, & liberè ad eandem fidem convertere, in quibus recipi, & charitative tractari poſſint, ex bonis eidem Joanni à Deo collatis, ac Chriſti fidelium eleemoſynis ad id conceſſis, & concedendis conſtruendi, & ædificari faciendi, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, ex certa noſtra ſcientia de Apoſtolice potæſtatis plenitudine licentiam, & facultatem concedimus. Illaque poſtquam conſtructa fuerint, in Monafterium, & hoſpitale eorundem Judæorum converſorum, ſine alicujus præjudicio, perpetuo erigimus, & inſtituimus, illiſque pro eorum dote bona quæcumque illis eroganda, & relinquenda perpetuè applicamus, & appropriamus.

§. 3. Ac in Monafterio, & hoſpitale prædictis unam Archiconfraternitatem, quæ caput omnium aliarum Confraternitatum, & hoſpitalium, & Monafteriorum, & aliorum quorumcumque locorum, eorundem Judæorum, & Hebræorum, & infidelium converſorum ubilibet inſtitutarum, & inſtituendarum Confraternitatum, erectorum & erigendorum Monafteriorum, hoſpitalium, & locorum Judæorum, & Hebræorum hujusmodi immediatè ſubjicimus, & facimus membra ab eis dependentia. Ita quod Confraternitates, Monafteria, hoſpitalia, & loca illis ſubjecta ab eis dependentia hujusmodi ipſam Confraternitatem uti illorum in aliqua ſaltem reverentia ſingulis annis cognoscere teneantur: Cujus Archiconfraternitatis præfatus Joannes quoad vixerit, & eo vita functo, unus ex Confratribus clericis per eos tantum de triennio in triennium eligendus, caput ſeu Rector, Præpoſitus nuncupandus, ac duodecim clerici, ſeu Presbyteri ſæculares, exemplaris vitæ, & religionis zelatores, quos præfatus Joannes, ac ipſius Confraternitatis Præpoſitus pro tempore exiſtens duxerit eligendos, eſſe debeant, erigimus, & inſtituimus, & quod de numero eorundem clericorum, ſeu Presbyterorum Confratrum nullus Prælati, ſeu alicujus Ordinis profeſſor eſſe poſſit. Ipſique clerici ſeu Presbyteri, Joanni ac pro tempore exiſtenti Præpoſito prædicto, omnimodam & plenariam obedientiam, & reverentiam, uti eorum ſuperiori præſtare, illumque in cura & adminiſtratione Monafterii & hoſpitalis prædictorum coadjuvare, ipſique duodecim Presbyteri, ſeu clerici, ut circa præmiſſa liberius attendere valeant, nulli alteri Confraternitati, ſeu ſocietati aggregari, ſeu ad illam admitti valeant: Ac præfato Joanne vita functo, Præpoſitus Archiconfraternitatis hujusmodi per Confratres prædictos clericos tantum de triennio in triennium ex eorum gremio eligi, eorumque officium per triennium, & non ultra durare debeat.

§. 4. Et ipſi Confratres quoscumque Judæos, ſeu Hebræos, & infideles quoscumque ad fidem catholicam converti volentes, recipere, illiſque victum, & veſtitum ex ipſius hoſpitalis bonis assignare, & ipſi Judæi, ſeu Hebræi, & infideles quicumque ante ejus conversionem per unum annum, ſeu aliud tempus, de quo eidem Præpoſito videbitur, in ipſo Monafterio, & hoſpitale Catechumeni manere, ac in dicta Eccleſia uti eorum parochia, miſſas & alia divina officia audire, & Dominico, & aliis feſtibus diebus ſolemnibus in ipſa Eccleſia ad effectum audiendi verbum divinum accedere teneantur, & nulla ſæcularis, ſeu cujuſcumque ordinis regularis, cujuſcum-

que dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtens, & quavis auctoritate fungens perſona, in Monafterio & hoſpitale prædictis, illorumque bonis, & rebus, atque adminiſtratione, abſque Confratrum prædictorum expreſſo conſenſu ſe intromittere, aut in illis aliquam auctoritatem, ſeu juridiſtinctionem exercere poſſit, & valeat. Et ſi pro tempore contigerit quod in ipſis Monafterio & hoſpitale, charitatis opera non exercentur, illorum fructus Archihoſpitale incurabilium S. Jacobi in Auguſta eo ipſo applicata ſint, & eſſe cenſeantur, ipſumque Archihoſpitale, illiusque Rectores ſeu Guardiani bonorum prædictorum fructus, redditus, & proventus, uti eorum & dicti Archihoſpitali, S. Jacobi bona percipere, ac de illis in illius pauperum, & non alios uſus diſponere liberè & licitè valeant, nec ad id deſuper per quoscumque moleſtari, perturbari, aut inquietari poſſint, eiſdem auctoritate, & tenore etiam perpetuè ſtatuiſſimus, & ordinaviſſimus. Necnon eidem Joanni mappas, tovalias, & reliqua altarium paramenta ſacerdotalia, & veſtimenta quæcumque neceſſaria benedicendi licentiam, & facultatem ſimiliter concedimus.

§. 5. Necnon Confratribus Monafterii, hoſpitali conſtruendo, ac Eccleſiæ prædictis, illorumque adminiſtratoribus, gubernatoribus, rectoribus, œconomis, ſervitoribus, familiaribus, miniſtris, & converſis, ac aliis perſonis in eis pro tempore exiſtentibus, ſeu aliquam curam de illis, ac hoſpitalis, & Monafterii prædictorum fabrica habentibus, necnon perſonis inibi pro tempore decedentibus, ſeu aliquid de bonis ſuis prædictis operibus relinquuntibus, quod omnibus & ſingulis privilegiis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, indulgentiis, etiam plenariis, ac peccatorum remiſſionibus, & aliis gratiis ſpiritualibus Imagini S. Salvatoris de Sancta Sanctorum, & Charitatis, ac eidem Archihoſpitale S. Jacobi in Auguſta, & S. Spiritus hoſpitalibus, ac Corporis Chriſti & Sacramenti, ac Campi Sancti, & aliis Confratribus Confraternitatum de Urbe, necnon eiſdem Imagini, & hoſpitale Sancti Spiritus, ac Campo Sancto, necnon fabricæ baſilicæ principis Apoſtolorum de Urbe, illiusque deputatis, eorumque, necnon B. Mariæ de Populo, & Conſolationis, ac S. Joannis Baptiſtæ Florentinorum, aliisque ejuſdem Urbis Eccleſiis, ac illa, & illas viſitantibus, vel beneficientibus, eorumque adminiſtratoribus, & guardianis, rectoribus, œconomis generalibus, aliis perſonis ſimilem curam in eis ſumentibus, ac Judæis, & converſis, ac quibuſcumque eorum, etiam per nos, & quoscumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & ſucceſſores, ac Sedem eandem conceſſis, & concedendis, (quæ omnia, & literas deſuper conſectas haberi volumus pro expreſſis) & quibus illæ, illi, & illa utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, Archiconfraternitas, illiusque Confratres, Monafterium conſtruendum, hoſpitale, Eccleſia, illorumque adminiſtratores, rectores, familiares, miniſtri, œconomi, & aliæ perſonæ ſimilem curam inibi ſumentes, & illa viſitantes, ac eis beneficientes, ex nunc & in perpetuum utuntur, potiuntur, & gaudent, uti potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant in omnibus & per omnia perinde ac ſi de Monafterio, & hoſpitale, ac Eccleſiæ, & Confratribus prædictis, illorumque rectoribus, adminiſtratoribus, gubernatoribus, œconomis, ſervitoribus, familiaribus, miniſtris, & converſis, ac aliis perſonis, ac illa viſitantibus, & beneficientibus pro tempore ſpecialiter & expreſſè conceſſa fuiſſent, & in futurum concederentur. Necnon Presbyteris prædictis, qui in Monafterio, ſeu hoſpitale, aut Eccleſia prædictis quocumque anni tempore celebraverint, & oraverint, eaſdem indulgentias, & peccatorum remiſſiones, quæ celebrantibus in Scala Cæli nuncupata, Monafterium Trium Fontium extra muros Urbis, Ciſterciën. Ordinis, cum Capella in Præſepo Domini, ſita in Eccleſia Beatæ Mariæ Majoris de Urbe, ac animabus pro quibus inibi iidem Presbyteri celebraverint, & oraverint, eiſdem auctoritate, & tenore concedimus, & indulgemus, ac in-

Confratribus & benefactoribus gratias & indulgentias concedimus. Tu quædam indulgentias etiam de reſurrectione in P. I. conſiſſo. 10. 11. & Cl. m. VII. conſiſſo. 115. Quædam que S. D. N. Pauli P. conſiſſo. 11. publicandam.

Conceſſo diſpenſationis. 4. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

indulgentias, privilegia, indulta, exemptiones, immunitates, libertates, & alias concessionibus, ac remissionibus hujusmodi, ad illos, illas, & illa extendimus, & prorogamus, ac ampliamus. Et quod Joannes, ac pro tempore præpositus, & administrator, rector, gubernator, œconomus, servitores, familiares, ministri, & conversi, ac alie personæ præfatæ, indulgentias, gratias, privilegia, indulta, exemptiones, immunitates, libertates, & alias concessionibus, & remissionibus hujusmodi, ac dies, & festa, in quibus, ac causas propter quas illa consequi debeant, ad eorum beneplacitum publicare facere. Necnon elemosynas Monasterio, & hospitali, ac conversis, seu alias concedendas recipere, & ad illas recipiendas, & quarrendas, ac indulgentias hujusmodi publicandas per dictam Urbem, & alibi eisdem Presbyteros, seu clericos, aut alios quæstos, seu quæcumque alias personas, cujusvis licentia minimè requisita, deputare & mittere, & Joannes, ac eo vita functo pro tempore Præpositus prædictus quæcumque statuta, & ordinationes, licita & honesta tamen, tam circa regimen, & tranquillum statum Monasterii, hospitalis, Confratrum, Presbyterorum, Judæorum, Hebræorum, & conversorum, ac divinorum celebrationem, quàm munerum, & qualitates, ætates capellanorum, confratrum, ac ministrorum, & habitum Judæorum, ac conversorum prædictorum, eorumque personas, & Monasterii, & hospitalis prædictorum ornamenta, ac bona, mobilia & immobilia, eorumque administrationes, & alia præmissa concernentia condere, & alterare, mutare, ac de novo edere, quæ postquam condita, alterata, mutata, & reformata fuerint, eo ipso Apostolica auctoritate confirmata sint, & esse censeantur, ac quæcumque pœnas in contravenientes appone-

*Personis Ar-
Chiconfrater-
natis, Hospi-
talis, &
Monasterii,
Confratrum,
eligendi con-
cessit facultatem.
Tu vide mo-
deratum nem
in illis mox
ind. casis.*

*Proctor: &
Judic: causas
eorum cognos-
centis jurisdic-
tionem tri-
but.*

*Tu vide Pau-
lum II. juris-
dictionem tri-
but. 6.
Dadum.*

§.6. Ac quilibet Confrater, minister, seu officialis, & personæ Archiconfraternitatis, Monasterii, & hospitalis hujusmodi quemcumque Presbyterum sæcularem in suum possint eligere Confessorem, qui eos, & eorum quemlibet, à quibuscumque casibus, quantumcumque gravibus, etiam in quinterno Cancellariæ Apostolicæ in dictis literis expressis, ac etiam Apostolicæ Sedi reservatis, absolvere, ac confessionale, & altare portatile, juxta formam, & literas prædictas habere possint licentiam, & facultatem, concedimus & indul-

§.7. Ac ut ipsi Confratres, & rectores, administratores, gubernatores, œconomi, & alie personæ ab indebitis molestiis releventur, unum ex S. R. E. Cardinalibus, quem ipsi ad id duxerint admittendum, seu eligendum, in eorum Protectorem, & judicem, cui, & nulli alii subjecti existant, & coram quo, seu ab eo deputando quævis, tam civiles quàm criminales causæ, per, & contra Archiconfraternitatem, illorum administratores, rectores, gubernatores, ministros, familiares, œconomos, & alias personas præfatas, super bonis & rebus, cujuscumque qualitatis existentibus, ad Archiconfraternitatem, Monasterium, & hospitale prædicta pertinentibus motæ, & pro tempore movendæ, & juxta ordinariam jurisdictionem, seu facultatem Curie causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori attributam, cum omnibus & singulis eorum incidentibus, dependentibus, annexis, & connexi, cognoscere, ac sine debito terminare valeat, & debeat, constituimus, & deputamus. Ipseque pro tempore Protector, per se vel alium, seu alios quoscumque, quorum intererit, vel interesse poterit, tam in Romana Curia quàm extra eam, etiam per edictum publicum, constituto tibi summariè, & extrajudicialiter de non tuto accessu, ac quibusvis etiam in dicta Curia iudicibus, & personis, quibus, & quoties sub sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis, de quibus eisdem Protectori videbitur, inhibendi, & in eventum non partitionis ad declarationem incurfus censurarum, & pœnarum hujusmodi, illarumque aggravationem, ac alias juxta stilum, & morem Curie dicti Auditoris in similibus servari solitum procedendi, ac sententias executioni debitæ demandandi, seu demandari faciendi: contradictores quoslibet, & rebelles per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, appellatione postposita

*Proctor: &
Judic: causas
eorum cognos-
centis jurisdic-
tionem tri-
but.*

*Tu vide Pau-
lum II. juris-
dictionem tri-
but. 6.
Dadum.*

compescendo, invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis, ac omnia, & singula alia in præmissis, & circa ea quomodolibet necessaria, & opportuna faciendi, & exequendi plenam, & liberam licentiam & facultatem concedimus.

§.8. Decernentes præfatas literas, ac indulgentiam infrascriptam, sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, modificationibus, limitationibus, restitutionibus, repositionibus, & exceptionibus similium literarum, gratiarum & indulgentiarum, etiam per nos, & successores nostros Romanos Pontifices, ac Sedem eandem, vel ejus Legatos, ac etiam per regulas Cancellariæ Apostolicæ pro tempore factas, etiam in favorem Fabricæ Apostolicæ, Principis de Urbe, & expeditionis contra infideles, nullatenus comprehensas, sed semper ab illis, & omnino exceptas esse, & ceteri, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, & reintegratas fore, ac eisdem præfatis literis per quascumque literas, & quavis clausulas generales vel speciales, etiam derogatorias, efficaciores, & insolitas, ac etiam irritantia decreta sub quacumque verborum expressione in se continentes nullatenus derogari posse, nisi tenor illarum de verbo ad verbum, nihil penitus omisso insertus, & hujusmodi derogationes confistorialiter etiam per trinas distinctas literas eundem tenorem continentes, tribus similiter distinctis vicibus Præposito, confratribus, & administratoribus prædictis legitime intimatæ, & insinuatæ fuerint, eorumque expressus ad id accedat assensus, & aliter factas derogationes nemini suffragari.

*Clausula-
jus concessio-
nis præfate-
titula.*

§.9. Sicque per quoscumque iudices & personas, subblata eis & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiti debere, irritum quoque, & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

*Decretum ir-
ritans.*

§.10. Et nihilominus de Omnipotentis DEI misericordia, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, universis & singulis ejusdem Archiconfraternitatis Confratribus pro tempore existentibus, verè poenitentibus & confessis, seu confitendi propositum habentibus, qui in ejusdem sancti Joseph, & Nativitatis D. N. JESU CHRISTI, seu aliis per eisdem Præpositum, Rectores, administratores, & gubernatores, ad id nominandis festis, seu diebus à primis vespertis usque ad occasum Solis sequentis diei, Monasterium & hospitale, ac Ecclesiam hujusmodi devotè visitaverint, & pro præmissis operibus manus adjutrices juxta eorum arbitrium porrexerint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, ac Jubilæum, & remissionem in Domino clar-gimur.

*Alia Indul-
gentia pro Confrat-
ribus.
Tu vide re-
vocationem
præfate.*

§.11. Mandantes nihilominus dilectis filiis Curie causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, aliisque in dignitate Ecclesiastica constitutis personis, necnon Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, ac venerabilium fratrum nostrorum Archiepiscoporum, & Episcoporum Vicariis in spiritualibus generalibus & officialibus ubilibet constitutis, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se vel alium, seu alios præfates literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte Joannis, ac pro tempore existentis Præpositi, & administratoris, & rectoris, & gubernatoris prædictorum, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac eis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra eos & eorum quemlibet, ac alios quos præfates literæ concernunt, illis pacificè frui, & gaudere, &c.

*Deputatis
excutionem
hu. u. s. p.*

§.12. Non obstantibus de non concedendis indulgentiis ad instar, ac aliis Apostolicis, necnon in Provincialibus & synodalibus Conciliis editis generalibus vel specialibus constitutionibus & ordinationibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

*Derogatio
statuti. Curie.*

§.13. Volumus autem quod præfatarum literarum, ac privilegiorum, indultorum, exemptionum, indulgentiarum, ac aliarum hujusmodi transumptis, manu alicu-

*Fides ex-
plorum.*

desinat, ne in eisdem Prioratus Priorem immediate de novo per ipsos Capitulum reelegi seu reassumi non possit donec duo triennia elapsa sint, & si ante illorum lapsum eligatur, electio hujusmodi nulla sit. Et nihilominus sic scilicet effugentes, sententiam excommunicationis incurrant, nec etiam ipsum triennium prorogari valeat.

Auctoritatem Priorem durā triennii eo talem esse affirmant.

§. 9. Quodque præfatus Hieronymus, & alii dicti Prioratus Priores taliter electi & confirmati, durante triennio, ac Prioratus & illius Conventus hujusmodi omnibus & singulis potestate, auctoritate & facultate, etiam conferendi beneficia & officia, ac immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, honoribus, privilegiis, indulgentiis, prærogativis, gratiis, favoribus & indultis, in spiritualibus & temporalibus, quibus alii perpetui ejusdem Prioratus Priores, qui pro tempore fuerunt, uti, potiri & gaudere potuerunt, seu etiam debuerunt, ac possent, & deberent quomodolibet in futurum, uti, potiri & gaudere, ipseque pro tempore Prior existens, finito ejus triennio, ejus successor in Priorem electo, ac duobus per Capitulum præfatos nominatis & deputatis, reservata sibi annua pensione viginti quinque scutorum pro vestimentis & aliis suis necessariis, deductis expensis, sibi per præfatos Joannem Cardinalem & Protectorem, ac Capitulum assignata ratione de reliquis per eum durante triennio hujusmodi administratis reddere teneantur.

Omnis Prioratus confirmatum ultra triennium prohibetur.

§. 10. Quodque Priores, aut Rectores Prioratuum & beneficiorum Ordinis & Congregationis hujusmodi ultra triennium in eorum Prioratibus & beneficiis confirmari nullatenus possint, perpetuo statuimus & ordinamus.

D. Prioratus de cas. ro. n. minist. etiam R. E. Cardinali commenda. interdictis.

§. 11. Et insuper ex nunc quascumque collationes & provisiones, seu commendas, & qualvis alias dispositiones, de quibusvis personis, etiam S. R. E. Cardinalibus, de dicto Prioratu, etiam per Sedem Apostolicam pro tempore factas, nullius roboris vel momenti existere, & sic per quoscumque Judices, etiam ejusdem S. R. E. Cardinales, sublata eis quavis aliter judicandi & interpretandi auctoritate & facultate, judicari & definiri debere, necnon quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Executio hujusmodi.

§. 12. Quocirca dilectis filiis Abbati Monasterii sancti Blasii & sancti Venantii, ac sancti Nicolai de Fabriano, Camerinen. diocesis, secularium, & Collegiarum Ecclesiarum existentium Definitorum & Priorum, ac Rectorum eorundem Ordinis & Congregationis, seu aliqujus eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra revocationem, reductionem, approbationem, confirmationem, suppressionem, statutum, ordinationem & decretum prædicta firmiter observari, ac singulos, quos præsentem concernunt, illis pacifice gaudere, non permittentes eos desuper per quoscumque quomodolibet indebitè molestari, contraditores auctoritate nostra, appellatione postposita compescendo.

Constitutio d. 24. 1544.

§. 13. Non obstantibus præmissis ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Prioratus, & Ordinis prædictorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, necnon quibusvis privilegiis, indultis, ac literis Apostolicis eidem Ordini, & illius locis & personis, in genere & in specie, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus & aliis decretis, etiam per modum statuti perpetui, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis & innovatis, etiam quod illis per quoscumque literas Apostolicas, qualvis etiam derogatoriis derogatoriis, & insolitis clausulas in se continentibus, derogari, nec derogatum censeri ullatenus possit, nisi motis & formis in eisdem contentis derogatio hujusmodi facta fuerit, disponentibus. Quibus omnibus, etiam si pro eorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas

generales idem impetrantes mentio, seu quavis altera expressio habenda, nec aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda fuerit, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisa in eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Nulli ergo omnino hominum, &c. Si quis autem, &c. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quadragessimotertio, 12. Kalend. Aprilis, Pontificatus nostri Anno decimo.

D. P. An. 10. die 21. Martii.

Impositio annui subsidii trecentorum millium scutorum, à subditis Status Ecclesiastici annis singulis, quacumque exemptione non obstante, ad triennium Rever. Cameræ Apostolicæ persolvendi, omnibus extraordinariis exactionibus interim interdictis.

Exemptiones omnes à solutione onerum Cameralium revocata fuerunt à multis Pont. & postremò à Paulo V. in sua const. 9. in maximis.

B A V L V S P A P A III.
Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. 1542. & 1544.

Decens esse censemus, ut ii qui speciali privilegio donati, cæteros antecellant, in supportatione onerum illos adjuvent, qui fortè inferiores existunt, præsertim dum urgens necessitas imminet, & exinde publica utilitas resultare dignoscitur.

Exortium.

§. 1. Nuper siquidem ad sustinendam, expensarum molem hoc tempore pro orthodoxæ fidei, ac Status S. R. E. tutela nobis incumbentem, subsidium 300. mill. scutorum auri in auro, annis singulis, per dilectos filios subditos dictæ Romanæ Ecclesiæ ad tres annos proximè futuros Cameræ Apostolicæ persolvere, exigere, & interim ab augmento salis, ac omnibus aliis extraordinariis exactionibus abstinere, decernimus. Provinciarumque nostræ Romanolæ, Exarchatus Ravennæ, Marchiæ, Umbriæ, Perusis, & Patrimonii, onus hujusmodi cum summa alacritate, ac fidei observantia acceptaverunt.

Imp. 1544. de qua in 1544. In scilicet hoc casu est etiam in 1544. durate.

§. 2. Et quia publicè interest, exactionem hujusmodi fieri, volentes illam facilitate, ac reliquos subditos dictæ Romanæ Ecclesiæ ad illud solven. promptiores reddere, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, tenore præsentium statuimus & ordinamus, quod durante triennali contributione trecentorum millium scutorum hujusmodi, omnes & singuli S. R. E. subditi sæculares, etiam si regimini civitatum & locorum præ sint, ac Marchiones, Barones, feudatarii, personæ & officiales, & quavis alii quacumque dignitate & excellentia præditi, & quantumcumque exempti & privilegiati fuerint, ad solven. ratam dictæ contributionis eis tange. omnino teneantur, & ad id cogi & compelli possint. Nos enim quacumque privilegia, exemptiones & indulta illis concessa, ac consuetudines & juris communis dispositiones in eorum favorem facien. per triennium præfatum, quoad contributionem eandem, illis alias in suo robore permanentibus, omnino suspendimus, ac illis suffragari minime posse volumus.

Revocatio quatuordecim que excommunicati. Ad hoc est hujusmodi.

§. 3. Decernentes sic per quoscumque, tam ordinaria quam delegata, & mixta auctoritate fügen. Judices, personas, etiam causas: am Palatii Apostolici Auditores, ac dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ubique judicari, cognosci ac decidi debere, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, necnon irritum & inane quicquid secus super his, à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Quod in 1544. substituitur.

Deputatio
iustorum.

§. 4. Quocirca dilecto filio Guidoni Afcancio Sfortie sancti Eustachii diacono Cardinali de Sancta Flora, Camerario nostro, quem super præmissis ultra ordinariam sui Camerariatus officii facultatem, Commissarium, & executorem nostrum generalem facimus, constituimus & deputamus, per præsentem committimus & mandamus, quatenus eisdem præsentibus & in eis contenta quæcumque, plenum effectum sortiri, & inviolabiliter observari mandet & faciat. Contradictores reniten. & rebelles, per censuras ecclesiasticas, & pœnas etiam pecuniarias, arbitrio suo infligen. & applican. & alia juris remedia opportuna, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Deputatio
iustorum.

§. 5. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, statutis & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, privilegiis quoque, indultis, ac literis Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Deputatio
iustorum.

Dar. Marini, Albanen. diocesis, sub annulo Piscatoris, die secunda Septembris millesimo quingentesimo quadagesimo tertio, Pontificatus nostri Anno 9.

Sequitur declaratio d. constitutionis quoad exemptiones.

PAULVS EPISCOPVS
SERVVS SERVORVM DEI: AD PERPETUAM REI MEMORIAM.

Relatio
iustorum.

EX debito Pastoralis officii ad ea, ut debemus, libenter intendimus, per quæ providè ordinata serventur, & ut plenum sortiantur effectum, opem & operam impendimus efficaces. Dudum siquidem pro nostris & Apostolicæ Sedis necessitatibus, ac subditis nostris ab extorsionibus, & aliis gravaminibus, quæ per Commissarios Collectores onerum pro tempore impositorum tuis passim inferebatur, opportunè sublevandis, subsidium trecentorum millium scutorum auri in auro, annuatim nobis & Cameræ Apostolicæ, triennio tantum durante, per subditos ipsos persolvendorum imposuimus, & interim ab exactione augmenti pretii salis, ac quorumcumque aliorum onerum extraordinariorum abstinere decrevimus. Et ut facilius subditi ipsi subsidium huiusmodi præstare possent, per alias nostras in forma brevis literas voluimus & ordinavimus, quod omnes & singuli exempti, & privilegiati sæculares, utcumque qualificati, ad contributionem subsidii huiusmodi omnino tenerentur, prout in dictis literis plenius continetur.

Declaratio
iustorum.

§. 1. Cum autem postmodum, sicut accepimus, nonnulli ex privilegiatis & præfatis, solutionem subsidii huiusmodi fugere volentes, causam & causas in Auditorio Rotæ, ac sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & forsan aliis iudicibus & personis in Romana Curia & extra eam, certis sub prætextibus committi obtinuerint, & hoc modo subditos alios devotè & faciliter solventes, contra mentem nostram litibus involvant, illosque gratia per nos eis concessa, quod exempti in præstatione subsidii huiusmodi, pro communibus necessitatibus, ut nos & nostros subditos præfatos à Catholicæ fidei hostibus, quos ita propinquos habemus, defendere possimus, impositi, contra publicam utilitatem retardatur, ac volentes ut par est, in præmissis opportunè providere, motu proprio, & ex certa scientia, Apostolica auctoritate, tenore præsentium, quascumque causas desuper pendentes ad nos advocamus, & lites penitus extinguimus, quoad ea quæ contributionem subsidii huiusmodi tangunt dumtaxat. Ac volumus, quod omnes & singuli exempti, & quantumcumque privilegiati sæculares, etiam si Curiales civitatis nostræ Maceraten. existant, & regimini civitatum præsent, ac Almæ Urbis, & quorumcumque aliarum civitatum, oppidorum, &

locorum cives, vel quicumque nobiles, Barones, feudatarii, aut alias etiam privilegio juris in corpore clauso exempti, & Capitulum, Collegium, vel Universitas, aut Communitas sint, contributionem subsidii huiusmodi simpliciter, & omnino, Clerici verò pro bonis ad eos ex parentum & propinquorum, vel aliorum successione delatis, vel per eos acquisitis, ac Clerici ipsi & Religiosi pro fructibus & bonis mobilibus, sequè moventibus, Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum quorumcumque, sæcularium vel regularium, etiam si Archiepiscopali, Episcopali, aut alia majori dignitate præfulgeant, in gabellis, ad juvandum, & faciendum solutionem subsidii huiusmodi pro aliqua honesta parte dicti subsidii universaliter impositis, vel imponi, aut augere permissis, dicto triennio durante, contribuere teneantur, & ad id cogi & compelli juris & facti remediis necessariis & opportunis possint & debeant, quibusvis exemptorum, clericorum & religiosorum huiusmodi privilegiis, exemptionibus, concessionibus, favoribus, declarationibus, sententiis, gratiis & indultis, aliis in suo robore permansuris.

Claus. sol. in 2.

§. 2. Decernentes sic & non aliter per quoscumque, etiam dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & Rotæ Auditores, tam ordinaria quàm delegata, & mixta auctoritate fungentes, iudices & personas, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi & interpretandi facultate, ubique iudicari & definiti debere. Nos enim status huiusmodi, & quarumcumque aliarum, etiam ante impositionem huiusmodi subsidii quomodolibet introductorum litium, & causarum, ac privilegiorum, indultorum, literarum, & scripturarum quarumcumque, occasione præmissorum quomodolibet confectorum tenores, causas, & effectus, nomina & cognomina iudicum & colligatorum, aliaque, etiam si majora sint expressis, de necessitate exprimenda, præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, irritum & inane decernimus, & quicquid secus super his à quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentatum forsan est hætenus, vel in posterum contigerit attentari.

Deputatio
iustorum.

§. 3. Quocirca dilecto filio Guidoni Afcancio Sfortie sancti Eustachii Diacono Cardinali de sancta Flora sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, quem ultra sui Camerariatus officii facultatem super præmissis executorem generalem, cum plena & libera auctoritate & potestate quoscumque citandi, ac illis, quoties opus fuerit, etiam sub censuris & pœnis, etiam pecuniariis, arbitrio suo infligendis & applicandis inhibendi, & quæcumque dubia & difficultates circa præmissa, vel eorum aliquod, ac illa, vel subsidium huiusmodi concernentia, & ultra præsentium, & aliarum literarum nostrarum prædictarum tenores, tollendi & revocendi, & inviolabiliter observari faciendi, facimus, creamus, constituimus ac deputamus, tenore præsentium, committimus & mandamus, quatenus præsentibus literis, & illas prædictas, & in eis contenta quæcumque solemniter publicando, faciat illa plenum effectum sortiri, & inviolabiliter observari, nec permittat quinquam contra illarum tenores, vel mentem nostram præfata quomodolibet perturbari, impediri, aut inquietari. Contra dictores quoslibet & rebelles per prædicta & alia, de quibus ei videbitur, juris & facti remedia appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Controversiarum
derogatio.

§. 4. Non obstantibus præmissis, & Apostolicis, ac Provincialibus & Synodalibus constitutionibus & ordinationibus, statutis & consuetudinibus, & notis reformationibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam per viam legis & statuti perpetui, ac iniri & stipulati contractus editis, concessis, confirmatis & innovatis, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

§. 5. Nulli

*Sanctio p...
nada*

§. 5. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae advocacionis, extractionis, voluntatis, decreti, factionis, creationis, constitutionis, deputacionis, commissiois & mandati infringere, vel ei assu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum.

*Dat. P. An.
19.*

Datum Romae apud Sanctum Marcum, Anno Incarnacionis Dominicae millesimo quingentesimo quadragesimo quarto, Pontificatus nostri Anno decimo.

XL. De falsi, & decupli, aliisque poenis Ministrorum Rever. Camerae Apostolicae, & aliorum rationes integre & fideliter non reddentium.

Ad hac vide etiam const. 87. Pii IV. Cum inter, lib. 2. ubi agitur de modo has rationes reddendi, & jurandi.

*Edita An. D.
1544.*

P A V L V S P A P A I I I.
Motu proprio, &c.

*C. An. ism
comptum.*

Cum sicut accepimus, nonnulli provinciarum Status Ecclesiastici Thesaurarii, Vicetheaurarii, mercatores, & nostrae seu Camerae Apostolicae ministri, aliaeque personae, computa administrationum, Incarnationum assiduam partitorum, & exactionum reddere debentes, integra computa non exhibeant, partem introituum, & exactionum sub diversis pretextibus & coloribus retinent, putant, nil pejus eis contingere posse, quam re detecta id quod penes eos fuerit, restituere.

*Ministri Rev.
Com. A. opt.
& alii inter
p. redderent
venant.*

§. 1. Nos malitiae huiusmodi occurrere, ac indemnitati Camerae opportunè providere volentes, & ut praefati fideliter, si non virtute saltem poenae timore procedere discant: Motu proprio, &c. perpetud statumus & ordinamus, quod omnes & singuli praenominati, & alii quicumque in Camera Apostolica computa reddere debentes, computa huiusmodi integre, videlicet integrum debitum, & integrum creditum describere debeant, nec audeant aliquid penes se vel eorum ministros, aut ab eis dependentes retinere seu retineri facere, directe vel indirecte, quovis quaesito colore. Et si contingeret eos cogi per Camera Apostolicam ad reddendum rationem de exactis vel administratis ante tempus finitum, vel durante exactione, debeant totum id quod tempore dationis rationis seu computorum, ad eorum vel ministrorum aut agentium suorum manus pervenit, integre describere, & tandem omnia diligenter ac fideliter gerere & adimplere.

*Com. reficim.
sum p. ma.*

§. 2. Et si secus factum fuerit in praemissis, vel aliquo praemissorum, contrafacientes excommunicationis majoris, a qua nisi per nos vel Romanum Pontificem pro tempore existentem, nisi in mortis articulo, absolvi nequeant, ac perjurii & falsi, necnon decupli cujuslibet partiti crediti Camerae omittit, seu non solvit, irremissibiliter exigentiae, & dictae Camerae applicandae necnon alias nostrae arbitrii poenas ipso facto incurrant, & ad decupli huiusmodi solutionem, prius & ante omnia, etiam non finitis vel solidatis computis, tanquam de re liquida, cum alia re minime compensanda, juris & facti remediis cogi & compelli debeant, nec adversus praemissa excusationem aliquam eis suffragari volumus, cum nulla excusatio locum habeat in casu in quo quis tenetur integra computa dare, & totum receptum, vel ad manus ejus, vel pro eo agentis delatum in computis non deseribit.

*D. v. v. v.
P. v. v. v.
S. v. v. v.*

§. 3. Et sic per quocumque, &c. judicari, &c. sublata, &c. necnon irritum, &c. decernimus.

*P. v. v. v.
S. v. v. v.*

§. 4. Ac volumus quod praesentium sola signatura sufficiat, & ubique, tam in iudicio quam extra, fidem faciat, abique alia litterarum expeditione.

*P. v. v. v.
S. v. v. v.*

§. 5. Quodque pro lege habeantur & sint, & postquam praesentes, vel illarum transumptum in valvis Camerae Apostolicae affixae & publicatae fuerint, omnes ardeant, ac si eis personaliter intimatae fuissent.

C. v. v. v.

§. 6. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis & consuetudinibus, etiam juramento, &c. roboratis, privi-

legiis quoque, indulgentiis, ac literis Apostolicis, stylo Camerae, contrariis usibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Placet Motu proprio. A.

Papa subsc.

Die 21. Aprilis 1544. Suprascripta litera affixa fuerunt in Camera Apostolica per me Nicolaum de Mattheo Cursorem. Et die 21. Aprilis 1544. suprascriptus Motus proprius admittus fuit in plena Camera Apostolica, publicatus & registratus ad perpetuam rei memoriam.

Michelangelus Collatinus.

XLI. Quod omnes officiales Urbis, & ditionis Ecclesiasticae mandatis Cardinalis S. R. E. Cameraarii omnino parere debeant.

XLI.

Amplissima est auctoritas & jurisdictio huius Cameraarii, ut videre est in bullis quas tibi indicabo infr. in const. 65. Clem. VIII. In conferendis, lib. 3. ubi lae notabo.

*Edita An. D.
1544.*

P A V L V S E P I S C O P V S,
Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romani Pontificis praecellens auctoritas, S. R. E. Cardinales, illos praesertim quibus ejus Romanae Ecclesiae cura specialiter est commissa, ampliori favore prosequitur, ac desuper providet & disponit, prout temporum qualitate pensata, conspicit in Domino salubriter expedire.

*Camerae
rem. Cur.
ra. Ap. v.
ram. gen.
Romani
is. p. v. v.
repre. m.*

§. 1. Sanè considerantes, quod iurium ac rerum Camerae Apostolicae cura, illius Cameraarii pro tempore existentis specialiter est commissa, ipseque Cameraarius nostrum & Romani Pontificis pro tempore existentis viva vocis oraculum habet, nostramque & dicti Pontificis personam in his repraesentat, & propterea convenit, ut tam Almae Urbis Gubernator, Auditor Camerae, ac Vicarius & Judices Ordinarii, quam quicumque alii in Romana Curia, ac ditione ejusdem S. R. E. constituti, ejusdem Cameraarii ordinibus & mandatis pareant & obediant, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine.

*Idem m.
d. v. v. v.
n. v. v. v.
n. v. v. v.
n. v. v. v.
n. v. v. v.
n. v. v. v.*

§. 2. Volumus, statuimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, tam Almae Urbis Gubernator, Auditor Camerae, Vicarius, Judices Ordinarii, quam alii quicumque Romanae Curiae, ac ditionis ejusdem Romanae Ecclesiae, dilecto filio nostro Guidoni Afcario Sfortiae S. Eustachii Diacono Cardinali, moderno, & pro tempore existentem Cameraario nostro, ejusque ordinationibus & mandatis perinde ac si a nobis vel Romano Pontifice pro tempore existente emanassent, omnino parere debeant, & adversus illa directe vel indirecte modo aliquo venire nullatenus possint.

*Quid m.
v. v. v. v.
v. v. v. v.
v. v. v. v.
v. v. v. v.*

§. 3. Inhibentes dilectis filiis, modernis & pro tempore existentibus, ejusdem Almae Urbis Gubernatori, Auditori Camerae, Vicario, & aliis Judicibus praedictis, sub excommunicationis, ac privationis officiorum ac beneficiorum per eos pro tempore obtentorum, necnon aliis arbitrio nostro ipso facto, si secus egerint, incurrendis poenis, ne contra praesentium tenorem modo aliquo venire aut facere, vel attentare audeant, seu presumant.

*Camerae
in. v. v. v.
v. v. v. v.
v. v. v. v.
v. v. v. v.*

§. 4. Ac mandantes eidem Guidoni Afcario, Cardinali & Cameraario, ut pro praemissorum observatione, executione & implemento, omnibus & singulis praedictis, & quibus opus fuerit, praecipiat, mandet & inhibeat, illosque citet, cogat, & compellat, ac contra eos etiam manu regia, & alias prout sibi videbitur, procedat, caeteraque alia in praemissis & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna faciat & exequatur. Nos enim motu, scientia, & potestate similibus eidem Guidoni Afcario, Cardinali & Cameraario, ultra ejus potestatem & auctoritatem, in praemissis plenissimam licentiam & facultatem concedimus.

§. 5. Non

Quibusdam non ob-

§.5. Non obstantibus præmissis, ac Provincialibus & Synodalibus constitutionibus & ordinationibus, ac statutis & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indulgiis, ac literis Apostolicis Gubernatori, Auditori Camera, Vicario, & aliis Judicibus prædictis, illorumque officii, vel quibusvis aliis, in genere vel in specie quomodolibet, etiam motu proprio & scientia similibus, etiam contra præsentium tenorem quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, etiam disponen-

Nulli ergo, &c.
Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quadragésimo quarto, septimo Kal. Decembr. Pontificatus nostri Anno undecimo.

De P. An. 11. die 15. Nov.

§.2. Et nihilominus dilectis filiis nostris Guidoni Alcanio, S. R. E. Cardinali de Sancta Flora nuncupato Camerario nostro, necnon Præsentibus & Clericis Camera Apostolicæ, ac Dominico de Nigris, ad præsentem dictæ Ripæ Præsentibus, seu Camerario, moderato & pro tempore existentibus, quatenus literas Julii prædecessoris nostri præfati inviolabiliter, prout in eis continetur, ab omnibus ad quos spectat, illas per edictum publicum denud publicantes, & publicari in locis eis visis mandantes, inviolabiliter observari mandent & faciant. Contradictores quoslibet & rebelles, cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, aut dignitatis fuerint, per pœnas & censuras, de quibus in eis, compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Obsequium quo demandatum.

§.3. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon privilegiis & indulgiis quibusvis personis contra tenorem literarum Julii prædecessoris hujusmodi forsan concessis, confirmatis & innovatis: quibus, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur, præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, quoad effectum præsentium specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Derogatio contrariis.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 13. Martii, millesimo quingentesimo quadragésimo quinto, Pontificatus nostri Anno undecimo.

De P. An. 11. die 13. Martii.

Sequitur declaratio hujus bullæ.

PAVLVS PAPA III. Editæ An. D. 1549.
Motu proprio, &c.

XLII. Prohibitio occupandi bona naufragantia in locis maritimis S. Romanæ Ecclesiæ, præmiique designatio illa recuperantibus, vel auxilium præstantibus.

Hæc primò statuit quoad regnum Britannia Hon. II. in const. 1. Charissimus. sup. Et specialiter quoad hæc loca maritima S. R. E. habes lat. II. const. 20. Roman. sup. eod. lib. Et contra hujusmodi occupatores rerum Christianorum naufragan. legitur quodammodo bulla in Cæna Domini, quatum aliquas in hoc opere posui, & eorum aliis est Pauli V. n. 63. Pastoralis, ibi videas.

Quo verò ad subditos Regis Hispaniarum naufragium patientes, habes propriam Pij V. sanctionem, num. 7. Cum nobis, lib. 2.

Edita An. D. 1549.

PAVLVS PAPA III. ad perpetuam rei memoriam.

Accepimus nuper, quod dudum, cum fel. record. Julius Papa II. prædecessor noster plurimorum lamentabili querela didicisset, quibus Christi fideles maris periculis se & eorum merces exponerent, ut Curia Romanæ & illius Curialium commodis, & mercibus per eos ad eandem Curiam mari advectis provideretur, &c.

§.1. Cum autem, sicut ex plurimorum Ripæ & Ripetæ Almæ Urbis nostræ mercatorum, ac etiam nautarum, non sine lamentabili querela, ac nostra molestia intelleximus, præinsertæ literæ à Julio præfate prædecessore nostro editæ in abusum, in non modicum tam ipsorum mercatorum & nautarum, quam civium Romanorum, & Curialium, & dictam Urbem incolentium, transiverint. Quamobrem nos vestigiis ejusdem Julii prædecessoris nostri inhærente volentes, Motu, scientia, & potestate similibus, tenore præsentium, præfati Julii prædecessoris nostri literas in omnibus & per omnia, ac sub pœnis & censuris de quibus in ipsis literis, & prout in eis continetur, quatenus opus sit, confirmantes & innovantes, illas ab omnibus ad quos quomodolibet spectat & pertinet, ac spectare & pertinere poterit in futurum, sub pœnis de quibus in eis inviolabiliter observari mandamus.

Edita An. D. 1549.

Edita An. D. 1549.

Edita An. D. 1549.

Edita An. D. 1549.

Accepimus per statuta nostræ Ripæ salubrem dispositionem factam extitisse tenoris, quod si pro tempore mercatores seu nautæ mari navigantes, & eorum naves & barcæ, vinis & aliis mercibus, rebus & bonis, pro usu Curialium onerata, versus nostram Almam Urbem, seu dictam Ripam ducentes, & miserabiliter casu inopinato, naves & barcæ hujusmodi sic onerata naufragium paterentur, navesque & barcæ hujusmodi naufragas, seu bona in eis existentia, aliqui ab eorum dominis & patronis ad id requisiti, per se ipsos recuperarent, vel in recuperatione auxilium præstiterint, tales recuperatores & auxiliatores quartam partem bonorum, & rerum mercantilium hujusmodi in dictis navibus & barcæ sic naufragium passis existentium, eorum ope & auxilio recuperatorum lucrarentur, & aliz tres quartæ remanentes ad dominos & patronos dictarum navium & barcarum spectarent, & pertinerent, & hoc quidem per fel. rec. Nicolaum V. prout in suis literis desuper confectis, & in libris statutorum dictæ Ripæ registratis, plenius continetur, concessum fuisse.

Statuta Ripæ disponunt, quod recuperatores aut auxiliis præstantes recuperationi bonorum naufragium, lucrarentur quartam partem bonorum.

§.1. Accepimus etiam, quod temporis diuturnitate statutum, & gratia hujusmodi in disuetudinem abiierunt. Et Domini locorum & terrarum, sive temporales, sive Ecclesiastici, ad quorum terras & loca naves & barcæ hujusmodi propter naufragium perveniebant, illas ad se ipsos appropriabant, & illorum domini bonis propriis privabantur, propter quod mercatores & nautæ eorum mercibus ad dictam Ripam venire se retrahebant, & sic nostræ Almæ Urbis, & illius Curialibus non modicum præjudicium inferri videbamus.

Et Domini locorum, ad qua naves naufragium perveniebant, bona occupabant, & ideo Nauta ad Ripam venire se retrahebant.

§.2. Propterea hujusmodi inconvenientiis per aliam nostram gratiam proximè præinsertam opportune providimus, per quas si aliquam ex dictis barcæ naufragium pati, vel propter violentiam maris ad loca prædicta casu pervenire, vel jactum bonorum allevianda navis gratia fieri pro tempore contingat, illis tantummodo, qui à dominis navium, & barcarum illarum personis curam & gubernium tantum habentibus, super tali naufragio in auxilium vocati fuerint, hujusmodi personis sic vocatis, si ab imminentis, & præsentanei naufragii periculo, aut bona jam deperdita recuperaverint, his casibus quartam partem bonorum, & rerum in hujusmodi barcæ existentium, & illorum auxilio sive opera sic recuperatorum concessimus & donavimus.

Ideo hæc Pape bullam hic insertam edidit.

§.3. S. d.

Vbi quorundam bonorum recuperationem auctoritate concessit.

§. 3. Sed quia in dicta præinserta gratia nostra non fit mentio specifica de dicta quarta parte bonorum, sed quod dictæ personæ sic vocatæ tantum statuta & consuetudinem allegare possint, continetur. Et propterea etiam accepimus, quod nonnulli iudicant, & dictam nostram gratiam præve intelligentes, ad personas etiam non vocatas extendunt, & sic intelligi debere prætendunt, & illam non habere locum, nisi in casibus meri naufragii, & iactus, sed si naves & barcæ huiusmodi integræ vi tempestatis ad litus maris pervenerint, & ad terram dominorum aliquorum pervenerint & attigerint, maxime si pro officialium ipsorum præsentium, & iussu eorum dominorum nomine sit illis auxilium præstitum, tunc præstari debere, loci consuetudine debere allegant, & sic intelligi debere satagunt.

Et modo d. concessionem declarat.

§. 4. Nos volentes inconvenientiis huiusmodi obviare, Motu proprio, & ex certa scientia, ac plenitudine potestatis declaramus nostræ intentionis in concessione præinsertæ nostræ gratiæ fuisse & esse, quod tantummodo vocati & requisiti ab illis dominis & personis pro prædictorum recuperatione quartam partem, pro modo bonorum & rerum recuperatarum, in dictis navibus, sive barcis sic naufragium passis, alleviatis, sive aliter ad litus integrè perventis, & arenæ commissis, vel alio inopinato casu deperditis existentium, & eorum opera & industria, ac auxilio cum prædictis mercibus recuperatis lucrentur, si tamen prædictæ recuperationi actualiter cum eorum personis, non per præsentiam tantum incubuerint & recuperaverint, (aliis personis, sive dominis locorum, quocumque titulo nuncupatis, sive Cardinales S. R. E. & prædictorum locorum officiales, & aliæ quæcumque personæ privatæ, sive Ecclesiasticæ, sive sæculares sint, vel pro tempore fuerint, penitus exclusis) aliis autem tres quartas remanentes, fuisse & esse, ac restitui & remanere debere ipsorum dominorum, ut prius fuerant. Et pro pleniori firmamento de novotalibus personis tantum modo, & forma quibus supra, & non aliter, quartam illam pro modo & rata bonorum recuperatorum, à die dictæ præinsertæ gratiæ naufragium passorum, sive alleviatorum, vel aliter integrè ad litus perventorum, & in futurum perveniendorum, alleviandorum, & naufragium patiendorum, quoquo modo donamus, ac capiendi facultatem concedimus.

Occupatores autem puniri jubet.

§. 5. Alias verò personas, modo & forma præmissis non vocatas, quacumque dignitate, etiam Cardinalatus honore, & dignitate fulgentes, & Ecclesiastica dignitate insignitas, quocumque locorum vel terrarum, mediata vel immediata sanctæ Romanæ Ecclesiæ subjectorum fures, raptores, latrones, & rebelles sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ esse censemus, ac pœnis & censuris, juxta feriem & tenorem præinsertæ gratiæ aliarum litterarum puniri mandamus. Decernentes irritum & inane quicquid in contrarium attentari contigerit in futurum.

Clausula præscripta.

§. 6. Volumus etiam quod præsentis nostro motui proprio per quancumque nostram signaturam, etiam motu proprio emanatam, & in futurum emanandam, etiam si de eorum clausulis derogatoriis mentio fiat, nisi illius expressa mentio de verbo ad verbum habeatur, nullatenus derogatum censeatur.

Executio de qua.

§. 7. Præcipientes Clericis Cameræ Apostolicæ, Gubernatori, Auditoribus facti Palatii, Senatori Urbis, Cameræque nostræ Auditori, ac quibuscumque officialibus, & iudicibus, quavis auctoritate fungentibus, quatenus in præmissis, dominis & patronis, seu nautis navium & barcarum, sic naufragio oppressarum, adversus quascumque personas, etiam Ecclesiasticas, aliterque, ut præfertur, se gerentes, assistant, & pœnis dictis afficiant, cum invocatione brachii sæcularis, quatenus opus fuerit.

Clausula de qua.

§. 8. Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon privilegiis & indultis ipsorum locorum, statutis & consuetudinibus, quas tanquam corruptelas, & abusus judicamus, indultisque quibuscumque personis specialiter concessis quibuscumque, aliisque in contrarium facien. non obstant. omnium præmissorum tenores & formas pro expressis habentes.

Fiat ut petitur. A.

§. 9. Et quod præsentis motus proprii sola signatura sufficiat, & ipsius simplex exhibitio & allegatio sufficiat, ac si esset in corpore juris, & aliarum juris Canonici constitutionum causa, attento quod in favorem Ripæ, & illius mercatorum.

Fiat. A.

Datum Romæ apud S. Marcum, id. Martii, anno nostri Pontificatus decimoquinto.

Sola signatura sufficiat.

D. P. An. die 15. Mo.

Visa. Julius Cam. Apostol. Decanus, & Riparum Præsidents.

Familiares & servitores Prælatorum Romanæ Curiæ, salarium, & stipendium pro biennio tantum, & infra annum à die obitus illorum petere possint.

XLIII.

Confirmatur & declaratur ista constitutio à Pio V. in constitut. 15. Sanctissimus, ubi videas de prælatione horum familiarium, & aliorum creditorum.

PAULUS PAPA III. Motu proprio, &c.

Edita An. 1545.

Um sicut nobis nuper innotuit, sæpius contingat, ac decedentibus Cardinalibus, & venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis & Episcopis, ac dilectis filiis Referendariis nostris, necnon causarum Palatii Apostolici Auditoribus, & Clericis Cameræ Apostolicæ Præsidentibus, ac literarum Apostolicarum de majori præsentia Abbreviatoribus, qui ut plurimum notabilem familiarium & servitorum numerum tenere consueverunt, familiares, & servitores præfati contra eorum patronos jam defunctos insurgentesalaria & stipendia eorum familiaritatis & servitutis pro toto tempore quo eorum familiares extiterint, seu illis inservierint, etiam quod de eis sibi satisfactum sit, etiam longo tempore post obitum ipsorum Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Referendariorum, Auditorum, Clericorum, Præsidentium, & Abbreviatorum, petant & efflagitent, ac quandoque eorum hæredes, qui ut plurimum de his non sunt informati, super salariis & stipendiis huiusmodi etiam judicialiter impetant & molestent, in ipsorum hæredum perturbationem & non modicum detrimentum.

Causa consensu.

§. 1. Nos attendentes, Patriarchas, Archiepisc. Episc. Referendarios, Auditores, Clericos, Præsidentes, & Abbreviatores præfatos, utpote aliis majoribus negotiis distractos, ut plurimum rationes & computa salariorum & stipendiorum familiarium & servitorum suorum in scriptis non redigere, & propterea eos non facile, sed etiam difficile eorum hæredes de solutione salariorum & stipendiorum huiusmodi fidem facere posse: & insuper verisimile non esse, ut qui pro mensali salario & stipendio aliis inserviunt, exactionem eorum salariorum & stipendiorum ultra integrum annum differant: Volentes fraudibus, quæ in præmissis fieri possent, occurrere: Motu proprio, &c. statuimus & ordinamus, quod de cætero nemo, cujuscumque status, gradus, ordinis vel conditionis existat, ab hæredibus Cardinalis alicujus, Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, Referendarii, Auditoris, Clerici, Præsidentis, vel Abbreviatoris defuncti, cujus familiaris extiterit, seu cui inservierit, salarium seu stipendium familiaritatis, seu servitutis suæ plus quam pro integro biennio post annum à die obitus ejus patroni, petere aut exigere, seu desuper hæredes præfatos quovis modo, in iudicio vel extra, impetere vel molestare possit.

Sanctio de qua in 10.

§. 2. Districtius inhibentes modernis & pro tempore existentibus Almæ Urbis Gubernatori, & Curie causarum dictæ Cameræ Auditori, ac nostro in eadem Urbe & ejus districtu in spiritualibus Vicario generali, necnon

Contrario iudicio.

necnon Senatori, ac quibusvis aliis, tam dictæ Urbis quam quarumcumque aliarum civitatum, terrarum & locorum iudicibus & officialibus, ne familiares & servitores præfatos super exactiõne salariorum & stipendiorum hujusmodi biennii, post annum à die obitus ipsius defuncti lapsum audire, aut ad eorum instantiam contra hæredes præfatos, quovis modo procedere, aut jus dicere præsumant. Ac decernentes ex nunc irritum & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

quibusvis non obf.

quibusvis non obf.

Publicatio An. 11. 12. April.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Urbis, civitatum, terrarum & locorum hujusmodi, etiam juramentis, &c. statutis & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Placet Motu proprio. A.

LECTUM & publicatum fuit statutum & ordinatio Roma in Cancellaria Apostolica, anno incarnationis Dominice millesimo quingentesimo quadragesimo quinto, die vero Martii vigesima prima mensis Aprilis, Pontificatus S. D. N. Papa anno undecimo.

XLIV. Iurisdicctio ac facultates Prælatorum & officialium Visitationis Carcerum Almæ Urbis: Et ordinationes ab eis observandæ.

Confirmavit hæc omnia Pius IV. in const. §. 8. Cum al. ipso. Et declaravit Pius V. in sua const. 68. Reverendi. Multaque postremò edixit Paulus V. in const. 71. Universi, in §. 23. & 24.

Horum autem carceratorum subventionem, nedum curat Archiconfraternitas Charitatis, de qua supra in const. 37. Leon. X. Illius sed etiam Archiconfraternitas Pietatis, de qua infra in const. 56. Greg. XIII.

Quoad Governatorem Urbis attende quæ addidi ad Leon. X. const. 8. Et si pro, sup. tit. 1.

An. D. 1548.

I V L I V S P A P A I I I. Ad perpetuam rei memoriam.

AD onus Apostolicæ servitutis superna dispositione vocati, si omnium Christi fidelium, & præcipuè pauperum, ac miserabilium personarum jura illibata servari, & ab omni gravamine & dispendio illæsa fore cupimus, & ad id libenter nostræ sollicitudinis studium adhibemus, multo magis equidem pro carceratis & pauperibus in Alma Urbe nostra commorantibus protegendis, ex injuncti nobis officii debito Apostolicæ provisionis partes tenemur impendere, ne indebitorum onerum & gravaminum injurias subeant, & detrimenta patiantur.

quibusvis non obf.

quibusvis non obf.

§. 1. Pravas itaque, detestabiles & illicitas improborum cupiditates, ex quibus nostris subditis, & pauperibus damnosâ possent provenire dispendia, tollere cupientes, leges, decreta, & statuta infrascripta, quorum aliqua per sel. rec. Clementem prædecessorem nostrum, pro eorundem pauperum, & carceratorum commodo, ad perpetuam rei memoriam, Motu proprio, ex certa scientia, & potestatis plenitudine provisâ, & salubriter edita fuerunt, motu, scientia, & potestate similibus, in omnibus & per omnia, ut inferius describuntur, observari debere hac in perpetuum valitura lege statuimus, & mandamus. Decernentes irritum & inane quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari. Contrariis etiam privilegiis & constitutionibus, (illorum omnium tenores protatissimè expressis habentes) non obstantibus quibuscumque. Quæ intimati & in locis publicis appendi volumus.

Carceratis nâo gratis laxandi.

§. 2. In primis quod quoties aliquis sine mandato Officialium ad quos spectat capitur, præterquam si in fragranti crimine reperitur, vel etiam cum mandato cap-

Bullar. Mag. Tom. I.

ptus, si culpabilis non sit repertus, vel indicia purgaverit, vel si iudici qui eum capi fecit, etiam extra Visitam, aut si Præidentibus Visitæ ex aliqua causa rationabili videretur, gratis sine aliqua capturâ, & carceris solutione, & sine manu executorum liberè relaxetur. Et si ad alicujus instantiam injustè captus reperitur, ipsius expensis captura, & carceris solutio fiat, & si à Barisello vel executoribus contra præmissa aliquid exactum fuerit, capto restituantur ad omnem ejus petitionem. Et in omnibus prædictis casibus iudices in mandatis de relaxando, sub majoris excommunicationis pœna ipso facto incurrenda debeant apponere, ut gratis ubique relaxentur. Neque possit aliquid à carceratis præfatis exigi sub prætextu quod ab his qui eos injustè capi fecerunt, recuperare poterunt. Sed executores, & carcerum custodes debitas sibi mercedes ab illis exigant, qui injustè carceratos detineri procurarunt. Diciturque iudices omnes impensas, etiam pro alimentis per præfatos carceratos factas, eis etiam manu regia ab eisdem qui eos indebitè capi, & detineri inflicunt, restitui & recisi faciant.

§. 3. Capti etiam pro informatione curiæ tanquam testes, nihil capientibus solvant, nec in carceribus publicis, aut secretis aliquo modo ponantur, sed incontinenti per iudices examinentur, examinati ad sua negotia faciendâ relaxentur, alioquin Iudices pro qualibet vice pœna decem ducatorum pro subventionem carceratorum tantum applican. mulcentur, nisi Governatori, Auditori, Vicario, vel Senatori eos carcerandos fore videretur ex causa, quam Visitationibus justificare teneantur. Et prædictis alimenta necessaria quandiu in carceribus detinebuntur, ab instigatore vel fisco præstentur.

Capti tanquam testes quomodo relaxandi.

§. 4. Diciturque Iudices captum pro quovis crimine, in secretis carceribus ultra triduum antequam examinetur retinere nullo modo possint, sed infra triduum carceratum hujusmodi examinent, & juxta juris dispositionem, aut relaxent, si innocens reperitur, vel ponant ad largam, vel in dictis secretis carceribus, prout facti qualitas expostulat, retineant: alioquin custos in prima Visita id Visitationibus manifestare teneatur, sub pœna decem ducatorum applicandorum, ut est supra scriptum: nisi de mandato nostro aliter fuerit ordinatum, de quo mandato ipsi Iudices Visitationibus fidem facere teneantur, vel si dicti Iudices ex aliqua justa causa aliter faciendum Visitationibus notificaverint.

Carcerati infra triduum examinandi, & dimittendi, vel ponantur ad largam.

§. 5. Iudices prædicti sine legitimis iudiciis præcedentibus neminem capi mandent, nisi Governatori ex legitima causa aliter visum fuerit: & tunc si capiendus sine iudiciis sit aliquis, ducatur ad præsentiam ejusdem. Qui Governator instigatorem faciat cavere de damnis, injuriis, & interesse, & prout qualitas personæ carcerandæ expostulat, vel cogat eum ad cavendum de se præsentando, vel mittat ad carceres arbitrio suo. Verum si infra biduum indicia non supervenerint, relaxetur.

Sine iudiciis nemo capitur nisi de mandato Governatoris. Ad hoc, & seq. vid. Paul. V. const. 11. in rubr.

§. 6. Captum verò quemcumque, ante torturam, seu antequam torturæ subiciant, ad purgandum indicia contra eum laborantia legitime admittant, data indiciorum copia in forma boni extractus, & non registri, cum expressione nominum testium, ad hoc ut inquisitus possit se defendere, præterquam in crimine hæresis, & aliis criminibus à jure exceptis, juxta tamen juris dispositionem. Et si indicia purgata non fuerint (super quo tamen prius audiatur advocatus pauperum, vel alius quicumque ad libitum ipsius rei) tunc torquendum continuato actu torturæ, non autem in tortura per longum temporis spatium, unius aut plurium horarum, aut ad extraneos actus, etiam prandii aut cœnæ divertendo detineant, sed prout facti, & torquendæ personæ qualitas expostulat, incontinenti expellant: & examinatores claris verbis utantur, ad reperendam veritatem, non ad implicandum constituti intellectum.

Indiciorum copia detur ante torturam, nisi in criminibus exceptis.

§. 7. Et nullus torqueatur, nisi legitimis prius iudiciis, & testibus pro iudiciis examinatis repetitis: carceratis, & procuratore pauperum, in legitimatione & repetitione

Et nemo torqueatur nisi non legitime & repetitis.

T T e

tionem civitatis : & pauperibus arbitrio iudicum, de quorum mandato detinebuntur, iudicium copia gratis tradatur, vel processus cum iudicibus ad vocato pauperum, sine aliqua impensa ostendatur. Et si procurator fiscalis ad dandum interrogatoria citatus, illa infra terminum in citationibus contentum non dederit, testes pro carceratorum defensione examinari sine interrogatoriis debeant.

Captem pro uno crimine non interrogatur super alio suo iudicio.

§. 8. Idem Iudices captum pro uno crimine, super aliis de quibus indicia aliqua non habent, nullo modo interrogare presument; sed tam in his quam alias in omnibus occurrentibus juris communis dispositionem servare teneantur, & debeant, ac Iudices qui processerunt dum causas in Visita proponunt, habeant secum processus, ut Visitatores intelligant & videant carceratum minus vel plus debito non gravari.

Verba rei scribantur per notarium illius idioma, quo prolato fuerint.

§. 9. Ac insuper ne literarum ignari ex mala notarium in Latinum translatione, quandoque indebitè damnatum patientur, decernimus quod verba super quibus interrogatus reus, eo modo quo ipse illa profert, in Latinum si latine proferat, vel vulgari sermone per notarium scribantur: & si reus loquatur in vulgari adhibeatur notarius illius linguæ, vel idioma cuius est reus, vel cum interprete illius linguæ.

Iudiciorum copia datur in modum exemplum.

§. 10. Et si contingat reum iudiciorum copiam petere velle, iidem notarii per modum extractus, & non registri, & literis minutis, & currentibus, & pro quolibet margine pleno triginta versus continente, tradant, ac pro quolibet centenario chartarum scriptarum non plus quam quinque ducatos recipiant, & sic pro rata in minori vel majori chartarum numero, sub pœna prædicta irremissibiliter exigenda, & applicanda, ut præmittitur.

Registrum fiat actorum transportatum.

§. 11. Si verò ad alium iudicem acta forent transportanda, tunc fiat registrum, & solvatur prout in curia eadem solvi consuevit pro quolibet centenario foliorum registri.

Innocens nihil solvat.

§. 12. Et si aliquis carceratus innocens reperitur, & pro sua innocentia debeat relaxari, nihil ab eo in aliqua curia, etiam occasione cuiusvis assertamenti exigatur.

Custodes Carcerum servent decreta Camera.

§. 13. Custodes verò carcerum decreta Camera alias edita servare teneantur. Turris Nonæ, pro quolibet clerico ultra carlenos veteres sex, pro laico ultra tres. Custos Turris de Sabellis, ultra duos carlenos similes indifferenter, tam pro clerico, quam pro laico, etiam pro exarceratione vel liberatione non exigat. Et si ultra mensem sine culpa carceratorum ibi detineantur, nullo modo publicatio fiat, prout hætenus observatum fuit.

Executores idem faciunt.

§. 14. Simili modo Barifellus, Marefcalli, & Executores pro mercede sua executionis decreta dictæ Camera servare teneantur, sub pœna viginti quinque ducatorum pro qualibet vice incurrenda, & ut supra applicanda.

Carceratorum cibus.

§. 15. Pro honesta cibatione ultra unam carlenum similem non exigant, ita tamen quod pro qualibet vice cibandi ultra dimidium carlenum non capiant, ut si de mane tantum cibus fuerit, vel de sero dimidium, ut præmittitur. Verum pro temporis qualitate solvatur minus vel plus, dummodo non excedatur unus grossus pro qualibet vice cibandi. Si verò nullo modo cibati fuerint, etiam si in carceribus aliquibus diebus in secretis detenti sint, nihil exigatur. Detentus verò in larga faciat sibi expensas modo suo, & carcerum custodes non possint carceratos alimentorum expensas non solventes ultra quinque dies in cameris detinere, quibus elapsis in publicis carceribus ponant.

Custodes presentant visitatores in publicis, & notificant detentos in secretis.

§. 16. Teneantur dicti custodes tempore visitæ omnes carceratos, nemine excepto, Visitatoribus presentare, & in secretis detentos nuntiare in scriptis, & postquam fuerint examinati, finito examine presententur, & hoc sub pœna præmissa decem ducatorum pro qualibet vice contraventionis.

Arresta dantur per Iudicem, de cuius

§. 17. Et insuper dicti iudices carceratos per alios non arrostent in carceribus, sed si aliam causam habent contra carceratum, significetur iudici de cuius commissi-

sione fuit carceratus, & ille in omnibus procedat contra carceratum, præter Gubernatorem, qui possit arrestare ex causa delationis armorum, item si aliquis iudicium commisisset mandatum de capiendo aliquem, antequam Gubernator, vel alius iudicibus illud commiserit, nullus alius iudex possit de illo se impedire, dummodo in libro actorum constet de commissione talis mandati, & sub eadem die.

mandate aliquis carceratus.

§. 18. Item significationes factæ per Gubernatorem, vel alios iudices, data idonea cautione servantur per omnes per duos menses, lapsis duobus mensibus non servantur.

Significationes factæ per duos menses.

§. 19. Item carceratus pro aliqua causa per unum iudicem, eo relaxato, possit per alios iudices pro nova causa carcerari, sed non pro eadem, nisi de mandato nostro, aut Camerarii.

Pro eadem causa non carceratur.

§. 20. Item quod singulis hebdomadis Visitatores carcerum visitent omnes carceres semel in hebdomada, vel saltem bis in hebdomada duos carceres, nisi impediti fuerint, & relaxandos relaxari faciant statim ante recessum à visita.

Visitatio singulis hebdomadis.

§. 21. Item id quod per commune Visitatorum votum deliberatum fuerit, semper observetur, & executioni mandetur, & custos carcerum eis parere debeat, sub pœna decem ducatorum, ut præfertur, applicanda, non obstantibus tertii contradictione, vel inhibitione, nec contradictione, & alleganti post præstita vota fore mandatum nostrum vel Camerarii, nisi illud exhibeat, credatur, sed omninò relaxatio fiat.

Eius resolutiones attendantur.

§. 22. Item quod facto decreto de relaxando, custodes non retineant carceratum vigore alicujus arresti, nisi fuerit subscriptum ad minus manu duorum Visitatorum.

Relaxandi decreto Visitatorum non possint arrestari.

§. 23. Item facta compositione, omnes pœnæ consignentur penes depositarium nostrum, distribuendæ & solvendæ per mandatum nostrum, vel dicti Camerarii.

Compositio pœnæ distribuatur.

§. 24. Item quod custodes carcerum non possint aperire capfas elemosynarum pauperum carceratorum sine præsentia alterius ex procuratoribus dictorum pauperum, & illæ pecuniæ non dentur magistris domus carceris, sed dispensentur inter illos qui non habent modum vivendi per eundem magistrum, cum interventu Capitanei carcerum, & unius ex procuratoribus pauperum.

Elemosina quomodo distribuatur.

§. 25. Item capti ex cuiusvis mandato non ducantur ad alium locum, nisi ad publicos carceres, ad quos Visitatores causa Visitæ accedere solent, aut ad Caltrum S. Angeli de speciali mandato nostro.

Capti omnino ad carceres ducantur.

§. 26. Habentes significationes sive moratorias à Camera Apostolica concessas propter paupertatem, & præstita cautione, etiam si sint obligati in forma Camera, ad instantiam quarumvis personarum privatarum non molestentur auctoritate seu mandato alicujus iudicis, sub pœna arbitrio Camera declaranda.

Significationes concessas propter paupertatem, & præstita cautione.

§. 27. Infirmi carcerati, si pro debito civili detinentur, facta fide per duos medicos de infirmitate gravi, ita quod sit periculum vitæ, præstita cautione de redeundo recuperata sanitate, relaxentur. Si verò pro causa criminali ex qua veniret imponenda pœna mortis, si jam sit confessus vel convictus, vel pro aliis criminibus minoribus, præstita cautione idonea, libereur ut supra. Et si sit pauper, qui eam non reperiat, consignetur hospitali Guærdiano, qui quamprimum convalescet, presentare teneatur.

Infirmi pro debito carcerati quando relaxantur.

§. 28. Bona, vel pecuniæ quæ reperituntur in posse carceratorum, consignentur cum inventario facto in præsentia carcerati, & coram duobus testibus custodi carcerum, qui teneatur restituere integrè ad mandatum iudicis, qui eum capi fecit.

Bona reperta penes carceratum, custodienda.

§. 29. Custodes carcerum non exigant, nec sponte recipiant ab arrestantibus carceratos, ultra quam exigatur à carcerato pro relaxatione.

Custodes qui ab arrestantibus carceratos, ultra quam exigatur à carcerato pro relaxatione.

§. 30. Barifellus non exigat aliquid à carceratis ratione expensarum, quas dicit se fecisse pro exploratoribus.

Custodes qui ab arrestantibus carceratos, ultra quam exigatur à carcerato pro relaxatione.

§. 31. Tritemes visitentur bis in anno, & facta visitatione fiat verbum nobis, vel Pontifici pro tempore, & relaxandi ex mandato Visitatorum sine mora per Capitaneum

Tritemes bis in anno visitantur.

Capitaneum vicarium relaxentur, sub poena amissionis salarii.

Carcerari quomodo manifestantur.

§. 32. Carcerum custodes carceratos ad alios carceres sine iudicium de quorum mandato detinentur licentia transferre, nec a carceratj aliquid exigere, dum pro stipulanda aliqua obligatione per carceratos faciendā eos a carceribus extrahunt, vel a compediis liberant, non possunt.

Executores m. et.

§. 33. Mareschalchi, ceterique executores, in causis civilibus & criminalibus Capitolii tabulam observent. Et pro quibusvis executionibus realibus & personalibus usque ad summam quinque ducatorum, carlenum unum, usque ad decem, duos; usque ad quinquaginta, quinque, & ab inde supra, quaecumque fuerit summa, ducatum unum, & non ultra exigant. In executionibus vero poenae capitalis vel sanguinis, ducatum unum. In casibus vero, in quibus eis quarta pars poenarum secundum statuta debetur, si ex gratia poenae moderentur, etiamsi post executionem gratiam fieri contingat, quartam tantum ejus recipiant, quod ex gratia solvitur. Barifellus vero in civilibus etiam illam observet. In criminalibus autem, & extra Urbem in civilibus & criminalibus, in tantum capiat, quod per Cameram Apostolicam, seu Gubernatorem fuerit ordinatum, ubi inter eum & partes dissensio super hoc foret. Pro mandato de relaxando in curia Gubernatoris, in causis criminalibus, non tamen gravioribus, solvatur notario tertia pars unius Julii, & pro sigillo carlenus unus.

Carcerari quando pro carceribus nihil solvant.

§. 34. Carcerati qui non acceperunt copiam processuum, non teneantur aliquid pro carceribus solvere.

Nemo pro injuriis, &c. carceretur.

§. 35. Pro injuriis verbalibus, & altercationibus sine armis, vel sanguine factis, & in causis civilibus non excedentibus summam quinque ducatorum, & in similibus aliis rebus minimis, nemo carceribus mancipetur.

Pauperes vel condemnati non solvantur poenae.

§. 36. Pauperes qui per sententiam absolvuntur, & divites qui condemnati fuerint, pro nota sententiae, nec pro iudicium propinis, nec quibusvis juribus Fiscalibus aliquid solvere teneantur.

Carcerari in Ripa, in Visitatione Capitolii, & Burgi, ubi visitantur.

§. 37. Carcerati in Ripa, in Visitatione Capitolii; Carcerati vero in Burgo, in visitatione Turris Nonae praesententur. Et visitationem Camerario Ripae, & Judici Burgi, per procuratores pauperum Capitolii, & Turris Nonae intimentur.

Papa subser.

Placet, & ita mandamus. A.

Sequitur deputatio executoris praeced. confis.

Edita An. D.

PAVLVS PAPA III. Mōsu proprio, &c.

Relatio praed. confis. Executor sive confis. deputatur Clericus qui pro tempore est carcerum praesidens.

Um alias nos, &c. Omittitur residuum bullae, quia tota est, quae praecedat.

Relatio praed. confis. Executor sive confis. deputatur Clericus qui pro tempore est carcerum praesidens.

§. 1. Et pro praemissorum omnium & singulorum observatione, & executione committimus & mandamus Episcopo Torcellan. Camerae nostrae Apostolicae Clerico, & ad praesens carcerum praefatae Urbis Visitationi, & pro tempore eorundem carcerum alteri Clerico per eandem Cameram deputando, ut decreta praedicta per quoscumque ejusdem Urbis iudices, notarios, executores, carcerum custodes, & alios ad quos pertinet, in omnibus & per omnia inviolabiliter observari mandet, & faciat cum effectu, ac contravenientes & inobedientes quoscumque, per censuras Ecclesiasticas, & pecuniarias, ac privationis, seu suspensionis ab officio, necnon carceris, & alias etiam personales, de quibus ei videbitur, poenas, illas etiam aggravando & reagravando, mandata executiva desuper decernendo, ac brachium saeculare exercendo, quacumque appellatione postposita, coarceat & compescat, poenaeque praedictas exigat, & imponat, ac exigi & imponi faciat & mandet, tam ex ejus officio, quam ad instantiam Advocati & Procuratorum pauperum pro tempore existentium, cum facultate citandi & inhibendi, aliaque faciendi & exequendi, quae in praemissis, & circa praemissa fuerint necessaria & opportuna.

Relatio praed. confis. Executor sive confis. deputatur Clericus qui pro tempore est carcerum praesidens.

§. 2. Praemissis, necnon constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, & indulgibus Bullar. Mag. Tom. I.

quomodolibet, etiam vitri contractus habentibus, & ex causa quancumque dnerosa concessa, & confirmata, quorum tenores praescripti haberi volumus, perinde ac si de verbo ad verbum de illis individuis facta esset, quibus specialiter & expresse derogamus, quantum praemissis decretis & ordinationibus obstant, ceterisque in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscumque.

Placet Motu proprio: A. Videat Reverendiss. Card. Camerarius. A.

Papa subser.

Approbata fuerunt a Camerario, & approbata in Camera die 4. Julii 1548. Pontificatus S. D. N. Pauli, divina providentia Papa III. anno decimo quarto.

Admissio Camerarii & Camera P. A. 14. die Julii.

Indulta Mercatorum utriusque Ripae Urbis, circa prioritatem & potioritatem suorum creditorum ripalium, & circa dilationes & moratorias eorum debitoribus non concedendas.

XLV.

Quoad primam partem, vide extensionem in Pii IV. conf. 25. Cupientes, & Greg. XIII. conf. 88. Cum alias.

Jurisdictionem autem Judicum earundem Riparum, habes hic sup. in constitut. 6. Cum nobis, & Clem. VII. conf. 4. Nuper.

PAVLVS PAPA III. Mōsu proprio, &c.

Edita An. D. 1547.

Um postquam fel. record. Innocentium Octavum, Leonem Decimum, Clementem Septimum, Romanos Pontifices praedecessores nostros, ac nos etiam publicam utilitatem praesens habentes, mercatores in Ripa & Ripetta Urbis commercia exercendi promptiores, ad vinum, frumentum, & alias merces pro usu, & commodo incolarum, & curialium Urbis necessarias, per mare & terram, ad eandem Urbem adducendas, & convehi faciendas reddere studentes, eis inter alia privilegia indultum, ac concessum fuit, ne sub praetextu moratoriarum, salinarum, cessionis bonorum, dilationis quinquennalis, aut quarumvis commissionum, etiam a nobis desuper diversis Romanae Curiae iudicibus extortarum, per debitores ipsorum occasione huiusmodi commerciorum venditorum, crediti sui, & pretii inde provenientis exactio retardaretur, seu quomodolibet impediretur, expresseque Camerario Ripae & Ripettae praefatae pro tempore mandatum, ut moratorias & aliis praemissis non obstantibus, debitores sic morosos, ad satisfaciendum & solvendum praefatis mercatoribus compelleret, aliaque faceret, & prout in diversis desuper signatis motibus propriis, quorum tenores & compendia veriora pro plenè expressis hic haberi volumus, latius continetur.

Horum Pontif. constitutiones non punit, nisi hic plenè relatas in antea cavetur debitoribus ripalibus dilationes n. n. concedi.

§. 1. Accepimus nuper nonnullos cavillosiores debitores, quod una via reperitur prohibitum, alia extorque re satagentes, clericos, seu alios magis privilegiatos existentes, contra se praemissa indulta & privilegia locum non habere praetenden. beneficium decretalis Pervenit, seu decretalis Odoardus, impetrasse quotidie, praetextuque commissionum a nobis desuper extortarum, ac admissionum sibi illarum vigore concessarum per diversorum Rom. Curiae iudicum sententias, quae etiam in rem transivisse iudicatas dicuntur, & beneficia praefata defraudasse eosdem mercatores, quo fit ut alibi etiam quam coram dicto Camerario ordinario eorum iudice, propter fraudes has excogitatas, ad diversa tribunalia huiusmodi contra formam dictae Ripae constitutionum pro credito suo litigare coguntur. Necnon quod etsi laudabili haecenus, & inveterata consuetudine fori ejusdem Ripae introductum fuit, quod

Quidam privilegii hoc indultum eis non obesse praetendebant.

mercatoribus eisdem, qui mercatione predicta, ut plurimum pretio magno presenti integritate, sed ad dicta solvendo vendentes, notariolque prebito non habentes, seu alias pro majori ipsorum commodo merce sic venditas aliter describere curare, si in eorum, & proxenatarum Ripalium libris conscripti non sunt, scriptura & adnotatio ad probandum & consequendum creditum eorum, in iudicio & extra sufficiant, nihilominus a certo tempore citra ob frequentes debitorum decoctiones, ortis litibus, & questionibus inter dictos mercatores, ac alios eorundem debitores decoctorum creditores, instrumenta publica, etiam in ampliori forma Camera Apostolicæ habentes, super discussione ac prioritare in bonis debitorum coram variis iudicibus adversus consuetudinem huiusmodi in dubium revocant, in grave ipsorum mercatorum prejudicium, qui tempus quod in exercenda mercatura consumpturi essent, in eorum creditis recuperandis conterere cogantur, ad Urbis maximum incommodum, cuius ubertas propterea non parum minuitur.

Hic idem P. d. Indulgentiam validam contra quoscumque.

§.2. Nos quibus indemnitas dictorum mercatorum, ac Almae Urbis nostræ commodum non minori curam nunc sunt, quam alias fuerint, inconvenientibus huiusmodi occurrere volentes, presentium vigore, quas vim perpetuæ constitutionis habere decernimus, Motu proprio predictos ad beneficia prefata extendentes, omnes & singulas commissiones, etiam expressam mentionem de rebus Ripalibus continentes, & a nobis illarum vigore, seu alias quomodolibet inhibitiones, significationes, decreta, & admissiones ad beneficia prefata quibusvis dictorum mercatorum occasione rerum Ripalium debitoribus, etiam dictis, quantumcumque privilegiatis per quoscumque iudices in posterum concedenda & emananda, eisdem debitoribus nullatenus, ad effugiendum vel differendum solutionem debiti occasione prefata sic contracti suffragari debere decernimus.

Mercatorum Ripalium libris, quibuslibet proxenatarum creditum.

§.3. Et insuper eisdem mercatoribus, ut ad probandum plene in iudicio & extra, qualitatem mercium predictarum ab eis venditarum pro tempore, adnotatio & descriptio de illis, de ipsorum, ac proxenatarum premissorum libris, in iudicio & extra plene probent, ac fidem indubiam faciant, executionemque habeant, perinde ac si esset obligatio in forma Cam. Apostolicæ, & alias exequatur iudex, prout in Curia Ripæ & Ripetæ executioni mandantur.

In quibus rebus eorum executioni prefertur omnibus.

§.4. Decernentes insuper, quod si mercator, ut supra Ripalis reperiat aliquando, vel in aliquo loco, bona que sua esse pretendat, illa ad se pertinere, & sua esse intelligantur, plene & sufficienter probasse, si per testes docuerit, aut proxeneta, medio iuramento eiusdem proxeneta, & alium idoneum testem, aut alias legitime probaverit, juxta consuetudinem dictæ Ripæ & Ripetæ, & sic observari volumus, & mandamus contra quoscumque juxta prefatam consuetudinem, mercatoresque prefati in mercibus sic venditis penes debitores existentibus, etiam a quibusvis detentis quibuscumque aliis creditoribus, etiam expressam & anteriorem hypothecam, instrumenta publica in ampliori forma Camera Apostolicæ confecta & stipulata, creditum suum probantia habentibus, etiam clericis S.R. E. Cardinalibus, & aliis quibusvis, cuiuscumque gradus vel conditionis existant, preferri.

In aliis verbis habent hypothecam, & concurrunt cum obligatiis Cam. Ripalium.

§.5. In aliis vero quibuscumque debitorum bonis, eum cæteris creditoribus hypothecam expressam seu tacitam habentibus concurrere occasione debitorum propter merces Ripales venditas dumtaxat contentarum, ac a duabus sententiis conformibus, per Camerarium ac Praesidem pro tempore dictæ Ripæ & Ripetæ latis, nullatenus appellati, vel provocari, etiam ad nos & Sedem Apostolicam, quas effectum rei iudicatæ habere debere volumus. Et sic per quoscumque iudices, etiam S.R.E. Cardinales, ac causarum Palatii Apostolici Auditores, in quibusvis causis negotiis & controversiis sententiari, iudicari & definiri debere, irritum quoque, &c. decernimus.

Officiale & iudicandum observari.

§.6. Mandantes propterea moderno & pro tempore Camerario prefato, quatenus debitores ex causa pre-

missa obligatos, decretis, significationibus, inhibitionibus & aliis predictis non obstantibus, ad satisfaciendum mercatoribus antedictis de debitis sic contractis, ac eorundem debitorum bona detinentes, ad illa sibi dimittendum ad effectum consequendum satisfactionem integram juris opportunis remediis, ac alias juxta stylum curie ius compellat. Dantes eidem facultatem, ac omnimodam potestatem quibusvis iudicibus secularibus Ecclesiasticis, ac omnibus Romanæ Curie tribunalibus, etiam sub censuris & penis pecuniariis suo moderandis arbitrio, ne executionem debitam ex causa premissa contra eorum quomodolibet impediatur, in illisve quovis quæsito colore, & mercatoribus predictis precipientes, ne solvere debentes sibi quam coram se intromittant inhibitiones. Et si aliquas inhibitiones per alios quoscumque iudices Urbis ad unum dictorum debitorum, aut aliarum quarumcumque personarum dominium, vel hypothecam, seu quodlibet aliud Jus in bonis in domibus dictorum debitorum existentium, seu per dictos debitores quovis modo possessis habere pretendendum factas invenerit, per quas executio ad instantias dictorum mercatorum decreta in dictis bonis fieri prohiberetur, invenerit, ne ex hoc facultas bona huiusmodi occultandi detur, eisdem inhibitionibus non obstantibus bona prefata describi, & de illis inventarium confici, & penes aliquam idoneam personam deponi, quousque de iuribus partium discutatur faciendi. Et si aliqui ex dictis debitoribus ab Urbe abfuerint, literas rogatorias eis qui in eis locis, ubi dicti debitores moram traxerint, iustitiæ ministrandæ præferant directas, ut eisdem debitores ad satisfaciendum dictis mercatoribus compellant, cum comminatione represaliarum, nisi id faciant, decernentes, mittentes, & illarum presentationis relatione habita, neque infra terminum in illis præfixum, iustitia ministrata fuerit, represalias contra homines dictorum locorum, illorumque res & bona, juxta stylum in Urbe solitum, decernentes & exequentes, mandantes & facientes.

Quibusformam non habentibus.

§.7. Non obstantibus premissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, stylo Palatii, statutis, & novis reformationibus Urbis, privilegiisque, indultis & facultatibus predictis, debitoribus, & aliis, & pro tempore Auditori Camera Apostolicæ, Gubernatori, Vicario, Senatori, quibusvis aliis iudicibus Urbis, eorum Curie, etiam per nos concessis, innovatis & approbatis, & concedendis, quibus omnibus, ac si eorum tenores, &c. latissimè, hac vice dumtaxat derogamus. Presentemque nostram constitutionem, cui non derogatur per quamcumque signaturam, ac in qua omnia & singula decreta, formas & clausulas, in motibus propriis predictis contentas & descriptas & repetitas censeri debere volumus, in volumine statutorum dictæ Curie Ripæ & Ripetæ describi & registrari, cui sola signatura, in iudicio & extra sufficiat, regula contracta non obstante, mandamus.

Placet, & ita mandamus. A.

Papa solus.

Die 26. Augusti 1547. admissa suis cedula d. motus proprii ex decreto, & collationata concordas lib. 5. Hieronymus de Tarano.

Admissa d. 24. die 16. Augusti.

Visa. Inl. Gom. Camera Apost. Decanus, & Ripa Praesidens.

Personæ Ecclesiasticæ testandi licentiam à Sede Apostolica non habentes, decimam tantummodo partem locis piis relinquere & donare possint.

Hanc facultatem disponendi de decima parte, vidimus revocari à Pio Quarto inf. in eius const. 8. Græve. De spoliis autem plenè dicam inf. ad const. 18. Pauli V. In eminenti.

PAULVS

Edita An.D. PAVLVS EPISCOPVS, Servus servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Ordinum. Romanus Pontifex, qui ex auctoritate Sedis Apostolicæ benignitate, in favorem Ecclesiarum, Hospitalium, & aliorum piorum locorum diversa privilegia concedere consuevit, si processu temporis tendunt in abusum, illa moderari, ac desuper opportune providere solet, prout rerum & temporum qualitate pensata conspicit in Domino salubriter expedire.

§. 1. Sanè non absque animi molestia accepimus, quod nonnulli Archiepiscopi, Episcopi & Prælati, alique personæ Ecclesiasticæ, & sæculares, quàm diversorum Ordinum & Militiarum regulares, non habentes de eorum rebus, ac bonis testandi, & disponendi facultatem, Ecclesias, Hospitalia, & alia pia loca, quibus à dicta Sede Apost. capiendi res, & bona, ex testamento vel alia dispositione illorum, quæ aliàs de rebus, & bonis eorum disponere non possent, facultas est concessa, hæredes instituunt, & in testamentis, sive eorum dispositionibus plura legata, seu ordinationes in favorem diversarum personarum, ac alios usus, in quos bona, & res hujusmodi transmitti non possent, faciunt, Hospitaliaque, Ecclesiæ, & loca pia hujusmodi, sive eorum Rectores fidem testamentum seu dispositionum insequens, legata ipsa, & in testamentis, seu aliis, etiam inter vivos dispositionibus ordinata adimplent, ex quo Camera Apostolica circa res, & bona, spolia nancupata, per obitum Archiepiscoporum, Episcoporum, Prælatorum, & aliarum personarum Ecclesiasticarum hujusmodi, absque testandi & disponendi facultate decedentium remanentia in suis juribus detrimentum patitur & iacturam.

§. 2. Et quia nostrum est in præmissis taliter providere, quod ipsius Camere jurium debita ratio habeatur, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium, omnia & singula privilegia, facultates, gratias, literas & indulgentias, quibusvis Ecclesiis, etiam Metropolitanis, Monasteriis, Hospitalibus, etiam ab Archihospitalibus sancti Jacobi in Augusta de Urbe dependentibus, seu causam habentibus, ac aliis piis locis ubilibet constitutis, per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, & Sedem præfatam super capiendis, seu acquirendis hæreditatibus, rebus, ac bonis, ex testamento, donatione inter vivos, vel alia quacumque dispositione, quorumcumque Archiepiscoporum, Episcoporum, Prælatorum, & aliarum personarum Ecclesiasticarum, sæcularium vel regularium, utcumque etiam, ut præfertur, qualificatorum, & quacumque præminentia ac dignitate & auctoritate fulgentium, etiam si Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales fuerint, de hæreditatibus, rebus, & bonis hujusmodi facultatem disponendi non habentium, vel aliàs quomodolibet concessa, etiam si usu recepta sint, moderantes: Volumus, decernimus & declaramus, quod Archiepiscopi, Episcopi, Prælati, & personæ hujusmodi, de rebus ac bonis eorum, à nobis vel à dicta Sede facultatem testandi, seu disponendi non habentes, decimam partem tantum rerum & honorum eorumdem, mobilium & immobilium, & se in ventium, ac pecuniarum, Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, & piis locis, capiendi & acquirendi facultatem hujusmodi habentibus, tantum per viam institutionis hæredem, seu donationis, vel legati, in vita seu in morte relinquere, & Ecclesiæ, Monasteria, Hospitalia, & pia loca hujusmodi, seu illorum rectores, non nisi decimam partem hujusmodi capere, seu acquirere possint, & ad hoc Ecclesiarum & Hospitalium, ac aliorum piorum locorum hujusmodi privilegia, facultates, concessiones, gratias, literas, & indulgentias quæcumque, reducimus ac moderamur. Decernentes sic, &c. Non obstantibus.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 28. mensis Martii, millesimo quingentesimo quadragésimo octavo, Pontificatus nostri Anno quarto decimo.

Bullar. Mag. Tom. I.

De electione Vicarii Generalis Congregationis Eremitæ Camaldulensis, ac S. Michaelis de Murano, Monachorum Ordinis sancti Benedicti. XLVII.

De hac Eremita vide etiam hic sup. in constit. 1. Rationi.

PAVLVS PAPA III. Edita An.D. Dilectis filiis Vicario generali, & Visitationibus Congregationis Camaldulensis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Exponi nobis nuper fecistis, quod licet ab antiquo tempore citra, morte pro tempore existentis Generalis totius Ordinis, & Congregationis Camaldulensis adveniente, duo Visitatores, & totidem Prælati ejusdem Ordinis, loco in quo eundemmet Generalem decedere contingerat magis propinquo, alium Congregationis hujusmodi Generalem infra annum semper eligere consueverint. Nihilominus Generalem hujusmodi quoties eum decedere, aut illius officium cessare contigerit, si vobis & aliis ejusdem Ordinis Prælatibus infra scriptis eligendi licentia & facultas concederetur, profecto in evidentius totius Ordinis emolumentum, & decus cederet. Quare pro parte vestra Nobis fuit humiliter supplicatum, ut dicti Ordinis commodo, & decori consulere, ac alias in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignemur.

§. 1. Nos igitur, qui personarum quarumlibet, præsertim religionis jugo deditarum votis libenter annuimus: Vos, ac Prælatos infra scriptos, utcumque singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis auctoritate vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existitis, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, vobis, ac Majori sætæ Camaldulensis Eremitæ, & Classensi, Ravennat. necnon sancti Michaelis de Murano, ac sanctæ Mariæ ad Carceres, & vallis Castri Abbatibus, necnon per Priores gubernati solitorum sancti Mathiæ de Murano, ac Angelorum Florentiæ dicti Ordinis Monasteriorum Prioribus pro tempore existentibus, quod de cætero ipsi & vos, ac pro tempore existentes dicti Ordinis Visitatores, in unum in dicto Monasterio Classensi, aut alio convenienti loco, de omnium, seu majoris partis vestrum consensu eligendo congregati, Generalem Congregationis & Ordinis hujusmodi, quoties eum decedere contigerit, infra mensem à die obitus, pro tempore existentis Generalis hujusmodi computandum, usque ad futurum Capitulum singulis annis juxta ejusdem statuta fieri solitum, eligere possitis & valeatis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, de speciali gratia indulgemus. Decernentes electionem per vos ac Abbates & Priores hujusmodi faciendam, validam & efficacem fore, ac quascumque alias aliter pro tempore factas in generalem hujusmodi electiones, nullas & invalidas existere.

§. 2. Ac volentes, quod si vos, ac Abbates & Priores præfatos ad Generalem hujusmodi infra unum mensem eligendum discordes esse contigerit, quod mensis hujusmodi elapso, omnes totius Ordinis & Congregationis hujusmodi Prælati, pro electione hujusmodi facienda in unum congregari, & convocari, ac unum in Generalem Ord. prædicti, invocato desuper divino auxilio, eligere debeant & studeant.

§. 3. Non obstantibus quibusvis constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac Congregationis & Ordinis hujusmodi juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis Congregationi, & Ordini hujusmodi, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus

Prælati quidam testandi facultatem non habentes, instituit hæredes quadam loca pia, quæ ex indulto poterant conseruari hujusmodi bona, & infra multa legata faciunt in favorem eorum ad quæ bona decernere non possunt.

Hic idem Pontifex decimam partem tantummodo se relinquere posse declarat.

Camaldulensis

Qui possunt eligere Generalem infra mensem, si eius officium vacet.

Qui vobis non elapsus mensem

Derogatio consuetudinibus

cionibus & institutis clausulis, in premissorum contrarium forsan concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua & expressa, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum inferrentur presentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanens, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

D.P. An. 14. die 19. Junii.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die decimanona Junii millesimo quingentesimo quadragesimo nono, Pontificatus nostri Anno decimoquarto.

XLVIII.

Explicatio muneris & auctoritatis Præpositi generalis Religionis Clericorum Regularium Societatis Iesu, cum diversarum gratiarum concessione, ordinationumque pro ejus bono regimine constitutione.

De his omnibus & aliis vide hic sup. in constit. 25. Regimini, ubi plenè notavi.

Edna An. D. 1549.

PAVLVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Præmissis.

Incet debitum pastoralis officii omnibus regularem vitam ducentibus, ut in suis disciplinis, & laudabilibus institutis conserventur & augeantur, nos reddat favorabiles & benignos, ad Societatem verò de Iesu per nos institutam & approbatam, cujus specimen, veluti ager fertilis in Domino, multiplices atque uberes fructus animarum, ad summi Regis laudem, & fidei incrementum attulit, & affert quotidie verbo & exemplo in populo Christiano, dirigentes præcipuè velut pius pater oculos mentis nostræ, dignum censemus, ut ipsam Societatem, ejusque in odorem suavitatis Altissimo deservientes personas, specialibus favoribus prosequamur, illaque sibi favorabiliter concedamus, per quæ Societas ipsa utiliter regi, & prosperè dirigi, ad animarum auxilium fideliter in Domino procedere valeat.

Præpositi generalis libera est administrare, & perferre. Hoc idem est in constit. Greg. 13. & Greg. 14. ad legat. in rub. constit. 25. sup.

§. 1. Hinc est, quod nos dilectorum filiorum Ignatii de Loyola moderni Præpositi generalis, & aliorum sociorum ejusdem Ordinis supplicationibus inclinati, sibi, ut Præpositus Generalis dictæ Societatis pro tempore existens, cum primum juxta constitutiones ejusdem Societatis in illius Præpositum electus fuerit, eo ipso verus ipsius Religionis Generalis Præpositus, cum libera, generali, & omnimoda cura, & administratione omnium & singulorum, ad felix regimen, & prosperam directionem dictæ Societatis spectantium & pertinentium, sit & esse censeatur, ac suum Præpositi officium in omnibus exercere incipiat, ac plenam in universos ejusdem Societatis socios, & personas sub ejus obedientia degentes, ubilibet commorantes, etiam exemptos, etiam quascumque facultates habentes, suam jurisdictionem exerceat.

C. ubi tamem casibus removeri possit.

§. 2. Possitque & debeat dictus Præpositus per personas ad id à dicta Societate facultatem habentes, & ad id deputatas, in certis casibus juxta dictas constitutiones amoveri, & alius ipsius loco per eandem personas substitui, & alias, prout personæ deputatæ prædictæ id in Domino conspexerint salubriter expedire.

Præpositi circa missas præstat.

§. 3. Ac ipsemet Præpositus pro tempore existens, & suos quocumque locorum, etiam inter infideles, cum expedire in Domino judicabit, mittere, ac revocare, & per Nos, ac successores nostros ad locum aliquem missos sine temporis certi limitatione, cum id expedire ad Dei gloriam, & animarum auxilium visum erit (super quo conscientiam dicti Præpositi oeramus) ad alia loca transmittere, liberè & licitè valeat: qui ubicumque morari contingat, ad nutum nostrum, & Romani Pont.

pro tempore existentis, ad Sedem Apostolicam, seu quod oportuerit, & sibi per eandem Sedem injunctum fuerit, juxta ipsius Societatis professionem, venire debeant, con-

§. 4. Ac volumus, statuimus, & ordinamus, quod Præpositus absque Societatis, & aliquis ex sociis huiusmodi absque dicti Præpositi consensu, & expressa licentia, electioni seu provisioni de illius persona in Episcopum, Archiepiscopum, aut aliam quamcumque dignitatem, per quemcumque Principem, vel quodcumque Capitulum, aut alias quascumque personas ad id auctoritatem habentes, pro tempore factæ consentire, aut ad illud admitti, seu alicujus Prælationis & dignitatis in eadem Societate, si eam occulta aut manifesta ambitione quaerit, convincetur, capax esse nullatenus possit.

Dignitas Socii absque consensu Præpositi. Et à Præposito absque assensu Societatis acceptari non potest.

§. 5. Quodque à correctione regulæ Societatis huiusmodi secundum ordinationes factæ (ut vigor disciplinae melius conservetur) appellari, aut talis appellatio per ullum Judicem admitti, seu ab officiis absolutio, aut privatio peti non possint.

Appellatio à correctione regulæ non datur.

§. 6. Et tam Generales, quàm alii inferiores Præpositi ejusdem Societatis, fratres seu socios dictæ Societatis, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, seu aliis Ecclesiarum Prælati, & personis, in Socios, aut alias ad ullum eorum ministerium deputare minime teneantur, nisi auctoritate literarum ejusdem Sedis, de Societate, & indulto huiusmodi expressam facientium mentionem, & si quos deputare contingeret, nihilominus sub Ordinis correctione existant, & cum expedire iudicabunt, eosdem removere possint.

Superiores non tenentur aliquem ad Prælati consilium ministerium deputare.

§. 7. Illos verò ex fratribus, seu sociis prædictis, qui ad prædicandum crucem, vel ad inquirendum contra hereticam pravitatem, seu ad alia similia negotia deputati fuerint, Ignatius & alii illius successores Præpositi Generales dictæ Societatis, pro tempore existentes, removere, seu revocare, & transferre, ipsique quod supersedeant, injungere, ac alios illorum loco substituire, cum expedire viderint, liberè & licitè valeant.

Deputati ad negotia à Præposito transferrari possunt.

§. 8. Ac eisdem Ignatio, & aliis Generalibus Præpositis pro tempore existentibus, ut per se vel alios ad id per eos pro tempore deputatos, omnesque & singulos ejusdem Societatis socios, & personas sub eorum obedientia, disciplina, & correctione pro tempore degentes, ab omnibus & singulis eorum peccatis, ante vel post ingressum in dictam Societatem per eos commissis, necnon à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis & sæcularibus sententiis, censuris, & pœnis, à jure vel ab homine quomodolibet latis & promulgatis; & huiusmodi sententiis innodatos, aut in locis suppositis Ecclesiastico interdicto divina officia celebrantes, suscipientes ordines, sic legatos, & propterea irregularitatem incurrentes, absolvere, ac cum eis, cum dispensatione egerint, dispensare possint, nisi excessus absolvendorum, & dispensandorum huiusmodi adeo graves & enormes fuerint, quod sint ad Sedem Apostolicam meritò remittendi; & ne sæpè in dubium revocetur, qui sint ad Sedem prædictam destinandi, declarationem in ea parte per fel. rec. Sixtum Papam Quartum prædecessorem nostrum in bulla, quam mare magnum vocant, factam confirmamus.

Præpositus per se, vel alios possit omnes suos absolvere, & circa irregularitates dispensare, nisi sine casibus enormibus, juxta bullam Sixti IV.

Hæc bulla Sixti est sup. Regimini. Si d. m. vide constit. 115. Clem. VIII. Quæcumque.

§. 9. Volumus autem, quod postquam Societati, & consortio huiusmodi aggregari volentes, absoluti, & cum eis, ut præfertur dispensatum fuerit, nisi mox Ordinem intrare, & peractis experimentis secundum Constitutiones dictæ Societatis vota emittere parati sint, etiam si super hoc induciæ eis à Prælati ejusdem Societatis concedantur, eo ipso in pristinas sententias, à quibus eos totaliter absolvi contigerit, relabantur & reincidant.

In censuris reincidant absoluti, nisi mox intrare Societatem, & vota emittere parati sint.

§. 10. Necnon quod quilibet ex sociis Societatis huiusmodi peccata sua proprio Præposito, vel ab eo deputato, seu deputatis, & aliis secundum ordinationes Societatis prædictæ designatis confiteri debeat, nisi super hoc à dicto Præposito alium confessorem eligendi facultatem habuerit.

Persona Societatis cui debeant confiteri. Tu vide à bulla Clem. VIII.

§. 11. Ac inhibemus ne quis post emissa vota secundum constitutiones prædictas, sive professus, sive Scholarius, sive Coadjutor Societatis huiusmodi sit, ad quemvis

Quis post emissa vota secundum constitutiones prædictas.

in hunc ordinem...

vis alium Ordinem, etiam per Sedem prædictam approbatum, Carthusienſium dumtaxat excepto, niſi de expreſſa ipſius Præpoſiti, aut dictæ Sedis ſicentia transferri; egreſſi verò alias quam, ut præfertur, de Ordine ſeu conſortio hujusmodi, in nullo alio, præterquam Carthuſienſium præfato Ordine admitti, recipi, vel retineri poſſint.

in hunc ordinem...

§. 12. Ipſique Generalis, & alii inferiores Præpoſiti, per ſe vel alios, illos in ſic egreſſos, ac alios quoscumque dictæ Societatis apoſtatas, aut etiam alios quosvis inſolentes, & qui id mereri videbuntur, in quocumque habitu apoſtatas prædictos contigerit inveniri, excommunicare, capere, incarcerare, & alijs ſuis diſciplinæ ſubmittere, & ad id ſi opus fuerit, auxilium brachii ſecularis invocare liberè & licitè valeant.

in hunc ordinem...

§. 13. Ipſamque Societatem, & univerſos illius ſocios & perſonas, illorumque bona quæcumque ab omni ſuperioritate, juridiſtione, correptione quorumcumque Ordinariorum eximimus & liberamus, ac ſub noſtra & præfatæ Sedis protectione ſuſcipimus.

in hunc ordinem...

§. 14. Liceatque Præpoſitis, & de eorum etiam facultate univerſis fratribus & ſocijs Societatis hujusmodi in Preſbyteratus ordine conſtitutis, in locis in quibus degunt, & eos pro tempore morari contigerit habere Oratoria, & in eis, ac quocumque alio honeſto, & congruenti loco, in altari portatili, cum debitis reverentia & honore, etiam tempore interdicti, quavis etiam Apoſtolica auctoritate apoſiti, januis clauſis, excommunicatis, & interdictis excluſis, ſubmiſſa voce, Miſſas & alia divina officia celebrare, ac Eccleſiaſtica ſacramenta recipere, & alijs miniſtrare, dummodo ipſi cauſam non dedeſint interdicto, nec contingat id ipſi ſpecialiter interdicti.

in hunc ordinem...

§. 15. Iis verò, qui in ipſorum Præpoſitorum & ſociorum morantur obſequijs, cuncta liberè miniſtrare poſſint Eccleſiaſtica ſacramenta, & ipſos, cum decedunt, in eorum cæmeterijs ſepelire.

in hunc ordinem...

§. 16. Si quando in terris in quibus Socii prædicti, vel eorum aliqui pro tempore reſederint, vel in earum perſonas excommunicationis, ſeu interdicti ſententias contigerit promulgari, pueri ſeu familiares eorundem ſociorum ſervitijs deputati, ac eorum & Societatis hujusmodi negotiorum procuratores & operarii, hujusmodi ſententijs obnoxii minimè habeantur; ibique poſſint audire divina, niſi eiſdem cauſam dederint, vel ſpecialiter excommunicari, ſeu interdicti contigerit eorundem.

in hunc ordinem...

§. 17. Nec ullis Prælatiſ contra aliquem de prædicta Societate, vel contra alios eorum aliquam excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti ſententiam, contra ejuſdem Societatis privilegia per nos conceſſa, quorum interpretationem nobis & Apoſtolice Sedi reſervamus) ferre liceat, & ſi tulerint, eo ipſo irrita, nulliusque roboris vel momenti ſint, & eſſe cenſeantur.

in hunc ordinem...

§. 18. Ac omnes & ſinguli alii Chriſti fideles, cujuſcumque conditionis exiſtant, qui verbi Dei concionibus, ſeu prædicationibus, ſociorum ſeu fratrum Societatis hujusmodi in Eccleſijs, ubi ipſi concionabuntur, interſuerint, diebus hujusmodi Miſſas & alia divina officia audire, & Eccleſiaſtica ſacramenta ibidem recipere liberè & licitè valeant, nec ad id ad proprias parochiales Eccleſias, accedere teneantur.

in hunc ordinem...

§. 19. Et quia ejuſdem Societatis fratres & ſocios, de locis ad loca transferri contingit, propter quod ſtabilem & continuam in certis & determinatis domibus manſionem habere non poſſunt, & in ipſa Societate idoneos tantum & comprobatos ad ſacros ordines promoveri intelleximus, eidem Præpoſito Generali, quod ordinandos ſocios & fratres hujusmodi Societatis, quibuscumque maluerit Catholicis Antifitibus, gratiam & communionem dictæ Sedis habentibus, præſentare, ipſique Antifitibus præſentatos hujusmodi, abſque omni promiſſione, vel obligatione ipſorum ordinandorum fratrum & ſociorum, ad omnes, etiam ſacros & Preſbyteratus ordines promovete.

in hunc ordinem...

§. 20. Et cum ipſi ſocij, magnam patientes pro Chriſti nomine paupertatem, exhortationis pio ſtudio

bonos ad potiora dirigant, & errantes ad rectitudinis ſemitam laudabiliter revocare procurent, concedimus ut in excommunicatorum & hæreticorum, vel ſchiſmaticorum, vel infidelium tertis liberè comunorati, & cum eiſdem converſari, de licentia tamen Præpoſiti Generalis, & ab eis tunc, & etiam quando per ipſas illos tranſire contigerit, neceſſaria vitæ depoſcere, ac recipere valeant.

hæreticorum licet comunorari de Præpoſiti generalis licentia.

§. 21. Quodque nullis ipſorum correptionis, ſeu viſitationis vel inquisitionis officium, monaſterijs, vel Eccleſijs, ſeu quibuſcumque perſonis impendere, vel ad cognitiones cauſarum, citationes partium, & denuntiationes ſententiarum interdicti, vel excommunicationum procedere, aut curam Monialium, ſeu religioſarum quarumlibet perſonarum recipere teneantur, per literas Apoſtolicas impetratas, vel in poſterum impetrandas, niſi de hoc indulto & Ordine ſociorum hujusmodi expreſſam facientes mentionem, auctoritate & tenore prædictis de ſpeciali gratia indulgemus.

Non tenentur illiſuſcipere citationem, inſtitutionem, citationem Monialium.

§. 22. Concedentes ipſis ſocijs, ut de iis quæ in ornamentis, aut pro eis, aut librjs, fabrica, luminaribus, ſeu pro victu, vel indumentis eorum, necnon pro annuis cenſibus redimendis, ad quorum ſolutionem aliquæ domus Societatis prædictæ obligatæ forſan exiſtant, ac de domibus & Collegijs, ac eorum prædijs, hortis, alijsque locis eiſdem ſocijs, juxta eorum vivendi inſtitutum hæberi conceſſis, aut de iis quæ ſibi pro hujusmodi rebus, domibus, Collegijs, prædijs, locis, & hortis emendis, per quacuſcumque perſonas pro tempore legari, aut relinqui contigerit, & alijs bonis quibuſcumque per dictam Societatem, & ipſius Collegia poſſeſſis & obtentis, aliquam decimam, etiam Papalem ſolvere, ſeu canonicam portionem exhibere, ſeu ad præſtationem procuratorum Legatorum prædictæ Sedis, vel Nuntiorum ipſius, aut Ordinariorum locorum, aut exactiorum, collectarum, ſeu ſubditorum, vel provisionum quorumcumque minimè teneantur, nec ad id per literas ejuſdem Sedis, aut Legatorum, vel Nuntiorum, ſeu diœceſanorum prædictorum, cujuſcumque tenoris fuerint, ullo unquam tempore compelli poſſint, niſi ipſæ literæ Apoſtolicæ plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto & conceſſione hujusmodi, ac de eorum Ordine mentionem fecerint. Et ſi forte per Nos, vel dictam Sedem de pijs legatis, diſpoſitis, & relictis, in genere vel ſpecie, decima vel alia portio, ſeu quarta alteri parte, vel non parte cauſæ quomodolibet hætenus conceſſa fuerit, vel illam in poſterum concedi ſeu ſolvi, aut dari, mandari contigerit, Socios præſatos, & illorum domos, & bona quæcumque, ac eis legata & relicta, aut alijs in eorum favorem diſpoſita, in conceſſionibus & mandatis hujusmodi decernimus & volumus minimè comprehendendi, niſi de ipſis, ac præſenti decreto, & voluntate noſtra, non per clauſulas generales idem importante, ſed vera, expreſſa, & ſpecifica mentio fiat in eiſdem.

Non tenentur ſolvere bonorum ſuorum decimam, vel aliam dare contributionem ſeu procuratoriam. Hoc amplius Greg. 13. in caſu. 51. Paſtoralis.

§. 23. Et inſuper ſi contingat Socios ipſos, ut adjuvante aliquo Principe, Duce, Marchione, Comite, vel Communitate, vel quavis ad id potenti, & facultatibus abundantia perſona, aliquam domum, Eccleſiam, aut Collegium Societatis prædictæ ædificari & conſtruant, ſeu id per alicujus ſimilis perſonæ teſtamentum mandari, vel quovis modo eis offerri domum, Eccleſias, ſeu Collegia hujusmodi, cum omnibus ad id neceſſarijs & opportunis, conſtrui & ædificari, ac locum pro hujusmodi conſtructione oblatum recipi poſſe, ipſasque domos, Eccleſias, Collegia, Cellas, Oratoria, ubilibet per dictos ſocios pro tempore conſtructa, vel eis donata, eo ipſo quod ædificata vel donata fuerint, Apoſtolica auctoritate prædicta erecta, approbata & confirmata.

Domus vel Collegia Societatis donata, ſeu relicta, eo ipſo auctoritate Apoſtolica cenſentur erecta. Tu attende caſu 99. Clem. VIII. Quoniam.

§. 24. Ac bona quæcumque pro Collegiorum dote, ſeu ſcholarium inibi pro tempore commorantium ſuſtentatione, per quoscumque Chriſti fideles pro tempore donata, relicta, & legata, eo ipſo prædicta Apoſtolica auctoritate perpetuè applicata & appropriata eſſe, & cenſeri, niſi alias ad collationem Sedis prædictæ pertinerent.

Bona Societati donata pro Collegiorum ſuſtentatione auctoritate Apoſtolice reſervantur applicatas &c.

§. 25. Et Eccleſias prædictas, cum cæmeterijs benedicti, aut conſecrati facere, ac primum lapidem poni

Et licet benedicti, & conſecrati

Sancti possunt a quolibet Episcopo, etc. Et de novo ubique communi.
Hoc amplius Greg. 13. in cons. 390. Salvatoris. Quod vid. cons. 390. Distinctio.
Tu vid. cons. 115. Clem. 8. Quoniam. Superiores possunt cum sociis, dispensare.
Tu vid. cons. 115. Clem. 8.

Confessores possunt confessores audire.
Tu vid. cons. Pii V. 113. Romani, ubi confessores requirit approbati ab Ordinariis, etc. et vide Clem. 8. d. cons. 115.

Sacramenta quae Ecclesiastica ministrantur, praeterquam tempore Paschalis, et in articulo mortis.

Indulgentias Ecclesiasticae Societatis designandas indulgentias concedi.
Ex istis Greg. 13. ad omnes Societatis Ecclesiasticae in istis. Quoniam, cum sacra non possit.

Et omnia anni diebus.
Hoc amplius Greg. 13. ubi sup.

per quoscumque Episcopos (si diocesi ultra quatuor menses id facere distulerint) possunt discernimus.

§. 26. Inhibentes omnibus singulis Archiepiscopis, Episcopis, aliisque Ecclesiarum Praelatis, & locorum Ordinariis, ac quibusvis aliis potestatibus, Ecclesiasticis, & secularibus, illis nihilominus mandantes, ne ipsos socios, aut eorum domos, Ecclesias, aut Collegia huiusmodi ad aliquorum requisitionem, ex propria eorum voluntate, si id in Domino expediens fuerit, edificare volentes, quoquo modo huiusmodi constitutionibus impediunt, perturbent, aut molestant.

§. 27. Et ut Societatis huiusmodi professoribus omnino vagandi occasio, & ad Apostolicam Sedem praedictam recurrere subtrahatur pro posse, praedictis Generali, & de ejus licentia Provincialibus Praepositis dictae Societatis pro tempore existentibus, & illorum Vicariis, & Locatenentibus, ut cum ejusdem Societatis personis defectum natalium, ex adulterio, sacrilegio, incestu, & quovis alio nefario, & illicito coitu proveniente patientibus, necnon cum iis, qui ex quavis causa (praeterquam homicidii voluntarii, bigamiae, & mutilationis membrorum) irregulares fuerint, postquam in Ordine ipso vota emiserint, ut defectu, & irregularitate huiusmodi non obstantibus, ad quoscumque, etiam sacros, & Presbyteratus ordines promoveri, & in illis, etiam in altari ministrare, & irregulares defectum natalium patientes praedicti ad quascumque administrationes & officia dictae Societatis eligi, recipi, & assumi, illaque gerere, & exercere & liberè, & licitè valeant, dispensare possint, auctoritate, & tenore praedicti, concedimus, & indulgemus.

§. 28. Praeterea cum intellexerimus populos civitatum, urbium, & locorum, apud quae habitationem iidem Socii habent, vel ubi eosdem versari, aut transire contingit, exemplo allechtos, & indios, & reliquosque, quam Dominum concedente ducunt, libenter ad constituendum eisdem, & sacratissimam communionem de manibus eorum accipiendum consueverunt, ut illis sic consuetibus satisfacere valeant, universis utriusque sexus Christi fidelibus, ut cuilibet de Societate praedicta confiteri possint, Rectoris sui licentia minime requisita, qui non teneantur eadem peccata, de quibus confessi, & absoluti fuerint, rursus confiteri.

§. 29. Necnon omnibus, & singulis Christi fidelibus, tam forensibus quam in civitatibus, & locis, in quibus socii praedicti consistunt, commorantibus, aut illac transigentibus Eucharistiae sacramentum (quod in suis Ecclesiis decenter tenere socios praefatos volumus) quocumque anni tempore, praeterquam in festo Paschalis Resurrectionis Dominicae, & mortis articulo, nisi necessitas urgeret, eorundem fidelium, parochialium Ecclesiarum Rectorum licentia minime requisita, accipere liberè, & licitè valeant.

§. 30. Necnon animarum profectui providere volentes, de omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus, & singulis utriusque sexus Christi fidelibus ubilibet commorantibus, verè poenitentibus, & confessis, seu temporibus à jure statutis confitendi propositum habentibus, qui aliquam Ecclesiam, aut alium pium locum dictae Societatis, semel singulis annis, praeter annu Jubilaei, in die per pro tempore existentem dictae Societatis Praepositum eligendo, à primis vespere usque ad occasum Solis ejusdem diei inclusivè devotè visitaverint, & inibi oratione Dominicam, ac salutatione Angelicam recitaverint, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, ac remissionem in forma Jubilaei, auctoritate Apostolica tenore praesentium misericorditer concedimus, & elargimur.

§. 31. Et insuper quatuor aliis, scilicet Nativitatis, Circumcisionis, Epiphaniae, & Corporis CHRISTI festivitatum, necnon Veneris, & Dominicis, & Quadragesimalibus diebus singulorum annorum, usque ad octavam Paschalis, Ecclesias, & alia pia loca dictae Societatis devotè visitaverint, & inibi orationem, & salutationes praedictas similiter recitaverint, ac verbum Dei, si in illis praedicetur, devotè audierint, septem annos, & totidem quadragesimas de injunctis eis poenitentis, misericorditer in Domino relaxamus.

§. 32. Ac Praeposito Generali ejusdem Societatis, ut quos de sua idoneitate in Domino judicaverit, ad lectiones Theologiae, & aliarum facultatum, alterius licentia ad id minime requisita, ubilibet deputare possit.

§. 33. Et ut, cum aliquos ex fratribus seu sociis Societatis huiusmodi in Saracenorum, & Paganorum, aliorumque infidelium terris, & provinciis alias remotissimas, à quibus non potest adiri Sedes Apostolica, miserit possit eis auctoritate nostra facultatem concedere, ut Christianos ibidem commorantes, confessione peccatorum suorum audita, & poenitentia salutari injuncta, eos & eorum quemlibet ab omnibus, & lingulis eorum peccatis, etiam in Bulla Coenae Domini reservatis, & à consequentibus censuris, & poenis absolvere.

§. 34. Et cum illi, qui ab infidelitate convertentur tantum, & in locis remotissimis, qui prius in gradibus non licitis, tamen lege divina non prohibitis, matrimonia contraxerant, ut in eisdem manere possint, dispensare.

§. 35. Ac in locis praedictis remotissimis, quaecumque Ecclesias, Hospitalia, & alia pia loca, prout expediens fuerit, erigere, ac nunc, & pro tempore erecta reformare, sine alicujus praedicti, & vestes sacerdotales, pallas, corporalia, calices, altaria, coemeteria (si Episcopus, qui ea faciat Catholicus inibi non adhibet benedictionem, ac profanas Ecclesias reconciliare possint, Et quaecumque statuta, & ordinationes desuper necessaria facere, illaque postquam facta fuerint, mutare, alterare, ac illis addere, & detrudere.

§. 36. Ac Praeposito Provinciali in illis longinquis partibus residente decedente, interim, dum alius per Generalem Praepositum mittitur, loco Praepositi sic decedentis alium eligere liberè, & licitè valeant.

§. 37. Et quia in numerosis populis illarum regionum tanta est sacerdotum raritas, ut usus plurimum eorum populorum suscipere debeat, ut bis eodem die Missam celebrare diversis in locis valeant.

§. 38. Et insuper, attenta meditatione pensantes, quantum utilitatis ad exaltationem Christianae fidei, & Evangelicae veritatis, Societatis praedictae professores afferant, & afferre valeant, omnia, & singula gratias, immunitates, concessionem, privilegia, & indulta, antea per nos eidem Societati, & illius sociis, & personis quomodolibet concessa, quae hic pro specificatis haberi volumus approbantes, innovantes, & confirmantes.

§. 39. Quod socii dictae Societatis, qui alibi quam in Urbe Roma, professionem emittere non possunt, literis Apostolicis ab ipsa Societate ad id ob aliquas causas ad tempus impetratis, non obstantibus, eisdem de licentia Praepositi Generalis praedicti, ut professionem ipsam ubilibet emittere liberè, & licitè valeant, concedimus, & indulgemus.

§. 40. Necnon Ignatio, & aliis successoribus suis Praepositis Generalibus dictae Societatis pro tempore existentibus, & indultum aliis per nos eidem Societati super habendis viginti Coadjutoribus concessum, ad alios quoscumque, quos idoneos fore censuerint, sub eorum obedientia degentes extendere.

§. 41. Et quascumque gratias, concessionem, & indulta eidem Generalibus dictae Societatis Praepositis pro tempore existentibus per nos concessa, per eorum Vicarios, aut personas ad id sibi bene visas, praesertim in India, & aliis partibus remotis pro tempore substitutas, exercere liberè, & licitè valeant.

§. 42. Ac praesentes literas, & in eis contenta quaecumque ex quavis causa, de subreptionis vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae defectu notari, vel impugnari nullatenus possit: ac sub quibusvis suspensionibus, derogationibus, limitationibus & aliis quibusvis contrariis dispositionibus, & gratiarum, ac indulgentiarum concessarum derogatoriis, seu revocatoriis, etiam per nos, & Sedem eandem pro tempore concessis, nullatenus comprehendi, sed semper ab illis exceptas existere, ac suos plenarios effectus sortiri.

§. 43. Et illarum transumptis manu notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Canonici Metropolitanæ, vel alterius Cathedralis Ecclesiae, seu personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, eandem pro fidei, quae adhiberetur eisdem originalibus literis, si forent

Præpositus generalis in locis, & facultatibus deputare possit. In locis infidelium, & provinciis remotissimis, a quibus non potest adiri sedes apostolica, miserit possit eis auctoritate nostra facultatem concedere, ut Christianos ibidem commorantes, confessione peccatorum suorum audita, & poenitentia salutari injuncta, eos & eorum quemlibet ab omnibus, & lingulis eorum peccatis, etiam in Bulla Coenae Domini reservatis, & à consequentibus censuris, & poenis absolvere.

Decedente Praeposito Provinciali, dum alius per Generalem Praepositum mittitur, loco Praepositi sic decedentis alium eligere liberè, & licitè valeant.

Præpositus generalis in locis, & facultatibus deputare possit. In locis infidelium, & provinciis remotissimis, a quibus non potest adiri sedes apostolica, miserit possit eis auctoritate nostra facultatem concedere, ut Christianos ibidem commorantes, confessione peccatorum suorum audita, & poenitentia salutari injuncta, eos & eorum quemlibet ab omnibus, & lingulis eorum peccatis, etiam in Bulla Coenae Domini reservatis, & à consequentibus censuris, & poenis absolvere.

Præpositus generalis in locis, & facultatibus deputare possit. In locis infidelium, & provinciis remotissimis, a quibus non potest adiri sedes apostolica, miserit possit eis auctoritate nostra facultatem concedere, ut Christianos ibidem commorantes, confessione peccatorum suorum audita, & poenitentia salutari injuncta, eos & eorum quemlibet ab omnibus, & lingulis eorum peccatis, etiam in Bulla Coenae Domini reservatis, & à consequentibus censuris, & poenis absolvere.

Præpositus generalis in locis, & facultatibus deputare possit. In locis infidelium, & provinciis remotissimis, a quibus non potest adiri sedes apostolica, miserit possit eis auctoritate nostra facultatem concedere, ut Christianos ibidem commorantes, confessione peccatorum suorum audita, & poenitentia salutari injuncta, eos & eorum quemlibet ab omnibus, & lingulis eorum peccatis, etiam in Bulla Coenae Domini reservatis, & à consequentibus censuris, & poenis absolvere.

forem exhibita, vel ostensa, usque in iudicio, & extra adhiberi debere.

publicis est
ut publicis
sunt.

§. 44. Et sic per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis etiam Apostolica auctoritate, fungentes, subacta eis, & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definituri debere, ac si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Societas
suffraganeorum
Prælati
ne Prælati
in communi
sunt.

§. 45. Ac dilectis in Christo filiis, illustribus, & nobilibus viris, Principibus, ac Dominis temporalibus, & venerabilibus fratribus Prælati Ecclesiastici in quavis dignitate constitutis, prædictam Societatem ac singulos illius socios plurimum in Domino commendantes, non solum ne eos inquietari, aut eorum privilegia violari permittant, sed ut benignè, & cum caritate, ut decet, suscipiant exhortamur, atque in Domino rogamus.

Infrascriptos
de executoribus
sunt constituti
deputantur.

§. 46. Et nihilominus universis, & singulis venerabilibus fratribus nostris, Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, necnon Metropolitanis, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, ac eorundem Archiepiscoporum, & Episcoporum officialibus, & Vicariis generalibus ubilibet constitutis per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi ac quilibet eorum, per se vel alium seu alios, præsentibus literis, & in eis contenta huiusmodi, ubi opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum Sociorum, vel alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisdemque Sociis in præmissis, efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant, auctoritate nostra eosdem socios literis, & in eis contentis huiusmodi pacificè gaudere, non permittentes eos, aut eorum aliquem super præmissis, aut quibusvis aliis rebus, & causis, per locorum Ordinarios, aut quoscumque alios quomodolibet indebitè molestari; sed eos eorum quoscumque cujuscumque conditionis, vel qualitatis existentes, & quavis, etiam Patriarchali, Archiepiscopali, vel Episcopali, aut mundana dignitate, ac exemptione fungentes, & munitos, in quibusvis causis iustitiæ complementum ministrantes, id quod per eos ordinatum fuerit ad executionem debitam perducant, illosque quos censuras, vel poenas prædictas incurrisse constituerit, excommunicatos, ac interdictos declarent, ac faciant, & mandent publicè nuntiari, ac ab omnibus archibus evitari, & legitimis super his habitis, & habendis processibus servari, illos quoties opus fuerit, iteratis vicibus aggravare procurent, contradictores auctoritate nostra, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Claufula
de
regula
ap
manetur.

§. 47. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus, ac juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, necnon privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis S. Benedicti, & S. Francisci, ac mendicantium, & aliis Ordinibus supradictis, illorumque Prælati, & personis, etiam super non communicandis gratis sibi concessis, & aliis quomodolibet per nos, & Sedem præfatam concessis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus innovatis, etiam Mari magno, Bulla aurea, & alias quomodolibet nuncupatis, quibus illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permanentibus, hac vice specialiter, & expressè derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 15.
die 18. Octob.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, anno Incarn. Dom. 1549. 15. Kal. Novemb. Pont. nostri anno 15.

XLIX.

Judices, & Officiales Romanæ Curie non concedant transumpta supplicationum, neque eorum prætextu mandata adipiscendi possessionem beneficiorum, vigore supplicationum, nisi prius literis Apostol. desuper expeditis.

Qua autem Notarii R. Camera Apost. servare debeant circa consensus cessionis iurium, aut resignationis beneficiorum, sunt hic sup. in const. 17. Clem. VII. Sanctissimus.

PAVLVS EPISCOPIVS, &c. Editio A. D. 1549.
Ad perpetuam rei memoriam.

§. 1. Cum nobis in alia innovasset, quod nonnulli iudices Romanæ Curie, transumpta supplicationum super provisionibus beneficiorum Ecclesiasticorum, & aliis gratis signatarum, & registratarum, ac ipsarum supplicationum prætextu literas, & mandata de adipiscenda possessione beneficiorum in illis expressorum, antequam literæ Apostolicæ super huiusmodi supplicationibus expeditæ essent concedebant. Volentes huiusmodi abusibus, & fraudibus congruis remediis obviare, inhibuimus quibusvis iudicibus dicte Curie quavis auctoritate fungentibus, cum appositione decreti irritantis, ne transumpta supplicationum Apostolicarum, neque literas, sed mandata ipsarum supplicationum vigore, possessionem beneficiorum Apostolicorum apprehendendi dare, & concedere quomodolibet præsumerent, proat in constitutione nostra, & super edita, & in Cancellaria Apostolica publicata prædicta continentur.

Judicibus Romanæ Curie
jam prohibitis
commodis transumptis
supplicationum,
& eorum vigore
mandata
apprehendi possessionem
beneficiorum.

§. 2. Nos constitutionem huiusmodi auctoritate Apostolica tenore præsentium innovantes, & perpetuis futuris temporibus pro lege observari debere decernentes, hoc perpetuo edicto omnibus, & singulis tam Archivarius d. Curie scriptoribus, quam Camera Apostolicæ, gubernatoribus ac Vicariis Urbis Notariis, ceterisque officialibus dicte Curie, & tabellionibus publicis quibuscumque sub excommunicationis late sententiæ poena in eorum singulos qui contrafecerint, eorundem tenore præsentium auctoritate Apostolica præfatis prohibemus; ne de cetero de transumptis supplicationibus, præterquam habentium clausulam quæ eorundem mandata sufficiat, ac decreto, & concessione literarum, & mandatorum huiusmodi derogari debeat, & per nos, & eorum vel subscribere, aut quovis modo aut per nos, & eorum vel tradere quovis modo præsumant. Volentes etiam eadem Apostolica auctoritate statuentes, quod Nos, & Officiales, & Tabelliones præfati, qui dictam excommunicationis sententiam incurserint, ab illa, nisi per Nos, aut successores nostros canonice intrantes absolvi non possint, præterquam in mortis articulo constituti. Quodque ultra eandem excommunicationis sententiam, pro prima vice viginti quinque ducatorum, & suspensionis à perceptione emolumentorum officiorum suorum ad tres menses, per Datarium, vel Cancellariæ Apostolicæ Regentem pro tempore existentes irremissibiliter exigendorum, ac fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe applicandorum, & si secundariè deliquerint, ipsorum officiorum privationis poenas incurrant eo ipso.

Innovat eandem prohibitionem cum appositione late excommunicati sententiæ & alias innovat poenas contra Tabelliones de illis rogatos.

§. 3. Necnon partes transumptis, seu literis, aut mandatis huiusmodi deinceps utentes, ac illorum prætextu possessionem beneficiorum Apostolicorum apprehendentes, fructus quos ex illis pro tempore perceperint, suos non faciant; quinimò ad beneficia in eisdem transumptis, ac literis, & mandatis expressa perpetuè afficiantur ipso facto inhabiles, & ad restitutionem fructuum ex illis perceptorum in utroque foro teneantur.

Præmissis transumptis, & mandatis poenam amissionis fructuum & inhabilitatis ad alia beneficia infligit. Et ita, non aliter iudicari mandata.

§. 4. Decernentes sic per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam si sint S. R. E. Cardinales, aut Palatii Apostolici causarum Auditores, in quibuscumque causis, & quibusvis illarum instantiis sententiari, & iudicari debere, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter sententiandi, & iudicandi facultate, & irritum, & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis derogat.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, Privilegiis quoque, & indulgentiis Apostolicis, iudicibus, Notariis, Officialibus, Tabellionibus prædictis, eorumve Collegiis in genere, vel in specie quomodolibet concessis, quæ illis contra præmissa nullatenus volumus suffragari, ceterisque contrariis quibuscumque.

Hanc const. publicari, & inter alia extraxit de scriptis jubet.

§. 6. Volumus autem præsentibus in dicta Cancellaria, ut moris est publicari, & in illius quinterno inter alias extravagantes ad perpetuam rei memoriam describi, ac à die

die publicatione ligare, & sub penis predictis perpetuo, inconcusso, & inviolabiliter observari.

Papa sub ser.

Placet, publicetur, & describatur. A.

Pubblicatio.

Letta, & publicata fuit suprascripta Regula Roma in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnatio- nis Domini millesimo quingentesimo octagesimo quarto, die Sabbati, tertiadecima mensis Martii Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D.N. Pauli divina providentia Papa III. Anno 1.

JULIUS TERTIUS FONT. CCXXV. ANNO DOMINI MDL.

Julius Tertius, de Monte S. Sabini, qui est in agro Ar- etino, Joannes Maria de Monte antea dictus, Episcopus Cardinalis Praenestinus. Creatus 6. Idus Februarii, Coro- natus octavo Kal. Martii, Anno Domini 1550. Vixit an- nos 5. mensem 1. dies 16. Creavit Cardinales 20. Obiit die 10. Kal. Aprilis, & in lateritio monumento juxta aram S. Andreae sepultus fuit. Vacavit sedes dies 17.

I. De auctoritate, & potestate summi Pœnitentia- rii ex indulto Sixti IV. & Pauli III.

De hac vide supra in const. 23. Sixti IV. Quoniam, ubi dixi.

IVLIVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

RATIONI congruit, & convenit honesta- ti, ut ea quæ de Romani Pontificis gratia processerunt, licet ejus superveniente obitu literæ Apostolicæ super illis confectæ non fuerint, suum consequantur effectum.

Sixti IV. ad idem const. c. in rub.

§. 1. Dudum siquidem postquam à fel. rec. Sixto Papa IV. prædecessore nostro emanaverant literæ tenoris subsequenti.

Paul. III. cu- jus bull. non habetur, non approbat.

Qui omittitur, quia ipsam bullam posui sup. §. 2. Licet, sicut fel. rec. Paulus Papa III. præde- cessor noster acceperat ab inde citra, literæ ejusdem Six- ti prædecessoris, absque ulla exceptione per universum orbem observatæ fuissent, & tunc observantur, plenam roboris firmitatem obtinerent; cum tamen Romanus Pontifex illa libenter approbare, & innovare, ut ea firmius perpetuo illibata persisterent, & juxta ipsius Ro-

mani Pontificis intentionem sublati quibusvis litium, & calumniarum occasioibus, suum debitum sermone, & effectum, firmique ab omnibus observantur, ac ea fir- miora censentur, quæ Apostolica confirmatione mun- ipine sapius corroborarentur; præfatus Paulus sub. dat. videlicet tertio nonas Julii, Pontificatus sui anno quin- todecimo, Motu proprio, non ad dilecti filii nostri tunc sui, Reynutiæ sancti Angeli Presbyteri Cardinalis, nostri, tunc sui Majoris Pœnitentiarii, seu alterius pro eo eadem prædecessori super ea oblata petitione instigantiam, sed de sua liberalitate, & ex certa scientia sua, ac de Apostolice potestatis plenitudine decreta, declarationes, mandatum, voluntatem, & statutum, ac cum omnibus, & singulis contentis in eis clausulis, literas Sixti prædecef- soria hujusmodi, auctoritate Apostolica approbavit, & innovavit, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & sub eisdem censuris, & penis ubilibet observari debere.

Et inobedi- tibus, ac de- nuntiariis, sermone in- peditionem in- fringentibus, Bulla Cen- domini.

§. 2. Illeque non observantes, seu illa, aut eorum vali- ditatem, seu præfati Reynutiæ, modèrari, & pro tempore existentis dictæ Sedis Majoris Pœnitentiarii, super præ- missis, aut eorum aliquibus potestatem, seu auctoritatem, vel facultatem in dubium revocantes, seu eorundem Reynutiæ, & pro tempore existentis Majoris Pœnitentia- rii literarum executionem qualitercumque impediens, aut quominus dictæ literæ juxta illarum formam, & tenorem debite executioni demandentur, impedimen- tum, consilium, auxilium, vel favorem quomodolibet præ- stantes, prædictas, ac omnes, & singulas alias contra im- pedientem literarum Apostolicarum executionem in bul- la, quæ quædam in Cœna Domini legi consuevit con- tentas, & latas sententias, censuras, & penas, eo ipso, abs- que aliquo alia declaratione desuper perficienda, incur- risse, & incurrere debere decrevit, ac declaravit.

Pœnitentia- rii literas ap- pte in ur- que fore sub- fragari su- mit.

§. 3. Et nihilominus potiori pro cautela præmissa omnia, & singula, prout per eundem Sixtum prædecef- sorem declarata, decreta, mandata, statuta fuerant, eidem modo, & forma, ac motu, scientia, & potestatis plenitudi- ne similibus, de novo decrevit, declaravit, & statuit, ac sub eisdem censuris, & penis, ac inhabilitate, privatione & confiscatione observari mandavit, Reynutiæ, & pro tem- pore existentis majoris Pœnitentiarii præfati, juxta sty- lum prædictum expeditas literas, quæ clausæ, & confesso- ribus directæ, in foro conscientie tantum, quæ verò aper- tæ, & sigillo prædicto, ut præfertur, pendente expeditæ fuerant, & in posterum expeditentur, nisi in eis verba, (in foro conscientie tantum) apposita essent, in utroque, tam pœnitentia, quam judiciali, & contentioso foro, intelli- gi, & interpretari, ac illis quibus pro tempore conceden- tur, suffragari.

Decretum in- rivas app- juit.

§. 4. Sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque quavis auctoritate surgentes judices, & personas, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judica- ri, & interpretari, atque definiti debere, necnon irritum, & inane, si secus super iis à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contingerit attentari, similiter de- crevit, ac declaravit.

Contrarium derogavit.

§. 5. Non obstantibus præmissis, & quibusvis Apo- stolicis, ac in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, necnon juramento, confirmatione Apo- stolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & con- suetudinibus, ac partium illarum pragmaticis sanctioni- bus, privilegiis quoque, indulgiis, & literis Apostolicis quibusvis personis, sub quibuscumque tenoribus, & for- mis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogato- riis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clau- sulis, irritantibusque, & aliis decretis, concessis, approba- tis, ac etiam iteratis vicibus innovatis. Quibus omnibus, etiam si præ illorum sufficienti derogatione de illis, eor- umque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, idem Paulus prædecessor tenores hujus- modi, ac si de verbo ad verbum inserti forent, pro suffi- cienter expressis, & insertis habens, illis alias in suo ro- bore permansuris, ea vice dumtaxat specialiter, & expres- se derogavit, illaque adversus præmissa nullatenus suf- fragari.

fragari posse decrevit, necnon omnibus illis, que idem Sixtus prædecessor in dictis literis voluit non obstat, cæterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis credi possit.

§. 7. Et insuper quia difficile foret literas desuper conscribendas ad singula quæque loca, in quibus de eis fore san fides faciendæ foret deferre, idem Paulus prædecessor voluit, ac motu, scientia, & potestatis plenitudine præmissis pariter decrevit, quod earundem literarum desuper conscribendarum transumptis, manu notarii publici subscriptis, & sigilli alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ impressione munitis, in iudicio, & alibi, ubi opus foret, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem desuper conscribendis literis, si forent exhibitis, vel ostensæ.

Littera Romanæ Pauli III. ubi motum non expediret, et ab isto tempore edantur.

§. 8. Ne autem de approbatione, invocatione, decretis, declarationibus, nova concessione, statuto, mandato, & voluntate Pauli prædecessoris hujusmodi, pro eo quod super illis, ipsius Pauli prædecessoris, ejus superveniente obitu, literæ conscriptæ non fuerunt, valeat quomodolibet hæsitari, & ii, quorum interest, aut intererit, quomodolibet in futurum, illorum frustrentur effectum, volumus, & similiter Apostolica auctoritate decernimus, quod approbatio, innovatio, decreta, declarationes, voluntas, nova concessio, statutum, mandatumque Pauli prædecessoris hujusmodi, perinde à dicta die tertionas Julii suum sortiantur effectum, ac si super illis ipsius prædecessoris literæ sub ejusdem diei data conscriptæ fuissent, prout superius enarratur, quodque præsentis literæ ad probandum plenè approbationem, innovationem, decreta, declarationes, novam concessionem, statutum, mandatum, & voluntatem Pauli prædecessoris hujusmodi ubique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Executoresque deputat.

§. 9. Quocirca universis, & singulis venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, necnon Metropolitan. & aliarum Cathedralium Ecclesiarum canonicis, ac modernis, & pro tempore existentibus causarum Camera Apostolicæ Auditori, & nostro in Alma Urbe, & illius districtu Vicario, ac eorundem Archiepiscoporum, & Episcoporum Vicariis, seu officialibus in spiritualibus generalibus, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, præsentis literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac pro parte illorum, aut alicujus eorum, quos ipsæ literæ concernunt, & concernent, solemniter publicantes, eisque, & eorum cuilibet in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra omnes, & singulos quos præsentis literæ quomodolibet concernunt & concernent, ut præfertur, illis, & in eis contentis quibuscumque pacificè frui, & gaudere. Non permitentes eorum aliquem desuper per locorum Ordinarios, seu alios quoscumque quomodolibet indebitè molestari, perturbari, & inquietari, contradictores quoscumque & rebelles, per prædictas, & quascumque alias sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias illorum arbitrio moderandas, applicandas pœnas, aliaque opportuna juris remedia, appellacione postposita compescendo, ac censuras, & pœnas prædictas legitimis super iis habendis servatis processibus, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausula de Regentibus.

§. 10. Non obstantibus omnibus supradictis, aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarn. Dom. 1530. 8. Kal. Martii, Pont. nostri anno 1.

II. Jurisdicção Vicarii Papæ in causis Hebræorum de Urbe.

Hæc jurisdicção quoad Hebræos baccherios data postea fuit Camerario Papæ, ut inf. in const. 65.

Clem. VIII. In conferendis. Et quoad alios Hebræos declarata est novissimè à Paulo V. in sua const. 71. Universi, §. 7. Quo vero ad Hebræos debitoribus Mercatoribus artis lana, coram Consulibus d. artis conveniri posse voluit Sixtus V. in sua const. 14. Cum alias.

I V L I V S P A P A I I I. Motu proprio, &c.

Cum sicut accepimus universitatem Hebræorum Urbis, & homines illius particulares contra omnem juris ordinem, ac bullas, & privilegia dilecto fratri nostro Philippo Archinto Salutiarum Episcopo, nostræ Urbis, ac illius districtus Vicario generali, in præfatos Hebræos privativè jurisdicção per felicis recordat. Paulum Papam Tertium prædecessorem nostrum concessa, & per nos confirmata, diversimodè sine jurisdicção, & de facto coram aliis Tribunalibus, tam per universitates, quam particulares plerumque ex officio curiæ & ad querelam, ac petitionem, vel Hebræorum, seu Christianorum respectivè molestentur, inquietentur, perturbentur, quo fit ut justitia, non solum circa civiles, verum etiam criminales causas, suum debitum non sortiantur effectum, & jurisdicção ejusdem Vicarii ab aliis indebitè usurpetur, cum activè, & passivè præfati Hebræi jurisdicçãoi dicti Vicarii Urbis subjiciantur.

Caus. consilium.

§. 1. Idcirco volentes, ut ordo juris, & æquitatis suadet, ut dicta jurisdicção Hebræorum sit, ejusdem Vicarii, & ab aliis præter mentem nostram non usurpetur, Motu simili, & ex certa nostra scientia, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, dictas bullas, & privilegia, sic ut præmittitur, prædicto fratri nostro Philippo Vicario in Hebræos concessa, activè, & passivè inter ipsos, inter alios passivè tantum confirmamus, & approbamus, ac roboris firmitatem quatenus opus sit adjicimus.

Confirmatio facultatum Vicario concessarum circa causas judicandas.

§. 2. Mandantes nunc, & pro tempore existentibus Almæ Urbis Governatori, Auditori Camere, Senatori, Camere Apostolicæ Præsidentibus, & Clericis, omnibusque aliis Urbis Judicibus, tam ordinariis quam delegatis, quacumque jurisdicção, & auctoritate fungentibus, & functuris, ne in causis Hebræorum tam Universitatis, quam particularium, civilibus, & criminalibus, ac mixtis, se de cætero intromittant, imò illas ad eundem Vicarium nostrum juxta formam dictarum facultatum, ac privilegiorum remittant, inhibitionesque, ac significaciones per alios quam à dicto Vicario à præfatis Hebræis obtentas, & in postremum obtinendas, per præfatos annullamus, ac pro nullis haberi volumus & mandamus.

Abbas Augustinus.

§. 3. Non obstantibus facultatibus, ac privilegiis, & bullis, ac literis Apostolicis, seu motibus propriis per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos dictis Governatori, Auditori Camere, Senatori, Præsidentibus, & Clericis Camere Apostolicæ, omnibusque aliis, tam delegatis quam ordinariis Judicibus circa jurisdicçãoem concessis, cæterisque contrariis non obstantibus.

Clausula de Regentibus.

§. 4. Cum facultate præfatis Governatori, Auditori Camere, Senatori, Clericis, & Præsidentibus Camere Apostolicæ, ac omnibus aliis Urbis nostræ Judicibus, universitati prædictæ, ac particularibus illius hominibus, & personis, Barifello, ac omnibus aliis Urbis executoribus, & subexecutoribus, sub pœnis pecuniariis, & censuris Ecclesiasticis imponendis, & applicandis, inhibendi, illisque in eventum contraventionis, tam per dictos Judices, quam executores, & Justitiæ ministros, ac quoscumque alios incurrisse declarari, aggravari, interdici, auxiliūque brachii sæcularis invocari, cæteraque omnia, & singula in præmissis, & præmissorum quolibet faciendi, dicen, geren, exercen, & planariè exequendi.

Facultates Vicarii pro Urbe servatione illius consilii.

§. 5. Ac quicquid secus factum, seu innovatum, vel attentatum per dictos Judices, & quoscumque fuerit, irritum, & inane decernentes, cum clausulis necessariis, & opportunis.

Decretum irritans.

Placet. I. Innovatio, 2. 26 subf. 1.

Innovatio, & nova concessio privilegiorum Cardinalis S. R. E. Camerarii, & signanter circa eius interventum in Camera Apostolica, dum agitur de contractibus eius consanguineorum, & circa expeditiones a Clericis dictae Camerae, sub ipsius nomine, & sigillo signandas.

Quoad primam partem vide Pii IV. const. 55. Romanus, quam tamen huic derogare non puto, cum specificè de Camerario non loquatur. Et quoad ultimam partem habes confirmationem, & extensionem Greg. XIII. in eius const. 96. Qua à Romanis, ubi notabo. Et de jurisdictione Camerarii attende Clem. VIII. const. 65. In conferendis.

Edita A. D. 1550. IULIUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei. Dilecto filio Guidoni Ascario S. Eustachii Card. presb. & S. R. E. Camerario, Sal. & Apost. ben.

Causa consuetudinaria.

§. 1. Licet ea quae à Sede Apostolica emanasse dignoscuntur, plenam roboris firmitatem obtineant, nonnumquam tamen Romanus Pontifex illa, praesertim S. R. E. Cardinalibus concessa libenter approbat, & innovat, ut supra ipsius Pontificis intentionem suam debitum, (ut patet) consequantur effectum, firmiterque observentur ab omnibus.

Paul. III. (cum nulla hic non habetur) efform. C. de iurisdictione S. R. E. Cardinalis Guidoni Ascario Card. S. Eustachii presb. & S. R. E. Camerario.

§. 2. Dudum siquidem sol. record. Paulus Papa Tertius praedecessor noster, officium Camerariatus nostri, tunc sui, & eiusdem Ecclesiae, quae hunc mem. Augustinus tituli Sancti Apollinaris Presbyter Cardinalis, suus, & eiusdem S. R. E. Camerarius, dum viveret obtinebat, & exercebat, per obitum eiusdem Augustini Cardinalis, & Camerarii qui apud Sedem praedictam debitum naturae persolverat, vacans, cum omnibus, & singulis illius honoribus, oneribus, juribus, & emolumentis consuetis, Tibi, qui eiusdem praedecessoris secundum carnem nepos existeres, per te quoad viveres tenendum, & exercendum, Motu proprio, & de fratrum suorum consilio concessit, & assignavit, ac te in locum dicti Augustini Cardinalis, quoad huiusmodi effectum substituit, & subrogavit. Necnon te suum, & dictae Ecclesiae Camerarium fecit, constituit, & deputavit.

Jurisdictionem, quae per te hunc officium, & de illis debita eiusdem Camerae solvendi, officiales quoscumque in Civitatibus, Terris, & locis jurisdictionis temporalis praefatae Ecclesiae deputandi, & ab eorum officis cum expediens fuerit amovendi, & alios eorum loco subrogandi, Gentes armigeras suo, & dictae Ecclesiae statui fideles, & devotos conducendi, & illis convenientia de ejusdem Camerae proventus promittendi, & promissa solvendi, & generaliter omnia, & singula, quae in jurisdictionibus & aliis quibuscumque negotiis, & causis ad ipsam Camerariatus officium de jure, vel de consuetudine quomodolibet pertinebant, & quae praefatae Ecclesiae Camerarii facere, emendare, ordinare, administrare, & exequi soliti erant, faciendi, emendandi, administrandi, & exequendi, plenam & liberam concessit facultatem.

A. decretum Jul. II. editum contra inimicos in Camera, & in loco Camerali intervenientes, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, aut majori dignitate fulgerent, Doctores, Theaurarios, & alios introitus, & res ad dictam Cameraam spectantes, per se, vel alium seu alios, in toto, vel in parte conducere, aut cum illorum Conductoribus ipsi quomodolibet participare non possent, ac eisdem Praesidentibus, Clericis, & personis sub excommunicationis latae sententiae, & privationis quoruscumque officiorum per ipsos obventorum poenis ipso facto incurrendis, ne contra praemissum, quomodolibet venire praesumerent, inhibendo innovavit, & approbavit.

§. 3. Tibique suo, & praedictae Ecclesiae nomine Camerae Apostolicae Praesidenti, omnes, & singulos fructus, redditus, & proventus, ad ipsam, & praedictam Ecclesiam pertinentes, ad Cameraam ipsam pervenire faciendi, & de illis debita eiusdem Camerae solvendi, officiales quoscumque in Civitatibus, Terris, & locis jurisdictionis temporalis praefatae Ecclesiae deputandi, & ab eorum officis cum expediens fuerit amovendi, & alios eorum loco subrogandi, Gentes armigeras suo, & dictae Ecclesiae statui fideles, & devotos conducendi, & illis convenientia de ejusdem Camerae proventus promittendi, & promissa solvendi, & generaliter omnia, & singula, quae in jurisdictionibus & aliis quibuscumque negotiis, & causis ad ipsam Camerariatus officium de jure, vel de consuetudine quomodolibet pertinebant, & quae praefatae Ecclesiae Camerarii facere, emendare, ordinare, administrare, & exequi soliti erant, faciendi, emendandi, administrandi, & exequendi, plenam & liberam concessit facultatem.

§. 4. Et deinde cum statutum, & ordinationem pie mem. Julii Papae Secundi, etiam praedecessoris nostri disponentia, quod Praesidentes, & Clerici Camerae Apostolicae, & quaecumque persona in dicta Camera, & in loco Camerali intervenientes, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, aut majori dignitate fulgerent, Doctores, Theaurarios, & alios introitus, & res ad dictam Cameraam spectantes, per se, vel alium seu alios, in toto, vel in parte conducere, aut cum illorum Conductoribus ipsi quomodolibet participare non possent, ac eisdem Praesidentibus, Clericis, & personis sub excommunicationis latae sententiae, & privationis quoruscumque officiorum per ipsos obventorum poenis ipso facto incurrendis, ne contra praemissum, quomodolibet venire praesumerent, inhibendo innovavit, & approbavit.

§. 5. Ac statutum, & decretum huiusmodi, ad hoc ut Clerici, Praesidentes, & personae praefatae, quorum consanguinei, & affines dictas Doctores, Theaurarios, Salarias, & introitus conducebant, seu conducere volebant in eisdem Camera, & loco Camerali, de locationibus ipsis, & negotiis illas concernentibus discernerent, aut tractarent, intervenire non possent, per ejus literas extendisset, & ampliasset.

§. 6. Quod Julii praedecessoris, ac suis literis huiusmodi non obstantibus, etiam in futurum locationibus, & aliis praemissis, absque alicujus poena, seu censura incursum, interesse liberè, & licitè valeres, statuit, decrevit, & declaravit. Quodque sub statuto, & ordinatione Julii praedecessoris huiusmodi, ac literis suis praefatis nullatenus comprehensus, sed ab illis prorsus exceptus esses, & esse censeris, prout ex tunc te excepti, in omnibus, & per omnia, perinde ac si statutum, & ordinatio, ac literae tuae huiusmodi quoad te nullatenus emanassent, decrevit.

§. 7. Ac successivè, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, tam Almae Urbis Gubernator, Auditor Camerae, Vicarius, Judices ordinarii, quam alii quicumque Romanae Curiae, ac diuisionis eiusdem Romanae Ecclesiae tibi, tuisque ordinationibus, & mandatis, perinde ac si ab eo, vel Romano Pontifice pro tempore existente emanassent, omnino parere deberent, & adversus illa directè, vel indirectè modo aliquo venire nullatenus possent, voluit, & ordinavit, ac tunc, & pro tempore existentibus ejusdem Almae Urbis Gubernatori, Auditori Camerae, Vicario, & aliis Judicibus praefatis, sub excommunicationis, & privationis officiorum, & beneficiorum per eos pro tempore obtentorum, necnon aliis arbitrio suo ipso facto, si secus agerent incurrendis poenis, ne contra praemissa modo aliquo venire, aut facere, vel attentare, auderent, seu praesumerent inhibuit. Ac tibi, ut praemissorum observatione, executione, vel implemento, omnibus, & singulis praedictis, & quibus opus esset praeciperes, mandares, & inhiberes, illosque citares, cogeres, & compelleres, ac contra eos manu regia, & alias prout tibi videretur procederes, ceteraque alia in praemissis, & circa ea necessaria, quomodolibet opportuna faceres, & exequeris mandavit, Tibique ultra tuam potestatem, & auctoritatem in praemissis plenissimam licentiam, & facultatem concessit.

§. 8. Necnon etiam omnia, & singula privilegia, jura, jurisdictiones, potestates, auctoritates, facultates, literas, & indulta retroactis temporibus Camerariis dictae Ecclesiae, qui eatenus fuerunt, & Camerariatus officio huiusmodi per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores suos, ac ipsum, & Sedem praedictam, etiam super conceden. salvis conductibus, & fidantiis, causis civilibus, criminalibus, & mixtis, necnon moratoriis, dilationibus, salinaribus, & quibuscumque aliis securitatibus, vel aliis quomodolibet concessa, confirmata, & innovata, quorum omnium tenores, causas, & effectus pro sufficienter expressis haberi voluit, etiam si majora expressis, approbavit, & confirmavit, ac ea omnia tibi de novo concessit, suppleto omnes, & singulos, tam juris quam facti defectus, si qui forsan intervenissent in eisdem, ac illa perpetuae firmitatis robur obtinere, inviolabiliter observari, ac tibi, tuisque in dicto Camerariatus officio successoribus suffragari, ac eos praemissis omnibus, & singulis uti, frui, potiri, & gaudere debere, nec desuper per quoscumque tam Apostolica, quam ordinaria, & mixta auctoritate fungentes, Judices, & personas, etiam dictae Romanae Ecclesiae Cardinales impediri, aut molestari posse decrevit.

§. 9. Et insuper considerando, quod cura jurium, & rerum Camerae Apostolicae Camerario pro tempore existenti erat commissa, ipseque Camerarius suum, & Romani Pontificis pro tempore existentis viva voce oraculum habebat, suamque & dicti Pontificis personam in his representabat, & propterea non conveniebat, ut res Camerales... per Decanum, & Clericos dictae Camerae, qui quicquid in dicta Camera agebant, nomine ejusdem Camerarii agebant, expedirentur, quod de cetero perpetuis futuris temporibus Decanus, & Clerici Camerae huiusmodi, expeditiones aliquas camerales, gratiam

Illudque tendit ad revocationem in Camera, dum agitur de contractibus eius consanguineorum, & circa expeditiones a Clericis dictae Camerae, sub ipsius nomine, & sigillo signandas.

Sec. idem Paul. III. in eius const. non habetur Cardinalibus non leguntur. Ad hoc quod dicitur.

Omneque Judices ordinarii, quam alii quicumque Romanae Curiae, ac diuisionis eiusdem Romanae Ecclesiae tibi, tuisque ordinationibus, & mandatis, perinde ac si ab eo, vel Romano Pontifice pro tempore existente emanassent, omnino parere deberent, & adversus illa directè, vel indirectè modo aliquo venire nullatenus possent, voluit, & ordinavit, ac tunc, & pro tempore existentibus ejusdem Almae Urbis Gubernatori, Auditori Camerae, Vicario, & aliis Judicibus praefatis, sub excommunicationis, & privationis officiorum, & beneficiorum per eos pro tempore obtentorum, necnon aliis arbitrio suo ipso facto, si secus agerent incurrendis poenis, ne contra praemissa modo aliquo venire, aut facere, vel attentare, auderent, seu praesumerent inhibuit.

Hoc idem in Cl. m. VIII. cit. in rub.

Facultatem privilegiorum, auctoritates, facultates, literas, & indulta retroactis temporibus Camerariis dictae Ecclesiae, qui eatenus fuerunt, & Camerariatus officio huiusmodi per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores suos, ac ipsum, & Sedem praedictam, etiam super conceden. salvis conductibus, & fidantiis, causis civilibus, criminalibus, & mixtis, necnon moratoriis, dilationibus, salinaribus, & quibuscumque aliis securitatibus, vel aliis quomodolibet concessa, confirmata, & innovata, quorum omnium tenores, causas, & effectus pro sufficienter expressis haberi voluit, etiam si majora expressis, approbavit, & confirmavit, ac ea omnia tibi de novo concessit, suppleto omnes, & singulos, tam juris quam facti defectus, si qui forsan intervenissent in eisdem, ac illa perpetuae firmitatis robur obtinere, inviolabiliter observari, ac tibi, tuisque in dicto Camerariatus officio successoribus suffragari, ac eos praemissis omnibus, & singulis uti, frui, potiri, & gaudere debere, nec desuper per quoscumque tam Apostolica, quam ordinaria, & mixta auctoritate fungentes, Judices, & personas, etiam dictae Romanae Ecclesiae Cardinales impediri, aut molestari posse decrevit.

Expeditiones aliquas camerales, gratiam

JULIUS TERTIUS.

gratiam vel justitiam concernentes, seu missas, aut ab illis dependentes, alias quam sub nomine Camerarii, ac sigillo penes ipsum Camerarium existente, facere, & expedire nequirent, & si aliter fierent, ex libris cassari, & deleri deberent statim, & ordinavit, & ex tunc illas cassavit, & annullavit, & vitibus vacavit, ac pro penitus in factis haberi voluit, inhibendo Dilectis, & Clericis predictis, sub excommunicationis, & interdicti, & privationis officiorum, & beneficiorum per eos pro tempore obtentorum, aliisque arbitrio suo penes ipso facto, si secus agerent, incurrendis, ne premissis contravenire, aut contra eorum tenorem quovis modo fieri, vel attemptare auderent, seu presumerent, irritum, & inane si secus facere contingeret, decrevit. Ac tibi mandavit, ut pro premissorum observatione, executione, & implemento, omnibus, & singulis predictis, & quibus opus esset preceperes, & mandares, illisque inhiberes, ac eos citares, rogares, & compelleses, ac manu regia, & aliis prout tibi videretur, contra eos procederes, ceteraque alia faceres, & exquereris, quae in premissis, & circa ea necessaria seu quomodolibet opportuna essent, & tibi viderentur. Ac etiam tibi ultra tuam potestatem, & auctoritatem in premissis plenissimam licentiam, & facultatem concessit, prout in ejusdem Pauli praedecessoris, tam sub plumbo, quam in forma Brevis desuper confectis literis plenius continetur.

§. 10. Nos circumspicionem tuam, quam Divina Clementia magnis illustravit gratiarum muneribus non minoribus, quam dictus Paulus praedecessor prosequatur favoribus, & gratiarum prerogativis prosequi volentes, ac singularum, & aliarum quasumcumque ligationum, & concessionum tibi, & aliis ejusdem Ecclesiae Camerarii praedecessoribus tuis quomodolibet concessarum, & factarum, veteriores tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, inserti forent, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine, non ad tuam, vel alterius pro te nobis super hoc oblatam petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate concessionem, assignationem, substitutionem, subrogationem, constitutionem, deputationem, statutum, decreta, declarationem, voluntatem, ordinationes, inhibitiones, mandata, approbationem, confirmationem, ac omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, & decretis, literas praedictas auctoritate Apostolica tenore praesentium approbamus, & confirmamus, & innovamus. Et nihilominus tibi, potiori pro cautela, concessionem, assignationem, substitutionem, subrogationem, constitutionem, deputationem, statuta, decreta, declarationem, voluntatem, ordinationem, inhibitiones, mandata, approbationem, & confirmationem praefatas, modo, & forma premissis de novo concedimus, & respectivè facimus, statuimus, decernimus, declaramus, volumus, ordinamus, inhibemus, mandamus, approbamus & confirmamus.

§. 11. Ac etiam tibi, quod sigillum hujusmodi officii Camerariatus solus, & in solidum absque eo quod Clerici, & Praesidentes, seu Decanus Camerae hujusmodi, aliquod aliud sigillum penes se, vel eorum aliquem, retinere possint, aut debeant, retinere possis, & valeas concedimus, & indulgemus.

§. 12. Praemissaque omnia, & singula sub quibusvis reformationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, ac Cancellariae Apostolicae regulis, per nos editis, & in futurum quomodolibet edendis nullatenus comprehensa, vel revocata esse, aut posse decernimus, & quotiescumque comprehensa, vel revocata viderentur, illa toties in pristinum statum restituta, & de novo concessa, etiam ex nunc, prout ex tunc fuisse, & esse. Teque super premissis, & illorum occasione, à nobis, seu successoribus, vel aliis quibuscumque molestari, inquietari, vel perturbari nullatenus posse, neque debere, ac praesentes ad eorundem premissorum omnium & singulorum probationem, verificationemque, in iudicio, & extra sufficere, nec ad id probationis alterius adminiculum requiri, nec contrarium probari, vel ullam probationem recipi, seu admitti, ac de subreptionis, obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis, vel alio forsan majori defectu, aut alio quovis pretexto notari, seu impugnari, aut

Bullar. Mag. Tom. I.

in aliquo iterari nullatenus posse, neque per quoscumque quavis auctoritate fungente, iudicem, personam, subdilectum, & eorumcunquolibet quavis aliter iudicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & interpretari atque decidi debere, strictim quoque, & inane si super his à quocumque quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus, & derogamus, ac statuimus, & ordinamus, suppliciter omnibus singulis tam quibus facti, ut omissionibus, & quibusque sollemniter & consensu, etiam substantialibus debentur, & in futurum de necessitate exprimendos, si qui forsan intentionem in eis fecerint.

§. 13. Quibus venerabilibus fratribus nostris, Celsat. & Imolens. Episcopis, ac dilecto filio, Curiae Caesarum Cam. Apost. generali, Auditori per Apost. scripta mota simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu aliquos, ubi, & aliis quorum interitus in praesentia efficacis defensionis praedio assistentes, ac praemissa omnia, & singula ubi, & quoties expedierit, fuerintque in praesentia acquisiti sollemniter publicantes, non permittant, nec contra praemissa per quoscumque Cam. Apost. Clericos, aut Praesidentes, Advocatos, & Procuratores, Rites, aut alias quavis personas, quavis auctoritate fungentes, directè, vel indirectè, quomodolibet impediri, seu molestari. Contradictores, molestatores quolibet, & rebelles, per censuras, & poenas Ecclesiasticas, ac alia opportuna, iuris remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, censuras, ac poenas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato iuramento ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis.

§. 14. Non obstantibus praemissis, ac quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non de iure quæsito non tollendo, ac aliis Cancellariae Apostolicae regulis editis, & edendis, ac privilegiis, indulgiis, & literis Apostolicis quibusvis, ac sub quibuscumque tenoribus, & formis, etiam motu simili concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus, illorum omnium formas, & tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expresse, motu, & scientia similibus derogamus, nec non omnibus illis, quae dictus Paulus praedecessor in ejus literis praedictis voluit non obstat, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si Clericis, Praesidentibus, & aliis personis praedictis, vel quibusvis aliis, communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergo, &c.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini 1550. 8. Kal. Martii, Pont. nostri anno 1.

Jurisdicção, & potestas Governatoris utriusque Burgi Almaz Vrbis, & generalis Capitanei Custodiz Romani Pontificis.

Judex istius Governatoris in causis criminalibus citato Fisco Rev. Cam. Apostolica, & in civilibus, praeterquam obligationum in forma Camerae, metcedam, & miserabilium personarum, procedere possit, ex bulla 58. Pii IV. Com ab ipso.

Ad hanc jurisdictionem attende constitut. 71. Pauli V. in §. 10. 11. & 12.

JULIUS PAPA III. Dilecte fili, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Ad fidei constantiam, & animi magnitudinem ceterisque virtutum dotes, quibus in conspectu Sedis Apost. fulgere dignosceris, nostrae considerationis intuitum extendentes, & propterea volentes te, qui secundum carnem noster nepos existis, consignis favoribus, & gratiis sublimare: Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine te nullam Custodiz

hic modo...

hic modo...

hic modo...

Executores...

Contrariis...

Dat. P. An. 11...

1 V.

Edita An. D. 1550.

Dilectio...

V V V

generalium, cum omnibus, & singulis honoribus, oneribus, provisionibus, stipendiis, emolumentis, privilegiis, prerogativis, iuribus, pertinetiis; facultatibus, & jurisdictionibus ad Capitaneatus huiusmodi officium quomodolibet de iure, aut ex speciali gratia, tibi etiam presentium vigore facta spectantibus, & pertinentibus, auctoritate Apostolica, tenore presentium facimus, confirmamus, & deputamus.

Paulatus
quod de cogno-
scendi causas
civiles, & cri-
minales in
prima instan-
tia habeantur
in Burgo, pro-
curator quoad
alios Judices.
Idem habet
in vide bul.
Pii IV. in. in
rub.

§. 1. Necnon tibi per te ipsum, vel alium, seu alios, aut Judicem, seu Judices, per te pro tempore deputatos, vel deputandos, omnimodam in temporalibus civilibus, & criminalibus jurisdictionem, ordinariam, seu etiam delegatam, ac mixtam de mixtum Imperium, gladiique potestatem, etiam Sedevacante duraturam, in dilectis, filios incolas, & habitatores utriusque Burgi nostri S. Petri, civitatis prius in causis criminalibus pro tempore existente jurisdictionis nostre huiusmodi Burgi Procuratore Fiscali. Ita tamen quod nullus deinceps ex quibusvis Almae Urbis nostre iudicibus, tam ordinariis, quam extraordinariis, aliquam superioritatem, aut superintendentiam, in te aut Curiam ipsius Burgi, seu pro tempore per te deputatos, & deputandos illius Judices, Notarios, Barifellos, executores, subexecutores, etiam praetextu facultatum, privilegiorum, & indulgentiarum Apostolicarum, etiam per nos; aut praedecessores nostros, sub quibuscumque tenoribus, & formis, etiam Mota simili, quomodolibet haecenus concessorum, habere, aut per se, vel executores suos de quibusvis, tam civilibus, quam criminalibus dictae Curiae Burgi causis, in prima instantia pro tempore indecisus pendens, ante latam in eis definitivam sententiam quovis alio quovis colore se intromittere.

Executores
cujuscumque
Curiae ab ipso
licentia habent
in Burgo
non exequan-
tur.
Reverendissimus
Pius IV. max
de.

§. 2. Aut Barifellus dictae Curiae, seu cujuscumque alterius Curiae ejusdem Urbis executores pro tempore existentes, quodcumque mandatum executivum per eodem Judices contra quascumque personas in ipso Burgo pro tempore habitantes, & degentes, aut illorum res, & bona quaecumque decretum, seu relaxatum, aut pro tempore decernendum, & relaxandum, sine tua, aut Judicis dictae Curiae Burgi pro tempore existentis expressa licentia, sine consensu exequi non possint.

Idem habet
causae alibi
non cogno-
scuntur.
Idem vid. quod
dictum in rub.

§. 3. Nullusque, nullave cujuscumque status, gradus, & conditionis existat, incolas, & habitatores Burgi huiusmodi, seu in eo, & illius jurisdictione hospitantes, aut moram trahentes, convenire, aut molestare, nec conveniri, vel molestari, neque ad aliud iudicium sive tribunal trahere, seu trahi facere, active vel passive, ex quavis causa, aut actione, personali, reali, civili, criminali, aut mixta, durante prima instantia, praeterquam solum & demeritum in iudicio, & coram Iudice dictae Curiae Burgi pro tempore existenti, sub poenis contentis in Bannis in jurisdictione praefati Burgi publicatis, seu in futurum quando opus fuerit, publicandis, audeat, vel praesumat: sed te jurisdictionem, & potestatem tuas praedictas, ab omni, & quacumque superioritate, auctoritate, seu gladii quacumque potestate majori, atque etiam a quocumque Urbis praedictae Iudice, seu Superiore sive Magistratu, & Commissario cujuscumque auctoritatis, & in quocumque Tribunali, ac officio dictae Urbis pro tempore existente, seu etiam quibuscumque Stratarum Magistratibus, & aliis Iudicibus, etiam Commissariis ipsius Urbis per nos pro tempore deputatis, praeterquam nostra ac Rom. Pont. pro tempore existentis superioritate, auctoritate, seu potestate liberam, immunem, & exemptam habeas. Ac eisdem, & quibuscumque aliis, quibus pro tempore opus fuerit, etiam sub sententiis, & censuris Ecclesiasticis, ac aliis etiam pecuniariis tuo, seu dictae Curiae Burgi Iudicis arbitrio imponendis, moderandis & applicandis, ne de praemissis causis, tam civilibus quam criminalibus in eadem prima instantia, donec sententia definitiva per praefatum Iudicem Curiae Burgi pro tempore existentem lata fuerit, quoquo modo se intromittant, seu in eis procedere, aut se intromittere quomodolibet audeant, seu praesumant inhibendi, eamque in eos exercendi.

Paulatus
quod de cogno-
scendi causas
civiles, & cri-
minales in
prima instan-
tia habeantur
in Burgo, pro-
curator quoad
alios Judices.
Idem habet
in vide bul.
Pii IV. in. in
rub.

§. 4. Ac inter, & contra ipsos, civiliter, & citato dictae nostrae jurisdictionis Burgi Procuratore Fiscali criminaliter procedendi, ac iudicandi, statuendi, & ordinandi, ipsosque & eorum quoscumque juxta eorum demerita puniendi,

& mulcandi, ac delinquentes, qui ex eorum culpa, & demeritis arguuntur ultimo supplicio, ac poena capitali affici meruerint, condemnandi, & in eodem Burgo, seu illius jurisdictione & pertinetiis dictae Curiae morti standi faciendi, seu illis indulgendi, ac ipsos absolvendi, & liberandi.

§. 5. Necnon omnes pro singulis Judices, Procuratores, Fiscalis, Notarios, Barifellos, & executores, ac subexecutores quoscumque, Commissarios ipsius Curiae Burgi, cum honoribus, oneribus, emolumentis, salariis, & aliis regalibus, sibi propter debitis, & exhiberi solitis, & contentis, ita quod tam Iudex Procurator Fiscalis, Notarius, Barifellus, & alii executores, & subexecutores, ac Commissarii eorum officia per loca quaecumque dicti Burgi liberè, & licite, absque conditione, restrictione, oppositione quibuslibet, sub praetextu lotorum quomodolibet reservatorum liberè, & licite, exerceri possint, & debeant ponendi, & deputandi.

Paulatus
quod de cogno-
scendi causas
civiles, & cri-
minales in
prima instan-
tia habeantur
in Burgo, pro-
curator quoad
alios Judices.
Idem habet
in vide bul.
Pii IV. in. in
rub.

§. 6. Et super quoscumque, tam Portanarios omnium, & singulorum portarum dicti Burgi Custodes, ad Capitaneatus officium huiusmodi spectantes, & pertinentes, quomodolibet ad tuum nutum amovibiles, quam dictos, ac Commissarios ad tui libitum, & voluntatem ponendos, atque revocandi, restituenti, & amovendi, ac quando & quoties tibi videbitur alios illorum loco, cum honoribus, oneribus, & emolumentis solitis, & consuetis, ut praefatur, simul, & successivè substituenti, subrogandi, & etiam deputandi.

Custodes
portarum Burgi
eligendi, &

§. 7. Ceterum tibi quaecumque banna, & alia de superioritate, & opportuna in ipso Burgo per quemcumque Tibicinem, aut Bannitorem, per te aut tuos officiales eligendum, publicandum, & publicari faciendum, ac omnia, & singula, tam per te, quam Iudicem, Notarium, Barifellum, Commissarios, & alios officiales tuos praedictos per haecenus deputatos nunc pro tempore existentes, ac quos pro tempore deputari contigerit, & quae circa jurisdictionem dictae Curiae Burgi, & alias per eos, seu eorum quemlibet haecenus facta, gesta, dicta, & exequuta fuerint, valida, & efficacia existant, vobisque & colligantibus in Curia Burgi huiusmodi perinde valeant, & suffragentur, ac si praesentes literae a die assumptionis nostrae ad summi Apostolatus apicem emanatae extitissent, gratiamque praesentem tunc a nobis reportasset, cetera alia in praemissis, & circa ea necessaria, & quomodolibet opportuna faciendi, gerendi, exercendi, & exequendi, seu fieri, & exequi faciendi, plenam, & liberam, ac omnimodam, merique & mixti Imperii, ac etiam gladii potestatem, facultatem, auctoritatem concedimus, atque pariter indulgemus.

Banna
quae in Burgo
publicanda
caetera alia
necessaria, &
eligendi.

§. 8. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, Cameraeque Apostolicae, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, necnon Urbis generalibus, vel specialibus, ac etiam particularibus, & Camerae praedictae decretis, contractibus, consuetudinibus, etiam ab immemorabili observatis, necnon etiam longissimi temporis praescriptionibus, privilegiis quoque, indultis, licentiis, concessionibus, & literis Apostolicis, etiam in forma Brevis, quibusvis personis cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis, existentibus, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, necnon etiam fortioribus clausulis, irritantibus quoque, & aliis decretis, & contractibus, cum eadem Camera super praemissis, necnon etiam quibusvis aliis pecuniis, etiam ipsius Camerae Commissariis forsitan celebratis, seu etiam per fel. rec. Paulum Papam III. seu alios Rom. Pont. praedecessores nostros, aut etiam per nos forsitan, sub quibuscumque tenoribus, & formis, etiam pari motu, vel alias quomodolibet concessis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus innovatis, necnon cujuscumque Tribunalis praedictae Urbis, ac dilectorum filiorum supradictae Cam. Clericorum significationibus, mandatis, & inhibitionibus, quibus omnibus, etiam pro illorum sufficienti derogatione de illis, ac illorum loco datis, & totis tenoribus, necnon nominibus, & cognominibus personarum huiusmodi specialis, specificae, individuae, & expressae, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, aut quaevis alia expressio habenda, vel aliqua alia ex qua

Derogatio
operari.

forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, presentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

D. P. Ap. 1. Dar. Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 22. Sept. 22. Februar. 1550. Pont. nostri anno primo.

V. Indulta Curialium, & Incolarum Urbis disponendi de eorum bonis in Urbe, & ejus districtu existentibus, etiam ex fructibus bonorum Ecclesiasticorum acquisitis, & ad favorem incapacium. Et facultas proximorum in illis succedendi ab intestato.

De hoc privilegio primam disposuit Sixt. IV. in const. 8. Et si universi, sup. Et tandem Paul. V. in const. 10. In eminenti, ubi videas qua tibi indicabo.

Edita A. D. 1550. I V L I V S E P I S C O P V S, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Uipientes, ut Alma Urbs nostra, in qua beatus Petrus Apostolorum Princeps, sibi, & suis in Christi Vicariatu successoribus Sedem constituit, & ad quam veluti communem omnium fidelium patriam frequens est hominum accessus, spiritualibus favoribus, & prerogativis decoretur, & qui illam pro tempore incolunt, seu Romanam Curiam sequuntur, tam in iis quae ad victum hominis pertinent, quam in suorum dispositione bonorum, & post eorum obitum haeredes sui in eorundem bonorum affectatione plena libertate fruantur, & Urbis decori, ac Curiae praedictarum frequentiae, necnon Urbem incolentium, & Curiam hujusmodi insequentium indemnitati consulere.

§. 1. Motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatam petitionis instantiam, sed ex mera liberalitate, & ex certa scientia nostris, plurium Romanorum Pontificum praedecessorum nostrorum, qui eandem Urbem diversis gratiis, & privilegiis decorarunt, vestigiis inherendo, &c. statuimus, & ordinamus, quod de caetero perpetuis futuris temporibus omnes, & singuli Urbis Incolae, seu Curiam hujusmodi sequentes, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, praerogativae, vel conditionis existant, etiam si Cardinalatus honore, aut Patriarchali, Archiepiscopali, Abbatiali, vel quavis alia, Ecclesiastica seu mundana dignitate praefulgeant, si eos in dicta Curia, seu ejus districtu decedere contigerit, de omnibus, & singulis eorum immobilibus, mobilibus, & se moventibus bonis, pecuniis, jocalibus, juribus, actionibus, & de rebus aliis in dicta Urbe, & ejus districtu pro tempore consistentibus, & per eos etiam ex fructibus, redditibus, & proventus Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, saecularium, & quorumvis Ordinum Regularium quomodocumque, & qualitercumque qualificatorum, per eos etiam ex quibusvis concessionibus, & dispensationibus Apostolicis in titulum, vel commendam, aut administrationem, seu alias quomodolibet obtentorum, aut alias (licite tamen) acquisitis, cujuscumque quantitatis, qualitatis, summae, valoris, & pretii seu conditionis existant, etiam si talia sint, quae sub generali verborum expressione non comprehendantur, sed speciali nota digna sint, tam donatione inter vivos, & causa mortis, quam testamento, codicillis, fideicommissis, legatis, & quavis alia ultima voluntate in favorem consanguineorum, & affinium suorum, ac quarumvis aliarum personarum, etiam penitus extranearum, ac de juribus incapacium, seu alias prohibitarum, etiam divitum, potentium, ac natorum suorum illegitimorum, seu spuriorum, ac Collegiorum, & Universitatum, Ecclesiarum, & piorum locorum, & non piorum disponere, ac in eis consanguineos, affines, & quavis alias personas, ac natos etiam, ut praefertur, procreatos, necnon Collegia, Universitates, Ecclesias, & pia loca, haeredes particulares, & Universales pro libito eorum voluntatis institere libere, & licite valeant.

Bullar. Mag. Tom. 1.

§. 2. Quodque si Urbis incolae, aut Curiam hujusmodi sequentes ab intestato decesserint, eorum bona, pecunia, jocalia, jura, actiones, & res hujusmodi non ad nos, & pro tempore existentes Romanos Pontifices, aut Cameram Apost. sed ad ipsorum pro tempore decedentium proximiores agnatos, & alios qui eis, nisi beneficiati essent, de jure succedere deberent, alias juxta juris communis dispositionem libere devolvantur, nec per Cameram praefatam, aut pro ea agentes, etiam praetextu quod haeredes praefati in Curia tunc non existant, aut quod aliqui eisdem defunctis sanguine conjuncti in eadem in Urbe non reperiantur, vel alias tempore dilapidationis bonorum, pecuniarum, jocalium, & rerum hujusmodi occupari, aut inventariari possint; sed si haeredes praefati in Curia non fuerint, aut aliqui eisdem pro tempore defunctis sanguine conjuncti in Urbe non reperiantur, tunc, & eo casu bona, & pecunia, & alia hujusmodi per ad id pro tempore deputatos singularum rationum, quarum ipsi defuncti fuerint, apprehendantur, & juxta juris formam inventarientur, & sub fidei custodia pro eisdem haeredibus conserventur.

§. 3. Districtius inhibentes dilectis filiis moderno, & pro tempore existenti Camerario nostro, & Clericis ejusdem Camerariae Praesidentibus, ac aliis nostris, & Urbis, ac Curiae praedictarum officialibus, necnon Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum praedictorum Praeblatis, Capitulis, Conventibus, & Rectoribus, ac illa pro tempore obtinentibus, quocumque nomine nuncupentur, ne de bonis, pecuniis, jocalibus, juribus, actionibus, & rebus per Episcopos pro tempore decedentes in dicta Urbe vel infra ejus districtum, ut praefertur, pro tempore relictis se intromittere, aut illa petere, seu vendicare, vel haeredes, & successores decedentium personarum hujusmodi illorum occasione impetere, seu alias quomodolibet molestare praesumant. Ac decernentes ex nunc irritum, & inane si secus super iis a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apost. ac Cam. necnon Eccles. & Monasteriorum praedictorum, etiam in quibus beneficia hujusmodi fuerunt, etiam juramento, confirmatione Apost. vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apost. eisdem Cam. Ecclesiis, Monast. & beneficiis, ac quibusvis aliis, si b quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, in genere, vel in specie quomodolibet, etiam Motu proprio concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, presentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c. Dar. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae 1550. sexto Idus Martii, Pont. nostri anno 1.

Absolutio omnium Haereticorum (praeterquam sub generali Inquis. Regnorum Hispaniae & Portugalliae comprehensorum) ad Catholicae fidei, & S.R. E. gremium reduntium.

Ad hic videtur potestis bulla 8. Paul. III. Illius, supra. I V L I V S E P I S C O P V S, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Illius qui misericors, & miseratus est, non solum septies, sed etiam septuagies septies ignoscere debere mandavit, vices licet immeriti gerentes in terris, etiam illis, qui a fide Christi aliquando aberrant, sanam pietatis, & misericordiae aperimus, ac poenitentiam quas juris severitas in eos statuit, Apostolicae Sedis clementia misericorditer...

Successio habet regum in bonis Curialium, & in illis, & in R. V. Cam. Apost.

Inhibito omnino officialibus, & Clericis, & Praesidentibus, ac aliis nostris, & Urbis, ac Curiae praedictarum officialibus, necnon Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum praedictorum Praeblatis, Capitulis, Conventibus, & Rectoribus, ac illa pro tempore obtinentibus, quocumque nomine nuncupentur, ne de bonis, pecuniis, jocalibus, juribus, actionibus, & rebus per Episcopos pro tempore decedentes in dicta Urbe vel infra ejus districtum, ut praefertur, pro tempore relictis se intromittere, aut illa petere, seu vendicare, vel haeredes, & successores decedentium personarum hujusmodi illorum occasione impetere, seu alias quomodolibet molestare praesumant. Ac decernentes ex nunc irritum, & inane si secus super iis a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Constitutio de derogatoriis.

Dar. P. An. 1. die 19. Martii.

Edita A. D. 1550.

Exordium.

mur, ut abominantur hujusmodi, dicte Sedis benignitate alleciti, eorum erroribus abjuratis, Catholice fidei zelum, & observantiam in eorum cordibus firmiter recipiant, & si in eorum falsis opinionibus perseverare presumpserint, in eos vehementius animadvertatur, quo obstinatioribus se in erroribus suis presterint.

Multum illi non redibant perhorrescentes publicam penitentiam.

Hic modo Pont. ad pri. vancas punitioem admittit.

§. 1. Sanè cum sicut nuper accepimus, diversi fideles diabolica fraude decepti, se in diversas erroneas, & ab eadem fide alienas opiniones, paulatim deduci permiserint, & modo publicam penitentiam abhorrentes, & potius placida hujus sæculi quam salutem animæ susceperint, ne infamia aspergantur, ad ovile Christi redire differant.

§. 2. Nos animarum saluti quantum cum Deo possumus consulere cupientes, Motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de mera deliberatione, & certa scientia nostris, omnes, & singulos utriusque sexus, tam laicos, quam clericos, seculares, & quorumvis Ordinum, & militiarum Regularum, tam milites, quam Presbyteros, non tamen sub generali Inquisitione Hispaniæ, ac Portugalliæ Regnorum comprehensos, de præmissis culpabiles, cujuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis, aut præminentie existant, etiam si Pontificali, aut alia quacumque, etiam majori, Ecclesiastica, vel mundana dignitate præfulgeant, qui infra tres menses à die publicationis præsentium, modo, & forma infra scriptis faciendæ computandos, coram Inquisitoribus Civitatum, in quibus ipsi degunt, se personaliter exhibuerint, & suas hæreses coram eis privatim abjurerint, & se ad penitentiam privatam eis per dictos Inquisitores injungendam adimplendum paratos obtulerint, eamque postmodum cum effectu adimpleverint, ab omnibus, & singulis eorum hæresibus, & à fide Christi apostatis, ac quibusvis aliis in eadem fide erroribus, quantumcumque gravibus, & enormibus, necnon excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque sententiis, censuris, & pœnis, tam Ecclesiasticis quam temporalibus, etiam honorum privativis, & corporis afflictivis, ac capitalibus, à jure, vel ab homine latis, & promulgatis (dummodo hætenus inquisiti, aut in hæresim relapsi non fuerint) Apostolica auctoritate, tenore præsentium, in utroque foro penitus & omnino absolvimus, & liberamus, necnon cum eis super irregularitate per eos præmissorum occasione, etiam quia sic ligati forsitan Missas, & alia divina officia, etiam forsitan in contemptum clavium celebraverint, aut illis alias se immiscuerint contracta. Quodque ea, & aliis præmissis non obstantibus, non promoti ad omnes, etiam sacros, & presbyteratus ordines promoveri, & in illis tam ipsi, quam qui jam etiam post incursum hæresim promoti existunt, etiam in altaris ministerio ministrare.

Uti sique eorum successores ad honores restituit.

§. 3. Necnon tam clerici, quam laici, & utriusque sexus personæ, eorumque filii, nepotes, & descendentes ad gradus, honores, ordines, officia, & alia quacumque assumi, illaque suscipere, & exercere liberè & licitè valeant, auctoritate, & tenore prædictis, de specialis dono gratiæ dispensamus, eisque pariter indulgemus. Necnon inhabilitatis, & infamiæ maculam, sive notam circa eos præmissorum occasione quomodolibet insurgentem, penitus & omnino abolemus.

Impunitos autem inquisitoribus in notariis præcipi.

§. 4. Quod si forte culpabiles præfati infra dictum terminum resipiscere, & ad cor reverti noluerint, seu distulerint, ad hoc ut eorum notitia haberi, ipsique debitis pœnis affici possint, Motu & deliberatione, ac scientia prædictis omnes, & singulas utriusque sexus personas etiam, ut præfertur, qualificatas, de aliquibus ex hæreticis, seu alias culpabilibus prædictis quomodolibet notitiam habentes, seu eos hæreticos esse, aut fuisse scientes, dicta auctoritate tenore præsentium requirimus, & monemus, ac eis, & eorum cuilibet in virtute sanctæ obedientiæ, & sub incursum hæresis, ac omnibus contra hæreticos de jure inflictis, & promulgatis, tam Ecclesiasticis, quam temporalibus sententiis, censuris, & pœnis districte præcipiendo mandamus, quatenus infra spatium triginta dierum, terminum prædictum immediatè sequentium, quorum decem pro primo, & alios decem pro secundo, ac reliquos decem dies pro tertio, & peremptorio termi-

no ac monitione canonica, eis, & eorum cuilibet iis scriptis assignamus, hæreticos, seu alias culpabiles prædictos, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis Civitatum suarum, si prius, ut præfertur, aut aliis absoluti non fuerint, denuntiassent, & notificasse debeant realiter, & cum effectu.

§. 5. Et nihilominus venerabili fratri Joan. Petro Episcopo Tusculan. Neapolitan. & dilectis filiis nostris Joanni S. Clementis de Burgos, ac Marcello S. Crucis in Jerusalem, Cervino, & Francisco S. Anastasiæ tit. Sfondrato nuncupatis, presbyteris Cardinalibus, Inquisitoribus generalibus per Sedem Apostolicam deputatis, per Apostolica scripta, & pari motu mandamus, quatenus ipsi per se, vel alium seu alios, eosdem requisitos & monitos, monitioni, & mandato nostris prædictis non parentes, quos hæresim, & alias sententias, censuras, & pœnas prædictas propter non paritionem hujusmodi incurrere contigerit, ex nunc prout ex tunc, & è contra, hæreticos, ac sententiis, censuris, & pœnis prædictis irritos tandiu publicè nuntient, & faciant ab aliis nuntiari, donec ipsi hæresim hujusmodi abjurerint, & rehabilitationis gratiam obtinere meruerint. Contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Et per Inquisitoribus generalibus eosdem appellati remota cunctis mandanda.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Contrariis derogat.

§. 7. Cæterum ut præmissa omnia ad eorum quorum interest, notitiam deducantur, nullusque de eis ignorantiam justè prætere, aut se legitime excusare possit, volumus, & dicta auctoritate Apostolica decernimus, quod præsentis literæ per aliquos Curie nostræ Cursores, in Basilica principis Apostolorum de Urbe, & Ecclesia Lateran. dum inibi multitudo populi ad divina audienda congregari solet, plana, & clara voce legantur, & lectæ in earundem Basilicæ, & Ecclesiæ valvis, ac in porta Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, necnon in singularium Cathedralium, & Metropolitan. Ecclesiarum valvis affigantur, ubi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquandiu affixæ pendeant, & cum inde amovebuntur, earum exempla in eisdem locis remaneant affixa. Quodque per lectionem, affixionem, & publicationem hujusmodi omnes, & singulæ personæ sub præsentibus comprehensæ post spatium trium mensium, & triginta dierum hujusmodi respectivè, ita sint obligatæ, & adstrictæ, ac si illæ eis coram, & personaliter lectæ, & publicatæ essent.

Formam publicandi hanc bullam præscribit.

§. 8. Et quod earum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis ea prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Transumptis credi præcipit.

§. 9. Volumus autem quod de personali exhibitione, & privata abjurazione per dictos culpabiles, ut præfertur faciendæ, per scripturam manu propria ipsiusmet se exhibentis, & abjurantis, seu per publicum Notarium confectam, ac ipsius Inquisitoris, coram quo exhibitio, & abjuratio hujusmodi fieri contingerit, manu suscripta, ita ut si ipsi culpabiles in eisdem, vel similes errores reinciderint, relapsi omnino esse censeantur, constare debeant, aliàs eadem præsentibus, ac per eas dictis culpabilibus absolutio, & liberatio, ac dispensatio, & indultum concessa hujusmodi eis nullatenus suffragentur.

Formam abjurantis subnectit.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.
Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1550. tertio Kal. Maii, Pont. nostri anno 1.

Dat. P. An. die 20. Nov. Publicatis.

Anno à Nativitate Domini 1550. indictione 8. die vero 5. mensis Junii, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Julii divina providentia Papa III. Anno ejus primo, retroscripta litera Apostolica, absolutionis, liberationis, & dispensationis ab hæresi, ac monitionis, & mandati palam, publicè

publice alia, & intelligibili voce in Basilica Principis Apostolorum de Vrbe, dum ibidem divina officia de mand celebrabantur, & magna populi multitudo congregata esset, de verbo ad verbum, per me Joannem Roillard prefati Sanctissimi D.N. Papa Cursorem lecta, & deinde affixa, & publicata fuerunt. Et successivè eadem die in Ecclesia S. Ioannis Lateranensis, etiam de verbo ad verbum, hora vespereorum, per me eundem Joannem Cursorem, lecta affixa, & publicata fuerunt, & postmodum eadem die affixa, & publicata fuerunt in valvis, seu portis Cancellaria Apostolica, & in acie Campi Flora, dimissis in superscriptis valvis, & locis per aliquod temporis spatium affixis, & deinde amotis copiis eandem literarum, in valvis, & locis superscriptis affigendo, & dimittendo per nos eundem Joannem Roillard, Clericum conjugatum Viridunen. Diacef. & Maturinum Menandis Clericum Cenomanen. Diacef. pralibati Domini nostri Papa Cursores, Ita est. Joannes Roillard Cursor subscripsit. Ita est. Maturinus Menandis Cursor. Ita est Petrus Gomes Magist. Cursor.

no intell eis in coram ad Cardinalium assumptione adhiberi soliti, Camera Apost. perfructibus; declinare contentant; & satagant.

§. 1. Nos attendentes fructus, & pecunias, & res alias occasione Ecclesiarum, Monasteriorum, & Beneficiorum Ecclesiasticorum pro tempore provenientes, & licet postquam ad manus Beneficiorum pervenerunt, & cum aliis ipsorum Beneficiorum fructibus, & pecuniis, & rebus commixti, seu ipsi Beneficiatis incorporati sunt; non ulterius in Ecclesiasticis, sed potius ipsorum Beneficiorum propriis, & ab eis acquisitis bonis iudican. & propterea quodammodo pro laicis haberi, & de eis testandi, aut alias disponen. facultas eidem Beneficiatis per Sedem Apostolicam concedi consueverit: nihilominus dohcc in manibus eorum, qui illos tanquam Ecclesiasticos, seu ex Ecclesiis, Monasteriis, beneficiis predictis provenientes, & pro talibus conservant, aut ut tales detinent, ipsique Beneficiatis pecunias huiusmodi realiter non exegerint; & fructus, &c. non perceperint, neque cum aliis eorum bonis commiscuerint & sibi incorporaverint; semper ipsarum Ecclesiarum, quarum ipsi Beneficiatis sunt, ac vere ecclesiasticos esse, & cenferi debere, & propterea juri non congruere; ut ipsi Beneficiatis de rebus certis ipsarum Ecclesiarum; quæ omni jure alienari prohibentur, disponere, etiam in eorum ultima voluntate possint, nec ipsi Beneficiatis; etiam Episcopis, Archiepiscopis, Patriarchis & aliis, ac Cardinalibus pro tempore defunctis, eorum hæredes, qui ut plurimum sunt laici, in præjudicium successorum Beneficiorum fructus, &c. ac res & pecunias inexactos huiusmodi, os bovi trituranti alligando exigant, & hæredes Cardinalium mala malis addendo, bona Capellæ Apostolicæ debita occupent, seu quod Camera, & creditoribus, ac legatariis debent, pro se retineant: Volentes in præmissis oportune providere, motu simili, &c. declaramus nostræ intentionis nunquam fuisse, nec esse, quod quivis quorumcumque Beneficiorum, etiam ut præferatur, Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, & aliorum Prælatorum, etiam Cardinalium ubilibet, etiam in Romana Curia, aut districtu, pro tempore decedentium sive ex testamento, per ipsos Beneficiatos, etiam vigore facultatum quarumcumque eis in specie vel in genere, etiam prætextu quorumcumque capitulorum, ac statutorum & ordinationum, etiam nostrorum, sub quibusvis tenoribus, & formis, ac aliis quomodolibet concessorum condito, sive ab intestato hæredes, fructus, &c. ac pecunias & res alias per ipsos sic defunctos Beneficiatos; etiam Episcopos, Archiepiscopos, Patriarchas & alios Prælatos, ac Cardinales ante eorum obitum non exactos, etiam si pro tempore ante obitum huiusmodi decurso debeantur, ac eorum solutionis dies Beneficiatis, & Cardinalibus viventibus advenit, & per ipsos Beneficiatos, & Cardinales non steterit quo minus illos exegerint, quinimò omnem pro illorum exactione necessariam diligentiam, etiam judicialiter agendo fecerint, quoquo modo exigere, aut etiam sponte oblatos percipere.

Ita idem Pp. declarat, hanc res fructus, inexactos esse, sed ad fructus, & res, & pecunias, &c. non pertinet, hoc s. modum declaratur hinc hinc.

Ornamenta que Capellæ sive R. Camera sive sive sive decernit.

VII. Fructus beneficiorum tempore obitus Beneficiorum etiam Cardinalium inexacti, ad successores in beneficiis, & non ad hæredes spectant, in locis in quibus non deputantur à R. Camera Apost. spoliatorum Collectores. Et ornamenta Capellæ Cardinalis defuncti, debentur eidem Camera, unà cum pretio annuli.

Isud creditum Camera ceteris aliis præferitur, ex dispositione Pii V. in const. 15. Sanctissimus.

Hæc bulla quoad fructus beneficiorum Regni Neapolis declaratur à Sixto V. in constit. 90. Cum sicut. Et de materia spoliatorum plenè notabo in constit. 18. Pauli V. In eminenti.

Idem A. D. I V L I V S P A P A I I I. Motu proprio, &c.

Ordines Beneficiorum fructus tempore obitus inexactos, & res alias per ipsos Beneficiatos Episcopos, Archiepiscopos, Patriarchas, & alios Prælatos, ac etiam Cardinales ante eorum obitum non exactos, etiam si pro tempore ante obitum huiusmodi decurso debeantur, ac eorum solutionis dies Beneficiatis, & Cardinalibus viventibus advenit, & per ipsos Beneficiatos, & Cardinales non steterit quo minus illos exegerint, quinimò omnem pro illorum exactione necessariam diligentiam, etiam judicialiter agendo fecerint, quoquo modo exigere, aut etiam sponte oblatos percipere.

Cum, sicut nobis nuper innotuit, diversorum Beneficiorum, etiam Episcoporum, Patriarcharum, & aliorum Prælatorum, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium pro tempore decedentium hæredes, non solum bona relicta, spolia stucupata, sic decedentium Beneficiorum Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, & aliorum Prælatorum, ac etiam Cardinalium, verumetiam fructus, & ecclesiasticos, ac pecunias, & res alias per ipsos Beneficiatos Episcopos, Archiepiscopos, Patriarchas, & alios Prælatos, ac etiam Cardinales ante eorum obitum non exactos, etiam si eorum solutionis dies ante obitum ipsorum non advenit, sub eo forsan prætextu quod pro tempore ante obitum huiusmodi decurso debeantur exigere, & quandoque solutionem debitorum per ipsos Beneficiatos, & Cardinales dum viverent contractorum, & legatorum per eos in sua ultima voluntate, etiam ad pias causas factorum subterfugere, ac hæredes Cardinalium huiusmodi paramenta, & ornamenta Capellæ ipsorum Cardinalium, quæ jam tanto tempore quod ejus initii hominum memoria non habetur, Capellæ Apostolicæ, in qua missæ Papales celebrantur, & ex qua pauperibus Prælati ad Romanam Curiam pro tempore confluentibus, & paramenta Ecclesiastica cum quibus in processibus, & aliis solemnitatibus per Romanos Pontifices fieri solitis incedere possint, non habentibus subvenitur, devolvi consueverunt, occupare, ac solutionem quingentorum ducatorum auri de Camera, qui post obitum singulorum Cardinalium pro pre-

§. 2. Aut cruces, candelabra, imagines, patenas, calices; & alia cuiusvis sortis, tam aurea quam argentea; vasa, & jocalia, ac quævis ornamenta, paramenta, & alia utensilia Capellæ singulorum Cardinalium pro tempore decedentium, ceteraque tam ad ipsam Capellam, quam ejus ministros, circa altaris Ministerium, & celebrationem missæ pertinentia, pro se retinere, aut solutionem quingentorum ducatorum huiusmodi evitare possint, sed quod de cætero perpetuis futuris temporibus fructus &c. ac pecunias, & res, ut præfertur, inexacti huiusmodi ad ipsorum sic defunctorum Beneficiorum etiam Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, & aliorum Prælatorum, & Cardinalium in Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis predictis successores, qui ex illis, quorum solutionis dies ante obitum Beneficiorum huiusmodi advenit, omnia ipsorum Beneficiorum, etiam ut præfertur, Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, & aliorum Prælatorum, etiam Cardinalium debita, & ad pias causas facta legata, si aliunde ex aliis ipsorum Beneficiorum bonis solvi non possint, solvere teneantur, liberè devenire, & in posterum deveniant; ac

Bullar. Mag. Tom. I.

V V V 5 pec

gentes, & non heredes predictos exigi possent, & in posterum possint, necnon crucis, candelabra, imagines, patenas, calices, vasa, jocalia, ornamenta, paramenta, utensilia, & alia ad Capellam singulorum Cardinalium, & ejus ministeria prefertur, pertinentia, & ad eandem Capellam Apostolicam pertinerent, & spectarent, ac in posterum pertineant, & spectent, & per agentes pro ea realiter, & cum effectu capi, & apprehendi possent, & deberent, ac in posterum possint, & debeant. Ac heredes Cardinalium, tam hactenus defunctorum, quam pro tempore decedentium, quingentos ducatos hujusmodi eidem Camere persolvere venerentur, & in posterum teneantur. Et propterea successores in Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis hujusmodi fructus, &c. ac pecunias, & res per eorum successores non exactas, libere & licite percipere, exigere, & levare, ac solutis, si aliunde unde solvant non erit, ut praefertur, debitis, & legatis praedictis, quod residuum fuerit in suos usus, & utilitatem convertere. Necnon agentes pro Capella Apostolica crucis, candelabra, imagines, patenas, calices, vasa, jocalia, ornamenta, paramenta, utensilia, & alia praedicta propria auctoritate libere capere, & apprehendere posse. Ac heredes Cardinalium, tam hactenus defunctorum, quam aliorum pro tempore decedentium, ad crucis, candelabra, & alia praedicta agen. pro dicta Capella Apostolica, realiter, & cum effectu consignandam. Et eisdem quingentos ducatos agentibus pro eadem Camera, ut praefertur, solvendum teneri, & obligatos esse, ac ad id omnibus juris, & facti remediis cogi, & compelli posse.

Decretum irritans.

Clausula derogatoria.

Limitatio quoad fructus exactos.

Justo publicandi.

Papa subscri.

Publ. P. A. d. 26. Jan.

Edita A. D. 1550.

Reform. anst. praed.

Causa hujus declar. iuris.

per heredes vero diversa debita iam extincta, & de quorum extinctione successores in beneficiis informati esse non possunt, pro validis, & veris supponendo, sicque successores praefatos fructibus, &c. ac pecuniis, & rebus aliis non exactis frustrando in animarum suarum periculum, & successorum praedictorum detrimentum non modicum.

§. 2. Nos fraudibus hujusmodi occurrere, & ne verbis & non rebus legem imposuisse videamur, pro videre volentes, Motu simili, &c. Constitutionem nostram praedictam, solum legata quae per ipsos Beneficiarios, etiam Episcopos, Archiepiscopos, Patriarchas, Praelatos, & Cardinales, dum in sanitate constituti extiterint, ad pias causas facta fuerint, & debita quae occasione Beneficiorum ad quos fructus, &c. ac pecuniae, & res inexacti hujusmodi pertinuerint, contracta extiterint, de quibus successores in beneficiis informationem verisimiliter habere possunt, & debent, comprehendere, & in eis tantum intelligi debere, ac successores praefatos ad aliorum quam, ut praefertur, ad pias causas factorum legatorum, & occasione ipsorum beneficiorum contractorum debitorum solutionem minime teneri, nec ad id etiam vigore constitutionis nostrae praedictae cogi, aut compelli posse.

Declaratio praedicta confirm. circa in causa, & d. vana.

Decretum irritans.

Contractus derogat.

Justo publicandi.

Papa subscri.

§. 3. Sicque in omnibus & singulis, etiam ad praesens occurrentibus, seu pendentibus casibus per quoscumque, &c. in quavis causa, & instan. sublata, &c. judicari, & definiti debere, ac irritum, &c. decernimus, & declaramus.

§. 4. Non obstantibus omnibus quae in dicta constitutione nostra volumus non obstare.

§. 5. Decernentes praesentes in dicta Cancellaria, ut praefertur, publicari, & describi debere.

Placet, & ita Motu proprio decernimus, & declaramus. I.

Sequitur secunda declaratio dictae constitutionis.

JULIUS PAPA III. Edit. A. D. 1550.
Motu proprio, &c.

§. 1. Cum autem, sicut nobis nuper innotuit, licet quos per constitutionem nostram praedictam, solum Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis in locis in quibus Collectores fructuum, & proventuum Camerae Apost. debitorum deputati, seu esse non consueverant, consistentibus, & circa quae jus commune servari debet, providere intellexerimus, nihilominus diversae personae eandem constitutionem nostram ad Ecclesias, Monasteria, & beneficia, etiam in locis in quibus Collectores hujusmodi deputati, seu esse consueverant, consistentia, & in quibus diversae consuetudines, diversaeque particularia jura, seu privilegia vigent, trahere, & extendere contentur contra mentem & intentionem nostras, ac in fraudem & detrimentum quamplurimum.

Publ. P. A. die 4. Aug.

Edit. A. D. 1550.

Causa declaratio.

Declaratio quod auct. confirm. no. se extendit ad benef. in locis, in quibus Collectores res à Camera deputantur.

§. 2. Nos fraudibus, & detrimentis hujusmodi occurrere, ac mentem, & intentionem nostras in praemissis declarare volentes, Motu simili, &c. Constitutionem eandem solum Ecclesias, Monasteria ac beneficia Ecclesiastica in locis in quibus Collectores praedicti deputati, seu esse non consueverant, comprehendere, & ad tantum extendi, nec in Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis, in locis in quibus iidem Collectores deputati, seu esse consueverant consistentibus, locum habere, aut effectum aliquem sortiri posse, aut debere. Et omnino ea non obstante, consuetudines, & particularia jura, seu privilegia cujuslibet loci in quo Collectores hujusmodi deputati, seu esse consueverunt, in praemissis vigentia observari, & executioni demandari.

§. 3. Sicque in praemissis omnibus & singulis, etiam ad praesens occurrentibus casibus, seu pendentibus casibus, per quoscumque, &c. sublata, &c. judicari, & definiti debere, ac irritum, &c. decernimus, & declaramus.

Decretum irritans.

§. 4. Non

JULIUS PAPA III. Edit. A. D. 1550.
Motu proprio, &c.

Prima declaratio dictae constitutionis.

Udum ex certis tunc expressis rationabilibus causis, per quandam constitutionem nostram perpetuo duraturam, inter alia Motu simili declaravimus, &c. ut sup. §. 1. Cum autem sicut plurimum fide dignorum relatione nobis nuper innotuit, constitutioni nostrae praedictae per Beneficiarios, ac heredes praedictos diversae fraudes fieri possint, per Beneficiarios videlicet fructus, &c. ac pecunias & res alias, ut praefertur, non exactos, legatis per eos in extremo eorum vitae, & dum ulterius vivere desperant, ad pias causas pro tempore factis absorbendo,

JULIUS TERTIUS

187

§.4. Non obstantibus omnibus que in eadem constitutione nostra volumus non obstant.

§.5. Presentes in prefata Cancellaria, ut praedictum publicari, & describi debere decernimus. Placet, & ita declinamus.

Acta, & publicata fuit supradicta Regula, sive Decretatio Roma in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo quinquagesimo primo, die vero Iovis decima octava mensis Junii, Pontificatus praelibati Sanctiss. D.N. Iulii, Divina providentia Papa III. Anno 2.

VIII. Quod Fratres Ordinis Servorum B. MARIE Virginis, qui officium Penitentiarum, vel beneficia in titulum vel commendam tenent, non habeant vocem activam, nec passivam, neque in locis Ordinis commorari possint.

Alia de his Fratribus vide apud const. I. Benedicti XI. Dum levamus, hic sup.

Philippus Benitus Florentinus hujus Ordinis professor dum vixit, fuit inter Beatos postea relatus, de eo officium recitandi certis personis concessit facultatem Paul. V. in const. 110. Domini nostri, inf. tom. 3.

IVLIVS PAPA III. Motu proprio, &c.

Um, sicut accepimus, Fratres Ordinis Servorum sub Regula S. Augustini, Congregationis ejusdem Ordinis, beneficia Ecclesiastica ex dispensatione Apostolica, seu officium Penitentiarum tenentes in domibus Ordinis & Congregationis praedictorum permanere, & inibi officia, quae inter Fratres ipsarum domorum distribuuntur, exercere, & privilegiis, immunitatibus & indultis ejusdem Ordinis, & Congregationis uti & gaudere, vocemque activam & passivam habere velint, & contentant, & haec omnia constitutionibus Ordinis, & Congregationis hujusmodi, necnon professioni, quae per eosdem Fratres emittitur, maxime adversentur, & ceteris Fratribus materiam scandali praesent.

§.1. Nos hujusmodi inconvenientibus, prout nostro incumbit Pastoralis officio, occurrere volentes, hac in perpetuum valitura constitutione, Apostolica auctoritate, ex certa nostra scientia statuimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus Fratres Ordinis & Congregationis praedictorum, beneficia Ecclesiastica, vel quorumvis aliorum Ordinum regularia in titulum vel commendam pro tempore obtinentes, aut officium Penitentiarum exercentes, quavis auctoritate & dignitate suffulti existant, in domibus Ordinis & Congregationis hujusmodi degere aut commorari, seu officia, & Praelaturas eorundem Ordinis & Congregationis obtinere, vel privilegiis, immunitatibus, & indultis praedictorum gaudere, seu vocem activam, & passivam in Ordine & Congregatione praedictis habere non possint modo aliquo.

§.2. Et insuper, Fratribus, qui in Ordine, & Congregatione praedictis professionem tacitam vel expressam emiserunt, sub excommunicationis latae sententiae poena districtius inhibemus, de cetero habitum dimittente, aut ad alium Ordinem laxiorem se transferre, vel (si beneficia Ecclesiastica, aut officium Penitentiarum non obtinuerint) extra domos Ordinis aut Congregationis hujusmodi sine sui Superioris licentia in scriptis habitum degere, aut commorari praesumant.

§.3. Et ne aliquis statuti, & ordinationis, ac inhibitionis nostrorum ignorantiam pretendere possit, dilectis filiis Magistro Augustino de Aretio, Priori Generali totius Ordinis, & Magistro Philippo Castello de Utino, moderno Vicario Congregationis, & pro tempore existentibus Priori Generali Ordinis, & Vicario Generali Congregationis hujusmodi, sub eadem excommunicatione

ordinati, & inhibitionem nostram praedictam inter institutiones & constitutiones Ordinis & Congregationis praedictorum registrari, & per se vel alium, seu alios in singulis Provinciis, Capitalibus, & domibus eorundem Ordinis & Congregationis publicari, ac per eorum Fratres inviolabiliter observari, & cetera. Contradictores quolibet oppositores, aut illis auxilium, consilium vel favorem publice vel occulte praestantes, per censuras Ecclesiasticas, aut alias pro arbitrio imponendas poenas, appellatione postposita compescendo, invocato etiam, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§.4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac ipsorum Ordinis, & Congregationis, etiam juramento roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, tam sub plumbum quam in forma Brevis per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis quomodolibet concessis. Quibus omnibus latissime extensis, & etiam si de eis, & ceteris illorum tenores, & cetera hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus ac sufficienter derogatum esse decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§.5. Praesentium etiam absque eo quod registrantur, aut illis data apponatur, solam signaturam sufficere, & ubique fidem facere decernimus. Placet, & ita mandamus.

Approbatio secunda instituti Religionis Clericorum Regularium Societatis IESU, melius explicati.

Adversus hoc institutum primo a Paulo III. approbatum, nonnulla fuerunt excitata dubitationes, quae habentur in const. 89. Greg. XIII. Ascendente, & in const. X. Greg. XIV. Ecclesia, lib. II. ubi illa repulsantur, institutumque & privilegia confirmantur. Cetera autem de hac Religione dixi sup. ad const. XXV. a Paulo III. Regimini.

IVLIVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Expedit debitum Pastoralis officii, cui nos, licet immeritis, praestitit divina Majestas, ut fideles quolibet, praesertim Religiosos, in via mandatorum Domini ad illius honorem & gloriam, & proximorum spiritualium profectum deambulantes, paternis confoveamus affectibus, ut fideles ipsi, dextera Domini sibi assistente propitia, aeternae salutis praemium ferventius exquirant, & in eorum pio proposito confoveantur.

§.1. Dndum liquidem per fel. rec. Paulum PP. III. praedecessorem nostrum accepto, quod dilecti filii Ignatius & cetera.

§.2. Ut autem praedicta omnia prius ab eodem praedecessore concessa magis confirmarentur, & simul omnia quae ad institutum praedictae Societatis pertinent, eidem in literis aliarum summam continentibus comprehendantur, ut aliqua obscurius dicta, & quae scrupulum, ac dubitationem possent injicere, per nos exactius explicentur, nobis fuit humiliter supplicatum, ut formulam qua praedictae Societatis institutum exactius & distinctius quam antea, edocente experientia, ac usu rerum, expressum, eodem tamen spiritu, comprehenditur, confirmare dignaremur.

§.3. Quicumque in Societate nostra, quam Iesus nominis insigniri cupimus, vult sub Crucis vexillo Deo militare, & soli Domino, ac Ecclesiae ipsius sponsae, sub Romano Pontifice, Christi in terris Vicario servire, post solenne perpetuae Castitatis, Paupertatis, & Obedientiae votum, proponat sibi in animo, se paratum esse Societatis

Causula de- gatoria

Paul. P. A. n. 18. Junii.

Edita An. D.

Causa hujus constituit.

Fratre hujus Ordinis beneficia Ecclesiastica obtinere, vel officium Penitentiarum non habere, nec vocem activam, & in domibus Ordinis commorari.

Fratribus professis transire ad laxiorem Ordinem prohibet, & extra domos Ordinis commorari.

Prior Generalis & Vicarius huiusmodi huiusmodi publicum & coequum.

Causula de- rogatoria

Sola signaturam sufficit.

Papa subscribitur.

Edita An. D. 1550.

Edita An. D. 1550.

Exordium.

Paulus III. confirmavit reg. Societatis IESU, ut in rubr.

Ille tam si- rum supplicat pro eius approbatione.

Regula totius De Castitatis paupertatis & Obedientiae votis.

ad hoc potissimum instituit, ut ad fidei defensionem, & propagationem, & profectum amaranum in vita, & doctrina Christiana per publicas predicationes, lectiones, & alia quodcumque verbi Dei Ministerium, ac spiritualia exercitia pœtorum, ac rudium in Christianismo institucionem, Christi quæstum in confessionibus audientis, ac cœteris Sacramentis administrandis spiritualem consolationem præcipue intendat, & nihilominus ad dissidentium reconciliationem, & eorum qui in carceribus, vel in hospitalibus inveniuntur, piâ subventionem, & Ministerium, ac reliqua charitatis opera, prout ad Dei gloriam, & commune bonum expedire visum erit, exequenda, gratis omnino, & nullo pro suo in prædictis omnibus labore, stipendio accepto, se utilem exhibeat, curetque primò Deum, deinde hujus sui instituti rationem, que via quædam est ad illud, quoad vixerit, ante oculos habere, & finem huic sibi à Deo propositum totis viribus assequi, unusquisque tamen secundum gratiam sibi à Spiritu sancto subministratam, & vocationis suæ proprium gradum.

Præpositi Generalis auctoritas.

§. 4. Ideoque ne quis fortè zelo utatur, sed non secundum scientiam, proprii cujusque gradus judicium, & officiorum discretio ac distributio tota sit in manu Præpositi Generalis, seu prælati per nos quocumque tempore eligendi, vel eorum quos ipse sibi ea cum auctoritate substituerit, ut congruus ordo servetur in omni bene instituta communitate necessarius. Qui quidem Præpositus de consilio confociorum constitutiones ad constructionem hujus propositi nobis finis conducentes condendi, majori suffragiorum parte semper statuendi jus habente, & quæ dubia esse poterunt in nostro instituto hac formula comprehenso declarandi auctoritatem habeat. Consilium verò necessarid convocandum, ad condendas vel immutandas constitutiones, & alia graviora, ut alienare, vel dissolvere domos, ac Collegia semel erecta, intelligatur esse major pars totius professe Societatis (juxta constitutionum nostrarum declarationem) que sine magno incommodo potest à Præposito generali convocari. In aliis, quæ non ita magni momenti sunt, idem Præpositus adjutus, quatenus ipse opportunum judicabit fratrum suorum consilio, per seipsum ordinandi, & jubendi quæ ad Dei gloriam, & commune bonum pertinere in Domino videbuntur, jus totum habeat, prout in constitutionibus eisdem explicabitur.

Obedientia erga Roman. Pont. & Sedem Apostolicam.

§. 5. Quicumque autem in hac Societate professionem emisserint, non solum in primis professionis suæ foribus intelligant, sed quoad vixerint memores sint, Societatem hanc universam, & singulos qui in ea profiterentur sub Sanctissimi Domini nostri Pauli Papæ Tertii, & aliorum Romanorum Pontificum successorum ejus fidei obedientia Deo militare, Et quamvis Evangelio doceamur, & fide orthodoxa cognoscamus, ac firmiter teneamus, omnes Christi fideles Romano Pontifici, tanquam capiti, ac JESU CHRISTI Vicario subesse, ob devotionem tamen majorem ad obedientiam Sedis Apostolicæ, & majorem voluntatum nostrarum abnegationem, & certiorum sancti Spiritus directionem summopere conducere judicavimus, singulos nos, & quicumque eandem in posterum professionem emisserint, ultra illud commune trium votorum vinculum speciali ad hoc voto adstringi, ut quicquid modernus, & alii Romani Pontifices pro tempore existentes jussissent, ad profectum animarum, & fidei propagationem pertinens, & ad quascumque provincias nos mittere voluerint, sine ulla tergiversatione, aut excusatione illicidè, quantum in nobis fuerit, sive nos ad Turcas, sive ad quoscumque alios Infideles, etiam in partibus, quas Indias vocant, sive ad quoscumque hæreticos, schismaticos, seu etiam ad quovis fideles mittendos censuerit, exequi teneamur. Quamobrem qui ad nos accessuri sunt, antequam huic oneri humeros supponant, diu multoque meditentur, an quantum pecunie spiritualis in bonis habeant, ut turrim hanc juxta consilium Dominicæ possint consummare, hoc est, an Spiritus sanctus qui illos impellit, tantum illis gratis pallicentur, ut hujus vocationis pondus, illo adjuvante se laqueo sperant, & postquam Domino in-
cipiente, illis JESU CHRISTI militis nomen dederint.

ad hoc potissimum instituit, ut ad tam grandis debiti solutionem prompti esse debeant.

§. 6. Ne qui sicut possit esse inter nos missionum, aut Provinciarum hujusmodi ambicth, vel detractione, intelligant singuli, sive per se vel alium, de hujusmodi missionibus quicquam cum Romana Pontificia, non esse curandum, sed omnem hanc curam Deo, & ipsi Pontifici tanquam ejus Vicario, & Societatis Præposito dimittendam, qui quidem Præposito, sicut cæteris, nihil de sui ipsius missione in alterutram partem, nisi de Societatis consilio, cum dicto Pontifice curandum erit.

Admissioni non prestat. Illi, non videntur.

§. 7. Voveant etiam singuli, se in omnibus quæ ad regulæ hujus nostræ observationem faciunt, Societatis Præposito.

Observantia Regula.

§. 8. Qui ad hoc munus, quam fieri possit idoneus, ad plura vota, prout in constitutionibus declarabitur, eligetur, obediens fore. Ille autem omnem eam auctoritatem, & potestatem habeat supra Societatem quæ ad bonam ejusdem Societatis administrationem, correctionem, & gubernationem utilis erit. Jubeat autem ea, quæ ad constructionem propositi sibi à Deo & à Societate finis cognoverit esse opportuna, & in prælatione sua benignitatis ac mansuetudinis, charitatisque Christi, Petri, Paulique formulæ semper sit memor, & tam ipse, quam consilium prædictum ad normam hanc assidue spectent. Singuli verò subditorum tum propter ingentes Ordinis utilitates, tum propter nunquam satis laudatum humilitatis assiduum exercitium, non solum Præposito in omnibus ad institutum Societatis pertinentibus parere semper teneantur, sed in illo Christum veluti præsentem agnoscant, & quantum decet, venerationem.

Præpositi Generalis munus.

§. 9. Cum autem experti fuerimus jucundiorum, puriorum, & ad proximi ædificationem aptiorum vitam ab omni avaritiæ contagione quam remotissimam, & Evangelicæ paupertati quam simillimam: cumque sciamus Dominum nostrum JESUM CHRISTUM servis suis regnum Dei solum inquirentibus, necessaria ad victum & vestitum esse ministraturum, sic voveant singuli & universi perpetuam paupertatem, ut non solum privatim, sed neque etiam communiter possint Possessi, vel ulla eorum Domus aut Ecclesia, ad aliquos proveniunt, redditus, possessiones, sed nec ad ulla bona stabilia, præter ea quæ opportuna erunt ad usum proprium & habitationem, retinenda jus aliquod civile acquirere; rebus sibi ex charitate donatis ad necessarium vitæ usum contenti.

Paupertas. Dolorum Præpositum.

§. 10. Quia tamen Domus, quas Dominus dedit, ad operandum in vinea ipsius, & non ad scholastica studia exercenda destinandæ erunt, cum valde opportunum fore aliqui videatur, ut ex juvenibus ad pietatem propensis, & ad literarum studia tractanda idoneis, operarii eidem vineæ Domini parentur, qui Societatis nostræ, etiam professe velut quoddam Seminarium existant, possit professa Societas ad studiorum commoditatem, Scholasticum habere Collegia, ubicumque ad ea construenda, & dotanda, ex devotione aliqui movebuntur, quæ simul atque constructa & dotata fuerint, (non tamen ex bonis, quorum collatio ad Sedem Apostolicam pertinet) ex nunc auctoritate Apostolica erigi supplicamus, seu pro erectis haberi, quæ Collegia possint habere redditus, census, seu possessiones usibus & necessitatibus studentium applicandas.

Non tamen quoad Collegia qua pro studentium sustentatione, bona etiam stabilia habere possunt.

§. 11. Retenta penes Præpositum, vel Societatem omnimoda gubernatione, seu superintendencia super dicta Collegia, & prædictos studentes, quoad Rectorum seu gubernatorum, ac studentium electionem, ac eorumdem admissionem, emissionem, receptionem, exclusionem, statutorum ordinationem, & circa studentium instructionem, eruditionem, ædificationem, ac correctionem, victus, vestitusque & aliarum rerum necessariorum eis ministrandarum modum, atque aliam omnimodam gubernationem, regimen, ac curam, ut neque studentes dictis bonis abuti, neque Societas professa in proprios usus convertere possit, sed studentium necessitati subvenire. Qui quidem studentes, ingenii & morum indolentes esse debeant, ut merito speretur, post absoluta studia

Collegiorum gubernatio penes Præpositum, qui Societatem est.

dia ad Societatis functiones idoneos fore, & sic demum post cognitum in spiritu & literis eorum profectum, & post sufficientem probationem, in Societatem nostram admitti possint.

*in sacris
officiis
privatim
faciatur
sunt.*

§. 12. Socii autem omnes cum Presbyteri esse debeant, ad dicendum officium secundum communem Ecclesie ritum, sed privatim & non communiter, vel in choro teneantur. Et in iis, quae ad victum, & vestitum, & caetera exteriora pertinent, honestorum sacerdotum communem, & approbatum usum sequentur, ut quod inde pro cuiusque necessitate, vel spiritualis profectus desiderio subtrahum fuerit, ex devotione, & non ex obligatione rationabile obsequium corporis Deo, prout expediet, offeratur.

in d. regu-

§. 13. Haec sunt, quae sub praefati Domini nostri Pauli, & Sedis Apostolicae beneplacito, de nostra professione, typo quodam explicare potuimus, quod nunc fecimus ut summam informaremus tum illos qui nos de nostro vitae instituto interrogant, tum etiam posteris nostris, si quos Deo volente imitatores unquam habebimus hujus vitae.

*Ad cuius
officium
admitti
nisi diu
ultimumque
ritus.*

§. 14. Quam cum multas, magnasque habere annexas difficultates fuerimus experti, opportunum iudicavimus etiam statuere, ne quis ad professionem in hac Societate emittenda, nisi diuturnis, & diligentissimis probationibus, prout in constitutionibus declarabitur, ejus vita & doctrina explorata fuerit, recipiatur, quia revera hoc institutum omnino humiles & prudentes in CHRISTO, & in Christianae vitae puritate, ac literis conspicuos exigit.

*Coadjutores
scholares
sua sua de-
mittere,
aliqui etiam
solemniter
mittere pos-
sunt.*

§. 15. Imo & ij, qui in Coadjutores, tam in spiritualibus quam in corporalibus, & in Scholares admittentur, quorum utriusque post sufficientes probationes, & tempus in constitutionibus expressum, vota sua, ad devotionem, & meritum majus, non quidem solemnia, praeter aliquos, qui de licentia Praepositi Generalis, propter ipsorum devotionem, & personarum qualitatem, tria vota hujusmodi solemnia facere poterunt, sed quibus teneantur quando Praepositus Generalis in Societate eos retinendos esse censuerit, emittere debeant, prout in constitutionibus latius explicabitur, non nisi diligenter examinati, & idonei reperti ad eundem finem Societatis, admittantur ad hanc JESU CHRISTI militiam, qui tenuibus ceptis nostris favere dignetur, ad gloriam DEI Patris, cui soli sit semper decus & honor in saecula. Amen.

*Per modo
appro-
d. insti-
um, & om-
ita Societatis
vulgata.*

§. 16. Quapropter considerantes, nihil quod pium, sanctumque non sit, in dicta Societate, ejusque laudabilibus institutis, ac exemplari Ignatii, & aliorum sociorum praedictorum vita, & moribus reperiri, eaque omnia ad suorum & aliorum Christi fidelium animarum salutem, & fidei exaltationem tendere, Socios ac illorum coadjutores praedictos, & ipsius Societatis scholares, a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis, a jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, illosque sub nostra & Apostolicae Sedis protectione suscipientes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica, tenore praesentium, erectionem & institutionem Societatis, ac extensionem numeri illius Sociorum, ac receptionis & admissionis coadjutorum, ac omnia & singula privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, & condendi & alterandi statuta, & ordinationes, ac alia quavis indulta eidem Societati & illius Praeposito per praedecessorem nostrum, & Sedem hujusmodi, sub quibuscumque tenoribus, & formis concessa, & confirmata, ac desuper confectas, tam sub plumbo quam in forma Brevis literas, & in eis contenta, ac inde secuta quaecumque perpetuo approbamus, & confirmamus, ac eis perpetuae firmitatis robur adjicimus, suppletentes omnes & singulos, tam juris quam facti defectus, si qui intervenerint in eisdem. Eaque omnia, & singula perpetuae & inconcussae firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter observari debere.

*Prima iudica-
vi debere, pra-
cipit.*

§. 17. Et sic per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi & interpretandi facul-

tate, & auctoritate, iudicari, interpretari, atque decidi debere, necnon quicquid secus super his per quoscumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum & inane decernimus & declaramus.

§. 18. Quocirca universis, & singulis venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, & eorum quilibet, per se vel alium seu alios, praefatis Praeposito, & Societati in praemissis efficacis defensionis praesidio assistentes, faciant auctoritate nostra singulas praedictas, & praesentes literas plenum effectum sortiri, ac ab omnibus inviolabiliter observari, non permittentes quenquam contra illarum tenorem quomodolibet indebitè molestari, contradicere quolibet, & rebelles per censuras Ecclesiasticas, & alia jus opportuna remedia, appellatione postposita compescendo, ac censuras praedictas legitimis super his habendis servatis processibus, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii saecularis.

*Conservato-
resque & ex-
cutores depu-
tati.*

§. 19. Non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis & singulis quae in literis praedictis idem praedecessor noster voluit non ob stare, caeterisque contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicati non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Nulli ergo, &c.

*Obstata om-
nia tollit.*

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo, duodecimo Kal. Augusti, Pont. nostri Anno primo.

D. P. A. I. d. d. Julii.

Jurisdictione, & facultates Iudicium & Conservatorum Congregationis Clericorum regularium S. Pauli decollati.

X.

De d. Congregationis institutione, ejusque statu, vide sup. in Clem. VII. const. 37. Voia.

Quoad Indices Conservatores Regularium attende Greg. XV. const. 9. Sanctissimus, inf. tom. 4.

I V L I V S E P I S C O P V S, Servus Servorum Dei. Universis & singulis venerabilibus fratribus Archiepiscopis & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, necnon Metropolitanis & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonis, & eorundem Archiepiscoporum, & Praepositorum in spiritualibus, ac officialibus generalibus sub libet constitutis, Salutem &c.

edita An. D. 1550.

Ad hoc nos Deus praetulit in familiam domus suae, ut opportuna singulis provisionis auxilia fidelis servitutis injunctae providentia pro tempore dispensantes, illorum praesertim necessitatibus intendamus, & dispensandi occurramus, ac eos ab oppressionibus relevemus, qui studio pie vitae sub regularibus institutis Altissimo famulari dignoscuntur.

Exordium.

§. 1. Sane dilectorum filiorum Praepositi & universorum Clericorum regularium Congregationis sancti Pauli decollati Mediolanensis congregatione percipimus, quod nonnulli Archiepiscopi, & Episcopi, ac alii Ecclesiarum Praelati, eorumque Vicarii & officiales, necnon clerici, & aliae personae Ecclesiasticae, tam saeculares quam diversorum Ordinum regulares, exemptae, & non exemptae, necnon Duces, Marchiones, Comites, Barones, Nobiles, Milites, & Laici, communia Civitatum, Universitates oppidorum, Castrorum, Villarum, & aliorum locorum ac aliae singulares personae civitatum, & diocesis, & aliarum partium diversarum occupant, & occupari fecerunt castra, villas, & alia loca, terras, domos, possessiones, iura, jurisdictiones, privilegia, & indulta, feuda, prata, pascua, sylvas, nemora, vineas, decimas, fructus, census, redditus

*Congregatio
nu. i. p. p. a.
no pro depu-
tatione con-
servatorum.*

redditus & proventus, ac emolumenta, necnon bona, mobilia & immobilia, spiritualia, & temporalia dictæ eorum Congregationis, & ad ipsos Præpositum, & clericos, ratione tam congregationis & quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, quæ etiam ex dispensatione & concessione Apostolica, in titulum, & commendam, ac alias obtinent, quàm personarum suarum respectivè, communiter vel divisim, aut alias quomodolibet spectantia, & ea detinent indebitè occupata, seu ea detinentibus præstant auxilium, consilium, vel favorem, nonnulli etiam civitatum, & diocesum, ac partium prædictarum, qui nomen Domini in vanum recipere non formidant, eisdem Præposito, & Clericis super prædictis castris, villis, locis, terris, domibus, possessionibus, juribus, jurisdictionibus, feudis, pratis, pascuis, sylvis, nemoribus, vineis, decimis, fructibus, censibus, redditibus, proventibus, & emolumentis, ac bonis, mobilibus & immobilibus, spiritualibus & temporalibus, ac diversis fructibus, redditibus, & proventibus Ecclesiasticis loco pensionum annuarum, ac pensionibus annuis super similibus fructibus, redditibus, & proventibus sibi reservatis & assignatis, ac pecuniarum summis eis debitis, illarumque libera perceptione, & solutione, seu solutionis recusatione, necnon privilegiis & indultis, eis ac Congregationi hujusmodi, tam à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, quàm alias ritè ab Imperatoribus, Regibus & Ducibus, ac aliis Principibus concessis, & aliis rebus ad eos, ut præfertur, spectantibus multiples molestias & injurias inferant ac jacturas. Quare Præpositus & Clerici prædicti nobis humiliter supplicarunt, ut cum eis valde reddatur difficile pro singulis querelis ad Apostolicam Sedem habere recursum, providere eis super hoc paterna diligentia curaremus.

Deputatis
Conservatoribus
eum amplius
facultatibus.

§. 2. Nos igitur adversus occupatores, detentores, præsumptores, molestatores, & injuriatores hujusmodi illo volentes eisdem Præposito & Clericis remedio subvenire, per quod ipsorum occupatorum, detentorum, præsumptorum, & injuriatorum compescatur temeritas, & aliis aditus committendi similia præcludatur, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos vel duo aut unus vestrum, per vos vel alium seu alios etiam si sint extra loca in quibus deputati estis Conservatores & iudices, eisdem Præposito & Clericis efficacis defensionis præsidio assistentes, non permittat eos super his, ac privilegiis, & indultis prædictis, necnon quibuslibet aliis bonis & juribus ad eisdem Præpositum & Clericos, & per eos obtenta prædicta, & quæ eos pro tempore obtinere contigerit beneficia Ecclesiastica, communiter vel divisim, ut præmittitur, spectantibus, necnon libera perceptione fructuum Ecclesiasticorum, & solutione pensionum annuarum eis pro tempore reservatorum, & assignatarum, ac pecuniarum summarum, & rerum aliarum eis pro tempore debitarum, ab eisdem vel quibusvis aliis indebitè molestari, vel eis gravamina, seu damna vel injurias irrogari, facturi eisdem Præposito & Clericis, cum ab eis vel procuratoribus suis fueritis requisiti, de prædictis & aliis quibuslibet, super restitutione hujusmodi castrorum, villarum, locorum, terrarum, domorum, possessionum, jurium, jurisdictionum, feudorum, pratorum, pascuorum, silvarum, nemorum, vinearum, decimarum, fructuum, censuum, reddituum, & proventuum, ac emolumentorum, necnon bonorum mobilium & immobilium, spiritualium & temporalium, ac libera perceptione fructuum Ecclesiasticorum, & solutione pensionum ac pecuniarum summarum, & rerum aliarum hujusmodi, necnon observatione privilegiorum, & indultorum prædictorum, ac de quibuslibet molestiis, injuriis, atque damnis, præsentibus & futuris, in illis videlicet quæ judicalem requirunt indaginem, summarie, simpliciter & de plano, sine strepitu & figura iudicii, sola facti veritate inspecta, in aliis verò prout qualitas eorum exegerit justitiæ complementum, occupatores, detentores, præsumptores, molestatores & injuriatores hujusmodi, necnon contradictores quoslibet & rebelles, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis vel conditionis extiterint, quancumque & quotiescumque expedit, auctoritate nostra, per censuram Ecclesiasticam,

appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis. Et nihilominus legitimis super his habendis servatis processibus, eos quos censuras & pœnas per vos pro tempore latas incurrisse vobis constiterit, eas incurrisse declaretis, ipsalque censuras & pœnas quoties opus fuerit, etiam iteratis vicibus aggravare curetis. Cæterum si per summariam informationem per vos super his habendam, etiam vobis constiterit, quod ad loca in quibus occupatores, detentores, præsumptores, molestatores, & injuriatores hujusmodi, ac alios quos præsentis literæ concernunt pro tempore morari contigerit, pro monitionibus & inhibitionibus ipsis, ac citationibus de eis faciendis tutus non pateat accessus. Nos monitiones & citationes hujusmodi, ac inhibitiones qualeslibet per edita publica locis assignanda publicis, de quibus verisimilis conjectura quod ad ipsorum monitorum, citatorum, & inhibitorum notitiam pervenire valeant, faciendi, necnon eisdem occupatoribus, detentoribus, præsumptoribus, molestatoribus, injuriatoribus, contradictoribus & rebellibus, etiam sub sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis arbitrio vestro moderandis, inhibendi plenam & liberam concedimus earundem tenore præsentium facultatem, ac volumus & præfata auctoritate determinamus, quod monitiones, citationes & inhibitiones hujusmodi sic factæ, ipsos monitos, citatos, & inhibitos ardeant, perinde ac si eis personaliter infirmatæ & intimatæ extitissent.

§. 3. Non obstantibus sel. rec. Bonifacii Papæ Octavi prædecessoris nostri, quibus cavetur ne quis extra suam civitatem vel diocesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam à fine suæ diocesis ad iudicium evocetur, seu ne Judices, & Conservatores à Sede deputati prædicta, extra civitatem, & diocesim in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii vel aliis vices suas committere, seu aliquos ultra unam dietam à fine diocesis earundem trahere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium non trahatur, seu quod de aliis quàm manifestis injuriis & violentiis, ac aliis quæ judicalem non requirunt indaginem pœnis in eos, si secus egerint, & in id procurantes adjectis, Conservatores se nullatenus intromittant, quàm aliis quibuscumque constitutionibus à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, tam de Judicibus delegatis & Conservatoribus, quam personis ultra certum numerum ad iudicium non vocandis, aut alias editis, quæ vestræ in hac parte possent jurisdictioni aut potestati, ejusque libero exercitio quomodolibet obviare. Quodque vos filii Canonici, Vicarii, & Officiales, de personis quæ deputari possint, Conservatores non sitis, privilegiis quoque, indultis, exemptionibus, facultatibus, & literis Apostolicis, aut aliis Conservatoriis, quibuscumque personis, cujuscumque qualitatis, conditionis, gradus, præminentie, seu dignitatis existentibus, etiam Episcopali, Archiepiscopali, aut alia majori dignitate, seu auctoritate fungentibus, ac Ordinibus prædictis, necnon Societatibus & universitatibus, etiam Studiorum generalium ac Collegiis, etiam exemptis, necnon Ducibus, Principibus & temporalibus dominis, & non de trahendis illis, aut eorum subditis extra eorum loca & dominia, aut coram aliis, quam eorum Conservatoribus & Judicibus, etiam vigore quarumcumque literarum Apostolicarum, etiam conservatoriarum, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam per nos & Sedem prædictam, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, aliis aliis in suo robore perman

Derogatio
restricere
nisi facti
VII. & alii
vnm.

JULIUS TERTIUS.

permanens, hac vice duxerit specialiter & expresse derogans, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi, ac eorum personis, locis, ordinibus & nominibus propriis mentionem, & qualibet alia dictae Sedis indulgentia generali vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam praesentibus non expressam, vel totaliter non insertam, vestra jurisdictionis explicitio in hac parte valeat quomodolibet impediri, & de qua, cujusque toto tenore de verbo ad verbum habenda sit in nostris litteris mentio specialis.

Declaratio
salutis
instructio

§. 4. Ceterum etiam volumus, & dicta auctoritate Apostolica decernimus, quod quilibet vestrum prosequi valeat articulum etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonico praepeditus, quodque a dat. praesentium sit vobis, & unicuique vestrum in praedictis omnibus & singulis, caeptis & non caeptis, praesentibus, & futuris perpetuata potestas, & jurisdictio attributa, ut eo vigore, eaque firmitate possit in praemissis omnibus, caeptis & non caeptis, praesentibus & futuris, & pro praedictis procedere, ac si praedicta omnia & singula coram vobis caepta fuissent, & jurisdictio vestra & cujuslibet vestrum in praedictis, omnibus & singulis, & per citationem vel modum alium perpetuata legitime extitisset, constitutione praedicta super conservatoribus, & alia qualibet in contrarium edita non obstante.

in sumptibus
suis

§. 5. Verum quia difficile foret, praesentes litteras ad singula, in quibus de eis fides forsan facienda fuerit, loca deferre, etiam volumus & Apostolica auctoritate praedicta decernimus, quod ipsarum transumptis manu notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curiae Ecclesiasticae vel personae in dignitate Ecclesiasticae constitutae munitis ea prorsus fides in iudicio & alibi, ubi opus fuerit, adhibeatur, quae adhiberetur praesentibus, si forent exhibitae vel ostensae, eisdem praesentibus perpetuo valituris.

Dat. P. An. 11. Aug.

Dat. Romae apud Sanctum Marcum Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo quinquagesimo, tertio Idus Augusti, Pontificatus nostri Anno 1.

XI. Contra impediētes Inquisitores haereticæ pravitatis in eorum officio aut in causis inquisitionis se ingerentes. Et contra ipsos Inquisitores, admittentes laicos ad criminis haereticis cognitionem.

Ad hac vide Pii V. constit. 82. Si de protegendis, ubi notabo.

Dicitur An. D. 1551.

I V L I V S E P I S C O P V S, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Inquisitores a
notariis impo-
nuntur in
eorum officio
praesentibus.

Licet à diversis Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris, etiam per speciales constitutiones in corpore juris insertas fuerit ritè, & salubriter sancitum atque decretum, ut saeculi potestates, & Domini temporales, ac Provinciarum, civitatum, terrarum, & locorum quorumcumque rectores, quibuscumque dignitatibus, vel officiis, aut nominibus censeantur, dioecesanis Episcopis & inquisitoribus haereticæ pravitatis in ipso inquisitionis negotio favent & assistant, nemoque ex praedictis potestatibus, dominis & rectoribus, eorumque officialibus de crimine haereticis, cum merè sit Ecclesiasticum, quoquo modo cognoscat vel iudicet, neque dioecetano Episcopo vel inquisitori ipsius inquisitionis negotio incumbenti se opponere, aut ipsam aliquatenus impedire, vel impediētibz auxilium aut favorem scienter dare audeat, perpetuae damnationis sententia in eos qui contra praedicta fecerint promulgata, quam si per annum animo sustinuerint pertinaci, ex tunc velut haeretici condemnentur: usque aded tamen in omnibus ferè, non solum Italiae, verum etiam aliis Provinciis, civitatibus, terris & locis, complurium laicorum, ut accepimus, mundanae gloriae processit ambitio, vel factorum

Canonum inscitia, vel Ecclesiasticae disciplinae contemptus, ut in animarum suarum perniciem atque interitum, dioecesanos Episcopos, & Inquisitores à Sede Apostolica institutos inquisitionis officium exercentes, alii sub justitiae praetextu, ne ulli scilicet fiat injuria, impedire, alii vero sub pietatis colore, ut fontes scilicet severius puniantur, se ipsi dioecesanis Episcopis & Inquisitoribus adungere, & una cum eis de ipso haereticis crimine cognoscere, processus formare, formatosque suo iudicio submittere non erubescant.

Pontifici idem
praesentibus, ut
dicitur in
dicitur Inquisi-
tores in negotio
inquisitorum
nisi se viderit
in cogitando
mine haereticis
nisi ab Inquisi-
toribus
quibus

§. 1. Qui sanè morbo jam nimis late progredienti solitam ac salutarem Ecclesiae medicinam pro nostra pastoralis sollicitudine afferre cupientes, saeculi potestates, dominos temporales, ac Provinciarum, civitatum, terrarum & locorum rectores supra dictos, necnon quascumque alias saeculares personas, tam privatas quam publico quovis munere fungentes, requirimus, & monemus, ac eis Jesu CHRISTI Redemptoris nostri) cujus vices, licet immetiti, gerimus in terris) nomine praecipimus, ne dioecesanos Episcopos & Inquisitores ipsos in suo inquisitionis negotio ullo modo impediāt seu perturbent, neque se in haereticis crimine cognoscendo vel iudicando, quovis, etiam assistentiæ & favoris colore, causa vel occasione (nisi quatenus ab ipsis dioecesanis Episcopis, aut Inquisitoribus spontanea & libera eorum voluntate fuerint requisiti) se ingerant, ordinationes, provisiones, & leges quascumque, de ipsius criminis cognitione laetas sacris canonibus obstantes, & Ecclesiasticam jurisdictionem impediētes sine mora abrogent & deleant, prout etiam nos eas omnes invalidas fuisse & esse decernimus & declaramus, ac ex nunc pro abrogatis & deletis haberi volumus, & mandamus.

Inobediētia
huiusmodi
non solum
sed etiam
in his scriptis
proferimus
communionem
fidelium, & omnium
Ecclesiasticorum
sacramentorum
perceptione
privatos, ac
maledictionis,
ac execrationis
aeternae
vinculo ligatos,
anathematique
& majoris
excommunicationis
mucrone percussos,
ita ut
nemo unquam
in praemissis
delinquens,
nisi à nobis
& successoribus
nostris
canonicè
intransibus,
etiam
praetextu
quorumcumque
facultatum,
concessionum,
& gratiarum,
etiam
confessionum
nuncupatarum,
etiam à
nobis & dicta
Sede haec
emanatarum,
vel in posterum
emanandarum
specificam &
expressam,
ac alias
quàm per
verba
generalia,
de praesentibus
nostris
litteris
mentionem
non facientium,
praeterquam
in mortis
discrimine,
absolvi
possit.

§. 2. Qui monitis his nostris non obtemperaverint, quive scienter in praedictis consilium, auxilium, aut favorem dederint, noverint se non solum per sacras dictorum praedecessorum nostrorum constitutiones, verum etiam per hanc nostram sanctionem sive sententiam & declarationem perpetuo duraturam (quam auctoritate Omnipotentis Dei, ac beatorum Apostolorum Petri & Pauli ac nostra in ipsos non obtemperantes, quacumque illi praesulgeant dignitate, in his scriptis proferimus) communionem fidelium, & omnium Ecclesiasticorum sacramentorum perceptione privatos, ac maledictionis, ac execrationis aeternae vinculo ligatos, anathematique & majoris excommunicationis mucrone percussos, ita ut nemo unquam in praemissis delinquens, nisi à nobis & successoribus nostris canonicè intransibus, etiam praetextu quorumcumque facultatum, concessionum, & gratiarum, etiam confessionum nuncupatarum, etiam à nobis & dicta Sede haec tenus emanatarum, vel in posterum emanandarum specificam & expressam, ac alias quàm per verba generalia, de praesentibus nostris litteris mentionem non facientium, praeterquam in mortis discrimine, absolvi possit.

non solum
sed etiam
in his scriptis
proferimus
communionem
fidelium, & omnium
Ecclesiasticorum
sacramentorum
perceptione
privatos, ac
maledictionis,
ac execrationis
aeternae
vinculo ligatos,
anathematique
& majoris
excommunicationis
mucrone percussos,
ita ut
nemo unquam
in praemissis
delinquens,
nisi à nobis
& successoribus
nostris
canonicè
intransibus,
etiam
praetextu
quorumcumque
facultatum,
concessionum,
& gratiarum,
etiam
confessionum
nuncupatarum,
etiam à
nobis & dicta
Sede haec
emanatarum,
vel in posterum
emanandarum
specificam &
expressam,
ac alias
quàm per
verba
generalia,
de praesentibus
nostris
litteris
mentionem
non facientium,
praeterquam
in mortis
discrimine,
absolvi
possit.

§. 3. Quibus etiam censuris ipsos dioecesanos Episcopos & Inquisitores subiacere volumus, si laicos secum quomodocumque de ipso crimine cognoscere aut iudicare permiserint.

§. 4. Ut autem praemissa omnia ad eorum quorum interest notitiam deducantur, nullusque de eis ignorantiam justè praetendere possit, volumus & Apostolica auctoritate decernimus, quod praesentes litterae per aliquos Cursores nostros, aut notarios publicos in Basilica Principis Apostolorum de Urbe, & Ecclesiae Lateranen. Cancellariae Apostolicae valvis, necnon acie Campi Florae, ut moris est, publicentur, earum exemplo in singulis valvis & acie hujusmodi affixo & dimisso. Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 11. Aug.

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo quinquagesimo primo, quinto decimo Kal. Martii, Pontificatus nostri anno 2.

Publicatio

Lecta, & publicata fuit die veneris sancti in Capella Sanctitatis suae, dum divina celebrarentur officia.

Anno Domini 1551. indictione nona, die vero 21. mensis Martii, Pont. S. D. N. Iulii divina provocatione Papa III. anno ejus 2. Retroscriptae litterae hujusmodi & publicatae fuerunt in valvis, seu portis Principis

Apostolicam auctoritate, & S. Romanæ Ecclesiæ & Can- cellaria Apostolica, ut supra in actis Campi Flora, di- missis copiis per nos Petram Gomes Ercyle, & Fran- ciscum Manos, S. D. N. Papa Cursores.

Ita est. Petr. Gomes Ercyle Curs. manu propria. Ita est. Francisc. Manos Cursor, manu propria. Petrus Leobodie Magister Cursorum.

XII. Indulta & privilegia Patriarcharum, Archiepis- coporum, & Episcoporum in Capella Summi Romani Pontificis Assistentium.

Similem concessionem habes in Greg. XV. Const. 32. Circumspecta, inf. tom. 4.

In nonnullis ejusmodi indulta revocata, & respectivè moderata fuerunt, in bullis hic indicatis in Apostillis.

Edict. An. D. 1551.

I V L I V S P A P A I I I.
Ad perpetuam rei memoriam.

Recordum.

Romanus Pontifex ex sua circumspecta providentia eas confuevit personas condignis præcipue com- plecti favoribus & gratiis, quas sibi & Apostolicæ Sedi devotas & obsequiosas, ac plurimis eognoscit meritis adjuvari.

Indultum pro Prelati Ca- pella Assen- sibus, circa collatione be- neficiorum.

§ 1. Hinc est, quod Venerabiles fratres Fabium Constantinopolitan. Christophorum Alexandrin. Christo- phorum Hierosolymitan. Joannem Aquilegien. Patriar- chas, & Andream Spalaten, Jacobum Coscyren. Franciscum Senen. Joannem Michaelen Materan. Scipionem Tarentin. Thadæum Consentinen. Joannem Andream Messanen. Bernardinum Surrentin. Cæsarem Taurinen. Archiepiscopos, ac Marcum Senogallien. Thomam Fel- tren. Philos Alcanan. Philippum Salutarum, Nicolaum Mariam Catanen, Bernardinum Camerinen, Paulum Ca- turcen. Joannem Noviomen. Jacobum Nivernien. Leo- nem Forojulien. Claudium Mirapicen. Cornelium Bi- tuntin. Joannem Baptistam Venafran. Joannem Jacobum Aprutin. & Jodocum Lubicen. Episcopos, Prælatos do- mesticos nostros, & in Capella nostra Assistentes, eorum meritis & obsequiis existentibus, condignis favoribus, & gratiis prosequi, titulisque & honoribus decorare volentes, Motu proprio, non ad ipsorum Patriarcharum, Ar- chiepiscoporum, Episcoporum, vel aliorum pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & certa scientia, eisdem Patriarchis, Ar- chiepiscopis, & Episcopis, & eorum singulis (sine tamen quarumcumque dispensationum ad beneficia, ac indulto- rum de fructibus in absentia percipiendis, necnon exemp- tionum à superioritate & jurisdictione eorum Ordina- riorum sibi à Sede Apostolica, ante tamen Concilii Tri- dentini celebrationem concessorum, quorum omnium tenores pro expressis haberi volumus, & quæ illis tan- tam, quibus concessa sunt, minimè denegata censeantur, sed in suo robore persistent, præjudicio) ut quandiu eor- um quilibet Patriarchali, Archiepiscopali, & Episcopali cui nunc præesse dignoscitur, aut ad quam eum forsan transferri contigerit, Ecclesiæ præfuerit, de quibuscum- que dignitatibus, personatibus, administrationibus, offi- ciis, canonicatibus & præbendis, cæterisque beneficiis Ec- clesiasticis, cum cura, & sine cura, secularibus ac quorum- vis Ordinum regularibus, ad suam, ratione Ecclesiæ cui præest, collationem, provisionem, præsentationem, electio- nem, seu quamvis aliam dispositionem, conjunctim vel separatim spectantibus, & pertinentibus, quæ deinceps in antea in singulis Februarii, Aprilis, Junii, Augusti, Octo- bris, & Decemb. mensibus vacare contigerit (dummodo dispositioni Apost. generaliter reservata, seu ex generali reservatione Apost. affecta non fuerint) etiam si præsentationes, nominationes, vel electiones aliorum, quæ salve sint, præcedere consueverint, perinde ac si aliqua à nobis vel dicta Sede aut illius legatis, gratiæ expectatiuæ, ac super illis reservationes, uniones, annexiones, & incorpora- tiones, ac reservadi, uniè ii, providendi, & alias disponen- di mandata, cum inhibitionibus, & irritantibus, & aliis

decretis nullatenus emissaissent, vel in posterum emanarent, de illis videlicet ad suam separatim, per se solum vel ejus pro tempore deputatum Vicarium, ad suam verò cum Capitulo Ecclesiæ suæ conjunctim, collationem, provisionem, præsentationem, electionem, & aliam dispo- sitionem hujusmodi spectantibus, unà cum eidem Capi- tulo personis sibi gratis & aliàs idoneis providere, & alias disponere, liberè, & licitè possint, & valeant, au- thoritate Apostolica, tenore præsentium licentiam, & facultatem concedimus.

§ 2. Ipsosque Patriarchas, Archiepisc. & Episcopos, ac eorum singulos, Nobiles creamus, & facimus, ac nobilitamus, nobilitatisque titulo & insigniis decoramus, necnon aliorum nobilium numero, & consortio favorabi- liter aggregamus, ac pro nobilibus haberi, nominari, & reputari volumus atque mandamus, eisque ut omnibus & singulis privilegiis, immunitatibus, libertatibus, exem- ptionibus, derogationibus, mandatis, dispensationibus, favoribus, gratiis, & indultis, quibus alii nobiles, etiam de nobili Comitum genere, etiam qui illustres reputan- tur, etiam ex utroque parente procreati, de jure vel con- suetudine, ac alias quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, etiam uti, potiri & gaudere liberè & licitè pos- sint & valeant, verè & non fictè, in omnibus & per omnia, ac si de illustrissimo genere ex utroque parente procreati forent, ita quod inter eos, & ipsos illustres quoad nobili- tatem, & alia ad illam necessaria, nulla penitus sit diffe- rentia, nec fictio locum habeat, auctoritate, & tenore præ- dictis indulgemus. Et in signum honoris, & nobilitatis hujusmodi, eis & eorum cuilibet tres Montes & alteram ex laureis, sive coronis insigniorum nostrorum, quibus eorum unusquisque, prout melius sibi videbitur, unà cum insigniis suis, vel absque illis deinceps perpetuè uti pos- sint gratisè donamus & impertimur.

Nobilitati- que decore- asu insigni- rum Papa.

§ 3. Ac eosdem Patriarchas, Archiepiscopos, & Episc- opos, & eorum singulos à solutione cujuscumque deci- mæ, etiam per nos & Sedem prædictam pro tempore im- positæ, aut cujuscumque pedagii, subsidii, gabelle, & cu- juscumque alterius generis, ordinarii & extraordinarii, ubique locorum, & ex quavis causa impositi & impo- nendi.

Exemptio- nemque de- cimæ.

§ 4. Necnon ad instar Referendariorum nostrorum circa vectigal vini pro sex vegetibus dumtaxat, eisdem auctoritate & tenore eximimus & liberamus, ac liberos & exemptos esse volumus.

Exemptio- nemque de- cimæ.

§ 5. Et insuper eisdem Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, & eorum singulis, ut Monasteria, Ecclesiæ, & alia quæcumque beneficia Ecclesiastica, suarum civitatum & diocæsum, ac infra limites Decanatum, Archidiaconatu- um, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum per eos, ex quibusvis dispensationibus & concessionibus Aposto- licis, in titulum & commendam, & aliàs quomodolibet, nunc & pro tempore obtentorum, eorumque personas, in quibus sibi ratione Ecclesiæ suarum, ac Decanatum, Archidiaconatum, & aliorum beneficiorum prædicto- rum visitationis officium, de jure vel consuetudine com- petit, per unam seu plures personas idoneas, quas ad hoc duxerint deputandas, quandiu Ecclesiis prædictis præ- fuerint, ac Decanatus, & Archidiaconatus, & alia benefi- cia prædicta obtinuerint, & quoties visitationis tempus ingruerit, etiam duo, tria, seu plura ex eisdem monasteriis, Ecclesiis, seu locis una & eadem die visitate, & procura- tionis jura & emolumenta quæcumque ratione visitatio- nis hujusmodi sibi debita, etiam si summam triginta li- brarum Turonen. argenti, quarum duodecim valeant unum florenum de Florentia, pro die qualibet excedat, ab eisdem Ecclesiis, Monasteriis, locis & personis taliter vi- sitatis, in pecunia numerata recipere & exigere.

Locandam ad hunc fructum beneficiorum visitationis.

§ 6. Necnon omnes, & singulos fructus, redditus & proventus mensarum suarum Patriarchalium, Archiepis- copalium, & Episcopaliū, & quorumcumque monaste- riorum, & beneficiorum Ecclesiast. cum cura, & sine cura, secularium & quorumvis Ordinum regularium per eos ex quibusvis concessionibus & dispensationibus Apostolicis, in titulum & commendam, aut aliàs pro tempore obtentorum, quibusvis personis, etiam laicis, cum quibus suam & mensarum, ac monasteriorum, be- neficio

beneficiorumque predictorum conditionem efficere poterint meliorem, usque ad biennium a die arrendationis desuper ab eis vel suis procuratoribus faciende computandum, pro pretio seu pretiis, de quo vel quibus eis vel procuratoribus suis videbitur arrendare, seu firmam vel annuam pensionem concedere. Ac pretium seu pretia hujusmodi, etiam unico contextu, & anticipata solutione in pecunia numerata recipere, & habere, ac de habitis & receptis solventes quietare & liberare. Necnon fructus, redditus, & proventus hujusmodi, ac se & suos, in Ecclesiis, monasteriis, & beneficiis predictis successores quoscumque, ad arrendationis hujusmodi sic faciende observationem pro dicto biennio, cum clausulis & obligationibus in talibus apponi solitis obligare possint, di- & que personarum fructus, redditus, & proventus predictos, ad firmam seu annuam responsionem pro dicto biennio recipere & levare, ac in suos usus & utilitatem convertere liberè & licitè valeant.

Indultum dispensandi de iuribus bonis, quorundam ac quibus ex fructibus beneficiorum pro fructibus duobus mille, etiam ad favorem monasterium. Hic ultimum revocavit Pius V. infra in ejus bulla 117.

§. 7. Necnon ut de bonis suis mobilibus & immobilibus, ac se moventibus, ab eisdem Patriarchis, Archiepiscopis & Episcopis, tam per predictas & alias Ecclesias monasteria, & beneficia Ecclesiastica qualitercumque qualificata, per eos ex quibusvis dispensationibus Apostolicis quomodolibet obtenta & obtinenda, necnon ex ingenio, industria ac labore suis, & alias quomodolibet licitè acquisitis, & acquirendis, usque ad summam duorum millium ducatorum auri in auro, in quolibet, etiam à jure interdictas & reprobatas personas, tam inter vivos quam causa mortis, pro libito eorum voluntatis, aut pro remuneratione laborum eorum, qui eis viventibus interfuerint, sive sint consanguinei, sive alii, & aliis in pios & non pios, alias tamen licitos usus disponere & erogare liberè & licitè valeant, auctoritate & tenore predictis de speciali gratia indulgemus.

Indultum revocandi fructuum male perceptorum, & omnia in fama & censura.

§. 8. Necnon eis & eorum cuilibet, omnes & singulos fructus, redditus, & proventus per eos, ex horarum omissione & indebita possessionis beneficiorum apprehensione, seu cujuscumque criminis, à jure vel ab homine, aut quavis alia, quantumcumque incogitabili causa indebitè perceptos, etiam in utroque foro remittimus, eosque ab eorum restitutione liberamus. Necnon à quibusvis propter eadem quomodolibet forsitan incursum sententiarum, censurarum & poenarum Ecclesiasticarum absolvimus & liberamus, ac absolutos & liberatos fore nunciamus, omnemque inhabilitatis & infamiae maculam, sive notam ex præmissis quomodolibet provenientes, ab eis & eorum quolibet penitus abolemus.

Inhabilitatio contra Gabelle.

§. 9. Districius inhibentes quibusvis gabellarum, pedaggiarum, & onerum hujusmodi exactoribus, ne eosdem Patriarchas, Archiepiscopos & Episcopos, vel eorum aliquem contra præsentium tenorem quoquo modo molestare vel inquietare præsumant.

Arrendationes pro d. b. d. in iudicium successione.

§. 10. Ac decernentes, quod si contingat eosdem Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, dicto durante biennio decedere, aut regimini & administrationi suarum Ecclesiarum cedere, ac monasteria, & beneficia hujusmodi aliis quomodolibet dimittere, nihilominus fructus, redditus, & proventus predictos pro dicto biennio obligatos remanere, & suos in Ecclesiis, & Monasteriis ac beneficiis hujusmodi successores ad observationem earundem arrendationum teneri, ac si se ad id personaliter obligassent.

Prædicta eorum testam. & disposit.

§. 11. Necnon testamta & dispositiones hujusmodi plenam roboris firmitatem obtinere, & firmiter observari debere.

Indultum revocandi Notarios & Tabelliones de auctoritate.

§. 12. Præterea quod Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac eorum cuilibet Milites & Equites deauratos octo, ac ad instar sacri Palatii, & Aulae Lateranensis Comitum, quoscumque Notarios & Tabelliones publicos, ac iudices ordinarios extra Romanam Curiam creandi & instituendi, ac eisdem Militibus solita Equitum deauratorum insignia concedi, ipsosque Notarios & tabelliones de notariatus & tabellionatus, & iudicatus officiis hujusmodi per pennam & calamare, ut moris est, investiendi.

Indultum revocandi bastardos.

§. 13. Necnon quoscumque utriusque sexus spurios, manferos, bastardos, aliosque ex quocumque illicito damnato coitu pro tempore procreatos, viventibus, seu mor-

tuis eorum parentibus, disjunctivè seu copulativè, ita ut ad paternas, & alias successiones quorumcumque admitti, & in illis (sine præjudicio illorum, qui ab intestato succedere debeant) & ad quæcumque officia publica & privata admitti, illaque gerere, & exercere possint, perinde ac si de legitimo toro procreati fuissent, legitimandi, ac omnem ab eis genituram maculam abolendi, necnon eos ad primæva naturæ jura restituendi, & reponendi.

Revocandi Pius IV. cap. 45.

§. 14. Ac quoscumque idoneos, accitis, & in hoc sibi assistentibus duobus dumtaxat Doctoribus seu Magistris in facultate in qua promovendi erunt, quos duxerint eligendos, in utroque vel altero iurium, ac Theologiæ & Artibus, necnon Medicina, ac Baccalariatus, Licentiatæ vel Doctoratus, ac Magisterii gradibus respectivè cum solita insigniorum in talibus tradi solitorum exhibitione promovendi, & sic promoti, quod omnibus & singulis libertatibus, exemptionibus, favoribus, gratiis & indultis quibus alii Baccalarii, Licentiatæ, Doctores, & Magistri in utroque, seu altero iurium, ac Theologia vel Medicina hujusmodi in universitatibus Studiorum generalium promoti, de jure vel consuetudine utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere possent, concedendi.

Doctores & Magistri in utroque Pius V. in bulla 80.

§. 15. Necnon quoscumque ad omnes, etiam sacros & presbyteratus ordines promoveri cupientes, alias idoneos, à suis Ordinariis litteras dimissorias, seu ab eadem Sede licentiam habentes, ad omnes etiam sacros & Presbyteratus ordines hujusmodi, etiam extra tempora à jure statuta, ac etiam extra eorum diocesim, de consensu tamen diocesano, & aliis ritè promovendi, & dictos ordines eis conferendi.

Sacros Ordines extra tempora conferendi. Tu noster di. Conc. Trid.

§. 16. Necnon per se vel alium seu alios, contra omnes & singulos criminosos, & qualitercumque delinquentes suarum civitatum & diocesim, cujuscumque dignitatis fuerint, etiam exemptos inquirendi, ac eos iuxta eorum demerita, ac criminum & excessuum qualitatem & exigentiam, prout canonicæ mandant sanctiones, puniendi, ac super his etiam quodcumque opportunum cognoverint, auxilium brachii secularis invocandi.

Contra quosdam cumque criminosos & delinquentes exemptos sine auctoritate procedendi.

§. 17. Necnon Ecclesias quascumque in eorum diocesis consistens, etiam exemptas Ecclesias visitandi, & ut quæ reparatione indigent, reparantur, & animarum cura, si illis imminet, aliisque debitis obsequiis non defraudentur, omnibus juris & facti remediis providendi.

Ecclesiarum suarum diocesis exemptas visitandi.

§. 8. Necnon cum uno assessore seu iudice, quascumque causas, etiam criminales, cujuscumque qualitatis existant, audiendi & absolvendi, vel condemnandi, prout iustitia suadebit, & secundum Deum, ac salutem animæ suæ cognoverint expedire, ita quod propterea nullam penitus irregularitatem, aut inhabilitatem, vel infamiae maculam sive notam, aut alias censuras seu poenas incurrant, aut incurrere censeantur.

Causas quascumque etiam criminales, cujuscumque qualitatis existant, iudicari & absolvi, vel condemnari, prout iustitia suadebit, & secundum Deum, ac salutem animæ suæ cognoverint expedire, ita quod propterea nullam penitus irregularitatem, aut inhabilitatem, vel infamiae maculam sive notam, aut alias censuras seu poenas incurrant, aut incurrere censeantur.

§. 19. Necnon omnia & singula beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura, secularia, & quorumvis Ordinum regularia, per eos ex quibusvis dispensationibus & concessionibus Apostolicis, in titulum vel commendam, aut etiam invicem, vel aliis beneficiis ecclesiasticis, ad eorum vitam unita, per eos & eorum quemlibet nunc, & pro tempore obtenta, simul vel successivè, simpliciter, aut pro alio, seu aliis, simili vel dissimili, aut similibus vel dissimilibus beneficio seu beneficiis, Ecclesiastico vel Ecclesiasticis, cum quibusvis personis seum permutare volentibus, ex causa permutationis hujusmodi, (in qua tamen nulla illicita pactio, seu simoniaca pravitas interveniat) in quorumcumque Ordinariorum locorum, aut Canonicorum Metropolitanarum, vel aliarum Cathedralium Ecclesiarum, seu aliarum personarum in dignitate Ecclesiastica constitutarum, ad id per eos eligendarum manibus extra dictam Curiam, præfatæ Sedis, aut eiusvis alterius licentia minimè requisita, resignandi, & commendis cedendi, ac unionem hujusmodi dissolutioni consentiendi, ipsisque Ordinariis & Canonicis, ac personis in dignitate Ecclesiastica constitutis resignationes simpliciter, vel ex causa permutationis, ac commendarum cessiones extra dictam Curiam recipiendi & admittendi, uniones hujusmodi dissolvendi. Necnon illa

Indultum revocandi resignationes & permutationes beneficiorum. De forma & observandi & alio simili. Leo X. Greg. XIII.

quæ simpliciter ipsi resignaverint, aut quorum commenda cesserint, vel unionum hujusmodi dissolutioni consenserint, idoneæ seu idoneis personis per eos nominandis, etiam quæcumque, quocumque & qualicumque beneficia Ecclesiastica obtinentibus & expectantibus: quæ verò causa permutationis ipsi compermutantibus personis, & quæ dictæ compermutantes personæ resignaverint beneficia hujusmodi, etiam si, ut præfertur, qualificata, & per eos pro tempore quomodolibet obtenta ex quavis causa dispositioni Apostolicæ generaliter reservata seu affecta fuerint, eidem Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis per eos quoad vixerint, etiam unâ cum Ecclesiis quibus præesse dignoscuntur, ac quibusvis monasteriis & beneficiis Ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, sæcularibus & quorumvis Ordinum regularibus per eos ex quibusvis similibus dispensationibus & concessionibus Apostolicis, in titulum & commendam, ac alias tunc & pro tempore obtentis, juxta tenorem dispensationum Apostolicarum eis desuper concessarum, in titulum vel commendam retinenda conferendi, & de illis etiam providendi, omniaque & singula alia in præmissis omnibus & circa, ea necessaria seu quomodolibet opportuna faciendi, & exequendi, etiam si ipsi Patriarchæ, Archiepiscopi & Episcopi tempore resignationum, seu cessionum, aut præstationis consensus dissolutionum unionum hujusmodi, in aliqua infirmitate, ex qua eos postmodum infra viginti dies decedere contingat, constituti fuerint, plenam & liberam auctoritate, & tenore prædictis facultatem concedimus.

In dolum per
quatuordecim
à visitandis
luminibus A-
postolicarum.
Hoc revoca-
vit Sixtus IV.
in eadem
Bulla 15.

Confessione
que eligendi.
Quod decla-
ras non in-
fra.
Imò revoca-
vit confessio
nata Pius
IV. in eadem
Bulla 15.

Clauſula præ-
servativa.

§. 20. Et insuper eidem Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis & eorum singulis, quod postquam à dicta Curia se absentaverint usque ad quinquennium ex tunc computandum, limina beatorum Petri & Pauli Apostolorum (dummodo per procuratorem idoneum illa visitent) personaliter visitare minimè teneantur, nec ad id à quoquam inviti compelli, aut propterea perjuri reatum incurere possint.

§. 21. Necnon quod aliquem Presbyterum sæcularium, vel cujusvis Ordinis regularem in eorum confessionem, qui eos à quibusvis, etiam majoris excommunicationis, suspensionis & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, à jure vel ab homine quavis occasione vel causa pro tempore latis, & quibus etiam pro tempore irretiti fuerint, etiam illorum absolutio Sedi prædictæ specialiter vel generaliter reservata fuerit, ac quorumcumque votorum & juramentorum, necnon Ecclesiæ præceptorum transgressoribus, juniorum, pœnitentiarum injunctarum, & divinarum officiorum, in toto vel in parte omissionibus, & quibusvis aliis peccatis, criminibus, excessibus & delictis, quantumcumque gravibus & enormibus, etiam talibus de quibus esset Sedes prædicta meritò consulenda, videlicet in casibus dictæ Sedi qualitercumque reservatis (exceptis contentis in Bulla in die Cœnæ Domini legi consueta) semel dumtaxat singulis annis, & etiam in dictis exceptis, ac in Bulla hujusmodi contentis in vero mortis articulo, in aliis verò eidem Sedi non reservatis casibus quoties opportunum fuerit, confessionibus eorum diligenter auditis absolvere, ac eis pro commissis pœnitentiam salutarem injungere. Necnon vota quæcumque, quatuor majoribus dumtaxat exceptis, in alia pietatis opera commutare, & juramenta, sine tamen tertii præjudicio relaxare, ac omnium peccatorum suorum, de quibus corde contriti, & confessi fuerint, ter in vita, & in mortis articulo, etiam si tunc mors non subsequatur, plenariam remissionem & absolutionem, ita ut hujusmodi plena remissio in dicto mortis articulo eis suffragetur, auctoritate Apostolica impendere possit, eligere liberè & licitè valeant, concedimus & indulgemus.

§. 22. Ac præsentis literas & in eis contenta quæcumque, sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, limitationibus, modificationibus, decretis, declarationibus, & Cancellariæ Apostolicæ regulis, ex quibusvis causis quantumcumque maximis, & urgentissimis, etiam in favorem fidei, & pro divini cultus augmento, etiam consilialiter, nunc & pro tempore factis & editis nullatenus comprehensas, sed semper ab illis exceptas, &

quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas existere, & censeri, ipsosque Patriarchas, Archiepiscopos & Episcopos, præmissis omnibus, etiam eorum à dicta Curia absentia, etiam postquam assistentes esse desierint, uti, potiri, & gaudere posse.

§. 23. Sicque in præmissis omnibus per quoscumque iudices & commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi facultate, & auctoritate, judicari & definiti debere, ac si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

§. 24. Quocirca venerabilibus fratribus Salutarum & Albigenensium ac Balneoregionensium Episcopis per præsentem committimus & mandamus, quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios præsentis literas, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorumdem Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum prædictorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentis literas, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari. Non permittentes eos desuper per quoscumque quavis auctoritate fungentes, contra præmissa seu eorum aliquod quomodolibet indebitè molestari, contradictores quoscumque & rebelles per censuras & pœnas Ecclesiasticas, & alia opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

§. 25. Non obstantibus nostra, per quam inter alia volumus, quod si quis in infirmitate constitutus resignaret aliquod beneficium Ecclesiasticum, & postea infra viginti dies à die per ipsum resignantem præstandi consensus computandos, ex ipsa infirmitate decederet, ac beneficium ipsum conferretur, per resignationem sic factam collatio hujusmodi nulla esset, ipsumque beneficium nihilominus per obitum vacare conferretur, ac fel. record. Gregorii X. & quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum, ac quibusvis aliis Apostolicis, necnon in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis generalibus vel specialibus, constitutionibus & ordinationibus, ac legibus imperialis, necnon civitatum & locorum quorumcumque etiam municipalibus, ac prædictarum & aliarum Ecclesiasticarum, in quibus sæcularia, ac monasteriorum seu aliorum regularium locorum, in quibus regularia beneficia hujusmodi forsan fuerint, seu à quibus ipsa regularia beneficia dependere contigerint, & Ordinum quorum illa extiterint, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, quibusvis universitatibus, etiam generalium, & Scriptoribus Archivi dictæ Curie, & aliis Collegiis, etiam motu, & scientia similibus, ac quavis etiam Imperiali, vel Regia consideratione, & ex quibusvis causis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis clausulis, irritantibusque & aliis decretis quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, etiam disponentibus quod naturales & bastardi legitimari non possint, nisi de consensu legitimum, & naturalium, & quod nullus ad Bacchalarium, Licentiatum, & Doctoratum ac Magisterii gradus, alibi quam in universitate in qua studuerit, promoveri possit, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specificæ, expressæ & individua ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia exceptio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat specialiter & expressè derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, contrariis quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadè sit

Decretum in-
firmis.

Executores
istius com-
missionis.

Clauſula
significativa.

Sede indulgentiam, quod interdicit, suspendi vel excommunicari non possunt per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis, generalibus vel specialibus, quorumcumque tenorem existant, per quos presentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Declaratio circa confessionem in maleficio

§. 26. Volumus autem quod dicti Patriarchæ, Archiepiscopi, & Episcopi poenitentiam per confessorem, quem singuli eorum duxerint eligendum, eis pro premissis injungendam, adimplere omnino teneantur. Et ne, quod abist, dicti Patriarchæ, Archiepiscopi & Episcopi propter hujusmodi gratiam vel concessionem eligendi confessorem reddantur procliviores ad illi in posterum committenda, etiam volumus, quod si Patriarchæ, Archiepiscopi, & Episcopi præfati, à sinceritate fidei, & unitate dicte Romanæ Ecclesiæ, ac obedientia & devotione nostra, & successorum nostrorum canonicè intrantium destiterint, aut ex confidentia ejusdem confessionis, vel remissionis aliqua forsitan commiserint, confessio & remissio prædictæ, & quoad illas præfatas literas eis nullatenus suffragentur.

Declaratio circa beneficium

§. 27. Quodque si singulorum beneficiorum prædictorum simpliciter resignatorum fructus, redditus & proventus vigintiquatuor florenorum auti de Camera secundum communem estimationem, valore annuum excedant, tam conferentes quam illi quibus ipsæ collationes fient, & si ex causa permutationis & resignationis hujusmodi fiant, ac suorum, & eis ex eadem causa collatorum beneficiorum hujusmodi fructus, redditus & proventus inæquales fuerint, id etiam ipsa inæqualitas vigintiquatuor florenos similes secundum estimationem prædictam non transcendant, similiter conferentes prædicti, & illi quibus beneficia majoris valoris hujusmodi collata fuerint, de nominibus, & cognominibus personarum, & beneficiorum eorundem, ac diebus factarum collationum hujusmodi agentes Cameræ Apostolicæ, aut collectores, vel subcollectores fructuum, reddituum, & proventuum inde Cameræ debitorum, in partibus illis pro tempore deputatos infra unum, si citra, vel si ultra montes collationes ipsæ factæ fuerint, infra tres menses, juxta quasdam recol. mem. Sixti etiam IV. & Innocentii similiter VIII. Romanorum Pontificum etiam prædecessorum nostrorum super hoc editas literas, certificate procurent, alioquin beneficia ipsa sic collata vacante censeantur eo ipso.

Filiis transmarinis

§. 28. Cæterum quia difficile foret præfatas literas, ad singula quæque loca in quibus de eis fides forsitan facienda erit, deferri, etiam volumus, & eadem auctoritate Apostolica, motu & scientia similibus decernimus, quod ipsarum transumptis manu publici Notarii subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, aut curiæ Ecclesiasticæ munitis, in judicio & alibi, ubi opus fuerit, ad eam prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem presentibus si forent exhibitæ vel ostensæ.

Forma autem juramenti, quod notarii, tabelliones & iudices per dictos Patriarchas, Archiepiscopos, & eorum quemlibet creamdi præstabunt, salu est.

Notarius

§. 29. Ego N. ab hoc antea, fidelis, & obediens ero Beato Petro, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, ac domino Nostro D. Papæ N. suisque successoribus canonicè intrantibus. Non ero in consilio, auxilio, consensu, vel facto, ut etiam perdant, vel membrum, aut capiantur mala captione. Consilium quod mihi, per se vel literas, aut nuntium manifestabunt, ad eorum damnum scienter nemini pandam, si verò ad meam notitiam aliquid devenire contingat, quod in periculum Romani Pontificis, aut Romanæ Ecclesiæ vergeret, seu grave damnum illi immineret, illud pro posse meo impediam, & si hoc impedire non potero, procurabo bona fide id ad notitiam D. N. Papæ perferri. Papatum Romanum, & regalia S. Petri, ac jura ipsius Ecclesiæ specialiter, si qua eadem Ecclesia

Bullar. Mag. Tom. I.

in civitate vel terra de qua oriundus sum, habeat, adiutor eis ero ad defendendum, & retinendum, seu etiam recuperandum contra omnes homines. Tabellionatus officium fideliter exercebo. Contractus in quibus exigetur consensus partium, fideliter factam, nil addendo vel immittendo sine voluntate partium, quod substantiam contractus immutet. Si verò in conficiendo aliquod instrumentum, unius solius partis sit requirenda voluntas, hoc ipsum faciam; ut scilicet nihil addam vel minuam, quod mutet facti substantiam: contra ipsius voluntatem instrumentum non conficiam de aliquo contractu, in quo sciam intervenire, seu intercedere vim vel fraudem. Contractus in Protocollo redigam, & postquam in Protocollo redigero, malitiosè non differam contra voluntatem illius, vel illorum, cujus seu quorum est contractus; & super eo conficere publicum instrumentum, salvo meo iusto, & consueto salario. Sic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 6. Aprilis millesimo quingentesimo quinquagesimo primo, Pontificatus nostri Anno secundo.

Dat. P. An. s. die 6. Apr.

Visitatores carcerum Almæ Urbis pauperibus carceratis dilationes dare, sed ad eorum fidejussores extendere non possint.

XIII.

Facultates istorum Visitationum tradit Pius V. infra in const. 68. Reverendi, & statuta ab eis observanda edidit Paul. III. in const. 44. Ad onus, sup. & Paul. V. in const. 71 Universi, § 21 & 22.

De materia autem dilationum & moratoriarum, notavi sup. in Clem. VII. constit. 16. Cum ex multorum.

I V L I V S P A P A I I I. *Edita An. D. Motu proprio, &c.*

Um nuper ex rationabilibus causis quibuscumque Romanæ Curie Judicibus, & aliis personis quæcumque dignitate & auctoritate fungentibus, ne aliquas moratorias dilationes, aut salvoconductus, seu significationes, vel quovis alio nomine nuncupatas gratias concedere quovis prætextu vel occasione audeant, & sub excommunicationis lætæ sententiæ, æna præceperimus, verum quod carcerum Visitatores miserabilibus personis carceratis dumtaxat, si eis ex relatione iudicis, ad cuius instantiam carceratæ fuerint, suis creditoribus satisfacere non posse constiterit, postquam carcerem per aliquod notabile temporis spatium sustinuerint, aliquam moderatam dilationem eorum arbitrio, sub cautione de se representando, & non aliàs concedere possint, voluerimus, prout in Motu proprio desuper manu nostra signato primo, & deinde innovato latius continetur. Et quandoque, ut accepimus, præfati Visitatores dilationes per eos carceratis pauperibus hujusmodi concessas, etiam illorum fidejussoribus suffragari debere decreverint, quod quidem valde absurdum, & inconveniens videtur, cum non ob aliud fidejussores accipiantur, nisi ut si principalis debitor tempore convento solvere nequeat, illi persolvant, convenientiusque sit ut illi, qui pro debitore promiserunt, eum expectent, quam creditor qui ipsorum fidejussorum fidem est securus, aliter debitori non crediturus.

Causa hujusmodi

§. 1. Idcirco nos motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine Motum proprium nostrum prædictum iterum, si opus sit, innovantes, illique adden. Apostolica auctoritate eisdem Visitatoribus carcerum, ut dilationes hujusmodi non nisi carceratis dumtaxat, ac modo, & forma præmissis servatis, concedant, neque illas aliquo modo ad eorundem carceratorum fidejussores extendant, aut illis suffragari quovis modo decernant, præcipimus, & mandamus.

Declaratio de qua in rub.

§. 2. Et si aliqua decreta per eos in favorem aliquorum qui carcerati non fuerint, seu etiam carceratorum, contra formam prædictam, aut eorum fidejussorum, aut quovis

Annullatio aliter gestorum.

X X X 2

quosvis alios prater, & contra intentionem nostram fieri forsan contigerit, illa nulla, invalida, & irrita esse, & nemini suffragari debere.

Depuratio
causarum.

§. 3. Ac illis non obstant, sed penitus rejectis, dilectum filium nostrum, & Curiam causarum Camere Apostolicæ generalem Auditorem, & alios Romanæ Curie iudices, ad executionem contra eos in quorum favorem facta extiterint, omnes, & singulos, ac si illa nullatenus emanassent, procedere posse, & debere decernimus.

Clausula de
rogatoria.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Placet Motu proprio. I.

Papa subscr.

XIV. Cursores Papæ, & Mandatarii aliarum Curiarum Almæ Urbis, in quibus causis citare, intimareque, &c. possint.

Ad hoc habes Alexand. VI. & Jul. II. & Clem. VII. constitutiones relatas supra in eisdem Clem. const. 24. Accepimus. Et quod Mandatarii possint citare in causis Capitolinis, exceptis per commissiones à principio in illo foro commissis, declarat Statutum Urbis c. 5. in novis.

Edicta An. D.
1551.

I V L I V S E P I S C O P U S,
Motu proprio, &c.

Exordium.

Cum ea firmius illibata persistant, quæ frequentiori sunt Apostolico præsidio pro tempore stabilita.

Confirmatio
const. iudica-
torum in rub.

§. 1. Nos singulas præsertas, ac desuper respectivè confectas, & conficiendas literas, ac prout illas concernunt, omnia, & singula in eis contenta, & inde secuta quæcumque, ex certa scientia nostra, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, cum opportuna, si opus sit, juris, & facti, ac quarumcumque solemnitate, etiam requisitarum, forsan ommissarum defectuum supplementatione, approbamus, confirmamus, & innovamus, ac inviolabiliter observari, necnon modernis, & pro tempore existentibus nostris, & eisdem Romani Pontificis Curatoribus suffragari, eosque illis omnibus uti & gaudere, nec desuper per quoscumque quavis auctoritate, præminentia, aut superioritate fungentes, molestari, perturbari, impediri, aut inquietari, vel eis in aliquo præjudicari, sicque per quoscumque iudices, &c. sublata, &c. irritum quoque, &c. decernimus.

Innovatio ex
vadem.

§. 2. Necnon prout illis concessa sunt, in omnibus, & per omnia de novo concedimus.

C. r. res tam-
en extant in
causis commi-
ssis à principio
in illo foro
commissis.

§. 3. Insuper ut de cætero perpetuis futuris temporibus in quibusvis causis, tam Capitolii, & Ripæ, ac Ripæ, necnon Tertii Nonæ, & de Sabellis, ac Burgi S. Petri, quam quibusvis aliis Almæ Urbis Curis sive Tribunalibus, in quibus commissiones aliquas manu vel de mandato nostro signatas præsentari contigerit, etiam si cause ipsæ ordinariæ inchoatæ extiterint post ipsarum commissionem, præsentationem, citationes, & alie quæ inde sequentur per alios quam eosdem Cursores fieri non possint, neque valeant. Sed dicti Cursores, citationes, & alia quæ inde sequentur, in ipsis curiis, & earum qualibet, etiam si cause, in, & pro quibus citationes, & alia fieri contigerit, commissariæ non fuerint, ad partem pro quibus citationes, & alia huiusmodi sicut instantiam facere, & exequi possint, & valeant. Et solummodo mandatariis dictarum prænominatarum curiarum in causis ordinariis in tribunalibus ipsarum curiarum prænominatarum, quarum mandatarii existunt, tantum citationes faciendi potestas remaneat, statuimus & ordinamus.

Inhibiti-
o faciendi,
& innovatio
aliorum pa-
na.

§. 4. Districtius inhiben, quibusvis dictarum curiarum, & cuiuslibet ipsarum mandatariis, & notariis, ac aliis personis in virtute sanctæ obedienciæ, & sub excommunicationis majoris sententiæ, à qua non nisi per nos absolvi possint, ac privationis officiorum, & beneficiorum, si quæ obtinent, inhabilitatisque ad illa in posterum obtinere, pœnis, ne statuto, & ordinationi nostris huiusmodi in aliquo contravenire quomodolibet audeant vel præsumant. Ac decernentes citationes per alios

quam præfatis Curis, & aliis, ipsi committatis, etiam à principio inchoatæ fuerint, de casibus in dictis & aliis quibuscumque tribunalibus, & in quavis instantia faciendi, & processus, & ad quoscumque illarum vigore formandos, nullos, inanes, & invalidos, nulliusque roboris, & momenti fore, sicque per quoscumque, &c. decernimus.

Executores
deputati.

§. 5. Mandantes causarum Camere Apostolicæ generali Auditori, Gubernatori, ac Senatori modernis, & pro tempore existentibus, ut præmissa omnia, & singula perpetuò, sub præfatis, & quibusvis aliis censuris, & pœnis eorum arbitrio moderandis, & applicandis, perpetuò inviolabiliter observari faciant.

Clausula de
rogatoria.

§. 6. Non obstant, quibusvis literis sel. rec. Pauli prædecessoris nostri, ac quibusvis reformationibus, ac aliis dictarum curiarum statutis, &c. stabilitis, in iuris, & naturæ, etiam juramento, &c. roboratis, privilegiis quoque, indulgentiis, & literis Apostolicis, illi, & præfato Senatori, ac Populo Romano, & illius Conservatoribus, ac mechanicarum, & aliarum artium, ac mercatorum Urbis Consulibus, necnon Basilicarum, & aliarum Ecclesiarum Urbis Archiepiscopis, & Canonicis, aliisque personis, etiam motu simili, &c. in præjudicium, seu contra formam præmissorum sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, etiam per nos quomodolibet concessis, &c. quibus omnibus, & singulis, etiam si de illis, &c. tenores, &c. hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, & ad plenum derogatum esse volumus, cæterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis.

Papa subscr.
Repetitis
clausulas.

Placet Motu proprio. I.

§. 7. Et cum absolute à censuris, ad effectum, &c. Et cum approbatione, confirmatione, innovatione, nova concessione, decreto, statuto, ordinatione, derogatione, & aliis, &c. & pro omnibus supradictis, quæ hic pro sufficienter repetitis habeantur, latissimè extendendis. Cum opportuno decreto, quod præfens Motus proprius de subreptionis, vel obreptionis vitio, seu intentionis nostræ defectu nosari seu impugnari nullatenus possit: sed illi stari, & secundum huiusmodi Motum proprium nostrum judicari, & interpretari, & definiti debeat.

Sola signa-
ra iusticia.

§. 8. Et quod sola præfens signatura nostra sufficiat, & ubique fidem faciat in iudicio, & extra, quacumque regula contraria non obstente.

Exemplum
pæna.

§. 9. Ac illius transumptis manu alicujus notarii Curie causarum dictæ Camere subscriptis, & sigillo ipsius Curie Auditoris munitis, in iudicio, & extra stari debeat, ac plenaria fides adhibeatur. Ac cum decreto quod præfentium, aut illius transumptis copiarum affixæ in valvis curiarum præfatarum, aut aliorum locorum publicorum perinde ardeant, & afficiant, ac si personaliter intimatæ forent.

Declara-
tio in
statu.

§. 10. Et de confirmatione, decreto, statuto, inhibitione, & aliis præmissis, remanente Mandatariorum Curie Capitolii tantum exercitio, quod causas ordinarias, etiam si in eis postmodum aliquas commissiones præsentari contingat.

Dat. Romæ
apud S. Petrum,
6. Idus Julii, Anno 2.

Declaratio, & extensio auctoritatis Collegii Fabricæ Basilicæ S. Petri de Vrbe, in exequentis donationibus inter vivos, ad pias causas factis & fiendis, & in applicanda quinta eorum parte dictæ Fabricæ.

XV.

Alia de materia huius Collegii, & Fabricæ indicavi tibi in const. 3. Clem. VII. Admonet, sup.

I V L I V S P A P A I I I.
Dilectis filiis O. vromo, & Prefecto Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Edicta
1551.

Accepimus vos in prosecutione exactoris reliquorum ad pias causas factorum, & aliorum Fabricæ B. S. l. 2.

Causa
causa.

Principis Apostolorum de Urbe per se. record. Ju-
lium II. Leonem X. Adrianum VI. Clementem VII. &
Paulum III. Rom. Pont. praedecessores nostros applicato-
rum, & per nos confirmatorum, multas etiam invenisse
donationes inter vivos factas, in quibus nonnulli intro-
tus, census, redditus, proventus, stabilia, & mobilia dona,
ac res aliae diversae Ecclesiis, monasteriis, hospitalibus,
locis, & personis piis, & pro donatorum, seu aliorum ami-
cibus donata, & pie elargita reperiantur, quae adhuc in-
executa, & non satisfacta remanent. Quodque tam hie-
des, & fidei commissarii dictorum donatorum, & aliae per-
sonae, quae ad hujusmodi honorem satisfactionem de jure
tenentur, commissioni nobis factae conantur opponere, &
contraire, sub praetextu quod iurisdictioni vobis per praedecessores praefatos, & nos super hujusmodi relictorum
exactione concessa, ad donationes inter vivos factas mi-
nimae se extendit, & ita pias donatorum praefatorum dis-
positiones violatae hntur.

§. 1. Nos igitur, ut par est, in praemissa opportune pro-
videre volentes, ad tollendas omnes dubietates, exceptiones,
& oppositibnes, per praesentes declaramus, nostrae in-
tentionis fuisse, & esse, ut donationes inter vivos, & ad
pias causas tantum factae, & quae pro tempore fieri con-
tingerit, per vos, & a vobis pro tempore substitutos exe-
querentur. Et quinta pars bonorum, & rerum in eis dona-
tarum, ad opus dictae Fabricae converteretur, & quate-
nus opus sit, vobis, & substitutis praefatis tenore praesenti-
um, de novo, ut omnes, & quascumque donationes inter
vivos, in quibus aliqua bona, quae ad donationem hujus-
modi tenores hic pro expressis haberi volumus, ad pias
causas a donatoribus donata, & elargita fore reperietis,
vobis, & remediis in vestris commissionibus a nobis, &
praedecessoribus praefatis concessis, & confirmatis exequi
& quintam partem bonorum hujusmodi ad usum dictae
Fabricae applicare possitis & valeatis, de speciali gratia
concedimus, & indulgemus, ac donatorum hujusmodi vo-
luntates quoad quintam partem praefatam commutamus.

§. 2. Et sic in praemissis omnibus & singulis per quos-
cumque Judices & Commissarios quavis auctoritate
fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, & causasum Palatii
Apostolici Auditores, sublata eis & eorum cuilibet qua-
vis aliter iudicandi & interpretandi facultate, iudicari, &
definiri debere. Et si secus super his a quoquam quavis
auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari,
irritum, & inane decernimus.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus
Apostolicis, ac omnibus illis, quae dicti praedecessores,
& nos, in singulis eorum & nostris commissionibus
hujusmodi, ac illarum confirmationibus, volumus non
obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

§. 4. Verum quia difficile foret, praesentes literas ad
singula quaeque loca, ubi opus foret deferri, volumus ut
earum transumptis manu publici Notarii subscriptis, &
sigillo alicujus Praelati Ecclesiastici munitis, eadem pro-
fus fides adhibeatur in iudicio & extra, quae adhiberetur
praesentibus, si essent exhibita vel ostensa.

Dat. Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die
ultima Julii, millesimo quingentesimo quinquagesimo
primo, Pontificatus nostri Anno 2.

XVI. Doctores in Alma Urbe a Collegio Advocato-
rum Consistorialium dumtaxat, in iure civili
& canonico creati possunt.

Doctores vero formam, & promovendi cujuscumque
artis vel scientiae professores, vide infra in const.
88. Pii IV. In sacrosancta, cum ibi notandis. De
trevisione autem hujus Studii videre est sup. Boni-
facii VIII. const. 9. In suprema, & Leonis X. const. 4.
Dum suavissimos.

IVLIVS PAPA III.
Dilectis filiis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Um, sicut fide dignorum relatione nuper accipi-
mus, multi juris civilis & canonici ignari ad docto-
ratus gradum aspirantes indebitè, sub praetextu quod in
aliqua universitate Studii generalis operam dante in-
tantum profecerint, quod idonei existant, licentiam a
nobis & Sede Apostolica extorquent, ac ab aliquo Prae-
lato, seu persona in dignitate Ecclesiastica constituta,
etiam de propitiis extorquendo, insignia doctoratus in
Romana Curia suscipere valeant, ac ejusdem licentiae
praetextu, & hinc ad id requisito, & aliis necessariis de-
super minime adhibitis, contra sacrorum canonum statu-
ta, & iustae dispositionem, in illius doctoralia, dignitatem
opprobriam se ad illius gradum faciant promovere. Un-
de plura absurda sequuntur, & Clerus repletur indoctis,
multis aspirantibus ob privilegia graduatorum beneficia
assequi, & cum plures magistratus ex consuetudine
& statutis locorum per iuris Doctores debeant exerceri, a
pluribus indoctis sic doctoratus saepe illi adipiscuntur,
eum iustitiae supremo detrimento, sicque bonis etiam &
industriis, literatisque Doctoribus animus concidit, cum
pariter doctis & indoctis gradus pateat dignitatis, jam-
que ex praemissis vilescat in populo doctoralis dignitas.

§. 1. Nos igitur praemissis, prout ex debito
officii tenemur, obviare volentes, praesertim in Urbe
ex qua utrumque jus profluit ac descendit, & a cujus
tempore Orbis partes solent regulari, ac de literarum
scientia, virtutibus & moribus vestris, quibus vestra Col-
legio Doctores in utroque iure civili, & canonico crean-
di, & illis insignia conferendi ex diversis privilegiis, &
antiqua consuetudine jus, facultas & potestas compe-
tent, & in quibus etiam potestas Sanctae Rom. Ecclesiae
Camerarii, Gymnasique Almae Urbis nostrae Cancellarii
pro tempore existentium representatur: Motu pro-
prio & ex certa nostra scientia, non ad vestram seu ali-
cujus instantiam, sed de nostra mera deliberatione, te-
nere praesentium statuimus, & ordinamus, quod ex nunc
de cetero, perpetuis futuris temporibus, nullus etiam
praetextu cujusvis licentiae, seu facultatis sibi concessae,
seu privilegiorum, indulgentiarum, & literarum Apostolica-
rum quibusvis personis, cujuscumque dignitatis, status,
gradus, conditionis, praeminentiae, nobilitatis, & excel-
lentiae existentibus, etiam Romanae Curiae officialibus,
eorumque Collegiis, ac quacumque dignitate & honore
fulgentibus; aut illorum contemplatione seu intuitu,
etiam motu, scientia & potestate similibus, & ex titulo
oneroso; ac ex quibusvis aliis, etiam quantumcumque
maximis & urgentissimis causis, sub quibusvis verborum
formis & expressionibus, ac cum quibusvis efficacissimis
& insolitis, etiam derogatoriis derogatoriis clausulis,
etiam talibus, quod illis nullatenus, aut non nisi sub cer-
tis modis & forma in eis contentis derogari possit, irri-
tantibusque & aliis decretis, per nos & praedecessores
nostros, ac Sedem eandem, seu alias pro tempore con-
cessorum, ad gradum doctoratus in utroque; seu altero
jurium hujusmodi ab alio quam vobis & Collegio ve-
stro in dicta Curia assumpti, seu in utroque vel altero ju-
rium Doctor creati possit.

§. 2. Ac assumptiones & creationes Doctorum, ac
insignium doctoralium traditiones per vos faciendas hu-
jusmodi, validas & efficaces existere, suosque effectus
fortiri, ac quascumque alias in utroque, seu altero iurium
hujusmodi Doctorum creationes, ac insignium praedi-
ctorum traditiones per alios quam per vos de cetero in
ipsa Curia, in futurum faciendas cum inde secutis, irritas,
& inanes, nulliusque roboris vel momenti esse & ceteri,
ac nemini suffragari, ipsosque ab aliis quam a vobis ad
gradum doctoratus hujusmodi assumptos; pro non do-
ctoribus haberi.

§. 3. Vosque quoscumque pauperes vel egenos,
quos ad susceptionem graduum hujusmodi habiles, &
idoneos repereritis, ad doctoratus in utroque, seu altero
jurium gradus hujusmodi gratis pro Deo, & absque ali-
qua pecuniarum solutione ab eis facienda assumere, seu
doctoris creare debere.

§. 4. Ac praesentibus ex quavis causa vel occasione,
etiam per nos & Sedem praedictam, in genere vel in spe-
cie, etiam per constitutiones Apostolicas, seu Cancellariarum
Apostolicarum regulas editas, ac quascumque alias
litteras Apostolicas, etiam in forma Brevis, & quod

tenore
X X z 3

Declaratio
sua exemptio
auctoritatis
Collegii Advoca-
torum, in exe-
cutione dam-
norum inven-
tione ad pias
causas fabricae,
& quibus
parte fabricae
applicanda.

Claufula
iuliana.

Claufula de-
rogatoria.

Fides danda
transumptis.

Dat. Romae
die 31 Julii.

Idem danda
1578.

Idem danda
1578.

Idem danda
1578.

Idem danda
1578.

Idem danda
1578.

Idem danda
1578.

Idem danda
1578.

tenores, & forma illarum habeantur pro expressis, seu alias clausulis, & decreta quae cuique in se continentur, etiam Officialibus, Collegiis, & personis praefatis pro tempore concessis, etiam vigore implicitae derogationis latissime extendendae in supplicationibus desuper praeter tempore signatis appolita derogari, seu illas revocari, cassari, suspendi, aut in aliquo alterari minime posse, neque revocari, suspendi vel alterari, & quoties illa emanabunt, toties easdem praesentes ab illis exceptas, & vobis concessas, ac in pristinum, & eum in quo nunc, & ante revocationem, & suspensionem huiusmodi erat, statum, restitutas, & repositas esse, & censeri.

Decretum irritum.

§. 2. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & ejusdem Romanae Ecclesiae Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & interpretari debere, ac ex hunc si serus super his a quoque quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contrigerit, irritum, & inane decernimus.

Excelsiores illam consilii.

§. 3. Et nihilominus Camerario nostro, & Curiae causarum Camerae Apostolicae generali Auditori pro tempore existentibus per praesentes mandamus, quatenus ipsi vel alter eorum praesentes, literas, & in eis contenta quaecumque, ubi, quando, & quoties opus fuerit, ac pro parte nostra desuper requisiti fuerint, solemniter publicantes, faciant illas, & in eis contenta quaecumque integrè, & inviolabiliter ab omnibus observari, non permittentes quicquam per quoscumque in contrarium attentari. Contradictores quoscumque, & rebelles, per sententias, censuras, ac etiam pecuniarias, & de quibus eis videbitur poenas, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, & poenas praefatas, etiam iteratis vicibus aggravando, invero etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Clausula derogatoria.

§. 7. Non obstantibus praemissis, ac quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis & consuetudinibus, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, praedictis, & quibusvis aliis, cujuscumque dignitatis, & praerogative existentibus, & quacumque, etiam Episcopali, Archiepiscopali, aut alia majori dignitate fulgentibus, in contrarium quomodolibet concessis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Dat. Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 6. Februarii. 1552. Pontificatus nostri Anno secundo.

XVII. Contra Franchisias in Urbe retinentes, & Curiam in executione impediennes, cum approbatione constitutionum contra bannitos, &c. editarum.

Pleniorum dispositionem in hoc fecit Pius IV. ut inf. in eius const. 47. Inter caeteras, quam approbavit Greg. XIII. in eius const. 12. Et ipsa ratio, ac Six. V. in eius const. 6. Hoc nostris, ubi plenè notabo de materia bannitorum.

I V L I V S E P I S C O P V S, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Cum civitates, & loca omnia, in quibus sanctissimum CHRIS TI nomen colitur, deceat esse facinorosorum hominibus expiata atque purgata, nemo est qui non

intelligat quam maxime oporteat Almam Urbem nostram Apostolorum Petri & Pauli ac tot martyrum sanguine consecratam, in qua summus Pontifex cum sacro Cardinalium Collegio relictus, & ad quae omnia mundi partibus, veluti ad portam salutis, & salutem gentes confidunt, quae deique communis omnium patria censetur, esse ipsas facinorosorum hominibus vacuum.

§. 1. Sanè cum à diversis Pontificibus praedecessoribus nostris plures constitutiones adversus homicidas, sicarios, latrones, sacrilegos, raptos, aliosque facinorosos homines, eorumque fautores, & receptatores, sine quibus delinquentes diu latere non possunt, editae fuerint, quae vel temporum iniquitate, vel ad senium, & occasum vergentis saeculi corruptela, aut magistratum negligentia, minus custodiuntur, & observantur, ac ferè in delictu abierint, operae pretium censuimus constitutiones ipsas approbare, & innovare, prout illas Motu proprio, & ex certa scientia, cum omnibus, & singulis censuris, & poenis in eis contentis, harum serie approbamus, ac innovamus.

Plures Pont. adversus facinorosos, & eorum fautores, editae fuerint, quae vel ad senium, & occasum vergentis saeculi corruptela, aut magistratum negligentia, minus custodiuntur, & observantur, ac ferè in delictu abierint.

§. 2. Et insuper quia, sicut accepimus, quosdam eo usque processit licentia, ut non solum homicidas, & facinorosos, ac alios praedictos, contra juris, & sacrarum constitutionum praefatarum prohibitionem receptare audeant, sed etiam domos suas, necnon vias publicas, & plateas, quae circa domos sunt, facinorosus ipsis turum refugium, & quasi portum esse velint, signatis etiam franchisiarum nomine quodammodo limitibus in via, quos iustitiae ministris ingredi non liceat. Nos abominabile ac detestandum franchisiarum huiusmodi nomen penitus abolemus, ac perpetuè abolitum fore decernimus. Volumus enim causarum capitalium iudicibus, bari, cellis, apparitoribus, & aliis iustitiae praefatis & ministris, quascumque vias & plateas, aedes & domos, ad requirendos, capiendos, & debitis poenis afficiendos facinorosos homines, die, noctuque liberas & apertas esse: Si quis autem post huius nostrae voluntatis declarationem franchisias huiusmodi adhuc habere, & tueri, ac illarum praetextu, aut alia quomodolibet iustitiae ministros in executione eorum officii impedire praesumpserit, etiam si Baro, Domicellus, Comes, Dux, Princeps cujusvis Orator, aut, quod futurum minime credimus, Episcopus, Archiepiscopus, Patriarcha, aut etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis extiterit, noverit se amissionis gratiae, ac benevolentiae nostrae, necnon coërcitionis & emendationis, prout nobis juxta circumstantiarum qualitatem videbitur, poenas ipso facto incursum. Si quis verò in tantam devenerit audaciam, ut etiam violenter & manu armata, ipsis iustitiae ministris se opponere, & resistere ausus fuerit, tam facientes quam mandantes eo ipso crimen laesae majestatis incurrere declaramus, & pro illius condigna ultione, si ultra iustitiae ministros majori manu opus ferit, praecipimus dilecto filio nobili viro Camillo Ursino Domicello Romano, ac alteri cuicumque pro tempore militiae nostrae temporalis generali Gubernatori, & custodiam Palatii nostri Ducibus, tam pedestribus quam equestribus, ac Conservatoribus & Capitibus regionum ipsius Almae Urbis, ut contra opposentes, & resistentes huiusmodi, tanquam iustitiae, pacis, & quietis perturbatores, nostrosque, & huius Sanctae Sedis rebelles, acriter suo brachio seculari insurgant, ac eos manu regia, & nulla tela iudicialia servata, severissime puniendos capi, & carceribus mancipari faciant.

Franchisias, quae tenentur, Curia in executione impediunt prohibent.

§. 3. Non obstantibus quibusvis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, & indultis, statutis, & consuetudinibus, caeterisque contrariis quibuscumque.

Clausula derogatoria.

§. 4. Ut autem praemissa omnia ad eorum quorum interest notitiam deducantur, nec aliquis de eis ignorantiam iuste praetendere possit, volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, quod praesentes literae per aliquos Curiae nostrae Custodes, ad basilicam Principis Apostolorum de Urbe, & Ecclesiam Lateranensem valvas, dum inibi populi multitudo ad divina audienda convenit, palam, & clara voce legantur, & lectae in basilica, & Ecclesiam huiusmodi, ac Cancellaria Apostolica valvis, necnon

Justo publicandi.

non in acie Campi Florae affigantur, ubi ad locum, & notitia eundem aliquando affixa pendente, & cum inde amovebuntur, eorum exempla in eisdem locis temerè affixa.

§. 5. Quodque earum transumptis manu notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munitis, certa, & indubitata fides adhibetur, prout praesentibus literis adhibetur, si forent exhibitae vel ostensa. Nulli ergo, &c.

Dar. Romae apud S. Petrum, Anno Incarn. Domini. 1552. decimo Kal. Octobris, Pont. nostri anno 3.

Anno à Nativitate Domini 1552. indictione 10. die verò 27. mensis Septembris, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Iulii divina providentia Papa III. Anno 3. Retroscripta litera lecta, affixa, & publicata fuerunt in locis retroscriptis, dimissis etiam inibi copiis affixis juxta illarum formam, & tenorem, per nos Jacobum Carra, & Hermannum Latum Cursores.

Ita est. Hermannus Latus Curs. Thomas Roger Mag. Curs.

VIII. Jurisdictio Consulium artis Pistorum Almae Urbis, cognoscendi causas, & differentias ipsam artem tangentes. Et privilegium, quo debitoribus ex causa panis dilationes concedi prohibetur.

Quoad primam partem, vide ampliationem jurisdictionis in constit. 36. Sixti V. Caesaris. Et quoad secundam, attende aliud privilegium in constit. 71. Gregor. XIII. Cum sicut.

IULIUS PAPA III. Dilectis filiis Consulibus, & Camerario, ac Universitati Panatariorum, seu Furnariorum Almae Urbis nostrae. Dilecti filii, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Cum sicut nobis exponi fecistis, alias, & retroactis temporibus, vos & praedecessores vestri, qui in Alma Urbe nostra Panatarii sive Furnarii fuerunt, diversis temporibus diversas ordinationes, & statuta ipsius artis, fidele, & sollicitum exercitium, ac personas ad exercitium hujusmodi aptas, illarumque salaria, modos, & formas observandas, ac macinaturam, & macinaturae pretium concernentia, & alla ad artem hujusmodi necessaria in uno libro descripta ediderint, fecerint, & ordinaverint, illaque omnia, prout facta fuerant, per eos qui conditorum statutorum, & ordinationum hujusmodi temporibus fuerunt ipsius Urbis Senatores, & Conservatores respectivè, approbata, & confirmata fuerint, usque Consulatum habentis, in quo Panatarii sive Furnarii pro rebus artem hujusmodi tangentibus jus redditur.

§. 1. Et novissimè inter cetera statueritis, & ordinaveritis, quod vestri Consules, jus & rationem inter homines artis, & pro causis ad artem hujusmodi spectantibus usque ad quamcumque summam reddere valerent, & si aliquis ipsius artis conveniret in iudicio aliquam aliam personam, quae non esset ejusdem artis, dummodo foret pro re ad artem ipsam spectante, dicti Consules jurisdictionem contra tales conventos usque ad summam viginti scutorum, & non ultra haberent, & personae sic conventae jurisdictionem hujusmodi usque ad dictam summam inclusivè declinare non possent, & casu quo illam aliqui declinare vellent, nihilominus ipsi Consules illis licentiam dare non possent, neque id pati deberent, sub poena duorum scutorum ex eorum salario pro qualibet vice retinen, si secus facerent, ac declaraverint id quod per eosdem Consules fieret esse validum, firmum, & efficax, cum statutum hujusmodi factum foret pro eorundem Panatariorum seu Furnariorum tranquillitate, ne ipsi per diversa ejusdem Urbis Tribunalia pro rebus

artem hujusmodi concernentibus discutere deberent, seu discutendo non possent publico, prout deberent, inservire, quae quidem, & alia ultimò dicta ordinationes, & statuta per dilectos filios modernos ipsius Urbis Senatorem & Conservatores, tanquam rationi consonantia, approbata & confirmata fuerunt.

§. 2. Neenon fel. record. Leo Papa X. praedecessor noster providè attendens Panatarios, seu Furnarios maxime esse omnibus necessarios, volens indemnitatibus tunc & pro tempore existentium in eadem Urbe panatariorum, seu Furnariorum indemnitatibus consulere, quod ex tunc de cetero in perpetuum nullè, etiam ab eo, etiam juxta dictae Urbis statutum, super debitis cum ipsius Furnariis praesentibus, & ex tunc futuris ratione panis ab eis accepti, in parva vel magna quantitate contractis, dilationes, etiam in sal conficiendo, aut alterius cujusvis, & quantumcumque necessarii usus favorem, & per specialia rescripta, etiam in forma salviconductus, etiam ad modicum tempus, & Motu proprio, ac ex certa scientia quibusvis personis, cujuscumque status, gradus, vel conditionis existerent, etiam cum derogatione literarum dicti Leonis ex tunc concedendis, alicui suffragantur, sed eo ipso quod per praecipuum, vel importunitatem aut alias quomodocumque ab eo, & pro tempore existente Romano Pontifice emanarent, illicitè, revocata essent, nec locum contra dictos Furnarios habere, aut eorum aliquem cessio bonorum impedire valeret, quo minus contra personas debitorum seu creditorum procedi posset.

§. 3. Quodque pro tempore existentes dictae Urbis Gubernator, Senatores, Conservatores, Vicarius, & Auditor Camerae, ac alii Judices ordinarii, eorumque Locatenentes, in quibusvis causis coram eis, per dictos Furnarios, seu eorum aliquem contra eos ratione panis per eos pro tempore crediti dumtaxat debitores, & per viam reconventionis pro tempore movendis, summarie, simpliciter, & de plano, nulla judiciaria tela servata, sed sola facti veritate inspecta, absque alicujus scripturae confectioe, & aliis prout in causis mercedum, & salariorum per piæ memoriae Julium Papam II. etiam praedecessorem nostrum statutum fuerat, procedendum fore per suas literas statuit & ordinavit, prout in eisdem literis plenius contineri dicitur.

§. 4. Vosque, sicut eadem expositio subjungebat, cupiatis statuta, & ordinationes, ac literas Leonis praedecessoris hujusmodi pro illorum subsistentia firmiter, nostro, & Sedis Apostolicae munimine roborari, pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, ut omnia, & singula statuta, & ordinationes tranquillum statum, & directionem ipsius artis concernentia, ac literas Leonis hujusmodi approbare, & innovare, aliasque in praemissis opportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur.

§. 5. Nos igitur ad plenum informati, hujusmodi statuta, & ordinationes ad tranquillum statum, & directionem ejusdem artis facta, rationi consona, ac literas praedictas peritiles fuisse, & esse, vos & vestrum quemlibet à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis, à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existitis, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, ac specialibus favoribus, & gratis prosequi volentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica tenore praesentium, ex certa nostra scientia, omnia, & singula, praesertim ultimò dicta statuta, & ordinationes, ac literas Leonis praedecessoris hujusmodi, & in illis contenta quaecumque auctoritate Apostolica, tenore praesentium approbamus, confirmamus, & innovamus, ac singula in eisdem literis contenta, prout per ipsum Leonem praedecessorem concessa fuerunt, vobis, & pro tempore existentibus Panetariis seu Furnariis dictae Urbis, juxta literarum earundem continentiam, & tenorem de novo concedimus. Ac omnes, & singulos, tam juris quam facti defectus, si qui forsitan intervenerint in eisdem, ac solemnitates, si quae ommissae fuerint, supplemus.

XX x 4 §. 6. Ita

transumptis manu notarii publici

Dar. Romae apud S. Petrum

Anno à Nativitate Domini

VIII. Jurisdictio Consulium artis Pistorum Almae Urbis

IULIUS PAPA III.

Cum sicut nobis exponi fecistis, alias, & retroactis temporibus, vos & praedecessores vestri, qui in Alma Urbe nostra Panatarii sive Furnarii fuerunt, diversis temporibus diversas ordinationes, & statuta ipsius artis, fidele, & sollicitum exercitium, ac personas ad exercitium hujusmodi aptas, illarumque salaria, modos, & formas observandas, ac macinaturam, & macinaturae pretium concernentia, & alla ad artem hujusmodi necessaria in uno libro descripta ediderint, fecerint, & ordinaverint, illaque omnia, prout facta fuerant, per eos qui conditorum statutorum, & ordinationum hujusmodi temporibus fuerunt ipsius Urbis Senatores, & Conservatores respectivè, approbata, & confirmata fuerint, usque Consulatum habentis, in quo Panatarii sive Furnarii pro rebus artem hujusmodi tangentibus jus redditur.

§. 1. Et novissimè inter cetera statueritis, & ordinaveritis, quod vestri Consules, jus & rationem inter homines artis, & pro causis ad artem hujusmodi spectantibus usque ad quamcumque summam reddere valerent, & si aliquis ipsius artis conveniret in iudicio aliquam aliam personam, quae non esset ejusdem artis, dummodo foret pro re ad artem ipsam spectante, dicti Consules jurisdictionem contra tales conventos usque ad summam viginti scutorum, & non ultra haberent, & personae sic conventae jurisdictionem hujusmodi usque ad dictam summam inclusivè declinare non possent, & casu quo illam aliqui declinare vellent, nihilominus ipsi Consules illis licentiam dare non possent, neque id pati deberent, sub poena duorum scutorum ex eorum salario pro qualibet vice retinen, si secus facerent, ac declaraverint id quod per eosdem Consules fieret esse validum, firmum, & efficax, cum statutum hujusmodi factum foret pro eorundem Panatariorum seu Furnariorum tranquillitate, ne ipsi per diversa ejusdem Urbis Tribunalia pro rebus

Ad hoc vide

Leo X. (cum) literas istas hic non habet) decretis debitoribus pro pretio panis ad dilationes seu cessiones bonorum non admittit. Confirmatum Greg. & sim. in rubr. etc.

Et in causa panis, à quocumque iudice summarie, &c. procedi ordinavit.

Furnariorum autem vestras perit ab ipso Pont. confirmatio à praedictorum.

Per. Ideo eorum ordinationes, ac literas Leonis confirmat.

§. 6. Ita quod vestri de pro tempore existentes ejusdem artis Consules super hujusmodi, & in specie super statu de jurisdictione contra allegare, juxta illius tenorem exercenda, quoad personas de arte hujusmodi (firma manente jurisdictione judicum, ad quos spectat, & quod summarie, & sine strepitu, sola facti veritate inspecta procedatur) per præfatos modernos & pro tempore existentes Urbis Gubernatorem, & Senatorem, ac Cameræ prædictarum Auditorem, vel alios ejusdem Urbis Judices, prætextu obligationum in forma Cameræ Apostolicæ impediti, vel alias molestari, seu inhiberi non possint, neque valeant.

§. 7. Et propterea quod nulla dilationes moratorias, & cessationes bonorum, sive indebitæ quinquennales, vel admissio ad beneficium Capituli Odoardus, etiam à nobis, & pro tempore existente Romano Pontifice, sive Senatore præfato, seu dilectis filiis Camerario, Clericis, & præfatis Cameræ, aut Salinariis hujusmodi, etiam cum præfatione infertione, & totali derogatione, cujus personæ Ecclesiasticæ vel secularis, contra præsentium, & Leonis prædecessoris hujusmodi literarum tenorem suffragentur, hoc expresse addito, quod idem jus per omnia servetur, & hominibus dictæ Urbis moratorie dilationes, salinarie, & alia prænarata nullatenus suffragentur.

§. 8. Et ita per eisdem Gubernatorem, Senatorem, & Auditorem, ac alios quoscumque Judices, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, quavis auctoritate fungentes, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, interpretari atque definiti debere decernimus.

§. 9. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac Urbis, & Cameræ prædictarum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Gubernatori, Auditori Cameræ, & Senatori, & quibusvis aliis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam super jurisdictione in omnem universitatem in eadem Urbe facientes quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro sessi-cienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permanens, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expresse derogamus, necnon omnibus illis quæ dictus Leo prædecessor in suis literis prædictis voluit non obstat, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 10. Volumus autem, & dicta Apostolica auctoritate decernimus, quod præsentium literarum per unum Mandatarium, seu aliquem Furnarium, ad quem pro tempore spectabit facta præsentatio, vim validæ inhibitionis habeat, ac irritum, & inane, si secus à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 2. Decembris, millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo, Pontificatus nostri anno 3.

XIX. Facultas Collegii Physicorum Medicorum Al-mæ Urbis, quoscumque promovendi ad gra-dus Philosophiæ, & Medicinæ, privative quoad alios. Et confirmatio jurisdictionis Protomedici, cognoscendi causas civiles, & criminales ad ejus officium spectantes.

Hujusmodi promovendi formam ad quascumque ar-tes & scientias habes inf. in Pii IV. cons. 88. In sacrosancta, ubi notabo.

Alia communi eisdem Collegio facultate Greg. XIII. etiam in omnibus in Urbe medicis, in sua cons. 40. In Apostolica, ubi notabo de jurisdictione Proto-medici.

JULIUS PAPA III. Sc. Edm. A. D. 1555.

Meritis devotionis vestre erga nos, & Romanam Ecclesiam inducimur, ut petitionibus vestris quantum cum Deo possumus favorabiliter annuamus.

§. 1. Cum itaque sicut nobis exponi fecistis, multi Physici, ac medicis ignari, sub prætextu quod in aliqua universitate Studii generalis, Philosophiæ, ac Medicinæ operam dederint, tantum se profecisse præferant, ut veluti idonei ad doctoratus gradum se promoveri facere temerè præsumant, & cum hujusmodi gradum ob eorum imperitiam in eisdem Universitatibus assequi posse diffident, licentiam à Sede Apostolica sub fictis narrationibus extorquere conantur, ut ab aliquo Prelato seu persona in dignitate Ecclesiastica constituta, ad ipsum gradum, riguroso examine, aliisque in hujusmodi promotionibus, tam de jure quàm laudabili consuetudine requisitis, minime adhibitis, promoveri se faciant, in ipsius doctoratus dignitatis opprobrium, & maximum vitæ hominum exitium ac perniciem: pro parte vestrum assentientium vos à Sede Apostolica indultum, ad doctoratus hujusmodi gradum tam in Philosophiâ, quam in Medicina, præmissis riguroso examine, aliisque ad id requisitis, de more solemniter observatis, quoscumque idoneos promovendi obtinuisse, nobis fuit humiliter supplicatum, ut privilegia vobis concessa confirmare, aliasque in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignemur.

§. 2. Nos specialibus favoribus & gratiis vos prosequi volentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica, tenore præsentium privilegia, & indulta, necnon gratias Collegio vestro per sel. record. Clementem VII. & alios Romanos Pontifices prædecessores nostros concessa (quatenus sunt in usu) approbamus, & confirmamus.

§. 3. Ac statuimus & ordinamus ex nunc & de cætero perpetuis futuris temporibus, ut nullus etiam prætextu cujusvis licentiæ, seu facultatis sibi etiam Apostolica auctoritate concessæ, seu privilegiorum, & indultorum, ac literarum Apostolicarum quibusvis personis, ch-juscumque dignitatis, status, gradus, conditionis, præ-eminentiæ, nobilitatis, & excellentiæ existentibus, Romanæ Curie officialibus, eorumque Collegiis, ac quacumque dignitate fulgentibus, ut illorum contemplatione seu intuitu, etiam Motu proprio, & ex titulo oneroso, & ex quibusvis aliis quantumcumque maximis, & urgentissimis causis, sub quibuscumque verborum formis & expressionibus, ac ex quibusvis efficacissimis & insolitis, ac etiam derogatoriis derogatoriis clausulis, etiam talibus, quod illis nullatenus, aut non nisi sub certis modo, & forma eis derogari possit, irritantibusque & aliis decretis, per nos & prædecessores nostros, ac Sedem Apostolicam, seu aliis pro tempore concessis, ad Philosophiæ, Medicinæ, seu eorum alterum doctoratus gradum, præterquam à vestro Physicorum, & Medicorum Collegio, in dicta Alma Urbe nostra existente assumi, creati, & promoveri possit. Decernentes assumptiones, creationes, & promotiones hujusmodi per vestrum Physicorum, & medicorum Collegium faciendas, validas & efficaces existere, suosque effectus sortiri debere. Quacumque autem alias hujusmodi creationes, assumptiones, ac promotiones, per alios quàm per Collegium vestrum de cætero in ipsa Curia faciendas, cum inde secus quibuscumque, ex nunc prout ex tunc, irritas & inanes, nulliusque roboris, & momenti esse censeri, ac nemini suffragari, ipsique ab aliis quàm à Collegio vestro ad gradum hujusmodi assumpti, pro non promotis, aut doctoratus haberi mandamus. Volumus tamen quod vos & Collegium vestrum quoscumque pauperes vel egentes, quos ad susceptionem gradum hujusmodi habiles & idoneos reperieritis, ad Doctoratus hujusmodi gradum benignis & gratiosis assumere & promovere debeatis.

§. 4. Et

Consulibus
in universi-
tatis jurisdi-
ctionem
in his ven-
tibus.

Dilationes que
in terminis
venerunt debi-
torum excom-
municati, non
sunt regere de-
bitum.

Decretum in-
terdictum.

Papa subfir.

Præsentio
ipsum consi-
dero valida
inhibitionis
obstant.

Publ. P. A. 3.
die 2. Dec.

Causa ipsa
confir.

Consuetudo
privilegia
Collegii
tenore
suis
usu.

Facultas
legi privi-
legio
quoscumque
in philo-
sophia
& medici-
na doctoratus

*Jurisdic-
tio
protomedici
in
causis
criminalibus
et
civilibus
et
criminan-
tibus.*

§. 4. Et in super eam intelleximus, distictum solum Protomedicum dicte Urbis pro tempore existentem, in causis, tam civilibus quam criminalibus, in prima instantia ad eius cognitionem, ratione dicti officii, quod quilibet spectantibus, & pertinentibus, à diversis ejusdem Romanæ Curie, sive Committatiis, ordinatis vel extrajudicialibus Judicibus, impediri ac inquietari, & in dies molestari. Nos ejusdem Protomedici, ac vestri Collegii indemnitati consulere cupientes, sub excommunicationis late sententiæ, ac mille ducatorum auri, pro una Cam. Apostolicæ, pro alia vero medicatibus vestri Collegii applicandis penis, distictius inhibendo mandamus quibuscumque hujusmodi Almæ Urbis nostre Judicibus & Committariis, ordinatis, & extrajudicialibus, quacumque dignitate fungentibus, ne Protomedicum prædictum in causis similibus ad ejus officium, ut præmittitur, spectantibus & pertinentibus quoquo modo molestare, & impedire, vel in eis se intromittere debeant, seu possint.

*Inhibitiones
horum judi-
cum in
causis
civilibus
et
criminalibus.*

§. 5. Declarantes ex nunc prout ex tunc, inhibitiones quascumque & inde secuta quæcumque in dictis Judicibus, contra eundem Protomedicum in dictis causis ad eam pertinentibus, quomodocumque de cætero decernendas, & faciendas, seu hucusque decretas aut inhibitas, ipso jure, & facto fore & esse nullas, ac nullius roboris & momenti, ac illis non obstantibus, quod idem Protomedicus in ipsis causis procedere possit, & valeat, sine aliquo censuræ, ac prædictarum penarum in hujusmodi inhibitionibus exprimentarum incurso, perinde ac si tales inhibitiones, ac alia inde secuta quæcumque non emanassent, nisi alias per nos, seu successores nostros Romanos Pontifices provilum fuerit.

*Clausula
sua.*

§. 6. Sicque per quoscumque Judices & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum palatii Apostolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & definiti debere, ac quicquid secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter congerit attentari, irritum & inane decernimus.

*Deputatio
in
causis
defensorum.*

§. 7. Quocirca venerabilibus fratribus Liparensi & Balmocregensi Episcopis, ac dilecto filio Curie causarum Cameræ Apostolicæ Auditori per presentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi vel duo aut unus eorum, per se vel alium seu alios presentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte vestra fuerint requisiti, solemniter publicantes, vobisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra vos presentibus & in eis contentis quibuscumque pacifice frui & gaudere, non permittentes vos desuper contra presentium tenorem quomodolibet indebitè molestari, Contradictores, molestatores quoslibet, & rebelles, per censuras, & penas Ecclesiasticas, appellatione postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

*Confir-
matio.*

§. 8. Non obstantibus præmissis, ac quibuscumque constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon dicte Urbis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis quibuscumque personis, cujuscumque dignitatis & præminentie existentibus, & quacumque, etiam Archiepiscopali, vel alia majori dignitate fulgentibus, quomodolibet concessis, quibus omnibus etiam pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specificis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi ac si de verbo ad verbum infererentur, presentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie specialiter, & expressè derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

*P. An.
1. Aprilis.*

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 21. Aprilis 1553. Pontificatus nostri anno quarto.

Confirmatis & exensio constitutionum à plenitudine Romanæ Pontificatus, editarunt, contra non solvendo es R. E. Cam. Apost. communiis, & minuta servitia, ac annatas.

XX.

JULIUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI: Ad perpetuam rei memoriam.

*Edicta A. D.
1553.*

Cupientes Cameræ Apostolicæ, ex qua non modò S. R. E. verum etiam toti Republicæ Christiane subsistunt proventus, & Collegii venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, ac Officialium S. C. S. Apostolicæ auctoritati consulere, & eorum jura, ut tenemur, intacta conservare, his quæ à prædecessoribus nostris ad hoc provide emanarunt, libenter adjuvamus nostri muniminis firmitatem, aliasque desuper disponimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Exordium.

§. 1. Dudum siquidem postquam fel. record. Pius Papa II. prædecessor noster, accepto quod numerus debitorum dicte Cameræ plurimum auctus erat, & quod obligati pro annatis beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ Apostolica auctoritate asscuti fuerant excommunicationis sententiam in eos latam, quam non solvendo in termino eis præfixo ipso facto incurrerant, minime curate videbantur, unde animabus se illaqueatis periculum imminerebat & continuè eidem Cameræ damna subferebantur. Capiens tam saluti assmatum, quam indemnitati Cameræ hujusmodi salubriter providere, per suas ordinaverat, quod omnes qui ex tunc de cætero pro annatis quorumcumque beneficiorum in dicte Camera se obligarent, si infra terminos eis præfixos dicte Cameræ, aut collectoribus fructuum & proventuum eidem Cameræ debitorum in illis partibus existentibus satisfacere deficerent, ipso facto lapsis terminis prædictis, non solum in sententiam excommunicationis inciderent, sed etiam beneficiis pro quibus se in ipsa Camera obligassent omnino privati essent, si vero qui se pro annatis hujusmodi non per se, sed pro aliis ut principales obligarent, si in terminis non satisfacerent, ultra sententiam excommunicationis hujusmodi, essent omnibus beneficiis Ecclesiasticis per eos obtentis eo ipso privati, possentque talia beneficia per quoscumque liberè impetrari.

*Pius II. (con-
tra
jurisdictionem
in
habitu)
penas
hic
ex-
pressas
impo-
situs
non
sol-
vendo
S. C. S.
Apost.
annatas.*

§. 2. Et pia mem. Paulus etiam PP. II. prædecessor, &c. ut sup.

*Paulus II. alia
causa
conf. 6.
Innoc. VIII.
conf. 3. Jul. III.*

§. 3. Ac similis memoriæ Innocentius Papa VIII. similiter prædecessor noster, &c. ut sup.

§. 4. Sanctæ memoriæ Julius similiter Papa II. & prædecessor noster, &c.

Hæc b. illa facta omnia, ut simpliciter confirmatoria.

*Post tradi-
das
confirma-
tiones
nulla
uniones
per
retina
fuerunt,
et
sunt
in
Cameræ
obligationes
de
solvendo
annatas
receptas
nunc
sunt,
vel
ex-
cusa.*

§. 5. Cum autem, sicut accepimus, malitia & avaritia hominum in dies crescente, ordinationes, statuta, voluntates, decreta & declaratio Pii, & Pauli, ac Innocentii, & Julii prædecessorum hujusmodi ad præsens plene non observentur, & à tempore ipsius Alexandri prædecessoris citra, tam per ipsum Julium quam etiam fel. recordat. Leonem X. Adrianum VI. & Clementem VII. ac Paulum III. Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos, diversæ aliæ uniones, annexiones, incorporationes, & applicationes perpetuè factæ & concessæ fuerint, ac ex incuria agentium, pro Camera prædicta, seu alias obligationes de solvendis communibus & minutis servitiis, ac annatis, seu mediis fructibus, aut aliis juribus solvi debitis, & consuetis, factæ non fuerint, & quæ factæ sunt, executioni non demandentur, in eorum ad quorum commodum uniones, annexiones, incorporationes, & applicationes prædictæ factæ fuerunt, in animarum periculum, & Cameræ ac Collegii Cardinalium, & Officialium detrimentum, necnon Republicæ hujusmodi non leve præjudicium.

§. 6. Nos volentes in præmissis opportune providere, prædecessorum hujusmodi vestigiis inherendo, Motu proprio, non ad alicujus nebis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de mera deliberatione, & certa scientia nostris, ordinationes, statuta, voluntates, & decreta,

*Pontifex
de
indignitate
et
omnibus
causis
pre-
sentes
et
decreta.*

ad beneficia de iurisdictione...

decreta, & declarationes Petri & Pauli, ac Innocentii & Julii predecessorum huiusmodi, necnon super concessas literas ac omnia, & singula in eis contenta, Apostolica auctoritate, tenore presentium approbamus, & innovamus, ac robur perpetue firmitatis obtinere, & quibuscumque, tam in eisdem literis nominatis, quam non nominatis, virorum & mulierum, secularium & quorumvis Ordinum regularibus congregationibus, ac omnibus aliis, sub singulis predictis, & presentibus nostris literis comprehensis personis, tam pro preterito quam futuro tempore inviolabiliter observari, eaque omnia, ac censuras, & penas in singulis literis huiusmodi contentas, contra omnes congregationes, & personas predictas quoad omnia, & singula monasteria & beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura, secularia, & quorumvis Ordinum regularia quomodolibet qualificata, que congregationes predictas quomodolibet communiter possident, etiam si de iure patronatus laicorum, etiam Imperatoris, Regum, Ducum, Marchionum, Baronum, Comitum, & aliorum nobilium etiam illustrium, aut dummodo per ipsas congregationes possideantur, tam in Romana Curia quam extra eam inter quoscumque litigiosa existant, vigere, & locum habere, totalique, & plenarie executioni demandari debere decernimus. Necnon ea omnia que singuli predecessores predicti voluerunt, eisdem auctoritate & tenore volumus, ac premissa omnia, prout per ipsos predecessores ordinata, statuta, decreta, & declarata fuerunt, de novo ordinamus, statuimus, decernimus & declaramus, eaque omnia ad quascumque, tam seculares quam regulares, virorum & mulierum congregationes, quantumvis privilegiatas, & exemptas, auctoritate, & tenore predictis extendimus, & ampliamus.

Clausula pre...

§. 7. Decernentes presentes literas de intentionis nostre defectu notari, aut pretextu quod in aliquibus locis non recipiantur, aut moribus utentium non comprobentur impugnari, aut in desuetudinem adiri, dici non posse, sed ex die earum publicationis modo infra scripto faciendae quoscumque ligare.

Decretum in...

§. 8. Sicque, & non aliter in premissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis, etiam dicta Apostolica auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores in quavis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate, iudicari & definiti debere, ac irritum, & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausula de...

§. 9. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis que singuli predecessores predicti, in singulis eorum literis voluerunt non obstat, ceterisque contrariis quibuscumque.

Forma & of...

§. 10. Ut autem presentes nostre literae ad omnium quorum interest, notitiam deducantur, nullusque deinceps possit aliquam in premissis excusationem praetendere, aut ignorantiam allegare, auctoritate & tenore predictis volumus, & mandamus, quod literae huiusmodi in valvis Cancellariae Apostolicae tribus diversis diebus dum ipsa Cancellaria tenebitur, per aliquem ex Curforibus nostris affigantur, & donec illa duraverit, affixae teneantur, exindeque in quinterno Cancellariae, ubi similes constitutiones describi consueverunt, per eos ad quos spectat, ad perpetuam rei memoriam describantur & registrentur.

Sanctis pe...

§. 11. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam, &c. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se noverit incursurum.

Dat. P. An. 4...

Datum Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo quinquagesimo tertio, quintodecimo Kal. Januarii, Pontificatus nostri Anno 4.

Publicatio.

Anno a Nativitate Dominica 1554. indictione XII. Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Iulii divina providentia Papa III. Anno

ejus. 4. Descripta litera... Cancellaria Apost. tribus diversis diebus, dum ipsa Cancellaria tenebitur, & donec illa duraverit, videlicet diebus Martis 9. necnon Iovis 11. & Sabbati 12. mensis Januarii, juxta ipsarum literarum tenorem affixa, & publicata fuerunt per me Humbertum Holtonium, pralibati D. N. Papa Curfori.

Ioan. Frede Mag. Curfi

Ecclesiarum Praelati ex Palatio Apostolico panem habentes, familiares, & continui commensales Romani Pontificis declinantur. Eorumque Beneficia ipsi Pont. reservantur.

XXI.

Aliam super ejusmodi familiaritate sanctionem edidit 1. an. 11. in const. 3. Sanctissimus, sup.

Edicta A. D. 1558.

Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster Dominus Julius, divina providentia Papa Tertius, cui nuper innotuit, quod a nonnullis vertitur in dubium, in Ecclesiarum Palatii panem ex Palatio Apostolico ratione personae suae, & non alterius officii per eos pro tempore obtenti, quotidie habentes, sint Sanctitatis suae veri, & indubitati, & non ficti, aut per privilegium, Praelati domestici, & continui commensales, considerantes panem huiusmodi eis non nisi ratione familiaritatis & continuae commensalitatatis exhiberi.

Causa ista declaravit

§. 1. Et propterea volens dubium huiusmodi suae declarationis oraculo de medio tollere, declaravit, Omnes & singulos Ecclesiarum Praelatos, qui solum ratione personae suae, & non alicujus officii per eos pro tempore obtenti panem ex Palatio Apostolico quotidie habent, seu habere possunt, & in posterum habebunt, seu habere poterunt, licet in eodem Palatio non habitent, & ultra panem alia victui humano necessaria non habeant, nec in posterum habituri sint, Sanctitatis suae veros, & indubitatos, & non fictos, aut per privilegium Praelatos domesticos & continuos commensales esse, ac in posterum fore, & pro talibus & ut tales censeantur & reputari debere, ita ut sub regulis Cancellariae Apostolicae, & aliis constitutionibus suis, tam editis quam edendis, de veris familiaribus continuis commensalibus Sanctitatis suae loquentibus comprehensi, & illis quoad omnia subiecti sint, ipsique illis uti, potiri, & gaudere possint.

Declaratio quod Ecclesiarum Praelati panem ex Palatio Apostolico, sine veris familiaribus, & continuis commensalibus Sanctitatis suae.

§. 2. Et Sanctitas sua de beneficiis Ecclesiasticis, per eos pro tempore obtentis, qualitercumque qualificatis, & ad collationem, provisionem, praesentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem quorumcumque collatorum, etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalium, etiam indultum speciale super conferendis beneficiis ad eorum collationem, provisionem, praesentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem pertinentibus a Sanctitate sua, aut Sede Apostolica habentium, communiter vel divisim spectantibus, quae per eorum obitum in Romana Curia, vel extra eam in posterum vacabunt, tanquam Sanctitatis suae ratione familiaritatis & continuae commensalitatatis huiusmodi generaliter reservatis providere, & de illis disponere liberè & licite possint, in omnibus & per omnia, perinde ac si ipsi Praelati in dicto Palatio habitarent, & ultra panem alia victui humano necessaria haberent.

Collatio beneficiorum istorum Praelatorum ipsi Praefecti reservetur.

§. 3. Sicque per quoscumque, &c. etiam Cardinales Praelatorum ac causarum Palatii Apostolici Auditores in quavis causa & instantia, sublata, &c. iudicari & definiti debere, ac irritum, &c.

Decretum irritans.

Placet, publicetur, & describatur. I.

Papa subsc...

Letta, & publicata fuit superscripta Regula Roma in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicae 1553, die vero Martis 13. mensis Feb. Pontificatus pralibati S. D. N. D. Julii divina providentia Papa III. Anno 4.

Publ. Pontif. An. 4. die 13. Februarii.

A. Lomellinus Custos.

Quod

XII. Quod Frater germanus alicujus S. R. E. Cardinalis viventis, ad Cardinalatum promovendi non possit.

Approbavit hanc prohibitionem, & extendit Sixt. V. ut infra in ejus const. 50. Postquam, ubi laicè dicam de Cardinalibus.

A. D. S. Sanctissimus Dominus noster D. Julius divina providentia Papa III. pro bono regimine S. R. E. ac pro felicitate sacri Collegii Cardinalium directione, de ipsorum Cardinalium consilio, & unanimo assensu, presentis decreto statuit.

§. 1. Ut nullo unquam tempore assumatur aliquis posthac in ejusdem S. R. E. Cardinalem, qui sit frater germanus alterius Cardinalis viventis. Itaque eodem tempore duo fratres germani in eodem Collegio nullatenus esse possint. Decernens, & declarans fratres Cardinalium viventium ad Cardinalatus dignitatem penitus incapaces, & inhabiles habendos, & reputandos esse.

§. 2. Et ex nulla quantumvis urgentissima causa adversus hoc decretum dispensare licere. Actum Romæ, die Veneris 26. mensis Januarii 1554. in Consistorio.

XIII. Prohibitio Blasphemiarum, & Barattiarum in Alma Urbe. Et jurisdictio generalium Inquisitorum hæreticæ pravitatis, coercendi ipsos blasphematores, ac eos scientes & non revelantes.

Contra hos blasphematores procedit etiam Vicarius Papa, ut legitur in const. 36. Pauli III. Licet, sup. Et de materia blasphematorum vide etiam Leon. X. const. 6. Superba, & in Pii V. const. 5. Cum primum, ubi notabo.

A. D. 7. V. L. I. V. S. P. A. P. A. I. I. I. Ad perpetuam rei memoriam.

IN multis depravatis moribus, vitiosisque consuetudinibus, quæ in nostram hanc Almam Urbem, propter ejus amplitudinem, magnamque advenarum undique in eam concursum, simul cum pluribus eximisque virtutibus, atque egregiis veræ pietatis exemplis irreperunt, ad quas nos tollendas, & extirpandas, omnem aciem mentis, & cogitationis nostræ intendimus, nihil est quod animum nostrum magis exulceret, & confodiat, quam horribilis atque impia, & Christianis auribus intolerabilis divini nominis blasphemia. Cum audivimus sacratissimum DEI, & JESU CHRISTI Domini nostri nomen, quod super omne nomen cælestia veneratur, terrestria adorant, inferna contremiscunt (quod ne temerè quidem à quopiam, propter ejus sublimitatem, ac majestatem, usurpandum sit) passim pravorum, efferatorumque hominum vocibus scindi, unaque cum ejus sanctissimæ Genitricis, & venerabilium Sanctorum, & amicorum ipsius summi Dei nomine detestandis blasphemias, maledictisque lacerari, ut minimè mirandum sit, si à Christianis populis in tantis calamitatibus constitutis, divinæ iracundiæ flagella non amoveantur, propterea quod juxta sapientis dictum: A viri multum jurantis domo non discedet plaga.

§. 1. Quare nos hujusmodi execrandum abusum simul cum cæteris omnibus, quantum cum ejusdem Dei adjutorio fieri poterit, extirpare volentes, ut hanc ipsam Urbem, domicilium, ac Sedem Spiritus sancti, omnibus inquinamentis mundatam, ac perpurgatam Domino Deo per omnia placentem exhibeamus, in hunc qui sequitur modum, quoad præfatum horrendæ blasphemie crimen, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, & voluntate, invocata Dei omnipotentis justitia, decernimus, statuimus, & ordinamus.

§. 2. Blasphemantes scilicet Deum Patrem omnipotentem, vel ejus Filium unigenitum, Dominum, & Redemptorem nostrum JESUM CHRISTUM, seu Spiritum sanctum, vel particularitet, & explicitè, vel generaliter, & implicite, attribuendo divinæ majestati quæ illi minimè conveniunt, vel removendo quæ eam decent, primo convicti, si divites fuerint, compellantur ad solvendum scuta auri quadraginta, si vero pauperes, solvant decem, quæ si nequeant numerare, luant in corpore. Secunda vice convictis, nobilibus, sive divitibus, sive pauperibus duplicetur pœna pecuniaria proportionabiliter ad primam hujusmodi multam. Atque insuper incurrant infamiam, & inhabilitatem ad beneficia quæcumque, ad gradus, dignitates, & honores obtinendos. Vilibus convictis perfodiatur lingua. Tertia vice convictis nobilibus, tam divitibus, quam pauperibus, triplicetur pœna pecuniaria respectivè ut supra. Uteriusque sunt ipso jure privati beneficiis Ecclesiasticis, & officiis quibuscumque, dignitatibus, titulis, magistratibus, honoribus, sint intestabiles tam activè, quam passivè. Sint inhabiles ad ferendum testimonium. Sint banniti publicè per triennium ab Urbe. Vilibus imponatur fustigatio, aut deportatio ad triremes per triennium, & exulent perpetuè.

§. 3. Idem servetur contra blasphemantes ipsius DEI, JESU CHRISTI Matrem beatissimam semper Virginem MARIAM.

§. 4. Blasphemi in Sanctos vel Sanctas Dei, corrigantur severe arbitrio DD. Judicum, habita ratione qualitatis, & gravitatis criminis, cum cæteris circumstantiis jure attendendis.

§. 5. Volumus autem, & statuimus, ut omnes pœnæ pecuniariæ exigendæ, applicentur tantummodo sustentationi Orphanorum utriusque sexus Catechumenorum, & puellarum.

§. 6. Judices vero tam horrendi & impii criminis deputamus, & instituimus RR. DD. Inquisitores nostros generales, quos volumus posse addere præstantis pœnis, & maxime in corpore, si modus blasphemie ob gravitatem, impietatem, vel malitiam id exposcat.

§. 7. Partes eorumdem DD. Judicum erunt declarate si dubium occurrat, qui nobiles, qui plebeji, qui divites, qui pauperes sint habendi.

§. 8. Insuper ne sacrilegi, & mortifera hæc pestis, si lateat, minus curari vel præcidi possit, ex omnipotentis Dei auctoritate mandamus omnibus, & singulis, cujuscumque sint gradus, & conditionis, qui sciverint aliquos blasphemasse ut supra, quod eos denuntient infra triduum Reverendis, Judicibus, vel per se ipsos, vel per chirographum, modo & ordine inferius exprimendo. Sicque omnes, & singulos in districto Dei judicio requirimus, & eorum conscientias aggravamus. Monendo tamen eos, quod si constiterit, aliquem scientem noluisse denuntiare, cujuscumque fuerit status, dignitatis, & conditionis, præter ultionem justitiæ divinæ, quam ei annuntiamus, & præter culpam mortalem, quam incurret ob inobedientiam, & ob neglectum honorem Dei, punientur eisdemmet pœnis, quibus blasphemii, & sic eos multari præcipimus; non enim solum digni sunt pœna aut supplicio qui ea faciunt, sed & qui non corrigunt facientes.

§. 9. Cupientes denuntiare secretè, scribant in chirographo nomen blasphemii, speciem, locum, & diem blasphemie, & si placuerit apponere nomen proprium, addant duos, vel saltem unum testem, si vero maluerint ipsi denuntiantes suppressere nomina propria, adscribent tres, vel saltem duos in chirographo, qui sint testes de blasphemia, & illud per religiosam personam, per spirituales patrem, cui confidant, mittant uni cui voluerint ex Reverendis, Judicibus ordinatis, quibus ita ad deferendum electis præcipimus in virtute Spiritus sancti, & sanctæ obedientiæ, quod nemini habeant revelare denuntiantes testes, vel denuntiatos, nisi tribunalliam decreto, in quo volumus servari omnino secretos, tum denuntiantes, tum testes, non secus ac servantur in causa, si lei.

§. 10. In condemnando pro hoc execrabili scelere stabitur duobus testibus fide dignis, poterit haberi loco testis

Blasphemantes Deum, Christum & Spiritum sanctum.

Mariamque Virginem.

Sanctos & Sanctas.

Pœnam apponendam.

Jurisdictio Inquisitorum generalium in eos.

Dulcius declarandi.

Scientes secretè blasphemias, quibus pœnis hic solent incurri.

Volentes eos denuntiare secretè, præter nomina propria hic tradita.

Poterit haberi loco testis

testis unius denuntians, si medio juramento denuntiet, diligenter observata qualitate, integritate, & reliquis circumstantiis tum denuntiantis, tum alterius testis.

Falsus denuntiator vel testis.

§. 11. Si qui (quod Deus avertat) inventi fuerint denuntiantes, vel attestantes falso, subeant pœnas blasphemorum, & illomet ordine, & nihilominus severissimis, & gravissimis pœnis, etiam in corpore, affigantur, ac ad ultimes perpetuè deputentur.

Blasphemi se asserentes non puniuntur.

§. 12. Blasphemis non accusatis, nec denuntiatis, si sciplos humili & contrito corde accusent, si de eorum iniquitate veniam petant, condonamus omnes pœnas à nobis impositas, interim tamen lacrymis, orationibus & cæteris voluntariis pœnitentiis peccatum maximè detestabile redimant in misericordia Domini.

Prohibitio tenendi barattarias.

§. 13. Quia verò compertum habemus, ludos quos barattarias vulgus appellat, præter multas iniquitates, quibus causam præbent, blasphemiam maximè enutrire, gignere, & evomere; ideo auctoritate nostra, in spiritu Domini, præsentis decreto nostro, & Motu proprio amovimus, damnamus, prohibemus omnes hujusmodi barattarias, tanquam semina plurium impietatum. Et qui in posterum auli fuerint eas manuteneve vel exercere, volumus ac jubemus eos carceribus mancipari de facto, & puniri pœnis à jure contra aleatores statutis, & insuper arbitrio DD. Judicum præfatorum, &c. multari gravissimè pro transgressione hujus nostræ prohibitionis, à qua nullum excipimus, cujuscumque sit gradus, dignitatis, vel conditionis, & pro hac causa dumtaxat cassamus, irritamus, annullamus quancumque præfensam licentiam, vel exemptionem.

Transumptio- rum fides.

§. 14. Volumus autem quod præsentium transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur, tam in judicio quam extra, quæ præsentibus originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Dat. Romæ apud S. Petrum, die prima Februarii 1554. Pont. nostri Anno 4.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die prima Februarii 1554. Pont. nostri Anno 4.

XXIV. Contra Hebræos retinentes libros Thalmud, & alios, in quibus non en Iesu Salvatoris nostri, &c. cum blasphemiam, aut alias ignominiose nominatur.

Ampliozem dispositionem vide inf. in Clem. VIII. const. 20. Cum Hebræorum, ubi notabo.

Edita An. D. 1554.

IVLIVS PAPA III. Vn. versis & singulis Venerabilibus Fratribus Patriar. his, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis aliis locorum Ordinariis, Sal. & Apost. bened.

Causa confiscationis.

Cum sicut nuper non sine animi nostri molestia accepimus, licet alias venerabiles fratres nostri Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales hæreticæ pravitate in universa Republica Christiana Inquisitores generales, certum Hebræorum librorum volumen Ghemarot Thalmud nuncupatum, nonnulla indigna, & legem divinam, orthodoxamque fidem offendenda continens, de mandato nostro damnaverint, & igne comburi fecerint, nihilominus inter ipsos Hebræos adhuc esse dicantur diversi libri diversas contra Christum Redemptorem nostrum, ejusque sanctissimum Nomen & honorem blasphemias, & ignominias continentes.

Justo comburendi libros Thalmud, &c.

§. 1. Nos in præmissis opportune providere volentes, vobis, & vestrum cuilibet per præfentes committimus, & mandamus, quatenus singulis universitatibus Hebræorum infra limites jurisdictionis vestræ consistentibus ex parte nostra intimetis, & notificetis, quod elapsis quatuor mensibus à die intimationis, & notificationis hujusmodi, omnes, & singuli libri, in quibus nomen Jesu Salvatoris nostri, quod Jesu Hanozri dicitur, cum blasphemiam, aut alias ignominiose nominatur, tam in eorum Synagogis, & locis publicis quàm privatis domibus, & alias ubique locorum diligentissimè exquirantur, & qui libros hujusmodi penes se quo-

quo modo habere reperti fuerint, debitis pœnis, tam pecuniariis, & confiscationis bonorum, quam si eorum contumacia, aut qualitas delicti id exegerit, corporis, etiam ultimi supplicii, ac alias prout à fide Christi apostatantes puniuntur, irremissibiliter puniantur, & nihilominus eidem quatuor mensibus elapsis, si per vos, vel alium, seu alios, vos ad hoc duxeritis deputandos, libros hujusmodi cum omni diligentia inquiratis, & studiosè investigetis, inquirique & investigari faciatis, & eos, quos libros hujusmodi penes se habere reperieritis, pœnis quibus apostatantes præfati puniuntur, omnino, & irremissibiliter puniatis.

Prohibitio cetero cetero mandati.

§. 2. Non permitentes de cetero eosdem Hebræos (qui in memoriam Passionis Dominicæ à sancta Matre Ecclesia tolerantur, ut aliquando mansuetudine nostra allecti ad verum Christi lumen divini afflante spiritu, convertantur) à quibusvis etiam apostolica auctoritate fungentibus, occasione cujusvis sortis librorum apud eos existentium, (dummodo blasphemiam, ut præfertur, non contineant) nisi de nostro expresso mandato, quomodolibet vexari aut molestari. Contradiutores quoslibet, & rebelles, ac verbis in præmissis non parentes per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias arbitrio vestro moderandas, & applicandas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas prædictas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Delegatione transumptio.

§. 3. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac ipsorum Hebræorum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia corroboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Fides transumptio.

§. 4. Et quia difficile foret, præfentes literas ad singula quæque loca, in quibus de eis fides facienda erit, deferri, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod transumptis præsentium, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curie Ecclesiasticæ, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, ea prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. Romæ apud S. Petrum, die 29. Maii, millesimo quingentesimo quinquagesimo quarto, Pontificatus nostri anno quinto.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 29. Maii, millesimo quingentesimo quinquagesimo quarto, Pontificatus nostri anno quinto.

XXV. Contra Homicidas, Brigosos, Duellantes, & alia gravia criminosa patrantes, Bannitosque & eorum complices, receptatores, & fautores.

Quamplures Pontificias in hac materia sanctiones indicatas perleges in Sixti. V. const. 6. Hæc nostri, inf. tom. 2. ubi hanc etiam adnumeratam habes.

XXV.

IVLIVS PAPA III. Motu proprio, &c.

Edita A.

§. 1. Cum sicut accepimus, licet alias sel. rec. Pius II. Paulus etiam II. Sixtus IV. Innocentius VIII. Julius similiter II. & Clemens VII. & forsan alii Romani Pontifices prædecessores nostri, inter alias pro Alnæ Urbis, & torius S.R.E. temporalis status quiete, & tranquillitate susceptas curas, & factas provisiones, contra homicidas & in capitalibus inimicitis perseverantes, brigosos

Plurimè man. rias (re) mic (re) que (re) les (re) Has (re) tibi (re)

auxilium, favorem, ac pro singulari certamine faciendo locum praestiterit, seu praestari iusserit, curaverit, vel permiserit, aut aliquid aliud de praemissis in discessu Praedecessorum literis prohibitis fecerit, & per eum, etiam absentis, & ignorantis Vassallos, Officiales, Ministros, agentes, & homines quoscumque talia facta, aut permitti fuerint, aequè enim peccata arbitramur quae per seipsum facit, & qui non curat, ne fiat per eos quos ipse cohibere potest, alioquin facile esset literarum praefatarum effectum illudere, si illis, qui scire, & curare per se ipsos debent, ignorantiae propriae, culpaeque alienae permitteretur allegatio, nisi forte de receptione facta delati fuerint publici hospitatores, quos quoniam suorum hospitem conditionem explorare non tenentur, nolunt censeri esse in culpa, nisi probetur quod scienter peccaverint.

Solum signaturam sufficere, & ejus exempla Notario Curiae Gubernatoris subscribere fidem facere declarat. Contrariis quoque derogat.

§. 8. Volumus quoque praesentis cedulae solam signaturam, etiam absque eo quod data, & registrata fuerit, & tam ipsam originalem, quacumque constitutione vel regula forsan contraria non obstantibus, quam ejus exempla per Notarium Curiae praesentis, & pro tempore futuri Gubernatoris suscripta, ubique fidem facere.

§. 7. Non obstantibus omnibus illis quae dicti Praedecessores in suis literis praedictis voluerunt non obstantibus, aliisque constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, statutisque & consuetudinibus juramento, &c. roboratis, privilegiis quoque, indulgiis, & literis Apostolicis quibusvis, etiam S. R. E. Card. & aliis quibusvis quacumque, tam mundana quam Ecclesiastica auctoritate fulgentibus personis, concessis, & innovatis, illorum tenores, etiam si pro sufficienti illorum derogatione, totalis expressio seu insertio, vel alia certa forma requireretur, pro sufficienter expressis habentes, ceterisque contrariis quibuscumque.

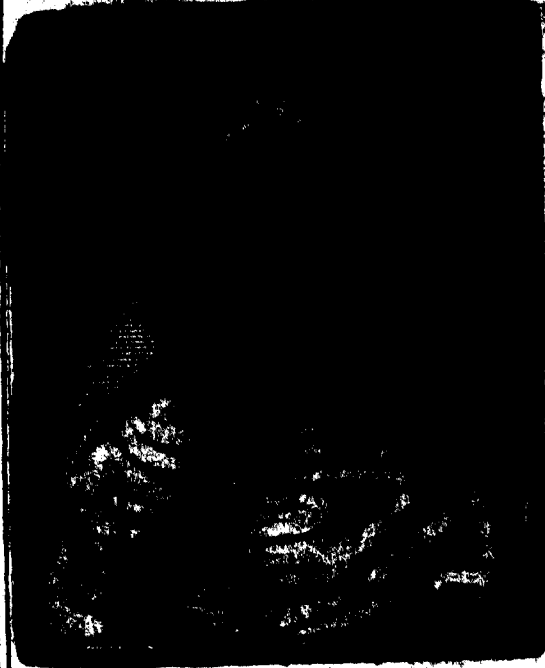
Papa subscribitur. Placet, & ita Motu proprio praecipimus, & ordinamus. I.

MARCELLUS SECUNDUS PONT. CCXXVI.
ANNO DOMINI MDLV.

Marcellus II. de Oppido Montisfani, quod est in Piceni agro, Marcellus Cervinus antea dictus. Richardi filius, Presbyter Cardinalis tit. S. Crucis in Hierusalem. Creatus 5. Idus Aprilis, Anno Domini 1555. Sedit dies 22. nullos creavit Cardinales. Obiit 4. Kal. Maii eodem anno, sepultus fuit in Basilica Vaticana. Vacavit Sedes dies 22.

PAULUS QUARTUS PONT. CCXXVII.
ANNO DOMINI MDLVI.

Paulus IV. Archiepiscopus Theatinus, Neapolitanus, Petrus Carafa antea dictus, Episcopus Card. Ostiensis, & sacri Collegii Decanus. Creatus 10. Kal. Coronatus 7. Kal. Junii 1555. Sedit annos 4. menses 2. dies 27. Creavit Cardinales 19. Obiit 15. Kal. Septemb. Anno Domini 1559. Corpus ejus in Basilica Vaticana conditum à Pio V. in Ecclesia S. Mariae super Minervam translatum fuit. Vacavit Sedes menses 4. dies 7.

Privilegium Ordinis Fratrum Minorum Sancti Francisci de Observantia, deputandi personas extra Ordinem, in Syndicos, & oeconomicos, ad exigenda legata pia, & alia negotia pertractanda, una cum aliarum gratiarum ejusdem Ordinis confirmatione.

Quoad secundam partem, habes infra aliam Clem. VIII. constit. n. 51. Ratio, ubi omnia privilegia Ordinis, quatenus Concilio Tridentino non sint contraria, confirmantur. Syndici autem gaudent omnibus privilegiis Ordinis, ex indulto Clem. VII. de quo sup. in const. 19. Dum consideramus.

P A U L U S P A P A I V. Edita Anno 1555.
Ad perpetuam rei memoriam.

In Clementi Sedis Apostolicae provisione, necnon personarum devotarum profectu sub regulari castimonia Domino militatium pia devotione provenire dignoscitur, ut Romanus Pont. quandoque per praedecessores suos Roman. Pont. pro Relig. conservatione, & augmento, ac personarum earundem quiete, & comodo concessa approbet, & innovet, ac probata, & innovata Apost. auctoritate communit, ut eo firmiora persistant, quo saepius fuerint ejusdem Sedis auctoritate circumfusa.

§. 1. Sanè pro parte dilecti filii Clementis de Monelia, Ministri Generalis Ordinis Fratrum Minorum Regularis Observantiae, nobis super exhibita petitio continebat, quod cum inter operarios, qui ad excolendam vineam Domini Sabaoth, Dei gratia, Ordo ipse magnos probitatis, & doctrinae, ac animarum salutis fructus semper olim attulerit, & quotidie afferre conetur, ac exinde pro suis sanctis operibus, honestisque laboribus, proque salute

1.

Exordium

Ordinis
ser. ante
1555.

ARTICULUS QUARTUS.

Quibus in omnibus... de Apostolica Sede...

Cuius & aliorum...

...quod in omnibus... etiam in locis... etiam in locis...

terminus IV...

§.3. Ac pia memoriae Martinus IV. etiam praedecessor noster...

Bullar. Mag. Tom. I.

...quod in omnibus... etiam in locis... etiam in locis...

§.4. Et licet recolenda mem. Joannes Papa XXII. similiter praedecessor noster...

§.5. Nihilominus prohibitionem hujusmodi non obstante...

§.6. Ac etiam fel. mem. Eugenius etiam Papa IV. pariter praedecessor noster...

§.7. Necnon etiam pia mem. Nicolaus V. & Sixtus IV. etiam praedecessores nostri...

§.8. Cum autem hinc eadem exposita subiungebat... etiam in locis...

§.9. Nos igitur qui omnium votis, praesertim illis quibus sub saevi religionis jugo...

l. XXXII. in sua ex...

Ad conditorem...

Abfultis.

Eng. IV. cons...

maius.

Nicol. V. & Sixtus IV. concesserunt facultatem...

Ordinis...

Ordo nunc...

Qui omnes...

officium in
conf. 11. P.
F. Dum ad
liberis.
Eusebius
apud.

dictis, libera penitus, immunitate & exemptione, auctoritate
Apostolica, & tenore predictis, etiam concedimus, &
indulgemus, ac statuimus, & ordinamus.

§. 14. Et nihilominus venerabilibus fratribus Ar-
chiepiscopo Rothomagensi, & Episcopo Conchenfi, ac
delegato filio Curie causarum Camere Apostolicæ Audi-
tori per presentes committimus, & mandamus, quate-
nus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium seu
alios faciant auctoritate nostra presentes literas, & in eis
contenta quæcumque plenam effectum sortiri, illisque
omnes quos concernunt pacifice frui, & gaudere. Non
permittentes quenquam desuper per quoscumque quo-
modolibet indebitè molestarì, contradictores quoslibet
& rebelles etiam per quoscumque (de quibus eis vide-
bitur) censuras & penas Ecclesiasticas, ac alia oppor-
tuna juris remedia, appellatione postposita, compescen-
do. Ac legitimis super his habendis servatis processibus,
etiam iteratis vicibus aggravando. Invocato etiam
ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Commissis de-
notis.

§. 15. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus
Super cathedram, Bonifacii, & Dudum, Universis, Con-
cilii, ac Clementinæ Religiosis, de privilegiis, & Dudum,
de sepulturis, ac etiam, Ex frequentibus, de sententia
excommunicationis, ac extravagante, Ad conditorem,
Joannis XXII. cum aliis constitutionibus eandem mater-
iam prædictæ extravagantis tangentibus seu concer-
nentibus, ac regulis Cancellariæ Apostolicæ jam editis,
& in futurum edendis, ac præ memorie Bonifacii Papæ
VIII. etiam prædecessoris nostri de una, & in Concilio
generali de duabus dietis editis (dummodo ultra tres
dietas aliquis vigore præsentium ad iudicium non traha-
tur) & aliis Apostolicis, ac Provincialibus, capitularibus,
generalibus, & specialibus constitutionibus, & ordina-
tionibus, etiam in ultimo generali Concilio Lateran. ce-
lebrato, & aliis Conciliis editis, necnon statutis & con-
suetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostoli-
ca, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque
indultis, & literis Apost. etiam in forma Brevis per Leo-
nem X. Clementem VII. Paulum III. Julium etiam III.
præfatos, ac quoscumque alios Romanos Pontifices præ-
decessores nostros, ac Sedem eandem, etiam Motu pro-
prio, ac scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac
cum quibusvis irritativis, annullativis, cassativis, etiam
privilegiis eorumdem revocativis, restrictivis, præ-
servativis, exceptivis, restitutivis, declarativis, mentis
attestativis, ac derogatoriis derogatoriis, aliisque effi-
caciorebus, efficacissimis, & insolitis clausulis quomodolibet,
etiam pluries concessis, confirmatis, & innovatis,
quibusvis personis, & Ordinibus in contrarium forsan
concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus,
etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eo-
rumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, &
individua, ad de verbo ad verbum, non autem per clau-
sulas generales idem importantes mentio, seu quævis
alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad
hoc servanda foret, & in eis caveatur expressè, quod illis
nullatenus, aut non nisi sub certis modo, & forma deroga-
gari possit, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum
nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata,
inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, &
insertis habentes, illis aliis in suo robore permanentibus,
hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus.
Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit
Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommuni-
cari non possint per literas Apostolicas non facientes
plenam, & expressam de verbo ad verbum de indulto hu-
jusmodi mentionem, cæterisque contrariis quibuscumque.

Commissis de-
notis.

§. 16. Verum, quia difficile foret presentes literas ad
singula quæque loca, in quibus fortè opus esset, deferri:
Volumus, & pariter Apostolica auctoritate decernimus,
quod illarum transumptis manu Notarii publici sub-
scriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Eccle-
siastica constitutæ, seu Curie Ecclesiasticæ inunitis eadè
prorsus fides in iudicio, & extra illud adhibeatur, quæ
præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostense.

Dat. Romæ,
die 1. Julii.

Dat. Romæ apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris,
die 1. Julii 1555. Pont. nostri Anno primo.

Bullar. Mag. Tom. I.

Rescripto alienationum, & locutionum quo-
rumcumque honorum Ecclesiasticorum, in-
damnum Ecclesiarum, vel non servatis juris
solemnitatibus, aut alias nulliter factarum.

Similem rescissionem fecit Leo X. & postea Julius
III. quas prætermisi tanquam minus necessarias,
& eas inseruit Rodoan. in suo Traç. de Reb. Eccles.
non alienan. & eandem edidit etiam Pius IV.
quod bona Sedis, & Camera Apostolica in const.
104. Apostolica. Quamvis prius ipse hanc bullam
generaliter reduxisset ad terminos juris communis
in const. 11. Provida. Sed pius V. ejusmodi honorum
omnium Ecclesiasticorum alienationis rescissionem
commisit Collegio Fabrica Basilicæ S. Petri de
Urbe, ut in sua const. 98. Esti de singulis.

De alienationibus istis habes sup. const. 1. Leon. I. & Pauli
II. in const. 5. Ambitiosæ, & de alienationibus, ac in-
feudationibus Civitatum, Terrarum Sedis Apost. ac
Ecclesiarum, quæ subditi Papæ habent in ejus Statu Ec-
clesiasticæ, plenè licam in const. 1. Innoc. IX. Quæ ab hac

De bonis jurisdictionalibus ad Ecclesias, & loca pia spe-
ctantibus, in feudum, vel emphyteusim non dandis,
neque ultra triennium locandis, aut concessionem hu-
jusmodi revocando seu prorogando, extat novissima
const. S. D. N. Urb. VIII. n. 51. Humanæ, inf. tom. 4.

PAVLVS EPISCOPVS, Edita A. D.
Servus Servorum Dei: Ad futuram rei memoriam. 1555.

§. 1. Injunctum nobis desuper, meritis licet imparibus,
Apostolicæ servitutis officium, mentem nostram
continua pulsata instantia, ut bona Ecclesiastica, quæ cæca
hominum cupiditate occupata detinentur, nostræ opera-
tionis ministerio ad jus, & proprietatem eorum quo-
rum antea erant, omnino reducantur. Cum itaque (sicut
nobis innouit) licet alias fel. rec. Symmachus Papa præ-
decessor noster, prædium Ecclesiæ pro aliqua necessitate
quovis modo alienari, aut jura Ecclesiæ in usum fructum
dari prohibuerit, & lege hujusmodi omnes Custodes ad-
stringi, ac donatorem, ac censuratorem, & venditorem
honorem perdere, & qui præmissis subscriberet, anathe-
ma esse cum eo qui daret, sive reciperet, nisi restitue-
rentur, & quoslibet Ecclesiasticas personas contradicere,
& cum fructibus alienata reposcere posse, hocque non
solum in Ecclesia Romana conservari, verum etiam in
universis per Provincias Ecclesiis convenit servaverit.

Symmachus
Papa bona
Ecclesiastica
alienari pro-
hibuit in c. d.
de Reb. Eccles.
non alienan.

§. 2. Et præ mem. Paulus Papa II. etiam prædecessor
noster, omnium rerum, & bonorum Ecclesiasticorum alie-
nationem, omneque pactum, per quod ipsorum domi-
nium transferretur, ac concessionem, hypothecam, loca-
tionem, & conductionem ultra triennium, necnon in-
feudationem, vel contractum emphyteuticum, præter-
quam in casibus à jure permittis, ac de rebus, & bonis in
emphyteusim ab antiquo concedi solitis, fieri prohibue-
rit. Et si quis contra hujus posterioris prohibitionis feri-
riem de bonis, & rebus eisdem quicquam alienare præ-
sumeret, alienatio, hypotheca, concessio, locatio, condu-
ctio, infeudatio hujusmodi nullius omnino essent robo-
ris, vel momenti, & tam qui alienaret, quam qui aliena-
tis res, & bona reciperet, sententiam excommunicationis
incurreret, & nihilominus res, & bona alienata hu-
jusmodi, ad Ecclesias, Monasteria, & loca pia, ad quæ
antea pertinebant, liberè reverterentur.

Paul. II. alie-
nationes bo-
norum Eccle-
siasticorum,
& ultra trien-
nium locatio-
nes, &c. inter-
dixit in const.
c. in rub.

§. 3. Nihilominus à nonnullis annis citra diversæ per-
sonæ tam sæculares quam Ecclesiasticæ, complura Castra,
Terras, Oppida, Civitates, & loca, tam Romanæ præ-
dictæ, quam diversarum Cathedralium, etiam Metro-
politana, & aliarum Ecclesiarum, necnon Monasteriorum,
domorum, & aliorum Regularium locorum, ac Hospita-
lium, & aliorum piorum locorum, prætextu diversarum
alienationum, eis de castris, terris oppidis, civitatibus
& locis prædictis, in evidens damnum Ecclesiarum,
Monasterio

Alienationes
tam sæculares
quam Ecclesiasticas
factas fuerunt
in damnum
Ecclesiarum,
vel non ser-
vatis solemn-
nitatibus.

Y Y 3

Monasteriorum, domorum, Hospitalium, & aliorum Regularium, & piorum locorum, seu alias non servatis solemnitatibus iure requisitis factarum occupaverint, & occupata detinuerint, & detineant de presenti, ac exinde factum sit, ut non solum Ecclesiarum, & Monasteriorum, & domorum Prælati ac Hospitalium, & aliorum Regularium, & piorum locorum huiusmodi Rectores, qui ex fructibus, redditibus, & proventus castrorum, terrarum, oppidorum, civitatum, & locorum huiusmodi, Ecclesiarum, Monasteria, & domos, Hospitalia, & alia loca prædicta gubernabant, & illustrabant, ac eorum Ministris alimoniam præbebant, notabiliter sint damnificati, verum etiam Rom. Pont. qui antea egenis, & miserabilibus personis, præsertim nobilibus ad hanc Almam Urbem pro tempore confugientibus alimenta aliunde subministrare consueverat, vix se & familiam suam sustentare, ne dum aliis alimenta subministrare possit, in divinæ Majestatis offensam, & ordinis clericalis opprobrium ac plurimorum, Christi fidelium scandalum.

Ideo hic r. m. n. as v. i. n. di. & annu. lat.

§. 4. Nos præmissa conniventibus oculis pertransire nequeunt, quinimò cupientes eis, quantum cum Deo possemus, opportunitatem remedium adhibere: Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulas alienationes, & in emphyteusim, seu censum perpetuum, aut tertium, vel aliam generationem, seu hominis vitam, aut aliud tempus ultra triennium locationes, vel concessiones, seu permutationes, hypothecas, & obligationes, de quibus castris, terris, oppidis, civitatibus, & locis, aut aliis bonis immobilibus, seu rebus, & iuribus, tam spiritualibus quam temporalibus ejusdem Romanæ, & quatumcumque Cathedralium, etiam Metropolitan, & aliarum Ecclesiarum, necnon Monasteriorum, domorum, & aliorum Regularium locorum, & quorumvis beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, secularium, & quorumvis Ordinum Regularium, necnon Hospitalium, & aliorum piorum locorum quorumlibet, per quoscumque etiam Rom. Pont. Prædecessores nostros, seu eorum auctoritate, vel mandato, Camerarios suos, & Clericos Camerae Apostolicæ Præsidentes, ac quosvis Ecclesiarum, Monasteriorum, & domorum Prælatos, & beneficiatos, necnon Hospitalium, & aliorum Regularium, & piorum locorum Rectores, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentes, etiam si Cardinalatus honore pollerent, in damnum Ecclesiarum, seu non servatis solemnitatibus à jure requisitis, aut aliis nulliter hæcenus factas, & contractus superinde sub quibusvis formis, & verborum expressionibus habitos, & celebratos, etiam si juramento vallati existant, quantumvis longa temporis præscriptione robor sumpsisse dici possint, & ipsius Romanæ Ecclesiarum favorem, aut commodum concernant, eorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur, præsentibus pro expressis habentes, Apostolica auctoritate tenore præsentium rescindimus, irritamus, cassamus & annullamus, ac viribus omnino evacuamus, ac pro rescissis, irritis, cassis, & nullis, ac penitus infectis haberi volumus.

Deventuræ que debent relaxare bona occupata, & fructus restituere declar.

§. 5. Ipsosque detentores ad castra, terras, oppida, civitates, & loca occupata, ac bona, res, & jura prædicta Romanæ, & Cathedralibus, etiam Metropolitan, ac aliis Ecclesiis, necnon Monasteriis, domibus, Hospitalibus, & beneficiis, ac Regularibus, & piis locis relaxandum, & de fructibus, tam hæcenus perceptis, quam in posterum percipiendis, realiter satisfaciendum teneri, & ad id etiam sententiis, censuris & poenis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis, omnibusque aliis opportunis juris & facti remediis cogi, & compelli posse.

Deventuræ que debent irritari.

§. 6. Sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici auditores, & ipsius Romanæ Ecclesiarum Cardinales, ac eorum Collegium in quavis causa, & instantia, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate & facultate, judicari, & definiti debere, ac si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter consigerit auterari, irritum, & inane deinceps.

§. 7. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & contrariis quibuscumque.

Nulli ergo etc. Si quis, etc.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, anno Incarnationis Dominicæ 1555, Prælo Idus Julii, Pontificatus nostri Anno primo.

Class. d. m.

Dat. P. An. T. die 21. Julii.

Leges & ordinationes à Judæis in Statu Ecclesiastico degenibus observandæ.

III.

Alia ordinavit etiam Innoc. IV. in constitut. 2. sup. Et istas ordinationes declaravit, & in quibusdam immutavit Pius IV. in constitut. 48. Dudum. Sed Pius V. eas iteratò stabilivit, in const. 6. Romanus, & etiam Greg. XIII. in const. 19. Alias pia, & Clem. VIII. in const. 10. Cetera. Quinimò Pius V. eos à Statu Ecclesiastico expulsi, prout in ejus const. 80. Hebræorum.

Alia de Hebræis vide in Greg. XIII. constit. 70. Antiqua, & const. 92. Sancta, & Clem. VIII. const. 20. Cùm Hebræorum.

PAPULUS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Ed. A. D. 1555.

Cum nimis absurdum, & inconueniens existat, ut Judæi, quos propria culpa perpetuæ servituti submitit, sub prætextu quod pietas Christiana illos receperit, & eorum cohabitationem sustineat, Christianis adeo sint ingrati, ut eis pro gratia contumeliam reddant, & in eos pro servitute, quam illis debent, dominatum vindicare procurent: Nos, ad quorum notitiam nuper devenit eisdem Judæos in Alma Urbe nostra, & nonnullis S. R. E. Civitatibus, Terris, & locis, in id insolentia prorupisse, ut non solum mixtum cum Christianis, & prope eorum Ecclesias, nulla intercedente habitus distinctione, cohabitare, verum etiam domos in nobilioribus Civitatibus, Terrarum, & locorum, in quibus degunt, vicis, & plateis conducere, & bona stabilia comparare, & possidere, ac nutrices & ancillas, aliosque servientes Christianos mercenarios habere, & diversa alia in ignominiam, & contemptum Christiani nominis perpetrare præsumant, considerantes Ecclesiam Romanam eisdem Judæos tolerare in testimonium veræ fidei Christianæ, & ad hoc ut ipsi Sedis Apostolicæ pietate, & benignitate allecti, errores suos tandem recognoscant, & ad verum Catholicæ fidei lumen pervenire satagant, & propterea convenire, ut quandiu in eorum errores persistunt, effectu operis recognoscant se servos, Christianos verò liberos per JESUM CHRISTUM Deum & Dominum nostrum effectos fuisse, iniquumque existere, ut filii famulentur ancillæ.

Causa hanc ordinationem contra Hebræos.

§. 1. Volentes in præmissis, quantum cum Deo possumus, salubriter providere, hac nostra perpetuò valitura constitutione sancimus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus, tam in Urbe quam in quibusvis aliis ipsius Romanæ Ecclesiarum Civitatibus, Terris, & locis, Judæi omnes in uno, & eodem, ac si ille capax non fuerit, in duobus aut tribus, vel tot, quot satis sint, contiguis, & ab habitationibus Christianorum penitus sejunctis, per nos in Urbe, & Magistratus nostros in aliis Civitatibus, Terris, & locis prædictis designandis vicis, ad quos unicus tantum ingressus pateat, & quibus solum unicus exitus detur, omnino habitent.

Habitatio loci à Camera Apostolicæ jurisdictione parati.

§. 2. Et in singulis Civitatibus, Terris, & locis in quibus habitaverint, unam tantum Synagogam in loco solito habeant, nec aliam de novo construere, aut bona immobilia possidere possint. Quinimò omnes eorum Synagogas, præter unam tantum demoliri, & devastare. Ac bona immobilia, quæ ad præsens possident, infra tempus eis per ipsos Magistratus præfixendum, Christianis vendere.

Synagoga Civitatis in cam habit.

§. 3. Et ad hoc ut pro Judæis ubique dignoscantur, masculi biretum, femine verò aliud signum patens, ita ut nullo modo celari, aut abscondi possit, grauci coloris palam

Signum grauci coloris in firmit.

PAULUS QUARTUS.

111

de declarat
Pius IV.

Nutricio aut
servitio Chris
tianos non
quiescent.

Mercatorum
non excedat.

Medici si
Christiana
non curant.

Menses diebus
30. servent
in exigendis
indictis.

Statum loco
rum servent.

Contravenire
tunc puniatur.

Quibuscumque
non ob
stantibus.

... non
detentione directi, ut alterius signi hujusmodi, prout
cujusvis eorum gradus, vel preeminentie, seu toleran
tia excofacti, aut per eisdem Ecclesie Camera Apostoli
ca Clericos, seu alios illius Præsidentes personas, aut Se
dis Apostolicæ Legatos, vel eorum Vicelegatos quovis
modo dispensari, aut absolvi possint.

§. 4. Nutricas quoque, seu ancillas, aut alias utrius
que sexus servientes Christianos habere, vel eorum in
fantes per mulieres Christianas lactari, aut nutriri facere.

§. 5. Sæpe Dominicis, vel aliis de præcepto Ecclesie
festis diebus in publico laborare, aut laborari facere.

§. 6. Sæpe Christianos quoquo modo gravare, aut
contractus suos vel simulatos celebrare.

§. 7. Seu cum ipsis Christianis ludere, aut comede
re, vel familiaritatem, seu conversationem habere nulla
tenus præsumant.

§. 8. Nec in libris rationum, & computorum, quæ
cum Christianis pro tempore habebunt, aliis quam La
tinis literis, & alio, quam vulgari Italico sermone uti
possint, & si utantur, libri hujusmodi contra Christianos
nullam fidem faciant.

§. 9. Judæi quoque præfati sola arte strazarie, seu
cenciariæ (ut vulgò dicitur) contenti, aliquam mercat
uram frumenti vel hordei, aut aliarum rerum usui hu
mano necessariorum facere.

§. 10. Et qui ex eis medici fuerint, etiam vocati, &
rogati, ad curam Christianorum accedere, aut illi inter
esse nequeant.

§. 11. Nec se à pauperibus Christianis dominos vocari
patiantur.

§. 12. Et menses in eorum rationibus, & computis
ex triginta diebus completis omnino conficiant, dies
qui ad numerum triginta non ascenderit, non pro men
sibus integris, sed solum pro tot diebus quot in effectu
fuerint, computentur, & juxta ipsorum dierum nume
rum, & non ad rationem integri mensis eorum credita
exigant. Ac pignora eis pro cautione pecuniarum sua
rum pro tempore consignata, nisi transactis pridè à die
quo illa eis data fuerint, decem & octo integris mensibus
vendere nequeant, & postquam menses prædicti efflu
xerint, si ipsi Judæi pignora hujusmodi vendiderint, om
nem pecuniam quæ eorum credito superfuerit, domino
pignorum consignare.

§. 13. Et statuta Civitatum, Terrarum, & locorum,
in quibus pro tempore habitaverint, favorem Christiano
rum concernentia, inviolabiliter observare etiam te
neantur.

§. 14. Et si circa præmissa in aliquo quomodolibet de
fecerint, juxta qualitatem delicti in Urbe per nos, seu
Vicarium nostrum, aut alios à nobis deputandos, ac in
Civitatibus, Terris, & locis prædictis per eosdem Magi
stratus, etiam tanquam rebelles, & criminis læsæ Maje
statis rei, à toto populo Christiano diffidati, nostri, & ip
sorum Vicarii, ac deputandorum, & Magistratum arbit
rio puniri possint.

§. 15. Non obstantibus constitutionibus, & ordi
nationibus Apostolicis, ac quibusvis tolerantis, seu pri
vilegiis, & indultis Apostolicis eisdem Judæis per quos
cumque Romanos Pontifices prædecessores nostros ac
Sedem prædictam, aut illius Legatos, vel ipsius Romanæ
Ecclesie Camera, & Camera Apostolicæ Clericos
seu alios illis Præsidentes, sub quibuscumque tenoribus
& formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis deroga
toriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, nec
non irritantibus & aliis decretis, etiam Motu proprio, &
certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine
concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & inno
vatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti
derogatione de eis, eorumque totis tenoribus specialis,
specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum,
non autem per clausulas generales idem importantes
mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua ex
quisita forma servanda esset, tenores hujusmodi ac si de
verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis
tradita observata inserti forent, præsentibus pro expres
sis habentes, illis aliis in suo robore permanentis, hac

vice duntaxat speculiter & expresse derogamus, con
trariisque contractis quibuscumque.

Nullo ergo, &c. Et quis autem, &c.
Dat. Romæ apud Sanctum Marcentium, Anno Incarnatio
nis Domini millesimo quingentesimo quinquagesi
mo quinto, Pridie Idus Julii, Pontificatus nostri An
no primo.

Negantes Trinitatem aut Divinitatem IESU
CHRISTI, aut ejus Conceptionem de Spiri
tu sancto, aut ejus mortem ut nos redimeret,
aut Virginitatem B. MARIE Virginis, hære
tici declarantur.

Constitutionem istam confirmavit, iteratque publica
ri jussit. Clem. VIII. infra in constitut. 97. Domini.

PAVLVS EPISCOPVS
Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Cum quorundam hominum pravitas atque iniquitas
Deo usque nostris temporibus processerit, ut & illi qui
à Catholica fide aberrant, & desciscunt, plurimi quidem
non solum diversas hæreses præstiterint, sed etiam ipsius fi
deli fundamenta negare profumant, & eorum exemplo
multos in interitum animæ deducant.

§. 1. Nos cupientes pro nostro Pastoralis officio &
charitate hujusmodi homines, quantum cum Deo possu
mus, à tam gravi & pestilenti errore avocare, ac cæteros
ne in talem impietatem labantur, paterna severitate ad
monere, omnes & singulos, qui hæcenus asseruerunt,
dogmatizarunt, vel crediderunt, Deum omnipotentem
non esse unum in personis, & incomposita omnino in
divisæque unitate substantiæ, & unum unamque simplici
divinitatis essentia: Aut Dominum nostrum IESUM
CHRISTUM non esse verum Deum ejusdem substantiæ
per omnia cum Patre, & Spiritu sancto. Aut eundem se
cundum carnem non esse conceptum in utero Beatissime
semper Virginis MARIE de Spiritu sancto, sed
sicut cæteros homines ex semine Joseph: Aut eundem
Dominum ac Deum nostrum Jesum Christum non su
bisse acerbissimam Crucis mortem, ut nos à peccatis &
ab æterna morte redimeret, & Patri ad vitam æternam
reconciliaret. Aut eandem Beatissimam Virginem Ma
riam non esse veram Dei Matrem, nec perstitisse semper
in virginitatis integritate, ante partum scilicet, in partu
& perpetuò post partum, ex parte omnipotentis Dei Pa
tris, & Filii, & Spiritus sancti, Apostolica auctoritate re
quirimus, & monemus, quatenus infra spatium trium
mensium à publicatione præsentium in Romana Curia,
quoad residentes in ea, modo infra scripto, extra eam ve
rò, quoad illos in illa non residentes, modo, & forma per
Dioecesanos statuendis, facienda incipiendorum, quos
pro primo, secundo, & tertio, ac peremptorio termino ac
monitione canonica eis & eorum cuilibet assignamus, ab
eorum assertionem, dogmatibus, & credulitate hujusmodi,
ac quibuscumque aliis in fide prædicta erroribus, in
quos hæcenus lapsi sunt, resipuisse, & ad unitatem Ec
clesiæ redeundo, assertionem, dogmata, & credulitatem,
ac alios errores hujusmodi in manibus Inquisitorum
hæreticæ pravitatis, Civitatum, & locorum, in quibus
ad præsens degunt, realiter, & cum effectu abjurasse, &
infra alios tres menses à die abjuracionis hujusmodi in
choandos, de eadem abjuracione venerabilibus fratribus
nostris Sanctæ Romanæ Ecclesie Cardinalibus, dioc
hæreticæ pravitatis Inquisitoribus generalibus plenam
fidem fecisse debeant.

§. 2. Nos enim ejusdem Dei omnipotentis exemplo,
qui non vult mortem peccatoris, sed ut convertatur, &
vivat, omnes & singulos, qui ut præfertur, ab assertionem,
dogmatibus & credulitate, ac aliis erroribus prædi
ctis resipuerint, & ad unitatem Ecclesie redeundo, asser
tionem, dogmata, & credulitatem, ac alios errores hu
jusmodi sponte abjuraverint, & de eadem abjuracione
præfatis

IV.

Edicta An. 1553.

Causa istius
confirma

Negantes Tri
nitatem aut
Divinitatem
Iesu Christi,
aut eorum con
ceptionem de
Spiritu sancto
& de abjurac
tione doctrinæ
coram Inquisi
toribus.

Abjuracionem
& penitentiam
plenariam re
missionem cri
minum, & di
misionem delicti
inquisiti, nisi
relapsi non
sunt.

præfatis Inquisitoribus generalibus fidem fecerint, ac poenitentiam privatam per dictos particulares Inquisitores eis in iunctam cum effectu adimpleverint, à prædictis & quibusvis aliis, quantumvis gravibus & enormibus hæresibus, & à fide Christi apostatis, ac in eadem fide erroribus, necnon excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque sententiis, censuris & penis, tam ecclesiasticis quam temporalibus etiam bonorum privatis, & corporis afflictivis, ac capitalibus in tales à jure vel ab homine latis, & promulgatis, & per eos præmissorum occasione incursum (dummodo delati, aut inquisiti, seu relapsi non sint) dicta auctoritate, tenore præsentium in utroque foro absolvimus & liberamus, ac tum eis super irregularitate, quam propterea contraxerint, etiam si sic ligati fuissent, & alia divina officia, etiam forsitan in contemptum clarum celebraverint, aut illis alias se immiscuerint. Quodque ea ipsa irregularitate, & cæteris præmissis non obstantibus, qui promoti non fuerint, ad omnes etiam sacros, & presbyteratus ordines promoveri, & in illis tam ipsi, quam qui jam etiam post incursum hæresim promoti fuerint, in altaris ministerio ministrare. Necnon tam clerici, quam laici, & utriusque sexus personæ, eorumque filii, nepotes, descendentes, ad gradus, honores, ordines, & officia, ac alia quæcumque assumi, illaque suscipere, & exercere libere & licite valeant, auctoritate & tenore prædictis, de specialis dono gratiæ dispensamus, sique pariter indulgemus, necnon omnem inhabilitatis & infamiae maculam, sive notam, circa eos præmissorum occasione quomodolibet insurgentem ab eis penitus & omnino abolemus.

Impunitos esse, & offi- de casu or- rantes, penam relapsorum incurram.

§. 3. Et insuper cum errores, quos supra narravimus, ita graves, & nefandi sint, ut illi, qui in eos incidunt, excusationem non habeant, sed subversis potius atque inhumanes, quam hæretici merito dici possint, hæc nostra perpetua valitura constitutione sancimus, quod tam illi, qui hæcenus in ipsos errores, vel eorum aliquem lapsi sunt, & infra supradictam terminum non respuerint, & ea, quæ supra diximus non adimpleverint, quam omnes & singuli alii, qui in futurum in illos, vel illorum aliquem quomodolibet prolabantur, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis existant, pro subversis & relapsis in hæresim haberi, & ut relapsi Curie seculari tradi, & per ipsam Curiam debitæ poenitentia in relapsos statuti puniri possint in omnibus & per omnia, perinde ac si verè & realiter in hæresim relapsi essent, & eos relapsos esse constaret.

Clausula de- rogatoria.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Ut autem præmissa omnia ad eorum, quorum interest, notitiam deducantur, nullusque de illis ignorantiam prætere, ac se legitime excusare possit.

Forma publicandi hanc constitutionem.

§. 5. Volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod præfentes literæ, seu earum transumptum, cui, si manu Notarii publici subscriptum, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitum fuerit, eam prorsus fidem in iudicio & extra adhiberi statuimus, quæ ipsis literis adhiberetur, si originaliter exhiberentur, in eadem Curia per aliquos Curiores nostros in Basilicæ principis Apostolorum, & Ecclesiæ Lateranen. de Urbe, ac Cancellariæ Apostolicæ Valvis, & acie Campi Floræ, ut moris est, extra Curiam verò prædictam, modo, & forma per venerabiles fratres nostros Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos, ac alios Ecclesiarum Prælatos, quibus in virtute sanctæ obedientiæ per eisdem Præfentes mandamus, ut literas, sive transumptum hujusmodi ubique per eorum Provincias, Dioceses, & Ecclesias sincera charitate publicent & publicari faciant; statuendis, publicentur, earum exemplo in singulis locis, in quibus publicatio ipsa fiet, affixo, & dimisso.

Sanctio penalis.

§. 6. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ acquisitionis, monitionis, assignationis, absolutionis, liberationis, dispensationis, indulti, abolitionis, sanctionis, voluntatis, decreti, statuti, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac BB. Petri & Pauli Apostolorum eius se noverit incursum.

Dat. P. An. I. die 7. Aug.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnatio-

nis Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto, 7. Idus Aug. Pontificatus nostri Anno primo.

Anno à Nativitate D. 1558. indictione 14. die vero 22. mensis Iulii, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & D. N. D. Pauli divina providentia Papa IV. anno ejus 2. præfentes retroscripta litera Apostolica affixa, & publicata fuerunt ad valvas seu portas Basilicarum Ecclesiarum Lateranen. & principis Apostolorum de Urbe, & Cancell. Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ, dimissi copis affixis, ut moris est, per me Thomam Roges præfati Sanctissimi D. N. Papa Cursorem. Petrus Gomes Mag. Curs.

Decanatus Collegii S. R. E. Cardinalium, cum omnimoda præcedentia spectat ad Episcopum Cardinalem antiquiorem in Curia tempore vacationis præsentem; aut ex causa publica absentem, & per summum Pontificem extra eam destinatum.

V.

Hoc idem statuit in harendo constitutioni Pius IV. de Decanatu Auditorum Rotæ, ut inf. in ejus const. 61. Dudum.

Alia de Cardinalibus vide in const. 50. Sixti V. Postquam, ubi latè dicam.

PAVLVS EPISCOPVS, Edita A. S. Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam. 1555.

§. 1. Cum venetabiles fratres nostri S. R. E. Cardinales in partem sollicitudinis vocentur, ut pro tempore existenti Romano Pontifici assistant, ipseque Romanus Pontifex eorum consilio agenda disponat, & iidem Cardinales sint pars corporis, & membra ipsius Rom. Pontificis, ac diversis Almæ Urbis nostræ Parochialibus Ecclesiis, pro eorum Cardinalatus titulo, seu denominatione præficiantur, & in eis Episcopalem jurisdictionem habeant, & propterea in Romana Curia residere debeant, præfentesque in dicta Curia magis digni, & privilegiati existant, quam absentes, & in optationibus titularum, ac sex Ecclesiarum Cathedralium, quibus Cardinales pro eorum Cardinalatus titulo præfici solent, absentibus etiam ante eos in Cardinales assumptis præferantur, & si uni ex dictis Ecclesiis Cathedralibus præferti fuerint, ex post semper alios non Episcopos Cardinales in quibusvis actibus, & sessionibus præcedant.

Cardinales sunt m. n. Pontifici. Ideo in Curia residere debent, & residentibus præferantur absentibus in quibusvis actibus, & sessionibus præcedant.

§. 2. Nos ex præmissis, & diversis aliis causis animum nostrum moventibus, & inter cætera, ut eisdem Cardinales absentes ad residendum in Curia aliquibus uberioribus favoribus, & prærogativis alliceremus, Decanatus Collegii Cardinalium hujusmodi, quem nos dum in minoribus constituti essemus, obtinebamus, & ad quem propter nostram continuam in eadem Curia residentiam ante alios Cardinales nobis in Cardinalatu antiquiores, tunc ab ipsa Curia absentes perveneramus, per nostram ad summi Apostolatus fastigium assumptionem vacante, habita super his cum Fratribus nostris in Consistorio nostro secreto deliberatione matura, de eorum consilio, & unanimi assensu venerabilem fratrem nostrum Joannem Episcopum Ostien. S. R. E. Cardinalem de Bellayo nuncupatum, & de nobis & Sede Apostolica optimè meritum, Decanum Collegii hujusmodi declaravimus, eumque ipsius Collegii Decanum vocavimus, & Decanatum ipsum sibi concessimus, prout etiam per præfentes declaramus, vocamus & concedimus.

Hic præfentes Decanum Cardinalium & Decanatus Collegii Cardinalium hujusmodi declaratum fuit.

§. 3. Et insuper ne in posterum Decanatus prædictus illius occurrente vacatione, in aliquem Cardinalem ex voluntate sua, & non ex causa publica absentem, & propter absentiam suam hujusmodi quandoque de negotiis dictæ Sedis minus informatum, in injuriam aliorum Cardinalium tunc præsentium, & Romano Pontifici

Et modo declaratum ad quod in futurum de venere idem.

fici

PAPULUS QVARTVS

neq[ue] assentiam, ac propterea si quis... melius informatorum deveniat, aut super... aliquae controversiae, seu dissensiones inter ipsos Cardinales... Motu proprio & ex certa nostra scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine, hac nostra perpetua valitura constitutione sancimus, quod Decanatus huiusmodi de cetero perpetuis futuris temporibus, non nisi ad Episcopum Cardinalem antiquiorem in Curia presentem, aut ex causa publica absentem, & extra Curiam per Romanum Pontificem destinatum devenire possit.

§.4. Et quod Episcopus Cardinalis antiquior in Curia presens, aut ut praefertur absens, & extra Curiam destinatus, postquam Decanatus huiusmodi ad eum devenit, omnes alios Cardinales, etiam antiquiores, semper in quibusvis sessionibus, & actibus publicis praecedat, nec per alios Episcopos Cardinales etiam antiquiores tunc absentes, etiam si postmodum incontinenti ad eandem Curiam se conferant, & in ea continuò resideant, super ipso Decanatu, aut illius sessionibus, vel aliis actibus seu negotiis ad eum pertinentibus impediri, aut molestari valeat.

§.5. Decernentes sic, & non aliter in praemissis omnibus & singulis, per quoscumque Iudices, & Commissarios quavis etiam Apostolica auctoritate fungentes, etiam causarum palatii Apostolici Auditores, ac eorundem Cardinalium Collegium, in quavis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi auctoritate & facultate, iudicari, & definiti debere. Ac irritum, & inane si secus, super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§.6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac stylo Consistorii nostri, necnon ipsius Collegii, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis ratatis, & consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.
Dat. Romae apud Sanctum Marcum, anno Incarnationis Dominicae 1555. 11. Kal. Sept. Pont. nostri anno 1.

VI. Rei ex iudiciis forsan torquendi pro habenda veritate criminum, non audiantur extra carceres nisi Fisco desuper audito. Et neque crimen confessi relaxentur, nisi debita prius soluta poena.

Consonat Pii V. const. 68. Reverendi, & const. 24. Cum sicut, & ibi notabo.

P A V L V S P A P A I I I.
Motu proprio, &c.

licet ex juris communis dispositione satis provifum sit, ut de aliquo crimine inquitus, dum super iudiciis contra eum existentibus discutitur, an tortura in eius persona iure locus sit, personaliter in carcere detineatur, & ut crimen confessus in quem nihil, nisi ut poenam solvere cogatur, agendum restat, quousque ille debite punitus fuerit, non relaxetur, tamen ut nuper accepimus, rei criminum torturae supponendi, sub cautione de se representando, & confessi sub simili cautione, seu sub cautione de stando iuri, & iudicatum solvendo plerumque relaxantur, quo fit ut illis extra carcerem positis expeditionem non procurantibus, causae huiusmodi differantur, & demum oblivioni tradantur, aut variis viis rei ipsi, post aliquod tempus, cautiones praestitas liberari procurant, sicque ipsi poenas debitas effugiant, & delicta remaneant impunita, in grave scandalum, & pessimum ceterorum exemplum.

§.1. Nos itaque huic abufui occurrere volentes, Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine, tenore praesentium decernimus, statuimus, & ordinamus, ut nullus, qui ex iudiciis contra eum laborantibus iure torquendus veniat seu de quo dubitetur dum de iudiciis huiusmodi an ad torturam sufficientia sint disputatur, quousque aut per torturam in-

dicta ipsa purgaverit, aut cum tortura sufficientem non esse cognitum fuerit, Procuratore Fisci nostri ad haec omnia citato, & interveniente, sub quavis cautione à carcere relaxetur, neque super iis extra carceres iudicatur.

§.2. Nullus etiam qui crimen in iudicio confessus fuerit, contra quem nullae sunt partes iuratae, nisi in exigendo, etiam si pro crimine huiusmodi pecuniaria poena plectendus veniat, & quaecumque cautionem de illa solvenda praestare offerat, à carcere relaxetur, nisi poena ipsa praefato Fisci Procuratore desuper audito, debite perfoluta.

§.3. Sicque per quoscumque Iudices quavis auctoritate fungentes iudicari, definiti, & observari debere, sublata eis, & eorum cuilibet aliter iudicandi, & definiendi facultate, irritumque & inane quicquid contra praesentium tenorem à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, decernimus.

§.4. Volumusque praesentium solam signaturam nostram sufficere, & ubique, in iudicio, & extra illud fidem facere, quacumque regula Cancellariae, ceterisque contrariis non obstant, quibuscumque.

Placet Motu proprio. I.

Prohibitio contrahendi societates, Officiorum nuncupatas, aliter quam super officiis d. Curiae vacabilibus, & non ultra dimidium valoris ipsorum officiorum.

Quoad secundam partem attende const. 12. Pii IV. Cum sicut, ubi etiam notabo.

P A V L V S E P I S C O P V S,
Servum Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Inter ceteras curas, quibus ex ministerio Apostolatus nobis divinae gratiae munere commissi, assidue premimur, illa nos maxime urget, ut pravae consuetudines, & abusus, quos in hanc Almam Urbem nostram malitiosum hominum irreperibile cernimus, nostra diligentia tollantur. Cum itaque (sicut fide dignorum relatione nobis innotuit) diversae utriusque sexus personae, tam ipsius Urbis Cives, seu originarii, quam Romanam Curiam sequentes, sub praetextu quod in dicta Curia super illius Officiis societates ad rationem duodecim, & quandoque plurium pro centenatio passim fiant, & societates huiusmodi licite reputentur, propterea quod officia ipsa fructus suos verumiliter ad eandem rationem reddant, & pecunias ipsas in societatem recipientes, si illas dantes, aut singuli alii tunc ab eis nominati moriantur, sortem principalem pecuniarum per eos in societatem receptam lucentur, & contra, si recipientes pecunias in societatem moriantur, pro eo quod officia super quibus societates huiusmodi contractae fuerint, ipsis morientibus deficiant, eorum haeredes aut fideiussores sortem receptam restituere cogantur, pecunias suas sub nomine societatis, seu tamen super aliquo ejusdem Curiae officio mutuent, & duodecim, & quandoque plura pro centenatio nomine, quidem fructum ipsius societatis, sed revera pro usuris pecuniarum per eos mutatarum eligunt, usurariam praevitatem committendo, & diversi praefatae Curiae Officiales super officiis per eos pro tempore obtentis, diversas societates cum diversis personis etiam ultra valorem ipsorum officiorum, & cum pactis aliquando minus licitis saepius ineant, & singulis personis pecunias suas eisdem officialibus intra valorem eorundem officiorum, absque eo quod unam alia sciat, credentibus, tam pro sorte principali, quam pro fructibus dictarum societatum fideiussionem praestent aliorum officialium, qui officia sua aliis pro majori pecuniarum summa quam illa valeant, obnoxia & hypothecata habent, & exinde fiat, ut officia ipsa quandoque ultra decuplum ejus quo vendi possent, obligata reperiantur. Et tam principes debitores, quam fideiussores non solum fidem fallant, & creditores suos pecuniis, quas illis eisdem officialibus eorum, & fideiussorum suorum fidem sequentes credunt, privent, frustrantur, etiam juramentis per eos in societatis huiusmodi praestitis temere contraveniendo,

Signe praesentium communi.

Claufula finalis.

Contrariis impug.

Dat. P. An. 1. 11. Aug.

Dat. An. D.

Causa huiusmodi.

Rei forsan.

Confessi non relaxentur.

Claufula finalis.

Sola signaturam sufficere.

Papa scribit.

VII.

edita An. D. 1545.

Societates officiorum sine officio sine ratione. 12. pro cent. 12. 10. super officio etiam contra habentur. Societas ultra rationem officiorum & cum pactis illicitis. unde multa hic de scriptis observantur.

travendo, verumtamen facilitate societates huiusmodi clam secundi, seipfos & suam familiam deperdet, suamque & illarum substantiam dissipet, & annihilent, in animarum periculum, & eiusdem Curie ignorantis, ac complurium, qui in premissis non delinquant, detrimentum.

*Propositi-
onem igi-
tur factam
aliter quidem
super officio
Rom. Curie
non certam par-
ticipacionem
fructuum fore
prohibet.
Hoc etiam
habeo serva-
turo*

*Officiis que
pecunias ul-
tra dimidium
valoris reci-
per. & societa-
tatem contra-
hery non possit
decernit.
In hoc serva-
tur dicta cen-
sura. P. IV. c. 1.
in vlt.*

*Societates que
iam contra-
ctas non erant
notificari
mandat.*

*Debetum ir-
ritans.*

*Clericali de-
rogatoria.
In his publi-
candi hanc
censuram.*

§. 1. Nos cunctantes quantum cura Deo possumus ani-
marum periculis obviare, & aliis inconvenientibus præ-
diis occurrere, Motu proprio, non ad alicujus nobis
super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scien-
tia, & mera deliberatione nostris, per præsentis decer-
nimus, & declaramus omnes, & singulas societates ad
rationem certæ & determinatæ pecuniarum summæ
quolibet mense, vel anno, aut alio statuto tempore sol-
vendæ, etiam sub periculo mortis alicujus, alias quàm su-
per officiis præfatæ Curie de cætero faciendas, illicitas
& injustas fore, & usurariam pravitatem continere, & ex
eis alicui jus aut actionem acquiri non posse.

§. 2. Et insuper hac nostra perpetuè valitura constitu-
tione sanamus, atque statuimus, & ordinamus, quod de
cætero perpetuis futuris temporibus nullus, tam in dicta
Curia, quàm in tota ditione Ecclesiastica Officialis, cu-
juscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & præmi-
nentiæ existat, aliquam societatem super officio, vel offi-
ciis ad nostris, seu Sedis, vel Cameræ Apostolicæ, vel Cam-
merarii, Vicæcancellarii, Pœnitentiarii majoris & causa-
rum Palatii Apostolici Auditorum dispositionem quo-
modolibet pertinere, seu pertinentibus quæ vendi con-
sueverint, per eum pro tempore obtentis, cum aliqua sed
aliquibus persona, seu personis, communi collegio, &
universitate ultra dimidium valoris officii, seu officio-
rum huiusmodi, & nisi præcedente signatura à nobis, aut
Romano Pontifice pro tempore existente obtenta, in
qua substantia rei, ad hoc ut discerni possit an licita sit,
vel illicita, facere præsumat. Et quod societates super offi-
ciis huiusmodi aliter factæ non valeant, nec viribus
subsistant, earumque prætextu nullatenus agi possit. Nos
enim signaturas huiusmodi, quas absque aliarum literarum
expeditione, regula contraria non obstante, sufficere
volumus, per nostrum Datarium ad instar resignationum
officiorum huiusmodi expediri, & pacta in ipsis societa-
tibus pro tempore apposita, ad hoc ut licita tantum sta-
tuantur, examinari, ac societates ipsas, ut omnibus inno-
tescere possint, nec ultra dimidium pretii ipsorum offi-
ciorum fiant, in aliquo particulari libro apud ipsum Da-
tarium adnotari, & pro expeditione signaturæ, & adno-
tationis huiusmodi dimidium unius pro quolibet cente-
nario per partes ipsas præfato Datario solvi.

§. 3. Et ut fraudes, ac pacta illicita in præmissis ha-
ctenus facta detegantur, ac illis in tempore occurrere possit
societates hæctenus factas, & adhuc vigentes eidem Da-
tario, seu ab eo pro tempore deputatis cum opportuna
specificatione eorum qui illas, tam activè quàm passivè
fecerunt, & officiorum super quibus, ac pecuniarum pro
quibus, & temporis de quo, & ad quod factæ fuerint, in-
frascripto faciendæ computandos, notificari volumus, &
mandamus, ac nisi, ut præfatur, notificatæ fuerint, eas in
dem tribus mensibus elapsis, penitus & omninò extinctas
esse, nec jus, aut actionem aliquam tribuere posse.

§. 4. Sicque, & non alias in præmissis omnibus, & sin-
gulis per quoscumque etiam Auditores præfatos, ac Cam-
eræ huiusmodi Clericos in quavis causa, & instantia,
sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, &
interpretandi auctoritate, & facultate, iudicari, & defini-
debere, ac si secus super his à quoquam quavis auctori-
tate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum,
& inane decernimus.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationi-
bus Apost. cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 6. Ut autem præsentis literæ ad omnium, quorum
interesse aut interesse poterit quomodolibet in futurum,
notitiam deducantur, nec ullus se adversus eas excusa-
re, aut ignorantiam prætere posse, volumus easdem
litteras in valvis Cancellariæ Apostolicæ, & Audientie
litterarum nostrarum contradicatarum, ac Cameræ Apo-
stolicæ, & acie Campi Floræ per aliquos ex cursoribus
nostris legi, & publicari, ac affigi, affixasque inibi aliquo
temporis spatio dimitti, & postmodum tolli, earum exen-

plio cum originali reservationato, loco illarum affixo, &
dimisso. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnatio-
nis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo
quinto, Nonis Octobris, Pont. nostri Anno primo.

*Dat. P. An-
no 7. Octob.
1556.*

Lites & causæ inter Cardinales S. R. E. quomo-
dolibet vertentes à summo Romano Pontifi-
ce, appellatione remota, decidendæ sunt.

VIII.

*De materia autem Cardinalium quædam dicam
infra ad Sixti V. cons. 50. Postquam.*

PAVLVS PAPA IV.
Motu proprio, &c.

*Edicta An. D.
1556.*

Um sæpius etiam dum in minoribus eramus, in
Clemente revolventes, quàm indecens, & scandalosum
foret inter Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales lites
judicialiter coram alio quàm summo Pontifice experiri,
& postmodum ad summi Apostolicæ apicem assumpti
cum diversis S. R. E. Cardinalibus colloquendo, conce-
ptum, & intentionem nostram præfatam explicantes, hu-
jusmodi nostrum Propositum collaudaverint, & ad inve-
niendum modum, per quem præmissis provideretur, nos
exhortati sint. Nosque etiam in publica Signatura men-
tem nostram fore, quod causæ huiusmodi per nos tantum
terminarentur, publicè declaravimus, licet super hoc
aliqua scriptura confecta non fuerit.

*Causa huius
consilii.*

§. 1. Ac volentes omninò declarationem nostram hu-
jusmodi plenum effectum fortitè debere, tenore præ-
sentium omnes & singulas lites, & causas inter quos-
cumque S. R. E. Cardinales super quibusvis rebus & bo-
nis, tam ecclesiasticis quàm secularibus, necnon Eccle-
siis, Monasteriis, Prioratibus, Hospitalibus, & piis locis,
ac aliis quibuscumque beneficiis ecclesiasticis, secularibus,
vel quorumvis Ordinum regularibus, seu illorum
spolio, vel attentatis, aut innovatis, rebusque aliis, & il-
lorum occasione coram quibusvis Judicibus, etiam ejus-
dem S. R. E. Cardinalibus, aut Palatii Apostolici causarum
Auditoribus in quavis instantia, ac etiam in negotio exe-
cutivo, vel restitutionis in integrum quomodolibet
vertentes & pendentes, etiam si ad illarum instructio-
nem & conclusionem sit procedendum, quorum omnium
status, &c. pro expressis haberi volumus, ad nos in eis-
dem statu, & terminis in quibus reperiuntur, advocamus,
cognitionemque & decisionem illarum nobis reservamus.

*Ausentis
causarum
sententiam.*

§. 2. Decisionique, & terminationi per nos super illis
faciendæ, appellatione quacumque, etiam aliàs de jure
admissibili rejecta, & postposita, standum, ac quiescen-
dum, & patienter omninò parendum & obediendum fore
statuimus, & ordinamus.

*Prohibito
appellandi.*

§. 3. Ac similiter in litibus, & causis, quæ de cætero
inter eosdem S. R. E. Cardinales exoriri contigerit, ob-
servari volumus, & mandamus.

*Judicium
causarum
servatum.*

§. 4. Inhibentes omnibus, & singulis Judicibus, tam
ordinariis, quàm delegatis, ac quacumque auctoritate
fungentibus, in virtute sanctæ obedienciæ, ne in causis
inter Cardinales Prælatos pendentes, ipsisque ordina-
riis, ne in illis quæ de cætero coram eis introducerentur
ad aliquem actum, absque speciali rescripto manu nostra
signato procedere, aut aliquid attentare audeant, vel præ-
sumant, irritum quoque & inane quicquid in contrarium
fieri contigerit, sublata eis aliàs iudicandi & interpretan-
di facultate & auctoritate, decernimus.

*Inhibito
causarum
ordinariis.*

§. 5. Præsentisque in Cancellaria Apostolica publica-
ri, & ab omnibus inviolabiliter observari mandamus.

*Injuncto publi-
candi.*

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, & ordina-
tionibus Apostolicis, privilegiis quoque & indultis eis-
dem S. R. E. Cardinalibus per quoscumque Romanos
Pontifices, ac nos in genere vel in specie confirmatis, &
innovatis, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus
expressa, ac de verbo ad verbum mentio specialis facien-
da foret, quorum omnium & singulorum tenores, conti-
nentias

*Contrariis
derogatis.*

ampliori forma Camere Apostolica... obligata sit, prout nos eos, & eorum quemlibet, illorumque res & bona ubilibet existentia, specialiter, & expresse ad invicem obligamus, & obligata esse, sicque obligatam cogi, & compelli posse, & debere volumus.

Ministri congregacionum... ad hoc videtur Paul. III. cit. in rub.

§. 5. Quodque omnes & singuli Commissarii, aut Ministri, seu factores earundem universitatum seu congregacionum, dictos decem duceos pro qualibet Synagoga etiam demolita, seu alienata singulis annis absque aliqua requisitione seu monitione, in ipsa Alma Urbe, eademque domo seu Hospitali Catechumenorum in dicto Fesio integre ac realiter & cum effectu solvere, & satisfacere debeant, & ad id cogi & compelli possint, & quod illi omnes & singulas congregaciones & universitates hujusmodi, ac Judæos & Hebræos ubilibet commorantes, ad solutionem hujusmodi faciendam juxta singularum Synagogarum, seu congregacionum cujuslibet Provincie facultates, gravando unam plus alia juxta illius facultatem, dittoem pro paupere Synagoga Provincie hujusmodi, ac alias juxta literarum prædecessoris hujusmodi continentiam & tenorem, invocato etiam ad hoc si eis videbitur, auxilio ejusdem Joannis Michaëlis Cardinalis, ac pro tempore existentis dictorum Catechumenorum Protectoris, cogere & compellere, ac propterea eos unica dumtaxat citatione præcedente coram eodem Protectoris conveniri possint, & valeant.

Catechumenos, & Neophytos, & conversos quoscumque etiam in Urbe & extra eam commorantes, ipsosque deputatos Administratores & alios officiales & personas, necnon eorum res & bona nunc & pro tempore ubilibet existentia, à quoruncumque Judicum & aliorum dictæ Urbis, ac aliorum locorum ordinaria jurisdictione, subjectione, potestate, auctoritate, & dominio penitus & omnino eximimus, & totaliter liberamus, ac præfati Joannis Michaëlis Cardinalis, & pro tempore existentis Protectoris jurisdictioni, auctoritati, & dominio subijcimus, & supponimus.

Novumque Inducum, & Protectorum dictæ Urbis, ac aliorum locorum ordinaria jurisdictione, subjectione, potestate, auctoritate, & dominio penitus & omnino eximimus, & totaliter liberamus, ac præfati Joannis Michaëlis Cardinalis, & pro tempore existentis Protectoris jurisdictioni, auctoritati, & dominio subijcimus, & supponimus.

§. 7. Necnon omnes, & singulas, tam civiles quam criminales, & mixtas causas, inter Catechumenos, Neophytos, & conversos, deputatosque, & alios præfatos, seu quemcumque eorum ex una, & qualvis alias personas, & loca, Collegia, & Universitates coram quibusvis Judicibus ordinariis & extraordinariis, ne executoribus super quibusvis etiam bonis vertentes & pendentes, partibus, ex altera respectivè ad nos advocantes, illasque in eo statu & terminis in quibus ad præfens reperiuntur, & quas in futurum moveri de novo contigerit, tam activè quam passivè, cum omnibus & singulis suis incidentibus, dependentibus, annexis & connexis, eidem Joanni Michaëli Cardinali, & pro tempore existenti Protectori summarie, simpliciter & de plano, sine strepitu, & figura iudicii, sola facti veritate inspecta, & quatenus opus sit executivè & manu regia, absque terminis substantialibus ac alicujus telæ judiciariæ observatione, quacumque appellatione remota, etiam frivola, audiendas, cognoscendas, decidendas ac sine debito terminandas committimus, etiam cum potestate citandi etiam in Romana Curia, & extra eam, etiam per edictum publicum, constituto summarie de non tuto accessu, ac quibusvis inhibendum fuerit inhibendi, etiam sub censuris & pœnis Ecclesiasticis, atque etiam pecuniariis invocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachii secularis, & super quibus plenam & liberam facultatem, & auctoritatem eidem Protectori concedimus.

Confirmatio omnia & privilegia, exemptiones, prerogativas, libertates, indulta, indulgentias, & alias gratias Hospitali seu domui, illiusque Ecclesie ac Catechumenis, Neophytis, administratoribus præfatis, illorumque personis & bonis per dictum Julium III. ac quoscumque alios Rom. Pont. Prædecessores nostros, ac etiam nos, & Sedem Apostolicam, & cum omnibus & singulis in eis contentis clausulis desuper concessas confirmamus, approbamus, & innovamus, illaque perpetuè firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter observari, ac Hospitali, & Ca-

techumenis, Neophytis, administratoribus, & aliis præmissis suffragari debere. Sicque per quoscumque Judices, etiam S. R. E. Cardinales, & causarum Palati Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari & interpretari debere. Necnon quicquid seuus super his à quoquam quavis auctoritate legitime vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus, illaque omnia, & singula eis, & eorum cuilibet, prout concessa & ordinata fuerunt, de novo decernimus.

Clausula negotiorum.

§. 9. Non obstantibus præmissis, ac piæ mem. Bonifacii Papæ VIII. etiam prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo non ultra tres, & quibusvis aliis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis ac statutis & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Judicibus & quibusvis personis, etiam sub quibuscumque tenoribus & formis, ac irritantibus decretis concessis, confirmatis, & innovatis. (Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quavis expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum inferrentur præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat hæc serie specialiter & expresse derogamus) necnon omnibus illis quæ præfatus Julius prædecessor in suis literis voluit non obtinere, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. P. An. die 23. Martii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die vigesima tertia Martii, millesimo quingentesimo quinquagesimo sexto, Pontificatus nostri Anno primo.

Cancellariæ criminales Status Ecclesie ex quavis causa præterquam verè onerosa, quibuscumque con. esse. Rev. Camere Apost. applicantur. Ordinationesque per Cancell. observandæ præfationibus cum privilegiorum derogatione.

X.

Amplioem dispositionem desuper edidit Pius IV. ut inf. in ejus const. 83. Superna, ubi hæc bulla confirmatur & extenditur.

PAVLVS EPISCOPVS Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. 1556.

Romanus Pontifex nonnunquam secundum veritatem temporum statuta mutat humana, & alias desuper disponit, prout evidens subditorum utilitas, & aliarum rationabilium causarum id exposcunt. Cum itaque, sicut nobis nuper innotuit, officia Notariatus, seu Cancellariæ in criminalibus, Civitatum, & Terrarum Nobis & Romanæ Ecclesie subiectarum, & per Legatos, Vicelegatos, Governatores, Potestates, & alios officiales ex commissione Apostolica regi & gubernari solitarum, propter diversas salutariorum ex eisdem officiis percipi solitorum inter alias personas divisiones, diversa onera, & gravamina patiantur, & inde fiat ut ipsi Notarii, seu Cancellarii sæpius subditos Civitatum, & Terrarum earundem diversis, & injustis exactionibus afficiant, & in illis causante contributione hujusmodi manuteneantur, & quod pejus est, propter recessum, & diversas mutationes eorundem Notariorum, seu Cancellariorum acta, sententiæ, condemnationes, instrumenta, & aliarum scripturarum officiorum hujusmodi, cum ea qua decet diligentia non conserventur, & sæpius per eosdem Notarios & Cancellarios in diversas mundi regiones asportentur, in grave subditorum eorundem & Fisci ac Camere Apostolicæ damnum, præjudicium, & jacturam.

Causa ipsi const. 80.

§. 1. Nos præmissis quantum possumus obviare volentes, ac singulas provisiones, concessiones, & qualvis alias dispositiones de prædictis Notariatus & Cancellariæ officiis in criminalibus, ac ubi civilia negotia per Notarium, seu Cancellarium exerceri solent, etiam de hujusmodi

Revocari hinc Pont. quædam que concessiones Cancellariarum per sequuntur.

iusmodi officiorum non sint ad dispositionem Communitatis loci, etiam in civilibus: necnon quocumque Notariis civilibus causis, non pro arbitrio, sed ad dictam Sedem, quae per Legatos, Legatos, & Vicelegatos pro tempore hunc exerceri solent, & ad praesens exercant, quibusvis personis, cuiuscumque dignitatis existant, per quoscumque Rom. Pont. ac eorum nos & eorum Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Potestates, ac alios officiales, perpetuo vel ad tempus alias quum ex causa onerosa factas, eorum veriores totore, datas, & decreta, etiam irritantia in eis apposta, ac causas propter quas factae & concessae fuerunt, praesentibus pro sufficienter expressis habentes, harum serie revocantes, & annullantes, & revocatas & annullatas esse, nullasque, & invalidas, nulliusque roboris vel momenti existere, & nemini suffragari, aut prodesse posse decedentes, ipsaque officia quibusvis Legationibus, Guberniis, Potestatibus, & aliis officiis penitus, & omnino perpetuo dismembrantes & separantes, ac pro tempore existentes Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Potestates, & alios officiales ulterius in eisdem officiis Notariatus, & Cancellariae se intrinicare, aut aliis de illis aliquo modo disponere nullatenus posse, neque debere, illaque exercentes ab illis amovendos esse, & amoveri debere decedentes, ac eadem officia Camerae praedictae applicantes, & ad Camerae ipsam in futurum perpetuo spectare declarantes.

§. 2. Venerabilem fratrem nostrum Hieronymum Episcopum Torcellanum, modernum, & pro tempore existentem Thesaurarium nostrum generalem totius Status Ecclesiae, & Camerae huiusmodi Commissarium generalem ad omnia & singula Notariatus & Cancellariae in criminalibus, & ubi causae civiles, & criminales mixtim & per unum & eundem Notarium exerceri solent, etiam in civilibus quarumcumque civitatum, terrarum, & castrorum totius Status Ecclesiastici: necnon notariatus similium causarum provinciarum huiusmodi, etiam sub Legationibus quorumcumque S.R.E. Cardinalium, aut ipsorum Cardinalium, vel aliarum personarum, ad vitam seu alias eis concessarum comprehensa, cum eorum scripturis, si quae reperiantur, necnon honoribus, oneribus & emolumentis, ac cum obligationibus, clausulis, cautelis, decretis & capitulis infra scriptis, necnon pactis & conditionibus, & pro pretio seu pretiis dicto Thesaurario bene visis, in utilitatem ipsius Camerae convertendis, & applicandis, ad vitam quibusvis personis vendendum & alienandum nomine ejusdem Camerae, & in illius utilitatem, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolica potestate plenitudine tenore praesentium constituitur & deputatur. Dantes & concedentes illi plenam & liberam facultatem, auctoritatem, & potestatem Camerae ipsam praemissorum occasione in amplissima forma obligandi, aliaque in praemissis, & circa ea necessaria & opportuna faciendi & exercendi, ac unum & plures Commissarios cum eisdem facultate, potestate & auctoritate, ac aliis prout sibi videbitur, ad praemissa deputandi. Ac decedentes quascumque venditiones, alienationes, concessionem de eisdem officiis per eundem Thesaurarium, & Commissarios per eum pro tempore deputatos, nomine ejusdem Camerae faciendas, perpetuis futuris temporibus validas, & efficaces existere, & ad omnia quae per eos fieri super praemissis contigerit, Camerae ipsam omnino teneri, & obligatam esse, nec personas ipsas, quibus officia huiusmodi emptionis titulo, per Thesaurarium, seu Commissarios ipsos concedentur, per Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Potestates, & alios officiales praefatos pro tempore existentes quovis modo, directe vel indirecte, quovis quovis colore vel ingenio desuper molestari seu impediri contigerit, Camerae ipsam ad illos defendendum, & manutenendum omnino teneri. Sicque per quoscumque Judices & Commissarios, etiam dictae R.E. Cardinales, & causarum Palatii Apost. Auditores, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, ac interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & interpretari debere, ac ex nunc irritum & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Bullar. Mag. Tom. I.

§. 3. Venerabilem fratrem nostrum quod singulorum praedictorum officiorum, quae per illa retinentium resignationes aut obitus, seu quocumque aliam dimissionem vel amissionem vacare contigerit, expeditiones hant per supplicationem, in omnibus & per omnia, prout alia officia Romanae Curiae vacabilia expeditur & expediri solita sunt. Quodque huiusmodi officia possint vendi per ipsum Thesaurarium pro eo meliori pretio quod reperietur, literasque patentes desuper expedire, & per mortem illa obtinentiam vacent, nisi prius hic in alma Urbe nostra aut extra eam ad iustarum officiorum vacabilitatem vendita, aut cessa fuerint, quae venditiones, seu cessiones expediti debeant more solito per supplicationes exhibendas pro tempore existenti nostro & successorum doctorum Romanorum Pontificum Datario.

§. 4. Et insuper huiusmodi officii liceat accipere pecunias in societatem, prout accipitur super aliis officiis vacabilibus, servata tamen forma moderationis per nos ultimò factae.

§. 5. Et quod nemini Provincialium liceat emere officia notariatus generalium illius Provinciae, quae intelligi debent ea regio, quae per unum Legatum, seu Gubernatorem regi est solita. Alia vero officia particularia civitatum, terrarum & locorum a quovis emi possint, dummodo talis emptor non sit illius civitatis, terrae, seu loci, eiusque territorii & districtus.

§. 6. Et insuper ipsi notarii utantur, potantur, & gaudeant omnibus immunitatibus, exemptionibus, praerogativis, honoribus, & privilegiis, quibus notarii Curiae utuntur, potiuntur, & gaudent, ac si in dicta Urbe residerent. Sicque eorum iudex ejusdem Camerae Auditor generalis, excepto in rebus ab eorum officiis dependentibus.

§. 7. Ipsique notarii habeant facultatem quascumque arma gerendi per totum Statum Ecclesiasticum, & quoad praecedentiam cum aliis loci notariis ac etiam quoad immunitates, & exemptiones servetur id quod servari consueverat ante venditionem huiusmodi officiorum.

§. 8. Nec ipsi notarii & Cancellarii teneantur, neque sint obligati lucra eorum participare, seu dividere cum ipsis Legatis, Gubernatoribus, Potestatibus, Locatenentibus, aut aliis superioribus, sive Communitatibus, sed totum id, quod secundum taxas infra scriptas lucrabuntur, sit eorum liberum.

§. 9. Et contra, Legati seu Gubernatores, aut alii praedicti non teneantur praeter voluntatem eorum, victum praestare Cancellariis & notariis ipsis, sed tantum habitationes eis dari solitas consignent.

§. 10. Sigillum tamen excipitur, cuius emolumentum sit Superioris. Et Secretariae Provinciarum sint reservatae.

§. 11. Nullusque alius notarius tam in Curia generalibus, quam in particularibus civitatibus, terris, & locis possit rogari, & scribere acta seu contractus cautionis, pacis, & induciarum, aut alias scripturas & praeccepta causarum criminalium, aut aliarum per similes Cancellarios & notarios criminales rogari solitarum. Decern. irritum, & inane quicquid per alios esset scriptum aut receptum.

§. 12. Quodque ipsi notarii, sive Cancellarii criminales possint etiam rogari de quibuscumque contractibus civilibus, dummodo non sit expresse prohibitum per statuta, ordinationes, sive privilegia illius loci.

§. 13. Solutiones vero recipere non possint, nisi secundum taxas in scriptis editas in quovis loco, & ubi non essent taxae, vel taxae per consuetudinem abrogatae essent secundum consuetum, quod consuetum cum interventu Gubernatoris aut alterius officialis declarare & taxare, easdemque taxas scribere, aut typis excudi facere, & publicare possint, & debeant Communitates locorum, ad eum omnibus nota sint. Et talis notarius accipiens ultra debitum, prima vice teneatur ad restitutionem parti solventi, & quadruplum dictae Camerae Apost. Secunda vice, ultra restitutionem, & ultra quadruplum teneatur ad penam quinquaginta ducatorum auri de Camera applicandorum ipsi Camerae. Tertia vice ultra restitutionem, ad arbitrium Judicis possint privari eorum officiis.

§. 14. Nec possint ipsi Cancellarii, & notarii revelare aliquod examen cuiuscumque rei, pro quavis causa, aut illius copiam dare, nisi prius a Iudice decretum fuerit, quod

Obsequia
non possunt
haberi in
villis nisi
alia officia
Rom. Curiae

Et desuper
accipiantur
pecuniae ad
societatem.

Provinciales
eas non possunt
habere.
Hae revocantur
ut Pius IV.
cit. in verbo.

Cancellarii
sunt p. i.
vileg. Non
Cur. Rom.

Arma gerere
possunt.

Lucra non
Gubernatoribus
pari ipsi.

Habitationem
ab eis habent.

Sigillum &
secretariae est
Gubernat.

Cancellarii
tantum se rogant
de pace,
&c.

Alios contractus
aut ipsi rogare
possunt.

Taxae obsequia
sunt.

Examen non
revelare possunt
aut copiam

Z Z z

quod dari debeat, sub pena...

Etiam hic enunciat...

Syndicatus hanc debent...

Scriptura in fine officio consignare tenentur.

Officia per substitutos...

quod dari debeat, sub pena...

§. 15. Teneanturque & obligati sint dicti Cancellarii & notarii tenere infra scriptos libros...

§. 16. Item teneantur & sint obligati quotiescumque mutabitur Gubernator, vel Potestas...

§. 17. Ac si cesserint, sive renuntiaverint huiusmodi officium, consignare omnes scripturas & libros...

§. 18. Possintque predicti Cancellarii & notarii huiusmodi officia exercere per substitutos...

solventes annatas & quindennia...

§. 19. Non obstantibus quibusvis constitutionibus, ordinationibus Apostolicis & Provincialibus...

Nulli ergo, etc. Dat. Romae apud S. Marcum, Anno Incarnationis...

Contra occupantes aut invadentes bona, terras, & loca Rev. Cam. Apost. Et contra se ingredientes in beneficiis Ecclesiasticis...

Adversus huiusmodi occupatores vide supra Ioan. XXII. const. 8. Inter, Clem. 1. const. 1. Esq. solentem, Leon. X. const. 13. Inter, ac bullas in die Cena Domini...

Contra autem non solventes annatas, & quindennia, notabo concord. ipse in const. 33. Sixt. V. Camerae. Et quoad non solventes census & canones...

PAVLVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Incumbentia nobis & Camerae nostrae Apostolicae in dies graviora onera nos ammonent & cogunt...

§. 1. Nam licet fel. record. Greg. XII. universis & singulis cujuscumque gradus, status, ordinis, praeminentiae, vel conditionis existant, etiam si Pontificali, aut Regali vel Reginali, seu quavis alia, Ecclesiastica vel mundana dignitate praesulgeant...

Quibusvis...

Dat. 7. An. die 1. Sept.

XI.

1536.

Gregor. XII. (cujus est hanc non habet)...

PAULUS QVARTVS.

gnitibus, & beneficiis Ecclesiasticis, que obtinent, absque aliquo hominis ministerio sint privati, & inhabiles ad illa vel alia in posterum obtinenda: si vero laici extiterint, omnibus feudis & bonis que in terra ipsius Romanæ, aut aliarum Ecclesiarum obtinent, etiam sint privati, & feuda ad dominos devoluta, & bona huiusmodi eidem Camere commissa.

Alexander
(cujus vobis)
nisi in hunc
modum, ut
provisi de Ec-
clesiis expedi-
facere non su-
provisio in-
fuerit, & licet
non expre-
regimini
des se non
pererit.

§. 2. Et Alexander. per unam statuerit & decreverit, quod illi quibus in futurum de Patriarchalibus, seu Metropolitanis vel aliis Cathedralibus Ecclesiis, aut monasteriis seu prioratibus conventualibus, etiam in administrationem vel commendam, seu alias quomodolibet provideri contingeret, sub pena privationis Ecclesiarum, monasteriorum, & prioratuum huiusmodi, ac omnis juris eis ex provisionibus præfatis quomodolibet acquisitis, quam quemlibet negligentem incurere voluit eo ipso, ac ejus Ecclesias, monasteria & prioratus ex tunc prout ex ea die vacare, & Sedis Apostolicæ dispositioni specialiter reservata esse decrevit & declaravit, teneantur & debeant infra annum à die provisionis computandum, literas super eorum provisionibus huiusmodi in rotum usque ad eorum receptionem inclusivè expedire fecisse, & interim sub eadem pena, per se vel alios absque literis ipsis de regimine & gubernatione, seu administratione Ecclesiarum, monasteriorum, & prioratuum præfatorum, vel alicujus eorum seu bonorum eorundem, in spiritualibus vel temporalibus, nullatenus se ingerere, vel aliter se immiscere, aut super his vel eorum aliquo, seu dependentibus vel connexis, jurisdictionem aliquam quomodolibet exercere præsumerent, decernentes ex tunc irritum & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

§. 3. Ac Pius II. (cujus vobis) hic habes) statuerit & declaraverit, quod omnes & singulæ obligationes, quæ ex illa die super annatas quorumcumque beneficiorum in dicta Camera recipere, intelligerentur quod obligati si infra eis præfixos terminos Collectoribus Camere in partibus pro tempore existentibus satisfacere defecissent, ipso facto, lapsis ipsis terminis, tam sententiam excommunicationis incurerent quam beneficiis pro quibus in dicta Camera se obligassent, omnino privati esse censerentur. Illi vero qui non pro se, sed pro aliis super huiusmodi annatis se obligarent, ultra incursum sententiæ excommunicationis huiusmodi, si in termino constituto dictæ Camere vel ejus Collectoribus non solvissent, omnibus beneficiis quæ obtinerent, ipso facto privati esse intelligerentur, & eorum beneficia huiusmodi possent in eventum præfatum per quemcumque licitè & liberè impetrari.

§. 4. Et Innocentius VIII. per reliquam constitutionem suam, ordinationem Pii, omniaque & singula in ea contenta comprobaverit, & statuerit quod illi qui dictæ Camere se ex tunc obligarent, sententiam excommunicationis, & penam privationis huiusmodi, juxta ordinationem Pii huiusmodi omnino incurerent, & impetrantes beneficia per privationem eandem vacantia, vel contra eos de ipsa privatione excipientes, per quoscumque Auditores audiri deberent, nec eo prætextu quod ordinatio præfata non fuisset recepta, aut moribus utentium comprobata, repelli possent. Et insuper voluerit, quod quantitas quas præfati obligati à Collectoribus seu subcollectoribus Camere Apostolicæ haberent, nullâ fidem facerent, nisi per publicum probarentur instrumentum.

§. 5. Necnon Julius etiam II. Romanus Pontifex prædecessor noster, sua constitutione perpetuè valitura declaraverit, decreverit, statuerit & ordinaverit, quod constitutiones Alexandri, Pii, & Innocentii prædecessorum huiusmodi, etiam quoad censuras & penas, etiam privationis in eis expressas quoad futura, in omnibus, & per omnia juxta illarum tenores omnino inviolabiliter perpetuis futuris temporibus observarentur. Et quod illi quos pro annatis huiusmodi dictæ Camere teneri contingeret, etiam si illas solvere non promississent, seu ad illarum solutionem se aliter specialiter non obligassent, si literas Apostolicas, aliquâ machinatione vel fraude adhibita, absque solutione annatæ, aut obligatione in eadem Camera recepissent, dummodo beneficia ipsa forent rea-

ter affecti, ad solutionem annatæ, & ipsam prædictam efficaciter teneantur, & nisi infra quatuor, si citramontani, & octo menses, si ultramontani forent, de annata debita satisfacerent eidem Camere vel ejus Collectoribus, & de satisfactione huiusmodi per instrumentum publicum constaret, lapsa termino præfato beneficiis pro quibus de annata solvenda teneantur, omnino essent & intelligerentur eo ipso privati.

§. 6. Et demum dilectus filius Alexander Pallentius noster & Camere nostræ Apostolicæ procurator Fiscalis, coram dilectis filiis Guidone Ascanio sanctæ Martine in Via lata Diacopo Cardinali nostro & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, ac Præfidentibus, & Clericis ipsius Camere tunc insimul condunatis, & congregatis, omnes caducitates, devolutiones, privationes iustitias, & extinctiones, ac legales, conventionales, & quaslibet alias penas per quoscumque feudatarios, vassallos, emphyteutas, censuarios, commendatarios, livellarios & conductores, ac alios quoscumque, etiam ratione monasteriorum, Ecclesiarum, beneficiorum, & congregationum regularium, seu exemptionum eis concessarum, Camere Apostolicæ præfate respondere vel solvere, aut aliquid ab ea recognoscere, seu aliter solvere obligatos, aut debitores, in eas, tam declaratas quam non declaratas, necnon jura quæcumque dictæ Camere, & Sedi Apostolicæ jam quæsitæ, vel ex facto tunc præterito, aut nunc præterito, seu alias quomodolibet quærenda, sive realiter, sive in spe tantum, & tam ea quæ ipso jure, & facto quærentur, seu quæ sita fuissent, quam illa quæ declaratoriam, seu sententiam requirerent, acceptaverit, ac specialiter & expressè declaraverit, reputaveritque omnes, & singulos qui eatenus non responderant, & integraliter non adimpleverant ab ipsis debita & promissa, ac conventa, & aliter qualitercumque contraveniant, tam in omittendo quam in committendo, ab eorum præteritis juribus & contractibus, necnon feudis, censibus, livellis, monasteriis, & monasteriorum commendis, ac quibuscumque aliis rebus & juribus cecidisse, & caducatos, privatosque esse, & eorum commendas cessasse, & consequenter omnes eorum præteritas concessiones, omnesque contractus finitos, sopitos, & extinctos in favorem ipsius Camere esse, protestatusque fuerit aliquem cujusvis status, gradus, qualitatis, conditionis, dignitatis, & præminentie essent, etiam si Imperiali, Regali, aut mundana seu Ecclesiastica, vel quacumque alia dignitate, quæ specialem & expressam requireret mentionem præfulgerent, admitti non debere ad solutionem, vel satisfactionem alicujus census, canonis responsionis, vel recognitionis, aut cujuslibet alterius rei promissæ vel debitæ, aut aliter etiam pro usu prærogativarum, & exemptionum, ac bonorum, rerum, ac jurium eis forsan concessorum, & illorum fructuum, reddituum, & proventus dandæ seu solvendæ, nisi conditionaliter, scilicet sine præjudicio quorumcumque jurium Sedi & Camere præfatis, ac Fisco nostro quomodolibet acquisitionum & competentium, vel quæ eis acquiri & competere possent quomodocumque, & quancumque, ex quavis ratione & causa, & particulariter ex eo, quod Regna, Ducatus, civitates, castra, oppida, terræ, villæ, tenimenta, casalia, lacus, sylvæ, proprietates, monasteria, Ecclesiæ, hospitalia, beneficia, prioratus, præpositatus, dignitates, & alia quæcumque bona & jura corporalia, & incorporalia, ac alterius cujuscumque generis in feudum Ducale & Regale, seu alias quomodolibet perpetuam seu ad tempus, ad generationem, & nominationem respectivè, aut alias quomodocumque & qualitercumque data, vel responsionis seu cujusvis alterius debiti non factam, aut non perfectam, seu non congruo loco, & tempore, aut per illegitimam personam subsecutam, vel ob conventionem & inobservantiam contractuum & capitulorum, seu alias quomodolibet, & ex quacumque causa, etiam invaliditatis concessionum, & titulorum, & illorum finis, aut resolutionis, seu alia quæ de jure vel f. P. dicitur & excogitari possent, devoluta, & seu veniant devoluenda, vel spectarent & pertinerent, ac spectare, & pertinere

§. 6. Et demum dilectus filius Alexander Pallentius noster & Camere nostræ Apostolicæ procurator Fiscalis, coram dilectis filiis Guidone Ascanio sanctæ Martine in Via lata Diacopo Cardinali nostro & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, ac Præfidentibus, & Clericis ipsius Camere tunc insimul condunatis, & congregatis, omnes caducitates, devolutiones, privationes iustitias, & extinctiones, ac legales, conventionales, & quaslibet alias penas per quoscumque feudatarios, vassallos, emphyteutas, censuarios, commendatarios, livellarios & conductores, ac alios quoscumque, etiam ratione monasteriorum, Ecclesiarum, beneficiorum, & congregationum regularium, seu exemptionum eis concessarum, Camere Apostolicæ præfate respondere vel solvere, aut aliquid ab ea recognoscere, seu aliter solvere obligatos, aut debitores, in eas, tam declaratas quam non declaratas, necnon jura quæcumque dictæ Camere, & Sedi Apostolicæ jam quæsitæ, vel ex facto tunc præterito, aut nunc præterito, seu alias quomodolibet quærenda, sive realiter, sive in spe tantum, & tam ea quæ ipso jure, & facto quærentur, seu quæ sita fuissent, quam illa quæ declaratoriam, seu sententiam requirerent, acceptaverit, ac specialiter & expressè declaraverit, reputaveritque omnes, & singulos qui eatenus non responderant, & integraliter non adimpleverant ab ipsis debita & promissa, ac conventa, & aliter qualitercumque contraveniant, tam in omittendo quam in committendo, ab eorum præteritis juribus & contractibus, necnon feudis, censibus, livellis, monasteriis, & monasteriorum commendis, ac quibuscumque aliis rebus & juribus cecidisse, & caducatos, privatosque esse, & eorum commendas cessasse, & consequenter omnes eorum præteritas concessiones, omnesque contractus finitos, sopitos, & extinctos in favorem ipsius Camere esse, protestatusque fuerit aliquem cujusvis status, gradus, qualitatis, conditionis, dignitatis, & præminentie essent, etiam si Imperiali, Regali, aut mundana seu Ecclesiastica, vel quacumque alia dignitate, quæ specialem & expressam requireret mentionem præfulgerent, admitti non debere ad solutionem, vel satisfactionem alicujus census, canonis responsionis, vel recognitionis, aut cujuslibet alterius rei promissæ vel debitæ, aut aliter etiam pro usu prærogativarum, & exemptionum, ac bonorum, rerum, ac jurium eis forsan concessorum, & illorum fructuum, reddituum, & proventus dandæ seu solvendæ, nisi conditionaliter, scilicet sine præjudicio quorumcumque jurium Sedi & Camere præfatis, ac Fisco nostro quomodolibet acquisitionum & competentium, vel quæ eis acquiri & competere possent quomodocumque, & quancumque, ex quavis ratione & causa, & particulariter ex eo, quod Regna, Ducatus, civitates, castra, oppida, terræ, villæ, tenimenta, casalia, lacus, sylvæ, proprietates, monasteria, Ecclesiæ, hospitalia, beneficia, prioratus, præpositatus, dignitates, & alia quæcumque bona & jura corporalia, & incorporalia, ac alterius cujuscumque generis in feudum Ducale & Regale, seu alias quomodolibet perpetuam seu ad tempus, ad generationem, & nominationem respectivè, aut alias quomodocumque & qualitercumque data, vel responsionis seu cujusvis alterius debiti non factam, aut non perfectam, seu non congruo loco, & tempore, aut per illegitimam personam subsecutam, vel ob conventionem & inobservantiam contractuum & capitulorum, seu alias quomodolibet, & ex quacumque causa, etiam invaliditatis concessionum, & titulorum, & illorum finis, aut resolutionis, seu alia quæ de jure vel f. P. dicitur & excogitari possent, devoluta, & seu veniant devoluenda, vel spectarent & pertinerent, ac spectare, & pertinere

pertinere possent aut deberent, seu quia exemptiones & immunitates prefate essent finitæ & extinctæ.

*Camera aut
delevit
tales non sol-
vantes inci-
diffe in dicitur
penas.*

§.7. Ac successivè Clerici Camere hujusmodi, per eorum definitivam sententiam declaraverint & procuraverint omnes & singulos feudatarios, vassallos, emphyteutas, censuarios, commendatarios, monasteriorum etiam consistorialium, ac aliorum beneficiorum, necnon livellarios, conductores, & alios prefate Camere respondentes & solventes, aut aliquid ab ea recognoscetes, seu aliter solvere obligatos, & debitores, qui eatenus non solverant, vel non responderant, seu integraliter non adimpleverant ab ipsis debita vel promissa, aut conventa, seu aliter qualitercumque contravenerant, tam in omittendo, quam in committendo, & eorum quemlibet pro contumacibus, & ut contumaces reputandos esse, eosque sic contumaces sententiam excommunicationis, ac alias censuras, & penas, etiam privationis, in literis Gregorii & Alexandri prædecessorum hujusmodi, ac piæ memoriæ Pauli Papæ Tertii prædecessoris nostri, contra non solventes & respondentes prefate Camere, & ad quæ tenentur emanatis contentas damnabiliter incidisse & incurrisse ipsos feudatarios, vassallos, aut emphyteutas, censuarios, commendatarios, livellarios, & conductores, alioque dictæ Camere respondentes vel solventes, aut ab ea aliquid recognoscetes, vel alias solvere obligatos, & debitores qui eatenus non solverant, aut non responderant, vel non adimpleverant ab eis debita vel promissa, aut conventa, seu aliter quomodocumque contravenerant, tam in omittendo, quam in committendo, ab eorum juribus, contractibus, feudis, censibus, livellis, monasteriis, prioratibus, Ecclesiis, & beneficiis, ac ipsorum monasteriorum commendis, prærogativis & exemptionibus, ac immunitatibus, necnon Regnis, Ducatibus, civitatibus, castris, oppidis, terris, villis, tenementis, casalibus, lacubus, sylvis, hospitalibus, præpositatibus, & quibuscumque aliis bonis, & juribus corporalibus & incorporalibus, aut cujuscumque alterius generis in feudum Ducale & aliis quomodolibet nobile seu ignobile, aut in censum emphyteuticum perpetuum, vel temporale, seu ad generationem & nominationem respectivè, vel alias quomodocumque, & qualitercumque datis vel concessis, cecidisse & privatos fuisse, illorumque commendas cessasse, dictaque monasteria, etiam consistorialia, & beneficia vacare, & eorum concessionem ac contractus omnes in favorem Camere Apostolicæ finitos, sopitos & extinctos esse: necnon eosdem emphyteutas, censuarios, commendatarios, livellarios, conductores, & alios, quoscumque prefate Camere respondentes vel solventes, aut ab ea aliquid recognoscetes, vel alias solvere obligatos, aut debitores, qui eatenus jura eisdem Sedi & Camere non solverant aut responderant, & integraliter non adimpleverant ab ipsis debita promissa vel conventa, aut alias qualitercumque contravenerant, tam in omittendo quam in committendo, juribus, contractibus, feudis, immunitatibus, exemptionibus, & prærogativis prædictis ulterius frui & gaudere non posse, & eis super illis perpetuum silentium imponendum esse.

*Si nihilominus
occupatores
bonorum &
Cam. cessant,
ut hic, in re-
stituere, &
provisi de Ec-
clesiis & admi-
nistratiõni il-
larum, licet
Apostolicis
non expeditis,
& non soluti
annati.*

§.8. Nihilominus occupatores bonorum hujusmodi ea restituere, aut revelare, & hi de quorum personis Patriarchalibus seu metropolitanis, vel aliis Cathedralibus Ecclesiis seu monasteriis pro tempore provisi literas super eorum provisionibus hujusmodi expediri facere non curant, quinimò literis ipsis non expeditis, & ad se non receptis, seu non solutis annate juribus Camere debitis, de regimine, & gubernatione, seu administratione Ecclesiarum, monasteriorum, prioratuum & aliorum beneficiorum hujusmodi se intromittere, & jurisdictionem eisdem Ecclesiis, manasteriis, prioratibus & beneficiis incumbentem exercere, ac prefati occupatores feuda, census, livellos, monasteria & alias res & jura, à quibus, ut præfertur, cecidisse declarati fuerunt, detinere, ac concessionibus eis factis, necnon contractibus jam, ut præmittitur, finitis, & sopitis, ac immunitatibus, & exemptionibus jam resolutis & cessantibus, uti præsumunt, sententias, censuras & penas prædictas damnabiliter incurrendo, & in eis more aspidis surdæ insurdescendo, in animarum suarum periculum, & dictæ Camere dispendium non modicum.

§.9. Nos tam animarum salutem, quam ejusdem Camere indemnitati providere volentes, tam generalis quæ annu quolibet in vigilia, & festo sanctorum Apostolorum Petri & Pauli sunt, quam alias contrahentibus particulares debitores, qui postmodum per eisdem clericos ad solutionem eorum debitorum condemnati fuerunt, in specie factas monitiones, & protestationes, necnon protestationem Alexandri procuratoris hujusmodi admittentes, & sententiam prædictam & in ea contenta quæcumque approbantes, & confirmantes, necnon eorundem prædecessorum nostrorum vestigiis inhærentes, Motu proprio, non ad ipsius Alexandri procuratoris, aut alterius pro eo nobis super hoc oblata petitionis instantiam, sed de mera deliberatione, & ex certa scientia nostra constitutiones Gregorii, Alexandri, Pii, & Innocentii, necnon Julii prædecessorum hujusmodi, Apostolica auctoritate, tenore præsentium approbamus & innovamus, ac perpetuis futuris temporibus invariabiliter observari debere decernimus. Volentes, & Apostolica auctoritate prefata, sine tamen præjudicio sententiarum in prefata Camera vel alio tribunali, contra particulares debitores latorum, & quarumcumque litium & causarum super hujusmodi debitis, vel aliquo eorum indecisarum pendentium, ac jurium Fisco nostro, aut ab eo causam habentibus in præmissis quomodolibet competentium, quibus nullo modo præjudicare, sed ea omnia in suis statu, gradu, robore, & terminis, in quibus de præfatis reperiantur, remanere & esse volumus.

*Hic igitur
Pope. confir-
mat dictam
sententiam
Clericorum,
& confirma-
tiones præ-
decessorum.*

§.10. Statuentes quod nisi infra duos menses à publicatione præsentium computandos quacumque præscriptione, etiam centenaria & ultra, prætensa vel prætendenda non obstante, occupatores seu detentores bonorum Camere & Sedis prædictarum, ac Romanæ Ecclesiæ ea restituerint, & feudatarii, vassalli, emphyteutæ, censuarii, ac monasteriorum etiam consistorialium & prioratuum commendatariorum, livellarii, conductores, & alii prefate Camere respondentes, seu alias etiam ratione exemptionum, libertatum, & immunitatum eis concessarum, vel annatarum, seu quinquenniarum, aut aliter qualitercumque, & quomodocumque aliquid solvere obligati, seu in aliquo debitorum, de eo in quo Camere, Sedi, & Ecclesiæ prefate tenentur integrè satisfecerint, & præmissa, seu contenta, aut alias ab eis debita non adimpleverint, omnes & singulas sententias, & penas, tam Ecclesiasticas quam temporales, in singulis literis prædecessorum, & protestatione Alexandri procuratoris, ac sententia Clericorum hujusmodi contentas, & etiam privationis feudorum, & aliorum bonorum & monasteriorum, etiam consistorialium, quorum occasione, etiam propter eorum exemptionem & immunitatem solvunt, ac eorundem monasteriorum commendarum cessationis eo ipso incurrant, & absque alia declaratione desuper fienda incurrisse censentur, feudaque & bona ad nos devoluta, & monasteria ipsa per alios à nobis & dicta Sede liberè impetrari possint, prout etiam nos tenore præsentium eos omnes sententis, censuris & penis prædictis expressè innodamus, ac privatos esse, commendasque cessasse ex nunc decernimus & declaramus, & nihilominus ad satisfactionem Cam. Apostolicæ omnino teneantur.

*Occupatores
bonorum, in
debitores &
Cam. Ap. non
restituunt,
vel solvunt
infra duos
menses à pu-
blicatione
(quam præ-
fata in fine
in sententia
& constitu-
tionibus præ-
dictis contin-
entur in-
curritur.
Alia m-
res præfate
posu. & Pm
17. & alii
in rubr.*

§.11. Decernentes eos ab alio quam à Rom. Pontifice, præterquam in mortis articulo constitutos, & prævia debita satisfactione absolvi non posse.

*Absolutio
sibi reservata.*

§.12. Sicque in præmissis omnibus & singulis per quoscumque iudices & commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, ac eorum Collegium, in quavis causa & instantia, sublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi, auctoritate & facultate, judicari & definiti debere, ac si secus super iis à quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

*Decretum
riani.*

§.13. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis quæ singuli prædecessores prefati in singulis eorum literis voluerunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque. Ut autem præfates literæ ad omnium quorum interest notitiam deducantur, nullusque deinceps adversus eas aliquam excusatio

Class. 49.

excusatis, non pretendere, sed ignorantiam, si illis valeat, volumus, & auctoritate Apostolica tenore presentium decernimus, eas in valvis Camerae Apostolicae tribus vicibus, & tribus diversis vicibus, dum in Camera...

modi pro diversis aliis, sub spe pensionem annuatim, aut aliud commodum temporale, ab eis consequendi, aliis beneficia ipsa pro seipso animo, & intentione, & interdum pacto expresse firmato, se eis postmodum in favorem...

§. 1. Nos praemissis fraudibus, & dolis, ac haeresi simoniaca, quantum cum Decretis, & Statutis, efficaciter occurrere volentes, Apostolica auctoritate tenore presentium statuimus, & ordinamus atque decernimus, quod de cetero omnes, & singuli, qui post publicationem presentium in locis infra scriptis faciendam, occasione beneficiorum obtinendorum se alios esse simulaverint, & tanquam tales se in examine supposuerint, aut beneficia pro personis id ignorantibus, seu pro se, vel pro aliis, cum oblatione...

Prohibito supponendi se pro obtinendis beneficiis

Dat. Romae apud S. Petrum, Anno Incar. Dom. 1557. Kal. Novembris, Pontificatus nostri anno 2.

Anno Nativitate D. 1556. indictione 14. Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris & D.N. D. Pauli divina providentia Papa I. P. anno ejus 2. diebus vero tribus, diversis vicibus, & diebus videlicet 26. & 30. mensis Octobris proxime praeteritis, & die 3. praesentis mensis Novembris 1556. praesentes retroscripta littera Apostolica in forma expedita, affixa, & publicata fuerunt in plena Camera Apost. ut moris est, in diebus superius nominatis in plena Cam. Apost. dum statens ad iura reddendum in forma solita, cum omnibus solemnitatibus in similibus solitis fieri, & consuetis, per me Thomam Roger praesati Sanctiss. D.N. Papa Cur. forem. Io. Freile Mag. Curf.

XII. Contra eos, qui pro obtinendis beneficiis seipso, pro aliis supponunt, vel annuas pensiones offerunt, aut beneficia impetrant pro aliis, ut ab eis aliquid consequantur, vel pro seipsis, ut aliis postea cum pensione resignent.

Hoc idem contra ita se pro aliis supponentes, vesuit Bened. XII. ut sup. in eius const. 7. Quoniam. Et similem const. contra supponentes se pro aliis, ut litterarum Apost. expeditionem gratis consequantur, edidit Leo X. const. 27. In harendo, sup.

PAVLVS PAPA IV. Motu proprio, &c.

Inter ceteras curas, quibus ex Apostolatus officio affluere videtur, & premium, ea continue animo nostro fixa sunt, ut beneficia Ecclesiastica, praesertim curam animarum habentia, personis conferantur idoneis, quae velent, & possent apud ea personaliter residere, seferentque eis laudabiliter deservire. Et ad hoc dilectos filios nostros Bernardinum sancti Matthaei Tranen. & Scipionem sanctae Potentianae de Pisis, ac Joannem sancti Joannis ad portam Latinam titularum, Reumanum nuncupatos, Presbyteros Cardinales, qui una cum venerabili fratre Francisco Episcopo Gebenen. Datario nostro, distributioni, & provisioni beneficiorum hujusmodi praesent, jam dudum deputavimus. Verum cum audiamus eosdem Cardinales, & Datarium, licet in his eam quam possunt majorem semper adhibuerint, & in dies adhibeant diligentiam, personas quibus beneficia ipsa conferenda sunt, super literatura examinando, de eorum vita, & moribus, ac beneficiis per eos obtentis, aliisque ad praemissa facientibus accuratè inquirendo, diversimodè tamen circumveniri, & falli, ac diversas eis fraudes in praemissis fieri, aliquibus se alios esse simulantibus, & tanquam tales se in examine supponentibus, aliis beneficia pro personis sibi cognitis, & id ignorantibus, ut postmodum cum eis beneficia, etiam per simoniacam pravitatem contractare, & super eis pacisci possint, aliis beneficia, tam pro se, quam aliis personis, cum oblatione diversarum pensionum annuarum diversis personis, etiam familiaribus, continuis commensalibus nostris, aut aliis quos ipsi nobis gratos, & acceptos esse existimant, annuatim perfolvendarum, & sic simoniacam haeresim incurrendo, aliis beneficia hujusmodi Bullar. Mag. Tom. I.

§. 2. Et nihilominus sic ut praefertur, obtentae provisiones, & commendae, aliaque dispositiones nullae sint, irritae, & inanes, nullumque alicui jus in ipsis beneficiis, vel ad illa tribuant, nec aliquis earum vigore fructus suos faciat, sed ad eorum restitutionem teneantur, possintque beneficia, tam sic impetrata, quam per eos antea obtenta, tanquam modo praemissa vacantia, a nobis, & Romano Pontifice pro tempore existente dumtaxat libere impetrari.

Annullato provisionum sic obtentaru

§. 3. Volumusque statutum, ordinationem, & decretum nostra hujusmodi, etiam quoad monasteria monialium, & alia beneficia, per moniales, aut alias mulieres obtineri solita locum habere.

Extensio ad monasteria extra monialium.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus, ac quibusvis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, quibusvis personis, etiam ut praemittitur, qualificatis, etiam in forma confessionalis, & quod interdicti, suspendendi, ac excommunicari nequeant quomodolibet concessis, quae eis contra praemissa in aliquo suffragari non posse decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Derogatio contrariis

§. 5. Ceterum ne quisquam statuti, & ordinationis, ac decreti nostri hujusmodi ignorantiam pretendere possit, volumus praesentes, quarum solam signaturam sufficere decernimus, in aedem residentiae praesati Datarii, & Cancellariae Apostolicae valvis, & acie Campi Florae per aliquem ex cursoribus nostris publicari, & earum exemplum inibi affigi, & dimitti, publicationemque & affixionem hujusmodi omnes, & singulos arcere, perinde ac si eadem praesentes illis personaliter intimatae fuissent, contrariis non obstantibus quibuscumque.

Iussu publicandi.

Placet Motu proprio. I. Affixus fuit suprascriptus Motus proprius die 27. Novemb. 1577. Tryphon Viscorellus Mag. Curf. 2223

Ex: as: l: f: Publi. Pont. f. die 27. Novemb. 1577.

Resti

XIII. Restitutio Festivitate Cathedralis S. Petri Apostoli Romae, pro die 18. mensis Januarii, in toto Orbe, praeservata alia festivitate Cathedralis Antiochena, juxta mensis die 12. mensis Februarii celebranda.

Edicta An. D. PAVLVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

S. Petrus Cathedralis Episcopalis Romae constituitur, & sandi nra cum Paulo Urbem imperio consecravit, & ideo Magistra veritatis, & Orbi caput illa eff. An. est.

IN effabili divina providentia altitudo, qua nullis inclusa limitibus, ecclesia pariter, & terrena disponit sui recti censura iudicii, voluit ut beatus Petrus Apostolorum Princeps, cui prius a Salvatore nostro Domino Jesu Christo dictum fuerat, Tu es Petrus, & super hanc Petram aedificabo Ecclesiam meam, postquam Antiochia aliquandiu resederat, Romam veniens, Cathedralis in ea constituerat Episcopalem, eamque viginti quinque annis regeret, & demum Simonis Magi detestis fallacii, & elusis prestigiis, ipsoque Simone Mago superato, idem Petrus, & cum eo gloriosus Coapostolus suus Paulus vas electionis Romanam Ecclesiam plantarent, & suo sanguine consecrarent, ut ubi caput superstitionis erat, illic caput existeret, sanctitatis, & ubi gentili-um Principes habitabant, Ecclesiarum Principes morarentur, & quae prius erat magistra erroris, fieret magistra veritatis, essetque ibi gens sancta, populus electus, civitas sacerdotalis, & Regia, & per sacram beati Petri Cathedralis ipsa Urbs caput Orbis effecta latius praesideret religione divina, quam antea praesedisset dominatione terrena. Verum licet Urbs ipsa multo plus debeat eidem Petro, qui eam per Cathedralis Episcopalem in ea constitutam regnis caelestibus inferendam condidit, quam illis quorum studio prima moenia suorum fundamenta iacta fuerunt, ex quibus is qui illi nomen dedit, fraternam eam cade fecerit, Festivitate tamen ipsius Cathedralis, quae juxta antiquissimorum sanctorum Patrum nostrorum testimonium quintodecimo Kal. Februarii fuit, & in diversis Orbis Christiani, & praesertim Galliae, & Hispaniae partibus dicta die solemniter celebratur, minime observet, celebretque solum festivitatem Cathedralis Antiochena, quae octavo Kal. Martii, juxta eorundem Patrum testimonium fuit, tanquam idem Salvator noster, qui saepius infirma elegit, ut fortia quae confundat, non respiciens imbecillitatem nostram, Festivitate Cathedralis, qua ipse Petrus Apostolus Romae primum sedit, nostris temporibus celebranda, seu potius antiquae celebrati restituentiam referaverit.

Ideo hic P. n. Festivitate Cathedralis S. Petri Romae sub duplici officio celebrari iubet, sub die 18. Januarii.

Aliud festum praeservat.

Sanctio penultima.

Dat. P. An. 3. die 6. Janu.

XIV. Contra Religiosos professos, extra Claustra Religionum vagantes, & apostatas, eorumque fautores. Cum revocatione privilegiorum

quibus unquam Ordibus concessorum recipiendi Religiosos a terribili Ordinis.

Haec bulla de servandis iuris reventia fuit a Pio IV. infra in cons. 3. Sedu.

Quoad regulares apostatas, & ejectos vide S. D. N. Urb. VIII. cons. 16. Sacra Inst. tom. 2.

PAVLVS EPISCOPVS, Edicta An. D. Servus Servorum Dei: Ad futuram rei memoriam.

POSTquam divina bonitas nos licet immeritos, ad summum Apostolatus fastigium assumere dignata est, nunquam cessavimus abusus qui in Ecclesia Dei, seu nimia Sedis Apostolicae indulgentia, seu hominum malicia irrepisse videntur, pro viribus tollere, & Ecclesiam ipsam in pristinum candorem restituere, diversas ad hoc saluberrimas constitutiones edendo, & inviolabiliter observari mandando. Verum cum non omnia uno, & eodem tempore excogitari, nedum perfici potuerint, quinimo circa ea sit nobis singulis ferme diebus aliquid enitendum, abusu apostatae, quae per regulares personas sub diversis falsis praetextibus quotidie incurritur, ulterius parcerem non esse censuimus. Nam licet diversi Romani Pontifices praedecessores nostri, per eorum constitutiones complura contra apostasiam huiusmodi ediderint statuta, & ordinationes, nondum tamen est plenum contra eam adinventum remedium.

Plurimae sunt multa servandae ad observandum auctoritatem in praesentibus.

§. 1. Quinimo diversi diversorum etiam Mendicantium Ordinum Religiosi, propriae salutis immemores, Deique timore postposito, sub praetextu, alii videlicet, quod Religionis, & Ordini in genere ob varias confictas causas adstricti non sint, & superinde sententiam declaratoriam obtinuerint. Alii quod beneficium Ecclesiasticum curatum affectu sint. Alii quod extra regularia sui Ordinis loca standi, & alicui beneficio Ecclesiastico deservendi a suis superioribus licentiam habeant, & alii diversis aliis confictis coloribus. Alii vero nullo suffulti praetextu, sed temeritate propria contra proprium iuramentum per eos in eorum professione praestitum, & regularia sui ordinis instituta, extra claustra suorum regularium locorum degunt, & in saeculo aliqui habitu sui Ordinis retento, aliqui illo abjecto, in habitu presbyterorum saecularium, & complures in habitu laicali temere vagantur. Et postquam Deo fidem fallere non sunt veriti, caetera omnia quantumvis gravissima, & detestanda, levia, & licita reputantes, alii Parochianos eorum curae commissos falsam doctrinam docere, & pravis opinionibus, ac haeresibus replere, alii uxores ducere, alii sive paupertate eos cogente, sive diabolico instinctu saecularibus, & mechanicis negotiis se dare, alii seditionibus popularibus, conjurationibus contra Principes, & alios, ac quibusvis aliis saevis actibus se implicare, & caetera omnia nequissima facere praesumunt, in gravissimam divinae majestatis offensam, & religionis opprobrium, ac animarum suarum perniciem, & aliorum Christi fidelium scandalum.

Religiosi de- verferunt. Ordini sub- vna praesentibus claustra. Religiosi de- & Apostatae notae in- vna, & co- res multas committunt.

§. 2. Quamobrem considerantes, apostatas huiusmodi infinitis erroribus in eadem Dei Ecclesia causam praestare, & propterea volentes contra apostasiam ipsam plenius providere, & eam, quantum nobis ex alto conceditur, de medio tollere, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apost. potestatis plenitudine, omnes, & singulos, qui post professionem per eos in aetate legitima constitutos, in aliquo approbato, etiam militari Ordine pure, & libere emissam, vel si ante aetatem legitimam professi fuerint, post illam per eos in ipsa aetate legitima constitutos, pure, & libere ratam, & gratam habitam, temeritate propria, aut quovis praetextu vel causa, etiam si se religionis, & Ordini non adstrictos esse sine causa cognitione, & his quae a jure requiruntur servari, omisis, vel non legitime probatis, declarari obrinuerint, aut beneficium Ecclesiasticum, etiam curatum non praecedente legitima dispensatione possideant, vel alicui beneficio Ecclesiastico, etiam curato alterius nomine deserviant, extra claustra suorum regularium locorum degunt, aut in posterum degent, omnibus & singulis beneficiis Ecclesiasticis cura, & sine cura, saecularibus, aut sui, vel cujusvis Ordinis regu

Ideo hic P. n. de lazar. ut qui in regim. ma aetate pro- fessionem libere fecerunt, aut ante factam ratam fecerint si extra claustra Religiosorum vagantur, puniri licet praesentibus. Huius bullae reducti non ad terminos iuris, & si eorum canonum a P. n. editum habent infra in cons. 3. scilicet

Apostolica sed religioni, aut monasteriis, in qua seu quibus primo professi fuerint, eo ipso applicata esse, & ceteri debere decernimus, & declaramus, ita ut juxta regulam religionis seu monasteriorum hujusmodi instituta omnino distribui, & dispensari, nec super illis per Protectores, aut Superiores religionis, & monasteriorum prædictorum, aut quosvis alios quacumque auctoritate fungentes, aliqua compositione seu concordia, aut remissione fieri possint.

Decretum irritans.

§. 10. Sicque, & non alias, aliter, nec alio modo in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis etiam dicta Apostolica auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & S.R.E. Cardinales, in quavis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate, judicari, & definiti debere, ac si factus super his à quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Privilegia recipiendi fratres aliorum Ordinum revocantur. Aliam revocationem habes infra in P. V. conf. 89.

§. 11. Et quoniam experientia rerum magistra docente, cognovimus privilegia cunctis fere Ordinibus concessa recipiendi professos aliorum Ordinum in eorum monasteriis, domibus, & regularibus locis, materiam præstare apostatis hujusmodi per sæculum evagandi, præsertim cum diversis Ordinibus hujusmodi Superiores Prælati apostatas hujusmodi recipiant, & postquam illis eorum habitum regularem exhibuerint, eis standi extra monasterium licentiam concedant, nos abusu hujusmodi occurrere volentes, omnia, & singula privilegia, & indulta Apostolica quibusvis Ordinibus, monasteriis, & domibus, seu aliis regularibus locis (Carthusiensis, & Eremitis Camaldulensis eremo realiter degentibus dumtaxat exceptis) super recipiendis Canonicis regularibus, seu Monachis, vel fratribus aliorum Ordinum per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, sub quibusvis verborum formis, & tenoribus, & etiam Motu proprio, aut aliis quomodolibet concessa, etiam Mare magnum nuncupata, quoad facultatem recipiendi eosdem canonicos regulares, seu Monachos, & fratres penitus, & omnino revocamus, cassamus, irritamus, & annullamus, & viribus penitus, & omnino vacuumus.

Locum Ordinarum publicis hanc consue illam que observari faciunt.

§. 12. Mandantes universis, & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, aliisque diocesanis, & locorum Ordinariis, ut ipsi per se vel alium seu alios præsentem literas, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando ac quoties opus fuerit, solemniter publicantes, faciant dicta auctoritate nostra eisdem præsentem literas plenarie, & totali executioni, demandari, eos qui illis contraverint, juxta ipsarum literarum continentiam, & tenorem, condignis poenis plectendo, & puniendo, ac contraditores quoscumque, & rebelles, eisque in præmissis non parentes, per sententias, censuras, & poenas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendo, necnon legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, & poenas prædictas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato ad hoc etiam, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

Clausula derogatoria.

§. 13. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac monasteriorum, & aliorum regularium locorum, necnon Ordinum quorumcumque etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis, etiam Mari magno, seu bulla aurea, aut alias quomodolibet nuncupatis, seu per officium poenitentiarie hujusmodi expeditis, eisdem apostatis, seu translatis ac nostro sancti Spiritus in Saxia de Urbe Ordinis S. Augustini, & quibusvis aliis Hospitalibus, necnon B. Mariæ Redemptionis captivorum, & de Mercede, ac quibusvis aliis monasteriis, & regularibus locis, sub quibuscumque tenoribus, & formis; ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, aut aliis quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, spec-

cificæ, expressæ, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, & importantes, in titulo seu quævis illis expresso habenda, aut aliis ex quibuslibet forma servanda esset, tenores hujusmodi, & de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanens, hac vice dumtaxat specialiter, & expressè derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Forma publicandi hanc consue. Publicandi ut in v. habes bul. P. V. conf. 89.

§. 14. Ut autem præsentem literam ad omnium quorum interest notitiam deducatur, nec aliquis earum ignorantiam prætere, aut contra eas se excusare valeat, dicta auctoritate Apostolica statuimus atque decernimus, ut ipsæmet literæ, vel earum transcriptum (cui manu notarii publici subscripto, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munito, eam prorsus si in iudicio, & extra adhiberi debere volumus, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, si facta, & realiter exhiberentur) in basilica Principis Apostolorum, & Ecclesia S. Joannis Lateranensis ac Cancellariæ Apostolicæ valvis, & acie Campi Floræ per aliquos ex cursoribus nostris publicentur, earum exemplo in singulis valvis, & acie prædictis affixo, & dimisso. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarn. Dom. 1558. 15. Kal Aug. Pont. nostri anno quarto.

D. P. A. die 20. Jul.

Quod Festum S. Dominici institutoris Ordinis Fratrum Prædicatorum die 4. Aug. sub duplici officio celebretur.

XV.

Hoc Festum sub die 5. agi jufferat Greg. IX. qui hunc sanctum canonizavit, ut supra in ejus cons. 8. Fons sapientie, ubi dicit.

PAULUS EPISCOPUS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1558.

Clarior in sanctis suis Deus, quia omnia operatur in omnibus, quosdam in Ecclesia sua posuit Apostolos, quosdam Prophetas, quosdam Doctores, quosdam Martyres, & quosdam Conf. flores, quos per anni circuitum, die ut plurimum qua eos ad cælestia regna migrare contigit, sancta veneratur universalis Ecclesia, ut Christi fideles eorum venerationi per exercitium bonorum operum vacantes, piis ante thronum divinæ Majestatis eorum suffragiis adjuvari, & exinde Deo propitio vitam æternam facilius consequi valeant.

Sanctorum festa sub eorum mens celebranda sunt.

§. 1. Verum cum hoc in eximio CHRISTI Confessore Dominico, qui octavo Idus Augusti migravit ad Dominum, non observetur, quinimo ejus memoria Nonis Augusti, qua die, & festum beatæ Mariæ à Nivibus, quæ ea die de Cælo hic in Urbe in ea Montis Exquilini parte, in qua nunc templum ejusdem B. Mariæ Majoris viitur, volente Domino ceciderunt, sub officio duplici celebramus, forsitan ex eo quod ipsa die octavo Idus Augusti, Transfigurationem Domini, & Redemptoris nostri JESU CHRISTI sub simili officio duplici veneramus, diem ejus obitus præveniendi recolatur.

S. Dominici obitus die 4. Augusti.

§. 2. Nos considerantes Ecclesiam venerationi ipsius Virginis Dei genitricis Mariæ in memoriam miraculorum hujusmodi plurimum occupatam, celebrationi Festivitatis hujus Almi Dei Confessoris Domini plenè vacare nequire, & exinde facillè obvenire posse, ut memoria ipsius B. Dominici, qui Ordinem Fratrum Prædicatorum, inspirante Domino, fundavit, & instituit, ac inter quamplurima sanctitatis opera, & virtutis signa, quibus in carne positus claruit, diversorum curatis languoribus, loquelam mutis, visam cæcis, surdis auditum, gressum paralyticis, & sanitatem pristinam languentibus restituit, in mentibus fidelium tepescat, & volentes in præmissis opportune providere, habita super his cum venerabilibus fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus deliberatione matura, de eorum consilio, & unanimi consensu Festivitatem

Iste P. A. causa eorum lata, eorum summa mandata 4. Aug.

tatem ipsam pridē Nonas Augusti singulis annis, perpetuis futuris temporibus in universis Orbis Ecclesiis sub duplici officio solemniter celebrari volumus, statuimus, & mandamus.

Indulg. eius Eccl. si om. vi. Jan. 10. us. c. n. d. n. e.

§. 3. Necnon de Omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Apostolorum ejuꝝ Petri, & Pauli auctoritate confisi, omnibus, & singulis utriusque sexus Christi fidelibus verè poenitentibus, & confessis, qui in die Festivitatis huiusmodi Ecclesiam alicujus ex domibus dicti Ordinis, à primis vesperis usque ad occasum Solis eisdem Festivitatis devotè vistraverint, & pro pace confirmanda, & unitate Ecclesie Catholice, Domino nostro Jesu CHRISTO preces piè effuderint, decem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis poenitentiis misericorditer in Domino relaxamus.

Exemplis et ad pubes.

§. 4. Et quia difficile foret presentes literas ad singula quæque loca, in quibus de eis fides faciēda erit, deferri, volumus, & auctoritate Apostolica decernimus, quod earum transumptis manu notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curie Ecclesiasticæ, aut personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur ubique locorum, in iudicio, & extra, quæ eisdem originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Commissis de regat.

§. 5. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac ipsius Ordinis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, cæterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo, &c.

D. P. An. 4. die 8. Aug.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarn. Dom. 1558.

Publicatio.

6. Idus Aug. Pont. nostri anno quarto.
Anno à Nativitate D. 1559. indictione 2. die vero 30. Julii, rescripta litera affixa, & publicata fuerunt ad valvas, seu portas Ecclesie Later. & Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellaria Apost. ac in acie Campi Flora, ut moris est, dimissis copiis affixis in locis solitis, & consuetis, ut moris est, per me Thomam Rogeri Sanctiss. D. N. Papa Cursorem, & S. inquisitionis, per nos Thomam Roger, & Medardi Nicolai pralibatis S. D. N. P. P. Curs. Jacobus Carra Mag. Curs.

XVI.

Contra ambientes Papatum, aut Papa vivente, coque inconsulto, tractantes de eligēdo futuro Pontifice, ac eorum complices, & fautores.

De simoniaca autem Papa electione, habes supra in Jul. II. const. 3. Cum tam divino, ubi notavi. Et ibidem addidi sanctiones novissime hac de re editas.

Ad An. D. 1558.

PAVLVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Defectio criminis amoviti.

Cum secundum Apostolum nemo debeat sibi honorem assumere, sed qui tanquam Aaron vocatur à Deo, facile ab omnibus judicari potest quàm graviter excedant, errant, & peccent, qui tam inferiores quam superiores dignitates Ecclesiasticas, & ipsam denique B. Petri Sedem, ac Apostolicæ dignitatis culmen, & apicem à Deo Optimo Maximo, à quo omnia bona procedunt, nulla prorsus humana ope, nec cujusvis auxilio, consilio, vel favore interveniente, provenire non arbitrantur, sed illas tanquam venales, aut alias in dispositione mortalium constitutas, diversis modis, & mediis ambire, & assequi, seu potius usurpare præsumunt. Nam ut Romanæ, & cujuslibet alterius, tam ante quàm post Domini DEI, & Redemptoris nostri JESU CHRISTI in terris adventum, bene institutæ reipublicæ de ambitu, & contra ambitus reos sanctissimè promulgatas, & inviolabiliter observatas leges, ad præsens omittamus, nonne huiusmodi detestabile ambitus scelus, etiam jure divino gravissimè punitur, cum Absalon, qui regnum genitoris sui adhuc viventis ambiebat, ex mulo cui infederat elevatus, capillis capitis seu quercui suspensus remansit, & à Joab tribus lanceis in corde transfusus fuit? Nonne illud sacrorum

Conciliorum à sancta Dei Ecclesia receptorum, & approbatorum auctoritas diversimodè detestatur & punit, cum quemcumque Presbyterum, aut Diaconum seu clericum, qui Papa incolumi, & eo inconsulto, subscriptionem pro Romano Pontificatu commodare, aut pietatiam promittere, seu sacramentum præbere tentaverit, aut aliquid suffragium polliceri, vel de hac causa privatis conventiculis factis, aliquid deliberare, & decernere præsumperit, loci sui dignitate, & communione privandum, anathematisque pœna plectendum censetur, & propter occultas fraudes, & conjurationum huiusmodi secretas insidias, si quis harum actionum particeps consilia eorum qui de Pontificali agunt ambitu, ad notitiam Ecclesie deferat, & rationali probatione convincat, eum non solum ab omni culpa purgatum remanere, verum etiam remuneratione non indigna sublevari velit, & statuat, & exinde non modo sacrorum canonum, sed etiam secularium legum interpretes peritissimi, & probatissimi ambientes Papatum, aut super eo, Papa vivente, & inconsulto, tractantes, seu conventiculas facientes, crimè læsæ majestatis in primo capite, & simoniacæ hæreseos incurrere decreverint, non sine clara, & aperta ratione, cum omni tractatus, de loco, dignitate, & bono alicujus viventis, eo non consentiente ab utroque jure prohibeatur, & reprobationis, præsertim cum inde præstetur votum captandæ mortis, quod sacri canones, & venerandæ leges passim abhorrent, & detestantur. Accedit quod cum inter Pontificem & Ecclesiam contrahatur spirituale conjugium, quod fortius carnali, gravissimæ pœnæ ex utriusque juris censura imponuntur iis, qui constante matrimonio de alio conjuge tractare præsumunt. Quare cum peccatis exigentibus, plures in dies B. Petri Sedem, nobis viventibus & inconsultis, ambire, & conventiculas superinde facere dignoscantur, & ad hoc suffragia S. R. E. Cardinalium obtinere, & quodammodo subharrare procurent, & satagent.

Confirmatio, & innovatio pœnarum quomodolibet promulgatarum contra ambientes Papatum.

§. 1. Nos cupientes huiusmodi detestabile ambitus, & illi conjuncta simoniacæ hæreseos, & læsæ majestatis non solum nostris, sed etiam successorum nostrorum Romanorum Pontificum pro tempore existentium temporibus perpetuo abolere, & non solum ex usu, sed etiam ex mentibus hominum præsentium in electione Romani Pontificis, qui Domini DEI & Salvatoris nostri JESU CHRISTI in terris Vicarius existit, radicitus evellere, & in præmissis pro tantæ rei necessitate, & periculi magnitudine, ut tenemur, salubriter providere, habita super his cum venerabilibus fratribus nostris ipsius S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, de eorum consilio, & unanimi assensu, hac nostra perpetuè valitura constitutione, Apostolica auctoritate, & de nostræ Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulas excommunicationis, suspensionis, & interdicti, ac privationis & qualvis alias sententias, censuras, & pœnas dudum à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, aut sacris Conciliis, seu Sanctorum Patrum nostrorum decretis, statutis, capitulis, canonibus, constitutionibus, & ordinationibus contra sic ambientes quomodolibet latas, & promulgatas approbamus, & innovamus, ac perpetuè observari, & in viridi observantia, si forsan in ea non sint, reponi, & esse debere.

Pœna tractatum de electione futuri Pontificis, eo vivente, & inconsulto.

§. 2. Necnon quoscumque in præmissis tam nostro quàm successorum nostrorum prædictorum tempore, publicè, vel occultè, aut aliàs quomodolibet delinquentes, cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & præminentie existant, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, aut alia majori Ecclesiastica dignitate, seu Cardinalatus honore, vel mundana, etiam Ducali, Regali, Reginali, aut Imperiali auctoritate, seu excellentia præfulgeant, & eorum quemlibet, sententias, censuras, & pœnas prædictas incurrere volumus, & decernimus. Et nihilominus considerantes dignum esse, ut quos Dei timor à malo non revocat, Ecclesiasticæ saltem coërceat severitas disciplinæ, de similibus consilio, & assensu, ac auctoritate, & plenitudine potestatis volumus, & declarando statuimus, ordinamus, & decernimus, quod sententiis, censuris, & pœnis prædictis in suis robore, & efficacia remanentibus, ac effectum suum sortientibus, omnes,

omnes, & singuli, tam clerici quam utriusque sexus laici, qui per se vel alios nobis viventibus, & inconsultis, verbis, vel scriptis, aut nunciis cum aliquo de futuro Pontifice eligendo haecenus tractarunt, vel tentarunt, seu in posterum, Romano Pontifice vivente, & inconsulto, tractabunt, vel tentabunt, etiam, ut praefertur, qualificati, & dignitate, honore, & auctoritate, & excellentia praedictis praediti existant, sint ipso jure, & facto absque alia desuper ferenda sententia excommunicati excommunicatione majori, & maledictione aeterna damnati, & ab excommunicatione, & maledictione hujusmodi per alium quam per nos, & Romanum Pontificem pro tempore existentem, praeterquam in mortis articulo absolvi non possint, incurrerintque, & incurrant respectivè crimen simoniae hærescos, & laesæ majestatis in primo capite, ac privationem omnis, etiam Episcopalis, Archiepiscopalis, & Patriarchalis, ac cujusvis alterius majoris, vel minoris dignitatis, ac Cardinalatus honoris, necnon Ducalis, Regalis, Reginalis, & Imperialis auctoritatis, & excellentiæ, ac omnium, & singularum Ecclesiarum Cathedralium, etiam Metropolitanarum, & Patriarchalium, monasteriorum quoque, ac prioratuum, aliorumque beneficiorum, & officiorum ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, secularium ac quorumvis Ordinum regularium per eorum quemlibet obtentorum, necnon quorumvis fructuum, reddituum, & proventuum Ecclesiasticorum, ac pensionum annuarum super similibus fructibus, redditibus, & proventibus reservatorum, & assignatorum, ac Regnorum, dominiorum, feudorum, & bonorum spiritualium, & temporalium, vel ministrorum, etiam patrimonialium, & allodialium, necnon jurium patronatus, & jurisdictionum quarumcumque, careantque voce activa, & passiva, ac effecti sint, & efficiantur respectivè perpetuo inhabiles, & incapaces omnium dignitatum, honorum, bonorum, jurium, & legitimorum actuum, perpetuaque infamia ubique gentium sint notati, & notentur respectivè, nec infamia hujusmodi ab eis aboleri, neque ipsi ullo unquam tempore ad vocem, dignitates, honores, bona, jura, & actus hujusmodi, nisi ex speciali verbo, & mandato nostro, seu Romani Pontificis pro tempore existentis, nostra, seu illius manu propria subscripto, ac specifica, & individua reatus, & culpæ suæ qualitate expressa restitui possint.

Forumque completum.

§. 3. Quodque similes sententias, censuras, & pœnas respectivè incurrerint, & incurrant ipso jure, & facto, ac sine alicujus sententiæ prolacione, omnes, & singuli, etiam ut praemittitur, qualificati, & dignitatibus hujusmodi praediti, cujusvis sexus, & ordinis existant, qui per se vel alium seu alios à die nostræ ad summi Apostolatus apicem assumptionis, usque in hanc in diem, in praemissis, aut eorum aliquo quodvis auxilium, consilium, vel favorem, seu operam, verbis vel scriptis, aut re vel facto, seu promissione, pollicitatione, suasionem, vel his omnibus insimul, aut quovis alio modo, directè, vel indirectè, principaliter, vel incidenter praestiterunt, seu in futurum quovis etiam successorum nostrorum Romanorum Pontificum tempore praestabunt, aut in praemissis mediatores, proxenetae, nuntii, mandatarii, procuratores, seu trapezitæ fuerunt, vel in posterum, ut praefertur, erunt seu alias se in praemissis quovis modo intromiserunt, vel immiscuerunt, seu in posterum etiam tempore successorum hujusmodi habebunt, nisi ea nobis, aut successoribus nostris, quorum tempore id contingerit, vel alteri, cui id per nos, vel successores praedictos commissum fuerit, per se vel alium seu alios, cum primùm eorummodò potuerint revelaverint, etiam si in praemissis aliquod aliud auxilium, consilium, vel favorem, aut operam non praestiterint.

R. vel. in. lib. ven. an. & premium pro. p. n. t.

§. 4. Nos enim iis qui praemissa revelaverint, etiam si complices fuerint, non solum veniam, sed etiam gratiam, & præmia pollicemur, prout etiam successores nostros praefatos facturos esse confidimus, ad hoc, ut eorum iudicio participes tanti criminis valeant coërceri.

Com. p. n. t. b. n. n. h. p. n. t. im. t. n. t.

§. 5. Et si quis ullo unquam etiam dictorum successorum nostrorum tempore praesentes literas, & in eis contenta quæcumque injuriam, illicita, vel iniqua existere, aut in toto vel in parte non valere, seu aliquo tempore non valitura esse, vel à nobis sic fieri non potuisse, aut non

debuisset, ausu temerario asserere praesumpserit, cujuscumque dignitatis existat, etiam si Cardinalatus honore, aut Regia, vel Imperiali praerogativa, & excellentia praefulgeat, ipso jure & facto anathematis mucrone percussus sit, & contra eum, tanquam verè schismaticum, & hæreticum inquiri, & tanquam talis puniri, cujusque memoria damnari possit.

Com. p. n. t. t. o. g. a. t.

§. 6. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon cujusvis conclavis capitalis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indulgiis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, quibusvis personis sub praesentibus comprehensis, per quoscumque Romanos Pontifices praedecessores nostros, ac nos, & Sedem Apostolicam, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac simili potestatis plenitudine, aut consistorialiter, seu aliâ quomodolibet concessis, & etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, (quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, praesentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Publicatio. committit.

§. 7. Ut autem praesentes literæ ad omnium quorum interest notitiam deducantur, nec aliquis eorum ignorantiam praetendere valeat, volumus eas in Basilicâ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac acie Campi Floræ, per aliquos ex Curforibus nostris publicari, earumque copiam inibi affixam dimitti, necnon publicationem, & dimissionem copiae affixæ hujusmodi sufficere, & omnes quos eadem literæ tangunt arctare perinde, ac si eis personaliter intimatæ, & notificatæ fuissent.

Sanctum. p. n. t. m. t. j. c. i. t.

§. 8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, innovationis, declarationis, statuti, ordinationis, derogationis, decretorum, & voluntatum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

D. P. An. die 16. Dic.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarn. Dom. 1558. 17. Kal. Januarii, Pontificatus nostri anno 4.

Confirmatio, & ampliatio constitutionum Apostolicarum, circa solutiones annatarum, & quinquenniorum, pro beneficiis Ecclesiasticis R. Cam. Apost. debitorum.

XVII.

Alias vide declarationes, & extensiones inf. in Pii V. const. 38. Apostolica, & Sixti V. const. 33. Camera, ubi rogabo de materia.

PAVLVS EPISCOPVS, Servus Servorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. 1558.

Decens esse censemus, & æquum, ut qui alios in sua justitia confovemus, Camera nostræ Apostolicæ jura non negligamus, quinimò ea usurpare satagentibus opportunis remediis, etiam medio declarationis nostræ occurramus, nec patiamur illa cavillationibus, aut calumniis litibus ea debentium, in discrimen aut dubium aliquod deduci.

Exordium.

§. 1. Nuper sanè accepimus, quod licet communium servitorum, & annatarum exactio in recognitionem universalis domini introducta, sit antiquissima, ita ut etiam peritissimi, & probatissimi juris interpretes, qui tempore Concilii Viennensis, jam ducentis quadraginta, &

Annatum. exactio. cognoscitur. min. t. n. t. d. n. t. n. t. q. u. i. s. t. n. t. s. e. a. C. o. n. c. i. l. i. i.

Complan-
tion. eodem
rationem
approbamus.

Et ultra, quibuslibet, de quibus illud scripserunt, expro-
lam de effectu mentionem, & asserunt eam in dicto
Concilio approbatam fuisse, & in Concilio Constantien-
ante centum, & quadraginta annos celebrato, & in
fuerit, ut de Ecclesiis, & monasteriis virorum, vacantibus,
& vacaturis, solvantur, & fructus primi anni à die
vacationis singulis pecuniarum in libris Camera Apo-
stolicae tantis, que communia servitia, etiam tunc nua-
cupabantur, de ceteris autem dignitatibus, personatibus,
officiis, & beneficiis, secularibus, & regularibus, valorem
viginti quatuor florenorum de Camera excedentibus,
que auctoritate Sedis Apostolicæ, non tamen vigore
gratiarum expectatarum, aut ex causa permutationis
conferuntur, vel de quibus provideretur, solveretur an-
nata, seu medii fructus, juxta taxam solitam.

Eugen. IV. &
Callistus III.
idem fecerunt.

§. 2. Ac fel. rec. Eugenius IV. & Callistus III. Rom.
Pontifices prædecessores nostri, super solutione medio-
rum seu integrorum fructuum primi anni dictæ Cam-
eræ ratione monasteriorum, & prioratuum, ac aliorum
beneficiorum Ecclesiasticorum pro tempore unitorum
facienda disposuisse legantur.

Paul. II. Re-
vocat de benefi-
ciis suis locis
unitis, & de
latere ubi va-
cant, quidem
solutio Cam-
eræ, ut in eius
constit. 6. f. p.
Jul. II. confir-
mavit eisdem.
Paul. II. in
const. 4.

§. 3. Et pie memorie Paulus Papa II. etiam præde-
cessor noster, ut tam ipsi quam dicti Eugenius, & Cal-
listus prædecessores, ac recolendæ mem. Martinus V. &
Nicolaus etiam V. ac Pius etiam II. Romani Pontifices
similiter prædecessores nostri, tunc sui, complura diver-
sorum Ordinum monasteria, prioratus, Præposituras,
Præpositatus, dignitates, &c. ut sup.

Jul. III. con-
firmavit, &
amplavit Pii
II. Paul. II. &
Julii II. con-
firmationes, ut
sup. in sua
const. 20.

§. 4. Et sanctæ mem. Julius Papa similiter II. præde-
cessor noster, accepto quod ex prædictis, & aliis, quæ
postea per similes memorie Sixtum IV. Innocentium
VIII. & Alexandrum VI. Romanos Pontifices, &c. ut sup.

§. 5. Et sanctæ memorie Julius Papa III. prædecessor
noster accepto quod ordinationes, statuta, decreta, &
declaratio Pauli, & Julii II. prædecessorum hujusmodi
plene non observabantur, & à tempore ipsius Alexandri
prædecessoris usque in eam diem, tam per ipsos Ju-
lium II. & Julium III. quam felic. recordat. Leonem X.
Adrianum VI. & Clementem VII. ac Paulum pariter III.
Romanos Pontifices prædecessores nostros, tunc suos,
diversæ aliz uniones, annexiones, incorporaciones, &c.

Hic Pontifici
approbavit
Jul. III. &
Prædecessorum
constit.

§. 6. Et postremo nos præmissa omnia per papyri ce-
dulam manu nostra motu proprio signatam approbaveri-
mus, & innovaverimus, prout in singulis literis præde-
cessorum, & cedula hujusmodi plenius continetur.

Nihilominus
quædam Cong-
regationes,
non tenentur ad
solutionem
annuatuum
&c.

§. 7. Nihilominus tam sancti Gregorii in Alga, sub
prætextu quod dictus Eugenius prædecessor, Rectores, &
Canonicos ipsius Congregationis S. Georgii, à senten-
tiis, censuris, & pœnis, quibus ob non solutionem me-
diorum, seu integrorum fructuum primi anni, monaste-
riorum, & beneficiorum per ipsum Eugenium præde-
cessorem, vel dictam Sedem, eorum monasteriis, priorati-
bus, Ecclesiis, & beneficiis, sive locis, eatenus unito-
rum innodati erant, per suas literas absolverit, & quas-
cumque obligationes per eos dictæ Cameræ propterea
factas, ac medios seu integros fructus hujusmodi eis li-
beraliter remiserit, & de illis, & aliis quibuscumque, quæ
præfatæ Cameræ eatenus solvere quomodolibet obliga-
ti erant, generaliter quitantiam fecerit, decernens eos
ad illorum solutionem non teneri, nec ad id cogi posse,
ac irritum & inane quidquid ex tunc contra tenorem
earundem literarum, scienter vel ignoranter contingeret
attentari. Et Cassinens. alias sanctæ Justine de Padua hu-
jusmodi, sub prætextu quod dictus Leo prædecessor
ipsam Congregationem Cassinens. illiusque monasteria,
& loca, ac Abbates, & conventus ad solutionem annua-
tarum communium, minorum servitorum, & aliorum
jurium Cameræ, Collegio, & officialibus prædictis, ra-
tione quorumvis monasteriorum, prioratuum, & benefi-
ciorum Congregationi Cassinens. & illius monasteriis,
seu locis prædictis eatenus perpetuo unitorum, super
quibus nulla obligatio in eadem Camera reperiebatur,
aut ad obligationem de eis solvendis faciendam minime
obligatos fuisse, nec ad illas condemnari aut cogi posse,
& literas Pauli, ac Julii II. aliorumque prædecessorum
suorum hujusmodi, ac super illis, & illorum prætextu
decreta, monitoria, & mandata quoad ipsam Congre-

gationem Cassinens. & illius monasteria, & personas, li-
cum sibi vendicare non potuisse, omnesque & singulas
de monasteriis, & locis Congregationis Cassinens. hu-
jusmodi, tanquam per dissolutionem unionum prædicta-
rum, aut privationem de illis, vel aliis ob non solu-
tionem annuatuum communium, & aliorum prædicta-
rum, vel ob non factam obligationem hujusmodi va-
cantibus factas provisiones, commendas, uniones, &
alias dispositiones, & inde secuta quæcumque nulla, ir-
rita, & inane fuisse, & esse, monasteriaque & loca Con-
gregationis Cassinens. hujusmodi ob non solutionem
annuatuum communium, & justum, ac non factam obli-
gationem hujusmodi nullatenus vacasse, nec in futurum
vacare, attestans, & interpretatus fuerit, ac decreverit,
& declaraverit: nec non procuratori Fisci, & agentibus
pro Camera, ac Cardinalibus, & officialibus præfatis
silentium desuper imposuerit. Et pariter memorie Cle-
mens VII. pariter prædecessor noster literas Leonis
prædecessoris hujusmodi cum omnibus, & singulis in
eis contentis clausulis, per suas literas approbaverit, &
innovaverit, ac perpetua roboris firmitate substat, &
inviolabiliter observari debere. Necnon Congregati-
onem Cassinens. præfatam, & illius Prælatos, & personas
contra tenorem literarum Leonis prædecessoris hujus-
modi nullatenus, injuste, & indebitè molestatos, & pertur-
batos fuisse, & sic iudicari debere, & si secus contigerit
attentari, irritum, & inane decreverit. Quam diversæ aliæ
regularium, & forsân secularium personarum congrega-
tiones, & forsân aliæ personæ, forsân ex eo quod à non-
nullis nimium scrupulosis, & plusquam oportet sapere
contententibus hæsitent, an uniones abte ipsum Marti-
num prædecessorem per alios Romanos Pontifices præ-
decessores suos factæ, sub literis Pauli prædecessoris hu-
jusmodi comprehendantur, & forsân divetiis aliis præ-
textibus communia minuta servitia, annatas, & alia jura
Cameræ, & Collegio, ac officialibus prædictis ratione
unionum eis de monasteriis, prioratibus, & aliis benefi-
ciis ecclesiasticis hætenus factarum debita persolvere
recusent, censuras, & pœnas in singulis literis prædictis
contentas damnabiliter incurrendo in animarum suarum
periculum, & Cameræ, ac Collegii, & officialium præ-
dictorum detrimentum.

§. 8. Nos considerantes præfatum Eugenium præde-
cessorem per ejus literas successoribus suis Romanis
Pontificibus, cum par in parem non habeat imperium, &
per consequens Collegio Cardinalium, & Officialium
Romane Curie causam ab ipsis Romanis Pontificibus
habentibus præjudicare non potuisse, & propterea jus
nostrum, & collegii, ac Officialium prædictorum illesum
remanens, & remanere, ac literas Leonis, & Clementis
prædecessorum hujusmodi, cum contra ordinationes, sta-
tuta, decreta, & declarationem Pauli, & Julii II. præde-
cessorum hujusmodi, ac causa non cognita, & non voca-
tis, nec auditis quorum intererat, emanaverint, & per eas
jus tertii contra tenorem constitutionum per eos edita-
rum manifestè tollatur, & effectum sortiri non debere; om-
nium, & singularum literarum prædictarum veriores te-
nores, ac si de verbo ad verbum infererentur, præsentibus
pro expressis habentes, ac singulas literas Eugenii, &
Leonis, ac Clementis prædecessorum hujusmodi, ad
viam, & terminos juris reducentes, & reductas esse decer-
nentes: Motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc
oblata petitionis instantiam, sed ex certa scientia, ac de
mera deliberatione nostra, omnes, & singulas uniones,
annexiones, incorporaciones, applicationes, submissio-
nes de quibusvis Monasteriis, Prioratibus, præposituris,
præpositatibus, dignitatibus, personatibus, administra-
tionibus, officiis, & beneficiis Ecclesiasticis, cum cura, &
sine cura, secularibus, & quorumvis Ordinum, seu Mili-
tariarum regularibus quibuscumque Collegiatis Ecclesiis,
seu earum mentis capitularibus, seu Collegiis, Universi-
tatis, & utriusque sexus Congregationibus, tam se-
cularibus, quam regularibus, etiam Sancti Georgii in Al-
ga, & Cassinens. prædictis, ac Montis Oliveti, & Camal-
dulen. necnon domibus, fabricis, Hospitalibus, & aliis
piis locis, quæ ex eorum perpetuitate non vacant, per
quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros,
quocumque

Declarat. sig-
nat. hic Pont-
ificis Eugenii
omnes Cong-
regationes
& alios, ad
quorum serv-
itia beneficiis
unitis fuerint
tenentur ad so-
lutionem An-
nuatuum &c.
& ad sol-
vendum ut
illis solvatis
Et idem vo-
lunt Pius VIII
rub. cit.

tos, & lucrum ex eius prostitutione captant, quotquot fuerint, ultimis officio officiantur.

§. 2. *Complures huiusmodi supri.* Qui corrupto comite supra puero suaserint, ut eam virginem super violatione eius pudicitie, vel illam, seu et hos quicquam donauerint, vel pecuniam, ut id eam dederint, aut donum, ut hoc eis committerent, seu quicquid aliud ad effectum prostitutionis fecerint, huiusmodi capitali poena puniantur, eo autem imperio, in aliquam infamiam deponantur, & ibi perpetuo relegantur, qui in praemissa comites corrupti fuerint, eisdem poenis subiaceant.

§. 3. In ceteris vero casibus lenonum, & lenae huiusmodi qui de cetero lenonici artem exercuerint, fustibus per Urbem publice caesi, ab hac Vrbe perpetuo exulare cogantur.

§. 4. Et qui domos suas eisdem lenonibus, vel lenis de cetero scienter locauerint, vel si ignoranter id fecerint, nisi postquam hoc eis notificatum fuerit, illos expulerint, domum sic locatam eo ipso amittant, & ea realiter, & cum effectu priuentur, & spolientur, & insuper poenam mille scutorum auri ab eis auferendum, & in pios usus conuertendorum ipso facto incurrant.

§. 5. Voluit quoque eadem Sanctitas sua, & praefato Gubernatori simili viua vocis oraculo mandauit, ut statutum, & decretum, ac sanctionem suam huiusmodi, quae perinde ac si sub nomine Sanctitatis suae in scriptis redacta, & per eandem Sanctitatem suam Motu proprio subscripta, & signata forent, & literae Apostolicae desuper sub plumbo confectae essent, plenariam fidem facere, & eis indubiam fidem adhiberi debere decreuit, per publicum bannimentum, & proclama omnibus quorum interest denuntiari, & intimari facere.

§. 6. Decernens denuntiationem, & intimationem huiusmodi eos omnes ligare, & arctare, perinde ac si praemissa omnia eis ex parte Sanctitatis suae, aut per literas Apostolicas personaliter intimata, & notificata, ac de verbo ad verbum recitata fuissent, in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

XIX. Innovatio quatuordecimque censurarum, & poenarum contra haereticos, & schismaticos quomodolibet promulgatarum. Et aliarum poenarum impositio, in cuiuscumque gradus & dignitatis Praelatos, & Principes, haereticos, vel schismaticos prauitatis reos.

Confirmatur hac const. a Pio V. infra in eius bulla 22. Inter multiplicis

De poenis autem per alios Pont. in eiusmodi haereticos latis, habes supra in Nicolai III. const. 2. Nouerit. Innoc. IV. const. 8. & 9. & const. 18. & seqq. Alex. IV. const. 9. 113. & const. 14. Et habes etiam alias aliorum Pont. const. in praecitatis locis indicatas.

P A V L V S E P I S C O P V S
Seruus Seruorum Dei: Ad perpetuam rei memoriam.

Cum ex apostolatus officio nobis, meritis licet imparibus diuinitus credito, cura Domini gregis nobis imminet generalis, & exinde teneamur pro fidei illius custodia, & salubri directione, more vigilis Pastoris, assidue vigilare, & attentius providere, ut qui haereticate, peccatis exigentibus, propriae prudentiae innitentibus licentibus, & perniciosius solito contra orthodoxae fidei disciplinam insurgunt, & superstitiosis, ac fictitiis adinventionibus sacrarum Scripturarum intelligentiam pervertentes, Catholicae Ecclesiae vnitatem & inconfutilem Domini tunicam scindere moliantur, ab ouili Christi repellantur, nec magisterium erroris continent, qui discipuli veritatis esse conerantur.

§. 1. Nos considerantes rem huiusmodi adeo grauem, & periculosam esse, ut Romanus Pontifex, qui Dei, & Domini Nostri Iesu Christi vices gerit in terris, & super gentes, & regna plenitudinem obtinet potestatis, omnesque iudicat, a nemine in hoc saeculo iudicandus, possit, si deprehendatur a fide devius, redargui, & quod ubi majus intenditur periculum, ibi est plerumque, &

diligentius consulendum, ne pseudoprophetae, aut alii etiam saecularem jurisdictionem habentes, simplicium animas miserabiliter illaqueent, innumerabileque populos eorum in spiritualibus aut temporalibus curis, & regimini commissos, secum in perditionem, & damnationis interitum trahant, nec aliquando contingat non abominabilem desolationis, quae dicta est a Daniele Propheta, in loco sancto videre, cupientes quantum cum Deo possumus pro nostro munere Pastoralis vulpes vineam Domini demoliti, satagentes capere, & lupos ab ouilibus arce, ne canes muti videamur nequeutes latrare, & perdamur cum malis agricolis, ac mercenario comparemur.

§. 2. Habita super his cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, de eorum consilio, & unanimi assensu omnes, & singulas excommunicationis, suspensionis, & interdicti, ac privationis, & quavis alias sententias, censuras, & poenas a quibusvis Romanis Pontificibus praedecessoribus nostris, aut pro talibus habitis, etiam per eorum literas extravagantes, seu sacris Conciliis ab Ecclesia Dei receptis, vel sanctorum Patrum decretis, & statutis, aut sacris canonibus, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis contra haereticos, aut schismaticos quomodolibet latis, & promulgatas, Apostolica auctoritate approbamus, & innouamus, ac perpetuo obseruari, & in viridi obseruantia, si forsan in ea non sint, reponi, & esse debere, nec non quoscumque qui haecenus a fide Catholica deuiasse, aut in aliquam haeresim incidisse, seu schisma incurrisse, aut excitasse, seu commississe deprehensi, aut confessi, vel conuicti fuerint, seu (quod Deus pro sua clementia, & in omnes bonitate auertere dignetur) in posterum deuiabunt, seu in haeresim incident, aut schisma incurrent, vel excitabunt, seu committent, & deuiasse, seu incidisse, aut incurrisse, vel excitasse, seu commississe deprehendantur, aut confitebuntur, seu conuincantur, cuiuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & praerogatiuae existant, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, Primatiali, aut alia maiori dignitate Ecclesiastica, seu Cardinalatus honore, & Apostolicae Sedis vbivis locorum, tam perpetuae quam temporales Legationis munere, vel mundana etiam Comitatu, Baronali, Marchionali, Ducali, Regia, & Imperiali auctoritate, seu excellentia praefulgeant, & eorum quemlibet sententias, censuras, poenas praedictas incurere volumus atque decernimus.

§. 3. Et nihilominus considerantes dignum esse, ut qui virtutis amore a malis non abstinere, metu poenarum ab illis deterreantur, & quod Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchae, Primates, Cardinales, Legati, Comites, Barones, Marchiones, Duces, Reges, & Imperatores, qui alios docere, & illis bono exemplo, ut in fide Catholica contineantur, esse debent, praeruaricando grauius ceteris peccant, cum non solum se ipsos perdant, verum etiam alios innumerabiles populos eorum curae, & regimini creditos, seu alias eis subditos, secum in perditionem, & pntem interitus trahant, de similibus consilio, & assensu, hac nostra in perpetuum valitura constitutione, in odium tanti criminis, quo nullum in Ecclesia Dei majus, aut perniciosius esse potest, de Apostolicae potestatis plenitudine sancimus, statuimus, decernimus, & definimus, quod sententias, censuras, & poenas praedictas in suo robore, & efficacia remanentibus, ac effectu suum sortientibus, omnes, & singuli Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchae, Primates, Cardinales, Legati, Comites, Barones, Marchiones, Duces, Reges, & Imperatores, qui haecenus, ut praefertur, deuiasse, aut in haeresim incidisse, seu schisma incurrisse, excitasse, vel commississe deprehensi, aut confessi, vel conuicti fuerint, & in posterum deuiabunt, aut in haeresim incident, seu schisma incurrent, vel excitabunt, aut committent, & deuiasse, seu in haeresim incidisse, vel schisma incurrisse, aut excitasse, seu commississe deprehendantur, aut confitebuntur, seu conuincantur, cum in hoc inexcusabiliores ceteris reddantur, ultra sententias, censuras, & poenas praedictas, sint etiam eo ipso, absque alio iuris aut facti ministerio, suis Ordinibus, & Cathedralibus etiam Metropolitanis, Patriarchalibus, & Primatialibus Ec-

Confirmatio Pontificis omnes poenas in haereticos, & schismaticos latis. Tu cas vide in const. ch. in rub.

Pradatis, & Principibus a fide devian- sibus aliae poenas imponit.

Complures huiusmodi supri.

Lenones in aliis casibus.

Domas eis locantur.

Decretum huiusmodi motu proprio.

Denuntiatione per proclama liget, quae si praemissa e intima a foret.

A. D. 1559.

Paulus huiusmodi.

PAULUS QUARTUS.

cliter, & apponit derogans, ceterisque contrariis quibuscumque: §. 9. Ut autem presentes literae ad omnium quorum interest notitiam deducantur, volumus eas, seu earum transcriptum (cui manu notarii publici subscripto, & sigillo alicuius personae in dignitate Ecclesiastica constitutae munito, plenam fidem adhiberi debere decernimus) in Basilicae Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariae Apostolicae valis, atque in facie Campi Florae per aliquos ex cursoribus nostris publicari, & affigi, earumque copiam inibi affixam dimitti, publicationemque, affixionem, & copiae affixae dimissionem huiusmodi sufficere, & pro solemnibus, & legitima haberi, nec aliam publicationem requiri, aut expectari debere.

§. 10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae approbationis, innovationis, sanctionis, statuti, derogationis, voluntatum, decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se noverit incursurum.

Dat. Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae 1559. 15. Kal. Martii, Pontificatus nostri anno 4.

† Ego Paulus Catholicae Ecclesiae Episcopus.

- † Ego Ioan. Bellayus Episcopus Ostien. ff.
† Ego R. Card. de Carpo Episcopus Portmen.
† Ego F. Card. Pisanus Episcopus Tusculan.
† Ego Fed. Card. Caeus Episcopus Praen.
† Ego P. Card. Episcopus Albanen.
† Ego R. Card. S. Angeli Major Praen.
† Ego T. Card. Crispus.
† Ego Fulvius Card. Perusinus.
† Ego Ioan. Mich. Card. Saracenus.
† Ego Ioan. Card. S. Vitalis.
† Ego Ia. Card. Puteus.
† Ego Hier. Card. Imolen.
† Ego B. Card. Tranen.
† Ego Diomedes Card. Arianen.
† Ego Scipio Card. Pisatum.
† Ioan. Card. Reumanus.
† Ioan. Antonius Card. S. Pancratii.
† Ego Tha. Card. Galdus.
† Ego Virg. Card. de Spoletto.
† Ego F. M. Card. Alexan.
† Ego Clem. Monilienus Card. Arac.
† Ego G. A. Card. Diac. Card. Cam.
† Ego N. Card. de Sermoneta.
† Ego Ia. Card. Sabellus.
† Ego Hier. Card. S. Georgii.
† Ego Innoc. Card. de Monte.
† Ego Aloy. Card. Cornelius.
† Ego C. Card. C. Cras.
† Ego Alfon. Card. Neapolit.
† Ego Vitellotius Card. Vitellius.
† Ego Ioan. Baptista Card. Consiliarius.

Locus Signi. Dominus mihi adiutor.

XX. Revocatio quarumcumque exemptionum necessarum a solutione subsidii triennalis in Statu Ecclesiastico impositi.

Hoc subsidium imposuit Paul. III. sup. in eius const. 39. Decens. Et exemptiones revocarunt quamplures Pont. & postremo Paul. V. in const. 9. In maximis, ubi dicam.

PAVLVS PAPA IV. Ad futuram rei memoriam.

Uidentes indemnitati Camerae Apostolicae, quae vobis omnibus notum est, multo xre alieno gravata existit, Bullar. Mag. Tom. 1.

stet, quantum cum Deo possumus consulere, quae in pugn gravamen emanasse comperimus, de medio tollere curamus, ut exinde suum, prout decens est & honestum, consequi possit.

§. 1. Nosper sane nobis innotuit, quod licet alias fel. rec. Paul. III. praedecessor noster, de fratrum suorum, de quo numero tunc eramus, consilio, cunctis impositionibus extradymanis sublati, vnum unicuique subsidium trecentorum millium scutorum per totam ditionem Ecclesiasticam pro triennio soluendum, & exigendam impositionem huiusmodi de triennio in triennium successively prorogata, & semper exacta fuit, nihilominus exactio huiusmodi constantibus diversis exemptionibus, libertatibus, & immunitatibus a solutione ipsius subsidii diversis Communitatibus, & universitatibus, ac particularibus personis, necnon Civitatibus, Terris, Oppidis, & locis nostri Status Ecclesiastici concessis, & factis, diversarum portionum ejusdem subsidii donationibus seu remissionibus, vix ad dimidium summae trecentorum millium scutorum huiusmodi ascendit, ex quo eadem Camera, quae aliunde non habet unde onera illi in dies incumbenda sufferre possit, & illius creditoribus, qui sua credita ab ipsa recuperare nequeunt, maximum succedit detrimentum.

§. 2. Quapropter praemissis occurrere, & ut tam Camera, quam creditores praefati, quod suum est consequi possint, providere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine, omnes, & singulas exemptiones, libertates, & immunitates a solutione subsidii huiusmodi quibusvis Communitatibus, & Universitatibus, ac particularibus personis, cuiuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, dignitatis, & praerogativae existen. necnon Civitatibus, Terris, Oppidis, & locis dicti Status, sub quocumque etiam Comitali, Marchionali, Baronali, vel Ducali, aut quovis alio tam majori, quam inferiori titulo, vel, per aliquem S. R. E. Cardinalem regantur, & gubernentur, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritant. & aliis decretis sub quocumque titulo, vel colore, ex quibusvis quantumcumque urgentissimis causis, & quorumvis etiam Comitum, Marchionum, Ducum, & quorumvis aliorum Principum, seu etiam ipsius R. E. Card. intuitu, & contemplatione per quoscumque Rom. Pont. praed. nostros, ac nos, & Sedem Apost. etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, aut alias quomodolibet concessas, & factas, quarumvis ipsius subsidii portionum donationes, seu remissiones, vel alias gratias, ac quascumque superinde, tam sub plumbo, quam in forma Brevis confectas literas, earum tenores, ac si de verbo ad verbum infererentur praesentibus pro expressis habentes, Apostolica auctoritate, tenore praesentium revocamus, cassamus, irritamus, & annullamus, ac viribus penitus evacuamus, & pro revocatis, cassis, irritis, & nullis, ac viribus penitus, & omnino vacuis haberi, & nemini superinde suffragari posse volumus. Cameraeque ipsam adversus exemptiones, libertates, immunitates, donationes, & remissiones praedictas ad pristinum, & eum, in quo antequam illae emanarent quomodolibet erat, statum restituimus, reponimus, & plenarie reintegramus, restitutamque, repositam, & plenarie reintegratam esse decernimus in omnibus & per omnia, ac si exemptiones, libertates, immunitates, donationes, remissiones, & gratiae huiusmodi nunquam emanassent.

§. 3. Mandantes Thesaurariis provinciarum, Civitatum, Terrarum & locorum ditionis & Status praedictorum, ac quibusvis aliis ipsius subsidii exactoribus, ac ceteris ad quos spectat, ut subsidium praedictum, juxta illius impositionis continentiam, & tenorem a Communitatibus, Universitatibus, personis, Civitatibus, Terris, Oppidis & locis huiusmodi integre exigant, & exigant, & faciant.

§. 4. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Dat. Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatorii, 15. Aprilis, 1550. Pont. nostri anno 4.

Die 22. Julii 1559. Pontificatus nostri anno quinto.

XXI. Archiepiscopi & Episcopi cujuscumque Ordinis professores, ad claustra suorum Ordinum redeuntes, ad ejus officia, & dignitates assumi non possint.

Edita An. D. 1559.

PAVLVS PAPA IV. Ad perpetuam rei memoriam.

Sacrum.

IN sacra B. Petri Sede, meritis licet imparibus, divina dispositione collocati, ad ea per se sub religionis jugo Domino famulantium quieti consulitur, & ambitionis via praecluditur, diligenter intendimus, & in his nostri pastoralis officii partes honorabiliter impartimur, prout in Domino conspectus salubriter expedire.

Causa hujus confus.

§. 1. Cum itaque, sicut nobis innotuit, nonnulli Episcopi, & Archiepiscopi, diversorum Ordinum professores dignitates, & officia, etiam superioritates nuncupatas suorum Ordinum ambientes, ad hoc ut ad illa assumi, eaque obtinere, alerent, ab eorum Ecclesiis quibus praeerant, etiam munere consecrationis per eos suscepto, per Sedem Apostolicam absolvi procurauerint, & ad claustra suorum Ordinum redeuntes, se ad dignitates, & officia, ac superioritates hujusmodi diuersis modis, & viis assumi, atque consequi satagerint, & exinde quamplures dissensiones, & contentiones, ac religionis inobedientiae exortae fuerint, & in dies exoriantur in animarum suarum periculum, & dictorum Ordinum opprobrium ac scandalum plurimorum.

Archiepiscopi & Episcopi redeuntes ad claustra suorum Ordinum, ad officia assumi non possint.

§. 2. Nos praemissis, prout ex debito Pastoralis officii tenemur, providere volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia volumus, & Apostolica auctoritate statuimus, & ordinamus, quod nullus cujuscumque Ordinis, seu Religionis professor, Episcopus, seu Archiepiscopus, postquam munus consecrationis hujusmodi suscepit (etiamsi à vinculo Ecclesiae cui praeferat, per Sedem eandem absolutus, eique quod in suo Ordine remanere, & ad dignitates, ac officia, & superioritates hujusmodi assumi, eaque obtinere posset per Sedem eandem, seu illius auctoritate concessum foret) ad dignitates, aut officia, seu superioritates hujusmodi cujuscumque qualitatis existant, & quouis nomine nuncupentur eligi, seu assequi, aut obtinere nullatenus possit, & ineligibilis, ac ad ea obtinenda perpetuo inhabilis existat.

Dispensationes de super concessa annullantur.

§. 3. Ac quaevis indulgentia, concessionis, dispensationes, & facultates, ac aliae gratiae ei, tam à nobis, & Sede praedicta, etiam per literas Apostolicas, etiam in forma Brevis, vel alias ab ejus Legatis, seu Nuntiis, aut Majori Penitentiario nostro, quam à Superioribus dictorum Ordinum, ac quibusvis aliis etiam ad id potestatem & auctoritatem habentibus, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibuscumque etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, etiam motu & scientia similibus, & desuper haecenus concessa, & in posterum concedenda, nulla & invalida, nulliusque roboris vel momenti sint & esse censentur.

Eligentes eos ad officia sciunt, iure eligendi, ac voce activa & passiva privantur.

§. 4. Et si quis eum de cetero ad dignitates, seu officia, aut superioritates hujusmodi scienter elegerit, iure eligendi perpetuo careat, ac voce activa & passiva eo ipso privatus existat. Revocantes, cassan. annullan. omnia & singula indulta, concessionis, dispensationes, facultates, & gratias hujusmodi, quorum tenores ac si de verbo ad verbum infererentur, praesentibus haberi volumus pro expressis. Ac decernentes irritum, &c.

Clausula derogatoria.

§. 5. Non obstantibus praemissis, ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, necnon dictorum Ordinum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis Episcopis & Archiepiscopis praedictis, ac quibusvis aliis concessis, ceterisque contrariis quibuscumque.

F. les canon. plorum.

§. 6. Volumus autem, & dicta auctoritate decernimus, quod praesentium literarum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicuius Curiae Ecclesiasticae seu personae in dignitate Ecclesiastica constitutae manitis eadem prorsus fides, &c.

D. N. A. S. die 29. Julii.

Dat. Romae apud Sanctum Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 22. Julii, Pontificatus nostri anno quinto.

Die 22. Julii 1559. retro scripta littera Apostolica subscritpta in forma Brevis affixa & publicata fuerant in univ. Cancellaria Apostolica, ac in aede Campi Florae, dimissis copiis affixis per me Medardum Nicolaum S. D. N. Papa Curf.

Nicolaus de Matthais Mag. Curf.

Sequentem Joannis XXI. Constitutionem, quae habetur in scriptura & muris suo loco edita fuerat, nunc integram exhibemus: ex vetusto exemplari Romano de promptuarii de qua jam supra, folio 224. col. 2. supra in principio, dictorum admonuimus.

Canonizatio S. Thomae Episcopi Herfordiensis in Anglia, ejusque relatio in numerum SS. Confessorum, cum suae festivitatis institutione pro die 2. mensis Octobris.

VII.

IOANNES PAPA XXI. Universis Christi fidelibus praesentis litterae inspecturis, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Edita A. D. 1540.

UNigenitus filius splendor gloriae ac figura substantiae Patris, qui pro lapsi incedula hominis exinaniens semetipsum, factus in utero Virginis Verbum caro, de horto militantis Ecclesiae modo rosas coloris ignei, nunc lilia candoris nivei, nunc violas odoris placidi colligere, suisque offerre aspectibus non desistit, in hodiernis temporibus, ad vesperascente die, Mundi hujus labilis termino propinquante, de radice matris Ecclesiae florem fecit ascendere, ex Jacob nostro oriri iussit stellam splendidam matutinam.

Sacrum.

§. 1. Ecce namque quod qui sedens in throno omnia facit nova, novi Confessoris, B. videlicet Thomae Herfordiensis quondam Episcopi, nova magna Mundo prodit ejus fama, offert magnifice, vitam offert imitandam à cunctis, ut regulam fulgidam & exemplar.

S. Thom. Episcopi in Anglia à Deo datus.

§. 2. Latentur igitur caeli sursum, qui hunc sanctum gloriosum in se suscipiunt, & exultet terra deorsum, quae superius transmittit Praesulem tam mirandum. Plaudant ob hoc coetus Angelici, & canoro jubilo Deum laudent. Huic occurrant caelestes cunctae. Hunc collaudent festiue caeli ciues. Collaetur in mensis Christi sponsa mater Ecclesia tantae prolis claritate fecunda, quae terram deserens, & terrena, caelestis imperii admirabilis ipse ineffabili throno gaudet.

De cuius nominis caelum & terrae laudantur.

§. 3. Ut autem lucerna splendide vitae suae posita super candelabrum domus Dei non lateat, sed pateat cunctis fidelibus, ut caelestis & perpetuae vitae norma, de suis fecilibus moribus & actibus aliqua de multis ad vitam salutem audientium referamus. Ipse namque, quem fides firmum, spes erectum, Dei, & proximi abundans charitas fecit latum, circumspicuum prudentia, temperantia in omnibus ordinatum, innoxium cunctis iustitia, audacem & strenuum fortitudo, virtutum omnium aromatibus redolebat, velut plena divinatorum charismatum apotheca.

Qui charitate & iustitia temperantia & fortitudine respicitur.

§. 4. Sanè beatus hic Thomas natione Anglicus, Angelicus homo, ipse de parentibus nobilibus & Catholicis originem suam trahens, ab aetate primaeva motu honestate praecclarus, studiis literarum sic se dedicavit totaliter, sic in ipsis sollicite studuit & profecit, quod tam in humanis scientiis, quam etiam in divina, honorem magistratus est adeptus; postque doctrinae suae radios longe lateque diffundens, quamplures ad iustitiam erudit, velut luminare in mundo praefulgidum continens verbum vitae.

Anglicus natione, Angelicus homo, nobilitate & honestate literarum suis praecclarus.

§. 5. Ne autem terrenae carnis inhabitatio deprimeret secum sensum caelestia cogitantem, ipsam, ut serviret spiritui, vigiliis & abstinentiis, necnon pungenti cilio, sed & cibi & potus parsimonia continua macerabat, abstinens à vino saepius, sciens quod in ipso lubricum lateret carnis. Sciens etiam quod Deus se promittit in objectum, & praemium mundis corde, à juventute sua casti

Vigiliis abstinentiis, parsimonia macerabat, abstinens à vino saepius, sciens quod in ipso lubricum lateret carnis. Sciens etiam quod Deus se promittit in objectum, & praemium mundis corde, à juventute sua casti

PAULUS QUARTUS.

castitatis pulchritudinem adamavit. Proptereaque mulierum consortia, quae pretiosam viri animam rapiunt, ipsarum blanda colloquia prudentissime devitabat; non verat namque quod propter mulieris speciem a qua factum est peccati initium, multi perierunt.

Mansuetudo, benignitas, misericordia, & alia virtutibus amicitia.

§. 6. Iste Sanctus, etiam ut alter Iob, simplex, castus, ac timens Deum, a Christo didicit esse mansuetum, & matrem corde, humilem, & benignum, misericordia nihilominus, quae ab infantia secum crevit, erga pauperes & afflictos suae pietatis viscera sic affecit, quod ipse verus pauper spiritu, diues rebus illos largis sustentabat elemosinis, istos vero crebris consolationibus refouebat; cum Apostolo namque Paulo infirmabatur cum infirmantibus, & cum patientibus scandalum, vocabatur.

Episcopatum praedixit ad ministravit.

§. 7. Hic demum Sanctus de innocente agno factus in Herfordiensi Ecclesia bonus pastor se ipso in mente major effectus est, studens semper de virtute progredi in virtutem, quo in tempore in Dei templo, in virtutum culmine positus sic effulsit, quod merito gemma Praesulum dici posset.

Orationi assidue inculcatus.

§. 8. Orationi verò insisteret assidue, ac sui fervorem spiritus demonstrabant in orationibus & celebratione Missae abundanter ex oculis lacrymarum defluentes.

Oves suas rebus pastor & Episcopo verbo & exemplo nutrebat.

§. 9. Committas verò sibi oves perducebat ad pascua, & a lupis protechtas rapacibus, pastaque verbo & exemplo pariter ad Christi caulas sedule traducebat.

Sua Ecclesia iura & gregem iustitiam ad se quidem defendebat.

§. 10. Jura verò suae Ecclesiae defendebat, indutus iustitia ut lorica, paratus namque pro sibi commisso grege animam ponere, non timuit in hoc Principem nec magnatem.

Obiit Roma & miracula multa subsequuta sunt, quorum aliqua recensentur.

§. 11. Et quia dignum erat quod huic tam excellenti merito daretur aeterna requies post laborem, cum pro suae causis Ecclesiae ad Romanam pervenisset Curiam, diem clausit extremum, receptis devotè prius Ecclesiae Sacramentis. Sicque vir felix iste ad Deum tranimitendo spiritum, de peregrino factus est eximius caeli civis: & quia decebat multum divinae potentiam Majestatis, ut Sanctum hunc in caelis regnare secum per signorum evidentiam Fidelibus declararet, ipsum coruscare in terris miraculis multis fecit, quorum quaedam fidelibus probata testimoniis, ad Dei laudem, & Sancti hujus gloriam duximus inferenda.

Puella stagno submersa, virescens fuit.

§. 12. Quaedam namque puella aetatis annorum quinque, quae tempore longo in quodam profundo stagno steterat mortua & submersa, extracta inde frigida tota & rigida, non habens signum aliquod vitae, facta ad Sanctum hunc pro ejus resurrectione voto, vitae fuit pristinae restituta.

Infans aqua submersus & mortuus suscitatus.

§. 13. Infans etiam biennis quidam submersus & mortuus, extractus inde, post factum pro ipso votum miraculose fuit suscitatus.

Puer flumine submersus salvatus.

§. 14. Puer quidam annorum novem submersus in quodam flumine, postquam extractum de aqua Sancto huic aliqui devoverunt, restitutus est vitae pariter & saluti.

Parvulus mulla bovis curru equitibus recuperatus.

§. 15. Parvulus alter aetatis unius anni cum dimidio, cujus supra caput dormientis in area rota transiverat onusti curru, qui a bobus quatuor trahebatur, mortuus ex hoc, recuperavit vitam & animam meritis hujus Sancti.

Infans ob lapsum in quodam fossatum mortuus, virescens fuit restitutus.

§. 16. Infans alius nondum aetatis annorum duorum, in fundo cujusdam fossati, in quem locum de ponte altitudinis magnae de nocte asseritur cecidisse, reperit mortuus, frigidus omnino & rigidus, absque aliquo signo vitae, delatus ad hunc Sanctum, vitae fuit mirabiliter restitutus.

Mulier longo tempore contracta sanata.

§. 17. Mulier quaedam, quae septem annis sic contracta fuerat, quod nec stare, nec ire poterat per seipsam, portata ad tumulum S. Thomae, oratione ibidem facta per ipsam, restituta fuit pristinae libertati sanitatis.

Puella per foveam putrefacta.

§. 18. Quaedam insuper puella annorum quinque, quae pedem unum habebat annis pluribus quasi totum

ex fistulis putrefactum, ita quod nec stare, nec ire poterat, nisi se super femur trahendo per terram, portata ad dicti Sancti tumulum per partem, fuit ibidem a dicta infirmitate curata.

§. 19. Altera mulier, quae per annos plures visu caecata, nec quòquam ire poterat, nisi ut caeca ab altero duceretur, ducta ad Ecclesiam Herfordiensem, & facta oratione ad tumulum Sancti Thomae, fuit a dicta caecitate continuò liberata.

§. 20. Puer infans annorum quinque, qui ex infirmitate quadam omnino visum perdidit, & duobus annis manens ita caecus, ductus ad hujus Sancti tumulum, oratione facta visum recuperavit perfectè.

§. 21. Quidam etiam homo qui gibbum ad quantitatem unius ovi auferis, ortum in collo suo portaverat multi annis, orans ad tumulum Sancti Thomae, & denarium offerens, cum quo in modum crucis retigerat dictum gibbum, statim curatus omnino fuit, & a dicto gibbo penitus liberatus.

§. 22. Praedictis & aliis multis miraculis Sanctum suum clarificavit Deus, qui facit mirabilia magna solus. Haec sunt certè miracula opera tua Deus, qui sic per caelestes spiritus gubernas terrena omnia & disponis, quod ipsorum sacratum numerum, quem cadentium ruina minuit, reparas mirabiliter de terrenis. Hi sunt Sancti tui, omnipotens Deus, qui tua dono gratiae semper virent, rubent ut rosa, cadent sicut lilium, ut inel placent, currunt ut spiritus, fragrant ut balsamum, ut Sol fulgent. Sic clemens Deus Sanctum suum Thomam glorificans, fidem firmat, nubilos errores dissipat & confundit, ad superna nostros rapit affectus, amoris flammis succendit frigida corda nostra. In hac igitur laeta die, quam fecit Dominus, qua Confessor iste in Dei throno coronà gloriae clarus sedet, laudet Deum omnis spiritus, caeli caelorum clamore ineffabili Deo canant, Sanctorum Ecclesia mente ac spiritu in chordis & organo Deo psallat: sed eo magis plaude Herfordia, quae sui thesaurum corporis continet tam immensum. Nam quem in terris habuisti pastorem, nunc obtines in caelis sedulum protectorem.

§. 23. Verum quia multum convenit, ut quem Deus in caelis glorificat, in terris ad suum fructum & gaudium mundus colat: Nos de ipsius vita & miraculis inquiri fecimus diligenter, dehinc super inventis per nos & fratres nostros attenda eximnatione habita & discussione solerti, de ipsius sanctitate vitae ac veritate miraculorum plenarie certi facti, ad requiritionem instantem, ac supplicationem humilem & devotam Praelatorum multorum apud Sedem Apostolicam existentium, de dictorum fratrum nostrorum, consilio & assensu, consili de omnipotentis Dei misericordia, auctoritate quoque Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, & nostra, in Sanctorum Confessorum catalogo eum duximus adscribendum.

§. 24. Ideoque Universitatem vestram monemus & hortamur attentè, per Apostolica vobis scripta mandantes, quatenus 6. Non. Octobris festum Confessoris ejusdem devotè & solenniter celebretis, ut pia ejus intercessione & hic a noxiis protegi, & in futuro sempiterna gaudia consequi valeatis.

§. 25. Ut autem ad ipsius venerabile sepulchrum ardentius & affluentius Christiani Populi confluat multitudo, ac celebrius ejusdem Confessoris extollatur festivitas, omnibus verè poenitentibus & confessis, qui cum reverentia illuc in eodem festo annuatim accesserint ipsius suffragia petitori, de omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus auctoritate consili, duos annos & duas quadragenas; accedentibus verò annis singulis ad praedictum sepulchrum infra ejusdem festi octavas, centum dies de injuncta sibi poenitentia misericorditer relaxamus.

Dat. Avenione 15. Kal. Maii, Pont. nostri anno 4.